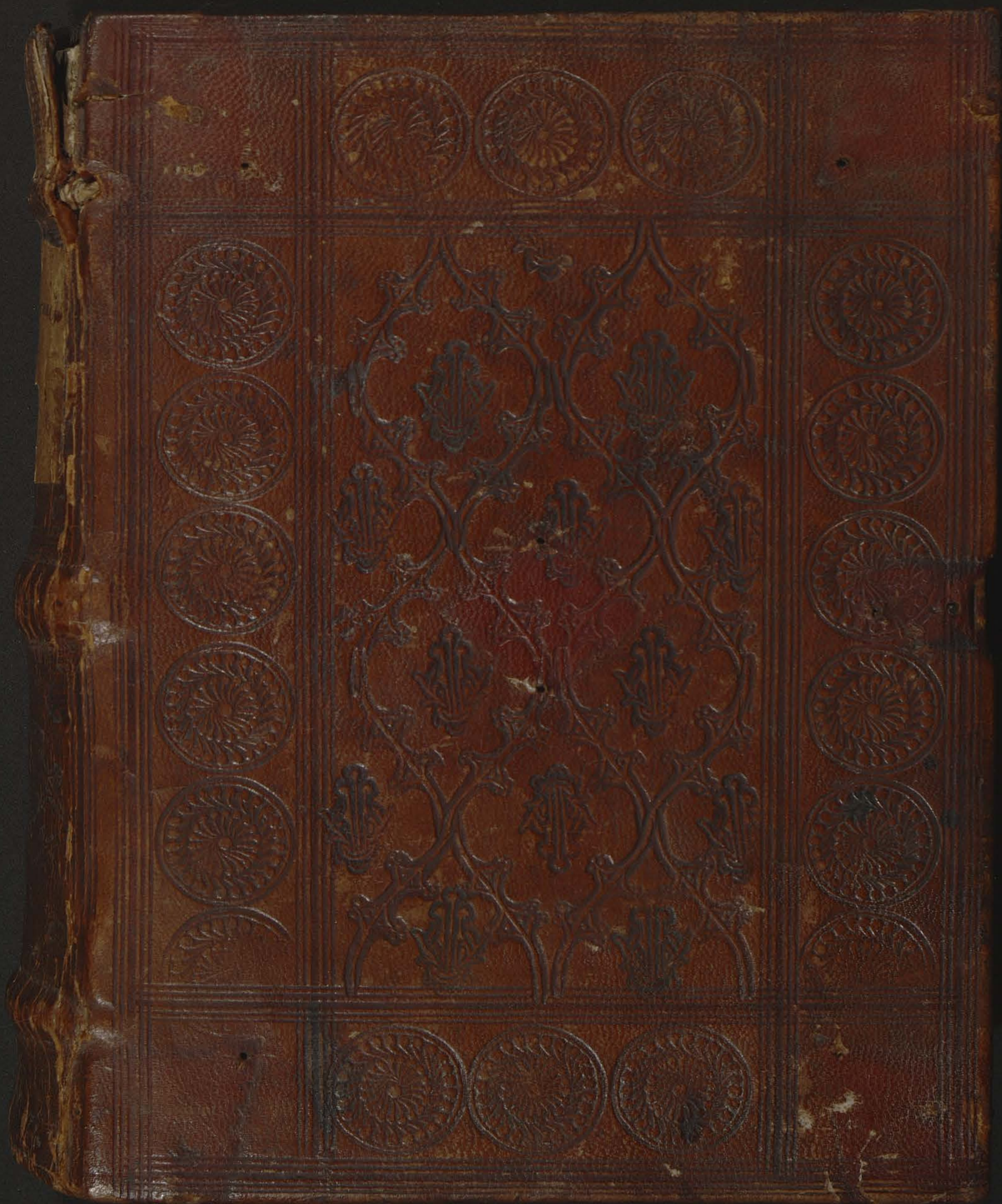

V
B J
C

+ 105 · d' visione dei ·

[illegible]

[illegible]

Guillermus vorrillong super quattuor libris sententiarum.

Guillerus super Sententias

[illegible]

[illegible]

¶ Sacre pagine professoris eximij magistri Guillermi vorrillong ordinis fratrū minoꝝ: opus sup ꝙttuor libros sniaꝝ feliciter incipit.

Doctissimi viri patres:
atq perclebres: eiꝰ ve
stigiosas semitas secu-
turus qui tribꝰ cōposu-
it digitis orbem terre.
campū dñi supmunda-
nuz ingrediens: fauēte
altissimo tria sum factu
rus. Primo.n.collatio
premittet sophie cōmendatiua. Scdo dubie
tas adiunget cū magistris collatiua. Tertio
hūilior postponet loquela gratiua. Quo ad
primū in quo vt dixi collatio pmittit ꝛc. Ad
tante theologie ꝙ theurgie noibus diuinus
dyonisiꝰ insigniuit aliquali pro posse laudes
depromēdas eximias. Ex iudith occurrit ser
monū flosculus mei cognominis includens
tenorē.aliasq pluribus in vniuersitatibꝰ me-
is in pncipijs acceptus huiusq artificiose scia
rū dec ꝓmēs fastigia caritat.s. Girātes vallē
venerūt ad portā ciuitat. In qbꝰ siqdē ꝟbis
ad cōmendationē huiꝰ scie: quā stilo mirifico
decorauit doctor celicꝰ petrꝰ lōbardus: pari-
seoꝝ ātistes egregiꝰ in suaꝝ sniaꝝ volūine co-
pioso iuxta ꝙttuor sniaꝝ li.iiij.pādūt. P°.n.
oñdit vigēs itermiabilitas ābitu pfectiori ar
tes claudēs libramie: in p° sniaꝝ. Scdo mel-
liflua amenitas in situ hūiliori locata pro cer
tamine.in 2°. Tertio latitudinis entitas i ver
bo dulciori soporās dulci carie.in 3°. Quar-
to amātissima vnitas aditu patētiori reficiēs
solamine.in quarto. Pᵐ ꝓbat rotunditatis
circulus copiosior: potētior: signatus ifinita-
te: cū pmittitur girātes. Scdz ꝓbat loci ame
nus nidulus venustior ornatior grādi plenꝰ
claritate: subiūgit thema vallē. Tertiū ꝓbat
Caritat nodulus ardētior feruētior emissus
diuinitate: dicit thēa venerūt. Quartū ꝓbat
Honestatis titulus aptior famosior insignitꝰ
maiestate ꝯcludit ad portā ciuitatis. Et ideo
sctā equitate pleni sequamur iaz veritat vias
nā securitate girātes vallē venerūt ad portā
ciuitatis.pp pᵐ. ¶ Lux semp ideficiēs nr̄is
offert mētibus in supposito triplici.in primo
sniaꝝ.pp scdm. ¶ Creatura incipiēs seminat
in entibꝰ cultura multiplici.in 2° pp tertiuz.
¶ Ymago dei ꝓdiens mittit indigentibꝰ sol
uēs malo septuplici.in 3° pp quartū. ¶ Via
tor hois gestiēs se iungit ꝯtēplantibꝰ sanatꝰ
cura medici.in quarto sniaꝝ. ¶ Tribꝰ vltima
rijs pūctis meis pro tribꝰ alijs sequētibꝰ prin
cipijs donāte benignissimo reseruat. Prima
riū se obijcit ꝯtēpladū aptius in quo vt dice-
batur oñditur vigēs ꝛc. Quod ꝓbat rotūdi
tatis ꝛc. cū pmittit Girātes. pp qđ lux semp
ꝛc. Hec quippe optimi pres ꝛ dñi sapiētia al
tissimi nūcupatur ore eiꝰ ꝓgrediēs. primoge
nita añ oēm creaturā. que sola altissimaꝝ reꝝ
secreta secretiora verissime iuestigat ꝛ in tan
ta mētē hois pace ꝯstituit. vt in ecclesiastica
ierarchia nobis affert diuinus dyoñ. vt pute
tur hō iaz in deū trāsformatꝰ: oblitusq sit qđ
erat: ꝛ noscere incipiat qđ nō erat. sic in libro
ꝯfessionū specꝉm ecclesie aureliꝰ aug. ad dñm
ꝓclamat. In me eras nesciebā deꝰ meus. sero
sero te amaui pulchritudo mea. Ibiq tātaꝝ
ꝓfunditatū accrescit cumulꝰ: vt oiuz artiū li
beraliū copia corā eiꝰ facie arena sit exigua: ꝛ
tāꝙ lutū extimabit argētū in ꝯspectu illiꝰ: vt
testat nob simachꝰ ille ꝟbis qdē pcus: sz mē-
te ꝓfundꝰ dulcissimo stilo ipaz alloquēdo h i
ꝟba. O sapª dei tu magnetē laudabil eloquij
tullianā icude fixisti. qcqd i poetis limpidū: i
comedijs autēticū: apđ oratores graue: i ana
leticis fidele: iter grāmaticos eruditū: i phis
misticū sola exhausisti. seqt. Tu es.n. supemi-
nēs politia veteꝝ: carmina caldeoꝝ: ꝯsidera-
tōes pitagoricoꝝ: architeca babilonioꝝ: noe
archa: moysi pstigia: iosue plāine tria: sansonis
enigmata. salomōis ꝓblemata a cedro libani
vsq ad ysopū plenissime disputata: esculapij
ātidota: nasonis poemata: apolinis oracula:
ꝛ oiuz aliaꝝ sciaꝝ secreta inuestigādo trāscē-
dis. Hec ille. Inqt ipa: ore ecclesiastici.xxiiij.
c. suā āplā magnificētiaz hūili ore elucidās.
Tronus meꝰ i colūna nub. O maiestas excel
sa excelsior excelsissima: q tronū in colūna ta-
bernaculū tegēte collocauit. Gyꝝ celi circu-
ui sola: ꝛ ꝓfundū abissi penetraui: ꝛ i fluctibꝰ
maris ābulaui: ꝛ i oi tra steti: ꝛ in oi gēte ꝛ in
oi pplo pmatū hūi. Terrene facultates trenis
hiāt ptibꝰ: sz theurgia dei i supnis occupat: il
le terrena supficie detēte: h i abissuz vsq pene
trat: ille discurrūt varijs motibꝰ. h mētē paca
tissimā effic. Quid plra h fuos h dños ꝛ pn
cipes solita ē erigē. Audite qd ipa dicat. Per
me reges regnāt: ꝛ legū ꝯditores iusta decer
nūt. Per me pncipes ipāt ꝛ potētes ꝺcernūt
iusticiā. Hac siqdē loqnte reticeāt dialeticoꝝ
maxie rethoce lociq ꝯclones: arismce porisma
ta musice āxiomata: geomc theorēata: astro
logie clariora ēblēata. Quid mūdo discurrit
Quid girat i diꝟso poloꝝ cliate vt he mūdāe
situle iebriēt: plato mēphiticos ꝛ ignotos adi
uit pplos vt matheseos ibueret disciplis: picta

gorās terticos ⁊ lacedemonios:minois atq₃ ligurgi leges inspecturus. Quāta terrarū di- scrimina psas medos caucasum:massagetas: albanos : opulētissima in die reḡ latissimo q₃ phison amne trāsmisso ille appolloni⁹ trāsie- rit vt reruʒ vires disceret:plenius locutus est Ihero. Que in hac sola veri⁹alti⁹ pfectius ⁊ in pace theartica ⁊ seraphicis vultib⁹possidē tur.vñ alie creaturas.hec summuʒ inuestigat creatoreʒ. Vñ gratissime Hugo venerabilis lib.primario arche noe mō dyalogi suā allo- quēs aīam:artes ceteras hui⁹in cōpatiōe va nitati cōpauit ita inquiens. Quid tu vides o aīa mea? Cui illa.scolā discentiuʒ ego video. Alij ad formāda noua elemēta atq₃ voces i- solitas effundēdas rudē ad hec linguā infle- ctere discūt. Alij vbor̄ inflexiōes cōpositōes ⁊ deriuatiōes pmū audiēdo cognoscē. Dein de ad inuicē atq₃ ad idē reponēdo memorie cōmendare satagūt. Alij ceras stilo exarant. Alior̄ figuras varijs modis ⁊ diuersis colori bus in mēbranis docta man⁹calamuʒ ducēs pfigurat. Alij acriori ac fortiori q̄daʒ studio: de magnis vt vʒ negocijs disceptatiōes q̄sdā adinuicē exerūt:⁊ qbusdā vbor̄ innexionib⁹ vicissiʒ fraudare ptendūt. Calculātes q̄sdam ego etiā video ibi:alij tensuʒ in ligno neruū: ibi pcutientes diuersor̄ sonor̄ pferunt melo dias. Alij vero q̄sdā descriptiōes ⁊ mēsurar̄ formas explicāt. Alij cursus dispōnes siderū ⁊ celi modū magnifice describūt. Alij de nāis herbar̄.de cōplexiōib⁹ hoiuʒ.de q̄litate oiuʒ rerū:⁊ vtute ptractāt:⁊ in his oibus:lʒ sit for ma diuersa discēdi vna tñ est oib⁹ pficiendi. Cui Hugo.ymago te fallit vitatis o aīa mea. Ista enim sunt nō sapie sed demētie humane studia.in qbus iprudentes ⁊ stulti taʒ inutili q̄ pertinaci labore nāas reruʒ inquirūt.aucto rem vo suū ⁊ oium nārū artificem ignorant. hec ille. ¶ Legim⁹o optimi mgr̄i ⁊ pies gor giā leonciniū quē socrat̄.mgrʒ pferūt cente- nariū vltra effectū numerū:tanto ardore stu- dij subleuatum:vt in scolis diceret:petite qd vultis presto est qui respōdeat. Socrates ille thebanus nonagenari⁹ librū pdidisse refert. Plato velut q̄dā lumē terris missum octo gesimario pmo anno senio cōfect⁹ artus vlti mos studio supposuit:quē annor̄ numer̄ an tiqui psecrauerūt phi. Octoginta q̄ppe vnū: nonē nouies faciūt. Affert doc. Ihero.ad ne pocianū mittēs epistolā:sophoclē tato phie studio operā dedisse:vt.ciiij.annor̄ corā iudi cibus fabulaʒ edippi ediderit. Parmenides quē italor̄ germē semiauit.xv.ānis p studio

in antris latitat. Titusliui⁹ītia decade archi- menidē syracusanū citi⁹marci marcelli occu buisse gladio retulit:q₃ archilindri seu spere destitisset pictura. Quid de ypocrate sanno: tāt̄ igenijs subleuato vt p se sine doctore de q̄ libet dissereret.queʒ referūt pp inuidiā a dijs ictu fulguris suffocatuʒ. Taceo septē sapiētes quos apollo psecrauit q tantar̄ effulsere scia rū fulgorib⁹:vt pro legib⁹ pdendis apud ro mā cor̄ ad libros mitterēt pcipue ad solonē. Taceo aristippum:antistitenē:cleantē:cratē thebanū:ceterosq₃ phorū cuneos:qui labore tanto sophie isudauerūt:imo se dedicauerūt: vt cūctas abicerēt diuitias. Abite vos inquit crates o pessime diuitie:ego vos submergaʒ: ne submergar a vobis. Si igitur terrenis stu dijs tot laborib⁹:tot periculis:frigorib⁹:anti qui phi scie dediti sunt:qd facturus est xpia- nus de anagogica scia dei:id qd phoruʒ exor diū intonuit:viri iusti pditiōes afferēs? In le ge dñi fuit volūtas ei⁹:⁊ in lege ei⁹ meditabi tur die ac nocte. Origenē ad occeanū scribēs refert Iheroni.tāto hui⁹sophie amore deten tuʒ:vt se castrasse dicat̄. quo firmius mēte eēt in hac occupat⁹. Iheronim⁹ nō solū diuitias sed priaʒ omneq₃ humanū dereliqt negociū vt iugiter aut scriberet:aut legeret. Sex eniʒ milia origenis volumina se manifestat perle gisse. Nec opus censeo Ambro. Aug. Hilarij ceterorūq₃ laudes afferre singulas.vnuʒ pro certo iudico:vt cū hijs sctis doctorib⁹ sancte vacare theologie:sit cibus:sit pot⁹:iocūdaq₃ serenitas. Que eniʒ rogo gratiosior refectio q̄ hac i sacra scia? Que maior quietatio?vbi maior iucunditas?vbi mentis soporatio dul cior?nullibi. Hui⁹ qppe scie dulcedine Io.le mouicus affect⁹ epistola.xiiij.moralis expō- nis somnij pharaonis ipaʒ dulci verbor̄ stilo loquit̄. O inquit cellā vinariā. O aromaticā apothecā que tā dulcia faucibus nostris ad- ministrat eloquia doctrinarū:vt nō terrestrē eloquentiā:sed celestem redoleant aroman- tiam. Et sequit̄. Mirabilia testimonia tua : ⁊ desiderabilia super mel ⁊ fauū:quorū aureaʒ sapiaʒ ⁊ argenteā eloquentiā arbitramur re- gnis ⁊ sedib⁹ pferendā.eteni vera declaratio sermonū tuor̄ intellectū obfuscatū illuminat ⁊ mor̄ iformatio affectū sitientē mirabilit̄ re focillat.hec ille. In tippo qppe sub custoduʒ noie de huic scie vacātibus Ieremie.iiij.scri- ptū est. Quasi custodes agror̄ scti sūt sup eaʒ in giro . Hec quippe studiosis a viris modo vallatur exercitus aut istologice:aut tropo- logice:anagogice vl' allegorice exponētib⁹.

Videt.n.ibi q̃ſi in ſpeculo: ƺ nobis cū ſpecu
lo enigma iūgat.pt᷒ ibi cū i petris ort᷒ plyađ
in celo ſit᷒ yadū: arturi gir᷒ indiſſolubil. Sic
ad Job de᷒ loq̄t. Job.xxxviij. Nūquid iūge-
re valebis micātes ſtellas plyadas: aut gir̄
arturi potis diſſipare: nūq̄d ꝓduces lucifer̄ i
tpe ſuo: ⁊ veſper̄ ſup fines terre ꝯſurgere fa
cis: hec cuncta certiſſime exquirit ſapia dei:
quam ꝓ modulo: nr̄a tangit modicitas. hec
terre fūdamēta: celi motū giratiuū: eruptio-
nem fontiū montiū grauitateƺ ꝯſiderat: car-
dines orbis: abyſſi ꝓfunditatē: quantū ether̄
ſit ſurſum: quātum pondus aque obtineant.
hec ꝯplectit̄ ſophia. O oi laude digniſſima.
O ſcriptis extollenda ꝑpetuis. O mentib᷒
ſemꝑ meditāda btis. Vñ Alan᷒ ille in poeſ̄
nō infim᷒ huius mentōem ſpecialē faciēs: ad
ei᷒ faciem vertens intuitū gratiſſimis ſermo
nibus eandeƺ inde ꝯplanctu nāe ſic affatur.
O dei ꝓles genitrixq̄ƺ rerū: vinculuƺ mundi
ſtabiliſq̄ƺ nexus: gēma terrenis: ſpeculū ca-
ducis: lucifer orbis: pax: amor: virt᷒ regimē:
poteſtas: ordo: lux: finis: via: dux origo: vita:
lux: ſplendor ſpecies: figura: regula mundi.
que tuis mundum moderas abenis. cuncta
cōcordi ſtabilita nodo nectis: ⁊ pacis gluti-
no maritas celica terris. Que noys puras
recolens ydeas ſingulas rerū ſpēs monetas
cui fauet celum famulat̄ aer. Et ſequit̄. Que
polū ſtellis varijs inauras etheris nr̄i ſoliuƺ
ſerenas ſider̄ gēmis varioq̄ƺ celū milite cō-
ples. Que vias ponti ſepelis. ⁊ auges ſinco
pans curſum pelagi feruori: ne ſolis vultum
cumulare poſſit equor̄ eſtus. hec ille. Quin
igit̄ o magiſtri ⁊ patres optimi: inhyems hu
ius racheliſ pulcherrime formoſiſſime: venu
ſtiſſime cariſſimis amplexib᷒ ꝑ ſcalaƺ Jacob
ſciſſimis ſuſpirijs celum adeam᷒: vt angelos
aſcendētes ⁊ deſcēdētes internis aſpiciam᷒
oculis: cui᷒ viā ⁊ āmirandū itinerariū ferui-
da caritate: imo ſupferuida licƺ apparuerint
plurimi hui᷒ ſcientie doctores maximi. hāc
tñ ꝓ ceťis quođ ductu familiari faciliori no-
bis in lucē ꝯdidit pariſieñ. hui᷒ alme ciuitaꝭ
quā nobiliſſima exornat ſcie vniuerſitas pre
ſul ſplēdidiſſim᷒. qui velud ſol ab ortu exiēs
ſua copioſa ſcia vniuerſaſ dei iſigniuit eccias
⁊ lƺ plurib᷒ in opuſculis ꝑcipue in ſniar̄ qua
driꝑdito volumie. Cuius ꝑmo trib᷒ quo ad
pñs ꝑtermiſſƺ iſinuat̄ ꝑmo diuina eētie vni
tas: cū ꝑſonar̄ pluralitate ꝑma: ſcđa ⁊ tertia
diſtinctiōe. Pandit̄ poſtmodū filij dei eter-
na generatio a tertia vſque a.x. excluſiue. de
hinc flaminis ſacri productio: tam eterna q̄ƺ
tꝑalis a decima vſq̄ƺ ad decimānonaƺ exclu
ſiue. De hinc varie ꝓprietates: tam ꝑſonar̄
inter ſe q̄ƺ dei ad nos: q̄ƺ lucide: q̄ƺ manifeſte
imo deifice declarent̄: textus pandit exími᷒.
O igitur tibi deus potentiſſime: excellētiſſi-
me gloria. dec᷒ honorq̄ƺ detur ꝑpetu᷒: q̄ tāte
ciuitati: tanto ſtudio veri᷒ toti mundo tam
ꝑfulgent ē ſtellam emiſiſti. Tibi petre iubar
egregiū tāto ꝓ ope: ꝓ labore venuſtitiſſimo
ſit merces in patria dñs Jeſus quē tecum vi
dere mereamur. Amen.

e Xpeditus reuerendi magiſtri ⁊ dñi
metuendiſſimi de ꝑmo in quo erat
collatio recōmendatiua ꝑmittenda. Venio
ad ſcđm in quo hēo collatiuā q̄ōnem cuƺ re-
uerendis magiſtris meis: cū quib᷒ imeritus
cōcurro diſcutere. quā iuxta thema collatio
nis his in v̄bis efficio. vƺ Titul᷒ q̄ōnis. An
guillermi frequēs in nālib᷒ giratio ſeu ſtudi
um ad ſalutē ſupnālem ſufficiat ꝯſequēdam
hoc eſt q̄rere vtr̄ poſſit hō ſciētijs humanit᷒
adinuētis ſufficienter ſe ad ſalutē ordinare.
Ar̄ ꝑmo q̄ ſic. Ois potētia hñs aliq̄đ cōe ꝓ
primo obiecto adequato pōt in quodlibƺ cō
tentū ſub illo obiecto primario ſed obiectū
nāle intellect᷒ nr̄i adequatū ⁊ primariū. eſt
ens inq̄tum ens. igit̄ in quodlibƺ intelligibi
le pōt hō ꝑ nāƺ. Maior pƺ exemplo ⁊ rōne.
Exēplo ſic. Si.n. color ſeu lux corꝑal̄ ad pñs
nō curo: ſit obiectū adequatū viſus. pōt vi-
ſus in quodlibƺ ꝯtentū ſub colore ſeu luce.
Rōne ſic. Qr adequatū dicit̄ obiectū q̄ in
nullo excedit potētiā. ſƺ ſi potētia in aliquo
ſub eo ꝯtento nō poſſet. iā nō eſſet adequatū
ſƺ obiectū potentiā excederet. Minor pƺ au
ctoritate Auice. primo methaphi. cap.i. Ens
⁊ res inq̄t ꝑma impreſſiōe in aiaƺ imprimun
tur nec poſſunt ex alijs manifeſtari. Cōfirma
tur: q̄ actiuo ⁊ paſſiuo ſufficient̄ approxima
tis ⁊ nō impeditis ſequit̄ ſemꝑ actio: ſi ſint
cauſe nāles. Sƺ intellect᷒ poſſibilis eſt cā nā
lis paſſiua. agens cā nālis actiua ⁊ nō ſemꝑ
impediunt̄. Igit̄ de ſe poſſunt in quodlibƺ in
telligibile. Vñ phus tertio de aia dicit: q̄ in
tellect᷒ poſſibilis eſt: quo eſt oia fieri: ⁊ agēs
quo eſt oia facere. In oppoſitū vero ⁊ ꝓ par
te negatiua arguit̄ ſic. Si agēti ꝑ cognitio
nē neceſſaria eſt cognitio ſui finis diſtincta.
Sƺ hō non pōt ex nālib᷒ hēre cognitionem
ſui finis diſtincte. Igr̄ neceſſe ē aliā illabi ſpe
cialē doctrinā. Maior pƺ. q̄ oē agēs ꝓpter
finē agit ex appetitu finis. Igr̄ ſicut ꝑ natu-

ram agenti necāriꝰ est appetitꝰ finis: sic ⁊ ꝑ
cognitionē agēti:oē vero volitū ꝓcognitū.
Minor vero ꝓbaṫ.q2 phus sequēdo viā nā-
lem:aut errabit in cognitiōe finis in particu
lari:sicut ponere videṫ felicitatē in cognitōe
subāꝝ separataꝝ in primo ⁊.x. ethicoꝝ Aut
dubiꝰ remanebit Vn̄ in primo ethicoꝝ dubi
tādo.Si q̇d est deoꝝ donū:rōnabile est feli-
citatē eē.Confirmaṫ auctoritate apl̄i ad thi
mo.ij.dicētis.Ois scriptura diuinitꝰ ispira-
ta vtilis est ad docēdū:ad arguendū:ad cor
ripiendū:ad erudiēdū.Et baruth.iij.dedit il
laʒ iacob puero suo:⁊ israel dilecto suo.post
hec in terris visus ē:⁊ cū hoibꝰ ꝯuersatꝰ est.
Et sic latitat qȯ sub dubio.¶ Anq̄ vlteriꝰ ꝓ
grediar reuerēdi mgr̄i optimiqꝫ pr̄es more
huiꝰ alme facultatis mr̄is mee theologie ꝓ
testor ꝙ in pn̄ti actu seu in quocūqꝫ alio dei
gr̄a imposterꝝ ꝑ me fiendo:non intendo ali-
quid dicere qȯ sit ꝯtra determinationē sacro
scē mr̄is eccl̄ie:aut ꝯtra determinationē do
ctoꝝ ab ea approbatoꝝ:qȯ cedat in fauoreʒ
articuloꝝ in hac alma vniuersitate cōdēna-
toꝝ.qȯ sit ꝯtra bonos mores seu quouis mō
valeat offendere pias aures.ꝙ si oppositum
ꝯtingeret qȯ deꝰ ꝑ suā pijssimā miam auerte
re digneṫ:ex nūc ꝓut ex tūc:⁊ ex tunc ꝓut ex
nunc:casso:reuoco:retracto:⁊ hēo ꝓ non di
cto:paratꝰ reuocare: cassare:⁊ annullare ad
insinuationē cuiuslibʒ caritatiue sup hoc me
monētis:⁊ spāl̄r illiꝰ vel illoꝝ ad quē vel ad
quos spectat hmōi deuiantes ad uiā reduce
re vitatꝭ.Spāliter tn̄ de pn̄ti ꝓtestor ꝙ mul-
ta q̄ dicturus suʒ intēdo solū dicere ꝓbabil̄r
⁊ collatiue:vt cū reuerēdis mgr̄is meis cuʒ
quibus in lectura sniaꝝ indignꝰ cōcurro va-
leaʒ ꝓficere:quoꝝ dicta ꝓmitto iuxta vires
fideliter repetere:supplicās humillime eoꝝ
exercitatis ingenijs:ꝙ si tantam reuerentiā
nō habeā in ore qual̄r decet tantos viros vt
mihi idulgere digneṅṫ:q2 in corde semp hr̄e
intēdo. His ꝓtestatiōibꝰ ꝑmissis quibꝰ ad
hereo:⁊ adherere intēdō:q̄ʒdiu vitā duxero
in humanis.Pro decisiōe qōnis fit vna fun
damētalis ꝯcl̄o tal̄. Sapia creata q̄ sūma ē
felicitas ihesiua nāliter mētibus capiṫ:lʒ sup
nāliter imprimaṫ.Ista cōclusio tres hēt pti-
culas.Prima est de impssio. Scōa de eo qȯ
iprimiṫ.Tertia de imprimitate. Prima ps
dicit ꝙ sapia creata sūma est felicitas inhesi-
ua.Ubi primo notādū ꝙ sapia capiṫ triplici
ter.Uno mō ꝓ hitu.vt in.vi.ethi. Sapia est
q̄si qȯdā caput hn̄s intellectū ⁊ sciam.Alio°

ꝓ actu.vn̄ aureliꝰ aug.illud apl̄i prima ad
Chori.xij.Alij ꝑ spm̄ daṫ smo scie. Alij smo
sapie.exponēs:dicit. Scia est in cognitione
tpaliū.sʒ sapia in ꝯtēplatiōe eternoꝝ.Tertio
mō accipiṫ vt vtrūqꝫ ꝯphendat taʒ primum
actū q̄ʒ scōm:⁊ isto mō capiṫ hic. Scōo no
tandū ꝙ triplex est felicitas.s.ihesiua:⁊ obie
ctiua.ihesiua in felice.obiectiua se obijcit cō
templanti.tertia vtriqꝫ cōis est. Tertio no-
tandū ꝙ sapia pt a triplici driuari vocabulo
s.vl̄ a sape.⁊ sic solū informat intellectū. vl̄ a
sapore:⁊ sic ꝓprie dicit actū volūtatꝭ.aut ter-
tio dr̄ q̄si sapida scia:⁊ hoc mō dic̄ tā actū in
tellectꝰ q̄si ꝓcedentꝭ q̄ʒ volūtatꝭ sequentꝭ.⁊ isto
mō capiṫ in ꝓposito.Hoc hito ꝓbaṫ ꝯcl̄o sic.
Illȯ est sūma felicitas ihesiua: q̊ hito maxie
supma portio aie ꝯquiescit.sʒ hmōi est sapia
accipiēdo sapiaʒ ꝓ actibꝰ:vt dcm̄ ē.ergo ps
ꝯōnis va.Maior pʒ ex rōne btitudis. btitu-
do.n.sm Boe.iij.de ꝯsola.Est statꝰ oiuʒ bo-
noꝝ aggregatiōe pfectꝰ.statꝰ vo quietē dic̄.
Itē phus in pmo ethi . Felicitas est opatio
in vita pfecta ⁊ ꝯtinua sʒ optimā vtutē.opti
ma vo vtus in portiōe ꝯstat supiori.Minor
pʒ pmo de actu itellectꝰ.Vn̄ Io.xiiij.Hec ē
vita etn̄a:vt cognoscāt te deuʒ: ⁊ quē misisti
ihʒ xpʒ.Et Aug.visio est tota merces . Et in
ps.Satiabor cū apparuerit gl̄ia tua. De actu
vo volūtatꝭ dic̄.Aug.Frui ē alicui rei amore
ihere pp se.de ambobꝰ actibꝰ pfectā ꝯplētibꝰ
felicitatē:dic̄ idē Aug.Fruimur cognitis:in
quibꝰ volūtas pp se delectata ꝯquiescit.ecce
actꝰ volūtatꝭ.Cōfirmaṫ rō.in eo est pfecta fe
licitas ihesiua:ꝑ qȯ clare ⁊ secure vltimo bo
no iūgimur:ceu fini vltiato.hmōi ē sapia. er
go ⁊c.Maior pʒ ex rōne felicitatꝭ i secura tē-
tiōe visiōe:⁊ fruitiōe exn̄tis.Minor pʒ de se.
Scōa ps ꝯōnis dic̄ ꝙ sapia creata nāl̄r mē
tibꝰ capiṫ.Et 3ᵃ ꝙ ab agēte supnāl̄r ipmiṫ.Ad
euidētiā ambaꝝ ptiū ē notāda queȯ distictō
s.ꝙ recipiēs pt ꝯpari.aut ad formā quā reci
pit.aut ad agēs a q̊ recipit.Prio°.dr̄ poten
tia nāl̄:violēta:vl̄ neutra.dr̄ nāl̄:si nāl̄r incli
naṫ.violēta:si sit ꝯ iclinatiōeʒ nālē.neutra: si
neqꝫ iclineṫ nāl̄r ad illā formā neqꝫ ad oppo
sitū.In hac āt ꝯpatōe nl̄a ē supnālitas.sʒ cō
pando receptiuū ad agēs a q̊ recipit:tūc ē nā
litas:qn̄ receptiuū ꝯparaṫ ad tale agēs qȯ na
tū ē nāl̄r ipmē talē formā i tali passo:supnā
litas āt qn̄ ꝯpaṫ ad agēs.qȯ nō ē nāl̄r ipssiuū
illiꝰ forme ħ hito ꝓbaṫ pᵃ pticl̄a sic. Vn̄ ali-
qȯ receptiuū hʒ aliqȯ cōe in qȯ nāl̄r tēdit: ⁊
eo pficiṫ ēt nāl̄r iclinaṫ i qȯlibʒ sub eo ꝯtētū:

tiẽ si audit⁹ iclinet nãlr in sonũ: ita in sonis ↄtẽtis sub eo. sʒ itellect⁹ nãlr iclinat ꝛ format cognitiõe entis: q̃si quodã cõi sibi obiecto. igr nãlr receptibil' ẽ noticie cuiuslibʒ obiecti sub ente ↄtẽti: ꝛ cognitõis diuine: cũ de⁹ ens inclu dat q̃ditatiue. Quo ad scd̃aʒ ptẽ pʒ. qꝛ de⁹ q̇ est obm̃ btificũ: nõ est nãlr motiuũ intelle ct⁹ nr̃i. Cõfirmat theologia vie nõ nãlr acq̇rit: ergo nec p̃rie. ↄñа pʒ p locum a maiori. Probat añcedẽs sic. Oĩ agẽti p cognitiõeʒ necc̃aria ẽ triptita cognitio sui finis. Primo qũo ꝛ qualr acq̇rat tal' finis. Scd̃o cognitio oĩuʒ q̃ sũt ad illũ finẽ necc̃aria. Tertio ꝙ illa suf ficiãt ad illũ finẽ. Primũ pbat. qꝛ si nesciat q̃lr ꝛ qũo finis acq̇rat: nesciret qũo ad ↄsecu tionẽ illi⁹ finis se disponeret. Scd̃ʒ pʒ. qꝛ si ne sciat oĩa necc̃aria ad ipʒ: pp ignorãtiã vni⁹ po terit d̃ficere: si ẽt q̇ ad tertiũ nõ sciat illa suffi cere ex dubitatiõe quã hʒ circa illa nõ effica cit ꝓsequit. Sʒ hec tria nõ põt viator p nãm ergo ꝛc. Probatio mi. q̇ ad p̃miũ. Btitudo n. ↄfert tanq̃ʒ p̃miũ qd̃dã p merit̃ a d̃o volũ tarie nõ necc̃ario acceptãte. In hoc ẽt erraue rũt phi ponẽtes oĩa a d̃o ꝓduci nãlr. Quo v̇o ad scd̃ʒ ꝛ tertiũ mẽbꝝ planũ ẽ. q̇s. n. põt scire nãlr oĩa necc̃aria ad salutẽ: ꝛ ꝙ illa suffi ciãt cũ dependeãt ex mera volũtate dei. In fero ex p̃ma pte ↄclõnis: ꝙ felicitas nr̃a ipesi ua nõ est solũ q̃daʒ imutatio vital' seq̃strãdo actũ absolutũ. Probat. Illa. n. imutatio sic accepta nõ ẽ nisi q̇dã respect⁹ de p̃dicamẽto passiõis. felicitas v̇o nr̃a ↄsistit vt patuit i ab solut̃ actib⁹. Scd̃o infero. pbat solũ ꝙ pfe ctissim⁹ act⁹ ẽ act⁹ sapie: vt a sapore dr̃. Pro bat. qꝛ in pfectissimo actu consistit felicitas. Tertio ifero: ꝙ sapia vt icludit caritatẽ atq̃ʒ itellect⁹ noticiã: pfectior ẽ caritate. Probat codẽ medio. Cõfirmat. qꝛ qñ aliq̃ duo se hñt ex additiõe adinuicẽ: ita ꝙ vnũ sup aliud ad dit: illđ qđ addit semp ẽ pfecti⁹: maxie si ad ditũ sit pfectio: sicuti qꝛ hõ addit sup aĩal: rõ nale: iõ pfectior est hõ q̃ aĩal. sʒ sapia sup ca ritatẽ gustũ addit: vt inuere vr̃ btũs Berñ. i lib. de amor̃ d̃i. vbi dic̃ ꝙ ascẽsus ẽ ab amo re siue caritate in sapie donũ. Quarto ifero ꝙ sapia nõ solũ dic̃ actũ itellect⁹: sʒ ẽt volũta tis. pʒ ex sup̃dict̃. Corroborat ex textu Esaie. xi. vbi enumerat̃ donis q̇ itellectũ disponũt: vt est intellect⁹: ↄsiliũ: ꝛ scia: de pfectiuo itel lect⁹ ꝛ volũtat̃ dic̃. Replebit eũ spũs sapie. Quito ifero. ꝙ magis ↄpletiue est sapia in volũtate q̃ in itellectu. Et ne sit eq̇uocatio d̃ hoc noie sapia. nõ ꝙ sapia q̃druplr accipit.

Uno° dr̃ sapia prudẽtia. vt in scd̃o ethi. dum diffinit phũs v̇tutẽ: v̇t⁹ est in medio ↄsistẽs ꝓut sapiẽs deteriabit. i. prudẽs Scd̃o° dr̃ sa pia ꝓ cognitiõe cãꝝ vl'iuʒ: sic̃ loquit phũs in p° methaphisice. vbi dic̃ ꝙ sapiẽs quodãmõ oĩa nouit. i. in vl'i. Tertio° dr̃ sapia ꝓ sola eter noꝝ cognitiõe. sic̃ i deuto. iiij. ca. Hec ẽ sapia vr̃a ꝛ itellect⁹ corã pplis: itellect⁹ de imis: sʒ sapia de celis. His trib⁹ mõis nõ capit hic. Sʒ q̃rto mõ dr̃ volũtat̃ affect⁹ cognitiõe p̃ uia iflãmat⁹. ecc̃i. vi. Sapia. n. doctrie f̃m no men est ei⁹: ꝛ nõ est mlt̃. ꝛc. sʒ h̃ nomẽ ei⁹ est a sapore. Tũc ꝓ correla° ar̃ sic. Qñ aliq̇d hʒ duplex ẽẽ: vnũ in dispõne reliquũ i terio pfe cti⁹ hʒ eẽ vbi est in terio q̃ʒ vbi in dispõne. sʒ sapia in itellectu ẽ vt in dispõne vt. s. p cogni tionẽ videat volũtas quẽ diligat. qꝛ aureli⁹ Aug. teste. Nihil volitũ nisi p̃cognitũ. In vo lũtate v̇o est vt i terio ꝛc. Infero sexto ꝙ sa pia sic dcã nõ est vnũ p se sʒ p accidẽs: qꝛ cõ plectit duos act⁹ singulares duaꝝ põꝝ q̇ nõ faciũt vnũ p se. Infero septio ꝓbabil'r solũ ꝙ visiõe d̃i nõ est iõ. maxie pticeps eternitat̃ sʒ dilectõe. Hoc correlariũ pono ↄ̃ reuerẽdũ magr̃uʒ meũ p̃ceptorẽ ꝛ aicũ singularẽ ba chalariũ. M. q̇ i suo solẽni p̃ncipio oppositũ posuit i forma. Cõtra quẽ sic ꝓcedã: Primo n. ꝓbabo meũ correlariũ reprobãdo suũ. Se cũdo ꝓ virib⁹ ad suas validissimas rñdebo rões. ¶ Probo igr̃ correlariũ meũ. p° sic vbi maxie est rõ meriti illic collocãda est maxie rõ p̃miũ. sʒ in volũtate maxie est rõ meriti: igr̃ ꝛ p̃miũ. ꝛ p ↄñs pl⁹ est btitudo in dilectiõe q̃ʒ sit in visiõe. Maior ꝓbat. Meritũ. n. nõ ẽ ni si q̃dã dispõ ad p̃miũ: ꝛ ita ꝙ magis dispõit magis p̃miat. Minor pʒ p Aug. lib. d̃ libero arbitrio. Et ↄfirmat qꝛ in eo est maxie rõ me riti qđ sibi nomẽ iponit. Hõi ẽ volũtas. vñ Gre. Nõ q̃ʒtum sʒ ex q̃ʒto dñs põderat. Se cũdo ar̃ f̃ʒ ordinẽ pfectibiliũ ẽ ordo pfectio nũ. sʒ pfectior ẽ volũtas q̃ itellect⁹: g° pfecti orẽ capit pfectõeʒ. Maior pʒ: qꝛ act⁹ actiuo rũ f̃ʒ phʒ sũt i patiẽte ꝛ bñ disposito. 3°. d̃ aĩa. Sʒ mior ꝓbat. qꝛ q̃to aliq̇d magis ad d̃ʒ ap proxiat: tãto extat pfecti⁹. sic. n. suo mõ i p° d̃ aĩalib⁹: mẽsurat aĩalia phs p ↄpatõeʒ ad ho minẽ vt ad metrũ. ꝛ i 3° thopi. dic̃ ꝙ q̃to sil'i us aliq̇d est optio: tãto meli⁹ ẽ. sʒ volũtas ma gis similat d̃o q̃ʒ itellect⁹: qꝛ itellect⁹ ẽ põ nã lis mobil' ab alio: volũtas v̇o libera ↄtingen ter se hñs ad volita sic̃ de⁹ se hʒ ↄtingent ad ex̃. Cõfirmat. qꝛ pfectior est caritas q̇ est pfe ctio volũtat̃ hic in via: q̃ʒ fides q̇ est pfectio

inteus. igr̄ ⁊ in pr̄ia. Scḋo o gᵒ sic. s̄z ordina/
tionez angelice ierarchie: nr̄a est disponēda
tā in via q̄z in pr̄ia: vt p̄t trahi ex dioñ. in lib.
de ecclasti. Jerarch. s̄z i angel suppremꝰ ē or
do seraphicꝰ cui incēdiū amoris tribuit qḋ
est volūtatꝭ actꝰ. igr̄ in ierarchia mētꝭ nr̄e: in
q̄ est tētio: visio fruitio: pfectior est fruitio q̄z
actꝰ ceri. Vñ abbas v̄cellar sup dyoñ. diuinū
dicit q̄ vbi scia foris stat: caritas intrat: gra/
dusq̄z vltiꝰ ↄtēplōis req̄es est: q̄ in volūtate
q̄̄ maxime ↄsistit. Tunc ad rōnes mgr̄i mei.
Ad primā qñ dicit q̄ pz ex dictꝭ. Legi princi
piū mgr̄i mei reuerēdi: ⁊ nō īueni ex q̇bꝰ di/
ctis: nisi qꝛ dicit q̄ in visiōe est q̄dā assimila/
tio. ⁊ qñ est ḋi: tūc inteꝰ fit deiformis: s̄z cū re
uerētia sua: hoc nō cogit. qꝛ ita volūtas fit ḋi
formis deū diligēdo. ⁊ fortiꝰ. vt vr̄ vñ in v̄o
amāte vt dic̄ Bern. v̄ius ē aia mea vbi amat
q̄z vbi aiat. Caritas. n. ⁊ dilectio ē maxie trās
formatia. intantū vt ml̄totiēs p signa ex̄ pate
at: sicut de stigmatibꝰ pr̄is nr̄i frācisci legr̄.
Sic trāsformatꝭ cor amātꝭ in id qḋ amatꝭ: vt p
mēbra de foris: v̄tꝰ erūpat amoris. Ad scḋaz
rōnē vbi ar̄ sic. Potētia ⁊ actꝰ distinguntꝭ p
obiecta: obm̄ āt p̄dicte visiōis ē dina eēntia
s̄z seipsaz nō s̄z aliā silitudinē eiꝰ creatā: cuz
oīs tal silitudo sit creata ⁊ finita: ⁊ p ↄñs nō
sufficiat ad rep̄sentandū diuinā eēntiā īfini/
taz: nec ad faciēdū capacitatē intellectꝰ crea
ti q̄ ē īfinitꝰ obiectiue. Ad istā rōnē satꝭ mihi
difficilē rūdeo. pᵒ ad minorē. 2ᵒ ad maiorē
Ad minorē dico q̄ sic̄ dina eēntia ē oiectum
btificū itellectꝰ: sic ⁊ volūtatꝭ: ⁊ sub eadē rōe
⁊ ita nō seq̄tꝭ pp hāc rōnē q̄ magis sit btitu/
do i visiōe q̄̄ dilectōe. Ad maiorē dico q̄ so
lū hēt v̄itatē in potētijs organicis: ⁊ ad id ꝑ
positū adducit eā ph̄s. vt pz in 2ᵒ de aia. In
tellectꝰ āt ⁊ volūtas nō s̄t potētie orgāice: ⁊
q̄ ad h̄ applicat excedit intētionem phi. Ar
3ᵒ. auc̄te Aug. dicēr. q̄ visio est tota merces.
dico q̄ vex̄ ē itelligēdo sic q̄ total̄r q̇etat in
tellectū: nec fit illic mētio ḋ volūtate. Vl' al̄r
dico q̄ duplex ē visio. s. p̄ctica ⁊ speculatiua
Aug. v̄o loq̄tꝭ nō de speculatiua: s̄z de p̄ctica
q̄ hz in se ⁊ cognitionem ⁊ amorez. Quarto
ar̄ sic. btitudo io. ↄsistit i nobilissima opatōe
s̄z opatio itellectꝰ ē hmōi: igr̄ maior ē phi pᵒ
⁊. x. ethi. Rūdeo cū reuerentia qꝛ minor est
falsa: ⁊ cū ꝓbat qꝛ cā eq̇uoca cuiꝰ ē opatio in
tellectꝰ respectu actꝰ volūtatꝭ est nobilior suo
effectu. Dico h̄ q̄ actꝰ itellectꝰ nō ē cā actꝰ
volūtatꝭ: s̄z solū obiectum: ⁊ volūtas. Intelle/
ctio solū nēpe p̄exigitꝭ vt q̄dā dispō sicut ap/

proxiatio stupe ad ignē: q̄ tñ approxiatio nō
ē cā ↄbustionis. Quito ar̄ sic. btitudo ↄsistit
in actu q̄ ↄseq̇mur finē vltimū ⁊ ↄiūgimur
ei. qꝛ ad Roma. vi. dicit apl's. Finē v̄o vitaz
et̄nā. s̄z actꝰ itellectꝰ est hmōi. Jo. xvij. Hec ē
vita et̄na: vt cognoscāt ⁊c. Dico sic̄ dixi q̄ dz
itelligi de visiōe p̄ctica ↄplēte actū itellectꝰ ⁊
volūtatꝭ: hec s̄t modica ⁊ exigua i ↄspectu tā
ti pr̄is in ↄspectu cui me humil̄r recomēdo.
Infero vlteriꝰ ex scḋa parte ↄclonis. Primo
q̄ deꝰ est ens itelligibile. pz: qꝛ alias eiꝰ noti
cia nō recipitꝭ in itellectum. Scḋo īfero ꝓba
bil̄r solū ⁊ collatiue q̄ icludit primū obiectū
adeq̄tū itellectꝰ: qḋ ē ens. ex q̄ nō est dr̄ia ens
ↄtrahēs: nec passio eiꝰ: nec priuatio aliq̄. pz:
qꝛ oz aliq̄ istox̄ modox̄ se hr̄e ad primū obie
ctū adeq̄tū: qḋ est ens. Cōfirmatꝭ: qꝛ oīs itelle
ctꝰ certꝰ de vno: ⁊ dubiꝰ de duobꝰ: hz illū cō
ceptū de quo est certꝰ: aliū ab alijs de quibꝰ
est dubiꝰ. Ista nō est somnium doc. subtil. vt
q̇dā somniāt: est. n. q̄si in v̄bis hijsḋ posita in
maxio methaᵒ. algazele auicene discipl'o. s̄z
fuer̄t certi phi de ḋo qḋ erat ens: dubitabāt
v̄o vtx̄ corporeꝰ: vl̄ icorpeꝰ sic̄ epicuri sic̄ stoi
ci. igr̄ ↄceptꝰ entꝭ in deo formal̄r a deitate di/
stinguitur. Infero 3ᵒ. q̄ in distinctꝭ q̇dditati/
bus pōt deꝰ a mētibꝰ nr̄is itelligi. pz ex iā di
ctꝭ: qꝛ alia q̇dditas entitas: alia deitas: alia di
stinctio formal̄r. nec est fingēda distictio. aut
a p̄te nr̄i itellectus vel diuini. Quarto īfero
itellectū nr̄m ⁊ volūtatē tāte eē pfectiōis: vt
nisi in infinito obie: l3 finito subie satiari pos/
sint. cuiꝰ oppositū posuit auice. nono metha
phisice ca. iiij. Et algazel eiꝰ abbreuiator. po
suerūt. n. aias nr̄as in visiōe itelligētie terre/
nox̄ btificari: quā ꝓduci posuerūt p itelligē/
tiam lune. Cōtra h̄ arᵒ vno meᵒ sic. Potētia
q̄ iclinatꝭ ad ml̄ta obiecta p se: nō q̇etatꝭ i aliq̄
vno pfecte nisi illḋ icludat oīa p se obiecta q̄̄
tū pñt icludi pfectissime in aliq̄ vno obiecto
s̄z itellectꝰ nr̄ ⁊ volūtas iclinātꝭ ad oē ens sic̄
ad p se obiecta: igr̄ nō pfecte q̇etatꝭ i aliq̄ vno
ente: nisi illḋ icludat oīa alia entia q̄z tū pñt i
aliq̄ icludi: pñt āt pfectissime icludi i aliq̄ en
te ifinito: igr̄ possumꝰ tm̄ ibi quietari. Quito
īfero sub diuersis ↄdictiōibꝰ deū ab itellectu
nr̄o app̄hēdi: nūc cognitiōe fidei in enigma
te in via nūc visiōis in pr̄ia p̄ma ē mō abstra
ctiue secūda mō intuitiue. Infero sexto q̄ res
create in ḋo ab et̄no hñt eē itelligibile. Istḋ
correlariū ꝓbatꝭ tripl̄r. Primo ↄparādo itelle
ctū diuinū ad distictā cognitiōez. Scḋo ↄparan
do cū itellectui humāo. 3ᵒ. ↄpando cum ogi

producibili. Quo ad primū ar̄ sic. Q̄ē illō ab et̄no in alio h₃ eē itelligibile: qō distincte ꝛ pfecte ab et̄no ab eodē ꝯphēdit̄. ſ₃ res creatē sūt hm̄ōi respectu ment̄ diuine: igr̄ ꝛc. Probatio maioꝝ. Nā distincte cognosci est eē p se cognitū: eē v̄o cognitū ꝛ intellectū idē ſ₃: eē v̄o intellectū p̄supponit eē itelligibile. ens aūt itelligibile est ens rōnis ꝙ recipit p fundamēto itellectū cognoscēt̄. Minoꝛ p₃. al's n. seq̄ret p̄mū alio indigere in suis opib⁹: cū null⁹ agēs p intellectū certe opet̄: nisi certa cognitiōe hita q̄ req̄rit cognoscibile in rōne obiecti sibi p̄ns. Scđo ar⁹ sic. Nō est imperfectioꝛ itellect⁹ diuin⁹ ꝙ̄ human⁹: ſ₃ humanus rē cognoscēdo pducit rē in eē itelligibili: qō est in ipo itelligēte. igr̄ ꝛ intellect⁹ diuinus itelligēdo pducet: aut q̄si pducet aūt rē in eē itelligibili qō manebit in mēte diuina. nec valet si dicat̄ qō est impfectiōis itellect⁹ nr̄i tale pducere accidēs: remoueat̄. n. ab eē itelligibili: ꝙ sit accidēs: ꝛ relinquat̄ solū qō sit q̄si pductū iux̄ viā cognitiōis diuine quā btūs tāgit dionysi⁹. s. eminētie. Assumptū pbat̄. q₂ res cognita accipit eē cognitu₃: illud v̄o eē cū sit sp̄ūale: neq̄t eē in obiecto: qō frequenter extat m̄ale. Tertio arguo sic. Res pducta: ab et̄no fuit pducibil̄. ergo aliq̄ō eē habuit ab eterno. aliud nō v̄r nisi eē itelligibile in deo. ergo ab eterno illō hūit eē. Añs pbat̄. q₂ qō nō est pducibile impossibile est eē pductū. vt trahi pōt ex scđo pharmēias ꝛ. vi. phisicoꝝ. S₃ p̄ña pbat̄: q₂ pducibilitas est q̄dā respect⁹: oīs v̄o respect⁹ p̄supponit eē absolutū: in quo fundet̄ iuxta dictū Aug. septimo de trini. Q̄ē qō ad aliud dr̄ prius est ad se: qō v̄o nō sit iproductū pbat̄. q₂ tūc essent plura eterna. vñ hic sūt tria signa. Prio diuin⁹ intellect⁹: diuinā intelligit eēntiā. In scđo lapide in se ꝛ cetera creata pducit in eē itelligibili: ꝛ ea itelligit. In. 3⁰. ꝯparat eā ad suā eēntia₃: ꝛ istā itelligit ꝯparationem. Istud ēt correlariū trib⁹ corroborat̄ auctātib⁹. Prima est Aug. lib. lxxxiij. qō. q. xliij. ydee sunt forme eterne ꝛ imobiles in mēte dīna. ydea v̄o est eē itelligibile. Scđa Aug. v. sup geñ. Q̄ia in deo sūt vita. Et idē sup. Io. qō factu₃ est in ipso vita erat. qō nō itelliḡr nisi de hoc eē itelligibili: vt v̄r. Tertia est Auic. viij. methaph. cap. vij. vbi ꝯcedit rōnē dei vt intelligent̄ ad formas itellectas. Si aūt iste forme ponerent̄ extra se ad aliud extra se referret̄. qō negat ph̄us. xij. methaph. Infero septio: ꝙ pfectioꝛ est cognitio facialis ꝙ̄ fidei. p₃ ex pdictis. Cōfirmat̄. q₂ q̄ñ sunt due cognitōes vni⁹ obiecti: pfectioꝛ est ea q̄ apph̄endit obiectū pfecti⁹: ꝙ̄ ea q̄ non ita pfecte apph̄endit hm̄ōi sunt cognitio vie ꝛ p̄rie. Cognitio vie ipfecta: ex pte. n. cognoscim⁹. Cognitio p̄rie pfecta: tūc aūt cognoscā: sicut ꝛ cognit⁹ su₃. igr̄ ꝛc. Infero octauo pbabilr̄ solum ꝛ collatiue ꝙ simul stare pōt p eodē instanti hit⁹ fidei cū clara visiōe dei. Hoc correlariū pono ꝯ reuerēdū mgr̄₃ meū ꝛ p̄re₃ singularē ordinariū bachalariū in schol̄ seu collegio fratꝛ p̄toꝝ: ꝯ quē sic ꝓcedā. Prio. n. ondā ꝙ in dict̄ suis variat. Scđo pbabo correlariū meū: suū iprobādo. Tertio rūdebo ad rōnes suas validissimas. Quo ad primū variat dcā sua mgr̄ me⁹. vt videt̄. In correla⁰. n. suo v̄r loq̄ de visiōe. ꝛ in pbatiōe de scia: q̄si idē sit visio ꝛ scia. qō nō videt̄ scia nēpe habitū noiat. visio actum. iō male trāsponit termios. Scđo pbo meū correlariū sic. Si visio nō possit simul stare cū fide: aut hoc est q₂ act⁹ fidei visionē ipedit: aut ipsa fides in actu primo. nō primū. q₂ suppo⁰ ꝙ stāte visiōe non exeat in actū fides. nō scđ₃. q₂ sicut sp̄ēs albedinis ꝛ nigredinis simul stāt in itellectu. nec mutuo se expellūt. sic possibile est ꝙ stāte ista q̄litate q̄ est fides in actu primo. sit visio in actu scđo Cōfirmat̄. q₂ q̄ñ paul⁹ in raptu vidit deum visiōe clara. vt dicit mgr̄ me⁹ nō est v̄isimile fidē ꝙ̄ hēbat destrui. vt iteꝝ post raptū crearet̄ noua. Si. n. nā non facit p plura qō pōt facere p pauciora. a fortioꝛi deus nature institutoꝛ. Tūc 3⁰ rñ⁰ ad ratiōes mgr̄i mei. Ad p̄ma₃ q̄ñ dicit. ipossibile est eidē iesse opposita. sed scia ꝛ fides sunt opposita. igr̄ ꝛc. Probat minorē. q₂ scia est de euidēti ꝛ certo. fides v̄o de certo. ſ₃ nō euidēti. Hic dico p⁰ ꝙ nō pbat sicut dixi suū corre. q₂ correla. est de visiōe. ꝛ pbatio de scia. Scđo dico ꝙ scia₃ stare cū fide. put de scia loquit̄ ph̄s p⁰ posterioꝝ. p̄t capi duplr̄. Prio nō respectu diuersoꝝ. ꝛ sic ꝯmet. sctū Thom̄. 2ª. 2ᵉ. articulo. v. q. i. est possibile. vt pnta. ꝙ sit scia. ꝙ deus est vn⁹. ꝛ fides qō est trin⁹. Si v̄o dicat̄ respectu eiusdē. sic nego ꝛ cū doctore suo. ꝛ cū doctore subtili. in. 3. d. xxiiij. q. 3. Sic. n. ide₃ eēt euidēs. ꝛ nō euidēs. certū ꝛ nō certū fide ad cōtingentia limitata. ꝛ ita non cogit. Ad ꝯfirmationē q̄ñ allegat Aug. fidē distinietē₃ Quid inq̄t est fides. nisi credē qō non vides Dico h̄ ꝙ accipit hic fidē p actu scđo. ꝛ non p⁰. fides. n. aliq̄ñ accipit̄ p obiecto fidei sicut dic̄ Athanasi⁹. h̄ est fides catholica. aliq̄ñ p

hitu:sicut ad Heb.xi. Fides est subá spanda
ruz rex argumētū nō appentiū. Aliqñ p ac/
tu sicut h τ sic repugnāt ex toto visio τ cre/
dere. Allegat ad hoc vltimate illō Greg. Fi
des nō hz meritū: vbi rō humana pbet expi/
mētū. Rñ° q ista auctoritas nō aliud cogit
nisi q credens nō debz initi humane rōni in
credēdo: nō q cū fide pō dei stare neqat vi/
sio. Infero nono q ad hoc q itellect⁹ diui/
nus obiecta itelligat scdaria: oz ea imagiari
in aliq eē obie disticto a diuia eētia. Pro/
bat sic. Oē pductū aut qsi pductū aliqd hēt
eē aliqualr distictū a simplr iproducto: sz ob
iecta scdaria hñt eē qsi pductū vt diuini itel
lect⁹: eētia vo dina simplr ē iproducta. igit
τc. Maior pz ex p° princi° de qlibz τc. pdu
ctū vo τ iproductū: se hñt vt affirmatio τ ne
gatio. Sz minor pbat p° q eē sit simplr ipro
ducta. qr fz mgrz di. v. nec gignit nec gignit
Sz pbat p pria pte: qr nō fit descensus ab ex
tremo in extremū: nisi p mediū: extrema sūt
nō pduci simplr τ pduci simplr: seu realr. er
go nō pducit de⁹ res ad extra nisi p hoc me
diū. s. pduci fz qd: seu in esse cognito. Cōfir
mat auctē auic. viij. methaph. c. vij. distiguē/
tis rōnes dei itelligētis ad formas intellectas
q nihil eēt dictu nisi iste forme eēnt a do itel
lecte distincte: cū non sit rlo eiusdez ad se ex
pte rei. Hec sūt pauca imo nulla tāti pris in
ɔspectu cui me humilr recōmendo. Ex pte
tertia ɔclonis: ifero correlariū rñsiuū ad titu
lū ɔclonis. s. q necesse ē hoi ad salutē aliquā
doctrinā specialr reuelari. τ hoc maxime fit
pijs τ corde humilib⁹. dicēte dño in Math.
xi. c. Confiteor tibi pater dñe celi τ terre qr
abscon. hec a sapien. τ pru. τ reue. ea puu:
ita pater qm τc.

c Upiētes aliqd de penuria τc. Hic
text⁹ icipit sniax mgri Petri lōbar
di pariscox antistitis. Et diuidit principalr in
tres ptes. Primo. n. pmittit itentiōis sue in
diciū. s. phemiū. Scdo subiūgit variationis
cōpendiū. i. tractatū. Tertio ɔcludit affectio
nis solatiū. s. epilogū. Scda incipit in prima
distinctiōe. s. veteris ac noue legis ɔtinentiā
τc. Tertia ibi hec in pedib⁹ sedentis. Rur
sus prima ps in q pmittit sue intentiōis indi
ciū in tres ptes diuidit. In qx prima pmittit
cās motiuas opis psentis. In scda subiungit
mētes detractiuas cetus inuidētis. In tertia
ɔcludit doctrinas allectiuas veri resultātis
Scda icipit ibi. Quis nō ambiga⁹ τc. Tertia
ibi. in q maiox exēpla τc. Rursus prima ps

in q pmittit cās motiuas opis pñtis in tres
ptes diuidit: fz q tres fuerūt cause motiue.
videlz. Eterne felicitatis optatio Catholice vi
tatis defensio Fraterne societatis petitio. Pre
mittit ergo in pria pte priaz cāz motiuā fuis/
se diuine mercedꝰ pstolatiōez. Subiūgit in. ij.
pte scdaz cāz motiuā fuisse ifecti erroris ɔfu/
tatōez. Cōcludit in. iij. pte tertiā cāz motiuā
fuisse discipulox caritatiuā dilectōez. Scda
ps icipit ibi. q iardescētes. Tertia icipit ibi.
nō valentes studiosox frm τc. Rursus scda
ps pricipal h⁹ phemij in q mgr subiūgit mē
tes detractiuas cet⁹ iuidētis: i. 3. ptes diuidit
fz tria detrahētiū gña. qdā. n. dtrahūt ex hi/
tu false opiniōis. qdā ex actu pue itētiōis. q
dā ex fastu pprie oñsiōis. Premittit igr pri
maz detractōis radicē fuisse aspectū obūbra
tū flitatis caligie. Subiūgit scdaz detractio
nis radicē fuisse affectū deturpatū puitatis ru
bigie. Et ɔcludit tertiā detractiōis radicē fu
isse effectū picturatū vanitatis imagie. Scda
ps icipit ibi. quā de⁹ h⁹ scli. Tertia ibi. hūt rō
nē sapie in supficie. Rursus tria ps pricipal
h⁹ phemij in q mgr ɔcludit doctrias allecti
uas vi refulgētis: i. 3. didit ptes: fz q triplex
doctria alliciēs repit. vz doctria rectitudis.
doctria gtitudis. doctria plēitudis. Premit
tit igr doctriā eqtatis: excludētis: vitatis ɔria
Subiūgit doctrinā breuitatis icludētē prz cō
silia Cōcludit doctrinā hūilitatis ɔtinētē exē/
pla vtilia. Scda ps icipit ibi. ñ igr dz h labor
τc. Tertia ibi. i h āt tractat τc. Et h est diui⁹
toti⁹ pñtis plogi i gñali. Circa quē plogū in
spāli qrit d subō theologie: τ ē qōis titul⁹ tal
Ux theologia hēat deū p sub° pmo
v Et ar q ñ: auctate venerabil Eustra
cij in cōmēto plogi ethicox. qr fz eū
ibi moral est de hoie q ad aiaz: sz medicinal
q ad cōp⁹. Ex hoc accipit hec ppō. Ois pcti
ca scia hz p sub° p° id cui acqrit finis illi⁹ scie
τ nō ipz finē sz finis h⁹ scie acqrit hoi: τ non
do. igr hō ē subm theologie: τ nō de⁹. Scdo
sic. Qr fz boetiū lib. de trini. forma simplex
subm eē nō pt sz de⁹ est forma seu act⁹ simpli
cissim⁹. igr neqt esse subm h⁹ scie. Tertio sic
subm dz ɔpleti oia q tractant in illa scia: sed
nō ē ita h de deo. igr τc. Maior pbat de guer
ris regnox: aut machabeorum aut de dauid
qño hūit. x. ɔcubias. τ sic de silib⁹. qd ptinēt
ad ditatē iqztū ditas: seu inqztū subm est. vr
q nihil. Cōtra seu i oppositū ar auctē aug.
viij. de ciui. dei. c. i. Theologia est smo vl rō
de deo. Et pbat rōe sic. Illud ē subm in aliq

ſcia de q̄ ⁊ de cui⁹ ꝓꝑetatib⁹ eſt ſcia tota:ſed
de deo ⁊ ei⁹ opib⁹: vtpote creatōe ⁊ repatio
ne eſt tota theologia. igr̄ de⁹ eſt. ⁊c. In iſta
qōne ⁊ in ſeq̄ntib⁹: diuo fauēte auxilio q̄ de⁹
vn⁹ extat: ⁊ trin⁹: tres erūt articuli declaran
di. Prio. n. termi qōnis declarabunt. Scdo
rūdebit ad qōnes. Tertio monebunt diffi
cultates. Quo ad pmū p° vidēdū ē de iſto
termino theologia. Theologia ſm grāmati
cos: dr̄ a theos qd eſt de⁹: ⁊ logos ſmo: vel
rō. q̄ſi ſmo de deo vl' rō. Theologia capr̄ tri
plr̄. ſ. cōit ꝓprie ⁊ ꝓpꝛijſſime. Coiter dr̄ theō
q̄dā hit⁹ de deo: ſiue ſit ſibi ꝓpꝛi⁹. ſiue non. ⁊
iſto° vocat in p° ⁊. vi. methaphi. ſue phs me
thaphiſicā: theologiā. Prope theologia eſt
q̄ pncipalr̄ de deo ꝯſiderat. ⁊ iſta ſꝫ doc. ſub
ti. de ſubō theologie articl'o p°. dr̄ vl' theolo
gia in ſe. vl' theologia in nobis. Theologia
in ſe eſt tal' cogni° q̄lē natū ē facere obiectū
theologicū i itellectu ſibi ꝓpoꝛtiōato. Theo
logia vo in nobis eſt tal' cognitio q̄lis nata
eſt recipi in itellectu nr̄o de obiecto theolo
gico. Exēplū. Si aliq̄s nō poſſit itelligē geo
metricalia: poſſꝫ tn̄ alicui credē de geometri
calib⁹: geometria eēt ſibi fides nō ſcia: eēt tn̄
in ſe geometria ſcia. q² obm̄ geometrie natū
eſt facē de ſe ſciaꝫ in itellectu ſibi ꝓpoꝛtiona
to. ſic de theologia in nobis. Vn̄ theologia
in nobis ſꝫ mēte fr̄is Alexādri de hal'. eſt q̄
dā mētis hit⁹ de deo loq̄ns. p deū nobis trāſ
miſſus. ⁊ in deū terminat⁹. vn̄ dicit pma pte
de doctria theologie. q. iij. Theologia ē ſcia
de ſubā dina cognoſcēda p xp̄ꝫ in ope repa
tiōis. Propꝛijſſime vo ⁊ tertio dr̄ theologia
illa noticia q̄ eſt in mēte dina de ditate vt ob
iecto. ⁊ iſto mō ſolus de⁹ dr̄ theolog⁹. ⁊ nos
theologie diſcipli. vt loq̄t Aug. in lib. de do
ctria xp̄iana. Alteri⁹ noto ꝙ ſꝫ ꝯmēta. ſup
Dionyſiuꝫ. eccl'iaſtice hierarchie. drā eſt iter
theologiā ⁊ theurgiā. Theologia. n. artat
ad antiquū teſtm̄. theurgia ad nouū. Ita ꝙ
theologia dr̄ notitia antiq̄ teſti. theurgia no
ui vbi xp̄s pfecti⁹ docuit opari. Theurgia. n.
idē ē ꝙ ſcia bn̄ opandi de deo. Et hoc de iſto
terio theologia. Seq̄t ſubm̄. Subm̄ triplex
eſt. ſ. ſubm̄ ꝑtiōis. ſubm̄ mutatiōis. ſubm̄ ꝯſi
deratiōis. pmū logicū. ſcōꝫ phiſicū. t̄tiū ſciē
tificū. Solet q̄rto mō dici ſubm̄ idē qd poſi
tiuū. q̄uo accipit Ariſt. i. v. phiſicoꝝ. qn̄ didit
triplr̄ motū Aut a ſubō in ſubm̄. vt mot⁹ lo
cal'. aut a non ſub° in ſubm̄. vt gn̄atio. aut a
ſubō in nō ſubm̄. vt coꝛꝛuptio. ibi ſubm̄ idē ē
qd poſitiuū. ⁊ hoc de ſub° Seq̄t pmū. Pri

muꝫ dr̄ triplr̄. Vno° p negationē ad prius ⁊
tūc pꝛimū idē ē ꝙ imediatū id eſt an̄ qd ni
hil. ⁊ hoc mō dic̄ phs in pmo poſterioꝝ pꝛi
muꝫ ⁊ imediatū idem. Scdo mō dr̄ pmū p
relatōeꝫ ad poſteri⁹ vt. ſ. eſt cā ſeq̄ntiū. h̄ mō
loq̄t poꝛphiri⁹ in ſuis yſagogis. c. de ſpē. de
x. pmētis ꝙ ſīt decē reꝝ pꝛia pꝛicipia. Tertio
mō dr̄ pmū idē ꝙ adeq̄tū: ⁊ phūs vocat in il
lo p° poſterioꝝ. idē. qd ſm ſeipꝫ: ſicut hō dr̄
ſubm̄ pmū. i. adequatū riſibilitat. h̄ tertio dr̄
in ꝓpōito. Subm̄ igr̄ pmū alic⁹ ſcie dr̄ circa
qd v̄ſat tota ſcia ſeu ꝯſideratio: ⁊ qd cōtinet
oēs ṽitates toti⁹ hit⁹. Et hoc de p° articulo.
Quo ad ſcōꝫ articulū ponit ꝯcluſio. ꝙ de⁹
eſt ſubm̄ pꝛimū toti⁹ theologie: ſeu in ſe ſeu
i nobis. Probat hec ꝯcluſio triplici medio.
Primo ſic. Subm̄ pꝛimū ꝯtinet oēs ṽitates
illi⁹ hit⁹ cui⁹ eſt obm̄ pꝛimū. ſꝫ nihil cōtinet
oēs ṽitates theologicas niſi de⁹. igitur ⁊c.
Probatio mi. nihil aliud ꝯtinet eas vt cā ſi
ue vt id ad qd hēant attributionē: niſi de⁹.
q² de⁹ nulli alij attribuit. nec alid ꝯtinet eas
vt effect⁹: demōſtratiōe q². nā null⁹ effectus
demōſtrat deū eē trinū: qd eſt potiſſima veri
tas theologica ⁊ ꝯſil'ia. Scdo ſic. Theolo
gia ē de his q̄ ſoli itellectui dino ſūt nālit no
ta. g° ē de obō ſoli deo nālr̄ noto. Sꝫ de⁹ ſolū
eſt ſibi nālr̄ not⁹: g° ⁊c. Probatio pꝛie ꝓpō
nis. Si iſta ſcia ē d aliq̄b⁹ alicui alij itellectui
nālr̄ not. igr̄ pter iſta ſunt alia cognoſcibilia
ſoli itellectui dino nāliter nota: q² infinit⁹. ⁊
iō pluriū cognitiu⁹ q̄ꝫ intellect⁹ finit⁹. igr̄ eſt
adhuc aliq̄ ſcia ſupioꝛ q̄ꝫ illa que eſt de nālr̄
notis intellectui creato. Tertio ſic. In nulla
ſcia tradit ita diſtincta cognitio de aliq̄ alio
qd nō eſt ei⁹ ſubm̄ pꝛimū. ſicut de pꝛimo ſub
iecto. Tūc. n. nō eēt rō q̄re illud eēt ſubm̄ pꝛi
muꝫ. ⁊ nō aliud. igr̄ ſi de⁹ nō ſit hic ſubm̄ nō
tradit ita diſtincta cognitio de eo ſicut fieret
in alia ſcia in q̄ eēt ſubm̄. pōt āt eē ſubm̄. igit
illa eēt poꝛ iſta. Noto tn̄ ꝙ q̄ꝫuis ꝯcept⁹ ifini
ti ſꝫ doc. ſubti. ſit pfectiſſim⁹ ꝯcept⁹ ad queꝫ
poſſum⁹ p euidētiā attingere. de q̄ in ſeq̄nti
bus. ⁊ ita illo mō ſit obm̄ theologie nr̄e. Tn̄
capiēdo obm̄ pmū. p illo qd cāt ṽitatē in itel
lectu ſiue ſit euidēs ſiue nō. de⁹ eſt obm̄ pmū
tam theologie in ſe q̄ꝫ in nobis. Ex hoc ego
ifero. ꝙ xp̄s inq̄ꝫtū xp̄s nō ē obm̄ theologie.
ſic̄ poſuit q̄dā q̄ dict⁹ eſt Hugo. pꝫ. Cōfirma
tur. q² tūc iſte nō eēnt theologice ṽitates ne
ceſſarie. pr̄ gn̄at. ſpūſſcūs ꝓcedit. nec ēt ꝯtin
gētes. pr̄ creat. ſpūſſcūs miſſus eſt viſibilr̄ ⁊
iuiſibilr̄. ꝯſeq̄ntie patēt. q² ad nullā ſciaꝫ pti

net p se aliq̃ v̇itas. nisi sit de subō ei⁹ p° vl' pte eēntiali. vl' integ̃li vl' subiua. vl' alio eēntial'r attributo sub° p̄mo. Sz pz q̈ nec pr̃ nec spūs scūs est ps xp̄i. nec eēntial'. nec integral'. nec subiua. nec attribuit ad xpz. q2 cū xps duas dicat nās inq̃tū est subm̄ theologie Fz h̄ po nētes nāz. s. creatā z icreatā. seq̈tur q̈ pr̃ eēt posterioz nā creata z spūsscūs. q2 ois attribu tio est ad p̄us eēntial'r. Scdo infero. q̈ xps nō ē hic subm̄ ꝯsiderat⁹ sub triplici vnitate. Quaꝝ pria est ad pr̃em z spūm scm̄. Scda ad nāz assumptā. Tertia xp̄i capit̄ ad mēbra. pz ex dictis. Fz qd̄ ponit Robert⁹ linconienſ in suo exāerō. Cōfirmat rō. q2 ois respect⁹ dei ad extra est ꝯtingēs. z ita vnitas diuini v̇bi tā cū nā assumpta q̃z cū mēbris est ꝯtingēs: multe v̇o sūt v̇itates in theologia nccīe. vt q̈ de⁹ est trin⁹ z vn⁹ zc. nulla veritas vero ne cessaria inest p ꝯtingētē. igr̃ nō pōt stare pō ista. Tertia pō fuit Alberti magni. q̈ reue labile est subm̄ in theologia. q2 in hoc distin guit theologia ab hūanis sciētijs. q̈ hec iuē tiōe z exercitio hn̄t. hec v̇o vnctiōe z reuela tiōib⁹. Sz ꝯ istā opinionem arguit sic. Scia ois realis debz hēre obiectū reale z sub rōne reali. Lz. n. logica quodāmō hēat subiectuz reale. q2 est de intētionib⁹ primis. tn̄ q2 non sub rōne reali. q2 tractat de scdis itentiōibus primis aduīctis. iō non est real'. Reuelabile vero dicit solū q̃ndā respectū rōnis. q̇d. n. di cit reuelabile sup deū. duz dico de⁹ reuelabit vtiq3 solū rōnis respectū. Si igr̃ eēt subiectū theologie. theologia eēt scia rōnis nō realis qd̄ est manifeste falsuz. relinq̇tur igr̃ q̈ deus est subiectū theologie. Nota tn̄ ad euidēti am iā dictoꝝ q̈ sicut hō pōt itelligi: aut inq̃z tū aial rōnale: aut inq̃tū subā: aut inq̃tū risi bil': aut inq̃ztū nobilissim⁹ aialiū. In p̄mo co gnoscit pfecte. q2 in rōne diffinitiua. In scdo in cōi z ꝯfuse. q2 in ꝯceptu supiori. In tertio in posteriori. q2 passio posterioz est suo subō. In q̃rto adhuc min⁹ ꝓprie. q2 in quodam re spectu ad extra. sic pifoꝛmit p̄t de⁹ q̃druplr itelligi. p° in q̃dā respectu ad ex sicut sub rōe glificatoris: vl' gubernatoris. seu reparatoris mūdi. z isto° ponit rōan⁹ egidi⁹ subm̄. Scdo pōt ꝯsiderari sub q̃dā passiōe vt inq̃tū iust⁹: ver⁹: pi⁹ zc. z sic posuit varro deū inq̃tū ꝓbo nus: subm̄ h⁹ scie. Vel 3° pōt ꝯsiderari inq̃z tū ens vl' aliud cōe. z sic posuit auicena ens subm̄ in methaphisica q̃ est sua theologia. Pōt q̃rto ꝯsiderari iq̃tū de⁹ zc h̄ est pfect⁹ cōcept⁹. z sub rōe hac pōit a doc. subt. subm̄

theologie. Notādū tn̄ q̈ dicit. b. bōauētu. in isto ꝓlo°. q. i. q̈ alic⁹ scie pōt triplex assigna ri subm̄. s. radicale: iteg̃le: vl'e: exēplū: in grā matica subm̄ radicale est lr̃a. vn̄ apud p̄scia. in maiori volumine vocat elm̄. q2 ē minima ps orōnis. Subm̄ integ̃le est orō cōgrua z pfecta. Subm̄ vl'e est vox articulata lr̃ata oꝛ dinabil' ad sig̃ndū. sic in theologis. subm̄ ad qd̄ oia reducūt sicut ad subm̄ radicale est de⁹. subiectū v̇o ad qd̄ oia reducūt sicut ad totū integ̃le est xps: capiēdo totū large. ꝯplectit n. creatū z icreatū. de q̇b⁹ sūt duo primi lib. Caput z mēbra: de q̇b⁹ sūt duo seq̃ntes. Sub iectū v̇o ad qd̄ oia reducūt sicut ad subm̄ vl'e: circūloq̃ndo p pl'a noia: est res vel signa. p vnū v̇o credibile aut reuelabl'e. z sic ad scdz pz articulū. Quo ad tertiū arti. mouent. iij. ꝓue difficl'tates. Pria est de subō theologie ꝯtigētiū: q2 cū theologia sit scia: z scia sit ne cessarioꝝ: vr̃ q̈ ad nulluz subiectū reducēnt ꝯtingētia in theologia. Rn̄det doc. subti. q. iiij. h⁹ ꝓlogi. q̈ theologia verius dr̃ sapia q̃z scia. vn̄ capiēdo sciaz eo mō q̊ capit eā phus in p° posterioꝝ. tūc vnūquodq3 scire arbitra mur zc. Sic nō est scia theologia: q2 nō oia ꝯsiderata in theologia sūt nccāria. capiēdo v̇o sciaz ꝓ hitu certitudinis. sicut ē illd̄ apl'i. Scio cui credidi: z cert⁹ sū zc. sic theologia est scia: q2 ē certissim⁹ hit⁹. Scda difficultas est. Si oia creata possint eē sub ꝯsideratiōe theologie. Dico q̈ creata pn̄t ꝯsiderari du plr. Vno° absolute. sic hō inq̃ztū hō zc. z sic nō ptinet ad theologiā. sz ad ꝓpas scias. Se cūdo pn̄t ꝯsiderari inq̃ztū in deū referūt. aut i rōe vestigij imagis creatōis vl' alio respectu z sic ptinet ad theologiā vn̄ nō ita pfecte co gnoscit triāgulū q̊ cognoscit eū Fz q̈ d̄scribit ab euclide sic q̊ cognoscit illū F̄m q̈ repn̄tat aliq̃l'r dinā tritatē: sic de btō pr̃e nr̃o frā. dr̃. Quicq̇d in reb⁹ repit delectamēti reiecit in gliaz scōꝝ. Tertia difficultas. Si solum ob iectū theologicū i d̄o mouet intētiōez ei⁹ ad oē scibile: aut q̃si mouet: dico q̈ sic. z q̈ ois scia ē sibi theologia. nō sic i btis spitib⁹ nec i nobis. q2 hēm⁹ itellectū mobilē a q̇ditatib⁹ cetis. Ad argumēta v̇o i pede. q. fcā. Ad p̄ mū Qn̄ ar̃ ex eustracō zc. Dico q̈ nō ē sil'e. iō pōit subm̄ hō medicie q̊ ad coꝛp⁹. q2 ꝯtiet v̇tual'r oēs v̇itates illi⁹ scie. nā coꝛp⁹ huma nū ꝯtinet v̇tual'r rōnē nāl'is sanitatis. Iō. n. sanitas hois talis est. q2 coꝛp⁹ hois est sic cō plexionatū. Similiter aia hois cōtinet nāl'r rōnē felicitatꝭ nāl'is. vt dicit phus. i. ethicoꝝ

vbi ex rône aie ↄcludit rō felicitatis nālis:nō sic hō cōtinet finē hu⁹ scie:qa felicitas supnā lis vel obiectū eius nō includit in rōne hois: ꝛ ideo nō potest homo esse primuꝫ subiectuꝫ huius scie. ¶ Ad secūduꝫ qñ dicit:forma simplex ꝛc. dico ꝙ intelligit de subiecto accidentis nō considerationis. ¶ Ad tertiuꝫ dico ꝙ immo ad minus ostendendo qūo sapienter iuste ꝛ potenter suū modum disposuit: ꝛ humanum genus gubernauit ꝛ consimilia.

Veteris ac noue legis ꝛc. ¶ Superius sniarum magister Petrus lombardi premisit sue intentionis iudiciū.nunc subiungit narrationis cōpendiuꝫ. Et diuidit ista pars in quatuor.fm q̄tuor sniarū libros. Primo enīꝫ agit de beate trinitatis immensa nā.in pmo. Scdo de create nouitatis ostēsa factura.in secūdo. Tertio de electe caritatꝭ firmata iunctura.in tertio. Quarto de abiecte vetustatꝭ ablata fractura.in q̄rto. ¶ Prima iterū ꝑticula in qua agit mgr̄ de beate trinitatis ꝛc.in tres partes diuidit. In prima distinctionuꝫ pmittit necessaria notificatio. In secunda earundē cōcludit vtilis epilogatio. In tertia trinitatis infert mirāda explicatio. Secūda icipit ibi. Omīꝫ igit que dicta sunt. Tertia ibi.distinctiōe scda. Hoc itaqꝫ vera ꝛ pia fide ꝛc. ¶ Rursus prima pars in qua distinctionū premittit necessaria notificatio:in tres ꝑtes diuidit. In prima quaꝝ ostenditur penes qd versat doctrine speculatio. In scda penes quid distinguit volūtatis dilectio. In tertia triplex cōcludit vtilis dubitatio. Secūda icipit ibi. Id igit in rebus ↄsiderandū est ꝛc. Tertia ibi. Cū autē hoies qui fruunt ꝛ vtūtur ꝛc. ¶ Rursus pria pars in qua ostendit penes qd versat doctrine speculatio: in tres ꝑtes diuidit. In quarū prima:rerū ꝛ signorū ponit distictio. In scda dr̄ distinctōis declaratio. In tertia ↄcludit distinctiōis applicatio. scda icipit ibi:ꝓpzie aūt hec res appellat ꝛc. Tertia ibi.cūqꝫ his intēdit theologoꝝ speculatio ꝛc. ¶ Rursus scda pars in qua ostēdit penes qd distinguit voluntatis dilectio.s.ibi id igit in reb⁹ ↄsiderandū est ꝛc. in tres ꝑtes diuidit. In quarū pma pandit diuersaꝝ dilectionū descriptio. In scda subiūgit descriptionis diuersa acceptio. In t̄tia exponit dubitationis solutio. Scda ps est ibi. Notādū vero ꝙ idem Augu. ꝛc. Tertia ibi. Hec igit que si bi ↄdicere vident ꝛc. ¶ Rursus tertia ps in qua triplex ↄcludit vtilis dubitatio:in tres ꝑtes diuidit. In pma agit de obo fruitiōis ihesue. In scda de subo dilectōis fruitiue. In tertia de medio virtutis ↄnectiue. Pria in pn⁹. Secūda ibi. Sꝫ cū deus diligat nos ꝛc. Tertia ibi. Hic cōsiderandū est. Et hec est diuisio presentis distinctiōis prime in generali. Circa quā talis orit titulus questionis videlicet.

Utrum fruitio vsui condistincta plures in deo aspiciat rationes fruitionis. Et supposito pro habito noto.s.ꝙ fruitio ꝛ vsus distinguant cum diuersa habeāt obiecta ꝛ fruitio creatorem:vsus vo creaturā aspiciat. Arguo ad quesitū. Primo ꝙ sic tripliciter. Primo sic. In primo ethicorum.septimo ca⁹.in illo. §.amplius aūt. quia bonū vltimuꝫ. Dicit phus ꝛ cōmentator eustracius. ꝙ sicut ens ꝛ vnū sunt in oī gn̄e ita ꝛ bonū. ꝛ specialit ibi de relatiōe. ergo sicut relatio hꝫ ꝓpriaꝫ bonitatē:sic hꝫ propriā fruibilitatē. ꝛ per consequens cuꝫ ipsa sit in deo alia ꝛ alia: ibi erit alia ꝛ alia ratio fruibilis. Secūdo sic. Omne vltimate quietatiuū humani appetitus hꝫ rōnē per se fruibilis.sed nō solū deitas seu ratio deitatis.sed pater ꝛ fili⁹ ꝛ spiritussanctus ꝛ attributa diuersa in diuina essentia visa qetāt vltimate appetitū humanū.ergo ꝛc. Maior pꝫ ex rōne fruibilis.fruibile enim est illud qđ ꝓpter se est diligibile. Minor pꝫ.qr tā pater est ifinitus ꝙ filius.ita iustitia est ifinita in deo:ꝛ vnitas ꝛ sic de alijs ꝛ ꝓprijs:vt videt in fruibilib⁹.infinitū aūt quodlibꝫ intēsiuū saciat appetitū humanū:cū nihil appetatur amplius infinito. ¶ Tertio ar sic. Actus nō terminat ad obiectū inq̄tuꝫ numerat:nisi obiectū vt est formale obiñ numeret.sed act⁹ fruendi terminat ad tres psonas inq̄tū tres igit obiectū fruitiōis inq̄tū formale obiectū numerat. Minor pꝫ. Credim⁹ deū inq̄tū trinus est:igit videbimus deū inq̄tū trinus est: qr visio succedit fidei fm totā ꝑfectionē.ergo fruimur deo inq̄tū trin⁹. ¶ In oppositū vo arguit. In qlibꝫ ordine eēntiali est dare vnū principiū tm̄.ergo in ordine finiuꝫ est tm̄ vna vltima rō finis:fruitio autē est respectu finis: ergo ꝛc. ¶ In ista.q. sicut in pcedēti sūt tres articuli declarādi. Prim⁹ est terminorū declaratiu⁹. Scd⁹ est rn̄siuus qōnis. Terti⁹ est dubioꝝ motiu⁹. ¶ Quo ad primū circa istuꝫ terminū vsus. Notādū est ꝙ apud doc. deuo. vsus dr̄ qnqꝫ modis:q pn̄t ad tres reduci. Accipit enim vsus aut pro actu:vt est nālis. Aut scdo pro actu:vt est liber. Aut tertio ꝓ actu: vt est numeratori⁹:aut ordinat⁹. Primi duo modi pn̄t capi pro actu:vt est elicit⁹ nāliter: aut vt nāliter. Est nēpe vsus prio mō:vt dicit cōissime accept⁹:vt hꝫ opponi ↄ ociositatē.s.

pro nālī opatiōe cuiuſlibꝫ rei:ꝛ iſto mō phs
dic̄. Cuiꝰ vſus bonꝰ eſt:ipꝫ q̄q3 bonū ē. Scōo
mō vſus dr̄ cōiter:ꝛ diuidit̄ ꝯ diſſuetudinē.ꝛ
ſic diffinit̄ a victorīano. Vſus eſt actꝰ frequen
ter elicitꝰ a pō.ꝛ hoc mō pōt dici ꝙ eſt actus
oīs potētie:nec addit ſup actū niſi frequētiā
¶ Tertiꝰ ꝛ q̄rtus modi hn̄t accipi ꝓ actu:vt
eſt libē elicitꝰ:ſed dr̄nt. qꝛ tertiꝰ ī cōi ſeu ſit fi/
nis:ſeu entiū ad finē. quartus ſolū vt eſt entiū
ad finē. Vn̄ idē doctor dic̄. ꝙ tertio mō acci/
pit̄ vſus ꝓprie:ꝛ ſic diuidit̄ ꝯ habituꝫ memo
rie ꝛ ītelligentie. ſ. ꝯ ingeniū ꝛ doctrinā.ꝛ ſic
diffinit̄ ab Aug. iiij. de trini. Vſus eſt aſſumē
aliq̄d in facultatē volūtatis:ꝛ ſic dic̄ actū vo
lūtatis ꝓprie. ¶ Quarto mō accipit̄ magis
ꝓprie:ꝛ ſic diuidit̄ ꝯ actū q̄etatiuū. ſ. ꝯ frui.ꝛ
ſic diffinit̄ ab Aug. vti eſt aſſumē aliq̄d in fa/
cultatē volūtatꝭ pp aliud:ꝛ ſic eſt actus volū
tatis:vt ad aliud relate. Quito mō hꝫ accipi
pro actu numerato aut ordinato. vn̄ dicit ꝙ
hoc mō accipit̄ ꝓpriiſſime. ꝛ ſic diſtinguit̄ ꝯ
actū iordinatū. ſ. ꝯ abuti.ꝛ ſic diffinit̄ ab aug.
in lib. de doc. xp̄ia. Vti eſt id qd̄ in vſuꝫ vene
rit referre ad id q̄ fruēdū eſt.ꝛ ſic vti dic̄ actū
volūtatis relatū ꝛ ordinatū in finē. h̄ de vti ſi
ue vſu. Frui v̄o ſm mgr̄ꝫ:ꝛ hr̄ in lr̄a:eſt amo
re inherē alicui rei pp ſe. Vn̄ frui ſm diuerſas
ſctōꝝ auc̄tates ſolꝫ capi tripl̄r. Vno mō vt di
cit actū volūtatꝭ cū gaudio.ꝛ h̄ mō dic̄ Aug.
frui eſt vti cū gaudio. Scōo mō ꝓut dic̄ actū
cū quietatiōe.ꝛ hoc mō dictū ē ab Aug. vt ꝑ
dictū ē. Frui eſt amore inherē alicui rei pp ſe
ꝛ h̄ mō accipit̄ ꝓprie. Tertio mō accipit̄ ꝓut
cōplectit̄ vtrūq3. ſ. q̄etē ꝛ delectatōeꝫ.ꝛ h̄ mō
diffinit̄ ab Aug. iiij. de trini. Frui eſt q̄eſcē in
cognitis volūtate pp ſe delectata.ꝛ ſic accipi
tur ꝓpriiſſime. Actꝰ eni hij duo volūtatꝭ. ſ. vſus
ꝛ fruitio:ſe hn̄t ad ſilitudinē actuū ītellectus
vt declarat in hac diſtin. q. iij. artiº. prio doc.
ſubti. Sicut eni in ītellectu ſūt duo actꝰ aſſen/
tiendi alicui cōplexo:vnꝰ q̄ alicui aſſentimus
pp ſe:ſicut princiº. Alius v̄o q̄ alicui aſſentit̄:
nō pp ſe. ſed pp aliud veꝝ ſicut ꝯclōni. Ita in
volūtate ſūt duo actꝰ aſſentiēdi bono:vni aſſē
tit̄ alteri nō aſſentiēdo:ſed ꝓpter ſe. Alteri v̄o
aſſentit̄ nō ꝓpter ſe:ſed pp aliud bonū ad qd̄
refert̄:ſicut ꝯclōni aſſentit̄ pp ꝑncipiū:q̄a cō/
cluſio veritatē hꝫ a ꝑncipio. Iſta ſilitudo ac/
cipi pōt a pho. vi. ethicoruꝫ. vbi dr̄ ꝙ ſicut in
mēte eſt affirmatio ꝛ negatio:ſic in appetitu
eſt ꝓſecutio ꝛ fuga. Et ita vlteriꝰ infero. ſicut
in mēte eſt duplex affirmatio ꝓpter ſe: ꝛ pp
aliud:ita in appetitu duplex eſt ꝓſecutio ſcꝫ
ꝓpter ſe:ꝛ ꝓpter aliud. ¶ Seq̄tur tertio hic
terminꝰ ratio. Ratio vno mō dr̄ vis ītellectī
ua ꝛ ſic dicit porphyrius. Sumꝰ eni rōnales
nos ꝛ dij:ſꝫ mortaleadditūꝫ nobis ſepat nos
ab illis. Scōo dr̄ ratio forma cōſtituēs hoieꝫ
ſeu modꝰ cognoſcēdi inq̄ꝫtū diſtinguit̄ ab an
gelicis ſpeciebꝰ:q̄a cuꝫ diſcurſu ītelligit:ꝛ ſic
dicit de rōne Aug. lib. de differen. ſpūs ꝛ aīe.
in pr̄ia ſenſus mutabit̄ in ymaginatiōeꝫ. yma
ginatio in rōnē. rō in ītellectū. ītellectꝰ in ītel
ligentiā. ītelligētia in deū. ¶ Tertio mō acci
pit̄ pro diffinitiōe alicuiꝰ entis:ſi illud ens ꝑ/
tes habeat: vel pro q̄dditate ſeu formali rōe
alicuiꝰ entis. ſicut loquit̄ ſepiꝰ mgr̄ Nicho. bo
neti in ſua methaphi. verbi gr̄a. Sicut dr̄ ꝙ
entitas eſt rō ſubiectiua entis.ꝛ hoc mō capi
tur in ꝓpoſito. Et hoc quo ad ꝑmū articulū.
¶ Quātū ad ſecūdū articulū erūt tres ꝯclō/
nes. Prima erit de pſona diuina in reſpectu
ad pſonā aliā. Scōa reſpectu eſſentie ad pſo
nā:ꝛ ambe de poſſibili. Pria in via. Secūda
in pr̄ia. Tertia erit de facto. ¶ Quo ad ꝑmū
ſit iſta ꝯclō. Poſſibile eſt viatori frui ordina
te vna pſona nō fruēdo alia. probat̄ triplicit̄.
Prio ſic. reſpectu triū pſonarū ſunt tres arti
culi diſtincti. gº poſſibile eſt cogitare de vno
articulo:nō cogitādo de alio. Et cuꝫ affectus
cognitionē ſequat̄:erit poſſibile frui vna pſo
na:nō fruēdo alia. Et ſi obijciat̄ ꝙ pſone ſunt
relatiue: ꝛ per cōſequens ſūt ſimul natura. i.
naturali intelligentia. Rn̄deo ꝙ lꝫ ſint ſimul
nā relatiua:nō tamē pp hoc oꝫ fruenteꝫ vno
frui reliq̄:ſic̄ fruimur ordiate deo:nō tn̄ crea/
tura que relatiue dr̄ ad deū. ſil̄r nec oꝫ cogno
ſcentē vnū relatiuoꝝ eodē cognitiōis gn̄e:re
liquū cognoſcē. ſicut innuit frater Franciſcus
de maro. in hac diſti. q. v. Intellectꝰ eniꝫ ſepa
tus nō btūs pōt ītuitiue cognoſcē rlōnē q̄ re
fert̄ creatura ī deū:ꝛ tn̄ nō pōt deū cognoſcē
niſi abſtractiue. ¶ Secūdo ad idē arguo ſic.
In cuius pō eſt actus:vt agat vel nō agat:in
eius pō etiā eſt modus agēdi. Sed vōs q̄ ad
actū libere elicit fruitionē:qꝛ pōt elicē vel nō
elicere igit̄ poterit terminare actū ſuuꝫ circa
vnā pſonā:ꝛ nō aliā. ¶ Tertio ſic. vbicūq3 eſt
alia rō entitatis ꝯ aliam entitatē diſtincta. ibi
pōt actū elicē vōs circa vnā:nō eliciēdo circa
aliā. ſꝫ ſic eſt ī ꝓpoſito:ꝙ pr̄nitas diſtinguit̄ a
filiatione. ergo ꝛc̄. ¶ Sed oritur dubiū vtrū
paternitas dicat aliaꝫ rōnem fruibilitatis di/
ſtinctā a filiatione. dico ꝙ nec paternitas nec
filiatio inquātū pr̄nitas aut filiatio:habēt rō
nem fruibilitatis:ſed ſolū inq̄ꝫtū diuine ſunt.
¶ Scōa ꝯclō eſt:ꝙ de potentia dei abſoluta
nō videtur ꝯdictio quin poſſibile ſit ex parte

intellect⁹ ꝛ volũtas ꝙ terminet vtriusq̃ʒ actuʒ
eẽntia non ꝑsona. puta ꝙ intellect⁹ videat es
sentiã non ꝑsonã: ꝛ ꝙ voluntas fruat̃ essentia
non ꝑsona. hoc ꝑsuadet̃ sic. pr̃ pri⁹ origine q̃ʒ
gignat filiũ est ꝑfecte beat⁹. qꝛ nullã ꝑfectio-
nẽ itrinsecã hʒ a ꝑsona ꝓducta: est. n. btĩtudo
ꝑfectio itrinseca ꝑsone btẽ. ſʒ si in illo p̄ori sit
pr̃ ꝑfecte btũs: ergo in illo p̄ori hʒ obm̃ vt ꝑ-
fecte btĩficãs. nõ aũt vr̃ in illo priori hr̃e eẽn
tiã cõicatã trib⁹ vt obiect̃. ſʒ vt eẽntia ẽ abso
lute: vel in vna ꝑsona tm̃ ꝑ se: ergo nõ ẽ de rõ
ne eẽntie: vt ẽ obie. btĩficũ: vt ipsa btĩficʒ inq̃ʒ
tñ cõicata trib⁹: ꝛ ita nõ vr̃ ꝯdictio siue q̃tuʒ
ad visionẽ siue q̃ʒtũ ad fruitionẽ. Modus po
nẽdi ẽ iste. Aliqs act⁹ hʒ obm̃ a q̊ eẽntialiter
depẽdet: ꝛ aliđ obm̃ scđm a quo eẽntialr̃ nõ
đpẽdet: ſʒ tẽdit i illud v̊tute primi obiecti. lʒ
igr̃ nõ possit ꝑmanẽ idẽ act⁹ nisi hẽat hitudi
nẽ ad p̄mũ obm̃: qꝛ ab eo depẽdet. põt tñ ma
nere idẽ act⁹ absq̃ʒ hitudie ad scđʒ obm̃ qꝛ ab
eo ñ đpẽdet. Exẽplũ. idẽ ẽ act⁹ visiõis eẽntie
dine: ꝛ aliaꝝ reꝝ: ſʒ eẽntia est p̄mũ obm̃: res vi
se sũt scđariũ obm̃. nõ p̄t aũt manẽ eadẽ visio
nisi eẽt eiusdẽ eẽntie. põt aũt manere absq̃ʒ h̄
ꝙ eẽt visaꝝ reꝝ. ꝛ ita p̄t de⁹ cooꝑari ad visio
nẽ eẽntie dine: vel fruitionẽ nõ cooꝑando ad
visionẽ vel fruitionẽ ꝑsone. ¶ Sʒ orit̃ dubiũ
de diuinis attributis. Attributa. n. dina sicut
patebit. ĩ. distinguunt̃ formalr̃ a dina eẽntia.
¶ Querit̃ igr̃: vtꝝ possit de⁹ oñdẽ alicui suaʒ
eẽntiã: ñ oñdẽdo attributa sua: vl' cãre amo-
rẽ sue eẽntie: ñ cãndo hoꝝ attributoꝝ. Et vtꝝ
hõ sic vidẽs dinã eẽntiã: ꝛ ea fruẽs: eẽt btũs.
cũ mltas nõ videret ꝑfectiões simplr̃: nec eis
fruereẗ. ¶ Rñdet̃ ꝙ đs possʒ de põ absoluta
cũ sint obiecta scđaria (priora tñ ordine natu
re q̃ rl'ones) cũ eẽntialia p̄cedãt notionalia.
qñ ñ dñt aliquẽ respcm̃ ad ex̃: ꝛ i tali visiõe ꝛ
đlectatiõe eẽt aĩa btã. Qꝛ q̃uis attributa di-
cãt ꝑfectõeʒ simpl'r. tñ radicalr̃ ꝛ ydẽtice ẽ in
dinitate: q̃ sola ẽ rõ fruibilitat̃. ꝛ f̃m diuinum
dyo. ẽ radix oĩuʒ diaꝝ ꝑfectionũ. Vñ noto ꝙ
in dinis ẽ aliqd ĩfinitũ ꝑ se: ꝛ a se. ꝛ illud ẽ rõ
obiua fruibilis: cuiusmõi est dinitas: aliqd ẽ
ĩfinitũ ꝑ se: ſʒ nõ a se: cuiusmõi sunt attributa
q̃ infinitatẽ hñt a dina eẽntia. aliqd est in di-
uinis: qđ nec ẽ ĩfinitũ a se: nec ꝑ se loq̃ndo: qꝛ
rl'o realis nõ ẽ ĩfinita formalr̃. cuiusmõi ẽ rl'o
seu ꝓpria: seu cõis. al's si eẽt ĩfinita: aliq̃ eẽt ꝑ-
fectio in pr̃e: q̃ nõ esset in filio: qđ est falsum.
¶ Terᵃ ꝯcl'o ẽ de scõ. In pr̃ia visio ꝛ dilectio
est triũ actualr̃. in via v̊o si sit ordinata admi
nus hitualr̃. Pria ps ꝓbat̃ ꝑ illud qđ dicit
Aug. p° de tri. ca. iiij. neuter sine altero oñdi

p̄t. loq̃tur de ꝑsonis dinis: ꝛ de potẽtia ordia
ta. ¶ Scđa ps pʒ: qꝛ nõ p̄t stare in via amor
vni⁹ ꝑsone cũ odio alteri⁹. vñ i Joh. dr̃. Qui
me odit: ꝛ prẽʒ meũ odit. ¶ Sʒ orit̃ difficul-
tas. Vtꝝ đs possit cãre actũ fruitõis i volũta
te sine visiõe mẽtis. maxie cũ dicat Aug. Ni-
hil volitũ: nisi pri⁹ cognitũ. Rñdeo ꝙ sic. Cũ
n. visio ꝛ fruitio sint duo act⁹ disticti eẽntialr̃
in diuersis potẽtijs: nõ appet rõ q̃re ñ possit
đs vnũ cãre alr̃o nõ cãto: seu visionẽ sine frui
tiõe. qđ negat mgr̃ Hẽric⁹ đ gãdauo. seu frui
tionẽ sine visiõe. Et qđ obijcit̃. Nihil volituʒ
nisi p̄cognitũ h̄ dʒ itelligi de lege cõi. nõ qn
de⁹ possit i oᵐ. maxie cũ f̃ʒ Aug. simplices ꝛ
ydiote rapiunt celos. Et hoc de scđo artic̃lo.
¶ Quãtũ ad 3ᵐ arti. sũt tres difficultates de
clarãde. Pria ẽ de fruibilib⁹. Scđa ẽ de ip̄a
fruitiõe. Tertia de obõ fruitiõis. ¶ Quãtum
ad p̄mũ q̃rit̃. Si fruẽs ip̄a fruitõe stabiliat̃: vt
vltra peccare nõ possit. Rñdʒ doc. sub. vltia
q. h⁹ di. ꝙ sicut cẽtro aliq̃ inherẽt: prio ꝛ ꝑ se
ꝛ imobilr̃: sic t̃ra. alia ꝑ se ꝛ imobilr̃ ſʒ ñ prio
sic metalla i t̃ris abdita. alia ꝑ se: ſʒ mobilr̃ sic
lapides sup terrã. alia alicui iherẽt imobilr̃:
mobilr̃ tñ respectu ad vniuersũ: sic hõ qescẽs
in naui mota in aqs. Sic ꝑiformit̃ i spũalib⁹
Cẽtꝝ est vltim⁹ finis. vñ Hermes termegist⁹
ait. De⁹ ẽ sp̄a intelligibil': cui⁹ centꝝ vbiq̃ʒ: cir
cũferentia nusq̃ʒ. huic cẽtro adheret ꝑ se prio
volũtas dina ꝛ imobiliter. In scđo gradu est
voluntas creata btã: q̃ ꝑ se ꝛ imobilr̃ inheret
huic cẽtro: nõ tñ prio: qꝛ fit h̄ ꝑticipatõe dini
tatis. In tertio gradu ẽ hõ viator q ꝑ se idest
ꝑ caritatẽ quã hʒ i se: nõ tñ prio nec imobilr̃
huic adheret hõ: qꝛ peccare p̄t. In q̃rto gra-
du est hõ pctõr: q admodũ hoĩs i naui adhe
ret alicui creature: fluctuat tñ respectu h⁹ cẽ
tri vñ nimis amãdo se: derelinq̃t deũ: ꝛ edifi-
cat ciuitatẽ diaboli. f̃ʒ ꝙ dicit Augu. de ciui.
dei. li. xiiij. c. xxviij. Duas citates fecerũt duo
amores. Ciuitatẽ diaboli amõ sui: vsq̃ʒ ad cõ
tẽptũ đi. ciuitatẽ đi amor đi: vsq̃ʒ ad cõtẽptũ
sui. ¶ Scđa difficul. Si in volũtate sit aliqs
act⁹ neut̃. dicit scot⁹ ꝙ sic. vñ f̃m eũ tres act⁹
sr̃ i volũtate. s. vsus. ꝛ h̄ ẽ referibil'. fruitio. ꝛ h̄
ẽ irreferibil': nõ solũ negatiue seu p̄uatiue: sed
ẽt cõtrarie. Est terti⁹ act⁹ q nec est referibilis
nec irreferibil' ꝯtrarie: ſʒ solũ negatiue. ꝛ ẽ ca
sus in exẽplo. Appeat i forã crucifixi ãgelus
mal⁹: ꝛ se rñtet alicui: ꝛ dicat sibi: adora me
ego suʒ xp̄s. sicut legit̃ i cronicis btĩ pr̃is nr̃i
frãcisci cuidã socio suo appuisse. Quid tũc fa
ciet aĩus nutãs: si fruat̃ peccat: qꝛ đmõ ẽ: nõ ẽ
ausus vti: qꝛ dĩc se xp̄ʒ. In tali actu suspẽden

dus est actus voluntatis: vel habēdus actus neuter: vel orōni vacādus: vt ondat de⁹ qd ē hoc qd̄ apparet: vel humiliter rñdere. sufficit mihi xp̄m videre in pr̄ia: vel alia ꝯsilia deuotum cor inflāmātia. ¶ Tertia diffi. ē de obiecto fruibili: vtrū finis incr̄tū finis sit obiectū btificū. Dicit mgr Jo. sco. ꝙ nō. ⁊ hui⁹ dicti rō est triplex. Pᵃ qꝛ finis incr̄tuz finis: nō est nisi qdā respectus rōnis. Scd̄a qꝛ nō includitur in diuinitate: qꝛ iaz posita est rō fruibilis. Tertia rō: qꝛ si per ip̄ossibile esset aliqd̄ summū: ad qd̄ tñ nō eēt nostra volūtas ordinata adhuc illud satiaret ⁊ quietaret appetitū nostrū: in quo tñ ꝑ positū nō esset rō finis. Et vt videat̄ qualiter se hēat ad obiectū btificū: nō ꝙ triplex est finis. s. finis verus: finis apparēs finis p̄fix⁹. Jn pᵒ fine. s. vero respectu fruitiōis ordinate rō finis ſm veritatē cōcomitat̄ fruibile: ⁊ forte in apprehēsione p̄cedit fruitionē eliciendā in apparēti sicut in dubijs etiā p̄cedit ſm apparentiā. s3 in 3ᵒ. s. p̄fixo rō finis sequitur actū: qꝛ vel dicit modū actus vel modum obiecti: vt talis p̄fixus finis terminat actuz. ⁊ sic p3 qd est dᵐ ad. q. ꝙ. s. vnica rō ē fruibilis que est diuinitas. Et tūc ad rōnes in pede qōnis factas. ¶ Ad pᵐ. Quādo ar̄ ex textu p̄hi ⁊c. dᵐ est ꝙ bonū dr̄ dupl̄r quo ad ꝓpositum vno⁹ vt est passio entis: ⁊ isto⁹ est in quolibet gn̄e: s3 non sufficit ad rōnē fruibilis. Alio mō vt bonū p̄fectū. ⁊ hoc radicaliter est in diuinitate que est radix oium diuinorū ſm dyon̄. iō ip̄sa rō fruibilis. ¶ Ad scd̄m dicit̄: ꝙ duplex ē quietatiuū. s. qd̄ solū: ⁊ quo ⁊ qd̄ simul. p̄sone diuine sunt qdā siue que quietāt nō tñ incr̄tū p̄sone: sed incr̄tū diuinā h̄nt essentiā. sic dico de attributis: ꝙ. n. quietant hoc h̄nt a diuina essentia. diuina ṽo essentia ē quo getamur: et qd̄ nos getat. et qd̄ obijcit̄: ꝙ diuine persone sunt infinite ⁊ attributa ifinita. dico ꝙ habēt hoc ab essentia: iō non ꝯcludit. ¶ Ad tertiuz dico ꝙ reduplicatio pōt capi dupliciter. vno mō vt specificat solū rōnē reduplicati. Alio⁹ vt dicit reduplicatū esse cām quare p̄tuz inest subiecto. ⁊ isto⁹. ꝓprie dicit̄ reduplicatio. si igitur capit̄ isto scd̄o mō maior est vera ⁊ minor falsa. si pᵒ mō maior falsa ⁊ minor vera. ⁊ tūc cū dicit̄ in minori ſm pᵐ modū videbim⁹ deū incr̄tū tres: dz intelligi idest trinitas videbit̄ ita ꝙ nō reduplicet. Et cū ꝓbatur: ꝙ cū reduplicatione: qꝛ credimus deū incr̄tū trinus. visio aūt succedit fidei. dicēdū est ꝙ nō ē simile qꝛ hic in via essentia nō cāt in nobis imediate actū credēdi: sicut causabit in pr̄ia imediate actū videndi. vn̄ mō trinitas p̄t esse rō formalis cognitū: tūc aūt tñ erit cognita: qꝛ tūc videbit̄ per rōnē essentie in se p̄cise: vt per rōnem obiecti p̄mi. Et sic p3 ad qōnē. ¶ Ex presenti distinc. tres de mente magistri eliciūtur cōclusiones. Quaꝝ pᵃ est. Omne scibile ē vt est dignū noiabile: aut res: aut signuz. Et hāc ꝯclusionē deducit a p̄nᵒ nostri textus: vsq3 ad illud caplm. Jd ergo in rebus ꝯsiderādū ⁊c. ¶ Scd̄a ꝯᵒ. Sctā trinitate in terris fruimur sicut ibuimur docta pietate. Et ista ꝯᵒ tractat̄ ab illo caplo. Jd ergo in reb⁹ ⁊c. vsq3 ad illō caplm. Cum aūt hoies ⁊c. ¶ Tertia ꝯᵒ. Nec hō hoie nec deus fruit̄ nobis: sed vtitur mira dulcedine. Hec ꝯᵒ deducit̄ ab illo caplo. Cū aūt hoies ⁊c. vsq3 ad capᵐ illud. Hic ꝯsiderādū ⁊c. vbi dubiū mouet de virtutib⁹: ⁊ soluit ⁊ vltᵒ de tota epilogat distin. Sequit̄ i textu.

Ec itaq3 vera ⁊c. ¶ Hic signat̄ secūda distin. hui⁹ p̄mi li. sniaꝝ: que ita ꝯtinuatur ad p̄cedentē. Nā postq3 in precedenti distin. mgr huius libri inqsiuit mām in qua de vti ⁊ frui p̄missa est pᵒ necessaria notificatio. ⁊ scd̄o earūdē ꝯclusa ē vtilis epilogatio. Nunc mō ⁊ tertio dat executoriā: in qua inserit̄ vnitatis ⁊ trinitatis miranda explicatio. Et diuidit̄ in p̄tes tres p̄ncipales. Pᵒ. n. agit mgr de sctissima vnitate ⁊ trinitate. Secundo de ea cōcludit grata breuitate. Tertio de scia dei atq3 volūtate: ⁊ p3 ordo. qꝛ pᵃ non dicit respectū ad extra: s3 scd̄a. Secūda icipit in fine. xxxiiij. distin. de sacro vnitatis atq3 trinitatis. Tertia: distin. xxxv. huius primi libri. Cūq3. s. disseruerim⁹. Pᵃ iteꝝ ps in qua agit mgr de sctissima vnitate ⁊ trinitate in tres diuidit̄. Pᵒ. n. agit de ea ſm qd̄ ꝑ fidei ꝓfessionē fideliter credit̄. Jn 2ᵃ ſ3 ꝙ per ꝯgruā rōnē mētaliter capit̄. Jn 3ᵃ ſm ꝙ per debitā locutionez vocaliter exprimit̄. Scd̄a incipit in 3ᵃ disti. Apl̄s nāq3 ait ⁊c. Tertia dist. xxij. Post p̄dicta nobis disserēdū v̄r ⁊c. ⁊ p3 ordo. Prius. n. est credere. Scd̄o itelligere qd̄ creditur est. Tertio sermone explicare. ¶ Pᵃ ps que est p̄ns distinctio: in qua agit de sctissima trinitate ⁊ vnitate ⁊c. ſm ꝙ per fidei ꝓfessionem ⁊c. in tres diuidit̄ p̄tes. Jn pᵃ p̄te p̄mittit modū ꝓcedēdi ꝑ materie difficultatē. Jn scd̄a ex ordine ꝓbandi: codicis veteris dat auctez. Jn 3ᵃ fine ꝯcludendi fert noui muneris hinc maiestatē. Scd̄a ibi. ꝓponamus igit̄ in medium. Tertia ibi. nūc ṽo post testimonia. Rursus prima in qua premittit modū ꝓcedendi ⁊c. in tres diuidit̄. Jn quaꝝ pᵃ dicit istud negociū fore p̄tractandū cū modestia ⁊ timore Jn scd̄a supponit intentionē scribētiū ex ve-

de obiecto fruibili

ritatis more. In tertia concludit ordinem di
micantiuꝫ imersos errore. Secūda ibi. Qēs
cathe. ⁊c. Tertia ibi. Ceteꝝ vt i li. ⁊c. ¶ Rur
sus ſa pars in qua ex ordine ꝓcedendi ⁊c. in
tres diuidiṫ. In ꝑma legis testimonio dei pā
diṫ vnitas. In ſa eiuſdē fastigio summa cla
rescit trinitas. In tertia ꝓphico collegio tan
dem venaṫ veritas. Scđa incipit ibi. Perso
naꝝ q̊ꝫ pluralitatē. Tertia incipit ibi. Ille ēt
maximus ꝓphetarū ⁊c. Et h̄ diuidiṫ in tres.
In quaꝝ ꝑma oñdit vnitatis ⁊ trinitatis con
sortiū. In ſa eterne gñatiōis misteriū. In ter
tia ꝯcordis spiratiōis solatiū. Scđa ibi. Da
uid q̊ꝫ eternam ⁊c. Tertia ibi. De spūsancto
⁊c. Rursus tertia ps i qua fine ꝯcludēdi ⁊c.
in tres diuidiṫ ptes. ¶ In ꝑma duoꝝ testōꝝ
poniṫ vnio. In ſa magistri moꝝ dōatur istru
ctio. In. iij. cetus apl'oꝝ pꝫ ꝓmulgatio. Scđa
ibi. Dñs itaqꝫ xp̄s ⁊c. Tertia ibi. Johēs quo
que in epistola ⁊c. Hec est diuino ⁊c. Circa
quā talis generatur ⁊c.

Vrū deꝰ in vniꝰ intima singularita
te nature pati q̄at ꝑsonaꝝ pluralita
tē. Et ar. ꝙ ñ tripl'r. Primo sic. Ni
hil ponēdū ē in entibꝰ: ⁊ maxime i
prio: q̊ ñ posito: ad h̄ summa cēt ꝑfectio. Sꝫ
data vnica ꝑsona in diuinis: adhuc illa esset
summe ꝑfecta: igiṫ frustra pōeretur trinitas.
Scđo sic. Si i diuis eēnt tres ꝑsone: aut eēnt
oēs ꝓducte: aut iproducte aut vna iprodu
cta ⁊ due ꝓducte: aut due improducte ⁊ vna
ꝓducta. sed h̄ est falsum. igiṫ ⁊c. Maior pꝫ a
sufficienti diuone. Minor declaraṫ ꝑ singulas
ꝑticulas. nequeūt. n. oēs eē ꝓducte q̄ꝛ tūc ali
quid priꝰ eēt: a quo producerenṫ. testante. n.
Aug. aure. Nulla res seipsam gignit vt sit: et
ita aliq̇d priꝰ esset deo: qđ est ipossibile. Nec
ſm ꝙ oēs eēnt iproducte: q̄ꝛ tūc plures eēnt
dij. ſm Hila. lib. de sinođ. si eēnt plures inna
scibiles: essent plures dij. Nec ꝙ due iprodu
cte ⁊ vna ꝓducta: q̄ꝛ sicut iā patuit: ponendo
plures innascibiles plures deos poneremus
Nec q̄rtū ꝙ vna iproducta: ⁊ due ꝓducte: q̄ꝛ
ab vno nō nisi vnū venire vṙ. Tertio ad ideꝫ
sic. Oia entia in vnicū debēt reduci ꝑncipiū
ergo nō sunt plures i eadē diuitate ꝑsone ꝓ
baṫ ꝯña. q̄ꝛ tūc entia nō in vnū sꝫ in plura re
ducereṫ. assumptū pꝫ auctoritate aris. xij. me.
in fine. Entia inq̇t nolūt male gubernari: vnꝰ
ergo ꝑnceps. ¶ In opp. aṙ. Marc. vltio. Ite
baptizātes eos i noie p̄ris ⁊ fi. ⁊ spūscti. Et. i.
cano. Joh. v. Tres sunt q̄ testimo. dāt in celo
⁊c. Et sic relinq̇ṫ qđ sub dubio. ¶ In ista q̄ōe
sunt tres articuli ꝺclarādi. Primꝰ ē de teris.

Scđus ē ad q̄ōem rñsiuꝰ. Tertiꝰ mouebit du
bia. Quo ad primū ꝑmo occurrit deꝰ. Deus
ſꝫ hermetē seu mercuriū i li. diffinitionū dei.
ē spera itellectual' cuiꝰ cētrū vbiqꝫ est: circūfe
rētia nusq̄. Diciṫ deꝰ spera q̄ꝛ sic̄ in spera nec
ꝑncipiū ē nec finis. sic deꝰ de se dicit. Ego suꝫ
alpha ⁊ ꝑncipiū ⁊ finis. Diciṫ itellectual'. q̄ꝛ
testāte apl'o ad thimo. Lucē inhitat inacces
sibil'. Et deꝰ spūs ē. h̄ idē ponit idē hermes in
li. de bono ad asclepiū. Ex q̊ pꝫ ꝙ ḡuiter pec
cauerūt epicurei qui i suis tiriapoxis posue
rūt corꝑalē deū. vt innuit marcꝰ tulliꝰ in li. i.
de nā deoꝝ. Seq̇ṫ. cuius cētrū ē vbiqꝫ. cētrū
dei ē creatura. sicut. n. cētrū i spera: respectu
spere hꝫ nomē pūcti: sic creatura respectu dei.
h̄ cētrū ē vbiqꝫ: q̄ꝛ nullus ē locꝰ vbi nō sit cre
atura. Circūferētia v̇o nusq̄ꝫ: q̄ꝛ dei maiestas
cōphendi neq̇t. Vel ſm exacta doctoꝛis subti.
Deꝰ ē ens ifinite itellectualitatꝭ: volūtatꝭ: bōi
tatis: potentie. ⁊ ens ad se sūme nccāriū. Vñ
ſm io. dā. li. i. suaꝝ sniaꝝ. Hoc nomē deꝰ dṙ a
triplici noie. s. ab ethi qđ ē ardere: vel thethi:
qđ ē fouere: vel theaste: qđ ē videre: q̄ꝛ ardet
caritate. fouet pietate videt oia claritate. Se
quiṫ nā. h̄ nomē nō capiṫ hic: sicut capiṫ i ſo
phisicoꝝ. qñ diē ph̄us. ꝙ nā ē principiū ⁊ cā
motꝰ ⁊ quietꝭ eiꝰ in q̊ ē ſm se: ⁊ nō ſm accñs.
Sꝫ dṙ hic nā ens cōpletū ꝑfectā hñs eēntiā.
vñ ista se hñt ꝑ ordinē. subā: nā: eēntia: ⁊ qui
ditas. Ois. n. subā ē nā: sed nō ecōtra: q̄ꝛ q̄li
tas ē nā nō subā. ita ois nā ē essentia: non eꝯ:
q̄ꝛ rl'o est eēntia: nō tñ est nā: q̄ꝛ non est ꝓprie
alicuiꝰ actōis ꝑncipiū. ꝙ v̇o sit essentia pꝫ ex
famosa auc̄tate ph̄i: extracta a. v. ph̄icoꝝ. s.
eēntie ꝑdicamētoꝝ sunt impmixte. Ois etiā
essentia ē q̇ditas: nō eꝯ. nā in deo multe sunt
quiditates ⁊ vna essentia. ¶ Seq̇ṫ tertiꝰ ter
minus. s. ꝑsona. ꝑsona ſm boetiū li. de duabꝰ
naturis ⁊ vnica ꝑsona xp̄i ē rōnalis nature in
diuidua subā. Vel veriꝰ ſm Rich. i li. de tri.
corripientē istā descriptionē. ē itellectual' na
ture incōicabilis subsistētia. Vñde ista apud
grecos se hñt ꝑ ordinē. vsya: vsyosis: ypostasis
⁊ ꝓsopon q̇bꝰ in latino correspōdēt. Essentia
subā: suppositū ⁊ ꝑsona. de q̇bus al's dicetur.
Et h̄ de prio. ar. ¶ Quātū ad. ij. ar. sunt tres
ꝯōnes. Prima est de diua vnitate. Scđa de
sctissima ꝑsonaꝝ trinitate. Tertia de eaꝝ ger
manitate. ¶ Sit gͦ ꝑma cōcl'o. Deoꝝ plura
litas est ipossibilis. Ista ꝯcl'o dimissis aucto
ritatibꝰ: q̄ sunt q̄si infinite. ꝓbaṫ triplici me
dio. s. rōne potētie: intellectꝰ: ⁊ volūtatꝭ. Rō
ne potētie sumo arg. Rich. in li. ij. de tri. ca.
vltio. ops suo velle ꝑt ꝓduceṙ oē possibile: ⁊

ſuo nolle impediꝛ. Si igitur ſunt duo dij: qđ vnus vellet aliꝰ nollet: ⁊ ita vnꝰ faciet alium nullipotētē. Qđ ſi dicaꝛ ꝙ fecerunt ꝯcordiã vt in pace oparenꝛ: ſomniũ ē. ſufficit mihi qđ vnus poſſit facere qđ aliꝰ nollet: vel deſtrueꝛ qđ alius vellet. ¶ Scđm mēbꝝũ ſumiꝛ ex pte intellectus. Arᵍ ſic. Si ſint duo dij ſunt a ⁊ b. tũc q̄ro vtrũ vnus intelligat aliũ vel nõ. ſi nõ tũc nõ eſt pfectus: qꝛ ignorat pfectiſſimũ cognoſcibile: ⁊ ita nõ eſt deus. ſi aũt intelligit: q̄ro quõ. aut p eſſentiã ꝓpriã: aut p eſſentia dei intellecti. ſi ſcđm: gº cognitio dei ītelligētis eſt poſterioꝛ deo ītellecto. ⁊ cũ cogniº dei ſit deꝰ: ſequiꝛ ꝙ deꝰ intelligens eſt poſterioꝛ đo intellecto. ⁊ ita nõ eſt deus. ¶ Probatio pme ꝯñe qꝛ cũ obm̃ diſtinguiꝛ ab ītelligente: ſemp actus ē poſterioꝛ obđ cognito. ſi ãt deꝰ intelligēs p eēntiã ꝓpriã ītelligat: igiꝛ nõ intelligit ita pfecte ſicut aliꝰ deꝰ ē intelligibilis Probatio ꝯñe. qꝛ pfectioꝛ ē cognitio p eēntiã cogniti q̄ꝫ per ſpēm aliã: niſi cognoſcens ꝯtineret eminēter cognitũ: qđ nõ facit in propoſito. ¶ Tertio h̄ idē ꝓbaꝛ ex pte volũtaꝭ. Si. n. ſꝛ duo dij a ⁊ b. q̄ro quõ a. b. diligit: aut fruiꝛ: aut vtiꝛ. Si. a. vtiꝛ. b. peccat. qꝛ ē ſũmũ bonũ: ⁊ p ꝯñs ñ ē deꝰ. Si ṽo a fruiꝛ b: ⁊ fruiꝛ ēt ſeipo: ergo hꝫ duo obiecta adeq̄ta: ⁊ ē bis btũs: qꝛ quilibet ē obm̃ btificũ: qđ eſt īpoſſibile: qꝛ tũc eēt aliq̄s btũs aliq̄: quo nõ exñte nichiloꝰ btũs eēt: qđ iplicat. ¶ Ex q̄ pº infero erroꝛe fuiſſe peſſimũ epicureoꝝ: qui tot deos poſuerũt quot ſunt entia viſibilia. ita ꝙ cuilibet viſibili deũ dabãt ꝓpriũ: ⁊ vocabãt hanc ligaꝫ ſinthomã. ¶ Infero ſcđo ꝑuerſuꝫ fuiſſe erroꝛē achademicoꝝ: qui celos ⁊ plãetas deos noĩabant. ¶ Infero tertio erroꝛē ſtoycoꝝ fuiſſe impiũ: qui deoꝝ inuiſibiliũ in celis ponebãt multitudinē. quã opionē ⁊ ſi añ zenonē fuerit: q̄ fundauit ſcholã ſtoycã: Hermes ad aſclepiũ ſecutꝰ ē ponēs tres deoꝝ oꝛdĩes. deos celeſtes. deos aereos: ⁊ deos terreſtres

Cõtra oēs iſtas fatuas opiones dicamus illud p̄s. Qm̃ oēs dij gen. dēo. dñs aũt ce. fe.

Sed dubitaꝛ an aliq̄ phoꝝ vnitatē dei poſuerint dꝛ ꝙ tres fuerũt qui poſueꝛt. Primꝰ fuit Socrates q̄ athenis veneno ē necatꝰ: qꝛ negauit deoꝝ pluralitatē. vt refert Apulegius li. de deo ſocratis. Scđs fuit Plato. de q̄ dicit Boe. li. de diſci. ſcola. Platonis ꝓbata dinitas. Tertiꝰ fuit Ariſ. qui in fine. 12. methaph̄. dicit. Entia nolũt male diſponi vnꝰ ergo p̄nceps. Et h̄ de prima ꝯclõne. Scđa ꝯclõ ē de ſctiſſima trinitate. Cũ eēntie vnitate ſtat pfectiſſima pſonaꝝ trinitas. Hãc ꝓbo vnica rõe Io. ſco. doc. ſub. q̄ talis ē. Quicq̄d de rõe ſua ē pꝛĩcipiũ ꝓductiuũ in q̄cũqꝫ ē a ſe ⁊ ſine īperfectiõe: ibi eſt principiũ ꝓductiuũ. ſed in dinis ſuo duo pꝛĩcipia ꝓductiua pfectiſſima a ſe ſine impfectiõe. ſ. ītellectꝰ ⁊ volũtas. igiꝛ his duobꝰ pꝛĩcipijs ſunt due pſone ꝓducte p vnã īpꝛoductã. filiꝰ p intellectũ mº. gñatiõis ⁊ ſpũſſanctus p volũtateꝫ mº ſpiratiõis. Et ſi obijciaꝛ ꝙ ĩ nobis tã ītellectꝰ q̄ꝫ volũtas ꝓducunt accidēs. tã. n. intelº ĩ nobis q̄ꝫ voliº ē accidēs. Rñdeo ꝙ in talibꝰ vtēdũ ē regula bti dyo. Qđ qñ trãſferimꝰ aliq̄ ad deũ: dimittenda ſꝛ ea q̄ ſunt impfectõis: ⁊ accipiēda ſũt ea q̄ ſunt pfectiõis. Ad ꝓpoſitũ ꝙ intellectꝰ ⁊ volũtas ſint pꝛĩcipia ꝓductiua: pfectõis ē. ꝙ ãt ꝓducãt accidēs inherēs ⁊ nõ aliq̄d ſubſiſtēs ē īperfectõis. iſtã relinq̄mꝰ īperfectõeꝫ ⁊ loq̄mur de dinis. ⁊ accipiamꝰ pꝛimã que ē pfectiõis. ⁊ dicamꝰ ꝙ pꝛ p intellectũ ꝓducit pſonã ſubſiſtentē. q̄ vocaꝛ filiꝰ. ⁊ ãbo p volũtatē ꝓducũt pſonã ſubſiſtētē q̄ dꝛ. ſ. ſ. Sed dubitaꝛ vtꝝ aliq̄s phũs de hac trinitate fecerit mētõeꝫ. dꝛ ꝙ tres reperiũtur egregij phi.

Primꝰ fuit hermeſ termegiſtus ſiue mercuriꝰ egiptiꝰ. q̄ ĩ liº diffinitionũ dei diċ. Monas gignit mõadē. ⁊ in ſeipo reflectit ardoꝛē i. pꝛ gignit filiũ. ⁊ ſpũſctõ in ãbobus amoꝛ reflectiꝛ. Scđo fuit plõ ſicut inuit aug. i. vij. ꝯfeſ. foꝛmaſti inq̄t mihi dñe q̄ſdã platõicoꝝ libꝛos a greca lingua in latinã ṽſos. ibi legi nõ hijſđ ṽbis ſed eiſdē ſentētijs: ꝙ ĩ pꝛĩcipio erat ṽbũ: ⁊ ṽbũ erat apđ deũ ⁊c. vſqꝫ ⁊ ṽbum caro factũ ē. qđ nõ legi ibi. Tertiꝰ fuit macrobiꝰ. q̄ ſuper ſomnio ſcipiõis togotan. i. patrē: ⁊ noym e deo natã poſuit. Aliqui addũt q̄rtũ. ſ. Ariſ. quē in pº celi ⁊ mũdi: h̄ numero ternario adhibuimꝰ nos manifeſtare deũ ſꝫ. falſo. qꝛ ſm cõmētatoꝛes ſolũ ibi ſecutꝰ eſt leges pitagoꝛe q̄ p̄cepit deos in tribꝰ venerari ſ. ſacrificijs. laudibꝰ: ⁊ genuflexiõe. Et hec de ſa ꝯclõne. Tertia ꝯcluſio ē de diuinaꝝ pſonaꝝ germãitate. Tãta ē diuinaꝝ pſonaꝝ vnitas ⁊ amoꝛis ⁊ nãe: vt maioꝛ ñ poſſit ītelligi Iſta ꝯclõ ꝓbaꝛ. pꝛio auctoꝛitate Bernardi. qui in li. de ꝯſi. inter nonē vnitates iſtã ſupp̄mã poſuit. ⁊ qđ ſumme ſint vnũ ꝓbatur vno medio. Qñcũqꝫ aliq̄ ita ſe hñt ꝙ infinitũ intenſiue idē numero includunt: ⁊ mutuo in ſe ſunt p circũinceſſionē: ita ſumme ſunt vnũ: ſꝫ ſic ſunt tres dine pſone: qꝛ includũt diuinam eſſentiã q̄ ē īfinita: ⁊ ſimul in ſe ſunt. Io. xiiij. Ego ĩ pꝛe ⁊ pꝛ in me ē. Vñ in hmõi ternario recte rõ pꝛĩcipij pficiꝛ. Eſt. n. ītelligere p̄ncipiũ qđ nõ eſt pꝛĩcipiatũ ecce pꝛ. Et p̄ncipiũ

qđ ē pͥncipiatū ecce filius.ꝛ pͥncipiatū qđ nō
eſt pͥncipiū quo ad intra.ecce ſpūſſctūs. Nec
eſt modus q̄rtus repiendus. De vnitate vo
amoris dicit Richar.Eſt triplex amor. Gra
tuitꝰ.Debitus.ꝛ ex vtroq3 pmixtus.Gratui
tus in pr̄e:q̇ dat ꝛ nō accipit.Debitꝰ in ſpū/
ſcō:qui accipit ꝛ nō dat. Permixtus in filio
qui dat ꝛ accipit. Nō merito numerꝰ ternari
us tribꝰ ꝯgruit pſonis:qꝛ numerꝰ iſte h3 pͥmā
ꝛ ſummā numeroꝝ pfectiōe3 ſiue ꝯſideret̄ in
ſe:ſiue in q̄3titate ꝯtinua:ſiue tertio in nā.In
ſe:qꝛ pͥmus ē numerꝰ q̇ ꝯſtat ex oībꝰ ſuis pti/
bus.vnitas.n.ꝛ dualitas ſimul iūcte tria faci
unt.In q̄3titate ēt:qꝛ oē q̄3tū tribꝰ ꝯſiſtit.pri/
cipio.ſ.medio ꝛ fine.vt h3 phus in pͥmo celi
ꝛ mūdi.In nā ēt:qꝛ i q̄libet creatura ꝯtingit
repire veſtigiū qđ ē in tribꝰ ꝛ in hoībꝰ imagi
nē q̄ in tribꝰ ꝯſiſtit. S3 dubitat̄ vtꝝ hec pſo
ne ſint ſolū eēntia: ſic ꝙ nihil dicāt vltra vel
dicant aliq̇d diſtinctū formal̄r ab eēntia. Di
co ꝙ nō ē itelligibile ꝙ tres pſone ſolū dicāt
diuinā eſſentiā:ꝛ tū iter ſe diſtingāt̄ vn̄ neceſ
ſe ē ꝙ tā pr̄nitaſ q̄3 filiatio q̄3 ſpiratio paſſiua
dicāt rlōes diſtinctaſ formal̄r ab eēntia dina
al̄s ꝯ̄dicto.eēnt va de eodē:ꝛ ſm idē qꝛ pr̄ni
tas diſtinguit nō eēntia:eſſentia ꝯicat̄ nō pr̄/
nitas.ꝛ ſic de aliȷ̄s.de h̄ āplius.j̄. ꝛ h̄ de ſcđo
articl̄o. Quo ad 3^{m} articl̄3 ſūt tres difficul
tates iuxta tres ꝯcl̄ones. Prima ē vtꝝ deꝰ
poſſ t nobis ꝯicare ſuā dītatē vt dȷ̄ dicamur
Rn̄.ꝙ ſic.ſ3 vt videat̄ quō:nōnđ ꝙ deꝰ dr̄ tri
pl̄r. Uno mō nūcupatiue.pͥme.coꝝ.viij.Siq̇
dē ſunt dȷ̄ multi.Scđo adoptiōe.in ps.Ego
dixi dȷ̄ eſtis.ꝛ iſto mō ꝯicat̄ nobis dītas:n̄ ꝙ
nos informet ſicut albedo parietē: ſ3 viſione
ꝛ fruitōe in deū trāſformamur.3° dr̄ nā.i ps.
deꝰ deoꝝ lo.ē.iſto mō nō ꝯicat̄ ab eꝝ: ſ3 ſolu3
ītra. Scđa difficultas vtrū illa vnitas q̄ ſūt
dine pſone vnū ſit aliq̇d poſitiuū vl̄ pͥuatiuū
Dico ꝙ illa vnitas pͥt capi dupl̄r. vno mō fū
damētal̄r:ꝛ ſic dic̄ pōnē ſeu poſitiuū:qꝛ dinā
eēntiā.alio mō formal̄r ꝛ ſic dic̄ negatōe3:qꝛ
nō dic̄ niſi i diuiſionē. 3^{a} difficl̄tas ē.qual̄ ē
amor ille q̊ ſt̄ vnū i amore tres pſone:dico ꝙ
ē tripl̄r dictꝰ.Eſt vnꝰ eēntial̄ q̇ ē i tribꝰ ſicut ꝛ
eēntia.Eſt ſcđs q̇ ē i pr̄e ꝛ filio ſpūſctū ꝓdu
cētibꝰ:ꝛ vocat̄ amor ille ſpiratio actia:ita ꝙ
ſpiratio actiua ē q̊ ſeu q̄vniūt̄ q̄ſi viculo amo
ris i ꝓductiōe ſpūs.Eſt ttiꝰ amor q̇ dr̄ ſpira/
tio paſſiua:ꝛ i ea vniūt̄ pr̄ ꝛ filiꝰ ſicut i ſuo ꝓ/
ducto. Et ſic p3 q̇d ē dicēđ ad.q.ſ.ꝙ cū eēntie
vnitate ſtat pluralitaſ pſonaꝝ. Ad p^{m} dico
ꝙ ſi i maiori p illđ ſi:itelligat̄ poſitio poſſibil̄
maior ē va ꝛ mior falſa.nll̄a.n.poſitōe poſſi/
bili pͥt deeſſe vna pſona i dinis.Et ſi iſtes ꝙ
filiꝰ deeſſet pr̄ nō minꝰ eēt btūs dico ꝙ ſi filiꝰ
đeſſ3 ſūmū bonū đeſſ3:ꝛ ſic pr̄ n̄ eēt btūs: ꝛ ſi
filiꝰ deeſſ3:ꝛ pr̄ nō đeſſ3 ſūmū bonū n̄ đeſſ3: ꝛ
ſic pr̄ eēt btūs.Et ita ꝯ̄dicꝰ ē remouet̄ vnā p/
ſonā remanēte alia. Si āt i maiori ponat̄ pō
icōpoſſibiliū:tūc maior ē falſa ꝛ mior va.illđ
vo n̄ ē ponēđ i ſūmo bono qđ n̄ pōt pōi ſine
pōne icōpoſſibiliū. Ad 2^{m} dico ad miorē ꝙ
ſt̄ due ꝓducte ꝛ vna iproducta.ꝛ ad ꝓbatōe3
dico ꝙ veꝝ ē qn̄ ē limitatū: nec h3 dīuſa pͥn^{a}
ꝓducēdi.Op.vo ē i ꝓpoº.nā pr̄ ē infinitꝰ:ꝛ
h3 i ſe duaſ fecūditateſ.ſ.volitiuā ꝛ itellectiuā
Ad 3^{m} dico ꝙ reducūt̄ ꝛ i vnā pſonā ꝛ i vni
cā eēntiā. Nā filiꝰ ꝛ ſpūſſctūs pͥncipiat̄ a pr̄e:
ꝛ ita pr̄ ē pͥn^{m} totiꝰ dītatꝭ ſm Aug.ꝛ ſic p3 qđ
Ex hac 2^{a} diſt.trahūt̄ tres ꝯcl̄es. Pria eſt i
maieſtate benignꝰ deꝰ cū trinitate ē finis meꝰ
Et pōit̄.a pͥnº đ.vſq3 ad illū.§.De hac igit̄ re
ſūma ꝛ excel^{a} ꝛc. Scđa ꝯcl̄o.Cū modeſtia
dōi tioris ſt̄ igēua xpi ſmōis.Et icipit ab illo
cap.de hac igr̄ ꝛc.vſq3 ad illū locū Ceteꝝ vt i
li.i.di. 3^{a} ꝯcl̄o.pͥmū ſacra meditat̄ ſcrip^{a} vt
pꝰloq̄t̄ dītaſ pura.Iſta ꝯcl̄o pōit̄ ab illo loco
Ceteꝝ.vt i li.i.ꝛc. ꝛ durat vſq3 ad finē diſticti
Pl̄s nāz ait ꝛc. (onis.Seq̇t̄ i textu.
Hic ſignat̄ 3ª diſtinctio hꝰ pͥmi.In q̄
pꝰ q̄3 ſupꝰ i pͥcedēti diſ.egit mgr̄ đ ſciſ
ſima vnitate ꝛ trinitate ſ3 ꝙ credit̄. Hic ꝯn̄r
de eadē agr̄ ſm ꝙ itelligit̄.Et diuidit̄ i tres p
tes. In pria.n.ad oñdēdū vnitatē eēntie: ꝛ
trinitatē pſonaꝝ ꝯgruas adducit ſil̄itudīes.
In ſa ſoluit emergētes dubitatōes. In 3^{a} de
teriat vnitatꝭ ꝛ trinitatꝭ ꝯditōes.Scđa icipit i
di.iiȷ̄.Hic orit̄ qđ ſatꝭ ncc̄aria.3ª icipit di.viȷ̄
Nūc đ dītate ꝛc. Iteꝝ pria ps diuidit̄ i tres
In pria oñdit vnitatꝭ faſtigiū ex mltiplici cre
aturaꝝ ꝯſideratōe.In ſa oñdit tritatꝭ miſteri
um ex ipreſſa veſtigiȷ̄ ꝯditōe.In 3ª oñdit eiuſ
dē tritatꝭ claꝝ idiciū in expͥſſa ymagis rōe. 2^{a}
ibi.Nūc reſtat oñdē.3ª ibi nūc vo ad eā iā p
ueniamꝰ. Rurſus.i.pti.q̄ ē pn̄tis diſtictōis
i q̄ oñdit vnitatꝭ faſtigiū ꝛc.i tres ptes didit̄.
In pria adducit̄ pauli auctas.In ſa ptangit̄
ſciri diuerſitas.In 3ª ꝯcludit̄ apta dītaſ 2ª ici
pit ibi.Nā ſicut ait ambro.ꝛc.3ª ibi.Ecce tot
modos.Et hec ē diuiſio ꝛc. Circa quam ꝛc.
Utrū in aliq̊ ꝯceptu vniuoco a nc/
bis poſſit deꝰ p nā3 diſticte cogno/
ſci.Et arguit̄ ꝙ nō triplici medio.
Primo ſic.Nullū ſūme ſimplex h3 aliq̇d cū
aliȷ̄s cōe:ſ3 deꝰ eſt ſūme ſimplex igit̄ nihil h3
cōe cu3 aliȷ̄s.Maior p3 ex quid nois ſūme.n.
ſimplex dicit̄:qꝛ in ſummo ſue extat ſimplici/
tatis:qđ nō eſſet ſi aliquid h̄ēret cōe cū aliȷ̄s:

qꝛ oporteret ēt ꝙ aliq̇d hēret ꝓpriū illō cōe
ꝯhēs:⁊ ita simplíciꝰ eēt si solū eēt illud ꝯtra‑
hens. Minor pȝ qꝛ oēs ꝑfectiōes simpliciter
ponunť in deo in sūmo . sicut dr̄ sūme bonus
deꝰ sūme sapiēs sūme iustꝰ ⁊c̄. simplicitas aūt
est ꝑfectio simplr̄ ⁊ ita ē i deo in sūmo. Scđo
arguo sic. Rōne fr̄is guilli okā. Si aliq̇d est
cōe vniuocū deo ⁊ creaturis. igr̄ aliq̇d qđ est
in deo ē dānatū. ꝯn̄s est hereticū ⁊ piaꝝ offē
siuū auriū. sed ꝯn̄a ꝓbať. assumo eni aliquaȝ
q̇dditatē cōeȝ puta ens. ista eni si sit vniuoca
deo ⁊ iude:⁊ i deo btā:⁊ in iuda dānata seq̇ť
ꝓpositū. Tertio arᵒ sic. extremis ꝯdictiōis ni
hil ē cōe vniuocū. sȝ deꝰ ⁊ creatura sūt extre‑
ma ꝯdictiōis gᵒ ⁊c̄. Assumptuȝ seu maior ꝓ‑
bať:qꝛ ꝯdictoria se hn̄t vt affirmatio ⁊ nega‑
tio q̇bꝰ nihil ē cōe. Minor pȝ. qꝛ creatura est
mortalis:deꝰ nō ē mortalis:creatura est fini‑
ta deꝰ nō est finitꝰ. ⁊ sic differētijs cōditiōibꝰ.
In oppositū vero ar̄. aucte auice. ⁊ algazael
eiꝰ abreuiatoris in suis methaphisicis:q̇ ābo
ponūt subm̄ methaph. eē ens cōe deo ⁊ crea
turis. in ista qōne sūt tres articuli. Primus
terioꝝ declaratiuꝰ Scđs ad qōnē respōsiuꝰ
Tertiꝰ ad dubia. ¶ Primꝰ terminꝰ est vniuo
cū. Uniuocuȝ dr̄ q̄si vna vocatio:qn̄. s. in aliq̄
voce ⁊ q̇dditate voci corn̄dēte multa vocāť
Ex quo pȝ ꝙ in singlarībꝰ nulla est vniuoca‑
tio. vn̄ ph̄s in an̄p̄ntis dic̄. vniuoca sunt quo‑
ruȝ nomē est cōe ⁊ fm̄ illud nomē ratio subē
ē eadē. Un̄ noto ꝙ vniuocaᶜ ꝯpleta triplices
hȝ ꝯditōes. s. vniꝰ ꝯceptū q̇dditatis. vnū mo‑
dū existētie i vniuocatis:ordinē eundē descē
dēdi:sic hūanitas (verbi gr̄a) hȝ eūdē cōce
ptū:ꝯsup hȝ eūdē modū ex̄n̄di i sorte ⁊ plato
ne:⁊ eūdē descēdēdi ordinē:qꝛ eq̄ primo ve‑
nit in vno sicut in aᵒ Ab ista ꝑfecta vniuoca‑
tiōe aliqn̄ deficit ordo descēdēdi:⁊ remanēt
alie due ꝯditiones:sicut i numeris. Unde nu
merꝰ pᵒ descēdit in binaꝝ q̄ꝫ in trinariū : ⁊ in
trinariū q̄ꝫ in q̄ternariū. ⁊ ita de alijs. Aliqn̄
deest modꝰ ex̄ntie:sicut in subā ⁊ accidēte qꝛ
subā per se stat:accidēs i alio. Aliqn̄ stat solū
vnitas q̇dditatis:sicut est i ꝓposito a ponēti
bus ens vniuocuȝ deo ⁊ creaturis:qꝛ priꝰ est
ens in deo:q̄ȝ i creaturis ceteris. Nec oȝ q̄rtā
addē ꝯditionē vt addit Francis. de marchia.
sup pᵒ sniaꝝ. ꝙ. s. vniuoca eandeȝ habeāt ꝑfe‑
ctionē eēntialē:qđ hȝ itelligi vltiate:al's nihil
diceret sup al's ꝯditiōes. Qui. n. dixerit aiaȝ
iude eē equalē in ꝑfectiōe in n̄alibus aie xp̄i:
error inq̇t articulꝰ parisiēsis. ¶ Seq̇ť hic ter‑
minꝰ ꝯceptꝰ. Cōceptꝰ dr̄ a ꝯcipio pis : ⁊ diciť
tripliciť. vnoᵒ ⁊ pᵒ dr̄ ꝯceptꝰ n̄alis. vel in ma‑
trice femiali. sic̄ đ xp̄o ih̄u:simbolꝰ seu simbo
lū dic̄. Cōceptꝰ de sp̄ūscō natꝰ ex Maria ꝟgi
ne. Scđoᵒ dr̄ ꝯceptꝰ noticia mētis iterior:fm̄
ꝙ dr̄. iste ē ꝯceptꝰ meꝰ. i. noticia mea. Tertioᵒ
dr̄ ꝯceptꝰ q̇dditas itellecta:fm̄ ꝙ dicit alga‑
zael in sua mēph̄ica. Qn̄ itellectꝰ est certꝰ de
vno ꝯceptu ⁊c. Noto tn̄ ꝙ differt fm̄ viȝ vo‑
cabuli q̇dditas ⁊ ꝯceptꝰ:q̇a q̇dditas dicit so
lū obiectū cognoscibile:vtputa ipsā pure rei
entitatē potentē ꝯcipi:adhuc abstractum ab
ipsa possidēte cōceptiōis passiue. fm̄ qđ dicit
Auice. in p̄ncipio. v. methaph. Equinitas est
tm̄ eq̄nitas. Cōceptus vero noiat ipsā q̇ddi‑
tatē itellectā. ita ꝙ dicit quoddā cōstitutū ex
cōceptione passiua ⁊ q̇dditate. Ex quo pȝ ꝙ
q̇dditas dic̄ vnū ꝑ se:sȝ ꝯceptꝰ vnū:ꝑ accidēs
Et h̄ ē ꝙ solȝ a fr̄e Nicolao boneti dici in sua
methaphisica de obō sub ꝯcipi:⁊ cū concipi.
obm̄. n. sub. ꝯcipi dr̄ pura q̇dditas. sȝ obiectū
cū ꝯcipi dr̄ obiectū iā cognitū pōt ⁊ alia assi
gnari dr̄ia. quia ꝯceptus nō solū noiat q̇ddi
tatē:sed ēt singularitatē:quia singularia mľ‑
ta ꝯcipiunť. sicut pȝ de actibꝰ nr̄is itelligēdi:
q̊s in nobis expimur:q̇dditas ꝟo nō. ¶ Se‑
quiť hic tertiꝰ terminꝰ distincte cognosci. Co
gnitio. n. fm̄ doc. sub. in hac di. q. ij. ar. i. ⁊. ij.
diuidiť tripliciter. In actualē:habitualem:⁊
virtualē. Et vocať actualis qn̄ obiectuȝ actu
ꝯcipiť. habitualis qn̄ itelligēs hȝ habitū quo
promptū est in actū exire itelligēdi cū volue
rit. virtualis qn̄ illud qđ itelligiť est ꝑs princi
palis itellecti. ⁊ q̄libet istaꝝ diuidiť in tripli‑
ceȝ aliā. In cognitionē cōfusam:cognitionē
ꝯfuse:⁊ cognitionē distinctā. Cognitio cōfu‑
sa est qn̄ aliq̊d totū vľe aut itegrale cognosciť
nō cogitādo de ꝑtibꝰ subiectiuis seu integra
libꝰ. de pᵒ sicut cognitio alis sine suis sp̄ebꝰ.
De 2ᵒ sicut cognitio domꝰ nō cogitādo disti
cte de tecto seu parietibꝰ. Cognitio ꝟo ꝯfuse
est qn̄ q̇d nois solū cognosciť:sicut dū cogno
sco solū q̇d hō:vľ hicoceruꝰ sigt̄. Un̄ cognitō
ꝯfuse dr̄t a cognitiōe ꝯfusa. qꝛ cognitio ꝯfusa
attingit ⁊ rē ex̄:lȝ grosso mō:sed cognitio cō
fuse soluȝ nomē. Cognitio ꝟo distincta qn̄ ꝑ‑
tes seu itegrales seu subiectiue vľ potiꝰ ꝯstitu
tiue alicuiꝰ cognoscunť:sicut dr̄ q̇s hr̄e cogni
tionem distinctā hois:qn̄ cognoscit ꝙ hō est
aīal rōnale mortale:⁊ est ista cognitio pria i
ordie ꝑfectōis:lȝ posterior in ordie origis. si‑
cut auice. de mēph̄ica dicit ꝙ est vltia in or‑
die doctrie:⁊ pria i ordie distictōis. Et h̄ đ pᵒ
arti. ¶ Quātū ad secūdū articlȝ sūt. 3. op̄. po
nēde. due iprobāť. tria tenebiť. Prima ē hē‑
rici đ gādauo. Et pōit iste op̄. vt colligiť ex di

uersis dictis ei⁹. ꝙ deo ⁊ creature nihil ē cōe
vniuocū: lꝫ pp̄ simplicitatē entis: qn̄ ens itel-
ligit videat cōe. tn̄ ſm veritatē ali⁹ ꝯcept⁹ est
entis deo ꝯueniēs: ali⁹ creature. vnde iste co
gnitōis dei pōit triplicē graduꝫ. s. gn̄alissime
gn̄ali⁹: ⁊ gn̄alr̄. Generalissime iteꝝ i tres di-
uidit grad⁹. ¶ Primus grad⁹ est qn̄ de⁹ co
gnoscit qȯ ē hoc ens: ⁊ dic̄ ꝙ tūc ipfectissime
cognoscit de⁹: q2 ens in q̊ tūc cognoscit nō ē
totū cognituꝫ sꝫ ps cogniti. ⁊ alia ps est hoc.
¶ Secūdus grad⁹ qn̄ cognoscit in ente acce
pto priuatiue nō deteriato. s. sꝫ determinabili
⁊ dic̄ ꝙ ens isto mō est totū cognitū: sꝫ nō est
vniuocū sed analogū deo ⁊ creaturis. ¶ Ter
ti⁹ grad⁹ gn̄alissime ꝯcipiēdi deū ē in ente in
determiato negatiue: ⁊ iste est deo ꝓpri⁹: ne-
gat eni ⁊ deteriationē actu ⁊ ptātē determia
ri. ¶ Scd̄s gd⁹ p̄ncipal' ad cognoscēdū deū
s. gn̄ali⁹ ē: qn̄ cognoscit aliqȯ attributū in sū-
mo vtputa sūme sapiēs: sūme bon⁹ ⁊c. ¶ Ter
ti⁹ ṽo grad⁹ p̄ncipal' ē qn̄ cognoscit attributū
i sūmo: vtputa sūme sapiēs sūme bon⁹ ⁊c. i eē
simplici dei. Et ita pꝫ ex discursu isto subtili:
qȯ itētio ei⁹ ē deo ⁊ creaturis nihil fore vniuo
cū cōe. Et ceťis ei⁹ dcis pp̄ ꝓlixitatē obmissis
Ar° ꝯ istaꝫ op. ⁊ triplici ꝓbo medio: ꝙ deo ⁊
creaturis aliq̄d ē cōe. Pri^m^ mediū erit doc.
sub. Qn̄ itellect⁹ ē cert⁹ ȯ vno ꝯceptu: ⁊ dubi
us ȯ duob⁹ hꝫ illū ꝯceptū de q̊ est cert⁹ aliū ⁊
vniuocū ab ill' ȯ q̇b⁹ extat dubi⁹. sꝫ fuerūt cer
ti phi ȯ deo qȯ erat ens dubitabāt tn̄ an crea
tū seu icreatū. igr̄ ꝯcept⁹ entis est cōis vniuo
c⁹ deo ⁊ creaturis: siue creato ⁊ icreato. Ma
io2 ē nō. p̄tū eni icludit subm̄: si. n. nō ē ali⁹ cō
cept⁹: ille de q̊ ē cert⁹ ab illis de q̇b⁹ est dubi⁹
ꝯdictō ṽa eēnt de eodē qȯ iplicat. Huic for-
tissime rōni. Aliq̇ dicūt ꝙ est reg'la scoti: ⁊ ꝙ
trāseat cū reg'la sua. Quib⁹ ego rn̄deo: ꝙ si n̄
curāt de scoto: vadāt ad methaphisicā alga-
zaeli: q̇ maxim⁹ reputat⁹ est methaphisicus. ⁊
istā regulā q̄si hisdē ṽbis repict. vn̄ reg'la ista
si ab iuētor̄ noiet̄ dr̄ nō scotica: sꝫ algazaeliti
ca nūcupat̄. ¶ Scd̄o ad idē ar°. Cuicūqꝫ ꝯpe
tit diffinitō ⁊ diffinitū: sꝫ diffinitio vniuoci cō
petit enti iq̇ꝫtū ens: igr̄ ens ē vniuocū ⁊ p̄tur
de deo ⁊ creaturis: q2 de⁹ ē ens ⁊ creatura est
ens. ⁊ sic pꝫ ens eē vniuocū deo ⁊ creaturis.
Maio2 pꝫ ȯ se: ⁊ mio2 ꝓbat̄. Uniuoca eni sūt
q̊ꝝ nomē est cōe: ⁊ rō subē ē eadē: ens hꝫ idē
nomē i deo ⁊ creaturis ⁊ eādē rōnē. Diceret
aliq̇s h̄ ē falsū q̇a ens nō hꝫ diffinitōeꝫ. Rn̄°
ꝙ eq̇uocat ȯ rōe: n̄ ei dꝫ sumi dn̄ dr̄: ⁊ rō subē
ē eaȯ rō ꝓ diffinitōe: q2 sic capiēdo vltie dr̄ie
⁊ ceťa simpl'r simplicia nō eēnt vniuoca: sꝫ dꝫ
sumi ꝓ rōe subiua. ⁊ ista ē entitas i ente q̄ ē ea
deꝫ: nec ē mixꝝ cū ēt ibi subā: dn̄ dr̄ rō subē nō
capiat̄ ꝓ p̄nto subē: q2 tc̄ i pn̄tis ceteris n̄ eēt
vniuocatio: sꝫ sumat̄ aut ꝓ eēntia aut ꝓ q̇ddi
tate. ¶ Tertio sic ar°. nll'ꝫ ens eq̇uocū ē subm̄
alicui⁹ scie: sꝫ ens ē subm̄ methaphisice: g° nō
ē eq̇uocū sꝫ vniuocū. Maio2 ꝓbat̄ auc̄te phi
i fine p̄mi posterioꝝ. Scia inq̇d est vni⁹ gn̄is
subi: passiōes ⁊ ꝓp̄etates ꝯsiderās. Mio2 ꝓ-
bat̄ auc̄te auicene assigntis subm̄ methaphisi
ce ens iq̇ꝫtū ens. Diceret forsā aliq̇s ꝙ n̄ seq̇-
tur ꝙ sit cōe vniuocū deo ⁊ creaturis: sꝫ bn̄ in
aliq̇b⁹. Sꝫ cū reuerētia tal': imo q2 ex q̊ i me-
thaph̄. assignat̄. subm̄: ⁊ subm̄ dꝫ eē cōe ꝯside
ratis p̄ncipal'r i illa scia: ȯ q̊ꝝ nūero ē de⁹ ſm
auicenā: sequit̄ ꝙ sit cōe deo ⁊ creaturis. ⁊ sic
pꝫ ipugnatio ꝯ Hēricū i h̄ ꝙ pōit solū analo
giā i ente: ⁊ nō vniuocatōeꝫ. ¶ Scd̄a op. ē sci
thōe ⁊ ista op. sic̄ p̄t ꝯcludi ex dcis opinātis.
pōit q̇dditatē rei mālis eē obm̄ itellect⁹ nr̄i.
Cui⁹ pō i h̄ ꝯsistit. dic̄ ꝙ potētiarū triplex est
mod⁹. Aliq̄ sr̄ alligate penit⁹ mãe: ⁊ q̊ ad eē:
⁊ q̊ ad opari: sic̄ potētie sensitiue. Alie sūt so-
lute a mã: ⁊ q̊ ad eē ⁊ q̊ ad opari: sic̄ sūt āgeli
cı̄ spūs. Alie sr̄ solute q̊ ad eē: ⁊ sūt i mã q̊ ad
opari ⁊ sūt q̄si i medio duaꝝ p̄dictaꝝ sicut est
itellect⁹ ꝯiūct⁹. Et applicādo ad suū ꝓpositū
hic pōit ꝓportiōabil'r triplex obm̄ sensitiue:
obm̄ simpl'r māle: sepate simpl'r q̇dditatē se-
paratā: ꝯiūcte q̇dditatē mālē. Et quo ad pū-
ctū istū arguo tripl'r ꝯ euꝫ. Prio qn̄ aliq̄ pō
hꝫ aliqȯ obm̄ adeq̄tū: neq̇t p̱ nāꝫ in id qȯ nō
cōtinet̄ sub suo subȯ adeq̄to: pꝫ de visu. visus
eniꝫ neq̇t i sonū: q̇a nō ꝯtinet̄ son⁹ sub colore:
q̇ ponit̄ obm̄ visus. igit̄ si q̇dditas rei mālis
sit obm̄ adeq̄tū i via nō poterit in q̄lēcūqꝫ co
gnitionē separataꝝ subāꝝ: qȯ videt̄ valde in
cōueniēs: cū phi valde multa de eis dixerint
vt pꝫ in hermete Auice. aristotele ⁊c. ¶ Se-
cūdo ar° sic. Obm̄ hit⁹ nūq̄ꝫ excedit obm̄ po
tētie. pꝫ discurrēdo p̱ singula. sꝫ obm̄ metha-
phisice q̄ est hit⁹ itellect⁹ nr̄i ē ens: vt pꝫ p̱ al-
gazaelē: ⁊ ens excedit q̇dditatē mālē: igit̄ n̄
pōt poni q̇dditas rei mālis obm̄ nr̄i itellect⁹
Cōfirmat̄. q2 postq̄ꝫ erimus gl'ificati (deo do
nāte) illȯ idē corp⁹ qȯmō hēm⁹: hēbim⁹ gl'ifi
catū: ⁊ eādē potētiā itellect⁹: ⁊ tn̄ p̱ illā potē
tiā deū videbim⁹ igr̄ nō dꝫ hic poni siq̇dditas
rei mālis. Sꝫ diceret ꝙ dabitur nobis lumē
subleuās: hoc nihil est q̇a lumē illud si sit: qȯ
mō taceo. erit q̇dā hit⁹ itellect⁹: ⁊ p̱ ꝯn̄s vt di
ctū est: nō dꝫ hr̄e obm̄ excedēs obm̄ potētie.
vn̄ dono exēplū familiare. Si. n. q̇s sit i came
ra sua clausus: solū hn̄s lumē cādele: male fa

ceret q̇ diceret:lumē cādele eē obm̄ adeq̄tuꝫ
ſui viſus cuꝫ vidē queat cetera.pariformiṫ de
nobis:q̇ ħ ſum⁹ q̄ſi incluſi i q̄dā antro:nec vi
dē mō poſſum⁹ ſubās ſeꝑatas:tn̄ i pr̄ia vide/
bim⁹.vn̄ dꝫ aſſignari q̄ddā abiectū cōe viſio
ni vie ꝛ pr̄ie:hm̄ōi eſt ens.¶Tertio arguo ꝯ
modū ponēdi.Mixꝝ.n.vr̄ tm̄ virꝝ poſuiſſe:ꝙ
opoꝛteat actiuū ſicut obm̄:ꝛ paſſiuū ſicͣ potē
tiā hr̄e eūdē modū eēndi:cū cōiter oppoſitū
videam⁹.Coloꝛ.n.q̇ eſt obm̄ viſus ē accidēs
ꝛ viſus ſubā:ſol icoꝛruptibiľ ꝑ nāꝫ ſua paſſiua
hic iferi⁹ coꝛruptibilia:ita de ꝯſilib⁹.¶Ideo
ᵉtia poniṫ oṗ.q̇ eſt magr̄i Joh.ſcoti ambab⁹
oppoſita.Pꝛīe in ħ ꝙ iſta ponit vniuocatōꝫ
pꝛia ſolū entis analogiā. Scd̄e.i ħ ꝙ hec po
nit ip̄ꝫ ens obm̄ itellect⁹ viatoꝝ: ſcd̄a q̇ddita
tē mālē.Et iſta pō lꝫ ſatis pateat ex ꝓcedēti/
b⁹:tn̄ cōroboꝛo q̄dā manūductiōe bti.Dyoni
ſij q̇ taľ ē.mod⁹ cognoſcēdi deū ex creaṫis ē:
ſemota q̄cūqꝫ ipfectōe reliquū deo tribuē:ſicͣ
cū videm⁹ i nob ſapiaꝫ:ꝯſideram⁹ ſapiaꝫ duo
hr̄e.ſ.ꝙ iherct:ꝛ ħ ē ipfectōis:ꝛ ꝙ iſtruit:ꝛ ħ
ē ꝑfectōis.Capim⁹ ſcd̄ꝫ ꝛ ponim⁹ in deo pꝛim
dimittēdo:pariformiṫ i ꝓpoſito videm⁹ ens
creatū:ꝯſideram⁹ ꝙ creatū diᵉ ipfectiōꝫ:qꝛ ꝓ
duci de nō eē ad eē.Inſpiciam⁹ iteꝝ ꝙ eē diᵉ
ꝑfectōꝫ:iō eē i deo ponim⁹ dimittēdo creatū
ꝛ iſta ē vni⁹ doc.ſub nō repta vltra mare i ſco
cia:ſꝫ ad duas leucas h⁹ pariſien̄ ciuitatꝭ i ſcō
dyoni° coꝛroboꝛata i arabia.alphabio ꝛ Aui
ce.egregijs phis.Et ħ de 2° ar°.¶Terti⁹ arti
cul⁹ ē de dubijs:vbi tres oꝛiunṫ difficultates.
Pꝛīa.Si ens ꝓdiceṫ q̇dditatie de q̊lꝫ poſiti/
uo.itelligibili dixi poſitio:qꝛ ꝓuatōeſ ꝛ nega
tōes itelligūṫ:ꝛ tn̄ nō ſṫ ens.Rn̄° ꝙ n̄.vn̄ nō
p̄tur q̇dditatie:ſeu in q̇d de vltis dr̄ijs:qꝛ ſūt
ſimplr̄ ſimplices:nec ꝺ ſuis paſſiōib⁹:qꝛ p̄nṫ
de eo in 2° mō dicēdi ꝑ ſe:q̇ ꝯuerſus efficiṫ ꝑ
accn̄s:ſꝫ phm in p° poſte.Et tn̄ ſi icludēṫ q̇d
ditatie i paſſiōib⁹ ſuis cēt p̄tio ꝑ ſe ꝓmi modi
ſicͣ qn̄ p̄tur ſupi⁹ de iferioꝛi.Vn̄ noto ꝙ obie/
cta adeq̄ta ſolēt aſſig̃ri triplr̄.¶Vno° ſoluꝫ
q̇dditatie:ſicͣ poniṫ coloꝛ obm̄ adeq̄tū viſus:
ꝛ p̄tur i q̇d de q̊libꝫ viſibili.Scd̄o° ſolū ꝟtua
liṫ.ſicͣ pōit Hēricus de gādauo:obm̄ tā itelle
ct⁹ q̄ꝫ volūtatꝭ deū:qꝛ ꝟtute illius obiecti ceṫa
cognoſcim⁹ ꝛ volum⁹.Tertio°:vt vtrūqꝫ iclu
dit taꝫ q̇dditatie q̄ꝫ ꝟtualr̄:ꝛ iſto° ens ē obm̄
adeq̄tuꝫ itellect⁹:qꝛ i oī poſitiuo itelligibili ē
icluſū ens q̇dditatie.aut ꝟtualr̄ ſicͣ i ſuis paſſi
onib⁹ ꝛ dr̄ijs:ſꝫ tc̄ ē dubiū.Si.n.paſſiōes entꝭ
ꝛ dr̄ie n̄ icludūt ens q̇dditatie igr̄ nihil ſṫ Di
co ꝙ iſta ꝯn̄a n̄ vꝫ ē.n.a ꝑte i mō ad ſuū totū
negatie arguē:ꝛ n̄ tꝫ.hō n̄ currit bn̄:g° n̄ cur/
rit q̄ꝫuis.n.n̄ ſint ens q̇dditatie:ſṫ tn̄ ens idē/
tice ſeu denoīatie:ꝛ ħ ſufficͣ.¶Scd̄a difficul
tas ē:vtꝝ de⁹ icludat ens q̇dditatie.Hic dicͣ
vn⁹ doctoꝛ egregi⁹:ꝙ n̄.ſꝫ ꝙ ꝑ moduꝫ dr̄ie ſe
hꝫ ditas r̄ſpectu entis.ꝛ allegat ꝓ ſe dcō ſuo di
uinū dyoniṫ.dicētē:ꝙ radix diaꝝ ꝑfectiōuꝫ ē
ditas.Sꝫ cū reuerētia tāti doct.dicēduꝫ ē cū
doctoṙ nr̄o:ꝙ ens icludiṫ q̇dditatie i deo:ꝙ
ipſemet doc.Frācis.alibi ꝯfiteṫ.Vn̄ i.ij.ꝺe.h⁹
q.vltia pōit q̄druplex p̄tōis gen⁹ in diuis.q̊ꝝ
pꝛim diᵉ eē qn̄ fit p̄tio q̇dditatiua:ſicͣ i q̇d cū
dr̄.de⁹ eſt ſubā ꝛ ſpūs.Tūc ar° ſic.Qn̄ aliq̄ ſe
hn̄t ſicͣ min⁹ cōe ꝛ magis cōe ſi min⁹ cōe p̄tur
i q̇d ꝺ aliq̊ ꝛ magis cōe:ſicͣ ſi aīal p̄tur i q̇d ꝺ
hoīe ꝛ ſubā:ſi igr̄ ſubā q̇ eſt min⁹ cōis q̄ꝫ ens:
p̄tur i q̇d de deo:g° ꝛ ens.nec diuin⁹ dyoniṫ.
cogit.ꝑfectio.n.i illa auc̄te accipiṫ ꝓ attributꝭ
q̊ꝝ radix ē ditas:ens.n.nō ē attributū ēt ſm
ipſū.¶Tertia difficľtas ē:ſi ꝯcept⁹ entis vni
uoci ſit reaľ.Rn̄° ꝙ reale dr̄ triplr̄.vno mō ꝓ
actuali exn̄tia:ꝛ iſto° ens iq̄ꝫtū ens n̄ ē reale:
qꝛ nullū exn̄s ē cōe deo ꝛ creaturis.Alio° dr̄
reale a reoꝛ ris.ꝛ ſic oē imaginabile ē reale.ꝛ
ſic dico ꝙ n̄ ſolū iſto° ē ens reale:ſꝫ ēt ficticia
iſto° eēnt realia.Tertio° capiṫ reale ꝓ oī poſi
tiuo p̄ter actū itellect⁹:ꝛ ſic dico ꝯceptū ētis
reale:qꝛ a re hꝫ oꝛtū.Et ſic pꝫ q̇d eſt dicendū
ad qōnē.ꝙ vꝫ:hō p̄t ꝑ nāꝫ cognoſcē ꝯceptuꝫ
vniuocū deo ꝛ creaṫis.Et tūc ad arga.¶Ad
pꝛim nego maioꝛeꝫ.ꝛ qn̄ dr̄ ꝙ cēt ſimpliciſſi/
m⁹ ſi ſolū cēt illꝺ ꝯhēs.Dico ꝙ iſti imaginaṫ
diōnē opponi ſimplicitati:iō decipiūṫ:vn̄ op
poſitū ſimplicitatꝭ ē ꝯpō.vn̄ cū ſūma ſimplici
tate ſtat di°:ſicͣ māifeſte pꝫ i trinitate ꝑſonaꝝ
i diuis.¶Ad 2m rn̄deo ꝙ ens iq̄ꝫtū ens ab
ſtrahit ab iſtis poſterioꝛib⁹:vt puta dānatiōe
ꝛ ceṫis hm̄ōi:vn̄ groſſiſſimū hn̄t igeniū:q̇ nō
pn̄t vnū ſine alio apphēdē.¶Ad 3m dico ꝙ
extrēa ꝯdictōis pn̄t capi duplr̄.vno° formaľr
ꝛ ſic ꝟa ē maioꝛ:qꝛ hn̄t ſe ſicut pura affirma/
tio ꝛ negatio.Alio° fūdamētalr̄:ꝛ ſic iſto° eſt
falſa.qꝛ ēt ħ mō ſoꝛtes ꝛ plato fūdāt ꝯdictōꝫ
q̇ tn̄ vniti ſṫ i hoīe.vt puta plato eſt plato:ſoꝛ
tes ē n̄ plato:ꝛ iſto° ſe hn̄t de⁹ ꝛ creatura:iō
nō vꝫ.¶Qꝛ trib⁹ dieb⁹ ſū lectur⁹ iſtā diſtictō
nē ᵉtiā.iō in q̄libꝫ die q̊ ad textū ponā vnicā
ꝯōnē:vt ternari⁹ nr̄ ꝯpleaṫ.vn̄ ꝯclo text⁹ pn̄/
tis ē taľ.Actoꝛ celoꝝ ē manētiſſim⁹ ꝛ pulchē
rim⁹ finis bonoꝝ.a pꝛin° vſqꝫ ad finē lcōnis.
ꝛ tāgunṫ q̄ttuoꝛ rōnes lr̄e:vide in bonauētu.
Vnc reſtat oñdē ꝛc. Iſta ē 2a ps.3.
n ꝺ.in q̇ poſtq̄ꝫ a mgr̄o oñſuꝫ ē vitatꝭ
faſtigiū ꝛc.nūc oñdiṫ tritatis miſte
riū ꝛc.q̇ diuidiṫ in.3.ꝑtes.In pa oñ

dit rōez vestigij ex cuiuslʒ creatur vigore. Jn 2ª ondit ꝙd rn̄det vestiꝰ i creatore. Jn 3ª docet ꝯteplari tritatē i plasmatū decore. Scd̄a ibi.i illa.n.trinitate sūma ꝛc. Tertia ibi.ꝑ cōsideratione itaqꝫ creaturaꝝ ꝛc. Et hec est diuisio in gn̄ali huiꝰ pn̄tis lectiōis seu textꝰ. circa quem textū talis gn̄at questionis titulus.

v Trū luie itellectꝰ nr̄i possimꝰ creatē vestigijs tritatē creatoris idagar. Et arꝰ ꝙ n̄ triplici meº. Pⁱo sic. nllʒ iductiuū erroris ē maūductiuū ad cogᵒnē scissime tritat̄. sʒ oīs creata ē ductiua in errorē. gᵒ ꝛc. maior pʒ. qꝛ ducē i errorē ꝛ ducē i cogᵒnēʒ sūt effectꝰ maxīe oppositi eidē nō ꝯpetētes. mior pʒ aucte sapiētis. sap. xiij. creatē dei sūt i odiuʒ ꝛ deceptōeʒ ꝛ i muscipl'aʒ pedibꝰ isipiētiū ꝛ i lib. d̄ libo arb. dic̄ aug. de itēdētibꝰ creatis loq̄ns d̄o. dorsū ad tēbtētes i creatis occupāt. Scd̄o arꝰ sic. Jlld̄ vestigiū qd̄ ē i creata: aut ē absolutū aut respectiuū. si respectiuū: tē citiꝰ ducit deꝰ cognitꝰ i cognitōeʒ illiꝰ: q̄ʒ vestigiū i cognitiōeʒ dei ꝓbatio qꝛ r'o depēdet sp ex duplici extremo ex fundamēto. s. ꝛ ttio. ꝛ sic q̄ ad eē: ꝛ sic q̄ ad itell'i dicēte pho i 2ᵒ metha. Sicut res se hʒ ad eē sic ad itell'i. terminꝰ vō vestigij ē d̄s. Si āt dicat ꝙ vestigiū sit ꝙd absolutū: tūc sic nullū ens in dei ducit cognitionē: nisi fʒ ꝙ refert in eū: absolutū vō priuat hmōi r'onē. igit nullo mō ducit i cognitiōeʒ trinitatis creature vestigiū. ¶ Tertio arᵒ sic. Maior est ꝓportio medij cū extrēo: q̄ʒ extremi cū extrēo. si igit vestigiū duceret nos i cognitionē dei hēret rōnē medij: nos vō extrēi igr̄ magis cū deo ꝯuēiret q̄ʒ nos: sʒ hoc ē falsum: ergo ꝛc. Maior pʒ plꝰ. n. ꝯuenit aqua: q̄ ē mediū inter terrā ꝛ aerē cū aere: q̄ʒ tra. plꝰ rubeū cū nigro q̄ʒ album: imo alb repugnat. Minor pʒ. nā i nobis ē imago tritat̄: q̄ est excellētior rn̄tatio q̄ʒ vestigiū. ¶ Jn oppositū vō ar̄ aucte bti Aug. i lib. vi. de trinita. Oportʒ inq̄t creatorē ꝑ ea q̄ fctā sunt itelligētes itelligamꝰ tritatē cuiꝰ in creatura: quō dignū est relucet vestigiū. ¶ Jn ista qōe pꝰ termi declarabunt. Scd̄o ad qōeʒ rn̄debit. 3ᵒ difficultates mouebūt. ¶ Quo ad pmū pmo occurrit lumē. Ubi nōndū est ꝙ ista tria se hn̄t ꝑ ordinē. lux: luminosuʒ: ꝛ lumē. Lux. n. fontal' origo lumis d̄r. Luminosuʒ vō subm lucis. Lumē vō lucis effectꝰ i aere: vl' alio ꝑspicuo ml'tiplicatꝰ corpe. vn̄ lux triplicē habet effectū. ¶ Primū ē suū corpꝰ seu subm̄ lumiosum efficere. Scd̄o seipam luminosaʒ vel lucidā facere. vn̄ ꝛ lucere pncipal' ē eiꝰ effectꝰ. Tertiꝰ ē alia illuminare: ꝛ ab isto tertio lumē d̄r. Nec ē lumē vt posuit ēpedocles decisio corpis lucidi in aere. sic. n. esset subā: sʒ ē quodd̄ accn̄s subiue in aere: qd̄ ē spēs corpis lucidi: sic colores in aere ponūt spēs. Si vō dicat spūal'r lumē ē quoddā mētis accn̄s. qd̄ nob lux vā d̄s effūdit. Sūt iteꝝ alia tria. s. radiꝰ: splēdor ꝛ fulgor. Radiꝰ d̄r respectu corpis lucidi ad aliqd̄ ꝙd tminatū. Splēdor vō d̄r radiꝰ repcussꝰ i corpe opaco. Fulgor vō lumē tenebris mixtū. Seq̄t scd̄s teriꝰ itellectꝰ. itellectꝰ d̄r d̄ itꝰ ꝛ legēs q̄si itꝰ legēs: sic. n. sensꝰ exteriꝰ occupat sic itꝰ itellectꝰ vacat. vn̄ itellectꝰ ml'tipl'r d̄r vno mō d̄r itellectꝰ donū vnū spūsci. de q̄ in Esaia. Scd̄oº d̄r itellectꝰ noticia pncipioꝝ de q̄ phs. vi. ethi. Tertioº d̄r ꝓ actu itelligēdi sicut cū d̄r: h̄ ē itellectꝰ meꝰ vel tuꝰ. Quarto capit isupꝓ ꝓ pō itellectiua: ꝛ sic capit i ꝓposito. Et fʒ Alexā. ꝛ Theofrastū pypatheticos i tres didit itellectꝰ. in itellectū agētē: potētialē: ꝛ speculatiuū. Jntellectꝰ agēs se hʒ ad modū lucis. potētial' admōʒ ꝑspicui. Sʒ speculatiuꝰ ad mōʒ ꝑspicui iā illustrati. vn̄ scd̄ʒ eos duo pmi. s. agēs ꝛ potētial': sūt vnū ꝑ se. sʒ tertius vnū ꝑ accidēs. ¶ Tertiꝰ tminꝰ ē vestigiū. vestigiū tripl'r d̄r. Prioº d̄r vestigiū ꝓuidētia d̄i. sic isipiēti dic̄ sapia dei. forsitā vestigia dei ꝯphēdes. i. occulta. Job. xi. Scd̄oº d̄r vestigiū opꝰ xp̄i i mūdo. sic illd̄ Job. Uestigia eiꝰ sequutꝰ ē pes meꝰ. Tertioº d̄r vestigiū ꝙdā radiꝰ creature in cognitionē deducēs creatoris. Ubi notandū ē ꝙ ista tria se hn̄t ꝑ ordinē vmbra: vestigiū: ꝛ imago. ꝛ d̄nt tripl'r. Primo. qꝛ vmbra respectu dei ꝯsistit i q̄dā elōgatiōe ꝯfusiue. vestigiū vō in q̄dā elongatiōe sʒ distinctione. sʒ imago in q̄dā ꝓpinqtate ꝛ distinctiōe. Scd̄a d̄ria qm̄ vmbra repn̄tat cōia vt cōia. vestigiū cōia vt appropriata. imago est in cognitiōe ꝓprioꝝ vt ꝓpria. Tertia d̄ria qm̄ vmbra repn̄tat fʒ rōnē indeterminataʒ. vestigiū q̄ntū ad ꝓprietatē q̄ respicit deū sub rōne triplicis cause. s. efficiētis. formalis. ꝛ finalis. sicut sūt vnū veꝝ ꝛ bonū. imago vō in q̄ntū ad ea tria q̄ sūt mēoria: itelligētia: ꝛ voluntas. Et hec de primo articulo. ¶ Quātuʒ ad scd̄m articulū ponent tres opiniōes. due iprobabunt. tertia tenebit. ¶ Pⁱa opinio ē scti Thome. ꝛ ꝯsistit in tribꝰ. Primo venat ꝙd ē rō vestigij. Scd̄o vbi ē. i creatura. 3ᵒ respectu cuiꝰ i deo. ¶ Quo ad pmū dic̄. ꝙ imago differt a vestigio. qꝛ imago rn̄tat fʒ idiuiduū. sʒ vestigiū fʒ spēʒ solū. sicut pes bouis i pulueř ipsius ducit nō i noticiā hꝰ bouis ipimēt̄. sʒ i noticiā bouis i spē. iago vō cesaris n̄ solū i noticiā hois sʒ cesaris ducit i cognitio

nez. vnde ex dictis eius potest sic describi vestigium. Vestigiũ est ipressio ex trãsitu alicuius derelicta sup plenũ vel vacuũ ipsum imperfecte rñtãs. ¶ Quo ad 3ʒ arti. distinguendo triplicẽ relatiuoꝝ ordinẽ qui ponit in. v. methaphisice. s. vnius ꝛ multoꝝ: actiui ꝛ passiui ꝛ mensure ꝛ mẽsurati. dicit ꝙ in hmõi respectibus rõ ꝯsistit vestigij. nã creatura deo triplici mõ comparat. vno mõ sub rõne similis ꝛ sic rñtat deũ in primo relatiuoꝝ genere. s. vnius: similitudo. n. est vnitas in q̃litate. Secũdo cõparat deo inq̃ztuʒ est ꝑducta ab eo: ꝛ sic repñtat deũ sub rõne efficientis. ꝛ hoc ptinet ad scđm genus relatiuoꝝ. s. ꝑducẽtis ꝛ ꝑducti. ¶ Quantũ ad 3ᵐ modũ refert ad ipsum sub mõ mensure: qui est tertius relatiuoꝝ gradus. ¶ Quantũ vero ad 3ᵐ articlm dicit: ꝙ vestigiũ in deo representat appropriata. nã similitudo rñtat cãm exemplarẽ: que appropriat filio: ꝑductio passiua rñtat cãm efficientẽ: que appropriat prĩ sed mensurari cãm finalẽ que appropriat spũi sctõ. Et ita pʒ de rõe vestigij fm thõꝫ. ¶ Cõtra istã opinionẽ arᵒ triplici meᵒ. vno ꝯ quẽlibet articulum. Primo ꝯ primũ. vbi dicit ꝙ vestigium rñtat spẽm arᵒ sic. qñ aliq̃d ꝯuenit alicui ex rõe sua formali: semp sibi ꝯueniet quocũqꝫ cãu: etiaʒ impossibili posito de alio: qđ non est eius. pʒ ista: pmo auctoritate Richar. i li. de tri. đ. ꝙ si prĩ filiũ nõ ꝑduceret nihil ꝓhiberet eũ sapientissimũ esse. ꝛ tñ certũ est ꝙ impossibile est eum filiũ nõ ꝑducere. Ideʒ phus in. iiij. phisicoꝝ. cap. de vacuo. dicit ꝙ si color sepatᵒ a subõ esset in loco: locus nõ eẽt vacuᵒ: ꝛ tñ 3ʒ eũ eẽt ipossibile dare accñs sine subõ. sed cãu aliquo posito vestigiũ ducet i cognitionẽ nõ solũ spẽi: ʒ individui. gᵒ male assigta ẽ rõ vestigij: pbo assumptũ. Pono. n. cãuʒ ꝙ vnᵒ solus equᵒ sit i ista citate: ꝛ hoc sciãt hoies: tũc ex passu eiᵒ in tra derelicto: nõ solũ in cognitionẽ eq̃ i spẽ: ʒ hᵒ eq̃ veniemᵒ h̃ eẽt põt: si aliq̃s aliquẽ nõbilẽ dfectũ: aut pedibᵒ: aut maibᵒ hẽat: ex cuiᵒ ipressiõe i cognitionẽ pticlarẽ possumᵒ deuenire. ¶ Cõtra fm ar. i q̃ fm triplex rl̃oꝝ genᵒ i triplici rl̃one vestigiũ ꝯstituit arᵒ sic arᵒ doc. subt. fm phm. v. methaph. tertiᵒ rl̃oꝝ modus differt a duobᵒ pmis: q: in duobus primis ẽ cõuertibilitas. in 3ᵒ nõ. tũc. sic nl̃la rl̃one reali ꝯuertibili refert creatura ad deuʒ. igr nõ ẽ vestigiũ in pᵒ ꝛ 2ᵒ rl̃oꝝ modis. Probat ꝯña: q: sunt ꝯuertibiles. Añs pbat. q: tũc deᵒ a creatura dependeret: correlatiua n. mutuo se exigũt: nec vʒ qđ adducit de similitudine quã dicit ptinet ad primũ modũ ista

n. sil̃itudo ẽ rl̃o mẽsurati ad mẽsurã: sic q̃daʒ imitatio dei. Vñ infero: ꝙ ois rl̃o creature ad deũ ꝑprie est de 3ᵒ gñe seu mõ rl̃oꝝ. ¶ Quo ad 3ᵐ arti. in q̃ vr innuere cãm exẽplarẽ cãm distinctã a cã efficiẽte. Arᵒ sic. phus sufficienter diuisit cãs in. iiij. cãp gña: sed exris nõ ponit distincta. igr nec dʒ poni mõ. Sed forsan diceret ꝙ cã exẽplaris ẽ illa quã phũs noiat formã: q: exẽplar est ydea: ꝛ q̃si forma rei sicẽ de. sed ꝯ: q: forma de q̃ loquit est de eẽ quidditatiuo rei seu phico: qđ non est exẽplar. Si ꝟo dicat ꝙ nõ posuit cãm exẽplarẽ tãq̃ cãm distinctã: tũc sic ista similitudo: ex q̃ nõ ẽ nisi q̃dã gradus bõitatis dei ita vr reduci ad cãʒ finalẽ: sicut ad artẽ istã. ꝛ hoc de opione thome. ¶ Scđa opio est Henrici de gãdauo. dicit iste opinãs in sũma ꝙ in re est aliquitas ꝛ ratitudo: ꝛ dfnt. nã ratitudo ẽ q̃ aliq̃d ẽ. ipa ꝟo aliq̃tas ẽ id qđ est. ꝛ addit ꝙ ipa ratitudo est respectᵒ vestigialis creature ad deuʒ. ꝛ est đ esse quidditatiuo cuiuslibet creature: ꝛ fũdat in aliq̃tate. ꝛ istã opionẽ triplici corroborat auctate. Prima ẽ Boetij in li. de ebdomadibᵒ. diuersuʒ est eẽ: ꝛ id q̃ ẽ. vocat q̃ ẽ ratitudinẽ: ꝛ eẽ aliq̃tatẽ. Scđa ẽ eiusdẽ Boe. i li. eodẽ. Si paulisp ꝑ intellectũ ãmoueas ipm pmũ bonũ: tũc lʒ sint bõa: tñ nõ in eo qđ sunt erũt bõa. ꝯcludit ex h̃ creaturã esse q̃dditatiue rl̃atiuã ad deũ. Tertia ẽ Aui. v. metha. humanitas ẽ tñ humãitas: ꝛ ita nõ ẽ de se rata. ¶ Cõtra istã op. q̃ tria põit: arguo tripl'r. cõtra q̃ólibet dcm̃ vno meᵒ. Prio ꝯ h̃ qđ dicit ratitudinẽ i aliquitate fundari. Arguo res 3ʒ istũ mgr̃ʒ eximiũ dr tripl'r. aut a reoꝝ ris. ꝛ sic ꝯuenit figmẽtis. Aut a ratᵒ ta. tñ. ꝛ sic ꝯuenit eẽ q̃dditatiuo. ꝛ 3ᵒ capitur ꝑ actuali exñtia. Tũc q̃ro qñ põis ratitudinẽ fundari i aliq̃tate q̃ modoꝝ aliq̃tas res dicat. Si pᵒ mõ igit ratitudo fundat i nihilo. q: isto mõ res ẽt figmẽtis ꝯgruit. Si aũt aliq̃tas dicat res scđoᵒ ꝑ eẽ q̃dditatiuo: ꝛ isto mõ ẽt ratitudo ẽ res. tũc dicere ratitudinẽ fundari in aliq̃tate ẽ dicere idẽ fundari in seipo. si ꝟo capiat ꝑ actuali exñtia: tunc seq̃r ꝙ nihil eẽt ratũ: nisi actu existeret. qđ negat ipse põit. n. eẽ q̃dditatiuũ ratũ. ¶ Scđo arᵒ ꝯ hoc ꝙ põit q̃ólibʒ creatũ includere rl̃onẽ q̃dditatiue. nihil vniᵒ pñti ẽ de eẽ quidditatiuo alteriᵒ. ʒ creature dei i diuersis sũt pñtis. gᵒ rl̃o q̃ ẽ pñtũ distinctũ nõ ẽ de eẽ q̃dditatiuo cuiuslibet. Maior pʒ auẽte phi ex. v. phicoꝝ exẽcta. eñtie pñtoꝝ sũt impmixte. Minor pʒ đ se. ¶ 3ᵒ arᵒ ꝯ h̃. ꝙ i sola ratitudie põit vestigiũ: vestigiũ de rõe vestigij ñ solũ ducit i cogniᵒ appropati vniᵒ. ʒ multoꝝ

vt p3 p mgr̃s ⁊ Au. q̃ sp vestigiũ ponũt ĩ plu rib⁹. vt ĩ vnitate. v̾itate bõitate. ⁊ ɔsilib⁹. s3 ra titudo iducit solũ ĩ vni⁹ appropati cog⁹. igit̃ male assignat̃. vñ veri⁹ ista ratitudo h̃et mõz vmbre q̃z vestigij nec sue auctes ɔcludũt qñ n. dic̃ p Boe. ð ebdõadib⁹. q̃ dĩv̾sũ ẽ eẽ: ⁊ q̃ ẽ ɔcedit̃ humãitas. n. ẽ q̃ hõ ẽ: s3 ñ p̃t iferre ex h̾ istã ratitudinẽ quã põit. Nec h̾a si paulisp amoueas p itellectũ ⁊c. imo ɔ ip3. inuit. n. q̃ res aliq̃d hñt eẽ absolutũ ⁊ q̃d bõitas rex ĩ q̃ dã fluxu seu respectu ad deũ ɔsistit. Nec ẽtia humãitas ẽ tñ hũanitas. noluit. n. Auic. q̃ p istã ratitudiẽ3 h̃et eẽ suũ hũanitas. s3 inuit q̃ hũanitas vt pura mẽte ɔtẽplat̃ ẽ solũ ipa: nec vna nec plures nec risibilis nec flebil̃. ⁊ sic de alijs. ¶ Jõ 3ª põit op. s. doc. sub. ⁊ ẽ ĩ sũma in trib⁹ dcĩs. Primũ dcm̃ ẽ: q̃ imago ⁊ vestigi um ĩ h̾ differũt. q̃ imago rñtat p mõz totius s3 vestigiũ p mõz p̃tis. Sicut imago cesaris totũ rñtat cesarẽ: s3 impssio pedis p̃tẽ cesaris ⁊ si totũ aliq̃tiẽs. h̾ fit solũ arguitiue nõ prin cipal̃r. ¶ Addit s3 dcm̃ doc. applicãdo q̃ ad deũ q̃ vestigiũ rñtat p mõz p̃tis in deo: nõ q̃ sit ps in dinis: s3 imaginat̃ q̃ trinitat̃ ɔcept⁹ se h3 ad mõz cuiusð toti⁹. cui⁹ q̃si est ps ɔce pt⁹ psone: ⁊ in ɔceptũ psone p appropata du cit vestigiũ non in ɔceptũ trinitat̃: sicut facit imago. Exẽplũ: vnitas vt appropriatũ rñtat p̃rẽ: nec possũ iferre ex isto appropriato cete ras psonas imago v̾o totũ ɔceptũ repñtat. vt patebit in seq̃nti lectiõe. ¶ Addit ẽtio doc̃. q̃ vestigiũ nõ solũ ɔstat ex respectiuis: s3 ab solut̃. sic̃ p3 in illa assignatiõe quã põit Aug. vi. de trini. Oia q̃ arte dei fc̃a sũt: ⁊ vnitatem quãdã oñdũt: ⁊ speciẽ. ⁊ ordinẽ3: vnitas. n. ⁊ species q̃d dñt absolutũ: sol⁹ ordo respectu3 dicit: ⁊ sic in duob⁹ absolut̃ ⁊ tertio respecti uo ɔsistit rõ vestigij. Et hec tñ de scdo articu lo. ¶ Quo ad tertiũ art. sũt tres difficltates. Prima ẽ: vñ ẽ q̃ tã varie assignant̃ vestigio rũ mõi. dico q̃ res creata h3 tripl̃r ɔsiderari: in se: in ɔparatõe ad creaturas: ⁊ ad p̃mã cãz s̃m has oẽs ɔpatiões põt vestigiũ repiri. Si n. in se ɔsiderat̃. aut hoc fit q̃ztũ ad subãm pri cipior: ⁊ sic ẽ illa trinitas mã: forma: cõpõ: q̃ ponit̃ in lib. de reg̃lis fidei. aut q̃tũ ad hitu dines. ⁊ sic ẽ illa Sap. xi. Oia in numero põ dere ⁊ mensura disposuisti. Jn nũero. n. itelli g̃r pricipior distĩ⁹. ĩ põdere ɔpa ipor iclina tio. in mẽsura cor adinuicẽ ɔpor⁹. Scdo si ɔsideret̃ creatura relatiue ad creaturã aut vt agit actiõe nãli. ⁊ sic ẽ illa trinitas dion. subã v̾t⁹: opatio. aut actõe supnãli: ⁊ sic illa. Aug. lxxxiij. q. q̃ ɔstat: q̃d ɔgruit: q̃d discernit. Ter

tio si ɔparent̃ ad deũ aut inq̃ztũ referunt̃ tñ. ⁊ sic ẽ illa: mõus: spẽs: ordo. aut inq̃ztũ assimi lãt̃ ⁊ referũt̃. ⁊ sic ẽ vnitas: v̾itas: ⁊ bõitas. S3 dubitat̃ in q̃ p̄dictor pfecti⁹ s̃tat rõ vestigij. dico s̃m doc. sub. q. v. h⁹ ð. q̃ in vltio. in vni tate: v̾itate ⁊ bonitate. cui⁹ rõ talis est. q̃ ista tria sũt respectu dei. alia nõ. creatura v̾o veri us ⁊ nobilius ɔsiderat̃ in respectu ad deũ q̃z ĩ se: seu respectu creature. ¶ S3 diceret q̃s q̃ ẽt mõus. spẽs. ordo s̃t respectu dei. iõ addo al̃s rõnes. Pria ẽ q̃ vnitas: v̾itas: ⁊ bonitas sũt abstracta. ⁊ p ipa fit assimilatio. nõ solum r̃lo. ipsa ẽt sũt in dõ. nõ sic de mõ. spẽ ⁊ ordie ordo. n. respectũ dicit. mõs v̾o. ɔprie si capit̃ nõ ẽ in deo. q̃ dic̃ limitatõẽ3 q̃ nõ est in deo. ¶ Scda difficltas. si q̃lib3 creatura h3 vesti giũ ad deũ. dico q̃ nõ. nã ipmmet vestigiũ ẽ creatura. ⁊ ita si iter h̃rt vestigiũ eẽt ɔcessus ĩ ifinitũ. q̃d negat̃ in entib⁹. maxie in g̃nib⁹ ⁊ spẽb⁹. s3 bñ ver ẽ q̃ oĩs creatura. aut h3 vesti giũ. aut ẽ vestigiũ. ¶ Tertia diffic̃l. ẽ. q̃ ẽ pfe cti⁹ an hñs vestigiũ. aut ip3 vestigiũ. Rñ⁹. q̃ simpl̃r loq̃ndo. hũs vestigiũ pfecti⁹ ẽ vestigio sic̃ cã effectu nihilomĩ tñ q̃ ad q̃d nihil. ɔhib3 vestigiũ pfecti⁹ eẽ. maxie qñ ɔsistit ĩ v̾itate. v̾i tate ⁊ bõitate. nã iste rões (seq̃strata ipfectõe) eiusð rõis s̃t ĩ dõ. q̃d ĩ mult̃ hñtib⁹ vestigia ñ repit̃. sic ĩ leõe: lapide: celo: ⁊ ceẽis nõ ĩuenit̃. ⁊ sic p3 ad q̃õnẽ. ¶ Ad argumẽta. Ad p̃mu3 ad istã miorẽ. dico ad aucto. sap. q̃ in creat̃a s̃t duo mõi ɔpetatũ. Alie s̃t spãles. alie s̃t cõcs. Spãles ãt aut deo tribuũt̃. ⁊ sic ẽ error. dũ ĩ firmitas creature creatori dat̃. Aut remouẽt̃ ⁊ sic ẽ vn⁹ g̃dus cognoscẽdi deũ. s. p ablõnẽ. Si g̃nales. aut sistit̃ in creatura: ⁊ sic ẽ pctũ. aut tẽdit̃ ĩ deũ: ⁊ sic ẽ excellẽs mod⁹ cognos cẽdi deũ qñ ea q̃ s̃t pfectiõis ĩ creaturis: semo ta ipfectiõe: deo tribuũt̃. ⁊ sic p3 quõ creatur̃ s̃t cã erroris siue occasio. ⁊ quõ p̃n^m cognitõis dĩ. ¶ Ad s3 dico sicut patuit q̃ rõ vestigij cõ stat ⁊ ĩ absoluto ⁊ ĩ respectiuo: q̃ ñ p̃t cogno sci: nisi dõ cognito. dico q̃ ẽ cognitõ duplex s. pfecta ⁊ ipfecta. Tũc dico q̃ non cognoscit̃ pfecte nisi deo cognito. s3 bñ ipfecte. ⁊ sic dic̃ doc. sub. q̃ magis ducit ĩ appropabile q̃z ĩ ap propatũ. vñ tũc pfecte cognoscit̃ vestigiũ qñ illõ q̃d ĩ dõ rñtat cognoscit̃. De absoluto v̾o dico q̃ suffic̃ q̃ rñtet eũ sicut effect⁹ cãz: abq̃ alio respectu spãli quem hñt cetera vestigia. ¶ Ad 3^m q̃ ẽ duplex ẽ mediũ. s. eñtiale ⁊ ac cidẽtale. de p⁹ h3 v̾itatẽ arg^m: sicut p3 ĩ exẽ⁹. de 2⁹ ñ. ⁊ isto mõ vestigiũ ẽ mediũ nos ɔdu cẽs ad v̾itatẽ ⁊ sic p3 ad q̃õẽ3. Ex ista p̃te di stinctõis. h̃r vna ɔclo tal̃. Jn creaturis ẽ ve

ſtigiū miris ītncturis oñdēs pmū.i.deum.
n Hnc vo ad eā iā ꝑueniamus diſputa-
tiōez ⁊c. ¶Hic ſignat ťtia ps hꝰ.3.di.
In q̄ poſtq̄ oñdit mgr̄ tritatꝭ miſteriū
ex impreſſa veſtigij ꝯditōe.nūc eādē 3°oñdit
tritatē in exꝓſſa imagis rōe.⁊ diuidit in tres
ptes. In pria oñdit vnitatē ⁊ trinitatē ꝯſide
ratā in creatore ex aie potētijs nālibꝰ. In 2ª
ex eiuſdē ꝗtis habitibꝰ. In.3. ꝓdicta ꝯcludit
caris ſmonibꝰ.Scda icipit ibi.ꝓt ēt alio mō
⁊c.3ª ibi.q̄pp iuxta iſtā ꝯſiderationē ⁊c. Ite
rū pria ps in q̄ ⁊c.i tres ptes diuidit. In q̄ruȝ
pria oñdit vbi i aia q̄rat imago q̄tū i pte ſu-
periori ⁊ tribꝰ potētijs eiꝰ.ſ.mēoria: itelligē-
tia:⁊ volūtate eiꝰ. In ſa imagis nōt ꝓpago
ſ.vnitaſ:⁊ eq̄litaſ. In.3.emēgēs ſoluit pplexa
īdago:vtꝝ aia ſit ſue potētie. Scda icipit ibi
h igr̄ tria vt ait Aug.⁊c.3ª ibi.hic attēdēdū
diligēt ⁊c. Seq̄t illa pticľa. ꝓt ēt alioꝰ ⁊c. In
q̄ poſtq̄ mgr̄ vēatꝰ ē ſctiſſimā:vnitatē:tritatē
ex aie potētijs nālibꝰ:venat eādē ex aie ꝗtis
hitibꝰ:⁊ diuidit i tres ptes. Prio.n.oñdit q̄-
bꝰ i hitibꝰ imago pōit.ſ.i mēte:noticia ⁊ amo
re.Scdo eoꝝ ſubā ⁊ ordo q̄rit. Tertio oñdit
mgr̄ q̄lr mēs hūana ex hijs ꝓficit. Scda ici-
pit ibi.hec āt tria cū ſint ⁊c.Tertia ibi.mens
itaq̄ʒ rōnalis ꝯſiderās.Et hec ē diuiꝰ in gnā-
li tertie ⁊ vltie ptis hꝰ tertie diſtic.Circa quā
talis mouet titulꝰ queſtionis.
v Trū in mēte ſeu itelligētia hois ima
go ꝯſiſtat trinitatꝭ.Et ar̄ triplr ꝙ nō.
Prio mō ſic. In eo rō n̄ ꝯſiſtit imagis reſpe-
ctū dei.in q̄ nec origo nec potentiaꝝ ꝯſubāli
tas repit:ſʒ ſic ē in hoie ſeu mēte hois.igr̄ nō
ē in nobis imago creatoris.Maior ꝓbat.q²
imago iſta req̄rit q̄tenꝰ.ſ.p potētiaꝝ ꝯſubāli
tatē ⁊ originē a ſe iſinuet ꝑſonaꝝ ꝯſubālitas
⁊ origo.mior ꝓbat.pꝰ ꝙ n̄ ſīt ꝯſubāles: q² ſūt
accidētia fluētia ab aia:vñ reponūt in 2ª ſpē
q̄litatꝭ q̄ ē nālis pō vel impō.2m ꝓbat:q² ꝯcre
ant cū aia.Scdo ar°ſic.Si i potētijs aie yma
go ꝯſiſteret ps 3ª in volūtate pōeret. ſʒ hoc ē
falſuȝ.g°⁊c.Maior pʒ.tā aſſignatōe q̄ poſita
ē in.x.ꝺ tritate:q̄ ē memoria:itelligētia:⁊ vo
lūtas.q̄ʒ ea q̄ ē in ꝯceptiuo de tritate:q̄ ē mēſ
notitia:amor. In pma.n.noiat ex noie.i 2ª ex
actu.Amor.n.extat actꝰ voluntatꝭ.Sʒ minor
ꝓbat auctē Aug.in lib.de aia ⁊ ſpū:diſtis.ꝙ
imago ē in potētia cognoſcēdi:ſʒ ſilitudo in
potētia diligēdi. ¶3° ar° ſic.in mēte ſi eſſet
imago reſpectu creatoriſ.aut inſepabilʼa mē
te:aut ſepabilʼ.ſʒ nec ſic nec ſic.ergo ⁊c.Ma-
ior pʒ p locū a diuiſione ſufficiēti. ſʒ mior ꝓbat.
Prio ꝙ n̄ ſit ſepabilʼ.q² ſm Aug.xiiij. de tri.

Eo aia imago dei ē:quo capax pticeps eiꝰ eē
ꝓt.g°imago ꝯſiſtit i capacitate dei.ſʒ capaci-
tas ē paſſio.paſſio vo a ſubō neq̄t ſepari:etiā
potētia dei vt q̄dā dicūt:nec ē iſepabilʼ.q² dr̄
in ꝓs.Verūtn̄ i imagine ptrāſit hō.¶In op
poſitū vo ar̄ auctē Aug.i ſer. de imagie. vbi
dicit ꝙ aia gerit q̄ʒdā ſilitudinē tritatꝭ:ſʒ q̄ʒ ē
imago oipotētꝭ. In iſta.q.i.declarabūt termi
Scdo qōni rñdebit.3° difficltateſ mouebūt.
¶Quo ad pmū more ſolito ſūt tres termi de
clarādi. Primꝰ terminꝰ dr̄ mens.⁊ dr̄ triplr.
Vnoꝰ dr̄ a metior tiris. ⁊ ſic pō excogitatiā
dr̄ mēſ:q² plura metit ⁊ colligit.Et iſtoꝰ loq̄t
Dāſcenꝰ i 2°ſniaꝝ:dū pōit mētē:intētionē:⁊
froneſim.Vñ dicit ꝙ froneſis dilatata fac ex
cogitatiōez. Scdoꝰ capr̄ mens ꝓ portōe aie
ſupiori:i ſupiuſ.ſ.eleuatc.⁊ iſto mō dr̄ ab emi
nēdo.ſic loq̄r phia in pº ꝺ ꝯſola. i q̄ꝺ metro.
Heu q̄ʒ ꝓcipiti merſa ꝓfūdo:mēs ebetat ⁊c.
⁊ ſic capr̄ i qōe nr̄a.Tertioꝰ dr̄ mēs pma ps
imagis:⁊ ſic dſcēdit a memiſſe. Et ſic ꝺ mēte
loq̄t Aug.i.ix.de tri.de ꝙ i his tribꝰ mēte:no
titia:⁊ amore:imago ꝯſiſtit tritatꝭ.mēs .n.ſic
accepta rñdet mēorie in alia aſſimlatiōe i.x.
¶Seq̄t ſcdus terminꝰ.ſ.intelligētia. Intelª
dr̄ tribꝰ mōis.vnoꝰ dr̄ intelª vt diuidit ꝯ intel
lectū.⁊ ſic dicit i li.ꝺ aia ⁊ ſpū Aug. ꝙ i paſa
itellectꝰ vertet in itelligētiā:⁊ itelª in deū.vñ
iſtoꝰ dr̄ q̄dā porciūcula aie q̄ i q̄ete ſūmo bo
no inheremꝰ.Et ide ē ꝙ āgelici ſpūs itelligē
tie nūcupant.Scdoꝰ dr̄ intelª vt ꝯdiuidit vo
lūtati.⁊ iſtoꝰ loquūt phi ponētes duas potē
tias nō alligataſ orgāis i opando.ſ.itellectū
⁊ volūtatē.⁊ ſic capr̄ i qōe. Tertioꝰ dr̄ intelª
ꝓ ipſamet intellectiua potētia:vt iformata ē
actu itellectōis.⁊ iſtoꝰ aſſignat ab Aug.ſcda
ps imagis in.x.de ꝺ tri.¶Tertiꝰ terminꝰ eſt
imago.vñ imago dr̄ triplr.vnoꝰ dr̄ imago id
ad cuiꝰ exēplar aliꝺ fit.⁊ iſtoꝰ btiſſima tritas
ē imago nr̄a.vñ Geñ.i.dic̄ ꝺs.faciamꝰ hoiez
ad imaginē ⁊ ſilitudinē nr̄aȝ.Scdoꝰ dr̄ ima
go ꝓductū mō nāe ſuo ꝓducēti p oia eq̄le:⁊
ſic filiꝰ dei ē ſolus imago:q² equalʼ ē pr̄i. Sic
loq̄t Hilariꝰ i li.ꝺ ſinodis Imago ē rei ad rē
coequādā imaginata ⁊ determiata ſilitudo.
Dixi vo ꝙ ꝓductū ſic p mōȝ nāe.vñ ſpūſctuſ
n̄ dr̄ ꝓpe imago.ſʒ Jo.dāſcenꝰ more grecoꝝ
vtat noie imagis i ſpūſctō.Tertioꝰ dr̄ imago
imitatiuū ſui artificis ſeu imagiati i quaꝺ ꝓ-
piq̄tate ⁊ diſ.ſʒ differat eētia.i. p eētiā. ſic̄
imago ceſaris ceſarē rñtat. Vñ noto ſʒ doc.
ſub.i.ix.q.hꝰ ꝺtria exigi ad rōez imagiſ. Pm
ē ꝙ totū rñtet ⁊ i h differt a veſtigio vbi ē rñta
tio ſʒ ptē ſic̄ imago ceſaris totū rñtat ceſarē

duo sunt actus principales intellectus et voluntas.

Tertium ē imitatō. vñ ñ ē imago nisi sit imitatō posterioris ad pri⁹: ſ3 solū silitudo. sic inuit Au. i lib. lxxxiij. qō. lxxiiij. q. de duob⁹ ouis penit⁹ silib⁹: i figura q̄ntitate ꝛ colore. ꝛ tñ vnū ñ est imago alt'i⁹: q2 ñ imitaẗ aliō: vñ ꝛ imago dr̄ q̄si imitago. i. agēs imitatōe3. Tertiū ē ꝙ imago ad imaginatū referaẗ. vñ imago cesaris ꝓpe dr̄ inq̄ntū cesarē rñtat ñ inq̄ntū ē pictura. Et h̄ ō p° arti. ¶ Quātū ad scd̄3 arti. ponunẗ tres ↄclones. ¶ Pria ↄclo ē ꝙ in sol' actib⁹ aie p̄mis: ñ ↄsistit imago tritat̄ ꝛ añq̄ ꝓbeẗ distinguo actū aie triplicē. q̄ꝝ vn⁹ dr̄ act⁹ p̄m⁹: ꝛ ē potētia añq̄ opeẗ. vt dic p̄hs. 2. de aia. qō ē sic scire respectu itelligē. Ali⁹ dr̄ act⁹ scd̄s: ꝛ ē ipa ↄsideratio. t'ti⁹ dr̄ act⁹ medi⁹ q̄. s. a prio actu ad scd̄3 vēiẗ. vñ veri⁹ dr̄ actō vl' passio q̄ꝫ act⁹ ipa. n. ē elicō actiua vl' passiua act⁹ ꝓductiu. H̄ hito ꝓbaẗ ↄclo. imago si ꝑfecta ē d3 h̄re tria. s. originē: distictionē. ꝛ ↄsubālitatē: ſ3 act⁹ p̄mi h̄ tria ñ h̄ñt: igr̄ in eis ñ ↄsistit imago tritat̄. Mior p3. l3. n. h̄eant potētie aie ↄsubālitatē ꝛ distictōe3 adinicē: ñ tñ originē. volūtas. n. ñ origiaẗ ab itellectu: nec eↄ: ſ3 st̄ ↄcreate cū aia. Cōfirmaẗ rō: q2 solū st̄ duo act⁹ p̄mi s. itellect⁹ ꝛ volūtas: ꝛ ita ñ eēt tritas ſ3 binarietas. Et si obijciaẗ de mēoria qō ē t'tia potētia: dico ꝙ nō: imo mēoria solū dicit itellectū addito obō: vt dr̄ pens seu fecūda memoria. S3 dicēt aliq̄s quō distigunẗ iste potētie ab aia ex q̄ st̄ idē subāl'r. Rūdeẗ ꝙ formal'r ꝛ q̄d ditatiue. Alia ē. n. diffi° aie: alia itellecūs: al'a volūtat̄. de q̄ ampli⁹ i scd̄o. ¶ Scd̄a ↄclo. ꝙ imago tritat̄ nec i medijs nec i scd̄is ↄsistit actib⁹. Probaẗ: q2 l3 act⁹ scd̄i h̄eant originē ꝛ distictōe3: ñ tñ h̄ñt ↄsubālitatē q̄ req̄riẗ vt noteẗ eēntie diue vnitas. Cōfirmaẗ q2 nō st̄ nisi duo. s. act⁹ itellect⁹ ꝛ volūtat̄. ꝛ ita ñ eēt tritas. Et si obijciaẗ de actu mēorie: dico ꝙ nō h3 actū q̄ꝫ maxie absolutū distictū ab actu itellect⁹ ꝛ volūtat̄. ꝛ dixi nōnē absolutū: q2 bñ h3 actū de p̄nto actōis. s. dictōe3 actiuā ꝛ gignitionē ꝛ dr̄nt dictio ꝛ gignitio. pōt. n. act⁹ itellect⁹ ↄpari ad itellectū ꝓducētē: siue sit agēs siue possibil': ꝛ sic dr̄ dictio. ē. n. a vitali p̄nci°. aut ad obm̄: ꝛ sic gigniẗ: vl' dicaẗ ꝛ meli⁹ ꝙ ois dictio ē gignitio: nō eↄ. Si obijciẗ ꝙ st̄ tres actus btifici: visio: tētio: ꝛ fruitio: ꝛ st̄ absoluti: ꝛ visio ē in itellectu: fruitio i volūtate: igr̄ tētio erit in mēoria: ꝛ ita h̄ebit actū absolutu3. Dico ꝙ si tētio dicat actū ē in itellectu cū visiōe ꝛ cum fruitiōe in volūtate nec ꝑtinet ad memoriā. ō q̄ in q̄rto. ¶ Tertia ↄclo est: ꝙ in actib⁹ p̄mis ꝛ scd̄is simil' ē imago tritat̄ ꝓbaẗ. q2 i p̄mis est ↄsubālitas ꝛ diuisio in scd̄is ṽo origo ꝛ diuisio. post. n. actū itellect⁹ originaẗ act⁹ volūtat̄: ꝛ vt ꝑficiant rōnē imagis sic ordinanẗ. potētia. n. cū obō: seu in se: seu in spē itelligibili h3 rōnē mētis seu mēorie: ꝛ ē pria ꝑs imagis: itellect⁹ ṽo cū actu itelligēdi: h3 rōnē itelligētie seu noticie. ꝛ est scd̄a ꝑs imaginis: volitia potētia cū volitiōe: h3 rōnē volūtatis seu iterni amoris: ꝛ est tertia ꝑs imaginis. ¶ S3 tūc occurrit dubiū: q̄ est ꝑfectior ꝑs imagis? Rñ° qō ē volūtas. cui⁹ est rō: q2 bonitas imagis d3 p̄esari ex trib⁹: aut rōe obiecti: aut rōne potētie: aut t'tio rōne act⁹. veꝝ est ꝙ in p̄mo est parilitas: q2 idē est obm̄ itellect⁹ ꝛ volūtat̄. In scd̄o ṽo ꝑfectior est voluntas q̄ꝫ itellect⁹: vñ se h3 in regno aie vt regia. cui⁹ exēplū clarissimū q2 optia iformaẗ ṽtute. s. caritate: ꝛ sup ceteros spūs collocaẗ seraph. ccui amoris icendiu3 attribuiẗ. Tertia ēt respectu. s. act⁹: ꝑfectior ē volūtas. frui. n. ꝑfectior ē act⁹ q̄ꝫ visio. vñ Aug. ꝛ h̄r in l'ra de p̄ma. sūma merces ē vt ipō ꝑfruamur. Et hoc de scd̄o articl'o. ¶ Quātū ad 3^m arti. sūt tres difficl'tates. Pria ē q2 sic ordinādo istā imaginē: vr̄ eē q̄ternitas nō tritas. vt mēoria sit itellect⁹ cū obō siue spē. itellecta: itellect⁹ cu3 actu itelligēdi. t'tia ꝑs: volūtas cū obiecto. ꝛ q̄rta volūtas cū volitiōe. Rñ. doc. sub. ꝙ prima ꝑs imagis q̄ dr̄ pens (sic scd̄a ꝓles) ↄplectiẗ vtrāq3 fecūditatē. s. volitiuā ꝛ itellectiuā ꝛ hoc hito nō restāt nisi due ꝑtes: itellect⁹ cū itellectiōe: ꝛ volūtas cū volitiōe. ꝛ sic h̄etur tritas non q̄ternitas. Et si obijciaẗ ꝙ mēoria q̄ ē p̄ma ꝑs imaginis nō noiat nisi itellectu3 cū obiecto. ꝛ tñ dicit Aug. in. x. de trini. ꝙ illa enumeratio mēoria itelligētia ꝛ volūtas: p̄ferenda est illi. q̄ est mens noticia: ꝛ amor. Rñ° ꝙ q̄ ad exp̄ssionē fecunditat̄ itellectiue. p̄ncipalior ē illa ōcimi q̄ꝫ illa noni. q2 exp̄sse noiat mēoriā. q̄ ē pricipiū hui⁹ fecūditat̄ itellectiue. ꝛ sic capit Aug. tñ q̄ntū ad exp̄ssionē ambaꝝ fecūditatū. s. itellect⁹ ꝛ voluntat̄. illa noni ē pricipalior q̄ in mēt̄ noie eas ↄplectiẗ vñ noto ꝙ in trib⁹ hee due assigtōes dr̄nt primo q2 illa noni ē in h̄itib⁹. illa ōcimi magis i potētijs nālib⁹. Scd̄o. q2 illa noni magis oñdit originē ꝛ distictōe3. illa ōcimi ↄsubālitatē. Tertio. q2 illa nōi magis ē i actib⁹ scd̄is. illa ōcimi i actib⁹ p̄mis. ¶ Scd̄a difficl'tas vr̄ ꝙ in ista imagine sit magis dissilitudo q̄ꝫ silitudo. i diuis. n. pr̄ ꝓducit filiū. ꝛ ambo ꝓducūt spiritū. h̄ āt l3 mēoria ꝓducat actū itellect⁹. nō tñ ambo ꝓducūt volitione3 ſ3 sola volūtas. qō ↄcediẗ. vñ in trib⁹ patēs repiẗ dissilitudo ad suū ꝓthotipū. Prio (ꝛ hoc tāgit i textu nr̄o

[Marginal note:] origine, distinctione, consubstantialitate

[Marginal note:] in primis actibus sit ibi consubstantialitas non tamen est ibi distinctio realis rei et rei. nec ordo originis in actibus secundis est licet sit distinctio et origo aliqua non tamen consubstantialitas

magr̄)q̄ꝛ in diuinis pr̄ est memoria:ꝛ filius intellectus:ꝛ spūſſcūs volūtas. In nobis aūt lꝫ hēamus itellectū:mēoriā ꝛ volūtatē:nō tñ ea sumus vñ falsa ē p̄dicatio:plato ē mēoria:plato ē volūtas. Scd̄a dr̄ia ē.q̄ꝛ in diuinis ista tria de se mutuo p̄dicant̄.vñ ista est v̄a: itellectus est mēoria.mēoria ē volūtas.i nobis nō. Tertia est dr̄ia in p̄posito.q̄ꝛ pr̄ ꝛ filius p̄ducūt spm̄ scm̄:sꝫ mēoria ꝛ itellectio nō p̄ducūt volitionē.ꝛ rō ē:q̄ꝛ pr̄ qñ p̄ducit filiū:p̄ducit quandā psonā p se stantē:eiusdē secum eēntie:cui cōicat fecūditatē volitiuā.mēoria v̄o qñ p̄ducit intentionē siue itellectionē p̄ducit q̄d dā accidēs iherēs.iō non ē simile. ¶ Tertia difficl'tas.respectu cuius obiecti ē p̄ncipaliter imago illō ꝯsiderādo. Rñ° ꝙ aīa nr̄a p̄t ad tria cōpari ad suū supi⁹:ad suū eq̄le:ꝛ ad suū inferi⁹.qñ ꝯtemplat̄ suū supi⁹: tūc pfecte cōplectit̄ rō imagis. vñ Aug.xij.de tri.c.iiij. In eo solo ꝙ ad ꝯtēplatōeꝫ ptinet eternoꝝ:non solū trinitas:sꝫ imago di ē. Cōpando v̄o ipaꝫ ad angelū vl' seipsaꝫ est imago: sꝫ nō ita pfecte.vñ Aug.xiiij.de tri.ca.viij. Ecce inq̄t mēs meminit sui:itelligit se:diligit se:h̄ si cērnim⁹: cernim⁹ tritatē:nō q̄dē deū:sꝫ ipaꝫ imaginē dei.respectu v̄o iferioꝝ obōꝝ nō repit̄ Aug. assignasse imaginē. Et sic pꝫ q̄d ad q̄ōnem dicendū ē.s.ꝙ in mēte nr̄a est imago trinitat̄.

Ad argumēta. Ad primū iā pꝫ q̄uo in potētijs iā est ꝯsubālitas ꝛ distinctio:ꝛ in actibus scd̄is ē origo ꝛ distictio:ꝛ qñ dicit ꝙ potētie sūt accidētia aie. Ista fuit pō scti thome:quā ñ teneo:q̄ꝛ repugñt scō Aug.vñ Aug. xiiij. de tri.c.viij.ꝛ h̄ēt̄ i princi° nr̄i text⁹. Quāuis.n. mēs humana nō est nature cui⁹ ē de⁹:imago tñ ē nature illi⁹:q̄ nulla melioꝛ est inq̄renda ꝛ inuestigāda in nobis:ꝛ qñ dr̄ sūt potētie.ꝛ potētia est in p̄ūto q̄litat̄.dico ꝙ potētia capr̄ dupl'r. Uno° p q̄dā habilitate ꝛ agilitate dispositiua.ꝛ sic veꝝ est ꝙ talis potētia est in p̄ūto q̄litat̄:ꝛ ad hoc sua currūt exempla velud cursoꝛ ꝛ pugillatoꝛ. Scd̄o° capit̄ vt pure ꝛ solū dic̄ agēdi potētiā:ꝛ sic nō ē veꝝ hm̄oi sūt itellectus ꝛ volūtas. Ad scd̄ꝫ dico ad Aug. ꝙ loq̄t̄ approp̄ate attribuēs imaginē cognitiōi:ex eo ꝙ in diuinis filius cui attribuit̄ sapia: dr̄ imago dei pr̄is ꝛ silitudinem volūtati: q̄ꝛ bonitate efficimur sil'es deo:q̄ bonitas attribuit̄ paraclito:q̄ꝫuis s̄m v̄itatē ēt volūtas sit ps imagis ꝛ potioꝛ. Ad tertiū dico.ꝙ est iseparabil'. Ad auctoritatē dico: ꝙ in imagine ē eē:ꝛ ē bñ eē:quo ad eē pmanet ēt in dānatis:quo ad bñ eē.s.in visiōe ꝛ fruitiōe dei nō remanet:sꝫ ptrāsit in pctōrib⁹.ꝛ sic pꝫ de q̄ōne. Ex ista tertia p̄te distictiōis ꝛc. Tertia elicit̄ ꝯcl'o.q̄ꝛ due alie h̄ite sūt in alijs duab⁹ p̄cedētib⁹ lectiōib⁹:ꝛ est tal'. Nr̄is in mētib⁹ est imago di q̄ i affectib⁹ ꝯformamur ei.

ſ Equit̄ in textu. Hic orit̄ q̄ō sat̄ necessaria ꝛc. Hic signat̄ q̄rta distictio h⁹ p̄mi q̄ ita ꝯtinuat̄ ad p̄cedētes. Nā postq̄ꝫ in p̄cedēti distictōe ad p̄bandā scissimā vnitatē ꝛ trinitatē magr̄ adduxit ꝯgruas sil'itudies. Nūc i ista q̄rta emergētes soluit dubitatiōes ꝛ q̄ꝛ in diuinis est distinguens vt pr̄nitas. scd̄o distinctū vt pr̄.tertio idistinctū:vt eēntia diuina. Iō magr̄ p° mouet dubitatiōem ex p̄te p̄p̄etat̄ distinguēt̄ ad diuinā eēntiā i cōcreatiōe:vt in hoc noīe de⁹. Scd̄o frāgit fallaciā dū capit̄ in abstractōe:vt i h̄ noīe eēntia. Tertio mouet q̄ ad potentiā:an necessitate pr̄ genuerit:an volitiōe.scd̄a d̄e.v. Post h̄ q̄ritur. vtꝝ ꝛc.tertia d̄e.vi.ibi p̄terea queri solet ꝛc. Pr̄ia iteꝝ ps q̄ est pn̄s distictio in tres didit̄ In quaꝝ p̄ma q̄rit si deū gignē sit catholice p̄fitendū. In scd̄a inq̄rit si deū genuisse deuꝫ qui est pr̄ vel deū qui nō est pr̄ sit rōnabil'r asserēdū. In tertia inq̄rit si trinitatē eē vnū de unū:ꝛ eꝫ:sit idifferent̄ ab oīb⁹ ꝯcedēdū. Secūda icipit ibi.sꝫ ad h̄ opponūt ꝛc. Tertia ibi q̄dā tñ v̄itat̄ ꝛc. Et h̄ est diuisio pn̄t̄ distictionis i gn̄ali. Circa quā mouet̄ tal' titul⁹ q̄ōnis.

Trū de⁹ aliū deū genuit. Et ar̄ ꝙ nō

v triplici me°.q° sic logice. De ē nomē adiectiuū pōit suū modū significandi.s.substātiꝫ ei⁹.s.q̄d cadit:sꝫ hoc nomē alius ē adiectiuū ꝛ de⁹ substātiuū ei⁹:igr̄ significat p̄dicta p̄pō ꝙ de⁹ aliū in deitate deū genuit:q̄d est ipossibile. Assumptū pꝫ:dū.n. dico:plato est ali⁹ hō a sorte significo alietateꝫ humanitat̄ in sorte ꝛ platōe. Scd̄o ar̄ sic phice. Nihil q̄d dr̄ gignit̄:sꝫ de⁹ fili⁹ dr̄: g° nō gignit̄:ꝛ ita de⁹ aliū deū nō genuit. Maioꝛ pꝫ s̄m.n.aureliū Aug.dictio ē p̄ductio p modū itellectus.gigni⁹ v̄o p mōꝫ nature. Intellectus v̄o ꝛ nā s̄m ph̄m.2.phicoꝝ sūt oppositi mōi principiandi. Idē aūt p̄duci diuersis modis p̄ncipiādi est ipossibile:q̄ꝛ tūc aliq̄ p̄duceret̄ q̄ nō posito adhuc p̄ductū eēt. Minoꝛ p̄bat̄ auc̄tate Aug.3.de tri.c.xij.v̄bū est visio de visiōe. Tertio ar° theologice sic. Si d̄s aliū deū gēuit.aut aliū in d̄itate:aut aliū i psōa:sꝫ vtꝝ q̄ꝫ ē falsuꝫ.igr̄ ꝛ p̄pō ē falsa. Assumptū pꝫ ex diuisione sufficiēti. Minoꝛ p̄bat̄. Prio ꝙ ñ aliū in diuinitate:q̄ꝛ tūc eēnt duo dij.ꝙ nec etiā i psona.q̄ꝛ psona sup d̄itatē nihil addit: alioq̄n eēt cōpō.si igr̄ diuinitatē nō genuit:nec psonā genuit. In oppositū ar̄. Illa p̄pō distig⁹ est

negāda simplr:ȝ eiꝰ sunt sensus appiendi.ȝ
ista est distinguēda:ꝛ de scō in pñti distictōe
a mgro distinguit. igr nō dȝ simplr negari.
¶ In ista qōne sūt tres articuli. Primꝰ est
terminoꝝ expositiuꝰ. scōs ad qōnē respōsiuꝰ
tertiꝰ difficultatū motiuꝰ. ¶ Quo ad pmū.
primꝰ terminꝰ ē gignitio. Et gignitio fm rō
nē eiꝰ formalē est pductio simul in nā: ꝛ per
mōȝ nature. dixi p mōȝ nature: qꝛ q̄uis spūs
scūs sit eiusdē nature cuiꝰ pr ꝛ filiꝰ: nō tm̄ gi
gnit: qꝛ nō p mōȝ nature ȝ libere pducit. vñ
dicit Aug. q pcedit nō q̄ō natꝰ: ȝ q̄ō datꝰ
Vñ gñatio seu gignitio: fm doc. sub. in istis
creaturis vt sepiꝰ hȝ duas ꝯditiōes. vna ē q
hȝ ānexā mutationē iux dictū phi in de gña
tione ꝛ corruptiōe. gñatio vniꝰ est corruptio
alteriꝰ. alia est qd̄ ē pductio ad eē. ꝛ iste due
etiā in creaturis distigūt. vñ lux a sole gigni
tur: nō tm̄ pprie mutat: qꝛ ista gignitio ē subi
ta: qd̄ est ꝯ rōneȝ motꝰ. dr tm̄ improprie lux a
sole gigni: cū nō sit eiꝰ nature cuiꝰ ē sol: q̄ est
tertia ꝯditio addēda duabꝰ. Qñ igr trāsfert
ad dina dȝ trāsferri sub ꝯditiōe pductiōis: q̄
nō dic impfectōeȝ: nō mutatōis q̄ notat imp
fectōeȝ. ¶ Nō. vlteriꝰ q sūt tres ternarij ab i
uicē abstrahētes. q̄s egregiꝰ doc. Francis. de
marōis in hac dē. pōit. q. pria. q̄uis fȝ eū ali
ter illuc: alr h disponant: ꝛ in medio scōi ter
narij collocat gignitio. Primꝰ igr ternariꝰ
ascēdēdo ē dictio: natiuitas: germiatio. Oē
n. qd̄ dr nascit: ȝ nō ecōtra. dictio. n. solū est
pductio p mōȝ itellectꝰ. natiuitas vo ēt in
brutis repta est: sicut ꝛ mrnitas. vñ in lege scri
ptū ē. Nō coques edū in lacte mris sue. Oē
iteꝝ qd̄ nascit geriat: ȝ nō ecōtra. natitas eni
solū ē i aialibꝰ: geriatio ēt in plāt. Scōs ter
nariꝰ ascēdēdo est germiatio: gignitio: pdu
ctio. oē. n. qd̄ geriat gñat: nō ecōtra. germia
tio. n. i sol viuētibꝰ ē. gñatio vo ēt in nō viuē
tibꝰ. vñ ignis ignē gñat. Oē iteꝝ qd̄ gñat p
ducit: nō eꝯ gñatio. n. solū ē in pduct mō na
ture: pductio ēt in libere: vñ spūscūs pducit
nō tm̄ gignit. ¶ Tertiꝰ ternariꝰ sp ascēdēdo ē
pductio: originatio pullulatio. Oē. n. qd̄ p
ducit originat: nō ecōtra: qꝛ qd̄ pducit: a p
ducēte realr distinguit. nō tm̄ qd̄ originat: sp
ab originātibꝰ real distigr. Tertia. n. q̄ddita
addita a suis ptibus ꝯponibilibus originat:
nec tm̄ realr distiguit. Oē iteꝝ qd̄ originatur
pullulat: ñ ecōtra: vñ attributa dina teste dio
nisio: a dina pullulāt eēntia: nō tm̄ origināt ꝛ
sic pȝ q in filiū huiꝰ origis ē dictio supprem̄.
pullulatio. ¶ Seq̄t scōs termiꝰ Aliꝰ. vñ no
to q sīt tres termi idē hñtes pncipiū: ȝ diuer

sos fines disticta sigtes. s. aliō: aliꝰ alr. ¶ Aliō
pprie diuersitatē eēntie signat. vt inuit por
phiriꝰ i suis ysagogis. Aliꝰ vo magis distin
ctōeȝ psone: ꝛ hic ē q ista ꝯcedit. Aliꝰ pr: aliꝰ
filiꝰ: aliꝰ spūscūs. nō ista. Aliō pr: aliud filiꝰ:
aliō. s. s. Veꝝ ē tm̄ q aliqñ rōne additi: aliꝰ si
gnat diuersitatē eēntie: aliō vo solū supposi
ti: sic si decerē aliꝰ deꝰ sic denōrē diuersitateȝ
in ditate. dū vo dico aliō suppositū pr aliō fi
liꝰ. solū dico distictōeȝ i eē supponali. alterū
vo ex vi nois solū in supaddit seu accñtibus
alritatē seu distictōeȝ fac. ꝛ hic ē q porphiriꝰ
i pdicabilibꝰ dic. q due pme drntie alritatē.
tertia aliō fac. vñ ꝛ hic alratio dcā ē q̄ ē motꝰ
ad q̄litates. ¶ Tertiꝰ termiꝰ ē deꝰ. vñ noto q
fȝ doc. sub. ex excerpt pñt ꝛ sequēt distictio
nis. ista tria seu istos tres terios. deꝰ: dinitas
ꝛ dia eēntia: eadē rē simplicissimā sigre. Deꝰ
n. sigt q̄d singlar seu qd̄: cui prio mlta pta cō
ueniūt. ꝛ 2° diuis psonis sicut cū dr: deꝰ creat
deꝰ gubernat. ita q itelligo p h nom̄ deꝰ q̄d
dā qd̄: adeq̄tū ditati cōe psonis tribꝰ q̄dāmō
pintellectū ipis psōis: nec i isto ꝯceptu icludr
icōicabilitas nature seu rō psone. vñ sic ditas
ē p se h ita ꝛ deꝰ. ditas vo sigt q̄ deꝰ ē deꝰ. sic
n. entitas est rō ent subiectiua: sic ditas di: ꝛ
differūt sic ꝯcretū ꝛ abstractū: seu sic q̄ ꝛ qd̄.
Sicut. n. deꝰ ē adeq̄tū qd̄ dinitati: sic ditas ē
adeq̄tū q̄ do. Dina vo eēntia q̄uis sit q̄ sim
plr loq̄ndo: tm̄ i sua abstractōe ꝯsiderata vlti
ma ē tm̄ ipa ꝛ abstrahit a q̄ ꝛ qd̄. Et h de pꝰ
arti. ¶ Quātū ad scōȝ arti. sit ista pria ꝯclo.
gñatōis dine totale pricipiū pductiuū: itelle
ctꝰ ē dinꝰ cū eēntia dina. Ista ꝯclo pbat tri
plr. Prio sic. Illa sīt pricipiū vnū pductiuū
totale alicuiꝰ q̄ ita se hñt: q neutrū ex se solo
pduc h: ꝛ ambo illō pducūt: ȝ sic ē de itelle
ctu dino ꝛ dia eēntia: igr ꝛc. Maior pȝ ex°.
Si. n. sint duo ꝛ q̄liqȝ sepati nauē trahē non
possit: ȝ ꝯiūcti siml: tūc ambo sīt vnū pncipiū
tractꝰ nauis. Mior pȝ p° de eēntia dina: eēn
tia. n. dina cū sit terminꝰ formal gñatōis: si ēt
eēt pncipiū totale pductiuū solū fūdart rlōȝ
eiusdē rōis. ꝛ sic filiꝰ ꝛ spūscūs eadē eēnt pso
na. Probat 2° de itellectu: qꝛ pncipiū totale
nō vr eē posteriꝰ terio formali. itellectꝰ vo in
telligit nā posterior dina eēntia. Cū igr neu
trū sit totale pncipiū ꝛ sint pncipia: qꝛ vnum
cognoscibl'e. s. dina eēntia reliquū cogᵉscens
s. itellectꝰ dinꝰ: seq̄t q ambo itegrāt vnū pnci
piū. Scdo arguo ad idē sic. pricipia pductia
i dinis sīt eēa dinā gñatōeȝ: ȝ pncipia pductia
sīt dino eēntia: ꝛ intellectꝰ dinꝰ igr ꝛc. Maior
pbat: qꝛ nāle: libeꝝ pcedit. gñō vo ē opꝰ na

tiue. Maior pbat̄: qꝛ i dinis nō sīt nisi due ꝓdu
ctōes: sic̄ duo ꝓducta p mōz itellect⁹ ⁊ volū/
tatꝭ: itellect⁹. n. volūtatē ordie nature p̄cedit:
sicut ⁊ act⁹ itellect⁹ actū volūtatꝭ: eēntia ꝟo
dina ambo p̄cedit: qꝛ radix ē ſm diuinū dio
nif. dinaꝝ ꝑsonaꝝ. ¶ Tertio ar°: din⁹ itellect⁹
⁊ eēntia dina itegrāt mēoriā dinā: imo sunt
ipa mēoria. mēoria. n. nō ē nisi obm̄ ⁊ poten
tia. s; mēoria fecūda ſ; aug. v. de trini. ē pri/
cipiū gn̄atōis dine: igr̄ ⁊c. S; h̄ occurrūt cir
ca ꝯōnē iria dubia. Primū ē de h̄ ꝙ dictū ē
itellect⁹ din⁹ cū dia eēntia. Innuit. n. ꝯclo ali
q̄lez distinctōez iter itellectū ⁊ dinā eēntiaz:
qd̄ nō vr̄ cū sūma simplicitas sit in dinis: q̄ re
pugnat talib⁹ distinctiōib⁹. ¶ Scd̄z dubiū ē
de h̄ qd̄ dr̄ totale pricipiū: nomē. n. toti⁹ rl̄ie
ad ptes dr̄. in deo aūt nō sunt ptes: q̄re nō vi
det̄ nomē toti⁹ in dinis collocādū. Tertiū du
biū ē: de h̄ qd̄ dr̄: pricipiū dine gn̄atōis. qꝛ ſ;
ph̄z in. v. phisicoꝝ. actiōis nō ē actio nec mo
t⁹ mot⁹: g° gn̄atio nō pricipiat̄. ¶ Ad p̄mūz
dic̄ scūs tho. qꝛ illa solū distiguūt̄ p actū itel
lect⁹ nr̄i negociātꝭ. S; ꝯ istū modū loquendi
obi° p achillē seu argumētū inuincibile doc.
sub. illa nō distingūt̄ solū p actū rōnis nr̄e. q̄
sepato q̄cūq; actu nr̄o distictiuo sūt pricipia
ꝓductia: sic est itellect⁹ ⁊ volūtas. nā an̄quā
cūq; fabricatōez cuiuscūq; itellect⁹ creati: in/
tellect⁹ ē p̄ncipium ꝓductiuū filij ⁊ volūtas
spūsscti: igr̄ ⁊c. Dicit igr̄ ali⁹ doc. Hēric⁹ de
gādauo ꝙ h̄ fit p actū itellect⁹ ifiniti negociā
tis circa dinā eēntiā ⁊ fabricātꝭ talē distictio
nē. S; ꝯ h̄ obijcit doctor nr̄. illa q̄ p̄cedūt ac
tū itellect⁹ ifiniti nō distingunt̄ p actū intelle
ct⁹ ifiniti ꝓbat̄. qꝛ p eū: p illū actū fit p̄ma di°
s; itellect⁹ ⁊ eēntia an̄ h̄mōi actū distigūt. g°
nō distingunt̄ p actū itellect⁹ ifiniti. Minor
ꝓbat̄ qꝛ p eūde. Hēricū. eēntia nō distinguit
itellect⁹ distiguit. ⁊ ita eēntie dine: ⁊ dino itel
lectui an̄ actū itellect⁹ ꝯpetūt ꝯdictōr: q̄ argu
unt. aliq̄lē distinctiōem. iō ꝯcedēda ē distin°
n̄ tn̄ ꝯpō. distin°. n. nō oppōit̄ simplicitati op
posite ꝯpōni: s; idemtitati. ¶ Ad scd̄z dubiū
de noie toti⁹ dicit doct̄. ꝙ dz itelligi q̄si tota
le. ita ꝙ nō sit in dinis totū s; q̄si admōz vel
dr̄: ꝙ totū capr̄ duplr̄. vno° ꝓut dicit rl̄onem
ad ptes: ⁊ sic n̄ ē i dinis. Alio° vt signat idez
qd̄ pfectū: sicut dicit ph̄s totū ⁊ pfectū idē sīt
isto° bn̄ nomē toti⁹ reptū est i dinis. vn̄ Am
bro. in q̄dā hympno. In pr̄e tot⁹ fili⁹: ⁊ totus
in ꝟbo pr̄. ¶ Ad tertiū: de h̄ ꝙ dicebat̄ eēnti
am dinā. ⁊ dinum itellectū: nō eē principia
gn̄atiōis dine: qꝛ tūc actiōis eēt actio. Rn̄°
ꝙ eēntiā dinā. ⁊ dinū itellectū esse principiū
emātiōis illi⁹ p̄t capi triplr̄. vl̄ qd̄ ipa sit elici
ta d̄noiatiue sic n̄ qꝛ tūc currerz argumētū vl̄
ꝯstitutiue: sic nō. imo sic elicit̄ fili⁹. vl̄ t̄tio q̄d
ditatie sic bn̄: sic̄ dr̄ ꝙ albedo ē alba. Et h̄ de
p̄ria ꝯōe. Scd̄a ꝯclo ē ꝙ h̄ p̄ncipio ꝓducti
uo. de⁹ deū gēuit ꝓbat̄ ista ꝯ°. Q ē h̄ns aliqd̄
p̄ncipiū ꝓductiz pfectissimū a se sine ipfectōe
ab et̄no illo ꝓduc̄: s; de⁹ ab et̄no h̄ūit eēntiaz
dinaz: ⁊ itellectū diuinū: ⁊ a se: ⁊ sine ipfectōe
igr̄ illo ꝓduc̄ seu gēuit. Maior pz. ille. n. sūt
tres ꝯditiōes q̄ ipediūt p̄ncipiuz ne ꝓducat.
Pria qn̄ nō ē ꝓductiuū. scd̄a qn̄ nō est a se: si
cut lz fili⁹ h̄eat itellectū ⁊ eēntiā: nō tn̄ p̄t ill̄
ꝓducere: q̄ nō h̄z a se. t̄tia sine ipfectiōe: qꝛ lz
puer h̄eat viz gn̄atiuā: nōdū tn̄ gn̄at: qꝛ imp
fect⁹: ista. n. oia in maiori remouent̄. Minor
pz. qꝛ de⁹ est itelligēs: alioq̄n ignorās cūcta
crearet. h̄ēt ēt a se p̄ma ꝑsōa: alioq̄n eēt ꝓcess
sus in ifinitū: ⁊ sine iperfectiōe: qꝛ a p° cūcta
impfectio relegat̄. S; extat dubiū. Qꝛ sic̄
ista ē ꝟa: de⁹ gn̄at deū: ꝓ pr̄e gn̄ante deū fili
um. parisormit̄ ista. de⁹ nō gēuit deū ꝓ filio
nō gn̄ante: s; ista n̄ ꝯcedit̄. igr̄ nec p̄ria. Rn̄.
doc. deuo. 2. q. h⁹ d°. p q̄ndā rl̄az Regl̄a ē ⁊
ē sumpta ex. 2. ꝑiermenias. qn̄ i aliq̄ ꝓpōe est
termin⁹ singularis: nihil differt ei p̄ponē vel
postponē negationē: sic̄ tm̄ valet d r̄e. fortes
nō currit: sic̄ n̄ fortes currit: ⁊ eꝯ. Ad ꝓpo
sitū: de⁹ ē termi⁹ singl̄aris. tm̄ g° ē ei p̄ponere
negatoez sic̄ postponē: ⁊ si in sensu vno red/
dit ꝓpōnez falsaz: ⁊ in alio. S; p̄ponēdo ne
gationē falsa ē: vn̄ ista falsa ē. n̄ de⁹ gn̄at deū
⁊ ita ista. de⁹ n̄ gn̄at deū. ꝓbat̄ tn̄ ꝙ ista: n̄ d̄s
gn̄at deū: sit falsa: ex regl̄a sophistaꝝ. quā ad
duc̄ doc. sub. Regl̄a ē qn̄ i aliq̄ ꝓpōne ponit̄
dictio official̄: duo h̄ns officia ad q̄dcūq; se
vnū officiū extēdit: ⁊ reliquū. Sic in ꝓposito
ista negatō n̄ h̄z duo officia distribuc̄ ⁊ nega
re. s; negat dn̄ dico: nō de⁹ gn̄at deū: ⁊ p ꝯn̄s
distribuit. ⁊ sic ē sēsus. null⁹ de⁹ gn̄at deū. ⁊ p
ꝯn̄s: nec pr̄: qd̄ ē falsū. ⁊ sic n̄ ē sil̄e de ista. de⁹
gn̄at deū ꝓ pr̄e gn̄ante. ⁊ ista. d̄s n̄ gn̄at ꝓ fi/
lio. Et h̄ de scd̄a ꝯōne. Tertia ꝯclo ē: lz apd̄
aliq̄s h̄. de⁹ gn̄at aliū deū: sit distiguēda. tn̄ d̄
ꝟtute ſmōnis: veri⁹ appet negāda. Pria ps
pz. aliq̄. n. dn̄t: ꝙ li ali⁹ p̄t capi duplr̄. vno° ad
iectie ⁊ sic cadit sup deū: ⁊ siḡficat alietatē in
dinitate. ⁊ isto mō ē falsa. Alio° p̄t capi sub/
stātiue: ⁊ sic ē appositiua ꝯstructio. sic̄ h̄. aial
hō: ⁊ sic ē sēsus: d̄s gn̄at aliū deū. i. de⁹ gn̄at
aliū q̄ ē de⁹ ⁊ i h̄ sensu ē ꝟa: qꝛ gn̄at filiū q̄ ē
d̄s. Scd̄a ps ꝯclonis: dic̄ ꝙ de ꝟtute ſmo
nis ē negāda: qꝛ adiectiuū iūctū substātiuo vt
hō alb⁹: n̄ dr̄ substātiuari: nec appositiua lo/

tio dr̃ hic eē:maxīe cū illa ſit minꝰ cōis reſpe
ctu magis cōis.vn̄ cū h̄ nomē aliꝰ ſit adiecti/
uū h̄ñs ſubſtātiuū ꝯiūctiuū ī ꝑdcā locutione
pōit alietatē circa ip̄ꝫ:rōe ſuppoſiti ⁊ forme:
ꝓpterea ſi voluntaꝰ artificialr̃ ꝓcedē īdiuidēda
ē falſa. Sꝫ dubitaꝛ̃ q̄ locutōes ī tali ꝯcedunꝛ̃
mō̄. Rn̄º ꝙ ī diuis triplex ē modꝰ noīuꝫ:q̄dā
enī iportāt ſolū diſtictionē. Secūda oīmodā
vnionē Tertia mō medio. Prima nō admit
tunꝛ̃ reſpectu noīuꝫ cōium.vn̄ hec nō ꝯcediꝛ̃
deꝰ dr̃ a deo deꝰ genuit aliū deū.nec ſcd̄a qn̄
ponūꝛ̃ cū noīe diſtictōis:vn̄ hec nō ꝯceditur:
deꝰ genuit ſe ſꝫ tertia q̄ ſign̄t diſtictionē ⁊ vni
tatē:ſic ḡnare:vn̄ hec ꝯcediꝛ̃:deꝰ ḡnat deū:qꝛ
dicit diſtictōeꝫ in ꝑſona:⁊ vnitatē in eſſentia
Et ſilr̃ hec pr̃ genuit alteꝝ ſe.iſtā enim ponit
Aug.ad maximū.Et hoc de.ij.ar. ¶ Quātū
ad tertiū articulū ſūt tres difficultates. Pri/
ma ē.qd̄ ē principaliꝰ principiū ꝓductiuū in
filij ḡnatiōe:an eēntia:an ītellectꝰ.dico ꝙ eſ/
ſentia dina.⁊ rō qꝛ qn̄ ad aliq̄d ꝓducendum
ꝯcurrūt due cāe q̄ꝫto aliq̄ eſt vniuerſalioꝛ tā/
to eſt ꝑncipalioꝛ:ſic pꝫ in cōnexione cāꝝ. Sꝫ
ſic ē ꝙ eēntia dina eſt hmōi reſpectu intelle/
ctꝰ diuini.nā ipſa eadē ꝯcurrit cū volūtate in
ꝓductiōe ſpūſſancti: qd̄ nō facit itellectꝰ. Et
ſi obijciꝛ̃ ꝙ in nobis ſit itellectꝰ cā ꝑncipalioꝛ
q̄ꝫ obm̄ dico ꝙ veꝝ eſt qꝛ eſt illr̃itatioꝛ: nō ſic
in diuis:imo eēntia:iō nō ē ꝯſile. ¶ Secūda
difficltas eſt. Qūo pōt eē deꝰ ḡnans eiuſdeꝫ
eēntie cū deo genito:cū cā dr̃at a cauſato eſ/
ſentialiter. Dico ꝙ rl̃oꝝ triplex eſt genꝰ. Ali
qua.n.dr̃iaꝫ arguūt in eēntia ſicut cauſans ⁊
cātū. Aliqua ſolū in ꝑſona:ſicut ꝓducēs ⁊ ꝓ
ductū. Aliqua ſolū rōis ſicut mouēs ⁊ motū
idē enī (ſicut volūtas) ſeipſuꝫ mouet. Unde
Anſelmꝰ dicit ꝙ volūtas eſt iſtr̃m ſeipſuꝫ mo
uēs.⁊ ita ſufficit ꝙ diſtinguanꝛ̃ ꝑſonalr̃ ꝑſōe
ad hoc qd̄ vna aliā ꝓducat. ¶ Tertia difficul
tas ē:ſi itellectꝰ hꝫ aliquē actū anteq̄ꝫ gignat
filiū:maxime cū potētie diſtiganꝛ̃ per actꝰ:⁊
actꝰ ꝑ obiecta. Rn̄ ꝙ ſic.hꝫ enī actū eēntialē
qui eſt itelligeꝛ̃:q̇ ꝑcedit filiū:⁊ alia nociona
lia ſic̄ eēntialia ꝑcedūt nocionalia. Un̄ noto
ꝙ actꝰ itellectꝰ ſūt duo:eſſentialis ⁊ nociona/
lis:⁊ in q̊libet eſt tria cōſiderare:in eſſentiali
q̇ vocaꝛ̃ oꝑatio eſt pº ꝯſiderare q̇dē itellectꝰ
q̇ ꝓducit.2º q̇deꝫ oꝑatio q̄ ꝓduciꝛ̃.⁊ 3º actus
ipſe q̇ eſt oꝑatio ⁊ dr̃ actꝰ itelligēdi:⁊ actꝰ in
tellectus. Silr̃ in ſecundo.ſ.notionali eſt tria
cōſiderare.ſ.ꝓductio actiua.ſ.dicē.ꝓductio
paſſiua.ſ.dici.⁊ filiū q̇ eſt conſtitutꝰ ex eēntia
diuina ⁊ dici.⁊ tūc qn̄ dubitaꝛ̃ ꝙ nō poſſit ha
beꝛ̃ plures actꝰ:qꝛ potētie diſtingunꝛ̃ ꝑ actꝰ:
verū eſt ꝑ actꝰ adequatos ⁊ neuter vt patuit
eſt adequatus potētie.⁊ ſic pꝫ ad q̄ſtioneꝫ ꝙ
hec nō eſt ſimplr̃ ꝯcedēda deus generat aliū
deū:tn̄ ſi q̇s velit ip̄am diſtinguē mō ꝑdicto
pōt rn̄dē rōnibꝰ ī oppoſitū feis. ¶ Ad ꝑmuꝫ
iā patuit qn̄o li aliꝰ pōt capi adiectiue:⁊ ſic ſi
gnificat alietatē in dītate:⁊ eſt falſa. vel capi
ſuſtātiue:⁊ ſic eſt v̇a.ſig̃t.n.ꝙ deꝰ genuit aliū
q̇ ē deꝰ:⁊ hoc ē veꝝ. Ad ſecūdū negaꝛ̃ ma
ioꝛ:ad ꝓbationeꝫ.qꝛ itellectꝰ ⁊ nā ⁊c.dico ꝙ
ph̄s in 2º ph̄icoꝝ.⁊.ix.methaph̄.locutꝰ eſt d̄
itellectu vt ē vnū pricipiū ꝓductiuū cū volun
tate.⁊ ſic dico ꝙ bn̄ hꝫ aliū modū ꝓducēdi a
nā. Alioº pōt capi itellectꝰ ī ſe vt ē ſuaꝝ itelle
ctionū ꝑncipiū:⁊ ſic eſt ꝑncipiū ꝓductiuuꝫ ꝑ
modū nāe:⁊ ſic capiꝛ̃ in ꝓpoſito:⁊ eſt cōple/
tū ꝑncipiū qn̄ hꝫ obiectū itelligibile ſibi p̄n̄s
Ad tertiū dico ad mioꝛē ꝙ aliū in ꝑſona:
⁊ cū ꝓbaꝛ̃ ꝙ nō:qꝛ ꝑſona nihil addit ⁊c.dico
ꝙ imo rl̃onē nec ē tn̄ ꝯpō:ꝙ lꝫ diſtiguiꝛ̃ foꝛ/
maliꝛ̃ ab eēntia:eſt tn̄ idētice idē cū ea.Et ſic
pꝫ ad q̄ōnē. Ex iſta diſtictōe eliciūꝛ̃.3.ꝯcl'o/
nes. Prima deꝰ genuit deū vt ꝓfert veritas:
ſꝫ ē falſitas ꝙ ſe vl' aliū.⁊ poniꝛ̃ a princippº di
ſtictōis vſqꝫ ad illō caplꝫ. Quid tn̄ v̇itaꝝ ⁊c.
Scd̄a ꝯcl'o.pr̃ ⁊ filiꝰ cū ſctō flamie noianꝛ̃
miro ligamie. Tertia ꝯcl'o:deꝰ q̇ v̇itas: vt
ſentit rō eſt ſcā trinitas grādi miſterio.ambe
ꝓbanꝛ̃ mutuo ab illo loco.q̇dā tn̄ ⁊c.vſqꝫ ad
illū locū.nūc ad ꝑmiſſaꝫ ⁊c.vbi reuertiꝛ̃ mgr̃
ad primā q̄ōnem.ſ.an deus genuit deum.

Equiꝛ̃ in textu. Poſt hec q̄riꝛ̃. Hic
ſig̃tur.v.d̄º.huiꝰ ꝑmi: vbi poſtq̄ꝫ in distinctio .v.
precedēti d̄e.egit magiſter de diui
nitate in ꝯcreatione:vt in hoc noīe
deus.nūc de ea agit in abſtractiue. vt in hoc
nomine eſſentia.⁊ diuidiꝛ̃ hec d̄º in tres par/
tes. In ꝑma enī ꝑte inq̄rit:ſi dine eēntie ꝯue/
niat ꝯditio ꝓductiōis paſſiue. In ſecūda ſi ei
dē ꝯueniat ꝯdiº ꝓductionis actiue. In tertia
eliciꝛ̃ determiatio v̇itaꝝ cōſecutiue. Secūda
ibi. Ita ēt nō eſt dicēdū. Tertia ibi. Oñdiꝛ̃ q̇
dā ex illis v̇bis. Iteꝝ ꝑma ꝑs in q̄ inq̇rit.ſi di
uine ⁊c.diuidiꝛ̃ in tres ꝑtes. In pria ponit ꝓ
blemata.ſ.an eēntia generet vl' ḡneꝛ̃: In ſcd̄a
dat eptimēata.ſ.tres rōes oñdēdo ꝙ nō ḡna
tur: In t̂tia ſoluit ſophiſmata Scd̄a icipit ibi
Iō nō eſt dicēdū. Tertia ibi. Huic antē videꝛ̃
ꝯriū. Et ſequiꝛ̃ ille textꝰ. Ita ēt nō eſt dicēdū
vbi eſt ſcd̄a ꝑs ꝑncipalis huiꝰ.v.diſtinctōis.
In q̄ poſtq̄ꝫ inq̇ſiuit.ſi dine ⁊c. Hic inquirit
ſi eidē ꝯueniat ꝯdō ⁊c. Et diuidiꝛ̃ ī tres ꝑtes
In ꝑma ponitur veritas.ſ.ꝙ diuina eſſentia
non generat. In ſecunda nos obfuſcat falſi/

tas que dicit ꝙ generat. In tertia hāc negat
equitas oñdendo vȝ quō auctes varie soluū
tur. Scđa incipit ibi. Predictis aūt vꝛ. Ter/
tia ibi. Dicit q̊ȝ ꝛ frequēter. Itez ꝭa ps: in q̄
nos obfuscat falsitas ditur in tres. In prima
fandi modus soluit dubi⁹. In secūda tāte in/
dagini venit hilari⁹. In tertia pȝ scrutāti nō
eē noxius. Scđa ibi. Huic vō ēt id ↄ̄riū. Ter
tia ibi. Sed q̄ꝛ hec verba sane vult intelligi.
Et hec est dio p̄ntis distinctiōis in generali.

Trū filius genereꝛ de subā patris. Et
v ar° ꝙ nō triplici me⁹. Primo sic. Il
lud de subā alterius nō gignit ꝙ to/
tam gignētis subām possidet: sȝ fili⁹
totā hȝ patris subām: igit nō generat ꝺ subā
eius. Maioꝛ pȝ. Ista. n. p̄pō. de parcialitateȝ
sigt. vt si dicat. iste gladi⁹ est de ferro signifi/
co ꝙ ps ferri ꝛ nō totū ferrū est eē ei⁹. Sȝ mi
noꝛ ꝓbatur auctoꝛitate Aug. xv. de trini. ca.
xxvi. nām p̄rat filio sine initio genero. Et cō/
firmat q̄ꝛ essentia ē vnica simplicissima nā in
diuisibilis ipartibilis ꝛc. ¶ Scđo ar° sic. Nō
est maioꝛ distinctio vbi ponit genitiu⁹ signās
essentiā ↄstruct⁹ cū fili⁹: q̄ vbi notat essentia
cū suo casuali seu p̄pōne. Sed p̄ma nō ↄcedi
tur: igr̄ nec scđa. Maioꝛ ꝓbat. Genitiuus. n.
de sua nā nullū trāsitū signat sed p̄pō bene ꝛ
sepi⁹ trāsitus aūt ꝛ distinctionē ꝛ mutationē
dicit. Minoꝛ vero ꝓbat. vñ ista nō ↄceditur.
fili⁹ est filius essentie: q̄ꝛ tūc ista esset vā: eēn/
tia generat: que negat a magistro. ¶ Tertio
ar° sic. Nullū genitū hȝ duo generātia adeq̄
ta ei. sȝ pr̄ est gignēs adequatū filij: igit filius
nō est gēitus ab ei⁹ subā seu essentia. Maioꝛ
pȝ. in nullo. n. genere cāe est dare prima ade
quata: sicut nō sunt dande due materie p̄ie:
duo fines: due foꝛme: nec duo efficientes. q̄ꝛ
tūc aliquid essentialiter ab aliquo depende/
ret q̊ nō exñte adhuc in codē gradu depēdē
tie ab alio depēderet: qđ est ↄ̄ nām essentialis
dependētie. Minoꝛ clara est ꝺ se. vnde dicit
Aug. ꝙ pr̄ est principiū ditatis. ¶ In oppo
sitū est Aug. ad maximū ꝛ ē in textu nostro
nullo° filiū dei cogitatis: si hunc de subā dei
eē negatis. Et ↄfirmat rōne. q̄ꝛ qñ aliqua ita
se hñt: ꝙ eandē hñt subāȝ. ita tñ ꝙ vnū suple
hȝ eā ab alio: pōt dici ꝙ vnū est de subā alte/
rius. Sȝ sic est ꝙ pr̄ ꝛ fili⁹ sunt eiusdem subē:
ita tñ ꝙ pr̄ est principiuȝ filij: igit ꝛc. Maioꝛ
pȝ. q̄ꝛ in casuali cū p̄pōne signat soluȝ vnitas
essentie vt cū dr̄ de subā. sed in genitiuo seq̄n
te notat originale principiū. Minoꝛ pȝ. vñ i
p̄fatione de trinitate dr̄: de p̄sonis trib⁹ i vni/
us vnitate essentie. ¶ In ista q̄ōne sunt tres
articuli. Primus terminoꝝ declaratiu⁹. Se
cūdus ad q̄ōnē rñsiuus. Terti⁹ triū difficult.
motiu⁹. ¶ Quo ad primū. Primus termi/
nus est filius. Fili⁹ dr̄ a philos qđ ē amoꝛ: q̄ꝛ
nāli oꝛdine amoꝛ patris q̄si in se in filiū tenu
it. ꝛ a filio in patrē reciprocat in diuis. Inde
ē ꝙ apud Ric. spūssanctus dr̄ amoꝛ recipro/
cus: q̊ pr̄ ꝛ filius se diligunt. Unde noto ꝭm
mgr̄m ꝺe. xxvij. hui⁹ primi. ꝙ ista tria: filius:
verbū: ꝛ imago: eandē hȝ p̄sonā in diuis: sed
alijs modis vñ repio ꝭm doc. deuotū ꝙ dr̄nt
tribus modis. Prima dr̄ia ē ꝙ fili⁹ dicat pa
tris similitudinē nāliter emanātē. imago vt
exp̄sse imitantē: v̊bū vt alijs exprimētē. vñ et
v̊bū declaratiuū dr̄. Scđa dr̄ia: q̄ꝛ v̊bum ma
gis dicit id qđ ꝓcedit ex interioꝛib⁹: q̄ꝛ v̊buȝ
est q̄dā mentis ↄceptio. imago i exterioꝛib⁹:
q̄ꝛ imago ē rep̄sentatiua magis nobis i exter
nis: fit rep̄sentatio: sȝ nomē filij vtrūqȝ cōple/
ctitur. Tertia dr̄ia est imago iportat similitu
dinē: vt ↄfoꝛmē: v̊bū eādē vt mentalē: sȝ fili⁹
vt cōnaturalē. Uñ noto ꝭm doc. sub. in suis
q̊libetis. ꝛ i tertio ꝺe. octaua sniaꝝ. ꝙ ad h̄ ꝙ
aliq̄s dicat fili⁹ tres ↄditiones requiruntur.
Prima est ꝙ sit viuētis de viuente. vñ q̄uis
ignis ignē gignat: nō tñ ignis genitus dr̄ fili
us ignis generātis. ¶ Scđa ꝙ gignēs ꝛ geni
tū sunt ad minus vni⁹ nature in spē. vñ q̄uis
homo gignat pediculos: nō tñ dr̄ pater eoꝝ
nec ipsi filij hois. ¶ Tertia cōditio est ꝙ fiat
per modū nature. vñ quāuis pr̄ diuinus pro
ducat in eadē nā spūmsanctum: tñ quia nō fit
mō nature: sed per modū voluntatis: iō spiri
tussctūs nō dicit filius. ¶ Sequit hic termi/
n⁹ subā. Subā dr̄ a substādo aut a subsistēdo.
vñ qñ dr̄ a subsistēdo maxie repitur in diuis
ꝛ i greco sibi coꝛrñdet vsiosis. Diuina. n. nā
maxime subsistit: q̄ꝛ a se. Si vō dicatur a sub/
stādo ꝙ. s. substet accidētibus: nō dr̄ in diuis
vñ Aug. ꝛ hētur. in. viij. ꝺe. hui⁹ verius dr̄ de
us essentia q̄ substā. Subā in cōi tripl'r dicit.
Methaphice. phice. methaphoꝛice. Metha
phisice dr̄ subā eē quidditatiuū cuiuslibȝ. vñ
Aristo. in anp̄redicamētis. vniuoca sunt q̊rū
nom̄ ē cōe ꝛ rō subē est eadē. i. rō diffinitiua
seu q̊dditatiua. vniuocatio. n. ēt in accidenti
b⁹ reperit: ꝛ tñ nō sunt subā. Secūdo° dr̄ phi
ce subā: ꝛ sic diuidit i māȝ foꝛmā: ꝛ cōpositū
vñ in greco sic noiant ꝭm Boetiū sup p̄ntā.
mā: ypostasis. foꝛma: vsiosis. ꝛ cōpositū vsia.
¶ Tertio° dr̄ subā methaphoꝛice pro funda/
mēto alicui⁹. sicut fides dr̄ subā: q̄ꝛ ē funda/
mētū edificij spūalis. vñ ad Hebꝛe. xi. fides ē
substā. i. fundamētū. Et Dam. ponit. iiij. sniaꝝ

ypostasis sperandaꝝ rerū argumentum non apparentiū. ¶ Seqtur tertius termi⁹: pr̄is. Pater quippe a patrādo dr̄ q᷑ patrat ⁊ ꝓducit filiū. seu a pꝫ q᷑ in filio relucet: ⁊ ondit pr̄. vn̄ in quolibetis doc. sub. hūc ponit ordinē generatiuū: potēs generare generās: ⁊ pr̄ multi. n. sunt generatiui: qui nō pn̄t generare sicut sunt eunuchi ⁊ spadones: q ex se habēt aptitudinē: tn̄ impotentes effecti sunt. multi ēt pn̄t generare qui nō generāt: vt sunt religiosi qui talib⁹ nō vacāt opibus. multi generant qui nō sunt pr̄es: q᷑ paternitas nō est q̊usqꝫ fructus sit: similis gignēti: generaꝛ ꝟo ē in prima se seminis decisione. vn̄ ista etiaꝫ in nobis ꝑm tp̄us distingūtꝛ: in deo vero ꝑm ordinē intelligētie. Et hoc de p° arti°. ¶ Quo ad scd̄m articl̄ꝫ sūt tres ꝯclōnes. Sit igiꝛ ista prima ꝯclusio. Essentia diūa nec generat nec generaꝛ. Probo istā ꝯclusionē trib⁹ mediis: duobus mediis mgr̄i: ⁊ vno doc. subt. Noto tn̄ ꝙ essentia diuina signat vnā naturam simplicissimā infinitā: summe ꝑfectā: summe bonā: in tribus exn̄teꝫ ꝑsonis diūis. Probo igr̄ ꝯōem. p° sic. Si essentia aut gigneret aut gigneretur eēntia ad se referreꝛ. sꝫ h̄ est falsum ergo ꝯ° ꝟa. Maior pꝫ q᷑ gignēs referꝛ ad genitū rl̄one ꝓductōis. Minor pꝫ. q᷑ si essentia referreꝛ eēt danda alia prior essentia: q̄ nō referreꝛ: ⁊ ita diuina essentia nō eēt ꝓma. Probatio assumpti: q᷑ absolutū ꝓsupponit rl̄o: et per ꝯn̄s si eēntia eēt relatiua: ꝓsuppōeret aliam ꝓcedentē essentiā: que nō referreꝛ. ¶ Secundo sic. Si eēntia diūa gigneret aut gigneretur: eēt pr̄ eo qd̄ ꝓducit. sꝫ hoc est ipossibile: igr̄ ⁊c. Probatio maioꝝ. Si. n. essentia diuina a pr̄e sit genita ⁊ diūa eēntia ē pr̄. q᷑ teste Aug. deitate est de⁹: ⁊ pr̄nitate est pr̄: seqtur ꝙ eo ē qd̄ genuit. Sꝫ mior ꝓbaꝛ ꝑ Aug. in p° de trini. cap. j. Nulla res seipsaꝫ gignit: vt sit. ¶ Adducūt aliqui hic vnā rōneꝫ. quia actiōes sunt suppositoꝝ: sꝫ essentia diuina vt abstrahit a diūis ꝑsonis nō est suppositū. igr̄ nec generat nec generaꝛ. ꝑm ista rō nō valet Aia. n. sepata nō est suppositū: ⁊ tn̄ videt deum: ⁊ eo fruiꝛ. ⁊ iō auctoritas: actiōes sūt suppositoꝝ ⁊c. dꝫ glosari. i. singulariū. vel meli⁹ ad illud ꝓpositū ꝑm Alexan. de hal. in ꝓma pte summe. Sunt suppositoꝝ obiectiue. ⁊ ad hoc currit auc̄tas phi. Medicus. n. nō sanat hoiem in cōi: sed hūc. nō aūt capiꝛ subiectiue iō nō vꝫ. ¶ Tertio ꝓbaꝛ ista ꝯcl̄o rōne doc. subti. Qn̄ aliqd ē abstractū vltia abstractiōe nihil de eo penit⁹ ꝓdicaꝛ: nisi sit i p° mō dicēdi ꝑ se aut ꝑ idētitatē, ita ꝙ nihil denoiat nec de eodē ꝑ̄tur. ergo ista maior q̊ sic itelligꝛ ꝑꝫ eū vltia abstractio ē: qn̄ aliqd in sua rōne formali fundit⁹ cogitaꝛ. Sic̄ dicebat Auic. in. v. methaph. eqnitas ē tm̄ eqnitas. ⁊ isti q rōes qdditatiuas pure nudas. sic pn̄t ꝯtēplari ꝑm Aug. i. ix. de trini. c. vij. assimilanꝛ in mōtib⁹ eleuatis puꝝ aerē inspicientib⁹: q ꝟo nō pn̄t ꝑꝑ ruditatē ingenij: hoīb⁹ similanꝛ stātib⁹ in valle cū aere caliginoso. Hoc habito pꝫ maior. q᷑ ex q̊ in tāta puritate ꝯsideraꝛ ad nihil posteri⁹ respicit. Tūc sumaꝛ mior sꝫ diuia eēntia est vltiate abstracta, ꝓbaꝛ q᷑ si non adhuc abstrahaꝛ. ⁊ cū nō sit ꝓcessus in infinitū stabitur: ⁊ id in q̊ fiet stat⁹ voco diuinā eēntiā gn̄are ꝟo ⁊ gn̄ri nō ꝑ̄nꝛ nisi denoiatiue: iō neque unt de ea sic abstracta ꝑ̄ri. Et si obijciꝛ ꝯ̄ rl̄aꝫ: q᷑ ēt humāitas sic vltiate abstracta ē abstracta ⁊ ꝯsiderata ⁊ itellecta. ⁊ tn̄ ista nō sꝛ de p° mō dicēdi ꝑ se Rn̄° ꝙ rl̄a: nr̄i doc. itelligēda ē i ꝓmis itētiōib⁹: n̄ scd̄is ista āt. s. abstracta ⁊ itellecta: scd̄as notāt itentiōes. Si ꝟo obijciatur ꝯ̄ minorē: q᷑ ēt eēntia diūa sit abstracta ē summa: sicut dicit d̄cretal' in antiq̊ iur̄ li. i. ex̄ de tri. ⁊ fi. cath̄. c. dānam⁹: ē ꝟa ⁊ bōa: ē ēt infinita q̄ꝫtūcūqꝫ abstrahaꝛ. dicit doc. venerab. s. frā. de mare. ꝙ eēntia diūa vltiate abstracta nō abstrahit ab istis q̄ nō dr̄nt formalr̄. cuius mōi sunt ingt respect⁹ fundamētales sicut sūmitas. respect⁹ aptitudinales sicut bonitas ⁊ ꝟitas negatōes sicut vitas: mōi itrinseci sicut ifinitas. Sꝫ ꝯ̄ hūc moꝫ rn̄dēdi ar° triplr̄. P° q᷑ ista oīa q̊d nature sig° posteriora sūt diūa eēntia. ergo si eēntia diūa ē vltiate abstracta ab istis ēt abstrahit: al's nō eēt vltiate abstracta. ¶ 2° ar° ꝯ̄ h̄ qd̄ dicit bōitatē ⁊ ꝟitatē nō differre formalr̄ a diā eēntia. pa° dr̄t formalr̄ a suo subō. pꝫ ꝑ eū d̄. 2. h⁹ ꝓ. q. 2. ꝯōne. 2. i forma. sꝫ ⁊ bōitas ⁊ ꝟitas sꝛ passiōes vl' q̄si passiones diūe eēn. igr̄ dr̄nt formalr̄ ab ea. ꝓbaꝛ mior: q᷑ qn̄ aliqd ē ꝑꝫ se tale vbicūqꝫ pōaꝛ ꝑ ē tale. ꝟitas ⁊ bōitas ꝑꝫ se inq̄ꝫtū tales sꝛ passiōes ꝑꝫ methaphisicos. ergo ēt i diūis qn̄ ponunꝛ. ¶ Tertio vr̄ ꝙ sine ncētate vt suū ꝯpleat q̄ternariū: distingt̄ h̄ iter respect⁹ fundamētales ⁊ aptitudiales. iō alr̄ dicēd ē ꝙ maior nr̄a pōebat ꝙ qn̄ aliqd ē vltiate abstractū nihil ꝑ̄tur de eo nisi i p° mō dicēdi ꝑ se vl' ꝑ idētitatē. ⁊ oīa ista ꝓdicanꝛ ꝑ idētitatē. ⁊ hoc sufficit. Et si obijciaꝛ: ꝙ ēt generare possit ꝑ̄ri ꝑ idētitatē: cū oīa que sunt in deo sint idē dico ꝙ nō ē cōsimile: q᷑ generari ⁊ generare significāt per modū actōis ⁊ fluxus. ideo solū denoiant. Alia per mod̄ hitus ⁊ quietis: iō in ꝓdicatōis idētitatē ꝯueniūt. Nec vꝫ sunt ideꝫ

ergo de se predicantur. Ista eniȝ hõ ⁊ humanitas sunt idẽ. ⁊ tñ ista est falsa. hõ est humanitas. Et sic pȝ ꝯclusio: ꝙ nec essentia generat nec generaꝛ. Ex ista ꝯcl'one euidiꝛ error abbatis Joachi qui redarguebat mgr̃m dicenteȝ ꝙ essentia nec generat nec generaꝛ qꝛ fȝ hoc dicebat ꝙ esset quaternitas tres res. s. res generãs: res genita. ⁊ res spirata. ⁊ vltra res q̃rta q̃ nec generat nec generaꝛ. Vñ dicta istius Joachi fm decretaleȝ dãnamus: pñt ad tria reduci. Primũ dictũ eius ẽ ꝙ essentia gñat ⁊ generaꝛ. Scõm dctũ eius est ꝙ tres psone diuine soluȝ sunt vnũ: q̃si in vnitate specifica: Probat auctoritate xp̃i orãtis patrem. Rogo vt sint vnũ: sicut ⁊ nos sumus dicebat. Ex quo nos nõ sumus vnũ nisi vnitate nãe specifice. ergo nec psone diue. ⁊ hic est error pessimus. ¶ Tertiũ dctũ eius est ꝙ mgr̃ est hereticus qui istã quaternitatẽ posuit. ¶ Contra ista dicta. p° ꝯ vltimũ in quo vocat magistrũ nostrũ hereticũ: ꝯdicit sibi papa: imo totum ꝯciliũ generale eccl'ie. Nos aũt inquit papa approbãte ꝯcilio credimus ⁊ cõfitemur cum Petro. vñ de petro lũbardo dicit. ⁊ ꝓ abbate Joachi icipit. c. dãnamus. Ita ꝙ falsa opinio Joachi dãnatur. sed illa mgr̃i approbaꝛ. Vñ teste doc. subt. in toto canone nõ est locꝰ ita autẽticus sicut iste: in quo magistri opio approbaꝛ dempto illo i quo doctores sancti approbãtur dis. xv. in decretis. c. sacrosancta eccl'ia romana. in p̃ncipio distinctionis. Vñ vt vtar v̇bis doctoris deuoti. Ille abbas Joachi valde fuit p̃sumptuosus ⁊ supbus. q cuȝ esset simplicianus ⁊ ignorãs: tanto viro ꝯdicere ausus est. vñ merito cõpulsus est reuocare seu libellũ suum ꝯcilio lateranẽ. presentare. Iste ẽt siquidem de aduẽtu antixp̃i plurima falsa locutus est: ⁊ de tertio testõ. Vñ doctor deuotus in suo cõpendio de aduẽtu antixp̃i vocat eũ: pseudo ꝓphetaȝ. Posuit. n. iste ȝm testm̃ euenire post nostrũ testm̃. vt primũ patri. scõm filio. tertiũ spũiscto tribuatur. ⁊ alia multa fatua. ¶ Scõm dictũ suũ est hereticũ vt declarat papa ꝙ eadeȝ eẽntia numero nõ solũ specie est in tribꝰ psonis. ⁊ vt inscius modico credidit signo. li sicut. n. dñi dicitur. sint vnũ: sicut nos sumus. sicut nos sumus: nõ dicit plenã silitudinẽ: sed sic intelligiꝛ sint vnũ suo mõ: sicut nos nr̃o. qꝛ tres psone sunt vnũ per essentiã: nos per caritatẽ. Hoc ꝓbat papa per aliũ textũ. Estote inquit pfecti: sicut ⁊ pr̃ vester celestis pfectus est. ⁊ tñ impossibile est ꝙ simus penitus sic pfecti. qa ille nã. nos autẽ accidentali dono. sed intelligiꝛ nr̃o mõ sicut nobis ẽ possibile ei ꝯformemur. ¶ Primũ eiꝰ dictũ est p̃sumptuosum: in quo arguit ꝯ magistrum ꝙ põeret quaternitatem. hoc ẽ falsum. qꝛ ille tres res relatiue sunt illa sũma res q̃ nec gñat nec gñaꝛ. ⁊ ita est summa trinitas: nõ quaternitas. ¶ Scd̃a ꝯ° est. ꝙ filiꝰ nõ generaꝛ de subã patris: vt de q̃si materia. Ista ꝓp° ꝓbatur vnico medio. Diuina subã est terminꝰ formalis diuine gñationis. igitur nõ est q̃si materia. Probo añs: qꝛ si nõ: tunc relatio eẽt terminus formaꝛ: cũ nõ sint in filio nisi relatio ⁊ essentia diua: p̃ncipalr̃ seu cõstitutiue. ⁊ si sic tũc gñatio eẽt equoca. qꝛ filiatio nõ est eiusd̃ rõis cũ generãte. tunc ẽt magis deberet dici adaliq̃tio q̃ȝ gñatio. cuȝ fm phũm in. v. phisico. motus specificẽtur a terminis ad q̃s. Cõfirmaꝛ: qꝛ p̃or vr̃ terminꝰ formal' in ꝓducto q̃ i aliud. eẽntia v̇o p̃or ẽ. Sȝ ꝯña ꝓbaꝛ. qꝛ filiꝰ nõ p̃t hr̃e duobꝰ mõis eẽntiã. s. vt terminũ formalẽ: ⁊ vt q̃si mãȝ. tũc. n. hr̃t vno mõ eẽntiã: q̃ nõ hito: adhuc hr̃t: qd̃ iplicat. Ex q̃ pȝ ꝙ hẽricꝰ de gãdauo ⁊ gaudefridꝰ de fontibꝰ doctores eximij: nõ bñ posuerũt dicẽtes diuinã eẽntiã eẽ q̃si mãȝ in gñatiõe filij. ¶ Tertia ꝯ° est ꝙ filiꝰ gñaꝛ de subã pr̃is q̃si de formali gñatiõis termĩo. pȝ ꝑ p̃dicta. Noto tñ ꝙ qñ dr̃ ꝙ filiꝰ gñaꝛ de subã pr̃is in hoc qd̃ dr̃ de subã: notaꝛ ꝙ pr̃ ⁊ filiꝰ sr̃ eiusdẽ subẽ. ⁊ qñ dr̃ pr̃is: notaꝛ ꝙ pr̃ est p̃ncipiũ origiale filij. Ex quo inferꝛ ꝙ pr̃ nõ ẽ de subã filij: qꝛ ⁊c. Et hoc de scd̃o articulo. ¶ Quãtũ ad tertiũ articulũ sũt tres breues difficl'tates. Prima de hoc ꝙ in regl'a scoti dr̃ vltiate abstractũ. q̃riꝛ quot sint abstractionũ gñ̃a. dicitur ꝙ tria. vnũ in subã. scõm in accidẽtibꝰ abstractis. tertiũ in respectiuis. In subã. n. vnica ẽ abstractio. s. a ꝓp̃o singl'ari: sicut ab hoĩe hũanitas. In accñtibꝰ abstracꝛ due. s. a ꝓprio subõ: ⁊ a ꝓprio singulari: sic albũ p̃mo abstrahit a subõ. ⁊ dr̃ albedo. 2° hinc abstrahit a singulari suo: ⁊ dr̃ q̃dditas albedinis. In respectiuis v̇o est triplex abstractio. sicut cũ diciꝛ ignis calefacit. calefacẽ p̃mo abstrahit a subõ ⁊ dr̃ calor: secũdo abstrahit a suo singulari ⁊ dr̃ potentia calefaciendi. tertio a suo fundamẽto: ⁊ dr̃ calitiuitas. ¶ Scd̃a difficl'tas ẽ q̃re negaꝛ diua eẽntia eẽ q̃si mã: qꝛ rl'o ẽ posterior: ⁊ ꝑ ꝯñs eẽ in potẽtia ẽ ad rl'oneȝ ⁊ sic hȝ rõnẽ materie. Rñdeꝛ ꝙ q̃dditas sicut hũanitas hȝ tria. p̃mũ ẽ ꝙ ẽ cõicabil' plibꝰ: ⁊ hoc ẽ pfectõis. scd̃ȝ ꝙ ꝯtrahiꝛ ꝑ drĩas idiuisibiles: ⁊ hoc ẽ impfectõis. tertiũ ꝙ ẽ q̃ idiuidua sũt talia: vt q̃ sortes ẽ hõ ⁊ pl'o hõ: ⁊ sic de alijs. Relinq̃mꝰ scd̃ȝ ꝙ est ipfectiõis. s. ꝙ drĩe actu

aut qdditatē.vñ ꝫ damascenū.rōnes.diuīe nō determinēt nāz:ſꝫ hyſpoſtaſes.ſumamꝰ ꝑ mā ⁊ tertiā ꝓprietates:q̄ ſūt pfectiōis.diuina n.eēntia eſt cōicabil' eadē numero tribꝰ.quo ad primā.⁊ eſt quo q̄libet pſona dīna eſt deꝰ quo ad tertiā.¶ Tertia difficltas eſt qūo po nit eēnͣ diuina formalis terminꝰ gñationis. dine:cū forma dicat impfectōez:qꝛ rōnē ptis dico ꝙ forma dr̄ tripl'r.vno°.p altera pte cō- poſiti.in primo phicoꝝ.Alio mō.p cā exꝛi.ſi cut in tertio de ꝯſol'.forma boni liuore carēs ⁊c.met°.9.ſtio p actu puriſſimo.⁊ iſto° capit̄ in ꝓpoſito.⁊ ſic pꝫ ad qōnē.ꝙ filiꝰ gñatur de ſuba pr̄is.Ad argumēta.¶ Ad pmū.ad ma iorē dico ꝙ iſta ꝓpō de ſolet capi tripl'r loq̄n do ſubal'r.vno mō ſubal'r ⁊ partial'r ſic̄ ptes de toto:vt ps vini de dolio.⁊ ſic capit̄ in ma- iori.Alio °ſubāl'r ⁊ ordial'r ſicut dū dr̄ de pa- ne fit corpꝰ xp̄i:qꝛ panis tranſubatur in cor- pus xp̄i.Tertio° ſubal'r ⁊ originaliter.⁊ ſic in nr̄a qōne capit̄.qꝛ pr̄ eſt original'r principiū filij ⁊ eiuſdē ſube cū eo.¶ Ad ſcōm negatur maior.qꝛ qū dr̄ filiꝰ eēntie nōtur eēnͣ ꝓpriū correlatiuū filij ⁊ p ꝯñs gñare nō ſic:dū dicit̄ de ſuba pr̄is:vt dictū eſt.¶ Ad tertiū d°.ꝙ alio °ſubſtātia eſt princiᵐ filij.alio° pr̄.pr̄.n. vt principiū qd̄.ſuba vt quo ſeu vt terminus formalis.⁊ ſic pꝫ ad.q.¶ Ex iſta diſtictōe eli ciunt̄ tres ꝯclōnes de mēte mgr̄i. prima eſt ſacra dinitas nō gñat̄.vt dicit ꝟitas que non fraudat̄.Et ponit̄ a pricipio diſt. vſq3 ad illd̄ c.Ita etiā nō eſt dicendū ⁊c.¶ Scd̄a ꝯ°. ſcā eēnͣ.verbū non genuit:nec vl'a de ea ꝓduci debuit. Et ponitur ab illo loco.ita etiā ⁊c. vſq3 ad.c.illud.dr̄ q̊q3 ⁊ frequēter ⁊c.¶ Ter tia ꝯ°.de patris ſuba filius gignit̄ ⁊ vt p eu- logia exprimitur.i.p ſacra doctoꝝ verba. Et ponitur h̄ ꝯ° ab illo loco.dicitur quoq3 ⁊c. vſq3 ad finem diſtinctionis.

Eqt̄ in textu. Preterea q̄ri ſolet.⁊c.

Supiꝰ duabꝰ diſtinctiōibꝰ p̄cedenti bus mouit mgr̄ dubitatiōes circa dīnā eēn- tiam.Nūc in iſta ſexta diſtinctiōe alias mo- uet circa pōm.Et diuidit̄ in tres ptes.ꝫ tres qōnes de poͣ gñandi.In prima ingrit.ſi fili us fuerit genitus ncc̄rio:vel volūtaria rōne. In ſcd̄a.ſi filius queat filiū gignere ex ꝓpria nocōne.In tertia ingrit.ſi poͣ gignēdi pr̄i ⁊ filio ꝯueniat.⁊ equali ꝯditiōe.ij.diſt.vij.hic queri ſolet a qbuſdā.tertia in eadez.ibi.item querit̄ a qbuſdā.Prima iteꝝ pticula que eſt pn̄s d°.i qua ingrit.ſi filiꝰ ⁊c.In tres partes ſcinditur.primo oſtendit̄ gigni nā filiu3:ſed nō volūtate.ſcd̄o opponit̄ ꝯtraᵐ vt ex falſita te.tertio repetit̄ dc̄m primariū mag̃ firmita- te.ſcd̄a ibi ſꝫ ꝯtra h̄ opponit̄ ⁊c.tertia ibi.pre dicta tamen verba.Et hec eſt diuiſio preſen- tis diſtinctionis in generali.

Irca quā talis mouet̄ titulus qōnis.

An diuini verbi emanatio ſacratiſſi ma nec̄tate nā ſeu libertate ꝯpleat̄.Et arꝰ tri plici me°.ex vna pte.¶ Prio ꝙ nō neceſſita te.Arꝰ ſic.Qñ aliq̄ duo principia ꝓductiua aliq̊d cōe diuidūt:hn̄t ēt illa princiͣ pricipi- andi modos oppoſitos.ſꝫ libertas ⁊ nā hoc cōe diuidūt principium.ergo modos oppo- ſitos hn̄t p̄ncipiādi.ſꝫ neceſſitas ꝯuenit liber tati.qꝛ ſpūs.ſ.libere ⁊ ncc̄io ꝓducit̄ igr̄ nō cō uenit principio nāli quo filiꝰ ꝓducit̄. maior pꝫ.modi.n.principiādi ortū hn̄t ex p̄ncipian tibꝰ.⁊ p ꝯñs ꝫ qd̄ diuerſificāt ꝓducenͣ p̄nci pia diuerſificari dn̄t mōi.qꝛ multiplicata cā mltiplicat̄ effectꝰ.Sꝫ mior pꝫ p phm in ſecū do phiſicoꝝ.vbi diuidit duo agētia a nā ⁊ ꝓ poſito.⁊ debet accipi a ꝓpoſito vt cōplectit̄ ⁊ intellectū ⁊ voluntatē.vt pꝫ ex textu.¶ Se cūdo arguo ꝙ nō nā.Oē ꝓductū p nām eſt mutabile.ſꝫ diuina emanatio eſt imutabilis. ergo nō eſt via nature. maior pꝫ auctoritate philoſophi ſcd̄o phiſicoꝝ. nām diffinientis. Nā ingt eſt principiū motus ⁊ qetis eius in quo eſt p ſe ⁊ non ꝺm accidens. minor pꝫ au ctoritate Origenis ſup yſaiā.⁊ hētur in pri- mo diſt.ix.vbi dr̄ ꝙ filius ſemp gignit̄. vt oñ dat gñationē eē imutabilē.¶ Tertio argui- tur ꝙ emanatio fit mō libertatis.vbi ſumma extat beatitudo:ibi libere cūcta diſponunt̄. ſed in deo ſumma eſt beatitudo. igr̄ cūcta li- bere diſponunt̄.⁊ ita filius libertate ꝓducit̄. maior pꝫ.Nā beatitudo nullā patitur ſerui- tutē.Liber.n.ꝺm philoſophu3 eſt gr̄a ſui qd̄ beato cōgruit.ſeruitus vero gr̄a alterius qd̄ ei repugnat:vt pꝫ primo politicoꝝ.minor pꝫ auctoritate Hermetis ad Aſclepiū de fluxu ⁊ refluxu reꝝ in deū.¶ In oppoſitū vero ar guitur.Et primo ꝙ ꝓducat̄ neceſſitate.qꝛ ea que ſunt in diuinis impoſſibile eſt nō eſſe:⁊ ita neceſſe eſt eſſe ex ſecūdo Periarmenias. ¶ Secūdo probo ꝙ a natura.Unde Dama ſce.c.viij.generatio eſt opus nature.⁊ Augu ſti.⁊ habetur in littera.Dicamus ergo ver- bum dei eſſe filium dei natura.Tertio probo ꝙ libertate.quia omne iuoluntariū eſt triſte: ex qnto methaphiſice.In deo āt nō venit tri ſticia.¶ In iſta qōne ſunt tres articuli. Pri mus terminoꝝ declaratiuus. Scd̄s qōnum reſpōſiuus.Tertius difficultatum motiuus. ¶ Quātū ad primū articulū. Primꝰ termi

nus eſt neceſſitas.neceſſitas dr̃ de nõ ⁊ ceſſo
ceſſas.q̃ſi nõ ceſſans eſſe. Vñ noto ꝙ triplici
ter ſcḋm doctoreꝫ deuotuꝫ ſolet dici neceſſitas.
Quedaꝫ eſt ex ꝑncipio diſcõueniente.Scḋa
ex pricipio deficiẽte. Tertia ex pricipio ꝯue/
niẽte ⁊ ſufficiẽte ſimul.⁊ haꝝ quelꝫ multipli
cat̃.Prima.n.que eſt ex pricipio diſcõueniẽ
te:aut mouet ꝯ nãm.⁊ ſic eſt neceſſitas violẽ
tie.aut ꝯ volũtatẽ:⁊ ſic dr̃ neceſſitas coactio
nis.ſimiliter ea que eſt ex principio deficiẽte
eſt multiplex. Aut.n.eſt reſpectu eius q̃ res
nata eſt cõpleri.⁊ hec dr̃ neceſſitas indigẽtie
aut ex reſpectu eius qḋ ex ipo incurrit̃ defe/
ctu.⁊ h̄ eſt nec̃itas ieuitabilitatis ſicut eſt in
primis motib⁹.vñ in ps. De neceſſitatibus
meis erue me.Tertia ẽt que ẽ ex pricipio cõ
ueniẽte ⁊ ſufficiẽte ſil' mltiplicat̃.aut eſt.n. ex
pricipio ſufficiente in diſponendo ſiue reſpe
ctu materie diſpoſite.⁊ h̄ vocat̃ nec̃itas exi/
gẽtie.aut in ꝯplendo:⁊ hec eſt nec̃itas imu/
tabilitat̃.⁊ hec ſola in deo eſt.quã cõpatit̃ fi/
lij principiũ ꝓductiuũ.¶ Seq̃tur terminus
ſcḋs nã. Nã ſcḋm phm lꝫ nomẽ nature de his
trib⁹ mã ⁊ forma ⁊ ꝯpoſito dicat̃. pricipali⁹
tñ de forma.vñ ⁊ hmõi rõne gñatio nãlis di
cit̃.vt pꝫ in ſcḋo phiſicoꝝ. vñ noto vt p̃t heri
ex Auic.ex prio nãlium.ꝙ iſta tria differunt.
nã nãle.⁊ ſcḋm nãm:ſeu nãliter. Nã.n.dicit̃ rei
fundamentũ:ſeu illud vñ cetera efflũt.ſ. rei
eẽntia.vñ Auerrois in antiqua trãſlatiõe lo
quẽs ad ꝓpoſitũ de nã dicit. In fundamẽto
nature nihil diſtictũ eſt. Nãle võ dr̃ ꝓprietaſ
ex hmõi exiẽs fundamẽto.ſicut ꝙ nãle ẽ hoi
riſibilitas.ſcḋm nãm võ dr̃ opatio ex hmõi ꝓ
grediẽs pricipijs.ſ.ẽ p̃ter nãm. aut ſup̃ nãm
dr̃.qḋ aliũde capit ſua pricipia. Vñ noto ꝙ
nã dr̃ tripl'r.vno° dr̃ nã largiſſime ꝓ eo ꝙ cũ
ſit q̃dãmodo ab intellectu capi põt. ⁊ ſic oẽ
ens dr̃ nã.⁊ ſic loq̃tur de nã Boeti.in lib.de
duab⁹ naturis:⁊ vnica pſona xp̃i. Scḋo mõ
dr̃ nã ꝓ primo oi artifice.⁊ ſic loquit̃ quedaꝫ
glo.ſup aplm ad rõ.ix.ſup illud.Cõtra nãm
inſtus ẽ in bonã oliuã.⁊ ſic dr̃ nã nãns. Ter
tio° dr̃ nã pro oi alio ente a deo.⁊ iſto° ſolus
deus eſt ſupnãlis.cetera võ nãlia:⁊ vocat̃ nã
nãta.¶ Seq̃tur tertius termin⁹ libertate.li/
bertas dr̃ a libet qꝛ libitũ ⁊ placitũ ipius ſũt
volũtatis. Vñ noto:ꝙ tria iſta ſe habẽt p or
dinẽ ⁊ differunt.liber ſimpliciter.liber arbi
trium.⁊ licituꝫ liberum.n.ſimpl'r eſt in diffe/
rens ad nec̃itatẽ ⁊ ꝯtingentiã ſicut pꝫ in diui
nis.Eadẽ.n.voluntate dei ſpũſſctũs neceſſa/
rio ꝓducit̃ ⁊ creature ꝯtingẽter. Liber võ ar
bitriũ coartat̃ ad ꝯtingẽtia vñ ꝓprie liberuꝫ
arbitriũ duo aſpicit.itellectũ ⁊ voluntatẽ. vt
rõne liberi volũtatẽ:rõne arbitrij itellectũ no
tet:q eſt arbiter ⁊ iudex oñdẽs qd faciẽdũ ⁊
qd nõ:qḋ ſolũ eſt in ꝯtingẽtib⁹. Nullus.n.ar
bitrat̃ aliqd ipoſſibile ſi ſit ſapiẽs. Tertio dr̃
licitũ.vñ licitũ ꝓprie eſt in ꝯtingẽtib⁹ ſed nõ
oibus.ſicut liber arbitriũ.ſꝫ in rectis ⁊ hone
ſtis niſi large capiat̃ ⁊ tũc ẽt neceſſaria licita
ſunt.⁊ hoc de primo articulo. ¶ Quãtũ ad
ſcḋm articulũ ſunt tres breues ꝯclõnes. Pri
ma in rõne agẽtis ſꝫ nõ agẽdi rõne fili⁹ dei
neceſſario ꝓducit̃. ꝓbat̃ h̄ ꝯclo trib⁹ medijs.
Primo illa ps q̃ dicit ꝙ fili⁹ nec̃rio ꝓducit̃
in rõne agẽtis. Arguit̃ ſic oẽ ꝓducẽs ad itra
eſt nec̃ario ꝓductiuũ. ꝓbat̃: qꝛ ſi nõ aliqd in
deo eſſet ꝯtingens.⁊ ſic cũ q̃dlibet qḋ in deo
ſit deus.de⁹ eſſet ꝯtingẽs qḋ eſt impoſſibile.
Sꝫ ꝓductio filij eſt ad intra.y° eſt prima.igr̃
agẽtis neceſſario ꝓducit̃. Hic.n.rõnẽ agẽtis
voco illud qḋ ipꝫ ꝯſtituit. Scḋo ſic.ſi pr̃ ne/
ceſſario nõ ꝓducẽt filiũ pr̃ poſſet mutari. er/
go nõ eẽ:ſꝫ h̄ eſt ipoſſibile. igr̃ ⁊c.maior pro
bat̃.ſi p̃t.n.nõ ꝓducẽ filiũ:ponat̃ ꝙ nõ ꝓdu/
cat ⁊ prius ꝓducebat.igr̃ de ꝓducẽte fit nõ
ꝓducẽs.⁊ ſic mutat̃ imo nõ erit: cũ ꝓductio
actiua ipm ꝯſtituat.nec eſt ſil'e cũ de creante
fit nõ creãs:qꝛ nõ refert̃ ad extra relatiõe rea
li ſicut ad intra. ¶ Scḋa võ ps ꝯclõnis.ſ.ꝙ
neceſſitas nõ ẽ rõ agẽdi in ꝓductiõe filij.pro
bat̃ ſic. Nullus mod⁹ itrinſecus ꝓductiui pri
cipij eſt rõ agendi illi prici°.ſed neceſſitas eſt
mod⁹ itrinſecus oĩum dinoꝝ:⁊ ita mẽorie fe
cũde:que ſupius vocata eſt pricipiũ ꝓducti/
uũ filij.igr̃ ⁊c.maior ꝓbatur.mod⁹.n.intrin/
ſec⁹ ex ſuo prici° ortũ hꝫ.⁊ ita in q̃dam ſigno
eſt poſterior.poſteri⁹ aũt priori nõ eſt rõ agẽ
di.ſꝫ ecõtra:priora.n.ſicut dãt eẽ ſequentib⁹
ſic ⁊ modũ.¶ Ex iſto pꝫ error Arrij q poſuit
filiũ dei purã creaturã ⁊ in mõ ꝯtingenti nõ
neceſſario ꝓduci.cũ ois creatura ſit ꝯtingẽs.
Sed dubitat̃ an oĩa dina ſint vna neceſſitate
neceſſaria:aut pl'ib⁹.dico ꝙ vna.ſicut.n.vni/
ca exiſtũt exñtia:ita vnica ſũt neceſſitate ne/
ceſſaria.maxime ſi neceſſitas ſit ꝯditio exiſtẽ
tie vel ꝯcõitãs eã.qḋ dico pp eẽ qdditatiuuꝫ
qḋ loquẽdo ꝓprie abſtrahit a neceſſario ⁊ cõ
tingenti.¶ Scḋa ꝯ°.nãli princi° originãtis
p̃marij vbũ ꝓcedit diuinũ.probat̃ tripl'r.pri/
mo ꝙ ſit a nãli princi°. Arguo ſic.oẽ illud nã
li ꝓcedit pricipio qḋ ſolũ retinet mõꝫ nãl'r ꝓ
cedentis.ſꝫ hmõi eſt fili⁹.igr̃.maior pꝫ. qꝛ ex
principio productiuo accidit eſſe productũ.
⁊ ita modum eſſendi:ab eodẽ eſt enim res ⁊
modus rei ſed minor probat̃.filius eni eſt no

men nature.ſic imago:ſic verbum. Scđo arº
aucte hilarij li.de ſinod.oībꝰ creaturis ſubāz
dei volūtas attulit.ſꝫ filio nā ōdit.Tertio arº
ſic.qđ originetur ab origināte prīmaª.prīmū
originās eſt pr̄.ſed hic filiū originat ſeuꝫ pdu
cit.igr̄ ⁊c.Ex hoc pꝫ error eubomij quem de
ore noſtro euomat dn̄s:qui poſuit filiū dei nō
nā produci ſed volūtate.ſicut innuit mgr̄ i lit
tera.Sed orit̄ difficultas.qꝛ in quodaꝫ ſigno
nāe deus intelligit̄ priorīq̄ꝫ pr̄:qꝛ eſt qđ adeq̄
tū diuinitati.⁊ in iſto priori ꝯpetūt ſibi actus
aliq.vt vr̄ vt gn̄are .dr̄ enim deꝰ gn̄at:⁊ ēt ad
extra.dr̄ eni deus creat deus gubernat . ⁊ ita
videt̄ ꝙ pater nō ſit primuꝫ originās.dico ad
iſtud ꝙ verꝫ eſt ꝙ deus ꝑintelligit̄ in quodā ſi
gno pr̄i:ſed tn̄ nō gn̄at.qꝛ oꝫ generās diſtin
gui a genito realiter.deus vº eſt ideꝫ realr̄ ⁊
cū generāte ⁊ cuꝫ genito.Et ſi dicat̄ intelligit
ne in illo priori.dico ꝙ ſic.ſed intellectio nō
eſt ꝓprie originata.ideo nō currit argumētū
Et qn̄ obijcit.deus creat.deꝰ gubernat. Rn̄º
qn̄ aliq̊d agēs hꝫ duos effectꝰ eſſentialr̄ ordi
natos nō ꝓducit ſcđm niſi primo producto.
Sicut pꝫ in ſole q hꝫ lucē ⁊ illūinare.⁊ lucet̄
ꝑcedit illūinare qꝛ nūq̄ꝫ cauſat illuminatōeꝫ
niſi ꝑus luce cāta.Sic in ꝓpoſito ſūt ꝓductio
nes in deo ad itra ⁊ extra:⁊ nūq̄ꝫ fit ꝓductio
ad extra niſi facta ad itra.⁊ ita ꝙuis creaº cō
petat deo iq̄ꝫtū deꝰ:nō in q̄ꝫtū pr̄.tn̄ qꝛ eſt ad
ex̄:oꝫ ꝙ fiat priꝰ producº ad itra.¶ Tertia ꝯº
eſt libertate an̄cedēte vl̄ ꝯcōicāte nō eliciēte
ꝓducit̄ v̊bū dei.ꝓbat̄ hec ꝯcl̄o tripl̄r ꝑm tres
ꝑtes eiꝰ.pria ē ꝙ filiꝰ dei ꝓducit̄ libertate an̄
cedēte:vocat̄ aūt libertas an̄s que in q̊daꝫ ſi
gno prior eſt gn̄atiōe filij.hoc hito ꝓbat̄.oīa
eēntialia in dinis q̄ reſpectū nō dicūt ad ex̄ ꝑ
cedunt nocōaliª.ſed libertas eſt eſſentialis ⁊
nō dicit reſpectū ad ex̄.gn̄atio vº nocōl̄.igit̄
⁊c.maior eſt bti diony.dixi tn̄ notāter q̄ nō di
cūt reſpectuꝫ ad ex̄.qꝛ ꝑm doc.ſubti.in prima
q.q̊libetoꝝ in hmōi rōne reſpectꝰ ſunt poſte
riora.Sꝫ pꝫ minor qꝛ libertas eſt cōis tribus ꝑ
ſonis Scđa ꝑs ꝯcl̄onis eſt ꝙ filiꝰ ꝓducit̄ liber
tate ꝯcomitāte:vocat̄ libtas ꝯcōitās q̄ ſemꝑ
eſt cū gn̄atiōe.Hoc hito ꝓbat̄.illud alio ꝓdu
cit̄ ꝯcōitāt̄ a quo eſt inſeparabile.ſꝫ gn̄atio di
uina eſt iſeꝑabil̄ a libtate.igr̄ ꝓducit̄ ea ꝯcōi
tant̄.maior pꝫ qꝛ iſtoº nihil aliud eſt aº ꝓduci
ꝙ ipm ꝯcōitari ab eo. Sꝫ minor eſt nō cū diui
na oīa ſint nccīa.Tertia ꝑs ꝯcl̄onis dicit:ꝙ n̄
ꝓducit̄ filiꝰ dei volūtate eliciente.voco āt vo
lūtatē.elicientē volūtatē q̄ eſt ꝑncipiū ꝓdu
ctiuū.ꝓbat̄ ſic.nullū ꝓductum duabꝰ produ
ctionibꝰ totalibꝰ ꝓducit̄ qꝛ tūc aliquo ꝓduce
retur:quo nō poſito minus ꝓduceret̄.ſed fili
us producit̄ natura : vt principio ꝓductiuo
vt patuit in ꝑcedenti ꝯcl̄one.igit̄ neqt ꝓduci
volūtate.Sed dubitat̄ quō pōt poni in dinis
volūtas.an̄s.cū iſta volūtas dicat̄ ab ante.in
deo aūt nō ſit an̄.qꝛ ante eſt tpis dr̄ia.dico ꝙ
ante dicit̄ tripl̄r.vnoꝰ ꝓprie ⁊ ſic ē tpis dr̄ia.
nec eſt in deo ad intra.ſcđoº vt ſolū dicit ordi
nē nāe ſeu ꝑfectōis:⁊ ſic ē i deo . Tertioº lar
ge:⁊ ſic dic̄ prius ꝑm quēcūq̄ꝫ ordinē ſeu nāe
ſeu origis.⁊ ſic bn̄ reꝑit̄ in dinis.Et h̄ de ſcđo
arº. ¶ Quātū ad t̄tiū articl̄ꝫ ſūt tres difficul
tates ꝑm tres ꝯcl̄ones. Prima eſt q̄liter itel
ligit̄ ꝙ filiꝰ ꝓducit̄ nccīo vicꝫ an nccītate nā
li ſicut ignis calefacit q̄licūq̄ꝫ ſequeſtrata vo
lūtate.dicit doc.ſubti.ꝙ pr̄ nō neceſſario.ſed
volēs ꝓducit filiū.Unde noto ꝑm eū duo ſi
gna originis.primū in quo ſunt eſſentialia.ſe
cundū in quo ſunt nocionalia. Et in primo ſi
gno origis ſunt duo ſigna nature quo ad pre
ſens.ꝑmū in quo intellectꝰ intelligit.ſcđm in
quo volūtas vult.ſic in ſecūdo ſigno originis
ſunt duo ſigna.primū in quo deus pater pro
ducit filiuꝫ per intellectū. Scđm in quo ābo
producūt per voluntatē ſpm̄ ſanctū.ita ꝙ in
neutro actu itellectꝰ volūtas cōcurrit.vt eli
ciēs.⁊ vt breuiter dicā in quolibet hoꝝ ſigno
rū duoꝝ tria ꝯſidero ꝑm mentē eius. Primo
occurrit itellectꝰ ⁊ volūtas abſolute.ſcđo in
tellectu pater intelligit . tertio volūtate vult
Sic in ſcđo ſigno originis.primo occurrit i
tellectꝰ ⁊ volūtas.ſcđo intellectu producit pr̄
filiū.tertio volūtate pr̄ ⁊ filius ſpiritū ſanctū
Sed tūc magnū occurrit dubiū : qꝛ ſequētes
doctorē nr̄m dicūt ꝙ pr̄ producit filiū i prio
ſigno origis.Et tn̄ in iſta diſtictōe doctor di
cit ꝙ producit in ſcđo.qꝛ in primo itelligit ⁊
vult. Rn̄º.ꝙ iſta ſigna originis pn̄t capi du
plicit̄.vnoº cōparādo ſigna originis nociōa
lia eſſentialibꝰ . quō loqtur in iſta diſtinctiōe
⁊ in.xij.Et.i.q.ij.⁊ ſic dico ꝙ pr̄ in ſcđo ſigno
⁊ nō in primo ꝓducit filiū.qꝛ eēnª ſunt i prio
ſigno ⁊ nocionalia in ſcđo.Scđo mō capit̄ ſi
gnū originis vt eſſentialia ꝑſone conſiderāt̄
⁊ nocionalia ꝑ ſe.⁊ ſic dicit̄ primū ſignuꝫ ori
gis eē a ſe.Et ſic in prio ſigno ꝓducit filiū pr̄
qꝛ a ſe.ſic loqtur magiſter Joh.ſcoti.diſt.i.q.
ij.arti.ij.⁊ ſic nō eſt oppō . Scđa difficultas:
vtrū habitus intellectꝰ oēs.vtputa itellectꝰ.
ſapia.ſcia.⁊ ars.ꝯcurrāt.ad ꝓductionem filij
maxime cuꝫ dicat Augꝰ.ꝙ filiꝰ eſt ars plena
oium rōnū viuentiū.dicit magiſter frāc.i iſta
diſti.q.ij.ꝙ ſola ſapia elicitiue ꝯcurrit . ceteri
habitꝰ nō qꝛ verbū diuinū dr̄ verbuꝫ eſſentie

2 signa originis

dine solũ. Cũ igiť sapia solũ sit respectu hui⁹
obiecti. sequeť ꝛc̃. sciẽtia eni3 respectu tpaliũ
ars respectu factibiliũ. prudentia vͦo respectu
agibiliũ. Sed ꝯ hoc arguo vnico medio. ha/
bit⁹ ponũtur eliciti in potẽtijs vt potẽtie fa/
cilius eliciãt. p3 ex scd̃o ethicoꝝ. Sed intelle
ctus din⁹ est infinit⁹: ꝛ obiectũ h3 infinitu3. s.
eẽntiã diuinã. igiť videť ꝙ solũ itellect⁹ ꝛ di/
uina eẽntia sint elicitiuũ ꝑncipiũ filij: ꝛ nõ cũ
cis sapia. Et ista ẽ mẽs doct. sub. ponẽtis me
moriã integrã solũ fecũdã integrari ex obõ ꝛ
põ. ¶ Tertia difficl'tas ẽ ꝓꝓ vbũ aug. ix. ꝺ tri
ni. c. viij. vbũ amore ꝯcipiť. Ex. xxi. caͦ. Noti
cia placita digneq3 amata vbũ ẽ: qꝛ ex his vr̃
ꝙ vbũ ꝓducať volũtate eliciente. dico ꝙ iste
auc̃itates loquũť. de vbo nr̃o qd̃ ipať a volũ
tate ꝑcipiẽte itellectu3 vt aliqd cogitet. ꝛ nõ
de vbo dino: qꝛ itellect⁹ din⁹ vno actu intelli/
gẽdi oẽ cognoscit cognoscibile. vñ iste ordo
est. prio est eẽnᵃ. scd̃o itellect⁹. tertio act⁹ itel/
ligedi. In nob̃ aũt ꝓꝓ actuũ itelligẽdi multi
plicationẽ addiť volũtas cui⁹ ad iperiũ ad di
uersa itelligibilia itellect⁹ se ꝯuertit. Et sic p3
qd dicẽdũ ad. q. ꝙ sc3 libertate vt añcedente
nccĩte vt rõne agẽtis. ꝛ nã vt elicitiuo ꝑnci/
pio diniꝰ vbi cõpleť emanatio. Et tũc ad argu
mẽta. Ad primũ ad maiorẽ dico: ꝙ mõi prin
cipiãdi sunt duo. cõis. ꝛ ꝓꝓri⁹. ꝓꝓri⁹ est sicut
ꝯtingẽtia volũtati. ꝛ naturalis itellectu. ꝛ sic
dico ꝙ isti varianť ſm variatiões ꝑncipioꝝ
cõis est q seqť ambo. nec h3 ortũ ex rõne alte
ri⁹ eoꝝ. hmõi est nccĩtas. ꝛ de isto nõ o3 ꝙ va
rieť ſm variata ꝑncipia. ꝛ sic prioͦ maior est
vera. scd̃oͦ falsa. ¶ Ad 2ᵐ negať maior. ad ꝓ
batiões dico. ꝙ phs loqť de nã nãta nõ natu
rante cuiusmodi est nã dina. vt patuit in de/
claratiõe ťminoꝝ. ¶ Ad tertiũ dico ꝙ in di/
uinis oĩa sũt libera: vt libertas opponiť serui
tuti. nec tñ seqť ꝙ ꝓduc⁹ filij sit ꝑ modũ liber
tatis. sufficit enim ꝙ liber ꝓducat vt btitudo
ei⁹ nõ ipediať. Et hec de. q. ¶ Ex hac vͦo dist.
de mẽte mgr̃i tres eliciunť ꝯcl'ones. Prima.
nõ nccte gigniť fili⁹ vel volũtate vt fert euno
mi⁹. Et d3 itelligi ꝺ nccĩtate coactõis. ꝛ ꝺ vo
lũtate ñ vt est ꝑnᵐ ꝓductiuũ ꝛ põiť a ꝑnͦ di.
vsq3 ad 1ᵐ tex. Dicam⁹ gͦ dei vbũ ꝛc̃. ¶ Se
cũda. ꝯͦ. de nã sꝑ ꝓduciť sacra genitura nec
incipiť. Et dic̃ ꝯͦ ꝙ nã est prinᵐ gñatiõis i di/
nis q̃ est sine prinͦ ꝛ fine. Et põiť ab illo tex.
dicamus ꝛc̃. vsq3 ad illud. c. ꝑdicta tñ verba
ꝛc̃. ¶ Tertia ꝯͦ pr̃ vt potẽs gignit filiũ ita ꝛ
volẽs ꝓducit piu3. Dicit ꝯᵃ ꝙ l3 volũtate pr̃
nõ gñet filiũ tñ gñat eũ volẽs sicut potens ꝛ
sapiẽs ꝛ bon⁹. ꝛ sic de alijs. Et poniť a caͦ. il/
lo. predicta tamen vba. vsq3 ad finẽ distin.

Equiť in tex. Hic solet q̃ri a qbusdã
vtrũ pr̃ voluerit ꝛc̃. hic siğť. vij. di.
hui⁹ primi In q̃ postq3 a mgr̃o i ꝑ/
cedẽti. vi. di. q̃situ fuit si fili⁹ ꝛc̃. q̃rit
si fili⁹ q ꝛc̃. Et diuiť in tres ꝑtes. In pria ꝑmit
tit qõis mã3 cũ solutõis vitate. In 2ᵃ subiũgit
oppõis instãtiã ex placiti auc̃te. In ťtia decla
rat auc̃tis latentiã in debita cõgruitate. scd̃a
ibi. S3 vehemẽter nos mouet. tertia ibi. quo
igiť accipieť. Seqť in hac. vij. dist. pria pars.
Itẽ q̃riť a qbusdã: q̃ fuit diuisa. in. vi. distin. ꝯ
alias duas ꝑtes vic3. vi. dist. ꝛ primã ꝑtẽ hu/
ius septie. In hac gͦ ꝑte vt dicebať mgr̃ mo/
uet qõnẽ. Si gñandi põ. Et diuidiť in tres ꝑ
tes. In ꝑma ꝓponit qões ꝛ qõnis solutionẽ.
In scd̃a adducit vtilẽ ipugnatiões. In tertia
rñdet ꝑ ꝯgruã dist. scd̃a ibi. s3 ꝯ h oppõiť. ťtia
ibi. ita ẽt cũ dr̃ fili⁹. Et hec ẽ diuisio pñtis di.

Irca quã q̃riť. vtrũ vnica (i gñali.
gñandi põ i pr̃e eiusq3 vnigenito ve
rissimis asserať sermõib⁹. Et arguiť
ꝙ ñ tripl'r. Prio sic. Nullũ actiᵐ ẽ
vnũ cũ passiuo. nec. q. actiᵐ. cũ. q. passiuo. sed
põ gñandi in pr̃e ẽ actiua vl' q̃si actia. põ vͦo
gñandi i filio est passiua vl' q̃si passiua. igitur
nõ sũt eadẽ. mior ẽ mgr̃i in tex. sed maior est
phi. i. v. methaphi. põ actia ẽ trãsmutare pos
se aliud iq̃tu3 aliud. s3 põ passiua trãsmutari
ab alio inq̃tũ aliꝺ. ¶ Scd̃o arͦ sic. nulla põ
generãdi ẽ in filio. igr̃ nõ est eadẽ in pr̃e. ꝛ fi/
lio. ꝯñã p3: qꝛ idẽtitas cũ sit passio entis: pre/
supponit eẽ. sed añs ꝓbať: qꝛ in q̃cũq3 est põ
alicui⁹ id i quo est: ea ꝑt. Sic̃ si qs hẽat põm
ambulãdi: illa põ ꝑt ãbulare. igr̃ si in filio eẽt
põ generãdi: illa põ posset gñare. ꝛ cũ i diui/
nis nõ differãt eẽ ꝛ posse. igr̃ de facto gigne/
ret. ꝛ sic eẽnt pl'es in dinis filij. ¶ Tertio ar/
guiť ꝯ suppositũ in q̃ supponiť põm generã/
di eẽ in dinis. Ois põ ꝑcedẽs actũ dicit ipfe
ctionẽ s3 si in dinis eẽt põ generãdi: illa ꝑce/
deret actu3. qꝛ act⁹ oĩs ex põ exit. iplicat. n. ꝙ
aliqs aliqd opeť: ad qd̃ ñ sit i põ: igr̃ ipfectio
eẽt i dinis qd̃ ẽ ipossibile. igiť nõ est ponẽda
põ gñandi in dinis. maior p3. ꝑus eni hõ est i
põ obiectiua q̃ in actu pri⁹ hõ in põ sciẽs q̃
i actu sciẽs. ita de ꝯsil'ib⁹. In oppositũ arguiť
auc̃te boetij. v. de trini. ex vtute nãe in eade3
natura natiuitate subsistit fili⁹. Ex ista auc̃te
arguiť sic. nã vt patuit in precedẽti distin. est
põ generãdi. ꝛ illa vt dicit ista auc̃tas ẽ eadẽ
in pr̃e ꝛ filio. igitur ꝛ eadẽ generandi põ. In
ista. q. vt in ꝑcedẽtib⁹ sũt. 3. articuli declarãdi
primus triũ terminoꝝ declaratiu⁹. scd̃s triu3

conclusionum positiuus. tertius trium diffi-cultatũ motiuus. ¶ Quo ad primũ. primus terminus est vnica. vnicus ca. cũ. ab vno. vnũ ꝟo purã priuationẽ seu negationez dicit: nec formal'r dicit aliqd põitiᵐ; sed solã diuisionis priuationẽ fundamental'r vero dicit positionẽ. qꝛ nõ põt nisi in ente fundari. vñ ista ẽ falsa hõ ⁊ chimera sunt vnũ. Unde noto ꝙ ista tria cõforme hñᵗ ꝑncipium ſ; finez diuersum dñt. vnicio. vnitas. vnũ. vnicio. n. ẽ illa actio que aliqua ad inuicẽ vnit. vel illa passio qua aliq̃ formal'r vniuntur. ⁊ oppõit nõ distinctioni ſ; diuisioni. vnitas ꝟo tripl'r dꝛ. vnoᵒ vt ẽ ꝑncipium numeri. ⁊ sic a pl'one posita ẽ vnitas rer prinᵐ. Scdoᵒ dꝛ vnitas vt ẽ passio entis cũ eo ꝯuertibilis. ⁊ sic de vnitate loquitur phs. Tertio dꝛ vnitas quodã cõe vniuocuz: ⁊ forte quidditatiue dictũ de vnitate que ẽ ꝑncipiũ numeri: ⁊ vnitate q̃ est passio entis. vnũ vero est concretũ ab vnitate: sicut hõ ab hũanitate. ⁊ ſm Aristo. in. v. metha. dꝛ tripliciter vnũ in suba: ⁊ dꝛ idẽtitas. vnum in q̃titate: ⁊ dꝛ equalitas. vnũ in q̃litate ⁊ dꝛ silitudo. Noto vlterius vnũ ſm phm in ꝑmo thopicoruz tripl'r dici vnũ in spẽ. vnũ in gñe. vnum in numero. vnũ gñe. sicut hõ ⁊ asinus in aiali. vnũ in spẽ sicut sortes ⁊ plato in hoie. vnũ numero iter trifurcat. s. vnũ sicut subieᵐ ⁊ accñs. sicut sortes ⁊ musica eiꝰ. vnũ sicut diffinitio et diffinitũ sicut hõ ⁊ aial rõnale. vnum sicut diuersa noia idẽ significantia: sicut marcus tullius. Et ab hoc noie vnũ venit vnicũ idem signãs per oia. vñ vnicũ ꝯuertendo q̃si cũ vno i. idẽ signs cũ hoc noie vnuz. l; ex cõsuetudine vnicũ ꝯsortiũ neget. ſ; nõ vnũ. vñ est illud vnica sola pecus inficit oẽ pecus. Licet etiaz aliqñ vnũ ad vnicũ limitetur. Uñ est illud lucani. vna salus victis nullã sperar salutẽ. vna i. vnica. ¶ Scõs terminꝰ ẽ põ. vñ noto ꝙ ista tria se hñt per ordinẽ ⁊ differunt. s. potentialitas. potẽtia. ⁊ posse. potẽtialitas. n. nõ ẽ nisi quidaz respectus abstractus ⁊ a subiecto ⁊ a fundamẽto in seipo cõsideratus. ⁊ tripl'r põt capi. vno mõ vt sit abstractus a potẽtia obiectiua qua aliqd dicit ꝓducibile añq̃ ꝓducatur. Sicut hõ añq̃ ꝓducatur extat ꝓducibil' ⁊ sic loquẽdo nulla ẽ põlitas in diuis. Scdo mõ dicit põlitas vt sit abstracta a põ subiectiua. ⁊ isto mõ cũ in diuis nullũ cadat accidẽs sed oia que sunt in deo sint idẽ ꝙ deꝰ: in deo nulla ẽ potẽtialitas. Tertio mõ dꝛ potentialitas vt abstrahit a potentia ꝓductiua. ⁊ isto mõ cũ in diuinis sint tres ꝑsone. due ꝓducte. ⁊ vna ꝓducens reperitur potentialitas in diuinis. Potẽtia vero dicit quodã abstractũ seu quodã constiᵐ ex aliq̊ subtracto ⁊ ipa põlitate. vñ põ põt capi tripl'r. vnoᵒ vt dicit soᵐ illd fundamẽtũ in q̃ fundat iste respectꝰ qui dicit põlitas cũ illo respectu: ⁊ tũc solũ dĩc memoriã fecũdã cũ potentialitate ⁊ sic ẽ cũ filio põ gñandi: qꝛ h; memoriã fecũdã que ẽ ꝑfectio simpl'r cũ illo respectu qui est. q̃i passio mẽorie. Scdoᵒ dꝛ potẽtia pro ipo ꝯstituto ex ipo fundamẽto ⁊ ipo respectu cũ oibꝰ requisitis ad actũ: sicut loq̃t phus. ix. metha. Tertioᵒ dꝛ põ pro oibus istis ⁊ cũ hoc pro ipo actu illiꝰ potẽtie. ⁊ his duobꝰ vltimis modis nõ est generãdi põ. pᵒᵒ in fiᵒ qꝛ etiã in pñe termiᵐ ph; adẽtũ. s. ipm filiũ. Seq̃t tertiꝰ terminꝰ. s. gñandi. gñandi tripl'r dr. Põt. n. esse gerũdiᵐ istius ꝟbi actiui gño. as. ⁊ sic nõ dr i filio põ generãdi ſ; mgr'm Joh. sco. qꝛ qñ hmõi gerũᵐ põit cũ põ. ⁊ dꝛ põ gñandi significat suppoᵐ de quo dr in actũ posse egredi gignitiõis. vñ ista nõ ita apd eũ ꝯcedit filius h; põm gñandi sicut ista filiꝰ scit gñationem. ¶ Scdo mõ põt gñandi esse gerũdium ꝟbi passiui. s. generor. ⁊ sic ſm magr'm cõcedit: qꝛ. s. filius hmõi potentiã qua generet h;. ¶ Tertioᵒ põt esse genitiuꝰ huiꝰ participij gñandus. da. dũ. ⁊ sic dicit. q. ipersonal'r actũ ex potẽtia tali aut ad gignitionẽ actiuã aut passiuã. ⁊ qꝛ filius aut gignit aut gignit. sic capto li gñandi i eo põ generandi ꝯcedit. Et hoc de primo articulo.

¶ Quantũ ad scdm articulũ sunt tres ꝯclusiones. Prima ꝯclusio ẽ põ generandi fundamental'r in diuinis dicit absolutũ nõ respectũ Ista ꝯᵒ ꝓbat. ʒr pᵒ meᵒ do. subtil'. arᵒ sic. nihil qd est ꝑfectiõis tollit ab aliquo rõnẽ ꝑncipij ꝓductiui ꝓbat ista. ꝑncipiũ. n. ꝓductiuuz de rõne sua nõ dicit iperfectionẽ sed ꝑfectionẽ. ⁊ ita q̃cũq; ꝑt cõpati perfectionẽ: qꝛ ꝑfectio ꝑfectioni nõ repugnat. Sed ꝓducere vnam nãm numero: eandẽ i diuersis suppositis nõ dicit imperfectionẽ imo summã ꝑfectõnẽ: gᵒ nõ repugnat ꝑncipio ꝓductiuo. tũc vltra. ſ; si ꝓduceret distinctũ in nã esset aliqd absolutũ qꝛ diuinitas eẽt ꝑncipiũ ꝓductiuum sicut in alijs nã est ꝑncipiũ gignitiõis ergo ⁊ modo aliqd absolutũ erit ꝑncipium nõ respectꝰ. do exẽplũ toti rõni. Calor. n. sicut mõ est ꝑncipium cõicandi se in nã multiplicata ita eẽt si se eũdẽ numero multiplicaret. S; forsan aliqs diceret ꝯ hãc rõnẽ ꝙ diuersa rõ cõicatõis arguit diuersam ꝑncipiãdi rõnẽ. ⁊ ita si cõicar se in idẽtitate specifica ñ nũerali reqrit aliqd absolutũ ꝓ ꝑncipio cõicar se in idẽtitate nũerali reqret respcm. dico ꝙ ñ op; ꝙ sit distictõ

in principio pductiuo: nisi in perfectione sic intelligendo q perfectius est principiu3 productiuū quo cōmunicatur idem numero pducto q̃ quo cōmunicatus idem spē nō aūt alia distinctio. ¶ Scdo arguo q respect⁹ nequit esse pncipiū generatiōis. ois rlo per modū nature suū correlatiuū respicit: q3 fz phm in pntis. relatiua sunt siml' natura. Si igitur rlo esset pncipiū pductiuum in diuinis. spiratio actiua ita nāliter aspiceret spirationē passiuā. sicut gñatio actiua gñationē passiuaz. τ ita cū pductiones distinguantur ex pncipijs ambe pductiones essent nāles. τ ita sicut filius dr nat⁹. ita spūsctūs qd est z Augu. nō inquit quō natus sed quō dat⁹. Et si dicat q absoluta sunt oibus psonis cōia: τ ita nō pñt eē pncipia distinctionis psonaꝝ imo op3 q sint respectus. Dico q l3 sint cōia tñ hñtur ordine quodā a psonis. s. gignita psona ea habet a psona gñante. τ spūsctūs ab ābabus τ hoc sufficit ad hoc q absoluta τ ñ respectiua sint pncipia seu pō pducēdi. ¶ Tertio arguit sic ois respectus in absoluto fundat sic q vltimū relatū nequit eē respectus. sicut arguit auerrois de mª pnia q nequit esse pō: cū pō solu3 respectū inq̃tum sic notet. iō o3 q fundamētaliter pō gñandi dicat aliq̃d absolutū. Et si obijciatur cū poª gñandi fm te dicat absolutu3: τ certū est q dicit respectū. igr vnū dicit per accñs: q3 res diuersoꝝ generꝝ. respectiuū n. in alio ē pñto q̃ absolutū. Rñ. q nō dicit vnū per accñs: nec loquēdo phisice: nec methaphisice: nec ppᵉie logyce: nō phisice: quia oia sunt vnū infinitate τ summa idētitate. nō methaphisice. q3 nihil qd ē in deo vt patebit seq. dist. ē in gñe. iō obiecto facta non currit. nec tertio logice q3 h fundatur super esse per accñs methaphisicū. sicut scde intētiones in primis. ¶ Scda p°. gñatio diuinaꝝ psonarū vniuoca. nō equoca censet. Ista p° pbat triplr. primo sic. Illa gñatio est vniuoca in qua est idē terminus formalis in pducente τ pducto. sed sic ē in diuina gñatione. igr est vniuoca maior p3: ideo. n. hō vniuoce gñatur ab hoie: q3 hō generans τ genit⁹ vnius sunt nāe specifice. s3 minor pbatur. q3 essentia diuina que ē termin⁹ formalis gñationis eadē est in pre τ filio. Et si obijcitur q3 fm phm. vij. methaphi. terminus gñationis gñatur. si igitur essentia dina eēt terminus. igr generaret. qd negtum est dis. v. Dico q duplex est gñationis termin⁹. s. totalis. τ hoc in dinis est filius τ de isto loqtur phs vñ dicit cōpositu3 gñat. filius. n. l3 non sit cōpositus. q3 in diuinis nō est cōpositio est tñ pstitutus ex essentia τ rlone. Alius est termin⁹ formalis τ hic ē eēntia de quo nō loqtur phus. ¶ Scdo ar° q non sit equiuoca gñatio in diuinis. nihil iperfectionis d3 poni in diuinis. sed gñatio equiuoca sp est iperfectionis. ergo nō est ibi. maior est manifesta minor pbatur: q3 in tli gñatiōe sp generās forma agit pfectiore q̃ hēat genitū maxime qñ est cā totalis. sicut p3 discurrēdo per singula. Sed in dinis pr nō est pfectior filio. ergo τc. Et si obijciatur q hō generatur a sole. fm philosophum. ij. phisicoꝝ. Sol τ hō gñat hoie3: τ tñ hō pfectior ē sole. dico q textus seipm soluit: q3 sol nō est cā total'. sicut pr in diuinis est totale pncipiū. Tertio ar sic. illa est gñatio vniuoca in qua cuncta q̃ dicunt pfectionē simplr cōia sunt generāti τ genito sic est diuinis igr est vniuoca. maior p3 q3 ex alio tli d3 censeri τ noiari gñatio. sicut in nālibus a forā q̃ est principalior dr natural' generatio fm phm in. ij. phisicoꝝ. minor p3. q3 al's vna psona esset pfectior alia. qd nō pcedi tur. Et si obijciat: q3 prnitas est in pre τ nō in filio: τ filiatio in filio non in pre formal'r τ tñ dicūt pfectionē simplr. dico q nō dicūt perfectionē loquēdo formal'r: nec iperfectione3: aliogn vna perfectio eēt in pre q̃ deesset filio τ ecōtra. ¶ Tertia p°. vnica eadēq3 pō que ī pre est vt generet: in filio est vt generet. pbat triplici me°. Primo sic. oia in dinis tāta vnitate sunt vnū: vt oia idem sint nisi vbi obuiat rlonis oppō: cu3 igr inter absoluta nō obuiet hmōi oppō: igr in trib⁹ psonis sunt vnum. et ita illa pō que ē in pre pncipiū generādi erit in filio vt sit seu generet. τ si dicat q bñ sequitur q erit in filio nō tñ cum ista additione vt notetur cā essendi filio. dico q imo cū essentia alia dāt esse psonis. sicut. n. teste aug. a° deus a° pr: q3 diuinitate ds: prnitate pr. sic alio filius: a° deus. τ ita pō generādi. q̃ essentia ē cu3 intellectu ē ei vt sit fili⁹ seu generet. Scdo sic vnūquodq3 sic in alio d3 eē. vt sibi congruit. vñ alio mō eiusdē rei capit visus cognitionē τ imaginatio τ itellectus cū igr pō generādi conueniat pri vt gñet. τ filio vt gñetur: sic est ponenda in eis. Et si obijciatur q nō est simile. q3 aliā eiusdem rei h3 spēm visus. aliā imaginatio. aliā vo intellectus: eadem vo pō est generādi in pre que in filio. Dico q tollatur qd est imperfectiōis: τ sumat qd est pfectōis τ hēbit simile. Impfectionis ē q sit varietas pfectiōis q sit similitudo capiat similitudo sine varietate: τ v3 argu^m. ¶ Tertio ar auctē Aug. 15. de tri. c. h. in illa trinitate qs audeat

dicere patrē nec se:nec filiū:nec spūsctm̄ in/
tellig̃ nisi per filiū. per se aūt meminisse ⁊c.
Innuit in tex. illo aug. ꝙ q̄libet triū ꝑsonarū
h̕z memoriā intelligentiā voluntatē. sed me/
moria est p̄ri vt generet prin^m: p̕z ex supiori/
bus distinctionib⁹: igr̄ est in filio: ⁊ nō nisi vt
gignat. g° ⁊c. Et si obijciat ꝙ memoria sit fe/
cunda in p̄re in filio aūt nō sit fecūda: igr̄ nō
est in filio memoratio. dico ꝙ solū d̕r eē fecū
da in p̄re: q̕z intelligit nō h̄re prolez. In filio
vero ē memoria absolute nō vt cū ista fecun/
ditate: q̕z p̄r intelligit h̄re terminū adeq̄tū. ⁊
hoc de scd̄o articulo. ¶ Quātū ad tertiū ar/
ticulū sunt tres difficl̕tates iux̄ tres ꝯcl̕ones
Prima difficultas. q̄d ꝓprie ē ista pō gn̄an/
di loquēdo fundamental̕r. dic̄ sanc. Tho. ꝙ
eēntia diuīa. et rō sua ē: q̕z illud est q̄ ⁊ in quo
generās assil̕at sibi genitū. sed h̕mōi ē eēntia
diuīa: q̕z sūt p̄r ⁊ fili⁹ in diuinitate sil̕es. S̕z cū
reuerētia tāti doctoris hoc neq̄t stare: maxīe
si ponat eēntiā diuīā totale p̄ncipiū quo: sicut
innuit rō sua: q̕z tūc ꝓducta. s. fili⁹ ⁊ spūsctūs
eadē eēnt ꝑsona cū ꝓducta solū ex origine ⁊
p̄ncipijs quo distinguāt. Et si dicat ꝙ distin/
guerēt: q̕z fili⁹ ab vno: spūsctūs a duob⁹: hoc
nō variat modū ꝓductiōis. eod̄. n. mō visum
īmutat albedo i vno pariete ⁊ i duob⁹ si eēt.
iō cū doctore subtili dico. ꝙ pō generādi i pa
tre est memoria fecūda intellect⁹. s. cū eēntia
diuīa. Scd̄a difficl̕tas ē: q̕z cū ꝓductōes diuīe
alteri⁹ sint rōnis. s. ꝑ modū nāe ⁊ volūtatis:
videret ēt ꝙ ꝓducta eēnt alteri⁹ rōnis: ⁊ per
ꝯn̄s ꝙ gn̄atio eēt equoca in diuinis. d̕r ꝙ nō
op̕z ꝓducta tm̄ distingui ꝗtū ꝓductiōes di/
stinguūt. ipse ꝓductiōes. n. solū dicūt rl̕ones:
ꝓducta v̕o cū rl̕onib⁹ ipis includūt eēntiam
diuinā rōe cui⁹ vniuocant nō sic ꝓductōes: iō
nō ē sil̕e. 3^a dif. est: cū potētia gn̄andi sit ꝓp̄e
ad gn̄are actiue. ⁊ in filio non gn̄et. vr̄ ꝙ fru/
stra ponat i filio. R̄n̄° ꝙ pō generādi ad tria
est. s. ad eē simpl̕r. ⁊ sic ē in trib⁹ ꝑsonis. vl̕ ad
gn̄ari passiue: ⁊ sic ē in filio. ad gn̄are actiue
⁊ sic ē in solo p̄re. ⁊ sic p̕z solutio. Ex q̄bus ad
totā p̕z ꝯcl̕onez: ꝙ vic̕z vnica pō generādi in
p̄re ⁊ ei⁹ vnigenito verissime affirmat. vt pa/
tuit in q̄ōe. ¶ Et tūc ad rōnes in oppo^m. Ad
p̄mā dico ꝙ qn̄ passiuū vel quasi passiuū mul
tiplicat idētitate numerali: cū actiuo vel q̄si
actio: tunc h̕z veritatē. sicut p̕z ex p̄ho. ij. phi
cor. ⁊. v. methaphi. ꝙ ꝓducētis ⁊ forme qua
ꝓducit ē eadē rl̕o ad ꝓductū. sed qn̄ sunt idē
sicut i ꝓposito: tūc nō op̕z. sufficit. n. ꝓducēs
tūc ⁊ ꝓductū distingui realiter: sicut si calor
multiplicaret se idētitate nūerali n̄ eēt distin

ctio in eēntia caloris s̕z in indiuiduis. sic i ꝓ/
posito. ¶ Ad scd̄m negat an̄s. ⁊ ad ꝓbatōez
dico ꝙ ē fallacia ꝯsequētis ex destructiōe ꝓ/
positōis. ex defectu vni⁹ veritat̄: cū duas vel
tres h̄eat cās veritat̄. Ad hoc. n. vt patuit ꝙ
potētia generandi sit in aliq̄ ꝑsona sufficit ꝙ
vel det eē simpl̕r sicut in spūsctō. vel generat
sicut in p̄re. vel generari sicut in filio: iō l̕z nō
h̄eat potentiā generandi s̕m effectū in filio:
h̕z tn̄ primū ⁊ tertiū. ¶ Ad tertiū dico: ꝙ tri/
plex ē ordo quo ad ꝯn̄s. ordo tp̄is. ordo ori/
ginis. ⁊ ordo nāe. Primus semꝑ arguit iper
fectionē in ꝓducto. q̕z tp̄is sn̄cessionē: nō sic
de scd̄o ⁊ tertio cuiusmodi ē in diuinis. Et qn̄
d̄r ꝙ potētia p̄cedit actū dico ꝙ sufficit ꝙ p̄/
cedat nā: sicut sol splendorē ab eo ꝓductuz.
vn̄ si sol eternus eēt ab eterno splendorē pro
duxisset. Et hoc de q̄ōe. ¶ Ex distinctiōe v̕o
nr̄a ⁊ textu tres de mēte mgr̄i eliciūtur ꝯcl̕o
nes. ¶ Prima ꝯ°. sub oipotentia nō subijcit
nec elicit gigni° pia. Ista dicit ꝯ⁹ ꝙ gn̄atio
filij d̕i nō cadit sub oipotētia diuina. Et pōit
a prin° distinctōis vsq̕z ad illud ca^m. s̕z vehe
mēter nos mouet ⁊c. ¶ Scd̄a ꝯ°. diuus fili⁹
nūq̄ genuit nec optuit vt sit ali⁹. dic̄ ꝯ°. ꝙ fili
us nō genuit aliū filiū: nec ēt optuit aliuz esse
filiū. Et pōit ab illo ca°. s̕z vehemēter ⁊c. vsq̕z
ad illud. Itē querit a q̄busdam ⁊c. ¶ Tertia
ꝯclu° vna pō est p̄ris gignentis. v̕bi ꝓceden/
tis vt vna vsia dicit ꝯ⁹: ꝙ sicut vna ē sub̄a pa
tris ⁊ filij: ita vna pō generandi q̄ p̄r generat
⁊ v̕bū gignitur. Et ponit h̕ ꝯclu° ab isto loco
itē q̄rit a q̄busdā ⁊c. vsq̕z ad finē distinctōis.

Equitur in textu. Nunc de veritate
siue ꝓprietate: hic signat. viij. distin
ctio h⁹ primi sniaꝝ. In qua postq̄
mgr̄ a. 3. distinctione inclusiue vsq̕z
ad istā ad ꝓbandum sanctissimaz trinitatem
⁊ eiusdem vnitatē cōgruas adducit similitu
dies. Et 2^a soluit emergētes dubitatōes. Nūc
hac in. viij. distin. determinat vnitat̄ ⁊ trinita
tis ꝯditiones. Et diuidit in tres ꝑtes p̄ncipa
les s̕m triplicem diuinaꝝ ꝓprietatū moduz.
Primo. n. ꝓprietates tangūtur essentiales.
Scd̄o ꝯditiōes adducūt nocionales. Tertio
haꝝ ambaꝝ adiungūtur mediales scd̄a inci/
pit. dist. ix. Nūc ad distinctionē ꝑsonaꝝ acce
dam⁹. vsq̕z ad. di. x. t̄tia icipit ad. ix. vsq̕z nūc
prius q̄. Prima ꝑs que p̄n̄tem aspicit distin/
ctionem triphārie diuidit iuxta diuīe nature
tres eēntiales ꝓp̄etates. In p̄ma determiāt
de v̕itatis refulgētia. In scd̄a de incōmutabi
litatis sub̄a. In 3^a de simplicitat̄ eminētia. P̄a
incipit ibi. dei aūt solius eēntia icōmutabilis

dicit̃ ⁊c̃.tertia ibi.eademq́ʒ sola ꝓprie ac ve-
re simplex est.Et ista tertia in tres ptes scindi
tur.In prima oñdit simplicitatis rõnez deo
conuenire ꝓpriĳssime.In scd̃a eandē rõnem
eidē ↄuenire verissime. In t̃tia eandē ei sum
me ↄuenire ꝑfectissime.scd̃a incipit ibi.diligē
ter est notādū.tertia ibi.hui⁹ aũt eẽntie sim-
plicitas.Iterū prima ps in qua oñdit simpli
citatis rõnē ⁊c̃.in tres ptes diuidit̃. In pria
oñdit simplicitatē dei de nã supnaturali. In
scd̃a remouet eādē a creatura spũali. In ter
tia talē ↄcludit simplicitatē.nulli inesse crea
ture deductiõe reali.scd̃a incipit ibi.vt autez
sciaſ qũo simplex sit.⁊c̃.tertia ibi.creat̃a quo
q́ʒ spũalis.Iteꝝ scd̃a ps in qua oñdit̃ ꝙ sim-
plicitas vere inest.diuidit̃ in treſ ptes.In pri
ma oñdit̃ ꝙ in diuinis est varietas nominuz.
In scd̃a nõ esse in deo viz ꝓdicaminũ. In ter
tia ꝓprie de d̃o nõ dici signũ dictaminũ.i. no
mina pñtoꝝ.scd̃a incipit ibi.ꝙ aũt in nã diui
nitatis.tertia ibi.vnde nec ꝓprie dicit̃ suba.
Similiter illa tertia ps in qua oñdit̃ ꝙ sum-
me d̃o inest simplicitas: in tres scindit̃ ptes.
In prima oñdit̃ ꝙ cũ simplicitate non est di
uersitas.In scd̃a ꝙ cum ipsa ꝑsonaꝝ stat plu
ralitas.In tertia concludit triplex ꝓprietas
s.veritas imutabilitas ⁊ simplicitas. secũda
incipit ibi.⁊ cũ tante simplicitatis ac sinceri
tatis si nã ⁊c.tertia ibi. Ecce q̃ta ē ydẽtitas.
Et hec est diui° ꝑsentis distinctõis in gñali.

[C]irca quē querit̃. vtrũ cum summa
simplicitate immẽse maiestatis di
stictio possit stare ex nã rei attribu-
talis.Et arguit̃ ꝙ nõ triplici medio.Primo
sic q̃ʒto aliqd magis elongat̃ a suo opposito
tāto est magis t̃le.ſʒ vbi nª a pte rei est d°.ibi
maxime a ↄpositione que est oppositum sim
plicitatis elongat̃ simplicitas. igr̃ nõ stat cũ
summa simplicitate attributal' distinctione
maior pʒ p ph̃m.iĳ.thopi.Albius.n. est qd̃ ē
nigro impmixtius.sed minor declarat̃:cõpõ
n.tria hʒ.primo ptes ⁊ ptes. scd̃o ꝙ vnũ est
põ.reliquũ act⁹.tertio ꝙ sunt plura: ſʒ vbi in
simplicitate nõ sunt plura ex parte rei:ibi in
nullo ↄuenit simplicitas cũ ↄpositiõe.qñ v̾o
est distinctio admin⁹ↄuenit in pluralitate:qr
in vtroq́ʒ est pluralitas.Scd̃o arguit̃ sic.sum
ma simplicitas secũ nõ patit̃ distinctionē at-
tributoꝝ ex pte rõnis.igr̃ nec ex pte rei.ꝓba-
tur ↄñia p locum a maiori.Si.n.non patit̃ se
cum minorē distinctionē(q̃ est rõnis d̃°,sum
ma simplicitas nõ videt̃ ꝙ maiorē patiat̃ q̃
est ex nã rei.Sʒ añs ꝓbat̃:qr secluso quocũq́ʒ
intellect⁹negotio intellect⁹distinguit nõ nã.
⁊ ita distictio rõnis ꝓcedit distinctionem na
ture ⁊ itellect⁹.intellectus v̾o attributũ po-
nitur in diuinis.Tertio arguit̃ sic. i q̃cũq́ʒ
est denominans ⁊ denoiatũ iũcta sit̃ a parte
rei:ibi est ↄpõ.ſʒ si attributa eẽnt disticta ab
inuicē ⁊ diña essentia a pte rei ita eẽt.igr̃ illuc
eẽt ↄpõ.⁊ ita non summa simplicitas.maior
pʒ:qr.n.albũ denoiat hoiez ⁊ sũt plura ⁊ iun
cta sil'.iõ ibi est compõ.sed minor ꝓbatur. ca
pio enim iusticiā ⁊ diuinam essentiaz: ⁊ dico
diña eẽntia est iusta.ecce ꝙ iusticia eẽntiā de
noiat ⁊ sũt distincta a pte rei per cãm. In
o^m arguit̃ aucte damaſ.li.i.c.iiĳ. si iustum:ſi
bonũ.⁊ si qd aliud dixeris nõ nãʒ dicis dei:
sed q̃ circa nãʒ.igit̃ ista a parte rei distiguũt̃.
In ista.q.pifor̃miter ad ꝓcedētes sũt tres ar
ticuli.Prim⁹triũ terminoꝝ expositiu⁹. scd̃s
triũ ↄclõnũ positiu⁹.terti⁹ triũ difficultatuz
motiu⁹.Quo ad ꝓmũ sẽ treſ termini.prim⁹ē
simplicitas. Simplex dr̃ q̃si sine plica qr ca-
ret ptib⁹.iõ dicit ph̃s ꝙ aut totum ↄgnoscit̃
simplex:aut totũ ignorat̃.simplicitas eniʒ lo
q̃ndo formal'r solũ dic̃ re^m negatiuũ ↄpõnis
lʒ fundamẽtaliter.aliqñ dicat positiõez ſʒ nõ
sp qr bñ dicim⁹negatõeſ simpliceſ.Vñ nõ.ꝙ
ista tria drñt.simplex. simpliciter simplex:⁊
oĩmode simplex:seu sũme simplex. Simplex
n.dr̃ ꝙ vnico actu itelligẽdi appħendi põt.
sic̃ est vna qdditas.vt hõ vel aial. vñ sic acce
ptũ simplex distinguit̃ ↄ cõplexum. Simpl'r
v̾o simplex dr̃ ↄcept⁹ irresolubil' penit⁹ sic̃ sẽ
cõcept⁹entis primarũ ⁊ vltimaꝝ dr̃iaꝝ.vt tā
git nr̃ doctor.dist.iĳ.h⁹.q.ĳ.⁊.iĳ.op. ⁊ ad ta
le oʒ ꝑuenire:qr alias esset ꝓcessus in ifinituz
in ordinat̃ eẽntial'r.Sũme v̾o simplex dr̃ qd̃
in se oi caret ↄpositõe:nec aliĳ est cõponibile.
nec alid̃ cũ eo vni tertio ⁊ in his vltimis dua
bus differẽtĳs differt sũme simplex a simpl'r
simplici.lʒ.n.simpl'r simplex nõ sit ↄpositum
tñ est cõponibile cũ alio ⁊ aliud cũ eo.⁊ hoc
solet dicere aliĳs sub v̾bis magr̃ Nico. bone
ti.Nõ inqt ens cõpositũ cõpositione. Ex his
nota scd̃o ꝙ ista tria se habent ex additione
vni⁹ sup aliud.simplex ↄpositũ ⁊ resolutũ.ex
simplicib⁹ ↄpositio.ex cõpositis v̾o resolubi-
lia:ſʒ nõ semp ſm mentē ph̃oꝝ vñ ſm eos ce
lũ est ↄpositũ:nõ tñ resolubile.Nõ. tertio
ꝙ ista tria drñt : simplicitas.ydẽtitas.⁊ vni-
tas.Vñ vnitas opponit̃ diuisioni. ydẽtitas
distictõi.ſʒ simplicitas ↄpositioni. Sequit̃
scd̃s termin⁹ attributũ. vñ nõ ꝙ attributum
ſm triplicē ei⁹deriuationē dr̃ tripl'r.Vno
modo dicit̃ attributũ quasi aliĳ tributũ:⁊ isto
mõ dicit ph̃s in illa regula.Qñ aliqua sunt

idē quicq̄d attribuit̄ vni ꝛ reliquo. ꝛ isto mō
omnia que sunt idē cū deo sunt attributa ei⁹
qꝛ pn̄t in p̄dicatione ei attribui: dicendo eēn
tia diuina est hic. ¶ Scd̄o dr̄ attributū qua/
si ab alio tributū ꝛ isto mō illa sola sunt at/
tributa que ex creaturis deo tribuūtur ſm vi
am eminentie: vt nos docet diuinus dyonisi
us. Sicut sunt sapia. intellect⁹. bonitas ꝛc̄.
que sunt in nobis ꝛ semota ip̄fectiōe dicim⁹
deus est sapiēs. de⁹ est bonus ꝛc̄. ¶ Tertio dr̄
attributū q̄si ad tria distributū. ꝛ isto mō ap
propriata diuinis p̄sonis dn̄r attributa qꝛ tri
bus distribuunt̄. vt p̄ri potētia. sapia filio. bo
nitas spūiscō. Questio v̄o nr̄a querit de attri
butis scd̄o mō. ¶ Terti⁹ termin⁹ est distictio.
distictio est q̄dā respect⁹ positiu⁹ ydētitati op
positus ꝛ intrinsecus adueniēs ex extremoꝝ
nā. Un̄ noto ꝙ sunt tres ternarij distinctōuz
semp ascēdēdo. prim⁹ ternari⁹ est distinctio
rōnis simpl̄r. distinctio rōnis rōcinātis: ꝛ di/
stinctio ex nā rei. distinctio rōnis simpl̄r est
quasi q̄dā cōe vniuocū distinctiōi ex nā rei.
ꝛ distinctiōi rōnis rōcinātis: qꝛ rō aliqn̄ acci
pit̄ p̄ rōne quidditatiua. aliqn̄ pro actu intel
lectus. distictio v̄o rōnis rōcinātis dr̄ distin/
ctio f̄cā ope intellect⁹: sicut inter abstractū ꝛ
ꝯcretum vt hō ꝛ hūanitas. Distinctio v̄o ex
nā rei est que est quocūq̧ secluso ope intelle
ctus sicut inter subm̄ ꝛ passionē: vt hō ꝛ risi/
bilis. ¶ Scd̄s ternarius est distinctio moda
lis. distinctio formalis. ꝛ distinctio realis. Di
stinctio modalis est modoꝝ ad inuicē vt ifini
tat̄ cū finitate. aut modoꝝ cū q̄dditate vt ifi/
nitatis cū dītate. Distin° formal' est q̄ddi/
tatum ad inuicē sicut inter rōnē iusticie ꝛ mi
sericordie. Distinctio realis est rerū ad inui/
cem sicut in dīnis p̄r distinguit̄ a filio. ¶ Ter
tius ternari⁹ distictōis est distictio eēntialis:
distinctio se tot̄ subiectiue: ꝛ distictio se totis
obiectiue. distinctio eēlis est qn̄ distincta dif
ferūt ꝛ in q̄ditate ꝛ in exn̄tia sic̄ sortes ꝛ pla/
to. Distictio se totis subiectiue est qn̄ vnū ſz
se totū hꝫ locū subiecti. reliquū accn̄tis. Isto°
distiguunt̄ nouē predicamēta a suba. Distin
ctio se totis obiectiue est qn̄ aliqua sunt p̄mo
diuersa. sicut sunt simpl̄r simplicia vt prime
dr̄ie. ꝛ hoc de primo articulo. ¶ Quātū ad
scd̄m articulū sunt tres ꝯcl'ones. Prima cō/
clusio dīne maiestat̄ tanta cōprobat̄ simplici
tas vt ꝯpositionē cūctā abijciat. Ista ꝯ° p̄ba
tur medijs tribus doct. subti. in hac. d. q. 1. ſm
tres ꝯpositiōes. s. ex ptib⁹ eēntialibus. ex pti
bus q̄titatiuis. ꝛ tertio ex suba ꝛ accidēte. p̄
bo igit̄ primo ꝙ nō ꝯponit̄ ex partib⁹ eēntia

libus sicut est mā ꝛ forma. Ar° sic nullū imp
fectū est primū in entib⁹: ſz oē ꝯpositū ex mā
ꝛ forma est iperfectū. igit̄ nullū tl'e est p̄mū ꝛ
ita de⁹ nō est sic ꝯposit⁹. p̄bat̄ maior qꝛ nulla
impfectio est de rōne positiui. ꝛ ita aliq̄d po
sitiuum est sepabile ab impfectiōe. Confirma
tur: qꝛ oē impfectū reducit̄ ad pfectū. minor
pꝫ qꝛ in oī ꝯposito ſm ph'm: vnuꝫ se hꝫ rōne
potētie subiectiue q̄ dicit impfectōeꝫ. Et si di
cat̄ sequestret̄ ista pō ab illa pte: dico ꝙ nō p̄t
sic sequestrari qn̄ ambo ꝯponētia se hēant p
modū ptis: ps vero impfectionē dicit qꝛ limi
tatiōeꝫ. ¶ Scd̄o p̄bo ꝙ nō est ꝯpositus deus
ex ptib⁹ q̄titatiuis. nullū ifinitū hꝫ ptes q̄ti/
tatiuas. primū est infinitū ergo ꝛc̄. maior pꝫ
qꝛ iste ptes q̄titatiue aut hērent magnitudi/
nē infinitā qd̄ negt eē qꝛ nulla est: aut finitaꝫ
ꝛ hoc nō: qꝛ nō pōt v̄t⁹ infinita ifinita exclu/
di magnitudine. minor pꝫ. ansel. i p̄so. d̄t. de⁹
est quo magis excogitari non pōt. Et si dicat̄
ꝙ eēt in magnitudine finita. sicut si poneret̄
aīa infinite v̄tutis in corpe finito qd̄ vr̄ bene
possibile si talis aīa esset creabilis. dico ꝙ hic
nihil ad p̄positū: qꝛ tūc nō esset cōposit⁹ ex ta
li magnitudine. si eēt in tali magnitudine sic̄
aīa nō est ꝯposita ex corpe in quo est. ¶ Ter
tio p̄bat̄ ꝙ nō est ꝯposit⁹ ex suba ꝛ accn̄te pꝫ
primo de accn̄te corpali: qꝛ corpale in spūali
negt eē. de⁹ vero spūs est: nec de spūali. qꝛ oē
accn̄s trāsmutationē arguit. de⁹ est imutabi
lis vt pꝫ ex septimo ꝛ. viij. phisicoꝝ. Aliogn
p̄cederemus in ifinitū in causis ꝛ cātis. Et si
obijciat̄ hūanitas xp̄i est accidēs v̄bo. dico ꝙ
nō capiēdo p̄prie accidens de quo in tertio.
¶ Scd̄a ꝯ° diuina attributa secluso quoq̧ i/
tellect⁹ negocio a se ꝛ diuina distinguūt̄ eē:
Ista ꝯ° p̄bat̄ tripl'r. primo sic. illa distinguūt̄
secluso quoq̧ ope intellectus que realiū sunt
principia p̄ductionū sic est intellect⁹ ꝛ volun
tas: igr̄. maior pꝫ qꝛ nullū ens reale p̄suppōit
ens rōnis. mior v̄o pꝫ. qꝛ itellect⁹ ē p̄ncipiuꝫ
filij ꝛ volūtas pacliti. Et si dicat̄ ꝙ volūtas di
uina ē p̄ncipiū p̄ductiōis spūscti: ꝛ creatōis
creaturarum ꝛ tamē idem principiū. dico ꝙ
non est simile: quia spūsanctus productus:
ꝛ creatura differunt in termino formali non
sic filius ꝛ paraclit⁹. ¶ Scd̄o arguit̄ sic. illa
distinguūtur ex natura rei. quibus ex natura
rei extrema ꝯpetunt ꝯ̄dictionis. sic est de di/
uina essentia ꝛ attributis. igit̄ ꝛc̄. maior pꝫ p
primum principiū de quolibet affirmatio vl'
negatio ꝛc̄. ꝛ minor p̄bat̄. naꝫ ſm diuinū dio
nysium eēntia diuina est radix diuinaruꝫ pfe/
ctionū. attributa v̄o non sunt radix: eēntia di

uina est obm̄ primariū:attributa non. ⁊ sic de
alijs. ¶ Sȝ dubitaṫ qd̉ est primū attributuȝ.
videtur ꝓbabilr̃ ꝙ diuꝰ intellectꝰ. scd̉m voluͣ
tas. tertiū ħitus. ¶ Tertio ꝓbaṫ ꝯ° sic. illa di
stinguuntur ex nã rei in q̄bus extat b̃titudo
dei:sed in intellectiõe diue eẽntie ẽ volitiõe
⁊ diua b̃titudo igitur ⁊c. maior pȝ qꝛ non est
deꝰ btūs ex actibꝰ rõnis. sȝ minor nota ẽ etiã
cū pħo. xi. methaph. qui dicit ꝙ deus est in/
telligẽs ne videaṫ se hr̃e ad modum dormiẽ
tis. ⁊ cõcludit ꝙ in intellectiõe est optimum
eiꝰ. ¶ Sȝ queriṫ an ista attributa sint finita:
aut infinita. dico ꝙ sunt ĩfinita in entitate: sȝ
finita in numero cū in eis sit ordo. ¶ Tertia
ꝯclõ. distin° ex natura rei cū sūma stat simpli
citate dei. ꝓbaṫ tripl̃r. primo qꝛ ꝑsone diuine
sunt distincte real̃r que distinctio ẽ ex nã rei
⁊ tñ stat cuȝ sūma simplicitate. ꝓbaṫ scd̉o qꝛ
r̃lones diuine ⁊ ꝑsonales sunt distincte ex nã
rei. alioqn nõ ꝯstituerẽt distincta ex nã rei ⁊
tñ stãt cū ista simplicitate. Probatur tertio
qꝛ ex nã rei essentia est cõicabil̃: r̃lo aūt incõi
cabilis qd̉ nõ põt eẽ nisi esset distinctio. Ex q
bus ꝯcludiṫ ꝙ nõ est solū in diuis distinctio
inter attributa oꝑe intellectus nr̃i. vt posuit
sanctus Tho. nec oꝑe ĩtellectꝰ diui vt magis
eleuatꝰ posuit Henricꝰ de gãdauo. Alioqui
q̄libȝ intelligens ĩtelligeret falsa cū in re nul
la esset distinctio ⁊ tñ in suo intellectu ipa di
stigueret. Et hoc de scd̉o articl̃o. ¶ Quo ad
tertium articulū sunt tres difficultates iuxta
tres ꝑdictas ꝯclõẽs. Pria ẽ cū in creaturis
ꝯponibiliora sūt ꝑfectiora:vt hõ ꝑfectior est
q̃ aial vnde est ꝙ in diuinis simplicitas ar/
guit ꝑfectõeȝ nõ ꝯpõ. dico ꝙ quelibȝ creatu/
ra hȝ ens limitatū ⁊ in quodã gradu entitatꝭ
creata est:ita ꝙ nulla totã hȝ latitudinẽ entꝭ.
⁊ ita q̊dlibet sibi adueniens inq̃ꝫtū sic ipum
efficit ꝑfectius:vt sit tñ ꝑfectio cū iperfectõe
deꝰ ṽo est imensus:⁊ dr̃ omne ens aut forma
liter:aut eminẽter:aut ṽtual̃r:iõ nihil sibi ꝑt
aduenire vnde ꝑficiaṫ. ¶ Scd̉a diff. est. si at/
tributa diua pñt intelligi nõ eadem semota
quacūq̃ꝫ distinctiõe ex nã rei. dicit doc. vene
rabil̃ franc. de maꝝ. in. viij. di. hꝰ. q. ij. ꝙ sic. ⁊
declarat ꝑ quattuor signa q̊ꝝ solum accipio
iij. dicit sic. capiamꝰ aliqua duo vtputa hũa/
nitatẽ ⁊ eq̄nitatẽ. in primo signo consideraṫ
tm̃ vt ipa sunt:hũanitas est tm̃ humanitas. ⁊
eq̄nitas ẽ tm̃ eq̄nitas. In scd̉o vt sūt nõ eadẽ
In tertio vt sunt distincta. ⁊ ꝓcedit non ydẽ/
titas distinctionẽ sicut magis cõe minus:chi
mera. n. ⁊ hõ nõ sunt idẽ:⁊ tñ nõ distinguun
tur:qꝛ distinctio ꝓsupponit extrema. Sic in
diuinis Saꝑ. ⁊ caritas in primo signo consi/
derantur pure inq̃ꝫtū ipa. in 2° inq̃ꝫtū sunt nõ
eadẽ formal̃r. sed anteq̃ꝫ in tertio signo veni
at distinctio occurrit infinitas q̄ oẽm tollit
distinctionẽ realẽ formalem aūt ꝑmittit. Si
sic dicatur placet. hoc. n. sentire vr̃ doc. nr̃ su
per. 3ª. scoti. dist. ij. q. iiij. vnde ẽm eū de attri
butis diuis melius dr̃ sunt nõ eadẽ q̃ꝫ distin
guunṫ. vtraq̃ꝫ via ẽ bona iõ eligaṫ. ¶ Tertia
difficultas est. q̄ sit prima distinctio in diuis
ex natura rei. dico ꝙ modalis. nam per priꝰ
ꝯparatur essentia diua ad suã infinitatẽ que
est modus eiꝰ:q̃ꝫ ad attributa. attributa eniȝ
pululãt a diuina eẽntia ꝑ infinitatẽ. scd̉a est
formal̃ distinctio attributoꝝ inter se:⁊ cū di/
uina eẽntia. tertia est realis ꝑsonaꝝ ad iuiceȝ
que ambas ꝓsupponit. ⁊ sic pȝ ad. q. ꝙ cū sū
ma simplicitate diuine maiestatis stat attri/
butoꝝ ex nã rei distinctio. Tunc ad argumẽ
ta. Ad primū dico ꝙ opposita pñt ꝯꝑari ad
inuicẽ dupl̃r. vno° ẽm rõnes ꝓprias. aliomõ
ẽm rõnes cões ambobꝰ. ꝯparando ẽȝ rõnes
ꝓprias sic hẽt ṽitatem maior:album. n. q̃ꝫto
magis seꝑaṫ a rõne ꝓpria nigri tanto albius
ẽ. ẽm ṽo rõnes cões nõ oportet: color. n. est
cõis albo ⁊ nigro. nec est albius qd̉ minꝰ ꝑti
cipat rõnẽ coloꝝ imo est minꝰ albū qd̉ minꝰ
ꝑticipat. ⁊ si nõ ꝑticipat iã nõ est albū. sic i ꝓ
posito de illis tribꝰ ꝯditiõibꝰ se hr̃e ꝑ moduȝ
potẽtie ⁊ actꝰ ꝑ mõȝ ꝑtis:⁊ ꝑtis sunt de rõne
ꝯpositiõis ẽm ꝙ ꝯpositio ẽ:iõ repugnãt ꝑfe
cte simplicitati:pl̃alitas ṽo nõ est ꝓpria ꝯpo
sitõi sȝ cõis sibi ⁊ simplicitati:sicut manifeste
pȝ de pluralitate ꝑsonaꝝ:iõ nõ sequiṫ. Ad se/
cundū nego ꝯsequentiã:⁊ ad ꝓbationẽ dico
ꝙ maioritas ⁊ minoritas ħ nihil faciunt. qd̉
n. nõ est ibi illa rõnis distinctio ꝓmaria non
est inq̃ꝫtū minor qꝛ nõ ꝑt ens rõnis esse prici
piū ꝓductiuū ꝓductiõis realis. ¶ Ad tertiū
nego maiorẽ:⁊ dico sicut dixi ꝙ ꝯpositio req
rit tria. ꝑtẽ. ⁊ ꝑtẽ actū ⁊ potẽtiã:⁊ dare actuȝ
⁊ solū tertiū est in diuis ꝑꝑ summã ĩfinitatẽ:
sicut cū dico deꝰ est bonꝰ:deꝰ est sapiẽs. ⁊ sic
de alijs. ⁊ sic pȝ de q̄õne. ¶ Ex ista diffinitio
ne de mẽte mgr̃i more solito eliciuntur tres
breues ꝯcl̃iones. Prima ꝯclusio sic esse deo
adest ꝓprie qd̉ solū pie ferṫ in eo:ꝯcl̃o diċ ꝙ
solꝰ deꝰ ꝓprie ẽ. ⁊ hanc ꝯcl̃oneȝ ducit mgr̃ a
ꝓncipio distinctõis vsq̃ꝫ ad capitulum:illud
dei etiã soliꝰ eẽ. ¶ Scd̉a ꝯcl̃o imutabilis so/
la est nã dei mẽtal̃ sine mixtura. ꝯ° dicit ꝙ so
lus deꝰ purã hȝ imutabilitatẽ. ⁊ hãc deducit
mgr̃ ab illo capl̃o. dei ẽt soliꝰ ⁊c. vsq̃ꝫ ad ca.
illd̉. Eadẽq̃ꝫ sola ꝓpe ⁊c. ¶ Tertia ꝯcl̃o sūma

ſimplicitas in deo creditꝛ: ⁊ vt aſſeritꝛ pura eſt veritas. dicit cõcluſio ꝙ deus eſt vere ⁊ ſum̃e ſimplex: ⁊ deducit hanc cõcluſionẽ magiſter ab illo ca. Eademqꝫ ⁊c. vſqꝫ ⁊c.

Equitꝛ in textu. nũc ad diſtinctionẽ ꝑſonaꝝ accedam⁹. hic ſignatꝛ. ix. diſtinctio hui⁹ ꝑmi: que ſic ꝯtinuatur ad ꝓcedẽtẽ. nã poſtq̃ diſtinctione ꝓcedenti tacte ſunt proprietates eſſentiales In iſta ꝓprietates adducuntꝛ nocõales ſcilicꝫ gñatio ⁊ ſpiratio. Et diuiditꝛ in tres ꝑtes. In ꝑma eni de triũ notionũ pura loq̃tur ꝯfeſſiõe In ſcða de dĩna in ſpãli agit gñatiõe. In t̃tia de ſacri flamĩs ꝓceſſiõe. ſcða icipit ibi. genit⁹ eſt añ a p̃re vſqꝫ ad di. x. nũc v̾o poſt filij eternitatẽ. Iteꝝ ſcða ps in q̃ agit de dĩna gñatõe in tres ꝑtes ſcinditꝛ. In prima. n. de dĩna gñatione ſenſus exprimitꝛ catholicus. In ſcða ſermo eliditꝛ heretic⁹. in tertia text⁹ doctoris pꝫ viridicus. ſcða ibi. ſed ꝯ inq̃t hereticus. tertia ibi h̾ queri põt cũ gñatio filij ⁊c. Rurſus ſecunda ꝑticula ꝑma manente indiuiſa. in qua ſermo eliditꝛ ⁊c. in tres ꝑtes diuiditꝛ. in prima ſe pñtat falſitas. in ſcða plano ſtilo obuiat ꝟitas. in tertia humiliatꝛ nr̃a ſubtilitas. ſcða icipit ibi. q̇ hoc dicit. tertia ibi. ſꝫ q̃ris a me inq̃t Amb. Et ſequitꝛ tertia ꝑticula in q̃ tex. docto. ⁊c. que diuidi hꝫ in tres ꝑtes. in prima doctoris appꝫt ꝯtrouerſiã. in ſcða eoꝝ mirã tangit ꝯcordiã. in tertia dictoꝝ ꝯcluſiuã ponit ſniãꝫ ſcða ps incipit ibi. ſed ne tãti auctores ſibi ꝯdicere ⁊c. tertia ibi: dicam⁹ ergo filiũ natũ de p̃re. ⁊ hec di⁰ pñtis diſtinctõis in generali.

Irca quã q̃ritꝛ vtrũ diuina ſummi v̾bi gigni⁰ duratione maneat et̃na. Et arguitꝛ ꝙ nõ triplici me⁰. primo ſic. nihil qð termĩs clauditꝛ eſt eternũ. ſꝫ gñatio filij dei termĩs clauditꝛ ergo nõ eſt eterna. maioꝛ pꝫ ex q̇d nõis. eternũ enim carẽtiã principij ⁊ finis ſignificat. ſed minoꝛ ꝓbatꝛ. in gñatione nãqꝫ filij dei terminus a q̊ eſt p̃r. termin⁹ ad quẽ eſt fili⁹: a p̃re eni originatꝛ in filiũ v̾o terminatꝛ. ¶ Scðo arguitꝛ ſic. nullũ qð eſt ſemꝑ in fieri eſt eternũ. ſed gñatio filij dei ſemꝑ eſt in fieri: ergo nõ eſt et̃na. maioꝛ pꝫ. et̃nitas eni ſicut ⁊ nc̃tãs ſũt ꝯditiones exñtis. vñ ⁊ q̇dditates (ſm ponẽtes eas in poͣ obiectiua: q꞉ nõ hñt actualẽ exñtiã) nec ſunt eterne: nec ſunt nc̃c̃ie. qð v̾o ſemꝑ fit nõdũ eſt ſm ariſtotelẽ. i. periarme. minoꝛ ꝓbatur auc̃te Origenis ſuꝑ yſaiã. ⁊ ponitꝛ i textu nr̃o his v̾bis. Splẽdoꝛ eni nõ ſil̾ naſcitꝛ ⁊ deſinit ſꝫ q̊tiẽs ortũ fuerit lumẽ. ex q̊ ſplẽdoꝛ oritꝛ totiẽs oritꝛ ⁊ ſplendoꝛ claritatꝫ. ſic ergo ſaluatoꝛ ſemꝑ naſcitꝛ. hec ille. ¶ Tertio arguitꝛ ſic. ceſſat mot⁹ hito termĩo: q꞉ mot⁹ fit ꝑꝑ locũ ⁊ terminũ. ex q̃rto phicoꝝ. ergo a ſili genito filio ceſſat gñatio. ⁊ ita nõ ẽ et̃na. ꝓbatꝛ pria ꝯ⁰ q꞉ al̾s iſta gñatio eẽt fruſtra. ex q̊ iã genit⁹ eſt fili⁹. ꝓbatꝛ ſcða ꝯͣ. q꞉ nllꝫ et̃nũ hꝫ finẽ. In oppoſitũ eſt Amb. i. ꝺ trini. c. vi. Et ponitꝛ in lr̃a ſi pri⁹ erat de⁹ ⁊ poſtea genuit gñatõis acceſſiõe mutat⁹ eſt. auertat de⁹ hãc amẽtiã: ſemꝑ igitꝛ hñit fiͫ. ¶ In iſta. q. more ſolito ſũt tres articl̃i. Prim⁹ triũ terminoꝝ expoſitiu⁹. Secũd⁹ triũ ꝯcluſionũ poſitiu⁹. Terti⁹ triũ difficultatũ motiu⁹. Quãtũ ad ꝑͫ articlꝫ. ꝑmus t̃min⁹ eſt dĩna. diuinus nanꝗ a deo ꝺꝛ. vñ iſta tria ſe hñt ꝑ ordinẽ. de⁹ diuin⁹ ⁊ diuinit⁹. de⁹ eni ipãꝫ nãꝫ ſignificat dĩnã. dĩn⁹ v̾o id qð ipſã hꝫ. diuinit⁹ v̾o op⁹ fcm̃ a deo. vñ diuin⁹ ꝺꝛ triplicitꝛ. vno⁰ ꝺꝛ dĩn⁹ ille q diuinã eẽntiã i vnitate eẽntiali ⁊ reali hꝫ. Et iſto⁰ dicuntꝛ p̃r ⁊ fili⁹ ⁊ ſpũſanct⁹ ꝑſone dĩne. ¶ Scðo mõ ꝺꝛ diuinũ id qð i q̇dã attributo rñtat ipꝫ deuꝫ. ⁊ iſto mõ ſolet ſepi⁹ mgr̃ alexãder de hal̾. i ſũma dicere dĩnũ triplr̃ dici. imo deus. vno⁰ cũ rñtat dei põm ſic i lege ſcribitꝛ: dijs tuis. i. ꝓlatis nõ detrahes. ¶ Scðo mõ inquãtũ rñtat ſapiãꝫ. iſto⁰ antiq phi tp̃s ſtudẽtiũ triphariе diuiſerũt. in theologos ſiue dĩnos ſicut pindarus. ſcðo in ſapiẽtes ſicut fuerũt ſeptẽ q̊s cõſecrauit apollo. ⁊ tertio in phos inquãtũ rñtat bonitatẽ. ſic̃ ſcribitꝛ in ꝑs. Ego dixi dij eſtis. Tertio ꝺꝛ diuinũ qð ꝑ quãdã abſtractionẽ a ſenſib⁹ ſecluſo ſpãli dei iſluxu. de futuris ꝑſagit. ⁊ iſtud apð marcũ tulliũ. i. li. de dĩnatione ꝺꝛ vaticiͫ. vñ ſm ſocratis dogmata eſt ſecũda ꝑfectio in ꝑſagiẽtib⁹ via nãe futura. prima ſiq̇dẽ fit ꝑ ſompͫ ſcða ꝑ dĩnatiõem. tertia per ꝓphiãꝫ. ſcðs t̃min⁹ eſt ſũmitas. vñ ſũmitas ſꝫ f̃rẽ Joh. ſco. i. iij. di. xiij. q. i. art. i. capitꝛ duplr̃. ⁊ addo tertiũ. ⁊ dico triplr̃. vno⁰ ꝺꝛ ſũmitas negatiue. ⁊ ſic dicit ideꝫ ꝙ nõ excedi ab aliq̊. ⁊ ſic diuinũ v̾bũ eſt ſũmũ. q꞉ a nullo exceditꝛ. ſcðo ꝺꝛ ſũmũ affirmatiue: qð ſcꝫ oĩa excedit. ⁊ iſto⁰ ſi ꝯputetꝛ p̃r aut ſpũſcũs inter oĩa non eſt ſũmũ v̾bũ dei: q꞉ nõ excedit p̃reꝫ nec ſpm̃ ſctũꝫ. Sꝫ ſi itelligantꝛ oĩa. s. diſticta in eẽntia ſic eſt bñ ſũmũ. ⁊ his duob⁹ modis capitꝛ ſummitas formalr̃. ⁊ nõ dicit niſi quẽdã reſpectũ rõnis. aut negatiuũ ſicut primo mõ. aut affirmatiuũ ſicut ſcðo mõ. ꝺꝛ tertio ſũmitas fũdamẽtalr̃. ⁊ ſic dicit quandã nãꝫ infinitã in qua fundatꝛ iſte reſpect⁹. Terti⁹ termin⁹ eſt eternitas. vñ eternitas vt tangit albert⁹ magn⁹ ſuꝑ iiij. phicoꝝ. tractatu vltio: ſeu eternũ ꝺꝛ quaſi ex̾ terminũ. i. ex̾ terios: q꞉. s. caret termĩs. i. pri

cipio ⁊ fine. vñ est illud Ebrardi. Eternuȝ ẟe sine pͥn° ⁊ sine fine. vñ ⁊ Boeti⁹ etnitaté diffiniés in li. de cõsol'. cui satis ꝯcordat ysaac in li. diffinitionũ dicit. Eternitas est iterminabilis vite: sil' tota ⁊ pfecta possessio. vñ ſm doc. egregiũ franc. de maronis. i. q. hui⁹ distictionis. Eternitas nõ est nisi qdã mod⁹ itrinsec⁹ dinorũ quo oia dina eterna dicunt. Vñ noto ꝙ rex solét tres assignari duratiões. scȝ eternitas. euũ. ⁊ tps. Prima etnitas. scda euum. ttia tps. q̃ ſȝ doc. deuotũ. viij. di. hui⁹. i. vij. dubio litterali: sic accipiũtur. Alique. n. res hñt ista tria sil'. scȝ variationé. successioné. durationé. ⁊ hec tpe mésurant qd est passio seu nũerus mot⁹ ſm phm. iiij. phicorũ. Alij solũ hñt successioné ⁊ durationé: ⁊ nõ hñt variationé. ⁊ he euo mésurant sicut angelici spũs. vnde duratio eorũ aliqñ dr̃ eternitas. sed tñ tũc dȝ large capi. sić illud alpharabij. vel ſm albertum magnũ dauid iudei. in li. de cauſ. oé qd est: aut est ante eternitaté: aut cuȝ eternitate: aut post eternitaté: ibi eternitas capit ꝓ euo Et in illo cantico marie sororis moysi. dñs regnabit in eternũ ⁊ vltra. ibi li eternũ capit ꝓ euo. vt inuit Ansel. nisi dicat ſm hebraicã veritateȝ. dñs regnabit in seculũ nõ in eternũ ⁊ vltra: de hoc nihil ad pñs. 3ª res solũ hȝ durationé nõ variationé: nõ successioné: ⁊ ista eternitate mésurat: sić dina est maiestas dañ. vij. ptãs ei⁹ ptãs eterna que nõ corrũpet. De his trib⁹ mensuris Jn de ꝯsol'. li. iij. metro. x. dicitur. O qui ppetua munduȝ rõne gubernas: Terrarũ celiqȝ sator: q tẽpus ab euo. Ire nubes stabilisqȝ manens das cũcta moueri: ecce prima scȝ eternitas. mũdũ rõne gubernãs celoꝝ celiqȝ sator: qui tempus. ecce tertia. ab euo: ecce scda. ⁊ hoc de pͥmo articl'o. ¶ Quã tñ ad scdȝ articulũ sũt tres ꝯcl'ones. Prima est Mentali fecũditate ab eterno in speculo sue lucis: pr̃ ṽbũ genuit equale. ꝓbat ꝯ° me° doct. subti. vñ pri° suppono ꝙ gñõ hȝ seu dič duo. i creatis scȝ mutatióeȝ ⁊ ꝓductioné. mutatio ṽo est qa in creaturis per gñatióem fit exit⁹ de nõ eẽ ad esse: ⁊ ista ꝯditio qꝛ est ipfectióis ad dina nõ transfertur. Productio ṽo solũ dicit ꝙ sit quasi exitus ad esse. vnde etiã iste rões in creaturis distiguunt. lux enim a sole dũ gignit ꝓprie nõ mutat licet ꝓducat: qa mot⁹ ois est in tpe. ipa ṽo subito gignitur. Hoc habito ꝓbat ꝯclusio sic. Omne producens per naturaȝ a se sine trãsmutatióe ⁊ sine depeñ. nccio hȝ ꝓductũ sibi coeuũ. ⁊ cõsubale, sed pr̃ in dinis est hmõi. ergo ⁊c. maior pȝ: qd eni ꝓducés nõ habeat ꝓductũ sibi coeuũ

ꝓuenit ex vna triũ ꝯditionũ quarũ opposite posite sũt in maiori. aut pͥmo qꝛ. s. ꝓducit cõtingent p modũ volũtatis: sicut est in ꝓductione creaturaꝝ: que ꝗ̃uis ꝓducant a ꝓducéte eterno: nõ tñ oȝ ꝙ sint eterne qa ꝯtingent ꝓducunt. Scda cã q̃re ꝓductũ nõ est eternum cũ ꝓducéte est: qa agés agit cũ trãsmutatóe sicut est in gñatióe nãli creata. Dato eniȝ ꝙ adã a deo ab eterno fuisset ꝓduct⁹ tñ fili⁹ suª ab eo genit⁹ nõ fuisset sibi coeu⁹ qꝛ in gñatóe hoiuȝ requirit trãsmutatio mãe inventre mulieris que fit in tpe. Tertia cã quare ꝓductuȝ nõ est coeuuȝ ꝓducéti est: qꝛ ꝓducés nõ hȝ a se ꝙ ꝓducat: sed dependet a priori. Patuit clare in fornace ignis. Ignis licet sit cã nãlis tñ nõ cõburebat tres pueros. qa deus a quo ignis depédet ⁊ inesse ⁊ agẽ suã suspenderat actioné. sed minor quo ad singulas declarat ptes. Primo eni pr̃ in ꝓductióe filij nõ se hȝ ꝯtingéter: qa agit via nãe qui est mod⁹ necessitatis. Scdo nõ agit cũ trãsmutatióe: qa ista reqrit ipfectioné ⁊ i ꝓducéte qui reqrit mãȝ ⁊ in ꝓducto pp motũ. impfectio ṽo nulla est in dinis. Tertio a nullo in agédo dependet: qa est pͥncipiũ primũ agés. sed ꝙ ꝓductũ tale sit sibi eq̃le. ꝓbat aucte fr̃is Joh. d pechaª *in offõ trinitatis.* Eterne métis ocl'o: dũ pr̃ in se flectit in lucis sue speculo: imago par exprimit. Sȝ ꝯ roneȝ istã efficacé obijcit magister frãc. de maro. di. hac. q. i. arti°. ij. in prin°. ⁊ pͥmo diuidit tria q̃ reqrũtur ad hoc ꝙ ꝓducés habeat ꝓductũ coeuũ. ⁊ de q̃libȝ facit vnã rationé: q̃si inueret ꝙ doctor noster vellet ꝙ q̃libet ꝯditio ꝯcluderet coeuitaté qd nõ dicit. imo o^m. pͥmo igr̃ dicit. Aliq iqt dicũt gñationé eternã: qꝛ pr̃ ꝓducit mõ nãli: ⁊ agés nãle hȝ ꝓductũ sibi coeuũ. Scdo dicit scda rõ est: qa agés nullo idigés in actóe sua: si est nccio agés, hȝ ꝓductũ sibi coeuũ. pr̃ est hmõi igit ⁊c. Tertio dicit est tertia rõ. qꝛ agés sine trãsmutatióe hr̃e põt ꝓductũ sibi coeuũ. pr̃ aũt ꝓducit sine trãsmutatóe. addit ét alioꝝ q̃rtã rõné que tñ qꝛ nõ accipit a doctore nr̃o eam nõ tracto. Dicit igr̃ ille pͥdictus magr̃ ꝙ ille tres rõnes ita ꝯcludũt coeuitaté creaturarũ sicut ṽbi dei. de pͥma dicit. qꝛ sicut pr̃ nãliter hȝ vim filij ꝓductiuã: sic vim creatiuã. Cõtra scdaȝ. qa dicit. nõ plus idiget de⁹ in ꝓductione creaturaꝝ alio a se q̃ in ꝓductióe filij. Cõtra tertiaȝ. qa nec ad ex̃: sicut nec ad itra agit de⁹ cuȝ trãsmutatióe. ¶ Cõtra istũ modũ loquédi ar°. tripl'r. primo qꝛ in haruȝ solutione rõnũ errat manifeste quo ad primã: ꝗ̃uis. n. vis ꝓductiua filij sit in pr̃e ⁊ vis creatiua: nã

liter tñ vis filij ꝓductiua nõ ꝑexigit volũtatẽ
vt ꝓducat q̃d preexigit vis creatiua cũ pro-
ducᵒ ad ex̃ ꝑsupponit ꝓductionẽ ad itra. nec
valꝫ quo ad scđaꝫ. q̃uis eni deus nõ idigeat
alio a se: nec in ꝓductiõe ad itra nec ex̃: tñ ex̃
ꝯtingẽter ꝓducit: ⁊ nõ itra: iõ addebat rõ ne
cessario ꝓducẽs. Nec tertio valet quo ad ter
tiã: qa creature repugnat esse ab eterno. de q̃
al's. nõ sic filio dei. ¶ Arguo scđo ꝯ rõnem q̃
ꝓbat istã productionẽ eternã arguit sic. q̃ñ
cũqꝫ aliq̃d suppom agit actõe aliq̃ q̃ est ciꝰ cõ
stitutiua in eẽ suppositali si suppositũ est eter
nũ ⁊ ꝓductio eterna: sic est in diuis. qa pr̃ cõ-
stituit̃ p gñationẽ. ergo ⁊c. Cũ reuerẽtia tãti
doctoꝝ cuiꝰ in ꝯspectu nihil sum. ista rõ petit
ꝑncipiũ. petit. n. ꝙ gñatio ꝯstituat pr̃eꝫ ⁊ de-
beret ꝓbare nec ꝑsuadet ꝓprie: nec fideli: nec
ifideli. Infidelis nẽpe citiꝰ crederet eternum
genitũ gñante: q̃ꝫ vnã r'lonem que ens est ad
aliud: vm suppositũ ꝯstituẽ in ꝑnto subẽ. nec
etiã ꝑsuadet fideli: qa oẽs fideles credũt filiũ
coeternũ pr̃i ⁊ tñ multi dubitãt vtrũ ꝯstituãt
ꝑ absoluta vl' r'liua. vt patebit di. xxvi. huiꝰ ꝑ-
mi. Tertio arguit̃: qꝛ que doctor nr̃ in vna rõ
ne posuit: h̃ i tres ꝑtitus est. iõ nõ seq̃tur si q̃li
bet ꝑ se sigillatiꝫ nõ ꝯcludat ꝙ tres simul nõ
ꝯcludãt: duo eniꝫ trahũt naueꝫ: sed vnus nõ:
⁊ maxie rõ 2a videt̃ ꝯcludẽ sicut pꝫ ꝑtractãti.
Dico tñ ꝙ forsitan ista dicit̃ inq̃sitiue vel oñ-
dẽdo ꝙ q̃libet ꝯditio nõ sufficiebat per se: sꝫ
oẽs sil'. quicq̃d sit: teneamꝰ doct. subtil' effica
cẽ rõnẽ. ¶ Secũda ꝯcl'o: est suppositis ꝓdu
cente ⁊ ꝓducto manẽtibꝰ in diuis necesse est
gñationẽ actiuã ⁊ passiuã remanere. ꝓbatur
ꝯᵒ sic vnico meᵒ. sũme imutabili nulla penitꝰ
accidit mutatio: sed supposita ꝓducẽs ⁊ ꝓ-
ductũ sũt sũme imutabilia. igit̃ nulla penitꝰ
in eis cadit mutaᵒ. si aũt gñatio actiua prius
esset in pr̃e: postea nõ mutaret̃ pr̃ pariformi-
ter si priꝰ filius gñet̃ postea non mutaret̃ filiꝰ
igitur nõ manent supposita diua. s. ne amba-
bus gñationibus. tota ista arguᵒ fundamẽtũ
capit in. vij. ⁊. viij. phisicoꝝ: qꝛ oꝫ deuenir̃ ad
vnũ penitꝰ imutabile: illud voco deũ trinũ in
ꝑsonis. ¶ Tertia ꝯᵒ est. sic semꝑ est filiꝰ geni-
tus ꝙ a pr̃e semꝑ gñat̃. pᵒ ꝓbat̃ ꝙ filiꝰ sit sem
per genitꝰ. auc̃te bti Greg. sup Iob. 2. ponit̃
in lr̃a. dñs iesus in eo ꝙ sapia ⁊ ꝟtus dei est
de pr̃e ante tꝑa natꝰ est. vl' potiꝰ: qꝛ nec cepit
nasci: nec desijt. Dicamꝰ verius semꝑ natꝰ ꝓ
bat̃ scđo ꝙ semꝑ gignat̃ qa fore: vel q̃si fore
est denoiare suppositũ i quo est. ex quo gᵒ ge
neratio est semꝑ in filio ex precedẽti q̃one qꝛ
eterna est, igit̃ ea semper filius gignit̃. Et hoc
de secundo articulo. ¶ Quantũ ad tertiũ ar
ticulũ sunt tres difficultates ſm tres conclu-
siones. ¶ Prima difficultas quomõ potest
intelligi productũ esse coeternuꝫ ꝓducenti.
Rñ. per exẽplũ augu. vi. de trini. c. i. de igne
⁊ splendore. si eniꝫ inq̃t ignis esset eternꝰ ha-
beret splendorẽ sibi coeuum. ⁊ tamẽ certum
est ꝙ splendor cãtus differet essentialiter ab
igne causante. Quid igit̃ mirũ si in eadẽ eẽn
tia possunt esse coeua producẽs ⁊ ꝓductum:
vbi solũ rebus relatiuis extat distinctio. Se-
cunda difficultas que est in creaturis manu-
ducᵒ ad cognoscendũ istã eternitatẽ tam ge
neratoꝝ q̃ꝫ ꝓductoꝝ. Dico ꝙ nulla proprie
tamẽ aliqua est seq̃uẽdo viã beati dionysij: se
gregãdo ea que sunt in ꝑfectiõis. ⁊ tribuẽdo
deo que sunt ꝑfectiõis. Tria enim reperio ge
nerabiliũ gñã. prima sunt que qñ generãtur
sunt: sed subito transeũt. sic est in successiuis.
secũda sunt que qñ gñantur nõ sũt: tñ postq̃ꝫ
genita sunt permanent: sicut permanẽtia sũt
Tertia sunt que qñ generantur sunt ⁊ perma
nẽt: sed tamen accia sunt sicut est verbũ nr̃m
internum constitutũ ex actu intelligẽdi ⁊ di-
ctione passiua. vt patebit in sequentibus. q̃ꝫ-
diu enim manet actus itelligẽdi tãdiu eadẽ
gigᵒne gignit̃. Ad ꝓpom ꝑfectionis est esse
quãdo gignit̃ ⁊ etiã permanere in gignitiõe
reliq̃ sunt iꝑfectiõis ista attribuamꝰ ꝟbo dei.
Unde q̃dãmodo est similitudo in ꝟbo nr̃o.
verum est tamen ꝙ verbuꝫ dei est subã: nr̃m
autem est accidens. verbum dei est eternuꝫ.
nostrum tꝑale ⁊c. ¶ Tertia difficultas est q̃
est magis propria an scilicet filius semper gi
gnit̃. an filius semper est natus. Rñ. dico ꝙ
vtraqꝫ vt patuit est vera: tamen ista semꝑ est
natus magis exprimit eẽ perfectũ filij. dũ. n.
diᵒ semꝑ gignit̃: solũ dico ꝙ capit semꝑ esse.
sed nõ dico an habeat esse perfectum vel im-
perfectum. qñ vero dico semper est natus: in
hoc ꝙ dico natus significo perfectum esse. in
hoc ꝙ dico semper: oñditur illud eẽ semper
per gñationem a pr̃e habere. Et sic patet ad
q. ꝙ diuina summi verbi gignitio duratione
ꝑmaneat eterna. ¶ Et tunc ad argumenta.
Ad primũ dico ad maiorẽ ꝙ terminꝰ tripli
citer quo ad pñs capit̃. vnoᵒ pro principio
duratiõis: sicut dicimus deũ principio crea-
ture ⁊ terminũ nostruꝫ a quo venimus ⁊ ad
quẽ vadimus. Scđoᵒ ꝓ principio magnitu-
dinis. sicut dꝛ ꝙ in linea sunt termini claudẽ
tes lineam. Et his duobus modis habet ve-
ritatem maior. Tertioᵒ dr̃ terminus pro ori
ginali ꝑncipio vl' termino ꝓductõis. ⁊ h̃ mõ

non repugnat eternitati. ⁊ sic capitur in pro-
posito. nec est ibi ꝓprie clausio imo imēsitas
¶ Ad scđm primo dico ꝙ loquendo ꝓprie
de termino fctōis. geᵒ diuina non sit: tñ vtendo
ampliatiue termis. dico ꝙ maior hʒ veritatē
in ꝑmanentibus cātis: nō in deo. ad queʒ vt
patuit dñt reduci ea que sunt ꝑfectionis. ⁊ re-
linqui ea que sunt imꝑfectionis. ¶ Ad terti-
um dico ꝙ argum ꝯcluderet nisi aliud obsta-
ret. s. necessitas diuinoꝝ oium. ⁊ ꝯstitutio filij ꝑ
ipsam generationē: ⁊ ita si nō esset: nō esset fi-
lius. ex quo relinquitur eā esse eternaʒ. Et sic
pʒ ad. q. ¶ Ex ista distictiōe sicut ex ꝓceden-
tibus tres capiūtur ꝯclones de mente mgri.
Quaꝝ prima est. filius genitꝰ in eternitate ē
simul funditus cū generāte. Concluᵒ dicit ꝙ
pr̄ ⁊ filius sunt coeterni. Et deducit istā ꝯclu-
sionē mgr̄ a principio distinctiōis vsqʒ ad. c.
illud. Si queris a me inquit ⁊c. ¶ Secunda
ꝯcluᵒ inattingibilis nr̄o ingenio ē hec gigni-
tio vbi mirabilis. ꝯcluᵒ dicit ꝙ nos nō possu-
mus comꝓhendere generationeʒ filij dei. Et
istā deducit ab illo loco. si q̄ris a me ⁊c. vsqʒ
ad illud. c. hic queri pōt ⁊c. ¶ Tertia cōcluᵒ.
semper gignit̄ dei filius. nec simpliciter sum-
mus radius. dicit ꝯᵒ ꝙ filius dei ē sꝑ genitus
⁊ semper gignitur. ⁊ hanc deducit mgr̄ ab il-
lo cap. hic q̄ri ꝑt. vsqʒ ad finē distinctionis.

Egtur in textu. Nūc post filij eter-
nitatē Hic signat̄. x. distin. huiꝰ pri-
mi que ita ꝯtinuatur ad ꝓcedentē.
Nā postq̄ʒ in ꝓcedenti distinctiōe.
egit mgr̄ de filij dei generatiōe. in ista agit đ
sacri flamis spiratiōe. Et diuidit̄ in tres ꝑtes.
In prima. n. ꝑte ad ꝓcedēs fit ꝯtinuatio mō
mgr̄ali. In scđa de ꝓcessione spūs agit eter-
nali. In 3ª de eius missione tractat tꝑali scđa
incipit ibi. spūssctūs amor ē. 3ª incipit distin.
xiiij. ibi. ꝓterea diligēter annotandū ē. Scđa
iteꝝ ꝑs in qua agit de ꝓcessiōe eternali. spūs
diuiditur in tres ꝑtes. ꝓmo. n. agit de spū ꝓ-
cedente. in 2ª de ꝑsona ipm ꝓducente inqui-
rendo vicʒ an solus pr̄ ipm ꝓducat vel pr̄ ⁊
filius. tertio de disꝑato tractat differēte venā-
do quō differt ꝓcessio a generatione. prima i
ꝓncipio. fa di. xi. Hic dicendū est spm̄sctūm.
tertia dis. xiij. Post h̄ ꝯsiderandū est q̄ʒtuʒ a
talibus. Iteꝝ prima ꝑs in qua agit de spū. s.
ꝓcedente. in tres scindit̄ ꝑtes. In prima oñ-
dit̄ ꝙ sacm flamē exit vt caritas seu dilectio.
In scđa dubitationis ꝑādit̄ veritas ⁊ ē solu-
tio. In 3ª suoꝝ maiorū venit auctoritas: ⁊ pʒ
rō scđa incipit sibi ⁊ iō querendū est vtꝝ deꝰ
pr̄ sit caritas ⁊c. tertia ibi. pluribꝰ. n. exēplis
doceri pōt. ⁊ hec 3ª pars in tres ꝑtes diuidit̄
In prima ex dicto maioꝝ idē nomen cōi ⁊ ꝓ-
prio esse oñdit. In scđa spm̄ āboꝝ dilectiōem
esse per eosdē ꝑādit. In tertia caritatē trium
suppositoꝝ esse cōem ⁊ ꝓpriam flami in fine
intendit. scđa incipit ibi. nūc vo qđ incepimꝰ
3ª ibi. h̄ notandū est: ꝙ sicut spūssctūs. Et hec
est diuisio p̄ntis distinctionis in generali.

Irca q̄ʒ. ⁊c. vtrū spūssanctissimi ꝓn-
cipiū ꝓductiuū volūtas imensa iu-
re affirmet̄. Et arguit̄ ꝙ nō triplici
medio. Prio sic. mōi ꝓncipiādi ar- 1
guūt ꝓncipioꝝ diuersitatē. sʒ ꝯtingenter ⁊ ne-
cessario sunt mōi distincti vl̄ diuersi igr̄ eidē
nō cōpetunt prinᵒ. cū igitur volūtas sit prin-
cipiū ꝓductiuū ꝯtingenter reꝝ creataꝝ. igit̄
nō erit ꝓncipiū. s. s. ꝓductiuuʒ. qui necessario
ꝓducitur. maior pʒ. qr. n. intellectus ꝓducit
per modū nature. volūtas vo per modum li-
bertatis. iō dicūtur distincta ꝓncipia. minor
vo manifesta est de se. ¶ Scđo ar̄ sic. si volū- 2
tas diua esset ꝓncipiū ꝓductiuum. s. s. aut eēt
principiū totale. aut partiale. sed nec sic. nec
sic. igr̄ ⁊c. maior pʒ per locū a diuisione suffi-
cienti. sed minor ꝓbatur. primo ꝙ nō totale.
qr tūc posset de quolibet obiecto ꝓducer̄. s. s.
⁊ sic eēt. s. s. lapiđ celi bouis ⁊ sic de alijs ꝙ ñ
ꝯtingit. nec partiale ꝓbatur. qr cū sit infinita
vr̄ de se sufficere. maxime cū diua essentia iaʒ
hēat in filio terminū adequatū. ¶ Tertio ar- 3
guit̄. nullū cōe patri ⁊ filio añ tertie ꝑsone ꝓ-
ductionē per voluntatē ꝓducit̄. sed spūssctūs
est quoddā cōe pr̄i ⁊ filio añ ꝓductionē ter-
tie ꝑsone. igr̄ nō ꝓducitur per volūtatē. ma-
ior pʒ: qr pr̄ ⁊ filius in ꝓmo signo originis in-
telliguntur añq̄ʒ tertia intelligatur persona:
cuius tertie ꝑsone solū voluntas est ꝓncipiū
qr filius ꝓducitur per intellectū qui ꝓintelli-
getur volūtati. sʒ minor ꝓbatur. nā pr̄ ē spūs
quidditatiue ⁊ filiꝰ ēt ⁊ ambo sunt sancti in
primo signo in quo nō intelligit̄ tertia perso-
na. spūs. n. est quoddā cōe vniuocū rebꝰ spūa-
libus. In opp̄. est augꝰ. v. de tri. c. xvij. Spūs
sctūs ꝓcedit a pr̄e ⁊ filio non quō natus sed
quō datus. Exire aūt per modū dōi est volū-
tatis. In ista. q. solito more sunt tres articuli
¶ Primus triū terminoꝝ expositiuꝰ. Scđs
triū ꝯclusionū positiuus. Tertiꝰ triū difficul-
tatum motiuus. ¶ Quo ad primū artim. pri-
mus terminus est spūs. spūs triplr̄ diriuatur
⁊ ſm hoc dr̄ tripliciter. vno mō dicitur spūs
a spirare. qđ est idē ꝙ tortuositas. ⁊ ſm h̄ vē-
ti dicuntur spūs qui tortuose mūdū circuiūt.
in ꝑs. ignis grādo nix gla. spūs tempestatis.

Isto mō in mundo sunt tres quaternarij spi-
rituuz.i.xij.venti.ꝛ in hoie isto mō triplex est
spūs ꝭꝫ metha.vitalis.nālis.ꝛ aialis. vitalis
quippe hꝫ sedē in corde.nālis in epate.aialis
in capite.vñ ꝯstabeu luce spm̄ talem in li° de
drñ^a spūs ꝛ aie diffiniens dicit.Spūs ē quod
dā subtile corpus ꝙ in hūano orit corpore ex
corde ꝛ fertur in assuricnet.i.in venis pulsus
ad viuificandū corpus ꝛ opatur vitā in anhe
litū ꝛ pulsum.Scdo deriuat spūs a spūalita-
te.ꝛ sic opponit corpori.vñ isto mō dicuntur
angeli spūs.vñ isto° tam pr̄ ꝙ̃ fili⁹ sunt spūs.
appropriatur tñ in nobis portiōi supiori ꝭm
Aug.in li.de drīa spūs ꝛ anime. Vñ i nobis
ista tria se hñt per ordinē.aia.spūs.ꝛ rō.licet
idē sint in essentia.Anima.n.dr̄ inꝙ̃tū corp⁹
aiat ꝛ informat.Spūs inꝙ̃tum.s. in superna
tendit.Vñ in cantico matris dei dr̄.Magni
ficat aia mea dñm ꝛ exulta.spūs ꝛc̄. Sed rō
dicit qua ex spū in aiam descēdimus. Tertio
dicitur spūs a spirare.ꝛ hoc pōt esse triplicit.
vel aspirare a se actiue.ꝛ sic soli ꝯuenit patri.
vel a spirari ab alio ꝛ sic ꝯuenit filio. Quis ve
rius dicātur isto° pr̄ ꝛ fili⁹ spirātes aut spira-
tor ꝙ̃ spūs.3°modo dr̄ a spirari passiue.ꝛ sic
dicit de tertia psona solū.qꝛ illa sola spirat.ꝛ
sic capit in ꝓposito.Secūdus termin⁹ ē san-
ctissim⁹ a sctūs.ta.tum.seu sanctitate.vñ san-
ctitas ꝭm androicum senē peripateticū qōli
bet est in his q̄ sunt ad deū quibus meliores
efficimur.Sanctitas quippe vt innuit in suo
tractatu virtutū doctor frāciscus de maronis
exponēs illud sap.dictū. Cū religioso tracta
de sctitate.Sanctitas apud theologos idem
est qō virt⁹ heroyca apō phos. ¶ Not.scdo
ꝙ sanctū dr̄ tripl̄r.vno° post nō sanctuz sctūz
esse sicut sunt a pctō ad gratiā veniētes.scdo
mō in sanctitate cōfirmati.Isto mō dicimus
beatos sctōs nō viatores.Tertio° dr̄ sanctuz
qō sctūm palā manifestatur sic dicebat xp̄us
ego sanctifico meipm.Tertio noto ꝙ ista tria
que appropriantur in textu nr̄o sctō spūi.vni
tas sctitas ꝛ caritas differūt.nā dr̄ de spūsctō
vnitas inꝙ̃tum est nexus amoris pr̄is ꝛ filij.
Sanctitas vō inꝙ̃tū amor ille est castus nō
libidinosus. Sꝫ caritas inꝙ̃tū inestimabilit
hꝫ caꝛ amatū.ꝛ dicit sctitas seu sctm̄; q̄si san-
guine tinctū:qꝛ in lege cūcta sanguine sctifi-
cabātur vel q̄si sine terra:qꝛ ex̄ terrenoꝝ cupi
ditatē sunt scti.vel tertio a sanctio cis.i.decer
no nis.Inde est ꝙ apud legistas impatoruz
leges dicūtur sctissime ꝛ sacratissime.i.cū di-
scretiōe maxima facte. Terti⁹ termin⁹ est vo
luntas.ꝛ dr̄ tripl̄r.Primo⁹ pro potentia di

stincta ꝯ intellectū.ꝛ isto° dicit Ansel. volun
tas est instrm̄ seipm mouens.Scdo° dicitur
voluntas actus volēdi seu voli⁹.Vñ augu.i.
retractionū.c.iiij.nihil est tā in ptāte volūta-
tis ꝙ̃ ipsa volūtas.i.voli⁹. Tertio° dr̄ volun
tas simul ipa potētia ꝛ act⁹: sic accipit a btō
aug⁹.in.x.de tri.qñ ponit voluntatē tertiam
imagis ptem.dꝫ.n. capi ibi volūtas pro ipsa
potentia cum actu.ꝛ dicit voluntas a volito
tas.qꝛ sicut res q̄si ad aiam veniūt qñ intelli
gūtur:sic aia q̄si ad res volitat qñ diligūtur.
vñ est illud.Aia verius ē vbi amat ꝙ̃ vbi ani
mat.Et hoc de primo arti.¶ Quātū ad scdꝫ
articulū sunt tres ꝯclusiones.pria est sacri fla
minis liberrima ꝓduc° diuine essentie ꝛ imē
se volūtatis sacro pficit.i.dina eēn^a ꝛ volun-
tas sunt principiū ꝓductiuū spūssancti. Ista
ꝯclusio ꝓbat medio doc.subti.vbicūqꝫ ē prin
cipiū ꝓductiuuz:ibi illo principio aliqd pōt
ꝓduci nisi impedimētū adueniat.sꝫ in dinis
est volūtas que est principiū ꝓductiuuz vna
cum diuina eēntia ad intra. igit i° principio
aliqd ad intra ꝓduci pōt.ꝛ si pōt iā ē.Quia
imperpetuis ꝭm phm nō differūt eē ꝛ posse.
maior pꝫ qꝛ implicat ꝙ sit qd principiū ꝓdu
ctiuū ꝛ ꝙ illo nihil possit ꝓduci.Sed minor
pꝫ.qꝛ nō est minoris pfectionis volūtas dina
ꝙ̃ nostra.Cuz ergo nr̄a sit ꝓductiua amoris
seu volitionis.igit ꝛ diuina maxime cū prin-
cipiū ꝓductiuū nullā de se dicat imperfecti-
onē imo perfectionē.Et si dicat ꝙ nr̄a volun
tas ꝓducit accñs.dico ꝙ nō est inꝙ̃tū ꝓdu-
ctiua sed rōne limitatiōis.ꝛ qꝛ volūtas dina
est infinita ipsa nō erit principiū ꝓductiuum
ad intra accidētis sed suppositi per se stātis.
hoc tñ non facit sine dina essentia.nā sicut in
intellectu obiectū ꝛ potētia pariūt noticiam
sic in volūtate volūtas ꝛ obiectum ꝓducūt
amorez.Ex quo pꝫ ꝙ doctor solēnis hēricus
de ganda.nō vere posuit ponēdo ꝙ dina es-
sentia solū regratur in ꝓductione spūssancti:
quasi in quadā assistentia vt.s.eadē assistente
sola dina voluntas spm̄sctm̄ ꝓducat.Patet
ex ꝯclōne:qꝛ diuina essentia ē pricipiū.ꝛ ꝯfir-
matur.qꝛ ista assistētia quā hēricus pōit aut
dicit aliqd:aut nihil.Si nihil dicat per ꝯñs ñ
requirit.Si aliqd quero qd aut solā pñtiali-
tatē ꝛ hoc nō:qꝛ tunc nō esset aliud dicer̄.vo
luntatē diuinā istā requirere assistentiā ꝙ̃ ꝙ
ignis pñte psone cōburat qō nihil est dictuz.
Aut dicit aliquā virtutē q̄si ex se i dinā volū-
tatez.ꝛ illud ego voco cōprincipiū. ¶ Scda
ꝯ⁹.ꝓductio paracliti lꝫ a libero principio ꝓ-
cedat.summa tñ necessitate cōplet. ꝓbatur

ↄclusio. illud est summe necessarium qđ cum summe necēio est idē ēētial'r. sȝ ꝓductio paclitī est hmōi igiꝉ est summe necēia. maior pȝ: qꝛ si nō esset summe necessariū stāte sūme necessario posset destrui. ⁊ per ↄn̄s nō esset ideȝ in eēntia cū eo. Sed minor ꝓbaꝉ. qꝛ oīa q̄ sunt ī diuinis sunt dīna essentia eēntial'r. vt pȝ ī antiq̊ iure. ex̄ de summa tri. ⁊ fi. cath. in. c. dānamꝰ. per totū. Ex q̄ elidiꝉ error macedonij. q posuit spūsctm̄ esse creaturā ⁊ ita ↄtingētē cū oīs creatura sit ↄtingēs. ¶ 3ª ↄcl'o est. lȝ voliꝰ diuine volūtatis quodā naturꝉ signo ꝓductiōȝ sacri ꝓcedat flamis. nō tn̄ ipsius ē principiū. Et ꝓbaꝉ pria ps: qꝛ eēntialia ꝓcedūt notiōalia. Cū igiꝉ volitio sit quoddā essentiale ꝓductio v̓o quoddā notiōale. igꝉ volitio erit añ ꝓductionē in aliquo signo. Et ↄfirmaꝉ qꝛ pꝉ ⁊ filiꝰ in primo signo originis anteꝙ̄ ꝓducatur spūsctūs sunt bti. ⁊ tn̄ volitio est ad beatitudineȝ ꝑtinens. ꝓbatur scđa ps. s. ꝙ volitio nō sit principiū ꝓductiōis spūsēti. Actꝰ imanentes nō sunt principia ꝓductiua. pȝ ex. ix. methaphisice. qꝛ sunt fines ⁊ ī fine ē terminꝰ seu finis ē terminꝰ. Sȝ volitio ē actꝰ imanēs sicut itellectio. Ex quo pȝ ꝙ nō est ponēdus spūsctūs essential'. sicut nec v̓bū essentiale sicͭ posuit mgꝉ durādus. pȝ ex ↄcl'one. Et hoc de 2º articulo. ¶ Quātum ad 3ᵐ articuluȝ sunt tres breues difficultates iuxta tres ↄcl'ones. Prima difficultas, cū dīna eēntia in filio iā ħeat terminū adequatū quō pōt iteꝝ eē principiū ꝓductiuū pacliti. cū videamus ꝙ intellectꝰ diuinꝰ pꝰ ꝓductionē filij nō ꝓducat. dico ꝙ dīna essentia ē illimitata ad ꝓductiōeȝ tā nālem q̄ȝ liberā. iō in ābas pōt. nō sic itellectꝰ diuinꝰ: imo solū ad ꝓductionē nāleȝ: iō nō est sil'. Scđa difficultas est quō ꝓt voluntas dīna principiare necēio spūsctm̄ cū sit libera ⁊ ↄtingēs. hic rn̄det frāc. de maro. ī ista dist. q. i. ⁊ dicit sic. ⁊ loqͣtur de doctore subtil. frater Joh. vꝉ dicere ꝙ lȝ volūtas sit ↄtingēs respectu coꝝ que sunt ad finē. necēio tn̄ respicit finē. Et postmodū istā rn̄sionē relinquēs franc. dicit: ꝙ f'm frēm Jo. volūtas inq̄ȝtum voluntas nec se hȝ necēio circa finē: nec circa ea q̄ sunt ad finē. ⁊ per ↄn̄s rō fratris ioh. nō sufficit. ⁊ iō tertio addit rōnē suā istius necēitatis. qꝛ spirari ⁊ spirare sunt idē realiter cuȝ diuina essentia que ē necessaria. ¶ Cōtra istā franc. ipugnationē. arꝰ prio. dicit frater Joh. ipse. n. est ioh. iste franc. ⁊ pꝉ coꝝ spūalis beatissimꝰ. ⁊ ioh. ⁊ franc. sic. n. dicit doc. deuotꝰ primū qui dē ioh. a matre. sȝ franciscus a pꝉe. Et ꝙ dicit frāciscus ꝙ ioh. dicit huiꝰ necessitatis cām eē. qꝛ volūtas necessario respicit finē: nō plus addendo. dico ꝙ fꝛm̄ sibi īponit. nec dicit hoc: imo dicit hꝰ cām eē infinitateȝ diuine essentie ⁊ dīne voluntatis. ⁊ ꝙ diuina volūtas infinita nō inq̄ꝛtū volūtas sicut obijcit franc. necessario diuinā ↄtemplaꝉ essentiā videaꝉ super hoc scđs articulus q̄ōnis huius distinctōis in doctore subti. videanꝉ ⁊ reportata parisius. ¶ Scđo arᵒ ↄ rōnē eiꝰ. Quero. n. ab eo vn̄ est ꝙ spirari ⁊ spirare sunt idē cū essentia diuina: opȝ ꝙ veniat ad principiū necessario ꝓductiuū. ⁊ ita nō ē in prima cā quā ponit frater franc. sȝ illa fratris Jo. s. volūtas infinita ⁊ essentia ifinita. ¶ Tertio dico cum fratre ioh. ꝙ volūtas nec necessario se hȝ circa finē nec circa ea q̄ sunt ad finē inq̄ꝛtū voluntas. ⁊ sic locutꝰ ē dis. i. hꝰ primi. q. iiij. ar. i. ↄ Henricū. iō querēda est ⁊ inuestigāda huius necēitatis rō: ex volūtate ifinita ⁊ obiecto infinito. vt dicit frater Joh. ⁊ nō vt dicit fraꝉ Frā. ¶ Tertia difficultas. q̄re sicut in nobis amor ꝓducitur loquēdo ꝓprie seu spiraꝉ. nō est sic in dīnis. imo in dīnis spūsctūs ↄstituiꝉ ex diuina essentia ⁊ spiratione passiua. Rn̄º. ꝙ in nobis amor seu volitio ē quoddā accn̄s ⁊ qꝛ de cōi subiectū ē cā accn̄tis. maxīe in itellectu ⁊ volūtate. iō totū accn̄s dꝉ ꝓductū: nō sic in dīnis qꝛ spūsctūs ē subāꝛ: iō ꝓductio cadit sup̄ primū terminū. ⁊ qꝛ primꝰ terminꝰ ē essentia. iō spūsctūs ↄstituiꝉ ex eēnª ⁊ passiua spiratiōe ⁊ nō ex amore seu actu dilectionis. Et sic pȝ ad. q. s. ꝙ spūsanctissimi principium ꝓductiuū voluntas imensa iure affirmaꝉ. Et tn̄c ad argumēta. ¶ Ad ꝑmuȝ dico ꝙ modi ꝓprie oppositi arguūt diuersitatē ꝑncipioꝝ. sicut daꝉ exēplū ī argumēto de mō ꝓductōis nature ⁊ libertaꝉ. Sȝ nō illi q nō sunt sic ꝓp̄e oppositi. cuiusmodi ē necessitas ⁊ ↄtingētia. qꝛ alioº poniꝉ ī dīnis ↄtingētia. alioº necēitas. necēitas. n. pōiꝉ formal'r: sȝ ↄtingētia virtual'r inq̄ȝtū cāt. opposita v̓o debēt capi codēꝰ sic vt n̄ sit oppō. si dicaꝉ. guilelmus ē albꝰ ī actu ⁊ niger ī pō ⁊ huiusmodi nō arguūt diuersa prinª. ¶ Ad 2ᵐ. ego nego miorē ⁊ dico ꝙ ē q̄si ꝑtiale. ⁊ cū ꝓbaꝉ ꝙ sufficit qꝛ ē infinita. dico ꝙ n̄ seqꝉ: qꝛ istā ifinitatē hȝ ab eēntia dīna q̄ ē radix: iō ipa ↄcurrit. ⁊ cū dꝉ ꝙ ipa hȝ terminū adeq̄tū. dico ꝙ veꝝ ē ī ꝓductōe nāli: sȝ nō libera: cuiusmōi ē ꝓductio spūsēti. ¶ Ad 3ᵐ pȝ rn̄º ex ꝑmo arti. spūs. n. dꝉ: aut a spūalitate. ⁊ sic est cōe tribꝰ sicut obijcit arguᵐ. aut a spiratōe passiua: ⁊ sic ē ꝓpriū spūsēti. ¶ Ex ista distinctiōe sicut ex ꝑcedētibꝰ more solito tres eliciūꝉ ↄcl'ones. pria ē. dꝉ caritas siue di

lectio sũma volitio.i.spũssctũs vt ꝑfert ỽitas Conclo dicit. ꝙ spũssctũs ẽ caritas ꝛ dilectio Et ponit a ꝑncipio distinctõis vsqꝫ ad illð.c. Nũc ỽo incepim⁹ oñdere ꝛc̃.Scða ꝯ°dr vnitas p̃ris ꝛ filij.dilecta sanctitas apex diui.dic̃ ꝯclo ꝙ apex diui.i.spũssc̃ũs i q̃ ẽ volũtas q̃ ẽ ꝑncipiũ creaturaꝝ rõe q̃rũ dr ðs actu dñs ẽ vnitas ꝛ sanctitas p̃ris ꝛ filij. ꝛ ponit ab illo loco. nũc ỽo ꝛc̃.vsqꝫ ad illð.c. Hic nõdũ ẽ. ꝙ sicut spũssctũs ꝛc̃. Tertia ꝯclo. h̃ nomen caritas ꝛ appropriat ꝛ cõicat:sicut ꝛ bõitas. dicit ꝯclo ꝙ sic̃ hoc nom̃ bõitas aliq̃n appropriat spũsctõ. aliq̃n dr de trib⁹ ꝑsonis.sic et hoc nomen caritas ꝛ ponit ab illo loco. Hic notandum ꝛc̃.vsqꝫ ad finem.

Egit in textu.Hic dicẽdũ ẽ spũsc̃m ꝛc̃.Hic signat.xi.dis. h⁹ primi q̃ sic ꝯtinuat ad p̃cedẽtes.Nã postq̃ in p̃cedẽti distinctiõe mgr̃ egit ð spũsctõ ꝑcedẽte.h̃ de ꝑsona agit ip̃m ꝑducẽte.ꝛ i tres scindit ꝑticulas.In p̃ña oñdit ꝙ spũsc̃m ꝑducũt p̃r ꝛ genit⁹.In scða oñdit ꝙ huic obuiat grecia penit⁹.In 3ª oñdit ꝙ exit ab eis fundi t⁹ vt vnũ.Sa icipit ibi.greci tñ dicũt ꝛc̃.3ª ibi dis.xij. Iteꝝ q̃rit cũ spũssc̃us ꝑcedat a p̃re ꝛ filio.Iteꝝ p̃ia ꝑte idiuisa ꝑmanẽte.2ª ps in q̃ oñdit mgr̃ ꝙ i ꝑductõe spũsscti veritati obuiat grecia penit⁹ i tres ꝑtes diuidit.In prima oñdit obiectionẽ scismatice ꝑuitat.In sa annectit solutionẽ theologice claritat.In 3ª cõcludit fidei ꝓfessionẽ ex doctrina facultat.Sa icipit ibi.nos ãt illa ꝛc̃.3ª ibi.sciẽdũ tñ ꝙ greci etcetera.Et hec est diuisio presentis distinctionis in generali.

Circa quã q̃rit.vtꝝ spũsanctissimus si a p̃re ꝑcedẽt solo a ꝑsona ỽbi dei ex nã rei eẽt distict⁹.Et arr ꝙ nõ triplici medio.Prio sic. nullũ nõ ens ab ente distinguit. ſꝫ si spũssctũs a filio ñ ꝑcederet:spũssc̃us nõ eẽt.igit tũc a ꝑsona ỽbi dei nõ distingueret.maioꝛ pꝫ:qꝛ distinctio cũ sit rlo extrema suppõit:nõ ẽtis.n.ad ens nlla ẽ distinctio.lꝫ bñ nõ idẽtitas.ſꝫ minoꝛ ꝓbat. qñ aliqd ita ẽ ab alio qð sine eo eẽ neqt ẽ impossibile cũ eẽ reliq̃ nõ ꝑducẽte. sic ẽ de spũ scõ respectu filij:qꝛ i q̃dã signo ꝑintelligit voluntas cõicata filio añq̃ ꝑducat spũssctũs.ꝛ illa volũtas i eo ẽ ꝑncipiũ ꝑductiuũ.Scðo arº sic.nulla ꝑsona diña ꝑt nisi vna ꝑductiõe ꝑduci.igit nulla ꝑsona diña ꝑt nisi vna ꝑductiõe ꝑducere ꝛ ita si solus p̃r ꝑducẽt ẽt ꝛ filiũ ꝛ spũssc̃m ãbos vna ꝑducẽt ꝑductiõe.et cũ vna ꝑductõe vnũ solũ ꝯstituat suppoᵐseu vna ꝑsona.tẽ fili⁹ ꝛ spũssctũs vna sola eẽnt ꝑsona.ꝛ p ꝯñs in ꝑsona nõ distinguerẽt.añs ꝓbat.qꝛ si nõ:tũc aliq̃ ꝑductiõe acciperet esse: q̃ nõ existente adhuc hẽret esse qð ẽ ĩpossibile. sed ꝓbatur ꝯª.qꝛ tali nõ se vr̃ hẽre ꝑsona ꝑducta a producẽ:sicut ꝑducens ad ꝑducere. Tertio arguitur sic.ita se videt hẽre spũssctũs ad filiũ sicut fili⁹ ad patrẽ.sed si p̃r non ꝑduceret filiũ:filius nõ distingueret a patre ergo filius si nõ ꝑduceret spũsc̃m.spũssctũs nõ distingueret a filio.pꝫ maioꝛ.sicut.n.respectu p̃ris filius dicit scða persona ita respectu filij dr spũssctũs tertia persona.Et sicut p̃r hꝫ intellectũ fecũdũ respectu filij sic fili⁹ volũtatem fecũdaꝫ respectu spũssancti. Sed minoꝛ ꝓbatur.qꝛ si p̃r nõ ꝑduceret filiuꝫ sola remaneret diuinitas cum p̃r ꝯstituatur in eẽ p̃rno diuinitate ꝛ p̃rnitate.in deitate ỽo a filio nõ distinguitur cũ sit cõis.In oᵐ ẽ Greg.nazazenus qui dr theolog⁹:fili⁹ inqt ꝛ spũssc̃us geminus p̃ris radi⁹ vsqꝫ ad nos miserũt claritatẽ suã.Si igit dato ꝙ a solo p̃re ꝑcederẽt vt duo radij.adhuc tñ eẽnt distincti.In ista qõe pariformiter ad p̃cedentes sunt tres articuli declarãdi. Primus est triũ terminoꝝ declaratiu⁹.scðs triũ ꝯclusionũ positiu⁹.terti⁹ triũ difficultatũ motiuus. Quo ad primũ articulũ.prim⁹ termin⁹.ẽ.Si.n. est ꝫ donatũ cãlis ꝯiũctio.ꝛ solet capi triplr.vnoºcapitur pro qꝛ.vt in Cathone.Si ðs ẽ aius nobis vt carmia dicũt ꝛc̃.Si.i.qꝛ. scðo capitur pro nõ.sicut apud aug.v.ð tri.c.vi. Si pater nõ esset innascibilis nihil ꝓhiberet eũ genuisse filium.3º capit vt nõt ꝯditionẽ ꝛ hinc dr ypotetica ꝯditiõalis.sicut ẽ in Joh̃e illð xp̃i. Si qs diligit me ꝓmonẽ meum ꝯuabit.vñ extat qdã grãmaticalis ỽsus. Si qꝛ sicq negat si sigat ꝯditionẽ. Noto vlteri⁹ ꝙ cũ ista cõiunctiõe si põt triplex qõnũ modus exordiri prim⁹ modus ẽ:qñ tã añs q̃ ꝯñs hꝫ veritatẽ q̃rit tñ de cõnexione ancedentis cũ ꝯsequẽte sicut illud Boe.de ꝯsol. Si deus est vñ mala.ꝛ veꝝ est.n.deuꝫ eẽ ꝛ mala eẽ.Sed querit vtꝝ ad deũ eẽ sequit mala eẽ vel nõ eẽ.Scðo qñ aut añs ꝛ ꝯñs hꝫ falsitatẽ:tñ in extrisecis querit de illa ꝯª.vtrũ ad vnũ aliud seq̃tur.sic̃ in ph̃o.iiij.ph̃icoꝝ. q̃rit ph̃s.vtrũ si in spacio aliq̃ eẽt solũ sonus seu coloꝛ vtꝝ illud spaciũ eẽt vacuũ.illa.n.que sunt in spacio: extriseca sunt spacio.Sic.n.est de nr̃a qõe propõ.imaginoꝛ.n.i filio duplicẽ rlonẽ.filiatõeꝫ.s.ꝛ spirationẽ actiuã.ꝛ añq̃ fili⁹ spiret spũsc̃m.in qð signo itelligo filiũ i eẽ suo ꝯstitutũ ex diuina eẽntia ꝛ filiatiõe.ꝛ ita in scðo signo spirationẽ sibi aducit.ꝛ p ꝯñs ð eẽ qdditatio filij ñ eẽ.Lꝫ dñs Petr⁹aureoli dixerit op. ponẽdo filiũ ꝯstitui ex trib⁹.Ex diña eẽtia.filiatõe

⁊ ſpiratiōe actiua. ⁊ hmōi qō eſt admittēda
q̄zuis añs ſit falſū. ſic̄ eſt illa phi ad videndū
vū ꝯſurgat in ſi° pm diſtinctiuū reſpectu ꝑſo/
ne ſpūs ſci. Et pꝫ ꝙ antiq deficiebāt nolētes
ꝑdictā admittē ꝯclōnē. cū añs ſit ipoſſibile ħ
eni nihil ē vt patuit. nō. n. ponit ꝙ ita ſit. Sꝫ
q̄rit ſi ita eēt qd eēt. tertio fit qō de ſi. quādo
in añcedēte vel ꝯñte eſt falſitas quo ad itrin
ſeca. q̄rit tñ de ꝯña an ſeq̄t. ſicut illō Richar
di. iij. de trini. c. vi. Si vna ꝑſona eſſet nihil ꝓ
hiberet eā hr̄e plenitudinē ſapie. ꝑſona enim
ꝑma ꝯſtituit in eſſe ꝑſone ꝑ reſpectū ad ſcðaꝫ
⁊ ita ponit falſitas in eē qdditatiuo. ¶ Seq/
tur ſcðs t'min⁹ ꝓceſſio. Proceſſio. n. dr̄ q̄ſi ꝓ
cul ceſſio. Procul ṽo ceſſio dicit triplr̄. Aut
q̄ztū ad eēntiā. ⁊ iſto° ꝓcedūt creature a deo
in eē reali que differūt ab eo dr̄ia reali eſſen/
tiali. Aut ſcðo q̄ztū ad tp̄s ⁊ locū. ⁊ iſto mō d̄
ꝓceſſiōe loquūtur phi in. iiij. phiſicoꝝ de mo
tu locali ⁊ tp̄e. Tertio° dr̄ ꝓceſſio in eē ꝑſona
li. ⁊ iſto° dicim⁹ filiū ⁊ ſpūmſcūm a pr̄e ꝓcede
re. ⁊ ſic capit in qōne. ¶ Noto vlteri⁹ ꝙ in di
uinis ꝓceſſio capit triplr̄. vno° actiue. ⁊ ſic cō
petit pr̄i ⁊ filio: q ꝓducunt ſpūmſanctū. verū
ē tñ ꝙ veri⁹ dr̄ eoꝝ qlibet ꝓducēs. nā ꝓceſſio
ni in actiua ſignificatiōe nō eſt nomē ipoſitū
ꝓprie. Scðo mō dr̄ ꝓceſſio vt ꝯuenit filio ⁊
ſpūiſcō ita ꝙ qlibet eoꝝ dicat ꝓcedē. ita dic̄
Aug⁹. v. de tri. c. xvij. Spūſſcūs ꝓcedit: non
q̄uo nat⁹ ſꝫ q̄uo dat⁹. innuit ex hoc aliā eſſe ꝓ
ceſſionē m° nāe. Tertio mō dr̄ ꝓceſſio ꝓprie
vt appropriat ſpūiſcō. ſicut gñatio paſſiua fi
lio. Sic loquit athanaſi⁹ in ſuo ſimbolo. Spi
ritus ſcūs a pr̄e ⁊ filio nō fact⁹ nec creat⁹ nec
genitus ſed ꝓcedēs. Añ no. tertio ꝙ triplici
rōne ꝓduc⁹ paſſiua ſpūiſcō attribuit. Prima
ſumit ex i° thopicoꝝ ꝓpriū eni ſꝫ phm ē cōe
nomē ad ſignādū ⁊ diffinitionē ⁊ ꝓpriā paſſi/
onē. Tñ qa diffinitio hꝫ ꝓpriuꝫ nomē quo ſi
gnicet ꝑ ꝓpriū ꝓpria paſſio itelligitur ſic. qꝛ
paſſiua gñatio ꝓprie rep̄ntat filiū qui tamen
ꝓcedit. iō ꝓceſſio ſpūi ſcō appropriat. Scða
rō vt ꝓpria ꝓceſſio ſpāli noīe ſignificet. ſicut
eſt ꝓductio ſpūs ſcti. in nulla. n. creatura fit ꝓ
ductio ꝑ volūtatē i nā eadē ſolū in deo repta
eſt. iō nō dr̄ gignitio ſꝫ ꝓceſſio. Tertia rō ſic̄
pr̄ ꝓprie dr̄ igenit⁹ qꝛ nec gignit: nec eſt a ge/
nerante. ſic ſpūſſcūs dr̄ ꝓcedē: qa ꝓcedit ⁊ ē
a ꝓcedēte. iō magis ꝓprie ſibi ꝯpetit ꝓceſſio
q̄z fi°. lꝫ eni filius ꝓcedat nō tñ eſt a ꝓcedēte.
¶ Seqtur terti⁹ termin⁹ res. Res loquēdo
i hebreo eſt caract. x. ſeptim⁹ hebraici alpha/
beti. tñ q̄ ad ꝑſens latine loquēdo ſm mgr̄m
Nicolaum boneti in ſua methaphiſica. li. iij

Res dr̄ triplicit. vno° per modū ſubiecti. ⁊
ſic oīa q̄ ſūt i vno idiuiſo dicunt res vnica rea
litate que eis ſubijcit. ſicut oīa que ſunt in ali
quo q̄to dicunt quāta vnica q̄ztitate. Scðo°
dr̄ res ꝑ modū ſuppoſiti. ⁊ ſic omne poſitiuū
res dr̄: dicente Auicēa primo metha. c. v. ens
⁊ res ꝑma ipreſſiōe in aīa iprimūtur: ⁊ ſic ac/
cipit in ꝓpoſito. Tertio mō dr̄ res ꝑ moduꝫ
ꝯſtituti. ⁊ ſic indiuim dr̄ res qō ꝯſtituit ex his
que ipſuꝫ ꝯſtituūt ⁊ ꝑtes ei⁹. ſeu q̄ſi ꝑtes dicū
tur aliqd rei. ſicut corp⁹ nō eſt ꝑſona. nec aīa
eſt ꝑſona ſed aliqd perſone. hō vero eſt ꝑſo/
na ſic in propoſito. Et tātū de primo articulo
¶ Quātū ad ſcðm articulū ſunt tres ꝯcluſi/
ones. prima eſt pr̄ ingenit⁹ optim paraclitū a
ſe ꝑfecte ꝓducit. Probat iſta ꝯ° me° docto.
ſubti. vbicūqꝫ ſeu in quocūqꝫ eſt ꝑncipiū ꝓdu
ctiuū nō habēs terminū adeq̄tū ſine ipfectio
ne illud habēs eo pōt ꝓducere. ſꝫ pr̄ in ꝑmo
ſigno ſcꝫ a ſe hmōi hꝫ principiū ſcꝫ volūtateꝫ
que eſt ꝑncipiuꝫ ꝓductiuū ſpūſſancti. igitur
pater a ſe ſpūſcūꝫ ꝓducit. maior pꝫ. nihil. n.
aliud exigit ad hoc ꝙ aliquis aliquo ꝓducat
prin° niſi ꝙ illud habeat ꝑncipiū a ſe ſine trāſ
mutatōe: ⁊ ꝙ nō habeat terminū adequatuꝫ
quia licꝫ habeat eandē voluntatem ſpiritus/
ſanctus quā hꝫ pater: tñ qa preintelligit ter/
minū hr̄e adequatuꝫ: ideo illa negt ſpirare.
minor ꝓbatur. pater enim in primo ſigno ori
ginis intelligit beatus: nō intellecto filio aut
ſpirituſancto. ⁊ tñ beatitudo cōſiſtit in itelle
ctiōe ⁊ volitione: que eſt operatio volūtatis.
¶ Ex iſto pꝫ erronea quorūdā pō dicentiuꝫ
vt ſaluarēt perſonas equalis ꝑtātis. ꝙ qa pr̄
ꝓducit filiū: ⁊ dat ei totuꝫ qō hꝫ dempta pa/
ternitate: ⁊ fili⁹ vt equalis ſit ꝑtātis cū pr̄e ꝓ
ducit ſolus ſpiritūſanctū. ⁊ ſpirituiſancto ſo/
li ꝯceſſa eſt creaturaꝝ ꝓductio q̄ cū queāt eē
infinite q̄dāmō patri ⁊ filio eq̄tur in potētia.
pꝫ hoc falſum: quia etiā pater ꝓducit ſpiritū
ſanctū: cū illā volūtatē fecundā a ſe habeat.
Et ſi aliqs dicat ꝙ hꝫ terminum adequatū i
filio. Dico ꝙ verū eſt q̄tū ad productionem
naturalē nō quo ad liberā. ¶ Secūda ꝯclu/
ſio. ingenitus ⁊ genit⁹ beatiſſimū ſpiritū cō/
cordi ꝓducunt volūtate. ꝓbat eadē maiore
ſicut prima. Qñ in aliqbus ſuppoſitis repe/
ritur aliquod principiū productiuū ſine imꝑ
fectione nō habēs terminū adequatū. ſuppō
illud habētia principiū eo poſſunt ꝓducere
Sed pater ⁊ fili⁹ ſunt huiuſmodi. quia habēt
volūtatē fecundā ⁊ nō habentē terminū ade
quatum. ⁊ ita poſſunt producere ſpiritūſan/
ctuꝫ. maior iam probata eſt. ſed minor decla

ratur. Pater.n.in primo signo habet intellectū ꝛ voluntatem ꝛ ſm ꝙ potentie ſunt ordinate:ita in productiões ſuas exeunt. Cuȝ igitur intellect⁹ nā precedat voluntatē:ita primo intellectu pr̄ producit filium: ꝛ cū ꝓducendo ſibi cōicat volūtatem fecundā que nō duȝ habebat terminū adequatuȝ.ꝛ p ꝯñs ea ambo ꝓducūt ſpm̄ſcm̄. Et eſt exemplū familiare. Ignis.n.duo hēt opera.ſ. calefacere ꝛ deſiccare:nec poteſt deſiccare niſi prius calefaceret:detur ꝙ ligno cōicet eandem ꝟtuteȝ numero vȝ deſiccatiuā quā hȝ mediāte calore anteq̄ȝ deſiccet:tūc lignū eadē ꝟtute qua ignis deſiccabit. Sic i ꝓpoſito. Ex quo pȝ ꝙ nō eſt bene opinat⁹ doctor ſolēnis Henric⁹ de gandauo:ponēdo ꝙ cā huius eſt: qꝛ ſicut velle ꝑſupponit intelligere q̄ ambo ſunt act⁹ eēntiales.ſic ſpirare dicē:q ſunt actus nocionales.pȝ ꝙ nō eſt cā:qꝛ velle preſupponit intelligere vt eius obiectū ſit ſibi p̄ñs ſub rōne voliti:qꝛ nihil volitū niſi precognitū.non ſic de ſpirare reſpectu dicere: qꝛ per intelligere iam eſt fcā p̄ñtia.ſȝ vt dictū eſt cā ē ex ordine potētiarum. ¶ Ulterius infertur error grecoruȝ manifeſtus q ꝯtra determinationē ſacroſancte eccleſie tenent ſpm̄ſcm̄ a ſolo patre procedere auctoritatib⁹ male itellectis ſuoꝝ ad herētici.ꝛ rōnibus inualidis.vt patebit in expoſitiōe nr̄i textus. Unde dn̄s Robert⁹ lincolniens̄ in quadam notula ſupra finem ep̄le damaſceni de triſagio dixit: ꝙ ſn̄ia grecoruȝ eſt ꝙ ſpūſſanctus ꝓcedit a pr̄e per filium.ꝛ latinoꝝ a patre ꝛ filio. vnde ſiquidē dicāt ꝙ filius nullam hēat ꝓductionē reſpectu ſpiritusſancti:errāt.ſicut dicunt moderni grecoꝝ ſi aūt ꝙ q̄ſi hēat ſubauctē reſpectu pr̄is in huiuſmōi ꝓductiōe: ſic itellexerūt eoꝝ veteres vt Greg.nazan.Cirillus.Damaſcenus.ꝛ ceteri.ſicut dr̄. ꝙ pr̄ p verbum cuncta ꝯdidit. Sȝ qd modo dicendū de eis eſt. Rn̄dit doctor deuotus ꝙ primo iudicandi ſunt ignorantes:qꝛ neſcierūt itelligere ſcripturaȝ. Uñ ꝙ ꝓcedat a pr̄e ꝛ filio ſatis inuit in Jo.chriſtus. Spm̄ veritatis quē mittā vobis a pr̄e. Miſſio.n.non eſt niſi reſpectu ꝓcedentis ab eo a quo procedit. Scd̄o iudicandi ſunt ſupbi: qꝛ iudicauerūt ſe ſciētes ꝛ noluerunt profiteri qd̄ p eos nō erat iuentū. Tertio modo iudicandi ſunt ptinaces:qui in ſua ꝑuerſa voluntate perſeuerāt. Uñ concludit ꝙ reputādi ſunt heretici cōtra determinationē ſacroſci concilij euntes ꝛ ſciſmatici vnitatē ſcindētes eccleſie.vñ cōcludit ꝙ in magno ſue aīe viuūt piculo. ¶ Tertia ꝯcl'o ē. Et ſi a ſolo pr̄e diuinus procederet paraclitus:adhuc a filio eſſet diſtinctus.probat ꝯcluſio. Qđ ē quod eſt principiuȝ eſſendi eſt pricipiū diſtinguēdi.ſȝ dato ꝙ ſpūſſanctus nō procederet a filio adhuc filius filiatione eſſet filius: ꝛ ſpūſſanctus ſpiratione paſſiua ſpūs.ergo eis diſtinguerentur. ¶ Cōfirmat ꝯcl'o.qꝛ quoꝝ productiōes ſunt diſtincte ꝛ ꝓducta diſtincta. ſed dato ꝙ filius non produceret ſpiritūſanctum:adhuc alia ꝓductione ꝓduceretur fili⁹: alia ſpiritusſanctus:qꝛ filius modo naturali. ſpiritusſcūs mō volūtatis.ſcd̄m Auguſtinuȝ. igit adhuc diſtinguerent. probat aſſumptum.qꝛ impoſſibile eſt vnum ꝛ idem produci duabus productionibus totalibus. Ex quo infertur ſanctum Thomā nō recte dixiſſe ſpm̄ſcm̄ nō diſtingui a filio ſi nō ꝓcederet ab eo pȝ ex concluſione.nec rō ſua valida eſt cū reuerentia: qñ.n.inquit ꝙ relatio ad duo comparat: ad eſſentiam ſcilicet ꝛ tūc penit⁹ eſt ideȝ.aut ad aliam relationē.ꝛ tunc ſolū ab ea diſtinguit. ꝛ ita ſi filius non produceret ſpm̄ſanctū ſpiritusſcūs non referretur ad euȝ.ꝛ per ꝯñs nō diſtinguet ab eo pȝ p° eē falſuȝ.qđ dicit ꝙ relatio nō diſtinguit vllo mō ab eēntia:imo ſaltem ex nā rei cū eſſentia ſit cōicabil rl'o non. Scd̄o falſum eſt qđ dicit ꝙ rl'o ſolū diſtinguit a ſuo oppoito ſȝ hoc.n.filiatio diuina non diſtiguit a filiatōe creata cū nō ſit ei⁹ oppo^m lȝ.n.rl'onis eēn^a ꝑncipalr ſit ad aliud nō ſequtur qn ex ꝯſequēti ab alio diſtinguat. Et hoc de ſcd̄o articulo. ¶ Quātū ad tertiū articulum ſunt tres difficultates iuxta tres ꝯcluſiones. Prima difficultas vr̄.n. ipoſſibile ſi pr̄ in primo ſigno ſicut dicit prima ꝯcl'o: producit ſpm̄ſcm̄ ꝙ filius poſt in ſcd̄o ſig° eū ꝓducat:cū iā productuȝ ꝓduci nequeat. Rñ° ꝙ qñ ſunt duo producētia diuerſis pricipijs ꝛ ꝓductōib⁹ ꝓducētia vñ currit difficl'tas:tūc n.ipoſſibile eſt ꝙ producat ſcd̄o qđ ꝓductuȝ eſt prio. Sed qñ ſunt duo ꝓducētia eodem prin°:ꝛ eadē ꝓductōe ꝓducētia.tūc extat bñ poſſibile. Sic eſt in ꝓpoſito.nā eadē volūtas eſt in pr̄e ꝛ filio q̄ eſt principiū productiuū:ꝛ eadē ſpiratio.ꝛ ē exēplū claꝝ. Illa.n. opatio q̄ mō ab aīa ſepata elicit poſt ꝯiūctōeȝ cū corpore a toto eliciet ꝓpoſito nulla fctā variatione in opatione.ſic illa eadē ſpiratiōe qua pr̄ in primo ſigno:qꝛ a ſe ſpirat ſpm̄ſcm̄: ſpirat i ſcd̄o:qꝛ ab alio fili⁹. ¶ Scd̄a difficultas eſt. vtꝝ ꝯcedendū ſit ꝙ pater ſpirat p filiuȝ. Hic rn̄det doct. Franc. de maroñ. q i.huius diſt. artic.ij.dicens.ꝙ ſpirare per filium poteſt capi q̄druplicíter.vel ſicut p principiū produ-

ctiuũ:sic̃ ignis calefacit ꝑ calorẽ.vel sicut ꝑ istr̃m sic̃ faber secat ꝑ serrã. vel tertio sicut ꝑ cãm scðam:sicut deꝰ mouet celũ ꝑ itelligẽtiã. Aut q̃rto sicut ꝑ id cui coicat vim eãdẽ ꝓductiuã. Tũc dicit ꝙ nõ dꝫ concedi tribꝰ primis modis sed q̃rto mõ. Sed ista conceditᷣ oia ꝑ ỽbũ facta sunt.qꝛ eadẽ vis coicata filio que ĩ pr̃e est. Noto tñ ꝙ si franc̃.qñ dicit in tertio mẽbro ꝑ cãm mediã icludat cãm sine qua nõ tũc male diuidit agere ꝑ istr̃m ꝯtra cãm faꝫ. siue.n.serra fabri neq̄t secare lignũ:⁊ ita serra est cã sine qua nõ faber.sic nõ essent nisi tria mẽbra:si ỽo intelligat cãꝫ ꝓprie dictã tũc acceptãda est solutio eius.¶ Tertia difficultas est.vtrũ eadẽ nũero eẽt spiratio actiua:q̃ mõ ẽ si a solo spũssc̃ũs ꝓcederet.dico ꝙ nõ.nam ista ẽ coicabilᷣ duabꝰ ꝑsonis scꝫ pr̃i ⁊ filio.alia aũt esset ꝓpria patri.Ex ṕdictis patet ad.q. ꝙ spũssanctissimus si a solo patre ꝓcederet a ꝑsona ỽbi dei ex natura rei esset distinctꝰ. Et tũc ad argumẽta.Ad primũ.ad minorẽ dico ꝙ simplr̃ verũ est ꝙ si non ꝓcederet a filio ꝙ nõ eẽt:qꝛ impossibile est qn ꝓcedat ab eo.ponitᷣ tñ per impossibile ꝙ sit:⁊ ꝙ a solo pr̃e ꝓcedat.vt videatᷣ vnde sit primũ distictũ ĩ alio respectu filij sicut si quereretᷣ seq̃strato aĩalis ab hoie.vtrũ adhuc hõ ꝑ rõnale distiguatur ab asino.⁊ hoc fit ad habẽdũ rerũ veritateꝫ. ¶ Ad secũdũ negatᷣ ꝯñ a.⁊ ad ꝓbationẽ qa tali modo videtᷣ se habere ꝓducta ad ꝓduci:sicut ꝓducẽs ad ꝓducere.Dico ꝙ est silᷣe in hoc ꝙ sicut ꝓductio actiua est in ꝓducẽte:sic passiua in ꝓducto:sed nõ est silᷣe ꝙ sicut vnuꝫ ꝓductũ neq̄t ꝓduci duabꝰ ꝓductionibꝰ:ita ꝓducẽs nõ possit ꝓducere duabꝰ ꝓductiõibꝰ. ⁊ rõ est.qꝛ ꝓductione passiua sem̄ꝑ ꝓductuꝫ ꝓducitᷣ.⁊ ita si duas hẽret bis ꝓduceretᷣ qð nõ videtᷣ.sed nõ oꝫ ꝙ ꝓducẽs q̃libet ꝓductione actiua cõstituatᷣ.ista.n.multiplicatio ẽ in ꝓducẽte ex ꝑte pricipioꝝ distinctoꝝ.iõ nõ est cõsilᷣe.¶ Ad tertiũ dico ꝙ est silᷣe in his q̃ dicuntᷣ in arguẽdo.tñ in hoc nõ ẽ silᷣe:qꝛ pr̃ pr̃nitate in esse cõstituitᷣ paterno.⁊ ita in r̃one ad filiũ.⁊ per ꝯñs remota relatiõe ad filium iã nõ remanet pr̃.non sic est de filio respectu spũssci.nã spiratio actiua nõ ꝯstituit filiũ.sed aduenit iã cõstituto.sed filiatio euꝫ cõstituit. vñ nõ est silᷣe de patre respectu filij:⁊ filij respectu spũssci.Et sic pꝫ de.q.¶ Ex ista distinctiõe sicut ex ṕcedẽtibꝰ tres infero ꝯclõnes. Prima est pater ⁊ genitꝰ ꝓducũt spm̃ vnum suppositũ.His tãtũ penitꝰ.dicit conclusio ꝙ pater ⁊ filius ꝓducũt spm̃scm̃:qui est eiꝰ per oia equalis.⁊ istam cõclusionẽ deducit mgr̃

a principio distinctionis vsq; ad illud capitulũ.greci tñ dicũt.¶ Scða cõclusio.Spũs paraclitꝰ greco dictamine a patre funditus exit spiramine.dicit cõclusio.ꝙ greci dicũt ꝙ spiritussc̃ũs ꝓcedit a solo pr̃e.Et hãc cõclusiõeꝫ deducit magr̃ ab illo caplo.greci,tñ ⁊c̃.vsq; ad illud caplm.Sciẽdum tñ est ꝙ greci ⁊c̃. ¶ Tertia cõclusio qð sentit veritas de spũsãcto grecoꝝ sonitu firmat auc̃tas.i.ꝑ auc̃tes grecoꝝ ꝓbatᷣ ꝙ spũssc̃ũs ꝓcedat a filio:sicut a pr̃e.vt orthodoxa ṕdicat ỽitas xpianorum Et deducitᷣ ista cõclusio ab illo loco. Sciẽdũ tñ ⁊c̃.vsq; ad finẽ distinctionis.

Equitᷣ in textu. Itẽ q̃ritᷣ cũ spũssc̃ũs
f ꝓcedat a patre ⁊ filio ⁊c̃. Hic signatur.xij.distinctio huiꝰ primi que sic cõtinuatᷣ ad ṕcedẽtes. Nã postꝙ ĩ ṕcedẽti distinctiõe ostẽdit magr̃ ꝙ spm̃scm̃ ꝓducũt pr̃ ⁊ genitꝰ. Nũc in ista ostẽdit ꝙ ab eis exit vt vnũ funditꝰ Et in tres diuiditᷣ ꝑticulas. In prima q̃rit. Si pater ṕmo spiret spiritũ q̃ꝫ ỽbũ generatũ. In secunda. Si pr̃ spiret plenius q̃ꝫ verbũ pulum. In tertia. Si spiritussanctus ꝓprie sit a patre:⁊ per ỽbũ hũanatũ.secunda incipit ibi.nũc tractãdũ est qð secũdo querebatᷣ.tertia ibi.ex eodẽ sensu:etiam dicitᷣ ꝓprie ꝓcedere ⁊c̃. Et hec est diuisio ꝑñtis distinctionis in generali.

Irca quã queritᷣ. Utrũ igenitꝰ ⁊ ge
c nitꝰ vnus sint spũs btissimi ꝓprius ⁊ imediatꝰ spirator.Et arguitur ad q.triplici medio. Prio oñdẽdo ꝙ sint vnꝰ spirator.qꝛ vbicũq; ẽ vna actio ⁊ vnũ agẽdi pricipium vnicũ ẽ agẽs.ſꝫ ĩ diuis vnũ ẽ ꝓducẽdi pricipium spũssci.s.volũtas fecũda.vnica etiã spiratio actia.igr̃ vnꝰ erit spirator.minor ẽ oium doctoꝝ.Sꝫ maior ꝓbatᷣ.qꝛ ſꝫ phm in ṗrio metha. Actiões sũ suppositoꝝ.igr̃ vnius actiõis vnicũ suppositũ.tꝫ ꝯñ a ꝑ phum in.ij. thopi.si simplr̃ ad simplr̃.⁊ magis ad magis ⁊ maxie ad maxie.Scðo arguo ꝙ ñ ꝓṗe eũ ꝓducũt.qñ ꝯuenit vni ꝓducẽtiũ ꝓṗetas ꝓducẽdi circa ꝓductũ ⁊ ñ alrĩ.illa ñ dꝫ dici ꝓṗe ꝓductũ ꝓducẽ.ſꝫ pr̃ ꝓṗe ꝓducit filiũ. igr̃ pr̃ ⁊ filiꝰ nõ dicuntᷣ spũsscõ vnũ ꝓpriũ principiũ pꝫ maior:qꝛ ꝓpriũ solũ dꝫ ꝯpetẽ ei cuiꝰ ẽ propriũ ſm porphiriũ in suis ysagogis. Sꝫ mior ẽ bti Iero.⁊ habetᷣ in lr̃a. Credimꝰ in spm̃scm̃ qui de pr̃e ꝓprie ꝓcedit. Tertio arguo ꝙ nõ sunt vnũ imediatũ principiũ.illa nõ sũt vniꝰ ꝓducti imediatũ pricipiũ:q̃ ita se hñt ꝙ vnũ agit ꝑ aliud.sed sic est de pr̃e ⁊ filio respectu spũssci.nã pr̃ eũ producit ꝑ filiũ.igr̃ nõ sũ vnũ imediatũ principiũ.maior pꝫ.illa.n. alicuius

pr̃ ⁊ fili sũt vnus spirator

actiōis imediata dicunt principia: que eque
primo attingūt ꝓductū. sicut ē i duob[9] trahē
tib[9] nauē. Sz minor ꝓbat auctē hilarij. xij. de
trini. ⁊ est in textu spm̄scm̄ q ex te ꝑ vnigeni/
tū tuū ē ꝓmerear. ❡ In oppositū arguit au/
ctē Aug. v. d trini. c. xvij. pr̄ ⁊ fili[9] sūt vnū pri
cipiū ad spm̄scū3 sicut pr̄ ⁊ filius ⁊ spūscūs
sunt vnū pricipiū ad creaturā. ex quo igr̄ cō/
parant vt ꝓpriū ⁊ imediatū principiū tres ꝑ/
sone ad creaturā. igit ⁊ due ad spūmscm̄. Sz
ꝙ nō sint vnus spirator. ꝓbat. q2 sūt duo sup
posita spiran[a]. ⁊ ita duo spiratores cū idē vt
videt dicat spirās ⁊ spirator. ❡ In ista. q. ad
ꝑcedētes ꝑiformit sūt tres articuli declarādi
ꝑm[9] triū termioꝝ expositiu[9]. scd̄s triū ꝯclusio
nū positiu[9]. terti[9] triū difficultatū motiuus.
❡ Quo ad ꝑmū articulū occurrit ꝑ[o] spiratō
Ubi noto ꝙ spiratio tripl'r in diuis repta est.
Uno mō actiue. ⁊ sic d2 tripl'r. ꝑ[o] vis spiratiua
⁊ spiratio actiua. ꝑo spirans seu spirator. ⁊ tertio
spirare. ⁊ i q̄dā itelligūt ordine. primo. n. itel
ligit vis spiratiua seu principiū spiratiuū. Et
istud principiū d2 volūtas fecūda que intelli
git filio a pr̄e coicata anteq̄ȝ in pr̄e terminū
hēat adeq̄tū. ⁊ includit ista volūtas fecunda
ſm mgr̄m Joh. volūtatē ifinitā ⁊ obiectū ifi/
nitū. s. eēntiā diuā. In isto aūt prici[o] fūdat spi
ratio actiua: ⁊ ē q̄dā nocio adueniēs pr̄i ⁊ fi
lio iam cōstitutis: qua producunt formaliter
pater ⁊ filius spūmscm̄. Sicut volūtate fecū/
da fūdamētaliter. Et ista spiratio actiua ſm
mgr̄m Frācis. de maronis dr̄ nexus pr̄is ⁊ fi/
lij. nā in ista spiratiōe cōueniūt formaliter pr̄
⁊ filius: ⁊ nō spūsscūs. vnde Aug. vi. de trini.
c. v. vocat eā coionē pr̄is ⁊ filij. ⁊ nō multipli
cat in eis. Scd̄o dr̄ actiue spirās seu spirator
vnū cū rl'o hēat duplicē cōꝑationē. s. ad fūda/
mētū seu subiectū i quo est: ⁊ ad terminū ad
quē est. prior est tn̄ respect[9] ad suū subiectū in
quo est q̄ȝ ad terminū ad quē ē. ⁊ hic ē ꝙ spi/
ratiōe actiua pri[9] dr̄ spirās seu spirator q̄ȝ spi
rare: q2 spirās seu spirator notat spirationem
vt in respectu ad suū fundamētū. sed spirare
in respectu ad suū terminū. ⁊ differūt spirans
⁊ spirator. q2 spirās ex q̄ ē ꝑticipiū significat
ꝑ modū fluxus ⁊ fieri: sed spirator ꝑ modum
habit[9] ⁊ q̄etis: q2 est nomen. Tertio mō dicit
spirare ⁊ est quasi act[9] egrediēs a spirantib[9].
Secūdo repit spiratio passiue ⁊ dicit triplici
ter. spiratio passiua spiritus ⁊ spirari. Spira/
tio passiua est nocio quedā cōstitutiua tertie
ꝑsone in diuinis. tertia. n. ꝑsona diuina cōsti/
tuit ex diuina eēntia: ⁊ ista spiratiōe passiua:
⁊ correspondet spirationi actiue quasi suum
correlatiuū. differt aūt ab ea inter cetera. qa
spiratio actiua nō ꝯstituit suppositū: sz passiua
ꝯstituit. ⁊ ratio est: qa actiua aduenit suppo/
sitis iā ꝯstitutis: passiua nō. Scd̄o dicit spūs.
est aūt persona ex ista spiratiōe passiua ⁊ di/
uina eēntia cōstituta. Tertio dicit spirari qd̄
est constitui. vnde sicut ſm ph̄m. vij. metha/
phisice. cōpo[m] gn̄at. sic ꝑsona spiratur. vnde
ifero ꝙ nec essentia diuina spirat: nec ipa spi
ratio passiua: qa tunc esset ꝓcessus in ifinitū
actōis eni nō est actio. nec passiōis passio. v.
phisicoꝝ. Tertio dr̄ spiratio vt est quodā cō/
mune vniuocū spiratōi actiue ⁊ passiue. Dicit
autē spiratio vno modo ad modū mot[9] cor
dis. primo eni attrahit aer ⁊ eo spirat dū exit
⁊ hi sūt duo mot[9] pulmonis qui ſz medicos
vocant diastoles ⁊ sistoles. Sic in diuis ad
hui[9] quandā sil'itudinez. Secūda productio
dicit spiratio. scd̄o ⁊ veri[9] ex aīa nostra trāsse
runt ad diuina. primo eni in nobis intellect[9]
itelligit. scd̄o volūtas refertur in cognitu3 ꝑ
suspi[m] pariformiter ꝓducta scd̄a ꝑsona in di
uinis cui attribuit cognitio. Tertia ꝓducit
cui amor attribuit quasi q̄ddā suspiriū seu i/
terna dlectatio. ⁊ ita a suspiro spiratio dcā ē
vel tertio a spūalitate qa nihil isto mō spirat
nisi sit spūale. ⁊ est ꝓprie spiratio qn̄ de eter/
nis fit amor. Inde est ꝙ ſm doctorē subtilez
spiritus non procedit de obiectis scd̄arijs.
❡ Secūdus termin[9] est imediatus: ab in qd̄
est nō ⁊ mediat[9] ⁊ mediū medij. Mediū ve/
ro dicit tripliciter. vno modo dicit mediū ꝑ
abnegatōz vtriusq3 extremi. ⁊ sic dr̄ mediū i
moralib[9]. verū ē tn̄ ꝙ i talib[9] ē aliq̄ analō ad
extrema sic ē libalitas iter ꝓdigalitatē ⁊ aua
riciā. Auā. n. nec dat dāda nec dat nō dāda. ꝓ
digalitas dat dāda ⁊ nō dāda. In me[o] ē liba
litas: dat. n. dāda sic ꝓdigalitas. nō dat nō dā
da sicut auaricia. Et isto modo filius est me/
dia ꝑsona in diuinis. q2 nec est pater nec spi/
ritussanctus: ⁊ cū patre cōuenit: q2 sicut pat
ꝓducit spm̄. s. sic ille ⁊ cū spūscō: q2 sicut spiri
tussanctus ꝓducitur. sic ille q̄ȝuis aliter. Se/
cūdo dicit mediū qd̄ extrema cōtinet virtua
liter. sicut sūt in cōposito el'a. ⁊ i hoc quodā/
modo pater sapit naturā medij q2 est princi
piū ꝓductiuū filij ⁊ spiritussancti. Tertio dici
tur mediū ꝑ ꝑticipatiōez formalē vtriusq3 ex
tremi: sicut tepidū inter frigidū ⁊ calidū. Et
q2 spiratio actiua cui correspōdet passiua in
spirituscō ē cois pr̄i ⁊ filio. isto mō ē quedam
ꝓportio hui[9] medij ad spm̄sanctū. Et hinc est
ꝙ doctor deuot[9] dicit ꝙ in ista ꝑsona vniunt
pater ⁊ filius sicut due candele in lumine ab

eis ꝓcedente. Ad propositum tñ voco prin-
cipiũ imediatũ qꝺ imediate ꝓductũ attingit
mediatum ꝟo qꝺ mediate alio sicut in scꝺo
phisicoꝝ sol ⁊ hõ generãt hoiez. sol mediate
hõ imediate. ¶ Sequit᷑ tertiꝰ terminꝰ ꝓprie.
Propriũ quo ad p̄ns dr̄ tripl̄r. vno modo vt
de eo loq̄tur Porphiriꝰ in p̄dicabilibꝰ. pro-
priũ est qꝺ oi ⁊ soli ꝯuenit ⁊ semꝑ. vt risibile.
⁊ isto° est tertiũ de q̄ttuor p̄dica. apud phm
v. thopicoꝝ. ⁊ sic est ꝓpriuz p̄ri ⁊ filio spirare
qꝛ nõ ꝯuenit spũiscto. Alio° capit᷑ ꝓprium vt
opponit᷑ iproprio. ⁊ sic ẽt ẽ ꝓpriũ spirare p̄ri
⁊ filio. tertio capit᷑ appropriate: ⁊ sic cõuenit
soli p̄ri. qꝛ a se spirat: filiꝰ vero ab alio. ⁊ sic lo
quit᷑ Iero. epl̄a. lxxxviij. P̄r ꝓprie producit
spm̄sctm̄. Et hoc de p̄io arti. ¶ Quãtum ad
scꝺm artim̄ sunt tres ꝯcl̄ones. prima est: p̄r ⁊
vnigenitus diuinissimũ spm̄ ut vnũ principiũ
fecundissima ꝓducũt volũtate: ita ꝙ licz sint
duo ꝓducẽtia tñ nõ ꝓducunt eũ inq̄ꝫtũ duo
sed inq̄ꝫtũ vnũ principiũ. ꝓbat᷑ primo auc̄te
decretalis. ex̄ de tri. ⁊ fide ca. c. i. ⁊ est hodie i
vi. decre. ⁊ est declaratũ in ꝯsilio lugduñ. sub
Grego. x. ⁊ addit᷑ auc̄ti rõ doc. subt. Quãdo
aliq̄ in ꝓducẽdo tertiũ idẽ hñt principiũ ꝓ-
ductiuũ ⁊ actionẽ eãdẽ ꝓducũt vt vnũ: ⁊ nõ
vt plura: lꝫ plura sint. sed p̄r ⁊ filius in ꝓdu-
ctiõe spũscti sunt hmõi. igr̄ vt vnũ nõ vt plu
ra eũ ꝓducunt. maior pꝫ: qꝛ ſm varietatẽ pri
cipioꝝ ⁊ actuũ variant᷑ modi agẽdi. aut vniꝰ
aut multoꝝ. sꝫ ꝓbat᷑ minor. nã in p̄re quo ad
p̄ns capio duo signa. s. eẽ ⁊ oꝑari. In p̄io. s.
eẽ ꝯstituit᷑ per p̄rnitatẽ. ⁊ correspõdet sibi fili
us ꝯstitutus ꝑ filiationẽ cui cõicat oia q̄ sunt
ꝑfectiõis in diuis. ⁊ ita voluntatẽ fecundã q̄
nõ hñt terminũ adeq̄tũ. In scꝺo. s. oꝑari cor
rñdet p̄ri ista vnica volũtas infinita cũ vnica
spiratione actiua. ⁊ in tertio signo producit᷑
spũsctũs. Ex quo pꝫ ꝙ nõ recte posuit doct.
solẽnis Hẽricus q posuit amore ꝯcordi pro-
duci spm̄sctm̄. dicebat. n. in p̄re ⁊ filio eandez
esse voluntatez. ⁊ ſm hoc dicebat ꝙ p̄r ⁊ filiꝰ
producebãt spm̄sctm̄ inq̄ꝫtũ vnuz. Addebat
tñ ꝙ in ista volũtate erat amor cõcors seu cõ
cordia: que seu q est q̄ñ amãs amato ipendit
amorẽ. ⁊ iteꝝ amatus reciprocat seu reamat
amantẽ ⁊ tũc ꝑficitur amor iocũdissimus q̄ñ
ab amãte ⁊ amato tertiꝰ amor renascit᷑. ita ꝙ
seq̄ẽdo Rich. de sctõ victore dicit vt amor
sit iocũdus tres req̄ri amãtes. primꝰ. s. amãs
qui ipẽdat: ⁊ iste ẽ p̄r. scꝺs qui repẽdat: ⁊ iste
est filiꝰ. ⁊ ex amore sic impẽso ⁊ repẽso tertiã
dicit ꝓduci ꝑsonã. s. spm̄sctm̄ q est amãs terti
us a duobꝰ ꝯdilectus. pꝫ hoc eẽ falsum. qꝛ vo

luntas infinita hñs eẽntiã diuinã vt obiectũ
est sufficiẽs principiũ. Et ꝯfirmat᷑ tripl̄r. Pri
mo qꝛ ista repẽsio ⁊ ipensio nõ sunt nisi actꝰ
rõnis. ꝑsona ꝟo spũscti est realis. nullũ autẽ
ens rõnis req̄ritur ad ens reale. tñ scꝺo: quia
amor iste est actꝰ imanens. Actus aũt imanẽ
tes sunt fines ⁊ nõ sunt ꝓductiui. tñ tertio qꝛ
nõ vr̄ bñ sonare ꝙ p̄r req̄rat vt sit btũs ꝙ fili
us aut spũsctũs eũ diligat cuz i primo signo
originis cunctã intelligat᷑ hẽre plenitudinis
btitudinẽ: ⁊ tñ nõ intelligat᷑ hr̄e filiũ aut spm̄
sctm̄. Et si dicatur ꝙ Richardi extat põ. dico
ꝙ Rich. dꝫ itelligi hitual̄r seu actu p̄io. nõ
actual̄r seu actu scꝺo. h̄ ẽ dictu ꝙ volũtate sit
spũsctũs producꝰ: in q̄ est amor triũ ꝑsonaꝝ
ita ꝙ est q̄si ordo actꝰ ad actũ. p̄mo. n. ẽ volũ
tas. scꝺo amor ille. tertio spũsctũs non tñ ꝙ
amor sit principiũ spũscti. sicut nec lucere il-
luminatiõis q̄ꝫuis lucẽ sit ignis primꝰ effectꝰ
⁊ illuminare scꝺs. ¶ Scꝺa ꝯcl̄o. licet p̄r prin
cipal̄r ⁊ prop̄e spm̄ producat diuinũ. tñ a ge
nerante ⁊ genito imediate ꝓducit᷑. Ista ꝯcl̄o
tres hꝫ ꝑtes. P̄ria ꝑs dicit ꝙ spũsctũs pro-
ducit᷑ principal̄r a p̄re. hãc põit Augu. xv. de
tri. dei ca°. xvij. Spũsctũs principal̄r proce-
dit a p̄re. Scꝺa pꝫ per Ieronimũ: dꝫ tñ acci-
pi vt dictũ est in p̄io articulo proprie per ap
propriationẽ qꝛ a se producit. Tertia ꝑs dic̄
ꝙ imediate a generãte ⁊ genito producitur.
probat᷑: qꝛ nõ cõicat p̄r vim productiuã filio
vt cãe scꝺe. sed sola rõ fecunditatis ẽ ex ordi
ne productionũ. ⁊ ita eque imediate attingit
terminũ productũ p̄r sicut filiꝰ: q̄ꝫuis per fili
um attingat. Et hoc est qꝺ Rich. dicit: ꝙ p̄r
producit mediate ⁊ imediate spm̄sctm̄. Sed
filiꝰ solũ imediate. p̄r. n. inq̄ꝫtũ attingit eque
primo productũ sicut filius dr̄ producer᷑ im-
mediate. Sed inq̄ꝫtũ p̄intelligit᷑ cõicasse illã
voluntatẽ fi° dr̄ producere mediate. Et ẽ exẽ
plũ deuoti doctoris aptũ in Adã Eua ⁊ abel
q̄ñ. n. cõꝑamus adã ad abel adã genuit abel
imediate. q̄ñ ꝟo cõparat᷑ ad euã genuit abel
mediãte eua pariformiter in proposito. Ex h̄
error eoꝝ elidit᷑ q dicebãt ꝙ si p̄cipal̄r spũs
procedebat a p̄re: aut modis duobꝰ. s. media
te ⁊ imediate qꝺ ẽt pleniꝰ nõ sequit᷑. nã prin-
cipal̄r ꝓcedere nõ dicit nisi a se procedẽ. simi-
ter procedere mediate ⁊ imediate nõ dic̄ nisi
modũ ꝓducẽdi: pleniꝰ ꝟo dicit ꝑfectiꝰ produ
cer᷑ qꝺ p̄ri nõ ꝯuenit cũ idẽ penitꝰ principiuz
hẽat filiꝰ. ¶ Tertia ꝯ°. lꝫ sacratissimi flamis
duo dicant᷑ spirantes: nullatenꝰ tñ spiratores
duo ponũt᷑. Ista ꝯ° ꝓbat᷑ doc. sub. meꝰ. Q̄ñcũ
qꝫ in aliq̄ locutiõe sunt aliq̄ adiectiua illa de

bẽt nũerari ⁊ termĩari ad aliqđ substãtiᵐ qđ scđʒ ea denoiat̃: pʒ a pte rei. nã sicut a pte rei vltimate accñs reqrit aliq̃d subiũ cui ĩhereat ⁊ qđ denoiet sic q̃titas q̃tũ. albedo albũ sic in locutiõib⁹. Ad ppositũ dico. ꝙ qñ dicim⁹ duo spirãtes. tã duo q̃ spirãtes adiectiua sũt. iõ reqrũt aliq̃d substãtiuũ subĩtellectuʒ qđ terminet eoꝝ significationẽ. s. p se: vel suppõ. vt dicat̃ duo spiriãᵃ supposita seu due psone spirãtes ⁊ hoc ẽ veꝝ. Qñ ṽo dico duo spiratores. duo ẽ adiectiuũ. ⁊ spirator substãtiuũ. iõ ponit̃ dualitas circa significatũ spiratoris pncipale: hmõi ẽ spiratio. ⁊ ita sigñ spiratiõeʒ actiuã in pr̃e ⁊ filio multiplicari: qđ nõ ẽ veꝝ. Ex quo pʒ ꝙ frater alexãder de hal'. in prima pte sue sũme: in tractatu de princiᵒ non sat̃ inspexit i vi terminoꝝ dũ dicit hãc eẽ ↄcedẽdã. sũt duo spiratores. pʒ oᵐ. nec ↄcludit qđ dicit ꝙ hilari⁹ ↄcedit ꝙ pr̃ ⁊ fili⁹ sunt duo actores spũssan. nã alia auctas ẽ i pr̃e alia i filio respectu spũssc̃ti. nõ sic de spiratõe. Et si dicatur ꝙ doctor ille ñ dʒ repheđi: cũ sit irrefragabil' dico ꝙ in mã aresti veꝝ ẽ. tñ in hmõi disputationib⁹ nõ currit. Vñ ⁊ gandent̃ inuehit aliqñ ↄ̃ eũ. vt pʒ de ista propõe: pr̃ filij ẽ cẽnᵃ vt recitat doctor sub. dis. v. q. i. soluẽdo q̃ddã arᵐ Et hoc de scđo arti. ¶ Quo ad 3ᵐ articuluʒ sunt tres difficl'tates iuxta tres ↄcl'ones. Prima quõ pñt pr̃ ⁊ fili⁹ pducẽ spm̃sctm̃ vt vnũ principiũ: cũ pr̃ a se producat ⁊ fili⁹ ab alio. Dico ꝙ in ista productõe pñt pr̃ ⁊ fili⁹ tripliciter ↄsiderari. aut q̃tũ ad volũtatẽ fecũdã ⁊ spirationẽ actiuã. ⁊ sic vt vnũ pducũt: q2 eandẽ voluntatẽ ⁊ spirationẽ hñt. aut scđo q̃tũ ad pductũ ⁊ sic idẽ pducũt: q2 spm̃sctm̃. 3ᵒ in mõ hñdi. ⁊ sic distinguũt̃: q2 pr̃ a se ⁊ fili⁹ ab alio. sed hoc nõ facit varietatẽ in vnitate pricipij. ſʒ in mõ hñdi iõ nõ valet. ¶ Scđa diffĩ. An aliquã pricipalitatẽ hẽat fili⁹ ad spm̃scm̃ Dicit hẽricus ꝙ sic pr̃. n. hʒ principali⁹ ⁊ pricipal'r q2 respectu duaꝝ psonaꝝ. ſʒ filius solũ pricipalit̃ q2 respectu vni⁹. Sʒ ↄ̃. ibi pprie ñ est magis ⁊ min⁹ vbi nõ est foraꝝ intẽtio seu remissio. Sic est in diuis: iõ solũ est pncipalitas ſʒ pr̃ hʒ pncipalitatẽ respectu filij ⁊ spiritussanc. filius vero soluʒ respectu spũssancti. ¶ Tertia difficl'tas est. q̃re nõ ↄcedit̃ ista: sũt tres eterni: sic sũt duo spirãtes cũ tã spirãs q̃ etern⁹ sint noia adiectia. Dic̃ Frãc. de mar. q. i. hui⁹ distictõis. arti. ij. ꝙ forsan posset ↄcedi de. vi sermõis: ſʒ pp hereticos reticet̃. Sʒ ↄ̃ hũc modũ argue. q2 noia dina substãtie sũpta significãtia essentiã nõ dñr in plurali sic nõ dr̃ tres dij. sic est de hoc noie etern⁹. iõ dico ꝙ nõ est sil'e đ hoc noie spirãs ⁊ hoc noie etern⁹ q2 etern⁹ sigñt modũ itrinsecũ oium diuinoꝝ spirãs ṽo formal'r significat spiratõeʒ q̃ est q̃si q̃ddã nocionale. Et sic pʒ ad. q. ꝙ vʒ ingitus ⁊ genit⁹ licet sint vnũ: sic sũt vnũ pprũ ⁊ imediatũ pnciᵐ spũssancti sic sũt vn⁹ spirator. Et tũc ad arguᵃ. Ad pmuʒ. Cõcedo arguᵐ. q2 est p me. dᵒ eni ꝙ sunt vn⁹: nõ duo spiratores. Sʒ obijcit̃: si sint vn⁹ spirator. q̃ro qs ille est: nõ ẽ psona qa sũt due. dico ꝙ forsan sic deitati q̃ est quo rñdet vnũ qđ adeq̃tũ scʒ de⁹. sic spiratõi actiue vn⁹ qs pr̃e ⁊ filio p itellect⁹ seu admin⁹ cointellect⁹. nõ tñ ab eis distictũ suppoᵐ qđ p nũc sub duᵒ relinq̃. Et cũ dicit. Actões sũt suppositoꝝ dʒ glosari singulariũ. Aia. n. sepata suas hʒ opatiões ⁊ tñ nõ est suppositũ. ⁊ qđ in alio pede. q. arguebat̃. qa sũt duo spirãtes. igit̃ duo spiratores: patuit ꝙ nõ est sil'e. ¶ Ad scđuʒ. iã patuit ex pmo arᵒ. ꝙ pprie dʒ capi p appropriãte: qa pr̃ a se pducit: ita ꝙ fili⁹ q̃si hʒ vsũ pr̃ ppriuʒ sicut loquit̃ decretalis in. vi. Exijt q seminat de fr̃ib⁹ minorib⁹ q hñt vsufruct⁹ ſʒ nõ dñiuʒ fructuũ. ¶ Ad tertiũ ad maiorẽ dico. ꝙ ṽa est qñ solũ agit p aliud. nõ sic est in pposito. nã vt patuit ⁊ mediate ⁊ imediate q̃uis diuersimode pr̃ spũmsc̃ũʒ pducit. Et h đ qõe. ¶ Ex ista distictõe ↄformiter pcedentib⁹ de mẽte magr̃i tres eliciunt̃ ↄclusiões. Pria ẽ. Nõ pducit pri⁹ pr̃ spũm: nec plenius q̃ vbũ gitum. Dicit cõclusio ꝙ pr̃ nõ pducit prius aut plenius spiritũsanctũ q̃ filius. Et deducit magr̃ istã ↄclusionẽ a pncipio nr̃e distinctionis vsq3 ad illud caᵐ. Ex eodẽ sensu ⁊c̃. ¶ Secũda cõclusio. a pr̃e pprie flamẽ pducit̃ sicuti texit̃ hac sacra serie dicit ↄclusio. ꝙ sacri doctores dicũt spiritũsanctũ pprie pcedere a patre. Istã deducit cõclusionẽ magister ab illo caᵒ. Ex eodẽ ⁊c̃. vsq3 ad illud caplm. Forte ẽt iuxta hãc intelligẽtiã ⁊c̃. ¶ 3ᵃ ↄclusio. Per vnigenitũ pater ingenitus producit spm̃ amorẽ fundit⁹. dicit ↄcl'o. ꝙ pr̃ pducit spm̃sctm̃ qui ẽ amor p filiũ. Et istã đducit ↄcl'oneʒ mgr̃ ab illo. c. forte ẽt iuxta hanc intelligentiam ⁊c̃. vsq3 ad finem distinctiõis.

Equit̃ in textu. Post h cõsiderãdũ est q̃tũ a talib⁹ q̃les nos sumus. q sic ↄtinuat̃ ad pcedentẽ. Nã postq̃ in pcedẽti dis. egit mgr̃ de persona spũssc̃ti q̃tũ ad psonas eũ pducẽtes. s. pr̃eʒ ⁊ filiũ. Nũc agit de eo q̃tũ ad gñationẽ ab eo differẽtẽ oñdẽdo. s. quõ differũt gñatio ⁊ pcessio. Et diuidit̃ in tres ptes. In pria dubiuʒ orit̃ subtile pr̃itus. In scđa oñdit ꝙ spũs nõ

dicitur ꝓprie genitus. In tertia soluit ꝙ non
asserit vere ingenit⁹. scd̉a ibi. addicim⁹ ꝙ cuꝫ
ꝛc̄. 3ª ibi. Nūc considerandū est cū spūssctūs
ꝛc̄. Iteꝝ scd̉a ps in qua ondit ꝙ spūssctūs nō
dr̄ ꝓprie genitus in tres ptes diuidit. In pri-
ma ondit. ꝙ sctispūs nō est gignitio. In scd̉a
ꝙ vnigeniti extat ꝓcessio. In 3ª inter ꝓcede
re ꝛ gigni dat distinctio. scd̉a icipit ibi. cuꝫ āt
spūssctūs nō dicat genit⁹ ꝛc̄. 3ª ibi. inter gn̄a-
tionē vo filij ꝛc̄. Et tūc sequit 3ª pticula hui⁹
distinctiōis. s. nūc ꝯsiderandū ē: cū spūssctūs.
In q̄ postq̄ꝫ mgr̄ ondit ꝙ spūssctūs ꝓprie nō
dr̄ genit⁹: ondit ꝙ nō asserit vere igenit⁹. Et
diuidit in tres ptes. In pria ondit ꝙ spūs in-
genit⁹ vere nō dr̄. In 2ªp Jeronim̄ ꝯ opponit
In 3ª distinguēdo dubiū soluit. scd̉a icipit ibi
Jeronimus tn̄ in ꝛc̄. tertia ibi. sed vt istā que
videtur repugnātiā ꝛc̄.

c Irca quā querit. Utruꝫ in aliq̄ nāe
signo prior sit vbi gignitio ꝓducti
one paracliti. Et arguit ꝙ nō. primo
sic. Añ vbi gignitionē pr̄ intelligit btūs: i pri
mo signo originis. sꝫ nō itelligit btūs sine ꝓ-
cessiōe spūsscti igr̄ ꝓcessio spūsscti prior est gi
gnitōe vbi. maior pꝫ. q2 nihil acqrit btitudis
ex filio pr̄ cū sit diuinitatis pricipiū. sꝫ mior pꝫ.
psona. n. spūsscti dr̄ amor ꝓductus: sine vero
amore non ē btitudo. nec opꝫ fugere ꝙ dicat
appropriate. q2 nō ita dr̄ bōitas ꝓducta: cuꝫ
tn̄ bōitas appropriet spūsctō. ꝛ ita opꝫ ꝙ di-
cat ꝓprie. ¶ Scd̉o ar̄ sic. Oē principiū id ꝓ
cedit cuius extat pricipiuꝫ. sꝫ psona spūsscti ē
principiū gignitiōis vbi. igr̄ ꝛc̄. maior nō ē dē
se. prior. n. est cā suo effectu. ꝛ principiū prin-
cipiato. Sed minor ꝓbat aucte bti aug. ix. d
tri. c. viij. verbū amore ꝯcipit. Et. xi. eiusdem.
Noticia placita digneqꝫ amata verbū ē. Cū
igr̄ amor sit opatio volūtatis ꝛ ita passiue ꝓ
ducat sicut i nobis seqtur ꝓpositū. ¶ Tertio
arguit. q̄ꝫto aliqd est pfectius formalr̄ in di-
nis tāto pri⁹ ē. sed volūtas formalr̄ pfectior
est q̄ intellect⁹ formalr̄. igr̄ nā ꝓcedit intelle
ctū diuiū. Cū igr̄ potētie agāt sm̄ suū ordineꝫ
prius ꝓducet pr̄ spūssctm̄ volūtate q̄ itelle-
ctu sim. maior pꝫ signo euidēti. priora. n. sunt
eēntiaª que dicūt pfectionē q̄ꝫ nocionalia q̄
nō dicūt formalr̄. Cōfirmat q2 summe pfecto
q̄ꝫto aliqd est pfectius tāto magis ei appro-
pinq̄t. pꝫ ex cathena aurea plōis. sꝫ ꝓbat mi
nor ex hoc ꝙ volūtas ad ex̄ pōt ꝓducer ens
reale vt in creatiōe. nō sic intellect⁹ diu⁹ sꝫ so
lū ens rōis. In oppositū arguit aucte Atha-
na. in simbolo. Spūssctūs a pr̄e ꝛ filio nō fa-
ctus ꝛc̄. Certū est āt ꝙ id qd̉ ꝓcedit, ꝓsuppo
nit id a quo procedit. Et ita cū spūssctūs pro
cedat a filio ꝓsupponit gignitionē filij. ¶ In
ista. q. ad ꝓcedētes ꝯformiter sunt tres articu
li. prim⁹ ē triū terminoꝝ dclaratiu⁹. scd̉s triū
ꝯclonū positiu⁹. tertius triū difficultatū mo-
tiuus. ¶ Quo ad primū. prim⁹ termin⁹ ē si-
gnū. Signū dr̄ triplr̄. vno⁹ dr̄ signū quoddā
ens rōnis: siue q̄dā scd̉a intētio quo seu q̄ ali
qd ex̄ repn̄tat. Et isto⁹ act⁹. hit⁹. ꝛ spēs ꝛ ce-
teri aie ꝯceptus dicūt signa: q2 res ex̄ signāt.
Et isto⁹ posuit fr̄ Guil. okam. gn̄a ꝛ spēs esse
reꝝ signa inq̄ꝫtū in vno ꝯceptu mētali plura
signabant. vt in ꝯceptu hō oēs hoies ꝛ sic de
alijs. Scd̉o⁹ dr̄ signū qd̉ a pte rei fundatur. ꝛ
isto⁹ dicit aliq̄d qd̉ natū ē aliud repn̄tare seu
respectū repn̄tatiōis fundare. Isto⁹ dicūtur
aliq̄ signa inter q̄ nat⁹ ē esse ordo: q̄uis actu
nō fundēt illū respectū. ꝛ isto⁹ dicit Hugo in
li. de sacramētis i snīa ꝙ aq̄ ē signū baptisma
le. Et isto⁹ oēs res q̄ nate sunt in aliud ducer
seu in alteri⁹ cognitionē dicunt signū. ¶ Ter
tio dr̄ signuꝫ pro ipo respectu fundato in re-
pn̄tatiuo seu reb⁹ ordinabilib⁹: ꝛ sic nō sp di-
cit respectū fundamētalē seu actualē. sꝫ aliqn̄
sic. s. actualē. aliqn̄ solū fūdamētalē qn̄ n̄ orit
in actu nisi mediāte itellectu q nō semp itelli
git nisi recurrētur ad itellectū: sp itelligētem
cuiusmodi ē intellect⁹ diu⁹. vl' alicui⁹ itelligē
tie. Sꝫ hoc tūc non eēt ex pte rei repn̄tant: sꝫ
ex pte rei ꝯcipiētis seu signū. ¶ Ex his duo-
b⁹ vltimis modis solet in diuis triplex pōi si-
gnū. s. nature. pfectiōis. ꝛ originis. ꝛ ordo fū-
dat⁹ ꝯn̄r inter ista signa. Est igr̄ p° in diuis si
gnū nature. ꝛ vocat ordo nature in deo n̄ ꝙ
sint plr̄es nature i deo. vt tāgit doct. deuot⁹ sꝫ
ꝙ in eadē nā: hoc ē i primo signo illi⁹ nature
ꝓ in scd̉o. Sic isto⁹ prior ē itellect⁹ q̄ꝫ volun-
tas ꝛ ordo posit⁹ iter ꝓ primū signū. ꝛ istō sꝫ
vocat ordo natur̄. scd̉m signū vocat origis ꝛ
ordo ꝯn̄s ordo origis ē int ꝓducētē psonā ꝛ
ꝓductā. Nā producēs pª dr̄ i prio sig° origis
eē: q2 a se. ꝛ producta i 2⁹ q2 ab alio. Ita ꝙ eē
a se ꝛ ab alio sr̄ signa origis: ꝛ rl'o primi ad sꝫ
d2 ordo origis. Tertiū signū vocat signū pfe
ctiōis. ꝛ ē diu vnū dicit pfectionē formalr̄. re-
liquū nō. ꝛ repit inter eēntialia ꝛ nocionalia
Nā eēntialia oīa dicūt pfectionē simplr̄: non
nocionalia. nā si pr̄nitas dicit pfectionē sim-
plr̄ aliq̄ eēt pfectio i pr̄e q̄ nō i filio: ita ꝙ pri-
mū signū dr̄ in eo qd̉ dic pfectionē simplr̄. sꝫ
in eo qd̉ nō dic: ꝛ ordo hinc ort⁹ dr̄ ordo pfe
ctiōis. i diuis. n. aliq̄ dicūt pfectionē ꝛ a se ꝛ i
se sicut dītas. Alia i se sꝫ nō a se sic attributa.
ꝯtia nec a se nec ex se formalr̄ q̄ꝫuis bn̄ idētice

sic̃ rõnes. Scõs terminꝰ ꝓor a ꝓoritate prio
ritas est qdã respectꝰ positiuꝰ. vñ prioritas a
ꝯparatio descẽdit huiꝰ ꝯparatiõis pridẽ prior pri
mꝰ. Et ita dimissis varijs acceptõibꝰ priorita
tis in postpñt. ⁊. v. metha. dᵒ ꝙ sic̃ ꝑmũ repi
tur in diuis sic priꝰ. vñ in diuis est prius nã.
priꝰ ꝑfectõe mõ exposito: ⁊ priꝰ origĩe. Et fun
dat̃ tal' prioritas ĩ his q̃ dñr hac priora sicut
silitudo in his q̃ dñr simiᵃ. ¶ Tertiꝰ terminꝰ
est ꝓductio. ꝓductio dr̃ tripl'r. Unoᵒ dr̃ ꝓdu
ctio q̃si ꝓcul ductõ. ⁊ istoᵒ dr̃ ꝙ sol ꝓducit ra
dios: qꝛ ꝓcul ducit. s. vsq3 ad terrã. Scõo mõ
dr̃ ꝓductio q̃si ꝑꝑducᵒ ⁊ isto mõ ꝓducũt̃ crea
ture a dõ. vñ Sap. Oia ꝑꝑ seipm opatus est
altissimꝰ. Tertio dr̃ ꝓducᵒ q̃si ꝓpe idẽ ductio
⁊ isto mõ ẽ ꝓprie ĩ diuis. vbi ꝓducẽs ⁊ produ
ctũ sunt eiusdẽ eẽntie l3 differãt real'r. vñ ista
tria ex ꝑte dei ita se hñt ꝑ ordinẽ: opatio. pro
ductio. creatio. Oẽ. n. qd creat̃ ꝓducit̃ s3 non
ecõ. vñ spũs ꝓducit̃ s3 nõ creat̃. nã creatura sp
differt in eẽntia a creatore. Oẽ. n. qd produ
cit̃ opat̃: s3 nõ ecõ. Intellectio. n. dei ⁊ volitio
sunt opatiões nõ tñ producunt̃. Productũ
n. sp differt a producẽte real'r. nõ sic itellectõ
a pr̃e itelligẽte. nec volicio a pr̃e volente. Et
hoc de pmo articulo. ¶ Quãtũ ad scõm arti
culũ sũt tres ꝯclõnes. Pria est. nõ dr̃t verbi
gignitio a processiõe flamis: qꝛ pᵃ ab vno sit
producẽte: s3 scõa a duobꝰ. Probat̃ ista ꝯᵒ
sic meᵒ docto. sbti. Quñcũq3 aliq̃ due produ-
ctiões ita se hñt ꝙ vna ẽ liba. alia nãlis. non
differt nãlis a liba: qꝛ nãlis sit ab vno produ
cẽte: s3 liba a duobꝰ. S3 ita se hñt productio
ṽbi ⁊ productio spũsci. igr̃ nõ differũt ꝑ hoc
maior p3 exẽplo eadẽ. n. albedo sicut nãliter
imutat visu3 qñ ẽ ĩ vno supposito: ita ꝑiformi
ter imutaret nãl'r si eẽt ĩ duobꝰ ꝑ ipossibl'e seu
possibile. ⁊ ita ad propom eẽntia diua eq̃ nã
liter agit ĩ vno dio suppoito sic̃ ĩ duobꝰ. ⁊ in
duobꝰ sicut ĩ vno. S3 mior ꝓbat̃ aucte Aug.
xv. de trini. Spũscũs procedit nõ qũo natus
s3 qũo datꝰ. Cõfirmat̃ rõ: qa isto mõ nõ dare
mꝰ statũ ĩ ꝑsõis diuis. diceremꝰ. n. ꝙ q̃rta dif
ferret a tribꝰ ꝑsõis. qꝛ procedẽt a tribꝰ ꝑsonis
nõ alie. ⁊ qnta differret a q̃rta: qꝛ a q̃tuor pro
cedẽt. ⁊ sic de alijs. ¶ Ex q̃ p3 ꝙ gaudefredꝰ
de fontibꝰ minꝰ bñ ĩspexit. du3 dic̃ ꝙ filiatio
differt a spiratõe passiua: qꝛ filiꝰ exit ab vno
supposito. s. pr̃no. s3 spũscũs a duobꝰ. s. a pr̃e
⁊ filio. p3 ex ꝯclõne. ¶ Scõo p3 qꝛ frat̃ Ale-
xãd. de alexãdria ñ recte posuit dicẽdo ꝙ he
due differũt productiões qꝛ prima. s. gñatio
determinat̃ ꝑ essentiã cũ rõne pr̃is. ⁊ scõa. s.
spiratio ꝑ aliã rõnẽ p3 hoc eẽ falsu3 qꝛ q̃lib3
rõ suũ respicit correᵐ nãl'r. ⁊ ita tã ꝓductio
filij q̃3 spũsci eẽt nãlis. ¶ Tertio p3 ꝙ sanctꝰ
Tho. nõ sat̃ enucleauit ṽitatẽ ponẽdo hmõi
productiões distigui. qꝛ productio filij nihil
ꝑsuppõit iõ dr̃ nãlis. s3 qꝛ producᵒ spũsci ꝑ-
suppõit aliã dr̃ libera. p3 hoc ex ꝑdict' eẽ fal-
sum. ¶ Uñ ꝯ oẽs tres arguo sic. Ois ṽitas
propõis negtie fũdat̃ ĩ affirmatiua ex scõo ꝑ
iarmenias. ⁊. iiij. meth. Si. n. q̃rat̃ q̃re ista est
ṽa. hõ nõ est asinꝰ. rñdẽdũ ẽ. qꝛ hõ ẽ hõ. ⁊ asi
nꝰ est asinꝰ. igr̃ nõ ẽ prima rõ distictiõis har
productõu3. dicẽdo ãt: qꝛ vna ab vno suppo
sito: reliq̃ nõ s3 a duobꝰ. sicut pria dicit opio.
vl' qꝛ eẽntia determiat̃ alia rõne ĩ pria ⁊ scõa
sicut dicit scõa. vl' qꝛ vna nihil ꝑsuppõit: alia
ꝑsuppõit: sicut dicit t̃tia ꝙ liba ꝑsuppõit aliã
ꝓductõe3. s. nature. Et ꝯfirmo ꝯ istã opione3
vltimã. qꝛ tũc posset ꝯcedi ꝙ spũscũs proce-
dẽt ꝑ mõ3 art' cũ ista ꝓductio aliã ꝑsuppõat
s. noticiã interiorem productã ꝙ tñ nõ ꝯcedi
tur. ¶ Scõa ꝯᵒ ex termis seu formalibus seu
tõlibꝰ nõ differũt sacra gignitio atq3 ꝓcessio.
ꝓbat̃ ꝯᵒ ꝙ ñ ꝑ termios formales. Nã eẽntia
diua vna iduisa ẽ t̃minꝰ formal' tã gñatiõis
q̃3 ꝓcessiõis. vt inuit Aug. ꝯ maxim. S3 pro-
bat̃ ꝙ ñ ꝑ termios totales. s. ꝑ filiũ ⁊ spũscm
Arguo sic. nullũ priꝰ distiguit̃ ꝑ suũ posteriꝰ
s3 gñatio actiua ⁊ spiratio ꝑcedũt origĩe filiũ
⁊ spũscm. ergo nõ distiguũt ꝑ eos. maior p3
qꝛ res sicut se h3 ad eẽ: sic ad distingui: cũ di-
stinctio veniat ex eẽ rei. priꝰ aũt nõ capit eẽ
ꝑ posteriꝰ. S3 minor declarat̃ qꝛ qcqd ẽ priꝰ
priore ẽ priꝰ posteriore. gñatio aũt actiua est
prior passiua gñatione cũ sit a se alia ab alio.
gñatio ṽo passiua prior filio sicut ꝯstituens
ꝯstituto. ergo ⁊c̃. Idẽ arguo de spiratõe acti
ua respectu spũsci. ¶ Ex isto ifert̃ ꝯ Egidiu3
de roma q posuit hmõi productiones differ
re ꝑ termios sicut faciũt ceti motꝰ. v. phicoꝝ
p3 falsũ eẽ. nec rõ sua ꝯcludit ex dr̃ia motuũ
rõne termioꝝ: qꝛ iste productões nõ sunt mo
tus. Scõo dico ꝙ illa propõ motꝰ distinguit̃
a termis: nõ est pᵃ. s3 o3 ꝙ hẽat duas priores
ṽas. pria est ꝙ for̃e fluẽtes sint eiusdẽ rõnis
iter se. scõa ꝙ sint eiusdẽ rõnis cũ termino flu
xus. ⁊ vbi vna deficit nõ h3 propõ ṽitatẽ. p3
de eodẽ vbi acq̃sito motu circulari ⁊ recto: q
tñ sũt icõpassibiles. ex. vij. phico. Sic ẽ in pro
põ: nã productões nõ sũt eiusdẽ rõnis cũ ter
mino formali. s. eẽntia diuina cũ sit absoluta.
ille vero sint rl'iue. ¶ Tertia ꝯᵒ. Ex distinctis
pricipijs ṽbi giᵒ sacri flamis ꝓductõ3 ꝑcedit
ꝓbat̃ ista ꝯᵒ. nã priciᵃ ita ꝓducũt f'm ꝙ ordi-
nat̃, nisi ipedimtũ aliũde eueniat. Qd dico ꝑꝑ

creaturas.qꝛ lꝫ forma subālis prior sit forma accidētali tn̄ nō opat̄ an̄ formā accidētalē.ſꝫ hoc est ꝓpter forme substātialis impfcōnē:q̄ anteq̄ꝫ introducat suū ꝑductū reqrit trāsmutationē ꝛ alterationē que fit forma accidētali.sed in diuinis est intellect⁹ ꝛ volūtas q̄ sunt ꝑnci^a ꝑductiua ꝛ sine impfectiōe ꝛ itellectus ꝑcedit volūtatē.qꝛ teste Aug^o.nihil volitum nisi ꝑcognitū.igit̄ ꝛ gignitio ꝛ spiratio sic se hēbūt ꝙ gignitio ꝑcedet spirationē.Et si obicit̄ qꝛ videt̄ ꝙ spiratio actiua ꝑcedit gignitionē actiuā:ꝛ ita gn̄atio passiua gn̄ationē passiuā.qꝛ coiora sunt priora ſm nām.ſꝫ Aristo. in postp̄ntis.spira^o aūt actiua est cōior gignitiōe actia:qꝛ ē cōis pr̄i ꝛ fi^o.gignitio v̾o actia est,ꝓpa pr̄i.Rn̄dit doc.subti.vij.dist.hui⁹ primi.ꝙ esse cōe pōt capi dupl'r vel qdditatiue.ꝛ sic est verū ꝙ coiora sunt ꝑora.sicut al's q̄ꝫ hō.vel solū cōsecutiē ꝑ modū ꝯn̄e sic ē bona ꝯn̄a.ignis igit̄ calidus.ꝛ nō ecōtra:ꝛ sic nō ē verū.q̄ꝫuis.n.ad ignē sequat̄ calidū eē ꝛ non ecōtra.tn̄ calidū eē nō ē pri⁹ igne.imo econtra.cū ignis sit cā̄ ei⁹:Ita in ꝓposito.Spiratio.n.actia nō ē de eē qdditatiuo pr̄is aut filij:sed q̄si aduētitia.iō nō sequit̄ ꝙ sit prior gignitiōe actiua:imo posterior:ꝛ hoc ꝺ scḋo articulo.¶Quātū ad tertiū articulū de tribus difficultatib⁹.Pria ē.qꝛ ꝺꝛ in pria ꝯcl'one ꝙ nō distiguunt̄ iste ꝑductiōes ab iuicē:qꝛ vna ē ab vno ꝑducēte.ꝛ alia a duob⁹.videt̄ ꝙ immo.qꝛ ab eodē vt dictū ē hꝫ eē res ꝛ distigui. Ex q̄ igr̄ hn̄t sic eē iste ꝑductiōes:aut ab vno aut a duob⁹ videt̄ etiā ꝙ distiguant̄.Dicēdū ꝙ istas ꝑductiones distigui pōt capi tripl'r. Vno^o formal'r:ꝛ sic seip̄is distinguunt̄ sic rōnale rōnalitate est rōnale.ꝛ q̄libet res seipsa formal'r ē tl'is ꝛ sic loquit̄ Aug⁹ in.xv.de tri. c.xv.videbis quō aut q̄ꝫtū distat natiuitas v̾bi a ꝑcessiōe spūſſci ꝛc̄. Scḋo^o ꝑncipiatiue.ꝛ sic distinguit̄ itellec⁹ a volūtate.qꝛ volūtas ē ꝑncipiū spiratiōis:ꝛ itellect⁹ gignitiōis. Tertio^o distiguunt̄ q̄si ex signo ꝛ sic distinguunt̄ ex ꝑductiōib⁹:qꝛ signū ē ex q̊ solus de⁹ pr̄ ꝑducit filiū qꝛ agit ꝑ modū itellect⁹.qꝛ intellect⁹ est ꝑmū ꝑncipiū ꝑductiuū:ꝛ ex q̊ pr̄ ꝛ filius ꝑducūt spūmscm̄ qꝛ agūt ꝑ modū volūtatis q̄ cōicat̄ filio a pr̄e dū gignit̄:ꝙ he ꝑductiones distinguūt:q̄ꝫuis etiā possint dici ꝑncipia distictiōis haꝝ ꝑductionū.nō tn̄ q̄ ſꝫ qḋ. seu nō ꝑmū sed scḋm. ¶Scḋa difficultas ē. q̄t sunt termini in q̄libet haꝝ ꝑductionū. Dico ꝙ tres.prim⁹ termin⁹ ꝺꝛ formalis:ꝛ ē eēntia dina.qꝛ sicut in creatis principalior ps cōpositi ē forma.sic i dinis ꝑsonis principali⁹ i

ꝑsona ē dina eēntia.Scḋs termin⁹ ē q̄si dr̄ia indiuidualis:in hoc tn̄ differt ꝙ in creaturis dr̄ia idiuidualis determiat nām ꝛ ꝯhit vt sorteitas hūanitatē.nō sic in diuinis.vn̄ pr̄nitas ſm Dama.nō det̄miat eēntiā dinā ſꝫ ꝑsonaꝫ. Terti⁹ termin⁹ dr̄ totalis.sicut totū cōpositū i creaturis.sic ꝑsona i dinis q̄ ē ꝯstituta ex diuina eēntia:q̄ ē termin⁹ formal'.ꝛ sua rl'one q̄ se hꝫ ad modū dr̄ie idiuidual'.Tertia difficultas ē quō ex distictis pricipijs formal'r pn̄t progredi ꝑductiōes distincte real'r. Dico ꝙ triplex ē rō.Pria radical' scꝫ dina eēn^a q̄ qꝛ ifinita ē de se coicabil' ē idētitate nūerali tn̄ essentie.Scḋa rō ē.qꝛ disticta prici^a ꝑfectissima hn̄tia oppōitos modos pricipiādi n̄ pn̄t eiusdē eē ꝑncipiū ꝑductiuū. Tertia rō suppōital' rō ex illis pricipijs.qꝛ ipossibile ē idē seipꝫ ꝑducē.ꝛ ita ex illis pricipijs arguim⁹ distictōꝫ ꝛ ordinē in ꝑsonis ꝛ ꝑductiōibus q̄ꝫuis hoc hēant a dina eēn^a.Et sic pꝫ ad.q.ꝙ vꝫ in aliq̄ nāe signo ꝑor ē v̾bi gignitio ꝑcessiōe ꝑacliti. Et tūc ad ar^a.¶Ad primū dico resoluendo ar^m.ꝙ spūſſcūs ꝺꝛ amor appropꝛietate ꝑductꝰ.nec ē sil'e de bonitate lꝫ appropet̄ ei.nam amor est act⁹ opat⁹.iō magis sibi ꝯiūgit̄ hoc qḋ d^o ꝑductū vt dicat̄ amor ꝑduct⁹ q̄ꝫ bonitati.q̄ nō ē act⁹ opat⁹:q̄ꝫuis tā amor q̄ꝫ bonitas dicāt qd eēntiale nō nocionale. ¶Ad ſꝫ dico ꝙ i v̾bo nr̄o tria st̄.p^m qḋ includit aliqd absolutū scꝫ actū itelligēdi.ꝛ hoc ē ꝑfectiōis ꝛ ē i dinis.lꝫ act⁹ intelligēdi nō ꝯstituat v̾bū in dinis.vt patebit.j.cū dina eēn^a q̄ ē absoluta.Scḋm ē qḋ sp ꝑducit̄ dū ē.ꝛ hoc ēt ē ꝑfectiōis.ꝛ ē i v̾bo dino qḋ sp gignit̄.Tertiū ē ꝙ volūtas impat itellectui vt intelligat ꝛ hoc ē iperfectiōis.qꝛ nō ē sp i actu suo.ꝛ sic loquūt̄ auctes Aug.de v̾bo nr̄o qḋ amore cōcipit̄.i. ex impio ꝛ volicōe volūtatis ꝯuertit̄ itellect⁹ ad itelligēdū.ꝛ sub ista rōne nō est in diuinis iō nō currit obo.¶Ad tertiuꝫ dico i sūma ꝙ suffic̄ ꝙ ꝑmū sit ꝑfectissimū.nec oꝫ ꝙcet̄a sint ſm maiorē ꝑfectionē ꝑximiora dine eēntie.si tn̄ i ꝑfectiōib⁹ simpl'r sit ordo ſꝫ ꝑfectionē qḋ māifestat̄ māifeste iter.n.diuinā eēntiā ꝛ suaꝫ ifinitatē ē di^o.ꝛ ꝑcedit ista di^o attributa dina qꝛ orit̄ imediate ex fūdamē^o ꝛ t̄mio ꝛ tn̄ non dic̄ ꝑfectōeꝫ simpl'r.ꝛ attributa dicūt ꝑfectionē.ꝛ qn̄ dat̄ exēplū ꝺ nociōalib⁹ ꝯn̄tib⁹ eēn^a. dico ꝙ h̄ ē.qꝛ nocionalia i sui eē ꝑexigūt eēntialia q̄si sua ꝑnci^a.Et ad ſam q̄ꝫto aliqd meli⁹ ē tāto optio magis approxiat.intelligit̄ in distictꝭ ꝑ eēntiā nō al'r.nec etiā valet ꝓbatio de ꝑfectiōe volūtatis supra intellectuꝫ qꝛ est principiū entis realis ad extra.non intelle-

ct⁹ hoc.n.est q̄ agit libere ⁊ ꝯtingēter.itelle ct⁹ vo necc̄io nō ꝑꝑ aliō.Et sic pꝫ ad.q. ¶ Ex ista distictōe ō mēte mgr̄i tres hn̄tur ꝯclusio nes.Quaꝝ p̄ma est.spūsscūs nunq̄ꝫ gignit̄ lꝫ dicat̄ ꝓcedēs gignit⁹.dic̄ ꝯ°.ꝙ spūsscūs nūq̄ꝫ dr̄ gignit⁹ .lꝫ fili⁹ dicat̄ bn̄ ꝓcedēs.Et ōducit istā ꝯclōnē mgr̄ a p̄nci° distictiōis vsqꝫ ad.c. illō.Inc̄ vo gn̄atōez filij ⁊c̄.¶ Scda ꝯ°.Ois ve gig° asserit̄ eē ꝓcessio.ſꝫ non ꝯuertit̄. dicit ꝯ° ꝙ oē qō gignit̄ ꝓcedit ſꝫ nō ecōtra.q̄ spūs scūs ꝓcedit ⁊ nō gignit̄. ⁊ deducit mgr̄ istaꝫ ꝯclōnē ab illo.c.inter vo ⁊c̄.vsqꝫ ad illud.c. Nūc ꝯsiderādū est cuꝫ spūsscūs ⁊c̄.Tertia ꝯ° nō est ingitus loq̄ndo ꝓprie nec stat sub serie h̄ spūsscūs.dicit ꝯ° ꝙ spūsctūs ꝓprie non dr̄ igenit⁹.Et deducit mgr̄ hāc ꝯclōnē ab illo. c.Nūc ꝯsiderādū ⁊c̄.vsqꝫ ad finē distinctōis.

f Equit̄ i textu. Preterea diligēter ānotādū ē.⁊c̄.Hic signat̄ distictio xiiij.hui⁹ p̄mi.q̄ ita ꝯtinuat̄ ad p̄cedētes.Nā postq̄ꝫ.a.x.distictōe vsqꝫ huc egit mgr̄ de sctispūs eterna ꝓcessione. Nūc in ista distictione agere incipit de tp̄ali ei⁹ missiōe.Et diuidit̄ ista ps in tres ptes ſm ꝙ missio p̄t cōpari ad tria.ad mittentem. ad modū missiōis.tertio ad ꝓprietatē missi spūs ſ. pr̄ ⁊ fili⁹.primo.n.ꝑsone mittētes trine pro clamant̄ ⁊ spūssctūs . Scdo modi missionis clare duplicant̄.ſ.visibil' ⁊ iuisibilis.Tertio ꝓprietates missi spūs narrant̄.ſ.donū vl' donabilitas.scda icipit circa mediū.ih. distictōis. ibi q̄rit̄ vtꝝ semel tm̄.tertia incipit.dist. xviij. ibi.Hic q̄rit̄ cuꝫ spūsscūs ⁊c̄. Prima iteꝝ ps in q̄ de ꝑsonis agit mittētib⁹ diuidit̄ in tres. In p̄ma ōn̄dit ꝙ flam̄ mittāt pr̄ ⁊ genit⁹.In scda ꝙ purus hō hoc nō dat celit⁹ funditus. In tertia ꝙ seip̄m mittit spūsscūs.scda icipit ibi.hic q̄rit̄ ēt.vtꝝ scti viri ⁊c̄. tertia in p̄nci⁹ ih.dist.Hic ꝯsiderādū est cū spūs det̄ hoib⁹. Et iteꝝ p̄ma ps in tres ptes diuidit̄ . p̄mo.n. tangit̄ spūsscti duplex ꝓcessio. scdo vtrāqꝫ a pr̄e eē ⁊ filio.in tertia ōn̄dit̄ spm̄sctm̄ dari in eē ꝓprio.scda icipit ibi.de tp̄ali aūt missiōe. Beda in omel'.tertia ibi.sūt āt aliq ⁊c̄.Et q̄ ſm ꝙ tāgit ypocras in āphorismis. vita breuis.ars vo lōga.tp̄s aūt breue.expimētū vo fallax.Tū scdo q̄ ista mā sat̄ clara est ⁊ amplius in tertio locū hꝫ de missiōe vbi dei in mūdū.Tū tertio q̄ Scot⁹ in his trib⁹ distinctionib⁹.xiiij.xv.xvi.vnicā ponit.q. breuē iō has tres simul iūgā.Quare seq̄tur. xv . dist° Hic ꝯsiderandū est cū spūssctūs det̄ hoibus. In q̄ postq̄ꝫ mgr̄ ōn̄dit ꝙ flamen mittūt pat̄ ⁊ filius.nunc ostendit ꝙ seipsum mittit spūssctūs.Et diuidit̄ q̄ ad p̄ntē ptēꝫ in tres ptes pricipales.In prima ōn̄dit spm̄sctm̄ a seip̄o mitti.argu° ꝑ ip̄ossibile:q̄ si non tunc aliqd ageret pr̄ ⁊ fili⁹ qō nō spūsscūs . scdo hoc ōn̄dit ꝑ exēplū valde ꝓbabile.q̄.ſ.⁊ spūs mittit filiū ⁊ fili⁹ mittit se.in tertia ꝯtrariū docet solubile ex eo ꝙ fili⁹ dicit de seip̄o. a meipso nō veni.scda icipit ibi.nō aūt mireris ꝙ spūssctūs.tertia ibi.ſꝫ ad hoc opponit̄. Et seq̄tur iª particula.Hic querit̄ vtꝝ semel tm̄ missus sit fili⁹.Que est scda ps hui⁹ distictiōis.xv.q̄ fuit diuisa in p̄cedēti distictōe.ix.xiiij.⁊.xviij. dist.In q̄ postq̄ꝫ mgr̄ ōn̄dit ꝙ spūs a se mittit̄.h̄ missiōis mod⁹ apit̄.ſ. visibil' ⁊ inuisibil'. Et diuidit̄ i tres ptes.In pria dubitat̄ de filij missiōe p̄mit⁹. In scda dupl'r mittit̄ gitus.ſ. visibil'r ⁊ inuisibil'r.In tertia ōn̄dit ꝙ totidē mōis ꝓcedit spūs.scda icipit ibi.ad qō dicim⁹ ꝙ duob⁹ ⁊c̄.iij.dist.xvi.Nūc de spū scō videndū est.Scda iteꝝ pticula in q̄ agit de missione filij didit̄ in tres ptes.In pria.n. ꝑ Greg. filij missionē dat multiplicē.ſ. visibilē ⁊ inuisibilē.In scda iter eas dr̄iaꝫ assignat dupliceꝫ vt pꝫ i textu.In tertia dubitatōeꝫ mouet mētis hortatricē.ſ.an pr̄ dicat̄ missus.scda incipit ibi.Ecce disticti sūt duo mōi ⁊c̄.tertia ibi hic q̄rit̄ q̄re pr̄ nō dicat̄ missus. Tūc seq̄tur ō. xvi.ibi. Nūc de spūscō videndū est ⁊c̄. In q̄ ōn̄dit mgr̄ ꝙ dupl'r mittit̄ spūsscūs. Et diuiditur in tres ptes.primo.n.tp̄alē missiōeꝫ distiguit duplicē in flamīe missibili.scdo de missione ip̄ius agit visibili.tertio tādē notificat de inuisibili.scda incipit ibi.Et p̄rimo agam⁹ de illo ⁊c̄.tertia dist.xvij.Iā nūc accedamus ad signandā missionē spūsscti. Prima iteruꝫ ps que est.xvi.distictio in tres ptes diuidit̄. In p̄ma visibil' missio clarius ponit̄. In scda exortū dubium lucide soluit̄.ſ. q̄re spūssctūs nō dr̄ minor pr̄e ex ista missiōe sicut fili⁹ dr̄ minor pr̄e ꝑꝑ missiōeꝫ in carnē.In tertia ad hilariū stil⁹ vtit̄ vbi docet nos caute aduertere q̄ddā hilarij dcm̄.Scda icipit ibi.ſꝫ pri⁹ q̄rendū est cuꝫ fili⁹ dicat̄ minor ⁊c̄.tertia ibi. hilari⁹ aūt dicere vr̄ ⁊c̄.Et hec ē diuisio haꝝ triū distinctionū in gn̄ali ⁊c̄.

c Irca quā q̄rit̄.vtrum missio actia ⁊ passiua cuilꝫ ꝯueniat diuaꝝ ꝑsonarū.Et arᵒ primo ꝙ sic triplici me⁹.

Prio sic.Ois respect⁹ dei ad creaturam est cōis trib⁹ ꝑsonis.ſꝫ tā mittere q̄ꝫ mitti dicūt hmōi respectū igr̄ tā mittere q̄ꝫ mitti ꝯueniunt trib⁹ personis.maior pꝫ ex aucte Aug. vulḡ.Opa dei ad extra sunt cōia trib⁹. Sed minor ꝓbat̄:mittere.n.dicit māifestare ⁊ mit

ti manifestari. ꝛ ita aſpiciūt id cui fit manife
ſtatio. ¶ Scđo arguit ſic. ita ſe videt hr̃e mit
ti ad tres pſonas ſicut mittere. ſʒ mittere eſt
cōe trib⁹. igr̃ ꝛ mitti. maioꝛ pʒ. qꝛ ſicut eſt di⸗
uinaꝝ pſonaꝝ ſeipas manifeſtare hoībus ſeu
angelis. ita ꝛ manifeſtari: imo ꝯtradictio eſt
ꝙ ſeipas manifeſtāt. ꝛ ꝙ nō manifeſtent. Sʒ
minoꝛ pʒ ꝑ mgr̃m in textu nr̃o. di. xv. vbi ex
intentiōe ꝓbat ꝙ pr̃ mittit filiū ꝛ ſpm̄ſanctū
ꝛ fili⁹ ſe ꝛ ſpm̄. ꝛ ſpūs ſe ꝛ filiū. ¶ Tertio ar⸗
guit ſic. Tāte dignitat̄ ī diuis eſt mitti: q̄ʒte ꝛ
mittere ꝛ ecōtra tante eſt mittere ſicut mitti.
ſʒ q̄libet diuinaꝝ pſonaꝝ mittit. igr̃ quelibet
mittit. maioꝛ pʒ qꝛ ea q̄ in diuis repiunt eq̄li
ter pfecta ſūt cū ſint īfinita. ſʒ ꝓbatur minoꝛ
qꝛ q̄libet pſona dat vt innuit aug. ad dardanū
ꝛ ēt q̄libet dat. dare aūt ꝛ dari idē vident qđ
mittere ꝛ mitti. ¶ In oppoſitū arguit. qꝛ vt
ait Aug. de pr̃e. iiij. đ trini. c. xxvij. Pr̃ nuſq̄
legit miſſus igr̃ mitti nō ꝯuenit pr̃i. qđ etiaʒ
mittē nō ꝯueniat cuilibʒ: ꝓbat. qꝛ mittē dic̄
q̄ndaʒ auctē. ſed ſpūſſctūs ſup nullā pſonam
hʒ auctē igr̃ ſibi nō ꝯuenit mittē. ¶ In iſta
q̄ōne ꝯformiter ꝓcedētibus ſūt tres articuli.
pmi⁹ triū terminoꝝ declaratiuus. ſcđs triū cō
cluſionū poſitiu⁹. terti⁹ triū difficultatū iux̄
tres ꝯcl'ones motiu⁹. ¶ Quo ad primū arti
culū. pmi⁹ termin⁹ eſt miſſio. A mitto tis. Miſ
ſio nō eſt niſi q̄dā actio ſeu paſſio ſeu quidaʒ
reſpectus miſſi ad mittētem ſeu mittētis ad
miſſum. vñ miſſio ꝓprie ex creaturis ad crea
toꝛē transfert. Miſſio q̄ppe paſſiua in creatu
turis ſm doctoꝛē deuotū. diſt. xv. q. i. ad tria
compatur. pꝛio ad principiū. ſcđo ad termi⸗
nū. tertio ad miſſum. Ad prin^m cōpatur miſ
ſio ſub triplici hitudine. pꝛio vt ad dātē ꝛ ſic
mittit radi⁹ a ſole. ſcđo vt ad dantē ꝟtuteʒ. ꝛ
ſic mittit iaculū a pꝛoiectoꝛe. tertio vt ad dā
tē iuriſditionē ſeu auctē. ꝛ ſic mittit nūcius a
ꝓceptoꝛe. ꝛ ſic in iſta cōpatione ad pri^m repit
miſſio actiā in pr̃e. ꝛ paſſiua in filio ꝛ ſpūſcō.
Qꝛ tā fili⁹ q̄ʒ ſpūſſcūs hʒ eē a pr̃e. hn̄t ꝛ ꝟtu
tē. hn̄t ꝛ iuriſditionē opandi. ſic ſpūſſctūs re
ſpectu filij cū iſta tria ꝓductū accipiat a pꝛo⸗
ducēte. ſcđo cōparat miſſio ad terminū ſub
triplici hitudine. pꝛio vt ad locū in quo ꝗeta
tur. ꝛ ſic mittit lapis deoꝛſum. ſcđo vt ad ali⸗
quē a quo ꝓhēat. ꝛ ſic mittit donuʒ alicui. ter
tio ad aliquē vt eo opet. ꝛ iſto° mittit pr̃ filiū
ꝛ ſpm̄ſcm̄ ꝛ fili⁹ ſpm̄ſcm̄. imo etiā fili⁹ ſeipm.
Pꝛimo ad q̄ſcēdū. vñ ſap. Delicie mee eē
cū filijs hoīum. ſcđo ad poſſidendū. nā ī aīas
ſctās ſe trāſfert. tertio ad opandū. nā nō poſ⸗
ſum inq̄t ſapiēs eē ꝯtinēs niſi de⁹ det. Tertio

ꝯpatur miſſio in creaturis ad miſſum. ꝛ iſta
ꝯpatio eſt impfectiōis. ꝛ hoc tripl'r. pꝛio ſub
rōne ſepatiōis miſſi a mittēte. Sicut cū q̄s a
pariſius mittit aliquē romā: oʒ ꝙ miſſus ſe⸗
paret a mittēte. aliogn nunq̄ iret romā. Sic
nō eſt in diuis. qꝛ ſpūſſcūs ē vbiq̄ʒ: cū pr̃e mit
tēte cū vbiq̄ʒ ſit ꝑ eēntiā: veꝝ eſt tm̄ ꝙ loco hu
ius eſt ſemp emanatio pſone miſſe ab aliquo
mittētiū ſeu ꝓductio. Scđo ꝯpatur in his īfe
rioꝛib⁹ miſſio ad miſſuʒ ſub rōne ſubiectiōis
in auctē ſeu eē. qꝛ ſemp diſtinguit eēn^a a mit
tēte: iđ ipfecti⁹ eſt q̄ʒ mittēs. nō ſic ē in diuis.
nā ſpūs miſſus a pr̃e ſeu filio hʒ eādē eēntiaʒ
cū pr̃e mittēte ſeu fi° ꝛ idē poſſe eſt penit⁹ in
mittēte ꝛ miſſo. ſed tm̄ loco h⁹ ē ſbauctoritas
in miſſo ꝛ auctas i mittēte. Tertio ꝯpat miſ
ſio in creaturis ad miſſum. qꝛ miſſum nō eſt
vbi mittit. iđ oʒ ꝙ mutet locū. ꝛ ꝙ ſit i eo mu
tatio. In diuis ꝟo miſſus ē vbi mittit cū tres
pſone diue i oī loco ſint pn̄tes. iđ nō oʒ ꝙ pſo
nal'r accedat. nec eſt in eo mutatio ſʒ tm̄ loco
hui⁹ eſt alicui⁹ effect⁹ de nouo ꝓduc⁹. ſ. doni
itellect⁹ in miſſiōe filij vl' gr̃e ſeu caritat̄ i miſ
ſiōe ſpūſſci. ¶ Vn̄ noto vlteri⁹ ꝙ miſſio tri⸗
pl'r repit i diuis. ſ. actiue dcā. ꝛ iſta dic̄ māife
ſtat pſonā ꝓductā q̄ mittit. Scđo repit paſſi
ue dcā. ꝛ iſta hʒ triplicē reſpectū. vnū ad ꝓdu
cētē. vñ nl'la pſona mittit niſi ꝓcedat. vñ dicit
Aug. iiij. đ tri. c. xviij. ꝙ filio mitti n̄ ē aliđ ni
ſi māifeſtari ꝙ a pr̃e ꝓcedat. ꝛ ſpūſcō mitti n̄
eſt aliđ niſi māifeſtari qđ a pr̃e ꝓcedat ꝛ filio
ꝛ iſte reſpect⁹ ē real' ſꝑ ſicut ꝓducētis ad ꝓdu
ctū. Scđs reſpect⁹ ē miſſi ad mittētē: ꝛ iſte ē
rōnis cū aliq̄ pſona vt patebit ſeipaʒ mittat:
ꝛ eiuſdē a ſe nō fit r'lo real'. Terti⁹ reſpect⁹ eſt
miſſi ad id ad qđ mittit. ꝛ iſte ēt ē rōnis cū di
uia pſona n̄ referat real'r ad creaturā. Tertio
dr̃ miſſio i diuis vt q̊ddā vniuocū miſſiōi acti
ue ꝛ paſſiue dcē: ꝛ h̄ de miſſiōe. ¶ Scđs tmi
n⁹ ē actio. Actio dr̃ tripl'r. vno° dr̃ actio q̄dā
reſpect⁹ extrīſec⁹ adueniēs q̄ ꝯſtituit apđ Gil
bertū poꝛꝛetanū vnū ſex ꝓncipioꝝ quē ſic dif
finit. Actō ē ſʒ quā ī id qđ ſbijcit agē dicimur
Et ſic capit q̄ōne dū dr̃ miſſio actiā ab iſta. ſ.
actōe. Scđo capit ad ſig̃ndū actōes ſeu ꝟtuſ
act⁹ imanētes. ꝛ dn̄r imanētes qꝛ manēt i agē
te vt' itellectio ꝛ volitio. ꝛ ſic accipit i. ix. me⸗
tha. ꝛ i. vi. ethi. dū dicit phs. Prudētia ē rō
reꝝ a nobiſ agibiliū. Tertio capit actō ꝓ actu
exterioꝛi ſeu i exterioꝛē trāſeūte māʒ. Sic ex
poni pōt illđ math. Agite pniaʒ appꝛopinq̄
bit i voſ r̃gnū đi. ¶ Vn̄ noto ꝙ iſta tria ſe hn̄t
ꝑ oꝛdinē actō. c̄atio. factō. Actio. n. q̊ddā cōe
ē c̄atōi ꝛ factōi. qđ. n. creat agit. ꝛ qđ fac̄ agit

creatio vo i h differt a factõe.q2 creatio nihil
p̃supponit ex parte facti.sed factio p̃supp̃oit
mãm.z hoc de actiõe.¶Terti9 termin9 ē pas
siua a passiõe. Passio eĩm quo ad p̄ns dicit
tripl'r.vno mõ d2 passio qdã respect9 extrinse
cus adueniēs qui f̄m gilbertũ cõstituit vnũ
principiũ z rñdet actiõi.quã Gilbert9 sic dif
finit.passio est illatio respectusq3 actiõis.z sic
capit i nã qõne vt a tali passiõe passiua dicat
missio.Scõo d2 passio pro cõuertibili cũ aliq̃
z egrediēte ex eiusdē p̃priis p̄ncipiis:z i scõo
mõ p̄dicabili.z sic d2.p̃priũ alicui9 spēi pas
sio.vt risibilitas hoĩs.Tertio d2 passio vt hēt
distingui cõtra passibilē q̃litatē z est spēs de
p̃ntato q̃litatis.z sic loquit de passiõib9 alexã
der affric9 seu affrodiseus in lib.de passiõib9
Et Arist.in secũdo rethorice.vt sunt gaudiũ.
spes metus z cetere.z hoc de p̄mo articulo.
¶Quãtũ ad f̄m articulũ sunt tres p̃clões.
Prima ē cuilibet diuinissimaz p̃sonarũ acti
ua cõuenit missio.pbat ista p̃clo.Oi illi p̃sõe
cõuenit actiua missio cui p̃uenit p̃sonã missã
manifeste p̃cedere.Sed cuilibet triũ hoc cõ
uenit.igit missio actiua conuenit trib9.maior
p3 ex qd nois.Missio.n.actiua nihil aliud ē
nisi talis oñsio actiua p̃cessiõis missi.S3 mi
nor pbat.declarare.n.talē p̃cessionē vel an
gelico vultui vel nobis dicit p̃fectionē.z ita
nulli negãdũ ē p̃sone.Cõfirmat rõne magri
in lra.Quia si vna p̃sona mitteret:alia nõ:se
queret q aliqd ageret vna p̃sona qõ nõ alia.
quod nõ cõcedit.Ex isto infert q decepti sũt
antiq doc.ante tp̄s magri:q ponebãt tñ esse
duas p̃sonas mittētes:z duas solũ missas:pa
trē z filiũ mittētes solũ.z filiũ z sp̄ũmscũ3:so
las missas:q2 vt dicebãt o3 eē auctem in mit
tēte respectu missi.z distictõe3 realē mittētis
a misso.S3 cũ reuerētia coz p3 hoz falsa opi
nio.ex.xiiij.z.xv.distictiõib9.vbi luculēter p
auctates sacras ostēdit magr q sp̄ũsscũs mi
sit filiũ in mũdũ:testioĩo ysaie.ca.lxi. Sp̄us
dñi sup me.Mittit etiã seip̄m i mētes deuoto
rũ.Et qõ dicũt q o3 mittētē aucte3 hr̄e super
missũ dico q verũ ē.s3 nõ o3 q q̄libet mittēs
hēat sed vn9 aut duo sicut qñ mittit fili9 solus
p̄r mittēs h3 istã auctē.qñ aũt mittit sp̄ũssan
ct9 p̄r z fili9 hñt istã auctē nõ sp̄ũsscũs.cũ tñ
z filius mittat se: z sp̄ũsctũs mittat se z filiũ.
vñ vt in textu nr̄o.dis.xv.inqt magister. Ex p̃
dictis apte mõstrat q filius a p̄re z sp̄ũsãcto
z seipso missus est:z tñ certu3 est q sp̄ũsctũs
non habet auctē sup filiũ sed magis ecõtra.
Et qõ dicũt scõo q o3 mittēte3 distingui rea
liter a misso.d9 sicut dixi q verũ ē ab aliquo
mittētiũ nõ a quolibet.z ita cũ filius mittit:
aut spiritusscũs semp admin9 distinguit reali'r
a p̄re mittēte z hoc sufficit. ¶Scõa p̃o.diui
nissimo p̄ri nõ cõuenit sed vnigenito:z flami
ni passiua missio.Pria ps dīc q p̄r nõ mittit.p
bat p aug.z ē in tex.xv.dis.p̄r inqt vt ait aug.
nunq̃ legit missus.Et roborat rõe.nihil mit
tit nisi qõ p̃cedit:sed p̄r nõ p̃cedit:qa ē a se:z
est prima p̃sona.igr p̄r nõ mittit.assumptum
p3 ex q̃rto de trini.Missio.n.passiua nõ est ni
si manifestatio p̃sone que p̃cedit. Sed pba
tur scõa pars q missio passiua p̃ueniat filio z
sp̄ũiscõ.De filio.n.dicit.pater itelligit misisse
eũ:cũ fecit eũ ex feĩa.ij.de trini.c.viij. De sp̄ũ
scõ vo ioh.xvij.quē mittet pater i noĩe meo.
Et corroborat.q2 vbicũq3 est totũ esse missio
nis passiue:ibi est passiua missio.S3 sic est de
filio z sp̄ũsãcto pbat.missio.n.passiua tria im
portat.sc3 manifestari.z hoc est principale si
gnificatũ z cõuenit p̄ri z filio z sp̄ũiscõ.nã q̃
libet p̃sona nobis manifesta est:sicut in bapti
zatiõe xp̄i.pater i voce.sp̄ũs in colũba.filius
in humanitate assũpta.Scõm qõ importat ē
p̃cessio.Et tertiũ ē respect9 ad mittētē.z ista
solũ p̃ueniũt filio z sp̄ũisancto cũ vterq3 eoz
p̃cedat:z ad patrē qui mittit hēant respectũ
z ista duo vltima nõ sunt de principali signi
ficato missionis sed sunt cõnotata . ¶Tertia
p̃clo.missio visibilis tã geniti q̃ flaminis ad
inuisibilē ordinat.vocat missio inuisibilis que
fit in donis aĩe.vt i dono sapie:sicut Salomo
ni:vel in dono pietatis sicut moysi. vocat aũt
missio visibilis que appet oculis:sicut missio
filij dei qñ assũpsit carnē humanã.vel sp̄ũsscĩ
in igne sup aplos.pbat p̃clusio.Oē signũ ad
sigtũ ordinat.s3 missio visibilis ē signũ inuisibi
lis.igr ad illã ordiat.maior p3.q2 signũ est si
g̃ti grã.mior p3 de triplici missiõe visibili sp̄i
ritussancti.p̄mo in colũba.scõo i flatu.tertio
in igne.Colũba.n.significat plenitudinē grē
in xp̄o vt in alios redũdaret z alios redime
ret.sicut in lege per colũbã primogenita erãt
redēpta flatus redũdantiã sensus z vigorē in
aplis:q alios erãt illuminaturi.ignis ardorē
caritat i p̄dicatorib9.Et sic p3 de scõo articlo
¶Quãtũ ad tertiũ articulũ sũt tres difficul
tates.Prima est vtrũ vna p̃sona mittat aliã
p aliã:vtputa sit p̃cedēdũ q pater mittat spi
ritũsanctũ per filium.dico q sic.Sicut.n.ista
cõcedit q p̄r p̄ducit spiritũsanctũ p filium z
creat p filiũ.ita ista pater mittit spiritũ per fi
liũ.ita q ly p dicat subauctē in filio z auctē i
patre.Nã pater a se mittit:fili9 vo ab alio qa
a patre.Secũda difficultas.quõ potest intel

ligi ꝙ tres persone mittant. ⁊ tñ ꝙ due sole mittanṫ. Rñdet doc. sub. in ista distinctōe et dat exēm in his trib⁹. mēoria. itelliā. ⁊ voluntas. Tam. n. itelligētia ꝗꝫ mēoria ꝗꝫ volūtas declarāt memoriā. ⁊ tñ sola mēoria ē declarata. Sic tres ꝑsone mittūt ⁊ tñ due sole mittūtur. Aliud exēm valde gratū doctoris deuoti. i. iij. dis. i. de incarnatiōe ꝟbi. Tres puelle vnicū induūt indumētū: ⁊ tñ vnica puella induiṫ. Sic oēs diue ꝑsone agūt incarnatōez ⁊ tñ vnica ꝑsona ⁊ sola icarnaṫ. Ita in ꝓposito lꝫ oēs mittāt: tñ due sole mittunṫ. ¶ 3a difficultas. Que sunt illa dōa ⁊ quō differūt in qb⁹ fili⁹ dei ⁊ spūsctūs mittūṫ. Rñdit doctō deuotus in ꝭa ꝑte distin. xv. q. ij. ꝙ hmōi dōa pñt capi tripliciter. aut ꝗtuꝫ ad radicē q̄ dṙ grā ⁊ sic nō differūt missio filij ⁊ spūsscti inuisibiľ. qꝛ ambe fiūt dono ḡtie. aut scdo capiuntur ꝗtū ad hitū: ⁊ tūc debēt distingui hitus triplr. primi sṫ affecti: ⁊ i istis mittiṫ spūsctūs alij sṫ pure cognitiui: ⁊ i istis nec fili⁹ nec spūsctūs mittiṫ. Tertij sunt ꝑtim cognitiui ⁊ ꝑtiꝫ affectiui. ꝭm ꝙ sunt cognitiui i eis mittiṫ fili⁹ ꝭꝫ ꝙ affecti spūsctūs. Capiunṫ 3o ꝗtū ad actus q sunt illu⁹. ⁊ sic mittiṫ fili⁹. vel infiācio. ⁊ sic mittiṫ spūs ꝗꝫuis ābe missiōes iuisibiles sint de pō ordiata isepabiles. Nūꝗꝫ. n. mittiṫ inuisibilr fili⁹ qn mittaṫ spūsctūs. nec eꝫ. Et sic pꝫ qd dicēdū sit ad qōnē. ꝙ vꝫ actiua missio trib⁹ ꝯgruit ꝑsonis. sꝫ passiua solū gito et sacro flami. Et tūc ad argumēta. ¶ Ad pmū dico sicut dictū ē ꝙ mitti hꝫ duplex sigtum. principale. s. manifestari. ⁊ qꝛ quelibet ꝑsona manifestaṫ quo ad hoc oibus ꝯuenit. Sꝫ ꝭm suū significatū est ꝙ indicat ꝑsonā que mittitur ꝓcedere ⁊ illud est ꝓpriū spūi ⁊ filio nec est respectus ad ex̄ sed magis ad intra. iō nō currit argumētū. ¶ Ad ꝭm negaṫ maior. nā mittere solū dicit māifeste ꝓcedere ꝑsonā. ēt hoc ē cōe trib⁹. mittiꝟo sup hoc vt patuit addit ꝓcessionē missi q̄ nō ꝯuenit pr̄i qui ē a se iō nō currit argm. ¶ Ad tertiū: nego minorē ⁊ ad ꝓbationē de dare ⁊ dari dico ꝙ nō ē cōsimile qꝛ iter dantē ⁊ datū soluꝫ est rl'o rōnis sicut inter cōicās ⁊ cōicatū. sꝫ semp missū ad aliquē mittentū hꝫ rl'onē realē iō nō vꝫ. vlterius dico ꝙ vocat istas missiōes infinitas ꝑꝑ infinitatē eēntie. dico ꝙ nō sunt infinite formalr. tū primo qꝛ sunt rl'ones. tū scdo qꝛ sunt entia rōnis. tū tertio qꝛ dicūt respectū ad creaturas. ⁊ sic pꝫ ad qōnē. ¶ Ex his trib⁹ distinctionib⁹ de mēte mgr̄i tres eliciunṫ ꝯcl'ones de q̄libet vna. Prima ꝯcl'o est. pṙ ⁊ genitus mittunt spm̄ sꝫ dari penitus negt per ꝯdituꝫ.

Ista ꝯcl'o dicit: ꝙ pṙ ⁊ fili⁹ mittunt spm̄sctm̄. sed ꝙ nulla creatura pōt eū dare. Prima ꝑs poniṫ a principio distin. xiiij. vsqꝫ ad illud. c. Hic q̄riṫ ēt vtruꝫ sancti viri ⁊c̄. scda ꝟo pars eiusdē ꝯcl'onis a ꝓfato textu hic q̄riṫ ēt: vtruꝫ sancti viri ⁊c̄. vsqꝫ ad finē distictōis. ¶ Scda ꝯcl'o. Seipm spūs mittit veraciṫ: sed ⁊ duplr missus ē genitus. dicit ꝯcl'o ꝙ spūsctūs seipꝫ mittit ⁊ ꝙ fili⁹ dei missus est duplr. s. visibiliṫ qñ sumpsit pro nobis carnē hūanā. ⁊ iuisibiliter i mētib⁹ ꝯtēplatiuoꝝ. Et deducit istā cōclusionē q̊ ad primā ꝑtē a principio. xv. dist. vsqꝫ ad illud. c. Hic q̄riṫ. vtꝝ tm̄ semel missus sit filius ⁊c̄. Et scdam ꝑtē ab illo. c. vsqꝫ ad finē distinctiōis. ¶ Tertia ꝯcl'o. bino spūs mō mittiṫ. minor se dṙ ⁊ pr̄e genitus. dicit ꝯcl'o: ꝙ spūsctūs duplr mittiṫ. visibilr ⁊ inuisibilr ⁊ ꝙ fili⁹ dei ⁊ se ⁊ pr̄e est minor ꝭm nām humanā. prima pars ꝯclusionis ponitur a principio. xvi. dist. vsqꝫ ad illud. c. Sꝫ prius querendū est ⁊c̄. scda ꝑs ab illo. c. vsqꝫ ad ⁊c̄.

s Equitur in textu. Iā nūc accedam⁹ ad assignandā missionē spūsancti ⁊c̄. Hic incipit. xvij. dist. hui⁹ primi que ita ꝯtinuaṫ ad ꝓcedentes. nam postꝗꝫ in ꝓcedēti distinctiōe egit mgr̄ de missione spūs visibili. Nūc in ista tractat de iuisibili. Et diuidiṫ i tres ꝑtes. Primo. n. ꝓdictorū inseriṫ vtilis repetitio. scdo de missione inuisibili spūs: mgr̄i tangiṫ opio. 3o sue opionis daṫ defensio. scda incipit ibi. hic aūt vt itelligibili. 3a ibi. hic queriṫ si caritas spūsctūs est ⁊c̄. Scda iteꝝ ꝑticula in qua de missiōe inuisibili agit scdm suā opionē prima ꝑte indiuisa manēte ꝑtitur i tres. In pria sctispūs veri amoris inuisibilē notificat missionē. In scda ex vi tēoris tāte rei dat cōfirmationē. In tertia stilo rethoris de tacto infert epilogatiōeꝫ scda incipit ibi. ne āt in re tanta ⁊c̄. tertia ibi Ecce hic apitur qd sup̄ dictum ⁊c̄. scda aūt ⁊ tertia ꝑtib⁹ indiuisis manētib⁹ sola prima ꝑs diuiditur in tres pricipales. In prima ondit ꝙ amor quo deū ⁊ ꝓximū diligimus ē idem penit⁹. In scda ꝙ ille amor est spūsctūs. In tertia ꝙ nō cāliter sꝫ per eēntiā est amor fūditus. scda incipit ibi. Cū aūt fraterna dilectio sit deus ⁊c̄. tertia ibi. Sꝫ ne forte aliqs dicat illud deū eē ⁊c. Et seqtur illa ꝑs. hic q̄ritur Si caritas spūsctūs est ⁊c̄. In q̄ postꝗ mgr̄ suā tetigit opionē. nūc opioni sue dat defensionē. ⁊ diuidiṫ in tres ꝑtes ꝭm qd mgr̄i opi⁹ ꝓt triplr̄ ipugnari. primo rōe. scdo aucte. tertio rōne ⁊ aucte simul. primo ergo ꝯ suā op. obicit forti rōe: qꝛ caritas augeṫ. sꝫ ñ spūsctūs

In scda auctatis ꝯfirmatione. qꝛ dicit aug⁹: ꝙ caritas creata ē a spūsctō. In tertia auctis atqꝫ rōnis cōbinatiōe:qꝛ caritas est animi affectio.vt vꝫ.⁊ hoc etiā innuit Aug⁹.scda inci pit ibi.Supradictū est ꝙ spūsctūs ⁊c. tertia ibi.alias quoqꝫ inducunt rōnes ⁊c. Et hec ē diuisio pn̄tis distinctōis in generali.

c Irca quā mouet̄ talis titulus qōis. Utrū caritas īfusa imerito ꝑter increatā de necessitate reqrat̄. Et ar⁹ ꝙ sic:triplici medio. Pꝛio sic. qn̄cūqꝫ aliq̄ sunt eēntial̄r oꝛdinata neq̄t esse po sterius sine pꝛimo.ſꝫ virtutes sunt hmōi:⁊ inter eas caritas ē summa.igr̄ imerito necessario reqritur:cū meritū sit opus virtuosuꝫ maioꝛ pꝫ ex qō quid ēst origis eēntialis.sicut qꝛ mā pꝛioꝛ est per eēntiā toto cōposito nequit eē cōpo^m sine mā.sed minoꝛ pꝛobat̄ p Aug. xv.de tri.c.xix. Nullū donū ē excellenti⁹ isto dono qd est caritas.ꝙ ēt sit oꝛdo invirtutib⁹ pꝫ.qꝛ pfectioꝛ est vna alia:vt iusticia fortitudine.⁊ sapiētia scia ⁊c. ℭ Scdo ar̄ sic.qn̄ aliquis effectus depēdet a duab⁹ cāis equocis vna nō causante neq̄t esse effect⁹. ſꝫ meritum depēdet effectiue.vt a cāis equocis a volūtate ⁊ a caritate creata.igit̄ reqrit de necessitate eas vt sit.maioꝛ pꝫ ex cōsimili. Quia.n. ſꝫ Aug.in.ix.de tri.o^m ⁊ pō intellectiua reqrūtur ad causandū noticiā:neq̄t sine obiecto eē noticia:nec sine pō etiā vt vꝫ de pō dei. Sed pꝛobat̄ minoꝛ.de volūtate.n.pꝫ qꝛ oē meritū iō meritū qꝛ voluntariū sicut pcm̄. iō peccatū:qꝛ voluntariū:ſm aug.ſꝫ de caritate ꝙ requiratur.pꝫ qꝛ cāe indeterminate vt agat requirit determinās.caritas est hmōi:qꝛ est cā minus vl̄is. ℭ Tertio ar⁹ sic. nihil pōt supra se eleuari p nām:ſꝫ per oē meritū se leuat creatura rōnalis sup se.igr̄ hꝫ aliqd formal̄r intus diuū latitans quo iuuat̄.hmōi vocat̄ creata caritas.maioꝛ pꝫ.qꝛ certis suis limitibus quelibet ꝯtinet̄ creatura q̄tū est de se.Sꝫ minoꝛ pꝫ.qꝛ meritū est de se via veniēdi ad btitudinē ad quā neq̄t hō ex se peruenir̄. ℭ In oppositū arguit̄ aucte Jeroñ.⁊ est in lr̄a.dilectio igr̄ q̄ est ex deo ⁊ de⁹ ē ꝓpꝛie spūsctūs per quē diffundit̄ in coꝛdib⁹ nr̄is:deus caritas per quā nos tō ihabitet trinitas.Ecce clare ꝙ innuit Jeroñ.caritatē q̄ est in nobis solum eē spm̄sctm̄. ℭ In ista qōne ad ꝓcedētē pariformiter sunt tres articuli.pꝛim⁹ triū terminoꝝ expositiu⁹.scds triū ꝯclusionū positiuus.terti⁹ triū difficultatū motiuus. ℭ Quo ad pꝛimū articulū.pꝛimus termin⁹ ē caritas. caritas dr̄ q̄si cara vnitas.⁊ ē excellentissimū dei donū voluntatē pficiēs in poꝛtione supioꝛi ad dm̄ hoiem extaticū faciēs ⁊ in inferiori sui proximi dilectiuū vt ꝓhꝫ pōt ex.iiij.de diui.no.vn̄ aug.in li.de laude caritatis. Ille tꝫ quicq̄d pꝫ:quicqd latet in diuis scripturis qui caritatē seruat in moꝛibus. vel ſm Aug. in li.de moꝛibus ecce caritas ē rectissima animi affectio. ℭ Noto vlteri⁹ ꝙ ista tria gr̄a.caritas.⁊ sapiētia vt ē.vij.donū scti spūs sꝫ idē in re.differūt tn̄ in mō.vn̄ ſm doc.subt.lib.ij. di.xxvi.Gr̄a differt a caritate i h licet sint ea dē virtus:qꝛ gr̄a est quasi supioꝛis ad inferiorē.Caritas ꝟo q̄si inferioꝛis ad supioꝛeꝫ.Vn̄ principes dicunt̄ hēre suos subditos gratos. ⁊ dicūt iste ē mihi gratus.⁊ subditi dicuntur hēre suos pꝛincipes caros.vn̄ dicūt:dn̄s meus ē mihi carus.Sic loquēdo pꝛopꝛie ds dꝛ nos hēre gratos ⁊ nos dicimur hēre caꝝ deum. ℭ Ulterius ſꝫ doc.deuo.in.iij.in mā donoꝝ ⁊ in ista distinctione du⁹ lr̄ali q̄rto:differūt caritas ⁊ sapia.nā caritas dicit ipm affectū volūtat̄ in deū.sed sapia addit quedā gustū diuinitat̄ iam hitū de quo dauid. Gustate ⁊ videte qm̄ suauis est dn̄s.Et iō dr̄ sapia a sapoꝛe q̄si sapida scia. ℭ Noto 3° ꝙ triplex ē caritas.s.increata.infusa.⁊ acq̄sita.Increata caritas dr̄ tripl̄r.vno⁹ dꝛ q̄ddā cōe trib⁹ ꝑsonis ⁊ se hꝫ per modū habit⁹in diua volūtate Scdo dr̄ caritas vt appꝛopꝛiat̄ pr̄i. vn̄ i q̄dā pꝛosa cant̄.Caritas est pr̄.⁊ rō h⁹appꝛopꝛiatiōis est qꝛ solus pr̄ ſm Rich.dr̄ hēre amorē gratuitū:qꝛ tribuit ⁊ non accipit.scdo filio qꝛ caritate icarnat⁹est.ad Gal̄.iiij.c. Tertio mō dr̄ caritas q̄ddā appꝛopꝛiatū spūsctō.vn̄ isto⁹ pō appꝛopꝛiat̄ patri. sapia filio.caritas spūsctō.⁊ rō appꝛopꝛiatōis est:qꝛ p modum extat volūtat̄ cui⁹ ē caritas habit⁹.Scdo dr̄ caritas infusa.⁊ illa dꝛ caritas q̄ ab increata diuis influxib⁹ solū in voluntates aut angelicas aut nr̄as mittit̄.Tertio dr̄ caritas acq̄sita.⁊ ista est q̄ ex dilectiōe dei freqūēti ex nāli bus acqrit̄ quā gentiliū multi hēre potuerūt vn̄ sicut distinguit̄ fides in infusam ⁊ acq̄sitā Ita dico de caritate.vn̄ ista tria se hn̄t per oꝛdinē vt innuit̄ dist.xij.hui⁹pꝛimi a mgr̄o vnitas.sctitas.⁊ caritas.vnitas.n.dr̄ inq̄tū amō coꝛda vnit amantiū.vn̄ in.iiij.de diuis noib⁹ ex dicto Dionysij.Amoꝛeꝫ dicimus vnitiam ⁊ ꝯtinuatiuā ꝟtutē.Sanctitas aūt addit sup istā vnitatē ꝙ amoꝛ sit pur⁹ ⁊ mūdus. vn̄ dyonisius.xij.de diui.no.diffiniēs sctitatē dicit. igr̄ sctitatis qdem est vt ſm nos dicat̄ ab omni imūdicia libera ⁊ pfecta ⁊ oino imaculata mūdicia.Caritas ꝟo sup vnitatē ⁊ sctitatem

addit ꝙ affirmatū sit valde appciabile. ¶ Sequit̄ scd̄us termin⁹. Infusa caritas q̄ dat̄ nobis a deo: h̄ȝ tria de cōi noīa. infusa. effusa. et diffusa. Et dr̄ infusa inq̄ȝtū infundit̄ i nobis a p° agēte. q̄si intus fusa a fundo dis. dr̄ effusa inq̄ȝtū ad ex̄ ꝑ bōa relucet opa. q. ex̄ fusa. dr̄ diffusa inq̄ȝtū ad opa iteriora bōa se diffūdit q. de itus fusa. ¶ Terti⁹ termin⁹ ē meritū. vn̄ meritū sm̄ doc. sub. in hac dist. q. i. arti. pncipali. p° est act⁹ libere volūtat̄ mediāte dono grē elicit⁹ a dina volūtate accept⁹ vt pmiabilis btitudie. ⁊ dr̄ a mereor ris. vn̄ i merito tria sunt. primū act⁹ subā: ⁊ istud ē q̄dā ens reale absolutū ꝯ pñto q̄litat̄. sm̄ ꝓduc° passiua. q̄r iste act⁹ a volūtate elicit̄. ⁊ istud ē qdā respect⁹ ꝯ pñto passiōis. Tertiū ē acceptio passiua cui actiua corrn̄det i deo. ⁊ istud ē ens soluȝ rōnis ⁊ dr̄ formale meriti. Noto finalr̄ ꝙ meritū capit̄ triplr̄. prīo vt ad solū bonū ordiat̄. ⁊ sic capit̄ cōiter: scd̄o capit̄ vt ordiat̄ ad malū seu penā. ⁊ sic dn̄r merita mala. Vn̄ aug. i li. de libero arbitrio legē dinā diffiniēs dicit. ꝙ lex dina q̄dam sūma rō itelligēda ē: cui sꝑ obtēperādū ē: ꝑ quā bōi vitā mali penā merent̄ eternā. 3° capit̄ ꝓ q̄dā cōi huic ⁊ illi merito. ⁊ tm̄ de prīo arti°. ¶ Quātū ad s̄ȝ arti^m sunt tres ꝯclones. ¶ Pria ē. de pō absoluta dei pt qs carus eē deo sola caritate increata Probo istā ꝯclusionē sic. Q̄ñcūqȝ in aliq̄ ordine agētiū sunt multe cāe: qd̄ pt de⁹ ꝑ illas multas cās pt ⁊ ꝑ seipm. Sȝ de⁹ ꝑ caritatem creatā pōt efficere volūtatē n̄ram sibi caraȝ. g° ⁊ sine caritate creata. minor pȝ de se. ſȝ maior declarat̄ sic. cālitas. n. cāe actiue inq̄ȝtū sic nō dicit iperfectionē. ⁊ ꝑ ꝯñs cū i deo oīs sit ꝑfectio sine iperfectōe poterit ab eo suppleri Qui. n. potuit Abel ꝑ adā creat̄ potuit seipo facere. Ita de ꝯsilibus dixi tm̄ notāt̄ in maiori in gn̄e cāe effectie q̄r in gn̄e cāe mālis seu formalis nō pōt. nō. n. pt facere hoiem qn hēat corp⁹ ⁊ aiam. ⁊ rō ē: q̄r cālitas materie ⁊ forme ipoztāt rōnē ꝑtis q̄ nō ē ponenda in deo. ¶ Ex quo infero ꝙ sctūs tho. hac distinctiōe in scripto suo. q. i. nō sat̄ dicit: dicēdo ꝙ aīa n̄ pōt eē in eē ḡtuito sine caritate creata. sicut nec aliqd̄ albū sine albedine informāte. pȝ ꝙ h̄ ē falsuȝ. nā sola caritate icreata pt mēs eē cara deo. nec ē sil'e qd̄ obijcit ꝙ neqt eē albū sine albedine. albedo. n. denoiat suū subiectū itrinsece. caritas aūt solū increata denoiaret extrinsece. Et est exē^m clarissimū. qn̄. n. video ꝑietē paries dr̄ visus. q̄ro a sctō Tho. in q̄ est visio. ipe nō dicēt ꝙ in pariete: q̄r nō h̄ȝ oclos ⁊ tm̄ dr̄ visus visione q̄ nō ē i ipo. Sȝ occurrit nūc dubiū q̄re nō pt ds facere parietē albū sine albedine ⁊ tm̄ pt facere aiaȝ carā sine caritate creata. Rn̄deo solutio petēda ē a doct. sub. dist. ij. h⁹ primi. q. iij. in sol'. argumēti penl̄t. dicit. n. ꝙ entiū aliq̄ sunt q̄ dicunt ꝑfectioneȝ simplr̄ i sua rōne formali. ⁊ ista qn̄ trāsferunt̄ ad deū remanēt in ꝓpria rōne remota sola limitatiōe. sic bōitas. v̄itas. similr̄ caritas. nam de⁹ dr̄ bon⁹ verus carus. ⁊ i hmōi pt supplet̄ effectū formalē quē hēbat forma. alia āt sunt q̄ dicūt impꝑfectionē de sua rōne formali. ⁊ ista qn̄ trāsferunt̄ ad deū nō remanēt in ꝓpria rōne formali ſȝ solū in q̄dā emīnētia ⁊ hmōi est albedo ⁊ ꝯsimilia. Vn̄ ista nō ꝯcedit̄. deus ē albus. ⁊ i hmōi nō supplet ds effectū formalē nec pt: q̄r tūc eēt ꝑs cōpositi. qd̄ ē ipossibile. Cōfirmat̄ tota ꝯ° ponam⁹ ꝙ āgeli sint creati in puris nālib⁹. sicut multi ponūt. Ponamus idē scd̄o de Adā in illo tūc statu poterat ds eos diligere ⁊ ꝑ ꝯñs erāt dilecti: ⁊ sine tm̄ creata ꝑ casum caritate. Ponam⁹ 3°. sicut ē possibile ꝙ ds creet hoiem vnū mō i puris nālib⁹. Quero q̄liter ds se hēbit ad eū. aut tāq̄ amicus. aut tāq̄ nō amicus. si vt amicus pȝ ꝙ sine caritate creata pōt eē carus deo. si nō amicus: q̄ro vn̄ surgit ista nō amicitia. nō ex ꝑte hoīs: q̄r ꝑ casuȝ nullū h̄ȝ peccatuȝ. nec ex ꝑte dei q suā diligit creaturā. igr̄ vr̄ ꝯclo v̄a. ¶ Scd̄a ꝯ°. de potētia dei ordiata. nemo sine creata caritate mereri dr̄. ꝓbat̄ ꝯclo. q̄ñcūqȝ ab aliq̄ acceptāte tota opis depēdet appciabilitas neqt opans actū suū dignū facē acceptatōis: nec pparare nisi eliciat sicut impat acceptās: ⁊ sicut vult. ſȝ ꝙ opat̄ hō intātū h̄ȝ rōnē meriti inq̄ȝtū ds acceptat ⁊ nō pl⁹. igr̄ dȝ elici vt ds vult. ſȝ ds vult vt pri⁹ sit ḡta volūtas ⁊ ordinata caritate q̄ȝ eliciat. igr̄ neqt nisi sic mereri. maior pȝ. q̄r facē opposito m° volūtati acceptāt̄ ē ꝓuocare acceptātē ad puniēdū nō ad dādū pmia. minor pa ꝓbat̄. q̄s. n. dicēt ꝙ solus act⁹ sit ꝯdign⁹ vita eterna nisi q̄r de⁹ vult. Sȝ ꝓbat̄ scd̄a minor auctē sacri canōis in locis plib⁹. ⁊ Aug. i li. qnqȝ hēsum. ¶ Ex ista ꝯclone elidit̄ error pessim⁹ pellagij ⁊ q̄rūdā begardoȝ ⁊ beginaȝ: q̄ posuerūt ꝙ ex puris nālib⁹ pt q̄s mereri vitā eternā. vt a Joh. xxij. innuit̄ in clemen̄. pȝ satis ex pdict̄. ¶ 3a ꝯclo ꝓbabilr̄ pōt dici mgr̄m caritatē creatā nō negasse. Ista ꝯclo ꝓbat̄ auctē doc. solēnis qd̄ facit de ph̄is. ⁊ applica huic m°. nō ē verisimiliter hoiem tā eleuatū: tā tritū in dinis lr̄is: sicut fuit mgr̄ in eodē libro sat̄ ꝑuo. sicut est sniaȝ text⁹ ꝯdixisse sibimet. ſȝ alibi posuit caritatē creatā. igr̄ hic nō negauit. ꝓbat̄ mior.

vñ in.ij.di.xxvi.mgr̃ in ca.pelagianoꝝ hẽſis dicit illã ergo gr̃az dei ſine q̃ nihil bõi poſſu/ mus facẽ nõ eẽ dicũt niſi i libero arᵒ ⁊c̃.loqr̃ de ſctis q h̔ dicunt. Si gᵒ ẽ in libero arbitrio opꝫ ꝙ vt accñs. Jtẽ in.xxvij.diſt.ij.c.illð q̊qꝫ mirabile allegat aug.ad dardanũ. ⁊ dicit ꝙ pueri baptizati ꝑtinẽt ad tẽplũ dei. ⁊ tñ cer/ tũ ẽ ꝙ h̔ nõ ẽ ꝑ opa ſua.qꝛ adhuc nõ hñt vel le.gᵒ opꝫ ꝙ hoc ſit ꝑ aliqð donũ creatuꝫ eos ſctificãs ⁊ illud voco caritatẽ.Et ſi dicar̃ ꝙ h̔ eſt ꝯ intentionẽ textꝰ.qꝛ dicit mgr̃ in iſta di/ ſtinctiõe.nõ ita dr̃ deo tu es caritas mea.ſed dr̃ tu es caritas.ſicut dr̃ tu es paciã mea.⁊ tu es ſpes mea . vbi vr̃ innuere ꝙ dr̃ tu es ſpes mea:qꝛ efficit in nobis ſpẽ:ſꝫ nõ dr̃ tu es cari tas mea.ſꝫ caritas:qꝛ nõ efficit in nobis cari tatẽ.ſꝫ eſt ipa caritas.dico ꝙ nõ ẽ tota rõ ſed rõ ꝑcipua ẽ:qꝛ caritas dicit ꝑfectionẽ ſimpl̕r iõ dr̃ de dõ vere.nõ ſic ſpes.iõ nõ dr̃ d̔ deo ni ſi effectiue.⁊ ita nõ negat mgr̃ caritatẽ crea/ tã:ſꝫ ponit increatã.addo ꝙ intimiꝰ ſe hꝫ ad caritatꝫ donũ q̃ꝫ ad cetera.qꝛ ꝑt eẽ donũ ſpei aut fidei in hoĩe:q̃uis nõ ihabitet d̔s ſꝫ ime/ diate infuſa g̃tia hitat ſpũſſctũs iõ nõ ẽ ꝯſil̕e. vñ ſi nõ ſunt imponẽda alicui grauiora q̃ꝫ fe cerit:nõ vr̃ hoc ſaluo meliori iudicio iponen dũ mgr̃o:ꝙ.ſ.caritatẽ negauerit creatã:cum ẽt leges ⁊ decreta in pijs ⁊ dubijs fauenduꝫ eẽ potiꝰreo q̃ꝫ actori cẽſeant hoc expꝛ̃ſſe hꝫ in ſnia doc.ſub.q.i.hꝰ di.arti.iij.Et in idẽ venit doct.deuotus hac diſt.q.i.dicit in ſnia:ꝙ ca/ ritas põt capi tripl̕r.vnoꝰ effectiẽ:⁊ ſic ẽ cõis toti trinitati:qꝛ tres in nobis efficiũt caritatẽ aut ſcðo exẽplariter ⁊ ſic ẽ appꝛopꝛiata ſpũi ſctõ:q ẽ nexus pr̃is ⁊ filij.Aut tertio formal̕r ⁊ tũc dicit ꝙ mgr̃ dicit ꝙ ẽ animi affectio bo na.⁊ addit ꝙ mgr̃ nõ errauit ſꝫ defecit.hunc defectũ ego accipio qꝛ nõ hitu ſꝫ actu expꝛ̃ſſit caritatẽ cũ tñ ſit hitꝰ.⁊ h̔ de ſcðo ar. ¶ Quo ad tertiũ articulũ ſunt tres difficl̕tates iuxta tres ꝯcl̕ones.pꝛima difficultas.ſi ſola carita/ te increata eẽt cara volũtas.vtꝝ in ea eẽt ali qd formal̕r q̃ cara diceret̃.dico ꝙ ſic.ſꝫ illð ẽ ſolũ ens ⁊ reſpectꝰrõnis.⁊ ẽ exẽplũ. Qñ itel ligo lapidẽ ꝓduco lapidẽ in eẽ cognito. ⁊ h̔ eẽ cognitũ eſt ens rõnis.⁊ apð Nicolaũ bo/ neti in ſcðo metha.ſiue vocar̃ q̃nta ꝑ̃xis. ſic ſi illa caritate icreata eſſemꝰ cari.q̊dã reſpectu rõnis formal̕r eſſemꝰ tales q̃uis real̕r a ꝑte dei. ¶ Scða difficultas.vtrũ eadẽ acceptiõe acceptet d̔s caritatẽ creatã:⁊ meritũ ſeu opꝰ bonũ.dico ꝙ nõ.imo cũ acceptatõe caritatis põt ſtare nõ acceptatio opis.ſicut qñ qs i ſta tu caritatꝫ facit actũ neutrũ:vt leuare feſtucã

vel facit ꝑctm̃ veniale tũc d̔s acceptat carita tẽ nõ actũ. ¶ 3ª difficultas.Si mgr̃ negaſſet oẽm caritatẽ creatã.vtruꝫ eẽt pelagi.dico ꝙ nõ.nã adhuc ponebat ꝑ̃ꝫ oẽs quẽdã influxũ ſpãlẽ ſcti ſpũs mouẽtẽ aĩaꝫ i bonũ opꝰ:qð nõ faciebat pelagiꝰ.Et ſic pꝫ qd dicẽdũ ſit ad.q. Rñᵐ ẽ.n.ꝙ de lege ſeu põ oꝛdiata dei ñ põt qs mereri ſine caritate ifuſa.lꝫ bñ de potẽtia abſoluta.Et tũc ad arᵃ. ¶ Ad pꝛimũ dico.ꝙ abutir̃ termĩs:ñ ẽ.n.idẽ oꝛdo eẽntial̕ ⁊ oꝛdo ꝑfectõis.Jlle.n.oꝛdo dr̃ eẽntial̕ qñ aliq̃ ita ſe hñt ꝙ vnũ d̔ neceſſitate:aut ſimpl̕r:aut ſepiꝰ alið reqrit ad ſui eẽ.ſꝫ nõ ſic ẽ oꝛdo ꝑfectõis. ẽ.n.iter illa q̃ ſe nõ exigũt ſicut hõ ẽ ꝑfectioꝛ boue.⁊ tñ ad ſui eẽ bos hoĩeꝫ nõ reqrit. Sic in ꝓpoſito caritas ẽ ꝑfectioꝛ:ñ tñ ſeqr̃ ꝙ ſine illa alie nequeãt eẽ virtutes. ¶ Ad ꝑ̃m dico ꝙ maioꝛ hꝫ v̔itatẽ qñ effectꝰneqt aliũde cãri nec ab vna iſtaꝝ ſolũ.nec 3ᵒ aliqð agẽſ ꝑt ſup plere cãlitatẽ talẽ.⁊ h̔ 3ᵐ ẽ in ꝓpoſito:qꝛ oẽꝫ cãlitatẽ effectiẽ i abſolutꝫ d̔s ſuppler̃ ꝑt. ⁊ ad exẽᵐ d̔ potẽtia ⁊ obiecto in cogᵉ.Dico ꝙ ob iectũ hꝫ cõparari ad cognitionẽ dupl̕r. Pꝛi mo effectiue:qꝛ ẽ cã ꝑtial̕:⁊ hãc ſupplere põt d̔s.Scðo terminatiue:⁊ hãc nõ. caritas v̔o ſo lũ cõpatur ad meritũ effectiue.iõ nõ ẽ ſimile ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ lꝫ nõ eſſet caritas creata.ad huc eſſet ille influxus ſpãlis diui ſpũs. iõ ñ le uaret ſe nãliter ſup̃ ſe nã hũana. iõ nõ currit obiectio ex iſta diſtinctiõe ſicut ex alijs tres elicio ꝯcl̕ones. ¶ Pꝛima ẽ ſpũſſctũs dr̃ cari tas q̃ deo penitꝰnos vnit vnitas.dicit ꝯcl̕o ꝙ ſpũſſctũs ẽ illa caritas q̃ diligimuſ ⁊ vnimur in amoꝛe deo.⁊ dꝫ intelligi cãliter.qꝛ i nobis d̔s efficit caritatẽ.⁊ exẽplariter. qꝛ ſic i dinis ſpũſſctũs dr̃ nexus amoꝛis pr̃is ⁊ filij:ſic nos per caritatẽ vnimur cũ deo ⁊ ꝓximo.Et d̔du cit mgr̃ iſtã ꝯcl̕onẽ a pꝛinciᵒ diſtinctõis vſqꝫ ad illud.c.Tunc.n.nobis mitti ⁊c̃. ¶ Scða ꝯᵒ.tũc flamẽ mittir̃ inuiſibil̕r cũ iã diligir̃ d̔s veraciter.dicit ꝯᵒ ꝙ ſpũſſctũs dr̃ mitti inuiſi/ bil̕r qñ nos facit diligẽre deũ.Et d̔ducit iſtaꝫ ꝯcl̕onẽ mgr̃ ab illo.c.tunc.n.nobis mitti ⁊c̃. vſqꝫ ad illud.c.hic q̃rir̃ ſi caritas ſpũſſctũs eſt ⁊c̃. ¶ 3ª ꝯcl̕o. Nõ augmẽtar̃ diuus ſpũs.ſed qð mutar̃ nos ſumꝰ penitꝰ.dicit ꝯᵒ:ꝙ caritas q̃ ẽ ſpũſſctũs nõ augmẽtar̃ nec mutar̃:ſꝫ nos mutamur.quando aũt plus aut minꝰ diligi/ mus deum.Et deducit iſtaꝫ concluſionẽ ma giſter ab illo.c.hic queritur ſi caritas ſpirituſ ſanctus eſt.vſqꝫ ad finem diſtinctionis.

Sequir̃ in textu. Hic q̃rir̃ cũ ſpũſſctũs ꝑ quẽ diuidunr̃ dona. Hic ſignar̃. xviij. diſtinctio huiꝰ pꝛimi q̃ ita ꝯtinuar̃ ad distinctio x…

p͛cedentes. Nam postq̃ʒ in precedentibus
distinctiõib⁹ maneries missionis sctispũs visi
bilis ⁊ inuisibilis extitit venata. Nũc propri
etas sub qua mittit̃.s.donuʒ erit intimata.Et
diuidit̃ pñs distinctio in tres ptes fʒ tres qõ
nes q̃s mouet licet possent q̃ttuoꝛ repperiri.
In prima q̃rit:cui spũsctũs sit donũ. vtruʒ sit
donũ in quo oẽ aliud donũ dõat̃. In secũda
vtrũ eadẽ rõne spũsctũs donũ ⁊ datuʒ dicat̃
In 3ª.vtꝝ spũs nr̃ dr̃ ⁊ ad se vel nõ referatur
scd̃a incipit ibi.ꝓterea diligẽter ꝯsiderанduʒ
est.tertia ibi.hic q̃rit̃ fili⁹ cum sit ⁊c̃. Ceteris
ꝑtibus indiuisis manẽtibus.Scd̃a ps in qua
querit̃. vtrũ eadẽ rõne spũsctũs donũ ⁊ datũ
dicat̃ ibi.ꝓterea diligẽter ꝯsideranduʒ est:in
tres ꝑtes diuidit̃. In prima oñdit ꝙ non ea-
dẽ rõne spũsctũs datũ ⁊ donũ dr̃: q̃ꝛ dr̃ dat⁹
ex tpe sed dr̃ donũ ab eterno. In scd̃a ꝯ dicta
obijcitur querẽdo respectu cui⁹ ab eterno sit
donũ. In tertia incidẽs dubiũ ex solutiõe de
nouo oꝛit̃.s. quõ filius ⁊ spũsctũs processiõe
sunt deus.scd̃a incipit ibi.Sʒ querit̃ cui dõa-
bilis.vtꝝ pr̃i ⁊ filio.tertia ibi.hic oꝛit̃ qõ. si fi
lius nascendo ⁊c̃.Et hec est diuisio pñtis di-
stinctionis in generali.
Irca quã mouet̃ talis titul⁹ qõnis.
c Utrũ spũs btissimi donũ datuʒ.an
donabilitas ꝯstitutiuũ sit pꝛicipiũ.
Et ar̃ ꝙ sic.triplici medio. Primo sic.Sicut
se hʒ v̾ba° passiua ad filiũ:sic donum ad spm̃
sctm̃.sʒ v̾batione passiua ꝯstituit̃ v̾bũ qui est
scd̃a ꝑsona:seu fili⁹in diuis.igr̃ de dono cõsti
tuit̃ spũsctũs:maioꝛ pʒ sicut.n. dr̃ v̾ba° passi
ua seu v̾bũ: q̃ꝛ per modũ procedit intellect⁹
seu declarãtis fm aug.sic spũsctũs donũ dr̃:
q̃ꝛ procedit ꝑ modũ liberalitat̃ seu voluntat̃
qua data dãt̃.vñ Aug.spũsctũs procedit nõ
quõ natus:sʒ quõ dat⁹. ¶ Scd̃o ar̃ sic. Illud
ẽ alicui⁹ ꝯstituti^m pꝛicipiũ per qd̃ a quocũqʒ
alio distinguit̃. Sed spũsctũs per donuʒ seu
donabilitatẽ taʒ a pr̃e q̃ʒ a filio distinguitur
ergo ⁊c̃.maioꝛ pʒ.q̃ꝛ eadẽ sunt pꝛicipia eẽn-
di ⁊ distinguẽdi.sʒ minoꝛ pʒ per Augu.v.de
tri.Sicut in trinitate nõ est v̾buʒ nisi fili⁹ ita
nec donũ nisi spũsctũs. ¶ Tertio ar̃ sic. Illd̃
ẽ alicuius ꝯstitutiuũ principiũ qd̃ ad produ-
centẽ seu producẽtes refert̃ seu qd̃ ꝓcedit:sʒ
donabilitate refert̃ spũsctũs ad pr̃em ⁊ filiũ
g⁹ ⁊c̃.maioꝛ pʒ auctẽ boetij in li.de tri. eẽ cõ
tinet vnitatẽ.rl̃o multiplicat trinitatẽ. Sed
mioꝛ ꝓbat̃ auctẽ aug.v.d̾ tri. Quia spũsctũs
procedebat vt eẽt dõabil' iã donũ erat. ¶ In
oppositũ ar̃ auctẽ Aug.v.de tri.eo donũ ẽ q̃
dat̃.i.dabile ẽ.Ex hoc ar° sic. Nulla ꝑsona di
uina ꝯstituit̃ per respectũ ad creaturã. sʒ dõa
bilitas dicit respectũ ad creaturã vt pʒ:q̃ꝛ ad
id cui dõatio fiẽda ẽ.igr̃ nõ ꝯstituit spm̃sctm̃
maioꝛ pʒ:q̃ꝛ q̃libet ꝑsona diua producta ꝑ̇us
aspicit id a q̊ producit̃:q̃ꝫ creaturã. ꝑ ꝑ̇mã ãt
rl̃onẽ in eẽ est ꝯstituta. ¶ In ista qõne st̃ tres
articuli.ꝑ̇m⁹ triũ terminoꝝ declaratiu⁹.scd̃s
triũ ꝯclusio^m positiu⁹.terti⁹ triũ difficultatũ
iuxta tres ꝯcl̃ones motiu⁹. ¶ Quo ad ꝑ̇mũ
articulũ tres termini declarãdi st̃.donũ.datũ
⁊ donabilitas.Unũ donũ fm Tho.i scrip.hac
distincti.q.ij.a dato tripl'r differt. Prio quo
ad ꝯsignificatũ.datũ.n.q̃ꝛ ẽ ꝑticipiũ tꝑ̇us si-
gnificat.sʒ donũ q̃ꝛ ẽ nom̃ nõ. Scd̃o differũt
donũ ⁊ datũ q̊ ad sig̃tũ.q̃ꝛ donũ fm ph̃m dr̃
datio irredibil'.vñ q dat vt accipiat: aut tẽt⁹
timoꝛe nõ dat donũ:donũ.n.nullã req̃rit re-
tributionẽ sʒ sola fit liberalitate voluntat̃. vt
Auicẽ.vi.metha.innuit.Tertio differũt i mõ
significãdi:q̃ꝛ donũ sig̃t per modũ hit⁹.sʒ da
tum ꝑ modũ act⁹. Noto tñ fm doc. deuotuʒ
q.ij.h⁹ di.ꝙ datũ ⁊ donũ se hñt ex additione
vni⁹ sup aliud tñ diuersimode.Si.n. dicatur
simpl'r datũ qd̃ actu alteri volũtate tribuitur
tũc donũ sup datũ attribuit irredibilitatẽ: q̃ꝛ
nullã expectat retributionẽ.Si iteꝝ dicat̃ do
nũ qd̃ solũ est in hitu.tũc datũ addit actũ qñ
de scõ donũ donat̃. Noto 3° q̊ ad hoc ꝙ aliq̊
tiẽs specificat̃ datũ q̊ ad dõa nature. sʒ donũ
solũ dr̃ in donis gr̃e.vt glo.hʒ sup illo verbo
Iaco.i. Oẽ datũ opti.⁊ oẽ donũ ꝑfectũ d̾ sur
suʒ ẽ. Noto scd̃o ⁊ ꝑ̇ncipal'r ꝙ ista tria.donũ
datũ.⁊ donabilitas differũt in h̾ põt.n.ꝯside
rari illud qd̃ donũ d̾r tripl'r.aut fm habitudi
nẽ.aut fm aptitudinẽ.aut fm actũ. Si fʒ ha
bitudinẽ d̾r donũ.Si fm aptitudinẽ d̾r dona
bile.si fm actũ dr̃ datũ. ¶ 3° noto principal'r
ꝙ ista tria in diuis pñt capi tripl'r.vno mõ vt
solũ dicũt cõicatõnẽ seu actu seu põ.⁊ isto° tã
pr̃ q̃ʒ fili⁹ q̃ꝫ spũsctũs dãt se nobis ⁊ sunt dõa
Unũ d̾ pr̃e dicit ad darda^m Aug.ꝙ dat ⁊ dat̃
Scd̃o pñt capi vt dãt̃ ab aliq̊ hñte auctẽ.Et
sic solũ dñr de filio ⁊ spũsctõ q̃ꝛ pr̃ a nullo est
habẽte auctẽ.3° pñt capi vt dicũt̃ d̾ aliq̊ qui
ꝓcedit ab aliq̊ hñte auctẽ cui⁹ ꝓcessio ẽ per
modũ amoꝛis: ⁊ sic st̃ ꝓpꝛia ꝑsone spũsscti q
ꝓcedit a pr̃e ⁊ filio q dicunt̃ hẽre auctẽ i pro
cessiõe spũsscti.fm Hilariuʒ.Unũ ꝓpꝛie donũ
tunc dr̃ qñ amoꝛe ꝯsũmat̃. vñ pʒ ꝙ tã donuʒ
q̃ꝫ datũ ⁊ dõabile hñt triplicẽ respcm̃. Prio
n.dicunt respectuʒ ad illud a q̊ ꝓcedit id qd̃
dat̃.scd̃o ad id qd̃ dat̃.3° ad id cui dõatio fiẽ-
da ẽ.pꝛim⁹ ãt respect⁹ ẽ realis.Sʒ duo alij st̃
rõnis:q̃ꝛ eiusdẽ ad se nõ ẽ rl̃o real':nec dei ad

creaturā. ¶ Ex quo pz φ ista tria loquendo ꝓprie dñt vnū p accñs cū icludāt ens reale ꝛ rōnis q̄ vnū nō faciūt p se. Et h ō pmo arti. ¶ Quo ad ꝫ artim sūt tres ɔclōnes. Pria donū excellentissimū qō ē spūsctūs formalr a spiratōe differt passiua. pma ps ꝓbaꝛ. in qlibet gñe ē daꝛ vnū qō est maxie tale ꝭm phm ij. meth. sicut in gñe calidoꝝ vnū maxie calidū ꝛ in gñe veroꝝ vnū maxie veꝝ igr a sili i gñe donoꝝ vnū qō est maxie donū seu excellētissimū ꝛ illud ē qō ꝓcedit mō libero seclusa q̄cū φ retributōis expectaē. Sz scda ps φ istō donū dicaꝛ spūsctūs ꝓbaꝛ. donū. n. vt patuit loquēdo ꝓprie dicit tria. Respectū ad id a q̄ ꝓcedit. ꝛ sic nō ɔuenit prī: q a nullo est. scdo modū ꝓcessiōis. ꝛ sic nō ɔuenit filio: qꝛ filiꝰ p modū ꝓcedit nature. donū vo p amoris modū. vñ radix dōi ē amor. cū igr amor attribuaꝛ spūsctō. igr ꝛ donū. vñ i hymno vbi noiantur noia spūsscti. Qui paclitꝰ diceris ꝛc. ¶ 3a ps φ donū loquēdo formalr differat a spiratiōe passiua ꝓbaꝛ. nullū ens rōnis formalr ē idē cū ente reali: sz donū dr ens rōis spiratio vo ens reale igr nō sunt idē formalr. maior ē nota ō se: cū ens diuidiꝛ in ens reale ꝛ rōnis sicut in oppositas drīas. Sz mior ꝓbaꝛ pmo φ ens rōnis sit donū qꝛ dīcit respectū ad creaturas: iō. n. donū qꝛ alicui dōabile ē. nec opz fugere. φ iō dōabile ē: qꝛ dōaꝛ a prē ꝛ filio ꝛ eꝫ qꝛ ēt nobis dōabilis ē. vñ dr donū nr̄m. Sed φ spiratio dicat ens reale ꝓbaꝛ ex auctē aug. in li. ō doc. christiā. sunt. n. ꝭm eū tres res rlatiue. ꝛ vna. s. 3a ab ista spiratione res dr. Ex q̄ pz. φ sanc. Tho. i scrip. q. ij. hꝰ distictōis minꝰ dicit. in solutōe. n. vltimi argumēti inuit: φ ꝓprietates spūsscti solū differūt ꝫ modū significādi: ita φ donū seu donabilitas nō differt ab amore seu spiratiōe passiua nisi i mō significādi. Sz cū reuerētia tāti doctoꝝ eis pz oppositū. nā secluso nr̄o mō itelligēdi donabilitas ē respectꝰ rōnis ꝛ spiratio passiua ens reale. φ ēt dicit φ amor ē ꝓprietas spūsscti: nō vr̄ cū amor sit actꝰ cēlis. ꝛ p ɔñs ꝓcedat ꝓductionē spūsscti. sicut eēntiaa nocionaa: nisi dicat φ in diuis ē amor duplex. s. essentialr ꝛ nocionali. ꝛ ipe itelligit ō nocioāli. sz de hoc alꝯ fiet ꝭmo. ¶ Scda ɔꝰ. añ respectū dōabilitatꝭ seu doni spūsctissimꝰ spiratiōe passiua intelligiꝛ in eē cōstitutꝰ. ꝓbaꝛ ista ɔꝰ. Qñcūqꝫ aliq̄ pō hz duo obiecta vnū pmariū: reliquū scdariū. priꝰ opatur circa primariū φꝫ circa scdariū. Sz dina volūtas hz duo obiecta. pmariū s. eēntiā dinā. scdariū. s. creaturas in se relucētes. igr priꝰ opabiꝛ circa primū obm. s. essentiam diuinā: φꝫ circa scdariū. s. creaturas. Cum igr spūssctūs ꝓducaꝛ ō dina eēnā vt patuit. ꝛ ista dōabilitas ɔsurgat respiciēdo obm scdariū sequtur ꝓpom. vñ quo ad rlatiōes seclusis distinctiōibꝰ ꝛ ordinibꝰ q̄ sunt añ notiōes reperio triplicē ordinē. In pmo ordine sunt relatiōes psonas ɔstituentes: sicut sunt gñatio actiua ꝛ passiua. spiratio actiua ꝛ passiua. In scdo ordine sunt relatōes cōes: sicut sunt: eq̄litas. similitudo. ꝛ ydētitas. ō qbꝰ i sequēti distinctione. In 3o ordine sunt relatōes dei ad creaturā: ꝛ oēs iste sunt rōnis: sicut est donū ꝛ donabilitas. ¶ 3a ɔꝰ. dōabilitate seu dono sine dato spūssctūs q donū nr̄m dr in eē nō cōstituiꝛ. ꝓbaꝛ ɔꝰ. Qñcūqꝫ añ aduentū alicuius aliqd itelligiꝛ ɔstitutū in eē: p eiꝰ aduētū iteꝝ in eē nō ɔstituiꝛ: sz per ꝓcedentē ɔclōnem añ hmōi donū seu dōabilitatē itelligiꝛ spūssctūs in eē ɔstitutus. igr p id nō cōstituiꝛ. maior pz ex hoc. qꝛ. n. spiratio actiua aduēit prī ꝛ filio iā ɔstitutis gñatione actiua ꝛ passiua: iō eos nō ɔstituit: sz dr aduenticia seu q̄si aduēticia ꝛ ɔfirmaꝛ: qꝛ cōstitui aliq̄ posteriori neq̄t qō ātea ē ɔstitutū. Et hoc dr ō scdo arti. ¶ Quātum ad 3m artim sunt tres difficultates iuxta tres ɔclōnes. Prima difficultas. si q̄tiēs daꝛ aliq̄d donū per spm q ē primū donū. vtrū ēt ipm primū donū deꝛ. Dico ꝫ doc. deuo. q. i. huius distinctōis. φ dona prīs dōi sunt i triplici drīa. Quedā. n. sunt cū qbꝰ primū donū nūq̄ꝫ daꝛ sicut ē timor ꝭuilis: cū q̄ nō stat spūsscts: ꝛ tñ est donū eiꝰ. Scda sunt cū qbus sp daꝛ primū donū: sicut sunt caritas ꝛ sapia vt est primū donū in ysaia nūeratū. Tertia sunt cū qbus aliquotiens daꝛ aliq̄tiens nō primū donū: sicut sunt fides ꝛ spes: q sunt in iustis ꝛ pctōribꝰ. ¶ Scda difficultas. qꝛ vr̄ φ dōabilitas ista seu donū ex quo aduēit pꝰ eē cōpletū scti spūs sit accñs. ꝛ ita φ sit accñs i diuis: qō negat mgr dist. viij. hꝰ primi. dico φ ꝫ doctorē subtilē distinctiōe. ij. hꝰ primi. q. iiij. Et disti. xvij. q. iij. Accidēs capiꝛ dupliciꝛ. ꝛ ego addo tertiū: ex romaꝰ Egidio sup li. Elencoꝝ ꝛ dico triplr. Primo. n. capiꝛ pro vt diuidiꝛ ɔ substantiā: ꝛ sic capit Porphiriꝰ in suis ysagogis dū dicit: accidēs est qō adest vel abest ꝓter subiecti corruptionē: ꝛ sic nō est accñs i diuinis. Scdo dr accñs ꝓut supiꝰ accidit inferiori. ꝛ sic capiꝛ in li. Elencoꝝ pꝰ ꝛ scdo in fallaa accidētis. Tertio mō ꝓut iferiꝰ accidit supiori: vel ei φ ē eꝫ eēntiā alicuiꝰ. ꝛ sic capit Porphiriꝰ dū dicit φ drīa accidit gñi. ꝛ his duobus modis nihil ꝓhibet accidēs eē in diuinis. nā hoc mō ens accidit substātie. ꝛ spi-

ratio actiua gñationi passiue. ¶ Tertia diffi-
cultas: qꝛ dr̃ i ↄclõne 3ª. ꝙ bñ dicit̃ spũs nr̃ ⁊
donũ nr̃m quõ sciemus qñ in diuis bñ addi-
mus aut meũ aut nr̃m. ⁊ ↄsimiª. dico ꝙ tripli
citer diua ad nos cõpant̃. Aut rõne cãe. aut
scdõ rõne forme. aut tertio rõe corrlõnis. Si
rõne cãe sic possumus addere meū ⁊ nr̃m ⁊
ↄsimiª. ⁊ hoc tripl'r. primo in rõne cãe efficiē-
tis sicut dicimus ds nr̃ creator nr̃. Et scdõ in
rõne cãe exẽplaris. sicut dicim⁹ exẽplar nr̃m ꝺ
deo loquẽtes. Et 3⁹ in rõne finis. sicut dicim⁹
deus ē bonũ nr̃m. ⁊ btitudo nr̃a. Si aũt capi
amus diua in rõne forẽ tũc nõ possumus ad-
dere: nec meũ nec nr̃m: ⁊ hoc est qñ signtur i
abstractiõe. vñ nõ dicimus de dei sapia: ista ē
sapia nr̃a. nec ꝺ essenª: ista est eẽnª nr̃a. ¶ 3°
cõparãt̃ ad nos diua in rõne corrlõnis: ⁊ tũc
addere possum⁹ vt dicim⁹: dñs nr̃ refugium
nr̃m ⁊c̃. Sed qñ rlõnes sunt ad itra nũq̃ꝫ: vñ
nõ dicimus ꝺ filio dei filius nr̃. de spũscto ali
ud est. qꝛ qñ dicimus spũs nr̃: tunc spũs dicit̃
ab inspiratõe q̃si per eũ nobis bona inspiran
tur: ⁊ ita locũ tꝫ cãe. Vñ tũc nõ dr̃ a spiratõe
passiua. ⁊ sic de dono dr̃ donũ nr̃m: qꝛ donuꝫ
dicit respectũ ad nos. Et sic pꝫ ad qõnẽ. ꝙ vꝫ
nec dono nec dato seu donabilitate spũs ↄsti
tuitur beatissimus. ¶ Et tũc ad argª. ¶ Ad
primũ. dico ad minorẽ: ꝙ nec ꝟbatõe inq̃ꝫtũ
dicit declarationẽ creaturaꝝ ↄstituit̃ fili⁹: nec
spũs dono inq̃ꝫtũ respectũ dic̃ ad creaturas:
cũ ambo sint entia rõnis: sꝫ solũ ꝟbaᶜ ↄsequit̃
filiũ in esse ↄstiᵐ: ⁊ donũ spũsctũm. de q̊ ãpli
us dis. xxvij. erit ſmo. ¶ Ad scdꝫ dico ad ma
iorẽ: ꝙ ē duplex distinguẽs. primariũ ⁊ scdã-
riũ. exẽplũ sic hõ prĩo rõnalitate a leõe disti-
guit̃. scdõ risibilitate: tũc dico ꝙ illud ē ↄsti-
tutiuũ alicui⁹ qꝺ ipm primo distinguit sic rõ-
nale ↄstituit hoiẽꝫ sꝫ nõ qꝺ scdõ: sicut risibile
nõ ↄstituit hoiẽꝫ q̃ꝫuis distinguat. Sic i ꝓpo
sito q̃uis spũs distinguit̃ per donabilitatẽ a
pr̃e ⁊ filio: nõ tñ ꝑ°sed 2°. imo ꝑᶜ distinguitur
spiratiõe passiua: iõ nõ currit argᵐ. ¶ Ad 3ᵐ
dico ad maiorẽ ꝙ ꝟa est qñ illud soluꝫ noiat
illã ꝓcessionẽ. sicut spiratio passiua: sꝫ qñ ad-
dit aliud nõ opꝫ: ⁊ maxie posterius sicut ē in
ꝓposito: qꝛ lꝫ donabilitas ꝑexigat illã spirati
onẽ passiuã: tñ cũ h̃ vt dictuꝫ est sepius noiat
vnũ respc̃m rõnis: iõ nõ currit argᵐ. Et sic pꝫ
de qõne. ¶ Ex ista ꝟo distinctiõe tres eliciun
tur ↄclões. q̃rũ prima ē: dono prima⁹ qꝺ dei
digitus ē augmẽtatio fit donuꝫ penit⁹. dicit
ↄ°: ꝙ ꝑ primũ donũ qꝺ ē spũsctũs ⁊ digit⁹ dei
cetera dõa dant̃. Et hãc deducit mgr̃ a princi
pio distinctõis vsq̃ꝫ ad illud caplꝫ. Preterea
diligẽter ↄsiderandũ est. ¶ Scdã ↄ° ē. Eter-
nalr̃ donũ paclitus sꝫ tpaliter ē datũ fundit⁹
dicit ↄ°. ꝙ spũsctũs dr̃ donũ ab eterno: sꝫ da
tum ex tpe. Et hãc ꝺducit mgr̃ ab illo caplõ
Preterea diligẽter ↄsiderandũ ē vsq̃ꝫ ad il-
lud. c. hic querit̃ vtrũ ⁊ filius cũ sit nobis ⁊c̃.
¶ Tertia ↄclõ. sicut spũs nr̃ ꝺr non asserit̃ nr̃
genitus. dicit cõclusio ꝙ nõ ꝺr de filio dei nr̃
filius sicut de spũsctõ nr̃ spũs. Hanc deducit
mgr̃ ab illo caplõ h̃ q̃ritur vtrũ ⁊ filius cũ sit
⁊c̃. vsq̃ꝫ ad finem distinctionis.

Equitur in textu. Nunc postq̃ꝫ coe
ternitatẽ trium ꝑsonaꝝ. Hic signtur
xix. distinctio hui⁹ primi q̃ ita cõti-
nuat̃ ad ꝑcedẽtes. Nam postq̃ꝫ ab
viij. dist. vsq̃ꝫ ad istã egit mgr̃ de ꝓprietatibᵃ
essentie ꝓprijs ⁊ trib⁹ ꝑsonis solũ sigillatiꝫ cõ
uenientib⁹. Hic in ista distinctiõe agit ꝺ ꝓpe
tatib⁹ cuilibet ꝑsone simul cõpetentib⁹ cuius-
modi est eq̃litas. Et diuiditur ista ꝑs in tres
ꝑtes principales. In pria oñdit̃ in q̃bus eq̃li
tas directe põit̃. In scdã eq̃litatis declaratio
plane inserit̃. In tertia dubiũ incidẽs aperte
soluit̃. s. q̃liter dictiões exclusiue sunt i diuis.
scdã ꝑs incipit ibi. Nũc igit̃ supest oñdere. iij
dist. xxi. s. ibi. Hic orit̃ qõ trahẽs originem ex
ꝑdictis. Prima iteꝝ ꝑs in q̃ oñdit in quibus
in deo seu respectu quoꝝ est eq̃litas diuidit̃ i
tres ꝑtes. In prima oñdit ꝙ in magnitudie
eternitate ⁊ ꝑtãte iacet eq̃litas. In scdã ꝙ in
his in deo manet ydẽtitas. In tertia se excu-
sat tãgere qd sit eternitas. 2ª icipit ibi. cũ enu
merãt̃ ista ⁊c̃. tertia ibi. ꝙ aũt eternitate. Tũc
seq̃tur illa ꝑticula. Nũc igr̃ supest oñdet̃. In
qua postq̃ꝫ oñdit mgr̃ respectu quoꝝ in deo
est eq̃litas. Nũc declarat modũ quo est. ⁊ di
uidit̃ in tres ꝑtes. In pria oñdit ꝙ eq̃litas in
esse ꝓbat̃ rõne magnitudinis. In scdã eadeꝫ
in deo fore annotat̃ semotõe dissimilitudinis
In tertia ꝑfectissima ipa noiatur vi potentie
⁊ valitudinis. scdã icipit ibi. Sꝫ iã nũc ad ꝓ-
poᵐ. tertia dist. xx. ibi. nũc oñdere restat quõ
⁊c̃. Iteꝝ prima ꝑs in q̃ declarat̃ q̃liter i diuis
extitit eq̃litas rõne magnitudinis diuidit̃ in
tres ꝑtes. In pria breuis addẽda añcedit ꝑ-
fatio. In scdã magnitudo ꝟa in diuinis pꝫ et
summa vnio. In tertia ex icidẽti diuinoꝝ sup
positorũ infert̃ circũincessio. scdã incipit ibi.
Sciendũ est igr̃ ꝙ pr̃ nõ ē ⁊c̃. 3ª ibi. ⁊ inde ē
ꝙ pr̃ dr̃ esse in filio ⁊c̃. Et tũc seq̃tur illa ꝑs. sꝫ
iã nunc ad ꝓpositũ redeamus ⁊c̃. In q̃ ꝑdcã
declarat̃ eq̃litas ꝑ semotã inequalitatẽ ⁊ dis-
similitudinẽ. Et diuidit̃ in tres ſm triplex to
tũ. vñ surgit dissimilitudo. In pria oñdit ꝙ iñ

est in deo totū integrale. In scḋa q̄ nec totū
vniuersale.s.genus aut spēs. In tertia q̄ nec
totū inest numerale. scḋa incipit ibi. Hic adū
ciendū ē q̄ hic tāta est eq̄litas. tertia ibi. Sci
endū est igr̄ tantā eq̄litatē. Iterū scḋa ps in q̄
ondit̄ur: q̄ in deo nō est totū vniuersale: diui
ditur in tres ptes. In pria ondit̄ q̄ non est in
do nec vniuersalis rō nec indiuidui. In scḋa
q̄ mālis esse principij. In tertia soluit̄ rō cu
iusdam dubij. scḋa icipit ibi. Notādū etiā q̄
essentia diuina nō est mā. Tertia ibi. his autē
vrr̄ aduersari. Et seq̄tur illa pticula. Sciēdū
est igr̄ tātā equalitatē: in qua ondit mgr̄ q̄ i
deo nō est totū numerale: ꝛ ptitur in tres. In
prima replicat eādē magnitudinē in psonis
trib⁹. In scḋa q̄ ds nō triplex: sz dr̄ trin⁹. In
tertia ondit qualiter aliter a creatis de⁹ fert̄
vnus. scḋa incipit ibi. Preterea cū ds ꝛc. 3ª
ibi. In reb⁹ corporeis nō tm̄ ē vna. Et h̄ ē ꝛc.

Irca quā talis mouet̄ titul⁹ q̄ōnis.
Vtrū diuinaꝝ circūincessio psona
rū ad pfectā magnitudinis eq̄lita
tē req̄rat̄. Et ar̄ q̄ nō triplici medio
¶ Primo sic. Circūincessio diuinaꝝ psonaꝝ
nulla ē: igr̄ nō req̄ritur ad pfectā in diuinis
magnitudinis eq̄litatē. q̄ña pz: q̄ q̄ nihil est
ad nihil req̄ritur. sz añcedēs pbatur: teste. n.
Aristo. prio posterioꝝ. circulo demōstrari est
ipossibile. sz si eēt in diuinis circūincessio: eēt
circulus. pr̄. n. esset in filio ꝛ fili⁹ i prē. igr̄ nō
req̄rit̄. ¶ Scḋo ar̄ q̄ nō sit eq̄litas in diuinis.
ōis relatio eq̄parētie dz eē cōuertibilis: ꝛ ita
eq̄litas cū sit relatio eq̄parētie si eēt in diuinis
esset cōuertibilis. sz hoc ē falsum. igr̄ in diuinis
nō est eq̄litas. maior pz. sicut. n. vnū simile ad
aliud simile dr̄: sic eō. Sz minor pbat̄ aucte
Chris. sup illud Ephes. i. Qui cū sit splēdor
dicit q̄ fili⁹ ē eq̄lis prī: sz nō pr̄ filio. ꝛ Augu.
primo de doctrina xp̄iana dic̄. In prē vnitas
in filio eq̄litas. ¶ Tertio ar̄ ꝛ pbo q̄ nō re
quirat̄ circūincessio ad istā eq̄litatē posterior
ē nā circūincessio eq̄litate igr̄ nō req̄ritur ad
eq̄litatē. q̄ña pz: q̄ posteri⁹ nō pexigit̄ ad eē
prioris: sz eō prius ad eē posterioris. sz pbat̄
assumptū: q̄ qñ aliqua duo cōparātur adin
uicē prius intelligūtur inq̄ztū nō sunt distin
cta q̄ inq̄tū distinguūtur. Sicut pri⁹ intelli
gitur hō nō distinct⁹ q̄ distinct⁹. Sz eq̄litas
dicit nō distinctionē psonaꝝ diuinaꝝ in ma
gnitudine. circūincessio vō dicit hītudinē di
stinctōis psone ad psonā: q̄ eē in q̄ḋ notat di
stinctionē. igr̄ ꝛc. ¶ In opp̄. ar̄ aucte Augu.
de fide ad petrū: pp vnitatē nālē tot⁹ pr̄ i fiᵒ
ꝛ spūsctō ē totus quoq̄ spūsctūs. in prē ꝛ fiᵒ

ē. Ex q̊ igr̄ rōne vnitat̄ nē ē circūince⁹ ꝛ vni
tas nature p̄supponit̄ eq̄litati q̄ ē fz magnitu
dinē que est aut attributū: aut diuin⁹ modus
seq̄tur q̄ circūincessio req̄rit̄ ad eq̄litatē i di
uinis. ¶ In ista. q. ad als q̄formiter sunt tres
articli. Prim⁹ triū terminoꝝ expositiu⁹. Se
cūdus triū q̄ᵐ positiu⁹. Terti⁹ triū difficulta
tū motiuus. ¶ Quo ad primū arti. prim⁹ ter
min⁹ ē circūincessio. Et dr̄ ḋ circū ꝛ icedo dis
q̄ illa q̄ sunt simul circūincessiōe simul ad in
uicē circūincedunt vtputa a in b est. ꝛ b in a.
Vñ fm doct. sub. in hac dist. q. ij. art. ij. Circū
incessio ē subsistētis in subsistēte realr̄ distin
ctio mutua p̄ntialitat̄ assistētia in eadē suba
sibiīnuicē itimate. Ex q̊ pz q̄ ad circūincessi
onē tria exigūt̄. Prio q̄ illa q̄ sic sunt mutuo
hēant eādē nūero subāz ꝛ pp h̄ duo corpa si
eēnt simul i eodē loco lz sint subsistētia ꝛ mu
tuo p̄ntia q̄ tm̄ nō hn̄t eādē in nūero subāz: nō
sunt i se inuicē circūincessiue. Scḋo req̄rit̄ q̄
illa q̄ sic sunt simul sint subsistētia. vñ lz attri
buta diua sint idē cū diua essentia: ꝛ idē iter
se: q̄ tm̄ ñ subsistūt ppria subsistētia lz hēant
existentiā diue eēntie. nō dicūt̄ ad inuicē per
circūincessionē. ¶ Tertiū q̄ḋ req̄rit̄ ē q̄ subsi
stentes sint distincti realr̄. Vñ si p ipossibile
diue psone: lz eādē hēant eēntiā nūero ꝛ sint
subsistētes nō differāt realr̄ nō eēnt mutuo i
se inuicē. Vñ hui⁹ circūincessiōis affert doc.
subt. tale exēplū. poᵉ aie sīt idē realr̄: cū aīa fz
Aug. Si darem⁹ q̄ eēnt distincta supposita
in aīa recte eēnt in se inuicē p circūincessionē
q̄ haberēt eādē eēntiā nūero q̊ ad primum
eēnt suppō q̊ ad scḋm eēnt distincta realr̄: q̊
ad tertiū. Sic i diuinis pr̄ ꝛ fili⁹ ꝛ spūssc̄us hn̄t
eandē essentiā nūero sunt suppō ꝛ distincta
realr̄. iō mutuo in se inuicē distinguūt̄ p circū
incessionē. Joh. xiiij. Ego in prē ꝛ pr̄ in me ē
¶ Scḋus termin⁹ ē eq̄litas fm Aristo. in. v.
metha. ca. de rlōne. triplex ē relationū gen⁹
in vnitate fundatū. primū fundat̄ i suba ꝛ dr̄
ydētitas. scḋm inq̄ztitate: ꝛ dr̄ eq̄litas. tertiū i
q̄litate: ꝛ dr̄ similitudo. sz eq̄litas qñ pfecta ē
tūc supponit similitudinē. Vñ dicta est eq̄li
tas q̄si equa q̄litas. qñ. n. aliqua hn̄t eq̄litatē
plenariam tūc etiam hn̄t plenam similitudi
nē cū qualitas in q̄ztitate fundet̄: ꝛ ita in ea
dē. s. q̄ztitate eadē qualitas. Sic dixit Tho. i
snia q̄ōne prima hui⁹ distinctōis in scripto. ꝛ
inde est q̄ q̄ psone sunt equales in pfectōib⁹
dicemus q̄ ꝛ sunt similes. ¶ Terti⁹ termin⁹
ē magnitudo. Magnū dr̄ triplr̄. vno⁹ dicitur
magnū vt opponitur multo. ꝛ sic loq̄tur de
magno phus i. x. methaph. Vnde istoꝝ ma

gnitudo solum est in q̄titate cti^a: ⁊ multitu
do in discrē. ⁊ sic capit in qōne magnū: q̄uis
n. in deo nō sit q̄titas cti^a. tū eternitas se h̄z
ad mōz q̄titatis cti^e. Scd̄o dr̄ magnū vt op
ponit pu͛o. Et sic loqtur de magno ⁊ paruo
Dioñ. in. ix. de diui. noibus. ⁊ sic deus ma-
gnus dr̄: q͛ cūcta pua sunt in ei⁹ ɔspectu. Ter
tio dr̄ magnū absolute ⁊ sic loqtur Aug. i li.
de fide ad Petꝛ: dum ponit eq̄litatē psona
rum diuinaꝝ in trib⁹ his. Magnitudo. Eter
nitas. ⁊ potentia. Et hoc de primo articulo.
Quātū ad scd̄m arti. sunt tres ɔcl'ones. Pri
ma est. nec sola dina eēntia: nec solis vltimis
ɔstitutiuis: sꝫ vtrisq̄ꝫ diuine psone inuicē sunt
circūincessiue. Cōclu⁹ h̄z tres ptes. pria dicit
q̄ p eēntiā diuinā solā nō sunt psone diuine
inuicē in se circūincessiue, pbat: q͛ cū pr̄ hēat
eēntiā diuinā in seipso: tūc pr̄ esset in se: quod
nō ɔcedit. pbat scd̄a ps q̄ dicit q̄ nec sol' vlti
mis ɔstitutiuis: q͛ si sic cū creature originen
tur a deo creature eēnt in d̄o p circūincessio
nē qd̄ nō ɔcedit. pbat tertia ps que dicit q̄
sunt in seinuicē p vtrūq̄ꝫ. s. eēntiā ⁊ relatiōes
simr̄, pbat: q͛ cū ad aliqd duo ɔcurrūt: ⁊ neu
trum p se sufficit: illa duo si pfecta sint suffici
unt. sic in ppposito ad istā circūincessionē cō
currit ⁊ vnitas eēntie ⁊ relatiōes originis: ⁊
q̄libet nō sufficit p se: igr̄ ambe simul sufficiūt
Uel dat aliud qd̄ nō pōt. ¶ Ex hoc infero q̄
doctor solēnis variauit qn̄ dicit q̄ tota ratio
hui⁹ circūincessiōis est diuia eēntia. dicit. n.
q̄ aliqd eē in aliquo pōt capi tripl'r. vno mō
fm totū: sicut totuꝫ vinū est in dolio. ⁊ sic dr̄
q̄ tot⁹ fili⁹ nō est in toto pr̄e: q͛ filiatio que
est q̄si ps filij nō est in pr̄e: aliogn pr̄ esset fili⁹
cū hēret filiationē. Scd̄o dr̄ aliqd in aliquo
fm pr̄em que tū nō est aliqd ei⁹ in quo est: si
cut mus dr̄ esse in laqueo: q͛ ei⁹ pes est in la-
queo: q nihil est laquei. nec ēt sic est circūin-
cessio in diuinis. Tertio dr̄ aliqd in alio qn̄
est in eo fm ptē que tū est aliqd eius in quo
est. Sicut si eēt monstꝝ v^m hñs duo capita ⁊
duo pectora: ⁊ solū duos pedes: vnū diceret
in alio p pedes: q tū sunt cōes ambobus. sic
dixit in ppposito pp essentiā que est cōis pr̄i ⁊
filio. pr̄ est in filio: ⁊ fili⁹ in pr̄e: ⁊ spūscūs in
vtroq̄ꝫ. pꝫ ex ɔcl'one hoc eē falsuꝫ. ⁊ ɔfirmat:
q͛ si h̄ sufficeret tūc sicut eēntia est in pr̄e for
mal'r: ita ēt filius: ⁊ p ɔñs filiatio: ⁊ ita dicere
tur pr̄ filius: pbat ɔñtia: q͛ eo mō quo est ps
in alio: ⁊ totū denomiatū fm illā ptē: sicut si
pes hoīs sit in loco ɔtentie: ⁊ tot⁹ hō p pedeꝫ
A simili: si eēntia diuina sit in pr̄e formal'r: ⁊
p illā sit filius in pr̄e: seqtur q̄ erit in pr̄e fili⁹
formal'r. ⁊ sic propo^m. ¶ Ex eadē radice pꝫ
defectus sci Tho. in scripto. hac distinctiōe.
ar^o scd̄o. qōne. iiij. Dicit. n. q̄ doctores sacri
diuersimode assignerunt hmōi circūincessio
nem. Amb. Aug. Hyla. assignauerūt rōnem
ydētitatē dine eēntie in psonis. Sꝫ damasce
nus origenes q͛ vna ē ab alia: ⁊ relatia sūt in
se mutuo. Sꝫ cū reuerētia tāti doctoris neu-
trū dictū h̄z vsq̄ꝫquaq̄ꝫ v͛itatē. q̄. n. eē non sit:
patuit rō i ipugnatiōe Hērici. Nec qd̄ dicit
q̄ illi doctores Amb. Aug. Hyla. h̄ posuer̄t
ɔcludit. dixerūt. n. q̄ eēntia dina ē rō ⁊ potis
sima sꝫ nō tota. sꝫ reqrit ɔstitutū vltimū: ⁊ est
hit⁹ ɔsimilis locutiōis mod⁹ in supiorib⁹. de
hoc qd̄ dicit Greg. eo mittit fili⁹ quo gñat:
nō. n. dicit totā rōnē missiōis sꝫ pncipaleꝫ: q͛
pcessionē q̄ reqrit in missiōe passiua. Sic in
ppposito. nec fm dictū q̄ relatiōes origis suf
ficiant: h̄z v͛itatē suppono p ipossibile q̄ vn⁹
de⁹ pducat in diuersa nā aliū deū: nō erūt in
se inuicē circūincessiue imo fm Damasce. es
sent ɔtrarij: ⁊ tū hērēt p casum r'ones origis
Suppono scd̄o q̄ dine psone sint absolute:
adhuc erūt in se inuicē circūincessiue. ⁊ tū ca
rebūt origie: ⁊ ita origo nō est rō hui⁹ circū-
incessiōis. Et si dicat. ista argumēta pcedūt
ex ipossibilib⁹: iō nō est mirꝝ si ɔcludūt falsū.
dico q̄ hoc nihil est: ipi. n. ⁊ ei⁹ seq̄ces admit
tūt istā qōnem. vtrū si spūscūs nō pcederet
a filio an distingueret ab eo. ⁊ tū hoc est im-
possibile solū ponit ad sciēdū vn̄ distinguit:
ita ēt in ppposito. ¶ Scd̄a ɔcl'o. psonaꝝ diui-
naꝝ ad inuicē pfectissima ifinita atq̄ꝫ sūma ē
eq̄litas, pbat ɔcl'o me^o doc. subti. Qn̄cūq̄ꝫ ali
cui nō repugnat ifinitas: tūc alicubi ē repien
da hmōi ifinitū cū sit vnū extremū min⁹ pfe-
ctū in entib⁹ repit a fortiori ⁊ magis pfectuꝫ
sed infinitas eq̄litati nō repugnat pbat ista:
q͛ eq̄litas de se nullā dicit iperfectionē imo
pfectionē. igr̄ pt secū cōpati q̄ꝫcūq̄ꝫ pfectōeꝫ
cū pfectiōes simpl'r sint ad inuicē cōpossibi-
les fm Ans. ⁊ ita cōpatit infinitatē cū dicat
pfectionē simpl'r: seu sit mod⁹ pfectōis simpli
citer Sꝫ pbat q̄ equalitas dicat pfectiōem
simpl'r. auc͛te Aug. i li. de q̄titate aie ad suuꝫ
loquētis discipulū. Equalitatē inqt ineq̄lita
ti iure pponis. nec quēq̄ꝫ estio hūano sensu p
ditū: cui nō illd̄ videat ⁊c. ¶ Tertia ɔcl'o. nā
circūincessio diuinaꝝ psonaꝝ eq̄litatē pcedit
⁊ ab ea supponit. pbat ɔcl'o tali me^o: qñcūq̄ꝫ
r'ones oriunt ex aliqb⁹ fundamētis ordinan
tur fm ordinē illoꝝ fundamentoꝝ. pꝫ in sin-
gul'. q͛. n. ydētitas fundat in suba. ⁊ eq̄litas i
q̄titate. ⁊ silitudo i qualitate. iō ydētitas dꝫ

p̄cedere eq̄litatē. ⁊ eq̄litas sīlitudinē. ſ; circū inceſſio que eſt q̄ſi quedā rl̄o cōis fundat̄. vt patuit in p̄ma ꝯcl̄one in vnitate diuīe eēntie. eq̄litas vero in magnitudine. magnitudo vero ſm̄ Dio. de diui. noib⁹. pululat a diuina eſſentia. ⁊ per ꝯſequens prior eſt circūinceſſio equalitate. ¶ Infero ex hoc ꝙ mgr̄ Franc. de marōis in ſuo ꝯflatu. diſt. xxi. q. i. du^a. iiij. nō recte dicit. aſſignādo relatiōes cōes p̄cedere iſtā circūinceſſionē. nec miror ſi minus recte dicit in h̄ ordie: cū extra ordinē iſtā illā tractauerit m̄ā; eſt. n. m̄ā. xix. diſt. ⁊ ip̄a; tractat in. xxi. ubi eſt m̄ā dictionum excluſiuaꝝ. nec q̄d dicit v; m̄ltū. dicit. n. ꝙ cetere relationes cōes oriunt̄ ab extremis ſeu diuinis ꝑſonis inq̄ztū ſunt vnū. circūinceſſio v̄o inq̄ztu; diſtinguunt̄. ⁊ p̄us eſt eſſe vnu; q̄z diſtingui. Et ego dico ꝙ tam cetere relationes cōes q̄ꝫ circūinceſſio requirunt vnitatē in fundamētis: ⁊ diſtinctionē in extremis. ⁊ pariformiter rō nō ꝯcludit. Et h̄ de ſcd̄o articulo. ¶ Quātu; ad tertiū arti. ſunt iuxta tres ꝯcluſiones tres difficultates. Prima ē. vtꝝ iſta circūinceſſio poſſit reduci ad aliquē octo modoꝝ eſſendi: in q̄s ponit in. iiij. phicoꝝ ph̄us: ſeu. ix. q̄s ponit Boe. dico ꝙ nō: l; ſanc. Tho. laboret ad reducēdū tñ de lōginq̄. nec ē exēplū hylariij in hoc niſi valde vmbroſum. vñ ſi ponamus corpa duo glorioſa ſimul eſſe in eodē loco: ⁊ ꝙ ꝑ ipoſſibile eſſent eiuſdē eēntie eēt q̄dāmō ſimile breuiter iſta circūinceſſio nihil aliđ addit niſi eādē in nūero eſſentiā in plurib⁹ ſuppoſitis realr̄ diſtīctis: ⁊ ad inuicē ſibi mutuo p̄ñtib⁹ q̄ p̄ñtia in ſeinuicē ſunt: dicēte in hymno Amb. In p̄re tot⁹ fili⁹: ⁊ totus in v̄bo pr̄. ¶ Scd̄a difficl̄tas. q̄liter differt iſta tria. magnitudo. eternitas. ⁊ potētia. in qb⁹ in de fide ad petꝝ poſuit aug. equalitatē diuaꝝ ꝑſonaꝝ. dicit doct. deuotus. q. ij. hui⁹ diſtīctiōis. ꝙ tripl̄r p̄t q̄dlibet ꝯſiderari ⁊ non pl⁹. vno mō reſpectu prioꝝ. ⁊ ſic trib⁹ ꝑſonis ꝯuenit eternitas: q̄r nō h̄ñt prius. Scd̄o ꝯſiderat̄ in ſe. ⁊ ſic eis ꝯuenit magnitudo. Tertio p̄t ꝯſiderari reſpectu ad poſteri⁹. ⁊ ſic eis ꝯuēit potētia a qb⁹ cūcta ꝑdunt̄ bona. ⁊ q̄r tāta eternitas: tāta magnitudo ⁊ tāta pō eſt in vna ſicut in duab⁹ ⁊ in duabus vt in tribus. iō dr̄ eq̄les. ¶ Tertia difficultas. Cu; vnitas dicit p̄uationē q̄uō p̄t eē fundamētū tā circūinceſſiōis q̄ꝫ eq̄litatis q̄ ſunt rl̄ones poſitiue in d̄o Dico ꝙ duplex eſt fundamētū. ſ. radicale ⁊ p̄mariū. ⁊ ſi fun^a ſint poſitia illud ſemꝑ ē poſitiuū. aliud ē funda^m ſcd̄ariū ⁊ min⁹ p̄ncipale. ⁊ l; iſtđ ſit p̄uati^m tñ poſitia p̄ñt in eo fundari nō rōne ſui ſ; radical̄ fundamēti. ⁊ ſic ē i ꝓpoſito. Et tūc p; ad. q. ꝙ diuaꝝ ꝑſonaꝝ circūinceſſio ad ꝑfectā eq̄litatē req̄rit̄. Et tūc ad ar^a. ¶ Ad p̄mū. negat̄ añs ⁊ q̄ñ dicit ꝑ ph̄m circl̄o demōſtrari ē ipo^e. dico ꝙ v̄m ē q̄r tūc idē eēt cā ſui. ſicut ibidē deduc̄ ph̄s. S; nō ē ſic in ꝓpoſito: nō. n. dr̄ pr̄ in filio: q̄r cātur ab eo: nec ē͂. ſ; q̄r h̄ñt eādē eēntiā nūero. ⁊ ſunt diuerſa ſuppoſita ſimul p̄ñtia. vt patuit. Ad ſcd̄m d° ad miorē. ꝙ eq̄litas aliq̄ñ ſolū noiat re^m eq̄potentie ⁊ tūc ſicut eſt eq̄lis fili⁹ p̄ri. ſic filio eſt eq̄lis pr̄. aliq̄tiens aūt vltra illū reſpc̄; noiat quēdā mō; h̄ēndi ab a° illā eq̄litatē. ⁊ iſto° eſt fili⁹ eq̄lis p̄ri: q̄r hoc h; a p̄re ⁊ nō pr̄ a filio. ⁊ exēplū eſt clarū. Sint. n. rex ⁊ miles in cāpo. ſi tūc dicat̄ rex eſt cū milite. ⁊ ly cum ſolū dicat p̄ñtiā ſic ē veꝝ ſi aūt cu; hoc dicat aſſociationē: ſic eſt falſū. rex. n. nō aſſociat militē ſed miles regē. Sic eſt in ꝓpoſito. ¶ Ad tertiū n̄ētur minor. nec ꝓbatio ꝯcludit. nā vt patuit ita dicit circūince° vnitatē: ſicut eq̄litas ⁊ ita eq̄litas diſtīctōe; ſic̄ circūince°. iō ñ ꝯcludit. Et ſic p; ad. q. ¶ Ex iſta diſt. xix. ⁊c̄. p̄ma ꝯcl̄o. Sūma eq̄litas ⁊ circūinceſſio vt clamat v̄itas ieſt p̄mario. Dicit ꝯcl̄o ꝙ eq̄litas ⁊ circūince° eſt in diuis ꝑſonis. Et hāc deducit mgr̄ a p̄nci° diſt. vſq; ad illud. c. S; iā nūc ad ꝓpo^m redeam⁹ ⁊c̄. ¶ Scd̄a ꝯcl̄o. Totius inteḡlis ſacro triſagio nō ieſt rō nec vl̄is. dic̄ ꝯcl̄o ꝙ totū inteḡle aut vl̄e nō dr̄ in diuis. Et hāc deducit ab illo capl̄o. S; iā nunc ⁊c̄. vſq; ad illud capl̄m. Sciēdū eſt igr̄ tātā ⁊c̄. Tertia ꝯcl̄o. Totu; nūerale p̄⁹ nō donat̄: nec triplex clāt̄ nūq̄; eē tale. dicit ꝯcl̄o. ꝙ numerus non reꝑit̄ in diuis. nec deus dr̄ triplex: l; bene trinus. Et deducit ab illo. c. Sciendum eſt ⁊c. vſq; ad finem diſtinctionis.

[S]equit̄ in textu. Nunc reſtat oñdere q̄uō aliq̄ haꝝ ⁊c̄. Hic ſigt̄. xx. diſt. h⁹ p̄mi. Nā poſtq̄ꝫ mgr̄ in p̄cedēti diſtīctiōe oñdit ꝑſonaꝝ eq̄litatē rōne magnitudinis: ⁊ ſemote diſſimilitudinis nūc in iſta diſtīctōe oñdit idem rōne potētie ⁊ valitudinis. Et diuidit̄ in tres partes. In pria p̄mittit ſniam diffinitiuam. In ſcd̄a ſubiūgit ſue ſnie rōnem ꝯfirmatiuā. In tertia iducit obiectionem ꝓpoſiti declaratiuā. ſcd̄a icipit ibi. nihil inq̄t patre minus h;. tertia ibi. ſ; forte dices: eo ipſo maior ē pria ⁊ vltia ꝑtib⁹ idiuiſis manētib⁹. ſcd̄a in tres diuidit̄ ſ; ꝙ tripliciter ꝓbat filiū p̄ri eq̄lē. Pria ſumit̄ ex fun° euan^e auc̄tatis. Joh. xvi. Oia que h; pr̄ mea ſunt. ¶ Scd̄a ex iductione ad viā ipoſſibilitatꝭ: q̄r ſi nō genuit eq̄lē aut noluit: aut nō potuit.

¶ Tertia sumit ex similitudine tāte natiuitatis ꝑ simile in gn̄atione creata. scđa icipit ibi. Itē alio mō ꝓbat filiū eq̄lem patri. tertia ibi. hic aūt ꝑ similitudinē humanā ⁊c. Hec est diuisio presentis distinctiōis ⁊c̄.

c Irca quā ⁊c̄. Utꝝ diuinis ꝑsonis oipotētia gradu ⁊ ordie tribuat. Et arguit ꝙ sic triplici medio. ¶ Prio sic. Quādocūq3 aliqd ab alio tribuit alij ⁊ in maiori latitudine seu extēsiōe est in dāte q̄3 in recipiente ibi. fit scđm gradus descensus. s3 sic est de oipotētia a pr̄e data filio ⁊ spūiscō. igitur ⁊c̄. maior est nō. a maiori. n. ad minus fit descensus in gradib⁹. s3 minor ꝓbat. q2 in pr̄e ē sub oipotētia pō gn̄andi ⁊ nō in filio: cū fili⁹ nō possit gn̄are. Et si dicat ꝙ potētia gn̄andi nō est sub oipotentia obuiat li. ij. ꝯtra maxim aug. Si pr̄ negt gn̄are filiū sibi eq̄lē vbi ē oipotētia pr̄is. q. d. nō hēret ex quo p3 ꝙ ē sub oipotētia. ¶ Scđo arguit. Q̄ñcūq3 aliqd ab imꝑfecto magis elongat tāto potentius est. Sed pr̄ longius est a creaturis que semꝑ includūt imꝑfectionē q̄3 fili⁹ seu spūiscūs. igit est potētior. maior p3 auc̄te Arist. in. iij. Thopicoꝝ. Albi⁹. n. est qđ est nigro impmixtius. S3 minor ꝓbat. Cōsidero. n. ꝙ creature ⁊ st ab alio: q2 a deo ⁊ differūt a pro essentialiter pr̄ vo a nullo est. ⁊ ita in nullo ꝯuenit cū creaturis. filius vo ⁊ spūiscūs l3 nō differāt a producēte essentialr̄ tn̄ sunt ab alio sicut creature. ¶ Tertio arguit sic. Cui soli ꝯuenit in diuinis ꝓductio creaturaꝝ in esse intelligibili: ei⁹ soli ꝯuenit ꝓductio creaturaꝝ in esse reali: ⁊ ita oipotētia cum oipotētia dicat respectu creaturaꝝ. s3 soli pr̄i ꝯuenit ꝓductio creaturarū in eē itelligibili. igr̄ pr̄ sol⁹ ꝓducit creaturas in esse reali. ⁊ sol⁹ est oipotēs nō filius nec spūiscūs. nisi quadā ꝑticipatiōe quā voco ordinē ⁊ graduz. maior p3: q2 ꝑfectius est esse itelligibile in deo q̄3 esse reꝝ extra cu3 sit in deo vita scđm Aug. sup Joh. Et ꝑ ꝯñs si ꝑfectius sibi ꝯueniat ⁊ min⁹ ꝑfectū. S3 ꝓbat minor: q2 in prio signo origis añ ꝓductionē filij est pr̄ btūs: ⁊ tn̄ nō eēt btūs nisi tūc reꝝ hēret ydeas. cū scđm Aug. in li. lxxxiij. q̄onum ipsaꝝ visi sit aia btīssima. ¶ In oppositum arguit auc̄te Athāsij in simbolo. omps pr̄. omps filius. omps spūiscūs. ¶ In ista. q. sūt tres articuli. pm⁹ triū tminoꝝ expositiu⁹. scđs trium ꝯclōnū positiu⁹. terti⁹ triū difficultatū iuxta tres ꝯclōnes motiu⁹. ¶ Quo ad primū articulū. pm⁹ termin⁹ est oipotētia. Oipotētia. n. capit triplr̄. Uno° dr̄ oipotētia ꝓut ly oipotētia distribuat. vt sit sensus. ois pō. ⁊ sic dico ꝙ in diuinis nō est oipotētia formalr̄ loquēdo q2 tūc sequeret ꝙ potētia currēdi. māducādi bibēdi esset in deo formalr̄. cū sint potētie formaliter. hoc est falsum: q2 de⁹ nō pōt currere cū sit vbiq3. nec māducare. nec bibere: cu3 dicant imꝑfectionē. Cōceditur tn̄ ꝙ sunt tales potentie in deo. aut eminēter: aut vtualr̄: aut cogno. Scđo dr̄ oipotētia vt oi se hēat per modū termi extēsiue. ⁊ sic est sensus: ꝙ ille q hac dr̄ potētia oipotēs ad oia possit possibilia. ⁊ sic est potētia in diuis. Nā nullū possibile extat si sit factibile nisi virtute dei. Tertio dr̄ oipotētia: vt ly oi ēt respiciat potētia rōne termini: s3 nō extēsiue s3 intensiue. Hoc ē dictu ꝙ ille q̄ hac potētia eēt omps posset ea efficere nisi iam eēnt ꝯdita: vt si eēnt duo dij ambo essent oipotētes. demus ꝙ vn⁹ cuncta sit opat⁹ ali⁹ nō poterit postea eadē opari: attamē illud nō veniret ꝑ casu3 positū ex impotētia: s3 q2 iā essent ꝓducta: ita ꝙ scđs de⁹ hēret tātā oipotētiā intēsiue quātā hēret primus intēsiue. s3 nō extēsiue. ¶ Scđs terminus est ordo. Ordo scđm aug. xix. de ciui. dei. est pariu3 dispariūq3 reꝝ: sua cuiq3 loca tribuens dispō. vñ noto scđm doctorem deuotū hac dist. q. i. ar. ij. ꝙ ordo est triplex. scđm positiōe3 scđm añcessionē. ⁊ scđm nām: al's scđm originē scđm vo positionē mltiplicat: aut scđm sitū: sicut sol prior est q̄3 Mercuri⁹. aut scđm dignitate3: sic ꝑfectior ē hō leone. Scđm vo añcessionē sicut pri⁹ ordinat antiquū q̄3 nouū: aut vnu3 aliō nāli ꝓcedit intelligētia. Scđm vo ordine nature: al's origis sicut ꝓcedit ꝓducēs productū. ⁊ dr̄ ordo origis ⁊ fundamētū respcm̄ h3: ⁊ dr̄ simplr̄ ordo nature. ¶ Terti⁹ termi⁹ est grad⁹. Uñ noto ꝙ ista tria se hñt ꝑ ordinē notio. ordo. ⁊ grad⁹. Notio dr̄ inq̄ꝫtū est distiguēs ꝓprietas aut ꝓmario. sicut pr̄nitas in pr̄e ⁊ filiatio in fi° iō dr̄ a nosco scis: q2 notū facit eē id qđ distiguit aut scđario: sicut innascibilitas. scđo distiguit pr̄e3 a filio: l3 cū ñ ꝯstituat. dr̄ aūt ordo inq̄ꝫtū prius: aut refert: aut referibile est ad scđm: seu posteri⁹. Sed tertio dr̄ grad⁹ inq̄ꝫtū id qđ scđo ordinat imꝑfecti⁹ est primo ad qđ ordinat. vt inuit glo. sup illō Exo. xx. Nō ascēdes ꝑ gradus ad altare. Dicit glo. ꝑ gradus ad altare ascēdit q pr̄e dicit maiore filio aut spūscō: iō l3 sint ordo ⁊ nocio in diuinis: nō tn̄ grad⁹: vbi oia vna sūt ifinita deitate. Uñ Jeroñ. ⁊ hēt dist. xxv. hui⁹ ꝓmi. Nō est ꝓrsus in deitate grad⁹. Et h̄ de ꝓmo articlō. ¶ Quātū ad scđm arti. sunt tres ꝯclōnes. Pria est diua oipotētia creatoruz seu creabiliū in respectu solūmō censem-

da est. Et vt meli⁹ ɔclō videaṫ. Noto ꝙ possibile dr̄ tripl'r. vno mō dr̄ possibile logicū sicut loquiṫ ph̄us. v. metha: ꝛ sic capiēdo possibile nihil aliō est nisi nō repugnātia terminorū: isto mō possibile est deū eē. Scđo mō dr̄ possibl'e vt opponiṫ īpossibili. Et sic accipe vr̄ Arist. in q̄dā dubitatōe in scđo piarmeñ. Uñ isto mō oē id dr̄ possibile qđ nō est īpossibile eē. Tertio dr̄ possibile vt opponiṫ necio: ꝛ sic ɔuertiṫ cū ɔtingēte. vt īnuit ph̄us in scđo pjarmeñ. Hoc hito ꝑbaṫ ɔclō inductiue. certū est. n. ꝙ nō capiṫ oīpotētia respectu possibilis p̄mo⁰ dicti: q: tūc oīpotētia se extēderet ad istā. de⁹ est. ꝛ p ɔñs possꝫ oīpotētia dei facere deū eē. qđ est īpossibile. nec etiā scđo mō q: tūc isto⁰ ista est possibil' de⁹ ē bon⁹. deus ē īmēsus pr̄ est de⁹: ꝛ tñ ad ista nō se extēdit oīpō dei vt pꝫ. Ex q̄ liq̄de pꝫ: ꝙ solū dei oīpotētia dr̄ respectu creaturaꝝ possibiliū. ꝛ cū p̄i⁹ nā sint tres psone q̄ p̄nci^{m} ꝑductiuū p oīpotentiā ꝑducat creaturas: sequiṫ ꝙ oīpotentia eq̄l'r ē in p̄re ꝛ filio ꝛ spūscō. assūptū ꝑbaṫ. s. ꝙ p̄us sint tres persone q̄ oīpotētia aspiciat creaturas. ꝑbaṫ. nā qñ aliq̄ potentia hꝫ duo obiecta. vnū necessariū. aliud ɔtingēs: prius opaṫ circa necessariū q̄ circa ɔtingēs. pꝫ/ prior. n. ē respect⁹ ad necessariū cū sit ens pfectius. sꝫ de⁹ aspicit psonas dīnas q̄ sunt necīe. ꝛ creaturas q̄ sunt ɔtingentes. igr̄ anq̄ creature sint ꝑducibiles seu ꝑducte: tota ꝑductio ad intra erit cōpleta. ¶ Ex q̄ infero ꝙ rōan⁹ egidi⁹ nō sufficienter posuit ponēdo gñatiōnē actiuā in p̄re ptinere ad oīpotētiā: sꝫ in filio nō. Cui⁹ rō sua est: q: in p̄re est ɔpossibilis: in filio nō. Et addit iste ꝙ nō dꝫ iudicari agēs impotēs si nō agat qđ ei nō ɔuenit. Sicut nō dr̄ ignis impotēs si nō frigefaciat: q: frigefacere nō ɔuenit igni. Sic nō dꝫ censeri fili⁹ in diuinis minus potēs q̄ꝫ pr̄: q: nō gñat eo ꝙ nō conuenit ei. ¶ Cōtra istum modū arguo. Quero. n. ab eo si gñatio actiua inq̄ꝫtū talis abstrahendo a subiecto ꝛ patris ꝛ filij cadat sub oīpotentia vel nō: si nō nec ē g⁰ in p̄re sb oīpotentia qđ est ɔtra eū: si sic illud igiṫ in q̄ nō erit: nō erit oīpotēs q: sibi deerit oīpotentia respectu vni⁹. ꝛ qđ declarat ꝙ ignis non dr̄ minus potēs si nō frigefaciat. dico ꝙ exēplū est ɔtra eū: q: n. ignis solū pōt calefacere ꝛ nō frigefacere: iō nō est oīpotēs. si igiṫ gñare diceret potentiā sub oīpotētia: ꝛ filius nō posset gñare nō esset oīpotens. ¶ Et si dicaṫ iteꝝ ꝙ est maior potētia gignē filiū ī diuinis q̄ ꝑducere extra creaturā. si igiṫ ꝑducē creaturā est sub oīpotētia a fortiori ꝛ ꝑductio filij. dico ꝙ ex pte dei eq̄lis est ꝑductio filij ꝛ creaturaꝝ: q: ab infinito principio: ꝛ tñ ꝑductiuū principiū creaturaꝝ est sub oīpotentia: ꝛ nō ꝑductiuū principiū filij aut spūssci. ꝛ rō est. q: oīpotētia f̄m scōꝝ vsum est solū respectu ɔtingētis: lꝫ aūt spūscūs ꝛ filius ꝑducāturtñ necessario ꝛ in eadem essentia cū ꝑducente: ideo lꝫ huiusmodi principiū sit potentia tamen nō cōtinetur in oīpotentia: q: eius termin⁹ est necā^{m} nō ɔtingēs: sicut est terminus omnipotentie q̄ est ɔtingēs. s. creatura. ¶ Scđa ɔclō. nālis prioritas neqꝫ ordo enti repugnat dīno: lꝫ gradus. ꝑbaṫ p̄io de ordine ꝙ nō repugnat diuinis aucte btī aug. contra maxi^{m} cuꝫ diciṫ fili⁹ a p̄re nō sigṫ ineq̄litas sube sed ordo nature. Et ɔfirmatur rōne qñ aliq̄ vbi distinguūṫ realiter hñt aliquē ordinē ex sua rōne formali. etiā illū seruāt vbi nō sunt distincta real'r. ꝑbaṫ ista. q: ex q̄ distinctio oriṫ ex rōne formali stante rōne formali stabit distinctio. sed perfectiōes que sunt eiusdem rationis in deo ꝛ nobis ꝛ distinguūtur real'r in nobis. ꝛ hñt in nobis ordinē. vt puta prior est intellectus q̄ꝫ volūtas. prior sciētia q̄ dilectio. igiṫ ꝛ hunc ꝛ hēbunt ordinē in diuinis vbi non distinguunṫ nisi formaliter. Sꝫ ꝑbaṫ alia ps. s. ꝙ in dīnis sit p̄us: q: prioritas est passio ordinis: nō ē. n. intelligibile ꝙ ī aliquo ordine ex pte rei sint aliqua ordinata: ꝛ tñ illo mō vnū nō p̄cedat aliud. Sꝫ ꝑbatur tertia ps. s. ꝙ nō sit in diuinis grad⁹. vñ Eusebius. In diuinis est numerus sed non ordo. i. gradus f̄m glosas. ꝛ ratio est: q: gradus est q̄ magis pfecto ad min⁹ pfectū. in diuinis āt oīa eque perfecta sunt ydentice. ¶ Ex hoc infero ꝙ scūs Tho. in hac dist. q. iij. scripti. non satis dicit dicēdo ꝙ in dīnis est ordo. sed nō pri⁹. vñ dicit ꝙ ordo in his inferiorib⁹ tria importat. p⁰ prioritatē ꝛ posteritatē. ꝛ hoc ē impfectiōis. scđo īportat distinctionē: q: que ordinanṫ distinguunṫ. tertio īportat modū f̄m quē noiaṫ: vtputa dr̄ in diuinis ordo nature ꝛ tūc dicit ꝙ manet ordo in diuinis f̄ꝫ tertiā ꝛ scđam ordis ɔditionē que nō dicūt impfectionē. sꝫ nō scđm p̄mā q: est īpfectiōis. ꝛ tūc dicit ꝙ inter patrē ꝛ filiū ē ordo originis nō tñ est pater prior filio. Contra istū modū dicendi vbi ponit ordinē ꝛ negat pri⁹ ar⁰ vnico me⁰: arg⁹ franc. de maro. in. xij. dist. huius primi. q. ij. arti. ij. In dīnis ē p^{m}. igr̄ pri⁹. añs pꝫ p ip̄m Tho. in p̄dicta q̄ōne: ꝛ p vsuꝫ loq̄ntium. ꝛ per scōs doctores noiantes p̄reꝫ primam psonā in dīnis. sꝫ ꝑbaṫ ɔña. q: vbiqꝫ est superlatiuū ꝛ cōpatiuū. sed primū est supla

tiuũ. posterius ꝟo cõꝑatiuũ.igr̃ si in diuinis ẽ prima ꝑsona.igr̃ ⁊ prior ꝑsona. ꝓbat̃ ꝟo ꝙ pᵐ sit suꝑlatiuũ de pri⁹trib⁹medijs.prio grã matice.nã sic fit cõꝑatio:pridẽ prior primus scd̃o logyce.nã Porphyri⁹ i ꝑdicabilib⁹ponit decẽ pª gñ̃a.Cũ igr̃ sꝑ suꝑlatiuoꝝ sit maior paucitas ⁊ plura sint priora gñ̃a ꝙ̃ decẽ: q̃ nõ sunt ꝑª.sicut sunt intermedia iter prima gñ̃a ⁊ spẽs.seq̃t̃ ꝙ primũ ẽ suꝑlatiuũ. Tertio ꝓbat̃ phisice:q2 ph̃s ꝯcludit in septio ⁊ octauo phicoꝝ:ꝙ est dãdũ vᵐprimũ mouẽs:⁊ tñ̃ ꝼm eũ multa sunt prior mouẽtia.Cõfirmat̃ ꝑ btm̃ Dyonis.vij.de ãgelica ierarchia.vbi dicit ꝙ in q̃libet ordine ẽ ꝓcedere a posteriori ad pri⁹vsq3 ad vnũ ierargicũ.⁊ finalr̃ ẽ dare vnũ seraph:q̃ simplr̃ est prim⁹ ⁊ suꝑ oẽs ⁊ tñ̃ ꝯstat ꝙ sunt multi priores.s.oẽs ab infimo vsq3 ad primũ.⁊ hoc ẽ qḋ dicit ph̃us.v.Thopicoꝝ in fine.qḋ ꝑ suꝑabundãtiã dr̃ vni soli cõuenit. ¶ Tertia ꝯº.prior nã ẽ adintra ꝑsonarũ ꝯstitutio q̃3 oĩpotentie cõpleta rõ.ꝓbatur ꝯcl̃o ista me⁹ doct.sub.in pria qõne suoꝝ q̃libetoꝝ.Qñcũq3 aliqḋ in diuinis dicit respcm̃ ad creaturas:eo posteri⁹ est/qḋ talẽ nõ dicit respectũ:sed oĩpotentia de noĩe suo quendã respectũ rõnis dicit ad creaturas ꝯstitutio ꝑsonaꝝ nõ igr̃ prior est nã ꝯstitutio ꝑsonaꝝ ipsa oĩpotentia.maior p3.pono.n.quo ad pñs in diuinis tria signa.In primo sunt eẽntialia in scd̃o nocionalia.in tertio ea q̃ dicũt respectu3 ad creaturas siue sunt essentialia sic scia siue nocionalia:sicut donũ.⁊ rõ est:q2 pri⁹est qḋ est a se ꝙ̃ ꝙ ad aliud.⁊ pri⁹ qḋ solũ refert̃ ad distinctũ in ꝑsona q̃3 ad distinctũ i essenª cuiusmodi sunt creature.S3 ꝓbat̃ minor.oĩpotentia.n.dicit respectũ ad possibile: sic potentia p̃rnitas ꝟo solũ ad filiũ:⁊ filius solum ad p̃rem ⁊ spũsctũs solũ ad p̃rem ⁊ filiu3.Et si dicat̃ ꝙ essentialia ꝼ3 doctorẽ nr̃m ꝑcedũt nocionalia.oĩpotentia ꝟo dicit qd essentiale cõe tribus ꝑsonis.Dico ꝙ essentialia pñt cõsiderari absolute:⁊ sic ꝑcedũt nociõalia. aut inq̃3tum addũt illũ respectũ rõnis ad creaturas.⁊ sic sequũtur nõ rõne sui sed rõne respectus.sicut scia inq̃3tũ solũ noĩat cognitione3 ꝑcedit quãcũq3 nocionẽ inq̃3tũ ꝟo addit respectum a scibile seq̃tur.sic dico idẽ de oĩpotentia.Et hoc de scd̃o arti. ¶ Quãtu3 ad 3ᵐ articulum sunt tres difficultates iux̃ tres cõclusiones.Prima est.vñ est hoc ꝙ potentia ꝓducendi filiu3 simplr̃ dr̃ potentia:⁊ tñ̃ non dr̃ cõiter fili⁹ potentialis potẽtia passiua seu obiectiua.Dicit doc.sub.in ista distinctõe ꝙ rõ est:q2 noĩa que dicũt ꝑfectionem attribuũtur diuinis:non q̃ sonãt iperfectionem. ⁊ q̃a nomen potentie ꝓductiue dicit ꝑfectionem recte dr̃ in deo p̃re.nomẽ ꝟo passiue potẽtie nõ noĩat ita ꝑfectionẽ:iõ non ita solet dici in filio.⁊ est ꝯsil̃e tactũ in distinctiõe.xvi.capl̃o hylari⁹.In quo hylarius attribuit hoc nomẽ maior p̃ri:q2 dicit ꝑfectione3: ⁊ nõ vult ꝙ filius dicat̃ minor:q2 dicit imꝑfectionẽ. ¶ Secunda difficultas est:quõ põt esse ordo nature in dĩnis cũ vnica sit nã.Rñdet doctor deuotus hac dist.q.iij.ꝙ in diuinis dr̃ ordo nature nõ subiectiue q̃̃si essent plures natur̃ ordinate sed q2 in eadem nã:siue ex eadem nã iste ordo orit̃. ¶ Tertia difficultas est.Quia si oĩpotentia sequeret̃ ordine nature ꝯstitutionem ꝑsonaꝝ.sequeret̃ ꝙ ꝑsone essent rõ producendi creaturas.qḋ negat doctor subtil̃.i.q.ij.dico ꝙ oĩpotentia nõ ꝑexigit ꝯstitutiões ꝑsonaꝝ tanq̃ rõnem vt ꝓducat effectum seu creaturas.si.n. solus esset p̃r in dĩuis adhuc esse possent creature.s3 iste ordo solũ orit̃ rõne respectuũ realiũ ⁊ rõnis:q2 respectus reales q̃bus ꝯstitute sunt ꝑsone ꝑcedũt illos rõnis:quoꝝ vnũ vt dictũ est ꝯnotat oĩpotentia ⁊ est simile:sicut in sole illuminare lucẽ ꝑsupponit:⁊ tñ̃ lucere non cãt illuminare:s3 solu3 sunt effect⁹ordinati eiusdẽ cãe.sic i ꝓpo° solũ ẽ ordo nõ rõ agẽdi.⁊ sic p3 ad qõnẽ.ꝙ v3 diuinis ꝑsonis oĩpõ nõ gradu s3 ordine tribuit̃ q2 illã eãdẽ potẽtiã quã p̃r h3 a se tribuit filio ⁊ ãbo spũisctõ.Et tũc ad argª. ¶ Ad primu3 nego miorẽ.⁊ ad ꝓbationẽ dico: ꝙ põ gñ̃andi nõ ẽ sub oĩpõ.vt loquũt̃ de oĩpõ scti: q2 tal̃ oĩpõ solũ h3 terminũ creatu3.potẽtia ꝟo generãdi solũ h3 terminũ increatũ.s.filiũ: iõ nõ ꝯcludit:⁊ ꝙ arguit de aug.d⁹ ꝙ argᵐ suu3 t3 loco extrinseco:intrinseco nõ. ¶ Ad scd̃m dico ꝙ maior ẽ ꝟa qñ fit elongatio rõne iperfectõis.sic nõ ẽ in ꝓposito:q̃3uis.n.i creaturis sit iperfectõis ꝙ differũt eẽntialr̃ a deo:nõ tñ̃ ꝙ ꝓcedũt ab eo.⁊ iõ si hoc scd̃3 ꝯueniat filio dei nõ p̃ri. nõ d3 imꝑfectior argui filius. Ad 3ᵐ nego minorẽ.⁊ dico ꝙ ista ꝓductio rerũ i eẽ intelligibili fit a tota trinitate.⁊ rõ ẽ:q2 cõplet̃ totũ ens reale ad intra añ istud eẽ cognitũ qḋ est ens rõnis ⁊ qḋ dicit p̃r a se ꝓducẽ nõ obuiat.licet.n.p̃r a se ꝓducat spm̃sctm̃ nõ seq̃tur q̃n fili⁹ ꝓducat eũ.Et ꝙ dicit in primo signo pater est beatus.concedo:vidẽdo suam essentiam nec fit beatior his respectibus rationis. Et qḋ dicit Augu. ꝙ visione ydearum fit anima beatissima d° ꝙ debet intelligi cõsecutiue.i.si in deo videat has ydeas signum ẽ beatitudinis:q2 videt deum.Et hoc de qõne.

¶Ex iſta vō diſtīctōe ſicut ex p̄cedētib⁹ tres de mēte mgr̄i eliciunť ꝯclōnes. Prima eſt: vera eq̄litas oīpotētie trib⁹. vt v̓itas clāt inest pie. Dicit ꝯclō ꝙ tres dine pſone ſūt penitus eque oīpotētes. Et hāc deducit mgr̄ a pūn° diſtīctiōis vſqʒ ad illō.c. nihil ingt pr̄e min⁹ hʒ. ¶Scōa ꝯ° a pr̄e gitur vnigenit⁹ cq̄ penit⁹ qui potens dr̄. dicit ꝯclō. ꝙ pr̄ genuit filiū p oīa ſibi eq̄lē in pō. Et deduciť iſta cōcluſio ab illo ca. nihil ingt ⁊c̄. vſqʒ ad illō. c. Sʒ forte dices. ¶Tertia ꝯclō. Nō eo melior eſt q genuit aut īpotētior: q2 nō potuit. dicit ꝯclō. ꝙ pater qui genuit nō eſt melior: qa genuit. Nec filius īpotētior: q2 nō potuit gigneř. Et deducit iſtā ꝯclōnē mgr̄ ab illo ca. ſed forte dices. vſqʒ ad finē diſtinctionis.

Equiť in textu. Hic oriť qō trahēs
f originez ex p̄dictis ⁊c̄. Hic ſignať diſtinctio. xxi. In q̄ poſtq̄ in. xix. ⁊ xx. diſtīctiōib⁹ poſita ē dine eq̄litatis manifeſtatio. Hic oriēs ſoluiť dubi°. ſ. de his diſtīctiōib⁹ excluſiuis tm̄. tant⁹. ſol⁹. ⁊ ſic de alijs. an ponāť ī diuis. ⁊ diuidiť ī tres ptes In pmā q̄rit mgr̄ an hec tant⁹ ē ſolus pater: q̄tus pr̄ ⁊ fili⁹ rite ꝯcedať. In ſcōa de hac: ſolus pr̄ eſt deus. ꝓblemma. In tertia q̄rit: vtꝝ ꝙ trinitas ſit ſol⁹ de⁹ vere aſſerať. ſcōa incipit ibi poſt hec q̄riť: vtruʒ ſic̄ dr̄ ſol⁹ pr̄ ⁊c̄. tertia ibi. Sed iteꝝ que riť: q̄uo ipſaʒ trinitatez ⁊c̄. Et hec eſt diuiſio p̄ntis diſtinctiōis in gn̄ali.

Irca quā taľ moueť ⁊c̄. Utrū excluſi
c ua dictio ſic̄ ſol⁹ dinis dicať ī p̄cōibus Et arguiť ꝙ nō triplici me°. ¶Prio ſic. Hoc ſignū oīs nō dr̄ in p̄dicatiōib⁹ dinis igiť nec ſol⁹. ꝓbať ꝯn̄a ex regula ſophiſtica: qa excluſiua ꝓpō in vl'ez de termis ꝯuertiť ī traſpoſitis. ſicut iſta ſol⁹ hō currit. ꝯuertiť in iſtā. oē currēs ē hō. ſʒ an̄s ꝓbať. q2 hoc ſignū oīs denotat formā illi⁹ cui additť multiplicari. ſicut ſi dicať oīs hō ē aīal: denotať hūanitatē mľtiplicari. ſʒ dinitas nō mľtiplicať imo vna ē trib⁹ ſuppoſitꝭ. igiť ⁊c̄. ¶Scōo arguiť ſic. Oē ſigm ꝯſortij ſignificās carētiā a dinis relegať. ſʒ ſol⁹ eſt hmōi. igr̄ nō dʒ dinis attribui. maior pʒ auc̄te hilarij ⁊ habitū eſt. s̄. diſtīctiōe. ij. nob neqʒ ſolitari⁹ nec diuerſus cōfitēdus eſt de⁹. vnde frater Ioh. de pechano in offō trinitatis. nā nō eſt cōſolatio cōpleta ſolita°. Sed minor ꝓbať. Quid. n. ſignificat ſol⁹ niſi quādā ſolitudinez ſeu eē ſolitarium. ¶Tertio arguiť ſic. Si addereť excluſiua dictio maxie h̄ eēt eiuſdē a ſe. ſed hoc eſt falſū. igr̄ ⁊c̄. maior pʒ. q2 nlľa ē tāta idētitas necverior p̄dicatio q̄ʒ eiuſdē a ſe: ſic̄ dic̄ Boeti⁹ ſʒ minor probať ex°. capio. n. iſtā. ſol⁹ de⁹ eſt de⁹ q̄ro pro q̄ ei⁹ ſingularis ē v̓a. nec pro pr̄e: nec pro fi° nec pro ſpūſcō. q2 neuť coꝝ ſol⁹ ē de⁹ vt pʒ igr̄ ⁊c̄. ¶In oppoſi ū ē Aug. ex dictis apl'i ꝯ̄ max. ⁊ h̄etur in lr̄a. ſol⁹ hʒ imutabilitatē: q2 ſm rectā fidē ipa trinitas eſt vn⁹ ſolus verus de⁹: btūs potēs. ſapiēs. inuiſibilis. ¶In iſta qōne ſunt tres articuli declarādi. prim⁹ triū termioꝝ expoſitiu⁹. ſcōs triū ꝯclōnū poſitiu⁹. terti⁹ triū difficultatū iuxta tres ꝯclōnes motiu⁹. ¶Quo ad p̄mū articuluʒ: prim⁹ termin⁹ eſt dictio. a dico cis. vn̄ dictio ſolet capi tripl'r: vno mō pro opatōe vitali intellect⁹ ſeu actīa ſeu p̄aſſiua. actiua q̄ verbuʒ producit actiue intelligēs. paſſiua qua v̓buʒ exit productū. vn̄ iſto mō capiēdo ſol⁹ itellect⁹ eſt dicē actiue: ⁊ v̓bi paſſiue dici. de quo in p̄s. Ipe dixit ⁊ fcā ſūt. vbi Aug. i. v̓bū ſibi coeq̄le genuit in q̊ cūcta diſpoſuit. Scōo° dr̄ dictio pro quocūqʒ v̓bo exteri⁹ prolato: ſeu ſit cōplexū ſeu incōplexū. ⁊ iſto° ſolet ſepi⁹ in biblia capi. Tertio° dr̄ vt opponiť ꝯ̄ cōplexuʒ vt ſit dictio q̄ nō hʒ ſen̄m v̓itatis aut falſitatꝭ formal'r: ſʒ ſolū v̓tual'r: ſicut eſt illud p̄mi piarmenias. vbi Ariſto. orationē diffinit. Oro eſt vox ſignificatiua cuius ptiū aliqd ſignificatiuuʒ eſt: vt dictio nō vt affirmatio. In aīalib⁹ n. iſta tria ſe hn̄t p ordinē vt trahi p̄t ex cōmēto Boetij in li. piarmenias. vox. dictio. ⁊ iterp̄tatio. Uox eſt ſonus ab ore aīalis prolatus Sʒ dictio addit ſup hoc q̄ndā articulationē. vn̄ boues lʒ h̄eant vocē nō tn̄ dicunt ſeu hn̄t dictionē: q2 nō hn̄t vocē articulatā. Tertio interp̄tatio addit ſup' dictionē declaratōez. vn̄ multe ſunt dictiōes nihil ſignificātes: ſic̄ bufbaf. interp̄tatio v̓o declaratia ē. ¶Scōs termin⁹ ē excluſiua. dr̄ dictō excluſiua q̄ a termino cui addiť nō ſuā ptē iteg̃lē aut ſubiectiuā remouet. ſʒ ſuuʒ diſpatū: ſicut dū dico tm̄ hō currit. nō remoueo nec corp⁹ nec aīam hoīs q̄ ſūt ei⁹ ptes integ̃les. nec ſortē aut platonez q̄ ſūt ei⁹ ptes ſubiectiue. ſʒ remoueo aut bouē aut aſinū q̄ ſūt diſpata ei⁹ r̄ſpectu. vn̄ noto ꝙ differť d° reduplicatia. dictio excluſiua. ⁊ dictio exceptia. Dr̄. n. dictio reduplicatia loq̄ndo prop̄e q̄ rōnē dic̄ ſeu explicat ei⁹. s̄. qđ cadit. ſicut cū dr̄. oīs hō inq̄tū aīal eſt ſenſibile. Noto aīalitatꝭ rōnē inq̄tū ē rō ꝙ ſenſibilitas ieſt hoī. Dictio v̓o exceptia dʒ cape exceptū ſi prop̄e capiať ſb ſubō p̄iacentꝭ ꝓpōnis: ſic̄ cū dico. oīs hō p̄ter ſortē currit. ſortes q ē tmin⁹ except⁹ accipiť ſb ſubō p̄iacētꝭ. ſ. hoīs. Sʒ tertio dictio excluſiua nec dicit rōnē formalē ſic̄ reduplicatiua. nec nōt ptē ſubi p̄iacentis. ſʒ

solũ remouet ab illo.s̃.qꝺ cadit suũ dispatũ.
sicut est exẽplificatuꝫ.¶ Noto vlteriꝰ ꝙ ista
tria differunt.dictio exclusiua scꝺa itentio ⁊
scꝺa iposito.dictio.n.exclusiua de se nihil si/
gnificat sꝫ solũ mõꝫ dat significandi.scꝺa vͦ
intẽtio:⁊ lꝫ pͥmaͦ nõ significet tñ bñ scꝺaͦ in
q̃ꝫtũ scꝺe itentiões fundate sũt sup pͥmis.i.in
pͥmis.vñ i hoc ꝯuenit cũ dictiõe exclusiua:qꝛ
nõ significat pͥmo in hoc differt:qꝛ dictio ex
clusiua nihil significat ꝓpͥe.sꝫ scꝺa intẽtio
bñ sꝫ scꝺo.Sꝫ tertio dr̃ scꝺa iposito ⁊ ẽ vox
scꝺaͦ iposita ad sig̃ndũ exteriꝰ qꝺ sig̃t scꝺa in
tentio interiꝰ.sicut ista intẽtio hõ qꝺ sig̃t ite/
rius.hoc idẽ exteriꝰ signat nois ipositio eius
dẽ.¶ Tertiꝰ terminꝰ ẽ solꝰ ⁊ capit̃ tripl̃r.vno
mõ pure cathegorematice.i.significatiẽ.⁊ tũc
idẽ ẽ ꝙ solitariꝰ ⁊ q̃ maxĩe cũ re sui generis
sicut exẽplificat scũs Tho.Sicut dicimꝰ ali/
quẽ religiosuꝫ solũ icedere qñ nõ hꝫ aliquem
sui ordis sociũ lꝫ multis alijs cũ ꝯcõicantibꝰ
vel aliquẽ solũ in domo lꝫ alia multa sint cũ
eo q̃ tñ nõ sũt hoies.Scꝺo dr̃ solꝰ pure sinca
thegreumatice.⁊ tũc dr̃ respectu alicuiꝰ re/
spectu cuius neget̃ ꝯsortiũ sicut cũ dr̃ solꝰ pr̃
gñat:notat̃ ꝙ in h̃ p̃to.s.gñare nulla aᵃ ꝯit ꝑ
sonaꝝ.Tertioͦ dr̃ ꝑtiꝫ cathegreumatice ⁊ ꝑti
sinchategreumatice.⁊ hoc ẽ qñ v̾bũ determi
nat nõ subm̃ aut p̄dicatũ sicut cũ dr̃ pr̃ ẽ soᵐ
ds.dr̃.n.sinchaᵃ inq̃tũ determiat copulã.dr̃
vͦ catheᵉᵃ inq̃tũ q̃ndã sig̃t modũ quo p̃tũ
inest subõ.Et hoc de ꝑio articlo.¶ Quãtũ
ad scꝺm articulũ sunt tres ꝯclones.Prima
ꝯclo.Terminꝰ solitudis nullatenꝰ in dinis cõ
cedit̃.Ista ꝯcluͦ ꝓbat̃ sic.vbicũqꝫ extat ꝑsona
rũ in eadẽ nã nũero pluralitas.ibi nulla est
solitudo reqrẽda.Sꝫ in dinis est hmõi:qꝛ ẽ
pr̃ gñans:filiꝰ genitꝰ.⁊ spũſcũs ab vtroqꝫ ꝓ
cedẽs.igr̃ maior pꝫ qꝛ solitudo solũ nẽt ꝯsor
tiũ eiusdẽ nature.Cõfirmat̃ rõ.nã vbicũqꝫ ẽ
sũma felicitas:ibi nulla ẽ solitudo.sꝫ in dinis
sũma est felicitas.igr̃ nulla ẽ ibi solitudo ma
ior ẽ Rich.de scõ victore.Et si obijciat̃ nũqd
pr̃ eẽt felix dato ꝙ nõ hẽret filiũ.dico ꝙ imo
eẽt:sꝫ tñ ex q̃ hꝫ itellectũ fecũdũ ⁊ voluntateꝫ
fecũdã:oꝫ ꝙ nã sua cõicet̃ filio ⁊ spũiscõ.Et si
iteꝝ dicat̃ de illo v̾bo ꝓs.Tu es deꝰ solꝰ.vr̃
n.ꝙ sit solitudo i dinis.dico ꝙ illa auctas se/
ipaꝫ declarat.nõ.n.negat̃ pluralitas ꝑsonaꝝ
in eadẽ deitate.sꝫ pluralitas deoꝝ:iõ dicit tu
es deꝰ solꝰ.¶ Ex q̃ pꝫ error socrat̃ q lꝫ posue
rit vnũ deũ pͥncipalẽ tñ posuit alios deos mi
nus pͥncipales:⁊ ita in d̾itate posuit ꝯsortiuꝫ
q̃si eẽnt plures dij q ꝯuocabant̃ ad ꝯsiliũ dei
pͥncipal̃.vt innuit Seneca in li.nãliũ qõnum.

Scꝺa ꝯclo.dictio exclusiua termio subicibili
respectu p̃ti tã cõis q̃ ꝓprij in dinis admitti
tur.Ista ꝯclo ꝓbat̃.Si.n.addi nõ possꝫ talis
dictio t̃li subõ respectu talis p̄dicati rõ eẽt:qꝛ
redderet locutionẽ falsam.Sꝫ h̃ est falsũ.igr̃
⁊c.ꝓbaͦ minoris.ꝑio de termio cõi in subõ
respectu termi cõis in p̃to.sicut in ista.solus
deꝰ est infinitꝰ:ꝓbat̃ ex sua p̄iacẽte ⁊ negatia
qbꝰ exponit̃ exclusiua:qꝛ deꝰ ẽ ifinitꝰ:⁊ nihil
aliud a deo est infinitũ.Scꝺo ꝓbat̃ qñ addit̃
ꝑsonali termio in subõ respectu ꝑsonal̃ p̃ti.si
cut in ista.solꝰ filiꝰ gignit̃.Sꝫ tũc q̃rit̃ de ista
locutiõe.solꝰ pr̃ est deꝰ.dicit scũs Tho.ij.q.
huiꝰ distictiõis ꝙ est distiguẽda ꝙ li solꝰ põt
negare ꝑsonã:vt sit sensus:nulla alia ꝑsona a
ꝑsona pr̃is est deꝰ.⁊ sic ẽ falsa.aut ꝙ dicit ni
hil aliud a pr̃e est deꝰ ⁊ tũc est v̾a:qꝛ lꝫ filius
sit aliꝰ a pr̃e nõ tñ aliud qꝛ sunt eiusdẽ eẽntie.
¶ Sꝫ ꝯ istã expõnẽ arguo ꝙ de v̾tute s̾mo/
nis ista sit falsa.solꝰ pr̃ est deꝰ.sua ꝯuertẽs ẽ
falsa.igr̃ ⁊ ip̃a.ꝓbat̃ ꝯña.qꝛ eadẽ v̾itas ẽ cõ
uertẽtis ⁊ ꝯuerse.Sꝫ assumptũ ꝓbat̃.qꝛ ista
est sua ꝯuertẽs.ois deꝰ est pr̃ q̃ est falsa:qꝛ fili
us nõ est pr̃ ⁊ tñ est deꝰ.Et si dicat̃ ꝙ est ideꝫ
ꝙ pr̃ ydẽtice.dico ꝙ isto mõ nulla ꝓpositio
eẽt falsa.qꝛ posset dici sic est v̾a vel sic.Et si di
cat̃ ꝙ hoc est ꝯ ꝯclonẽ in qua dcm̃ est.ꝙ põt
addi dictio exclusiua subõ respectu cuiuscun
qꝫ p̃ti.dico ꝙ veꝝ est reddẽdo singula singu
lis.s.p̃tũ cõe subõ cõi.⁊ p̃tũ ꝑsonale subõ ꝑso
nali.nõ sic est in ista.Et si q̃rat̃ quõ supponit
subm̃ cui tal̃ addit̃ dictio exclusiua.dͦ ꝙ sup
ponit q̃ꝫtũ est de se tm̃ ꝯfuse.⁊ p̃tũ ꝯfuse ⁊ di
stributiue.sicut dñ dico:solꝰ deꝰ ẽ deꝰ.li deꝰ
q est subm̃ supponit ꝯfuse tm̃.sꝫ in p̃to ꝯfuse
⁊ distributiue pꝫ hoc per ꝯuertenteꝫ.ois deꝰ
est deus.vbi vnꝰ terminꝰ supponit ꝯfuse tan/
tũ:reliquꝰ ꝯfuse ⁊ distributiue.Sꝫ notãter di
xi q̃ꝫtũ est de se.qꝛ si dicat̃ solꝰ deus est pr̃.li
pr̃ nõ distribuit̃:qꝛ vnicꝰ est in dinis.⁊ suppo
sito ⁊ nã.¶ Tertia ꝯclo.t̃mino in p̃to posito
ꝑsonali aut cõi i dinis dictio addi p̄t exclusi/
ua.ꝓbat̃ ꝯclo.i his q̃ fidẽ sapiũt ꝯformare de
bemꝰ nos prꝫ scis elogis.Sꝫ sci doct̃.apte p̃ti
addũt dictõeꝫ exclusiuã.igr̃ ⁊c.maior ẽ nõ:
dicit.n.sapiẽs ne trãsgrediamur termios q̃s
nob ꝯstituerũt pr̃es nr̃i.Sꝫ mior ꝓbat̃.pͦ ꝙ
addit̃ termio cõi.Vñ aug.vi.de trini.Trini/
tatẽ dicimꝰ solũ deũ.de termio vͦ ꝑsonali pꝫ
dicẽdo:pr̃ ẽ solꝰ gñans.Et ꝯfirmat̃ rõ.qñ ali
q̃ rõ i se hꝫ v̾itatẽ.⁊ ex additiõe alicuiꝰ nõ fal
sificat̃:sꝫ maiorẽ sue v̾itat̃ sortit̃ explanatiõeꝫ
admittẽda ẽ tal̃ additio.sꝫ sic ẽ in ꝓposito ꝓ
batio.ista.n.ẽ v̾a in dinis pr̃ est gñans.Sed

tñ poſſet aliqs dubitare vtrū aliqs cū eo.ſed cū dico eſt ſol⁹ gñans ſoluit̃.Sȝ poſſȝ dubitari de q̄ fuit iſta dictio excluſiua ſol⁹:qñ a pte p̄ti dr̃ tritas ē ſol⁹de⁹.vtꝝ dicat ꝙ cū dīnitate nihil ſit extraneū.Et ſi ſic:tunc ſatꝭ inuebat̃ dicēdo ſolū tritas ē de⁹.ſicut dū dico plato ē hō ita bñ inuo ꝙ ñ ē aſin⁹ſic ſi diceret̃ plō eſt ſol⁹ hō:qꝛ forma ꝓpꝛia remouȝ q̄dlibȝ ſibi ex̃neū.dico ꝙ reuera ñ ita ꝓpꝛie addit̃ p̄to ſimplr̃ ſicut qñ eſt ſecū aliqd.vñ iſta nō eſt ita ꝓpꝛia:tritas ē ſol⁹ de⁹:ſicut iſta : tritas eſt vn⁹ ſol⁹de⁹:qꝛ tūc denotat vnicā eē deitatē. Et ſi q̄rat̃:qd negat li ſol⁹ ex q̄ ſeq̄tur copl'aȝ.dicit doctoꝛ ſuot⁹ꝙ lȝ ſeq̄tur copulā q̄ ad ſitū tñ q̄ ad v̓tutē p̄cedit.vñ ſenſus ē:tritas ſol⁹ de⁹ i.tritas ē de⁹⁊ nō plures.⁊ eſt exēplū:ſi dicat̃ video ſolū petꝝ.video petꝝ ⁊ nō video aliū. Et ſi q̄rat̃:vtꝝ iſta ſit eq̄ ꝯcedēda. tritas ē d̓s ſol⁹:ſicut iſta:tritas ē ſol⁹ de⁹.dr̃ ꝙ ñ. qꝛ li ſol⁹ dū p̄cedit negat pluralitatē dīnitat̃:qd̓ nō facit dū ſeq̄t̃.Sȝ obijcit̃ qꝛ ꝼȝ ariſto. i ſcd̓o pi armeū.Noīa ⁊ v̓ba trāſpoſita idē ſig̃nt.⁊ ita ſi iſta ꝯcedit̃ tritas ē ſol⁹de⁹.⁊ iſta : tritas eſt de⁹ ſol⁹.Dico ꝙ ſol⁹apd̓ logycū nō ē nomē: qꝛ nō ē ſignificatiuū ſȝ ꝯſignificatiuū. ⁊ h̓ de ſcd̓o arti.¶Quātū ad tertiū art.ſūt iux̃ tres ꝯcl'ōes tres difficultates. Pꝛia ē:vtꝝ h̓ ſit cō cedēda.ſol⁹de⁹ē.Dico q̄libȝ ꝓpō de ſcd̓o adiacēti reſolui dȝ in illā de tertio adiacēti. vñ iſta:ſol⁹de⁹ ē:dȝ reſolui in iſtā.ſol⁹ de⁹ ē ens. ⁊ tūc dico ꝙ ens p̄t capi tripl'r.vno°ꝓ ente ꝑ eēntiā:⁊ ſic ſol⁹de⁹eſt ens:nec tñ ſequit̃ ibi ſolitudo:qꝛ in iſto ente ꝑ eēntiā ſūt tres ꝑſone. Exo.iij.ego ſum q ſum.Scd̓o p̄t capi vt dicit ens ꝑ ꝑticipationē: cuiuſmōi ſunt creature. ⁊ ſic capiēdo ſolūm° dr̃ ens de creaturis . vñ ꝼȝ diui^m Dionyſiū de myſtica theō.ſole creature ſt̃ ens:⁊ d̓s ē ſuꝑ ens.Tertio dr̃ ens ꝓ q̄dā ꝯceptu vniuoco deo ⁊ creaturis.⁊ ſic nec de⁹ eſt ſol⁹ ens nec creature.¶Scd̓a difficl'tas.Si iſta ſit ꝯcedēda:ſol⁹ de⁹ q eſt pr̃ ē de⁹ Dicit doctoꝛ ſubti.in hac diſtinctiōe in ſolu. p̄mi argumēti:ꝙ ē diſtiguēda ꝼȝ ꝯpōȝ ⁊ dioȝ ſicut iſta.oīs hō q eſt alb⁹ currit : dato ꝙ ſoli albi currāt.tūc.n.i ſenſu ꝯpō ē v̓a.ſenſus ē.n. ꝙ oīs hō q ē alb⁹currit:nec pl⁹ dicit.in ſenſu v̓o dionis ē falſa.eſt.n.ſenſus ꝙ oīs hō eſt albus:⁊ ꝙ oīs hō currit qd̓ eſt ꝯtra caſum.Sic in ꝓpoſito iſta in ſenſu diuiſo eſt v̓a.eſt.n.ſenſus:ſol⁹ de⁹ ē pr̃.⁊ ſol⁹ de⁹ ē de⁹. ⁊ vtraqȝ eſt v̓a.In ſenſu v̓o ꝯpoſito falſa eſt.eēt.n.ſenſus ꝙ ſol⁹ de⁹q eſt pr̃.i.ſolus pr̃ eēt de⁹ ⁊ hoc eſt falſum.¶Tertia difficultas ē. vtꝝ dictio excluſiua addita termīo ꝑſonali neget ſuū coꝛrelatiuū.vt ſi dicat̃.de⁹ē ſol⁹pr̃. vtꝝ ita affirmet ꝓpō de pr̃e ꝙ ſit de⁹:qd̓ neget de filio vl' nō.Dico ꝙ dictio excluſiua cadēs ſuꝑ vnuȝ coꝛrelatiuū negat aliū. ſicut arguit in pꝛimo phicoꝝ ariſt.ꝯ ꝑmenidē ⁊ meliſſum.tñ p̄n^m eſt.igr̃ p̄ncipiatū nō eſt.⁊ tñ coꝛrelatiue p̄ncipiū ad p̄ncipiatū dr̃. Ex q̄ pȝ:ꝙ q̄tiēs dictio excluſiua talis cadit.ſ.terminū relȝ nō reſpectiue ad aliū reddit ꝓpoſitionē icōponibilē: ſicut iſta:tm̄ pr̃ ē.ſeq̄tur.n.tm̄ pr̃ eſt. igr̃ pr̃ ē ⁊ nihil aliud a pr̃e:vel null⁹ali⁹.⁊ iteꝝ pater eſt.igr̃ fili⁹ ē.⁊ ita ali⁹ a pr̃e.Dixi tñ notāter nō reſpectiue ad aliud:qꝛ ſi dicat̃ ad aliū rl'iue:tūc bñ reddit ꝓpoſitionē verā.Sicut iſta eſt v̓a:ſol⁹pr̃ eſt gñans. Et ſic pȝ qd dicēduȝ ſit ad q̄ōnē.qual'r vicȝ dictiōes excluſiue addant̃ in dīnis.vñ dicēdū ꝙ capta iſta dictiōe ſol⁹ cathec^e non p̄tur in dīnis ſȝ bene ſinchathegorematice.Et tūc ad argumēta. ¶Ad p̄mū d° ad añs:ꝙ oīs alr̃ dr̃ in diuinis.alr̃ in creaturis.qñ.n.dr̃ in creaturis denōt formā cōem ml'tiplicari ⁊ ꝯtēta ſub illa forma:ſicut cū dr̃:oīs hō:⁊ ml'tiplicat̃ hūanitas ⁊ ꝑticulares hoīes.ſȝ qñ addit̃ in dīnis ſolū denotat numeꝝ ꝑſonaꝝ cū vnitate eēntiali ꝑſonarū. Ex q̄ pȝ:ꝙ impꝛopꝛie addit̃ diuinis: ſȝ ꝓpꝛie creaturis.¶Ad ſcd̓m iam patuit . ꝙ obijcit de li ſol⁹ꝓut nōt ſolitudinē:nō ꝓut ē ſinchathegorema.iō ñ ꝯcludit. ¶Ad teriiuȝ nego minoꝛē.Ad ꝓbatōeȝ qñ q̄rit:ꝓ quo ſuppōit. Dico ꝙ de⁹ ibi ſupponit ſimpl'r pꝛo deo:q̄ ē adequatū q̄d dīnitatis . Vñ apud ſophiſtas eſt regula.ꝙ termin⁹ſuꝑ quē cadit dictio excluſiua imobilitat̃.nec decet ſuꝑ eū deſcēdere.vñ non ſequit̃ ſolus hō eſt rōnalis.igr̃ ſolus plato.ita in ꝓpoſito nō ſequit̃ ſolus de⁹ eſt de⁹.igr̃ ſolus pr̃.⁊ ſic de q̄ōne. ¶Ex iſta vero diſtinctione ſicut ex p̄cedētibus tres elicio ꝯcl'ones de mēte mgr̃i.Quaꝝ p̄ma eſt.lȝ ingitus ſol⁹p̄dicet̃ pr̃:non funditus tñ ſol⁹ affirmat̃.dicit ꝯcl'o.ꝙ lȝ pater dicat̃ ſol⁹ ingit⁹ nō tñ dr̃ ſimpl'r ſolus.⁊ ita de alijs ꝑſonis:ita ꝙ in dīnis nō dr̃ ſolus ſimpl'r ſȝ reſpectu alicui⁹pꝛedicati.Et deducit̃ a pꝛīcipio diſtīctionis vſqȝ ad illud capl'm . Poſt hec queritur vtꝝ ſicut d̓r ſol⁹ pr̃. ¶Scd̓a ꝯcluſio . Nec ſol⁹ genit⁹ꝓpꝛie dr̃ de⁹: nec ſpūs vt nūc apit̃. Dicit ꝯcl'o:ꝙ iſta ñ ē v̓a:ſol⁹pr̃ ē de⁹aut ſol⁹ filius.aut ſol⁹ſpūſſcūs.Et deducit̃ ab illo ca° poſt h̓ ⁊c̄.vſqȝ ad illud.c.ſȝ iteꝝ q̄rit̃ qūo ⁊c̄. ¶Tertia ꝯcl'o eſt ſcā tritas vn⁹ſol⁹de⁹vt clamat v̓itaſ q ſit finis me⁹.Dic̄ ꝯcl'o.ꝙ iſta ꝯcedit̃. tritas ē vn⁹ ſol⁹ de⁹. Et ponit̃ ab illo caplo.Sȝ iteꝝ q̄rit̃ ⁊c̄.vſqȝ ad finē diſtinctiōis.

Equit in textu. Post predicta no/
f bis differēdū videt. Hic signat di/
stinctio.xxij.hui⁹ primi in qua post
q̄ʒ mgr in scđa distinctōe oñdit qd
de deo sit credendū.Et a tertia dist. vsqʒ hic
oñdit quō creditū sit intelligēdū.Nunc p̄ñr
oñdit quō qđ credit ꝛ intelligit sane est expri
mendū.ꝛ partit in tres.Primo.n.ad p̄dicta
text⁹ iūgit sermōe prohemiali.scđo de noib⁹
dinis agitur ingsitiōe generali.tertio discuti
ue magis descēditur in istis mō speciali. scđa
incipit ibi.illud igit precise. tertia dist. xxiij.p̄
dictis adijciendū est ꝙ cū oia ꝛc̄. Scđa iteꝝ
pars in q̄ agit de noibus diuinis in tres diui
dit particulas.in prima noium diuinoꝝ trin⁹
dat binari⁹.scđo ad se.i.cōiuʒ ꝛ proprioꝝ cen
setur tenor vari⁹.tertio relatiue nō dictoꝝ ex/
tat vnifarius.prima in pricipio.scđa ibi. scien
dū est igit ꝙ illa que proprie ad singulas pti
nent psonas.tertia ibi.deus.n.nō ē magn⁹ ea
magnitudie q̄ ꝛc̄.Et hec est diuisio p̄ñs ꝛc̄.
Irca quā ꝛc̄.vtrū noia simbolica ꝛ
c mistica ad dinos recipiant ſmōes.
Et arguit ꝙ ñ:triplici medio. Pri
mo sic oñdendo ꝙ nullū nomē de
bet deo attribui.nois ad noiatum seu sigtuʒ
nois dʒ esse ꝑportio sʒ dei ad q̊dcūqʒ nomen
nulla extat ꝑportio.igit nō ꝯuenit deo noia/
ri.maior pʒ.sicut.n.mētis ꝯcept⁹.prio signa/
tū repn̄tat.ꝛ ei fit simil' sic nomen scđario. vñ
Aristo.in primo piarmenias. Voces sūt no
te eaꝝ passionū que sunt in aia:ita ꝙ prio no/
mina intentiōeʒ sigt:p eā rē exteri⁹. Sʒ mi/
nor probat.q̄ꝛ nomē finitū est de⁹ v̄o infinit⁹
nomē trāsitoriū.deus v̄o etern⁹.¶Scđo ar
guit sic probando ꝙ noia simbo^a nō dñr de
deo.nullū p̄tū dr̄ de deo cuius negatio in eo
dē istāti pro q̊ affirmat de d̄o est v̄a. sʒ nega°
cuiuslibʒ nois simbolici i eodē istāti pro q̊ af
firmat de deo nomē simbolicuʒ est v̄a.igr̄ no
mē simbolicum de deo nō dr̄. maior pʒ p pri
mū p̄ncipiū de q̊lʒ affirmatio vl' negatio.ꝛ de
nullo ambo simul. Sʒ minor pʒ auc̄te vulga
ta extracta a dino diony.in lib.de dinis noi/
bus ꝛ mystica theologia.negatiōes de d̄o sūt
v̄e affirmationes incōpacte.¶Tertio arguit
ꝙ noia mystica nō dicāt in deo. Nullū nomē
vñ error exorit v̄isimil'r dinis est attribuēdū.
sʒ ex noibus mysticis deo attributis verisimi
liter error exorit.igit dinis nō debēt attribui
maior pʒ:q̄ꝛ castissima scia cuiusmōi ē theolo
gia ab errore oi dʒ elōgari. Sʒ minor proba
tur. Si.n.ponā deū eē aiaʒ occasio est dicēdi
ꝙ aie nr̄e de eēntia sunt dei sicut multi posue
rūt heretici. Si iteꝝ dicā ꝙ sit sp̄us erit occa/
sio ꝙ dicā deū angelū sicut iponit origiñe.ꝙ
posuit scm̄ spm̄ vnū de seraphin.¶In opposi
tū est diuin⁹ diony.in li.de diui.noib⁹ ꝛ mysti
ca theologia.noib⁹ tā mysticis q̄ʒ simbolicis
deuʒ denoians.vñ quo ad noia simbolica vt
inuit in ep̄la ad titū.dr̄ lux caracter speculū.
In v̄o de mystica theologia dr̄ intellect⁹.aie
ꝛc.¶In ista q̄ōne in ordie ad alias ꝯformi
ter sunt tres articli declarādi:primus triū ter
minoꝝ expositiu⁹.scđs triū ꝯclonū positiu⁹.
terti⁹ triū difficultatū iuxta tres ꝯclones mo
tiu⁹.¶Quo ad primū prim⁹ termin⁹ est no
men. Nomē dr̄ a notamine.vñ nomē s̄ʒ grā
maticū sigt substātiā cū q̄litate propa vl' cōi.
Vñ notandū est s̄ʒ doctorē deuotū.q.ij.hui⁹
distictōis. Nomē hʒ seu dicit tria.s.vocē.scđo
significatū.tertio rōnē inotescendi. Prio.n.
dicit nomē vocē:q̄ꝛ scđm Arist.i prio periar/
mēias. Nomē ē vox significatiua ad placitū.
ꝛ sic restrigit ꝯ nomē mētale ꝛ scriptū q̄ dius
dñr ꝯcept⁹ q̄ʒ noia.hoc mō dicim⁹ hoc nom̄
est petri aut pauli. Scđo dicit nomē sigtū.si/
cut dicim⁹:bonū ꝛ honestū sūt idē noie. Ter
tio mō dicit nomē inotescēdi rōnē sicut dici
mus ꝙ alio^a inotescit nobis de⁹ inq̄tū v̄itas
alio mō inq̄tū bonitas vñ proprie loquēdo
de noie. Nomē est termin⁹ scđe ipositiōis in
pria fundat⁹ ipositiōe dictōib⁹ in eē ꝛ quiete
rē significātib⁹ ꝯueniēs. Noto scđo ꝙ ad no
men s̄ʒ docto.subti.q.i.hui⁹ distictiōis tria re
grunt. Primo ꝙ ab vtēte vt signū recipiat ꝛ
nō vt res.vñ si pica proferat hūc terminū pe
tr⁹:nō prop̄e dr̄ petꝝ noiare q̄ꝛ nō accipit vt
est signū:sʒ vt est res q̄dā.s̄m qđ reqritur est
vt nō solū alicui⁹ sit signū sʒ vtenti. vñ si aliqs
xp̄ian⁹ hebreū nesciens caracteres proferret
hebreos eos nesciēs:lʒ eosdē capet iude⁹ nō
tñ eēnt tūc prop̄e noia:q̄ꝛ proferens tunc nō
itelligeret.tertiū qđ admin⁹ vtēs seu ꝑferēs
aliq̄lem sigti p nomē cognitionē hēat siue in
ꝑticulari siue in vl'i.sicut proferēs hoc nomē
homo aliqualiter cognitionem hois hʒ licet
non requiratur ꝙ cognoscat eius substantiā
quia in via rerum substātie sunt ignote no/
bis. Addunt aliqui quartum. ꝛ etiam tangit
doctor vt alij per nomen fiat manifestatio:
q̄ʒuis non necessario requirātur possuʒ nem
pe mihimet loqui ꝛ completam habere nois
rōnem.verū est tamē ꝙ dum alium refertur
magis completur nois ratio.vnde ingt pla/
to in th meo. Ad hoc datus est nobis sermo
vt mutuos nostros ꝯceptus valeamus expri
mere.ꝛ idem habet August. sup Ezech. xiij.

Noto tertio ꝫ Frã. de maro. distinctiõe hac q. i. arti. i. ꝙ sigtuꝫ nois põt capi tripľr anteqꝫ noieť. ꝑmo vt quidditas. sicut humanitas in/ quãtũ humanitas. secũdo vt intelligibile. ter tio vt intellectũ. ⁊ tũc ꝑ actũ volũtatis sigtur noie vt manifesteť: q̃ tñ sigtio rñdit primo si/ gno. sigt. n. hõ humanitatẽ inquãtũ humani tas: ⁊ nõ solũ inquãtũ intelligiť. ¶ Scõs ter min⁹ ẽ simbolicũ: ⁊ dr a sin qđ est simul: ⁊ bo le snia. vnde diciť nomẽ simbolicũ in diuinis qñ nomẽ creature sensibilis deo attribuiť. ita tñ ꝙ ꝓp̄ie cõuenit creaturis: sed deo impro p̄ie. Sicut dũ dr de⁹ est leo. de⁹ est petra ⁊c̃. vñ quo ad istos duos ťminos simbolicum ⁊ mysticũ. noto ꝙ de⁹ ꝫm diuinũ Dyoñ. vij. de diui. noib⁹ cognosciť a nobis tripľr. ꝑ moduꝫ cãlitatĩ. ꝑ modũ emi°. ⁊ ꝑ modũ remotionis. ꝑ modũ cãlitatis accipiunť in dinis noia phi lo°: vt innuit idẽ Dyo. i epľa ad tytũ. vbi di/ stinguit noia mystica ꝯtra philo°. sicẽ ẽ cã mo uẽs imobile. Per viã aũt ẽmnẽtie accipiũť noia analoga. sicut dicim⁹ ꝫm eũdẽ in de my/ stica theo° deũ nõ solũ sapiẽtẽ sed sup sapiẽ/ tẽ: nõ solũ bonũ sed sup bonũ. ⁊ hec pñt dici mystica a mysterio abscõdito. Tertio ṽo ꝑ vi/ am remotiõis. sicut dicim⁹ deũ ĩfinitũ incor/ poreũ ⁊c̃. inq̃tũ nẽm⁹ ab eo finitatẽ ⁊ corpei tatẽ. ⁊ ista noia dicunť ꝓp̄ia: q: nulli aliȷ̃ cõ/ ueniũt. Et in ista ťtia cõpatione capi pñt noia simbolica. vñ duꝫ dico: de⁹ ẽ leo: veri⁹ nẽtur a deo q̃ ꝑdiceť. ꝓprietas. n. solũ ẽ in creatĩ. sed silitudo q̃dã ẽ i deo. ¶ Noto tñ scdo ꝙ hmõi noium simbolicoꝝ tres sunt dr̃ie. Aliq. n. sũt q̃ꝝ solũ negatio poniť in deo nunq̃ affirma/ tio: sicut est finitas. nũq̃. n. de⁹ dr finit⁹ sed ꝑ infinit⁹. Alia sunt ⁊ scda q̃ꝝ primo nomẽ rep tũ est in creaturis corꝑalib⁹: tñ res pri⁹ est in deo: cuiusmõi ẽ pfnitas. nomẽ. n. ꝓfnitatĩ pri⁹ reptũ est in creaturis: lꝫ pri⁹ sit in deo. Ephe. iij. Ex q̃ ois pfnitas in celo ⁊ i t̃ra noiať. Tria sũt q̃ꝝ ꝓꝑetas pri⁹ est i creatura corꝑali. scdo in deo. ⁊ ista sunt ꝓp̄ie simbolica. sic leo est pri⁹ in creaturis: ⁊ ꝑ quẽdã ꝓprietatẽ fortitu dis ad diuina trãsferť. Noto ẽt ⁊ pro ťtio ter mino ꝙ noia mystica capiunť tripľr. Primo mõ pro noie repto in deo nõ in creaturis. ħ mõ dinitas est nomẽ mysticũ. Scdo pro noie trãslato a creaturis spiritualib⁹ cui⁹ tñ res ẽ prima° i deo. sicut ẽ sapĩa. Tertio ꝓ noie trãs lato a spũalib⁹ cuius primo res est i creatura. Scdo q̃dã silitudo in deo repit. sicut est rõ. Rõ. n. ꝑmo in aia repta est. ⁊ deinde ꝑꝑ quã dã silitudinẽ ad diuina trãsferť. ⁊ hoc de pri/ mo articulo. ¶ Quãtũ ad scdm articulũ sũt

tres ꝯclones. pria ẽ noie a viatore ꝓlato sub rõne qua seipsam cõprehẽdit diuina sigri põt eẽn°. Ista cõclo ꝓbať. Qñcũqꝫ sigm tali mõ se habet ad sigtũ ꝙ nõ oꝫ amboꝝ eẽ ade/ quationẽ adinuicẽ. nihil ꝓhibet vno ente in finito ipsuꝫ per aliud finitũ sigri. sed sic se ha bẽt de cõi hmõi signũ ⁊ sigtũ. igiť quãuis di/ uina essentia sit infinita. nomẽ ṽo a viatore ꝓ latũ sit finitum: adhuc poterit sigri illo nomi ne. maior patet. q: si simpľr non oporteat ea adequari dato excessu infinitatis in vno non oportet aliud infinitari ex inductione phi. in. ij. Thopicoꝝ sicut simpľr ad simpľr. ⁊ magis ad magis ⁊ maxime ad maxime. Sed ꝓbať mi/ nor manifeste: certũ est. n. ꝙ nobilior est hõ a ꝑte rei q̃ ista vox hõ. ⁊ sic de aliis. vñ pꝫ ꝙ ista ꝓpositio vulgata est falsa. nõ diciť verius res q̃ intelligať. imo lõge aũ. nullã. n. i via co gnoscimus subãm: cui⁹ ꝓba°. q: cui⁹ pñtiam cognoscim⁹ ⁊ eiusdẽ abñtia ex ar° phi in. ij. de aia. Idẽ. n. visus q cognoscit pñtiã lumis: cognoscit tenebras q̃ sť abñtia ei⁹: nõ autẽ co gnoscimus abñtiã sube. pꝫ. pono. n. ꝙ offerať mihi panis ꝯsecrat⁹: ⁊ nõ dicať mihi iste pãis est ꝯsecrat⁹. nõ dicã hic nõ est sba panis. imo citius om. ⁊ tñ q̃uis nõ cognoscam⁹ tñ nom̃ iponim⁹ sube. vñ ꝓferẽs hũc terminũ hõ: non intẽdit notare q̃dã accñs sed quãdã subam sic ⁊ imponẽs nõ imponit nisi sube. ⁊ tñ a q̃li tate q: ꝫm grãmaticũ ab alio nomẽ imponiť ⁊ aliȷ̃. Ex quo infero ꝙ in sua sũ° doctor solẽ/ nis insufficiẽter posuit ꝙ noie ꝓprio quo de⁹ seipsum noiat non põt a creatura noiari. imo nec noie quo ipm noinãt beati. Cuius rõ est: q: inter loquẽtẽ ⁊ eũ cui loquiť oꝫ ꝙ sit mani festatio: nõ solũ rei de qua fit sermo. sed etiaꝫ nois ⁊ ecõtra. Nõ. n. ꝓp̄ie diciť loq hebreus latino nisi latin⁹ itelligat. nec aliqs cũ aliq̃ de re penitus ignota. sed pꝫ om ex cõclusiõe. Et cõfirmať. Nomẽ. n. quo deus seipm noiat est finitũ. igiť nõ reqriť ꝙ si noiatũ sit infinitũ: ꝙ ⁊ nomẽ ⁊ cũ sit finitũ: nõ videť repugnã°. qn lingua viatoris illud expmẽ valeat. Et si obȷ̃ ciať q: paulus vt hꝫ aug. in de v̄bis dñi li° au diuit ineffabilia v̄ba. ⁊ tangiť in sua epľa ad Corinth. Rñdeť ꝙ illa v̄ba dicunť ineffabi/ lia nõ q: nõ possent fari a loquẽte. sed q: sen/ sus capi nõ potuisset ab auditore: sicut subti° que ꝓfert magr̃ capi nequeũt a rudi discipu/ lo. Ulterius qđ dicit Henricus ꝙ oꝫ simbom esse loquẽtiũ ad inuicẽ tã in re cognita q̃ in noie. Dico ꝙ verũ est sed nõ oportet ꝙ ꝓfe/ rẽs hẽat cõceptũ detmiatũ vocis seu nois qđ ꝓfert: sed sufficit ꝙ hẽat cõfusum. sicut pꝫ in

ꝓ̄sonis simplicibꝰ qui mltas res noiant quas
nō cognoscūt. Adā etiā qui noia rebꝰ iposuit
nō opōtuit hr̄e tā distictā reꝝ noticiā sicͭ hūit
aīa xpi. ¶ Scdā ꝯ°. bti celestes ꝛ terreni via⸗
tores diuinū trisagiū distict̄ laudāt noibꝰ. ꝓ⸗
bat̄ ꝯꝰ. primo de btis. Qūcūqȝ in aliq̄ sūt ali⸗
qua distincta ex nā rei pōt tale videns ſm qd̄
qd̄ ipm aspicit ſꝫ disticta diuersa format̄ noia
sed sic est in deo ꝙ sr̄ multa disticta ex nā rei.
vtputa. sapia. vitas ꝛc̄. attributa pr̄nitas. fili⸗
atio. ꝛ cetere rl̄ones. igr̄ ꝛ diuersis pn̄t bti de
uni noiare noibꝰ. Et si obijciat̄ ex dicto zach.
ix. In diebꝰ illis erit dn̄s deꝰ tuꝰ vnꝰ ꝛ nomen
eiꝰ vnū. dico ꝙ zach. itelligit ꝙ i patria nō hē
bimꝰ volubiles cogitatiōes sicͭ hic in via. ſm
btm̄ aug. forsitā totā nr̄am notitiā vnico itui
tu hēbimꝰ. nō tn̄ repugnat qn in illo simpli⸗
ci actu reali sint multa relucētia formalr̄ imo
disticta: sicͭ ꝛ obiecta. sicut i sorte sūt mlte for
malitates q̄ vnica realitate reant̄. hoc ēt innu
ere videt̄ Ysa. vi. Qui audiuit seraphicū cla⸗
morē clamātē. Scūs. Scūs. Scūs dn̄s deus
exercituū. ꝛ in Apocal. vigintiq̄tuor seniores
clamātes. Bn̄dictio ꝛ claritas ꝛ sapiētia ꝛc̄.
Ubi multa ponunt̄ noia varijs attribut̄. Sꝫ
de terrenis viatoribꝰ ꝑ Dyo. de diui. no. ꝛ de
mystica theoª. ꝛ in epl̄is ad gayuꝫ. ꝛ in ea q̄ ē
ad tytū. vbi varia ponit noia de diuinis. ꝛ per
Hugonē de scō victore de celesti Jerarchia.
q diuidit noia dīna in analoga. multiuoca. di
uersiuoca ꝛ simbolica. Et si dicatur ꝙ ista oia
noia idē signt realr̄: mirꝫ est quō tāto labore:
tāti doctores. sicut Aug. ꝛ Dyon̄. ꝛ alij labo⸗
rauerūt ad ꝯcludēdū vnū nomē ex alio si nō
foret aliq̄ distinctio. Et si querat̄. vtꝝ ipse deꝰ
seipm diuersis noiet noibꝰ. Dico ꝙ nō est in⸗
cōueniēs ꝙuis seipꝫ vnico ꝛ simplicissimo se
videat intuitu. ꝙ in ipso actu visiōis plura re
luceāt noia formalr̄. Et si q̄rat qs an bti voca
liter in patria vocēt dn̄m. dico ſm doc. deuo⸗
tū in scdō ꝙ sat̄ ē cōgruū dicē de iustis hoibꝰ
ꝙ laudabūt deū voce sonō. iux̄ ps. Exultabūt
sci in glia. ꝛ addit. Exultatiōes dei in faucibꝰ
eoꝝ. Et si dicat̄. vox est aeris emissio. ſm phm
in. ij. de aia. dr̄ ꝙ dn̄s deꝰ supplebit locū aeris
vel aliqd erit ibi loco aeris aere subtilīꝰ. sicͭ ꝛ
corpa btōꝝ erūt subtiliora. Et si q̄rat̄ de ange
lis. vtrū laudēt vocalr̄ noibꝰ deū sūmū. videt̄
dicē in sua theoª dn̄s Nicolaus boneti ꝙ sic.
sed q̄liter hoc fiat. in scdō forsan hoc apictur
de locutione angelica. ¶ Ex p̄dictis pꝫ error
ponētiū btōs i patria se hr̄e vt mutos hoies.
¶ Tertia cōclusio. In dei cātico ꝛ mystica ꝛ
simbolica vere resonare noia ferunt̄. ꝓbat̄ cō

clusio. Ex qbuscūqȝ cōuenit laudē deo dicet̄.
ex his cōuenit ꝛ deū noiare. sed tā simbolicis
q̄ȝ mysticis noibꝰ ꝯuenit laudē deo dicē. ergo
ꝛ eū noiare. maior pꝫ. qr ſm phm. laus ē ser⸗
mo extollēs magnitudinē v̄tut̄ qd̄ fit ꝑ noia.
minor pꝫ ꝑ auctē Dyon̄. de diui. no. ꝛ de my⸗
stica theoª ad gayū de caligine. vbi hitat deꝰ
ꝛ de alijs epl̄is suis. vn̄ nūc mystice dr̄ aia. iux
ta illud. Jurauit dn̄s per aiaꝫ suā. nūc simbo⸗
lice splēdor ꝛ speculū. ad Hebre. i. Qui cum
sit splēdor substātie eiꝰ. ¶ Sed querit̄ qd̄ sit
magis principale. an nom̄ mysticū: an simbo
licū. dico ꝙ nomē mysticū. vn̄ noia simbolica
ſm comēta Dyo. ꝛ tex. sumunt̄ ex creaturis
visibilibus: nomina v̄o mystica ex creaturis
inuisibilibꝰ: rō igit̄ exigit: vt sicut ꝑfectiores
sunt creature inuisibiles. vt angeli. q̄ȝ visibiles
vt hō ꝛ leo: sic noia corrn̄ª inuisibilibꝰ ꝑfecti⸗
ora sunt alijs. Et si q̄rat̄ qd̄ est maiꝰ nomē iter
mystica. dico saluo meliori iudicio ꝙ seraph.
vn̄ ꝛ in signū amoris excellētissimi in tali effi
gie scissimū suis plagis insigniuit Franc. q tā
mystice q̄ȝ simbolice ex creaturis solitus erat
collaudare creatorē. ſm qd̄ de eo cātat̄. Hic
creaturis impat qui nutui subiecerat se totuꝫ
creatoris. qcqd in rebꝰ repit delectamenti re
gerit in gl̄iam factoris. Et hoc de scdō articu
lo. ¶ Quātū ad tertiū articulū sunt iux̄ tres
cōcl̄ones tres difficultates. ¶ Pria difficul
tas. qd̄ est nomē magis exprimēs dīnā ēnti
am. dicit scūs Tho. in scripto. disti. viij. q. i. ꝙ
istud nomē. q ē. Et corroborat̄ vltra dictū Je
ron̄. triplici auctē. prima ē Dama. in li. i. sn̄ia
rū dicētis. ꝙ hoc nomē. q q sigt̄ q̄si q̄ddā pe⸗
lagus infinite bonitatis. Scdā ē Dyon. dicē
tis. ꝙ eē ē p̄ma ꝑfectio cui ꝛ viuē ꝛ intelligē
annectunt̄. Tertia est Auicē. dicēt̄ ꝙ qdditas
abstrahit ab esse. qn̄ aūt dico. q ē. ꝛ capio qd
ditatē ꝛ eē ꝛ ita vtrūqȝ includo. Et si q̄rat̄: q̄li
ter hoc nomē q ē. dr̄ in greco. dr̄ ꝙ ſm cōmē
ta mystice theologie pōt vocari ypusios i. q̄si
sup subam. qr ly q dicit infinitatē qr ē ꝓnom̄
infinitū. iō vltra dicit subām. Et si vltra dicat̄
qualr̄ in hebreo. dico ꝙ istud nomē q ē: vide
tur dici nomē dei tetragrāmatō qd̄ extat cō⸗
positū ex q̄tuor lr̄is hebraicis. s. he. beth. ioth.
ꝛ vau. que simul iūcte faciūt hyeu. vn̄ ꝛ in le⸗
ge erat nomē p̄ncipaliꝰ. vn̄ rabimoyses dicit
hoc eē nomē dei ineffabile. ¶ Scdā difficul
tas. vtrū viatores in pr̄ia deū laudēt his noi
bus qbꝰ eū laudabāt i via. Dico ꝙ noia dīna
hic in via sūt i triplici dr̄ia. q̄dā. n. sunt a crea
tura ꝛ ꝑ creaturas. secūda sr̄ a creaturis ꝛ in
creaturis. tertia sūt a creaturis nō i creaturis

nec de his loq̄r q̄ h̄ntur iſpiratiōe. Tūc dico ꝙ pᵃ nō manebūt:q̄ ſ3 Bernh.nō eſt opus ſcala tenēti ſūmū:ſ3 bn̄ ſcd̄a ⁊ t̄tia. Tertia dif ficultas vnde icipit deꝰ noīari ſimbolice ſeu myſtice.dico ꝙ icipit noīari ſimbolice a qua libet creatura q̄tūcūq3 minima ſit ſi ipoꝛtet aliq̄3 ꝓprietatē deo ꝯuenientē.⁊ ſic aſcendit vſq3 ad vltimā viſibilē.⁊ ibi icipit noīaᵒ my ſtica:ita ꝙ vbi deſinit ſuꝑmū ipfecti gradꝰ ici pit mīmū pfecti gradꝰ.ſm dionyſiū de myſti ca theologia.c.ij.Et aſcēdit vſq3 ad ſpiū deo ꝓximioꝛē.Et ſic p3 de q̄ōne. Quid ſit dicen du3 vic3 ꝙ noīa ⁊ myſtica ⁊ ſimbolica diuis recipiunt in ꝑcīōibus ſeu ſermonibus.Et tūc ad argumēta. ¶ Ad ꝑmū dico ad minoꝛem ꝙ duplex ē ꝓpoꝛtio.ſ.cōmēſuratiōis.⁊ ſic nō eſt ꝓpoꝛtio. Uel attingētie:⁊ iſta eſt.⁊ ſufficē.

¶ Ad ſcd̄m ꝯceptū ſolu.myſtice theologice dico ꝙ ꝯ̄dictio d3 eē reſpectu eiuſdem: ⁊ ad idem:⁊ in eodē tp̄e.vt habet Ariſto.in ꝑmo periarme.⁊ ꝑmo Elencoꝝ.mᵒaūt alio eſt af firmatiua vera in iſtis ſimbolicis:q̄ iꝑꝓpꝛie alioᵒ negatiᵃ vera:q̄ ꝓpꝛie.vnde loquendo ꝓpꝛie iſta eſt v̄a.deus nō eſt leo.⁊ iſta eſt im ꝓpꝛie vera.deꝰ eſt leo.⁊ hoc eſt qd̄ dicit af firmatōe3 ariſto.ſūt incōpacte.i.nō habētes pactū ⁊ ꝯcoꝛdantiā:ab in qd̄ eſt nō:⁊ pactu3 pacti. ¶ Ad tertiū dico ad minoꝛē:ꝙ ex hu iuſmōi noibꝰ nullꝰ extat erroꝛ niſi mal'.ſ3 exci taᵒ ad laudē dei in oibꝰ creaturis:⁊ ꝑꝑ eos n̄ ē curādū:nō.n.remouēdꝰ eſt ille paſſus i euā gelio.pr̄ maioꝛ me eſt.⁊ ſi i illo errauit arriᵒ ex hinc pr̄e3 maioꝛē ponēs filio:ſic i ꝓpoſito ⁊ ſic p3 ad q̄ōnē. ¶ Ex iſta vero diſtinctione ſic̄ ⁊c̄. Pꝛia ē diuio noie ſūt ꝓpꝛia atq3 cōia ꝯſilitudie. Hic̄ ꝯcl'o:ꝙ noia dicta d̄ deo ſūt i triplici dr̄ia:quedā ꝓpꝛia:ſic̄ paternitaſ:q̄ dā cōia:ſic̄ diuinitas.q̄dā per ſilitudinē:ſicut lux. caracē ⁊c̄.Et deducit iſta ꝯcl'o a ꝑncipio di ſtictionis vſq3 ad capl'3 illud.ſciēdū eſt igit.

¶ Scd̄a ꝯcl'o. Noia diuina aut referūt:aut ſub ſtātiua p ſe dicūt.dicit ꝯcl'o:ꝙ noia diuina:aut dicūt ſubſtātiā:aut relatiōe3.Et ponit ab illo ca.Sciēdū eſt igr̄.vſq3 ad.c.illd̄.Deꝰ.n.nō ē magnꝰ ⁊c̄. ¶ Tertia ꝯcl'o.ꝓfert rectitudo ꝙ deꝰ dicit ſua magnitudo qua magnus ponit. dicit ꝯcl'o.ꝙ deꝰ eſt magnitudo q̄ dr̄ magnꝰ. Et ponit ab illo ca.deus eni3 nō eſt magnus ⁊c̄.vſq3 ad finem diſtinctionis.

ſ Equit in textu. Predictis adiciendū eſt:ꝙ oia noia. Hic ſignat.xxiij.diſti ctio huiꝰ pꝛimi. In qua poſtq̄3 in ꝑcedēti di ſtinctiōe egit mgr̄ de diuis noibus in gn̄ali: nūc agit de eiſdē in ſpeciali.⁊ ſcindit in tres ptes. In pꝛima de ſubali noie agit. In ſcd̄a de relatiuis mēᵒ ponit. In tertia relatiuoꝛu3 cōparatio tangit.ſecūda icipit ibi.diſtinctio ne.xxvi. Nūc de ꝓpꝛietatibꝰ perſonaꝝ.tertia diſtinctiōe.xxxiij.poſt ſupꝛadicta interius cō ſiderari. ¶ Pꝛia iteꝝ pars in q̄ agit de noie ſubali in tres ptes diuidit. Tota.n.eſt itētio mgr̄i in iſtis tribꝰ diſtictiōibꝰ oñdē q̄l'r catho licē i diuis dicunt treſ pſone:l3 hoc noīn̄ pſōa ſig̃et ſuba3.⁊ noīn̄ ſubale i diuis nō dicat pl'r: Sic̄ nō dicimꝰ tres deos nec tres eēnos.Et iō has tres diſtinctiōes ſit expediēdo:q̄ eadē ē materia. Hic mgr̄ tria facit. Pꝛimo eni hoc nomen pſona a cōi regula excipit:q̄ dr̄ tres pſone in plurali:licet pſona ſignificet ſubam ſcd̄o qd ſit in diuis numerꝰ dei: vt q̄n dicimꝰ tres pſone:qd ſig̃t tres.t̄tio qd pſona ſig̃t cla re apit oñdēdo qd ſignificamꝰ cū dicimꝰ tres pſonas.ſcd̄a icipit diſtictōe.xxiiij. Hic diligē ter inq̄ri o3.tertia diſt.xxv.ꝑterea ꝯſiderādū ꝙ h̄ nomē pſona. Pꝛia iteꝝ pticula q̄ ē diſt. xxiij.in qua a cōi regula h̄ nomē pſona exci pit i tres ptes didit.ꝑmo.n.a regl'a dat exce ptio.ſcd̄o ꝯ̄ exceptionē dat obiectio.t̄tio cla ret bꝛeuis epilogatio.ſcd̄a icipit ibi.ſ3 q̄ritur cū dicamus patrē ⁊ filiū ⁊ ſpūmſcūm.tertia ibi.iam vt puto ſufficiēter oſtenſum eſt ⁊c̄.

Et tūc ſequit diſtictio.xxiiij.in q̄ oñdit mgr̄ q̄ liter in diuis nūerus d̄r.Et diuidit i tres ptes In pꝛima qd vnꝰ vel plures ſig̃nt oñdit. In ſcd̄a:qd duo vel tres plane elicit. In t̄tia qd diſticta trinitas ⁊ trinꝰ clare expꝛimit.ſcd̄a ici pit ibi.ita ēt cū dicimꝰ tres pſonas ⁊c̄.t̄tia ibi cū aūt dicimꝰ diſticte ſūt pſone ⁊c̄. Et tūc ſeq tur.xxv.diſtᵃ. In qua oñdit qd hoc nomē p ſona ſignificet.Et iſta diſtictio in tres partit ptes. In pꝛima ſcrupuloſa p3 queſtio. In ſe cūda falſa fert ſolᵒ. In t̄tia mgr̄i claret opio. ſcd̄a icipit ibi.q̄buſdā vr̄ ꝙ noie pſone.tertia ibi.Sciēdū ē igr̄ ꝙ h̄ nomē pſona multipli catiō3 fac̄.Et iſta diuidit i tres ptes. In ꝑma oñdit q̄l'r h̄ nomē dr̄ i plurali. In 2ᵃ q̄l'r ⁊ dr̄ in ſingulari. In 3ᵃ qualit in ꝓꝑetate fatur p ſonali.ſcd̄a icipit ibi. Nūc iſpiciamꝰ vtꝝ ſcd̄3 ⁊c̄.tertia ibi.deinde q̄rit:vtrū ſm cādē rōnē ⁊c̄.Et hec ē diuiᵒ haꝝ triū diſtictionū i gn̄ali

c Irca q̄s ⁊c̄. Utꝝ pſonaꝝ nūerꝰ i diuis ad ꝑma3 vel ſcd̄a3 intētionē attineat. Et arᵒ ꝙ ad ſcd̄a3 itētionē ptineat:⁊ p ſona ⁊ nūerꝰ. Pꝛio ſic Quicūq3 eſt aliq̄d cō mune aliq̄bꝰ n̄ exiſtēs eis eēntiale:illd̄ ē ſcd̄a intētio:ſed pſona eſt cōis oi indiuiᵒ nāe itelle ctual':nec ē eis eēlis.igit ~~ſcd̄a3 ⁊ nō pꝛimā pꝛ intētionē~~,maioꝛ p3:q̄ eni3 genus eſt in plus

ꝙ aial ꝛ coloꝛ:ꝛ nō p̄tur nec de aiali:nec ō co
loꝛe inqt dꝛ scda itētio.sed minoꝛ pȝ.nā i incar-
natiōe filij dei assūpta ē hūana nā in athō.ꝭȝ
Dama.seu in idiuiduo.nō i psona qd eēt im-
possibile si psona eēt qd eēle idiui°. ¶ Scdo
arguit sic.Quicqd dr̄ de supioꝛi:dr̄ de iferio-
ri i p̄mis itētiōib⁹.iux̄ sniam phi i p̄nc̄:qn̄ al-
terū de alꝛo p̄tur ꝛc̄.solū ista rl̄a excep° ē i s̄is
intētiōib⁹:sicut q̄uis aial p̄dicet de hoīe ꝛ ge
nus de aiali:nō tn̄ genus p̄dicat de hoīe.sȝ lȝ
psona sit cōis p̄ri ꝛ filio:aliqd tn̄ dr̄ de psona
qd nō de patre ꝛ filio.igit psona dicit scdaȝ in
tētionē.minor patet.qꝛ psona s̄m Aug.dicit
a se:pater v̄o aut filius nō:sed ad aliud. ¶ 3°
arguit sic.vbicūqȝ loc⁹ a diffinitione tenet ibi
habet locū pꝛima intētio:sicut dicēdo hō:igr̄
rōnale.ꝛ ecōtra:nō hȝ rl̄a instātiā nisi in secū-
dis intētionib⁹.vn̄ non sequit:aial rōnale est
diffi°.igit hō est diffi°.sed psone ad patrē ꝛ fi
liū ꝛ spm̄scm̄ nō tenet locus a diffinitione ad
diffinitū:igit psona secūdā dicit intētionē.p-
bat minoꝛ:qꝛ psona diffinit p indiuiduū.sȝ p̄r
aut filius nō.Itē pater diffinit per filium.p-
sona v̄o nō:cū nō dicat ad aliud.vlterius si p
sona dicat secūdā itētionē igr̄ ꝛ numerus cū
fundet in psona.¶ In oppositū v̄o arguitur.
nullū nomē secūde intētionis sig̃t subām.sed
hoc nomē psona sig̃t subām.igr̄ nō est secun-
de intētionis.patet minoꝛ.Unde hugo li.de
sacris.pte p̄ᵃ.li.iij.vnū solū nom̄ ē subale:qd
de singulis dr̄ singl'r in sūma tn̄ nō dr̄ singl'r.
sed pl'r p̄nūciat.s.psona.ꝛ Aug.vij.de trini.a
se qppe dr̄ psona sicut bonus ꝛ magn⁹.ꝛ An
sel.in fine monologion.q̊t sunt psone tot sunt
sube. ¶ In ista.q.ad alias pifoꝛmiter sūt tres
articuli declarādi.Pꝛim⁹ triū termioꝝ expo
sitiu⁹.Scōs triū cōcl'onū positiu⁹.Terti⁹triū
difficl'tatū motiu⁹:iux̄ tres ꝯcl'ones.¶ Quo
ad p̄mū articulū pꝛim⁹ t'min⁹ ē psona.psona
n.s̄m doc.deuotū.xxiij.dist.hui⁹pꝛimi.q.pꝛia
q̄si p se vna:qꝛ actual'r vltima actualitate:seu
dr̄ q̄si p se sonās:qꝛ quādā qdē dicit dignita-
tē.ꝛ inde est ꝙ excellētes viri in eccl'ia dei di-
cunt psone sicut curati q̄si p se sonantes.Ad-
dit tertio doc.deuot⁹ ꝙ i signū hui⁹ ꝛ ob hu-
ius nois reuerētiā cū deberet p artē grāma-
tice penultima hui⁹nois psona coꝛripi elōga
tur:vt magis sonet.sȝ cū reuerētia q̊ ad istum
tertiū o^m stat.vn̄ dico ꝙ psona hȝ penultimā
lōgā.o enim an̄.n.elōgat in medijs.Un̄ Ale
xāder de villa dei in suo doctrinali dicit.Lō-
ga fit o sup n sed sindonis excipiat.sardonis
atqȝ dyaconus ꝛc̄.¶ Noto scdo ꝙ ista tria se
hn̄t p oꝛdinē.Indiui^m supp^m.ꝛ psona.Ois
n.psona est suppo^m nō ecōtra.Persona.n.
solū est in nā intellectuali:aut rōnali.Unde
Boeti⁹ li.de duab⁹ naturis ꝛ vna psona xp̄i
psonā diffiniens.Persona ē nature rōnalis
indiᵃ suba.Idē s̄m Rich.de scō vic.xxi.c.i.d
trini.psona est nature intellectualis incoica-
bilis exn̄ᵃ.Idē dicūt tertio nr̄i magr̄i:vn̄ pso
nā diffinictes dicūt:psona est ypostasis disti-
cta p̄pꝛietate ad dignitate ptinēt.suppositū
v̄o repit in oī substātia.sicut dr̄ Leo suppo^m.
Lapis suppo^m.nō tn̄ psona.Rursus oē sup-
positū est indiuiduū:nō ecōtra.nā rō indiui-
dui repit in accn̄tib⁹:sicut dicit:hec albedo:
hic coloꝛ:nō tn̄ rō suppositi.Addit q̊rto frat
Frāc.de maro.xxiij.dist.q.i.arti.ij.pticulare.
ꝛ dicit ꝙ oē indiuiduū est pticulare:sed non
ecōtra:qꝛ spēs est pticularis:qꝛ ps gn̄is subi-
ua:nō tn̄ est indiuidua:sed salua sua reueren-
tia ipse capit nimis ipꝛop̄e pticulare:nec isto
mō loquēdi repti sūt vti phi. ¶ Noto tertio
ꝙ in greco sunt q̊tuoꝛ noīa.s.vsia vsiosis.ypo
stasis.ꝛ p̄sopon.Et in latino coꝛrespōdēt alia
q̊tuoꝛ.nā vsie coꝛrespōdet eēntia.vsiosi subsi
stētia.ypostasi substātia.lȝ mō vtanur p ypo
stasi subsistētia.ꝛ pꝛo vsiosi suba.p̄sopon v̄o
coꝛrespōdet psona:ita ꝙ illud qd in greco di-
cit p̄sopon:in latino dr̄ psona.ꝛ dꝛ s̄m Tho.
in scripto.di.xxiij.q.i.a pꝛo qd est in:ꝛ sopon
facies ab istis q lauabāt facies suas in trage-
dijs ꝛ comedijs vt certas notarēt psonas.ve
rū,ē tn̄ ꝙ greci nō vtunt noīe ypostasis loco
psone ita ꝙ vbi nos dicim⁹tres psonas dicūt
tres ypostases.Scdus termin⁹ est nūerus q̄si
intus meris.i.diuisionis.vel a nima impatoꝛe q
nūeris insudauit.Un̄ s̄m Arist.in p̄dicamen
tis.nūer⁹ est q̄dā spēs q̄titatis positiōe carēs
sicut o⁹.¶ Un̄ noto s̄m doctoꝛē venerabileȝ
albertū in suo phie cōpendio ꝙ triplex extat
numerus.nūer⁹nūerat⁹ sicut dꝛ in.iiij.phico-
rū ꝙ tp̄s ē nūer⁹mot⁹s̄m p̄⁹ ꝛ posteri⁹.Scdo
nūer⁹q̊ nūeram⁹.sic̄ vnū duo tria.ꝛ h̄ est o^m
arismetice.ꝛ ē q̄dā ens reale de p̄nto q̄titatis:
ꝛ sic capit in.q.Tertio dꝛ nūer⁹ nūerās:ꝛ h̄ ē
aīa:seu alia itellectual'nā:ꝛ foꝛsā itellexit pla-
to de isto dū dicit ꝙ aīa ē nūer⁹ seip̄m mouēs
¶ Noto vlteri⁹ꝙ ista tria se hn̄t p oꝛdinem.
multitudo.nūer⁹.aggregatio.oē.n.aggrega
tū nūerat nō ecōtra.Nā trinitas in diuinis est
nūer⁹n̄ tn̄ aggregatū.Ois.n.nūer⁹ est multi
tudo nō tn̄ p̄pꝛie ecōtra.nam nūer⁹ s̄ȝ Aris.
x.metha.multitudine mēsurat.mēsura aūt q̊
dā signo mēsuratū p̄cedit.¶ Terti⁹ termin⁹
est intētio.¶ Noto breuit ꝙ ista tria differūt
pꝛima itētio.scda itētio.scda ipositio.Pꝛima

enim intētio est rei qdditas q̄ dr̄ prima intē-
tio:qꝛ primo tēdit in aiam seu itellectū mouē
do vt itelligaṫ sic̄ ē hūanitas. Scḋa itētio est
qdā respect⁹ rōnis ex collatiōe p̄ie itētionis
ad ceṫa ozt⁹:sicut cōparādo hoiem ad sua in
diuidua nasciṫ scḋa itētio que ḋꝛ spēs:ꝛ cōpa
rādo aial ad suas spēs nasciṫ scḋa itētio q̄ di-
cit gen⁹. Et dr̄ scḋa intētio:qꝛ scḋo itelligiṫ:ꝛ
in p̄ia fundaṫ ꝛ ē semp̄ in mēte. Tertio dr̄ se-
cūda iposītio ꝛ nihil aliḋ ē nisi scḋa itētio ex-
plicita aut in voce:aut in scripto de qb⁹ ē ipo
ōtio. vñ relatiē ad scḋam itētionē pōt dici se-
cūda. sed in nūero posset dici tertia. Et hoc ḋ
primo art°. ¶ Quātū ad scḋm art^m sūt tres
ꝯclōnes. Prima ē. p̄sona lꝫ suo intellectu foꝛ
malr̄ simplicē dicat icōicabilitatē:p̄ma tñ nō
scḋa cēseṫ itētio. ꝓbaṫ p̄io ꝯ° q̄ ad hoc qḋ di-
cit p̄sonā formalr̄ dicē icoicabilitatē. Et q̄ ad
hoc noto qḋ dicit doc. subti. hac distinctiōe ꝛ
āpli⁹. ij. di. q. iij. in solōne p̄icipali. Aliqd igt
est coicabile duplr̄:aut sic̄ vl'e suo singulari:si
cut coicaṫ hūanitas plōni aut sorti : ꝛ ista dr̄
coicabilitas qḋ ꝛ nō solū q̄:qꝛ illud cui coicaṫ
est illud coicatū. ꝛ nō solū qo:sic̄ plato ḋꝛ hō.
Scḋo aliqd coicaṫ:sicut forma mē:vt aia coꝛ
poꝛi:ista dr̄ coicabilitas q̄:ꝛ nō q̄d. vñ corp⁹
cui coicaṫ aia ñ ē aia:sꝫ bñ aia aiatū:ꝛ ista du
plex coicabilitas negaṫ i p̄sona:p̄sona.n. nec
coicaṫ vt vl'e suis inferioꝛib⁹:qꝛ ē vltimū:nec
vt q̄ ad q̄d qꝛ nō se hꝫ ad modū q̄ : eēntia vō
dina cꝫ. Est.n. q̄ dine p̄sone sunt de⁹:ꝛ ṗtur vt
qḋ. qꝛ pr̄ est de⁹ ꝛ fili⁹ ē de⁹. Addiṫ a doctoꝛe
deuoto ēttia icoicabilitas dist. xxv. q. ij. qꝛ p̄so
na coicabilis vt se dignioꝛi ꝛ hoc q̄ꝫ maxie p̄
sonis ꝯuēit dinis. Hoc hito ꝓbaṫ ista ps. Qñ
cūqꝫ in diffinitiōe alicui⁹ ponunṫ aliq̄ i recto
ꝛ aliq̄ in obliquo p̄icipali⁹ ptinēt ad diffini-
tū ea q̄ sunt posita in recto q̄ꝫ ea q̄ i obliquo.
pꝫ exēplo. diffiniaṫ.n. simitas:ꝛ dicaṫ nasi cur
uitas. p̄icipali⁹ ptinebit ad formale simitatꝫ
curuitas q̄ꝫ nasi. sed sic est ꝙ in diffinitōe per
sone poniṫ incoicabilitas in recto:cetera i ob
liquo:igiṫ formali⁹ ptinet p̄sone incoicabili-
tas q̄ꝫ ceṫa. ꝓbaṫ assūptū. dū.n. diffinit p̄sonā.
Rich. dicit p̄sona ē itellectualis nāe:ecce in
obliquo. In recto vō poniṫ icoicabilis exñ^a.
Idē Boeti⁹. Nāe rōnalis indiui^a suba. In-
diuidua.n. dꝫ capi pro icoicabili alioqn diui
na essentia eēt p̄sona. ꝛ aia sepata. Et si dicaṫ
ꝙ etiā i recto poniṫ apud Rich. exñ^a ꝛ suba
apud Boetiū. dico ꝙ hoc nō obstat:qꝛ icoi-
cabilitas poniṫ q̄si deṫmiatio tā exñ^e i Ric.
q̄ꝫ sube in Boetio. ¶ Alteri⁹ si dicaṫ ꝙ est ꝯ
cōem opinionē dicētē ꝙ p̄sona sigt subām ꝛ

excipiṫ a regl'a cōi:qꝛ cetera noia sign^a subāꝫ
ṗntur de oib⁹ simul in singulari:p̄sona non:sꝫ
in pl'i. qꝛ nō dr̄ pater ꝛ filius sunt vna p̄sona.
sed due. Dico ꝙ hoc nomē p̄sona sigt multa
in diuinis. primo.n. sigt illā incōicabilitatem
que est formalr̄ ei⁹. scḋo sigt aut patrē aut fi-
liū aut spūscm̄. cui iest ista incōicabilitas. ter
tia sigt essentiā seu subām diuinā. Et hoc suf-
ficit ad saluādū ꝙ sigt subam. Et si opponaṫ
ꝙ in isto mō pr̄ posset dici sigre subam . dico
ꝙ nō est cōsil'e qꝛ pater de suo primo intelle-
ctu sigt rlōnē positiuā scꝫ p̄rnitatē p̄sona nō:
sed simplicē negationē i gñe. ¶ Scḋa ps cō
clōnis ꝙ scꝫ sit prime intētiōis nō scḋe:ꝓbaṫ
qꝛ cui⁹ esse est sequestrato oi ope intellectus
est prime intētiōis. hmōi est qḋ sigt p̄sona:igi
tur est prime nō scḋe itētiōis. maioꝛ patet:qꝛ
intētiones scḋe sunt p̄ actū rōnis ex primo ar
ticulo. minoꝛ manifesta est:ꝛ ꝯfirmaṫ:qꝛ scḋe
intētiones nō adoꝛanṫ:nec sunt termin⁹ ꝓdu
ctiōis real':ꝛ tñ p̄sona adoꝛaṫ:ꝛ est terminus
realis ꝓductiōis in filio ꝛ spūscō. Ex quo in-
fero ꝙ fr̄ Frāc. de maro. disti. xxiij. hui⁹ p̄mi.
q. i. arti. ij. nō bñ dicit dicēdo ꝙ p̄sona est no-
mē scḋe intētiōis nō p̄me:pꝫ ex ꝯclōne:ꝛ cor-
roboꝛaṫ:qꝛ scḋa intētio ē ens rōnis. p̄sona vō
ens reale:sed ipse. q. ij. eiusdē distinctiōis. ar.
ij. nēt ꝙ scḋa intētio sit ens rōnis. imo dicit ꝙ
est a p̄te rei. Vñ dicit in snia ꝙ prima intētio
est rei qdditas:ꝛ q̄ ad hoc verū dicit. sꝫ addit
ꝙ illa cōicabilitas que inest a p̄te rei qddita-
ti in scḋo signo:sicut passio ꝓpria diciṫ scḋa i-
tētio. Sicut vbi grā. hūanitas ē coicabilis su
is indiuiduis a p̄te rei. ista cōicabilitas dr̄ ꝑa
itētio. sed hoc est falsum:tūc.n. logica eēt scia
real':qꝛ hēret obm reale ꝛ nō ens rōnis. qꝛ tē
opteret alia noia dare artib⁹ liberalib⁹:vt scꝫ
q̄driuiū dicereṫ:pēthauiū:qꝛ logyca eēt qnta
realis ꝛ triuiū biui^m qꝛ sola grāma^a ꝛ retho-
rica eēnt ꝑmotiōales:iḋ tenēdū ē cū doctoꝛe
subtili ꝙ p̄sona dicit nō secūdā:sed primā itē
tionē. Ar^a vō ei⁹ soluenṫ i pede qōnis dēpto
vno vbi arguit p̄ viā sylogisticā sic. Si.n. p̄so
na eēt prime itētiōis esset bonū ar^m. pr̄ est p̄-
sona:sed nō est p̄sona filij. igiṫ nō est pater fi-
lij. Dico cū sua reuerētia ꝙ illa nō ē causa:sꝫ
cā est:qꝛ addiṫ in minoꝛi vna cōditio:que nō
est in maioꝛi. ꝛ q̄tiēs fit hoc nō valet silogis-
mus:do sil'e. q̄cūqꝫ dicit te esse lapidē:dicit te
esse subām. sed quicūqꝫ dicit te esse subām di-
cit verū:igiṫ qcūqꝫ dicit te esse lapidē dicit ve
rū:defect⁹ est ibi:qꝛ verū est in minoꝛi nō ma-
ioꝛi. Sic in ꝓposito. vel dicēdū est ꝙ rō ē:qa
hoc nomē p̄sona nō dicit rlōnē positiue sicut

pr̄:iō nō oȝ silogismū ꝯcludē.vel tertio:qꝛ ar
guit in tertia figura ex minori negatis quod
nō valet. ¶ Scd̄a ꝯ° nūerꝰ formalr̄ positiuꝰ in
diuinis repit̄. ꝓbat̄ ꝯ°.vbicūq̄ repit̄ trinitas.ibi
formalr̄ est nūerꝰ.sed in ꝑsonis diuinis est trini
tas.igr̄ ē ibi nūerꝰ. ꝓbat̄ maior:vbi repit̄ mi
nus cōe icludēs supiꝰ:ibi repit̄ ꝛ supiꝰ.sic vbi
repit̄ hō icludēs,ꝛ aīal inclusum.minor ē bt̄i
Joh.i.Jo.v.Tres sunt q testimoniū dāt in ce
lo.pr̄.v̄bū ꝛ spūssc̄us.Sed q̄ iste nūerꝰ sit po
sitiuus ꝓbat̄:Oē includens positiuū est posi
tiuū:qꝛ ipossibile est priuatiuū cōstitui ex po
sitiuis.sed nūerꝰ includit distinctionē q̄ ē q̄d
dā positiuū.Oē.n.qd̄ nūerat̄ distinguit̄:igit̄
oīs nūerus distinctio est:tȝ p locū a cōiugat̄.
Ex quo infero q̄ salua pace ꝛ reuerētia tota
li mgr̄i nr̄i in.xxiiij.distinctiōe nō solū i diuinis
nūerus priuat sed ponit.posuit.n.mgr̄ snīaꝝ
sicut pȝ in tex.nr̄o q̄ solū est nūerꝰ in diuinis ne
gatiue:vtputa qn̄ dicimꝰ sunt tres ꝑsone sig̃
nius q̄ in diuinis nō est solitudo:ꝛ se munit di
ctis btīssimi hylarij ꝛ aug.Sed cū sua reuerē
tia nec hylariꝰ nec aug.est pro eo.negāt.n.so
lū ꝑlitatē eēntiarū.nec dicūt qn in diuinis posi
tiue sit nūerus ꝑsonarū.ꝛ ista op.mgr̄i tacta
fuit etiā ab eo.dist.ij.vn̄ ꝛ dicit doctor deuo
tus di.xxiiij.q.iiij.a nr̄is mgr̄is parif.i hoc lo
co cōiter nō tenet̄.Et si q̄rat̄ vtrū sit primꝰ lo
cus vbi dimittat̄.dico q̄ sic fm viaȝ doctoris
subti.q dicit q̄ mgr̄ posuit caritatē creatā.vt
patebit dist.xvij.si tn̄ dicat̄ q̄ nō posuit distin
ctione.xvij.eēt primꝰ locus ꝛ hic scd̄s. ¶ 3a
ꝯ° tā ꝑsona q̄ȝ nūerꝰ fm vniuocā de deo ꝛ cre
aturis dicunt̄ rōnē:ꝓbat̄ vnico medio.Illud
est vniuocū cuiꝰ est nomē vnū ꝛ rō vna.ȝ sic
est de ꝑsona ꝛ nūero in deo ꝛ creaturis.igit̄.
maior est ph̄i in antep̄tis.Uniuoca sunt quo
rū nomē est cōe:ꝛ rō sub̄e est eadē.sed minor
pȝ.nā sicut ꝑsona diuina est nē intellectualis
incōicabilis exn̄a sic ꝛ humana.Ex quo patet
sanctū Tho.minus dixisse in suo scripto.dist.
xxv.q.ij.negādo ꝑsonā vniuoce de deo ꝑdica
ri ꝛ creaturis.pȝ ex cōclōne.Corroborat̄.qꝛ
qcqd cōicari ꝯuenit diuinis ꝑsonis inquātū ꝑ
sona ꝯuenit ꝛ creatis ꝑsonis.ꝛ ita est vniuocū
nomē ꝑsone.Et hoc de scd̄o art°. ¶ Quātuȝ
ad tertiū artm sunt tres breues difficultates
iuxta tres ꝯclōnes.Pria.quō pōt ꝑsona p°
sig̃re illā incōicabilitatē cū rn̄deat̄ ad interro
gationē factā ꝑ qd:ꝛ qd dicat subaȝ.dicit do
ctor deuotꝰ.xxv.disti.q.i.q̄ qd solet capi tri
plr̄.vno mō dū cognito noīe q̄rit̄ de diffiniti
one:sicut dū scio qd sig̃t hō.q̄ro qd est hō dif
finitiue.scd̄o q̄rit qd.de noīe magis expresso

sicut si mihi dicat̄ nomē q̄si ignotū:peto ego
qd est istud nomē.tertio dū q̄rit̄ de supposito
sicut in.iiij.metha.contra Platonē q posuit
vnū esse princim rerū.dicit Arist.q̄rēdū ē qd
vnū:ꝛ hoc mō nō oȝ qd q̄rē subaȝ.ȝ suppom
hoc mō est i ꝓposito.nā q̄rētibꝰ hereticis qd
sūt tres.rn̄det ecclīa:tres ꝑsone. ¶ Scd̄a dif
ficultas:qꝛ fm Arist.in.iij.phisicoꝝ.nūerꝰ cā
tur ex diuisione cōtinui.ex quo igit̄ in diuinis nō ē
ꝯtim quō p̄t ibi esse numerꝰ.dico q̄ nūerꝰ mā
lis cātur ex tali diuisione.ꝛ de illo loquit̄ ph̄us.
Est aūt aliꝰ nūerꝰ q solū reqrit vnionē in vni
uocatis:sicut abrahā.ysaac.ꝛ iacob.ꝛ dicunt̄
tres hoīes.de quo loquit̄ aug.in.vij.de trini.
ꝛ iste est in diuinis in tribꝰ ꝑsonis qui dr̄nt suis
ꝓprietatibꝰ:ꝛ sunt idē i diuina eēna. ¶ Tertia
difficultas:qꝛ nūerꝰ i creaturis ē q̄ddā accn̄s
in deo aūt nō est accn̄s ex distictiōe.viij.quō
igit̄ pn̄t eē eiusdē rōnis.idē de ꝑsona q̄ i crea
turis est limitata.in deo nō.dr̄ q̄ tā nūerꝰ q̄ȝ
ꝑsona inquātū ꝯueniūt deo atq̄ȝ creaturis ab
strahūt a limitatione ꝛ illimitatiōe ab accn̄te
ꝛ suba:ꝛ ceteris silībꝰ.ꝛ sic pȝ ad.q.q̄ vicȝ tā
ꝑsona q̄ȝ nūerus in diuinis ad primā ꝑtinent
intētionē.Et tūc ad argua. ¶ Ad p̄mū dico
q̄ maior est falsa:nā caliditas est cōis igni ꝛ
aeri:ꝛ tn̄ nō est eis eq̄lis.minor etiā est contra
Frāc.di.xxiij.q.i.arti.ij.in fi.vbi ponit idiuim
esse cōius ꝑsona.iō nō est mirū si assumptū ē
cōius a v̄bo dei nō sūpto minꝰ cōi:sicut aīal ē
vbi nō est hō. ¶ Ad scd̄m dico q̄ maior ē v̄a
nisi illa sint in qbꝰ inferius ꝛ supiꝰ distinguū
tur:sicut ens est cōicabile ꝛ nō sortes:ꝛ tn̄ tā
sortes q̄ȝ ens sunt prime intētiōis:sic in ꝓpo
sito in esse a se distinguit̄:h nomē ꝑsona a pa
tre.ꝛ filio iō nō currit.vel dicat̄ ad minorē q̄
esse ad se ꝛ ad aliud sūt scd̄e intētiones:ꝛ nō
est diuersitas ex ꝑte ꝑsone. ¶ Ad t̄tiū pȝ ad
minorē:q̄ indiuim est 2a intētio.iō diuersitas
venit ex ꝑte sui nō ꝑsone:ꝛ qd̄ addit̄ q̄ pr̄ dif
finit̄ ꝑ filiū nō ꝑsona:dico q̄ nō oȝ:cū in hoc
q̄ȝ maxime distinguit̄.sicut nō oȝ q̄ si Plato
sit incoicabilis q̄ ēt hūanitas.Et sic pȝ ad.q.
Ex q̄libet harū triū distictionū elicit̄ vna ꝯ°.
¶ Pria ex dist.xxiij.ꝛ ē hec.subālr̄ ꝑsona po
nit̄ ꝛ plr̄ de tribꝰ dr̄.dicit ꝯ° q̄ hoc nomē ꝑso
na sig̃t subaȝ:ꝛ dr̄ de tribꝰ ꝑsonis in plī:sicut
dū dicimꝰ tres ꝑsone.pria ps cōclōnis dedu
cit̄ a prin° ꝯclōnis vsq̄ȝ ad illd̄.c.hic orit̄ qō sa
tis ꝛc̄.scd̄a ps a ꝑdicto.c.vsq̄ȝ ad finē distin
ctiōis. ¶ Scd̄a ꝯ°.nulla diuersitas i deo po
nit̄ nec singlāritas ibidē q̄rit̄.dicit ꝯ° q̄ i deo
nec ē singlāritas sine solitudo:nec diuersitas
ꝛ hāc mixtim ꝓbat mgr̄ ꝑ totā distinctioneȝ.

¶ Tertia pº de eēnª psona dz cum hoc suba clare exþmit. dicit pº ꝙ psona in diuis triplr dr. vnoº pro esse. alio mõ pro supposit. tertio pro pprietatibus suppositoꝝ qz in textu capit subsistentia pro supposito ⁊ eius pprietate. Et deducit ista pº p totā. xv. dist.

Egit i tex. Nūc de pprietatibꝰ psonarū f qs freqnt ⁊c. Hic sigt dist. xxvi. huiꝰ pmi. in q postqȝ mgr i tribꝰ distictioib bus pcedētibꝰ egit de pprietatib substātis. nūc agē icipit de relatiuis. Et diuidit in tres ptes pricipales. pº agit de pprietatibꝰ eēnis ⁊ psonalibꝰ. Jn 2ª de rlonibꝰ eēnis nō psonalibꝰ. Jn 3ª de rlonibꝰ mere tpalibꝰ. 2ª icipit dis. xxviij. pterea psiderari oz ꝙ nō tm tres pdic ⁊c. iij. dist. xxx. Sūt. n. qdā q ex tpe. pª itez ps in q agit de rlonibꝰ eēnis ⁊ psonalibꝰ i tres diuidit ptes. Jn pª oñdit qbꝰ pprietates dicte assignāt. Jn 2ª quō pprie vocent. Jn 3ª qlr noie vario exprimāt.. pª i pricº hꝰ dist. 2ª ibi iā d. pprietatibꝰ psonaꝝ videamꝰ. 3ª i pnº. xxvij. di. Hic qri pōt vtꝝ pprietates ⁊c. pte pria idiuisa manēte. 2ª i q oñdit mgr qlr he pprietates noie ppo vocēt scidit i tres ptes. Jn pª oñdit ꝙ he pprietates locū nō hūt accñs seu aduētiçij. Jn 2ª dubiº ⁊ eiusdē solº circa psonā tāgitur filij. Jn 3ª circa sctm flamē cuiusdā ponit vitas dubij. 3ª incipit ibi h qrit quō dicat pprīū eē nato deo. 3ª ibi. Hic qri pōt vtruz pr vel filiꝰ ⁊c. Et hec est diuisio pñtis distctōis.

c Jrca quā qrit vtꝝ p nociōes seu absoluª sint diuā ꝯstituta suppō. Et arº ꝙ absoluta triplici meº. ¶ Prio sic. nihil agit nō exñs: sz gñat ē agē: igt pr phabz eē añqȝ gñet sz nō p pr̄nitatē. qz p gñationē ē pr: gº p aliā rlonē seu p absolutū: sz alia rlo ñ repit nisi inascibilitas q nō ꝯstituit qz ē priuatiua: igr ꝯstituit p absolutū: ⁊ ita de alijs psonis. maioꝛ pz. qz iplicat ꝙ aliqs agat: ⁊ ꝙ nō sit dū agit. sz ꝙ inascibilitas nō ꝯstituat: pz qz nullū positiᵐ puatio seu nētio ꝯstituit. ¶ Secūdo arguit sic. pncipioꝝ aliqd tertiū ꝯstituētū adiuicē oz eē respectꝰ: sed rlo solū suū respicit obm. igit neqt rlo aliqd ꝯstituere: ⁊ ita relinqt ꝙ absoluᵐ ꝯstituat. maioꝛ pz: qz pº est vnio ꝯstituētiū: ⁊ ꝯuēcꝰ qȝ sit ꝯstituᵐ: sic pz in ꝯstitutiōe mēª ⁊ phiª de aiali ⁊ rōnali: ⁊ corpore ⁊ aia. sz mioꝛ pbat p phz in pñtis. rlatiua sūt q̄ꝝ eē ē ad aliud se hr̄e: ⁊ pp hoc a psone pº dicta est rlo ad aliqd. ¶ Tertio arguit sic. pr pōt hr̄e eē añqȝ gñet: ⁊ ita ꝯstitui p absolutū. igit ⁊ actu ꝯstituit: ⁊ ita pt argui de alijs psonis. ꝯña pz p phm i. iij. phicoꝝ. Jn ppetuis nihil differt eē ⁊ posse. sz assūptū pz p Rich. de trini. iij. c. xvi. Si vna psona eēt nihil phiberet hr̄e eā plenitudinē sapie. certū ē aūt ꝙ nō intellectu falso sed vero logt auctas: ⁊ ita possibili. ¶ Jn oᵐ arguit Math. vlti. Jte baptizātes eos in noie pr̄is ⁊ filij ⁊ spūsci. Et. i. Joh. v. Tres sūt q testioniū dāt i celo: pr vbuz ⁊ spūsctūs. Et dz vbicūqȝ logt scriptura de diuinis psonis: logt p relatiua ⁊ nō p absoluta ꝙ sigt ꝙ relatiuis ꝯstituunt nō absolut. Jn ista q. ad alias ꝯformit tres sūt articuli. primꝰ triū termioꝝ dclaratiuꝰ. scds triū ꝯclonū positiuꝰ. 3ꝰ triū difficltatū iux tres ꝯclones motiuꝰ. ¶ Quo ad pmū articulū pmꝰ tminꝰ ē nocio a nosco scis: qz nociōes faciūt nos vēire in cognitionē diuoꝝ. vñ fm doc. deuotū hac dist. q. vlti. Nocio capit triplr. vnº p oi manuductio nr̄i itellectꝰ i cognitionē diuoꝝ: ⁊ istoº sūt infinite nociōes. qa qlibet creatura pōt nos māducē i gñali ad cognoscēdū deū ⁊ istoº antiqoꝛes doc. posuerūt nociōes infinitas: sz nimis iproprie. Scdo dz nocio fm nūeꝝ diuinarū psonaꝝ: ita ꝙ sic tres diue psone sūt note sic tres sūt nociōes qbꝰ noscunt scz ingñaº in patre: gñaº in filio: ⁊ pcessio i spūscō: sic dicit Dam. li. i. c. viij. Oia in diuis sūt vnū pter ingñationē. gñationē ⁊ pcessionē. ⁊ istoº accepūt antiq doctores sed iproprie. Tertio dz nocio qlibet diuia originatio: seu dicat nētie: sicut innascibilitas: seu affirmatiue sic cete. ⁊ istoº sūt. v. nociōes ⁊ nō plres posite a mgr̄is nr̄is: ⁊ pprie scz inascibilitas. gñaº actia gñaº passiua. spiraº actiua ⁊ spiraº passiua: ⁊ sic ordinant ꝙ tres sūt i pr̄e: due i fiº: vna i spūscō. Jnnascibilitas. n. gñaº actiua: ⁊ spiraº actia sunt in pr̄e. Rursum gñatio passiua ⁊ spiraº actia i fiº: sola spiraº passiua i spūscō. ¶ Noto vltiꝰ ꝙ fm Tho. huiꝰ distinctiōis i scripto q. v. ista tria differūt: lz sint idē re: rlo pprietas. ⁊ nocio. Jn h qd dz rlo relatiue ad suū tminū vel oᵐ. sz pprietas inqtū ꝯstituit. nocio vo iquātū ducit in cognitionē. ¶ Scds terminꝰ est absolutū: qsi ab alio solutum: Et dz triplr. vnoº dicit absolutū vt diuidit ꝯ respectiuū: ⁊ sic dz positiue: sicut dicimꝰ subām absolutum pñtū: ad aliqd vo respectiᵐ. Secūdo dz absoluᵐ pure priuatiue. s. pro cōceptu absoluto ⁊ respectiuo. sic si abstrahamꝰ ens finitū a suba ⁊ rlone nec ē respectᵐ tūc ens finitū: nec absolutū loqndo positiue. sz solū dz priuatiue absolutū: qz nō ē actu respectiᵐ sz pōt eē de his duobus modis absoluti: logt mgr Frāc. huiꝰ primi. dist. xxiij. q. iiij. ¶ Tertio modo dicitur absolutū pure negatiue pro eo cui ꝯuenit sic eē a se ꝙ nullo mō ad aliud: ⁊ sic in diuinis

dina eẽntia ẽ absoluta: ⁊ qdditates sube ⁊ q̃litat̃ i p̄io signo: sic hũanitas. eq̄nitas: ⁊ cete
¶ Terti⁹ t̃min⁹ est ↄstitutia q̃si sit̃ statutia. vñ nõ ꝙ ista tria differũt: ↄpo° resolo ⁊ ↄstitutõ. Dẽ. n. qd̄ cõponit̃ resoluit̃: vel po^a vel re: ꝫ ñ oẽ qd̄ resoluit̃ illo mõ cõponit̃. vñ nõ ẽ ↄpo° int̃ v̄bũ diuim assumẽs ⁊ nãm hũanã assũptã: ꝫ sit vnio: tñ p̄t eẽ resolo. posset. n. v̄bũ dei de põ absoluta dimittẽ qd̄ assũpsit. Sꝫ vltra: oẽ qd̄ resoluit̃ ↄstituit̃ nõ eꝯ. vñ i dinis ↄcedim⁹ tres p̄sonas ↄstitutas: nõ tñ ẽ sanũ sat̃ dicẽ ꝙ sint resolubiles. Et hoc de p̄° art°. ¶ Quãtuꝫ ad 2m artm st̃ tres ↄclones. P̄ria ẽ vnicũ idiuim formalr̃ nõ suppom nẽ signo dinas itelligit̃ p̄sonas p̄cedẽ: ꝓbat̃ ↄ°. vbicũqꝫ i p̄tib⁹ est idẽ nũero dãs eis eẽ: ibi vnũ ẽ idiuim p̄cedẽs illa qb⁹ eẽ dat: sic ẽ i dinis: ẽ. n. ibi vnica eẽna simma in trib⁹ supposit̃ dãs eis eẽ. vñ aug. alio p̄r. a° de⁹: q2 ꝑt̃nitate p̄r: sed deitate de⁹. igit̃ nã p̄cedit tria supposita. Et si q̃rat̃: vtruꝫ aliq̃ opatiões ↄueniãt sibi i illo p̄ori. dico ꝙ sic: sic itelligẽ: velle: imo ille opatiões ad ex̃. sic creare: recreare: q̃ trib⁹ ↄueniunt p̄sonis. P̄rimo huic idiui° ↄueniũt. vñ p̄r creat inq̃ztũ de⁹ nõ inq̃ptũ p̄r ⁊ fili⁹: ẽt ⁊ spũsscũs. Ex q̃ ifero ꝙ filius ⁊ spũsscũs nõ st̃ rõnes formales creatiõis reꝝ sic posuit scũs Tho. hui⁹ p̄mi dist. x. q. i. vbi dicit ꝙ optuit p° ꝓduci filiũ mõ nẽ: ⁊ spmsctm mõ libalitat̃: vt p hos q̃si p rõnes formales postea creature ↄderent̃: pꝫ om ex ↄclo. vñ dico ꝙ si vnicũ i dinis eẽt suppom sicut imagiati st̃ gẽtiles ꝙ adhuc posset res creare cũ hẽret oi põm: nec mõ ẽt aliã nouã põm afferũt p̄ri: fili⁹ aut spũsscã. ꝓduct⁹. si. n. p ipossibile eẽt p̄r sol⁹ nõ videt̃: qn posset se solo res creare. Et si q̃rat̃: q̃re igr̃ ẽ ꝓduc° filij aut spũsscã. añ reꝝ creationẽ. R̄ñ°. q2 cõplet̃ ꝓduc° itra añq̃ꝫ icipiat̃ creatura: sic ↄtigẽs ↄseq̃t̃ necciũ. De h̄ ãpli⁹ i p̄n° scdi. ¶ Scda ↄ°. nulla assistẽte rlone sed poti⁹ nisi stãte dina ↄstituunt̃ suppõ. ꝓbat̃ p° ꝙ nõ ↄstituant̃ rlonib⁹ assistentib⁹: ego voco rlonẽ assistẽtẽ q̃ nõ ẽ i deo: sꝫ deo p̄ñs ẽ: sicut vn⁹ n̄rm alti q̃zuis illud si eẽt: eẽt lõge p̄fecti⁹ ⁊ pꝫ sic. oẽ reuocatũ i ↄsilio eccl̄ie sufficiẽter ꝑuocato ⁊ i scõ agẽte spũ: rescidẽdũ ẽ vt falsũ hmõi ẽ põ dñtiũ rlonib⁹ assistẽtib⁹ dinas ↄstitui p̄sonas. igr̃ nõ sic ↄstituunt̃. maior pꝫ sat̃: ⁊ h̄r a mgr̃o di. xxi. hui⁹ p̄mi i v̄tute. Sꝫ mior pꝫ. vñ Gilb. porretani vir eloq̃ntissim⁹ hãc reuocauit i ↄci° remẽsi: ⁊ corroborat̃. nihil ẽ deus nisi sit i deo vel p eẽntiã sit de⁹: iste rlones assistẽtes nõ eẽnt p eẽntiã de⁹: pꝫ: nec eẽnt in deo: q2 solũ assisterẽt igit̃ nõ ↄstituũt deum: ⁊ ita diuine p̄sone cõstitute p has rlones nõ essent de⁹. ¶ Sꝫ ꝓbat̃ scda ps ↄclonis: q2 rlonibus insistẽtib⁹ ↄstituunt̃ dina supposita. illud. n. primo p̄sonã ↄstituit ꝙ ab alia eã distiguit: hmõi ẽ rlo insistẽs. igit̃ tali ↄstituit̃ rlone. maior pꝫ ex eo: ꝙ distiguẽdi ⁊ ↄstituẽdi eadẽ sũt principia. Sed minor ꝓbat̃. in p̄sona. n. dina nihil est nisi absolutũ ⁊ respectim: absolutum aũt nõ ↄstituit: qd̄ pꝫ: q2 cõe ẽ trib⁹: ex eo qd̄ dicit p̄fectionẽ simplr̃. si. n. i creaturis tom p̄ñtũ sube: imo tota latitudo absolutoꝝ dicit aliquã p̄fectionẽ: ꝫ limitatã nõ videt̃ ꝙ h̄ sit negãdũ i dinis: vbi p̄fecte ẽ absoluti rõ: ⁊ ea q̃ st̃ p̄fectiõis i creaturis sint p̄fectiori m° i dinis. Ex q̃ relinq̃t̃ rloni insistentẽ p̄sonã ↄstituẽ. vñ nõ ꝙ ad hoc ꝙ rlo ↄstituat tria req̃runt̃. p̄io ꝙ insistat. i. ꝙ itus sit. ⁊ iõ rlo assistẽs nõ ↄstituit. scdo. ꝙ sit ꝓp̄ria: iõ rlones cões nõ ↄstituunt: t̃tio ꝙ sit p̄sona: iõ spir° actia nõ ↄstituit: q2 aduẽit p̄ri ⁊ filio iã ↄstitutis. Et si q̃rat̃ quõ p̄t rlo eẽ isistẽs ⁊ nõ denoiet eẽntiã i q̃ ẽ vt dicat̃ gñare. R̄ñ° ꝙ illa rlo nata ẽ denotare s̄m Dam. ypostasim: nõ nãm sic i creaturis: ꝫ p̄rnitas q̃ d2 hõ p̄r sit in aia: nõ tñ d2 aia p̄r sed suppom. Sic i ꝓposito ꝫ p̄rnitas sit i eẽna dina: nõ tñ ea d2 p̄r eẽ nisi ydẽtice: quõ nõ loq̃mur nũc. ¶ Ex q̃ ifero op. mgr̃i Joh. de rippa eẽ falsam: q posuit p̄sonas p absoluta ↄstitui: maxie cũ vbiqꝫ nouũ testm̃ ecc̃. etiã vbiqꝫ loq̃t̃ de trini. sicut in illo. c. firmit̃. Et i illo dãnam⁹. noiet p̄sonas noib⁹ rl̄is nõ absolutis. Ad idẽ doctores sacri. vñ si in hac mã nõ vicamur rõnib⁹: vincat nos eccl̄ie auc̃tas: q̃ est maior oi ingenio. Vñ aug. sup geñ. ad lr̃am: maior est sacre scripture auc̃tas q̃ ois hũani ingenij p̄spicacitas. Quapp doc. subti. magis ad hoc q̃dãmõ decliare videt̃ doctor deuot⁹: doctor scũs: ⁊ ceti de cõi tenẽt om. itãtũ vt nẽ ois dicat̃ opinio. Et si dicat̃ qd̄ salomõ innuit: ꝙ ↄstituit̃ p absolutũ: ⁊ p̄r ⁊ fili⁹ inq̃t. n. in ꝓuerb. xxx. dic nomẽ ei⁹: ⁊ nomẽ p̄ris ei⁹ si nosti. Ex q̃. n. noiat patrẽ ⁊ etiã iplicite filiũ ⁊ q̃rit nomẽ coꝝ sigm ẽ ꝙ hñt aliud nomẽ: q2 oẽ ꝓblema aliq̃d p̄suppõit certũ: ⁊ q̃rit dubiũ ex. vij. metha^e: nomẽ aliđ nõ videt̃ nisi aliq̃d absolutũ. dico ꝙ v̄e ⁊ p̄r ⁊ fili⁹ hñt aliud nomẽ ⁊ ineffabile audiẽtib⁹: qs. n. morm p̄t dinã eẽntiã cognoscẽ: qd̄ est nomẽ coꝝ: aut q̃lr gignit̃ fili⁹: seu q̃lr gñat̃ p̄r: nullus. nec oꝫ illud nomẽ sig̃re aliqd̄ ↄstitutũ absolutũ. Sũt alie auc̃tes q̃s adducũt illi de opione oppõ đ angu. ⁊ alijs doctorib⁹ sũt extorte iõ dimittunt̃.

¶ Tertia ↄ°. nocionib⁹ affirmatiuis nõ negatiuis suppõ dina cõstituunt̃. ꝓbat̃ ↄclo. iã suppo° ex arti. i. nociões eẽ rlones. supposito ẽt

ex ꝓcedēti ꝯclōne: ꝙ rōnes ꝯstituūt nō absoluta: ꝓbo ꝙ positie rōnes ꝯstituūt nomī. suppoᵐ positim ꝯstituit ꝑ priuatiᵐ. sed diuina suppō sunt positiua. igit ꝑ nociōes positiuas cōstituunt: maior pꝫ. nō est. n. de rōne positiui ꝑ uatiuū. sed mior declarat: maioris. n. pfectionis est suppositū diuinū ꝙ̄ creatū. cū igit suppositū creatū ꝯstituat ꝑ positiuū: qꝛ sorteitas adueniēs humanitati: nisi sustētet a digniori cōstituit suppositū sortis. igit ꝛ diᵐ ꝑ positiuū ꝯsti uit. Ex quo patet ꝙ mgr̄ Frāc. de ma. nō dicit recte hui⁹ distictiōis. q. iij. ponendo suppoᵐ creatū ꝯstitui ꝑ negatiōeꝫ. nec rō sua ꝯcludit. dicit. n. ꝙ tūc tota nā hūana nō esset assūpta a vbo: qꝛ nō ē assumptū suppoᵐ. dico ꝙ nō ē pp defectū alicui⁹ realitat: sꝫ qꝛ sustētat illa nā hūana a diuino supposito: iō nō ē hūanū suppositū sꝫ diuiᵐ. dico. n. bñ ꝙ cōsequtur esse suppositi aliq̄ negatio: nō tñ cōstituit de hoc ampli⁹ in. iij. Et hoc de scdo articulo.

¶ Quātū ad tertiū artᵐ sūt iuxta tres ꝯclones tres difficultates. Pria. quō pōt opatio illa cōuenire illi indiuiduo: qd̄ ꝓcedit diuina suppᵃ cū actiōes sint suppositoꝝ ꝑm phm in. v. metha. dico ꝙ ibi actiōes sunt suppositoꝝ. ly suppositoꝝ dꝫ glosari idest singlariū: ita ꝙ ꝑ minus cōe magis cōe itelligat: aīa. n. sepata itelligit: nec tñ est suppositū sic eꝫ aliqn̄es ꝑ min⁹ cōe magis cōe intelligit. sic innuit Greg⁹ sup illo vbo Matth. vltio. ꝑdicate euāgeliuꝫ oī creature. dicit Greg. creature noīe sigt hō.

¶ Scda difficltas quō pōt itelligi ꝙ rīo nō iformet cētiā ꝛ tñ ꝙ nō sit assistēs: dico ꝙ ē sile. lꝫ pfecti⁹ sit in deo. sicut si aīa eēt in corpe hoīs ꝛ non informaret. pōt. n. fieri pō dei pᵐ scdo nō fcō: sic i ꝓposito.

¶ Tertia difficultas cū qd̄libet pri⁹ sit i se ꝙ̄ referat. videt ꝙ pr̄ qꝫ maxie inascibilitate ꝯstituit: ꝑ quā intelligit i se: sꝫ ꝑ pr̄nitatē referat ad filiū. dico ꝙ verū ē ꝙ pri⁹ in se res ꝯsiderat ꝙ̄ ad aliud: nisi ꝑ illō qd̄ est ad aliud cōstituit. Sic ē in ꝓposito: qa pr̄nitas ꝯstituit patrem: Et sic pꝫ ad. q. ꝙ vicꝫ diuina supposita nō ꝑ absoluta sed ꝑ nociones in eē cōstituunt. Tūc ad arᵃ.

¶ Ad primū dico ꝙ maior sic intelligit. Nihil agit nō exñs: aut qn ꝑ actionē cōstituit: ꝛ ꝑm hoc est veruꝫ qꝛ pr̄ per gñare ꝯstituit. Et si dicat: igit pater esset ꝓduct⁹: negat ꝯña: ꝓduci. n. reqrit producēs a q̄ ꝓducit: sed ꝯstiᵐ nō reqrit nisi pricipiū quasi formale. vnde pater cōstituit non tñ ꝓducit. fili⁹ vō ꝛ ꝓducit ꝛ ꝯstituit.

¶ Ad scdm dico ad minorē: ꝙ lꝫ relatio aspiciat fꝫ suā qdditatē trīn: nō tñ ita qn aspiciat ꝛ fūdamētū: sicut pꝫ in creaturis: silitudo. n. non tm̄ aspicit id ad qd̄ refert: sꝫ etiā albedinē in q̄ fūdat. Sic in ꝓposito: ꝛ lꝫ pr̄nitas filiationem aspiciat: nihilomin⁹ etiā cētiā diuinā aspicit iō nō currit arᵐ.

¶ Ad tertiū nego añcedēs: ꝛ qd̄ ꝓbat ꝑ Rich. dico ꝙ non dicit ꝙ possit esse: sed intēdit dicē ꝙ si ꝑ impossibile ita eēt ꝙ vnica eēt ꝑsona adhuc esset pfectissima. Et hec de pn̄ti qōne.

¶ Ex ista vō distinctiōe sic̄ de ꝓcedētibus tres de mēte mgr̄i capiunt cōclusiones. Pria ꝯ° nomē ypostas sane ē ponēdū in sacris lr̄is: ꝛ eo vtēdū. dicit ꝯ°: ꝙ possum⁹ vti isto noīe ypostasis in sacra theō. sane tñ hoc nomē intelligendo. Et deducit hec ꝯ° a principio distinctiōis vsqꝫ ad illud. c. iaꝫ de ꝓprietatib⁹ ꝑsonarū videamus.

¶ Scda ꝯ°. sacra pr̄nitas dꝛ nocio: sic ꝛ natiuitas atqꝫ ꝓce°. dicit ꝯclo ꝙ he tres rōnes pr̄nitas. natiuitas. ꝛ ꝓce°. sunt tres nociōes diuinaꝝ ꝑsonarū. Et deducit ista ꝯclo ab illo. c. Iā de proprieta. ꝛc̄. vsqꝫ ad illud. c. Hic q̄rit quō dicatur ꝛc̄.

¶ Tertia ꝯ°. ver⁹ fili⁹ ē vnigenit⁹. ꝛ flamē fundit⁹ ē scūs sp̄s. dicit ꝯclo ꝙ ꝓprie sol⁹ fili⁹ dei dꝛ vnigēit⁹ ei⁹: ꝛ t̄tia ꝑsona dꝛ sp̄scūs. Et deducit hec ꝯclo ab illo ca. hic querit ꝛc̄. vsqꝫ ad finem distinctionis.

Equit in tex. Hic q̄ri pōt: vtꝝ ꝓprietates ꝛc̄. Hic sigt distinctio. xxvij. huius primi. In qua postqꝫ mgr̄ in ꝓcedēti distinctiōe ostēdit q̄lr̄ diuine nociones ꝓprie vocent: nūc ostēdit q̄lr̄ vario noīe vere appellent. Et diuiditur i tres ptes principales: In prima hmōi nocionū ꝑ coīa dat cognitio scꝫ ꝑ pr̄nitatē: filiationē ꝛ ꝓcessionē. In scda ꝑ ꝓpria fit noīatio. s. ꝑ vbū. In tertia per quādā regulā inter ea pꝫ distinctio prima in ꝑnci°. scda ibi. Hic nō est ꝑtermittēdū. tertia ibi. Et h̄ est aduertēda quedā gñal regula. Scda pte indiuisa manēte: prima ps in q̄ nocionū ꝑ cōia dat cognitio: i tres partes diuidit. In prima q̄rit vtrū eedē sint nociones que ab aug. ꝛ hylario in tex. tāgunt. In scda ostēdit ꝙ semoto dubio eedē re firmiter ponunt. In t̄tia ostēdit q̄lr̄ in mō vere distinguunt. prima in prin. scda incipit ibi. ad qd̄ sine ꝑiudicio alioꝝ ꝛc̄. tertia ibi nec tñ videtur nobis ꝛc̄.

¶ Seqt tertia ps pn̄tis distictiōis. Et hic est aduertēda qdā gñalis regula in q̄ postq̄̄ nocionū ꝛ i cōi ꝛ i ꝓprio facta ē noīatio: nūc ꝑ regulā: interea iterea dat distictio. ꝛ diuidit in tres ptes. In pria vīdica regula ponit. In scda cōtra regulā clare opponitur. In tertia alia regula dictis elicit. prima i principio. secūda ibi hic querit cū dicitur: deus de deo ꝛc̄. tertia ibi ꝛ est sciendum ꝙ secūdū ꝛc̄.

dis xxvii

ꝛ hec eſt diuiſio preſentis diſtinctionis.

c Irca quã q̃rit vtꝝ ꝟbali expꝛſſiõe a pꝛ nali ſpeculo originet filiꝰ. Et arguit ꝙ non triplici medio. ¶ Pꝛimo ſic. Nullũ ꝯſtitutũ duobꝰ ꝯſtitutiuis in eodẽ ordine ꝯſtituit. ſed filiꝰ dei diuina eẽna ꝛ natiuitate cõſtituit. igit nõ ꝯſtituit ꝟbatiõe ſeu ꝟbo cũ ſit aa rlõ: maioꝛ pꝫ: qꝛ ſi in eodeꝫ ordie eẽt aliqd ꝯſtitutũ a duobꝰ ꝯſtituẽtibꝰ: tũc aliq̃ eſſet ꝯſtitutũ: quo nõ exñte nihil minꝰ eẽt cõſtitutũ qð iplicat. Sed minoꝛ ꝓbat aucte aug. de fide ad petrũ: ꝛ eſt in lr̃a di. xxvi. ꝓpꝛiũ ſolius filij eſt: nõ qꝛ ipſe nõ genuit: ſed qꝛ de patris eẽ natꝰ eſt. ꝙ aũt alia ſit rlõ ꝟbũ: alia natiuitas. pꝫ. qꝛ in brutis repit natiuitas: ſed nõ ꝟbũ. i. dº. ¶ Scðo arguit ſic. nullũ ens rõnis eſt per ſe realis entis cõſtitutiuũ. ſed ꝟbũ eſt ens rõnis: filius ꝟo eſt ꝑſona realis. igit ꝟbuꝫ nõ cõſtituit filiũ. maioꝛ pꝫ: qꝛ ens reale nõ depẽdet ab ente rõnis cũ ſm Ariſt. ens diuidat imediate in ens in aĩa qð eſt ens rõnis: ꝛ ens extra aĩam qð eſt ens reale. Sed minoꝛ pꝫ. qꝛ oĩs reſpectꝰ dei ad creaturã eſt rõnis. ſed ꝟbũ hmõi dicit reſpectũ. vnde Aug. dcccxxxix. q. lxiij. hoc nomẽ logos melius ꝟbum interꝑtatur q̃ꝫ rõnem: vt ſignificet nõ ſolũ qui ad patrẽ eſt reſpectꝰ: ſed ad illa que per ꝟbuꝫ facta ſunt opatiua ſcia. ¶ Tertio arguit nullũ productũ ab aliqbꝰ cõſtituit niſi aliquo eoꝝ ente ꝓducto. ſed certũ eſt ꝙ eẽntia nõ ꝓducit: nec iterũ ꝟbaº. igit ꝟbatio nõ eſt ꝯſtitutiuũ principiũ ꝑſone filij. maioꝛ pꝫ: quõ. n. extat poſſibile ꝙ aliqs det qð nõ hꝫ. Sed mioꝛ ꝓbat de eẽ. certũ eſt apud mgrm. diſt. v. ſꝫ de ꝟbac ꝓbat. qꝛ ſi eſſet ꝓducta aliq̃ ꝓduce ꝓduceret: ꝛ iterũ quererẽ ego de illa: ꝛ ſic eſſet in infinitũ ꝓceſſus: qð euitant phi. In om arguit aucte Aug. vij. de trini. c. iiij. eo ꝟbuꝫ quo filiꝰ. igit eadẽ relatio eſt filius ꝛ ꝟbũ ſed filiac cõſtituitur: igit ꝛ ꝟbo. ¶ In iſta qõne ad alias ꝯformiter ſunt tres articuli. pꝛimꝰ triũ terminoꝝ expoſitiuus. ſcðs triũ ꝯclõnũ poſitiuus. tertius triũ difficultatũ iuxta tres ꝯclones motiuus. ¶ Quo ad pmũ artm. pꝛimꝰ igit terminꝰ ẽ ꝟbũ: a ꝟbo bas qð ẽ dico cis. vñ illð extat poeticũ. ꝟba dat oĩs amãs. Vñ noto triplex eẽ ꝟbũ. ſcꝫ ſmocīac. phiſicũ ꝛ theologicum. Sermoc eſt ꝟbũ grãmaticũ aut logycũ qð Ariſt. in pꝛio ꝑiarmeñ. diffiniẽs dicit: ꝟbũ eſt qð cõſigt tp̃s cuiꝰ ꝑtes extra nihil ſignt: ꝛ eſt ſemꝑ nota eoꝝ que de altero ꝑdicantur. Scðo eſt ꝟbũ phiſicũ: ꝛ iſtud ſꝫ Aug. xv. de trini. ẽ triplex. ſ. ꝟbũ vocale. ꝟbũ imaginatiuũ: ꝛ ꝟbũ mẽtale. ꝛ dicit Tho. in ſcripto hac diſtictiõe. q. iij. ꝙ ſic ordinant. Verbũ. n. mẽtale in nobis apprehẽdit in vl̃i qd eſt fiendũ. ſed ꝟbũ imaginatiuũ applicat ad ſingularia: qꝛ opationes ſunt ſingulariũ. ꝛ vocale ꝟbũ exequitur ita ꝙ imaginoꝛ ꝙ quaſi ſit qdã ſilogiſmꝰ in darij: vbi mẽtale ꝟbũ habet locũ vl̃is ꝛ maioꝛ affirmatiue: ꝟbũ imaginatiuũ minoꝛis ꝛ ꝑticularis affirmatiue. Sed ꝟbũ vocale tenet locũ ꝑticularis affirmatiue ꝯclõnis. idẽ loquẽdo de negatiuo ꝟbo in ferio: ita ꝙ tã ꝟbũ vocale q̃ ꝟbũ imaginatiuũ deſeruiũt ꝟbo mẽtali. in quo ſcða ꝑs repñtat imaginis. ſ. filius dei. vñ doctoꝛ ſubti. ꝟbũ mẽtale in hac diſtinctione in ſolõne pꝛincipali pme. q. diffiniẽs dicit. ꝟbũ eſt actus intelligẽtie ꝓductꝰ a memoria ꝑfecta nõ hñs eẽ ſine actuali cogitatiõe ꝟbũ repñtans diuim. vbi huiꝰ ꝟbi lucido ꝟbo oẽs tãgunt cãe. cãe. n. itriſece tãgunt i hoc qð dr̃ actꝰ itellic ꝓductꝰ. ꝟbũ. n. nr̃m ſicut ꝑampliꝰ. idẽ doc. in ſuis tãgit q̃dlibet; cõponit ex actu intelligẽdi q ẽ q̃ddã abſolutũ ꝛ dictiõe paſſiua intellectꝰ: ita ꝙ ꝟbũ nr̃m mẽtale nihil aliud eſt ſm Scotũ niſi notitia genita ſeu ꝓducta. Ex q̃ pꝫ ꝙ ꝟbũ nr̃m eſt vnũ ꝑ accñs: qꝛ in ſuo ꝯceptu includit res diuerſoꝝ generum. ſ. actũ intelligẽdi q eſt qdã q̃litas: ꝛ ꝓductionẽ paſſiuã que eſt qdã reſpectꝰ in ꝑiũto paſſionis. Scðo tãgit doc. ſubti. cãꝫ effícietẽ: qñ dicit ꝓductꝰ a memoria ꝑfecta q̃ includit vt patuit diſt. iij. huiꝰ pꝛimi obm ꝛ põm: vñ Augꝰ. ix. de trini. dicit obm ꝛ põ pariũt noticiã. vñ memoria dr̃ parẽs ꝟbi: ꝛ ꝟbũ dr̃ parẽs eius. Tertio tãgit cã finalis. qñ dicit ꝟbũ diuim repñtãs. Quicqd. n. btiſſimꝰ augꝰ in lib. de tri. de ꝟbo noſtro locutꝰ eſt ꝓpter diuim ꝟbum locutꝰ eſt. Sed dr̃ tertio pꝛincipalr ꝟbũ theologycũ: ꝛ iſtud eſt i diuis ꝑſona ſcða q̃ a ſinu pꝛis ꝓcedit. de q̃ Joh. i. ꝟbũ caro factũ eſt: ꝛ dicit ꝛ ꝟbũ ꝛ filiꝰ ꝛ imago. ¶ Noto tñ ꝙ iſta tria differũt. ꝟbuꝫ. ymago ꝛ gñatio. ꝟbari. n. idẽ eſt qð dici in mẽte. oẽ ꝟo qð dr̃ ymago ẽ: ſed nõ ecõtra. qꝛ dictio ſolũ eſt intellectꝰ; ymago etiam in alijs large capiẽdo. vnde apud Dama. ſpũſſcũs dr̃ ymago non tamẽ dicitur vnde eadẽ eſt ꝓpꝛietas ꝟbum ꝛ dictio paſſiua: oẽ iterũ qð eſt ymago gignit nõ econtra: qꝛ ymago ſolum eſt reſpectu viuentium: aut actu: aut alr̃s non ſic gñatio. vnde ignis gñat ignẽ. In filio aũt dei eadem eſt ꝓpꝛietas generatio paſſiua ꝛ filiatio. Secũdus terminus eſt expꝛeſſio: vnde noto ꝙ iſta tria differunt: cõpꝛeſſio. expꝛſſio ꝛ ipꝛeſſio. Impꝛſſio. n. dicit dũ ꝟbi gratia pictoꝛ ſuꝑ parietẽ picturaꝫ ponit. vnde qui ponũt ꝟbũ dei per impꝛſſionẽ gi

gni a pr̃e ponũt v̾bũ formal̾r ĩ pr̃e. qđ nõ ẽ ve
rũ. Cõpressio v̾o dr̃ qñ aliq̃ diuersaꝝ nãꝝ ad
inuicẽ colligãtur: q̃mõ neqꝫ v̾bũ exire a pr̃e
Sed tertio dr̃ exp̃ssio ⁊ nihil de vi v̾bi aliud
dicit nisi ꝓcessũ a ꝓducẽte: ⁊ quẽdã exitũ ad
modũ q̃ pictor exprimit in tabula sculpẽdo
sic suo mõ semota impfectiõe a pr̃e exprimit
filiꝰ. ¶ Tertiꝰ terminꝰ est originari. vnde no-
to ꝙ ista tria differunt: originari pululare. ⁊
cõicari. vñ loquẽdo ꝓprie iter originãs ⁊ ori
ginatũ ẽ distinctio real̾. sic iter ꝓducẽs ⁊ pro
ductũ cũ capiat̃ cõit̃. sicut dr̃ passio originari
a subõ: q̃ tñ nõ sp̃ ab eo real̾r distinguit̃. de h̃
in supiorib9 di. iiij. arti. i. Inter v̾o pululãs ⁊
id a q̃ pululat solũ exigit̃ distictio ex nã rei. si
cut est iter attributa ⁊ dinã ẽẽntiã q̃ ab ea pu
lulãt. Scđo de diuinis noibꝰ vbi vocant̃ at-
tributa fructices itẽr vero cõicãs ⁊ cõicatũ
solũ extat distictio rõnis: idẽ eni seip̃z cõicat:
ita ꝙ oẽ qđ originat̃ pululat nõ eꝯ: ita oẽ qđ
pululat cõicat̃ nõ eꝯ. Et h̃ de p̃mo articulo.
¶ Quãtũ ad scđm artim sunt tres ꝯclões.
pria est de v̾bo nr̃o. scđa de v̾bo diuino rela-
tiue ad v̾bãtẽ vel dicentẽ. Et tertia de verbo
in se vt vtm sim cõstituat. Pria ẽ talis. ois nr̃
itelligẽdi actꝰ si a mẽte ꝓducat̃ v̾bũ recte nũ
cupat̃: ꝓbat̃ ista ꝯclõ. vñ augu. xv. de trini. c.
xxiiij. for̃ata cogitatio ab ea re quã scimꝰ ver
bũ est. Ex q̃ igit̃ q̃libet nr̃ intelligẽdi actꝰ p̃t
dici for̃ata cogitatio seq̃t̃ ꝓpom. Et ca. xxxvi
v̾buz nr̃m de nr̃a scia nascit̃. Et alibi visio de
visiõe visio. s. actualis de visione h̃ituali. dixi
tñ notãter si a mẽte ꝓducat̃. vñ si in nobis to
talit̃ caret deꝰ actuz itelligẽdi sicut forsan fe-
cit in salomone vltra h̃itũ scie: tũc nõ esset v̾-
bũ: req̃rit. n. sp̃ verbũ nr̃m ꝙ nr̃a mens elici-
tiue cõcurrat. ¶ Scđo requirit̃ ꝙ sit de aliq̃
obõ: vel se vel alio. ipossibile est. n. eẽ verbuz
nisi alicuiꝰ sit vt termi: sicut extat ipossibile ꝙ
sit notia: ⁊ ꝙ nulliꝰ sit. ¶ 3o req̃rit̃ multotiẽs
in nobis ꝙ tale v̾bũ g̃nẽt p̃cipiẽte volũtate.
vñ aug. ix. de tri. c. viij. v̾bũ amore ꝯcipit̃ dũ
s. p̃cipit volũtas itellectui ꝙ cogitet. ⁊ iõ q̃dã
gl. sup eccl̾iasticũ. xvij. c. sic ordiauit ptes ima
ginatiõis. vt prio sit volũtas. scđo itellectꝰ. ⁊
3o memoria. Et reuera optie dicit: nã i cogita
tõe acq̃rẽda po ipat volũtas itellectui vt co-
gitet: ⁊ sic est prima ps imaginatiõis q̃ pr̃i cõ
gruit: sicut imperiũ. scđo intelligit intellectꝰ
⁊ fit scđa pars imaginationis que filio attri-
buitur sicut scia. tertio ex cognitiõibꝰ in me-
moria relucet ⁊ manet obꝫ: ⁊ est finis cogni-
tionis: sicut sp̃ũssanctꝰ. vltima ẽ p̃sona dinita
tis: sꝫ dũ in scia p̃fecti sumꝰ tũc ecõtra fit. naz
prima ps imaginatiõis est memoria. scđa in
telligẽtia. tertia volũtas ex. x. de trini. seu pri
ma mẽs: scđa notia. tertia amor ex. ix. de tri-
ni. ¶ Dixi vlteriꝰ notãter. actꝰ itelligendi in
ꝯclõne ⁊ nõ actꝰ itellectꝰ. Quia vt inq̃t doc.
subti. dist. xx. huiꝰ primi. q. v. tã dictio actiua
q̃ꝫ passiua sũt actꝰ intellectꝰ. nõ tñ actꝰ intel-
ligẽdi: lꝫ igit̃ ois noster actꝰ itelligẽdi sit ver
bũ qñ cõcipit̃ cũ dictiõe passiua: vt dicat̃ actꝰ
dictꝰ nõ tñ ois actus intellectꝰ. ¶ Ex quo in
fero doctorez solẽnem veri transisse limites:
dicẽdo solũ verbũ esse actũ intelligendi p̃fe-
ctũ. imaginat̃. n. ꝙ primo intellectꝰ nr̃ pure
dr̃ intellectꝰ: ⁊ tũc obiectũ in eũ vt ipure pas
siuũ sui iprimit simplicẽ noticiaꝫ: qua fortifi-
catꝰ itellectꝰ vt nã in se ꝯuersus iteꝝ noticiaꝫ
iprimit declaratiuã seu p̃fectã ⁊ hãc som dic̃
verbũ ⁊ nõ noticiã simplicẽ pꝫ om ex ꝯclõne
tam eni notia simplex q̃ꝫ declaratiua seu p̃fe
cta verbũ ẽ. ꝙ eni dicit noticiã simpliceꝫ som
gigni virtute obi obuiat August. ix. de trini.
c. iiij. ex cognoscẽte ⁊ cognito p̃it̃ noticia. lo-
quit̃ simpl̾r aug. ꝙ iteꝝ dicit ꝙ illa notia sim
plex sit rõ gignẽdi noticiã declaratiuã: nõ vi
det̃ ꝙ minꝰ p̃fectuz sit tota rõ g̃nandi magis
p̃fectũ: aliõqn ñ remaneret nobis via cogno
scẽdi deũ p̃fectiorẽ creaturis rõne cãe. ¶ Se
cũda ꝯclusio est de verbo dĩno in ordine ad
dñtem: ⁊ est talis. som verbũ in dinis pr̃ diui
nus loq̃tur. vñ aug. xv. de trini. nõ dr̃ verbuz
nisi filiꝰ sicut nec donum nisi sp̃ũssanctus. Et
Ans. in mono. ap̃tissimũ est: q̃r nec ille cuius
est v̾bũ v̾bũ ẽ: sꝫ ꝙ pr̃ hoc v̾bũ locutꝰ sit: pꝫ i
p̃s. xliiij. Eructauit inq̃t pr̃ cor meũ v̾bũ bo-
nũ. Et in ecclesiastici p̃ncᵒ. clarius fons sapie
v̾buz dei in excelsis. vbi clare innuit ꝙ ex fõ-
te sapie q̃ ẽ in pr̃e v̾buz diuinũ nascit̃. Et cõ-
firmat̃ rõne. illud solũ qđ emanat mõ p̃fecte
ꝯformitatis ẽ verbũ: sꝫ solꝰ filiꝰ ẽ h̃mõi. vñ ⁊
huic attribuit̃ imago. ex q̃ infero: ꝙ in dinis
nullũ est v̾bũ essentiale sic innuit Tho. scripti
sui hac di. q. iiij. vbi dicit ꝙ v̾bũ dr̃ dupl̾r. scꝫ
eẽal̾r: ⁊ sic est cõe tribꝰ. vl̾ nocional̾r: ⁊ sic est
scđa p̃sona q̃ dr̃ filiꝰ. Et addit: ꝙ in dinis aliq̃
rl̾ones arguũt distictionẽ realeꝫ: sic p̃rnitas:
alie nõ sicut est rl̾o opatiõis ad opantẽ q̃ so-
lũ est rõnis. sicut dicit de v̾bo. ꝙ solũ dicit re
spectũ rõnis ad dñtem. sed ex ꝯclõne pꝫ om.
⁊ breuit̃ vbi de dĩno verbo scriptura loquit̃.
⁊ sacri antiq doctores loquunt̃ de ipso nocio
nal̾r: nõ ẽẽntial̾r. vnde aq̃la Joh. nob̃ inuẽs
ap̃tiꝰ dic̃. In pricipio erat v̾buz: ⁊ verbũ erat
apđ deũ: ⁊ deꝰ erat v̾bũ. vñ ⁊ ipse in q̃õnis fi-
ne dicit ꝙ sancti doctores vtunt̃ cõiter hoc

noīe v̄bū: ⁊ nō̄t scđam ꝑsonā q̄ dicit sapīa genita. Et si dicat se corrigēdo ego suz ꝯtētus. Si aūt ītelligat ꝙ dicat etiā eēntialr̄ q̄ꝫuis n̄ sit in vsu nō debebat ipse cū scūs sit a sanctis alijs ⁊ coꝝ vsu deuiare. ¶ Tertia ꝯclō est: q̄liter v̄ba° fi^m dei ꝯstituat. ⁊ est talis. sub respectu manifestatiōis sed sacrate elocutiōis dei vnigeniꝰ v̄bo nō cōstituit. Anteq̄ꝫ ꝓbet cōclusio. Noto ƀꝫ cōmēta sup diuinū dyonisiū vbi nos habemꝰ Jo. p°. In ꝑncipio erat verbū. Grecꝰ habet. In ꝑncipio erat logos. ⁊ dicit cōmētū: ꝙ logos tria sig̃t. scꝫ rōnē exꝑssionē ⁊ cām. igit ⁊ v̄bū sibi correspōdens. Primo. n. v̄bū sig̃t exꝑssionē seu relationē ad eū a q̊ exꝑmit: ⁊ ista est ad patreꝫ. ⁊ est real': q̄ ē ꝓducētis ad ꝓductū. scđo dicit rōnē. i. manifestatiōeꝫ ⁊ declaratōeꝫ reꝝ q̄ si° ab aug°. attribuit ars oīpotētis dei. Tertio dicit cāꝫ: q̄a oīa ꝑ ip̄m facta sūt. ⁊ hij duo sūt respectus rōnis q̄ dei ad creaturā nulla ē relatio realis. Hoc habito ꝓbat ꝯclō. nihil ꝯstituit ꝑ id qđ aduenit ipsi iā ꝯstituto. Sed respectꝰ manifestatiōis est huiusmōi. igit ⁊c̄. maior est clara de se. Sꝫ minor pꝫ: q̄ in diuis tota adiplet ad ītra ꝓductio anteq̄ꝫ fiat respectꝰ ad creaturas. q̄ ꝓductio ad ītra respicit obm̄ ꝑmariū s. dinā eēntiā. Sꝫ isti rōnis respectꝰ q̄ aspiciūt creaturā aspiciūt obm̄ scđariū. de ꝑorībꝰ v̄bo ꝑus ē agēdū. sꝫ ꝙ cōstituat elocutione pr̄is passiua: pꝫ ex cōclusiōe scđa: ⁊ p° arti°. vbi dictū est: ꝙ verbū ideꝫ est ꝙ dictio passiua q̄ tū̄ ꝯstituit filiū. Et hoc de 2° arti°. ¶ Quātū ad tertiuꝫ articulū sunt tres difficultates iuxta tres ꝯclōnes. ¶ Prima est. vtrū respectu v̄bi dei remaneat in nob̄ aliqđ verbū in patria cū in via multa v̄ba sint apud nos ꝑꝑ diuinū verbū. Dicit mgr̄ Franc. de maronis huius dist. q. i. difficl'tate. vij. ꝙ credit veriꝰ ꝙ nō: q̄a totꝰ actꝰ b̄tificus cābit a dina volūtate. sed cū reuerētia sua nō videt veruꝫ: q̄a tūc in nobis de deo euacuaret v̄bū: q̄n dino v̄bo erimꝰ filiores. nec ꝙ dicit est verū: ꝙ penitꝰ actꝰ visionis causet a dina volūtate. de quo in q̄rto. vn̄ ꝯtra ip̄m sufficit vnicū doctoris subtilis v̄bū q̄ in hac dist. in solutiōe ꝑncipali in beatis ꝑfectū ponit v̄bū. vnde ⁊ si ip̄e doctoris subtil' discipulꝰ credat ꝙ dic̄ veriꝰ: ego doctori subtili assentio securiꝰ. Scđa difficultas. q̄lē cōformitatē hꝫ v̄bū nostrū mentale cū diuino. Rn̄dit doctor deuotꝰ huiꝰ di. ꝑte. ij. q. iiij. ꝙ q̄druplicē. ¶ Prio. n. v̄bū nr̄ꝫ mētale a mēo^a si parēte originat. scđo in v̄bo nr̄o qđ fiendū est disponit. ⁊ tertio in vnione cū v̄bo vocali extra manifestat. Sic ⁊ lōge ꝑfectiꝰ p° v̄bū dinuꝫ emanat a memoria paterna: q̄si lumē de lumine. scđo in v̄bo dino cūcta pater disponere dr̄. vnde ⁊ ipsi attribuit modꝰ archetippus ⁊ ars oiuꝫ reruꝫ. Tertio carni est vnitū: vt nobis apparēt visibile. vnde Joh. i. Verbū caro fcm̄ est: ⁊ hītauit in nob̄. ¶ Tertia difficultas. q̄liter pōt hoc nomē verbū sil' significare ens reale ⁊ rōnis vt dicit t̄tia conclusio: cū ista imediate diuidāt ens. dico ꝙ simile est funditꝰ in hoc noīe donuꝫ: qđ sig̃t vt est ꝓpriū spūssancti. ⁊ respectū realē ad pr̄eꝫ ⁊ filiū a quibꝰ ꝓcedit: ⁊ rōnis ad id cui est donādū. sic de hoc noīe v̄bū: nec ē mirū cū noīa sint ad plīm. vnde posset ipōi vnū nomē ad significādū q̄cq̄d est in mūdo sic̄ s̄m phm̄. vij. metha^c. hoc nomen hylias sig̃t totum bellū troyanū. Et sic pꝫ ad. q. ꝙ scꝫ v̄bali exꝑssione a pr̄nali spel°. i. memoria fecūda originat filius. Et tūc ad argumēta. ¶ Ad primuꝫ dico: ꝙ eadē est rl'o realr̄ v̄batio ⁊ natiuitas: lꝫ differāt ex nā rei: q̄ natiuitas est in plus: q̄ bruta nascunt nō tn̄ dicunt: sed illa distinctio nō īpedit. maxīe cuꝫ dictio includat q̄dditatiue natiuitateꝫ sic̄ suū supiꝰ. ¶ Ad scōm dico ad minorē q̄ v̄bū nō ꝯstituit filiū sub illo rōnis respectu ad creaturas. sed sub respectu reali quē sig̃t ad pr̄em: iō nō currit argu^m. ¶ Ad tertiū. dico ad maiorē ꝙ falsa est: cū ꝓbat q̄ nihil pōt dare qđ nō hꝫ. dico ꝙ veruꝫ est qđ nō hꝫ. aut formalr̄: aut ꝑncipatiue: aut v̄tualiter: aut alio°. sed nō oꝫ formalr̄. albedo eniꝫ nō est alba: ⁊ tn̄ dat eē albuꝫ subō. sic i ꝓposito lꝫ verba° nō ꝓducat tn̄ pōt id eē quo filiꝰ dr̄ ꝓductꝰ. ⁊ sic pꝫ ad. q. ¶ Ex ista aūt distinctiōe sic̄ ex ceteris tres īfero ꝯclōnes. ¶ Prima est. sacra pr̄nitas ⁊ filia° sunt vt ait v̄itas id qđ gn̄atio. dic̄ ꝯclusio. ꝙ pr̄nitas ⁊ filia° q̄ sūt ꝓprietates assignate ab hylario sunt ideꝫ ꝙ gignē ⁊ gigni q̄ sunt ꝓprietates assignate ab aug°. Et deducit ista ꝯ° a princi° dist. vsq̄ꝫ ad illō. c. h̄ nō est pretermittēduꝫ ꝙ sicut ⁊c̄. ¶ Scđa cōclusio. v̄buꝫ ⁊ ymago in vnigenito sunt vt ꝓposito recitat idago. dic̄ ꝯclusio. ꝙ v̄bū ⁊ ymago sunt ꝓpria filij: sicut filiatio. Et deducit ab illo. c. h̄ nō ē ꝑter. ⁊c̄. vsq̄ꝫ ad illud. c. Et ē hic aduertēda q̄dā gn̄alis regl'a. ¶ Tertia ꝯ° hec q̄ subam cūctis sig̃nt obliq̄ vsiā ⁊ recte ꝑdicāt. dicit ꝯclō: ꝙ noīa q̄ significāt subaꝫ ꝑnt de tribꝰ in recto: vt pr̄ est deꝰ filiꝰ est deꝰ. Et ēt dicunt i obliq̊ de ꝑsonis: vt deꝰ de deo. lumē de lumīe recte dicimꝰ. Non ita i alijs: q̄ nō dicimꝰ filiꝰ de filio seu v̄bū de v̄bo. Et deducit ista cōclusio ab isto. c. Et ē h̄ aduertēda q̄daꝫ ⁊c̄. vsq̄ꝫ ad finē distinctiōis

Egr i tex. Pretea ꝯsiderari oꝫ ꝙ nõ tm̃ tres pdicte ꝛc̃. Hic sigr̃. xxviij. di/stictio hui⁹ pmi. In q̃ postq̃ magr xxvi. ꝛ. xxvij. dis. egit d rl̃onib⁹ cõstitutiuis seu psonalib⁹. h agẽ icipit de nõ ꝯstitutiuis seu ñ psonalib⁹ q̃ sr̃ igenitũ: inascibilitas ꝛ spiratio. Et diuidit i tres ptes. In pª qd sit inascibili/tas clare oñdit. In sa d nascibilitate ex icidẽti smo accipit. In 3ª de spiratiõe seu pnci° sti lus ꝯcludit. pª i pnci°. sa ibi. Sciẽdũ q̃ꝫ ẽ: ꝙ sic solus fili⁹ dr̃ vbũ ꝛc̃. 3ª i pnci° dist. xxix. Est pterea aliud nom̃. Pria itez pticl'a i q̃ oñdit qd sit inascibilitas seu igenit⁹ ptit i tres ptes. In pria oñdit qd hoc nom̃ sigr̃ ingenit⁹. In sa idipm declarat p hoc nõ genit⁹. In tertia q̃dda dubiũ excutit sũdit⁹. sa icipit ibi. iõ so/let q̃ri: vtz sic solus pr̃ ꝛc̃. tertia ibi pterea q̃ri solet cũ sup̃dictũ sit ꝛc̃. Et seqr sa particula. Sciẽdũ q̃ꝫ est: ꝙ sic solus fili⁹ dr̃ vbũ in q̃ ex incidẽti de nascibilitate smo accipit. Et diui/dit in tres ptes. In prima q̃rit an nata sapia fili⁹ dr̃. In scda oñdit ex sol'one ꝙ sic eẽ vere asserit. In. 3ª oñdit ꝙ eẽnªl'r imago capit. pri ma in pnci°. scda ibi. sed an hoc dicim⁹ ꝙ i al tero ꝛc̃. tertia ibi. illud ẽt fieri oꝫ ꝙ cũ sup̃di/ctũ sit. Et hec ẽ diuisio pñtis distinctiõis.

c Irca quã mouet talis titulus q̃õis. Utz pr̃ nõ genit⁹ hac negatiõe ina scibilitas seu igenit⁹ in eẽ cõstituat. Et arguit ꝙ sic: triplici meº. Primo sic: ea pr̃ ꝓprietate in eẽ suppositi ꝯstituit: i q̃ pmo a ceteris distinguit psonis: sꝫ hmõi ẽ igenitũ. seu innascibilitas. igr̃ ꝛc̃. maior pꝫ. nã q̃dlibꝫ i diuis distinguẽs psonale ẽ cũ eẽntiª sint coia ꝛ ita ꝙ pmo distinguit prio ꝯstituit. Sꝫ mior ꝓbat: nã nẽtiões isũt añ affirmatões: sic hõ p us ẽ nõ distict⁹ q̃ distiguat: cũ igr̃ igenitũ di/cat nẽtionẽ: seqr ꝙ pcedit ceteras ꝓprietates. Scdo arguit sic. p⁹ q̃libꝫ res ẽ i se q̃ ad ali ud referat. sꝫ p igenitũ seu p inascibilitatẽ pr̃ i se absolute ꝯsiderat p pr̃nitatẽ do rl'atiẽ ad filiũ. igr̃ ꝛc̃. maiõ pꝫ: q: n. rl'is res ẽ i se ad ali ud refert. mior pꝫ. tã. n. igẽitũ q̃ꝫ inascibilitas puãt gñonẽ ꝛ natiuitatẽ q̃ sũt respect⁹: ꝛ per ꝯñs ñ dicũt rl'onẽ. 3° arguit sic. sõtale pn/cim̃ toti⁹ diuitat cuiusmõi ẽ pr̃ sm Aug. ꝛ hi tũ ẽ dist. xv. nobilissima dꝫ ꝯstitui ꝓpetate. sꝫ nobilissima dr̃ igenitũ ꝛ inascibilitas. igr̃ ꝛc̃. maior pꝫ: q: sꝫ dignitatẽ suppositoꝝ dꝫ eẽ di/gnitas ꝯstim̃. Sꝫ mior pꝫ: ꝯsidero. n. ꝙ id qd mime i creat adeo coicat ẽ dignissimũ. sic dei tas. Ingẽitũ aũt nulli coicat: q: oẽ creatũ ẽ ꝓ ductũ. pr̃nitas aũt coicat. ad eph. ij. Ex q̃ ois pr̃nitas i celo ꝛ i tra deriuat. In om̃ aucte hilarij. xij. de tri. ꝛ hita ẽ di. xxvi. nato do mꝫ ẽ ꝓpriũ eẽ ꝙ fili⁹ ẽ: ita ꝛ gignẽti cũ sit pr̃. igit pr̃nitate ꝯstituit. ꝓbat ꝯña. q: sic fili⁹ ad filia/tionẽ. ita pr̃ ad pr̃nitatẽ. ꝛ ita pr̃ pr̃nitate cõ stituet ꝛ nõ igenito. In ista. q. ad alias cõ/formiter sũt tres articuli declarãdi. pm⁹ triuꝫ terminoꝝ expositiu⁹. scds triũ ꝯcl'onũ positi/uus. terti⁹ triũ difficultatũ iux̃ tres cõcl'ones motiu⁹. Quãtũ ad primũ articulũ tres ter mini sũt: ingenitus innascibilitas ꝛ neº. vnde hos tres terminos sil'r capiẽdo. noto ꝙ q̃tiẽs aliq̃ dictio ẽ cõposita ex aliq̃ multiplici ꝛ ali qua nẽtiõe tũc ẽ distinguẽda ꝛ rõne ml'tipli/citat ꝛ rõne nẽtiõis: sic facit phs. v. meth. ubi ipõꝫ distinguit: ꝛ rõe potẽtie ꝛ rõne hui⁹ nẽ/tiõis in. Sic in ꝓposito tã igẽitũ q̃ꝫ inascibi/bilitas sũt ꝯstituti ex genito: qd dr̃ ml'tipl'r ꝛ puatiõe. Et iõ ex pte ãboꝝ pñt distingui. vñ q̃ ad pñs. ingenitũ dr̃ tripl'r. ꝛ sil'r itelligẽdũ ẽ de inascibilitate. vnoº vt ꝓpe negat eẽ gẽitũ. seu ꝓductũ p gñatiõꝫ. ꝛ istoº tã pr̃ q̃ spũssan ct⁹ sũt igeniti q: nõ sr̃ ꝓducti gñatiõe. Scdoº dr̃ ingenitũ qd nõ est coicatũ gñatiõe. sic eꝯ. posset dici genitũ: qd ẽ gñatiõe coicatũ. sicut eẽnª ꝛ sapia ꝛ coia cetã q̃ coicant filio p gña/tiõeꝫ: ꝛ isto mõ ẽt tã pr̃ q̃ꝫ spũsscũs dicunt in geniti: q: nõ sic coicant. Tertio mõ dicit ige/nitũ qd penit⁹ negat oẽm passiuã ꝓductiõeꝫ seu vt quo: seu vt qd. sicut eꝯ genituꝫ dicebat idẽ qd ꝓductũ seu vt q̃ seu vt q̃d: ꝛ istoº solus pr̃ in diuis dicit igenit⁹: nec. n. vt q̃ seu tminª fotalis: nec vt qd: seu termin⁹ totalis ꝓducit. vñ Aug. xv. de tri. c. xvi. pr̃ solus nõ ẽ ab alio ꝛ iõ appellat igenit⁹. Et ad orosiuꝫ. nõ duos igẽitos eẽ certa fides dclarat. q̃uis. n. scũs sps nõ gignat tñ ꝓducit. iõ sic nõ dr̃ igenit⁹. mgr Frã. de ma. hui⁹ dist. q. i. arti. i. addit q̃rtũ mo dũ ꝛ dixit ꝙ q̃rto mõ dr̃ ingenitũ qd nihil hꝫ in se: nec ẽt ẽ qd gigni possit. nec vt q̃: nec vt qd. Et sic solũ nihil sic capiẽdo est igenitũ: q: a cetera adminus hñt ens cui nõ repugnat coi cari. Dat exẽplũ sicut dicim⁹. isto mõ ꝙ tene bra est ingenita. sed ꝯ istũ modũ loquẽdi ar/guo sm logycos: nulla ꝓpõ affirmatiua ẽ va: nisi p̃tũ ꝛ subiectũ supponãt ꝓ eodẽ. qñ autẽ qd subijcit nihil sigr̃: sicut tenebra: p̃tũ ꝛ subie ctũ supponũt pro eodẽ: q: subiectũ pro nullo supponit: vñ oẽs tales sunt false apud sophi/stas. logycos. chimera ẽ ens. hyrcoceruus di sputat: tenebra est ingenita. Et si dicat: tene/bra nõ est genita. igit est ingenita. Qui sic de fendit Fran. vadat ad vicũ straminis. ꝛ in se/cũdo piarmeñ. audi ꝛ istã cõcl'onẽ nõ valere hõ nõ est iust⁹: igit homo est iniustus seu non

iuſtus:immo eſt fallacia cõſequẽtis. Unde ꝛ ipſe nõ cõcederet iſtã ꝯñtiam: paternitas in-quãtum paternitas nõ dicit ꝑfectionem. igiť dicit impfectionẽ: qꝛ ĩ deo nihil eſt impfectũ. vñ dico ꝙ debebat ſibi ſufficẽ vnus bonꝰ ternarius: ꝛ nõ addere iſtũ quartũ modũ q ſimplr eſt falſus vt malũ haberet quaternarium. ¶ Noto ſecũdo ꝙ negatio capiť triplr ſƺ docto. ſubti. huius primi. diſt. xxiij. in ſolone ſecũdi dubij ſcƺ neᵒ extra genus. neᵒ in genere. ꝛ neᵒ priuãs. Neᵒ extra genꝰ eſt illa que oẽm negat entitatẽ: ꝛ nihil funditꝰ ponit: de q̃ diciť in pmo prinᵒ. de q̃libet affirmaᵒ vel nẽtio ꝛ de nullo ambo ſimul. Scõo dꝛ negatio priuãs: ꝛ ẽ illa que aliqd negt ab aliq̃: ponit tñ aptitudinẽ ad eẽndũ. ſic nõ diciť pr̃ ingenitꝰ. qꝛ negt gigni. Tertio dicitur negatio in genere: ꝛ eſt illa que aliqd ponit in quo fundať differũt tñ a negatiõe puãte: qꝛ nõ ponit aptitudinẽ. ſic diciť pater ingenitꝰ. ¶ Noto tertio ꝙ differũt ingenitũ ꝛ innaſcibile. vñ noto ꝙ iſta tria ſe hñt ꝑ ordinez: natiuitas. gñatio ꝛ ꝓductio. Natiuitas. n. ſolũ eſt viuẽtiũ: gñatio aũt etiã nõ viuẽtiũ ſubãꝝ. vñ dicimꝰ ignez ignem gñare: ꝓductio aũt non ſolũ eſt ſubarũ ſed qualitatũ: ſicut dicimus caliditatẽ calorẽ ꝓducere. nec loquor hic de inueᵉ intẽtionali: qꝛ iſto mõ qualitates generãt vt obaꝛ: ita ꝙ oẽ qȯ naſciť gigniť: nõ ecõtra. oẽ qȯ gignitur ꝓduciť nõ ecõtra: ita ordine eeõuerſo appoſitis negtionibꝰ vt diciť innaſcibile ingenitũ ꝛ improductũ. oẽ. n. iproductũ eſt ingenitũ nõ ecõtra. qꝛ angelus eſt ingenitꝰ nõ tñ eſt iproductꝰ. Oẽ iterũ ingenitũ eſt innaſcibile nõ ecõtra: ſicut ignis nõ naſciť nõ tñ ẽ igẽitꝰ: ita ꝙ inaſcibile eſt ſupiꝰ ad igẽitũ. Et hoc de primo articulo. ¶ Quãtũ ad ſm artᵐ ſt tres ꝯclões. Prima ẽ de ꝯſtitutiuo prime pſone ſcõa q̃liter ſe hñt innaſcibile ꝛ ingenitũ ad illud ꝯſtitutiuũ. tertia de q̃ſito. prima ẽ hec: pr̃nitate formalr pᵃ pſona diuina cẽſeť ꝯſtitui. ꝓbať ꝯclõ. Qñcũqꝫ eſt aliqȯ cõe multis: ꝛ ex ſe indeterminatũ ad multa. primo aduenien te detmiatiõe ypoſtaſis ſeipſam detmiat ſi ſit pfectũ ad ypoſtaſiƺ: aut ſi ẽ impfectũ detmiať illo detminãte ſicut videmꝰ ĩ creaturis ꝙ dr̃e determinãt gñа ꝛ ſpẽſ q̃s ꝯhũt. ſed diná eẽnᵃ ex ſe ẽ cõis tribꝰ pſonis: ꝛ q̃dãmõ idetminata pr̃nitas vo ẽ pᵐ determinãs nõ ſui ſƺ ypoſtaſis. igr̃ ꝛ cõſtituet primã pſonã. maior eſt manifeſta. ſed minor declarať ex. xxvi. diſt. ĩ qua patet ꝙ abſoluta noia in diuinis nõ ſt ꝓpria: ideo in patre nõ ſunt ꝓpria niſi pr̃nitas: ſpiratio actiua ꝛ ingenitũ ꝛ innaſcibile. certũ ẽ ãt ꝙ ſpiratio actiа nõ pcedit pr̃nitatẽ: ſicut nec fecũditas volitiua itellectiuã. ſed ꝓbo ꝙ nec etiã ingenitũ nec innaſcibile nulla negᵒ cõuenit alicui enti niſi rõne alicuiꝰ poſitiõis. ex primo poſterioꝝ. Iſta. n. nõ ẽ va hõ nõ ẽ aſinꝰ: niſi qꝛ hõ eſt hõ. ꝛ aſinus eſt aſinꝰ. Si igiť prima pſona dicať ingenita: oƺ ꝙ ſit aliqȯ poſitiuũ pcedẽs rõne cuiꝰ inſit. hec nõ ſũt eẽnᵃ ꝛ nõ reſtat niſi pr̃nitas: igiť pr̃nitas prio diſtinguit: ꝛ prio cõſtituit pmã pſonã diuinã. ꝛ ita q̃dã rlõ ꝛ nõ priuatio cõſtituit primã pſonaƺ. ¶ Ex quo infero ꝙ nõ eſt dicẽdũ ꝙ prima pſona ꝯſtituať in eſſe pſonali ꝑ relationẽ inq̃tũ ꝓprietas vel inq̃ƺtũ relatio. ſicut inuit ſcũs Tho. ſcripti ſui in plibꝰ locis. ſ. in. xiij. diſti. q. i. xvij. diſt. q. ij. Et. xviij. q. iij. de dono ꝛ alijs locis. Dicit. n. ꝙ cõſtitutiuũ pſone põt capi triplr. vnoᵒ inq̃tũ ꝓprietas: ꝛ ſic pcedit emanationẽ diuinã. aut inq̃tũ rlõ. ꝛ ſic ſeqť nec cõſtituit. priꝰ. n. ſm rõnẽ pr̃ generat q̃ƺ referať: ita ꝙ ſm eũ pmo ꝓprietas. ſcõo emanaᵒ. tertio rlõ. Sed ꝯ iſtũ modũ ſalua ſꝑ ſcitate. q̃ro ab eo ſm mẽtẽ doc. ſubti. ſi pr̃nitas inquãtuƺ ꝓprietas ſit qd abſolutuƺ vel reſpetiᵐ. ſi dicatur ꝙ ſit abſolutũ. ergo diuine pſone cõſtituũtur ꝑ abſoluta ꝙ ipſe negat. diſt. xxvi. Si autẽ ſit rlm. igiť pr̃nitas inq̃ƺtũ rlõ cõſtituit: qa inq̃ƺtũ ꝓprietas: ꝛ ꝓprietas eſt relatio: ſi vo dicať ꝙ pr̃nitas inquãtũ ꝓprietas nõ eſt abſolutũ nec reſpectiᵐ dittet philoſophus cuiꝰ ſui ſequaceſ ipm aſſerũt pcipue fuiſſe imitatorẽ. Oẽ. n. ens apud phm aut ẽ abſolutũ: aut reſpectiuũ. ¶ Scõa ꝯclõ. Innaſcibile atqꝫ ingenitũ in pmitate ſunt fundamẽta origis. ꝓbať ꝯclõ. Illud ẽ alicuiꝰ fundamẽtũ vltimuƺ ſeu primũ a q̊ ſuũ eẽ qȯ eſt accipit: fũdata. n. a fundamẽtis capiunt qȯ hñt: ſic ſilr̃itudo ab albedine. ſed ingenitũ ꝛ innaſcibile ſic ſe hñt ad primitatẽ origis ſeu veriꝰ primitas ad ipa igiť ꝛc̃. ꝓbať minor. primitas. n. origis eſt eẽ a ſe: ꝛ a quo aliꝰ: qd aũt dicit igenitũ niſi nõ eẽ ab alio: ꝛ etiã innaſcibile. vñ loquẽdo ꝓpe tã ingenitũ q̃ƺ inaſcibile nõ dicũt niſi q̃ſi ꝑtez ſigti huiꝰ qȯ dico primũ ſignũ origis. pmum n. ſignũ origis dicit ꝛ nõ eẽ ab alio ꝛ a q̊ aliꝰ. Ingenitũ vo ꝛ innaſcibile ſolũ nõ eẽ ab alio. Et vltra qñ vnũ habet reſpectum ad duo: ꝛ ꝑ reſpectũ ad vnũ cõſtituiť ꝛ nõ per reſpectum ad aliud prior eſt reſpectus ꝑ quẽ cõſtituitur q̃ƺ alius. Sic in ꝓpoſito pma pſona cõſtituiť per reſpectũ ad filiũ qui reſpectꝰ ſigtur ꝑ hoc qȯ dico a quo alius. alius ſigtur ꝑ hoc qȯ dico nõ eſſe ab alio: ꝛ illa priꝰ ordine nature ẽ in pr̃e a quo alius q̃ƺ nõ eſſe ab alio: ꝛ ita pꝰ

pᷓ intelligitᷓ ⁊ pater ⁊ esse in primo signo ori
ginis q̄ȝ ingenitus ⁊ innascibilis.ita ꝙ est or
do iste.primo paternitas. secundo primitas
originis:tertio ingenitū ⁊ innascibile. ¶Ex
quo infero ꝙ doctor deuotꝰ disti.ij.q.ij.Et ꝑ
amplius dist.xxvij.q.ij.nō satisfecit v̾itati po
nēdo innascibilitatē ꝓintelligi pr̄nitati.inqt
enim qᷓ primo intelligitᷓ prima ꝑsona inasci
bilis.scḋo pr̄:ita ꝙ innascibilitas nō dicit pu
rā negationē sed quādā fontalē plenitudīeȝ
que est i patre:⁊ ꝓbat hoc,octo medijs. Pri
mo auc̄te magr̄oꝝ antiq̊rū ponētiū hāc fon
talē plenitudinē.Scḋo ex cōi opinione q̄ di
cit innascibilitatē eē ꝓpriū pr̄is ⁊ nō eēt ꝓpṗū
pr̄is si purā diceret nētionē:qꝛ ꝯueniret eēnᵉ
diuine q̄ nō est gēita:⁊ spūiscō q nō ē genitꝰ.
Tertio ex auc̄te hylarij q dicit patrē auctorē
diuinitatis.in.xij.de trinitate. Ista auctoritas
videtur ei inesse inquantuȝ innascibilis:⁊ ita
generat inquantū inascibilis:⁊ nō inq̄ȝtū pr̄.
Quarto ex auc̄te philosophi dicētis ꝙ prin
cipia q̄ȝto sūt priora tāto potētiora nō ē aūt
pō sola negatiōe:⁊ ita oȝ ꝙ ista fontalis ple
nitudo quā noīat inascibilitas dicat aliq̄ꝑ pō
nē. Quīto qꝛ pōt intelligi vna yppostasis sola
qᷓ nō posset si pr̄nitas eēt pᷓᵃ cū dicatᷓ relati
ue ad filiū.relatiua aūt sūt sil̄'nā.i.nāli intelli
gētia ꝓbat assūpᵐ.qꝛ sic intellexerūt gētiles
⁊ ita illa erit inascibilitas. Sexto qꝛ videtᷓ ꝙ
oēs ꝓprietates diue ad vnā dinā reducantᷓ ꝑ
mā:alia nō videtᷓ nisi inascibilitas. Septimo
qꝛ pr̄nitas est cōicabilis creaturis:dina autē
inascibilitas nō:gᵒ ē ꝑ aliqd coicabilis:aliud
nō videtᷓ nisi inascibilitas.⁊ ita ꝑcedit.Octa
uo.qꝛ idē est ſm ph̄m ꝓmū ⁊ pricipiū:tn̄ dif
ferūt rōne:nec inest patri primū:qꝛ pricipiū:
qꝛ filiꝰ ē pricipiū.igᷓ inest pr̄i pricipiū:qꝛ pri
mū cū igᷓ rōne pr̄nitatis dicatᷓ pricipiū:rōne
v̾o inascibilitatis dicatᷓ primū:videtᷓ ꝙ inasci
bilitas ꝑcedat.Sed cuȝ doctoris deuoti tota
li reuerētia hoc doctori subtili nō videtᷓ: nec
etiā vt credo videtᷓ verū.vt patet ex cōcl'one:
inascibilitas.n.solū dicit negationē in gn̄e.⁊
qᷓ ꝓmo dicit ꝙ antiq doctores dicūt i pr̄e fō
talē plenitudinē.dico ꝙ ista fontalis plenitu
do pōt dr̄e dinā eēntiā q̄ ē radix fructicū dia
rū ſm Dyonisiū.scḋo dinoꝝ noiuȝ:⁊ qꝛ i pr̄e
primo pululāt:iō appropriatᷓ pr̄i ista fontalis
plenitudo.nec oȝ ꝙ inascibilitas illā formal̄r
dicat:sed bn̄ cōnotat.Et qᷓ dicit scḋo ꝙ non
eēt ꝓprietas pr̄is si solū diceret negationem:
qꝛ eēntia dina nō est genita iā patuit ꝙ non
dicit negationē ex̄ genꝰ.sicut obijcit:sed bn̄ i
gn̄e que non ꝯuenit eēnᵉ diue.Et ꝙ tertio po
nit hylariꝰ auc̄tē in pr̄e nō est rōne inascibili
tatᷓ.vt pȝ manifeste ex.xvi.dist.caᵒ.hylariꝰ.sȝ
ꝓpter fecūditatē vtrāq̄ȝ intellectiuā ⁊ voliti
uā.Et adhuc hylariꝰ nō videtᷓ loq nisi de ꝓdu
ctiōe filij pȝ ex ꝓnciᵒ pn̄tis distictiōis. Nec ꝙ
q̄rto:qꝛ pr̄ principiū est ꝑ pr̄nitatē:⁊ ita non
sola negatiōe sicut obijcit.Et ꝙ hoc obijcit ꝙ
gētiles itellexerūt vnū suppositū:nec tn̄ pr̄ni
tatē:dico si gētiles hoc intellexerūt cōstitui.
nō intellexerūt ꝑ inascibilitatē sed ꝑ aliqᷓ ab
solutū.Ceterū intelligebāt mō opposito v̾i
tati:iō nō est mirū si incōueniēs sequitᷓ:quod
sexto dicit ꝙ oȝ omēs ꝓprietates reduci ad
vnā:q̄ videtᷓ inascibilitas.dico ꝙ nō est inasci
bilitas sed pr̄nitas vt patuit. Dico ad septi
mū ſm doc.subti.di.xxvi.ꝙ pr̄nitas diuina ꝺ
se est incoicabilis:lȝ hēat cōceptū vniuocum
deo ⁊ creaturis.Ad octauū dico ꝙ tā ꝓmum
q̄ꝑ princiᵐ ex quo sunt respectꝰ hn̄t aliqᷓ fun
damētū illud est pr̄nitas que,dicitᷓ princiᵐ,re
spectu filij:⁊ primū respectu ad priꝰ quo ca
ret:nec ꝓprie rōne primi inest sibi principiū
nec ecōtra:sed ambo rōne pr̄nitatᷓ. Et lȝ pri
cipiū sit in filio nō tn̄ ꝙ secū hēat primitateȝ
sicut in pr̄e:ideo nō est ꝯsil'e.⁊ sic pȝ ꝙ fūda
mētū ingeniti ⁊ inascibilitatis est ꝓmitas ori
ginis.¶Tertia ꝯᵒ. Innascibilitas seu igeni
tū prime ꝑsone diue neqt esse cōstitutiuū.ꝓ
batᷓ ꝯcl'o.qꝛ iā intelligitᷓ cōstituta ꝑ pr̄nitateȝ
ex ꝯcl'one prima.Cōfirmatᷓ qꝛ nullū positiuū
cuiusmōi est prima ꝑsona dina ꝯstituitᷓ ꝑ pri
uatiuū:sȝ tā igenitū q̄ȝ inascibilitas dicūt ne
gationē ex gn̄e:ex scḋa ꝯcl'one igᷓ ⁊c̄.Et hoc
de scḋo artᵒ.¶Quātū ad 3ᵐ artᵐ iuxta tres
ꝯcl'ones sūt tres difficultates. Pria si pr̄nita
te prima ꝑsona ꝯstituitᷓ ⁊ relatiua sunt simul
nā quō pōt pria ꝑsona ſam ꝑcedē.rn̄det do
ctor subti.hac distinctiōe.q.iij.ꝙ sic̄ cū simul
tate nature stat prioritas ꝑfectiōis:sic̄ hō ⁊ ri
sibilitas:qꝛ hō ꝑfectior ē risibilitate:sic cū si
multate nāe stat prioritas origīs.⁊ de ista di
cit Aug.in li.de triplici hītaculo.cū erimꝰ in
pr̄ia videbimꝰ q̄lit pr̄ filium ꝑcedit origine.
Tex.aug.in illo libello potius q̄ȝ libᵒ.qꝛ par
uus ē qui intitulatᷓ de triplici hītaculo dei est
iste parū ante finē libelli.tunc.i.in pria abdi
ta creaturarū ⁊ ipsius inferni vidēdo deū vi
debimꝰ:tūc iustis manifestū erit quō deꝰ ē in
uisibilis ⁊ incorꝑalis:sine initio sine fine. Et
aū oia qcqd interest inter nasci qᷓ ad filiū ꝑ
tinet:⁊ ꝓcedē qᷓ ad spm̄scm̄.Excepto ꝙ vnꝰ
ex vno natus sit:alter ex duobꝰ processit. Et
quomodo pater non precessit filium tēpore
sed origine,nec spm̄sanctum. Et quō oia dei

vnū ſunt in deo:excepto ꝙ ad relationē per/
tinet. Vñ ſapia dei trinitas ⁊ eternitas nō ſo
lū ſunt vnū inter ſe:verū ēt nō ſūt aliud ꝗ̃ ſit
ipe deꝰ ⁊c̄. ¶ Scōa difficultas cū innaſcibile
⁊ ingenitū ſint nētiōes quō pñt poni eſſe no/
tiōes. Rñdit frater Frā. ꝙ ad notionē q̄tuoꝛ
reqrunt̄ cōditiones. prima ꝙ iportet dignita
tē. vñ qꝛ iproductibilitas ad intra nō iportat
dignitatē nō dr̄ nocio. Scōa ꝙ ſit cōe ad po
ſitiuū ⁊ nētiuū:qꝛ aliq̄ neᵒ eſt nocio:ſicut inqt
ingenitū. alia paſſiua ſicut cetere gñatio ⁊ ꝓ/
ceſſio. Tertio reqrit̄ ꝙ nō ſit cōe tribꝰ. ideo in
finitas nō eſt nocio. ⁊ hucuſqꝫ bñ dixerat. ſed
vt ſuū malū hēat q̄ternariū ⁊ dimitat bonuꝫ
ternariū:dicit ꝙ q̄rto reqrit̄ ꝙ nō ſit cōis dua
bus ꝑſonis. ⁊ ideo inqt:ſpiratio actiua nō eſt
nocio eſſe dictū ꝯ vniuerſitatē magr̄oꝝ ⁊ ma
xime ꝯtra ſuū mgr̄ꝫ huiꝰ diſt. q. i. in ſcl̄. vltimi
argumēti:vbi expreſſe ponit ſpirationē acti/
uā nocionē. Tertia difficultas. Si iſpiralitas
ſit nocio ſicut ingenitū. Rñdit doc. deuotus
q. vlti. huiꝰ diſt. ꝙ nō. qꝛ includit̄ in innaſcibi/
litate:qꝛ vt dictū eſt in primo arti. inaſcibile
dicit̄ ꝙ oēm negat ꝓductionē:⁊ ita ſpiratio/
nē paſſiuā. Doctoꝛ tñ ſubtil' ſub dubio relinq̄
re videt̄:aut q̊dāmō innuere ꝙ ſit nocio:⁊ ſic
eēnt ſex notiōes. ſcꝫ q̄tuoꝛ in pr̄e:due affirma
tiue. ſ. gñatio actiua ⁊ ſpiratio actia:⁊ due ne/
gatiue ingenitū ⁊ inſpirabile. ⁊ tres in filio. ſ.
vna negatiua. ſ. inſpirabile. ⁊ due poſitiue. ſ.
gñatio paſſiua ⁊ ſpiratio actiua. vnica v̊o in
ſcō ſpū. ſ. ſpiratio paſſiua. Teneat̄ iſta via vel
illa teneat̄ que tacta eſt diſt. xxvi. ꝙ ſūt tm̄. v.
⁊ ſic patet ad. q. ꝙ. ſ. pr̄ nō genitꝰ nec ingeni/
to nec innaſcibili in eē ꝯſtituit̄. Et tūc ad arᵃ.
¶ Ad primᵐ nego minoꝛē. ⁊ qñ ꝓbat̄ qa p̊ꝰ
eſt negatio ꝗ̃ affirmatio. ſic̄ priꝰ hō intelligit̄
nō diſtinctꝰ ꝗ̃ diſtinctꝰ. dico ꝙ ſi hēt v̊itateꝫ
ſolū hꝫ in his que ſunt eiuſdē nois:ſicut diſti
ctꝰ nō diſtinctꝰ. ſicut eſſentia diuina priꝰ itel/
ligit̄:nō pater ꝗ̃ pater. Sic aūt de innaſcibili
⁊ pr̄nitate:vt pꝫ. ideo nō currit argᵐ. ¶ Ad
ſcōm dico ꝙ maioꝛ eſt v̊a qñ res ꝑ reſpectuꝫ
ad aliud nō ꝯſtituit̄. ſic nō eſt in ꝓpoſito:qa
ꝑ pr̄nitatē in eē cōſtituit̄ qd̊ etiā dr̄ in minoꝛi
ꝙ igenitū nō dicit rl̄onē. dico ꝙ imo lꝫ nega/
tiue. vnde Aug. x. de tri. ⁊ eſt i lr̄a:nō recedit̄
a relatiuo p̄to cū ingenitꝰ dr̄. ¶ Ad ₃ᵐ dico
ꝙ eēntia diuina eſt nobiliſſimū cōſtitutiuū:nō
ſolū ꝑſone ſed triū. Et hoc ſufficit. Et qd̊ dicit
pr̄nitas coicat̄ nō ingenitū:dico ꝙ nō eſt ꝑꝑ
maioꝛē ꝑfectionē:ſed ꝑꝑ repugnātiā ad crea
turā cui repugnat ꝙ ſit:⁊ non ꝓducat̄. Et ſic
patet ad. q. ¶ Ex iſta v̊o diſtinctione ſicut ex
p̄cedētibꝰ de mēte magr̄i tres capiunt̄ ꝯcōclu
ſiones. ¶ Pria ꝯcl̄o. Altera nocio ingenitū
fert̄ ꝗ̃ ſit gignitio:nec flamē dr̄. dicit ꝯcl̄o:ꝙ
alia eſt in pr̄e ingenitū nocio alia gñatio acti
ua. ⁊ ꝙ ſpūſſcūs nō dr̄ ingenitꝰ. Et ponit̄ hec
cōcl̄o a principio diſtinctiōis vſqꝫ ad illud. c.
Preterea q̄ri ſolet cū ſup̄dictū ſit ⁊c̄. ¶ Se/
cūda ꝯcl̄o. Eſſe ſimpl̄r donat eēntia. dicit v̊a/
citer ſacra theoᵃ. dicit ꝯcl̄o ꝙ lꝫ pater pr̄nita
te ſit pater. ⁊ filiꝰ filiatione filiꝰ. tñ tres ꝑſone
ſunt ſimpl̄r diūa eēntia. Et deducit̄ ab illo lo
co. p̄terea q̄ri ſolꝫ ⁊c̄. vſqꝫ ad illud. c. Sciēdū
quoqꝫ ē:ꝙ ſicut ſolus. ¶ Tertia cōcl̄o. Nata
ſapia dr̄ filius. ⁊ imago ſepiꝰ ponit̄ vſia. dicit
cōcl̄o ꝙ qñ dr̄ nata ſapia intelligit̄ filius. ⁊ ꝙ
aliqñ imago ſig̃t eēntiā. Et deducit̄ ab illo lo
co. Sciēdū quoqꝫ ē. vſqꝫ ad finē diſtinctiōis.
Equit̄ in tex. Eſt p̄terea aliud nomen
f multiplicē notās rl̄onē ⁊c̄. Hic ſig̃t
diſt. xxix. huius primi. in qua poſtꝗ̃
magiſter in p̄cedēti diſtinctiōe egit de ingeni
ti nocione. Nunc in iſta agit de principio ſeu
ſpiratione. Et diuidit̄ in tres partes principa
les. In prima dat̄ principij multiplicitas. In
ſcōa modo auxilij claret auc̄tas. In tertia ſa/
cri cōſortij tāgit̄ vnitas. In prima enim par/
te oſtēdit quomodo hoc nomē pricipiū mul
tipliciter accipitur. In ſecūda illā multiplici
tatē coꝛroboꝛat auc̄te. In tertia oſtēdit quō
pater ⁊ filius vnicū princiᵐ ſunt ſciſpūs. pria
in priciᵒ. ſcōa ibi. Et pater ab eterno princiᵐ
eſt filij. tertia ibi. deinde in eodē libro ꝯtiᵉ oñ
dit ⁊c̄. Et hec eſt diuiſio p̄ntis ⁊c̄.
Irca quaꝫ talis mouet̄ titulꝰ qōis.
c Utrū nomē principij cauſe ſeu ele
menti ad diuina trāſferat̄. Et argui
tur pro vna parte triplici medio.
Primo ꝙ in deo ſit elemētū:⁊ ꝙ ſit alioꝛum
elemētū. In eo eſt elemētū in quo eſt mate/
ria:⁊ id alioꝝ extat elemētū i q̊ vltia ſtat reſo
lubiliū reſoᵒ. ſꝫ deꝰ eſt hmōi. igr̄ ⁊c̄. maioꝛ pꝫ
ex qd nois elementi. elemētū. n. eſt id qd̊ pri/
mo ſtat in cōpoſitione:⁊ ita eſt materia q̄ dr̄
fundamētū nature apd̊ Auerroym ⁊ vltimū
in reſolutiōe. Sꝫ minoꝛ ꝓbat̄. Primo ꝙ ſit
in deo materia. materia. n. de ſe dicit q̊dam
pōle cuilibet enti: hmōi eſt ens qd̊ in deo in
cludit̄ quidditatiue. eſt. n. in pō ad quālibet
formā. Sed ſecūda pars ꝙ oia reſoluātur in
deū. ꝓbat̄ auc̄te ꝓcli. xxxv. ꝓpōne vnūqd̊qꝫ
perfectū eſt cū redit ad illud vnde exiuit. oia
aūt exiuerūt a deo. Apoc. i. Ego ſum alpha ⁊
o principiū ⁊ finis. Secūdo ꝓbat̄ ꝙ in eo ſit
cā ad intra ⁊ nō ad extra diuerſoꝝ ꝓductoꝝ

diuersi sunt modi ꝓducendi:sed modus pro
ducẽdi ad intra est per modũ eẽ.igitur nihil
ꝓducit deus ad ex̃ cãliter.maioꝛ pꝫ.ex eo.n.
ꝙ spũssctũs a fiº distinguitur diuersos argui
mus modos producendi. sed pꝫ mioꝛ auctꝫ
Chrĩſ.dicentis:ꝙ in diuinis pr̃ est cã filij. Et
phus dicit i.v.methaphi.ꝙ cã dꝛ sicut ꝓnci^m
ca.de prinº.ſꝫ pr̃ est princi^m filij ſm mgr̃m in
lr̃a.igitur est cã.¶Tertio ar̃. ꝙ nec ad intra
nec ad ex̃ sit principiũ in diuinis.Ois respe
ctus principij arguit ⁊ dependẽtiã ad id ad
qđ refertur ⁊ prioritatẽ:ſꝫ quo ad creaturam
in deo nulla est depẽdẽtia ad intra nulla pri
oritas.igitur nõ dr̃ in diuinis nomẽ ꝓncipij.
maioꝛ pꝫ: qꝛ princi^m est relatio ⁊ ita relatiue
dr̃ ad terminũ. ⁊ per ꝯñs sine termino qui ẽ
creatura neqt esse:sicut nec rl̃o sine extremis
ita ẽt princi^m prius est principiato.minoꝛ v̉o
pꝫ primo ꝙ nõ sit dependẽtia in deo ad crea
turã:qꝛ summe necessariũ a ꝯtingẽti nõ depẽ
det.sed scđo ꝙ nõ sit ad intra prioritas:pꝫ.qꝛ
vnicũ est ens eternitatis qui est mẽsura indi
uisibilis.¶In oᵐ ar̃.⁊ primo ꝙ sit ibi prici^m
⁊ ad intra ⁊ ad ex̃.vnde mgr̃ in lr̃a: filius ad
spũmscũ.spũs vero sctũs nõ dr̃ principiuꝫ nisi
ad creaturas. ꝙ aũt ad intra nõ sit cã ꝓbar̃:
qꝛ scđm Boeti^m in thopicis cã est ad cuius
esse seqtur aliud.In deo aũt nõ est aliud: sed
ꝙ sit ad ex̃.ꝓbatur p phm in. xij.methaphi.
Entia nolũt male regi.vnus ergo princeps.
Sed tertio ꝙ nec ad itra nec ad ex̃ sit elemẽ
tũ in diuinis.ꝓbatur:qꝛ scđꝫ phm.v. metha.
elemẽtum est ex quo aliqd cõponitur primo
deus aũt nec est in se cõpositus:nec alteri cõ
ponibilis. ¶In ista qõne sunt tres articuli.
primus triũ terminoꝝ expositiuus.scđus triũ
ꝯclusionum positiuus.Terti⁹ triũ difficulta
tum iuxta tres ꝯcl'ones motiuus. ¶Quãtũ
ad primũ articulum termini sunt princi^m.cã.
⁊ elemẽtũ. Unde istos tres terminos simul
exponẽdo.Noto ſm Auerroym.v.metha.ꝙ
se hñt ſm sub ⁊ supra. Omne.n.elemẽtum ẽ
cã sed nõ ecõtra.finis.n.est cã: sed nõ est ele
mẽtum:qꝛ elemẽtum solum est in cã intrinse
ca.oĩs iteꝝ cã est princi^m sed nõ eꝯ: qꝛ locus
vñ exit motus est ipius principium nõ tñ cã.
vñ noto prio ꝙ princi^m solet capi tripl'r.vno
mõ rethorice. scđoº phisice.⁊ tertio mõ me
thaphisice.Principiũ captum rethorice est
prima pars exordij que scđm marcũtullium
in antiqua rethorica est oº breuis perspicue ⁊
lucide ꝑficiens aĩum auditoris aut attentum
aut docilem:aut beniuolũ.Et in noua retho
rica dꝛ ꝓhe^m:licet in scđo rethorice aristo.ꝓ
hemiũ sit cõe tam principio ꝙꝫ insinuationi.
Scđo dicitur principium phisice.⁊ istud di
citur tripliciter.ſm.n.phm.v.metha.c.de pri
cipio.principiuꝫ dꝛ aut vñ res est:aut fit:aut
cognoscit̃.principiũ igitur dr̃ respectiue: aut
ad cãm agẽteꝫ:aut scđo respectiue ad cogno
scentem:aut tertio respectiue ad cãm mãlem
seu intrinsecã.si respectiue ad cãm efficientẽ:
vel per modũ nature:sicut pr̃ est principium
filij:vel per modũ voluntatis:sicut princeps
in poliᵃ.Si v̉o scđo dicatur principiũ per re
spectum ad cognoscentẽ:aut sicut res est co
gnoscibilis:sic est principiuꝫ simpl'r:aut sicut
põt a nobis cognosci sic est principiũ quo ad
nos. Si v̉o tertio dicatur respectiue ad cãm
mãleꝫ seu intrinsecam:aut illa mã nõ manet
in facto:⁊ sic est sicut in magnitudine vñ inci
pit motus:aut manet:⁊ sic est sicut fundamẽ
tum in domo:ita ꝙ apud phm sunt tres bina
rij acceptionis pricipij.Sed tertio dꝛ princi
pium theologice:⁊ hoc tripl'r.vno mõ essen
tialiter:⁊ sic dicimus ꝙ tres ꝑsone sunt prin
cipiũ creaturarũ.scđo personaliter.⁊ sic dicit
aug⁹.ꝙ pr̃ est principium totius deitatis.ter
tio dr̃ nocional'r:⁊ sic dicim⁹ spirationẽ acti
uam principiũ spũsscti.¶Noto scđo de cã ꝙ
est:ad cui⁹ eẽ seqtur aliud.vñ Auerroys pri
mo phicoꝝ.comẽto pº.dicit:ꝙ ſm cõsidera
tionem causaꝝ tres cõsiderãtur scie. Aliqua
n.scia quadruplex genus cãrum cõsiderat.s.
mãlem.formalem.efficiẽtem.⁊ finalem sicut
phisica.Alia solum vnuꝫ genus:sicut mathe
mathica que solum cõsiderat cãm formalem
tertia.s.theologia seu diuina triplex gen⁹ cãe
cõsiderat.s.cãm efficiẽtem.cãm formalem et
finalem:nisi cõsideretur mã inqʒ̃tuꝫ refertur
in primũ opificeꝫ. ¶Noto tertio quo ad ele
mẽtum vñ elementum ſm phm.v. metha.c.
de elemẽto.elemẽtum diffiniẽdo. Elemẽtuꝫ
est ex quo primo cõponitur in exñte indiuisi
bili spẽ in aliam spẽm.eaꝓpter Alexãder py
pateticus in primo phicoꝝ. Tũc vnũquodqꝫ
arbitramur cognoscere cuꝫ cãs illius cogno
scim⁹ ⁊ principalia vsqꝫ ad elemẽta exponẽs
dicit:priciᵃ causas efficiẽtes: cãs finales: sed
elemẽta materiam ⁊ formã.vnde elicio ex.v.
methaphisice.ꝙ elemẽtuꝫ dr̃ tripliciter. vno
modo logyce:⁊ isto mõ termini sunt elemen
ta ꝓpositionum ⁊ pricipia ꝯclusionum. sicut
hoc pricipium de quolibet affirmatio.vel ne
gatio ⁊ de nullo ambo simul est elemẽtum ⁊
principiũ prime demõstratiõis vt late decla
rat in primo suoꝝ posterioꝛuꝫ.Albertus ma
gnus ⁊ Frã. de maronis tãgit iplicite ꝯflat⁹

.sui.q.i. Scđo dicitur elementum phisice. Et
isto modo ẜ phm in scđo de generatõe sunt
quattuor elemẽta cuiuslibet rei gñalis.ignis
aer.aqua.τ terra. τ đr isto mõ elemẽtum q̃si
alimẽtum:qr ex eodẽ pħo ex eodẽ nutrimur
τ sumus.Tertio đr elemẽtum methaphisice
τ istoº quidditates superiores:sicut aialitas:
suba:sunt elemẽta inferioꝝ:sicut hoīs.leonis
τ ceteroꝝ.Et hoc de primo arti.¶Quantuꝫ
ad scđm articulum sunt tres ꝯclusiones.pria
de elemẽto.scđa de cã. tertia de prinº. prima
talis est.nã elementalis nec ad intra nec ad
ex̃ in diuinis formaliter repta est.ꝓbaṫ ꝯcl̃o.
primo ꝙ nõ sit in deo elemẽtum.oẽ.n.elemẽ
tum formaliter est alicuius generis. dicente
Ar sto.in.v.methaphisice.c.de elemẽto indi
uisibili in exñte spẽ.sed deus non est in p̃nto
nec aliqd eius.igiṫ τc̃.minor ẽ mgr̃i.viij.dis.
huius primi.dixi tñ nõ est elemẽtum forma
liter.creata.n.oĩa in deo sunt tripl̃r. vno mõ
per eminẽtiam in diuina essenª.scđo per exẽ
plar in diuino ĩtellectu.tertio virtualiter ĩ di
uina volũtate.ꝓbatur scđo ꝙ deus nõ sit ele
mentũ creaturaꝝ.Omne.n.elemẽtum in cre
aturis:aut tꝫ locum mẽ:aut forme.sed đs nec
est mã nec forma creature.igiṫ.τc̃. maior est
nota de se:cũ mã τ forma totum eẽ dicãt cõ
positi:ex primo phicoꝝ.Sed minor ꝓbatur.
primo ꝙ nõ sit mã:qr deus est sup oĩa maxie
ens.mã ṽo inter entia infima. vñ Aug.in li.
ꝯfessionum.o dñe duo formasti:vnũ pro te.s.
angelicaꝫ nãm.τ aliud ꝓpe nihil.s.mãm pri
mã.vñ đs est quo nihil maius excogitari p̃t.
sed materia quo nihil minus. sꝫ ꝙ nõ sit for
ma cõpositi pꝫ: qr forma in cõposito hꝫ nãm
partis:τ ita limitatiõis:deus aũt infinitus ex
tat τ ĩmensus.Et si obijciatur per illud oracij
antiqui poete:qđ allẽt apl̃s actuũ.xvij.Ipsiꝰ
etenim genus sumꝰ.si igiṫ genus tꝫ nãm ele
mẽti ex prĩo articulo.igr̃ in deo cadit elemẽ
tum.dico ꝙ genus ẜm Porphiriũ đr tripl̃r.
vnoº pro eo ꝙ p̃tur de pluribus differẽtibus
spẽ sicut aial.τ hoc mõ in deo non est genus
scđo dicitur genus vniuscuiusqꝫ princiᵐ:τ qr
a deo vt a primo p̃ncipio cũcta cõduṅt. istoº
deus est genus nostrũ.i.nostrum principiuꝫ.
¶Scđo mõ đr aliquoꝝ ad vnũ princiᵐ τ ad
seinuicẽ collectio:τ sic nos sumꝰ genus dei.i.
creati seu ꝯditi ab eo.τ sic intelligit paulus τ
oratiꝰ poeta:τ nõ ꝯcludit obiectio.¶Ex cõ
clusione eliditur error epycureoꝝ qui pone
bant deũ componi ex athomis τ eẽ corpore
um:licet nõ videreṫ:qr assumpserat nãm cor
poream.sed nõ qualitates sensibiles:vt tãgit
marcus tullius in liº illo de nã deoꝝ.¶Elidi
tur scđo error stoicoꝝ qui vocabãt celos de
os ex scđo de nã deoꝝ.pꝫ falsum esse ex ꝯclu
sione:qr deus carꝫ τ mã τ forma qđ nõ celuꝫ
Tertio pꝫ error manicheoꝝ falsus:qui posue
runt aias nr̃as educi de suba dei quasi đ mã.
vt hꝫ Iero.ad marcelliᵐ τ anasichiã.¶Se
cũda ꝯcl̃o de cã. Et si ad intra in dinis cã nõ
ponitur.Ad ex̃ tñ efficiens τ finalis cõcediṫ.
pꝫ,prima pars inter.n.cãm τ cãtum semꝑ est
distinctio eẽlis:ex topicis Boetij. cã.n.ẽ ad
cuius esse aliud seqtur.sꝫ ĩ diuinis tres ꝑsone
vnius sunt sube:vt habitũ est supius. igiṫ τc̃.
¶Ex quo elidiṫ error arrij qui posuit verbuꝫ
dei creaturã purã:τ ita cãri a deo.Ex eodem
eliditur error macedonij ponẽtis spm̃scm̃ cre
aturam.Sed ꝙ sit cã efficiẽs τ finalis crea
ture ꝓbatur vnica auc̃te sapientis Prouer.
xvi.ꝑꝑ semetipm cuncta oꝑatus est altissimꝰ
dum dicit ꝑꝑ se tãgitur cã final:sed duꝫ dicit
oꝑatus est:tãgitur cã efficiẽs. Et si queratur
vtrũ sit finis nr̃:qr nos cõdidit.dico ꝙ nõ.vñ
si per ĩpossibile ab eo nõ essemus adhuc esset
finis noster.vñ extat finis nr̃ inq̃ꝫtum est sum
mũ bonũ.qđ bene tangit frater Frãc.de ma
ronis.v.dist.huius.q.τ.vij.τ.viij.vñ ꝓprie est
finis nr̃ per diuinaꝫ essentiã. sꝫ cã efficiẽs per
diuinã voluntatẽ.ꝓbatur iteꝝ ista pars.prĩo
ꝙ sit cã efficiẽs per phm qui in.vij.τ.viij.phi
sicoꝝ ꝯcludit vnũ mouens imobile:τ hũc vo
cat primã cãm.in scđo ẽt metha.τ est vnũ pri
cᵐ efficiẽs.Et in.xij.etiã vnum principem cõ
cludit:deũ intelligens.ꝙ etiam sit finis pꝫ ex
xij.metha.vbi dicit phs ꝙ mouet vt amatus
τ desideratus que motio est per modũ finis.
¶Ex quo infero ꝙ mgr̃ nycolaus boneti nõ
debuit dicere in sua phia:principiũ dixisse de
um solum se hr̃e in gñe cãe finalis.pꝫ ex ꝓba
tione ꝯclusionis.Corroboraṫ auc̃te Auerro
is cõmẽtatoris phi in de suba orbis.c.iij.dicẽ
tis:ꝙ corpus celeste nõ ĩdiget virtute mouẽ
te in loco tñ:sed ẽt virtute largibilitate ĩ se τ
in sua eẽnª permanẽtiã eternã. ¶3ª ꝯº ẽ de
p̃ncipio vꝫ.τ ad intra τ ex̃ in diuinis cõcediṫ
p̃ncipiũ.ꝙ ad ĩtra pꝫ Ioħ.i.In prĩcipio erat
ṽbum.i.in pr̃e filius ẜm glo.ꝙ ex̃ pꝫ ꝑ Aug.
Ipse.n.est p̃ncipiũ a quo sumꝰ ipe forma quã
sequimur:ipse bonitas quaꝫ expectamus.Et
corroboraṫ.vbicũqꝫ est ab aº accipe. ibi est et
p̃ncipiũ:sꝫ tã due ꝑsone diuine q̃ꝫ creatura ca
piunt ab alio eẽ:q̃uis creature ab alio ĩ eẽnª
sed ṽbũ τ spũsctũs ab alio in ꝑsona.igiṫ ẽ p̃n

cipium in diuis. maior pz: qr principiũ dr ad pncipiatũ. sz minor pbatur aucte basilij i exa merõ. dicentis q accipe esse est cõe tã verbo dei q creaturis. vñ sic ordinat in diuis princi pium. p° est principiũ nõ de princi°: r hoc est pr̃. scdo est principiũ: sz de principio r hoc fi lius. tertio principiatũ de principio sz nõ pri cipium ad intra: r est spũsctũs. r postea simr tres psone vnicũ sunt creature principiuz. Et si querat. vtrũ principiũ dicat vniuoce de deo vt est principiũ diuaz psonaz vbi r sctispũs r vt est principium creaturaz. Rñdit doctor subti. in hac dist. q nõ: qr enti reali r rõnis ni hil est cõe vniuocũ: sicut nec ei qd hz esse sim pliciter: r ei qd hz esse fm qd: vt est hõ viuus r mortuus. vel hõ viuus r pictus ex diffiniti one equiuo. in añpñtis r exẽplis textus. sed principiũ vt ẽ dei ad creaturas loquendo for maliter est solũ ens rõnis: vt aũt est prĩs r fi lij: r spũscti ẽ ens reale. igr̃. ¶ Ex quo patet mgr̃m nycolaũ boneti deuiasse: dicendo ens vniuocũ in sue methaph. prio lib. enti reali r rõnis accipiẽdo ens rõnis pro quodã eẽ de relicto ex ope intellectus: pz cuz ens reale sit ens simplr: ens rõnis fm qd. Et hoc de scdo articulo. ¶ Quantũ ad tertiũ articuluz sunt iuxta tres pclones tres difficultates. Prima est: quõ põt intelligi q ds de nihilo: r non de se vt clari nã res pdiderit vniuersas. Rñdit frater Egidius de roma in. viij. phicoz. q fm nobilitatẽ agẽtium in operãdo minus exigit Sunt aũt tres operãtes. opans creatum per intellectũ nã r deus: principiuz aũt. s. artifex creatus reqrit vt operet ens in actu: sicut fa ber ferrũ: carpẽtarius lignuz nã aũt solũ ens in põ. s. mãm primã: r ita cũ prius mã prima nihil sit. Relinqtur q summus artifex de ni hilo poterit opari. ¶ Scda difficultas: q ar guit in deo maiorẽ pfectionem: aut cã effici ens aut finalis. dico q in deo eadẽ ẽ ifinitas diuinoz omniũ per ydẽtitatẽ tñ loquẽdo for malr: dico q cã finalis arguit maiorẽ pfecti onẽ q cã efficiẽs: rõ est. n. finis nr̃ per diuinã essentiã. Cã vo efficiẽs per voluntatẽ: essenª aũt diuina est radix pfectissima a q cetera pu lulant fm dyonis. ¶ Tertia difficultas. vtrũ possit pcedi ista: pr̃ r fili° sunt idẽ principium spũscti. sicut ista: pr̃ r fili° sunt vnũ principiũ spũscti. dico q ista spira° actiua q pr̃ r filius spũscti dicunt pncipiũ spũscti põt triplr psi derari ad prẽm r filiuz vno mõ rõne sui: r sic pcedit a doctore subtili q pr̃ r fili° sunt vnus spirator h° primi dis. xij. q. ij. lz eã neget sctũs Tho. scripti primi. dis. xi. q. iiij. r dicat q sunt duo spiratores. Scdo põt psiderari solum re spectiue ad spũscm cuius ẽ pricipiũ. r sic pr̃ r fili° dicunt vnm principiũ spũscti. Tertio põt psiderari r respectu suppositoz prĩs r filij: r respectu spũscti sicut dũ dico idẽ pncipiuz: r qr pr̃ r filius sunt duo suppõ: iõ nõ ita pcedit pr̃ r filius sunt idẽ sctispũs principiũ: sic ista sunt vnũ principiũ. Et sic pz ad qõnẽ q vz in deo est nomẽ principij: r ad intra r ex. nomẽ cãe nõ ad intra sz ex: nomen vo elementi nec ad intra nec ex. Et sic ad rõnes. ¶ Ad primã nego minorẽ. r ad pbationẽ qd primo dicit de ente qd est põe: r ita mã. dico q triplex est põle. methaphisicũ. r logycũ. r phisicuz. ens est põe. metha. mã vo põle phisicũ iõ non est simile. Et q dicit scdo q oia resoluũtur in de um sicut in mãm primã: scdm procli. ppõem dico q est resolu° in pncipia intrinseca: r isto mõ resoluũt mãlia in primaz mãm vel re vel intellectu. ẽ r resolu° in cãm primariã. de cre ata per cõtemplationẽ in deũ referimus: r sic pfectius intelligunt. r isto mõ resoluũtur res in deum. Ista aũt nõ ẽ mãlis resolu°. ¶ Ad scdm dico ad auctem tã Chrif. q phi q alio mõ vtũt greci noie cãe. alio mõ nos. greci. n. hñt pro eodẽ cãm r principiũ: r ita sicut apd grecũ cuiusmodi fuit chrif. ista ẽ vera: pr̃ est principiũ filij: ita ista pr̃ est cã filij. nos vo po nimus drĩam inter cãm r principiuz: qr cã a cãto semper distinguitur per essentiam: non sic principium a pricipiato. sed sufficit realis distinctio cuiusmodi est inter personas diui nas: ideo licet concedamus istã: pater ẽ prin cipium filij. non tamen istam: pater est causa filij. ¶ Ad tertium dico. q ad illud maioris in qua dicit q omnis respectus arguit depẽ dentiam. dico primo q est falsa. nã pater ha bet respectum ad filium in diuinis: r tamen non dependet ab eo. requiritur enim distin ctio essentialis inter depẽdens r illud a quo dependet. Dico secũdo q licet creature dif ferãt a deo per essentiam: r ratio principij di cat in deo respectum ad creaturas: nõ tamẽ est dependentia: quia dependentia solum est per ens reale. relatio autem dei ad creaturã est ens rationis. licet enim cognitum refera tur ad cognoscentem: non tamen dependet a cognitione: sed potius econ ra. dico tertio ad minorem vbi dicitur q nõ est prius in di uinis: qr est vnica eternitas dei indiuisibil. di co q cum ista stat r prioritas nature r origi nis: ideo nõ currit argumẽtũ. Et sic patet ad qõnem. ¶ Ex ista vero distinctione sicut de precedentibus tres capiũtur pclusiones. pri

ma:pꝛīcīm eſt pater ⁊ genit⁹:⁊ ꝯſoꝛtium ſpūſ
ſcūs.Dicit ꝯclo ꝙ tam pater ꝙ̄ filius ꝙ̄ ſpūſ
ſcūs dr̄ pꝛincipiū:lꝫ hoc ſit differenter: ſicut
pꝫ in littera.Et deducit a pꝛinci° diſtinctiōis
vſqꝫ ad illud.c.Et pr̄ ab eterno pꝛincipium.
¶ Scd̄a ꝯclo.vnū p̄ncim tpaliter eſt triſagiū
nō eternalr̄.dicit ꝯclo ꝙ tres pſone dr̄ tpali
ter:⁊ nō ab eterno pꝛincipiū creature.Et de/
ducit ab illo caplo. Et pater ab eterno : vſqꝫ
ad illud.c.Deinde in eodē li° ꝯtie oſtendit.
¶ Tertia cōclo.vnum pꝛincipium ſanctiſpi
ritus ſunt ⁊ ſolacium pater ⁊ genitus. dicit
conclu°: ꝙ pater ⁊ filius ſunt vnum pꝛincim
ſpūſſci. Et deducitur ab illo.c.demum in eo/
dem ⁊c̄.vſqꝫ ad ⁊c̄.

f Equit in lr̄a.Sunt aūt q̄dā que ex
tpe dr̄ de deo ⁊c̄.¶ Hic ſigtur di
ſtinctio.xxx. huius pꝛimi. In qua
poſtꝙ̄ egit mgr̄ de his que deo ꝯueniūt eter
naliter.Hic agit de his que deo cōpetūt tpa
liter.Et diuidit in tres ptes.In pꝛima oñdit
qualiter relatio ex tpe de deo dicit. In ſcd̄a
appꝛopꝛiatio pſonaꝝ clare expꝛimit. In ter/
tia ingēs dubi° ex p̄dictis lucide oꝛit. pꝛima
in pn̄ti diſtinctiōe.ſcd̄a diſtinctione.xxxi.ibi.
preterea ꝯſiderari oꝫ cum tres pſone.iij.diſt.
xxxij.Hic oꝛit queſtio ex p̄dictis ꝯ̄ducta ⁊c̄.
¶ Pꝛima iteꝝ ps que eſt pn̄s diſtinctio. in
qua oñdit qualr̄ relatio de deo ex tpe dr̄ diui
ditur in tres ptes.In pꝛima oñdit ꝙ deitati
ꝯgruit relatio tpalis.In ſcd̄a ꝙ in eſſe nō de
buit entitas accidentalis. In tertia in quo ſe
dare potuit ſpūs interminalr̄.pꝛima in pꝛinci
pio.ſcd̄a incipit ibi.qn̄o igit obtinebim⁹: vel
ſm accn̄s ⁊c̄.tertia ibi.hic pōt ſolui qō. Et h̄
eſt diuiſio toti⁹ diſtinctionis pn̄tis.

c Irca quā talr̄ ⁊c̄. Utrū deus ex tpe
ex pte ſui rlone reali ad creata refe
rat. Et arguit ꝙ ſic triplici medio.
¶ Pꝛio ſic.Extrēa ab et̄no ſt realia igr̄ rlo
realis ꝯn̄a pꝫ qꝛ ſm extremoꝝ nāꝫ relatio nū
cupat.ſed ꝓbat an̄s.deus.n.eſt etern⁹. ceteꝝ
qdditates reꝝ ſunt eterne cū de eis ſit ſcia : ⁊
ſcientia ſꝫ p̄hm in pꝛimo poſterioꝝ ſit de im
poſſibilibus aliter ſe hēre ⁊ ita interea cū nō
ſint idē naſcet diſtinctio realis. ⁊ p ꝯn̄s rlo:
⁊ cū qō ſemel in deo eſt ſemp maneat: ſequit
ꝙ illa etiaꝫ in tpe ad creata referet.¶ Scd̄o
arguit ſic.deus ad res refert rlone rōnis. er/
go ⁊ rlone reali.ꝓbat aſſumptū : qꝛ de⁹ p̄ſcit
res futuras:⁊ ita hꝫ ſciam terminatā ad eſſe
cognitū reꝝ.⁊ talis dr̄ reſpectus rōnis.ſed ꝓ
bat ꝯn̄a.qꝛ menſurari dn̄t ea que ſunt in aliq̄
iuxta ei⁹ nobilitatē vn̄ ſenſitiua nobilioꝛ eſt
in hoīe q̄ꝫ in bꝛuto:cū igit de⁹ ſupꝛemū attin
gat realitatis gradū: relatiōes in eo ad crea
ta erunt maxime reales.Tertio arguitur ſic.
Oīs relatio extat realis niſi ꝓducat aut actu
intellectus diuini:aut creati. Sed in deo ad
creaturas eſt rlo non ꝓducta actu intellect⁹
diuini nec creati.igitur eſt realis.maioꝛ pꝫ qꝛ
rlo rōnis ab intellectu noīatur.ſꝫ minoꝛ ꝓba
tur.in cōtingentib⁹ enim pꝛioꝛ eſt voluntatis
diuine determinatio: q̄ꝫ eam diuinus intelli
gat intellect⁹ in illo pꝛioꝛi diuina volūtas re
fert ad eſſe volitum.igit realiter.¶ In oppo
ſitum arguit auc̄te mgr̄i in p̄n° littere: vbi di
cit ꝙ deus dicit ad creaturas ex tpe non rlo
ne:que ſit in deo ſed in creaturis. Si igitur
nullam ad creata hꝫ rlonē.igr̄ nec realē cuꝫ
nc̄to ſuperioꝛi neget inferi⁹. ¶ In iſta qōne
ad alias pariformiter ſunt tres articuli. p̄m⁹
trium terminoꝝ expoſitiu⁹.ſcd̄us trium ꝯclo
num poſitiu⁹.tertius triū difficultatuꝫ iuxta
tres ꝯclones motiuus.¶ Quo ad pꝛimū ar
ticulum termini ſunt Relatio. realis: ⁊ tp̄s.
Quo ad rlonem noto ꝙ pꝛim⁹ qui rlonem
a parte rei poſuit fuit Plato:vt refert Alber
tus magnus ſup p̄ñto ad aliqd. vnde eaꝫ ad
aliqd noīauit:⁊ dicebat:ꝙ ad aliqd ſunt que
cunqꝫ hoc ipm que ſunt alioꝝ ducunt vl quō
libet aliter ad aliud.Ceteri aūt p̄cedentes:vt
zeno ⁊ ſocrates eā ponebāt non eſſe. deinde
ab ariſto.eſt relatio noīata:a noſtris poſtmo
dum hitudo.vn̄ rlo pōt ꝯſiderari tripliciter.
vno mō a parte fundamenti:⁊ ſic hꝫ in eſſe ſi
cut alia accn̄ᵃ.ſcd̄o in ſuo eſſe qdditatiuo.hꝫ
n.genus ⁊ differentias:ſicut p̄dicaᵃ cetera ⁊
ſic dicit ad.tertio ꝯſiderat reſpectiue ad ſuū
terminū:⁊ ſic dicit aliud: ⁊ hec tanguntur in
cōi rlonis diffinitione qn̄ dꝛ rlo eſt ad aliud
pm in p°:ſcd̄m in ſecundo. ⁊ tertiū in tertio.
¶ Noto vlterius q̄ ad terminū iſtum ꝙ ſunt
tria adinuicē abſtrahenᵃ.ſ.rlo.reſpect⁹: ⁊ ha
bitudo.Oīs.n.relatio eſt reſpect⁹: non econ
tra.rlo.n.apud Ariſto.eſt vm p̄ñtū de decem
Reſpectus aūt eſt q̊dam cōe tam ad rloneꝫ
que eſt p̄ñtum ꝙ̄ ad ſex pꝛincipia. vn̄ doct.
ſubtil.iij.li°.diſti.i.diuidit reſpectū in reſpe/
ctum intrinſecus aduenientē quē vocat rlo
nē ⁊ extrinſecus aduenientem quē vocat ſex
pꝛinciᵃ.Omnis iteꝝ reſpectus eſt habitudo
non econtra.vnde ponimus habitudinē diſ
finiti ad diffinitionem:non tn̄ pꝛopꝛie reſpe/
ctum.Magiſter Franc.de maronis ſui con/
flatus.diſt.xxix.q.i.articu.p° addit quartuꝫ
ſcilicet relatiuum. ⁊ dicit ꝙ rlo abſtrahit a
relatiuo:ſicut cauſa formalis ab eo cuius ex/

tat causa.vt album ab albedine.sed salua sua
reuerentia quartũ apponit frustra·aut appo
nere dꝫ ⁊ q̃ntum.relatio.n.ſm doctoꝛẽ. dist.
v.q.i.hꝫ triplicem abstractiõis moͫ.s.a fun/
damento.a subo.⁊ in ꝓpꝛio gñe.Si igr̃ vult
loqui de abstractiõe tam in genere ꝓpꝛio:
tã extra genus debuit non solũ abstrahere a
subiecto sed a fundamento vt pꝛimo diceret
rl̃m.scd̃o rl̃atiuitas.tertio rl̃o.q̃rto respectꝰ
q̃nto hitudo.Si aũt voluit artificiose ꝓcedẽ
⁊ abstrahere in genẽ ꝓpꝛio.debuit tacere de
relatiuo ⁊ incipere in rl̃one:⁊ tribꝰ.s.rl̃one re
spectu ⁊ hitudine eẽ ꝯtentꝰ.¶ Scd̃s terminꝰ
est rl̃o realis.Unde noto ex locis varijs do/
ctoris subtil' ꝙ ad rl̃onẽ realẽ tria req̃runt:
pꝛio ꝙ extrema sint in actu: ⁊ iõ si capemus
duas q̃dditates separatas ab eẽ exñͤ: lꝫ hẽ/
rent esse essentie:q: carent esse exñte:non ha/
berent inter se distinctionẽ realẽ. Scd̃o req
ritur ꝙ exñͣ sunt distincta:⁊ ideo scd̃m Ari/
sto.q̃nto methaͤ eiusdẽ ad se non est relatio
realis.tertio ꝙ nata sit esse inter talia extre/
ma:⁊ ideo dei ad creaturã nulla extat rela/
tio realis: q: deus nõ est natus sic referri ad
creaturã.Et si queratur:quõ sciet qñ talis inter
talia nascet extrema.dico ꝙ qñ talia sunt in/
põ ad aliquod tertiũ:sicut oĩa creata ad cõ
plementum vniuersi: nõ sic deus:immo stat
sup vniuersum.¶ Tertius terminus est tp̃s:
vñ tp̃s dr̃ tripl'r.vno mõ vt ꝯtinꝫ oẽm mẽsu/
ram durationis sub eternitate tã euũ.s. q̃ꝫ tp̃s
ꝓpꝛie dictũ.⁊ sic dixit q̃dam glo.super illud
Geñ.i.In pꝛincipio creauit deꝰ celũ ⁊ terraꝫ
In p̃ncͦ.i.nũc tp̃is.Certũ est aũt ſꝫ Aug. pͦ
liͦ ꝯ manicheos:ꝙ pꝛiꝰ nã ꝯditũ est celũ q̃
angeli.scd̃o dr̃ tp̃s vt est mẽsura tã motꝰ p̃mi
mobil': q̃ cuiuslibet mutatõis:⁊ sic accipit ab
Aug.sup Geñ.ad l̃ram vbi dicit ꝙ deus mo
uet coꝛpa ꝑ tp̃s ⁊ locũ.spũs vͦ ꝑ tẽpus solũ
certũ est aũt ꝙ volitiões angeͤ nõ mẽsurant
motu pꝛimi mobilis.sed tertio dicit tp̃s vt est
numerus motꝰ ſm pꝛiꝰ ⁊ posterius: ⁊ sic est
mẽsura p̃mi mobilis ſm ph̃m.iiij. phicoꝝ.⁊
est ſm mgr̃m nycolaũ boneti quidã respectꝰ
fundatꝰ in motu pꝛimi mobilis: ⁊ terminatꝰ
ad eternitatem pꝛimi motoꝛis: ta ꝙ scd̃m eũ
tp̃s foꝛmaliter est q̃dam respectus:ſꝫ m̃aliter
quãtitas.Et tantũ de pꝛimo articl'o.¶ Quã
tũ ad scd̃m articulũ sunt tres ꝯcl'ones. Pꝛia
de relatione rõnis.scd̃a de rl̃one reali. tertia
de denoĩatiõe dei ꝑ rl̃ones in creaturis fun/
datas. Pꝛima ẽ ꝑꝑ nouũ respectũ rõnis in
deo creature ad eũ nõ terminant.ꝓbat ꝯcl'o:
nam si ꝑꝑ respectũ aliquẽ rõnis nouũ: crea/
ture terminarent in deũ:aut ille esset factꝰ ab
intellectu creato:aut increato: ſꝫ nec sic nec
sic.igit declarat minoꝛ.p̃mo ꝙ nõ ꝑ respectũ
creatũ ab intellectu creato.nã si hoc:sequere
tur ꝙ destructo intellectu creato. cetere res
nõ terminarent in deũ qd̃ est manifeste falsũ.
Sꝫ de dino pꝫ:nã si mõ ꝓduceret dinus intel
lectus aliq̃d eẽ cognitũ seu ens rõnis:cũ illd̃
ens rõnis de nouo esset in eo: q: eiꝰ cognitio
ad extra nõ terminat: sequeret mutationem
esse in eo.Confirmat:q: dato ꝑ impossibile ꝙ
ens pꝛimũ nõ intelligeret: adhuc res termi/
narent in eũ.vñ dico ꝙ res referunt in deum
nõ rõne alicuiꝰ noui respectus: sed sub rõne
absoluta.modꝰ.n.relatiuoꝛuꝫ quo creatura
ad deũ refert est de tertio mõ relatiuoꝝ.vt di
ctũ est dist.iij.in de vestiͦ.⁊ iste differt a duo/
bꝰ p̃mis:q: in duobꝰ p̃mis ẽ ꝯuertibilitas: in
isto nõ sicut scia relatiõe reali ad scibile refer
tur:nõ ecõtra.ſꝫ scibile illã terminat relatõeꝫ
sub rõne absoluti si sit absolutũ.sic deꝰ sub rõ
ne absoluti quãcũqꝫ terminat creature rl̃onẽ
⁊ ẽ ꝯsimile in.ix.methaͤ.põ.n.diffinit ꝑ actũ
nõ inquãtũ actꝰ refert ad potẽtiã: q: tũc etiã
diffiniret ꝑ põꝫ:⁊ esset circulꝰ:ſꝫ põ que est re
latio terminatur ad actũ sub rõne absoluta.
sic in ꝓposito.verũ est tamen ꝙ istam rõnem
absolutã.s.diuinã essentiã ꝯcomitant ratiõis
respectus.sed isti non sunt noui sed eterni in
mente diuina:⁊ terminãtur ad eẽ rerũ cogni
tum.Et isti pñt distingui in triplici modo: ſꝫ
ꝙ mens diuina põt creabiͣ tripliciter appꝛe
hendẽ. p̃mo mõ vt sunt creabiͣ.scd̃o vt creã
tur.tertio vt creata sunt. pꝛimus respectꝰ rõ
nis est ab eterno in deo:⁊ ꝓ eterno q: ab eter
no rñdet in intellectu diuio res creabil' in eẽ
ydeali.scd̃s ⁊ tertius sunt in deo ab eterno:ſꝫ
nõ ꝓ eterno:q: repugñt creature ꝙ sit eterna:
⁊ extat exẽplum:ab eterno pꝛimo signo na/
ture intellexit deꝰ añxͫ creabilẽ.i scd̃o signo
creari lꝫ nõ ꝓ eterno.in tertio iam creatum ⁊
ꝓ pꝛimo dr̃ deus creatiuꝰ.sicut creatura crea
bilis.ꝓ scd̃o dr̃ creãs.ꝓ tertio creatoꝛ:⁊ diffe
rũt isti respectꝰ sicut esse cognitũ. ¶ Ex quo
ifero:ꝙ doct.solẽnis scripti sui hac distinctio
ne deuiauit:dicendo eundẽ esse respectũ foꝛ/
maliter in deo inquãtũ est creatiuus creans
actu:⁊ pꝛiusq̃ creauit:pat t ex pꝛobatiõe di
ctoꝝ oͫ.Et coꝛꝛoboꝛatur: q: eidem rl̃oni ea
dem coꝛꝛl̃ia semꝑ rñdet rl̃o.cum igit creabi/
litas sit coꝛꝛl̃m creatiuitatis si creatiuitas sit
eadẽ rl̃o cũ illa qua dicit creãs: ⁊ creabilitas
cũ creatiõe passiua:⁊ ꝑ ꝯsequens sicut res ab
eterno sunt creabiles:ita ⁊ create:qd̃ ẽ mãife

ſte falſum. Et ſi queratur ex quo habebat ab eterno ds̓ reſpectũ quo intelligebat creatas res: licet nõ pro eterno quare non dicebatꝛ ab eterno creatoꝛ. dico ꝙ ad hoc ꝙ dicatꝛ creãs ſeu creatoꝛ: non ſolũ exigitur ille rõnis reſpectus ſed opꝫ ꝙ terminet rl̓onẽ creature create: ⁊ hoc nõ fit niſi ex tpe: iõ non dꝛ creatoꝛ niſi ex tpe. Et ſi dicatꝛ. ſi modo ds̓ terminat illuꝫ reſpec[m] creature ⁊ pri[us] nõ terminabat: igitur mutatꝛ. dico ꝙ nõ eſt ex pte dei muta[o]. ſed ex pte creature. Sicut ſi modo diligã deũ: ⁊ prius nõ diligebã: tota mutatio ĩ volũtate mea eſt nõ in deo. ſic in ꝓpoſito. Sed forſan diceret aliqs: adminus vꝛ ꝙ producatur deus in eſſe derelicto qui eſt q̃daꝫ praxis rõnis. dico ꝙ ſiue ſic ſiue nõ: tñ non terminat: nec fruitioneꝫ nec eſſe creature ſub tali reſpectu: ſꝫ ſub rõne abſoluta. ¶ Scd̓a ꝯcl̓o. rl̓one reali niſi funditus creature referꝛ ens primariũ probatur ꝯcluſio: ſuppoſito ex aug. ꝙ quicqd eſt in deo ſit ds̓. arguo rõne doct. ſubti. tacta in. viij diſt. q. vlti. arti. iij. nullũ ens ſumme neceſſarium quacũqꝫ facta mutatione circa aliud põt deſinere eẽ. ſed deus eſt ſumme neceſſari[us]. igitur quacũqꝫ facta mutatiõe circa aliud non deſinet eſſe. ſꝫ ſi hẽret rl̓onem realem ad creaturã: deſinente creatura deſineret eſſe rl̓o: cuꝫ dependeat in eſſe a termino ſicut a fundamẽto: ⁊ deſinente rl̓one deſineret eẽ deus: igitur nequit referri rl̓one reali ad creaturã. Idem ꝓbatur ſcd̓o per ſimplicitatẽ: qꝛ ſumme ſimplex dꝫ eſſe abſolutum maxime ⁊ incõpoſitũ Idem tertio ꝓbatur per infinitatem: qꝛ ens omnimodã includẽs perfectionẽ non dꝫ habere tantã cõnexionem cum entibus imperfectis qd̓ per relationẽ realẽ ad eadem referatꝛ. Et ſi ꝯcludant iſte rõnes q̃ a doctore nr̓o capiũtur: pꝫ. ꝙ ſine cã eas inficiatur. Franc. d̓ maro. q. ij. hui[us] diſt. ar. i. Dicit. n. ꝙ p̃. de ſumme necitato nõ ꝯcludit: ⁊ iſtaꝫ tãg ĩ ſub rõne eternitatis: qꝛ inqt non eſt ꝓbatum incõueniens. ꝙ rl̓o in deo de nouo adueniat. hic dico ꝙ ſi nõ ſit notũ incõueniens de rl̓one rõnis: eſt tñ notũ de rl̓one reali. de qua in loco p̃dicto loquitur intantũ ꝙ nullus ſapiẽtũ phoꝝ hoc poſuit qnimo nẽuit. dicit ſcd̓o ꝙ ſcd̓a nõ ꝯcludit de ſimplicitate: qꝛ rl̓o talis ſi deo adueniret nõ componeret: cũ deus ſit ſummus actus: ⁊ ita nõ in põ. Miroꝛ de iſta rõne: eſſe n. rl̓onis ex primo arti[o] eſt ꝙ ſit in: ⁊ ita ſi adueniret ſuppõli deo eſſet in deo. ⁊ lꝫ ex parte dei nõ eſſet compoſitio tñ ex pte relationis: niſi forſan aſſiſteret: ſicut dicebat Gilbertus porretani de rl̓onibus originis. vel caperetꝛ ĩ

eſſe ſuppõli: ſed nõ loqmur de miraculis dei Dicit tertio de ĩfinitate qd̓ eſt magis ad o[m]: qꝛ ſi nõ hꝫ cõnexioneꝫ cum vniuerſo. igitur ẽ ſequeſtratus ⁊ diſtinct[us] ab vniuerſo. ⁊ ſequeſtratio ⁊ diuiſio dñt rl̓oneꝫ. dico cũ ſua reuerentia imo dictum ſuũ eſt cõtra ipm: ipe. n. dicit in eodẽ arti[o]: ꝙ vna ꝯdictionũ requiſitaꝝ ad relationẽ realẽ eſt vt nõ repugnet vni hitudo ad alteꝝ. Si igꝛ repugñt deo hẽre cõnexionẽ cũ vniuerſo: ⁊ per ꝯñs referri: pꝫ ꝙ nõ eſt ad o[m]. ⁊ ꝙ arguit de diſtinctione ⁊ ſequeſtratiõe. dico ꝙ hoc ita eſt ꝯ ipꝫ ſicut ꝯ me: qꝛ nõ ponit rl̓onem realẽ in deo ad creaturam. tñ dico ꝙ talis diſtinctio ⁊ ſequeſtratio ſꝫ eẽ reale ſunt in creatura: ⁊ terminãtur in deũ: ⁊ ſic deus dꝛ diſtinctus ſicut in rl̓onibus rõnis a cognitiõe platonis qua cognouit deum: dꝛ deus cognitus. ¶ Tertia ꝯcl̓o. p̃ciſe creatoꝝ rl̓onibus deus ſummus nõ referꝛ. ꝓbatꝛ ꝯcl̓o qꝛ forma denoiat id in quo eſt: ſꝫ relatio creature eſt in creatura nõ in deo: igꝛ refert creaturam ⁊ nõ deũ. Confirmatꝛ: qꝛ vꝛ inconueniens ponere fundamẽtum rl̓onis: vtputa potentiã creãdi in deo: ⁊ tñ ꝙ in illo fundamento nõ poſſit fundari rl̓o. ¶ Ex quo ĩfero ꝙ doctoꝛ venerabilis varro nõ bñ dicit dicẽdo ꝙ creatio actio: qua dꝛ deus creatoꝛ eſt in creatura nõ in deo. ⁊ ꝯfirmat per illud. iij. phiſicorũ: actio eſt in paſſo. pꝫ ex ꝯcluſione ꝙ non: ⁊ ſatis vꝛ extraneum dicere ꝙ creatio actio ſit in creatura: ⁊ qd̓ dicit de. iij. phicoꝝ intelligitur terminatiue. i. actio agẽtis terminatꝛ in patiens. Et tñ de ſcd̓o arti. ¶ Quãtum ad tertiũ articulum ſunt tres difficultates. Prima eſt vtruꝫ eodẽ modo res create in p̃mo ente terminantur. dico ꝙ nõ. vñ ſm btũ dyoniſ. quo ad pñs ſunt tres reꝝ dñie: eſſe viuere: ⁊ intelligere. Eſſe terminatꝛ in deũ per durationẽ. viuere per opationẽ ſimplicẽ. ſed intelligere ꝑ fruitionẽ ſm qd̓ pfectam cognitionẽ dilectio ſequitꝛ. dicente aug[o]. verbũ eſt cuꝫ amore noti[a] ¶ Scd̓a difficultas eſt: vtruꝫ deus poſſit aſſumere vnã rl̓onem realẽ in ydẽtitate ſuppoſiti mediante q̃ ad creaturas referretꝛ. hic dico tria. primuꝫ eſt: ꝙ nõ poſſet talẽ rl̓onem realẽ in ydẽtitate ſuppoſiti aſſumere qꝛ repugnat rl̓oni: eſſe. n. ſuppoſiti eſt ſubſtantiarum ſcd̓o dico ꝙ poſſet in ydẽtitate indiuidui qꝛ ſicut põt ſuſtentare accñs abſolutũ: ſicut pꝫ in ſacramẽto altaris: ſic poſſet reſpec[m] cũ hẽat eſſe in cũ eis. Tertio dico: ꝙ cãu dato adhuc deus illa rl̓one nõ referretꝛ realiter. cui[us] rõ ẽ: qꝛ in cõicatione ydeõtũ exigitꝛ ꝙ illud qd̓ cõicatꝛ primo cõicanti cõueniat: ſicut qꝛ hõ deo

vnitus dicitur mortuus: ideo deus dicit mor-
tuus: rl'o vo nō refertur: q2 esset pcessus in in
finitū: iō nō posset dici deus ea referri. ¶ Ter
tia difficultas. vtrum dn̄ dr ds est cognit9 aut
dilectus a nobis: per eē cognitū aut dilectū
referat. dico hic q loquendo pprie est solum
denoiatio extrinseca: nec aliqd in deo ponit
cū aut cognosco: aut diligo: sz totū in mente
s. tam dicere q̄z dici que sunt due praxes intē
tionales. Et sic pz ad. q. q vz nulla ex pte sui
reali rlone: ex tpe ds ad creaturas referat. Et
tunc ad arga. ¶ Ad primū: nego aīs: z dico
tria. Primo q esse qdditatiuū nō est eē rea-
le qd reqritur ad relationē realem. Requiri
tur. n. esse exn̄e. scdo dico q nō terminatur co
gnitio dei in tales quidditates nisi mediate:
sed in eē cognito seu ydeali. Tertio dico q ni
hil quidditatiuū fm mētē doctoris ē ab eter
no nisi de9. de quo. xxxvi. dist. Et cuz dr scīa ē
necessariorz: dico q necessaria sunt in esse co-
gnito seu ydeali nō alibi. ¶ Ad scdz dico: pri
mo ad aīs q non refert deus rlone rōnis ad
res scitas q2 cognitio d i pducit in eē cogni
to res. z ita terminātur ibi. de quo. xxxv. dist.
dico ēt ad pñam q non valet. verz est. n. q in
his que dnt perfectionē fm nobilitatez subi
nobiliora sunt z pfectiora: sz pritū relationis
nullā dicit pfectionē. iō non est simile. ¶ Ad
tertiū dico: q ois pō supra se conuersiua pōt
cāre rlonem rōnis nisi caperet stricte relatio
rōnis: qz hic nō oz. hmōi aūt est volūtas. qa
diligit se z amat se. Et h ō qōne. ¶ Ex ista vo
distinctione sicut de pcedētibus de mēte ma
gistri tres capiunt pclusiones. Prima p° est
ex tpe dr deus refugiū: z ita sentit esse simihū
dicit p° q talia noia de9 refugiū. creator. zc̄.
dicunt de deo ex tpe. z deducit a pricipio di-
stin. vsqz ad caplm illud. quō ergo obtinebi-
mus. ¶ Scda p°. vm eē dei nullo accidēte for
mat nec ei subijcit aū. dicit p°. q nullū accn̄s
est in deo. Et deducit ab illo caplo. quō ergo
obtinebimus. vsqz ad illud. c. hic pōt solui qō
superi9 zc̄ ¶ Tertia p°. spūsctūs qui est do-
nabilis ad dātes penitus est referibilis. dicit
p°. q spūsctūs qui dr donū refert ad patrem
z filiū qui ipm dant. Et deducit ab illo caplo
hic pōt solui qō zc̄. vsqz ad finē distinctionis

dis xxxi

f Equitur in textu. Preterea psiderari opz cum tres persone coequales zc̄. Hic sigtur. xxx. dist° huius primi que ita cōtinuatur ad pcedē
tes. In qua postq̄z in pcedenti distinctōe oñ
dit mgr qliter ex tpe relatio de deo dr: nunc
oñdit quō appropriatio psonaz clare expri-
mitur. z partit in tres ptes. In pria in cōi ser
mone appropriatio p° exprimitur. s. quid sit
equalitas z sim litudo. In scda hylarij teno-
re appropriatio ingens apponit. s. eternitas
patri: spē imagini: vsus numini. In 3a aug.
vigore pō clara pcludit. s. veritas pri: eqlitas
fi° cōcora spūisctō. prima in pnc°. scda ibi. nō
est hic ptereundū q illustris vir hylarius. ter
tia ibi. illud etiā sciri opz zc̄. prima pte ma-
nente indiuisa. scda pars in qua hylarij teno-
re appropriatio ingēs apponit. diuiditur in
tres. In pma explanat hylarij docta sig°. In
scda declarat nō esse pp̄ria sed appropriatio
In tertia pfirmatur pp̄ria quibus fit eē posi
tio: scda incipit ibi. nō. n. fm pmissam exposi-
tionem. ter ia ibi pp̄ria igit psonaz in predi
ctis vbis. ¶ Et seqtur illa particula. Illud ēt
sciri opz. in qua aug. tāgitur appriatio. z par
titur in tres ptes. In prima suo in fio donat
patri vnitas. In s do semoto dubi° ē filio eq
litas. In tertia oñdit q spūsctūs est munus.
dona°. concora. z caritas. scda icipit ibi. Nūc
videamus qualiter eql tas dicat eē in filio. 3a
ibi. q aūt in spūsctō zc̄. Et hec est zc̄.

c Irca quā talis zc̄. vtrū patri eternitas. ymagini spēs. z vsus numini debite approprient. Et ar q nō triplici me°. ¶ Primo q eternitas nō
debeat pri attribui arguit sic. Illi debet eter-
nitas attribui cui pfecte rō puenit eternitatis
sed spūsctūs est hmōi z non pr. igr zc̄. maior
pz. sed minor pbatur. eternitas. n. fz Boem
v. de psol. est interminabilis vite simul tota z
perfecta possessio. qn̄ aūt intelligo solum pa-
trem: nō suppo° spmsctm. qn̄ autez intelligo
spmsctm: z prem z filiū suppo°: z ita totā tri-
nitatē vn̄ innuit in li°. de spūsctō Amb. z ita
sibi dz appropriari eternitas. ¶ Scdo ar sic
q non debeat ymagini seu filio spēs attribui
vbicūqz nullū genus ē: nulla spēs est. sed i di
uinis nullum extat genus. igit zc̄. maior pz:
q2 spēs fm porphirium in suis ysagogis sub
assigto ponit genē c° de spē. Sz minor pbat
per mgrm. viij. dist. huius ca. q aūt in nā diui
nitatis zc̄. vbi a mgro pdicata artis dyae a
diuina remouētur cc̄. ¶ Tertio ar. q numini
s. spūsctō non dz vsus attribui: summo bono
ptinet fruitio nō vsus: sed mun9 seu spūsctūs
est summū bonū. igitur numini ptinet fruitio
nō vsus. maior pz per aug. ē etiā in pria dist.
Res quibus fruendū est sunt pater z filius z
spūsctūs. vti vo est eoz q̄ in diuina referunt.
Sed minor pz: cuz spūsctūs vnius sit eēn̄e cū
patre z filio. ¶ In om arguit auctoritate hy-

2

larij: ⁊ hr in littera que talia tribus appropri
at personis. vñ dicit: eternitas patri: ymagini
seu filio spẽs: mūni .i. spūiscto vsus. ¶ In ista
qōne ad alias pariformiter sunt tres articuli
primus triū terminoꝝ expositiuus. scđs triuz
ꝯclusionum positiuus. tertius triū difficulta
tum iuxta tres ꝯclusiones motiuus. ¶ Quo
ad pmū articulū termini sunt eternitas. spẽs
⁊ mun⁹. his suppositis que de eternitate dist.
ix. dicta sunt. hic dico: ꝙ eternitas est quidaz
diuinoꝝ modus quo oīa in deo entia eterna
dicūt sicut necessitate necīa. Noto tñ dimisso
modo capiēdi eternū per accñs ⁊ methaph.
ꝙ eternū apud diuinū alex. ꝺ hal. iij. pte sum
me sue. pte. ij. in mā sacrificioꝝ capitur tripłr
ꝓprie. cōiter. ⁊ fm quid. Proprie rursum tri
plr. ꝓprijssime magis ꝓprie. ⁊ minus ꝓprie.
Proprijssime dr eternū cuius nō ē finis nec
principiū durationis aut stabilitat: ⁊ sic solus
deus dr eternus: ⁊ sic capit hilarius eternita
tem vbi eternitatem appropriat pri. ⁊ de ista
eternitate dr Eccl. xviij. Qui viuit in eternuz
creauit oīa simul. Scđo dr magis proprie qđ
hz principiū sed nō finē in duratiōe vel stabi
litate. ⁊ sic dr vita eterna. Joh. xvij. hec est vi
ta eterna vt cognoscant te deū ⁊ quez misisti
iesum xpm. Tertio dr minus ꝓprie qđ hz pn
cipiū sed nō finē in duratione. lz bñ in stabili
tate: ⁊ sic dr pena eterna. math. xxv. Ite ma
ledicti in ignē eternū qui paratus ē diabolo
⁊ angelis ei⁹. Scđo principalr dr eternū cōi
ter cuius. s. finis nō est in hūana acceptione: ⁊
hoc tripłr cuius finis nō ꝯstituitur in hois co
gnitiōe. Deut. xxix. abscōdita a dño deo vro
manifesta sunt vobis ⁊ filijs vestris vsqz i eter
nū. Scđo cuius finis nō ꝯstituit in hois affe
ctiōe sicut illud tertij Regis. i. viuat dñs me
us rex in eternū. Tertio cuius finis nō ꝯstitui
tur in hois recordatiōe. Josue. iiij. ꝺ lapidib⁹
erectis ex iordanis alueo. idcirco positi sunt
isti lapides in monumentū filijs israel vsqz in
eternū. Sed tertio principalr dr eternuz fm
quid cuius finis nō determinat in duratione
⁊ h tripłr. primo eternū dr ꝯditio: sicut illud
ps. Thronus e⁹ sicut sol in ꝯspectu meo: ⁊ sic
luna pfecta in eternū. Intelligit cū ꝯditione
si seruassent posteri dauid mādata dei. Scđo
eternum iure. Josue. xiiij. Jurauit moyses ca
leph. terra quā calcauerit pes tu⁹ erit posses
sio tua ⁊ filioꝝ tuoꝝ in eternū: qr nō determi
nabat finis in iur possidendi. Tertio dr eter
nū significatiue: sicut de circūcisiōe ad abraā
Gen. xvij. Statuā pactum meū inter me ⁊ te
federe sempiterno. glo. qr figurabat eternuz
solū aūt in qōne nra capitur primo mō ꝓut
prout significat carentiā pncipij ⁊ finis in du
ratione ⁊ stabilitate. Scđs termin⁹ est spẽs: ⁊
sumit tripłr. grāmatice. logyce. phisice. Grā
matice est quidā noīm modus quo diuidunt
in primitiuā ⁊ deriuatiuā spēm ⁊ hz donatus
Logyce vero spẽs est que pdicatur de plurib⁹ dif
ferētibus numero in eo ꝙ qd. Phisice vero
dr tripłr. vno mō pro figuratiōe exteriori: ⁊ sic
dr spẽs priami digna est iperio. scđo pro quo
libet qđ est de eē alicui⁹ ⁊ hoc mō dicit Joh.
damasc. in suo libro sniaꝝ: essentiā diuinā esse
speciem triū personaꝝ: ⁊ hētur a mgro. di. xx
ix. huius primi. c. his āt vr aduersari ⁊c. Ter
tio dicitur species vt cōplectit vtrunqz. s. ap
parentiam exteriorem ꝗ ꝯuenientiam in eē
quidditatiuo: ⁊ hoc modo vr accipere hyla
rius in libro de sinodis: ⁊ est in quadā notu
la nri textus vbi imaginem diffiniēs dic. yma
go est eius ad quē ymaginatur spẽs indiffe
rens. ymago. n. in diuinis qui est fili⁹ dei rep
sentat prem tam in spiratiōe actiua q̄ q̄si est
ambobus aduenticia qz in ceteris cēntialib⁹
¶ Tertius terminus ē munus. qr de vsu dist.
prima visuz ē. vñ noto ꝙ ista tria noīa. amor.
donum. ⁊ munus sunt per ordinē sctō cōueni
entia spūi. Amor. n. ei cōuenit ex rōne volun
tatis cuius ē amare. donū vero ex rōne amo
ris nihil. n. hz doni rōnez fm Auicē. nisi amo
re donetur. Si. n. timore detur redēptio ē. Si
cupiditate quest⁹: tñ appropriatur donū bo
nis interioribus seu gratuitis. iuxta illud ab
batis vercellarū in princi⁹ celestis ierarchie
ponentis drām inter datū ⁊ donum: oē inqt
bo^m datum nālium: ⁊ oē donū nā pficiens. s.
gratuitum. munus vero dr inq̄tū dōa sancti
spūs exterius per signa patēt. iō fm Isido. x.
ethio. mun⁹ dr a manu: ea pp pt mun⁹ appro
priari visibili sctispūs missioni. Et hoc de prio
articulo. ¶ Quātū ad scđz articulū sunt tres
ꝯclones. pria ꝺ eternitate respectu pris. scđa
de spē respectu filij seu imaginis. tertia de vsu
respectu sctispūs seu muneris. ¶ Prima est.
eternitas trib⁹ cōis ꝑsonis veluti vnitas pso
nali recte approprīat supposito. hec ꝯclo dic
tria. pmū est ꝙ eternitas est cōis trib⁹ ꝑsonis
pbat per mgrz. dist. xix. vbi dicit tres psonas
coeternas. Idē athanasius in suo simbolo. H
idē pbat. qncūqz aliq quidditas hz ex se ali
quē modū intrinsecū vbicūqz ē: ⁊ modus ei⁹
⁊ si in aliquo includat modus eius id in q in
cludit denoīatur. Sz eternitas est modus in
trinsecus dine eēn⁹: ⁊ eēn^a diuina vnica ē in
diuisa in trib⁹ ꝑsonis. igr eternitate dicet qli

bet ꝑſona eterna minoꝛ ꝓbaꝶ. nā modus in/
trinſecus eſt q nō variat rōnē formalē. hmōi
eſt eternitas: nā lꝫ i diuinis ſint plures forma
les rōnes tñ eterna ſunt eternitate ſalua eoꝝ
formali rōne. Sꝫ maioꝛ declaraꝶ: imediatius
n. ſe hꝫ modus itrinſecus ad qdditatē ꝙ paſ
ſio rō: modus. n. intrinſecus ꝑtinet ad ꝑmuꝫ
modū reductiue: ſꝫ paſſio ad ſcdm. Si igitur
vbicūqꝫ reperiꝶ quidditas ⁊ paſſio a fortiori
vbi reperieꝶ quidditas ⁊ eiꝰ modus. dicit tñ
notāter ex ſe: qꝛ ſi modus intrinſecꝰ nō hēret
ortū ex quidditate nō opꝫ. forteitas. n. ⁊ cete/
re dñe indiuiduales actualis exñª ⁊ realitas
ſunt modi extrinſeci: qꝛ nō variāt rōnem foꝛ/
malē: nec tñ vbicūqꝫ reꝑitur qdditas ⁊ ipi qꝛ
ex ſe qdditates nō ſunt modi. ¶ Scda pars
ꝯclōnis dicē. ꝙ vnitas attribuiꝶ pr̄i. pꝫ ex aug.
i. de doct. xp̄iana ⁊ ē in lr̄a: in pr̄e vnitas. Et ſi
obiiciaꝶ per mgr̄m diſti. x. vbi dicit tria noia
ſctiſpūs. vnitas. ſctitas ⁊ caritas. ⁊ ita ſpūiſcō
attribuiꝶ vnitas nō pr̄i. Dico ꝙ vnitas dꝛ tri
plr̄. vnoº vt eſt paſſio entis ſm qd dicūt me/
thaphiſici. ꝙ iſta tria vnū. veruꝫ. bonum ſunt
entis paſſiones. ⁊ iſtoº nec appropriatur pr̄i
nec ſctōſpūi. Scdo dr̄ vnitas ab vnione: ⁊ qꝛ
ſpūſctūs dꝛ nexus pr̄is ⁊ filij: iō ſic capta vni
tate appropriaꝶ ſctōſpūi: ⁊ ſic intellexit mgr̄
diſt. x. Tertio dr̄ vnitas vt eſt ꝑncipiū nume/
ri ⁊ ſic appropriaꝶ pr̄i. Sicut. n. vnitas in nūe
ro nihil ꝑſupponit: ſic in diuinis pr̄ nullā pre
ſupponit ꝑſonam: imo eſt ꝑſona prima. Rur
ſum ſicut ex vnitate oēs numeri ꝓdeūt: ſic ex
prima ꝑſona cetere dine ꝑſone. vñ i greco pa
tri attribuiꝶ monas qd ſigt vnitatē. vñ ē illd
mercurij ſeu hermetis term gesti in liᵒ diffini
tionū dei: monas gignit mōd ni ⁊ in ſeipo re
flectit ardorē. i. pr̄ filiū ⁊ ambo paraclitū qui
dꝛ ardoꝛ. vñ ⁊ ignis dr̄ fons viuus. ignis cari
tas ⁊c̄. Sed tertia ps ꝯclōnis dicit ꝙ eterni/
tas attribuiꝶ pr̄i. pꝫ per hylariuꝫ ⁊ aug. vi. de
trini. Et rō huius ē: ſicut. n. ante eternitatē ni
hil eſt: ſic nec añ pr̄em: ⁊ ſicut eternitas oēm
ꝓcedit durationē: ſic pr̄ ceterā diuinam ꝑſo/
nam: ita ꝙ ex vnitate que appropriaꝶ pr̄i per
aug. aꝶ ex conſequenti vnius dei entitas: ⁊ ex
eternitate quā ſibi hylarius attribuit ꝯcludiꝶ
eius ſine prinº duratio. ¶ Ex quo democryti
⁊ orphei ph̄i peſſimus elidiꝶ erroꝛ qui poſue
runt deoꝝ infinitatē. vñ ⁊ medio iſtoꝝ deorū
dicūt iſti terremotū fieri dū ipſoꝝ ira exagita
tur ⁊ maxie deoꝝ infernaᵐ. audi inqt moyſ.
iſrael: dñs ds tuus vnus eſt. Jdeꝫ hermes ad
aſclepiū triſarie diuidens deos. Jn deos cele
ſtes. aereoſ. ⁊ terrenos. Cōtra quē ps. clamat
oēs dij gentiū demonia: dñs aūt celos fecit.
¶ Scda ꝯclō. de ſpē reſpectu ymaginis: ⁊ eſt
talis. filio ſeu ymagini ſpēs atqꝫ equalitas re
ctiſſime tribuitur. Conclō hec tria dicit. prio
dicit filiū ymaginē. vnde noto ꝙ tria reqrun
tur ad rōnem ymaginis ꝑfecte. primo requi/
ritur ꝙ quaſi rñtet ymaginatū in exterioribꝰ
⁊ iō lꝫ verbum noſtrū internū rñtet memori/
am a qua ꝓduciꝶ: qꝛ tñ hoc totum eſt interiꝰ:
nō dr̄ v̄bum nr̄m ymago. Scdo requiritur ꝙ
ymago ſit eiuſdē nature cū ſuo ymaginato. ⁊
iō mens nr̄a non eſt ꝓprie ymago dei. vñ ſm
aug. in li. de ymagine. verius eſt hō ad ymagi
nem dei qꝫ ſit ymago dei. qd bñ notauit ſcri/
ptura dum dicit: faciamus hoiem ad ymagi/
nem: ⁊ nō dicit: faciamus hoiem ymaginem.
niſi dicaꝶ ſicut dicit aug. ꝙ ſicut ē aliter yma/
go imꝑatoris in ſuo filio: aliter in nūmo ſeu
denario: ſic pr̄is ymago ꝓprie eſt ſuꝰ filiꝰ nos
vero ſumus ſicut denariꝰ. Tertio requiriꝶ ꝙ
ymago ꝓcedat per modū nature: ⁊ iō ſanctꝰ
ſpūs nō dꝛ ymago pr̄is: qꝛ ꝓcedit per moduꝫ
voluntatis. iſta tria hꝫ filiꝰ dei. primo. n. cōue
nit cū pr̄e in ſpiratiōe actiua que eſt q̄ſi aduē
ticia: qꝛ aduenit poſt eē completū pr̄is ⁊ filij.
Scdo eſt eiuſdē nature cū pr̄e. ⁊ tertio ꝓce/
dit per modū nature. Et ſi obiiciaꝶ ꝙ Dam.
vocat ſpm̄ſcm̄ ymaginem pr̄is. dicit doct. de/
uo. ij. ꝑte huius diſt. q. iij. ꝙ greci nimis iꝓ/
prie vtunꝶ noie ymaginis: nō ita latini. dam.
aūt fuit grecus. ſcda pars ꝯclōnis dicit ꝙ ſpe
cies attribuiꝶ ymagini. ſpēs aūt hic vt eā acci
pit hylariꝰ idē ē ꝙ pulchritudo. pulchritudo
autē recte attribuiꝶ filio. vñ ipſe extat pulcer
pulcrioꝛ pulcerrimus. Extat. n. pulcer inqꝫtū
in eo ſunt depicte rōnes oium viuētiū: ipe. n.
eſt teſte aug. vi. de tri. ars plena oiuꝫ viuētiū
rōnuꝫ pulcrioꝛ inqꝫtū ꝑfecte patrē rñtat. pul
cerrimus inqꝫtū in ſe hꝫ pelagꝰ illud diuini/
tatꝭ. Et de mō h loquēdi ſatꝭ recordabaꝶ Bo
etius. iij. de ꝯſol. metro. x. pulchꝛ pulcerrimꝰ
ipe mundū mente gerēs ſimiliqꝫ ymagie foꝛ
mās ⁊c̄. Et ꝙ iſte rōnes diſtinguūꝶ ſubtiᶜ de/
clarat doc. deu. loco ꝑaſſignato. Pōt. n. inqt
ymago dici pulcer vel rōne lineamētoꝝ in ſe
vel q̄ſi recte repſentat ymaginatū. Exempluꝫ
ſicut ycoma ſcti andree dr̄ pulchꝛa. vel qꝛ re/
cte in ſe facta ē ⁊ viſui delectabilis: vl̄ qꝛ ſctm̄
andreā recte rñtat. Si aūt fiat ycoma dyabo
li nō qdē in ſe eſt pulchꝛa imo turpis: tñ ſi re
cte dyaboli rñtet feditatē: dicet ecce pulchꝛa
dyaboli ymago ſeu ycomaꝛita ꝙ ſcdaꝫ nō pri
mā hēbit pulchritudinē. ſctūs Tho. diſtincti
one hac in ſcripto. iij. q. dicit: vnū bonū ꝙbuꝫ

Inqt.n.ꝙ pulchritudo tria reqrit.s.ꝯsonātiā ⁊ claritatē:⁊ accipit ista duo de di.no. tertio reqrit magnitudinē:⁊ hoc accipit ex.iiij. ethi coꝝ.vñ ſm phm parui hoies nō sunt pulcri: sed bñ formosi.vñ pulcritudo est mēbroꝝ cō sonātia cuꝫ decore coloꝝ in corpore magno. Quo ad ꝯsonātiā pmo fili⁹ p oia equalis ē pri.Quo ad claritatē in eo relucēt ydee cun ctoꝝ creabilium.Quo ad magnitudinē ops inqt ecclesiasticus ſmo tu⁹ dñe. ¶ Sed dicit tertia pars ꝯclonis ꝙ filio tribuit equalitas ista est in approꝑatōe Aug.in littera nostra. In patre vnitas.in filio equalitas. Et Criso. sup ad heb.dicit ꝙ filius est equal' pri: nō pr filio:quod intelligit quo ad imitationem: qꝛ fili⁹ imitat q̄dāmō prem nō pr filiū.⁊ si qrat an pr ista eqlitas dicat positionē.dic doctor subtil' hac dist.ꝙ sic:qꝛ hꝫ fundamētū reale.s. infinitatē.hꝫ scdo extrema realia.s.tres diui nas psonas.hꝫ tertio extrēa nata de se hanc fundare rlonē talē.Ex quo isero salua sua to tali reuerētia ꝙ mgr sniaꝝ nō debuit dicere eqlitatē ⁊ silitudinē solū in diuis dicē nega tionē ita ꝙ eqlitas solū neget inequalitateꝫ: ⁊ silitudo d ssimilitudinē: pꝫ ex dictis.⁊ ꝯfir matur:qꝛ cuꝫ ineqlitas ex vi nois puet eqlita tē:⁊ dissilitudo similitudinem si etiam econ tra fieret esset priuatio priuatōis qd nō capit itellect⁹.Et si qrat quot⁹ est locus iste iter ca in qb⁹ dim ttit mgr.dico ꝙ est terti⁹ tenēdo cōem opionē.prim⁹ loc⁹ est dist xvij.de cari tate:vbi dixit solū esse caritatē icreatā.Scds dist.xxiij. vbi dixit noia nūera solū significa re negationē. Terti⁹ est hic.tenendo tñ opi. doctoris subtilis hic solū esset scdus:qꝛ vt pa tuit dist.xvij.ipe pbat ꝙ mgr posuit caritatē creatā.¶ Tertia ꝯclo de vsu attributo mūeri seu paclito scissimo mūeri vsus atqꝫ ꝯcor cō dōat.Dic ꝯº tertia.Prio vocat paclitū mu nus ipe.n.ē mun⁹ q̄ nobis cūcta dant mūera vñ cātat eccl'ia in q̄dā sequē. Ueni pr pau pum:veni dator muneꝝ.scdo dicit ꝙ vsus dꝫ sibi attribui.Et notādū ꝙ dꝫ hic accipi vsus ſm ꝙ eū accipit aug.x.de trini. vbi dixit ista tria.ingeniū.doctrinā.⁊ vsum. Ingeniū inqt ostēdit qd hō possit.doctria qd sciat. vsus qd velit:ita ꝙ vsus h accept⁹ dicit actū in cōi vo luntatis q attribuit spuiscō:ab hylario q.pce dit p modū volūtat. ¶ Tertio dicit ꝯclusio ꝙ sibi attribuit ꝯcor hic dicit aug.in sua ꝓ priatiōe:est tiā in lra.In pre vnitas. in filio eqlitas.in spuscō vnitatis eqlitatisqꝫ ꝯcor. ⁊ ratio est:qꝛ pr ⁊ fili⁹ cōi ꝯcordia seu actiua spiratōe scm spirant spm.Et hoc de scdo arti.

¶ Quātū ad tertiū arti.sunt tres difficulta tes iuxta tres ꝯclones. Prima est que est me lior appropriatio hylarij aut aug.dico saluo iudicio meliori.ꝙ illa aug.ē declaratiua illi hylarij.vñ ꝯcludit illam hylarij pncipaliorē: nec videat hoc magnū cū etiā se excuset au gu.de intellectu illi⁹ assignationis hylarij q̄si non possit illā ad plenū cape.vt patebit in ex positione text⁹.vñ qd dicit hylari⁹ eternitas attribuit pri illā eternitatē declarat augu. p vnitatē.Et qd dicit hylari⁹ spēs ymagini: de clarat augu.p filiū imaginē.p eqlitatē spēm. qd nō ꝯcludit hylari⁹ vsum muneri declarat aug.per vsum.per cōcordiā per spmscm mu nus.hoc relinquo indagāti.¶ Scda difficul tas.que est.ꝓprietas cēlior filio vt dicat yma go pris.dico ꝙ illa qua est eiusdē cēc cum patre.alie āt due sunt q̄si accessorie respectu hui⁹.s.ꝯuenia cū spiratione actiua ⁊.pductio p modum nature.Tertia difficultas.qua rōe ne dr spuscūs plus concor q̄ pr aut filius. dico vltra predicta ꝙ rō est qꝛ ei attribuitur amor:⁊ i amore fiūt ꝯcore.Et sic pꝫ ad qōneꝫ ꝙ vicꝫ dbite pri eternitas:ymagini spēs. mu neri vsus tribuit.Et tūc ad argu. ¶ Ad pri mum negat minor.⁊ ad.pbationē dr ꝙ argm ꝓcedit ac si esset succe⁹ in dō vñ dico ꝙ in ea dem eternitate est pr ⁊ filius ⁊ spuscūs.attri buit tñ ratiōe dicta pri eternitas:non sancto spui:qꝛ est de princi⁹:nec intellectus noster q̄ ad hoc aliqd facit. ¶ Ad scdm pꝫ ex primo arti⁹ ꝙ equocat de spē:nā nō ponit hic diuis spēs vt dr relatiue ad genus.sed aliter.s. pro ꝯueniēt a aut in essentia:aut spiratōe actiua: ideo non ꝯcludit. ¶ Ad tertiū pariformiter equocat nā non accipitur in appropriatiōe hylarij vsus vt distinguit cōtra fruitionem: sꝫ p cōi actu volūtatis ita qd est quoddā cōe ⁊ vsui.ꝓprie dicto ⁊ fruitiōi.Et sic pꝫ ad qōneꝫ ¶ Ex ista vero distinctione sicut de pcedenti bus de mente mgri tres capiuntur ꝯclones Prima est vera silitudo vt inquit veritas in deo habitudo est vt equalitas.dicit conclusio ꝙ vera equalitas ⁊ vera similitudo est inter diuinas personas. Et deducit a principio di stinctiōis vsqꝫ ad.c.illud.Nō est hic ptereun dum ⁊c.¶ Scda ꝯclusio.patri eternitas spe cies genito est.fert auctas vsus paraclito.di cit ꝯclusio ꝙ eternitas attribuit patri:species filio.vsus paclito.Et deducit ab illo.c. non ē hic pretereundum:vsqꝫ ad illud.c. Illud eti am sciri oportet.¶ Tertia conclusio.est pa ter vnitas. flamen concordia filius equali tas. in sacra vsia.dicit conclusio: ꝙ patri at

tribuit vnitas. filio eq̄litas. ꝯcordia sanctospiritui. Et deducit ab illo. c. Illud etiā sciri ꝛc̄. vsq3 ad finem distinctionis.

f Equit in textu. Hic oꝛit qḋ ex p̄dictis ꝛc̄. Hic signat distinctio. xxxij. hui⁹ p̄mi. In qua postq̄ȝ distictōe p̄cedēti posita est ꝑsonaꝝ appropriatio. i p̄nti dist. circa appropriationē ḡuis surgit dubitatio pp ꝯcordiaȝ q̄ appropriata est spūiscō. Et hec distin⁹ diuidit in tres ꝑtes p̄ncipales In p̄ia q̄rit vtrū pr̄ ꝛ genit⁹ se diligāt sancto spū. In secūda vtrū sapiētia genita sit sapiēs ingenit⁹ si hoc sit falsū dictu. In tertia ad primā redit fūdit⁹ se fans nescire quesitu. prima in p̄in°. secūda ibi. p̄terea diligēter iuestigari oȝ. tertia ibi. p̄terea diligēter notandū est. prima ꝛ vltia ꝑtib⁹ indiuisis manētib⁹. pars scd̄a in qua q̄rit magister. vtruȝ sapia genita sit sapiēs igenit⁹. in tres scindit ꝑticulas. In prima q̄rit an sapiēs ingenit⁹ sapia sit genita. In scd̄a an sit se sapiēs genitus ve sapia i genita. In tertia vtrū pr̄ duplici sapia penitus sit sapiēs: an nō ita. prima i p̄ncipio. scd̄a ibi post hec q̄ri solet a q̄busdā. vtruȝ vna tm̄ sit sapia pr̄is. tertia ibi. post hec q̄ri solet a q̄busdā. vtrū vna tantuȝ sit sapia patris ꝛc̄. Et hec est diuisio totius ꝛc̄.

c Irca quā talis mouet titul⁹ q̄ōnis. vtrū pr̄ ꝛ genit⁹ foȓalit̄ se sctissimo diligāt spiritu. Et arguit q̄ nō triplici medio ❡ Prio sic codeȝ se pr̄ diligit. quo filiuȝ. sed pr̄ nō diligit se sancto spū. igit nec filiū. maioꝛ pȝ q̄ꝛ vnica est dilectio in diuinis cū sit q̄dā eēle. ſ3 minoꝛ ꝓbat: q̄ꝛ in primo signo origis nec dū ꝓductione itellecta sancti spūs pater seipsuȝ diligit: ꝛ ita nō sancto spū. ❡ Scd̄o arguit sic codē se pater ꝛ filius diligūt quo creaturā. ſ3 nō diligūt creaturam sanctospū. igit nec se. probat maioꝛ q̄ꝛ creature dilectio non videt eē nisi q̄dam respect⁹ rōnis sup dilectiōeȝ eēn^e: sic eē cognitū scȝ creature sup eēn^e diue cognitiōeȝ. ſ3 ꝓbatur mioꝛ: q̄ꝛ sicut idē ē de eē ꝛ sape: sic ideȝ eē ꝛ diligē. si igr̄ spūscō diligerēt: spūscō eēnt q̄ est falsū. Tertio arguit sic. vbicūq3 ē foȓal' dilectio oȝ dilectiōȝ esse in diligēte. pȝ a sili. sic albedo nō fac albū nisi subm in q̄ est. sed spūsscūs non est in pr̄e ꝛ fi° formalr̄. igit spū scō nō se diligūt pr̄ ꝛ fili⁹. ❡ In op^m arguit aucte Ieroñ. sup p̄s. xiij. Spūsanct⁹ ē amoꝛ pr̄is ad filiū ꝛ filij ad pr̄em. Et bern̄. in. li. de amore dei. amas te ingt amabil' dn̄e tū a patre ꝛ filio ꝓcedit spūscūs: amoꝛ pr̄is ad filiū ꝛ filij ad pr̄eȝ: ꝛ tnat⁹ vt sit vnitas. ❡ In ista q̄ōne sicut in p̄cedētib⁹ sūt tres articli. prim⁹ triū termioꝝ expositiu⁹. scd̄s triū ꝯclusionuȝ positiu⁹. terti⁹ triū difficultatū iuxta tres cōclusiōes motiu⁹. ❡ Quo ad primū articulū tres termi sūt: dilectio se ꝛ formalr̄. dilectio ē act⁹ volūtatis preuio itellect⁹ actiua volūtate elicit⁹. Inde est q̄ dilectio dicta est q̄si de alijs electio. Electio autē teste Aristo. in. iij. ethicoꝝ. finis est p̄consiliati cōsiliū aūt itellectus est. Unde noto q̄ s̄m mgr̄m di. x. hui⁹ Ista tria se habēt p ordineȝ. amoꝛ. dilectio. ꝛ caritas. Et notat illic doctoꝛ deuot⁹ ea sic differre. amoꝛ enim simplicē amātis dicit complacentiaȝ in amatum. Dilectio vero addit quandā segregatiōeȝ a ceteris: ideo dilectio quasi de alijs electio. canticoꝝ. v. dilect⁹ meus cādidus rubicūdus elect⁹ ex milib⁹. Caritas eniȝ iterū magnā in dilecto appreciabilitatē. Noto vlteri⁹ q̄ dilectio in diuinis solet capi triplicit. vno modo mere eēntialr̄: ꝛ sic pater ꝛ filius ꝛ spūsanct⁹ dilectione eēntiali se diligūt nō spūscō: q̄ꝛ etiā pater in p° signo intelligit se diligē nō tm̄ spūsancto Scd̄o capit mere nocionalr̄: ꝛ sic solū dicit spirationē actiuā: ꝛ in isto sensu ista est falsa pr̄ ꝛ fili⁹ diligūt se spūsancto: quia valet ista pater ꝛ fili⁹ spirāt spūsancto quod est manifeste falsum. Tertio dr̄ ꝑtiȝ nocionalr̄: ꝛ ꝑtiȝ eēntialit̄: vt scȝ dicit spirationē actiuā que est de secundo mō relatiuoꝝ: ꝛ relationē ꝓducti spiratione actiua ad obiectū ama^e qḋ est diuina essentia: ꝛ est talis relatio de tertio mō relatiuoꝝ ꝛ sic accipiūt ꝛ cōcedūt sancti istā: pater ꝛ filius diligūt se spūsancto idest spirāt spiritūsanctū: qui est amoꝛ amabilis eēn^e nocionale enim est spiratio actiua. Sed essentiale est trib⁹ amoꝛ amabilis eēn^e: q̄a ꝛ pr̄ est huiusmodi amoꝛ ꝛ fili⁹ ꝛ spūsanct⁹: ꝛ cōsimile est penitus patris respectu filij. ista. n. nō ꝯcedit pr̄ gn̄at verbo: q̄ꝛ gn̄are solū dicit actum nocionalē. ſ3 bene ista pater dicit verbo: q̄ꝛ hic dicere capit vt notat gn̄ationē actiuā: q̄ ē nocio ꝛ cū hoc vt dicit quēdā respectū ꝯclarationis q appropriat verbo sicut ꝛ ars. ꝛ q̄ꝛ huiusmōi respectus de se cōis ē: iō fit reflexio in scd̄a vt dicat: pater dicit v̇bo nō in p^a: q̄a nō dicit pater gn̄at verbo: sed bene verbuȝ hec de dilectione. ❡ Scd̄s terminus est se: ꝛ est pronomē reciprocū ꝛ aliquotiēs retransitiuum vt notat petr⁹ helye sup principiū ꝯstructiōis. ꝛ Guilh. hetteriberi suis in sophismatibus. vn̄ noto q̄ solet capi triplr̄. vno modo pure retransitiue. sicut in illo sophismate isti pugnāt vt vincāt se: nō. n. sigt̄ q̄ pugnās vin

cat seipm:sꝫ ꝯpugnantē. Scđo capit pure re
ciproce:sicut in alexan. de villa dei in princiº
ꝯstructionū vos diligitis vos. Tertio mō ca-
pit reciproce ⁊ retrāsitiue simul. sicut in nr̄a
qōne:pr̄ ⁊ fili⁹ diligūt se scōspū q: pr̄ diligit
se scō spū ⁊ fili⁹ se:⁊ se mutuo:⁊ hec de ꝓnoie
hoc. ¶ Terti⁹ terminus est formalr̄ a forma
vn̄ forma ſm phos solet capi tripl̄r. vno mō
ꝓ alia pte ꝯpositi vt distiguit ꝯ mā̄ꝫ. ⁊ sic ca
pit i prio phicoꝝ vbi tria ponūt reꝝ pncipia.
scđoº capit vt distiguit ꝯ figurā. ⁊ sic capit i
pdicamentis in qrta q̄litatis specie forma. vl̄
circa aliqd constans figura. vbi dicit magn⁹
albert⁹. ꝙ fiª est claudēs extra : sed forma id
qđ figura circundat lꝫ extra appareat: iō di-
cit quasi foris manēs:lꝫ frater guilh. ockan
sup p̄nta in suo cōmento dicat ꝙ idē sunt for
ma ⁊ figura. sed de guilh. modicū est hic cu-
randū. Tertio dicit forma ꝓ q̄libet qdditati-
ue iclusо in alio:sicut apud Gilber. in pnciº
sex principioꝝ. forma est compōni ꝯtingens
simplici ⁊ inuariabili eēnª ꝯsistens dicit enꝫ
doct. deuot⁹ dist. xvij. parte scđa. q. pma ꝙ il
lud intelligit de qdditate cōi. querit aūt qō
qualr̄ formalr̄ spūscūs est in q̄ pater ⁊ filius
se diligūt. Et hoc de pmo artiº. ¶ Quātū ad
scđm arti. sunt tres ꝯclōnes. prima est de dili
gere pr̄is respectu sui. scđa ē de diligere triū
ꝑsonaꝝ respectu nr̄i. tertia de diligere pr̄is ⁊
filij quo se diligūt. Prima est talis. pr̄ sapiēs
nō genita sapia seu filio seipm diligit spūscō
Prima ps dicit:ꝙ pr̄ nō est sapiēs sapia ge
nita. pꝫ ꝑ aug. pmo retractionū. c. xxij. vbi eā
retractat:q: dixerat eā in sexto. de trini. Et ꝓ
batur rōne doctoris subtil' in hac distinctiōe
tā in ordiario q̄ in reportatis parisi⁹. Actus
eēntial' negt eē alicui⁹ suppositi mediāte aliq̄
principio vt quo:nisi sit vel pnciᵐ formale. si
cut cōcedimus istam. pr̄ est sapiēs sapia ige
nita:vel pncipiū ꝓductiuū:sicut mgr̄ conce-
dit istam:fili⁹ est sapiēs sapiētia ingenita. vel
sit sub autēticū pncipium respectu talis act⁹:
sicut cū dicit pater creat filio:sꝫ nec est patri
formale principiū sapiēdi sapia genita : nec
principiū ꝓductiuū patris:nec principiū sub
autēticū talis actus eēntialis. igitur ⁊c̄. Et si
obijciat q: ſm mgr̄m filius est sapiēs sapien-
tia ingenita. igitur a simili pater est sapiens
sapiētia genita. se. n. videntur equaliter habe
re pater ad genitā:⁊ filius ad ingenitā. Di-
co ꝙ nō est simile:q: qn̄ dr̄ filius est sapiens
sapientia ingenita:iste ablatiuus cōstruit in
ratione principij ꝓductiui: q: pater q est sa-
pientia ingenita:est ꝓincipiū filij. quādo aūt
dr̄ pater sapiēs sapia genita nō pōt esse talis
ꝯstructio cū sapia genita nō sit pricipiū pr̄is.
nec dū dico genitā ⁊ igenitā diuersam pono
sapiam. Eadē. n. est sapia nūero q̄ pr̄ ē sapiēs
⁊ filius sapiēs:⁊ spūscūs sapiens. sed per ge-
nitam ⁊ ingenitā appropriat:aut patri:aut fi
lio. vn̄ valde egregie doctor venerabilis Frā
cis. huius dist. q. iiij. hmōi ꝓpositiones filius
est sapiēs sapia igenita:pater sapiēs sapia ge
nita distinguit penes sensum cōpositū ⁊ diui
sum. vn̄ in sensu cōposito h est falsa:pr̄ est sa-
piens sap̄ genita:q: sig̃t hoc totū sap̄ genita
dat pr̄i sape:⁊ hoc falsum est:q: pr̄i genit⁹ ni
hil affert. In sensu v̊o diuiso est vera: q: sig̃t
ꝙ illa sap̄ pr̄ sapiens est que est genita: ⁊ hoc
est veꝝ. ⁊ inde est ꝙ aug. cōcedit istā in. vi. de
trini. pr̄ ē sapiēs sapia genita. ⁊ in. vij. eiusdē
eam negat:q: in. vi. loquit in sensu diuiso. sed
in. vij. in sensu cōposito:non. n. v̊isile tantum
doctorē in tanto liº. sicut est liber de trini. ita
imediate sibi ꝯdixisse. ¶ Sꝫ scđa ps ꝯclōnis
dicit:ꝙ pr̄ seipsuꝫ diligit spūscō. Vn̄ noto ꝙ
dilectiōe eēntiali pmo se diligit pr̄ anq̄ꝫ itel-
ligat ꝓduct⁹ spūscūs:sꝫ dilectio q̄ dr̄ se dilige
re spūscō ex primo artiº non est nisi ꝓductio
ꝑsone cui appropríetur respect⁹ ad amabile.
Ex hoc sic. cuicūqꝫ conuenit ꝓductio actiua
sanctispūs: illi cōuenit se spūscō diligere: sed
pr̄ est hmōi:vt pꝫ:ab eo. n. hꝫ filius ꝙ produ
cat. Noto tn̄ ꝙ non est imaginandū ꝙ spiri-
tusscūs sit formalr̄ q̄ se pater diligit : q: tunc
esset in patre. ⁊ ita pr̄ esset spūscūs:sꝫ hoc rō-
ne pdicta. ¶ Ex q̄ infero ꝙ guilhel. altisiodo
rens non debuit dicere ꝙ spūscūs est forma
qua pr̄ ⁊ spūscūs se diligunt:pꝫ ex dictis. Et
corroborat:q: dato ꝙ in diuinis non eēt san
ctusspūs:adhuc pr̄ seipꝫ diligeret. ⁊ q̄d dicit
ꝙ est nexus pr̄is ⁊ filij formaliter dico ꝙ fal-
sum est:imo nexus pr̄is ⁊ filij formalr̄ est spi
ratio actiua:⁊ scūspūs solū dr̄ nexus ambo-
rum:sicut cōe ab eis ꝓductuꝫ. Et si querat. in
qua habitudine ꝯstruit l. sanctospū. dum di
citur pater diligit se sanctospiritu Respon-
det hug. de scō victore in epistola ad beatuꝫ
Bern̄. ꝙ in habitudie quasi effectus forma-
lis sicut dum produco amorem amore:queꝫ
produco dicor amare: sed tn̄ in hoc est diffe
rentia:q: amor quo amo est accn̄s in volun-
tate:sed amor ꝓductus est ꝑsona subsistens.
¶ Secunda ꝯº. est de dilectione trium ꝑso-
narum respectu nostri. ⁊ est : sicut v̊bum pr̄i
cognitionis rerum nō extat ratio:sic nec spūs
scūs dilectus dilectionis creature. Dicit pri-
ma ps:ꝙ v̊buū nō extat pr̄i ratio cognitionis

rerum.pꝫ:q꞉ in pꝛimo ſigno pater eſt ſapien/
tiſſimus.Et ſi obijcitur.ꝙ filius eſt ars oīpo/
tentis dei.vi.de trini.⁊ ꝙ pr̄ oīa nouit in filio
xv.de trini.dico ꝙ ars nō eſt ꝓpꝛiuꝫ filio ſed
appꝛopꝛiatuꝫ:q꞉ ꝓcedit per modum intelle/
ctus.vn̄ pr̄ eſt ars:⁊ ſpūſſctūs eſt ars.Et ꝙ di
cit:oīa nouit in filio.dico ꝙ aliud eſt noſſe fi/
lio:aliud noſſe in filio.nouit.n.oīa in filio:q꞉
illa eadem eſſentia qua cuncta in ſe nouit ex
tat in filio:ſed nō nouit filio q꞉ filius nō extat
ſibi rō in cognoſcendo ſed ip̄a eēnᵃ.Et ſi que
ratur quō ſe hn̄t cognita in huius cognitiōe
dicit doctoꝛ ſubtilis in reptatis huius diſtin/
ctionis ꝙ tria ſunt ſigna.In pꝛimo ſigno co/
gnoſcūtur oīa eſſentialia.In ſcd̄o oīa nocio/
nalia ⁊ reſpectus ad intra.in tertio creature
⁊ oīa hec pr̄ hꝫ a ſe.¶Scd̄a pars ꝯcluſionis
dicit.ꝙ nec etiam ſpūſſctūs eſt rō dilectionis
creature.ꝓbatur: q꞉ dato ꝙ non eſſet adhuc
pr̄ ⁊ filiꝰ diligerēt creaturas:nec ita videtur
ꝯcedi iſta pr̄ ⁊ filiꝰ diligūt creaturas ſctōſpū:
ſicut iſta:pr̄ ⁊ filius ſe diligūt ſctōſpū vt pate
bit in tertia ꝯcluſione.⁊ huius rō eſt:q꞉ dile/
ctio dei inq̄ꝫtum cadit ſupꝛa creaturas ꝯtin/
gēs eſt.inq̄ꝫtum v̄o inter diuinas pſonas ne/
ceſſaria eſt:⁊ ita ſi pr̄ ⁊ filius diligerēt creatu
ras ſctōſpū:ſequeretur ꝙ ſctūſſpūs ꝯtingēter
ꝓduceretur.¶Ex quo pꝫ defectus ſcti Tho.
qui in ſcripto hac diſt.q.iij.hāc ſimpliciter di
cit concedendam.⁊ addit ꝙ ſpūſſctūs eſt rō
ꝓductiōis creaturaꝝ.pꝫ vtrūqꝫ falſum.vnde
ꝓductio intrinſeca nō eſt rō ꝓductōis extrīſe
ce ſꝫ ſunt q̄ſi ꝓductiōes oꝛdinate:ſicut nō illu
minat ſol niſi pꝛius luceat: ⁊ tn̄ lucere nō eſt
cā illuminatiōis.ſic in ꝓpoſito.vn̄ ſicut in co
gnitiōe eſt oꝛdo:ſic in dilectōe.in p̄mo ſigno
diliguntur eſſentiaᵃ.in ſcd̄o perſone in tertio
creature:⁊ ſicut v̄bo rōne ꝓductiōis appꝛo/
pꝛiatur cognitio:licet oēs hēant cognitionē
in ſeip̄is:ſic ſpūiſctō dilectio:licet oēs i ſe ha/
beant dilectionem.Et ſi queraṫ:an iſta conce
datur:ſpūſſcūs diligit ſe creaturas.dico ꝙ ſic
poteſt ꝯcedi ad iſtum ſenſum:ꝙ ipſe eſt dile/
ctio que terminaṫ ad creaturas:licet ꝓ tertio
ſigno vel verius ad quā termiatur creatura:
nō aūt intelligendo ſe.i.a ſe:q꞉ ſic nō diligit:
imo a pr̄e ⁊ filio a quibus hꝫ que hꝫ.¶Ter/
tia ꝯcluſio eſt de dilectione pr̄is ⁊ filij quo ſe
diligunt ſicut pr̄ dicit v̄bo:ſic pr̄ ⁊ filius ſe di
ligūt paraclito.Pꝛima pars dicit:ꝙ pr̄ dicit
verbo vbi noto ꝙ dicere capitur tripl̄r.vno
modo dr̄ dicere pꝛo gn̄are ſoluꝫ.⁊ iſto modo
pr̄ dicit verbum:ſꝫ nō dicit verbo in ablatiuo
ſed bene in datiuo.i.cōicat verbo per genera

tionem eam quā hꝫ per eſſentiaꝫ.Scd̄o diciṫ
dicere eſſentialiter ſm̄ qd̄ accipit mono.lxiij.
Anſel. dicere nihil aliud eſt ſummo ſpūi niſi
cogitādo intueri:⁊ iſto modo tam pr̄ q̄ꝫ filiꝰ
q̄ꝫ ſpūſſctūs dicunt verbū ideſt intelligunt:⁊
verbo nō vt rōne ſed vt in quo.xv.de tri.que
libet diuina pſona i alia cognouit.Tertio di/
citur dicere vt notat gignitionē: ⁊ hic eſt re/
ſpectus nō realis:⁊ ꝯnotat exp̄ſſionē: ⁊ eſt re
ſpectus rōnis:q꞉ quelibet pſona declarat ſe:
⁊ iſto modo ſolus pr̄ dicit v̄bo: hoc eſt dictu
gignit v̄bū cui appꝛopꝛiaṫ creabiliuꝫ declara
tio vn̄ An.xi.ꝯfeſ.v̄bo tibi eterno diciſ q̄cūqꝫ
dicis.Et ſi q̄raṫ an ſpūſſctūs dicat v̄bo.dico
ꝙ nō ſic accipiēdo q꞉ ſic dicere reqrit ꝙ a di
cente verbum ꝓcedat:qd̄ nō fit niſi a pr̄e.vn̄
hoc modo nec filiꝰ ſe dicit:nec ſpūſſctūs v̄bo
dicit.¶Scd̄a pars ꝯcl̄onis dicit ꝙ eo mō ſe
diligunt pr̄ ⁊ filius paclito quo pr̄ dicit v̄bo.
vn̄ ad hoc intelligēduꝫ vꝫ qd̄ dicit doctoꝛ de
nouus.diſt.x.q.iiij.Sicut.n.inter cōiuges eſt
amoꝛ duplex.ſ.amoꝛ ſocialiſ quo ſimul volūt
viuere.⁊ amoꝛ cōiugalis quo ꝓducūt fructū
Sic intelligo in pr̄e ⁊ filio amoꝛem ſocialem
ſ.amoꝛē eſſenᶜ:⁊ amoꝛē ꝯiugalē:amoꝛeꝫ quī
eſt ſpūſſctūs qui ab ābobus ꝓcedit ⁊ reſpc̄m
dicit ad diligibile ſicut v̄buꝫ ad declarabile.
¶Ex quo pꝫ defectꝰ magiſtri ſimonis d̄ toꝛ/
naco.qui poſuit ꝙ ſolū ſe diligunt pr̄ ⁊ filius
ſpūiſctō ſicut ſigᵒ.q꞉ꝓductio ſctiſpūs ē ſignū
amoꝛis inter pr̄em ⁊ filiū.pꝫ opᵐ ex dictis.⁊
coꝛroboꝛaṫ:q꞉ iſto modo poſſemus dicere ꝙ
pr̄ ⁊ filius ſe diligūt creatura:q꞉ creatura eſt
ſignū huius dilectiōis.Sed diceret ꝙ.nō eſt
ſimile:q꞉ eſt maius ſignū dilectionis in ſctō/
ſpū q̄ꝫ in creatura.Obijcio foꝛtius.ita ſapia
genita eſt ſignum ſapie pr̄is ſicut ſpūſſctūs ſi
gnum dilectionis pr̄is ⁊ filij:⁊ tn̄ pp̱ hmōi ſi
gnum pꝛima nō ꝯceditur.ergo nec ſcd̄a con/
cederetur niſi aliud eſſet.Et hoc de ſcd̄o arti
culo.¶Quātum ad tertium articulum ſunt
tres difficultates iuxta tres ꝯcluſiones.Pꝛi
ma eſt.quare iſta non ꝯceditur ſapia genita:
pr̄ eſt ſapiens:ſicut iſta:filius eſt ſapia patris
dico ꝙ rō eſt:q꞉ qn̄ dico:ſapia pr̄is iſte geni/
tiuus patris ꝯſtituiṫ in rōne pꝛincipij oꝛigina
lis.vt ſit ſenſus: filius qui eſt ſapia eſt genitꝰ
a patre.Quādo aūt dico:pater eſt ſapiēs ſa/
pientia genita:iſte ablatiuꝰ reqrit aut ꝯſtru/
ctionē rōne foꝛme:aut pꝛincipij ꝓductiui re/
ſpectu actus talis qui eſt ſapere ⁊ neutruꝫ hꝫ
reſpectu patris:ideo eſt falſa.¶Scd̄a diffi/
cultas.quare nō ita appꝛopꝛiaṫ bonitas ſctō
ſpūi ſicut dilectio.Dico ꝙ licet vtrūqꝫ poſſit

sibi appropriari tñ magis dilectio: q2 est act⁹ scđs ⁊ ꝓcessio sanctispũs: etiã q̃si actum scđm dicit. ¶ Tertia difficultas. qd ꝑmo dicit. dilectio qua diligũt se pr̃ ⁊ fili⁹ spũusancto: aut ꝓcessionẽ scispũs: aut respectũ ad amabile: dico ꝙ ꝓcessionẽ: ⁊ scđo ꝯnotat illũ respectum suo mõ siliter ad missionẽ passiuã que primo dicit ꝑsonã ꝓcedẽtẽ ⁊ secũdo ꝯnotat effectũ cãtũ in creatura: sic i ꝓposito. Et sic pꝫ ad. q. ꝙ vicꝫ pr̃ ⁊ genit⁹ scissimo se diligũt spũ: licꝫ nõ formal'r q̃si eoꝝ sit forma. Et tũc ad argumẽta. ¶ Ad primũ. minor est falsa ad ꝓbationem. q2 diligit se in ꝑmo signo originis non intellecto spũscõ. Dico ꝙ verũ est amore essentiali: sed ista nõ est mere eẽntial' vt patuit iõ nõ obuiat. ¶ Ad scđm dico: ꝙ maior intelligẽda est de amore eẽntiali quo diligũt se ⁊ creaturã: lꝫ prius nã se q̃ creaturaꝫ nihil aũt obuiat: si alio mõ capiẽdo dilectionem. alio mõ se diligãt ⁊ creaturã. Et ad ꝓbationẽ minoris q2 mens est ampla. idẽ est in deo eẽ ⁊ diligẽ: ⁊ ita si sctõspũ diligerẽt scõspũ essent. Dico ꝙ idẽ est in deo eẽ ⁊ diligere capiẽdo ꝓ dilectiõe eẽntiali: nõ aliter nisi loquendo ydentice quo oĩa sunt in deo vnũ. sed sic non loquimur. Ad tertiũ iã pꝫ rñsio: q2 nõ est spũsscũs formal'r in pr̃e ⁊ filio: sꝫ denoiat mõ effectus formal' scđm Hug. de scõ victore capiẽdo large effectũ ꝓ ꝓducto. Et sic pꝫ de q̃one. ¶ Ex ista vo distinctiõe de mente mgr̃i sicut de ꝑcedẽtib⁹ tres capiunt̃ ꝯclusiões. ¶ Prima est. pr̃ ⁊ genit⁹ se scõ flamine diligũt funditus miro spiramine. Dicit ꝯcl'o. ꝙ pr̃ ⁊ filius diligũt se scõspũ. Et ponit̃ a ꝑnci° distictionis vsqꝫ ad illđ. c. ꝑterea diligẽter iuestigare oꝫ. vtrũ pr̃ sit saꝑ ⁊c̃. ¶ Scđa ꝯcl'o. sapia genita: sapiẽs ingenit⁹ nõ est: sed genit⁹ atqꝫ ingenita. dicit ꝯcl'o ꝙ pr̃ nõ est sapiẽs sapia genita. sꝫ fili⁹ est sapiẽs tam sapia genita q̃ꝫ ingenita lꝫ differẽter. Et deducit̃ ab illo. c. ꝑterea diligẽter ⁊c̃. vsqꝫ ad illud. c. ꝑterea diligẽter notãdum est ⁊c̃. ¶ Tertia ꝯ° nõ sic ingenit⁹ diligit genituꝫ q̃si sit fundit⁹ ꝑ spm̃scm̃. dicit conclusio ꝙ qñ đ2 pr̃ ⁊ filius diligũt se spũscõ non sig̃tur ꝙ sint spiritusancto. Et deducitur ab illo. c. preterea diligenter notandum ⁊c̃. vsqꝫ ad finem distinctionis

Textus xxxiii (
Equit̃ in textu. post sup̃dicta iteri⁹ considerari oꝫ ⁊c̃. Hic sig̃tur disti° xxxiij. hui⁹ primi q̃ sic ꝯtinuat̃ ad ꝑcedẽtes. In q̃ postq̃ a distinctiõe. xxij. inclusiue hucusqꝫ de noib⁹ diuinis tã subãlibus q̃ꝫ relatiuis ꝑ se ⁊ sigillatim tractat⁹ est habit⁹. Nũc hac in ꝑte eorũdẽ noium s̃m ꝯueniẽtiã ⁊ dr̃iaꝫ extat s̃mo elicit⁹. Et ꝑtit̃ in tres ꝑtes pricipales. In pria oñdit̃ ꝙ ꝑsonal' ꝓprietas deitas vere dr̃. In scđa ꝑsonaꝝ maiestas de⁹ esse diffinit̃. In tertia trãslatiua varietas breuissime ꝯcludit̃: pria in ꝑnci°. scđa ibi. distin. xxxiiij. ꝑdictis est adijciẽdũ ꝙ qdã ꝑuersi homines ⁊c̃. tertia iuxta finẽ eiusdẽ distinctiõis Preterea sciẽdũ est ꝙ in assignatiõe. Iteruꝫ prima ꝑs q̃ est pñs distin° in q̃ oñdit̃ ꝙ ꝑsonalis ꝓprietas deitas ṽe đ2. in tres ꝑtes diuiditur. In prima patẽs varietas cũctis palaꝫ ꝓponit̃. In scđa heretica ꝑuersitas reserata cognoscit̃. In tertia erronea falsitas eẽ ceca ꝯuincit̃. prima in princi°. scđa ibi. hic aũt anti qui negãt dicẽtes. t̃tia ibi. verũtñ nõdũ desistũt ⁊c̃. vltima ꝑte idiuisa manẽte. pria ꝑs in q̃ patẽs ṽitas cũctꝭ palã ꝓponit̃, diuidit̃ i tres ꝑtes. In pria rõne eternitatis ꝑsona affirmatur ꝓprietas. In scđa hũc sermonẽ veritatis sũma mõstrat simplicitas. In tertia nãꝫ fore deitatis sacra clamat auc̃tas. scđa icipit ibi. cum de simplicitate diuinitatis ⁊c̃. tertia ibi. ꝙ. n. ꝓprietas etiã nã diuina sit. Et sequit̃ illa particula hoc aũt aliq negant dicẽtes ⁊c̃. In qua heretica ꝑuersitas reserata cognoscit̃. Et diuidit̃ in tres ꝑtes ꝑncipales. In pria ponit̃ ad heresim docta rñsio. In scđa addit̃ huic fidel' ꝯfirmatio. In tertia tãte rei fig̃it̃ nr̃a q̃stio. scđa icipit ibi. ceteꝝ hereticoꝝ iprobitas. tertia ibi. Si forte q̃res cũ he ꝓprietates ⁊c̃.
Et hec ẽ diuisio pñtis distinctiõis.

c Irca quã tal' mouet̃ q̃onis titulus. vtꝝ đ ꝑsonali ꝓꝑetate diua ydẽptice ꝑdicet̃ eẽnᵃ. Et ar° ꝙ nõ trib⁹ medijs gilbti porretãi qb⁹ ꝓbabat ꝓꝑetatẽ ꝑsonalẽ nõ eẽ ꝑsonã. Prio sic. vbicũqꝫ ẽ đterminatũ ⁊ determians a ꝑte rei: ibi est res ⁊ res: sꝫ diua eẽnᵃ ṽe determinat̃ ad eẽ ꝑsone ꝑ ꝓꝑetatẽ: ⁊ ꝓprietas ṽe determiat a ꝑte rei: igr̃ sunt due res: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ sũt idẽ ydẽtice. maior pꝫ: nõ capit. n. mẽs aliq̃d seipꝫ determinare sꝫ minor pꝫ: q2 seq̃strato oi oꝑe intellect⁹ ṽe ẽ pr̃nitas: ⁊ vere diuia eẽntia. ¶ Scđo arguit̃ sic. vbicũqꝫ a ꝑte rei ẽ abstractũ ⁊ ꝯcretũ ibi sẽ res ⁊ res: pꝫ aliđ. n. sig̃t alᵐ: aliđ albedo si in diuis repit̃ ꝓꝑetas i ꝯcreto ⁊ in abstracto: vt ṽbi gr̃a: pr̃ ⁊ pr̃nitas. si igr̃ pr̃ diuã significat eẽntiã: igr̃ pr̃nitas aliquid sig̃at q̃d nõ ẽ đs. ¶ Tertio arguit̃ sic. vbicũqꝫ ẽ absolutũ ⁊ respect⁹: ibi ẽ res ⁊ res: sꝫ diua eẽnᵃ ẽ absoluta ꝓprietas vo respect⁹: igr̃ sũt res distincte: pꝫ maior. q2 aliud est eẽ absoluti q2 ad se. aliud

relationis:qꝛ ad aliō.ſʒ minoꝛ pʒ de ſe. ¶ In opᵐ.i pſatiōe trinitatis:i pſonis ē ꝓprietas: ⁊ in eē vnitas.ex q̄ ergo pſone ſūt de⁹:ſeqꝫ qꝙ ⁊ ꝓprietas cū de⁹ ſit qcqd hꝫ ex.xi.ð ciui.dei excepto eo ad qð relatiue dr̄. Et bern̄.ꝯ gilb tū illā ꝓprietatē que de⁹ nō eſt:nō mihi adorabilē credo. ¶ In iſta qōne ad aīs ꝯformiter ſūt tres articuli.prim⁹ triū termioꝝ expoſitiu⁹.ſcðs triū ꝯcluſionū poſitiu⁹.terti⁹ triū difficultatū motiu⁹. Quo ad primū articulū termi ſūt pſonalis ꝓprietas:ydenᵃ ꝑdicatio ⁊ eēnᵃ. ꝓprietas a qua ꝓpriūꝫ dicit̄ nō ē niſi qdā rei cui⁹ eſt ꝓꝑetas ꝯditio rē ſequēs ut ſe pi⁹ ⁊ eiuſdē manifeſtatiua.vnde ⁊ tertiū ꝑtū apud ariſt.in pꝛio topicoꝝ:⁊.v.dr̄ ꝓpriū vbi per ꝓprietates rei res inueſtigat̄.vn̄ noto:ꝙ ad rōnē ꝓprietatis ſm doctorē deuotū hui⁹ primi.diſt.viij.q.i.tria exigunt̄. primo ꝙ ſoli cōueniat.ſi eni alijs ⁊ nō p rōnē ſuā iſit:nō de hꝫ nomē ꝓprietatis niſi large. Scðo ꝙ ſit rō inoteſcēdi id cui⁹ ē ꝓprietas.⁊ iſto° dicit phs i pꝛio de aīa: ꝙ accn̄ᵃ magnā ꝑtē ꝯferūt ad cognoſcendū ꝙ qd eſt. Tertio ꝙ differat ab eo cuius eſt ꝓprietas aliqli dr̄ia.vn̄ nihil ſui ipi⁹ modis oib⁹ idē extat ꝓprietas. ¶ Noto vlteri⁹.ꝙ ꝓprietatū in dinis tres ſūt modi prime dicunt̄ eēntiales:⁊ ſūt ille q̄ in pſonis oib⁹ dinis cēntiā cōſequunt̄ cuiuſmōi eſt cōicabilitas:⁊ iſte ſūt in triplici gradu.primus grad⁹ eſt vt dicat̄ eſſentialis ꝓprietas: qcqd extat extra rōnem formalē eēntie:⁊ hoc mō modi intrinſeci ſicut iſinitas ſunt ꝓprietates vn̄ dicit̄ ꝓpriūꝫ eſt dine eēntie ꝙ ſit infinita. Scðs grad⁹ vt ſoluꝫ dicant̄ ꝓprietates q̄ ab eēntia diſtinguunt̄ formalr̄:ſicut ſūt attributa diuina. Terti⁹ grad⁹ vt vltra hoc ꝓprietas quo ad nomē in bilis terminet̄.⁊ ſic dicit̄ ꝓpꝛie ꝓprietas:ſic iuiſibilis interminabilis:incōpꝛehēſibilis.vn̄ apð grāmaticū dicit̄ oſus plena notat:bundus ſi ſſat.bilis aptat. ¶ Secūdus mod⁹ pꝛicipalis ꝓprietatū ē ꝓprietas pſonalis:⁊ hic ē ēt triplex grad⁹. Prim⁹ grādus eſt qn̄ ꝓprietas ꝯſtituit id cui⁹ ē ꝓꝑetas. iſto mō ſolū ſūt in diuīs tres ꝓprietates pſonales.ſcꝫ paternitas.filiatio ⁊ ſpiratio paſſiua qb⁹ pſone tres ꝯſtituunt̄ ⁊ dicūtur ꝓprietates pſonales conſtitutiue.vn̄ dam̄.li.i.c.v. Oia in dinis ſūt vnū ꝑter gn̄atiōnē.pt̄nitatē.⁊ ꝓceſſioneꝫ. ¶ Scðs grad⁹ eſt ꝓprietas vni ſoli pſone cōueniens:lꝫ nō cōſtituat.iſto mō inaſcibilitas eſt pſonalis ꝓprietas in pr̄e ¶ Terti⁹ grad⁹ eſt:qn̄ ꝓprietas duab⁹ pſonis cōuenit:ſolū iſto mō ſpiratio actiua eſt pſonalis ꝓprietas que ſolū pr̄i cōuenit ⁊ filio.

¶ Terti⁹ mod⁹ ꝓprietatū eſt ꝓprietas cō ⁊ iſte ſunt in triplici gradu:qa aut fundant̄ i ydentitate ſubē ⁊ ſic dicunt̄ ydētitas.aut eēntie magnitudine.⁊ ſic dicūtur eq̄litas:aut attributis:⁊ ſic dicit̄ ſimulitudo ⁊ oriunt̄ he cōmunes ꝓprietates que dicunt̄ relationes cōmunes poſt relatiōes pſonales tm̄ de ꝓprietate pſonali. Secūdus terminus eſt predicatio ydēᵃ.vnde noto ꝙ in diuinis eſt triplex modus predicādi.ſcꝫ quidditatiue denominatiue:⁊ ydentice.quidditatiua predicatio eſt qn̄ predicatū eſt de quidditate ſubiecti ſicut dum dico:deus eſt ens.deus eſt ſpiritus denominatiua aūt eſt qn̄ predicatū eſt extra rationē formalē ſubiecti ⁊ per modū informantis:ſicut duꝫ dico:deus eſt bon⁹.iuſtus.pius ⁊c̄.predicatio autē ydentica eſt triplex: aut primo qn̄ vtrūqꝫ extremū eſt formaliter infinitū:ſicut dum dico:deus eſt diuina eēntia.aut ſolū predicatū eſt infinitū formaliter ſicut dicendo pr̄nitas eſt deus.aut tertio qn̄ ſubiectū eſt infinitū ꝑdicatū nō formaliter:ſicut deus eſt paternitas. Solet rurſum accipi iſta ꝑdicatio.aut pꝛio qn̄ vtrūqꝫ extremū eſt trāſcēdēs:ſic ens ē bonū.aut ſcðo ſolū ꝑdicatū:ſic fortes ē ens.aut tertio ſolū ſubm̄:ſicut ens eſt ſuba.magr̄ franc. de maro.cōflat⁹ ſui diſt.ij.q.vlti.addit q̄rtū modū q eſt predicatio eēntialis eo mō inqt q̄ dicim⁹ tres pſone ſūt idē in eē:ſꝫ h̄ cū ſua reuerēᵃ ſalua.ſine cā addit:querat mihi vnā ꝑdicatōeꝫ eēntialē i dinis q̄ nō ſit:aut qdditatiua:aut denoīatiua aut ydētica:⁊ credā ei:⁊ cuꝫ repire nequerit ſnaᵒ ſit ꝯtēt⁹. Tantū de ꝑdicatōe ydēᵃ. ¶ Sᵒ tmin⁹ ē eē.vn̄ iſta tria differūt:eē.ens. ⁊ eſſe. Eēnᵃ.n.dic̄ q̄ forma:eē q̄ act⁹ ē formal̄ eēnᵉ ſic albū albedis:ens aūt q̄ egredit̄ ex eēnᵃ p eē:ſic ſuo mō ē lux lucēs ⁊ lucē. Et h̄ de pᵒ arᵒ. ¶ Quātū ad ſcðꝫ artiᵐ ſt̄ tres ꝯclōes.pᵃ ē de pſonali ꝓꝑetate reſpectu dine eēnᵉ.ſcða de pſonali ꝓprietate reſpcū pſone.⁊ tertia ð eē pſonali ex dina eē.⁊ pſonali:ꝓprietate.pᵃ eſt hec lꝫ ydētitate reali cū dina eē ſit eadē pſonal̄ ꝓprietas differt tm̄ foꝛal̄r.pᵃ ps dicit ꝙ ſunt idē realr̄ pſonal̄ ꝓprietas ⁊ dina eē.ꝓbat̄ ſic. Qn̄cūqꝫ ē aliqd ens infinitū intēſiue qcqd extat ex eo idētificat ſibi reali idētitate.ꝓbat̄ iſta:qꝛ ſi nō aut ponētur i eo cōpoſitio rei ⁊ rei:aut ſi dicat̄ ꝙ nō ſit i pō admin⁹ erit aggregatio reꝝ qd iſinito repugnat:cuꝫ oia ꝯtineat. Sed de⁹ eſt iſinit⁹:ex ꝓſa Anſel. de⁹ ē q̄ nihil mai⁹ excogitari pōt.⁊ pſonales ꝓpꝛietates ſūt in eo:qꝛ eēnᵃ eaꝝ eſt ſūdamētuꝫ igitur. Et ſi queratur:quō pōt eſſe ꝙ ſint

vna eēnª tres persone res rl'iue. dico ꝙ qꝛ h̄ abb. ioachim videre nō potuit in erroꝛē ꝓlapsus est vt in. c. dānamus. ex̄ de sūma tri. ⁊ fi de catho. lꝫ. n. sint tres res: tn̄ hc tres res vnica sūma sunt res ꝺm doctrinā bti aug. de doctrina chꝛistiana. Ex q̄ pꝫ erroꝛ manifestꝰ gilberti poꝛretani dicētis: ꝙ ꝓpꝛietates ꝑsonales nō sunt deꝰ sꝫ sunt assistētes: ⁊ fundabat se in dicto Boe. in libello de trini. vbi dicit: ꝙ rl'o est ad aliud: ⁊ nō ponit ꝙ sit in. inde ꝯcludebat ꝙ erat assistens: seu ꝺm verbum mgr̄i in lr̄a affixa. vn̄ ⁊ vsus est illo vocabulo assistenᵉ in libello suo quē ītitulauit sex ꝓncipiorum in. c. pōnis. vn̄ dicit. maxime aūt ꝓpꝛiuꝫ videt pōnis subeꝓxime assistere pꝫ falsuꝫ. vn̄ ⁊ hunc erroꝛē tpe bti Bern̄. in ꝯcilio eccl'ie remis congregato oꝛe ꝓpꝛio. vt hic inqt doctoꝛ deuotus idē pn̄tial'r reuocauit ⁊ referūt sibi dictū fuisse claude puteū. i. ingenij tui ꝓfunditatē. fuit. n. vir elegātissimi ingenij. vn̄ ꝓuerb. xxv. scriptū est: ꝑscutatoꝛ maiestatis oppꝛimet a gloꝛia: nec cogit illud Boetij: ꝙ̄uis. n. dicat ꝙ rl'o respectuꝫ hēat ad terminū nō negat qn ad fundamentū. ¶ Scđa ps cōclusionis dicit: ꝙ ꝓpꝛietas ꝑsonal' distinguit formal'r a diuina eēnª ꝓbat. Et pᵒ noto ꝙ ad distinctionē ꝺm docto. subti. in reptatis parisius hac dist. q. ij. tria reqrunt. pꝛimo ꝙ distincta nō sint solū in pō: sicut sᷓ foꝛme in pō materie. Scđo ꝙ nō sint solū in ꝩtute sicut effectus in cā. ⁊ tertio ꝙ nō sint mixta: h̄ mō sunt ꝓpꝛietates in diña eēnª: qꝛ actu sunt nō ꝩtute: aut potētia solū: nec est ibi mixtio. Tūc ꝓbo istā ꝑtē medio doctoꝛis. q. ij. repoꝛᵐ. qn̄cūqꝫ aliq̄ differūt ⁊ ꝯueniunt a ꝑte rei alio cōueniūt: ⁊ alio differūt. Sed ꝑsone diñe ꝯueniunt in eēnª diuina ⁊ differūt in ꝓpꝛietatibus igit diña eēnª ⁊ ꝓpꝛietas differūt nō real'r: ergo formal'r: qꝛ nō sufficeret sola distinctio ex nā rei cū sint qdditates maioꝛ est pꝛimū pꝛincipiū. impossibile. n. est ꝙ eodē ⁊ scđm ꝙ idē aliqd differat ⁊ ꝯueniat. ⁊ h̄ est q̊d inqt aug. vij. de trini. Nō est aliud deo eē: aliud subsistere: sꝫ aliđ ē deo eē: ⁊ p̄rem eē: ⁊ in eodē filiꝰ eo ꝩbū quo filiꝰ: sꝫ non eo ꝩbū q̊ sap̄. Ex q̊ pꝫ magnꝰ defectꝰ sci tho. q in scripto suo distinctione hac. i. ij. iij. ⁊ iiij. q̄onibꝰ dicit: ꝙ ꝓpꝛietas solū differt rōne ab eēntia diña. vn̄ dicit ꝙ relatio hꝫ ꝯparari ⁊ ad essentiaꝫ diuinā ex ꝑte q̄ rl'o hꝫ ꝙ insit. ⁊ tūc penitꝰ ē idē ꝙ diña eēnª. aut rōne q̄ est ad: ⁊ tunc solū distinguit a suo opposito. pꝫ ꝙ nō ꝑt eē. ⁊ arguo ꝯ eum ex dictis eiꝰ. Ipe. n. in. i. q̄one huiꝰ distictiōis soluēdo arᵐ ꝓmū dicit: ꝙ eē dꝛ tripl'r. vno mō

ꝓ qdditate seu diffinitōe vl' nā rei. scđo ꝓ actu eēnᵉ: sicut viuere viuentibꝰ ē esse. tertio ꝓ esse veritatis ꝓpositionis q̊d sig̃tur ꝑ copulā ⁊ dicit ꝙ relatio hꝫ bn̄ pꝛimū eē. s. eē qdditatis vl' diffinitiōis seu nature rei: tūc sic. sꝫ distingui qdditate est distingui formal'r. igit a ꝑte rei distinguit eēntia ⁊ ꝓꝑetas: qꝛ ꝑ diffinitiones. Cōfirmat. ꝑsone. n. diñe aut se totis sunt idē: ⁊ redit erroꝛ sabellij: q dicebat p̄rem ⁊ filiū ⁊ spm̄scm̄ eandē esse ꝑsonā. aut se totis distinguunt: ⁊ redit erroꝛ arrij: q posuit filiū puram creaturā: aut alio ꝯueniunt sicut diuina eēntia: ⁊ alio distinguunt sicut ꝓpꝛietatibꝰ: ⁊ sic hr̄ veritas. vnde imaginoꝛ tres pōnes: pꝛimam q̄ ponit solū rōnis distinctiōeꝫ ꝓpꝛietatū ⁊ diñe eēntie. tertiā q̄ ponit distinctionem rerū inter ꝑsonā ⁊ essentiā: sicut ioachim. Et mediā que est docto. nr̄i q ponit ydētitatem realē ⁊ distinctionē formalē. pꝛima appꝛopinquat quo ad me vr̄ saluo melioꝛi iudicio sabellio. tertia arrio. scđa via ambulat tutissima inter scillā ⁊ caribdiꝫ: de qbꝰ loqtur aug. sup Joh. ⁊ habita est auc̄tas dist. xxxi. vtrāqꝫ pestē. s. sabelliū ⁊ arriū elidit veritas di. Ego ⁊ pater vnū sumꝰ: vtrūqꝫ audi: ⁊ a scilla: ⁊ caribdi liberaberis. ¶ Scđa ꝯcl'o est. de ꝑsonali ꝓpꝛietate respectu ꝑsone: ⁊ ē hec ꝑsonal' ꝓꝑetas eē totū ꝑsonale nō noiat formal'r. ꝓbatur. Qn̄cūqꝫ aliq̄ duo vnū ꝯstituūt neutrum eoꝝ formal'r totū eius eē dicit: sed diñe ꝑsone constituunt ex diña eēnª ⁊ ꝓpꝛietatibꝰ ꝑsonalibꝰ. igit ⁊c̄. maioꝛ pꝫ: qꝛ si sic: tūc alteꝝ sufficiet. Sꝫ minoꝛ declarat: si. n. eēnt solū ꝑsone diñe formal'r diuina eēnª: tunc nō distinguerent. Si rursus essent sol ꝓpꝛietates neutra eēt ꝓducta ab alia q̊d est ꝯtra fideꝫ. ꝓbatur ꝯña: qꝛ si sic: tunc gn̄atio actiua esset p̄r: gn̄aᵒ passiua esset filiꝰ: spiraᵒ passiua spūscūs: gn̄atio aūt nō gignit: nec ꝓcessio ꝓcedit: qꝛ teste pho in. v. phicoꝝ. motꝰ nō est motꝰ: nec actionis actio. Ex q̊ infert defectꝰ prepositiui ponētis diuīas ꝑsonas solū dicere ꝓpꝛietates ꝑsonales cū sint ita simplices. sicut diuīa eēnª. q̊d nō esset inqt si īcluderēt diuinā eēntiā pꝫ opᵐ: ⁊ ꝯfirmat: qꝛ in vna ꝑsona sūt plures ꝓꝑetates: ⁊ vna cōis oībꝰ. nec obuiat q̊đ dicit de simplicitate: qꝛ simplicitas non opponit non ydētitati vt opinat falso: sed compositioni ⁊ sicut non est composita diuina eēnª sic nec ꝑsona. ¶ Tertia conclusio est de eē ꝑsonali ex eēnª diuina ⁊ ꝑsonali ꝓpꝛietate. Ex diuina eēntia ⁊ pꝛopꝛietate personali tertia nō resultat entitas. voco hic tertiam entitatem sicut ex coꝛꝑe ⁊ aīa rationali resultat huma-

nitas que est quidditas distincta taꝫ a corpo
re q̄ꝫ aia rōnali. Et dr̄ a mgr̄o nycolao boneti
pº sue phie: forma totius sicut aia forma ptis
Tūc ꝓbo ꝯclusionem. in diuinis castissime est
loquēdum: nec ibi asserendū. Teste dyoñ. ni-
si ꝙ eloquia diuina efflagitāt vel grauis mo-
uet rō. sed neutruꝫ est hic: quid. n. faceret illa
tertia entitas nō vr̄. vñ concluditur ꝙ ad esse
ꝑsonale sufficit ipa eēnª diuina simul cū pro-
prietate. Et si queraꝛ que ē potior: aut eēntia
diuina: aut ꝓprietas. dico ꝙ loquēdo simplr̄
diuina essentia: cū sit radix ꝑfectissima: sed in-
q̄ntuꝫ ꝑsona ad aliud referꝛ. dico ꝙ ꝓprietas
q2 est id quo refertur. Et si queraꝛ: an ista pro
prietas dicat aliquaꝫ ꝑfectionē. verbigratia:
pr̄nitas aut filiatio. dico ꝙ ita loquēdo ydēti
ce: q2 est idem cū diuina eēnª: nullā tñ loquē
do formalr̄: q2 tunc esset alia ꝑfectio in patre
que nō in filio: ⁊ eꝯ: q2 filiatio in filio non in
patre: ⁊ paternitas in pr̄e nō in filio. Ex quo
infero ꝙ paulus de perusio qui dicit ꝓprieta
tes infinitas formalr̄: male dicit: pꝫ ex dictis.
Et hoc de scd̄o artiº. ¶ Quantū ad tertium
articulū sunt tres difficultates iuxta tres con
clusiones. ¶ Prima est: vtrū talis distinctio
formalis inter ꝓprietatē ⁊ essentiā sit actua-
lis vel solū fundamentalis. Dicit mgr̄ Frāc.
dist. ij. huius distinctionis duº scd̄o: ꝙ est solū
fundamētalis. Sed cum reuerentia nō videꝛ
ꝙ sint actu distincte eēnª ⁊ ꝓprietas nisi actu
ali distinctiōe. ⁊ addit ꝙ doctor noster vti vr̄
nētiua sunt nō idem. dico h̄ ꝙ doctor noster
prima q̄ōne reptatoꝝ huius distinctionis po
nit distinctioneꝫ. verum est tñ ꝙ dist. xxxiij. ⁊
xxxiiij. ordinarij dicit: ꝙ talia sunt nō ideꝫ. Et
dist. ij. huius pmi. q. iiij. dicit ꝙ pōt cōcedi ꝙ
sunt nō idem: ⁊ tñ ꝙ nō distinguantur q2 esse
non ideꝫ in plus est q̄ꝫ distingui. Chimera. n.
⁊ hō non sunt idem ⁊ tñ non distinguuntur.
¶ Scd̄a difficultas: quō dicimus totum esse
ꝑsonale in diuinis cū in deo nō sit totū. Rñ-
dit doct. deuotus huiꝰ primi. dist. xix. ij. parte
q. ij. Totum. n. dr̄: aut relatiue ad ptes: et isto
modo in deo non est totū: aut idem ꝙ cōple-
tum: sicut inquit phs. totū ⁊ perfectum idem
sunt. ⁊ sic poniꝛ in diuinis. vñ Ambro. In pa
tre totus filius: ⁊ totus in v̄bo pater. ¶ Ter-
tia difficultas quō dr̄ persona diuina cōstitu-
ta si nihil resultet vr̄. n. tunc nihil esse cōstitu-
tum. dico ꝙ alio modo est cōstitutū hic infe-
rius: alio mō in diuinis. hic. n. inferiꝰ ex cōsti
tuentibus tertia resultat entitas q2 vnū est in
pō ad aliud. In diuinis aūt nō: q2 eēnª diui-
na nō est in pō ad paternitatē: imo solum fm

Bam. ꝓprietas solū est caracter persone nō
essentie. Et sic pꝫ ad q̄ōnem. ꝙ vicꝫ personalis
ꝓprietas ydētice idem est cū diuina eēnª sed
nō formalr̄. Et tūc ad argª porretani. ¶ Ad
primū. ad maioreꝫ dico: ꝙ sufficit ꝙ sint aliq̄
distincta ex natura rei licet nō realr̄: sicut pꝫ i
colore. v̄bi gratia: qui hꝫ genus ⁊ differentiā
⁊ dr̄ia ꝯhit ⁊ determinat genus: ⁊ tam̄ vnica
res est. minor etiā est falsa: q2 ꝓprietas nō de
terminat essentiā. ¶ Ad scd̄m: per idē sufficit
distinctio ex nā rei: imo aliquotiens inter cō-
cretū ⁊ abstractuꝫ sola extat distinº rōnis: pꝫ
inter humanitatē ⁊ hominem. ¶ Ad tertiuꝫ
pꝫ per idem. Et sic pꝫ ad q̄ōnē. Ex ista v̄o di-
stinctione sicut ex p̄cedentibus de mente ma
gistri tres capiūtur ꝯclusiones. ¶ Prima ē.
personalis ꝓprietas ꝑsona dr̄ summa maie-
stas vt pie creditur. dicit cōclusio: ꝙ ꝓprieta
tes personales sunt ⁊ persone diuine: ⁊ diui-
na eēnª. ⁊ ponitur a p̄nciº distinctōis vsq3 ad
illud. c. hoc aūt aliqui negant. ¶ Scd̄a ꝯclu-
sio. aliter vsie iest ꝓprietas: aliter persone vt
ꝓfert veritas. Dicit ꝯº: ꝙ aliter iest ꝓprietas
ꝑsonalis eēnᵉ: q2 sicut fundamēto. aliter per
sone. q2 sicut determināns in determinato. Et
ponitur ab illo loco: hoc autē aliqui ⁊c̄. vsq3
ibi: verūtñ nondum desistunt. ¶ Tertia ꝯclu
sio. sacra paternitas suba ponitur vt fert au-
ctoritas: sic verbum scribitur. dicit ꝯº: ꝙ tam
paternitas q̄ꝫ v̄bum sunt ydētice suba diuina
Et ponitur ab illo caplo. verūtamen nōdum
desistunt ⁊c̄. vsq3 ad fineꝫ distinctionis.

Sequitur in textu. Predictis ē adij-
ciendū ꝙ q̄dam peruersi sensus ho
mines. ⁊c̄. Hic sig̃tur distiº. xxxiiij. dis xxxiiii
huius primi que sic ꝯtinuaꝛ ad pre
cedentes. Nam postq̄ꝫ mgr̄ in p̄cedēti distin
ctione oñdit: ꝙ ꝑsonalis ꝓprietas deitas ve
re dr̄. nunc in ista distinctione oñdit ꝙ perso
naruꝫ maiestas deus esse diffiniꝛ. Et partitur
in tres ptes p̄ncipales. In p̄ma an sit p̄dicaº
de deo tāgiꝛ. In scd̄a appropriatio mira sub-
iungiꝛ. In tertia grata translatio epilogo ne
ctitur. p̄ma in prinº. scd̄a ibi. Ex p̄dictis ꝯstat
ꝙ sicut eēnª ⁊c̄. 3ª ibi. Preterea sciēdū ꝙ in
assignatiōe. ⁊c̄. 3ª pte indiuisa manēte: ps pri
ma in qua. an sit p̄dicaº de deo: tāgitur: diui-
ditur in tres. In p̄ma erroris deuij claret pō.
In scd̄a dicti hylarij daꝛ soluº. In 3ª cadentis
dubij ē explanatio. p̄ma in prinº. scd̄a ibi hic
q̄dam dicūt nō intelligentes. 3ª ibi. hic ꝯside
randū est cū deꝰ sit diuina eēnª. Et sequiꝛ illa
pticula: ex p̄dictis ꝯstat: ꝙ sicut eēntia ⁊c̄. in
qua appropriatio mira subiūgiꝛ. ⁊ diuidiꝛ in

tres. In prima appropriationis tangitur veritas. In scḋa huius rōnis additur eq̄tas. In tertia vnius dictionis adest auctas.s.homousion. prima in prīn°. scḋa ibi. id ergo sacri eloquij prudentia. tertia ibi. hic non est ꝑtermittendū. ⁊c̄. Et hec est diuisio p̄ntis distinctōis.

c Irca quā mouet̄. ⁊c̄. vtrū p̄ri pō. fi° sapientia. spūisan. bōitas debite appropriet̄. ¶ Et ar̄ ꝙ nō triplici me° Primo ꝓbatur ꝙ patri nō attribuatur potētia: ar̄ sic. Cui attribuit̄ virtus: ei attribuit̄ potētia: ſʒ virt⁹ appropriat̄ filio: ergo ⁊ potētia. ⁊ per ꝯn̄s nō p̄ri. maior pʒ: ꝑ ph̄m in p̄mo de celo ⁊ mūdo. virtus. n. f̄m eum est vltimū de pō. ⁊ ita dicit q̄si potētie cōplemētum: ⁊ per ꝯn̄s eidē appropriat̄ ꝑsone vtrūqꝫ Sed mior pʒ aucte apl̄i ad Hebre. p°. vbi loquens de filio dicit: q cum sit splēdor ⁊ figura sub̄e eius: portāsqꝫ oīa verbo virtutis eius ⁊ ita virt⁹ ei appropriat̄. ¶ Scḋo ar̄ ꝙ sapia nō debeat appropriari filio. Illi est sapia appropriāda cui rer̄ creatio: ſʒ creatio approp̄atur p̄ri nō filio. igr̄ ⁊ sapia. maior pʒ: q: sapia cuncta in suo ordine ꝯdunt̄. vn̄ ph̄us in p̄mo methaph̄. sapiētis est ordinare. minor v̄o pʒ aucte simboli apl̄or̄. ⁊ niceni. Credo in deuʒ patrē oipo. cre. ¶ 3° ar̄: ꝙ bōitas debeat appropriari filio nō paraclito. illi maxīe ē bonitas appropriāda: qui se maxīe coīcat. Sʒ filius ē hmōi: nō alie ꝑsone igitur sibi dʒ appropriari bonitas. maior pʒ per Dyo^m. iiij. de diui. noibus. bonū sui ip̄ius est cōicatiuū. Sed minor pʒ. In creatione. n. v̄bo cuncta creata sunt. In redēptione verbū caro factū est. In glorificatione: hec ē vita eterna vt cognoscāt te deum ⁊ quē misisti iesum xp̄m. ¶ In op^m est mgr̄ in littera vbi p̄ri potentiā: filio sapiētiam. clemē. spūi bonitatem attribuit. ¶ In ista q̄one ad alias pariformiter tres extāt articuli. primus est triū terminor̄ expositiuus. scḋs triuʒ ꝯ^m positiuus. terti⁹ triū difficultatū motiuus. ¶ Quo ad p̄mū articuluʒ termini sunt potētia. sapia. ⁊ bonitas. potentia vltra dicta de ea in. vij. ⁊. xx. distinctiōibus pōt hic accipi tripliciter. the°. ⁊ dr̄ respectu ꝓducibilis in eadē sub̄a seu eē: ita ꝙ hoc mō pater hʒ potentiā ꝓductiuā filij ⁊ fili⁹ hʒ quod possit ꝓduci: nisi. n. esset ꝓducibilis nullatenus eē posset ꝓductus. Vn̄ Aristo. in. vi. phicor̄. qḋ impossibile est fieri: īpossibile est factuʒ esse: ⁊ ista dr̄ simpliciter pō ꝓductiua. Scḋo dicit̄ potētia methaph̄. ⁊ isto° dr̄ pō creādi in deo ⁊ in creatura rn̄det: pō obiectiua que nō dicit formaliter nisi quēdaʒ respectū ad eē in actu distincto eēntialiter a potētia creatiua: ⁊ ista pōt vocari potētia actiua: q: ex p̄te ei⁹ qḋ agitur nihil ꝑsupponit. Tertio dr̄ potētia phi°: ⁊ dr̄ in agēte potētia factia: ⁊ in facto potētia subiectiua: ⁊ est qn̄ aliquo ꝑsupposito agens agit: sicut fit in actionib⁹ n̄libus vbi semꝑ mā seu subiectū supponitur ⁊ his trib⁹ modis applicari p̄nt tres modi potentie q̄s pōit ph̄us in. v. metha. vbi vocat potentiā ptātē. prim⁹ n. modus est qn̄ ptās est p̄ncipium mot⁹ aut mutationis: aut in altero simpl'r aut in altero inq̄ʒtum alter̄. In altero simpliciter qn̄ faciens distinguit̄ a facto. in q̄si v̄o altero qn̄ idē in seip̄m aliquid facit: sicut dn̄ seip̄ʒ sanat medicus. ⁊ iste modus phi rn̄det 3° predicto. s. phisico. scḋo dr̄ scḋs modus ptātis apḋ ph̄m qn̄ est ptās nō solū agendi sed bn̄ agendi: sic̄ sunt perfecta agen̄. ⁊ hic mod⁹ rn̄det scḋo. s. metha° vbi res de non esse simpliciter ad esse ꝓducuntur de quo Gen̄. ij. dr̄. vidit ds cūcta que fecerat ⁊ erāt valde bona. Terti⁹ modus est: qn̄ potens pō: aut oīno imutabile est: aut nō de facili. ⁊ hic rn̄det p̄mo in quo tā ꝓducens q̄ʒ ꝓductum eterna sunt. ⁊ hic ē rectissimus ordo ascendēdi ab imꝑfecto ad ꝑfectuʒ in nā primo simpliciter posse. scḋo posse bene operari. tertio esse imutabile: aut simpliciter: aut nō de facili. ¶ Secūdus terminus est sapia: aut a sape inq̄ʒtuʒ illuminat intellectū aut a sapore inq̄ʒtum inflāmat affectuʒ. vnde sapientia solet capi tripliciter. vno modo vt tam scie ꝙ intellectus complectit̄ noticiam: seu ꝯclusionum ⁊ principior̄. ⁊ hoc modo videtur loqui ph̄us in. vi. ethicor̄. vbi sapientiam diffiniens dicit. sapia est quasi quoddam cap̄. hn̄s intellectus ⁊ scientia. vnde ⁊ ph̄s in primo metha. dicit ꝙ sapiens quodāmō oīa nouit. ⁊ in primo elencor̄. vbi oꝑa enumerātur sapientis: ph̄us dicit: ꝙ sapientis est bene dr̄e de eis que nouit ⁊ mentiētē posse redarguere. ¶ Secūdo dr̄ sapia vt distinguit̄ contra sciam: ⁊ sic dicit eternorū noticiam solum ⁊ scia tpa^m est: vt inquit aure⁹ aug. super illo verbo apl̄i. alij per spm̄ datur sermo scie. alij sapientie. isto° sapia est in portione superiori ⁊ scia in inferiori. Tertio dicitur sapia quidā spūalis gust⁹ in mentibus deuotor̄ ex speciali amplexu cōdilecte in voluntate exhibitus ⁊ isto modo d: septimū donum spūsc̄ti. s. donum sapie. ysaie. vij. Et sunt tres gradus perueniēdi ad hanc sapiē iā. primus timor in fide fundatus. ps. Initium sapie timor dn̄i. secundus affectus caritate informatus. tertius sapor intrinsecus hois totius dum in solo do

sia delectat. q̄ dulcia faucibus meis eloquia
tua sup mel ori meo. ¶ Tertius terminus est
bonitas. dr̄ bonitas a boo boas. qđ est voco
vocas. ex cōmēto sup quartū de diui. noi. q:
oia bonum appetūt: ꝛ oia bonū ad se vocat
vn̄ fm Arist. p° ethicoꝝ. triplex est bonū. bo/
num honestum bonū vtile. ꝛ bonū delectabi
le: ꝛ differunt vt inquit mgr̄ alexāder de hal'
prima pte summe. collatiōe de bono. bonum
n. honestum respicit ptem ani^e rōnalem. vn̄
tulli⁹ quarto rethorice noue: honestum ē qđ
sua virtute nos attrahit ꝛ dulcedie allic̄. ꝛ in
de dr̄ honestum quasi honoris status. i. bonū
ꝑpter se diligibile: aut simpl'r sicut đs. aut fꝫ
quid vt virtutes. Bonū delectabile respicit
vim ꝯcupiscibilē in qua ē delectatio. vtile ve
ro vim irascibilē que sp est in ardua tēdit: sic̄
bonū vtile est ad aliud ordinabile. Et hoc de
pmo arti. ¶ Quātum ad scđm articulū sunt
tres ꝯcl'ones. pma de pō respectu pr̄is. scđa đ
sapia respectu filij. tertia de bōitate respectu
clementissimi spūs. pma est ħ pr̄nali supposi
to a diuina essentia formal'r distincto appro/
priatur potentia. prima ps ꝓ cit: q pr̄ distin/
guitur formal'r a diuina eēntia supposita ydē
titate reali trium psonaꝝ cū diua eēntia. Tū
auctē magistri in prima dist. ꝛ hic ꝛ alibi sepi
us. tum auctē aug. in de doctrina xpiana. tū
tertio auctē ecclesie que maior est. vn̄ inquit
aug. ꝯ manicheos. euangelio nō crederē nisi
q: eccl'ie catholice credo. ecclesia aūt hoc de
terminauit di. q pr̄ ꝛ filius ꝛ spūssāctus sunt
vna summa res. pbat̄ q distinguant̄ ab eadē
formal'r. Quādocūq3 aliq̄ ita se hn̄t q ex nā
rei aliqd vni cōpetit q nō alteri: illa distingu
untur formal'r si vtrūq3 qdditatē dicat. Sed
sic est de diua essentia pr̄e ꝛ filio sctōspū. igit̄
ꝛc̄. maior est nota ex primo princ°. ipossibile
extat. n. q idem fm idē ꝛ ad idē ꝛ in tpe eo/
dē dormiat: ꝛ nō dormiat: sit hic ꝛ nō hic. Sꝫ
minor pbat̄. q: eēn^a est cōicabilis: psona in/
cōicabilis. cēn^a nō refert̄: psona refert̄. ꝛ sic đ
alijs multis. ¶ Ex quo pꝫ defectus scti tho.
in scripto hac dist. q. i. qui ponit psonā ꝛ diui
nā eēntiam sola distingui rōne. ꝛ dicit arg°q̄
pbam ꝯcl'onem meā. est. n. arg^m scđm illius
qōnis q sicut a pte rei idē signt vestis ꝛ indu
mentū ꝛ tunica ꝛ ita si ista sit vā tunica est al
ba ꝛ vestimētum erit albū: nō tn̄ opꝫ q vesti/
mētū sit alba: q: lꝫ ꝯueniant in significato tn̄
in noie differunt. Sic in diuis lꝫ diuina eēn^a
a pte rei idem sit q psona: ꝛ ita si eēn^a est in/
creata ꝛ psona non: tn̄ opꝫ q si psona gn̄at q
eēn^a generet: q: differt rōne. Quid velit dice

re nō video. quero aut sunt penitus idē a pte
rei psona ꝛ eēn^a sequestrato cūcto intellectu
mōr^m aut nō. Si dicat q nō: habeo ꝓpositū
q distinguit̄ formal'r. si dicat q sic: igit̄ a pte
rei vnica est in diuis psona sicut vnica eēntia
Et ista fuit positio sabellij qui posuit psonas
rōne sola distingui. ꝛ hoc satis innuit exemplū
suū. ingt. n. q: rōne distinguit̄ psona ab eēn/
tia. Nō ħ ꝯceditur psona gn̄at: ista nō ꝯcedit̄
eēn^a gn̄at. ꝛ tūc sequitur q a pte rei sicut pso
na gn̄at ita eēntia ex quo sola rōne distingui
tur pdicatio. ideo breuiter credo istā op̄. cū
reuerētia scti thome aut modicū aut nihil q̄
ad hoc ꝯtinere veritatis nisi forsan Hug. qui
istā op̄. sequitur aliqđ hēat do^m quo videat ꝛ
ppl's reliquus deficiat: qđ nō video. Et si q̄ra
tur. quō pn̄t distingui tres psone a diua eēn^a
cū includāt eā ꝛ nō differāt formal'r icludēs
ab eo qđ includit: sicut hō nō differt formal'r
ab aiali. Rn̄det doctor subtil' in hac dist. q. i.
repta^m parif. q eēntia diuina pt capi vt fun
da^m huius distinctiōis: ꝛ psona vt termin⁹. ꝛ
sic differt formal'r: q: eēn^a nō includit psonā
formal'r veluti aial nō includit hoiem: immo
differt ab eodē formal'r. vel pt capi psona vt
funda^m huius distinctōis: ꝛ eēn^a vt termin⁹: ꝛ
ꝛ sic nō differūt formal'r q: persona includit
eēntiam: sicut nec isto° hō differt formal'r ab
aiali: q: includit aial formaliter. ¶ Scđa ps
ꝯcl'onis est q patri appropriat̄ potentia. vn̄
noto q fꝫ doctores tres sunt appropriatōes
in diuis psonis. ¶ Prima ē hylarij: ꝛ tacta ē
dist. xxxi. c. i. nō est ptermittēdum. ꝛc̄. ꝛ est in
pr̄e eternitas: in filio seu imagine spēs: ꝛ i mu
mine seu paclito vsus. scđa est aug. ꝛ ponitur
eadē distinctōe. c. i. illud etiā sciri oꝫ. ꝛc̄. ꝛ est
in pr̄e vnitas in filio eq̄litas. in sctōspū vni/
tas: eq̄litatisq3 ꝯcordā^a. ꝛ de his duab⁹ satis
dictū ē sup̄. ¶ 3^a ē q̄ i distinctōe pn̄ti a mgr̄o
ponit̄. In pr̄e pō. in filio sapia in spūsctō bōi
tas: ꝛ cōplectūt̄ p aplm ad Ro. ij. Ex ipo ꝛ p
ipm ꝛ in ipo sunt oia. Ex ipo pr̄e: q: ab ipo st̄
oia: ꝛ ipe a nullo: ꝛ hoc sigt̄ vnitas aug. eter/
nitas hylarij. pō mgr̄i. ħ. n. tria signt pricipiū
nō de prin°. Per ipm attribuit̄ filio: q: p eū
cūcta ordināt̄ ꝛ disponūt̄. Jo. i. Oia p ipm fa
cta sunt. ħ sigt̄ eq̄litas aug. spēs hylarij. sapia
mgr̄i. In ps. Oia in sapia fecisti. in ipo attri/
buit̄ spūisctō: q: cūcta in sctō quiescūt spū: ēt
ꝓductio in diuinis a pr̄e ꝛ filio ad eūdē ter/
minat̄: ꝛ tres siml' ad eē ꝯcordit̄ opant̄ ꝛ seip
sos cōicāt. hic sigt̄ ꝯcor^a vnitatis ꝛ eq̄litatis
aug. vsus hylarij ꝛ bōitas mgr̄i. pbat̄ ista ps
q pō appropriet̄ pr̄i debite. illi debite psone

appropriat̃ pō:cui pria penit⁹ actiua cōpetit
ꝓductio:ſʒ pr̃ eſt hmōi.igit̃ vñ i aliqb⁹ eccle
ſijs in magnis feſtiuitatib⁹ cātatur pr̃i kyrie
fons bonitatis pr̃ ingenite. Unde noto ꝙ in
diuis ꝯſiderant̃ tres modi. Sūt.n.prio aliq̃
q̃ ſunt cōia ⁊ nulli appropriant̃ pſone ſic di/
uina eēn̄ᵃ eſt cōis trib⁹ ⁊ ñ appropriat̃ alicui
Scd̄o ſūt aliq̃ que ſunt ꝓpria alicui pſone ſi
cut pr̃nitas pr̃i:filiatio filio ⁊c̃.etiā iſta ñ ap/
propriant̃:qa appropriatio eſt de cōi facē q̃ſi
ꝓpriū.ipa aūt ſr̃ ꝓpria:⁊ hmōi ē potētia ge/
nerādi. Ex q̊ pʒ ꝙ qñ dr̃ potētia appropriari
pr̃i intelligit̃ de pō creādi.ſic in ſimbolo dr̃:
patrē oipotentē creatorē celi ⁊ terre que eſt
trib⁹ cōis.ſʒ appropriat̃ patri:pō aūt gñandi
ſm ſcotū di.vij.hui⁹ primi:in ſolutiōe pncipa
li loquēdo ꝓprie eſt ꝓpria pr̃i.vñ licet filius
habeat mēoriā pfectā ſicut ⁊ pr̃:nō tñ ꝓprie
dr̃ hr̃e potentiā generādi. Et rō doctoris eſt:
q: iſte genitiu⁹ gñandi ſignificat actū vt egre
dientē a tali potētia:qd̄ nō ꝯuenit filio ſʒ pa
tri:⁊ eſt ſil̃e. Iſta enī nō ꝯcedit̃ in diuis fili⁹
hʒ ſciam gñandi lʒ iſta ſcit gñationem. Ra/
tio aūt iſti⁹ appropriatiōis potētie patri eſt.
tū rōne creature.tū rōne dei. Rōne creatu/
re:q: in creaturis pr̃es reſpectu filiorū ſene
ſcūt ⁊ ipotētes efficiunt̃ ⁊ ita ne carnales ho
mines tale qd ſuſpicent̃ in pr̃e diuino ſibi at/
tributa ē pō.⁊ hec eſt rō mgr̃i i lr̃a.ex pte vō
dei⁹ qa pr̃ ē pncipiū ſine pnci°:ideo iure ei at
tribuit̃ potētia.per quā res in eē prodeūt.⁊
inde eſt ꝙ iſta nō ꝯcedit̃ ita cōiter pō de pō:
ſic iſta ſapia de ſapia. Eſt igr̃ pr̃ potēs cūctas
cōdēs creaturas:potētior filiū eq̃lē generās
potētiſſim⁹ pelag⁹ diuitatis ꝯtinēs. ¶ Scd̄a
ꝯclō eſt d̄ ſapia reſpectu filij ⁊ eſt talis.ſapia
lʒ trib⁹ cōis ſit ſuppoſitis iure tñ v̄bo dei ex/
tat appropriata. Prima ps dicit ꝙ ſapia eſt
cōis trib⁹ ſuppoſitis:ꝓbat̃ ois pfectio ſimpl̃r
eſt cōis trib⁹ ſuppoſitis ſʒ ſapia eſt perfectio
ſimpl̃r.igit̃ eſt cōis trib⁹ pſonis.maior pʒ q:
ſi aliq̃ foret pfectio in vna pſona diuina: que
nō eſt in alia:q̊d eſt falſū. Sed ꝓbat̃ minor
pfectio.n.ſimpl̃r ſm anſ.eſt q̄ in q̄libet meli⁹
eſt ipm q̄ nō ipm.i.q̄ʒ ſuū incōpoſᵉ ſm doct.
ſubtilē in ſuppoſito nō ꝯcernēdo nāʒ. hmōi
eſt ſapia.lʒ.n.leoni inq̄tū eſt leo ſeu talis na
ture nō ſit meli⁹ eē ſapiētē q̄ nō eſſe:q: ſi eēt
ſapiēs nō eēt leo:ſapia eni leoni repugt̄:tñ i/
quātū ſuppoſitū abſolute nō ꝯcernēdo nām
eēt ei meli⁹. ¶ Ex q̊ elidit̃ error qdā quē re/
citat aug.v.de trini.c.vij.aliq̊ꝝ dicētiū ſapiaʒ
ſolū eſſe in filio:⁊ patrē ⁊ ſpm̄ſanctū nō itelli
gere niſi per filiū ſeu in filio.ſicut de quodaʒ
monſtro gorgonico fabule referūt.dicūt eni
tres puellas in eodē corpe exñtes vnicū ha/
buiſſe oculū:queʒ mutuo q̄libet alteri cōica/
bat.pʒ erroneū. Et ꝯfirmat̃:tūc enī pater eēt
a filio perfect⁹ ⁊ nō a ſe:cū in ſapia ſit beatitu
do. ¶ Scd̄a pars ꝯclōnis dicit.ꝙ ſapia iure
v̄bo dei appropriat̃.⁊ hoc tū rōne creature:
tū rōne dei. Rōne creature:q: videm⁹ ꝙ iu/
uenes dc cōi nō ſunt ſapiētes.vñ ⁊ ph̄s in.iij.
thopicoꝝ dicit:nemo iuuenes eligit ſibi du/
ces ex eo ꝙ nō ꝯſtat eos eē ſapiētes. Sed an
tiqui ſūt:vnde ſap̄.cani ſunt ſenſus hoīs:ideo
ne ignorātes filiū dei exiſtimarēt ignorāteʒ
attributa eſt ei ſapia. Et hec eſt rō mgr̃i. Rō
ne dei:q: fili⁹ dei ꝓcedit a patre per modū i/
tellectus. In intellectu aūt eſt ſapia:iō recte
in ſignū hui⁹ ꝓceſſionis attribuit̃ ſapia reruʒ
gubernatrix pr̃i:ſil̃ima ydētitate cū dina ea/
dē eēnᵃ vt in pria dicat̃ fili⁹ ſapiēs.in ſcd̄a ſa/
piētior.in t̃tia ſapiētiſſim⁹. ¶ Tertia ꝯclō eſt
de bonitate reſpectu pacliti.⁊ hec eſt vltima
diuinaꝝ pſonaꝝ que clemētiſſim⁹ dr̃ ſpūs ap
propriat̃ bonitas. Dicit pma ps ꝙ vltima di
uinaꝝ pſonaꝝ eſt clemētiſſim⁹ ſpūs pʒ:q: pr̃
eſt a ſe:iō eſt pria pſona:fili⁹ vero ſcd̄a ꝓbat̃.
q: ꝓcedit per modū itellect⁹:⁊ itellectus na
tura pcedit volūtatē.ex quo igitur nō ſūt ad
intra niſi duo pncipia ꝓductiua itellectus ⁊
volūtas.ſeqtur ꝙ ſpūſſanctus ꝓcedit p mo/
dū volūtatis:⁊ ita erit tertia pars ⁊ vltima.
Ex quo pʒ error dicentiū ſpm̄ſanctū mediaʒ
pſonā in diuinis eſſe falſuʒ:quoꝝ corrobora/
tio eſt:quia ſpūſſanct⁹ eſt nexus pr̃is ⁊ filij:⁊
nexus habet locū medij:ſed hoc nihil eſt:qa
ſicut alias dcm̄ eſt ſpiratio actiua eſt nex⁹ for
maliter pr̃is ⁊ filij:qa in eo ꝯueniūt:ſʒ ſpūſſā
ct⁹ q̄ſi ꝓductū quoddaʒ a duob⁹ cōformiter:
ſicut vniunt̃ due flāme i cōbuſtiōe vni⁹ ligni
Scd̄a ps dicit ꝙ ſibi attribuit̃ bonitas:⁊ hu
ius rō eſt.tū a pte creature.tū a pte dei.a pte
creature:qa ſpūs dicit quādā tēpeſtatē vnde
in ps. Ignis grādo nix glacies ſpūs ꝓcellaꝝ
vel ſʒ Aug.ſpūs tēpeſtatis:ideo ne credere/
tur tēpeſtuoſus ſpūſſanct⁹ attribuit̃ ſibi boni
tas:⁊ hec ē rō mgr̃i.vñ ſap̄.o q̄ ſuauis ē dñe
ſpiritus tu⁹ in nobis. Rōne dei:qa ꝓcedit p
modū voluntatis in qua ſpecialiter eſt boni
tas:ita ꝙ ſpūſſanctus eſt bonus ſe nobis cōi/
cans:melior nexus pr̃is ⁊ vnigeniti:optim⁹
deus exiſtēs. Et tm̄ de ſcd̄o articulo. ¶ Quā
tū ad tertiū articulū ſunt tres difficultates.
Prima eſt:que pcedūt an pſone:an appro/
priata que eis attribuunt̃.dicit doctor deuo
tus hac diſt.q.iij.ꝙ capiēdo abſolute appro

p̄riata: vt sapia. potentia. bonitas: tūc appro-
priata p̄cedūt sicut eēntialia nociōalia. capiē
do aūt sub rōne appropriatōis q̄ ē qdā respe
ctus rōnis: dicit q̄ psone p̄cedūt: q2 pri⁹ ē in-
telligere id cui fit appropatio q̄ aliqd ei ap-
propriare. ¶ Scd̄a difficultas est vtrū scia ita
p̄prie appropetur v̄bo d̄i sic̄ sapia dico q̄ nō
nā p̄ductio verbi dei est ex obiecto infinito τ
τ diuino intellectu cui⁹ rōne obiecti ifiniti sa
pia est hitus: τ ita p̄intelligit̄ verbo dei. Sci-
entia aūt dicit respectū ad oīm scd̄ariū: q respe
ctus sequit̄ ordine nature cōpletā p̄ductiōez
ad intra. sicut ens rōnis seqtur ens reale: nec
ꝯcludit ad p̄ductōez v̄bi dei scia: q2 negt ob-
iecta scd̄a: vt patebit i seq̄nti q̄ōne. ¶ Tertia
difficultas. q̄re dina eēntia alicui non appro
priat̄ psone sicut bonitas: q̄ est ei⁹ passio ap-
propat̄ paclito. dico q̄ q2 i vltia sig̃tur abstra
ctione: τ q2 ipossibile est aliquā diuinā intelli
gere psonā nō intelligēdo essentiā: q2 queli-
bet ꝯstituit̄ ex sola dina eēnª τ sua psonali p̄-
prietate nō sic de bonitate: iō nō est sil'e. τ sic
pz ad q̄ōnē: q̄ vicz p̄ri potētia. filio sapientia
spūi bonitas debite appropriantur. Et tunc
ad argumenta. ¶ Ad p̄mū dico: q̄ v̄tus pōt
tripl'r ꝯsiderari: aut vt p̄ncipiū opatiōis: aut
vt id p q̄d fit opatio: aut vt id in q̄ terminat̄.
Primo appropriatur p̄ri. tertio spūiscō. me
dio mō filio: q2 p ip̄m opatur. τ hoc est qd̄ di
cit auctas allegata portāsqz oia verbo v̄tutis
sue τc̄. ¶ Ad scd̄m dico: q̄ in creatiōe rerum
tria sūt. s. ip̄m eē: τ hoc est a potētia q̄ appro-
priat̄ p̄ri. scd̄o ordo rerū inter se: τ h̄ est a sapi
entia q̄ appropriat̄ filio. tertio ordo rerū ad fi
nem. τ hoc est a bonitate que appropriatur
spūisancto. ¶ Ad tertiū dico: q̄ sicut pater
p verbū cūcta ꝯdidit: sic p spūscm̄: τ licet in
carnat⁹ sit filius: tn̄ caritate factū est q̄ appro
priatur spūiscō. vn̄ apl's pp magnā caritatez
suā qua dilexit nos de⁹ τc̄. τ sicut erim⁹ filio
bti: sic spūiscō. btitudo. n. eēntial'i dinitate est
nō hūanitate: vt patebit i tertio. Et sic pz ad
q̄ōnem. ¶ Ex ista v̄o distictiōe sicut ex p̄cedē
tib⁹ tres de mēte mgr̄i capiūt̄ ꝯcl'ones. Pri
ma est: sunt dina essentia tres psone trinitatis
atqz sūme maiestatis fātur in theō. dicit ꝯcluº.
q̄ tres diuine psone sunt diuia eēnª: τ etiā di
cunt̄ vni⁹ eēnᵉ τ maiestatis. Et deducit̄ a p̄riciº
distinctiōis vsqz ibi. Ex p̄dictis aūt constat.
¶ Scd̄a ꝯcl'o. p̄ri potētia s3 vnigēito ē sapia
bonū paclito. dicit ꝯcl'o q̄ potētia appropa-
tur p̄ri. sapia filio. τ bonitas spūiscō. τ ponit̄
ab illo loco. Ex p̄dictis τc̄. vsqz ibi. hic autez
nō ē p̄termittēdū. ¶ Tertia ꝯcl'o. Omousyō
v̄ba pō ē τ trāslaº vt sentit canō. Dicit ꝯcl'o:
q̄ hoc nomē omousyon: τ noia trāslatiua v̄e
dūr τ ponunt̄ in diuinis. Et ponit̄ ab illo lo-
co hic nō est p̄ter. τc̄. vsqz τc̄.

f Equit̄ i textu. Cunqz supra disserue
rimus. Hic sig̃tur. xxxv. dist. huius
p̄mi. In q̄ postq̄ mgr̄ a scd̄a dist. in
clusiue vsqz ad. xxxiiij. de sāctissima
egit trinitate ac vnitate. nec icipit de pō scia
agere ac volūtate. Et scindit̄ in tres ptes prin
cipales p̄ns tractat⁹. In pria agit de scie ifal
libilitate. In scd̄a de oipotētie sūma maiesta
te. In tertia de cōplacētie dei volūtate. pria
in p̄ricipio. scd̄a dist. xlij. Nūc aūt de oipoten
tia dei agēdū est. tertia dist. xlv. Iā de volun
tate dei aliqd. pria iterū pticula in q̄ agit mgr̄
de scie dei infallibilitate: in tres ptes diuidit̄.
In prima de scia dei agit gn̄al'r. In scd̄a que
rit an noscat enª imutabl'r. In tertia de p̄de-
stināª special'r: pria in p̄riciº. scd̄a. dist. xxxviij.
Nūc ad p̄positū ergo reuertētes. tertia dist.
xl. p̄destinatio v̄o ē de bonis salutaribus. pri
ma iterū ps i q̄ agit mgr̄ de dei scia gn̄al'r di-
uidit̄ in tres ptes. In prima dei cogniº clare
apitur. In scd̄a q̄ sint res in deo mō ostēdit̄.
In tertia deus quo medio in rebus est dicit̄.
pria in p̄riciº. scd̄a dist. xxxvi. Solet queri cū
oia dicant̄ eē in dei cognitōe. tertia distictiōe
xxxvij. Et qm̄ demōstratū est ex pte τc̄. prima
iterū que est p̄ns distinctio in q̄ dei cognitio
clare aperit̄ in tres ptes scindit̄. In prima va
ria noia dat simplici scie. In scd̄a ōn̄dit q̄ p
tpaª vox extat prescientie. In tertia ōn̄dit q̄
in deo enª tenent esse notiᶜ. prima in princiº.
secunda ibi. hic considerari oportet: vtrū scia
vel τc̄. tertia ibi propterea omnia dicuntur
esse in deo. Et h̄ est diuisio τc̄.

c Irca quā querit̄. vtrū mentis dine
obia scd̄aria rerū sint ars vel ydea.
Et arguit̄ q̄ n̄ triplici medio. Frāc.
de maronis ꝯ doct. subtilē que tan
git in sūma dist. xlviij. q. i. articulo. ij. ¶ Prio
sic. nullū qd̄ nō est adorandū nec quo fruen-
dū est ydea censet̄. sed obiecta scd̄aria seu co-
gnitū eē sunt hmōi: igit̄ nō sunt ars vel ydee.
maior pz aucte bti aug. in li. xxxviij. de trini.
vbi exp̄sse ponit q̄ ydeis btificant̄: τ q̄ ydee
sunt adorāde. S3 mior pz: q2 obia scd̄aria seu
esse scd̄o cognitū mentis diuine: sicut sunt en
tia rōnis qbus nec adoratio debetur nec frui
tio. Scd̄o arguit̄ sic. nihil qd̄ nō est eternū ē
ars dei seu ydea s3 esse cognitū in deo seu oīm
2ªriū nō est eternū. igit̄ nō est ydea. maior est
exp̄sse aug. in li. lxxxiij. q̄ōnū. S3 minor pz: q2

eternitas eſt ꝯditio entis ſimplr̃ nõ ſm qd in
quiēte boetio in.v.de ꝯſol̃. interminabil̃ vite
ſimul tota ⁊ ꝑfecta poſſeſſio.❡ Tertio argui
tur ſic. nihil quo deus nõ eſt formalr̃ ſapiens
eſt ydea. ſꝫ obis ſcõarijs nõ eſt deus formalr̃
ſapiēs. igit̃ obm̃ ſcõarũ nõ eſt formalr̃ ydea
ſeu ars maior pꝫ q2 inqt aug. q̃ꝫ ydeaꝝ ꝑtici/
patione fit aĩa beatiſſima. Sed ꝓbat̃ minor.
q2 vidēdo eſſentiã ſuã eſt btũs. illõ aũt obm̃
ſcõm diſtinguit̃ ab ea velut ens ſcõm qd ab
ente ſimplr̃.❡ In op. arguit̃ auc̃te aug. in li.
lxxxiij.q.q.iiij.xlvi. ydee ſunt forme eterne in
mēte dĩna ſꝫ q̃s aliqd ē formabile. Sꝫ hmõi
eſt eē cognitũ: ſicut arca in mēte artificis eſt
ydea arce exterioris: ⁊ ꝑ ꝯñs eſſe rerũ cogni/
tũ in deo eſt rerũ ydea. In iſta qõne pariſor/
miter ad alias ſunt tres articuli. primꝰ trium
terminoꝝ expoſitiuꝰ. ſcõs triũ ꝯcl̃onũ poſiti
uus. tertius iuxta tres ꝯcluſiões triũ difficul/
tatũ motiuꝰ.❡ Quo ad primũ articulũ ter/
mini ſunt ydea. ars ⁊ obm ſcõariũ. ydea ſm
fratrē alexandꝝ. ij. ꝑte ſũme dicta eſt ab idor
q̊d eſt aqua: ſicut. n. in aq̃ rñtãtur varie yma/
gines: ſic in deo varie res ꝑ hmõi ydeas. vñ
inqt Sene. in li. viij. epl̃aꝝ lucilij epl̃a pria. ꝙ
ydea dr̃ vt eſt in artiᵉ. ſed ydon in artificiato
ſicut diceremus ſuo mõ albedo ⁊ albũ. ita ꝙ
ydon ē effectꝰ ydee. vñ ydea ſcõm docto. ſub
ti. hac diſt. eſt rõ eterna in mēte dĩna ſꝫ quaꝫ
aliqd eſt formabile añq̃ꝫ formet̃. tria dicit do
ctor. primo dicit ydeã rõnē eternã in mēte di
uina. ex quo pꝫ ꝙ loquēdo ꝓprie i nulla crea
tura ē ydea q2 ē rõ eterna: nihil aũt eternum
niſi deꝰ. trãſſumit̃ tñ ad creaturã: ſicut dicit̃
ydea artificis: eſt aũt in mēte dĩna: ex quo di
cunt aliq ꝙ dr̃ ydea quaſi in deo. ⁊ pꝫ vltra
ꝙ eſſe volitũ in deo nõ eſt ydea: tũ primo q2
nõ eſt rõ: tũ iteꝝ q2 nõ eſt in mēte diuina. Eſt
aũt ydea in mēte dĩna: ſicut cognitũ i cogno
ſcente. ſcõo dicit doc. ꝙ ydea eſt ſm quã ali/
qd extat formabile. ⁊ dꝫ accipi ſcõm quã for/
matur vt ſit ſenſus. ſicut artifex opat̃ ſm artē
quã hꝫ: ſic deus ſm ydeas. Tertio dicit: añq̃ꝫ
formet̃: ex quo pꝫ nullũ ꝯditũ coeternũ yde/
is: imo exigit̃ ꝑceſſio ydeaꝝ ſuꝑ ydeata. noto
ꝙ ydea in greco hꝫ tria noĩa: ⁊ i latĩo totidē.
In greco dr̃ ydea ethimagium ⁊ ꝑadigma.
duo prima accēꝑ ſũt a platone. de prĩo dicit
Aug. in li. lxxxiij. qõ. q. iiij. xlvi. ꝙ nomē ydee
a platone reꝑtũ eſt. De ſcõo hētur in primo
mcᵉ. vbi vocat̃ ſm moᵐ pl̃onis forma impri/
mens ethimagiũ ⁊ ipreſſã ſigillũ. tertiũ reꝑ/
tuꝫ eſt ex dyoñ. primo de diui. noibus vbi fu
it vſus ꝑadigmate ꝓ ydea ſm trãſlationem

Ioh. ſcoti. In latino etiã habet tria noĩa ars:
exemplar ⁊ rõ. Ars hr̃ ex aug. vi. de trini. vbi
dicit ꝙ filiꝰ eſt ars plena oĩuꝫ rõnũ viuētiuꝫ:
rõ ex eodē. lxxxiij. qõ. vbi dicit ꝙ alia rõne cõ
ditꝰ eſt hõ: alia equꝰ. tertiũ nomē. ſ. exēplar:
habitũ ē a dyoñ. iiij. de diui. noibus vbi enim
Ioh. ſcoti trãſlatio hꝫ ꝑadigma abbas v̊cel/
laꝝ hꝫ exēplar.❡ Scõs terminꝰ eſt ars. No/
ta ꝙ iſti tres habitꝰ differũt q ſunt de opatio
nibꝰ theõ. ars ⁊ prudentia. põt nãq̃ꝫ aĩus nr̃
cõſiderari: aut reſpectu dei: aut reſpectu ſui:
aut reſpectu exterioris. Si ꝯſideret̃ reſpectu
dei dr̃ hitus theologie qui dirigit aĩuꝫ ad di
lectionē dei ⁊ ꝓximi ꝑꝑ deuꝫ. Si ꝯſideret̃ re
ſpectu ſui ſic ē prudētia q̃ dirigit in actiõibꝰ
īteriꝰ ſeu v̊tutibꝰ. vñ phs in. vi. ethicoꝝ dicit:
prudentia ē rõ reꝝ a nobis agibiᵐ. Si tertio
ꝯſiderat̃ reſpectu exterioris ſic ē ars. vñ phs
in. vi. eodē. ars ē rõ reꝝ a nobis factibilium.
❡ Tertiꝰ terminꝰ eſt obm̃ ſcõariũ obm̃ dr̃ de
obicio cis obiecᵐ. vñ obm̃ dr̃ qõ ſe obijcit ſeu
ꝑñtat potētie opanti. vñ noto ꝙ reſpectu di
uini intellectꝰ prĩo ſe obijcit dĩna eēnᵃ ꝯtem
plãda, ꝓpterea dr̃ obm̃ ꝑmariũ. ⁊ ſe hꝫ reſpe/
ctu diuini intellectꝰ in rõne mouētis ⁊ termi
nant̃ capiēdo mouēs large: ⁊ ſub iſto primo
obo ꝯprehēdunt̃ mõi itrinſeci deitatis attri
buta dĩna ⁊ ꝑſone diuine ⁊c̃. vſq̃ꝫ ad reꝝ eſſe
cognitũ.❡ Scõo ſe obijciũt creature i eē co
gnito ſeu itelligibili: ⁊ iſtud eē itelligibile in
tellectũ nõ mouet diuinũ: ſꝫ ſolũ terminat: ⁊
iõ obm̃ noiat̃ ſcõariũ ⁊ ꝓducit̃ in tali eē ꝑ co
gnitionē obiecti primarij. Tertio ſe obijciũt
creature in eē realis exñᵉ: ⁊ iſte nec termināt
nec mouēt itellectũ: diuñ: ſꝫ ē ſolũ eaꝝ reſpe/
ctꝰ. de tertio mõ relatiuoꝝ ad deũ: ita ꝙ ad
deũ referunt̃ nõ deꝰ ad eas. vt diſt. xxx. dictuꝫ
ē. Et tm̃ de prĩo arti.❡ Quãtũ ad ſcõꝫ arti.
ſũt tres ꝯcl̃ones. ꝑma ē de ydea in ſe. ſcõa de
ydea vt ē i dõ. tertia de ydea reſpectu creatu
re. Pria ē h. v̊tute dĩne ſcie in eē itelligibili
ydea ꝓducit̃. dicit prima ps ꝙ v̊tute dĩne ſcie
ꝓbat̃. Oĩs. n. ſcia: aut ē mēſura reꝝ ſicut diui
na: aut mēſurata a rebꝰ ſicut alia: vbi iux̃ ob/
iecti eē ſcia mēſurat̃: ⁊ ē obm̃ cã ꝑtialis effe/
ctiua ſcie: ſic dic̃ aug. obꝫ ⁊ potētia ꝑiũt no/
ticiã. Ex q̊ igr̃ ſcia dei eſt mēſura reꝝ non dꝫ
accipe eē ab obiecto rei creabil̃: ſꝫ eidē dare
eē ꝑ oᵐ ſcie creature. Et iõ dic̃ pria ꝯcl̃onis
ps ꝙ ē ſcia dĩ ydee ꝓductiua. Et ſi obijciat̃ ꝙ
obm̃ dꝫ ꝑcedere eiꝰ cognitionē: dico ꝙ ē obꝫ
ꝑmariũ qõ mouet ⁊ terminat. ⁊ de iſto verũ
eſt: ⁊ hmõi ē dĩna eēntia. eſt aliud qõ nõ mo
uet ſꝫ terminat: ſicut ſũt ydee: ⁊ de iſto nõ oꝫ

ĩmo ꝓducit̃ sciã:sicut eẽ cognitũ cãtur a no/
bis in obiecto cognito.Et si dicat̃ ꝙ scia ⁊ co
gnitio diuia ꝙ̃ maxiе nõ debẽt eẽ ꝓductiue
cũ sint actiões imanẽtes qui sunt fines ⁊ nõ
princiª opandi ſm phm.dico ꝙ est ꝓductio
realis.⁊ de ista veꝝ est:ꝙ diuina cogniᵒ nõ ẽ
ꝓductiua:est ⁊ ꝓductio rõnis:sicut esse intel
ligible cuiusmodi ẽ ydea:⁊ de ista nõ oꝫ:imo
a q̃libet cognitiõe relinquit̃ in obo eẽ cogni
tũ.⁋Scđa ps ꝯclõnis dicit:ꝙ ydea est eẽ i
telligibile.vñ ydea nihil aliđ ẽ nisi obm scđa
riũ diuini intellectꝰ.ymaginoꝛ.n.ꝙ nõ soluꝫ
ab eterno intellexit deus suã eẽntiã: sed relu
centes creaturas in eẽ simplici:istud aũt esse
relucẽs.dico eẽ rerũ intelligibile.vñ pꝫ ꝙ de
us respectu sui:nec alicuiꝰ entis in đo forma
liter est ydea.vñ hic extat ordo. ꝓmo eẽntia
diña.scđo eẽnª diña a diuino cognita intelle
ctu.tertio istđ eẽ itelligibile seu ydea a diuia
ꝓductũ cognitiõe. vñ ꝓꝓe ħ eẽ intelligibile
seu ydea nõ est nisi qdã respectꝰ terminatꝰ ad
diuinã cognitionẽ.sed eternꝰ sicut creari sed
tpalis.⁋Tertia pars ꝯclõnis dicit : ꝙ ydea
ꝓducit̃.probat̃:q꞉ ab extremo ad extremum
non fit trãsitꝰ nisi per mediũ aspicio.produci
simpliciter ⁊ non produci simpliciter sunt ex
trema contradictionis.igr̃ inter ea nõ fit trã
situs nisi p medium:mediũ aũt est ꝓduci in
esse ſꝫ quid qđ noiᵒ esse intelligibile seu yde
am.⁋Ex q̃ pꝫ defectus gofredi de fontibus
ponentis hmõi requiri ydeas pp rationẽ ob
iecti intellecti.Inqt.n.ꝙ ad cognitionẽ tria
requirunt̃.s.intellectꝰ.scđo obiectũ.tertio rõ
obiecti.tũc dicit ꝙ in deo penitꝰ est idẽ intel
lectꝰ ⁊ idẽ obm̃:⁊ ita nõ ꝓt poni ydea ex pte
itellectus : nec obiecti vt sic:sed ponit̃ ex par
te rõnis:q꞉ sub alia rõne cãtur cognitio a di
uino intellectu inꝙ̃tũ eẽntia diuina est obm̃.
Et sub alia rõne essẽntie:⁊ inq̃ꝫtũ rñtat crea/
turas.⁊ dicit ꝙ nõ possit esse diuia cognitio
distinctoꝝ:nisi in obiecto ꝓcederẽt distincte
rõnes sub quibꝰ cognoscerent̃.pꝫ oᵐ ex ꝯclõ/
ne:nõ.n.ydea ꝓcedit diuinã cognitionẽ vt di
cit:sed seqtur q꞉ ea ꝓducit̃.nec est rõ obiecti
primarij sed sequit̃ primariũ oᵐ.Et confirma
tur ꝯclõ rõne docto.subti.Quãdocũqꝫ oᵐ li
mitatũ põt esse cã alicuiꝰ cognitionis: si illud
fiat illimitatũ aliq̃liter ꝓt eẽ cã ꝑfectoꝛũ : ⁊ si
illimitatũ simplr̃ ifinite cognitiõis.ꝓbat̃ ista
q꞉ ista illimitatio nõ põit iꝑfectionẽ ſꝫ addit
ꝑfectionẽ.sed si eẽnª diña esset limitata pos/
set vna rõne cãre cognitionẽ sui. igit̃ ex quo
simplr̃ ẽ illimitata poterit vnica rõne ꝑfectis
sima oium cãre cognitionẽ:⁊ ita ydea nõ pre
cedit cognitionẽ diuinã:sed seqtur. Et si que
ratur.an ydea ꝓducat̃ a diuina cognitiõe an
te ꝓductionẽ filij ⁊ spũssancti vel ꝑfecta ꝓdu
ctione.⁊ videt̃ ꝙ ante:q꞉ pater est sapiens in
primo signo originis non ꝓintellecto filio:⁊
tñ ydeis fit quis sapiẽtissimus.ſm aug.hic di
co ꝙ ꝓintelligit̃ ꝓductio tam filij q̃ꝫ spũssan/
cti ꝓductiõi ydearũ.ꝓductio.n.tã filij q̃ꝫ spũs
sancti est ex obo primario.ꝓductio ydeaꝝ ẽ
ex obo scđario.vel veriꝰ ꝓductiõe scđariũ ꝓ
ducit̃ obm̃.qñ aũt aliqua potẽtia aspicit duo
obiecta prio aspicit obm̃ ꝓmariũ ꝙ̃ scđariuꝫ
imo p ꝓmariũ aspicit scđariũ:vñ dico ꝙ tota
tritas ꝓducit ydas i eẽ itelligibili tñ alioᵒ: q꞉
pr̃ a se:filiꝰ a pr̃e spũssctũs ab vtroqꝫ:⁊ ꝙ dr̃ ꝙ
pr̃ itelligit̃ sap̃.nõ itellecto filio.hoc nõ obui
at:possũ.n.itelligẽ pr̃eꝫ hr̃e ydeas nõ itelligẽ
do filiũ:q꞉ pr̃ eas hꝫ a se.ſꝫ dicet̃ ꝙ nõ hꝫ nisi
ꝓducto filio.dico ꝙ hꝫ i illo ꝓori cognitiõeꝫ
diñe eẽnᵉ in q̃ est ꝑfectissima btitudo:nec ex/
pectat ydeaꝝ cognitiõem:vt qdã ymaginat̃:
cũ oia sint i eodẽ istanti eṫnitat̃. Et si q̃rat̃ ad
qd sũt iste ydee i deo.dicit doct. đuotꝰ huius
dist.q.i.q꞉ ois sapiẽs artifex reqrit similitudi
nẽ artificij vt đbite opet̃.Cũ igr̃ đs sit artifex
sapiẽtissimꝰ reqrit ydeas:q̃si q̃sdã reꝝ siĺitudi
nes.Et si dicat̃:ꝙ cognitio diñe eẽnᵉ sufficẽt
cũ sit eminẽᵐᵃ dico ꝙ sufficẽ eminẽt̃:ex sua tñ
eminentia has magis ꝓprias ꝓducit ydeas.
⁋Scđa ꝯclõ ẽ de ydeis respectu đi : ⁊ est ħ.
cũ foꝛali ydeaꝝ a diña eẽnª distictõe iter eas
real̃ stat ydẽtitas.Dicẽ pria ps:ꝙ ydee distin
guunt̃ foꝛalr̃ a diña eẽnª.ꝓbat̃:nullũ ens rõ
nis est idẽ foꝛalr̃ enti reali.ſꝫ diña eẽnª ẽ ens
reale:ydee sũt ens rõnis.igr̃ nõ sũt idẽ foꝛalr̃.⁊
addat̃:ſꝫ ens rõnis dicẽ qdditatẽ ⁊ diña eẽnª
igr̃ distiguũt̃ foꝛalr̃.Et si q̃rat̃ an formalitas
ydee sit qd absolutũ vl̃ respectiuũ dico ꝙ dicẽ
qd respecᵐ.Et si q̃rat̃ ad qd:an ad ydatũ:an
ad diñã cognitiõeꝫ.dico ꝙ ad diñã cognitio
nẽ.vñ ad ydeaᶜ nullũ respectũ dicit nisi solũ
q꞉ ṫmiat respectũ ydeati.Et si q̃rat̃ : an dicat
solũ respectũ.dico ꝙ ñ:q꞉ icludit ens qđ ab/
strahit ab absoluto ⁊ respectio.⁋Sꝫ forsã q̃
reret qs.qd ẽ fundamẽtũ ydeaꝝ.dico ꝙ diui
na eẽnª:vñ oẽs ydee collocant̃ in diña eẽnª
Sꝫ q̃re ergo nõ dicit̃ ydeata diña eẽnª:sicut
pies dr̃ albꝰ:q꞉ albedo est in eo. dico ꝙ ñ est
sil̃e albedo.n.est i piete:⁊ tãꝙ̃ in subo ⁊ tãq̃ꝫ
in fundamñto:⁊ dr̃ paries albꝰ:ñ q꞉ fundamẽ
tũ albedinis ſꝫ q꞉ subm̃ diña eẽnª aũt solũ est
fundamẽtũ ydeaꝝ nõ subm̃:iõ nõ est sil̃e.Et ẽ
exẽplũ diña.n.essentia extat fundamñtũ diuie
pr̃nitatis:⁊ tñ non dr̃ pater loquendo forma

liter sed bene ydētice. ¶ Secunda pars con
clusionis dicit ꝙ ydee sunt idē realr cuʒ diua
cēnª ꝓbaṫ. oē eternū est ds: sed ydee sunt eter
ne: igr̄ sunt ds seu diua cēnª. maior est fidei q̄
plura eterna nō patiṫ: imo cūcta ꝑter deū po
nit ꝯdita ex tꝑe vñ Geñ. i. In principio crea
uit ds celū ⁊ terrā. Sed minor pʒ per aug. in
li. lxxxiij. qōm. q. xlvi. ydee sunt forme eterne
⁊ inuariabiles. Ex quo pʒ error quorūdā an
tiquoꝝ ponentiū ydeas distingui realr a diui
na cēnª. Dicunt. n. isti: ꝙ forme reperiunṫ in
triplici reꝝ gn̄e. pͥo in mundo sensibili. scd̓o
in mente creata. 3° in mēte diuina in q̄ ē mū
dus archetipus. imo ipse ydee in deo dicūtur
mūdus archetipꝰ siue archetippia fm dyoñ.
iuxta fi. d diui. no. dicūt igr̄ isti ꝙ forme i mū
do sensibili hn̄t tria: sicē albedo ⁊ nigredo .s.
distinctionē realē: oppositionē ⁊ cōpositōnē
distinguūtur. n. realr albedo ⁊ nigredo: op
ponūtur ꝯrie: ⁊ cōponunt cū subo: vt cū sorte
⁊ platōe. In mēte aūt creata solū hn̄t duo. s.
distinctionē realē ⁊ cōpositionē: nō. n. est op
positio inter eas in aīa fm algazelē. in do āt
seu diuina mēte solū est realis distͦ iter eas ⁊
nō cōpō seu oppō. hoc pʒ esse erroneū: nā qc
quid est in deo est realr idē deo. vñ ista op. ex
bono ꝑncipio in malū decidit finē. Quo eni
ad duo prima mēbra: dicit veꝝ: sʒ in 3° deficit
¶ Sed dubitaṫ hic: qꝛ varij varie loquunṫ de
platone ⁊ de ydeis platonicis q̄ fuerit de istis
ydeis eius intētio. Dicitur ꝓbabiliter. ꝙ eiꝰ
positio fuit ponē istas ydeas in deo siue i mē
te diuina quā vocauit noym: vt refert macro
bius in li. de somnio sciptōis mediātibus qui
bꝰ creauit vniuersa: vt pʒ in thimeo. vñ Boe
tius allegās eius dictū metrice. iij. de ꝯso. me
tro. x. dicit. mundū mēte gerēs similiqꝫ yma
gine formās. i. gerēs in mēte modū athetiᵐ
seu exēplarē ⁊ ad eius ymaginē mūdū creās
sensibilē: ⁊ ita nō posuit ydeas realiter distin
gui a deo. Et hoc ꝯfirmaṫ triplici aucte. pͥa
ē aug. vij. ꝯfessio. vbi dicit: formasti mihi dñe
quosdā pl'onicoꝝ libros ex greca lingua i la
tinā versos. vbi legi nō eisdē v̓bis sed eisdem
sentētijs ꝙ i ꝑncipio erat verbū ⁊ verbū erat
apud deū. ⁊c̄. vsqꝫ ibi. ⁊ verbū caro fcm̄ ē. vbi
Aug. per v̓bū capit ydeas: ⁊ ita ē realis ydē
titas qꝛ dr̄ ⁊ ds erat verbū. ¶ Scd̓a ē eustra
tij in cōmento primi ethicoꝝ in expōͤ op. pl'o
nis qui posuit bonū per se esse hois felicitatē
vbi increpās arist. de impugnatiōe platonis
dicit. poteras o Aristo. aliud dicē. vñ in textu
cōmenti dr ꝙ aliud sentiebat Plato: aliđ im
pugnabat Aristo. qđ nō aʒ: nisi qꝛ plato pōe
bat ydeam boni deū eē. ⁊ arist. dicebat ꝙ po
nebat quoddā aliud sepatū. ¶ Tertia ē mgr̄i
Francē. de maronis ꝯflatus sui dist. xlvij. q. iij.
vbi dicit platonē recte d ydeis sensisse: ⁊ phꝫ
eū ex inuidia impugnasse. Et si obijciṫ ex glo.
sup Ge. dicēte ꝙ plato posuit tria eterna. de
um. ydeas ⁊ yle seu mām primā. dico ꝙ glo.
loqtur fm op. cōem. vel verius dicēdū ꝙ non
est. glo. illa satis autentica. ¶ Tertia ꝯ° est de
ydeis respectu creature: ⁊ est respectu cuiusli
bet incōplexi creabilis in deo censeṫ ydea. ꝓ
batur. summus artifex suū summe nouit arti
ficiū. sed ds summus ē artifex: igr̄ summe no
uit creaturā que est suū artificiū. ⁊ ita sigilla
tim de q̄libet in ꝑticulari hʒ ydeā. Ex quo pʒ
error cōmētatoris auerrois in. xi. methaph.
ponētis ꝙ ds nō hʒ notitiā aliaꝝ reꝝ a se nisi
inq̄ʒtū sunt entia. qꝛ. n. inqt eēnª sua est cā re
rū: iō cognoscēdo eēntiā suā cognoscit alias
res inq̄ʒtū entia: lʒ nō inq̄ʒtū hoc vel illud: sicē
cognoscēs calorē ignis qui est cā alioꝝ calo
rū: alios calores cognoscit nō inq̄ʒtū hoc vel
h sed inq̄ʒtuʒ calor. h pʒ manifeste falsum ⁊ ꝯ
sacrā scripturā. ad hebre. iiij. oīa nuda ⁊ apta
sunt oculis eiꝰ. Et ꝯfirmaṫ: qꝛ cognosceṫ hoc
vel illud in ꝑticulari arguit aliq̄ʒ ꝑfectionē: ⁊
ita si ds ea careat nō erit summe ꝑfectꝰ salteʒ
extensiue qđ est ipossibile. Dixi tñ notāter in
ꝯcl'one respectu cuiuslibet icomplexi creabil'
qꝛ cōplexoꝝ ꝯtingētiū nō hʒ ydeas: sed ea co
gnoscit determinatione volūtatis. vt patebit
infra. dist. xxxviij. v̓bigr̄a: antixꝑs hʒ ydeaʒ et
fore hʒ ydeā: nō tñ huius antixꝑi erit vñ ydea
in deo solū est cognoscibiliū añ determinati
onē volūtatis q̄ necessario ꝓducūṫ in eē itelli
gibili cuiusmodi sunt oia incōplexa. Et si q̄ra
tur vtruʒ in deo sint ydee infinite. dr ꝙ sic: qꝛ
oium numerorū hʒ ydeas ꝓprias qui tñ sunt
infiniti. tū qꝛ oium punctoꝝ in linea hʒ ꝓpri
as ydeas: q̄ tñ sunt ifinita. tū tertio: qꝛ oiuʒ in
stantiū tꝑis hʒ ydeas que tñ sunt ifinita. Et si
querat quis vtrū ydee dicāt formaliter ꝑfecti
onē. dico ꝙ nō lʒ bñ realiter cā sint idē ꝙ ds
⁊ rō: ydea. n. est solus respectꝰ rōnis. igr̄. cum
igitur ꝑnitas sit relatio realis ⁊ nō dicat ꝑfe
ctionē formalr: a fortiori nec iste ydee. Et h d
scd̓o artiͦ. ¶ Quātū ad tertiū sunt tres diffi
cultates iuxta tres ꝯcl'ones. Prima est: vtrū
ydee eque bñ dicanṫ ꝓduci v̓tute diue sapie
sicut virtute diue scie. Dico ꝙ nō: nā sapiētia
ꝓprie aspicit diuinā eēntiam. scia aūt creatu
rā vt inqt Aug. sup illo apl'i v̓bo. alij per spm̄
daṫ fmo sapie. alij fmo scie fʒ eundē spm̄. ⁊c̄.
ydee vero nō sunt respectu dei vt dicatur deꝰ

ydealis:sed solū respectu creature iō dicūtur virtute diue scie ꝓduci nō sapie. ¶ Scōa dif ficultas ē. quō pñt ydee eē idē realiter cū diuina essentia cū nō sint res: ꝛ ydētitas realꝭ requirat extrema realia. Dico ꝙ ydeas eē idē realiter cū diua eētia pōt itelligi. aut ꝙ eoꝝ quodlibet ex pte sui sit natū eē res: tñ idētificaꝭ in idētitate reali: ꝛ sic dico ꝙ ydee ꝛ diua eētia nō sunt idē realiter: qꝛ ydea solū ē formaliter rōnis respectꝰ. Scōo pōt intelligi eē idē realiter ꝙ nō dicāt distinctas res: ꝛ verā hēant inter se idētitatē. ꝛ isto° sunt ydee idē realꝭr cū diuina eētia. ¶ 3ª difficultas. vtrū sit ordo in ydeis. dico ꝙ loquēdo q̄ꝫtū ad genera ꝛ spēs est ordo. vñ pria ydea est pc impfectōe spēi creabilis: sicut si seraph eēt vltima seu prima impfectiōe: spēs illiꝰ eēt pria ydea in deo. scōa ꝯsequētis spēi: ꝛ sic ꝯñr de spēbꝰ. ꝛ completo ordine spēꝝ opꝫ scādere ad gña subalterna: ꝛ de hic 3° ad gñalissima gña. vñ ydea suba prior est in deo q̄ȝ ydea q̄ꝫtitatis ꝛ ydea q̄litatꝭ q̄ȝ rōnis. loquēdo aūt de ydeis indiuiduoꝝ: dico ꝙ nō hñt ordinē: qꝛ sūt idee infinite: ꝛ inter infinita nō est primū nec vltimū: ꝛ per ꝯñs nec mediū: nec tñ est cōfu°: qꝛ ꝯfu° coꝝ est que apta nata sunt ordinari: cuiusmodi nō est in ydeis idiuiduoꝝ. Et tm̄ de tertio arti°. ꝛ sic pꝫ ad qōnē ꝙ vꝫ mētis diue oba secūdaª sunt vere ydea: sꝫ nō ars nisi appropriate: qꝛ ars dicit habitū. Et tūc ad argª ¶ Ad pmū nego minorē. ad ꝓbationem qꝛ sunt ens rōnis. dico ꝙ nō adoranꝭ inq̄ꝫtū entia rōnis: sꝫ inq̄ꝫtū sunt idē diuie eēnᶜ. ¶ Ad scōm nego minorē. ꝛ cū ꝓbaꝭ: qꝛ eternitas ē cōdictio entis simpliciter. dico ꝙ veꝝ est primo. sꝫ scōa° pōt esse entis rōnis inq̄ꝫtū idē est cū illo ente reali. ¶ Ad 3m nego minorē. ꝛ cū ꝓbatur: qꝛ diuina eētia est sapiēs: verum est principalꝭr: sꝫ scōa° obiectis scōariȷs inq̄ꝫtum termināt illā bñdictam cognitionē. Et sic pꝫ ad qōnē. ¶ Ex ista ꝟo distinctiōe sicut de precedētibus de mēte mgr̄i tres capiūtur ꝯclōnes. Prima ꝯ°. vario noīe dei scia ac sapientia lucet in hoīe. Dicit ꝯ° ꝙ sciētia dei hꝫ multa noīa ꝛ tñ vnica est. ꝛ poniꝭ a principio distinctiōis vsqꝫ ad caplm illud. hic cōsiderari opꝫ vtrū scia. ꝛc̄. ¶ Scōa ꝯ°. p̄sciētia ꝛ dispositio manēt in deo si non sint entia. dicit ꝯ° ꝙ dato ꝙ nihil esset p̄ter deuꝫ: adhuc esset p̄scia ꝛ dispositio in deo: ꝛ hoc intelligēduꝫ ē quo ad absolutū. s. scientiā absolute: nō quo ad respectū quē notat p̄scientia. Et deduciꝭ ab illo caplo h̄ ꝯsiderari opꝫ. vsqꝫ ad illud caplm ꝓpterea oīa dicuntur esse in deo. ¶ Tertia cōclusio. in scia dei oīa ponūtur ꝛ vere dicūtur pñª ei. dicit ꝯ° ꝙ oīa sunt pñª deo per suaꝫ cognitionē. Et ponitur ab illo. c. ꝓpterea oīa dicuntur esse. ꝛc̄. vsqꝫ ad finem distinctionis.

Equitur in textu. solet hic queri cū
f oīa ꝛc̄. Hic sigtur distinctio. xxxvi.
huiꝰ primi in qua postq̄ꝫ in p̄cedēti distinctiōe oñdit mgr̄ quō dei cognitio clare aperiꝭ: nūc in hac distinctōe, quō sint res in deo mō oñditur. Et partitur i tres ptes principales. In prima pāditur res eē in deo. In scōa dr̄ per ipm ꝛ eo. In tertia poniꝭ epilogatio. prima in p̄ncipio. scōa ibi. pro inde si diligēter inspiciamus. tertia ibi. in p̄missis aptum est ꝙ in dei cogni. ꝛc̄. tertia pte indiuisa manēte. p̄ma pars in qua pāditur res esse in deo in tres ptes scinditur. In p̄ma oñdit ꝙ non in essentia sꝫ in pñª dei res teneñꭗ. In scōa ꝙ oīs malicia atqꝫ nequicia ex hinc relegātur. In tertia ꝙ deus notiª cognosciꭗ vicia sꝫ nō approbātur. p̄ma in p̄cipio. scōa ibi. post p̄dicta queritur cum oīa dicātur. tertia ibi. Et inde est ꝙ. ꝛc̄. Et tūc sequiꭗ illa scōa pticula: ꝓinde si diligenter inspiciamus: in q̄ res dicitur p deū esse ꝛ ex deo diuidiꭗ in tres. In p̄ma hoꝝ fit ostensio in conuenientia. In scōa appropriatio ꝛ dr̄a. In tertia de ꝛ ex pō notaꭗ varia. prima in p̄ncipio. scōa ibi. p̄terea sciendū est ꙩ licet. ꝛc̄. tertia ibi. illud ēt hinc aduertēdū est. ꝛc̄. Et hec ē diuisio pñtis. ꝛc̄.

Irca quā. ꝛc̄. vtrū oē pfectū ꝛ imp
c fectū in deo vita dicaꭗ. Et aꭗ ꝙ non triplici medio. ¶ Primo sic. Sic i deo res repñtanꭗ sicͨ facte sunt: aut fiende in gñe ꝓprio: sed nō oē ens perfectuꝫ aut impfectum viuit in ꝓprio gñe igitur nec in deo. maior pꝫ: qꝛ illa est vera rei repñtatio qualis est in deo q̄ rē rñtat vt est: veritas. n. ē adequatio rei ad itellectū. Sꝫ minor pꝫ per dyom in li. de diui. nomi. tres. n. ꝭm eū extāt reꝝ ꝓprietates. eē soluꝫ in lapidibus: viuere solū: in brutis: eē viuere ꝛ itelligē: vt in nobis atqꝫ spiritibꝰ. ¶ Scōo aꭗ sic. Si cūcta viuūt in deo: aut vita vegetatiua: aut sensitiua: aut intellectiua: sꝫ nec sic nec sic. igꭗ ꝛc̄. maior pꝫ aucte phi in. ij. de aīa. q hāc triplicē vitā solū posuit sꝫ minor pꝫ. p̄mo ꝙ nō vita vegetatia: aut sensitiua: qꝛ ds̄ extat incorporeꝰ: he āt vite solū sunt in corporeis. pꝫ per phm in eodē ꝛ Auic. in canone. ꝛ ꝓbaꭗ ꝙ nō vita itellectiua: qꝛ mala intelligūtur a deo nō tñ dr̄ ꝙ mala viuāt in deo aut pctā: ꝛ ita non sufficit sola noticia. ¶ Tertio aꭗ sic. nihil viuit in deo cuius ds̄ nō hēat ꝓpriā ydeā. sꝫ ñ oē ens pfectū

⁊ imperfectum hꝫ ydeaꝫ in deo. igitur ⁊c. ma
ioꝛ pꝫ. viuere. n. in deo nihil aliud est q̄ꝫ ꝓpri
am in deo hr̄e ydeam. vñ Aug. v. sup Geñ.
ad lr̄am. oīa dicunt̄ in ip̄o fuisse vita nō in sua
nā: qꝛ oīa nouerat anq̄ꝫ fierent. Sed ꝓbatur
minoꝛ. tum de ꝯtingentibꝰ que non videntur
ydeam hr̄e in deo cū sint ydee solū necessari
oꝛū: ⁊ iō cū cuncta ad eē ꝯtingenter ꝓducan
tur seq̄tur ꝙ nulliꝰ sit ydea. tū ꝺ materia ƥma
que ſm ph̄m primo phicoꝝ solū est cognosci
bilis ꝑ anologiā ad formā. ¶ In opꝫᵐ ē illud
Joh. i. qꝺ factū est in ip̄o vita erat. Et ibidem
in glo. aug. Cū igitur oē ens tam ꝑfectum q̄ꝫ
imꝑfectū a deo sit factū. sequit̄. idē inq̄t anſ.
in suo monolo. creatura in creatoꝛe creatrix
est eēnᵃ. ¶ In ista q̄ōne ad alias cōformiter
sunt tres articuli declarādi. primus trium ter
minoꝝ expositiuꝰ. sc̄ds triū ꝯclusionū positi-
uus. tertius triū difficultatū iuxta tres cōclu
siones motiuus. ¶ Quo ad primū articuluꝫ
termini sunt vita. ꝑfectū. ⁊ imꝑfectū. vita. n. a
vi dr̄. super eē. n. que prima est reꝝ ꝑfectio vt
docet dyoñ. v. de diui. noi. addit vita vim spā
lem. Solet aūt quo ad nunc spectat vita capi
tripl̄r. vnoº dr̄ actus primus in quo ⁊ a quo
vigoꝛ talis egredit̄: sicut in deo ē intellectꝰ in
actu pº ⁊ in spiritibus ⁊ in ceteris aīa. ⁊ istoº
dicit ph̄us in. ij. de aīa ꝙ viuere viuētibus est
eē. Sc̄do dr̄ vita interioꝛ opaº seu actꝰ sc̄dus
a tali actu primo egrediēs. ⁊ istoº dicit com-
mētatoꝛ sup. xix. ꝓpōis de cāis diffiniēdo vi
tam. vita inquit est ꝓcessio ꝓcedens ab ente
prio quieto ēt sempiterno in deo. n. dicit̄ ista
vita ꝯtinuum intelligere sui ipsius ⁊ alioꝛū ꝑ
ydeas. h. n. intelligere quasi ꝓcedit a diuino
intellectu ⁊ diuina eēnᵃ que sunt ens ƥmum
ens quietū ⁊ sempiternū. vñ ⁊ ei cantat̄. rerū
deus tenax: vigoꝛ imotus in te ꝑmanet. i spiri
tibꝰ aūt beatis ⁊ nobis ista vita dr̄ operatio
interioꝛ ꝯtinua in angelis per ꝯtinuā cōtem
plationē. in nobis: aut ꝯtemplatiōe: aut coꝛ-
pus viuificando. ⁊ dicit cōmētatoꝛ ꝙ ꝓcedit
primo ab ente pº. s. ab eēntia aīe seu angeli. se
cūdo ab ente quieto. qꝛ ſm ph̄m in. vij. phisi-
coꝝ. sedendo ⁊ quiescendo fit aīa prudens et
sapiēs. Tertio dicit ꝙ ꝓcedit ab ente sempi-
terno: hoc intelligit̄ simpliciter: si ad deū refe
ratur a quo originat̄ oīs vita. si aūt intelliga-
tur de angelis ⁊ aīa rōnali intelligit̄ ens sem
piternū supposita voluntate dei. vñ plō i thi
meo. loquens in ꝑsona dei loquētis angelis.
O dij deoꝝ quoꝝ ego opifex idemq̄ꝫ pr̄ vos
opera mea estis: nā quidē dissolubilia: me āt
volente indissolubilia. In aīa aūt vegetabili

⁊ sensitiua dr̄ ens sempiternum respectiue: qꝛ
variatis oꝑationibus ꝑmanet plus aīa: ita ꝙ
sit sensus. sempiternū. i. durās multū. sicut il-
lud tertij Reg. viuat rex in eternū. i. multuꝫ.
Multum aūt durant tales aīe respectu suaꝝ
oꝑationum. Et ista vita in nobis ē triplex vt
innuitur in. iij. ꝓpositionis de cāis cōmento
s. diuina: intellectualis ⁊ aīalis. dr̄ aīalis in q̄ꝫ
tum influit in coꝛpus. Dicit̄ intellectualis in
quātū cogitatione creaturas meditat̄. Dicit̄
diuina dū per extasim in creatoꝛē subleuatur
tertio dr̄ vita exterioꝛ viuētis operatio. ⁊ sic
simbolice deo vita attribuit̄ dum eē se opera
tur. Et de motoꝛibus oꝛbiū dicunt ph̄i ꝙ eo-
rum vita est mouere celū. ⁊ ph̄us in li. ethico
rū dicit ꝙ vniuscuiusq̄ꝫ vita ē id in quo se oc-
cupat. Capit̄ aūt vita in ꝓposito. sc̄do modo
pro oꝑatione. s. interioꝛi seu habitu interno.
¶ Sc̄dus terminus est ꝑfectum. vñ perfectū
est cui nihil deest. vñ ꝑfectum ſm Arist. in qn
to methaphisice. c. de ꝑfecto dicit̄ tripliciter.
Uno modo dicitur perfectum cuius nihil est
eē accipere. ⁊ si dicat̄ simpliciter sic solus de-
us est perfectꝰ qui oīa hꝫ: aut formaliter: aut
eminēter: aut exēplariter: aut virtualiter: aut
dicitur ſꝫ quid: ⁊ sic dicitur homo perfectus
qū ea hꝫ que requirūtur ad esse perfectū ho-
minis ⁊ nihil de his sibi deest. Sc̄do dicitur
perfectum qꝺ hꝫ virtutem in esse completam
fundatam aūt non hꝫ quo ad hoc excedens.
⁊ si dicatur simpliciter sic: sed deus ē ꝑfectus
si ſm quid dicimus iste est ꝑfectus medicus
aut perfectus grāmaticus: qꝛ hꝫ talem artem
⁊ intantum ꝙ a nullo in tali arte excedit̄. Et
iste modus capiēdi perfectum solet aliqū ad
mala transferri. sicut dicitur hic est perfectus
latro: aut ꝑfectus calūniatoꝛ. sicut etiaꝫ dicūt
hic bonus latro. hic ē bonus calūniatoꝛ. sc̄do
dr̄ ꝑfectū id cuius ē finis studiosus ⁊ bonꝰ. fi
nis. n. oꝑi nomen iponit. ⁊ qꝛ finis ē vltimuꝫ
oꝑis: solet ēt hoc modo ꝑfectū ad mala trās-
ferri: hoc est ꝑfecte ꝑditum: aut ꝑfecte coꝛru-
ptū. Et istoꝝ trium modoꝝ pꝫ oꝛdo: prius. n.
res in suo eē ꝯsiderat̄ circa qꝺ est. primꝰ mo-
dus. sc̄do eius intelligit̄ virtus circa quaꝫ est
sc̄ds modus. tertio finis per virtutē acq̄situs
circa quā est tertiꝰ: lꝫ. n. finis prioꝛ sit in intē
tione tū vltimus est in executōe. Capitur aūt
ꝑfectū in nr̄a q̄ōne his tribus modis. Tertiꝰ
terminus est imꝑfectū: ⁊ est oᵐ ꝑfecto: iō quo
tiens dr̄ perfectū ⁊ iperfectū ſm regulā ph̄i:
qui quotiēs dr̄ pō distinguit ipotentiaꝫ in. v.
methaᶜ. c. de pōlitate. dr̄ igit̄ tripliciter imꝑ-
fectū. ƥmo q̄ ad esse: ⁊ hoc qꝛ vel total̄r caret

ee:sicut sunt pure negatiões ⁊ pctá formalr.
vel qꝛ aliquo caret eé qȯ sibi posset inesse aut
rõne entis:aut gñalissimi sui:aut nature pro-
prie. Isto° quelibet creatura est impfecta: qꝛ
cuilibet inq̄ꝫtum est ens non repugnat infini
tas que est pfectio:⁊ tñ q̄libet est finita. sicut
c.de puatione dicit Arist. ꝙ talpa dꝛ ceca nõ
inq̄ꝫtum talpa sed inq̄ꝫtũ aial qꝛ aiali non re-
pugnat visio.scõo dr imperfectũ respectu vir
tutis qȯ.s.non hꝫ plená corñdenteꝫ virtuteꝫ
quá debẽt.sic dr ipfect⁹medicus aut musi-
cus q tátá nõ attingit artꝭ virtuté. 3° dꝛ iper-
fectũ qȯ fine caret ȯbito:sic sunt puersi spũs:
aut a fine auertit sic mala.⁊ de his trib⁹ itelli
git qȯ vtrũ viuát in deo.Et tñ de pmo arti°.
¶Quátũ ad sꝫ artiᵐ sunt tres ꝯclõnes.pria
é de eé eẽnᶜ pfecti ⁊ ipfecti.scõa de coꝝ vita i
deo.3ª de coꝝ eẽ exñtia respectiue ad vitaꝫ q̄
viuũt in deo. Pria é h̄.A pfectissimo creabi
li vsqꝫ ad ipfectissimũ inclusiue ab eterno nul
lũ hꝫ eé eẽnᶜ.Añq̄ pbet ꝯ° Noto ꝙ creatu-
ra ꝯsideraẗ sm triplex eé.pᵐ eé est eé in deo:
⁊ h̄ eé est triplex seu triplr dictũ.primũ est eé
virtualr sicut effect⁹in cã pducéte:⁊ hoc é rõ
ne potétie.sm é rõne cãe exéplaris ⁊ h̄ é esse
ydeale.tertiũ é eminétie:⁊ hoc é eẽnᶜ diue in
q̄ oia eminéter ꝯtinétur.scõm eé pncipale vo
caẗ eé eẽnᶜ:⁊ hoc é eé reꝝ diffinitiuũ.3ᵐ voca
tur eé exñᶜ dũ actu sit.Tũt pbaẗ ꝯ°.sic si.n.eé
tale ab eẽno eẽt reꝝ eẽnᶜ ab eẽno plura forẽt
eterna.sꝫ hoc fides nõ patiẗ:igr nullũ tale est
maior pꝫ.qd.n.é aliud eé ab eterno q̄ꝫ eé eté
nũ nõ vr.Cõfirmaẗ.istud.n.eé eẽnᶜ si ab eter
no é:q̄ro a q̄ é:aut a se:aut a deo.si a se igr ab
eẽno plura sẗ a se. si a deo cũ nõ pducáẗ actu
volũtatꝭ diue:sm sic ponétes pducerenẗ p in
tellectũ diuinũ:⁊ p ꝯñs neccio cũ sit põ nãlis
⁊ ita neccio se hꝫ itellect⁹ diu⁹ ad aliud a se qȯ
é maximũ incõueniés.ceteꝝ scõo si sit tale eé
vbi é reꝝ creatio cũ sit de nihilo: ⁊ tñ illo esse
posito ab eẽno creáda illud supponerent vbi
iteꝝ adnihilatio:vr.n.ꝙ tũc ds vná creaturá
nõ posset adnihilare q̄ sunt máifesta incõue-
niétia.Et si dicaẗ ꝙ q̄dditates reꝝ attrahũt a
pductõe ab eé ab eẽno:ab eé vbiqꝫ ⁊c.fateor
hoc ꝙ abstrahunt ⁊ qȯ possũꝫ ꝯsiderare.ȯbi
gra.hũanitaté nõ ꝯsiderádo sortes ⁊ ipaꝫ cõ
siderare abstrahédo a pductõe:qꝛ abstrahé-
tiũ nõ é médaciũ.tñ qn simplr pducaẗ ⁊ cre
etur totũ positiuũ qȯ é in hoie nõ vr als reꝝ
nõ eétȯa creatio.vñ dico ꝙ añ creationé mũ
di in nllo eé erát creature disticte a ȯo.¶Ex
q̊ pꝫ defect⁹doctoris solénis q posuit i sũma
eé eẽnᶜ reꝝ eternũ p respectũ ad cãm exéplá

té seu exéplar:ita ꝙ diu⁹ intellect⁹neccio h̄ eé
eẽnᶜ pducebat:qꝛ inq̄t:sic oé ens é possibile
ita oé nõ ens é ipossibile:⁊ ita si creatura nõ
héret eé eẽnᶜ añq̄ꝫ pducereẗ neq̄ret pduci.pꝫ
oᵐ ex ꝯclõne.Et ꝯfirmo rõne doc.subt. i hac
distinctõe. Qñcũqꝫ est aliq̄ cã agés neccio sꝑ
pducit prio effectũ pfectioreꝫ qué põt.pꝫ de
igne q pducit tñ caloré in pn° q̄ꝫtũ pt.Intel
lect⁹ aũt diuin⁹ est cá agés mere neccio vt pce
dit volũtaté ⁊ sic pducit sm eũ eé eẽnᶜ:sic ét
pducit ydeas.⁊ cũ pri⁹ordine nãe ydeas p-
ducat q̄ h̄ eé eẽnᶜ seq̄ẗ ꝙ ydee hébũt eé eẽnᶜ
distictũ:cũ hoc eé pfecti⁹ sit ente rõnis: qȯ ne
gat iste opinãs inq̄t.n.ꝙ ydee nihil aliȯ sunt
in mente diua nisi eẽnª diua cognita vt diuer
siᶜ a creaturis imitabil.⁊ qȯ dicit ꝙ sic oé ens
est possibile:sic oé nõ ens é ipossibile ex pmu
tata pportiõe:qꝛ sicut se hꝫ ens ad nõ ens:sic
possibile ad ipossibile.Dico ꝙ mod⁹ iste ar-
guédi ortũ hꝫ ab euclide.xv.⁊.xvi. ꝯclõnib⁹
q̄nti de multiplicationib⁹⁊ submultiplicatõi
b⁹.vñ nõ tꝫ qñ fit cõpatio inferioris ad supi⁹
cõparádo primũ ad 3ᵐ:⁊ scõꝫ ad q̄rtũ. sꝫ cõ-
parádo primũ ad 3ᵐ:⁊ q̄rtũ ad scõm: vꝫ dicé
do.sic oé ens é possibile:sic oé ipossibile est ñ
ens ⁊ ista est ȯa.Et si dicaẗ ꝙ res é pducibil
añq̄ꝫ pducaẗ.igr cũ pducibilitas sit respect⁹
req̄rit fundamñtũ in q̊ fundeẗ illud nõ vr nisi
eé eẽnᶜ.tñ qꝛ scia est neccioꝝ sꝫ phm i prio po
sterioꝝ qȯ nõ eẽt si cũcta q̄ sẗ in creatꝭ volũta
te dei pducereẗ.Dico ꝙ ista pducibilitas so
lũ dic põꝫ logicá.i.ñ est repugª qn hõ posset
pduci aut aliȯ:⁊ ista nihil req̄rit p fundamé
to.vl dicaẗ ꝙ fundaẗ i ydea q̄ é i méte diua.Et
si dicaẗ ꝙ tũc ydea possꝫ creari.negaẗ ꝯª. illo
n.mõ diceẗ ydea pducibil sic dꝛ de sapia dei.
sapie.vij.oib⁹mobilib⁹mobilior é: ñ q̄deꝫ dꝫ
itellig formalr cũ vbiqꝫ sit vt patebit i seq̄nti
distinᶜ:sꝫ effectie:qꝛ stabil manens dat cũcta
moueri.sic ydea é pducibil sigᶜ seu rñtatiue
qꝛ repñtat itellectui diuo reꝫ creádá: ⁊ dũ dr
scia neccioꝝ é:dꝛ ꝙ ista necitas é i isto eé ydea
li nõ i esse q̄dditatio:vbi a fantasijs depurati
clare vidét ȯitateꝫ vt declarat doc.subt.hui⁹
pmi dist.iij.q.iiij. Ista.n.ꝯtéplabilia videẗ in
libro vite triplr.prio tãq̄ꝫ i causante nobis no
titiá hoꝝ.i ps.iiij.Signatũ est sup nos lumé
vult⁹tui dñe.scõo tanq̄ i ꝯtinente ista oȯa p
pria pxima:qꝛ ydee sunt i essentia diua q̄ idé
est diuino itellectui.vñ Aug.ix.ȯ tri.c.vi.In
tucamur inuiolabileꝫ ȯitateꝫ ex q̄ diffiniam⁹
q̄lis esse mens hois sempiternis rõnib⁹ȯbeat
Et eiusdé.xvij.Arté ieffabilr pulchrá sup aci
em mentꝭ simplici itelligétia capiétes.Et eoȯ

caº.xviij. In illa ꝟitate ex q̄ tpalr̄ tpaª facta
sūt oīa formā ꝯspicimꝰ:atqꝫ ide ꝯceptā vera
cē noticiā tanqꝫ verbū apͦd nos habemꝰ. Itē
liº.xiiij.c.xv.vbi sūt inqͭ ille regule scripte ni
si ī liº lucis. Liber ꝟo lucis vocat̄ itellectꝰ di
uinꝰ.ītio videt̄ ista ꝯtēplabilia ī libro vite sic
ī obo remoto ad deū cūcta referēdo.vn̄ ꝑfe
ctiꝰ triangulū nouit q refert vt est trinitat̄ sū
me vestigiū q̄ꝫ qui solūvt euclides diffiniuit.
¶ Et si obijcit̄ ꝙ sic dicē ē doctori subtili ꝯdi
cere q posuit q̄dditates rex̄ ⁊ eēnᵉ eē distin
ctas ab eē eēnᵉ ⁊ ab eterno. q̄ꝫtū mihi dn̄s in
telligē doctorē subtilez dedit. Dico ꝙ nō est
opio sua.imo in p̄nti distictiōe ex intētōe oᵐ
dicit:inuēdo ꝙ totū qͦd est in creatura est ex
tpe.bene tn̄ est ibi distictio formalis sic inter
hūanitatē ⁊ aialitatē ⁊ ceteras q̄dditates: n̄
n. videt qūo posset esse creatio aut adnihila
tio si istud poneret̄:vn̄ reruz ante suū existere
soᵐ ponit eē ydeale qͦd est ens rōnis in mēte
diuina:nec appet de quo fuiret istud eē eēnᵉ
vn̄ pȝ ꝙ ista op̄.ē:aut gādista a gādauo : aut
ꝓuincialis a Franc.de maro.qui fuit de ꝓui
cia ꝓuincie:aut turonica a boneto:nō scoti
ca a doctore subtili.sicut eox̄ quidaz somniā
do dicit ꝙ iste q̄dditates ortū habuerūt nō ī
scotia aut frācia:ver̄ dicit sic accipiēdo ſꝫ lo
cis p̄dictis. ¶ Scḋa ꝯcl̄o est de vita creabili
um in deo anteq̄ꝫ creent̄:⁊ est.oē creabile po
sitiuū vita viuit in dei sapia qua carēt sola ꝑ
uatiua. Et vt melius capiat̄ ꝯclusio. Noto ꝙ
ad ꝓductionē rex̄ requirit̄ spāliter triplex di
uinū attributū.poª scia.⁊ volūtas.pō aūt nō
sufficit vt sic ad hoc ꝙ creabilia viuāt in deo
si eniz per ipossibile ad ymaginationē quorū
dā gentiliū sol esset:cā prima ꝓduceret crea
biª:⁊ tn̄ ī sole nō viuerēt cū ēt sol nō habeat
vitā.scḋo ēt nō sufficit scia:mala eni ⁊ pctā a
deo cognoscunt̄ nō tn̄ viuūt in deo. Hec aūt
duo pō ⁊ scia sufficiūt vt dicant̄ res in deo vi
uere que scȝ pōt deꝰ opari ⁊ noscere.per ter
tiū aūt.s.ꝑ volūtatē res sūt in esse exn̄ᵉ. Actu.
xvij. In ip̄o mouemur viuimꝰ ⁊ sumꝰ.sumꝰ q̄
ad eē p̄mū.viuimꝰ ꝑ ꝟtutē.mouēur ꝑ opatio
nē.hoc habito.ꝓbat̄ pria ꝑs sic.ꝙ oē creabi
le positiuuz viuit in dei scia. Illud viuit ī deo
qͦd pōt deꝰ opari ⁊ cognoscē.ſꝫ oē creabile ē
hmōi.igit̄ maior pȝ ex ꝺclaratiōe prehabita.
vnde hec tria se hn̄t ꝑ ordinē.primo posse.se
cūdo cognoscē.tertio viuē.mala enim noscit
deꝰ ſꝫ nō viuūt.maior pȝ ex prima ꝓpōne de
cāis.cā prima plus influit sup causatū suū q̄ꝫ
cā scḋa. Et Eccī.xviij. Qui viuit in eternum
creauit oīa sil̄. Et si querat̄.q̄d est ꝓrie viuere
in deo. Rn̄deo ꝙ nihil aliͦd est nisi hr̄e ydeā
in deo. ¶ Ex quo pȝ defectus Auicē.⁊ alga
zael̄ abbreuiatoris eius dicentiū solū deū co
gnoscer̄ vl̄ia ⁊ ꝑticularia in vniuersali nō in
ꝑticulari. Et dāt exēplū.sicut si aliqs disticte
cognosceret quācūqꝫ orbiū ⁊ planetax̄ distā
tiā oēm eclipsim in vl̄i cognosceret nō tamē
hāc in ꝑticulari qꝛ nō cognoscit̄ nisi sensu:sic
inquiūt de deo. Sed hoc pȝ manifeste falsuz
oȝ eniz diuinā ꝓuidentiā cui cura est de oibꝰ
oīa disticte cognoscē:vt cuilibet sciat ꝓuidet̄
qͦd suū est.vn̄ ⁊ dn̄s apl̄is dicit. Sed ⁊ capil
li capitis vestri oēs nūerati sūt : nūq̄d ⁊ duo
passeres veniunt dipōº:⁊ vnus illox̄ nō est ī
obliuiōe corā deo. Et alexander epicurus di
cit sub peplo iunōis:⁊ barba iouis est:q̄cq̄d
est:q̄cq̄d erit:quicq̄d fuit. Et si q̄ratur:an ali
qua perfectiꝰ viuāt in deo q̄ꝫ alia:dico ꝙ nō:
quia vt patuit sup̄ ydee nō dicūt ꝑfectionem
simpliciter sed bn̄ principalitatē. Relatiōes
eniz licet nō dicāt ꝑfectionez:dicūt tn̄ princi
palitatē:sicut pȝ in auc̄te q̄ꝫ attribuit Hylari
us pr̄i:⁊ sub auc̄te attributa filio ⁊ relatiuis
suppōnis ⁊ suppōnis vt de dn̄io ⁊ seruitute.
¶ Scḋa ꝑs ꝯcl̄onis dicit:ꝙ priuatiua nō vi
uūt in deo:sicut sūt mala culpe:aut vicia:aut
defectꝰ quicūqꝫ.ꝓbat̄ clare:quia vt patuit ni
hil viuit in deo nisi habeat ydeā in eo:viuere
eni in deo est ydeari in eo:ſꝫ hmōi priuatiua
in eo nō hn̄t ydeā : ideo ⁊c̄.vnde subtiliter:⁊
Joh̄.primo scribit̄ postq̄ꝫ dicit : Omnia per
ipsum facta sunt : dicit:⁊ sine ipso factum est
nihil.i.peccatū seu priuatio que cām nō ha
bet efficientē sed deficientem:⁊ cōcludit qͦd
factū est in ipso vita erat. Et si queratur qūo
cognoscit deus mala nisi eorū habeat ydeas
dico ꝙ ydeā bonoruz.vnde ph̄s primo phi
sicorū.cōtra empedoclem:dicit rectuz est iu
dex sui ⁊ obliqui.vnde sicut si lux cognosce
ret seu haberet visum seipsa cognosceret te
nebras.sic deus per ydeas bonorū cognoscit
malicias rerū:seu naturales:seu criminosas.
¶ Tertia conclusio est de vita creabilium in
deo in respectu ad suuz proprium existere. ⁊
longe excellentior est rerum vita in ꝺo q̄ꝫ ea
rum existentia propria.vnde Augꝰ.in.v.su
per Gen̄.ad litteraz. Omnia priusq̄ꝫ fierent
erant noticia faciētis:⁊ vtiqꝫ ibi meliora vbi
eterna:vbi veriora ⁊ incommutabilia. ¶ Et
cōfirmatur ratione:nobilius est res vbi extat
deus q̄ꝫ vbi pura extat creatura : sed in deo
creatura est deꝰ.vnde Ansel.in mono. Crea
tura in creatore creatrix est eēntia. In gene
re ꝓprio pura vanitas. Inquit Eccles̄.vani

tas vanitatũ ꝛ oĩa vãitas. ❡ Et si dicat ꝙ res
in ꝓprio genere ẽ ħꝫ pncipia itrinseca ſm ꝓ-
priã entitatẽ ꝛ singłarit. In deo aũt solũ ſm
quãdã ydeã q̃ ẽ respect⁹ rõnis ꝛ ſm qd. Et ita
vr̃ veri⁹ res in se q̃ꝫ in deo. Hic dicit doct. de-
uotus hui⁹ dist. q. iiij. ꝙ res hꝫ triplex eẽ. s. in
ᵭo. in aĩa. ꝛ in mũdo sensibili. Tũc dicit ꝙ cõ
parãdo rẽ ad seipam. vt si q̃reret vbi verius
res hꝫ eẽ: an in deo: an in aĩa: an in seipa. dicit
ꝙ in seipa: qꝛ hꝫ suã entitatẽ ꝓpriã quã alibi
nõ hꝫ. Si aũt fiat ꝯpatio rei ad suã similitu-
dinẽ cũ rei siłitudo in deo sit eťna: ꝛ de⁹ veri-
us ẽ res in ᵭo. i. similitudo rei: q̃ꝫ res in seipa
vbi ẽ res mutabił: ita ẽt cũ siłitudo rei in aĩa
sit spũalis: ꝛ res aliq̃tiẽs corꝑea: tũc nobili⁹
est res in aĩa q̃ꝫ genere ꝓprio. Et tm̃ de scᵭo
articulo. ❡ Quãtũ ad tertiũ arti. sũt tres dif
ficultates iuxta tres ꝯcłones. ❡ Pria diffi-
cultas. qᵭ est ꝑfecti^m creatũ: ꝛ q̃d imꝑfecti^m
Rñdit Aug. in li. ꝯfessi. o dñe duo formasti.
v^m ꝓpe te: ꝛ aliᵭ ꝓpe nihil. ꝓpe te nãm ange
licã. ꝓpe nihil mãm ṗmã. ꝑfecti^m igr̃ creatũ
est angelica nã. imꝑfectissimũ mã ṗma. ꝛ itel
ligit hoc dictũ de absolutꝭ ꝑ respect⁹ q nõ di
cũt ꝑfectionẽ. nã nõ est ꝑfectior põlitas fun-
data in mã q̃ꝫ sit mã. ❡ Scᵭa difficłtas. q̃lis
est vita q̃ viuũt creabilia ĩ deo: an specłatiua:
an p̃ctica. dicit doctor subtilis in reportatis
parisienꝭ. hac di. q. iiij. ꝙ est practica: qꝛ ydee
sunt exẽplaria ad modũ artis sũmũ dirigẽs
artificẽ in executiõe opis. ❡ Tertia difficul-
tas. qs est excellẽtior mod⁹ eẽndi in deo: an
ꝑ eminẽtiã in diuitate: an ꝑ v̓tutẽ in potẽtia:
aut ꝑ exẽplar in itellectu. Dico ꝙ eq̃lis sunt
nobilitatis ydẽtice cũ sint vn⁹ de⁹: tñ eẽ ꝑ exẽ
plar diuiꝫ est formaliter nobilior modus: qꝛ
alios duos includit cuꝫ sit vltim⁹. ꝓsumit. n.
eminẽtiã in diuitate: ꝛ v̓tutẽ in ptãte nõ ecõ
tra. Et sic pꝫ de q̃õne. ꝙ vicꝫ oẽ ꝑfectũ ꝛ imꝑ
fectũ sub rõne positiui subtracti si hẽat in ᵭo
vita dñr. Et tũc ad argumẽta. ❡ Ad primuꝫ
dico ꝙ bñ stat ꝙ ymago repñtet ymagina-
tũ: ꝛ tñ hẽat aliũ modũ eẽndi ab ymaginato
sicut q̊ddã accñs in pariete ẽ ymago fortis q
est suba. Sic in ꝓposito lꝫ ydee viuant in deo
stat bñ ꝙ rñtãt res q̃ nõ viuũt in gñe ꝓprio.
❡ Ad scᵭm. negat minor: de vita itellictiua:
ꝛ dũ arguit de mał ꝙ cognoscũt: ꝛ tñ non vi
uunt in deo: dico ꝙ nõ sufficit sola cognitio
nisi hẽat ydea q̃ non est maloꝝ: iᵭ non currit
arg^m. ❡ Ad tertiũ quo ad ꝯtin^a quõ cogno
scant a deo patebit ĩfra. Qᵭ v̓o dĩ de mã pri
ma ꝙ nõ hꝫ ydeã ꝓpriã ĩ deo. h̓ falsum est: ꝙ
n. a nobis solũ sit noscibił ꝑ forme analogiaꝫ

ex nr̃i itellect⁹ ẽ infirmitate: nõ sic in deo. Et
sic pꝫ ad q̃õnẽ. ❡ Ex ista distictõe sic de p̃ce-
dẽtib⁹ de mẽte mgr̃i tres eliciunt ꝯcłones.
Prima est. sic in scia dei res dñr ꝙ in eẽntia
ei⁹ nõ ponunt. dicit ꝯcło. ꝙ res dñr eẽ in scia
ᵭi sꝫ nõ in eẽn^a ei⁹. Et ponit a principio disti
ctiõis vsq; ad. c. illud. post p̃dicta q̃rit. ❡ Se
cũda ꝯcło. approbatiõe sunt bona cognita ꝛ
cognitiõe mala non posita. Dicit ꝯcło ꝙ bo
na cognoscunt a deo ꝑ approbationem: ꝛ ꝙ
mala lꝫ cognoscant a deo: nõ tñ sunt ꝓprie ĩ
ei⁹ cognitiõe. Et ponit ab illo. c. post p̃dicta
querit vsq; ibi. ꝓinde si diligẽter ꝛc̃. ❡ Ter-
tia ꝯcło. Ex ip̃o ꝛ in eo sunt idẽ ꝑ ip̃m: sꝫ non
de eo ex ipso innixum. dicit ꝯcło. ꝙ ista tria
ex ip̃o ꝛ ꝑ ip̃ꝫ ꝛ ĩ ip̃o st̃ idẽ sꝫ appropriant ꝑso
nis. Sꝫ de eo ꝛ ex ip̃o differũt. Et ponit ab il
lo. c. Proide si dili. ꝛc̃. vsq; ad finẽ distictõis

Sequit ĩ textu. Et q̃m demõstratuꝫ
est ꝛc̃. Hic sig̃tur dist. xxxvij. huius
primi in q̃ postq̃ꝫ in p̃cedẽti distin-
ctiõe quo res sint in deo mõ oñdit:
nunc de⁹ quo mo⁰ in reb⁹ est dĩ. Et diuidit in
tres ptes h̓ pñs distinctio. In prima manife
statur dei vbertas. In scᵭa ex incidẽti mani-
festat ei⁹ imutabilitas. In tertia epilogo dat
sũmata breuitas. prima in ṗnci⁰. scᵭa ibi. cuꝫ
q; diuia nã ꝛc̃. tertia ibi. Iã sufficiẽter demõ
stratuꝫ vr̃. prima pticula in q̃ manifestat dei
vbertas. in tres ptes scidit. In ṗma mgr̃ nar
rat sb̃ serie ĩ reb⁹ ᵭi pñtiaꝫ. In scᵭa dulci dat
manerie dicti itelligẽtiã. In tertia ad h̓ dicit
egregie nr̃aꝫ insufficientiaꝫ. p^a in ṗnci⁰. scᵭa
ibi. quõ ãt de⁹ hĩtet ĩ bõis. tertia ibi. ex p̃dictꝭ
pꝫ ꝙ de⁹ vbiq; tot⁹. Itẽ p^a ps in q̃ mgr̃ nar-
rat sub serie dei pñtiã. in tres scindit ptes. In
p^a tãgit mod⁹ vari⁹ quo de⁹ est in ꝯditis. In
scᵭa dat text⁹ nõ dii⁹ fidẽ faciẽs hĩtis. In
tertia ꝑ gr̃aꝫ inest pi⁹ solũ scis elicitis. pria in
ṗncipio. scᵭa ibi. ne aũt ista qꝛ capaci ꝛc̃. ter
tia ibi. In scis v̓o habitat ꝛc̃. ❡ Et sequit illa
pticula. quõ aũt de⁹ hĩtuꝫ in bonis. In q̃ dat
dulci manerie ꝛc̃. q̃lr. s. de⁹ sit in reb⁹. Et ista
diuidit in tres ptes. In prima ꝯ̃ta manudu-
ctio ad hoc adducit. In scᵭa subti^a rõ pure
excludit. In tertia ingẽs admira⁰ menti eri-
git. prima in ṗnci⁰. scᵭa ibi. Sciẽdũ etiã ꝙ vt
ait Aug. ad darda^m. tertia ibi. istud q̊q; mira
bile est. ❡ Et seq̃tur illa pticła. Ex p̃dictis pꝫ
ꝙ de⁹ vbiq; tot⁹. in q̃ ad illud mysteriũ dicit
egregie nr̃am ĩsufficientiã. Et diuidit in tres
ptes. in p^a oñdit ꝙ ad hoc mẽs hũana de se
non sufficit. in scᵭa ꝙ ꝑsuppõ vana frustra h̓
arripit. ĩ tertia caritate magna hoc tales abij

cit. pria in ꝑncipio. scḋa ibi. Quedã tñ imẽsa
igenio suo ⁊c̄. tertia ibi. Solet ẽt ab eisdẽ q̄ri
⁊c̄. ¶ Et sequit vltio illa pticula. Cũq3 diuia
nã ⁊c̄. In qua dei mõstrat immutabilitas. Et
partit in tres partes. In pria oñdit ꝙ est de/
us imobilis incircũscriptibilis. In scḋa. ꝙ an
gelus nobilis est variabilis. In tertia ꝙ de⁹
est indicibilis incomprehẽsibilis. Prima in
ꝑnci°. Scḋa ibi. spũs vo creat⁹ quodam mõ
localis est. Tertia ibi. fateamur itaq3 diuinaz
nãm ⁊c̄. Et hec est diuisio p̄ñtis ⁊c̄.

Irca quã ⁊c̄. Utrũ diuina maiestas
c p̄ñs vbiq3 reb⁹ p̄ñtia. potẽtia. atq3
eẽntia rectis clamet vocib⁹. ¶ Et
arguit ꝙ nõ triplici medio. ¶ Pri
mo sic. Quãto aliqd a tenebra magis elõga
tur tanto clarius est. Sed deus est sũma lux
oẽm mentẽ illuminãs ſm actorez de causis.
creature vero tenebre. igit sũme a creatura
elongat: nec est ei p̄ñs. maior p3 ex inuentio
ne phi in tertio thopicoꝝ ꝙ albius est qḋ est
nigro ipermixtius. ¶ Scḋo arguo sic. Quã
to aliqḋ agẽs extat ꝑfectius tãto suo stãte ef
fectu põt ab illo elõgari effectu. p3 de domifi
catore q stãte domo ab eo facta: aut iã mor/
tuus est: aut alibi morat. Cũ igit deus poten
tissimus sit artifex ipo nõ ente cũ effectu suo
põt effect⁹ remanere: ⁊ si modo nõ sit cũ suis
effectibus: nec põt eẽ: q2 tũc mutaret. ¶ Ter
tio arguit sic. Si deus vbiq3 eẽt p̄ñtia potẽ/
tia ⁊ essentia. Primo quo ad essentiã esset in
demonibus. Scḋo quo ad potentiã peccare
posset. Tertio quo ad p̄ñtiã vilissima cogno/
sceret q indigna sunt tanta maiestate: ex quo
igr̃ hec sunt incõueniẽtia sequit ꝙ nõ sit ⁊c̄.
¶ In oppositũ est Greg. in canti. c. v. q̊ abijt
dilect⁹ tu⁹ ⁊c. dicit Greg. est ẽt in lr̃a. c. i. Ne
aũt ista: q2 capacitatẽ hũane intelligẽtie exce
dant ⁊c̄. deus cõi mõ oĩbus rebus inest p̄ñtia
potẽtia. suba. Et Iere. xxiij. Celũ ⁊ terrã ego
iplebo. ¶ In ista q̄õne ad alias pariformiter
sunt tres articli. primus triũ terminoꝝ expo
sitiu⁹. scḋus triũ ꝯclõnũ positiu⁹. terti⁹ triũ3
difficultatũ iuxta tres conclõnes motiuus.
Quo ad primũ articulũ termini sunt p̄ñtia.
potẽtia. eẽntia. P̄ñtia est q̄dam respect⁹ po
sitiuus aliquoꝝ ad inuicẽ cũ ordine simulta/
tẽ hẽntiũ. vñ p̄ñtia dr̃ q̄si p alijs ens. Ad hoc
n. ꝙ aliqua sint p̄ñtia adinuicẽ exigit alteri⁹
sup alteꝝ q̄dam ꝑeminentia: aut tpis: aut ꝑfe
ctionis: aut nature. vñ si nascerent duo infan
tes in oĩbus eq̄les in eodẽ tpis momẽto: l3 si
simul eẽnt nõ tñ de vi termini loquẽdo eẽnt
sibi ꝑpe mutuo p̄ñtes. Ista nempe tria vidẽ/
tur se habere p ordinẽ distinctio simultas ⁊
p̄ñtia. Oĩa. n. que sunt simul sunt disticta nõ
ecõuerso. roma. n. distinguit a parisi⁹ non tñ
simul est cũ ea. Queeũq3 iteꝝ sunt p̄ñtia sunt
simul non eõ. sicut patet in casu ꝓposito de
p̄ñtia vero qua deus presens rebus dicit tri/
plex extat solẽnis opio. Pria ẽ aliquoꝝ do/
ctoꝝ antiquoꝝ ꝙ ista presentialitas extat: q2
de⁹ in nullo loco est: q2 nõ ꝯtinet a loco: ⁊ ita
cuilibet loco indifferẽs est s3 hoc est nihil di
ctu: q2 isto mõ vniuersalia eẽnt ita p̄ñtia reb⁹
sicut de⁹: q2 de se nõ sũt in loco. ¶ Scḋa opi
nio est petri aureoli dicẽtis deũ p̄ñtẽ oĩbus
reb⁹: q2 res indistans est ab eo: ita ꝙ ista pre
sentialitas solũ est q̄dã idistãtia creature ad
deũ: s3 hoc est modicũ: q2 p̄ñtialitas ex noĩe
suo positiuũ dicit non solũ talẽ indistãtiã. iõ
est tertia opinio: ⁊ est mgr̃i in lr̃a ꝙ ista p̄sen
tialitas dei cum reb⁹ nõ est n si reꝝ in deo co
gnitio p ydeas: ita ꝙ deus est oĩb⁹ reb⁹ pre/
sens: q2 oĩum reꝝ h3 ydeas. Ex quo p3 p̄ñtiã
dei cũ oĩbus reb⁹ esse eternam: sicut est cogni
tio eius. ¶ Scḋs termin⁹ ẽ potẽtia: vñ potẽ
tia hic accepta d3 capi actiue nõ passiue: q2 in
deo nõ est formalr̃ passiua potẽtia. vñ notan
dũ vltra dcã de potẽtia. dist. vij. xx. ⁊. xxxiiij.
ꝙ ista tria differũt loquendo ꝓprie. potẽtia.
potestas. ⁊ v̇tus. Oĩs. n. ptãs est potẽtia nõ
ecõtra. ptãs. n. ſm vim vocabuli solũ dicit ac
tiuã potẽtiã. potẽtia aũt indifferẽs ẽ ⁊ acti/
ue ⁊ passiue. Oĩs iteꝝ v̇tus est ptãs nõ econ
tra. v̇t⁹. n. ꝓprie vltim̃ est de potẽtia ſm phm
in de celo ⁊ mũdo. dr̃. n. deus in reb⁹ cũctis
p potentiã: q2 ei⁹ v̇tute cũcte ꝯdite sũt crea/
ture atq3 gubernant. ¶ Terti⁹ termin⁹ ẽ eẽn
tia: vñ noto ꝙ deũ eẽ vbiq3 p eẽntiã põt capi
triplr̃. Uno° vt deus sit mã oĩum creatoꝝ en
tium: ⁊ includat in quolibet ente p modum
mãlis principij: ⁊ ista videtur fuisse opinio vi
ri romani terẽtij varronis que censet hereti/
ca. Scḋo° vt sit formale principiũ entiũ crea
torum: sicut dicit manicheus aĩas nr̃as edu/
ci de suba dei que sicut prima ita impia est.
Tertio° vt pp ei⁹ imensitatẽ illapsu gñali cũ
ctis sit indistans reb⁹: ⁊ sic h3 v̇tatem ibi. Et
nota ꝙ ista tria. p̄ñtia. potentia. ⁊ eẽntia qua
cũctis rebus deus adest: ita differũt. p̄ñtia re
spicit oĩum cognitionẽ in deo seu esse ydeale
potẽtia vim ꝯseruatiuã ⁊ ꝓductiuã oĩu3. eẽn
tia interiorẽ elapsu3 q̊ v̇ius de⁹ in nobis ẽ q̄3
nos in nobis ita ꝙ p̄ñtia q̄si dicit ambitum
dei supra creaturã oẽm potẽtia v̇tutẽ sup eã
essentia internã ꝑmanentiã vt sit ſm Grego.
deus sup oĩa nõ elatus. infra oĩa nõ depressus.

extra oĩa non exclusus. intra oĩa nõ inclusus
Unñ ⁊ in ps̃. ponunt hi modi. Si inqt ascéde
ro in celũ tu illic es. ecce essentia. Si descen
dero in infernũ ades: ecce pñtia. Si sumpse
ro pénas meas diluculo ⁊ habitauero in ex
tremis maris: etenim illuc manus tua dedu
cet me: ecce põ. Et h̃ de p̃mo arti°. ¶ Quãtũ
ad 2ᵐ artiᵐ sunt tres ɔclones. Prima est de
vbertate di respectu oĩs creature. Scd̃a de ñ
locabilitate dei in q̃cũq3 creatura. Tertia de
his trib⁹ cẽndi mõis. s. pñtia. potẽtia. ⁊ eẽnᵃ
Pria est h̃. sic vbiq3 eẽ deo ɔpetẽ dinoscit vt
cuil3 repugnet creature. Pria pars dicit eẽ
vbiq3 deo eẽ ɔueniẽs, pbat. q̃to aliq̃ entitas
est magis illimitata: tãto in plib⁹ est vel iten
siue vel extẽsiue: si. n. ĩfinitũ corp⁹ eẽt s3 ph̃m
totũ occuparet: s3 d̃s est imẽsus ⁊ illimitatus
simplr̃. nõ ãt extẽsiue: ex. viij. phicoꝝ: q2 nul
la extat q̃titas ĩfinita: ergo intẽsiue: ⁊ p con
seq̃ns vbiq3 ẽ. vñ q̃ de⁹ vbiq3 sit s̃m doctorẽ
deuotũ hac dist. q. i. extat ɔgruentia ex parte
dei ⁊ ex parte creature. Ex pte di simplicitas
⁊ imẽsitas: q̃to. n. aliqd simplicib⁹ est: tanto
est in plurib⁹: vt p3 de ente q̃ cũ sit simplicis
simũ nihil est q̃d rõnẽ ei⁹ effugiat. de⁹ v̊o to
tius simplicitatis extat p̃ncipiũ: iõ merito in oĩ
bus repit: sumᵃ ẽt infinitas hic facit q omnia
ambit. Ex pte etiã creature est rõ: possibilitas
⁊ vanitas: q2. n. ex nihilo extat creatura in ni
hilũ semp tẽdẽt: inqt Greg. nisi eã auctor oĩ
um potẽtia regis retineret: sic si fiat ipressio
in aq̃ remoto sigillo d̃struit impssio. sic a crea
tura remota dei potẽtia hoc ẽt exigit vãitas
creature. creatura. n. ẽ sicut si ponat graue in
aere certũ ẽ q̃ descẽdit ad terrã nisi sit impe
diẽs. sic oĩs euanescit creatura nisi adsit ma
nutenẽtia dei. Et si q̃rat exẽplũ diuie pñᵃlita
tis ad oẽs res q̃no totus põt eẽ: sic in q̃libet
dicit. Aug. in li° de spũ ⁊ aĩa: exẽplũ eẽ in aĩa
itellectiua hoĩs q̃ est microcosm⁹ seu minor
mũdus: eadẽ. n. aĩa itellectiua numero est in
toto corpe tota: ⁊ tota in q̃l3 pte nec. maior ẽ
in sene q̃ in iuuene: aut iuuene q̃ puero. sic
de⁹ in macrosᵐᵒ seu maiori mundo tot⁹ i to
to mũdo ⁊ tot⁹ in q̃l3 pte. vñ quo ad eẽntiã3
suã ita ẽ: hic iter nos sicut ẽ in celũ. Celũ inqt
⁊ terrã ego iplebo: vtẽdũ tñ est hic regl̃a sco
ti in. viij. dist. hui⁹ primi. q. i. h3. n. aĩa intelle
ctiua in corpe tria officia. s. q2 est ps ɔpositi, si
cut hoĩs. scd̃o informat. tertio actuat. prima
duo sunt impfectiõis. s. eẽ partẽ ⁊ informare:
iõ quo ad hoc nõ sic est de⁹ in mũdo. tertiũ ẽ
pfectiõis. s. actuare: ⁊ hoc facit de⁹ in suo mũ
do. ¶ Ex quo p3 error Arist. manifest⁹ qui in
viij. phicoꝝ. i fine posuit deũ solũ eẽ i medio
primi mobil' vbi. s. ẽ maximus motus: vel ad
min⁹ i illo circulo. ¶ Ex eodẽ elidit error im
pijssim⁹ sarracenoꝝ dicẽtiũ deũ eẽ i celis i q̃
dã cathedra excelᵐᵃ quã octo maximi spũs
sustinẽt. vt d̃clarat hermãn⁹ sclan⁹ in cronica
sarracenoꝝ ad robertũ abbatẽ cluniaceñ. er
rant. n. prio q2 dñt deũ corpeũ. iteꝝ q2 ponũt
deũ solũ in celis: ⁊ nõ in terris. Tertio ex eo
dem elidit error quorũdã iudeoꝝ deũ dicen
tium in cel' q̊ ad caput: ⁊ in terris quo ad pe
des ex illo sumẽtes exordiũ. Celũ inqt mihi
sedes ẽ: ⁊ terra scabellũ pedũ meoꝝ. cũ tamẽ
caput dicat deitas: ⁊ pedes humanitas. Et si
dicat: locus est saluati⁹ locati. si ergo deus sit
in loco saluat a loco. Dico q̃ locus h3 tria of
ficia. Primũ q̊d est saluatiuũ: q2 res in suo lo
co saluat: ⁊ sic nõ est deus in loco: q2 locus ñ
saluat eũ sed ecõtra. Scd̃m officiũ loci ẽ con
tinere. vnde phus in. iiij. phicoꝝ. locũ diffini
ens dicit. locus est vltima superficies corpis
ambiẽtis: nec sic deus est in loco q2 a nullo cir
cũdatur. Tertiũ officiũ loci ẽ perfici a locato.
ne sit vacuũ: ⁊ sic ẽ deus in oĩ loco: q2 omnia
perficit. Et si querat vtꝝ fuerit vbiq3 ab eter
no dicendũ q̃ si vbiq3 solum dicat habitum
q̃ sic: q2 ex se habebat vnde posset esse vbiq3.
Si vero dicat actũ nõ q2 requirit rerum exi
stẽtia quaꝝ respectu dicit esse vbiq3. vnde si
mile milia taliũ mũdoꝝ essent cuil3 eẽt pñs.
Et si querat: q̃d dicat esse vbiq3 in deo. dico
q̃ nõ dicit formalr̃ nisi terminationẽ cuiusl3
respect⁹ creature. vnde q2 ab eterno non fuit
vbiq3 actu ⁊ m° ẽ nõ mutat s3 creat. S3 vbi
erat añ mũdi ɔstitutiõe3. dicendũ q̃ in seipo
gloriosus. vñ Augu. in li. confessio. deus ẽ in
seipo alpha ⁊ o. i mũdo actor ⁊ rector. in an
gelis decor ⁊ sapor. in electis redemptor ⁊ li
berator. in dãnatis horror ⁊ terror. ¶ Scd̃a
ps ɔclonis. q̃ eẽ vbiq3 cuilib3 repugnat crea
ture, pbat. q2 cui repugnat imẽsitas ⁊ eẽ vbi
q3 p3 ex p̃dictis: creatura aũt est hmõi. igitur
Et si obijcitur q̃ phs in li° posterioꝝ dicit q̃
vniuersalia sunt vbiq3. dico q̃ itelligit p vbi
q3 nullibi ita q̃ negatio p positiõe3 intelligit
sicut in rethoricis p simultatẽ itelligit odiũ:
⁊ tñ sunt ɔ̃ria: ⁊ in. viij. ethicoꝝ Arist. loquẽs
in policijs dicit thimocracia pesᵐᵃ ẽ. glo. i.
minus bona ẽ nempe triplex bona poliᵃ: sic
in proposito vniuersalia enim attrahunt ab
omni posteriori: licet non sint simpliciter si
ne posteriori. ¶ Secunda conclusio est: de
non locabilitate dei in qualibet creatura: ⁊
est sic deus in loco ponitur vt non locabilis

ſicut nec mobilis affirmetur. Anteq̃ ꝓbetur
ↄ° noto ꝙ eſſe in loco dr̃ tripliciter. Uno mõ
circũſcriptiue qñ iuxta menſuraȝ loci locatũ
menſuratur: ⁊ ſic loqtur de loco phs in quar
to phicoꝝ. ⁊ Augu. ſuper Geñ. deus mouet
creaturã corporalem per locũ ⁊ tpus. iſto° ſo
la corporalia in loco ſunt: dicente Gilberto
porretani in li. vi. principioꝝ. vbi eſt circũſcri
ptio corporis locati ex circũſcriptiõe loci ꝓ
ueniens. Scdo dicitur eſſe in loco diffinitiue
⁊ eſt qñ locatum ſic eſt in loco vno ꝙ nõ ali
bi. ⁊ iſto mõ corpora ⁊ ſpũs ſunt in loco diffi
nitiue: qꝛ certũ hñt limiteȝ exñdi rebus. ſcdo
dr̃ eſſe in loco pñtialiter: ⁊ iſto° tam corpora
q̃ ſpũs q̃ ds ſunt in loco: qꝛ nõ dicit eẽ in lo
co hoc mõ: nec circũſcribi a loco nec eſſe hic
nõ alibi ſed ſolũ coexñtiã ⁊ ſm hoc formẽtur
in theologia tres ꝓpões: quaꝝ prima cõce
ditur: due negãtur. Prima ds eſt in loco. ſa
deus ẽ locatus. tertia ds eſt locabil̃. Prima
ſ. deus eſt in loco. ſolũ notat coexñtiaȝ dei cũ
loco. iõ ↄceditur. Scda. ds eſt locatus deno
tat deũ ambiri a loco: iõ negatur. Tertia. ds
eſt locabilis adhuc amplius: qꝛ notat ⁊ deuȝ
ambiri ⁊ circũſcribi: iõ recte negatur a mgr̃o
in lr̃a: ⁊ ſic ſatis pȝ ↄ°. Sed ſurgit dubiũ. ſi ad
imaginationẽ vetulaꝝ que ponũt deũ ſeu ſuſ
picant̃ quaſi in quodã angulo paradiſi eſſet
deus in vno certo loco ſolũ. vtruȝ adhuc per
potentiã eſſe poſſet vbiq̃. Hic dicit ſan. tho.
in ſcripto hac diſtin. q. i. ꝙ nõ: qꝛ ſm phm in
vij. phiſicoꝝ opȝ mouens ⁊ motuȝ eſſe ſimul.
vñ qñ mouens ⁊ motũ ſunt corporea ſunt ſi
mul ⁊ per cõtactum ſȝ qñ mouens eſt ſpũale
eſt in moto q̃ſi per quãdã intimitateȝ: ex quo
dicit ꝙ nõ poſſet itelligi ds poſſe agere in re
bus niſi eſſet pñs per eẽntiam eis. ¶ Sȝ cõ
tra iſtud arguit ſubtiliſſime doc. ſubti. hac di
ſtinctione in ordina° ⁊ in reportatis. Certuȝ
eſt. n. ꝙ agens q̃to eſt pfectius tanto a longi
ori agit: nec opȝ eodem mõ agere in propin
quũ ⁊ diſtans. pȝ de quodã piſce queȝ vocat
albertus magnus. xxvi. de aialibus ſtuporeȝ
ſeu torpedinẽ qui arefacere facit manũ tenẽ
tis rete: ſed nõ rete qd eſt ſibi imediatiꝰ. In
de eſt ꝙ ſol virtute ſua in ꝓfundum terre me
talla gñat. Et ſi dicat̃ ꝙ hoc fit virtute lumis.
dicit ꝙ hoc eſt incõueniens ꝙ vna q̃litas cu
iuſmodi eſt lumẽ ſit pncipium productiuum
ſubẽ cuiuſmodi ẽ metallũ. Et ſi dicat̃ ꝙ admi
nus regritur iſtud alterans aerẽ añq̃ virtute
ꝓductiua metalli ſol metalla ꝓducat. Dicit
doctor ſubtilis ⁊ valde bñ ꝙ hoc eſt rõne im
perfectionis in ſole qui neqt gñare ſubaȝ niſi

puia alteratione ſicut pȝ in generatione nãli
Si. n. ſol ex toto eſſet pfectus poſſȝ vtute ſua
actiua gñare metalla in terra nõ alterando.
trãſferendo igr̃ ad ꝓpoſitum ſi poneret̃ deus
in aliquo loco: vt verbi gr̃a: pariſius ⁊ nõ ali
bi per impoſſibile: ⁊ in eo poneret̃ virtus infi
nita nõ vr̃ quin poſſet volũtatis ſue imperio
dĩe fiat: ⁊ ꝙ ſubito qd diceret. impleret̃: ⁊ tũc
eſſet vbiq̃ potẽtia ſed nõ eẽnª: nec dictũ phi
in. vij. phiſicoꝝ cogit: qꝛ intelligitur de mouẽ
te ⁊ moto corporali. ¶ Sȝ dicit vltima ↄclu
ſionis pticula ꝙ ds nõ eſt mobilis. pȝ qꝛ nec
ad locũ cum ſit vbiq̃: nec ad formã cuȝ nõ ſit
ſubiectuȝ. Et ſi dicatur ex vbo aug. ſup Geñ.
ad litterã deus mouet ſe ſine tpe ⁊ loco. dico
ꝙ ẽ methaphiſica locutio. Ois. n. motus ſm
aug. ibidẽ: aut eſt per tpus: aut locũ. Cũ igit̃
dicit ꝙ deus mouet ſe ſine tpe ⁊ loco ſignum
eſt ꝙ oẽm a deo relegat motuȝ. hȝ tñ ꝙ eſt in
motu pfectionis. ſ. actũ: iõ dicit mouet ſe ⁊ re
mouet ipfectionẽ ſigtã per tpus ⁊ locũ. ¶ Sª
ↄ° ẽ de mõ eẽndi di in rebus. pñª. potẽtia. ⁊
eẽntia. ⁊ ẽ. Et lȝ ds i rebꝰ. pñª. potẽtia. ⁊ eẽnª
oibus intelligat̃ tñ pus pñª. Prima ps pȝ ex
p° ar°. Sȝ ſcda ꝙ pus intelligat̃ ds eẽ pñtia
in rebꝰ q̃ potẽtia ſeu eẽntia: pȝ: qꝛ dr̃ eẽ in re
bus pñtia: qꝛ reꝝ hȝ ydeas. pus. n. reꝝ hȝ yde
as qꝛ ab eterno q̃ opetur: qꝛ opatur ex tpe ⁊
facta creatura ẽ p eẽntiã pñs. vñ mgr̃ in te
xtu. ⁊ Greg. ſic noiat. pmo pñtiã. ſcdo poten
tiã. 3° eſſentiã. ordo. n. vboꝝ in talibꝰ ſicut in
iure ẽ valde attendẽdus. Sȝ inſurgit graue
dubiũ q̃liter pt reduci diuo aug. ad dardaᵐ
de pñtia dei ad illã Greg. vel illa gregorij ad
illã aug. Inquit. n. aug. ꝙ ds ẽ in rebꝰ oibꝰ p
nãm. In ſctis per gratiã. ſȝ in xpo p vnioneȝ.
Hic dicendũ ꝙ diuiſio aug. ↄtinet illã grego
rij ⁊ ãpliꝰ. diui°. n. gregorij ↄtinet̃ in pmo mẽ
bro aug. qñ dicit: ꝙ ds eſt in oibꝰ rebꝰ p nãm
In q̃libet. n. re tã moª ſit extat ds pñtia. potẽ
tia. eẽnª. vñ his tribꝰ modis veriꝰ ẽ ds hic q̃
nos merito cuiꝰ peccare corã tãto erubeſcere
debemus. Cõſideráuit igr̃ Aug. reꝝ egreſſuȝ
p modũ linee a deo: ⁊ ſic ẽ ds in rebꝰ p nãm.
reꝝ regreſſuȝ in deũ ſȝ nõ cõpletũ: iõ p modũ
ſupficiei vbi aliqd addit̃ linee: ⁊ ſic ẽ in ſctis
per gratiã. reꝝ circulũ pfectũ: ⁊ ſic ẽ p modũ
corpis in q̃ ſunt tres dimenſiões: ⁊ ſic ẽ vnio
ypoſtacª in xpo: ita ꝙ hũanitati ſibi vnite eſt
ds pñs tripliciter. pmo eſſe nature in oibꝰ.
eſſe gratie vt ſctis. eẽ vnionis: vt ꝓprie. Iõ di
cit aplꝰs ad Coloc. ij. In quo habitat pleni
tudo diuinitat̃ corpaliter: qꝛ ſicut corpus hȝ
trinã dimẽſionẽ ſic in xpo tripliciter habitat

deus. Et tātū de scđo arti°. ¶ Quātū ad ter
tiū articulū sūt iuxta tres ꝯclones tres diffi-
cultates. Pria est: si oia ꝯuerterent in corpꝰ
christi: vtrū eēt ita tūc vbiqꝫ sicut deꝰ. dico ꝙ
nō: tū primo: qꝛ deꝰ a se corpus ab alio quia
a deo. tū secūdo qa adhuc esset deus p̄sentia
potentia. ⁊ essentia in corpe christi ⁊ nō cor-
pus. tum tertio qa adhuc deus ex se posset ī
īfinitis esse mūdis qđ nō habet corpus chri-
sti: etiā quāuis esset corpus christi vbiqꝫ eēnᵃ
nō tū potētia. Uel dicēdū ꝙ casu posito nul
libi eēt cū nō esset locus ex quo oia eēnt cō-
uersa in euꝫ. ¶ Scđa difficultas. vñ est ꝙ nō
ita dicit deꝰ in tpe sicut in loco: dico ꝙ qa tē
pus significat per modū fluxus: si diceret deꝰ
in tpe significaret motus in eē sibi: locus vō
sigt p modū qetis ⁊ quies q̄ maxime deo at
tribuit: ideo veriꝰ dr in loco q̄ꝫ in tpe. ¶ Ter
tia difficultas. q̄re nō est primꝰ modus essen
di in rebꝰ eēnᵃ cū sit radix diuaꝝ pfectionuꝫ
sm dyoñ. scđo de diui. nomi. dico ꝙ loquēdo
de his q̄ sūt in terra p̄cedit: tū nō oꝫ dū sit ex-
tra ꝓcessus: qꝛ prius oꝫ cognoscē ꝙ sit p̄ñᵃ. se
cūdo opari ꝙ sit pō. tertio eē qđ est eēnᵃ. Et
sic pꝫ ad q̄ōnem: ꝙ vicꝫ diuina maiestas p̄ñs
vbiqꝫ rebꝰ oibꝰ p̄ñᵃ pō atqꝫ eēñᵃ rectis clama
tur vocibꝰ. Et ad argumēta. ¶ Ad primū di
co ꝙ ē triplex ꝯiūctio. s. pᵃ p p̄ñtiā sicut radiꝰ
luto. scđa p depēdentiā sicut aia corpi q̄ꝫ ma
xime opando. ⁊ tertia p mixtionē: sicut liq̄r
liq̄ri. Tūc dico ꝙ maior nō hꝫ veritatē q̄ꝫ ma
xime p̄mo° qcq̄d sit de scđo. nō eñ inficit ra-
diꝰ ex p̄ñᵃ luti: ⁊ isto mō solū est deꝰ p̄ñs crea
ture. t̄tio mō vō hꝫ veritatē: qꝛ liquor ex liq̄-
ris alteriꝰ mixtiōe inficit: sꝫ nō est ad ꝓpositū
¶ Ad scđm dico ꝙ cā q̄re effectꝰ manet agē
te destructo limitato est: qꝛ effectꝰ solū depē-
det ab eo in fieri nō in esse a deo aūt taꝫ in eē
q̄ꝫ i fieri qcūqꝫ depēdet effectꝰ: ita vt nec mo
mento solo posset eē nisi manutenētia dei: iō
nō est sile. ¶ Ad tertiū dico p̄mo ꝙ his tribꝰ
modis ēt est in demonibꝰ ⁊ in iferno nō tū vsi
tat iste modꝰ loquendi in theologia: ⁊ rō: qꝛ
demō nō solū noiat nām sꝫ pctm̄ vñ nō solet
dici: deꝰ est in diabolo pp horrorē pcti: nec in
pctōre hoie. Et qđ addit ꝙ nō est vbiqꝫ pō: qꝛ
posset peccare. dico ꝙ posse peccar nō ē pos-
se sꝫ impō. Et ꝙ dicit ꝙ nō est vbiqꝫ p̄ñtia: qꝛ
nō cognoscit ista vilia: qꝛ nō decēt tantā ma
iestatē. dico vsqꝫ ad lentē deꝰ oia nouit. nec ē
iperfectio cū eoꝝ solū habeat ydeas. Et sic pꝫ
ad q̄ōnē. ¶ Ex p̄ñti vō distinctiōe sicut de p̄-
cedentibꝰ de mēte mgr̄i tres capiūt ꝯclones
¶ Prima est: deus p̄ñᵃ in cūctis ponit pos-

se eēnᵃ sed gratiā tollit. dicit ꝯclo: ꝙ deus est
vbiqꝫ potentia. p̄ñᵃ. eēnᵃ. sed nō gratia nisi ī
sanctis. Et ponit a p̄ncipio distinctionis vsqꝫ
ibi. ex p̄dictis pꝫ ꝙ deꝰ ⁊c̄. ¶ Scđa ꝯclo: vbi
qꝫ positus deus nō sordescit nec denigrescit ī
mensus funditꝰ. dicit ꝯclo. ꝙ licet deus sit in
oibꝰ rebus nō tū ex hoc vilescit eiꝰ imēsitas:
Et ponit ab illo. c. Ex p̄dictis pꝫ ꝙ deus ⁊c̄.
vsqꝫ ibi. cūqꝫ diuina nā. ¶ Tertia ꝯclo. vere i
mobilis est scā deitas ⁊ illocabilis nō altera
entitas. dicit ꝯclo ꝙ deꝰ est imobilis ⁊ illoca
bilis cetere oēs res sūt mobiles ⁊ locabiles
q̄ꝫuis varie. Et ponit ab illo loco. cūqꝫ diuia
natura vsqꝫ ad finez distinctionis.

Equit in textu. Nūc ad ꝓpositū re
uertentes. Hic signat. xxxviij. disti.
huius primi que sic ꝯtinuat ad p̄ce
dentes. Nam postq̄ꝫ a. xxxv. distinctiōe egit
mgr̄ de scia dei gñaliter: nūc ostēdere incipit
quō deꝰ nouit oia imutabilr̄: Et diuidit i tres
ptes. In p̄ma p̄dictoruꝫ dat docta repetitiō.
In scđa certa declaratur dei cognitio. In ter
tia sūma referat eiꝰ pfectio. pria i p̄nci°. scđa
ibi. hic orit qō nō dissimulāda. tertia distictī-
one. xxxix. ibi. p̄terea solet queri vtrū scia dei
pria pte īdiuisa manēte: scđa ps in q̄ a mgr̄o
certa declarat ⁊c̄. in tres scindit ptes. In pri
ma q̄rit an p̄scia p̄sciti sit cā seu effectꝰ. In 2ᵃ
mira īdustria dubiū hoc soluit penitꝰ. In 3ᵃ
ꝙ ꝯtingētia p̄scitū p̄scit a deo, funditus. pria
in pricipio. scđa ibi. hāc igit q̄ vr̄ repugnātia
⁊c̄. tertia ibi ad hoc autē q̄d sup̄ dictū est. Et
qꝛ mãe p̄ñtis patit ꝯnexio ⁊ tpis vrget breui
tas: sil' cū p̄ñti distictiōe expediēde sunt due
seq̄ntes distinctiōes. vñ seqtur. xxxix. dist. p̄te
rea q̄ri solet: vtrū scia dei ⁊c̄. in qua scie dei sū
ma referat pfectio ⁊c̄. Et diuidit in tres. In p̄
ma oñdit ꝙ dina scia nō augetur nec dimiui
tur. In scđa ꝯ dat īstātia que apte soluit. In
tertia Jeronymi facecia lucidiꝰ aperitur. pria
in pricipio scđa ibi. hic opponitur a qbusdaꝫ
tertia ibi. ei vero qđ p̄dictū est. Ex tūc sequit.
xl. dist. ibi p̄destinatio vero de bonis. In qua
postq̄ꝫ in. xxxviij. ⁊. xxxix. distinctiōibꝰ osten-
dit magr̄ quō deus oia noscit immutabiliter
Nūc de p̄destinatiōe agit spāliter. Et diuidit
ista ps in tres ptes principales. In prima ex
ponit p̄destinatio. In secūda. q̄d dr̄ iā repro°
In tertia exqritur que hāꝝ ra°. prima in pri-
cipio. scđa ibi. cūqꝫ p̄destinatio sit gratie. ter
tia dist. xli. ibi. si aūt q̄rimꝰ meritū obduratio
nis. prima iteꝝ pticula in qua exponitur p̄de
stinatio in tres diuiditur. In prima p̄destina
tiōis donat qdditas. In scđa via rōnis patet.

necessitas. In 3ª vi speculatiõis sbticet falsitas. pª i prinº. 2ª ibi pdestiatoꝝ nullus videt posse dãnari. 3ª ibi. verũtñ adhuc istãt ⁊c. Et hec diuisio distictionũ triũ pñtiũ i gñali.

c Irca qrũ ⁊c. vtꝝ sic dina scia rerũ sit ɔtigẽtiũ vt iuariabil' recte affirmet. Et arguit qꝛ nõ triplici medio. ¶ Prio sic. cõtingẽs intãtũ a deo cognoscit inqñtuz ad esse determinat. sed eẽ ɔtingẽtis est variabile. igr scia q̃ cognoscit ẽ variabil'. maior pz: qꝛ pter detminatione dine volũtatꝭ ɔtinges nõ hz eẽ ⁊ p ɔñs nec cognoscibilitatẽ dicẽte Arist. in. ij. metᶜ. sic se hz res ad esse sic ad vitatẽ. Sed minor pz de qlibet ɔtingẽti: põt. n. nr̃m qlibet ⁊ saluari ⁊ nõ saluari. ¶ Scdo arguit sic. illa sciencia nõ est inuariabilis q̃ augmentũ suscipe põt: ⁊ diminutionẽ: sed hmõi ẽ dina scia igit ⁊c. maior pz: qꝛ augmẽtũ ⁊ diminutio st spẽs motꝰ ex postpñtis. ⁊. v. phicoꝝ. Sz mior pbatur: suppono qꝙ deꝰ nõ disposuit aliũ facẽ mũdũ: certũ est aũt qꝙ põt: ponat qꝙ faciat: tũc de nouo scit se facẽ vnũ mũdũ ⁊ priꝰ nesciebat: ⁊ ita augmẽtat eius scia. idẽ de diminutiõe: cadat iustꝰ a grã: priꝰ sciebat hũc deꝰ iustũ esse. mõ nescit: ⁊ ita minuit eiꝰ scia. ¶ 3º arguitur sic: tũc cognoscit res pfecte dũ sicut ẽ attigit igit nõ cognoscit ɔtingẽs nisi cõtingẽti ⁊ variabili scia. pbat ɔñs qꝛ inuariabile ad variabile nõ hz ɔueniẽtiã: ⁊ ita neqt scia dei iuariabilis esse variabilis ɔtingẽtis. Sed pbat añs p cõem vitatꝭ diffinitionẽ: vitas ẽ adeq̃tio rei ad intellectũ. ¶ In oᵐ est dinꝰ dyoñ. vij. c. de diui. no. Cognoscit deꝰ oĩa imutabil'r mutabilia imptite ptita vniformit multa. Et aug. xv. de trini. Eiꝰ scia est inamissibilis ⁊ inuariabil'. ¶ In ista. q. ad alias pformiter sunt tres articuli declarãdi. pmꝰ triũ termioꝝ expositiuꝰ scõs triũ ɔclionũ positiuꝰ. tertiꝰ triũ difficultatũ iuxta tres ɔclones motiuus. ¶ Quo ad pmũ articulũ termini sunt dina scia. ɔtingẽtia inuariabilitas. Dina scia est dini intellectꝰ habitꝰ, quo suã ɔtẽplat eẽntiã ⁊ vniuersas creaturas: vñ ad istũ noiandũ itellectũ in theologia sunt tres noium ternarij. primꝰ est notiª: scia sumpta pprie ⁊ sapia. dicit. n. dina cognitio sapia inquãtũ etnas intuet rõnes vt suam essentiã. vñ phs in. vi. ethicoꝝ dicit. sapia altissimarũ rerũ cãs cognoscit. scia aũt dr̃ fm qꝺ creaturas intuet. notiª aũt ɔᶜ noiat taz sapie q̃z scie: ⁊ iste ternariꝰ est de noibꝰ nihil cõnotãtibꝰ. scõs ternariꝰ ẽ pscia puidẽtia ⁊ dispositio: ⁊ dr̃nt. psciẽtia nẽpe dinã noiat noticiã cũ euẽtu quodã rei pscite solũ. puidẽtia autẽ eandẽ noiat vt res gubernãtẽ. vñ puidentia quasi pro alio videnª. dispositio aũt vt dãtez rebꝰ esse nature. ⁊ iste scõs ternariꝰ ẽ rerũ connotatiuus: ⁊ est oium rerũ respectu: nã cũcte res a deo psciũtur puident ⁊ disponunt. tertius ternarius est reprobatio pdestinatio ⁊ lib vite: ⁊ differũt. Nã reprobatio ẽ respectu dãnatoꝝ. vñ mgr dist. xl. Reprobatio est psciẽtia maliᶜ in qbusdã nõ finiẽde: ⁊ pparatio pene nõ terminande. pdestinatio autẽ respectu saluãdoꝝ. vñ pdestinatio est psciẽtia bñficiorũ dei. liber vo vite est etiã respectu saluãdorũ sed differẽter. pdestinatio nẽpe magis est respectu pmij: sed liber vite respectu meriti. vñ sup illõ phil. iiij. Quoꝝ noia. i. merita scripta sunt in libro vite: ⁊ iste ternariꝰ ɔnotatiuꝰ est sicut scõs: ⁊ solũ est respectu rõnalis seu intellectualis creature: ⁊ de isto tnario magis dicet in sequẽti qõne. ¶ Scõs terminꝰ est cõtingẽs: ⁊ dr̃ tripl'r fm phos: ⁊ contingẽs ad vtrũlibet: cõtingẽs innatũ ⁊ cõtingẽs altum. Dr̃ ɔtingẽs ad vtrũlibet qñ indifferenter ref se hz ad opposita ɔdictoria: vt esse vel nõ eẽ. ⁊ iõ dr̃ ad vtrũlibet: ⁊ sic capit cõtingẽs Aristo. in. ij. piarmen. vbi agit de modis ppõnũ modaliũ. Cõtingẽs aũt innatũ dr̃ qñ se hz ad vnã partẽ: tñ cũ quadã inclinatiõe ad aliã: lz nõ eqliter. ⁊ ista dr̃ cõtinª nature vbi sepiꝰ qꝺ nã intẽdit accidit: lz nõ semp: ⁊ ideo dr̃ cõtingẽs innatũ quasi intus natũ seu in nã positũ. ⁊ de isto loq videt phs. i. poꝝ. ¶ 3º dr̃ ɔtigẽs altũ: ⁊ est q̃ddã cõe tã ɔtigẽti ad vtrũlibet q̃ȝ inato: ⁊ iõ dr̃ altũ sicut coia in linea pdicamẽtali altiora sũt pticularibꝰ. ⁊ de isto agit phs in. ij. piarme. i q̃dã dubitatiõe sub noie possibilis: vbi ponit cõe possibile ɔtingẽti ⁊ necessario. Et accipit mõ cõtingẽs in nr̃a. q. his tribus modis. Tertiꝰ terminꝰ est inuariabilitas. vñ noto qꝙ fm doc. deuotũ huiꝰ primi di. viij. q. iiij. triplicẽ eẽ mutationẽ. Quedã. n. est ab ente simpl'r in ens simpl'r: ⁊ dr̃ variatio. scða ẽ ab ente simpl'r in ens fm qd. vl' ecõtra: ⁊ dicit gñatio seu corruptio. tertia est ab ente simpliciter in nõ ens simpl'r: ⁊ dr̃ vsio. ⁊ sic fm hanc triplicẽ mutationẽ dicitur per oppositũ immutabile iuxta primã inuariabile iuxta secũdã icorruptibile seu ingñabile: iuxta tertiã iuertibile. Querit aũt qõ vtꝝ ista ɔtinª cognita aliqd p modũ forme ⁊ ita variationis addãt ad dinã sciaz: ⁊ ita qꝙ sit variabilis vel nõ. Et tñ de primo principali. ¶ Quãtũ ad scõz articulũ sunt tres ɔclones. prima est de diuine sciẽtie necessitate. ⁊ secũda de diuine sciẽtie infallibilitate. tertia est de diuine sciẽtie inuariabilitate. prima est hec: sic diuina sciẽtia

quia diuin⁹ cūcta ɔtēplaꝭ intuit⁹ extat necessaria: vt reb⁹ ɔtingentib⁹ nullā necitatē iponat. ꝑma ps dicit: ꝙ per diuinā sciam cuncta ɔtēplatur diuin⁹ intuit⁹ ꝓbaꝭ. oīs res ēt nō viuēs instinctu naturali in suū tēdit finē. igiꝭ ab aliquo ipaꝫ intelligente dirigiꝭ. ꝓbaꝭ ista ɔña. si eni iuxta viā dyonisii. iiij. celestis ierarchie infima ꝑ media in suꝑma deducunꝭ: oꝫ primū dirigēs reꝝ cūctaꝝ certi⁹ rerū finē cognoscē ꝙ res deducte faciāt. Certissim⁹ autē cognitōis mod⁹ est scialis seu itellectualis: ⁊ ita ex quo extat primū vt supponiꝭ ⁊ cuncta dirigit: oīa cognoscit. Sꝫ ꝙ ista scia qua oīa cognoscit sit necessaria. ꝓbaꝭ: qꝛ si nō: se habebit in deo ad modū forme ⁊ accidētis venientis ⁊ recedētis: ⁊ ꝑ ɔñs variabiꝭ scia dei. Ego inqꝫ q̄ nō mutoꝛ. Et Boetius in li°. de trini. forma simplex subiectuꝫ esse nō pōt. Et corroboraꝭ me° rethorico. Cogitam⁹ ab eterno deū beatissimū. iocūdissimū. ⁊ ꝑfectissimū sꝫ nō esset nisi hr̄et cūctoꝝ sciaꝫ: qꝛ cuiuslibet ꝑ se cognitio aliquā arguit perfectioneꝫ admin⁹ extēsiue: igiꝭ ab eterno istā hꝫ sciam sed oē eternū est necessariū. igiꝭ ⁊c̄. Sꝫ tertia ps dicit ꝙ ista scia seu prescia dei nō imponit reb⁹ cognitis necessitatē ꝓbaꝭ. illa scientia nullaꝫ iponit reb⁹ necitatē qua nō ente ꝑ impossibile res codeꝫ mō intelliguntꝭ: sed hmōi est ꝑscia dei. igiꝭ nō iponit reb⁹ necessitateꝫ. maioꝛ pꝫ: qꝛ si iponeret reb⁹ necessitatem esset ɔ̄dictio res itelligē ea nō itellecta. sꝫ mioꝛ declaraꝭ. si eniꝫ inqt doct. deuo. hac distinctiōe q. iij. itelligiꝭ prescia dei nō esse qd auferetur libero arbitrio: nihil ita bū ɔtingēter bo^m faciem⁹ sic mō. vū ad h̄ valde ɔ̄tuꝫ affert aug. exēplū i li°. de libero arbi. ingens: sic memoria mea nō cogit fcā esse q̄ preterierūt: sic dei ꝑscia nō cogit facienda esse q̄ futura sunt. Et rō hui⁹ est determiatio mere cōtingens diue volūtatis q̄ talia vult esse ɔtigentia. vū in cognitiōe ɔplexoꝝ in di° itellectu ꝺm doc. subt. tria itelligunꝭ signa. In prio pn̄tanꝭ oēs cōplexiones q̄cūqꝫ sint: aut necessarie: aut ɔtingētes: ⁊ in hoc signo oēs cōplexiōes necessarias itelligit: ⁊ sibi sūt neutre ɔtingētes: sicut ista antixp̄s erit. iudas dānabiꝭ. Petr⁹ saluabiꝭ. in scdo signo diue pn̄tantur volūtati: iste neutre cōplexiōes: ⁊ tūc dina volūtas vnā eligit pteꝫ ⁊ dicit volo antixp̄m esse: ⁊ petrū saluari. In ꝭtio signo videt diuin⁹ intellect⁹ diuine volūtatꝭ determiationē ⁊ scit illas ɔtingētes veritates qꝛ scit suā volūtateꝫ esse oipotētem ad iplendū qd̄ vult ⁊ imutabilē. ¶ Ex q° pꝫ erroꝛ manifest⁹ marci tullij ciceronis ⁊ oium epicureoꝝ q iposuerūt deū ista ignorare ɔtingētia vt ꝑuareꝭ libertas liberi arbitrij: pꝫ ꝙ simul stāt liberū arbitriū ⁊ ꝑscia dei. ¶ Ex eodē erroꝛ toti⁹ gīnasii stoicoꝝ elidiꝭ qui posuerꝭ per o^m ad tulliū ⁊ epicureoꝝ sectā oīa de necessitate euenire ꝑꝑ ꝑscientiā diuinam. In medio aūt hoꝝ duoꝝ ambulat ꝭtia opio ꝟitatis scꝫ peripatheticoꝝ q̄ dicit deuꝫ oīum hr̄e ꝑsciaꝫ ɔ̄ tulliū ⁊ arbitrij ɔti^am ɔ̄ stoicos. Et si q̄raꝭ aliq̊d manuducti^m ad vidē^m q̄uo cū dei prescia possit stare ɔtin^a reꝝ doctoꝛ ꝓfund⁹ in sūma sua dat exēplū: ⁊ est ɔsile exemplo boetij in. v. de ɔsolatione. ponaꝭ ad ymaginationē vn⁹ oculus clarus sur^m in aere cuius visio sit idē ꝑ eēntiā secū videbis tūc oēs trāseuntes ꝑ viā loquētes ludentes ⁊c̄. ⁊ tamē nō mutabiꝭ in se: qꝛ visio est eiusdē secuꝫ eēntie: nec iponit necessitateꝫ ambulandi vt pꝫ eis q̊s videt sꝫ soluꝫ res mutabunꝭ. ¶ Et si dicaꝭ: ex quo sum predestinatus qcqd faciaꝫ ero saluatus: ita de prescito qcqd faciet erit dānatus. dico ꝙ solum est hic necessitas ɔñ^e nō ɔñtis: qa nec de⁹ nos necessario prescit ⁊ ꝑdestinat sed ɔtingenter: nec sum⁹ necessario ꝑdestinati sꝫ ɔtingēter. vnde referūt doctorē subtilē quondā semel ābulare ꝑ maiorē britaniā a casu aūt cuidā obuiauit bladū i agro seminanti: ⁊ multis habitis alijs locutionib⁹ inqt hō ille. qd mea interest facere bonū vel malū ex quo de⁹ me ꝑuidet: aut saluāduꝫ aut damnanduꝫ. Cui doctoꝛ. si de⁹ sic reb⁹ ex sua ꝑuisione necessitatē iponit iā ampli⁹ bladuꝫ nō semina. Si. n. ꝑuisum est a deo venire etiā nō seminatū veniet. q̊ ꝺmone hō ɔticuit. Ex q° relinqꝭ solā ɔñ^e nō ɔsequētis in hoc eē necessitatē. Et si dicaꝭ ex quo iā fcm̄ est ꝑscitus suꝫ aut ꝑdestinat⁹ nequit fieri o^m: imo deus non posset ꝺm illud agathonis vel solonis in. vi. ethicoꝛuꝫ. hoc solo priuatur deus vt ingenita nō possit facere que genita sunt. Dicit docto. subti. tā in repoꝛtatis parisius q̄ꝫ in ordina° ꝙ hic nos excecat ymaginatio: qꝛ ymaginamur istā prescientiā iam transisse in preteritū qd̄ est falsum: qꝛ apud deuꝫ nihil preterijt: qꝛ instans eternitatis ab oī relegaꝭ tēporis mēsura. Ita enim nūc primo predestinat sicut ante mūdi constitutionē ⁊ cōtingenter ⁊ libere tantā ⁊ nō plus rebus cōtingentib⁹ imponēs necessitatē: sicut vnus homo alteri homini quē aspicit eum videndo. Secunda cōclusio est de diuine sciētie infallibilitate: ⁊ est. tam certa est apud deuꝫ rerū cognitio vt falli nequeat. probaꝭ cōclusio medio docto. subti. in repoꝛtatis parisi⁹. distictione. xxxvi.

q.i.ꝙ.n inq̃t i aliq̃ nõ sit certa cogni⁹ ex duobꝰ venit: aut q꞉ cognoscibile valde excedit cognoscẽs ꝛ ide ẽ ꝙ phs dicit in.ij.methaᵉ ꝙ intellectꝰ nr̃ se hꝫ ad mani^{ma} nãe: sicut oculꝰ noctue ad lumẽ solis: aut q꞉ est mimũ i entitate sicut mã pma q̃ neqt cognosci nisi i analogia ad formã ex prio phicorꝫ: vñ Arist. in sensu ꝛ sensato dicit: ꝙ ſꝫ qd̃ diminuit obm visus dꝫ augmẽtari vtꝰ visiua. sed ista nõ ipediũt deũ qn certe imo certissime cognoscat: igit assumptũ pꝫ pᵒ ꝙ nõ excellẽs intelligibile: q꞉ diuio intellectu nihil excellẽtiꝰ. scd̃o q꞉ nõ mimum i entitate: q꞉ nihil extat nisi eo effectiue: ꝛ ita cognoscẽdo se cãm cognoscit suũ effectũ. Si ergo certi^{me} res cognoscit oꝫ ꝙ cognoscat infallibiliter. Et si q̃rat ex quo apud deũ rerũ extat infallibilitas. vñ venit ista ꝯtingẽtia in rebꝰ. Godefredus de fontibꝰ dicit ꝙ ex cã secũda ita ꝙ esse est a prima cã: sed ꝯtinᵃ que ẽ impfectiõis est a cã scd̃a. nec ẽ icõueniẽs inqt quo ad qd effectũ eẽ a cã scd̃a ꝛ nõ pma. dat exẽplũ in pctõ. substratũ. n. pcti q꞉ ẽ positiuũ est a deo: ꝛ tñ difformitas a sola creata extat volũtate. Sed pꝫ hoc esse falsum. Pria. n. vt dictũ est ꝯtinᵃ est apte diue volũtatis. ꝛ cõfirmat: q꞉ ad minꝰ scd̃a cã solũ pducit a prima: ꝛ tñ nõ necio: q꞉ prima cã ſm fidẽ extra se nihil agit necio. Iterũ pꝫ de aiabꝰ q̃libet die a solo deo creatis: ꝛ tñ cõtingẽter. Et qd̃ adduxit de difformitate in pctõ cõformiter ad contin^{am}. dicẽdũ ꝙ nõ est sile. Cõtinᵃ autẽ est ṽe ens positiuũ. vñ necessariũ ꝛ ꝯtingẽs sub disiũctione sunt passiões entis: difformitas ṽo ẽ pura priuatio. iõ nõ seqt ꝙ si difformitas a sola sit creata volũtate ꝙ ꝛ ꝯtinᵃ a sola cã scd̃a. Et si dicat ꝙ possit falli deus: ponatur ꝙ sciat me iturũ ad ecclesiã. ſꝫ posito hoc adhuc possibile est ꝙ ego nõ vadã tũc ex quo ẽ possibile ponat in eẽ: oportebit tũc ꝙ vel deus sciat me ire ad ecclesiã qd̃ est falsum. vl' mutet scia sua ſꝫ nõ mutat: igit fallit. hic dicẽdũ ẽ ꝙ iste due stãt simul deꝰ scit me iturũ ad ecclesiã: ꝛ possibile ẽ me nõ ire ad ecclesiã: nõ tñ iste deus scit me iturũ ad ecclesiã: ꝛ nõ ibo ad ecclesiã. multa. n. repugnãt añcedẽti q̃ nõ ꝯñti. sicut multa hoi que non aiali: illa aũt de inesse est añs ad illã de possibili. q꞉ seqt est ergo põt esse: ꝛ nõ ecõtra. ꝛ ita nõ seqt ꝙ si illa de possibili possit stare cũ prima ꝙ etiã illa de inesse ꝛ cũ dr̃ ponat i eẽ illa de possibili dr̃ ꝙ lꝫ simplr̃ possit poni inesse nõ tñ cũ prima: q꞉ repugnãt. ¶ Tertia ꝯᵒ est de diuine sciẽtie inuariabilitate: ꝛ ẽ amplissima dei cognitio nulla rerũ variatione variat. pmittẽdã puto huic cõclõni quãdã distinctionẽ quã dat in pria pte sũme fr̃ Alexã. de halis. est. n. quedã scia que causat a rebꝰ: ꝛ res sunt mẽsura scie sicut nr̃a: ꝛ hec ad variationẽ variat rerũ. est alia scia que rerũ ẽ mesura: sic diua: ꝛ hec iuariabilis est lꝫ res varient: sicut eadẽ vlna varij mẽsurant pãni. hoc hito pbat ꝯᵒ. primo ꝙ sit amplissima. sap. vij. Attingit a fine vsq; ad finẽ fortiter suauiterq; disponẽs oia. Et apls dicit nõ est vlla creatura inuisibilis in ꝯspectu eiꝰ. Scd̃o pbat ꝙ sit inuariabilis. Aug. sup geñ. oẽm mutationẽ diuidit: aut ſm locũ: aut ſm tẽpus. Si igit sciẽtia dei sit inuariabilis: aut hoc est ſm locũ ꝛ hoc nõ. q꞉ vbiq; est ex distictiõe pcedẽti. aut ſm tẽpus: ꝛ hoc nõ: q꞉ eternitas est mẽsura eiꝰ ꝛ nõ tps. Sed h̃ ẽ graue dubiũ. quõ ista amplissima cognitio dei ab eterno potuit eẽ oium rerũ ꝯtigẽtiũ nõdũ exñtiũ. Dicit scũs Tho. huius dist. q. v. in scripto. ꝙ triplex est effectꝰ. Aliq. n. sequunt semp ꝛ necessario suã cãm: sicut est motꝰ solis: ꝛ motus firmamẽti. ꝛ de his est demõᵒ. Alij sunt qui sequunt in maiori parte cãm sed nõ semp: sicut est in nãlibꝰ: ꝛ de his est ꝯiectura: sicut astrologus facit de vẽtis: ꝛ medicus de sanitate. Tertij sunt ad vtrũlibet: ꝛ hi nõ cogunt a nobis nisi dũ sunt. dũ. n. fortes currit: possũ scire nõ prius. ampliãdo aũt dicit ꝙ ab eterno erãt in dei pñtia futura ꝯtigẽtia: nec dũ vt futura: sed in ppria exñᵃ: q꞉ inqt si nõ aliter cognosceret deus facta ꝛ fiẽda. Et cõfirmat: qa deus mẽsurat eternitate: ꝛ ita totũ tps cõplectit: ꝛ quãuis tps sit in se successiuũ: tñ apud deũ est totũ simul: ꝛ q̃si in q̃dã specula in sua eternitate illa aspicit. Sed cũ reuerẽtia tanti doctoris. hoc mõ^{am} hꝫ apparẽtiã: quõ. n. põt coexistere tps q̃d nõ est deo nõ intelligibile: ꝛ qd̃ dicit ꝙ eternitas excedit tps ꝯcedit: ꝛ si tps esset simul totũ simul aspiceret. sed q꞉ nõ põt: ꝛ est simile. Centrũ. n. i circũferẽtia ẽ pñs toti circũferentie: capiat tertius ꝛ figat in cẽtro vnus pes: ꝛ deducat alius pes p circũferẽtiã nõ erit centrũ pñs circũferẽtie nisi quãtũ actu est. Sic in pposito. q꞉ tps ẽ quasi circũferẽtia fluẽs: sicut. n. nõ dicit deꝰ pñs loco nisi actu sit: sic nec tpi nisi exñti: ꝛ dũ dicit ꝙ tũc aliter cognosceret facta ꝛ fiẽda: nõ sequit q꞉ eadẽ determinatione sue volũtatis cognoscit vẽdũ pro tali tpe ꝛ factũ i tali tpe. Et hoc de scd̃o articulo. ¶ Quãtũ ad tertiũ articulũ sunt tres difficultates iuxta tres ꝯclõnes. Pria est si scitũ iponat necessitatẽ diue pscie: q꞉ dicit Origeñ. sup eplãꝫ ad roma. q꞉ aliqd est futu^{m} ideo scit a deo anteq̃ fiat: q꞉ aũt di

cit cām. Rńdit doc. deuot⁹ hac dist. q. ij. φ q̄ ad hoc est triplex modus. modus cāndi. modus iferēdi. τ modus dicēdi. Quo ad p̄mū s. cāndi: p̄scia ē cā aliq̄z p̄scitoꝝ sic eoꝝ q̄ sūt nec̄ia: sic mot⁹ solis ⁊c. nunq̄ tn̄ p̄scitū ē cā p̄scie. quo ad scd̄m. s. iferēdi mutuo sūt eē p̄scitū τ p̄scia q̄ seq̄t p̄scitū ē: ergo p̄scia: τ rursus p̄scia: ergo p̄scitū ꝗmaxie inesse obiectiuo. q̄ ad t̄tiū. s. modū dicēdi p̄scitū ē cā p̄sciētie. h̄z n. p̄scia hoc nomē ꝑpt̄ futurū. dr̄. n. a p̄ q̄d est añ. ¶ Scd̄a diffi. vtrū sit ordo i certitudie diuine sciētie. dico φ sic. Prio. n. itelligunt ea q̄ ptinēt ad obiectū p̄mariū: vt sunt oia intrinseca diuina eēntia attributa τ p̄sone. scd̄o ea q̄ h̄nt ydeas in deo sic sūt nec̄ia. 3° ista ꝯtin̄a. ¶ Tertia difficultas. vtrū ꝯtin̄a h̄nt ydeā in deo. dī φ nō: vt sunt ꝯtin̄a: sed sola cognoscūtur detmiatiōe volūtat̄. Et sic p̄z ad q̄ōnē: φ vicȝ diuina sciētia sit rerū est ꝯtingētiū vt inuariabilis recte affirmet. Et tūc ad ar̄. ¶ Ad p̄mū dr̄ φ argum̄ istud ꝓcedit de scia cāta a rebus q̄lis nō ē diua q̄ est mensura rerū: cognoscit aūt deus res sicut sunt: sed nō sciētia q̄ scit sicut res sunt: q̄ sc̄ variabiles τ ipsa est inuariabilis s̄m Dyoñ. ¶ Ad secūdū dico φ ista augmētatio τ diminutio nō est ex pte sui sed obiecti ꝓducti in eē cognito seu volito. vñ ipsa vna in se manet: sicut si solis radi⁹ vltra aeré cristallū illuminaret esset augmentatio ex pte passi nō radij sic in ꝓposito. ¶ Ad tertiū iam p̄z φ ꝯtingēs cognoscit sic est nō tñ op̄z sciam h̄re modū exñdi quā h̄z: sicut plato cognoscit lapidē: τ hui⁹ cognitio nō h̄z modū exñdi quē h̄z lapis. q̄ lapis suba. cognitio accidēs. sic in ꝓposito. Et sic p̄z ad. q. Ex istis distinctionib⁹ trib⁹ de mēte magr̄i tres h̄ntur ꝯclones. de q̄libet vna. Prima ꝯ°. sūma p̄scia est infallibilis τ incausabilis p alia entia. dic ꝯ°. φ diuina p̄scia nō cātur a p̄scito: τ φ extat infallibilis. Et deducit p totā. xxxviij. distictiōē. ¶ Scd̄a ꝯclo dei scia inaugmētabilis. inuariabilis gubnat oia. dicit ꝯclo φ scia dei nō augmētat nec minuit: nec variat: τ φ ē ei cura de oib⁹. Et deducit p totā. xxxix. distinctionem. ¶ Tertia ꝯ° negt mutari p̄destinatio τ reprobatio est in dānari. dicit ꝯ° φ p̄destinatio nō pōt augeri nec minui: τ reproba° est ordiari ad penā eīnā. Et ponit p totā. xl. distinctiōē.

Equit in tex. Si aūt querim⁹ meritū obdurationis. Hic sigtur. xli. di. hui⁹ primi. in qua postq̄ in p̄cedēti distinctione ostēdit mgr̄ qd est predestinatio τ reprobatio. Nūc in ista distictione ostēdit an earū in nobis sit meritū vel rō. Et diuidit in tres ptes. In prima ostēdit q̄lit p̄destinatione τ reprobatione meritū querit. In scd̄a ostēdit φ p̄scia a p̄uisiōe sepe desinit. In tertia dei sciētia in cognitiōe eterna: eīna dr̄. p̄ria in prin°. scd̄a ibi p̄terea cōsiderari oȝ. vtrū ea oia ⁊c. tertia ibi de scia aūt aliter dicimus. scd̄a τ tertia ptibus indiuisis manētib⁹. Pria iterū pticula in qua ostendit magr̄ q̄liter a p̄destinatione τ reprobatiōe meritū q̄ritur. diuidit in tres ptes. In prima ostēdit q̄liter ad meritū varie p̄destinatio est τ reprobatio. In scd̄a grata sub serie falsa iam extirpat opinio. In tertia ostendit φ cauta manerie a re tāta separet varia questio. p̄ria in prin°. secūda ibi opinati sunt tñ q̄dā. tertia ibi multi ꝟo de isto ꝓfundo q̄rētes reddere rōnē ⁊c. Et est diuisio presentis dist.

Irca quā talis monet titul⁹ q̄ōnis. vtrū n̄rm aliquale meritū diuine p̄destinationis vel reprobatiōis iure cēseat rō. Et arguit φ sic triplici medio. ¶ Prio sic. Ois p̄sonaꝝ acceptio a dño deo relegat: s̄ʒ si sine quocūq̄ merito vnū p̄destinaret: reliquū reprobaret esset p̄sonarū acceptor: igit ex pte n̄ra aliq̄ est hui⁹ rō. maior est sacri canonis plurib⁹ in locis. vñ Act. x. dicit petrus. in ꝟitate cōperi q̄m nō est p̄sonaꝝ acceptor de⁹. sed in oi gēte qui timet deū τ opat iusticiā accept⁹ est illi. sed ꝓbat minor. accipio. n. ab eterno iudā τ petrū volūtati diuine in puris nālibus p̄ñtatos. acceptio est si vt sic petrū acceptat τ iudā non cū in nā sint equales. ¶ Secūdo arguit sic. Ois crudelitas a deo relegat sed maxima eēt crudelitas reprobare vnā creaturā sine q̄cūq̄ rōne in ea reperta: igit prius videt cām reprobatiōis ꝗ reprobet. maior p̄z. q̄ in deo misericordia ꝗ maxime cōmēdat. Mia dñi sup oia opa eius Et in ps. Misericordia dñi plena ē terra. vñ Aug. nō est pri⁹ de⁹ vltor ꝗ hō peccator. minor p̄z. in iudi°. n. ciuili argueretur crudelissimus q innocētē ꝯdēnaret sciēter. ita τ i deo. Et vltra. si reprobatio h̄z in nobis causam ergo p̄destinatio cū sint equales. ¶ Tertio arguit sic. ois electio quādā segregationē τ p̄eminentiā electoꝝ sup oia ponit: sed ois p̄destinatio aut electio est: aut eā supponit. igit p̄ supponit rationē in p̄destinatis. τ pifozmiter reprobatio in reprobatis. maior patet aucte Joh. dam̄. in suis sniis p̄destinationē diffiniētis. Electio. n. s̄m eum est duob⁹ entibus vnū alteri preoptare: ideo dicta est quasi extra lectio. sed minor ꝓbat p apl'm. quos. n. elegit hos τ p̄destiauit. In o^m aucte apl'i ad roma.

ix. de Jacob ⁊ Esau. cū. n. nōdum nati essent: aut aliqd mali aut boni egissent ⁊ cetera. sic scriptū ē. Jacob dilexi: Esau aūt odio habui. Et Aug. in li. de ꝑdestiatiōe scōꝝ. Nō qꝛ nos tales eē ꝑsciuit: iō elegit: sed vt tales essemus

¶ In ista. q. ad alias ꝯformit̄ sunt tres articuli declarādi. ꝑmꝰ triū t̄mioꝝ expositiuꝰ. scōus triū ꝯclonū positiuus. tertiꝰ triū difficultatuꝫ iux̄ tres ꝯclones motiuꝰ. ¶ Quo ad ꝑmum artm termini sunt ꝑdestinatio. reprobatio. meritū. Predestinatio f̄m doc. subti. huiꝰ primi dist. xl. est ordinatio electiōis a dina volūtate alicuiꝰ nāe intellectualis ad gratiā ⁊ gloriā. Jsta diffinitio tāgit tria f̄m tria q̄ aspicit ꝑdestinatio. ꝑmū est i ꝑdestiatiōe ꝓpom dei etnū. Scōm est id qđ ꝑdestinat̄. Tertiū id quo hēt id ad qđ ꝑdestinat̄: vel habet id ad qđ ꝑdestinat̄. Quo ad ꝓpom dei eternū dicit doctor in diffinitione ꝙ ꝑdestinatio ē ordiatio electionis a diuina volūtate. vñ primo pꝫ ꝙ verius ꝑdestinatio est actꝰ volūtat̄ q̄ꝫ intellectus: lꝫ supponat intellectū sicut electio cōsiliū ex. iij. ethicoꝝ. vñ tāgit intellectū ⁊ volūtatē. Jntellectū dū dicit ordinatio: qꝛ intellectꝰ est ordinare. ⁊ volūtatē dū dicit a dina volūtate. differt aūt ꝑdestinatio ab electiōe diuina: qꝛ loquēdo ꝓprie electio est entiū ad finem. ex. iij. ethicoꝝ. sed ꝑdestinatio est ipsius finis: ideo dicit̄ ꝑparatio ad gloriā. Unde ista tria differūt. vocatio. electio. ⁊ ꝑdestinatio ⁊ a pte rei ⁊ in intētione ꝑintelligit̄ ꝑdestinatio ipsi electioni ⁊ vocatiōi: sicut appetitꝰ finis his que sunt ad finē: lꝫ in executione prior sit vocatio q̄ꝫ electio ⁊ ꝑdestinatio. Multi enim sunt vocati: pauci v̄o electi. Rursus prior in executione est electio: ꝑdestinatiōe sic̄ ꝑ media venit̄ ad finē. Scōm qđ tāgit doctor in sua diffinitiōe est id qđ ꝑdestinat̄: dū dicit ꝙ ꝑdestinatio est alicuiꝰ nature itellectualis. Ex quo pꝫ ꝙ est q̄si spēs ꝑsciētie. ꝑscia. n. oium est. sed ꝑdestinatio solū nature itellectualis. Jnqt aūt nāe intellectualis ⁊ nō rōnalis nature: qꝛ angeli ꝑdestinati sunt sicut ⁊ nos: ⁊ tñ ꝓprie nō dicunt̄ rōnales: qꝛ nō discurrūt in cognitiōe. qđ est opus rōnis sed sunt intellectuales. Tertiū qđ tāgit doctor est id qđ hꝫ id ad qđ ꝑdestinat̄: seu id quo tēdit in illud ad grāꝫ ⁊ gl'iā Jnqt grā est mem tēdēdi: sed gl'ia est id in qđ tēdimꝰ. Et dr̄ ꝑdestinatio a pre qđ est añ ⁊ destinatio: ⁊ rōne destinatiōis dicit qd absolutū actū. s. volūtatis: rōne aūt huiꝰ ꝑpōnis pre cōnotat antecessionē ad ꝑdestinatuꝫ. ¶ Noto vlteriꝰ ꝙ ꝑdestinatio tria aspicit attributa diuina. ⁊ f̄m hoc a beato Aug. trifarie diffinita ē. Prio. n. aspicit bonitatē diuinā libere gloriā imptiētē seu efficiētē: ⁊ sic diffinit eā aug. in li. de ꝑdestinatiōe scōꝝ. ꝑdestinatio inqt ē ꝓpositū miserādi. scōo aspicit sciam disponētē: ⁊ isto mō eā diffinit aug. in li. de bono ꝑseuerātie. ꝑdestinatio est ꝑsciētia bñficioꝝ dei. Tertio aspicit pōm exequētē: ⁊ sic eā diffinit aug. in li. de fide ad petrū. ꝑdestinatio est gratuite donationis ꝑparatio. ¶ Scōs terminꝰ est reprobatio. vñ f̄m Augu. ⁊ est in l̄ra. Reprobatio est ꝑscia iniqtatis quorūdā ⁊ ꝑparatio eorūdē ad dānationē. vñ reprobatio tria dicit. s. odiū dei etnū. scōo obdurationē reprobati. vñ ista obduratio f̄m Aug. in li. de ꝑdestinatione scōꝝ. nihil aliud est q̄ꝫ dei obuiare mādatis. Tertiū qđ dicit reprobatio est damnatio eterna seu pena. primū ē ex pte dei. alia duo ex pte reprobati. sed scōꝫ. s. obduratio ex sue volūtatis malicia. ſꝫ tertiū. s. pena eterna iusticia dei punitiua que vnicuiqꝫ reddit iux̄ opa sua. ¶ Tertiꝰ terminꝰ est meritū. vltra dicta de merito dist. xvij. Noto hic f̄m doctorē deuotū huiꝰ dist. q. i. triplex eē meritū. s. de cōgruo. đ digno. de ꝯdigno. Meritū de ꝯgruo dr̄ qñ peccator facit qđ in se est vt grām dei ꝑcipiat. Meritū de digno seu digni est qñ iustus orat pro pctōre. Etenīꝫ peccator de se indignꝰ est etiā pane quo vescit̄. f̄m Aug. Rursus qꝛ orās ē iustꝰ: nō solū hꝫ meritū de congruo sicut dū peccator orat pro seipso: ſꝫ hēt meritū digni qꝛ ex pte orantis ē dignitas. ſꝫ ex pte eiꝰ pro quo orat̄ indignitas. Meritū v̄o de cōdigno est qñ iustus pro seipso orat: ꝯdignū. n. est vt in his que sunt ad deū exaudiat̄. Et hoc de prio artꝰ. ¶ Quātū ad scōm artm sunt tres cōclones. Pria est de ꝑdestiatiōe. scōa de reprobatione. tertia de cōpatiōe ꝑdestinationis ad reprobationē. ¶ Pria est hec. eterna dei ꝑdestinatio finē pᵒ aspiciēs ꝑdestinati nō ꝓducit̄ merito. pria ps dicit ꝙ ꝑdestinatio est eterna: pꝫ: qꝛ est actꝰ dine volūtatis ex primo articulo. ⁊ iste est etnꝰ cū in eo sit btitudo. ex Rich. de trini. Et si dicat̄ ꝙ pt ꝑdestiari qđ nō est ꝑdestinatū: ⁊ ita erit ꝑdestinatio noua: ⁊ ꝑ ꝯñs nō est etna. Dicēdū ꝙ pōt ꝑdestiari qđ nō ē ꝑdestiatū i sensu dīonis vt sit sensus. id qđ ē ꝑdestiatū pōt nō eē ꝑdestiatū. nō tñ in sensu cōpōnis. vt sit sensus: id qđ est ꝑdestinatū manēs ꝑdestiatū pōt nō eē ꝑdestinatū: sic̄ de ista: albū pōt eē nigrū: q̄ in sensu diuisiōis ē vera: qꝛ sig̃t id qđ est subꝫ albedinis pōt esse nigrū. ⁊ hoc ē verū ⁊ i sensu cōpositionis est falsa: qꝛ sig̃t ꝙ ista ꝓpō albuꝫ est nigrū est possibilis. Et tñ lꝫ ita sit ꝙ ꝑde-

stinatū possit nō ꝑdestinari: nulla tñ est mutatio in ꝑdestinatiōe sed in ꝑdestinatis. Sicut si radijs solis auferant diuersa illuminaria variatio est in illuminātib⁹ stāte vnitate radij. ¶ Scda ps ꝯclonis dicit ꝙ ꝑdestinatio prio aspicit finē ꝙ ea que sunt ad finē. ꝓbat ista ꝯclonis ps medio docto. subtilis in ordina⁹ ꝛ reportatis parisi⁹ hac distinctiōe. Ois ordinate volēs finē ꝛ ea que sūt ad finē ꝑmo vult finē ꝙ ea q̄ sunt ad finē. ꝓbat medicus. n. ꝑmo vult finē in patiēte scʒ sanitatē ꝛ ex hic media q̄rit ad sanitatē: ita ꝙ alia diligit inq̄tū ordinant ad sanitatē. Cū igit deus qcqd diligit ꝛ vult velit ordiātme: pri⁹. n. natura ꝑdestinatū ordiat ad gloriaʒ ꝛ btitudineʒ: ꝛ ex hinc dat sibi media qb⁹ hāc ꝯseqt beatitudinē. s. gratiaʒ. ꝛ merita. ꝛ naturalia. ¶ Ex quo pʒ ꝙ fides in ꝑdestinato que ordinat ad habēdū gloriā nō est rō ꝑdestinandi q̄uis hoc senserit prima⁹ Aug. vt pʒ ex verbis ei⁹ sup eplaʒ ad roma. ix. Et si bona inqt opa i ꝑsciētia dei nō sint rō ꝑdestinādi fides tñ in presciētia est rō ꝑdestinādi. Et inde dicit ꝙ ꝓpter fidē quā preuidebat iacob habiturꝫ Jacob fuit ꝑdestinatus. Et ꝓpter ifidelitatē quā videbat esau habiturūʒ fuit esau reprobatus. ſʒ ipsemet Aug. retractat istā opi. vij. retractationū. c. xxij. innuēs ꝯ se rōnē: qa fides est donū dei sicut alia opa bona. vnde inqt illud nō dixisseʒ si fidē iter dona spūsscti ꝯnūerare sciuisseʒ. ¶ Sed tertia ps ꝯclusionis dicit: ꝙ dei ꝑdestinatio ꝑdestinati nō ꝓducit merito. ꝓbat nullū eternū tpali ꝓducit: pʒ clare. ſʒ ꝑdestinatio est eterna ex ꝑma pte ꝯclonis. merita aūt nr̄a tpa⁹ sūt igit. Sʒ nūqd: licʒ nō sit aliq̄ cā i ꝑdestinato rspectu ꝑdestinatiōis: est ne in eo aliq̄ rō ꝓpter quā predestinatio ad eū terminet. Dicit doc. solēnis ꝙ sic ꝛ inq̄t ꝙ illō ē vsus bon⁹ liberi arbitrij. Qr enī de⁹ videt hūc bñ vsurū libero arbitrio: ꝛ hūc nō: ideo hūc ꝑdestinat. ꝛ hūc reprobat. nō enī vr̄ q̄no talis electio ꝛ predestinatio ad predestinatuʒ terminaret nisi in eo eēt aliq̄lis rō. Et ꝯfirmat ex dicto Pauli ij. ad Thimo. ij. vbi arguit paul⁹ de ista mā. In magna aūt domo nō solū sūt vasa aurea ꝛ argētea ſʒ ꝛ linea ꝛ ficti⁹. Certuʒ aūt est ꝙ ex pte sui auʒ hʒ q̄d sit ordinatuʒ ad nobili⁹ officiū ꝙ argētū. ꝛ argētuʒ ꝙ lignū. ꝛ lignū ꝙ fictile. sic dicit in ꝓposito. Sʒ salua sua reuerētia hoc nō apparet. Quero. n. ab eo: vñ est quod preuidet de⁹ hūc bñ vsuꝝ libero arbitrio nōne est donū dei. pʒ ꝙ sic. qd enī habes ait paul⁹ qō nō accepisti: ꝛ ita est predestinatus hō anteq̄ꝫ preuideat vel det sibi ille bon⁹ vsus liberi arbitrij. Et qō dicit oportet aliā hr̄e segregationem que eligunt. dico ꝙ hn̄t ſʒ nō oʒ ꝙ sit rō hui⁹ electiōis. Et si obijciat ex dicto grego. dyalogoꝝ p° di. ꝙ ꝑdestinatio scōꝝ ꝑcibus adiuuat. ꝛ dat exēpla. Dicendū ꝙ ad hoc adiumentū nō intelligit q̄ tū ad essentiā ꝑdestinatiōis: ſʒ q̄tū ad ꝯsecutionē glīe ad quā ꝑdestinat⁹ ordinat. ¶ Secūda ꝯclo est de reprobatiōe: ꝛ est horrende reprobatiōis reprobatis in mentibus: rō nō cā ponit. Dicit ꝑma ps ꝯclonis ꝙ reprobatio est horrēda sic loquit aug. in li°. ꝯfes. Deus est in angelis sapor ꝛ decor. i electis liberator ꝛ redēptor. in dānatis terror ꝛ horror Licet nēpe reprobatio inquātū dicit actū diuine volūtatis sit pulcerrima sicut deus: tñ apparet dānatis horrida sic iudex mitis reo seuerus apparet. ¶ Scda ps dicit: ꝙ hui⁹ reprobatiōis extat in reprobato rō. ꝓbat: de⁹ enī extat ꝓpitior ad miserādū ꝙ ad puniendū. vñ ad puniēduʒ fm sacruʒ canoneʒ vsq in q̄rtā vadit gn̄ationē: sed ad miserādū vsq in milia milium: licet igit sine rōne ex pte ꝑdestinati predestinat: nō tñ reprobat qn habeat rōnem ex pte reprobati. tuʒ scdo: q: nullus iust⁹ aliquē sine rōne ꝯdēnat: reprobatio ꝟo est q̄dā ꝯdēna⁹. tñ tertio: qa de⁹ est misericors respectu illoꝝ q peccauerūt: igr a fortiori respectu illoꝝ q nō peccauerūt. vñ Aug⁹. li. lxxxiij. q. lxviij. Cui vult inqt de⁹ miseret: ꝛ quē vult idurat: sed volūtas dei iniusta eē nō potest. venit enī de occultissimis meritis: qa ꝛ si ipsi pctōres ꝓpter gn̄ale peccatū vnā massam fecerūt: nō tñ inter eos nō est diuersitas: ꝑcedit enī aliqd in pctōrib⁹ quo q̄uis nōdū sint iustificati digni efficiunt iustificatiōe: ꝛ iteꝝ ꝑcedit in alijs peccatoribus ꝙ digni sunt obstinatiōe. hec ille. ¶ Et si querat: que est rō hui⁹ reprobatiōis. dicit doctor deuotus hui⁹ dist. q. ij. ꝙ duplex est rō. vna cōis alia specialis. de speciali patebit in sequenti ꝯclusione. Generalis autē est vt due vie dei appareant. s. misericordia ꝛ iusticia. vnde misericordia apparet in ꝑdestinatis: iusticia vero in reprobatis. Unde inqt Aug⁹. xxij. de ciui. dei. si remanerēt oēs in pena nō apparērt misericordia gr̄a redimētis. Rursus. si oēs trāsferent de tenebris ad lucē in nullo appareret seueritas vltiōis: ꝛ dicit ꝙ in pticulari neqt dari cā a nobis. Et pōt dari exēpluʒ in nālibus. Sicut. n. nā docet cām in vniuersali esse q̄re i domo lignū est sup lapides grossiores q̄ꝫ lapides inferi⁹ nō tñ in particulari q̄re

hic lapis est in alta nõ ille sic phõꝝ vn⁹ in. ij.
phisicoꝝ dicit eufortunos lapides eẽ i altiori
sic in ꝓposito. Sꝫ cũ reuerẽtia tãti doctoris
rõ appet. verũ qd dicit ꝙ de⁹ alios hoies ꝯdi
derit vt dãnẽt: ⁊ reluceat i eis sua iusticia. nõ
n. clemẽtissim⁹ artifex ad tale malũ aspicit cũ
dãnati in ꝑpetuũ in blasphemiã ꝓrũpãt crea
toris. Ceteꝝ ⁊ si optebat aliqs creari mẽtes i
qb⁹ ꝑ reprobationẽ ⁊ dãnationẽ diña reluce/
ret iusticia nũqd sufficiebãt demões. tũ 3° qa
pena seqt culpaz. si igr de⁹ nõ ꝑuidet culpã in
reprobãdis nõ dꝫ eos dãnare vt sua reluceat
iusticia. imo de directo si sic faceret nõ vide/
ret relucere ei⁹ iusticia sed obtenebresceret i/
iusticia. vñ rõ gñalis hui⁹ reprobatiõis ex p/
te dei solũ est diña volũtas que vult vni dare
btitudinẽ alteri nõ. Et si querat: q̃re vult vni
dare: alteri nõ. Illi qui sic querũt siles sunt il/
lis qui in iudicio appellãt a papa ad epm ali
quẽ ad quẽ nõ est appellatio. Sic isti prime
cause querũt causam. vñ Arist. in me͡a princi/
pioꝝ demõstratiõis nõ ẽ demõ°. vñ Apls ad
roma. ix. nũqd dicit figmẽtũ ei q̇ se finxit qd
me fecisti sic. an nõ hꝫ ptãtẽ figulus luti ex ea
dẽ massa facere qdẽ aliud vas in honorẽ: ali/
ud in ꝯtumeliã. Sic de deo. figmẽtũ. n. dei su
mus. pria. n. cãrũ est diña volũtas. Sꝫ tertia
ps ꝯclonis dicit ꝙ hmõi reprobatiõis nõ est
cã in reprobato. ꝓbat clare: q2 reproba° ẽ et/
na. reprobatũ aũt tpale ⁊ tpale eterni nõ ex/
tat cã. ¶ Tertia ꝯ° est de ꝑdestinatiõe respcũ
reprobatiõis ⁊c. In diña volũtate scissima ꝑ/
destinatio reprobatiõi ꝑintelligit. ꝓbat ꝯclo
qñ aliqs act⁹ q̃si ꝑ se aliqd respicit: ⁊ aliõ q̃si
ꝑ accñs prior est cõpatio eius ad id qd est q̃si
ꝑ se q̃ꝫ ad id qd est q̃si ꝑ accñs. pꝫ ista. q2 esse
ꝑ accñs ad ꝑ se reducit ex. ij. phicoꝝ. vbi for/
tunã ⁊ casuz reducit Arist. ad cãs ꝑ se: ſꝫ idẽ
act⁹ volitio. s. inquãtũ ꝑdestiatio tẽdit in finẽ
ꝑ se: q2 finis ꝑdestinatoꝝ ẽ de⁹ inquãtũ repro
batio quasi aspicit accñs. s. malũ ⁊ punitionẽ
reprobatoꝝ ad quã q̃si trahit vt ait ꝓpheta.
heu inqt vindicabor de inimicis meis. vñ pre
ter esse nãle in quo nude offerunt diue volũ/
tati ꝑdestinati ⁊ reprobati intelligunt tria si/
gna vt inqt doctor subti. in reportatis ⁊ i or/
dina°. vt ṽbigra repñtent diuine volũtati nu
de petrus ⁊ iudas in primo istãti dat de⁹ gra
tiã ⁊ gloriã petro ⁊ nihil iude. in scdo instãti
ambo cadũt in pctm̃ ⁊ petr⁹ ⁊ iudas. ⁊ in ter
tio de⁹ mificorditer petrũ liberat ⁊ iudam re
probat. Et sic pꝫ qd ꝑmittebat in scda ꝯclone
ꝙ. s. ex pte reprobati est rõ reprobatiõis scilꝫ
pctm̃. q2 peccat in secũdo istãti: ⁊ in tertio re/
probat. Et est quo ad hoc exẽplũ clarũ. Sint
apud vnũ principẽ vtputa ducem burgũdie
duo iuuenes ꝑ oia equales nũqd poterit sua
mera volũtate vnũ ordinare ad aliquã digni
tatẽ. reliquũ dimittẽdo: ⁊ si ambo peccẽt cõ/
tra eũ misereri ⁊ punire aliũ pꝫ ꝙ sic. Ex quo
liquide patet ꝙ oẽs ꝑdestinati intelligunt in
mente diña anteq̃ꝫ aliquis reprobet. Ex quo
pꝫ ꝙ ex quo xp̃s est ꝑdestinat⁹ esse fili⁹ dei fm
aplm ad roma. primo. imo xp̃s ẽ ꝑm⁹ ⁊ ierar/
chia ꝑdestinatoꝝ ꝙ dato ꝙ adã nõ peccasset
adhuc fuisset incarnat⁹ q2 itelligit ꝑdestiat⁹
in ꝑmo signo ⁊ adã peccat in 2°. de hoc i ter/
tio. Et pꝫ tertio ꝙ si stat⁹ inocẽtie stetisset nul
lus hõ dãnat⁹ genit⁹ fuisset. Tm̃ ṽo hoc ꝑde/
stinatiõis ⁊ reprobatiõis extat mysterium. vt
apls ad roma. xj. clamet. o altitudo diuitiarũ
sapie ⁊ sciẽtie dei q̃ꝫ icõprehẽsibilia sunt iudi/
cia ei⁹: ⁊ inuestigabiles vie ei⁹. iudicia qppe
dei abyssus mlta: qui de occultis nos diiudi/
dicat. ne igit fm ṽba mgri de tãto ꝑscrutãdo
ꝓfundo demergamur in ꝓfundũ. hic scds ter
minet articulus. ¶ Quãtũ ad tertiũ articu/
lũ sunt tres difficultates iuxta tres cõclones.
Pria est vñ est ꝙ de⁹ in ꝑdestinatione nõ hꝫ
in ꝑdestinato rõnẽ: hꝫ tñ i reprobatiõe respe/
ctu reprobati. Dico ꝙ hoc facit sũma libera/
litas. de⁹. n. fm dyoñ. iiij. de diui. no. est q̃si q/
dã sol suã de se oibus coicãs bonitatẽ. ⁊ ita si
cut sol solũ hꝫ ꝙ illuminabilia possint lumẽ
sustinere: ⁊ tũc infundat. Sic de⁹ ex sua mera
liberalitate aliq̃s ꝑdestinat nulla ex pte eorũ
mot⁹ rõne. nõ sic ṽo extat de reprobatiõe. naz
figulũ nõ est decẽs sua vituꝑare figmẽta nisi
in eis aliqua repta rõne. sic deũ nõ decet cui⁹
oẽs creature figmẽtũ existũt aliquẽ a sua cu/
ria i ꝑpetuũ relegare nisi ex pte reprobati sit
rõ. ¶ Scda difficultas. vtrũ rõ qua ex pte re/
probati diuina reprobatio talẽ ꝯdẽnat carce
rib⁹ ꝑpetuis sit affirmatiua vl negatiua. Rñ
dẽdũ ꝙ sic: si sit pctm̃ cõmissiõis ẽ affirmatia
Si omissiõis negatia. ꝑmũ. s. cõmissio dr iniu
stitia. scdm. s. omissio dr delictũ. iux illud ps.
Delictũ meũ cognitũ tibi feci ⁊ iniustitiã me
am nõ abscõdi. vel dicẽdũ ꝙ semꝑ loquẽdo
ꝓprie illa rõ est priuatiua: q2 pctm̃ illud in re
probato nõ est rõ reprobatiõis iquãtũ aliqd
habet positiuum si sit peccatũ cõmissionis: sꝫ
rõne annexe deformitatis. rursus omissio so/
lã priuationẽ noiat. ¶ Tertia difficultas. q̃re
magis ponit ꝑdestinatio ⁊ reprobatio in di/
uina volũtate q̃ꝫ in diuino intellectu cũ etiaz
dicãt sciẽtiaz. dico ꝙ res in suo esse locatur ꝑ
vl^m eius: ⁊ q2 tã ꝑdestinatio q̃ꝫ reprobatio lꝫ

dicāt cognitionē tñ in volūtate cōplent cui⁹ sunt vnus ⁊ idē actus lʒ ad diuersa terminatus. hinc est ꝙ magis ꝓpe dicunt in diua voluntate ꝗ̄ in diuo intellectu. Et sic pʒ ad .q. ꝙ vicʒ diua reprobatio sed nō pdestinatio rōnē ⁊ meritū ex pte exigit reprobati. Et tūc ad argumēta. Ad primū minoꝛ est falsa. Acceptio n. psonarū a theologis dr iniusta pla⁹ psone sup psonā ꝓpter indebitā cām: sicut duʒ boni dimittunt infer⁹ ⁊ mali eligunt in platos aut pecunia: aut honoꝛe: aut fauoꝛe: de⁹ autē nemini dʒ ⁊ oēs debem⁹ ei: ideo respectu nři neqȝ hēre indebitam causam: ⁊ ita si vni dat alteri nō: nō est acceptoꝛ psonarū. nos vō sumus mutuo ad inuicē debitoꝛes ⁊ dei: iō non est silē. ¶ Ad scðm iam pʒ ꝙ nō facit sine rōne: q2 in secūdo instāti intelligit peccatrix in tertio reprobat. ¶ Ad tertiū dico ꝙ opoꝛtet ad electionē pemineētiam aut eligētis aut electi: ⁊ ꝗuis nō sit in electo tñ in eligēte est. ⁊ hoc sufficit sicut de duob⁹ pueris penit⁹ silib⁹ quis vnū eligeret reliquū nō. Et sic pʒ ad .q. ¶ Ex pñti vō distinctione sicut de pcedētib⁹ de mēte mgři tres eliciunt pclones. ¶ Pria est pdestinatiōis cā nō ponit: nec obduratiōnis rō q̄rit. Dicit pclo ꝙ nec pdestinationis nec reprobatiōis extat in creatura aliqua cā vel rō. Et in hoc deuiat doc. subt. a magřo vt patuit in qōne. q2 mgř dicit reprobatiōis nō esse rōnē in reprobato. oᵐ dicit doc. subtilis. ⁊ doctoꝛ solēnis ⁊ coꝝ sequaces. Et deducit hec p⁹ a prin⁹ distīctiōis vsqȝ ad illud. c. Multi vō de isto ꝓfundo q̄rentes. ¶ Scða pclo. vana questio tāti mysterij extat occasio erroris deuij. Dicit conclo ꝙ multi errauerūt nimis curiose istā pdestinationē ⁊ reprobationem indagātes. ⁊ dat exēplū in littera. Et ponit ab illo. c. mlti vō dc. ⁊c. vsqȝ ibi pterea cōsiderari opoꝛtet vtrū oia ⁊c. ¶ Tertia p⁹. de⁹ psciētia desinit prescire. sed in sciētia semp extat scire. Dicit pclo ꝙ psciētia rōne pscitoꝛuʒ pōt augeri ⁊ minui. sed eadē sciētia extat funditus ⁊ manet semp. ⁊ tertio ꝙ idē est enunciabile. de⁹ est incarnādus: ⁊ incarnat⁹ ⁊ icarnaturus ⁊ cōsilia: ⁊ in hoc passu relinquūt eū san. Tho. in scripto hac di. q. v. Et doc. deuot⁹ hac distinctiōe. q. iiij. Et ponit hec pclo ab illo. c. pterea cōsiderari optet vsqȝ ⁊c.

Equit in tex. Nunc aūt de oīpotētia. f Hic signat dist. xlij. huius primi. In qua postꝗ̄ magř a. xxxv. distinctiōe inclusiue hucusqȝ de diuine sciētie egit infallibilitate: nūc agere incipit de eiusdē potentie summa maiestate. Et partit ista pars in tres partes pꝛincipales. In pꝛima pnotat potētie quidditas. In scða declarat eiusdē quātitas. In tertia pñtat pōtis qualitas. pꝛia in pꝛincipio. secūda ibi. dist. xxiij. qdā tamē de suo sensu gloꝛiātes.. tertia distinctione. xliiij. ibi nūc illud restat. Pꝛia iterū particula que est pñs distinctio in qua a magřo pnotat diue potētie qdditas diuidit in tres ptes. In pꝛia ostēdit mgř ꝙ pō dei est oipotētia. In secūda ꝙ nō dant ei dfectibilia. In tertia tāte rei signa patēt vtilia. pꝛima in pꝛincipio. scða ibi sed q̄rit quomodo oia posse dicat. tertia ibi sic igit diligēter cōsiderātib⁹. Et hec est diuisio ⁊c.

Irca quā ⁊c. Utrū diuina pō sic extet possiᵐ vt ⁊ ad impossibilia extendat. f Et arguit ꝙ sic triplici medio. ¶ Pꝛimo sic. Si .n. pō dei ad ipossibile non extēderet: aut hoc esset rōne pꝛiuationis impoꝛtate: in hoc qđ dico in. dū dico ipossibile: aut rōne substrati positiui in quo est ista puatio: sed nec sic nec sic. igit deo est possibile impossibile. maioꝛ pʒ p diuisionē sufficiētē. sʒ pbat minoꝛ. pꝛimo ꝙ nō rōne pꝛiuatiōis: quia plus opponit enti negatio ꝗ̄ pꝛiuatio: cū pꝛiuatio regrat subm actu: negatio nihil. ex. v. mč. ⁊ tñ nō ens subiicit potētie dei i creatiōe q̄ est de nō esse ad esse igit ⁊ puatio. ¶ Scðo pbat ꝙ nō repugnet impossibile diue potentie rōne substrati pꝛiuatiui q2 cū sit positiuuʒ sequeret ꝙ nō oia essent in potētia obediētiali dei: qđ est hereticū. ¶ Scðo arguit sic. ois potētia plus potēs facere ꝗ̄ intellect⁹ noster cōcipe se extēdit ad ipossibile. Sed diua pō est hmōi. igit maioꝛ pʒ: q2 possumus intelligere seu cōcipe impossibilia vt chimerā tragelaphū: deū iniustū. ⁊ ta^a. sed minoꝛ pʒ Luc. i. Nō est impossibile apud deū oē vbū. i. intellectio. Et magnus basili⁹ dicit. plus pōt deus facere ꝗ̄ tu itelligere possis. ¶ Tertio arguitur sic si potētie dei aliqd esset ipossibile maxime eēt pctm vt diceret deo ipossibile ē peccare: sed hoc est falsuʒ igit. maioꝛ pʒ. q2 nil tātū repugnat deo ꝗ̄tū peccatū. qđ de se teste aug. in li. de libero arbitrio. a bono auertit in cōmutabili: aut nimis cōuertit bono cōmutabili. Sed pʒ minoꝛ aucte phi dicētis de⁹ ⁊ studiosus pōt praua agere. ¶ In oᵐ est Aug. li. ij. ꝯtra faustū. hāc sniam quā dicim⁹ pteritaʒ fuisse: de⁹ falsam facē nō pōt. Et Jero. ad Enstochiū de vgitate. cū cēta possit: de⁹ nō pōt de coꝛrupta facere vginē. Itē itroducit i. vi. ethi coꝝ. solon seu agathon tragicus. hoc solo pⁿuat de⁹ vt ingenita nō possit facere que genita sunt. ¶ In ista. q. tres sunt articuli declarā

dı.ꝑmus trium terminoꝝ declaratiuus.scđs
triū ꝯclonū positiuus.tertiꝰ triū difficultatū
iuxta tres ꝯclones positiuꝰ. ¶Quo ad ꝑmū
articulū termini sunt potētia.possibile ⁊ ipos
sibile.ꝑmus terminꝰ est pō.vltra dicta de pō.
vij.xx.xxxiij.xxxvij.distictioībꝰ. Hic noto ꝙ
sunt tres ternarij potētiarū.ꝑmꝰ ternariꝰ ē pō
pure actiua.pō passiua.⁊ pō defectiua.ꝑa est
gᵒ pō pure actiua seu ꝓductiua ab oī sepata ī
ꝑfectiōe.⁊ ista pō dr deꝰ ops.vñ Aug.in li.de
simbolo:oīpotētē deū dicimꝰ:qꝛ credimꝰ ꝙ
oīa faciēs factꝰ nō est.Scđa pō dī pure passi-
ua quā noīant phī māmi primā purā potētiā
ī.nihil de se actiue hñtē poᵉ.tertia potētia dr
pō defectiua sicut pō peccādi:de qua apl's ꝙ
deo nō ꝯueniat.deꝰ inqt seipm negare nō pt.
Secūdus ternariꝰ est prīo potētia que ꝑtim
est actiua ⁊ ꝑtim passiua:sicut pō ambulādi:
⁊ hec est effectiue a deo:sed nō in eo formalr:
qꝛ cū sit vbiqꝫ neqt formalr ambulat neqꝫ co
medere aut bibere.Scđa pō est ꝑtim actia ⁊
ꝑtim defectiua.vt pō sustinēdi penā:⁊ hec q-
dē a deo est fm id qđ ē ꝑfectiōis.scđm vo qđ
defectū dicit ex vanitate creature:nec ē ī deo
formalr sed effectiue.Tertia ē ꝑtim passiua ⁊
ꝑtim defectiua:vt pō moriēdi que deo nō cō
uenit sed creatis entibꝰ.vñ ipe solus hꝫ imor
talitatē.vñ huic mō ꝯgruit qđ dicit phus.ix.
mēᵉ.ꝙ pōm aliqtiēs aliq̄ dicūt quo ad rē:sic
q̄ hñt actiuā pōm.vñ Auicen.teste prīo est i-
positū hoc nomē pō ad potentes hoīes:⁊ ex
hinc ad vaᵃ trāslatū.alia vo dicūt pōm q̄ ad
modū dicēdi:ex ꝑte tñ rei ipotētia est sic pō
moriēdi.Tertiꝰ ternariꝰ potētiarū est:qꝛ aliq̄
sunt potētie que dicūt ꝑfectionē simplr sicut
potētia intelligendi.potētia diligendi.⁊ hec
sunt in deo formalr.vñ a diuo Dyo. in de di.
no.collaudat deꝰ vt ītelligēs ⁊ volēs.Et Ari
sto.in.xij.mēᵉ.ei attribuit intelligere ne se hē
at vt dormiēs. Scđe poᵉ sūt q̄ dicūt ꝑfectio-
nē tñ cū imꝑfectiōe ⁊ he deo ꝯueniūt semota
tñ priꝰ imꝑfectiōe fm regulā Dyon.vij.de di
ui.no.sicut posse loq:hoc.n.icludit ⁊ potētiā
effectiuā:⁊ hec ē ꝑfectiōis.⁊ hec cōpetit deo
⁊ receptionē formalr.⁊ hec arguit imꝑfectio
nē in suscipiēte:qꝛ ꝑfectibilitatē nec cōuenit
deo.tertie sunt que simplr dicūt ꝑuationē:vt
posse peccare:⁊ he funditꝰ repugnāt deo q ē
actꝰ purꝰ ⁊ ꝑfectissimꝰ. Scđs terminꝰ ē iposs
bilis.vñ noto ꝙ fm doc.deuo.huiꝰ distinctio
nis.q.ij.triplr dr impossibile.prīo dr impos-
sibile ꝑꝑ nature ordinationē:sicut dr ꝙ a pri
uatiōe in hītū ipossibilis est regressus. Scđo
dr impossibile ꝑ accñs:sicut dr impossibile ē

nō fuisse que fuerūt.⁊ dr impossibile ꝑ accñs
qꝛ rei ꝑterite iquātū res nō repugnat nō fuis-
se:sed repugnātia est ex ꝑteritiōe sibi accidē-
te seu que sibi accidit:qꝛ ex rōnē eius diffini-
tiuā.tertio dr ipossibile fm disciplinā:sicut di
cimus impossibile est idē esse albū ⁊ nō albū
⁊ dr hoc ipossibile fm disciplinā:qꝛ fūdat ex
ꝑmo ꝑnciᵒ de q̄libet esse vel nō esse:⁊ de nul-
lo ambo simul qđ est ꝑncipiū cuiuslibet scien
tie seu discipline.¶Noto vlteriꝰ ꝙ ipossibile
dr triplr.vno mō dr impossibile fm cās infe-
riores:⁊ est id qđ est ꝯ cōem nature cursū.vł
id ad qđ nō pōt se nā extēdere sicut ꝑtꝰ vgīs:
ceci illumīatio.creatio aūt aīarū a deo nō dr
hoc mō impossibilis nature:qꝛ lꝫ nequeat nā
aīas creare tñ creant fm cōem cursū nature
a deo.Scđo dr impossibile fꝫ cās supiores:⁊
hoc mō dr impossibile vt patebit sequenti di
stinctiōe qđ nec hꝫ ydeā in deo:nec determi-
nat diuina volūtate:⁊ his duobꝰ ipossibilibꝰ
modis loquit Alanꝰ in rl'is fidei.Tertio dicit
impossibile vt est indifferēs fm vim vocabu-
li impossibili fm causas iferiores ⁊ supiores.
¶Tertiꝰ terminꝰ est possibile ꝑ opᵐ ad iposs
bile dr triplr.ꝑmo possibile fm cās iferiores
vt gñatio aeris ex aqua:⁊ ignis ex aere. Se-
cūdo fm causas supiores vt miraculoꝝ opa-
tio. Noto tñ hic ꝙ oē possibile fm cās iferio-
res est possibile:fm cās supiores nō.ecōtra:si
cut oē impossibile ex opposito fm cās supio
res est ipossibile causis inferioribꝰ nō ecōtra.
Tertio dicit possibile quoddam cōe possibili
fm causas inferiores:⁊ possibili fm causas su
periores.rursus.primo dr possibile fm disci-
plinas sicut sunt scibilia. Secūdo fm accñs:
vt sunt cōtingētia.tertio fm nāꝫ vt est cursus
nālis.Et tm̄ de primo articulo.¶Quātū ad
secūdum articulū sūt tres cōclones. Prima
est de potētia dei respectu ad possibilia.secū
da de potētia dei respectu ad ipossibilia.ter-
tia de cōparatiōe possibiliū ⁊ impossibiliū.ꝑ-
ma est hec.Oipotētia dei sic cūctoꝝ a deo ē
possibiliū vt se sola cūcta possit ꝓducere abso
luta.prima ꝑs dicit ꝙ oīpotētia dei cūctorū
possibiliū aliorū a deo est vt melius videat.
Noto ꝙ in rerū creatiōe est hic ordo. Prio
in mēte diuina preītelligit scia practica.scđo
volūtas diuina vult opari fm illā sciam.⁊ ter
tio oīpotētia exequit que dr potētia executi-
ua ab aliqbus.Tūc ꝓbo cōclonē sic.oīpoten
tia aut aspicit oīa possibilia distincta eētialr
a diuā eētia:aut nō. Si sic habet conclo ꝙ
oīa possibilia a deo ꝑ oīpotētiā ad esse dedu-
cunt.Si nō aspiciat oīa tūc nō dꝫ dici oīpotē

tia:sed hẽre aliqđ nomẽ per qđ denotet limi
tata ad certa que aspiciet. Ceterum si aliq̃ ha
beat esse ⁊ nõ ab oipotentia dei: q̃ro quõ hñt
esse: aut a se: ⁊ sic erũt plra pncipia pma ⁊ re/
uertet manicheꝰ: aut ab alio: ⁊ cũ deꝰ solũ p
oipotẽtiã sit ex se pductiuus: sequit alꝰ deꝰ ⁊
tã nõ dicet vnꝰ deꝰ sed plures dij. ¶ Scđa ps
pclõnis dicit q potẽtia dei se sola cuncta põt
pducẽ absoluta. pbat ex medio doc. sub. dis.
ij. huiꝰ pmi. q. i. in via oipotẽtie qñ aliq̃ cã ha/
bet mº eminẽtiori gegd certe pfectionis hñt
cauᵉ qđ põt cũ illis se sola põt: sʒ prima cã est
hmõi. igr põt seipsa pducẽ q̃ cũ alijs pducit.
maior pʒ. cõsidero. n. q cause nõ pducũt su/
os effectꝰ inquãtũ sũt impfecte: sed pfecte. iõ
si pfectiori mõ sit i vna cã illa pfectio. seqt q
poterit: sed minor pʒ: qꝛ adminꝰ fm phos est
tota cã cause scđe: ⁊ eq̃uoca: ⁊ ita eminenter
ptinet eã: cũ igit scđa cã eminẽter ptineat ter
tiã: ⁊ tertia q̃rtã: ⁊ sic descẽdẽdo seqt q pma
ptiebit oẽs illas pfectiões eminẽter qꝛ ptinẽt
id qđ ptiet ptiet ⁊ ptẽtũ. Dixi tñ notãter ab/
soluta: qꝛ nõ pñt in oibꝰ respectiuis lʒ. n. pdu
cat solẽ: ⁊ p solẽ radiũ: ⁊ se sola radiũ possit p
ducẽ nõ tñ vt dicat radiꝰ solis: qꝛ eẽt implica
tio: qꝛ qñ dico radiꝰ solis: dico q pducit a so/
le: ⁊ tñ exposito sola prima cã pducebat. Ex
pria pte pclõnis pʒ defectꝰ Frã. de maro. qui
in pflatu suo in sex qõnibꝰ sup hac distinctiõe
nitit astruere esse eẽntie ab eterno rõne cause
exris ⁊ cause finalis i deo. vñ ingt i. iij. q. arti.
ij. q deꝰ ad creaturã cõpat i rõne q̃druplicis
cause. pº i rõne cãe efficiẽt. Fo cãe final. 3º cãe
exris. si tñ ingt sit distincta a cã efficiẽte: ⁊ q̃r
to in gñe cause mãlis nõ ex q̃ sʒ circa quã. sic
theoª hʒ deum pro mã vel subiecto. vñ addit
pñter p totã. q. q ex quo est finis ⁊ exẽplar oʒ
q hẽat respectũ fundamẽtalẽ q sit reala pte
sui: quo refert ad id cuiꝰ est exẽplar ⁊ finis ⁊
mere necessario isit sibi. Et in pª qõne huius
dist. arti. i. ponit p ista op. xij. fundamẽta. pʒ
oᵐ huiꝰ ex cõclõne. Et corroborat: qꝛ si deus
hmõi eẽ regrat eẽntie nccio ad aliud ex se se
hẽbit: ⁊ sic casu dato p impossibile q illud eẽ
destuat destrueret deus: pbat: qꝛ destrueret il
le respectus fundamentalis quẽ habet ad il/
lud esse eẽnᵉ cũ depẽdeat ex fundamento ⁊
tmio ⁊ tñ ẽ deꝰ fm cũ. igit seqt rursus fm cuʒ
q deus causabit ⁊ pducet in esse p illud esse
eẽnᵉ fm cũ enim dist. xix. q. vij. arti. i. respectꝰ
causat q̃ʒ maxime ex termino. accipio igit il/
lũ respectũ fundamẽtalem quo refert deꝰ ad
vnũ esse essentie: vt v̾bigratia ad esse essentie
hominis: ille respectꝰ est deus ⁊ terminat ad

esse essentie homis. ⁊ habet esse ex eo: quia re
spectꝰ hʒ eẽ maxime ex termino. ergo deꝰ hʒ
eẽ p eẽ eẽntie hois qđ est hereticũ. vñ recte in
iij. q. arti. i. dicit ipsemet q nõ sunt in rex nã.
⁊ pᵉ scđa ⁊ alibi, dicit q sunt nihil. Et qđ dicit
pmo q̃druplex genꝰ cause in deo respectu nři
de cã exẽplari impugnãdus fuisset nisi ppter
moᵐ suũ loq̃ndi: qꝛ dicit distiguat ab efficiẽte
capiat secure si pro nõ. exẽplar. n. ⁊ efficiẽs p
tinẽt ad idẽ genꝰ cause. vñ. ij. phicox. ⁊. v. mcᵉ
dr q ars ⁊ edificator ad idẽ genꝰ ptinẽt cau/
se. Ex quo pʒ q nõ hʒ q̃ternariũ nisi in voce:
⁊ ternariũ in re. Et qđ dicit qꝛ ex quo est exẽ/
plar ⁊ finis oʒ q res habeãt esse eẽntie ab et/
no terminans respectũ fundamẽtaleʒ tã exẽ/
plaris q̃ʒ finis. pʒ: qꝛ nihil est. ydee. n. in mẽte
diuina totũ faciũt. Et de illis. xij. fundamẽtis
que ponit in pria. q. supplicabat credo effice
re ciuitatẽ scãm Hierlm nouã quã Apoc. xij.
Joh. in extasi positꝰ vidit que. xij. fundamẽt̃
fundabat. Sed i op. defecit. illa. n. q̃ternitas
p ternariũ deducta elidit vnico ternario. s. p
esse ydeale. v̾tuale: aut eminẽtie. vt pʒ ispiciẽ/
ti. Ex scđa aũt pte cõclõnis pʒ error phox q
negauerũt deũ posse se solo facẽ que cũ caus
alijs facit. vñ dicũt q scđe cause regrunt ppt
impfectionẽ causati. cã. n. prima dicũt qꝛ me
re agit necessario si se sola causaret semp effe
ctũ eq̃lẽ pduceret. sʒ qñ cũ causa alia causat
venit pfectio i causato ex pte sui: ⁊ impfectio
ex pte cause secũde. vñ pʒ q alio mõ ponunt
deũ oipotẽtem. aliº theologi. dicũt. n. primaʒ
cãm oipotẽtẽ qꝛ in oẽm effectũ cõcurrit: aut
mediate: aut imediate. Theologi v̾o qꝛ se so/
lo põt qđ cũ alijs facit in absolutis vt dictum
est: ⁊ qđ dicũt q secũde cause regrunt ppter
impfectionẽ causati. hoc est falsum: prima. n.
causa nõ naturalr vt suspicant sed libere agit
iõ quãtũ vult pducit effectũ: aut pfectũ: aut
impfectũ iuxta volũtatis arbitriuʒ. ¶ Scđa
cõclõ est de potẽtia dei respectu ad impossi/
bilia. ⁊ est hec. dei oipotẽtia vere nãe aspicit
ipossibilia vt ad pdictoria nõ ferat. Pria ps
dič q oipõ dei aspicit nãe ipossibilia sibi pos/
sibilia. Et vt melius capiat. noto q aliqd dici
tur ipossibile triplr. Primo modo p nature
limitationẽ: sicut de trũco facẽ vitulũ ẽ iposſi
bile nature. Scđo dr ipossibile rõne nře yma
ginatiõis: sič diceremꝰ duo corpa eẽ in eodeʒ
loco iposs bile: qꝛ ymaginatio semp dicit oᵐ.
Tertio dr impossibile fm illustrationẽ v̾itatꝭ
eterne ⁊ ordinẽ sapie sicut q duo ⁊ tria non
sint q̃nque. ⁊ duo opposita silr eẽ: ⁊ eẽe siles
quox opposita in libro vite reluceãt. ¶ Hoc

ꝑito.ꝓbaᷣ pria ps qn̄ sūt due ꝑotētie ordina⸗
te ad inicē vna sub alia: vna āplior reliq̄: nec
ab ea depēdēs qđ censeᷣ iferiori ipossibile: n̄
oȝ censeri ⁊ supiori. pȝ i policia. nō. n. seqtur
ꝙ si miles neq̄at expugnaᷣ castrū ꝙ nec rex
sed sic est de nā ⁊ dei oipotētia. nā eni nō est
nisi q̄dā pticipatio diue oipo: ⁊ ita stat: imo
oȝ ꝙ ea q̄ solū sunt nāe ipossibilia: dei oipoe
sint possibilia: aliogn nō eēt maioris ambi⸗
tus q̄ nā. Sed 2a ps dicit. ꝙ nō pōt facē ꝯdi
ctoria sil' vera ꝓbaᷣ. qꝛ si sic posset falsificare
ꝑmū ꝑncim. ꝯn̄s est falsū: vn̄ tante est veritaᷣ
ꝑm ph'z. ꝙ negātes ore mēte ꝯfitenᷣ. Et Aui
cen. ꝑmo methace igᷣ: ꝙ qui negāt ꝑmū ꝑnm
tātū debēt vberari ꝙ ꝯfiteanᷣ. nō idē eē vbe
rari ⁊ nō vberari. Sȝ assūptū pȝ. qꝛ ꝑmū ꝑn⸗
cipiū est de q̄libȝ affirmatio vel negatio: ⁊ đ
nullo āb's sil'. Ceteꝝ qꝛ iter regulas eᷣnas ħ
ꝑncim primū est aut de ꝑmis. tū tertio: qꝛ est
dignitas a q̄ positiōes ⁊ suppōnes oiuȝ depē
dent sciaꝝ: ⁊ ita efficiaᷣ scia ꝯtinm qđ negat
ph's ꝑmo posterioꝝ. ¶ Ex quo pȝ defect' gil
berti porretani q posuit vt inuit Alex. de ha
lis in pria pte sue sūme. collatione de pō dei:
ꝙ de' pōt facere ꝑteritū nō fuisse ꝑteritū. Et
cū arguiᷣ sibi auc̄te Jeron̄. ad eustochiū. Cū
cetera possit de' nō pōt de corrupta facē vir⸗
ginē. Rn̄dȝ ꝙ nō pt. i. in hoc nō ostēdit pōȝ
suā adhuc: qꝛ nullā adhuc corruptā fecit vir
ginē. Et ē in Amb. sup Lucā cōsilis loquēdi
mod'. vbi agit de salutatiōe Joh. i vtero ma
tris. nōdū ingt erat spūs vite: ⁊ tn̄ iaȝ inerat
spūs ꝓphetie. certū est ꝙ loquēdo simpliciᷣ
Johes iam viuebat. ex serie luce pȝ. qa Elisa
bet ꝯcepit sex mensib' ante virginē. fetus aūt
aiatur ꝑm medicos circa. xlvi. diē. Sȝ intelli
giᷣ nōdū erat spūs vite. i. nō apparebat: quia
claudebaᷣ in vtero. Sȝ pȝ om ex ꝯclōne. seq̄⸗
retur eni duo cōtradictoria eē simul: qđ sic đ
claraᷣ ꝑteritū eni inquantū ꝑteritū nihil est.
Si igᷣ ꝑteritū faciat de' nō ꝑteritū: recte mu
tabit nō esse in nō esse: ⁊ si sit mutatio oȝ ꝑte⸗
ritū esse qa mutatio semper reqrit vnū extre
mū ens ex qnto phicoꝝ. ⁊ ita preteritū est: ⁊
nō est. pȝ assūptū est eniȝ bn̄ muta° a subo in
subm: sicut in alteratiōe. Scđo a subo in nō
subiectū sicut i corruptiōe. Tertio a nō subo
in subiectū sicut in gn̄atiōe. sȝ nō pōt capi q̄r
tus mod' a nō subo in nō subm: qđ esset in ꝓ
posito. Et ad glo. quā dat auc̄te Jero. dicen⸗
tis. nō pōt deus corruptaȝ facē virginē. i. nō
on̄dit. sua salua reuerētia. ista est glo. aurelia
nen̄: que destruit textū. Ita dicaȝ ꝙ negt de'
de trūco facē vituluȝ: quia adhuc nō on̄dit. ⁊

qđ addiᷣ de dicto Amb. dico ꝙ non oȝ talia
dicta trahere ad ꝯn̄am in oib': sed sūt pie ex
ponenda dū occurrūt. ¶ Tertia ꝯclō est de
possibiliū ⁊ ipossibiliū cōparatōe respectu oi
poe dei. Licet ad diuinā oipotentiā dicātur
possibilia: sermōe tn̄ simplici nō dᷣ quid sibi
ipossibile. ꝓbaᷣ pria pars q̄ dicit ꝙ oipotētia
est possibiliū. est. n. cōtradictio dicere oipotē
tiam ⁊ ꝙ nulli' sit possibilis. Et si dicaᷣ: ergo
possibile sibi rn̄det ab eterno in esse essentie:
sicut oipoa eterna est. dico ꝙ non oȝ. sufficit
eniȝ ꝓ ista possibilitate eē ydeale quo res dᷣ
possibilis: aut ipm esse volitū ꝓductū in esse
ꝑm gđ diuina voluntate. de quo distin. xliiij.
Et si obijciaᷣ: qꝛ nihil in deo est om oipotētie
⁊ cū esse ydeale sit in deo: ⁊ illud esse volituȝ
seqtur ꝙ nō dicenᷣ possibilia. dico ꝙ verū est
ꝙ nihil in deo est om oipoe terminatiue: sed
gn bene significatiue ⁊ repn̄tatiue nō videᷣ:
⁊ isto mō sunt ydee: qꝛ repn̄tant res possibi⸗
les ad creari ꝑ oipotentiā. ¶ Scđa ps ꝯclō⸗
nis dicit. sermone simplici: nō debet dici gđ
deo ipossibile ꝓbaᷣ. hūan' itellect' debet se
ꝯformare iuxta vires veritatib' ⁊ mō loq̄ndi
sacri canonis ⁊ biblie. intm̄ vt dicat diuinus
Dyon̄. li. de diui. nomi. ꝙ nō est audendū ali
ud loqui ꝑter id q̄d sacra canūt eloquia. Sȝ
sancte lr̄e deo dicūt nihil ipossibile: ⁊ ita nō
oȝ dici simplr̄ hoc esse deo ipossibile: ⁊ si ali⸗
cubi aliđ pateat in alio scō doctore pie expo
naᷣ. assumptū pȝ Luce. i. nō erit impossibile
apđ deū oē vbū. Et si q̄raᷣ qn̄o sūt talia exꝑ⸗
mēda. dicēdū ꝙ talia sūt ipfecta aut ꝯdictoa
aut defect': que deū nō decēt q̄ sūma ē vitas
ꝑfectissim' in nullo deficiēs. Et tātuȝ de scđo
articulo. ¶ Quātū ad ᷣtiū artim sūt tres diffi
cultates iuxta tres ꝯclōnes. Pria. qđ ē pri'
attributū: aut scia: aut oipō: aut volūtas. dic̄
doctor deuot' du° scđo lr̄ali. xxxv. dist. ꝙ ista
tria pō. scia. ⁊ volūtas pn̄t ꝯsiderari: aut ab⸗
solute in sua gn̄alitate: aut inq̄ꝫtū sūt ꝑncipiū
alicui' effect'. si i sua gn̄alitate cū scia dei sit
bonoꝝ ⁊ maloꝝ: pō ⁊ volūtas solū bonoruȝ
scia ꝑcedit. rursus cū pō sit fiendorū nō fien⸗
doꝝ. volūtas aūt fiendoꝝ pō ꝑcedit volūta⸗
tē: ⁊ sic ordinauit ħ mgᷣ. prio. n. egit de scia
mō agit de pō. ⁊ dist. xlv. aget de volūtate. si
aūt ꝯsideranᷣ vt sūt princim alicui' effectus:
sic pō inq̄ꝫtū potens est prima: ⁊ inq̄ꝫtū exe⸗
quēs vltima. pri' eniȝ posse. scđo scire. tertio
velle. ⁊ post exeq. ⁊ sic patet de ordine hoꝝ.
¶ Scđa difficultas. an aliqđ sit aliđ đo pos⸗
sibili'. dico ꝙ respectu sui eq̄ facile est creare
celū ⁊ terrā: sicut ꝓduceᷣ muscā: tn̄ q̄ ad nos

magis relucet nobis oīpō sua ī magnis effectib⁹ ꝙ̄ ī minimis. ⁊ sic loqͥt q̄dā gl. sup illo ps. Mias dn̄i ī eternū cātabo. mai⁹ ē de ipio facē piū ꝙ̄ creare celū ⁊ trā. qd. n. hoc nisi mutatio dextre excelsi. Tertia difficultas. q̄ pcedūt nāe ordie in mēte diua an possibilia vl' ipossibilia. Dicit doc. subti. di. xliij. ꝙ possibilia. videt. n. mēs diua ydeā mlieris. scd̄o videt ydeam capre. 3° videt ydeā ꝓpētij. ⁊ p has dicit ꝙ mulier est possibilis ⁊ capra possibilis. ꝓpens possibilis: ⁊ aspicit incōpossibilitatē coꝝ. ⁊ tūc est chimera ipossibilis. ⁊ sic pꝫ ad. q. ꝙ vicꝫ diuina pō sic extat possibiliū vt etiā ad ipossibilia nāe extendat. ⁊ tūc ad argª. ¶ Ad pmuꝫ dico ꝙ pō dei se extēdit ad ipossibile nē: ⁊ dū arguit ꝙ ad q̊dlibꝫ ⁊c̄. qꝛ q̄rit vn̄ est ipossibilitas. dico ꝙ originat a diuo itellectu preconcipiēte has rōnes vt incōpossibiles. ⁊ for̄ali ab illis rōnib⁹. ⁊ dū dꝛ ꝙ sūt ipossibilia obedibili. ꝯcedit: ⁊ ita pōt mutare de⁹ hoiēꝫ ī leonē sed ꝙ manēs hō sit leo nō qꝛ talis obeª nō se extēdit ad ꝯdictō: eēt. n. hō ⁊ nō hō. ¶ Ad secūdū dico ꝙ est itellect⁹ fantasticus. ⁊ de isto nō est verū. ⁊ est intellect⁹ verus. ⁊ de isto intelligit: ⁊ hoc innuit dictū angeli: nō erit ipossibile apud deū oē ṽbū: ṽbū. n. ē ṽa itellectio ¶ Ad tertiū negat minor. ⁊ ad dictū phi. dico ꝙ itelligit cū conditiōe vt sit sensus: posset praua facē si vellet: ⁊ tā añs q̄ꝫ ꝯn̄s est impossibile: sicut hic si cētuꝫ essent min⁹ ꝙ̄. v. essent minus q̄ꝫ. x. Et sic pꝫ ad. q. ¶ Ex p̄nti aūt distinctiōe sicut de pcedētibus de mēte magrī tres capiunt ꝯcl'ones. ¶ Pria ꝯcl'o. oipō in deo ponit: ⁊ ad possibilia cūcta extēdit. Dic̄ ꝯcl'o ꝙ oipō dei se extendit ad oīa possibilia. Et deducit a prin° dist. vsqꝫ ad illud. c. Sꝫ q̄ritur quō oīa posse dicant. ¶ Scd̄a ꝯ° nō ē miseri oipō vinci vl' mori. nec est fallacia. Dicit ꝯcl'o ꝙ ista q̄tuor. posse: mori: vinci: falli: miserū eē nō cōpetūt oipotētie dei. Et deducit ab illo. c. Sed querit quō oīa posse. vsqꝫ ibi. sic ergo diligēter cōsiderātib⁹. ¶ Tertia ꝯ°. oipotētia in deo dꝛ ex efficacia: ⁊ qui nō patit. Dicit cōcl'o ꝙ iō oipotēs de⁹ dicit qꝛ facit qcqd vult ⁊ nihil patit. Et ponit ab illo. c. Sic igit diligēter ⁊c̄. vsqꝫ ad finem dist.

Equit in tex. Quidā tn̄ de suo sensu gloriātes. Hic sigtur distin. xliij. huius primi que sic ꝯtinuat ad pcedētes. postq̄ꝫ in pcedēti distinctiōe egit magr̄ de diuine oipotētie qdditate. nūc agit de eiusdē quātitate ⁊ ptit p̄n̄s distinctio in tres ptes. In prima pponit erronea opio. In scd̄a eius tāgit multiplex rō. In tertia clare ꝯcludit veri assertio. prima in principio. secūda ibi istāqꝫ suā opinionē. tertia ibi fateamur itaqꝫ deū multa posse facere. prima ⁊ vltima particul' indiuisis manētib⁹. scd̄a pticula in qua erronee opinionis tāgit rō. in tres binarios. i. in sex pticulas diuidit ꝓm triū rōnū binarios. Pª rō btō ⁊ iusto infert ꝓpositū. scd̄a in sensu isto currit p debitū. tertia pficere seu dimittē sumit exordiū. q̄rta eterno prenoscere capit initiū. qnta aurelij simbolo false cōcludit. sexta cōfessionū titulo obscura ponit. pria in prin°. secūda ibi. addūt q̊qꝫ ⁊ alia dn̄tes. tertia ibi addiciūt q̊qꝫ illi dicētes. q̄rta ibi itē aliud dicētes adiūgūt. qnta ibi his aūt illi scrutatores. sexta ibi itē in titulo septio cōfessionū. Et hec est diuisio p̄ntis dist. in gn̄ali.

Irca quā ⁊c̄. Utꝝ diua pō finita q̄ facit sic aspiciat vt ad infinita dirigat. Et arguit medijs mgr̄i petri abelardi ꝯ quē ista ponit distinctio ꝙ diua pō soluꝫ possit finita facē q̄ facit. h. n. petr⁹ ꝯ petrū impingit. Reduco aūt sua meª ad tria. ¶ Primo igr̄ arguit sic. de⁹ nō pt facē nisi id qd̄ extat iustū. bonū ⁊ debitū sed solū illa q̄ facit sūt bona: sūt iusta. sūt debita. igitur illa solū pōt facē: ⁊ ita nō facē pōt nisi finita q̄ facit. maior clara ē: qꝛ ipe ē iusticia nemi iniu⁹ faciēs. bōitas nō nocēs. libalitas nemi debēs. Sꝫ pbat minor. qꝛ cūcta q̄ sūt a mēsura pmi mēsurant: ⁊ ex ipso hn̄t bōitatē ⁊c̄. ꝓꝫ qd̄ ei magis appropiquāt. ¶ 2° arguit sic nihil pt ds dimittē aut facē nisi optiª ⁊ rōnabili cā. nec pōt nō pscire q̄ psciuit: sꝫ optia rōne dimittit: q̄ dimittit. fac̄ q̄ fac̄: pscit q̄ psciuit: igr̄ solū se extēdit pō dei ad illa finita q̄ fac̄. maior pꝫ. si. n. teste pl'one ī thimeo. nihil ē ī reꝝ nā cui⁹ cā legiᵐᵃ nō pcesserit añ. ꝙ̄tomagis de illa cā cāꝝ de cuius cā ois ptici° ē. sꝫ mior pꝫ p illō ps. oīa ī sapia fecisti. Cōfirmat de pscia: qꝛ si aliqd de nouo faceret illud de nouo psciret: ⁊ ita mutaretur. ¶ 3° arguit sic. p auc̄tes vn̄ aug. ī li. de sim°. solū nō pōt de⁹ qd̄ nō vult: vn̄ ꝯcludit ꝙ nō pt aliqd facē nisi qd̄ vult. nō vult aūt nisi qd̄ fac̄. qꝛ si alia vellet ⁊ fierēt. Et in. vij. ꝯfes. ad deuꝫ loquēs dicit Aug. nec cogeris inuit⁹: qꝛ volūtas tua nō ē maior pō tua: eēt autē pō maior volūtate si plra posset q̄ꝫ vellet. ¶ In oᵐ arguit auc̄te mgr̄i in lr̄a. vn̄ aug. ī enchi. oipotētis volūtas mlta pōt facē q̄ nec vult nec fac̄. vn̄ hugo de scō vict. Sic̄ eternitatē dei nō eqt tps: nec imēsitatē loc⁹: sic nec sapiam sensus nec bonitatē ṽt⁹: nec pōm op⁹. ¶ In ista. q. ad alias pifor̄mit sunt tres articuli. pm⁹ triuꝫ terminoꝝ expositiu⁹. scd̄s triū ꝯcl'onū positiu⁹.

tertiꝰ iux̃ tres ɔclones trium diffic̃. motiuus.
¶ Quo ad p^{m} arti^{m} tres termĩ sũt. ĩfinitũ. fi/
nitũ ⁊ põ. Primꝰ tmĩnꝰ est ĩfinitũ. vñ noto ꝙ
triplex ē ĩfinitũ. pmũ ē extẽsiue. scõm ĩtẽsiue.
tertiũ est extẽsiue ⁊ ĩtẽsiue sil'. Infinitũ extẽsi/
ue dr̃ tripl'r. p^{o} ĩfinitũ q̃ʒtitate ɔti^{a}: sic̃ si daret̃
aq̃ ɔti^{a} infinita seu linea p extẽsionẽ. Secũdo
dr̃ ĩfinitũ extẽsiue q̃titate discreta sic̃ ē ĩ nũe/
ris q ascẽdũt a monade seu vnitate supiꝰ in
infinitũ. ⁊ de his duobus infinitꝭ modis dicit
phus in. iij. phicoꝝ. Infinitũ ē cuiꝰ quãtitateʒ
accipiẽtibꝰ semp est aliq̃d extra accipe. vñ ƒʒ
eũ hmõi infinitũ semp extat ĩ potẽtia assumẽ
do vnũ post aliud: ⁊ nunq̃ʒ in actu cõpleto ⁊
dat exẽplũ de diebꝰ olympiadibꝰ q in ĩfinituʒ
ꝓcedũt: q2 q̃libet anno reuoluunt̃. tertio dici
tur infinitũ extẽsiue ṽtute seu potẽtia ad infi
nita se extẽdẽdo. primo passiue in mã prima
q̃ se extẽdit ad infinitas formas. scõo actiue ĩ
prĩo efficiẽte q se extẽdit ad effectꝰ infinitos.
tertio actiue ⁊ passiue simul: vt intellectu no
stro seu angelico q est in potẽtia ad infinitas
intellectiões: q̃rũ extat cã parcialis. dicẽte au
gu. ix. de trini. o^{m} ⁊ potẽtia pariũt notitiam.
Scõo ⁊ principal'r dr̃ ĩfinitũ intẽsiue. ⁊ hoc
põt intelligi tripl'r. primo mõ in actuali exñ^{a}
alicuiꝰ creature: sicut si poneremꝰ caritatẽ in
finitã actu in aĩa xp̃i cui nõ ēdatꝰ spũs ad mẽ
surã. scõo in eẽ q̃dditatiuo creature: sic̃ si po/
nat̃ vna spẽs in qua cõcurrãt oẽs denoĩatio/
nes pfectiõis simpl'r: vt sup̃ma a deo creabi/
lis. tertio dr̃ infinitũ intẽsiue in quo de nã sua
oĩs extat pfectio simpl'r p̃ncipio carẽs ⁊ fine.
Apoca. i. Ego sum alpha ⁊ o. Et hoc mõ ca/
piẽdo infinitũ. diffinit infinitũ doc. subti. hu/
ius primi. dist. ij. q. i. In via finis. infinitũ ē ꝙ
aliq̃d finitũ datũ ƒm nullã habitudinẽ finitaʒ
p̃cipue excedit. sed vltra oẽm assignabilẽ ha
bitudinem adhuc excedit: ⁊ isto modo solus
deꝰ est immẽsus ⁊ infinitꝰ. vnde a Damasce.
dicit̃ quoddã pelagus diuina volũtas. ¶ Ex
quo pʒ vltra sũmã creaturã creabilẽ adhuc
sunt inter eã ⁊ deũ distãtie ĩfinite seu gradus
infiniti. ¶ Tertio principal'r dr̃ ĩfinitũ simul
extẽsiue ⁊ intẽsiue. ⁊ hic loquẽdo ꝓprie ɔue/
nit formal'r oĩpotẽtie dei que dr̃ infinita intẽ
siue: q2 est idẽ realiter cũ diuina essentia: ⁊ dr̃
infinita extẽsiue: q2 ad infinitos se extẽdit ef/
fectꝰ ⁊ dicit̃ infinitũ quasi nõ finitũ: q2 fine ca
ret ip̃m finiẽte q̃d maxime cõgruit infinito ĩ/
tẽsiue simpl'r cuius magnitudinis nõ ē finis.
¶ Noto vltra de infinito ƒm Alex. de halis.
pria pte sũme colla^{c} de imẽsitate diue eẽntie.
ꝙ infinitũ dr̃ tripl'r negatiue: priuatiue: ⁊ cõ/
trarie. negatiue dr̃ infinitũ id q̃d nõ est aptũ
natũ finiri: sicut deus. priuatiue q̃d de se nõ ē
finitũ tñ aptũ natum est finiri: sicut dicũt ali/
qui de materia prima ꝙ de se nõ est finita sed
finitur per formã. Cõtra^{e} ṽo dr̃ infinitũ id q̃d
hʒ ɔ̃riam dispositionẽ ad hoc vt finiat̃: ⁊ hoc
etiã mõ deus dr̃ infinitus: q2 rõne diuine eẽn
tie repugnat sibi finitas. ¶ Scõs terminus
est finitũ: ⁊ dicit̃ a fine: ideo dr̃ tripl'r ƒm q̃d fi
nis a quo dicit̃ dicit̃ tripl'r. vno mõ dicit̃ finis
rei terminꝰ: sic̃ dicit phs. v. metha^{c}. c. de ter/
mino. sic̃ dicimꝰ hic terminat̃ motꝰ seu finit̃:
⁊ hoc mõ dr̃ finitũ oẽ q̃d certis claudit̃ limi/
tibꝰ: aut loco: aut duratiõe: aut suo eẽ limita
to. Scõo dr̃ finis idẽ ꝙ pfectio: hoc mõ dici/
mus mãm infinitã: q2 extat impfecta. hoc mõ
quãto aliq̃d est pfectiꝰ: tãto est magis finitũ.
i. cõpletũ. sed hoc modo nõ loquiur de finito.
Tertio mõ dr̃ finis vt est cuiꝰ gr̃a cetera fiũt
ex. ij. phico. ⁊ v. mẽ^{c}. ⁊ hoc mõ solus deꝰ est ĩ/
finitꝰ q2 caret fine. cetera finita. q2 ad ip̃m or/
dinant̃. Prouerb. xvi. pp semetip̃m oĩa opa/
tus est altissimꝰ. ¶ Tertiꝰ terminꝰ est põ diui
na. vltra dicta multa de põ. hic noto ꝙ diña
põ in creatiõe rerũ põt capi tripl'r. vno^{o} pro
potẽtia intellectiua in qua sũt ydeales rõnes
oĩum creabiliũ in eẽ incõplexo ꝓducte actu
diuini intellectꝰ. Scõo capit̃ diña potẽtia ꝓ
potẽtia volitiua in q̃ sunt oẽs determinatio/
nes cõtingẽtiũ ⁊ esse volita in tali eẽ diña ꝓ/
ducta volitiõe. Tertio capit̃ pro potẽtia exe/
cutiua que exeq̃t̃ reꝝ ex̃. ꝓductiões ĩ eẽ actua
lis existẽtie ƒm diñ intellectꝰ eẽ ydeale crea/
biliũ ⁊ volũtat̃ diñe detĩminationẽ. Et de ista
potẽtia executiua loq̃t̃ semp dubie doc. sub.
vt pʒ in ꝓlogo. i. q. v. de praxi. ⁊ prac^{a}. ⁊ ĩ pñ/
ti dist. nihilominꝰ tñ a suis seq̃cibꝰ distincta
ponit̃ formal'r a diño ĩtellectu ⁊ volũtate. vñ
in angelis articulus est cõdistinctꝰ q dixerit
angelũ sua volũtate mouere celũ. Et tñ de p̃
mo art^{o}. Quãtũ ad scõm art^{m} sunt tres ɔclo
nes. Pria est de potẽtia dei ad infinitũ intẽ/
siue ⁊ finitũ. Scõa de põ dei respectu ⁊ infini
ti ⁊ finiti extẽsiue. Tertia de potẽtia dei respe
ctu ad detĩmiationẽ volũtatis. ¶ Pria ē: di/
ne infinite oĩpotẽtie nullũ infinitũ seu finituʒ
corrñdet intẽsiue. Pria ps dicit ꝙ diña oĩpo
tẽtia extat infinita. ꝓbat̃. arguit̃ sic. Illa potẽ
tia dʒ cẽseri infinita q̃ nullũ hʒ terminũ. sʒ di/
na potẽtia est hmõi. igit̃ est infinita. maior pʒ
ex primo art^{o}: q2 q̃d finit̃ termiat̃. Sʒ minor
pʒ. Vñ Crisõ. in q̃dã ome^{a}. deꝰ dr̃ ops q2 eius
posse nõ inuenit nõ posse. Et corroborat̃ po/
tẽtie actiue infinitas nõ repugnat simul. igit̃

simul pñt eē. pbaṫ añs. qꝛ actiua potētia nō
dicit impfectionē formalr̄. nec infinitas: imo
ambo dicūt pfectionē simplr̄: vel adminꝰ po/
tētia actiua dicit: ꝛ infinitas est modus pfe/
ctionis simplr̄: pfectiones aūt simplr̄ non re/
pugnāt: qꝛ nō essent in deo. Rursus pñt eē si
mul: aut a se: ꝛ sic sunt in diuina essentia. ꝛ ha
beṫ ppoᵐ: aut ab alio hoc repugnat. iā enim
nō esset infinita: qꝛ nō se extēderet ad creatio
nē sui. Sed pbaṫ secūda ps. s. ꝙ oipotētia dei
pducaṫ finita solū. oē qđ est in gn̄e est finitū
ꝛ limitatū. sed oē pductū diua oipō est hmōi
igiṫ maior pꝫ. qꝛ ens anteꝙ̄ diuidaṫ in decem
pdiª diuidiṫ in illimitatū qđ cōuenit deo: ꝛ li
mitatū seu finitū qđ descēdit in decē pdicamē
ta. minor pꝫ ex cōi auctē theologoꝝ ꝛ phoꝝ.
Et corroboraṫ inductiue. Primo. n. creatum
seu pductū est finitū p modū seu respectū ad
finē: qꝛ oium creaturarū deus extat finis: est
etiā creatū seu pductū in sua ppria nā finitū
vñ phus. ij. de aia. oium nā ɔstanᵐ terminus
positus est magnitudinis ꝛ augmēti. ¶ Ter/
tia ps cōclōnis dicit ꝙ diuina oipō nullū ha
bet actū infinitū intēsiue. pbaṫ. nā istud crea
tū aut esset suba: aut accñs: sed siue sic siue sic
eēt finitū: qa in gn̄e. Corroboraṫ. qꝛ oē crea/
tū habet adꝰ primū depēdētiā: ꝛ ex se negt sta
re: qꝛ ex nihilo pductū est caret ifinito bono
essentialr̄: qꝛ adminus diuina eētia que soᵐ
tribꝰ extat cōicabilis suppositis. igiṫ nullū ta/
le pōt esse. ¶ Ex pte secūda conclōnis infero
qđ deficit san. Tho. ponēdo solū mām finita/
ri per formā. vt patet in scripto huiꝰ disti. q. i.
Et amplius in. viij. dist. iij. pte. q. i. seu totiꝰ di/
stinctiōis. q. x. Jnqt. n. ꝙ aliqd finiṫ tripliciṫ
Primoᵒ per dr̄iam ɔ̄hētē. ꝛ hoc modo finiṫ
genꝰ per dr̄iam. Scđo mō ſꝫ qđ recipiṫ i alio
ꝛ hoc modo finiṫ forma p mām. qꝛ recipiṫ in
mā. Tertio mō qꝛ recipit: ꝛ hoc mō materia
finiṫ per formā: ꝛ dicit ꝙ neutro istoꝝ modo/
rū finiṫ deus. ideo extat infinitꝰ: pꝫ oᵐ ex con
clōne. materia. n. iquātū mā sequestrata ꝗcū/
ꝗ forma est limitata. qꝛ in gn̄e adminꝰ redu/
ctiue. Et cōfirmaṫ li. ij. cōtra Faustū videṫ di/
cere Aug. expsse ꝙ materia in prinᵒ fuit crea/
ta nuda a ꝗcūꝗ forma. nō dubiū ꝙ nō erat i/
finita: qꝛ tūc fuisset deus: qꝛ nec infinitabaṫ p
formā nec per accñs nec per dr̄iam. ꝛ hoc est
pprium diuine infinitatis ſm eū. rñdit alibi ꝙ
deus nō pōt facere mām sine forma. rñdeat
Aug. ꝛ dicam sibi ꝙ imo cū sit realr̄ distincta
a forma. Ceterū ponit circulū ꝙ ponit māꝫ fi
nitati per formā ꝛ formā p māꝫ. vñ vnūqđꝗ
prius natura ppria finitū est; ꝛ postmodum
talē aliqū hēt finitatē. aīa. n. intellectiua priᵒ
natura ꝙ̄ corpi infundaṫ finita est: ꝛ ista est fi
nitas per se: ꝛ infusa quādā a corpe sed intrin
secā valde accepit finitatē. ita de cōsilibus. ꝛ
qđ dicit de infinitate diuina ꝙ solū noiat ne/
gationē est valde extraneū ꝙ modus oiuꝫ di
uinorū dicat solā negationē. vnde infinitū lꝫ
sit nomē negatiuū: tn̄ modus noie intellectꝰ
est recte positiuus infinitas. s. ꝛ est cōsilē. sub/
stātia diuidiṫ p corpeū ꝛ incorpeū nō est yma
ginandū ꝙ angelici spūs sola negatiōe cōsti
tuātur quā dicit incorpeū. qꝛ negatio nō ē cō
stitutiua positiui ex. vi. topicorū. sed circūloq
mur quādā ppriā dr̄iam p hmōi nomē. sic in
pposito. Ex tertia pte cōclusionis ego infero
qđ defecit Frāc. de maro. hac dist. q. vlti. art.
iij. ꝛ amplius dist. xix. q. i. per totū: ponendo
ꝙ deus pōt creare caritatē infinitā itēsiue: qꝛ
inquit pōt creare aīas infinitas ꝛ cuilibet da
re caritatē: ꝛ ita erūt caritates ifinite. ꝛ tūc se/
pareṫ ꝛ fiat vna ex eis ꝛ erit infinita. pꝫ op/
positū ex cōclōne. lꝫ. n. argumēta prōnª par/
tē illā cōclusionis solū pbent de infinito sim/
pliciter intēsiue tn̄ cōclō extat gn̄alis. Et cor
roboratur. data. n. ista caritate infinita quero
vtrū deus possit creare vnū nouū gradū cari
tatis. vel non: si dicat ꝙ non: euacuata est po
tentia dei qđ non bene sonat. si dicat ꝙ sic. ꝗ/
ro ab eo vtrū sit vnibilis ipsi caritati infinite
vel nō: si sic igiṫ illa nō erat infinita qꝛ infini/
tū non capit augmētū: nec eo ē aliquid maiꝰ
augmentareṫ auteꝫ ex illo gradu. si nō possit
vniri: quero causaꝫ: ꝛ quare iste gradus repu
gnat nō aliȷ̄ non videṫ nec danda affirmatio
nec negatio. Cōfirmaṫ: qꝛ caritas christi fuit
maxima a deo creabilis ſm mgr̄m disti. xiij.
Tn̄ ſm istū opinantē fuit finita. igiṫ nō est da
bilis caritas infinita. Sed dicet ꝙ mgr̄ loquiṫ
tur de caritate que est in subiecto cuiusmodi
fuit caritas xpi. illa aūt quā ponit infinitā nō
esset in subiecto hoc nihil est. illa. n. haberet
inhesibilitatē ad subm reducaṫ ad esse ꝙ ihe/
reat. alioqn frustra eēt. possibile. n. posito in
esse nullū sequiṫ impossibile. Et qđ dicit ꝙ de
us pōt creare aīas infinitas: ɔcediṫ. sed tamē
non sunt creabiles simul infinite patet mani
feste: quia dato quocūꝗ aiarum numero deꝰ
adhuc potest vnam creare alioquin esset ex/
hausta potentia sua. Sed dicet non videṫ ꝙ
in deo sit potētia ad aliquid: ꝛ ꝙ illud neque
at produci. alioquin esset illa potētia frustra
Doctor subtilis. ij. distinctione huius. q. i. Jn
via omnipotentie gratum valde ad hoc af/
fert exemplum: pictor enim ex vna parte sui

habet potētiam ponēdi in pictura albū ꝛ ni/
grū simul:ꝫ rei nā non patiť. sic in ꝓposito ꝛ
qꝺ dicit illa pō esset frustra nō seqť. frustra.n.
ꝭm phm solū est i entibꝰ ad finē. cuiusmōi nō
est oipō dei. lꝫ.n. infinitū nō ꝓducat est i dīna
eēntia attributū. ¶ Scđa ꝯclo ē de oipō dei
respectu ad finitū ꝛ infinitū extēsiue: ꝛ est sic
oipotētia dei extēsiue finitū aspicit vt nulluꝫ
infinitū tale adesse sit ducibile. prima.n. iam
patuit: sic.n. a dīna pō ꝓduciť finitū itēsiue: ꝛ
ita finitū extēsiue. Et vt meliꝰ videanť termi
nī finitū extēsiue. ꝟbigrā. sicut albedo i equo
maior est ꝙꝫ in margareta extēsiue: ꝛ tn̄ itēsi/
ue in margareta maior ꝙ in equo. i. i eq̄ ma/
gis extēdiť ꝛ latior ē ꝛ i margareta magis in
tus tēdiť: ꝓbať ergo alia ps ꝙ nullū infinitū
extēsiue actu: aut ꝙtitate. s. nūerali. aut ꝯtiᵃ
sit ꝓducibile. deť.n. ꝑ casuꝫ ꝙ deus ꝓduxerit
aquā infinitā actu. Tunc arguo argᵒ phi. iij.
phicoꝝ q̄rēdo: aut ꝑtes huiꝰ aque sūt infinite
aut finite. Si finite: tc̄ nō ꝯstituūt ifinitū: si āt
sint infinite aut oēs aut aliq̄. Si aliq̄ sūt finite
ꝛ aliq̄ ifinite: tūc ifinito aliqd erit maiꝰ q2 ma
ius ē ifinitū illud qꝺ hꝫ ꝑtes finitas ꝛ ifinitas
ꝙꝫ illud qꝺ est ifinitū seu ps ifinita: si aūt oēs
sint infinite: aut sunt ꝑtes infinite q̊ ad nūeꝝ:
aut quo ad magnitudinē. Si q̊ ad magnitu/
dinē tūc infinito rursus infinitū erit maius.
Si quo ad nūerū tūc nō seqť ifinitas: q2 etiaꝫ
quelibet magnitudo ꝑua hoc mō hꝫ ꝑtes in/
finitas. Dixi tn̄ notāter actu infinitū: q2 de in
finito in potētia nō est dubiū. Ex q̊ pꝫ ꝙ vltra
oēm nūerū pōt creari nouꝰ nūerꝰ ꝛ ꝑori attri/
bui ꝛ vltra oēm magnitudinē noua creari ꝛ
ꝑdicte attribui. vel adminꝰ q̄libet res creata
hēbit sūmū sui terminatū. Et si dicať ex quo
deꝰ hꝫ illā oipōm ifinitā ad ꝓducēdū i eē po/
nať. Qui sic dicūt volunt ꝙ euacueť pō dei ꝛ
repugnat creature ꝛ repugnat deo. Ex q̊ infe
ro ꝙ nō pōt dari vltimū creabile in ꝑfectiōe.
q̄libet.n. dato adhuc gradibꝰ ifinitis distat a
deo ꝛ sup illud nobiliꝰ: ꝛ iteꝝ sup illꝺ nobiliꝰ
ꝛ sic in infinitū. Et si obijciať de caritate que
videť sūma spēs: ꝛ tn̄ in xp̄o est in termino. vt
patuit in prima ꝯclōne. Dico ꝙ dubiū est an
nobilior q̄at creari caritate. tn̄ q2 docť. subti.
satis ꝯdescēdit ꝙ sit nobilissima spēs q̄litaťꝫ:
ꝛ forsan creabilis ꝛ sit in xᵒ in termino: nō tn̄
seqť ꝙ sit suprema simplr̄ spēs: q2 infima suba
ꝑfectior ē caritate quo ad esse. Et si obijciať ꝺ
xp̄o q est nobilissimū suppositū in tota latitu
dine sube. ergo est dādū sūmū in genē sube.
Dico ꝙ ista nobilitas in xp̄o est rōne vniōis
ꝑpꝺᶜ. vn̄ ꝯsiderādo humanitatē xp̄i absolute
nobilior est nā angelica illa humanitate: sed
vniōe est excellēmᵃ. Ex q̊ ifero ꝙ defecit mgr̄
Nicolaus boneti in sua phia ponēdo ꝙ pn̄t
creari in eodē instāti tꝑis oēs reuolutiōes ꝑ/
mi mobilis. ꝛ ꝙ deꝰ nullā nouā iterū posset cre
are: nisi de iā creatis pꝫ opᵐ. Et breuiť do clarū
exēplū ꝙ nō est creabilis talis ifinita magni/
tudo. Accipio cā exēpli vnū circulū infinitū.
scindať i pūcto: efficieť finitꝰ: ꝛ tn̄ nihil remo/
uebiť qꝺ repugnaret si esset ifinitꝰ. ¶ Tertia
ꝯclo est de pō respectu ad suā determinatio/
nē volūtatis. oipō dei ad plura se extendit ꝙ
sctissima eiꝰ determiat volūtas. Añ determia
tionē.n. volūtatis diuine ita potuit deꝰ ꝑde/
stinare iudā sicut petrū: pōt mūdos infinitos
creare. dānatos saluare. ꝛ talia infinita: ꝛ tn̄
nō determinauit ista volūtas. vn̄ scribiť. In i/
ferno nulla est redēptio. Et si obijciať de tra/
iano q erat dānatꝰ: ꝛ tn̄ precibꝰ bti Greg. ex
titit saluatꝰ. Rn̄deť ꝙ nō erat sup eū lata sen
tētia dei. ꝑsciebat.n. deꝰ post. ccc. annos btm̄
Greg. pro eo orare cuiꝰ meritis vite extitit re
stitutꝰ: ꝛ egit penitētiā. Sicut de alijs multis
legiť. Ex q̊ pꝫ defectꝰ magnꝰ istiꝰ magr̄i petri
abelardi quē impugnat mgr̄ q̊ dicebat ꝙ de
us neq̄t facere nisi q̊ facit: nec dimittere nisi
que dimittit. patet ex cōclōne. Et tn̄ de secū
do articulo. ¶ Quātū ad tertiū articulū sūt
tres difficultates breuissime. ¶ Prima qd ē
ꝓprie oipotētia dei. Dico ꝙ loquēdo ꝓprie
oipotētia dei dicit has tres potētias intelle/
ctū volūtatē ꝛ executiuā: intellectū dirigēteꝫ
volūtatē determinantē executiuā exequēteꝫ
qꝺ determinatū est vel determinabile. ¶ Se
cūda difficultas. vtrū oipotentia sit creature
cōicabilis: q2 scribiť de xp̄o Math. vlti. Da/
ta est mihi ois potestas in celo ꝛ in terra. Di
ciť ꝙ nō impossibile est ꝙ idē creet seipsum:
ꝛ tn̄ oporteret si esset cōicabilis. Et qꝺ dr̄ de
xp̄o. Dicēdū ꝙ est distributio accōmoda. si/
cut eiusdē. xvij. c. Oia possibilia sunt credēti.
Et sicut diciť. Celū cōtinet oia: verū est alia a
se. ¶ Tertia difficultas est. vtrū oipotētia sit
perfectio simpliciter. hic dicēdū ꝙ oipotētia
pōt cōsiderari absolute inquātū est diuine es/
sentie attributū: ꝛ sic est perfectio simplr̄: si/
cut est intellectus ꝛ volūtas. pōt rursus cōsi/
derari inquātum sub quodā rōnis respectu
diciť ad creaturas: ꝛ sic formaliter nō est ꝑfe/
ctio simpliciter: q2 ille respectus rōnis nō est
ꝑfectio simpliciter: ꝛ ita est de alijs: sciētia.n.
dei absolute est ꝑfectio simpliciter sed tamen
sub respectu ad scita nō. Et sic patet ad q̄ōnē
ꝙ vicꝫ diuina oipotētia sic finita aspicit vt in/

finitum non ꝓducat:licet de patre sui possit. Et tunc ad argᵃ. ¶ Ad primū dico:ꝙ maior extat impfecta nisi addaꝛ:vel qđ esset iustum bonū ⁊ debitum si faceret. ⁊ isto° intellecta illa que nunq̃ȝ faciet eēnt hm̄oi si fierent. dico ꝙ iproprie posuit hic petrus iste nomē debitū:q2 deus nihil nobis dȝ:sed nos sibi. ¶ Ad scd̄m dico eodem° ad maiorē qđ dȝ addi vel quin ex rōnabili cā dimitteret. si alia; dimitteret vel faceret:si alia fierent:⁊ illo modo minor nō est sub maiore. Et qđ obijcit de presciētia ꝙ mutaretur si alia de nouo p̄sciret iaȝ patuit sepius ꝙ nō solum.n.extat mutatio in prescito. sicut dabaꝛ exēplum de radio super lutum ⁊ christallū:radius non mutatur:sȝ lutum ⁊ cristallus. sic in ꝓposito. ¶ Ad tertiū dico ad Aug. in de simbolo ꝙ intelligitur sic hoc solū nō pōt deus qđ nō vult supra se velle:nō aūt qđ nō vult facere ⁊ ad septimū confessio. Dico ꝙ nō est maior potētia q̃ȝ voluntas:q2 sunt deus ydētice ⁊ voluntas pōt alia velle sicut potentia ꝓducere. Et sic pȝ ad qōnem. ¶ Ex p̄senti aūt distinctiōe de mēte magistri tres capiūtur ꝯclusiōes. ¶ Prima ꝯ° est. Dei potentiā vane gloriātes ponunt per seriē illam coartantes. Dicit ꝯ°. ꝙ sunt quidaȝ vane gloriosi veluti iste Petrus abelardi coartantes potētiam dei: ⁊ dicentes vsqȝ huc pōt deus ⁊ nō plus. Et pōitur a p̄ncipio vsqȝ ibi. istamqȝ suā opinionē. ¶ Scd̄a ꝯclō. Rōnes varie sic coartantiū posse eēntie non hn̄t dubium. Dicit ꝯ°:ꝙ rōnes qbus iste petrus ꝓbat suam opinionē nō hn̄t dubium.s. latēs:q2 patenter sunt solute a mgr̄o. Et ponitur ab illo.c. Istāqȝ suā opinionem. vsqȝ ibi Fateamur itaqȝ deū multa ⁊c̄. ¶ Tertia ꝯ°. dei potētia potens est cōdere multa entia q̄ nō vult facere. dicit ꝯ°. ꝙ deus pōt multa facere q̄ nō vult. Et pōitur ab illo.c. Fateamur itaqȝ deum ⁊c̄. vsqȝ ad finem dist.

dis xliiij

SEquitur in textu. Nunc illud restat discutiēdū ⁊c̄. Hic sigtur dist. xliiij. huius p̄mi. In qua mgr̄ postq̃ȝ precedenti distinctiōe diuine potentie ōn̄dit q̃titatē. hic possibiliū ōn̄dit qualitatē Et diuidiꝛ p̄n̄s distinctio in tres ptes p̄ncipales. In prima q̄rit an mūdus potuit fieri melior. In scd̄a. an modus cōgruit fiēdi potior. In 3ᵃ ōn̄dit. ꝙ potentia vt debuit sit imobilior:q2.s. nō mutaꝛ potentia dei. prima in p̄ncipio. scd̄a ibi. pꝰ ꝯsiderandū est. tertia ibi. p̄terea q̄ri solet. Et h̄ ē diuisio p̄n̄tis dist. i gn̄ali.

c **C**Irca quā queritur. Utruȝ dei absoluta poᵃ mūdus in ordine potuerit fieri melior. Et aꝛ ꝙ sic triplici medio. ¶ Primo sic Illud censeꝛ melius cuius partes sunt meliores:sed ptes totius mūdi p̄n̄t effici meliores igr̄ ⁊ mundus melior. maior ꝓbaꝛ. q2 fȝ partiū q̃ȝtitatem totius censeꝛ pfectio. q2.n. aīa itellectiua que est ps hoīs nobilior extat aīa vegetatiā ⁊ sensibili:nobilior bruto existit hō Sed ꝓbatur minor. ꝯuertatur luna in solem erit melior. vn̄ ysa. xxx. Erit lux lune sicut lux solis. ⁊ lux solis erit septēpliciter sicut lux septem dieꝝ lapiđ in angelos:bruta in hoīes:⁊ sic de alijs. Et ꝯfirmatur:q2 quelibet vniuersi particula est finita ⁊ per ꝯn̄s ex aliquo gradu capere pōt augmentū. ¶ Scd̄o aꝛ sic. Si mūdus nō potuit fieri melior aut hoc fuit:q2 deus nō potuit āplius dare: aut q2 creatura nō potuit amplius accipe. sed nec sic:nec sic. igitur mundus potuit fieri melior. maior pȝ ex diuisione sufficienti. Sed ꝓbatur minor. Primo ꝙ nō ex parte dei:q2 si nō posset melius facere esset euacuata eius potētia. Scd̄o ꝙ nō ex parte creature. q2 si nō sit capax amplioris pfectionis detur sibi a deo ista capacitas. ⁊ seqtur ꝓpoͫ. ¶ Tertio aꝛ sic. Quanto aliqd est magis ordinatū tanto melius ē Sed in hoc mūdo plurima fiūt mala inordinata ⁊ varie gētium tribulationes igiꝛ mundus esset melior si ista nō essent. maior pȝ:q2 bonitas q̃ȝ maxime ꝯsistit in ordine:⁊ hinc ē ꝙ sicut bonitas appropriaꝛ sctō spūi:ita ⁊ ordo. Sed minor pȝ aucte bti augu. in li. de nā boni. malū.n. est carētia modi. speciei. ⁊ ordinis. Et ꝯfirmaꝛ de principaliori pte mundi.s. hoīem. Vn̄ Aug. super Geū. ad lr̄aȝ: ⁊ est in lr̄a. potuit ingt deus talē facere hoīem q nec peccare vellet nec posset. ⁊ si taleȝ fecisset qs dubitat eū meliorē fuisse. q.d. nullꝰ. Et ita vꝛ ꝙ đs potuit faceꝛ mūdū meliorē. ¶ In opͫ est Aug. in 3° de li. arbi. Quicqd v̄a rōne vie tibi occurrerit scias fecisse deū cām oīum bonoꝝ. Et sup illud Geñ. i. Uidit đs cūcta q̄ fecerat ⁊ erāt valde bōa. Ingt Aug. Singula queqȝ bōa in se sȝ in vniuerso optia. Et ita vꝛ ꝙ nequit mūdus fieri melior ex q̄ est optimꝰ ¶ In ista qōne ad alias cōformiter sunt tres articuli. p̄mꝰ triū terminoꝝ expositiuꝰ. scd̄us triū ꝯͫ positiuꝰ. tertiꝰ triū difficultatuȝ iuxta tres ꝯclōnes motiuꝰ. ¶ Quātū ad p̄mū articulū termini sꝛ potētia absoluta. mūdus. ⁊ ordo. Primꝰ igr̄ t̄minꝰ ē potētia absoluta. vn̄ noto ꝙ in deo triplr̄ dꝛ pō.s. potētia ordiata pō absoluta. ⁊ pō ordinabilis. Potētia ordinata dꝛ q̄ leges seqtur a dīna voluntate positas:vt sit hic ordo p̄mo determinat dīna vo-

luntas.oīs finaliter malus damnabitur.Se/
cūdo istā ꝯtingentē diuinus apphendit itel/
lectus:qꝛ intellectꝰ vt dictū est in dist.xxxviij.
in his ꝯtingentibꝰ sequit̄ determinationē vo
luntatꝭ diuine.Tertio pō ordinata hūc ordi/
nem exequit̄.vn̄ phus in.i.metha.dicit:ꝙ sa/
pientis ē ordinare potentia aūt absoluta ab/
strahit ab isto posito ordine a dina volūtate:
iō dr̄ absoluta:quasi ab alio soluta:nō qn qn̄
fit tali potētia aliqd fiat ordinate. sȝ dꝛ abso/
luta:qꝛ ab ordine iam posito abstrahit. vnde
doc.sub.de his seu hac duplici loquēs pō in
reportatis parisius ⁊ in ordinaᵒ reducit nos
ad dn̄os iuristas.pō.n.ordinata in deo tm̄ so
nat ꝗ̄tum in iure pō iuris dn̄ dꝛ ħ solū possu
mus qꝺ de iure possumus pō aūt absoluta in
deo dr̄ in iure potētia de facto q̄.s.leges non
imitat̄.¶Ex q̄ pȝ:ꝙ cōior intelligit̄ pō abso/
luta ꝗ̄ pō ordinata multa.n. de facto possu/
mus q̄ nō de iure:lȝ eadē sint pō:nō.n.differt
nisi qꝛ illa vna pō executiua dꝛ ordinata inꝗ̄
tū psupponit tales leges a diuina positas vo
luntate:sicut in iure dr̄ pō iuris q̄ vigore in/
ris vtit̄ potētia aūt absoluta dꝛ inꝗ̄tū abstra
hit ab ordine posito per sapiam legis:lȝ nō a
quocūq̧ ponibili:qꝛ neqt deꝰ opari nisi sapiē
ter.Tertio dꝛ pō ordinabilis in dinis fȝ Frā.
de maro.in hac dist.q.vi.⁊ istā ponēdo oȝ sic
ordinare pᵒ.n.intelligit̄ pō absoluta absolu/
te inꝗ̄tū abstrahit a scdoᵒ dicēdi p se.scdo in
telligit̄ cuȝ scdoᵒ:⁊ dicet̄ ordinabil̄. 3ᵒ vt actu
ordinata:⁊ dicet̄ pō ordinata.¶Scds termi
nus est mūdus.mūdus apd phos solet capi
tripl̄r.vnoᵒ capit̄ pro mūdo archetippo seu
exrī ab archos qꝺ est pnceps ⁊ tippus qꝺ est
mūdus:q̄si mūdus pncipal̄.⁊ istoᵒ mūdus ni
hil aliud est nisi eēt rex creabilium ꝯgitū seu
ydea:vt sunt icōplexa nec̄ia:aut volūtatꝭ det/
minatōe veluti ꝯtinᵃ.⁊ de isto mūdo exēpla
ri loqtur boe.li.iij.de ꝯsol̄.metro decio ad de
um loquēs.Tu cūcta supno ducis ab exᵒ pul
chᵐ pulcherrimꝰ ipe mundū mēte gerēs sili
q̧ imagine formās.Et sic accipiēdo munduȝ
dꝛ a mūdicia:qꝛ in tali mūdo sine labe aut vi
cio decor existit vniuersus. Scdo dꝛ mūdus
exēᵐ illiꝰ mundi exēplaris in deo cōstituti:⁊
sic ab vltimo angl̄o seu seraphin vsq̧ ad vlti
mū ⁊ infimū indiuiduū totū dꝛ mūdus. Et a
pl̄onicis dꝛ mūdus sensibilis.⁊ dȝ capi sensi/
bil̄.i.intelligibil̄:aut sensibilis ꝓprie:ita ꝙ ibi
sensibilis sit quoddā cōe tā itelligibili ꝗ̄ sen/
sibili ꝓprie dicto.sicut ē illd ad Philip. iiij.
Et pax dei q̄ exuperat oēm sensum custodiat
corda vr̄a ⁊ itelligētias vr̄as.Et sic capiendo
mūdū diffinit mūdū Aristo. in liᵒ de mundo
quē misit alexādro.Mūdus ingt est qdā de/
cor per deos ⁊ ꝓ dijs reseruatꝰ. vocat ħ phs
deos intelligētias seu angelos.sic̄ in ps.De/
us deox dn̄s locutꝰ est ⁊c̄. Et istoᵒ dꝛ mūdus
a modo qꝛ a mō exēplari mūdo ⁊ mēsura ħ
mūdus egressus est.3ᵒ dꝛ mundus inclusum
sub globo lunari vbi sunt rex corruptiones ⁊
gn̄ationes ꝯtiᵉ.⁊ sic accipit̄ mūdus in titulo
li.de celo ⁊ mūdo.dū dꝛ.incipit liber de celo
⁊ mūdo.per celū.n.intelligit̄ tota spera supi/
or a globo lunari.per mūdū inferior. ⁊ sic dꝛ
mūdus a motu fm Isido.iij.ethi.qꝛ sp ē i mo
tu in rex gn̄atione ⁊ corruptiōe.¶Tertiꝰ ter
minus est ordo.Ordo fm Aug.ix.de ci.dei.
est pariū dispariūq̧ sua cuiq̧ loca tribuēs di
spositio.Si.n.ingt Aug.oia essent eq̄lia iam
nō eēnt oia:iō dicit pariū dispariūq̧.Si eniȝ
oia sol:vbi luna.si oia hō:vbi leo.⁊ sic d alijs
¶Noto tn̄ ꝙ est triplex ordo.s.Tpis.sic̄ pl̄o
pcedit sortē.Rōnis.sicut cognitio eē cogni/
ti.Nature.⁊ hic est triplex loquēdo large.p/
mus originis.sicut in dinis pr̄ pcedit filiū ori
gine.pfectiōe.sicut hō pcedit asinū.nā solū.si
cut aial pcedit hoiem.a quo.s.nō ꝯuertit̄ sub
sistendi ꝯᵃ.¶Quātū ad scdm artiᵐ sunt tres
ꝯclusiones.pma est de mūdo archetippo seu
exēplari.scda de mundo exēplato vl̄r que dꝛ
mūdus sensibilis.3ᵃ de mūdo sub globo lune
posito.Prima ē ħ.Tanta pace cōcorᵉ nec̄ia
cōtingētibus in archetippo mūdo locant̄:vt
neq̄at maior itelligi.pro captu huiꝰ ꝯcl̄onis.
Noto ꝙ in hoc mūdo sunt tria signa i cogni
tione.Primū signū quo diuinus intellectus
suā infinitā intelligit eēntiā ⁊ oia itrinseca. ⁊
ista diuiᵃ cognitio sub hoc mō cognitōis mū
di archetippi dꝛ Ierarchia fm modū loquē/
di dyon̄.in li.celestis ierarchie.sicut in ꝓdu/
ctiōe dina pr̄ totius eēet ierarcha trinitatis
seu pncipalis qꝺ idē ē in latino.Scdȝ signuȝ
cognitiōis huiꝰ mūdi exēplaris ē rex eē ydea
le.⁊ in ħ signo ponūtur ydee ifinite: qꝛ in ħ si
gno sunt oia simplicia deo possiᵃ. oia possibi
lia gn̄a.oēs possibiles spēs.q̄ sunt ifinite ascē
dēdo.vn̄ Aug.in liᵒ de ci.dei.cognoscit sapia
cuiꝰ nō ē nūerus oēs nūeros q̄x nō ē nūerus
qlibet.n.nūerus possibil̄ in deo ydeaȝ hȝ:oēs
figure q̄ ēt infinite st ascēdēdo:oia idiuiᵃ pos
siᵃ sola exn̄ᵃ ⁊ realitate cū se sequētibꝰ:excep
ta in ħ signo 2ᵒ locant̄. ⁊ i prio ⁊ 2ᵒ ħ signo ē
nec̄itas:qꝛ qcqd hȝ ydeā nō pt nō ydeari. vn̄
ydee nō pn̄t n̄ eē.Tertiū signū ē determiatio
dine volūtatꝭ: ⁊ i ħ signo sūt p eē volūtatꝭ oia
ꝯtingētia:aut pmissiue:sicut mala.aut pctā q̄

cognoscũt a deo sȝ nõ sᷓ in deo: vt pȝ ex predi
ctis: aut pne ēt effectiue: oīa bella guerre re/
rũ fortune seu casus: ⁊ qcqd reb⁹ inest ꝯtingē
ter vniuersis a supmo spũ ãgelico creabili vs/
qȝ vltimã ⁊ ifinitã rez indiuiduũ. sic pulchre
declarat in suo macrocosmo hermãn⁹ silue/
stris. ꝓbaᷓ igᷓ ꝯ°. pmo ꝙ sit i mũdo archetip
po sũma ꝯcordia. In illo sũma ē pax a q̊ cun
cta eᷓ pax ⁊ ꝯcordia deriuaᷓ: sȝ sic ē de mũdo
archetippo in deo. igᷓ. maior pȝ auctē phi in
pmo posterioꝝ vbi dicᷓ: ꝙ pp vnũq̊dqȝ tale et
illõ magis. Et i 2° methᵉ dicit. ꝙ i q̊libet gnẽ
est dare vnũ qd ē maxie tale. Sic in gnẽ calo
rũ ignē maxie calidũ. Sȝ pȝ minor auctē di.
dyoniᷓ. in li. de diui. noi. c. xi. de pace vere dᷓ.
pax dei oēm exuperãs sensuȝ. mala. n. i arche
tippo mũdo cognita bonis cogniᷓ bella non
faciũt. Et si q̃raᷓ an ista pax sit eq̃liũ vel ineq̃
liũ. dico ꝙ est equaliũ loquēdo ydētice: q2 to
tus mũdus archetipp⁹ ē ds: sȝ nõ formalᷓr: q2
alia ē ydea hoīs: alia angeli. nec ista distictio
turbat pacē sȝ mirã facᷓ ꝯcordiã vnitaᷓ. Scda
ps ꝯclonis dicit ꝙ i hoc mũdo sunt cõtingēᵃ
⁊ necia. pȝ. dina. n. cognitio in pmo ⁊ scdo si/
gnoꝝ extat necessarioꝝ. Sȝ queriᷓ: q̃ sunt pri/
cipali⁹ in hoc mũdo: an ꝯtingētiũ cognitio:
an necioꝝ. dico ꝙ neciorũ dato. n. ꝙ ab etno
ds disposuisset eᷓ se nihil ꝓducē cuiusmõi sᷓ
ꝯtingētia adhuc i ipo mũdus lateret pulchē
rim⁹ vñ hic aduertēdũ dciñ doc. deuoti hui⁹
pmi. dist. xxxix. q. iij. Solet dei triplex distin/
gui cog° approbatõis. ⁊ ſm hoc soluȝ bõa in
mũdo sunt seu mũdi sũt archetippi. Scdo dᷓ
scia visiõis: ⁊ sic hoc mũdo oīa pterita. pñtia.
⁊ futura cognoscũᷓ: seu bona: seu mala. 3° dᷓ
noticia simplicis intlᵉ: ⁊ sic oīa possibilia ad
itra ⁊ ad eᷓ: lȝ nũqȝ sint h⁹ mũdi archetippi.
Ex quo pȝ ꝙ hui⁹ mũdi archetippi d ꝯtingē/
tib⁹ fiũt angelice iter eos reuelationes: ⁊ ad
nos disponunᷓ ⁊ varie inter eos locutões. 3ᵃ
ps ꝯclonis dicit: ꝙ h mũdo archetippo neqt
maior itelligi in sua locatõe ita q̊dlibet i suo
locaᷓ ordine. pȝ: q2 sapiētissim⁹ artifex i seipo
q̃ maxie nihil relinqt iordinatũ hmõi mũd⁹
extat ds qui ē sapiētissimus vt adhuc cũ pdi
cant phi. igᷓ maxim⁹ ordo in illo ē mũdo. ex
quo pȝ ꝙ si alia facēt q̃ȝ facit ex pte sui nõ eēt
melior ordo. ¶ Ex 2ᵃ pte ꝯclonis ifero. ꝙ de
feceᷓt democrit⁹ ⁊ ēpedocles: ⁊ ceťi ãtiq phi
q rez ꝓuidētiã negaueᷓt i deo: sȝ cũctã neces
sitatē ex pte posuerũt mᵉ vt declarat Arist. in
ij. phicoꝝ. oᵐ pȝ ex ꝯclone. nec. n. foliuȝ cadit
arboꝝ nec capill⁹ de capite absqȝ dei regie sin
gulari. ¶ Et si q̃raᷓ an sit btitudo in isto mũ/
do archetippo. dᷓe vᷓ ꝙ sic Aug. i li. lxxxiij.
q. q. xlvi. Sed dicēdũ ꝙ itelligit ydētice q2 ē
ds qui ē btitudo p eēntiã: vel ꝯsecutiue q2 ad
visionē dine eēntie ꝯsequiᷓ isti⁹ mundi visio.
¶ Et si queraᷓ: an qlibet vidēs diuinã eēntiã
mũdũ videat archetippũ. dico ꝙ nõ est neče
imo nõ fit: q2 tũc in celo cessarēt reuelatiões
cũ fiant de illo mũdo: ⁊ qlibet videat diuinã
eēntiã qd tñ negat in qnto celestis ierarchie
dinus dyo. ⁊ patebit in 2°. ¶ Et si obijciaᷓ ex
regula topicoꝝ: ꝙ potēs pl⁹ pt ⁊ min⁹ sicut si
rex possit expugnaᷓ castrũ: g° ⁊ militē. Dico
ꝙ illa regula tȝ in cã totali seu admin⁹ pnci/
pali. btũs ãt in pria nõ ē tota cã dinevisionis
sȝ nec pncipalᷓ sed ds: õ non currit. Et si q̃raᷓ
ad quã cognitionē ptinet visio hui⁹ mũdi ar
chetippi: aut ad matutinã: aut ad vesptinã. d°
ꝙ ad matutinã: q2 vᷓ in v̉bo dino qd dᷓ exē/
plar ⁊ ars rez c⁹ visio extat matutĩa. vt dcla/
rat aug. sup Geneᷓ. ad lrãm. ¶ Scda ꝯ° est
de mũdo exēplato seu vniuersali rez eē eᷓ p/
niũ: ⁊ est h. Et si mũdi exēplati quelibet ps fi
eri potuit: melior ordo tñ ē maxim⁹. ꝓbaᷓ ꝯ°
q̊ ad primã ptē. s. ꝙ quelibet ps mũdi potuit
fieri melior. deduco. lapis potuit a do creari
hõ: hõ ãgel⁹. ãgel⁹ pfectior. igᷓ ⁊c̃. ita dducē⁹
in singulᷓ. ¶ Noto tñ ꝙ pteᷓ vniuersi seu isti⁹
mũdi eᷓti pñt ꝯsiderari triplᷓr. p° i suo eē q̊d
ditatiuo remanēte. ⁊ sic ñ potuerũt effici me
liores. Si. n. vnic⁹ grad⁹ pfectiõis adderetur
spēi iã eēt variata spēs: ⁊ inde ē ꝙ phs dicit i
viij. meᵉ. ꝙ spēs se hñt sicut nũeri: sicut queli/
bet vnitas addita nũero pcedēti variat nũe/
ri spēm: ita in speb⁹. vñ grã exēpli. si g̃dus p/
fectiõis hũanitaᷓ addereᷓ leoni nõ eēt leo p/
fectior leo: q2 iã nõ eēt leo sȝ hõ. Scdo pt ꝯsi/
derari in eē qdditatiuo simplᷓr vel eē exñᵉ: et
sic pñt effici meliores sic deductũ ē: nã lapis
potuit effici leo: ⁊ leo effici hõ: ⁊ tũc ñ ē dubi
um qn fuissȝ pfectior. Tertio pñt ꝯsiderari ſȝ
eē accidentale: ⁊ sic ēt potuit q̃libet res effici
melior. Si. n. lucifer cũ suis ãgelis nõ peccas
set dubiũ nulli qn melior fuisset. ¶ Et si q̃raᷓ
an vn⁹ totus mũd⁹ possit effici isto vniuerso
pfectior. dico ꝙ nõ vn⁹ sol⁹ soᵐ sȝ infiniti lati
tãt in mēte dei isto mũdo eᷓto pfectiores. Et
si h itellexissȝ democrit⁹ q posuit ifinitos mũ
dos actu recte itellexisset. Et si q̃raᷓ q̃liter ille
tũc scds mũdus ad istũ se hēret. dico ꝙ esset
possibile ꝙ q̃libet illi⁹ mũdi spēs a q̃libȝ hui⁹
mũdi distinguētur. ¶ Et si vltra q̃raᷓ vbi eēt
dico ꝙ sup̃ quãlibet celi ptē posset collocari
aut ad meridiē aut ad septētrionē. oriētē: seu
occidētē. sic ſȝ ymagiationē albumasar i suo

ĩtroductorio ſup aſtrologiã.ſub pedib⁹ nr̃is
ſũt hoĩes q̄ dicunť antipodes. ¶ Sʒ tũc ſur-
git dubiũ.quõ poſſem⁹ de illo mũdo hr̃e no-
ticiã.dico ꝙ reuelatiõib⁹ angelicis vł diuina
Et ſi q̄rať:ſi illo mũdo eēnt hoĩes:an adã pec
cãte peccaſſent.dico ꝙ nõ qꝛ ñ ꝯxiſſent pctm̃
ſicꝫ nec eē hũanitaſ ex adã. Sʒ dato ꝙ ꝺ iſto
ꝟtute dei fuiſſent ĩ illũ trãſlati:ſicut Enoch ⁊
Helyas ĩ paradiſũ terreſtrẽ.vtrũ xp̃s moriẽ
do in iſto mũdo illos redemiſſʒ. Dico ꝙ po
tuit nõ ſolũ ꝓ iſto mũdo ſʒ ꝓ ĩfinitis ſi eēnt.
nec oportuiſſet eũ in aliũ ire mũdũ vt de no-
uo moreret. ¶ Ex quo pʒ defect⁹ grauis ori
ge.in periarchon dicẽtis chriſtũ iteꝝ moritu
rũ ꝓ demõib⁹.prĩo falſũ eſt:qꝛ iam nõ morieť
xp̃s. Qꝛ xp̃s reſur.a mor.iam nõ mo.⁊c̃.ſcd̃o
falſũ eſt.qa nõ ſũt demões redimẽdi.matth:
xxv. Jte maledicti in ignẽ eternũ qui parat⁹
eſt diabolo ⁊c̃. ¶ Scd̃a ps ꝯcł̃onis dicit. ꝙ
mũdi ex̃ti ordo extat maxim⁹.Et vt meli⁹ vi
deať ꝯcł̃o.Noto reꝝ triplicẽ ordinẽ.prim⁹ ẽ
reꝝ hui⁹ mũdi ex̃ti ad mũdũ archetippũ qui
eſt de⁹:⁊ certũ eſt ꝙ in iſto ordine nõ potuit
mund⁹ exẽplat⁹ melior fieri:qꝛ nõ potuit ad
meliorẽ finẽ ordinari q̃ȝ ad deũ.ordo rerum
ſcd̃s eſt entiũ iter ſe:⁊ iſte eſt optimus etiã:te
ſte.n.Aug.totũ vniuerſuʒ extat velut q̊ddaʒ
carmẽ pulcherrimũ.Sicꝫ.n.in vno ꝟſu q̄libʒ
ſillaba ſic collocať in ſuo ordine:vt ibidẽ me
li⁹ ſit q̃ȝ alibi.⁊ ſi alibi poneret ꝟſus corrũpe
reť:ſic in vniuerſo to° meli⁹ collocatur ſol in
ſuo orbe q̃ȝ in celo mercurij ſeu lune. Meli⁹
hõ ꝓ nũc in terris q̃ȝ in celis.vnde Aug.ſup
Joh.inq̄t ꝙ ſicꝫ angel⁹ optime ĩ celo:ſic ꝟmi-
cul⁹ optĩe in lio.Et ſi dicať nũq̄d ſi eēnt duo
ſoles:aut luna ita calida ſicut ſol:eſſet ordo
melior:tũc eñi nõ tãta vigeret in hyeme tẽpe
ſtas.Dico ꝙ qui ſic ꝯſiderat vniuerſũ ĩperfe
cte ꝯſiderat:nec toti⁹ attẽdit vniuerſi rõnem
ſolis eñi multiplicatio cõbuſtionẽ ĩduceret:
ſicut ⁊ ĩ fabula ceres poniť clamare ad iouẽ
de regie phetõtis in ſcd̃o metha.qꝛ eq̊s ſolis
nimis appropinq̃bat terris. ceſſaret ſanitas
cor^m ⁊ breuiť ĩmẽſũ vniuerſo afferret maluʒ
Si rurſus luna hr̃et claritateʒ ſolis vbi luna
iã nõ eēt.Et ſm̃ Aug.in li.lxxxiij.q.ſi oĩa ſũt
eq̃lia iaʒ nõ ſunt oĩa.vnde ad hec valde gra
tũ affert doctor deuo. hui⁹ diſti.q.iij.ex^m.in
cithara.n.aliq̃ corde pñt ita diſponi vt maio
rẽ ſonũ faciãt:ſed ſi oẽs nõ diſponanť cõfor-
miter iã ceſſabit melodia. Et ſi querať.qs eſt
ierarcha toti⁹ mũdi hui⁹ exẽplati.dicẽduʒ ꝙ
ſi fiat ſermo de ierarcha extrinſeco eſt deus.
Ex q̊ pʒ ꝙ de⁹ nõ eſt de eē intrinſeco vniuerſi

⁊ hic eſt mod⁹ loquẽdi dyoñ.qui ip̃m vocat
ſup ens.ſup bonũ ſup iuſtuʒ.⁊ ſic de alijs.Si
autẽ fiat ſmo de intrinſeco tũc ierarcha vni-
uerſi quo ad hũanitatẽ ſuã extat xp̃s:nõ qui
dẽ p nãʒ ſʒ p gr̃am.Et ſi q̄rať.qs erat p nãm
hoc eſt dictu cui⁹ erat nũ nobilior.dicunt aliq̄
ꝙ lucifer.cui⁹ oĩs lapis p̃cioſus opimẽtũ fuit
Et ſi q̄rať vtrũ ſit adhuc ierarcha vniuerſi in
terior.dicẽdũ ꝙ lʒ ſʒ ſniam beati dyoñ.i.iiij.
de diui.nomi.adhuc ſint nãlia integra in de
moĩb⁹ tñ obfuſcata ſũt.vñ loquendo ꝓprie
ierarcha dʒ hr̃e cũ p̃cellẽtia nãe ẽt p̃cellẽtiã
gr̃e qð deficit lucifero.vñ ſimpľr fatendũ eſt
dñm nr̃m ieſũ chriſtũ toti⁹ vniuerſi nr̃i eẽ ie-
rarchã excellẽtiſſimũ rõne ſiquidẽ diuinita-
tis eſt ierarcha exterior.rõne aũt hũanitatis
cũ gr̃a eſt ierarcha iterior.Et de his duobus
ordinib⁹ ſcʒ reꝝ iter ſe:⁊ ad ducẽ ſeu ierarchã
loquiť Ariſto.in.xij.metha^e vbi dat exẽpluʒ
de exercitu:vbi ẽ duplex ordo.ſ.partiũ exer-
cit⁹ ad inicẽ ⁊ diſpoſitio.⁊ exercit⁹ toti⁹ ad ſu
um p̃ncipẽ:p̃m⁹ ordo ſcʒ reꝝ iter ſe arguit ſa
piẽtiã dei qui tã ſubtiliť vniuerſum diſpoſuit
vt q̄libet res optĩe ſuo loco ꝯueniret:vt ſicut
in hoĩe meli⁹ locať ocul⁹ in capite q̃ȝ in pede
⁊ ſic de alijs:ſic in vniuerſo.Scd̃s ordo ẽ bo
nitaſ q cũcta in ſe ordiauit.aliq̃ p eẽ ſolũ ſicꝫ
lapides.alia p eẽ ⁊ viuẽ ſicꝫ arbores.alia p eẽ
viuẽ ⁊ ſentire:ſicꝫ bruta.alia p eẽ viuẽ ſentire
⁊ ĩtelligẽ:ſicꝫ hoĩes ⁊ angelos.Terti⁹ ordo ẽ
rei ad ſe:⁊ hic eſt ẽt optim⁹ ꝯ ſe:lʒ aliq̃n crea
tura eũ vertat:ſʒ tũc in aliũ ordinẽ relabiť.vt
iq̄t Boe. ¶ Tertia ꝯcł̃o eſt ꝺ mũdo ſub glo-
bo lune ꝯſtituto.⁊ ẽ ſub globo lune nihil ſic
inordinatuʒ cenſeť q̄n optĩe optĩo deo diſpo
nať. ¶ Prĩa ps dicit ꝙ aliq̃ de ſe ſũt ĩordina
ta ſub globo lune.pʒ ad ſenſũ de pctõ.qꝛ pri
uat ordinẽ.pʒ ẽt ꝺ p̃ncipatu fatuoꝝ ſup ſapi
entes de iniq̄s bõis dñantib⁹:q̃ tãgit Eccĩes.
Vanitas vanitatũ ⁊ oĩa vanitas.ẽt in rebus
nãlib⁹ ꝙ deſtruanť indiui^a de ſe in ordinatio
nẽ dicit:ꝙ ignis agat in aerẽ:⁊ aer in aquã.⁊
ſic de alijs.ſed ꝓbať minor auc̃te bti aug.xi.
de ciui.dei. Nullum maluʒ in ſuo orbe deus
ꝑmitteret niſi ex mal' bona eliceret. Et in en-
chiridion malũ ſuo loco poſitũ eminẽti⁹ cõ-
mẽdat bona.vñ ex reſpectu maloꝝ boni ma
giſ apparẽt.cui⁹ rei dat exẽplũ Aug.ſicut ni
grũ ſuo loco in pictura poſitũ facit appareť
magis albũ:⁊ tñ mg^m eſt infim⁹ color. vnde
Eccĩ.xxxij.Cõtra vitã mors.ꝯtra bonũ malũ
vnũ ꝯ vnũ.⁊ duo ꝯ duo.ſic intuere in omni-
b⁹ opa altiſſimi.Si rurſuſ deeẽnt' mali mũdo
vbi ſcõꝝ pacia:ita ꝙ pcã aut p penã ordinan

tur sicut latro meli⁹ est in patibulo q̄ȝ in ciuitate: ⁊ dānati in iferno q̄ȝ in celo: aut ꝓficiūt sicut mali iuuant bonos ad meritū. In nā ēt gn̄atio vni⁹ est corruptio alteri⁹: ⁊ ecōtra. Ex q̄ ꝯcludit ꝙ nullū malū q̂dcūqȝ accidē pōt iter nos qn ordinet ad meli⁹. Et si q̄rat de ierarcha hui⁹ mūdi. dr̄ ꝙ exterior est de⁹. iterior fuit hō i statu inocētie in ꝑadiso terrestri. vt declarat Greg. nazā. Et adhuc est q̄ȝ maxime dn̄ est i statu grē. Et tm̄ de scdo articu.

¶ Quātū ad tertiū articulū sūt tres difficultates. ¶ Pria. an mund⁹ archetipp⁹ ꝑcessit duratiōe mūduȝ exēplatū. dico ꝙ sic: nec potuit sil' duratiōe esse mund⁹ exemplat⁹ cū archetippo: sic̄ nec creata creatori eq̄ri. ¶ Secūda difficultas. si idiuidua sūt ꝑtes eēntiales vniuersi. dico ꝙ nō soluȝ spēs ⁊ gn̄a: nisi dicat exceptio q̄ꝓ maxie de xp̄o ⁊ eius matre sanctissima sub dubio relinq̊. ¶ Tertia difficultas. si i nr̄o mūdo potuit de⁹ creare m^am^ mūdā a pctō originali. Rn̄dit sanc. Tho. in scripto hac dist. q. iij. in rn̄siōe arg^m^ ꝙ sic. iō dicit de facto eā fuisse mūdā a pctō originali ⁊ actuali. vide locū. Et sic pȝ ad q̄ōneȝ. ꝙ vȝ dei pō absoluta iste mūd⁹ potuit fieri melior quo ad partes seu accn̄tales seu eēles sȝ nō q̊ ad ordinē. Tūc ad argumēta. ¶ Ad primuȝ dico: ꝙ ꝓcedit de bonitate eēli' ⁊ accidentali q̊ ad eē ⁊ nō rōne ordinis. Et isto mō dico ꝙ de⁹ posset in ifinitū meliorē mūduȝ facere q̄ꝓ sit iste: sȝ nō eēt eiusdē rōnis cū isto. sed dico ꝙ iste in suo ordie est optie ordinat⁹: lȝ nō videam⁹ nec posset meli⁹ ordinari. ¶ Ad scdȝ dico ꝙ ista ipossibilitas ꝙ nō possit iste mundus meli⁹ ordinari q̄ȝ maxime quo ad ꝑtes eēles est originalr̄ ex diuo itellectu apphendente mere necc̄io eē reꝝ ydeale ad cui⁹ exēplar fit iste mūd⁹. formalr̄ autē a seipso: sicut repugnat formalr̄ hoi ꝙ sit leo: nec addi pōt sibi q̄cunqȝ ꝑfectio eēlis qn mutet spēs eius. Nec dȝ dici ex h̄ euacuata pō dei: qꝛ ad ipossibile nulla extat pō. ¶ Ad tertiū dico: ꝙ licet pluria in nr̄o mūdo fiāt mala: ⁊ malū de se ꝑuet ordinē: tn̄ ista mala optime ordināt: sed nō videm⁹. Et dat exēplū Aug. in li. primo ꝯ faustū vadit qs in domū carpentarij ⁊ videt tot instr̄a. nescit de quo fuiūt: attn̄ nō sūt frustra carpentario q de quolibet scit vti sic in ꝓposito. vn̄ nec vna musca frustra est i mūdo ⁊ sine cā. Et ad ꝯfirmationē de hoie q fuisset melior si fuisset ipeccabil'. d° ꝙ veꝝ est i se tn̄ in ordine vniuersi nō. ꝑꝑ nēpe pcm̄ q̊t bona venerūt in mūdo: q̊t martirū patiētie: q̊t experimēta bonoꝝ: vn̄ ⁊ quidam dicunt: ꝙ si adam non peccasset xp̄s incarnatus nō fuisset. De hoc in tertio. ¶ Ex pn̄ti aūt distictiōe tres eliciūtur ꝯcl'ones. ¶ Pria. supma bonitas pōt ꝓducere meliusqȝ facere cūtas res ꝯditas. Dicit ꝯcl'o. ꝙ de⁹ potuit quālibȝ rem facere meli⁹ q̄ȝ fecit. Et ponit a princi° vsqȝ ibi. post hec ꝯsiderandū. ¶ Scda ꝯcl'o. mō meliori pōt educi res ⁊ ꝑfectiori atqȝ ꝓduci. Dicit ꝯcl'o. ꝙ deus potuit res facē meliori mō q̄ȝ fecit. Et ponit ab illo. c. post hec ꝯsiderādū est. vsqȝ ibi. ꝑterea queri solet: vtꝝ deus. ¶ Tertia ꝯcl'o. dei potētia est imutabilis sicut eēntia. Dicit ꝯcl'o. ꝙ dei potētia est imutabilis ita ꝙ illa que ab eterno potuit adhuc pōt. Et ponit ab illo caplo. preterea q̄ri solet. vsqȝ ad finem distinctionis.

Equit in textu. Iā de volūtate dei ꝓ sensus nr̄i ibecillitate ⁊c̄. ¶ Hic signat di. xlv. hui⁹ primi que sic ꝯtinuat ad ꝑcedētes. Nā postq̄ꝓ a. xxxv. di. iclusiue egit mgr̄ p⁹ de diue scie ifallibilitate vsqȝ ad. xliij. distictionē. Scdo de oipotētie sūma maiestate a. xliij. exclusiue vsqȝ huc. Nūc tertio hac. xlv. di. vsqȝ ad primi hui⁹ cōplementū de sanctissima dei agit volūtate. Et diuiditur ista ps tertia hui⁹ tertij tractat⁹ in tres ꝑtes ꝑncipales. In prima diuie volūtatis ponit rō. In scda sūme ꝑtātis pȝ ipletio. In tertia nr̄e ꝑuitatis secū vnitio. scȝ qūo dȝ volūtas nr̄a sue ꝯformari ⁊ vniri. prima in ꝑnci°. scda ibi. dist. xlvi. hic orit qūo dictū est ⁊c̄. tertia ibi. dist. xlviij. Sciendū quoqȝ est ꝙ aliqn̄ ⁊c̄. Pria iterū ꝑticula que est pn̄s di. in qua diue volūtatis ponit rō in tres ꝑtes diuidit. In pria diua eēn^a^ volūtas dr̄. In scda reficiens oia scē ꝓponit. In tertia noia varia hr̄e scribit. prima in ꝑncipio. scda ibi. Itaqȝ sūme bona volūtas. t̂tia ibi. hic nō est ꝑtermittendū nobis. duab⁹ primis ꝑtib⁹ indiuisis manētib⁹. tertia pars in q̄ volūtas diua noia varia hr̄e scribit in tres scindit ꝑtes. In ꝑma apit ꝟitas volūtatis de bn̄placito. In scda seq̄tur q̄ddītas signi in sensu mystico. In tertia additur breuitas dicto epilogico. scda ibi. aliquādo vero ſm quādā dicēdi figurā ⁊c̄. tertia ibi. qnqȝ igit sup̄ posita sūt. Et hec diuisio pn̄tis distinctionis in generali.

Irca quā mouet talis q̄ō. Utrum dei volūtas sctissima signo ⁊ beneplacito rectissime diuidatur. Et arguit ꝙ nō triplici mo°. ¶ Primo sic. nulluȝ signū dȝ in noie ꝯsignato cōuenire: sed dei ꝑceptio seu ꝓhibitio. ⁊ sic de alijs q̄ sūt signa ꝯueniūt in noie cū diua volūtate. igit nō sūt

eius signa. ꝛ ita nō diuidit in ea maioꝛ pꝫ. qꝛ
circulus ante tabernā qui dꝛ signum vini: nō
dꝛ vinum. Sed minoꝛ ꝓbat ex illo. mat. xv.
Quicunqꝫ fecerit voluntatē pr̄is mei qui in
celis est ipse meꝰ frater ꝛ soroꝛ ꝛ mr̄ est. Cer-
tum est ꝙ hic accipit voluntatē ꝓ eo qꝺ pre-
cipit aut ꝓhibet. ¶ Scđo arguit sic. qn̄ sunt
alique due differentie aliqͦd cōe diuidentes
nunꝙ ꝯtentum in vna dr̄ia seu ipsamet dr̄ia
dꝫ sub alia repiri dr̄ia. sed voluntas benepla-
citi reperit in voluntate signi igit non diui-
dunt diuinam voluntatē. maioꝛ pꝫ exͦ quia
enim aīal diuidit in rōnale ꝛ irratiōale: nūꝙ
aliqd ꝯtentum sub rōnali repiet sub irratio-
nali. minoꝛ ꝓbat. Alioquin: si diuine volunta
ti non placent bn̄ signum diuine voluntatis
esset falsum. Sicut vrina extat falsa que moꝛ
bum non repꝛesentat. ¶ Tertio arguitur sic
nullum simplr̄ indiuisibile pōt diuidi: sꝫ diui
na voluntas est simplr̄ indiuisibilis: igr̄ neqt
diuidi in signū ꝛ beneplacitum. maioꝛ extat
de se nota. est nempe opm in adiecto ꝙ sit ali
qd simplr̄ indiuisibile ꝛ ꝙ diuidat. Sꝫ ꝓbat
minoꝛ. qꝛ ita simplex est dīna eēntia sicut vo
luntas ꝛ econtra. cum igr̄ diuina essentia sit
simplr̄ idiuisibilis: igitur ꝛ diuina voluntas.
¶ In opm est mgr̄ in littera diuidens volū-
tatem diuinā in voluntatē signi ꝛ voluntatē
beneplaciti. vn̄ de voluntate beneplaciti scri
bit ad Roma. ix. voluntati eius quis resistet
Item de voluntate signi Regius ꝓpħa dicit
Magna opa dn̄i exquisita in oēs volunta-
tes eius. ¶ In ista qōne ad alias pariformi-
ter sunt tres articuli declarandi. primꝰ est tri
um terminoꝝ expositiuꝰ. scđs triū ꝯclōnum
positiuus. tertius triū difficultatū iuxta tres
ꝯclōnes motiuꝰ. ¶ Quo ad primū articulū
termini sunt voluntas. beneplacitū. seu volū
tas bn̄placiti. ꝛ voluntas signi. ¶ Primus
igit terminꝰ est voluntas vnde vltra ea que
de volūtate. x. dist. dicta sunt. Volūtas dicit
triplr̄ vno mō dꝛ voluntas quicūqꝫ appetitꝰ:
seu sensitiuꝰ siue rōnalis: seu creatus: seu in-
creatꝰ. quō accipit volūtatē doc. subti. in. iij.
dist. xvij. vbi distinguit triplicē voluntatē in
xp̄o. s. voluntatē increatā. voluntatē rōnalē
ꝛ creatam ꝛ appetitū sensitiuū quē qn̄qꝫ vo-
cat voluntatē. ħ. n. mō ꝛ hꝫ vsus: dicimus. n.
hic canis vult comedere cū tamen non habe
at nisi appetitū sensitiuū. Scđo dꝛ volūtas
appetitꝰ rōnalis creatus solū: ꝛ hoc mō diffi
nit Augu. voluntatē in li. de libero arbitrio.
voluntas. n. inquit est rōnalis motus sensui
p̄sidens ꝛ appetitui. hoc. n. mō voluntas est
aīe nostre regina imperans ceteris ꝑotētijs
vt ꝓsequant aliqd aut fugiant. vn̄ idē augu.
aliter voluntatē istā diffiniens in li. de dua-
bus aīabus dicit. volūtas est aīi motus ad ali
quid ꝓsequendū vel fugiendū: iō dicit volun
tas a volubilitate qꝛ nunc voluit in fuga nūc
in ꝓsecutione. Tertioͦ dꝛ voluntas ꝓ qͦdam
cōi appetitu vniuoco deo ꝛ creaturis. ꝛ hoc
mō diffinit voluntatē doctoꝛ irrefragabilis
in p̄ma pte summe collaᵉ de voluntate. Vo-
luntas est vis cognoscēs dn̄a sui actꝰ ꝑ ħ. n.
ꝙ dꝛ vis cognoscens differt voluntas a tota
pte sensitiua i qua nulla extat cognitio: licet
aliqualis sui obiecti pceptio. Per ħ aūt qꝺ di-
citur dn̄a sui actus differt ab intellectu qui
mere nālīter in obm suū mouet ex parte sui:
non sic voluntas seu nr̄a: seu diuina: sed libe-
re: lꝫ nempe voluntas diuina sit pncim ꝓdu-
cendi neēio. s. s. nō tn̄ nāliter. ¶ Noto rursus
ꝙ volūtas pōt dici triplr̄. vno mō ꝓ ipa vtu-
te volitiua q̄ distinguit cōtra intellectū. scđo
ꝓ ipa opatiōe respectu finis: hoc modo acci
pit voluntatē arist. in. iij. ethicoꝝ. vbi distin-
guit ista tria electionē. consilium ꝛ volunta-
tem. Consiliū. n. actꝰ est itellectꝰ: ꝛ vbi desinit
ꝯsiliū incipit electio. vn̄ electio ḟm ipm est ac
ceptio p̄consiliati. Rursus vbi desinit electō
incipit voluntas. Electio. n. est entiū ad finē
sed voluntas est finis lꝫ. n. finis prioꝛ sit intē-
tione: vltimꝰ est tn̄ in executione. Tertio dici
tur voluntas ipm obm volitū hoc modo vo
luntas signi dicit volūtas sicut pꝛecepta ꝛ ꝓ
hibita. ¶ Scđs terminꝰ est volūtas bn̄placi
ti vnde noto ꝙ volūtas bn̄placiti in diuinis
pōt capi triplr̄. vno mō dicit volūtas bn̄pla-
citi amoꝛ cuiuscūqꝫ in diuia entis eēntia: seu
sit essentiale seu notionale seu in esse simplr̄:
seu in esse ḟm quid: sicut eē volitū ꝛ cognitū
opatione volūtatis seu intellectꝰ ꝓductum.
In his nempe iocundissima extat dei felici-
tas. ḟm Rich. in li. de trini. q̄ non fit sine bn̄
placito voluntatis. Scđo dicit voluntas bn̄
placiti in deo quando aliqd extra se vult ef-
ficaciter: ꝛ hoc mō distinguit ꝯtra voluntatē
signi: sic voluit efficaciter creationē celi: aut
saluationem petri: seu damnationē iude. ꝛ ꝺ
ista voluntate beneplaciti dicit apl̄s ad ro-
ma. xij. vt pꝛobetis que sit voluntas dei bōa
beneplacens ꝛ perfecta. vnde tāte extat per-
fectiōis vt impediri nequeat. Tertio dicitur
voluntas beneplaciti omne qͦd in mūdo agi
solet. ꝛ hoc mō voluntas beneplaciti ꝯtinet
voluntatē signi: ꝛ voluntatē beneplaciti pꝛo
pꝛie acceptam: isto mō omne qͦd agitur: aut

voluntate diuina fit permittente: aut opan-
te. vñ Aug. in enchiridion. non fit aliqd nisi
omnipotens fieri velit vel sinendo vt fiat vel
ipse faciẽdo. ¶ Terti⁹ termin⁹ est volũtas si-
gni. vnde de ista signi volũtate tres extãt fa-
mose opiones. pria ẽ Franc. de maro. scđa est
Hugo. de scõ victore. ẗtia mgri. Pria. s. Frã.
tres põit ẗnarios hui⁹ volũtatꝭ hui⁹ dist. q. iij.
primus ternari⁹ ẽ ꝑceptũ ꝓhibitio. ꝛ opatio
Scđs ternari⁹ ɔsiliũ. moni° ꝛ pmissio. tertius
ternari⁹ ꝑmissio punitio. ꝛ remuneratio. Et
differũt hoc mõ. Sũt nẽpe tria tpa ꝑteritũ
pñs. ꝛ futuꝝ. Respectu ꝑteriti non sumiẗ ali
qd ad diñe volũtatꝭ signũ: qꝛ iaꝫ in rẽ trãsiuit
iudicatã: ista igẗ differunt: qꝛ sũt vel respectu
tpis pñtis vel futuri. Si respectu tpis pñtis
sunt duo mẽbra: opatio: ꝛ pmissio. ꝛ differũt.
qꝛ pmissio est de malo: ꝛ opatio de bono. Si
aũt sint respectu futuri: aut p moduꝫ dirigẽtꝭ
ad finẽ: aut p mõꝫ finis his rñdẽtis. si p° mõ
sunt. v. ꝓhibitio. ꝑceptio. monitio. ɔsiliũ. ꝛ ꝑ
missio. ꝛ differũt: qꝛ ꝓhibitio ꝛ monitio sunt
respectu mali fugiẽdi sꝫ ꝓhibitio est de pctõ
mortali monitio de veniali ꝑceptio vo ɔsiliũ
ꝛ ꝑmissio respectu boni ꝓsequẽdi. sꝫ ꝑceptio
de bono simpl'r necessario ad salutẽ. Consili
um de bono superogationis. sꝫ promissio ad
vtrũqꝫ se hꝫ p modũ alliciẽtis. Si ãt sint ipi⁹
finis vel respectu mali: sic est puni° q est finis
maloꝝ. vel remuneratio q ẽ finis bonoꝝ. ad
punitionẽ nẽpe maloꝝ ꝛ laudẽ bonoꝝ cũcte
leges ordinanẗ. vt notaẗ in decreẗ. disti. iij. c.
oĩs aũt lex. ei⁹. n. ꝑmio aut pẽa vita modera-
tur hũana. Scđa opio famosa ẽ hugonis de
scõ victo. ꝛ hic hui⁹ volũtati tñ ponit qtuor
mẽbra. pmissionẽ. ꝛ opationẽ de pñti. sꝫ opa
tio ẽ in bono: ꝛ pmissio de malo: ꝛ ꝓhibitõeꝫ
ꝛ ꝑceptionẽ de futuro. sꝫ ꝓhibitio de malo: ꝛ
ꝑceptio de bono. ꝛ di volũtas signi: qꝛ signũ
est diñe volũtatꝭ qñ nobis aliqd: aut ꝓhibet
aut ꝑcipit. Tertia opio ẽ mgri in lr̃a. ꝛ extat
ɔformis opioni hugõis nisi ꝙ addit qntũ. s.
ɔsiliũ qd ẽ de maiori bono. ꝛ ista est opio cõi
or ꝛ melior: ita ꝙ sẗ qnqꝫ signa volũtatꝭ signi
s. ꝓhibitio. ꝑceptio. pmissio. opatio. ꝛ ɔsiliuꝫ
Et ɔtineñẗ in isto vsu. Precipit ꝛ ꝓhibꝫ per-
mittit: ɔsulit iplet. Ex q pꝫ ꝙ volũtas bñpla-
citi ꝛ signi sufficiẽter diuinã diuidũt volũta-
tẽ. ¶ Quãtũ ad scđm arti. sunt tres ɔclones
pria de diña volũtate in se. scđa de voluntate
bñplaciti. ꝛ tertia de volũtate signi. Pria est
h. Diña volũtas sic ɔtigẽtiũ pria extat regl'a
vt ab eterno reb⁹ oĩb⁹ det eẽ volitũ. ¶ Pria
ps ɔclonis dicit. ꝙ diuina volũtas est pria re-
gula ɔtigẽtiũ. ꝓbaẗ ista ps: solũ creata ɔtigẽ
tia aspiciũt: aut qꝫ maxime ista tria attributa
potẽtiã. sciaꝫ seu itellectũ: ꝛ volũtatẽ. Sꝫ nec
potẽtia: nec itellect⁹ sẗ pria ɔtinm regula. igẗ
volũtas. maior pꝫ ex ordine mgri q reꝝ crea
tiõi seu scđo suo li. solũ ista ꝓposuit attributa
sꝫ ꝓbaẗ mior. prio ꝙ non scia seu intellect⁹ qꝛ
itellect⁹ est potẽtia nãlis ꝛ mere agit nec̃io:
ꝛ ita neqt esse prima regula ɔtinm. Secũdo
ꝓbaẗ ꝙ nõ potẽtia. nã dei potẽtia executiua
nõ agit nisi pria dei volũtate ꝑuia ex vi voca
buli. exequiẗ. n. qd ꝑiudicatũ est: ꝛ ita a suffici
enti diuisiõe relinqtur volũtate ɔtinm primã
regulã: ita ꝙ sit iste ordo: in prio signo offert
diuin⁹ intellect⁹ scissime sue volũtati oĩa co-
gnita nec̃ia. s. ꝛ ɔtinm ɔplexiões neutras. i se
cũdo signo diña volũtas dat eẽ volitũ oĩbus
necessarijs. ꝛ i ẗtio determinat ɔtingẽter vnã
ptẽ haꝝ ɔtingẽtiũ vitatũ. ¶ Et si obijciẗ: ex
dcõ famo° aug. nihil volitũ nisi ꝑcognitũ: ꝛ
ita oꝫ ꝙ prima determinatio veniat ex itelle-
ctu dãte eẽ cognitũ. alioqn i icognitũ ferreẗ
voluntas. h dico ꝙ illa auc̃tas itelligiẗ q ad
obm primariũ nõ quo ad ꝓductũ ipa volũta
te. Et est exẽplũ. diligo platonẽ nõ oꝫ ꝙ pre-
noscã dilectõeꝫ quã ꝓduco. sꝫ platonẽ quẽ di
ligo: sic i ꝓposito dilectiõi diñe eẽne presup-
poniẗ ei⁹ cognitio: sꝫ nõ cog° esse voliti istoꝝ
obiectoꝝ scđarioꝝ ꝓductoꝝ a diuĩa volunta-
te. ¶ Scđa ps dicit ꝙ diña volũtas ab eẗno
oĩbus reb⁹ dat eẽ volitũ ꝓbaẗ. ab eterno vo-
luit res diuersas. igẗ ab eterno hẽt res eẽ vo
litũ ꝓbaẗ ɔña. qꝛ iplicat ꝙ aliqs velit ꝛ nihil
sit volitũ. ꝛ ꝓbaẗ añs. qꝛ si ñ voluit ab eterno
ꝛ mõ vult mutaẗ: qꝛ nequit esse in alio muta°
qꝛ illo eẽ volitũ est in ea. Noto tñ ꝙ licet ab
eẗno voluerit res ꝛ eas ꝓduxerit i eẽ volito:
tñ non voluit eas ꝓ eẗno: sꝫ ꝓ certo tpe: sicut
vn⁹ nr̃m põt velle ab ista hora ꝓ cras ire ad
missaꝫ sua ñ mutata volũtate. ¶ Ex quo pa-
tet defectus illi⁹ sarraceni auerrois q nequit
videre deũ imutabiliter se hr̃e: ꝛ tñ ꝙ res ꝓ-
duceret ɔtigẽter: ꝛ ex q voluit ab eterno qn
res fuissent ab eẗno. Sꝫ ad intelligẽdũ h val
de facl'e reducẽda ẽ memorie qdã doc. dnoti
dist. hui⁹ ꝑmi dist. viij. q. ij. dicit. n. ꝙ cãm ime
diatam eẽ põt capi tripl'r. aut respectu subẽ:
aut respectu dispõnis: aut ẗtio respectu act⁹.
Si loqmur de dõ respectu subẽ ab eterno fu
it cã reꝝ imediata: qꝛ nl'a mediabat suba iter
eũ ꝛ op⁹ ei⁹. Si scđo dispõe: sic iteꝝ ex se erat
dispositissim⁹. Sꝫ si loqmur respectu act⁹ nõ
qꝛ ipe etern⁹ effect⁹ tpalis ipe tñ imutabil'ef
fectũ ordinauit: sine mutabilẽ tpe deẗminato

Et ſi queratur:an iſtud eſſe volitū ſit ens rō/
nis vel reale.⁊ videret̃ reale:q꜡ ꝓducit̃ ꝑ vo/
luntatē ⁊ ens rōnis ſolū eſt itellect⁹: ⁊ ꝑ ɔñs
vñ ꝙ d̄s referat̃ rl'one reali ab eterno ad crea
turā. Dicendū ꝙ ens rōnis ſumit̃ tripl'r. vno
mō pro rōne q̄dditatiua: ⁊ ſic ſunt entia voli
ta: entia rōnis: q꜡ hñt ꝓpriā q̄dditatē. Alio°
dr̃ ens rōnis pro ente ſolū fabricato ope itel
lect⁹: ⁊ ſic nō ſunt entia rōnis. Tertio dr̃ ens
rōnis pro ꝓducto ſ꜡ qd cuiuſlibet v̄tute po^e
collatiue. vt inuit doc. ſubti. in hac diſtinctōe
⁊ iſto° tam volūtas q̄꜡ ymaginatiua pō ꝓdu
cunt ens rōnis. Ex quo infert ꝙ illa diui° en/
tis aliud reale: aliud rōnis nō eſt bona: capiē
do rōnis pro ente fabricato ope intellect⁹: q꜡
iſto° ens volitū formal'r: nec ē hoc: nec illud.
¶ Ex prima pte ɔcl'onis ego ifero: ꝙ defecit
ſanc. Tho. in ſuo ſcripto. diſt. xxxviij. q. iij. po/
nendo intellectū diuinū oīa noſſe per ydeas
ſeu ɔtingē^a: ſeu neĉia. p꜡ op^m. ſeq̄retur. n. di/
uinū intellectū eē primā regulā ɔtingentiu꜡
qd̄ iprobatū eſt. Et ſi querat̃. qd eſt regula ne
ceſſarioꝝ. dr̃ ꝙ diuina eēntia virtual'r: ⁊ diui/
nus intellect⁹ formal'r. Ex quo p꜡. ꝙ regula i
diuinis h꜡ tria ſigna. prima. n. regula ē diua
eēntia: ⁊ eſt ſolū virtualis. Scd̄a regula ē di/
uinus intellect⁹: ⁊ ē regula neĉioꝝ. Tertia re
gula ē diuina volūtas: ⁊ eſt regula ɔtingētiū
formal'r. ¶ Scd̄a ɔ° eſt de volūtate bn̄placiti
⁊ eſt hec. Tanti vigoris inſuꝑabilis bn̄placiti
extat volūtas vt viſibiliū ⁊ inuiſibiliū cā ꝑfe/
cta ɔſiſtat. Prima ps dicit. ꝙ volūtas bene/
placiti extat vigoris inſuꝑabilis. ꝓbatur. oīa
q̄ppe quecū̄q꜡ voluit dn̄s fecit in celo ⁊ i ter/
ra: in mari: ⁊ in oībus abyſſis. Et ꝓbat̃ ſic rō/
ne. ſi bn̄placiti volūtas poſſet ſuꝑari: aut hoc
eſſet a ſuꝑiori: aut ab eq̄li: aut ab inferiori: nō
a ſuperiori: q꜡ nō h꜡: eſt. n. d̄s cuius eſt ipa vo
luntas ens p̄mū rex p̄nceps. ex. xij. meth. En
tia nolunt male regi. vnus ergo p̄nceps. non
ab equali: q꜡ nō h꜡ aliū deum ſecū equalem.
Audi iſrael dn̄s d̄s tuus vn⁹ eſt. nec apd̄ ph꜡
p̄ncipatuu꜡ pluralitas in eodē gradu lauda
tur: nec ab inferiori q꜡ neq̄t inferior volūtatē
ſuperioris imutare. Et ſi obijciat̃. de⁹ vult pla
tonē facere bonū: ⁊ pl'o peccat. igr̃ vr̃ ꝙ pla/
to ſuꝑet voluntatē bn̄placiti. dico ꝙ volūtas
qua d̄s vult platonē facere bonū eſt volūtas
ſigni. ⁊ aūs nec eſt bn̄placiti: alioq̄n ſi vellet
platonē opari bonū voluntate bn̄placiti pl'o
oparetur: ſ꜡ nō eſt ſic. ⁊ addo ꝙ nō implēdo
voluntatē dei de eo fit volūtas dei. cadit eni
ſic peccans ab ordine miſcdie in ordinē iuſti
cie: nec pōt a facie volūtatis diuine fugere. ⁊
dat exēplum Anſ. ſi q̄s ex oriente ad occidē
tem veniat celū nō fugit qd̄ oīa ɔtinet: ſ꜡ ordi
nem celi mutat. ſic in ꝓpoſito. ¶ Scd̄a pars
dicit: ꝙ eſt cā viſibiliū ⁊ inuiſibiliū articulus
eſt fidei. Creatorē celi ⁊ terre. viſi. oīum ⁊ in/
uiſibiliu꜡. Et corroborat̃. In quolibet gn̄e eſt
dare vnū primū a quo cetera effluunt ergo ē
dare vnam primā cām efficientē a qua cōdū
tur ⁊ viſibilia ⁊ iuiſibilia. Et ſi querat̃: ex quo
creat oīa iſta volūtas bn̄placiti vidētur cete/
re cāe ocioſe: qd̄ eſt ɔ̄ Aug. ſuꝑ Geñ. ſic deus
res quas ɔdidit admiſtrat vt eos ꝓprios mo
tus agere ſinat. Rñdendū ꝙ cā° diuine volū
tatis nō impedit aliaꝝ cāꝝ cātionē: q꜡ cāt in
ſuo ordine ⁊ alie in ſuo. Sed tūc cū ſ̄m acto/
rem de cāis ꝓpōne prima. Oīs cā primā pl⁹
eſt influens ſuꝑ cātum ſuū q̄꜡ cā ſcd̄a. ⁊ ꝑ ɔñs
totum cauſat. ⁊ ita cāe cetere nihil cābūt. Di
cendū ꝙ totu꜡ cauſat ⁊ tn̄ cetere cāe cauſant
ymaginatur. n. arg^m iſtud ꝙ cātio iſta ſit ſuc/
ceſſiua ita ꝙ cā prima p̄mo cauſet in vno in/
ſtanti: ⁊ cāe alie in alio inſtāti. Sed nō eſt ſic
imo oēs in eodē inſtanti cauſant: ita ꝙ ſunt ſi
gna ꝑmanentia. Et eſt exēplu꜡. pr̃ ⁊ fili⁹ ſunt
vnu꜡ p̄ncipium ſpūſſancti: ⁊ pr̃ prius origine
ꝓducit ſpm̄ſctm̄ q̄꜡ fili⁹: nec tn̄ tollitur q̄n cū
ꝓducat filius. Et ſi obijcit̃ q꜡ nō vr̃ ꝙ concur
rat diuina volūtas ad pctm̄. Dicendum ꝙ ſi
ſit peccatū cōmiſſionis cōcurrit ad ſuſtractū
pcti: ⁊ nō ad deformitatē. imo ipa deformitas
eſt a volūtate creata. Et ſi dicat̃ ꝙ ſunt alia ſ꜡
Ariſto. in ſcd̄o ethicoꝝ. q̄ mox noīata hñt an
nexā mali^{am} ſicut mētiri. ⁊ in theologia odi/
re deū. ¶ Hic dicit Guil. ockan in ſuo centi/
logio. ꝙ poſſ꜡ q̄s meritorie odire deū. ſicut ſi
deus p̄ciperet ſeipm̄ odire. ſ꜡ hoc eſt tm̄ piaꝝ
offenſionū auriū: vt ipugnari non debeat. In
prima tabula nō cadit diſpēſatio vt patebit i
3°. vñ dicendū ꝙ licet deus ad totū tūc ɔcur/
rat nō tn̄ peccat: q꜡ illa deformitas ex pte eſt
voluntatis create. De hoc in ſcd̄o. ¶ Ex quo
p꜡ pctm̄ impij manes a quo ſunt manichei di
cti. vt hētur in decretis. xxiiij. q. iij. c. quidam
aūt heretici: hij ponūt vnum creatore꜡ viſi^m:
alium inuiſibi^m. p꜡ op^m ex cōcl'one. oīa. n. ex
deo cōdita ſunt. ¶ Tertia ɔ° eſt de voluntate
ſigni: ⁊ eſt hec. ꝑfecta ſigni volūtas volunta/
ti bn̄placiti quo ad p̄cipale ex pte rei eadē
ſola eſt rōne differēs. ¶ Iſta ɔ° declarat̃ exē
plo: ſit aliq̄s princeps qui in q̄ꝫtū pōt laboret
ad faciēdu꜡ aliq̄d tunc dicemus ꝙ illud vult
volūtate efficaci ⁊ bn̄placiti ꝙ idē eſt. Rur/
ſus: ide꜡ princeps dicat ſuis officialib⁹ facite
hoc: aut dimittite hoc: ſed nō ꝓſequat̃ vt fiat

aut nō fiat toto posse. hec est volūtas signi ex quo. n. ꝓcipit aut ꝓhibet signū est ꝙ vult: sed qr id nō ꝓsequitur toto posse nō vult efficaciter. sic in deo illa que ds actu facit vult volūtate bn̄placiti. id aūt qd̄ precipit faciēdū aut ꝯsulit. ꝛ sic de alijs vult volūtate signi. signuȝ est. n. velle dare ꝓcepta ꝛ ꝯsia: ꝛ ita eadē ē voluntas solum dr̄ns ratiōe ſm diuersa volita. ¶ Quantū ad 3m articuluȝ sunt tres difficultates. ¶ Prima. quare nō dr deus ita oīuolens sicut oīsciens vel omps. Rn̄dit doctor deuotus hac disti. q. ij. ꝙ rō est. qr qn̄ dico oīsciens aut omps: nō pono scibia actu aut possibilia. scit. n. ds multa q̄ nūq̄ fient: ꝛ ꝑt multa q̄ nūq̄ euenient. qn̄ aūt dico oīuolens: pono volitū actu: aut in dispōne ad essenduȝ: et hoc est falsum: qr multa sunt in pō dei q̄ nec sunt in dispōne dei ad essendū: iō nō cōcedit ista: deus est oīuolens: sicut ista: deus est ops aut oīsciens. ¶ Scd̄a difficultas. vn̄ ē ꝙ magister tractādo de his tribus attributis. ꝑmo egit de scia. scd̄o de pō. 3o de voluntate: ꝛ doctor irrefragabilis primo de potētia. scd̄o de scia. 3o de volūtate prima ꝑte summe. dico ꝙ diuerse ꝯsiderationes hoc fecerūt. Cōsiderauit. n. mgr̄ ꝙ amplioris latitudinis est scia q̄ ad obm q̄ȝ potentia: qr dei scia bona ꝛ mala: ꝛ tn̄ solum pōt bona. Rursus. amplior ē potentia q̄ voluntas: qr multa pōt que nō vult actu esse: iō preordinauit sciam. ꝯn̄r potētiaȝ vltimo voluntatē. Doctor aūt irrefragabilis aspexit dictuȝ Rich. in de trini. dn̄tis. multa hn̄t posse que nō hn̄t scire: sicut arbores. multa scire que nō velle. iō ꝓordinauit potentiaȝ scd̄o sciaȝ. 3o voluntatē. ita ꝙ mgr̄ aspexit obiectū. sed doctor alex. subȝ: ideo vterq̄ȝ diuersis vijs bn̄ dixerunt. ¶ Tertia difficultas. vbi apparuit primo volūtas signi. Dico ꝙ in celo ꝯdum in mēte angeli lux creata fuit dictās deum venerandū a qua recessit lucifer ꝛ āgeli eius. scd̄o in paradiso terrestri in ꝓhibitōe ligni vite: a qua recessit adaȝ ꝛ eua eius vxor misera. 3o in hac valle miserie: a qua recedūt pctōres. Et sic pȝ ad qōneȝ ꝙ ꝑfectissima dei voluntas signo ꝛ bn̄placito rectissime diuiditur. Tunc ad arga. ¶ Ad primū. nego maiorem: ꝛ dū ꝓbat de circulo an̄ taberna. dico ꝙ nō sufficit vnū indiuiduū ad verificandū vnā vniuersalē. vrina. n. est signū sanitatis: ꝛ tn̄ dr sana: sic in ꝓposito ꝓceptū dei dr̄ signū volūtatis dei: ꝛ dr volūtas dei sicut obm ꝑticipat nomen illi9 cuius extat obm: sicut principia dicuntur itellect9. ¶ Ad scd̄m dico. ꝙ equocat de volūtate bn̄placiti. vno. n. vt dictuȝ est in primo artio. Dicit̄ volūtas bn̄placiti. voluntas dei efficax. ꝛ sic capit̄ vt diuidit̄ ꝯ volūtatem signi. alio dr̄ volūtas bn̄placiti vt se hȝ in cōi ad id totum qd̄ nō īpedit: ꝛ sic est cōistā voluntati signi q̄ȝ bn̄placiti ꝓprie sumpti: sed nō capit̄ sic in dione. ¶ Ad 3m dicendum ꝙ est diui9 ex ꝑte rei in se. ꝛ isto vnica simplicissima est dei volūtas nō diuisa: nec diuisibilis. alio est diuisio ex ꝑte modi significandi. ꝛ sic nihil ꝓhibet diuinā volūtatē diuersimode significari. ſm qd̄ alr̄ ꝛ aliter nobis manifestatur: sicut in ꝓposito. Et sic pȝ ad qōnem.

¶ Ex p̄nti aūt dist. tres capiunt̄ cōclusiones. ¶ Prima. dei eēntia volūtas dr atq̄ȝ ꝯcedit̄ sicut scia. dicit ꝯ. ꝙ sicut cōcedit̄ ꝙ diuia scia sit diuina eēntia: ita ꝯcedit̄ ꝙ diuina volūtas sit diuina eēntia. Et ponit̄ a princi dist. vsq̄ȝ ibi. hec itaq̄ȝ summe bona ꝛc̄. ¶ Scd̄a ꝯ dei volitio est sup oīa cā primaria ꝛ semp rō. Dicit ꝯ. ꝙ diuina volūtas est cā primaria oīuȝ entiū. Et ponit̄ ab illo loco. hec itaq̄ȝ ꝛc̄. vsq̄ȝ ibi hic nō est ꝓtermittenduȝ ꝛc̄. ¶ Tertia ꝯ. In bn̄placitū velle dei dr̄ ꝛ signū positum vt hic scribit̄. dicit ꝯ ꝙ volūtas dina diuidit̄ sufficiēter in volūtatē signi ꝛ bn̄placiti. Et pōit̄ ab illo caplo. hic n̄ ē ꝓter. ꝛc̄. vsq̄ȝ ad finē dis.

Equit̄ in textu. Hic orit̄ quō dictuȝ est. n. ꝛc̄. Hic signat̄. xlvi. distinctio que sic ꝯtinuat̄ ad ꝓcedētes. Nam postq̄ in ꝓcedēti distinctiōe diuine volūtatis posita ē rō. ¶ Nūc in hac distinctione eiusdē tangit̄ imple quō. s. impleatur. Et diuidit̄ in tres ꝑtes principales. In prima de dina volitiōe remouet̄ dubietas. In 2a de sua īpletiōe plane clarescit veritas. In 3a rei epilogatiōe summati dat̄ breuitas. pria in prin 2a ibi. dist. xlvij. voluntas q̄ppe dei sp efficax ꝛc̄. 3a in fine distin. xlvij. Ex ꝓdictis liquet ꝙ volūtas dei. ꝛc̄. Prima rursus ꝑticula i qua de diuina volitiōe remouet̄ dubietas in tres ꝑtes diuidit̄. In pria de bonis orit̄ grādis qō. In scd̄a patenter ponit̄ docta solu. In 3a de malis addit̄ grauis opio. pria in princi. 2a ibi. sȝ audiamus solutionē ad pm: 3a ibi. iōq̄ȝ cū cōstet oīa bona que fiūt ꝛc̄. Et iterū ista ꝑs in tres ꝑtes diuidit̄. fuerūt. n. hic due famose opiones. prima dicebat deū velle mala fieri. scd̄a dicebat om. s. ꝙ ds nō vult mala fieri. In prima igr̄ ꝑte prie opionis ponūt̄ rōnes. In scd̄a vi ꝯfutationis dant̄ solutōes. In 3a vere positiōis patēt astructōes. prima in prin. secūda ibi. illi ꝟo q dicūt dei volūtate mala nō fieri. 3a ibi. sed quis igit̄ diligēter attēdat. ꝛc̄. Et ista 3a ꝑs rursus i tres partes diuidit̄. In

prima clare ponitur veritas sincera. In scda
sophisma soluitur rōne mera. In tertia vltio
ponitur assertio vera. Prima in princ°. scda
ibi. iā sufficienter ostēsum est q a deo auctore
nō fiūt &c. 3ª ibi. h igit̄ & alis hmōi inania re-
linquētes &c. Et hec ē diuisio pn̄tis distincti
onis. circa quā mouetur talis titulus qōnis.

v Trum diuina pn̄ti voluntate & an̄-
cedēti oēs hoies velit ds saluos fie
ri. Et ar̄ q nō triplici medio. Prio
sic. si ds vult an̄cedēter seu pn̄r oēs
hoies saluos fieri. igr̄ oēs saluabunt̄. pn̄s est
falsum. sz pbatur pn̄a. voluntas. n. dei an̄s &
pn̄s videtur spēs volūtatis bn̄placiti. Sz vo
lūtas bn̄placiti sp implet̄ vt patuit supiori di
stinctione. volūtati. n. eius qs resistet. ait apo
stolus ad roma. ix. Sed assumptū q volūtas
an̄s & pn̄s sint spēs voluntatis bn̄placiti. p-
batur. qz i his nullū sit signū nec pceptio nec
phibitio. psilium. opatio. seu pmissio. & ita si
nō sit voluntas signi erit bn̄placiti cū sit suffi
ciens dino. ¶ Scdo ar̄ sic: volūtate psequēti
vult oēm hoiem saluū fieri. sigr̄ nō voluntate
an̄cedēte. pbatur pn̄a. qz volūtas an̄s & pn̄s
diuinā diuidunt voluntatē scḋm Damas. scdo
sniarꝝ & ita opposite eis pgruunt pprietates.
Sic o^m inqt Arist. 2° thopicoꝝ. in op° & ppo
sitū in pposito. Sz pbat̄ an̄s: qz volūtas pn̄s
ē reddere vnicuiqz qḋ suū est. miseri aūt sunt
oēs hoies. & ita eis cōgruit miscḋia q ē signū
dine pdestinatiōis. vn̄ Aug. in li. de pdestina
tiōe sctōꝝ pdestinatio ē ppositum miserendi
¶ Tertio ar̄ sic. nulli puenit saluatio cui non
cōpetat dina electio. sz nō oēs sunt a dina vo
luntate electi. igr̄ nec oēs volūtate an̄cedēti
seu pn̄ti vult deus saluos fieri. maior pz. ait. n.
apl's snialiter. Quos elegit: hos & pdestiauit
& quos pdestinauit hos & saluauit. Ita q pri
us electio. 2° pdestinatio. 3° saluatio. Remo
to aūt priori remouet̄ posteri⁹. Sz pbat̄ mi-
nor auctē xpi Mat. xxi. q multi sunt vocati:
pauci vo electi. ¶ In o^m ar̄ pma ad Thio. ij.
vult oēs hoies saluos fieri: & ad agnitionem
sui nois venire. Itē Damas. ij. sniaꝝ. opz scire
qm̄ ds vult oēs hoies pn̄r saluos fieri: & regni
sui potiri fortuna. In ista qōne ad al's parifor
miter sunt tres articuli declarādi. pmus triū
termioꝝ expositiu⁹. scḋs triū pclonū positiu⁹
terti⁹ triū difficultatū iux̄ tres pclones moti-
uus. Quo ad primū arti^m termi sunt volūtas
an̄cedēs. volūtas pn̄s: & salus. Prim⁹ g° ter
min⁹ dr voluntas an̄s. & dr an̄s de an̄ & cedo
dis. qsi pri⁹cedēs. vn̄ noto q in dinis vluntas
an̄s pōt dici triplr̄. vno° dr̄ volūtas an̄s ipsa
diuina volūtas in illo priori nē quo intelligi
tur pcedere suā volitionē: &c. que in dinitate
post eū intelligūt̄: & tūc dr an̄ large vt se extē
dit ad an̄ tpis & nature: sicut si diceret̄ an̄ p-
ductionē scti spūs cōpleta est filij gignitio. se
cūdo dr volūtas an̄cedēs diuina volūtas re-
spectu cuiuslibet creature. an̄cedit. n. cūctam
creaturā: qz in eternitate durat. creatura aūt
i euo aut tpe. Et de ista an̄cedēti volūtate lo
quit̄ Aug. ad orosiū. & hēt̄ supius dist. vi. i pn
cipio. vbi aliq pōebāt volūtatē an̄cedētē ad
dei sapiaz. dicit Aug. volūtate genuit pr̄ filiū
vel necessitate: nec voluntate. nec nec̄itate. qz
nec̄itas in deo nō ē. preire sapiaz volūtas nō
pōt. 3° mō dr volūtas an̄cedēs vt opponitur
volūtati pn̄ti: & ē respectu angeloꝝ & hoium
qn̄. s. eoꝝ pprijs nō psideratis meritis: aut de
merit̄ eoꝝ vult salutē: & iō dr an̄s: qz acceptat
nāz q pcedit merita & dmerita. & sic vult hac
volūtate oēs āgelos & hoies saluos fieri. mi-
sereris inqt ps. oium & nihil odisti eoꝝ q feci
sti. Scḋs termin⁹ ē volūtas pn̄s. & dr dina vo
lūtas pn̄s triplr̄. vno° dr diuina volūtas pn̄s
ipa diuina volitio q ordine nature psequitur
voluntatē diuinā: & q ipa volitio seu act⁹ vo
luntatis dicat̄ volūtas: testat̄ aug. prio retra-
ctationū. c. xxij. nihil est tā in ptāte volūtatis
q ipa volūtas. i. ipa volitio. Scdo dr dina vo
lūtas pn̄s ipa cōplacētia in eē reꝝ actuali. sz
qḋ scribit̄ Prouerb. viij. delicie mee eē cū fi-
lijs hoium. Et dr̄ h volūtas pn̄s: qz qsi psequi
tur ista cōplacētia ex loquēdi mō: lz nō a pte
rei eē reꝝ actuale. Tertio° dr̄ volūtas pn̄s vt
opponit̄ volūtati an̄ti: & est tūc scḋm Damas. il
la dina volūtas q pēsat: aut penā: aut gloriā
scḋm merita vel demerita: & iō dr̄ pn̄s: qz quasi
psequit̄ merita vt puniet aut pmiet. Et horuz
duoꝝ modoꝝ diuine volūtatis doct. sub. hac
distinctiōe talē dat dr̄iaz pulchrā valde. Sit
rex vnus dans regno suo leges optias ad cō
seruādū regnū suū in pace. rex iste an̄cedēter
seu volūtate an̄cedēti. i. qztū ē ex se vult pacē
regni sui: & in regno suo degētiuz. furet̄ aliqs
vel iterficiat: tūc rex istū volūtate pn̄ti puniet
qz pp furtū vel homicidiū q psequit̄ legis po
sitionē quā turbauit ille iniquus. iste rex vel-
let istū viuere volūtate an̄cedēti: & mori volū
tate pn̄ti. sic in pposito ds vult volūtate an̄ce
dēti oēm hoiez saluū fieri qz dedit sibi oppor
tuna me^a ad hn̄dū salutem. vn̄ in eē nē dedit
nām scḋm quā posset hō deū cognoscē & cogni
tū qrere: & qsitū inuenire: & inuēto inhere. ac
p hoc salutē obtinere grāz ēt obtulit filiū p-
priū p hoie mittēdo cui⁹ pciū pro infinit̄ mū

dis sufficiebat leges ꝛ mãdata tribuit. Et ꝑ/
sto est oibus inuocãtib⁹ eũ: ꝛ ita volũtate añ/
cedẽti vult oẽꝫ hoieꝫ saluũ fieri quẽ tãtis do
tauit adiumẽtis. volũtate ỽo ꝯñti vult istũ q
vsqꝫ ad mortẽ statuta sua custodiuit saluaꝛ: ꝛ
illũ q non curat dãnare: ita ꝙ volũtas añs ẽ
ꝯditionata: si hõ bñ viuat saluabiꝛ. voluntas
ỽo ꝯñs ẽ absoluta: qꝛ absolute vult malũ fina
liter dãnare ꝛ bonũ finalr̃ ꝓmiare. Ex q̊ pꝫ ꝙ
volũtas añs dꝛ̃ volũtas signi. Sed voluntas
ꝯñs dꝛ̃ volũtas bñplaciti. Terti⁹ termin⁹ ẽ sa
lus. salus ſꝫ ysido. x. ethi. dꝛ̃ a sale: qꝛ corrup/
tibilia multa sale saluanꝛ. vñ ista se videntur
hẽre per ordineꝫ. sanitas. salus. ꝛ incolũitas.
Sanitas. n. q̃ꝫ maxime dicit hũoꝝ tꝑantiã cũ
corporis integritate. vñ Jsido. iiij. ethi. Sani
tas ẽ corporis itegritas cũ tꝑantia nãe ex hu
mido ꝛ calido qḋ ẽ sanguis. ꝛ ide dꝛ̃ sanitas
q̃si sanguis status. Salus aũt sup hmõi sani/
tatẽ addit securitatẽ. Jncolumitas ãt est mo
dus ipsi⁹ salutis. vñ Tulli⁹ in fine antique re/
thorice. incolũitas est salutꝭ tuta ꝛ integra cõ
seruatio. Noto rursus ꝙ triplex extat sal⁹. nẽ
gr̃e. ꝛ glorie. ꝛ de vlti ͣ q̃rit qõ. De q̃ dꝛ̃. Sal
ua nos ḋs nr̃ ꝛ cõgrega nos de nationib⁹. Et
tñ de ꝑmo arti. ℭ Quãtũ ad scḋꝫ artiᵐ sunt
tres ꝯclones. ꝑma ẽ de volũtate añcedẽte. 2ª
de volũtate ꝯñte. 3ª de salute gñis humani q̃
fiat volũtate. Prima est hec. añs diuina vo/
lũtaꝛ: sic oib⁹ cõplacet ꝯditis vt mala fieri vel
le nõ dicaꝛ. ℭ Pria ps ꝯclonis dicit: ꝙ deus
volũtate añcedẽti vult oia bõa creata. ꝓbaꝛ
ista ps. ḋs illa volũtate vult ꝛ cõplacet i crea
tis oibus ẽ sequestratio ab eisdẽ malo ea de/
lectaꝛ ꝛ aspicit. ſꝫ diua voluntas añs ẽ hmõi.
igiꝛ illa ps ỽa. maior pꝫ ex silr̃itudine artificis
creati. Artifex qppe creat⁹ in ope suo cõpla/
cet ab ope suo relegato malo qḋ nõ facit. vñ
ꝛ Arist. in ethicis dicit quẽlibet poetã sua di
ligere poemata. Sed ḋs est oiuꝫ artifex oẽm
hñs virtutẽ oia ꝓspiciẽs. vñ ꝛ Jerem̃. cũ itro
ducit vt figulũ op⁹ faciẽtẽ sup rotã. igꝛ̃ in oi
suo cõplacet qḋ ẽ q̃libet creatura. Joh. i. oia
ꝑ ipm fcã sunt. Sed ꝓbaꝛ minor: qꝛ dꝛ̃ volun
tas añs: q̃ in rẽ ferꝛ nõ in ꝯñs rẽ huius est q̃li
bet creatura in se ꝯsiderata. Et ꝯfirmaꝛ rõ: qꝛ
si ḋs sua añcedẽte volũtate res oẽs non dili/
gat: q̃ro cãm q̃re neqt dari nisi qꝛ vel alia ab
eo nõ sunt cõdita. sicut dicit Simon mag⁹ ꝛ
menãd⁹ ei⁹ discipulus q reꝝ creationẽ qbus/
dã virtutib⁹ angelicis tribuerũt. aut qꝛ i reb⁹
cõditis ex nã sua extat malũ: ꝛ ḋs cui⁹ mundi
sunt oculi malũ nõ diligit. Sꝫ vtrũqꝫ ẽ falsuꝫ
igꝛ̃ cũcta diligit ḋs. maior pꝫ a dione sufficiẽ
ti. qꝛ in his duob⁹ nõ eẽt finis q̊ ad ꝑmuꝫ: nec
entia ad finẽ q̊ ad scḋm: qꝛ maluꝫ de se nõ dic̃
ordinẽ. De⁹ aũt solũ diligit finẽ: ꝛ fini ordia/
bilia. Sꝫ ꝓbatur minor primo ꝙ cuncta sint
ab eo ꝯdita. inqt articul⁹. Creatorẽ celi ꝛ ter
re. Scḋm ẽt ẽ falsum ꝙ creaturis sit cõgeni/
ta malitia. qꝛ scribiꝛ Geñ. i. vidit ḋs cuncta q̃
fecerat ꝛc̃. Et si obijciaꝛ. qꝛ de nã sua aliq̃ cre/
ata sunt peccãtia. sicut hoies ꝛ ãgeli. alia de/
fectiua: sicut cetere cũcte creature q̃ i nihil tẽ
derẽt nisi manutenẽtia tenerẽꝛ dei. nõ vꝛ̃ aũt
ꝙ feraꝛ diua volũtas i talẽ peccabilitateꝫ seu
defectũ. ℭ Rñdendũ ꝙ diuina volũtas solũ
ferꝛ sup̃ positiuũ cui annectiꝛ defect⁹. Sꝫ tũc
extat dubiũ. Ex q̊ ꝑncipalr̃ ferꝛ añs dei volũ/
tas sup̃ positiᵐ nõ sup̃ illã peccabilitateꝫ seu
defectũ q̃re nõ ꝯdidit rẽ sine defectu ꝛ pecca
bilitate. Dico ꝙ ista q̃o q̃rit: q̃re ḋs fecit crea
turã nõ eẽ creaturã. Creatura. n. ex eo ꝙ cre/
atura ẽ: defectibilis ẽ: ꝛ si nõ hẽret ex se defe/
ctibilitatẽ eẽt ḋs: aut ñ creatura. rursus si hõ
purus eẽt nõ peccabilis ꝑ nãm iã nõ eẽt hoc
dixi pur⁹ hõ ꝑꝑ xp̃m q nõ fuit peccabilis: qꝛ
pur⁹ nõ fuit hõ: ꝛ ita nõ põt fieri qn creatura
sit defectibilꝛ: ꝛ hõ ꝑ nãꝫ peccabilis. Et si obij/
ciaꝛ qꝛ in celo nõ poterit hõ peccare. Dicen
dũ ꝙ h̃ erit gr̃e nõ nature. ℭ Scḋa ps ꝯclo/
nis dicit ꝙ ḋs nõ dꝛ̃ velle mala fieri. ꝓbaꝛ. qꝛ
illud nõ vult fieri ḋs qḋ maxĩe odit: hmõi sũt
mala. ergo non vult ea fieri. maior ẽ clara: qꝛ
null⁹ vult eẽ id qḋ odit. Sꝫ mior ꝓbaꝛ. Ecc̃i.
xij. Deus odio hꝫ pctõres. Et ꝯfirmaꝛ. qꝛ ois
voluntas: aut denoiat volituꝫ: aut denoiatur
a volito. Si igꝛ̃ ḋs velit mala fieri: aut volũ/
tas diuina erit maliciosa: aut fieri malum bo
nũ erit ꝑꝑ bonitatẽ diue volũtatis q̊ꝝ vtrũqꝫ
est falsuꝫ ꝛ ita recte a mgr̃o cõdẽnatur in lr̃a
opio dicentiũ deũ velle mala fieri. ℭ Sꝫ di/
cet aliqs. ẽ error ꝯdẽnatus in canone. xxiiij.
q. iij. c. qdã aũt heretici. Et vocaꝛ error colici/
anoꝝ a q̊dã colitio noiatus h̃ dicebat deũ nõ
facẽ mala: error qꝛ scriptũ ẽ ꝛ hꝫ textus. Ego
dñs creãs mala. ysa. xlv. Si g⁹ ḋs nõ facit nisi
qḋ vult: ꝛ fac̃ mala igꝛ̃ vult mala fieri. Rñḋ.
ꝙ tria sunt maloꝝ gñra. ꝑmũ est malũ dãni: ꝛ
istud qꝛ priua° pura est nõ habet sui cãm effi
cientem sed deficientem nisi rõne ordinis. qꝛ
debite a deo ordinaꝛ vt dannati visione pri/
uentur dei: sicut scriptũ est. Tollaꝛ impi⁹ ne
videat gloriã dei. Scḋm malũ est malũ pene
Et huic ꝯcurrit deus effectiue. Amos. iij. Nõ
est maluꝫ in ciuitate quin faciat dñs. Et vult

ıſtud fieri nõ volũtate añcedẽti ſʒ ↄñti. qꝛ iu
xta merita. Tertiũ eſt malũ culpe: ⁊ iſtõ nõ fa
cit ds nec vult fieri niſi quo ad ſubſtractũ. ⁊
de iſto loquit ↄclo. De malo do pene canõ
loqt. Et ſi querat. ſi ds nõ vult mala fieri quõ
pñt euenire cũ hẽat volũtatẽ potẽtiſſimam.
Dico ꝙ qõ eẽt bõa ſi nõ vellet mala eſſe vo/
lũtate bñplaciti ſeu efficaci: tũc. n. nulla eẽnt
mala. Et ſi dicat: potuit igr̃ facere ꝙ nullũ eſ
ſet viciũ ſeu pctm̃: q̃re ergo nõ voluit vt nec
angeli peccarent nec hoies. Rñdit diuinus
Dyoñ. in fine eccl'iaſtice ierarchie. Deus ne
mini dedit vitã. ſʒ libeꝝ dedit arbitriũ vt per
merita aſcenderet ad premia: iõ lʒ potuiſſet
deus facere abſolute ꝙ nulla peccata fuiſſẽt
tñ glorioſius extat btis angelis ⁊ hoib⁹ me
ruiſſe pmiũ ꝙ̃ ipm habuiſſe vel hr̃e ſecluſo
merito ſicut pʒ de milite in bello glorioſe tri
umphante. Et ſi dicat multi hoies ſunt dãna
ti q nõ fuiſſent pditi ſi habuiſſent libeꝝ arbi/
trium ↄfirmatũ. dico ꝙ nec illi fuiſſent: ſũt. n.
pter intẽtionẽ ſtat⁹ inocentie: iõ nec cõputã/
tur apud deũ nec apd hoies. ❡ Ex deductio
ne prime ptis ↄclonis appet valde peccaſſe
Frãc. de maro. diſt. hui⁹. q. iij. de iſto eẽ eẽn^e
ſepi⁹ dicto. Innuit. n. ꝙ hʒ eẽ itelligibl'e añꝙ̃
a diuio cognoſcat itellectu. ⁊ ita ad dicta ſua
ſequit ꝙ hʒ eẽ volibile añꝙ̃ a diuina ſit voli/
tũ volũtate. Quid ad hanc ſeqt op. aſpicitis:
erunt a ſe ⁊ vol^a ⁊ intelli^a talia eẽ eẽn^e. ⁊ ita
erũt de⁹. ⁊ cũ ſint in iferno qdditates ⁊ in ce
lo ⁊ in terra ⁊ i oibus abyſſis oia erũt plena
diſs. Sicut dicit pindarus ⁊ orphi⁹ nec vʒ di
cere abſtrahũt a loco: qꝛ ſunt vbi ſunt ſua in/
diuidua: ⁊ ſp ſunt a ſe. vñ iſta vr̃ eẽ op. valen
tiniani pl'onici q conas ⁊ ſecula in origie dei
creaturis idicit q̃ cenſet errõea. ❡ Scda ↄ^o
eſt de volũtate ↄñti. ⁊ eſt hec. Sic dei ↄñs vo
luntas merita diſpẽſat vt neq̃ꝙ̃ ↄturbet or/
do mũdial'. Pria ps dicit ꝙ de⁹ diſpẽſat vel
ordinat merita volũtate ↄñti. pʒ. vñ ſup illõ
ps. dñe de⁹ me⁹ in te ſperaui. dicit glo. Qui
videt merita aiaꝝ ſic ordiari a deo vt pulcri
tudo vniuerſi ex nulla pte violet in oib⁹ lau
dat deũ diſtinguẽs aliud deũ feciſſe. aliud or
diaſſe. vñ yſa. xlv. ſcribit. Ego dñs ⁊ nõ alter.
formãs lucẽ ⁊ creans tenebras faciẽs pacẽ:
⁊ creans malũ. i. ordinãs: lʒ. n. deus malũ cul
pe nõ faciat: tñ ordinat ad dec⁹ vniuerſi. Sʒ
dicet aliqs. Ordo eſt qd poſitiuũ: pctm̃ aũt
ẽ ſolũ puatio q̃dã: quõ poterit fundari ordo
poſitiu⁹ i pura puatõe. Rñdendũ ꝙ queãd
modum aliqd dr̃ ſanũ tripl'r: aut ſubiectiue
ſicut aial dr̃ ſa^m. aut diſpoſitiue ſicut pocio dr̃
ſana: aut ſignificatiue ſicut vria. Sic ordina/
tũ dr̃ tripl'r: aut ſuſtenti^m ordis: ⁊ ſic ſolũ ens
dr̃ ordinatũ: aut ſicut diſpõ ⁊ iſto mõ p acci/
dẽs ẽ malũ ordinatũ inꝙ̃tũ aliq̃tiẽs ad me/
li⁹ diſpõit. vñ aug. xiiij. de ciui. dei. c. xiij. Au
deo dicẽ ſupbis vtile eẽ icidere in aliq̃d ma/
lũ aptũ ſeu pctm̃ vt inde ſibi diſpliceãt q iam
placẽdo corruerũt: eſt tñ diſpoſitio de ſe pri/
uãs ⁊ nõ ponẽs. Dr̃ tertio ordinatũ oñſiue:
⁊ ſic malũ dr̃ ordinatũ: qꝛ ei⁹ ↄparatione ma
gis appet bonũ iux̃ q̃d phs dicit in prio Elẽ
coꝝ. oppoſita iux̃ ſe poſita magis eluceſcũt:
ita tñ ꝙ iſte ordo nõ fundat in malo ſʒ in bo/
no ex denoiatiõe extrinſeca malũ dr̃ ordina/
tũ ſicut ⁊ paries viſus. ❡ Sed dicit ps ſcda
ↄclonis ꝙ nequaꝙ̃ pp mala turbat ordo mũ
dialis. iſta eſt expſſe Aug. xi. de ciui. dei ⁊ de
clarat ex^o. Ita vr̃ ſe hr̃e malũ ad vniuerſum
ſicut ſilentiũ ad vocẽ ⁊ ſomnus ad vigiliam:
ſed ſilentiũ eſt ad decorẽ cantus ⁊ ſermonis
⁊ ſomn⁹ ad ſalutẽ aialis. igr̃ ⁊ malũ ↄfert ad
decorẽ ⁊ ordinẽ vniuerſi. maior pʒ ex ſimili:
qꝛ ſicut ſilentiũ eſt priuatio vocis. ſomnus vi
gilie: ſic malũ eſt priuatio boni. Sʒ declarat
minor. primo de ſilentio. vñ in cãtu augmen
tat melodia qbuſdã ſilẽtijs q̃ cãtores noiant
pſalmos iterpoſitis. vñ ⁊ Dauid ps. dicti ſũt
⁊ terẽcij. varronis. primũ fert fuiſſe pceptum
primus tacere ⁊ vlt^o loq. de ſomno pʒ p phi/
loſophũ in de ſomno ⁊ vigilia. In prio. n. li^o.
pbat ꝙ neqt aial durare diu ſine ſomno. Et
ſi dicat ſequeret ꝙ mõ eẽt meli⁹ vniuerſũ or/
dinatũ vbi tot ⁊ tãta fiũt mala ꝙ̃ in ſtatu in/
nocẽtie vbi nullũ erat malũ: qd vr̃ manife^m
incõueniens. Dico ꝙ vniuerſũ põt ↄſiderari
q̃ ad ordinẽ ⁊ decorẽ eẽntialẽ. vel quo ad ac
cidentalẽ. Loquẽdo de ordine eẽntiali ma/
la nõ ↄferũt ad ordinẽ vniuerſi. Loq̃ndo ãt
de ordine accidẽtali bñ. qꝛ ex tali oppoſitiõe
boni ad malũ reſultat qdã decor: ſicut in re/
thorica qdã color q dr̃ ↄtrariũ. ita ad Choꝝ.
v. p gloriam ⁊ ignobilitatem: per infamiaʒ ⁊
bonã famã ⁊c̃. Et ita q̃ ad hunc ordinẽ vide/
tur excellere ſtatum inocẽtie ſtatus preſens.
quo auteʒ ad inocentiã ſtatus innocẽtie pre
cedit: ita ꝙ ſe hñt ſicut excedentia ⁊ exceſſa.
vnde ſe hñt ſicut due facies in quarum vna
nulla eſt macula: in alia eſt cicatrix bñ ſita: q̃
videt faciẽ honeſtare. ſicut de Helena. frigi^a
dares dicit ꝙ hẽbat in facie quandã conca/
uitatẽ miro modo eã venuſtantem. ❡ Sed
quereret aliquis quis eſt ſimpl'r melior. Di/
cit doctor deuotus hac diſtinctiõe. qõne. vi.
Saluo inqt meliori iudicio poteſt dici ꝙ de/

coꝛ qui nunc eſt: qꝛ volũtas ꝯñs de malo bõa
eliciens ꝑpotens eſt malo: ⁊ iõ bonũ qđ inde
elicit ꝑualet malo: q̊d bonũ coꝛrũpit. ⁊ ideo
plus valet vniuerſum nũc q̃ꝫ valuiſſet tũc in
quo nũc ꝯmendatur ſapĩa creatoꝛis. Unde
Greg. in bñdictõe cerei paſcalis. O felix cul
pa q̃ talẽ ac tm̃ meruit hr̃e redẽptoꝛẽ. niſi. n.
adã peccaſſꝫ: ꝑ moꝛtẽ xp̄i redẽpti ñ fuiſſem⁹.
in quo maxĩa apparuit dei caritas vt diceret
aplus ad Gal. iiij. ꝓꝑ nimiã caritatem ⁊c̃. Et
dat exẽplũ valde aptũ de ciſo ſano q frãgit̃ ⁊
religat̃ filo argẽteo vel aureo: qꝛ melioꝛ ẽ p⁹
quã añ nõ rõne fractiõis ſꝫ religationis. Sic
ĩ ꝓpoſito. vñ nõ dꝫ nobis eẽ dubiũ de malis
pñtibus dñm deũ bonũ mai⁹ elicẽ ſed q̃le ſit
ignoꝛam⁹. ¶ Tertia ꝯclõ eſt de ſalute huma
ni generis ſeu hoĩum ad volũtatẽ añceden-
tem ⁊ ꝯſequentẽ. ⁊ eſt hec. Lꝫ volũtate añce
dente de⁹ velit oẽs ſaluos eẽ hoĩes tñ ꝯñti ñ
ꝯuenit. Pꝛĩa ꝑs dicit. ꝙ volũtate añcedenti
deus vult oẽs hoĩes ſaluos fieri. vñ noto ꝓꝑ
illud dictũ apl̃i. i. ad Thimo. ij. de⁹ vult oẽs
hoĩes ſaluos fieri. qđ ſolꝫ expõi tripl̃r. Pꝛĩa
expõ fuit Joh. damaſ. i ſcđo ſuaꝝ ſniaꝝ q ad
ſaluandũ illã repꝑit diſtinctionẽ diue volũta-
tis in volũtatẽ añcedentẽ ⁊ ꝯñtem. ⁊ dicit ꝙ
dꝫ intelligi de volũtate añcedẽte inq̃ꝫtũ dat
leges bonas dirigẽtes ad ſalutẽ: ⁊ nõ intelli
git̃ de volũtate ꝯſequẽti q̃ pẽſat merita: ⁊ bo
nos ꝑmiat: ⁊ malos punit. Scđa expoſitio fu
it aug. in li°. de vocatiõe ſcõꝝ. ⁊ dicit qñ dꝛ ꝙ
de⁹ vult oẽs hoĩes ſaluos fieri ⁊c̃. eſt diſtribu
tio accõmoda: hoc eſt oẽs qui ſaluãtur ſaluã
tur volũtate dei. dat exẽplũ. ſicut ſi pariſius
eſſet vn⁹ ſol⁹ mgr̃ pueroꝝ diceret̃ iſte hꝫ oẽs
pueros de pariſi⁹: ⁊ tñ certũ eſt ꝙ nõ oẽs irẽt
ad ſcholas. Et Joh. i. Illuminat oẽm hoĩem
veniẽtẽ in hũc mũdũ. i. oĩs q illuminat̃ ab eo
illũinat̃. Tertia expõ eſt aug. in enchiridiõ vt
fiat diſtributio ꝓ generib⁹ ſinguloꝝ. nõ ꝓ ſin
gulis geneꝝ vt ſit ſenſus. De⁹ vult oẽs hoĩes
⁊c̃. i. de q̃libet ſtatu vult aliquẽ ſaluare. vt v̇bi
gr̃a. de ſtatu ep̄oꝝ ſꝫ nõ oẽs: aliquẽ de ſtatu
religiõis ſꝫ nõ oẽs ⁊c̃. Sicut in illo ſophiſma
te. oẽ aĩal fuit in archa noe q̊d eſt veꝝ ꝓ gene
rib⁹ ſinguloꝝ non ꝓ ſingulis geneꝝ. Expõ tñ
Damaſ. apud nr̃os ꝑualuit mgr̃os. ¶ Ex q̊
pꝫ alia ꝑs ꝯclõnis. ſ. ꝙ nõ oẽs ſaluant̃ volũta
te ꝯñti. imo ſolũ final̃r boni niſi aliq̊d eẽt pꝛi
uilegiũ ſingulare. Scut de traiano ĩꝑatoꝛe:
⁊ qdã dñt idẽ de dagoberto rege frãcoꝝ. Et
tm̃ de ſcđo arti. ¶ Quãtũ ad tertiũ arti. ſunt
tres breues difficultates. Pꝛĩa eſt. q̃uõ ꝑt ꝺs
velle bonũ q̃d ex malo elicit̃: ⁊ tñ nõ ĩp̄m ma
lũ qđ velit ꝯñs nõ añcedẽs. nõ. n. ꝑt qs velle
eẽ ep̄s niſi velit eẽ ſacerdos. Dicẽdũ ꝙ vult
bonũ q̊d ex malo elicit̃ ⁊ tñ nõ vult malũ. Et
eſt exẽplũ: cadit aliqs ad terrã poſſũ claꝝ eſt
velle ꝙ ſurgat: ⁊ ꝙ nõ ceciderit. ſic ĩ ꝓpoſito
Et q̊d dicit de ep̄o ⁊ ſacerdote dico ꝙ qs põt
lꝫ nõ efficaciter velle eẽ ep̄s nõ ſacerdos. im-
mo multi vellẽt ſacerdotiũ nõ eẽ annexũ ep̄a
tui. Scđa difficultas. vtꝝ mala ſint cã bono-
rũ. dicit doctoꝛ deuot⁹ hac diſt. q. iij ꝙ nõ. ſed
occaſiões. vñ ponit iſta tria. cãm caſum. ⁊ oc
caſionẽ. Et differt cã. n. hꝫ oꝑatiõeꝫ ⁊ intẽtio
nẽ: ſicut dum artifex facit domũ ⁊ intẽdit fa-
cere domũ ⁊ eandẽ oꝑatur. Caſus hꝫ oꝑatio
nẽ ſꝫ nõ intẽtionẽ: pꝫ in fodiẽte q ꝑter inten-
tum auꝝ reppꝑit. Occaſio aũt pꝛiuat vtrunqꝫ
ſicut ſi aliqs dicat aliq̊d v̇bũ alteri diſplicẽs
illud v̇bũ nec ẽ cã: nec caſus diſplicẽtie ſꝫ oc
caſio. Sic malũ extat occaſio boni ſꝫ nõ cã.
¶ Tertia difficultas. vtrũ volũtas añs ⁊ ꝯñs
ſint idẽ ꝙ põ abſoluta ⁊ oꝛdinata. dicit mgr̃
Frãc. de maronis diſt. xlv. q. ij. ꝙ nõ. y° tã vo
luntas añs q̃ꝫ ꝯñs ſunt oꝛdĩata põ. qꝛ de his
ſũt q̃ de⁹ oꝛdinauit. Et ſic pꝫ ad qõnẽ. ꝙ vicꝫ
de⁹ volũtate añcedẽti ſꝫ nõ ꝯñti vult oẽs ho
mines ſaluos fieri. Et tunc ad argumenta.
¶ Ad ꝑmũ dico in ſnĩa arg° ꝙ volũtas añs
⁊ volũtas ſigni ⁊ volũtas ꝯñs eſt volũtas bñ
placiti ⁊ qñ dꝛ nõ dant̃ ſigna in volũtate añ
cedẽti. dico ꝙ imo. añcedenter. n. de⁹ dat de
bitas hoĩ leges q̃s cuſtodiẽs ſaluet̃: iõ falſuꝫ
ſumit. ¶ Ad ſcđm negat̃ añs. ⁊ cum ꝓbat̃: qꝛ
ꝯñtis volũtatis eſt reddere vnicuiqꝫ q̊d ſuuꝫ
eſt. veꝝ dicit ⁊ qꝛ mali ſunt meriti penã dat̃
eis ꝓ ꝑmio. Et quod obijcit mĩa aſpicit miſe
ros. veꝝ dicit dignos mĩa: ſed mali ſunt indi-
gni. dico tñ ꝙ ĩtãtuꝫ mĩa ſupexaltat iudi^m vt
ſemꝑ deus puniat citra cõdignũ ⁊ ꝑmiet vl-
tra. ¶ Ad tertiũ dico in ſnĩa ꝙ iſta ſtãt ſimul
de⁹ volũtate añcedẽti vult oẽs hoĩ. ſal. fie. ⁊
tñ oẽs nõ ſaluabunt̃. qꝛ volũtas añs ſemꝑ eſt
ꝯditionata. i. vult oẽs hoĩes ſaluos fieri ſi fa-
ciant ad q̊d tenent̃: iõ nõ currit argumentũ.
¶ Ex pñti aũt diſtictõe tres capiũt̃ ꝯclõnes.
Pꝛĩa ꝯclõ. tãte efficacie ẽ volũtas dei vt ni-
hil po^e reſiſtat ei. dicit ꝯclõ ꝙ tã inſuꝑabil̃r ex
tat diuina volũtas vt neq̃at impediri. Et po-
nitur a ꝑncipio diſt. vſqꝫ ad illud. c. idoqꝫ cũ
ꝯſtet oĩa ⁊c̃. ¶ Scđa ꝯclõ. volũtas pia non
ꝯcedit̃ velle impia fieri. Dicit ꝯclõ. ꝙ dicit̃ ⁊
ꝯcedit̃ ꝙ volũtas pia dei. ſ. ñ ꝯcedit̃ velle ma
la fieri. Et ponit̃ ab illo ca°. ideoqꝫ cum ꝯſtet
vſqꝫ ibi. iuxta finẽ epilogi oĩno. n. ꝙ vult fieri
⁊c̃. Tertia ꝯclõ. nõ fit q̊d voluit volũtas ſuꝑ-

ma. ⁊ fit quod voluit volũtas extrema. dicit ꝯclõ ꝙ volũtas dei iõ extat oipõ qꝛ fit quod vult ⁊ nõ fit q̃d nõ vult. Et ponit ab illo. c. oino. n. ꝙ vult fieri ⁊c̃. vſq; ad finẽ diſt. Et dicit iſta volũtas ſupma ⁊ extrema. q. qꝛ ẽ alpha ⁊ o. pꝛincipiũ ⁊ finis. Sequit in textu.

Olũtas qppe dei ſp efficax ẽ. Hic ſigtur. xlvij. diſt. q̃ ſic ꝯtinuat ad p̃cedentes. nã poſtq̃ȝ in p̃cedenti diſtinctiõe de diua volitiõe remota ẽ dubietas: Nũc de ſua ipletiõe clare oñdit veritas. Et diuidit pñs diſtin° in tres ptes pñcipales. In pꝛima diue volũtatis ponit ipletio In ſcd̃a grãdis vtilitatis addit diſtinctio. In tertia oñdit ꝙ mẽtib⁹ ꝑuertẽtis negligit dei p̃ceptio. pꝛima in pꝛinci°. ſcd̃a ibi. veꝝ vt ſupꝛa dicimus voluntas dei ⁊c̃. tertia ibi. multa enim fiunt contra dei pꝛeceptum. Et hec eſt diuiſio pꝛeſentis diſtinctionis in generali. Circa quã mouetur talis queſtio.

Trũ p̃ter ⁊ ꝯ̃ liberrimã dei volũtatem ſit aliq̃ dei p̃ceptio vl̃ maloꝝ ꝑmiſſio. Et arguit ꝙ ſic triplici medio. pꝛio ſic. de p̃ceptiõe nullũ malũ vult dei volũtas. Sȝ de⁹ multa mala p̃cipit. igit aliqd p̃cipit de⁹ q̃d nõ vult volũtas ei⁹. maioꝛ pȝ ex p̃cedẽti diſtinctiõe. Sȝ mioꝛ ꝓbat. vñ oſee. i. dictũ eſt. oſee accipe vxorem fornicariã ⁊ fac filios fornicationũ. q̃d ad litterã bar. exponit. Itẽ Exo. xij. p̃cepit de⁹ furtũ facere filijs iſrael. ⁊ abꝛahe occidere filiũ ſuũ innocẽtẽ. ¶ Scd̃o arguit de ꝑmiſſiõe. diuia volũtas nullũ vult malũ fieri. ſȝ de⁹ ꝑmittit multa mala fieri. igr̃ aliqd permittit deus p̃ter voluntatẽ ſuã. maioꝛ pȝ ex p̃cedẽti diſt. Sȝ mioꝛ ꝓbat. vñ mgr̃ diſt. xlv. c. ꝑmiſſio. mala. n. ſinit fieri: ſed nõ facit: bona ṽo ipe facit. ¶ Tertio arguit ſic. Qñ aliq̃ ſe hñt vt magis cõe ⁊ min⁹ cõe p̃t in aliqd magis cõe vbi nequit min⁹ cõe. ſȝ ſic ſe hñt dei liberrima volũtas ⁊ deus. igr̃ aliqd p̃õt p̃cipe: aut ꝑmittere d̃s dato ꝙ nõ velit. maioꝛ pȝ ex°: qꝛ nẽpe coius eſt aial hoie alicubi reꝑit aial vbi nõ reperit hõ. Sȝ ꝓbat mioꝛ. Cõſidero nẽpe deȝ inq̃ȝtũ volentẽ ⁊ inq̃tũ oipotẽtẽ certũ eſt ꝙ multa p̃t q̃ non vult: ⁊ ita ſeqtur ꝓpoſitum. ¶ In o^m eſt mgr̃ in lr̃a vñ Aug. in enchiridion. nõ fit aliqd niſi ops fieri velit vel ſinẽdo vt fiat vel ipe faciẽdo. In iſta qõne ⁊c̃. Quo ad pꝛimũ articulũ termĩ ſũt ꝑmiſſio. p̃ceptio ⁊ p̃ter volũtatẽ. Pꝛim⁹ igr̃ termin⁹ eſt ꝑmiſſio. vñ noto ꝙ i theõ ꝑmiſſio ſolȝ capi tripl̃r. pꝛio. n. dĩ ꝑmittẽ vt opponit punitiõi. ⁊ tunc idẽ dĩ ꝙ non punire. Sicut dicit xp̄s iudeis. math. xix. ꝙ ad duriciam cordis eoꝝ permiſerat eis moyſes libellũ repudij. i. nõ puniebat. Scd̃o dĩ ꝑmiſſio vt ponit ꝓhibitiõi: ⁊ h̃ vel qꝛ ꝑmittit q̃d necitatis eſt: ſicut inqt glo. ſup illo ps̃. Iraſcimi ⁊ nolite peccare. glo. ꝑmittit q̊d necitatis eſt. i. nõ ꝓhibet. vel rurſus. qꝛ nõ ꝓhibȝ min⁹ bonuȝ reſpectu maioꝛis boni dimittẽdi. ſicut pȝ ex illo. i. Coꝛith. vij. h̃ aũt dico ſ̃m indul^am. vbi aplꝰs ꝑmittit vxoꝛari q̊d eſt min⁹ bonũȝ reſpectu ṽginitatis. Tertio° dĩ ꝑmittere vt hȝ opponi cohibitiõi: ⁊ ſic ſumit in ꝓpoſito. ita ꝙ idẽ ſit mala ꝑmittere a deo ꝙ nõ cohibẽ. ⁊ ſic eſt vnũ de qnq; ſignis voluntat̃ diue: ⁊ eſt reſpectu pñtis tp̄is ſicut ipletio ſeu opatio: vñ notãdũ rurſus ſ̃ȝ doct. ſubtilẽ tã in repoꝛtat̃ pariſi⁹ q̃ȝ in oꝛdina° p̃ſentis diſt. elicitatiue tñ tria exigi ad diuã ꝑmiſſionẽ. Pꝛimũ ẽ ꝙ reqrit ꝑmiſſio ſciaȝ. vñ p̃lat⁹ ſi debito mõ inqrat de ſubd̃o ſuo ⁊ ñ poſſit repire malũ in eo. lȝ tñ ſubiect⁹ ma^m faciat. nõ tñ dĩ ꝑmittere qꝛ ignoꝛat. ſcd̃a ꝯditio ẽ ꝙ ꝑmiſſio ꝓpꝛie i d̃o eſt nõ velle. vñ notãduȝ ꝙ actus diue volũtatis p̃t tripl̃r accipi. aut ꝑ modũ volitiõis vt dicat volitio: aut ꝑ modũ nolitiõis vt dicat nolitio. Et differũt iſti duo mõi accipiẽdi ad mõȝ duoꝝ ꝯtrarioꝝ: ⁊ ſunt ambo poſitiui act⁹. Tertio ſigtur ꝑ modũ nõ volitiõis vt ſi dicat nõ volitio. ⁊ differt nõ volitio a nolitiõe: qꝛ nolitio ẽ act⁹ poſitiu⁹: nõ volitio ãt act⁹ pure negatiu⁹ nihil ponẽs. vñ ſeqt ꝙ nolitio opponit ꝯ̃rie volitiõi: ⁊ dĩ odium ſicut volitio amoꝛ nõ volitio ãt opponit volitiõi ꝯ̃dictoꝛie: vñ loquẽdo ꝓpꝛie d̃s vult bona. hȝ aũt nolle reſpectu maloꝝ que ex toto ipedit ne fiãt. hȝ ṽo nõ velle reſpectu maloꝝ q̃ ꝑmittit. vñ pȝ ꝙ cõius eſt non velle q̃ȝ nolle: ſicut aial q̃ȝ hõ. In nũ. n. ꝯtrarioꝝ cõdictio repit ſicut in nigro ⁊ albo. albũ nõ albũ nigꝝ non nigꝝ. d̃s nẽpe ſi h̃ret ſimplex nolle ne mala fierẽt nũq̃ȝ poſſẽt fieri. ſȝ hoc nõ hȝ ſȝ nõ velle: ⁊ in nobis ſũt duo poſitiui actus velle ⁊ nolle. ſȝ in deo ſũt vnic⁹. vñ tm̃ ibi extat dr̃ia rõne obõꝝ. Tertia ꝯditio ꝙ ſit aliqd velle diui^m reflexũ ſup hmõi nõ velle vt ſit ſic accipiẽda ꝑmiſſio. Pꝛio intendit de⁹ mala. ſcd̃o hȝ nõ velle mala fieri. tertio hȝ q̃ddam velle quo dĩ velle ſe nõ velle mala fieri. vnde notãdũ. ꝙ iſtud nõ velle mala fieri eſt act⁹ negatiu⁹ rect⁹ q̃ſi recte aſpiciens mala fieri ſed iſtud velle eſt act⁹ reflex⁹ ſup iſtud nõ velle. ¶ Ex quo pȝ ꝙ ꝑmiſſio tria dicit. vnũ in itellectu: duo in volũtate. ſciaȝ in itellectu: nõ velle ⁊ vl̃le i volũtate. duo poſitiua vnũ negatiuũ ſcia. ⁊ velle poſitiua ſũt: nõ velle ãt negatiu e

negatiuū ī me°. positia a dextris ꝛ sinistris.
p̄rio nēpe scia. scdo nō velle q̊d ē negatiuū. ꝛ
tertio velle q̊d ē positiuū. tn̄ p̄ncipal'r sig̃t nō
velle seu negatiuū. scdo seu min⁹ p̄ncipal'r il/
la duo positiua. ¶ Scds termin⁹ est p̄ceptio
vn̄ noto ꝙ p̄ceptio solꝫ dici tripl'r. vno° dr̄ p̄/
ceptio qcq̄d sub mādato cadit. ꝛ isto° tā ceri
monialia q̃ iudicialia q̃ decē decalogi v̄ba
in lege p̄cepta erāt: sicut exponi pōt illō ap̄li.
i. ad thimo. p° finis p̄cepti ē caritas de corde
bono ꝛ ꝯscia pura ꝛ fide nō ficta. Scdo dr̄ p̄
ceptio seu preceptū vt distinguit̄ ꝯ iudicabi/
lia ꝛ cerimonia^a. ꝛ sic sunt decē p̄cepta in p^a
ꝛ 2^a tabl'a. de qb⁹ Math. v. In his duobus
mādat̄ vniuersa lex pēdet ꝛ ꝓphete. Tertio°
accipit̄ p̄ceptū vt opponit̄ ꝓhibitioni vt p̄ce
ptio sit de affirmatiuis. sicut illud. Sabbata
sctifices. ꝛ ꝓhibitio de negatiuis. sicut illud.
Nō adorabis deos alienos. Et sic accipit̄ in
q. Lꝫ possit capi alijs duob⁹ mōis. ꝛ dr̄ ita ac
cipi a mgr̄o distictiōe p̄cedenti. vbi dr̄ vnū si
gnū voluntat̄ signi. deriuat̄ aūt p̄ceptio q̄si p̄
alijs ceptio: q̄ in p̄cipiētis mēte p̄ceptū pri⁹
capit̄ q̄ꝫ ad subm̄ deriuet̄. ¶ Terti⁹ terminus
est p̄ter volūtatē. vn̄ noto ꝙ ista tria differūt.
p̄ter volūtatē. ꝯ voluntatē. ꝛ s̄ voluntatē. si/
cut ista tria. p̄ter nām. ꝯ nām. ꝛ s̄ nāꝫ. p̄ter. n.
vol^{em} ad fieri dr̄ qn̄ id fit q̊d a volū^e preordi
natum non fuit: sicut ꝛ preter naturaꝫ aliq̄d
fieri dr̄ qd̄ non habet vsus nature. Sicut s̄m
glo. fuit ꝯuersio virgaꝝ magoꝝ in serpentes.
Exo. vij. Isto° preter precepta dei aliquid fit
nō tn̄ preter p̄missionē: q̄ ꝛ mala ex ꝯsequēti
ordinent̄. Cōtra volūtatē aūt fieri dicit̄ quan
do volūtati directe ꝯtrariat̄: sicut aliq̄d dr̄ fie
ri cōtra nām q̊d eius cursui ꝯtrariat̄. Sicut
dū cecus illūinat̄: q̄ p̄ nām a priuatiōe inhi/
tum īpossibilis est regressus. ꝛ sic multa fiūt
contra dei voluntatē antecedentem: nihil tn̄
cōtra voluntatē dei ꝯsequentē. q̄ prima vult
oēs saluos fieri. ꝛ o^m accidit de m'ltis. Scda
aūt iudicat s̄m. s. merita. s. volūtas ꝯn̄s: ꝛ est
efficax semp̄. nec cōtra eam aliquid pōt fieri
Supra aūt voluntateꝫ aliquid fieri dr̄ qn̄ id
efficit̄ ad q̊d voluntas neq̄t erigere: sicut vt
supra naturam quando nā non sufficit: ꝛ sic
cū volūtas diuina sit infinita: ꝛ sup̄ma supra
eam nihil pōt fieri: sicut nec supra deū. quis
n. potest resistere ei: nullus vtiq̄ꝫ. Et tantū de
primo articulo. ¶ Quantū ad scdm̄ articu/
lū sunt tres ꝯcl'ones. Prima est de diuina p̄
missiōe. Scda de dina p̄ceptiōe. Tertia de h̄
ꝙ est aliq̄d fieri preter volūtatē dei. Pria ē
hec. dina p̄missio mala q̄ nō creat sic aspicit
vt nō ente nulla fiāt. ¶ Pria ps ꝯcl'onis di/
cit. ꝙ dina p̄missio est respectu maloꝝ ꝓbat̄.
nēpe in hoc differt s̄ꝫ theologos ab op̄atiōe
seu impletōe: q̄ cū ambe sint de p̄ñti iple° ta
men est de bono: sꝫ p̄missio de malo. Et si di/
cat̄ ꝙ mutuo ista tria o^m act⁹ ꝛ potētia se de
noiant. vt si sit intellectus q̊d ab eo intelligit̄
extat intelligibile ꝛ ip̄e actus sciēdi dicet̄ in/
tellectio: ꝛ ecōtra. igr̄ a simili' si diuina p̄mis/
sio sit respectu maloꝝ. igitur dicet̄ mala. Re
spondet̄ ꝙ illa maxia assumpta est v̄a in vo/
luntate qn̄ se hꝫ ad id qd̄ aspicit p̄ mōꝫ actus
positiui nō alias. pꝫ exemplo. Si. n. volūtas
mea se hēat ad mala negatiue. s. nō volendo
mala non dꝫ ex hoc iudicari impia imo pia.
Sic pariformiter: q̄ dina p̄missio p̄ncipal'r
dicit nō velle maloꝝ non dꝫ iudicari ex hoc
mala sꝫ bona. Sꝫ q̄s diceret. de⁹ est oipotēs:
ꝛ potest facere ꝙ nulla sint mā. igr̄ non ē bo
nus si p̄mittat. Nō. n. inquit ap̄ls ad roma.
p̄mo solū q̄ talia agūt sed qui ꝯsentiūt digni
sunt morte. vbi glo. Cōsentire est tacē cū pos
sit arguē. Et aug. dic̄. xix. de ciui. dei. ꝙ ad of
ficiū inocētis p̄tinet: nō solū nemi malū īfer/
re sꝫ a pctō cohibē. ergo de⁹ dꝫ cohibē mala
ex q̊ p̄t. Rn̄dit huic du° doc. deuo. hac dist.
q. iij. vn̄ eliciēdo dicta sua inuit ꝙ mala p̄mit
tit de⁹ triplici rōne. pria est ordo reꝝ inter se.
ordo q̄ppe reꝝ vniuersi exigebat vt creatura
fieret q̄ peccare posset de se: sicut hō vl' ange/
lus ꝛ talis lib'tati sue dimitti d̄bebat. dicente
aug. vij. d̄ ciui. dei sic res q̄s ꝯdidit d̄s admi̅
strat vt eas ꝓp̄os mot⁹ agē sinat. vitā q̄ꝫ co
actā n̄ hēm⁹ ait dyon̄. i fine de eccl'iastica ie/
rarchia. Scda rō est p̄p̄ electos vt ip̄os tribu
lando purgent̄. vn̄ aug. xi. de ciui. dei. nulluꝫ
faceret deus quē malū p̄sciret nisi nosceꝫ qb⁹
pariter vsib⁹ accōmodaret. Et iō dic̄ ꝙ p̄mi/
sit plures eē malos q̄ꝫ bonos: q̄ pauci mali
nō eēnt ausi insurgē ꝯ multos bonos. Tertia
rō est laus dina. de⁹ nēpe solitus est semp̄ ex
malo mai⁹ bonū elicere. ea p̄p̄ nō debet dici
mal⁹ seu ꝯsentiēs si p̄mittat: q̄ lꝫ nō cohibe/
at bn̄ tn̄ arguit delinquētes: nec est officium
semp̄ inocētis malū cohibē: sꝫ arguē maxie
illi⁹ innocētis q̄ scit de malo maius bonū fa
cere. ¶ Scda ps ꝯcl'onis dic̄: ꝙ dina p̄missio
nō ē cā maloꝝ. pꝫ ex distinctōe p̄cedenti vn̄
aug. i li. lxxxiij. q. arguit sic. pctm̄: aut ē ex ni
hilo: aut deo: aut peccāte vt hoie vl' āgelo. n̄
ex nihilo: q̄ nihil nulli⁹ ē cā. n̄ ex deo: q̄ inq̄t
d̄s solū extat bonoꝝ cā. igr̄ est a peccāte non
q̄dē effectiue sꝫ defectiue: q̄ pctm̄ nō hꝫ cau/
sam efficientē sed deficiētē vt patebit in sec̄n

do. Et si queratur. vnde inest homini ista de-
fectibilitas. Rñdetur ex eo q creatura ex ni
hilo est. Et si arguat sophistice. diuina volun
tas aut vult fieri mala: aut vult mala nõ fieri
q2 sunt ꝯdicto^a si vult nõ fieri nõ pmittit fieri
si ṽo vult fieri est cã eoꝝ. Dicit doct. subti. in
reportatis parisius. huius distinctiõis. q. i. q
neutra ps est vera. vñ iste nõ ꝯdicunt velle fi
eri: ⁊ velle nõ fieri. Sed si qs velit hẽre ꝯdic-
tioné dicat sic aut de⁹ vult mala fieri: aut ds
nõ vult mala fieri ita q ꝑpõatur negatio hu-
ic qd dico vult nõ solum ad fieri. ⁊ ista scda ẽ
vera: ⁊ idẽ est q pmittere. ¶ Tertia pars cõ
clusionis dicit. q nõ ente diuina pmissiõe nul
la essent mala. ꝓbatur q2 taꝫ potentissima ali
quid impediẽte id nequit fieri. Ex quo deus
igitur est oipotentissimus nisi pmitteret nul
lum malũ fieret. Sed tũc surgit dubium: q2 il
lud est cã alicuius quo posito ponit. quo re-
moto remouet. Si ergo diuina nõ ente per-
missione mala nõ fiunt: ⁊ posita fiũt. igitur ẽ
cã eoꝝ: sicut nauta q per sui presentiã ẽ cã sa-
lutis nauis. per sui absentiã est cã periclitati-
onis nauis. Rñdendũ. q illa regula tunc hꝫ
veritatem qñ vno posito necessario ponit ali
ud. sicut pꝫ in cãis necessarijs. nõ alio mõ. pꝫ
a simili. licet nempe volũtas nõ velit nisi pri-
mo actus interius nõ tñ intellectus est cã vo
litionis. Sic in ꝓposito nõ est necessarie data
diuina pmissione mala fieri. solũ nempe req-
ritur vt deus dimittat res suas ꝓprias agere
opationes. Et si querat qd sit prius nã in deo
an nõ velle mala fieri: an velle bona. Rñden
dum q loquẽdo absolute prius itelligit non
velle q̃ꝫ velle: sicut negatio act⁹ q̃ ipe actus.
sed cõpatiue ad bonũ ⁊ malum prius dr de⁹
velle bona q̃ nõ velle mala. Et huius rõ. qñ
potentia aspicit duo opposita: vnũ per se: reli
quũ per accñs. prius aspicit o^m per se q̃ per
accñs hmõi est ma^m ⁊ bonũ respectu volũta
tis. bonũ. n. est obm per se volũtatis maluꝫ p
accñs. ¶ Ex quo infert q inter signa dine vo
luntatis ꝓhibitio ⁊ pmissio que sunt d malis
sunt vl^a p⁹. s. ꝯsilium ꝑceptionem ⁊ impleti-
onem. Et si querat qd ꝑcedit: aut prohibitio:
aut permissio. dr q permissio. ⁊ rõ q2 nisi de⁹
pmitteret mala fieri nõ esset opus ꝓhibitiõe
data ṽo ꝓhibitione adhuc opꝫ eẽ pmissionẽ
que ex ꝑmo articulo fit sp preintellecta pmis
si scia. ¶ Ex quo pꝫ error cõmentatoris in. xi.
methaphi^c dicentis. q istoꝝ inferioꝝ nõ se in
tromittit deus nisi inq̃ꝫtũ participãt in nã cõi
sicut q aranea faciat telaꝫ. pꝫ o^m satis. neq̃q̃ꝫ
n. pmissio est ignoti ex ꝑcedenti arti^o. ¶ Se-

cunda ꝯ^o est de diuina ꝑceptiõe: ⁊ est hec. sic
malum in se ꝑcipere diuine cõgruere põt li-
bertati: vt malũ fm se ꝑcipere nullatenus cõ
ueniat. ¶ Ad euidentiã totius huius ꝯclusi-
onis noto q quo ad pñs malũ dr triplr. vno
modo occasionalr. scdo malũ in se. 3° malum
fm se. Malum occasionaliter dr q lꝫ in se sit
bo^m: alicui tñ ex occasione malũ est. sicut di-
cebat aplus xpi bonus quidẽ odor sum⁹ alijs
quidẽ bonus odor in mortẽ bon⁹ odor in vi
ta. bonum nẽpe qd in se est bonũ ergo nocet
malum ṽo in se dr q ita hꝫ annexã maliciam
q ab ea separi põt: sicut dare elemosynaꝫ pp
vanam gloriã. põt nempe ista circũstãtia pp
vanã gloriã separi ab isto actu. Malũ auteꝫ
fm se dr qd ita hꝫ annexã malitiã q neqt ab
ea separi. sicut blasfemia dei. vñ fm Berñ. in
libro de dispẽsatione ⁊ ꝑcepto. malũ in se idẽ
est qd peccare ꝯ scdam tabulã seu ꝓximi dile
ctionẽ. Sed malũ fm se est peccare ꝯ primã
tabulam. ¶ Hoc habito ꝓbatur prima pars
ꝯclusionis. s. q deus põt ꝑcipere malum in se
qñ aliqua duo sic sunt iũcta ad inuicẽ q vnũ
põt ab alio separi. volũtas liberrima põt v^m
ꝑcipere: reliquũ nõ ꝑcipiendo. Sed in malo
in se ita est q nõ necio iũcta est ei malicia igr
poterit dei potẽtissima volũtas precipe sub-
stractũ ⁊ nõ maliciã. nec ex hoc diceret mala
imo vi ꝑcepti primi remouebit malicia. Ma
lum. n. in se solũ est in ordine reꝝ inter se: q̃re
nõ poterit nouũ ordinem facere qui antiquũ
instituit non vr. ¶ Ex quo liquide pꝫ q deus
põt dispensare in septeꝫ decalogi ꝑceptis. s. q
sunt scde tabule. vñ pꝫ q nõ ꝑcipiet malũ ma
nens malum. Sed querit qd est prius maluꝫ
in se: aut malũ fm se. Rñd. q est loqui de pri
oritate tali triplr. aut rõne magnitudinis cri
minis ⁊ sic pctm̃ fm se est prius: q2 est maluꝫ
in deuꝫ seu in finẽ. Malũ ṽo in se solũ in ꝓxi
mũ siue in his que fiũt in ordine reꝝ inter se.
Scdo rõne originis: ⁊ sic de cursu cõi pctm̃ i
se est prius: q2 mens mala a paruis malis ici
pit: ⁊ tandẽ cadit in maxima nisi emũdet. vñ
Aristo. in de celo ⁊ mundo. Error paruus in
ꝑncipio maximus fit in fine. Tertio rõne pe-
ne: ⁊ sic pctm̃ fm se ẽ maius q2 crimini in ma
iori maior debet pena. ¶ Scda pars ꝯclusio
nis dixit q neqt ds ꝑcipe malũ scdm se. ꝓbat
ds nõ põt facere quin res sp sint in sua poten
tia obedibili: seu quin in eũ ordinent. Sed si
ꝑciperet mala fm se istud fieret. igr neqt hoc
facere. maior pꝫ: q2 tũc faceret seipm non esse
deum cũ in primũ ⁊ pfectũ oia reducant. Sꝫ
ꝓbat minor: q2 mala fm se auertunt a deo vt

patuit.¶ Ex quo pꝫ ꝙ deus nequit dispensa
re in ꝓceptis prime tabule: quin. s. sit honorã
dus. reuerẽdus. ⁊ sctificandus. Et si obijciat.
qꝛ mutata est dies sabbati in diem dñicam: ⁊
tñ dies sabbati erat de prima tabula. vt . s. die
sabbati coleret a iudeis deus. Dicẽdũ ꝙ diei
determinatio nõ ptinet ad primã tabulaꝫ de
per se: sꝫ ex ꝯñti: sꝫ soluꝫ ꝙ colatur aliquotiẽs
seu sit colendus. De h̄ amplius in 3°. ¶ Ex q̊
pꝫ defectus francisci de maronis ꝯflatus sui.
distin. xvij. q. ij. difficultate tertia. dicentis ꝙ
d̄s posset ordinare potẽtia absoluta: ꝙ quicũ
q̄ deum blasfemaret esset saluatus. pꝫ oppo
situꝫ satis ex ꝯclõne: esset nẽpe magnũ ꝙ ma
xime se auertẽs a fine per blasfemiã maxime
fini cõiungeretur per salutẽ. ¶ Tertia ꝯ°. an
aliquid fiat ꝓter voluntatẽ dei. ⁊ est hec. licet
ꝓter añcedenteꝫ voluntatẽ dei multa veniãt.
nihil tñ preter ꝯñtem ⁊ pmissioneꝫ venire no
scitur. Prima ps dicit ꝙ ꝓter voluntateꝫ añ
cedentem dei multa veniunt: immo ⁊ ꝯ̄ pꝫ: qꝛ
voluntate añcedenti deus vult oẽs saluos fi
eri: nihilominus tñ oẽs non saluantur. ¶ Se
cunda pars dicit. ꝙ ꝓter voluntatem ꝯñtem
vel permissionẽ nihil venit. pꝫ ꝙ volũtas ꝯñs
est volũtas dei efficax cui neqt resisti ad Ro
ma. ix. Et ista circũplectitur: ⁊ rem ⁊ circũstã
tiam rei. ex quo pꝫ ꝙ oĩa que eueniunt fiunt:
aut voluntate ꝯñti: aut permissione eius: si
cut mala. Et tñ de scdo arti°. ¶ Quantũ ad
tertium articulum sunt tres difficultates iux̄
tres ꝯclusiones. ¶ Prima est. Quõ põt de⁹
prescire aliquem damnanduꝫ si permissio di
cat solum actũ nega^m^. s. non velle. qꝛ vt patu
it superius nouit solum ꝯtingẽtia determina
tione volũtatis. ⁊ hec determinatio dicit qd
positiuum. Rñdet doc. subt. xli. distinctione
huius primi. ꝙ prescit damnandũ: qꝛ iste dã
nandus aut dãnabitur actu cõmissionis ⁊ sic
se scit ꝯcurrere ad substractũ cõmissionis: aut
damnabitur omissione: ⁊ sic prescit se nõ con
currere ad actum debitũ saluti. Et qd̄ dicit ꝙ
determinatio dicit actũ positiuum. Dicẽduꝫ
ꝙ veꝝ est vltimate. ꝑintelligitur tñ non velle
ipsi velle. vñ vt patuit in eadem distinctione
prius hꝫ deus nõ velle auferre grãm: inde q̄ꝫ
aliquem actũ hẽat positiuuꝫ. scdo reflectitur
super istud nõ velle: ⁊ dicitur deus nõ vult se
non velle. ¶ Scda difficultas. vtrũ deus pos
sit aliquid precipe qd̄ non velit fieri. Dicẽdũ
ꝙ sic: qꝛ precepit Abrahe imolationẽ filij sui:
⁊ tñ nolebat nec tñ fuit signum falsum sꝫ non
intelligebat abrahaꝫ. ꝓceptum. n. datum fuit
spãliter ad experiẽdũ abraham qd̄ factuꝫ est

licet abraã intelligeret precepti intentionem
esse sui filij imolationẽ. ¶ Tertia difficultas.
vtrum a pte rei eadẽ sit voluntas añcedẽs et
ꝯñs. dicenduꝫ ꝙ sic solũ. n. dn̄t: qꝛ voluntas
añs respicit rem sine circũstantijs: vt salutem
hoĩs non ꝯsiderando merita vel demerita. sꝫ
ꝯñs attendit ⁊ rem ⁊ rei circunstantiã vt me
rita ⁊ demerita ⁊ ipm hoiem. Et sic pꝫ ad qõ
nem. ꝙ pꝫ preter dei liberrimã voluntatẽ sim
pliciter loquẽdo nõ fit ꝓceptio a deo nec per
missio. Et sic pꝫ ad arg^a^. ¶ Ad primũ iaꝫ pa
tuit ex scda ꝯclusione eo. n. ipo ꝙ d̄s precipie
bat osee accipere illã vxorem fornicariã facie
bat licitum dispensatione. Idẽ dico de furto
filioꝝ israel: qꝛ oĩa sunt dei: ideo nõ põt dare
quibus vult. veruꝫ est tñ ꝙ illi qui asportarũt
ducti concupiscentia peccauerũt nõ pp aspor
tationem sꝫ pp ꝯcupiaꝫ: sicut si oseas per con
cupiaꝫ nõ suã cognouisset vtiqꝫ peccasset. Et
qd̄ 3° obijcit. ꝙ deus ꝓcepit mortẽ innocẽtis
s. ysaac. iam pꝫ rñsio. solum. n. volebat experi
ri abraham. ⁊ dato ꝙ ꝓceptũ ad hoc se extẽ
disset ex toto poterat iuste: qꝛ oẽs seu nocen
tes seu innocẽtes rõne pcti originalis debito
res sumus mortis ⁊ deus põt qñ vult repete
re debitum. ¶ Ad scdm rñdendum est ꝙ qñ
dicitur ꝙ preter voluntatẽ dei nihil fit: dꝫ in
telligi: aut volentem in bonis: aut pmittentẽ
in malis: ⁊ sic arg^m^ non currit. ¶ Ad tertiuꝫ
rñdetur in snia: ꝙ sicut oĩpotentia dicitur ad
oĩa possibilia sic ⁊ diuina volũtas ad oĩa vo
libilia vt sit sensus nihil põt deus ex̄ operari
nisi velit. ⁊ ita pꝫ ad qõnem. ¶ Ex pñti auteꝫ
distinctione sicut de pce. ⁊c̄. ¶ Prima ꝯclo.
voluntas dei sic potẽs dicit̃ vt nihil ei obesse
ponit̃. Dicit ꝯ° ꝙ voluntas dei est tante effi
cacie vt nõ possit impediri. Et incipit a prin
cipio distinctionis vsqꝫ ibi. veꝝ vt supra dixi
mus ⁊c̄. ¶ Secunda ꝯ°. In bñplaciti mẽbra
vt ponitur ⁊ signi mystici velle diuiditur. dic̃
ꝯ°. ꝙ voluntas dei diuiditur in voluntatẽ dei
diuiditur in voluntatẽ signi ⁊ in voluntatem
beneplaciti. Et ponit̃ a ꝑdicto caplo vsqꝫ ibi.
Multa. n. fiunt ⁊c̄. ¶ Tertia ꝯ°. ꝙ beneplaci
to vult deus implet̃. sed signo mystico nõ gñ
imutetur. dicit ꝯ° ꝙ voluntas beneplaciti sp
impletur: sꝫ non voluntas signi. Et ponitur a
predicto caplo vsqꝫ ad finem distinctionis.

s Ciendum quoqꝫ ꝙ aliqñ ⁊c̄. Hic si
gnificat̃. xlviij. ⁊ vltima distictio hu
ius primi que ita continuat̃ ad pre
cedentes. Nam postq̄ a. xlv. distin
ctione diuine voluntatis posita est rõ in. xlv.
distinctiõe. ⁊ scdo sue ptãtis patuit impletio.

distinctio xlviij

in.xlvi. ⁊ in.xlvij. distinctiōibus. Nūc nostre paruitatis secuꝫ ōnditur vnitio. Ostendit.n. quō nostra voluntas diuine cōformatur volūtati. Et diuiditur pn̄s distinctio in tres partes principales. In prima ostenditur in tali ꝯformatōe nr̄e volūtatis ad diuinā volūtatē nequaq̄ sufficere eē idē volitū. In scd̄a ōndit hoc idē facere opus elicitū. In 3ª q̄rit an xp̄i mortē diligere ꝓsit ad meritū. pª in prinº. 2ª ibi. Illud q̄qꝫ nō ē ꝑtermittēdū ⁊c̄. 3ª ibi. Ex q̄ soluit qō qua queri solet. Et hec ē diuisio. ⁊c̄.

v Trū vt in creata volūtate sit moralis bonitas ad diuinā voluntatē requirit ꝯformitas. Et ar̄ q nō tripli ci medio. Prīo sic. Illa que in infinitū distant nullā hn̄t cōformitatē. sꝫ diuina voluntas ⁊ hūana sunt hmōi. igr̄ ad bonitatē volūtatis create nō reqrit ꝯformitas ad increatā. maior est ph̄i in.viij. ph̄icoꝝ. Sed minor ꝓbar̄: q: diuina volūtas est infinita: hūana finita. vn̄ ⁊ ysa.lv. scribit. sicut exaltant celi a terra: sic exaltate sunt vie mee a vijs vr̄is ⁊ cogitatiōes mee a cogitatiōib⁹ vr̄is. ¶ Secūdo ar̄ sic. Si bonitas volūtatis create cōsurgeret ex cōformitate ad increatā voluntatē aut hoc eēt rōne modi volēdi. s. velle ex caritate: aut ex ip̄o volito: sed nec sic nec sic. igit maior pꝫ ex diuisiōe sufficiēti. bonitas.n. moralis in volūtate est: aut ex actu: aut ex obo. Sed ꝓbatur minor. pº q non ex rōne volēdi s. q velit in caritate: q: tūc nō hn̄s caritatem ⁊ honorās parētes nō hēret actū moralē qd̄ nō vider̄. nec scd̄o rōne obi. nā eandē xp̄i passionē quā iudei volebāt ⁊ deus volebat: ⁊ tn̄ iudei peccabāt. ¶ Tertio ar̄ sic. Illa nō hn̄t ꝯformitatē que opposito mō se hn̄t. Sed humana seu creata volūtas ⁊ dīna sunt hmōi: ⁊ ambe bōe: igr̄ nō reqritur ad h̄ q creata voluntas sit bōa moralr̄. cōformitas ad diuinā maior pꝫ. q: sicut op^{m} opposito mō opponit sic cōformitati difformitas. sꝫ ꝓbar̄ minor. vn̄ Aug. in enchiridion. dicit q patrē queꝫ vult deus mori bonus fili⁹ nō vult mori sꝫ viuere. ¶ In op^{m} ar̄ auctē mgr̄i in lr̄a. vn̄ sup illud ps. Nō adhesit mihi cor prauū. glo. Cor prauum atq̄ distortū hꝫ qui nō vult hoc qd̄ deus vult. vn̄ ⁊ Tulli⁹ amicitiā diffiniens dicit. amicitia ē idem velle ⁊ idē nolle. ¶ In ista qōne pariformiter ad alias sunt tres articuli ⁊c̄.

¶ Quo ad pmū $arti^{m}$ termini sunt moralis bonitas. voluntas creata. vel humana in proposito ⁊ ꝯformitas diuine volūtati. ¶ Primus igr̄ terminus est moralis bonitas. vn̄ ꝑtermissis his q̄ de morali bōitate dist.xvij. dicta sunt. Noto ad pn̄s ista tria se hr̄e per ordinem. mos. cōsuetudo. ⁊ lex: vt trahi pōt ex decretis. distin.i. Mos.n. est vt ibidē dr̄ ꝯsuetudo longa. De moribus tn̄ tracta. s. ex actibus hoīuꝫ frequētatis. Cōsuetudo aūt addit supra morē. s. q aliqn̄ pro lege capitur. vn̄ ibi dr̄. ꝯsuetudo est ius quoddā morib⁹ īstitutuꝫ qd̄ pro lege suscipit qn̄ deficit lex. Lex 3º addit sup morē ⁊ ꝯsuetudinē: vt.n. lex dicat scribi cōuenit. vn̄ ibi dr̄ lex est cōstitutio scripta. ⁊ inde est q lex a legēdo dr̄. Noto rursus q tres ternarij requirūtur ad bonitatē act⁹ moralis cōputando actū. pmus igr̄ ternari⁹ ē pº act⁹ ipse. 2º qs agit. ⁊ ex isto 2º peccauit Ozias offerēdo thus qd̄ sibi nō ꝯueniebat sꝫ sacerdoti. scd̄i Paral. xxvi. ⁊ iō fuit lepra ꝑcussus terº cui opꝫ. ⁊ iō peccauit salomō. vt hētur. iij Reg. xi. q: offerebat sacrificia ydolis ⁊ nō debebat: ⁊ iō fuit priuat⁹ integra successione regni. ¶ Secūdus ternari⁹ est. pº q̄tum opꝫ ⁊ ex ista circūstantia peccauit loth: q: pl⁹ bibit de vino q̄ꝫ oportuit: ⁊ iō lapsus ē in icestū. vt hētur Gen̄. xix. Scd̄o qualiter opꝫ. ex cuius defectu peccauit Esau q: īportūe cibū petijt a iacob. vt hēt Gen̄. xxv. 3º qn̄ opꝫ: ex cui⁹ defectu peccauit ille q inuētus ē colliger ligna in die sabbati: ⁊ iō fuit lapidat⁹. vt hētur Numeri. xv. ¶ Tertius ternari⁹ ē pº vbi opꝫ: ob cuius defectū peccauerūt amasias ⁊ azarias: q: excelª nō abstulerūt. vt hētur. iiij. Reg. xv. Tunc.n. ppl's sacrificabat dn̄o sꝫ nō vbi oportebat i tēplo. Scd̄o quo mediāte seu ꝑ qd. ꝑ cuius carētiā peccauit saul: q: veritatē inq̄siuit de futuris ꝑ phitonissam. i. Reg. xxviij. ⁊ nō a deo. 3º ꝑꝑ qd: ꝑꝑ qd̄ peccāt hypocrite q opa sua faciūt vt videant ab hoīb⁹ nō ꝑꝑ deū ¶ Scd̄s terminº est volūtas creata seu in ꝓposito hūana. vn̄ noto fm venerabilē Hugonē de sctō victore in li. de voluntatib⁹ xp̄i. q volūtas creata ē triplex seu triplr̄ dr̄. s. voluntas rōnis. volūtas pietatis ⁊ volūtas caritatꝭ volūtas rōnis dr̄ inq̄tū sequit rōnis deliberationē. volūtas vero pietatis inq̄ꝫtū quodā mō cōpatit patiēti ma^{m}. Sꝫ volūtas caritatꝭ dicit inq̄ꝫtū informata dono dei spāli se cōformat pro virib⁹ volūtati increate: ⁊ ē ꝑfectior alijs duabus: q: caritas que supaddit ipsam ꝑficit ⁊ dirigit: sicut sessor equū. Et tn̄ de voluntate hūana. ¶ Terti⁹ terminus est ꝯformitas diuine voluntati. ꝓprie aūt ꝯformitas est quedā relatio actualis cāparātie cōformiuꝫ ad inuicē. Noto tn̄ ad pn̄s q ista cōformitas ad diuinā voluntatē pōt intelligi triplr̄ ꝑter modū cōeꝫ. s. ꝯformari in obiecto: qn̄ vult idē

diuina volūtas ⁊ creata sicut qñ deus alicuiꝰ vult salutē: ⁊ hoc idē vult hō. Primo igr̄ dr̄ cōformitas ad diuinā voluntatē in cā efficiē te.s. qñ humana volūtas id vult qd̄ deus vult ipm velle. Exēplum sicut deus lz velit mortē patris mei tñ vult me velle vitam p̄ris mei. ⁊ istoº est discordia in volito: q2 deus vult mortem: ⁊ filius vitam p̄ris est tñ ꝯformitas in cā efficiēte: q2 id vult qd̄ deus vult eū velle. Secūdo dr̄ ꝯformitas humane volūtatis ad diuinā in cā finali qñ oīa que facit hō in laudez refert creatoris. sicut faciebat beatissimꝰ Frā. de quo canitur. Quicqd in rebus reperit delectamenti regerit in gloriā factoris. ¶ Tertio dr̄ conformitas per respectū ad cām formalē: ⁊ tunc est v̇a conformitas qñ id qd̄ hō vult ex caritate vult sicut d̄s. quicqd vult caritate vult. vñ perfecta create volūtatis ad diuinā ꝯformitas ista tria exigit. Et hoc de primo artiº. ¶ Quantū ad scōm artiᵐ sunt tres ꝯclusiones. Prima est de cōformitate create voluntatis simpl'r ad diuinā. Scd̄a in q̄ principal'r ꝯsistit ipa diuina cōformitas vt censeatur bonitas moral'. Tertia que creata voluntas huic teneat̄ ꝯformari. Prima est hec. Licet in eē quidditatiuo creata volūtas q̄libet cū diuina ꝯformetur solū iusta in rōne volendi. ¶ Dicit pª ps ꝯclōnis. ꝙ quelibet creata volūtas in esse quidditatiuo volūtatis seu rōne formali cōformatur cū dīna. pz illa. n. candez quidditatiue dicūt rōnē formalē que ita se hñt ꝙ quicqd cōpetit vni inq̄tū tale cōpetit ⁊ alteri. Sz hmōi est diuina volūtas ⁊ creata inq̄tū voluntas. igr̄ in esse quidditatiuo volūtatis ꝯformamur. maior pz ex opposito q2. n. aliqd cōpetit homini inq̄tū hō qd̄ non cōpetit asino inq̄tum asinus: iō hō ⁊ asinus i suo esse quidditatiuo dr̄nt. sed minor ꝓbatur sicut. n. diuine voluntati inq̄tum volūtas est repugnat opari per modū nature: sic ⁊ create inq̄tū volūtas est. ⁊ sicut vna posterior intellectu ita ⁊ alia vna dñā sui actꝰ ⁊ ita d̄ alijs sic alia bñ ꝯsiderata volūtate creata siue actu volēdi triplex eiꝰ volēdi occurrit ad dīnā cōformis. Prima ē in hmōi eē quidditatiuo ambaꝝ voluntatuz diuine ⁊ create. Secūda ꝯformitas in imitatiōe. creata. n. voluntas ex quo a dīna ꝓducta est dīnā imitat̄ veluti effectus cām: ⁊ relucet in eadē sicut in suo vestigio seu 3ª pte imaginis minus tñ principal'r nō cōsiderato. Tertia cōformitas ē in ꝓporti onabilitate: ⁊ h̄ est vtriusq3 ꝯsiderata libertate ⁊ excessu i dīna volūtate sup creatā. vñ relinquit̄ ꝓportiōabilitas. ¶ Scd̄a ps ꝯclōnis dicit ꝙ solū creata iusta volūtas ꝯformat̄ dīne l rōne volēdi. Et voco rōnē volēdi ipz volēdi actū cū suis circūstātijs debitis. ꝓbat̄ auctoritate glose sup illud. ps̄. v̇bo. Rectos decet collaudatio. dicit glo. recti sunt q dirigūt cor suū ƀz diuinā volūtatē q̄ recta est. Ex quo pz ꝙ ad iustā create volūtatꝭ ꝯformitatē nō sufficit ꝯformitas i volito. mali nēpe hñt sepe huiusmodi cōformitatē cū diuina volūtate: illaz n. eādē passionē xp̄i quā volebat d̄s pr̄: volebāt ⁊ iudei: sed d̄s pr̄ iustus illi v̇o iniqui. vñ Aug. ⁊ est in lr̄a volūtas dei bona p hoīz voluntates malas iplet̄. Et si querat̄ vtrū qs iuste possit velle vindicare se de iniuria sibi illata cū illā velit vindicare d̄s. Hic dicit doctor deuotus hac dist. q. ij. Dicerē inqt ꝙ si aliqs solū ad illā vindictā moueret̄ zelo iusticie: sicd̄s ipe q ē zelotes: ꝙ sic posset. ⁊ tali mō appetēs punitionē volūtatē hr̄et iustā ⁊ dine ꝯformē ⁊ in volito: q2 ābe volūt punitionē. ⁊ i volēdi mō: q2 ābe vellēt zelo iusticie. veꝝ ē tñ q2 multotiēs cū ista punitōe se in nob igerit vindicte libido securiꝰ ē dimittere deo q dicit mihi vindictā ⁊ ego retribuā. ¶ Et si querat qs vtrū in hmōi volēdi rōne seu actu reqrat̄ cōformis intētio vt sit iusta ꝯformitas. Dicēdū ꝙ si dicat̄ itētio respectu finis sic reqrit̄. sicut n. d̄s oīa refert in seipm: q2 est alpha ⁊ o: principiū ⁊ finis. Sic opz iustā volūtatē facere vt diuine sit ꝯformis nō quid̄ actu sed hitu. ⁊ loquor de referibilibꝰ: pōt nēpe peccar̄ venial'r ⁊ facere actū neutrū: sicut festucā leuare stāte ꝯformitate tali in hitu: lz in hoc nō sit in actu Si v̇o dicat̄ intensio. i. intense opari sic ñ exigit ꝯformitas create volūtatꝭ ad diuinā: q2 voluntas dīna ex eo ꝙ infinita sine ꝓportōe pfectiorē hz actū volēdi q̄ȝ creata. vñ sequitur ꝙ nō opz volūtatē creatā ita intēse velle volitū sicut dīnā. vñ ⁊ doc. sub. in hac distin. dicit ꝙ sicut in mōlibus agens variat opꝰ virtutꝭ ita ⁊ hic. opꝰ. n. qd̄ regi eēt magnificū militi eēt vanansia seu excessus. ¶ Ex pª pte ꝯclusiōis pz ꝙ defecit sctūs Tho. q non potuit videre creatā volūtatē in esse qdditatiuo diuine cōformari i scripto suo hac dist. q. i. oᵐ pz ex cōclone. ¶ Scd̄a ꝯº est de eo in quo principal'r attēdit̄ ꝯformitas ad diuinā volūtatez i actu seu bōitate morali: ⁊ ē hec. Sic̄ i actibꝰ mōlibus finis dat nomē opi: sic ⁊ dine ꝯformitati Dicit pª ps ꝙ iter mōles circūstātias finis ē dans nomē opi vt dicat̄ bonū seu malū ꝓbat̄ ab illo principal'r censet̄ opꝰ virtuosuz vel viciosum cuiꝰ grā cetera mouent̄. Sz hmōi est circūstantia finis igit̄ ⁊c̄. maior pz: q2 a prici-

Rō volendi

paliori dz res denoiari in mõlib⁹. Sed ꝓbaẗ
minor auctẽ Aristo. scđo phicoꝝ ⁊ scđo me-
tha^c finis est cui⁹ grã cetã fiũt. vñ ⁊ phs. v.
ethicoꝝ dicit ꝙ si qs fureẗ vt fornicet nõ dz
cẽseri fur ꝫ fornicator ex intẽtõe finis. ¶ Sz
tũc obijciẗ sequereẗ ex h̄ ꝙ si aliqs furareẗ vt
daret elemosynã paupi ꝙ bñ facẽt: q2 finis ẽ
bon⁹. Rñđ. ꝙ ꝯ^o itelligiẗ ꝓsupponẽdo actũ ñ
hr̃e maliciã in alijs circũstãtijs q̃d nõ est i ꝓ
posito: iõ nõ currit arg^m. ¶ Scđa ps ꝯclo-
nis dicit ꝙ finis ẽt ꝓncipalior ẽ i dina cõfor-
mitate. ꝓbaẗ. i h̄ maxie stat create volũtatis
ad diuinaz ꝯformitas in quo maxie vt sue rle
subijciẗ ⁊ ꝓportionaẗ: sed hoc maxime est re-
spectu finis. igiẗ ⁊c̃. maior pz. ista nẽpe cõfor
mitas nihil aliđ est nisi approximatio ad ꝓ-
mã regulã sicut fab lignari⁹ approximat sue
regule ea q̃ opaẗ. Sz ꝓbaẗ minor. signũ eniz
maxie subiectiõis est oĩa pp deũ facere vt ꝓ-
pter finẽ ⁊ oĩa in eũ referre vt in primuz ens.
¶ Et si queraẗ. Releueẗ alicui sua dãnatio
vtrũ đbeat tñ subijci deo vt vltio finivt dicat
placet mihi ex q̃ deo placet. Respõdeẗ ꝙ ca
sus est nõ admitẽd⁹ fieret eni hõ tũc ex̃ statũ
vie adhuc exñs in via. verisilẽ eni est ꝙ incur
reret desperationẽ. ¶ Sz dicet aliqs ex quo
nõ est hoc ipossibile admittaẗ. dico tũc ꝙ in
dãnatiõe tria sũt. primũ est separi a deo in ꝑ-
petuũ. Et de isto dicit doctor deuot⁹ dubio ꝓ
mo litterali. Credo enim ꝙ nulla aĩa debeat
recte velle in eternũ separi a deo q̃d est sum-
mũ bonuz. Scđm q̃d est in dãnatiõe est bla-
sphe^a dei. dãnati nẽpe semꝑ suũ blasphemãt
creatorẽ. ⁊ de isto loquẽdo nulla iusta aĩa h̄
dz velle. Tertiũ ẽ pena eterna. ⁊ de ista dicit
idẽ doctor ꝙ sic, vñ ⁊ Franc̃. de maro. xl. di.
hui⁹ primi. q. iij. iterrogatiõe. ij. dicit ꝙ si dã-
nati eẽnt boni laudarẽt creatorẽ: qa ei placz
ꝙ sint o^m sue iusticie. Orem⁹ tñ deũ ne hoc
nob eueniat. ¶ Tertia ꝯclo est. q̃ creata vo-
lũtas dine teneẗ ꝯformari: ⁊ est hec. lz pietatꝭ
volũtate sine malo velle possum⁹ o^m dei: rõe
tñ ⁊ caritate ꝯformari obligamur ei. ¶ Pri
ma ps dicit: ꝙ ꝫm volũtatez pietatꝭ possum⁹
velle o^m illi⁹ q̃d de⁹ vult pz vñ in enchiriđ. di
cit Aug⁹. aliqñ hõ bona volũtate vult ꝙ nõ
vult de⁹. Vñ Ieremi. in tronis dlebat pieta-
te destructionẽ iherl̃em quã de⁹ volebat. Et
iesus ꝫ pietatẽ hũanitatꝭ flebat suꝑ iherl̃em:
quã volũtate dinitatꝭ destrui volebat. Quin-
imo sancti viri isto mõ aliq̃tiẽs inter se volũt
opposita. Actu. xxi. Paul⁹ volebat alligari
in iherl̃m ⁊ discipuli nolebant. Et maria mr̃
dei volũtate pietatꝭ filij nolebat mortẽ acer-
bissimã quã de⁹ volebat imo ihe iesus volũ-
tate pietatis mori nolebat: sz dicebat: trãseat
a me calix iste. sed volũtate caritatis mori cõ
sentiebat. ¶ Scđa ps ꝯclonis dicit ꝙ tene-
mur velle q̃d deus vult volũtate rõnis. i. de-
liberatiua: ⁊ volũtate caritatis. i. caritate in-
formata. De prima pz. hoc eniz dicit rõ vt ei
subijciamur volẽtes pedib⁹ cui⁹ cũcta subie-
cta sũt. De caritate pz: qa sine hac nõ possu-
m⁹ placere ei ad q̃d tenemur: ita ꝙ volũtate
rõnis ⁊ caritatꝭ tenemur velle q̃d deus vult
Isto eni mõ ⁊ maria pijssima filiũ suũ vnige-
nitũ mori volebat: ⁊ ipse mortez affectabat.
¶ Et si dicaẗ seq̃reẗ ꝙ teneremur sꝑ opari ca
ritate q̃ facim⁹ ⁊ ꝙ nulla eẽnt opa indrñ^a q̃d
est falsũ sicut leuare festucã. Rñđ. ꝙ ꝯforma
ri ex caritate volẽdo deo est ꝓceptũ affirma
tiuũ ⁊ nõ negatiuũ negatiua aũt precepta ⁊
ad sꝑ ⁊ ꝓ sꝑ obligãt sicut nõ facẽ furtũ. sed af
firmatiua lz ad sꝑ obligẽt nõ tñ ꝓ sꝑ sed ꝓ lo
co ⁊ tpe. iõ nõ tenemur i quolibet ope opari
caritate. sz ꝓ loco ⁊ tpe. Et si q̃rat qs: qñ est
hmõi tp̃s ⁊ qñ loc⁹. dicẽdũ ꝙ hoc pl⁹ docet
spũsscti vnctio q̃z hõ. Et tñ đ scđo. ¶ Quã-
tũ ad tertiũ articulũ sunt tres ⁊c̃. ¶ Prima
difficultas est. in q̃ fundaẗ ꝓprie ista ꝯformi
tas ⁊ qs est termin⁹ ei⁹. dicẽdũ ꝙ hmõi ꝯfor
mitatꝭ funda^m ꝓma^m est creata volũtas: sed i
mediatũ habit⁹ caritatis. termin⁹ aũt exẽpla
ris hui⁹ ꝯformitatis est dina volũtas q̃ est re
gula nr̃a: sz termin⁹ vt obiectũ est ipsuz voli-
tuz pp deuz. ¶ Scđa difficultas. vtrũ possit
eẽ increata volũtate ad diuinã ꝯformitas si-
ne respectu finis. Dicẽdũ ꝙ sic. Mali enim
vt dictũ est in volito sepe dine ꝯformanẗ vo-
luntati ⁊ diuersificanẗ in fine. vbigrã. patrez
quẽ de⁹ vult mori pp debitaz cãm vult ⁊ fili⁹
ꝓpter idebitã: vt scz hereditatẽ possideat. ꝑ-
fecta tñ ꝯformitas me aspicit admin⁹ habitu
¶ Tertia difficultas que est ꝑfectior opatio
seu volitio velle pietate duct⁹: o^m ei⁹ ꝙ deus
vult: vtputa ꝙ xp̃s nõ moriaẗ. aut rõnis vo-
luntate id velle qđ deus vult vtputa christuz
mori. dicẽduz ꝙ loquẽdo simplr̃ velle id q̃d
deus vult tali volũtate est ꝑfecti⁹: quia aspi-
cit o^m sub rõne nobiliori. tñ aliquotiẽs ex cõ
sequẽti ex primo nobilior nasciẗ in mẽte fer-
uor: ⁊ lacrimaꝝ flumẽ mortẽ christi cogitan
do ⁊ dolẽdo ꝓ pietate ex quo efficitur dispõ
ad ampliorẽ gratiã. Et sic pz ad. q. ꝙ vicz ad
hoc ꝙ sit ꝑfecta mõlis in creata volũtate bo
nitas ad diuinã volũtatẽ requiriẗ cõformitas
Et tũc ad argumẽta. ¶ Ad primum dico ad
maiorẽ ꝙ triplex ẽ ꝓportio. ꝟtutis entitatis

ꝛ imitatiõis. Loquẽdo de prima .ſ. de v̾tute
dei ad creaturã nulla ẽ ꝓportio cũ īfinitã ħa
beat v̾tutẽ. ꝛ de iſto loqt̃ur ph̃s loco ꝑallega
to vt pꝫ inſpicienti. Loquẽdo aũt de ſcd̃a .ſ. en
titate ſic ꝯueniũt in trãſcẽdẽtib⁹ qd ditatiue
ſic .n. ds̃ ẽ ens qdditatiue ſic creatura. ꝛ iſto°
ꝯformes ſt̃ in eẽ qdditatiuo voluntaſ diuina
ꝛ creata. Loq̃ndo aũt de t̃tia .ſ. imitatiõis ẽ cõ
formitas ĩ ħitu ꝛ actu create volũtatꝭ. vt patu
it. ꝛ ſic pꝫ ad argᵐ. ¶ Ad ſcd̃ꝫ dico ad mino
rẽ ꝙ ꝑfecta ꝯformitas vt patuit ꝯſurgit ex il
lis duob⁹ qñ .ſ. vult q̊d de⁹ vult. ꝛ caritate il
lud vult. ꝛ addaꝭ t̃tiũ .ſ. ꝑꝑ finẽ vltimũ ꝛ ꝑfe
cte ħẽꝭ ꝯformitas. Et ꝙ dicit ſeq̃reꝭ tũc ꝙ nõ
ħñs caritatẽ ꝛ ꝑentes honorãs nõ ħret actũ
mõlẽ. dico hic ꝙ bñ ħꝫ actũ moralẽ ſꝫ nõ ꝑfe
ctũ: q2 v̾tutes mõles theologicis ꝑficiuntur.
¶ Ad tertiũ dico in ſũma ꝙ ĩ caſu illo ẽt ille
fili⁹ vult q̊d ds̃ vult: nõ q̊dẽ abſolute vt .ſ. fili
us velit mõtẽ p̃ris quã ds̃ vult: ſꝫ vult q̊d ds̃
vult ipꝫ velle. vult .n. de⁹ ꝙ bon⁹ fili⁹ velit pie
tatis volũtate vitã p̃ris: ꝛ iſta ẽ imꝑfecta cõ
formitas vt patuit. ꝑfecta v̊o ẽ ĩ volũtate aut
rõnis: aut charitatꝭ. Et ſic pꝫ ad qõnẽ. ¶ Ex ꝑ
ſenti aũt diſtĩctõe ſic ꝛc̃. ¶ Pria ꝯcl̃o. neq̃ ꝙ
ſufficẽ ad ꝯformitatẽ vr̃ diligẽ idẽ volũtatẽꝫ
Dicit ꝯcl̃o ꝙ ñ ſufficit ad hoc ꝙ creata volũ
tas diue ꝯformeꝭ eẽ idẽ volitũ ab vtraqꝫ. Et
deduciꝭ a pricipio diſtĩctiõis vſqꝫ ibi. illõ q̊qꝫ
non eſt ꝛc̃. ¶ Scd̃a ꝯcl̃o. p̃r ſic voluit. ꝙ xp̃i
paſſio foret ꝙ ñ placuit iudeoꝝ actio. Dicit
ꝯcl̃o ꝙ de⁹ p̃r volebat mortẽ xp̃i: ſꝫ nõ actio
nẽ iudeoꝝ. Et ĩcipit in illo .c. Illud quoqꝫ ꝛc̃.
vſqꝫ ibi. Ex quo ſoluiꝭ qõ ꝛc̃. ¶ Tertia ꝯcl̃o
Motu pietatis mors extat dolẽda ſcõꝝ: ſꝫ ra
tiõis care amplectẽda. dicit ꝯcl̃o ꝙ mors xp̃i
ꝛ ſanctoꝝ ex pietate eſt dolẽda: ſꝫ rõnis volũ
tate de hoc eſt gaudẽduꝫ. Et poniꝭ ab illo .c.
Ex quo ſoluitur ꝛc̃. vſqꝫ ad finem diſtinctio
nis. Et per ꝯñs primi libri.

v Iri doctiſſimi. mgr̃iqꝫ laude varia
celebres diui petri pariſeoꝝ ꝓſulis
libꝝ ꝶꝫ ſuꝑ intelliᵐ radioꝝ fulgẽtẽ
ſplẽdorib⁹ mea celebraª ꝑuitas ordie mgr̃is
meis ꝓcedẽtib⁹ ꝓpoſterior ex debito interue
nit. ne igr̃ diuoꝝ ſuꝑmẽtaliũ ex imẽſa caligie
noctuoſus mei obtenebreꝭ ocul⁹ ſuꝑeẽtialꝭ
tritatꝭ. vt ĩ de myſtica theologia dyoñ. ꝶmoci
nat ſuꝑ optie xp̃iãoꝝ ĩſpecta theoſophie cuꝭ
ſeraphicũ triſagiũ in iugib⁹ clamorib⁹ hym
niſat laudes maxias pedetẽti vmbrã ſecutu
rus tripharie hũc actũ diuido. primo .n. ꝓ ſe
cũdo hoc voluie collaº ꝓmitteꝭ ſerioſa. ſcd̃o
ĩ duelli certamie poſitio ĩſereꝭ ſtudioſa. tertio
ꝓ honoris ſpectamine vocaꝭ laus exprimeꝭ
gl̃oſa. q̊ igr̃ ad ꝓmũ reuerendi p̃res in q̊ ꝓ ħ
ſcd̃o volumie collatio ꝓmitteꝭ ſerioſa. ſe p̃ñtat
mẽorie ꝯtẽplãdũ apti⁹ ſãctioris iudith v̾bũ
ſanctiſſimũ q̊d his ĩ ſcolꝭ meo ĩ priario ꝓnci°
alijſqꝫ ĩ vniuerſitatib⁹ ꝑ me alꝭs ſonuit nr̃i pe
tri exꝓmẽs apicẽ maieſtatꝭ .ſ. girantes vallẽ:
veneꝭt ad portã ciuitatꝭ. ĩ q̊ vt alias ĩducebat
ſtil⁹ pauꝑior ad tãti codicis gl̃ioſa ſubleuan
da ꝓcõia: q̃tuor palã pãdebãꝭ iux̃ opis q̃dri
ꝑtiti volumina: prio nẽpe pãdebaꝭ vigẽs iter
miabilitas ambitu ꝑfectiori artes claudẽs li
bramie. in ꝓmo ſniaꝝ. ſcd̃o melliflua ameni
taſ ĩ ſitu hũiliori locata, ꝑ certamie ĩ ſcd̃o ſnia
rũ. t̃tio latitudis entitas nos v̾bi dulciori ſo
porãs dl̃ci carmie. ĩ t̃tio ſniaꝝ. Quarto amã
tiſſima vnitas aditu patẽtiori reficiẽſ ſolami
ne. ĩ q̃rto ſniaꝝ. Primũ ꝓbat rotũditatꝭ circu
l⁹ copioſior patẽtior ſigt̃⁹ ĩfinite ꝓmittiꝭ gyrã
tes. ſcd̃ꝫ ꝓbat loci amen⁹ nidul⁹ venuſtior. or
natior g̃ndi plen⁹ claritate ſubiungit thema
vallẽ. t̃tiũ ꝓbat caritatiu⁹ nodul⁹ ardẽtior fer
uẽtior emiſſus diuitate. dixit thema venerũt.
Quartũ ꝓbat hõeſtatꝭ titul⁹ aptior. famoſior
ĩſignit⁹ maieſtate ꝯcludiꝭ ad portã ciuitatis.
Ea ꝑꝑ ſcã pleni eq̃tate ſeq̃mur iã v̾itatꝭ vias:
nã ſecuritate gyrãtes vallẽ veneꝭt ad portaꝫ
ciuitatꝭ ꝑꝑ ꝓmũ lux ſemꝑ ĩdeficiẽs nr̃is offert
mẽtib⁹ ĩ ſuppoſito triplici. ĩ ꝓmo ſniaꝝ ꝑꝑ ſe
cũdũ creatura ĩcipiẽs ſeminaꝭ in entib⁹ cultu
ra mł̃tiplici in ſcd̃o ꝑꝑ tertiũ imago dĩ ꝓdiẽs
mittiꝭ ĩdigẽtib⁹ maº. ſoluẽs ſeptẽplici ĩ t̃tio.
ꝑꝑ q̃rtũ viator bõis geſtiẽs ſe iũgit ꝯtẽplãti
b⁹ ſart⁹ cura medici. ĩ q̃rto. ¶ Prio ꝓmario
ꝓnci° poſſe iux̃ expedito vltimiſqꝫ duob⁹ me
is ĩſeq̃ntib⁹ principijs optio p̃re luminũ ꝯdo
nãte reꝭuãdis ĩ p̃ñtiaꝝ. de ſcd̃o aliqd fari cõ
gruit. In q̊ vt mõ dicebaꝭ. Oſtendiꝭ. melliª
amenitas ꝛc̃. Sõ ꝓbat loci amen⁹ ꝛc̃. cũ dꝭ
vallẽ ꝑꝑ qõ creaꝭa ĩcipiẽs ꝛc̃. Quid v̊o op
timi p̃res hãc vallẽ autũatis exiſtẽ varijs de
coratã ex florib⁹ ꝛ ꝯſtipatã lilijs quã armoni
ꝫat auiuꝫ dulcedo ꝓnimia: ac vniuerſis ſeiaꝭ
odorib⁹ pigmẽtoꝝ ħ q̃ppe petri piſeos ãtiſti
tis lib extat ſcd̃s q tãtoꝝ redolꝫ ſpirituũ vb
tate celeſtiũ tot creaturaꝝ vireſcit florib⁹: ac
nature hũane excãdeſcit lilijſ: vt ſuꝑni ꝑadiſi
exẽplar ꝓſtãtiſſimũ q̃ſi q̊ddã extũ veluti ꝑa
diſus t̃reſtris effigiet. Recte q̃ppe de et̃nis
mõtib⁹ vallẽ iſtã diuus fons irrigauit: vt digi
ti dĩ vim exarati effect⁹ hic cogniti ĩ nr̃m nos
trãſformẽt opificẽ. Qui fõtes ꝓpħa teſtante
regio emittit in cõuallib⁹: ſic ꝛ lege ſancitũ ẽ
dei: quã paul⁹ diuus ꝓmulgat vt iuiſibilia dĩ

ꝑ ea q̄ facta sunt intellecta ꝯspiciant̃: ⁊ ꝑ visi
bilē effectū inuisibil' ⁊ ecīna meditet̃ diuinitas:
ꝑ floresq̨ vallis mūdialis mūd⁹ nobis clare
scat archetipp⁹. sic bernard⁹ siluestris mēte
ḡndis ꝫ libro strict⁹ ꝺ fiª mūdi li. prio floꝝ di
uinoꝝ iferi⁹ lucētiū locut⁹ ē. Erat inqt fons
luīs semiariū vite bonū bonitat̃ dīne plenitu
do scīe: q̄ sapīa nūcupat̃ altissimi. in q̄ viuētis
ymagines notiōes mūd⁹ intelligibil' reꝝ co/
gnitio ꝑfigurata erat. Et postea iūgit. igr̃ ibi/
dē vide velut in speculo qcqd ḡnatōni: qcqd
opatiōi dei secretior destinat affect⁹: illic in
gn̄e: in spē i idiuiduali singularitate: qcquid
yle. qcq̄d mūd⁹. qcqd pcurrūt illuc exarata
supp̄mi digito dei viui tpm fatal' series. dispo
sitio seculoꝝ illuc lachrymie paupeꝝ. fortūeq̨
regū. illuc phoꝝ felicior disciplīa. illuc qcqd
angel⁹. qcqd rō ꝯprehēdit hūana. qcqd celū
sua ꝯplectit̃ curuatura nō imerito iuenit̃ hec
ille. O clara vallis seclo. o clarior regalib⁹ in
sedib⁹: sꝫ o vallis clarissima iugit̃ studētibus
recte qppe ex cātico cāticoꝝ vt loq̄ret̃ exor/
diū nr̄ assumpsit scd̄s. Ego inqt flos cāpi ⁊ li
liū ꝯualliū. flos qppe est creatura qua i deuꝫ
erigimur. huic qppe aureis secul' tā fernēter
se ꝺdicarūt mūdi sapiētes vt mōstꝝ aliō age
re viderēt̃. chemeron stoic⁹ vir eloquētissim⁹
egyptios sapientes sic deditos fuisse narrat
stu° vt esu obliti: ac q̄cūq̨ failiaritate postpo
sita i tēplis morātes moris ⁊ nature indaga
rēt subtiª. bardesanes vir babilōi⁹ sempiter/
nis nutriēdū memorijs in duo dog̃ta ginoso
phistas sic diuidit idicos vt dicat ꝙ sint solis
pomis: aut farina nutriti: q̄teu⁹ meli⁹ vaccēt
theoᶜ tātiq̨ regi eē honoris vt credat̃ regni
felicitas eoꝝ ꝺuotis ꝯstare ꝑcib⁹. Euripides
poeta maxim⁹ ꝑphas cretēses nō solū carni/
b⁹ sꝫ cibis coct̃ abstinuisse retulit. xenocrates
ille sapiētissim⁹ q tm̄ sciuit dona renuet̃ q̄ꝫtū
Alex. offerret. triptolemi leges. capitularis
eleusino tplo tm̄ tria ꝑcepta scripta fuisse me
morat q̄ꝝ t̄tiū n̄ vescendū carnib⁹ cēsuit duᵐ
nulli qn vt meli⁹ creaturis intēderēt speculā
dū. Taceo de cetina ⁊ athalo q ob suū i crea
tis iuge studiū diui sūt noiati. scūs refert ad
nepocianū Jer. Temestoclē grecie sapientē
ꝑcelsuꝫ cū. ciiij. ꝯpletis ānis se mori cerneret
dixisse se dolere ꝙ tūc e vita egredet̃ cū sape
cepisset. In tusculanis q̄ōnib⁹ theofrast⁹ a tu
lio iducit̃ in vno solo de nā se ꝯquerēs ꝙ cor
nicib⁹ tā diuturnā vitā daret hoib⁹ taꝫ mini/
mā vt tūc morti succūberēt cū icipent discē.
qd ꝺ cathōe cēsorio idē tulli⁹ retulit i libello
senectut̃: hūc in vltima senectute grecas lr̄as

didicisse: cū iā senex. ⁊ latinas cognouisset. sꝫ
iā seculi recedāt hoies. vbi mirifici petri ſmō
insonuit. Ego inqt flos cāpi ⁊ liliū ꝯualliuꝫ.
Sic qpe de florib⁹ hui⁹ mūdi in hoc scd̄o. sic
⁊ lilijs ꝯualliū seu creaturis fit mētio. vt i di
uia feramur. Tūc qppe flos redolet: tūc liliū
excādescit cū ad suū reuertunt̃ ꝑnciᵐ: vt ꝯdi
tos scīa sꝫ reductiōe in diuina sapīa mēs hūa
na ꝑfundat̃. vn̄ hoc mō habitā creature noti
ciā vir ille egregi⁹ richard⁹ dimellent̃ in suo
philobolio in admiratōeꝫ ꝯsus talia ꝓrūpit
in ꝟba. thesaur⁹ desiderabil' sapie ⁊ scieq̨: quē
amans honorē ꝑ instinctū nature desiderat.
oēs mūdi diuitias trāscēdit ifinitate. cui⁹ re/
spectu lapides ꝑciosi vilescūt cui⁹ ꝯparatiōe
argētū lutescit ⁊ auꝝ obrizim exigua fit arēa
cui⁹ splēdore tenebrescūt visui sol ⁊ lūa: cui⁹
dulcore amarescūt gustui mel ⁊ mā̄ª. qd ro/
go dulci⁹. qd qeti⁹ q̇d aīe iocūdius q̄ꝫ ex pri
mo libro deū cognoscēti ꝺ creatis ex scd̄o fa
ri recte vt oꝫ estimo nihil. diuin⁹. n. Jerothe
us lꝫ ex diuinissimis ra. dijs extasiꝫ passus af
firmet̃: tn̄ ⁊ creaturis intēdebat. paul⁹ ad ter
tiū rapt⁹ vsq̨ celū euāgeliū q̄ꝺ ibi didicerat
aplico cetu āc thearticis viris ꝯfirmādū cen
suit: fat or: nescio qd hꝫ latētis dulcedis crea
ture cognitio queꝫ sacra theō apit. vn̄ ⁊ pe/
tr⁹ blesen̄. in expōne sup iob. stilo graui ciui/
lē loq̄ndi sciaꝫ hui⁹ in ꝯspectu ꝓpe nihil asse/
uerat. Illꝺ inqt q̄so dicāt nr̄i legiste qd ad sa
lutē aīe ꝯfert ille ciuil' ⁊ picturat mod⁹ loquē
di ille babilonic⁹ calix q̄ inebriāt̃ pcōres ter/
re. ille ꝑncipū leges qb⁹ ego ifelix aliq̄tiens
militaui: lꝫ. n. vsus eaꝝ vite hoīuꝫ vtilior eēt
nisi abuteret̃ humana malitia bōitate eaꝝ ⁊
n'exu ꝯseq̄nte dicit: vn⁹ est rex: ⁊ vna est illius
lex. Lex imaculata ꝯuertēs aīas ⁊ sapiaꝫ pre
stans puulis. Lex. n. dn̄i puulis magnis ⁊ me
diocrib⁹ se ꝯformat ꝫ B blesen̄. Ego igr̃ inqt
petr⁹ i scd̄o suꝫ flos cāpi ⁊ liliū ꝯualliū. descē
dit qppe nr̄ ꝑdilect⁹ petr⁹ i ortū suū ad areo/
las aromatū vt lilia colligat scribit̃ in cāticis
Qui nuꝑ abyssuꝫ in ꝑmo suo itrauerat deita/
tis intermie. In suo scd̄o in ortū dn̄i introiēs
cui⁹ agri existit pulcritudo: nūc lilia creature
recolligit meliora. tātiq̨ ꝯpēdij tāteq̨ breui
tatis copiose. tāq̨ eximie extat subtilitat̃. vt
in eo velut in quodā speculo tota appareat
tota splēdeat. tota nr̄is rūtet̃ ocul' machina
mūdialis. O ꝑclarissimi ꝑsulis ꝯpēdiosa bre
uitas. o excellētissimi petri breuissimū cōpen
diū. o lilia ꝯualliū. o flores optimi cāpi: tam
puo: tā magno: exiguo sꝫ maxio t̃collecti vo
lumine n̄ fuit a seclo. o maximi pr̄es n̄ fuit ꝑ⁹

dinos libros volumē tale ꝯditū vt iā non sit
reqsitū.xxx. miª nr̄as libroꝝ retinē librarias
q̄ pāphilꝰ gl'iosus habuisse.in.vi. ethimol'. a
venerabili ysido.iducit̄. Iste petri nr̄i lib te-
neat̄ in manibꝰ sapore mellis dulcior.pigmē
ti odoribꝰ suauior.suauissimis armonijs auri
bꝰ in nr̄is meliꝰ tinisat:visu cuiꝰ alia obtene-
brescit creata:tactuqꝫ soporat̄ nr̄a intelligēª
i alijs v̄ᵐ siqdē illō hāilcaris hānibali qō tul
liano fonte titꝰ in.iij. decade ptractauit. Liui
us cēseri potuit nimiꝝ.dij vni nō oīa dedē.
vicē scis o hānibal:s; vti victoª nescis. Toᵐ nr̄
petrꝰ ꝯplectit̄.an nō aug.subtilissima emble
mata Ambrosij scrutinia.gregorij ꝯsonātie.
scissimi. Iero.monitiōes pcipue ibidē recol-
ligunt̄ q̄d de creaturis Basiliꝰ.fulgētiꝰ. pi-
ctañ.hylariꝰ ꝯstātinopolitanꝰ.crisostomꝰ.be
da.britānicꝰ yspalēsis.ysidorꝰ.origenes. da-
mascenꝰ.ciprīāus.solo natino argū.ꝓsp.acq
tanicꝰ.rabanꝰ ille securissimꝰ de primarijs pa
risieñ.alme vniuersitat̄ epi exn̄s fundaᵐ pci
puū sub ꝯpēdio maxio hic scdo ꝯtinet̄. non
imerito igr̄ petrꝰ sepiꝰ itulit̄. Ego flos cāpi.
ad me ꝯcurrāt studētes creature noticiā req
rētes. Ego sus flos.q̄d Arist. tādiu morami
rudimētis.qd pl'onicis documētis.qd mora
lis senece epl'is fulgētibꝰ.qd socraticis mōi-
ciombꝰ. Illi vmbra.ego sum flos ꝛ liliū ꝯual
liū. Et si nōnullas valliū possideant areolas
nō lilia. Sum inqt ego flos cāpi ꝛ liliū ꝯual
liū.vallis hic scdo extat fructifera.satis sic to
nuit.ps.valles abundabūt frumēto . cresca-
mus vt petri comedamꝰ frumētum nō ꝯtēti
phoꝝ paleis.qō.n.ipfectu; reliqrūt hic pfe-
cte dirigit̄.nec vr̄ optere solū ire athenaꝝ vt
achademica pl'onis aspiciamꝰ gimnasia.aut
zenonē secte pncipē stoice suas in biuio seni
nantē padoxas:seu rimarchū polemonē epi
curos docētes tiriadoxas:aut demū yarcam
vt docuit ad marcelliᵐ Ier.apō bragmanas
in trono sepētē aureo tātalico fonte ppotatū
de reꝝ nā.de moribꝰ de cursu sideꝝ. de moti
bꝰ planetaꝝ iter paucos disputātē discipl'os
Cessant h̄ exhibita in hoc scdo reꝝ veritate
creataꝝ āpliori,in valle parisieñ.o pr̄es fulgē
tissimi hic de scdo disputantē aspicite in stuº
sorbonico doctorē mirādis secl'is quē de gā
dauo noiant q ob scia; pcipuā doctor solēnis
dr̄.ñ pōt iā mēs eloq ad sacratū pdicatoꝝ or
dinē trāseūdo.vbi alijs relictis q̄ꝫ pluribꝰ iu
bar occurrit mirādū scūs tho.scūs doctō do
ctorqꝫ dictꝰ cōis arca diuine legis ꝯtētiua:ꝛ
scitate ꝛ scripto decore idicibili pisieñ.venu-
stās studiū.qd de spira Iohāne vachōis giui

donis inumerisqꝫ pr̄ibꝰ dimissis i iesu xp̄i pie
mr̄is scissime Marie de mōte carmeli agre-
gatōe sāctiori.iā fari nescio.qd ō romāo egiº
in scissimo heremitaꝝ sci aug.colleº. Sed de
valle spoletā egressus est flosculꝰ fructꝰ ꝓdu
cēs varios i mioꝝ colleº. An nō ille ē oblita
retinēdꝰ mēoria Alexāder de hal' āglicꝰ q ob
sui validissimas sn̄ias irrefragabilis dr̄. Suc
cedit doctor deuotꝰ tuscana natꝰ ꝓuinª.ta-
ceo Johez de ripa. Frāc.de marchia. ꝛ aliu;
Frācīscū marōis q tāte extitit sapie vt in imē
sis opibꝰ q̄ ꝯdidit vix desisterit qn sp sit in q̄-
ternitate locutꝰ. Taceo ꝛ innūeros q̄s breui
tas ptermittit.ad te vēio.ad te v̄tit̄ meꝰ s̄mo
nis curriculꝰ.nūc nr̄ o amor pcordialissime
q tāta i vniuersitate tm̄ scia plenꝰ eras vt do-
ctoris subtil' nomē retineres.cuiꝰ error nullꝰ
tuā doctrinā:tuū opꝰ macl'auit:ōuotōe ꝯsopl
tꝰ pcipua.dū nēpe tuā logicā incipiebas.qd
dicebas.o d̄s q es t̄minꝰ sine termio da mihi
bū loq de t̄mino. Et sepiꝰ tuo in libro quā de
pmo pncipio ititulasti talibꝰ solitꝰ es fari s̄mo
nibꝰ. O dn̄e d̄s nr̄ qui venerabilē Augu.ꝛc̄.
ml'ta ōuotōe refta in te id qō omerꝰ de nesto
re iā vetulo solitꝰ erat dicē.ꝯpletū est ore cu
ius melle dulcior fluebat or̄o.o igr̄ gl'osa vall'
s; o gl'iosior vallis spoletana a q̄ talia germi
na:tales lucerne ꝓdierunt . S; o gl'iosissima
vall' pisiēse studiū in q̄ de mūdi totiꝰ termis
ad te venert̄ studētes vt iā castrū ꝛ iexpugbi
le fiat tm̄ studiū vallatū tot mgr̄oꝝ castris:
tāta ml'tiformitate scie.sic ꝛ i nūeris.xxiij.ꝓ
pha q̄dē de te i figura locutꝰ ē.q̄ pulcra tab
nacula tua iacob:ꝛtentoria tua isrl'.vt valles
nēorose ꝛ orti iux̄ fluuios irrigui:vt tabnacl'a
q̄ fixit dn̄s.q̄si cedri ꝓpe aq̄s:fluet aq̄ ō situla
eiꝰ ꝛ semē eiꝰ erit i aq̄s ml'tas. Recte qppe ꝛ
petri nr̄i doctria ꝛ pisiēsi gimnaº totꝰ mūdꝰ
rigatꝰ ē vt sit vall' visiōis.ysa.xxij.sit ꝛ vall' bū
dictōis.ij. Paral'.xx. S; qm̄ scopulosis locis
enauigauit or̄o:ꝛ iter cauas spumeis fructibꝰ
cautes fragil' in altū cymba ꝓcessit pādēda
st̄ vela vētis:ꝛ scopul' trāsuadat̄ letātiū more
nautaꝝ epilogi celeuma cātādū ē.o scdis flo
ribꝰ vernās angelicis.o celi ꝛ t̄re ꝛ ꝯtētoꝝ in
eis declaratio nobilior.o hūani gn̄is successꝰ
cognitꝰ tātꝰ lib:tāqꝫ egregiꝰ:nōne mēorijs re
colēdus extat ppetuis. In pria siqdē distin-
ctiōe oiu; creabiliū oñdit vnicū pncipiū . A
scda v̄o iclusiue vsqꝫ ad.xij. exclusiue trinam
dic āgl'oꝝ ierarchiā:ꝛ eoꝝ erga nos mirā cu
stodiā:a.xij.rursus iclusiue vsqꝫ ad.xvi.exclu
siue ō celo t̄ra ornatuqꝫ coꝝ:ꝛ sept̄ dieꝝ a di
stin.xvi.vero inclusiue vsqꝫ ad vltimam de

hominis agit creatione in paradiso terrestri collatiōe.tēptatione.peccati originalis com missione:⁊ peccati cālitate seu potius defecti bilitate. Tibi vallis piscos gloriosissimus ho nor acrescat:q̄ tanti pontificis misterio ꝑfun cta es.tu es limes.tu rl'a.tu directrix ꝑplorꝫ excelsior.tibi petre glia ꝑhēnis q nr̄aꝫ vallez tali ī tua vita ꝑmio sublimasti:tibi celi posses sio.tibi sūma felicitas.ꝙ tecū possideam⁹ amē

a An in cāpis ꝯualliū ab ydeis primarijs distributiōe monodica rex gradus di riuent.hoc est q̄rere.vtrū iux̄ diuinaꝝ ydeaꝝ numeꝝ q̄libet dīne ꝑfectōis reduplica ta vnitas spēm vniuersi ꝯstituat distinctā.Et ar̄ p° ꝙ nō.Si.n.vniuersi spēs ex ordine vni tatis additiōe se hērent:aut foret finita distā tia inter duas ꝓpinquores spēs aut īfinita.Sꝫ infinita g° nō ꝯstituit distinctā spēm dīne vni tatis redupli°.ꝓbaṫ ꝯn̄a.q2 inter duas ꝓpin quiores vnitates mathematicas nulla cadit vnitas meᵃ.Si aūt sit distātia finita:igr̄ pote rūt in vniuerso due eq̄les repiri spēs. ꝯn̄s est falsum.⁊ ꝯ Arist.viij.meᵉ.Spēs inq̄t se hūt si cut nūeri:ita ꝙ sicut nō sunt duo nūeri diuer se spēi eq̄les:sic nec due spēs nāles.Sꝫ ꝓbaṫ ꝯn̄a.q2 finitū finito additū reddere pōt eq̄le. Cōfirmaṫ rō:q2 in eadē spē vtputa hūana.qd̄ libet indiuiduū in dīna mēte hꝫ ydeā ꝓpriaꝫ ⁊ in re ꝓprie vnitatꝭ reduplicationē cū tn̄ eius dē sint illa indiuiᵃ spēi.vn̄ ⁊ hermes termegi stus in lib.diffi.dei dicit. Et hētur in almage sti.de⁹ est spera incircūscriptibilis cui⁹ cētrū vbiqꝫ est circūferēᵃ nusq̄ꝫ.Cētrū est nō grad⁹ linee palele ad circūferēᵃ tendētes sunt dīne ꝑfectōes in creaturis repte.Ex quo igr̄ oēs a nō gradu seu cētro incipiūt seq̄ṫ ꝙ spēs nō fi unt vnitatis reduplicatiōe sꝫ imediate ꝑ non gradū. ¶ In opᵐ aūt ⁊ pro ꝑte affirmatia ar̄ illa vnitatis reduplicatōe originalr̄ ab ydeis ꝑmarijs spē sunt distincta:q̄ ab alijs ⁊ distin ctis noianṫ ꝑfectionib⁹ simpl'r. Sꝫ hmōi sunt vniuersi spēs.igiṫ vnitatꝭ reduplicatōe distin guūtur maior pꝫ.distinctio.n.spēꝝ nihil aliđ vr̄ nisi diuersa ꝑticipatio dīne bōitatis: ⁊ ꝑfe ctiōis ꝼꝫ ꝙ vna sup aliā duplicaṫ.vt innuit di uinus dyon̄.in.v.vi.⁊.vij.diuinoꝝ noim.tā in trāslatione Johis scoti q̄ꝫ sacraᵐ q̄ꝫ abbatis vercellaꝝ vt sup eē addit viuē.⁊ sup eē ⁊ viue re addit sape.⁊ hoc fit de ydeis seu mūdo ar chetippo vt innuit aug. in li.lxxxiij.q.q.xlvi. Alia rōne ꝯditus est hō.alia equ⁹. Sꝫ minor pꝫ auc̄tate Aug.xv.de tri.c.iij.Om̄ reb⁹ crea tis creatorē sine dubitatiōe ꝑponim⁹: opꝫ eū summe viuere ⁊ cūcta sentire ⁊ ītelligere. Et ad ꝓpositū seq̄tur viuēᵃ nō viuētib⁹ sensu ꝑdi ta nō sensib⁹ intelligibilia nō ītelligibilib⁹ im mortalia mortalib⁹ bōa mal' ꝑferēda iudica mus.⁊ sic pꝫ ascēsus in hmōi ꝑfectionib⁹ mō nūeri ⁊ vnitatis. Et corroboraṫ auc̄te sapiētꝭ xi.Oia in nūero pōdere ⁊ mēsura fecisti dn̄e Et sic latet qđ sub du°. ¶ Anq̄ꝫ actus pn̄s vl tra ꝓceđ.reuerēdi p2es mgr̄iqꝫ insignes lau de varia nisi tꝑis vrgēt āguᵃ more hui⁹ alme facultatis matris mee theoᵉ erā ꝓtestatiōes factur⁹ iā pluries ꝑ me actas q̄s hūilime sup plico hēri pro repetiṫ.Spāliter tn̄ de pn̄ti ꝓ testor me aliq̄ dicere solū ꝓbabil'r ⁊ collatiue vt valeā ꝓficere cū reuerēdis mgr̄is meis in geniosissimis:cū q̄bus in lectura sn̄iaꝝ imeri tus cōcurro:quoꝝ dicta iux̄ modicā faculta tē meā intēdo fidel'r recitare. Et si tantā reue rentiā in ore nō habeā:q̄lē tātas decet viros in diuinis imbutos theorijs supplico parcāt nā illā in corde intēdo tenere q̄ꝫdiu vitā du xero in hūanis. His habitis ⁊ ꝑmissis ꝓ deci siōe q̄ōnis sit vnica ꝯ° fundamētal' taṫ. Pro por° arismetrica ꝑfectōes simpl'r ꝑ ydeas pri marias reꝝ grad⁹ subordinat. ¶ Pro captu ꝯclōnis sunt breuiter tres termī declarādi.ꝓ portio arismetrica.ꝑfectio simpl'r. ⁊ ydea pri maria. ¶ Quo ad primū solēt mathematici triplicē dicere ꝓportōeꝫ.arismetricā.geoᵃᵐ. ⁊ musicaꝫ. Et pro nūc dimissa musica voco in ꝓposito ꝓportionē geometricā qn̄ ē īter ali qua duo excessus.ꝯueniunt tn̄ illa in aliq̄ rō ne formali ꝼꝫ quā sit illa ꝓportio seu cōꝑatio sicuti si ꝼm modū loquēdi bti dyon̄.in de my stica theologia.sit de⁹ magis ens seu magis bonus q̄ꝫ creatura. exigiṫ in hac ꝓportiōe ꝙ rō entis ⁊ bōitatis sit cōis vniuoce deo ⁊ cre aturis.ꝓportio āt arismetrica nō exigit hoc. sed solū noiat in superāte multiplici⁹ sicuti si dicamus:đs est ꝑfectior creatura.hac arisme trica ꝓportiōe nō reqriṫ ꝙ illud quo deus est ꝑfectior creatura sit formal'r in creatura seu eiusdē rōnis. Sꝫ solū intelligiṫ ꝙ creatura hꝫ aliq̄s ꝑfectiōes:⁊ plures hꝫ đs. Termin⁹ scđs est ꝑfectio simpl'r. vn̄ ꝑfectio simpl'r ꝼꝫ Anſ. in suo moriosion.c.xv.ē q̄ in quolibet meli⁹ ē ipam esse q̄ꝫ nō eē. Et ꝼm mētē doc.sub.in p° suo.dist.ij.q.iiij.nō dꝫ intelligi absolute ꝙ in qualibet nā sit meli⁹ vnā ꝑfectionē eē simpl'r q̄ꝫ nō eē. Sed dꝫ intelligi in quolibet suppo sito absolute ꝯsiderato n̄ ꝯsiderata ei⁹ nā.pꝫ exēplo.Sapia.n.ꝑfectio extat simpl'r nō ē tn̄ meli⁹ cani inq̄ꝫtū canis ꝙ sit sapiēs q̄ꝫ ꝙ non sit sapiēs.Si.n.esset sapiēs iaꝫ nō esset canis: sed melius eēt supposito canis nō cōsiderata

canis nã. ¶ Terminus tertius est ydea vnde ydee s3 Aug. in li. lxxxiij. q. q. xlvi. sunt forme eterne & imobiles in mẽte dina fm q̃s aliqd est formabile añq3 formet. iõ addidi in q̃one pmarias pp ydeas q̃ sunt in mẽtibꝰ scdarioꝝ artificũ q2 priꝰ sunt in deo. Ex quo p3 ꝙ ydea formaliter solũ dicit eẽ cognitũ. Hoc habito pbat̃ ɔ° sic. Qñcũq3 ab aliquo agente p modũ intellectus infallibili aliq̃ diuersaꝝ rõnũ i eẽ pdeunt illa pportiõe arismetrica p pmas ydeas recipiũt pfectiões simplr. S3 sic ẽ ð toto vniuerso respectu dei. igr̃ ɔ° vera. maior p3 ex eo nẽpe ꝙ maior h3 ab agẽte p modũ itellectus ponit ydeas ex 3° termino. Addit̃ aũt ifallibili: q2 respectu pmi nec est cãus nec fortuna. vt tangit Boe. v. de ɔ̃so. Rursus ex eo ꝙ maior h3 diuersaꝝ rõnũ ponit pportionẽ3 arismetricã ex pmo termino: & q2 diuerse rõnes formales in nobis rñtãt in deo pfectões simplr distinctas ex nã rei ex via. Anf. in mono. ponit maior in pª pte inclusiue pfectionẽ simplr ex scdo termino ita ꝙ maior tãte ẽ veritatis ꝙ subiectũ includit pdicatũ. Sed minor declarat̃. p° ꝙ deꝰ agat. intelligẽs. n. primũ agẽs agit pp finẽ. igit nãliter. vel cognoscendo finẽ nõ nãliter q2 tũc nõ eẽt primũ: q2 nã nõ p° ordinat vñ prio meᵉ. scribit̃. ꝙ sapiẽtis est pma ordinatio. ergo agit cognoscẽdo & per ɔ̃ñs p intellectũ. S3 ꝙ suus itellectꝰ sit ifallibilis. pbat̃. q2 oẽ iperfectũ d3 reduci ad pfectũ. & si illud iperfectũ in sua rõne formali nõ dicat iperfectionẽ vel nõ seq̃tur h3 reduci ad pfectũ simplr in eade3 rõne sicut bonitas iperfecta ad bonitatẽ simplr. ergo cũ itellectus de se nõ dicat formalr iperfectionẽ: & i creatura sit impfectus reducet̃ ad aliquem oĩno pfectũ: & ita ifallibilẽ. Sed ꝙ diuersaꝝ rõnu3 aliq̃ ab agẽte isto pdeãt in eẽ hoc ondit rerũ multiformitas in machia mũdiali se habẽtia fm magis pfectũ & minꝰ pfectũ. vñ & Aug. in li. lxxxiij. q. q. lxi. si oĩa inqt essent equalia oĩa nõ eẽnt oĩa. & hoc ẽ ꝙ inqt doctꝰ Boe. iij. de ɔ̃sol. metro. x. loq̃ẽs de nr̃o mũdo archetippo seu ydeali latẽti in deo veꝝ inqt isita summi forma boni liuore carẽs tu cũcta superno ducis ab exẽ° pulchro. pulchriꝰ ipe mũdum mẽte gerẽs siliq3 imagine formãs. ¶ Ex ista ɔ̃clusiõe infero p° ex pª pte ꝙ inter oẽs vniuersi spẽs ẽ ordo eẽlis in entis latitudine fm supius & inferiꝰ. p3. q2 spẽs sunt ad inuicẽ fm pportionẽ arismetricã. Cõfirmat̃. nã dato q̃cũq3 gradu eẽndi simplr tali rõne sue põlitatis & prioritat̃ ad dr̃iam specificã actuãtẽ nõ repugnat multitudo hmõi actuationũ: & per ɔ̃ñs spẽꝝ. & per ɔ̃ñs repugnãtia venit ex differẽtijs specificis. vel q2 vna nãliter ẽ poꝛ alia. vel q2 vna actuat scdm gradũ supiorẽ q̃ alia primũ nõ ipedit. nã s3 hũc modũ stat i eãde3 entitatẽ indiuidualẽ vnitiue cõcurrẽ plures dr̃ias specificas sic ordinatas. Qlibet nẽpe indiuiduũ in spẽ hoĩs ẽ sub pfectiõe eẽntiali vite. vite. s. sensitiue: & vite itellectiue q̃ pfectiones corrñdẽt dr̃ijs specificis ad inicẽ ordiatis ordine nãlis prioritatis. Si aũt dr̃ scd3 & hmõi dr̃ie necio actuãt intẽsius & remissiꝰ nõ pñt ɔ̃stituere spẽs eq̃les qd erat pbandum. ¶ Ex quo p3 prio ꝙ nulle due spẽs in vniuerso sunt eq̃les. Infert scdo. ꝙ in reꝝ vniuersitate ẽ dare vnã spẽm corrñdẽtẽ vnitati nõ nũero. p3 ex ordie vnitatis añ numeꝝ. Ex q̃ p3 ꝙ illa auctas sapiẽtis oĩa in nũero põder & mẽsura ɔ̃stituisti: d3 intelligi: aut de nũero exr̃i i deo. Aut scdo de entitate pfecta. aut 3° dispositiue: q2 hmõi entitas corrñdens vnitati seu monadi vocat̃ mã pª q̃ ẽ i poª ad oẽs formas p3 3° q2 dr̃ia supior seu veriꝰ spẽs supior cõtinet formaliter pfectionẽ inferioꝝ: sicut aĩa intellectiua ɔ̃tinet formalr pfectionẽ aĩe sensitiue & vegetatiue. Et ãgelꝰ pfectionẽ corpi: nõ tñ dico eẽntiã: q2 tũc ãgelꝰ eẽt corpeꝰ. ymaginoꝝ. n. ꝙ ille pfectiões simpliciter q̃ sunt i corpore seu vnitat̃ reduplicatio sunt cũ aliq̃ certa limitatõe vñ corpꝰ cõpõit̃ & eiꝰ eẽntia. S3 in spũ angelico sunt cũ alia limitatiõe iõ non ɔ̃stituũt eẽntiã corpis s3 ãgeli. ¶ Scdo ifero pncipalr. ꝙ q̃cũq3 data spẽ finita in ẽtis latitudine si hẽat inferiorẽ h3 aliquã sibi imediatã & iudico ɔ̃similr. de supiori p3: q2 extat in tali ordine pportio arismetrica: in nũeris ãt vnꝰ alij succedit imediate. Cõfirmat̃. tñ Aris. auctẽ & phoꝝ l3 nõ teneã i hoc eoꝝ auctẽ. solũ. n. hoc fit vt hẽatur veritas dicũt. n. tria. pmũ ꝙ cuiuslibet spẽi intelligẽtie vnica solu3 corrñdet intelligẽtia in nũero. Scdm ꝙ nũerus itelligẽtiaꝝ est s3 nũeꝝ orbiũ: aut motuũ orbis. Tertiũ ꝙ quelibet intelligẽtia est de se neceẽ. data igr̃ itelligẽtia q̃ sit a. scda b. 3ª c a & b sunt alteriꝰ spẽi fm positionẽ ipoꝝ ex p° dicto. vel ergo fm eos est possibilis spẽs itelligẽtie meª inter a & b vel nõ. Si sit põibilis seq̃tur ꝙ est. ɔ̃ñs p3. nã oẽ necesse eẽ est. Sed talis intelligẽª media si sit ponibilis neceẽ ꝙ sit ex 3° dicto seq̃tur ꝙ talis ẽ. Et ita a. & b nõ sunt imediate. Itẽ inter a & talẽ intelligẽtiam mediã ẽ ponibilis alia media. & quelibet q̃ pt eẽ est per eos: seq̃tur ꝙ infinite sunt itermedie iter a & b. & eodẽ° inter b & c. qd neg̃t & nã & rõ: & ita standũ est in p° ꝙ pme speciei

aliqua est imediata. sic q nequit esse sibi alia pximior. Ex quo p3 p° q vnitas pfectōis simpliciter reduplicata variat speciez. p3 scdo q in tota latitudine entis nō est dãda aliq spēs creata infinita intēsiue. p3: q2 spēs sibi immediata: aut eēt finita: aut infinita. Si finita g° alia supior nō esset infinita. pbat pña. q2 solã adderet sup inferiorē vnitatis reduplicatōez que nō facit distantiã infinitã qualis d3 eē finiti ad infinitũ. Si ãt sit infinita. ergo nō est supiori imediata: imo est ipsamet q2 infinitu3 infinito nihil addit. Corroboratur. q2 tũc ille spēs hērent iusticiã denoiatōe intrinseca. nec sibi eēt iusticia accñs. 7 p pñs peccare nō posset: qđ repugnat per nãm nisi sit dono dei spãli collato creature rōnali seu itellectuali que de se in pte vtrãq3 extat vertibilis. Patet 3° q latitudo induiduor in eadē spē nō subordinat proportione arismetrica sed geom°. p3 clare. q2 pportio arismetrica ponit spērũ diuersitatem nō geometrica. vñ l3 vnum indiuiduũ addat super aliud in eadē spē graduũ multiplicitatē tam rōne dñe mãlis seu indiuidualis q3 speciei 7 ceteror supior vt dicamus q aia xpi fuit pfectior ania pfectior spũs pfectius ens in nãlib° q aia iude nō tñ variat spēm. 7 p3 qñ gilbertus porretani dicit in libro sex pncipior forma est cōpositioni ptingens simplici 7 inuariabili eē psistēs. ista simplicitas forme d3 accipi nō geometrice s3 arismetrice: q2 additio ad modũ numeri variat spēm. 7 hec pprie vř intentio dyoñ. v. de di. noi. pte. v. Et linconienf. in cōmēto de his tribus pfectionib° eē viuere 7 sape p3 q solu3 esse incipit a nō gradu simplř. alie aũt due. s. viuere 7 sape a nō gradu fm qd. 7 qđ viuere est ex additiōe ad eē 7 sape ad vtrũq3. Tertio infero pncipalr ex ista pª pte 7 3ª simul pclusionis q ad hoc q intellect° diuinus obiecta itelligat scdaª op3 ea ymaginari in aliquo eē obiectiuo a diuina distincto eē. p3 ex pª pte mō dicta: q2 ex quo tot sunt rōnu3 species in mũdo sensibili reducēda est hmōi multiplicitas realis ad realē vnitatē cũ formali distinctiōe. Cōfirmat ex 3ª pte in qua posita ē ydearũ pluralitas qui ex expositōe tertij termini vocãtur esse cognitũ. hoc correlariũ pono solum pbabilr 7 collatiue. ꝯ mgřm 7 pře3 meum singularissimum sui gřa bachaᵐ de sctissimo ordine heremitar scti aug. q in suo solēni primo prinº ꝯ me oppositũ tenuit in forma: ꝯ quē sic pcedã. Primo. n. vnica rōne corroborabo correlariũ meum. Scdo rñdebo suis validissimis rōnibus posse iuxta. Tertio oñdã sua sp salua reuerētia q meis nō satisfecit rōnibus. ¶ Quãtũ ad pᵐ arguo sic. Jlla nō sunt penitus eadē que sic se hñt q vno exñte reliquũ pōt nō eē. s3 sic se hñt diuina eēntia 7 rer esse cognitũ. igit aliqli distinguunt distinctiōe. maior p3 ex eo q ipossibile est idē eē et nō esse. S3 pbat pª ista. n. ptingētia libera efficiunt dei volũtate 7 pñt nō fieri: 7 ita nō cognosci fore a deo: 7 mō in deo hñt eē cognitũ cũ sciat oē fiendũ. igř 7c. Nō tñ dico q cōtingētia cognoscat per ydeas. s3 sola sue voluntat determinatiōe. s3 sufficit mihi pbare q eē cognitũ rer aliqualē hēat distinctione3 a diuina eē. Et hoc de p°. ¶ Quãtũ ad scdm restat rñdere rōnib° valde fortib° mgři mei q sunt tres in nũero. ¶ Arguit igit p° sic. vř inqt q correlariũ fundet sup falsa imaginatione. imaginat. n. sicut possum pcipe infra latitudinē diuini intellect° oba primaria: 7 obiecta scdaria. Loco pmarij ponit diuinã essentiam. 7 loco scdarij ptenta in ipa vtputa itellectionē creaturar. q aũt fundet sup falso. arguit sic. tũc q2 eadē ē penit° intellectio a pte rei q ds intelligit se 7 creaturã igř in rōne h° simplicis intellectōis nō est ponēdũ obiectũ secũdariũ quoq mō a dina distictũ eēª. Huic argº rñdendo dico tria. p° dico q imaginat mgř meus me imaginari qđ nō imaginor nō n. imaginor q obiectũ scdariũ diuini itellectus sit cog° creaturar: s3 eē intelligibile earũ cognitiōe diuina i tali eē pductũ. Pono. n. in deo vnicã cognitionē. p° terminatã ad diuinã eēntiã. Scdo ad illud eē itelligibile. vñ iste extat doct. subti. intellectus. p° apphenditur diuina eēntia simplř. scdo vt a dino intellectu cognita. 7 3° vt virtute diuine cognitionis pducit hui° eē intelligibile. ¶ Scdo dico q dato q sic eēt p ipossibile q eēnt distincte in aliq eē in deo cog° dei 7 creaturar tũc petit in argº principiũ. Assumit. n. q deberet pbare 7 nō pbat. s. q eadē sit cog° dei 7 creaturar. Tertio dico q stãte ydētitate reali diuine cognitionis pōt in ea eē distinctio ex nã rei in talib° eē cognitis. ¶ Arguit scdo sic. qrũ vnũ est pus altero illa sunt distincta 7 plura. s3 intellectio q de° intelligit se 7 creatura3 nō sunt distincte. g° nō faciũt diuersitatē i eē reali nec in eē obiectiuo. Huic scdo argº dico tria. pmo q fm doctorē suũ egidiũ romanu3 nō seqtur est pnũ. ergo pus. př. n. in diuinis est pma psona nō tñ seqtur q sit por filio fm eũ 7 fili° est scda psona: nō tñ posterior. Correlariũ aũt meũ dicit obiectũ scdariũ nō posteri° iō fm doctorē suũ nihil agit ꝯ me. Se-

cũdo dico q non pono talia plura simplr vt
assumit sed in eẽ obiectiuo ⁊ ƀʒ quid. Tertio
dico ad minorẽ. q nõ pono intellectiones di
stinctas in deo sed obiecta in eẽ ƀʒ qd. ¶ Ar
guit 3° idẽ mgr̃ meus sic. Capio instans pro
quo pr̃ suã intelligit essentiã nõ intelligendo
creaturã in illo instãti nõ est fili⁹ ꝓduct⁹ pʒ.
qꝛ filius ꝓduci nõ põt nisi de plenitudine fe-
cũditatis memorie pr̃ne: nõ est aũt plena fe-
cũditas qñ simul scdarũ obiectũ non ꝯcipit
cũ ꝑmario. Ad istud valde bonuʒ argᵐ dico
tria. p° ad maiorẽ q nõ põt capi instãs q̊ ds
intelligat suã essentiã nõ creaturã cũ vnicũ sit
in deo instãs eternitat. Scdo dico q eodem
stãte instãti eternitat sunt signa distincta nãe
⁊ in p° intelligit suã eẽntiaʒ: ⁊c̃. intrinseca in
scdo creaturas. ¶ Tertio dico ad minoreʒ q
fili⁹ ꝑus nã ꝓducit q̃ʒ ista obiecta scdaria: qꝛ
real ꝓductio ꝑcedit ꝓductionẽ ƀʒ qd. Et qd
obijcit q ꝓducit de plẽitudine pr̃ne mẽorie.
Dico q ista plenitudo ĩtelligit q̃ ad obiectũ
primariũ cuiusmodi ẽ diña eẽntia. ¶ Adde-
bat vltimate vnicã ꝯfirmationẽ suis rõnibus
qꝛ inqt in cãu correlarij vr̃i diña eẽntia possʒ
ꝯcipi nõ ꝯcepta sapiã: q̃ eẽt loco obiecti scda
rij. ⁊ ita nõ eẽt summe ꝑfecta. Huic ꝯfirmati-
oni bõe dico tria. pᵐ q nõ repugnat diñe co
gnitioni inq̃ʒtũ cog° terminari ad diñã eẽn-
tiã ⁊ nõ sapiam cũ distinguit formalr. 2° dico
q sapiã ẽ ꝯtẽta suo obiecto ꝑmario: qꝛ obm
primariũ dr̃ totũ qd ẽ in deo vsq̃ʒ ad ꝓducti-
onẽ ꝑsonaꝝ inclusiue. ¶ Tertio dico q ista ñ
repugnãt ꝑfectiõi: imo ꝯsonãt ⁊ ei⁹ opᵐ iduc̃
in diuis ꝯfusionẽ. Et hoc de scdo. ¶ Quãtuʒ
ad 3ᵐ restat breuiter oñdere q reuerẽd⁹ ma
gister me⁹ nõ satisfecit rõnib⁹ meis. Argue-
bã p° sic. oẽ ꝓductũ aut q̃si ꝓductũ hʒ aliqd
eẽ aliq̃liter distinctũ a simplr iproducto. sed
obiecta scdaria hñt eẽ q̃si ꝓductũ vi diui ĩtel
lect⁹. eẽ v̊o diña simplr eẽ iproducta. igr̃ ⁊c̃.
maior pʒ per ꝑmũ ꝑncipiũ de q̃libet affirma
tio vel negatio ꝓductũ ãt ⁊ iproductũ se hñt
veluti affirmatio vel negatio. minor q̊ ad pri
mã ꝑtẽ ẽ de se nõ qꝛ eẽ nec ꝓducit nec ꝓduci
tur. Sʒ q̊ ad aliã pʒ: qꝛ nõ fit descensus ab ex-
tremo ad extremũ nisi ꝑ mediuʒ extrẽa sũt nõ
ꝓduci simplr ⁊ ꝓduci simplr seu realr. g° nõ
ꝓducit ds res ad eẽ nisi ꝑ h meᵐ ꝓduci ƀm
qd: seu in eẽ cognito. hic dicit q maior patit
instantiã: qꝛ fili⁹ ꝓducit a pr̃e nec tñ hʒ eẽ di-
stinctũ ab eẽntia q̃ est simplr iproducta. Hic
dico q imo. hʒ. n. fili⁹ filiationẽ distinctã for-
malr a diña eẽnᵃ nisi. n. aliqd ex nã rei distin
ctũ a diña eẽntia diceret fili⁹ tũc eque ista eẽt
v̊a. fili⁹ ẽ cõicabilis trib⁹ ꝑsonis. sic̃ ista. eẽ est
cõicabilis trib⁹ ꝑsonis. minorẽ aũt negat sim
plr. Sʒ sua salua reuerẽtia nõ mihi suffic̃ sua
simplex negatio. rñdeat ꝓbatõi minoris que
vr̃ ꝯcludere. alias nõ ero ꝯtẽtus. ¶ Arguebã
vlteri⁹ aucte auicẽne. viij. meᶜ. vij. c. ponentis
rõnes dei intelligẽtis ad formas intellectas
qd nihil aliud eẽt dictu nisi iste forme aliqua
liter eẽnt distincte ex nã rei a deo intelligẽte
qꝛ eiusdẽ ad se nulla ẽ relatio ex ꝑte rei. dicit
q iste forme aliqñ cõcipiunt ꝓut sunt eẽ pro
ducte: ⁊ tũc faciũt relationẽ. sic̃ creatoris ad
creaturã. ⁊ tũc ab eẽ icreata sunt disticte. Se
cũdo pñt ꝯsiderari ꝓut in diña essentia pñtã
tur. ⁊ sic sunt idistincte ab eẽ: ⁊ nõ faciũt disti
ctionẽ. Cũ sua reuerẽtia ñ soluit qꝛ eo mõ po
nit Auic. rõnes q̊ ds intelligit. Sʒ ab eterno
ĩtelligit: ⁊ ita ab eterno sunt hmõi rõnes ad
formas intellectas. Et h sunt pauca ⁊ exigua
tãti pr̃is i ꝯspectu cui me hũiliter recõmẽdo.
¶ Erã vlteri⁹ viri doctissimi nisi obuiassʒ tpis
breuitas de q̃libet aliaꝝ duaꝝ partiũ ꝯclõnis
tria correlaria illatur⁹ q̃ breuitas nũc obmit
tit. Ideo ex dictis ⁊ supponẽdis infero corre
lariũ rñsiuũ ꝑtẽ affirmatiuã tituli vʒ. q iuxta
diuinaꝝ ydeaꝝ numerũ q̃libet diñe ꝑfectiõis
reduplicata vnitas spẽm vniuersi ꝯstituat di
stinctã. vñ boeti⁹ in sua arismetrica dicit. oĩa
que a primeua rerũ nã creata sunt: nũeroruʒ
vñr rõne formata. Et tñ de scdo principali.

c Reationẽ reꝝ insinuãs ⁊c̃. Grãdi
labore o optimi mgr̃i laude ãplio-
ri ꝑcelebres pr̃es atq̃ʒ non imerito
eternaꝝ virtutũ cumulis studiosi⁹.
honorãdi mgr̃i petri lõbardi ꝑiscoꝝ antistit
fulgẽtissimi ꝑmario expedito volumie. In q̊
sctissime vnitat diuinissimeq̃ʒ trinitat radiosis
sime patuerũt v̊itates a q̃ vniuersa vt a fonte
sempiterno ꝓfluit ẽtitas. Expetit rõ vt ad ƀm
hui⁹ volumis in q̊ vniuerse creatur dei i lucẽ
pãdit cog° nr̃i ƀmõis vertat curricul⁹. Quid
n. mẽti ꝯtẽplãti dulci⁹ q̃ʒ iã deũ cognoscẽti in
suis effectib⁹ eũ cognoscere: estio nihil. vt nõ
iã ꝑ effctũs vt paul⁹ docuit. ad Roma. i. sem
piterna cognoscat diuitas. sic qppe inuisibiᵃ
dei per ea q̃ facta sunt intellecta ꝯspiciũt. hic
fateor modus cognitõis extat nãlis: vt ꝑ effe
ctus noticiã in cãe cognitioneʒ mẽs leuet. vt
Aristo. in. viij. phisicoꝝ. ⁊. ij. meᶜ. alijsq̃ʒ fecit
in locis. Sʒ ꝑ creatorẽ ipa cognoscat creatu-
ra cui⁹ ẽ vmbra. aut vestiᵐ aut imago. hic igr
liber scds in q̊ de rerũ creatiõe ꝑ mgr̃m agit
prima sui diuisiõe in tres ꝑtes diuidit. In pᵃ
oñdit mgr̃ summã vnitatẽ entis primarij. In

scda grādē bonitatē finis pncipij. In ttia no
uā entitatē rex initij. pria in prici°. scda ibi. ꝛ
qꝛ nō valz eiꝰ btitudis ꝛc̄. tertia dist. ij. de an
gelica itaqꝫ nā ꝛc̄. Pria rursus pticula in q̄
mgr ondit sūmā vnitatē ꝛc̄. in tres diuidit p
ticulas. In prima pponit plane veri positio.
In scda istiꝰ tangit explanatio. In tertia er
rox addit euacuatio. pria in prici°. scda ibi. ꝛ
creat pprie ē de nihilo aliqd facē ꝛc̄. ttia ibi.
hox igr ꝛ siliuz errorē ꝛc̄. Et tūc seqt scda pti
cula scz: ꝛ qꝛ n̄ valz eiꝰ btitudis ꝛc̄. In q̄ post
q̄ ondit mgr sūmā vnitatē entis pmarij on
dit grādē bonitatē finis pricipij. Et diuidit i
tres ptes. In pria finis rōne pz rerū distictio
In scda illa distictiōe diuersa ad finē fit cōpa
tio. In ttia breui cōplexione dat epilogatio.
pria in prici°. scda ibi. ideoqꝫ. Si querat q̄re
creatꝰ sit hō ꝛc̄. ttia ibi. Ex pmissis az. ꝛc̄. pria
ꝛ vltia ptibꝰ indiuisis manētibꝰ. rursus scda
pticula in q̄ ex data distictiōe diuersa ad finē
fit cōpatio. i tres scidit ptes. In pria finis rei
dat itellectualis pure. In scda terminꝰ notat
corpalis mere. In ttia limes assignat extra
qꝫ mixture. pria in pricipio. scda ibi. Et sicut
factꝰ est hō pp deū ꝛc̄. tertia ibi. De hoie q̄qꝫ
in scriptura ꝛc̄. Et hec ē diuisio p̄ntis distin.
in generali. Circa quam ꝛc̄.

v Trū vnicū sūmū pricipiū de nihilo
creaturā pduxerit. Et arguit q nō
triplici me°. ¶ Prio sic ostēdo q
nō sit vnicū rex pricipiū nullū in nā cōtrariū
extat possibile nisi ꝛ suū ꝯriū sit possibile. Sz
sūmū bonū sūmo malo opponit. igit ponibi
lia sūt duo pria principia scz sūmū bonū ꝛ sū
mū malū. Et si st ponibilia actu sūt: qꝛ sunt a
se aliogn nō eēnt sūma. maior pz p phz scdo
celi ꝛ mūdi. vbi ingt q si vnū ꝯtrariox sit in
nā ꝛ reliquū. Sed pbat minor ex regula tho
pica. Si eni bonū simplr opponit malo sim
plicit. ꝛ magis bonū maiori malo: ꝛ maxiuz
bonū maxio malo. Si eniz simplr ad simplr
ꝛ magis ad magis. ꝛ maxie ad maxie. ¶ Se
cūdo arguit q n̄ pduxerit res. si. n. illd vnicū
principiū pduxerit res: aut actiōe antiq: aut
noua. sz nec sic nec sic. igit ꝛc̄. maior pz ex di
uisiōe sufficiēti. sz pbat minor. prio q nō an
tiqua: qꝛ tūc ab eterno res fuissent pducte. i
plicat nēpe ꝯtradictiōez q aliqs aliqd agat
ꝛ nihil sit actuz: ꝛ q sit actio ꝛ nihil agat q
etiā nō agat noua actiōe. pbat qꝛ tūc muta
ret de nō actiōe in actionē. nec pōt esse fuga
ad creaturā. cū nō habeat actionē sz passio
nē. ¶ Tertio arguit q nō pduxerit de nihi
lo res. anteq̄ a deo pduceret erat pducibi
lis. igit aliq̄d habebat eē ante pductionē: ꝛ
ita nō fuit pducta de nihilo. ans pz. Si nēpe
nō fuit pducibilis anteq̄ pduceret. igr erat
ipproducibilis ex eqpolēti ꝛ ita ipossibile fuit
eā pduci: qꝛ ex. vi. phisicox. q ipossibile ē fie
ri: ipossibile est factū eē. sz minor pbat. qꝛ ista
pducibilitas cū sit passio. ꝛ de scdo mō dicē
di p se reqrit subm in q̄ fūdet ꝛ primū medi
uz supponit. ¶ In o^{m} hox oiuz est mgr i lr̄a
vn̄. ꝛ in simbolo niceno dr̄. credo in vnū deū
ecce vnitas pricipij. factorē. i. creatorez q̄ ad
aliud scz de nihilo. celi ꝛ terre. visibiliū oiuz
ꝛ inuisibiliū quo ad pductibile. ¶ In ista qō
ne sūt tres articuli declarādi. primꝰ triū ter
minox expositiuꝰ. scds triū ꝯclonū positiuꝰ
ttiꝰ triū difficultatū iux tres ꝯclones motiuꝰ
¶ Quo ad pmū articulū termi sūt pricipiū.
creatio. ꝛ de nihil°. primꝰ igit terminꝰ ē prici
uz. vn̄ vltra dicta de pricipio i p° distictione.
xxix. Notādū q pricipiū dr̄ triplr sic̄ ꝛ pmū.
Rō. qꝛ pricipiū dr̄ q̄si capiēs p^{m} seu primita
tē. prio igr mō dr̄ p^{m} seu pri^{m} idē q imedia
tū vn̄ Aristo. i. poste. ingt primū ꝛ imediatū
idem h mō. maior ꝛ minor in silꝰ qn̄ sūt ime
diata dicunt p^{a} seu pricipia. i. qn̄ ex se habēt
eui^{am}. scdo dr̄ p^{m} seu $prici^{m}$ in gn̄e. ꝛ isto mō
a porphirio in ysagogis suis decē pdicamen
ta dn̄r decē rex p^{a} pricipia. dn̄r tn̄ prima seu
$prici^{a}$ in gn̄e: qꝛ limitata sūt: anq̄z. n. ens. diui
dat in decē p̄nta fm algazelē in sua $metha^{a}$.
diuidit in ens finitū ꝛ ifinitū. ꝛ ens finitū seu
limitatū in illa decē rex $princi^{a}$. Tertio° dicit
primū seu $prici^{m}$ simplr. ꝛ sic solꝰ deꝰ dr̄ pri
mꝰ ꝛ principiū. Apo. i. Ego sū alpha ꝛ o. pri
cipiū ꝛ finis. Licet tn̄ sint in re idez primum
ꝛ pricipiū differūt tn̄ i mō significādi: qꝛ pri
mū dr̄ respectu ad pcedēs qn̄ scz caret priori
Sed principiū dr̄ magis respectu ad seqēs
qꝛ scz res pricipiat. ¶ Noto rursus q ō $pric^{o}$
in libro snīax i tribꝰ locis egit mgr an sit vnū
vel plura. pōt. n. ꝯsiderari pncipiū triplr. pri
mo rōne bonitatꝭ vtrū scz sint plura pncipia
bona. ꝛ sic egit de pncipio mgr disti. ij. pmi i
q̄ q̄siuit. vtrū sit tm̄ vnꝰ deus. ¶ Scdo pōt cō
siderari vt se āpliat pricipiū ad bonū ꝛ malū
ꝛ sic ifra in hoc scdo q̄rit mgr in tractatu de
malo. vtrū sint duo pncipia. vnū sūme bonū
ꝛ aliud sūme malū. ¶ 3° pt ꝯsiderari i respe
ctu visibiliū ꝛ inuisibiliū vt q̄rat. vtrū sint plu
ra pricipia. vnū visibiliū. reliquū inuisibiliū. ꝛ
isto mō agit hic de pnci° mgr. ¶ Scds ter
minꝰ est creatura seu creatio. Creatura. n. fz
btm̄ Aug. ad felicianū est ab eo qd nō ē i eo
qd est eēntia. ꝛ iō creatio est ab eo qd nō est i

eo q̃d est deductio. ⁊ istud nõ eẽ intelligit tri pliciter. Primo vt dicat nõ eẽ simplr ⁊ solum priuationẽ forme: que est altera ps ↄpositi p sone nõ mc ⁊ hoc mõ gñatio est deductio de nõ esse ad eẽ qꝛ de nõ forma ad formã cadez tñ in vtrisq₃ terminis stãte ma. Scd̃o intelligit vt nõ eẽ nõ dicat priuationẽ nisi alicuius eẽ fm q̃d. ⁊ istoo alteratio ⁊ augmẽtatio ⁊ loci mutatio sunt deduo de nõ eẽ ad eẽ. qꝛ. s. nõ de eẽ tlĩ ad eẽ tlẽ: vt de non albo ad albũ. de nõ q̃₃to ad q̃₃tũ. de isto nõ vbi ad h̃ vbi. Tertio itelligit vt nõ esse simplr neget eẽ seu me seu forme. ⁊ hoc mõ sola creatio est deductio de nõ esse ad eẽ: qꝛ nec presupponit mã₃ nec formã. Ex quo ifert ꝙ loquẽdo ꝓprie creatio nõ est mot⁹ nec mutao: qꝛ tã mot⁹ q̃₃ mutatio p̃supponũt subm cõe vtriq₃ termino. s. a quo ⁊ ad quẽ nõ sic creatio. vñ i mutatiõe seu motu est aliter se hr̃e nũc q̃ꝫ prius. s₃ nõ in creatione: qꝛ pri⁹ nullo mõ se hẽbat. Et vt melius hoc hẽat. Noto rursus scd̃o ꝙ ista tria differunt. actio. creatio. ⁊ factio. Actio. n. loquendo ꝓprie requirit sub₃ in q̃d agat. Vñ gilbertus porretañ. in lio sex p̃ncipioꝝ. Actio ẽ fm quã in id q̃d subicit agere dicimur. Creatio aũt nihil penit⁹ p̃supponit: ⁊ ideo soli ↄuenit oĩpotẽti q de nihilo aliq̃d p̃t ꝑducere. factio aũt noĩat q̃d cõe tã actiõi q̃ꝫ. s. creatiõi. vñ p totã seriẽ sex dieꝝ vt patebit infra dr̃. dicit d̃s fiat: ⁊ fcm̃ est. ⁊ tñ illuc extat creatio. Noto tertio q̃ ad creationem. ꝙ in sacra scriptura creatio sol₃ capi triplr. primo mõ dr̃ creatio vt dictũ est de nõ eẽ simplr ad eẽ deduo: ⁊ sic accipit Geñ. i. In principio creauit de⁹ celũ ⁊ terrã. Scd̃o dr̃ creatio idẽ ꝙ ordinatio. vt est illud ysa. xlv. Ego dñs faciẽs pacẽ ⁊ creãs malũ. nõ. n. creat d̃s malũ: sicut fecit celũ: sed ordinat malũ: ⁊ ponit in loco debito vt patuit in prĩo. Tertio dr̃ creatio idẽ ꝙ recreatio p grã₃. sicut est illud p̃s. dixit ⁊ facta sunt: mãdauit ⁊ creata sunt. i. recreata. ¶ Terti⁹ termin⁹ est de nihilo. notat btũs Ans. in suo monologion ꝙ aliq̃d fieri de nihilo põt capi triplr. vnoo mãlr. ⁊ isto mõ oẽs ↄsenserũt phi. ex nihilo nihil fieri. vt tãgit prĩo phicoꝝ. Impossibile q̃ppe ẽ nihil esse mã₃ alicui⁹. Scd̃o mõ capit cãliter vt sit sensus. Nihil est cã alicui⁹. ⁊ rursus: isto mõ ex nihilo nihil fit: neq̃ q̃ppe fieri vt nihil aliq̃d efficiat. Tertioo dicitur ordinalr vt sit sensus. ex nihilo fieri aliq̃d i. post nihil aliq̃d fieri. Et istoo ↄcedit ⁊ auic. in sua methaa. ⁊ ph̃s in sua. ⁊ alij valẽtes phi ex nihilo aliq̃d fieri. i. post nihil: dr̃nter tñ a theologis: qꝛ dicũt nõ eẽ vniuersi solũ p̃cede

re eẽ eiusdẽ nã. cuius rõ: qꝛ ponũt deum agẽ mõ nãli. Theologi ãt dñt nõ eẽ vniuersi p̃cedere nõ solũ nã s₃ tp̃e imaginao eẽ ei⁹: qꝛ dñt deũ ad extra solũ agere mõ volũtatĩ ⁊ libere Et tm̃ de prĩo artio. ¶ Quãtũ ad scd̃m artim sũt tres ↄclõnes. prĩa est de sũmo p̃nio. Scd̃a de reꝝ creatiõe ab isto p̃ncio vtrũ sit eterna. Tertia de nihilo qũo. s. se hẽat ad res. Prĩa est hec visibiliũ ⁊ inuisibiliũ vnicũ est p̃ncipium sũmũ ⁊ finis vnic⁹. ꝓbat ↄclõ quo ad primã ꝑtẽ q̃ dicit. ꝙ visibiliũ ⁊ iuisibiliũ sit vnũ p̃ncipiũ sũmũ. oĩs multitudo reducit ad vnũ q̃d est sup̃ illã multitudinẽ. s₃ visibilia ⁊ iuisibilia q̃ndã exagerãt multitudinẽ. igr̃ ad vnũ debent reduci p̃ncim. maior p₃. nã sicut inq̃t ph̃s i. viij. mẽc. spẽs se hñt sicẽ nũeri. videmus ãt oẽs nũeros ad vnitatẽ reduci q̃ nõ ẽ nũerus. vñ ⁊ dioñ. hac rõne in li. diuinoꝝ noĩm vocat deũ mõdẽ seu vnitatẽ. Cõfirmat: qꝛ visia ⁊ inuisia in vniuerso sunt ordinata ad modũ ꝑtiũ. sicut ꝑtes in aĩali: vñ ⁊ tp̃e pictagore: vniuersũ dicebat vnũ maximũ aĩal. Sicut igr̃ ad ↄstitutionẽ ⁊ ordinẽ ꝑtiũ in aĩali reqritur vnũ agẽs suo aĩal: sic i ꝓposito. Cõfirmatur tertio. qꝛ mutabia reducẽda sũt ad vnu₃ imoe pm: vt tãgit ph̃s in. viij. phicoꝝ. Ex quo igr̃ oĩa corꝑa admin⁹ fm locũ aut alteratõe₃ sũt mobia. Oẽs ẽt creati spũs adminus fm affectiões sũt mobiles reducẽdi sr̃ tã spũs q̃ꝫ corꝑa: tã visibia q̃₃ iuisibia ad vnũ pm p̃ncim imobile. Sãc. tho. in scrip. ij. hac dist. q. i. tangit vnã rõnẽ q̃re nõ sr̃ pl'a pa prĩcia. Qꝛ inq̃t pm p̃ncim caret mã oĩs ãt idiuiduatio fit per mam. S₃ ↄ: qꝛ fm eũ ãgeli sũt imãles: ⁊ tñ in q̃lib₃ spẽ põt de⁹ facẽ plures angelos. Est. n. articul⁹ ↄdẽnat⁹ parisi⁹ ꝙ. s. nõ possit de⁹ facere plura idiuidua in q̃l₃ spẽ. iõ sua reuerẽtia salua rõ valẽ nõ vr̃. ¶ Scd̃a ps ↄclõnis dicẽ ꝙ ẽt oĩu₃ reꝝ ẽ finis vnic⁹. ꝓbat: qꝛ sũmũ bonũ ⁊ finis vltim⁹ sũt idẽ. vñ arist. in. ij. methae dicit ꝙ q tollit rõnẽ finis: tollit rõnẽ boni. s₃ vnicũ ẽ sũmũ bonũ. qꝛ iuxta q̃d ait arist. i. v. thopicoꝝ q̃d p supabũdãtiã dr̃ vni soli ↄuẽit igr̃ vnic⁹ oĩum extat finis. s. vltim⁹. Et si q̃rat qũo hũc vltimũ finẽ attingẽ pñt entia simplr isensibilia vt lapides: aut vegetabia: aut simplr sensitiua vt sũt bruta. dicẽdũ ꝙ l₃ nõ attigãt finẽ vltim queadm mẽs rõnal' vidẽdo ⁊ diligẽdo: tñ i eũ ordinent sicut ipfectũ ad pfectũ ⁊ pp eũ fiũt q pp seip₃ oĩa opat⁹ ẽ ꝓuerb. xvi. ⁊ h̃ ẽ rõ finis. Finis. n. est cui⁹ grã cetera fiũt. ¶ Ex ꝑte pa ↄclõnis p₃ manifeste error impij manichei q posuit duo p̃ma prĩcipiu₃: vnũ iuisibiliũ q̃d vocauit deũ lucis ⁊ auctorẽ

noui testamēti.ꝛ aliud visibiliū q̊d vocauit deū tenebraꝝ ꝛ actorē antiq testamēti Et cō firmabat suā positōez ꝑ illō Joh.xvi.vbi dic̄ xp̄s.venit.n.p̄nceps mūdi hui⁹ ꝛ i me nō h3 qcq̄.Et Joh.xix.Regnū meū nō est de hoc mūdo.Et m̄lta alia male intellecta p3 o^m ex ꝯclone.d̄s.n.nr̄ q nouū ꝯdidit testm̄ ꝛ iuisibilia:ꝛ antiquū ꝯdidit ꝛ visibi^a.Añ Joh.prio Oia ꝑ ip̄3 fcā st̄.Et si dicat̄ ꝙ itelligit̄ oia iuisibilia vt sit distributio accōmoda.Quid est rogo q̊d seq̄t:mūd⁹ ꝑ ip̄3 fact⁹ ē:nec v3 q̊d dicit:q2 dixit xp̄s venit p̄nceps mūdi hui⁹.vocat̄.n.dyabol⁹ p̄nceps mūdi.i.viuētiū carnaliter ꝛ i pcō q̊d nō ē a deo fcm̄:sine q̊ fcm̄ ē nihil.i.pcm̄.Nec seq̄t dya⁹ ē p̄nceps mūdi.igr̄ est actoꝛ mūdi^l.Sicut nō sequit̄ rex frācoꝝ ē p̄nceps frācie.igr̄ actoꝛ frācie.q.n.sic argueret derideret̄ merito.idē sonat alia auc̄tas ꝛ ꝯsil̄es.Et habuit ortū opio ista ex pictagō.q vt refert venerabil̄ eustraci⁹ supra prio ethi. posuit duas sistercias:vnā bonoꝝ.aliā malorū.Et i q̄l3 sistercia posuit decenariū:ꝛ in q̊l3 decenario suū p̄ncipē tribuit a dextris bonū ꝛ sinistris malū.A dextris qdē posuit finitū in parē nūeꝝ mascu^m dext^m lucē q̄dratā gentē rectū bonū.A sinistris v̄o ifinitū parē femineū sinistꝝ tenebras.alt̄a ꝑte lōgi⁹:motū obliquū:malū q̄ due sistercie valde faciūt ad itelligēdū op̄.ph̄i.vbicūq3 iprobat pictagoram Ex eadē radice iprobat̄ opio democriti:q solū posuit vnū p̄ncipiū:s3 illō vocauit mā3 prima3.p3 o^m.q2 illō p̄nci^m extat effectū.⁋Ex eadē op̄.empedocl̄.q posuit i reb⁹ sex prici^a: duo effectiua.s.litē ꝛ amicitiā.ꝛ q̄tuoꝛ mālia s.q̄tuoꝛ elemēta.⁋Ex eadē ēt op̄.q̊rūdā ponētiū ab eťno tria disticta p̄nci^a.s.opificē yd̄as:q̄s vocant cās foꝛales.ꝛ yle seu mā3 p̄mā Et si q̄rat̄ cui⁹ ē h̄ opio.dr̄ ꝙ fuit pl̄onis.S3 obuiat huic dicto augu.q dic̄ pl̄onē posuisse yd̄as n̄ ex̄ deū s3 i d̄o:ꝛ ꝑ ꝯn̄s idē ꝙ de⁹.vt dictū ē dist.xxxv.primi.Et si dicat̄ ꝙ ēt in p̄nti dist.dic̄ mgr̄ ꝙ illa fuit opio pl̄onis.dicēdu3 ꝙ loq̄t mgr̄.f3 mētē arist.Nulli āt dubiū qn pl⁹ credēdū sit aug.q̄ arist.⁋Scd̄a ꝯcl̄o est d̄ reꝝ creatōe ab isto p̄ncipio an sit eťna:ꝛ ē h̄.A p̄ncipio ab eťno ꝓductiuo nō extat ꝓ eťno creata ꝓducibilis.Pria ꝑs dic̄.ꝙ creature ab eťno ē d̄s ꝓductiu⁹.ꝓbat̄.q2 ab eterno est op̄s:s3 oipotētia sua ꝓducit creat̄as.igit̄. Cōfirmat̄:q2 si ex tꝑe efficeret̄ creat̄e ꝓductiu⁹ ꝛ nō eēt ab eťno.seq̄ret̄ in eo eē mutatiōez Et si q̄rat̄ vtꝝ ꝓductio ē creaturaꝝ exigat̄ ꝓductio filij ꝛ paclıti.q.rōnes isti⁹ ꝓductiuitatis.Dicit scūs tho.p° scrip.dist.x.q.i.Et doctoꝛ solēnis.vi.q̊dli.q.iij.ꝙ sic.ita ꝙ si sol⁹ pr̄ ꝑ ipossibile eēt n̄ posset ꝓducē vnā muscā.p3 o^m ex ista ꝑte ꝯcl̄onis:oipotētiā nēpe qua ꝓducūt̄ creature nō accipit pr̄ a filio:aut a spiritu scō.Ex q̄ restat.si sol⁹ pr̄ foret ꝑ ipossibile in dinis adhuc posset q̄lib3 creabilia ꝓducē. vñ recte hac dist.dicit doct.subti.q.i.ꝙ solu3 ē ordo q̄si effectuū multoꝝ ad cā3 eādē non ꝙ vn⁹ sit cā alteri⁹.s3 ꝙ vn⁹ est añ aliū.Sicut nō illuminat sol occidētē nisi pri⁹ illuminet oriētē:ꝛ tm̄ illumiatio oriētis nō ē rō illumiatiōis occidētis.Sic in ꝓposito prius est ꝓductio dinaꝝ ꝑsonaꝝ q̄ creatio creaturaꝝ:l3 nō sit rō huius.Et rō est:q2 ꝓductio diuinaꝝ ꝑsonaꝝ est de obiecto necessario:ꝛ creaturaꝝ de ob̄o ꝯtingēti.ꝛ p̄oꝛ est ꝯꝑatio ad ob̄m necessariū q̄ ꝯtingēs.⁋Scd̄a ꝑs ꝯcl̄onis dicit ꝙ creatura nō ē ꝓ eterno ꝓducibil̄.ꝓbat̄.Nullū iplicās ꝯtradictionē est factibile.sed creaturā fuisse ab eterno est hmōi.igit̄ ꝛc̄.maioꝛ p3 d̄ se.vñ ꝓpterea dicebat tragic⁹ agathon: hoc solo priuat̄ de⁹ vt ingenita nō possit facere q̄ genita sūt.s3 minoꝛ declarat̄.si.n.fuit possibile ponat̄ in eē.sequūtur quo ad p̄ns tria magna incōueniētia.primū ꝙ ifinito possit fieri additio.si nēpe ab eťno icepit creatura: ab eterno incepit hō.ꝛ cū aia rōnalis nō corrumpat̄.ad hec ſm ph̄os vt ph̄elidem pictagorā platonē ꝛ ceteros seq̄tur ꝙ iā sunt actu infinite.ꝛ si creet̄ vna ꝛ addat̄ infinito fiet additio q̊d est ipossibile.⁋S3 hic diceret auerroys.ꝙ oēs aie postq̄3 exute sūt a corpe fiūt vna intelligētia.S3 qd insanius ꝑibit meritu3 ꝛ demeritū de hoc infra.⁋Scd̄o sequeretur ꝙ qlibet angel⁹ sciret infinita.ꝓbatur. angeli nēpe seu itelligē^e ſm ph̄os fuerūt ab initio mūdi.suppono ꝙ nil obliuiscūt̄:ꝛ tū a prici° mūdi casu posito fuerūt ifinite reuolutiōes celoꝝ:ꝛ quēl3 cognouerūt cū nō hēant itel^m ipeditū.Tertio seq̄t ꝙ ifinito eēt aliqd mai⁹.ꝓbo.casu.n.posito a mūdi prici° vsq3 mō fuerūt ifinite reuolutiōes sol̄.s3 cuilib3 reuolutiōi sol̄ corrñdēt duodeci lune.igr̄ pl̄es fuer̄t reuolutiōes lune q̄3 sol̄.ꝛ tm̄ ille sol̄ sūt ifinite.vñ a3.manifeste ipossibilitas reꝝ eē ꝓ eťno.Ex q̊ ifert̄ erroꝛ varioꝝ ph̄oꝝ:prio anaxagore q̊ in q̊dā chaos eterno posuit res gescentes:ꝛ postea per intellectum immixtum ꝛ impassibilem facta est segregatio ꝛ separatio rerum.Eliditur etiam erroꝛ empedoclis qui posuit ab eterno mundum corrumpi:ꝛ generari ad modu3 hominis ꝑ litem ꝛ amicitiā vnde ſ3 eū ante nos fuerunt mundi infiniti gēiti ꝛ corrupti.ꝛ forsan subito iste q mō

est corrūpet ⁊ non⁹ efficiet. ¶ Ex eodē ⁊ tertio extirpat error democriti. posuit hic ab etnō res moueri inordinate ⁊ cōfuse. ⁊ postea casu accept⁹ ē mot⁹ inordinat⁹. ¶ Sʒ de opione arist. qd dicendū. Aliq dicunt ⁊ satis pbabiliter q̄ argumēta q̄ facit in. viij. phicoꝝ ad pbādū mūdi etnitatē solū fec̄ exercitio sto⁹ nō ex intētiōe. vñ ⁊ in p⁹ thopi. dicit q̄ pblema est. an mūd⁹ sit etn⁹. Sʒ qcqd sit ille iniqu⁹ auerroys maculā posuit in gliam phi: qꝛ vult i suis cōmetꝭ q̄ expsse posuerit eternitatē mundi. Rōnes sūt phoꝝ ⁊ solutōes eoꝝ tā auerroys. auice. q̄ʒ phi. q̄rant a scō tho. in scripto dist. hac. q. v. nūero. xiiij. vl' magis cōpēdiose in doctore deuoto hac dist. q. ij. nūero. vi. due ex pte mot⁹: due ex pte tpis. ⁊ due ex pte agētis q̄ ptinent vim illaꝝ. xiiij. quas posuit Tho. ¶ Tertia ɔclo ē de nihilo q̄mo do ad res se hēat. ⁊ ē hec. Sic ab exordio de nihilo de⁹ res pdere potuit vt de mā alique nunc pducātur. dicit pria ps ɔclonis q̄ deus potuit res de nihilo pdere. pbat. q̄to aliqd agēs ē potētius ⁊ pfecti⁹ tāto min⁹ requirit adiutoriū in sua opatiōe: sʒ de⁹ est agēs potēti^{m} iō potuit nullo alio ente de nihilo aliqd pducere mō exposito in prio arti⁹ q̄d ⁊ scm̄ est in reꝝ creatiōe in triplici reꝝ genē. se n. ipo solo pducit formas simplices sicut angelos. scdo se solo corpa icorruptibilia vt solē firmamētū ⁊c̄. tertio ypostases specieꝝ prīmarias vt primū hoiēʒ. primū leonē ⁊c̄. nisi eaꝝ q̄ gñant putrefactiōe: sic ē mes pulices ⁊c̄. ¶ Scda ps ɔclonis dicit q̄ de mā alique res pducunt ad sensuʒ. pʒ de gñatiōe ⁊ ceteris mutatiōib⁹. ¶ Ex pria pte ɔclonis elidit error varioꝝ phoꝝ. prim⁹ est q̄rūdā antiqꝝ. ⁊ vt̄ op. marci varōis q qꝛ nō videbat q̄mō poterat aliqd fieri de nihilo posuit q̄ de⁹ de sua suba cūcta pducebat. Sʒ hec pō nimis iniq̄ est: qꝛ suba dei nō ptit nec mutat. iō fuit scda opio anaxagore q posuit oia in q̄lʒ ne de nihilo aliqd fieret ⁊ dicebat q̄ gñatio nihil aliud erat nisi segregatio ⁊ manifestatio ptium latitātiū sʒ h̄ ad oculū pʒ falsuʒ. q̄mō. n. in minimo pōt mai⁹ latitare nō vt̄. ¶ Ex eodē tertio elidit error arist. q posuit m^{am} ingenitaʒ ⁊ icorruptibilē vt subsisteret cūcte pdu^{m}. nec vidit aliū modū pducendi sʒ pʒ q̄ a⁹ est deo possibil' Luce p⁹. cui nihil ē ipossibile: Et tm̄ de scdo arti⁹. Quantū ad tertiū articlm sunt tres difficltates iuxta tres ɔcl'ones. ¶ Pria difficultas. vtrū sūmū pncipiū sit finis visi^{m} ꝑ iuisi⁹. Di^{m} q̄ sciꝑo extat finis tā visibi^{m} q̄ʒ iuisi^{m}. vcꝝ ē tn̄ q̄ visibi^{a} ex lege diuina q̄ sta

tuit q̄ infima p media in sūpma reducant vt pʒ diuin⁹ dyoñ. de angelica ierarchia reducunt in deū p iuisibilia. Scda difficltas. vtꝝ aliq̄liter possit apphēdere intellect⁹ res pditas fuisse ab etno. Rñdit doc. deuot⁹ hac dist. q. ij. q̄ sic. data etnitate mafie al's nō: dat ex^{a}. Intelligamus pedē etnū ⁊ puluerē etnū erit possi^{e} apphēdē ⁊ vestigiū etnū. Alid exēplū intelligam⁹ luceʒ eternā que appropriat pri. Rursus itelligam⁹ splendorē etnū q appropriat filio: data etnitate mē poterim⁹ itelligere vmbrā etnā: q̄ appropriat creat. sʒ assumptū ē ipossibile. s. m^{am} eternā eē. ¶ 3ª difficl'tas. an adhuc mō aliqd deus opet de nihilo. Dicēdū q̄ sic admin⁹ aias. iux' illd ps. Qui finxit sigillati corda eoꝝ. Et sic pʒ ad qōneʒ. q̄ vicʒ vnicū summū prīci^{m} de nihilo pducit creaturā. Et tūc argumēta. ¶ Ad p^{m} negat minor: ⁊ ad regulaʒ phi rñdit egregie frater guilelm⁹ okan i logica aurea q̄ tūc illa regula tenet qñ pdicatū dr̄ de subō vniuersitatis al's nō dat exēplū. bibē est bonū. ergo magis bibē magis bonū: ⁊ sūme bibere sūme bonuʒ nō sequit qꝛ ista est falsa. oē bibere est bonuʒ q̄ requirit ad regulā. sic i pposito ista ē falsa. oē bonū ɔ̄riat malo: qꝛ sūmū bonū caret contrario iō non tenet regla. ¶ Ad scdʒ dico ad minorē q̄ agit ex pte sui actiōe antiq̄ ⁊ eterna: qꝛ sua volitiōe q̄ ipe est. nec tñ oʒ effectuʒ eē etnū: qꝛ lʒ agat ab eterno nō tñ p eterno: sʒ p tpe effectus pducēdi sicut volitione hodierna cras qs vult ire ad missā. ⁊ qñ dr̄ q̄mō pt eē actio si nihil agit. dico q̄ fit pductio in esse volito ⁊ sufficit. ¶ Ad tertiū dico q̄ ista pducibilitas erat pō logica qꝛ. s. nulla erat terminoꝝ repugnātia nihil plus. ⁊ ista nihil ponit in re nisi solū eē ydeale in mēte diuina. Et sic patet ad questioneʒ. ¶ Ex presenti autem distinctione sicut de precedentibus de mente magistri tres capiuntur conclusiōes. Prima conclusio est inuisibilium vnum principiū: ⁊ visibiliū nō multipharium. dic̄ ɔclo q̄ est vnum solū principiū ab eterno tā visibilium q̄ʒ inuisibiliuʒ. Et ponit a principio vsq̄ʒ ibi. Et creare pprie est ⁊c̄. ¶ Scda ɔclo. Sic creatione dei res creat q̄ nō mutat opatiōe. dicit ɔclo q̄ deus creando res non mutat. Et deducit ab illo caplo ⁊ creare. vsq̄ʒ ibi. Et quia non valet ⁊c̄. ¶ Tertia conclusio. Omnis creatura dei seruitio cōdita est pura miro misterio. Inquit conclo. q̄ omnis creatura facta est pura ad seruiendū deo. Et deducitur ab illo. c. Et quia nō valet ⁊c̄. vsq̄ʒ ad finem distinctionis.

d E angelica itaꝫ natura ⁊c̄. ¶ Hic
signatur scḋa distinctio huius scḋi
que ita ɔtinuatur ad p̄cedenté. Ná
postq̄ʒ in p̄cedenti distinctiōe a ma
gistro ostensa est primi p̄ncipiȷ̄ vnitas: ⁊ vlti-
mi finis bonitas. nūc hic ostenditur creature
cōdite nouitas. Et diuiditur in tres ptes p̄n-
cipales sʒ ꝙ triplex extat creatura. Pure spi
ritualis sicut angeli: ⁊ pure corpalis sicut la-
pides. ⁊ ptim corporalis: ⁊ partim spūalis si
cut hō. In prima igiẗ agitur nā mere spūalis
In scḋa nectitur factura pure corporalis. In
3ª sequiẗ mixtura esse humanalis. Prima in
princiº. scḋa ibi. distin. xiȷ̄. Et de angelice nāe
⁊c̄. Tertia distinc. xvi. ibi. his excussis que sup̄
de hoīe ⁊c̄. ¶ Prima rursus particula i qua
tāgitur nā mere spūalis. s. āgelus in tres par
tes diuidiẗ. In p̄ma plāe angelica pʒ creatio
In scḋa hinc diabolica claret auersio. In 3ª
bonoꝝ celica dignificatio. Prima i p̄ncipio.
Secūda distin. v. post hec ɔsideratio ⁊c̄. Ter
tia distinctione ibi. ix. Post p̄dicta supest co
gnoscere ⁊c̄. Prima rursus particula in qua
āgelica pʒ creatio: in tres ptes diuiditur. In
prima qn̄ sunt creati: ⁊ vbi: poniẗ. In secunda
quales sint facti nā diciẗ. In 3ª conditi beati
vel nō queritur. Prima in princiº. Secūda
distin. iȷ̄. ibi. Ecce ostensum est vbi angeli. ⁊c̄
Tertia dist. iiȷ̄. ibi. post h̄ videndū est vtrum
pfectiōes ⁊c̄. Prima rursus pticula i qua qn̄
angeli sunt creati: ⁊ vbi poniẗ in tres ptes di-
uiditur. In p̄ma inquisitioni p̄fert ꝓhemium
In 2ª huic formationi tāgit initiuʒ. In tertia
q̄rit ꝙ locationi hoꝝ sit soluū. Prima in p̄nc.
scḋa ibi. quedaʒ auctates videnẗ innuere ⁊c̄.
3ª ibi. Jam oñsum est qn̄ creati ⁊c̄. prima pte
indiuisa manente. scḋa pars in qua angelice
formationis tāgitur initiū in tres scindiẗ par
ticulas. in pª anᵉ formationis fit dubiº. In 2ª
datur qōnis determinatio. In 3ª determina-
tionis fit approbatio. prima in prinº. scḋa ibi
videtur itaꝫ h̄ esse tenēdū ⁊c̄. 3ª ibi. simul er
go cum tpe ⁊c̄. Similiter illa 3ª particula iā
ostensum est ⁊c̄. In qua determinaẗ qs sit lo-
cus vbi angelica condita est nā. in tres ptes
diuidiẗ. In prima locus creatiōis clare expri
mitur. In scḋa qn̄ ɔditionis rursus repetitur
In 3ª vis dubitatiōis potēter pellitur. prima
in p̄nciº. scḋa ibi. Simul ergo visibiliū rerum
⁊c̄. Tertia ibi. Hic queri solet si in celo. ⁊c̄. Et
hec est diuisio p̄ntis distinctionis in genera-
li. Circa quā talis mouetur ⁊c̄.

a Ʋ angelus in euo ɔditus creat⁹ sit
loco ēpireo. Et aẗ ꝙ nō triplici me

dio. ¶ Primo arguitur ꝙ non sit in euo cō
ditus. cuius tempus est mensura nullatenus
euo mensuratur. sed tempus est mensura an-
geloꝝ. igitur nō euū. maior ꝓbatur. qꝛ euum
diciẗ media mensura inter eternitaté ⁊ tpus.
vnde seqtur eternitatem. ⁊ p̄cedit tps dicēte
Boe. x. metro. iiȷ̄. de ɔsolatione. Qui tps ab
euo ire iubes. Sed ꝓbatur minoꝛ aucte Be
de dicētis: a p̄ncipio quattuoꝛ fuisse creata. s.
angelicam nām. mām primā. celuʒ empireū.
⁊ tps. ¶ Scḋo aẗ ꝙ nō fuerit creatus in loco
oē locatum hʒ situm. sʒ angelus nō hʒ situm
ergo nō est in loco. maioꝛ pʒ: qꝛ locari est fm
dispositionē sui eē in loco qḋ est ꝓpriū positi
onis fm Gilbertū porretani in libro sex prin
cipioꝝ. posiº est quidā partiū situs. sed ꝓbaẗ
minoꝛ: qꝛ angelus nā extat simplex partibus
carēs q̄ʒtitatiuis. ¶ Tertio aẗ ꝙ nec loco em
pireo. nō sunt plura ponēda sine necessitate i
nā. sʒ nulla extat nāe necessitas celi ēpirei. igẗ
nō extat ponēdū. maioꝛ ē ph̄i in p̄io phicoꝝ
sʒ ꝓbaẗ mioꝛ: qꝛ nō occurrit de quo fuiat vni
uerso. ¶ In hoꝝ oᵐ est mgr̄ in lr̄a vn̄ de euo
innuiẗ Eccī. i. Ois sapia a dn̄o deo est: ⁊ cū il
lo fuit sp: ⁊ est an̄ euū. De loco aūt ingt stra-
bus. Celū ēpireū qḋ nō ab ardore sʒ a splēdo
re dictū est mox vt fcm̄ ē sctis angelis ē reple
tum. ¶ In ista qōne sunt tres ⁊c̄. ¶ Quo ad
p̄mū artiᵐ termi sunt angelus loc⁹ ⁊ euū. An
gelus fm Greg. nomē ē officiȷ̄ nō natuẗ. idē
nēpe in greco significat āgelus ꝙ nūcius i la
tino. significat tn̄ in ꝓposito nām quādā me
re spūalē deū de ꝓximo ɔtemplanté quaʒ di
uinus dyo. iiȷ̄. de diui. noi. diffi. dicit. Angel⁹
est ymago dei māifestatio occulti lumis. spe-
culū claꝝ. splēdidissimū imaculatū. incōtami
natū. incoinquinatū suscipiēs: sic ɔueniēs est
totā speciositaté vniformis difformitaẗ ⁊ i se
resplendescere faciēs bonitaté silētiȷ̄ qḋ est i
abditis. ¶ Hec diffiº tria angelo tribuit. esse
nc̄. eē gr̄e. ⁊ esse glorie. vn̄ exprimiẗ p̄mo inq̄
tū hʒ ymaginē p nām. Scḋo inq̄tū hʒ silitu-
dinē p gr̄am. 3º inq̄tū hʒ deiformitaté p glo
riā. Nō āt ymagis exprimiẗ ⁊ q̄ʒtū ad sursuʒ
dū dicit angelus ē ymago dei. ⁊ q̄tū ad deoꝛ
sum inq̄tuʒ dicit manifeº occulti lumis: qꝛ p
angelos inter se ⁊ ad nos fiūt illuminatōes.
Siliter q̄tū ad eē gr̄e describiẗ ⁊ p respectuʒ
ad sursuʒ. dū dicit speculū claꝝ splēdidissimū
vbi notaẗ ꝙ gr̄a desursum veniēs tria fac: nāʒ
illūinat. nām decorat. nām ɔsumat. ⁊ iō q̄ʒtū
ad primū dicit speculū. q̄ʒtū ad scḋm clarū. sʒ
q̄tū ad 3ᵐ splēdidissimū. Scḋo describiẗ i eē
gr̄e q̄tū ad deorsuʒ dū dʒ incōtaminatū ima

culatũ incoingnatũ. His.n.tribus triplicẽ re
mouet ab angelo feditatẽ. prio mortalẽ: duz
dicit imaculatũ. secũdo adherentẽ seu venia/
lẽ dũ dicit incõtaminatũ. Tertio feditatẽ cõ/
tractã cuiusmõi est pctm̃ originale dũ dicit in
coingnatũ. Siliter tertio describit quãtuz ad
gloriã ꝛ quãtum ad sursum dũ dcit suscipiẽs
sicut ꝯueniẽs ẽ totã speciositatẽ boniformis
deiformitatis ꝛ quãtũ ad deorsum dũ dicit ꝛ
in se resplẽdescere faciẽs bonitatẽ silẽtij qd̃ ẽ
in abditis. Ois qppe hõ ſm qd̃ deuz magis
nouit a strepitu humano: magis cõquiescit.
ideo dr̃ silentiũ. Notãdũ tñ ꝙ quãtũ ad du/
as vltimas cõditiões.s. esse glorie ꝛ gratie nõ
cõpetit hec diffinitio malis angelis: sed bene
quãtũ ad primã: qꝛ nãlia in eis mãserũt inte/
gra vt ibidem tangit Dyoñ. ꝛ patebit infra.
¶ Scd̃s termin⁹ est locus. vñ locus solet ca/
pi tripliciter. vno mõ methaphorice ad sili/
tudinẽ vz veri loyci. ꝛ sic in rethorica distin/
guunt loci cões ꝛ in logyca loci thopici. vn/
de hoc mõ locũ diffinit Boe. in p° suoꝝ tho
picoꝝ. locus inqt sedes est argumẽti. vel vñ
ꝯueniẽs trahit arg^m. ꝛ dr̃ tũc loci nõ loca in
plurali. vñ in doctriali. Est locus atq; loci sũt
loca plurima gẽtis. scd̃o locus dr̃ nãliter ꝛ fũ
damẽtaliter. ꝛ ñc locus dicit supficiẽ cõcauã
nõ cõuexam corpis cõtinẽtis: ꝛ est spẽs de p̃/
dicamẽto quãtitatis. Tertio dr̃ locus nãliter
ꝛ formaliter: ꝛ tũc locus addit sup illam sup
ficiẽ respectũ quẽdã ad locatũ. vñ isto modo
locus vel no est in pñto cũ cõtineat res duo/
rum generũ.s. quãtitatis ꝛ respect⁹: vel si di/
cat solũ illũ respectũ formalẽ reducit tũc ad
p̃dicamẽtũ vbi vel fingat ſm alios. xi. pñtum
ita ꝙ sicut vbi qd̃ est respect⁹ locati ad locũ
hz vnũ ꝓpriũ pñtuz. sicut locus qui est respe/
ctus loci ad locatũ habeat aliud. His duob⁹
vltimis modis põt itelligi illa loci diffinitio
in. iiij. phisicoruz. locus est vltima supficies.s.
cõcaua cõtra porreta^m qui in sex p̃ncipijs po
suit cõuexaz primi mobilis eẽ locũ primi mo
bilis. corpis cõtinẽtis cõtra Democritũ q po
suit in medio lineas mathemathicas pro lo/
co immobile primũ. i. adequate in quo distin
guit a vase. Loci aũt imobilitas nouoꝝ pho
rũ p̃termissis opinionib⁹ ab antiqs ponit tri/
pliciter. primo vt solũ loquat phs de primo
mobili qd̃ habet celũ supra se cristallinũ sim/
pliciter imobile. ꝛ ista videt fuisse intẽtio phi
agit.n. principalr̃ in phicoꝝ tã de tpe q̃ȝ mo/
tu primi mobilis. ꝛ ita videt de loco. Sz du/
biũ est an celuz cristallinũ sit imobile: qa ſm
Ptolomeũ in almagesti. firmamẽtũ ꝯ motũ
diurnũ in cẽtũ annis vnicũ acqrit graduz qd̃
fieri videt ex mobili supiori. de hoc. j. xiiij. di.
Scd̃o dr̃ imobilis loc⁹ quo ad ptes p̃cipa/
les mũdi: qd̃libet.n. elemẽtũ hz locũ determi
natũ quẽ nõ trãscẽdit. Si.n. destrueret spera
ignis. nunq̃ȝ aer ascẽdere posset vsq; ad con/
cauũ orbis lune. Si rursus destrueret orbis
lune ascẽdere nõ posset ignis vsq; ad orbem
mercurij. Ita inferius si tota destrueret terra
descẽdere nõ posset aqua vsq; ad cẽtrũ. Ter/
tio dicit locus immobilis ma^e: qꝛ mathe^a ab/
strahit a motu. nõ aũt phisice: cũ maxime de
motu agat nãlis. ¶ Terti⁹ termin⁹ est euum.
vñ vltra dicta de euo distin. ix. p̃. Noto breui
ter ꝙ ista tria differũt. euũ. euiternitas. ꝛ euit
nũ. Euũ qppe solũ noiat illã durationẽ medi
am iter eternitatẽ ꝛ tẽpus absolute. Euiterni
tas v̉o illã noiat inquãtũ refert ad eternitatẽ
idõ dr̃ euiternitas q̄si eui eternitas. Euiternuz
v̉o dr̃ id qd̃ tali euo mẽsurat.s. angelus. sicut
dr̃ tpale id qd̃ tpe mẽsurat. Et hoc de primo
articulo. Quãtũ ad scd̃um articulũ sunt tres
ꝯclõnes. pria de euo angeli. scd̃a de loco an/
geli. tertia de ei⁹ creatiõe. Pria est hec. Euuz
quo angelus ꝛ ei⁹ intellectio mẽsurat respe/
ctuũ ad eternitatẽ cõtinuã dicit successionez
Pria ps dicit ꝙ euũ est mẽsura angeli. ꝓbat
ſm modũ nature dz accipi mẽsura ei⁹. vnde
Aristo. in. x. mẽ^e dicit ꝙ mẽsura dz eẽ vinge/
ma. sed nã angelica est mediũ inter deũ ꝛ ce/
teras creaturas. ergo dz mẽsurari media mẽ
sura que vocat euũ. Noto tñ ꝙ qñ dico ange
lũ mediũ inter nos ꝛ deũ nõ est intelligẽduz
rõne finis vt nõ possum⁹ in deũ finiri nisi me/
diãte angelo. hoc.n. extat falsum. teste nẽpe
Aug. mẽs nr̃a imediate a pria format v̉itate.
sz itelligit quo ad pfectionẽ nãe: qꝛ.s. pfectior
ẽ angelus in nã q̃ȝ nos. ¶ Scd̃a ps cõclõnis
dicit ꝙ euũ ẽ mẽsura itellectiõis angelice: ꝛ
hoc triplicis noticie.s. noticie in v̉bo. noticie
p inatas spẽs. ꝛ 3° noticie rerũ i ꝓprio gñe. p
bat: q.n. hñt eũdẽ manẽdi modũ eadẽ ꝛ men
surant mẽsura. lz vnũ diuti⁹ alio duret. Sz in
tellectiões angelice hñt eũdẽ manẽdi modũ
igit si ſm cõem opinionẽ noticia rerũ in v̉bo
mẽsurat euo: seqt ꝙ reliq. maior pz sic.n. mo
tus vni⁹ hore tpe mẽsurat: ita mot⁹ mille an/
noꝝ ꝛ q̄ mẽsura mẽsurat albedo vni⁹ diei: ea/
dẽ albedo cẽtũ annoꝝ. ¶ 3^a ps ꝯclõnis dicit
ꝙ ista mẽsura q̄ dr̃ euũ dicit ꝯtin^am respectiuã
successionẽ ad et̃nitatẽ. Pro declaratiõe hu
ius pũcti noto vnũ qd̃ dicit doc. deuot⁹ i. viij.
dist. primi. pte p^a. in dubijs lr̃alib⁹. inqt.n. ꝙ
eternitas euũ ꝛ tps ſm ista tria differũt.s. du/

rationẽ. successionẽ ⁊ variationẽ. tp̃s dicit
hec tria. durationẽ. successionẽ ⁊ variationẽ.
Euũ aũt solũ dicit duo. s. durationẽ ⁊ successi-
onẽ. lʒ. n. ibi respect⁹ noui succedãt non tñ va
riant̃: qꝛ variatio est aliter se hr̃e nũc ꝙ̃ pꝛi⁹.
qđ nõ ɔtingit in ꝓposito cũ sꝑ sint noui. nec
esse angeli etiã variat̃: qꝛ idẽ ẽ manẽs. ſʒ eter-
nitas solũ dicit durationẽ sine successiõe ⁊ va
riatiõe. Tũc ꝓbat̃ ista ꝑs. pꝛio ꝙ dicat respe-
ctũ eo. n. dr̃ euũ euiternitas ex pꝛio articulo.
qꝛ respectũ dicit ad eternitatẽ. ex quo ifert̃ ꝙ
eũ in pñto est rõnis foꝛalr̃: aut in vno sex pꝛi
cipioꝝ ⁊ nõ est quãtitas: nec ꝑmanẽs nec suc
cessiua. Et si q̃rat̃ quõ põt pur⁹ respect⁹ mẽsu-
rare subãm cũ mẽsura sit sꝑ nobilioꝛ mẽsura-
to ex de aĩalib⁹. Dicit doc. sub. hac dist. q. ij. ꝙ
mẽsura a ꝑte rei est triplex: aut ſm mai⁹: aut
ſm min⁹: aut tertio ſm eq̃le. ſm mai⁹ sic fecit
phs q in libꝛo de aĩalib⁹ cetera ad hoĩem mẽ
surauit aĩa^a. ⁊ albedo q̃ ẽ ꝑfectissim⁹ coloꝛ dr̃
mẽsura coloꝝ ſʒ eq̃le sicut ꝑ vlnã mẽsuratur
pãn⁹. ſm min⁹ sicut vnitate mẽsurant̃ nũeri.
ex. x. metha. Jõ nõ est incõueniẽs nobili⁹ hoc
mõ min⁹ nobili mẽsurari. ſʒ ꝙ sit successio in
hmõi respectib⁹ pʒ. qꝛ si nõ angelus hr̃et i se
vñ stare posset tꝑib⁹ ifinitis: ⁊ ita esset infinit⁹
sicut si hõ hr̃et in se vñ stare posset locis ifinit̃
esset ifinit⁹ ſm locũ. Et si q̃rat̃ vtrũ sit idẽ euũ
oĩum angeloꝝ: sicut ideʒ tp̃s oĩum tꝑa^m. põt
dici ꝙ sic. vñ q̃libet res tꝑalis hʒ suũ ꝓpꝛiũ tẽ
pus ⁊ vltra extrinsece hʒ tp̃s pꝛimi mobilis.
Sic qlibet angelus hʒ suũ ꝓpꝛiũ euũ: ⁊ vltra
hʒ euũ extrinsecũ qđ ẽ mẽsura ꝑfectissimi an-
geli dẽpto illo ꝑfectissimo angelo qui solum
hʒ euũ intrinsecũ. Et si q̃rat̃ qs ille est q ẽ mẽ
sura extrinseca alioꝝ angeloꝝ. Dr̃ ꝙ in celo
añ peccatũ fuit lucifer cui⁹ oĩs lapis ꝓciosus
fuit opimẽtũ vt innuit ꝓpha ezechiel. Sʒ nũ
quid adhuc est cũ hẽat nãlia integra. Dicẽ-
dũ ꝙ nõ. nã ista extrinseca mẽsura ꝓpꝛie ꝑfi-
cit̃ per gloꝛiã qua caret ille maledict⁹. Sʒ qs
tũc extat mõ. Dicit̃ ꝙ nobilioꝛ post eũ in ce-
lo residens. vñ ꝓbabiliter põt dici ꝙ in pura
creatura btã maria dei genitrix est eoꝝ euuʒ
extrinsecũ scriptũ qppe est. Erim⁹ sicut ange-
li dei in celo. Et si q̃rat̃ an ista ɔti^a respectiuũ
successio sit angeli creatio. dicit̃ ꝙ nõ: qꝛ non
est acceptio post nõ esse imediate sed dr̃ ɔser-
uatio. s. acceptio eẽ post eẽ. ¶ Ex scđa ꝑte cõ-
clusionis pʒ defect⁹ sci Tho. q posuit i secũdo
scripti. hac dist. q. i. soluẽdo pꝛimũ arg^m intel
lectionẽ angeli in sp̃e innata ⁊ gñe ꝓpꝛio nõ
mẽsurari euo. Sed somniauit quãdã mẽsurã
nouã quã vocat tp̃s. tp̃s discretũ quo mensu-
rant̃ intellectiões angelice rerũ ꝑ sp̃ẽs vel in
ꝓpꝛio gñe. de quo in p^o scrip. dist. viij. ⁊ disti.
xxxvij. ꝑte scđa. ⁊ pꝛo oĩ rõne sua allegat dcĩũ
Aug. sup Geñ. De⁹ inq̃t mouet creaturã spi-
ritualẽ ꝑ tp̃s nõ ꝑ locũ hoc est nihil: salua sua
reuerẽtia aut valde ꝓpe multipli^o sine necc̃te.
Quero ab eo qualẽ habitudinẽ hʒ tp̃s illud
ad tp̃s nr̃m: aut ꝙ sit instãs cũ instãti: aut in-
stãs tꝑis angelici cũ tꝑe habito nr̃i. Si ꝓmuʒ
sequit̃ tp̃s nr̃m discretũ sicut suũ. Si scđo mõ
ergo necessario inter intellectionẽ vnã ange-
li: ⁊ aliã mediat tp̃s nr̃m mediũ. ⁊ qđ inquit
Aug⁹. nõ ɔcludit. capit nẽpe Aug. tp̃s large
pꝛo oĩ mẽsura extra eternitatẽ: sicut ipsemet
Tho. dist. ꝓcedẽti ꝑte pꝛima. q. vi. exponit il-
lud. Jn pꝛincipio creauit de⁹ celũ ⁊ terrã. Ex
parte tertia cõclõnis manifeste pʒ defect⁹ do
cto. solẽnis q dicit nullã eẽ successionẽ in du-
ratione angeli ſʒ totũ fieri ꝑ respectũ ad tp̃s.
hoc pʒ falsum. Certũ est. n. ꝙ euũ est mẽsura
pꝛioꝛ ꝙ̃ sit tp̃s. ꝑoꝛi aũt ſm nãʒ nõ repugnat
foꝛe absqꝫ posterioꝛi. det̃ igit̃ in casu euũ ⁊ ꝙ
nõ sit tp̃s: tũc erit successio in euo ⁊ nõ in tꝑe:
iõ nõ est illa successio rõne tꝑis ſʒ eui. ¶ Se-
cũda ɔ^o est de loco angeli ⁊ est hec. Sic in lo
co diffinit̃ angelus vt sola nõ sit oꝑatiõe loca
bilis. Pꝛo itellectu cõclõnis noto ꝙ aliqđ
esse in loco põt capi tripl̃r. vno^o circũscripti-
ue: sicut dicim⁹ coꝛꝑa i loco qꝛ loco circũscri-
bunt̃. Scđo diffinitiue. qñ scʒ aliqđ ita ẽ hic
ꝙ nõ alibi. Tertio pñtialiter solũ sine circũscri
ptione ⁊ diffinitione. ⁊ hoc solũ mõ extat de-
us in loco ex. xxxvij. di. pꝛimi. ¶ Pꝛobat̃ igr̃
pꝛĩa ꝑs ɔclõnis scʒ ꝙ angel⁹ sit i loco diffiniti
ue. illa nã ẽ i loco diffinitiue si sit loc⁹ q̃ extat
limitata: sed angel⁹ ẽ nãe limitate. igit̃ ⁊c̃. ꝓ-
bat̃ maioꝛ: qꝛ limitatio entitat̃ ꝓpe est ꝑ op^m
ad illimitationẽ. Ex q̃ igr̃: qꝛ de⁹ ẽ imẽsus iđ
est pñs reb⁹ oĩb⁹. ex. xxxvij. di. ꝓmi. igr̃ ꝑ o^m:
qꝛ angelus nõ ẽ imẽsus nõ erit pñs oĩb⁹ ſʒ ali
qb⁹. ⁊ ita diffiniet̃ loco. Et si q̃rat̃ vtꝝ diffinia
tur magno loco. Dicẽdũ ꝙ sic ſm maioꝛẽ ⁊
minoꝛẽ ꝟtutẽ. hʒ tñ locũ quẽ nõ trãscẽdit sua
ꝟtus vt sit in maioꝛi ⁊ pũctũ in q̃ neq̃t eẽ: qꝛ
pũct⁹ nõ ẽ loc⁹. Sed dubitat̃ vtrũ possit se ex
hibere pñtẽ i toto vno assũpto coꝛꝑe. dr̃ ꝙ sic
Si. n. aĩa est tota in q̃libet ꝑte coꝛꝑis a foꝛtio
ri ãgel⁹ põt cũ maioꝛis sit ꝟtut̃. vñ vn⁹ ꝑfect⁹
angelus foꝛsan se poterit facẽ pñtẽ tote huic
schole aut vni magne ecclesie. Sʒ tũc occur-
rit dubiũ vtrũ possit se exhibere pñtẽ duob⁹
extremis ⁊ nõ me^o. Dicẽdũ ꝙ sic. Ex quo pʒ
ꝙ poterit venire de vno extremo ad seipsum
stantẽ in alio extremo ꝑ mediũ vbi nõ est. de

hoc i.iiij.in mã eucharistie.Sed q̃rit an duo possint sil' eẽ.dicendũ ꝙ sic.Et dat exemplũ doc.subti.q.viij.huiꝰ disti. Moueat gabriel pmũ mobile sit in celo empireo michael recta linea recta sup gabrielez.Et mittat a deo in terris nõ est necesse ꝙ mutet lineã rectã vt veniat ad terrã:aut ꝙ gabriel mutet locuz:ꝛ ita i descẽsu stabũt simul. Cetez pz luce.viij. de illo obsesso i q̃ legio erat demonũ.¶Secũda ps ↄclonis dic̃ ꝙ angelꝰ nõ est in loco sola opatõe.pbat q2 multotiẽs qñ veniũt de celis ad terrã nõ opant:ꝛ ita tũc nullibi sunt angeli:nec i celo:nec i t̃ra:nec i mari.Ceterũ demꝰ ꝙ angeli nihil operẽtur i celo nisi vidẽ deũ ꝛ frui de quo nõ sũt in loco.ſm sic; ponẽtes qũo erit verũ illud christi dictũ.dico vob q2 angeli eoz in celo sp vidẽt faciẽ pr̃is mei Et si demões aliq̃ mora nõ opent in inferno nõ erũt tũc in iferno. ¶Ex q̃ pz grãdis valde defectꝰ scti thõe in pͦio scripti.distin.xxxvij. pte.ij.q.i.ꝛ.ij.dicẽtis angelos solũ esse in loco p opationẽ.opm pz ex ↄclone. Et ↄfirmat qa videt articulus dãnatus parisius ab epo parisiensi ꝙ angeli solũ sint in loco per opationẽ ꝛ excõicatꝰ.Sed aliqui dicũt ꝙ ista excõicatio nõ trãsit põtes hij valde iprudenter ↄtra tantã vniuersitatẽ os suũ aperiũt inquientes ꝙ posse huiꝰ vniuersitat solũ põtes huius attingat ciuitatis.Scdi dicũt ꝙ nõ trãsit dyocesim.Tertij dicũt ꝙ nõ trãsit mare:ꝛ ita nõ vadit ad angliã.Cõtra hos est decretalis extra de hereticis.caplo ad abolendã. Et in decret.di.xv. Auctoritate nẽpe pape fit talis ↄdẽnatio.ꝛ excõicatio.ꝛ ita timẽda ꝛ formidanda. Et qcqd sit ex quo in famosissima totiꝰ mũdi vniuersitate a viris famosissimis dãnata est nõ est reuocãda in dum.¶Tertia ↄclusio est de angeli creatiõe.ꝛ est talis. Angelica simul creatio duratiõe celũ nõ pcessit empireũ.pbat p strabum vt in oppositũ adductũ est.Celũ inqt empireũ mox vt factum est sanctis angelis est repletuz. Idẽ Beda. idem altimiꝰ Aug.Gregoriꝰ papa Gregorius vero nazan.q dicit theologus ꝛ Damascenꝰ.tenuerũt ꝙ fuerũt creati ante formationem celi:sed in hoc nõ tenentur. ¶Ex quo pz manifeste error saracenorum qui vt refert hermãnus schlauus in hystoria eorum dicũt malos angelos per septẽ milia annorũ ante bonos conditos fuisse.ꝛ de hinc boni p mille annos ante cetera pura extat fatuitas. Et tantũ de secũdo articulo. ¶Quantũ ad tertium articulũ sunt tres difficultates. ¶Prima est.vtrũ eadem euo mensuret angelus ꝛ sua intellectio.Dicendum ꝙ nõ: quia entia angeli semp manet nõ ita intellectio eorum in genere proprio.vnde ad minꝰ quilibet angelus hz tria eua.primũ est sue exñc.scdz sue intellectõis.ꝛ ptit in tria eus in cognititõe dei ꝛ rez in vbo q̃d est primũ.scdz in cognitione p spẽs innatas.tertiũ rez i ppͦio gñe.tertiũ euũ pricipale est volitiõis angelice:ꝛ põt in tria ptiri mõ pexposito. ¶Scda difficultas.an angelus possit esse: ꝛ ꝙ nõ sit in loco diffinitiue.Dicẽduz ꝙ sic.potuit nẽpe deus ↄdere solos angelos ꝛ nihil aliud:tũc certuz est ꝙ nõ diffinit loco qa nullus esset.¶Tertia difficultas.vbi in celo empireo est principalior exercitꝰ angeloz. Dicit ꝙ in partibꝰ aquilonis ppter illud q̃d dicebat lucifer ponã sedẽ meã ad aquilonẽ ꝛ similis ero altissimo.De hoc patebit magis distictiõe.ix. Et hoc de tertio artiº.Ex quo patet ad q̃onem. ꝙ vicz angelus qui est in euo cõditus sit locatus loco empireo.Et tunc ad argumenta. ¶Ad primũ.rñdit doctor deuotꝰ dubio q̃rto litterali pcedẽtis distinctiõis. Tẽpus inqt dicit tripl'r.cõissime ꝛ tũc mẽsurat qcqd exit de nõ eẽ ad eẽ.Scdo dr cõiter.ꝛ tũc m̃surat mutatiõez pprie dictã:maxie illã que pcessit motũ primi mobilis.Tertio accipit pprie p motu primi mobilis.prio mõ autẽ est cõe tã euo q̃ tẽpori ꝛ sic accipit beda venerabilis: iõ nõ currit argm. ¶Ad scdm dicẽdũ.ꝙ totũ argm pcedit de locato circũscriptiue qũo nõ est in loco angelus sed diffinitiue. ¶Ad tertiũ dicẽdũ.ꝙ exigit ↄgruitas vt sit celum empireũ vt patebit iferius. Cuiꝰ ad pñs vna ponit ratio:q2 oẽ mobile dicit referri ad imobile:ꝛ licet possit sufficere ꝙ illud imobile dicatur itelligẽtia:tñ ↄgruit ꝙ illud etiã sit corpus.hmõi est celũ empireũ:nã vt patebit.j. Celũ cristallinũ mouet ad h̃ ſm astrologos: iõ recurrẽdũ ẽ ad celũ empireũ. Et sic pz ad q. ¶Ex pñti aũt distinctõe sic̃ de pcedẽti ꝛc̃. ¶Pria ↄclo.sil cũ celica re vi diali cepit angelica in eẽ reali.Dicit ↄclo.ꝙ celũ ꝛ nã angelica sil facte seu fcã sũt.Et ponit a priº dist. vsqz ibi.Iã oñsũ ẽ ꝛc̃. ¶Scda ↄclo.Sctũspiritꝰ loco empireo fuerũt primitꝰ dei mysterio Dic̃ ↄclo ꝙ angelici foũs fuerũt in priº oẽs i celo empireo.Et ponit ab illo.c. Iam ostẽsuz est ꝛc̃.vsqz huc.hic q̃ri solet ꝛc̃. ¶Tertia cõclusio.celũ deitatis est celum inclitũ quo mens impietatis petebat adituz.Dicit conclusio.ꝙ celum in quo voluit lucifer ascendere fuit celum trinitatis diuine. Et ponit ab illo.c.hic queri ꝛc̃.vsqz ad finem distinctiõis.

e Ecce oñsũ ẽ vbi angeli ⁊c̄. Hic sigꝉ 3ª dist° hui⁹ scdi q̄ sic ꝯtinuaꝉ ad ꝑcedẽtẽ. nã postq̃ȝ i ꝑcedẽti dis. ãgelica oñsa est creatio. In ista oñdiꝉ eorũdẽ nãlis ꝯditio. Et diuidiꝉ ista ps in tres ptes ꝑncipales. In ꝑª ãgelica ꝓꝑetas i sũma tãgiꝉ. In 2ª ei⁹ varietas ex idẽ poniꝉ. In 3ª angelica hitualitas i eis q̄riꝉ. pria i ꝑn°. scđa ibi hic ꝯsiderãdũ est ⁊c̄. 3ª ibi. Illud q̃ȝ inuestiga. ⁊c̄. scđa ⁊ 3ª ptib⁹ pro duab⁹ seq̄ntib⁹ lcõnib⁹ idiuisis manẽtib⁹. Pria ps i q̄ ãgelica ꝓꝑetas i sũma tãgiꝉ i tres ptes diuidiꝉ. In ꝑª ꝑponiꝉ ꝑdictorũ epilogatio. In 2ª subseq̄ꝉ dicẽdoꝝ ꝯtinuatio. In 3ª ꝯcludiꝉ sigillati huic declara°. ꝑª i ꝑn°. scđa ibi nũc ꝯñs ẽ ⁊c̄. ꝉtia ibi. Et q̄tuor qdem angelis ⁊c̄. Et hec diuisio ⁊c̄. Circa quã ⁊c̄.

a An ãgel⁹ ex mã affirmeꝉ cõposit⁹ vl' imãl' iudiceꝉ. Et arguiꝉ ꝙ ñ sit ꝯposit⁹ ex mã ⁊ forã triplici me° sci tho. i 2° scripti hac di. q. i. Prio sic. nullũ mãle ẽ itellectuale: ſ; ãgeli sunt itellectuales. igꝉ nõ hñt mãm. maior pȝ. mã nẽpe itellectionẽ ipedit. vñ ⁊ oȝ formã denudari a ꝯditiõib⁹ mᵉ vt intelligaꝉ. Sȝ pȝ de se mior. vñ apđ diuiᵐ dyo. q̄rto de di. no. angeli dicunꝉ specła clara. ⁊ in angelica ierarchia dicunꝉ supne mẽtes. Secũdo arguiꝉ sic. Nullũ icorpeũ hȝ mãȝ. ſ; angel⁹ ẽ icorpe⁹. igꝉ nõ hȝ mãȝ. maior pȝ: q: mã de se est idiuisa. ⁊ ita oȝ ꝙ corpeo diuidaꝉ ⁊ p ꝯñs sibi nõ ꝯgruit icorpeũ. Sȝ mior ẽ expsse Rich. de scõ victore in li. de tri. vt patebit. j. Tertio arguit auc̄tib⁹. ꝑma ẽ dyoñ. iiij. de diui. no. vbi angeli dicunꝉ imãles ⁊ incorpales. Alia est Boe. in li. de duab⁹ naturis ⁊ vnica psona xpi ingenꝉ. ꝙ ois nã incorpee sube nullo° innitiꝉ fũdamẽto: ⁊ ita angeli vt videꝉ non hñt mãm. ¶ In oᵐ aũt ⁊ ꝓ pte affirmatiã arguiꝉ auc̄te aug. in li. de mirabilib⁹ sacre scripture dicẽs. p°. c. Oꝑs de⁹ ex iformi mã quaȝ ipse pri⁹ de nihilo ꝯdidit cũctaꝝ reꝝ hoc ẽ sẽsibiliũ. itellectualiũ. ⁊ intellectu carẽtiũ. spẽs m̃ltiformes diuisit. hec ille. clarissima auc̄tas ẽ innuẽs ãgelos hr̃e mãm. In ista. q. ad alias ⁊c̄. Quo ad pᵐ artᵐ ꝉmini si mã imãlitas. ⁊ cõpõ. Prim⁹ igꝉ ꝉmin⁹ ẽ mã. vñ solȝ i ꝓpõito mã capi tripl'r. vno° dꝉ mã heccitas seu dr̃ia idiuidual': sic sorteitas aut pl'oitas. ⁊ sic loqꝉ phs i p° celi ⁊ mũdi. dũ dico celũ dico forãm dũ dico h celũ dico mãm cũ forã. Scđo° dꝉ mã extẽsa q̃ȝtitas: quõ dic̄ solem⁹ de grosso hoie ⁊ pingui. h hõ valde ẽ mãlis. Tertio° dꝉ mã ut ẽ vnũ ꝑnᵐ tertiũ nãl' phie: quã phs in v. meᶜ diffiniẽs dicit. mã ẽ ex q̄ cũ aliq̄ fit aliqd. eadẽ qppe ẽ sub vtroq̃ȝ termio mutatõis vñ sequẽdo doc. uenerabilẽ mgꝛm Nicolaũ boneti doc. subtilis discipulũ i prio sue phie. dico ꝙ mã pria ẽ ens limitatũ forãl'r ⁊ qdditatiue: ita ꝙ pri⁹ diuidaꝉ ens i ens illimitatuȝ simpl'r qđ solũ cõuenit deo: ⁊ limitatũ qđ extat decem ꝯᵉ ꝑntis illud ens limitatum extat mã pª. Et hoc declaraꝉ ex ꝓꝑetatib⁹ mãe q̄s antiq̄ attribuerũt ei phi q̄ sꝉ in triplici ꝉnario. Pria igiꝉ ꝓꝑetas ꝑmi ternarij ẽ ꝙ phi soliti sunt diuidẽ mãm in mãm ꝓximã: ⁊ mãm ꝑ° ꝑmã q̄ ꝓprietas enti limitato ꝯuenit ut dicaꝉ mã ꝓxia humanitas. remota aialitas. ⁊ sic de alijs ascẽdẽdo vsq̃ȝ ad ens limitatum qđ erit mã p° pª. Scđa ꝓprietas hui⁹ ꝉnarij est ꝙ mã prima nec ẽ qđ nec q̄le: nec q̃ȝtũ. nec alterius ꝑnti. ſ; ẽ põ ad vnũqđq̃ȝ que ꝓprietas recte ꝯuenit enti limitato qđ abstrahit a quolibet ꝑnto: sicut supi⁹ a suo inferiori. Ex q̄ inferꝉ ꝙ eẽ subãm accidit materie prime: sicut inferiora accidũt supiorib⁹. vt dr̃ia gñi inq̄t porphirius. 3ª ꝓprietas est ꝙ mã prima ẽ i pura põ denudata ab oi forma. s. cuiuslibet ꝑnti hmõi est ens limitatũ qđ nullũ in se icludit formal'r ꝑntũ: sed a q̄libet abstrahit sicut pri⁹ a posteriori solũ qppe formal'r dicit entitatẽ ⁊ illam dr̃iam q̄ dꝉ limitatũ. Seqꝉ scđs ternari⁹ cui⁹ ꝓprietas prima est. ꝙ mã pria est ingñabilis hoc qppe enti ꝯuenit limitato: q: i suo eẽ qdditatiuo abstrahit a gñatiõe q̄ est idiuiduoꝝ lȝ non sit eterna vt alibi dictũ est de esse quidditatiuo. Scđa ꝓprietas hui⁹ scđi ternarij est ꝙ mã pria est icorruptibilis: hec cõpetit enti limitato ex eadẽ radice. Tertia ꝓprietas materie prie est ꝙ in pria ẽ q̄ qđlibet gñaꝉ ⁊ corrũpiꝉ: ⁊ ꝙ sp machinaꝉ in malũ: ⁊ qđ appetit formã sicut mulier virũ ⁊ turpe bonũ: ⁊ hoc ꝯuenit enti limitato qđ ad diuersas trahibile ẽ ꝓductiões ⁊ corruptiões. ⁊ si in aliqb⁹ sicuti in celo vel i angelis nõ tẽdat ad maleficiũ nõ rõne sui ẽ ſ; adiũcti. s. forme vel dono dei. Seqꝉ terti⁹ ternari⁹ cui⁹ ꝓprietas pria ẽ: ꝙ nõ ex q̄libet fit q̄dlibet: sed ex deꝉminato deꝉminatũ. ⁊ ista ꝯuenit enti limitato. nõ. n. ex hoie fit equus. nisi pri⁹ fiat resolutio vsq̃ȝ ad cõem mãm. Scđa ꝓprietas hui⁹ tertij ternarij ẽ ꝙ est vna respectu oium. ⁊ hec ꝯuenit enti limitato qđ includiꝉ qdditatiue in q̄libet decẽ generũ. ¶ Ex q̄ iferꝉ clare ꝙ q̄dlibet decẽ generũ hȝ mãm primã ⁊ quelibet ei⁹ spẽs ⁊ q̄dlibet idiuiduũ. Tertia ꝓprietas hui⁹ ꝉnarij ꝉtij ⁊ vltima est: ꝙ materia prima est infinita i genere entiũ. ⁊ ista cõpetit enti limitato. ens. n. limitatũ formal'r etiã impfectius est entibus rõnis cũ semp inferius aliqd addat pfectiõis

ad ſupius:ſicut hõ aïal:ꝛ aïal corpoꝛ:ꝛ ſic ð
alijs. ¶Scðs terminꝰ eſt imālis. vñ noto ꝙ
immālis dr̃ tripl'r.vnoº dicit imālis vt oppo-
nit differētie idiuiduali:ꝛ iſto mõ qdditates
abſtracte vt humanitas inquātū humanitas
ꝛ eqnitas inquātū eqnitas ſunt immāles.qa
nõ indiuiduant. Scðo modo dicit immālis:
vt opponit materie que eſt altera ps cõpoſiti
ꝛ iſto mõ forma diſtincta ꝯtra mām dicit im
materialis. Tertio mõ dr̃ imālis vt opponit
cõtra quātitatē extenſiuā:ꝛ iſto mõ dicunt a
doctoꝛibꝰ ſcis angeli imāles:qꝛ nõ ſunt quā-
ti quātitate extēſiua. ¶Tertiꝰ terminꝰ ē cõpo
ſitio.vñ q̊ ad pñs noto triplicē cõpoſitionem
quā tāgit doc.ſubti.lib.i.diſt.viij.q.i. Pria ē
partiū quātitatiuarū:ſicut cõponit corpꝰ ho-
minis ex diuerſis ptibꝰ etherogeneis. ſcða cõ-
poſitio eſt ptiū eēntialiū:ſicut cõponit q̄libet
ſpēs in pñto ex ſuis pncipijs diffinitiuis. Ter-
tia cõpoſitio eſt ex ſubo ꝛ accñte ſicut ex ho-
mine ꝛ albedine fit hoc totū hõ albꝰ:vñ noto
rurſus ꝙ iſta tria differūt cõponibilitas.com
poſitio.ꝛ cõpoſitū.multa nāqꝫ ſunt cõponibi
bilia que cõpoſita eſſe nõ pñt: ſicut ens extat
cõponibile cū alio nõ tñ põt effici cõpoſituꝫ:
cū ſit ſimpl'r ſimplex.vñ ex cõponibilitate ve
nit in cõpõnē ꝛ ex cõpõne in cõpoſitū. Et tñ
de primo artº. ¶Quantū ad ſcðm artm ſunt
trea cõcl'ones. Pria eſt de cõpoſitiõe angeli
ex mā ꝛ forma. Scða de idētitate materie in
angelis ꝛ corpalibꝰ. Tertia vo de imālitate
angelica. Prima ē hec.lꝫ ptibꝰ quātitatiuis
angeli careāt:in eis tñ accñtalis ꝛ mālis eſt
cõpõ. Dicit pria ps ꝯcl'onis ꝙ angeli nõ ſunt
cõpoſiti ex ptibꝰ quātitatiuis.pbat.oē qð hꝫ
ptes ꝙtitatiuas põt i loco eē circūſcriptiue.
lꝫ nēpe primū celū qð hꝫ ptes quantitatiuas
nõ ſit actu in loco circūſcriptiue:tñ nõ eſt re-
pugnātia qn fiat maius ipſum circūdās.ſed
āgelus neqt loco circūſcribi ex pcedēti diſtin
ctiõe igit ꝛc. Cõfirmat.qꝛ oē hñs ptes quāti-
tatiuas de nā ſua locū ſuū implet ꝛ occupat.
ſed angeli nullū implēt locū.igit nõ ſunt cõ-
poſiti ex ptibꝰ quātitatiuis.maioꝛ pꝫ de ſe.ſꝫ
pꝫ minoꝛ.qꝛ luce.viij.ſcribit ꝙ in vno obſeſſo
erat demonū legio. Legio vo cõtinet vt inqt
vegecius flaccus de re militari circiter ſexmi
lia ſexcētū ſexagintaſex.hoc nõ potuiſſet fie-
ri ſi impleſſent locū. Et ſi dicat:qꝛ duo corpa
quoꝝ vnū extat gloꝛificatū:reliquū nõ ita ſe
hñt ꝙ vtrūqꝫ eſt quātū.ꝛ tñ ſimul ambo ſtāt:
ꝛ ita ad quantitatē nõ ſequit loci occupatio.
Rñdēdū ꝙ hoc eſt ex bñficio gloꝛie.nūc vo
loqmur de poſſe nature:nec querimꝰ qd poſ
ſit deꝰ facere ſed qd fecerit. ¶Scða ps con-
cl'onis dicit ꝙ ſunt angeli cõpoſiti ex ſuba ꝛ
accidēte.pbat iſta ps medio doctoꝛis ſubti.
in pº diſt.viij.q.ij. Suppoº nēpe primo ꝙ in-
tellectꝰ angelicus põt diuiſim intelligē qðcū
qꝫ intelligibile:cū ens ſit eiꝰ om adequatum.
Tūc arguit ſic:aut intellectꝰ angelicus ex ſe ꝛ
p ſuā eēntiam cognoſcit oē intelligibile: aut
diſtinctis cognitionibꝰ q̄ ſūt i eo accñª. Si di
cat ſcðm hꝫ ppoſitū:ꝙ vꝫ in angelo eſt cõpo-
ſitio ex ſubo ꝛ accñte. Si aūt dicat ꝙ cogno-
uit oē intelligibile ſua eēnª.tūc arguit ſic.co-
gnoſcē a eſt alicuꝰ pfectiõis. Et iterū cogno-
ſcē b eſt alteriꝰ pfectiõis:ꝛ ita de oibꝰ obis in-
telligibilibꝰ que ſunt infinita.ſequit ꝙ ange-
lus in ſua eēnª infinitā hꝫ põm nõ ſolū exten
ſiue ſed intēſiue. Et vltra ſequit ꝙ ex iſta infi-
nita põ que eſt in intellectu angelico poterit
pducere vbū ſubſiſtēs:ſicut pr̃ in diuis pdu
cit filiū. Idē argueret de volūtate ꝛ volitioni
bus:ꝛ ita in quolibet angelo erit trinitas di-
ſtinctoꝝ ſuppoſitoꝝ ꝛ eiuſdē nūero eēnᵉ: qð
eſt abuſus dicē. Cõfirmat.qꝛ volitio mala an
geli:dū peccauit non videt poſſe fuiſſe a deo:
qꝛ deꝰ nõ ē cā pctī:ꝛ tñ deꝰ creauit eēntiā ma-
li angeli:ꝛ p ꝯñs opoꝛtuit ꝙ eēt diſtincta ab
eēnª angeli ꝛ nõ videt aliꝰ modꝰ niſi ꝙ ſe hē-
ret ad volūtatē angeli ſicut accñs ad ſubm.
¶Sꝫ tertia ps dicit ꝙ angeli ſūt cõpoſiti ex
mā ꝛ forma.pbat.oē ens limitatū qdditatie
hꝫ mām primā:ſed angeli ſunt hmõi:igit hñt
mām:ꝛ ita formā ptes.maioꝛ pꝫ ex pº articu
lo in q̊ dictū ē:ꝙ ens limitatū ē mā pria. Sed
pbat minoꝛ.qꝛ ſuba diuidit in icorpeū ꝛ cor
poreū.ſub icorpeo vo collocant angeli. Cum
igit ſuba includat ens limitatū ſequit ꝙ ꝛ an
gelus qꝛ qcqd includit ſupiꝰ icludit ꝛ iferiꝰ.
Sic qcqd icludit aïal includit ꝛ hõ. Dixi tñ
notāter oē ens limitatū qdditatie:qꝛ lꝫ diffe-
rētie diuidētes pñta ꝛ idiuiduales: ſic ſoꝛtei
tas ꝛ platonitas ſint limitate nõ tñ qdditati-
ue:ſed denoiatie ſolū:ſicut ꝛ genꝰ denoiat dif
ferētiā vt aïal rõnale. Cõfirmat rõ.vbicunqꝫ
repit ppꝛietas alicuꝰ ſubi:ibi repit ꝛ ſubm:
maxime dū ppꝛietas ē adeqta ſicuti vbi repi
tur riſibilitas ꝛ hõ. Sed pati eſt ppꝛia ppꝛie-
tas materie.agere vo forme:ꝛ ambo repiunt
in angelo.ergo angelus hꝫ mām ꝛ formā.pꝫ
minoꝛ:qꝛ cauſat itellectionē ꝛ recipit. Et ſi di
cat ſi angelus hꝫ mām ꝛ formā.ergo ē corpa
lis. Qui ſic arguūt oñdūt ſe ignoꝛare librum
Elēcoꝝ ꝛ cõmittūt fallaciā ꝯñtis. Prio.n.in
telligit ens limitatū vt cõius ad decē pñta.
ſecūdo ſubſtātia.tertio corpus.quõ ergo ſeqt

1 2

q̄ est ens limitatū ergo corpus a supiori ad in
feriꝰ. hoc mō nō tꝫ ꝯª. leo est aīal. ergo leo est
hō. nō seqꝛ quīmo icorpeū qđ ē ꝯstitutiuū eē
angel: imediate ꝯdiuidiꝛ corpeo. Sed dicēt
aliqs seqret ꝙ angeli eēnt corruptibiles: qa
mā̄ tēdit ad maleficiū ex prīo phicoꝝ. Dicē/
dū ꝙ forma ⁊ dei manutenētia angelicā con
seruat nām vt sentit plato in thico: ⁊ Gregꝰ.
in moralibꝰ. Oīa inqt ex nihilo creata sūt eo
rūqꝫ eē in nihilū tēderet: nisi ea auctor oīum
manu regiminis retineret. ¶ Ex prīa pte cō/
clōnis īfero qđ defecit plato ⁊ apulegiꝰ eiꝰ di/
scipulus q posuerūt itelligentias q̄s plato in
thico vocat cacodemōes ⁊ calodemones. pꝫ
ꝑ Calcidiū in cōmēto eē corpa seu hēre icor/
pus. vt latiꝰ declarat Aug. in. viij. de ciui. dei.
dicebat nēpe Plato illas intelligentias esse
corpe aerea. mēte rōnalia. aio passiua. dura/
tiōe etna. Et videꝛ aliqn̄ Aug. fuisse huiꝰ opi/
nionis. pꝫ expresse in libello de diuinatiōe de
monū. De hoc dist. viij. huiꝰ scđi. oᵐ tn̄ pꝫ ex
ꝯclōne. Rursus ex ꝫª pte ꝯclōnis pꝫ oᵐ illiꝰ
qđ dicit san. Tho. in scđo scripti. distᶜ. hac. q.
i. vbi dicit angelos penitꝰ nō hēe mām. oᵐ tn̄
pꝫ ex ꝯclōne. Et si dicaꝛ ꝙ securiꝰ ē credē sibi.
Rn̄deo ꝙ securiꝰ ē credē Aug. q̄ꝫ sibi: q expſ
se vt allegatū est in oᵐ in libro de mirabilibꝰ
sacre scripture ponit fuisse in angelis mām.
Idē sup ꝑncipiū Gen̄. ꝯ manicheū exponēs
illud. In ꝑncipio creauit deꝰ celū ⁊ terrā inqt
i. quādā mām informē: seu q̄ddā chaos ex q̄
factū est celū facta est terra: facti sunt angeli:
qd clariꝰ. Cōcordat huic snie doc. irrefraga/
bilis Alex. de hal. harū scholarū priꝰ doctor.
q in sua pte sūme in mā angeloꝝ varijs sctōꝝ
fultꝰ auctatibꝰ dicit angelos ꝯpositos ex mā
⁊ forma. Idē doc. deuotꝰ dn̄s Bonauentura
hac dist. q. i. ij. ⁊ iij. Et addit ꝙ multo subtiliꝰ
capiūt mām q ipam capiūt methaphisice sicꝫ
fit in ꝓposito dicēdo mām esse ens limitatuꝫ
⁊ eā ponūt in angelis: q̄ꝫ q sola visiª meditā/
tes vltra nālē mām seu phiᵃᵐ eleuare neque
unt mētis internos oculos. sicut sūt negātes
mām in angelis. sꝑ nēpe descēdit eoꝝ intēnus
oculus in istis infimis: nec pn̄t stare in cōtem
platiōe v̄itatis. Idē dicit doc. subt. in q̄ōnibꝰ
de aīa: vbi illā mām methᵃᵐ in aīa ponit ex q̄
a silī arguiꝛ i angelis. Et alij multi quoꝝ laus
extat varia. vn̄ nō oꝫ tm̄ mare sicut est vniuer
sitas parisien̄. ad hoc deuenire vt ad quēdaꝫ
coarteꝛ fluᵐ. sicut fuit scūs Tho. vt aliud sen/
tire nō liceat nisi qđ dixerit. Et si dicaꝛ ꝙ ex/
tat articulus angelos nō hēe mām. Rn̄deo
ꝙ nō vidi articulū ⁊ q̄siui diligēter. Si tn̄ sit
articulus intelligēdus est de mā phisica non
methaª qualē ponūt doc. ꝑnoīati qualē ⁊ po.
nit cōclō. Corroboraꝛ ista ꝯº aucte illius ve/
nerabilis Auicebron: qui in libro fontis vite
expresse ponit intelligētias cōpositas ex mā
⁊ forma. ¶ Scđa ꝯclō est de idētitate mate/
rie in sp̄ualibꝰ ⁊ corpalibꝰ. ⁊ est hec. angeloꝝ
⁊ corpoꝝ eiusdē rōnis extat metahª mā non
phisica. Et vt meliꝰ videaꝛ ꝯº. Noto ꝙ tres ex
tāt modi sciēdi scꝫ mathemathicus. phisicus
⁊ methaphisicus. Phisicus est cū motu ⁊ ſꝫ
esse ⁊ ſm cōsiderari: qꝛ de re agit mobili. ⁊ ſꝫ
ꝙ mobilis: mathematicus ē cū motu ſm eē
sed nō ſm cōsiderari: qꝛ est de quātitate cōiū/
cta rebꝰ mobilibꝰ non tn̄ inquātū ꝯiūgiꝛ. Me
thaphisicus v̄o est de abstractis a motu ⁊ ſꝫ
esse ⁊ ſm ꝯsiderari: sicut sunt rerū eēntie ab/
stracte cōsiderate deꝰ ipse ⁊ itelligentie. Hoc
habito ꝓbaꝛ prīa ps cōclōnis. s. ꝙ i corpalibꝰ
⁊ in angelis sit eiusdē rōnis mā loquēdo me
thaphisice. illa sunt vniꝰ rōnis formalis que
hn̄t vnū nomē ⁊ cōsimilem diffinitionē. sed
hmōi est mā prima in angelis ⁊ corpibꝰ. igi/
tur ⁊c̄. maior pꝫ. quia rōnis formalis vniuoca
tio ex noīe eodē ⁊ rōne formali eadeꝫ arguiꝛ
ſm mētē phi in antepredicamētis dicentis.
vniuoca sunt quoꝝ nomē est cōe ⁊ rō sube. i.
eēntie seu q̄dditatis ē eadē. Sed ꝓbaꝛ mior.
loquēdo qppe methaᶜ ens limitatū est ꝑma
mā. sicut aūt corpus est ens limitatū q̄ddita/
tiue: sic ⁊ angelus. Et corroboraꝛ. qꝛ mā ꝑma
est ex qua cū aliquo fit aliqd cū insit ita hꝫ in
angelo veritatē sicut in corpe: qꝛ angelus cō
poniꝛ ex prima ꝯclōne ex mā ⁊ forma: ⁊ inest
sibi semꝑ ista mā sic ⁊ corpi. ¶ Et si queraꝛ q̄
vnitate est vna mā i angelo ⁊ corpibꝰ. an nu/
mero an sp̄e. an gn̄e. Rn̄deo ꝙ neutro istoꝝ
modoꝝ: sed mō trāscēdēti. ens qppe limita/
tū trāscēdit decē gn̄a. ⁊ ita non est in eo vt sit
idētitas generica aut specifica seu nūeralis:
sed prior trāscēdēs. Sed tūc surgit dubium:
an gn̄a hēant rōnē mᶜ loquendo methaᶜ. di/
co ꝙ sunt mā ⁊ hn̄t rōnem materie: ⁊ d̄rie sūt
forme ⁊ hn̄t rōnē forme. ¶ Ex quo vlteriꝰ pꝫ
ꝙ eadē est mā meª corpaliū ⁊ incorpaliū. pꝫ
eodē medio. ⁊ pꝫ ꝙ melius ⁊ subtiliꝰ locutus
est Auic. ponēs mām eiusdē rōnis in celesti/
bus ⁊ elemētis. q̄ꝫ Auerroys ⁊ Rabbimoyſ.
dicētes celestia ab alimētis in mā distingui.
Auic. q̄ppe ad altissima leuatꝰ est. sed hi duo
in īfimo depressi sunt. Et si queraꝛ vtrū ange/
li solū hēant istam mām ꝑº primā. Dicēdum
ꝙ nō. immo hn̄t ⁊ mām ꝓximā: sicuti est sub
stātia. suba incorporea ⁊ cetera que ꝯhuntur

ficuti.n.dcm̄ est loquēdo methaphisice q̊dli
bet gen⁹ noiat mā̄.¶ Sꝫ 2ª ps ꝯclonis dic̄ ꝙ
nō hn̄t eadē māꝫ phisicā pꝫ qa ista mā̄ subie
cta est gn̄atiōi ꝛ corruptiōi ꝛ varijs alijs mu
tatiōib⁹ qbus nō sūt angeli subiecti.imo nec
hoc mō extat eadē mā̄ in celis:ꝛ in his inferi
orib⁹.ꝛ si sic itellexerūt auerrois ꝛ rabimoyſ
bn̄ dixerūt.¶ Et si querat̄ vtrū mā̄ phisica in
cludat māꝫ methaphisicā vel sit prio diuersa
ab ea.Dico ꝙ icludit eā ꝛ aliquā aliā dr̄iaꝫ
rōne cui⁹ inest sibi ista variabilitas:sicut hō i
cludit aīal.ꝛ addit rōnale rōne cui⁹ extat risi
bilis.Ex quo pꝫ ꝙ illa mā̄ methaphisica ex
tat velut q̄dam cathena qua ligat̄ intrinsece
vniuersū:sicut extrinsece ꝑ respectū ad finē ꝓ
mariū.s.opificē ꝛ ꝓncipē.Sꝫ tūc obijceret̄.se
queret̄ enī ꝙ mā̄ phisica eēt nobilior q̄̄ me
taphisica.qa icludit materiā methaphisicaꝫ
ꝛ addit ꝓpriā dr̄iaꝫ.Dicēdū ꝙ ꝯparādo ma
teriā methaphisicā ad phisicā rōne illi⁹ addi
ti positiui nobilior est phisica q̄ꝫ methaphisi
ca.Loquēdo vero ꝑmissiue lōge nobilior est
methaphisica q̄ꝫ phisica:qꝛ reperit̄ in spiriti
bus vbi nō est phisica.¶ Tertia ꝯclo est de i
mālitate angelica.ꝛ est hec tanto spūali de
core preditus est angel⁹:vt imaterialis nul
la extēsus q̄ꝫtitate affirmet̄. ¶ Prima ps di
cit.ꝙ angel⁹ est spūalis ꝓbat̄ per magistruꝫ
distictiōe pª hui⁹ scōi.vbi triphariē diuidēs
vniuersū dicit aliq̄ sūt spūs solū sicut angeli.
aliq̄ corª solū sicut lapides.aliq̄ ꝛ spūs ꝛ cor
pus sicut hoies.¶ Sꝫ scōa ps dicit.ꝙ nulla
quātitate est extēsus.Dimissa immālitate vt
hꝫ oppōi idiuiduatiōi ꝑ sequēti lectōe.ꝓbat̄
ꝙ isto mō est imaterialis. Quicūqꝫ negat̄ pri
us in ordine essentiali negat̄ posterius.pꝫ ex
rōne illius ordis. Si enim neᵒ intelᵐ neᵒ ex
ꝯn̄ti volūtatē:sed corpus essentialr̄ prius est
q̄ꝫtitate extēsiua. Cuꝫ igit̄ ex ꝑma ꝯclone nō
sit corp⁹ seq̄t̄ ꝙ nulla extēdit̄ q̄ꝫtitate.pꝫ assū
ptū q̄ꝫtitas nēpe admin⁹ ex ꝯn̄ti dicit sꝑ extē
sionē ꝛ ita oꝫ ꝙ aliqd semꝑ extēdat̄ ꝛ illō di
co corp⁹.Et si dicat̄ ꝙ in sacramēto altaris ē
q̄ꝫtitas extēsa:ꝛ tamē nō ē ibi corp⁹ extēsum
dico ꝙ lꝫ iproprie dicat̄ tūc extēsa q̄ꝫtitas.hꝫ
tn̄ sꝑ inclinationē ad corp⁹ q̊d ꝓprie extēsuꝫ
dr̄.Et si rursus dicat̄ poterit angelus extēdi:
aut linea:aut sꝑficie nō corᵉ qō est tertia di
mēsio.ꝛ ꝑ ꝯn̄s esse q̄ꝫt⁹ sine corporeitate. di
co ꝙ argᵐ equocat de corꝑe. Solet nempe
corp⁹ capi triplr̄.vno mō vt diuidit subaꝫ in i
corporeū ꝛ corporeū ꝛ efficit̄ corp⁹.ꝛ sic pōt
cogitari methaphisice sine q̄ꝫtitate sicut pri⁹
sine posteriori. Scōo dr̄ corpus vt est altera

ps cōpositi in ꝑdicamēto subē:sic dr̄ corpus
hois:ꝛ isto mō neq̄t eē corp⁹ sine q̄ꝫtitate pō
ordiata.hoc.n.mō dr̄ q̄ꝫdiu suba q̄ꝫdiu q̄lis ꝛ
q̄ꝫta.terᵒ mō dr̄ corp⁹ tertia dimᵒ ꝯn̄ti q̄ꝫtita
tis.s.ꝓfunditas.vel veri⁹ ipse tres dimensio
nes simul.scꝫ longitudo.latitudo.ꝛ ꝓfundū
ꝛ sic inq̄ꝫtū linea est vel sꝑficies est nō repu
gnat linee vel sꝑficiei fore sine hmōi ꝓfun
ditate q̄ est corꝑeitas vel tertia ps ei⁹. Sꝫ re
pugnat corꝑi de ꝑdicamēto subē ꝛ cuilibꝫ lō
go ꝙ careat ꝓfundo ꝛ lato pō ordinata:ꝛ iō
nō valet obō. ¶ Ex quo pꝫ error sarracenoꝝ
imo veri⁹ fatuitas credētiū vt sibi ꝑdicauit i
suo alchorano ipijssimus machometus ange
los maximi corꝑis p⁹ resurrectionē eis mini
strare. ¶ Quātū ad tertiuꝫ articulū sūt tres
ꝯclones. Prima est an angeli solū sint cōpo
siti intrinsece ex materia ꝛ forma.Dicēdū ꝙ
nō vn̄ intrinseca in angelis triplex reperit̄ cō
positio. Prima est ex materia ꝛ forma: ꝛ ex
ista cōpōne resultat ētia q̄dditas addita scꝫ
quidditas angeli. Scōa cōpositio est ex illa
q̄dditate angelica ꝛ dr̄ia idiuiduali.de q̄ i se
quēti lectiōe ꝛ ex ista resultat idiuiduū ange
licū.Tertia ē ex quo est ꝛ q̊d ē.ꝛ tūc resultat
esse indiuidui angelici. ¶ Scōa difficultas.
Si mā̄ methaphisica possit fieri se sola sine q̄
cūqꝫ forma.Dicit doc.subtilis in reportatis
parisius li.ꝑmo.dist.xlij.q.i.i sili ꝙ sic.cuꝫ nō
repugnet ꝑori vt sic eē sine posteriori.¶ Ter
tia diffi.q̄liter angel⁹ carēs extēsiua q̄ꝫtitate
pōt op⁹ facē corꝑale vt mouere celū. Rn̄det̄
ꝙ fm diuinū dyoī.illa q̄ sunt dispersa in ife
riorib⁹ sūt cognita in sꝑiorib⁹.vn̄ nos aliud
oculis videm⁹:aliud mēte cōcipim⁹.Angeli
vero ꝛ id q̊d oculis videmus: ꝛ id q̊d mēte
ꝯcipim⁹ itellectu solo apprehēdūt. Sic in ꝓ
posito sola volūtate cū executiua potētia.de
q̄ superius habit⁹ ē sermo in primo libro ipsi
operant̄ id q̊d nos varijs organis ꝑficim⁹.Et
sic pꝫ ad q̄ōnē.ꝙ scꝫ angelus ex mā̄ cōposit⁹
vere in q̄ꝫtitate ꝯtinua imālis iudicat̄. Et tūc
ad argumenta.¶ Ad primuꝫ scti tho.negat̄
maior nisi intelligatur deˡ materia phisica ꝛ
q̄ꝫtitate extensiua. Et dum probat̄:quia quā
do intelligimus oportet ꝙ quidditas denu
detur a cōditionibus materie. Hic dico pri
mo ꝙ equiuocat de materia. nam in maiori
capit materiaꝫ pro altera parte cōpositi ꝛ in
probatione pro differētia indiuiduali. Cete
rum dico ꝙ nō repugnat intellectui inq̄ꝫtuꝫ
itellect⁹ est apꝑhēdere mālē.alioqn nec de⁹:
nec angel⁹ cognoscerēt iudiuidua qō est fal
sissimū.Sed bn̄ est verū in nob ꝙ quo ad sen

l 2

sibilia ꝑpter diuersas receptiões sensibilium in diuersis cellulis ⁊ diuersis depuratiõibus donec ad itellectũ veniãt agẽtẽ vtute cuius possibil' vitatẽ ituet.n̄ itelligat illa ꝯditio idiuidui. Ad scdm negat maioꝛ.⁊ ad ꝓbationẽ: q: mã est in se idiuisa.⁊ sic oꝫ ꝙ diuidat ꝑ coꝛpoꝛeũ:dico sua salua reuerẽtia ꝙ ista ẽ grossa ymagiatio.dico.n.pꝛio ꝙ ens limitatũ sua ꝓpꝛia vnitate trãscẽdẽti idẽ ẽ i oib' hñtib' mãꝫ dico vltra ꝙ non oꝫ ꝙ ꝯhat ⁊ diuidat ex pñti ꝑ coꝛp':sed ꝑ drias indiuiduales que nõ sunt coꝛpus.vt patebit.ĩ. ¶ Ad tertiũ.ad pꝛimã auctẽ dyonisij dico ꝙ ipsa soluit seipsam li.et enim capit expositiue vt sit sensus.angeli sũt imãles ⁊ incoꝛpales.⁊.i.⁊ est loquẽdi mod' ꝯsilis est apud Ouidiũ in ꝑncipio de remedio amoꝛis. Legerat huius amoꝛ titulũ nomẽ ꝗꝫ libelli.ꝗꝫ.i. Ad istã vo auctem Boetij dꝫ sic intelligi.nõ initit nã incoꝛpea alicui fũdamẽto sicut accñs subo.sicut qdã sunt suspicati vt empedocles aiaꝫ eẽ armoniã: ⁊ accñs coꝛpis qnimo sunt foꝛme ꝑ se stãtes:nec tñ se quit qn hẽant mãm. Et sic pꝫ ad.q. ¶ Ex pꝛia aũt ꝑte hui' tertie distinctiõis vna elicit ꝯclo talis. Extat ꝯditio esse angelici magno fastio mõ q̃druplici.dicit ꝯclo ꝙ sunt q̃tuoꝛ ꝯditio nes nãles angeloꝝ que noiant in lra. Et deducit ꝯclo per totum capitulum.

h Hic ꝯsiderãdũ ẽ vtꝝ in suba ⁊c. Hic signat 2a ꝑticula cõclonis.iij.hui' scdi sniaꝝ sic ꝯtinuata ad ꝓcedẽtẽ. Nam postq̃ꝫ in ꝓcedẽti ꝑte pꝛimaria in sũma angeloꝝ nãlis tacta est ꝓpꝛietas. Nũc hac i scda hui' ꝓpꝛietatis in eisdẽ declaratur varietas. Et diuidit ista secũda pars in tres ꝑtes pꝛincipales. In pꝛima de ei' nãlib' ꝓpꝛietatibus: an sint in oib' ex equo querit. In scda sacris sermonib' negãdo soluit. In tertia qbus sint entib' equales dr pꝛima in pꝛin°. scda ibi ille cẽntie rõnales ⁊c. tertia ibi ⁊ sicut in ꝓdictis angeli differebãt ⁊c. Et hec est diuisio secũde ꝑtis.iij.dist.in generali. Circa quã ⁊c.

a Vtrum dria intrinseca in spẽb' angelicis sit cẽsenda distinctio ꝑsonalis. Et arguit ꝙ nõ triplici medio sci thome i secũdo scripti hac dist.q.iij. ¶ Pꝛio sic.multiplicatio indiuiduoꝝ in eadẽ spẽ non est nisi ad cõseruationem speciei que in eodẽ idiuiduo cõseruari nõ põt.sed angeli sunt incoꝛruptibiles.igit nõ sunt plures eiusdem speciei. maioꝛ patet. Sol nẽpe ⁊ luna ⁊ cetera celi luminaria que sunt incoꝛruptibilia ideo sunt in vnico indiuiduo.minoꝛ autem de se nota est. ¶ Scdo arguit.nulla foꝛma seu nã multiplicat:seu numerat nisi per mãm.sed angeli non hñt mãm igit eoꝝ spẽs neqt multiplicari.mĩnoꝛẽ supponit ex pꝛima sua qõne hui' distinctionis. Sed maioꝛ pꝫ ex.iij.phicoꝝ vbi Aristo.nũeꝝ inqt nasci ex diuisione cõtinui. ¶ 3° arguit sic.nulla spẽs icoꝛpea põt multiplicari in supposita.sed angeli sunt sube incoꝛpee. igit nõ ⁊c.maioꝛ pꝫ:q: mã que extat indiuiduatiõis pꝛincipiũ neqt eẽ alia ⁊ alia i alio ⁊ alio:nisi aut quãtitate termiata: aut admin' interminata dimẽsiua:vt vult Auerroys in ꝺ suba oꝛbis ⁊ i pꝛio phicoꝝ remota qppe q̃ntitate dimẽsiua a mã ipsa remanet idiuisibilis. vt vult phus pꝛio phicoꝝ:sed minoꝛ pꝫ ex ꝓma sua qõne in pñti distc. ¶ In om arguit auctoꝛitate Aug. in enchiridion.c.xxix. Placuit,inqt vli dñatoꝛi vt qm̃ non tota multitudo ãgeloꝝ deũ deserẽdo depisset illa que pierat in ꝑpetua dãnatiõe remaneret.que aũt cum deo illa deserẽte ꝑstiterat de sua btitudie certa semp felicitate gauderet. At vo nã talis q̃ in hoib' erat qm̃ pctis atq̃ꝫ supplicijs tota pierat ex ꝑte repari meruit.vñ societati angeloꝝ iñgeret.hec ille. Ista aũt rõ Aug. nihil valet si quilibet angelus solã ⁊ ꝓpꝛiã hẽret spẽciẽ:tot.n.ceciderũt ꝭm scõs vt qlibet hõ sicut bonũ hꝫ angelũ ad adiutoꝛiũ sicut malũ ad exercitiũ: ⁊ ita valde mlte spẽs angelice eẽnt penit' dãnate. In ista.q.ad alias ⁊c. ¶ Quo ad pꝛimũ articulũ termini sunt dria intrinseca ⁊ distictio ꝑsonalis. Pꝛim' igit termin' ẽ drña. vñ noto ꝙ drña capitur tripl'r. vno° dicunt dria quecũq̃ꝫ in aliq̃ differũt seu in aliq̃ ꝯueniãt seu nõ.hoc mõ soliti sum' dicere etiã simpl'r simplicia sicuti ens ⁊ bonum differre. ¶ Scdo dicunt dria magis ꝓpꝛie que in aliquo ꝯueniũt: ⁊ in aliquo differunt sicuti vult phus.v.methac.c.differẽtia. Sicuti vbigra. hoc mõ dicim' soꝛtẽ ⁊ platonẽ differre:q: cõueniũt i hũanitate ⁊ differũt i soꝛteitate ⁊ platonitate ⁊ his duob' mõis accipit ħ nomẽ dria adiectie a differẽs ent q̃ ẽ ꝑtim. ꝛtio° dr dria substãtiue ⁊ ꝓpꝛijssime.⁊ ħ mõ hꝫ opponi ꝯ ꝯhibile seu sit gen' seu aliud. Et he drie sũt in triplici mõ.qdã st pꝛie:sic sũt ille q̃ diuidunt ens. Quedã medie sic st he q̃ didũt inter media ab ente exclusiue vsq̃ꝫ ad spẽm specialissimã:etiã exclusiue.tertie sũt vltie.s. he que diuidũt spẽs spãlissimas ⁊ ꝯstituunt india. ⁊ he vltime differũt a duab' pꝛimis: q: pꝛime due dicunt qdditatiue:q: ꝑtinẽt ad rei eẽ diffinitiuũ ⁊ cõpetit eis diffinitio drie donata a poꝛphirio in suis ysagogis. Dria est que ꝓdicat de plurib' differẽtib' spẽ in eo ꝙ quale.vltie

ꝥo dicunt mãles:qꝛ ſicuti mã ignobilioꝛ foꝛ/
ma exiſtit.ſic iſte qdditatiuis.Et notat doct.
ſubti.huius diſt.q.vi.ꝙ dr̃ia media hȝ cõpa/
ri ad hec tria.ad ſupi⁹.ad eq̃le.ꝛ ad iferi⁹ rl̃i/
ue.ad ſupi⁹ diuidi põt in ptes eq̃les:qꝛ aliqñ
medie dr̃ie nõ ſũt ſimpl'r ſimplices. cõpatiue
ad eq̃le nõ diuidit ſed diuidit veluti hõ rõa/
le cõpatũ irrõnali nõ diuidit:ſȝ diuidit hoieȝ
ab aſino vel leone.Cõpatũ aũt ad iferi⁹ diui/
dit ſubiectiue veluti hõ ſeu rõnale in ſoꝛtẽ ꝛ
platonẽ.ꝛ ex hoc põt inferri ꝙ prime dr̃ie ſo/
lũ hñt duas cõpationes:vnã ad eq̃le:ſicut li/
mitatũ ad illimitatũ.aliã ad inferi⁹.ad ſupi⁹
ṽo nõ hñt.Ecõtra.vltime q̃dã ſic ſoꝛteitas ꝛ
cetere.ad ſupi⁹ q̃dã hñt cõparationẽ nõ ad i/
ferius:qꝛ infime. Rurſus ad ſe cõparant ve/
luti ſoꝛteitas pl'onitati.¶Scḋs termin⁹ ẽ in/
trinſecũ.vñ quo ad pñs ſolet capi tripl'r itrin
ſecũ.vno mõ dr intrinſecũ vt opponit cõtra
extrinſecũ ꝓprie dictũ.ꝛ ſic illud ꝛ nõ aliud
dr intrinſecum qḋ eſt de rõne foꝛmali ꝛ qddi
tatiua alicui⁹ veluti aial de rõne hois.ꝛ ſic ca
pit in.q.nr̃a.Scḋo mõ dicit intrinſecũ id qḋ
q̃ſi mediat inter primũ ꝛ ſecũdũ p ſe dicendi
modũ:nec variat rõnem eius cui ptinet.hoc
mõ ſolem⁹ dicẽ modũ intrinſecũ lȝ nẽpe non
ſit de rõne qdditatiua ei⁹ cui⁹ eſt modus.tñ i/
mediati⁹ ſe hr̃e videt ad illud q̃ȝ ea que ſunt
de ſecũdo mõ.nec rõnẽ variat foꝛmalẽ. ſicut
eſt finitas ꝛ modi ceteri.Tertio dr intrinſecũ
qḋ entitatẽ ꝯſeq̃t poſitã nullo alio addito lȝ
tñ nõ ſit de qdditate ei⁹ ſed ab eo differat foꝛ
mal'r.ꝛ hoc mõ ſoliti ſum⁹ diuidere reſpect⁹
in reſpectũ intrinſecus aduenietẽ.ꝛ extrinſe/
cus aduenietẽ.lȝ.n.reſpect⁹ intrinſecus adue
niẽs ex poſitis oꝛiat extremis nullo alio ad/
dito.differt tñ vt ſepi⁹ ab extremis foꝛmal'r.
¶Terti⁹ termin⁹ eſt diſtinctio pſonalis.vñ vl
tra dicta de pſona in p° diſt.ij.ꝛ.xxiij. Noto
ſeq̃ndo diffinitõeȝ pſone datã a Rich.de ſcõ
victo.li.iiij.de tri.c.xxi.pſona ẽ nẽ itellectual'
icõicabilis exñ^a tria ad pſone eẽ req̃ri.pmuȝ
ẽ icõicabilitas.ꝛ iſta vt inq̃t doc.ſubti.i.q.ij.
arti.iij.dr tripl'r aptitudinalis.actualis.ꝛ põ
lis.due prime repiunt in pſona creata.pſona
n.creata nec actu coicat nec apta nata ẽ cõi/
cari.Sed tẽtia.ſ.negatio po^e coicatiõis ſoluȝ
cõuenit pſone increate.qꝛ pſona ois creata ẽ
in po^a obediẽtiali reſpectu dei.Scḋm ẽ exñ^a
i.ex alio eſſe ſeu ex quo fit alia pſona.vñ nõt
Rich.ꝙ pſone differunt tripl'r.Alique nẽpe
ad inuicẽ ſolũ differũt oꝛigine:ſicut ſr̃ diue p/
ſone:qꝛ vna ex alia.Aliq̃ differũt ſola q̃litate
ſ.dr̃ia idiuiduali ſicut ãgeli.qꝛ nõ oꝛiunt mu/
tuo a ſeipſis ſed a deo oẽs.Tertie aũt pſone
differũt ꝛ oꝛigine ꝛ q̃litate ſeu dr̃ia idiuidua
li.ſicut hoies q.ꝓprias hñt indiuiduales dif/
ferẽtias ꝛ mutuo ex ſe p gñatione oꝛiũt.vnde
ſicut in diffinitiõe pſone meli⁹ ponit incõica
bilis a Rich.q̃ȝ indiui^a a Boe. Sic exñ^a a
Rich.q̃ȝ ſubã a Boe. vñ de vi ṽbi loquẽdo
iſta tria differũt ſuba.ſubſiſtẽtia.ꝛ exñ^a.Sub
ſtãtia nẽpe in diuis q̊ddã cõe trib⁹ noiat non
multiplicatũ.Subſiſtẽtia aũt magis dicit qḋ
eſt ſuppoſiti ꝓp^m.vñ nõ ꝯcedim⁹ in diuis.iij.
de cõi ſubãs.ſȝ bñ tres ſubſiſtẽtias.exñ^a autẽ
modũ ꝓceſſiõis:qꝛ exiſtẽ q̃ſi ex alio ſtare vel
ex quo alius ſtat.ꝛ differt exñ^a a ſubſiſtentia:
qꝛ ſubſiſtẽtia noiat q̃ſi abſolute qḋ ẽ ꝓp^m ſup
poſiti.ſed exiſtẽtia reſpectiue.Tertiũ req̃ſitũ
ad eſſe pſone eſt nã intellectualis ea pp inſen
ſibilib⁹ aũt ſolũ in vegetabilib⁹ nõ extat pſo
nalitas.ſed in ſolis intellectualib⁹.ꝛ hoc ma
gis expſſit Rich.diffinitio q̃ȝ Boe.q dicit.
rõnalis nature.qꝛ ꝓprie rõ ſolũ eſt hoium.vñ
yſaac in lib.diffinitionũ dei dicit ꝙ rõ creata
eſt in vmbꝛa intelligẽtie.intellect⁹ ṽo eſt cois
deo ꝛ angelis ꝛ hoib⁹ ſicuti pſona.¶Quãtũ
ad 2^m art^m ſũt tres ꝯcl'ones. Pria eſt de cõi
catione actuali nature angelice plurib⁹ eiuſ/
dẽ rõnis ſuppoſitis ſeu pſonis.Sȝ de pſona/
litate angelica relatiue ad oꝛbes celicos. 3^a
de pſonalitate ſeu indiuiduatiõe angelica re
latiue ad quãtitatẽ ꝛ purã negationẽ. Pria
eſt hec.Spẽs angelice plurib⁹ eiuſdeȝ rõnis
coicabilis ſuppoſitis mãlis dr̃ie indiuiduan
tur entitate.Pria ps dicit ꝙ in ſpẽb⁹ angeli
cis pñt eẽ plures angeli eiuſdeȝ rõnis.ꝓbat.
ois qdditas plurib⁹ ſuppoſitis eſt cõicabilis
ſed ſpẽs angelice ſunt qdditates. q̃dã igit ſũt
pluribus coicabiles.maioꝛ pȝ.ſi.n.aliq̃ qddi
tas eẽt q̃ nõ foꝛet coicabilis.queritur vñ hoc
hoc eſt.aut.n.hoc eſt ꝓpter pfectionẽ:aut ꝓ/
pter impfectionẽ.nõ ꝓpter pfectionẽ qꝛ nul/
la diuina eſt coicabilis trib⁹ pſonis.lȝ ſit i idẽ
titate eẽn^e:tñ hoc eſt ꝓpter amplioꝛẽ pfectio
nẽ:qꝛ cetere q̇dditates coicant in idẽnitate
numeri vtputa ſpecifica vel alia.nec pp ipfe/
ctiõeȝ:qꝛ q̇dditates gñabi^m ꝛ coꝛrupti^m cõi/
cant.Cõfirmat ex caſu quẽ ponit doc. ſub.in
hac diſt.q.vij.De⁹ põt hũc angelũ vt ṽbigr̃a
Michaelẽ quẽ in hac cõdidit ſpe adnihila/
re ꝛ iterũ repare illã adnihilatã ſpẽm in alio
indiui°.vel in iſto.al's nõ poſſet eũdẽ oꝛdineȝ
vniuerſi facere quẽ fecit a princi° qḋ eſt falſũ
qꝛ p adnihilationẽ huius indiuidui nõ repu/
gnat huic ſpeciei eſſe.aliter.n.eſſet tñ ens fi/
ctitiũ ſicut chimera.põt igit it.rũ ꝓducẽ ipaȝ

in alio idiuiduo:ſꝫ nõ i iſto ſm Tho. dicẽtẽ ꝙ
hõ nõ poſſet reſurgẽ idẽ nũero niſi aia rema/
neret eadẽ nũero. de q̃ i q̃rto. ⁊ ita i alio indiᵒ
⁊ ꝑ ↄñs plꝛibꝰ ẽ coicabilis ſuppoſitꝭ. ¶ Scđa
ꝑs ↄcl'onis dicit ꝙ iſta ſuppoᵃ idiuiduat̃ mã/
li dr̃ia. ꝓbat̃. qñ aliq̃ differũt ⁊ ↄueniũt: oꝫ ꝙ
alio ↄueniãt: ⁊ aᵒ differãt ex pᵒ artᵒ. ⁊ pꝫ exᵒ.
qꝛ nẽpe hõ ⁊ aſinꝰ differũt ⁊ ↄueniũt. aᵒ diffe
rũt ⁊ alio ↄueniũt: qꝛ differũt in ꝓprijs rõibꝰ
⁊ ↄueniũt in gñe ⁊ alijs ꝑcedẽtibꝰ. Sꝫ iſta in
diᵃ ſpẽi ãgelice ↄueniũt in alia ſpe: ⁊ differũt
ergo oꝫ ꝙ id q̊ differũt: aut ſit dr̃ia forał q̊ ẽ
falſũ: qꝛ tũc eẽnt ſpẽs diſticte: aut dr̃ia mãlis
⁊ hr̃ ꝓpoᵐ. Et ſi q̃rat̃ qd eſt iſta dr̃ia mãlis ⁊
vñ hꝫ ortũ: eſt ne mã vel forma. Dicẽdũ ꝙ lo
quẽdo formałr nec eſt mã vł forma: bñ tñ ve
rũ eſt ꝙ loquẽdo realr ẽ vltima realitas mãe
vel forme. Et ſi q̃rat̃ cuiꝰ principałr vel mate/
rie vel forme. ſatis ꝓbabilr dicit doct. deuotꝰ
huiꝰ diſtinctionis. ꝑte pꝛia. arti. ij. q. iij. ꝙ com
poᵐ eſt hic aliqd rõne materie eſt hic. qꝛ mã
ſm Auerroym eſt q̃ſi fundamẽtũ nature: rõe
aũt forme eſt aliqd q̃ſi aliud qd: qꝛ alietas eſt
diſtinctio a forma. ⁊ ita dicit iſta dr̃ia ⁊ reali/
tatẽ vltimã materie: ⁊ vltimã forme in cõpoſi
to. ⁊ ide eſt ꝙ in ſuo noie ſortit̃ vtriuſqꝫ nom̃
dũ dr̃ dr̃ia mãlis vt dicat̃ dr̃ia rõne forme. ſꝫ
mãlis rõne materie. Et ſi q̃rat̃ vtꝝ dr̃ia mãlis
ſit idẽ ꝙ exñᵃ. dico ꝙ nõ. vñ tota coordiatio
predicamẽtalis intelligit̃ cõpleta ⁊ vſqꝫ ad i/
diuidua incluſiue añ exñᵃᵐ ita ꝙ exñᵃ eſt rei
iam idiuiduate. Sꝫ qs peteret quõ noiat̃ iſta
dr̃ia idiuidualis. Dico ꝙ in q̃libet indiuiᵒ hꝫ
nomẽ ꝓpᵐ vt in pl'one pl'onitas in ſorte ſor/
teitas. hꝫ ⁊ nomẽ cõe oibꝰ vt dicat̃ in cõe he/
ceitas. ¶ Ex iſta ↄcl'one pꝫ ĝuiter ſctm̃ Tho.
defeciſſe in ſcđo ſcripti hac diſt. q. iiij. dicẽtem
de neceſſitate quãlibet ſpẽm angelicã vniꝰ ſo
lũmõ fore indiuidui. Ex quo pꝫ ꝙ deꝰ nõ poſ
ſet ſm euꝫ plures angelos facere in eadẽ ſpe:
qꝛ ad impoſſibile nulla eſt potẽtia. Et dicit ꝙ
iſta ẽ poſitio phoꝝ ⁊ diuini Dyoñ. ix. celeſtis
ierarchie. vbi in quolibet ordine ponit pꝛios
medios ⁊ vltimos. ⁊ ſubdit. ⁊ h̄ netᵐ eſt con
ſentire. ꝑmũ q̊ occurrit ↄ iſtã oꝑ. ẽ articulus
pariſieñ. ſꝫ. n. detĩatiõnẽ pariſiẽ. i q̃libꝫ ſꝑe
ponibilia ſr̃ plr̃a idiuiᵃ nũeralr cuiᵒ hec opio
expſſe ponit oᵐ. Scđm q̊ occurrit eſt q̊ dic̃
doc. deuotꝰ huiꝰ diſt. ꝑte pᵃ. arti. ij. q. i. vbi dic̃
ꝙ ex quo nõ appet nec ꝑ officia angelica nec
ꝑ opatiões coꝝ. nec ꝑ ſcripturã tãta diſtictio
nõ videt̃ niſi ꝑſũptio illã ponẽ. ⁊ addit a ꝑnᵒ
diſtinctionis manuductionẽ rethoᵉ in palaᵒ
regio. glr̃ia. n. regis eſt hr̃e aliq̊s ↄſilr̃iter indu/
tos. de eodẽ etiã myſterio ſuiẽtes quãtoma
gis in ſupno palatio. Tertium q̊ occurrit eſt
auctas daniel'. vij. Milia miliũ miniſtrabant
ei: ⁊ decies cẽtena milia. vel ſm aliã litteram
⁊ decies milies cẽtena milia aſſiſtebãt ei. Et
Job dicit ꝙ nõ eſt nũerus militũ eiꝰ: eẽt val/
de magnũ ꝙ tot eſſent: ⁊ ꝙ nõ eẽnt duo in ea
dẽ ſpẽ. Ceterũ ꝙ tot ſunt dãnate ſpẽs angeli
ce: ⁊ ꝙ ꝓpter vnã ſolã ſpẽm ſcꝫ humanã nãm
miſerit deus filiũ ſuũ in mũdũ non apparet.
Et q̊ dicit ꝙ iſta mã eſt opio phoꝝ. Dicẽdũ
ꝙ in mã angeloꝝ errauerũt cõiter phi vt ipe
met dicit in. iij. q. Eapꝛopter in hmõi mã eis
nõ eſt dãda fides. Et q̊ inqt de Dyoñ. ꝙ in
quolibet ordine ſunt pꝛimi medij ⁊ vltimi: ⁊
ita diuerſe ſpẽs. Dicendũ ꝙ ordo vt patebit
ix. diſt. põt capi: aut pꝛo ierarchia: ⁊ ſic in q̃li/
bet ordine ſunt pꝛimi medij ⁊ vltimi: qꝛ queli
bet ierarᵃ hꝫ tres ꝑticulares ordies. ⁊ ſic itel
ligit textꝰ: aut pꝛo illo ordine q ẽ ꝑs illiꝰ ierar
chie ⁊ ſic nõ capit̃. vel dicẽdũ ꝙ in quolibet
ordine etiã ꝑticulari ſũt pꝛimũ mediũ ⁊ vltᵐ
ſm tres actꝰ ierarchicos purgare. illumiare:
⁊ ꝑficẽ. pꝛimũ purgare. ſcđm illumiare. ⁊ ter/
tiũ ꝑficẽ. de qbꝰ. j. ¶ Scđa ↄᵒ ẽ de ꝑſonalita/
te ãgelica reſpectiue ad orbes celicos ⁊ hec ẽ
ſcõꝝ ſpirituũ grãdis exercitꝰ ex motu orbium
ve celoꝝ nũero nullatenꝰ colligit̃. ¶ Prima
ꝑs dicit ꝙ ſunt ſpũs ſeu angeli in nã: ꝓbat̃ ex
mõ arguẽdi. Ariſto. in. vij. ⁊. viij. phiſicorum
Qñcũqꝫ aliqua ad inuicẽ ↄiũgunt̃ ſi vnũ re/
periẽdũ eſt ꝑ ſe ⁊ reliquũ. ⁊ maxime ſi illđ q̊
dicit impꝑfectionẽ ꝑ ſe repit̃. ⁊ illud q̊ dicit ꝑ
fectionẽ. Sed ſpũs ⁊ corpus in hoie cõiũgũ/
tur: ergo ex quo repit̃ corpus ꝑ ſe. igit̃ ⁊ ſpũs
⁊ illũ dico angelũ. maioꝛ pꝫ exᵒ. qꝛ. n. ↄiũgun
tur ad iuicẽ mouẽs ⁊ motũ. ⁊ repit̃ aliqd q̊
ita mouet̃ q̊ nõ mouet. repitur aliqd q̊ ita
mouet q̊ non mouetur. ¶ Sꝫ alia ꝑs dicit
ꝙ numerus coꝝ nõ dꝫ colligi ex motu orbiũ
ſeu celoꝝ numero. ꝓbat̃. qñ aliq̊ agens hẽt
duo opa. vnũ pꝛimariũ ad q̊ ſemꝑ tẽdit. ali/
ud ſcđariũ ad q̊ minus intẽdit. nõ dꝫ cõclu/
di vnitas eius ex minus intẽto: ⁊ maxie dum
dubiũ eſt ſi id fiat actiõe eiꝰ. Sic eſt in ꝓpoſi
to videre deũ frui deo eſt opus angelicũ pꝛi/
mariũ: mouẽ celũ ſcđariũ: vel forſan ſoliꝰ dei.
de quo alias. igit̃ ⁊c̃. Sũt etiã adhuc auctes
oſtẽdẽtes manifeſte aliquos fuiſſe angelos.
hic in terris celo moto. ex quo pꝫ ꝙ tũc illud
nõ mouebãt. ¶ Ex pꝛia ꝑte cõcl'onis pꝫ erroꝛ
ſaduceoꝝ q oẽꝫ negauerũt ſpiritũ. ¶ Ex alia
ꝑte pꝫ erroꝛ Ariſt. q ſm nũeꝝ motuũ celoꝛuꝫ
poſuit nũeꝝ itelligẽtiaꝝ: ⁊ non poſuit niſi cit

ca.xxv.q2 nõ sũt plr̃es mot⁹ celici cõputãdo
motũ epicicloꝝ.vt patebit.j.qḋ est error maĩ
fest⁹.Ex eodẽ et pȝ error Auic̃.in 9° mec.qui
posuit nũerũ intelligẽtiarũ penes nũerũ celo
rũ:ꝛ p ꝯñs nõ posuit nisi decẽ.iuxta.ix.orbes
ꝛ primã a qua alie ꝓcedũt: ordine tñ vt sola
pma ꝓducat scḋam.ꝛ scḋa tertiã.ꝛ sic ꝯseq̃n/
ter vsq; ad.x.quã vocat intelligẽtiã trenoruȝ.
ꝛ in hac posuit aias nr̃as felicitari.¶ 3ª 2° ẽ
de idiuiduatiõe seu psonalitate ãgelica ıl̃lue
ad q̃ȝtitatẽ ꝛ purã negationẽ.ꝛ ẽ hec. lȝ pso/
nalitas ãgelica negatõe formal̃r ꝯstituat̃.nul
laten⁹ eiusdẽ idiuiduũ negatiõe aut quãtita/
te pura ꝯcipit̃.¶ Pria ps dicit q psonalitas
angelica ꝯstituit̃ for̃al̃r negatiõe.pȝ ex pmo
art°.formale.n.psone est incõicabilitas q pu/
rã dicit negationeȝ. Et si q̃rat̃ quõ põt psona
purã dicere formal̃r negationẽ cũ sit nomen
dignitatis. Rñdet̃ q aliq̃tiẽs nẽtiones dicũt
dignitatẽ sicuti dignitas est in rege qḋ nõ sit
ribaldus.¶ Scḋa ps dicit q idiuiduũ ange
licũ nõ ꝯstituit̃ pura negatõe.ꝓbat̃.oĩs nega
tio fundat̃ sup aliquã affirmationẽ.ex primo
posterioꝝ.Hec.n.nõ est vera hõ nõ est asin⁹:
nisi q2 hõ est hõ.ꝛ asin⁹ asinus.igit̃ an̄ illã ne
gationem est aliqḋ positiuum in illa q̃dita/
te p qḋ determinat̃ ad illud indiuiduũ.Et si
q̃rat̃.nũq̃d ex se põt se determinare. Dicẽdũ
q nõ:q2 tũc esset singularis.ꝛ si posset in ĩfini
tis eẽ idiuiduis actu eẽt in illis.ꝛ p ꝯñs foret
infinita.Et si dicat̃ q ẜ phos spẽs de se atho
ma est.i.idiuisibilis.Et Boe. dicit q totũ eẽ
indiuidui ꝛ talia multa.dicẽduȝ q spẽs dicit̃
athoma nõ q2 nõ possit in indiuiduis diuidi:
ȝ q2 neq̃t diuidi in spẽs qḋ nõ ꝯuenit gñi qḋ
bene diuidit̃ in plures.ꝛ iõ respectu gñis nõ
respectu indiuiduoꝝ dicit̃ athoma. Et p ideȝ
ad Boe.dũ dicit q spẽs dicit totũ eẽ indiui
duorũ verũ est specificũ. Et si querat̃ an spẽs
in illo priori sit vl̃is cuȝ dicat Auerroys in 9°
de aĩa.q intellect⁹ facit vniuersalitatẽ ĩ reb⁹.
Rñdet doc.subti.i.q.hui⁹ dis.q quelibet q̃d
ditas capta in suo priori solũ est ipsa vt hũa/
nitas solũ humanitas ꝛ eq̃nitas tm̃ eq̃nitas.
ꝛ subdit q nõ est vl̃is an̄ actũ intellect⁹ agẽ/
tis.vñ ẜm eũ ista tria quo ad hoc sunt ordia/
ta.prio intelligit̃ q̃ditas.secũdo cõitas.q2 q̃
libet q̃ditas est cõis.ꝛ ex hoc habet vñ pos/
sit eẽ vl̃is.tertio ꝟtute ĩtellect⁹ agẽtis ĩ itelle/
ctu possibili fit ista vl̃itas qñ dicit intellectus
ħ est ħ vt p̃tũ hẽat mo^m forme seu vl̃is sub m̃
modũ materie seu pticularis. ¶ Sed tertia
ps ꝯclõnis dicit q indiuiduũ angelicũ nõ cõ
stituit̃ quãtitate.s.extẽsiua.ꝓbat̃.q2 talẽ non
hȝ ex p̃cedẽti lectiõe.imo dico q simpl̃r loq̃n
do quãtitas nõ est principiũ indiuiduatiõis.
ꝓbat̃.illud nõ est principiũ idiuiduatiõis qḋ
rẽ sequit̃ positã in esse ꝛ indiuiduatã. hmõi ẽ
quãtitas.igit̃.ꝓbat̃ maior:q2 effect⁹ nõ dat es
se cause sue:nec posterius suo priori. sed ꝓbat̃
minor.in pñto s̃be quãtitas nẽpe est accñs.ꝛ
ꝛ p ꝯñs ortũ hȝ a suba.ꝛ si sit accñs pticula/
re a suba pticulari singula reddẽdo singulis.
¶ Ex scḋa pte ꝯclõnis pȝ defect⁹ doc.solẽnis
ponẽtis quolibet.v.q.viij.res idiuiduari du/
plici negatione pȝ:o^m ex ꝯclõne. Notãdum
tñ q rẽ indiuiduari põt intelligi tripl̃r.vno°
intentional̃r.ꝛ isto° idiuiduãtur p aiam.i. cõ
cipiunt̃.ꝛ repñtant̃ p hoc nomẽ idiuiduũ qḋ
est nomẽ secũde intẽtionis:vel impõnis.Se
cũdo itelligit̃ indiuiduari for̃al̃r.ꝛ sic indiui/
duat̃ negatiue.idiuiduũ nẽpe idẽ est q se in/
diuisum.ꝛ si sic intellexisset doc.solẽnis bñ di
xisset.3° intelligit̃ res indiuiduari original̃r.
ꝛ sic itelligit̃ q nõ pura negatio sed aliqḋ po
sitiuũ idiuiduat.¶ Ex 3ª pte rursus pȝ o^m ro
mani egidij ponẽtis principiũ indiuiduatio/
nis eẽ quãtitatẽ extẽsiuã.pȝ o^m ex dictis.pri/
us.n.mã intelligit̃ esse q̃ȝ sibi adueniat quãti
tas cũ sit accñs.vñ ꝛ si fieret indiui° p quãti/
tatẽ qḋlibet idiuiduũ de alijs pñtis esset vnũ
p accñs cũ hẽret res diuersorũ generũ qḋ est
valde incõueniẽs.¶ Quãtũ ad 3^m art^m sit ꝛc̃.
¶ Prima difficultas ẽ.vtrũ foret inter ange
licas spẽs aliq̃ in so°repta idiui°.ꝓbabil̃r val
de põt dici q sic ḋ spẽ cui⁹ erat lucifer.q met
in ipso eẽ nature erat:q̃si q̃dã spũalis splẽdor
inter alios angelos:alijsq; angelici spũs hui⁹
respectu in creatiõis dono minores cẽsebant̃
vt trahit̃ ex dict̃ Ezechiel̃.ꝓphe hũc alloq̃nt̃
Ois lapis p̃ciosus opimentũ tuũ:ꝛ noiat ibi
nouem lapides denotãtes nouẽ ordines an/
geloꝝ.vñ q̃si erat ierarcha interior toti⁹ vni/
uersi.¶ Scḋa difficultas.quot sunt spẽs an/
gelice in celesti exercitu. Rñdet̃ q nõ occur/
rit ex sacra scriptura nũerus determinate po
situs nisi in numero nouena°:q2 sunt nouem
ordines.ꝛ q̃libet ordo spẽ differt ab alio or/
dine.ꝟisil̃e tñ est q in quolibet ordine etiam
multe valde sunt spẽs.de quo inferius satis fi
et mẽtio.¶ Tertia difficultas.vtrũ angelica
psonalitas eque sit nobilis vt alia.Dicẽdum
q ꝓprie nobilitas ꝛ dignitas negationuȝ cu
iusmõi est for̃al̃r psonalitas ortũ hȝ fundam/
taliter a nobilitate subiecti in quo fundat̃: ꝛ
q2 in nã ꝓpa aliq angeli sũt alijs nobiliores eẽ
sendũ ẽ q ẽt ĩ psonalitate.Et tm̃ de 3° art°.Ex
q̃ pȝ ad.q. vȝ q p dr̃iaȝ itrĩsecã ĩ spẽb⁹ ãgeli

cis cēsēda ē diº psonal. Et tūc ad argumēta.
¶ Ad pᵐ. maior est falsa. si eniȝ soª īdiuiduo
rū multiplicatio fieret ,ppter spēi ɔseruatōeȝ
q̄ nequit in vno ɔseruari indiuiº iā nō eēt fi/
liº in diuinis: qꝛ in pr̄e poterat ɔseruari nā diui
na cuȝ sit icorruptibilis. vn̄ ista cā data a pho
solū hȝ itelligi in gn̄abilibº ꝛ corruptibilibº
nec ibi ē tota cā. Dato eni ꝙ adā nō peccas/
set: mlti fuissent hoies: ꝛ tn̄ nō subi morti. vn̄
pncipalior cā fm doc. deuotū in pº distinctōe
ix. q. ij. ꝛ hac dist. pte pma. arti. ij. q. i. Est sapia
dei ꝛ bonitas eiº q nō solū vult cōicare boni
tatē suā pluribº spēbº distinctis: sed pluribus
eiusdeȝ spēi indiuiduis. Et qd̄ obijcit de sole:
qꝛ est vnº: qꝛ ē icorruptibil. dicēdū ꝙ illa nō
est cā total. sed qa sufficit vniuerso ꝛ meliº re
gunt vnico sole q̄ȝ pluribº vt forsan patebit i
fra. ¶ Ad 2ᵐ negat prio maior: ꝛ dū ,pbat ex
iij. phico. ꝙ nūerº nascit ex dione ɔtinui. dicē
dū ꝙ male arguit thomas. phs. n. nō dic oēȝ
numeꝝ nasci: ſȝ nūeꝝ. ex idefinita eni nō seqt
silogistice vlis vt nō seqt hō nascit ex paula.
igit ois hō. ceteꝝ ꝛ mior est falsa scȝ ꝙ angeli
nō habeāt mªᵐ pȝ ex supiori lectiōe. ¶ Ad
ṫtiū negat maior: ꝛ dū ,pbat p auerro. ꝛ phm
pȝ vnico v̇bo. loquūt. n. de gn̄abilibº ꝛ corru
ptibilibº: ꝛ ibi bn̄ verū est ꝙ dimēsionē ptiuȝ
mā̄e sequit extēsiua q̄ȝtitas nō tn̄ facit: ange/
li aūt nō sūt sic gn̄abiles ideo nō hȝ ibi locuȝ
illa auc̄tas. Et sic pȝ ad questionē. ¶ Ex pn̄ti
aūt textu de mente mgr̄i vnica elicit ɔclo ta
lis. seu de hac scd̄a tertie dist. pte ꝛ est hec. In
ter spūs nō est eq̄litas nec ineq̄litas ponēda
penitº. Dicit ɔclo ꝙ angelici spūs nec in oi/
bus ,ppꝛietatibº sunt eq̄les: nec ineq̄les: ſȝ in
aliq̄bus sūt eq̄les in alijs nō. Et ponitur p to
tum istuȝ textū. Sequitur in textu.

i Illud q̄q̄ȝ inuestigatiōe dignuȝ vr̄
ꝛc̄. Hic signat tertia ꝛ vltima pars
huiº ṫtie di. scd̄i sniaꝝ q̄ sic ɔtinuat
ad p̄cedētes duas ptes. nā postq̄ȝ in prima p
te in sūma angeloꝝ tacta ē ,pp̄etas. Et i scd̄a
pte huiº ,pp̄etatis declarata est varietas. Nūc
i hac pte ṫtia declarat angelica habitualitas.
ꝛ diuidit in tres ptes pncipales. In pª pādi
tur nālis angeli bonitas. In scd̄a ponit nālis
cognoscibilitas. In tertia exp̄mit huic nālis
dilectiuitas. pria in pncipio. scd̄a ibi. hic q̄ri
solet quaȝ sapiaȝ ꝛc̄. tertia ibi. Solet ēt queri
vtrū ꝛc̄. Pria rursus ps in q̄ pādit nālis an/
geli bonitas. in tres ptes diuidit. In prima
falsitatis p̄ponit opio. In scd̄a sanitatis osten/
dit positio. In tertia veritatis habet ɔfutatio
pria in pnciº. scd̄a ibi. alijs aūt videt oēs an/
gelos ꝛc̄. tertia ibi. iōq̄ȝ aug. exr̄minās ꝛc̄. Et
hec ē diuisio pn̄tis dist. in gn̄ali. Circa ꝛc̄.

v Trū angeloꝝ cognitio actu sit spē
vl' hitu. Et arguit ad ptē negatiuaȝ
tripl'r. Prio ꝙ n̄ sit actu. i. itellecti/
one q̄ sit accn̄s. Cognitio angelica
respectu sui ē eiº eēnª. gº ꝛ cognitio in eo cu
iuslibet alteriº. ,pbat ɔn̄a ex. iiij. de diui. noi.
vbi agit dinº Dyonisiº de motu circulari an
geli. icipit eni in deo tēdit scd̄o in creaturas.
ꝛ tertio per seip̄m in deū reuertit vt ex q̄libet
creato i laudē reuertat creatoris: ꝛ ita cogni
tio angeli prio dei. scd̄o creaturaꝝ aliaꝝ. ter/
tio sui ipsiº. Si ergo cognitio sui sit eius eēn
tia: ꝛ cognitio aliorū cū eiº cognitio sit vltia
Sed ,pbat an̄s: qꝛ cognitio respectu sui hȝ lo
cū medij. itellectº aūt ꝛ eēntia locū extremo/
rū. ꝛ tn̄ extrema scȝ itellectº angelicus ꝛ eius
eēntia sunt idē. igit ꝛ cogniº cū imediatiº se
habeat. ¶ Scd̄o arguit ꝙ nō fiat spē. nulla i
tuitiua notitia patit spēȝ. sed angeli q̄ cogno
scūt ituitiue cognoscūt. ergo nō hn̄t cognitō
neȝ per spēs. maior pȝ. Spēs nēpe exigit pp
obiecti absentiā. Sed ,pbat minor. intuitiua
nēpe noticia abstractiua est pfectior. ex quo
ergo sūt in statu pfectiori creature debēt hr̄e
pfectiorē cognitionē. ¶ Tertio arguit ꝙ nō
fiat hitu. ois habitº ponit ad facilidādū pōȝ
sed potētia itellectiua angeli de se facilit opa
tur. igit nō hȝ nec exigit habitū. maior pȝ au
ctoritate cōmētatoris. iij. de aia. hitus inqt ē
quo qs vtitur cū voluerit. Sed minor clara ē
de se cū fm dyon̄. iiij. de diui. noi. itellectū ha
beāt deiformeȝ. ¶ In oᵐ vero arguit primo
de actu cognoscēdi auc̄te mgr̄i in lr̄a. vbi di/
cit caº. isto. Hic igri solet ꝛc̄. ꝙ erat in eis tri
plex nālis cognitio. Scd̄o de spē auc̄te aug.
sup Gen̄. ad lr̄aȝ q posuit in angelis spēs cō
creatas. tertio de hitu. p illud Ezechi. xxviij.
vbi ezechiel luciferꝝ alloquēdo dicit. plenº sa
pia ꝛ decore in delicijs padisi dei fuisti. Sa/
pia aūt habituȝ noiat. ¶ In ista q̄one ad al's
pariformiter sunt ꝛc̄. Quo ad primū articu/
lū termi sūt hitus. spēs. ꝛ actº. ¶ Primº igit
terminº est habitus. vn̄ apud phos habitus
solet capi tripliciter. Primo mō dr̄ habitus
decimū predicamētū seu sextū sex pricipioꝝ
Et isto mō gilbertº porretani in libro sex pn/
cipioꝝ habituȝ diffiniens dicit. Hitº est corᵐ
ꝛ coꝝ que circa corpus sunt adiacentia. hoc
enim modo habitus solū dicit quēdaȝ respe
ctū extrinsecus aduenietē habituati ad eius
habitū q̄uo dicimº aliquē armatū vl' indutū
Scd̄o dr̄ habitus q̄litas de difficili mobilis.

⁊ isto mō sumit̄ hitꝰ a pħo in pma spe q̄litat̄ que est habitꝰ vel dispositio. vt dispō dicat̄ q̄litas seu affectio de facili mobilis. ƺ habitꝰ de difficili: hoc etiā mō loquit̄ pħs in. ij. ethicoꝝ vbi diuidit ea que sunt in aīa in tria. in pōm in passionē ⁊ habitū. ⁊ hoc mō mltotiēs spēs est habitꝰ dn̄. s. firmiter impmit̄. Tertioº dicit̄ habitꝰ quedā qualitas qua ꝓmpti efficimur ad exeūdū in opꝰ cū voluerimꝰ. ⁊ hoc mō dicunt̄ hitus sciaꝝ. vn̄ doctor subti. iij. pte tertie distinctiōis primi. q. i. Habitū diffiniēs dicit Habitꝰ est q̄dā habilitas derelicta ex actibꝰ. vbi primo dicit habitū habilitatē manifestās qualitatē substractā ꝑ ipsam habilitatē. hitꝰ enim qd absolutū est q̊ hiles reddimur. vnde est illud victorini. Nā habilē facit. ars facilē vsus potētē. ⁊ notat Aris. in. ij. ethicoꝝ. ꝙ habitibꝰ inest delectabilitas in affectiua in opā do: facilitas in executiua pō. ꝓmptitudo respectu opis. ⁊ expediº ex īpedimētoꝝ remotiōe. scd̄o dicit doc. subtilis d̄relicta ex actibꝰ vn̄ ē illd̄ famosū ex actibꝰ frequētatis gn̄atur hitꝰ. ⁊ dƺ capi ly ex effectie: sicut ad roma. xj. Ex ipo ⁊ ꝑ ipm ⁊ in ipso ⁊c̄. Actꝰ. n. fm eū sūt cāe effectiue hitꝰ. di. xvij. pmi. q. i. vt sit ordo iste. prio obm seu spēs obi. 2º actꝰ. 3º habitus vn̄ ⁊ notat idē doctor hac dis. q. x. ꝙ hoc mō spēs differt ab habitu: qꝛ aliqs hēbit habituƺ magis intēsum ⁊ tn̄ spēm magis remissā. dat exēplū. Sit aliqs rudis ingenij fortit̄ studēs. sit rursus aliqs boni ingenij sed modicū studēs. Ille q est rudis ingenij hēbit habitū fortiorē ⁊ magis intēsuƺ ⁊ spēm magis remissā. Ecōtra: ille q est boni ingenij hēbit spēm magis intēsam: qꝛ faciliter apphēdet: sed habitū aut nullū: aut minꝰ intēsuƺ. ⁊ hoc est qd̄ sepiꝰ videmꝰ nālr rudes ingenio ad maiorē venire sciam ꝙ̄ ingeniosos: qꝛ primi laborāt secūdi nō. Scd̄s terminꝰ est spēs vltra dicta in prio dist. xxxj. spēs quo ad pn̄s solet capi triplicit̄. Est prio nēpe spēs innata. ⁊ ista fm viā aug. sup Gen̄. ad litterā pōt dici triplr in angelis fm illa tria v̄ba que hn̄tur in factiōe mūdi: fiat: fecit: ⁊ factū est. habuit nēpe noticiā reruƺ in v̄bo. iō dr̄ fiat. scd̄o habuit noticiā rerū prius nā q̄ƺ fierēt: iō d̄r fecit: tertio habuit rerum noticiā dū facte sunt: iō dicit factū est. Et cuilibet mō cognitiōis a principio sue creatiōis pōt corrn̄dē spēs. ⁊ iste spēs dicunt̄ in angelo triplici noie. s. ꝯcreate: qꝛ cū eo simul create sunt. Scd̄o innate: qꝛ a principio in nā sua sunt posite. tertio īfuse: qꝛ hite sunt dono dei spāli. Scd̄o dr̄ spēs acqsita: ⁊ ista est que acqrit̄ aut inuētiōe: aut studio quales pn̄t in angelis poni respectu ꝯtingētiū: aut singulariū Tertio accipit̄ spēs vt opponit̄ ꝯ inatā spēm: vt solū dicat̄ infusum qd̄ nō est a principio datū: ⁊ hoc mō ponūt theologi spēs scibiliū infusas salomoni quo etiā mō de reuelatiōibꝰ pn̄t a deo vel ꝑ angelos supiores aliq̄ de nouo spēs angelis infundi īferioribꝰ. ¶ Tertiꝰ terminꝰ est actꝰ. vn̄ actꝰ solet accipi triplr. primo mō dr̄ actꝰ pro actu primo. ⁊ sic fm Aristo. in. ij. de aīa: est q̄si res in habitu veluti in aīa: sciētia: vel in volūtate caritas. dr̄ tn̄ actꝰ primus triplr. vno mō primū in re. ⁊ isto mō rei in habitu est bn̄ actꝰ pmꝰ ⁊ secūdus. dicet̄ n. actꝰ primꝰ qd̄ primo inest. actꝰ scd̄s qd̄ scd̄o Sicut si in mēte prio insit grāmatica. scd̄o logyca. grāmatica dicet̄ actꝰ primꝰ. sed logyca actꝰ scd̄s. Scd̄o dr̄ actꝰ primꝰ prior in pfectione: sicut sapiā est actꝰ primꝰ. prudētia hoc mō scd̄s. Tertio dr̄ actꝰ primꝰ vt in ꝓposito vt dicat̄ actꝰ primꝰ res in habitu. actꝰ scd̄s opatio eius: ⁊ isto mō ƺ eū pħm scire in actu ē actꝰ scd̄s. tertio v̄o limitat̄ actꝰ pro exteriori opatiōe. ⁊ sic loqt̄ venerabilis Eustraciꝰ in primo ethicoꝝ. vbi praxim diffiniēs dicit. praxis est fm electionē energia. praxis. n. ī greco actus est in latino. ⁊ isto mō primo fit ꝯsideratio in intellectu. scd̄o electio ī volūtate. tertio actꝰ in executiua pō. Et tm̄ de pmo artº. ¶ Quātū ad scd̄m artm sunt tres ꝯclones. Pria est de cognitione angeli respectu sui. scd̄a respectu dei. tertia de cognitione eiꝰ respectu aliorū. Prima est hec. Sic a suo intellectu eēnª est intelligibilis angelica: vt ad eiusdem cognosci hitꝰ nō reqrat̄. Pria ps dicit ꝙ eēnª angelica est intelligibilis a suo intellectu. ꝓbat̄. si nēpe eēnª angelica a suo nō eēt ītelligibilis ītellectu: aut hoc eēt qꝛ simplr nō eēt intelligibilis: aut scd̄o: qꝛ isti intellectui nō esset ꝓportionata: aut tertio qꝛ reqrit̄ ꝙ cognituƺ īformet cognosci entē qd̄ n̄ fit eiusdē ad seipƺ Sed nec sic nec sic. igit̄. maior pƺ a diuisione sufficiēti. sed ꝓbat̄ minor. prio ꝙ nō iō sit: qꝛ simplr nō sit intelligibilis: qꝛ tūc nō posset intelligi ab intellectu dīuo qd̄ ē manifeste falsū nec scd̄m. s. ꝙ nō sit ꝓportionata. qꝛ nihil ita alicui ꝓportionat̄: sicuti idē sibiipsi cuiusmōi est intellectꝰ angelicus ⁊ eiꝰ eēnª. nec tertiuƺ ꝙ reqrat̄ ꝙ cognitū sit formaliter seu subiue in cognoscēte si nēpe spēs eēt pn̄s intellectui absqƺ informatione ita moueret intellectū sic mō. nō. n. mouet intellectū inquātū informat ⁊ pƺ hoc manifeste in notiª intuitiua: vbi sepe om est extra pōm cognoem. Et si dicat̄: qꝛ fm pħm in primo phicoꝝ. Intellectꝰ est vliuƺ sen

L 2

sus ⁊o singularium: cum igiť essenª angelica sit singularis non poterit intelligi. Rñdetur ꝙ illa auctas oꝫ itelligi cū ꝑcisiõe vt sit sẽsus. Sẽsus est solū singulariū: lꝫ intellectꝰ sit vl'iū ⁊ singulariū: sicut si diceretur. regnū est regis: ⁊ ducatꝰ ducis: lꝫ rex i ducatu dñiū hẽret. Et si dicať ꝙ oꝫ ſm phm i. iij. de aïa. cognoscẽtem denudari a cognito vt cognoscat: sicuti oꝫ oculuꝫ ex oẽm colorẽ fieri vt oiuꝫ coloꝝ spẽs recipiat: ⁊ ita a sili videť exigi ꝙ itelligẽs differat a cognito vt sit ex oẽ cognitū: vt oẽ cognitum possit cognoscere. Hic rñdet doc. subti. huiꝰ dist. q. viij. ꝙ aliter est in sensibilibꝰ. aliter in intellectu. Sẽsus qppe sunt limitati ad certa sensibilia veluti visus ad colores ⁊ auditꝰ ad sonos: ⁊ sic de alijs: ⁊ ita oꝫ organū deťmiate cõplexiõis eẽ vt suum recipiat om sine mã qꝺ alibi est cū mã. Color. n. hꝫ eẽ mãle i supficie. vñ dicit phs ꝙ color ẽ extremitas ꝑspicui in corpe termiato. sꝫ hꝫ in ꝑspicuo seu in oculo eẽ subãle. ⁊ iõ reqriť deťmiatio in organo pp alietatẽ obi in eẽndo in organo ⁊ in re extra. Intellectꝰ aūt ẽ illimitatꝰ quo ad om. obm ãt cuiuslibet itellectꝰ ẽ totū ens. iõ nõ oꝫ ꝙ limiteť ad certū gradū receptiõis vt itellectioneꝫ recipiat. iõ sua ideťminatio est deťmiatio sufficiẽs vt cognoscat sicuti ouis nõ sigta cognosciť ab oue sigta ꝑ nõ signū: sic in ꝓposito. vñ ⁊ a pho i. iij. de aïa collaudať anaxagoras: qꝛ posuit itellectū imixtū imãlẽ ⁊ impassibilem. Sed dicit 2ª ps ꝯclõnis ꝙ nõ reqriť hitꝰ vt itellectꝰ angelicꝰ seipm itelligat. ꝓbať. qñ sūt duo agẽtia mouẽtia vnū ꝑfectum: reliquū diminutū respectu eiusdẽ opis. si diminutū põt in opꝰ: ⁊ ꝑfectū. sꝫ hmõi sūt hitꝰ angeli ⁊ eius eẽntia respectu cognitiõis: qꝛ hitꝰ ẽ cã ipfecta ⁊ eẽnª ꝑfecta ⁊ hitꝰ põt. igř ⁊ eẽnª seipa poterit. Et si dicať ita pñs ẽ aïa sibiipsi sicuti ãgelus. qre ergo nõ poterit aïa ita se cognoscẽ sicuti ãgelus. Rñdẽdū ꝙ quãtū ad actū ꝑmū ita pñs ẽ aïa sibi: sicuti ãgelus sibi: sed nõ quãtū ad actū scðm seu itellectionẽ. Sed qriť cã. vñ hoc inqt aug. xv. de trini. c. vi. hoc tibi facit ifirmitas: ⁊ q̃ cã ifirmitatis: vtiqꝫ iniqtas. Ideꝫ cõmẽtator sup. vi. ethicorū. ⁊ robtꝰ liconieñ. ibidẽ. ⁊ sup lib. posterioꝝ. ¶ Ex ista pte ꝯclõnis pꝫ defectꝰ doc. soľ. qli. v. q. xiiij. dicentis ꝙ angeli nõ pñt se cognoscẽ ꝑ suã eẽntiã nudã. vñ inqt ꝙ si angelꝰ poneretur i puris nãlibꝰ nõ posset seipm cognoscẽ: cuiꝰ rõ ẽ: qꝛ ſm Boe. in sua arismeª: scia nõ ẽ nisi eoꝝ q̃ necia sūt ⁊ incõmutabilitatẽ sue eẽnᶜ sortiunť: cuiusmõi solū sūt vl'ia: ⁊ iõ oꝫ ponẽ i itellectu angelico aliquẽ hitū: q̃ cognoscat pº suã eẽntiã in vl'i vt relucet in hitu: ⁊ sic cognita est mediū cognoscẽdi seipaꝫ in pticulari. pꝫ om ex ꝯclõne. Et ꝯfirmať: valde qppe ẽ vilificare intellectū angelicū ꝙ nõ possit ex ordie cãꝝ nãliū seipꝫ cognoscẽ. hitꝰ. n. ille nõ esset nãlis sꝫ supnãlr infusus a deo: cū tñ itellectꝰ humanꝰ q multo est inferior. vñ ⁊ creatꝰ est ſm ysaac in li. diffinitionū in vmbra intelligẽtie. ⁊ ſm cõceptuꝫ de causis in orizõte eťnitatis possit cū intellectu agẽte ⁊ fantasmatibus nãlr multa ꝙ̃ ea cognoscẽ. Et qꝺ dř de Boe. ꝙ scie sunt necioꝝ fateť: ⁊ indiuiª hñt necio ꝓprias passiões vt ꝓpriã distinguibilitatẽ vniẽtẽ ⁊c: ⁊ necesse ẽ eas iesse data eoꝝ exñtia. ⁊ hoc sufficit: sicut hẽmꝰ sciam de motu ⁊ tpe. Et si dicať ꝙ plato ibi iubet qescẽ. Rñdeť ꝙ hoc nõ est. qꝛ nõ hẽant ꝓprias passiones. sed ꝓpter eoꝝ infinitatem: ⁊ ꝓpter intellectꝰ nostri ruditatẽ. vnde ſm mentẽ Alexãdri in prima pte summe. Intellectꝰ nř se habet ad dignissima nature ⁊ infima: sicut oculus noctue ad lumẽ solis. deus enim qui est ens supmū nõ cognosciť a nobis: nisi in cõi ꝑ nãm ⁊ mã prima que est infima in rerū nã solū cõcipiť ſm phum ꝑ analogiã ad formã. media aūt iter hec aliqliter cõcipimꝰ. nõ aūt sic loq cõuenit in itellectu angelico: qui est denudatꝰ ab impedimẽtis corporis. ¶ Scða ꝯº est de cognitiõe angeli respectu dei. ⁊ ẽ hec. lꝫ citra btitudinẽ nõ possit nãliter angelus intuitiue videre diuã eẽntiã: põt tñ spe distincte eã cognoscẽ. Noto prius pro intellectu ꝯclõnis ꝙ triplex est cognitio. intuitiua. discursiua. ⁊ abstractiua. Intuitiua dř qñ om in sua pñtia ⁊ exñtia ⁊ mouet ⁊ terminat sicut dum visus videt ⁊ intueť om. actu pñs. abstractiua aūt dř illa que abstrahit ⁊ a pñtia ⁊ exñtia ⁊ motione: sed nõ in terminatiõe sicuti dū qs cogitat de re abñte. Discursiua est que aliqd ꝑsupponit notitie illius ad qꝺ discurriť. lꝫ aliunde motꝰ incipiat: vt dum ex creaturis ad deū discurrimꝰ. Hoc hito ꝓbať prima ps que dicit ꝙ angelus neqt ꝑ naturã videre diuinã eẽntiã. Hec. n. ẽ vita eterna vt cognoscãt te deū: ⁊ quẽ misisti iesū xpꝫ. Joh. xvij. Si ergo angelus ꝑ nãm hmõi posset hẽre noticiã posset ꝑ nãm esse beatꝰ. Confirmať. Impossibile est. n. oculum humanum ꝑuenire ad visionẽ solis: nisi ꝑ imissionẽ radiorū a sole. Cū igiť incõparabilr precedat diuina essentia intellectū angelicū plusꝙ̃ sol faciat oculū. sequiť. Et si querať quã dei cognitionẽ hẽre potuit angelus ꝑ nãm. In virtute Rñdet doctor deuotꝰ huiꝰ distinctionis pte secūda. arti. ij. q. ij. ꝙ triplex est dei cognitio.

facialis.specularis.enigma^a.visio facialis est
qñ res videt sine medio:ꝛ ex pte visi ꝛ ex pte
vidētis:ita ꝙ sola requirit visio.ꝛ istaꝫ dei co
gnitionē hñt beati in patria. Specularis est
qñ nō requirit mediū ex parte visi sed viden/
tis:qꝛ scꝫ visum excedit nimis videntis potē/
tiā.mediū tamē nō est obscurū:solū.n.est ꝓ/
pter visi ꝓfunditatē.ꝛ istam habuerūt ange/
li ante collationē glorie. habuit ꝛ adam sed
clarius angeli q̄zto nature erāt eminētioris.
vnde videbāt in speculo. Tertia dr enigma^a
ꝛ in hac est reqsitū medium.tū ꝓpter vidētis
obscuritatē:tū ꝓpter visi ꝓfunditateꝫ.ꝛ istaꝫ
modo de deo habemus.vnde sapiēter Pau
lus ad chorint.iunxit enigmā speculo.dū di/
cit.videmus nūc ꝑ speculū rōne scꝫ ꝓfundita
tis dei visi:ꝛ enigmate rōne obscuritatis vidē/
tis.hēm^9 igit nos ꝛ enigma ꝛ speculū.sed an
geli i nālib^9 puris.ꝛ adā speculū:nō enigma.
sed beati vtroqꝫ carēt.¶ Scđa ps ɔclonis di
cit ꝙ angeli pñt in nālib^9 ꝑ spēm distincte co
gnoscere diuinā essentiā. Pro intellectu hu/
ius noto tripliceꝫ cognitionē quā tāgit doc.
subti.in p^o dist.iij.q.ij. Est.n.cognitio cōfusa
ꝛ est qñ solū res cognoscit in cōi sicut hō in
aīali.vel solū cognoscit qd nois ꝛ nō res sic si
nō cognoscit hūanitas:lꝫ noscat ꝙ hō signat
humanitatē:cuius pria magis ꝓprie dicat co
gnitio i ɔfuso ꝛ ista ɔfusa. Scđa cognitio dr
ṽtualis.ꝛ est qñ supi^9 in suo cognoscit iferio/
ri sicuti aīal in hoie ꝑ o^m ad prīmā. tertia co/
gnitio dr distincta qñ res scꝫ in seipsa cogno
scit vt ab a^o distinguit.hoc hito ꝓbat conclo
sic.Cognitio angelica i puris nālib^9 ꝑfectior
fuit cognitione adā etiā in puris nālib^9. Sꝫ
adā videt habuisse aliqualē distinctā notitiā
dei in statu innocētie.igit ꝛ angelus in puris
nālib^9.Et corroborat:qꝛ siqs rapiat ad diuaꝫ
cōtēplādā eēntiā post raptū remaneret spēs
in memoria illius vise diue essentie. Sicut ꝛ
Paulus dicit.scio hoiem añ annos.xiiij.siue
in corpe siue extra ꝛc̄.raptū vsqꝫ ad tertiū ce/
lū.vñ ista videt fuisse intentio beati aug.sup
Genes.de illis septē dieb^9. Primo.n.est ma
ne in notitia verbi. Scđo vespe in reꝝ cogni/
tione in ꝓprio genere. Tertio reuertit mane
dū ex creatura facta ꝓcesserūt in laudē ange
li creatoris.ꝛ ideo semꝑ post vespe seqt ma/
ne nisi in septima die que hēt mane ꝛ non ve
spe.dicit.n.in aliis dieb^9 factū est vespe ꝛ ma/
ne dies vnus:ꝛ totū hoc factū fuit in statu in
nocētie ante diuisionē lucis a tenebris. ¶ Et
si querat vtrū hec spēs fuit impressa mētibus
angelicis a deo vel acqsita ab eis. dicit ꝙ im

pressa nā.n.angelica h̄ nō potuisset. Ex q̄ im/
probat quedā op.antiq̄ ponens ꝙ angeli co
gnoscebāt deū ex seipsis cū sint ymago dei h̄
nihil est. Lꝫ.n.in entitate sint magis deo ꝓxi
mi q̄ꝫ illa spēs qꝛ sunt sube.illa accñs non tñ
in modo rñtādi. ¶ Tertia cōclo est de ange/
lica cognitione respectu alioꝝ a se:ꝛ est hec.
Sic angeli spēb^9 innatis res cognoscūt vt su
periores spēb^9 magis vlib^9 cognoscere nō di
cant. ¶ Pria ps dicit ꝙ āgeli cognoscūt res
ꝑ spēs inatas.ꝓbat aucte dauid iudei in li.đ
causis.ois inqt intelligētia plena est formis.
Cōfirmat.qꝛ ab extremo ad extremū ꝑuenit
ꝑ mediū.Cōsidero intellectū diuū i oimoda
actualitate.cōsidero hūanū i oimoda pōlita
te.Est.n.ꝭm phm in.iij.de aīa in sui pn^o sic ta
bula rasa in qua nihil depictū est.igit erit me
dius q aliqd ꝑticipabit de pōlitate hūani in/
tellect^9 iquātū receptiu^9 ꝛ aliqd de actualita
te diui iquātū spēb^9 iformat^9.ꝛ h̄ corrñdet tri
plici cause forme.s.in causa sicuti i deo. In in
tellectu sicut in angelo.ꝛ i se extra sicut i vni/
uerso.Et si q̄rat vtrū possint eis singularium
iprimi spēs.dico ꝙ sic.imo cū hēant itellectū
vt agētē ꝛ po^em pñt cāre in seipsis mltas no
uas de singlarib^9 spēs. ¶ Sꝫ 2^a ps cōclonis
dicit ꝙ supiores āgeli nō itelligūt ꝑ spēs ma/
gis vlēs q̄ꝫ inferiores ita ꝙ vna spēs āgeli rñ
tet plres qdditates.ꝓbatur ꝙ sic. Ois rō co
gnoscēdi aliq̄ hꝫ vnū o^m pmariū qđ illa oia
aut eminēter aut forālr ɔtinet.sed nulla spēs
in intellectu angeli sic accipiēdo ē hmōi.igit
ꝓbat maior.iō.n.diua eēn^a dicit o^m adeq̄tū
diui itellect^9 qꝛ cōtinet aliquo mō qcqd suus
itelligit itellect^9.Sed pꝫ minor.quō.n.si aliq̄
spēs repñtat pardū ꝛ leonē hēbit hmōi o^m ñ
videt.Cōfirmat rō.capio angelū ꝑfectissi^m in
nā deīn^9 ei decē spēs ꝑ q̄s cognoscat oia de/
cē pñta creet de nouo de^9 vnū angelū i decē
gradib^9 isto ꝑfectiorē sic est possibile ꝭm sic
opinātē in p^o scripti.dist.xliiij.vbi ponit ꝙ vl
tra oēm spēm pōt de^9 nouā facere tūc iste co/
gnouit ꝑ vnā spēm oia:ꝛ ita ista spēs erit infi
nita:qꝛ infinita sunt cognoscibilia ꝛ cognitio
cuiuslibet est alicui^9 ꝑfectiōis. Rursus si ite/
rū^a ali^9 ꝑfectior fieret cognosceret ꝑ min^9 vno
qđ nihil est dictu. ¶ Ex quo pꝫ falsitas opi/
nionis sci Tho.in secūdo scripti hac dist.art.
ij.q.ij.hoc ponētis.nō.n.opꝫ hoc ponere ad
saluādū angelicā ꝓeminentiā:sꝫ sufficit ꝙ su/
perior aut plura aut ꝑfectius cognoscat q̄ꝫ in
ferior.Et tñ de secūdo articulo. ¶ Quantuꝫ
ad tertiū articulū sunt tres breues difficulta/
tes. Prima est an ꝑfecti^9 angelus seipm per

L 2

se cognoscat: an habitu. Rñdet q̄ p̄t cōpari
vnū ad aliō sepatiz. τ tūc dr̄ q̄ seipso pfecti⁹
se cognoscit q̄ hitu: q̄nto pfectior est sua eēn
tia q̄ȝ habit⁹. si autē capiat habit⁹ vt subserui
ens angelico itellectui: tūc pfecti⁹ se cogno-
uit eēntia τ habitu simˡ q̄ȝ altero solo: sic duo
pfecti⁹ trahūt nauē q̄ vn⁹. ¶ Scḋa difficul
tas. an ex illa specie sic ipressa in mente ange
lica potuisset angel⁹ cognouisse trinitatē p-
sonaꝝ. Dicit̄ q̄ sic. sicut pfecte vidēs huma-
nitatē abstractiue cognoscit risibilitateȝ esse
passionē ei⁹. ¶ Tertia difficultas. An vn⁹ an
gelus altū cognoscat p eēntiā an p spēȝ. Di
cēdū q̄ vtroq̄ȝ mō sicē patebit ifra de locutio
nibus angelicis. Et sic pȝ ad qōnē. q̄ vicȝ an
gelica cognitio τ actu τ specie τ habitu pfi-
cit̄. τ q̄uo. Et tūc ad argumēta. ¶ Ad primū
negat̄ añs τ dū probat̄. qa cognitio hȝ locuȝ
mediū τc̄. Dico q̄ lȝ scḋm moduȝ habeat lo-
cū mediū tñ fm rē hȝ locū extremi. est eni ef-
fect⁹ pduct⁹ ex eēntia angeli tanq̄ obiecto τ
intellectu eius tanq̄ȝ potētia. ¶ Ad scḋm di
cit̄ ad minorē q̄ pñᵃ ituitiue pñt cognoscer̄
creata scȝ per nām. sed ad cognitionē absen-
tiū requirunt̄ spēs: τ dato q̄ cognoscerēt oīa
intuitiue adhuc eēnt spēs ad decorē mentis
angelice. ¶ Ad tertiū. maior in nobis hȝ ve
ritateȝ nō in angelis in oībus. dico qa ꝓbñ in
aliq̄bus sine eniȝ caritate nō posset angelus
deū diligē meritorie. sufficit āt q̄ sint ad dco
rē. ¶ Ex pñti āt t̄tia pte hui⁹ tertie distictio-
nis t̄tia capit̄ ꝯclo q̄ talis est. angelis boni-
tas est a pricipio τ amatiuitas atq̄ȝ cognitio
Dicit ꝯclo. q̄ angeli fuerūt ꝯditi boni a pri-
cipio sapiētes τ deū amātes. Et ponit̄ p totā
istā tertiaȝ ptem. Sequit̄ in textu.

dis q̃uarta

Ost hec vidēdū est vtrū pfect⁹ τc̄.
p Hic signat̄ q̄rta dist. hui⁹ scḋi q̄ sic
ꝯtinuat̄ ad p̄cedētes. Nā postq̄ȝ in
p̄cedēti dist. oñsū est q̄les fuerit angeli ꝯditi
q̄ ad inocētiā. in pñti dist. oñdit q̄les sint cō-
diti ad sūmā gloriā. τ diuidit̄ i tres ptes. In
pria ponit̄ dubia qō. In scḋa tāgit̄ determia-
tio. In tertia seq̄t̄ epilogatio. pria in p̄ncipio
scḋa ibi. ad q̄d dici p̄t τc̄. tertia ibi. q̄les fuer̄t
pria pte idiuisa manēte. scḋa ps in q̄ dubie q̄
stiōis tāgit̄ deīmiatio: i tres ptes diuidit̄. In
pria oñdit āgelos btōs vel miseros nō eē cō
ditos. In scḋa ipfectos factos vl̄ pfectos fuis
se editos. In t̄tia tres pfecti captos modos
donat bñ elicitos. pria i pricipio. scḋa ibi ad
hoc āt qḋ q̄rebat̄ τc̄. t̄tia ibi. dr̄ nāq̄ȝ pfectuȝ
tribus modis τc̄. rursus pria pticula in q̄ do
cet mgr̄ angelos btōs vel miseros nō eē ꝯdi
tos: i tres ptes diuidit̄. In pria sedul⁹ maloꝝ
fmo exponit̄. In 2ᵃ titul⁹ bonoꝝ exhic exp̄mi
tur. In t̄tia rotul⁹ veroꝝ palā colligit̄. pria in
prici°. scḋa ibi. boni do τ qui psisterūt. tertia
ibi. Ex p̄dictis ꝯsequit̄ τc̄. Et hec est diuisio
presentis τc̄. Circa quā τc̄.
Trū angel⁹ noticia matutina ac ve
v spertina decorat⁹ fuerit in btitudi-
dine supnāli ꝯdit⁹. Et arguit̄ q̄ sic
triplici medio. ¶ Prio sic. Angel⁹ a sui exor
dio fuit beat⁹ btitudine nāli. igit̄ τ supernāli
añs pbat̄. qr a prici° habuit illā spēm. de qua
in p̄cedēti lectōe dictū est in q̄ dina veluti in
speculo relucebat eēntia: τ intellectuȝ hēbat
nō ipeditū. τ p ꝯñs cū illa sup alias spēs eēt
nobilior sp per eā angel⁹ diuinā intelligebat
eēntiaȝ fm q̄ est beatitudo. sȝ pbat̄ ꝯña. qr cā
beatitudis supnālis nō est min⁹ potēs q̄ȝ bti
tudis nālis. τ ita si pria a pricipio mouebat
τ scḋa. ¶ Scḋo arguit̄ sic. vniuersū ē pfectū
igit̄ angel⁹ ꝯditus est btūs. añs pȝ Geñ. prio
vidit deus cūcta q̄ fecerat τ erāt valde bōa.
Sȝ probat̄ ꝯᵃ. qr pfecto nihil deest. ex. v. me
tha°. τ ita sicut aliq̄ creatura intellectualis si
cut hō a sui prici° ꝯdita ē mutabilˡ: ita optuit
aīam itellectualē creari imutabilē in li° ar°.
alioq̄n defecisset hic gradus in reꝝ cōditiōe.
¶ Ter° arguit̄ sic. oē hñs a sui exordio i ple-
nitudine donū sapie in btitudine fuit ꝯditū:
sȝ angeli fuerūt hmōi. igit̄ maior pȝ. nā sapia
donū est excellētissimū sanctispūs in qua cō
sūa° extat tā itellect⁹ q̄ȝ affectus. Sȝ mior pȝ
Ezech. xxviij. Inq̄t ad luciferū ezech. Tu ple
nus sapia: τ pfect⁹ decore in delitijs paradisi
fuisti. ¶ In oᵐ arguit̄ aucte mgr̄i in littera
dicētis q̄ prio cōditi sūt postea aliq̄ miseri:
aliq̄ beati effecti sunt. Et aug. sup Geñ. dicit
angelus primo factus est informis scḋo lux.
In ista qōne ad alias pariformiter sunt tres
articuli τc̄. ¶ Quātū ad primū articulū ter-
mini sūt btitudo. noticia matutina: τ noticia
vesptina. ¶ Prim⁹ igit̄ termin⁹ est btitudo.
vñ btitudo fȝ boetiū tertio de ꝯsol. psa scḋa
est stat⁹ oīum bonoꝝ aggregatōe perfectus.
vbi boeti⁹ tria notat. prio vocat btitudinē sta
tū. vñ alibi Boetius dicit. q̄d me felicē toti
ens iactastis: amici: q̄ cecidit stabili nō erat il
le gradu. Ex quo pȝ iuariabilitatem de rōne
fore btitudis. ¶ Scḋo notat i btitudine oīuȝ
fore aggregationē bonoꝝ. iō dicit oīum bo-
noꝝ aggregatiōe: τ ista aggregatio ad tria
reducit̄ ad visionē dine eēntie. ad fruitioneȝ
ipsius τ ad tentionē pfectā. vt tētio sit in me
moria. visio in intelligentia. fruitio in volūta

te vt dicitur in cōi opinione. vnde Bern̄. dicit. de⁹ est futur⁹ intelligētie: plenitudo lucis volūtatis ml'titudo. pacis mēoria. ꝯtinuatio eternitatis. Tertio notat ꝙ i pfecto extat btitudo: iō dicit ꝙ ille stat⁹ est pfect⁹ cui. s. nihil deest. vn̄ ⁊ aug. xiij. de tri. c. lviij. btm̄ diffiniens dicit. btūs ē q h3 qcqd vult ⁊ nihil mali vult Arist. aūt in p° ethicoꝝ ꝯformē Boetio dat diffinitionē btitudinis: l3 ipam vocet felicitatē vt sit idē felix ꝙ btūs ⁊ btitudo ⁊ felicitas. inqt. n. felicitas ē opatio optime potentie fm optimā virtutē in vita ꝯtinua ⁊ pfecta. In q̄ diffinitione illa tria Boetij innuūtur. Prio n. dicit ꝙ felicitas ē opatio optime potentie quā voco volūtatē seu libeꝝ arbitriū: vt siml' sit intellect⁹ ⁊ volūtas. ꝙ aūt apud Boetiu3 dr status apud phm dr opatio. felicitas. n. in ope stat quietis qd noiat stat⁹ sicuti ꝯtēpla°. Scdo dicit fm optimā virtutē. optimā in ꝓposito voco virtutē sapiam que illuminat intellectū ⁊ dr a sapere ⁊ inflāmat affectū: ⁊ dr a sapore ⁊ ita totā pficit superiorē portione3 ⁊ hoc inqt Boetius dū dicit oiu3 bonoꝝ aggregatione. ¶ Tertio dicit in vita cōtinua ⁊ pfecta. vita quoq3 ꝯtinua beata nequaq3 interrūpitur. vn̄ in eodē primo ethicorū dr ꝙ vna irundo ver nō facit. hoc innuit Boeti⁹ ita dicens ꝙ btitudo est status pfectus. ¶ Alteri⁹ noto ꝙ beatitudo solet capi tripl'r. Primo° dr beatitudo pro sola dispositiōe remota ad beatitudinē. ⁊ hoc mō dicit phs in pmo ethicoꝝ. ꝙ pueros bone indolis beatificamus in quātū. s. sunt dispositi ad beatitudinē. Scdo dr beatitudo pro quadā eleuata participatione supme ⁊ supnaturalis btitudinis per cognitionē ⁊ amorem. hoc mō felicitas actiua de qua agit phs in p° ethicoꝝ: ⁊ cōtēplatiua de qua agit in decimo dicunt btitudo ⁊ sic in sua creatiōe dicit aug. in lib. de fide ad petrū bonos fuisse creatos angelos. vn̄ inqt angelici spūs pro eo ꝙ rōnabiles sunt pfecte eternitat ⁊ btitudinis donū in ipsa nature sue spūali creatiōe diuinitus acceperūt. Tertio dr beatitudo ille supmus status in quo ds reuelata facie aspicit ꝯtēplandus. de qua Joh. xvij. h̄ est vita eterna vt cognoscāt te deū ⁊ quem misisti iesu3 xpm. ¶ Scds termin⁹ est noticia matutina. vn̄ noticia matutina a mane dr. solet aūt dici tripl'r noticia matutina. Prio dr noticia matutina vt opponit ꝯ acqsitam noticiā. ⁊ sic in angelis noiat noticia matutina q̄ ab ipoꝝ creatiōe in eis infundit. ⁊ isto° tam noticia vbi per illā spē3 de qua dcm̄ ē: q3 reꝝ in verbo q3 ēt per innatas spēs ⁊ reꝝ aliquarū3 in ꝓprio gn̄e dr noticia matutina. Scdo dr noticia matutina q̄ est visoꝝ i dina eēntia seu vidēs hēat gloriā siue nō: ⁊ hoc mō aug. dicē vr sup Gen̄. ad lrām: angelos in statu innocentie habuisse in vbo noticiā matutinā. ⁊ hoc satis innuere vr sacer text⁹ Genes. i. pmittit. n. vespe ipsi mane dū dicit fcm̄ est vespere ⁊ mane qd nō eēt nisi psuppōeret aliquā matutinā noticiā in āgelis an̄ statū glorie. Ter° dr noticia matutina: noticia reꝝ in vbo in statu glorie. ⁊ hoc mō seqtur noticiā vesptinam vt pma sit noticia matutina: q̄ ē reꝝ in vbo in statu inocētie nō ꝯsiderato statu glie. scda noticia vesptina q̄ est reꝝ: aut p inatas spēs: aut in ꝓprio gn̄e. Tertia est ista matutina q̄ ē in statu glorie: iō vespe pcedit ⁊ māe sequit. vn̄ fcm̄ est vespe ⁊ mane dies vnus. ¶ Terti⁹ termin⁹ est noticia vesptina a vespe. vn̄ notat doctor deuot⁹ hac dist. arti°. iij. q. ij. diē noticiā fore angelicā. In hac die sunt tria lux māe et vespe. lux a mane incipit ⁊ in vespe terminat lux igr ipa est lux vera q̄ oēs hoie3 illuminat venientē in hūc mundū. p° igit āgeli dies incipit in mane. i. in noticiā reꝝ in vbo a q̄ prodeunt: sicut a mane reliq̄ diei pticula tēdit vt tandē in vespe finiat. i. in noticia reꝝ in ꝓprio gn̄e. Noto tn̄ ꝙ noticia vesptia solet capi tripliciter. primo° pro noticia obscura: sic ⁊ hora vesptina: ⁊ h̄ mō demonu3 noticia p spēs inatas dr vesptina respectu angeloꝝ supnoꝝ scdo dr in āgelis bonis noticia vesptina simpliciter vt opponit ꝯ matutinā noticiā ⁊ hoc mō tā noticia reꝝ p innatas spēs q3 in ꝓprio gn̄e dr vesptina: q2 creatura ei⁹ vmbra dr qui posuit tenebras latibulū suū. Tertio dr noti vesptina solū reꝝ cog° in ꝓprio gn̄e: ⁊ h̄ mō cognitio rerū per spēs innatas nō dr vesptina nisi fm qd. s. per cōpatione ad matutina3 in verbo. alia autē dr vespertina simpl'r: q2 est creature in suo ꝓprio eē que est vesp dei. Et tm̄ de primo arti°. ¶ Quantū ad scdm articulū sunt tres ꝯclones. pa est de angelica btitudine. scda de puisione btitudinis. tertia de matutina noticia ⁊ vespertina an̄ ipam beatitudinē. Prima est h̄. Sic an̄ summū beatitudinis apicē sunt angeli ꝯditi: vt simul in gratuitis formarētur. ¶ Prima ps dicit. ꝙ āgeli sunt cōditi per quādā morā an̄ summū gradū btitudinis. ꝓbat. si nēpe fuissent bti ꝯditi aut oēs: aut aliq eoꝝ aliq nō. nō primū: q2 angeli apostatici nūq3 fuerūt bti. pseuerātia qppe seu tētio ps est mag felicitatis: quā hij nō hūerunt. nec s3: q2 tūc isti bti multo clariores fuissent lucifero: tū rōne btitudinis: tum rōne

nature:qꝛ melioꝛibus dedisset in nã vt videt
ipsam btitudinẽ ⁊ ita lucifer in nã non fuisset
pulcherrimꝰ:cuiꝰ om dicũt scti.vt patebit in
fra.Et si querat:an ẽt mali ãgeli sint mali cõ
diti:vel per quãdã moꝛã ꝓcesserit eoꝛũ nã:sip
soꝛũ actualẽ maliciaꝫ.Rñdet mgr̃ ꝓcedenti
dist.ꝙ nec sunt ab optĩo deo angeli mali cõ/
diti:qꝛ eoꝝ malicia in opificẽ redũdaret qui
cũcta vidit que fecerat:⁊ erãt valde bona.Et
dyoñ. dicit ꝙ optimi est optima adducẽ nec
a ꝓncº fuerũt ex eoꝛũ actuali malicia mali:sꝫ
per moꝛã in bono steterũt.vñ aug.xi.de ciui.
dei.c.xv.tractãs illud Ezech.xxviij. plenꝰ sa/
pia ⁊ ꝑfectus decoꝛe ĩ delitijs paradisi dei fui
sti:ita inqt.in delitijs paradisi dei fuisti:tã la/
pide ꝓcioso oꝛnatꝰ es vt aliqñ sine pctõ viue/
res.Ad hoc ẽt est articulus sacer a reuerẽdo
pr̃e epo parisieñ.¶Dixi tñ notãter añ sum/
mũ btitudinis gradũ.intelligunt nẽpe ꝯditi
in btitudine nãli.s.clari in nã:deum per ꝓdi/
ctã spẽm cognoscẽtes distincte:⁊ euꝫ sup oĩa
nãli dilectiõe diligẽtes:⁊ per spẽs innatas re
rũ noticiã hñtes. vñ btitudo nãlis est carere
pena ⁊ culpa:⁊ h̃ qđ inqt aug.in li.de ecclesi
asticis dogĩtibus.ãgeli q in iª q̃ creati sunt be
atitudine ꝑseuerãt nõ nã.possident ꝙ nõ mu
tentur. Et si alicubi occurrat ꝙ fuerũt creati
bti:a ꝓncipio docet doc.deuotꝰ huiꝰ dist.q.ij.
triplicẽ solutionẽ.pª est q̃ mõ dicta est.s.ꝙ in
telligit de btitudine nãli nõ supnãli.scđa ꝙ ĩ/
telligũtur bti a priº:qꝛ statiꝫ post sui exoꝛdiũ
illa.n.moꝛula fuit pua.sicut ⁊ de dyabolo le/
git ꝓma Joh.iij.ꝙ ab initio in ṽitate nõ ste/
tit.i.statim pꝰ initiũ qꝛ modicũ in celis mãsit
¶Tertia solutio.ꝙ ĩtelligũtur bti a ꝓncº dispo
sitiue:qꝛ in tãta claritate nẽ ꝯditi sunt vt nul/
lum ad malũ ĩpedimẽtũ:⁊ multa bonũ adiu
uamẽta hr̃ent.Sꝫ exurgit graue dubiũ đ ista
moꝛula q̃ fuerit ⁊ quota ad tp̃s nr̃uꝫ an hoꝛa
vel dimiª vel solũ per momẽtũ fuerũt bõi añ
btitudinẽ ⁊ mali añ culpã.Hic rñdet doctoꝛ
subt.in ista distinctõe per tres binarios regu
larũ euidenᵉ huius negotij pãdẽs veritatem
pª regula ꝓmi binarij ẽ merẽtes vsq; ad nũc
ꝓmiatiõis in iº nc̃ ꝓmiati sunt.pꝫ regula qꝛ ĩ
illo nũc nõ sunt in via:qꝛ illud ẽ nũc ꝓmij:gº
in illo nõ pñt demereri:qꝛ nõ pñt ĩpediri qn
reddatur sibi ꝓmiũ debitũ pro merito ꝓ tota
duratõe ꝯcta vsq; ad illđ nũc:sicut nec hõ bñ
viuẽs in tota vita sua ĩ ĩstãti moꝛtis pt̃ deme/
reri.¶Ex ista regula pª pꝫ defectꝰ vniꝰ op.q̃
satis in multis ꝯcoꝛdat cũ op.thome q̃ soluꝫ ĩ
ista mã ponit duas moꝛas q̃s vocat duo istã/
tia:⁊ dicit ꝙ ĩ pª moꝛa seu pº ĩstãti fuerũt oẽs
ꝯditi in gr̃a.in scđo instãti boni meruerũt:qꝛ
nõ posuerũt obicẽ mali demeruerũt:qꝛ posu
erũt obicẽ.pꝫ om ex regula.pꝫ ẽt ꝙ ponit tp̃s
discretũ:qꝛ instãs ĩmediate succedere instãti
sine tp̃e medio qđ sup̃ dist.ij.fuit improbatũ.
¶Scđa regula est ꝙ meritũ duratõe ꝓcedit
ꝓmiũ.pꝫ ex pª scđi binarij.pª regula ẽ ꝙ tota
moꝛa vie oĩbus angelis fuit eq̃lis vt sicut oĩ/
bus hoĩbꝰ eq̃liter ꝓfixũ est tp̃s merẽdi vsq; ad
instãs moꝛtis:ita ⁊ bonis ⁊ malis ãgelis ꝓfi/
geret tp̃s eq̃liter existẽdi in via.Ex q̃ pꝫ ange
los aliqñ fuisse viatoꝛes.Scđa regula huiꝰ bi
narij est ꝙ qñ boni vltimate meruerũt tũc in
eodẽ instãti mali demeruerũt.pꝫ ex ꝓcedẽti.
Tertij aũt binarij pª ꝓpositio est seu regl̃a ꝙ
oẽs angeli creati sunt vnifoꝛmes ita ꝙ oẽs ĩ
gr̃a vel oẽs in puris nãlibꝰ.¶Scđa regula.
⁊ est pro scđa pte ꝯclõnis q̃ dicit ꝙ oẽs ange
li sunt creati in gr̃a:qlibet angelus in gr̃a fu
it ꝯditus.hec.n.valde ẽ ꝓbabilis.q̃uis.n.nõ
sit nec̃e peccantẽ ꝓus fuisse in gª cõgruuꝫ tñ
est ꝙ illi nõ solũ fuerũt iniusti:qꝛ acceperunt
libertatẽ nãlẽ per quã potuerũt seruare iusti
ciã sed qꝛ acceperũt iusticiã gratuitã vt inuit
ans.in locis pluribꝰ ĩ li.de cãu diaboli.¶Ex
qbus regulis infero ꝙ tres moꝛe fuerũt in oĩ
bus angelis seu bonis seu malis. in pª moꝛa
oẽs fuerũt ꝯditi in gr̃a:⁊ in hac oẽs fuerunt
cõfoꝛmes.In 2ª moꝛa boni meruerũt ⁊ mali
demeruerũt.Et hic incepit defoꝛmitas.In 3ª
moꝛa bõi ꝓmiati sunt ꝑ btitudinẽ:⁊ mali pu/
niti sunt per dãnationẽ:⁊ in ista ꝯsummata ẽ
bonoꝝ ãgeloꝝ felicitas:⁊ maloꝝ miseria.Sꝫ
tũc q̃rit q̃ fuerũt iste moꝛe.sctũs Tho.somnia
ret vnũ tp̃s discretũ ꝯ intentionẽ oĩum phoꝝ
⁊ lꝫ eũ sui seq̃ces maximũ vocẽt phũꝫ:⁊ dr̃et
ꝙ fuerũt instãtia tp̃is discreti. sꝫ h̃ sup̃ dist.ij.
fuit iꝓbatũ:iõ dicẽdũ ꝙ iste moꝛe fuerũt di
uersa nũc eui.Sꝫ tunc qs q̃rit quõ se hñt hec
moꝛe ad tp̃s nostrũ.Dico ex doct.subt.ꝙ pri
ma moꝛa in q̃ fuerũt oẽs ꝯditi in gr̃a coꝛrñ/
debat instãti tp̃is nostri:iõ valde fuit modica
scđa moꝛa in q̃ boni meruerũt ⁊ mali deme/
ruerũt coꝛrñdebat tp̃i habito seu ꝯñti instãs
coꝛrñdens ꝓme moꝛe:⁊ pꝫ clemẽtia dei q nõ
statim puniuit per ignẽ pctm̃ angelicũ.¶Et
si dicat tũc pctm̃ remãsit ĩpunitũ pro aliq̃ mo
mẽto:⁊ ita aliqd inoꝛdinatũ.Dicẽdũ ꝙ non
nã lꝫ igne nõ puniret in celo erat actꝰ ille dif
foꝛmis sibi pena:qꝛ ab augº scriptũ ẽ.oẽ pctm̃
peccanti pena est.Et ꝙ ista moꝛa scđa coꝛrñ/
derit tp̃i habito nõ solũ instãti cogit:tũ ꝓmo
qꝛ mali multis spẽbus pctõꝝ peccauerũt.vt
patebit dist.vi.⁊ ita opoꝛtuit ꝙ vno post ali/

ná aliogn pctá scđa nõ fuissent demerita sed
pene pcti primarij: tũ rursus ꝛ valde cogit. qꝛ
bonis angelis pro magno merito ascribit ꝙ
vicerũt ꝑliũ tẽptatiõis. Apoc. xij. Fcm̃ ẽ ꝑliũ
magnũ in celo ꝛc̃. Si aũt solũ fuisset vnũ in-
stãs tpis nr̃i tũc nõ fuisset victoria: nec ħ ꝑliũ
pȝ. qꝛ in illo instãti mali peccassent ꝛ bõi me
ruissent: ꝛ ita malũ maloꝝ nõ tẽptassȝ bonos
ꝛ per ꝯñs nõ fuisset victoria nõ poterat quip
pe maloꝝ pctm̃ tẽptare nisi postq̃ȝ factuȝ est
Tertie aũt more in qua boni ꝯfirmati sunt in
gloria ꝛ mali in obstinatiõe corrũpit totũ tp̃s
sequẽs instãs btitudinis ꝛ obstinatõis. ¶ Ex
scđa aũt parte ꝯclusionis infero ꝙ defecit do
ctor deuotus hac distinctiõe articulo p° qõ-
ne scđa. ponẽdo angelos in gr̃a nõ fuisse cõ-
ditos. pȝ o^m ex ꝯclusiõe. vñ ꝛ sctũs Thomas
in scđo scripti hac distin. q. iij. hoc ideȝ asserit
s. angelos ꝯditos fuisse in gratia. lȝ ꝑꝑ eũ nõ
teneam ꝯclusionẽ: sed alio triplici motus me
dio. ꝓmũ est exꝓssa sctõꝝ auctoritas ꝛ occur-
rit triplex. Prima est aug. xij. de ci. dei. Cre-
auit deus angelos simul in eis ꝯdens nãm ꝛ
largiens gr̃aȝ. Scđa ex gl. sup illo Osee ver
bo. dilexerũt viuacia vinearũ. glo. Jero. solũ
per viuacia intelligũtur demones qui creati
sunt in magna pinguedine spũsscti: sed ꝑꝑ ha
bundãtiã arefacti de celo ceciderũt. pingue-
do aũt sctispũs est eius gr̃a. Tertia auctas ẽ
Damas. valde exꝓssa per v̓bũ dei creati sunt
angeli ꝛ a spũsctõ per sctificationem perfecti
Scđm vero mediũ ꝓncipale mouẽs ad ħ po
nendum est doc. sub. auctoritas in hac distin
ctione innuẽs angelos in gr̃a fuisse cõditos.
Tertiũ vero est idoneitas ãgeloꝝ qꝛ a sui ꝓn
cipio erãt receptacula mũda ꝛ specula clara
vt innuit dyoñ. quarto de diui. nomi. ꝛ dei li-
beralitas qui ꝓmpte nõ inuidens in mẽte di
sposita sua bona distribuit. vñ valde ꝓbabile
est ꝙ sicut in reꝝ creatiõe deus ꝓducit arbo-
res cum suis folijs ꝛ fructib⁹: sic angelos con
didit gr̃a plenos ꝛ virtutibus. ¶ Scđa ꝯ° est
de preuisione btitudinis ꝛ est hec. Sicut ma
lis angelis nõ est suus cãus reuelatus. sic nec
bonis sua felicitas. ¶ Prima ps dicit ꝙ ma
lis angelis nõ fuit reuelatus suus cãus. ꝓba
tur arg° ansel. in li. de cãu diaboli. si. n. ange-
lo malo añ suũ casum fuit reuelatus suus ca-
sus: quero aut volebat suũ casuȝ: aut nolebat
Si volebat ergo iã ciciderat: qꝛ volebat pec
care: ꝛ velle peccare peccare est: ꝛ ita nõ ꝓsci
ebat se casurũ. Si aũt dicat ꝙ ꝓsciebat ꝛ no-
lebat: tũc sic q̃tomagis nolebat tantomagis
dolebat: ꝛ quãtomagis dolebat tãto iustior
erat: ꝛ q̃tomagis dolebat erat miserior. ergo
quãto iustior: tãto miserior: sȝ ħ est incõueni-
ens. igr̃. Cõfirmat ista ps arg° mgr̃i in lr̃a. si
ꝓscierũt: aut ergo vitare potuerũt ꝛ voluerũt
ꝛ ita nõ ceciderũt: aut vitare volerũt ꝛ non
potuerũt: ꝛ ita miseri fuerũt. aut 3° vitare po
tuerũt ꝛ noluerũt: ꝛ ita stulti ꝛ maligni fuer̃t
Si igit qđlibet istoꝝ ẽ ĩpossibile: ĩpossibile est
eos sui casus habuisse ꝓsciam. Et si obijciat ꝯ
hoc. ꝑ hoc qđ dicit berñ. in li. de g̃dibus hũi-
litatis: tractãs illđ ysa. xiiij. Ponã sedẽ meã
ad aqlonẽ. puto inqt ꝑ aqlonẽ malos hoĩes
fuisse designatos. ꝑ sedẽ ptãtẽ in illos. ꝛ dicit
ꝙ ipe lucifer ꝓuidit in ꝓscia dei suã dñationẽ
sup malos. ꝛ ħ fuit ꝑ pctm̃. igr̃ ꝓuidit suũ ca-
sum. Ad ħ ipse berñ. in eodẽ libro rñdit. ꝙ ip
se dyabol⁹ lucifer ꝓuidit ꝯñs s. dñationẽ suaȝ
sup malos: ꝛ non ꝓuidit añs. s. ꝙ ħ fieret per
pctm̃. Mlti nẽpe bõi malis dñant. ꝛ dat exẽ-
plũ de ioseph: q ꝓuidit suã sublimationẽ sup
fr̃es suos: sȝ ñ ꝓuidit. s. ꝙ hoc fieret ꝑ vẽditio
nẽ: ꝛ alia mlta q̃ a frib⁹ suis ꝑpessus ẽ. ¶ Se
cũda ps ꝯclõnis dic̃: ꝙ bõis ãgelis nõ fuit re
uelata sua felicitas. ꝓbat. tũc. n. ꝓus videret
đs punisse demões q̃ȝ fuissent mali. q̃re. n. his
nõ dedit ꝓsciaȝ istã vt forti⁹ moueret ĩ bonuȝ
sicut dedit bõis. Ceteꝝ videret ꝙ lucifer aliq̃
liter se posset excusar̃ a pctõ inquiẽs: sciaȝ nõ
hũi quã alijs dedisti: iõ sic cecidi: ꝛ ita sic ma
li nõ fuerũt ꝓscij sui cãus: sic nec bõi sue felici
tatis. ¶ Et si dicat ꝙ hũerũt a sui prin° ange
li oẽs cognitionẽ innatã oiuȝ spẽrũ. igr̃ a for
tiori ꝛ sui stat⁹. s. boni ꝙ erãt ꝯfirmãdi. dicen
dũ ꝙ nõ est sil̃e: cog°. n. reꝝ spectat ad cogni
tionẽ nãlẽ. sed cog° btitudinis de cõi spectat
ad statũ gl̃ie: ea ꝑꝑ in illo statu solũ dari đbu
it. ¶ Tertia ꝯ° est de noti^a matutina ꝛ vespti
na añ btitudinẽ: ꝛ est hec. sic añ beatitudineȝ
angelicis in mẽtib⁹ matutina fuit cog° vt in
eis vesptina nõ deesset. Pria ps dicit ꝙ ante
btitudinẽ angeli hũerunt matutinã noticiaȝ
ꝓbat. noticia matutina est cognoscere v̓buȝ:
ꝛ res in v̓bo: sȝ istã habuerũt angeli añ btitu
dinẽ. igit. maior est ex qđ nois. Sȝ minor pȝ
auc̃te berñ. exponẽtis illđ Jone. i. Scio ego
ꝙ ꝑꝑ me hec tẽpestas grãdis sup vos. Dicit
ibi ꝙ lucifer ĩ v̓bo diuino vidit añq̃ȝ caderet
verbũ dei incarnãdũ: ꝛ postq̃ȝ cecidit in pa-
radisum terrestrẽ vidit hoiem ꝛ sue recorda-
tus visionis inuidẽs ei ascensuro vñ cecide-
rat tẽptauit. Et si obijciat. sequeret ꝙ tũc fuis
set beatus: qꝛ videre verbuȝ est btitudo. dicit
ꝙ verũ est videre verbũ intuitiue qđ nõ fecit
sed per solam spẽm de qua dictũ est in prece-

dẽti lectiõe. Et ſi q̃rat. an mali angeli adhuc
habeãt iſtã ſpẽʒ. Dĩc doc. deuotꝰ in ſñia hu/
ius diſtictiõis articlo. iij. q. i. ꝙ ſic. ſʒ obſcura
ta eſt q̃ſi funditꝰ. vñ imaginoꝛ in creatiõe an
gelica quo ad iſtã noticiã hũc fuiſſe ꝓceſſuʒ.
Pꝛio die dñica in ꝑncipio creata fuit nã an
gelica cũ hmõi noticia matutina. Scđo fuit
confirmatio bonoꝝ ⁊ maloꝝ repꝛobatio. cuʒ
de mane huiꝰ diei dicit deus: fiat lux. i. cõfir/
matio bonoꝝ: ⁊ fcã ẽ lux. Et de malis ſubdit
⁊ diuiſit deꝰ lucẽ a tenebꝛis. Tertio i bonis fu
it ꝯpleta ꝑ gloꝛiã iſta matutĩa cognitio: ⁊ in
malis ꝑ dãnatiõeʒ obfuſcata. ¶ Secũda ps
ꝯclonis dicit ꝙ habuerũt ante beatitudineʒ
etiã noticiã veſpertinã. pʒ auc̃te Auguſt. ſuꝑ
Geneſ. ⁊ alioꝝ ſanctoꝝ. Et tantũ de ſecũdo
articulo. ¶ Quãtũ ad t̃tiuʒ articulũ ſũt tres
breues difficultates. Pꝛima eſt. an an̄ btitu
dinẽ fuerit oẽs angeli eq̃les in caritate ⁊ v̉/
tutibꝰ. Dicit ꝙ nõ: qnimo mlti angeli dãna/
ti habuerunt maioꝛẽ caritatẽ q̃ multi q mõ
ſũt beati. pʒ de lucifero de quo pꝛincipalr dr̃
Tu plenꝰ ſapia ⁊ decoꝛe fuiſti. ex quo pʒ eui/
denter ingratitudo eoꝝ q tantũ acceperãt a
dño deo ⁊ taʒ ſuꝑbi recedebãt. Et iõ lucifer i
infimũ cecidit plus. recte qppe verſificatoꝛ
dicit. quãto gradꝰ altioꝛ tanto caſus grauioꝛ
⁊c̃. ¶ Secũda difficultas eſt an mali angeli
ſtatiʒ in momẽto poſt peccatuʒ de celo ceci/
derũt. ꝓbabiliter dr̃ ꝙ aliqua moꝛula ſtete/
rũt in celo poſt peccatũ pꝛimũ: quia quãdiu
fuerũt viatoꝛes: ⁊ iaʒ dictũ eſt in ſecũdo arti/
culo: ꝙ illa ſcđa moꝛa cõrñdebat tẽpoꝛi nr̃o
habito. ¶ Tertia difficultas. an ſit aliqua co
gnitio meridiana in angelis: qa dicit ꝓphe/
ta. veſper ⁊ mane ⁊ meridie narrabo ⁊c̃. ps̃.
liiij. dico ꝙ ſic. ſʒ illa nõ fuit añ gloꝛiã: qa me
ridiana lux ſignat ardẽtiᵐ caloꝛẽ caritatis q
eſt in ſtatu gloꝛie. alie aũt due bñ fuerũt i ſta
tu innocẽtie. Et tantũ de tertio arclo. Ex qui
bus pʒ ad qõnẽ. ꝙ videlicʒ angelus matuti/
na ⁊ veſꝑtina noticia decoꝛatus nõ fuit iⁿ bea
titudine ſuꝑnaturali conditus. Et tũc ad ar/
gumẽta. ¶ Ad pꝛimũ nego ꝯñam ⁊ ad ꝓba
tionẽ dico ꝙ deꝰ potuit in inſtãti creatõis fa
cere eos btõs. Sed gloꝛioſius fuit eis haber
ꝑmiũ ex aliquo merito pꝛimo q̃ ſine quocũ
qꝫ: iõ eis fecit q̊d erat meliꝰ. ¶ Ad ſcđm ne/
gat ꝯña. ⁊ iam pʒ rñſio: nõ enĩʒ fuiſſet illi ha
bẽti beatitudineʒ ſine meritis melius q̃ hr̃e
merit ꝑuijs: iõ aſſumit vtrũ falſũ. ¶ Ad terᵐ
dicẽdũ ꝙ hẽbat donũ ſapiẽ: ⁊ cet̃a ſolũ ſʒ ꝙ
ſũt gr̃e ⁊ nõ gloꝛie: iõ nõ obuiat. Et ſic pʒ ad
qõnem. ¶ Ex p̄ñti aũt diſtictõe ſic ex p̃ẽ. ⁊c̃.

¶ Pꝛia ꝯclo. Suꝑni ſpũs miſi creati ñ ſũt
penitꝰ neqꝫ bti. dĩc ꝯclo. ꝙ angeli nec ſũt cre
ati miſeri: nec bti. Et deducit a ꝑncipio diſti/
ctiõis vſqꝫ ad illud. c. ad h̃ aũt qđ q̃rebat ⁊c̃.
¶ Scđa ꝯclo. angelꝰ perfectꝰ ⁊ creabat ⁊ iꝑ
fectꝰ ꝓducebat. Dicit ꝯclo. ꝙ põt dici ſcḋm va
rios modos loquẽdi: q̊s tãgit in lr̃a ꝙ ange
lus creabat ꝑfectꝰ ⁊ iꝑfectꝰ. Et deducit ab h̃
caplo. ad h̃ ãt ⁊c̃. vſqꝫ ibi. q̃les fuerũt angeli
⁊c̃. ¶ 3ª ꝯclo. Bone ſũt create angelice mẽ
tes ſʒ nõ btẽ: niſi large entes. dicit ꝯclo. ꝙ an
geli fuerũt creati boni nõ mali. nõ tñ bti niſi
accipiẽdo large btitudinẽ. Et põit ab illo. c.
Quales ⁊c̃. vſqꝫ ad finẽ diſti. Seqt in textu.
Oſt hec ꝯſideratio adducit i q̃ ⁊c̃.
p Hic ſignat qnta diſtictio huiꝰ ſcđi
q̃ ſic ꝯtinuat ad ꝑcedẽtes. Nã poſt
q̃ꝫ i tertia ⁊ q̃rta diſtictiõibꝰ poſita
eſt angelica creatio. In p̄ñti diſtictiõe decla
rat diabolica auerſio. Et partit iſta ps i tres
ꝑtes ꝑncipales. In pꝛima demõis miſeri pã/
ditur auerſio. In ſcđa eiꝰ oñdit de celis cele
ri caſu deſcẽſio. In tertia q̃lis luciferi eſt ob/
ſtinatio. pꝛia in ꝑncipio. ſcđa diſt. vi. ibi pꝛete
rea ſciri oʒ ⁊c̃. tertia ibi. diſti. vij. ſupꝛa dictuʒ
eſt ꝙ angeli ⁊c̃. ¶ Pꝛia rurſus ꝑticula q̃ ẽ ꝑ
ſens di. In q̃ demonis miſeri pãdit auerſio. i
tres ꝑtes diuidit. In pꝛia. qd ſit auerſio atqꝫ
cõuerſio clare oñdit. In ſcđa. q̊ hec ꝯditio ſit
⁊ effectio plane expꝛimit. In tertia eſt dubi/
tatio cuiꝰ ſolutio in palã ponit. pꝛia in ꝑnciᵒ.
ſcđa ibi. habebãt eni oẽs. tertia ibi. ſi aũt que
ritur vtrũ poſt creationẽ ⁊c̃. Et iſta tertia ps
i tres ꝑtes diuidit. In pꝛia oñdit ꝙ in ꝯuerſi
one hois ꝯfert gr̃a. In ſcđa oñdit ꝙ ineſt ex
auerſiõe malis iuſte miſeria. In tertia oſten/
dit ꝙ ꝯuerſio i bonis i ꝯfirmatõe nõ fuit me/
ritoꝛia. pꝛia in ꝑncᵒ. ſcđa ibi. ideoqꝫ a qbuſdã
dr̃. tertia ibi. Hic queri ſolet vtruʒ in ipſa ⁊c̃.
Et hec eſt diuiſio ⁊c̃. Circa quam queritur.
N demonũ ex ſuꝑbia auerſio ⁊ bo
a noꝝ ꝯſũata ꝯuerſio merito fuerit ꝑ
uio. ¶ Et arguit pꝛio ꝙ auerſio de
monũ nõ fuerit ꝑ ſuꝑbiã. Pꝛio ſic
de lucifero pctm̃ demonis fuit maximuʒ: ſed
ſuꝑbia nõ eſt maximũ pctm̃. igit pꝛia eiꝰ auer
ſio nõ extitit ſuꝑbia. maioꝛ pʒ. tũ rõne eius in
quẽ peccauit. qꝛ in deũ. tũ rõne eius q pecca
uit: qꝛ ãgelꝰ in ſtatu ꝑfecto. tũ 3ᵒ rõne peti qđ
eſt irremiſſibile. Sed minoꝛ pʒ. qꝛ oᵐ ſuꝑbie
eſt hũilitas q̃ nõ eſt maxĩa virtꝰ. ꝓbat. qa po
teſt eẽ infoꝛmis. nõ caritas. tuʒ rurſus: quia ẽ
ſpẽs tꝑantie q̃ mĩma eſt v̉tutũ cardinalium.
¶ Scđo arguit ad ideʒ ſic. de ceťis demõibꝰ

Ois supbus appetit pesse nō subeē.ꝫ mino-
res demones appetebant subesse nō pesse.er
go nō fuit pctm̄ eoꝝ pmū̄ supbia. maioꝛ pꝫ
p btm̄ aug.xiiij.de ciui.dei.diffiniētē supbiā.
Quid est inqt supbia nisi pucrse celsitudinis
appetitus ideo dicit̄ superbia quasi sup alios
iens.Sꝫ pꝫ minoꝛ aucte mgr̄i ꝛ hugonis de
sancto victoꝛe dicētiū ꝙ pui demones ꝯsen-
tiebant lucifero.ꝛ ita ponebāt se sub ei⁹ dn̄io
ꝛ eis certū erat nō posse iugū dimittere dei.
¶ Tertio arguit̄.ꝙ bonoꝝ angeloꝝ ꝯsuma-
ta ꝯuersio nō fuerit merito pcedenti.nullum
magnū pmiū dat̄ a dō sine magno merito. ꝫ
beatitudo angelica seu ꝯsumata ꝯuersio fuit
maximū pmiūm ergo summū exegit meritū.ꝛ
istud nō potuit eē in tā pua moꝛula: cū ēt hō
viatoꝛ cū magno laboꝛe p totā vitā hoc acq-
rat:ꝛ ita videt̄ ꝙ hoc pmiū merent̄ nobis mi
nistrādo.maioꝛ pꝫ ex rōne iusticie distributi-
ue:que ſm merita ponderat pmia.Sꝫ pꝫ mi
noꝛ p aug.dicentē.Sūma merces est vt ipso
pfruamur.¶ In om autē primi p° arguit̄ de
lucifero aucte aurelij aug.xi.sup Gen̄.ad lit
terā.fcūs ꝯti° se a luce veritat̄ auertit supbia
tumidus ꝛ,ppꝛie ptātis delectatione coꝛru-
ptus.scdo de minoꝛib⁹ demonib⁹ aucte gre
goꝛij scdo mōm.Tanto magis hoies ad cele
stia ascēdere inuidēt:qꝫto se a celestib⁹ p im-
mūditiā elatōis desertos vidēt.Tertio argui
tur ꝙ meritū pcesserit pmiū in bonis angelis
aucte beati aug.in li.de coꝛruptiōe ꝛ gratia.
angeli sancti qui cadētibus alijs steterūt illi-
us vite mercedem recipe meruerunt.In ista
qōne ad alias pariformiter sunt ꝛc̄. ¶ Quo
ad primū arti.termini sunt ꝯuersio . auersio:
ꝛ demon.¶ Primus igr̄ terminus est con-
uersio.vnde ꝯuersio solet capi tripl̄r.vno mō
dr̄ ꝯuersio,ppositionū trāsmutatio.s. dum de
subō fit pdicatū:ꝛ de pdicato subm ꝛ isto mō
apud logicos extat ꝯuersio triplex. simplex
p accidēs.ꝛ p ꝯpositionem.Et notat magn⁹
albtus in pōitis sup pnto ad aliqd ꝙ ista tria
differūt.Cōuersio.cōuertibilitas:ꝛ ꝯuerten-
tia.Conuersio qppe solū est,ppositionū.Cō-
uertibilitas vero est subi ꝛ passiōis vt est hō
ꝛ risibilitas.vn̄ dicimus ꝙ risibilitas est con
uertibilis cū hoie.ꝫ conuertētia solū est coꝛ-
relatiuoꝝ.vn̄ ꝛ phus in ad aliqd dicit ꝙ rela
tiua dn̄r ad ꝯuertentiā.Et de hmōi ꝯuersiōe
agit arist.in p° prioꝝ.Scdo principal̄r dr̄ cō
uersio qdā arguēdi spēs dn̄.s.ex opposito cō
clusionis altera pmissaꝝ infert̄ alteri⁹ pmisse
oppositum.vn̄ ꝛ inde dict⁹ est a phō in scdo
prioꝝ silogism⁹ cōuersiuus.ꝛ differt h mod⁹
arguendi ab arg° ad iposs̄ie ſm textū ꝛ com
menta: qꝛ in argu° ad iposs̄ie nō,pcedit̄ ex cō
clusiōe illata actu.ꝫ hitu.In silomo aūt con-
uersiuo,pcedit̄ ex opposito ꝯclōnis actu illa
te.Ter° dr̄ ꝯuersio real̄:ꝛ ista est triplex. pa ē
in inferi⁹ vtputa qn̄ magis pfectuꝫ in minus
pfectum cōuertit̄.sicut hyemis tpe inclimate
nr̄o aer conuertit̄ in aquā.scda est qn̄ fit ꝯuer
sio in eqle:vt sunt cōmutatiua iusticia. cōuer
siones pol̄ie queādm nūmisma in paneꝫ seu
vinū.ex.v.ethi.3° qn̄ fiunt in meli⁹ vt tpe esti
uo cōuertit̄ aqua in aerē:ꝛ aer in ignē:ꝛ hoc
tertio mō in mente intellectuali creata extat
triplex cōuersio nālis.p gratiā.ꝛ gloꝛiā.Cō-
uersio nālis est qn̄ mens ex sua nāli ꝯditione
ad deū est oꝛdinabilis ꝛ appetitu tēdit nāli.
ꝛ hoc mō loquit̄,pclus.xxxv.,ppositione vbi
ponit triplex esse rerū.primuꝫ in cā. scdm in
egressu reꝝ.ꝛ tertiū in regressu ad cām suaꝫ.
ꝛ dicit vnūqdqꝫ tunc pfectū ē:cū ad id reuer
titur vnde,pcessit.sicut pꝫ in circulo:tūc eniꝫ
pfectus est qn̄ finis iungit̄ pꝛīcipio.Scda cō
uersio est p gratiā dnm.s.habitu caritat̄ mēs
suo cōiungit̄ principio.De hac cōuersiōe dr̄
Joel scdo.Nūc ergo in toto coꝛde vestro cō
uertimini ad me dicit dn̄s.Et ista conuersio
fit tripliciter sicut pōt elici ex sil̄i dicto doct.
subti.li.iiij.i mā baptismi.di.vi.pte.iij.q.ij.ha
bitu solū sicut in doꝛmiente habēte caritatē
habitu ꝛ virtute simul:sicut est in illo q a pri-
cipio vni⁹ negocij se,pponit oīa i laudē dī fa
cē:n̄ tn̄ sp cogitat.Scda ꝯuersio fit hitu vtu-
te ꝛ actu qn̄.s.pp deū opat̄.ꝛ i ista ꝯplet̄ ꝯuer
sio glosa.tertia ꝯuersio mentis create itelle-
ctualis fit p gloriā dū.s.mens creata imuta-
biliter suo adheret pncipio:atqꝫ ꝯuertit̄ me-
moꝛia tētiōe.intl̄ia visiōe.volūtas fruitione.
ꝛ h dr̄ volūtas ꝯsūmata de q̄ qrit qō.¶ Scds
tmin⁹ ē auersio ꝛ dꝫ scribi sine d.Aduersio nē
pe cū d idē ē ꝙ ꝯuersio:sicut ē illō . Aduerte
mala inimicis meis.i.ꝯuerte mala inimicis
meis.Auersio āt de se nihil dic̄ positionū.vn̄
i,pposito auersio a deo solū dicit deftionē sū-
mi boni: ita ꝙ sit ſm nomē qd positiuū:lꝫ ſꝫ
rē sit qd negatiuū:sic pctm̄ affirmatiue dr̄ lꝫ
foꝛal̄r a pte rei nihil dicat positiuū.Solet āt
auersio a dō capi tripl̄r.prio mō solū in hitu
ita ꝙ nūqꝫ in eodē supposito fuit actu : lꝫ bn̄.
i aliēo:hoc mō pueri an̄ baptismuꝫ rōne pcti
oꝛiginal̄ dn̄r auersi a dō.scdo auersio dr̄ ha-
bitu ita tn̄ ꝙ aliqn̄ fuit actu.ꝛ isto° pcōꝛ post
actū pcti auersus dr̄ a dō rōne dfoꝛmitatis ꝛ
reat⁹ in aīa manētis.Tertio° dr̄ auersio ipsa
inoꝛdinata affectio q̄ bonū spnit̄ incōmuta-

bile.ꝛ hoc mõ ꝓprie dr̃ auersio. ꝛ sic capit̃ in
titulo q̃onis. ¶ Terti⁹ termin⁹ est demon. vñ
demon solet capi tripl̃r. vno° demon idẽ est
q̃ sciẽs. vnde ꝛ de paulo Actu. xvij. dicebant
atheniẽses nouoꝝ demonioꝝ videt̃ ãnuncia
toꝛ. i. nouaꝝ sciaꝝ pꝫ ex textu seq̃nti. dixerunt
n. ei. noua. n. infers aurib⁹ nr̃is: ita q̃ demo^m
idẽ sit q̃ scia: ꝛ d̃mon idẽ q̃ sciẽs. Scd̃o dñr
demones apud platonẽ quedã nature subti-
les aeree mire cognoscibilitat̃. Et sic accipiẽ
do demon dr̃ tripl̃r. Sũt. n. apud platonẽ p°
kalodemões. i. boni demões. a kalo q̃d ẽ bo
nũ. Sũt scd̃o cacodemones a cacos q̃d ẽ ma
lum id̃ dñr mali demones. Tertio põt accipi
demon q̃si dimõ a diuitijs. ꝛ mamõ ꝓ q̃dam
cõi his ꝛ illis: sicut animal ẽ cõe hoi ꝛ boui.
¶ Tertio principal̃r dr̃ demõ ꝓ angelo apo
stata ꝑ pcm̃ obstinato. ꝛ sic accipit̃ in theolo
gia: ꝛ est inuẽtũ ex lingua siriaca quasi dimõ
a diuitijs ꝛ mãmõ. mãmõ q̃ppe in illa ligua
diues dr̃. Dũ igr̃ angel⁹ imeritus btitudinis
diuitias hẽre voluit: seu dei equalitatẽ recte
d̃mon nũcupatus extitit: seu ꝟ ꝯtrariũ diues
idest pauprim⁹ seu miserrim⁹. vñ mgr̃ seq̃nti
dist. c. i. Et sicut iter bonos dic̃ noie demõis
diuitie vocant̃. s. mãmõ. Est. n. mãmon nomẽ
demonis quo noie vocant̃ diuitie ſm siriacã
linguã. Et tm̃ de p̃io arti°. ¶ Quãtũ ad se-
cundũ articulũ sunt tres ꝯcl̃ones. p̃ia est de
aduersione luciferi. scd̃a de auersione mioꝝ
demonũ. tertia de ꝯsumata ꝯuersiõe bonorũ
angeloꝝ. Prima est hec. Lucifer ita iflatus
est p̃io sup̃bie spũ vt nõ errore intellect⁹ sed
ꝑuersa voluntate dei equalitatẽ appeteret.
¶ P̃ia ps ꝯclusiõis dicit q̃ primũ pctm̃ lu
ciferi fuit pcm̃ sup̃bie. ꝓbat̃ dione septẽ pcõꝝ
mortaliũ sufficiẽti ad q̃ cetera mortalia redu
cunt̃ vt infidelitas heresis ydolatria ꝛc̃. Pri
ma. n. sunt pure carnalia: sicuti gula. luxuria
scd̃a pure spũalia. sic̃ ista quatuoꝛ sup̃bia inui-
dia. ira. ꝛ accidia. tertiũ ẽ in medio inter car
nale ꝛ spũale naturã sapiẽs vtroꝝq̃ꝫ. s. auari-
tia. Sꝫ nõ primo peccauit peccatis carnalib⁹
nec ꝑtim carnali: nec ꝑtim spũali cũ sit sim-
plex spũs. ergo a dione sufficiẽti peccauit pri
mo pctõ spũali. Sed nõ inuidia: q꞉ ſm aug.
in li. de v̊ginitate. inuidia est ꝓles sup̃bie: ꝛ ꝑ
ꝯñs sup̃bia est mr̃ eius. mater aũt p̃cedit filiã
nec scd̃o peccauit p° pctõ ire. Ira quippe est
vindex ꝯcupie lese: ꝛ ita p̃sumit concupiam
ꝑuersam seu ipeditã q̃d a deo nõ fieret nisi es-
set peruersa. Cõfirmat̃. q꞉ pcm̃ primũ angeli
nõ potuit primo esse nolle. Oẽ q̃ppe nolle
velle p̃suppõit: ideo. n. aliq̃d ad aliq̃d hꝫ nol

le: q꞉ respectu alicui⁹ hꝫ velle. cui illud cõtra
riatur. nolle aũt est odij ꝛ ire. vñ odiẽs vult
oditũ nõ esse ex scd̃o retho^c. igit̃ aũ hoc nol-
le est aliq̃d velle. Nec tertio primo peccauit
pctõ accidie. pꝫ. q꞉ etiam pctm̃ accidie ex ali-
quo velle inordinato p̃cedente nascit̃: quare
n. quis nõ vult laborare q꞉ se nimis delicate
diligit. igitur ꝑ dionẽ relinquit̃ q̃ primo pec
cauit pcõ sup̃bie. Cõfirmat̃ ista pars triplici
auc̃te. Prima est ex glo. Luce. x. videbã sa-
thanã quasi fulgur de celo cadẽtẽ. dicit glo.
qui singulariter elatus erat vt in eius casu ce
teri de elatiõe timerent. ¶ Scd̃a est ysidori
primo li. de sũmo bono. c. x. Mox vt fact⁹ est
in sup̃biã erupit ꝛ p̃cipitatus de celo est. Ter
tia est Ecc̃i. x. Initium oĩs pcti superbia. Et
si obijciat̃ ꝑ illud. i. ad thio. vi. Radix oium
maloꝝ cupiditas ergo primo peccauit pctõ
auaritie. Dicenduꝫ q̃ cupiditas solet accipi
tripliciter. Primo° dr̃ cupiditas quedã in-
clinabilitas in aliq̃d inordinatũ seu ex corru
ptione fomitis sicuti in nobis seu ex cõditio-
ne nature: sicut in ei creato li. arb°. per nãm
tl̃e. n. ex se flexibile est. ꝛ in bonũ ꝛ in malum
ꝛ isto° cupiditas est radix ꝛ initiũ oĩs pcti ẽt
sup̃bie. sꝫ hoc mõ nõ est pcm̃ solũ q̃ppe est cõ
ditio. Scd̃o° dr̃ cupiditas oĩs amoꝛ alicui⁹
inordinat⁹: ꝛ sic ꝯsequit̃ oẽ pctm̃. Tertio° dr̃
cupiditas amoꝛ alicui⁹ inordinat⁹ q̃d ꝓmit-
tere vr̃ sufficiẽtiã: ꝛ hoc mõ de auaritia. ꝛ est
in nobis occasio alioꝝ pcõꝝ. q̃d notauit apl̃s
qñ dic̃. Radix oĩuꝫ maloꝝ cupiditas. Et sic
pꝫ q̃ alio° est initiũ peccati sup̃bia. alio° cu-
piditas q꞉ cupiditas vt cõd° nõ est pctm̃: id̃
recte dr̃ radix. sup̃bia aũt vt act⁹: id̃ dr̃ initiũ.
vel sup̃bia dicat̃ simpl̃r initiũ: q꞉ fuit primuꝫ
pctm̃. Cupiditas aũt dr̃ radix: ꝛ hoc in nobis
q̃b⁹ loquit̃ apl̃s ideo non est ꝯtradictio. Sꝫ
queret aliq̃s: an istã sup̃biã in lucifero secutũ
sit aliud pctm̃. Rñdet doc. deuot⁹ hui⁹ dist.
q. i. arti. i. q̃ sic. vñ pctm̃ luciferi potuit cõsi-
derari p̃io q̃ñtũ ad ichoationẽ. scd̃o q̃ñtũ ad
mediationẽ. ꝛ tertio q̃ñtũ ad ꝯsumationem.
Suũ nẽpe pctm̃ initiatũ est in p̃sumptõe. sta
tim. n. vt vidit suã pulchritudinẽ p̃sũpsit me-
diatũ ẽ in ambitiõe: q꞉ p̃sumẽs de se appeti-
uit q̊d oĩno supra se fuit ꝛ ad q̃d ꝑuenire non
potuit: sꝫ ꝯsũmatũ est odij auersiõe: q꞉ ex quo
obtinere nõ potuit q̃d appetiuit: id̃ d̃o affectu
ꝯire cepit. vñ odiũ istud dei maximũ fuit ei⁹
pctm̃. vñ egregie doc. subti. hui⁹ scd̃i dist. vi.
q. ij. dicit q̃ sicut in bonis ꝓcedit̃ a magis bo
no ad min⁹ bonũ: sicuti ex d̃i dilectõe ad crea
ture dilectionẽ. Sic ecõtra in malis ex min⁹

malo ad mai⁹ m alũ:ſicuti ex dilectiõe ſui ad odiũ dei. Ea pp. xiiij. de ciui. dei. dicit Aug. ꝙ duo amores duas fecerũt ciuitates ciuitatẽ hierl'eʒ amor dei vſqʒ ad ↄtẽptũ ſui. ciuitatẽ babilonicã amor ſui vſqʒ ad ↄtẽptum dei. Rurſus in quolʒ iſtoꝝ pcõꝝ mortaliũ fuerũt tria pctã. primo nẽpe ipaʒ p̄ſumptionẽ q̃ fuit eius primũ pctm̃ cõitant̃ tria pctã mortalia. primũ fuit igratitudo: qꝛ grãs nõ egit dõ de ſuis bñficijs. vñ Berñ. in li. de gradib⁹ hũilitatis. Qꝛ gratuite bonitati dei a q̃ ↄdit⁹ es igrat⁹ exiſtis iuſticiã quã expt⁹ nõ es nõ metuis. Scõm pctm̃ fuit nimius amor ſui qñ ſe vidit ita formoſuʒ. ⁊ hoc pcm̃ vocat doc. ſubti. loco pallegato luxuriã capiẽdo large luxuriã p oi amore ſui inordiato. tertiũ pcm̃ fuit omiſſio. dõebat qppe p hibẽ illã p̄ſumptionẽ qd nõ fecit: ĩõ omiſit. Siliter mediũ. ſ. ambitionẽ comitant̃ alia tria. primũ fuit: qꝛ voluit vt patebit in tertia pte hui⁹ ↄclõnis eſſe deus. vñ glo. ſup illd ps. Que nõ rapui tũc exoluebã. adã ⁊ dyabol⁹ voluerũt rape diuinitatẽ ⁊ amiſerũt felicitatẽ. Scõm pctm̃ fuit qꝛ appetijt gloriaʒ mõ indebito vtputa ſine meritis. vñ Anſ. in lib. de caſu dyaboli. nihil appetijt ad qd nõ pueniſſet ſi ſtetiſſet. tertiuʒ pctm̃ fuit: qꝛ nimis cito qꝛ appetebat gloriaʒ adhuc exñs viator. Siliter tertiũ. ſ. odiũ dei tria comitant̃: primũ eſt iuidia. ex quo. n. hr̃e nõ potuit qd q̃rebat cepit diuine inuidere felicitati. Scdo pctm̃ obſtinatiõis. tertio pctm̃ deſpatiõis ſe de venia penit⁹ elõgans. vñ pʒ i eo ꝯſiliter tres q̃ternarios ſeu. xij. pctã mortalia fuiſſe. vl' in ſe vl' equalẽter. Et ſi q̃rat̃ an qñ ppetrauit vnũ anteq̄ʒ fieret aliud: qꝛ illuc erat ex p̄cedẽti lectiõe euũ corrũdẽs tpi nr̃o habito vtꝝ primũ fuerit remiſſibile. dꝫ ꝙ ſic. ⁊ ꝙ potuiſſet penitere de prio ⁊ veniã apud deum repiſſe. Sʒ tũc dubitat̃ que pnĩa fuiſſet ei iniũcta. pt dici ꝙ ſola ↄtritio ſuffeciſſet vl' forte locũ inferiorẽ in celo accepiſſet aſpicim⁹ in policia mũdana. Et ſi dicat̃. ſequeret̃ ẽt, mõ ꝙ eoꝝ pcm̃ foret remiſſibile. de hoc dicet diſt. vij. ¶ Scda ps ↄclõnis dicit: ꝙ non peccauit prio errore itellect⁹. pbat̃ qꝛ error vt docet aug. in enchiridion eſt pena. ſi igitur prio habuit lucifer errorẽ: ⁊ ex errore vẽit in culpã: pri⁹ fuit in eo pena q̄ʒ culpa. qd eſt ↄ aug. Nõ ẽ inq̄t deus pri⁹ vltor q̄ʒ hõ ſit pcõr ¶ Tertia ps ↄclõnis dicit. ꝙ appetijt eq̃litatẽ dei. vñ Berñ. in li. de gradib⁹ hũilitatis. hec iniq̃tas tua nõ ita momẽtanea ſed odio digna eſt ſempiterno: ꝙ tuo dilectiſſimo ⁊ altiſſimo deſideras ſemp equari. Et ꝙ hoc poſſit deſiderari pſuadet̃ a doctore ſubti. vi. diſt. hui⁹ ſcdi. q. i. volũtas. n. oĩs tã cõmodi q̄ʒ honeſti hʒ totũ ens, p obo. ⁊ ita ſicut pt q̃dlʒ ens amare amore amicitie: ſic amore cõcupiſcentie ⁊ ita eq̃litatẽ dei nec hoc ipedit ipoſſibilitas. Dãnati qppe odiũt deũ: ⁊ ita volũt eũ ñ eẽ q̃d tñ eſt ipoſſibile. ſic i ppoſito. Et ſi dicat̃ ꝙ ſm phm electio nõ eſt ipoſſibiliũ. Dicẽdũ ꝙ electio ſolet capi tripl'r. vno° p omni actu volũtatis. ſcdo°, p actu volũtatis diſtincto ↄ actũ ex infirmitate ⁊ ignorantia. ſicut accipe vr ariſt. in. v. ethi. vbi pctm̃ diuidit in pctm̃ ex electiõe ifirmitate ⁊ ignorãtia. ⁊ hoc mõ electio bñ eſt impoſſibiliũ vñ ariſt. in. iij. ethi. volũtas ẽ ipoſſibiliũ. Tertio dꝫ electio actus volũtatis ↄñs ↄclõnẽ ſilogiſmi p̄ctici ⁊ hoc mõ non eſt ipoſſibiliũ: qꝛ de ipoſſibilib⁹ nullus ſilogiʒat. ⁊ hoc mõ loquit̃ phus qñ dicit ꝙ electio nõ eſt ipoſſibiliũ. ¶ Ex ſcda pte cõcluſiõis infero ꝙ grauiter valde defecit ſcũs Tho. ſcdo ſcrip. hac diſt. arti. i. q. i. vbi innuit ꝙ peccare nõ potuit angel⁹ ſtãte ſcia faciẽdi in vl'i ⁊ pticulari nõ tm̃ ſm habitũ ſʒ ſm actũ Et dat exẽpluʒ de medico q dat medicinam egroto bonã ſm infirmitatẽ quã ↄſiderat: lʒ noceat infirmo ex alia infirmitate abſcondita medico. pʒ om ex ↄclõne. Ↄfirmat̃ ex articulo parif. non poſſe ſtãte ſcia in vl'i ⁊ particulari voluntatẽ facere om error. vnde pʒ clare ꝙ oʒ vel ſcm̃ thomã dare locum arti° vel articulũ ſctõ thome. Sed non dubitat̃ quo ad hoc qn articulus ſit p̄ſtantior. Scda concluſio eſt de auerſione minoꝝ angeloꝝ: ⁊ eſt hec. minores demones ſic elatione tabu. rũt vt luciferi pctõ mouerent̃. ¶ Prima ps dicit. ꝙ minores demones peccauerunt pctõ ſupbie. pbat̃. oẽ pctm̃: aut eſt ↄcupia oculoꝝ aut carnis: aut vite. prima. Joh. v. Sed non peccauerunt ſupa pctõ carnis: cũ ſint ſimplices ſpũs. nec oculoꝝ ↄcupia. primo q̄ʒ maxime: cũ rõnat̃ appetit⁹ p° moueat̃. ergo a diuiſiõe ſufficiẽti ſupbia vite. Et ſi obijciat̃: qꝛ maioris eſt dignitatis ſubeẽ magis nobili ſicuti regi q̄ʒ duci. Si igr̃ peccaſſent pctõ ſupbie videt̃ ꝙ nõ elegiſſent ſubeẽ lucifero ⁊ nõ ſubeẽ deo qui in infinitum erat nobilior. Hic dr̃ ꝙ bene ſciebant iſti demones minores deũ lõnge perfectiorẽ lucifero: ſed qꝛ volebãt eẽ beati ſine meritis ⁊ ſciebãt ꝙ deus nolebat hoc elegerũt eſſe ſub dominio luciferi: vt medio eius illud poſſent conſequi: ſicut patet mundanis policijs. ¶ Secunda ps ↄclõnis dicit ꝙ moti ſunt ad peccandũ ex peccato luciferi hanc partem expreſſe ponit Apoca. xij. cap.

1 2

Dracho traxit secum tertiam partem stellaꝝ
Et si dicatur ꝙ tūc sequeret̄ ꝙ pctm̄ minoꝝ
angeloꝝ esset remissibile: sicut fuit pctm̄ ade:
q₂ alio suggerēte factū ē. Dico p° sicut dictū
est de lucifero: ꝙ dum peccabāt pmo pctō añ
aduentum scđi peccati adhuc entes viatores
erat remissibile per pniam nūc aūt sunt in ter
mino. q₂ fm Dam̄. qđ est hoibus mors extat
casus diabolo. Dico vlterius ꝙ nō est simile
de pctō ade: q₂ fallendo deceptus est: non ita
minores demones: ſ₃ solū ꝯceptum suū mon
strando. Sed quō potuit eis monstrare suū
ꝯceptū patebit. ix. dist. ¶ Tertia ꝯ° est de cō-
uersione ꝯsumata btōꝝ spirituū. ꝛ est h̄. Sic
beati angeli suā ꝯsumatā ꝯuersionem añ me
ruerūt: vt iam eā ministerio nullatenus mere
antur. ¶ Prima ps dicit ꝙ scti angeli meru
erunt suā btitudinē per opa pcedētia seu me
rita. pbatur v₃ arg° doc. subt. hac dist. volun
tas nō vult simul aliqd mutabiliter: ſ₃ qñ pre
miatur vult imutabiliter. qñ aūt meret̄ cōtin
genter ꝛ mutabiliter: igit̄ oportuit meritum
pcedere pmiū. Confirmatur ista pars: q₂ via
d₃ pcedere terminū ꝛ dispō id ad qđ dispōit
meritū aūt est via ꝛ dispositio ad btitudinem
igitur. ¶ Scđa pars ꝯclōnis dicit ꝙ nō me-
rentur angeli suā btitudinē per misteria no-
bis ipensa. p₃ pmo: q₂ tūc nō ente hoie nō eēt
angelus btūs: q₂ nō mereretur qđ accepit: ſ₃
hoc est falsum: q₂ minus depēdent in sua bti
tudine ab hoie q̄₃ vnus angelus ab alio ꝛ tū
vnus nō est btūs per aliū. tum scđo. q₂ seque-
retur ꝙ gr̄a esset ex meritis: ꝛ ita nō esset gr̄a
pbatur assumptū. daret̄. n. tunc angelo gl'ia:
q₂ puideretur bū vsurus ministerio: qđ est fal
sum tū 3° q₂ sequeret̄ ꝙ status angelicus non
esset certus: q₂ posset durare mūdus longe lō
gius q̄₃ faciet: ꝛ sp angeli mistrarēt: ꝛ ita coꝝ
btitudo augeret̄. Et si dicat̄ ꝙ nobis ministrā
do aliqd merent̄. Rūdetur ꝙ merētur pmiū
accidentale: vtputa aliqđ gaudiū nō pmium
eēntiale cuiusmodi ē dei visio ꝛ fruitio. ¶ Ex
ista pte ꝯclōnis p₃ ꝙ defecit mgr̄ sniarum in
hac dist. vbi in fine dicit ꝙ opio que dicit ꝙ i
angelis pus fuit premiū ꝛ postea meritū no-
bis ministrando plus sibi placet. tñ p₃ o^m ex
ꝯclōne. vñ iste est locus pmus in hoc scđo in
quo a doctorib⁹ ꝛ magistris nr̄is parisiensi-
bus mgr̄ nō tenet̄. Et tm̄ de scđo ar°. ¶ Quā
tum ad 3^m articulū sunt tres breues difficulta
tes. Prima an pctm̄ luciferi fuerit maximū
eius pctm̄. dicendū ꝙ maximū pctm̄ pōt ca-
pi tripl'r. p° inceptione: ꝛ sic supbia fuit in eo
maximū pctm̄: q₂ primum: ex quo alia secuta
sunt. scđo dr̄ maximū pctm̄ irremissibilitate:
ꝛ sic obstinatio est in eo maximū pctm̄. Ter
tio dr̄ maximū pctm̄ criminis magnitudine
ꝛ sic in eo dei odiū fuit maximū pctm̄. ¶ Se
cunda difficultas. an oēs minores demones
eq̄liter elati sunt. Dicendū ꝙ nō: imo aliqui
feruenti valde affectu aliqui min⁹ calido vñ
ꝛ pene coꝝ equales nō extiterunt per oia. vt
patebit sequēti distinctiōe. ¶ Tertia difficul
tas. an vnico actu bti meruerunt suā btitudi-
nem vel pluribus. dicēdū ꝙ vno pncipaliter:
dum. s. se submiserūt deo. du₃ alij se submitte-
bant diabolo. scđario aūt fuerūt alij actus vt
puta repugnātia malis āgelis detestatio pec
cati coꝝ: ꝛ alij. ex quo p₃ ad qōnē ꝙ v₃ auer-
sio demonū fuit supbia ꝛ cōsumata beatoꝝ
cōuersio fuit merito puio. Et tūc ad argumē
ta. ¶ Ad primū ia₃ patuit qualiter superbia
alio° fuit maxi^m pctm̄: q₂ cap. alio° obstinatio
q₂ irremissibile. alio° odiū dei: q₂ crimen ma-
xi^m. ¶ Ad scđm. ad minorē dico ꝙ demones
nō appetebant simpl'r subesse lucifero qđ tñ
oporteret si arg^m curreret: ſ₃ vt medio ei⁹ sine
meritis hērēt btitudinē: ꝛ ita quodāmō deo
nō subessent. ¶ Ad 3^m dicendū in snia ꝙ ali-
quotiens vnus hō vno motu magno pl⁹ me
retur q̄₃ centū alijs. Sic bti angeli q₂ toto co
natu suo cōuersi sunt ad deū btitudinē in illo
motu meruerūt quā hō multis meretur non
eque intensis. Et sic p₃ ad qōnem. ¶ Ex pñti
aūt distinctiōe sicut de pcedētibus de mente
mgr̄i tres capiuntur ꝯclōnes. ¶ Prima ꝯ°.
bti spūs deo conuertuntur: ſ₃ mali fundit⁹ eo
auertūtur. Dicit ꝯ°. ꝙ boni spūs sunt cōuersi
ad deu₃: ꝛ mali auersi ab eo. Et ponit̄ a pnci°
distinctionis vsq₃ ibi. Si aūt querit̄ ꝛc̄. ¶ Se
cunda ꝯ°. Coopans gr̄a angelis beatis dat̄
nō damnatis sua mali^a. dicit ꝯ°. ꝙ in ꝯuersi-
one btōꝝ angeloꝝ data est eis cooperās gr̄a
sed nō malis pp suā maliciā. Et ponit̄ ab illo
loco. Si autem ꝛc̄. vsq₃ ibi. hic queri solet ꝛc̄.
¶ Tertia ꝯ°. datū premiū angeli merētur p
ministeriū quo nos emulātur. dicit ꝯ° ꝙ scti
angeli merētur suā btitudinem per mysteria
nobis impēsa. Et ponit̄ ab illo loco. hic queri
solet ꝛc̄. vsq₃ ad finē distinctōis. Seq̄t̄ i textu

Reterea sciri op₃ qm̄ sicut ꝛc̄. Hic dis vj
p sigtur sexta distinctio huius scđi q̄
sic ꝯtinuat̄ ad pcedentē. Nā postq̄
in pcedenti distinctōe demonis mi
seri ostensa est auersio. Nūc in ista sexta oñdi
tur ei⁹ de celo celeri cāu descensio. Et diuidit̄
pñs distinctio in tres ptes pncipales. In p^a
casus cōiter tangit̄ veritas. In scđa est spāli-

ter patens labilitas. Jn 3ª claret subtilr̄ mo/
ta dubictas.pª in princi°.scđa ibi.inter quos
vnus fuit zc̄.tertia ibi. Solet aūt queri vtruz
oēs zc̄.pª pte indiuisa manente:pars scđa in
qua demoᵐ spāliter declarat labilitas: i tres
ptes diuidit. Jn pª ondītur locus empireus
vn̄ eijcit. Jn 2ª locus aereus in quē deijcit. Jn
3ª ordo tartareus plane exprimit.pª in pnci°
scđa ibi.Et tante supbie merito zc̄.3ª ibi.z sic
inter bonos angelos zc̄.¶ Et seqtur 3ª parti
cula.s.solet aūt queri.zc̄. Jn qua claret subti
liter mota dubictas.Et ista diuidit i tres par
tes pncipales. J n pª loci notat vnitas demo
nū minoꝝ. Jn 2ª ðclarat vbeitas pncipis ma
iorū. Jn 3ª patescit bellicositas nr̄i z ipoꝝ.pª
in princ°.scđa ibi.de lucifero āt zc̄.3ª ibi.alijs
quoqꝫ qui a sctis zc̄.Et hec est diui°.zc̄.

Trum in infernū motu ꝯtinuo dia
v bolus cāu suo ceciderit. Et ar̄ ꝙ nō
triplici medio.¶ Prio sic.nullum
indiuisibile pōt moueri motu cōti/
nuo.sꝫ diabolus est indiuisibilis.g° nō potu/
it descēdere motu ꝯtinuo.maior ꝓbatur.Tū
qꝛ vt ꝓbat arist.in.vi.phicoꝝ. pūctus nequit
moueri.Tū scđo:qꝛ opꝫ motū pri⁹ pertrāsire
eo minus ꝙ̄ sibi equale. Jndiuisibili āt nihil
est minus.tū 3°:qꝛ tūc ꝯtingeret ptrāsire infi
nita cū sint infinita instātia in qualibet parte
motus:z cuilibet equaret.Sꝫ minor nota est
cū sit simplex spūs.¶ Scđo ar̄.Si demones
ceciderūt:aut oēs simul in ifernū:aut aliq sic
aliqui nō.sꝫ nec sic nec sic.igit.maior pꝫ a dio
ne sufficiēti. Sꝫ ꝓbatur minor.p° ꝙ nō oēs:
qꝛ si h̄ fuisset maxie fuisset veꝝ de lucifero qui
maxie peccauit qđ tū ē falsuꝫ: qꝛ sup terrā p⁹
tēptauit primū hoiem z vicit. tēptauit z deū
z vict⁹ est.vt innuit mgr̄.nec ꝯm:qꝛ nō ē ma/
ior rō de demonib⁹ ꝙ̄ hoib⁹: z tū oēs hoies i
pctō mortali moriētes vadūt ad infernū. g°
z oēs demones si aliqs eoꝝ ceciderit.¶ Ter
tio ar̄ sic.ꝯm nām reꝝ z additꝫ rebus dꝫ eis
locus ordinari.sꝫ angeli dānati sunt medij in
ter bonos angelos z hoies dānatos.s. pctō/
res.g° eis debet locus medi⁹.s.aereus.maior
pꝫ per phm in q̄rto phicoꝝ.qꝛ locus hꝫ nām
cōem cū locato.Sꝫ ꝓbat minor.angeli.n.dā
nati rōne nē ꝯueniūt cū bonis angelis. rōne
culpe cū dānatis hoib⁹ queādmodū mediꝫ
ꝯuenit cū vtroqꝫ extremo.¶ Jn oᵐ ar̄ auc̄te
xpi.mat.xxv. Jte maledicti i ignē eternū zc̄.
vn̄ dicūtur demōes angeli infernales.¶ Jn
ista qōne ad al̄s pariformiter sunt tres articu
li zc̄.¶ Quantū ad pmū articulū termi sunt
casus,infernus.z motus.pmus igr̄ termin⁹ ē

casus a cadēdo seu cadēt a. Solet aūt casus
accipi tripl̄r.vno° noialiter seu cōius ꝯmoci/
nal̄r.z sic dr̄ casus vel actiue a q̊ aliud cadit.
sicut noiatiu⁹ casus.vel qđ ab alio cadit sicut
ceteri casus.z oē qđ ab a° cadit in ꝯmone.Et
hoc mō accipit cāuꝫ phs in an̄pntis:dū dicit
denoiatiua sunt q̄ ab aliq̊ solo cāu differūt.z
ꝯm illud nomē hn̄t appellatiōnē.Limitatur
tū qnqꝫ casus aliquotiēs ꝓ 2ª cadētia in aliq̊
noie vel dictiōe:z inde dr̄ loc⁹ a cāib⁹ ab ari.
in thopic̄.li.vt verbigr̄a.iusticia. iust⁹ z iuste
Justicia dꝛ nomē pncipale.Justū nomē cōiu
gatū:z inde iter iusticiā z iustum orit locus a
ꝯiugatis.Juste aūt dꝛ casus:z inde iter iustuꝫ
z iuste orit loc⁹ a casib⁹.scđo pncipal̄r dꝛ cāus
vt hꝫ opponi ꝯ fortunā. Et sic accipit casum
phs in scđo phicoꝝ.vbi dicit ꝙ in hoc dr̄t ca
sus a fortuna:qꝛ casus ē in his q̄ accidūt pter
intentionē in agētib⁹ a nā.sꝫ fortuna in his q̄
accidūt pter intētionē in agētib⁹ a ꝓposito.
Et notat doctor deuot⁹ sui pmi dist.xlvi.q.iij.
ꝙ ista tria differūt.cā.casus.z occasio. Cā.n.
est qn̄ cātum ꝯm intentionē attingit sicut dū
ex intētiōe medic⁹ curat infirmū. Cāus vō ē
qn̄ causans attingit qdē cātum z efficit q̊dā/
mō sꝫ tū pter intētionē.sicut duꝫ fodiēdo qs
inuenit thesauꝝ nō intēdēs illū repire vel ve
rius puer cū sex nascit digitꝭ qđ nō intēdebat
nā.Occasio vō nec p se attingit cātū nec itē
dit.sicut dū qs ex vbo incōsulte alicui⁹ dicto
ali⁹ irascit.illđ.n.vbū nec ē cā ire: nec ab alio
pp hmōi irā dicebat.ita ꝙ cā ponit z intenti
onē z cālitatē.sꝫ occasio negat vtrūqꝫ. Jn me
dio āt est cāus negās intentionē z ponēs cā
litatē.Tertio pncipal̄r dr̄ cāus deiectio a sta
tu suo.Et isto° in ꝓposito in angelis fuit tri/
plex casus.pmus cāus fuit a statu gr̄e:fuerāt
n.ex.iiij.dist.creati in gr̄a quā peccādo amise
rūt in p° pctō.Scđs casus fuit a statu glorie
qn̄ p obstinationē in malo ꝯfirmati sunt.Ter
tius fuit a celo ēpireo in locū aeris caligino/
suꝫ dū de celis veluti apostate expulsi sunt:z
de his duob⁹ vltimis cāib⁹ dic̄ Joh.dam̄.qđ
hoib⁹ est mors:h̄ ē casus demonib⁹:hoc ē di
ctu.ꝙ sic̄ nō est remissio post mortē hoi enti i
pctō mortali:sic nec demōi postꝙ̄ de celo ce
cidit.Scđs termin⁹ est infernus.Solet aūt in
fernus accipi tripl̄r.p° mō dr̄ infernus oē qđ
est sub globo lunari.iferi⁹ a spera ignis loc⁹
s.vbi fiūt trāsmutatiōes gn̄ationes reꝝ z cor
ruptiōes.hoc mō visi sunt accipe infernū an/
tiq phi qui posuerūt aīas de celo descēdere z
esse in corpib⁹ veluti in carcerib⁹:sicuti plato
z pictagoras:z sic accipiēdo nos oēs sumus

in inferno:q₂ in continentia actiuoꝝ ⁊ passi-
uoꝝ:⁊ sic accipit illud ps.lxxxv.Eruisti aiam
meā ex inferno inferiori.vt pmus locus huiꝰ
inferni sit spera ignis.scdus aer:⁊ q̄₃maxime
caliginosus vbi demones habitāt.tertius ter
ra in qua nos sumus.3º dr̄ ifernus locus qui
dā subterraneꝰ in quo pro debito ade diuersi
mode tn̄ totū genus humanū tenebat.Et di-
uiditur in sinū patrū vbi erāt scti p̄res in pur
gatoriū vbi erant aie purgand in limbu₃ vbi
erāt pueri pro solo pctō originali. Et damna
tionis locū vbi erāt obstinati.Et de isto scdo
mō accipiēdi infernum hētur Genes.xxxvij.
vbi inqt Jacob de Joseph filio suo.descēda₃
ad filiū meū lugēs in infernū.Certū est ꝙ nō
intelligebat de inferno.i.de loco dānatoru₃.
❡Tertioº d₂ infernus locus subterraneꝰ so-
lis dānatis deputatus:⁊ sic ē quidā locus po
situs per diametrū seu lineā recta₃ sub terre-
stri padiso recte in centro terre seu medio vt
patebit dist.xvij.Et de isto scriptū est.q₂ in in
ferno nulla est redēptio. ❡Tertius terminꝰ
est motus vn̄ Arist.in.iij. phicoꝝ motū diffi-
niens dicit.Motus est actꝰ entis in poª b₃ ꝙ
hmōi.In qua diffinitiōe dicit tria.pº dicit ꝙ
motus ē actus ⁊ in hoc innuit ꝙ h₃ modum
forme nō materie.Scdo dicit ꝙ est actus en
tis:⁊ in hoc dr̄t ꝓprie a creatiōe que exit sim
plr̄ de nō esse ad eē:nō sic motus. psupponit
n.suū subm actu.❡Tertio dicit entis in poª
⁊ bm qd hmōi.⁊ p₃ ex eo qd dicit entis i poª
ꝙ illa que penitus sunt in actu nō mouentur
cuiusmodi est ds:⁊ ex eo vno qd dicit inq̄₃tū
hmōi innuit ꝙ l₃ aliqd sit in potētia:nō tn̄ di
citur moueri nisi bm illā potentiā aliqd acq-
ratur. vn̄ notādū vltra ꝙ motꝰ dr̄ tripliciter
motus subitꝰ. motus ꝯtinuus.⁊ motus huic
⁊ illi vnicus.motꝰ subitus dr̄ mutatio subita
que fit in instāti:vn̄ iproprie ꝑticipat nomen
motus nisi ex vsu loquētiū ita ꝙ ex ꝑte mobi
lis sit mutatu₃ esse ex ꝑte motus sit mutatio
subita:⁊ ex ꝑte tpis ipm nunc. Scdo dr̄ mo-
tus ꝯtinuus fluxus.s.partis post ꝑtē seu in lo
co seu in forma.⁊ h₃ ex.iiij.phicoꝝ. ac.vi.mo
tus ꝯtinuitatem suā ex magnitudine:aut mo
bilis:aut magnitudinis sup quā fit motꝰ velu
ti tps ex motu ⁊ magnitudine.Motus autē
in cōi intelligit rō motus motui subito ⁊ cōti
nuo ꝯueniēs:aut vniuoce:aut equoce. Et tn̄
de pmo artiº. ❡Quantū ad scdm articulu₃
sunt tres ꝯclōnes.❡Prima est de expulsiōe
demonū de celis. scda de loco in quē sunt ex
pulsi.Tertia de ordine plationis quē nō hn̄t
Prima est hec.Lucifer pmarij ordinis cum

āgelis de quolibet ordine apostatis motu cō
tinuo de celo expulsus est empireo. ❡Pria
pars dicit ꝙ lucifer qui fuit expulsus de celo
ēpireo fuit de pº ordine.ꝓbat.pctm̄.n.lucife
ri fuit maximū inter pctā angeloꝝ oium:imo
⁊ oium creaturaꝝ.Sed tanto est maius viciū
q̄to in nobiliori nā.igr̄ fuit nature nobilissi-
me:⁊ per ꝯn̄s de ordine seraphico.Et ꝯfirma
tur rō triplici auc̄te.Prima est iob.xl.vbi lo
quens de veemoth q dr̄ lucifer dicit.Ipse est
pncipiū viaꝝ dei.hoc neqt intelligi de priori
tate tpis:q₂ oēs simul sunt ꝯditi.igit intelligi
tur de prioritate ꝑfectiōis.Scda est gregorij
xxxij.moraliū tractantis illud Ezech. xxviij.
Tu cherub extentus ⁊ ꝓtegens dicit.q₂ com
paratiōe claritatis sue ceteroꝝ claritatē obū
brasse credit:iō ipse extēsus ⁊ ꝓtegens perhi
bet.3ª est mgr̄oꝝ nostroꝝ hoc cōiter opināti-
um.Et si obijciat q₂ ex quo ita erat natur no
bilis:⁊ cū hoc in gr̄a fuerat ꝯditus vr̄ verisi-
militer ꝙ deus eū sup alios custodiebat ⁊ di
ligebat:⁊ per ꝯn̄s si ita fuisset nobilis nō pec
casset. Rn̄det doc.deuotus huiꝰ distinctiōis
ar.i.q.i.ꝙ in hoc relucet maxie dei iusticia q
intm̄ odit pctm̄ ꝙ pro vno malo motu animi
aut pro aliq̄ mala in paruo tpe volūtate suū
supmū angelū que₃ intēse diligebat sine vlla
spe venie carceribꝰ deputauit ꝑpetuis.valde
quippe magnū mōstrū est nobis miseris hoi
bus ꝙ luciferꝝ tm̄ angelū ⁊ adam hoiem pri-
mariū quos ambos sua ꝓpria manu fecerat:
sic dānaret vt lucifer nūq̄₃ resurgeret ⁊ pctm̄
ade vsq₃ in finē seculi in suis posteris punire
tur:vt discamꝰ ꝙ est horrēdū incidere in ma-
nus dei viuētis. ❡Sed diceret qs.ꝙ iste lu-
cifer fuit de ordine cherubin: q₂ scriptu₃ ē de
eo Ezech.xxviij. Tu cherub extētus. Rn̄dit
sctūs tho.⁊ bn̄ huiꝰ dist.q.i.ꝙ b₃ veritatē fuit
de ordie seraphi.dr̄ tn̄ h cherub:q₂ supiores
angeli capiūt bn̄ noia inferioꝝ sicuti hn̄t ꝑfe
ctiones vt patebit dist.ix.⁊ cā huiꝰ est.Sera-
phin.n.interptat incēdens.nō.n.peccauit vt
caritate incensus. Cherubin aūt interptatur
effusio sciētie.⁊ q₂ b₃ aplm.i.choꝝ.viij. Scia
inflat caritas edificat: meliꝰ exprimit lucifer
peccās sub noie cherubin q̄₃ seraphin.❡S₃
scda ꝑs ꝯclusiōis dicit.ꝙ de quolibet ordine
angeloꝝ aliqui sunt expulsi. h ꝑsuadetur sic.
Oēs angeli respectu hoiu₃ sunt admistrato
rij spūs.gº vt mutuo sit caritat exhibiº repat
hō ruinā angelicā.⁊ ꝑ ꝯn̄s de quolibet ordie
aliqs angelus ruit.vn̄ Greg. in omē.penth.
dicit ꝙ ad oēs ordines angeloru₃ aliq hoies
sunt assumpti.vn̄ ista ē expssa snia hugonis d

sctõ victore expsse ponẽtis de quolibet ordie aliqs cecidisse. Et si obijciat: qr apl's vbi loquntur de hmõi demonib⁹. bñ noiat principatus ꝛ ptãtes ꝛ ceteros qnqꝫ ordines. de qb⁹ infra nũq̃ tñ noiat thronos aut seraphin ergo vr ꝙ de illis ordinib⁹ nullus ceciderit. Rñdendum. ꝙ qr seraphin interptat incendiũ caritatis. ꝛ thronus dr loc⁹ vbi sedet ds. iõ lꝫ de his duob⁹ ordinib⁹ aliqui ceciderũt nõ tñ exprimunt noie thronoꝝ: aut seraphin: qr significãt sctitatẽ. ¶ Tertia ps pclonis dic. ꝙ iste casus a celo empireo fuit motu cõtinuo hoc oñdo supposito: sicut ẽ valde verisil'e ꝙ in casu isto nõ fuerit in nã eoꝝ factũ aliqd miraculum. sꝫ ꝙ ceciderũt fm qd exigebat pctm̃ i tali nã. Tunc arguo sic. si in hoc descẽsu nõ fuerit mot⁹ ptinuus h maxie ẽ: qr demõ est simplex spũs ꝛ indiuisibil': ꝛ idiuisibile neqt moueri ptinuo motu. ex. vi. phicoꝝ. Sꝫ h est falsum igr. maior ẽ clara de se. Sꝫ minor declarat. capio vnã sperã rotũdã iuxta mẽtẽ doct. subt. hui⁹ scdi dist. ij. q. ix. ꝛ moueat sup plaᵐ. certũ est ꝙ fꝫ mathe. solũ tãget in pũcto planũ: ꝛ tñ describet motu suo lineã nec illã opõtebit cõponi ex pũctis: ꝛ ita moueret vn⁹ pũctus si p se eẽt. huic arg° doc. sub. valde rñdetur tripl'r. pmi dicũt ꝙ in nã nihil est spericuꝫ hij p° deficiũt: qr celũ est simpl'r spericũ. scdo dato ꝙ nõ sit fiat a deo ex q̊ non repugnat ꝛ curret argᵐ. Scdi dicũt ꝙ linea plana tãgit sperã nõ in pũcto solũ sꝫ in pte linee: sꝫ hoc ẽ falsuꝫ: qr tũc linea recta eẽt curua, pbat. quelibet nẽpe ps spere ẽ curua: ꝛ per pñs qdlibet sibi cõmẽsuratũ erit curuũ. ¶ Tertij dicũt ꝙ mouet p accñs: ꝛ iõ nõ est ad ppositũ de motu p se ptinuo. Dicẽdũ ꝙ lꝫ moueat p accñs sicut ps in toto: tñ ita describit lineã ac si eẽt p se. pª itelligat: sicut arist. logt de cubo. i. iiij. phicoꝝ. sperã eẽ in vacuo ꝛ lineã sibi suppositã sine q̃cũqꝫ supficie tũc spera solũ tãget pũctũ in linea: ꝛ tñ moueri poterit si sit possibil' mot⁹ in vacuo. de q̊ forsan dist. x. Noto tñ pp intẽtionẽ phi in. vi. phicoꝝ. ꝙ motũ fore cõtinuũ pt itelligi tripl'r. aut solũ a pte mobilis sicuti si imaginarẽtur solũ pũctũ suppositũ sup quẽ vnũ moueret corp⁹ eẽt i motu ptinuitas nõ rõne ei⁹ sup qd fit mot⁹: sꝫ rõne mobil'. 2° a pte ei⁹ sup qd fit motus ꝛ nõ a pte mobil': sicuti si pũctus sup magnitudinẽ moueret. vl' angelus q est indiuisibilis tũc motus eẽt ptinuus a pte ei⁹ sup qd fit mot⁹ sꝫ nõ a pte mobil'. ¶ Tertio a pte vtriusqꝫ. s. tã mobil' q̃ꝫ ei⁹ sup qd fit mot⁹. ꝛ isto° logtur phs de motu cõtinuo p totũ lib. phicoꝝ. ꝛ vadũt ad hoc sue rõnes ꝛ nõ vltra. vt pꝫ inspiciẽti. Et si q̃rat vtrũ iste mot⁹ multũ durauit. dicẽdũ ꝙ valde modicũ. vñ fuit iste descensus q̃si tps impceptibile. Et hoc innuit saluator qñ dic Luc. x. videbã sathanã q̃si fulgur de celo cadẽtẽ. Sꝫ surgit dubiũ. an potuerit venire ad locũ sibi deputatũ nõ ptrãseũdo meª sicut sunt celi octo ꝛ spera ignis. ꝛ ps supior aeris. dicẽdũ ꝙ potuit de põ absoluta dei veluti mõ appet i corpore xpi qd fit pñs hostie nõ ptrãseũdo meª vt patebit in q̃rto. Tñ de põ sua nõ potuit cũ hẽat potentiã limitatã: ꝛ adhuc p pctm̃ ipeditã. ꝛ limitata executiua põ pri⁹ agit in mediũ q̃ extremũ dici executiuã pp intellectiuã ꝛ volitiuã: qr possũ itelligẽ ꝛ velle extrema ñ intelligẽdo aut volẽdo mediuꝫ sicuti velle ꝛ itelligẽ romã: ꝛ pisius: nihil itelligẽdo aut volẽdo de medijs ciuitatib⁹. ¶ Ex ista pte pclonis pꝫ defect⁹ scti thoᵉ in p°scripti. dist. xxxvij pte. ij. arti. ij. ponẽtis solũ angelũ moueri motu vicissitudinis: qr videre nõ potuit qualiter indiuisibile moueat motu cõtinuo. pꝫ oᵐ ex pclone. Et si q̃rat vtrũ oẽs simul ceciderũt. dicẽdũ ꝙ sic. licet pus peccauerit lucifer q̃ꝫ alij ꝛ tũc demõstrauerit cõceptũ suũ alijs. ꝛ mali ei psenserit. Licet dicat tho. q. ij. hui⁹ dis. ꝙ in eodẽ instãti lucifer peccauit. ꝛ oñdit pceptũ suũ alijs: ꝛ ipi peccauerũt. tñ oẽs mali simul obstiati sunt ꝛ de celo expulsi sunt iperio dei ꝛ forsan michaele ꝛ alijs ãgelis obsequẽtib⁹ vt quodãmõ innuet vr Apoc. xij. c. ¶ Scda p° est de loco in quẽ expulsi sunt demones: ꝛ est hec. sic demões in aerẽ detrusi sunt caliginis vt sp ignis tormẽta patiant. ¶ Pria ps dicit. ꝙ demões fuerũt expulsi in aerẽ caliginosum. ¶ Pro declaratõe h⁹ notãdũ. ꝙ tria sunt intersticia aeris. vt trahi põt aliq̃liter ex p° marciãi de nuptijs philologie ꝛ mercurij Primũ intersticiũ dicat supius ꝛ ẽ valde clarũ pp ppinquitatẽ ad ignẽ. ꝛ c. celi lumina ꝛ distantiã a terra. ꝛ in isto gñantur comete et colũne ꝛ ros. fꝫ quosdã. 3ᵐ intersticiũ aeris ẽ ppe nos vbi habitam⁹. In me° aũt est scdm itersticiũ ꝛ dr caliginosuꝫ: qr vapores elemẽti a terra virtute solis illuc eleuant ꝛ cõuertũtur in diuersa pluuiã grãdinẽ ꝛ ceteras tẽpestates: iõ sp est obscurũ. Tunc pbat illa ps cõclonis. iusticia dei ꝛ ei⁹ sapia hoc exigit vt q̃libet res ibi sit vbi de ea meli⁹ bonũ venit. Sꝫ sic est de demonib⁹ in isto aere caliginoso positis, pbat. qr nos exercẽt p tẽptatões varias Et hoc ẽ qd dicit aug. nũq̃ꝫ ds quos psciebat futuros eẽ malos fecisset nisi piter nosset qb⁹ bonoꝝ vsib⁹ accomodaret. iõ nõ sunt dãnati i

iferno subterraneo vsq; in finē iudicij cōit lo
quēdo. vtrū tñ aliq sint ligati ⁊ detrusi i ifer/
nū vt ad nos ñ ascēdāt. dic doc. duo. hui⁹ di.
arti°. ij. q. i. se nescire. ver est tñ iqt ꝙ hij q no
biscū habitāt visi sūt a viris sctis circa nos vo
litare i magno nūero ad mōz muscaꝝ. Et iū/
git. Credo ēt iqt ꝙ aliqtiēs descēdūt in ifer/
nū ad torquēduz aīas s; ꝙ hñt maledictiōis
disposita officia. Et si dicat ꝙ demoni debet
ifern⁹ cū sit pctōr obstinat⁹ sicuti ⁊ mal hoib⁹
Dicēdū ꝙ demō pt ɔsiderari triplr. Primo
ſm nāe sue statū: ⁊ sic debet ei ꝓ loco celum
empireū. scdo ſm suū pctm̄. ⁊ sic debet sibi ꝓ
loco ifern⁹ subterrane⁹. aut tertio rōne nostri
exercitij. ⁊ sic debetur iste locus caliginis qui
est valde prope nos ad tria miliaria ſm quē
dā phm. Et dz capi miliare vel ad mōz syrie:
⁊ tc a terra vsq; ad locū illū erit leuca cū dimiª
q; miliare i syria facit dimidiā leucā. vt tāgit
a mgr̄o nycolao de lyra sup ysaiā. vel capiat
ad modū ytalie: ⁊ sic erit solū leuca frācie: q;
tria miliaria illuc leucā faciūt. nō ad moduz
teutonie seu alemanie vbi miliare q̄si q̄ttuor
leucas facit, modicū plus vel minus. ⁊ sic de
loco illo cito ad nos veniūt. ¶ Scda ps dic
ꝙ semp portāt secū ifernale ignis suppliciuz.
ꝓbat a sili. angeli. n. boni l; nobis mistrēt nō
tñ sūt sine suo p̄mio qn semp videāt deuz. er/
go a sili mali angeli lic; nos exerceāt hñt tñ
semp q̄d meruerūt. Cōfirmat. q; graui⁹ est ꝺ
cōi cursu pctm̄ angelicū q̄ humanuz. S; hō
cū morit imediate vadit ad ifernum ⁊ est in
igne ꝑpetuo. ⁊ per ɔñs demones l; ꝑmittan
tur hic superi⁹ ꝑꝑ nos hitat tñ cū pena ignis
Et hoc est ꝙ dicit Beda ꝙ sic febricitās h;
semp secū febres vbicūq; vadat: sic mali an/
geli ifernale suppliciū. De hoc ampli⁹ in q̄r/
to. ¶ Tertia ɔclo est de ꝑlatiōe quā mō hñt:
⁊ ē hec. sic demones ordinant vt ad iuicē ꝑfe
rātur. ¶ Pria ps dicit ꝙ demones sūt ordi/
nati. ꝓbat in vniuerso nihil relinqt inordina
tū: sed demōes desūt vniuerso. vñ l; pctm̄ eo
rū priuet de se modū speciē ⁊ ordinē tñ in or
dinē aliū relabunt. Et si obijciat: qa s; hugo/
nē de sctō victore oēs in eandē maliciā ɔsen
serūt. ⁊ vnū ordinez ꝑuerse societatis effece/
rūt ⁊ ita nō ordinant cū iter eos vnic⁹ sit or/
do ⁊ ꝑuersus. Rñdet ꝙ āgeli sc̄ i triplici sta/
tu: seu pñt ɔsiderari glorie: nāe istitute: ⁊ nāe
lapse. Quantū ad statū glorie est ponēd⁹ in
angelis ordo ꝑfect⁹ q̄lis est in beatis. quātuz
ad statū nāe istitute est ordo: s; tñ ipfectus ⁊
hic est in bonis ⁊ malis angelis tñ multipha
rie in malis ꝑ pctm̄ deturpat⁹. Quātū ad sta
tū nāe lapse est in eis ordo ꝑuersus ⁊ ipfect⁹
s; q̄d qdā magis. qdā min⁹ peccauerit. ⁊ hijs
duob⁹ vltimis est ordo multiplex i malis an
gelis. ¶ Scda ps dicit. ꝙ ꝑlatio est inter de/
mones. ꝓbat aucte mgr̄i in lr̄a. vñ Matth.
xxv. Ite maledicti i ignē eternū q pat⁹ ē dia
bolo ⁊ angelis ei⁹. vñ recte isti demones cō/
parant simijs. Simia qppe hoc facit q̄d fieri
videt: sic q; isti demones sciūt curiā celestē ꝑ
p̄ncipat⁹ ⁊ p̄ncipes dispēsari simeizāt ⁊ ꝑla/
tos sibi ɔstituūt. ⁊ sic i bonis sp melior ꝑficit
sic iter ipsos pessim⁹ est eoꝝ ꝑlat⁹ ⁊ vocat rex
superbie. iob penultimo. Tū rursus: q; collu/
ctāt aduersus gen⁹ hūanū: iō vt meli⁹ ɔuale/
ant eligūt sibi ꝑlatū cui obediāt: q; sciūt ꝙ re
gnū in seipm diuisum desolabit. vñ l; simplr
sint diuisi. q; ꝓuerb. xij. scribit ꝙ sp inter sup
bos iurgia sūt. tñ ꝑꝑ istaz ɔiunctionē vniun/
tur vt sc; habeāt victoriā ɔtra nos: sicut hero
des ⁊ pylatus in mortē iesu. Et tm̄ de scdo ar
ticulo. ¶ Quātū ad tertiū articulū sunt tres
breues difficultates. ¶ Pria est: qs hoiuz re
plet locū luciferi in celo empireo. visio ostē/
sa cuidā deuoto hoi dicit ꝙ beatus Johānes
baptista quo iter natos mulieruz nō surrexit
maior. teste christo. q; btā dei genitrix super
choros ē exaltata angelicos. Scda difficul/
tas vtrū demones in aere illo caliginoso ali
quas moueāt tēpestates. Dicit ꝙ sic multas
⁊ maxie p;' tēpore tonitrui vbi quedaz mira
fiūt in edificijs: aut domoꝝ: aut ecclesiaꝝ: q̊ꝝ
rō nō posset reperiri nālis. ¶ Tertia difficul.
an in demonib⁹ sint diuersi principat⁹. dicit
mgr̄ ꝙ sic. vñ ad min⁹ sūt septē p̄ncipes gn̄a/
les iuxta septē pctā mortalia ⁊ hoꝝ p̄ncipuz
lucifer est iperator. Et tm̄ ꝺ tertio arti°. ¶ Ex
quo p; ad qōnē ꝙ vic; diabolus casu suo mo
tu ɔtinuo de celo ceciderit empireo in infer/
nū. capiēdo infernū prio° nō scdo: aut tertio:
Tūc ad argumenta. ¶ Ad primū negat ma/
ior. ad primā ꝓbationē sc; aucte phi. Dicen
dū ꝙ intelligit de motu cōtinuo diuisibili: ⁊
rōne mobilis ⁊ ei⁹ super qd fit motus. Et q̄d
secūdo dicit ꝙ' oz mobile pertransire pri⁹ mi
nus eo q̄ sibi equale. eodez mō soluit sc; qñ
diuisibile mouet. Et q̄d tertio dicit. ꝙ transi/
ret infinita actu: q; sūt in magnitudine super
quā fit mot⁹ puncta infinita. dicēdū ꝙ ange
lus licet sit indiuisibilis nō tñ accipit ipsa pū
cta in ɔtinuo vt sunt actu sed vt sunt potētia
q; in mouēdo h; motū continuū: ideo argm
nō cōcludit. ¶ Ad scdm dicendū ꝙ oēs ceci
derūt in infernū prio mō sūptū sc; in illo ae/
re ⁊c. S; q̄d postea addit ꝙ hoies dānati i-

mediate vadunt ad infernū. tertiū ergo ⁊ demones. Dico q̄ nō est silr̄ q2 demones relinquūtur h̄ ad nr̄m exercitiū vsq3 ad finē mūdi hoc aūt nō est officiū hoīu3 l3 aliq̄ aliquotiens appareāt. ¶ Ad tertiū dicēdū q̄ de scō sūt in loco me°tū argm̄ nō ɔcludit: solū qppe simplr̄ in nā itellectuali sūt duo loca. loc⁹ bonoꝝ vltim⁹ h̄ est celū. loc⁹ maloꝝ vltim⁹ hic ē infern⁹ dispēsatiue tū apud nos manēt. Et sic p3 ad qōne3. ¶ Ex pn̄ti aūt disti°. sicut de p̄cedētib⁹ de mēte mgr̄i tres capiūt̄ ɔcl'ones. ¶ Pria de celi gaudijs lucifer pellit̄ cū suis socijs ēt carceri tradit̄. Dicit ɔcl'o. q̄ lucifer ⁊ sui socij est expulsus de celo ⁊ posit⁹ in carcere aeris caliginosi. Et icipit a p̄ncipio distinctiōis vsq3 huc. Et sicut iter bonos angelos. ¶ Scōa ɔcl'o. ꝑuersi spūs p̄latōe ex auersiōe nō carēt fundit⁹. Dicit ɔcl'o. q̄ demōes h̄ūt inter se p̄laturā. Et deducit̄ ab illo loco. Et sicut inter ⁊c̄. vsq3 ibi. Solet aūt q̄ri. ¶ Tertia ɔcl'o. sic malos vexantes nobis p̄liant̄ q̄ mō vincētes a nobis vicunt̄. dicit ɔcl'o. q̄ diuersimode demones torquētes dānatos nos vincūt ⁊ vincunt̄ a nobis. Et incipit ab illo loco. Solet aūt queri. vsq3 ad finē distinctiōis.

Upra dictū est q̄ angeli ⁊c̄. Hic significat̄ 7ª dist. hui⁹ scōi q̄ sic ɔtinuat̄ ad p̄cedētes. Nā postq̄ i p̄cedenti distinctiōe oñsa est casu celeri dēmonis velox descēsio. Nūc oñdit̄ mali luciferi obstinatio. Et diuidit̄ in tres ꝑtes p̄ncipales. In pria bonoꝝ atq3 maloꝝ ponit̄ cōfirmatio. In scōa p⁹ obstinationē demonu3 supꝑboꝝ denotat̄ ɔditio. In 3ª in hoīes hoꝝu3 declarat̄ p̄latio. pria in p̄ricipio. scōa ibi. Et licet mali angeli ⁊c̄. tertia ibi: dist. viij. solet ēt in qōne v̄sari ⁊c̄. Pria rursus ꝑticl'a in q̄ demonū bonoꝝ ⁊ maloꝝ pōit̄ ɔfirmatio: i tres ꝑtes dīdit̄. In pria oñdit q̄ boni i gl'ia. mali malicia plāe ɔfirmant̄. In 2ª oñdit q̄ in celi curia libera arbitria ⁊ malis ꝑuant̄. In 3ª oñdit q̄ plena gr̄a seu neqtia imobilitant̄. pria in p̄ncipio. scōa ibi. s3 cū nec bōi ⁊c̄. tertia ibi. q̄ ergo Jero. ait ⁊c̄. Et tunc seqtur illa ꝑticula. ⁊ l3 angeli mali ⁊c̄. In q̄ demonū supꝑboꝝ denotat̄ ɔditio diuidit̄ in tres ꝑtes. In pª tāgit̄ demōis sola cognitiua. In 2ª ei⁹ exprimitur vis opatiua. In 3ª mltū stringit̄ in executiua. prima in p̄nci°. scōa ibi. quoꝝ scia atq3 virtute. Tertia ibi. illud q̄q3 sciendū est ⁊c̄. Et h̄ est diuisio ⁊c̄.

a Ndemonis opantis miracula sic sit crimen irremissibile vt bene opari nō liceat. Et arguit̄ q̄ nō triplici medio. ¶ Primo sic. Intellect⁹ angelic⁹ demonū p̄t multa vera intelligere. ergo ⁊ eius volūtas multa bona velle ⁊ executiua opari. aн̄s p3 auc̄te ysidori in li° de sūmo bono p̄uaricatores angeli etiā scitate dimissa sensu3 angelice nē nō amiserūt. S3 ꝓbat̄ ɔn̄tia. tū ex illo v̄bo phi. ij. phicoꝝ. ⁊ septio ethi. sicut principiū in speclabilib⁹ sic finis in mōlib⁹. tū q2 tertio ethi. scribit̄ dictū pictaci vni⁹ septē sapiētū. oīs mal⁹ ignorās. ergo nō est volūtas mala sine errore itellect⁹. ¶ Scōo arguit̄ sic. diabol⁹ h3 imaginē dei. ergo p̄t bonū velle: ⁊ ꝑ ɔn̄s opari. aн̄s ꝓbat̄. teste. n. dyon̄. q̄rto de diui. noī. nālia remāserūt integra in dēmonib⁹. sunt. n. ꝑ nām ymago dei. in intellectu memoria ⁊ volūtate. S3 ꝓbat̄ ɔª ꝑ illud augu. xiiij. de ciui. dei. c. viij. eo. n. ip̄o aīa dī imago est q̄ capax ⁊ ꝑticeps ei⁹ eē p̄t. capax i intellectu. ꝑticeps i volūtate. ⁊ ꝑ ɔn̄s bono velle. ¶ Tertio arguit̄ sic. Si demō nō possit bn̄ opari: imo sp̄ male. ergo crescit sp̄ ei⁹ malicia ⁊ cū nullū malū remaneat ipunitū adhuc esset in via merēdi ⁊ demerēdi: q̄d est ɔ̄ Dam. dicētē q̄d est hoīb⁹ mors. hoc est demōib⁹ casus. Et ɔfirmat̄. q2 si mali possent demereri a sili. ⁊ bōi mereri: ⁊ ꝑ ɔn̄s eēt icerta bonoꝝ felicitas. ¶ In o'm arguit̄ auc̄te glo. sup v̄bo illo pᵉ choꝝ. Que ɔuentio xp̄i ad belial. inqt glo. Sic xp̄s oīa bn̄ facit: ita diabol⁹ oīa male. Itē sup illo v̄bo. i. Joh. iij. diabol⁹ ab initio peccat. glo. Ab initio sue creatōis icipiēs peccat ɔtinue vsq3 in pn̄s. ¶ In ista qōne p̄i formit̄ ad alias sūt tres articuli declarandi. ¶ Quo ad primum articulum termini sunt. miraculum. crimen. irremissibile. ⁊ bene operari. ¶ Primus ergo terminus est miraculū. vn̄ miraculū s̄m btm̄ aug. in li. de vtilitate credēdi est aliqd arduū ⁊ insolitū supra spe3 ⁊ facultatē admirātis vbi tria dicit. prio q̄ miraculū est arduū. de his est. n. miraculū q̄ nā tūc facē neqt. aut arduū dī respectu opantis illud. s. dei ⁊ maxie qn̄ est veꝝ miraculum. scōo dicit insolitū idest ɔ̄ cōe3 cursu3 nē: sicut est illūinatio ceci. nō. n. dī miraculū isolitū: q2 raro fiat. tūc. n. eclipsis solis vl' lune eēt miraculū: q2 raro fit s3 q2 ɔ̄ cursu3 nature solitū: sicut patuit in ex° q2 a priuatiōe ad habitū ꝑ nām ipossibil' ē regressus. Tertio dicit q̄ miraculū d3 eē sup̄ spē ⁊ facultatē admirātis. Et differūt hic spes ⁊ facl'tas vt sit sensus q̄ admirās hmōi miraculū nec h̄eat spē posse tale opari nec facultatē tale opandi. ¶ Noto vlteri⁹ q̄ miraculoꝝ tria sūt gn̄a s3 aug. in li. lxxxiij. qōnū. pria sūt ꝑ publicā iusticiā. ⁊ ista sunt q̄

1 2

fiũt ꝑ impetratiões viroꝝ deuotoꝝ in qbꝰ ĥe
2 bitat publica iustiª.idest ds̄ ꝑ grãz.Scða fi/
unt ꝑ signa publice iusticie.ꝛ ista sũt miracu
la maloꝝ hoiuz in qbus lʒ nõ regnet ꝑ grãz
pubª iusticia.ipi tñ eã inuocãt ꝛ ob sui nois
reuerẽtiã deꝰ ꝯdescẽdit.sicut dr̃ Math.vij.
dñe in noie tuo demõia eijcimus ꝛc̃.Et dicit
eis.Amẽ dico vobis nescio vos.Terª mira/
3 cula fiũt ꝑ priuatos ꝯctus.ꝛ ista vocãtur mi
racula demonũ qꝛ sciũt priuatas reꝝ ꝓprieta
tes seu ꝯctus.ꝛ applicãt ad inuicẽ.ꝛ ide oriť
effectꝰ.Notat tñ scũs tho.ꝛ bñ huiꝰ disti.ar/
ti.iij.q.i.ꝙ ista miracula dmonũ a ꝓmis duo
1 bꝰ generibꝰ miraculoꝝ dr̃nt tripliciter.prio
rõne opantis.qꝛ in primis opans ẽ scissimus
s.deꝰ.in tertio opans est iniqssimꝰ.s.dyabolꝰ
2 scða dr̃ia est qꝛ semꝑ dei miracľa sunt ad ma
gnã eccẽ vtilitatẽ.vtputa:aut fidẽ augendã:
aut infirmoꝝ salutẽ.Sed demonũ miracula
sť ad solã vanitatẽ ꝛ curiositatẽ vt volitare ꝑ
aera.ꝛ sic de alijs.ꝛ ista dr̃ia tãgiť in itineraº
clemẽtis iter miracľa simõis petri ꝛ simonis
magi.Tertia dr̃ia ẽ:qꝛ diua miracľa sꝑ i opti
mũ finẽ ordinanť de se ad minꝰ ad laudẽ dei
ex intẽtiõe.Miracľa ṽo demõis ex intẽtiõe
fiũt ad fraudẽ.sicuti de miraculis antichristi
dr̃.ij.thessaľ.ij.vẽiet in signis mẽdacibꝰ:qꝛ.s.
fallẽ intẽdit.Et differũt ista tria.Signũ.ꝓdi
giũ.ꝛ miraculũ.Signũ qppe dr̃ ꝑuũ miracu
lũ.sicuti ꝯuersio ṽgaꝝ in serpẽtes.Prodigi
um ṽo dr̃ magnũ miraculuz sicuti suscitatio
mortui.iõ dr̃ ꝓdigiũ q̃si ꝓcul a digito.Mira
culũ ṽo cõe ꝛ signo ꝛ ꝓdigio.¶Scðs termi
nus ẽ crimẽ irremissibile.vñ prio noto ꝙ ista
tria differũt.pctm̃.culpa.ꝛ crimẽ.Pctm̃.n.
loq̃ndo cõiter solũ notat viciũ nõ deformita
tẽ nisi ꝯhať.vñ ꝛ ph̃s scðo phicoꝝ noiat pec/
cata in reꝝ naturis.vñ gñaľr pctm̃ idẽ est ꝙ
defectꝰ.Culpa ãt suꝑ viciũ seu pctm̃ addit de
formitatẽ:aut venialẽ:aut mortalẽ:aut origi
nalem.Crimen autem addit culpe magnitu
dinem.ꝛ ide est ꝙ apostolus cum descripsit
thimoteo episcopi modũ.Nõ dicit oportet
episcopum sine pctõ esse:aut culpa.sed dicit
sine crimie eẽ:qꝛ pria duo nõ possumꝰ de cõi
euitare.sʒ tertiũ cũ adiutorio di.¶Ultra no
to ꝙ irremissibile dr̃ triplr̃.vnoº priuatiue ꝛ
sic q̂dlʒ pctm̃ mortale dr̃ irremissibile:qꝛ q̂dlʒ
negat ꝛ priuat grãz ꝑ quã remittiť pctm̃.Se
cũdo dr̃ pctm̃ irremissibile qꝛ cũ magñ remitti
tur difficultate.hoc mõ pctm̃ in spm̃scm̃ dr̃ ir
remissibile:qꝛ magna valde vt remittať req/
riť ꝯtritio.Tertio dr̃ irremissibile cõtrarie qꝛ
s.est in statu opposito illi in q̃ fit remissio hoc

mõ pctm̃ dãnatoꝝ hoīum ꝛ angeloꝝ dr̃ irre/
missibile.ꝛ sic capiť in qõne.¶Tertiꝰ termi/
nus ẽ bñ opari.vñ notat doc.subtiľ hac dist.
solutiõe principali articulo prio.ꝙ bñ opari
solet capi triplr̃ vltra bonitatẽ nãlem.s.in ge
nere.in moribꝰ.ꝛ meritorie.Bñ opari in ge
nere est qñ actꝰ cadit supra debitã mãz sicut
est dare elemosynã paupi.dare est actꝰ pauꝑ
est debita mã.bonũ aũt ex circũstãtia est qñ
cũ bonitate in gñe ꝯcurrũt circũstãtie mõles
sicuti dare elemosynã paupi ꝑꝑ debitũ finez
loco ꝛ tꝑe optunis.ꝛ sic de alijs.bonũ ãt me
ritoriũ seu bñ opari ex merito addit ꝙ actus
ille exeat de fornace caritatis.ita ꝙ se hñt fm
sub ꝛ supra qꝛ bñ opari meritorie icludit bñ
opari ex circũstãtia:ꝛ bñ opari ex circũstãtia
bñ opari ex genere.¶Quãtũ ad scðm arti^{m}
sť tres ꝯcľones:pria ẽ de irremissibilitate pec
cati diabolici.scða de eiꝰ mala opatõe.tertia
de miraculis eiꝰ.Pria est hec.Sic crim̃ dia
bolicũ extat irremissibile vt ad remissi^{em} nã
le li^{m} hẽat arbitriũ.Pria pars dicit.ꝙ pctm̃
demonũ ẽ irremissibile.ꝓbať.eadẽ ẽ rõ ꝯuer
siõis bonoꝝ ãgeloꝝ ꝛ auersiõis maloꝝ sʒ bõi
ãgeli pꝰ plenã ꝯuersionẽ plẽ i bono sũt ꝯfir
mati.gº ꝛ mali pꝰ plenã auersionẽ pẽitꝰ sũt
obstiati.vñ aug.i li.de fide ad petꝝ.Sic crea
uit ds̄ ãgelos vt q vellẽt ꝑpetuo bõi eẽnt:ꝛ q
nollẽt nunq̃ eos diuo munere repararet.Et si
dicať ad remissionẽ pci sufficit mia dei ꝛ pcõ
rũ ꝯtritio.Mĩa aũt dñi semꝑ ꝓsto est:qꝛ mia
dñi plena ẽ terra.ꝛ diabolꝰ ex eo ꝙ hʒ liberũ
arbitriũ ꝓt ꝯteri.igr̃ ꝛ pctm̃ suũ dimitti.Hu/
ic dubio ad planũ rñdet doc.subti.in hac di/
stinctiõe in solõne ꝓncipali arti.ij.prio distin
guẽs triplicẽ potẽtiã.s.potẽtiã q̃ dicit rõnez
pricipij:potẽtiã metha^{am} q̃ dicit ordinẽ ad
actũ.ꝛ potẽtiã logicã q̃ dicit nõ repugnãtiã
terminoꝝ.Loq̃ndo de his tribꝰ potẽtijs i sen
su dionis nõ ꝯpositiõis:qꝛ sic certũ ẽ ꝙ ẽ irre
missibiľe sicut albũ manẽs albũ:neqt eẽ nigꝝ
Tũc dicit ꝙ loq̃ndo de potẽtia q̃ est pricipiũ
s.in ꝓposito de volũtate ex ꝑte diaboli põt re
mitti pctm̃ eiꝰ.põt.n.inqt volũtas demonis
ꝯsiderari prio inq̃ztũ recipiẽs.certũ ẽ aũt ꝙ
illa eadẽ est volũtas q̃ i celis empireis aliq̃z
do grãz habuit:qꝛ nãlia mãserũt integra.ꝛ ita
adhuc inq̃tũ receptiua põt hr̃e grãz.Rur/
sus põt ꝯsiderari inq̃ztũ actiua:nũc aũt inq̃z/
tuz libera eẽt principiũ actꝰ meritorij ex par
te sui:sicut fuit in celo:ꝛ ita ex ꝑte sui põt me
reri remissionẽ huiꝰ criminis.Sʒ vñ est ergo
ipeditum.rñdet ex ꝑte gratie.In prio.n.ha/
bitum est dist.xvij.ꝙ voluntas ꝛ caritas sunt

vna cā totalis actus meritoꝝ:ita ꝙ nec cari
tas sine volūtate nec voluntas sine caritate
hmōi cāt actū ⁊ qꝛ diabol⁹ non h̄z caritatē:
ideo lʒ hēat voluntatē nequit mereri. pꝫ ad
sensuꝫ.si hō sit in tenebris lʒ hēat potentiam
visiuā:neqt tn̄ in actu videre.qꝛ aliud reqrit
s.mediū illūinatio.sic in ꝓposito. Et si dicatur
pōt atteri ex puris nālibus:⁊ ita disponi ad
contritionem que fit per caritatem. dico ꝙ
nec potest atteri:qꝛ remota ē sibi gratia gra
tis data disponens ad huiusmodi attritio-
nem.vnde legitur beatum macha^m semel de
um pro diabolo orasse. Cui dicit dn̄s prom-
pt⁹ suꝫ misereri si ꝓmpt⁹ sit veniā petere. Rn̄
so dato a viro scō demoni demon intulit:mi-
hi dꝫ de⁹ veniā petere q me tot tpib⁹ inferni
ignib⁹ sine cā cremauit. Sꝫ aliqs diceret.ista
remotio grē gratis date non videt̄ esse nisi a
deo:⁊ ita est deus cā obstinatiōis demonis.
Rn̄dendū ꝙ remotio illa non h̄z ꝓprie cām
effectiuā sed defectiuā. ſm tn̄ ꝙ h̄z cām cau-
sa demeritoria est ex pte demonis peccantis
nō a pte dei iuste donū suū remouētis. Et si
querat̄ q̄re remouet hanc grāꝫ gratis dataꝫ
demonib⁹.⁊ tn̄ dimittit in hoc mūdo mltis
malis hoib⁹ q post multa magna pctā emen
dantur. Respondit doct. deuotus huius di-
stinctionis parte prima articulo.i.q.i.ꝙ ratio
est:quia dedit terminum merendi angelis ⁊
hominibus:hominibus longum qꝛ sunt cor-
porei:⁊ generatione propagantur. angelis
aūt modicū:qꝛ sunt nature spūalis ⁊ cito cō-
uertibil:⁊ sapia sua statuit post statutū tem-
pus merēdi nō ɔcurrere cū eis ad vllū meri-
tum.Et qꝛ iā demon est extra statū suū merē
di.hō ṽo peccator nōdū non est sile:sed post
mortē nec pōt hō malus mereri sicut nec de
mon.Et hoc est q̄d ꝓprie dicit Dam̄. q̄d est
hoi mors:ē diabolo casus. ¶ Sꝫ si scdo loq-
mur de potētia q̄ dicit ordinē ad actū: dicit
doc.subti.loco ꝓallegato ꝙ pctm̄ suum pt re
mitti:loqndo de potētia remota sꝫ nō ꝓpin-
qua:hoc est dictu ꝙ demon h̄z volūtatē q̄ re
mote se h̄z ad merendū:nō ꝓpinque:qꝛ sunt
ipedimēta q̄ remouere neqt: sicuti est dfect⁹
gratie. Si tertio loquamur de potētia lo^a lo
quēdo de ipedimēto intrinseco nulla est im-
possibilitas qꝛ grā ⁊ volūtas vt sic nō sunt in
cōpatibiles. Sed tota ipossibilitas venit ex
impedimēto extrinseco:qꝛ.s.deus nō vult cō
currere pp legē positā ⁊ statutū tps merēdi:
⁊ ita dmōis crimē efficit̄ irremissibile: nec ē cā
ds sꝫ diabol⁹ q h̄ meruit. ¶ Sꝫ scda ps ɔclō
nis dicebat.ꝙ diabol⁹ h̄z liberꝫ arbitriū ad re

mittēdū seu ad merēdū pꝫ ex p^a parte. Et si
obijciatur quia ſm ans.liberum arbitriū est
potestas seruandi rectitudinē propter se:sed
propter rectitudinem operari bonorum est
nō maloꝝ. Rn̄dendum ꝙ ista ptās dꝫ intel
ligi remote:⁊ ista ē adhuc bn̄ in demonibus.
vel dicat̄ ꝙ diffinit solū liberꝫ arbitriū gratia
informatū. ¶ Ex ista pte ɔclonis pꝫ defectus
doctoris solēnis: q posuit ꝙ rō obstinatiōis
dmonis ē:qꝛ ad q̄dcūqꝫ se ɔuertit imobilr̄ se
ɔuertit.vn̄ dicūt aliq triplex eē liberꝫ arbitri-
um.primū est q̄d sp est dterminatū ad bonū:
cuiusmōi est diui^m. ¶ Tertiū est q̄d pt succes
siue i bonū ⁊ malū:sicuti hūanū q̄d pt a ma-
lo ad bonū reuerti ⁊ eꝫ. Scdꝫ ē i me^o de se q
dē i ꝓncipio idifferēs ad bonū ⁊ malū: sꝫ p⁹
ɔuersionē ad bonū pēit⁹ ɔfirmat̄ i bonū:⁊ p⁹
auersionē pēit⁹ i malū. Sic dic̄ gādāsis ꝙ p
auersionē pēit⁹ dmōes sī obstinati: sic ꝙ ēt a
pte sui nequnt resistē a malo. Et dat exēpluꝫ
d ferro fortit̄ in osse iclāto:⁊ iteꝝ repcusso:ta-
le.n.n̄ pt ab osse egredi.pri⁹.n.rumpet̄.pꝫ ex
ɔclone ꝙ ista nō ē cā. Et ɔfirmat̄ clare:qꝛ an
geli vt patuit dist.v.habuerūt viā merēdi ⁊
p⁹ ꝓmū pcm̄ potuissent hūisse veniā ⁊ p ɔns
obstiatio n̄ h̄z ortū illuc:rursus posteri⁹ n̄ mu
tat pri⁹:⁊ maxie act⁹ alicui⁹ potētie nō vari-
at rōnē formalē illi⁹ potētie. Cū igr̄ volūtas de
mōis an̄ illū actū auersiōis sit liba.g^o ēt ⁊ p⁹
actū.rō qppe exigit vt sicut aliqd in aliud tē
dit:ita in illo q̄escat.sicut qꝛ lapis tēdit nālr
in cētrū:ita illic nālr qescit. A simili qꝛ libere
se auertit a sūmo bono diabol⁹: ita libere in
eo morat̄. ¶ Scda ɔclō est de mala opatiōe
dmonū:⁊ est h̄. Sic ɔtic actu demō caret me
riti vt ma^m de gn̄e possit nō opari. ¶ Pria
ps dic̄ ꝙ dmō caret actu merito^o. pꝫ manife-
ste:qꝛ iste act⁹ meritori⁹ elicit̄ mediāte dono
caritat̄.nō aūt h̄z caritatē ex ɔclone pceden
ti.vn̄ arti.p^o hui⁹ dist.q.ij.notat doctor deuo
tus tripl'r voluntatē diaboli eē crimine feda-
tā. pmo q̄tū ad deformitatē:qꝛ culpa ei⁹ sem 1
per est in volūtate sua ipaꝫ icredibili turpitu
dine fedans.scdo quo ad ꝓnitatē: qꝛ ꝓmpt⁹ 2
est semp in malū. ¶ Sꝫ hic q̄rit̄ vtrū adhuc
lucifer appetat eq̄litatē dei. Dr̄ ꝙ sic:sꝫ diffe
renter:qꝛ anteq̄ caderet appetijt cū quadaꝫ
spe obtinēdi.nūc aūt scit bn̄ ꝙ nūq̄ ꝓueniet
appetit tamen semp ſm illud ps. Superbia
eorum qui te oderunt ascendit semper. Et est
exemplum.aliquis ambiciosus appetit epi-
scopatum:alteri datur:adhuc appetit: ita ꝙ
variatur modus ambiendi: licet semper
maneat ambitio. tertio fedat̄ volūtas diabo 3

d mala operat demonum

voluntas diabol 3 ẽe fedata crimine

nota. adhuc lucifer appetit equalitatem dei

li q̄tum ad continuationem: qꝛ adminus cō tiᵉ vult male opari: licet vnū nunc peccatum nūc aliud. Et si obijciatur ex illo vbo Jaco. ij. demones credunt ꝛ cōtremiscunt ergo nō sp sunt in actu malo. Rñdendū ꝙ licet credere in se sit bonū ꝛ timere bonum tñ ex adiuncto in demone fiūt male: ita ꝙ sunt bona ex gñe sed mala ex circūstātia. credere. n. in eo ē ma luз: qꝛ nō credit eo mō quo dз. Rursus time re est maluз in eo: qꝛ nō timet nisi rōne pene. nec pp hoc dimittit malum facere. veluti la tro qui timet furcham: nec tñ dimittit furari. ¶ Sed scđa pars ꝯclusionis dicit ꝙ demon pōt non operari malum ex gñe. ꝓbatur. De mones. n. hñt vermē conscientie: seu sindere sim semp malo repugnantem. Ceterum hñt voluntateз liberam. ergo videtur ꝙ possit ca dere volūtas vt ꝯformis sinderesi super hoc qđ est nolle peccatuз: ꝛ cū nō hēant simul du os actus: tūc nō vellent maluз ex gñe. Scđo qꝛ fm Aug. xxij. ca. retractationū. Nihil ē tā in ptāte voluntatis q̄ ipsa volūtas. idest ipe volendi actus ergo poterit volūtas demōis vt videt suspendere velle oē maluз ex gñe p vnum nō velle. tñ scđm doct. subti. probabile est ꝙ scđm istam potentiā nō exeunt in actuз ꝓpter vehementē maliciā fз quā magis pro babile est ꝙ agant: quāuis scđm potestatem nālem possent in actus aliquo mō oppositos ¶ Ex quo pз defectus scti thome in scđo hu ius distinc. arti. i. q. ij. dicētis ꝙ simplr demo nes nō pñt bonū velle cuius rō est: qꝛ sicut ē impossiᵉ aliquē vltimate cōiunctum rctō fini male opari sic pariformiter impossibile ē ali quē vltimate auersuз a recto fine bñ operari maxime applicando: qꝛ phs dicit in. vij. ethi corū. ꝙ agens ex hitu est īpenitiuus: cuз igit demon sit ex habitu auersus a deo: nullo mō posset velle bonū. pз tñ oᵐ ex ꝯclōne. Et ꝯfir matur. habitus. n. ille seu obstinatio est effe ctus ipsius volūtatis. ergo nō mutat moduз agēdi eius q̄ est vertibilitas in creata volūta te: ꝛ qđ dicit ex phō: qꝛ agēs ex habitu ē ipe nitiuᵒ. ex. vij. ethicoꝝ. Dicendū ꝙ dз itelligi i. cū vi ꝛ difficultate penitet: sicut cū dr ꝙ pec catū in spūsctū est irremissibile: intelligit id est cū vi remittit. Et qđ dr. ꝙ ex quo est auer sus a fine vltimo imediate neqt opari bonū. Jā patuit ex pᵃ ꝯclōne: qꝛ pncipalis rō est. qꝛ deus nō cōcurrit lз demonis volūtas in se li bera sit. ¶ Tertia pᵒ est de miraculis demo nū: ꝛ est hec. Sic in demonibus virtus viget atqꝫ cogᵒ vt vera miracula queant operari. ¶ Prima ps dicit ꝙ in demonibᵒ viget vir tus ꝛ cognitio. ꝙ. n. hēant cognitionē. ꝓbat auctē dyoñ. iiij. diuinoꝝ nominū. vbi loquēs de demonibᵒ dicit. ꝙ adhuc hñt nāᵃ splendi dissima. ꝙ ēt virtutē. pз ex illo iob. Nō ē ptās sup terrā que possit ei cōparari. Et si obijciat qꝛ ibidē dyoñ. ait ꝙ demones hñt fantasiam ꝓteruā. amentē ꝯcupiscentiā, ꝛ irascibilē furi osam: ꝛ ita ex quo sunt fantastici amētes ꝛ fu riosi. vñ ꝙ careant cognitione. Rñdendū ꝙ primo dicūtur hēre fantasiam ꝓteruaз nō qꝛ habeāt organū fantasticū veluti nos. fз dicū tur hēre fantasiā ꝓteruā: qꝛ ponūt intētionē suā ad nos decipiēdū ꝛ ducere in errorē. Si cut si vnᵒ magnus clericᵒ studeret sophisma ta ad decipiēdū minus sapiētes: ita hi dicun tur fantastici: qꝛ querūt rōnes fantasticas vt nos illaqueēt dicūtur ēt hēre. s. ꝯcupiscibileз amētē: qꝛ cum solū deberēt honestū diligere diligūt maxime nociua sicut peccare. dicūtur etiā hēre irascibilē furiosaз: qꝛ cū solis malis irasci deberēt: irascunt maxime ꝫ bona: ita ꝙ ista tria fantasia. amentia ꝛ furor nō ponunt ignorantiā in demonibᵒ fз notāt in eis puer siᵐ appetitū. ¶ Scđa ps cōclusionis dicit ꝙ demones aliqñ faciūt vera miracula. ista est expsse intentio bti aug. in li. q. veteris ꝛ noui testamēti vbi exponit illud: ꝛ fecerūt magi. si militer dicit ꝙ sicut moyses ꝯuertit virgas ī veros serpētes ita magi. vñ glo. sup Exo. vij. de illa cōuersione virgaruз dicit ꝙ demones discurrūt per mūdū ꝛ colligūt diuersas spēs rerū ex qbus varia fiūt. Et si dicat ꝙ tpe anti xpi maxie vigebit ptās diaboli: ꝛ tñ dic apls ꝙ veniet in signis mendacibus: ꝛ ita a fortio ri nec modo facit vera miracula. dicenduз ꝙ esse veruз vel esse falsum pōt capi dupliciter. vno mō absolute: ꝛ sic dr veruз aurum qñ. s. vere hз auri nām. ꝛ falsuз qñ hз auri apparē tiam solū: sicut auricalcum vel aurū maloruз alkamistarū. Scđo modo pōt capi veruз vel falsum respectiue ad aliud: vt dicat veruз qđ fit pp bonā intentionē ꝛ manifestationē veri tatis: ꝛ falsum qđ fit pp deceptionem. primo mō aliquotiēs demon facit vera miracula ꝛ antixps ēt faciet: sed nō scđo modo: qꝛ tā de monis q̄ antixpi miracula sunt pp decepti onem. vñ nec dico ꝙ semper faciant: sicuti lo quitur aug. super illo verbo īmissiones p an gelos malos: ea que mirabiliter fiūt in crea turis attribuere malis angelis nō audemus. intelligitur de excellentibus miraculis respe ctu quorū demones solūmodo simeizant. Et tñ de scđo artiᵒ. ¶ Quantuз ad 3ᵐ articulū sunt tres breues difficultates. ¶ Prima. Si

vnꝗ̄ peccatum diaboli remittetur. dicendū ꝙ non. vñ inter alios origenis errores iste in suo periarchon reptus est. Ubi ponit ꝙ iterū xp̄us morietur pro demõibus in aere: sicuti pro nobis mortuus est in terra ⁊ tūc saluabūtur. Est error: tum q̄ dicit ꝙ xp̄us iterū morietur: q̄ mors ei vltra nõ dñabitur: tū q̄ dicit demones redimendos. Jte inq̄t in ignē eternū qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius. ¶ Scd̄a difficultas. an demon sp̄ demereatur. Dicendū ꝙ est meritū essentiale ⁊ accidētale. Sic igitur boni angeli nobis ministrando nõ merentur premiū essentiale. s. visionē ⁊ fruitionē dei sꝫ accidentale. Sic demones peccãdo cõtinue nõ merentur penã eternã quã ex antiquo meruerunt: sꝫ accidentalē demerentur: q̄ oē pctm̄ peccanti pena est. ¶ Tertia difficultas. Si sit licitum aliquotiēs inuestigare aliq̄d a demone vel adiutoriū querere per magicas artes. vel alr̄. dicit doctor deuotus hui⁹ distinctiõis parte 2ª. arti. ij. q. iij. ꝙ nõ: triplici rõne. Primo ꝑ infidelitatem credendo infidelissimo spiritui. scd̄o ꝑ ydolatriã: q̄ libentissime in huiusmodi artibus magicis petit ꝙ sibi sacrificetur. Tertio ꝓpter p̄ceptū ecclesie ꝓhibentis. Et tm̄ de tertio arti°. Ex quo pꝫ ad q̃onē. ꝙ. s. demonis miracula operãtis: sic est crimē irremissibile vt bñ operari nõ liceat. Et tunc ad argª. ¶ Ad primum negatur ꝯñ. Et ad probationē. sicut princiᵐ. ⁊c̃. Dico ꝙ non intelligitur ꝙ si p̄ncipia intelligūtur ab alio: ꝙ finis diligatur ab eodē. hoc. n. est falsū in quocūq̄ pctõ mortali. Sed intelligitur ꝙ sicut debito modo sciẽdo a p̄ncipijs venitur ad cõclusiones. Sic debito mõ volendo a dilectione finis ad horū dilectionē que sunt ad finē. Et de dicto pitaci oïs mal⁹ ignorãs quo ad pñs dico ꝙ ignorãs p̄t capi. i. nõ approbãs. sicut illud matth. Nescio vos. Oïs aūt peccãs nõ approbat bonū. ¶ Ad scd̄m iam patuit qualiter demon põ remota põt velle bonum nõ ꝓpinqua: ⁊ hoc sufficit ad imꝑfectã rõnē imaginis. ꝑfecta aūt insignitur caritate ⁊ virtutibus: ⁊ hãc nõ hꝫ diabolus. ¶ Ad tertiū iam patuit qualiter demones sunt in termino demeriti p̄ncipalis: quo aūt ad accidentale bñ demerentur vsq̄ ad diē iudicij: ⁊ tūc retrudentur in locū tartareū iperpetuū mansuri. Jdē dico de merito cœli ⁊ accidētali bonorū angelorū. Et sic pꝫ ad. q. ¶ Ex pñti aūt dis. ⁊c̃. Sūt in gloria boni ꝯfirmati: ⁊ in neq̄cia mali obstinati. Dicit pª ꝯ° ꝙ bõi angeli sunt ꝯfirmati in gloria: ⁊ mali obstinati in pctõ. ⁊ põitur a princi°. dist. vsq̄ ibi. Et lꝫ mali angeli. ¶ Secunda ꝯ°. magna scia mali spūs hic vigēt penitus atq̄ astutia. Dicit 2ª ꝯ°. ꝙ demões habent magnã sciam ⁊ astutiam ⁊ deducitur ab illo. c. ⁊ licet ⁊c̃. vsq̄ ibi. Quorū scia. ¶ Tertia ꝯ°. angelice mētes nõ sunt creatores sꝫ tēptatores bene vel male entes. Dicit 3ª ꝯ°. ꝙ nec boni nec mali angeli sunt creatores rerū sed quasi agricole. ⁊ deducitur ab illo loco. Quorū scia. vsq̄ ad finem distinctionis.

s Olet etiã queri ⁊c̃. Hic sig̃tur. viij. dis. huius scd̄i que sic ꝯtinuatur ad precedētes. Nam postq̄ in p̄cedēti distinctione demonū est ostensa obstinatio. nunc in pñti dist. oñditur ipõrum super homines ꝑtãtis executio. Et partitur hec pñs distin° in tres ꝑtes p̄ncipales. Jn pª plena assumptio corporis ponitur. Jn 2ª dei apparitio clare exprimitur. Jn 3ª posse cõditio super nos seq̄tur. prima in princi°. scd̄a ibi. ne dubitandum est deū ⁊c̃. 3ª ibi. illud etiã ꝯsideratione dignum vr̄ ⁊c̃. Prima ꝑte indiuisa manente. Pars scd̄a in qua dei apparitio clare exprimitur in tres ꝑtes diuiditur. Jn pª diine apparitionis tangitur veritas. Jn scd̄a ostendit ꝙ corpore formationis pꝫ subtilitas. Jn tertia oñdit ꝙ nulli mortalis cõditionis dei claret maiestas. pª in principio. scd̄a ibi. sꝫ vbi deus hoibus ⁊c̃. tertia ibi. Ceterū hec velut miens ⁊c̃. Et sequitur illa ꝑticula. illud etiã ⁊c̃. Jn q̃ demonū quo ad potentiã sup nos ꝯditio exprimitur. Et illa ꝑticula in tres diuiditur ꝑtes p̄ncipales. Jn pª nobis ꝓponitur radix veritatis Jn 2ª gēnadij seq̄tur dictū equitatis. Jn tertia bede ãnectitur vox auc̃tatis. pª i prin°. 2ª ibi. de hoc aūt gēnadi⁹. 3ª ibi. Beda quoq̄ sup illū locum actuū ⁊c̃. Hec est diuisio. ⁊c̃.

a N incorporei demones artib⁹ suis magicis hūanis illabãtur in mētibus. Et ar̄ ad partē falsam trib⁹ medijs. ¶ Primo ar̄ ꝙ sint corporei sic. quãto spūs est nobilior tãto plures hꝫ potentias. sꝫ angelus malus seu ei⁹ spūs ꝑfectior est in nã q̄ aïa: ⁊ aïa põt viuificare corpus igitur spūs demonis viuificabit corpus: ⁊ ita totus demõ erit corporeus. maior pꝫ exēplo plures. n. potētias hꝫ aïa sensitiua q̄ vegetatiua ⁊ intellectiua q̄ vegetatiua ⁊ sensitiua. Sed pꝫ minor auc̃te ph̄i in scd̄o de aïa. Aïa inquit est act⁹ corporis organici phici potētia vitam hn̄tis. Et confirmatur rõ auc̃te bti Greg. in omē epiphanie. iudeis inquit tanq̄ rõne vtentibus rõnale aïal. i. angelus nūciare debuit: oē aūt aïal est corporeū. Scd̄o ar̄ sic. ꝙ nõ possit vti arte magica. si. n. aliq̄d oñ

deret qd non esset:hoc esset aut mutatōe obi
aut potētie:aut mediĳ.Sed nec sic nec sic.igr̃
maior pȝ a sufficienti diuisione.Sed ꝓbatur
minor.primo ꝙ nō rōne obiecti:qꝛ si mutare
tur obm iā videret̃ id qd est:⁊ ita nō eēt illu-
sio.Scdo pȝ ꝙ nō rōne potētie nec orgāi:qꝛ
spēs.nāliter imutat tā potentiā ꝙ̃ organum
nec 3° rōne mediĳ: qꝛ neqt ipediri spēs qn se
multiplicēt ꝑ aera:cuȝ egrediant̃ mō nāli ab
obiectis.Tertio ar̃ ꝙ possint illabi in nr̃is mē
tibꝰ.ipartibile additū ipartibili penitꝰ sibi iū
git̃.ſȝ demon est ipartibil̃:⁊ aia siliter. g° cuȝ
demon aliquotiēs itret corpꝰ hois penitꝰ mē
ti illabit̃.maior pȝ aucte phi i.vi.phicoꝝ.pū-
ctus.n.pūcto additū nō facit maiꝰ.Sȝ mior
nota ē quo ad p̄mā ꝑtē:qꝛ tā demon ꝙ̃ aia st̃
simplices:q̊ aūt ad scdaȝ.pȝ.qꝛ legūtur i euā
geliĳs eiecti fuisse a xp̄o de corpibꝰ obsessorū.
¶ In o^m p̄mi ar̃ aucte Joh.damas.li.ĳ.āge-
lus inqt est suba intellectualis incorpea.De
2° ar̃ Exo.vĳ.fecerūt magi ꝑ incantatiōes su
as.vbi gl.diabolicis figmētis spectātiū ocu-
los illudebāt vt res i sua spē remanētes alie
videret̃.De 3° ar̃ aucte bede sup illo matth.
vĳ.Nō qd intrat in os coinqnat hoiēȝ.ita in
quit diabolꝰ.nō ē malaꝝ cogitationū imissor
⁊ ita nec illabit̃.In ista questiōe ad alias ⁊c̄.
¶ Quo ad p^m arti^m termini sunt icorporeū
ars magica.⁊ illabi. ¶ Primus g° terminꝰ
est icorporeū.vn̄ incorporeū solet capi tripl̃r
1 vno° d̾ icorporeū qd oi loco pn̄s ē:⁊ nihil ali
ud.⁊ hoc mō solū ds d̾ icorporeus cetera āt
oia dicūt̃ corpea hoc mō loqt̃ damas.di.ꝙ an
gelus eo ꝙ loco diffinit̃ corporeꝰ ē.scdo° d̾ i
2 corporeū respectiue ad magnū corpꝰ.sic ꝙ̃cil̃
hō d̾ nō hr̃e corpꝰ.hoc mō demōes q̊s plato
poit:dicerent̃ icorporei respectu nr̃i.De qbꝰ
tn̄ dicit apulegiꝰ ꝙ sunt gn̄e aīa ⁊ mēte rōa^a
aio passiua corpe aerea:duratiōe eterna.Ter
3 tio° accipit̃ icorporeū vt oppōit̃ ꝯ̃ corporeū
ꝓprie sumptū qd hȝ trinā dimēsionē lōgū.la
tū.⁊ ꝓfundū. ⁊ hoc mō accipit porphiriꝰ in
suis ysagogis:dn̄ diuidit subaȝ i corporeā.⁊ i
incorpeā.Et p̄t hoc mō accipi tripl̃r.p° pure
negatiue.⁊ sic acci^a maxie spūa^a dicūt̃ incor-
porea.2° ꝯ̃rie:⁊ sic circūloqmur d̾r̃iaȝ ꝯstituē
tē spūn:sicut corporeū corpꝰ:aut 3° p̄uatiue.⁊
hoc mō suba q̄ est supior d̾r̃ incorpea qꝛ de se
nec ē corporea nec icorporea ē tn̄ indifferēs
ad hoc ⁊ illud.¶ Scds terminꝰ ē ars magi-
ca.vn̄ hic noto ꝙ diabolica illu° pōt tripl̃r fi
eri:aut ex ꝑte potētie:aut ex ꝑte mediĳ.aut 3°
ex ꝑte obi.Si p° fiat illusio ex ꝑte potētie d̾r̃
p̄stigiū qd sic d̾r̃:vt tangit̃ in p° policraticon

ꝙ aciē ꝑstringat oculoꝝ.h̄ inuēit mercuriꝰ ma
goꝝ ꝑitissimus q q̄sqȝ res volebat inuisibiles
faciebat:aut in spēs al̃s vt videbat̃ trāsforma
bat.Si āt scdo fiat illusio ꝑ mediū cuiusmōi
est vox:sic d̾r̃ incātatio.Incātatores.n.sunt q
artē v̾bis exercēt.Si aūt fiat 3° ex ꝑte obi:sic
ꝓprie est ars magica:⁊ d̾ magica ob sui ma
gnitudinē:hac.n.arte dn̄o ꝑmittēte elemēta
ꝯcutiunt̃ ⁊ sepe ꝑmutant̃ vn̄ ⁊ varro ingenio
sissimus huiꝰ artis magice dicit spēs piromā
tiā.aeromētiā.idromātiā.⁊ geomātiā.¶ Te
tius terminꝰ ē illabi. illapsus ē supre^e eētie
intima pn̄tialitas creaturā itellectualē vitalē
imutās:quā imutationē viri expti̅tur deuoti
dū diuinā intrāt caliginēȝ.vn̄ doc.deuotꝰ hꝰ
dist.ꝑte.ĳ.q.ĳ.dicit ꝙ illabi est inti^m eē ⁊ inti
mū opari.vn̄ qꝛ mēti nr̃e idē est intimū ⁊ sup
mū:qꝛ ꝙ̃to aia magis ad se redit tāto āplius
deū nouit:iō solū ds sibi illabit̃ q̊ ad esse.ex q̊
sequit̃ ꝙ ⁊ ad opari:qꝛ caritas non est ocio^a.
vn̄ noto ꝙ ista tria differūt.illabi.imitti. ⁊ in
cendi.Illabi.n.ꝓprie includit cognitionēȝ ⁊
amorē dei:lȝ p̄ncipaliꝰ amorē.Immitti autē
p̄ncipal̃r dicit cognitionē ⁊ solū.incendi aūt
dicit solū actū amoris:ita ꝙ p̄cedit imitti.seq
tur incēdi sicut cognitio p̄cedit affectionē se
quit̃ illabi cōp̄hendēs tā imitti ꝙ̃ incēdi.Et
hoc de p° artiꝰ.¶ Quantū ad s̄m arti^m sunt
tres ꝯclones.Pria de nā corpis respectu an
geloꝝ.Scda de arte magica in demonibꝰ.3^a
de illapsu in eis.Pria ē hec.Angeli incorpo
rei corpa sic assumūt aerea vt ꝑ ea nisi motus
vite nō agant opa. ¶ Dicit p^a ps ꝯclonis ꝙ
angeli sunt icorporei.ꝓbat̃. qn̄cūqȝ aliqd est
cōpositū ex duobꝰ si vnū est ꝑ se reperibile:⁊
reliquū.Sȝ hō est cōpositus ex aia ⁊ corpe:⁊
corpus est ꝑ se repibile vtputa i lapidibꝰ.igr̃
⁊ spūs.maior pȝ ex mō ꝓcedēdi phi in.vĳ.⁊
viĳ.phicoꝝ qui ꝯcludit ex eo ꝙ aliqd ē simul
mouēs ⁊ motū ⁊ aliqd repitur qd mouet̃ ⁊ n̄
mouet.ꝙ ēt aliqd repiet̃ qd mouet ⁊ nō mo-
uet̃.Et ꝯfirmat̃ sig° qd dat richardus de sctō
victore:qꝛ si angeli hērent corpa nō posset le
gio i vno hoie repiri:qd tn̄ falsuȝ ē qꝛ marci
v.qn̄ expulsus ē demon petitū ē qd ē tibi no
mē:legio rn̄dit cū legio s̄m vegeciū de re mi
litari circūcirca ꝯtineat sexmilia sexcentos se
xagintasex hoies.iō tenēdū ē ꝙ sunt incorpo
rei lȝ dubitatiue.de hoc tꝑibus suis sint locu
ti ⁊ augꝰ.⁊ berū.Et si dicat̃ qꝛ hēre in se ⁊ da
re aliĳs ē nobiliꝰ ꝙ̃ solū i se hēre.Cū g° spūs
angelicus sit nobilior ꝙ̃ aia: ⁊ aia viuat i se ⁊
vitā det corpi.igr̃ ⁊ āgelus.Rn̄dēdū est ꝙ ē
dare vitā per moduȝ efficiētis:⁊ hoc ē solius

dei.ꝛ eſt dare vitam per modum informãtis ꝛ.h.d.ꝑfectionem cũ impfectione: ꝛ qꝛ ange lus eſt ꝑfectioꝛ ꝙ̄ ſi hẽret iſtam iperfectionẽ: iõ nõ ſibi cõuenit.¶Scđa pars dicit ꝙ aſſu/ munt ſibi corpora aerea.vñ gre. Nũꝗ̄ʒ abra/ ham angelos videre potuiſſet niſi corpus ex aere aſſumpſiſſent. Jnqt tñ Beda ꝙ angeli boni formant ſibi corꝑa de parte ſupioris ae ris que dr̃ etherea.demones aũt de inferiori que dr̃ caliginoſa.Et hui⁹ ſignũ tangit ſctũs Tho.in ſcđo ſcripti.hac diſt.q.iij.ꝙ qdã bel/ lantes cũ demone cum gladijs illud corpus ſcindere nõ valebãt:qꝛ nã aeris eſt citius vni bilis ꝙ̄ʒ aqua.pñt ẽt aſſumere corꝑa alia a nã formata veluti leõis:aut lapidis: aut hois.ꝛ maxime demones capiũt corpora hominuʒ dãnatoꝝ.¶Sed peteret aliqs ad quã vnio/ nem aſſumit ſibi angelus hmõi corpus. Rñ dendũ ꝙ nõ aſſumit p° in vnitatẽ nature:ita ꝙ ſicut aĩa ꝛ corpus faciũt vnũ per ſe: ita an/ gelus ꝛ corpus aſſumptũ.nec aſſumit ſcđo i idẽtitatem ypoſtaam ſicut a verbo nã aſſum/ pta eſt humana:ſʒ aſſumit ad ſe manifeſtãdũ ꝛ eius opus exequẽdũ. vñ eſt in tali corpore ſicut motoꝛ in mobili ſolũ: nõ ſicut perfectio in ſuo ꝑfectibili.Sed quõ põt angelus ita cõ dempſare aerẽ vt appeat coloratum corpus qđ aſſumpſit maxime cũ aer ſit corp⁹ peruiũ Rñdet doct.deuotus hui⁹ diſtinctiõe.parte pa arti.ij.q.ij.ꝙ corpus qđ format angel⁹ ſeu bonus ſeu malus nõ eſt de puro aere.qꝛ ſicut aer nõ poſſet colorari. vñ opʒ ꝙ ſit aliqd ibi vaporis terrei:ꝛ hoc ſatis reꝑitur in nubibus vñ nõ opʒ angelum bonũ qñ format ſibi cor pus de ethere ꝙ deſcẽdat inferius ad querẽ/ dum terraʒ.condẽpſatio aũt aeris cito fit ab eis quã ꝛ ſciunt facere boni phi.ꝛ de aere fa/ cere muros aut pontes.Et pʒ ꝙ male dicunt illi qui dicũt ꝙ angeli formãt ſibi corpus de celo empireo vel aliquo celoꝝ quinte ẽentie: qꝛ huiuſmodi corpora ſunt penit⁹ inſciſſibi/ lia.Ceteꝝ oporteret ꝙ corpore aſſumpto reli quereturibi vacuum:aut ꝙ tale corpus rare fieret quoꝝ vtrũqʒ eſt falſum. Patet ſcđo ꝙ non aſſumit corpus compoſituʒ ex quattuor elemẽtis ad modũ noſtri:qꝛ corpus qđ aſſu/ mit angelus dʒ eſſe eque mobile ſuperius:ſi/ cut inferius:qđ nõ eſſet in tali corpore immo peteret ſꝑ centrum.Sed nunquid poſſet for/ mare vnũ corpus humanũ in quo appareret dicendũ ꝙ nõ:qꝛ hmõi requirit determinata agẽtia nãa adinuicẽ vnita ꝛ vnia aut agẽs ꝓ/ mariũ. ¶Sʒ nunq̇d põt formare vnũ corp⁹ phicum ꝛ ibidẽ appere.dicẽdũ ꝙ imo: ſicuti illa corꝑa que pñt ꝓduci vnie ꝛ equoce:cuiuſ modi ẽ rana.muſca:ꝛ talia.Sʒ nõ decet ãge/ lum ſctm̃ in talib⁹ appere:ſʒ bñ angelũ malũ: ſicuti apparuerũt ſctõ antonio in ſpẽb⁹ diuer ſoꝝ aialiũ.¶Sʒ querit̃ vbi tale corp⁹ reuer/ tit̃ pacto miſterio angelico.dicẽdũ ꝙ in ꝑia/ centẽ mãm niſi ꝙ qñ diabolus aſſumit corp⁹ dãnati hois:relinqt ſubito putridũ ꝛ magno fetore plenũ. ¶Et ſi dicat̃ cũ aer de q̊ ſibi for mat corp⁹ angelus ſit humidus:det̃ ꝙ ꝑtran ſeat ꝑ aliquẽ ignẽ vtrũ:comburat̃.dꝛ ꝙ nõ ꝙ̄ maxie ꝓ certo tꝑe:qꝛ virt⁹ angelica hoc ſuffi cit cuſtodire:ſicut ꝛ de q̊dã lapide ꝑcioſo le/ git̃ q dꝛ geloſia.¶Tertia ps ꝯcluſionis dicit ꝙ nõ exercent oꝑa vite rõne illi⁹ corꝑis niſi motũ. ꝓbat̃ p° de aĩa vegetatiua:ſicẽ ciba°. Ciba°.n.ẽ reſtauratio deꝑditi:ſʒ in corpibus aſſũptis nõ fit deꝑditio.igr̃. Et ꝯfirmat̃ tho/ bie vltio.videbar inqt raphael vobiſ comedẽ ꝛ bibere:ego vo cibo ꝛ potu iuiſibili vtoꝛ.Et ſi dicat̃ ꝙ Geneſ.xviij.ſcribit̃.ꝙ ãgeli i domo abrahe comederũt.ꝛ đ mult̃ alijs. Rñdẽdũ ꝙ in comeſtiõe tria ſunt.pm eſt maſtica°cibi. ſcđm traiectio cibi in ventrẽ. 3m ꝯuerſio cibi in corp⁹. Et h̃ ẽ ꝓpria rõ comeſtiõis: duo pa bñ faciebãt nõ 3m.Sʒ tunc vbi ibat cib⁹. Rñ det aug.ꝙ alio° abſorbet terra aquã alio° ra dius.terra.n.q̃ſi ſitiẽs.radi⁹q̃ſi ꝯſumẽs.Sic in ꝓpoſito.Sʒ diceret aliqs:ſequeret̃ tunc ꝙ comeſtio xp̃i nõ eſſet veꝝ argm reſurrectiõis dicit hac diſt.doc.ſub.ꝙ eſt bonuʒ argm cum alijs.vn⁹ qꝑpe aliũ iuuat in tractu nauis.vl/ tra dicit:ꝙ alio° abſorbet cibũ corp⁹ gl'ifica/ tũ.alio° angelus in tali aſſumpto corꝑe. dat exẽplũ.det̃ ꝙ ds glorificet vnũ hoiem in pua ſtatura:poſſibile ẽ ꝙ talis hõ ꝑ alimẽta ſum/ pta ſtãs in ſtatu gl'ie vẽiat ad ſtaturã magnã nõ ſic de angelo:qꝛ hõ hʒ vegetatiuã nõ ãge lus.Et ita nec angelus hʒ virtutẽ augmẽtati uã nec digeſtiuã:nec egeſtiuã loquẽdo ꝓprie q̃ ſunt ꝑtes vis vegetatiue:ſm auiceñ.in prio canonis.Sʒ qd dicemus de gñatiua. pñt ne gñare.Dicẽdũ ꝙ nõ.qꝛ ſm phm ad gñatio/ nem triplex exigit̃ ſpũs nãlis.vitalis.ꝛ aialis triplex caloꝛ.ſ.caloꝛ aĩe.caloꝛ celi.ꝛ caloꝛ ele mẽti.Cũ g° angelus nec hẽat ꝓprie ſpm̃ aia lem:nec calorẽ aialẽ.vr̃ ꝙ nõ poſſit gñare.Et ſi obiciat̃ per illđ qđ dr̃ Geñ.vj. videntes fi/ lij dei filias hoiuʒ ꝙ eſſent pulchre ꝛc̃.Dicit ioſephus in libro antiquitatum ꝙ iſti filij dei fuerũt demones qui cõcubuerũt filiab⁹ hoim Ceterũ cõis fama eſt.ꝛ ponit hiſtoria britom merlim fuiſſe genitum a demone. dicendum primo ꝙ dicit docto. ſubtilis abſit ꝙ iſta fiãt

a bonis angelis. Ultra dico ꝙ in gn̄atiōe humana tria sūt. primū est semis ꝯstitutio: ⁊ est de oib⁹ ptib⁹ hois. ⁊ maxie de capite ⁊ cerebro. ⁊ ide est ꝙ valde luxuriosi debilitāt̄ visu. scōm est trāsfusio semis a viro. tertiū receptio in vase mulieꝝ. ¶ Quo ad p̄ᵐ gignē nō pn̄t demōes. Quo aūt ad duo sequētia ēt in virorū pollutōib⁹ capiūt aliq̄tiēs demones semē ⁊ deportāt in mulierē: ⁊ dicunt̄ demōes incubi. ⁊ hoc mō fuit genit⁹ apd̄ britones merlin⁹. aliquotiēs se supponūt viris in modū mulierū: ⁊ dicunt̄ demones sucubi. ⁊ hoc mō a demone in spē fade qdā dicūt quādā ꝓgeniem in picta⁹ que dr̄ de partiniaco ꝓcessisse. vt tāgit de brecoᵒ i libro de mirabilib⁹. Sȝ de sensitiua qd dicēdū. Dicēdū ꝙ cognoscit ⁊ itelligibilia ⁊ sensibilia itelligibilr̄. Ex quo pȝ ꝙ ita videt oculis clausis sic̄ aptis. Idē dicēdū de alijs sensib⁹. Sȝ tūc dicit qs. ad qd hȝ oculos nisi vt videat: ⁊ aures nisi vt audiat. Respōdēdū ꝙ ad ꝑficiēdū suū misteriū. Incuteret. n. timorē hoi si appereret sine oculis ⁊ hoc de bono. de malo aūt nō ita decipet. Sȝ sūt ne ipressiones specieꝝ in oculis coꝝ. Dico ꝙ nō: qa nō sunt satis cōplexionati. Et de loq̄la qd dicēdū. ꝙ loquūtur quo ad motū labioꝝ ⁊ extractionē aeris: ⁊ ridēt quo ad motū faciei: nō quātū ad exhilarationē q̄ ꝓprie est aīe. vn̄ vt videat̄ ꝑfecte qd possint in corpib⁹ assūptis. Notandū ꝙ dicit doctor deuotus hui⁹ distictiōis. parte p̄ria. q. vi. Aīa inqt hȝ triplicem opationis modū in corpe suo. Primus modus est opationū q̄s hȝ inquātū est corporis perfectio. ⁊ has neqt exercē angel⁹: sicuti est vegetare ⁊ sentire. alius est modus opationū anime iquātū est corpis motor. ⁊ has potest ois angel⁹ exercere: sicuti est motus progressiuus leuare manū ⁊c̄. Tertia est partim anime inquātū ꝑfectio. partim inquantū motor corporis. ⁊ has partim pōt facere angel⁹ partim nō: cuiusmodi est risus: fletus ⁊c̄. Secūda ꝯclō est de arte magica d̄monū: ⁊ est h̄ Sic demon arte vtit̄ magica vt spēs nō trāsportet. ¶ Dicit prima ps ꝙ demon vtit̄ arte magica. pȝ multis exēplis. vnde in clem̄. itineratio iducit̄ niceta loquēs Simoni petro de mago simone ⁊ eius prestigijs. vidim⁹ canes cātare ⁊ imagines ambulare. Et in vitis patrū adducta est cuidā patri puella quedā que videbat̄ equa. ¶ Scd̄a ps dicit ꝙ in ista arte nō trāsportat diabol⁹ species obiectorū. Dicūt eniȝ quidā ꝙ ista illusio fit: qa demon q est q̄si quoddā speculū accipit reꝝ spēs ad modū speculi mālis ⁊ p̄sentat oculis vidētiū ⁊ aȝ alia res q̄ȝ sit: sicuti si aspiceremꝰ hoiem ⁊ pn̄taret nobis speciē leonis appareret nobis ꝙ hō eēt leo. Sȝ h̄ pȝ falsuȝ: q2 aliq̄tiēs videm⁹ vnū magnū castrū i tali illusiōe i sua latitudie ⁊ altitudie ꝙ n̄ posset fieri stāte illo mō Ceteꝝ ꝙ videat̄ spēs i speculo ⁊ nō speculuȝ nō appet. iō dicēdū ꝙ tales illusiōes fiūt vno triū modoꝝ. p̄m⁹ mod⁹ ē detinēdo fantasiaȝ hois in imaginatiōe alicui⁹ fortiter: rōne cui⁹ aȝ. ꝙ illud videt ex̄ qd̄ imaginat̄: sicut aȝ i frenenticis. Et dat exēplū aug. in li. de trini. de q̄dā q ita fantasiabat de q̄dā ꝙ secū eā dormir̄ ēt absens credebat. Et hoc mō primo oñdit eē qd̄ nō est. Scd̄s mod⁹ est in q̊ ostēdit aliā rē eē q̄ȝ est. Et fac̄ hoc diabol⁹ pōm aut obm diuarificādo ex ꝑte poᵉ sicuti aȝ aliq̄tiēs oculos hn̄tib⁹ rubeos rubea esse q̄ vident̄ ex ꝑte obi ex q̄busdā naturis applicatis: sicuti qdaȝ dicūt: si fiat cādela de piguedie serpētis ⁊ accendat̄ palee dom⁹ videbunt̄ serpētes ⁊ talia noscūt demōes. ¶ Terti⁹ mod⁹ ē abscōdēdo id q̊d pn̄s ē. ⁊ h̄ fit ipedimētū ꝑstādo. vl̄ ex ꝑte visus ne videat. vl̄ ex ꝑte obi ne suas multiplicet spēs. ⁊ hoc mō dicūt qdā ꝙ pōt facere hoieȝ iuisibilē: sicut i p̄rio artiᵒ dictū ē d̄ mercurio. ⁊ legit̄ de q̊daȝ lapide p̄cioso. ¶ Et pȝ ex hoc ꝙ sine fructu laborat scūs tho. in scd̄o scrip. hui⁹ dist. q. v. Querēs aliuȝ modū hui⁹ artis magice. q2 scȝ spēs q̄ sūt i fātasia facit demon apparē i sēsu exteriori sicuti fit i somnio. pȝ falsū. vn̄ nec in somno: nec i vigilia spēs fātasie veniūt ad sensū ꝑticularē. est nēpe ordo nāe retrograd⁹: sȝ fit fantasie detentio in illa spē ⁊ i sōnis ⁊ in vigilia ⁊ inde accidit error. ¶ Tertia ꝯclō. est de illapsu demōis. ⁊ ē hec Dyabol⁹ sic nr̄aȝ accēdit voluntatē vt neq̄q̄ȝ hūanis illabat̄ i mētib⁹. ¶ Pria ps dic̄ ꝙ diabol⁹ ē accēsor male volūtat̄. vn̄ glo. sup illo v̄bo Osee. viij. oēs adulterātes sic̄ clibanus succēsus a coquēte. exponit cliban⁹ est fornicator: ⁊ coqu⁹ diabol⁹. Et ꝯfirmat̄: q2 ignē icēdē nihil aliud ē nisi pabulū mistrare. q̊d facit diabol⁹ offerēdo malas ꝯcupiscētias. Dr̄ tn̄ diabol⁹ icēsor solū offerēdo mᵃᵐ sic̄ facit coqu⁹ in sua cogna nō iprimēdo sic̄ ignis iprimit calorē. ¶ Scd̄a ps ꝯclōnis dic̄ ꝙ demō nō p̄t illabi mētib⁹. ꝓbat̄ si eni demō illaberetur mēti nr̄e nihil eēt sibi ita intiᵐ in q̊ nō eēt ⁊ sup qd̄ nō possȝ demō: ⁊ ita sicut suo illapsu de⁹ aiaȝ ꝯſuat ⁊ rectificat: sic demō deordinaret: ⁊ ita posset sinderesim vel nālē volūtateȝ deprauaret qd̄ est falsuȝ. Et corroborat̄ auc̄te aug. i li. de fide ad petrū. inest singulis spiritib⁹ nālis īmin⁹ quo ad se inuicē: ⁊ vn⁹ i altero

non est: ꝛ ita ex quo aīa est spūs: relinquit ꝙ demon non est in ea. Et tm̄ de scd̄o articulo.

¶ Quātū ad 3m arti. sunt tres difficultates. ¶ Pria vtrū corpꝰ assumptū ex aere ab angelo sit organizatū. dicēdū ꝙ nō loquēdo ꝓprie. Sūt. n. tria. mixtio. ꝯplexio. ꝛ organizatio ordiata. est bñ qdē mixtum ſ3 nō ꝯplexio natū nec organizatū nisi apparēter. vñ seqt ꝙ aīa nō posset illud iformare. ¶ Scd̄a difficultas. Si ars magica sit penitus interdicta. Rñdet albertꝰ magnꝰ in plibꝰ suis opibꝰ ꝙ nō: vtputa illa q̄ fit ꝟtute herbaꝝ ꝛ lapiduȝ. Credo tm̄ ꝙ securiꝰ est xp̄iano abstinere ne in laqueū cadat diaboli ex curiositate nimia. ꝛ qꝛ p̄ceptuȝ ecclesie ad oēm se videt extēdere spēm artis magice. ¶ Tertia difficul. Si demon possit ꝯcedi imissor cogitationū. Dicit doctor deuotꝰ pte scd̄a hꝰ dist. q. iiij. ꝙ nō loquēdo ꝓprie. imissiōes. n. solū fiūt a deo tāq̄ a cā agēte: nisi capiat imittere pro suggerē. Tūc. n. dr̄ demon imissor cogitationū. sicuti est illud Joh. xij. Cū diabolꝰ misisset in cor vt ꝛc̄. Et hoc de tertio articulo. Et sic p3 ad qōnē ꝙ vic3 demones icorporei suis artibꝰ magicis nostris nō illabunt in mentibꝰ. Tūc ad argumēta. ¶ Ad primū. dicēdū ad maiore3 ꝙ illa ē ꝟa de potētijs attestātibꝰ pfectiōi. cuiusmodi non est informare corpꝰ. nec exm de aīa valet: qꝛ ſm tā sensitiuā q̄ꝫ vegetatiuā est aīa forma corpis. Et ꝙ dicit de greg. rōnale aīal. i. angelꝰ. dicendū triplr̄. pꝛio ꝙ angelus dr̄ aīal nō rōne forme ſ3 opatiōis: qꝛ itelligit sicut hō. scd̄o ꝙ angelꝰ dr̄ aīal quo ad apparentiā solum: qꝛ apparet in corpe assumpto. Tertio ꝙ angelus dr̄ aīal pfectiōe: qꝛ pfectiones inferioꝝ spērū sunt in supioribꝰ sicuti loquit de celesti ierarchia dyoñ. ¶ Ad scd̄m negat mior q̄ ad oēs ptes. pꝛio de obo dr̄ ꝙ fit illuo nō mutādo obm simplr̄ ſ3 ſm qd diuarificādo ex diuersa situatiōe lumis vl̄ alias sicuti ex diuersa cādele situatiōe ꝛ ocli pñt palee apparere serpētes de pō dr̄ ꝙ l3 spēs imutet nālr̄ tm̄ demō poterit facere descēdere de cerebro hūores oppositos hmōi spēi: vtputa si sit spēs albi: faciet in oculis descendere rubeem ꝛ fortius mouebit rubri spēs quā albi: ꝛ ita albū videbit rubeū. de meo etiā dr̄ ꝙ l3 obm gignat nālr̄ spēm: tm̄ pōt demon ipedimentū ponere ne trāsiret sicut fenestra claua ipedit ne lumē in dom veniat. ¶ Ad tertium dr̄ ꝙ solū maior h3 ꝟitatē de imptibili situali sicut est pūctꝰ. ꝛ de illo loqtur nō sic aūt ē angelus vel aīa ipartibilis: iō non currit argm. Et sic p3 ad qōnē. ¶ Ex pñti aūt dist. sicut de p̄cedentibꝰ de mēte mgr̄i ꝛc̄. Pria ꝯo. nō ē corporeꝰ simplex spūs: ſ3 bñ funditꝰ est icorporeꝰ. Dicit ꝯcl̄o pa. ꝙ angeli sunt incorporei. Et ponitur a princio dist. vsq3 ibi. nec dubitādū. ¶ Scd̄a ꝯcl̄o. antiqs pr̄ibꝰ deus apparuit: sic ꝛ mortalibꝰ nūq̄3 visus fuit. Dicit scd̄a ꝯcl̄o. ꝙ deus in forma corporea p angelos apparuit. ſ3 nullus vidit eiꝰ cēntiā. Et incipit in illo capl̄o nec dubitādū vsq3 ibi. illō etiā ꝛc̄. ¶ Tertia ꝯclusio. Nō illabit nostris mētibꝰ nec vt dr̄ demon sensibus. Dicit tertia conclusio ꝙ deus nō illabit mentibus nostris. Et incipit ab illo capl̄o. illud etiam ꝛc̄. vsq3 ad finem distinctionis.

P Ost p̄dcā supest cognoscē ꝛc̄. Hic sigt nona distictio huiꝰ scd̄i q̄ sic ꝯtinuat ad p̄cedētes. Nā postq̄3 a secūda dist. vsq3 ad. v. exclusiue angelica ꝺclarata est creatio. a. v. rursus vsq3 ad octauā inclusiue ꝺclarata ē demonū iniq̄ auersio. Nūc in pñti declarat bonoꝝ spirituū significatiō Et ptit in tres ptes p̄ncipales. In pꝛia ordini ternario triplex datur ierarchia. In 2a an de nobis supno solio decimꝰ sit petit mēte pia. In tertia ad nos coꝝ sūmo impio distribuūt sacra mysteria. pꝛia in pꝛicipio. scd̄a ibi. Notandū etiā ꝙ decimꝰ ordo. iij. dist. x. ibi. hoc etiā inuestigādū ꝛc̄. Pria rursus pticula in tres diuidit ptes. In pa sacroꝝ ordinū distinctio pādit. In 2a alietas noium ipoꝝ ponit. In tertia hoꝝ principiū plane exprimit. prima in p̄ncio. scd̄a ibi. hec noia illis ꝛc̄. 3a ibi iā nūc inquirē. Et seqtur illa pticula. notādū ēt ꝙ decimꝰ ordo ꝛc̄. In q̄ petit mgr̄ an i cel̄ de nobis sit ordo ꝺcimꝰ. in tres scindit ptes. In pꝛia oñdit ꝙ nō i decimo ordie angelica fit repatio. In scd̄a nr̄i celesti agmie equal̄ sit btificatio. In tertia ꝙ nō demonū turbie nr̄a libꝛat eterna mēsio. pꝛia in p̄ncio. scd̄a ibi. nō n. iux̄ nūeꝝ coꝝ ꝛc̄. tertia ibi. in quibusda3 tm̄ putat ꝛc̄. Et hec est diuisio ꝛc̄.

V Trū ordo angelicꝰ triplici in ierarchia ꝟissimis distiguat ſmōibꝰ. Et arguit ꝙ nō triplici meo. ¶ Pꝛio sic q̄to aliqd est pꝛio ꝓpinquiꝰ tāto est simpliciꝰ. ſ3 āgelica ierarchia est deo ꝓximior q̄3 hūana. igit vnica sola erit qꝛ vnica ē ierara humana ſm dyoñ. i lio. de eccl̄iastica ierara. maior p3. qꝛ bonitas dīna se p gradꝰ i res diffūdit vt hēt actor ꝺ causis ꝛ plꝰ eū pticipāt q̄ plꝰ ei ꝓximā tur. ꝛ ita cu3 sit simplicissima ꝓximiꝰ sibi erit simpliciꝰ. minor p3 aucte dyoñ. iiij. celesti ierarchie ponēs celestē ierarchiā mediā inter deū ꝛ nr̄a3. ¶ Scd̄o arguit sic. oīs sacer p̄nci

patus est ierarchia.ſʒ in angelis ſunt nouē ſa
cri principat⁹.igit̄ nouem ierarchie. ꝛ ita nō
bn̄ diuidit ordo angelic⁹ i triplicē ierarchiā.
maior pʒ ex nois ethimo^a.Jerarchia.n. dici
tur a ieros ꝙ eſt ſacꝝ ꝛ archos pricipat⁹: q̄ſi
ſacer p̄ncipat⁹.Sʒ mior pʒ p btm̄ greg.dyon̄.
ꝛ bern̄.alioſqꝫ nouē ponētes ordies āgeloꝝ.
℃ Ter^o arguit̄ ſic.ſi ſīt tres ierar^c āgeloꝝ q̄ro
vtꝝ ſint ſil'i codē loco celi ēpirei:vl'i diuerſis
locis n̄ i diuerſis locis.qꝛ tūc bonoꝝ n̄ eēt cō
gaudioſa felicitas:dū vn⁹ aliū n̄ videret. nec
ſimul in eodē:qꝛ nō eſt intelligibile tot ſpūs
eē in eodē loco ſine ꝯfuſiōe:ꝛ ita nō eēt ordo
q regrit̄ in ierarchijs.℃ Jn o^m arguit̄ aucte
diuini dyon̄.in lib. celeſtis ierarchie ꝛ mgr̄i
ponēt̄ in lr̄a:alioꝝqꝫ ponētiū tres ierarchias
angeloꝝ.vn̄ ꝛ in coꝝ.pſa canit̄.Celi triplex ie
rarchia vigēs ſub vna ſophia:trino fruēs lu-
mine hec pficit nos ꝛ purgat:illumiat vn̄ ſur
gat nr̄a mēs a crimie.℃ Jn iſta q̄ōne ad al's
pifor̄miter ſūt tres arti.ꝛc̄.℃ Quo ad p̄muʒ
arti.termini ſunt ierarchia.angel⁹.ꝛ ordo an
gelicus.Primus igr̄ termin⁹ eſt ierarchia.
vn̄ ierar^a triplicē ſortita eſt diffinitiōeʒ. pria
eſt hec.ierarchia eſt dina pulcritudo vt ſim-
pla:vt optia:vt ꝯſumata.Scd̄a ē ierarchia ē
diuinus ordo ſcia ꝛ actio deiformē:q̄ꝫtū poſ-
ſibile eſt ei ſimilās ꝛ ad iditas illūinationes
ꝓportionabilr̄ in dei ſil'itudinē aſcēdēs. hec
ſunt dyon̄.Tertia eſt mgr̄alis:ꝛ eſt ierarchia
eſt reꝝ ſacraꝝ ꝛ rōnaliū ordiata poteſtas: in
ſubditis debitā retinens principatū.Et diffe-
runt.nā pria eſt ierarchie ſupceleſtis.ſ.ſctiſſi-
me tritatis.vn̄ tria dicit:prio.n.exprimit diui
naꝝ pſonaꝝ pluralitatē qn̄ dicit ierarchia eſt
diuina pulcritudo.pulcritudo.n.vt patuit in
prio diſt.xxxi.tria dic̄:eq̄litatē ꝯſonātiā ꝛ ma
gnitudinē.vn̄ pui hoies nō ſunt pulcri:lʒ ſint
formoſi ꝛ ita ex q̄ ponit equalitatē ponit plu
ralitatē qꝛ nihil ſibiipſi eq̄le eſt.Scd̄o expri
mit dinitatis vnitatē:dū dicit:ierarchia eſt vt
ſimpla vt nō diuidat diuinitatē pſonaꝝ plu-
ralitas.Ter^o ponit trinitatis ꝛ vnitatis diuie
infinitā pfectionē dū dic̄:ierarchia ē vt opti-
ma:vt ꝯſumata:ſeu ꝯſumatiua.eſt.n. diuina
maieſtas ꝯſumatio oiuʒ bonoꝝ:ſicut Noe ar
cha in cubito ꝯſumata eſt.Scd̄a aūt diffini-
tio ierarchie exprimit ierar^am celeſtē. ꝛ de ea
ponit tria.primū ꝙ eſt ad imaginē theartice
ierarchie:ſeu diuine.dū dicit.ierar^a eſt dinuſ
ordo ꝛ ſcia ꝛ actio. Diuin⁹ ordo.i. ordinata
poteſtas. Ptās aūt attribuitur pr̄i.ſcia filio.
actio ſpūiſcō:ſicut mēoria.itelligētia.volun-
tas.Scd̄o pōit ꝙ in gr̄a hituali eſt iſta ierar^a

ad dei ſil'itudinē dū dicit:deiforme. q̄ꝫtū po^e
eſt ſimilās.Tertio ꝙ ēt eſt ad dei ſil'itudinem
q̄ꝫtū ad actū maxie gr̄e ꝯſumate dū dic̄: ꝛ ad
iditas diuinit⁹ illūinatiōes.ꝓportionabilr̄ ad
dei ſil'itudinē aſcēdēs:qꝛ oē bonū deſurſuʒ ē
d̄ſcendēs a pr̄e luminū.℃ Tertia aūt diffini
tio.ꝓprie ē ſubceleſtis ierarchie ſeu nr̄e:ꝛ tria
dicit.prio.n.dicit q̄ꝝ eſt: cū dicit ꝙ ierarchia
eſt reꝝ ſacraꝝ ꝛ rōnaliū ideſt hoīm cui cōpe
tit.ꝓprie rō ſm̄ yſaac in li^o diffinitionū : qꝛ rō
creata eſt in vmbra intelligētie:ꝛ eſt vnica ie
rarchia nr̄a.vt hʒ dyon̄ in li.de eccl'iaſtica ie-
rar^a.Scd̄o exp̄mit reſpectu cui⁹ ex̄ris eſt: qꝛ
reſpectu diuine ierarchie duʒ dicit ordinata
ptās qꝛ ois ptās a d̄o ē.Tertio exp̄mit reſpe
ctu q̄ꝝ:dū dic̄ i ſubis debitū retinēs p̄ncipa-
tū.℃ Noto vlteri⁹ ſcd̄o ꝙ ierarchia diuidit̄
in triplicē ierarchiā.in ſupceleſtē:ſeu thearti
caʒ:q̄ ē ierar^a dina.in celeſtē: q̄ ē angelica:ꝛ
ſubceleſtē que eſt nr̄a.Et hic grauiter defecit
ſcūs tho.q dicit ſcd̄o ſcrip.hac diſti. q.i.ꝙ in
ſanctiſſima trinitate nō eſt ierar^a:qꝛ nō ē p̄n-
cipat⁹.pʒ o^m.vn̄ in pr̄e eſt auctas reſpectu fi
lij ꝛ ſpūſcti ſm̄ hylariū:ꝛ hoc ſufficit. nec eſt
hoc hereticū vt innuere videt̄. ſʒ poti⁹ id q̄d
dicit ꝯdicē videt̄ dyoniſio q i p̄ma ierarchie
diffini^e loqtur de ierar^a dina.℃ Tertio notā
dū ꝙ ierar^a celeſtis i triplicē diuidit̄ ierar^am
ſm̄ iſtas p̄pōnes a donato poſitas ſup ſub ꝛ
ſubter.vt pria dicat̄ epiphania ab epi q̄d eſt
ſup ꝛ phanes apparitio:qꝛ pl⁹ poſt diuinam
ſupapparet.Scd̄a d̄r yperphania ab iper q̄d
eſt ſub.Tertia ipophāia ab ipo q̄d eſt ſubter:
qꝛ ſub alijs eſt:ꝛ tertia eſt.Scd̄s termin⁹ ē an
gelus.vn̄ vltra diffini^em angeli datā a dyoni
ſio declaratā in ſcd̄a diſt. hui⁹ ſolet angel⁹ a
iohāne damaſce.ſic diffiniri. Angelus ē ſuba
incorpea itellectual' ſemp.mobil' arbi^o libera
deo miniſtrās gr̄a nō nā imortalitatē ſuſcipi
ens.Jn qua diffinitiōe tria notant̄ de angelo
prio ei⁹ eēntia dū d̄r ſuba incorpea. ſcd̄o tan
git̄ virt⁹ triplex angeli.prio cognitia dū dicit
itellectual'.ſcd̄o opatiua:dū dic̄ ſp mobil': nō
ꝙ ſemp moueat̄:ſʒ qꝛ ſine labore dū vult mo
uet̄.Tertio dū dic̄ arbi^o liba ipa volūtas. ter
tio tāgit̄ officiū angelicū dū d̄r d̄o miſtrās ꝛ
addit̄ vnū cōe tā v̄tuti angelice q̄ꝫ eiuſdē eſ-
ſentie:dū ſequit̄ gr̄a n̄ nā imortalitatē ſuſcipi
ens.℃ Terti⁹ termin⁹ ē ordo angelic⁹. vn̄ or
do angelic⁹ ſm̄ btm̄ Greg. ꝛ ponit̄ in lr̄a eſt
ml'titudo celeſtiū ſpirituū q̄ inter ſe aliq̄ mu
nere gr̄e ſil'ant̄.ſic̄ ꝛ in nāliū donoꝝ pticipa-
tiōe ꝯueniūt.Jn q̄ notificatōe de ordie ange
lico tria tāgunt̄.Prio funda^m ordis angeli

ei dñi dic mltitudo celestiũ spirituũ. ordo qp pe in mltitudie fundat. scdo cōplemētũ dum dicit: q iter se aliq munere gre sitant. Ordo qppe ɔplemētũ hȝ a gra. tertio dispō media dñi dicit. In nālīũ donoꝝ ptcipatiōe ɔueniunt: qꝛ melioꝛa nāa disponũt ad melioꝛa gtuita. ¶ Alteriꝰ notādũ. ꝙ celestiũ spirituũ tres sũt ternariȷ̃ ordim. Primꝰ ternariꝰ ē cherubi seraphin. ꝛ thronꝰ: ꝛ dñr in tipo vite ɔteplatiue. In vita qꝫ ɔteplatia ē mēoꝛia. itelligētia: ꝛ volūtas. Throni hñt tipũ mēoꝛie i qbꝰ deꝰ regescit sic oᵐ in mēoꝛia. Cherubi gerūt tipũ itelligētie. cherubin. n. interptat effusio sapie. Seraphin āt tipũ volūtatꝭ seu fruitiōis qꝛ itelligunt incēdētes: ita ꝙ throni sunt: q̄si cubicłariȷ̃ dei. cherubin ɔsiliariȷ̃. seraphin accessoꝛiȷ̃. ꝛ isti tres oꝛdines sũt de pria ierarᵃ. ¶ Noto tñ ꝙ dfa est inter ista tria noia. s. seraphin p n: ꝛ seraphim p m: ꝛ seraph. Et idēȝ dico de cherubin cherubim ꝛ cherub. Seraphin. n. p n sigt totũ collegiũ illiꝰ sctissimi oꝛdinis ꝛ est neutri gñis ꝛ pluralꝭ nũeri. Seraphim āt p m significat mltos illiꝰ collegiȷ̃ sꝫ non oēs. ꝛ est pluralꝭ nũeri: ꝛ masculini gñis. Seraph āt sigt vnũ solũ illiꝰ collegiȷ̃: ꝛ ē masculini gñis ꝛ singularis nũeri. vñ extāt metra. hoc seraphin dicas. h seraphim seraph dicas illũ. dic cherubin scōs: cherubim sacra sit cherub almꝰ. ¶ Scōs ternariꝰ oꝛdinũ ē dñatio virtus ꝛ ptās. ꝛ dr̄nt penes vitā actiuam seu vim mistratiuā. dñatio. n. dr̄ dans suiam. virtꝰ aũt q̄si remouēs ipedimētũ: ne illa sententia queat ipediri. ptās aũt q̄si illā exequēs sniaȝ: ita ꝙ ad modũ bōi politici oꝛdinant ita ꝙ dñatiōes hñt quasi locũ dñoꝝ regaliũ curie. ṽtutes pncipiũ miliᵉ. ꝛ ptātes iudicũ curie. Et pȝ ꝙ sāc. tho. ɔfecit: ꝛ dic recte hac dis. q. iiȷ̃. ɔ dyoñ. ɔponēdo oꝛdinē ptātũ tā virtuti q̄ dñatiōi. ꝛ isti tres oꝛdines ɔstituũt scdāȝ ierarchiā. ¶ Tertiꝰ ternariꝰ oꝛdinũ ē pricipatus. archangelꝰ. angelꝰ. ꝛ dr̄nt penes vitam actiuā magis coartatā. qꝛ pcedēs ternariꝰ hȝ officia magis gñaᵃ: iste magis pticularia. vñ pncipatꝰ dr̄ qui pest sup vnā ɔuinciā seu regnũ. Archāgelꝰ sup vnā mltitudinē illiꝰ regni ñ solũ sup vnũ illiꝰ ɔuicie relatũ ad multos. sicut tertia qōne huiꝰ dist. dic tho. āgelꝰ aũt q pest vni soli: ita ꝙ pncipatꝰ in bono politico sũt q̄si ppositi archāgeli balliui. sꝫ angeli milites officiales: vt ex his q̄ videmꝰ intelligamꝰ dispositionē celestis curie. ꝛ hic ternarius tertiā ɔstituit ierarchiā: ꝛ sit in trinitate semp bñdictꝰ deꝰ. ¶ Quātũ ad scōm articulũ sunt tres ɔclones. Pria est de oꝛdinibꝰ angelicis. scda de platiōibꝰ istoꝝ oꝛdinũ. tertia de triplici ierarchia cōpatiēte decimũ puerorũ oꝛdinē. ¶ Prima igr est hec sic spē oꝛdines sunt distincti angelici vt fm gratuita dono noient principali. Prima ps dicit ꝙ oꝛdines angeloꝝ sunt distincti spē. pbat sic. Quāto forma creata est nobilioꝛ tanto hȝ plures species. pbatur. qꝛ plures sunt spēs mixti q̄ elementi. ꝛ plures spēs plantaꝝ ꝙ mixti puri. ꝛ aliuȝ q̄ plantaꝝ. igit ꝛ plures erunt species intellectualis nature q̄ȝ brutoꝝ. ꝛ ita ad minus oꝛdines angeloꝝ distinguant specie. Et confirmat: qꝛ angeli diuersoꝝ oꝛdinũ magis differunt q̄ȝ angeli eiusdē oꝛdinis. cũ igr illi eiusdē ad minꝰ differunt numero. igitur aliȷ̃ ad minꝰ dr̄nt spē. Et si dicatur ꝙ ruiᵃ reparat p hoieȝ qui est vnius speciei. ex quo vr ꝙ etiā id quod reparat dȝ esse vniꝰ spēi. Dico ꝙ non est sic: imediate. n. manu dei creati sunt angeli ꝛ ita in varietate specieꝝ debuit relucere sua potentia. sapia ꝛ bonitas: nō tamen hoies imo vnus alio mediāte. Et si querat vtrũ quilibet angelus faciat speciē distinctam ab alio. dicendũ ꝙ non vt patuit dist. iiȷ̃. huiꝰ scdi. Ex quo pȝ defectꝰ sancti tho. qui in quolibȝ angelo spēm ponit distinctā dist. huiꝰ. q. v. ꝛ patuit ampliꝰ in. iiȷ̃. ¶ Pȝ ex eodē ɔfectus docto. deuoti: qui posuit oēs āgelos q sunt in celis eē eiusdē rōnis. huiꝰ dist. q. i. vnde saluo iudiᵒ melioꝛi meᵃ via magis placet. Esset reuera magnũ dictu dr̄e ꝙ qlibȝ angelus ab alio spē differret. Rursus ꝙ oēs eiusdē sint spēi. tūc. n. ciuitas supna vnica eēt decoꝛata spē vel ad plꝰ duabꝰ dñi illuc ascēderet hō: ꝛ tñ in machina mundiali multitudo mag spēꝝ decorē reddit vniuersi. Ex quo pȝ ꝙ pbabile est adminꝰ ponē in celo nouē species angeloꝝ sicut nouē oꝛdies. Et si querat an sint plures spēs in oꝛdine q̄lȝ: cum in q̄lȝ oꝛdie sint primi mediȷ̃ ꝛ vltimi fȝ dyoñ. dico huic ꝙ illic solꝰ nouit q nũeꝝ nouit electoꝝ i supna locādoꝝ ciuitate: vł cui reuelauit: lȝ sit valde pbabile ꝙ sic. ¶ Scda ps dic. ꝙ oꝛdines angelici sũt fȝ gtuita. pȝ ex prio articło in q dictũ est ꝙ in isto oꝛdie debēt āgeli sociari aliq mũere gre. Et ɔfirmat: qꝛ seraphicus oꝛdo dr̄ ex incendio caritatis. Et de thronis dicit greg. ꝙ tāta gra ditatis replent vt in eis sedeat deus. Et si dicat p mgr̄m in lra sũt in gt qui p nām sunt magis subtiles ꝛ intelliᵃ ɔspicaces. ꝛ ita vr ꝙ oꝛdo sit a nā inter angelos. Idē etiā dicit dist. iiȷ̃. in exoꝛdio sue ɔditōis ē eis nāle. Rñdēdũ ꝙ iste oꝛdo hȝ prio fũdamētũ. hȝ scdo dispōnē. tcio ɔsumatiōem

fundamentum in nã. dispositionez in gratia.
ꝯsumationẽ in gloria. vñ quo ad nãm adhuc
demones hñt hos ordines: qꝛ coꝝ nãlia sunt
integra: ꝺm dyoñ. iiij. de diui. noi. sunt tñ per
pctm̃ obfuscata. Quo aũt ad grã͂z in celo ha
buerũt: ꝫ ceciderũt ⁊ demones facti sunt. Sꝫ
quo ad 3^{m} soli beati hũc ordinẽ possident in
quo ordo recte perficit. ¶ Sed surgit tũc du
bium. an ꝺꝫ pfectiora nã^{a} hñerũt maiora gra
tuita ⁊ ita maiorẽ gloriaz. Rñdet doc. deuo.
hui⁹ dist. q. iij. ꝙ hoc qꝺ dico ꝺm nã^{a} põt acci
pi triplr̃. p^{o} vt dicat cãm efficientẽ. ⁊ sic ẽ fal-
sum. qꝛ n^{a} angelica nõ est cã grẽ sed solus de
us. vel dicit scꝺo cãm necessitatis q̃si necesse
sit deũ dedisse hñtibus meliora nã^{a}: ampliorẽ grãm. ⁊ hec sicut p^{a} est heretica. 3° vt dicat
modũ cõgruitatis: ⁊ sic qꝛ verisimile ẽ. ꝙ qui
libet angelus ꝺm meliora nã^{a} ad ãpliorez se
disposuit grãm: ꝙ ampliorẽ recepit extat ve-
risimile: ⁊ ita gloriã ⁊ ordinem per ꝯñs. Ex q̃
pꝫ mãifeste ꝙ supiores angeli hñt melio^{a} nã
lia ampliorẽ grãm ⁊ ampliorẽ gloriã. ¶ Ter
tia pars ꝯclõnis dicit ꝙ denoĩatio fit a do-
no ꝑncipali ita ꝙ supmus ordo noiatur ex su
premo. sicuti seraphin ex dono caritatis: ⁊ ita
cherubin a dono sapie: qꝺ est maius post do-
num caritatis. ⁊ sic ꝯñr pꝫ mãifeste qꝛ ex quo
ordo iste cõsumatur in gloria dꝫ ⁊ noiari ꝺm
amplioris glorie do^{m}. ¶ Noto tñ ꝙ in hmõi
donis tria attendẽda sunt. p^{m} est ꝙ vnuz do-
num ẽ maius q̃ꝫ aliud. Scꝺm ꝙ ordo supior
in oibus donis excellit inferiorẽ. 3^{m} ꝙ deno-
minatio dꝫ fieri a digniori: ⁊ ita ꝑmi⁹ ordo vẽ
dicat sibi nomẽ ex p^{o} dono. ⁊ sic ꝯñr vsqꝫ ad
nonũ ⁊. h. d. Greg. vnusqsqꝫ eius rei censetur
noie qꝺ pleni⁹ cepit imutare. Et si dicatur ꝙ
cherubin etiã hꝫ in se do^{m} caritatis ꝑncipale
⁊ ita deberet dici seraphin. Rñdeꝛ ꝙ veꝝ est
nisi alius ordo ꝑcelsior ꝑus accepisset. ⁊ sic di
cendũ cõiter de alijs. Sꝫ surgit dubiũ. solum
sunt septẽ dona spũsscti. ⁊ ita si ꝺꝫ dona noian
tur ordines tm̃ erũt septẽ ordines. Rñdetur
ꝙ denoiatio ordinũ nõ fit ex toto scꝺm illud
septenariũ donoꝝ imo in vno dono videntur
pticipare plures ordies. sicuti pꝫ in dono for
titudinis in quo ꝺm diuersos gradus tota 2^{a}
põt diuidi ierarchia. s. dñatio. virtus ⁊ ptãs.
Sꝫ tũc dicit qs: ista noia nõ sunt per dona: cũ
ẽt a paulo legaꝛ demões aeree ptãtes ⁊ ꝑn
cipatus ⁊ virtutes. Rñdendũ. ꝙ angelicoꝝ
spũum triplex est nomẽ. s. mere gratuitũ sicut
seraphin ⁊ throni. vñ nunq̃ reperiꝛ demonẽ
dici: aut thronũ aut seraphin. Scꝺm nomẽ ẽ
mere nãle: ⁊ sic dicũtur celestes eẽntie remo-
te. vel celestes spũs a ꝓpinquo. Tertiũ nomẽ
est ptim nãle: partim gratuitũ sicuti ꝑncipa-
tus ⁊ ptãtes. inq̃tũ. n. est nomẽ nature noiat
ordinẽ pfecte. ⁊ sic ꝯuenit demonib⁹. Inq̃tũ
vero ẽ nomẽ gratuitũ ponit ordinẽ distinctũ
tã ꝑncipatus q̃ ptãs seu virtus. ⁊ sic accipiꝛ.
ita pꝫ in bonis spiritib⁹. nomẽ. n. virtutis seu
angeli inq̃ꝫtũ noiat aut nãlem fortitudinem:
aut lipiditatẽ eẽntie est cõe oibus sed inq̃tũ
dicit officiũ determinatũ sicuti virt⁹ opatio-
nũ miraculoꝝ. ministeriũ. vel angelus mistra
tionẽ psonalẽ sic dicũt diuersos ordines. Sꝫ
nũq̃ diligit angelus deũ vt est ordo vltimus
sicuti seraphin nũqꝫ videt sicuti cherubin: et
ita poterit dici cherubin ⁊ seraphin. Rñꝺ ꝙ
nec cherubin ꝺr a cognitiõe simplr̃. ꝫ ab effu
sione sapie nec seraphin a dilectõe dei simpli
ci ꝫ ex incẽdio caritatis. q. supabundãti cari
tate. ⁊ h̃ duo sic accepta ceteris nõ cõpetunt
ordinib⁹. ¶ Scꝺa ꝯ^{o} est de ꝑlatione istoꝝ or-
dinũ. ⁊ est hec. sic post finẽ iudicij inter ordi-
nes cõquiescit ꝑlatio: vt sp ineqũlitas maneat
¶ Dicit p^{a} ꝯclusionis particula ꝙ post finez
iudicij inter ordines euacuabiꝛ ꝑlatio. ꝓbaꝛ.
Status. n. ꝑlationis accipiꝛ ꝺm act⁹ ierarchi
cos qui sunt purgare. illuminare. ⁊ pficere. ꝺ
quib⁹ sequẽti dist. Sꝫ isti act⁹ euacuabuntur
cõpleto fine iudicij. igr̃. erimus. n. tũc oẽs do
cibiles dei. vñ aplr̃us. cũ euacuauerit oẽm ꝑn
cipatũ ⁊ virtutẽ. Et mgr̃ dis. vi. c. Et sicut iter
bonos q̃diu durat mũdus angeli ãgelis de-
mones demonib⁹. hoies hoibus presunt. sed
i futuro euacuabiꝛ ois ꝑlatio. Et si dicatur ꝙ
angeli sunt bti. cuz ergo solum euacueꝛ id qꝺ
ex pte est ⁊ in btis nihil sit ex pte: immo repu
gnet vr̃ ꝙ ñ euacueꝛ hmõi ꝑlatio. Rñdẽdũ
ꝙ lꝫ ꝺm vim seu portionẽ supiorẽ sint oẽs an
geli in termino ⁊ bti. nihilomin⁹ ꝺꝫ vim mini
stratiuã sunt adhuc viatores vsqꝫ ad finẽ secu
li: ⁊ pñt mereri ꝑmio solũ accidentali. nec re-
pugnat eoꝝ btitudini. vñ tñ ẽ notãda hic di-
stinctio quã ponit doctor deuot⁹ dist. h⁹. q. vi
aliqd. n. alteri ꝑferri põt itelligi triplr̃. p^{o} per
modũ excedẽtis solũ. sicuti dicim⁹ auꝝ ꝑcel-
lere argẽto. 2° per modũ excedẽtis ⁊ influen
tis simul. sicut celũ sup elemẽta: qꝛ est nobili⁹
⁊ influit in ea. 3° p modũ excedẽtis ⁊ influen
tis ⁊ impantis simul: sicut dñs mistro. vñ ꝑla
tio ꝓprie dicta hꝫ tria excedere influere ⁊ ꝑ-
cipe: ⁊ sic est mõ inter angelos: qꝛ vnus ẽ alio
nobilior. vnus in aliũ influit illuminationes:
vn⁹ ⁊ alij ꝑcipit: vt pꝫ i zacharia ꝓpha. Egre-
dere inqt supior iferiori: ⁊ loqre ad pueꝝ istũ
absqꝫ muro habitabiꝛ hierlm. in futuro eua-

cuabit taz impium q̃z influxus ⁊ sola remane
bit ꝑcelletia: ⁊ hoc est qđ dicit 2ª ps ꝯclōnis
ꝙ ordines angeloꝝ sp erūt inequales:q2 pfe/
ctioꝛ sp erit supioꝛ inferiori.pꝫ manifeste. tuꝫ
rōne nature nobilioris.tum.ij. rōne maioris
gr̃e.tū 3° rōne maioris glie.Sꝫ nūqd illi eiusꝺē ordinis erūt penitus eq̃les.dicendū ꝙ nō
vū siue qlibet ordo solū hēat vnaꝫ spēm siue
plures:erit gradus pfectōis inter eos.Si.n.
in eodē ordine sint diuerse spēs:⁊ spēs se hūt
sicut numeri.pꝫ ꝙ erit ieq̃litas:sicuti nō sunt
duo numeri eq̃les.si rursus sit vnica spēs erit
gradus inter indiuidua illi⁹ spēi:sicut aspici/
mus in ierarchia nature hūane.vt vbiqꝫ relu
ceat multiformis sapia dei. ¶ Tertia ꝯ° ē de
triplici ierarchia angelica cū decimo ordine
pueroꝝ:⁊ ē hec.Sic triplici ierarchia ordies
distinguūtur angelici.vt in celis pueroꝝ ad/
datur ordo decim⁹. ¶ Pria ps dicit ꝙ sunt
tres ierarchie celestiū spirituuꝫ.pꝫ per dyon.
de celesti ierarchia p totū.pꝫ ⁊ ex p° articulo
¶ Sed dubiū ē an iste ierarchie sint cōnexe.
dicendū ꝙ sic.p° respectu finis:q2 ad vnū ie/
rarchā extrinsecū.s.dnm deū funditus tēdūt
tū q2 vbi finit vna ierarª seu pª incipit scđa ⁊
supma 2ᵉ iungit cū vltimo pᵉ.Thronus.n.ge
rit tipū memorie dei. dnatio aūt qui ē pmus
ordo 2ᵉ ierarᵉ exigit vt recte sniet quasi pnci/
paliter admin⁹ sciam hitualē que ē quasi me
moria.Idem in 3ª ierarª respectiue ad scđaꝫ
pncipatus.n.q ē pmus ordo infime ierarchie
iungit cū ptātib⁹ que est vltim⁹ 2ᵉ. ¶ Sꝫ dice
bat scđa ps ꝙ pueroꝝ ē dādus ordo decim⁹.
ꝓbat.Nullus.n.ascēdit ad ordinē angelicuꝫ
nisi actu suo aliqd meruerit.Sꝫ oēs pueri de
cedētes post sumptū bapᵐ hmōi sunt.igr.ma
ioꝛ pꝫ.alioqn nō eēt ꝯformitas reqsita hoiuꝫ
locatoꝝ in sedibus angelicis iter ordines:cū
angeli ꝓpria hūerunt merita.vū hāc opionē
facit ꝓbabilē.Et decime dragme inuētio de
narij pfectio:⁊ ipsa deciatio lꝫ eā neget sctūs
tho.q.viij.hui⁹ dist.sufficit doc.deuo.ens hu
ius op.q.vij.hui⁹ dist. ¶ Quātū ad 3ᵐ artiᵐ
sunt tres diffi. Pria est.cui⁹ ordinis fuit ga/
briel.dicit hic tho.q.iij.ꝙ fuit archāgelus.vr̃
tū ꝓbabilius ꝙ fuerit altioris ordinis:vtpu/
ta cherubici aut seraphici:cū sciuerit hoc xpi
misteriū qđ multis supmis erat absconditꝫ
angelis.vū inqt apls vt innotescat principi/
b⁹ ⁊ ptātib⁹:multiformis sapia dei. ¶ Scđa
difficultas.qs est supmus platus in ordinib⁹
angelicis.vr̃ ꝓbabile ꝙ ioh.bap.qui tꝫ locuꝫ
luciferi supi⁹ dictū fuit. ¶ Tertia diffi.an ad
quēlibet ordinē aliq assument hoies. Dicen
dum ꝙ sic.aliq per caritatem ad seraphin.ali
qui per sapie donū ad cherubin. ⁊ sic de alijs
Et sic pꝫ ad qōnē ꝙ ordo angelicus triplici i
ierarª verissimis distinguit s̃monib⁹. Tūc ad
argª. ¶ Ad pmū pꝫ ꝙ nō ē sile:q2 oēs hoies
sunt vnius spēi:iō nō est magnū si vnā solum
hūt ierarchiā.angeli āt diuersaꝝ: iō diuersas
hūt ierarchias:nec ipedit simplicitas: qlibet
n.angel⁹ simplicioꝛ ē hoie vū nō ar̃ nisi mul/
titudo q̃ nō ipedit cū a pfectissimo multa eq̃
p° ꝓdeant. ¶ Ad scđꝫ dicendū ꝙ equocatio
soluit.sacer.n. principatus si capiat̃ cōiter sic
est cōis āgelis oibus:q2 ēt ordo iferioꝛ nobis
principat̃.⁊ sic nō dr̃ ierarchia sacer principa
tus.Si rursus scđo capiat̃ sacer principatus
pro p° ordine solū tertie ierarchie adhuc nō
est ideꝫ ꝙ ierarª.vū dꝫ 3° sumi pro aliq̃ sacro
pricipatu in quo sunt tres isti act⁹ distincti or
dinar̃.purgare:illuminare.⁊ pficere.⁊ sic re/
periūtur tres ierarᵉ:iō nō currit argᵐ. ¶ Ad
3ᵐ dicendū ꝙ sunt in diuersis locis vt imagi
nemur qđ locus celestis sit ad moduꝫ mōtis
rotūdi piramidalis ⁊ i piramide sit btā Ma
ria.⁊ sic ꝯnr per mōtis circuitū descendendo
sint bti.⁊ eēntia diuina vbiqꝫ per totū.tūc cer
tū est ꝙ qlibet alteꝝ videbit ⁊ oēs deū. hec ē
imagi° doc.deuoti in dubijs lr̃alibus.2ᵉ dist.
huius scđi.de quo āplius in q̃rto.Et sic pꝫ ad
qōnē.ꝙ ⁊c̃. ¶ Ex pūti aūt dist.⁊c̃. Pria ꝯ°.
p dona varia bti spūs trina ierarchia locant̃
funditus.Dicit ꝯ° ꝙ ordines nouē angeloꝝ
sunt distincti per triplicē ierarchiaꝫ.Et ponit̃
a princ° dist.vsqꝫ ibi.iam nūc inquirēdū. Se
cūda ꝯ°.per doᵐ glorie ordo pficit̃ atqꝫ gr̃e:
sꝫ nō incipit̃.Dicit ꝯ°.ꝙ ordines angelici pfi
ciuntur p gr̃am ⁊ gloriā.sꝫ incipiunt a nā.Et
incipit ibi.iā nūc inquirē.vsqꝫ ibi.notāduꝫ ēt
⁊c̃.Tertia ꝯ°.decimus ꝓprie ordo est cōplen
dus dū est egregie hō coronādus. Dicit ꝯ°.
qđ tūc decimus ordo pficiet̃ cū hō beatifica/
bitur.Et pōit̃ a loco illo.notādū etiā ⁊c̃. vsqꝫ
ad finē dist.Et h̄ est.⁊c̃.

Oc etiā inuestigādū ⁊c̃.Hic sigr̃.x.di
h stinctio hui⁹ scđi q̃ sic ꝯtinuat̃ ad pce/ dis x
dētē.Nā postqꝫ in pcedēti distinctiōe
bonoꝝ angeloꝝ triplex ē distincta ierarª.In
pūti notant̃ coꝝ ad nos sacra misteria.Et pti
tur in tres ptes principales. In pª coꝝ circa
nos in gn̄ali pādunt̃ pleni⁹ cara misteria. In
2ª circa nos notat̃ clari⁹ hoꝝ custodia.In 3ª
mgr̃ se excusat āpli⁹ effari talia.pª i prin°.2ª
ibi.dist.xi.Illud quoqꝫ sciēdū ē qđ angeli bo
ni ⁊c̃.3ª dist.xij.ibi.h̄ de āgelice nē.⁊c̃.pª rur
sus pticula q̃ ē pn̄s dist.In q̃ i gn̄ali angeloꝝ

circa nos ministeria panduntur cara: in tres
ptes diuidit. In pma opio ponit plane diffa
ria. In scda loquela seqtur dubitatoria. In 3ª
vnio canit cõcordatoria. pª in princ°. scda ibi
Hic oritur qđ si oẽs mittuntur ⁊c̃. tertia ibi.
Alij vero dicunt tres ordines supmos ⁊c̃. Et
hec est diuiꝰ ⁊c̃. Circa quã queritur.

Trũ inter ãgelos sic ierarchicoꝝ actu
v um distribuat locutio vt ad nr̃m mit-
tantur misteriũ. Et ar̃ ad ptẽ falsaz tri
bus medijs. ¶ Primo ar̃ qꝫ non fiat locutio
inter ãgelos. Si.n.vnꝰ alteri loqtur: aut sunt
sibi imediati loquẽs.s.⁊ ille cui fit locutio: aut
nõ: sed cadit mediũ nõ primuz: qꝛ sequeret qꝫ
tũc gabriel stãs in ordine seraphico nõ possz
manifestare ɔceptũ suũ michaeli stãti in ordi
ne pncipatuum: ⁊ ita nõ essent in celis locuti
ones libere. nec scdm: qꝛ oẽ agens nãle prius
agit in mediũ qȝ in extrema: sicuti sol priꝰ il-
luminat pmam aeris pticulã qȝ sibi remotaz
⁊ ita priꝰ manifestaret medio ɔceptionẽ suaz
loquẽs angelus qȝ angelo cui fieret locutio.
¶ Scdo ad idẽ ar̃ sic. cuilibet nature intimi
or est sua eẽntia qȝ opatio. sȝ cuiuslibet ange
li eẽnª intuitiue ab alio angelo ẽ visibil̃. g° ⁊
itellectio: ⁊ ita nõ opȝ fieri locutiões iter eos
maior pȝ. nihil.n. tm̃ est alicui idẽ sicut ipe si-
bi. sȝ pbat minor. qꝛ diuina eẽntia ẽ pfectior i
cognoscibilitate qȝ cuiuscũqȝ angeli. vr̃ tñ in
tuitiue a q̃libet angelo. vñ matth. xviij. scribi
tur. Dico aũt vobis qꝫ angeli eoꝝ sp vidẽt fa
ciẽ pris mei qui ẽ in celis. ¶ Tertio ar̃ qꝫ nõ
mittãtur h inferiꝰ pp nos in opibus dei ⁊ ma
xime in tã excellẽti nã: nihil fit frustra sȝ fru-
stra mitterent. igr̃ ⁊c̃. maior pȝ. deꝰ.n. ⁊ nã ni
hil agunt frustra. Sed pȝ minor. qꝛ cũ sit deꝰ
vbiqȝ vr̃ sufficere. Cõfirmat: qꝛ aut oẽs mitte
rent ⁊ hoc nõ. qꝛ daniel̃. vij. scribit. Milia mi
liũ mistrabant ei: ⁊ decies centena milia assi-
stebãt ei ⁊ ita ps assistit deo ⁊ non mittit: aut
ps vna mittit: alia nõ. Et hoc nõ. qꝛ dicit apl̃s
ad Heb. i. oẽs sunt administratorij spũs. ¶ In
oᵐ pmi ar̃. i. choꝝ. xiij. Si linguis hoiuz loq̃r
⁊ angeloꝝ. Et Dam̃. Nõ lingua ⁊ auditu in-
digẽt angeli. nã sine smone voce plato tra-
dũt sibi suas illuminatiões. ¶ In oᵐ scdi ar̃
per illud Luce. i. Missus ẽ gabriel angelus.
¶ In ista qõne sunt tres articuli ⁊c̃. ¶ Quo
ad pᵐ articulũ termini sunt ierarchia. actus
ierarchici. ⁊ locutio. ¶ Ultra pdicta. quo ad
primũ terminũ de ierarchia pcedenti distin-
ctione solet ierarchia sic diffiniri. ierarchia ẽ
ad deũ q̃tũ possibile ẽ silitudo ⁊ vnitas ipm
hñs scie sctẽ ⁊ actiõis ducẽ ⁊ ad suũ diuinissi-
mũ decorẽ imutabilr̃ diffiniens. ⁊ q̃tũ possi-
bile ẽ reformãs suos laudatores. Et ẽ diffini-
tio ierarᵉ celestis sm qꝫ in suũ regredit pnci-
piũ. Et ponit tria. p° regressuz eiꝰ q̃tũ ad ha
bilitatẽ dñ dicit. ierarchia est ad deũ q̃tũ pos
sibile est silitudo ⁊ vnitas. ¶ Scdo q̃tuz ad
actũ dñ dicit ipm hñs scie sctẽ ⁊ actõis ducẽ.
Tertio q̃tũ ad imutabilitatẽ dñ subiungit: ⁊
ad suũ diuinissimũ decorẽ imutabilr̃ diffiniẽs
⁊ ex pdictis elicit opꝰ plenitudis duz dicit. ⁊
q̃tum possibile ẽ reformãs suos laudatores.
Ex plenitudine nẽpe glie ẽ ⁊ gr̃e vt alios iu-
uet iã btũs existẽs. ¶ Scds terminꝰ ẽ actꝰ ie
rarchicus. Et pñt actꝰ isti tripl̃r assignari. pri
mo° vt isti tres actꝰ. visio. fruitio. ⁊ tẽtio dicã
tur actꝰ ierarchici: qꝛ cuilibet ordini triũ ierã
chiaꝝ insunt ⁊ ɔuersionẽ oñdũt in deũ. 2° vt
isti actꝰ tres. loq. audiri. ⁊ mitti. dicant actꝰ ie
rarchici: qꝛ cuilibet pñt cõpetere ordini. gli-
bet.n. alij loq pt: glibet ẽt ab alio audire rur-
sus glibet mitti ab eo q angelos. i. nũcios fac
spũs. Tertio assignant a dyoñ. in de celesti ie-
rarchia. isti tres actꝰ. purgare. illũinare. ⁊ pfi
cere actꝰ ierarchici: ⁊ ita vtimur actu ierarchi
co ⁊ differũt sȝ doctorẽ deuotũ hac dist. q. iiij
qꝛ purgatio fit in initio: ⁊ nõ dȝ intelligi fieri
a pctõ: sȝ a nescieñ. illuminatio fit in me°. sed
pfectio in termino sicuti aer pus itelligit pur
gari tenebris. scdo illuminari lumie. ⁊ 3° pfi-
ci calore. vñ ⁊ dicũt alij qꝫ purgatio ẽ i remo-
tiõe ipedimẽtoꝝ. illũinatio in speculatõe ve-
ritat: ⁊ pfectio in amore btitudinis: ⁊ dicunt
actꝰ ierarchici: qꝛ cuilibet ɔueniũt ãgelo. pª
n. ierarª angeloꝝ purgat: illuminat: ⁊ pficit a
ierarchia thearchica seu dina. Media a pª
purgat: illũinatur ⁊ pficit. ⁊ illa scda agit in
tertiã. 3ª ãt in nobis de cursu cõi: h tria agit.
¶ Tertiꝰ terminꝰ est locutio. vñ notãdũ qꝫ lo
cutio solet tripl̃r fieri. primo° qñ loquens pe
nitus loquẽdo nõ mutat sȝ tota mutatio fit i
eo cui loqt. ⁊ isto° loquit ds nobis ⁊ spiritibꝰ
angelicis inspiratiõe ⁊ reuelatõe. vel cãdo
nouũ ɔceptũ vel cõceptũ antiquũ ad aliqd d
nouo terminãdo. Scdo fit locutio qñ fit mu
tatio tã in loquẽte qȝ in eo cui loquit. differẽ
ter tñ qꝛ in eo cui locutio fit cãtur aliqd abso
luᵐ veluti: aut spẽs: aut actꝰ: aut vtrũqȝ simul
Sȝ in loquẽte solꝰ sufficit respectꝰ. s. actio: qꝛ
oẽ cãtũ de nouo agẽs nouã reqrit actionẽ. ⁊
hoc innuit glo. sup illo vbo. i. choꝝ. xiij. Si lin
guis hoiuz loq̃r ⁊ angeloꝝ. dicit sic. ãgeli ma
iores significãt minoribꝰ qđ de volũtate dñi
psentiũt: ⁊ h fit qbusdã nutibꝰ ⁊ signis. Istos
nutꝰ ⁊ h signa voco ɔceptũ in audiẽte cãtuz

⁊ istam actionē. 3° mō fit locutio dum in loquēte fit vocalis expſſio vt apphendat audiens: ſicuti ē locutio nr̄a. vn̄ plato in thieo dicit. ad hoc datus est nobis sermo vt mutuos nr̄os ꝯceptus valeamus exprimē. vltra noto ꝙ in angelis iſta tria differūt. itellectio: locutio. illuminatio. Intellectio. n. ſolū dicit abſolutā rei noticiā. Locutio āt addit ꝙ illa cog° alicui manifesteẗ. ſed 3° illuminatio addit taꝫ ſupra intellectionē ꝙ̄ꝫ locutionē. vn̄ ſm doc. ſubt. ix. diſt. q. i. in princi° ſolutionis pncipal̄. illuminatio eſt q̄dā locutio de vero pfectiuo in eē ſcd̄o. vbi dicit tria. p° ponit illuminationē ſpēm locutionis. duꝫ dicit. illuminatio eſt quedā locutio. Scd̄o pōit de q̄ eſt: duꝫ addit de vo pfectiuo. ex quo pꝫ ꝙ de malis nō fit illuminatio niſi per modū ſpeculatiōis: qꝛ repugnat ꝙ angelicus itellectus talib⁹ inficiaẗ. 3° ponit in quo: qꝛ in eē ſcd̄o: ſiue qꝛ ē in actione nō ſolū in habitu: ſeu ſcd̄o qꝛ ē illuminatio nō de deo ſꝫ de effectib⁹ qui ſequūtur eſſe primū: ſeu 3° qꝛ prius eſt talis noticia in illuminātē: ⁊ deinde in illuminato: iō dꝛ in eē 2°

¶ Quātū ad ſm articulū ſunt tres ꝯclōnes. p^a eſt de mutua locutōe angeloꝝ. ſcd̄a de miſſione eoꝝ ad nos. 3^a de ipſoꝝ ad nos locutōe mirabili. Prima igr̄ eſt h̄. Sic angelus ſuperioꝛ ꝯceptū cauſando inferiori loq̄tur vt ſcd̄s niſi velit nō audiat. ¶ Prima ps ꝯclōnis dicit ꝙ angel⁹ ſupioꝛ loq̄tur inferiori p cātionē ꝯceptus noui in angelo audiēte. pbaẗ ꝯ° medio doc. ſubt. elegantiſſimo poſito. diſt. ix. q. ij. in ſolutiōe principali. Ois itellectual̄ nā loquēs alicui cāret ſi poſſet imediate in illo cui loq̄tur ꝯceptū illi⁹ rei dē q̄ loq̄tur Jero. nāꝗ ꝓferimus qꝛ ſine ſmone audiēti iprimere nō poſſumus: ſꝫ āgelus hoc pt. igr̄ loquēdo iprimit ꝯceptū nouū in audiētis angeli itellectū minoꝛ pbaẗ. illō qō eſt ſufficiēter i actu p° reſpectu alicui⁹ effect⁹ pōt illū cāre in quocūꝗ paſſo ⁊ ꝓportionato ⁊ approximato. Angelus aūt hn̄s noticiā habitualē: vtputa alicuius a. eſt hmōi: ⁊ intellect⁹ alteri⁹ angeli non ꝯcipiētis a. eſt ſufficiēs receptiuū hmōi noticie. ergo ⁊ illā poterit in eo pus āgelus cāre. ꝓba° maioris. qꝛ pria extrēa actiui ⁊ paſſiui ſunt vl̄ti^{ma} abſtracta a q̄cūꝗ actiuo ⁊ paſſiuo ꝓbatio minoris qꝛ ex eo ꝙ itellect⁹ pmi āgeli hꝫ a. ſibi pn̄s in rōne obi pt cāre noticiā a. in itellectu ſuo: ⁊ ita p ꝯn̄s in itellectu alteri⁹ angeli cū ſit eiuſdē rōnis. Et ſi dicaẗ ꝙ rō nō ꝯcludit niſi qn̄ angelus ē ꝓpe angelū cui loq̄ẗ aľs nō: qꝛ opꝫ mouēs ⁊ motū eē ſil̄. ex. vij. phicoꝝ. ⁊ ariſt. ij. de aīa dicit ꝙ ſi eēt vacu^{m} vbi ē mō aer ꝙ nō viderem⁹ celū: qꝛ ſpēs nō mouerēt oculū. Rn̄deẗ ꝙ rō ꝯcludit tā de diſtante angelo ꝙ̄ꝫ de ꝓximo. Rō aūt q̄re vnū agens neq̄t in extremū agere niſi pri⁹ agat i mediū. vel ē pmo qꝛ mediū ē eiuſdē rōnis cū extrēo ⁊ ita ſuſcipit pri⁹ effectuꝫ eiuſdē rōnis: veluti ſol pri⁹ illuminat primā ptē aeris ꝙ̄ꝫ remotā qꝛ illūiatio ē eiuſdē rōnis i vtroꝗ. vl̄ ē ſcd̄o qꝛ cā hꝫ duos effect⁹ ordinatos. ⁊ nata ē pri⁹ cāre vnū ꝙ̄ aliū: ſicuti in ꝓpoſito o^{m} cāt ſpēꝫ in me°: ⁊ viſionē in oculo. ⁊ pri⁹ natuꝫ ē cāre ſpēm ꝙ̄ viſionē ⁊ ita ſi nō cāt ſpēm dato vacuo nec poterit cāre viſionē. Nō ſic in ꝓpoſito. p° qꝛ nō hꝫ pri⁹ angelus duos effect⁹ ſic ordinatos. Scd̄o qꝛ mediū. ſ. locus medi⁹ nō ē eiuſdē rōnis cū angelo audiēte. Sꝫ dicet qs ponaẗ inter angelū loquentē ⁊ audientē āgelus. vtputa inter gabrielē loquentē ⁊ raphaelē audientē: michael ē eiuſdē rōnis q̄ ad itellectuꝫ: ⁊ ita ſm pdicta nō poterit gabriel loq quin michael audiat. pp hoc addo tertium ⁊ dico ꝙ imo: qꝛ lꝫ mediū ſit eiuſdē rōnis i itellectu tn̄ loquēs libere loq̄tur ⁊ ita in quo itellectu vult cāt illū ꝯceptū. Et ꝙ adducitur: qꝛ opꝫ mouēs ⁊ motū eē ſimul. Dico ꝙ mouēs ⁊ motū pn̄t eē ſimul tripl̄r. p° nāliter: ſic intellige^a mouet orbē. 2° ma^e: ſicuti eſt qn̄ duo corpora ſe mutuo mouēt imediate. 3° virtual̄r ſolū: ſicuti generās dū gn̄at ſolū attigit ſufficiē in q̄ eſt tact⁹ ma^{c⁹} ſꝫ nō rei intrinſeca. ⁊ tn̄ mouet ita ꝙ ſufficit inter mouens ⁊ motū hmōi pn̄tialitas: ⁊ talis ē iter loquētē angelū ⁊ audientē. Sicuti. n. in p° diſt. xxxvij. dictū ē ſi p ipoſſibile ds eēt ops ⁊ tn̄ nō eēt vbiꝗ: adhuc poſſet ſuo velle oipotē^{mo} agere vbi nō eēt. Et ſi tūc dicaẗ ſufficit pn̄tia virtual̄. ſequiẗ ꝙ michael in celo poterit loq gabrieli i terra. dico ꝙ nō ſequiẗ: licet. n. inq̄ꝓtū mouēs ⁊ motū nō req̄rāt pn̄tiā nālē aut ma^{am}. ſꝫ ſolū virtualeꝫ tn̄ qꝛ ſunt determinate virtutis eſt dādus termin⁹ vltra quē vn⁹ alteri loq n̄ poſſet. Sꝫ qd gignit loquēs in audiēte āgelo. dico p° ꝙ pt gignere ſolū actū: ſi āgel⁹ cui fit locutio phabuit ſpēm: ſic ⁊ nos multotiēs loq̄mur dē his q̄ in hītu noſcebam⁹ ſeu in ſpē. Scd̄o dico ꝙ pōt gignere ſolā ſpēꝫ: ſicut ſi inferioꝛ angel⁹ loq̄tur ſupiori: ⁊ ſupioꝛ ſit cōuerſus ad aliud intelligibile: nulli dubiū ꝙ iferioꝛ nō poterit eū aduerteẗ a cognitōe cū ſupioꝛ ſit fortioris itellect⁹ cābit tn̄ ſpēꝫ i itellectu ei⁹: ſicuti ſi aliqs loquereẗ hoi fortiter in ſtu° eleuato certū ē ꝙ ſtudēs nō aduerteret qd diceret loquēs iprimereẗ tn̄ ſpēs in fantaſmate ei⁹. vn̄ ⁊ poſt modū poſſet recordari. dico 3° ꝙ pt iprimere

fiľ ⁊ actuz ⁊ ſpẽz:ſicut ſi ſuꝑior loquať iferiori de aliquo ſingulari de q̊ nõ habuit ſpẽz.prius illo tũc cãbit ⁊ actuz ⁊ ſpẽm. ¶ Sed tũc q̄riť q̄lis eſt actꝰ iſte intelligẽdi in audiẽte cauſatꝰ q dr̄ auditio. Rñdẽdũ ꝙ vltra cognitiões in ỽbo põt vnꝰ angelꝰ a tripl'r itelligẽ.prio itui tiue in ſe.ſcd̄o ituitiue in intellectu alteriꝰ an geli.tertio ꝑ ſpeciẽ innatã:aut acq̊ſitã.⁊ neu tra hax dr̄ auditio.vñ noto ꝙ ad itellectiões q̄ dr̄ auditio in angelo ẜm doc.ſubti.tria req runť.prio ꝙ itellectꝰ audiẽtis ſe habeat pure paſſiue:ita ꝙ ſolũ recipiat ⁊ nõ agat. In alijs ſiq̄dẽ dr̄ ꝙ obm ⁊ potẽtia pariũt noticiã hic nõ. ¶ Scd̄m reqſituz eſt ꝙ itellectꝰ loquẽtis ſit cã totalis:dẽpto obiecto ſeu eiꝰ memoria fecũda hmõi itellectiõis. Tertiũ ꝙ cauſet in quãtũ intelligẽs nõ inq̈ʒtũ obm. Si enim cã ret inq̈ʒtũ obm iã nõ cauſaret auditionẽ : ſed vnã triũ viſionũ ꝓdictax. Ex q̊ vlteriꝰ pʒ ꝙ vo lũtas loquẽtis ꝯcurrit ad hmõi auditiõz cãn dã. Pʒ ſcd̄o ꝙ itelligẽdi actꝰ loquẽtis nõ eſt cã huiꝰ auditiõis. ¶ Ex q̊ inferť tertio memo riã loquẽtis cãre hãc audiẽtis intellectionẽ: tanq̈ʒ eiꝰ effectũ equocũ. Et pʒ vtilitas hmõi locutiõis ⁊ auditiõis.loq̄ť eniʒ michael prio raphaeli iꝓrimẽdo actũ. Tũc ſecũdo ſe ꝯuer tit raphael ad intellectũ michaelis vt videat clariꝰ qd̄ ſibi iꝓreſſerat:⁊ tandẽ eleuať:tertio vſq̈ʒ ad illiꝰ rei in verbo noticiã in q̊ cõſumať noticia. ¶ Et pʒ vlteriꝰ ꝙ vnꝰ angelꝰ põt loq vni angelo nõ alteri cuivult.ſicut eſt in ꝑtãte angeli in ſua memoria habẽti plures ſpẽs vti vna nõ alia ẜm volũtatis iperiũ. ⁊ ſi haberet in nã ſua plures itelligẽtias in vna vti poſſet vna ſpẽ.in alia alia. Sic ſuoᵒ in ꝓpoſito põt huic loqui nõ illi ⁊ duobꝰ:aut forſan cẽtuz ſiľ vel vltra:⁊ in q̊libet cãdo nouã intellectio nẽ. Si eni vnꝰ hõ actu põt loq pluribꝰ nõ dʒ hoc denegari angelo.ſʒ ꝙ audientibꝰ põt ſiľ loq.dicẽdũ ꝙ ẜm qd̄ eſt ꝑfectior pluribꝰ põt: ſʒ ꝙ q̄libet poſſit:ſoliꝰ dei eſt noſſe aut in pri ma bonox vel cui reuelauit. Ex quo ſatis pʒ de illuminare q eſt actꝰ ſcd̄s ierachicꝰ cũ ſit q̄ dã locutio.vñ illuminatio ꝓprie eſt de ſingu lari reuelato.locutio aũt cõis eſt ad cognitio nẽ ſingularis reuelati ⁊ in gñe ꝓprio.⁊ pʒ ꝙ reuelãs nihil cauſat in ſeipſo cũ priꝰ deꝰ reue let prime ierarchie:⁊ tñ in ſeipſo nihil cauſat ſed i eo cui fit reueᵒ ita ꝙ prio intelligitur q̄ſi purgatio a neſciẽtia ꝑ iſtud reuelabile. Se cũdo tẽdit ex hoc ad videndũ in verbo.vñ il luminať ⁊ ex hinc ꝑficiť.vñ ꝓprie illumiatio ꝑ primã ierarchiã venit ad mediã.de media ad tertiã:lʒ poſſet deꝰ vni angelo ifime ierar chie reuelare q poſtea ſupreme reuelaret. Sʒ nunq̄d põt bonꝰ angelus malo angelo loqui ⁊ aliq̄d reuelare.dico ꝙ ſic.⁊ mõ ꝓdicto ex ꝑ te ſui:ſʒ q2 demon ex pctõ eſt obſcuratꝰ neq̄t i tãta limpiditate illũ ꝯceptũ recipere in q̄ bo nus.vñ nec mereť illuminatio dici ſolũ reue latio. ¶ Et ex iſta ꝓma ꝑte ꝯcl'onis iferť ſcd̄a clare in q̄ diciť ꝙ vnꝰ angelꝰ põt loq alteri an gelo abſq̈ʒ hoc ꝙ loq̄ť ei q eſt in medio pʒ iã. Ex quo pʒ defectꝰ ſancti tho.i ſcd̄o ſcripti.q. iij.diſt.ix.ponẽtis illuminatiões angelicas fi eri ꝑ ꝯfortationẽ lumis qñ ſcʒ ſuperior eſt q̄ſi lumẽ reſpectu iferioris ipſũ coadiuuãs:ſicut lumẽ i medio adiuuat viſũ ad vidẽdũ.pʒ oᵐ maxie ſic dcm̃ ẽ ſi iferiori aliq̄d prio ꝛ̃uelareť nõ eſſet lumẽ ſuꝑioris ⁊ tñ tũc illũ illumina ret. Cetex q̄ eſt iſta ꝯfortatio nõ videť cũ etiã in celis angelꝰ inferior eẽntiã videat ſuꝑioris ea ꝓpter via doc.ſubti.melior apꝑet. ¶ Se cũda ꝯcl'o eſt de miſſ.õe angelorũ ad nos.⁊ ẽ hec. Sic de iferiori ierarchia ad nos ꝓ miſte rio mittuntur ſpũs.vt de alijs mitti nõ repu gnet. ¶ Prima ꝑs dicit ꝙ ſpũs tertie ierar chie mittunť ad nobis miſtrandũ ꝓbať.ſic an geli ſunt medij iter nos ⁊ deũ:⁊ ita rõnabile valde eſt ꝙ ferãt ꝓces nr̃as ad deũ.⁊ de deo nobis referãt reuelatiões. Si ergo qd̄ rõna biliꝰ eſt fecit deꝰ.ſeq̄ť. Et ſi dicať tũc fieret eis ꝓiudiciũ.cũ eni ſint creati ⁊ limitati nõ vide tur ꝙ poſſent dũ nobis miſtrarẽt actũ exercẽ ꝯtẽplatiõis. Dicẽdũ ꝙ lʒ de ſe nõ poſſent.tñ deꝰ facit ꝙ pñt.vñ beda dicit ꝙ in iſto miſte rio ſemꝑ currũt infra deũ. ¶ Sed q̄riť vtrũ i mediate in inſtãti de celis ſint inferiꝰ.dicẽdũ ꝙ nõ:cũ moueanť motu ꝯtinuo ex.vi.diſtin. Sed quõ:q2 nõ habẽt reſiſtẽtiã in aere ſicuti nos:⁊ tñ aer eſt cã velocitaꝭ ⁊ tarditatis mo tus.ex q̄rto phiſicorũ.q2 vacuo dato nõ eſſet motꝰ. Hic dico ꝙ rõne aeris nõ hñt reſiſten tiã.ſed dato vacuo adhuc eſſent tres cãe mo tus. Prima cã mouẽs duʒ ſcʒ mouẽs eſt fini te potentie. Scd̄a cã mobile:q2 nõ eſt vbiq̈ʒ. Tertia cã diſtãtia priuatiua.dato eniʒ vacuo plus diſtaret adhuc a pariſius pontizara q̄ꝫ ſcũs dyoniſiꝰ.⁊ poſſet his tribus cãis adhuc fieri motꝰ.phs eni rõnibꝰ ſuis ſolũ ꝓbat mo tuʒ nõ eſſe in vacuo rõne medij poſitiui:⁊ ad hoc vadũt ſue rõnes ñ vltra.vt docet doc.de notꝰ in prio ſuo diſti.xxxvij.ꝑte ſcd̄a.arti.ij.⁊ ſi ãplius petit ſue rõnes ſũt ſophiſmata:vt in nuit i ſuis phiſicis mgr̄ nicolaꝰ boneti ad lõ gũ eas ſoluẽs. Sʒ aliq̄s diceret.ex q̊ miſit de us filiũ ſuũ ꝓ nobis:miſit ⁊ ſpm̃ ſanctũ ad q̄d rurſus mittit angelos. Rñdit doc.deuotꝰ hꝰ

dist.q.i.dans ɔgruaᵐ triplicez. Cōpetit ingt p̄rio caritati diuine.in hoc.n.inuit q̄tū nos diligit q̄ spūs nobilissimos ad ministrādū nob mittit.Cōpetit sc̄do caritati angelice vt suos cōciues a diabolo p̄seruēt.Cōpetit tertio caritati humane:q̄ q̄ñ paruula est: iō foueri ⁊ nutriri dȝ diligēter.¶Scd̄a ps ɔclonis dic̄ q̄ nō repugnat supiorib⁹ angelis vsq̄ ad primam ierarchiā mitti.p nobis.Oēs.n.bñ cōcedunt q̄ mittunt̄ interius ingq̄tū.s.disponūt ⁊ illuminant iussu dei eos qui mittūtur exterius:iō tñ exterius aliq dñt q̄ sola ierarchia vlla mitti̊ inferi⁹ ad nos.Tho.añt hac dist.q.ij.dicit q̄ qnq̄ ordines mittunt̄.s.tres vltime ierarchie ⁊ due medie ptātes ⁊ virtutes. alij q̄tuoꝛ non nisi interi⁹.vbi p̄rio manifeste videt̄ sibi ɔdicere.In p̄cedēti.n.dist.q.iij.posuit ptātem primum ordinē sc̄de ierarchie:⁊ dñationē vltiᵐ.nunc ecōtra dicit dñationez primū ordinē ⁊ ptātē vltimū:⁊ dicit q̄ dñatio est vltim⁹ q nō mitti̊ exteri⁹:⁊ virt⁹ prius q mitti̊.Sȝ credo veri⁹ assentiendū esse docto.subt.hac dist.dñti.pbabile esse in caibus magnis aliquē de p̄icipalib⁹ sicut cherubin ⁊ seraphin mittendū:sicuti pȝ in incarnatiōe filij dei.Si.n.de⁹ pr̄ misit filiū suū in mundū p nobis.mir non est si vn⁹ ex seraphin puta gabriel missus est ad denūciandū hoc: sicuti pȝ in bono politico q̄ in caus̄ maximis mittunt̄ collaterales regis.¶Tertia ɔclo est de angeloꝝ ad nos locutiōe mirabili.⁊ est hec. Sic ad nos inflāmandū mittunt̄ spūs:vt locutōe nos doceāt amplioꝛi.¶Dicit p̄ria ps q̄ angeli mittuntur ad nos inflāmandum pbat̄ ysa.vi.Missus est ad me vn⁹ de seraph qd̄ exponēs dyoñ.dicit q̄ dict⁹ est seraph nō q̄ de ordine eēt seraphico:sed q̄ incendebat caritate. Et si dicat̄ q̄ hōm⁹ libeꝝ arbitriū ⁊ ita nō pt nos nisi velim⁹ inflāmare. Dico q̄ veꝝ est.vñ solū disponit vt.s.deū capiam⁹.de q̄ dictū est:de⁹ caritas ē.Et alibi.de⁹ nr̄ ignis ɔsumens est.Sed q̄ angeli nos doceant amplioꝛi locutiōe.pbat̄.q: vltim⁹ ordo hȝ purgare.illumiare.⁊ pficere.⁊ nō hȝ respectu sequent̄ ordinis.ergo respectu nr̄i.Et si querat̄ qual̄ est ista locutio.extat opio triplex.primi dicūt q̄ est ad moduȝ luminis irradiantis.⁊ ista nō videt̄ valde ɔgrua cū non irradiet super nos nisi lux v̄a que illuminat oēm hoīez Scd̄i dñt q̄ ad modū speculi:⁊ ista ip̄p̄ria est.Est qppe incongruū cognoscere in speculo ⁊ nō cognoscere speculū. Doctoꝛ deuot⁹ dicit q̄ hec locutio est p modū excitantis ad modū quo doctoꝛ docet discipulū.⁊ hec verioꝛ videt̄.¶Quātū ad tertiū arti. sunt tres difficul.¶Prima est.vtrū angel⁹ quotiens cunq̄ loqtur ip̄rimat:aut actū: aut speciē ei cui loqtur.Dico q̄ nō:q: aliquotiēs legunt̄ angeli loq deo.vñ Greg.in moꝛa.vox angeloꝝ in laude cōditoꝛis est admiratio intime ɔtemplatiōis.⁊ tñ certū est q̄ non ip̄rimit aliqd deo.¶Scd̄a difficul. qs ē maioꝛ nūerus angeloꝝ aut assistentiū:aut ministrantiū. Dicēdum q̄ loq̄ndo de lege cōi plures sūt assistētes q̄ ministrantes.q̄d satis inuit Dañ.vij. Milia miliū ministrabāt ei.⁊ decies cētena milia assistebāt ei.ita q̄ decies plus nūerat assistētes q̄ ministrātes.q: poni̊ in plurali nisi dicat̄ nūerū exponi nūero.⁊ tūc capiendo ministeriū.p interioꝛi officio ac exterioꝛi oēs sunt administratoꝛij spūs:vt hȝ apl's.¶Tertia difficul.Si angelus loq̄ret̄ in p̄sona dei sicut fecit in antiq̄ testamēto vtꝝ esset adorandus.Rñdet doc.deuot⁹.q.vi.q̄ si referimus mentē ad angelū in se pt adorari dulya. Si añt ad deū imediate cui⁹ est nūci⁹:pōt adorari latria: sic fecit abrahā.Ex quo pȝ ad qōnē q̄ vicȝ inter angelos sic fit ierarchicoꝝ locutio actuū vt ad nr̄m mittant̄ misteriū ⁊c. Et tūc ad argumēta.¶Ad primū dicēdū.q̄ pt ⁊ sine me⁹ ⁊ cū me⁹ nec cādit illū actū intelligēdi in me⁹ loco:nec i alio angelo q erit sibi.p̄ximioꝛ q̄ ille cui loquitur:q: merceāt libere.vt patuit in p̄ria ɔclone.¶Ad sc̄dm dicendū.q̄ lȝ posset cognosci act⁹ ei⁹:nō tñ ille cui semp aduertit:iō sūma exigit liberalitas ⁊ caritatia cōicatio vt mutuo suas ɔceptōes multiplicēt.¶Ad tertiū pȝ q̄ lȝ de⁹ posset p se facere tñ exigit lex diñe sapiē:quā diuinus docuit dyoñ.vt infima p meᵃ in sup̄ma deducant̄.Et ad ɔfirmationē iā pȝ q: oēs mittunt̄ seu exteri⁹ seu interi⁹.Ex p̄nti aūt distinctiōe tres ⁊c.¶P̄ria ɔclo.q̄ ois spirit⁹ ad extra mittat̄ aut nō:sic penit⁹ mō dubitat̄. dicit cōclo.q̄ dubitatio est an oēs spūs celestes mittantur in ministerū nr̄m:aut solū aliq.Et ponitur a p̄icipio distinctionis vsq̄ ibi.hic oꝛit̄ qō ⁊c.¶Scd̄a ɔclo. extat opio q̄ spirituū ē eē missio pp nos oium.dicit ɔclo.q̄ est vna opio que dicit,q̄ oēs spūs mittūtur extra pp nos ad misteriū.Et poni̊ ab illo loco hic oꝛitur qō ⁊c.vsq̄ ibi.alij v̄o dñt ⁊c.¶Tertia cōclo.misse iteri⁹ sunt sup̄ne mētes siue exteri⁹ ⁊ angeli entes.Dicit ɔclo.q̄ oēs ordines angeloꝝ aut mittunt̄ interi⁹ aut exteri⁹. Et deduci̊ ab illo loco.alij v̄o dicūt vsq̄ ad finem distinctionis.Sequit̄ in textu.

i Llud q̄q̄ sciēdū ē ⁊c. ¶Hic signat̄ dis xi

xi.dist.huiꝰ scdi q̃ sic ꝯtinuaꝝ ad precedentē.
Nā postꝙ̄ in p̄cedenti distinctōe in gn̄ali an
geloꝝ circa nos ōn̄sa sunt cara misteria. Nūc
in speciali eoꝝ erga nos declaraꝝ iugis custo
dia. Et partiꝝ in tres ptes p̄ncipales. In pria
ōn̄dit mgr̄ ꝙ angeli deuoto officio nos custo
diūt. In 2ª q̄rit: an singulis hec exercitio sin
guli veniūt. In 3ª ōn̄dit ꝙ misterio in se ꝓfi
ciūt. pria in p̄nciº. scda ibi. solet aūt q̄ri ⁊c̄. ter
tia ibi. p̄terea illud ꝯsiderari oꝫ ⁊c̄. Alijs dua
bus primis ptibꝰ idiuisis manētibus. hec ter
tia ps in tres ptes diuidiꝝ. In pª prima opio
p̄mo exponiꝝ. In scda sequēs positio exhinc
subnectiꝝ. In 3ª mgr̄i intētio in his ꝯcludiꝝ.
prima in pricipio. scda ibi alij aūt dicūt ange
los ⁊c̄. tertia ibi. illud v̄o q̊d alij ⁊c̄. Et hec ē
diuisio ⁊c̄. Circa quā queriꝝ.

a Ū angeli custodes d̄ nostra salute gaudētes reuelēt nobis abdita. Et arguiꝝ ad partē falsaꝫ tribꝰ medijs.

Prio sic. ōn̄dēdo ꝙ nō sint custodes hoiuꝫ
si angelꝰ custodit hoieꝫ: aut hoc ē rōne auc̄tis
aut rōne misterij: sꝫ nec sic nec sic igr̄ ⁊c̄. ma
ior pꝫ a diuione sufficiēti. Sꝫ ꝓbaꝝ minor prio
ꝙ non rōne auc̄tis solꝰ qppe deꝰ hoc mō cu
stos hoiuꝫ legiꝝ in p̄s. Ecce nō dormitabit ne
ꝙ dormiet q custodit israel. nec rōne misterij
q2 tūc angeli eēnt miores hoibus. maior qp
pe est teste xp̄o q recūbit q̄ꝫ q̊ ministrat. ꝙ āt
angeli hoibꝰ sint minores ē falsuꝫ. igr̄. Scdo
ꝓbaꝝ ꝙ nō gaudēt de salute nr̄a. arguiꝝ thoe
sic angeli nō tristātur de dānatōe illiꝰ quē cu
stodiūt: gº nec letanꝝ de eiꝰ saluatiōe. ꝯn̄a pꝫ
ex iuētiōe thoª i scdo. thopi. si op in opposi
to: ⁊ ꝓpositū in ꝓposito. Sꝫ ꝓbaꝝ assumptuꝫ.
q2 tristitia repugnat statui btitudis. vn̄ apoc̄.
xxi. dꝛ ꝙ in illa supna ciuitate nō erit luctꝰ ne
q3 clamor nec dolor que p̄ma abierūt. Tertia
ꝓbaꝝ ꝙ nō possint hoibꝰ reuelare abdita. Si
n. hoibꝰ reuelarēt abdita: aut hoc eēt cādo
in itellectu actū: aut scdo spēm: aut tertio fan
tasma imutādo: sꝫ nec sic nec sic. igr̄ maior pꝫ
ꝑ diuisionē sufficiētē. sꝫ ꝓbaꝝ minor prio ꝙ n̄
actū q2 ꝯº de trini. dicit aug. ꝙ om ⁊ pō pari
unt noticiā. angelꝰ aūt nec est itellectꝰ hois
nec om vt in ꝓposito. Scdo nō spēm: q2 spēs
ex quo rn̄tat nālr rn̄tare vr̄ id a quo iprimiꝝ:
⁊ ita solū rep̄sentaret angelū. nec tertio imu
tādo fantasma q2 agent ad passuꝫ dꝫ eē ꝓpor
tio q̄ nō repiꝝ iter spūale ⁊ corpale. ¶ In om
primi arguiꝝ auc̄te eccl̄iastici. xvij. In vnam
quāq3 gētē p̄posuit rectores. glo. i. angelos.
Et math. xvij. Angeli eoꝝ sp vidēt faciē pr̄is
mei. dicit glo. hoies nō sūt ꝯtēnēdi ad quoꝝ
custodiā mittunꝝ angeli. ¶ In om scdi argui
tur Luce. xv. Gaudiū ē angelꝭ dei super vno
pcōre penitentiā agēte q̄ꝫ supra nonagita no
uē iustis. In om tertij arguiꝝ Luc. i. dicit ga
briel Marie. Ecce ꝯcipies in vtero ⁊ paries
filiū. ⁊ vocabis nomē eiꝰ iesuꝫ. ¶ In ista q̄ō
ne ⁊c̄. ¶ Quo ad primū arti. termini sūt cu
stos. gaudiū. reuelatio. Primꝰ igr̄ terminus
est custos. vn̄ i ꝓposito custos dꝛ triplr̄: vnoº
vniuersalꝭ. ⁊ h̄ mō custos hoium dꝛ solꝰ d̄s. de
q̊ Job. vi. dꝛ. Quid faciā tibi o custos hoiuꝫ
Scdo dꝛ custos pticularis magis sup vnam
gētē ⁊ pplꝫ. Et h̄ mō scribiꝝ Dan. x. v̄bū mi
chaelꝭ custodis iudeoꝝ p̄nceps regis psaꝝ re
stitit mihi. xx. vnō diebus. Tertioº dꝛ custos
singularis ꝑ vno singulari angelo respectu
vniꝰ singularis hois. ⁊ hoc mō loqꝝ Jero. sup
illo v̄bo Math. xviij. Angeli eoꝝ sp vidēt fa
ciē pr̄is mei. Magna inqt dignitas hoiuꝫ vt
qlꝫ ab origie natiuitatꝭ h̄eat angelū custodē.
Et hi tres modi capiendi custodē reperiunꝝ
in regula beati pr̄is nr̄i Franc. primo. n. ibi
minister gn̄alis diciꝝ custos. vn̄ de electione
gn̄ali ibi dꝛ ꝙ ꝯgregati fratres possint vnuꝫ
de fratribꝰ in noie dn̄i vnū sibi eligere i custo
dē. i. in gn̄alē. Scdo magis pticulariter iux
scdꝫ modū dū dr̄. custodes ⁊ guardiani solli
citā curā gerant de fribus ⁊c̄. Tertioº in vsu
repiꝝ. i ꝯuētu. n. scti Frā. guardianꝰ dꝛ custos
si igr̄ ꝯuētꝰ vnā psonā noiet h̄ētur q̊d diciꝝ.
¶ Scds terminꝰ ē gaudiū. vn̄ fꝫ cōmēta eu
stracij ⁊ michaelꝭ ephesij in li. ethimologiaꝝ.
gaudiū ē q̄dā nature floriº ⁊ supeflorīº spm̄
recreans. vn̄ ista tria differre repta sunt exul
tatio. gaudiū. ⁊ leticia. Gaudiū. n. sonat quā
dā aīe passionē actū ꝯn̄s itensuꝫ amoris. Le
titia aūt sup hmōi gaudiū q̄ꝫdā addit iterio
rū viriū dilatationē ⁊ motū. vn̄ ⁊ inde leticia
dicta est q̄si latiª: q2 aīaꝫ q̄si latā facit vires ex
tendēdo interiores. Exultatio rursus addit
sup leticiā ⁊ gaudiū quēdā motū exteriorem
id q̊d in corde erat insinuātē vn̄ ⁊ hinc dicta
est exultatio q̄si extra saltaº ⁊ est gaudiū pro
prie passio ꝯcupiscibilis: sicuti d̄lectatio ⁊ de
sideriū. sꝫ differūt: q2 desideriū ē futuri. vn̄ dꝛ
ꝙ desideriū est respectu nō habiti: delectatio
aūt magis p̄teriti. vn̄ delectatio est ꝯiunctio
ꝯueniētis cū ꝯueniēti ita ꝙ exigit vnionē pri
us factā. gaudiū āt magis est de p̄n̄ti. ¶ Ter
tius terminꝰ est reuelatio. vn̄ dꝛ reuelatio q̄si
remotio velaminis duꝫ ignotū aperiꝝ. vnde
noto ꝙ ista tria differūt. visio reuelatio ⁊ ra
ptus. Visio. n. ꝓprie est dū res vt est ituitiue
aspiciꝝ sicut loqtur macrobiꝰ in priº de som

nio scipionis.vbi distinguit visionē ↄtra ora
culū.dicit.n.visionē eē ipam pure rei ↄnsio-
nē.oraculū aūt exigit ꝙ is q rez declarat sit
ꝑsona venerabilis sicuti aut de⁹:aut angel⁹.
Reuelatio aūt exigit ꝙ solū ignotū manife
stū fiat.dū tū fit mō nō nāli.ꝛ hos duos mo-
dos cognitiōis tāgit paul⁹apl's.ij.Choꝝ.xij.
dū dicit veniā aūt ad reuelatiōes ꝛ visiones
dn̄i.Raptus aūt exigit vt talis cognitio fiat
in mentꝭ excessu seu extasi vt nesciat hō an in
corpore seu ex̄ cognoscat ꝛ aliqn̄ extra corp⁹
aīa rapiatur.sicut de paulo legit̄ raptus vsqꝫ
ad tertiū celū.vbi quedā glo.dicit.i. vsqꝫ ad
tertiā angeloꝝ ierarchiā.¶Quātū ad scd̄m
articulū sunt tres ↄclōnes.pria est de custo-
dia angeloꝝ circa nos.scd̄a est de eoꝝ gau-
dio in salute hois quē custodiūt.tertia de re
uelationib⁹ quas nobis faciunt.¶Pria est
hec.solo dēpto dei vnigenito singulo hoi sin
gularis vsqꝫ ad mortē est angelus ad custo-
diaz deputat⁹.¶Pria ps dicit ꝙ christus
nō habuit angelū ad sui custodiā deputatuz
ꝓbat̄ sic.angel⁹ hoi ad custodiā deputat̄ ꝓꝑ
vnū triū:aut duo simul:aut tria sil'.s. illūina-
tionē itellect⁹ dū docet hoiem quē custodit
de ignotis.scd̄o ꝓꝑ affectionē volūtatis duz
s.excitat ad bn̄ volendū.tertio ꝓꝑ expeditio
nē executiē dū.s.ipedimētū remouz vt expedi
te opemur.sꝫ neutꝝ hoꝝ exigebat ab angelo
xp̄s igr̄ nō habuit angelū custodē.maior est
pō doctoꝝ nr̄oꝝ.Sꝫ minor pꝫ scriptū est.n.
Joh.i.vidim⁹ gl'iaz ei⁹ q̄si vnigeniti a pr̄e q̊
ad potentiā plenū gratie q̊ ad volūtatē:ꝛ ve
ritatis q̊ ad itellectū.Confirmat̄:qꝛ videt̄ cu-
stodit⁹ vt sic q̊dā mō obnoxi⁹ inq̄ptuz sic cu-
stodiēti:sꝫ xp̄m nō decuit quoq̊ mō angeloꝝ
alicui fuisse obnoxiū igr̄. Et si dicat qs nō est
mai⁹ incōueniēs xp̄m habuisse bonū angelū
custodē q̄ꝫ malū angelū tēptatorē.math.iiij.
qnimo ex q̄dā glo.tho^e.vi.legit̄ diabolꝫ in
cruce fuisse expectantē aiam xp̄i.dr̄.n.ꝙ non
est sil'e.demon.n.xp̄m tēptauit solū exterius
ꝛ ꝓꝑ nos:sꝫ angel⁹ reqrit̄ in eis q̊s custodit.
etiā ꝑ interi⁹:iō nō est ↄsil'e.Cetez xp̄s patie-
bat̄ libere illā diaboli tēptationē. ideo dicit
Matthe⁹ ꝙ duct⁹ est a spūscō in desertū.Sꝫ
fiat arg^m diaboli q̄d fecit xp̄o.s.angelis suis
de⁹ mādauit de te vt custodiāt te in oib⁹ vijs
tuis.h̄ exponit glo.de capite xp̄o:ꝛ ita habu
it custodē angelū.Et ↄfirmat̄:qꝛ suꝑ illō Lu-
ce.xxij.Ecce apparuit ei angel⁹ dn̄i ↄfortans
eū.Dicit Beda in testimoniū vtriusqꝫ natu
re ꝛ angel⁹ eū ↄfortasse:ꝛ angel⁹ ei mistrasse
describit̄.Cōfortatio aūt act⁹ est custodiētis.

dicēdū ꝙ illud primuz dictū ṗs.intelligit̄ de
xp̄o capite ratione membroꝝ. vnde diabol⁹
ꝭm aug.male allegabat hoc applicando ca-
piti solum qd̄ erat de membris. Rursus illa
ↄfortatio quā fecit ei angelus non fuit ꝑtāti-
ua sicut ↄfortat illos q̊s custodit sꝫ solū mini
sterial'.vn̄ taz nobilis fuit xp̄s ꝛ tā ꝑfect⁹ vt si
bi nll'a angelica custodia reqreret̄.¶Scd̄a
ps ↄclōnis dicit qlibet hō suū ꝓprium hꝫ an
gelum custodē sui.ꝓbat̄.ꝓnior est de⁹ ad mi-
sericordiam q̄ꝫ ad punitionē. Misericordia
qppe dī superexaltat iudiciū.Sed qlibet hō
hꝫ a sui principio angelū malū ad exercitiuz
igit̄ hꝫ ꝛ bonū.assumptum pꝫ ex eo q̄d scribi
tur ad Ephe.vltimo.non est nobis collucta
tio ꝛc̄. Et hoc innuit sap.eccl̄i.xxxiij. Contra
bonum malum:cōtra vitā mors:ꝛ sic in oib⁹
intuere opa altissimi:h̄ est ēt lex sapiē vt infi-
ma sic̄ nos ꝑ media.s.āgelos in supma.i.dīa
reducantur.¶Sed querit̄: quo tꝑe incipit
angelus custodire hoiem.dicit Tho.in scd̄o
scripti.q.iij.ꝙ in materno vtero:sed qd tunc
facit cum non doceat nec accendat volunta
tē.Rn̄det ꝙ custodit ne demon ipꝫ puerum
in ventre interficiat vel cōplexionē mutꝫ. vn
de puer ꝓnior efficeret̄ ad peccandū. ex quo
ↄcludit̄ si rō sua valeat ēt an̄ aiatōēz reqri an
gelū custodē ne a demōe ificiat̄ mā ex q̈ com
paginat̄ corp⁹.Saltē tenēdū ē certum ꝙ ab
aiatiōe incipit puer hr̄e angelū.¶Sed dice
ret aliqs.deus sufficit ꝑ se ad qd ergo dat no
bis angelos.Respondet doc.deuotus hui⁹
distin.q.i.ꝙ triplex est ratio.diuina potētia.
diuina sapientia.ꝛ diuina clemētia. Quo ad
pōm dicit ꝙ nō sufficit diuine potentie ꝙ an
geli sibi ministrent:sed vult ꝙ creature sue.s.
nobis ministrent.etiam qꝛ hꝫ diabolum ꝛ su
os socios sibi aduersantes rōnabilius est vt
vincat eos ꝑ suos angelos q̄ꝫ ꝑ se vt videat̄
manus dei in seruis suis.vn̄ appellant̄ ange-
li exercitus dei.Quo aūt ad sapiam scd̄o di-
cit vt hoc ministerio hō qui est vltim⁹ ꝑ an-
gelos medios ad deū referat̄.Quo āt tertio
ad diuinā clementiā pꝫ.qꝛ ex quo hō erat in
ter aduersariū suū exigebat rō vt hr̄et clemē
tia dei adiutorē angelū.¶Sꝫ petet qs:de q̊
ordine sunt isti custodes.Rn̄det tho.ij.q. hu
ius.ꝙ sunt oēs vltimi ordinis.Et dicit ꝙ tria
reqrunt̄ ad hoc ꝙ angel⁹ sit singularis custos
hois.primū est ꝙ nō habeat imediate illumi
natiōes a deo.ꝛ ꝓꝑ h̄ excludit̄ pria ierarchia
scd̄m ꝙ hēat potētiā limitatā.ex quo excludi
tur scd̄a ierarchia.tertiū ꝙ ꝓcurent solū ea q̄
ꝑtinēt ad determinatas ꝑsonas ꝓꝑ qd̄ exclu

dunť duo ordines vltime ierarchie.s. pͥcipatus ⁊ archãgeli. Et si hoc sit verꝫ pꝫ valde magnũ esse exercitũ angeloꝝ vt soluꝫ de vltimo ordine qlibet hõ ⁊ quelibet mulier sigillatiꝫ hẽat ꝓpͥũ angelũ: ⁊ tñ nõ est dubiũ qn aliq illiꝰ ordinis remaneãt in celis ne tertiꝰ ordo 3ͤ ierarchie penitus in celo pateat vacuꝰ. Et si querať an successiue vnus angelus multos custodiat. dicẽdũ ꝙ sic. Ex q̊ pꝫ ꝙ idẽ angelꝰ põt prius custodire vnũ qui saluabiť: pꝰ vnũ qui dãnabiť. Sꝫ qs q̄ret: que sunt ꝓprie ꝓficua nobis eueniẽtia ex hmõi custodia. Rñdet doc. deuotꝰ. q. i. huiꝰ dist. ar. ij. ꝙ in bono est triplex ꝓficuũ. s. qꝛ adiuuant pº angeli ad bonũ agrendũ. 2º ad ꝯseruandũ bonũ. 3º ad bonũ augmentãdũ. Et respectu mali totideꝫ pº adiuuãt ad deserendũ malũ. scd̃o ad euitãdum. 3º ad fugiendũ. Ex quo pꝫ pº ꝙ in statu innocẽtie hñit adã angelũ: custodẽ habuisse mus ⁊ nos si stetisset: lꝫ. n. mali nõ fuissemus adiuuasset nos ad melius operandũ ⁊ bonũ ꝯseruandũ ⁊ malũ euitandũ. Ex quo 2º pꝫ ꝙ ꝯfirmati in grã: sicuti btã Maria. Joh. bap. ⁊ ceteri hñerunt angelũ custodẽ. Et pꝫ 3º ꝙ antixp̄s hẽbit angelũ custodẽ licet. n. futurꝰ sit obstinatus: tñ plura mala opareť nisi ille angelus poneret impedimentũ lꝫ teste aplõ aduentus eiꝰ sit ꝫ oẽm operationẽ sathane. Et si obijciať. qꝛ dicit Dam. ꝙ ãtixp̄s carebit angelico p̄sidio: ⁊ ꝑ ꝯñs angelica custodia. Rñdendũ ꝙ intelligiť q̃tũ ad totalem reuocationẽ a malo. ¶ Sed 3ª ps dicit. ꝙ ista custodia fit vsqꝫ ad mortẽ hois ꝓbať. patioꝛ est bonus angelus ad custodiendũ in bono q̃ꝫ malus ad decipiendũ. pꝫ hoc ex lege caritatꝭ. Sꝫ malus vsqꝫ ad mortẽ decipit. igiť bonus vsqꝫ ad mortẽ custodit. Et si obijciať ꝑ illud Jere. li. c. curauimus babilonẽ ⁊ nõ est curata derelinquamus eã. dicit glo. Medici sunt angeli quos a nobis repellimus dum eoꝝ ꝯsilijs nõ acq̇escimus. dicẽdũ ꝙ a nobis nõ recedũt qn sꝑ repellant inimicuꝫ dũ peccamus ⁊ faciant multa alia: sꝫ tũc nõ cõseruãt in bono. sed tũc diceret seq̄reť ꝙ ãgelus custodiẽs hoieꝫ post natiuitatẽ suã vsqꝫ ad mortẽ nõ iret ad celuꝫ Rñdit hic tho. ꝙ sicut nos videmus ꝙ post actũ magnũ deuotiõis sumus ꝑ tres dies vel plus. vel tpe aliq̊ magis inclinati ad deuotionẽ. sic qñ angeli vidẽt nos in bõa tali dispõne pñt ire ad celũ. ¶ Sꝫ tũc obijcitur: qꝛ tũc magis infestabit diabolus q remanebit pñs. vñ videreť magis dicẽdũ ꝙ recõmẽdet hoieꝫ in custodia alicuiꝰ alteriꝰ angeli dõec venerit sicut facimus iter nos. vel cognoscat reuelatione dei nõ eẽ tũc ꝑiculũ. ¶ Scd̃a ꝯº ẽ de gaudio qd̊ hñt de salute illiꝰ seu illoꝝ q̊s custodiunt. ⁊ ẽ h. Sic de hoiuꝫ salute q̊s custodiunt gaudẽt ãgelici spũs vt de dãnatõe nõ doleãt ¶ Pͥa pars dicit. ꝙ ãgeli gaudẽt de salute hoiuꝫ q̊s custodiũt. ꝓbať. quotiẽscũqꝫ crescit mã gaudẽdi crescit ⁊ gaudiũ i mẽte bñ ordinata. sꝫ salꝰ hoiuꝫ est mã gaudij. igr̃ de ea letãtur ãgelici spũs. ⁊ si h maxie is vel illi q̊ꝝ medijs talis salus ẽ hita. minoꝛ pꝫ. tũ rõne exaltatõis xp̄i in mẽbris suis. tũ reꝑatiõis angelice ruine. tũ 3º rõne recuꝑatiõis hũane. Et si dicať: qꝛ ille q custodiť põt ipedire suã saluationẽ. ⁊ ꝑ ꝯñs gaudiũ hoc i ãgelo ⁊ ita btitudinẽ: cũ btitudo nõ possit eẽ sine gaudio. dicendũ ꝙ gaudiũ ãgeli p̄t cõsiderari triplr̃. pͥoº extẽsiue: ⁊ sic certuꝫ ẽ ꝙ magis gaudet h mõ cũ saluať hõ quẽ custodit q̃ꝫ antea. i. de pluribꝰ. 2º intẽsiue ⁊ subalr̃ cũ illa extẽsione: ⁊ sic posuit mgr̃ sniaꝝ ꝙ vsqꝫ ad finẽ iudicij accrescit eoꝝ btitudo. Sꝫ i hoc nõ teneť. Et eẽt hic scd̃s locꝰ in q̊ ñ teneť nisi qꝛ ẽ idẽ cũ sua põne v. dist. hꝰ scd̃i vel q̃si. 3º p̄t ꝯsiderari itẽsiue accidẽtalr̃ vt dicať gaudiũ accidẽtale: ⁊ hoc bñ hñt ãgeli de salute eoꝝ q̊s custodiũt. nec seqť si illi q̊s custodiũt nõ saluẽť ꝙ angeli nõ sint bti. qꝛ istõ gaudiũ ẽ eis accidẽtale. Et si q̄rať. vtrũ h gaudiũ ex q̊ ẽ quoddã p̄miũ ꝑꝑ custodiã accidẽtale vtrũ sit aureola. Dicẽdũ ꝙ ñ. qꝛ illud p̄miũ accidẽtale qd̊ dꝛ aureola dꝫ eẽ ex excellẽti mõ agẽdi: qd̊ ñ appet i hac custodia respectu ãgeli: qꝛ fit sine q̃cũqꝫ pẽa. Ex q̊ liqde pꝫ ꝙ nõ oẽ p̄miũ accidẽtale dꝛ aureola ¶ Scd̃a ps dicit. ꝙ ãgeli nõ dolẽt de dãnatione illiꝰ quẽ custodiũt. ꝓbať. btitudo cunctã tollit miseriã. vñ teste Boe. ẽ status oiuꝫ bonoꝝ aggregatõe ꝑfectꝰ. Sꝫ dolere est quidã actus miserie. gº ãgelis btis nõ cõpetit. Et si obijciať ex illo ṽbo ysa. xxxiij. Angeli pacis amare flebũt. Cũ igiť fletus ex doloꝛe veniat sequiť. Et ꝯfirmať aucte Orige. sup illo ṽbo p̄s. iniciati sunt beelphegoꝛ. vbi inq̇t p̄est angelus bonꝰ qui ꝓ delictis vituꝑatur. ⁊ pro bñficijs laudať: ⁊ ita p̄t dolere. Ad primã auctoritatẽ valde bñ rñdet sctũs tho. ꝑte p̄ma huius distinctiõis. q. v. dicẽs ꝙ isti angeli pacis ꝫm lr̃am fuerũt nuncij ezechie quos miserat ad querendã pacẽ cũ assirijs q audientes blasphemias rapsassis in deũ celi valde ingemuerunt. Vel ꝫm allegoᵃᵐ dicuntur angeli ipsi apl̄i de xp̄i dolẽtes passiõe. Angeli. n. cũ sint incorporei flere nequeũt: ⁊ cũ sint bti dolere nõ pñt. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ cũ pinguntur prope xp̄i crucem quasi flentes: hoc fit per quandã

figurā q̄ dr̄ antropopates que eſt qn̄ id qd̄ ē
hoīuȝ:aut deo aut ſpiritib⁹ attribuit:ſicuti il/
lud Geñ.vij.Tact⁹ dolore cordis itrinſecus
dr̄ de deo.¶ Ad ſcd̄am aūt auctē q̄ eſt orige
nis.negāda eſt ſimplr̄.orige.enīȝ ſcd̄m Jero.
ad auitū fuit opionis q̄ demōes iterū ſalua/
bunt.ꝛ ponit infinituȝ circulū ſine fine nimis
exn̄s plonic⁹.Jdeo in iſta mā nō hȝ locū ſua
auctas.pōt dici tn̄ q̄ ſic itelligatur q̄ angeli
adducent ad iudiciū vt ſcȝ ſint teſtes q̄ nō ē
defect⁹ eorū q̄ hi q̄s cuſtodiebāt pdunt ꝛ ita
q̄ culpa⁰ nō ſit in cuſtode angelo ſȝ in cuſto/
dito hoīe.¶ Tertia ɔclo ē hec.Sic cuſtodiēſ
angel⁹ hoīeȝ pōt reuelatiōe docē vt illi⁹ fan/
taſmata imutare queat.¶ Dicit pma ps.q̄
angel⁹ pt docē hoiem aliqd reuelādo.pbat
nō eſt minoris potētie angel⁹ cuſtodiēs q̄ ſit
hō.Sȝ hō pōt alteri hoī aliq̄d abſcōditū re/
uelare.igit ꝛ angel⁹.Sed querit quo.rn̄d⁰
q̄ ſi in corpe ſicuti docuit raphael thobiā vtē
do ſignis ad plm iſtituētis qb⁹ citius homie
vtit iquātū eſt potētie magis ſimplicis ita q̄
ad modū doctoris proponet vnū poſt aliud
ſcd̄m capacitatē hoīs audiētis.Si aūt ſit ſiñ
corpe poteſt docere tripliciter.primo cauſan
do nouā ſpeciē in fantaſmate:aut offerendo
iā entē in fantaſmate.vl̄ tranſmutādo fantaſ/
ma ꝛ ita duȝ ɔuertet intellect⁹ agēs cauſabit
de illa ſpecie intellectionē.Secūdo diſpoſiti
ue ex cōſeruatione a vicijs quo mediante ho
mo diſponit ad diuinas illuminatiōes.Ter/
tio coagendo cuȝ intellectu poſſibili ad cau/
ſanduȝ actū itelligēdi veluti cā partialis.Sȝ
nūquid poterit cauſare totū actū intelligen/
di in aīa cuſtoditi vt loq̄tur ita aīe ſicuti loq/
tur angelo alteri.Dicit hac diſtictiōe doctor
ſubtilis q̄ nō:ꝛ dat cauſā quia anima noſtra
nō eſt apta nata recipere intellectionem niſi
mediāte fantaſmate pro ſtatu iſto:ꝛ ita licet
poſſit angelus in angelū cauſare ɔceptū nō
tn̄ in aīa.Ex quo pȝ q̄ illa regula qd̄ poteſt i
maius pōt in minus nō eſt gn̄alis.maior eſt
eni angel⁹ hoīe.ſȝ dȝ itelligi ſp parib⁹ ceteris.
hō.n.gn̄are pōt hoīeȝ in muliere nō leonem
ita d̄ multis alijs.Et ſi dicat:ſequeret q̄ de⁹
nō poſſet cāre imediate i aīa itellectiōeȝ.Re
ſpōdit q̄ nō ē ſile ſubeſt.n.aīa ex toto diſpōi
dei ꝛ nāe ordo nō ita de angelo loquēdo.Ex
q̄ pȝ defect⁹ auic.vi.nālium pte.vi.c.v.ponē
tis q̄ ſpēs fluit ab intel^a creata in mentē no
ſtrā ꝛ q̄ intelligim⁹ ſolū p ɔuerſionē ad illaȝ
intelligentiā pȝ falſū ex dictis ꝛ erroneū ex p
ma diſt.pmi doc.ſubti.q.i.in ſili de fruitōe re
putat.Et ɔfirmat:q: tūc ſemp itellect⁹ nr̄ eēt
in potētia eēli ad itelligendū:ꝛ nūq̄ȝ in acci/
dentali q̄d eſt valde inconueniēs.¶ Sed di
cit ſcd̄a pars ɔclonis.q̄ pōt angel⁹ fantaſma
ta imutare:ꝛ iā pȝ ex prima.Addo tn̄ q̄ pōt
fantaſma de loco ad locū tranſportare.vt pu
ta cape fantaſma plonis ꝛ deportare forti.p
bat q: hoꝝ fantaſmatū ſubm eſt corporeum.
cū ergo vt videt q̄dlibet poſſit mouē corpus
videt hic.¶ Quantū ad tertiū arti.ſunt tres
diffic.¶ Pria eſt.vtrū iter angelos cuſtodiē
tes pp cuſtoditos hoīes ſit aliq̄tiēs volūtatū
diſſēſio.Rn̄det tho.hui⁹ diſt.pte.ij.q.v.q̄ ſic
ꝛ pȝ manifeſte de pncipe pſaꝝ ꝛ michaele pn
cipe iudeoꝝ.michael q̄ppe volebat liberatio
nē iudeoꝝ quā angel⁹ q perſis pſidebat nole
bat.dan̄.x.vn̄ dicit michael pnceps regni pſa
rū reſtitit mihi.xx.vno dieb⁹.ꝛ ante dei faciē
cā poſita.vn̄ iob.xxv.ſcriptū eſt facit ɔcor^am
in ſublibus:nec tn̄ hec pugna ſeu meli⁹ diſſen
ſio volūtatū iducebat odiuȝ.¶ Scd̄a diff.c.
vtrū ſi angel⁹ cuſtodiēs ſciret illū quē cuſto/
dit fore dānandū ſi dimitteret eū.dicendū q̄
nō.naȝ licet ille hō dānaret adhuc pſeruaret
ab angelo ne tn̄ peccaret q̄tū ſine eo faceret
ꝛ ita in inferno minorē penā pateret.¶ Ter
tia diffic.an ſit pug̃ aliq̄tiēs inter bo^m ange/
lū ꝛ malū angelū ſup hoīm cuſtodia.dicēdū
q̄ ſic:dū mal⁹ prauas pn̄tat fantaſias:cui bo
nus reſiſtit ꝛ pualet niſi obicē opponam⁹.ex
q̄ pȝ nos multū obligari angelis nr̄is nos tā
diligent cuſtodiētib⁹.Ex hoc pȝ ad.q.q̄ vicȝ
āgeli cuſtodes ſic gaudēt nr̄a de ſalute vt no
bis abdita inſinuēt.Et tūc ad arg^a.¶ Ad p/
mū negat minor.ꝛ dr̄ q̄ nos cuſtodit rōe mi
niſterij.Et q̄ obijcit q̄ tūc eēt minor.veꝝ dic̄
ſi ſolū noſtri reuerētia facēt q̄d nō facit ſed ſu
perni regni intuitu q ſibi hoc pcipit:ſicuti ſi
miles nō ſolū regis ſed famulis deſeruiret p
pter regis iperiū.¶ Ad ſcd̄m dicendū q̄ illa
regula nō tenet.qn̄ op^m vni extremoꝝ ineſt:
aut ex natura:aut ex cōditōe:ſicuti nō ſequit
terra ꝛ ignis opponunt:ꝛ terra eſt ſicca.igit
ꝛ ignis eſt humid⁹:q: o^m humiditatis ineſt
ex natura igni.Sic in ppoſito poſt cōfirmati
onē btōꝝ angeloꝝ ineſt eis iſepabilr̄ gaudiū
¶ Ad tertiū.negat mīor.p oī pte.ꝛ p⁰ d̄ actu
Dico q̄ ɔcurrit vt tā ptialis cū itellectu hoīſ
ꝛ ita nō obuiat auctas aug.q: bn̄ o^m ꝛ potē/
tia pariūt noticiā ſȝ n̄ totalr̄.Tūc ſcd̄o de ſpē
dico q̄ nō oȝ q̄ rn̄tet id a quo iprimit effecti/
ue:ſȝ id cui⁹ eſt ſpēs ſicuti imago ceſaris depi
cta i piete nō rn̄tat pingētē ſed ceſarē.tertio
de fantaſmate q̄ iter ſpm̄ ꝛ corp⁹ eſt bn̄ ppor
tio mobil̄ ad mobile:ſicut intelligētie celi ad

1

celū ipm qđ mouet. ⁊ hoc sufficit. Ex pn̄ti aūt distinctiōe sicut de ⁊c̄. Pria ꝯ°. bonꝰ spūs nobis ad pmiū dat̄ ⁊ funditꝰ malꝰ ad pliū. dicit ꝯ° ꝙ hēmꝰ duos ā̄gelos. vnū bonū ad custodiā vt q̄amꝰ saluari. aliū malū ad exercitium. Et icipit a pnc° dist. vsq3 ibi solet aūt q̄ri ⁊c̄. Scd̄a ꝯ°. aut cuilibet hoi angelꝰ donat̄: aut certo agmi vnꝰ ā̄notat̄. dic̄ ꝯ° ꝙ aut ē dicēdū ꝙ qlibet hō h3 ꝓpriū angelū: aut ꝙ vnꝰ pficit̄ pluribꝰ. Et icipit a loco illo. solet aūt q̄ri vsq3 ibi. pterea illud cōsiderari o3. Tertia ꝯclō. angelice mētes ꝓ custodia st̄ sp merētes maiora pmia. dicit ꝯ° ꝙ angeli merent̄ pmiū eēntiale nos custodiēdo. Et icipit i illo. c. pterea illō cōsiderari o3 vsq3 ad finē distinctiōis ⁊c̄.

h Ec de ā̄gelica nā̄ dicta sufficiāt. Hic sigtur. xij. distictio huiꝰ scdi libri. q̄ sic cōtinuat̄ ad pcedētes. sc3 ad. x. ⁊. xi. dist. Nā postq3 in gn̄ali in. x. di. circa nos oñsa sunt angeloꝝ cara ministeria. Et in. xi. i spāli angeloꝝ erga nos posita ē mira custodia. Nūc in pn° pn̄tis distictiōis se amodo excusat affari talia. veriꝰ tñ diuidit̄ ista ps contra scd̄am huiꝰ secūdi distinctionē. a distinctiōe q̄ dē scd̄a vsq3 huc de nā̄ egit mgr̄ pure spūali. Nūc agē icipit de nā̄ pure corpali. Et ptitur in tres ptes principales. In pria lucide ponitur opus creatiōis. In scd̄a sane subiūgit̄ opꝰ distinctiōis. In tertia plane ꝯseqt̄ opus ordinationis. pma in pn°. ij. dist. xiij. ibi. prima aūt distinctiōis opatio fuit ⁊c̄. tertia ibi. disti. xv. Seqt̄ dicit deꝰ: fiāt duo lumiaria magna ⁊c̄. Rursus prima pticula que est pn̄s distinctio in qua declarat̄ opus creatōis in tres ptes diuidit̄. In prima in hoc cōpēdio pcedit continuatio. In scd̄a magno ingenio de mā̄ fit inquisitio. In 3ª grā̄di studio inqsiti fit detīminatio. prima in prin°. secūda ibi. qdā̄ nāq3 scōrum. tertia ibi de qua priusq3 tractemꝰ. pma pte indiuisa manēte. ps scd̄a in qua de mā̄ pma magna fit inqsitio: in tres ptes diuiditur. In prima de mā̄ opio serit̄ varia. In scd̄a in his fit certa electio determinatoria. In tertia dubio dat̄ solutio resolutoria. prima in pnc°. scd̄a ibi fm hāc itaq3 traditionē ⁊c̄. tertia ibi attēde q2 h̄ dicit aug. ⁊c̄. Et sequit̄ illa tertia pticula. de q̄ priusq3 tractemꝰ ⁊c̄. in qua penitus de materia fit determinatio. Et ista in tres scindit̄ pticulas. In prima iformitas seu cōfusio mā̄e tāgit̄. In secūda illocabilitas vl' locatio eiusdē querit̄. In tertia de diebꝰ fit distinctio que clare ponit̄. prima in prin°. scd̄a ibi nūc supest qđ scd̄o ꝓponebat̄ ⁊c̄. 3ª ibi nūc supest vt dispōnē ⁊c̄. Et hec ē diui° ⁊c̄.

2

v Trū creatiōis i ope sine forā a deo effici potuit mā̄. Et arguit̄ ꝙ nō triplici me°. Prio sic. Quāto aliq̄ magis faciūt vnū: tāto minꝰ st̄ sepabilia. S3 mā̄ ⁊ forma magis faciūt vnū q̄ subz ⁊ passio: ēt ꝑ potētiā diuā̄ separi nequeūt. sicuti neqt ab hoie separi risibilitas. igr̄ ⁊c̄. maior p3. sic̄. n. diui° ē cā̄ sepatōis. vl' ē ipa sepatio: sic vnitas cā̄ isepabilitat̄. S3 mior p3. mā̄. n. effic̄ vnū ꝑ se cu3 forā. ex. viij. mēe. S bm vnū ꝑ accñs cū passione: sicuti duo diuersoꝝ generu3. Scd̄o ar̄ sic. Qđ neqt hr̄e eē sine forā neq̄t fieri sine forā S3 mā̄ neqt hr̄e eē sine forā. igr̄ nec fieri. maior p3. q2 fieri ad eē aliqđ t̄minat̄. S3 ꝓbat̄ minor. q2 si mā̄ hr̄et eē: ⁊ forā eē ⁊ distincta. ergo cōpositū ex eis eēt vnū ꝑ accñs. Teste. n. Arist. ex duobꝰ in actu nō fit vnū ꝑ se. 3° arguit̄ sic. mā̄ plus depēdet a forma q̄ forma a mā̄. sed forme nāles nequeūt repiri sine mā̄. nec fieri ēt a deo. igit̄ nec mā̄ sine forma. maior p3. q2 plus depēdet ipfectū a pfecto q3 econ̄ mā̄ aūt gerit locū ipfecti ⁊ forma pfecti. S3 minor ꝓbat̄. q2 si eēnt sepate eēnt spūales ⁊ imāles. Oē aūt imāle ē itellectiuū fm Auic̄. ⁊ ita eēnt intelliᵉ qđ ē icōueniēs. In opᵐ arguit̄ auc̄te Aug. in li. de simbolo. sic prio oiu3 rerū capacitas facta est. vt ordinatissimo dei munē: ceta forment̄ q̄ formata sunt. In ista. q. ad. ⁊c̄. Quo ad primū artᵐ termini sunt mā̄. forā. ⁊ opꝰ creatiōis. Primꝰ igit̄ terminꝰ est mā̄. vñ vltra dicta de mā̄ pte prima. di. iij. huius scdi. Noto ꝙ mā̄ octo noibꝰ noiat̄. Geñ. i. In pn°. ⁊ iūcto suo noie cōi erūt tres ternarij noium mā̄e ex sacra biblia. Noto tñ ꝙ nō loquor hic de eēntia matie q̄ dr̄ ens limitatū sed de mā̄ ꝯcta ad eē q̄ddā infra celū empireum. Primꝰ igr̄ t̄narꝰ ē mā̄. terra. ⁊ inanis. dr̄ enim mā̄ q̄si mr̄. ē. n. fm Auerroym in. ij. mēe nature fundamētū. vñ q̄si ex vtō materie cuncta ꝓducta st̄: iō a plōne dicta est mulier. Dr̄ aūt terra a terēdo: q2 pedibꝰ terit̄: q2 infima ē in rerū nā̄ creatarū: sicuti terra iter elemēta. Dicit̄ aūt inanis: q2 sine fortitudine seu robore: q2 robur est a forma. Scd̄s ternarꝰ est vacua. inuisibilis. icōposita: q2 vbi trāslatio nr̄a h3 terra erat inanis ⁊ vacua: alia trāslatio h3 terra erat inuisibilis ⁊ incōposita. Dr̄ aūt vacua: q2 quacūq3 caret forme pfectione. ideo a platone dicta est turpe. Dicit̄ aūt inuisibilis q2 non erat actu terminata loquendo ꝓprie. visus aūt est coloꝝ in obo terminato. Dr̄ aūt incōposita: q2 q̄si in cōfuso cūcta faciēda in ea in potētia latitabāt. Unde ⁊ plato eā noiauit siluā. Tertius ternarꝰ est tenebra abyssus ⁊

aqua.dr tenebra ppter sui obscuritatē.vnde a grecis dicta est chaos.i.cōfusio.abyssus dr ppter defectū alti⁹ basis:cū sit basis seu fundamētū pmariū.abyssus āt dr ab a qđ ē sine τ basis.vel ab a qđ ē sine τ byssus dicit qđ est gen⁹lini cādidissimi.mā aūt de se est obscura nō cādida: īō pōt vocari ille qđ sigt antiqtatē dr vltio aq.q2 sicuti aq valde flexibilis est: sic mā flexibilis est de se ad oēz formā.Scđs ṫmin⁹ē forā:vn q ad pns forā solet accipi tri plr.pmo° dr forā act⁹ purissim⁹ nulli admixtus potētie:τ sic de⁹sol⁹forādr.τ āgeli fʒ qđ aliqlr pticipāt.hoc mō logr Boe.iij.de ɔso. metro.x.ad deū forā boni liuore carens τc. Scđo° dr forma vniuscuiusqʒ rei qdditas.τ maxie create.τ hoc mō logr Gilbert⁹ porretani in libro sex principioꝝ formā diffiniens. forā inqt est cōpōi ɔtingēs simplici τ īuariabili eēn⁹ cōsistēs vbi inuit tria. p2io q qdditas aduenit cōposito dū pmittit forā ē cōpōi ɔtingēs.i.aduenies.ex q pʒ q cōpositū sp vltra suā qdditatē aliqd addit.scđo inuit forē simplicitatē.dū dicit simplici.τ dʒ itelligi respectiue:q2 scʒ id cui⁹ est forā ē cōpositi⁹: q2 rōne additi seu differēc sp iferiora sūt magis cōposita q̄ʒ sint supiora.3° inuit īuariabilitatē:dū dicit.īuariabili eēn⁹ɔsistēs.variatio.n. ppe ē singularitū nō vliū.vn nō corrūpit hūanitas nisi q2 fortes vel plato vel ali⁹hō nisi solū accipiat p qdā cōi sex pricipijs.Tertio°dr forma altera ps cōpositi.sic logr phs in p° τ 2°phicoꝝ.τ hoc vl'sit ps eēlis vnū p se faciēs sicut aīa τ corp⁹. vel vnum p accñs sicut hō: τ ascēdēdo.vel sit iterior: sicut intellectio in hoie:vel exterior:sic accipit phs in pñto qlitatis dū dicit q qrta spēs qlitatis ē forā.vel circa aliqd ɔstās figura.τ sic dr forā qsi foris manēs.in alijs aūt ab informādo.Terti⁹ ṫminus est opus creatiōis.vn ceteris omissis notādū ē q dr̄a est inter op⁹creatiōis.opus distinctiōis.τ op⁹ornat⁹.Opus.n.creatiōis dr qn̄ de⁹in quodā cōi seu materia dicit cuncta ɔdidisse.vel maiorē vniuersi ambitū:τ durat in biblia ab illo loco.In pricipio creauit de⁹ celū τ terrā vsqʒ ad illud.dixit deus:fiat lux: vbi est pma dies.Opus aūt distinctionis dr qn̄ chaos illud cōfusum in partes distinxit:τ factū est hoc trib⁹dieb⁹.dñico die fecit lucez quādā que ambitu suo pagebat diē τ noctez de qua in sequēti dist.Die lune firmamētuʒ. die martis elemēta τ herbas τ pomeᵃ.Op⁹ aūt ornat⁹dicit qn̄ id qđ in trib⁹ dieb⁹ ex illo chaos distincᵐ est i tres sequētes ornat τ decorat.Die mercurij ornat celū siderib⁹ τ sole τ luna.Die qnta seu iouis ornauit aquam pi scib⁹ τ aerē auib⁹.Die sexta ornauit terram aīalib⁹ τ hoie q̄ʒ maxime ita q pest op⁹creationis.Scđo sequit opus distinctiōis.3° op⁹ ornat⁹.¶Quātū ad 2ᵐ artᵐ sunt tres ɔclōnes.pma ɔ° est de pductiōe mᵉ.scđa q nō sūt oīa creata simul.tertia de tpe medio iter rep creationē seu opus creatiōis τ op⁹distictōis. seu pmū diē distinctionis.Pria est hec.vni⁹ oī corpi mā sic in rerū creata est cū forā principio vt p se creari sine forma absoluta potuerit. Prima ps.dicit q mā est vni⁹ oī corpi. pbat sic.qrūcūqʒ est vna forma seu rō forme coꝝ est vna rō mᵉ.fm.n.phum.ppri⁹ act⁹est a ppria forma.Sed forma corpeitatis ē eiusdē rōnis in oib⁹corpib⁹.igit τ mā:τ ɔfirmat ex intētiōe text⁹ τ glosarū.innuit.n. q materia primo ɔdita est ex qua postea cuncta alia sunt facta corpa.Et si obijciat:q2 iā erat factū celū empireū.Teste.n.beda qtuor fuerūt fcā simul.celū empireū angeli.mā pᵃ.τ tps.dicēdū q lʒ sit tpe sit factū celū empireū cū mā pma:q2 ita innuit glo.In pn° creauit de⁹ celū τ terrā.glo.celū empireū τ mām primam.nihilomin⁹prior ē mā pma celo empireo.τ ista poritas sufficit vt sit vni⁹ celo empireo τ alijs corpib⁹.Notādū tñ q tps cōnumeratū inter alia qtuor nō dʒ accipi pro nūero pmi mobilis:q2 incepit moueri secūda die.sed p mēsura cuiuscūqʒ creature seu sit euū seu mensura alia.Et si qrat quō pōt esse mēsura eiusdez rōnis in icorruptibili τ in corruptibili qn corruptibile fiat incorruptibile vel eʒ.Rñdēdū q hoc nihil facit.fʒ q2 corp⁹corruptibile ex ɔ̄rijs cōpositū ē vl' hʒ ɔ̄riū.corp⁹aūt icorruptibile nec hʒ ɔ̄riū nec cōpositū ē ex ɔ̄rijs. Et qđ dicūt phi q mā tēdit sp ad maleficiuʒ τ silia: dʒ itelligi de mā vt limitat ad corruptibilia. Ex quo pʒ defect⁹sci tho.qui in secūdo scrip. hac dist.q.i.pelegit seq Auerroym ponētē diuersas rōnes mᵉ in incorruptibilib⁹ τ corruptibilib⁹ corpib⁹ q̄ʒ excellētē medicū.s. Auicēnā ponētē eiusdē rōnis mām in celis τ ceteris corpib⁹.pʒ ex pᵃ pte ɔclōnis. Scđa ps ɔclōnis dicit q in princi° rerū mā creata est cū forma.pbat.q2 oē qđ est in loco circūscriptiue hʒ formā.Sed mā talis erat in loco circūscriptiue.igit maior patet.q2 ad min⁹ hēt vbi:qđ est qdā respect⁹.τ ita quedam forma Et cōfirmat:q2 esse in loco circūscriptiue cōpetit corpi vel hñti formaʒ seu modū corpis Sed minor pbat.vnde Hugo de sancto victore.erat terreᵐ hoc elementum mediū vno loco subsidens ceteris in vna confusione per

mixt̄:ꝛ circū̄qꝫ i modū nebule expā̄sis.Sed
q̄rit̄ q̄ erat ista fo̅ra.dicendū ꝙ erat q̄dā̄ fo̅ra
ip̄fecta nō mixtiōis tn̄:sicuti q̄dā̄ sc̄ suspicati⁹
qꝛ tūc elemēta p̄cessissent istā̄ mā̄m cū mixtio
sit ex elemēt̄:sed erat q̄dā̄ fo̅ra imp̄fecte hn̄s
modū icorp̄eitat̄ in pō̄:sicuti mā̄ quā̄ iforma
bat ad formas elemētoꝝ:sicuti embrio est in
pō̄ ad aīam vegetatiuā̄ ꝛ sensitiuā̄.vn̄ in tex.
hec mā̄ pp̄ hmōi ordinē noiat̄ noib⁹ elemēto
rū:noie terre dn̄ dr̄. In p̄n° creauit de⁹ celuꝫ
ꝛ terrā̄.terrā̄.i.mā̄m p̄mā̄ noie aeris dn̄ dicit̄.
spūs dn̄i ferebat̄.glo.interlinearis.i.aer noie
aque dn̄ dr̄ sup̄ aq̄s. Et inde est ꝙ antiq̄ phi
sat̄ bn̄ posuerūt ponēdo vnū̄ chaos seu vnuꝫ
q̄d ꝯfusuꝫ.sicuti tāgit Ouidi⁹ in li.p° metha/
phor.vel vnū̄ corp⁹ si capiā̄t corp⁹ ip̄fectū:vl̄
q̄si vaporē:sic̄ sensisse videt̄ Eraclit⁹ capiēdo
vaporē pro illa mā̄ sic imp̄fecta eē̄ reꝝ p̄nci^m
¶ Sꝫ q̄rit̄:q̄l erat loc⁹ hui⁹ mā̄e.Dico ꝙ si lo
q̄mur gn̄alr̄ ꝛ vi nois nō hēbat locū:qꝛ ois lo
cus dꝫ ambire locatū.cōit̄ aūt loquēdo celuꝫ
empireū hꝫ mā̄m p̄mā̄ ꝛ tn̄ celo empireo nō
ē mai⁹ corp⁹ ambiēs.Sꝫ loq̄ndo de mā̄ p̄ria
vt distinguebat̄ ꝯ celū empireū:hēbat ipsum
celū empireū p̄ loco suo.vn̄ ad modū nebule
erat expā̄sa ab h̄ iferi⁹ p̄ totū circuitū vsqꝫ ad
ip̄m celū illud tāgēs p̄ circuitū ne eēt vacuū
in rerū nā̄.Sꝫ erat ne leuis aut pō̄derosa.di/
co ꝙ nec leuis nec pō̄derosa:iste.n.sunt ꝓp̄e/
tates elemētoꝝ vn̄ loquendo ꝓp̄e nec hēbat
sursum nec deorsū̄ q̄ ad p̄tes suas sed solū re/
spectie ad celū empireū.Sꝫ cui⁹ erat fo̅re:dr̄
ꝙ ad modū nebulaꝝ cui⁹ p̄s empireo ꝓximi
or erat clarior.p̄s vō inferior opaca q̄ ad mo
dū lane que in vno loco est rara.i alio spissa.
Nullū tn̄ tūc erat elemētū nec aq̄.nec ignis:
aer seu terra:nullū celū nisi empireū.sed q̄rit̄
cū celū empireū sit valde claruꝫ ꝛ plusq̄ꝫ sol.
vn̄ strab⁹ dicit ꝙ celū empireū nō ab ardore.
sed splēdore dictū ē.vtrū illumiaret illā̄ mā̄ꝫ.
Et si sic.an faceret diē.dr̄ ꝙ illuminabat illaꝫ
sup̄iorē partē materie nō inferiorē ꝓpter sui
opacitatē:qꝛ scribit̄ ꝙ tenebre erā̄t sup̄ facieꝫ
abyssi.nō tn̄ faciebat diem:qꝛ cogit nos scri/
ptura. Prima.n.dies fuit dies dn̄ica.qn̄ di/
cit deus:fiat lux.tūc aūt dies dn̄ica non fuisꝫ
prima sed secūda.Et rō est:qꝛ dies hꝫ quēdā̄
respectū ad noctē:ita ꝙ lux faciat p̄ sui p̄n̄tiā̄
diem:ꝛ p̄ abn̄tiā̄ noctē.Tūc aūt p̄ totū m^c illi
us circuitū illuminabat celū empireū. Si tn̄
dicat̄ dies cōiter a dyan q̄ͦ est clarū:ꝛ illa p̄s
materie superior illuminabat̄ ꝯsequēter dicē
dū illo modo fuisse diē:sed tūc differenter ce
teris dieb⁹.vn̄ nec inter eos cō̄putat̄:ꝛ tūc es

set dicēdū ꝯn̄ter demones anteq̄ꝫ de celo rue
rēt stetisse in empireo:p̄ diē:qꝛ fuerūt in celo
vsqꝫ ad diē dn̄icam.sed ille fuit paruissim⁹ di
es vt patebit in tertia conclōne. Sed nunq̄d
mouebat̄ illa mā̄.dicit̄ ꝙ non:qꝛ nec ad sur/
sum.qꝛ fuisset leuis.nec ad deorsum qꝛ fuisset
grauis:nec in circulo : q̄a fuisset nature celi.
¶ Sed dicit tertia pars cōclōnis ꝙ materia
prima potuit creari sine quacūqꝫ forma abso
luta.ꝓbat̄.arg° doc.sub.hui⁹ dist.q.ij.Oē ab
solutū pri⁹ alio ꝛ distinctū ab eo realr̄ pōt fie
ri ꝛ maxime ab oip̄otēte sine alio absoluto:
sed materia ꝛ forma sunt hmōi.igit̄ maior.pꝫ
qꝛ ex eo ꝙ prius est nō depēdet a posteriori.
ex eo aūt ꝙ absolutū nō coexegit q̄ͦ dico pp̄
rl̄iua que se mutuo coexigūt. veluti p̄r̄ filiuꝫ.
sed minor pꝫ.tam.n.materia q̄ꝫ forma sūt ab
solute:qꝛ cōstituūt p̄dicamētū sub̄e q̄ͦ est ab
solutū:ꝛ rursum mā̄ est prior forma veluti fū/
damētū fundato.Cōfirmat̄:qꝛ nō coartat̄ de
us aliquo facto absoluto reliquū facere:sicu/
ti in p° dictū est dist.p^a.nō coartat̄ cā̄ta visio
ne cā̄re fruitionē:ergo nec cā̄ta mā̄ cā̄re for/
mā̄.pꝫ tertio:qꝛ sicut sine q̄cūqꝫ mōstrata for
ma pōt eē̄ materia sigillatim nō videt̄ q̄n ꝛ si
ne oi simul.Et si dicat̄ ꝙ neq̄t facere de⁹ mā̄ꝫ
primā̄ q̄n referat̄ ad ip̄m:q̄n sit distincta:ꝛ ta
lia multa.pꝫ qꝛ iste sunt forme respectiue. ꝯ°
aūt itelligit̄ de forma absoluta. ¶ Ex quo pꝫ
ꝙ si scūs Tho.q.iiij.hui⁹ dist.intellexit ꝙ ne/
quit de⁹ facere materiā̄ primā̄ sine forma scꝫ
absoluta defecit.Si aūt loquit̄ de respectiua
cōcedit̄ sibi ꝛ maxie de fundamētali. ¶ Se/
cūda ꝯ° est ꝙ oia nō sunt creata sil̄:ꝛ est hec.
Lꝫ op̄s cūcta simul efficere potuerit:t̄p̄ibus
tn̄ credunt̄ distributa. ¶ Prima p̄s dicit ꝙ
op̄s de⁹ potuit simul efficē cūcta que fcā̄ sūt.
ꝓbat̄.pō̄ que vno posito ad aliud nō limitat̄
sed semp̄ manet eque indifferēs eadē rōne q̄
primū pōt ꝛ scd̄ꝫ:ꝛ sic deinceps ex q̄ nō coar/
tat̄ ad aliq̄d.sed pō̄ dei est hmōi.ꝓbat̄. Si.n.
coartaret̄ posset creatura suū opificē limitar̄:
q̄ͦ repugnat.Noto tn̄ ꝙ ista ꝯ° est intelligē
da de absolut̄ nō respectiuis.si.n.fecisset oēꝫ
motū q̄ fuit simul nō esset cum talibus respe
ctibus successiuū.Si rursus oēm homiem sil̄
nō essent cū respectib⁹ prioꝝ ad posteri⁹. vel
ecōtra.vnus.n.aliū nō p̄cessisset:nec fuisset p̄s
eius sicut mō.Et si dicat̄.qꝛ tunc seq̄t ꝯdicto/
ria simul vera.sicuti eūdē hoiem sil̄ albū ꝛ ni
grū:ꝛ ita albū ꝛ nō albū.ꝓpter assumptū qꝛ
idē hō fuit alb⁹ ꝛ nō alb⁹.Rn̄sum est iā ꝙ in
telligit̄ quo ad absoluta:pōt.n. simul facē al/
bū ꝛ nigrū.nō tn̄ quo ad illud informare:q̄ͦ

est qdā respect⁹.ꝛ ita de ꝓſſib⁹. Sed dicit ſecūda ꝓs ꝯclōnis ꝙ oīa nō ſūt ſil' facta. ſ; per dies distributa. ꝓbat ex tex. vbi distinguūtur ꝑter opa creatiōis: opa ſex dierꝫ. Et ſi dicatur ꝙ moyses loquebat populo rudi. ꝛ ita grosse ꝑ dies distinxit. l; de⁹ ſimul cūcta fecerit. hoc nihil eſt: q: nullus ꝓpter ruditatē auditoris d; dare occaſionē deceptionis. Si ergo moyses bñ nouerat ꝙ cūcta de⁹ ſil' fecerat: non debebat ꝓpter ruditatē populi hoc facē ſeu dicere ꝯtrariū: ꝛ ſi dicat. nō potuit oīa dicē ſil'. dico ꝙ potuit dicere oīa facta ſūt ſimul. itē Chriſ. ſup Joh. omē. xij. ꝙ ſil' extitit ꝑ ſubam mᵉ nō ſimul extitit ꝑ ſpeciē forme. hec etiā eſt cōis opinio ſcōꝝ doctoꝝ Ambro. Gregorij. dyoñ. dam. ꝛ alioꝝ. Sūt etiā ad hoc ꝑſuaſiōes. Tū rōne ſapie diue ordinare ſua dona distribuētis: ſicuti p; in nobis. pri⁹ dat nām. ſcdo grāz. tertio gloriā. Scdo rōne bonitatꝫ diue q̄ vult vt ex īpfecto mō ad ſūmū tpe debito ꝑueniamus: ſicuti ex mā pria q̄ ē iperfectiſſima: teste Aug. in numero dierū ſenario ſuū totū cōpleuit vniuerſu;: q nūer⁹ ſenari⁹ apud ariſmetricū magne eſt nota ꝑfectiōis: tū ex oīb⁹ ei⁹ aliquotis ꝯſtet ꝑtib⁹: tū rōne potētie diue q̄ manifestat i illa capacitate mᵉ ad oēs formas: ſicuti actiua pō dei ad oē creatum ſeu creabile ſe extēdit. Ex q̄ p; ꝙ nō ſine cā nō tenet i paſſu iſto cōiter a mgr̄is nr̄is Aug. q i li. ſup Geñ. ad litterā poſuit in rerū creatiōe nullā penit⁹ fuiſſe ſucceſſionē tpm: ſed illos dies ſeptē nominaſſe moyſes ꝓpter ſeptēplicē rerū cognitionē in mēte angelica. ita ꝙ in pria die ſe intellexerit factā beatā dū dicit de⁹ fiat lux. ipſa .n. lux ſm eū eſt angelus btūs. Jn ſcda firmamētū. ꝛ ſic ꝯſiter vſq; ad ſeptimā diē i qua legit mane nō veſpe. q: laus dei in mēte angelica non adueſpaſcit. Oᵐ tñ p;. vñ l; iſta opinio ſm qd īnqt doctor deuot⁹ arti. i. hui⁹ diſt. q. ij. multū ſubtilis ſit. tñ q: in ea fit ſeu videt fieri quedā diſtraᵒ a tex. ſacri canonis nō tenetur vñ īpemet Aug. in eodē libro ſup Geñ. ad litterā dicit ꝙ maior eſt biblie auctoritas q̄ cuiuſcūq; ingenij ꝑſpicacitas. iō tenēdū eſt fuiſſe ſucceſſionem in hmōi dieb⁹. Sed dicet qs. De⁹ loquens iob. xli. Ecce behemoth. i. dyalus quē feci tecū. cū igr̄ dyabolus ſit fact⁹ in ope creationis ꝛ adā in ſexta die. videt ꝙ nō fuit ſucceſſio. Rurſus eccī. xviij. Qui viuit in eternū creauit oīa ſimul: ꝛ ita nō fuit tpis ſucceſſio. has duas auctēs adducit Aug. pro ſe. Ad primā rñdet Grego. in mora. ꝙ dyabol⁹ ꝛ hō fuerūt ſil' facti: nō tpe ſed itellect⁹ ꝑticipatōe: q: hō tā ē itellectualis rōne aie q̄ dia

bol⁹ rōne nature ſue. Ad ſcdaz rñdet idē aug. i ꝟtute ſup Geñ. in li. cōtra manicheos: vbi innuit ꝙ oīa fuerūt creata ſil' in qdā cōi mā. dat exēplū. Sicuti plātās vineā dr̄ racemos ꝛ folia quodāmō plātare. S; quō de⁹ q ē ꝑfectiſſim⁹ fecit in pricipio ſui opis op⁹ icōpletiᵐ. ſ. mām ꝑmā. Dr̄ ꝙ nō fecit ſolā mām imo angelos: ita ꝙ ſil' fecit op⁹ ipfectiſſimū ꝛ ꝑfectiſſimū. i. angelū. vt aduerteret angel⁹ ſe dono dei eſſe pure qd erat q tāti icōplemēti iuxta ſe primā videbat mām. ita ꝙ in pricipio duo opa valde cōpleta fecit de⁹ vnū ſpirituale. ſc; angelū. aliud corpale. ſ. celū empireū. Etiam duo icōpleta. vnū ꝑmanēs. ſ. mām primam reliquū ſucceſſiuū. ſ. tps vt ſit vnū cōtra vnuz Eccī. xxxiij. ꝛ duo ꝯtra duo. ꝛ ſic in oīb⁹ ituceamur opa altiſſimi. Tertia ꝯclō eſt de tpe medio inter opus creatiōis. ꝛ primū diē ſeu op⁹ diſtinctiōis. ꝛ ē hec. ſic natura creatiōis op⁹ primā diē ātecedit ꝙ ꝛ tpe ꝑcedit. Dicit prima ꝑs ꝯclōnis ꝙ opus creatiōis ꝑcedit op⁹ diſtinctiōis ſeu primā diē nā. ꝓbat. id aliud ꝑcedit nā quo poſito aliud nō ponit neceſſario: ꝛ quo remoto aliō remouet: ſicuti q: aīali poſito nō ponit neceſſario: hō ꝛ remoto remouet. iō aīl's dr̄ pri⁹ nā ipſo hoie. Et hoc eſt qd dicit ph̄s in poſtꝑdicamētis pri⁹ eſt a quo nō ꝯuertit ſubſiſtēdi ꝯña. vñ ꝛ Geñ. ij. ſcribit. he gñatiōes celi ꝛ terre ꝛc. ſeqt. Ceſſauit ab oī ope ſuo qd creauit vt faceret. ita ꝙ primo creare. i. opus creatiōis. ſecūdo facere. i. op⁹ diſtinctiōis. S; dicit ſcda ꝑs ꝙ etiā op⁹ creationis ꝑcedit primā diē tpe. ꝓbat. opus creationis fuit eq̄lis in duratione more qua fuerūt demōes in celo. Sed duratione corrñdēte tpi nr̄o fuerūt demones i celo. igit ꝛc. maior p;: q: qñ dixit deus: fiat lux. ſm Aug. ceciderūt mali angeli de ſedib⁹ empireis. ꝛ h̄ fuit i pricipio diei dñice vt patebit ſeq̄nti diſtinctiōe. Sed minor p; ex ſupiorib⁹. vñ ꝛ dicit mgr̄ ꝙ ꝑ morulā fuerūt in celo. Ex quo p; ꝙ illud tps creatiōis fuit valde modicū. vñ hugo de ſancto victore cōparat ꝓpter ſui breuitatē illud tps momēto. vñ ſic dicit in libro de ſacramētis prio momēto tpis in quo creata eſt oium viſibiliū ꝛ iuiſibiliū nā: neq; nox fuit: neq; dies. Ex quo p; ꝙ i pria ꝯclone dictū fuit ꝙ illuminatio celi empirei nō ſufficiebat ad faciēdū diē. vñ ꝛ Aug. xij. cōfeſſionū. Jnformē mām feciſti añ oēm diē. Et ſi dicat iuxta argumētū manichei. Si de⁹ creauit aliqd in tenebris. ergo erat i tenebris. quō ergo lucē inhabitat inacceſſibilē. Dicēdū ꝙ de⁹ eſt lux ꝛ tenebre in eo nō ſunt vlle: nec tenebre

erát eius ex pte sed opis opati:iõ nõ obuiat. ¶Quãtũ ad 3m artm sũt tres diffi. Pria vtrũ mã pria cũ illa foña cũ q̃ creata fuit faciebat vnũ p se:ꝛ in quo erat pñto. Dicẽdũ ꝙ ex illa mã ꝛ foña resultabat vnũ p se cõpositũ informe tñ respectiue ad formã pfectiorez ꝛ in pñto sube. Scda difficultas. vtrũ in ope creatiõis fuerit in aliq̃ ope successiuo. dicendũ ꝙ sic in tpe illo qd est q̃rtũ cõcreatũ:q2 ois mẽsura dẽpta eternitate ex secũda distinctione hui9 scdi hz successionẽ. In alijs aũt trib9 non s. angelis. celo empireo mã pma. 3a difficultas. Cui9 mot9 erat mẽsura istud tps mediũ inter op9 creatiõis ꝛ op9 distinctiõis:q2 nõ primi mobilis qd scda die fuit factũ. Dicẽdũ ꝙ erat mẽsura mot9 ymaginarij:sicut si staret pmũ mobile ꝛ nõ moueret diceremus tũc tps mẽsurare motũ ymaginariũ nõ actu. sic in ꝓposito. Ex quo pz ad. q. ꝙ vicz in ope creationis sine forma effici potuit mã. Tũc ad arga. Ad primũ rñdet doctor subti. q. ij. hui9 distinctionis in reportatis parisi9 ꝙ facere vnũ põt accipi:aut facere p idẽtitatez:ꝛ sic maior hẽt vitatẽ ꝛ minor falsitatẽ:q2 hoc mõ magis sũt idẽ passio ꝛ subm ꝙ mã ꝛ forma. vel põt accipi facẽ p vnũ p vnionẽ ꝛ sic maior ẽ falsa. immo illa vnio signũ ẽ possibilis sepationis. ꝛ h mõ minor ẽ va:ꝛ sic nullo9 ꝯcludit argm. Ad scdm negat minor. ꝛ ad ꝓbationẽ:q2 ex duob9 in actu nõ fit vnũ p se vex ẽ qñ illi duo act9 sunt diuersox generũ ꝛ ꝙ vnũ nõ est in põ ad aliud:ꝛ hox om est in ꝓposito:q2 mã pria nõ est in gñe:iõ nõ est i diuerso gñe a forma. ꝛ secũdo est in põ ad formã. Ad 3m. p9 maior est falsa loquẽdo de eodẽ mõ depẽdẽdi. In esse n. simplr pluf depẽdet foña a mã q3 ecõtra. q2 mã est fundamẽtũ forme. Sz q̃ ad pfectionẽ ecõtra est:q2 mã pficit p formã. scdo minor ẽ falsa. dato. n. ꝙ ille foñe eẽnt sepate põ dei nõ eẽnt itellectuales:sicuti nec accña in sacño altaris sepata. Et qd dicit Auicẽna itelligẽduz ẽ de foña ex se i mãli mã q̃nta. Et sic pz ad. q. ¶Ex pñti aũt dis. sic ꝛc. Pria ꝯ9. Cõi mã sũt a pri9 creata oia nõ mõ alio. dicit pa ꝯ9 ꝙ oia sũt sil' fcã a prin9 in cõi mã nõ alio9. Et ponit a princ9 distinctiõis vsq3 ibi. de qua pusq3 tractem9. Scda ꝯ9 infoñe dr chaos primariũ ad celũ tẽdere vsq3 empireũ. dicit ꝯ9 ꝙ illa pma mã erat iformis ꝛ attingebat celũ empireũ ꝛ ponit a loco illo de qua pusq3 ꝛc. vsq3 ibi. nũc supest. Tertia ꝯ9. i q̃ternario opa ꝯplẽt dei senario atq3 ꝯsumant. dicit ꝯ9 ꝙ in nũero q̃ternario ꝛ senario cõplent opa dei. Et ponit ab illo. c. hic supest ꝛc. vsq3 ad finẽ distictionis.

p Rima aũt distinctiõis opatio ꝛc. Hic sigr. xiij. distictio hui9 scdi libri q̃ sic cõtinuat ad pcedẽtes. Nã postq̃ in pcedẽti distictiõe declaratũ ẽ op9 creatõis. Nũc in pñti op9 declarat diõnis. ꝛ ptit in tres ptes principales. In pria lucis creatio pa die ponit. In 2a celi foñatio scda seqt. In 3a tre diuisio tertia dr. pa in pricio. scda ibi. xiiij. dicit q3 de9:fiat firmamẽtũ ꝛc. 3a i eadẽ distictiõe ibi. dicit ꝯgregent aque ꝛc. Pria rursus pticula que est pñs distinctio in q̃ lucis creatio pa die ponit:in tres ptes diuidit. In prima palã declarat hui9 lucis q̃dditas. In scda nobis manifestat ei9 cãlitas. In 3a hui9 denotat origialitas. pa in prici9. scda ibi. hic notãdũ ꝙ dies diuersimode accipit. 3a ibi. pterea inuestigãdũ est. pa itex pticula vicz hui9 lucis q̃dditas:in tres ptes diuidit. In pa tps reqrit q̃ sit cõdita. In scda q̃lis sit petit p9 elicita. In 3a locus exprimit q̃ erat posita. pa in princi9. scda ibi si q̃rit q̃lis illa lux ꝛc. tña ibi querit aũt vbi ꝛc. Rursus illa secũda pticula. hic notãdũ est ꝙ dies ꝛc. in qua lucis manifestat plane causalitas in tres partes diuiditur. In pria ponitur diei pulchra diuisio. In secũda sue maneriei claret cõditio. In 3a hui9 speciei pz cõplexio. prima in principio. scda ibi. hic est nãlis ordo ꝛc. tertia ibi solet autez queri quare scũs ꝛc. Et sequit illa tertia particula. pterea inuestigãdũ est ꝛc. In qua lucis denotat originalitas. Et ista i tres ptes diuidit. In prima q̃ sit declarat diuina ditio. In scda q̃d patrẽ notatur agere filio. In tertia heresis damnat mala opinio. prima in principio. 2a ibi hic queri solet ꝛc. 3a ibi. Sed dicet hereticus hac rõne ꝛc. Et hec est diuisio ꝛc. Circa quã querit.

a N lucida nubes recto radio pmaz diẽ effecerit. Et arguit ꝙ non triplici medio. Primo sic. Si fuisset talis nubes lucida:aut fuisset in celo empireo:aut in materia prima. Sed nec sic nec sic. igit. maior pz. q2 nõ erat aliud corpale ex pcedẽti dist. Sz ꝓbat minor. p9 ꝙ nõ fuit in empireo celo. q2 celũ ẽpireũ ẽ de se lucidissim:ꝛ lõge pl9 illa luce quã dicũt nubẽ. Fo nõ in mã pa:q2 illa mã pa erat suba corpea:ꝛ ista nubes lucida subã corpea. ꝛ ita duo corpora simul qd est impossibile p nãm. nec hẽt dicere ꝙ de9 põt facẽ:q2 in rerũ prima cõditione nõ reqrit ꝙ de9 potuerit sed rerũ cõditio. Secũdo arguit ꝙ nõ effecerit primã diẽ. ois dies pfectus habet mane ꝛ vespere. Sed illa dies in qua legit illa lux seu nubes lucida creata solũ legit hẽre vespe nõ mane:igit

nō fuit pfecta:ꝛ cū oē ipfectū ad pfectū redu
caꝶ oꝫ ꝙ aliq̄ pfecta dies precesserit.maioꝛ pꝫ
qꝛ sicut vespe ē finis diei:ita mane ē pncipiū.
Sed mioꝛ pꝫ Geñ.i.Dixit de⁹:fiat lux:ꝛ fcā
est lux.Seqtur.Et factū est vespe ꝛ māe dies
vn⁹.Jstud mane ƀꝫ expositoꝛes accipiꝶ ꝓ pn
cipio scd̄e diei.ꝛ p ꝯñs pcedētis diei solū reli
quiꝶ vespe.❡Tertio arguiꝶ sic.Si sit cōdita
talis nubes lucida a pncipio:aut adhuc ma-
net:aut destructa est:sed neutrū pōt dici.igꝶ
nūq̄ fuit ꝯdita.maioꝛ pꝫ p diōnē sufficientē.
Sed ꝓbaꝶ minoꝛ.pꝛio ꝙ nō sit destructa.nō
enī sapiētis est artificis suū opus imediate cō
structū imediate destruere.Scd̄o ꝓbatur ꝙ
nō maneat:qꝛ nm est celoꝝ:qꝛ firmamētum ꝛ
celū cristallinū seu aqueū fuerūt creata die lu
ne:nec aliqd̄ elemētoꝛuꝫ.nec tertio aliqs pla
netaꝝ.pꝫ.qꝛ oia ista fuerūt ꝯsequēter ꝓducta
ꝛ cū nō videaꝶ aliud seqꝶ.Jn om hoꝝ est i lrā
mgꝶ ponens quādā lucē p moꝫ nubis lucide
suo accessu ꝛ recessu facē diē ꝛ nocteꝫ in trib⁹
pꝛimis dieb⁹.vnde beda loquēs de ista nube
lucida.dicit occidēte luce paulati ꝛ post spa
ciū diuturne lucis iferioꝛes ptes subeunte fa
ctū est vespe:sic nūc vsitato sol' cursu fieri so-
let.Jn ista qōe ad alias ꝛc.❡Quātū ad pm
articl'ꝫ termi sūt nubes lucida.dies pꝛia:ꝛ ra-
dius rectus.❡Pꝛim⁹ igiꝶ termin⁹ est nubes
lucida.vnde notandū ꝙ ƀm ysid̄.libꝛo tertio
ethimo.Jsta tria differūt.nubes.nebula.ꝛ ni
bus.Nebula qppe ex caloꝛe aliq̄ a terra oriꝶ
ꝛ maxime in vallibus:diciꝶ nebula dū adhuc
est ꝓpe terrā que duꝫ serenitas est petit yma
dū petit nubilū summa.Nibus aūt est nubis
dempsitas itēpesta ꝛ obscura.vñ ꝛ nibi a nu
be dicti sūt.Nubes aūt aer simplr̄ densus di-
ciꝶ seu sit ex vapoꝛib⁹ a terra eleuatis seu aliū
de:ꝛ dicta est nubes a nubēdo.i.operiendo:
qa superioꝛa nobis abscōdit.Et iō qꝛ nubes
ista quā moyses vocat lucē erat clara.Addiꝶ
in titulo lucida.nō.n.ex vapoꝛib⁹ terreis seu
aqueis sursum eleuata fuit:sed creata digito
dei nec obūbꝛabat ſꝫ lumē iufūdebat.❡Se-
cūdus termin⁹ est dies.vñ dies dꝶ a dyan qd̄
est clarū.Solet aūt accipi tripl'r.vno mō pꝛo
die facto ab illa lucida nube:ꝛ hoc vel qñ no
strum som emisperiū illuminabat.Et sic dicit
moyƀ.appellauitq; lucē diem:ꝛ tenebꝛas no
ctē.vel pꝛo die nāli vt scꝫ illa lux faciebat suū
circuitum sup nostrū emisperium:ꝛ inferius
per spaciū.xxiiij.hoꝛarū:sicut dicit moyƀ.fa-
ctuꝫ est vespere ꝛ mane dies vnus.Et vtroq;
mō loquēdo fuerūt tres dies distinctiōis per
istā nubē lucidā ante creationeꝫ sol'.scd̄o dꝶ
dies pꝛo cursu solis:seu solū sup nostruꝫ emis-
periū:ꝛ sic dꝶ dies artificialis.quo loqtur ari
sto.in vi.thopicoꝝ.diffiniens dieꝫ.dies inqt
est latio solis sup terrā.vel vt totū girat aerē:
ꝛ sic dꝶ dies nālis.tertio dꝶ dies vt ꝯplectiꝶ
oē tps tā creatiōis q̄ꝫ distinctōis q̄ꝫ oꝛnatus:
sicut loqꝶ moyƀ.Geñ.ij.Jste sūt gñatiōes ce-
li ꝛ terre qñ create sūt in die q̄ fecit de⁹ celū ꝛ
terrā.Dꝶ aūt in ꝓposito pa dies nō opus oꝛ-
natus nec creationis sed pa dies distinctiōis
qñ dixit de⁹:fiat lux.❡Terti⁹ termin⁹ est ra-
dius rect⁹.vñ vltra dicta de radio in scd̄a pte
tertie distinctiōis pmi libꝛi.noto scd̄m alacē.
in sua pspectiua ꝙ triplex est radi⁹.s.rect⁹ re-
flexus.ꝛ fract⁹.Radi⁹ rect⁹ est qui diffundiꝶ
a coꝛpe luminoso in me° eiusdē diaffancitaꝶ
q̄ntū durat virtus luminosi.Et vocaꝶ hic coꝛ-
pus luminosū subm lucis.ſꝫ vocatur coꝛpus
diaffanū susceptim lumis qd̄ differt a luce:si-
cuti spēs coloꝛis a coloꝛe.lumē enī ita ē effe-
ctus lucis ꝙ etiā est spēs ei⁹ multiplicata i ꝓ
fundū aeris.Radi⁹ reflexus est q anteq̄ tmi
neꝶ virt⁹ coꝛpis luminosi reppit coꝛp⁹ opacū
.i.obscuꝝ:ꝛ i ptē nō ex electiōe ſꝫ nālr̄ termi-
naꝶ oppositū:ꝛ sepe cāt vmbꝛā ꝛ emittit tene
bꝛā.differūt eniꝫ tenebꝛa ꝛ vmbꝛa:qꝛ tenebꝛa
negat oēm lucis pticipationē:nō sic vmbꝛa:
ſꝫ solū negat radiū rectū ꝛ ponit reflexū.Ra
dius aūt fract⁹ est qñ anteq̄ꝫ termineꝶ virtus
coꝛpis lūinosi i p° diaffano inuenit coꝛpus al
teri⁹ diaffancitatis:ꝛ iō frāgiꝶ:sicuti si anteq̄
tmiareꝶ sol' v̄tus i aere ineniret aquā q̄ ē alte
ri⁹ diaffancitatis mem.❡Quātū ad scd̄ꝫ arti
culū sūt tres ꝯclōnes.pꝛia ē d̄ nā h⁹ nubis lu-
cide quā moyses dicit lucē.scd̄a de radijs ei⁹ i
feri⁹.tertia d̄ lumie qd̄ est ei⁹ effect⁹.❡Pꝛia
ē h.Et lꝫ lux coꝛpea v̄e dicaꝶ q̄litas:nubes at
tñ lucida suƀa pdicaꝶ.❡Dicit pꝛia ps ꝯclō-
nis.ꝙ lux de q̄ loqꝶ moyses fuit coꝛpea.ꝓbaꝶ
oꝛdine text⁹.pmissū.n.fuit ꝙ tenebꝛe erāt sup
faciē abyssi.Cū ergo ista lux expulerit istaꝶ te
nebꝛas vꝶ ꝙ fuerit cōpea.Cōfirmaꝶ:qꝛ isti sex
dies debēt eē vnifoꝛmes.ſꝫ i alijs dieb⁹ qnq;
creata fuerūt coꝛpa.igꝶ ꝛ in ista.Et si dicaꝶ ꝙ
moyses describens vniuersi pncim nō debuit
omittē naturā angelicā q̄ ē maxia ei⁹ poꝛ°.ñ
vꝛ aūt in hoc textu alibi facta mētio nisi quā
do' dicit.diē de⁹:fiat lux.igꝶ ꝛc.Rñdēdū p°
ꝙ moyses pp° rudi loq̄baꝶ:iō nō opoꝛtuit ex-
pꝛimere nisi grossa ꝛ nālia.Scd̄o ꝙ intelligi
tur p celū ipa nꝶ angelica dū diciꝶ.Jn pnci°
creauit de⁹ celū.i.angelos ƀm vnā expōnē q̄
est aug.Tertio ꝙ nō negaꝶ qn intelligaꝶ ēt p
istā lucē sed nō pꝛimo.Ex q̄ pꝫ ꝙ nō sine cā h

nõ tenet aug. maxīe si voluit simplr dicē q p
istā lucē solūmō intelligunt angeli. Sed nū-
qd lux pncipalr dr de angelo seu sepat substā
tijs q̄3 de corpalibꝰ. Dicendū q imo cū dicat
de deo q est lux va q̄ illūinat oēm hoiez. Et a
Dyon. dicūt āgeli specula clara zc. z manife
statio occlti lumis. Ex q̄ p3 q defec scūs tho. i
scdo scripti huiꝰ dis. q. ij. ponēs lucē pricipalr
dici de corpibꝰ. z scdo de spiritibꝰ. p3 om. non
n. videt lux eē nomē trāslatiuū a creaturis ad
dina: sicuti leo aut vnicornis. s3 nomē priꝰ deo
ꝯueniēs: z q̄dā pticipatiōe postea nobis: sicu
ti pṙnitas de qua dicit pau. Ex q̄ ois pṙnitas
in celo z in terra noiat. Et si dicat qs q lux ē
corpꝰ fm aug. in li. de libero arbitrio. In cor
poribꝰ lux primū locū obtinet inqt. Et ita do
nō ꝯuenit. Rñdēdū q loqt de luce limitata
ad corpꝰ nec itēdit q sit corpꝰ sed circūloquit
p accñs subm. sic facerē p hoc nomē eps euz
q eēt eps. Scda ps ꝯclonis dicit q lux ē q̄li-
tas seu accñs. pbat argo doc. subti. in hac di.
q vni ē suba: nulli ē accñs: nec ecōtra. qd vni
est accñs: nulli est suba. ex po phicor. sed lux
in aliq̄ ē accñs. ergo i nullo ē suba. mior pbat
Capio. n. ignē: ignis ē lucidꝰ. ¶ Quero igit:
aut lux i igne ē accñs: aut suba. Si accñs ha
beo ppom. Si autem suba vtputa fora substā
tialis: aut est vltima forma: aut nō. si prio. er-
go ignis ē eiusdē rōnis cū corpibꝰ celestibus
q̄rū etiā erit lux forma vltima. Si autez sit añ
vltimā. igr ignis hēbit formā aliquā vlterio-
rē pficiētē formā lucis: sicuti vlteriora pficiūt
priora: z ita erit ignis pfectior corpe celesti. Et
si dicat: q2 Arist. in. v. thopicor. diuidit ignez
in tria mēbra. in ignē carbonē. in ignē flāmā
z in ignē lucē: z ita videt q ignis lux sit spēs
ignis z nō accñs ignis. Dicēdū q ista dio est
intelligēda sic. ignis aut est in mā aliena: z h
vel est terra. z sic dr ignis carbo. vel est aer: z
z sic dr ignis flāma. vel i mā ppa: z sic dicitur
lux: ita q nō itēdit dicere q lux sit de eēntia
ignis: nec ecōtra: Et si dicat: si lux esset accñs
cū in deo nullū sit accñs deo nō competeret
rō lucis qd fuit negatū. Rñdēdū q rō lucis
vt cōpetit deo z creaturis abstrahit a nā acci
dētis z sube: sicuti sap. Ex q̄ p3 defectꝰ docto.
deuo. q huiꝰ dist. arti. ij. q. ij. posuit lucē eē for
mā subālē. vñ dicit q nō videmꝰ in corpibus
luminosis ipaz lucē sed ipm corpꝰ luminosuz
Huiꝰ lucis vtute causat circa se quēdā fulgo
rē in quo lucidū corpꝰ aspicit. p3 om ex cōclo
ne. Cōfirmat: q2 qd auget manēte eadē suba
nō aucta est accñs. sed hmōi est lux i corpibꝰ
lumiosis. igit. pbat assūpta minor aucte ysa.

xxx. erit lux lune sicut lux solis z lux solis erit
sicut lux septē dierū. Sed tertia ps cōclonis
dicit q hec nubes lucida ē suba. pbat fm au
gu. in ope creatiōis seu rerū primao nō ē q̄rē
dū qd deꝰ possit: sed qd res exigat. ergo cū sē
per accñs exigat subm nō fuit pductū accñs
solū in pria die: z ita relinqt subām fuisse pdu
ctā i qua illa lux erat accñs: ita q qñ dicit tex
tus fiat lux. p accñs itelligit subām. Et si q̄rat
in q̄ loco fuit creata ista nubes lucida. dicunt
doc. q in mā pria nō i celo empireo. sed q̄ pte
me prie dico q in illa vbi est mō sol: sed erat
ne idē cū sole. dicit T ho. q. iiij. huiꝰ dist. q sic.
z q solū differebat in vtute. sed salua sua sci-
tate hoc nullo mō videt: q2 expresse h3 magr
q ex illa postea factꝰ est sol. Idē aūt de seipo
fieri neqt: tū q2 derisio esset appellare solē nu
bem lucidā. Sed q̄rit qualē lucē habuerit an
s. illuminauit ptē supiorē z inferiorē illiꝰ me
prime. dicūt q sic. Sed an ita clare sicuti mō
facit sol. dicit q nō. ordinatꝰ. n. nature pgres-
sus est ab impfecto ad pfectū: p mediū. impfe
ctū fuit tenebra. Tenebre inq̄t erāt sup faciez
abyssi. pfectū est claritas solis. mediū fuit illa
lucida nubes. Sed erat ne magne quātitatis
credit ad quātitatē solis. ex q̄ p3 q longe ma
ior fuit terra. sed erat ne eq̄lis claritatis in oi
bus ptibꝰ. Dicit q sic. alioqn sine cā fuisset di
spitas in ope dei. Sed de quo seruiebat: quia
necdū erāt aues. pisces: aut hoies: aut plāte
ad viuificādū. Dicit doc. deuotꝰ q in nri exm
q̄tinus meditemur bonitatē dei q tā diligen
ter z ordinate in suis pcessit opibꝰ. Sed vñ
fuit sumpta an ex vaporibꝰ: an de nihilo: dici
tur q fuit creata de mā pria: ita q illa ps mē
vbi erat: ꝯuersa fuit in cā. Scda ꝯo est de radi
is huiꝰ nubis lucide vsus inferius. z est hec.
Sic radior emissiōe diē cābat nubes lucida
primariū: vt extractiōe noctē nō faceret. Di-
cit prima ps q ista nubes emittendo radios
cābat diē pmariū. z ita de scdo z tertio. pbat
cā nālis in paciēte z disposito necessario suuz
inducit effectū: nisi ex pte sui adueniat impe
dimētū. s3 istiꝰ nubis lux ē cā nālis z nō erat
impedita: z mā pria erat illuminabilis. ergo
zc. s3 querit: qd erat istud emittere: an de sua
nā aliqd extra mittebat. dicēdū q nō. solum
qppe dicebat vtutē eiꝰ extēdi ad cāndū diem
p hmōi radios rectos q̄3 maxime in pria die.
q2 nōdū erat opacū corpꝰ seu ṫra rectos z fra
ctos in scda die: q2 tūc facta est diuisio aq̄ruz
ab aqs rectos reflexos z fractos in tertia die
q2 appuit arida. Ex q̄ p3 error senece dicent:
a corpe luminoso ꝯtic egredi subam in id qd

illuminať ꝛ restaurať ex vaporib⁹ attracť vir tute sui pꝫ manifeste falsum:qꝛ corp⁹ luminosuꝫ nõ est corp⁹ corruptibile celeste.dico nec est al'.vt dicebãt egyptij a qb⁹ hec ꝓcessit opi. vt dicať ali aut nutriri.Sed si querať in qua pte nr̃i emisperij fuit creata ista nubes.Dicit Beda ꝙ recte in meridie iuxta zenith.capitũ nostroꝝ:ꝛ hinc est ꝙ prima dies diciť hẽre vespe ꝛ mane. Sꝫ tũc dubitať:an isti tres dies fuerũt magni.diciť ꝙ si fiat mentio de die artificiali durauit.xij.hoꝝ. ꝯputãdo sex hoꝝ. tenebrarũ ante creationẽ isti⁹ nubis in meridie:qꝛ crediť ꝙ mũdus recte fuit creat⁹ in eqnoctio.Si aũt fiat mẽtio de die nãli continebat.xxiiij.hoꝝ.recte:sicuti mõ.Sed qd faciebat de⁹ in reliq̃ pte diei. Dicẽdũ ꝙ op⁹ factũ cõseruabat.sed vñ cãbat diẽ ista nubes. Dicẽdũ ꝙ ab oriẽte sup nostrũ emisperiũ. nã dũ appebat sup nos cãbat diem ipsa posita sub. nox cãbať:sicuti mõ de sole. Et hoc est qḋ dicit scḋa ps cõcl'onis ꝙ nõ cãbat noctẽ extractione.posuerũt.n.Dam̃.ꝛ basi⁹.in examerõ ꝙ faciebat noctẽ ex̃ctiõe suoꝝ radioꝝ: sicuti in Exo.legiť.qñ facte sunt tenebre sup faciem egypti.pꝫ hoc esse falsum ex ꝯcl'one.vñ ex accessu ꝛ recessu ad nos cãbať dies ꝛ nox. Sed nunqd tota materia circũstans nubẽ mouebať in motu eius.põt dici ꝙ nõ oportebat sicuti mõ videmus ꝙ cometa moueť iuxta motũ solis:ꝛ tñ nõ oꝫ ꝙ aer circũquaqꝫ moueať Sed qd mouebat eã.dici põt ꝙ de⁹: aut aliq̃ intli^a:sicuti dr̃ de celo. Sed cui⁹ nature erat: ignee vl' aeree.Crediť fuisse illi⁹ nature cuiusmodi est modo celũ.s.q̇nte essen^e.ꝛ si non ita distincta.vñ mot⁹ quo mouebať erat sibi nãlis ex pte principij passiui.lꝫ non sufficeret ex pte actiui:ꝛ pꝫ ꝙ in motu suo ex quo alia m^e ps non mouebať scindebat eã:ꝛ poterat suo calore aliquos gñare vapores ex illa mã:ꝛ ita vẽtos ꝛ alia m̃lta subtili ꝛ digna cõsideratione.Tertia cõcl'o est de lumine qḋ est effect⁹ lucis ꝛ illi⁹ nubis lucide.ꝛ ẽ hec. Sic lucis lum̃ ferť intẽtio vt subã nõ dicať. Dicit prima ps ꝙ lumẽ est intẽtio seu spẽs lucis.ꝓbať.puruꝫ sensibile positũ supra sensuꝫ impedit sensationẽ.ex scḋo de aia.Et p cõmẽtatorẽ sup de sensu ꝛ sensato.Sed lumẽ positũ sup sensuꝫ sicuti visum non impedit visum.igitur est intẽtio seu spẽs alicui⁹ visibilis nõ videť nisi lucis.igitur ꝛc̃.Ita ꝙ fm doc.subti. sit ordo iste.prio intelligiť lux.secũdo intelligiť lumẽ quasi effect⁹ ei⁹ primari⁹ in corpe diafano.tertio color in corpe terminato:ꝛ maxie respectu motionis oculi:nunq̃.n.mouebit color oculum nisi pri⁹ lumẽ causeť i medio . Et si dicať spẽs oboꝝ nõ videnť:sicuti pꝫ in medio non videť spẽs:aut albi:aut nigri:ergo si lumẽ eẽt spẽs lucis nõ videreť. Rñdeo ꝙ assumptũ est falsum.s.ꝙ spẽs oboꝝ nõ videať.ista.n.ẽ bñ ḋa spẽs obi nõ est tm̃ visibilis.qꝛ.s.etiaꝫ repñtat obm.sed ista nõ est vera.spẽs oboꝝ nõ est visibilis.qḋ pꝫ triplici expimẽto. primũ est qñ radi⁹ solis ptrãsit per vitrũ:aut rubeũ:aut viride:ꝛ terminať ad parietẽ per tale mediũ videť:aut viridis aut rube⁹.vñ hoc:nisi qꝛ spẽs rubei aut viridis terminať ad illũ parietẽ.Simile pꝫ in luna.Luna.n.de se nõ est luminosa:ꝛ tñ qñ radij solares in eã terminanť videtur lucere:nõ dubiũ qn lumẽ illud sit lumen lucis solis.Scḋm expimẽtũ est Arist.in li. de sensu ꝛ sensato.fulgor exp̃ssus ab oculo violẽter moto visibilis est.ad sensuꝫ pꝫ hoc.nec rõ pꝫ qn sit spẽs lucis in ocl'o entis. Tertiũ expimẽtũ certũ est apud astrologũ solẽ maioreꝫ esse tota terra.ꝛ ita qñ est subt⁹ nos ꝓijcit radios suos sup conũ pyramidalẽ vmbrose terre nec tñ videnť.Et vñ hec nõ ẽ alia rõ nisi qꝛ radij ad opacũ nõ terminanť.vñ si eẽt carcer ꝛ solũ radij intrarẽt p vnũ foramẽ carceris:ꝛ p aliud exirẽt ꝛ nõ terminarenť ad parieteꝫ. nullũ penit⁹ lumẽ cãrẽt.vñ pꝫ ꝙ spẽs põt videri qñ ad o^m terminať opacũ. Et si dicať:qꝛ spẽs non denoiat mediũ:sicuti aer nõ dr̃ alb⁹ ꝓpter spẽm albi.nec niger ꝓpter spẽm nigri Cũ igiť dicať luminosus videť ꝙ lumẽ nõ sit spẽs. Rñdẽdũ est ꝙ rõ est:qꝛ alijs spẽb⁹ nõ ẽ nomẽ impositũ sub quo denoient suũ subm seu deferẽs:lumini aũt bñ.sed vñ hoc. Rñdẽdũ ꝓpter lucis nobilitatẽ mediãte qua ꝛ lumine cũcta alia sunt visibilia.Sed dicit scḋa ps ꝯcl'onis ꝙ lumẽ nõ est suba. ꝓbať.si lumẽ est suba:aut spũalis:aut corpalis.sed nec sic nec sic.igiť ꝛc̃.maior pꝫ:qꝛ nulla alia repitur suba.Sil'r ꝓbať mior.prio ꝙ nõ sit suba spũalis:qꝛ nõ videreť cui⁹ o^m iã mõ est ꝓbatũ.nec corpalis qꝛ aut esset mã:aut foma:aut cõpositũ.nõ est mã certũ est.qꝛ aduenit aeri vltiate:ꝛ materie est prio aduenire. Nõ forma.pꝫ qꝛ scꝫ est in aere iaꝫ in sp̃e cõpleto:ꝛ ita neqt sibi dare eẽ cõple^m. Nec 3° ẽ corp⁹ ex his cõpositũ qꝛ cũ sit in eodẽ loco cũ aere eẽnt duo corpa sil'.vñ Aris.ij.de aia. lumẽ nec ẽ corp⁹ nec defluxus corpis.Et si dicať ꝙ aer ẽ valde rarus:ꝛ ita in aduẽtu luminis ꝯstringiť:ꝛ lumẽ intrat illas vacuitates:hoc nihil est:qꝛ cũ lumen subito exeat optebit vnũ de duob⁹ dare:aut ponere vacuũ qḋ negat ph̃s i.iiij.phicoꝝ.Aut motũ aeris subitũ vt repleat illa va

cua qđ negaꝛ i.vi.Ex q̃ pȝ erroꝛ democriti po
nẽtis lumẽ eẽ q̃dã pua corpa fluẽtia a corpe
luminoso.¶Quãtũ ad 3m artm sũt tres diffi
cultates.Prima est.an ista nubes lucida cuȝ
his nubib⁹ aliq̃lẽ hẽret ꝯueniẽtiã.Dicẽdum
ꝙ nubes q̃libet hȝ tria.primũ ꝙ opit supiora
ẜm vim vocabuli:ꝛ hoc huic nubi nõ cõpete
bat qꝛ illumiabat etiã ptẽ supiorẽ mᵉ prie.ẜȝ
ꝙ cõgregeꝛ in vnũ locũ dũ pfecta est.tertiuȝ
ꝙ moueꝛ de loco ad locũ remanente reliq̃ ae
re q̃si imobili.ꝛ hec duo vt patuit lucide nu
bi cõpetebãt.Scđa difficultas q̃s fuit simplr
dies ꝓmari⁹ toti⁹ scl'i.dicendũ ꝙ dies dñica q̃
sigꝛ in nr̃o kalẽdario.xviij.marcij.vt sit veruȝ
qđ cõpotiste dicũt: Tertia.g.marcij ꝛc̃.ꝛ hoc
satis inuit arietis ꝓnci^m q̃ sol hẽre incipit ṽtutẽ.
3ª difficultas vtrũ lumẽ sit de coloꝝ q̃ddita
te.Dicẽdũ ꝙ nõ nisi capiẽdo colorẽ vt actu
mouet vt p° itelligaꝛ lux in corpe lucido.ẜo
lumẽ in pspicuo.3° coloꝛ in opaco seu termi
nato.Et sic pȝ ad.q.ꝙ vicȝ nubes lucida rctõ
radio diẽ effecit primariũ.Tũc ad arª.¶Ad
primũ iam rñsuȝ ẽ ꝙ erat in illa ꝓma mã nec
erãt duo corpa simul.qꝛ illa mã ꝓiacens erat
cõuersa in istã nubẽ.¶Ad 2m dico.3.primuȝ
ꝙ verũ ẽ ꝙ prima dies nõ habuit mane maxi
me clarũ.qꝛ illa lux fuit creata in meridie.2°
dico ꝙ fuit illa rõne impfect⁹.ẗtio dico ꝙ nõ
oȝ ꝙ reducaꝛ ad diẽ ꝓorẽ tãq̄ ad pfectũ eius
dẽ rõnis.sufficit ꝙ reducaꝛ ad pfectũ simplr:
sicut est de⁹.lȝ.n.oĩs mot⁹ qꝛ ens in põ sit im
pfect⁹.nõ tñ reduciꝛ ad motũ pfectũ simplr:
sed ad ꝓmũ motorẽ sic in ꝓposito.¶Ad 3m
dr̃ ꝙ est ꝯuersa in solẽ nec fuit frustra imo in
hoc appet ordinat⁹ dei ꝓcessus ab impfecto
vsq̄ȝ ad pfectũ ascẽdẽs in hoc insinuãs q̃tin⁹
nullus ne ruat subito sũma apprehẽdat.ꝛ sic
pȝ ad.q.Ex hac aũt ꝛc̃.pria ꝯ° die primã luci
da creaꝛ nubes:ꝛ i via solis collocaꝛ.dicit ꝯ°.
ꝙ nubes lucida fuit prima die creata ꝛ posi
ta vbi est mõ sol.Et poniꝛ a pricipio distictio
nis vsq̄ȝ h.notãdũ est ꝛc̃.Scđa ꝯ°. Luce exo
riꝛ dies triphã atq̄ȝ ꝯuertiꝛ solis cẽntia.dicit
ꝯ° ꝙ ista lux egit tres primos dies: ꝛ vltimo
ꝯuersa est in solẽ.ꝛ incipit ab illo.c.hic notã
dũ est.vsq̄ȝ ibi.ꝓterea inuestigãdũ. Tertia ꝯ°
pr̃ cõcediꝛ agere filio.ẜȝ nõ ꝯuertiꝛ hec locu
tio.Dicit ꝯ° ꝙ ista est vera pr̃ opaꝛ per filiuȝ
aut spm̃scm̃:sed nõ ꝯuertiꝛ scȝ vt dicaꝛ filium
aut spm̃scm̃ opari p patrem. Et icipit ibi.ꝓte
rea inuestigandũ est.vsq̄ȝ ad fi.dist.

xiiij D Ixit quoq̄ȝ de⁹:fiat firmamẽtũ ꝛc̃.Hic
sigꝛ.xiiij.distinctio hui⁹ scđi libri sic cõ
tinuata ad ꝓcedẽ.Nã postq̄ȝ in ꝓcedẽti disti.

prie dici posita est dispositio.nũc in hac duo
rũ sequẽtiũ tãgiꝛ distinctio:ꝛ ptiꝛ in tres par
tes principales.In pria nã celica clare distin
guiꝛ.In scđa qđ ethica ex tex.oriꝛ.In 3ª voce
veridica terª poniꝛ.pria in prin°.scđa ibi post
hoc queri solet ꝛc̃.tertia ibi.sequiꝛ.dicit deus
cõgregenꝛ aque ꝛc̃.duab⁹ ptib⁹ vltimis indi
uisis manẽtib⁹.prima pticula in q̃ nã celica
clare distinguiꝛ:in tres ptes diuidiꝛ. In pria
celi cristallini poniꝛ q̃dditas.In scđa celi sa
phirini.i.firmamẽti notaꝛ entitas. In tertia
celi hui⁹ bini pȝ rotũditas.ꝓma in prin°.scđa
ibi q̃dã ṽo celũ qđ excedit ꝛc̃.tertia ibi queriꝛ
etiã solet ꝛc̃.Et sequiꝛ distin°.xv.ibi. Sequiꝛ.
dicit de⁹:fiãt luminaria magna ꝛc̃. que etiaȝ
fuit cõdiuisa in prin°.xij.distinctiõis vbi prio
notãdũ occurrit ꝙ aliter sigꝛ ista dist° ẜȝ doc.
deuo.aliter ẜm doc.sanctũ seu Tho. Scđȝ.n.
doc.deuo.incipit illic.dicit etiã de⁹. ꝓducãt
aque reptile ꝛc̃.Scđm aũt doc.sãctũ vbi ego
notaui.Et hic est prima diuersitas situationũ
distinctionũ inter eos tã i prio q̄ȝ in scđo. Se
quoꝛ aũt hic Tho.qꝛ meli⁹ videꝛ diuidẽ ẜȝ di
stinctionẽ distinctiõis dierũ ꝛ ornat⁹ eoꝝ. vñ
sic ꝯtinuaꝛ ad ꝓcedẽtẽ.Nã postq̄ȝ a distictio
ne.xij.inclusiue positi sunt dies creatiõis ꝛ di
stinctiõis:nũc ponunꝛ dies ornat⁹ seu ordina
tiõis.Et ptiꝛ pñs disti° i tres ptes pricipales.
In pria decoꝛ ethere⁹ prio disponiꝛ.In 2ª or
do aereus exhinc exprimiꝛ. In 3ª ornat⁹ ter
reus vltio poniꝛ.pria i prin°.scđa ibi dicit ẽt
de⁹ ꝓducãt aque reptile ꝛc̃.3ª ibi.Seqtur.di
cit de⁹:ꝓducat terra ꝛc̃.Et ista alijs duab⁹ in
diuisis manẽtib⁹ in tres scindiꝛ pticulas. In
pria declaraꝛ bestiarũ ꝓductio. In scđa subiũ
giꝛ hois grata creatio. In tertia incidẽs seqꝛ
dei cessatio.s.ab ope suo.pria i prin°.scđa ibi.
oĩb⁹ aũt creatis atq̄ȝ dispositis ꝛc̃.tertia ibi iã
de septie diei rege ꝛc̃.Et ista diuidiꝛ i tres p
tes.In pria ab ope pȝ cessatio.In scđa q̇etis
venaꝛ rõ.In tertia datur ex munere scificatio
prima in prin°.secũda ibi.ẜȝ queriꝛ quõ septi
mo die ꝛc̃.tertia ibi illũ aũt diẽ scificasse ꝛc̃.
¶Seqtur.xvi.distictio ibi. His excursis qđ
supra de hois creatiõe ꝛc̃.q̃ sic cõtinuatur ad
ꝓcedẽtes.Nã postq̄ȝ a scđa distinctione vsq̄ȝ
ad.xi.inclusiue de natura egit pure spũali.Et
ab.xi.exclusiue vsq̄ȝ ad.xv.de natura egit pu
re corporali.Nũc in ista.xvi.dist. agere inci
pit de natura cõposita ex corporali ꝛ spũali.
s.hoĩe.ꝛ diuiditur i tres ptes principales.In
prima hois in existentia assignatur ꝓductio.
In secũda illi⁹ ꝓmanẽtia notatur ꝛ duratio.
In tertia casus atq̄ȝ miseria pãdiꝛ ꝛ tẽptatio.

prima in prin°.scd̃a dist.xix.ibi.solēt plura q̃
ri de pri.〈et〉c̄.iij.di.xxi.vidēs igit̃ dyabolus 〈et〉c̄.
Prima rursus ꝑticula in q̃ hoīs in sua exn̄ª
assignat̃ ꝓductio.in tres ꝑtes diuidit̃. In pri-
ma modū narratiōis v̄itas tāgit̃. In 2ª lege
expōnis q̄dā claret auc̄tas. In 3ª sue cōstitu-
tionis principij querit̃ entitas.pria in princ°.
secūda ibi.ymago aūt 〈et〉 silitudo.iij.dist.xvij.
ibi de origie anie hic 〈et〉c̄. Et hec ē diuisio 〈et〉c̄.
Circa quam queritur.

Trū celis 〈et〉 varijs ꝓduct̃ bestijs ad
diuinā ymaginez hō ꝓduci debuit.

Et arguit̃ q̧ nō triplici medio. Pri-
mo sic.opa dina aut vadūt ab īpfe-
cto ad pfectū.aut a pfecto ad impfectū.sed si
ue sic siue sic.hō erat añ celos ac bestias ꝓdu
cēdus.igit̃ 〈et〉c̄.maior pꝫ.q2 nō appet aliꝰ mo-
dus.Sed ꝓbat̃ minor.Si.n.opa dei ꝓcedant
a pfecto ad impfectū debuit ꝓduci añ celos
cū sit pfectior.〈et〉 pꝫ de angelis q añ celos con
diti sunt.Si rursus ꝓcedat de impfecto ad p
fectū videt̃ q̧ illa rōne angeli etiā essent post
hoīem ꝓducēdi cū sint nā pfectiores. Scd̃o
arguit̃ sic.qñcūqꝫ est aliqs sapiēs artifex itē-
dēs aliquē finē imediate ꝑtermissis medijs fi
nē inducit si pōt.pꝫ.medicus.n.q p mlta me
dia in suo patiēte inducit sanitatē. si posset i-
mediate cāret sanitatē.Sed in ope sex dierū
intēdebat deꝰ principalr̃ creationē hoīs q̄si fi
nē vniuersi.〈et〉 poterat efficere añ media.igit̃
〈et〉 fecit.ꝓbatur minor q̧ hō sit finis vniuersi.
tū ex illo Geñ.i.dñamini piscibꝰ maris 〈et〉 vo-
latilibꝰ celi 〈et〉c̄.tū q2 in.ij.phicoꝝ scripsit phs.
q̧ sumꝰ q̊dāmō finis oīuꝫ.Tertio arguit̃ q̧ nō
sit ꝓductꝰ ad dei ymaginē.Si.n.i hoīe eēt di
uina ymago:aut querēda eēt in corpe:aut in
spū.nō in corpe:pꝫ:q2 cōe est nobis 〈et〉 brutis.
nō in spū.ꝓbat̃.q2 cū yma o referri hēat ad
ꝓthotipū:〈et〉 in ꝓthotipo sint tres res relatie.
〈et〉 tres psone in nr̄o spiritu essent tres res rela
tiue 〈et〉 tres psone qđ negat qlibet sapiens.In
om hoꝝ est in lr̄a mgr̄ distinctiōe.xvi. agens
post creationē celorū 〈et〉 bestiarū.de ipso hoīe
〈et〉 q̧ sit ꝓductꝰ ad diuinā imaginē inuit̃. Ge-
nes̃.i.Faciamꝰ inqt hoīem ad ymaginē 〈et〉 sil'i-
tudinē nostrā.In ista.q.ad alias 〈et〉c̄. ¶ Quo
ad primū articulū termini sunt celū bestia 〈et〉
hō. Primꝰ igit̃ terminꝰ est celū.vñ celū est cō
tinētia visibiliū 〈et〉 inuisibiliū.Et dr̃ a celando
seu celatura:q2 admodū pulcherrimi cāpi de
pingit̃.vñ apud theologos solēt diuidi tres
celoꝝ ternarij seu nouē celi.s.aereū primum.
ethereū secūdū.olympiū tertiū.igneū q̄rtuꝫ.
celū septē planetarū q̄ntū.firmamētū sextū.
celū aqueū septimū.celū empireū octauū.ce-
lū trinitatis nonū.Et differūt hoc mō.celum
n.aut est dr̃ia celorū 〈et〉 sufficiētia pure spūale
aut scd̃o corpale.sed per naturā incorruptibi
le:aut tertio corpale 〈et〉 corruptibile.Si sit pu
rū spirituale.sic est celū trinitatis de quo dicit
lucifer:ascēdā in celū 〈et〉 silis ero altissimo.qđ
merito dr̃ celū:q2 in deo seu deus est per yde
as cōtinētia visibiliū 〈et〉 inuisibiliū. Si aūt sit
corpale 〈et〉 incorruptibile hoc est tripl'r:aut.n.
solū est luminosum:〈et〉 sic est celū empireū:qđ
ad modū ignis ſm strabū fulgētissimi:ſꝫ nō
ardētis extat:aut ſo est pspicuū seu lumis su-
sceptiuū sed nō lumiosuꝫ:〈et〉 sic est celū aqueū
qđ est ad modū cristalli ꝯgelati.vñ 〈et〉 cristalli
linū celū noīat̃.vñ si remoueret̃ firmamētum
de loco suo viderēꝰ p celū aqueū ipm empi
reū:sicͤ mō videmꝰ firmamētū nō obstātibus
orbibꝰ septē planetaꝝ:aut tertio ē susceptiuū
lumis seu pspicuū 〈et〉 luminosum sil':〈et〉 sic ē fir-
mamētū in quo locant̃ stelle ad modū lucis:
〈et〉 cetera ps est ad modū luminis seu pspicui.
Et idē dr̃ de septē spis planetarū. In orbe.n.
cuiuslibet planete ē vnica stella erratica q̄ est
lumiosa.reliq̄ orbis ps extat pspicua.dr̃ autē
firmamētū q2 diuidit aq̄s supiores.s.celū aq-
uni ab aqs iferioribꝰ.s.elemētaribꝰ 〈et〉 q̄si eas
sustinere videt̃ lꝫ fluere nō possint.vel q2 stel
le ad modū clauorū in rota in illo impsse sūt.
tertio ē celū corpale 〈et〉 corruptibile.〈et〉 hoc so-
lū repit̃ in his elemētis igne 〈et〉 aere.si.n.i igne
sit cōsideratio ſm pt̃ē supiorē dr̃ celū igneuꝫ
si ſm partē inferiorē dr̃ celū olympium. Iteꝫ
in aere si ſm partē supiorē dr̃ celū ethereum
Ether.n.ſm Arist.in prio celi 〈et〉 mundi est ps
aeris supior.Si ſm partē inferiorē dicit̃ celū
aereū.Aqua aūt nō dr̃ celum q2 ſm alpetra-
giū in libro de mota spera non mouet̃ nisi di
midio circulo seu semicirculo. sicuti patet in
accessu maris 〈et〉 recessu.Secūdus terminꝰ est
bestia.〈et〉 dicit̃ bestia a vi ſm Ysidoꝝ q̄si vistia
q2 crudelis.vl' apud alios q̄si vastia: q2 vasta
〈et〉 vagabūda est.vñ apud moysen in ope sex-
te diei ista tria differūt.iumentū.reptile.〈et〉 be
stia.Iumētū.n.dicit̃ ſm tex.qđ in aliqđ hoīs
cedit adiumētū de pse:sicuti equus aut asinꝰ
ad vehēdū.ouis aūt bos ad comedēdū. Re
ptile aūt dr̃ q2 supra corpꝰ repit.〈et〉 hoꝝ est tri-
plex dr̃ia.Aliq̄.n.sunt reptilia que vi capitis
se trahūt in repēdo sicut sunt vermes. Scd̃a
reptilia dicunt̃ que vi costarū seu q̊rūdā anu
loꝝ mouent̃ sup terrā:sicuti sūt anguille 〈et〉 ſ-
pētes.tertiū reptiliū genꝰ est qđ aut pēnulis:
sicuti pisces i aqs:aut valde paruus repit pe-

dibꝰ ſicuti lacerte. Beſtia aũt dr̃ q̃ altis ſup
terrã ãbulat pedibꝰ ꝯ reptile: nec de ſe eſt in
hoīs adiumentũ: ſicuti leones vrſi ⁊c̃. Noto
tñ ꝙ beſtia dr̃ tripl'r. p̄rio mõ ꝓprie: ⁊ ſic mõ
de beſtia dictũ eſt. ſcd̃o cõiter ⁊ ſic q̃libꝫ ani
mal maxīe factũ in terre ornamentũ dicit̃ be-
ſtia. tertio mõ accipit̃ cõiſſime: ⁊ ſic diuiditur
beſtia in volatile: ſicut ſũt aues. ĩ natatile: ſic
ſunt piſces. in greſſibile: ſicut ſũt aīalia ſuper
terrã gradiētia. ⁊ ſic capit̃ in q̃ne. ¶ Tertiꝰ
terminꝰ eſt hõ ab humo: q2 de limo extat cõ-
ditus. vnde hõ eſt aīal rõnale mortale ſcd̃m
porphiriũ in ſuis yſagogis. In q̃ tria dicit p̄-
mo ꝙ hõ eſt aīal in q̃ cũ brutis ꝑticipat ĩ vi-
uere ⁊ ſentire. ſcd̃o dicit ꝙ eſt rõnale ⁊ in hoc
⁊ differt ⁊ ꝯuenit ab angelis ⁊ cũ angel'. Dif-
fert q̃dẽ q2 rõ teſte yſaac creata eſt in vmbra
ĩtelligētie. ꝯuenit aũt in rõne ĩtellectꝰ. tertio
dic̃ mortale: ⁊ ĩ iſto differt hõ viator ab hoīe
beato: q2 lꝫ hõ beatꝰ ſit aīal rõnale nõ tñ mor
tale vñ ⁊ ſm̃ anſel. mortale nõ eſt de rõne ipi
us hoīs vñ hõ in quãtũ hõ eſt indifferens ad
mortale: ⁊ ĩmortale mortalis ĩ via ĩmortalis
in p̃ria. ¶ Quãtuꝫ ad ſcd̃m articulũ ſũt tres
ꝯcl'ones q̃rũ p̄ria eſt de nã celi. ſcd̃a de eēntia
beſtiaꝝ ſeu brutoꝝ aīaliũ. t̃tia de ipſo hoīe vt
de q̃libet haꝝ d°nũ ſit ꝯ° vnica. ¶ Prima ẽ
hec. Inter celos ſic aq̃um celũ primũ eſt mo
bile vt celoꝝ nᵐ hoīs liberuꝫ cogat arbitriũ.
¶ Pria ꝑs dicit. ꝙ eſt dãdũ vnũ celũ q̊d di-
cit̃ aqueũ, ꝓbat̃ ex textu: fiat ĩq̄t firmamētuꝫ
in medio aquarũ: ⁊ diuidat aq̃s ab aq̃s. Ex q̊
p̄rio pꝫ ꝙ ſũt aque ſup celũ ſtellatũ. Scd̃o pꝫ
ꝙ in reꝝ creatiõe firmamētũ eſt poſitũ ſeu ce
lũ ſtellatũ ĩ medio mᶜ p̄rie: q2 dicit deꝰ: fiat fir
mamētũ ĩ medio aq̃rũ. Aq̃. n. hic accipit̃ mã
ꝑma. Ex quo pꝫ tertio ꝙ tãta eſt diſtãtia a fir
mamēto vſq3 ad celũ empireũ: ſicuti ab hinc
vſq3 ad firmamētũ: q2 firmamētũ ẽ poſitũ ĩ me°
vñ ⁊ augꝰ. ſup Geñ. de hmõi aq̃s loquēs di-
cit. q̃leſcũq3 ſint ibi eas eē nõ dubitamus: q2
maior eſt huiꝰ ſcripture auc̃tas q̃ͣ oīs huma-
ni ĩgeniȷ̃ ꝑſpicacitas. Idẽ Dañ. iȷ̃. Bñdici-
te aq̃ oēs q̃ ſup celos ſũt dño. Ex quo pꝫ defe
ctꝰ Rabimoyſi dicētis h̄ firmamētũ ĩtelligi
ꝑtē ĩferiorē aeris: ⁊ illas aq̃s nubes ĩ medio
aeris ĩterſticio. i. regiõe pꝫ opᵐ. ⁊ ꝯfirmat̃ ex
illo ps̃. Qui tegis aq̃s ſupiora eiꝰ. Et ſi dicat̃:
q2 teſte ph̃o i. iȷ̃. phicoꝝ Idẽ eſt locꝰ partis ⁊
totiꝰ: ſicuti vniꝰ glebe ⁊ totiꝰ t̃re. Cũ igr̃ videa
mꝰ aq̃s ꝑticl'ares nãliter q̃ſcẽ iuxta terrã igr̃
⁊ oīs aq̃ ibidẽ q̃ſcet. Rñdet doc. deuo. huiꝰ
diſt. ꝑte prima. arti. i. q. i. ꝙ aqua hꝫ triplicē
ꝓꝑetatẽ. ſ. ꝑſpicuitatẽ. frigiditatẽ. ⁊ grauita-
tẽ. Quo ad ꝑſpicuitatẽ ꝯuenit hec aqua cũ il
la ſupiori: q2 celũ aqueũ claruꝫ eſt ad moduꝫ
criſtalli cõgelati: iõ ⁊ dicit̃ celũ criſtallinum.
Quo aũt ad grauitatẽ penitꝰ differũt: q2 aq̃
ſupiores nullã funditus hñt grauitatẽ. Quo
aũt ad tertiã ꝓprietatẽ. ſ. frigiditatẽ parti' cõ-
ueniũt: ꝑti nõ. ſi eni fiat ſmo de frigiditate v̊-
tuali ſic ꝯueniũt. vñ q̃dã dicũt ꝙ ſaturnus eſt
frigidꝰ v̊tual'r rõne hmõi aq̃rũ ⁊ multe ſtelle
ĩ firmamēto celi. Si aũt fit ſmo de frigidita-
te formali nõ: q2 eſt hoc mõ q̃litas elemēta-
ris. Ex q̊ pꝫ ꝙ nõ ſũt hmõi aq̃ ſolũ ſpũales ſic̃
ſentire vr̃ Amb. in libro de ſpũſancto vocãs
hmõi aq̃s ſpm̃ ſanctũ. Et ſi querat̃: an ſit aliq̃
ſtella in illo celo. dr̃ ꝙ ñ ꝑ totũ. n. ẽ ad modũ
criſtalli. Sꝫ q̃ͣta eſt eiꝰ ꝓfũditas ꝑpēdi pote
rit ex textu. dicit eni deus fiat firmamentũ in
me°. Ex q̃ igit̃ eſt in me° relinq̄tur ꝙ tm̃ eſt ꝓ
fundũ aſcendēdo q̃ͣtũ eſt ſpaciuꝫ de hinc ad
celũ ſtellatũ. ¶ Sed dicit ſcd̃a ꝑs ꝯcl'onis. ꝙ
hmõi celũ aq̃uꝫ eſt p̄ᵐ mobile, ꝓbat̃. oīs pl'ali
tas reducit̃ ad vnitatẽ ſeu monadẽ ſm̃ dyoñ.
⁊ difformitas ad vniformitatẽ. ſed celũ ſtella
tũ pluribus mouet̃ motibꝰ: ⁊ in ſe hꝫ aliquaꝫ
difformitatẽ ergo motꝰ eius habet reduci ad
aliquẽ primũ motuꝫ. minor ꝓbat̃. teſte enim
ptholomeo in almageſti. aliȷ̃ſq3 exꝑtis aſtro-
nomis in centũ ãnis acq̄rit celũ ſtellatũ vnũ
gradũ cõtra motũ diurnũ: ⁊ ita hꝫ duos mo-
tus ſicut ⁊ planete: vnũ ab oriēte in occidēs
⁊ aliũ ab occidēte in oriēs. Difformitas etiã
in eiꝰ nã appet: q2 ſimul eſt perſpicuũ ⁊ luci-
dũ. vñ vniuerſi perfectio h̄ req̄rit vt primo ſit
vnũ celuꝫ ĩmobile penitꝰ: ⁊ in nã vniforme ⁊
hmõi eſt celũ ēpireũ. ſcd̃o vt ſit vnũ celũ ĩ nã
vniforme ⁊ mobile: ⁊ h̄ vocat̃ celũ aq̃um. t̃tio
vt ſit vnũ celũ in nã difforme ⁊ ĩ motu. ⁊ tale
eſt celũ ſtellatũ ⁊ ſeptē planetaꝝ differēt̃ tñ
q2 ĩ celo ſtellato ſũt plures ſtelle. celũ aũt vni
us planete ſoluꝫ hꝫ vnicã ſtellã. ⁊ hꝰ dat ph̃s
tres rões. pͣ: q2 celũ ſtellatũ ꝑncipal'r eſt cau
ſa vite in his ĩferioribꝰ: iõ exigit multitudinē
ſtellaꝝ nõ ita de aliȷ̃s. ¶ Scd̃a eſt vt daret ce
lo ſtellato ꝙ pauciores hꝫ motꝰ plus de ſtel-
lis ⁊ planetis: qui plures hñt motus minus
de ſtell' vt ſic eēt q̊dã tēperamētũ. ꝙ eni pla-
nete plures habeant motꝰ q̃ͣ celũ ſtellatũ. pꝫ
celuꝫ enim ſtellatũ vt dictũ eſt ſolũ hꝫ duos
motus ex oriente. ſ. ⁊ occidēte. planete auteꝫ
ſm̃ expertos aſtronomos habēt alios in ſu-
is epicicl' ⁊ circulis ⁊ centricis. pꝫ manifeſte
in retrogradatione planetarũ ⁊ aſcenſiõe ad
augem ⁊ deſcenſione ad oᵐ augis. ſicuti pa-
tet ad oculuꝫ de planeta veneris ⁊ mercuriȷ̃

Idē de luna q̄ aliq̄tiens magis ꝓpe nos:aut lōgi⁹ appet dū ē i capite:aut cauda draconis. 3ª rō:q: mot⁹ supior influit in iferiores orbes: ⁊ ideo q̄si ꝑncipalior magis dꝫ decorari i stellis. Et si q̄rat a qua pte icipit mot⁹ celi aquei. Dicēdū ꝙ ab oriēte in occidēs ex q̄ pꝫ ꝙ motus celi stellati principalis est ab occidēte in oriēs. Sed motu rapt⁹ mouet ab oriēte i occidēs. sicuti. n. ṽtute celi stellati mouent planete septē ab oriēte cōtra motū ꝓpriū: sic hoc celū stellatū ṽtute celi aquei. Ex q̄ prio pꝫ ꝙ loquēdo simplr nō dꝫ celū stellatū dici a planes sed celū aqueū: q: est vniforme in suo motu n̄ aliud. Ex q̄ defecerūt platonici vocātes celū stellatū cāpū elisios ⁊ aplanes. pꝫ fo ꝙ celū stellatū nō ē ꝑmū mobile sed aqueū. ¶ Notādū tū ꝙ eē ꝑmum mobile pōt itelligi triplr. vno° ṽtualr sicut loqt sapiēs. vij. c. oib⁹ mobilib⁹ mobilior est sapia. Et hoc mō deus esset primū mobile. i. primū mouēs. Secūdo dr ꝑmū mobile creatura: ꝑmo recipiēs influxū a deo: ⁊ sic credit aliquē spm̄ fore primū mobile q: de⁹ sua sapia prio influit in sp̄us q̄ corpa. tertio dr primū mobile inter corpa: ⁊ hoc vel mō cōi. ⁊ sic illa pria mā fuisset primū mobile. vl q: est corp⁹ pfecti⁹ cui nō repugnat motus localis: ⁊ sic celū empireū eēt ꝑmū mobile: q: pōt moueri. vel tertio: q: actu mouet ꝑmo motu locali. ⁊ hoc mō celū aqueū dr primū mobile. Ex quo pꝫ ꝙ suus mot⁹ ē a pte rei mēsura reliquoꝝ motuū: ⁊ suū tp̄s seu veri⁹ tēpus sui mot⁹ mēsura tpa: lꝫ q̄ ad nos ⁊ motus ⁊ tp̄s celi stellati sit mēsura ⁊ tpis ⁊ mot⁹ nr̄i: q: celū cristallinū nō videm⁹. Sed est ne cōtinuus cū alijs celis. videt dicēdū ꝙ nō. vn̄ nō appet possibilitas in diuersitate motuū in celis ponēdo ꝙ eēnt ꝯtinui. Ex quo pꝫ defect⁹ doc. deuo. ij. pte hui⁹ dist. q. i. arti. i. dicēdo oēs celos ꝯtinuos. vn̄ veri⁹ est dicē ꝙ sint solū ꝯtigui: ⁊ ꝙ eoꝝ cōtactu mirabilis gn̄et armonia: vt Platoni placuit. lꝫ ph̄s in 2° celi ⁊ mūdi oᵐ ꝓbare nitat. cui⁹ rōnes nō ꝯcludūt vn̄ in. vi. rei publice inducit affrican⁹. qs est iste dulcis sonus q cōplet aures meas. de q̄ i sequēti dist. in situatione paradisi terrestris. Sed querit. qs mouet eū dicēdū ꝙ deus aut aliqua intelligētia nō ꝙ sit aiatū vt q̄dam dicūt ph̄m sensisse qd nō est verū. vbicūq3. n. vocat celū aial dꝫ intelligi nō ꝙ hēat aiam iformātē sed intelligētiā mouētem que est sicut motor in mobili nō aia in corpe. Sed habet ne dextrū ⁊ sinistrū. Dicēdū ꝙ sic. mō quo loquit ph̄us in secūdo celi ⁊ mūdi. fingat vnus rusticus hn̄s dextraꝫ manū ad oriēte: sinistrā ad occidētē: caput in meridie. seu in polo antartico: q: s̄ꝫ astrologos planete illuc hn̄t ampliorē efficaciā pedes in septētrione seu polo artico: faciē ṽsus nostrū emisperiū. dorsū ṽo ad oppoᵐ ita ꝙ latitudo celi aquei sicut aliorū celoꝝ erit ab oriēte in occidēs. Lōgitudo a septētrione in meridiē. ꝓfunditas a nostro emisperio ad inferi⁹ emisperiū. ¶ Tertia ps ꝯclōnis dicit ꝙ nullū celoꝝ cogit nr̄m liberū arbitriū. ꝓbat. Si. n. cogeremur ad bn̄faciēdū aut malefaciēdū rōne stellarū seu celi: cessaret cōsiliū: cessarēt premia: cessarēt ⁊ pene: q: de necessarijs nullus capit cōsilium ex. iij. ethicoꝝ. Cōfirmat. q: ab optimo deo ordinatissime celū est dispositū ⁊ p ꝯn̄s neqt eē causa alicuius peccati seu deordiatiōis. vn̄ recte dicit doc. deuo. arti. ij. hui⁹ dist. pte vltia. q. iij. ꝙ istud dicere repugnat fidei q̄ hoc reprobat repugnat sensui qui videt oᵐ eosdē. s. pueros simul nasci sicuti esau ⁊ iacob: ⁊ tū vnū bonū reliquū malū. Repugnat tertio rōni: cum simus nobiliores celis ꝙ ipsi imperent nobis. vn̄ ptolomeus in cētilo° dicit: vir sapiēs dn̄abit astris. Et si obijciat q: s̄m ph̄m in li. de ꝓprietatib⁹ elemētoꝝ vacua facta sunt regna: etiā ciuitates depopulate in cōiunctiōe horuꝫ duoꝝ magnoꝝ planetarum saturni ⁊ iouis: ⁊ ita videt ꝙ ꝯiunctio saturni cū ioue cōmoueat hoies ad bella ⁊ dissensiones. Rn̄dēdū ꝙ bn̄ cōmouēt corpa ⁊ humores corpoꝝ q̄bus cōmotis aliq̄lis fit mutatio i appetitu carnali. Et q: sepi⁹ hoies qd carnis ē nō qd sp̄us sequunt: iō iuxta motū celi mlta indicāt de morib⁹ hoīum astronomi: lꝫ nulla sit necessitas. Idē dico de cometa appētē: nisi dono di spāli appeat in morte principuꝫ. Scda ꝯ° est de brutis aialib⁹ iuxta. xv. disti. ⁊ est hec. Sic ex aia ⁊ corpe bruta sr aialia vt in eoꝝ cēnª nullū elemētū nisi ṽtute maneat. ¶ Prima ps dicit ꝙ bruta aialia sunt cōposita ex aia ⁊ corpore. ꝓbat. mot⁹ q̄ppe ⁊ sensus ex prio de aia testes sūt aie. nutritio siliū. ex prio de gn̄atione testis est corpis. Cū igr bruta aialia hēant motū ad minus cōstrictiōis: sicuti cōchilia ⁊ senᵐ ad min⁹ tactus ex. iij. de aia. Rursus ex corpalib⁹ nutriant. sequit ⁊c. Sed dicit alia ps ꝙ elemēta manēt n̄ in sua suba in cōpōne aialiū. Noto hic ꝙ circa hoc sunt tres opiones. prima est Auicēne dicētis elemēta eadē quo ad subam manere in aiali: sed remitti q̄ ad qualitatē. Sicuti nō est ignis cū tāto calore in corpe aialis cū quāto extra: q̄uis eadē hēat subam. Scda est Auerroys Auicēnam impugnātis ⁊ dicētis ꝙ opꝫ ꝙ sicut remittit

q̄litas elemēti remittaꝛ ⁊ eiꝰ ſuba. vñ dicit ꝙ elemēta ſunt in corpe remiſſa tā ſm ſubāz q̄ ſm virtutē. Tertia eſt opio doc. ſubti. hac diſ. ponētis ꝙ nec ſm ſubām ꝓpriā nec q̄litates ꝓprias ſunt elemēta i cōpoſitiōe corpis aialis. ſ; ſolū in virtute manēt in cōpoſito. ⁊ iſta videꝛ melior. ⁊ ꝓbaꝛ meᵒ ſuo. Qꝛ ē mixtū gñatur ex elemētis ⁊ cōuertiꝛ in elemēta in ſui corruptione. ergo ſilis eſt cōpatio mixti ad elemētū q̄lis eſt i motu ad terminū a quo vl' ad quē. ſed hic eſt incōpoſſibilitas. igiꝛ vñ vbi reperiꝛ phs dicere elemēta pmanē imixto dz itelligi in ꝟtute: ſicuti extrema in medio. vnde nec humidū radicaᶜ ſeu aereū ē nature aeree nec calidum radicale nature ignee. ſed nature cuiuſdā tertie ꝯtinentis in ꝟtute has nās. ¶ Tertia ꝯclo eſt de hoīe ⁊ eiꝰ imagine ⁊ eſt hec. Sic vltiate fieri decuit hoīem vt dei imago eidē iprimereꝛ. Prima ps dicit ꝙ hō decēter vltimo factꝰ eſt. ꝓbaꝛ. hō. n. ꝯſtat ex corpore ⁊ ſpū. decuit igiꝛ priꝰ fieri ſpm qui factꝰ ē in nā angelica. decuit ſcdo fieri corpꝰ qđ impletū eſt i fabricatiōe celoꝝ ⁊ aialiū vt tertio cōpoſitū ex ambobꝰ cōplereꝛ. Et ꝯfirmaꝛ. qa recte ꝑparaꝛ camera anteq̄ȝ īraꝛ hitator. Cū igiꝛ qcqd eſt in mūdo ſenſibili ſit aut camera hoīs aut ornatꝰ relinquiꝛ. Sed dicit ſecunda ps ꝙ eſt imago dei. pȝ ex pᵒ li. iij. di. vñ in tex. faciamꝰ hoīem ad imaginē ⁊ ſilitudinē nr̄az imago ſm aug. in li. de ſpū ⁊ aīa in pō cognoſcēdi. ſilitudo in pō diligēdi: ſeu imago i nālibus. ſed ſilitudo in gratuitis. ¶ Quantū ad tertiū artᵐ ſunt tres difficultates. Pria ē. an aliquē influxū ſpālē hēat celū criſtallinū h̄ inferiꝰ. dicit doc. deuo. ij. diſ. huiꝰ pte. ij. arti. i. q. ij. ꝙ ſm triplicē aīam ſunt tres ſpāles influxꝰ triū celoꝝ. Celū. n. ſtellatū ſeu firmamētū influit in corpe ad diſpoſitionē anime vegetatiue. Celū aqueū ad diſpoſitionē anime ſenſitiue. celum autē empireū ad diſpoſitionem anime intellectiue. Secūda difficultas. Que quātitas elemētorum amplior manet in corpore animalis ſm ſimilitudinē aut actiuoꝝ: ſicuti aeris vel ignis. vel paſſiuoꝝ: ſicuti aque vel terre. Rñdēdū ꝙ loquēdo de quantitate molis ſemp plus ē de q̄ȝtitate cōſili terre vel aque q̄ȝ de quātitate ꝯſili aeri vel igni: qꝛ ſi ñ ꝯſumereꝛ imediate pp ignis actiuitatē corpꝰ aialis. Loq̄ndo aūt de q̄ȝtitate ꝟtuali: ſic ibidē ē equalitas ⁊ ꝓportio ſm ꝙ aial ē magis aut minꝰ pfectū. Tertia difficultas quō itelligiꝛ eē mulier imago viri. ſicuti vir eſt imago dei. i. chorinth. xi. Rñdēdū ꝙ hoc nō dz itelligi quo ad rōnē principalē imaginis. ſ. mēoriā intelligētiā: volūtatē: qꝛ ſicut imediate ē mulier imago dei: ſicuti ⁊ vir. Sed dz intelligi rōne ꝑſidētie cuiuſdā: qꝛ ſicut deo debeꝛ iperiū ſic ſuo mō hoī ſup mlierē: ⁊ hoc modo dr̄ imago viri: qꝛ ei ſubiecta eſt: ſicuti hō deo cuiꝰ eſt imago. Ex quo pȝ ad. q. ꝙ vicȝ celis ⁊ beſtijs varijs ꝓductis hō ad dei imaginē vltimate ꝓduci debuit. Et tūc ad argᵃ. ¶ Ad primū dicēdū ꝙ opa dei vadūt ab ipfecto ad pfectū: ⁊ a pfecto ad impfectū. cōputando. n. angelos incepunt a pfecto nō cōputando inceperūt ab impfecto. ſ. a mā prima. vñ decuit ⁊ pfectiaᵐ creaturā ſcȝ angelū in ꝑncipio ſui opis deū optimū ꝯdere ⁊ in fine ꝯſilem. ſ. hominē vt ſic ⁊ principio ⁊ fine opis laudeꝛ altiſſimꝰ: ⁊ media ex ambobꝰ extremis accipiāt cōplemētū. ¶ Ad ſcdm dicēdū ꝙ maior ꝟitatē hȝ in artiᶜ creato qui nō inducit finē qñ vult ſed qñ pōt nō ita de deo cui eque eſt facere vnū ſicut aliud. ſed ſic diſpoſuit vt vltimo hoīem ad ſeipm ꝯuerteret. ¶ Ad tertiū rñdēdū ꝙ in ſpū. ⁊ qđ obijcit ꝙ ſunt tres pſone relatiue ⁊c. Dicēdū ſicut dictū fuit in prio ꝙ ñ eſt in oībꝰ ꝯformitas. ſed in aliqbꝰ ⁊ maxime in tribꝰ. in cōſubſtālitate potētiarū. in origine actuū ⁊ diſtinctione amboꝝ. ⁊ hoc ſufficit. Et tm̄ de q̄one. ¶ Ex his aūt tribꝰ diſtinctionibꝰ tres elicio ꝯclōnes de mēte mgr̄i de qualibet vnā. Prima ꝯclo. celū diſtinguiꝛ in ſcda die alqua diſiūgiꝛ interna ſerie. dicit ꝯᵒ ꝙ celi fuerūt diſtincti in ſcda die. ſed in tertia fuit diuiſio aque a terra. ⁊ poniꝛ p totā diſtinctionem xiiij. Scda ꝯclo. die triphariā ornatꝰ poniꝛ: ⁊ deus in pia qete dr̄. dicit ꝯᵒ ꝙ tribꝰ diebꝰ ſeq̄ntibꝰ ē ornatū vniuerſuȝ: ⁊ die ſeptio qeuit deꝰ. Et poniꝛ per totaȝ diſtinctionem. xv. Tertia concluſio. Ad imaginē dei eſt homo ꝯditꝰ ⁊ ſimilitudinē non vt vnigenitus. dicit concluſio ꝙ homo eſt ꝯditus ad dei imaginem non tamē ita pfecte ſicut eſt vnigenitꝰ. Et poniꝛ p totā. xvi. diſtinctionem.

s Ic de origīe aīe plīra ſolēt q̄ri. Hic ſignaꝛ. xvij. diſtinctio huiꝰ ſcdi que ſic cōtinuaꝛ ꝑcedētibꝰ. Nā poſtq̄ȝ in ꝑcedēti diſtinctione hoīs poſita eſt ꝓductio. nūc incipit inq̄rere ex qbꝰ ⁊ q̄liter ſit in hoīe cōſtitutio. Et partiꝛ in tres ptes principales. In ꝑma aīe creatio hoīs poniꝛ. In ſcda eiꝰ locatio padiſus diciꝛ. In tertia mulieris ꝓductio vltimo ſequiꝛ. prima in ꝑncipio. ſcda ibi hoīem aūt formatū ⁊c. terᵃ diſtinctiōe. xviij. ibi. in eodē quoq; paradiſo ⁊c. Pria rurſus pticula in q̄ aīe creatio hoīs poniꝛ: in tres ptes diuidiꝛ. In ꝑma oſtēdit mgr̄ aīaȝ dr̄ites

dis xvii

⁊ diuinā cēntiā. In scđa eā sil' ⁊ corp⁹ manētes q̄ ad coexñtiā. In tertia adā laudat creatū dñtes virilē ipmanētiaꝫ. pria in pnci°. scđa ibi. Sed vtrū in corpe vel ex̄ corp⁹ ⁊c̄. tertia ibi. solet ēt q̄ri vtrū ⁊c̄. Et seq̄tur illa pticula scđa hoiem autē formatū. In q̄ hois locatio paradisus dr̄. Et partit̄ in tres ptes principales. In prima oñdit̄ ꝙ extra padisi spaciū sit hō cōditus. In scđa ostēdit h⁹ loci gratuꝫ solaciū terrenū fundit⁹. In tertia lignū cunctū atq̄ꝫ pomeriū pādit̄ penit⁹. pria in pnci°. scđa ibi. itelligit̄ aūt padisus local' ⁊c̄. ter^a ibi. In h̄ aūt padiso erāt ligna. Et hec est diuisio ⁊c̄.

v Trū adā aīa eidē infusa in terrestri paradiso posit⁹ fuerit. Et arguit̄ ꝙ nō trime°. ¶ Primo sic null⁹ est terrestris padisus. igit̄ nequit hō ibi collocari. ꝯña pꝫ Sed ꝓbat̄ añs. si eniꝫ eēt iste terrestris paradisus q̄ro locū: aut eēt vltra tropicos: aut secūdo īter tropicos ⁊ eq̄noctialeꝫ. aut t̄tio sub tropicis vel eq̄noctiali neutrū pōt dici. ꝓbat̄ prio ꝙ nō vltra tropicos pp hiemes ⁊ frigora aduenientia qđ repugnat illi hitatiōi. scđo ꝙ nō citra īter eq̄no^{cm} ⁊ tropicū, ꝓpter calorē nimiū. t̄tio nō sub tropicis aut eq̄noctiali q̄ꝛ hoies illuc minie viuunt. vñ refert in li. de locis albert⁹ magn⁹ ꝙ ethiopes q̄ q̄si sūt sub tropico cancri efficiunt̄ senes in etate. xxx. annoꝝ. ¶ Secūdo arguit̄ sic. Si fuisset paradisus terrestris: aut ꝯseruañꝫ hoieꝫ in sanitate aut nō. sꝫ nec sic nec sic. igit̄ ⁊c̄. maior pꝫ. Sꝫ ꝓbat̄ minor. tuꝫ q̄a in paradiso fuerūt ligna posita ad vescēdū ⁊ ita indigebat hō ꝓ sanitate comedē. tū scđo pp locū quē ponit Beda attigere lunarē circulū. ⁊ per ꝯñs ibi erat aer nimie raritatis qđ repugnat vite hūane: seu spera ignis qui locū ꝯburebat. ¶ Tertio arguit̄ sic. Si adā aīa sibi infusa fuit in illo paradiso collocatus tūc: aut fuit creat⁹ extra paradisū: aut ītra: nullū est dicēdū. igit̄ ⁊c̄. maior pꝫ. Sed minor ꝓbat̄ p̄mo ꝙ nō extra: q̄ꝛ nō est maioris nobilitatis mulier q̄ꝫ vir: ⁊ tñ legit̄ mulier fuisse creata in paradiso in geñ. de costis adā. edificauit eni dñs costā quā tulerat de adā ī mulierē. nec scđo fuit ītra creatus: q̄ꝛ scribit mgr̄ in hystoria ꝙ fuit creat⁹ in cāpo damasceno: seu ꝓprie damascū q̄ est caput syrie. In q°^m est mgr̄ in lr̄a: ⁊ patet Geñ. ij. plātauerat aūt dñs deus paradisū voluptatis a pricipio in quo posuit hominē quē formauerat. In ista aūt q̄ōne ad alias pariformiter ⁊c̄. ¶ Quo ad primū articulū termini sūt paradisus t̄restris aīa. ⁊ adā. ¶ Primus igit̄ termin⁹ est paradisus terrestris q̄si parēs dei visū. Noto aūt triplicē paradisū. prio eni dr̄ paradisus illa patria celestis in q̄ beati locant̄. hoc mō loq̄t̄ paul⁹. ij. chorinth. xi. Scio hoiem siue in corpe siue extra corp⁹ raptū in padisuꝫ: ⁊ audiuit archana v̄ba q̄ nō liceꝫ hoi loqui. Scđo mō dicit̄ padisus visio clara dei ⁊ ei⁹ fruitio. vbicūq̄ꝫ sit seu in celo seu in terra ⁊ hoc mō īducit lucas dñm iesum latroni loquentē. xxiij. c. Amen dico tibi. hodie mecuꝫ eris in paradiso. nō dubiuꝫ ꝙ aut loq̄bat̄ de visiōe diuina: aut loq̄bat̄ de q̄ete mētis ⁊ vite nō oꝫ aūt hoc exponē de paradiso terrestri: sicut exponit euāgeliū nicodemi. Tertio dicit̄ paradisus loc⁹ amenissim⁹ in terra ꝯstitutus in quo adā ante peccatū ꝯstitut⁹ fuerat. ⁊ dr̄ in greco padisus. ī latino ort⁹. in hebreo edē qđ interp̄tat̄ delicie: ⁊ iūgat̄ latinū cū hebreo ⁊ dicet̄ ort⁹ deliciaꝝ. Et h̄ dr̄ paradisus terrestris de quo sic dicit dam̄. q̄a vero ex visibili ⁊ inuisibili creatura cōditurus erat de⁹ hoiem f̄m ꝓpriā imaginē ⁊ silitudinē: sic̄ quēdā regē ⁊ principē ois terre ⁊ oiuꝫ q̄ sūt in ipsa cōstituit ante eū velut quādā regiā ī qua ꝯuersans beatā ⁊ oiuꝫ ditē habeat vitā. ⁊ h̄ ille diuin⁹ paradisus dei manib⁹ in eden plantatus gaudij ⁊ exultatiōis vniuerse ꝓmptuariū ⁊ sequit̄. in oriēte q̄dē oi terra excelsior posit⁹ tēperato v̄o ⁊ tenuissimo aere circūfulgēs plātis s̄p floridis ornat⁹. ⁊ bono odore plen⁹: lumine replet⁹ pulchritudis vniuerse ⁊ hore sēsibilis sup̄excedēs itelligētiā. h̄ ille. Et dr̄ t̄restris: q̄a ī terra est posit⁹. ¶ Scđs termin⁹ est aīa. vñ aīa ab aiando dr̄: sic̄ spūs a spirādo q̄ꝫ maxime in bona cele^a. Rogo vos inq̄t apl's vt spūs ⁊ aīa īteger seruet̄. vñ noto ꝙ aīa rōnalis f̄m cassiodoruꝫ sic diffinit̄. Aīa est sub̄a spiritał a deo creata, ꝓprij sui corpis viuificatrix. in q̄ diffinitōe tria patēt. prio. n. ꝯsiderat̄ f̄ꝫ se dū dicit: ꝙ aīa ē sub̄a spiritał. i. simplex. vnde aug. in li° de aīa ⁊ spū: aiam diffiniens dicit. Aīa est spūs itellectualis rōnalis viuēs s̄p in motu bone maleq̄ꝫ volūtatis capax. vñ patet ꝙ aīa est sub̄a: ⁊ q̄ꝛ nō est mixtura seu corpis dispō: sicut posuit alex. p̄ipate. In eo aūt ꝙ est spiritalis pꝫ ꝙ nō est potentia imaginatiua que organo alligata est sicut pc fuit anēpeche. secūdo dicit ꝙ est a deo creata. vñ ⁊ solet aīa sic diffiniri. aīa est spiraculū vite. ⁊ accipit̄ ex illo verbo Geñ. ij. Spirauit ī faciē eius spiraculū vite. ex quo patet ꝙ nō est deus de sub̄a aīe: sicuti posuit parmenides: qui oīa posuit vnū. q̄ꝛ nō est eiusdē rōnis creator ⁊ creatura. Itē dauid de dinanto. qui posuit tria rerum gn̄a corpa, aīas. ⁊ intelligentias

ꝛ posuit ꝙ corpa cōponebant̃ ꝑ atho^a indiui
sibilia aie ꝑ diuersaꝫ noym ꝛ itelligē^e ꝑ deum
multiplicatū. Et ita cū noys ꝓmā sit deꝰ pone
bat ꝯn̄ter deū eē de suba aie. Noto tn̄ ꝙ ħ cū
sit triplex aia vegetatiua. sensitiua: ꝛ intellecti
ua. solū loq̄ꝛ de itellectiua. Tertio dicit ꝙ aia
est ꝓpria sui corpis viuificatrix. vn̄ sic diffinit̃
ab aug. in li. de spū ꝛ aia. Aia est suba q̄dam
rōnis ꝑticeps regēdo corpi associata sic. s. vt
viuificet. Ex q̊ pꝫ error pl'onis q posuit aias i
corpe esse veluti nautā in naui. ꝛ pꝫ etiam ex
quo ē ꝓp̄a aia cuilibet corpi error Auerroys
q posuit oium hoium eūdē eē intellectū agē
tē ꝛ possibilē. ꝛ solū in hoibꝰ ꝯm aspectū fan/
tasiarū fieri: aut ignorātiā aut sciam. Tertius
terminꝰ est adā. vn̄ adā in biblia capit̃ tripl'r.
vno° dicit̃ adā id q̄ hō. sicut ē illud Gen̄. v.
vocauit nomē eoꝝ adā in die qua creati sūt.
Et Jero. sup math. dicit ꝙ vbicūqꝫ in veti te/
stamēto apud nos scriptū est. filij hoium i he
breo scriptū est filij adaꝫ: sicut in q̄rto ꝑs. filij
hoium. in hebreo scriptū est filij adā. secundo
dr̃ adā pro xp̄o dn̄o nr̃o q dr̃ scd's adam. ter/
tio dr̃ ꝓ prio hoie q dr̃ ꝓmꝰ adā. ꝛ ꝓ hoc sumi
tur in titulo q̄onis: ꝛ de ambobꝰ loquit̃ apl's.
Sicut ꝓmꝰ adā de t̃ra terrenꝰ: sic scd's de celo
celestis. ¶ Quātū ad 2^m art^m s̄t tres ꝯcl'ones.
Pria est de paradiso terrestri. Scd'a de aia
ade. Tertia de collocatiōe ade in ꝑadiso ter/
restri. ¶ Prima est hec. sic ꝑadisus terrestris
sub eqnoctiali extat circulo vt ad lunarē vsqꝫ
globū ascēdat. Pria ꝑs dicit ꝙ est aliqs ꝑa/
disus terrestris. pꝫ auc̄te ysid. li. xiiij. ethio. c.
iij. Paradisus inq̄t ē locꝰ in oriētis ꝑtibꝰ cō/
stitutꝰ. cuiꝰ vocabulū a greco in latinū v̄titur
ortꝰ. Et infra. Est. n. oī gn̄e ligni ꝛ pomiferaꝝ
arboꝝ cōsitꝰ h̄ns ꝛ lignuꝫ vite. nō frigus ibi.
nō estꝰ: sꝫ ꝑpetua aeris tēperies: cuiꝰ me° fons
ꝓrūpēs totū nemꝰ irrigat. Et iosephꝰ. Deus
ad oriētē plātauit ꝑadisum oī germinatione
florētē: ꝛ in hūc locū introduxit adam ꝛ eius
vxorē ꝑcipiēs eis plātationū h̄ere solicitudi
nē. ¶ Ex quo pꝫ defectꝰ Origenis qui volu/
it nullū talē ꝑadisuꝫ eē terrestrē. sed oia que
dicunt̃ de isto paradiso allegorice debē. intel
ligi. vn̄ ꝛ epiphaniꝰ Cipri ep̄s in quadā ep'la
quam trāstulit Jero. inter Origenis errores
istū cōputat. Sed dicit scd'a ꝑs ꝯcl'onis ꝙ pa
radisus terrestris est sub eqnoctiali circulo. s.
sub zona torrida posita inter duos tropicos.
estiualē ꝛ hyemalē. ꝓbat̃. illuc est collocādꝰ
paradisus terrestris vbi est maxima aeris tē/
peries. sed sub eqnoctiali reꝑit̃ maxima aeris
tēperies. igit̃. maior pꝫ. q̄ꝛ ex quo dicit̃ ortꝰ de

liciarum maxime requirit aeris bonitatem.
Sed minor ꝓbat̃. tn̄ auc̄te Tholomei ponen
tis quādā optimā ciuitatē sub eqnoctio collo
catā. Confirmat̃: q̄ꝛ aer efficit̃ purior vbi solis
plus ꝛ planetarū alioꝝ viget vigor. sed sic est
habitātibꝰ sub eqnoctio: q̄ꝛ bis in anno cadit
sol sup zenith. capitū eoꝝ. s. in principio arie/
tis ꝛ libre. vn̄ hoꝝ credunt̃ virtute planeta/
rū ibidē nasci herbe ꝛ arbores mire virtutis.
Et si dicat̃ primo videt̃ ꝙ cōburunt̃ calore so
lis cū ibi sit amplior calor q̄ꝫ in topicis: vbi ta
men vi solis vix manēt hoies. Rn̄dēdum ꝙ
nō est simile q̄ꝛ sub zona torrida collocat̃ ma
re tēperās per vapores solis calorem q̄d non
est sub tropicis. imaginor. n. cū pl'one i thieo.
ꝙ mare oceanū totam circūdat terrā. scd'o ꝙ
findit terrā ꝑ mediū sub zona torrida ꝛ voca
tur mare magnū: ꝛ dico ꝙ bn̄ verū est ꝙ nisi
eēt hmōi mare ex quo leuātur ꝯti^e vapores:
ꝛ ꝓijciunt̃ hinc ꝛ inde solis v̄tute eēt inhabi
tabilis. vn̄ recte fonti caloris rn̄det fons hu/
moris: vn̄ vbi. Gen̄. ij. nos h̄emus fons ascē/
debat de terra ꝛc̄. hꝫ ꝯmo hebreꝰ. nubes ascē
debat de terra. Et hoc est q̄d dicebat fr̃ Alex.
in secūda ꝑte sūme collatiōe de h̄itatiōe ho/
minis ponēs tres cās huiꝰ tēperiei. primo no
ctē: q̄ꝛ calor diei ꝑ noctē tēperat̃ que semper
est frigida. scd'o hmōi mare. tertio aeris puri
tatē. aer. n. rarus nō ita retinet caliditatē sicu
ti grossus. pꝫ ad sensum. longius. n. retinet ca
lorē lapis calidus q̄ꝫ aqua calida. nō h̄nt aūt
hmōi mare habitātes in tropicis. tertio dico
ꝙ in medio illius maris est mōs q̄dā vndiqꝫ
mari circūdatus ꝛ illū ego voco terrestrē pa
disum. Ex quo prio pꝫ ꝙ terrestris ꝑadisus ē
a ꝑte oriētis. ꝛ lꝫ hic doctor subtilis dicat val
de subtiliter: ꝙ qlibet pūctꝰ celi pōt dici oriēs
ꝯm q̄d diuersis apparet. Capio tn̄ hic oriēs ꝯꝫ
accipit quod ph̄us in secūdo celi ꝛ mūdi dū
vocat orientē dexterā celi. vn̄ vbi Gen̄. ij. hē/
mus. plātauerat aūt dn̄s deꝰ paradisum volu
ptatis a principio. hebreus hꝫ in oriēte. pꝫ se/
cūdo ꝙ paradisus terrestris est in medio ter/
re. patet tertio ꝙ est in medio maris. Sed q̄/
ritur tūc vnde est ꝙ cronici gētilū non scri/
pserūt de hmōi paradiso. Rn̄dēdū primo ꝙ
eūdo versus equinoctium vt tāgit Albertus
magnus in lib. de locis. sunt mōtes pleni ma
gnetibus attrahentibus homines sicuti his
in partibꝰ magnes trahit ferrū. Et dicit ꝙ in
hoc tractu hoies ridēdo moriūtur. secūdo q̄ꝛ
dehinc ad locū illuꝫ sunt loca inaccessibilia.
vt patet in descriptiōe mappe mundialis fa/
cta sub Julio cesare tribꝰ ph̄is ꝛ romano ex/

ercitu. Tertio q2 est via per tropicos q̇ vt di/
ctum est nimis habūdant in calore ꝛ diluuijs
per pulueres arenarū:sicut oñsū fuit sub cam
bise rege persaꝝ cuiꝰ totus exercitus missus ꝯ
hamonē inundatōe pulueꝝ submersus est.ve
rū est tñ ꝙ phi ꝛ maxie poete in occeano po
nūt insulas fortunatas maxia repletas tēpe/
rie ꝛ oiuȝ lignoꝝ gñe.vñ hoc hūerunt credē/
dum ꝙ aut rōne vt deꝫ locus ꝑfectus in terra
aut qbusdā reuelationibꝰ qbus ꝑꝑ nos deus
reuelauit.Et si hoc vocabāt paradisum terre
strē bñ dicebāt cū hoc oceanū mare magnū
capientes.vñ frater alex.loco predicto sctūs
tho.scđo scripti hac dist.q.ij.ar.iij.doct.deuo
tus in dubijs lr̃alibus huiꝰ dist.huiꝰ sunt opi
nionis.Et ꝓncipalr̃ doctor egregius nicolaꝰ
boneti sup Geñ.nec valet qđ đr.ꝙ motꝰ solis
illuc maximꝰ maximū generat calorē.sicuti i
hac distinctiōe arguere vr̃ doc.subti.cui non
vr̃ possibile per nāȝ sub eqnoctio paradisum
collocari fateor hoc in loco eū nō capio.Dū
n.dicit ꝙ cursus solis ē maximꝰ sub eqnoctio
ꝛ maior q̄ꝫ in tropicis vel citra fateor: q2 i eq̄
li tꝑe maioreȝ ꝑficit circulū.s.in spacio.xxiiij.
horarū.Tñ qđ dicit ꝙ maior motus generat
maiorē calorē.veꝝ est subiectiue nō aūt obie
ctiue.sic intelligo subiectiue.i.si id qđ moueꝫ
sit caloris ꝑ motū susceptiuū:tunc maior mo
tus maiorē in eo gñat calorē.nō est aūt verū
in eo ꝙ mobile aspicit obiectiue imo minorē
pȝ exᵒ.circūuoluaꝫ circa ignē in veru gallina
q̄ꝫto citius volueꝫ tāto minꝰ calefiet.sic in ꝓ/
posito.¶Sȝ dicit 3ª pars ꝯclusionis.ꝙ para
disus terrestris ascēdit vsq3 ad globū lunarē
pȝ aucte bede in lr̃a ꝛ strabi.hic inquiūt locꝰ
in oriēte est positus interiecto occeano ꝛ mō
tibus oppositis a regionibꝰ quas incolūt ho
mines secretꝰ ꝛ remotissimus ꝑtingensq3 alti
tudie vsq3 ad lunarē circulū: vñ aque diluuij
illuc minime ꝑuenerꝫ.Et hic dicit albertꝰ ma
gnus.scđa ꝑte summe sue.q.cccxlvij. ꝙ in li/
bris ātiqssimis inuenit istā sniam bede ꝛ stra
bi a btō thoma aplo dei ꝓcessisse. ¶Ex q̊ pᵒ
pȝ ꝙ erat altior meᵒ interstitio aeris in q̊ sunt
demones.pȝ scđo ꝙ nulla erat nox in illo pa
radiso.ꝓbatur.testaꝫ magnꝰ albertus i li.me
theoroꝝ.eē quendā montē in india qui diciꝫ
caucasus vbi qñ ē eqnoctiū tardiꝰ occidit sol
in eiꝰ cacumine q̄ꝫ inferiꝰ de q̄ttuor horis:ꝛ ci
tius oriꝫ de q̄ttuor:ita ꝙ dū habitātes i pede
mōtis hēbāt horas.xij. noctis solū: superius
erāt q̄ttuor.cū igiꝫ ex ista pōne longe sit alti/
or paradisus.seqtur.¶Ex quo pȝ 3ᵒ ꝙ nec tē
pestas nec grādo ꝛc̄.ibi nascebanꝫ.pȝ. q2 ve/
niunt de medio aeris intersticio. Et si queraꝫ
quō poterat eē ibi locus habitabilis cū teste
solino qñ ibant phi ad montē olimpi q tante
nō est altitudinis eos oportebat hēre spongi
as plenas aqua ꝑꝑ raritatē aeris vt efficereꝫ
spissior.Dico ꝙ nō ē simile in ꝑadiso siqdem
erāt q̄ttuor flumina. vñ poterat satꝭ aer spissa
ri:nō āt legiꝫ in illo mōte olimpi fluuiū fuisse
Ceteꝝ adā in statu innocētie erat ꝑfectior lō
ge q̄ꝫ nos:iō nō est miꝝ si aere puriori viuere
poterat.Sȝ tūc est magnū dubiuȝ:q2 in phia
est ꝓbatū ꝙ sup sperā aeris ē spera ignis.igr̃
si paradisus erat vsq3 ad globū lunarē erat ñ
in aere sȝ in igne.Hic fateor:opȝ dicere ꝙ pri
uilegio spāli fuit iste hoi locus ꝯditus.vñ cir
cūquaq3 paradisuȝ erat ignis spera nō tñ in/
trans eū dono dei.ꝛ hoc innuiꝫ Geñ. ij.Col/
locauit añ ꝑadisum voluptatꝭ cherubin ꝛ fla
meū gladiū atq3 ṽsatilem idest sperā ignis.
Et si queraꝫ:qd est sup̄ hūc paradisuȝ:ꝛ quid
subter. Dico ꝙ subter ꝑ lineā rectā ē infernꝰ
ꝓprie in cētro terre . Supcelestis ꝑadisus et
luna imediate.vñ adā de illo ꝑadiso vidē po
terat eclipsim solis ꝛ lune ad oculū tangē lu
nā:si eēt corpus tāgibile:cognoscere celoꝝ di
stantiā pulchritudinē stellaꝝ armonia motꝰ
celi replebāꝫ aures eiꝰ de q̊ vt dicebaꝫ ꝓcedē/
ti dist.dicebat africanꝰ.Quis ē iste tā dulcis
sonus q cōplet aures meas.Et si dicaꝫ q2 iux̄
dictū sapiētis:sol maxie exurit mōtes.Dicē/
dum ꝙ veꝝ est in aliqbus ꝑtibus:nō cōiter si
cuti pȝ in montibus vbi sunt niues ꝑpetue:ꝛ
maxie qñ mōtes sunt decliui nō arescūt radi
os solis sȝ ꝓiciūt cuiusmōi fuisset ꝑadisus tñ
fluminū rōne.Ex qbꝰ pȝ:ꝙ licet inferiꝰ sub eq
noctio fuissent due estates.vna i ariete:reliq̄ i
libra.due yemes.vna in cancro:reliq̄ in capri
corno.In ꝑadiso tñ terrestri sꝑ fuissȝ estas vñ
bñ veꝝ est tñ ꝙ quattuor vmbras hūissent oc
cidentalē qñ sol fuisset in oriente.In occidē/
te orientalē in meridie habuissent.ꝑpendicu
larē sup caput eoꝝ.ex australi aūt iacitur vm
bra ad septētrionē:eꝯ a septētriōe ad austrū.
¶Scđa ꝯᵒ est de aia ade:ꝛ est hec. Sic ade
aia cū suo corpore extat creata vt ꝓus creari
potuerit.¶Pria ꝑs dicit:ꝙ aia ade fuit cre
ata cū corꝑe.ꝓbaꝫ si.n.aia ade fuit creata añ
eiꝰ corpus potuit mereri aut demereri.ꝓbaꝫ
q2 habuit libeꝝ arbitriū. sȝ hoc dato incōue/
niēs fuisset ipam postea corpi vnire.ꝓbaꝫ.q2
si demeruisset: pari rōne meruit dānari: sicut
angeli mali:si aūt meruisset saluari sic̄ bōi.Et
ꝯfirmaꝫ ex illo Geñ.ij.Inspirauit in faciē eiꝰ
spiraculuȝ vite.istud aūt inspirare nō ē aliud

nisi animam creare. Et si queratur: an anima
hēat ꝓpriā existentiā in corꝑe aliam ab exñ^a
corꝑis. Dicit doc. subti. xvi. dist. ꝙ sic. In aīa
intellectiua q̄ est imortalis: nō aūt in aīa sen-
sitiua seu vegetatiua que simul cū corꝑe mo-
riunt̄. Sꝫ q̄ritur tūc de quo creauit d̄s aīam
ade. Dicendū ꝙ de nihilo. Nec obstat qd̄ d̄r
inspirauit: nō est. n. intelligēdum ꝙ aliqd de
suba sua ꝯuerterit in ade aīam. Sꝫ capit̄ esse
ctiue inspirauit. i. spirātē fecit. Sicut illd̄ ysa.
flatū oēꝫ ego facio. ¶ Ex quo pꝫ error mani-
cheoꝝ qui vt refert aug. in li. de duab⁹ aiab⁹:
in hoīe posuerūt duas aīas: vnā bonoꝝ: reli-
quā maloꝝ prin^m: ⁊ dixerūt ꝙ bōa est de dei
suba. pꝫ o^m ex ꝯclone. Et ꝯfirmat̄: q̄ꝛ suba dei
nō est ꝑtibilis neqꝫ mutabil̄. Et si q̄rat qs; an
aīa ade hūerit m^am. dicit tho. hac dist. ar. i. q.
ij. ꝙ nō. ⁊ dicit ꝙ dicendū est sicut dictuꝫ ē de
āgelis. cui dico pariformiter ꝙ dicat̄ sicut di
ctū est de angelis ꝙ. s. sicut angeli sunt cōpo-
siti ex mā ⁊ forma: sic aīa. capiēdo vt. iij. dist.
ꝑte p^a fuit dictū m^am pro ente limitato. Sed
ne aīa sensitiua ⁊ vegetatiua hn̄t māꝫ. Dicit
doctor deuotus hui⁹ dist. arti. p^o. q. ij. ꝙ bene
veꝝ est ꝙ aīa intellectiua ē cōposita ex mā et
forma: q̄ꝛ hꝫ materie ꝓprietates nō tm̄ est ve-
rū de aīa aut sensitiua aut vegetatiua. sed sua
salua reuerētia eq̄ bn̄ cōcludūt rōnes de vna
sicuti de alia: eq̄ vna ē ens limitatū sicut alia
Vn̄ tenēdū est tā aīam intellectiuā sensitiuaꝫ
q̄ꝫ vegetatiuā cōpositā ex mā ⁊ forma mō ṗ-
exposito. Et si q̄rat̄ que ē ista mā: an spūalis:
an corporalis. Dico ꝙ de se nec est h̄: nec illa
ens. n. limitatuꝫ qd̄ est hec mā p^a ṗcedit tam
spūale q̄ꝫ corꝑale nā. ¶ Scd̄a ps ꝯclonis di-
cit ꝙ aīa ade potuit ṗ́us creari ꝓbatur. oē ha
bens eē absolutū per se exn̄s ab oīpotēte pōt
per se effici. pꝫ ex terminis. sꝫ aīa est per se exi
stens seꝑata a corꝑe. igit̄ potuit per se effici.
¶ Ex quo pꝫ ꝙ nō defecit aug⁹. ponendo ꝙ
potuit effici aīa ade sine corpore ei⁹. sꝫ in hoc
ꝙ dubitatiue locutus est an simul actu sit fcā
cū ei⁹ corpore. Et si dicat quis. oīs indiuidua
tio est a mā. cuꝫ ergo aīa nō hēat mām nō vr̄
posse fieri sine corpore per qd̄ indiuiduatur.
Sctūs Tho. arti. ij. q. ij. huius distinctiōis in-
nuit ꝙ neq̄t creari sine corpore ꝑꝑ rōnem in-
diuiduatiōis: pōt tm̄ esse sine corpore postea:
q̄ꝛ accipit esse signatū a corpore per qd̄ indi-
niduat̄ in perpetuū: somnium est. Quero. n.
ab eo qd dicit hoc esse signatū: aut nihil: aut
aliqd. Si nihil: nihil dicit sic loquēs. Si autē
dicat aliqd: quero qd: aut absolutū aut respe
ctiuū. Si respectiuū: tūc aīa non erit vnū per
se. includeret. n. res in suō esse diuersoꝝ gene-
rū nō subalternatiꝫ positoꝝ. Si aūt dicat qd
absolutuꝫ poterit de⁹ id efficere sine corpore
vn̄ ista positio veluti falsa penitus est abscin-
dēda: ⁊ qd̄ dicit ꝙ oīs indiuiduatio est a mā.
articul⁹ est parisieñ. vt alias dictū est. ¶ Ter
tia ꝯ^o ē de collatiōe ade in paradiso terrestri
⁊ est hec. Sic ex̄ paradisuꝫ adā creari debuit
vt creat⁹ itra poneret̄. ¶ Pria ps dic̄ ꝙ adā
debuit creari ex̄ paradisum. probatur medio
doc. irrefragabil̄ fratris alex. tali mō hō crea
ri debuit vt magis ad virtutes ꝓficeret. sꝫ sic
est creando eū ex̄ paradisuꝫ. igr̄. maior pꝫ ex
diuina bonitate que sp̄ largit̄ qd̄ melius est.
Sꝫ ꝓbatur minor: q̄ꝛ p⁹ ex hoc ꝓuocabat̄ ad
gr̄arū actiones deo q̄ de ex̄ euꝫ in tale addu
xerat palaciū. scd̄o ad hūilitatē in hoc ꝙ ad-
uertebat nō esse locū sue creatōis. 3° ad apicē
cōtēplationis q̄ꝛ hūiliatio debita ad h̄ ꝓue-
hit. ⁊ ꝙ nō fuerit de facto creat⁹ in paradiso.
pꝫ ex glo. suꝑ illo Geñ. Plātauerat aūt dn̄s
deus ⁊c̄. dicit ꝙ q̄ꝛ d̄s sciebat ipm peccaturū:
noluit. n. facē in paradiso: fuisset. n. sibi maio-
ris doloris occa^o dū cogitasſꝫ ꝙ locus ille ex
sua ꝯditōe sibi deberet̄. Et si dicat̄ ꝙ vir extat
ꝑfectior muliere ⁊ tm̄ mulier ibidē fuit creata
de costis ade. vt pꝫ ex textu. Dicendū ꝙ non
fuit ꝑꝑ nobilitatē mulieris: sꝫ solū vt sibi ma-
gis obediret aduertēs quāta bona eid̄ fecisſꝫ
etiā in ꝑadiso eaꝫ creando qd̄ ade nō fecerat.
Et q̄re nō ꝯdidit angelos ex̄ empireū vt pro
uocaret ad hūilitatē: sicut fecit hoīeꝫ ex̄ ꝑadi
sum. dicendū ꝙ nō est sīe: q̄ꝛ angeli sunt ꝑspi
catioris nature id̄ hūerunt vn̄ magis cōuerti
debuerūt q̄ꝫ adā. ¶ Sꝫ dicit 2^a ps ꝙ debuit
poni in ꝑadisum illū postꝙ creat⁹ fuit. ꝓbat̄.
hoī puro ⁊ innocēti loc⁹ d̄bet̄ innocu⁹. hmōi
erat adā q̄ꝛ innocēs hmōi erat ꝑadisus terre
stris: ex p^a ꝯclone. igr̄. Et tm̄ de. ij. ar. ¶ Quā
tum ad 3^m arti^m sunt tres diffi. ¶ Pria q̄ die
fuit terrestris ꝑadisus cōditus. dicendū ꝙ 3^a
qn̄ dicit d̄s germinet terra herbā virentē ⁊c̄.
⁊ hoc ē qd̄ dr̄ geñ. ij. plātauerat āt ⁊c̄. istud a
princi^o dꝫ itelligi. a prin^o. si. in 3ª diei distincti
onis. ¶ Scd̄a difficltas. Qua hora diei sexte
fuit adā creatus. dicēdū ꝙ de mane q̄si inter
iiij. ⁊. v. horas p⁹ noctē mediā: q̄ꝛ tp̄e eqnoctij
q̄si illa hora icipit diē. adā ꝟo fuit ꝯdit⁹ circa
tp̄s eqnoctij. ¶ Tertia difficultas. quāta di-
stātia ē a loco creatiōis ade vsqꝫ ad terrestrē
ꝑadisum. dicēdū ꝙ ē valde magna via qd̄ pꝫ
sic. damascus. n. vbi fuit creat⁹ ē in. iiij. cliate:
sicuti hierl̃m q̄ dr̄ mediū terre hitabil̄: sic̄. iiij.
clima est mediū iter septē climata ⁊ ita ꝟsus

palellā eqnoctij cōputādo adminus sunt ad
huc tria integ̃ cliata ꝛ vna ps q̃rti:seu termi/
nam⁹ cliata ad palellā tropici estiual' seu eq/
noctij.rursus padisus ꝓprie ē i me° illi⁹ palel
le q̄ nō ē idiuisibil' simpl'r.vñ q̃si de medio vl'
longe plus ē q̄ꝫ de hic hierl'm:ꝛ tñ subito fuit
trāslat⁹ illuc.Et tm̄ de 3° art°.Et sic pꝫ ad qō
nē ꝙ vꝫ adā aīa eidē ifusa fuit in terrestri col
locat⁹ padiso.Et tūc ad arg^a.¶ Ad pri^m dicē
dū ad minorez ꝙ sub eqnoctiali.ꝛ qō obijcit
ꝺ tropico circl'o.dico ꝙ nequaq̄ꝫ ē sic:q꞉ sub
tropico est exala° sine refrigerio nisi modico
valde sub equinoctio nō propter iam dicta.
¶ Ad scōm dico ad minorez.primo ꝙ ligna
erāt ad comedendū.s.fructus lignoꝝ ꝛ ma/
xime lignū vite.vt patebit infra. nec tñ sequi
tur quin fuerit locus ꝯueniens eius statui:q꞉
in promptu hēbat sine tristicia.vñ sibi satisfa
cere poterat.Et ꝙ obijcit de aere ꝛ de igne iā
patuit.¶ Ad tertiuz iam patuit ꝙ extra.nec
obstat de muliere vt patuit. Ex p̄nti aūt dist.
sicut ꝛc̄.¶ Prima ꝯclusio.corpus ꝓducitur
ade nobil'r:mens ꝛ infundit᷑ tūc mirabiliter.
Dicit conclusio.ꝙ aīa ꝛ corpus ade fuerunt
create a deo mirabiliter.Et ponit᷑ a principio
vsq̄ꝫ ibi.sꝫ solet ꝛc̄.¶ Secūda ꝯ°. virilis eta/
tis est adam ꝓductus atq̄ꝫ quātitatis in esse
deductus.Dicit ꝯ°.ꝙ fuit adam creat⁹ in eta
te ꝛ quātitate virili. Et ponit᷑ a p̄dicto capl'o
vsq̄ꝫ ibi.hoīem āt ꝛc̄.¶ Tertia ꝯ°.Est suauis/
simus paradisus positus ꝛ pulcherrimis fru
ctibus cōsitus.Dicit ꝯ°.ꝙ terrestris paradi/
sus ē lignoꝝ ꝛ fructuū amenitate suauissim⁹.
Et ponit᷑ a p̄dicto.c.vsq̄ꝫ ad finē ꝛc̄.

dis xviij

N codē quoq̄ꝫ padiso ꝛc̄. Hic sig᷑
dist.xviij.hui⁹ scōi que sic cōtinuat᷑
ad p̄ceden. Naz postq̄ꝫ in p̄cedenti
distinctiōe hoīs seu viri ꝯsīa ē pro
ductio:ꝛ in paradiso eiusdē locatio.Nunc in
p̄nti distinctione mulieris ostendit᷑ formatio
Et partit᷑ in tres ptes principales. In prima
mulieris ꝓductio quo ad corp⁹ tangitur. In
scōa an sit traductio in aīa q̃rit᷑. In tertia ve/
ra pō vltimo ponit᷑.p^a in prin°.scōa ibi.quē/
admodū corp⁹ mulieris ꝛc̄.tertia ibi.catho.
aūt ecclesia ꝛc̄.Ultimis duab⁹ partib⁹ indi/
uisis manentib⁹.Rursus prima particula in
qua mulieris ꝓductio quo ad corp⁹ tangitur
in tres partes diuidit᷑.In prima hui⁹ ꝓducti
onis p° exponit᷑ cā finalis. In 2^a cā exprimit᷑
hinc m̄alis.In 3^a efficiens nectit᷑ atq̄ꝫ formal'
prima in prin°.scōa ibi.Solet etiā q̃ri vtrum
ꝛc̄.3^a ibi.illud etiā sciri opꝫ ꝛc̄. Et hec est di/
uisio ꝛc̄.Circa quā querit᷑ ꝛc̄.

Utrū de costa ade soporati eua mu/
lier velut de semie quo ad corp⁹ ꝛ
aīam ꝓducta fuerit.Et ar̄ ad partē
falsam trib⁹ medijs. ¶ Primo ar̄
ꝙ nō fuerit ꝓducta de costa ade.illa.n.costa
aut erat reqsita ad esse pfectū ade:aut erat su
perflua:sed neutrū p̄t dici.igit᷑.maior pꝫ. Sꝫ
minor ꝓbat᷑.nō p̄mo erat de pfecto esse ipsi⁹
ade.nā tūc remota costa remāsisset iperfect⁹:
qō repugnat:q꞉ tūc mulier nō fuissꝫ sibi data
in adiuto^m sꝫ in detrimētuz.Sꝫ nec p̄t dici ꝙ
fuerit ei a prin° sue creatiōis supflua:q꞉ tunc
fuisset op° mōstruosum.¶ Scōo ar̄ ꝙ nō de
buit sumi de adā soporato. cōgruebat sic de
adā deū formare mulierē vt maxie reluceret
eius pō.sapia.ꝛ bonitas. sꝫ hoc magis fuit si
ꝓducit euam de costa ade eo vigilāte q̄ꝫ dor
miente.igr̄ ꝛc̄.maior pꝫ.q꞉ isti sunt tres digi
ti.dei pō.sap̄.ꝛ dina bonitas:qb⁹ vniuersa ap
pēsa ē moles terre.Sꝫ pꝫ mior.p° de pō.Lō
ge altius est nō facē malū remouēdo costam
vigilāti q̄ꝫ dormiēti:q꞉ p̄m⁹ sentit n̄ scōs.Sa/
pia ēt magis pꝫ vt ex visis met adā extrueret
ꝛ dina bonitas exigebat vt dilectio suo adaz
nihil abscōderet.¶ Tertio ar̄ sic.ꝙ fuerit ꝓ/
ducta ex costa illa q̃si ex semie.Qd ē iperfectū
hñs ad pfectū eiusdē rōnis potentiā hꝫ rōnē
seminis.sꝫ illa costa ade respectu mulieris fu
it hmōi.igr̄.maior pꝫ.hec.n.extat seminis rō
vt sit pō ad simile:sicuti pꝫ in seminib⁹ aīaliū
ꝛ plantaꝝ.Sed ꝓbatur minor:q꞉ si ista costa
non fuisset in pō vt de ea fieret mulier nulla/
tenus de ea potuisset fieri:ad ipossibile.n.nul
la extat pō.¶ In o^m aūt ar̄ ꝛ primo ꝙ fuerit
eua ꝓducta ꝺ costa ade soporati.vñ Geñ.ij.
scribit᷑.Immisit dñs ds soporē in adā. Et seq
tur.ꝛ tulit vnā de costis ipsi⁹:ꝛ edificauit eaz
in mulierē.ꝓbat᷑.vltra ꝙ nō fuerit hec costa
loco seminis.vñ mgr̄ in lr̄a.nō habuit reruz
p̄ma ꝯditio vt mulier sic fieret:sed vt sic solū
fieri possꝫ:ꝛ sic nō erat rō semialis. ¶ In ista
q.ad ar̄s ꝛc̄. ¶ Quo ad p̄muz arti^m termini
sunt semē.mulier.ꝛ sopor.¶ Primus igitur
termin⁹ est semē.vñ Semē f̄m doc.sub.hui⁹
dist.q.i.Est corp⁹ quoddā cuius forma intē/
ditur a nā ꝓpter alterum: vt ex illo generet᷑
aliqd simile agenti.Et tangunt᷑ hic tria.p̄mū
ꝙ semen est corpus. Et ꝺr corpus tū p̄mo in
simplici elemento:sicut Geñ.i. Producant
aque reptibile scōm gen⁹ suū. tum scōo rōne
mixti:sicuti sunt mixta elemēta: semē alicui⁹
alterius.tū tertio rōne cōplexionis sicut bos
mortu⁹ p̄t dici semē apū. Scōo dicit ꝙ semē
est corpus cuius forma intendit᷑ a nā ꝓpter

alteꝝ.vñ forma ſemis dr̃ rõ ſeminal:ꝛ in hoc
dr̃ a caſualib⁹ꝛ fortuitis q̃ ꝓter intẽtionẽ ac
cidũt.Et pꝫ vltra ꝙ ſemẽ nũq̃ꝫ ꝓpter ſe iten
dit a nã:ſicuti granũ.ſed ꝑꝑ aliud perfectius
dr̃ ẽtio vt ex illo gñet aliqd ſile gñanti. Tres
qppe ſũt gñatiõis mõi.prim⁹ ẽ qñ generãs ꝛ
genitũ differũt in ſpecie:ꝛ iter talia loquẽdo
ꝓprie nõ dicũtur ſemina. ſcõs autẽ qñ aliqd
alio generat vniuoce:ſꝫ tamẽ imediate ſicuti
ignis generat ignẽ:ꝛ in his ẽt nõ eſt ſemẽ:qꝛ
ſemẽ tenet locũ mediȷ̃.hic aũt nihil extat me
diũ.terti⁹ modus eſt qñ extat gñatio vniuo
ca mediata tñ vt per grad⁹ genitũ eẽ habeat
ꝛ in iſto tertio mõ ſolũ hꝫ eſſe ſemen q̃d gre
ce ſperma dr̃. ¶ Noto vltra quo ad h̃ ꝙ iſta
tria differũt.rõ ꝑmordial.rõ ſemial.ꝛ rõ obe
diẽtial vt trahi pt̃ ex aug.ſup Geñ.ad lr̃aꝫ.rõ
eni ꝑmordial dr̃ qꝛ ꝑma eſt rõnib⁹ ceteris cũ
ctis:ꝛ eſt dĩna de rebus diſpõ.Et dr̃ rõ ꝑmor
dialis rõ cãlis.ꝛ ratio ydealis.Dicit ydealis
rõe artificiȷ̃ in eo latẽtis.dr̃ cãlis inq̃ꝫtũ ab ea
cũcta ꝓdeũt.dr̃ ꝑmordial iquãtũ pria ẽ oiuꝫ
ita ꝙ cãlis ſit rl'iue ꝛ poſitiue ad poſteri⁹. Sꝫ
ꝑmordial negatiue ad pri⁹. Rõ aũt ſemialis
dr̃ ſemis q̃litas q̃ aliqd eſt in potẽtia ꝓxima
ad cõſile gñanti ſemẽ illõ cui⁹ eſt illa rõ. Rõ
aũt obediẽtial dr̃ q̃ cũcta dĩno ſubſternũtur
iperio vt de q̃libet re faciat q̃d ei placꝫ vt de
coſta mulierẽ. ¶ Scõs termin⁹ eſt mulier q̃ſi
mollis aer.vñ mulier ſolet accipi tripl'r.prio
mõ dr̃ mulier id q̃d ifirmitas:ſicut Eccĩ.xlȷ̃.
Melior eſt iniq̃tas viri q̃ꝫ mulier bñfaciens.
Hic vir ſiḡt hoieꝫ fortẽ in virtutib⁹: mulier i
firmũ.Si fortis cadat aliqñ in viciũ forti⁹ re
ſurgit.Si ifirm⁹ bene opetur in ſupbiã erigit
ea ꝓpt̃ dic̃ eccl'iaſtic⁹.ꝙ ꝑ occaſionẽ melior
ẽ iniq̃tas viri q̃ꝫ ml'ier bñfaciẽs.Scõo dr̃ mu
lier ipe ſexus deprauat⁹.quã ſic diffinit Ori
ge.Mulier eſt caput pc̃ti.delicti mr̃.trãſgreſ
ſio legis antiq̃.expulſio paradiſi. Tertio dici
tur mulier vt ſolũ ſexũ noiat ꝯ viꝝ diſtinctũ:
aut ſolas ſupaddit v̾tutes nãles.ꝛ ſic accipit
in titulo q̃ſtionis.ꝛ in textu.edificauit coſtaꝫ
in mulierẽ. ¶ Terti⁹ termin⁹ eſt ſopor.vñ no
to:ꝙ iſta tria differũt.ſomnus. ſopor ꝛ ſom
niũ.Sõnus eniꝫ ſm̃ phõs eſt qes aialiũ vir
tutũ cũ intentiõe nãliũ.tũc enim quieſcit aia
ſenſitiua ſeu potẽtie ſenſitiue ꝛ maxime exte
riores vt vigent potẽtie vegetatiue.ſicuti di
geſtiua.nutritiua ꝛc̃. Sopor aũt q̃dã dulce
do extat imiſſa maxie a deo ꝑ quã hõ ab ex
ternis ẽtrahit ſenſib⁹:ſicuti fuit ĩ ſopore ade
poſtq̃ꝫ eni eũ ſopor reliq̃t incepit ꝓphetizare
vt pꝫ Geñ.ȷ̃.ꝓpter hanc relinquet hõ patrẽ
ꝛ matrẽ ꝛc̃.vñ ꝛ dicũt aliqui ꝙ in illo ſopore
dei filiũ vidit incarnãdũ.Somniuꝫ apparen
tia eſt fantaſmatũ ſenſibus ligatis exterius.ꝛ
diuidit apud macrobiũ in primo de ſomnio
ſcipionis.In fantaſma q̃d eſt quãdo terribi
les aliqñ apparẽt dormiẽdo imagines ꝛ fal
ſe.In ſomniũ qõ eſt quãdo id de q̃ cogitabat
vigilando dormiẽdo occurrit.ſomniũ quod
eſt quãdo obſcure rei future pandit veritas.
oraculũ quãdo a ꝑſona venerabili panditur
in ſomnis occultũ.viſionẽ:que eſt quãdo ve
ritas palã quaſi aſpicit. ¶ Quantũ ad ſcõm
articulũ tres ſunt cõcluſiones. Prima eſt ꝙ
de coſta ade ſoporati nõ q̃ſi ſemine fuit for
matũ corpus eue. Secũda ꝙ aia eius nulluꝫ
in adã habuit principiũ. Tertia ꝙ illa forma
tio eue ẽ coſta ade ñ fuit miraculoſa. ¶ Pri
ma eſt hec.Eua de coſta ade in ſopore ita ꝓ
ducta eſt:vt de ſemine eſſe nõ dicat. ¶ Pri
ma pars dicit.ꝙ eua ſeu mulier ꝑmaria fuit
producta de coſta ade in ſopore poſiti pꝫ ex
textu.Et ꝯfirmatur. probãdo ꝙ iſta ꝓductio
fuit valde ꝯgrua. Illa ꝓductio fuit valde vti
lis ꝛ congrua in principio rerũ in qua nobis
pro futuro miſteria pl'ia pandebant. ꝛ hois
ꝛ mulieris nexus maior amoris.Sed ſic fuit
in iſta productione prime mulieris de ꝑmo
hoie.igit.maior pꝫ de ſe.Sed minor ꝓbat p°
de miſterȷ̃s occultis in facto iſto:ſunt eniꝫ h̃
tria.pm ꝙ de viro fuit mulier.ſcõm ꝙ de viro
dormiẽti.tertiũ ꝙ de oſſe. In ꝑmo notat mi
niſteriũ dei ꝛ aie.deus ſit vir:aia mulier: que
a deo vt a viro ſuo cũcta capit ornamẽta. vñ
ꝛ ſpõſus dicit.delicie mee eſſe cũ filȷ̃s hoium
In ſcõo notat miſteriũ xp̃i ꝛ eccleſie.de adaꝫ
qppe dormiẽti formata eſt eua: qꝛ de xp̃o in
cruce moriẽti fũdata eſt eccl'ia.In ẽtio notat
portõis iferioris ad ſupiorẽ vnio.De ade qp
pe oſſe ꝛ coſta formata ẽ mulier:qꝛ de portiõe
aie ſupiori q̃ ẽ vir mẽtis accipit iferior portio
q̃ ml'ier ẽ fũdamẽtũ. Ceteꝝ dũ de viro fit muli
er nex⁹ tãgit amoris dũ de dormiẽti vnius in
aliũ q̃etis ꝑmanẽa.duꝫ ter° fit de oſſe inuit ꝙ
ab hoie baſis extat mulieris. Et ſi querat.an
iſta coſta fuit aſſũpta nuda ſine carne.dicen
dũ ꝙ nõ imo coopta carnib⁹.vñ dicit adã.h̃
nũc os ex oſſibus meis ꝛ caro de carne mea.
Sꝫ tũc q̃rit:q̃l'r ex tã parua mã effecta ẽ ꝑfe
cta mulier:qꝛ credit fuiſſe ꝓducta in etate ꝑ
fecta ſicut ꝛ adã. Addidit ne de⁹ aliquã aliã
mãꝫ.Dicẽdũ ꝙ ſic.Sꝫ vñ ſũpſit. Rñdenduꝫ
ꝙ creauit.vñ ñ eſt bñ itelligibile qõ dic̃ hug.
de ſanc.vic.ꝙ ex ſola coſta fuerit ꝓducta mu
lier.tũc.n.nõ fuiſſet niſi rarefactio maior illi⁹

mãe.nõ vꝛ aũt via possibilis vt tñ rarefiat vñ
costa ꝙ possit ex ea stare corpꝰ ꝑfecte mlieris
Sꝫ vbi ꝓdita fuit.dicendũ ꝙ in ꝑadiso.Sꝫ q̃
hora.imediate posito adã ex agro damascẽo
i ꝑadisũ.Sꝫ dic alia ps ꝯclonis:ꝙ ñ ẽ mulier
ꝓducta d̓ illa costa q̃si d̓ semie.ꝓbaꝛ.ois ꝓpa
gatio i spẽ hois seu hũana fit ꝑ gñatione.talꝛ
nõ fuit ista.igꝛ.Cõfirmaꝛ aucte aug.sup gen̄.
Illa inqt q̃ ꝭm cãꝫ seminalẽ fiũt:ita nãlr dici
mꝰ fieri ꝙ ita nãlis cursus hoibꝰ inotuit. Iteꝫ
mgr in lra. Corpꝰ mulieris de costa factũ dꝛ
eo sane miraculo q̊ de qnqꝫ panibꝰ qnqꝫ mi
lia hoiuꝫ saturata sũt.Sed tũc exurgit dubiũ
Quid est h̓ semẽ in reꝝ ꝓpagatiõe. Innuit i
hac dist.arti.i.q.iij.doc.deuotꝰ.ꝙ hmõi rõ se
minalis nõ vꝛ eẽ nisi totiꝰ foꝛa q̊ ad eẽntiaꝫ.
Et dicit h̓ ꝯsonare sensui rõni ⁊ auctĩ. Rõni
siqdẽ qꝛ nõ videreꝛ alias ꝑfecte res itelligi ni
si in foꝛa totiꝰ:sicuti ñ ꝑfecte itelligiꝛ hõ i for
ma ꝑtis sicuti in aĩa rõnali:sed ꝑfecte in foꝛa
totiꝰ. In hũanitate.s.cõcordat inqt scdo sen
sui qꝛ aliꝰ ẽ modꝰ in egressiõe rerũ de põ mãe
⁊ ꝑerũ d̓ gñe.In egressu siqdẽ reꝝ d̓ põ mãe
prius itelligiꝛ foꝛa elemẽtoꝝ a q̃ veniꝛ ad for
mã mixtõis ꝑ quã ad formã cõplexionis. In
gñe aũt seu eẽ mecª aspiciꝛ aut maior:aut mi
nor specieꝝ ꝯuentꝰ ad inuicẽ.⁊ ꝭm hoc:aut
est genꝰ magis aut minꝰ vniuersale.ẗtio cõso
nat auctĩ.dicit eni arist.in primo celi ⁊ mũdi
cũ dico celũ:dico formã.cũ dico hoc celũ:di
co mãm cũ forma:⁊ ita rõ seminalis seu ipsũ
semẽ noiat esse formale.Cõtra istũ modũ lo
quẽdi arguo sic.Si forma totiꝰ eẽt semẽ xp̄s
vere fuisset i pr̄ibꝰ i rõne semiali.sed hoc ẽ fal
sum.igꝛ ⁊c.maior pꝫ.quia forma totius i ho
mine nihil aliud est nisi hũanitas:sicuti aĩa ẽ
ꝑtis forma.s.corꝑis.christus aũt verꝰ fuit hõ
⁊ verã habuit hũanitatẽ.Sꝫ ꝓbaꝛ minor au
ctoritate aug.x.sup Gen̄.xp̄s inqt nõ fuit in
abrahã ꝭm rõnẽ seminalẽ.Et si distinguatur:
qa aliud dicit semẽ:aliud rõ semialis. Semẽ
qppe noiat illã formã totius. Sꝫ ratio semi
nalis noiat modũ ꝓpagationis nãlis qualeꝫ
nõ habuit christus cũ fuerit ꝯceptꝰ de purissi
mis marie sanguinibꝰ.Et tñ dicit de eo:factꝰ
ex semine dauid ꝭm carnẽ.Cõtra.Hoc enim
fieri ex semie nõ est esse hominẽ seu hr̄e hũa
nitatẽ.dato qppe hoc ita eẽt christus ex seie
dauid si simpliciter potestate absoluta hũani
tatẽ assumpsisset.sed intelligiꝛ fieri ex semine
qa itellecta sunt in pr̄ibus ꝓncipia mixtiõis
ad cõplexionẽ scꝫ hũanitatis christi.vñ dico
ꝭm doc.subti.huiꝰ dist.q.i.⁊.ij.ꝙ cũ in cõposi
to tria sint.s.mã potẽtia receptiua mãe ⁊ ac
tus:nec materia est semẽ seu ratio seminalis:
nec potẽtia receptiua fundata in materia:qa
hoc mõ ꝭꝫ aug.ix.sup Gen̄.c.vi.⁊ est in litte
ra:facit deus multa in mã que nõ recipiũtur
ꝭm rõnẽ semialẽ.nec tertio actꝰ scꝫ inchoatio
q̃dã formaꝝ vt vtar mõ loquendi alberti ma
gni cuius ph̄ia plena est de hmõi inchoatõi
bus formaꝝ.vnde dicit ꝙ forma anteq̄ veni
at vltimate in materia habet quendã modũ
eẽndi in mã qui potest dici forme inchoatio.
Et cõfirmaꝛ:qa nisi hoc eẽt videreꝛ ois motꝰ
eẽ violentus.violentũ enim vt dicit Aristo.in
tertio ethicoꝝ.cuiꝰ principiuꝫ est extra nihil
cõferente vim passo.ita ꝙ imaginanꝛ hij hu
ius positiõis ꝙ qñ aliqd ad aliud tẽdit hꝫ in
se potentiã recipiẽdi ⁊ illud dicitur materia
⁊ potentiã se ꝯducẽdi sed nõ cõpletã:⁊ id vo
catur inchoatio forme.Contra istũ modũ lo
quẽdi arguo sic.ex rõnibus doc.subtilis. Si
sint dande in materia tales formaꝝ inchoati
ones.peto aut est vna inchoatio oiuꝫ forma
rũ:aut vna pluriũ:aut singula singule.nõ po
test dari primũ:tũc eniꝫ esset eadeꝫ inchoatio
forme in materia ꝯtrarioꝝ:vtputa albi ⁊ ni
gri:⁊ ignis ⁊ aque.Et cũ actus sequẽs hmõi
inchoationem sit eiusdem rõnis cum illa for
ma inchoata:sicuti actus ⁊ potẽtia:sequereꝛ
cõtraria esse eiusdem speciei. Si auteꝫ dicaꝛ
scdm ꝙ sit scꝫ vna inchoatio plurium:tũc ea
dem ratione erunt que sunt diuersaꝝ specieꝝ
eiusdeꝫ spẽi.sicuti si hõ ⁊ leo hẽant in mã in
choationẽ eiusdẽ rõnis.oꝫ ꝙ sint eiusdeꝫ rõ
nis.Si ãt dicaꝛ ꝙ singla forma singulã ⁊ ꝓ
priã in mã hẽat ichoationẽ.Tũc q̃ro:aut oẽs
iformãt mãꝫ:aut vna solũ vl alique certe:alie
nõ.Si deꝛ scdꝫ.ergo erũt aliq̃ ichoatiões for
maꝝ accñtaᵐ ꝑ nãm stãtes sine subo:⁊ ꝑ ꝯñs
⁊ ip̄a accñª staꝛ poterũt cũ hẽant eẽ cõpletiꝰ
si aũt deꝛ ꝓmũ seqꝛ ꝙ vna simplex mã eq̃ pri
mo ꝑficieꝛ diuersis: qꝛ vna inchoatio ꝑ aliaꝫ
nõ ꝑficiet cũ multotiẽs sint inchoatões ꝯtrio
rũ.Cõfirmaꝛ:qꝛ ista põ videꝛ sentire valde d̓
ꝓximo opionẽ anaxaᶜ. Nõ eni differt nisi in
hoc ꝙ anaxagoras cõpletã ponebat formaꝝ
in se iclusionẽ.hic icõpletã:nec valet qd̓ dꝛ ꝙ
tũc ois motus eẽt violẽtus cũ nõ esset actio
nis aliqd̓ ꝓncipiũ i mobili.ꝭm eni ph̄m in.ij.
phicoꝝ.nã dꝛ de mã ⁊ de forma.vñ ⁊ gñatio
põt dici nãlis:aut rõne mãe: aut rõne forme
q̃uis ꝓncipalius rõne forme.Sufficit igitur
ꝙ mã sit nãliter passiue inclinata:seu mobile
nãliter ⁊ passiue inclinatũ ad motũ aliquem
ad hoc ꝙ dicaꝛ motꝰ naturalis.Medicus.n.
licet qñ infirmꝰ est seipsum curet: ꝑ accñs tñ

est.vñ accidit φ coniungant̃ simul actiuũ pn
cipiũ ⁊ passiuũ.Et tunc q̃d dicit violentũ est
cui⁹ principiũ est extra nõ cõferente vim pas
so.h3 intelligi:aut p modũ actiui:aut passiui
conferre autẽ passiue vim actiuo passiuũ dr:
q2 est ad habẽdũ talẽ formã inclinatum quo
mediãte agẽs expediẽtius agit.S3 tunc que
ritur.Quid est ꝓprie semẽ. dicẽdũ φ est q̊d-
dã impfectũ passiue tm̃ se hñs in actione nisi
sit seminũ diuersitas:sicuti ẽ in semie viri qđ
se videt̃ q̊dãmõ hr̃e actiue:vł veri⁹ spũs diffu
si cũ tali semie:q2 neq̃t dari φ semi competat
actio rõne efficiẽtis:q2 in nõ entis ṽtute nul
lus agit:cũ igr̃ facta semis trãsfusiõe possibi-
le sit gñans imediate destrui relinq̃t ⁊c̃. vñ
veri⁹ vr̃ φ ista actiuitas i semie viri veniat ex
spiritib⁹ nãlib⁹ trãsfusis.¶ S3 tũc q̃rit̃.qd est
q̃d dicit sapiẽs.semẽ erat maledictũ a pnci-
pio.dicẽdũ φ istud semẽ d3 itelligi ꝓsubstra⁹
i.humana nã que fuit maledicta a principio
p pctm̃ ade actuale:⁊ vsq3 in pñs p pctm̃ ori
ginale.Et nisi reliq̃sset dñs nobis vñ multi-
plicaret̃ adam in posteris:sicut dicit ysa.Ni-
si reliq̃sset nobis semen sicut sodoma cẽmus
vel sicut gomorra similes essem⁹.φ aũt sit in
semie rõne spirituũ aliq̃lis actiuitas p3 expe-
rientia.formica.n.nãli expientia granis col-
lectis in ea pte ea corrodit in qua est vis ger
minatiua ne crescãt.vñ in seminũ multiplica
tiõe s3 phm triplex calor reqrit̃. nãlis q ẽ ex
spũ nãli.calor elemẽtaris q ex luce elemẽtoꝝ
⁊ calor celi luce celi opans.¶ Scđa ꝯclo est
φ aĩa eue nõ h3 originẽ ex adã.⁊ est hec.sic si
gillati corpib⁹ iconditis aie fit ifusio vt nec
eue aĩa nec alie ex traduce nascãt.¶ Dic̃ pri
ma ps φ cũ corpib⁹ hoim creãt aie ⁊ ifundũ
tur.ꝓbatur.Si.n.ponerem⁹ aĩas a princi⁰ fu
isse creatas:sicut fecit orige.aut volũt venire
mõ ad ista corpa ifecta:aut ñ.Si volũt veni-
re igr̃ sr̃ fatue ⁊ stulte.Si ãt nolũt ⁊ veniunt.
igr̃ misere sr̃ ⁊ pri⁹ penã patiũtur q̃ peccẽt.
Confirmat̃.q2 nõ est verisimile φ stẽt tãto tẽ
pore.s.a pnci⁰ mũdi absq3 merito: aut ꝺmeri
to.⁊ ita si merent̃ efficiunt̃ beate:si demerent̃
dãnate.Ex quo relinq̃tur φ creãdo ifundit̃:
⁊ infundẽdo creant̃:pri⁹ tñ nã fit aie creatio
q̃ ei⁹ infusio:sicuti pri⁹ res in se ꝯsiderat̃ q̃3 i
cõpatione ad aliud. vñ ⁊ sup illo ṽbo. q fin-
xit sigillatim corda eoꝝ. Exponit glo. φ aie
sr̃ create successiue sicut ⁊ corpa.Et aug.in li.
de ecclesiasticis dogmatibus. tenendũ est φ
aie non sunt simul create.¶ Ex quo p3 error
macrobij in li.de somnio scipiõis: qui posuit
aĩas simul creari in celo aplanes seu stellato

q̊d vocat pl'o cãpũ elisios ⁊ postea descẽdere
hic inferi⁹ p circulũ lacteũ quẽ noĩant phi ga
laciã ⁊ hinc descẽdẽ in corpa:⁊ pacto officio
iuste rursu3 supi⁹ ascẽdẽ.⁊ p3 φ q̃ ad hoc in̄
nomẽ suũ liber macrobij recte ititulat⁹ est de
somnio scipiõis.ṽius qppe h3 modũ somnij
in hoc q̃3 alicui⁹ realis apparẽtie.¶ Ex erro
re ꝯsimili defecit impius maniche⁹ q posuit
aĩas in celis in prici⁰ creari:⁊ dehinc ad sug
gestionẽ dei tenebraꝝ peccasse:⁊ merito illi⁹
pcti sũt detruse in corpa velut in carceres vt
purgent̃:⁊ postmodũ saluent̃.p3 error: prio i
hoc qđ dic̃ φ sũt merite i celo:q2 dicit paul⁹
de iacob ⁊ esau.cũ nõdũ aliq̃d boni aut mali
egissent.Ceteꝝ φ dicit oẽs purgandas ⁊ sal-
uandas manifest⁹ error est ⁊ tollẽs timorẽ di.
Ceteꝝ ⁊ tertio iproprie loq̃tur vocãs corpus
carcerẽ.nã aĩa hũana nãliter ad ꝓpriũ corp⁹
afficit̃.nolum⁹ inq̃t apl's expoliari s3 supuesti
ri qđ non ꝯuenit carceri.¶ S3 dicit alia ps
ꝯcl'onis:φ nec eue aĩa nec alie ex traduce ꝓ-
ducũt̃.vñ prio noto q̃d dicat traductio. Re
q̃rit.n.traductio φ vnũ originet̃ ab alio.vñ si
diuidat̃ vnũ lignũ i duo ligna:ñ ẽ vnũ ex tra
duce alteri⁹:q2 nõ originat̃ vnũ ex alio. Rur
sus reqrit φ fit diuisio illi⁹ q̊ fit traductio. vñ
l3 vn⁹ ignis aliũ originet:nõ tñ vn⁹ est ex tra-
duce alterius:quia nõ est ibi diuisio ignis ꝓ
prie s3 solũ mł'tiplicatio.hoc habito ꝓbat̃ sic
ꝯcl'o.si.n.aie sr̃ ex traduce:tũc aut aĩa a corpe
traducit̃:aut aĩa ab aĩa:s3 neutrũ põt dici.igi
tur.maior p3 ꝺ se.mĩor ꝓbat̃:p⁰ φ ñ ex corpe
q2 per nãm neq̃t fieri:ex corpore non corpus
aĩa autẽ suba est incorporea tam s̃m phm q̃3
s̃m theologu3 .si autem sit anima ab aĩa:aut
s̃m totũ aut s̃m partem. Non s̃m partem:cũ
anima sit simplex. Nec scđm totũ:q2 tunc ge
nerans generando moreretur. Confirmatur
auctẽ arist.in li.xvi.de aĩalib⁹.dicent̃ solũ in
tellectũ eẽ ab extriseco.Et dñs p ysa.dic̃. oẽ3
flatu3 e⁹ feci.Et si dicat̃ q2 scribit̃ Geñ. xlvij.
Oẽs aie q̊ egresse sr̃ de femore iacob septua-
gita due:⁊ ita vr̃ φ fiat traductio.Dicẽdũ φ
h̃ ẽ locu⁰ sino dochica seu p sinodochẽ cape
totũ p ptẽ vł ec̃ꝯ.Et h̃ ẽ mod⁹ vsitat⁹ locutõis
apđ phos ⁊ theologos.vñ.ix.ethi. dicit phs
φ hõ est sol⁹ itellect⁹.d3 itelligi pncipalr̃: ita
de alijs.¶ Tertia ꝯcl'o ẽ φ ꝓductio mulieris
de costa ade nõ fuit miraculũ.⁊ est h̃.Sic ꝓ-
ductio mulieris de ade costa fuit mirabił vt
miraculũ nõ attigẽt.¶ Pria ps dic̃ φ ꝓdu-
ctio mł'ieris de costa fuit mirabił p3.q2 cũctã
excedebat hũanã facultatẽ.Teste.n. arist. in
p⁰ metha᷑.pp admirari ceperunt hoies pha-

ri. Mirabile igit dicit aut cui⁹ rõ ignoratur:
aut cui⁹ factura ṽtuté excedit mirátis. Utrũ
q̃ aũt vt pꝫ In proposito erat. Sꝫ dicebat se
cũda ps q̃ ñ fuit miracl'osa. pbat. q: teste au
gu. i li. de vtilitate credédi. Oẽ miraculũ dꝫ
eẽ isolitũ. ⁊ dꝫ accipi isolitũ. i. ꝯ cur^m nãe so⁄
litũ nõ q: raro veniat. Si. n. q̃libet die de⁹ il⁄
lũinaret mille cecos adhuc esset miraculũ: ⁊
tñ sepe eueniret. Et eclipsis lune nõ eẽt mira
culũ q̃ raro tñ euenit. Sꝫ pductio ꝺ hmõi co
sta ñ fuit ꝯ cursũ nature. pbat. q: ñ fiũt coste
de hoib⁹. igr. Et si dicat fuit arduũ. Rñden⁄
dũ q̃ sic. sꝫ nõ oẽ arduũ hꝫ rõnẽ miraculi. Est
n. p° arduũ. s̃. nãꝫ qñ: s. in fcõ neqt attingẽ nã
sic fuit icarnatio filij dei. Est scdo arduũ pter
nãꝫ qñ. s. nã bñ attigit in fcõ ñ in mõ faciẽdi:
ita tñ q̃ iste mod⁹ nõ sit ꝯri⁹ mõ agẽdi nãli.
sic ꝯuersio ṽgaꝝ in s̃pẽtes possent. n. longo
tpe ꝯuerti p alteratiões: ⁊ ita duo sic faciunt
mirabile q̃ ñ miraculum. Est tertio arduũ ꝯ
nãꝫ. i. ꝯriũ cursui nature. ita q̃ nã bñ attingit
in fcõ nõ in mõ faciẽdi sicut illũinatio ceci.
Nã. n. bñ fac visioné sꝫ nõ post p̃uationé: ⁊ h̃
solũ arduũ creat miraculum. vñ si repiat dici
miracl'osa dꝫ accipi cõit. Quãtũ ad 3^m ar
ti. sũt tres diffi. Pria ẽ vtꝝ illa costa de q̃ fa
cta fuit eua resurgat in adã vl' in eua. Rñdẽ
dũ est q̃ in eua: q: solũ fuit in adã ꝯcreata pp
euã ⁊ sue spẽi mlt'iplicationé. Scda diffi.
vtꝝ aĩa vegetatiua ⁊ sensitiua pducãt ex tra⁄
duce sepate tñ ab aĩa itellectiua. Dicendũ ẽ
q̃ sic cũ sil' intereant cũ corpe ⁊ sil' viuãt: nec
hẽant existentiã ppriã distinctã ab existẽtia
ꝯpositi. Tertia diffi. quõ se hñt mirabile ⁊
miraculũ. Dicẽdũ q̃ se hñt pꝑe sic aĩal ⁊ hõ.
sicut. n. oĩs hõ est aĩal: nõ ãt oẽ aĩal hõ. sic oẽ
miraculũ est mirabl'e nõ oẽ mirabile miracu
lũ. Ex quo pꝫ ad qõnẽ q̃ vlcꝫ eua sic quo ad
corp⁹ ꝺ ade costa pducta fuit qꝺ nec quo ad
aĩaꝫ nec ẽt de semie. Tũc ad argumẽta. Ad
primũ dicẽdũ in sũma q̃ adã erat ꝯsideran⁄
dus inq̃ꝫtũ indiuiduũ: ⁊ nõ fuit illa costa req
sita ad esse ei⁹. Erat vlteri⁹ ꝯsiderãdus vt p̃n
cipiũ toti⁹ humãi generis. ⁊ sic in eo illa req
rebat: vt q̃ mediãte sola eua pducẽt: ⁊ p am⁄
bos ceti. nec erat mõstrũ: tũ q: mõstra sũt pter
nature itentioné ex scdo phicoꝝ q̊d ñ fuit de
ista costa: tũ rursus q: ñ erat ita magna vt fa
ceret mõstꝝ. Ad 2^m negat mior q̊ ad ptes
singulas: eq̃. n. fuit põ: ⁊ appuit maxie ⁊ diuina
sapia ⁊ bõitas: vt de dormiẽte costã remouẽ
sine excitatõe. q̊ ad põni de futuris ipꝫ istruẽ
p̃illo sopore q̊ ad sapiaꝫ. adiutoriuꝫ. n. sil'e tri
buẽ q̊ ad bonitatẽ: ⁊ sic de alijs ꝯgruentijs.

Ad tertiũ negãda est maior. oꝫ. n. ad hoc
q̃ aliqd dicat semẽ alicui⁹ q̃ sit in pxima di⁄
spõne ad illud cuiusmodi nõ erat illa costa.
Et sic pꝫ ad ⁊c̃. Ex pñti aũt dist. sicut ⁊c̃.
Pria ꝯcl'o ẽ. de ade ossib⁹ eua pducit a ꝺi
manib⁹ atqꝫ pficit. dicit ꝯcl'o q̃ eua fcã est de
costa ade a dño deo. ⁊ ponit a princi° distin.
vsqꝫ ibi. illud etiã sciri oꝫ ⁊c̃. Scda ꝯcl'o.
nobiles spũs aut q̃ creatura nõ pñt penitus
in ista factura. dicit ꝯcl'o. q̃ nec ãgeli nec alia
creatura potuit tali mõ pducẽ euã. Et incipit
ibi. illud etiã sciri oꝫ. vsqꝫ ibi. quẽadmodum
ml'ieris corp⁹. 3ª ꝯcl'o. nec sil' ꝯditas aĩas
dicim⁹ neqꝫ exductas bñ pferim⁹. dic ꝯcl'o q̃
anime nec dñt dici sil' creari nec extra ducẽ.
⁊ icipit ibi. quẽadmodũ mulieris ⁊c̃. vsqꝫ ad
finem distinctionis ⁊c̃.

s Olẽt q̃ri pl'a ꝺ hois statu ⁊c̃. Hic sig̃
tur. xix. dist. h⁹ scdi q̃ sic ꝯtinuat ad p̃
cedẽtes. Nã postq̃ꝫ a. xvi. dist. iclusiue vsqꝫ ad
istã ostẽsa ẽ hois pductio. Nũc i ista ondit ipi
us hois q̃ in statu ẽt inocẽ^e fuissꝫ dura°. ⁊ di⁄
uidit in tres ptes p̃ncipales. In p^a p̃cedit in
troductio. vt pateat docilitas. In 2ª ade q̃to
studio pãdit imortalitas. In 3ª ondit q̃ fuissꝫ
gignitio: ⁊ q̃ mẽt subtilitas. p^a i p̃nci°. 2ª ibi
⁊ p̃usqꝫ ad aĩmi q̃litaté ⁊c̃. 3ª ibi. s. dist. xx. p⁹
h̃ vidẽdũ ẽ q̃l'r p̃mi pentes ⁊c̃. p^a pte idiuisa
manẽte. scda ps i q̃ ade q̃to studio pãdit im⁄
mortalitas: i tres ptes diuidit. In p^a de ade
imortalitate ṽitas ponit. In 2^a de tali dura⁄
bilitate dubiũ orit. In 3^a ꝺ ligni vite q̃ndi po
steritate qõ nectit. p^a i p̃nci°. 2ª ibi. solꝫ h̃ q̃ri
cũ hõ pri⁹ mortale ⁊c̃. 3ª ibi. Sꝫ ad h̃ q̃rit si ñ
eẽt p̃ceptũ ⁊c̃. Et h̃ ẽ diuisio pñtis dist. ⁊c̃.

v Tꝝ statu p̃mario adã in corpe ⁊ aĩa
stetisset imortal'. Et arguit tripl'r q̃ ñ
Primo sic. Oẽ nutribile ẽ corrupti
bile: sꝫ corp⁹ in adã in prio statu erat nutribi
le. ergo fuit corruptibile. ⁊ cũ eãdẽ exñtiã in
ꝯposito hẽant mã ⁊ forã: seqt q̃ aĩa piter fue
rit cõruptibil'. maiõ pꝫ nutritõ. n. ẽ ad restau
ratõem depditi. ex li. de gñatõe. ⁊ pꝫ ad sen⁄
sum. Si. n. hõ sp nutriret ⁊ nihil depderet ef
ficeret gigas tãgẽs celos. Sꝫ pbat mior ex p̃
cepto dñi sibi collato Geñ. ij. p̃cepitqꝫ ei di.
Ex oi ligno padisi comede ⁊c̃. ex q̊ pꝫ: si non
comedisset obmisissꝫ ⁊ peccasset. Scdo ar
guit sic: oẽ gñabile ẽ corruptibile: sꝫ hoies in
statu p̃mario erãt gñabiles. g° corruptibiles
⁊ ita sic pri⁹ maior pꝫ ex prio celi ⁊ mũdi vbi
iprobat arist. pl'oné q posuerat celũ gñari seu
fuisse gẽitũ ⁊ tñ ẽ icorruptibile. Sꝫ minor pa
tebit seq̃nti dist. vñ eis p̃ceptũ ẽ. crescite ⁊ ml'

dis xix

tiplicamini ꝛ replete terram.Et ꝯfirmatur:qꝛ minoris ē potētie deducere rē ad nō eē ꝙ ad eē;qꝛ ad hoc inclinat̄ creatura ex eo ꝙ de nihilo est.ex quo igr̄ fuisset gn̄atio in illo statu fuissʒ ꝛ corruptio.tenet ꝯn̄a ex loco a maiori. ¶ Tertio ar̄ sic.nullū violentū est ꝑpetuuʒ.sʒ elemēta erāt in corpe adā violēter in illo statu.igr̄ ꝛc̄.maior ē arist.in li. celi ꝛ mundi.minor pʒ.quo ad primaʒ ꝑtē auc̄te auerroys 3° celi ꝛ mūdi cōmēto.vi. ꝛ p° de gn̄atiōe.c. de mixtione ponētis elemēta manere in corpe aialiū.ex quo pʒ scđa ꝑs minoris. Certū ē.n. ꝙ ignis nāliter appetit eē sursum.post aer:ꝛ ita de alijs ꝛ per ꝯn̄s est vnio elemētoꝝ violēta.Ex quo arguat̄ sicuti ꝑus de aia.In o^m ar̄ auc̄te apl̄i ad roma.v.per vnū hoīeʒ intrauit mors in mundū.¶ In ista qōne ad alias ꝛc̄.

¶ Quo ad ꝑmū arti^m termini sunt aia.imortalitas.ꝛ status.¶ Prim⁹ igr̄ termin⁹ ē aia. vn̄ vltra datas de aia diffinitōes dist. xvij.huius scđi pōt aia diffiniri sicut diffinit eā arist. in scđo de aia.Aia est act⁹ ꝑmus corpis phisici.organici pō vitaʒ hn̄tis.vbi aristo.tangit tria.prio tangit g⁹ aie dū dicit:aia est act⁹ primus:vocat̄ actus ꝑmus q est q̄si in habitu.et actus scđs qui ē in q̄si opari: Ita hʒ aiam hō dormiēs:sicuti vigilās cū tn̄ tūc de cōi cursu careat opationib⁹ maxie nobilibus.sicuti est intelligere ꝛ velle.dr̄ aūt actus qꝛ se hʒ ꝑ modum ꝑficientis in corpe non ꝑfectibilis. vn̄ ꝛ hoc regrit ꝑfectio mūdialis.Est.n.pur⁹ spūs nō informās:sicuti sunt angeli qui nequeunt eē forme qꝛ sunt ꝑsone.ē rursus puꝝ cor^e nullum hn̄s spm̄ ipm informātē:sicuti sunt lapides ꝛc̄. Exigebat igr̄ rō vt in medio eēt vn⁹ spūs ꝑticipans cū vtroqȝ: sicuti est aia q̄ cum spiritib⁹ ꝑticipat:qꝛ est spūalis suba ꝛ cuʒ corporib⁹ qꝛ eoꝝ extat forma.Scđo dicit ari.corporis organici phisici.ꝛ sunt tria.p° dicit corporis.Aia.n.intellectiua nō ē forma sensitiue.nec sensitiua vegetatiue:se hn̄t.n. s̄ʒ phm in scđo de aia:sicuti trigo^m in tetragono:ꝛ tetragonū in penthagono: qđ dʒ intelligi quo ad ꝑfectionē:qꝛ sicut ꝑfectio trigoni est in tetragono ꝛ tetragoni in pēthagono.Sic ꝑfectio aie vegetatiue est in sensitiua: ꝛ sensitiue in itellectiua.vn̄ nō est imaginādū ꝙ in hoīe sint tres ani^e sicuti posuit pictagoras: et pl̄o p⁹ eū:sʒ vna in ꝑfectiōe trib⁹ equalens.iō dic̄ arist.ꝙ aia est ꝑfectio corpis.scđo dicit phisici.nulliū.n.artificiale hʒ aiam.lʒ.n.philippus comediaꝝ mgr̄ quasdā faceret moueri statuas.ex p° de aia:nō per aiam erat sʒ per viuum argētū:iō dicit phisici. Tertio organici.dicit

vn̄ ista corpa q̄ organis carēt: sicuti lapides nō hn̄t aias:licet democrit⁹ male dixerit eos hēre aiam:lʒ deꝑsiam exigit siqdeʒ aia ꝓpter potētiaꝝ diuersitatē in suo corpe qđ iformat mēbra varia: sicuti pʒ in aia vegetatiua de q̄ minus vr̄.vbi sunt radices loco oris.cortices loco pellis.ꝛ medulla loco cordis.ꝛ sic de alijs:iō dr̄ organici.Sʒ 3° dicit ꝑncipaliter pō vitā habentis.corp⁹ qppe qđ aia informat ex se formaliter non est vita sed dr̄ in pō ad hoc ꝙ aiam suscipiat.dʒ tn̄ ista pō attendi disposita non remota.vn̄ granū anq̄ȝ seminet̄ pō hʒ vitā:sʒ illa ē remota vt ꝯcludat̄ ꝙ aia est act⁹ primus corporis phisici organici pō vitā habentis.¶ Scđs terminus est imortalitas.vn̄ imortalitas solet accipi tripl̄r. primo° dr imortalitas idē ꝙ ommmoda imutabilitas ꝛ isto° solus ds̄ dr imortalis q penitus variari nescit.dicēte apl̄o. i.ad thi.vlti. solus hʒ imortalitatē.scđo° dr imortalitas quo ad esse subale nō seipo sʒ dono dei inuariabilitas:et sic multe sunt creature imortales: sicuti sunt angeli corpa cele^a ꝛ aia intellectiua.vn̄ pl̄o i thieo dicit introducēs deū loquentē angel.o dij deoꝝ quoꝝ ego opifex ideq̄ȝ pr̄:vos siqdē opa mea estis.nā siquidē dissolubilia.me aūt volente indissolubilia.Tertio°dr̄ imortalitas in eo qđ pōt de se nō mori:lʒ possit ēt mori.ꝛ hoc mō in statu innocētie hō dr̄ fuisse imortalis.¶ Vn̄ noto s̄m hug.in li.de sacramentis ꝛ est in lr̄a nr̄a.ꝙ hoīs tres sunt status: ꝛ erit etiā quo ad 3^m terminū.s. nature institute:ꝛ i isto statu poterat hō mori ꝛ nō mori.scđs status nature lapse ꝛ in hoc statu nō pōt hō nō mori.tertius stat⁹ ē nature restitute.s.gl̄ie:ꝛ i isto nō poterit hō mori.Est aūt status ꝑmanētia sapie legibus firmata.Cuilibet nēpe hoīs statui dedit deus leges optimas.¶ Quātuʒ ad scđm arti.sunt tres ꝯclusiōes.p^a est de imortalitate aie ipius ade. scđa de imortalitate sui corpis.ter^a de imortalitate totius ꝯiuncti.s.ipsius:P^a ē h̄.sic ade ceteroꝝūq̄ȝ hoīuȝ extāt aie imortales vt brutoꝝ moriant̄.¶ Dicit p^a pars ꝯcl̄onis ꝙ ꝛ ade ꝛ oīum hominuȝ sunt aie imortales.ꝓbatur h̄ ꝯ° trib⁹ binarijs rōnum seu sex rōnib⁹.primus binari⁹ ē ex ꝑte ordinis aie i vniuerso:ꝛ ex ꝑte aie ad diuinaȝ iusticiam.ex ꝑte aie quo ad ordinē quē hʒ in vniuerso arguit̄ non min⁹ ē de ꝑfectione vniuersi.pria forma.i.perfectissima ꝙ prima mā pʒ qꝛ magis ad ordinē per se vniuersi ꝑtinet̄ videtur q̄ dicūt ꝑfectionem cuiusmodi ē forma ꝑfectissima:ꝙ id qđ dicit imꝑfectionē:ꝛ est ꝓpe nihil.sed aia intellectiua iter oēs for

mas ē pfectissima.mā in gñe sube impfectissi
ma fm aug.Ex quo igr̃ simplr̃ pª mā fm ari/
stotilē ē ingñabilis ꝛ icorruptibilis: ita ꝛ aīa
Confirmat̃ ad sensum reperio.n. spm̃ oīno se
paratū imortalez:sicuti sunt angeli. Rursus
corpus oīno sine spū imortale: sicut sunt cor/
pora celestia.ergo ē dare mediuz imortale.s.
aīam que ꝯuenit cū spiritib⁹ ꝛ corpib⁹. pz qr
si sunt extrema ꝛ mediū.Quo aūt ad diuinā
iusticiā ꝓbat̃.nullum bn̄ ꝛ iuste fcm̄ dz vgere
in peiorē faciētis exitū.ꝓbatur.qr sicuti nul/
lum malū ipunitū:ita nullū bonuz irremune
ratū.Sz si aīa esset mortalis aliqđ bn̄ ꝛ iuste
factū vgeret in peiorez exitū facientis.igitur
ꝓbat̃ minor.certū ē.n.ꝙ pro morte hō nō dz
dimittere veritatē:aut vite:aut iusticie.si aūt
moreret̃ aīa ei⁹hoc faciēdo vergeret tal̃ opa
tio in peiorē exitū.igr̃ ꝛc̃. Sz si dicat̃ ꝙ resu/
scitabit ds illā aīaz cū corpe in finali iudicio
vt recipiat aut bona aut mala fm qđ meruit
Huic instātie hui⁹ dis.ar.i.q. i.rn̄det doc.de/
uotus ꝙ qr aīa ex nihilo ē creata:iō non susci
taret̃ ipsa sz alia. Sua salua reuerētia hoc in
passu nō extat securus pōt.n.deus aliqđ indi
uiduū penit⁹destructū idē nūero repare ꝛ di
cere oᵐ.sape vr̃ articulus parisieñ.de quo in
quarto Jero.al̃.dicēdū ꝙ.s.mēs rōnalis aut
in pmo dz stare: aut merito:nec danda ē illa
adnihilatio tāꝗ mediū: qr sine cā videretur
poni.¶ Scđs binari⁹ ē rōne ipsius finis aie
ꝛ virtutis.Ex pte finis ar̃ sic.Ois aīa rōnalis
nāliter appetit finē.ex.xiij.de trini. Et Arist.
dicit pº ethicoꝝ.ꝙ oīa bonū appetūt.Sz po
sita mortalitate aie nō posset aīa illū finē asse
qui.igr̃.ꝓbat̃ minor.qr in vita ista quacunqꝫ
data btitudine possibili caret securitate q̄ tn̄
regritur ad beatitudinē.teste Boe.iij.de cō/
sol̃.ꝓsa prima.Btitudo ē status oium bono
rū aggregatiōe pfectus. Confirmat̃. qr si nō
esset imortalis cū hēat appetitū ad hunc vlti
mū finem videret̃ appetitus frustra plantat⁹
in tā nobili nā qđ ē ꝯ phm in primo ethicoꝝ
Quo aūt ad aie virtutem ar̃ sic. ois virtus ē
incorruptibilis que q̄ztomagis a corpe elon
gatur tanto pfectior ē.sed aīa intellectiua est
hmōi.ꝓbatur qr q̄zto hō exterior corrūpitur
tanto homo interior roborat̃ ꝛ ista accipitur
ex.vi.nālium auic.vn̄ dicit sap.ꝙ in antiqs ē
sapia:Et albert⁹ magn⁹ in lib. aīaliū dicit.ꝙ
circa.xl.annū incipit hoīs itellect⁹ pfecti⁹ de
purari.Cōfirmatur:qr virtus sup se ꝯuertibil̃
nō est corruptibilis.sz aie virtus ē sup se ꝯuer
tibilis:qa intelligit se ꝛ diligit se.igr̃ ꝛc̃.h vr̃
intentio libri de cāis oē sciēs qđ scit eēntiam
suam est rediens ad essentiam suaz reditione
cōpleta.videte ꝯceptū.¶ Terti⁹ binarius est
rōne aie quo ad suā opationē ꝛ quo ad suum
obm.Quo ad opationē ar̃ sic.ois forma cu/
ius opatio est alligāta corpi corruptibili sene
scit per tps ad modū corpis corruptibilis.sz
opatiōes aie itellectiue nō sunt hmōi. igr̃ pz
qr teste pho pº politic̃. nā debiles corpe nati
sunt pncipat̃.ꝛ grossi subijci.ꝛ h pp maiorez
subtilitatē igenij in debilib⁹corpe.tho.h⁹dis.
q.i.arguit.qr aīa ē sepata ab oi corpe:iō ē in/
corruptibil̃.assumptū.ꝓbat.qa opz itelligētē
denudari a forma itellecti.sz salua sua reuerē
tia ista rō nō vz.seqret̃.n.ꝙ aīa nō posset seip
sam intelligere:qa a seipa neqt separi.vn̄ illa
ꝓpō arist.i.ij.de aīa.opz cognoscētē denuda
ri ab cogniti forma solū hz veritatē i potētijs
alligatis materie q̄ sunt limitate ad certū gđ
Intellect⁹aūt nō:sz extat toti⁹ entis.Quo āt
ad obiectū ar̃ sic.ois virt⁹corruptibilis ledit̃
in obiecto sibi nimis excellēti. Sz itellectus
nō ledit̃ imo pficit̃ in obiecto excellētissimo.
vn̄ arist.in 3º de aīa dicit.ꝙ excellēs sensibile
corrūpit sensuz.sz excellēs itelligibile pfic̃ in
tellectū.doc.deuot⁹hic arguit.q.i.art.i.hui⁹
dist.ex rōne obiecti.s.qr obiectū est eternū.s.
veritas.ꝛ ita opz potētiā intellectiuā eē eter/
nā:sed rō nō valet:qr nō opz obiectū ꝛ poten
tiā in medio essendi ꝯcordari sepe.n.qđ itelli
git̃ ē accn̄s.ꝛ tn̄ aīa intellectiua ē suba: tn̄ qa
visus bruti videt celū qđ est incorruptibile:ꝛ
tn̄ visus ei⁹corrūpit̃.Et si obijciat̃ p illđ eccle.
3º.vnus ē interit⁹ hoīs ꝛ iumētoꝝ:ꝛ ita mori
tur aīa hoīs sicut bruti.vn̄ ꝛ arist.in de aīa di
cit ꝙ itellect⁹ corrūpit̃ q̄dā i nobis corrupto
¶ Dicēdū ad primū ꝙ salomō in li.eccēs.ē
ꝯcionator. vn̄ in illo libro itroducit dicta sa/
pientū ꝛ dicta stultoꝝ:q̄ꝝ stultoꝝ ē dcm̄ vnuz
vnus ē interit⁹hoiuz ꝛ iumētoꝝ.Sz in fine li
bri sapient̃ ꝯcludit.deū time ꝛ mādata ei⁹ ob
serua hoc est oīs hō.illud vo qđ inducitur de
pho.ꝙ corrūpit̃ intellect⁹ab interi⁹corrupto
hz intelligi quo ad opationē: qr hic in via in
pº actu opz nos admin⁹ fantasmata specula/
ri.Sz querit̃ an aristo.posuerit aie imortalita
tē.Dicendū ꝙ sic.qđ pz trib⁹ auctoritatibus.
pª est in scđo de aīa. Reliquū inqt aie genus
s.intellect⁹ sepat̃ ab alijs aie ptib⁹: sicut ppe/
tuū a corruptibili. scđa est in li.de pomo in q̄
expsse suos docet discipulos clari⁹ pº hāc vi/
tā videri veritatē q̄z in pn̄ti.3ª est i.x.ethicoꝝ
vbi ponit vitā ꝯtēplatiuā eē diuturniorē vita
actiua.qđ nō vr̃ nisi intelligat post hūc statū
aliquē eē statū vbi dimittet̃ actio:ꝛ q̄ret̃ con/

templatio maxime cū i p°dicat virtutes per/
manētiores fore disciplinis. ¶ Scđa ps con
clusionis dicit. ꝙ anie brutoꝝ sunt mortales.
ꝓbat. ois aīa que pōt separi a suo corpe pōt
hēre opationē ꝑter corpus. Sꝫ aīa sensitiua
seu vegetatiua nō pn̄t hēre opationē ꝑter cor
pus. igr̄ ⁊c̄. Et si queratur. vtrū si adā nō pec
casset fuissent mortalia bruta aīalia. Dicēdū
ꝙ sic. ⁊ pꝫ hoc p° aucte bti aug. iij. sup Gen̄.
dicētis. ꝙ si hō nō peccasset nihilominꝰ eēnt
aīalia viuētia de rapia que ad suā seruandaꝫ
vitā alia interficerent aīalia. scđo pꝫ rōne. qa
nō apparet rō ꝙ totū bruti genꝰ sit morti ob/
noxiū pro pctō primi hoīs: in quo nullo mō
ꝑticipauit. 3° pꝫ ex manifesta repugnātia ad
sensum. vbi. n. eēnt tot aīalia a mūdi ꝑncipio
cū hūissent gignitionē: sicut ⁊ mō nō vr̄ possi
bile. ¶ Scđa ꝯ° est de imortalitate ade quo
ad corpꝰ. ⁊ ē hec. Sic ade in statu prima°cor
pus cēsebat̄ imortale: vt post pctm̄ morti eiꝰ
vite lignū nō obsteterit. ¶ Dicit pª ps. ꝙ cor
pus ade in statu inocētie erat imortale. ꝓbat̄
ois mors hoi pena est. Sed adā in statu ma/
nēs inocētie nō peccauit. igr̄. ¶ Notādū tn̄
ꝙ corpꝰ ade eē imortale vt sequēti dist. notat
doc. subti. pōt intelligi tripl'r. primo° vt nege
tur simpl'r possibilitas ad moriēdū: ⁊ sic ē fal
sa: qꝛ potuit corrūpi corpus ade vt patebit in
effectu. Scđo° vt notet ꝙ ēt in eo peccāte in
statu innocētie fuit imortale. ⁊ hoc ē falsum:
qꝛ sicut a deo bonū oē remunerat̄: ita ⁊ punit̄
malū. Tertio° vt intelligat̄ ꝙ stāte adā in sta
tu innocētie corpus hūit imortale: ⁊ hoc fuit
veꝝ. Et huiꝰ dat Tho. huiꝰ dist. q. ij. rōnem. qꝛ
dono dei erat totꝰ adā ordinatus ad btitudi/
nē ꝑticipandā vt finē suum: ⁊ ita nequit ipe/
diri: nisi ex deordinatiōe aliquoꝝ in finē vel i
ipm finem cuiusmodi fuit pctm̄. Sꝫ nūqd stā
te innocētia poterat corpꝰ ade scindi gladio
vel iterfici a bestia vel a malo filio i lecto dor
miēs interfici. Dicēdum ꝙ nō. vn̄ ysido. i lib.
de trini. Si hō in paradiso innocēter viueret
nec ignis vreret: nec aq̄ mergeret: nec malus
aer suffocaret: nec oīa q̄ nocēt mortalibꝰ ipe/
dirent. vn̄ hic ē aduertenda valde vtilis dist.
quā donat doc. deuotus. arti. iij. q. i. huiꝰ dist.
Solet inqt nobis tripl'r mors accidere. ꝑmo
ꝑp elemētoꝝ pugnā: ⁊ dꝫ itelligi hoc in qua/
litatibꝰ cōsimilibus: qꝛ nō ponit doc. sub. ele/
mēta ꝑmanere in cōposito nisi virtual'r. scđo
per humidi radicalis a calido ꝯsumptionem
sicut ignis in lāpade ꝯsumit oleū vt exēplifi/
cat auicēna. 3° per extrinsecā lesionem: sicuti
malus aer ⁊c̄. Quo ad ꝑmuꝫ hūit adā corpꝰ

valde cōplexionatū ⁊ in maxia iusticie ꝓpor
tione. In elemētis hūit aīam purā cui ēt do/
no dei data est gr̄a vt posset corpꝰ ꝓseruare a
pª corruptiōe quo ad tp̄us maxie sed nō sem
per. vn̄ ꝭm qȯ vult doc. sub. Si vsqꝫ in pn̄s fu
isset status innocētie. ⁊ adā nō fuisset trāslatꝰ
in paradisum exultationis senio defecisset. iō
transacto tp̄e merēdi in terrestri paradiso an̄
mortē trāslatus fuisset in celestē paradisuꝫ: ⁊
an̄qꝫ senium sensisset. aliogn si tp̄us merēdi sp
habuisset ⁊ sp in illo stetisset paradiso videre
tur ꝙ aliq eoꝝ fuissent gloriosiores maria vir
gine: qȯ nō tenet̄. Quātum ad scđm. s. humi
dum radicale habuit nutritiuā valde nobilē
⁊ potuisset ꝯuertisse nutribilia sufficiēter i hu
midū radicale ne ꝯsumeret̄ cui q̊ ad hoc spā/
liter datū est vite lignū sibi restaurās illȯ hu
midū radicale: aut in toto aut toto aut in ma
gna ꝑte duꝫ ex eo comedebat. Quo ad 3ᵐ. s.
extrinsecā lesionē erat adā fortis ⁊ sapiens: ⁊
sup hoc dinū spāliter hēbat adiutoriū. ¶ Sꝫ
dicebat 2ª ps ꝯcl'onis ꝙ nequisset ꝭuare cor/
pus ade ne corrūperet̄ vite lignū post pctm̄.
pꝫ. nō est minꝰ de mortali imortalē facere qꝫ
de mortuo viuū. Sꝫ adā post pctm̄ factꝰ fuit
in corpe mortalis. igr̄. si lignū vite nō potuis/
set facere de mortuo viuū: nec de ipō mortali
imortalē. minor pꝫ ex textu. Quacūqꝫ die co
mederis. s. de ligno scie bōi ⁊ mali morte mo
rieris. vn̄ apl'us ad roma. vi. Stipēdia pecca
ti mors. Et si obijciat̄ qȯ scribit̄ Gen̄. iij. post
eius pctm̄ videte ne forte sumat de ligno vite
⁊ viuat in eternū. igr̄. si sumpsisset fuisset eter
na vita eiꝰ. Et ꝯfirmat̄. qꝛ ꝭm sctōrum glosas
enoch ⁊ helias ibi translati sunt qui pessimo
antixp̄o sunt vēturi obuiā. Et verisil'e est ꝙ vi
ta eoꝝ ex ligno vite ꝯtinuat̄. Dicēdū ad pri/
mū ꝙ vbi nos hēmꝰ ⁊ viuat in eternū: hebrai
ca veritas hꝫ ⁊ viuat in seculū. Est aūt seculū
spaciū centū annoꝝ. q. d. ⁊ diu viuat. vn̄ pꝫ ꝙ
illud vite lignū nō dicebat̄ sic: qꝛ vitā ꝑpetua
ret sꝫ qꝛ ꝯtinuaret maxie in statu innocentie
seu iusticie. Ex q̊ pꝫ ad scđm tā. n. enoch q̄ꝫ he
lias iusti sunt an̄ dn̄m. Rursus credit̄ spālez
deū curā hēre sup eos. ¶ Tertia ꝯ° est de im
mortalitate totiꝰ ꝯiuncti. s. ade. ⁊ est hec. Sic
per gr̄am ade infuit imortalitas vt a glorio/
sa differret. Dicit pª pars ꝙ immortalitas i
fuit ade nō nāl' sed gr̄a. ꝓbat̄. ois nālis ꝓprie
tas seqtur suū subm̄ quocūqꝫ ierit. sꝫ post pec
catū nō est secuta adā ista imortalitas. igr̄ nō
fuit ei nālis. maior pꝫ. risibilitas. n. hoiem vbi
qꝫ seqt̄. Sꝫ minor pꝫ ad sensuꝫ. vn̄ aug. super
Gen̄. ⁊ ē in lr̄a. creatꝰ ē hō imortalis qȯ erat

ei de ligno vite nõ de cõditione nature. mortalis erat corruptiõe corpis aialis. imortalis bñficio ꝯditoris. Et dat exẽplũ aug. sicut ꝓsci tũ fuit a deo filijs israel ne. xl. ãnis eoꝝ ꝯsumerent vestimẽta. Sic ade ne morereť. Et luce x. sup illud. Expoliauerũt. dicit glo. ꝙ fuit expoliatus gratuitis ꝛ vulnerat^{9} in nãlibus. Ex quo igiť sibi penit^{9} ablata ẽ hec imortalitas. seqtur ꝙ fuit ex gr̃a. Et si dicať. illud vr̃ nãle qd̃ inest a princi^{o} ꝯditiõis. ex quo igiť adã habuit a princi^{o} hãc imortalitatẽ vr̃ ꝙ a nã. Dicendũ ꝙ aut sit equiuocatio de nã. vel verius est negãda ꝓpõ. dato. n. ꝙ alicui deť in instãti ꝯceptiõis gr̃a nõ tñ erit ei nãl'. ¶ Sʒ dicit scd̃a ps ꝯclusionis. ꝙ imortalitas ade dr̃t ab imortalitate glorie. ꝓbať. qñ sunt aliqua duo quoꝝ vnũ stat cũ alteri^{9} opposito illa nõ sunt eadẽ. pʒ ex scd̃o prioꝝ. Sed o^{m} imortalitatis gl̃ie stat cũ imortalitate innocẽtie. igiť. pʒ minor: q2 posse mori est o^{m} imortalitati glorie: ꝛ tñ stabat cũ imortalitate in statu innocentie. Cõfirmať. q2 fuisset trãsit^{9} de imortalitate innocẽtie ad imortalitatẽ prime: nõ est aũt trãsitus eiusdẽ ad seipsum vñ ꝛ in lr̃a ingt mgr̃. alia ẽ imortalitas quã amisim^{9}: alia quã spamus. Et si dicať ingt aug. per xp̃m recupam^{9} qd̃ in adã pdideramus. ergo eadẽ ẽ imortalitas. Rñdendũ. ꝙ intelligendũ est equalenter: sicut pdens vnũ albũ: ꝛ iueniens vnũ scutũ dr̃ hoc inuenisse qd̃ pdidit. Ita in ꝓposito imortalitas. n. innocẽtie erat q̃si via ꝛ dispositio ad verã imortalitatẽ p^{c}. ¶ Quãtũ ad tertiũ arti^{m} sunt tres difficultates. ¶ Prima ẽ. quis ph̃oꝝ prim^{9} posuit aie imortalitatẽ. Dicenduʒ ꝙ ferelides q fuit ꝓceptor pictagore: ꝛ hic ad diuersos pueñit opio h̃ ph̃os. ¶ Secũda difficultas. Cũ in statu innocẽtie hẽret hõ ꝙ posset mori sicut ꝙ posset nõ mori. vñ ẽ ꝙ dr̃ imortalis nõ aũt mortalis nisi ꝓm quid Dicendũ ꝙ q2 multa hẽbat adiutor ad non moriendũ ꝛ pauca imo nulla ipedimẽta nisi malã hẽbat voluntatẽ. ¶ Tertia difficul. an ista imortalitas ab adã fuisset trãsfusa ad posteros: sicut mõ a parẽtibus mortalitatẽ ꝯhimus. Dicendũ ꝙ nõ imo q̃libet habuisset ꝓpriã imortalitatẽ ab eẽ ꝓprio. dispositiue tñ põt ꝯcedi. de hoc ãplius infra. Ex q̊ pʒ ad qd̃ nẽ vʒ si adã in corpe ꝛ aia in statu prima^{o} stetisset fuisset imortal'. Tũc ad arg^{a}. ¶ Ad p^{m} in summa dicẽdũ ẽ vt patuit ꝙ sic ꝙ ptes desinebãt ꝛ corrũpebanť nõ tñ tm̃ sicuti mõ: fiebat tñ restauratio mõ ꝓdicto ꝛ translatio ad celestem padisum ꝛ mortẽ ꝛ seniũ puenissent ¶ Ad scd̃m iam pʒ. veꝝ est tñ ꝙ fuisset corruptibile de se: tñ ad o^{m} maxima eraťt adiutoria qbus ipedientibus nõ venisset ad actum ista corruptibilitas: iõ nõ currit. ¶ Ad 3^{m} dicendum ad minorẽ ꝙ elemẽta nõ sunt in mixto nisi virtualr̃: iõ nõ ẽ violẽ^{a}. Et ꝙ allegat auerroym nõ hʒ hic locũ sua auctas vt patuit dis. xv. ¶ Ex p̃nti aũt dist. sicut ꝛc̃. ¶ Prima ꝯ^{o} fuit aialis statu prima^{o} nõ spũalis ade ꝯditio dicit ꝯ^{o}. ꝙ adaʒ in princi^{o} fuit ꝯdit^{9} in corpe aiali nõ spũali. ꝛ poniť a princi^{o} distinctionis vsqʒ ibi. solet h̃ q̃ri. ¶ Scd̃a ꝯ^{o}. fuit imortalis diuina gr̃a: sʒ erat mortalis p nãlia. Dicit ꝯ^{o} ꝙ adã erat imortalis per donũ gr̃e sed mortalis nã ꝓpria. Et poniť ab illo. cap. solet hic queri. vsqʒ ibi. sed ad hec queriť. ¶ Tertia ꝯ^{o} ex ligno vite imortalitas ierat rite clamat auctoritas. dicit ꝯ^{o}. ꝙ opio aug. ẽ: ꝙ ista imortalitas que erat in adã ꝯsumebať per esuʒ ligni vite. Et incipit in illo. c. sʒ adhuc q̃riť ꝛc̃. vsqʒ ad finem distinctionis. Sequitur in textu.

p Ost h̃ videndũ est q̃liter primi parẽtes. Hic sigr̃. xx. dist. h^{9} scd̃i q̃ sic ꝯtinuať ad ꝓcedẽtẽ. Naʒ postq̃ȝ in ꝓcedẽti dist. oñsa est ade cõditio ꝛ i statu innocẽtie imortalitas. Nũc in p̃nti pãdiť q̃ in illo statu fuisset gignitio: ꝛ q̃ mentis subtilitas. Et diuidiť in tres ptes principales In p^{a} exp̃miť q̃ fuisset gignitio. In 2ª oñdiť q̃ esset ꝓlis ꝯditio. In 3ª ãnectiť epilogatio. p^{a} in princi^{o}. 2ª ibi. si q̃riť vo q̃lis. 3ª ibi. talis eẽt hois institutio ꝛc̃. Rursus p^{a} pticula in qua exp̃mitur q̃ in illo statu fuisset in parẽtib^{9} gignitio. i tres diuidiť pticulas. In p^{a} oñdit ꝙ in illa gignitiõe libidinis nõ eẽt adit^{9}. In 2^{a} ꝙ in padiso loco solaminis nõ fuit coitus. In 3^{a} ꝙ ad celũ luminis hinc foret exitus. p^{a} in prin^{o}. 2ª ibi. cũ ergo in padiso nõ ꝛc̃. 3ª ibi. de termio vo tpis ꝛc̃. Simil'r illa scd̃a ps. si q̃reť vo quales ꝛc̃. In qua oñdiť que fuisset prolis ꝯditio. in tres partes scindiť. In p^{a} de corpore oriť ꝓmo ens dubius. In scd̃a de hoc ppenditur veritas melius. In tertia de mente loqtur ꝓlis ꝓfundius. prima in princi^{o}. scd̃a ibi sʒ cũ aug. sub assertione ꝛc̃. tertia ibi. Et cũ de corpe humano ꝛc̃. hec est diuisio ꝛc̃.

v Trũ via innocẽtie 3ª celebrata digestione filij nascerenť bono cõfirmati. Et ar̃ ad ptẽ falsaʒ trib^{9} medijs. ¶ Prio ar̃ ꝙ in statu innocẽtie nulla fuisset digestio. in oi digestiõe fit sepatio puri ab ipuro. Sed in corpe ade stãte statu innocẽtie nihil fuisset ipuꝝ. igr̃. maior pʒ ex prio canonis auicenne ꝛ. iiij. metheoroꝝ ꝛ oium medicoꝝ. Sʒ ꝓbať minor. nã oportuisset hoc impuꝝ p egestiões

pṗ̄ci. vt vrinā. sudorē ꝛ alia hmōi que fetorē
gn̄ant q̄d statui innocētie nō ꝯgruit. Confir/
matur qꝛ efficeret corpꝰ ade ipuriꝰ ex illo im
puro secuꝫ admixto ꝛ tn̄ sine pctō. ¶ Scd̄o
arguit̄ ꝙ nulla fuisset gignitio in statu illo.
ois generatio est ad ꝯseruationē speciei: sed
sufficiēter fuisset in illo statu humana nā ser/
uata igr̄ ꝛc̄. maior pꝫ auc̄te arist. i scd̄o de aīa
dicētis ꝙ hmōi mltiplicatio pp eē speciei re
quirit̄ q̄ in vno sufficiēter ꝯseruat̄ indiuiduo.
ꝛ pꝫ de sole ꝛ luna qꝛ sunt icorruptiᵃ solū hn̄t
īdiuiduū. Sed minor pꝫ: qꝛ adā in statu illo
erat īmortal̄ ex p̄cedēti dist. ¶ Tertio argui
tur ꝙ filij ꝛ gigniti fuissent ꝯfirmati. Si oᵐ ē
cā oppositi ꝓpositū ꝓpositi. Sꝫ pcm̄ ade suf/
fecit vt pctm̄ i oēs trāsfunderet̄ posteros. igr̄
ꝛ suū meritū illos cōfirmasset. Et ꝯfirmat̄. qꝛ
bonū est p̄stātiꝰ malo. Si igr̄ malū sic nāꝫ po
tuit inficē humanā. ergo ꝛ bonum ꝯfirmare.
¶ In oᵐ primi arguit̄: qꝛ scriptū est Gen̄. ij.
de oi ligno q̄d est in ꝑadiso comede: qd̄ erat
vt nutriret̄. nutritio aūt est pars digestōis ex
pᵒ canonis. Quo ad scd̄m arguit̄ Gen̄. ij. Fa
ciamus ei adiutoriū sil̄e sibi. dꝛ de muliere n̄
videt̄ aūt aliud de q̄ tūc seruiret mlier nisi ad
actū gignitiōis. Quo ad tertiū arguit̄ auc̄te
hugo. de scō victore. Si hō stetisset gn̄aret fi
lios sine pctō: sed tn̄ nō necessario ꝑfne here
des iusticie. In ista q̄one ꝛc̄. ¶ Quo ad pri/
mū arti. t̄mi sꝫ digestio. inocentia. ꝯfirmatio.
¶ Primꝰ igr̄ terminꝰ ē digestio vn̄ digestio
ſm arist. iiij. metheo. est ꝑfectio a nāli ꝛ ꝓprio
calido ex oppositis passiuis. In q̄ descriptōe
tria notant̄. prio genꝰ dū dicit ꝑfectio. vn̄ ſm
arist. in li. de gn̄atione prius nutritiua sunt i
pō remota vt formā capiant nutribilis. scd̄o
in ꝓpinq̄ ꝛ apud medicos vocatur ros. ꝛ ter
tio in nutribile ꝯuertit̄. vn̄ ſm h̄ in corꝑe aīa
lis pn̄t tres assignari digestiōes. vt pria sit in
stomacho vbi seꝑat̄ grossum a subtili: ꝛ illud
subtile dꝛ in pō remota ad ꝯuersionē in subaꝫ
corꝑis aīalis. bn̄ tn̄ veꝝ est apud medicos ꝙ
masticatio q̄dā p̄paratio magna ē ad hmōi
digestōeꝫ. vn̄ triticū masticatū ad multas vꝫ
medicinas ad q̄s nō valet nō masticatū. Se
cunda digestio celebrat̄ in epate: ꝛ illuc fit se
paratio ipuri subtilis a puro subtili. Impurū
n. vertit̄ in vrinas. puꝝ aūt vadit ad venas ꝛ
cor vbi tertia celebrat̄ digestio vbi rursus fit
separatio minꝰ puri a magis puro. minꝰ. n.
.puꝝ v̇tit̄ i sudores. ꝛ alia multa magis auteꝫ
purū in rorē ꝛ cambiū q̄d est albū q̄d vertit̄
in partes corꝑis aīalis quo ad indiuiduuꝫ ꝛ
suꝑfluū alimenti vadit ad locum gn̄atiue pp

spēm. Scd̄o dicit aristo. ꝙ digestio ē in nāli
ꝛ ꝓprio calido. digestio. n. facta calore aeris
extrinseci seu ignis seu a calore accidētali nō
est ꝓprie digestio nisi amplietur digestio ad
digestionē accidētalē. dꝫ esse. n. a nāli calido
q̄d vocat̄ calidū radicale agēs in humidū ra
dicale: ꝛ dꝫ hic calor eē ꝓpriꝰ nō alienꝰ. Ter/
tio dicit ab oppositis passiuis. passiuū ꝓpriū
n. in digestiōe dr̄ alimētū seu humidū q̄d op
ponit̄ calido ꝯrie: ꝛ i hoc ꝯtiᶜ agit sicuti oleū
in lāpade: ꝛ dū ꝯsumit̄ hūidū radicale morit̄
hō: seu dū suffocat̄ calidū radicale. Noto rur
sus ꝙ sꝫ a phis assig̃te tres spēs digestiōis. ſ
pepāsis: ephesis. ꝛ optesis. pepāsis ē ad mōꝫ
g̃ni bn̄ digesti. ephesis ē qn̄ fit digestio circū
stāte hūido ꝑ totū: sicut ē i elixatꝭ. optesis v̇o
qn̄ fit digestio circūstāte calido exterius per
totū: sicut est in assatis: ꝛ queūt applicari cor
pori aīalis vt pria sit ex toto nālis. scd̄a sit dū
in balneo fit digestio. tertia in stuphis. Et he
tres digestiōes tria hn̄t opposita. omotes. n.
opponit̄ pepansi: est. n. sicut granū nō matuꝝ
Molipsis ephesi: ꝛ ē sicut carnes elixate ma
le. statesis optesi: ꝛ est sicut gipsuꝫ seu plastꝝ
respectu lapidis q̄ ꝑn̄t in corꝑe applicari aīa
lis vt liqdo pꝫ ītuēti. vt dicat̄ igr̄ ꝙ digestio
ē ꝑfectio a ꝓpo ꝛ nāli calido ex oppositꝭ pas
siuis. ¶ Scd̄s t̄minꝰ dꝛ inocētia. Et solꝫ acci/
pi tripl̄r. vnoᵒ dꝛ inocētia pura ꝑ se bonitas
cui ex se ois annexa est perfectio: ꝛ sic solꝰ ds
est inocēs. vel beati ſm ꝙ q̄dāmō ꝑticipant
illū abyssum deitatis intermine ꝛ ab oi sunt
pena segregati. ꝛ sic exponi pōt ille titulꝰ li/
bri bti aug. Incipit liber de vera innocētia: ꝛ
sic dr̄ innocētia: qꝛ oēm negat penā ꝛ actu ꝛ
habitu: seu nocumētū. scd̄o dꝛ innocētia pro
statu seꝑato actu a vicijs ꝛ peccatis mltis tn̄
imixto ꝛ penis ꝛ miserijs: ꝛ sic dicūt̄ iusti via
tores in pn̄ti viagio innocētes. vn̄ p̄s. Inno/
centes ꝛ recti adheserunt mihi. Et illud. In/
nocentes ꝓ xp̄o infantes occisi sunt ꝛc̄. tertio
dicit̄ innocentia ꝓ statu seꝑato actu ab oi ma
lo culpe ꝛ pene possibili tn̄ ad vtrūq;: ꝛ sic dꝛ
status hois primarius status innocētie: ꝛ sic
sumit̄ in ꝓposito. ¶ Tertius terminus est cō/
firmatio ꝛ mō ꝯsil̄i capi pōt tripliciter. vnoᵒ
pro bono ꝑ essentiā quod in nullo pōt defice
re ex seip̄o. ꝛ sic solus deus dr̄ cōfirmatꝰ q ne
quit peccare mortal̄r. scd̄o dr̄ ꝓ illo qui neq̄t
peccare nec mortaliter nec venialiter hoc ta
men habet superiori dono: hoc modo dicun
tur beati confirmati in gloria. tertio dicitur
confirmatus qui nequit peccare mortaliter
dono dei potest tamen venialiter hoc modo

fuerunt ꝯfirmati apl'i in die penthecostes. ⁊
aliqui in vtero sanctificati nō dico oēs: quia
Maria nec peccauit pctō origiali: nec venia
li: nec mortali. ¶ Quantū ad scōm articulū
sunt tres ꝯclusiōes. Prima est de digestiōe
⁊ egestiōe ꝑmorū parētū in statu innocētie.
Scōa est de ꝓle eorꝫ que fuisset quo ad corpꝰ
tertia est quo ad aīam ꝓlis ⁊ ꝯfirmationem.
¶ Prima est hec. Sic in statu primario di-
gestio infuisset vt parentibꝰ delectabilis fo-
ret gignitio. ¶ Dicit prima pars ꝯcl'onis ꝙ
in statu innocētie fuisset digestio. ꝓbaẗ sic.
Nihil crediẗ in statu innocētie hoī fuisse col
latum ociose. sed in statu innocētie habebat
vasa digestiōis vtputa stomachū. epar. loca
egestionū igẗ. Et ꝯfirmaẗ: qꝛ ex ꝑcedēti disti-
ctiōe indigebat nutrimēto ꝑꝑ humidū radi-
cale: ⁊ defecisset nisi comedisset. Et si obijciaẗ
qꝛ ista turpia sicut vrina ⁊ alia ꝯpetere nō vi
denẗ statui innocētie: maxie cū fetorē hēant.
Dicendū ꝙ in illo statu nō fuisset sudor nec
cetera q̄ hoī ꝓueniūt ex debilitate: fuisset tñ
hmōi egestio qꝛ ꝯpetit nature hūane. verꝫ est
tñ ꝙ sine fetore ex quo pꝫ ꝙ ꝯuertisset cibū ⁊
quo ad ꝯseruationē indiuidui ⁊ in supfluū in
diuidui necessariū tñ ad gignitionem. Ideo
dicit scōa pars ꝯcl'onis. ꝙ in illa innocentia
fuisset gñatio. ꝓbaẗ distiº sexuū nō est nisi ꝑꝑ
gñationē. sꝫ in illa inocentia fuisset distinctio
sexuū. igẗ. vñ aug. xiiij. de ciui. dei. Quisqꝫ di
cit nō coituros: ñ gñaturos hoīes nisi peccas
sent. qd aliud dicit nisi ꝓpter numerositatē
sanctorꝫ fuisse pctm̄. Et si obijciaẗ: qꝛ dicit au-
gu. in li. de bono ꝯiugali. nuptie nō nisi mor-
taliū eē potuerūt. ex quo igiẗ stāte illa inocē
tia erant imortales: seqtur ꝙ nō fuisset gigni
tio. Et damasce. poterat deꝰ genꝰ h̄ absqꝫ gña
tiōe multiplicare si hō mandatū suū ꝑuasset
vsqꝫ in finē. ¶ Dicēdū p̄io ad verbū aug. ꝙ
hꝫ itelligi ñ de mortali ꝙ hꝫ neċitatē moriē-
di. sꝫ ꝙ ꝑt mori: ⁊ tal' fuit hō in illa innocenᵃ.
Nec q̄ ad scōꝫ dic̄ Damas. ꝙ nō fuissꝫ gigniº
si hō stetisset. sꝫ itelligit ꝙ nō fuisset cū fedita
te ⁊ libidie. Sꝫ fuisset ne in tali gñatiōe aliq̄
ī mliere corruptio: qꝛ dic̄ aug. sine vlla corru
ptiōe integritatꝭ ifunderet maritꝰ gremio mu
lieris: stetisset ne ṽginitas in muliere pꝰ cōcu
bitū. Dicit ad ꝑmū doc. deuo. huiꝰ dist. q. iiij.
ꝙ in feminū ꝯmixtiōe sūt tria. claustri aptio.
scōo feditas. tertio libido. primū est nāle. scōꝫ
pene. tertiū corruptiōis viciose. primū fuisset
in statu inocētie: qꝛ mulier viri semē suscepis
set sine tñ claustri corruptiōe. ita. n. ad votū
obedisset: sicuti mō os ⁊ manꝰ. nec fuissꝫ tur-
pe loq̄ de illo actu sic̄ nec mō de comestiōe:
an āt stetisset ṽginitas pꝰ captū semī. dic̄ sāc.
tho. qōne. ij. huiꝰ dist. ꝙ in ṽginitate tria sūt.
p̄io claustri aptio: ⁊ h̄ ē eēntialiꝰ ṽginitati:
⁊ istō ñ hūisset eua post semē captū: ⁊ ita ñ fu
isset ṽgo. scōo reqriẗ itegritas mētis in hitu:
⁊ tertio ī actu: ⁊ ista ingt duo sẗ honorabilio
ra in ṽgitate: ⁊ q̄ ad ista duo fuisset ṽginitas
in illo statu: qꝛ mētē sꝑ hūisset purissimā. vnū
tñ dic̄ h̄ tho. ꝙ nll'o mō vr̃ ꝙ. s. reqraẗ ad ṽgi
nitatē itegrā volitio actual'. Si. h̄. n. eēt verꝫ
ꝙ btā Maria dū dormiebat ṽgo nō erat: q̊d
extat absurdū: iō sufficit puritas ī habitu: nisi
dū affuerit tp̄s vt in actum exeat: aliogn oēs
ṽgines dū dormirēt iā nō eēnt ṽgies. ¶ Sꝫ
dic̄ tertia ꝑs ꝯcl'onis ꝙ ista gñatio fuisset d̾le
ctabil'. pꝫ. qꝛ vna queq̄ pō in ꝓpria d̾lectatur
oꝑatōe. Et si dicaẗ ꝙ tal' delectatio absorbuis
set vsū rōnis: sicut ⁊ mō facit. Dicēdū ꝙ ha-
buissent moderamē in hmōi actu vsu rōnis.
Ea ꝑꝑ ait. q. iij. doc. deuotꝰ ꝙ in tali actu est
mō d̾lectatio maior q̄ꝫ tūc fuisset. qꝛ itētio de
lectatiōis fuisset regl'ata ꝑ rōnē q̊d mō nō fit
imo totꝰ imergiẗ imergiẗ hō iterior. ⁊ dat exē
plū de eq̄ eq̄lis de se ṽtutꝭ cū freno ⁊ sine fre-
no. Ex q̄ pꝫ ꝙ ille actꝰ in eis ñ ipedisset ꝯtem
platōeꝫ vñ aug. in li. de ciui. dei. Nuptie ille
digne felicitate ꝑadisi si pcm̄ ñ fuissꝫ diliᵃ ꝓlē
gignerēt: ⁊ pudēdā libidinē nō hērent. Ex q̊
pꝫ defectꝰ tho. q. ij. huiꝰ dist. in solutiōe argu
mēti scōi dicētis ꝙ in isto actu fuissꝫ intēsior
d̾lectatio in statu innocētie. pꝫ oᵐ. nec ē simi
le de actibꝰ ceterꝫ pōrū vt vr̃ ⁊c̄. pꝫ. ¶ Se
cūda ꝯcl'o ē de ꝓle in statu inocētie q̄ ad cor
pus: ⁊ est hec. Sic innocentia mares habuis
set ⁊ feminas vt ambo paruuli nascerentur.
Dicit prima pars ꝙ in primo statu fuissent
geniti ⁊ viri ⁊ mlieres. ꝓbaẗ. in illo statu ea
fuissent sine qbꝰ non potuisset ille statꝰ fuisse
ꝯtinuatus. Sed sine viro ⁊ mliere nequisset
ꝯtinuari. igẗ in ambobꝰ sexibus fuisset multi
plicatio. Et confirmaẗ: qꝛ sicut vir intēdisset
sui cōsimile gignere in tali actu ita ⁊ mulier
aliq̊tiens q̄ꝫ maxime. Et si dicaẗ ꝙ ꝑm phm
in. vi. de aīalibꝰ: mulier est vir occasionatus
ex quo igẗ ille statꝰ erat ꝑfectꝰ: non videẗ ꝙ
tunc fuissent mulieres. ⁊ confirmaẗ: qꝛ nā in-
tendit ⁊ maxime in illo statu q̊d est meliꝰ: vir
autē lōge ꝑfectior est muliere. ¶ Ad primū
dicendū. ꝙ mulier diciẗ mas occasionatꝰ: qꝛ
viri occasiōe facta est. Sic. n. Gen̄. primo di
ctum est. Faciamꝰ ei adiutoriū sil'e sibi. vl' di-
catur ꝑm q̊d dicit tho. arẗ. ij. q. i. ꝙ lꝫ sit quo
ad indiuiduū occasio non tamen quo ad spe

L 2

ciem que sine hac nequit modo naturali con
seruari. Et dicendum ad scḋm ꝙ lꝫ simplr̄ sit
melioꝛ vir muliere:tñ aliq̊tiens intẽdisset nã
gignitionẽ mulieris:qꝛ melioꝛ fuisset ꝯpara/
tione ad speciẽ lꝫ nõ simplr̄. Et si querat̄. an
qñ voluissent genuissent viꝝ:⁊ qñ voluissent
mulierẽ.⁊ vnde est diuersitas gignitionis vi
ri ⁊ mulieris. Dicendũ ad primũ ꝙ sic.nato
n.viro intẽdissent gignitiõeꝫ mulieris:vt vir
qlibet suaꝫ ꝓpriã habuisset vxoꝛẽ:nec vnꝰ vir
vnꝙ̃ duas habuisset vxoꝛes. nec simil' qꝛ tũc
fuisset ꝓpꝛie bigamꝰ:sicut Lamech q ex hoc
valde vitupat̄. Nec successiue: qꝛ sicut dicit
doctoꝛ subtilis.q.ij.huiꝰ dist.sicuti mõ nõ sũt
multum laudabiles de cõi cursu scḋe nuptie
ita nec tũc. vñ aũt est variatio in ꝯceptu ma/
ris aut mulieris. Solẽt.n.assignari tres cau
se.pꝛima ex parte coꝛpis.scḋa ex ꝑte aie.ter/
tia ex ꝑte extrinseci ꝯtinẽtis. ¶ Quo ad pꝛi/
mum sunt tres cause variatiõis in ꝓductiõe:
aut maris:aut femine. Pꝛima est ex recepti
uo diuerso. Si.n.viri semen recipiat̄ in parte
dextera femine.de cõi satis vir seu mas gene
rabitur:si in sinistra femina. Cuiꝰ rõ: qꝛ pars
dextera foꝛtioꝛ est ⁊ calidioꝛ ⁊ magis intense
agit in semine illo:⁊ ita ad ꝑfectius. vñ in li.
aialiũ refert magnꝰ albertꝰ. ꝙ quedã mulier
solita erat poꝛtare sꝑ femias.datũ est ei con/
siliũ vt post seminis ꝯceptũ suꝑ dextrũ latus
doꝛmiret:q̊d ⁊ fecit ⁊ cepit extunc mares ꝓ/
creare. Scḋa rõ est ex parte seminis in cõpa
ratione vniꝰ ad aliud.s.seminis viri ad semẽ
mulieris. Si.n.semen viri sit foꝛtius mẽstruo
mulieris de cõmuni mas gñabitur:si ecõtra
mulier. vñ pꝫ ꝙ false opinat̄ qui dicũt mulie
reꝫ solũ se hr̃e passiue in ꝓlis gñatiõe. de quo
in tertio. Tertia rõ sumit̄ ex parte seminis vi
ri in se. Si.n.sit ꝑfectũ semẽ ⁊ valde digestuꝫ
triplici caloꝛe sufficiẽter sociatũ.s.caloꝛe lucẽ.
s.celi caloꝛe eli ⁊ caloꝛe ꝓpꝛio gñabit̄ mas si
ecõtra mulier. Et ide est ꝙ de cõi ante tertiũ
septẽniũ gñant sepiꝰ feminas pꝰ mares nisi
aliud adueniat ĩpedimẽtũ. Scḋa ratio pꝛin/
cipalis in diuersitate pꝛolis est in imaginati/
ua:dum.n.in actu illo gignitionis imaginã/
tur ambo gignentes ad aliqd vel coꝝ alius
valde facit ad gignẽdũ aut marẽ:aut mulie/
rẽ. Sicut dat exẽplũ Jero. de quadã q̃ qꝛ in
susceptõe seminis a viro imaginabat̄ de q̊dã
mauro pepit nigꝝ:sicut fuisset maurꝰ. dat ẽt
tale exẽplũ doct.deuo.q.vi.de quadã mulie/
re q̃ dũ a viro cogꝰscebat̄ ad imaginẽ aspicie
bat nani ⁊ nanos semꝑ poꝛtabat. hãc rõnem
habuissent pꝛimi ꝑentes in illa innocẽtia: qꝛ
in actu illo vertissent ambo cõi ꝯsensu imagi
neꝫ suã:aut ad gignitionẽ maris aut femineꝫ
⁊ ꝓ libito sue volũtatis genuissent aut marẽ
aut feminã. quo etiã ad h̾ dedissent:aut mi/
noꝛẽ aut maioꝛẽ ꝟtutẽ semini iuxta rõnis im
periũ. ¶ Tertia rõ pꝛincipal' est ex ꝑte extrin
seci.s.aut aeris aut venti: sicut dicit phs. in
xvi.de aialibꝰ boꝛeas.n.vtilis est valde ad gi
gnitioneꝫ maris:qꝛ obturat coꝛpis meatꝰ ne
caloꝛ exeat:⁊ inde multiplicat̄ caloꝛ interiꝰ.
ecõtra auster in gignitione mulieris:qꝛ ape/
rit poꝛos:⁊ ide caloꝛ dispgit̄:⁊ istõ maxie ob
seruãt pastoꝛes docti tꝑe gñatiõis ouiũ. hãc
ãt cãꝫ ñ credo fuisse i pꝛio statu cũ tũc maxi/
mã habuissent aeris tẽperiẽ q̊d ꝯdicit vento
boꝛeali. ¶ Sꝫ dicit scḋa ꝑs ꝯclõnis: ꝙ in sta
tu inocẽtie pueri nati fuissent ꝑuuli. ꝓbat̄.qꝛ
opoꝛtebat fetũ ꝯceptũ ꝓpoꝛtionari ventri in
q̊ poꝛtat̄. Cũ igr̄ nequisset vẽter mlieris poꝛ
tasse hoiem ꝑfectũ.seqtur. Ex quo pꝛio pꝫ ꝙ
nequissent in oꝛtu suo pueri ambulare. scḋo
ꝙ necessaria eis fuisset parentũ ministratio.
tertio ꝙ creuissent sicut mõ crescũt de imper
fecto ad ꝑfectum:lꝫ tũc valde ꝑfectius nõ tñ
venissent ad seniũ:ita ꝙ habuissent aliqualr̄
nobiscũ ꝯsil'e pꝛincipiũ:sꝫ finẽ dissimilẽ. Et si
dicat̄ ꝙ geniti a bꝛutis multis imediate nati
ambulãt:sicut in capꝛis.pꝫ gᵒ fuisset in hoie.
Dicendũ ꝙ nõ est ꝯsil'e:qꝛ inter aialia cetis
paribꝰ hõ est hũidioꝛ per nãꝫ ⁊ magis humi
dum hꝫ cerebꝝ iõ indiguisset solidatiõe mẽ
bꝛoꝝ:illa aũt aiaᵃ que imediate ambulãt sũt
valde sicce ꝯplexiõis nec fuisset pena puero
cũ habuisset ꝑentũ diligẽtẽ custodiã. ¶ Ter
tia ꝯclõ est quo ad aiaꝫ ꝓlis ⁊ cõfirmationẽ
in bono.⁊ est hec. Sic in inocentia soli electi
fuissent geniti vt eis nec confirmatio nec scia
transfunderet̄ a parentibꝰ. ¶ Pꝛima ꝑs di/
cit ꝙ in statu innocẽtie soli electi fuissent ge/
niti. ꝓbat̄ meᵒ doct.sub.q.scḋa huiꝰ dist.oís
oꝛdinate volẽs finẽ pꝛio vult ipꝫ finẽ.scḋo ea
q̃ st̃ ad finẽ scḋm ꝙ magis ⁊ minꝰ ipi fini ap/
pꝛopinq̃nt.sꝫ deꝰ est hmõi.igr̄ vult pꝛio seip
suꝫ.2ᵒ creaturã quã elegit btĩficare.t̃tio vult
sibi dare meꝛ ad hũdã btĩtudinẽ.s.gr̃aꝫ ⁊ me
rita:nec aspicit nisi aspectu scḋario ꝙ iste ele
ctꝰ ab isto vl' ab illo vtputa a repꝛobato vel
electo hoie gñet̄:imo idẽ electꝰ q i statu ino/
cẽtie fuissꝫ genitꝰ ab electo i p̃nti statu gigni
tur a repꝛobo. Et pꝫ ꝙ hoc põt fieri. Nã vnꝰ
ignis nũero q gignit̄ ab vno igne eq̃ ab alio
ꝑt gñari. Sic ysaac q genitꝰ ẽ scũs ex abꝛahã
sctissimo viro potuit gigni a nerõe crudelis/
simo viro. qꝛ illõ nutriũtũ q̊d in abꝛahã i se

men est puersuz:potuit ꝛ in nerone. Ex q̄ pꝫ ꝙ in statu illo soli electi fuissent saluati.pꝫ vltra ꝙ ibi soli q̄ fuissent saluati in illo statu sūt mō vel erūt saluati.tertio pꝫ.q꞉ aliter saluantur electi ꝗ̄ fuissent:q꞉ multi p martiriū: tūc aūt nullū fuissꝫ martiriū.Et si dicat̄:q꞉ vt iam dictū ē in illo statu tot fuissent viri q̄t mulieres.mō aūt v̄isimile ē ꝙ plures de vno sexu saluant̄ꝗꝫ de alio.dic̄ doc.subt.ꝙ sicut soli d̄o cognit⁹ est nūerus electoꝝ in sup̄na felicitate locād⁹ ita ꝛ de q̄ sexu erūt plures seu d̄ viris seu d̄ mulierib⁹.dicit tñ ꝙ d̄ria maris ꝛ femine est solū d̄ria mālis ex.x.metha.ꝛ ita nō repugnat vnū q̄ fuisset mlier in p̄rio statu eē in isto vir.Et ita n̄ obuiat gn ij̄dē saluati fuissēt tūc ꝛ nūc:sed tunc in sexu muliebri nūc virili seu eō.vñ inqt dicūt aliq̄ ꝙ forsan in illa sup̄na ciuitate erūt electi oēs i sexu virili illis solis dēptis mulierib⁹ q̄ in corpe.p̄prio mira fecerūt.Sicuti btā Maria v̄go ꝛ alie multe.

¶ Sꝫ dicit scd̄a ps ꝙ nō fuissent in bono cōfirmati ꝛ ꝙ.pfecissent in scia.p̄ria ps pꝫ. pfecta ꝯfirmatio in bono maxīa est ps beatitudinis.si igr̄ habuissent illā cōfirmationē a principio iā fuissent pfecte bti:ꝛ ita nō in via sꝫ in termino:habuissent tñ mlta adiutoria ad bonum: vtputa introductionē pentū:bonitateꝫ nāliū.¶ Sed nūgd fuisset eis trāsmissa iusticia originalis.dicēdū ꝙ n̄:q꞉ est donū sup̄nāle:ꝛ p ꝯñs nō trāsfundit̄ sꝫ cuilibet a deo donata fuisset.Et pꝫ ꝙ valde defecit tho.q̄ dicit ꝙ si pentes fuissent p̄ducti in gr̄a genuissent in gr̄a filios.ꝙ aūt p̄fecissent in scia pꝫ q꞉ pp hūiditatē cerebri nālem non habuissent imediate fantasmata depurata que reqrunt̄ ad cognitionē ꝗ̄ maxīe acquisitā p viā sensus q̄ fuisset in statu longe tñ perfectius ꝗ̄ modo.

¶ Quātū ad tertiū articulū sūt tres difficlta.

¶ Prima ē.an q̄tiēscūq̄ vir mulierē cognouisset vtꝝ mulier cōcepisset.dicit doc. deuot⁹ q.v.ꝙ sic:q꞉ in illo ope nihil fuisset ociosum. Addūt aliq̄ ꝙ simul mulier sp̄ ꝯcepissꝫ marē ꝛ feminā:marē in dextra:ꝛ feminā in sinistra

¶ Scd̄a difficul.vtrū vnus hō vltra vnū marē ꝛ vnā feminā genuisset.Dicēdū ꝙ verisilē ꝙ sic.veꝝ est tñ ꝙ credibile valde est ꝙ fuissꝫ tp̄s limitatū.p hmōi ope exercēdo : q̄ posito ab isto ope cessassent:vel tūc trāslati fuissent.

¶ Tertia difficltas.an tūc oēs electi eq̄les fuissent i pfectiōe.dicendū ꝙ nō : imo ꝛ i corpe aliq̄ hūissent meliora nālia: ꝛ in aīa hūissent aliq̄ maiorē sciam in intellectu:ꝛ maiorē bonitatē i affectu.Null⁹ tñ fuisset:aut corrupt⁹ in corpe:aut simplr̄ ignar⁹ vel maliuolus.Ex q̄ pꝫ ad q̄ōnem ꝙ vicꝫ in statu innocētie tertia celebrata digestiōe nascerēt̄ filij nō tūc tñ in bono ꝯfirmati.Et tūc ad argumēta.¶ Ad p̄mū iā patuit.nō.n.fuisset talis egestio cum fetore sicuti mō.Et ad ꝯfirmationē dū dr̄ ꝙ fuissꝫ ipuri⁹ corp⁹.dicēdū ꝙ nō loquēdo simpliciter:q꞉ nō capiebat nisi pp fortificatiōem nature vt bono recepto alimēti ipuꝝ emittēt̄

¶ Ad scd̄ꝫ negāda ē maior.ꝛ ad dictū arist. dico sicut dicit doct.deuotus.ꝙ p̄hs nō oīa vidit.istū.n.nesciuit statū.solū.n.locut⁹ ē d̄ rebus ſm ꝙ eas est exptus:principalr̄ tñ fuissꝫ illa multiplicatio ad laudē dei.¶ Ad tertiū dr̄ ad regulā illā theologicā.ꝙ tm̄ tꝫ in cāis vniuocis.sꝫ qñ vtrūqꝫ est cātuꝫ a cā vniuoca qñ aūt vnū cātur a cā vniuoca ꝛ reliquū a cā equoca:non tenet.ꝛ pꝫ ex°. Qualitas.n.corruptibilis gñat qualitatē corruptibilē: nō tñ incorruptibilis incorruptibilē:q꞉ incorruptibilis a solo deo gñatur. Justicia aūt solū hꝫ cāꝫ equocā.s.dūi.iusticiā dico isusaꝫ cuiusmodi illa fuisset.Et tñ de p̄nti q̄ōne.¶ Ex p̄nti āt dist.sic de pce.¶ Pria ꝯclō.statu p̄mario fuissꝫ gēita ꝓles:vt sācita erat gignitio.Dic̄ ꝯclō.ꝙ in statu primo fuisset gñatio ꝓlis. Et ponit̄ a p̄ncipio dist.vsqꝫ ibi.si querit̄ vo q̄les ꝛc̄.¶ Scd̄a ꝯclō.puis corpib⁹ ꝓles gigneret̄ ꝛ p̄duceret̄ velut etatib⁹.Dic̄ ꝯclō.ꝙ sic etate fuisset ꝓles puula:sic ꝛ corpe.ꝛ ponit̄ ab illo loco.si q̄rit̄ vo ꝛc̄.vsqꝫ ad illud . Et cuꝫ de corpe hūano.¶ Tertia ꝯclō.q̄ ad sciaꝫ fuissꝫ ductio ꝛ sapiam vt clamat lectio.dic̄ ꝯclō.ꝙ i illo statu fuissꝫ p̄fect⁹ ꝛ i scia terrenoꝝ ꝛ sapia eternoꝝ.Et ponit̄ ab illo:c.ꝛ cū de corpe humano.vsqꝫ ad finē dist.Seqt̄ i textu.

v Idēs igr̄ diabol⁹ hoīeꝫ ꝛc̄. Hic sigt̄ xxi.dist.hui⁹ scd̄i q̄ sic ꝯtinuat̄ ad p̄cedētes.Nā postqꝫ a.xvi.disti. vsqꝫ ad. xix.exclusiue ē ostēsa hoīs p̄ductio . Et scd̄o a.xix. inclusiue vsqꝫ ad istā in q̄ ē ōnsa hoīs permanentia ꝛ duratio.Nunc in ista pandit̄ casus aut pct̄m hoīs atqꝫ tēptatio.Et partit̄ in tres partes principales. In prima patris prima rij pct̄i tangit̄.In scd̄a originalis vicij lex exprimit̄.In t̄tia actuale ipū pct̄m ponit̄ .p̄ma i p̄nci°.scd̄a dist.xxx.ibi.In supiorib⁹insinuatū ē ꝛc̄.tertia dist.xxxiij.ibi p⁹ p̄dicta d̄ pctō actuali ꝛc̄.Rursus p̄ria pticula in qua p̄ris primarij.s.ade pct̄m tangit̄:in tres ptes diuidit̄.In p̄ria pꝫ in limine demonis tēptio. In scd̄a hoīs suo in crimie ipīa ꝯdescēsio. In tertia q̄rit̄ cur a supno spiramine extat talis per

dis C X

missio.pª in princi°. 2ª dist.xxij.ibi.hic videt̄ diligenter investigandū ꝛc. 3ª dist.xxiij.ibi. ꝑterea queri solet cur de⁹ ꝛc. ¶ Rursus prima particula que extat p̄ns distinctio.in qua pȝ in limine demonis temptatio in tres ꝑtes diuiditur.In pª temptādi determinat̄ ꝑmos parentes qualitas. In 2ª tēptationis reserat̄ multiplex varietas. In 3ª pcti clare notat̄ horū remediabilitas.pª in princi°.scḋa ibi.porro sciendū est duas esse spēs ꝛc.3ª ibi.hō igit̄ qui sola ꝛc. duabus vltimis ꝑtibus indiuisis manētibus. Rursus pª pars in q̄ tēptādi determinatur ꝑmos parentes qualitas. in tres ꝑtes diuidit̄ ſm hmōi tēptationis modū. In prima moti^m d̄r. In 2ª instrm queritur. In 3ª ꝓcessus exprimit̄.pª in princi°. scḋa ibi.ſȝ qr illi per violentiā nocē ꝛc.3ª ibi.temptatio āt hic mō facta est ꝛc.Et hec est diuisio p̄ntis distinctionis in generali.Circa quā.

Utrū pctm̄ ade serpentina tēptatōe cōmotuȝ veniale extiterit. Et ar̄ ad partē falsaȝ tribus medijs. ¶ Primo ar̄ ꝙ demon adā nō temptauit per serpentē. Custos pijssimus ꝛ potētissim⁹ nullo mō permittit debiliorē acrius īpugnari:ꝛ fortiorē minus. Cū ergo simus valde debiles mō:ꝛ adam erat valde fortis:ꝛ mō nos īpugnet diabolus etiaȝ in spē angeli lucis.2ª Corinth.xi.vr̄ ꝙ deus qui ē custos nr̄ ꝛ pijssimus ꝛ potentissimus:aut hoc mō nō dȝ ꝑmittere:aut a fortiori etiaȝ in illo statu īpugnat⁹ fuisset.maior pȝ: qr rōne potentie cōfringere aduersariū potest:ꝛ rōne pietatis illud vult. ¶ Scḋo ar̄.ꝙ nulla fuerit tēptatio a demōe. Omnis tēptator hȝ aliqd cōe cuȝ deo. ſȝ diabolus nihil hȝ cōe cū deo.igr̄ nō est tēptator ꝛ per ꝯns non tēptauit hoīem.maior pȝ.qr ꝛ deus tēptat.ꝓba me inqt dauid:ds ꝛ tempta me.ꝛ ita adminus esset rō temptationis cōis deo ꝛ demoni.ſȝ probatur minor. vn̄ paulus dicit.ij.corinth.vi.Que cōuentio xp̄i ad belial.q.d.nulla. ¶ Tertio ar̄ ꝙ pctm̄ ade fuerit veniale.non ꝑuenitur ad terminum via nature nisi per mediū seu per dispositionē.sed peccatum veniale est sicut dispositio ꝛ mediū ad pctm̄ mortale.igit̄ primum ade pctm̄ fuit veniale nō mortale.maior pȝ.qr via ꝑcedit terminum ꝛ dispō id dat qd̄ disponit. Sed ꝓbat̄ minor.qr pctm̄ veniale solam dicit inordinatam ꝯuersionem ad terrena mortale aūt ꝛ cōuersioneȝ inordinatā ad terrena ꝛ auersionē a deo:ꝛ ita in malorū regno est veniale:sicut imperfectū mortale sicut ꝑfectum. Imꝑfectū aūt via est ad perfectū. ¶ In o^m primi ꝛ scḋi simul ar̄ ex textu.Geñ.iij. vbi exp̄sse habetur ꝙ demon p°p serpentē adiuit mulierē. ¶ In o^m tercij ar̄.aucte Geñ.ij.Quacūqȝ die ex co comederis morte morieris.Nō est aūt mors nisi pro mortali pctō. In ista aūt qōne ad alias ꝛc. ¶ Quo ad primuȝ arti^m termini sunt tēptatio.serpēs ꝛ veniale pctm̄. ¶ Primus igit̄ terminus est tēpta°vn̄ tēptatio ſm hug. de sctō vict. est callide experiri ꝛ q̄si blandis conatibus ꝓbare.vbi tria dicit.p°ꝙ tēptatio est callide expiri.i.acqrere de tēptato experientiā.vn̄ ꝛ in logica dictus est silogismus tēptatiuus distinctus ꝯ sophisticū:in p°elencorū.licet liber eius ad nos nō ꝑuenerit ꝑp defectū trāslationis:qr credit̄ arist.de silogismo tēptatiuo librū fecisse vn̄ ħ notat san.tho.ar. i.huius dist.q.i.ꝙ ad tēptationē tria requiruntur.p° vt fiat alicui⁹ dubij manifestatio.scḋo vt hoc intēdat temptās.3° vt intendat illam manifestationē tēptans sibi acqrere.has tres ꝯditiones simul hȝ demon duȝ nos tēptat:ſȝ vltra addat intentionē fallendi.vn̄ cassiodorus diffiniens tēptationē dicit ꝙ tēptatio est assimilatio boni ad fallendū:loqtur de tēptatione demonis. Temptatio dei hȝ duas primas:qr ꝛ in illa fit dubium manifestuȝ:ꝛ hoc intēdit ds:sed nō sibi sicut dr̄.Temptauit de⁹ abraham Geñ.xxij.vt.s.alijs notā faceret obedientiā eius.primā ꝯditionē solū hȝ carnis temptatio ꝛ mūdi:qr in ea fit dubiū manifestum duȝ succūbit tēptatus:ſȝ hoc nō intēdat caro ꝛ dȝ dū dr̄ callide experiri callide accipi:non vt sonat in malū ſȝ vt sit idē ꝙ subtiliter: si debeat eē cōis ista descriptio tēptationi diuine ¶ Scḋo ꝑncipaliter dicit:ꝙ tēptatio est q̄si blādis conatibus. vn̄ de hoc quo ad tēptationē dei dr̄. Nemo venit ad me nisi pr̄ meus traxerit eū:conatui tn̄ iungit amorem dulcedinis. Demon aūt sub boni spē conat̄ nos ꝑuertere:sic caro:sic ꝛ mūdus. Tertio principalr̄ dr̄ ꝓbare.dr̄nter tn̄ in trib⁹generib⁹tēptationū hō.n.solū ꝓbat temptādo.i.de tēptato experiētiā accipit.eccī.iij.Ex multis loq̄lis tēptabit te:ꝛ subridēs interrogabit te de abscōditis tuis.scḋo demon tēptando ꝓbat ꝛ reprobat Actuū.v.Cur tēptauit sathanas cor tuū mētiri spūisctō.Deus ꝓbat ꝛ approbat tēptādo sap.iij.ds tēptauit illos ꝛ inuenit eos dignos se vt ꝯcludatur ꝙ temptatio est callide experiri ꝛ quasi qbusdā conatib⁹ ꝓbare. ¶ Scḋs termin⁹ē serpēs.vn̄ serpēs in theologia capitur hȝ triplr̄.primo⁹dr̄ serpēs ipa sensualitas:sicut mulier dr̄ portio inferior:ꝛ vir portio supior: ꝛ de his trib⁹ patebit i sequētib⁹ distinctōib⁹

Scdo dicitur serpens ipse diabolus ⁊ dicitur serpēs tortuosus. de quo inqt aug. in sermōe martiꝝ. Tumēt colla serpentꝭ: ⁊ hoc mō ē modus tēptandi aliꝰ a primoᵒ: qꝛ prius est tēptatio a carne q̄ dꝛ sensualitas: hec aūt a maligᵒ spū. Tertio dꝛ serpens ipm aial venenosuꝫ in quo ipe demon mulierē tēptauit. vt pꝫ Gen̄. iij. ¶ Tertiꝰ terminꝰ est pctm̄ veniale. vn̄ peccatū veniale vt notat tho. ar. ij. q. iij. dꝛ triplr. primoᵒ dꝛ pctm̄ veniale pctm̄ negligentie: sicuti ē verbū ocioᵐ: ⁊ tunc pōt deriuari a venio venis: qꝛ quasi multotiēs ꝑter rōnem occurrit. ¶ Scdo dꝛ veniale ex cā. s. qꝺ aut ex infirmitate: aut ignorātia nascitꝛ. ⁊ tūc pōt deriuari a venia: qꝛ aliquā hꝫ venie cām. 3ᵒ ex euētu: ⁊ sic oē pctm̄ mortale debite ꝯfessum efficitꝛ veniale: qꝛ cōuertitꝛ pena eterna in tpaleꝫ ⁊ hoc mō pōt deriuari a venādo: qꝛ in ꝯfessione debēt venari pcti circūstātie iuxta posse.

¶ Quantū ad scōm artiᵐ sunt tres ꝯclones Pria est de tēptare. Scōa est de tēptatione carnis relatiue ad tēptationē demonis. 3ª ꝺ pctō ade secuto ex hmōi tēptatiōe cuiꝰ fuerit grauitatis. ¶ Pª est hec. Sic inuidia demon temptauit hoiem vt per serpentē pꝛio mulierē arripet. Dicit pª ps ꝯclonis. ꝙ inuidia mouit diabolū ad tēptandū hoiem. ꝓbatꝛ ois desiderās casuꝫ alteriꝰ sine suo fructu nō mouetꝛ amore cōmoditatis ꝓpꝛie ſꝫ inuidia felicitatis aliene: sed ita fuit in ista tēptatiōe: qꝛ hinc nullū bonū demoni accrescebat. igꝛ. vn̄ non immerito sapie. ij. scribitꝛ. Inuidia diaboli mors intrauit in orbē terraꝝ. Et gregoriꝰ in morali bus. In padiso diabolꝰ inuidens hoi supbie vulnus inflixit. Sꝫ qs demonuꝫ fuit iste dicit distin. vi. mgr̄ ꝙ fuit lucifer. vn̄ idē demon. s. lucifer temptauit primū adā: ⁊ scōm adaꝫ. s. xpm. Sꝫ differēter qꝛ pᵐ vicit: ſꝫ a scōo victꝰ est. Sed quō hūit accessuꝫ ad adaꝫ cū ex dictꝭ supius in. vi. dist. fuissent deiecti demones in aerē caliginosuꝫ: seu mediū aeris interstitiuꝫ ex dictis dist. xvij. terrestris padisus trāscēderet ēt pmū aeris iterstitiū: imo ⁊ sperā ignis cū globū attingat lunarē. Et credendū est ꝙ deꝰ collocauit eū supius vbi erat locꝰ delectabilior. Dicēdū est ꝙ dispēsatiue actū ē cū lucifero vt illuc veniret. vt veniēs hoiēꝫ ad imaginē dei formatū inueniret inueniēs inuideret inuidēs tēptaret. Et si obijciatꝛ ex illo iob paruulū occidit inuidia. Ex q̄ innuitꝛ ꝙ inuidia ē solū respectu supioꝝ: diabolus qꝛ ē pꝛ super bic nō ꝑponebat sibi adā. igꝛ. Dicēdū ꝙ inuidia trifurcatꝛ. Est. n. qs inuidus pꝛio respectu supioris: qꝛ ei n̄ eq̄tur. scōo respectu equal: qꝛ ei equatur. 3ᵒ respectu inferioris ne ei equetꝛ: aut eū trāscendat. ⁊ qꝛ vt inqt barū. exponēs illud ione pꝛio. ꝑp me hec tēpestas grandis venit sup vos. Lucifer anq̄ rueret vidit filiū dei incarnādū: ⁊ iō dū vidit adā ꝯsimilē extimuit ne ad supna vn̄ ruerat ascēderet ⁊ ex co filius dei nasceretꝛ: iō ei iuidit. ¶ Scōa ps dicit. ꝙ hec tēptatio incepit a serpēte: pꝫ manifeste Gen̄. iij. Sꝫ qualis fuit hic serpēs. dicit beda. ꝙ inferiꝰ hēbat modū serpētis: supius faciē pulcherrime virginis. Sꝫ effecerat ne illā spēm lucifer sicut ⁊ mō faciūt demones in assumptis corpibus. Dicenduꝫ ꝙ nō: imo in vi. die cū alijs aialibꝰ a dn̄o fuerat cōditꝰ. Sꝫ vn̄ accepit erat ne in padiso. Dicēdū ꝙ erat in padiso. Sed de q̄ seruiuisset hoi in statu innocētie. Dicit doc. deuo. dist. xv. ar. ij. q. i. ad meditationē dei. ade oia seruissent aialia: dū in eis multiplex apparuisset sapia cōditoris. sed quō noiatur ille serpēs. dicit debrecoᵒ in dictionaᵒ. in ista dictiōe hō ꝙ vocatꝛ draco cō pedes. Mgꝛ aūt nicolaus boneti in li. super Gen̄. vocat eū phareā: ⁊ verius vt vꝛ vt scōm enētū sit nomen eiꝰ: qꝛ ipse pᵒ posuit diuionem hois a deo: seu fuit mediū a phares qꝺ ē diuisio. vn̄ dicūtur hmōi serpētes ad ꝭ habitare i ptibus orientis. sed cū prius recti ambularēt ad modū hois nūc sup totū corpꝰ gradiūtur ad modū veri serpētis. Et si dicatꝛ qꝛ quāto tē ptās magis induit spēm scitatis: tāto magis decipit. quarꝛ. igꝛ nō accepit: aut agnū: aut colūbā in q̄ loqretꝛ. dicēdū ꝙ solū in illo gn̄e serpentino tēptare fuit pmissus: nō i alio seu vulpino qꝺ magis fraudi ꝯgruit: seu ouis qꝺ simplicitati. sed q̄ritꝛ vt deꝰ faceret cū tēptatione ꝓuentū ⁊ aduertē posset mulier demōis fraudē: maxie cū tā nobilis creatura sciret brutuꝫ de se n̄ hꝛe ſmonē humanū. Introducit. n. se lucifer i illū serpētē sicꝫ facit in corpe obsessoꝝ sed dicit 3ª ps ꝯclonis ꝙ pᵒ per serpentē tēptauit mulierē. pꝫ ex textu. Et rō hꝰ modꝰ destructiōis est oppositꝰ mō cōstructiōis. ſꝫ instructiōe pᵒ adā post mulier. ergo. per oᵐ in destructiōe pᵒ mulier. scōo vir. Confirmatur rō exꝑimēto. cautꝰ ipugnator ciuitatꝭ icipit a loco debiliori. Mulier āt in isto statu nō fuit in tanto gradu sicut vir. Tū 3ᵒ: qꝛ facilius est ipugnarꝛ fortē p domesticū q̄ imediate: iō icepit a muliere. ſꝫ quō mouit linguā serpentis. Dico sicut mō mouet liguā alicuiꝰ obsessi. ſꝫ i qua lingua locutꝰ ē. Dicēdū ꝙ i hebreo: qꝛ illa lingua sola fuit an̄ diioneꝫ linguaꝝ. Et si dicatꝛ ꝙ gloriosiꝰ est vincē p seipm q̄ cū alio. Et diabolus est supbissimus ⁊ audacissimꝰ iō vꝛ

q̄ incepit a viro. Dicendum q̄ diabolus cū
supbia hz astuciā: ꝛ videbat hoiez eē pditum
magna sapia: iō lz per supbiā pᵒ libenter ap-
petisset adā tñ per astutiā ꝓsecuturi vt vince
ret appetijt mulierē. Addit hic doc. deuotus
q. iij. arti. i. q̄ h̄ etiā fuit volūtas dei vt forti⁹
bellū ade fortiori seruaret̄. s. temptatio mulie
ris: tñ q̄ꝛ si demō primo supasset adaz mulier
magnā excusationē hūisset suo in pctō: q̄ꝛ vir
eius q̄ erat fortior iā peccasset. ¶ Scda ꝯᵒ est
de cōpatione tēptationis demōis ad tēptati
onē carnis. ꝛ ē hec. Tēptationē carnis a de-
monis tēptatiōe sic poᵉ ē separi vt in inuicez
cōpate modū excedētis obtineāt ꝛ excessi.
¶ Dicit pᵃ ps q̄ est aliq̄ carnis temptatio pz
Jaco. i. vnusqsq̄ꝫ tēptat̄ a ꝓpria ꝯcupiscentia
sua abstract⁹ ꝛ illect⁹. Et si obijciat̄: q̄ꝛ tēptās
dz differr̄ a tēptato qd̄ nō est in carne ꝛ hoie
vt vr̄. Rñdet̄ q̄ sicuti idē hō pōt seipm̄ iudi-
care: ꝛ ita iudicare ꝛ iudicari scdm̄ diuersas
potētias aut aspect⁹: ita i ꝓposito sensualitas
que dr̄ caro seu hō exterior dr̄ tēptare rōnem
seu hoiem interiorē incitādo per pruritū ad
amorē terrenoꝝ lz sit idē suppositū. ¶ Sz di
cit 2ᵃ ps q̄ tēptatio carnis pōt separi a tem-
ptatiōe demonis. ꝓbat̄. qñ aliq̄ ex opposito
diuidūtur illa pñt ad iuicē separi: sic ē i hmōi
igr̄, dato nēpe q̄ demō nūq̄ nos tēptaret ad
huc sunt sensus nr̄i ꝓmpti ad malū ab adole
scentia sua. Et ꝯfirmat̄: q̄ꝛ tēptatio demonis ē
magis ad pctā spūalia. carnis āt ad peccata
carnalia. ꝛ hz capi de cōi. ex quo seqtur in te-
xtu. ꝛ pz exēplo: q̄ꝛ xp̄s fuit tēptatus a demo-
ne nō a carne: sic ꝛ adā in pncipio. Et ita licet
tēptatio carnis ortū hūerit a tēptatōe demo
nis qñ adā deuictus est tñ queūt separi. Et si
obijciat̄: q̄ꝛ instr̄m nequit agere sine pncipali
mouēte. caro aūt est instr̄m demonis vñ sup
illo Job. Terra data ē in man⁹ impij. i. demo
nis. hz glo. i. caro in māu diaboli: ꝛ ita titilla-
tio carnis nūq̄ est sine tēptatione demonis.
Rursus q̄ꝛ dr̄ pr̄: sicuti caro mr̄ in hmōi sicut
innuit̄ Ezech. xvi. pr̄ tuus amorre⁹: ꝛ mr̄ tua
cethea. Per amorreū intelligit̄ diabol⁹. per
cethe ꝯcupia. Dicēdū ad pmū. q̄ illa auctas
terra. i. caro data ē in man⁹ ipij. i. demōis. hz
intelligi solū qñ actu demō excitat carnē vel
q̄ꝛ pōt excitare pmissiōe dei. nō aūt qn queat
esse ista sine illa: sicut eꝫ. Et qd̄ dr̄ demō ē pr̄
hmōi intelligit̄: q̄ꝛ principium est ois pcti nō
āplius. ¶ Tertia ps ꝯclonis dic̄ q̄ se hñt he
due tēptatiōes fm̄ excedēs ꝛ excessuz. Nā q̄
ad pctā spūalia illa demōis excedit: q̄ꝛ aīa q̄-
dā instinctu magis ascēdit ad bōa spūalia: si-
cuti sunt honores ꝛ ꝯsilia. Sz respectu pctōꝝ
carnaliū illa carnis excedit: q̄ꝛ est a familiari
ꝛ q̄si intrinseco inimico. Sz respectu eiusdez
pcti q̄ est maior. Rñdēdū q̄ si illud pctm̄ sit
spūale. maior ē ea q̄ est demōis. si carnale ea
q̄ est carnis. Sz q̄ loquendo spūalr̄ simplr̄ est
maior ꝛ difficilior. dicit doc. deuot⁹ arti. ij. q.
iij. q̄ loquendo simplr̄ tēptatio carnis: q̄ꝛ ois
caro corrupit viā suā. Licet. n. pō demōis sit
magna nō tñ pmittit̄ iuxta vires malā suam
exeq voluntatē. ¶ Tertia ꝯᵒ est de grauitate
pcti ade secuta ex hmōi tēptatiōe: ꝛ ē hec. sic
ade pctm̄ primariū mortale fuit: lz remissibi-
le vt eē veniale potuisset. Dicit pᵃ ps. q̄ pmū
pctm̄ ade fuit mortale. pz dicto pauli. pp ino
bedientiā vni⁹ hois mors intrauit in orbē ter
raꝝ. Sed fuit ne pctm̄ ei⁹ grauissimū: q̄ꝛ dicit
aug. xiiij. de ci. dei. Magna fuit in peccando
iniqtas vbi tāta fuit in nō peccādo facilitas.
Dicendū q̄ pctm̄ eē grauissimū pōt intelligi
triplr̄: seu vnū pctm̄ eē graui⁹ alio trib⁹ mōis
primoᵒ pp maiorē libidinē: ꝛ sic mlt̄i peccāt
mō graui⁹ q̄ fecit adā q̄ꝛ intētiori peccādi af
fectu: sicut peccātes in spm̄sctm̄ aut ꝯ naturā
Scdo pp maiorē igratitudinē: ꝛ sic respectu
oium hoiuz pctm̄ ade fuit grauissimū qui de
tā nobili statu in q̄ euz deus posuerat corruit
nō tñ simplr̄: q̄ꝛ lucifer de maiori cecidit: ꝛ p
ampli⁹ ingratus extitit. Tertioᵒ pp maiorē le
sionē: ꝛ sic loquēdo intēsiue nō fuit grauissi-
mū: q̄ꝛ ita nō deprauauit suā volūtatē sicē mō
faciūt pctā multoꝝ obstinatoꝝ. Si aūt loqua
mur extēsiue. sic fuit maxiᵐ q̄ꝛ nullū pctm̄ in
tot deuenit psonas originalr̄ sicuti pctm̄ ade
ꝛ p istā distinctionē soluūt̄ varie sctōꝝ auctes
Scda ps ꝯclonis dic̄ q̄ pctm̄ ade fuit remis-
sibile. ꝓbat̄. pnia ē via ad remissionē sz potu
it penitere pm⁹ parēs: quinimo de fcō multū
doluit. igr̄. sed vñ est q̄ pctm̄ ade ē remissibi-
le nō pctm̄ luciferi cū ambo cecidernt de ex-
cellēti valde statu: ꝛ sine inclinatōe ad malū
nisi mala volūtate. Quo ad pñs triplex ē rō
Prima est caro mortalis. sicut. n. adā volun
tarie deū in peccādo dimisit: sic in volūtate i
penā spūs carnē dimittit vt mors exigat̄ i pe
na que fuerat in culpa: ꝛ diuina reluceat iusti
cia. hoc aūt nō est in demonibus cū sint subē
simplices. Scda rō est voluntatis vtibilitas.
data est. n. angelo vt patuit disti. vij. modica
via in merendo: iō habita malicia vsq̄ꝫ ad in-
stans vltimū vie sue factū est pctm̄ eius irre-
missibile. hoi aūt data est longa via ad merē
dū. Et cā hoꝝ loco pdicto tacta ē: ideo pctm̄
ade fuit remissibile. Tertia rō est excusabili-

tas:qr alio suggerente cecidit qd nō cōuenit in lucifero:iō rōnabile ē vt alio adiuuante.s. xpo resurgeret:nec est silr de āgelis q pecca-uerūt quodāmodo pp luciferr: qr in angelis solum fuit volitiōis ōnsio:hic aūt longa sug-gēo.¶Sed dicit 3a ps pclonis. q pctm̄ ade primū potuit eē veniale.pbatur medio doc. subti.Rectitudini innocētie repugnat plus pctm̄ mortale qz veniale.s3 nō obstāte illo statu potuit peccare mortaliter:r de facto pec-cauit.igr r venialiter.Et ɔfirmatur:qr potuit dicere aliqd verbum ociosum qd de se nō est nisi pctm̄ veniale:nec habuit aliqd pceptum ad hoc ergo in illo solū peccasset venialr.nec opz recurrere ad statum:qr ex quo erat i tanto statu primus suꝰ casus fuisset mortalis hoc nihil est:qr status nō facit qn sint r pctā venialia r mortalia: nec video q oporteat pctm̄ veniale vni eē mortale:alteri non:nisi veniat aut nouū preceptū aut cōtemptus:qd in proposito secernitur.Et si dicat. sequeret tunc q beati in celo possent peccare venialiter. dico q nō seqtur:qr sunt penitus cōfirmati qd nō fuit in adā.¶Ex quo pz q defecit san.Tho. qui in arti.ij.q.iij.posuit q adam non potuit peccare venialr po.om tm̄ pz ex ɔclusione. Et si dicat:qr nō poterāt vires inferiores auerti a rōne:nisi prius rōne auersa a deo.peccatu3 aūt veniale solum est in viribus inferioribus. Ex eadē qōne Tho.pōt sumi rn̄sio.falsum est n.q oē pctm̄ veniale sit in viribꝰ inferioribus imo aliqd est in superiori vt leuis motus per surreptionē circa artim trinitatis. sed tūc cu3 oē pctm̄ penam exigat qualē penā habuisset pro pctō veniali:qr nō posit fuisset ex paradisum.Dicit doc.sub.q sufficisset intētio maior:seu feruor caritatis q̄ cōsumit veniale. de quo in q̄rto.¶Quantū ad 3m articulu3 sunt tres difficultates.¶Prima est vtrū si adam primā tēptationē vicisset fuisset ɔfirmatus in bono:vt de cetero nō poss3 cadere.vr rn̄dere doc.subt.pma.q.pcedentis distinctiōis.q sic in solutiōe pmi argumēti: ita q tā adā qz sui posteri post habitā victoriā pe temptationis fuissent in bono ɔfirmati:sic itelligēdo q qlibet vinceret ppriā tēptationē non intelligēdo q ad victoria3 pris fuissent filij cōfirmati. ¶Scda difficultas.vtrū sit appetēda tēptatio.qr dicit gl.sup illo vbo.ij.corinth.xij. vbi sibi petijt paulus stimulū carnis remoueri:ipse hoc petēs nesciebat quid peteret. Rn̄det Tho.q.iij.pmi arti. q loquēdo simplr nō est appetēda:qr sumus fragiles:r inimicꝰ ē valde fortis.glo.aūt illa intelligit supposita victoria quā erat paulꝰ hitur. ¶Tertia diffi. si serpēs venit cū muliere ad decipiēdū ada3 Dicēdū q nō:sed illa psuasa psuasit viro suo Ex hoc pz ad qōnē.q vz pctm̄ ade serpētina tēptatiōe cōmotū nō extitit veniale: licet potuerit.Tunc ad arga. ¶Ad primū rn̄dendū in summa q qr nos in multis sumꝰ exptī malitias maligni spūs iō pmittit nos ds tēptari multis modis qs nō pmisisset in po statu:qr i talibus nō erāt expti. ¶Ad scd3 dicendū.q tēptator malus in multis vniuoce ɔuenit cū deo:sicut pz ex alijs dictis.verr est tm̄ q alio fine tēptat diabolus:alio ds.vt patuit:iō i hoc nulla est vt hz auctas cōuentio xpi ad belial qr xps bono.ille malo fine opat. ¶Ad tertium dicendū ad maiorē:q est vera qñ ē dispō nectio regsita ad illud cuiusmodi nō est pctm̄ veniale ad mortale:nec oē impfectū illo mō loquendo est dispō ad pfectum:iō non currit argm. ¶Ex pn̄ti aūt distinctōe sicut ex pced. rc. ¶Prima ɔo est.demon inuidia hoīe3 decipit r astutia ad mala allicit.Dicit ɔo. q demon p inuidiā incitauit hoīem ad peccādu3 Et ponit a pricipio distinctōis vsq3 ibi.porro sciendū est. ¶Scda ɔo. duplex tēptatio ē vt iterior atq3 exterior vt clamat rō. Dicit ɔoq sunt due tēptatōes carnis r hostis.et incipit ibi.porro sciēdū ē.vsq3 ad.c.illud. hō igr qui solus rc.Tertia ɔo.pctm̄ hoīs ē remissibile r mali numinis irremissibile. dicit ɔo q pctm̄ hoīs fuit remissibile:r demonis irremissibile et tangit ab illo.c.hō igr qui sola rc.vsq3 ad finē distinctionis.seqtur in textu.

Hic vr diligēter inuestigādū rc. ¶Hic ligr.xxij.dist.huiꝰ scdi q̄ sic ɔtinuat ad pcedentē.Nā postqz in pcedenti dist. ōnsa est demōis tēptatio. nūc in ista hois ad pctm̄ ponit ɔdescēsio. et diuidit in tres ptes pricipales.In pa pmo cōnectit q̄ ad ma3. In scda an adā qrit fecit supbiā.In 3a qrit an crimen seqr hoc ignorātiā.pa in prici. scda ibi. qdā putāt quandā elatiōnē rc.3a ibi.his aūt opponi solet rc.Rursus pte pa remanēte indiuisa.scda pticula in q̄ qrit an adā peccauerit p supbiā:in tres ptes diuidit. In pa malicia ade seua pōit gn̄alr. In 2a de hoc pctō et eua tractat spāliter.In 3a qrit qs horū p hec obscena plꝰ deliqt r grauiter.pa i prin. scda ibi.et talis qdē elatio in mentē mulieris rc. 3a ibi.Ex quo manifeste aiaduerti potest.rc. ¶Et tūc sequitur illa vltima pars his autem opponi solet rc. In q̄ querit.an pctm̄ h fuerit ignorantia.In tres partitur partes principales.In pa querit an ignorātia illud malū

dis xxij

ꝑcesserit. In scđa vñ talis malitia,pzio in his
ꝓcesserit.In ƚtia an deliqt mētis īdustria pri
usq̄ʒ ex fecerit.pª in ꝑncipio.scđa ibi.Solʒ ēt
q̄ri cū sine vicio ⁊c̄.terª ibi. Si ꝟo q̄rit.vtruʒ
volūtas ⁊c̄.Et hec est diuisio p̄ntis ⁊c̄.

Trū nroꝝ parētū cupiditas ex nesciē-
v tia vel ignorātia ꝓcesserit.Et arguitur
ad ptē falsaʒ tribꝰ medijs.¶Pzio ar
guit̄ ꝙ eoꝝ peccatū nō sit cupiditas.Impos-
sibile fuit deordinari hoiem in potētia īferio
ri nisi priꝰ eēt deordinatꝰ in potentia supiori.
Sed pctm̄ cupiditatis est in portiōe īferiori.
ergo oʒ ꝙ ꝑmo peccauerit aliq̄ pctō stāte in
portiōe supiori.maior pʒ ex dicto cōi doctoꝝ
stāte eni recta rōne in his q̄ ad deū stabāt cū
cta recte in his q̄ ad rectā rōnē īferiorē.mior
ꝓbat̄.q2 cupiditas est respectu tꝑaliū:sicut ⁊
auaricia.ista aūt tpaª sunt portiōis īferioris.
¶Scđo arguit̄.ꝙ pctm̄ eorū fuit ex ignorā-
tia.Omne pctm̄ aut est ex ignorantia aut ex
malitia:aut ex īfirmitate. Sed eoꝝ peccatuʒ
nec fuit ex infirmitate:nec ex malicia:gº fuit
ex ignorātia.maior pʒ.ex pho.v.ethicoꝝ.Sʒ
minor declarat̄.nō eni pzio fuit ex īfirmitate
cū nām haberēt sanā. Nō scđo ex malitia:qa
tale ex electiōe est q ꝑsupponit ꝯsiliū:⁊ ita ꝑ-
us fuisset defectꝰ i ꝯsilio:⁊ cū defectꝰ sit pena
pena fuisset ante culpaʒ.relinqt̄ igit̄ ꝙ fuerit
ex ignorātia.¶Tertio arguit̄ ꝙ in eoꝝ statu
nulla fuit nesciētia.Si eni habuissent nesciē-
tiā aliquā aut illā voluissent:aut noluissent.sʒ
nec sic nec sic.igit̄.maior pʒ sufficiēti diuisiōe
Sʒ mior ꝓbat̄.pzio ꝙ nō voluissent:q2 nesciē
tia est pura negatio:⁊ ita nō hʒ rōnē boni : ⁊
ita nec volibilis cuʒ oē volitū sub rōne boni
sit volitū.ex eo ꝙ bonū est oᵐ volūtatis . nec
pōt dici ꝙ noluissent:q2 tūc remouere nō po
tuissent doluissent ⁊ cū dolor sit pena : pena i
eis ꝑuenisset demeritū qđ nō videt̄.¶In oᵐ
primi est mgr̄.dist.ꝑcedēti di.ꝙ his tribꝰ pec
catis auaritia.gula.supbia.tēptati sūt ⁊ sunt
etiā supati.¶In oᵐ secūdi.i.Thimo.ij.vir ñ
est seductꝰ sed mulier . ¶In oᵐ tertij arguit̄
aucte aug.xi.sup Geñ.ad lraʒ dicētis ꝙ adā
credidit pctm̄ suū veniale fore:⁊ ꝑ ꝯñs habu
it nesciētiā a fortiori mulier. In ista qōne ad
alias ⁊c̄ . ¶Quātū ad primū articulū termi
sūt cupiditas:nesciētia:⁊ ignorantia.¶Pri
mus igit̄ terminꝰ est cupiditas.vñ cupiditas
solet accipi triplr̄.vt notat Tho i scripto hu-
ius dist.arti.i.q.i.in solutiōe septimi argumē
ti.pzio mō dr̄ cupiditas appetitꝰ inordinatꝰ
ꝑūdi bōa ad vsū p̄ntis vite seruiētia:⁊ ħ mō
dr̄ ꝓprie auaritia q̄ est vnū de septeʒ peccatis
capitalibꝰ.Scđo dr̄ cupiditas inordinatꝰ mo
tus appetitꝰ ad ꝑūdū aliqd:seu sciaʒ:seu aliā
possessionē ⁊ hoc mō q̄si circuit oē pctm̄ mor
tale:⁊ sic dr̄ pctm̄ primorū parētū cupiditas
seu auaritia : lʒ differēter.vt patebit sequenti
articlo.Istos duos modos accipiēdi cupidi
tatē tāgit aureꝰ aug.sup Geñ . Tertio mō dr̄
cupiditas q̄daʒ itellectual' nature ꝓnitas ad
aliqđ iordinatū.⁊ hoc mō dic̄ paulꝰ . Radix
oiuʒ maloꝝ cupiditas.nec tñ hoc mō ē pctm̄
sʒ solū viciū seu defectꝰ nāe.¶Scđs terminꝰ
est ignorātia.Et tertiꝰ est nesciētia vt sil' expe-
diant̄. Noto ꝙ ista tria differt nesciētia.igno
rātia.⁊ error.fʒ ħ tria negatio simplex:nega
tio ꝑuatōis.⁊ negatio dispōnis.nesciētia eni
solūmō negat sciaʒ.vñ est i beatis beati nēpe
mlta nesciūt de qbꝰ eis q̄tidie aut qñ vult deꝰ
fiūt reuelatōes.Ignorātia aūt loquēdo abso
lute de ea.ponit illā negationē:⁊ cū hoc ad-
dit debitū sciēdi:iō dr̄ scʒ negatio ꝑuationis.
Error vltra illā negationē simplicē ⁊ debitū
sciēdi addit volūtatꝭ affectationē:aut ad mi-
nꝰ malitiā.vñ noto rursus ꝙ ignorātia dr̄ tri-
plicit̄.pzia est eoꝝ qui sūt in via dei:⁊ recedūt
eoꝝ mala volūtate cupiētes viā dei ignorare.
⁊ hec ignorātia dr̄ ignorātia erronea . Scđo
dr̄ ignorantia eoꝝ qui sunt in via dei valētes
ad viā ambulare veritatis.sed eligūt in tene-
bris ambulare:⁊ hec noiat̄ ignorātia affecta-
ta.de qbus dr̄.noluit intelliger̄ vt bñ ageret.
Tertio dr̄ ignorātia eoꝝ qui ex q̄dā pigricia
seu aceidia viā dei nolūt addiscē : ⁊ hec dicit̄
ignorātia crassa ⁊ supina. Noto tertio ꝙ ali-
qđ pctm̄ est ex ignorantia:sicut cū ebriꝰ inter
ficit aliquē:de quo dicit phus.iij.ethicorū.ꝙ
duplices meretur increpatiōes. Scđo aliqđ
pctm̄ est cū ignorātia:sicut dū aliqs peccādo
omittit aliquā circūstātiā nesciēs. Sicut loq
tur in eodē phs.ois malus ignorans.Tertio
aliqđ pctm̄ seqtur aliqua ignorātia dū ex ani
mi ꝑuersitate intellectꝰ obnubilat̄.sicuti dicit
Sap.Excecauit eos malitia eoꝝ.¶Quātuʒ
ad scđm articulū sūt tres ꝯclones.pzia est de
peccato ade.Scđa de pctō eue.ƚtia de igno-
rātia ad eorū peccata cōꝑata. ¶Pzia ē hec
Sic supbia elatus ⁊ cupiditate primꝰ parēs
inflatus est vt dei nō appeteret directe equa-
litatē.¶Prima ps dicit ꝙ primꝰ parēs pec
cauit peccato supbie probat̄.oē pctm̄ inobie
spēs est supbie.Sed primꝰ parēs fuit inobe-
diēs deo igr̄.Et hoc dicit aplus ad Roma.
v.ꝙ ꝓpter inobedientiā vniꝰ hois mors itra
uit in orbem terrarū.Et augusti.in li.de vera
religiōe.adā inqt ꝓpter transgressionem de

padiso est eiect⁹.vñ vt docet doc.deuo. hui⁹ dist.arti.i.q.ij.pctm̃ ade ex hoc ternario pfectū est. Primo si cogitauit magni pōderis apud deū:intm̃ vt pp comestionē ligni non incurrēt grauitatē alicui⁹ supplicij. vñ suspicatus est pcm̃ suū fore veniale. vnde aug.sup Geñ.dicit ⁊ est in lr̃a.nō est putādū q̃ hō a p⁹ statu deijcer̄ nisi pcessisset in eo q̄dā elatio dep̄mēda.Scdo appetijt scire qd sibi eueniret si comederet de ligno scie bōi ⁊ mali non q̃ suspicaret̄ q̃ eēt sicut de⁹:q2 nō est vir seductus:⁊ ista dr̄ cupiditas seu auaritia:de q̄ loquit̄ scda ps ↄclonis.vñ inq̄t aug.voluit adā lignū vetitū expiri cū ñ videret euā mortuā. Tertio noluit suas ↄtristari delitias.s.vxorē suspicās q̃ morerer̄ nisi ei vt inqt aug.in scō hoc ↄdescēderet. ¶ S3 tūc querit̄ qd̄ primū fuit ade pctm̃.doc.subti.videt̄ dicer̄.q.i.hui⁹ dist.q̃ dilectio imoderata mulieris.vñ dicit q̃ cū sint tria nolle velle amicitie.⁊ velle cōmodi.dicit q̃ primū pctm̃ suū nō fuit nolle: q2 oē nolle psupponit aliqd̄ velle.nec scdo fuit velle amicitie:q2 l3 angelus peccauerit p⁹ amore amicitie:nō ē sic de hoie q2 angel⁹ itelligit sp se p⁹ nō sic hō q nat⁹ ē seips̄ itelligere p alia:iō nō peccauit p⁹ amore sui ex q̄ relinquit̄ q̃ peccauit p⁹ amore cōmodi ↄprie.s. vxoris nimis inordinate eā diligens. ex q̄ p3 q̃ lōge pctm̃ hois fuit inferius pctō diaboli. Et si dicat̄ q̃ mō ista dilectio mulieris est vltimo a doctore duoto noiata:⁊ ita videt̄ q̃ prius peccauit alijs peccatis.s.amore sui seu illa elatiōe.scdo cupiditate expiēdi illd̄ lignū vetitū. Rñdendū q̃ doct.deuotus nō intendebat in illa enūeratione ponere ordinē:sed solū numer̄ pctōr̄ pcedentiū comestionē illi⁹ ligni in adā.S3 der̄ casus q̃ solū peccauerit in illa nimia mulieris dilectione fuisset ne de padiso eiect⁹.pbabil'r dr̄ q̃ ñ:q2 d̄ illa pceptū singulare seu speciale nō hñit cu3.n. tria solū fuerint data pcepta:vnū quo ad corpus de oi ligno q̄d est in padiso comede. scdm̄ q̄ ad aiam.de ligno aūt scie boni ⁊ mali ne comedas.tertiū de multiplicatōe speciei.cresci te ⁊ multiplicamini.S3 q̄d fuit maius pctm̃ ade.Dicēdū q̃ inobediētia dū de ligno scie boni ⁊ mali gustauit:tunc nēpe malitia eius cōpleta fuit.ita q̃ min⁹ pctm̃ fuit ille amor inordinat⁹ mulieris.post illa cupiditas:p⁹ illa supbia.vltio illa iobediētia pomū gustando vetitū.Ex q̄ infert̄ primū hoiem generib⁹ mlt̄is deliq̄sse pctōr̄. ¶ Tertia ps ↄclonis dic. q̃ nō appetijt directe eq̄litatē dei.pbat̄.adā minorē habuit ad deū silitudinem q̄3 lucifer. igit̄ si appetisset eq̄litatē dei v̄r q̃ graui⁹ peccasset q̄3 lucifer.Et l3 rō nō ↄcludat:tñ psuasiua ē.vñ aug.sup Geñ.Nō arbitror vir̄ spūali mente preditū credere q̄d diabol⁹ ↄmittebat.Et si obijciat̄ q̃ sup illud ps.Que nō rapui tūc exoluebā.Dicit glo.q̃ adā ⁊ eua voluerūt rape diuinitatē ⁊ pdiderūt felicitatē. Et greg.dicit posse accipe diuinitatē ada3 ⁊ imortalitatis glorīā amisit. Ad has ⁊ ↄsiles auctes docet doct.deuo.soluē.q.ij.arti.i. tripliciter.prio vt capit̄ rape diuinitatē cōiter quō oē peccās mortal'r vult eē eq̄lis do:imo maior fm ansel.q2 vult ↄ dei mādatū: ⁊ iō dixi directe in ↄclone.Scdo vt itelligat̄ p adā mulier q2 de adā sūpta est.tertio q2 nō correxit vxorē suā:iō pctm̃ eius q̄dāmō vergit in caput ei⁹sicut pctm̃ subditi in platū dn̄ nō facit debitū suū.Et p3 q̄d defecit sanc.tho.q.ij. primi articuli.voluit q̃ tā lucifer q̄3 hō appetierūt eē sicut de⁹ q̄tū ad aliquē modu3.⁊ hoc ver̄ dicit:s3 qd̄ sequit̄ falsu3 est. Inqt. n. q̃ hō voluit q̃ p nā3.ↄpriā ⁊ p ligni vite edulīū ductu.ↄprie rōnis quā sciebat se hr̄e a do de cetero cūcta aīa⁹ qb⁹ perat regeret.nullo de cetero alio sibi dato . Q p^m p3 ex ↄclone. vñ fm hoc vere fuisset seduct⁹ talē querēs dī eq̄litatē q seipo nō p aliūd scit regere vniuersa.cetere āt itellectual' nature p dona supaddita. ¶ Scda ↄclo est de pctō eue ⁊ est h̄. diuinitat̄ appetitu mulier inflata graui⁹ peccauit hoie.Dicit pria ps ↄclonis. q̃ mulier appetijt diuinitatē.pbat̄. mulier appetijt esum pomi.s3 hoc nō fuit pp famē aut sitim cū nullū pateret̄.igr̄ pp aliq̄d aliō motiuū. S3 nullū v̄r aliud nisi id qd̄ innuebat sat[illegible]nas. Eritis sicut dij sciētes bonū ⁊ mal[illegible] Et h̄ dic̄ sap.Ecci.x.Initiū pcti supbia.s.[illegible] mulieris.q2 scribit̄.xxv.eiusdē.a muliere [illegible]tiū peccati.Et si obijciat̄.q2 scribit Geñ.iij.videsᷓ mulier lignū q̃ erat pulcerrimū visu ⁊ ad vescēdū suaue ⁊c.⁊ ita peccauit gula ñ illo appetitu dītat̄. ¶ Rñdēdū q̃ diabol⁹ i illo v̄bo eritis sic dij ⁊c.ↄmittebat tria.s3 tres felicitat̄ ↄditiōes.Est eni prio felicitas gl'iosa.⁊ h̄ tangit dū dic̄:erit̄ sicut dij.i hoc.n.iducebat mulierē ad appetēdū eq̄litatē dī.scdo ē copiosa iō dic̄ sciētes bonū ⁊ malū:⁊ iducebat ad cupiditatē capiēdo cupiditatē vt dcm̄ ē i p⁹ ar ti.3⁹ dū vidit mulier lignū pulcr̄ visu iducta ē ad gulā:sic felicitas ē.3⁹ dliciosa:⁊ ita nihil ↄhib3 eā plib⁹ peccasse gñib⁹ pctōr̄.S3 peccauit ne pcō ifidelitat̄:q2 rñdit dmoni:ne forte moriamur. Rñdēdū q̃ nō. Nō.n.dubitauit qn dī dictū foret ver̄ . S3 dubitabat quō

intelligeret̄:aut de morte corporali aut aliaſ.
¶ Sʒ dicit alia ps ꝯclõis ꝙ pctm̄ eue fuit
grauiꝰ pcō ade.ꝓbat̄.ꝓʒ maiꝰ motiᵐ dʒ pctm̄
maiꝰ cēſeri:ſed maiꝰfuit ad q̄d mouebat̄ mu
lier q̄ʒ vir:qꝛ ad eq̄litatē dei.igr̄.Confirmat̄:
qꝛ maioꝛ pena dat̄ maioꝛi delicto. mulier āt
plus eſt punita q̄ʒ vir.vt pʒ Geñ.iij.Et pʒ 3°:
qꝛ mulier fuit occaº peti viri.igr̄.Et ſi obijcia
tur qꝛ vir erat ꝑfectioꝛ ⁊ ita a maioꝛi cecidit
ſtatu:tñ qꝛ pctm̄ eiꝰ magis nocuit. dicēdū ꝙ
loq̄ndo ſimplr̄ pctm̄ eue fuit maiꝰ pcō ade ⁊
ſi fuiſſent in iferno magis fuiſſet eua cruciata
q̄ʒ adā:qꝛ ex maioꝛi peccauit libidine:nihilo
minꝰ q̊ ad aliq̄s dr̄ias nihil differt dicere:qꝛ
pctm̄ ade fuit maiꝰ.Et ſi q̄rat̄: an ſi ſola mlr̄ier
peccaſſʒ fuiſſʒ trāſfuſio originat̄ ad poſteriꝰ.
Dicēdū ꝙ nō:vñ credēdū:ꝙ dñs ade vnam
aliā dediſſet vxoꝛē ꝑꝑ multiplicatōeʒ hūani
gñis.¶ Terᵃ ꝯclõ ē de ignoꝛātia cōꝑata ad
pcā ꝑmoꝝ ꝑentū:⁊ eſt h̄.Sic neſcia eoꝝ ꝑceſ
ſit pctm̄ vt ignoꝛātia nō peccarēt.¶ Dic pᵃ
ps ꝙ añq̄ʒ peccarēt habuerūt aliquā neſciaʒ
ꝓbat̄.ois credēs mortl̄e eē vēiale hʒ aliq̄ꝫ ne
ſciētiā:ſʒ hoc credidit adā.igr̄.Et pʒ de eua:
ſpēs inq̄t decepit me.vñ nō eſt diſſile ꝙ ſi ſci
uiſſent tantā penā ꝯſecutā fuiſſe pctm̄ eoꝝ ꝙ
peccaſſent.Sʒ q̄rit̄ q̄ fuit iſta neſcia:an iuris:
an fci:an vincibilis vel inuincibil̄.⁊ vñ habu
it ortū.¶ Dicēdū ad ꝑmū ꝙ nō fuit iuris q̄
ad ꝑncipale.ſciebāt.n.ꝑceptū a dō emanaſſe:
fuit tñ q̄ ad circūſtātiā dū neſciebāt tātā pe
nā ꝯſeq̄.Nō erat āt alia neſcia in fcō ſciebāt
n.ꝙ dñicū frāgebāt ꝑceptū.¶ Ad ſcʒ dicē
dū.ꝙ fuit vincibilis.vñ ſi voluiſſent potuiſſēt
ꝯferre adiuicē dñicū ꝑceptū ⁊ deꝰ nō ſubtra
xiſſet maᵐ ſuā ⁊ ita iueniſſent ꝙ q̄ᵗo ꝑceptū
eſt facilius ad cuſtodiēdū: ꝙ ſi frangat̄ puni
tio dʒ eē maioꝛ.ō ſtatu eoꝝ ⁊ ēt alijs cogitaſ
ſent.¶ Ad 3ᵐ aūt vñ hēat ortū iſta neſcia in
nobis:dicēdū ꝙ qꝛ ſumꝰ creature nequimus
oia ſcire.pº eſt in angelis nec eſt eis pena. Et
ſi dicat̄:qꝛ tūc nō habuiſſent ſtatū ꝑfectū. Di
cēdū ꝙ habuerūt ſtatū ꝑfectū ꝓʒ exigētiā cō
ditiōis nō aūt ſimplr̄:ſi.n.ſtetiſſent: lōge ma
ioꝛē habuiſſent.¶ Scđa ps dicit ꝙ nō pecca
uerūt ꝑ ignoꝛantiā.ꝓbat̄.qꝛ ignoꝛātia eſt pe
na.vñ inq̄t aug.in euchiridion.ꝙ inflicta eſt
nobis ignoꝛātia reꝝ agēdaꝝ ⁊ ꝯcupiſcia no
xiarū.Et beda dicit.ifirmitatē ignoꝛātiā.cō
cupiſcētiā ⁊ maliciā ꝑꝑ pctm̄ fuiſſe nobis in
flictā.ſʒ pena nō ꝑceſſit pctm̄.igr̄.vñ ꝑt bñ cō
cedi ꝙ peccauerūt ignoꝛātes inq̄ʒtū pctm̄ cō
comitat̄ q̄dā ignoꝛātia:ſicut dicit pictacꝰ.oiſ
malꝰ ignoꝛās:nō tñ ex ignoꝛātia vt ignoꝛan

tia eēt q̄ſi cā peti eoꝝ.Sʒ ē ne de ſe ignoꝛan
tia pctm̄ ſeq̄ſtrato actu volūtatꝭ.Tho.vr̄ dice
re ꝙ ſic arti.ij.huiꝰ diſt.q.i.veriꝰ tñ vr̄ dicen
dū ꝙ nō:qꝛ oē pctm̄ formalr̄ ē in volūtate vl̄
rōne portiōis inferioꝛis vel ſuꝑioꝛis.vñ inq̄t
aug.ꝙ oē pctm̄ adeo eſt voluntariū ꝙ ſi non
eſt volūtariū nō eſt pctm̄.Et ꝯfirmat̄:qꝛ iuſti
cia ſolū eſt in volūtate.ergo a ſimili ⁊ iniuſti
cia cū idē ſit ſubm oppoſitoꝝ.vñ ⁊ ignoꝛātia
inq̄ʒtū ſic ſolet excuſare pctm̄:aut ex toto aut
ex ꝑte.ſi iuicibil̄ ex toto:ſi vincibil̄ ꝓʒ q̄ʒtitatē
diligētie adhibite ad ſciēdū.vñ ⁊ ſi dicat̄ ali
q̊tiēs aggrauare nō eſt rōne ſui ſed ꝯtēptus
ānexi aut ꝑiculi:ſicut ē illō ad roma.ij.Igno
rans ignoꝛabit̄.vbi dicit Amb.ꝙ qs grauiſſi
me peccat cū ignoꝛat.dʒ intelligi grauiſſime
i.ꝑiculoᵐᵉ:qꝛ neſcit infirmitatē ſuā: ⁊ ita nō
adhibet remediū:ſicut pʒ in ꝑalitico nō ſen
tiēte morbū ꝑaliſis.Et ſi dicat̄ ꝙ ebriꝰ dupli
ces meret̄ increpatiōes:⁊ ita vr̄ ꝙ augmētet
plus pctm̄ q̄ʒ minuat. Rñdendū ꝙ in ebrio
faciēte malū ſt duo:ipa ebrietas quā ꝯcōitat̄
ignoꝛātia quā ſibi fec̄.Scđo ipa malitia quā
ex ignoꝛātia in illa ebrietate ꝑpetrauit ⁊ q̄d
libet hoꝝ tā.ſ.ipa ebrietas q̄ʒ ipʒ malū opus
in ebrietate oꝑatū penā exigit:iō duplices re
q̄rit increpatiōes.i.duas penas:nō tñ oʒ ꝙ
ſint ita magne ſicut ſi pctm̄ fuiſſet factū in ſa
no cerebro.pʒ exēplo longe ampliꝰ peccaſſʒ
Loth ſi nō ebrius ſuas filias cognouiſſet q̄ʒ
ebrius:⁊ maioꝛ ei increpatio ſeu pena impo
ſita fuiſſet.¶ Quantum ad tertium articulū
ſunt tres ⁊c̄.¶ Prima difficultas.Cuius ge
neris fuit illa arboꝛ ſcientie boni ⁊ mali.vide
tur rñdere aug.in yponoſticon.ꝙ fuerit ficꝰ.
vñ ⁊ de illa arboꝛe fecerūt ſibi ꝑizomata.⁊ h̄
inuit dictū xp̄i Nathāel.x.i.vidi inq̄t te ſub
ficu.glo.i.i pō gñatiua.¶ Scđa diffic. ꝙ fu
it primū eue pctm̄.ꝑt dici ꝓbabiliter ꝙ appe
titꝰ comedēdi de ligno ſcie boni ⁊ mali q̊d ei
apparuerat pulcꝝ viſu vt a mioꝛi pctō ſuo ſi
cuti adā ad maiꝰ laberet̄. minꝰ q̄ꝑpe fuit il
le appetitus q̄ʒ cupiditas ſcie bōi ⁊ mali. mi
nus hoc q̄ʒ appetitꝰ eq̄litatis dei. ¶ Tertia
difficultas.an illa neſcientia excuſaret pctm̄:
dicēdū ꝙ ſic:ſicuti dictū eſt de ignoꝛātia ſuo
mō.Et ex hoc pʒ ad q̄ōnē ꝙ vicʒ nr̄oꝝ prioꝝ
parentū cupiditas ex neſciētia ꝓceſſit.¶ Ad
primū argᵐ.negāda eſt minoꝛ.⁊ dū ꝓbat̄ qꝛ
cupiditas eſt reſpectu tꝑaliū.Dicēdū ꝙ i q̊li
bet pcō mortali ſt duo ⁊ auerſio ꝑ q̊ð deoꝛdi
nat̄ peccās reſpectu di:⁊ ꝯuerſio ꝑ q̊ð ðoꝛdia
tur reſpectu creati.iō ñ ꝯcludit argᵐ. ¶ Ad
ſcđʒ dicēdū ꝙ illa diuiſio ſolū hʒ locū in ſta

tu nãe lapse nõ ĩstitute vñ siqdẽ fuit pcm̃ eoꝝ cũ aliq̃li nesciẽtia ñ tñ ex ignorãtia vt patuit ¶ Ad 3m rñdẽdũ ꝙ nec loq̃ndo ꝓprie respectu illi⁹ nescie habuissent nolle aut velle: sicuti innuũt argumẽta habuissent tñ nõ velle q ẽ act⁹ opposit⁹ ꝯdictorie velle: sicut nolle ꝯrieꝰ nec iducit penã solũ .n. suspẽsionẽ seu ñ elicionẽ act⁹ noiat. Ex pñti ãt dist. ꝛc̃. ¶ Pria conclusio. adã ñ dr̃ vt eua elat⁹ sꝫ neqꝫ seductus a nob̃ ponit̃. dic̃ ꝯclo ꝙ ñ peccauit ꝑ elatõez appetẽdo diuinitatẽ adã sic̃ eua: nec fuit seduct⁹ sicut ipa. ꝛ icipit a ꝓnci° dist. vsqꝫ ibi. ex q̊ manifeste ꝛc̃. ¶ Scd̃a ꝯclo. pctm̃ graui⁹ eue recenset̃ atqꝫ turpi⁹ q̃ꝫ ade fatet̃. Dic̃ ꝯ°. ꝙ pctm̃ eue fuit ꝗui⁹ q̃ꝫ pctm̃ ade. ꝛ icipit ibi ex q̊ mãifeste. vsqꝫ ibi his ãt opponi ꝛc̃. ¶ Tera ꝯclo ħ ignorãtia ñ excusat talr̃ euã mortalr̃ qn peccet ꝯscia. Dic̃ ꝯclo ꝙ illa seductio facã eue a serpẽte nõ sic excusat eã qn peccauerit mortalr̃ gustãdo. Et incipit ibi his aũt opponi ꝛc̃. vsqꝫ ad finẽ dist. Seqt̃ i textu.

p Retea q̃ri solet cur de⁹ hoiez ꝛc̃. ħ signãtur. xxiij. dist. h⁹ scd̃i q̃ sic ꝯtinuat̃ ad ꝓcedẽtẽ. Nã postq̃ i ꝓcedẽti dist. xxi. oñsa est diaboli ꝑuersa tẽptatio. ꝛ. xxij. hois ad crimẽ gemẽda ꝯdescẽsio. Nũc i pñti dist. inq̃rit a diuino spiramie cur fuerit ista ꝑmissio. ꝛ diuidit̃ in tres ꝑtes ꝓncipales. In pria diuine ꝑmissiõis de tẽptatiõe cã oñdit̃. In scd̃a mlti plicis cognitõis in adã lumẽ ponit̃. In 3a varie subleuatõis a pcõ iuuamẽ tãgit̃. pria i ꝓnci°. scd̃a ibi. Et q̃dez ꝓm aĩm rõnal̃ fuit ꝛc̃. 3a dist. xxiiij. ibi. Nũc diligẽter iuestigari oꝫ ꝛc̃. pria ꝑte idiuisa manẽte. Rursus scd̃a ꝑticl̃a i q̃ mltiplicis cognitõis i adã ꝛc̃. in tres ꝑtes diuidit̃. In pria pãdit̃ cognitio in adã entꝭ limitati. In 2a addit̃ cogitatio dei vt illimitati. In 3a sui ẽ iuestigatio vt optio ꝯcreati. pa in ꝓnci°. 2a ibi. cognitõez q̊qꝫ creatoꝝ ꝛc̃. 3a ibi porro sui cognitõez idẽ hõ ꝛc̃. Et ħ est diui° pñtis dist. in gñali. Seqt̃ dist. xxiiij.

n Unc diligẽter iuestigari oꝫ ꝛc. In q̃ p⁹ diuinã sup ade tẽptatõez oñsã ꝑmissionẽ: nũc ade ne peccaret oñdit datã variaz a d̃o subleuatõez. Et diuidit̃ i tres ꝑtes ꝓncipales ꝓꝫ ꝙ libeꝝ arbitriũ colla^{m}i adiutoriũ ade ꝓt ꝯsiderari triplr̃. p° respectu ad alias potẽtias. scd̃o in se. tertio respectu ad gr̃az. In pa igr̃ de lib̃o arbitrio agit̃ respectu ad aliã põꝫ In scd̃a qd ipꝫ sit exꝓmit̃ q̊ ad suã eẽntiã. In tertia de eo ꝓmo ponit̃ in ordie ad gr̃az. pria in pricipio. scd̃a dist. xxv. ibi. iã vero ad ꝓpositũ redeamus. 3a dist. xxvi. hec ẽ gr̃a opans ꝛc̃. Pria rursus ꝑticula que est. xxiiij. dist. in q̃ de libero arbitrio agit̃ relatiue ad quãcũqꝫ aliã põm. in tres ꝑtes diuidit̃. In prima arbitrij ad al̃s potẽtias p° fit cõꝑatio. In 2a peccati apit vias q̊ est mali progressio. In t̃tia ꝑ dulces snias dat̃ epilogatio. pria i ꝓnci°. scd̃a ibi. illud q̊qꝫ ꝓtermittẽdũ nõ est ꝛc̃. t̃tia ibi. ħ de aie ꝑtib⁹ ꝛc̃. Pria rursus ꝑticula i q̃ arbitrij ad al̃s potẽtias p° fit cõꝑatio: i tres ꝑtes diuidit̃. In pria hoi determinat̃ datũ eẽ auxiliũ. In scd̃a clare iuestigat̃ qd sit hoc adiutoriũ. In tertia hui⁹ assensu notat̃ q̃ꝫtuꝫ insit discidiũ. pria in ꝓnci°. scd̃a ibi. hic ꝯsiderãdũ est qd̊ fuit illud ꝛc̃. tertia ibi. Est eniꝫ sensualitas ꝛc̃. ¶ Et tũc sequit̃ illa scd̃a ꝑticula. illud q̊qꝫ ꝓtermittẽdũ nõ est. In q̃ peccati apit vias q̃ est mali ꝓgressio. ꝛ ista i tres diuidit̃ ꝑtes. In pria tãgit̃ via q̃ in adã fuit tẽptatio. In secunda ostẽdit ꝙ in nobis pari astutia a demone venit seductio. In tertia de hac mã breuis datur cõreptio. pria in ꝓnci°. scd̃a ibi nũc supest oñdere ꝛc̃. tertia ibi. itaqꝫ vt breuiter sũmã ꝑstrigã ꝛc̃. Seqtur dist. xxv. Jam vero ad ꝓpositũ redeam⁹ ꝛc̃. In qua qdẽ dist. postq̃ actũ est de libero arbitrio relatiue ad aliã potẽtiã. Nũc in pñti qd sit ipm exprimit̃ q̊ ad suã eẽntiã: ꝛ ꝑtit̃ in tres ꝑtes ꝓncipales. In pa liberi arbitrij venat̃ qdditas. In secũda ei⁹ ternarij clarescit entitas. In tertia vi artificij accedit breuitas. pria i ꝓnci°. secũda ibi. ẽ nãqꝫ libertas arbitrij ꝛc̃. t̃tia ibi. Ex ꝓdictis iaꝫ apparet ꝛc̃. duab⁹ vltimis ꝑtib⁹ indiuisis manẽtib⁹: pria rursus ꝑticula in q̃ liberi arbitrij venat̃ quidditas: i tres ꝑtes diuidit̃. In pria ponit̃ arbitrij rõ. In scd̃a tangit̃ sua locatio. In tertia ꝓꝫ tꝑa exprimiturqꝫ variatio. pria i ꝓncipio. scd̃a ibi. Et qdẽ ꝓm ꝓdictã assignatiõez ꝛc̃. tertia ibi. ex ꝓdictis ꝑspicuũ est ꝛc̃. Hec ẽ diuisio harum trium distinctionũ ꝛc̃.

v Trũ ade ipeccabilitas taꝫ sensualitati q̃ libero arbitrio nã dari potuit. Et arguit̃ ꝙ sic triplici medio. ¶ Prio sic. Deus põt facere aliquã creaturã ipeccabilẽ ꝑ gr̃az ergo ꝑ nãm. ꝛ ita adã. ꝓbat̃ añs d̊ beatis. Sꝫ pꝫ ꝯñа tam enim gratia q̃ subm in quo recipitur sunt entia limitata: ꝛ ita si daret̃ illi subiecto ꝑfectio gratie tũc esset de sui nã ipeccabilis: cũ hoc in eo faceret gratia. ꝛ tñ nõ exiret naturã entis limitati cũ finitũ finito additũ non faciat infinitũ. ¶ Scd̃o arguit̃ sic. Id ab oipotẽte ꝓt fieri sine alio q̊d nõ est de rõne sua: nec illd̊ ꝓsuppõit: sꝫ hmõi est peccare posse respectu lib̃i arbitrij. igr̃ maior pꝫ ex rõne termi noꝝ. Sꝫ pꝫ mior auc̃te ansel. dicent̃ ꝙ posse peccar̃ ñ ẽ libeꝝ arbitriũ nec ꝑs ei⁹: ꝛ

probatur.qꝛ tunc deus posset peccare cū habeat liberꝫ arbitriū. ¶ Tertio aꝛ sic.deus pōt facere corpus p nām de se imobile vel qđ vniformiter soluꝫ mobile est.igr̄ ⁊ spm̄.ꝙ solum mobile est ad boᵐ per nām.aūs pꝫ.q̇ ad mobilitatē de celo empireo. Quo aūt ad motus vniformitatē de celo cristallino. Sed ꝓbatur ꝯña.qꝛ magis appropinquat spūs ad deū q̄ corpus:⁊ per ꝯñs sue rectitudinis magis capax vr̄. ¶ In oᵐ aꝛ aucte ansel. scđo cur deꝰ hō.c.ix.rñdenti discipulo iterrogāti. Cur nō potuit ds̄ facere creaturā ipeccabilē per nāꝫ: qꝛ ingt:nō potuit ipam facere deū. ¶ In ista qōne ad als̄ pariformiter ⁊c̄. ¶ Quo ad primū artiᵐ termini sunt liberꝫ arbitriū.sensualitas.⁊ ipeccabilitas. ¶ Primus igr̄ est liberꝫ arbitriū.vñ liberꝫ arbitrium fm aug.⁊ tangiꝛ dist.xxiiij.est facultas volūtatis ⁊ rōnis q̄ assistente gr̄a bonū eligiꝛ ⁊ malum eadē desistēte. In qua diffinitiōe tria tanguntꝛ.pᵒ dꝛ facultas.i.facilitas.in q̄ notaꝛ ꝙ liberꝫ arbitriū nequit cogi:sed faciliter in actū exit ꝓprium.vñ Bern̄.diffiniēs liberū arbitriū. dicit liberuꝫ arbitriū est habitus liber sui.scđo dicit voluntatis ⁊ rōnis.vñ nō est imaginandū ꝙ liberū arbitriū sit quedā potentia distincta ab intellectu ⁊ volūtate:sicut qdam suspicātur: sꝫ solum noiat illā facilitatē ambarū pōtū in ope suo voluntatis in eligēdo.iō dr̄ liberꝫ. Et rōnis in iudicādo iō dr̄ arbitriū ad moduꝫ viri arbitri inter duos viros:sic iudicat liberū arbitriū qd bonum ⁊ qd malum. Ideo diffiniētes phi liberꝫ arbitriū dicunt ꝙ est liberꝫ arbitriū de volūtate iudiciū. Et vt hoc melius pateat hic interserēda vr̄ quedā ars diuidendi aīe potētias.vñ tribꝰ binariꝭs seu sex modis solent diuidi aīe potentie adinuiceꝫ. Primꝰ modus est qñ ex nā rei ipe poᵉ ad inuiceꝫ distinguuntꝛ:sicuti qñ diuidimꝰ pōm aīe i pōm vegetatiuā.sensitiuā:⁊ intellectiuā:seu qñ diuidimꝰ intelᵐ ꝯ volūtatē. Scđs modus ē dū solū fit distinctio p officia:lꝫ sit eadē pō a pte rei:hoc mō diuidimꝰ portionē aīe in supioreꝫ ⁊ inferiorē vt patebit in sequēti lectione. Tertioᵒ fit dio solū fm aspectū.hoc mō diuidimꝰ ptē intellectiuā in rōnē intelᵐ ⁊ intelligentiā ⁊ dr̄ rō dū aspicit inferiora.intellectꝰ dū aspicit equale vtputa cōditū spm̄:intelligētia vo dū ꝯtemplaꝛ deū. Quartoᵒ fm āctꝰ solū fit diuisio:sicut diuidūt phi intellectiuā in inuētiuā:⁊ iudicatiuā: seu qđ alius ē actꝰ iudicare: alius inuenire fm ꝙ sunt due ptes loᶜᵉ thoᶜᵃ seu inuētiua ⁊ analeᵃ seu iudicatiua ⁊ loquor de cōplexis. Quinto mō fit diuisio soluꝫ fm modos mouēdi sicut diuidit Dam̄.volūtatē in thelisim quā dicimꝰ nālē:⁊ bulisim quā dicimus deliberatiuā. Sextoᵒ solū fit diuisio fꝫ statꝰ:⁊ sic diuidūt phi intellectū in intellectū practicū ⁊ speculatiuū. Inq̄tū practicū quādaꝫ dicit extēsionē habitualē ad opꝰ. Et hoc mō diuidiꝛ solū liberꝫ arbitriū ꝯ rōnē ⁊ volūtatē qꝛ dicit q̄si quandā extēsionē vniꝰ rōnis s.ad aliā.s.voluntatē. Sꝫ 3ᵒ dꝛ quo gr̄a assistēte bonū eligiꝛ ⁊c̄.⁊ in hoc p̄mo coartaꝛ liberꝫ arbitriū ad standū solū pro nobis. Nā diuiᵐ de se tendit in bonū.vñ ansel.liberꝫ diffiniens arbitriū dicit ꝙ est ptās seruādi rectitudineꝫ ꝓpter se. ⁊ ista diffinitio cōpetit ⁊ diuio ⁊ nostro.scđo innuiꝛ ꝙ liberꝫ arbitriū p̄ncipaliter noiat voluntatē cuiꝰ hic solū tāgitur actus.s. electio. Et 3ᵒ notādū ꝙ dꝫ hec accipi electio vt se hꝫ ad finē.⁊ ea q̇ sunt ad finē situati duꝫ in p̄mo ethicorꝫ noiat phs felicitatē eligibilē. ¶ Scđs terminꝰ est sensualitas a sensu. vñ fꝫ mgr̄m.xxiiij.dist.sensualitas ē q̄dā vis aīe inferior ex qua ē motus qui itēdiꝛ in corpis exterioris sensus: ⁊ ex qua est appetitus rerꝫ ad corpus ptinentiū in hoie solū.s. ⁊ dꝫ intelligi loquēdo ꝓprie eē appetitus apphēsiue sensitiue:ex quo appetitu seqtur appetitꝰ idest motus ad res corpori ptinētes.vt sit iste ordo in hoie p̄mo sensualitas.⁊ ista icludit tā apphēsiuam sensus q̄ appetitiuā. Scđo sensualitas que noiat solū appetitiuam:⁊ differt. vt patebit sequēti lectiōe a portiōe inferiori: qꝛ licet ambe terrenis inhient:tñ portio inferior mediante rōne h̄ solo instinctu.3ᵒ est liberꝫ arbitriū supra oēꝫ sensualitatē. ¶ Tertiꝰ terminꝰ est ipeccabilitas. Solet aūt dici tripl'r.prioᵒ pure negatiue.⁊ sic lapides ⁊c̄.nō habētia liberꝫ arbitriū dicūtur ipeccabilia. scđo dꝛ ꝯrie ⁊ per nām.⁊ sic solus ds̄ est ipeccabilis qꝛ soli de nā sua repugnat ad malum vertibilitas. 3ᵒ dꝛ ꝯrie ⁊ per gloriā.⁊ istoᵒ scti in gloria dicūtur ipeccabiles. ¶ Quantū ad 2ᵐ articulū sunt tres ꝯclones.pᵃ est de ipeccabilitate respectu ade.scđa d̄ libero arbitrio respectu ad sensualitatē ⁊ ceteras potentias.3ᵃ de libero arbitrio in se ꝯsiderato. ¶ Pria est h̄. Licet ade sciētiarꝫ cumulus donatꝰ sit peccabilis nihilominꝰ tēptatio obijciꝛ. ¶ Pᵃ ps dicit ꝙ ade a p̄nciᵒ rerꝫ sciētia tributa est.ꝓbaꝛ.nullꝰ recte rebꝰ noia oibus iponit seu multitudini varie nisi magna plenꝰ scia:sꝫ adā brutis aīalibus ꝓpria iposuit noia vt hꝫ textꝰ Gen̄. gᵒ oportuit eū magnā hēre sciam. Et hoc est qđ dicit hugo in lib.de sacra. Rerꝫ oium que cū hoie pp hoiem facte sunt pfectā cognitioneꝫ

hoiem accepisse nulli dubiū eē dz. Et si dicat ꝙ nesciebat in illo statu euētū suū: qꝛ nō dubium ꝙ doluisset: ⁊ ita pena puenisset culpā qḋ nulli fit. Ceteꝝ si audisset aliquē sibi loquētē falso nō vr ꝙ sciuisset discernere: sicuti ⁊ mulier in sermōe serpētis decepta est: ⁊ ipse pctm̄ suū suspicabat veniale. Dicēdū in summa ꝙ ſm btm̄ ansel. tres sunt gradus reꝝ. pmus nāliū. scḋs mirabiliū q̄ fiūt. s. vltra cursuz nature cōez. tertius volūtarioꝝ: sicut sunt volūtates hoim. Quo ad tertiū nō cognouisset oia in illo statu: qꝛ nō oportuisset ꝙ vnus vidisset cogitatū alterius nec tn̄ manifeste statu innocētie fuisset deceptio: qꝛ nō credidisset subito nisi adhibita diligētia: fuisset tn̄ nesciētia: sicuti ⁊ de pctō suo ꝙ suspicabat minꝰ non tn̄ ꝓprie fuit i hoc deceptꝰ: qꝛ deceptio iportatꝫ adhesionē magnā. Quo aūt ad scḋm. s. gradū reꝝ mirabiliū non oportuit ꝙ cognosceret cū ⁊ multi angeli misteriū incarnatiōis ignorarēt respectu tn̄ qꝛ statꝰ eiꝰ erat iferior. Si āt fiat ſmo de pᵒ gdu. s. reꝝ nāliū ⁊ spāliter in mūdo sensibili ꝯtentaꝝ cū hꝫ locū distinctio doc. deuoti dist. xxiij. arti. ij. q. i. vbi dicit ꝙ possumꝰ accipere sciam alicuꝰ triplr̄: aut pᵒ respectu scibiliū: ⁊ sic inqt ꝙ oium reꝝ hūit sciam nāliū vn̄ optimꝰ erat geomet musicus agnoscebat vīz vētoꝝ. aialiū. herbaꝝ: ⁊ ceteroꝝ sīliū. 2ᵒ possumus accipe q̄ ad modū sciēdi: ⁊ sic a priˀnō hūit oēm sciam: qꝛ alioˀnouit res postq̄ priꝰ fecerat. s. p expientiā. vn̄ ex euētu dictū est lignū scie boni ⁊ mali: qꝛ malū qḋ noscebat solū abstractie: cognouit expiētia: imo dato ꝙ stetisset reꝝ nās exptus fuisset: sicuti delectat sciēs dū q̄ nouit expir. Sꝫ 3ᵒ possumꝰ accipe sciam q̄ ad intēsiorē cognitionē scibiliū. ⁊ sic ꝑfecissꝫ in scia. nā lꝫ oia nālia cognouisset tn̄ intēsius eoꝝ hūisset noticiā mediātibus experiētijs. Sꝫ qlē de deo hēbat cognitionē. Rn̄dendū ꝙ triplex est dei cogᵒ q̄ ad pn̄s. pª ꝙ facial. ⁊ ista ē btōꝝ i q̄ diuinitas imediate cōteplat. scḋa est in speculo ⁊ enigmate: ⁊ ista ē statꝰ pn̄tis in q̄ cognoscimꝰ deuz ex creaturis veluti qbusdā specul cui iungit ex pte nr̄i enigma idest obscuritas. 3ª āt ē cuꝫ speculo siue enigmate: ⁊ ista erat ade ꝓ statu illo. clar qp pe hēbat creature cognitionē ex q̄ in laudeꝫ ducebat ꝯditoris. Scḋo hūisset appitōes dulcissimas. 3ᵒ hūisset cōtēplationē dei q̄ fuisset supma illiꝰ status cogᵒ nisi dono dei spāli: ⁊ tāto fuisset pfectior q̄ȝ mō qn̄to statꝰ erat purior ¶ Sꝫ dic alia ps ꝯclōnis ꝙ tēptatio obiectꝰ est adā a dn̄o deo peccabir. pbat qꝛ al's nūq̄ȝ cecidisset. ⁊ pꝫ cōgruitas. tn̄ vt coronā mereret si vinceret. nō. n. coronabit nisi q legitime certauerit. tn̄ qꝛ valde facile fuit vicere demonē nō ꝯsentiēdo. tn̄ 3ᵒ dicto mgr̄i qꝛ nō fuisset ei multū laudabile viuere nisi hūisset ad malum suadētē. Et si dicat: qꝛ ex q̄ ds pſciebat ꝙ demō debebat hēc victoriā male faciebat dare hoieꝫ i tale bellū. sic si pastor sciēter daret ouē ꝓpriā in ore lupi. aut rex suū subdituꝫ in māu tyrāni. Rn̄det ꝙ nō egit ds cū hoie inique sꝫ pijssime: vt nēpe gloriosiꝰ pmiaret bellꝫ posuit. Nec obuiat ꝙ pſciebat qꝛ simul ⁊ pſciuit hoc malū ad maiꝰ bonū ordinat tā q̄ ad adā q forsan nūc in celo ēpireo altiori locat in loco q̄ȝ fuisset si stetisset: taꝫ q̄ ad alios. Ex hic nēpe ꝓcessit martiꝝ turba valida: ⁊ nō nulli xp̄ꝫ ex hoc estimāt incarnatū. de q̄ in 3ᵒ Et si qs q̄rat: an ds eū potuerit facere ipeccabilē per nām. Rn̄det doc. subt. xxiij. dist. ꝙ n̄ Nō quidē pp impotētiā dei q extat oipotentissimus: sꝫ creature cui hoc repugt. vn̄ dic ꝙ nulla penitus pōt fieri creatura itellectualis nā ipeccabilis. nec inqt hoc teneo pp cogentes rōnes. sed pp sctōꝝ expſſas auctes: sicut ē illa ansel. allegata in oᵐ. Et Jeron̄. in tractatu de filio ꝓdigo. Solus ds inqt ē in quē nō pōt cadere pctm̄. Idē augꝰ. Cuiuscūq̄ creature ꝓstat vt peccare nō possit nō ē ꝓprie nature: sꝫ dei gr̄e. Et multe ꝯsimiles sunt. sunt ⁊ alie eiꝰ rōnes quas omitto. Sꝫ nūqd potuit facere ipeccabilē per gloriā. Dicēdū ꝙ imo sꝫ nō decuit sibi dare pmiū an̄ meritū: cū meritū sit dispositio: pmiū: terminꝰ: ⁊ via an̄ terminū. ¶ Scḋa pᵒ est de libero arbitrio respectiue ad sensualitatē ⁊ ceteras potētias. ⁊ est hec. sic liberū arbitriū a cuiuslibet potētie superioris coactiōis segregat vt cogere sensualitas illḋ nō dicat. ¶ Pria ps dicit. ꝙ nulla potētia supior eo sicuti est sinderesis de qua i sequētibꝰ que sp inclinat ad bonū pt eū cogere. ꝓbat sic. Nullū de se indifferēs ad vtrāq̄ ptē ꝯdictiōis pōt cogi. Sꝫ hmōi est libeꝝ arbitriū. igr̄. maior pꝫ. qꝛ. n. dato ꝙ cogat iā nō erat de se indifferens: imo vr̄ tractum ꝓpter maius. sꝫ minor pꝫ exᵒ: stāte nēpe actu murmure sinderesis dicētis deo ē obediendū eligeret liberū arbitriuꝫ oᵐ. Et hoc est qḋ dicit Bern̄. voluntas pro ingenita sibi nobilitate nulla cogit necessitate. Sed pōt ne aliqḋ creatū cogere liberū arbitriū. Rn̄dendū ꝙ ista tria aspiciūt liberū arbitriū induci. ipediri. ⁊ cogi. Quo ad primū pōt induci: aut per minas: aut blanditias. Quo ad scḋm pōt ipediri pp ligationē rōnis. quo ad tertiū nūq̄ pōt cogi a creato agēte: qꝛ est potentissimū. Sed

3 respōn libet ar

1 2

nunquid deus poteſt cogere libeꝝ arbim. Di
cendũ ꝙ deus põt mutare nr̃m libeꝝ arbitri
um ꝛ in aliud ↄuertere. ſ ꝙ manẽs liberũ ar
bitriũ cogat ẽt a deo eſt om in adiecto. Sꝫ pt
ne dici aut magis aut minus. Dicendũ ꝙ tri
plex ẽ libeꝝ arbitriũ. primũ a coactõe. ꝛ iſtud
nec capit magis nec minꝰ: imo equalr ẽ i his
in qbus ponit. ſcõm ẽ culpa: ꝛ iſtud capit ma
gis ꝛ minꝰ ſꝫ ꝙ pluribꝰ culpis aut paucis ex
tat obnoxiuꝫ aut rurſuꝫ veniali ꝛ mortali. 3m
eſt a miſeria. ꝛ iſtud etiã capit magis ꝛ minꝰ
ſm ꝙ penis aut miſcet: aut nõ. primuꝫ. ſ. a co
actiõe eſt cõe dei ꝛ nobis. ſcõm ꝛ tertiũ ſoluꝫ
cõe hẽmus cũ demonibus. Sꝫ quẽ locũ tꝫ li
berũ arbitriũ in ordine potentiaꝝ. Dicendũ
ꝙ ꝓprie nõ noiat potentiã ſꝫ facilitatẽ duaꝝ
nobiliſſimarũ potẽtiarũ. ſ. intellectus ꝛ volũ
tatis. vñ ſi in his tribꝰ liberũ arbitriũ intelle
ctus ꝛ voluntas q̃reret imago dei libeꝝ arbi
triũ rñtaret patrẽ: qꝛ liberũ arbitriũ eſt facul
tas: ꝛ põ attribuit patri. Intellectꝰ rñtaret fi
liũ: ꝛ volũtas ſpm̃ſctm̃: tñ loquendo ꝓprie no
minat imaginẽ quo ad duas ptes pncipales
ſ. intellectũ ꝛ volũtatẽ. ꝛ pꝫ ꝙ i plus ſe habet
portio ſupior ꝛ inferior q̃ꝫ liberũ arbitriuꝫ: qꝛ
portio vtraqꝫ noiat tres ptes imaginis. ſ. me
moriã intelligẽtiã. ꝛ voluntateꝫ. Licet Tho.
diſt. xxiiij. arti. ij. q. i. om dicere videat inuens
vtrãqꝫ portionẽ ſolã dicere rõnẽ. libeꝝ aũt ar
bitriũ ſolũ duas dixit. Sꝫ qualr dſt a ſindere
ſi. Dicẽdũ ꝙ ſinderesis nãlr tendit in bonuꝫ
liberũ arbitriũ libere: tũ ſcðo: qꝛ ſinderesis no
minat habitũ pncipioꝝ in agẽdis. liberũ aũt
arbitriũ eſt reſpectu pncipiorũ ꝛ ↄcluſionum
Tũ 3o: qꝛ ſinderesis nõ noiat duas potentias
ſꝫ magis ſcintillas intellectꝰ cũ illis pricipijs
agendorũ deo eſt obediẽdũ. parẽtes ſunt di
ligendi. Liberũ aũt arbitriũ noiat duas potẽ
tias. Sꝫ qualr differt a ↄſcia. Rñdet. ꝙ ↄſcia
ſolũ eſt reſpectu ↄclonũ ſinderesis. Liberũ ãt
arbitriũ tã ↄclonum q̃ꝫ principioꝝ. tũ ſcðo qꝛ
ↄſcia magis noiat actũ: liberũ arbitriũ poten
tiã. Tũ 3o: qꝛ ↄſcia cũ dolore ſepius: ñ ſic libe
rũ arbitriũ. Sed q̃liter a lege nãli: qꝛ lex nã
lis eſt habitus: nõ ſic liberũ arbitriũ. ¶ Sed
dicebat ſcða ps ↄcluſiõis. ꝙ ſenſualitas neqt
cogere liberũ arbitriũ. ꝓbat. illud qð nequit
maius neqt ꝛ minꝰ. Sꝫ mior ẽ ſenſualitas q̃ꝫ
ſinderesis. Cũ ergo ſinderesis nõ poſſit coge
re liberũ arbitriũ ſeqtur ꝙ nec ſenſualitas. vñ
pꝫ libere hoiem p ſenſualitatẽ ad malũ indu
ci. Sꝫ q̃liter ſe hꝫ ſenſualitas ad mouendũ li
berũ arbitriũ. Tho. dicit. ij. pte. q. ij. arti. ij. xx
iiij. diſt. ꝙ in ſenſualitate eſt pctm̃ qð vocat ſe

cũdo primos motꝰ: qꝛ dicit prios pomotꝰ nõ
eẽ pctm̃: ꝛ qꝛ liberũ arbitriũ includit rõneꝫ ꝛ
volũtatẽ per ↄñs vtrãqꝫ portionẽ dẽpta me
moria: ꝛ ita ſenſualitas allicit liberũ arbitri
um q̃ ad portionẽ inferiorẽ: ꝛ p illã ſupiorem
ita ꝙ ſenſualitas gerit ꝓprie locũ ſerpẽtis. ſꝫ
portio iferior locũ mulieris. portio aũt ſupe
rior locũ viri ſeu ade: de q̃ magis in ſequenti
diſt. Licet aũt talr ſit ordo in mõ peccãdi: non
tñ eſt verũ ꝙ iſti motꝰ primi inq̃ꝫtũ ſunt pctm̃
ſint in ſenſualitate ſꝫ in volũtate ſeu libero ar
bitrio rõne volũtatis: ſicuti ꝛ virtutes: diſpo
ſitiue tñ in illa ſenſualitate. Et ſi q̃rat. qd ẽ ꝓ
prie ſubiectũ iſtiꝰ ſenſualitatis. Dicendũ ꝙ ſi
capiat q̃ ad formale aĩa. Nã ſenſualitas noiat
appetitũ: ſi aũt capiat q̃ ad mãle ꝛ organum
ipm corpus. Sꝫ eſt ne in hoie ſolũ vna ſenſua
litas. Dicendũ ꝙ ſic in gñe tñ loquendo pti
culariter ſunt plures. qlibet. n. ſenſus hꝫ ſuuꝫ
appetitũ: ſicut viſus q̃ deliciat in pulchris: au
ditus ſuũ q̃ deliciat in ſonis: ita de alijs. Sed
qs ẽ principalr appetitꝰ dictꝰ ſenſualitas. dicẽ
dũ ꝙ loquẽdo de ſenſibꝰ interioribꝰ ẽ appeti
tus eſtimatiue q̃ collocat in ſcða domo capi
tis: qꝛ illa mouet ad intẽtões boni vel mali q̃
ſunt in imaginatiua ꝛ ſenſu cõi: ꝛ ita ẽ princi
palior appetitꝰ ſequẽs eſtimatiuã. Si aũt lo
quamur de exterioribꝰ nobilior ẽ appetitꝰ vi
ſus: lꝫ ardẽtior ſit tactꝰ pp nãm corruptã. Sꝫ
diſtinguũtur ne appetitꝰ iſti formalr. Dicen
dũ ꝙ ſicuti ſenſus qꝝ ſunt appetitꝰ. Sꝫ qs eſt
nobilior: aut ſenſus: aut eiꝰ appetitꝰ. Dicit ꝙ
ſenſus. nec eſt ſile de volũtate q̃ ẽ appetitꝰ in
tellectꝰ q̃ eſt nobilior itellectu: qꝛ illa ẽ libera
iſti aũt nãles ſicuti ſuꝰ ſenſus. vñ nõ pñt dele
ctari niſi in id qð ſuꝰ oñdit ſenſus: ſꝫ voluntas
bñ in om huiꝰ qð oñdit itellectꝰ. ¶ Tertia ↄo
eſt de ipo libero arbitrio: ꝛ ẽ h. Liberũ arbi
triũ ſic nẽ ſoli ineſt intellectuali vt habitꝰ nõ
dicat. Dicit pa ps ↄclonis. ꝙ liberũ arbitriũ
nõ eſt niſi nẽ itellectuali. ꝓbat. oẽ hñs liberũ
arbitriũ pt ↄſiliari: ſꝫ ſola intellectualis nã pt
ↄſiliari. igr. Cõfirmat. qꝛ opa meritoria libe
ro exeũt arbitrio q̃ nõ cõpetũt niſi nẽ intelle
ctuali. vñ lꝫ bruta aĩa q̃dãmõ domant a nãli
ſua q̃litate: nõ tñ libero hoc faciunt arbitrio.
Sed dubitat. vtrũ ſit vnie in deo ꝛ creaturis.
Dicẽdũ ꝙ ſic vt innuit anſel. als argm ſuum
nõ valeret. arguit. n. ꝙ poſſe peccare nõ ẽ ps
libertat: qꝛ tũc inqt liberũ arbitriũ nõ eſſet in
deo ꝛ nobis. Sꝫ remanet ne in dãnatis ꝛ be
atis. Dicẽduꝫ ꝙ ſic: ſꝫ in dãnatis deꝓuatur p
culpã. ꝛ in beatis decorat per gloriã vt iã pri
mi nequeãt bñ opari nec ſcði demereri: ſꝫ eſt

ne q̃litas. Diceret tho. ꝙ sic: q꞉ ponit poten-
tias aīe eē acciᵃ fluētia ab aīa sicut tactuꝫ est
al's. Sꝫ hoc extat falsuꝫ ea ꝑꝑ dicēdū ꝙ q̃ ad
ꝓncipale. s. rōnē ꝛ volūtatē noīat subam: quo
aūt ad illā facultatē q̃ dicit ordinē exeūdi in
actū noīare vꝫ respectū. Ex q̃ pꝫ scđa ꝑs ꝯcl'o-
nis. ꝙ liberū arbitriū nō ē habitꝰ. pꝫ. Et ꝯfir-
maꝫ: q꞉ in nobis ē ponē potentiā. i. hītū sꝑ in-
clinātē in bonū. s. sinderesim. 2° pōm q̃ꝫtū ex
se est sꝑ inclinātē in malū. s. sensualitateꝫ. igiꝫ
3° est pōere tertiā indifferētem hinc ꝛ inde: ꝛ
hāc dico liberū arbitriū. ꝛ si dicaꝫ ꝙ erit volū-
tas. dicēdū ꝙ volūtas nō dicit ita cōplete sicͭ
liberū arbitriū qđ ponit rōnē q̃ est ꝓuia volū-
tati. ¶ Quātū ad 3ᵐ articulū sunt tres diffi.
Pᵃ ē. an salomoni tāta fuit infusa scīa q̃ꝫtam
hūit adā. Rn̄det rabi salomon. ꝛ ponit istos
tres. adā moysen. ꝛ salomonē. Adaꝫ ingt fuit
salomone ꝛ moyse sapiētior. Moyses aūt mi-
nus adā: sꝫ āpliꝰ salomone. Sed scđs adaꝫ. s.
xp̄s illos tres pariter excessit. ¶ Scđa diffi-
cultas. an sensualitas loquēdo ꝓprie sit ī bru-
tis. dicēdū ꝙ si sensualitas dicaꝫ a sensu cum
bruta sensuꝫ hēant: ita hn̄t ꝛ sensualitatē. Si
aūt dicat ordinē vltra hoc ad rōnē: sic cū ca-
reāt rōne carēt ꝛ sensualitate. ¶ Tertia diffi.
Cui inest ꝑfectiꝰ nā liberi arbitrij. dicendū ꝙ
deo cui inest a se. scđo angelis. 3° nobis ꝛ am-
bobus a deo. Et hoc pꝫ ad qōnē. ꝙ vꝫ ade nō
potuit dari per nām ipeccabilitas siue respe-
ctu sensualitatis siue liberi arbitrij. ¶ Ad pri-
mū argᵐ negaꝫ ꝯn̄a. ꝛ dū ꝓbaꝫ: q꞉ grā ꝛ sub-
iectū sunt limitata ꝛc̄. dicēdū ꝙ lꝫ sint limita-
ta tn̄ repugnat vni icludere formalr: aut aliđ
aut ꝑfectionē eiꝰ de nouo ꝯsili pꝫ. accipio ꝑfe-
ctissimā albedinē certū ē ꝙ est finita sumo đ
nouo vᵐ ĝdū nō potero ꝓdicte addere isti al-
bedini q̃ tn̄ est limitata nō ꝑꝑ limitationē: sꝫ
q꞉ repugnat ex se ꝙ recipiat illū nouū ĝdum
sic in ꝓposito. ¶ Ad ſm rn̄dēdum ad mino-
rē ꝙ posse peccare esse de rōne liberi arbitrij
pōt intelligi: aut absolute: ꝛ sic nō est de rōne
eius: q꞉ tunc đs posset peccare cum hēat libe-
rum arbitriū. vt innuit argᵐ ansel. aut itelli-
gendo ꝙ sit de rōne liberi arbitrij creati. ꝛ sic
est veꝝ: q꞉ liberū arbitriū est vertibile in crea-
turis nō tn̄ illud posse peccare vt dicit respe-
ctū actualē sed solū aptitudinalē. ¶ Ad ter-
tium negāda est ꝯn̄a ꝛ rō. q꞉ corpus illud so-
lum hꝫ modū nālem. nā intellectualis liberū
nec obuiat ꝙ magis approximat deo. verū ē
simplr: nihilominꝰ tn̄ in vno possibile est ali-
ud magis approximari: licet nō sit perfectiꝰ.
al'. n. magis in simplicitate approximat deo

q̃ꝫ hō: cum tn̄ hō sit perfectior: ita in ꝓposito
posset alio° dici sed sufficit ad p̄n̄s. Sꝫ pꝫ ꝛc̄.
Ex p̄n̄ti aūt dist. ꝛc̄. ¶ Prima ꝯ°. intrat mili-
tiā adā vt voluit deus quem docuit ꝑ sapiām.
Dicit ꝯclusio. ꝙ ꝑmissione dei adā queꝫ dn̄s
repleuerat dono scīe ꝛ sapīe intrauit campuꝫ
belli ꝯ luciferum. ꝛ ponit per totaꝫ. xxiij. dist.
¶ Scđa ꝯ°. vt posset stare varia donātur: sed
vires curuanꝫ per malum bellare. Dicit con-
clusio. ꝙ đs ade multa dedit adiutoria vt eēt
fortis in bello ꝛ noīantur in lrā. Sꝫ bello fra-
cto incepit crescere viciū in caput eius: sicuti
fit in nobis. Tangitur aūt modus in littera ꝛ
ponitur ꝯcl'o per totā. xxiiij. dist. ¶ Tertia ꝯ°
trinū arbitriū est a miseria vi ꝛ maliᵃ clamat
dictū piū. Dicit ꝯ°. ꝙ triplex ē libeꝝ arbitriū
s. a coactōe a culpa ꝛ miseria. Et pōiꝫ cū āpla
declaratōe per totā. xxv. dist. Seqtur ī textu.

Ec est grā operās ꝛ coopans ꝛc̄. Hic
h siĝtur. xxvi. dist. huiꝰ scđi q̃ sic ꝯtinuaꝫ
ad ꝓcedentes. nā postq̃ꝫ in. xxiiij. dist.
egit mgr̄ de libero arbitrio relatiue ad q̃q̃ꝫ
aliā potentiā. Et. xxv. de eodē egit q̃ ad suaꝫ
essentiā. nūc de eo agit per respectū ad grām.
Et hꝫ diuidi in tres ꝑtes ꝓncipales. In pᵃ de
grā agiꝫ quo ad arbitriū ingenitū. In 2ᵃ eius
vsus exprimiꝫ quo ad habitū gratuitū. In 3ᵃ
qđ possimus exponiꝫ dū donū hoc ē ꝑditum.
pᵃ in prin°. scđa dis. xxvi. ibi. hic ꝯsiderandꝫ
est cū ꝓdictū ꝛc̄. 3ᵃ dis. xxviij. ibi. id vero incō-
cusse ꝛ incūctanter ꝛc̄. Pᵃ rursus ꝑticula in
qua de grā agiꝫ quo ad arbitriū ingenituꝫ: in
tres ꝑtes diuidiꝫ. In pᵃ doni gratiosi daꝫ bre-
uis diuisio. In 2ᵃ sermonis ingeniosi accedit
expositio. In 3ᵃ oꝑis officiosi hꝰ grē pꝫ ꝓuen-
tio. pᵃ in prin°. 2ᵃ ibi. ecce his vbis satis ape-
riꝫ ꝛc̄. tertia ibi. Ipsa eadē tn̄ q̃daꝫ grē dono
ꝛc̄. pᵃ ꝑte indiuisa manēte. Scđa ꝑticula iꝫ q̃
ſmone ingenio° ꝓdicte diuisionis daꝫ expō: i
tres diuidiꝫ. In pᵃ istius adiutorij effectꝰ per-
quiriꝫ. In scđa vis liberi arbitrij eiꝰ subm po-
niꝫ. In tertia mō breuis cōpendij ipsiꝰ eē tan-
giꝫ. pᵃ ī ꝓn. scđa ibi. volūtatē ipam aug. in li.
ꝛc̄. 3ᵃ ibi. ꝛ si diligēter intēdas. Et seqtur vl°.
illa ꝑticula ipa eadē tn̄ q̃dā grē ꝛc̄. in q̃ oꝑis
officiosi. s. grē pꝫ ꝓuētio. ꝛ hꝫ diuidi i tres. In
pᵃ determiaꝫ vitas. In ſa sepaꝫ dubietas. In
3ᵃ veri daꝫ rursus auc̄tas. pria in princi°. scđa
ibi. nō ē tn̄ ignorādum ꝛc̄. 3ᵃ ibi. illius. n. grē
ꝑcipiende ꝛc̄. Et h̄ est diuisio p̄n̄tis dis. ꝛc̄.

Trū grā in supiori vel iferiori portiōe
v subiectiue collocēꝫ. Et aꝫ ꝙ nō triplici
me°. p° sic. ymago recreatiōis dꝫ ꝯfor-
mari imagi creatōis. sꝫ i imagie creatōis i aīa

nr̃a sūt tres po^e i vna eēntia aīe scʒ.mēo^a.in/
telligētia.ꝛ volūtas.g° pifozmit i recreatiōe
corrn̄debit g^a ipi eēn^e aīe.ꝛ he tres ṽtutes fi
des spes caritas trib⁹ p̄dictis potētijs ex q̄ re
linqtur grãʒ subiue stare i ipa eēn^a aīe:nō in
his portionib⁹ q̄ sūt aīe po^e. ¶Scd̄o arguit
ꝙ nō sit subiectiue in portiōe iferiori. grã est
dei donū p qd̄ sup̄ nos tollimur:sʒ p portōeʒ
iferiorē nō tollimur supra nos.sʒ in his q̄ ifra
nos sūt dirigimur.igit ꝛc̄.maior pʒ.p diffini/
tionē grẽ q̄ solet sic dari.Grã ē silitudo gl̃ie:
ꝛ ita p eā eleuamur i supna.sʒ minor ꝓbat ex
eo ꝙ portio iferior circa terrena negociat.vt
aug.xij.de trini. ¶ Tertio arguit ꝙ nō sit in
portione supiori.Nullū directiuū opis extat
subiue in portiōe supiori.sʒ grã ē maxime ad
bonū op⁹ directia.igit maior pʒ.qꝛ teste aug.
vbi supra.portio supior inhiat eternis specu/
lādis.speculatio aūt pp se est nō pp opus vn̄
arist.finis theo^e ṽitas.p̄ctice aūt op⁹.Sʒ mi/
nor ꝓbat aucte ysi.grãʒ diffinietis.Grã inqt
est diue mie donū p qd̄ bone volūtatis fit exi
tus in op⁹. Jn o^m arguit aucte aug.ad sixtū
grã iqt se hʒ ad liberū arbitriū:sicut sessor ad
equū.ꝛ p ꝯn̄s subiue.cū g° liberū arbitriū cō
plectat ꝛ portōʒ supiorē ꝛ iferiorē q̄ ad itel^m
ꝛ volūtatē.seqt.Jn ista qōne ad ar̃s ꝛc̄.Quo
ad p^m articulū termi sūt grã.portio iferior,ꝛ
portio supior.¶ Prim⁹ igr̃ t̄min⁹ est grã.vn̄
notād̄ p° ꝙ grã solʒ accipi triplr̃ vltra grãm
icreatā.prio° dr̄ grã cōissime ꝓ q̄libet nobis
collato a deo:ꝛ isto mō ēt dona nāe sicuti in
geniū.mētis pspicacitatis dicūt grẽ. Quid i
quit habes qd̄ nō accepisti.Scd̄o° dr̄ grã cōi
ter q̄dlibet donū nāe superadditū:sicut dicit
aplr̃us.diones gratiaꝝ sūt vbi noiat ꝓphiaʒ.
fidē ꝛ ꝯsilia. Et hoc mō gratiā accipiēdo sic
diffinit.Grã est manifestatio spūs ad vtilita
tē:ꝛ his duob⁹ mōis dr̄ g̃tia gratis data.t̄tio
mō dr̃ grã ꝓprie:ꝛ tūc dr̃ grã gratū faciēs ꝛ
solʒ a nr̃is magistris sic diffiniri.Grã est forã
a deo nobis gratis data sine meritis gratuʒ
faciēs hn̄tē ꝛ op⁹ ei⁹ bonū reddēs. Jn q̄ diffi
finitiōe tria tāgunt.p̄mū ꝙ grã est forã a deo
nobis gratis data sine meritis. qn̄ eni vocat
grã forã ostēdit p̄ter gratiā increatā aliq̄ʒ fo/
re gratiā in iustis eos informantē q̄ extat q̄li
tas.Qn̄ aūt inqt ꝙ nob a deo gratis dat inn
it ꝙ nō beatificabimur in quadā decima itel/
ligētia quaʒ sōniauit auiceñ.in.ix.metha^ce.sʒ
in deo addit sine meritis.Si eniʒ inqt apl̃us
ex meritis eēt grã:iā grã nō eēt grã.scd̄o dic̄
p̄ncipalr̃ gratū faciēs habētē.ꝛ in hoc ond̄it
ꝙ se hʒ ad grãʒ gratis datā:sicuti spēs ad ge
nus:sicuti eni ois hō est aīal:nō ecōtra.sic ois
grã gratū faciēs ē gratis data nō ecōtra.Ter
tio dicit.ꝛ opus ei⁹ bonū reddēs:ꝛ in isto cū
scd̄o notat grã cooperās ꝛ opans. Dicit eni
grã opans inq̄tū aīaʒ deo gratā facit. Sʒ co
opans inq̄tū ad op⁹ bonū dirigit:seu dr̄ grã
opans inq̄tū opat iteri⁹:coopans inq̄tū ex/
teri⁹.Sicut dicit apl̃us. Jncepistis bn̄ velle.
discite bene facē vt dicat ꝙ grã forã est a deo
nobis gratis data sine meritis gratū faciens
hn̄tē ꝛ op⁹ ei⁹ bonū reddēs.¶Scd̄s termi/
n⁹ est portio supior.Et terti⁹ est portio iferior
vbi prio notādū ꝙ aīa hʒ cōpari ad tria. Ad
supius:sicuti est deus.Ad eq̄le sicuti sūt spūs
qui dn̄r eq̄les ei q̄ ad mentē:qꝛ ābo a p^a ṽita
te formant.Ad inferi⁹:sicuti sūt alia:respecti
ue aūt ad supius dr̃ portio supior.respectu āt
eq̄lis ꝛ iferioris dicit portio iferior:ita ꝙ por
tio supior ē respectu soli⁹ icreati.iferior respe
ctu ois creati.Et credunt ista noia repta fuis/
se a btō aug°.i.xij.de trini.vbi dicit.ꝙ nō dif/
ferūt ꝓm pōs:sʒ ꝓm officia.Jn portiōe aūt su/
periori ꝯsidero tres potētias.memoriā intel
ligētiā.ꝛ volūtatē q̄ sūt imago dei:ꝛ he eedē
sūt in nūero i portiōe iferiori inq̄tū respiciūt
creata seu tpa^a large capiēdo tp̄s.Et ꝓbat h̄
doc.subt.māifesto signo.q.ij.xxiiij.dist.qꝛ ca/
dē caritas ē i volūtate mea q̄ diligo deuʒ ꝛ q̄
diligo ꝓximuʒ:ꝛ tn̄ i p° dr̃ portio supior.in 2°
iferior.Notādū vltra.ꝙ officia portōis supio
ris q̄ ad scd̄aʒ ptē imagis q̄ dicit itelligentia
sūt tria.primū est simplex eternoꝝ speculatio
vn̄ inquit aug.ꝙ inhiat eternis speculādis ꝓʒ
suū officiū est practicoꝝ p̄ncipiorū ex diuina
lege sūptoꝝ iferiori pn̄ta° sicuti est.deo ē obe
diēdū.ꝛ hoc fit p sinderesim ꝛ nāe legē.vn̄ ꝛ
ꝓm aug.ipa inhiat terrenis cōsulēdis.tertiuʒ
officiū suū est ista applicare principia p mōʒ
silogisticū in hitudine ad opus:ꝛ hoc fit ma/
xime rōne.vn̄ ꝛ dicta est portio supior rōnis.
vn̄ ꝛ solet iter istas duas portiōes dari dr̃ia:
qꝛ supior accipit media ex eternis:sʒ inferior
ex cōditis:sicuti verbi grã. Si dicat iuste est
viuēdū hoc ꝓbabit portio superior ex prece
pto dei:hoc p̄cipiētis.Jnferior aūt ex isto p̄n
cipio honeste est viuēdū.¶Quātū ad scd̄m
articuluʒ sūt tres ꝯclōnes.pria est de essentia
grẽ.secūda de eius subiecto.tertia de eius ac
tiuitate.Pria ē hec. Sic gratia habit⁹ extat
creatus:vt in accidētis gn̄e collocet. ¶Di/
cit pria ps.ꝙ gratia hitus creat⁹.ꝓbat oē in
dignū prius vita eterna postea dignū aliqd
de nouo habet qd̄ prius nō habuit. Sed pec
cator primus vita eterna fuit indignus.habi

ta erga extat dignus. igitur gratia est quid
creatuȝ. maioꝛ pȝ:qꝛ neqt fieri mutatio in ꝺo
acceptãte. ⁊ ita oȝ ꝙ fiat in acceptato. Et cõ-
firmatur. qꝛ oȝ eum qui pꝛius erat iniustꝰ dũ
efficitur iustus habere aliquid de nouo for-
maliter. ⁊ illud ego voco grãȝ que dicitur iu
sticia qua iustificamur. Et si obijciatur qꝛ hõ
potest aliũ diligere sine quacũqȝ causatione
noua in dilecto. g° a fortiori deus. ⁊ ita nõ oȝ
ꝙ si qs mõ diligatur a deo ⁊ priꝰ nõ ꝙ sit in
eo ꝯdita grã. Hic dico primo ꝙ nõ est simi-
le de hoie diligẽte ⁊ deo. qꝛ hõ soluȝ corpus
aspicit. deus autem cor ⁊ sua liberalitate pre
maxima vult grã decorare qꝺ diligit. Scꝺo
dico ꝙ hõ neqt de nouo diligere aliqué ho-
minem nisi cãdo in eo esse dilectũ qꝺ est q̃-
dam praxis seu opus rationis. Tertio dico
ꝙ põt deus acceptare de sua potẽtia absolu-
ta aliquem ad vitã eternã sine gratia creata.
pȝ clare. qꝛ ista gratia est quid distinctũ reali
ter ab hoie acceptato ⁊ absolutũ: ⁊ ita nõ vi-
detur requiri vt acceptetur. Et si dicaᷓ qꝛ vi-
dereᷓ error pelagij. Dicẽdũ ꝙ nõ. pelagiꝰ. n.
ponit ꝙ ex puris nãlibus poterat homo acq
rere vitaȝ eternã. Non sic ista positio: sed to-
tum ponit a parte dei. tum qꝛ valde durũ vi-
detur imponere mgr̃o ꝙ fuerit pelagianꝰ q
tñ ꝺm cõem opinionem solum posuit grãm
increatam. quid tñ super hoc senserit dictum
est dist. xvij. pmi. Sȝ põt ne aliqueȝ acceptare
deꝰ ad vitã eternam sine q̊cũqȝ creato. Dico
pꝛio ꝙ sic: sine q̊cunqȝ absoluto. pȝ ex p̃dictis
2° dico ꝙ nõ sine quocũqȝ respectiuo pȝ. qꝛ si
hũc deꝰ acceptat nec̃io iste est acceptatꝰ pas-
siue. ista aũt acceptatio passiua quendã respe
ctum in acceptato ponit. ¶ Ex quo pȝ ꝙ so-
la fide põt de potẽtia absoluta nos ad vitam
eternã acceptare. ¶ Pȝ scꝺo ꝙ potuit adaȝ
in puris nãlibꝰ in statu inocentie acceptare.
¶ Pȝ tertio ꝙ grã creata nõ est necessaria
simplr̃: sed solũ de potẽtia ordinata ad con-
seq̃ndã vitaȝ eternã. Et si q̃raᷓ an ista grã sit
habitus supnãl. Dᵐ ꝙ sic. tñ p° rõne cause effe
ctiue qꝛ a deo caᷓ solũ q est cã supnãlis. tñ se-
cũdo rõne obi: qꝛ ꝑ eã maxie deũ ꝯtẽplamur
tñ 3° rõne finis: qꝛ ꝑ eã in finẽ vltimũ dirigi-
mur q̊ est bonũ supnãle. vñ hic notat doc. de
no. q. ij. huiꝰ disti. ꝙ aliqd caᷓ triplr̃. vno° ab
iferiori: sicuti spẽs lapidũ caᷓ in oculo a lapi
de: q tñ oclo est ipfectiõe iferior. Scꝺo ab eq̃
li: sicuti in duobꝰ speclis sibi mutuo spẽs trãs
mutãtibꝰ. 3° a supiori sicut in ꝓposito de grã.
Sȝ de q̊ caᷓ. Dicẽdũ ꝙ de nihilo nõ itelligẽ
do mãlr: q̃si nihil sit ciꝰ mã: qꝛ hoc ẽ ipossibi-
le. ex p° phicoꝝ. ex nihilo nihil fit. Sȝ ex pre
suppõne qꝛ nihil ex q̊ fiat p̃supponit. Sȝ ẽ ne
fo͛a simplex. Dicẽdũ ꝙ sic respectiẽ ad cor-
pora ꝯposita tñ est ex gñe ⁊ drĩa. ⁊ pȝ ꝙ non
educiᷓ de põ materie: sicuti qdẽ sũt suspicati.
¶ Scꝺa ps ꝯclonis dicit ꝙ grã creata ẽ ac-
cñs. ꝓbaᷓ. oẽ q̊d capit magis ⁊ minꝰ ẽ accñs
sȝ grã est hmõi. igr̃. maior pȝ. qꝛ suba ñ capit
magis ⁊ minꝰ ex p̃mẽᷓ. Sȝ mĩor ꝓbaᷓ auc̃te
bti aug. ad bonifaciũ. Grã ingt mereᷓ auge-
ri ⁊ aucta mereaᷓ ⁊ ꝑfici. Et ꝯfirmaᷓ. qꝛ venit
pꝰ eẽ cõpletũ. ⁊ põt adesse vl̃ abeẽ p̃ter aie cor
ruptõeȝ. Et si dicaᷓ: qꝛ iter bõa grã poniᷓ cuȝ
maxis bõis: cũ g° bona infima ⁊ media sint
sube. igr̃ ⁊ grã. Et ꝯfirmaᷓ: qꝛ ẽ ꝑfectio sube
s. aie: ⁊ ꝑfectio ẽ nobilior ꝑfecto. qꝺ nõ eẽt si
eẽt accñs: qꝛ suba accidẽte ẽ nobilior. Dicẽ-
dũ ad p̃mũ ꝙ rõ sube aut accidẽtis nihil faᷓ
ad illa bona ĩfima: media: ⁊ maxia ꝺm qꝺ de
eis loqtur aug. solũ. n. ꝺ eis itẽdit inq̃ȝtũ ime
diatiꝰ ad deũ ordinant qꝺ maxie ꝓ statu vie
ꝯpetit grẽ. Et qꝺ obijciᷓ ꝙ est ꝑfectio sube ⁊
ita ꝑfectiõ. Dicẽdũ: ꝙ nihil differt qn inq̃tũ
ꝑfectio aie sit ꝑfectior aia: ⁊ tñ simplr̃ ipfecti
or sicuti leo in fortitudine ꝑfectior. ẽ hoie: ⁊
tñ simplr̃ hõ leõe ẽ ꝑfectior. vñ vix in vniuer
so due repienᷓ spẽs qn se hẽant h mõ. ¶ Se
cũda ꝯ° ẽ de subo grẽ. ⁊ est hec. Sic grẽ subȝ
imediatũ nõ extat aie eẽntia vt portio supiõ
⁊ inferior ꝓ vltia sui ꝑte ꝯsistat. ¶ Diẽ pᵃ ps
ꝯclonis. ꝙ eẽnᵃ aie nõ extat imediatũ subm
grẽ. ꝓbaᷓ medio doct. subti. in hac dist. argu
it sic. qñ aliq̃ forma est ideterminata ad mul
tas oꝑatiões nõ ꝑficiᷓ inq̃ȝtũ est sic indeter-
minata ab aliq̃ ꝑfectõe ad certã oꝑatõȝ ꝺter
minatã. pȝ ex°. qꝛ. n. aia ẽ ideterminata ad in
telligẽ velle ⁊ sentire: ⁊ ceťa nõ ꝑficiᷓ scia inq̃ȝ
tñ est sic indeterminata: sȝ inq̃ȝtũ determinaᷓ
ad ꝑtẽ intellectiuã. sȝ grã est ꝺterminata ad
opꝰ meritoriũ: ⁊ hoc est ꝓpꝛiũ soliꝰ volũtatꝭ
ꝺm ansel. in li. de ꝯceptu v̊ginali. c. iij. ergo so
lum ꝑficiᷓ grã aiam inq̃ȝtũ determinaᷓ ad ip
sam voluntatẽ. Confirmaᷓ. si nempe eẽt pri-
mo grã in essentia aie tunc posset redundare
in itellectũ seꝑata funditꝰ volũtate: ⁊ ita pos
set intellectus mereri ⁊ beati sine voluntate
qꝺ nõ videtur. Et patet rursus: qꝛ beatitudo
est in actu: actus aũt potentiaꝝ pꝛicipaliter
⁊ ita videᷓ ꝙ ⁊ gratia. Dixi aũt in ꝯclone im
mediatum subm: qꝛ bene ꝯceditur eẽntia aie
esse subm mediatum inq̃ȝtũ potentie sunt in
essentia aie: sicuti qꝛ color est in supficie: ⁊ su-
perficies in corpe. diximus qꝛ color est in cor
pore. ¶ Ex quo pȝ defectus sci tho. huiꝰ dist.

q.iij.ponẽtis primo grãʒ in eẽntia aĩe ⁊ poſt modũ redũdare in potẽtias:qꝛ inquit eleuat̃ aĩa ad opari ſupnãle:⁊ ita oʒ ꝙ hẽat eẽ ſupnãle.⁊ addit ꝙ hoc ꝯſonat dictis dyoñ.vñ in ij.c.celeſtis ierar. dicit ꝙ neqt q̃s eleuari in opꝰ diuinũ niſi accepit ꝑ regñatiões eẽ diui^{m} pʒ o^{m} tñ ex ꝯcl̃one. Et ſalua ſua ſcitate moti^{m} põnis eſt bene modicuʒ:eq̃.n. bñ accipit eẽ ſupnãle aĩa ſi p^{o} ponat̃ grã in põ aĩe.ſ.volũtate:ſicuti ſi in eẽn^{a}:⁊ vr̃ ꝙ ꝯplexiꝰ qꝛ cadit ſupra totũ.Et ꝯfirmat̃ ſm eñ.po^{e} aĩe ſunt acci^{a}.ſi igr̃ grã ſit prĩo in eẽntia aĩe ꝑ potẽtiaʒ diuinã ſeparent̃ intellectꝰ ⁊ voluntas ab ipſa aĩa erit tũc btã in pr̃ia ꝑ grãm ꝯſũmatã:⁊ tñ ſine potẽtijs q̊d non videt̃ poſſibile.⁊ q̊d addit ꝙ dictũ ſuũ ꝯſonat dictis diui dyoñ.attẽdamus modicũ doc.deuo. huiꝰ diſt. q.v.dic̃ ꝙ grã pꝰ eſt in põ.ſ.volũtate ſeu libero arbi^{c}. Et dicit ꝙ iſtud vr̃ magis ꝯſonũ dictis aug. dicentis ꝙ grã ſe hʒ ad libe.arbi.ſic̃ ſeſſoꝛ ad equũ.Seſſoꝛ auteʒ imediate ſuꝑ equũ ſedet. Rurſus qꝛ diuidit aug.grãʒ in opantẽ ⁊ coopantẽ q̃ ambe ꝑtinẽt ad volũtatẽ.Ecce tho. ꝓ ſe all̃at dyoñ. doc. deuo. ex oppoſito ꝓ ſe allegat aug.ṽitas ẽ ꝙ in hoc nõ ꝯ̃dicit aug. iunioꝛ dyoꝰ ſeniori.vñ pʒ clare ꝙ doc.deuoti plane ſt̃ auctẽs:⁊ iducũt vt eiſdẽ credat̃. vbi ãt dict̃ ſuis ꝯcordat dyoñ.nõ allegat Tho.niſi in.ij.celeſt.ierarchie.⁊ pʒ ꝙ nihil eſt. vñ p̃t ei dici ꝙ refert̃ phm de libris dixiſſe moyſi. Iſte bene dicit ſed nihil ꝓbat.nõ dico ꝙ tho. hic bene dicat:ſʒ dico ꝙ nihil ꝓbat:aut modicũ ⁊ iſtud parũ ꝓ nihilo reputat̃.ex ſcdo phicoꝝ.vnde pro ſecuriori cõdeſcendamus opinioni doct.deuo.⁊ docto.ſubti. ¶ Scda ꝑs ꝯcl̃onis dicit ꝙ gratia conſiſtit in vltima ꝑte portiõis inferioris ⁊ ſupioris.ſ.in ipſa voluntate.pʒ ex iam dictis.Et confirmat̃:in eo principaliter conſiſtit merẽdi principiũ in quo ⁊ meritũ:ſed grã eſt principiũ merendi:⁊ omne meritũ eſt in voluntate:aut principal̃r.igitur ⁊c̃.Et ſi querat̃.an eadem ſit grã in portiõe inferiori ⁊ ſupiori.Dicendũ ꝙ ſic.qꝛ eadẽ eſt ⁊ volũtas.ex prĩo arti. ¶ Tertia ꝯcl̃o eſt de cãlitate ſeu actiuitate ipiꝰ grẽ: ⁊ ẽ hec ſic ad ſubſtractũ meriti cãl̃r ſe hñt ⁊ grã:⁊ volũtas vt in formali meriti ampliꝰ agat grã. Dicit prĩa ꝑs ꝙ ſubſtractũ meriti.ſ.actꝰ volũtatis cãtur ab ipa volũtate ⁊ grã ſimul.ꝓbat̃. p^{o} de volũtate.Oĩs actio meritoria eſt i ptã te merẽtis:ſed bõe volitiões mediãte grã elicite ſunt meritorie:igr̃ ſt̃ in ptãte merẽt̃: ⁊ ꝑ ꝯñs volũtas ꝯcurrit actiue.ꝙ ṽo grã cõcurrat actiue:pʒ ex ea ꝑte dãdũ ẽ auxiliũ ex qua maioꝛ ẽ indigẽtia.ſed plus indiget volũtas auxilio inq̃tũ actiua q̃ʒ receptiua:qꝛ de ſe eſt diſpoſita.igr̃.Et ꝯfirmat̃ auc̃te phi.vij.phicorũ.virtꝰ inqt eſt diſpõ ꝑfecti ad optimum.Et ꝯmẽtatoꝛ in.iij.de aĩa.habitꝰ eſt q̊ q̃s vtit̃ cuʒ voluerit.Iſta oĩa videt̃ ꝓferre actiuitatẽ. vñ ⁊ aug.ſuꝑ ps.lxiiij.Caritas mõ eſt ignis. i futuro erit caminꝰ.vñ ꝓpha cuiꝰ ignis ẽ in ſion ⁊ caminꝰ in hieruſalẽ.tã aũt ignis q̃ʒ caminꝰ dicũt actiuitatẽ.Et ſi q̄rat̃ de mõ cãndi i his duobꝰ volũtate ⁊ grã. Rñdendũ ꝙ ſolet in cauſis triplex aſſignari cauſandi modꝰ. primus ẽ qñ cauſe ex eq̊ cãnt:ſicuti trahẽtes nauẽ.ſcd̃s modꝰ eſt qñ vnũ cãns cãt ꝑ virtuteʒ alteriꝰ.ſicut i.ij.phicoꝝ dicit phs. ꝙ ſol ⁊ hõ gñant hoieʒ.tertiꝰ modꝰ qñ vnũ eoꝝ eſt altero ꝑncipaliꝰ:minꝰ tñ pricipale nihil capit in cãtiõe ſua a ꝑncipaliori:ſicuti cãnt itellectione o^{m} ⁊ põ põ ẽ ꝑncipaliꝰ agẽs:⁊ o^{m} minus ꝑncipale:niſi d̃s mouẽt mẽtẽ:aut alia ſupioꝛ itelligẽtia:⁊ tñ obm nõ cãt in ṽtute po^{e}: nec eꝯ̃.ſic in ꝓpoſito q̊ ad ſubſtractũ meriti volũtas eſt agẽs ꝑncipaliꝰ.grã minꝰ ꝑncipale: ñ tñ accipit grã a volũtate cãlitatẽ ſuã. ¶ Sʒ q̊ ad foꝛale meriti.ſ.vt acceptet̃ ꝑncipaliꝰ vt dicit ſcda ꝑs ꝯcl̃onis ꝯcurrit grã q̃ʒ volũtas. ⁊ dat exẽplũ.Lʒ.n.ꝑncipaliꝰ ꝯcurrat in gñatiõe mas q̃ʒ mulier tñ filiꝰ plꝰ p̃t diligi qꝛ eſt mulieris q̃ qꝛ eſt viri. Rurſus lʒ diuiſio panis ꝑncipaliꝰ ſit a ṽtute motiua manꝰ q̃ a cultello ſcindẽte tñ inq̃tũ placet plꝰ ẽ a cultello q̃ a manu:ſic in ꝓpoſito. Actꝰ inq̃ʒtũ meritoriꝰ plꝰ attribuit̃ grẽ q̃ʒ volũtati lʒ abſolute magis ſit a volũtate q̃ʒ grã. de hoc ſat̃ hitũ eſt i p^{o} diſt.xvij.in ſili de caritate. ¶ Quantũ ad tertiũ arti.ſunt tres diffic. ¶ Prĩa in q̃ ſpẽ q̄litat̃ eſt grã.dicẽdũ ꝙ in p^{a} ſpẽ q̄litat̃ q̃ dicit̃ habitꝰ vel diſpõ.eſt.n.hitꝰ ⁊ ṽtꝰ ſicut patebit ſequẽti diſt. ¶ Scda diffic.q̃ eſt ꝑncipalioꝛ potẽtia tã portiõis ſupioris q̃ inferioris. dicẽdũ ꝙ volũtas q̃ dr̃ aĩe regina ⁊ in hac eſt meritũ ꝑncipal̃r ⁊ nobilioꝛ habitꝰ:ſicuti caritas:⁊ nobiliꝰ ꝑmiũ.ſ.fruitio.ſcd̃o intellectus 3° mẽo^{a} ita ꝙ ordo ꝑfectiõis ẽ ecõuerſo ordinãe. ¶ Tertia diffi. vtꝝ foꝛale meriti ſit abſolutũ q̊d vl̃ reſpectiuũ. Rñdẽdũ ꝙ eſt reſpectiuũ.vñ nihil dicit niſi ordinabilitatẽ ſeu ordinationẽ ad vitã eternã.Et hoc pʒ ad q̊nẽ ꝙ vicʒ grã in portiõe ſupiori ⁊ iferiori collocatur.Tũc ad argumẽta. ¶ Ad primũ rñdet doc.deuo.ꝙ ſicuti neqt fieri deordina^{o} i aĩa niſi ꝑ potẽtias:ſic nec reordia^{o}:vñ reordinatis potẽtijs reordinat̃ ipa aĩe eſſentia:nec oʒ dare grãʒ corrñdẽtẽ eẽntie aĩe: qꝛ nõ vr̃ po^{e}

ꝙ sit in aīa nisi mediante pō. ¶ Ad scḋm rñ dendū ꝙ grā pncipaliter ē ad diligēdū deū. scḋo nos ⁊ ꝓximū: ⁊ inq̄ʒtū diligim⁹ nos: aut ꝓximū pp deū q̄dā mō eleuam⁹ portionē inferiorē ad supiorē: aut nos. s̄ nos: sicuti portio supior qñ ɔsulit inferiori q̄dā mō descēdē dr. ⁊ ita pʒ argumētū. ¶ Ad tertiū. maior est falsa. ⁊ dū ꝓbat p aug. q: speculari eterna est opus portiōis supioris: ɔceditur sed nō totū vt patuit in pº arti. sʒ dirigē in op⁹ p regulas eternas. Et sic pʒ ad q̄ōnem. Ex p̄nti aūt di. ⁊c̄. ¶ Prima pº. In opante grā scindit̄ atq̄ʒ diuidit̄ ⁊ cooperātē. Dicit ɔclo. ꝙ grā diuidit̄ in grām opantē ⁊ coopantē ⁊ ponit̄ a pncīº dist. vsq̄ʒ ibi. ipa eadē tñ q̄dā. ¶ Scḋa pº. diuina grā in nobis ꝓcedit atq̄ʒ succedit ad dōa varia. dicit pº. ꝙ grā multa dona ꝓuenit in nobis: ⁊ multa seq̄t. ⁊ ponit̄ ab illo. c. ipsa eadē tñ ⁊c̄. vsq̄ʒ ibi. nō est tñ ignorādū. ¶ 3ª pº. sic viri volētis fides dicat̄ vt mirantis dei ponat̄. dic̄. pº. ꝙ sic ē fides hois volētis vt inter dona grē nūeret̄. ⁊ ponit̄ ab illo loco. nō ē tñ ignorādū. vsq̄ʒ ad finē distictōis.

dis xxvij

Ex ɔsiderādū cū ꝓdictum sit ⁊c̄. Hic sig̃t. xxvij. dist. h⁹ scḋi q̄ sic ɔtinuat̄ ad ꝓcedētes. Nā postq̄ʒ in ꝓcedēti dist. egit mgr̄ de ipa grā q̄ ad arbiᵗʳⁱᵐ ingēitū in q̄ ē subiue. nūc i p̄nti dist. agit de eadē ad hitū g̃tuitū. s. v̄tutes. Et diuidit̄ in tres ptes pnci. In pª grē opant̄ ⁊ coopant̄ notat̄ vnitas. In 2ª grē in via merent̄ apit̄ maioritas. In 3ª v̄tut̄ decorātis pq̄rit̄ actiuitas. pª in pncīº nr̄i text⁹ vbi doct. deuo. hāc incipit dist. scḋa ibi. si v̄o q̄rit̄ q̄uō ipa grā ⁊c̄. vbi sanc. tho. p̄ntē icipit dist. 3ª ibi h̄ vidēdū ē qd sit v̄t⁹ ⁊c̄. vbi cōis opio p̄ntē inchoat dist. ita ꝙ ista. xxvij. dist. tria hʒ initia fʒ diuersas opiones. vr̄ āt v̄ior situatio doc. deuo. quē ego h̄ sum secut⁹. q: incipit h̄ agē de grā inq̄ʒtū ɔtinuat̄ ad v̄tutes de qb⁹ pncipal̄r est tota dist. vñ duab⁹ ptib⁹ primis idiuisis manētib⁹. Rursus tertia pticula in q̄ v̄tut̄ decorātia ⁊c̄. in tres ptes diuidit̄. In pª v̄tut̄ ponit̄ patēs diffiniº. In 2ª volūtat̄ tāgitur ex grā g̃ta curaº. In 3ª breuit̄ ɔcludit̄ epilogatio. pª in pncīº. 2ª ibi. Si igr̄ grā q̄ ⁊c̄. 3ª ibi. ex p̄missis iā inotescē ⁊c̄. Rursus pª pticula idiuisa. scḋa ps in q̄ volūtat̄ tāgit̄ ex grā g̃tis curaº: in tres ptes diuidit̄. In pª cē sanitatis ex grā dicit pnciᵐ. In 2ª ōndit ꝙ meritū sctitatis ex fonte hic hʒ initiū. In 3ª ōndit ꝙ decor venustatis v̄tut̄q̄ʒ h̄ capit fastigiū. pª in pncīº scḋa ibi. cū ergo ex grā dnr̄ cē bona merita. 3ª ibi. ex mūerib⁹ itaq̄ʒ v̄tutū ⁊c̄. Et sequit̄ vltia ptic̄la. Ex p̄missis iaʒ innotescē ⁊c̄.

In q̄ breuis ponit̄ epilº. Et h̄ in tres diuidit̄. In pª denotat̄ finis ꝓuerbij. In 2ª act⁹ venatur v̄tutis atq̄ʒ arbitrij. In 3ª sermo segregatur assumpti dubij. prima in princīº. 2ª ibi. idem nempe vsus bonus ⁊c̄. tertia ibi. p̄missis alijsq̄ʒ rōnibus ⁊c̄. Hec est diuisio p̄ntis distinctionis. Circa quā ⁊c̄.

Utrū grē virt⁹ p̄mā possit mereri merēti gratiam. Et arguit̄ ꝙ sic triplici mē. ¶ Prīo sic. Q ē potēs in mai⁹ ṗt in minus. sed quis pōt p grām mereri gloriā sibi q̄ est maior pª grā. igr̄ ⁊ poterit primā mereri gratiā. maior pʒ ex regula theoª a maiori ad minus. Si. n. pōt rex ciuitatē expugnare. ergo ⁊ castrū. Sed minor pʒ aucte apl̄i. i. thimo. iiij. In reliquo reposita est mihi corona iusticie quā reddet mihi dn̄s in illa die iust⁹ iudex: ⁊ ita ex quo reddit̄ mō iudicij videtur mereri. ¶ Scḋo arguit̄ sic. Nō est min⁹ efficax vsus rei sp̄ualis q̄ʒ corpalis: imo efficatior. Sʒ in corpalib⁹ ṗt qs mereri iā hitū. ergo ⁊ in sp̄ualib⁹. maior pʒ ex eo ꝙ nobiliora sūt sp̄ualia corporalib⁹: ⁊ p ɔñs eor̄ vsus magis expedit⁹. sed minor ꝓbat̄ exº. pōt. n. miles mereri equū iā sibi a rege donatū seu aliud per s̄uitia exhibita seu exhibēda. ¶ Terº arguit̄ sic. plus est efficax meritū in ordīe ad illū cuius est q̄ʒ ad aliū: sʒ qs pōt mereri alteri primam grām: ergo ⁊ sibi. maior pʒ q: videt̄ idē sibi itimi⁹. vñ ⁊ glo. sup illo v̄bo Matth. ix. vidēs iesus fidē illor̄ ⁊c̄. dicit q̄ʒtū vʒ vnicuiq̄ʒ fides ꝓpria si tātū valuit aliena. q. d. multomagis. minor v̄o est aug. in li. de ꝓdestinatiōe sctōr̄. ¶ In oᵐ est illō apl̄i ad roma. Si eni iqt ex opib⁹ cēt grā: iā grā nō cēt g̃tia: ⁊ ita si p̄mā g̃tiā nobis meremur iā p̄ria grā g̃tia nō diceret̄. In ista q̄ōe ad al̄s ⁊c̄. ¶ Quo ad p̄mū articulū termi sūt v̄t⁹. meritū: ⁊ p̄ma grā. ¶ Prim⁹ igr̄ termin⁹ est v̄tus. vñ v̄tus solet accipi tripl̄r cōissime. cōiter ⁊ ꝓprie. Cōmunissime prīº capiēdo virtutē se extendit ēt ad nām vñ dicunt̄ v̄tutes nāles: sicut ph̄s in li. de celo ⁊ mūdo diffinit virtutē. virtus inquit est vltimū de pō ⁊ cōplexi⁹: q: in ordine ad finē. in. vij. phicor̄. virt⁹ inqt est dispō pfecti ad optimū. secūdo accipit̄ cōiter: ⁊ sic cōplectit̄ virtutē moralē ⁊ politicā. ⁊ diffinit̄ a ph̄o in scḋo ethicor̄. virtus est habit⁹ q̄ habētē pficit ⁊ ei⁹ op⁹ bonū reddit. Et cōplexi⁹ in eodē scḋo: q: p respectū ad pricipiū dirigēs. vltra dicta: virt⁹ est habit⁹ electiu⁹ imediate ɔsistēs recta rōne determinat⁹ ꝓut sapiēs determiabit. tertio accipit̄ ꝓprie: ⁊ sic sola virt⁹ theoª vel theologicis associata dicit̄ virtus.

Et sic capitur in q̄ōne nostra quaꝫ diffiniens
aug. in li. soliloquioꝝ dicit. virtꝰ est rō rctā ad
summū finē ꝑueniēs. vel cōplexius diffinitur
ab eodē augu. ⁊ ponit̄ in lr̄a. virtus est bona
qualitas mētis q̄ recte viuit̄: qua nullꝰ male
vtit̄: quā d̄s opatur in nobis sine nobis. In q̄
diffinitiōe tria tāgit. pᵒ genus virtutis dū di-
cit ꝙ virtus est bōa q̄litas mētis. Est. n. virtus
in ꝑdicamēto q̄litatis ⁊ in pª spē quo ad eēn
tiam: ⁊ in mēte q̄ ad subm: ⁊ dꝫ h̄ mēs accipi
nō pro memoria vt d̄r a meminisse: sꝫ pro itel
lectu ⁊ volūtate vt d̄r ab eminere: q꞉ itellectꝰ
⁊ volūtas sunt eminētiores aīe potentie: ⁊ in
his collocātur oēs aīe virtutes. vt patebit in
3ᵒ. scd̄o tāgit effectū virtutis duꝫ dicit ꝙ est q̄
recte viuit̄. s. pᵒ in his q̄ sunt ad finē recte refe
rēdo. scd̄o ip̄o fine recte eū diligēdo. virtꝰ. n.
q̄dam est rectitudo seu ordo. vñ aug. in li. de
moribus eccl̄ie diffiniēs virtutē dicit. virtꝰ ē
ordo amoris: seu amor ordinatꝰ. Addit̄ q̄ ne
mo male vtit̄. ⁊ dꝫ itelligi de ꝑ se: lꝫ ꝑ occōem
dicant̄ aliq̄tiens virtutes inflate dū ex dei do
nis qs in supbiā erigit̄. 3ᵒ principal̄r d̄r quam
opat̄ in nobis d̄s sine nobis: ⁊ tāgit̄ cā effici-
ens. ⁊ pꝫ clare ꝙ loqtur de v̄tute infusa nō ac
q̄sita. Et dꝫ capi sine nobis effectiue nō subie
ctiue q꞉ sumꝰ subm virtutū vt cōcludat̄ ꝙ vir
tus ē bōa q̄litas mētis q̄ recte viuit̄ q̄ nēo ma
le vtit̄: quā opat̄ d̄s i nobis sine nobis. ¶ Se
cūdus terminꝰ est meritū. vñ vltra dicta d̄ me
rito dis. xvij. primi vbi data fuit eiꝰ diffiniᵒ. Et
xli. vbi diuisum fuit in meritū ꝯdigni digni ⁊
cōgrui. Noto q̄ ad p̄ns ꝙ meritū cōgrui pōt
accipi tripl̄r. pᵒ vt sola sit cōgruitas cū indi-
gnitate: sicuti dū qs ꝑ opa bōa ex gñe ex̄ cari
tatē facta meret̄ de cōgruo primā gr̄am. Est
n. cōgruitas rōne bonoꝝ operū ex gñe: sed in
dignitas: q꞉ inimicus extat dei. nec ē dignus
pane q̄ vescit̄. Scd̄o capit̄ meritū cōgrui qñ ē
dignitas cū indignitate: sicuti duꝫ vir iustus
meret̄ peccatori primā gr̄am rōne viri iusti ē
dignitas: rōne pc ōris indignitas. Terᵒ capi
tur meritū ꝯgrui qñ est dignitas cū inferiori-
tate: sicuti dū qs ex minori gr̄a maiorē mere
tur est q̄ppe dignitas: q꞉ is q meret̄ ē in statu
gr̄e. Est rursus iferioritas: q꞉ ex minori ad ma
iorē ꝓcedit̄ caritatē. ¶ Tertiꝰ terminꝰ ē gr̄a
pª. ⁊ d̄r tripl̄r. vnoᵒ d̄r gr̄a pª illd̄ a q̄ cetere ꝓ
fluūt gr̄e: ⁊ sic d̄s d̄r pª gr̄a. oē. n. donū ꝑfectū
desursum ē descēdēs a p̄re luminum. 2ᵒ d̄r pª
gr̄a ipsa gl̄ia q̄ est summa gr̄a creata. ⁊ d̄r pª
rōne ꝑfectōis gl̄ia nēpe nihil aliud ē nisi gr̄a
ꝯsumata. adeq̄bit inq̄t zach. gr̄aꝫ ⁊c̄. 3ᵒ d̄r pª
gr̄a primꝰ habitꝰ gratuitꝰ aīaꝫ illuminās vel

prioritate tp̄is vel nr̄e sicuti in ꝑuulis gr̄a ba-
ptismal̄. ⁊ in adultis gr̄a in ꝯtritiōe hita: ⁊ sic
accipit̄ in titulo q̄ōnis. ¶ Quātū ad 2ᵐ artᵐ
sunt tres ꝯcl̄ones. pª est de idētitate v̄tutis ⁊
gr̄e. 2ª de merito gr̄e respectu gl̄ie q̄ d̄r pª in
ꝑfectiōe. 3ª de merito gr̄e respectu pᵉ gr̄e pro
prie sumpte. Pª ē h̄. In aīa sic vnica gr̄a ꝯsi
stit vt ⁊ ip̄a caritat̄ virtꝰ noiet̄. Dicit pª ps cō
cl̄onis. ꝙ vnica gr̄a gratū faciēs ē i aīa. ꝓbat̄.
si. n. i nobis pl̄es poneret̄ gr̄e hoc eēt maxie:
q꞉ pª eēt remouēdo culpā. 2ª v̄o illuminādo
sicut diuidē vr̄ aug. gr̄aꝫ in ꝑueniētē ⁊ subse-
quētē. Sꝫ hoc ē falsuꝫ. igr̄. ꝓbat̄ mior a forti-
ori. In corꝑibꝰ. n. idē lumē fugat tenebras ab
aere ⁊ aerē illūīat. ergo a fortiori i sp̄ūalibꝰ
eadē gr̄a pctm̄ remouebit ⁊ aīaꝫ ꝑficiet. Ex q̄
pꝫ ꝙ oēs iste diuisiōes gr̄e i cooperātē ⁊ ope
rantē ꝑuenientē ⁊ subsequētē debēt itelligi q̄
ad effectū ⁊ nō eēntiā gr̄e. Et qd̄ dicit apl̄s. i.
Corinth. xij. Diuisiōes gr̄aꝝ sunt: loq̄t̄ d̄ gra-
tijs gratis dat̄ solū: sicut pꝫ per exēpla sua. ꝓ
aūt de gratia ḡtū faciēte. Et ꝙ ponūt medici
ex ꝑte corꝑis triplicē medicinā ꝑseruatiuam
curatiuā ⁊ restauratiuā nō obuiat: q꞉ ꝙ i cor
pore plura faciūt vnica ꝑfecta gratia i aīa fa
cit: nec obuiat ꝙ culpe q̄bꝰ gr̄a opponit̄ mul
te sunt: ⁊ vno mltiplicato oppositoꝝ reliquū
dicit̄ multiplicari. hoc. n. itelligi hꝫ dū vtrūq̄ꝫ
oᵐ pōnē dicit nō al̄s: culpa āt formal̄r noiat
solū priuationē. vñ q꞉ bonū vnoᵉ ⁊ ex integra
est cā. malū āt omnifariā nihil ꝓhibet vni bo
no multa opponi mala. ⁊ pꝫ in moralibꝰ vnā
virtutē vtputa fortitudinē duo hēre opposi-
ta audaciā ⁊ timiditatē. vñ recte vt hꝫ doct.
deuo. q. i. huius dist. cōgruit vnicā esse in aīa
gr̄am: tū pᵒ q꞉ a deo cātur q vnicus est: tū se-
cūdo: q꞉ hō vnicus per eā acceptat̄: tuꝫ 3ᵒ: q꞉
ad vnicū bonū. s. ad felicitatē per eā ordinat̄.
¶ Scd̄a ps dicit ꝙ ista gr̄a noiatur virtꝰ ca-
ritatis. ꝓbat̄. in virtute argᵒ doc. subti. in ista
distinctione. deus ⁊ nā nihil faciūt frustra. ex
de celo ⁊ mundo. Sed videret̄ supfluitas po
nendo caritatē ⁊ gratiā distingui. ergo nō di
stinguūtur. minor declarat̄. Oēs. n. effectus
gratie ꝯueniētes caritati ꝯueniūt. ꝓbat̄. So-
lent. n. tres ternarij effectꝰ attribui gr̄e a the-
ologis. Quorū primus ternariꝰ est recreare
aīam informare ⁊ viuificare. ⁊ pꝫ ꝙ eque cō-
petit caritati. Scd̄s ternarius est illuminare
assimilare ⁊ vnir̄. ⁊ pꝫ ꝙ cōpetit caritati. Ter
tius ternariꝰ est stabilire acceptabilē deo red
dere. ⁊ affectū sursuꝫ eleuare. ⁊ pꝫ ꝙ eque cō
petit caritati. Et breuiter neq̄t dari effectꝰ qn
sicut ꝯuenit gr̄e ita ⁊ ꝯueniat caritati. Ex q̄ re-

lingꝫ ꝙ ſi diſtiguerent gr̃a ⁊ caritas vna ſuꝑ
flueret. Ex q̊ pꝫ pꝛio ꝙ gr̃a eſt hitus ⁊ v̊tus ⁊
ꝯſiſtit in volũtate: ſicuti caritas: qꝛ eadé ẽ. pꝫ
ſcd̃o ꝙ h̄ ponẽdo p̄t facilit̃ ſuſtieri opĩo mgr̃i
de q̃ dcm̃ eſt diſt. xvij. p̄mi. ita vt dicat̃ ꝙ itelli
git ꝙ nõ ꝑ aliũ hitũ a caritate monet nos ad
meritorie oꝑandũ ꝙ ñ ita diceret̃ ſi poneret
gr̃aꝫ diſtigui a caritate. Et tertio pꝫ. ꝙ ſine cã
poſuit ſcũs Tho. in p̄cedẽti diſt. q. iiij. gr̃aꝫ di
ſtigui a virtute: ⁊ ita a caritate: qꝛ inqt ab ip̃a
gr̃a fluũt virtutes q̃ differũt ꝑ eẽntiã. hac ſal-
ua ſua reuerẽtia ſatis i ſuꝑficie dictũ ẽ. Si. n.
vt iqt ita ꝓfluerẽt v̊tutes ab ipſa gr̃a velut a
radice. ergo ſicuti duꝫ arboꝛis radix ſuccidit̃
arboꝛ deficit ⁊ ea q̃ in ea ſunt: ita ſi qs ꝑderet
gr̃aꝫ ꝑderet ⁊ fidé ⁊ ſpeꝫ: qd̊ nullo mõ vr̃. nõ
eni tũc opteret diſtiguẽ iter fidé iformẽ ⁊ foꝛ
matã. Et ſi obijciat̃: qꝛ caritas vꝛ ꝑfectio ſim-
plicit̃ nõ gr̃a: ⁊ ita nõ ſunt idẽ. ꝓbat̃ aſſũptũ.
qꝛ bñ dicim⁹ ꝙ de⁹ eſt car⁹ nobis nõ aũt gra-
tus. ſꝫ bñ dicim⁹ ꝙ ſum⁹ g̃ti deo. Rñdẽdũ ꝙ
iſta dr̃ia ſolũ venit ex cõi loquentiũ vſu: qꝛ ſu
perioꝛes dñr cari iferioꝛib⁹: ⁊ iferioꝛes grati
ſuꝑioꝛib⁹: lꝫ a ꝑte rei idẽ ſint ⁊ gr̃a ⁊ caritas.
¶ Scd̃a ꝯclõ eſt de merito gr̃e reſpectu gl̃ie
q̃ dr̃ pꝛia gr̃a quo ad ꝑfectionẽ: ⁊ eſt hec. Li-
cet gr̃a ⁊ gloꝛia eiuſdẽ ſint rõnis de ꝯdigno
tñ ꝑ gratiã qs meret̃ ⁊ gloꝛiã. ¶ Pꝛia ps di
cit ꝙ gr̃a vie ⁊ gl̃ia ſunt eiuſdeꝫ rõnis. ꝓbat̃.
ꝑfectũ ⁊ ipꝑfectũ niſi aliũde differãt eiuſdẽ ſũt
rõnis. ſꝫ gr̃a ⁊ gl̃ia differũt: ſicuti ꝑfectũ ⁊ im
ꝑfectũ: nec alia occurrit diſt. igit̃. Et ꝯfirmat̃.
qꝛ. i. Coꝛinth. xiij. ſcribit̃. ꝙ caritas nũq̃ꝫ exci-
dit: cũ g̊ idẽ ſit ꝙ gr̃a ex p̄cedẽti ꝯclõne ſeq-
tur ⁊c̃. ⁊ cũ ſit vita aĩe ſeq̃ret̃ ꝙ i patria aĩa ha
beret duplicẽ vitã vltra vitã nãe: qꝛ certuꝫ eſt
ꝙ in gl̃ia extat vita. ꝯñs tñ eſt falſũ. Secũda
eni ſtola dr̃ coꝛpis imoꝛtalitas. nec obuiat ꝙ
o^m^ gl̃ie ſcꝫ fides ſtat cũ gr̃a: qꝛ h̄ ſolũ ẽ rõe ſta
t⁹: aut ꝙ coꝛruptibil' ẽ gr̃a ⁊ icoꝛruptibil' gl̃ia
⁊ talia ſm̃ ph̄m differt pluſq̃ꝫ gñe. veꝝ ẽ hoc
qñ ex ſua nã hoc hñt ꝙ nõ eſt in ꝓpoſito: ſed
dono ſpeciali dei eſt ꝙ gl̃ia eſt incoꝛruptibil'.
Et ſi dicat̃: qꝛ via differt a termĩo: gr̃a eſt via:
gloꝛia termin⁹. igr̃ iã dictũ eſt ꝙ ſol⁹ ſtat⁹ ſuf
ficit ad ſaluãdũ talia. Noto tñ hic gloꝛiã ac-
cipi pro habitu caritatis ꝯſumato nõ ꝓ viſio
ne aut fruitiõe dei. Sic eniꝫ in actib⁹ ſcd̃is ⁊
nõ pꝛimis extat gl̃ia btõꝝ. ¶ Sed dicebat ſe
cũda ps ꝯclõnis ꝙ de ꝯdigno qs põt mereri
gloꝛiã mediãte gr̃a. ꝓbat̃. Qui vincit̃ dignus
eſt ignomĩa: ergo q vincit gloꝛia. Et pꝫ qꝛ ſi
mal⁹ male operãdo meret̃ penã: ergo ⁊ bon⁹
bene operando meretur gloꝛiã. Et ſi obijciat̃
per illud ad rom̃. viij. Nõ ſunt condigne paſ-
ſiones hui⁹ tẽpoꝛis ad futurã gloꝛiaꝫ que re-
uelabitur in nobis. Et. vi. eiuſdẽ. Stipendia
peccati moꝛs: gratia autẽ dei vita eterna. vbi
glo. maluit dicere: gratia dei vita eterna vt i-
telligeremus deũ ad vitã eternã pꝛo ſua miſe
ratiõe nos perducere: ⁊ ita nõ meretur ex cõ
digno. Egregie doct. deuot⁹ articulo. ij. q. iij.
reſpõdet ꝙ põt fieri cõparatio in opere meri
toꝛio ad tria. pꝛimo ad volũtatẽ merentẽ. ſe-
cũdo ad deũ acceptanteꝫ. ⁊ tertio ad operis
ſtatũ. Si pꝛimo fiat cõparatio ad voluntateꝫ
merentem: aut ratiõe volũtatis libere: ⁊ ſic ſo
lũ eſt merituꝫ de congruo: aut rõne gr̃e: ⁊ ſic
de condigno. qa ad hoc eſt oꝛdinata caritas
Si ſcd̃o ſit cõꝑatio ad deũ acceptantem: aut
rõne liberalitatis maxime in eo ⁊ ſic eſt meri
tũ congrui: aut rõne ꝓmiſſionis: ⁊ ſic eſt cõdi
gni: qꝛ ꝓmiſſum dei ex ꝑte ſui ifallibile eſt. Si
tertio fiat aſpect⁹ ad ſtatũ in quo fit opus: vl'
rõne tẽpoꝛis: ⁊ ſic eſt cõgruitas: quia tũc tem
pus extat ſeminãdi vt poſtmodũ colligam⁹:
aut rõne arduitatis oꝑis in quo pꝛeponim⁹
bonum eternum nobis: ⁊ ſic eſt condignitas.
Et ꝑ hãc diſtictiõeꝫ pꝫ ſolutio ad auc̃tates di
centes ꝙ nõ poſſum⁹ mereri de ꝯdigno vitaꝫ
beatã ⁊ q̃lit̃ meremur. vñ iter op⁹ meritoꝛiuꝫ
⁊ vitaꝫ eternã nõ eſt ꝓpõ ariſ^co^ ſeu eiuſdẽ q̃n
titatis: ſicuti eſt iniuſticia cõmutatiua cũ lon
ge ſit ꝑfectioꝛ gl̃ia q̃ꝫ meritũ. ſꝫ ꝓpoꝛtio geo-
metrica q̃ ſolã reqrit ꝓpoꝛtionẽ vt in iuſticia
diſtributiua. ex. v. ethi. Quia tũc iudex eq̃ſſi-
mus vnicuiq̃ꝫ dabit ſm̃ opera ſua. ¶ Tertia
ꝯclõ eſt de merito reſpectu gratie pꝛime pꝛo
pꝛie ſũpte: ⁊ eſt hec. Si qs alij pꝛimã põt me
reri de ꝯgruo gratiã vt ſibi ea mereri nõ poſ
ſit. ¶ Dicit p^a^ ps ꝯclõnis ꝙ vn⁹ p̄t alteri me
reri de cõgruo p̄mã gram. ꝓbat̃ auc̃te exp̄ſſa
aug. i li. de p̄deſtinatõe ſctõꝝ. vñ ⁊ Jaco. vlti.
ſcribit̃. Oꝛate ꝓ inuicẽ vt ſaluemini. vñ noto
ꝙ q̇s nõ poſſit ꝓ alio mereri de ꝯgruo p̄maꝫ
gratiã. Ex vno triũ eſt: vel qꝛ ẽ extra caritatẽ:
⁊ op⁹ tale dꝫ fieri in merito. vel ſcd̃o: qꝛ lꝫ ha-
beat caritatẽ tñ modicã hꝫ ⁊ ſolũ in ipſo ſuffi
cit: ſicut eſt in paruo igne ſolũ cõburẽte q̃ ꝓ-
pe ſunt. vel tertio: qꝛ is pꝛo quo meret̃ eſt ag
grauatus pctis. ſicut licet applicetur ignis li
gnis valde hũidis nõ ꝯburet. ¶ Sed dicit ſe
cũda ps ꝯclõnis ꝙ nullus põt ſibi mereri p̄-
mã gratiã. ꝓbat̃. gratuitũ ⁊ debitũ opponũt̃
ergo qñ aliqd eſt magis gratuitũ tãto ab eo
magis debitũ elongat̃. Sed meritũ id quod
meret̃ q̊dãmõ efficit debitũ admin⁹ ex diuia
ꝓmiſſiõe q̃ bene laboꝛãti pꝛemiũ repꝛomiſit

igit͛ ⁊c̄. Cõfirmat͛. q̄ꝛ p̄ncipiũ merẽdi ⁊ meri-
tũ i͛ hũc opponunt͛ sic̄ p̄ꝛ ⁊ filiꝰ. ergo sicuti ne
quit p̄ꝛ filij filiꝰ eẽ: sic nec p̄rinc^m^ merẽdi me-
reri a merito. ¶ Quãtũ ad 3^m^ art^m^ sūt tres dif
ficultates. Pr̄ia ẽ q̄lr̄ gr̄a dicat͛ mr̄ v̄tutum.
Sc̄m q̄ dr̄ finis v̄tutũ. Dr̄ scd̄o forma. Dr̄ 3°
mr̄. dr̄ finis: q̄ꝛ oẽs v̄tutes tẽdũt vt simꝰ dispo
siti ad h̄ñdũ caritatẽ qua diligamꝰ deũ. finis
inq̄t paulus p̄cepti caritas. Dr̄ scd̄o forma:
q̄ꝛ v̄tutes i͂ debitos dirigit actꝰ. Dr̄ 3° mr̄: q̄a
sicut mater nutrit paruulũ sic ipsa v̄tutes. Et
ideo est q̄ p̄dita caritate mens in diuersa ru-
it vicia. Secũda difficultas que sũt stole q̄ di
cunt͛ eẽ in gl̄ia ⁊ nõ sunt in gr̄a p̄n̄ti. Dicẽdũ
q̄ p̄ma stola aie est securitas. s. de sua b̄titudi-
ne. scd̄a corp̄is. s. imortalitas. 3ª poni põt toti
us ꝯiũcti. Tertia difficultas an aliq̄s exñs in
gr̄a possit mereri p̄ suas or̄ones vt si cadat in
pctm̄ mortale q̄ postmodũ resr̄gat. dicit tho.
q. iiij. huiꝰ dist. q̄ nõ. q̄ꝛ op̄a sua p̄ pctm̄ sūt mor
tificata. Ex q̄ p̄ꝫ ad. q. vꝫ q̄ gr̄e v̄tꝰ neq̄t merẽ
ti primã gratiã mereri. sꝫ bñ alijs. Tũc ad ar^a^
¶ Ad primũ arg^m^ negãda est maior. ⁊ dũ p̄
bat͛. q̄ꝛ est regl̄a tho^a^. dico q̄ illud itelligit͛ q̄ñ
illud ordinat͛ ordinatiõe ꝯsil̄i ad magis ⁊ mi
nus. vt p̄ꝫ in ex°. Nõ sic est in p̄posito q̄ꝛ me
rẽs seu is qui meret͛ ordinat͛ ad gl̄iaꝫ sic̄ ad p̄
miũ. Sꝫ ad primã gratiã sic̄ ad merẽdi fũda-
mẽtũ. ¶ Ad 2^m^ dico in sũma arg° q̄ efficacia
nihil facit i p̄posito sed rõ gratuiti: equus. n.
vel ad corp̄ale de rõne sua nõ h̄ñt rõnẽ gra-
tuiti: iõ põt mereri. gr̄a aũt prima hꝫ maxime
rõnẽ gratuiti: iõ nõ ẽ sic͛. ¶ Ad tertiũ negat͛
maior q̄ ad meritũ p̄rie gr̄e: ⁊ rõ est: q̄ꝛ dũ ali-
q̄s meret͛ alteri p̄mã gr̄am nõ p̄dit gr̄a i͂ alio
rõnẽ gratuiti: si aũt sibi mereret͛ videret͛ amit
tere: tũ q̄ꝛ mereri alteri p̄mã gr̄am p̄cedit ex
gr̄a: qd̄ nõ est siq̄s p̄ se ip̄aꝫ primã mereretur
gr̄am. Et qd̄ obijcit de illa glo. q̄ plus p̄ficit
fides p̄pria q̄ꝫ aliena nõ hꝫ intelligi q̄ ad h̄.
sed quo ad alia p̄p̄ cãs p̄dictas. Et sic p̄ꝫ ad
q̄õnẽ. Ex p̄n̄ti aũt dist. ⁊c̄. Pr̄ia ꝯ°. Eadẽ cen
set͛ gr̄a op̄ans atq̄ꝫ coop̄ans ⁊ magna docet͛.
Dicit ꝯ° q̄ eadẽ est in eẽntia gr̄a op̄ãs ⁊ co-
operãs ⁊ nũerat͛ iter magna bona. Et incipit
in principio dist. vsq̄ꝫ ibi. hic vidẽdũ est q̄d sit
v̄tus ⁊c̄. Scd̄a ꝯ°. Mẽti isfundunt͛ bona gra-
tuita: ⁊ hinc p̄ducunt͛ diuersa merita. dicit ꝯ°
q̄ dona gr̄arũ sunt nobis collata a deo ⁊ ip̄is
meditatiõibꝰ op̄amur merito^e^. Et incipit in il
lo. c. vidẽdũ est q̄d sit v̄tus ⁊c̄. vsq̄ꝫ ibi. q̄ aũt
virtutes sint motꝰ. ¶ Tertia ꝯ° an op̄atio sit
v̄tus p̄prie vel sola motio relinq̄ dubie. Dic̄
cõcl̄o seu magr̄ in hac ꝯcl̄one q̄ relinq̄t p̄ du

bio vtrũ op̄ationes v̄tutũ sint v̄tutes vel nõ.
Et incipit in illo. c. qd̄ aũt ⁊c̄. vsq̄ꝫ ad finẽ di
stinctionis. Sequitur in textu.
i Sꝫ vo incõcusse ⁊ incũctãter teneamꝰ
⁊c̄. h̄ sig̃tur. xxviij. di. huiꝰ scd̄i q̄ sic cõ-
tinuat͛ ad p̄cedẽtes. Nam postq̄ꝫ in. xxvi. dis.
actũ est de gr̄a quo ad arbitriũ ingenituꝫ. Et
in. xxvij. respectiue ad habitũ gratuitũ. nunc
agere de ea incipit ostẽdẽdo q̄d possumꝰ dũ
do^m^ hoc extat p̄dituꝫ. Et diuidit͛ in tres p̄tes
p̄ncipales. In p^a^ liberũ dicit arbitriũ nõ me-
reri absq̄ꝫ gr̄a. In scd̄a p̄ subtile igeniũ vis rũ
pit͛ pelagia. In 3ª querit an gr̄a basis h̄ũiliũ
indiguit ne innocẽtia. p^a^ in p̄rin°. scd̄a ibi. nã
vt ait aug. in li. retrac. ⁊c̄. tertia dist. xxix. ibi.
post h̄ cõsiderandũ est vtrũ hõ ⁊c̄. p^a^ p̄te idi-
uisa manente. Rursus scd̄a p̄ticula in qua p̄
subtile ingeniũ ⁊c̄. in tres p̄tes diuidit͛. In p^a^
erroris tangit͛ pelagij iprobatio. In secunda
argucijs addit͛ eius solutio. In 3ª sequit͛ fidei
plana assertio. p^a^ in p̄rin°. secunda ibi qd̄ vo
dicũt sine gr̄a ⁊c̄. 3ª ibi id vo de gr̄a ⁊ libero
arb° ⁊c̄. Et p̄tibꝰ ceteris idiuisis manẽtibꝰ me
dia p̄s in qua argucijs addit͛ pelagij solutio i͂
tres p̄tes diuidit͛ s̄m q̄ tribꝰ pelagij rñdet rõ-
nibꝰ. p^a^ in p̄rin°. scd̄a ibi. alibi etiã Aug. dicit
⁊c̄. In expõ^e^ q̄q̄ꝫ q̄rũdã p̄põnum ⁊c̄. Exp̄mit͛
autẽ ⁊ rõnes pelagij in q̄õne ⁊ sol̄ones mgr̄i
ad eas. Et hec est diuisio ⁊c̄.
Trũ nũc nr̄m liberũ ar^m^ gr̄a destitutũ
v sup̄ dia^m^ obtinere possit victoriã. Et ar
guit͛ q̄ sic triplici me° heretici pelagij
Arguebat p° sic in virtute nullus obligat͛ ad
impo^e^. ergo vel possumꝰ h̄ẽre p̄ nos gr̄aꝫ. vel
non obligamur ad habẽdũ gr̄am. Et tũ si sal
uemur oꝫ vincere inimicũ. igr̄ p^r^ nr̄m liberuꝫ
arb^m^ possumꝰ ⁊ saluari ⁊ vincẽ inimicũ. ma-
ior p̄ꝫ auc̄te Jero. dicẽtis anathema sit q̄ di-
xerit deũ p̄cepisse aliq̄d ipossibile. p̄bat͛ autẽ
ꝯñ̄a. p̄ria q̄ꝛ gr̄a est donũ dei qd̄ si ex nobis cõ
sequi nõ possemꝰ esset nobis impossibile. scd̄o
p̄ꝫ ⁊ assumptũ auc̄te apl̄i. Nõ inq̄t coronabit͛
nisi q̄ legitime certauerit. Scd̄o arguit sic in
snia. nihil est tã in p̄tãte volũtatis q̄ꝫ volitio.
sed per bonũ velle possumꝰ vincere diabolũ.
igr̄ maiorẽ sumpsit ex b̄tõ Aug. dicẽte p° re-
tracta. c. xxij. Nihil est tã in p̄tãte volũtat͛ q̄ꝫ
ipsa volũtas. i. volitio. Sed minor p̄ꝫ. q̄ꝛ prin
cipale meriti ⁊ victorie est electio bona seu
actꝰ volũtatis: ⁊ ita si aliquo possumꝰ inimicũ
vincer͛: ⁊ isto maxie. ¶ Tertio ar͛ ex eo sic. oĩs
potẽs ex se credere põt ⁊ demonẽ sup̄are. sed
possumus ex nobis credere. igr̄ maior p̄ꝫ. q̄a
fides est fũdamẽtũ edificij sp̄ũalis. vt hꝫ apl̄s

Heb.xi.Et Abacuch.ij.scriptū est. Justus ex fide sua viuit.⁊ p pñs fides sufficit hoi ne interficiat in bello demonis.Sed minorē assumebat ex dicto Aug.sup epłam ad Roma. vbi ait qđ credimus nostrū est.⁊ rursum nrm est credē.¶In oᵐ ðo ⁊ pro pte negatiua arguit aucte apłi.i.Chorinth.xv. Deo aūt gratias qui dedit nobis victoriā p iesū xp̄z dñm nrm.Et ad Roma.vij.o infelix hō qs me liberabit de corpe mortis huius. Et rñdet gra dei p iesum xp̄m.Et ita sine gra vincē nō possum⁹.In ista.q.ad alias pfozmiter sunt ⁊c. ¶Quo ad pᵐ artᵐ termini sunt gra liberuz arbitriū ⁊ victoria.Prim⁹ igr termin⁹ ē gra vñ vltra notata de gratia di.xxvi. Hic notādū q̧ fm q̧ ad tria cōparat solet gra tripl̄r diuidi.Cōparat prio ad suū pricipiū. Secūdo ad suū subm.⁊ 3° ad suū oᵐ. Cōpatiōe ad suum prinᵐ diuidit gra in grām pdestinatiōis. vocatiōis.institutiōis ⁊ magnificatiōis.prio n.de⁹ nobis grām pparat.post offert.post cōfert.vltimo cōplet.Et sumit ex apło ad Roma.viij.Cōparatione aūt ad subm diuiditur gra in triplicē grām.s.cogitatiōis.volitiōis. ⁊ pfectionis.⁊ accipit fm triplicē hois potētiā.s.intellectiuā in qua cogitatio volūtatem in qua volitio.motiuam in q̄ pfectio.Et hanc dat Berñ.in li.de libero arb°.pmā ingt opatur de⁹ in nobis.scdām nobiscū.tertiā p nos. Cōparatiōe ttio ad suū oᵐ.⁊ sic diuidit gra in grām ,ptectiōis.liberatiōis.exctionis ⁊ saluatiōis.⁊ hʒ sumi respectu multiplicis mali a quo dina gra pseruamur.,ptegimur.n.a malo pugne seu diabolice tēptationis. Liberamur a malo pene seu miserie.exhimur a malo culpe ⁊ saluamur a sequela ei⁹. Et sumit h̄ diuisio gre ex illo ðbo Ysa.xxxi. ,ptegit dñs de⁹ exercituū iudā ⁊ hierlm ,ptegēs ⁊ libans ⁊ trāsiēs ⁊ saluās.Et notādū q̧ he tres diuisiones gre cōpetūt tam gre gratis date solū q̄ gre gratū faciēti.Scōs termin⁹ est liberuz arbᵐ.vñ vltra dicta de libero arb° in.xxv.di. Notādū q̧ liberz arbitriū ð se tria notat q̄ tāgit doc.deuo.dist.xxv.hui⁹ scđi.pte scđa.q.i. scʒ libtatē a coactiōe:qꝛ sibi repugnat q̄cūqʒ coactio.Scđo dicit dignitatē.vñ est nobilissimū dei donū nāle i nobis plātatū.Tertio dicit facultatē.se hʒ.n.actiue in suis actib⁹:lʒ ⁊ passiue in recipiēdo.vñ Berñ.diuidit in li.ð libero arbi.liberū in hec tria.liberū arbitrij. liberū cōsilij.⁊ liberū placiti.Et noiat liberuz arbitrij qñ eligit simpl̄r qđ vult libere:sic, arbiter dans in iudicio pro quo vult sniam.Liberū cōsilij qñ eligit meli⁹:qꝛ cōsiliū ē de me

liori.vñ ingt apłs.oīa mihi licent:sed nō oīa expediūt.Liberū placiti qñ eligit qđ sibi placet.vñ in eodē li.diffiniēs liberū arbitriū dicit.Liberū arbitriū est cōsensus ob volūtatis inamissibilē libertatē ⁊ rōnis ideclinabile iudiᵐ.vbi ponit tria:prio vocat liberū arbitriū cōsensum innuēs q̧ diffinit illud in ordie ad actū.scđo dicit ob volūtatis inamissibilem libertatē.⁊ in hoc innuit bñ dicat liberum qꝛ ab ipsa volūtatē que est libera p eēntiā ⁊ a qua cetere potētie libere sūt p pticipationē. 3° dicit ⁊ rōnis indeclinabile iudiciū.⁊ innuit i hoc vñ dicat arbitriū qꝛ a rōne i qua sedet cognitio arbitraria sicut ⁊ cōsiliū.⁊ dr indeclinabile iudiciū dispōne ad gloriā in qua nō erit in aliquo malo declinatio ita q̧ dr liberū rōne volūtatis:sed arbitriū ex intellectu seu rōne vt cōcludat q̧ liberū arbitriuz est ꝯsensus ob volūtatis inamissibilē libertatē ⁊ rōnis indeclinabile iudiciū. Terti⁹ terminus est victoria.vñ notādū q̧ ista tria differūt in bello seu spūali seu corpali resistētia.Tropheus ⁊ triūphus seu victoria.Resistētia.n.est qñ qs nō vincit ab inimico:lʒ tñ nō vincat:sicut qñ sūt duo eq̄les pugnātes.Tropheus aūt dr qñ ps aduersa sana fugit ⁊ nō lesa pte alia non psequēte.Triūphus aūt seu victoria ē qñ ps inimica aut ,ppe aut fundit⁹ destruit aut modico aut nullo in pte alia hito detrimēto.Quātū ad scđm articlm sūt tres ꝯclones. Pria ē de gra solū gratis data respectu resistētie i tēptatiōe demonis.Scđa de bono ope libe.arbitrij nō hita gra gratū faciente in ordine ad victoriā tēptatiōis.Prima est h.lʒ ad deū oi sequestrata gra cōuerti liberū arbi.nequeat. alicui tñ pōt resistere tēptatiōi. Dicit pᵃ ps. q̧ liberū arbi.neqt ꝯuerti ad deuz semota oi gra gratis data ab eo.,pbat aucte Berñ.i li. de libero arbi.Conat⁹ liberi arbitrij ad bonū cassi sunt si a gra nō adiuuant ⁊ nulli si nō excitant.Et post dicit:gra excitat libez arbitriū dū seminat cogitatū.vñ valde extat cōgruuz vt cōuersionē p grām gratuitā dispō pcedat aliq̄l̄r ꝯsilis.q̄ dr gra gratis data.nec illđ obuiat.quod scribit Zach.i.Cōuertimini ad me ⁊ ego cōuertar ad vos.ipsa enīʒ vocatio qua vocat vt cōuertamur gra dei est gratis data. vñ lʒ fm Boe.veri boni nobis sit innata cupiditas.nō tñ hoc suffic vt in deū ꝯuertamur nisi psit cognitio q̄ ē gra dei.Nō q̧ inqt apłs sim⁹ sufficiētes aliqd cogitar ex nob tāq̄ ex nob.Lʒ.n.sic hō eēt denudat⁹ ab oi gra gtis data qđ tñ nō fit,ppter benignitatē dei q etiā inimicis bona tribuit:lʒ tūc faceret quod in

se eēt priuatiue nō tñ positiue sufficeret vt ad deū ꝯuerteret᷑. Et si dicat᷑ ꝙ pōt ꝯtestari pctm̄ ⁊ hic videt᷑ q̄dā ꝯuersio ad deū. Dicēdū ꝙ ꝑt hō sic posit' pctm̄ detestari i q̄tū ē nociuū nē sue. ⁊ hoc nō sufficit ad ꝯuersionē non aūt in quātū ē offensiuū dei qd̄ tñ exigeret᷑. Ex q̄ pȝ defect' sci tho. hui' dis. q. iiij. dicētis ꝙ pōt qs ꝯuerti ad deū dispositiue ex ipso libero arbitrio: ita ꝙ ꝺm sniam suā sit ordo iste. p° dispo nit se liberū arbitriū ad grām ḡtis datā. 2° venit grā ḡtis data q̄ ad deū ꝯuertimur. 3° ipsa grā ḡtū faciēs. pȝ om ex ꝯclone. vñ ꝑmū dispositiuū venire videt᷑ ex pte grē gratis date nō liberi arbitrij: ita ꝙ illud sit ꝑmū qd̄ ponit secūdū. nec valet qd̄ obijcit. q: tūc eēt ꝓcessus i infinitū q̄rēdo de dispōne dispōnis ⁊c̄. Nihil est q: excita° seu vocatio iterior ē ꝑmū dispones ad cōuersionē. ⁊ ista dr̄ grā ḡtis data. Et pȝ ꝙ maiorē honorē fecit doc. deuo. grē. arti. ij. q. i. hui' dist. tenēdo ꝯclonē ꝑdictā q̄ȝ fecerit Tho. ponēdo ꝙ principiū ꝯuersiōis a nobis veniat. Et lōgi' recessit a pelagio doc. deuo. q̄ȝ Tho. lȝ neuter fuerit pelagian'. Scd̄a ps ꝯclonis dicit ꝙ liberū arbitriū ꝑ possibile vel ipossibile segregatū ab oī grā ꝑt alicui resistē demonis tēptatiōi: lȝ nō vincē ꝓbat᷑ ꝺm glo. sup. vij. ad roma. Est triplex. posse nature grē ⁊ vicij. posse grē addit supra. posse nature ⁊ posse vicij diminuit. ergo posse nature ē supra posse vicij: ⁊ ita alicui poterit resistē tēptationi solo libero arbitrio: sed nō vincē. Et cōfirmat᷑. q: q̄ȝtūcūq; sit denudatū liberuȝ arbitriū a grā q̄cūq; adhuc extat liberū: ⁊ ita nequit cogi a demone. ⁊ si q̄rat᷑ vtrū posset se solo cuiq; resistere tēptationi. Dicit doc. deuo. q. ij. arti. ij. ꝙ nō. Et dat exēplū de pugili q se pōt coopire ex pte vna ꝯ aduersariū ⁊ tñ duȝ se coopit aduersari' caut' a pte alia eū deijcit dat ⁊ exm de exūte i naui ꝑforata mlt̄ foraminib' q dū obstruit vnū foramē aq̄ itrat ꝑ aliō sic in ꝓposito lȝ tale liberū arbitriū vni posset resistē tēptatiōi nequaq̄ȝ oib' nisi adiutorio grē dei. Et ide ē ꝙ petim' ne iducamur in tēptationē: q: de cōi liberū arbi. nō iformatum grā mot' carnis ꝯseq̄t᷑. ⁊ q: sum' ex nobis claudi adiutoriū dei reqrim' vt rect̄ gressib' ambulem'. Et si obijciat᷑: q: tūc vt ait doc. subti. i p̄nti dist. seq̄ret᷑ ꝙ qs posset obligari ad ipossibile cū teneat᷑ vitare pctm̄: ⁊ tñ nō posset in casu posito. Rñdēdū ꝙ in hoc nō ꝯtradicūt doc. deuo. ⁊ doc. sub. tñ p° q: doc. sub. inuehit ꝯ q̄sdā q dicebāt ꝙ nō poteram' pctm̄ mortale vitare gn. s. actu peccaremus mortalr̄ nisi gratia dei gratū faciēte. Doc. aūt deuo. loq̄t᷑

gn̄alr̄ de pctō: sufficit ꝙ dictū suū hēat ꝟitatē in veniali. tñ scd̄o q: doc. subti. segregat solū a libero arbitrio grām gratū faciētē. doc. deuo. oēm gratiā. tñ tertio q: nō cadit sub ꝑcepto pctm̄ veniale ad qd̄ se extēdit doc. deuo. intētio: sicut pctm̄ mortale de quo doc. subti. ingrit. Scd̄a ꝯ° est de ope liberi arbitrij in bono nō hita grā. ⁊ ē hec. Sic liberū arbitriū sequestrata grā agit bonū ex gn̄e vt mandata dei in cōplēdo peccare nō cēseat᷑. Dixit ps ꝑma ꝯclonis ꝙ liberū arbitriū ꝑt facē bom op' ex gn̄e seq̄strata grā. ꝓbat᷑. nullū viciū fortificat nām. sȝ videm' ꝙ auar' pōt effici ꝓdigus. ⁊ ita oia bōa sua donare. ⁊ cū hoc sit forti' q̄ȝ dare ptē posit ⁊ dat᷑ ptē qd̄ ē bonū in gn̄e: q: liberalitatis. bonū. n. ex gn̄e dr̄ act' sup debitā cadēs mām. Cōfirmat᷑: q: ꝟt' solū facit facilē: ⁊ ita an̄ ꝟtutē potuit liberū arbitriū: lȝ cuȝ difficultate bonū agē ex gn̄e. Et cōfirmat᷑. q: videm' vanū gl'iosuȝ ꝑdicare euāgeliū dei ꝙ est bonū ex gn̄e: ⁊ ita videt᷑ ꝙ etiā solū liberū arbitriū posset bonū ex gn̄e. Notādū tñ ē ꝙ extat quo ad p̄ns triplex bonū in gn̄e. ꝑmuȝ ꝙ est digm vita eterna: ⁊ istud fit semꝑ in statu grē gratū faciētis. scd̄ȝ est bonū in gn̄e qd̄ disponit de cōgruo ad btitudinē: lȝ sit factuȝ extra caritatē. tñ recta intētione. ⁊ istud reqrit gratiā gratis dataȝ: ⁊ de his duob' bonis multe loquunt᷑ auc̄tes. sicuti illa. ij. Corinth. iij. Nō ꝙ simus sufficiētes aliqd cogitare ex nobis sicut ex nobis. Et Joh. xiiij. Sine me nihil potestis facere. Et Bern̄. c. viij. li. de libero arbitrio. velle siqdē in nobis est ex libero arbitrio. Nō aūt posse qd̄ volum' nō dico velle bonū aut nolle malū: sed velle tm̄: ⁊ cōsimiles. tertiū bonū ex gn̄e est qd̄ solū ē ordinabile: lȝ actu ab operāte nō ordinet᷑. ⁊ istud pōt fieri a nudo arbitrio semota q̄cūq; gratia lȝ cū difficultate. Sȝ nūqd pōt liberū arbi. se solo i op' exire morale. Dm ꝙ nō q: nō refert i finē q̄ tñ ē circūstā' pricipalior opum mōliū. Ex quo seq̄t᷑ ꝙ nullū bonū ē morale nisi oēs hēat circūstātias carētia qppe soli' circūstantie actū moralē inficit. hȝ enim bñ tale bonuȝ ex libero arbitrio cātū circa qd opet᷑: q: māȝ vt pascere hȝ pauperē q est mā debita huius act' q: tñ caret circūstātia finis nō cēset᷑ moralis. Sed dicit scd̄a ps cōclonis ꝙ liberū arbitriū nō peccat iplēdo mādata sine grā. pȝ: q: tūc adā si nō fuisset in statu inocētie ꝯdit' in grā peccasset implēdo mādata dei: qd̄ nullus diceret: imo addo ꝙ etiā hō iplēdo i peccato mortali mādata dei nō peccat. probat᷑. me° doc. subti. in p̄nti dist. q: tūc ingt eēt idē

ctio oiuz exñtiũ i pctõ mortali ad ꝑuersitatẽ
ne bonũ facerẽt:aut mãdata dei custodirent:
q: illud faciẽdo peccarẽt mortalr qḋ valde ẽ
ↄ bonos mores. vñ pctõres magis sũt iducẽdi
ad bonũ op⁹ ex gñe vt ꝑ talia assuescãt bene
opari. Sz põt ne hõ pctõr implẽ mãdata dei
oia sine pctõ. Rñdet idẽ doc. ꝙ iplẽ siñ pctõ
põt intelligi: vel pro ipso actu: ⁊ sic põt iplere
cũcta mãdata dei. vel pro macula ꝓñte actuz
elicitũ q̃ dr̃ reat⁹ q̃ remanet q̃uſq₃ pctm̃ sit de
letũ ꝑ pniam. ⁊ sic nõ põt sine pctõ iplẽ man
data dei: q: nõ est i pñti via stat⁹ medi⁹ q̃n hõ
sit vel in statu grẽ vel culpe. Et h̃ errauit ipi⁹
pelagi⁹ q posuit ꝙ hõ ꝑ se põt mereri sine grã
dei. vñ he tres secte valde fuerũt pestifere. ma/
nichei: iouiniani: ⁊ pelagij. Maniche⁹ posuit
ꝙ hõ nõ põt non peccare mortalr: q: hz inqt
duas aias: vnã bonã. aliã malã. bonã ꝑ quaz
facit bonũ. malã ꝑ quã facit malũ. Iouinian⁹
ecõtra dicit ꝙ hõ post baptismũ neqt pecca/
re. in medio duoꝝ hereticoꝝ pessim⁹ ambula
uit pelagi⁹ deo igrat⁹ ⁊ grẽ diue ipugnator.
vt i eo iplerẽt q: mediũ ẽ qḋ nãz sapit extrẽo/
rũ. Hic ↄuenit cũ manicheo: q: posuit ꝙ pos/
sum⁹ peccare: ⁊ in hoc veꝝ dicit: ⁊ cũ iouinia/
no: q: dicit ꝙ ex nobis vitã possum⁹ mercari
etnã. Cõtra quẽ pñs a mgr̃o posita ẽ distin°.
cui⁹ ↄclõnes fuerũt iste tres. p^a ꝙ hõ põt ꝑfe
cte legẽ dei adimplẽ sine grã. Et ecõtra istaz
cõclõnẽ scũs Tho. q. iij. Et doc. deuo. eadẽ. q.
dicũt ꝙ lz possim⁹ sine grã adimplẽ mãdatuz
dei q̃ztũ ad gen⁹ opis. nõ tñ quãtũ ad itẽtio/
nẽ mãdãtis. s. dei q vult ꝙ ipsa p̃cepta ex cari
tate ipleam⁹ si velim⁹ ꝙ ꝓsint nobis ad gliã
⁊ ita nõ ꝑfecte ex nobis iplem⁹: q: sine carita
te. Ex ista ↄ^e mala v^m pessimũ iferebat correla
riũ. s. ꝙ nõ oz orare neq₃ ꝓ ifidelib⁹: neq₃ ꝓ fi
delib⁹: q: ex seipis pñt bñ opari. Scḋa ↄ° sua
fuit. hõ ex ꝓprijs actib⁹ grãz dei merẽt ⁊ gliã
3ª est ꝙ hõ nascit̃ sine origiali pctõ. Et si q̃rat̃
an sit dabil' terti⁹ stat⁹. s. q nec sit cũ culpa nec
cũ grã. D^m ꝙ actu nõ dat̃ tñ non repugnat.
Sicuti si adã fuisset in statu inocẽtie sine grã
gratũ faciẽte ↄdit⁹. 3^a ↄ° est de grã g̃tũ faciẽ
te in ordine ad victoriã tẽptatiõis: ⁊ est hec.
Nec liberũ arbitriũ sine grã g̃tũ faciẽte põt
a pctõ resurgere. nec tẽptatiõis victoriã obti
nere. P^a ꝑs dicit ꝙ libeꝝ arbitriũ nõ põt re/
surgere a pctõ sine grã dei gratũ faciẽte: ⁊ in
telligit̃ de lege posita. s. põ ordinata dei. ꝓba
tur ad Rom̃. iij. Iustificati g̃tis ꝑ grãz ipius.
Et ad titũ scḋo. Nõ ex opib⁹ iusticie q̃ fecim⁹
nos sed s̃m suã miam sal. nos fecit. Et rõ est:
q: quãt⁹ est ille in quẽ peccat̃ põderat̃ pctm̃.

peccam⁹ aũt in deũ dũ facim⁹ pctm̃ mortale.
⁊ ita oz ꝙ sua grã accẽdamur si pctm̃ dimit/
tat̃. Ex quo pz defect⁹ ph̃oꝝ ponẽtiũ ꝙ ex pu
ris nãlib⁹ cũ exercitio possum⁹ acq̃rere nãz ꝑ/
fectiorẽ. vñ ⁊ ph̃us dicit in p̃ntis. ꝙ prau⁹ ad
meliores exercitationes deduct⁹ aut multuz
ꝓficiet: aut ꝑfect⁹ in ↄ̃riũ h̃itũ restituet̃. pz o^m
ex dictis. Et si obijciat̃ q: sanitas nature cor/
poree põt acq̃ri ex nãlib⁹. ergo ⁊ sanitas mẽ
tis. D^m ꝙ nõ est sil'e q: nã est ordinata ad ali
qḋ inferi⁹ qḋ põt h̃ẽri ex se: mẽs autẽ ad sup/
mũ. s. ad dei amorẽ ⁊ visionez: iõ req̃rit adiu/
toriũ supnãle. ¶ Scḋa ꝑs conclõnis dicit ꝙ
nec etiã põt vincere tẽptationẽ sine grã g̃tuz
faciẽte. ꝓbat̃. oĩ vincẽti debet̃ corona. Apoc.
ij. ⁊ iij. c. Si igit̃ liberũ arbitriũ sine grã ifusa
vinceret tẽptationẽ mereret̃ sine g^a: qḋ ẽ in/
cõueniẽs. vñ lz possit resistẽ tẽptatiõi mediã/
tib⁹ g̃tijs aut g̃tis datis: aut acq̃sitis. si tñ de/
beat dici g^a acq̃sita g^a nõ tñ vincẽ: q: vt dcm̃
est in p° art° oz ꝙ victoriosius cõsequat̃ o^m il
lius qḋ itẽdit vict⁹ demõ ãt itẽdit i tẽptatiõe
demergẽ i pctm̃ ⁊ i ifernũ ꝑ ↄñs: ⁊ ita oz ꝙ vi
ctor exeq̃t̃ meritũ ad coronã glie qḋ ñ fit sine
grã. ¶ Quãtũ ad 3^m art^m sunt tres difficul/
tates. Pria est q̃lis ẽ ordo in ↄuersiõe liberi
arbitrij nr̃i ad deũ. Rñdet aug. in li. de eccle
siasticis dogmatib⁹. ꝙ prio ꝓuenit inspiratio
dei q̃ dr̃ excitatio seu vocatio qua dr̃ de⁹ stat̃
ad ostiũ ⁊ pulsare: ⁊ est grã gratis data. Se/
cũdo est acq̃escõ liberi arbitrij hmõi vocatio
ni seu obediẽtia. 3° est diuini muneris ifusio.
s. grã gratũ faciẽs i quo ꝑficit̃ ↄuersio. Scḋa
diffi. an mãdata dei sint fortia ad implẽdũ vl̃
leuia. Rñdet doc. deuo. q. iij. primi arti. ꝙ for
tia sunt sine caritate: q: sunt de ꝑfectiõe v̓tu/
tũ q̃ s̃m ph̃m in. ij. ethicoꝝ. sunt circa diffici^a
sunt tñ valde leuia si fiũt ex caritate. valde. n.
facile est hoi in quo est caritas suũ diligẽ ini/
micũ. Dat exẽplũ in auib⁹ que iuuant̃ in vo/
latu a pẽnis sine qb⁹ volare nequeũt. Tertia
difficultas. vñ est ꝙ diabol⁹ ñ hñs grãm põt
nos vincẽ: ⁊ tñ nos nõ possum⁹ eũ vincere ni
si habeamus grãm. Rñdẽdũ: q: facili⁹ ẽ pec
care q̃z bonũ facẽ. ⁊ ipse solũ inq̃rit vt pecce/
mus: nr̃a aũt victoria est in bñ opando. Ex p̃/
dic. patet ad q̃õnẽ ꝙ vicz nũc nostrũ liberum
arbitriũ grã destitutũ sup diabolũ neqt obti/
nere victoriã. ¶ Ad primũ arg^m dicẽdũ i sũ/
ma ad maiorẽ ꝙ aliqd eẽ impossibile nobis
põt intelligi seu q: ex nobis hoc nõ possum⁹
⁊ sic est bñ nobis impossibilis g^a q: eã a nob
habere nõ possumus. Alio° dr̃ nobis aliqd i/
possibile: q: faciẽtib⁹ qḋ in nobis est id nobis

nō dak:ꝛ hoc mō gr̄a ē nob̄ possibil' nō iposſi
bilis:q2 vult de⁹ nobis faciētib⁹ qꝺ in nobis ē
cā nobis īfūndē.ꝛ hoc mō loqr̄ Jero. anathe
ma sit ꝛc̄.¶ Ad scꝺm.p° ad maiorē itelligē-
da est de volitiōe simplici q̄ nō sufficit ad me
ritū nec ad gloriā nisi gr̄a p̄uia.scꝺo ad mio-
rē.dico ꝙ bonū velle nisi sit meritoriū nō suf-
ficit ad vicēdū diabolū lꝫ bn̄ ad resistēdū : iō
nō currit argᵐ.¶ Ad 3ᵐ rn̄det magr̄ ꝙ v̊ba
q̄ accipit iste pelagi⁹ ab aug.sup ep̄l'am ad ro
ma.retractauit idē aug.vn̄ inqt.illa vtiqꝫ nō
dixissem si iā scirē ipāꝫ.fidē iter munera sp̄ssci
etiā repiri.Nō si pelagi⁹ bn̄ vidisset aug. talia
nisi obstiat⁹ nō ꝓtulisset.Ex p̄nti aūt ꝛc̄. Pri-
ma ꝯ°.sine gr̄a nobis nō dak nec opak iustitia
Dicit ꝯ° ꝙ nullū opus cōplete iustitie ē i no-
bis sine gr̄a:lꝫ pelagi⁹ dicat oᵐ. Et incipit in
prin° dis.vsqꝫ ad illꝺ.c.qꝺ v̊o dicūt sin̄ gᵃ ꝛc̄.
Scꝺa ꝯ°.rōnes solute extāt pelagij clareqꝫ ꝺ
ducte ad crimē vicij. Dic̄ ꝯ° ꝙ rōnes pelagij
nihil ꝯcludūt ꝛ sunt plene viciis ꝛ criminib⁹.
Et icipit ibi.qꝺ v̊o dicūt ꝛc̄. vsqꝫ ibi.id v̊o de
gr̄a ꝛ li.arb°.Tertia ꝯ°.nr̄m arbitriū diuam
gr̄am petit ꝓpitiā ꝛ in auxiliū.Dicit ꝯ° ꝙ no
strū liber arbᵐ petit diuā gr̄am in auxiliuꝫ ꝛ
adiutoriū bone opatiōis.Et icipit ibi.id v̊o ꝺ
gr̄a ꝛc̄.vsqꝫ ad finē dist.Sequik in tex.

Ost hec ꝯsiderādū ē ꝛc̄.Hic sigr̄.xxix.
p dist.hui⁹ scꝺi que sic ꝯtinuak ad p̄cedē
tē.Nā postqꝫ i p̄cedēti dis.oñdit mgr̄
in statu nāe lapse liberū arbitrium nō mereri
absqꝫ gr̄a.Nūc in p̄nti dist.inqrit an gr̄a q̄ ex
tat basis humiliū idiguit ne inocētia.ꝛ hꝫ di-
uidi in tres ptes p̄ncipales. In pria dicꝭ ꝯse-
quik cōtinuatio. In scꝺa ade q̄ q̄rik fuit ꝯdi°.
In 3ᵃ de padiso ponik ei⁹ eiectio.pᵃ in prin°.
scꝺa ibi.ad qꝺ breuiter rn̄debim⁹ ꝛc̄.3ᵃ ibi.in
illi⁹ q̊qꝫ pcti penā ꝛc̄.pᵃ pte indiuisa manēte:
rursus scꝺa pticula i qua q̄rik q̄ fuit ade ꝯdi°.
in tres diuidik ptes. In pria gr̄a ꝓbak i statu
cē primario. In 2ᵃ v̊t⁹ dubitak an sit data ꝓ
adiutorio. In 3ᵃ dictuꝫ approbak scō testio°.
pᵃ in prin°.2ᵃ ibi p̄terea q̄ri solet.3ᵃ ibi. qbus
rn̄dētes dicim⁹.Et sequik vltia illa pticula.in
illi⁹ q̊qꝫ pcti penaꝫ ꝛc̄. In qua de padiso ade
ponik eiectio.ꝛ hꝫ diuidi in tres ptes pricipa
les. In pria tāgik de padiso exit⁹ flebil'. In 2ᵃ
addik gladi⁹ flāma v̊satilis. In 3ᵃ quc° erigik
ligni vite difficilis.p̄ma i p̄ncipio.scꝺa ibi.nō
v̊o posset ad illud ꝛc̄.t̄tia ibi.pōt aūt q̄ri vtrū
de ligno vite ꝛc̄. Et hec est diuisio ꝛc̄.

v Trū volūtaꝭ rectitudo absqꝫ gr̄a i statu p̄mario sola fuit originalis iustitia.
Et arguik ꝙ sic triplici medio. Prio sic.id so
lū hoi in statu p̄mario fuit tribuēdū quo suffi
ciēter in deū ferebak. Sed iustitia originalis
erat hmōi.igik maior pꝫ ex p̄ma dist.hui⁹ scꝺi
in qua dicit magr̄ ꝙ hō ꝯd t⁹ est vt deū vide-
ret ꝛ eo frueretk:ꝛ ita ꝙ ei sufficiebat pro hoc
adipiscēdo solū fuit ei tribuēdū.Sꝫ ꝓbak mi
nor q2 origialis iustitia f̄m qꝺ loquunk de ea
sci tenebat vires inferiores subiectas rōni ꝛ
rōnē deo. Scꝺo arguik sic.nullus sapiēs dat
amico suo doᵐ qꝺ scit cito eū pditurū ꝛ pcm̄
suū ex hinc aggrauari.Sed adā in statu ino-
cētie erat amicus dei.ergo cū de⁹ cēt sapiētis-
simus nō debuit sibi dare gratiā quaꝫ sciebat
eū cito amissurū:ꝛ ita fuit sola origialis iusti-
cia.maior patet.Est nēpe cōtra legē amicitie
vt amicus detrimētū reportet p amicū.sed ꝓ
bak minor.sap.xj.diligis.n.oīa que sunt:ꝛ ni-
hil odisti coꝝ que fecisti.Tertio arguik sic.eq̄
lē habuisset cū iustitia originali gr̄e amissibi-
litatem si cū ea in adā fuisset:sed eo peccante
irrecupabiliter amissa fuit originalis iustitia.
ergo ita fuisset de gr̄a.qꝺ cū sit falsum. sequik
ꝛc̄.maior pꝫ.q2 pfectior fuisset gr̄a illa origia
li iustitia:ꝛ ita si min⁹ pfectū nō rehabuit adā
nec magis pfectū.sed mior ꝓbak:q2 illa iusti-
cia faciebat imortalitatē qꝺ nō habuit i adaꝫ
locū post pctm̄. In oᵐ arguik Luc.ix. Qui ēt
spoliauerūt eū ꝛ plagis impositis ꝛc̄.vbi glo.
expoliauerūt eū gratuitis ꝛ vulnerauerūt in
nālib⁹.Et Bern̄.Cū videret patrē nostrū oī
emulus caritate circūdatū ꝛ oī virtute vesti-
tū:ꝛ hoc accepisse terrenū hoiem qꝺ ipse p su
perbiā amiserat inuidit isanibilis homicida.
In ista.q.ad alias pifor miter ꝛc̄.¶ Quo ad
p̄mū articulū termini sunt.rectitudo.iusticia
ꝛ iusticia originalis. Prim⁹ igik termin⁹ est
rectitudo.vn̄ quo ad statū innocētie fuit tri-
plex rectitudo f̄m triplicē potētiā.intellecti-
uā volitiuā ꝛ motiuā. Quo ad intellectiuam
fuit veritas que dr̄ rectitudo.vn̄ Ansel.diffi-
niēs v̊itatē dicit.v̊itas est rectitudo sola mē-
te pceptibilis. Quo ad volitiuā.secūdo etiaꝫ
fuit iustitia que dr̄ etiā rectitudo.vn̄ idē An-
sel.diffiniēs iusticiā dicit. Justitia est rectitu-
do volūtatis ꝛ liberū arbitriū.Liber inqt ar
bitriū est ptās seruandi rectitudinē ꝓpter se.
Quo v̊o tertio ad motiuā fuit v̊tus. Rectū
n.vt inquiūt phi est cui⁹ mediū nō exit extre
ma.extrema creature sunt prinᵐ ꝛ finis. de⁹
q de seipso dicit Apocal'.i. Ego sum alpha ꝛ
o.principiū ꝛ finis.Erat igik in statu p̄mario.
In motiua rectitudo dum nulla opatio ade
nec a deo vt p̄ncipio nec vt fine diuertebat.
Jdeo Ecc̄i.xvij.scriptū est.De⁹ e terra crea

uit hoiez: ꝛ ꝑm ſe veſtiuit illū v̓tute: ꝛ iteꝝ cō
uertit illū in ipſū. Et alibi. Solū eniʒ inqt īue
ni ꝙ dn̄s fecerit hoiem rectū. ¶ Scd̓s termi
nus ē iuſticia. vn̄ ſolʒ iuſtiᵃ accipi tripl̓r. p̓ioᵒ
dr̄ iuſticia idē ꝙ ꝯdeſcēdētia diue bonitat̄ ſʒ
qđ dicit̄ oē hoc iuſtū eſt qđ a deo factū extat.
ꝛ ſic accipit aug. in li. q̄ōnū veteris ꝛ noue le
gis: ꝛ ponit̄ in pᵒ ſniaꝝ. diſti. xlij. Oia quideʒ
pōt deus: ſed nō facit niſi qđ couenit veritati
eiꝰ ꝛ iuſticie. Scd̓o accipit̄ iuſtiᵃ cōiter ꝑ q̄li/
bet v̓tute: ꝛ maxie ꝑ caritate aīaʒ gratā faciē
te vn̄ ꝛ iuſtificatꝰ dr̄ hō poſt pctm̄. vn̄ ꝛ dicit
Amb. ſup lucā. ꝙ iuſticia cōis eſt v̓tus: q̄a in
fuſa caritate infundit̄ ꝛ virtutes. Tertioᵒ dici
tur iuſticia ꝓprie vt eſt vna virtutum cardina
liū ꝛ ſic diffinit eā Marcus tullius. Iuſticia
inqt ē animi bonꝰ habitꝰ cōi vtilitate ſeruata
cuilibet qđ ſuū eſt tribuēs. vn̄ ꝛ iuſticia dr̄ q̄ſi
iuris ſtatꝰ. ¶ Tertiꝰ terminꝰ eſt iuſticia origi/
nalis. vn̄ ſolet iuſticia originalis accipi tripli
citer. vnoᵒ actiue. ꝛ ſic deus dr̄ iuſticia origi/
nalis: q̄ ipe ſolus eſt q hn̄tibus iuſticiā origi
nalē tribuit. Nō eni inqt ſapiēs poſſū eē cōti
nēs niſi deus det. Scd̓o dr̄ originalis iuſticia.
iuſticia ab origine ꝓductionis habita. ꝛ iſto
mō angeli dicunt̄ hr̄e originalem iuſticiā: q̄
cōcreati fuerūt iuſti. ſic ꝛ xp̄s ꝛ btā Maria q̄
pctm̄ nullūʒ habuit pᵐ. tertioᵒ dr̄ originalis
iuſticia habitus ſupnālis alicui vniꝰ generis
cōdonatꝰ ꝓ tota poſteritate rectificans vires
īferiores rōni ꝛ rōnē deo. ꝛ hoc mō iuſtiᵃ ori
ginalis repta fuit in adā q̄ſi pricipio totiꝰ ge
neris hūani q̄ ſtāte poſteri habuiſſent origia
lē iuſticiā nō ꝑ traductionē ſeu trāſfuſionē ſʒ
diuia bonitate in q̄libet. ¶ Quātū ad ſcd̓m
articulū ſūt tres ꝯclones. p̓ia eſt de exigētia
ḡtie in ſtatu inocētie cū illa iuſticia origina/
li. ſecūda de vniōe actuali gr̄e ꝛ iuſticie origi
nalis i illo ſtatu. tertia de quātitate eiꝰ. p̄ma
eſt hec. Ade vt eternā ꝯſequeret̄ felicitateʒ ꝛ
merita vltra originalē iuſticiam gr̄a collata
eſt. Dic̄ ꝯcl'o. ꝙ adā nō meruiſſet ſine gr̄a cū
illa iuſticia originali. ꝛ intelligit̄ de cōdigno
nō de cōgruo. ꝓbat̄. meritūʒ de ꝯdigno dicit
iuſticiā dati ꝛ accepti ad minꝰ ſʒ ꝓportionē
geometricā. ſed ſeq̄ſtrata gr̄a a ſtatu p̄mario
nō reperiebat̄ iſta iuſticia. igitur ꝓbat̄ maior
q̄ in merito de cōdigno exigit̄ ꝙ reddat̄ qđ
meret̄. ꝛ hec vocat̄ iuſticia diſtributiua. in. v.
ethicoꝝ. ꝛ fit ſm ꝓportionē geometricā. Sʒ
minor ꝓbat̄. q̄ id qđ meret̄ de ꝯdigno eſt ſu/
pra poſſe hoīs: ꝛ ita nō vr̄ ꝙ poſſit illđ mere/
ri hō niſi eleuet̄ ꝑ gr̄aʒ. Et ſi obijciat̄ ꝑ illud
Dam. Manētes i eo qđ eſt ſʒ nām in v̓tute
ſumꝰ: ꝛ ita a fortiori in p̓io ſtatu. ꝛ ꝑ ꝯn̄s ha
buit adā merēdi virtutē a nā. Rn̄det̄ ꝙ illa
auctas hʒ itelligi ichoatiōe nō cōplexiōe q̄a
ꝑ nām habemꝰ iclinatiōeʒ ad v̓tutes. vt tāgit̄
ij. ethicoꝝ. vn̄ ꝛ lʒ in ſtatu nāe eēt adā pfectꝰ
in eſſe p̓io: nō tn̄ in eſſe ſcd̓o niſi ꝑ donū gr̄e.
Ex quo pʒ ꝙ ſi adā ipleſſʒ illa tria mādata q̄
ſibi in ꝑadiſo p̄cepat deꝰ: aut tēptationi dia/
boli reſtitiſſet ſine gr̄a gratū faciente ſolū de
cōgruo nō de ꝯdigno meruiſſet. Et ſi q̄ratur
q̄liter illa iuſticia original' diſtiguebat̄ a gr̄a.
Dicēdū ꝙ ſicut gr̄a gratū faciēs a nō gratū
faciēte. Iuſticia q̄ppe originalis ſine gratia
nō faciebat gratū adā deo: niſi capiēdo lar/
go mō. Sed in qua potētia erat ſubiue. pt di
ci valde ꝓbabilit̄ ꝙ p̄ncipaliter erat in volū/
tate. ꝛ erat q̄ddā donuʒ ſupnāle vt tāgit hac
diſt. doc. ſubti. rectificās ipſā voluntatē intm̄
ꝙ delectabiliꝰ longius valde erat ei adherē
deo q̄ appetitui ſenſitiuo cui erat coniūcta.
Sed habebat ne idē appetitus ſenſitiuꝰ ali/
qđ donū tale vt libētiꝰ obediret volūtati q̄ a
ſuo ꝓprio traheret̄ appetibili. Dicit idē do/
ctor. ꝙ ita oportuit: non enim videt̄ poſſibile
quin viſus de nā ſua ꝛ in ſtatu innocentie fer
ret̄ citius in pulcrū viſibile q̄ʒ in id qđ iperaſ
ſet rō ſeu voluntas niſi habuiſſet aliq̄d donū
q̄d magis alliceret vt obediret rōni q̄ʒ trahe
ret pulcrū viſibile. ¶ Ex q̄ pʒ ꝙ multa fuerūt
talia dona cū q̄libet ſenſus ꝓpriū hēat appe/
titū. ſed nūq̄d qđlibet doⁱⁿ dicebat̄ iuſtiᵃ ori/
ginal'. dᵐ ꝙ ſi iuſtiᵃ original' dicat̄ ſolū rectitu
do. pōt dici ꝙ ſic: q̄ q̄libʒ appetitꝰ hoīs erat
rectꝰ. ſi āt dicat̄ iuſtiᵃ hitꝰ mētis ſm qđ de ea
magis loquūt̄ ph̄i: ſic vnica erat iuſtiᵃ origi
nal' i ip̄a ſcʒ volūtate q̄ rectitudo dicebat̄. Et
actie: q̄ rectificabat q̄dāmō alios appetitꝰ p̄
ter ſua dona. ꝛ paſſiue iq̄tū ſuberat ipio dei.
Ex q̄ pʒ ꝙ nō ſoluʒ i ſtatu nāe tēdūt appetitꝰ
ſenſitiui in ſua ꝓp̄a ob̄a delectabilit̄ ꝑꝑ curui
tatē volūtatis: q̄ ſcʒ dimiſit iuſticiaʒ illa que
dr̄ rectitudo. ¶ Pʒ ſcd̓o. iuſticiā originaleʒ
fuiſſe donū ſupnāle. Pʒ tertio ꝙ ad aliud i/
clinabat illa iuſticia ad aliud nā appetitꝰ ſen
ſitiui: ꝛ tn̄ ſine triſticia: q̄ p̄pōderabat donū
dei. ſicut pʒ in accenſ deſiderio ſupne p̄rie q̄
circa corpꝰ ſunt nō ſentiētibꝰ. vn̄ ꝛ placuiſſet
deo in ſtatu illo adā ſimplici cōplacentia: nō
ad eternā vitā de ꝯdigno meritoria ſine gr̄a
¶ Scd̓a ꝯcl'o. eſt de vnione gr̄e ꝛ iuſticie ori
ginalis in p̓io ſtatu. ꝛ eſt hec. Sic ſtatꝰ inno/
cētie gratiā habuit vt priꝰ tp̄e ſola iuſtiᵃ fue/
rit original'. ¶ Dic̄ p̓ia ꝑs. ꝙ adā ante pec/
catū habuit gratiā. ꝓbat̄ habuit caritatē. gᵒ

habuit grãm. pꝫ ꝯñ̃a. qꝛ idẽ est grã ⁊ caritas
ex dict' dist. xxvij. Sꝫ pꝫ añs auc̃te mgr̃i i lr̃a.
Et si obijciat̃: qꝛ angeli mali in celo nõ habue
rũt grãm q tñ erãt nobiliores adã. ergo nec
adã. Rñ̃det scũs Tho. ij. q. pñtis dist. in solõ
ne scd̃i argumẽti ꝙ non extat ꝯsil'e qꝛ angeli
hẽbãt nãlia meliora ꝙ̃ adã: iõ in adiutorium
data fuit grã ipi ade. ex quo innuit vt videt̃ ex
mõ loquẽdi ꝙ angeli nõ fuerũt ꝯditi in grã.
ꝗrat̃ oᵐ hu⁹ dicti in eodẽ scd̃o scripti di. ij. q.
iij. vbi dicit expsse ꝙ illa opio videt̃ sibi ṽior
q̃ ponit angelos in grã fuisse ꝯditos. vñ si di-
cere sic est ⁊ sic nõ est de eodẽ ⁊ alijs circũstã
tijs sit ꝯdictio ipse sibi ꝯdicit. Jõ dicẽdũ sicut
ibi dictũ est ꝙ oẽs angeli fuerũt in grã ꝯditi.
Sed qs ampliorẽ habuit grãm vir vel muli-
er. vtiqꝫ vir cui ⁊ dñs soporẽ immisit ⁊ multa ei
occulta apta sunt. Sed dicit scd̃a ps ꝯclonis
ꝙ in statu inocẽtie pri⁹ tpe fuit iustiᵃ origina
lis ipsa gratia. ꝓbat̃. vñ Aug. hõ in sue cõdi-
tiõis pmor° hñit vñ posset stare: sꝫ nõ vñ pos-
set ꝑficere. Si aũt habuisset a principio gra-
tiã habuisset vñ potuisset ꝑficere. Jdẽ innuit
magr̃ dist. xxiiij. Et si obijciat̃ ex dicto dama.
De⁹ inqt fecit hoiem innocẽtẽ. rectũ. ṽtuosũ.
sine solicitudine. sine tristitia. cũ ṽtute decora
tũ. in oib⁹ bonis ornatũ: ⁊ ita in grã. Dicẽdũ
ꝙ loquit̃ de toto statu innocẽtie. veruꝫ est. n.
ꝙ habuit grãꝫ anteꝙ̃ peccaret. vñ ista ẽ ima-
ginatio. Jn prin° sui stat⁹ fuit ꝯdit⁹ hõ cũ il-
la iustiᵃ originali. Jn scd̃o fuit sibi apposita
grã. sed ꝙ̃tũ tpis fluxerit iter hec duo de⁹ no
uit. Jn 3° aũt fuisset ꝯfirmat⁹ nisi posuisset obi
cẽ sed proh dolor bina° ꝯtent⁹ ad ternarium
nõ ꝑuenit. Ex q̃ pꝫ defect⁹ sci Tho. q. ij. q. hu-
ius dist. posuit adã in prio instãti sue creatio-
nis habuisse grãꝫ. pꝫ oᵐ ex ꝯclone. vñ ⁊ ṽior
videt̃ opi. doc. deuo. ar. ij. q. ij. pñtis di. ponẽ-
tis tps fuisse mediũ iter creationẽ ade ⁊ ei ap
positã gratiã. cui⁹ rõnẽ assignat ex trib⁹. prio
rõne sapie dine vt sicut in toto vniuerso pri⁹
sunt oia distincta ꝙ̃ꝫ ornata sic fieret i hoie. se
cũdo rõne bonitatis diuine: qꝛ ex hoc magis
hoi appere poterat ꝙ̃tũ bonum erat grã dei
quã sepatim a sua ꝯditione ⁊ de⁹ donabat. 3°
rõne diuine iusticie vt se ꝑpararet de cõgruo
adã ad gratiã ⁊ in eo illud ipleret̃. aug. Qui
creauit te sine te: nõ iustificabit te sine te. 3ᵃ
cõclo est de quãtitate grẽ in statu illo. ⁊ ẽ h.
Largita est in prio statu gratiaꝝ varietas. sꝫ
amplior in pñti. Dicit pria ps ꝙ varietas. i.
multitudo gratiarũ. i. ṽtutũ ⁊ donorũ fuit in
statu innocẽtie. ꝓbat̃ auc̃te Greg. niceni qui
posuit adã in statu innocẽtie fuisse q̃si quẽdã
regẽ in ꝑadiso terrestri ꝑditũ ṽtutib⁹. Sꝫ di-
cit secũda ps ꝙ amplior cumulus gratiarum
donat⁹ est in pñti statu. ꝓbat̃ qꝛ magis idigẽ-
ti dꝫ dari mai⁹ adiutoriũ hmõi sumus igr̃ ⁊c̃.
Cõfirmat̃. qꝛ aduocatũ hẽm⁹ apud patrẽ ie-
sum xp̃m iustũ iugiter iterpellãtẽ pro nobis:
q ⁊ pro nobis mortuus est. vñ mia iusticia ⁊
sapia q̊dãmõ exigunt vt amplior statui pñti
tribuat̃ grã. Et si dicat̃ qꝛ ille stat⁹ erat puri-
or ⁊ ita maioris capax meriti cũ esset magis
expedit⁹. ⁊ ꝑ ꝯñs grẽ. Rñ̃dẽdũ ꝙ opa meri-
toria ex triplici radice ꝓdeũt etiã ⁊ virtuosa.
prio ex arduitate obi. s. qñ oᵐ est arduũ sicuti
de⁹: ⁊ quo ad hoc idẽ est oᵐ btificũ ⁊ nr̃orum
meritoꝝ tũc ⁊ nũc. ⁊ ita quo ad hoc eq̃le me-
ritũ lꝫ rõne difficultat̃ mõ sit maior arduitas
qꝛ cũ labore elicit̃ opatio qd̃ nõ fuisset in sta-
tu illo: ⁊ sic rõne hui⁹ est mõ mai⁹ meritũ. vñ
quo ad hoc dicit ph̃s scd̃o ethicoꝝ ꝙ ṽt⁹ est
circa difficilia. scd̃o ꝓdeũt opa ṽtuosa ex vo-
lũtate. ⁊ fm hoc in pmo statu fuisset loquẽdo
simplr̃ maius meritũ. qꝛ habuisset volũtatem
magis expeditã. tertio ꝓdeũt ex grã. ⁊ sic se
hñt fm sub ⁊ supra fm qd̃ tũc fuissent alique
ꝑsone magis aut min⁹ ꝑfecte respectu ad sta-
tũ pñtẽ simplr̃: tñ quo ad hoc cẽsendus ẽ sta
tus pñs ꝑfectior. adã. n. ad ꝑfectionẽ btẽ ma
rie nõ ꝑuenisset. ¶ Quãtũ ad tertiũ articulũ
sunt tres difficltates. Pria ẽ q̃ erat ꝑfectior i
statu innocẽtie origialis iusticia: an grã. Dicẽ
doctor subti. ꝙ se habebãt sicut excedẽs ⁊ ex
cessum. quãtũ. n. ad firmitatẽ excedebat iusti
cia originalis: qꝛ intm̃ fini cõiungebat vt di-
cũt aliq ꝙ non admittebat pctm̃ veniale. Jn
quãtũ aũt grã cõiũgebat vt bono supnãli ex
cedẽs erat grã: qꝛ illa iusticia solũ coniunge-
bat illi fini vt ꝯuenienti ⁊ delectabili. vñ sim-
pliciter erat grã cẽsenda ꝑfectior. Scd̃a diffi
cultas. Quãto tpe stetit adã in ꝑadiso. dicit̃
ꝓbabilr̃ ꝙ septẽ horis. creat⁹. n. fuit de mane
iuxta eqnoctiũ ṽnale. ⁊ ita q̃si inter q̃rtã ⁊. v.
horas. Df̃ aũt Geñ. iij. ꝙ venit de⁹ ad auraꝫ
post meridiẽ in ꝑadisum. vij. aũt addita. v. fa
ciũt. xij. vbi ẽ meridies. Tertia difficultas vbi
emissus est ad pñtẽ statũ a statu inocẽtie. Di
cẽdũ ꝙ vbi fuit ꝯdit⁹ in cãpo damasceno q ẽ
cãpus sirie ꝑpe hierl'ꝫ ⁊ sine mora a zona tor
rida tria trãsiẽs climata ad q̃rtũ dei est virtu
te deduct⁹. Ex hoc pꝫ ad. q. ꝙ vicꝫ volũtas re
ctitudo in statu pma° fuit originalis iusticia
absqꝫ grã. ¶ Ad pmũ argumẽtũ negat̃ mi-
nor. ⁊ df̃ ꝙ lꝫ iusticia originalis nõ staret cuꝫ
pctõ maxie cũ mortali: non tñ sufficiebat ad
merendũ de condigno sine grã. ¶ Ad scd̃m

dicēdū ad maiorē ꝙ verū est ꝙ amicus non dat amico donū vt ei noceat: nec hoc fecit deus ade: ei enim dedit grām vt ea bñ vteretur sed sua puersa volūtate fecit ꝯriū tñ cōuertit hoc de⁹ in meli⁹ qui de malis scit bona elicere. ⁊ forsan ad bonū suuꝫ vt alibi dictum est. ¶ Ad tertiū dicēdū ad maiorē ꝙ alia rō est de originali iusticia: alia de gratia: iusticia. n. illa magis aspiciebat ꝓprie nām ꝗ̄ psonam. grā aūt psonā. ideo nō sequit̃ ꝙ si iusticia originalis nō recupat̃ qn ⁊ grā. de hoc amplius ꝭ. de pctō originali. Et tñ de pñti dist. ex qua de mēte ⁊c̄. Pria ꝯclō. data est grā cū ꝟtutibus in magna copia primis hoib⁹. Dicit ꝯ° ꝙ grā ⁊ ꝟtutes fuerūt collate a deo ade ⁊ eue in statu innocētie. Et incipit in prin° dis. vsqꝫ ibi. In illi⁹ quoqꝫ peccati penā ⁊c̄. Scda ꝯ°. hō primari⁹ dolēs eijcit̃: ⁊ ensis igne⁹ custos ponit̃. dicit ꝯ° ꝙ adā eiect⁹ est de paradiso ⁊ gladi⁹ flāmeus ⁊ cherub positi sunt ad custodiēdū eū. Et icipit in illo loco. in illi⁹ q̂qꝫ ⁊c̄. vsqꝫ ibi. pōt aūt queri vtrū de ligno ⁊c̄. Tertia cōclo. Adam ligno vite vsus exprimit̃: sꝫ nō inuenit̃ pluries edisse. Dicit cōclo ꝙ bene legit̃ ꝙ adā semel comedit de ligno vite: sed nō ꝙ pluries. Et ponit̃ ab illo. c. pōt aūt queri vtrū de ligno ⁊c̄. vsqꝫ ad finē dist.

i Nā supiorib⁹ insinuatū est ⁊c̄. Hic signat̃. xxx. distinctio hui⁹ scdi que sic cōtinuat̃ ad p̄cedentes. Nā postq̄ꝫ a xxi. dist. inclusiue vsqꝫ ad istā pctm̄ est declaratū patris primarij. Nūc in ista distinctione incipit venari nām originalis vicij. ⁊ hꝫ diuidi in tres ptes principales. In pª qd sit subtiliter inuestigat̃. In scda notat ꝟaciter vtrū traducat̃. In tertia elicit q̄lr ipm deleat̃. pª in princ°. scda dist. xxxi. ibi. nūc supest inuestigare ⁊c̄. tertia dist. xxxij. ibi. qm̄ supra dcm̄ ē ⁊c̄. Pria rursus pticula que est pñs dist. in q̄ qd sit pctm̄ originale subtiliter inuestigat̃: i tres ptes diuidit̃. In pria p̄mittit̃ ps ꝓhemialis. In scda subiūgit̃ text⁹ pricipalis. In 3ª qō sequit̃ ens incidētalis. pria in princ°. scda ibi. h̄ primo vidēdum est ⁊c̄. tertia ibi. ad hoc autē qō dicimus in ⁊c̄. prima autem ⁊ vltima ptibus indiuisis manētibus. sola secūda particula in qua subiūgit̃ textus principalis: in tres ptes diuidit̃. In pria originalis criminis q̄ritur entitas. In scda vi querit scrutaminis an sit penalitas. In tertia lex pāditur mali regiminis ⁊ cōcupiscibilitas. prima in princ°. secunda ibi. qō diligenter inuestigandū est ⁊c̄. tertia ibi. nunc superest videre qd sit peccatū ⁊c̄. hec est diuisio ⁊c̄.

Vtrū origīalis culpa/ꝯcupia/vel pctm̄
v in puulis noiet̃. Et arguit̃ ꝙ nō tripli-
ci mº. Prio sic. adaꝫ nō fuit nobilior tota humana nā. ergo inficiēdo se nō potuit totā humanā nām inficere. añs pꝫ. q2 aliqō indiuiduū habuit ita nobile sicut ipse vel hēre potuit. Sꝫ ꝓbat̃ ꝯña. q2 corruptio boni mioris nō includit corruptionem boni maioris. Scdo arguit̃ sic. si eēt pctm̄ originale i puulis q̄ro vñ cāret̃: aut a deo aut ab aīa puuli: aut tertio a carne ei⁹. nō primū: q2 de⁹ nulli⁹ pcti extat cā. nō scdm q2 iam eēt pctm̄ actuale. nō tertiū: q2 fm btm̄ Aug. xij. sup Geñ. ad lrām oē agēs est p̄stātius patiēte. caro ꝟo nō ē nobilior ipa aīa sed ecōuerso. igr̃ nullū pctm̄ est originale. 3° ar̃ sic. nullū inuolūtariū est peccatū. sed pctm̄ originale si eēt in puulis/foret inuolūtariū. igit̃. maior pꝫ auc̄te Aug. in li. de ꝟa religiōe. pctm̄ adeo est volūtariuꝫ. ꝙ si nō est volūtariū nō est pctm̄. Et de libero arbi°. nēo peccat i eo qō vitare nō p̄t. ⁊ 3° ethicoꝝ. ceco nato nullus improꝑabit sꝫ magis misebit̃. sed ꝓbat̃ mior. q2 puuli necdū vsuꝫ hñt liberi arbitrij. In oᵐ ar̃ auc̄te apl̄i ad roma. v. p vnū hoiem pctm̄ in mūdū intrauit. in q̊ oēs peccauerūt. Et greg. oēs in pctō nati sumus. ⁊ ex carnis delectatione ꝯcepti. In ista. q. ad alias ⁊c̄. ¶ Quo ad primū articulū termini sunt. culpa. culpa originalˀ. ⁊ ꝯcupia. Prim⁹ igit̃ termin⁹ est culpa. vñ notat sā. tho. h⁹ dis. ar. i. q. ij. ꝙ ista tria differūt. defect⁹. malum. ⁊ culpa. Defect⁹. n. simplicē iportat negationē malū aūt ē nomē p̄uatiōis. carētia. n. alicui⁹ si nō sit natū eē in aliq̂ pōt vocari in eo defect⁹ sed nō malū: sic̄ carētia vite in lapide est defect⁹ sed nō malū. in hoie aūt mortuo non ē solū defect⁹ sꝫ ēt malū. culpa aūt sup vtrūqꝫ addit ꝙ sit nomē volūtarij. nullū. n. culpabile nisi volūtariū. vñ Arist. in. ij. ethicorū. dicit pro his q̄ isūt nobis a nā: nec laudamur: nec vitupamur. vñ oīs culpa ē malū: nō ꝯ̄. siliter oē malū est defect⁹ ñ ecōtra. Scds terminus est culpa originalis fm ansel. li. i. de cōceptu ꝟginali. c. xxvij. est nuditas debite iusticie p inobediētiā ade facta p quā oēs sunt filij ire. In qua tria ponit. p° ipm formale culpe duꝫ dicit nuditas debite iusticie. nuditas ipa ē carētia: ⁊ ne simplex foret negatio addit debite iusticie: illā debitā iusticiā voco originalē iusticiā. de q̄ p̄cedēti dictū ē dist. quā adā ꝓ se ⁊ pro nobis assūpserat: ⁊ ita eo illā pdēte ipius sum⁹ debitores effecti. scdo tāgit cām effectiuā: vel veri⁹ defectiuā hui⁹ culpe dū dicit p inobediētiā ade facta. vñ pꝫ ꝙ pctm̄ qō i puu

lis est oꝛigīale.in adā nō fuit oꝛigīale ſꝫ actua
le.tertio tāgit ipiꝰ culpe reatū dū dicit:ꝑ quā
oēs ſunt filij ire.⁊ hꝫ intelligi ꝓpagati ſemia
liter.ꝓpter xp̄m.vñ ⁊ ſi mō ſm Anſel. forma/
ret vnꝰ hō de manu aliꝰ hois non hīet pctm̄.
hmōi ⁊ de lege cōi.ꝓpt̄ btām Mariā ꝙ pctm̄
hmōi nō habuit.vt patebit in.iij.diſ.iij. Alte
riꝰ noto ꝙ hmōi culpe ſeu pcti ſūt tres t̄narij.
noium ꝗrū octo ponit mgr̄ ⁊ hugo de ſcō vi/
cto.nonū addit ⁊ ſi hec.pmꝰ t̄nariꝰ pctm̄ oꝛi/
giale fomes ⁊ ꝯcupia ⁊ ſumit̄ ex ꝑte ipiꝰ pcti.
pmū nomē notat vñ habuit oꝛtū:qꝛ ab oꝛigi/
ne.ſcōm nomē.ſ.fomes notat ad qđ inclinat:
qꝛ ad malū:iō dr̄ fomētū.3ᵐ nomē ipam no/
tat inclinationē.ſ.ꝯcupia. Scđs ternariꝰ ē cō
cupiſcibilitas.lāguoꝛ nāe ⁊ tyrānꝰ:⁊ ſumit̄ ex
ꝑte ſubi in quo eſt ꝯcupiſcibilitas.dicit ꝗſi ha
bitualē inclinationē ad malū.lāguoꝛ nature/
dicit volūtatis ad bonū difficultatē.tyrānꝰ di
cit ꝗſi dñiū ſenſitie ꝑtis ſup̄ rōnē. Tertiꝰ t̄nariꝰ
ē lex carnis.lex mēbꝛoꝝ ⁊ ignoꝛātia:⁊ ſumit̄
ex ꝑte ſenſitia.dr̄ lex carnis:qꝛ ꝑꝑ ꝯueniētiaꝫ
cū carne ⁊ mō ſeminādi carneꝫ venit. Dr̄ lex
mēbꝛoꝝ:qꝛ ꝑ illud mēbꝛa nr̄a ad malū motū
icitant̄. Dr̄ ignorāᵃ iꝗ̄tū ex hmōi ipetu ꝗſi i/
tellectꝰ obūbꝛabit̄ ⁊ ſumit̄ hoc nom̄ ex hugo/
ne diffiniēte pctm̄ oꝛiginale.ſic in li.de ſacr̄is
ꝑte.vij.pctm̄ oꝛiginale eſt viciū qđ naſcendo
ꝯtimꝰ ꝑ ignoꝛātiā in mēte ⁊ ꝯcupiaꝫ i carne.
Tertiꝰ t̄minꝰ eſt ꝯcupia.vñ ꝯcupia ſolet accipi
tripl̄r.pmo° ꝓ ipa vi ꝯcupiſcibili.⁊ ſic ēt fuiſ/
ſet in ſtatu inocētie.ſcđo ꝓ ipo pctō oꝛigina/
li:ſicut in diffinitiōe hugonis mō dicta.3° ꝓ
ſeq̄la illiꝰ pcti.ſic̄ capit Beda dū dicit ꝙ ꝑꝑ
pctm̄ oꝛigiale iſta ſūt nobis inflicta.ifirmitas
ignoꝛātia.malicia ⁊ ꝯcupia. ¶ Quātum ad
ſcōm arti.ſunt tres ꝯclones.pᵃ eſt de entitate
pcti ſeu culpe oꝛiginalis.ſcđa de eiꝰ qdditate
⁊ accipit̄ h̄ entitas ⁊ qdditas large:ſicut dici
mus ꝙ cecitas eſt i oculo. 3ᵃ de mō trāſfūdē
di carnē q req̄rit̄ ad hmōi culpaꝫ. Pꝛia ē h̄.
Culpa ſic extat oꝛiginalis in ꝑuulis,vt niſi h̄/
tot penis nō ſubiacerēt. Dicit pᵃ ꝑs ꝙ culpa
oꝛiginalis eſt in ꝑuulis.ꝓbat̄ medio doc.ſub
ti.in pn̄ti diſt.q.i.huiꝰ materie.ar.ij.ꝓp̄e opi/
nionis arguit ſic. O ē donum qđ a deo alicui
volūtate an̄cedēte ſolū nō aūt ꝯn̄te.i. ſine cō
ſideratiōe meritoꝝ donat̄ eſt ſꝑ debitū ab illo
cui donat̄.ſꝫ adā accipiēte iuſtitiā oꝛigialē fi/
lio eiꝰ ⁊ ſuis poſteris volūtate an̄cedēte ꝯdit
deꝰ illā iuſtitiā.ergo ſemꝑ dn̄t.ergo cū mō nō
hēant vt pꝫ ꝑ effectū ex rebelliōe viriū iferio
rū ꝯtra ſuꝑioꝛes ſunt in pctō oꝛiginali niſi ꝑ
bapᵐ vel al̄r emūdent̄.maioꝛ pꝫ ex°. Qñ.n.

deꝰ dat alicui gr̄am volūtate an̄cedente. ſi ea
dat a gr̄a ꝑ pctm̄:nō ſolū punit̄ pꝛo gr̄a quaꝫ
amiſit.ſed ꝓ bonis oꝑibꝰ q̄ amiſit q̄ erāt vir/
tualiter in gr̄a.mioꝛ pꝫ ex ſtatuto dei.ſtatue/
rat.n.deꝰ ꝙ cuilibet filio daret illā iuſticiaꝫ ſi
ſtetiſſent:ſicut mō facta in coꝛꝑe oꝛganizatio
ne debita infundit aiam. Et ſi dicat̄ ꝙ non ex
tat ſil̄e de gr̄a ⁊ iſta iuſticia.qꝛ gr̄a in volūta
te poſita includit ꝟtual̄r oꝑa meritoꝛia i po/
ſterioꝝ aūt volūtate nōdum erat illa iuſtitia.
dicit idē doc.ꝙ lꝫ nō ſit ſil̄e.idē oino tn̄ ē ſil̄e
ſufficiēs quo ad ꝓpoſitū ꝙ vtrūqꝫ tam.ſ.gr̄a
ꝙ̄ illa iuſticia oꝛigialis dant̄ volūtate dei an̄/
cedēte nō ꝯn̄te.⁊ pꝫ ex°. Si.n.a pꝛin° condi/
diſſet deꝰ oēs hoies ſicuti fecit angelos:⁊ cui
libet dediſſet iuſtitiā oꝛiginalē:⁊ poſtmoduꝫ
ſolus adā peccaſſet.certū eſt ꝙ tūc per pctm̄
ade alij n̄ ꝑdidiſſēt illā iuſtitiā:⁊ ſi illā ab eis
remouiſſet deꝰ illiꝰ nō eēnt ꝺbitoꝛes:⁊ ita mō
debitā venit:qꝛ adā pꝛo ſe ⁊ ꝓ nobis aſſūpſit
eā.⁊ hoc inuit doc.deuo.·huiꝰ diſt.q.ij.arti.i.
ponēs tres in hoc cāſ. Quaꝝ pma ē.qꝛ adaꝫ
nō erat tm̄ humane nāe indiuiduū ſed eiꝰ pn
cipiū:iō ſicuti ifecta radice arboꝛis inficit̄ ar
boꝛ.ſic in ꝓpoſito. Scđs ꝙ nō tm̄ ſibi māda/
tū datū fuit ſꝫ nob ꝑ ipm:ſic̄ pꝫ i mādato po/
mi vetiti qđ ꝑ ipm mulierez obligauit. 3ᵃ qa
adā pꝛo ſe ⁊ poſteris inocētiā ⁊ imoꝛtalitatē
aſſūpſit.vñ ip̄e inocētē ⁊ imoꝛtalē in illo ſta/
tu genuiſſet mō q̄ eis cōpetebat imoꝛtalitas.
⁊ an̄ addit tria q̄ in nob hmōi pctm̄ manife/
ſtāt.pmū ē carētia viſionis dei niſi regñemur
baptiſmo aut flaminis:aut flumis.ſcōm eru/
beſcētia de moꝛibꝰ ioꝛdinat̄ in nob.tertiū eſt
de ꝑdñantia ꝑtis inferioꝛis ſup̄ ſuꝑioꝛez q̄ tn̄
deberet ſubici. Ex q̄ pꝫ ꝙ aia non ꝯhit pctm̄
oꝛiginale a carne:ꝗſi caro ꝑ ꝗꝫdā ꝗlitatez in
ea cātaꝫ cauſet in aia illā culpā.ſic dicē viſus
ē mgr̄ ſniarū ⁊ ſui ſeq̄ces dātes exēplū de po
mo mūdo poſito in manu imūda qđ ꝯhit im
mūdiciā a manu.vñ in pn̄ti diſt.i mltis locis
diſtinctiōis nō tenet̄ magr̄ a nr̄is mgr̄is. Et ē
locꝰ ſcđs in q̄ nō tenet̄ i iſto 2° pꝰs ē i hac di.
vbi ponit ꝙ angeli pꝰs habuerūt pmium ꝙ̄ꝫ
meritū.⁊ illđ replicat in.x.diſt.ſꝫ rō huiꝰ pcti
ē.qꝛ mō ſeminali ⁊ nāli ab adā deſcēdimꝰ.⁊
ita lex ſup nos poſita ē niſi obuiat p̄uilegiuꝫ
ſpāle. Sed ſcđa ꝑs ꝯclonis dicit ꝙ pueri non
ſubiacerēt tot penis niſi ꝑꝑ hmōi culpā oꝛi/
gialē pꝫ.tū rōe dine iuſtiᵉ q̄ nō ifligit penā ſi/
ne culpa.tū rōe dine ſapie:a q̄ non exit turpe
ſiue fedū:cuiuſmōi ſūt mlt̄e paſſiōes rōnāles
in nob.tū 3° rōne dine bonitatis ex q̄ nō ꝓceſ
ſit imediate maioꝛ ꝓnitas ad malū ꝙ̄ꝫ ad bo

nū q̄ tñ regnat in nobis:nisi aliūde veniat. Et si dicat q2 hō ē minoꝛ mūd⁹ seu microcosm⁹. ꝛ ita sicuti in maioꝛi mundo videm⁹ q̄ ꝯ mo tū firmamēti seu aplanes mouent planete seu stelle:sic ēt in nob appetit⁹ sensitiu⁹ ꝯ rōnez. D̄m q̄ nō ē sile.mot⁹.n.planetaꝝ l3 sit ꝯ mo tū firmamēti.nūq̄ tñ dimōet a motu suo fir/ mamētū.s3 magis eꝫ mouent planete ad mo dū firmamēti.i nob aūt sepe rō q̄ ē spa supioꝛ mouet ad motū sensualitat q̄ est spa iferioꝛ. Scd̄a ꝯ° est de culpe oꝛiginalis qdditate.ꝛ ē hec.puatio/culpe oꝛiginalis/formale sic ccset vt ꝯcupia mal̄e dicat. Pꝛia ps dicit q̄ foꝛale in culpa oꝛigiali ē puatio.pbat.qa maxie d3 denoiari diffinitū ab eo qd̄ in sua diffinitione i recto positū ē.s3 puatio posita ē i dscriptiōe pcti oꝛiginalis in recto. cera in obliquo.igit. maioꝛ p3 ex lo^a.minoꝛ.pbat.q2 dicit pctm̄ oꝛi ginale est nuditas seu carētia ꝛc̄.Et si q̄rat in quo ē subiue.d^m q̄ in volūtate sicuti iusti^a oꝛi ginalis cui⁹ erat o^m. ¶ Ex q̄ p3 q̄ pctm̄ oꝛigi/ nale nō ē q̄litas moꝛbida ꝯn̄s curuitatē volū tatis sicut inuūt seq̄ces mgr̄i Hērici de gāda uo.si illa q̄litas sit positiua sicuti velle vident ꝛ dicūt q̄ nunq̄ quo ad esse in via minuit.l3 bn̄ quo ad v̄tutē.dāt ex^m de aue h̄nte lapidē in alis impedietē motū ei⁹ ꝛ volatū si augmē tet v̄t⁹alarū nō ita mou:bit ifen⁹ lapis l3 ma neat q̄ ad eē idē.p3 q̄ h̄ nihil ē.de q̄ amplius infra. ¶ Sed dicit 2^a ps q̄ mal̄e pcti oꝛigial' est ꝯcupia.vn̄ sicuti in pctō moꝛtali foꝛmale ē p auersionē a deo.ꝛ mal̄e est p ꝯuersionē in/ oꝛdinatā ad creaturā. Sic in ꝑposito foꝛale pcti seu culpe oꝛiginalis ē p auersionē a debi ta iustitia.mal̄e aūt d̄r illa inoꝛdinata ꝯcupia qua ad terrena nimis afficimur. Et hui⁹ sūt in tētiōis san.tho.q.iij.arti.i.doc.deuo.art.ij.q. i.doc.subti.arti.i.ꝑpric opi.de p̄nti m̄a. vn̄ si sint aliq̄ auctates dicētes pctm̄ oꝛiginale eē ꝯcupiaz.sic diffinitio hugōis posita in p° ar. Et illd̄ Rom̄.vij. Cōcupiaz nesciebā eē pctm̄ ꝛ ꝯsiles debēt intelligi mal̄r. Et si q̄rat q̄r se h3 ignoꝛātia ad pctm̄ oꝛiginale. D̄m q̄ cāliē extēdēdo nomē cause ad cām defectiuā:quia ignoꝛātia nobis inflicta est p h̄mōi peccatu3 s̄m Bedā. Et sup illo ps. Delicta iuuentutis mee ꝛ ignoꝛātias meas.dicit glo.i.oꝛiginale pctm̄.ꝛ d3 itelligi cālit.sicut illud.vi. Theopi/ coꝝ. Dies est latio solis sup terrā. Tertia cō/ clusio est de mō trāsfundēdi carnē que reqri tur ad h̄mōi culpā.ꝛ est hec.nutrimētū sic in coꝛpus nutriti hois ꝯuertit vt in culpa geni/ to oꝛigiali aliqd humidi nutrimētalis ex ge/ nerāte veniat. ¶ Dicit p^a ps q̄ nutrimentū

cōuertit in coꝛpus nutriti hois ꝛ capit q̄ ad partē.ꝛ pbat ex p° de gn̄atiōe vbi ingt ph̄s. q̄ nutrimētū pri⁹ est pō caro qd̄ nihil esset di ctu nisi posset fieri caro actu p nutritionem. Itē nutrimētū est in principio dissimile ꝛ in fi ne simile. Ex quo arguit idē.ꝛ p3:q2 qd̄ resur/ get est de v̄itate nature humane.pili aūt cu3 hoie resurgēt.ꝛ tñ fiūt ex fumositate ciboꝛu3. vn̄ Math.x. Capillus de capite vestro nō pi bit. Et si dicat q2 s̄m medicos laborātes i ter/ tia spē ethice curari nequeūt ꝑpter humidū cōsumptū radi^c qd̄ tñ nō eēt vt videt si nutri/ mētū ꝯuerteret:q2 posset restaurari. Dicēdū q̄ illa nō est causa.sed cā est:q2 nutritu3 neqt cōuertere nutrimētū nisi ꝑpter sui v̄tutem:ꝛ q2 iam humidū radicale est cōsumptū in illo aut ꝑpe:ideo nō est tāte ptātis vt aliud que/ at cōuertere.vn̄ in tali cōuersione semp ma/ nēt ptes carnis s̄m spēm.sed nō s̄m mām.s3 fluūt ꝛ refluūt:ꝛ qn̄ plus virt⁹nutriti neqt cō uertere deficit:sicut p3 in cōuersiōe aque i vi/ nū que quātomagis addit vino vinū debili⁹ efficit ꝛ tādē defecit. ¶ Ex quo p3 defect⁹ ma gistri sniarū ꝛ hugo.de scō victo.ponētiū nu/ trimētū nō cōuerti in coꝛpus hois:sed se hē/ re sicut se h3 plūbū in archimia qn̄ deputatur aurū vel argētū:ponit.n.tūc plūbū solum vt ignis illud cōsumet ꝛ nō auru3. Sic dicūt in ꝑposito q̄ solū est nutrimētū ad mitigandu3 caloꝛē.sed p3 hoc falsum.quō.n.posset coꝛp⁹ hois augmētari sine tali cōuersione nō videt nisi rarefactiōe aut miraculo que nō h̄nt hic locū vt p3.vn̄ arist.i de gn̄atiōe dic q̄ nutri°ē ad modū exustiōis lignoꝝ i q̄ sp noua ligna i ignē ꝯuertunt.ꝛ qn̄ ligna desunt ignis defic̄. sic in ꝑposito. ¶ Scd̄a ps cōclōnis dicit q̄ i/ genito i pctō oꝛigiali aliqd h̄uidi nutrimēta lis ex gn̄ante venit. Cu̇ h̄ sūt tres opi. p^a est magr̄i dicētis:q̄ tota gn̄atio fit ex suba coꝛ/ rupta que fuit in adā diuisa vsq3 ad p̄ns p p/ tes modicas:sicut vnū modicū olei p magnā aquā extēdit. Et hec opi.valde modicū h3 ꝑ/ babilitat:sic p3 ituēti.2^a ē sci Tho.i.ij.q.ij.ar. hui⁹ dis.dicēt q̄ solū fit gn̄atio de supfluo nu trimēti ita q̄ assūpto qd̄ ē necessariū ad nutri tionē vl' augmētationē r̄liquū vadit ad locū gn̄atiue. Et coꝛroboꝛat dictū suū varijs dict̄ ph̄i in li.de aialib⁹.ꝛ ē ista pō valde ꝑbabilis ꝛ pōt sustineri. Tertia est doc.deuo.q.i.ar.iij. ꝛ est q̄ gn̄atio ē ꝛ ex pte supflui.in quo cōue nit cū Tho.ꝛ ex humido nutribili qd̄ vnitu3 ē h̄uido radicali.ꝛ i h̄ q̄dāmō l3 a lōge cōue nit cū magr̄o:ita q̄ ē me^a iter alias duas. Et q2 teste ph̄o in scd̄o ethicoꝝ. In medio ē vir

tus. hec mihi meliꝰ placet. tuꝫ ēt qꝛ genitū ēt aliqñ assilatur nō solū pr̄i aut mr̄i sed ēt auo ⁊ pauo vsqꝫ ad .x. gn̄atiōem. tū qꝛ ex isto actu aliqñ ꝯtingit ifirmitas. ⁊ multa alia sūt similia que saluari nō vidētur nisi ꝑ istā positiōeꝫ aut nō ita clare. ¶ Quātū ad tertiū articulū sūt tres diffic. ¶ Pꝛia est. vtrū pctm̄ seu culpa originalis habeat moduꝫ habitꝰ aut actꝰ. Respōdit doc. subti. ꝙ magis hꝫ modū habitus q̄si i aīa qescētis q̄ꝫ actꝰ: ⁊ ide est ꝙ pctm̄ originale diuidit ꝯ tā mortale q̄ꝫ veniale que dicūtur actuaᵃ pctā ab actu. ¶ Scđa diffic. qđ est principalius in pctō mortali: aut carētia debite iusticie aut ꝯcupia. dicit sanc. tho. q. iij. primi arti. ꝙ carētia sicuti i cōposito ꝑncipaliꝰ est forma q̄ꝫ mā. ¶ Tertia diffi. vn̄ accidit in hoīe mors ex q̄ nutrimētū sꝑ ꝯuertit. dat exēplū doc. deuotꝰ de igne ardēte in lampade q hꝫ moduꝫ calidi radicalis de lichno qđ hꝫ moduꝫ hūidi radicalis. ⁊ terᵒ de oleo qđ hꝫ modū nutrimēti. vn̄ qñ ꝯsumit lichnū in lāpade lꝫ addat oleū ignis nō cōburit: sic in nobis ⁊ de die in diē minoris extat virtus hūidū radicale. Ex h̄ pꝫ ad q̄ōneꝫ. ꝙ vicꝫ original' culpa noīat in puulis. ⁊ pctm̄ a ꝯcupia sꝫ differētē: qꝛ pctm̄ formal'r: sꝫ ꝯcupia māliter. ¶ Ad pᵐ argᵐ dico ꝙ adā nō ifecit nām hāc numero pᵒ: sed ifecit se pctō ꝑsonali pᵒ ⁊ scđo demeritorie totā posteritatē suā nisi aliū de veniret adiutoriū ⁊ demeritorie bn̄ potest vnꝰ demereri multis scđariis sicuti per pctm̄ pr̄is in legibꝰ exheredant filij. ¶ Ad scđꝫ dico ꝙ cā demeritoria est adaꝫ cā negatiua nō dās iusticiā illā est deus: nec in hoc pctm̄ cāt deꝰ: qꝛ nō hr̄e illā iusticiā simpl'r nō est pctm̄ sed nō hr̄e ⁊ debere hr̄e: ⁊ istud debere est ex ꝑte hoīs. ¶ Ad t̄tiū dico ad minorē ꝙ pctm̄ originale est volūtariū: tū qꝛ est in volūtate sicut alia pctā. tū qa volūtarie peccauit adaꝫ a q̄ ꝯctū est. nō autē oꝫ ꝙ sit effectiue imediate volūtariū ab eo in q̄ est. nec h̄ intelligit aug. pᵃ vel scđa auc̄tas. sufficit eniꝫ ad itētiōeꝫ ciꝰ cōtra manicheos ꝙ sit volūtariū nec ē sil'e de ceco nato sic̄ adducebat phus qꝛ cecitas nō est in volūtate: sic̄ illa culpa. Ex p̄nti aūt ⁊c̄. ¶ Pꝛia cōcl'o. culpa censet originale atqꝫ fatet ex adā tale. dicit ꝯcl'o. ꝙ pctm̄ originale ē culpa ꝯcta ab adā. Et ponit ꝯtra pelagianos ⁊ alios nōnullos a ꝑnciᵒ dist. vsqꝫ ibi. nūc supest vidē. ¶ Scđa ꝯᵒ. recte noīat ꝯcupia atqꝫ appellat ista malicia. dic̄ ꝯᵒ ꝙ istud pctm̄ originale recte noīat ꝯcupia: ⁊ dꝫ itelligi mālit. Et ponit ab illo loco. nūc supest videre. vsqꝫ ibi. ad hoc aūt qđ dicimꝰ ⁊c̄. ¶ Tertia ꝯᵒ in

adā eramꝰ māliter sꝫ nō fueramꝰ vnq̄ꝫ formaliter. dicit ꝯcl'o. ꝙ eramꝰ oēs in adaꝫ māliter sꝫ nō formaliter. Et h̄ nō tenet mgr̄. Et ponit ab illo loco. ad hoc autē quod dicimus. vsqꝫ ad finem distinctionis.

n Nunc supest inuestigare ⁊c̄. Hic sigtur xxxi. dist. scđi huiꝰ q̄ sic ꝯtinuat ad ꝑcedētes. Naꝫ postq̄ꝫ i ꝑcedēti dist. qđ cēt pctm̄ originale fuit iuestigatū. nūc in p̄nti dist. ingrit q̄l'r i posteris filiis sit traductuꝫ. Et hꝫ p̄ns dist. diuidi in tres ꝑtes pꝛicipales. In pᵃ iprobat falsitas. In scđa explicat v̄itas. In tertia resecat dubietas. pᵃ in ꝑnciᵒ. scđa ibi. est eniꝫ pctm̄ originale. vt. s. diximꝰ ⁊c̄. terᵃ ibi. sꝫ ad hoc opponit ⁊c̄. pᵃ ⁊ vltia ꝑtibꝰ idiuisis manētibꝰ. Rursus ꝑticula scđa in q̄ explicat veritas: i tres ꝑtes diuidit. In pᵃ ōndit ꝙ carne mediante hec culpa traducit. In scđa subtilimēte queᵒ soluit. In 3ᵃ ꝑnotata añ epilogiis seqt. pᵃ in ꝑnciᵒ. scđa ibi. h̄ q̄ri solet ⁊c̄. 3ᵃ ibi. Iā ōnsum est qđ sit originale peccatū ⁊c̄.

Trū in ꝑte sensibili seu rōne libidine a

v pr̄ibꝰ originale traducat ad filios. Et arguit ad ꝑtem falsam tribꝰ mediis.

¶ Pꝛio arguit ꝙ pctm̄ originale sit i ꝑte sēsibili. in eodē est formale pcti ⁊ māle. sed cōcupia q̄ ē māle pcti original' ē in ꝑte sensibili igr̄ ⁊ pctm̄ originale. maior pꝫ. in eodē enim loco est corpꝰ hoīs: sicuti mā ⁊ aīa q̄ ē forma eiꝰ. lꝫ vnū sit ꝑ se: reliquū ꝑ accn̄s. Sꝫ minor pꝫ. pᵒ ꝙ sit ꝯcupia mā pcti original' ex ꝑcedēti dist. ꝙ vō sit i ꝑte sensibili. pꝫ auc̄te apl'i ad Gal'. v. Caro ꝯcupiscit aduersus spm̄ ⁊ spūs aduersus carnē. ¶ Scđo ar' ꝙ nō insit pᵒ rōnali ꝑti sꝫ aīe eēntie s̄m ꝙ aīa vnit corpi s̄ꝫ h̄ ꝯhit originale pctm̄: sꝫ nō vnit mēdiāte aliq̄ pō: sed se sola imediate. igr̄ ⁊ hoc mō ꝯtrahit ⁊ ita pᵒ est in eēnᵃ aīe. maior pꝫ: qꝛ si aīa corpori nō ifūderet nec illud hr̄et pctm̄. minor aūt est phi i. viij. methaᶜᵉ. dicētis: ꝙ vnio mr̄e ⁊ forme nō est ꝑ aliqđ vinculū: sed seipo vnū alteri vnit. ¶ 3ᵒ arguit ꝙ nō traducat h̄ peccatū ꝑ libidinē. si libido regreret ad huiꝰ pcti traductionē cū maiori ꝯceptꝰ libidine pamplius hr̄et pctm̄ hoc. sꝫ hoc ē falsū. igr̄ maior pꝫ ex scđo thopico. Si. n. simpl'r ad simpl'r ⁊ magis ad magis: ⁊ ita si libido sit reqsita ad hmōi pctm̄: ⁊ maior libido maius hoc faciet pctm̄. minor aūt probat. quia s̄m ansel. istud pctm̄. solū cātur ꝑꝑ inobediētiam ade: in ista aūt eq̄liter cōicamꝰ. ¶ In opᵐ primi arguit auc̄te aug. dicētis oē pctm̄ esse in volūtate: ⁊ ita nullū in ꝑte sensibili. In oᵐ scđi arguitur: qꝛ testimonio sctōꝝ iusticia originalis stabat in

rõne.⁊ ꝑ ꝯñs hoc pctm̃ qꝺ eã ꝓuat. In oᵐ tᵗ ij ar̃ auctẽ aug. in li. de fide ad petrũ. pctm̃ ori/ ginale nõ trãsmittit ad posteros ꝓpagaᵒ sed libido. In ista.q.pifomit ⁊c. ¶ Quo ad pᵐ artᵐ termini sũt sensualitas. rõ ⁊ libido. Pri/ mᵘ igr̃ tminᵘ ẽ sensualitas. vñ sẽsualitas vltra dicta de ea in hoc scꝺo disti. xxiij. solet accipi tripl̃r. prioᵒ pro dispõne carnis ad actũ ṽtutꝫ sensitiue. Et sic accipit aug. in li. de spũ ⁊ aĩa. c. xiij. vbi dicit ꝙ corpᵘ ⁊ aĩa in suis extremi/ tatibᵘ facile iũgunt̃. i. ĩ fantaᵃ aĩe ꝙ corpᵘ nõ ẽ sed sil̃e corpi ⁊ sensualitate carnis q̃ fere spũs est. scꝺoᵒ accipit̃ sensualitas pro dispõne ex ꝑ te carnis ad sentiendũ cũ ṽtute spãli mouẽte nõdũ aĩa corpᵘ ꝑficiẽte: sicuti est in embrione vbi nõ est aĩa sensitiua q̃ solũ est corpis orga/ nici phisici: sed est ṽtᵘ pr̃is gñantis in semine sicuti in deferẽte: sic in lapide ꝓiecto ṽtᵘ deij/ ciẽtis. tertio dei sensualitas qñ nõ solũ dicit il lã dispõnẽ: sicuti in pᵒ. nec cũ hoc illã ṽtutẽ supadditã sicut in scꝺo: sed noiat habilitatẽ que inest ex aĩa ꝓficiẽte. seu dicit ip̃am aĩam sensitiuã ⁊ sic accipit̃ in titulo q̃õnis. ⁊ ide dr̃ sensus. Scꝺs tminᵘ ẽ rõ. vñ vltra dicta de rõ/ ne sepiᵘ in prio h̃ noto ꝙ ista tria fm phm in fine ꝑmi ethicoꝝ dr̃nt. rõnale ꝑ eẽntiã rõna/ le ꝑ ꝑticipationẽ. ⁊ qꝛ irrõnale simpl̃r. irrõna le simpl̃r dr̃ ꝙ nulloᵒ obedibile est rõni: sicu/ ti potẽtie ꝑtis vegetatiue vt nutritia. augmẽ/ tatiua ⁊ gñatiua. Rõnale ꝑ ꝑticipationẽ est qꝺ lꝫ de se rõnale nõ sit obedit tñ rõnis ip̃io: sicut potẽtie ꝑtis sensitiue. visus. auditᵘ ⁊ cõ/ sil̃es. Rõnale ꝑ eẽntiã ẽ sicuti ꝑs aĩe itellecti ua. s. itellectᵘ ⁊ volũtas. vñ quo ad hoc rursus noto ꝙ rõ solet accipi tripl̃r. vnoᵒ vt hꝫ diui/ di cõtra intellectũ ⁊ intelligẽtiã: sicut loq vi/ det̃ aug. hec tria in aĩa ponẽs. intelligẽtiã in/ tellectũ. ⁊ rõnẽ. vbi dicit ꝙ in aĩa est itelligẽᵃ inquãtũ cõuertit̃ in deũ. Intellectᵘ inq̃tũ tẽ/ dit in spm̃ seu eq̃le. Rõ inq̃tũ tẽdit in inferi/ us. scꝺo accipit̃ rõ vt solũ hꝫ diuidi cõtra itel/ lectũ. ⁊ sic dicunt̃ angeli hñtes intellectũ nõ rõnẽ: qꝛ rõ hoc mõ fit cũ discursu ⁊ tpe qꝺ an gelis nõ cõgruit: tertioᵒ dr̃ rõ vt cõplectitur totã ꝑtẽ aĩe intellectiuã distinctã cõtra sensi/ tiuã: sicuti loquit̃ aug. xij. de trini. diuidẽs rõ/ nẽ in portionẽ supiorẽ ⁊ inferiorẽ ⁊ tñ queli/ bet appr̃hẽdit memoriã. intelligẽtiã ⁊ volũta tẽ. vt dictũ fuit. dist. xxvi. huiᵘ scꝺi. ⁊ sic accipi tur in.q. nr̃a. Tertiᵘ terminᵘ est libido. vñ libi/ do vt tãgit scũs tho. huiᵘ dist. arti. i. q. ij. solet accipi tripl̃r. prioᵒ dr̃ libido iprobа volũtas. vñ aug. in li. de libe. arbitrio nihil aliud vide mus in toto malefaciẽdi gñe nisi libidinẽ do minãdi. hec est iproba volũtas. scꝺo dr̃ imo/ derata delectatio: sicut dicimᵘ maiorẽ eẽ libi dinẽ in actu poᶜ gñatiue q̃ꝫ alteriᵘ poᶜ. tertio mõ dr̃ libido corruptio viciosa quã dicimᵘ eẽ in semine ⁊ in ṽtute gñatiua que dr̃ corrupta ⁊ infecta. ⁊ sic accipit̃ in q̃õne nr̃a. ¶ Quãtũ ad scꝺm artᵐ sunt tres ꝯcl̃ones. pria ẽ de ꝑte aĩe sensitiua respectu ad pcm̃ originale. scꝺa de ꝑte aĩe rõnali. terᵃ de ip̃a libidine respectu ad hmõi pctm̃. Pria est hec: põ sensitiua lꝫ ĩ hoĩe in subã eadẽ intellectiue dicat̃ pcti origi nalis subiectũ nõ fert̃ imediatũ. Dicit pᵃ ꝑs cõcl̃onis ꝙ in hoĩe idẽ sunt in subã aĩa intel/ lectiua: ⁊ aĩa sensitiua. ꝓbat̃ que sic se hñt ꝙ intẽtio vniᵘ impedit intẽtionẽ alteriᵘ in eodẽ subo eiusdẽ iudicant̃ sube. Sed itẽtio ꝑtis sẽ sitiue impedit itẽtionẽ ꝑtis itellectiue. ⁊ c̃o. igr̃ maior pꝫ exᵒ. qꝛ. n. itẽsa volũtas auertit in tellectũ a cõsideratione opposita iudicantur eiusdẽ sube itellectᵘ ⁊ volũtas. Sꝫ minor pꝫ de se. vñ ꝓuerbiũ vnũ ponit̃ bonᵘ in foro ma/ lus in stuᵒ. malᵘ in foro. bonᵘ in studio. Cõfir mat̃ auctẽ aug. in li. de spũ ⁊ aĩa. Cũ inq̃t rece dit aĩa a corpe secũ trahit sensuꝫ ⁊ ymagina/ tionẽ ⁊ rõnẽ ⁊ intelᵐ. Ex quo pꝫ liq̃do ꝓpoᵐˢ vñ in hoĩe nõ est nisi vnica aĩa. aĩa vegetatiᵃ. sensitiua. ⁊ intellectiua solũ q̃ppe inter põs ẽ dr̃ia fořalis cũ idẽtitate sube. vt alibi dictum est. Ex quo pꝫ error pictagore q posuit ĩ hoĩe tres animas. Patet rursus error cuiusdaꝫ ia cobi ⁊ aliorũ quorũdã de siria q in homĩe po suerũt duas aĩas: vnã sensibilẽ ⁊ aliã rõnalẽ. Cõtra q̃s ita ait aug. ĩ li. de ecl̃iasticis dog̃ti/ bus. nõ duas aĩas ĩ hoĩe vno eẽ dicimᵘ sic ia/ cobᵘ ⁊ alij siroꝝ scribũt. vnã aĩalẽ ꝑ quã aĩet̃ corpᵘ ⁊ mixta fit sanguini. ⁊ aliã que spũalẽ rõnẽ admĩstret. nec obuiat huic illꝺ phi. xvi. aĩaliũ. Solus itellectᵘ fit ab extrĩseco. Dꝫ. n. glosari. i. sola aĩa intellectiua ⁊ illa in hoĩe cõ prehẽdit vegetatiuã ⁊ sensitiuam. Nec ꝙ dñt phi ꝙ embrio priᵘ viuit vita plãte q̃ꝫ aĩalis. iã n. in pᵒ articulo dictũ est ꝙ non viuit ꝑ aĩam quã hẽat. Dr̃. n. viuere aut ṽtute semis: aut ṽ tute matris. Et si dicat̃ qꝛ sequeret̃ ꝙ poᶜ sen/ sitiue nõ eẽnt eiusdẽ rõnis in nobis ⁊ brutis: cũ in nobis solũ ꝓducerent̃ a deo. In brutis aũt ab alijs causis. Dᵐ ꝙ nõ. sequit̃ adã. n. q creatᵘ fuit a deo eiusdẽ extat rõnis cũ hoĩbus genit̃. De h̃ amb. ĩ li. ꝺ icarnatõe ṽbi. vñ mu/ sce gẽite ꝑ ꝓpagaᶜᵐ ⁊ putrefactiõeꝫ eiusdẽ st̃ rõnis vt inuit a deo gr̃as aug. Sed dic̃ 2ᵃ ꝑs cõcl̃onis ꝙ hmõi põ sensitia nõ ẽ imediatum subm pcti origial̃. ꝓbat̃ clare. nullũ sbm ẽ su/ sceptiuũ pcti nisi qꝺ ẽ susceptiuuꝫ ṽtutis. sed

po^e sensitiē nō sūt imediatū subm ɓtutū. ergo
nec pcti: ꝛ ita nec pcti origial'. maior pꝫ. qꝛ ꝯ/
ria hñt fieri circa idē ꝛ ꝑuatio ꝛ hit⁹. sicuti in
oculo visus ꝛ cecitas. Sꝫ patet mior. tñ dicto
phi in. ij. ethicoꝝ diffiniētis ɓtutē. ɓt⁹ inqt ē
hit⁹ electiu⁹. cū igit̄ ei⁹ sit hit⁹ cui⁹ act⁹ ex prio
de somno ꝛ vigilia ꝛ electio sit volūtatꝭ. ex. iij.
ethicoꝝ. seqt̄ ꝙ ꝛ ɓt⁹. tñ qꝛ ansel. diffiniēs iu/
sticiā vt est cōis ɓt⁹. dicit ꝙ ē rectitudo volū/
tatis ꝛ ita ponit ɓtutes in volūtate. nec obui
at ꝙ dē cursu cōi pctm̄ actuale icipit a sensu ꝛ
ꝯsumat̄ in rōne. hoc. n. nihil ē. tū qꝛ pctm̄ ori/
ginale se hꝫ ꝑ modū hit⁹ magis ꝙ̃ act⁹. tū qꝛ
iste ꝓgressus nō itelligit̄ ꝙ ponat̄ pctm̄ actua
le in sensu nisi solū dispositiē. Dixi tñ imedia
tū subm i ꝯ^e. qꝛ feditas pcti origial' q̊dāmō in
oēs redūdat pōs ad min⁹ ɓm penā. Et si q̄rat̄
q̄ magis corrūpit̄ ꝑ hmōi pctm̄: aut pō sēsitia
aut vegetatia. d^m ꝙ vegetatia ꝛ maxie gña^a
q̄ a theologis ñ solū dr̄ corrupta sꝫ ēt infecta.
cui⁹ rō ē. qꝛ ꝑ hāc vi hūana trāsfūdit̄ nā q̄ ꝑso
nā ificit: sic i adā ꝑsona ifecit nāꝫ. Scda ꝯ^o est
de ꝑte rōnali aie respcū hmōi pcti. ꝛ est h. Lꝫ
aie ꝑs rōnal' pcti origial' subm̄ cēseat̄ ñ tñ aie
eēn^a nisi solū mediatū. Dic̄ p^a ꝑs ꝯclōnis ꝙ
subm pcti origial' ē ꝑs rōnalis aie. ꝓbat̄. illi⁹
est pctm̄ origiale vt subi cui⁹ ē p^o auerti a deo
sꝫ h ē ꝑtis rōnalis igit̄. maior pꝫ. qꝛ pctm̄ ori/
ginale in auersione a deo existit: pꝫ ex ei⁹ effe
ctu q ē carētia visiōis dine. Sꝫ ꝓbat̄ mior qꝛ
stāte debito ordie ad deū i rōnali ꝑte stetisset
ꝛ cēre po^e. Cōfirmat̄ qꝛ pctm̄ origiale ē carē/
tia debite iusticie: ꝛ ita ex q̊ iusticia ē i illa ꝑte
ꝛ pctm̄ sibi o^m. sed in q̄ pō illi⁹ ꝑtis. D^m ꝙ in
volūtate: qꝛ itellect⁹ ē de se potētia nāl̄is. sꝫ a
q̊ tꝑe. d^m ab ifusiōe aie. Sꝫ dic̄ 2^a ꝑs ꝯclōnis.
ꝙ eēn^a aie nō ē subꝫ imediatū isti⁹ pcti. ꝓbat̄.
nulli⁹ ē prio pctm̄ origiale vt subi qd̊ nō prio
ꝑt deordiari. sꝫ eēn^a aie neqt deordiari nisi ꝑ
potētias. igr̄ nec ē subm hmōi pcti nisi ꝑ suas
potētias. maior pꝫ ex eo ꝙ pctā ꝑuāt ordinē
ꝛ ita vbi ꝑ^o ordo. ꝑ^o occurrit ꝑuatio. Sꝫ ꝓba
tur minor. cū ꝑ ɓtutes fiat ordo in nobis: aut
infusas: aut acq̄sitas. hmōi aūt ꝑ^o sīt i potētijs
ꝛ ita ꝑ o^m deordinatio ꝑ^o venit ad potētias:
ex quo sequit̄ ꝙ ꝛ gr̄a cū sit ɓt⁹ ex di. xxvij. hu
ius scdi. ¶ Ex q̊ pꝫ defect⁹ sci Tho. qui arti. ij.
q. i. hui⁹ dist. posuit pctm̄ originale prio subi/
ue in eēn^a aie: sicut ꝛ gr̄am. pꝫ o^m ex ꝯclōne.
vñ ad ꝯfirmationē falsi sumit falsuꝫ. gr̄a eniꝫ
extat subiectiē ꝑmit⁹ i volūtate: sicuti caritas
cū q̄ est eadē ɓt⁹. nec obuiat qd̊ dicit ꝙ ꝑ pec
catū hmōi inficiunt̄ oēs po^e. sufficit. n. ꝓpter
hmōi infectio volūtatis ex quo oēs po^e anie

sunt eiusdē sube: nec vꝫ qd̊ dicit ꝙ ē pctm̄ nēr
qꝛ nō dr̄ ita pctm̄ nature q̄si sit nature huma
ne absolute cōsiderate: qꝛ sic ꝛ xp̄s habuisset
originale: sed qꝛ volūtarie in adā amissa ē iu
sticia ꝛ ꝑ ꝯñs p^o ad volūtatē extat recursus.
Ex quo pꝫ ꝙ nō imerito in isto passu ꝑponen
dus est scō Tho. doc. deuo. q arti. i. pñtis dist.
q. ij. posuit originale pctm̄ ꝑmo in volūtate.
eēn^a nēpe aie nec hit⁹ boni neq̄ȝ mali nisi po
tētijs mediātib⁹ est susceptibilis. 3^a ꝯ^o est de
libidine respectu ad hmōi originale pctm̄. ꝛ
est hec. sic ad originale pctm̄ caro exigit̄ vt ꝛ
libidinē eē opteat. Dicit p^a ꝑs ꝯclōnis ꝙ ca/
ro exigit̄ in hmōi originale pctm̄. ꝓbat̄. origi
nale pctm̄ inest hoi ex eo ꝙ a p^o ꝑente tradu
cit̄. Sed nō traducit̄ ɓm aiam. ergo oꝫ ꝙ ca/
ro ex qua fit traductio reqrat̄. maior ꝓbatur.
vñ glo. suꝑ illo ɓbo apl̄i ad Rom̄. vij. Scio
ꝙ nō hitat in me. i. i carne mea bonū. dicit sic
corruptio ꝑ ꝯditionē offensionis manet i cor
pore robur tenēs dine snie date in adā cuius
cōsortio aia maculat̄ pctō. Sꝫ mior pꝫ ꝑ ma/
gistrū dist. xviij. hui⁹ scdi. vbi ēt ꝓbatū ē aiam
nō eē ex traduce. Sꝫ nunqd ipa caro agit in
aiam istā maculā originalē. dicit doc. sub. suꝑ
ista dist. ꝙ nō. teste. n. aug. in. vi. musice agēs
nobili⁹ ē patiēte qd̊ neqt in carne suꝑ aiam
repiri. vñ solū caro reqrit̄ veluti cā sine q̄ nō:
qꝛ ita lex ordiauit diuina vt qlibet descēdēs
ab adā mō seminali ꝯhat pctm̄ originale nisi
ꝑuilegio eximat̄. vñ si itelligeret. q. i. ar. ij. do/
ctor deuot⁹ in aiam ꝓprie agē carneꝫ: merito
dimitteret̄: sicuti ꝛ mgr̄. sed nō credo hāc fuis
se suā opinionē ꝓpter vnā distinctionē quaꝫ
ponit in fine illi⁹ q̄ōnis: q̄ talis est. aliqd inqt
agere in aliud ꝑt capi tripl̄r. ꝑmo^o sicuti ꝑꝑ
dñan^am sicut ꝯtrū agit i ꝯtrū. ꝛ hoc mō agēs
mām reqrit cōem. Scdo^o ꝑꝑ influētiā sicut
agēs supi⁹ in iferi⁹. Tertio^o ꝑꝑ colligā^am qñ
enim duo sunt vnita. vnū aliud trahit: ꝛ hoc
mō inqt caro agē pōt i aiam. ꝛ pꝫ. qꝛ hoc mō
agē nō est nisi q̄dā allectitas q̄ caro allicit spi/
ritū. Quia tñ nimis videt̄ ꝯdescendere ꝙ ca/
ro hmōi pctm̄ caus̄. originale hoc mō 3° q ꝓ/
prie non est carne dimittat̄ si placet ꝛ teneat̄
doc. sub. ¶ Sed dicit 2^a ꝑs ꝯclōnis ꝙ libidi/
nē in hoc pctō originali eē oꝫ dū seminat̄. ꝓ/
bat̄. qꝛ vbicūq̄ȝ in vi gñatiua ē corruptio: ibi
est libido. sed in q̄libet gñatiōe est corruptio
admin⁹ seminis: qꝛ teste sapiēte. Semē ē ma/
ledictū a prin^o. igit̄. vñ sine pria libidine scꝫ i/
proba volūtate ꝯtingit frequēter gñare: sicu
ti in matrimonio sine scda. s. imoderata dele/
ctatiōe bñ. sed vix sine tertia. s. illa corruptiōe

nūq̄ lege posita ¶ Ex q̄ p3 q̄ si demon incu bus susciperet semē viri ⁊ transfunderet in mulie rē genitus haberet pctm̄ originale sicut fertur de merlino. Idez dico de demone succubo. ⁊ p3 q̄ maior libido nō augmētat peccatū ori ginale in filios: q2 nō venit nisi 3a libidie q̄ so lū aspicit pctm̄ ade. ¶ Quātū ad tertiū arti. sūt tres diffic. Pria diffic. vtrū sit creabil' aia intellectiua sine sensitiua: aut vegetatia. Di cēdū q̄ sic: sicuti posuerūt mlti phi celos aia tos aia intellectiua nō aūt vegetatiua: aut sē sitiua: s3 nō est possibile hoiem eē nisi habeat tā sensitiuas potētias q̄ vegetatiuas. ¶ Se cūda diffi. an aie eētia possit beatificari sine suis potētijs. Dicēdū q̄ nō: q2 beatitudo stat in frui deo ⁊ vidē deū ⁊ tētiōe dei. pm autē fit volūtate. scōm intellectu. ⁊ tertiū memoria. de q̄ tn̄ i qrto. xlix. dist. ¶ Tera diffi. an si eua sola peccasset ⁊ adā nō. vtrū ex eua p adā ge niti pctm̄ ɔtraxissent originale. dic̄ Tho. q. ij. arti. i. q̄ nō: s3 solū defectus penales. ⁊ addit q̄ si adā peccasset ⁊ eua nō: tūc ex ābobus geniti ⁊ habuissent pctm̄ origiale ⁊ penā. ō scdo bn̄ sn̄ secū. sed de pmo valde est mirabile cū met s3 eū. xxix. dist. illa iusticia faceret potētias i feriores obedire rōni: ⁊ ita segregatas a pēa q̄ habuissēt tūc geniti iusticiā originalē ⁊ tn̄ defectus corpales. hoc tn̄ ꝑ nūc i dubio relinq̄ Et h̄ p3 ad qōnē q̄ vic3 nō i pte sensitiua sed rōnali mediāte libidine pctm̄ origiale a pri bus traducit ad filios. Et tūc ad arga. ¶ Ad p mū argm. ad maiorē dicēdū q̄ triplex est mā sc3 in q̄: sic subm dr mā accidētis. Ex q̄ sic dr corpus mā hois. ⁊ de his duabus h3 maior ve ritatē. tertio dr mā circa q̄: sicut lignū dr mā fabri lignarij. ⁊ hoc mō maior est falsa. cōcu piscētia vō de q̄ i miore hoc mō ē mā origina lis peccati: iō argm nō currit. ¶ Ad scōm di co ad maiorē q̄ illa vnio aie ad corpus nō est tota cā originalis pcti. sed cū hoc exigit ptās ad deordinationē: ⁊ hoc fit p potentiā. Et cū ꝓbat: q2 si nō vniret nō ɔheret. dico q̄ argm valde bn̄ ꝓbat q̄ requirit ipsa vnio. s3 nō ꝓ bat q̄ sufficit: sicuti ad hoc q̄ ignis cōburat stupā reqrit approximatio q̄ tn̄ nō est cā tota cōbustionis. sic in ꝓposito. Ad tertiū dico. q̄ argm bene probat si libido parētū ꝓximorū reqreret ad hmōi pctm̄ s3 nō requirit sed sola illa q̄ ex adā cōtrahit que nec augmētat: nec minuit: iō nō currit argm. Ex p̄nti autē dist. si cut de pcedētibus ⁊c̄. ¶ Prima ɔclo. carne traducit originale sed nō trāsfundit in aia ta le. dicit ɔclo q̄ pctm̄ originale traducitur tra ductione carnis nō aie. Et ponit a pricio dist. vsq3 ibi. est eni pctm̄ originale. ¶ Scda ɔclo Carne ificit filius genitus atq3 requirit libido ꝓ mitus. Dicit ɔclo. q̄ ad pctm̄ reqrit caro ⁊ li bido. Et ponit ab illo loco. est enim pctm̄ ⁊c̄. vsq3 ibi. Sed ad hoc opponit. ¶ Tertia ɔclo prius in tpe caro seminat ⁊ aia: crimie depost maculat. Dicit ɔclo. q̄ anteq̄ aia infundat ⁊ pctō maculet originali iā caro seminata est Et ponit ab illo loco. s3 ad hec opponit. vsq3 ad finē dist. Sequitur in textu.

q Uoniā sup dictū ē originale pctm̄ ⁊c̄.

Hic sigt. xxxij. dist. scōi hus. q̄ sic ɔtinua tur ad pcedētes. Nā postq̄ i. xxx. dist. qd est originale pctm̄ fuit inuestigatū. ⁊. xxxi. quali ter sit traductū. nūc in p̄nti dist. igrit p qd sit deletū. Et diuiditur p̄ns distictio in tres ptes pncipales. In pa ōndit q̄lr baptismate pio h̄ macla tingit. In 2a. q̄lr aie ad corpus ɔsortio iustia diuia pandit. In tera ex icidenti ōndit q̄ ꝓximorū patrū ex vicio cresc̄ hoc crimē vel nō dr. pa in pncio. 2a ibi. solet ēt qri q̄ iustia te neat ⁊c̄. tertia dist. xxxiij. pdictis adiciendū vi det ⁊c̄. Pria rursus pticla in qua mgr ōndit q̄ culpa originalis baptismate pio ⁊c̄. in tres ptes diuidit. In pa qrit mētis sanatio. In se cūda addit corpis curatio. In 3a a q̄ exigitur ɔcupie q̄ sit in fno. pa in pricio. scda ibi. solet aūt qri ⁊c̄. 3a ibi preterea queri solet vtrū ɔcu pia ⁊c̄. ⁊ sequit illa pticula scda. solet ēt qri q̄ iusticia teneat ⁊c̄. i qua ex aie ad corpus ɔsorio dina iustia pādit. ⁊ h3 diuidi in tres ptes pnci pales In pa qrit an iusticia sit i hoc malū no bis iputādū. In 2a qrit cur dei mia vult spūz ifecto corpi iūgendū. In 3a de creatiua pō q̄ ad aiaz doc3 iuestigādu3. pa i pnc. 2a ibi. si vo qrit. cur deus ⁊c̄. tera ibi. h̄ a qbusdā qri so. ⁊c̄.

v Trū origial' macla pēali secluso vicio reatu bapmo emūdetur. Et ar. triplici meo q̄ nō. ¶ Prio sic nulla priuatio tollit nisi p hitu3 sibi om. s3 iustia origial' q̄ est habitus oppositus culpe originali veluti priuatiōi nō ifūdit i baptismo. gonec remouet pctm̄ ori ginale. maior p3 exēplo. nō eni tollit cecitas i oculo nisi visu. S3 mior de se nota est cū illa iusticia original' oē3 rebellionē tolleret viriū iferiorū ad supiorē quā sentit bapts. ¶ Scdo ar. sic q̄ ante bapm solū erat in hitu ⁊ pus ba ptismū extat i actu. n̄ dr p bapm tolli s3 potius augēi s3 pctm̄ origiale an̄ bapm solū erat hitu pus bapm extat i actu igr p3 maior. q2 esse in hi tu est q̄si inec̄ in pō ꝓxia. eē aūt in actu q̄si in cōplemēto sui. mior aūt p3 aucte mgri in lra dicētis. h̄ pctm̄ pus bapm remanet actu ⁊ trāsit reatu q̄ āt solū ante hret eē i hitu. p3. q2 alias

fuiſſet pctm̄ actuale. 3º arguiᷓ ꝙ nõ tollaᷓ reatu. id reatu nõ tolliᷓ cuiꝰ pẽa ꝯtiᵉ exigiᷓ. ſʒ ꝙ̄ diu viuimꝰ penã pcti origial' ferimꝰ. igiᷓ. maioꝛ pʒ. eẽt. n. oᵐ ĩ adiecto reatũ tolli ⁊ penaʒ exigi. Sʒ pʒ mioꝛ. vñ gl. ſup illo ad rom̄. vi. video aliã legẽ in mẽbris meis repugnãtẽ legi mẽtĩ mee. video inqt aliã legẽ. i. fomitẽ pcti q regñ ĩ mẽbris meis ĩ ocĩo ad ꝯcupiſcẽdũ ĩ manu ad opãdũ: ⁊ tñ q loqbaᷓ paulꝰ origiali carebat. ¶ In oᵐ p̄mi aᷓ aucte apl'i ad Rom̄. vi. Quicũqꝫ baptizati ſumꝰ in xº ieſu ĩ morte ipiꝰ baptizati ſumꝰ. ⁊ ſeqᷓ. Qui. n. mortuꝰ eſt pctõ: iuſtificatꝰ ẽ a pctõ origiali. ſ. In oᵐ ſcd̄i ẽ mgr̄ in lr̄a. vbi dicit hoc pctm̄ tolli reatu ꝑ bapᵐ. In iſta. q. ad al's ⁊c̄. Quo ad pᵐ artᵐ. termini ſunt viciũ. pena. reatꝰ. Primꝰ igr̄ terminꝰ eſt viciũ. vñ notãdũ ꝙ iſta tria differũt. viciũ. culpa. ⁊ pena. Culpa. n. talẽ noiat deoꝛdinationẽ cui ſp pena debeaᷓ. Viciũ aũt ſimplr̄ corruptionẽ nõ culpabilẽ noiat iordiationẽ tñ ad penã. pẽa vo dr̄ inqꝫtũ ꝓ culpa alicui iponiᷓ: ita ꝙ p̄cedit culpa: ſeqᷓ ſeu mediat viciũ: ẽmiat pena. Vñ q̄ ad 2ᵐ ẽminũ q ẽ pẽa Noto ꝙ triplex ẽ pẽa. pena acta. pena ꝯcta. ⁊ pena inflicta. Pena acta dr̄ pena quã qlibet ſibi efficit. ⁊ iſtoº pctm̄ peccãti pena ẽ. vñ Augu. Iuſſiſti dñe: ⁊ ita eſt vt oẽ pctm̄ peccãti ſit pena. Scd̄o dr̄ pena ꝯcta. ⁊ iſta dr̄ q̄ a parẽtibꝰ ꝯhiᷓ: ſicuti a pº parẽte ꝯhiᷓ fames: ſit̄. mortalitas ⁊ ꝯſil'es. 3º dr̄ pena inflicta. ⁊ h̄ dr̄ q̄ a iudice peccãti infligiᷓ: ſic̄ ſt̄ ille q̄ nr̄is exigẽtibꝰ meritis iuſtꝰ deꝰ imponit. qõlibet. n. demeritũ apud deũ in nobis reatũ ꝯſtituit. q ẽ t̄tiꝰ terminꝰ. vñ q̄ ad illũ terminũ noto ꝙ iſta tria ſe hñt ꝑ ordinẽ. actꝰ pcti. reatꝰ. ⁊ ꝯcupia. prio nẽpe exit volũtas in actũ pcti. In ſcd̄o ſigno rea apud deũ efficiᷓ ſi ſit pctm̄ ex alr̄iꝰ volũtate factũ. ſic̄ ẽ origiale efficiᷓ aĩa obnoxia ⁊ rea in carẽtia diñe viſionis: ſi ſit mortale actuale cũ h̄ efficiᷓ rea ĩ pena ſenſus et̄na. ſ. pẽa ignis ſi ſit veniale rea eſt pena tp̄ali niſi moriaᷓ peccãs cũ eo ⁊ mortali ſil'i ⁊ tũc puniᷓ alr̄ vt patebit. ſ. In 3º ſigno efficiᷓ in aĩa cõcupia q̄ efficiᷓ mẽs ꝓnioꝛ ad peccãdũ. ſic̄. n. ĩ actibꝰ bõis bona gñaᷓ v̄tꝰ ⁊ diſpõ. ſic ex malis actibꝰ mala diſpõ gigniᷓ. ex. ij. ethicoꝝ. ¶ Quantũ ad 2ᵐ artᵐ ſunt tres cõcl'ones. prima eſt de iuſta aĩe ĩfuſione ĩ carne vicioſa. ſecũda eſt de miſericordi per bapᵐ a reatu criminis originalis liberatione. tertia de penali vicio remanente poſt baptiſmũ diña ſapiã in hoĩe. Prima eſt hec. Lʒ in aĩe ĩfuſiõe in corpe vicioſo ipſa peccato maculeᷓ origiali. mirabilis tñ hoc actu relucet iuſticia dei. Dicit pria ps cõcl'onis ꝙ ipſa aĩa in infuſione cum corpe corrupto ꝯhiᷓ pctm̄ originale. ꝓbaᷓ. aĩa ĩmediate quo vnita eſt corpi ꝯhit penã. ergo p̄intelligiᷓ adminus in priori nã hẽre culpã. patet añs. quia extat ignorãs: ⁊ teſte Beda. Ignorantia eſt pena. vñ Ariſt. in. iij. de aĩa dicit ꝙ aĩa in ſui principio eſt ſicut tabula raſa in qua nihil depictuʒ eſt. Sed ꝓbaᷓ ꝯñs. qꝛ aliogn pena p̄cederet culpã qõ ẽ iniuſtũ apud quẽlibet. Et ſi aliqs obuiet per illud Aug. in li. de duabꝰ aĩabus. Reũ teneri quẽqꝫ qꝛ nõ facit qõ facẽ nõ põt ſumme iniqtatis ⁊ inſanie eſt: ⁊ ita nõ dʒ imputari hoc peccatũ paruulo cũ nequeat vitare. Rñdẽdũ ꝙ lʒ in ſe non poſſit: potuit tñ fʒ qd in volũtate primi parẽtis. ⁊ hoc ſufficit q̄ ad peccatũ originale: lʒ non quo ad actuale. nec eſt imputãdũ deo hoc peccatũ: qꝛ in infuſione ⁊ creatione aĩa maculaᷓ. non enim eaʒ creat deꝰ. nec infundit vt maculeᷓ: ſed vt pactũ factũ cum natura cuſtodiat: ſcʒ ꝙ a natura facta organizatiõe ipſe aĩaʒ infundat: ſicut ſi qs ꝓmitteret alicui implere ſua dolia vino ⁊ ille quereret dolia vicioſa nõ eſſet peccatuʒ ꝓmittẽtis ꝙ vinum inficereᷓ: ſic in ꝓpoſito. Sed quõ põt a mũdo a pctõ originali naſcᷓ aliqs in peccato. Rñdet Augu. cõtra Iulianũ apoſtatã eo mõ quo circũciſus incircũciſum gñat ⁊ granũ purũ granũ cũ palea. vñ ſicut q̇s cũ indumẽto ſordido ꝯhit imũdiciam vel ſecũdo ſi nobilis dña plebano ſocieᷓ contrahit ignobilitatẽ. vel tertio ꝯhẽs cũ corrupta efficiᷓ irregularis. ſic ex vnione ad corpꝰ ꝯhit aĩa hoc pctm̄. nõ ꝙ caro ip̄m cauſᷓ. ſʒ ex lege dei vt duabꝰ p̄cedẽtibꝰ dictũ eſt diſtictionibꝰ. ⁊ dat ad hoc ꝓpoſitum tres ſil'itudines Frãc. de maro. in p̄ñti diſt. pria eſt de nato ex adulterio q efficiᷓ irregularis ip̄a lege. ſcd̄a d̄ qbuſdã terris vbi ſoli aſcripti militie ſũt libi: nec libertas patrũ filios liberat. tertia ẽ de q̄dã gñe ab eccl'ia reprobato: cuiꝰ gñis nati filij ipſa lege erãt irregl'ares. ſic in ꝓpoſito. Sʒ intelligiᷓ ne aĩa ĩ alio ſigno p̄uſqꝫ iſtud hẽat pctm̄ originale. hic dicit ſcũs Tho. arti. ij. q. iij. huiꝰ diſt. ꝙ diuerſitas aĩaꝝ ⁊ gradus cãtur ex diuerſitate corpis. ⁊ loquiᷓ de aĩa intellectiua. ex q̄ relinqᷓ ꝙ aĩa nõ hʒ eſſe pº: nec hr̄e põt ſine corpe ſeu mã: qꝛ mã ponit pricipiũ idiuiduationis: ⁊ ita nõ ẽ itelligẽdũ ſm̄ eũ ſignũ q̄ nõ ſit aĩa ĩ pctõ origiali añ ĩfuſionẽ. ſʒ ſua ſalua reuerẽtia. ſicuti dictũ ẽ in 3ª diſt. hꝰ mã nõ ẽ p̄ncipiũ idiuiduationis. vñ q dixerit ꝙ deꝰ nõ põt duos angelos ĩ eadẽ ſpẽ facẽ ſine mã. illi obuiat pariſieñ. articulus. ⁊ ẽ erroꝛ. Tũ ſcd̄o qõ dicit ꝙ aĩa indiuiduaᷓ ꝑ corpus.

hoc est nihil cum separata a corpore habeat esse. nec obuiat illud eẽ signum qđ dicit remanere post sepatioñe per qđ indiuiduat̃: q2 nihil absolutũ põt cãre corpus in aia3. respect⁹ aũt nõ est principiũ indiuiduatiõis fm eũ. tũ tertio. q2. xvij. dist. huius dictũ est aiam rõnalẽ hr̃e mãm ⁊ qualiter. vñ melius dicit doct. deuo. vl° du° lr̃ali istius distin. dicens nõ pp corpa aias diuersificari. sed pp aias corpora ⁊ ꝙ pintelligitur aias hẽre ineq̃litate3 in se añ infusioñe. vñ dicendũ ꝙ sunt tria signa. pmũ in quo aia creat̃. scdm in quo corpi infundit̃. tertiũ in quo tali infusione pctm̃ hoc ꝯhit̃. vñ p3 ꝙ aia in aliq̃ signo intelligit̃ isto pctõ inoxia. D° aũt de signis nẽ nõ tpis. vñ ligdo ifertur ꝙ añ istã infusioñe solũ ad corp⁹ intelligitur aia hẽre appetitũ nãlem nõ deliberatiuã. Appetitu. n. deliberatiuo nõ videret̃ appetere vnioñe cũ tli corpe vicioso. ¶ S3 dicit 2ª ps ꝯclonis. ꝙ in hoc actu relucet mirabil' iusticia dei. ꝓbat̃ ex mõ legu3 humanaꝝ que ꝓ pctõ parẽtũ exhereditãt filios: nec obuiat ꝙ illoꝝ filij nõ peccant isti vo peccant: rõ. n. sup̃ dicta est: q2. s. ade data erat volũtate añcedẽte iusticia originalis tã pro se q̃ pro suis posteris: iõ glibet effect⁹ ẽ illi⁹ debitoꝛ quã cum nõ hẽret in pctõ rept⁹ ẽ. vñ nõ est arguẽdus ds tanq̃ iniustus: q2 cũ posset istã aiam pseruat̃ ab isto pctõ nõ pseruauit: q2 hoc facit pp meli⁹ ⁊ si nõ sp peccãti: sp tñ respectu vniuersi. In quo sil' relucet ⁊ miscdia ⁊ iusticia. Misericordia in hoc ꝙ ad meli⁹ ꝯuertit. Justicia in hoc qđ exigit qđ dederat. vñ doc. deuo. ar. iij. pñtis dist. q. ij. h⁹ iusticie tres dat rõnes. pª q2 ꝯditoꝛ q2 aia igit̃ inqt appetitu nãli exigit corp⁹ ꝯgruebat ista vnio: l3 per accñs ista accidat infectio. Scda q2 cõseruatoꝛ: q2 igit̃ nã hũana neqt sine aia ꝯseruari iõ infundit aias 3ª q2 gubernatoꝛ vt. s. nã pparet corp⁹ ⁊ ipse aiam infundat: ⁊ ita vbiq3 dei relucet iusticia vñ nõ d3 argui ds si in vasis victilib⁹. s. carne imundaꝝ tm̃ thesaurũ. s. aiam cõdit. ¶ Scda p° ẽ de misericordi liberatiõe dei a reatu macule original' per bapᵐ. ⁊ ẽ hec. sic pcti originalis reat⁹ per bapᵐ diluit̃ vt occa° illi⁹ mãeat. ¶ Dicit pª ps ꝯclonis. ꝙ reat⁹ pcti originalis diluit̃ p bapᵐ ꝓbat̃. baptism⁹. n. sacraᵐ est noue legis: ⁊ ita efficit qđ figurat: cũ igr̃ figuret exteri⁹ in puero lauatioñe. g° eã interi⁹ efficit ⁊ alia i puero nõ vr̃ nisi pcti originalis igit̃. veꝝ est tñ ꝙ in adultis ꝯtritis oẽm delet culpã ⁊ penã q̃ ad deũ. Si q̃ ad mundũ in q̃rto h3 locũ. Et ꝯfirmat̃ Joh. iij. nisi qs renatus fuerit ex aq̃ ⁊ spũsctõ nõ intrabit in regnũ celoꝝ. igitur a ꝯrio Jẽsu illa regeneratio aperit ianuã regni celestis. Et si dicat̃: q2 videm⁹ cõcupiscẽtiã nos inclinare ad pctm̃ post bapᵐ. ex q̃ vr̃ ꝙ pctm̃ illud maneat: q2 act⁹ tales reqrunt tales habit⁹. Dicẽdũ ꝙ hoc h3 veritatẽ in habitib⁹ acq̃sitis pp exercitiũ nõ i alijs. istud. n. fit pp rebellioñe viriũ inferioꝝ ad superiores. S3 nunq̃d põt remitti iste reat⁹ nisi bap° fluminis. dr̃ ꝙ sic triplr̃. p° ꝯtritiõe Actuũ x. Adhuc loquẽte petro cecidit spũsctũs sup oẽs qui audiebãt vbu3: ⁊ tñ nõ legunt̃ tũc fuisse baptizati. scdo sctificatiõe. sicut legim⁹ de Joh. bap. ⁊ iere. 3° sanguinis effusione sic si aliquis innocẽtũ añ circũcisioñe fuit interẽpt⁹: Sed qđ ẽ efficaci⁹ remediũ inter h. dr̃ ꝙ sanguinis effusio: q2 dat stati3 celũ. ¶ Sed dicit scda ps ꝯclonis. ꝙ cã seu occasio pcti originalis manet p⁹ bapᵐ. ꝓbat̃. voco. n. cãm hic large vt. s. baptizat⁹ sp gignat hoĩe3 in pctõ originali nũq̃ sine stãte lege. p3: q2 aliunde non oporteret baptizare filiũ pr̃e baptizato qđ fuit erroꝛ pelagij: ita ꝙ baptism⁹ purgat baptizatũ inq̃tũ pª: vt neqat deiceps originale in eo remãere: ñ ãt inq̃tũ h3 nã3 illã vt sic. s. q̃at puꝝ gñare. Cuius rõ ẽ: tũ p° rõne nr̃i medici dei vt glibet ab eo imediate spet ⁊ salutẽ. tu3 scdo rõne egroti hoĩs vt salueẽ arbitrij sui libertate si sit adult⁹. tũ tertio rõne medicamẽti qđ fit mediãte fide q̃. ꝓprie in adulto reqrit̃. Et si dicat̃ ꝙ forti⁹ est donũ q̃ delictũ. ex quo igitur delictũ ade potuit ificere psonã ⁊ nãm igit̃ donum dei ⁊ xp̃i meritũ sanat vtrũq3. Dicendum ꝙ absolute donũ dei forti⁹ est: tẽpauit tñ sapia sua pp causas añdictas. vñ l3 radix sit sctã. i. hõ generans nõ oportet ramos esse sctõs. i. genitos: q2 illa sctitas nõ est princiᵐ gignitõis: sed corrupta nã. ¶ Tertia p° ẽ de penali vicio remanẽte post bap. ⁊ est h. sic cõcupiscentia que extat penale viciũ in toto ẽ cõposito vt a deo vt pñitiua causet̃. ¶ Pª ps dicit. ꝙ cõcupia que extat penale viciu3 ẽ in toto cõposito. s. hoĩe p3: q2 illius ẽ habitus cuius ẽ actus. ex pmo de somno ⁊ vigilia. sed tot⁹ hõ cõcupiscit. igit̃ vñ ista cõcupia origialiter h3 eẽ i carne. scdo in aia formalr̃. 3° cõpletiue in toto cõposito ⁊ hoc mõ hñt itelligi q̃cũq3 auctes ponẽtes cõcupia3 i carne. sic illa ad Gal̃. v. Caro cõcupiscit aduersus spm̃. Et illa Hugo. vicium origis hũane duplici corruptõe infecit nã3 ignorãtia mẽtẽ: ⁊ cõcupia carnẽ ⁊ ꝯsiles. ¶ S3 dic̃ 2ª ps ꝯclonis ꝙ ista ꝯcupia sub rõe pene h3 deũ pro cã. ꝓbat̃. ois pena iusta ẽ ex libro de libero arbitrio. s3 oẽ iustum ẽ a deo. igr̃. vnde ista ꝯcupia h3 triplr̃

considerari.p° demeritorie: ꝛ sic est ab hoie peccāte.ad Rom̄.vi. vetus hō nr̄ crucifixus est.glo.vetus hō ē fomes ꝛ ꝯsuetudo pcti.Et seqtur nr̄:qꝛ nō ex deo sed ex nobis.2° inq̄tū noiat priuationē.s.defectum a bono: ꝛ sic nō hꝫ cām ꝓprie efficientē sꝫ deficiētē:sicuti ꝛ cetere priuatiōes.3° inq̄tū punitiua est:ꝛ sic extat a deo.Et si dicat qꝛ fili⁹ dei accepit in nobis quicqd plātauit fꝫ Dam̄.ꝛ tn̄ nō sumpsit istud penale viciū.Dicendū ꝙ illa auc̄tas intelligit. quicqd plātauit in statu inocētie.de quo in 3°. Quantū ad tertiū arti.sunt tres diffi. Prima est.quō intelligit illa auc̄tas Ezech.xviij.fili⁹ n̄ portabit iniqtatē pr̄is.D° p° ꝙ intelligit dū pr̄ peccat vt singularis pª qd̄ nō fuit in adā:q peccauit inq̄ꝫtum erat radix humani generis. Scdo dico ꝙ intelligit de pena sensus nō de pena dāni.pꝫ in filio exheredato ꝑꝑ pctm̄ pr̄is. carētia aūt visionis diuine eē est pena dāni.3° dico ꝙ intelligitur nisi fili⁹ cōicet in pctō cuꝫ pr̄e qd̄ fuit peccāte adā.vn̄ apl̄s nō dicit adā peccauit in oib⁹.sꝫ inqt.oēs in adā peccauerunt ꝛ egēt gr̄a dei. Scda diffic̄.qd est ꝓprie reatus pcti originalis.Dm ꝙ est debitū hn̄di iusticiā originalē.ꝛ istud remouet per bapm. vn̄ ꝓprie reat⁹ est quedā obligatio respiciēs diuinā iusticiaꝫ cui obligamur ꝛ debitū pro quo obligamur. ꝛ pꝫ ꝙ est ens rōnis:qꝛ hꝫ respectū ad debitū qd̄ nō est. Tertia diffi.que sunt vicia nobis inflicta ꝑꝑ pctm̄ originale.Dm ꝙ fꝫ tres pōs in nobis tria repiunt fm bedā.fm.n.motiuā est ifirmitas.fm volitiuā malitia.fm itellectiuā ignō.concupia.n.triplicē ꝯcōitatur illam pōm.Ex h̄ pꝫ ad qōnē:ꝙ vꝫ originalis macula penali secluso vicio reatu bapmo emūdat. Ad pmū arg.dm fm doc.sub.in p̄senti dist. ꝙ illa amor.nª ꝑuatio ꝛc̄.hꝫ intelligi de opposito aut formali:aut virtuali. lꝫ igit non sit gr̄a opposita pctō originali formalr̄: qꝛ tunc vni⁹ priuatiōis essent duo hit⁹ oppositi eodē mō.ē tn̄ opposita v̄tualr̄:ꝛ hoc sufficit. vn̄ vt dictū est simplr̄ loquēdo ꝑpōderat gr̄a iusticie originali.ꝛ ad exēpluꝫ pꝫ.ꝙ si oculo ceco daret v̄tus vidēdi intellectualr̄:sicut hꝫ āgelus ꝑfectior esset q̄ꝫ si hēret visuꝫ formaliter. Ad scdꝫ dicendū.ꝙ fit equocatio in maiori ꝛ minori de actu.In maiori.n.accipit proprie act⁹ pro ea opatione q̄ hitū cōplet:sicuti iuste viuere iusticiā. In minori aūt dum dicit mgr̄ ꝙ originale trāsit reatu ꝛ manet actu.h̄ actus accipit pro māli.vt sit sensus.lꝫ obligatio per bapm tollat:tn̄ adhuc cōcupia q̄ erat māle illi⁹ pcti manet:lꝫ nō eque intēsa:nec ita infecta.vn̄ dicit doc.deuo.q.ij.ar.p°. ꝙ pueri baptizati nō eq̄ fetēt sicut n̄ baptizati. Ad tertiū dicēdū ad maiorē ꝛ minorē simul ꝙ ē pena eterna. ꝛ h̄ tollit in baptismo est ꝛ pēa tꝑalis.ꝛ h̄ nobis in mult̄ relinqtur ꝑꝑ nostrū exercitiū vt in bonū gr̄a mediāte dei ꝓficiamus.ꝑ multas.n.tribulatiōes oꝫ itrare regm dei.Ex pn̄ti ꝛc̄. Pª ꝯ°. reatus tollit sacro baptismate:ꝛ lex carnis linquit vario scemate.Dicit ꝯ°.ꝙ in baptismo reatus pcti originalis tollit ꝛ ꝯcupia manet: tn̄ varie an̄ ꝛ p⁹ qꝛ post baptismū minuit.ꝛ ponit a prin° dist. vsq̄ꝫ ibi.solet aūt q̄ri. Scda ꝯ°.caro mūdicia purgari venat ꝛ cōcupia cā variat. Dicit ꝯ°.ꝙ diuersi diuerse sentiūt de purgatiōe carnis in baptismo ꝛ ꝙ cōcupia reperit a diuersis cāri.s.deo.diabolo ꝛ hoie.ꝛ incipit ibi.solet aūt q̄ri.vsq̄ꝫ ibi.solet āt q̄ri q̄ ꝛc̄. Tertia ꝯ°. In creatiōe aiaꝝ ē ineq̄litas: ꝛ in infusiōe criminis vanitas.Dicit ꝯ°. ꝙ aie in ifusione ꝯ̄hūt oēs pctm̄ origiale nisi aliud obuiet lꝫ tn̄ sint cōdite ineq̄les.ꝛ incipit ibi. solet ēt q̄ri q̄ iusticia.vsq̄ꝫ ad finem distinctionis.

P Redictis adiciendum vr̄.an peccata ꝛc̄.Hic signat.xxxiij. distinctio huius scdi que sic cōtinuat ad p̄cedentē.Nā postq̄ꝫ in p̄cedenti distinctione on̄sum est quō ꝑ baptismū culpa originalis emūdat.Nūc in ista distinctōe inqrit vtrū hec culpa per pctā ꝓximoꝝ parentū crescere dicatur. ꝛ hꝫ diuidi in tres ꝑtes p̄ncipales.In pª mote qōnis aliq̄ꝝ pꝫ loquacitas.In scda sue dictōis tāgit p̄uia veritas.In 3ª sacre lectōis dissoluitur q̄dam aspitas.pª in prin.scda ibi.ecce ꝑspicuū sit lectori aug.3ª ibi.ꝛ lꝫ pctis parētū nisi ade ꝛc̄. Pª rursus ꝑticula in qua mote qō.ꝛc̄.in tres diuidit.In pª lucide mouetur ista qō. In 2ª alioꝝ docet ad hoc oppositio.In 3ª aug.miscetur indeterminatio.pª in p̄n.scda ibi.de h̄ aug.in enchiridion ꝛc̄. 3ª ibi.ꝙ v̄o in actuali pctō ade ꝛc̄.Seqtur illa scda ꝑtiª.ecce ꝑspicuū sit lectori.In qua op̄.mgr̄i ꝛc̄. Et ista hꝫ partiri in tres ꝑtes p̄ncipales.In pª on̄dit ꝙ pctm̄ originale ꝑꝑ ꝓximoꝝ nūq̄ intenditur parentū vicia.In scda an pctm̄ ade sit vel nō queritur summa malicia.In 3ª illius pcti clare deproitur fuisse venia.pª in prin.scda ibi.h̄ queri solet vtꝝ pctm̄ ade ꝛc̄. 3ª ibi.si v̄o q̄rat an illud pctm̄ ꝛc̄.ꝛ seqtur vltima.3ª ꝑs.s.Et lꝫ pctis parentū ꝛc.In qua sacre lectiōis dissoluitur q̄dā asperitas que diuidi hꝫ i tres ꝑtes p̄ncipales. In pª qō excitatur dictis velut ꝯ̄rijs.In scda lr̄alibus terminatur sctōꝝ ex sententijs.In 3ª misticis solidat sanctissimis mi-

ſteriſs.pª in princ.ſcđa ibi.Sꝫ vt ait Jero.ne
lex ⁊c̃.tertia ibi.ꝙ ⁊ miſtice intendenduꝫ ⁊c.
Et hec eſt diuiſio preſentis ⁊c.

v Erũ originalis culpa,ꝓximis ꝓ parē/
tib⁹ nō effecta grauior ſola carētia dei
viſionis q̄ſi pēa puniatur.Et ar̄ ad ptē falſaꝫ
trib⁹ medijs.¶Primo ar̄ ꝙ ꝓximoꝝ paren
tũ culpis pctm̄ origiale creſcat in puulis.nul
lũ malũ eſt ſummũ pctm̄ originale eſt maluꝫ
ergo nō ē ſummũ ⁊ ita poſſibile ē id creſcere
⁊ ꝑ ꝯñs creſcere vr̄ dũ puer maiori libidie cō
cipitur.maior pꝫ.q2 nō ē dādũ ſummũ malũ
vt ſeqnēti diſt.inqt mgr̄. Sꝫ mior ꝓbatur.q2
malũ genus vr̄ pcti.oē.n.pctm̄ eſt maluꝫ ſed
nō eꝯ.pꝫ de malo pene inq̄tũ hmōi.Sed pꝫ
ſcđa ꝯña.ꝙ ſi poſſit creſcer̄ ꝙ actu creſcat: q2
hꝫ qđ ad ſuũ regritur augmētũ.ſ.malitiā ge/
nerātis.¶Scđo ar̄ ꝙ pueri vltra penā carē
tie diuine viſiōis pēa ſenſus puniūtur.oē cor
pus paſſibile poſituꝫ in igne iferni pati vr̄ ab
igne.Sꝫ corpa paruuloꝝ nō baptizatorũ nō
erũt ipaſſibilia:⁊ ponentur in igne iferni. igr̄
patiētur ab eo.maior pꝫ.q2 actiuũ approxia/
tum paſſiuo diſpoſito agere vr̄. Sꝫ minor pꝫ
prio ꝙ nō hēant corpa ipaſſibilia:q2 dos ipa
tiētis ptinet ad gloriā. ſed q̊ ad ſcđaꝫ ꝙ ſunt
in igne inferni ⁊ quo ad pmā ſimul inqt aug.
Quiſqs ita viuere incipit vt añ finiat vitā q̄
ab originalis obligatiōe ſoluatur.nec̄e ē euꝫ
cũ corpe interminabiª gehēne ſupplicia ſuſti
nēr̄.¶Tertio ar̄ ſic.pueri in ſolo origiali mo
riētes:aut ſciũt ſe potuiſſe fuiſſe ꝯſecutos glo
riā ſempiternā:aut nō.Si dicatur ꝙ neſciant
hoc nō vr̄ cũ ſint liberi a corpe qđ aggrauat
aīam:nec vr̄ eis illa tolli cog° q̄ maximis cō
ceditur petōrib⁹.Si vo dicatur ꝙ ſciũt nō vr̄
poſſibile qn doleāt de amiſſiōe tāti bōi: ⁊ ita
ꝑter penaꝫ carētie diue viſionis hñt admin⁹
iſtũ dolorē. ¶In oᵐ primi ar̄ aucte anſel.li.
de ꝯceptu vgiali.c.xxvij. pctm̄ originale in
oib⁹ eſtio eq̄le eē.¶In oᵐ ſcđi ar̄ aucte ma/
giſtri in lr̄a vbi dicit ꝙ puuli nullā penā ſen/
tiunt:nec ignis:nec vmis ꝯſcie ꝑter carentiā
diue viſiōis.vñ aug.dicit.ꝙ eoꝝ pēa ſane erit
mitiſſima.¶In iſta qōne ad ar̄s ⁊c.¶Quo
ad primũ artiᵐ termi ſunt ḡuitas pcti. pctm̄
originale.⁊ pēa carētie viſiōis diue.¶Pri/
m⁹ igr̄ termin⁹ ē ḡuitas pcti.vñ noto. ꝙ vnũ
pctm̄ altero poni graui⁹ ꝑt itelligi trib⁹ q̄ter
narijs.vt notat i dubijs lr̄alib⁹ pñtis diſ.doc.
deuo.pmus q̄ternari⁹ eſt.aut p° cālitate:⁊ ſic
pctm̄ diaboli dr̄ grauiſſimũ:cui⁹ iuidia mors
itrauit in orbē terraꝝ:aut ſcđo gñalitate:⁊ ſic
pctm̄ ade dr̄ fuiſſe grauiſſimũ q2 in totũ gen⁹
humanũ ſe diffudit.Maria dēpta ⁊ filio ei⁹.
aut tertio enormitate ⁊ ſic pctm̄ iude dr̄ fuiſ/
ſe maximũ q tradidit deũ.aut q̄rto ingratitu
die.⁊ ſic pctm̄ illi⁹ dr̄ fuiſſe grauiſſimũ q plu/
ra ꝑcepit dona gr̄aꝝ.Scđs q̄ternari⁹ ē.tũ pª
ꝑiculoſitate:⁊ ſic pctm̄ ignorāᶜ dr̄ grauiſſimũ
q2 ꝑiculoſiſſimũ.tũ 2° iſeꝑabilitate ⁊ ſic auari
tia dr̄ pctm̄ ḡuiſſimũ cũ.n.alia pctā i ſenectu/
te ſeneſcāt:auaritia iuueneſcit.tũ 3° iportuni
tate:⁊ ſic ſuꝑbia extat crimē grauiſſimũ q2 ēt
ex bōis ꝯſurgit oꝑib⁹.tũ q̄rto:ꝓnitate ⁊ ſic lu
xuria grauiſſimũ extat crimē: q2 ad eā hoies
maxime ꝓni ſunt.Terti⁹ q̄ternari⁹ ē prio ma
ioris gr̄e ipugnatione.⁊ ſic pctm̄ in ſpm̄ ſctm̄
dr̄ maximũ.Scđo rōne offenſe ⁊ ſic pcm̄ ido
latrie extat maximũ.3° facilitate reſiſtendi:⁊
ſic noiat mgr̄ pctm̄ ade ḡuiſſimũ.q̄rto a ma/
iori venit libidine peccādi ⁊ ſic qđlibet pctm̄
ꝑt dici altero graui⁹ ꝑꝫ qđ maiori ꝑpetrar̄ libi
die.¶Scđs ter⁹ ē pctm̄ origiale.vñ vltra di
cta de pctō origiali diſ.xxx.Noto ꝙ pctm̄ ori
giale ꝑt accipi tripl̄r.p°° actiue:⁊ ſic dr̄ pctm̄
originale qđ fuit origo pcti i alijs. h mō dicit
Hugo de ſctō vic.⁊ mgr̄.ꝙ pctm̄ ade fuit ori
ginale.ſcđo° dr̄ pctm̄ origiale qđ ab origie in
eſt.i.imediate p⁹ aie ifuſionē.tertio° dr̄ pctm̄
origiale qđ in nobis ab alio traducir̄:⁊ ſic dr̄
pctm̄ origiale ſolũ i deſcēdētib⁹ ab adā nō in
adā:⁊ ſic capir̄ in tl'o.q.Vñ noto vlteri⁹ ꝙ ad
pctm̄ origᶜ iſta tria ꝯcurrũt. carētia debite iu
ſticie.ꝯcupia.⁊ carnis feditas.pᵐ extat for̄ale
ꝑm mãle.3ᵐ vo cāle:capiēdo cāꝫ vt āpliatur
ad cāꝫ ſine q̄ ñ.¶Terti⁹ tin⁹ ē pēa carēᶜ viſi
onis dei vñ noto ꝙ ſolēt a theologis ſpāl'r aſ
ſig̃ri i dānatꝭ tres pene.pª ē iſta carēª viſiōis
diue:⁊ iſtā penā noiat criſo.ḡuiſſimā.vñ inqt
i dānatꝭ ḡuior ē pēa ꝙ dei viſiōe carebũt q̄ ꝙ
igne iferni cremabũr̄.⁊ h itelligitur rōe dāni
ſeu amiſſi bōi.Scđa pēa dr̄ vmis ꝯſcie q̄ alio
noie dr̄ deſpatio ⁊ iſta pēa dr̄ ḡuiſſima a doc.
deuoto.ar.iij.q.ij.pñtis diſt.Et a doc.ſubt.in
pñti diſt.quā noiat triſticiā. ⁊ itelligir̄ ḡuiſſi/
ma q̊ ad ſenſuꝫ intnũ aie.3ª pēa dr̄ ignis ifer
nal' q̄ dr̄ ḡuiſſima pēa i dānatꝭ cōir̄.⁊ dꝫ itelli/
gi rōe cruciat⁹ āplioris i car̄e:aut inq̄ꝫtũ incē
dit vmē ꝯſcie.¶Quātũ ad 2ᵐ artiᵐ ſũt tres
ꝯcl'ones.¶Pª ē ď trāſfuſiōe pcti origial' ꝑen
tũ i filios.2ª ď augmēto origial' pcti filioꝝ a pa
rētib⁹.3ª de pēa huic origiali debita.Pª ē h
Lꝫ adā nō ali⁹ origialē maculā i alios trāſfu/
derit:ſatiſfacē tũ niſi ꝓ ſe ñ potuit de pō ordi
nata.Dic pª ꝑs ꝯcl'onis.ꝙ adā ꝑ pctm̄ ſuuꝫ i
nos trāſfudit origiᶜ.pꝫ ex trib⁹ ꝑcedētib⁹ diſ.
ſꝫ addebat iſta ꝑs: ꝙ nll'⁹ ali⁹ trāſfudit h pcm̄

nec aliđ nisi adā:aut ī eiꝰ occasiōe. ꝓbaꝛ.ñ est
maioꝛ rō q̄re ꝓximꝰ parēs trāſfūdat iiusticiaꝫ
oꝛiem q̄ꝫ iusticiā. ſꝫ ſanctꝰ vir ñ gñat ſanctū gᵒ
nec malꝰ malū niſi iᵒ pctō oꝛigiali q̄d ē ex ꝑ/
te ade:ñ aūt aliq̄ pctō actuali. adā aūt ſič eo
peccāte peccauimꝰ. Sic ſi ſtetiſſet filios in iu
ſticia oꝛiginali genuiſſꝫ nō q̄dē ꝑ trāſfuſionē
ſꝫ ex pacto dei ꝓmittētis genito ex iuocāte ī
illo ſtatu iuſticiā donaꝛ oꝛiginalē. Cōfirmaꝛ
qꝛ ſi pctā actuᵃ trāſmitterent a pr̄ibꝰ in filios
ſemꝑ filij peioꝛes eēnt pr̄ibꝰ. qđ nephas ē di/
cere. vñ ad Galꝛ. vi. bñ ſcriptū eſt. vnuſquiſq̄ꝫ
onꝰ ſuū poꝛtabit. Ex q̄ pꝫ ꝙ nō eſt tota rō q̄re
peccamꝰ in adā:qꝛ eramꝰ in eo:qꝛ ſic fuimꝰ in
parētibꝰ ꝓximis:ſed addeꝛ oꝫ ꝙ in eo ꝑdidi/
mus oꝛiginalē iuſticiā ⁊ in nullo alio pꝫ. ⁊ ꝙ
maiꝰ filij ſimbolū cū parēte ꝓximo nihil facit
vt ab eo pctm̄ accipiat:qꝛ in habētibꝰ ſimbo/
lū faciliōꝛ eſt trāſitus ſm ph̄m. hoc intelligiꝛ
qñ agit ꝓpꝛia v̄tute qđ nō eſt hic ſed ex adaꝫ
nec oꝫ ꝙ ſit id qđ aliūde hꝫ ſcꝫ ex adā trāſmit
tit ꝓximꝰ parēs ī filios ꝙ ēt pctm̄ ꝓpꝛiuꝫ ꝑꝑ
eandē cām:nec maioꝛ ifectio vis gñatiue ali/
q̄d facit:qꝛ ſolū in hoc agit inq̄ꝫtū coꝛrupta ē
in adā nō alias. ⁊ ſi dicaꝛ ex illo v̄bo Exo. xx.
Ego ſū deꝰ zelotes vindicās pctm̄ pr̄m in fili
os vſq̄ꝫ in tertiā ⁊ q̄rtā gñationeꝫ. ſꝫ nō punit
ſine pctō aliogn pena p̄cederet culpā. Idem
iij. Reg. xiiij. habeꝛ ꝙ ꝑꝑ pctm̄ ieroboā tota
ſua poſteritas fuit deſtructa. Dicēdū ꝙ pctā
parentū trāſire in filios intelligiꝛ tripl̄r. pꝛio
punitiōe. ſcđo imitatione. tertio trāſfuſione.
Quo ad punitionē loquēdo de eterna nūq̄ꝫ
punit deꝰ filios ꝓpter pctm̄ parentū. Iō dicit
anſel. ꝙ paruuli nō puniunꝛ ꝓpter pctm̄ ade
tm̄ in carētia viſiōis diuine. ſꝫ ꝑ ꝓpꝛia culpa:
qꝛ ſcriptū eſt:oēs in adā peccauerūt de pena
vero tꝑali bñ puniꝛ filiꝰ ꝓ pctō patrū. Et dič
doc. deuo. q. i. arti. i. ꝙ vocaꝛ ſeueritas diuine
iuſticie. ⁊ ſic intelliguntꝛ ille auc̄tes. vñ loquē
do ſimpliciter culpā nō p̄cedit ſimpl̄r pena:
adminꝰ p̄ceſſit oꝛiginale in ꝓle ⁊ hoc ſufficit
imo ſi ñ p̄cederet cū hec pena ꝯ cōi ſit ad me
lius. Quantū autē ad imitationē trāſit pctm̄
patrū in filios qñ maliciā imitanꝛ pr̄naꝫ ⁊ ſic
etiā currit illa auc̄tas p̄allegata vidicās pctā
patrū in filios. Quo aūt ad trāſfuſionē ſoluꝫ
pctm̄ ade tranſfundiꝛ ꝑꝑ cām dictā. ¶ Sꝫ di
cit ſcđa ꝑs ꝯclonis. ꝙ adā nō potuit ſatiſfacē
niſi ꝓ ſe de pō oꝛdiata. ꝓbaꝛ triplici radice. p̄
mo ex ꝑte ade:qꝛ debitoꝛ moꝛtis erat effectꝰ
ex trāſgreſſione:⁊ ita quācūq̄ꝫ ſoluiſſet penaꝫ
iā illā debebat pꝛo ſe. ſcđo ex radice ſue gr̄e q̄
erat ſolū pñalis. ⁊ ꝑ ꝯſequēs ſuā volūtatem
reſpiciebat ſolū nō ifectionē nāe. tertio ex ra
dice nāe coꝛrupte que multo nobilioꝛ ē ipſo
adā. Ideo q̄cq̄d faceret adā nō ſufficeret ad
ſanādū illā nām nec vꝫ. qꝛ gr̄a eſt potētioꝛ q̄ꝫ
culpa. ⁊ ita ſi culpa ſua coꝛrūpit totā hūanaꝫ
nām vt ſeminaꝛ nāliter igiꝛ ꝑ gratiā pōt repa
re. veꝝ eſt eniꝫ ꝙ abſolute gᵃ eſt potētioꝛ nō
tñ ſeq̄tur ꝙ reparet: faciliꝰ q̄ppe eſt deſtrueꝛ
q̄ꝫ ꝯſtruere. vñ vnꝰ malus cibꝰ plus aliqñ coꝛ
rūpit nām q̄ꝫ centū bone medicine potentes
poſſint reꝑare. ſic in ꝓpoſito. nec dꝫ dici ꝙ in
hoc eſt pꝛonioꝛ deꝰ ad puniēdū q̄ꝫ miſerādū
qꝛ aſpicienti oꝛdinē totū oīa vadūt ad meliꝰ.
Et ſi dicaꝛ ſi om eſt cā oppoſiti:⁊ ꝓpoſitū pꝛo
poſiti. ſi ergo culpa ade eſt cā oꝛiginalꝛ pecca
ti in nobis ⁊ gr̄a iuſticie oꝛiginalis. Dicēduꝫ
ꝙ iſta regula nō tenet niſi in poſitiuis oppo/
ſitis. culpa aūt dicit pꝛiuationē. vel ſm doct.
ſubti. diſt. xx. huiꝰ ſecūdi. q. i. dicaꝛ ꝙ tenet ſo/
lū in cauſis vniuocis oꝛiginalꝛ aūt iuſticia cau
ſaꝛ a deo vt cā equiuoca. ex quo pꝫ ꝙ adā nō
habebat ad nos nomē tutoꝛis ſꝫ patris: nec
nos ad eū nomē pupilli ſed filioꝛuꝫ. q̄a tutoꝛ
ſꝫ leges humanas plus pōt ꝯditionē pupilli
melioꝛare q̄ꝫ deterioꝛare. ¶ Scđa ꝯclo eſt ꝯ
augmēto oꝛiginalis pctī a ꝓximis patribꝰ in
filios:⁊ eſt hec. Nec a parētibus augmentū
oꝛiginalis capit macula. nec plures in eodeꝫ
reponūtur ſuppoſito. ¶ Dicit pꝛīa ꝑs cōclu/
ſionis. ꝙ oꝛiginalis macula nō efficiꝛ maioꝛ
ꝓpter pctā parētū. Iſta ꝓbaꝛ. tū ex inobediē
tia ade que eſt cā huius pctī que eq̄liter ineſt
poſteris. tū ſcđo rōne pene ſcꝫ carētie diūe vi
ſionis que eq̄lis eſt. tū rōne oppoſiti: qꝛ eq̄liꝛ
pꝛiuat iuſticiā oꝛiginalē. vñ ſicuti illa quoꝛuꝫ
noīa ipoſita ſūt in termino nō capiūt magis
⁊ minus vt habeꝛ in fine ſex p̄ncipioꝝ. ſic nec
oꝛiginale peccatū cuius impoſitio eſt in ter/
mino. vnde lꝫ cōcupiſcentia ſit maioꝛ in vno
q̄ꝫ in alio ipſa nō eſt niſi māle illiꝰ peccati nō
foꝛmale. vnde nec augmētatur in anima ha/
bēte melioꝛa nālia nec minuiꝛ in habente mi
nus bona ſed extat equale. vñ in nullo eſt in
hoc pctō obligatio maioꝛ. nec ſcđo pꝛiuatio
amplioꝛ. nec tertio modꝰ deteſtabilioꝛ: qꝛ in
adā ſumus obligati eq̄liter ⁊ pꝛiuati iuſticia
oꝛiginali ⁊ ꝑꝑ vnā inobediētiā. ¶ Sed dicit
ſcđa ꝑs ꝯclonis ꝙ nō ſūt plura pctā oꝛigina/
lia in vno ſuppoſito. pꝫ auc̄te mgr̄i ī lr̄a. ⁊ cō
firmatur. tum pꝛio qꝛ vnica fuit iobediētia:⁊
ita vnū peccatū in q̄dlibet ſibi rñdet. tū ſcđo
rōne pene vnica eſt pꝛincipalis ſcꝫ carētia di/
uine viſionis. tuꝫ tertio qꝛ vnū ſolū pꝛiuat ſcꝫ
iuſticiam oꝛiginalē. vnde nō obuiat ꝙ eua ⁊

adam peccauerũt varijs pctis:qꝛ vt gñatiõe trãſſundit̃ hoc pcm̃ ſe hñt vt vnũ ſeu vna caro ſilr̃iter.lȝ ſint mlt̃e pene.vtputa fames ſitis ⁊c̃.vna tñ ꝑncipalis q̃ dcã eſt. vñ lȝ inficiant̃ eo oẽs vires ex ꝯñti tñ ſubiue eſt in volũtate ⁊ portiõe ſupiori:⁊ rõne ꝯcupiſcẽtie ad capitaª ſeptẽ inclinat pctã:lȝ ſit vnũ. Et ſi obijciatur.qꝛ ſup illo v̾bo ꝑs.Ecce in iniqtatibꝰ ꝯceptꝰ ſum.dicit glo.ꝙ iniqtates ſunt pctã originaª:⁊ ita in eodẽ vident̃ plura.Dicẽdũ ꝙ vel accipit ſicut dicit mgr̃ plurale ꝓ ſingulari:ſicut fit ſepe in ſcriptura ſacra. vel ſcõo ꝙ ĩtelligit ꝑ pctã originalia penas illiꝰ pcti que ſunt plures veluti ꝑ effectũ cãm.vel tertio ꝙ loquit̃ in ꝑſona generis hũani:⁊ ita ſunt plura originalia:cũ qlibȝ puulꝰ naſcat̃ cuȝ ꝓprio originali. ❡ Tertia ꝯclõ eſt de pena huic originali in iferno debita.⁊ eſt h̾:ſic puuli in ſolo original i moriẽtes diuia ſunt priuati viſione vt nullã ſenſus penã ꝑcipiant. dicit pª ꝑs ꝙ pueri moriẽtes in ſolo originali ſunt priuati diuina viſione.ꝓbatur aucte mgr̃i in lr̃a:⁊ ſunt clare ſctõꝝ auctes.Et ſi q̃rat̃. vtꝝ poſſint ꝓficere in ſcientijs:vtputa maᶜª.phica.⁊ cõſilibꝰ:dicit h̾ doc.ſubti.ꝙ cũ nõ hẽant intelᵐ agg̃uatũ corᵉ.ſicuti nos:nec torq̃ant̃ in igne ĩferni veluti alij q̃ actuale ꝯmiſer̃t.ꝓbabr̃e vr̃ ꝙ ſic:cũ nõ repugnet ẽt ſtatui btõꝝ qn aliqd de nouo ſciãt vñ poterũt de vno cognito ad aliud venire.vñ ĩfert ꝙ oium cognoſcibiliuȝ poter̃t acq̃rere eminẽtiorẽ cognitionẽ q̃ȝ aliqs ꝑ nãm habuerit ph̾s.lȝ doc.deuo.q.ij.arti.iij.oᵐ ſentire videat̃.vñ ⁊ btitudinẽ nãlem aliq̃lr̃ poter̃t acq̃rere.⁊ ſi q̃rat̃ an hẽbũt aliq̃ȝ cognitionẽ de btitudie ſupnãli in ꝑticulari. Rñdet dubie:eligo mihi tñ vnã ꝑtẽ:⁊ dico ꝙ nõ:cũ iſta req̃rat eleuationẽ aliq̃ȝ ſup̄ ſe.ex pª.q.ꝓlogi primi eiuſdẽ doc.quã nõ hẽbũt. Sȝ dicit ſcõa ꝑs ꝯclõnis ꝙ nullã penam ſenſus ꝑcipiẽt.ꝓbat̃.qꝛ iniuſtũ eſt plꝰ exigere in pena q̃ȝ qs cõmiſerit in culpa. puulꝰ aũt nõ ꝯtẽpſit diuinũ iperium.igr̃ nullũ dȝ pati eternale tormentum:⁊ ita nec igne.⁊ ꝯfirmat̃:qꝛ horribiliꝰ eſt aiam in igne ꝑpetuo eẽ q̃ȝ oino nõ eẽ:ꝙ ãt tãta pena pũiat aiaȝ vnã puuli q̃ nũq̃ȝ peccauit actualr̃:eẽt valde duꝝ.Et ſi dicatur:qꝛ dicit aug.in li.de fide ad pe. firmiſſime tene puulos q ſine ſacr̃o baptiſmat̃ de hoc ſecl̃o trãſeũt:eterni ignis ſupplicio ſempit̃ne puniẽdos.Dicit doc.deuo.ꝙ aug.noluit dicere ꝙ cremarent̃ igne iſernali:ſȝ voluit exp̄mere locũ vilẽ in quo erũt ⁊ carentiã diuine viſiõis quã hẽbunt:⁊ locutꝰ eſt ita exp̄ſſe ꝑꝑ oppoſitã op̄.hereticoꝝ q ponebãt paruulos nullã h̾re penã:ſicut in moralibꝰ dr̃ ꝙ q vult ꝑuenire ab vno extremo ad mediũ aliqñ icipit ab alio extremo.ex.vij.ethi.ſicut in ꝓpoſito aliter ſoluit doc.ſubti.dicẽs.ꝙ in ſenſu diuiſo hȝ v̾itatẽ nõ in ſenſu cõpoſito. vt ſit ſenſus ſunt cruciãdi.i. puniendi in igne eterno: non ꝙ ignis ille cruciet eos ſȝ eoꝝ pena erit carẽtia dine viſiõis.vñ dolor.timor triſticia. ⁊ deſꝑatio ab eis aber̃t.vñ recte erũt ſituati ĩter ſtatũ btõꝝ ⁊ dãnatoꝝ.dãnati ſiq̃dẽ torq̃bunt̃ igne iſerni ⁊ nõ videbũt deũ:bti aũt videbũt deum:⁊ nõ cruciabunt̃ igne iſerni. In meᵒ aũt erũt iſti pueri cõueniẽt cũ dãnat̃: qꝛ nõ videbũt deũ ꝯueniẽt cũ btis:qꝛ nõ cruciabunt̃ ſenſibilr̃ iᵒ igne. ❡ Quãtũ ad tertiũ arti.ſũt tres diffi.pª an põ dei abſoluta adã pꝰ pctm̃ potuit mereri ſuis poſteris ſtatũ inocẽtie.dicere vr̃ doc.ſubti.diſt. xxiij. ꝙ ſic.vñ oȝ ꝙ doc.deuo.ar.i.q.ij.pñtis diſt.intelligat de põ ordiata q.ſ.adaȝ nõ potuit mereri illã iuſticiã:⁊ ſic ñ ꝯdicẽt ipe ⁊ doc.ſubti. ❡ Scõa diffi.qđ eſt maiꝰ pctm̃.pctm̃ veniale vl̃ originale.dicit tho.ſimplr̃ ꝙ veniale.q.i.art.ij.pñtis diſti. qđ tñ eſt valde mirabile cũ origiale ſeparet a ꝯſortio dei nõ veniale.vñ plꝰ vr̃ oᵐ ſua ſalua reuerẽtia:lȝ q̃ ad qd vẽiale ſit maiꝰ ſ.inq̃ȝtũ eſt actuale. ❡ Terª diffi.vbi pꝰ iudiciũ erit locus puuloꝝ in originali mortuoꝝ. Dr̃ ꝙ ꝑter ſinũ ꝑr̃m ſt̃ in iferno tres hitatõeſ iſima q̃ e reproboꝝ ſupior q̃ eſt purgãdoꝝ.⁊ meª q̃ eſt hoꝝ puuloꝝ. Ex h̾ pȝ ad.q.ꝙ vicȝ origial̃ culpa eſt ꝓrimis ꝓ ꝑentibꝰ nõ effecta grauior ſola punit̃ carẽtia diuine viſiõis ⁊c̃. Ad pᵐ argᵐ dicẽdũ ad maiorẽ ꝙ aliqđ malũ eẽ ſũmũ ꝑt itelligi:aut ſummũ ſimplr̃:⁊ ſic nullũ malũ ẽ ſũmũ:qꝛ q̊dlȝ dato ꝑt eẽ peius: aut ſũmũ in gñe:⁊ ſic bñ eſt aliq̊d ſũmũ qđ.ſ. ex toto ꝑuat hitũ ſibi oᵐ:ſicut ꝑt dari cecitas ſũma q̃ penitꝰ ꝑuat viſionẽ:hoc mõ pctm̃ originale dr̃ ſũmũ:qꝛ in q̊lȝ funditꝰ ꝑuat iuſticiã originalẽ. ❡ Ad ſcõȝ dicẽdũ in ſũª ad maiorẽ ⁊ minorẽ ſimil̃ ꝙ corꝑa puuloꝝ erũt ipaſſibilia ñ dote ipaſſibilitat̃:ſicuti corꝑa btõꝝ. ſȝ dine iuſticie diſpõne volẽte vt nec ab itra nec extra patiant̃.pȝ a ſil̃i.corꝑa dãnatoꝝ ſꝑ ardebũt ⁊ nõ ꝯſument̃ ab igne q̃ tñ carebũt dote ipaſſibilitat̃. ❡ Ad tertiũ dicẽdũ ꝙ pñt ſcire põ abſoluta ſe potuiſſe mediãte baptiſmate fuiſſe ꝯſecutos gl̃iaȝ:nec tñ dolẽt de amiſſiõe:qꝛ d̾s nõ ꝯcurrit ad hmõi dolorẽ ſȝ actũ ſuſpẽdit.Ex pñti ãt ⁊c̃. ❡ Pª ꝯᵒ a patrũ maculis mẽs nõ ific̃it in ipis puulis pie pᵒ credit̃.dicit ꝯᵒ ꝙ ſolũ prioꝝ ꝑentũ pctm̃ ifecit ꝑ pcm̃ puulos nõ alioꝝ ꝑentũ.⁊ ponit̃ a ꝑnciᵒ

distī. vſqȝ ibi. h̄ q̄ri ſolȝ. ¶ Scđa ɔ°. grauiſſima macl'a ade nō cēſeť de q̄ mēs ſedula veniam mereť. diċ ɔ°. ꝙ pctm̄ ade nec fuit ſimpl'r grauiſſimū nec irremiſſibile: iō h̄uit veniā. ⁊ pōiť ab illo loco. h̄ q̄ri ſolȝ vtꝝ ⁊c̄. vſqȝ ibi. vt lȝ pctis ⁊c̄. ¶ Terª ɔ°. ſolēt puniri p̄ruȝ delicta atqȝ morderi filioꝝ vita diċ ɔcl'o ꝙ ſepe pctā p̄rm puniunť i filios: ⁊ h̄ qn̄ imitanť patrū malicias. ⁊ poniť ab illo loco. ⁊ lȝ pctis parentum ⁊c̄. vſqȝ ad finē diſt. Sequiť in textu.

p Oſt p̄dicta de pctō actuali ⁊c̄. Hic ſigť. xxxiiij. diſ. hꝰ ſcđi q̄ ſic hȝ ɔtinuari ad p̄cedētes. nā poſtq̄ a. xxi. diſt. incluſiue vſqȝ ad. xxx. diſt. excluſiue egit mgr̄ de pctō quo perſona infecit naturam ſeu de peccato p̄ris p̄marij. Et ſcđo a. xxx. diſt. incluſiue vſqȝ ad iſtā excluſiue egit de pcō q̄ nā īficit pſonā ſeu de q̄ditate original' vicij. Nūc tertio in p̄nti diſ. icipit agē de pcō q̄ pſona īficit ſeip̄az ſeu de crīe actual' ipij. Et hȝ didi h̄ 3ª ps huiꝰ ɔij tractatꝰ i tres pteſ. In pª mali p̄poniť q̄ ſit cāſitas. In 2ª ipiꝰ q̄riť q̄ extet q̄ditas. In 3ª q̄ ad hoc ſit tangiť nr̄a velleitas. pª in p̄nciº. ſcđa ibi. diſt. xxxv. pꝰ h̄ vidēdū ē q̄d ſit pctm̄ ⁊c̄. 3ª diſt. xxxviij. pꝰ p̄dicta de volūtate eius ⁊c̄. rurſus pª pticula q̄ extat p̄ns diſt. in q̄ ma li p̄poniť q̄ ⁊c̄. in tres ptes diuidiť. In pª cā venať mali origiātia. In 2ª h̄ ɔprobať eē volitiua. In 3ª iueſtigať cā ſubiectia. pª i p̄nciº ſcđa ibi. mala aūt volūtas ⁊c̄. 3ª ibi oñſa origine mali ⁊c̄. ⁊ iſta hȝ didi in tres ptes. In pª bonū mali dicit ſubm̄ p̄mariū. In ſcđa notādū elicit huic correlariū. ſ. ꝙ in his ɔ̄rijs deficit regl'a dyalecticoꝝ. In 3ª apte obijcit poſitū dubiū. pª in p̄nciº. ſcđa ibi. ideoqȝ in his contrarijs ⁊c̄. tertia ibi. ad hoc aūt q̄đ dictuȝ eſt ⁊c̄. Et h̄ eſt diuiſio p̄ntis ⁊c̄.

v. Tꝝ malū ex d̊fectu volūtať p̄ter itentionē rebꝰ eueniat. Et arguiť pº ꝙ n̄ cauſeť malū a defectu volūtať. ſi maluȝ cāť a defectu volūtať q̄ro vtꝝ ille defectꝰ ſit maluȝ pene: aut culpe. ſi culpe q̄ro vn̄ ieſt in volūtate vtꝝ a ſeipſa: ⁊ tūc poterat ſeip̄a malū cāre ſine defectu mcº. vl' ineſt mediāte d̊fectu alio ⁊ de illo q̄rendū ſicuti de pº. ⁊ eēt pceſſus in īfinitū. Si āt dicať ꝙ extat malū pene tūc vř penā p̄ceſſiſſe culpā. Ceteꝝ nō bn̄ vř qūo pena q̄at cāre culpā. ¶ Scđo arguiť ꝙ nulluȝ malū ſit: ⁊ ita ꝙ nō cauſeť a volūtate. nullꝰ rex ſapiēs in regno ſuo mala pmittit ſi p̄t. Sȝ d̊s rex eſt potētiſſimꝰ ⁊ ſapiētiſſimꝰ ad quē totū ordinať vniuerſuȝ. igr̄ nullū dimittit in mundo pctm̄. maior ē manifeſta. ſed minor p̄bať. vn̄ ariſt. i. xij. metha. ɔcludit. Entia nolūt male regi. vnꝰ gº p̄nceps. ſ. deꝰ cuiꝰ ſapīe non eſt nūerꝰ. cuiꝰ ſi fortitudo q̄riť robuſtiſſimꝰ eſt: ⁊ hoc clamat boe. Si deꝰ eſt vn̄ mala. ſol. n. ſi īfinite eēt v̊tuť in caliditate nullū frigidū relinq̄ret. Terº arguiť ꝙ malū non veniat p̄ter itentionē oē q̄đ fit ab agēte voluntario p̄ter itentionē fit fortuna. Ex q̄ ergo malum exit a volūtate ſi fieret p̄ter itentionē eēt a fortuna q̄đ extat falſum: q̄ talia nō exigūt punitionē maior eſt p̄hi in ſcđo phicoꝝ vbi ponit d̄ſiaȝ iter caſuȝ ⁊ fortunā: q̄ caſus accidit p̄ter itentionē in agētibꝰ a nā ſȝ fortuna in agētibus a p̄poſito. Sȝ pȝ minor: q̄ ex his q̄ p̄ter nos accidūt nō pūimur. In oᵐ p̄mi arguiť aucte aug. i enchiridiō. Nēo inq̄t q̄rat cāȝ male volūtať. nēo. n. hȝ cāȝ efficiētē ſȝ deficientē. In oᵐ ſcđi arguiť aucte dyoñ. i. iiij. dinoꝝ noiuȝ ponētis malū in bono fundari. In oᵐ tertij arguiť aucte eiuſdē i eodē. malū inq̄t ē p̄ter intētionē ⁊ nām ⁊ cām. In iſta q̄ōne ad. ⁊c̄. ¶ Quo ad pᵐ arti. termi ſūt. malū. defectus volūtatis. ⁊ p̄ter itentōeȝ. Primꝰ igr̄ termiꝰ ē malū. vn̄ vt p̄t trahi ex methaª auic. maluȝ p̄t accipi tripl'r. vnoº abſtractiue vt notat priuationē pfectiōis q̄ eſt nec̄ia in eē pº: ſicuti in forte p̄uatio manꝰ vl' pedis. 2º vt notat abſtractionē ⁊ p̄uatiōeȝ i eē ſcđo: ſicuti p̄uatio geometrie in eodē q̄ dȝ eā ſcire. 3º mō dī malum ɔcretiue: ⁊ hoc vel q̄ maliciā illaȝ ſuſcipit: ⁊ ſic p̄icipal'r de tribꝰ dī de h̄itu de paſſione ⁊ de ſuba. vel q̄ cāt: ⁊ iſtud ē tripl'r. pº eſt in genere cauſe mālis. ſicut dn̄r iſta mōſtra mala q̄ꝝ tn̄ malicia apte extat mᶜ: aut ſcđo in gn̄e cāe efficienť cōiuncti: ſicuti dū ignis cōburit vel gladiꝰ ſecat: aut 3º in rōne agētis nō cōiūcti: ſicuti dicerenť in nobis agere nubes q̄ tn̄ nos nō ɔtingūt dū nobis lumē ipediunt ſol'. vn̄ noto rurſus ꝙ triplex extat maluȝ ad q̄đ oē malū reduci p̄t. primū dī malū nature ſicut cecitas claudicatio ⁊c̄. ſcđm dī malū moris qn̄ acq̄riť h̄itꝰ viciosus ſeu ip̄e actꝰ malus mōtur. 3ᵐ dī malū d̊meritoꝝ q̄đ repugn̄t gr̄e aut in ſe: aut q̄ ad feruorē: ſic ē vēiale q̄đ diffiniēs q̄ ad morale aug. i li. de lib. arbi. diċ malū ē ſp̄reto incōmutabili bono rebꝰ ɔmutabilibꝰ adherē q̄đ facimꝰ libo volūtať arbitrio. vbi tria tāgit. pᵐ foꝛale mali. dū diċ ſp̄to icōmutabili bono. i. d̊o. 2º māle tāgit dū dicit rebꝰ ɔmutabilibꝰ adherē ⁊ hoc ē qn̄ dn̄s p Ieremiā clamat. duo mala fec̄ ppl's meꝰ: foderūt ſibi ciſternas diſſipatas ecce adheº bono cōmutabili. ⁊ dereliq̄rūt me fontē aq̄ viue ecce deſertio bōi icōmutabil'. 2º tāgit hꝰ mali cāȝ deficiētē: dū dicit q̄đ facimꝰ libo volūtať arbi

trio h⁹.n.mali tā cā q̄ʒ subiūi mala extat volū tas: Scd̄s termin⁹ est defect⁹ volūtat. vn̄ no tat doc. deno. q. ij. arti. i. ꝙ volūtatis solet assi gnari triplex defect⁹. nāl. culpabil. ꝛ penal. Defect⁹ nāl dr̄ i volūtate nr̄a q̄ ē i ea ex eo ꝙ creata volūtas. vn̄ iste dr̄fect⁹ aut noiat istā pas siōeʒ q̄ dr̄ dr̄fectibilitas: aut ꝑ eū circūloqmur ꝓꝑiā dr̄iaʒ volūtat create nob̄ icognitā: De fect⁹ vo culpabil dr̄ q̄ addit supra pm̄ n̄ soluʒ actū scd̄ʒ sʒ affectōis ꝑuersitatē. Defect⁹ vo pēal dr̄ tal dr̄fect⁹ culpabil seq̄la vt via iustic reordiet iordinat⁹ dr̄fect⁹. Terti⁹ t̄mīn⁹ ē ꝑter itētōeʒ. vn̄ nōt. xiij. tho. q. iij. ꝙ aliqd euēire ꝑ ter itētōeʒ ꝑt accidē tripl̄r. p° ex ꝑte agēt. ve luti dū ignis agit i aerē ꝑ se qdē itēdit iducē formā suā i aeris mā̄ʒ. ꝑ accn̄s aūt ꝛ ꝑter itē tōeʒ si itelligēt itēdit expellē formā aeris: q: t. negt manē cū forma ignis. scd̄o accipit ꝑter itētōeʒ ex ꝑte m̄e: sicuti ē mōstris vt ꝙ hō cū duob⁹ nascat capitib⁹ aut sex digit ꝛc. 3° acci pit ꝑter itētionē ex ꝑte istrumēti actiōis: sic i crure curuo nimis accidit claudicatio ꝑter intētionē vtut. ꝓgressiue. Quātū ad scd̄m arti. sūt tres ꝯclones. pᵃ ē de eē mali. 2ᵃ de cāli tate mali. 3ᵃ q̄lr malū ꝑter intētionē accidit. Pᵃ ē h̄. sic malū ē i reb⁹ vt nullū sūmū di cat. dicit pᵃ ꝑs ꝯclonis ꝙ malū ē in reb⁹. pʒ p° ex ꝑnitiōe legū q̄ solū malū puniūt. pʒ 2° ex fuga appetit⁹ nāl q̄ solū malū ex nā fugit 3° pʒ ex oblita lege di in cordib⁹ ꝑuersoꝝ. vn̄ recte h̄ dic̄ Tho. q. i. ꝙ eē malū expiētia doceʒ Et si dicat q: sʒ dyon̄. q̄rto de diui. noib⁹. ma lū nec est exn̄s nec ens i exn̄tib⁹ ꝛ vr̄ nihil eē. Rn̄dēdū ꝙ ens dr̄ tripl̄r. p°io mō ꝑ q̄dā cōi decē ꝑdicamēt: sic accipit ph̄s. v. methaᶜ. 2° accipit ens ꝑ actuali exn̄a alicui⁹ vt notet ꝓ ꝑrie scd̄m adiacēs. vt nōt boe. i cōmēto. ij. ꝑ iarm̄. ꝛ his duob⁹ mōis malū n̄ ē: imo nihil ē ꝛ sic accipit dyon̄. t̄tio° accipit eē ꝑ eo q̄d sigt vitatē ꝓpōnis. vt sit ꝓpō affirmatia vā qn̄ si gt eē de eo q̄d ē. ꝛ negatia qn̄ negat eē de eo q̄d n̄ ē. ꝛ h̄ mō malū dr̄ eē sic dr̄ cecitas i oculo ita ꝙ malū foꝛalr̄ solā noiat ꝑuatōeʒ. Ex q̄ pʒ ꝙ loq̄ndo ꝓꝑie malū n̄ est i gn̄e nisi reducti ue: q: id q̄d ē i gn̄e hʒ gen⁹ ꝛ dr̄iā q̄d n̄ hʒ pri uatio pura. ꝛ pʒ vltra ꝙ foꝛalr̄ malū oppōit bono solū ꝑuatie. vn̄ qn̄ dr̄ bonū malo ꝯrīū dʒ itelligi rōne illi⁹ i q̄ fundat malū aut acci pi ꝯrīū gn̄alr ad oēʒ oppōnē: sic in fine scd̄i ꝑ iarm̄. accipit ph̄s. vn̄ glo. aug. sup illo vbo. ꝛ sine ipo fcm̄ ē nihil. dic. i. pctm̄. ꝛ alibi. malū n̄ ē nā aliq̄ sʒ dr̄fect⁹. Et ansel. de ꝯceptu vginali. c. v. Iniusticia oino nihil ē: sic cecitas. ꝛ pʒ rō ne: q: ens ꝛ bonū ꝯuertūt. Si g° malū eēt ens

malū eēt bonū. vn̄ pʒ ꝙ qn̄ dr̄ malū ordiari n̄ itelligit ordie fūdato i ipo foꝛalr̄: sʒ in opposi to p q̄d ordiat: sic pies visus dr̄ visiōe q̄ est in oculo nec dr̄ itēdi ꝛ remitti rōne approxiatōis ad t̄minū sic ad bonū: sʒ rōne recessus a ter mio vt dicat mai⁹ malū aut min⁹. q: pl⁹ aut min⁹ recedit. vn̄ ꝓꝑie. q. iij. arti. ij. dic. doc. de uo. ꝙ malū dr̄ alicui⁹ i al q̄ n̄ aliqd i recto: sic cecitas dr̄ alicui⁹ n̄ aliqd. Et si dicat. si maluʒ nihil ē ꝛ de⁹ pūit hoies ꝑ malo. g° de⁹ punit hoies ꝑ nihilo: q̄d nephas est dicē. Dm̄ ꝙ lʒ malū i se foꝛalr̄ sit pura ꝑuatio tn̄ cōnotat bo nuʒ p eū priuari q̄d debet. s. vt rectitudo act⁹ aut gr̄a. de quo sequēti dist. ita ꝙ nō vēit pu nitio ex ꝑte illi⁹ solius priuatiōis. sʒ q: nō h̄ē tur q̄d debet h̄ēri: ita ꝙ debitū est in cā. patet ex°. Rex incarcerat debitorē nō solū q: non soluit sʒ q: dʒ. sic in ꝓposito. Sʒ in q̄ fundat ista malicia. Dm̄ ꝙ i bono. vn̄ aug. i enchiri. dic. mala sūt bōis nec nisi i bōis eē ꝑnt: nō tn̄ itelligit malū eē i bono cui oppōit. s. rectitu act⁹ vl gr̄e: sʒ i volūtate cui n̄ oppōit nisi idi recte. ꝛ patēt ex h̄ m̄ltaꝝ auctatū solutiones. Sic dic 2ᵃ ꝑs ꝯclonis. ꝙ n̄ ē dandū sūmū malū. ꝑbat. si. n. ē sūmū malū tūc nihil hʒ de bono. sic sūmū bonū nihil d̄ malo. ꝛ si ē sūmū malū hʒ eē q̄d ē bonū g° si ē sūmū maᵐ n̄ ē sū mū malū. tn̄ scd̄o: q: si ē sūmū malū ē malū ꝑ eēntiā. sic sūmū bonū ē bonū ꝑ eēntiā. g° nā le ē ei facē malū sʒ q̄d fac q̄d ē ei nāle bn̄ fac ꝛ hoc nō ē sūmū malū g° sūmuʒ malū nō est sūmuʒ malū. tn̄. iij. ga sūmū malū pōt destrue re oē bonū: ꝛ ita si eēt sūmū malū nullū esset sūmū bonū. sed si nō sit sūmū bonū nullū erit sūmuʒ malū: q: malo ꝑintelligit bonū ex ꝑdi ctis. ꝛ ita si eēt sūmū maluʒ iā nō erit sūmuʒ malū. Ex q̄ valde mali facti sunt manichei q̄ tn̄ malū ponebāt ꝛ si nō sit sūmū malū. noto tn̄ ꝙ si dicat sūmū malū q̄ nihil ē actu pei⁹ sic bn̄ ē sūmū malū. s. pctm̄ luciferi qui ē rex sup oēs filios supbie. Si aūt intelligat sūmū esse malū q̄s. s. nullū ꝑt eē pei⁹: sic nullū est sūmū maluʒ vt ponebāt manichei: ꝛ hac ex radice dyon̄. vocat malū finitū. q: s. sp ꝑt augmētari Et pʒ ꝙ nō oʒ dare vnū malū q̄d sit metruʒ ꝛ mēsura alioꝝ maloꝝ: sic dam⁹ i bōis nec ma la ꝑ accn̄s oʒ reduci ad malū ꝑ se sic fit in bo nis. sʒ oē malū ad volūtatē reducit. vn̄ illa re gl̄a oē q̄d ē tale ꝑ ꝑticipatōeʒ reducēdū ē ad aliq̄d tale ꝑ eēntiā: solū robur i bonis. Se cūda p° ē de cālitate mali vn̄ scʒ causet. ꝛ est hec. sic creata volūtas cā extat malicie vt po ti⁹ defectiua q̄ʒ effectiua dicat. Pᵃ ꝑs di cit ꝙ creata volūtas ē cā malicie. ꝑbat. si eni

est malū:aut est a bono:aut a malo.si a malo
quero rursus a quo ē istud malū:qꝛ nō ē sum
mū:ex ꝓcedenti cōclōne.Si dicat̄ ꝙ a malo.
rursus q̄rā de illo.⁊ sic erit in īfinitū ꝓcessus.
si aūt a bono aut bo°nāli ⁊ hoc nō:qꝛ ad vnū
ordinat̄.igr̄ a bono libero. ⁊ ita a volūtate sꝫ
nō increata.vt patebit.xxxvij.dis.g°creata.⁊
si dicat̄ qꝛ matth.v.scribitur.nō pt arbor bōa
fruct⁹malos facē:neqꝫ arbor mala fruct⁹ bo-
nos facere.⁊ ita cū volūtas sit bōa de se non
pōt eē cā mali.Dᵐ ꝙ dn̄s nr̄ intēdit cōpara
re actū iteriorē exteriori vt volūtas sit arbor.
scd̄o bonitas aut malicia act⁹interior volūta
tis.veluti flos arboris.opatio exterior sit fru
ctus vt dicat ex bona opatiōe interiori venit
bonū exteri⁹.⁊ ex mala malū: nec vult qn vo
lūtas ex quo libera ē possit in bonū ⁊ maluꝫ.
vñ seqtur ꝙ ille regule ꝯriorū ꝯrie sunt cāe.⁊
cui⁹cā bona est ipm quoqꝫ bonū est hn̄t itelli
gi in cāis nālr agētibus. ¶Sꝫ surgit dubiuꝫ
q̄ est rō ꝓpria create volūtat̄ sub q̄ est cā ma-
li.Dicit h doc.subt.q.v.in virtute ꝙ sunt tria
signa.p̄mū in q̊ ꝯcipit̄ rō volūtatis qdditati-
ua vt ē cōis deo ⁊ creaturis. Scd̄ꝫ signū in q̊
per quādā dr̄iam ꝯhitur volūtas illa in cōi ⁊
efficit̄ volūtas creata:sicuti addita rōnabili-
tate alī resultat hō:⁊ se hꝫ ingt ista dr̄ia ad il
lā in cōi volūtatē vt accidēs mō quo dic̄ por
phi.ꝙ dr̄ia accidit gn̄i.3ᵐ signū i quo ista vo
lūtas creata ex rōne ꝓpria libere facit maluꝫ
aut bonū.Ex quo pꝫ p° ꝙ nō est distinguēdū
hic de accidēte ex pte effect⁹.vt.s.dicat̄ ꝙ ma
luꝫ cātur a volūtate intēdēte bonū per se ⁊ ꝑ
accidēs venit malū ita ꝙ creata volūtas sub
intētione bōi est cā mali. sicut dicere vr̄ tho.
q.iij.h⁹ dist.vbi applicat ꝑ silr̄ ad formas nā
les.pꝫ ꝙ hoc nō sufficit:qꝛ añ intentionē libe
ra ē ad bonū ⁊ malū.Nec vlteri⁹est dicendū
de volūtate inq̄ntū defectibili vt.s. ista defecti
bilitas sit rō quare creata volūtas pt agē ma
lū:sicut distinguere vr̄ doc.deuo.q.ij. ar.i.pꝫ
ꝙ hoc negt eē defectibilitas.n.inest volūtati
create veluti passio.passio aūt nō est rō agen
di suo subō sicut nec risibilitas hoi sunt ad h
ꝯuincētes rōnes doc.sub.i.q.q̄ aspiciātur dili
gēter.ver̄ est tn̄ ꝙ si doc.deuo.itelligat ꝑ istā
defectibilitatē circūloqui ꝓpriā dr̄iam volū-
tatis create bn̄ dicit vt sit resolutio tota dicti
volūtas creata inq̄ntū creata volūtas secluso
q̊cūqꝫ posteriori pt eē p̄ncipiū mali.Sꝫ dicit
2ª ps ꝯclōnis.ꝙ volūtas creata poti⁹ dꝫ defe
ctiua cā mali q̄ꝫ effectiua.ꝓbat̄.sicut se hꝫ ef-
fectus ad cām efficiētē:sic defect⁹ ad cām de
fectiuā.sꝫ verus effect⁹est a cā vere effectiua
igr̄ ⁊ defect⁹ad effectiuā.vñ illa ē rō q̄re arᵐ
istō nō tꝫ.qcqd ē cā cāe ē cā cāti.sꝫ d̄s ē cā vo
lūtatis ⁊ volūtas mali g° d̄s ē cā mali. qꝛ nō
eodē° cāt d̄s volūtatē ⁊ volūtas malū.qꝛ d̄s
cāt volūtatē effectiue:volūtas ṽo malū defe-
ctiue:iō variat̄ mediū ⁊ fit fallacia accidētis.
nec dꝫ iudicari volūtas ex hoc efficiēs: qꝛ pt
in malū:qꝛ posse malū efficē ē posse deficere.
¶Tertia ꝯ° ē.q̄liter malū p̄ter itētionē acci-
dit ⁊ est h. sic malū a libera volūtate elicit̄ vt
sꝑ boni aliq̄lis intētio hēat̄.vñ ꝑ tota ꝯclōne
noto ꝙ malū fieri sine intētione bōi posset ca
pi triplr̄.vno°rōne substracti.⁊ sic malū pt fie
ri simplr̄ a volūtate vt furtū aut luxuriari nō
hita illa intētione.2°vt capiat̄ malū formalr̄.
⁊ dicat malū solū aliis ab illo q facit ⁊ faciēti
bonū videat̄.⁊ sic pt fieri malū maxie ab hn̄te
palatū mētis iterioris corruptū.tertio° vt ca
pit̄ malū formalr̄ vt sit malū tā faciēti q̄ꝫ aliis
⁊ sic nullus vr̄ opari ad maluꝫ aspiciēs vt hꝫ
dyoñ.aut p̄ter boni intētionē nisi dicat̄. vt in
xliij.dis.ar.iij.diffinitiue dicet̄ i h 2°. ¶Quā
tū ad 3ᵐ artiᵐ sunt tres diffi.pª est quō pt de-
ficere regula logicoꝝ: vt ingt aug. q̄ dicit.ꝙ
vnū ꝯriū expellit aliud cū sit necīa.⁊ si fallat
in vna mā̄ reputabit̄ falsa.Rn̄dit doc.deuo.
q.ij.arti.ij.ꝙ nō ē intētio aug.dicē qn illa re-
gula sit ṽa ꝙ vnū ꝯriū aliud expellat.sꝫ sicut
phs posit maximis ingrit instātias in qb⁹nō
tenent vt magis pateat veritas maximaꝝ.sic
aug.q̄si prudēs ingenio dicit ꝙ illa regula so
lū hꝫ veritatē in his q̄ opponūt̄ formalr̄:sicut
pctm̄ ⁊ rectitudo act⁹:in aliis nō oꝫ sicuti est
volūtas i q̄ est malū. ¶Scd̄a diffi.vtrū volū
tas p̄us adminus hēat nā̄ effectiuitatē ad bo
nū q̄ꝫ defectiuitatē.Dᵐ ꝙ eq̄ p°vnū sic̄ aliud
eadē.n.est poteª potēs deficere ⁊ efficē. verū
ē tn̄ ꝙ se sola pt deficē nō tn̄ in op⁹exire meri
toriū de ꝯdig° vel digno lꝫ forsan de cōgruo
¶3ª diffi.qꝛ vr̄ ꝙ pctm̄ in spm̄sctm̄:qꝛ dr̄ fie
ri ex certa malicia nullā hēat bōi intētionem
Dᵐ ꝙ imo.sꝫ quā hēat videbit̄ dist.xliij.hu⁹
scd̄i.Ex hoc pꝫ ad.q. ꝙ vꝫ malū ex defectu.i.
deficiēte volūtate cātū p̄ter intētionē bōi re-
b⁹nō euenit. ¶Ad primū argᵐ dᵐ.ꝙ iste de
fect⁹ nec est malū culpe nec pene.solū.n.defe
ct⁹hic circūloqtur ꝓpriā dr̄iam create volū-
tatis potentis deficere ita ꝙ q̄si ab effectu cā
itelligat̄. ¶Ad sꝫ dicēdū ꝙ nō ē silr̄ de rege
tꝑali ⁊ eterno.rex.n.tꝑalis talia non ꝑmittit
mala si pt:qꝛ nō ē in eo talia ad meli⁹ordiare
regis ṽo eterni bn̄.vñ nullū sub celo fit malū
qn sapia ꝯditoris ad meli⁹reordinet:lꝫ nobis
ignotū sit:⁊ ita res ꝓprios sinit agē mot⁹ ⁊ i

meli⁹ disp̄oit. ¶ Ad tertiū iā patuit q̄liter ma lū fit p̄ter itētionē ⁊ quō n̄. Ex p̄nti āt dis. ⁊c. ¶ In pᵃ p°. bōa volūtate pctm̄ nascit̄ vt i veri tate recte asserit̄. dic̄ p° q̄ pctm̄ ⁊ malū h̄ꝫ na sci ex bōa volūtate. ⁊ ponit̄ a p̄in°dis. vsq꞉ ibi oñsa origie mali. ¶ Scdo p° i bōa fundat̄ ip sa malicia ⁊ sustentat̄ ois neqtia. dic̄ p° q̄ ois malicia h̄ꝫ necio subm bonuꝫ. ⁊ ponit̄ ab illo loco oñsa origine mali. vsq꞉ ibi. i hoc autē qd̄ dcm̄ ē ⁊c. ¶ Terᵃ p°. fctā p̄phetia cōplet̄ acti b⁹ ⁊ i hoib⁹ vt isint talia. Dic̄ p° q̄ illa p̄phia ysaie p̄phe q̄ dicit. ve q dicūt bonū malū ⁊c. h̄ꝫ itelligi de reb⁹ nō de hoib⁹: nisi inq̄tū h̄nt virtutes aut vicia. Et ponit̄ ab illo loco. i hoc āt qd̄ dictū ē. vsq꞉ ad finē dist. Seq̄t in textu.

Ost vidēdū est qd sit pctm̄ ⁊c. ¶ Hic p sigtur. xxxv. dist. hui⁹ scdi q̄ sic ptinuat̄ ad p̄cedētes. Nā postq̄ꝫ i p̄cedēti dist. assigta est mali cālitas. nūc oñdere icipit. qd sit eiusdē qdditas. Et diuidit̄ in tres ptes p̄n cipales. In pᵃ an act⁹ venat̄ sit vel pura p̄ua tio. In scda q̄rit an crimen dicat̄ culpe pena seu punitio. In 3ᵃ querit an a deo ponat̄ esse vere mala actio. pᵃ i p̄in°. scda dist. xxxvi. ibi sciēdū est tn̄. 3ᵃ dist. xxxvij. ibi. Sunt aūt ⁊ alij plurimi ⁊c. Rursus pᵃ particula q̄ extat p̄ns dist. in q̄ mg̃r venat̄ an ⁊c. in tres ptes di. ⁊c. In pᵃ notificatio pcti p̄oit̄. In scda hinc opi nio varia trahit̄. In 3ᵃ falsi solutio palā adiū gitur. pᵃ in p̄inci°. scda ibi. quo cura diuersi tatis hui⁹ ⁊c. tertia ibi. qbus opponit̄ si oīa q̄ sunt inq̄tuꝫ sunt ⁊c. pᵃ pte indiuisa manente Rursus 2ᵃ particula qua ex pcti notificatiōe ⁊c. in tres ptes ⁊c. In pᵃ opinionū narrat̄ va rietas. In scda per vim rōnū pādītur veritas In 3ᵃ ad hoc est sctōꝝ grādis auctas. p̄ia in p̄n. scda ibi. sane dici p̄t ⁊ libere ⁊c. 3ᵃ ibi. q̄ āt voluntas ois ⁊ actio ⁊c. Et seq̄tur illa vltima pticula qbus opponit̄ si oīa q̄ sunt ⁊c. In qua falsi solutio palā adiūgit̄. Et hec h̄ꝫ diuidi in tres ptes s̄ꝫ tres p̄clōnes. In pᵃ q̄rit an culpe positio bōa cēseat̄. In scda vtꝝ p̄uatio simpl'r ferat̄. In 3ᵃ an bōi corruptio pena p̄ducatur p̄ia in p̄in. scda ibi. pōt etiā q̄ri ab eisdeꝫ ⁊c. tertia ibi. q̄ri āt solet. Et h̄ ē diuisio p̄ntis ⁊c.

Trū mortale pctm̄ alicui⁹ noiectur bōi v corruptio. Et at̄ q̄ non triplici medio Prio sic. Si. n. pctm̄ mortale bonum corrūperet q̄ro cui⁹ bōi eēt corruptiuū: nō h⁹ in quo ē. accidēs. n. subm p̄supponit ⁊ ita cor rūpere nō vr̄. aut aliđ ⁊ hoc nō. q̄ teste aug. xij. de ciui. dei. c. vi. malū illud bonū corrūpit cui nocet. nō nocet aūt nisi illi in q̄ ē. igit̄ nec corrūpit. ¶ Scdo at̄ sic. Si pctm̄ aliqd cor rūpit bōi: aut inq̄tū est culpa: aut inq̄tū ē pe na. s̄ꝫ nec sic nec sic igr̄. maior p̄ꝫ ex diuisione sufficiēti. Sꝫ p̄bat̄ minor p° q̄ nō inq̄tū pēa q̄ teste aug. oīs pena est iusta: ⁊ ita nō p̄riat̄ bono sicuti nec iustū qd̄ ē bōi spēs. ⁊ per p̄ns nec bonū destruit s̄ꝫ cōseruat veluti spēs siue inferi⁹ suū genus: seu supius nec inq̄tū culpa q̄ inq̄tū culpa nihil ē: ⁊ ita corrūpe neg̃: cū corrūpe sit agere qd̄ exigit efficiēs. ¶ Tertio at̄ sic. si pctm̄ mortale aliqd̄ bonū corrūperet maxime eēt: aut bonū g̃re: aut act⁹ rectitudi nē cui opponit̄. s̄ꝫ nec sic nec sic. igr̄. maior p̄ꝫ ex recta oppōe coꝝ ad īuicē g̃re demeritorie ⁊ act⁹ rectitudini formal̄r. s̄ꝫ p̄batur mior. p° q̄ nō corrūpat bonū g̃re: q̄ videm⁹ q̄ g̃ra p̄ pctm̄ p̄imū mortale expellit̄: ⁊ ita s̄m eaꝫ nō expellit. nec scdo corrūpit illi⁹ actus rectitu dinē. q̄ corruptio ē p̄ductio de eē ad nō esse ex. v. p̄hicoꝝ. illa āt rectitudo nūq̄ fuit. ¶ In o^m at̄ aucte aug. in lib. de nā bōi pctm̄ diffini entis. pctm̄ inq̄t ē corruptio modi spēi ⁊ ordi nis. Et ansel. pctm̄ est carētia debite iusticie. In ista q̄ōne ad alias p̄formiter ⁊c. ¶ Quo ad p̄imū arti. termini sunt pctm̄. pctm̄ mor tale ⁊ corruptio. ¶ Primus igit̄ terminus ē pctm̄. vn̄ notādꝫ q̄ mg̃r in p̄nti dist. triplici diffinit pctm̄ diffinitione. pᵃ est. pctm̄ ē dictū 1 vel fcm̄ vel cōcupitū p̄ legē dei. ⁊ h̄ꝫ sumi ab aug°. in li. p̄ faustū. scda est Amb. in li. đ padi so. pctm̄ est p̄uaricatio legis diuine ⁊ celestiū 2 inobia p̄ceptoꝝ. 3ᵃ sumitur ex bono aug. i li. 3 de duab⁹ aiabus p̄ manicheos. pctm̄ ē volun tas assequēdi vel retinendi qd̄ iusticia vetat. vbi p° notādū q̄ he tres diffinitiones sunt so luꝫ de pctō mortali. scdo notādum q̄ he tres diffinitiōes differunt pᵃ. n. enumerat pctōꝝ spēm ⁊ mādatū in qd̄ peccat. oē, nēpe morta le pctm̄ aut ē appetitiue vis. ⁊ sic dr̄ p̄cupitū aut exp̄ssiue seu iterptatiue. ⁊ dr̄ dcm̄: aut mo tiue: ⁊ dr̄ factū nō q̄ in lingua seu vi motiua sit pctm̄ formal̄r qd̄ in sola extat voluntate q̄ dr̄ appetitus intellectiuus. s̄ꝫ h̄ꝫ itelligi māli ter. ⁊ p̄ñr noiat in qd sunt: dū dicit p̄ legē dei ⁊ dꝫ accipi lex vt se āpliat ad legē nature ad legē scriptā. ⁊ 3° ad legē g̃re. scda aūt magis noiat formale pcti qd̄ est auerti a deo. ⁊ hoc vel lege scripta seu exp̄ssa. ⁊ dꝫ p̄uaricatio le gis diue. vn̄ scribit̄ p̄uaricatores legis intēdi te legē. vel lege idita mēti hūane. ⁊ dꝫ inobe diētia celestiū p̄ceptoꝝ: q̄ lex nālis nō itelli git̄ nisi qdā radi⁹ p̄ceptoꝝ celestiū seu eterne legis in mētib⁹ hoīuꝫ. 3ᵃ āt cōplicat in se ⁊ cō uersionē ⁊ auersionē pcti mortal̄. p̄uersioneꝫ dum dicit voluntas assequēdi vel retinēdi. s.

inordinata.ꝛ dꝫ capi volūtas ibi pro actu si/
cut ibi.nihil ē tā in ꝑtāte volētis ꝙ̄ ipa volū
tas.i.actꝰ volēdi.Tertio notandū.ꝙ iter has
tres diffinitōes ꝑncipalioꝛ est scða q̄ ē Amb.
cuiꝰ rō:qꝛ magis clare expⁱmit formale moꝛta
lis pcti.s.auersionē a deo.¶Scðs terminꝰ ē
pctm̄ moꝛtale.vn̄ notandū ꝙ pctm̄ pᵃ dione
diuidit in triplex pctm̄.s.oꝛiginale.moꝛtale.
ꝛ vēiale.moꝛtale pctm̄ noiat auersionē actu/
alē a deo ꝛ cōuersionē indebitā ad creaturas
ꝺm qð dicit aug.xiiij.de ciui.dei.ꝙ amoꝛ sui.
ecce cōuersio vsqꝫ ad ꝯtēptū dei.ecce auersio/
edificat ciuitatē babilonicā.veniale aūt in so
la est inoꝛdinata ꝯuersiōe ad creaturā.oꝛigi/
nale aūt quasi in meº ē:cū dicit sigdē cū moꝛ
tali in auersione.sꝫ differēt tn̄:qꝛ auersio moꝛ
talis ē actu oꝛiginalis ꝓpꝛie hitu.rursus ꝯue
nit cū veniali:qꝛ vtrūqꝫ ad creature inoꝛdina
tū motū inclinat sed differēter qꝛ cōuersio in
veniali ē magis formale.i oꝛiginali ē magis
mālē sicuti ꝛ cōcupia.¶Tertiꝰ terminꝰ ē coꝛ
ruptio.vn̄ noto ꝙ coꝛruptio pōt accipi tripli
citer.pº actiue.ꝛ sic pctm̄ dr̄ coꝛruptio inq̄ztū
demeritoꝛie coꝛūpit.scðo passiue ꝛ formalr̄.ꝛ
sic pena dr̄ coꝛruptio:sicuti ignoꝛātia vel alia
pena ꝯn̄s pctm̄.Tertio dr̄ mālitr:ꝛ sic id qð
coꝛruptū est dr̄ coꝛruptio.ꝛ est modus vsita/
tus ꝛ in phia ꝛ in theologia intelligit abstra
ctū per cōcretū vel eꝯ.¶Quātū ad scðm ar
tiᵐ sunt tres ꝯclōnes.pᵃ ē de coꝛruptiōe pcti
moꝛtalis.scða de actu pcti moꝛtal.3ᵃ de subie
cto eiꝰ.¶Pᵃ est h/sic moꝛtalis cris formale
a supma lege extat auersio vt actꝰ rectitudinē
formalr̄ destruat.¶Pꝛia ps dicit.ꝙ forma/
le in pctō moꝛtali est auersio.ꝓbatur medio
doc.sub.q.ij.ꝑsentis materie.qn̄ sunt due vo/
lūtates vna supioꝛ alia inferioꝛ.ꝛ iferioꝛ tene
tur obedire supioꝛis mādatis.libera tn̄ est vt
obediat vel nō/sicut meret ꝛ actū hꝫ iusticie
eidē obtēperādo,sic peccat formalr̄ ab eadē
se auertēdo.vn̄ vt meliꝰ videat.Noto triplicē
auersionē.pᵃ auersio ē formalis ꝛ ꝯria debite
cōuersioni in deū.ꝛ hec dr̄ odiū dei qð forma
liter ꝯriat amoꝛi dei.sicuti nolle ad velle.scða
auersio est formalis ꝛ ꝑuatiua.s.nōvelle.ꝛ ex
tat qn̄ hō deū nō diligit qn̄ dꝫ diligē.3ᵃ auer/
sio ē virtualis.ꝛ ē qn̄ se ita cōuertit ad aliqð
tꝑale qð in virtute a deo auertit: sicuti in spe
culatiuis negās ꝯclusionē in virtute dr̄ nega
re ꝑncipia.¶Ex q̄ pº pꝫ ꝙ pctā moꝛtalia nō
distinguūtur per ꝯuersionē ioꝛdinatā ad cre
aturā loquēdo formalr̄:sꝫ magis ꝑ istā auer/
sionē inq̄ztū vnū pctm̄ alio ꝛ alioᵃ a deo auer
tit ꝛ pꝫ manifeste.qꝛ creature nō sunt nisi mā
le illiꝰ pcti:nec ēt ipsa cōuersio.dº aūt alicuiꝰ
ꝑfecta sumēda ē ex formali.Et pꝫ scðo ꝙ gra
uitas moꝛtalis cris dꝫ sumi ex auersione.vel
inq̄ztū aliqs maioꝛi libidine se auertit a deo.
vel scðo inq̄ztū auertit a ꝑcepto qð directiue
fini ꝯiungit:sicuti in speculatiuis magis pec/
cat qui errat circa cōclusionē similioꝛē pꝛinºꝫ
vel 3º qꝛ imediate hic auertit a deo.aliº vero
mediāte alio:sicuti est odiū dei respectu alio
rū pctōꝝ sicuti i speculatiuis magis errat pec
cans imediate circa pꝛimū pꝛinciᵐ ꝙ̄ peccās
circa vnā cōclusionē.ꝛ ex his circa pꝛimū ꝑn
cipiū.Ex quo pꝫ 3º ꝙ pcti moꝛtalis diuersitas
in spēbus nō est per accessuꝫ sꝫ magis per re/
cessuꝫ.quāto.n.qs magis a deo recedit: tāto
magis peccat.sicuti in matheᶜᵃ quāto aliqua
linea magis a recto elongat tāto curuioꝛ effi
cit.¶Sed dicit scða ps cōclusionis ꝙ pctm̄
moꝛtale formalr̄ destruit rectitudinē actꝰ.sic
intelligo actꝰ pcti substractꝰ deberet hēre re/
ctitudinē vt eēt rectus quā pꝛiuat recte pctm̄
ita ꝙ rectitudo actus ꝛ defoꝛmitas pcti recte
opponūtur sicuti habitus ꝛ pꝛiuatio:sicuti vi
sus ꝛ cecitas.vn̄ loquēdo formalr̄ ꝛ de pᵃ op
positione pctm̄ moꝛtale solū pꝛiuat illā recti
tudinē.Et istud ꝓbo sic.Si.n.aliud formali
oppōne pꝛiuaret hoc eēt aut subm in q̄ est.s.
volūtatē:aut scðo habitū supnālē.s.caritateꝫ
aut 3º habitū acq̄situ ex actibꝰ virtutū.pꝫ hoc
ex diuersis doctoꝝ positionibꝰ.qꝛ alia de cōi
nō ponūt per pctm̄ moꝛtale coꝛrūpi.vel q̄ nō
possint ad aliqð hoꝝ reduci sꝫ neuter hoꝝ triū
um opponit formalr̄.ergo.pº minoꝛis ꝑmo
ꝙ nō subo suo.s.voluntati.ꝓbat.Si.n.pctm̄
moꝛtale pꝛiuaret seu coꝛrūperet volūtatē cū
volūtas sit bonū finitū.seqtur ꝙ volūtas per
pctm̄ moꝛtale posset tandē ꝯsumi: qð ē mani
feste falsuꝫ.Et si dicat ꝙ ista ꝯsumptio fit ꝺm
gradus eiusdē ꝓpoꝛtionis nō eiusdē q̄ntitatꝭ
sine ꝺꝫ ꝓpoꝛtionē geometricā nō arismetri/
cam.ꝛ ita lꝫ sit finitū bonū nūq̄ꝫ tn̄ tali dione
finit:sicut pꝫ in linea tali dione diuisa accipiē
do sp minoꝛē ptē in scða dione.hoc nihil est.
qꝛ pctm̄ scðm ꝑt eē equale pº.vel maiꝰ:ꝛ ita
tm̄ coꝛrūpe vel magis ꝙ̄ pꝛimū pctm̄ coꝛrū/
peret.ꝛ ita ꝯn̄r.Et ꝯfirmat.qꝛ volūtas a solo
deo ē creabilis.ergo vr̄ ꝙ nō coꝛrūpat nisi a
solo deo.Ex quo pꝫ ꝙ non fit coꝛruptio in pō
āie q̄si aliqd destruat ipsius:sicut innuere vr̄
sctūs Tho.q.v.pn̄tis dist.nec in hilitatibꝰ nisi
itelligat ꝙ pctm̄ moꝛtale reddit aiaꝫ habitu/
atā ad malū.Et ꝯfirmat aucte dyon̄.iiij.de di
ui.noi.Nālia in demonibꝰ mānserūt integra.
Scðo ꝓbo ꝙ nō coꝛrūpit habitū supnālez.s.

caritatē formali oppōne.ſʒ ſolū demeritorie:
qꝛ peccās mortaliter merek amittere caritatē
pʒ.qꝛ ſi pctā mortaª opponerētur formalr ca
ritati cū caritas ſit eiuſdē rōnis oia pctā mō
talia eēnt eiuſdē rōnis iuxta oppoſitoꝝ regu
las. Nec 3° corrūpit formalr virtus acqſita p
pctm̄ mortale.pʒ qꝛ talis virtus pꝰ vnū pctm̄
mortale adhuc remanet. Ex quo clare pʒ.ꝙ
loquēdo formaliter pctm̄ mortale ſolū corrū
pit illā rectitudinē actꝰ.nō qdem que ineſt ſʒ
que deberet ineſſe.cū in illo actu teneat volū
tas ſe cōformare volūtati diuine q̄ ē eiꝰ regu
la.Et ꝯfirmat.tū p° ex diffi.Amb:pctm̄ ē pre
uaricatio legis diue ⁊c̄.⁊ iſta ꝑuaricatio ⁊ in
obediētia noīant diſcorditatē a rectitudine
obediētie dei.tū ſcd̄o ex illa. pctm̄ ē volūtas
ꝯſeq̄ndi vel retinēdi qd̄ iuſticia vetat hoc ē vel
le vetitū.ex q̄ pʒ ꝙ ſolū actꝰ rectitudini repu
gnat formaliter.tū 3° aucte aug.xiij. de ciui.
dei.c.viij.Jō inqt mala volūtas:qꝛ ꝯ ordinē
nārū ab eo qd̄ ſuꝰeſt ad id qd̄ minus ē in quo
recte priuat rectitudo. Ex q̄ liqdo infert ꝙ ſi
volūtas pctis peccaret infinit ſp aliquid bōi
corrūpetur:nō qdē trāſmutādo ſʒ priuando
id qd̄ deberet ineē: ipa tū volūtate itegra re
manēte.Et ſi dicat:qꝛ ſup illd̄ Luce.x.vulne
rauerūt eū ⁊ plagis īpoſitis abierunt ſemiui
uo relicto.hʒ glo.ꝙ vulnerauerūt euʒ in nāli
bꝰ ⁊ expoliauerūt gratuitis. Gratiſſimam dat
doc.ſub.rn̄ſionē.qui.n.vulnerat nihil amittit
ſʒ ſolū diuidit ⁊ diſcōtinuat. in q̄ innuit ꝙ adā
poſt pctm̄ nālia hūit itegra: ſʒ diuiſa ⁊ diſcō
tiuata vt in vnū inclinaret ſpūs in aliū caro.
¶ Scd̄a ꝯ° eſt de actu pcti mortalis. ⁊ ē hec
Et lʒ omiſſiōis pctm̄ formalr ſolū noiet ꝑuati
onē:actū tū ꝑſupponit poſitiuū. ¶ Dicit pª
ps ꝯcluſiōis ꝙ pctm̄ omiſſionis dic̄ formalit
priuationē. pʒ ex cōi doctoꝝ nr̄oꝝ ſnīa diui
dētiū pctm̄ mortale in pctm̄ cōmiſſionis qd̄
dicit poſitionē ⁊ obmiſſionis qd̄ dicit negati
onē.vn̄ ⁊ ſcd̄m doc.deuo.v.diſt.hꝰ ſecūdi.ar.
i.q.i.obmiſſio tria reqrit.pm ꝙ ſit obmiſſio in
actu nō in circūſtantia.vn̄ negligētia ē in cir
cūſtātia.⁊ obmiſſio in actu.Scd̄m ꝙ ſit deli
ctū in actu pricipali nō acceſſorio.Tertiū ꝙ
ſit ꝯ ꝑceptū affirmatiuū nō negatiuū.cōmiſ
ſio.n.ꝑcepta aſpicit negatiua ⁊ obmiſſio affir
matiua.nō.n.obmittit qui fornicat ſed q non
honorat parētes.¶ Sʒ dicit ſcd̄a ps ꝯcl̄onis
ꝙ ꝑſupponit actū poſitiuū. ꝓbat aucte glo.
ſup illo verbo. Jncēſa igni ⁊ ſuffoſſa.inqt.n.
ꝙ ois timor male humilians ex amore venit
male accendēte. vn̄ ciuitas diaboli icipit ab
amore ſui nimis inordinato.ſm Aug.Confir
matur tū vi nois:qꝛ pctm̄ mortale dr̄ actuale
qd̄ nō vr̄ niſi adminus actū ꝑſupponeret:tū
qꝛ teſte aug.oē pctm̄ extat voluntariū qd̄ nō
videret niſi aliquē actū poſitiuū ꝑſuppōeret.
Ex q̄ pʒ ꝙ nō imerito in hoc paſſu ꝑponēdus
eſt doc.deuo.q in dubijs lr̄alibꝰ pn̄tis diſt.po
nit pctm̄ omiſſionis actū ꝑſupponē poſitiuū
ſctō tho.q̄.q.iij.ponit ꝙ nō oʒ ꝙ ꝑſupponat.
pʒ tū om manifeſto ex°.qr̄e.n.non vult qs de
nocte ſurgere ad matutinas.Rn̄dendū qꝛ ni
mis ſe amat ⁊ hic ē actus poſitiuꝰ. ¶ Tertia
ꝯ° eſt de ſubiecto pcti mortalis.⁊ ē h̄.ſic in ſo
la volūtate pctm̄ extat mortale vt formaliter
in carne nō collocet.¶ Pª ps dicit.ꝙ pctm̄
mortale eſt in ſola volūtate.pʒ in infinitis au
ctoritatibus.tū p° anſel.pctm̄ mortale inqt ē
carētia debite iuſticie.iuſticia aūt eſt volūtatis
tū ſcd̄o aucte aug.in li.de duabꝰ aīabꝰ.pctm̄
mortale eſt volūtas.i.actꝰ volūtatis.tū tertio
aucte eiuſdē.oē pctm̄ eſt voluntariū.¶ Sed
dicit ſcd̄a ps.ꝙ nō eſt formalr pctm̄ mortale
in carne.ꝓbat.qꝛ in eo eſt collocādū pctm̄ in
quo pōt ⁊ virtus.ſʒ virtus neqt ſubiue in car
ne reperiri cū ſit habitus electiuꝰ. ex.ij.ethi
coꝝ.igr̄ ⁊c̄.Et pʒ ꝙ ſi ſanc.tho.itellexit pctm̄
mortale:ſicut videntur v̄ba ſua ſonare.q.iiij.
eē aliq̄ mō formalr in carne nō eſt audiēdus
¶ Quātū ad 3m arti.ſunt tres diffi. Pª diffi.
in q̄ pctō ē maxia auerſio a deo.Dm ꝙ i odio
dei.vn̄ ⁊ diſt.v.ar.i.q.i. dictū ē ꝙ pctm̄ lucife
ri in odio dei extitit ꝯſumatū. ⁊ dauid canit
de demōibꝰ.Supbia coꝝ q te oderūt aſcēdit
ſp.¶ Scd̄a diff.qd̄ ē maius pctm̄ vel actꝰ ma
lus quē ꝑſuppōit obmiꝰ vel ipa obmiſſio.Di
cēdū ꝙ cōiter ipa obmiſſio.nā ſicuti in virtu
tibꝰ itur a minꝰ ꝑfecto ad magis ꝑfectū:ſic in
malo a minꝰ malo ad maiꝰ malū.¶ 3ª diffi.
Si pctm̄ mortale nō eſt in corpe formalr q̄re
punit caro pro pctō volūtatis.Dm ꝙ punit.tū
qꝛ ē inſtrm̄ ad peccādū.tū qꝛ torquēdo carnē
torquet volūtas.pʒ ex°.lʒ malus exeq̄tur oc
ciſionē tn̄ caput āputat:q̄ſi in hoc magis pu
niat volūtas.Ex hoc pʒ ad qōnē.ꝙ vʒ pctm̄
mortale alicuiꝰ bōi ē corruptio illiꝰ ⁊c̄.¶ Ad
pm argm. dico ꝙ corrūpit actꝰ rectitudinē.⁊
dū obicit ꝙ nō.qꝛ.xij.de ci.c.vi.dr̄ ꝙ ſolū cor
rūpit id cui nocet.nocet āt ſoluʒ volūtati.dm
huic arg° ꝙ nocet volūtati nō corrūpēdo ip
ſaʒ in nā ſua ſʒ auferēdo ſibi ꝑfectionē ſcd̄am
quaʒ deberet hēre in illo actu. ⁊ hoc ſufficit.
¶ Ad ſcd̄ʒ dm in ſumma ꝙ corrūpit ⁊ inq̄tū
pēa ⁊ inq̄ʒtū culpa.inq̄tū p° pēa inq̄ʒtū me
ret qs p mala ſua opavt n̄ hēat adiutoriū dei
ad bn̄ opandū.⁊ cū addit ꝙ ois pēa ē iuſta ⁊

ita bonū nō corrūpit cū sit ei⁹ spēs. Ad3ᵐ ꝙ ar
gumētū bñ currit si pēa ista q̄ ēt h3 rōnē cul/
pe eēt iusta qdditatiue. sicᷓ hō aīal. qᷓ nō ē ve
rū. s3 solū ordinatiue inq̄ʒtū ordinaṫ ad h̄. vel
dicēdū ꝙ ēt dato ꝙ includēt bonū nō obuiat
qn ex volūtate dei ordineṫ ad corruptionē al
teri⁹ boni. sicᷓ p3 ī medicina qᷓ vna alterā cor
rūpit. corrūpit ēt inq̄ʒtū culpa ipropriė agen
do sicᷓ cecitas visu3 vel demeritorie vel tertio
formaliṫ: q2 ꝑuatio est rectitudis act⁹. ¶ Ad
tertiū dicēdū. ꝙ corrūpit grã3 ⁊ rectitudinē
act⁹: l3 differēter vt visu3 est in. q. ⁊ dū obicit
de grã. q2 ſm pctm̄ mortale nō destruit ipsa3
demeritorie verū est: q2 nō iuenit: si tñ iueni/
ret destrueret. ⁊ qᷓ obicit de rectitudine q2
corruptio est ꝓductio de eē ad nō eē. dico ꝙ
nō corrūpit rectitudinez q̄ ierat sed q̄ inesset:
iō nō currit argᵐ. Ex p̄nti āt dist. ⁊c̄. ¶ Pria
ↄclō. iobediētia mādatoꝝ dei ⁊ auertētia cō/
ueniūt ei. s. peccato. dicit ↄcluᵒ ꝙ pctm̄ mor/
tale est inobediētia ⁊ auersio a deo. ⁊ poniṫ a
ꝑncipio dist. vsq3 ibi. q̄ circa. ¶ Scđa ↄᵒ pec/
catū dr̄ mala oꝑatio vt dictu vario mō eliciṫ
dicᷓ ↄᵒ ꝙ pctm̄ ē mala oꝑatio vt eliciṫ ex trib⁹
q̄s ponit opiones. ⁊ poniṫ ab illo. c. q̄ circa.
vsq3 ibi qbus opponiṫ. ¶ Tertia ↄclō extat ꝑ
uatio mali iniqtas atq3 corruptio ei⁹ ꝑuersi/
tas. dicit ↄᵒ. ꝙ pctm̄ est priuatio ⁊ corruptio
boni. ⁊ poniṫ ab illo. c. qb⁹ opponiṫ. vsq3 ad fi
nem distin. Sequitur in textu.

xxxvi Sciendū est tñ. Hic sigṫ. xxxvi. dist. hu/
ius scđi q̄ sic ↄtinuaṫ ad ꝑcedētes. Nā
postq3 in ꝑcedenti dist. venatū est ⁊ inq̄situ a
mgr̄o. an pctm̄ sit act⁹ vel pura priuatio. nūc
ī p̄nti dist. iq̄rit an pcti pctm̄ extet punitio. ⁊
h3 diuidi in tres ꝑtes pricipales. In pᵃ super
mota qōne alioꝝ daṫ pō. In scđa ex assertiōe
mgr̄i p3 opᵒ. In tertia finali inq̄sitōe est addi
ta epilogatio. pria ī pricıᵒ. 2ᵃ ibi. in h̄ tñ fieri
ꝑiudiciū veritati putaṫ ⁊c̄. tertia ibi satis dili
gēter coꝝ ⁊c̄. ¶ Pria igiṫ ꝑticula ī q̄ sup mo
ta qōne ⁊c̄. in tres ꝑtes diuidiṫ. In pᵃ ꝓ data
opione adduciṫ auctas. In scđa de q̄dā dubi
tatiōe iuxta eā a3 ꝺitas. In tertia maiori ꝓ ex
plicatōe patescit dictoꝝ claritas. pᵃ in ꝑnciᵒ
scđa ibi. Et iō merito q̄ri ⁊c̄. tertia ibi. Et l3 ex
hoc sensu. Tūc vltiate seq̄ṫ illa vltia ꝑticula. ī
nullo tñ fieri ꝑiudiciū ⁊c̄. In q̄ secura ex asser
tiōe mgr̄i ⁊c̄. ⁊ h3 diuidi in tres ꝑtes pricipa
les. In pᵃ pctā pādunṫ pene eē ipa eē. In 2ᵃ
assūpta ꝓbanṫ plane dicta ꝑ varia. In 3ᵃ orta
soluunṫ ex sanctis dubia. pᵃ in ꝑnciᵒ. scđa ibi.
ꝙ autem peccata quedā3 pene sint ⁊c̄. tertia
ibi. Illud autem diligenter ⁊c̄. hec est ⁊c̄.

Trū pctm̄ pcti pēa ꝺe noīeṫ. Et arguiṫ
ꝙ nō triplici meᵒ. ¶ Pᵒ sic. oīs pena
ē iusta. nullū pctm̄ ē iustū. gᵒ nll3 pec/
catū ē pēa alteri⁹ pcti. maior p3 aucte aug. li.
retractationū. c. xxv. minor ꝓbaṫ q2 oē pctm̄
est iniustū ergo neq̄t eē iustū cu3 opposita in
eodē esse sit iposśibile. ¶ Scđo arguiṫ sic oē
pctm̄ ē volūtariū. nulla pena est volūtaria gᵒ
nullū pctm̄ est pena alteri⁹ pcti. maior ē aug.
in li. de ꝺa religione. ⁊ p3: q2 nēo culpaṫ in eo
qᷓ vitare neq̄t. s3 minor ꝓbaṫ ex eo ꝙ inq̄t an
sel. in li. de ↄceptu ꝺginali. c. xlv. vñ nulla cen
seṫ pena nisi nō volēti. ¶ Tertio arguiṫ sic. si
pctm̄ pcti pena poneręṫ. gᵒ maioris pcti ma/
ius pctm̄ ⁊ maior pena sꝑ pena poneręṫ. s3 h̄
est icōueniēs. maior p3. q2 lege teste iuxta q̄ti
tatē ꝺlicti erit ⁊ plagaꝝ mod⁹ vñ āplior mor
bus āpliorē exigit medicinā. S3 minor ꝓbaṫ
qa h̄ mō eēt ī eodē peccāte ꝓcessus ī ifinitū ī
pctis. p3 q2 si ꝑmi pcti eēt pctm̄ pena nequit
isti⁹ scđi pcti pēa dari nisi pctm̄ ⁊ ita ↄñter. p3
assumptū cū eq̄le sit prio pctō: sicᷓ pena ei qᷓ
punit vel mai⁹: cū q̄s de minori in mai⁹ cadiṫ
crimē simplex aūt pena nisi eēt culpabilis ad
h̄ sufficē nō vr̄. ¶ In oᵐ est mgr̄ in lr̄a iq̄ens
pctm̄ pctō puniri. vñ apoc. vlti. Qui in sordī
bus ē sordescat adhuc. vñ ysido. de⁹ occulta3
sup̄biā clericoꝝ vindicat ꝑ manifestā luxuriā
Et Greg. Inṫ primū pctm̄ apostasie ⁊ vltimā
penā ignis eterni media q̄ sūt ⁊ pctā sūt ⁊ pe
na pcti. ¶ In ista qōne ad ⁊c̄. ¶ Quo ad ꝑ/
mū art. termi sūt pctm̄. pena. ⁊ pena peccati.
¶ Prim⁹ igr̄ ṫmin⁹ ē pctm̄. vñ vltra tres da/
tas de pctō in ꝑcedenti dist. diffinitiōes extāṫ
⁊ alie tres. Quarū pᵃ sumiṫ ex btō aug. in li.
de ciui. dei. pctm̄ iq̄t est absentia boni vbi d3
eē. Scđa ex eodē in li. de ꝺa religiōe. pctm̄ i/
quit nō ē appetitio malaꝝ nāꝝ s3 desertio me
lioꝝ. Tertia est ansel. in li. de ↄceptu ꝺginali
pctm̄ iq̄t est carētia debite iusticie. Et differṫ.
prima eni cōis est triplici pctō. origiali. venia
li: ⁊ mortali. Nā in q̄libet est boni absenᵃ: qᷓ
deberet inesse vt capiaṫ debitū large ꝓ eo qᷓ
decet nō vt cadit sub precepto: q2 sic pctō nō
cōgrueret veniali. Secunda solū proprie cō
uenit veniali ⁊ mortali. In quolibet eni dese/
riṫ actu proprio aliq̄d bonū: aut boni circun
stantia. qᷓ actu ꝓprio in originali nō fit s3 pa
rentis primarij. Tertia autē vt videtur ſm in
tentionē ansel. propria est pctō mortali. iusti
cia enim illuc debita accipiṫ vt cadit sub ꝑce
pto. ¶ Secundus termin⁹ est pena. vñ vltra
dicta de pena dist. xxxij. huius scđi. Noto ꝙ
sunt tres binarij penarum: seu sex pene quos

noiat alan⁹ i maximis theo^e: seu de regul'fi/
dei:regula seu maxia.lxxviij.ꝛ sūt he:p^a dꝛ in
bono ꝯꝼuans:sicuti pena q̄ iflicta fuit paulo
ne magnitudo reuelationū eū extolleret. 2^a
est bonū ꝓbās sicut fuit pena iob in q̄ ꝓbata
est pacia ei⁹.3^a purgās vt pnia q̄ purgaꝼ hō
a pcō:q̄ punita ēt fuit lepꝛa i defcto m^a soꝛoꝛ
moysi.q̄rto in malo indurās:vt pena inflicta
pharaoni q̄ obduratū est coꝛ pharaōis.q̄nta
sola acredine crucias:vt pena gehēnalis.sex
ta pcō maculās:vt dū pcīn pēa pcti poniꝼ: si
cut loqꝼ nr̄a qō.ponit aūt aliā penā quā vo/
cat penā ad mai⁹ bonū inuitantē.sed illa satꝭ
snuiꝼ in p^a ꝛ 2^a penis.⸿Terti⁹termin⁹ ē pe
na pcti.vn̄ vt p̄t trahi ex btō tho.q.i.pn̄.dist.
pcīn est pena pcti in tripl:ci gn̄e cāe efficiētꝭ.
mālis.ꝛ final'.p° in gn̄e cāe efficiētꝭ.tū deme/
ritoꝛie:qꝛ mereꝼ pcīn.dico moꝛtale gr̄az sub
trahi q̄ subtracta facil'r qs labiꝼ in pcīn.tū qꝛ
pcīn dimittit q̄ꝺā dispōez iclinatiuā ad pcīn
sicut bona opatio dispōez iclinantē ad bonū
scd̄o ē pcīn pēa pcti in gn̄e cāe mālis qn̄ vnū
pctīn ex alio trahit m^{am}:sicut luxuria ex gu/
la:qꝛ venꝼ mero estuās facile in luxuriā spūat
iquit Jero. ꝛ dissentio ex auaritia oꝛiꝼ q̄si ex
mā.tertio est pcīn pcti pena in gn̄e cāe final':
sicuti si qs cū ad vindictā aliquē interficiat:
ista iterfectio q̄ est finis illius vindicte ē pcīn
ꝛ pena pcti vindicte ipimet etiā iterficienti.
⸿Quātū ad scd̄m arti.sꝼ tres ꝯcl'ones.P^a
ē:de culpa ad penā idētitate.scd̄a de culpe ꝛ
pene isepabilitate.3^a de pene respectu ad de
um ꝯpatiōe.P^a est h̄.sic oē pcīn peccāti pe
na existit vt aliud alteri⁹ pēa cēseaꝼ.dicit p^a
ps.ꝙ pctīn q̊dlibet est pena peccāti.ꝓbatur
medio doct.subti.in v̄tute.q.iij.pn̄tis mate/
rie.q̄ꝫto aliqd in aliq̄ mai⁹ bonū priuat tan/
to maioꝛ est pena in eo.sꝫ pctīn priuat in ho
mine maius bonū q̄ꝫ sit amissio cuiuscūqꝫ rei
exterioꝛis.Si igiꝼ tal'amissio exterioꝛ est pēa
a:foꝛtioꝛi ista p̄uatio q̄ ē pctīn foꝛmal'r.mioꝛ
ꝓbaꝼ.ꝺm.n.ansel.in li.de ꝯcoꝛ.liberi arbitrij
ꝛ p̄destinatōis.c.xi.Est affectio cōmodi ꝛ af
fectio iusticie.ꝛ maioꝛ ē affectio iusticie quā
p̄uat pcīn q̄ꝫ ꝯmodi q̄ ē respectu hoꝝ exterio
rū.vn̄ in hoc v̄e impleꝼ illud aug. in li.ꝯfeꝼ.
Jussisti.n.dn̄e ꝛ ita ē vt q̊dlibet pcīn pēa sibi
sit.nec.n.ad momētū est dedec⁹ pcti sine de/
coꝛe iusticie:qꝛ illa defoꝛmitas pcti ꝛ carētia
oꝛdis debiti pena existit in libera voluntate.
vn̄ h̄ est ei maioꝛ pēa q̄ꝫ amissio cuiuscūqꝫ cō
modi.qꝺ inferꝼ pp hm̄oi culpā.Sꝫ qn̄o p̄t ea
dē carētia iusticie dici culpa ꝛ pena.Rn̄det
in l̄ra mgr̄ ꝙ ista carentia p̄t ꝯsiderari actiue
inq̄ꝫtū a lib̄a cāꝼ volūtate:ꝛ sic hꝫ rōnē culpe
vel passiue inq̄ꝫtū recipiꝼ in volūtate:ꝛ sic hꝫ
rōnē pene:qꝛ nō ē in ptāte volūtatꝭ ista rece/
ptio cāta defoꝛmitate.ꝛ pꝫ ꝙ ista carētia oꝛ/
dinat inq̄ꝫtū pena oꝛdiaꝼ inq̄ꝫtū culpa:n̄ qdē
oꝛdine fundato in illa carētia cū sit nihil: sed
vl'in substracto act⁹ vl'in volūtate:ꝛ tūc ē illa
culpa solū oꝛdiata extrīsece:sic pies dꝛ visus
⸿Sꝫ dicit 2^a ps ꝯcl'onis ꝙ vnū pctīn ē pēa
alteri⁹.ꝓbaꝼ.eoipso ꝙ qs peccat moꝛtal'r me
reꝼ a deo relinq.Sꝫ hō a deo relict⁹ p gr̄am
labiꝼ facil'r in pctīn.ergo istud pctīn q̊dāmō
pena extat p̄cedētis.pꝫ aūt manifeste ex°.Ex
eo.n.vt inq̄t aug.in li.de v̄a religiōe ꝙ qs in
supbiā erigiꝼ in inuidiā cadit ne a ꝓximo supe
tur:ꝛ ita inuidia ē pena supbie.vn̄ inferꝼ ꝙ in
eodē gn̄e aliqn̄ vnū pcīn ē cā alteri⁹: sicut lu
xuria luxu^e.aliqn̄ i diuerso:sic inuidia supbie.
Sꝫ vn̄ ē defctio rectitudinis in scd̄o actu seu
pcō.dicit doc.subti.ꝙ a creata volūtate vn̄ n̄
se hꝫ p modū deserētis de⁹ in cālitate rectitu
dinis act⁹:sicuti se hꝫ in cālitate gr̄e.ꝛ cā est:
qꝛ nō dedit gr̄az an̄cedēter:sicut dedit recti/
tudinē act⁹:ꝛ ita nec ꝯn̄r.vn̄ post primū moꝛ
tale pcīn nō cōcurrit de⁹ad creatōez gr̄e gra
tū faciētis nisi fcā dispōne p^a gr̄a gratꝭ data:
ꝛ libo arbi° cōcurrit tn̄ ad rectitudinez act⁹
ex pte sui:alias nō hr̄et peccās p⁹ p̄mū pcīn
aliq̊d posse recte opandi. Ex q̄ iferꝼ ꝙ qn̄ ds
dꝛ cā pene:dꝫ itelligi de pena positiua:sicuti
est pena sensus non p̄uatiua:nisi intelligaꝼ p
modū deserētis:sicuti in gr̄a.⸿Scd̄a ꝯcl'o ē
de pene ꝛ culpe insepabilitate:ꝛ ē h̄. Lꝫ cul/
pa a pena neq̄at separi:pōt tn̄ penā pati qui
nūq̄ꝫ peccauit.⸿P^a ps dicit ꝙ culpa neq̄t
a pena separi.ꝓbaꝼ triplici radice. p° ex pte
hois peccātis.hō.n.peccās q̄si medius ē in/
ter deū ꝛ coꝛpoꝛalia bōa inter sensualitatē ꝛ
sinderesim:peccādo.n.moꝛtal'pdit deū:ꝛ ita
maximū bonū ꝛ acq̄rit bonū coꝛpale qꝺ est
minimū.Rursus dum adheret sensualitati
a sinderesi obiurgatur:qꝺ sine bello magno
non agiꝼ in interioꝛi ꝯscientie loco:ꝛ ita dā/
num patitur ꝛ guerrā.scd̄o ex pte diuine sapie
vt sp pateat oꝛdo pulcerrim⁹ vniuersi: ꝛ p pe
nam culpa oꝛdineꝼ.tn̄ 3° rōne diuine eq̄tatis
vtvbiqꝫ diuina reluceat iusticia.Et si dicaꝼ qꝛ
hō laudaꝼ qn̄ ꝓpriā nō vidicat iniuriā . ergo
a sil'i laus in deo foꝛet si culpā ꝓpriā nō vin/
dicaret.Dicēdū ꝙ nō est sil'e:qꝛ hō dꝫ talia
dimittere iudicio dei.de⁹ v̄o est ipa iusticia
supioꝛē nō hn̄s cui dimittat:iō si relinq̄ret in
iustus eēt.pcit tn̄ nec ad condignū punit.vn̄
Ecc̄i.v.Altissim⁹ est patiens redditoꝛ.vn̄ ꝛ s

mali in tpalib⁹ aliq̃liter letent̃: nihilomin⁹ dū
ad ꝓpriā veniūt ꝯsciaꝫ valide torquent̃. boni
đo si exteri⁹ patient̃: iteri⁹ maximis replent̃
solacijs quā ingt magna multitudo dulcedi
nis tue dn̄e quā abscōdisti timētib⁹ te. ¶ Sꝫ
dicit scđa ps ꝯclōnis. q̄ qs p̄t pati penā q tn̄
nō peccauit. pꝫ manifeste de xp̄o. q pcm̄ non
fecit: nec in ore ei⁹ dol⁹ inuētus est: ꝛ tn̄ mul/
ta est ꝓ nobis passus. vn̄ notandū q̄ lꝫ nulla
pena fuisset nisi pctm̄ precessisset nō oꝫ tn̄ pri
mo pctō dato in adā eū q patit̃ ꝓ ꝓprijs pati
pctis. sꝫ vel ꝓ alienis sicut in xp̄o. vel ad aug
mētū meriti ꝛ patiētie: sicuti in iob. vi. vtinā
appēderent̃ pcā mea qb⁹ irā merui ꝛ calami
tas quā ego patior in statera q̄si harena ma
ris h̄ grauior appareret. vel pp aliā cāꝫ q̄ re
quirat̃ in p° articlō. vn̄ ꝛ Joh̄. ix. qd peccauit
h̄ aut pētes ei⁹ vt cec⁹ nasceret̃. Rn̄dit iesus:
nec hic peccauit neqꝫ pentes ei⁹. s. vt ait aug.
h̄ret cecitatē. videm⁹ rursus ipiū cōculcantē
iustiorē se clamāte ꝓpha. Quare taces ꝯcul
cāte ipio iustiorē se. Et si obiciat̃ p illō grego
rij in q̄dā collecta. nulla eis nocebit aduersi/
tas: si nulla eis dn̄et̃ iniqtas. Dm̄ q̄ vis faciē
da in hoc qđ dicit nocebit aduersitas. Sctis
n. dei ꝛ electis qđ patiunt̃ nō nocet: sꝫ iuuat
ad meritū. Nescit̃ q̄ scriptū est. scim⁹ q̄m di
ligentib⁹ deū oīa coopant̃ in bonū: imo ꝛ me
lius ꝛ optimū. nec illō obuiat Jero. qcqd pa
timur pctā nr̄a meruerūt. vult. n. dicere q̄ ni
si in adā peccassem⁹ nullā penā pateremur.
tn̄ ex hoc n̄ sequit̃ qn post ad sui exercitiū ali
cui nō mediāte ꝓprio pcō det dn̄s de⁹ penas
¶ Tertia ꝯclō ē de ꝯparatōe pene ad deū. ꝛ
est hec. lꝫ pena vt est pena sit a deo non in oē
id qđ pena censet̃. Pro declaratiōe toti⁹ cō
clusiōis noto vnā dist. quā dat doct. deuo. q.
ij. arti. iij. pena ingt accipi solet tripl'r. primo
mō ꝓ re ledēte: sicut pena reproboꝝ dr̄ ignis
infernal'. scđo dr̄ pena passio patiētis. fm qđ
dr̄ q̄ afflictio reproboꝝ est pena coꝝ eterna
tertio dr̄ pena defect⁹ ex illa passiōe ꝓueniēs
sicuti in reprobis defect⁹ salutis ꝛ pacis coꝝ
dr̄ pena. Capiēdo prio mō penā qn̄ dicit po
sitiuū: est ꝯcedēda a đo sicut cetera positiua.
si dicat priuatiuū nō: nisi a deo pmittēte aut
defente: ꝛ ita hꝫ itelligi illō ad Ro. i. Tradi
dit illos de⁹ in passiōes ignominie. i. pmisit.
vn̄ excecatō a malitia gr̄e substractio: ꝛ talia
similia extāt solū a deo pmittēte aut defente
ideꝫ dico de scđo ꝛ tertio mō pene: ꝛ ita hn̄t
itelligi q̄cūqꝫ auctes in o^m. sicuti illa ad Ro
ma. xij. Mihi vindictā ꝛ ego retribuaꝫ dicit
dn̄s. ꝛ eccl̄i. xi. bona ꝛ mala vita ꝛ mors pau/
pertas ꝛ honestas a deo sunt. ꝛ illud ego oc
cidā: ꝛ ego viuere faciā. ꝑcutiā ꝛ sanabo. ꝛ cō
siles pari passu soluunt̃. ¶ Quātū ad tertiuꝫ
articulū ꝛc̄. ¶ Pria diffic'. An pctm̄ aliqđ
bonū nāle corrūpat i nobis. Dicit tho. q. iij.
pn̄tis distin. q̄ sic. ꝛ intelligit de bonis aie: q̄r
de corpe modica est faciēda mētio. quo ad
hoc pꝫ tn̄ o^m ex p̄cedēti lectiōe. vn̄ ligdo pꝫ.
q̄ si corrūperet n^am aie tandē pctis p maius
augmētatis posset aia pctō ex toto destrui.
¶ Scđa diffic'. Quare ē q̄ pena in aliq̊ pōt
iueniri sine cl'pa ꝛ n̄ cl'pa sine pēa. Rn̄dēdū
q̄r pena vt sit aliquod bonū. Dicit maxime il
la que repit̃ sine pctō oē aūt bonū hꝫ ordinē
ꝛ ita nō efficit vniuerso equa culpa ordie ca/
ret: imo ordinē rūpit: ideo exigit̃ vt pena re/
ordinet̃. ¶ Tertia difficultas. Que est maior
pena aie rōnalis. Dicendū q̄ priuatio iusti/
cie: lꝫ eā pctōr maxime obstinat⁹ non sentiat.
ꝛ pꝫ ligdo q̄r priuat maximū bonū. s. iusticiā
capiēdo iusticiā vt oēm icludit virtutē: sicut
in qnto Ethi. Ex hoc pꝫ ad questionē q̄ vicꝫ
pctm̄ peccāti vere pena noiatur. Et tunc ad
argumēta. ¶ Ad primū dicendū in summa
q̄ alia ratiōe est pctm̄ culpa. alia rōne pena.
Est. n. culpa: q̄r libera ꝓcedit voluntate. pena
inq̄ꝫtū voluntas eo patit̃ iusticie absentiā: ni
hil aūt refert de eodē respectu diuersoꝝ dici
opposita: sicut collis ad mōtē pua dr̄ ad ter/
ram cōparata magna. sic pctm̄ inq̄ꝫtū culpa
dr̄ iniustū inq̄ꝫtū pena iustū denoiatiōe tn̄ ex
trinseca. ¶ Ad scđm dicendū q̄ lꝫ culpa in/
q̄ꝫtū pena nō sit voluntaria: sufficit q̄ inq̄ꝫtū
culpa. Nihil. n. incōueniens est: vnū ꝛ idē re
spectu diuersoꝝ eē voluntariū ꝛ inuolūtariū
sicut pctm̄ originale respectu primi parētis
dr̄ simpl'r volūtariū cōparatū tn̄ ad nos quo
dāmō sapit nām inuoluntarij. ¶ Ad 3^m dicen
dū in sūma. q̄ argumentū currit de pena iu/
xta cōdignū. vt ōn̄dit allegata auctas iuxta
delictū erit ꝛ plagaꝝ mod⁹. ista aūt pena nō
dr̄ ꝯdigni tn̄ q̄r itelligit̃ de pena inflicta illa
auctas. ista aūt pena que est culpa nō est in/
flicta sꝫ acta: ꝛ ita nō obuiat. Ex pn̄ti aūt dist.
sicut de p̄ceđ. ꝛc̄. P^a ꝯclō. pctm̄ de pena pci
ꝛ mali facti sꝫ nō cōuertit̃. Dicit ꝯ°. q̄ pctm̄
est bene pena pcti: sꝫ nō cōuertit̃ vt oē pctm̄
sit pena pcti. q̄r p^m pctm̄ nō est pena p̄cedēt̃
Et icipit in p̄nci° dist. vsqꝫ ibi. in nullo tn̄ fieri
p̄iudiciū. ¶ Scđa ꝯclō. pena ꝛ pctm̄ sunt in
eēn^a vnū malū actū dicit theorica. dic ꝯ°. q̄
aliquotiens vt dicit theō. i. ṽitas pcm̄ ꝛ pena
sunt vnū in eē capiēdo large eēntiā. ꝛ ponit̃
ab illo. c. In nullo tn̄ ꝛc̄. vsqꝫ ibi. illud aūt di/

ligenter. ¶ Tertia 9clo. Si venialib⁹ nimis
ipellimur tñ mortalib⁹ vnq̄ȝ cōpellimur. dic
9clo: ꝙ si sit valde difficile resistere venialib⁹
pctis. nūq̄ȝ tñ cōpellimur peccare mortalr.
Et incipit ab illo loco. illud autem diligēter
vsqȝ ad finem dist. Seqtur in textu.

f Unt aūt ꝛ aliȷ̄ plimi ꝛc̄. Hic sig̃tur
xxxviȷ. dist. hui⁹ scdi libri q̄ sic 9tinua
tur ad p̄cedētes. Nā postq̄ȝ i. xxxv. dis. ingrit
nigr. an pcm̄ sit act⁹ vel priuatio. Et i. xxxvi.
an pctm̄ sit pena pcti vel pūitio. Nūc in pūti
dist. ingrit an a deo sit pcti mala occasio. Et
hȝ didi dist. in tres ptes pncipales. In p^a. ad
dicta ponit 9tinuatio. In 2^a de culpa seqtur
noua opio. In 3^a hac p^e tangit huic opio. p^a
in pnci^o. 2^a ibi. asserūt. n. voluntatē malā ꝛc̄.
tertia ibi. in hoc aūt v̄bo supioris snia ꝛc̄. p^a
pte indiuisa manente. Rursus 2^a ps in q̄ de
culpa seqtur noua opi^o: in tres ptes diuidit.
In p^a dicta opio clare explicat. In 2^a ei⁹ de-
fensio plane pūtat. In 3^a quedā cōclo dictis
annotat. p^a in pnci^o. 2^a ibi. illā q̄ȝ aug. ꝛc̄. ter
tia ibi. ex q̄ colligit res aliq̄s eē ꝛc̄. Et seqtur
illa vltia pticula. s. in hoc aūt v̄bo. in q̄ huius
2^e op. q̄ ponit ꝙ nullo mō nec q̄tuȝ ad posi-
ti^m nec q̄ȝtū ad deformitatē pctā sunt a deo.
Ad pmā q̄ dicit ꝙ sūt a deo tāq̄ȝ ad positiuū
nō deformitatē tangit opio. Et ista ps hȝ di-
uidi in tres. In pma varie opionis pādit cō-
trouersia. In 2ª vox eruditiōis iūgit monito
ria. In 3^a lr̄a breuis smōis secat dubitatoria
p^a in pnci^o. 2ª ibi. intēdāt diligēter his v̄bis
ꝛc̄. 3ª ibi. cū igr oēs in h̄ 9sentiāt ꝛc̄.

v Ex pcm̄ seu fortuitū vl falsitas a dño
d̄o pducat. Et arguit ad pteȝ falsam
trib⁹ mediȷ̄s. P^o arguit ꝙ pctm̄ a deo cātur
act⁹ substract⁹ pctō ē a d̄o. igr ꝛ deformitas
ꝛ ita pcm̄. añs pȝ. tū prio. qr est aliqd̄ ens nō
a se: qr sic eēt de⁹. ergo ab alio: ꝛ ita a deo. tū
scd̄o. qr dare elemosinā. pdicare xp̄m. facere
miracula. seruare fidē sunt opa eiusdē rōnis
in eē nature siue fiāt bñ moralr siue male. er
go hūt cām eiusdē rōnis q̄ȝtū ad esse nature
coꝝ de⁹ aūt est cā eoꝝ qñ sunt bona mōliter.
ergo ꝛ qñ mala: tū tertio p illud ysa. xiiij. nū-
qd gloriabit securis 9 cū q secat in ea. ibi di
cit glo. ꝙ sennacherib fuit in mal actib⁹ suis
instru^m dei. sȝ pbat 9ña. qr volūtas creata ob
aliud nō d̄r cā pcti nisi qr cāt illud substractū
teste. n. dyoñ. null⁹ opat ad malū aspiciens.
ex q̄rto diuinoꝝ noium. ¶ Scd̄o pbat ꝙ for
tuitū sit a deo. q̄ñcūq̄ȝ sunt diuersa ad aliquē
cōcurrētia effectū exigit ꝙ eoꝝ vnio a cā fiat
supiore. sȝ in fortuitis diuina exigunt pnci^a.
igit ad coꝝ vnionē regrit cā supior quā deuȝ
noio cū a^a nō occurrat. maior pȝ ex^o. qr. n. ad
cōpositionē regrūtur p̄la. s. mā ꝛ forma. 9clu
dim⁹ aliq̄ cām agentē q̄ mediāte fit vnio. sȝ
pbat minor ex his q̄ dicunt in scd̄o phicoꝝ
vbi ponit infortuna ꝛ effectuum varietas. s.
vn⁹ p se intent⁹ reliquū nō: ꝛ in cā intētio in
pncipali nō intentio in scd̄ario. ¶ Tertio ar-
guit ꝙ falsitas sit a d̄o. ab illo sane pt dici ef
fici falsitas q pponē fac falsaȝ. sȝ d̄s est hmōi
igr. maior pȝ ex^o. q. n. fac hoiem facit ꝛ hūa-
nitatē. sȝ pbat minor accep̄ ppōne: vtputa pe
trus nō ē iust⁹. data sibi iusticia a d̄o ista erit
falsa q̄ tñ pri⁹ erat vera casu posito ꝙ eēt in
pctō mortali. ¶ In o^m pmi ꝛ tertiȷ̄ arguit. p
illud Joh. i. oia p ipm facta sunt ꝛ sine ipo fa
ctū est nihil. glo. aug. i. pctm̄. idē de falsitate
cū foralr sit nihil. In o^m scd̄i arguit sic augu.
in li. lxxxiȷ̄. qōnū. qcqd fit a casu temere fit. sȝ
de⁹ temere nihil facit. igr nec casu. ꝛ capit ca
sum p fortuna. ¶ In ista qōne ꝛc̄. Quo ad
p^m arti. termini sunt pcm̄. fortuitū. ꝛ falsitas.
¶ Primi⁹ igr termin⁹ ē pctm̄. vñ vltra tres
pcti diffinitiōes. xxxv. tractatas dist. Et tres
alias. xxxvi. addo. 3° tres alias. P^a est aug.
in li. de nā boni. pctm̄ ingt est puatio modi.
spēi ꝛ ordinis. scd̄a est eiusdē in li. de ciui. di
pctm̄ ingt est male vti bono. 3ª est eiusdē in
li. de v̄a religiōe. pctm̄ est ingt appetere que
xp̄s 9tēpsit. vel 9tēnere q̄ xp̄s appetiȷ̄t. Et dif
ferūt. p^a. n. est cōis pctō triplici. originali. ve-
niali. ꝛ mortali. In q̄libet. n. hoꝝ triū est pri-
uatio mōi speciei ꝛ ordinis. modi in mēsura:
qr nimis ardenter fit ad cōmutabile bonum
9uersio. Spēi: qr in q̄libet pctō est feditas ꝛ
turpitudo. ordinis qr in pctō q̄libet est deor
dina^o destructa actus rectitudine in veniali
ꝛ mortali ꝛ q̄si hit⁹ i origiali. scd̄a ē cōis vēia
li ꝛ mortali per q̄dlibȝ. n. eoꝝ aia malū hēt
vsum de bono. lȝ mortale cū 9uersiōe addat
auersionem a deo qd̄ non veniale. tertia au-
tem est propria peccato mortali ratione illi⁹
9temptus. ¶ Secūdus terminus est fortui-
tum. vñ noto ꝙ ista tria differunt fortuna. ca
sus ꝛ fatum. fortuna enim sm arist. in. iȷ̄. phi-
sicoꝝ est causa p accñs in agentibus a ppo-
sito. ꝛ propter finem in his que raro eueniūt
ꝛ tangit tria. p^m ex parte cause efficientis dū
dicit: causa per accidens in agentibus a pro
posito. vnde non dȝ dici causa per accidens
sicut album d̄r cā domus in albo edificate. sȝ
intelligitur ratiōe effectus. qr scilicet preter
effectum intentuȝ aliud accidit. Dicitur rur
sus a proposito in quo dicitur dst a casu qui

captus est ꝓprie in agentibus est soluz a nã.
2º tãgit cã finalis dũ dicit in agẽtibꝰ pp finẽ
si.n.agẽs nihil intẽderet qđ accipet ꝓprie for
tuna nõ diceret. 3º tangit modus hꝰ cãe duz
đr in his q̃ raro eueniũt. Et dz capi teste doc.
subti.in scđa dis.primi.q.vij. istud raro nõ cõ
paratiue ad tp̃us sed ad cãm dato.n.ꝙ quali
bet die fodiẽs ꝑter intẽtionẽ thesaurũ reppe
riret a fortuna diceret.iđ solũ đr raro qꝛ id fo
diẽs nõ intẽdit.cãus aũt teste Boe.v.de ꝯso
latione ẽ inopinatꝰ rei euẽtꝰ cãis ꝯcurrẽtibꝰ
ob aliud inceptis.ꝛ differt vt dictũ ẽ a fortũa
in agẽdo a nã.factũ aũt eodẽ teste Boe.i q̃r
to de ꝯsol.i rebꝰ mobilibꝰ inherẽs dispõ.ꝛ dr̃t
tã a fortuna q̃ȝ a casu: qꝛ in his duobꝰ effectꝰ
ꝑter intentionẽ accidit:in fato nõ.vñ hoc mõ
fatũ nõ intelligit nisi dispõ in rebꝰ ex diua reli
cta ꝓuidentia. ¶ Tertiꝰ terminꝰ est falsitas.
vñ notãdũ ꝙ ista tria differũt.falsitas. mẽda
ciũ.ꝛ piuriũ.ꝛ se hñt ex additõe adinuicẽ.fal
sitas.n.est falsa vocis significatio per ꝓferen
tẽ edita seu inadeq̃tio rei ꝛ intellectꝰ ꝛ ita so
lũ ptinet ad intellectũ q̃ fallit. Mẽdaciũ aũt
sup falsitatẽ addit intentionez fallẽdi:q̃ est a
pte volũtatis.vñ aug.in li.de mẽdacio. Mẽ
daciũ ẽ falsa vocis ꝓlatio ecce falsitas cũ in-
tentõe fallẽdi ecce mã volũtas.piuriũ rursus
sup falsitatẽ ꝛ mẽdaciuz addit auc̃tẽ.s.ꝙ ali-
qd assumat per modũ testimonij in sue signũ
falsitatis.vñ oẽ piurium ẽ mẽdaciũ nõ eꝯ.oẽ
rursus mẽdaciũ ẽ falsuz nõ eꝯ.vñ falsitas ge
nus ẽ vel q̃si genꝰ.qꝛ nihil ẽ formalr̃:alia aũt
q̃si spẽs. ¶ Quãtũ ad 2m arti.sunt tres con-
clusiões. Pª de cãlitate pcti a deo.scđa de cã
litate fortuiti.3ª de cãlitate falsitatis. Pª est
h̃.Sic actꝰ pctõ substractus extat a deo vt de
formitas a sola creata proueniat voluntate.
¶ Prima ps dicit ꝙ actꝰ substractꝰ pctõ est
effectiue a deo.ꝓbat.Si.n.actꝰ pctõ substra-
ctꝰ nõ esset a deo ex vno triũ ꝓueniret.aut qꝛ
hz deformitatem q̃ negt eẽ a deo.aut qꝛ scđo
nõ sp substernit pctõ actꝰ:sicut in pctõ omis-
sionis.aut 3º:qꝛ remoueret libertatẽ a volun
tate creata:sȝ neutruz istoꝝ ipedit.igit maior
pȝ ex diuone sufficiẽti.nõ.n. aȝ.xlix.modus. sȝ
declarat mĩor p singula. pº ꝙ nõ ipedit defor
mitas ꝯñs istũ actũ.Et dat gratũ exẽplũ.san.
tho.ar.ij.pñtis dist.q.ij.qñ.n.inquit sunt due
cãe vna ꝑncipal:alia scđaria.põt eẽ defectus
a scđa nõ a pria:pª cũ scđa causante positiuũ
actus.ꝛ a cã scđa sola veniẽte defectu.exẽplũ
est.virtꝰ.n.ꝓgressiua ꝛ thibia sunt cãe motꝰ
aĩalis.vtꝰ ꝓgressiua vt gñal. tibia vt scđaria
si accidat claudicatio attribuitur curuitati ti
bie nõ virtuti ꝓgressiue.Sic in ꝓposito:posi
tiuũ qđ ẽ in pctõ a deo:ꝛ creata causabit vo-
luntate.ꝛ deformitas a sola creata exibit vo-
lũtate.nec 2m ipedit.s.ꝙ nõ sp pctũ hẽat po
sitiuũ substractũ sicut in pctõ omissiõis. qꝛ vt
dicit doc.deuo.duº pº lr̃ali.xxxv.dist.omnis
omissio ꝑsupponit cõmissionẽ seu actũ positi
uum:dat gtũ exẽplũ.Quare.n.qs ire nõ vult
ad matutinas:qꝛ vult in lecto qescere.nec 3m
ipedit.s.ꝙ pp hoc remoueat libertas a volũ-
tate creata.obuiat.n.doct.subt.q.v.pñtis ma
terie donãs ad hoc gratissimã diuisionẽ q̃ in
hoc ternario cõsistit. Alique.n.cãe ita se hñt
ꝙ neutra aliã mouet i opatiõe sua. ꝛ tñ eũdẽ
cãnt effectũ sicut obm ꝛ põ intellectionẽ ge-
nerãt.vñ illa cõis auc̃tas. obm mouet põm.
capit aut methaᶜᵉ.aut segregat ab intellectu
ꝛ volũtate deo excepto. scđe sunt q̃ ita se hñt
ꝙ vna aliaz mouet ad agẽdũ:ita ꝙ q̃libet q̃si
ptẽ efficit effectꝰ ꝛ nõ totuz:sicuti dũ sol ꝛ hõ
generãt hoiem ex.ij.phicoꝝ.3ᵉ sunt qñ supior
mouet inferiorẽ:ꝛ tñ totꝰ effectꝰ ẽ a q̃libet:sic
in ꝓposito đs coopatur cũ volũtate ad volẽ
dũ.ꝛ tñ tota volitio ẽ a deo cãta tota: ꝛ a cre
ata volũtate:ita tñ ꝙ priꝰ nã a deo q̃ȝ a crea-
tura.Et pȝ ꝙ q̃ ad hoc illa ꝓpõ in li.de cãis.
ois cã primaria plꝰ influit sup cãtũ q̃ȝ cã scđa
ria:hȝ glosari.plꝰ.i.priꝰ.s.nã solũ.aut plus.i.
pfectiꝰ.qꝛ a se cãt.aut 3º plus:qꝛ ẽt cãt scđam
cãm.Et pȝ exº mãifesto.pr̃.n.ꝑus origie ꝓdu
cit spm̃sctũ q̃ȝ filiꝰ.ꝛ tñ totũ eo mõ q̃ dicimꝰ
totũ in diuis eũ ꝓducit filiꝰ sicut ꝛ pr̃.sic suo
mõ in ꝓposito. ꝛ corroborat ista ps ꝯc̃lonis
triplici medio eiusđ doc.sub.pº qꝛ si sola volũ
tas creata eliceret illud positiuũ diua volun
tas posset ipediri si vellet oᵐ.scđo qꝛ tunc đs
ꝑsciꝰ nõ videret futuroꝝ cũ illa ex pºli.sciat p
actũ voluntatꝭ sue:ꝛ i cãu oium nõ eẽt cã.tuȝ
3º:qꝛ tũc nõ eẽt opꝭs cũ nõ posset ipedire istđ
positiuuz nisi destructa libertate: nec illđ cã-
ret.vñ pȝ ꝙ sicut đs ẽ cã meriti ita suo mõ et
substracti in demerito vñ cãlitas dei in hmõi
cãlitate nõ ipedit ꝯtingẽtiã voluntatꝭ i volen
do:qꝛ sicẽ creata volũtas libere cãt sic diua li-
bere coopat.Et si obijciat:qꝛ đs ñ facit ꝯ suaz
ꝓhibitionẽ:cũ igr̃ ꝓhibuerit multas actões
seqtur ꝙ eas nõ facit. Dᵐ ꝙ sibi nõ ꝓhibuit
eas sȝ alijs.nec eas agit inq̃ȝtuz sunt ꝓhibite
sȝ inq̃ȝtuz positiua.Et si dicat: qꝛ si nõ faceret
nec creata voluntas.dᵐ vt inqt dyoñ.ꝙ coa-
ctã vitã nõ hẽmꝰ:iđ pacto fcõ i nr̃is opatiõi-
bꝰ ꝯcurrit đs.vñ pº ifert ꝙ idẽ effectꝰ venit a
caritate pfecta.s.a volũtate dei q̃ cũcta q̃ agit
fac caritate ꝛ voluntate viciosa seu creata ab

intendente bonum finem.s.deo qui ꝓꝓ seipm cuncta opatur:⁊ intendēte malū.s.creata vo luntate.2° infert ꝙ nihil impedit creatā volū tatem ꝯtineri pᵉ volūtati quasi regule in ope rādo:⁊ tn̄ deficere:cuiꝰ rō:qꝛ nō ex oi pte cōti nuat qd exigit.Dᵒ fm nām inꝙtum.s. exigit 3° infert ꝙ ad aliqua deus opatur ad que nō mouet seu excitat.qꝛ ad positiua pcti ꝯcurrit sicut est adulteriū:aut homicidiuz nō tn̄ mo uet voluntatē seu excitat ad hoc operanduz. ¶ Sed dicit scḋa ps cōclōnis.ꝙ deformitas pcti venit a sola creata volūtate nō a deo.ꝓ bat triplici aucte.pᵃ sumit in li.lxxxiij.qōnuz q.iij.hec culpa vt in hoie sapiente non cadat Cū ergo deus oi hoie sapiēte sit pstantior.se quitur scḋa ex eodē lib.q.xxi.qd est cā oi enti vt sit:nō est de se cā nō essendi.deus aūt est cā oibus essendi.igr nulli de se est cā nō essendi. 3ᵃ sumit ex li.ansel.de libero arbi.c.viij.Cum deus oēm grām ⁊c.Cū igr sit deus cā grē ne quit esse cā pcti:⁊ ita solū a voluntate creata. Et si dicat ꝙ est cā mali pene: sicuti carētie vi sionis dei ⁊ nō fruitiōis eiꝰ:⁊ tn̄ eque intense sunt mala:sicut mala culpe:⁊ ita vr ꝯcedēdū ꝙ est cā mali culpe.Et ꝯfirmatur.qꝛ ē cā sub stractionis grē que ꝓpōderat pctō priuanti actꝰ rectitudinē.dicendū ꝙ carentia visionis dei ⁊ eiꝰ fruitionis ⁊ grē substractio sunt no bis mala inꝙtū culpa exigēte his caremꝰ vn̄ si deus sine culpa nr̄a a nobis retraheret suā grām nō esset malū pene.vn̄ cōclusiue dicen duz ꝙ remotionis ipoꝝ sumꝰ cā demeritorie ꝑ vicia nr̄a:⁊ ita ds non est cā mali pene ime diate.Quicqd.n.deus dat an̄cedenter dat ⁊ ꝯn̄r qꝫtū in ipso est:⁊ ita dando grām volūta ti dabit ꝯn̄r opa bona.⁊ dando voluntatē da bit actus rectitudinē:sꝫ oberrāte volūtate to tum remotū est dēpta volūtate. Sꝫ extat du biū.certū est ꝙ prius nā deus coopat volūta ti qꝫ ipsa opetur volūtas creata in illo priori quero vtrū ds causet actū rectū vel obliquū. si rectū ergo in scḋo instāti volūtas nō peccat creata.Si obliquū. ergo ds est cā pcti. Rn̄ dendū p° ꝙ ex pte sui negt ds peccare qꝛ nec auerti a se formalr:qꝛ tunc posset mutari nec virtualr:qꝛ nihil aliud a se diligenduz nisi qꝛ id diligit.vltra dᵐ ꝙ in p° signo cāt actum re ctū quātū est ex pte sui.⁊ dū infert ergo crea ta voluntas nō peccat.negāda est ꝯn̄a:qꝛ nō coagit illi rectitudini:iō hinc venit obligtas. sicut lꝫ sol cecū illuminet ex pte sui: ꝙ nō illu minat est ex pte oculi.Ex quo pꝫ ꝙ illud v̄bū tertij Reg.vlti.dū dictū fuit. quis decipiet a chab regē israel.⁊ dic dn̄s spūi mēdaci egre dere ⁊ esto spūs mendax in ore oiuz ꝓpheta rum.istud dꝫ intelligi ꝑmissiue nō actiue. vn̄ ⁊ deus lꝫ per sui pn̄tiā sit bōi cā in nobis. nō tn̄ primo se a nobis absentat nisi peccemꝰ.Et si dicatur si est cā adulterij ⁊ homicidij. ergo nō dꝫ ea punire.Iā patuit:qꝛ solū est cā q̊ ad positiuū:Imo nec ea ꝑmitteret nisi sciret i me lius cōmutare:sicut.n.cū palea granū nascit: sic ex adulterio bona aliqn̄ proles nascit. Ex quo pꝫ ꝙ melior est opio quā retractauit ma gister ꝓcedēti dist.xxxv.⁊.xxxvi.q̄ dicit. pctā qꝫtum ad positiuū a deo nō qꝫtū ad deformi tatē qꝫ illa quā in pn̄ti dis.tāgit mgr ponens nec quo ad positiuū:nec quo ad deformitatē esse pctā a deo.¶ Scḋa ꝯ° est de cālitate for tuiti a deo.⁊ est h̄. Licet eē fortuiti a deo ve niat vt tn̄ est fortuitū ab eodē n̄ cātur.¶ Di cit pᵃ ps cōclusionis ꝙ eē fortuiti a deo ꝓdu citur.ꝓbat.in nullo gn̄e est dare duas cās pri mas simplr:sicut nō est dare duos fines vlti mos in eodē gradu.eē ergo fortuiti qro vn̄ ē aut a se vt a deo.aut 3° ab alio agēte.si a se:gᵒ est a se:⁊ ita nō cātur a fortuna:⁊ ita nec dicit fortuitū:⁊ est manifesta ꝯdictio. Si a deo hr ꝓpositum.si ab alio agēte:aut est subordina tū deo:⁊ ita erit a deo.qꝛ pᵃ cā cāt cum cā 2ᵃ aut nō subordiat:⁊ ita erūt duo pᵃ ꝓn° effecti ua.⁊ ꝯfirmat.qꝛ cū cā per accn̄s reducitur ad cām per se.ex.ij.phicoꝝ.cum ergo fortuna sit cā per accn̄s hꝫ ad deū reduci sicuti ad pmā cām per se.⁊ cū fortuitū reducatur ad fortu nā.seqtur ꝙ ⁊ ad deū.Et si dicat.qꝛ fortuitꝫ dicit priuationē cognitionis.ds aūt oium hꝫ noticiā.Dᵐ ꝙ fortuitū noiat effectū aliquez ⁊ rōne huiꝰ dr esse a deo.vlteriꝰ noiat defectū cognitionis.⁊ rōne huiꝰ nō est a deo.vn̄ solū isto scḋo mō est fortuitū in rebꝰ rōne cāꝝ pti cularium:nō aūt pᶜ.ꝙ.n.qs fodiēdo ꝓter inten tionē thesauꝝ inueniat dr fortuitū rōne cārū pticulariū. respectu aūt pᶜ nequaqꝫ cui an̄qꝫ fiāt cūcta sunt nō.lꝫ in h̄ marcꝰ errauerit tul liꝰ videre nō potēs deuꝫ cūcta ꝓnoscere: ⁊ tn̄ fortunā fore in rebꝰ.¶ Sꝫ dicit scḋa ps ꝯclu sionis.ꝙ fortuitū nō est a deo inꝙtū fortuitū ꝓbat.sicut.n. malū repugt bono:ita fortuitū repugt ꝓuidentie:sꝫ malū vt malū nō venit a sūmo bono.g° nec fortuitū vt fortuitū a sum ma ꝓuidētia.Et ꝯfirmat.qꝛ sicuti iiusticia ne qt eē nisi ab eo qui opat iniuste:sic nec fortui tū vt fortuitū nisi ab agēte a fortuna. ¶ Ter tia ꝯ° ē de cālitate falsitat a deo.⁊ ē h̄. Licet dina cālitas id qd falsuꝫ ē attingat falsitatez nō ꝓducit.¶ Dic pᵃ ps ꝙ dina cālitas ꝓdu cit id qd ē falsuꝫ.ꝓbat.qꝛ oē positiuū ē a deo

Joh.i. Omnia p ip̄m fcā sunt. Sꝫ id qḋ ē fal/
suꝫ est aliqd. igr̄. ꝓbat̄ minoꝛ. qꝛ nō est intelli
gibile falsitatē q̄ sola ē priuatio veritat̄ eē si/
ne subiecto. Et si dicat̄. qꝛ qḋ d̄s pōt facē p̄t ⁊
dicē. Si gº p̄t facē falsuꝫ pōt eē ⁊ dicē falsum
rn̄dēdū ꝙ dicē falsuꝫ p̄t itelligi vel rōne sub/
stracti. ⁊ sic pōt dicē falsuꝫ. hoc ē dictu pōt di
cere id qḋ ē falsuꝫ. lꝫ nō rōne q̄ ē falsuꝫ vel foꝛ
maliter. ⁊ sic neq̄t dicere falsuꝫ: qꝛ nec illḋ sic
cāt. Et extat exēplū. dicit christus iudeis. Si
dixero qꝛ nō noui eū ero simil̄ vobis mēdax.
potuit nō dubiū christus dicē nō noui eū: nō
inq̄ꝫtū sub rōne falsi. sed inq̄ꝫtuꝫ dicibile erat.
Ex q̊ pꝫ ꝙ lꝫ falsuꝫ inq̄ꝫtū aliqd hꝫ positiuuꝫ
hꝫ ydeā in deo nō tn̄ seq̄tur ꝙ inq̄ꝫtū ē falsuꝫ.
vn̄ ⁊ falsuꝫ inq̄ꝫtū aliqd hꝫ positiui est verū ⁊
hꝫ rōnē veritat̄. qḋ ex hoc ꝓbat̄. qꝛ ens ⁊ veꝝ
ꝯuertunt̄. cū igr̄ falsuꝫ sit ens extat ⁊ verum.
¶ Sꝫ dicit scd̄a ps ꝯclusionis. ꝙ d̄s nō ꝓdu
cit falsitatē. pꝫ. Sicut. n. se hꝫ malicia ad bo/
nitatē. ⁊ sic falsitas ad veritatē. Cū igr̄ a sum
ma bōitate nō veniat malicia. ergo nec a sum
ma veritate falsitas. Et si dicat̄. qꝛ taꝫ eq̄litas
q̄ꝫ inequalitas in rebꝰ sunt a deo. gº a sili tam
veritas q̄ꝫ falsitas in rebꝰ erūt ab eo. negāda
est ꝯn̄a. qꝛ lꝫ ineq̄litas q̊ ad nomē dicat p̄ua/
tionē: tn̄ a parte rei dicit ordinē ⁊ gradū. fal/
sitas aūt ex toto dicit p̄uationē. Si aūt ineq̄/
litas capiat̄ quo ad p̄uationē dr̄ tūc ꝙ nec in
eq̄litas nec falsitas sunt a deo. ¶ Quātū ad
3m arti. sunt tres diffi. ¶ Pª ē quō intelligit̄
illa auctas Amos. iij. nō est malū in ciuitate
qḋ nō faciat dn̄s. Dicenduꝫ pº ꝙ itelligit̄ de
malo pene: ⁊ maxie d̄ malo pene positiuo. 2º
dr̄ ꝙ itelligit̄ ꝑmissiue ēt de malo culpe qꝛ ni
si oēs ꝑmitteret nullū malū penitꝰ fieret. ter/
tio dr̄ ꝙ itelligit̄ ēt actiue de malo culpe quo
ad positiuū nō q̊ ad deformitatē. vn̄ ysa. xlv.
Ego dn̄s ⁊ nō ē alter d̄s formās lucē ⁊ creās
tenebras faciēs pacē ⁊ creās malū. ¶ Scd̄a
diffi. an operū fortuitoꝝ sit aliqḋ p̄ncipiuꝫ in
nobis p̄ter itellectū ⁊ volūtatē. dicit nico. bo
neti in scd̄o sue ph̄ie ꝙ sic. ⁊ exh̄it de ph̄o i li.
de bōa fortuna. ⁊ inde ē ꝙ vnꝰ est aº in bono
magis fortunatꝰ vel in malo. ⁊ in iuuētute hꝫ
bonas fortunas ⁊ in senectute malas: vel eꝯ.
totū tn̄ residet p̄ncipaliter ex ꝑte diue volūta
tis. lꝫ q̄daꝫ ex ꝑte corꝑis sit dispō. ¶ 3ª diffi.
est. qḋ est maioris dignitat̄ aut falsificare pro
pōnē aut verificare. dm ꝙ loquēdo simpl̄r ve
rificare nobiliꝰ est: tn̄ in cāu falsificare ē nobi/
lius. hāc vero ꝓpositionē martinus ē pctōr.
p̄t martinꝰ peccādo verificare. solꝰ tn̄ d̄s ifun/
dēdo grām eā p̄t falsificare. Ex hoc pꝫ ad qḋ
nē. ꝙ vꝫ tā pctm̄ q̄ꝫ fortuitū q̄ꝫ falsuꝫ nō ꝓdu
cūtur a deo nisi ꝑm id qḋ dicūt positiuū. Ad
pm argm ꝯcedit̄ an̄s. ⁊ negat̄ ꝯª. ⁊ dr̄ ꝙ nō so
lū peccat volūtas in illo defectu: sꝫ qꝛ tenetur
hēre rectitudinē ⁊ nō hꝫ: qḋ nō pōt cōuenire
pe volūtati cū sit pª regula cui tenemur ꝯfoꝛ
mari ⁊ nō illa nobis. ¶ Ad ꝑꝫ. i corꝑe q̄ōnis
appuit soluº. dictū est. n. ꝙ ꝑm totū positiuuꝫ
qḋ ē in fortuito. fortuituꝫ est a deo nō al's: ⁊ h̄
sufficit. ¶ Ad tertiū maioꝛ est falsa. nō ē. n. ve
ruꝫ ꝙ si qs facit falsum rōne positiui ꝙ faciat
falsitatē q̄ pura extat priuatio: imo eēt sophis
ma accidētis. Et ad exm adductū q facit ho/
minē facit hūanitatē. dico ꝙ exēplū ē dissile.
tā. n. hō q̄ꝫ hūanitas dicūt pōem: qḋ nō est in
ꝓposito d̄ falso ⁊ falsitate. Ex. ⁊c̄. ¶ Pª ꝯº ex
tat opio ꝙ a deo nec deformitas ē aut pō vel
culpe ētitas. dicit ꝯº. ꝙ sunt aliq opinātes ꝙ
nec positiuū pcti nec deformitas sunt a deo. ⁊
ponit̄ a p̄n. dist. vsq̄ꝫ ibi. in hoc verbo aūt ⁊c̄.
¶ Scd̄a ꝯº. ex opione solū ꝓducunt̄ dei acti
one q̄ bona dicūtur. dicit ꝯº. ꝙ ꝑm oꝑ. p̄dictā
solū illa dicunt̄ ꝓduci a deo q̄ sunt bōa sicut
culpa. ⁊ ponit̄ ab illo loco. in h̄ aūt v̄bo ⁊c̄. vs
q̄ꝫ ibi. cū ergo in hoc oēs. ¶ Tertia ꝯº. malū
penale a deo ponitur atq̄ꝫ cōcedit̄ ꝓduci ta/
le. dicit ꝯº ꝙ maluꝫ pene fit a deo. ⁊ ponitur
ab illo. c. cū ergo in hoc oēs. vsq̄ꝫ ad finē dist.

Ost p̄dicta de volūtate ⁊c̄. Hic sig̃tur
xxxviij. dis. huiꝰ scd̄i q̄ sic ꝯtinuatur ad
p̄cedētes. nā post q̄ꝫ a. xxxiiij. inclusiue
inq̄sita ē mali cālitas ⁊ eiusdē q̄dditas. Nūc
venari icipit mg̃r quō ad malum se hꝫ creata
volūtas. Et diuidit̄ in tres ꝑtes. In pª. in cre/
ata volūtate pcti origo q̄rit̄. In scd̄a de culpe
multiplicitate ⁊ criminis ꝑmo cōtexitur. In 3ª
de nr̄a peccabilitate vn̄ sit clariꝰ p̄adit̄. pª in
prin. scd̄a dist. xlij. ibi. cū aūt voluntas. 3ª dist.
xliiij. ibi. post p̄dictā cōsiderationē ⁊c̄. Pria
rursus ꝑticula in q̄ in creata voluntate ⁊c̄. in
tres ꝑtes diuidit̄. In pª tāgit̄ cōdiº q̄ volūtas
deprauat̄. In scd̄a vn̄ ipa sit oīnº plꝰ alia vi co
inq̄nat̄. In 3ª. an exterioꝛ addat actio macu
lam ꝓpriā inuestigat̄. pª in p̄n. ij. ibi. dist. xxx/
ix. Hic aūt orit̄ qḋ satis ⁊c̄. 3ª dist. xl. ibi. pº h̄
de actibꝰ adiciēdū ⁊c̄. Rursus pria ꝑticula q̄
ē p̄n̄s dist. in q̄ tāgit̄ cōditio q̄ volūtas ⁊c̄. in
tres ꝑtes diuidit̄. In pria oñdit clariꝰ ꝙ a fi/
ne venit rectitudo. In scd̄a pꝫ subtiliꝰ finis vl
timi ingēs magnitudo. In 3ª volūtatis attē/
tius ⁊ itētionis claret altitudo. pª in prin. scd̄a
ibi. q ergo caritatē sibi pōit ⁊c̄. 3ª ibi. solet ēt
queri qd distet ⁊c̄. ¶ Seq̄tur dist. xxxix. h̄ aūt
orit̄ qḋ satis necc̄ia ⁊c̄. In q̄ postq̄ꝫ in p̄cedēti

dist.tacta ē ꝯditio q̄ voluntas depꝛauatꝰ.qꝛ.s. ondendo qd sit rectitudo volūtatis ondsum ē quō per obliqtatē deturpatꝰ.nūc in ista ondiꝰ dist.vn̄ ē ꝙ volūtas plusq̄ꝫ aliq̄ alia pō coinq natur.Et hꝫ diuidi pn̄s dist.in tres ptes pnci pales.In pª de cā depꝛauationis volūtatꝭ agit deliberatiue.In scda ꝯ vim determinationis ducitꝰ rō dubitatiue. In 3ª nālis motiōis nr̄e pꝫ cā affectiue.pª i pn.scda ibi.Sꝫ adhuc q̄ri tur q̄re hꝰ nālis ꝛc.3ª ibi.pterea q̄ri solet quō itelligēdū sit ꝛc.¶Et seq̄tur.xl.dist. s.post h de actibꝰ adiciendū ꝛc.In q̄ postq̄ꝫ in pcedē ti dist.ondsuꝫ ē q̄ sit cā q̄re volūtas plꝰ alijs po tētijs coinqnatur.Nūc in pn̄ti dist. ondiꝰ an exteriori actiōe aliq̄ pcti macula addatur.Et diuiditꝰ in tres ptes pncipales.In pꝛia ondiꝰ ꝙ ex fine ꝛ intētione redditꝰ actibꝰ bōitas.In scda ex subtili indagatōe sup dictis surgit du bietas.In 3ª pꝫ ex intētiōis puersiōe ꝙ i acti bꝰ venit obliqtas.pꝛia in pnc.ij.ibi.Sꝫ q̄ritur vtrū oia opa hois ꝛc.3ª dist.xli.cūq̄ꝫ intētio: vt.s.dictū est.ꝛ hec ē diuisio haꝝ triū dist.ꝛc.

v Trū intētio.sinderesis. ꝛ ꝯscia ex actu peccātiū corrūpantꝰ.Et aꝰ ad pteꝫ fal sam tribꝰ medijs.¶Pꝛio aꝰ ꝙ nō cor rūpatꝰ intētio in peccātibꝰ actu.nullū pꝛiꝰ cor rūpitur posteriori nec cā effectu. Sꝫ ois intē tio ē pꝛior actu pcti ꝛ extat cā eiꝰ.igꝰ ꝛc.ma ior pꝫ.qꝛ sicuti pꝛiꝰ nō dependet a posteriori: sic ab eodē corrūpi n̄ vꝰ:nec cā ab effectu de noiatur.sꝫ effectū denoiat.minor pꝫ.tū qꝛ in tētio ptinere vꝰ ad intellectuꝫ.iuxta illud.oē agēs per se agit per intētionē. ex scdo phico rū.pctm̄ ad volūtatē pꝛior āt ē itellectꝰ ꝛ ea q̄ eiꝰ sunt voluntate ꝛ entibꝰ in ea:tū qꝛ intētio motrix vꝰ opis iuxta nomē suū: intētio in ali ud tendēs. Scdo aꝰ ꝙ corrūpatꝰ p pctm̄ tam sinderesis q̄ꝫ ꝯscia:sicut se hꝫ ad malū fomes sic sinderesis ꝛ ꝯscia ad bonū:sꝫ per grām pt fundiꝰ in hoie fomes corrūpi.igꝰ ꝛ per malū poterit tā sinderesis ꝙ ꝯscia destrui.maiō pꝫ sicuti.n.ex pte carnis poniꝰ fomes q̄si q̄ddaꝫ ad malū inclinatiuū: sic ex pte spūs sindere sis ꝛ ꝯscia q̄si q̄ddā ꝯ malū murmuratiuū.vn̄ de sinderesi ad Ro.viij.dꝰ.h ē spūs q postu lat pro nobis geitibus ienarrabilibꝰ.Et ma gnus basiliꝰ diffiniēs ꝯsciam dicit. Cōscia est nāle indicatoriū.sꝫ minor pꝫ i btā virgine:et forsan in aliqbꝰ alijs.¶Tertio aꝰ ꝙ pctm̄ nō ꝯsistit in actu.si.n.pctm̄ ꝯstaret in actu:aut ex teriori:aut interiori.sꝫ nec sic nec sic.igꝰ ma ior pꝫ ex dione sufficienti.Sꝫ pbatꝰ minor.pº ꝙ nō in actu exteriori:qꝛ poᶜ organice pcti n̄ extāt receptiuū veluti nec vtutū.nec iteriori: qꝛ hoc eēt in volūtate:hoc āt eiusdē ꝯdicit li bertati:qꝛ q facit pctm̄ suus extat pcti:ipa āt sua n̄ ē sꝫ libera.¶In oᵐ pmi aꝰ aucte aug. ꝛ ē in lrā. Intētio ē q̄ sic ad finē puenire vo lo.ꝛ p ꝯn̄s si nō puenio pp pctm̄ intētio cor rumpitur.¶In oᵐ scdi aꝰ ex glo.sup Ezech. pnᵐ.scintilla ꝯscie in chayn nō extiguetꝰ: ꝛ tn̄ magnus valde fuit pctōr.vocat āt gl.scintil lā ipam sinderesim.¶In oᵐ tertij aꝰ ex illo ps.pdijt q̄si ex adipe iniqtas eoꝝ:ꝛ ita ex q̄ ē pdiº est opatio.In ista q̄one ad ꝛc.Quo ad pᵐ arti.termini sunt intētio.sinderesis.ꝯscia. ¶Primꝰ igꝰ terminꝰ est intētio.vn̄ sm frēm gerardū odonis in.iij.ethi.in tractatu electi onis respectu finis ista tria differunt.volūtas fruitio.ꝛ intētio. volūtas.n. vt mō loqmur ē actꝰ voluntatꝭ in vltimuꝫ finē nō tn̄ cōsidera ta rōne finis.fruitio vō i hoc ꝙ ē in vltimū fi nē addit ꝙ sit sub rōne finis hiti: aut pfecte i pꝛia vel iperfecte i via.Intētio vō solū differt a fruitiōe:qꝛ est p moduꝫ finis nō hiti.iō dꝰ a tendēdo.Ex q̄ pꝫ ꝙ intētio ē actꝰ voluntatis pncipalꝰr:ꝛ maxie qn̄ cōstruitꝰ sine pposition e meª cū suo casuali.vt dicēdo:intēdo hoc.qn̄ āt cōstruitꝰ ppōne meª: sicut dicēdo.intēdo i hoc tunc ptinet ad intelᵐ vt nōt doc.deuo.ij. q.ar.ij.xxxviij.dist. ꝛ sic dicuntꝰ apō logicum intētiones pᶜ ꝛ scdē.Et in.i.q. eiusdē art.nōt ꝙ sicuti triplex repitur appetitꝰ.s. nālis vt in lapidibꝰ.sensitiuꝰ vt in brutꝭ.intellectiuꝰ vt in nobis.sic ꝛ triplex itētio.pª est appetitꝰ.s.nā lis:ꝛ ē necessitatꝭ.scda appetitꝰ sensitiui: ꝛ est magis ipetuositatꝭ.3ª appetitꝰ intellectiui:ꝛ ē magis libertatꝭ.¶Scdꝰ terminꝰ ē sinderesis extat vbū grecuꝫ quā iterptamur scintillā cō scie.dicit tho.xxxix.dist.q.i.ar.iij.ꝙ dꝰ scintil la:qꝛ sicut i igne scitilla ē ps ignis magis ele uata:sic ps aie supma dꝰ scintilla q̄ cū spiriti bꝰ ꝯuenimꝰ āgelicis.vn̄ nōt gl.sup pn.ezech. ꝙ sinderesis differt ab his tribꝰ.rōnabili.cō cupiscibili.ꝛ irascibili.ꝛ supior extat. figurat n.irascibilē in leone.cōcupiscibilē i vitulo.rō nalē i hoie.ꝛ dicit sinderesim q̄si aqla sup als volātē.Ex q̄ clare pꝫ ꝙ sinderesis itelligitꝰ al tior supma portione rōnis.vn̄ noto.iij. ꝛ pōt in pte trahi a doc.sub.i.ꝛ.ij.q̄onibꝰ.xxxix.dis. ꝙ ista tria differūt.sinderesis cōscia.ꝛ lex nē. sinderesis.n.noiat vl supiorē ptē aie vel hitū pꝛicipioꝝ opabiliuꝫ vt deo ē obediēdū.parē tes sꝰ honorādi.ꝛ sic de alijs. Cōscia āt noiat hitū ꝯclonū ꝛ hmōi pꝛicipijs habitaꝝ.vel ꝙ discursus h fieri itelligitꝰ mediāte supma por tione rōnis:ꝛ ita precedet sinderesis media bit suprema portio rōnis.tertio iungetꝰ cōscie

entia. Lex aūt nature dr̄ obiū hmōi p̄ricipio-
rū. vn̄ glo. sup illo v̄bo ad Roma. ij. Cū gen
tes q̄ legē nō hn̄t ea q̄ legis sunt faciūt ipi si-
bi sunt lex. dicit sic. lex nature est q̄ sibi ꝯscij
sunt. ꝛ glosez glo. obiectie. ¶ Terti⁹ termin⁹
est ꝯscia. vn̄ cōscia i theologia solet accipi tri
plr̄. p̄rio° accipit cōscia ꝓ ipo ꝯscito situati vn̄
diffinit dam̄. ꝯsciam. d. ꝯscia est lex intellect⁹
nr̄i. s. obiue. 2° dr̄ ꝯscia ꝓ hitu q̄ sum⁹ ꝯscij. sic
est illud. i. ad thimo. i. Caritas ē de corde bo
no ꝛ ꝯscia pura ꝛ fide non ficta. 3° dr̄ ꝯscia ꝓ
ipa pō ꝯsciēte. ꝛ h̄ est mod⁹ q̄ noiamus o^m in
tellect⁹ ꝛ hit⁹ p̄ricipioꝝ ꝛ ipaz potētiā intelle
ctiuā eodē noie. s. intellectum. sic in ꝓposito.
¶ Quātū ad scdz arti. sūt tres ꝯclones. p^a ē
de itētiōe iusta. xxxviij. dist. scda est de sinde
resi ꝛ ꝯscia iuxta. xxxix. 3^a de actu peccādi iu
xta. xl. ¶ P^a igr̄ est h̄. Intētiōis bone finis
vna p̄cipue extat caritas ꝛ cui⁹ subz volūtas
dr̄. ¶ Dicit p^a ps ꝯclonis ꝙ finis itētiōis est
vna p̄cipue caritas ꝓbat. oīs bōa volūtas ad
hoc ordinat vt deū hēat ꝛ deo fruat. sz nos n̄
fruimur d̄o: nec eū hēm⁹ nisi ꝑ caritatē: ꝛ ita
finis erit caritas. vn̄ ad Ro. xiij. plenitudo
legis est dilectio. nec illud obuiat qd̄ dicit ad
rom̄. x. finis legis xp̄s. q2 xp̄s ē caritas: nō q-
dē ihesiua sz obiua. vn̄ i. xxxviij. dist. recte est
locut⁹ mgr̄ finē ponēs bōe intētiōis caritatē
sicut ꝛ paul⁹ dicit ꝛ aug. in lib. de laude cari
tatꝭ. Ille tenet q̄cqd latet. q̄cqd pz in diuinis
s̄monib⁹ q caritatē s̄uat i morib⁹. vn̄ tota scri
ptura ad caritatē terminat. vn̄ p° de⁹ q extat
caritas obiectia d̄ q̄ in. i. Joh. i. de⁹ caritas est
ꝛ finis nr̄. 2° caritas inhesiua in nob in p̄ria q̄
dicet ꝯsūmata. 3° caritas vie q̄ dr̄ ichoata. vn̄
pōd⁹ dr̄ volūtatis q̄ in deū ferr̄. aug. dicēte.
pōd⁹ meū amor me⁹. ꝛ si dicatur ex illo v̄bo
bern̄. i li. de amore dei. ex amore dei venit ad
caritatē. ex caritate ad sapiam: ꝛ ita sapia no
bilior caritate vr̄. dr̄ ꝙ ibi sapia solū noiat ex
cellētiorē gradū caritatꝭ vt deriuet sapia a sa
pore nō a sape. sz ꝯpatit ne ista caritas aliū fi
nē secū. q2 sup illō Luce. xv. Quāti mercēna
rij in do. patris mei abundant panibus. Di
cit. Ambro. ibi multi sunt mercēnarij q abun
dant fide. spe. ꝛ caritate. ꝛ tamen mercenna-
rius ponit p̄ter deū aliū finē. alioqn nō esset
mercēnari⁹ sz fili⁹. Dicit doc. deuo. q. iij. arti.
i. xxxviij. dist. ꝙ ponere finē aliū in opib⁹ suis
p̄ter deū: p̄t intelligi triplr̄. p^{co} vt sit finis sub
fine: puta si canonic⁹ vadat ad eccliaz vt s̄ui-
at d̄o ecce finis p̄ncipal: ꝛ vt hēat suas distri-
butiōes q̄s paupib⁹ distribuat ecce finis sub
fine: ꝛ istud inqt ē bonū ꝛ meritoriū. 2° itelli
git vt sit finis p̄ncipal ꝛ finis nō p̄ncipal ita
tn̄ ꝙ finis nō p̄ncipalis nō sit ꝑꝑ deū: sicut si
canonicus vadit ad eccliaz vt deo p̄ricipalr̄
s̄uiat ꝛ min⁹ principalr̄ vt distributiōes suas
recipiat nec istū finē referat in deū. tal inqt n̄
peccat mortalr̄ sz forsan venialr̄ vn̄ n̄ amittit
ꝓ hmōi caritatē. ꝛ hoc innuit aug. in li. ꝯfessio
nū. Min⁹ q̄ppe te amat q p̄ter te aliud amat
qd̄ nō ꝑꝑ te amat. Ter° itelligit vt sint duo fi
nes principales: sicut si canonic⁹ vadit eq̄ p°
ad ecclia vt s̄uiat deo ꝛ hēat pecuniā: ꝛ tūc ē
ꝯ bonā volūtatē ꝛ talib⁹ dr̄. nō potestis deo
s̄uire ꝛ mām̄one. terrā. n. scāz duab⁹ igrediū-
tur vijs qd̄ nō lz. fili⁹ aūt est in p° g̃du. mercē
narius aūt bon⁹ in scdo. mercēnari⁹ mal⁹ in
3°. ꝛ pz cā q̄re boni filij vno fine ꝯtētant. hoc
n. amor exigit filial vt solū deū sicuti p̄rez di-
ligam⁹: ꝓfic qd̄ diligim⁹ ip̄e d̄s q extat sūmū
bonū i q̄ cūcta q̄ optam⁹ inēim⁹ abūdant. ma
li autē rōne libidiosi amoris in diuersa ferū
tur: nec in his q̄ diligūt vn̄ satiet iueniūt. Su
ꝑb⁹. n. in excellētia nō iuenit sufficiētiā. aua-
r⁹ in pecūia n̄ iuenit sacietatē: ita de alijs. Sz
nūqd si intētio sit bōa erit totū residuū bonū
vt si qs mētiat vt saluet ꝓximū suū. Dicēdū
ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄d sit bonū ex intētiōe tria re
qrunt. p̄rio vt finis hēat rōnē melioris boni
entib⁹ ad finē: si. n. diligerē deū solum ꝑꝑ me
pctm̄ g̃ue eēt. scdm vt ea q̄ sūt ad finē sint bo
na. iō pctm̄ est si qs furet vt paupez nutriat:
q2 furari nō est bonū. 3^m vt sit ꝯsideratio: q2
oꝑa mō^a sciaz reqrūt. ex. ij. ethic. ¶ Sz dicit
scda ps ꝯclonis ꝙ subm itētiōis est volūtas.
ꝓbat illud ex ꝑte cui⁹ p̄ricipalr̄ residet meri-
tū est i volūtate: sz hmōi ē intētio. igr̄. maior
pz: q2 sicut v̄t⁹ p̄ricipalr̄ ē i volūtate ita ꝛ me
ritū cū libera sit. minor v̄o ꝓbat auc̄te bern̄. i
li. de libo arbi. Intētio iqt sufficit ad meritū:
sz actio reqrit ad exēplū. Cōfirmat auc̄te ma
gistri i lr̄a. Intētio q̄ppe ē q̄ ꝑuenire ad finē
volo: vn̄ nō obuiat q2 intētiōis est referre. vo
lūtas. n. ex eo ꝙ ē q̄ ad oꝑari sepata a corpe
est supra se ꝯuersiua. Et si dicat: q2 supra illo
Mat. vi. si ocul⁹ tu⁹ fuerit simplex. dicit gl. i.
intētio. Et sup illō in eodē. vide ne lumē qd̄ i
te est tenebre sint. glo. dicit ꝙ itētio q̄ bonuz
facim⁹ lumē ē: tā. n. ocul⁹ ꝙ lumē ad itellectū
ꝑtinet. iō dicēdum finalr̄ ꝙ sicuti liber arbi-
triū icludit itellectū ꝛ volūtatē. sic lz diuersi-
mode intētio est itellect⁹ ꝛ volūtat intellect⁹
vt p̄mi volūtatis vt subi. Et h̄ intētio ē doct.
deuo. arti. ij. q. ij. xxxviij. disti. Et doc. subti. in
eadē. Et tho. q. iij. vn̄ noiat sofalr̄ actū circa
finē. ꝛ ex ꝯn̄ti ꝛ m̄alr̄ ea q̄ sunt ad finē mō oꝑ

posito electõi q̄ est p° entiū ad finē: ꝛ ex ꝯn̄ti
ipi⁹finis.¶Scõa ꝯ° est iuxta dist. xxxix. de
sindercsi ꝛ ꝯscia: ꝛ ē h̄ sic sindēsis ꝛ ꝯscia hit⁹
sūt itellectiui vt pctis ex toto nō corrūpanť.
dič pª ps ꝯclonis ꝙ sinderesis ꝛ ꝯscia sūt hi
t⁹itellectiui:nisi accipeť aliq̄tiēs sinderesis ꝓ
supma pte aīe sič tactū ē in prio arti.sȝ ꝓ nūc
dimittiť.ꝓbať ergo p° de sindercsi.p° auctē
mgr̄i in lr̄a.Et ꝯfirmať p illā glo. sup mala-
chie.ij.Custodite spm̄ vestꝝ ꝛ vxorē adolescē
tie vr̄e.dicit glo.ꝙ vxor ē lex nālis sȝ spūs n̄
aīalis q n̄ pcipit eā q̄ dei sūt:sȝ rōnaľ.ꝛ vocat
hūc sinderesim.nec obuiat ꝙ sinderesis mur
mure dī:q̄ꝛ murmur tale hȝ capi oñsiue inq̄ȝ
tū oñdit volūtati qd faciēdū:nec oȝ dare vo
lūtati talē hitū q̄ actu elicito necio tēdat ad
bonū nō libere.libertati.n.hoc repugnat ma
xime vie.vn̄ qn̄ dīdit dam̄.volūtatē in theli-
sim ꝛ bulisim.i.nālē ꝛ deliberatiuā nō intelli
giť ꝙ volūtas nōľ hēat actū elicitū ꝛ nō libe
re.hoc qppe volūtati repugt̄ sȝ solū noiat ap
petitū.2° ꝓbať illa ps de ꝯscia ꝙ sit in intelle
ctu.ꝓbať.ois scia ē i itellectu.ois cōscia ē scia
igr̄.maior ē nota.mior ꝓbať.vn̄ eccēs.vij.scit
n.cōscia tua q̄ꝛ ꝛ tu crebro maledixisti alijs.
pȝ scdo ex dr̄ijs: q̄ꝛ rectū ꝛ erroneū diuidunt
ꝯsciaȝ:ꝛ tn̄ erroneū appropriať itellectui. pȝ
3° ex actib⁹ꝯscie q sūt testificari dirigē legere
iudicare:ꝛ ꝯsiľesi:ꝛ tn̄ sūt oēs itellect⁹.nec ob
uiat qd̄ dī cōscia remordē: q̄ꝛ itelligiť oñsiue
aut bōa aut mala:q̄ꝛ totū itelligiť inq̄tū diri
git appetitū.Ex q̄ pȝ ꝙ defeč doc. solēnis p°
q̄libe°.q xviij.ponēs tā sinderesiȝ q̄ȝ cōsciam
i volūtate.sinderesiȝ q̄si pricipalē.cōsciam āt
q̄si ex sinderesi natā.pȝ oᵐ ex ꝯclone.¶Pȝ
scdo ꝙ defecit doc.deuo.dist. xxxix.ar.ij.q.i.
ponēs sinderesiȝ i volūtate ꝛ ꝯsciaȝ i itellectu
ita ꝙ sič cōscia ex pte itellect⁹ē q̄si nāle idica
toriū agēdoꝝ sic affect⁹hēat suū hitū q̄ tēdat
in bōa hōesti.pȝ oᵐ ex cōclone. Ex q̄ pȝ ter°
ꝙ veri⁹ dicit scūs tho.q hac dist.art.iij. q.i.ꝛ
ij.Et lati⁹.dis.xxiiij.hui⁹scdi pte pª.art.i.q.iij.
ꝛ.iiij.posuit tā sinderesiȝ q̄ȝ cōsciaȝ i itellectu
Cui cōsonat doc.subti.in dist.xxxix.i.ꝛ.ij.qō-
nib⁹.vn̄ ꝭȝ eū ibi tā sinderesis q̄ȝ cōscia sūt hi
t⁹ itellect⁹ n̄ qdē speculatiui sȝ practici. vt sit
ordo iste i p̄ctico silogismo sicuti i speculatio
sūt tres ꝓpōnes maior ꝛ mior ꝛ cōclo: maio
rē pōit sinderesis vtputa dō ē obediēdū.mi-
norē aut por° supior aut iferior.s.sȝ ds hoc p̄-
cipit vtputa pentū dilectōeȝ.cōclonē aūt cō
scia vtputa g° diligā pentes.vn̄ pȝ ꝙ q̄ ad hi
tū sunt hit⁹ nobis cogniti:lȝ q̄ ad actū cōscia
pmuteť.Et si dicať:q̄ꝛ phs dicit ꝙ aīa ē sicut
tabula rasa:itelligiť de hitib⁹acq̄sitis nō his.
Sȝ dič 2ª ps ꝙ ꝯscia nō corrūpiť ex toto:aut
sindereť p pctā.ꝓbať p° de sinderesi. si sinde
resis in aliq̄ eēt exticta maxie eēt in dānatı:sȝ
hoc ē falsuȝ:q̄ꝛ hn̄t v̄mē cōscie ex sinderesi ꝓ
deūtē.vn̄ aug.i li.de ciui.dei.Tāta ē vis casti
taŧ ꝛ ꝓbitatis vt ois vľ pene ois ei⁹laude mo
ueať hūana nā.nec vsq̄ȝ adeo sit in turbie vi-
ciosa vt totū amittat sēsū hōestaŧ.¶Ex q̄ pȝ
ꝙ ille auctes q̄ dn̄t sinderesiȝ extigui debent
itelligi q̄ȝtū ad actū nō hituȝ.lȝ.n.hētic⁹ sine
murmure sinderesiſ ꝓ suo errore libēter ignē
patiať:q̄ꝛ adhūc hȝ hitū:tn̄ ꝓ alio actu ꝯmur
murat i q̄ n̄ ē hituat⁹viciose.Sed ꝓbať ēt de
cōscia.q̄ꝛ est nob̄ q̄ ad hitū inata.vn̄ ꝛ dī aba
si° nāle idicatoᵐ.Et si dicať q̄ꝛ eq̄lis difficlta
tis ē scire mōª q̄ľ speculaª:ꝛ tn̄ si cōsciaȝ hr̄e
m⁹igenitā eēt nob̄ valde facile cū de talibus
sit dicēdū ꝙ de his n̄ ē nisi initiatiue sȝ cōple
tiue p hit⁹acq̄sitos:sič ē suo mō de prici° spe
culabiliū:ꝛ aliqb⁹ꝯclonib⁹i cōi ex illo eliciŧ
prici°.¶3ª ꝯ° ē de actu peccādi iuxͣ dis.xl.ꝛ
ē h̄.sic iustā itētōeȝ opa° pēsať exterior vt ali
qd demeriti aut meriti scdario apptȝ.dič pª
ps ꝙ ꝭȝ itētōȝ pēsať op⁹exteri⁹.ꝓbať p auctē
Amb.Affect⁹ opi tuo nomē ipōit.cui⁹ rō:q̄ꝛ
intm̄ op⁹exteri⁹laudať aut vitupať inq̄tū a
bōa vel mala exit volūtate q̄ p itētionē opaŧ
Noto tn̄ ꝙ q̄ ad bonitatē opis op⁹ exteri⁹se
quiť solū intētionē qn̄ est bonitas tā i fine q̄ȝ
in his q̄ sūt ad finē.sič dū orat qs pp deū:tūc
orō exterior itm̄ pēsať inq̄tū ex bōa affectio
ne ꝓcedit.sic de mala itentiōe respectu mali
opis.Si aūt solū finis sit bon⁹ ꝛ ea q̄ ad finē
mala nō oȝ finē op⁹exteri⁹eē bonū imo ma-
lū.vt si qs iterficiat inocētē vt vadat ad celū:
finis ē bon⁹ꝛ tn̄ op⁹malū.ita dicam⁹ de q̄ȝti
tate:q̄ȝta ē intētio tm̄ iudicať op⁹exteri⁹in se
dico n̄ respectu obi.vn̄ glo.sup illo v̄bo mat.
xij.bon⁹hō de thesauro suo.dič q̄ȝtū intēdis
tm̄ facis ex pte act⁹.s.nō obi.nō. n. est veꝝ ꝙ
si qs itēdat modicū peccare ꝙ modicū pec-
cet:imo aliq̄tiēs mľtū.¶Dič scda ps ꝙ opa
tio exterior aliqd affert meriti vel demeriti:
lȝ scdario.pȝ ꝙ scda° q̄ꝛ ex interiori ꝯscia ꝑn-
cipaľr iudicať hō aūt liberaŧ.Sed ꝙ aliqd af
ferat opatio exterior ad meritū vel demeritū
pȝ liqdo.tn̄ in p̄mio subali p opa exteriora di
spositiue ꝯseruať caritas.q̄ȝtū ēt ad accidēta
le seu aureolā q̄ edificaŧ ꝓxim⁹ ꝛ ꝓ bn̄faciēte
orat aut teneť de ꝯgruo. Ex q̄ inferť ꝙ n̄ suffi
cit potenti bn̄facē solū velle nisi opeť. Sȝ qs
magis mereť:aut volēs solū bn̄ opari sȝ non
potens aut volēs potēs ꝛ faciēs: sicut est da

re elemosinā. Dicēm ꝙ si equalr̃ hn̄t velle in
teriꝰ: equalr̃ merent̃ q̄ ad p̄miū eēle sȝ q̄ ad p̄
miū accidentale magis meret̃ q dat. Et dicit
h̄ vnū bonū v̄bū doc. deuo. arti. ij. q. ij. xl. dis.
qꝛ dādo elemosinā obligat pauperē vt oret
pro eo ⁊ obligando pauperem quodammo-
do obligat deū: ⁊ ita q̄dā dispō ad meliꝰ vt
remotio penaꝝ ⁊ alia multa hinc ꝓueniunt.
¶ Quātū ad tertiū arti. sūt tres diffi. Pª ē
q̄re caritas dr̄ radix forā ⁊ finis v̄tutū. Dicē
dū ꝙ dr̄ radix: qꝛ ē origo bonoꝝ opm̄. dr̄ for-
ma qꝛ nos deo assimilat. Dr̄ finis: qꝛ nos in d̄o
getat. ¶ Scd̄a diff. an ꝯscia erronea obliget
dicēdū ꝙ cōscia dictat tripl'r. priº s̄ȝ legem
dei: ⁊ sic cōscia ligat. i. ligatū ōndit: nihilomi
nus. n. in hoc erat ligatꝰ hō ex dina lege. scd̄o
dictat p̄ter legē dei: sicut est leuare festucam
de terra: tūc ligat ad pctm̄ mortale. vn̄ aut te
neor dimittere illā erroneā ꝯsciaȝ: aut pecco
mortalr̃ nisi leuē festucā de terra stāte ꝯscia-
3º dictat ꝯ legē dei. vt si dicat ꝙ homicidiū
sit faciēdū sic n̄ ligat ad faciēdū: sȝ solū ligat
ad se deponēdū: qꝛ extat ꝯ legē dei. Terª dif
fic. qs plꝰ meret̃ aut paup modicū dans: aut
diues multū. Dicēdū ꝙ pēsata eq̄li volūtate
accidētali diues q̄ ad datū: q̄ āt ad aliud pōt
paup plꝰ: si illud modicū plꝰ sit de suba pau-
pis: q̄ȝ illud multū de suba diuit̄. sicut de illa
paupcula q̄ duo minuta misit in gazophim ⁊
testimōio xp̄i plꝰ dedit q̄ȝ oēs diuites: qꝛ totū
ita applicet̃ ad malū. Ex q̄ pȝ ad q̄ōnē ꝙ vicȝ
lȝ itētio p pctm̄ corrūpat̃ nō tn̄ ex toto sinde
resis vl' ꝯscia: ⁊ si q̄ ad actū non q̄ ad hitū. Et
tūc ad argumēta. ¶ Ad pm argm dicendū ad
minorē pº ꝙ 1ª intētio itellectꝰ de q̄ loqt̃ ph̄s
in. ij. phicoꝝ. nō ē h̄ de q̄ mō s̄mo dr̄ vltra ꝙ
lȝ intētio hȝ modū motoris vl' veriꝰ sit in mo
trice volūtate respectu opis exterioris nihil
ꝓhibȝ eā ifici interiꝰ vbi p̄ncipalr̃ extat pctm̄
iō nō obuiat. ¶ Ad scd̄m dicēdū in sūma ꝙ
nō ē sil'e de fomite vel sinderesi ⁊ ꝯscia. fomes
n. ē in nob̄ p̄ter nām istitutā n̄ alia: iō nō seq̄t̃
si remoueat̃ p aliquā grāȝ ꝙ alia remoueant̃
p pctm̄. ¶ Ad 3m dicēdū ad maiorē. ꝙ pctm̄
stat instrumētalr̃ i actu exteriori p pōs orga
nicas formalr̃ āt i volūtate nec obuiat liber-
tas eiꝰ: qꝛ s̄ua scā ē pctō: libera āt a coactōe.
Ex his tribꝰ ⁊c̄. ¶ Pª ꝯº. finis itētōis caritas
dr̄ a q̄ sciūgit̃ actꝰ volitiōis. Dic ꝯº. ꝙ inten-
tio ē respectu finis q dr̄ caritas: ⁊ differt a vo
lūtate: ⁊ ponit̃ p totā. xxxviij. dis. ¶ Scd̄a ꝯº
sola volitiua pctm̄ suscipit. nempe itelligētia
crimē nō recipit. dic ꝯº. ꝙ formalr̃ loq̄ndo so
la volūtas ē subm̄ peti, ⁊ ponit̃ p. xxxix. dist.

itegre. ¶ Terª ꝯclo. ex itētōe ꝓbat̃ veriꝰ atq̄ȝ
cōiꝰ acta rōne. dicit ꝯº ꝙ cōiter opa nr̄a iudi
cant̃ s̄ȝ itentōeȝ. ⁊ pōit̃ p totā. xl. dist.
c Umqȝ intētio ⁊c̄. Hic sigt̃ dis. xli. hꝰ
scd̄i libri q̄ sic ꝯtinuat̃ ad p̄ced̄. Nam
postq̄ȝ in. xl. dis. ōnsū ē. ꝙ ex fine ⁊ itētōe red
ditur actibꝰ bonitas. Nūc in p̄nti dist. ōndit
mgr̄ ꝙ ex intētiōis puersione in actibꝰ venit
obliqtas. Et diuidit̃ in tres ptes p̄ncipales.
In pª p̄cedēti cū dist. textꝰ iungit̃. In 2ª ope
ris cū intētiōis ꝯnexº ponit̃. In 3ª actuū cū
volitiōe ꝯcordia tāgit̃. pria in pricipº. scd̄a ibi:
nō imerito q̄ri p̄t ⁊c̄. 3ª ibi. post hec iuestiga-
ri oȝ ⁊c̄. pª pte idiuisa manēte. rursus 2ª pti-
cula in q̄ opis ⁊c̄. in tres ptes didit̃. In pª cū
iusdā opionis alioꝝ fit determiatio. In scd̄a
mō ipugnatiōis ad p̄dictos fit obuiatio. In
3ª verioris positiōis p mgr̄m ē māifestatio.
pª in pricipio. 2ª ibi. his obijcit̃ ⁊c̄. 3ª ibi. alij
v̄o q tripharīū ⁊c̄. Et seq̄tur vltia ps nr̄e dis.
illa. s. post h̄ iuestigari oȝ ⁊c̄. in q̄ actuū ⁊c̄. di
uidit̃ in tres ptes pricipales. In pª an pctm̄
oē reqritur sit volūtariū. In scd̄a: an volūtas
subm̄ eiꝰ dr̄ p̄mariū. In 3ª ꝙ ita sit plane cō-
cluditur q̄si veri sūmariū. pª i p̄ncipº. 2ª ibi. il-
liꝰ ēt itelligētia ⁊c̄. 3ª ibi. Si aūt oē pctm̄ ⁊c̄.
Trū actꝰ aliqs d̄liberatiue volūtariꝰ
v ad bonū ⁊ malū idifferēs noietur. Et
arguit̃ ꝙ nō triplici medio. ¶ Pri-
mo sic. nulla p̄uatie opposita hn̄t modū: sed
bonū ⁊ malū sūt p̄uatiue opposita igr̄. maiō
pȝ aucte phi. iiij. metha. vbi dic̄ ꝙ priuatiue
opposita sūt ꝯdictorie opposita talia aūt ca-
rēt medio. vt albū ⁊ nō albū: ⁊ silia. sȝ minor
ꝓbat̃. qꝛ malū nihil aliō est nisi q̄ddā accn̄s
ꝓueniēs ex defectu boni. vt hȝ aug. pª rn̄siōe
ꝯ pelagiāos. ¶ Scd̄o arguit̃ sic. Ex actibus
freq̄ntat̄ gn̄atur hitꝰ. Si ergo aliq eēnt idif-
ferētes actꝰ ad bonū ⁊ malū ex talibꝰ posset
ꝯsil'is hitꝰ gn̄ari: q. s. nec eēt bonꝰ nec malus.
sȝ hoc ē falsū igr̄. maior est phi in. ij. ethi. Ex
freq̄nter. n. opari iusta nascit̃ iusticia. ⁊ sic de
alijs. Sȝ ꝙ nō sit tal' dād' hitꝰ ꝓbat̃. qꝛ cū ens
⁊ bonū ꝯuertant̃ nō vr̄ possibile ꝙ aliqd sit ⁊
boni rōnē nō sapiat. ¶ Terº arguit̃ sic. Cum
volūtas creata aliquē elicit actū aut defert il
lū ad creatorē: aut i creatura q̄escit: sȝ siue sit:
siue sit actꝰ nō ē indifferens. igr̄. maior pȝ ex
dione sufficiēti. se hn̄t q̄ppe referre in creato
re ⁊ q̄escere i creatura. veluti referre ⁊ nō re
ferre q̄ sūt ꝯdictoria. Sȝ mior ꝓbat̃. Si. n. vo
lūtas i creatorē referat̃ iā actꝰ ē bonꝰ. Si v̄o
i creatura q̄escat puersus ē aug. dicēte sūma
puersitas ē vti fruēdis: ⁊ frui vtendis. In om

arguit aucte glo. sup illo vbo ad Ro. vij. vel
le adiacꝫ mihi. dic glo. ꝙ est velle grē ⁊ velle
nature: ⁊ ita pter bonū meriti ⁊ malū demeri
ti ē actꝰ aliqs seu aliqd velle idifferēs. ¶ In
ista. q. ad ⁊c. Quo ad pm arti. termi sunt deli
beratio volūtariū ⁊ actꝰ indifferēs. Primus
igr terminꝰ ē deliberatio. vn̄ notandū ꝙ ista
tria differūt. surreptio. dliberatio. ⁊ itellectio
Surreptio. n. oēꝫ puisionē negat itellectꝰ. iō
dr surreptio: qsi surreptio. i. fur rapiēs. Deli
beratio āt noīat actū ꝯsilij in fiēdis. vn̄ p° no
tādū. ꝙ deliberatio ē actꝰ intellectꝰ n̄ volūta
tis: sic. n. ad volūtatē ptinet sniare: sic ad itel
lectū deliberare. Scdo notādū ꝙ q ad iferio
ra extat deliberatio actꝰ primꝰ prudētie q dr
investigatio seu eubulia. ex. vi. ethi. dū āt fit de
eternis extat actꝰ sapie. Ter° notādū. ꝙ deli
beratio solū ē agibiliū directrix. iō dr̄t ab itel
lectiōe q erat tertiū: qꝛ itellectio ois est scibil
seu sit speculatiuū seu pcticū. dliberatio āt so
liꝰ extat practici. ¶ Scds terminꝰ ē volūtari
um. nōt doc. deuo. arti. ij. q. i. pn̄tis dist. ꝙ vo
luntariū dr tripl'r. p° aliqd dr volūtariū solū
volūtate aliena. sic si ponamꝰ pcm̄ origiale so
lū volūtariū in puulꝭ qꝛ ade volūtate qsi aliēa
traducit. Scdo dr volūtariū solū volūtate ꝓ
pria sic ē pcm̄ mortale qd ꝓpria agit volūta
te delinqntis. Ter° dr volūtariū qd ptim vo
lūtate ꝓpria ptim aliēa ppetrat: sicuti inqt sē
pcā vēialia ortū hn̄tia ex carne velāte ꝯ spm̄.
Noto rursus aliqd dici volūtariū tripl'r. prio
effectiue: ⁊ sic qdlꝫ a volūtate cātū qcūqꝫ mō
dr volūtariū. 2° dr voluntariū subiue: ⁊ sic oē
qd ē in volūtate dr volūtariū. 3° dr volūtariū
obiue: ⁊ sic oē qd aspicit volūtas dr volunta
riū. ¶ Tertiꝰ terminꝰ ē indifferēs actꝰ vn̄ no
to ꝙ actū eē indifferētē pt itelligi tripl'r. p°°
ad modū vniuꝭ. vt sicuti dicimꝰ aial indiffe
rēs ad rōnale ⁊ irrōnale: veluti ad sua iferio
ra: ita dicamꝰ aliquē actū eē indifferētem qsi
qddā supiꝰ ad actū bonū ⁊ malū veluti iferio
ra. ¶ Scdo pt intelligi actꝰ idifferēs qsi tm̄
pticipās bōi q̄ztū mali ⁊ eꝯ. sic si equal'r pōe
ret vnū scutū albū ⁊ nigꝝ. nec dicēt albū nec
nigꝝ sꝫ idifferēs. 3° pt itelligi actꝰ idifferens
ad bonū ⁊ malū. veluti mediū iter extrema:
sicuti ē fortitudo int audaciā ⁊ pusillanitatē
q neutꝝ ē eoꝝ ⁊ sic accipit in qōne tā loqndo
de bono ⁊ malo nature ꝙ scdo d bono ⁊ ma
lo moris. qꝫ tertio de bono ⁊ malo meriti ⁊
dmeriti. ¶ Quātū ad scdꝫ arti. sūt tres ꝯclo
nes: pa ē de bōitate ⁊ malicia actꝰ volūtarij.
scda de actu indifferēte volūtatis. 3a de subo
actꝰ volūtarij mali. ¶ Pa igr ē h. Lꝫ necte

simplici actū bonitas sequat nūqꝫ tn̄ malicia
¶ Dicit pa ps ꝙ bonitas sequit actū volūta
tis necitate simplici ꝓbat. tn̄ qꝛ ex q qd posi
tiuū ē bonitatē sapit entꝭ. tn̄ scdo pꝫ ex dione
bōi quā aliq donat triptita phi. primū est bo
nū ex gn̄e. scdm bonū ex circūstātia. 3m bonū
scdm se. nō dubiū qn actū suum bonū simpl'r
necio ꝯsequat. tn̄ 3° ad qdcūqꝫ effectiue ꝯcur
rit deꝰ necio hꝫ bonitatē nō ipo cōstituto i eē
hmōi est oē positiuū alioqn cā non eēt vl'ima
Et si dicat: qꝛ bōitas nō est de eē qdditatiuo
actꝰ: ⁊ ita nō vr eū sequi necio. Dicēdū ꝯn̄ti
am nō valē: ita ē. n. necitas i scdo° sicuti in p°
suo mō bōitas āt extat respectu actꝰ in scdo°
iō dicit cōcl'o. Seqtur. ⁊ si qrat an sit possibi
le vnū eūdē actū volūtariū eē bonū ⁊ malū.
dicēdū ꝙ si loqmur de varia bonitate ⁊ mali
cia vtiqꝫ extat possibile vt. s. idē actꝰ sit bonꝰ
in gn̄e nature: ⁊ malꝰ in gn̄e moꝝ. vel bonus
in gn̄e moꝝ: ⁊ malꝰ in gn̄e meriti. vel admi
nus nō bonꝰ. sꝫ nō ecōtra. nō est possibile ꝙ
actu sit bonꝰ in gn̄e meriti ⁊ malꝰ in gn̄e mo
rum. cuiꝰ rō: qꝛ in bono ascendimꝰ a minꝰ pfe
cto ad pfectiꝰ ita ꝙ semp pfectiꝰ psupponit
minus pfectū. ⁊ ita nō extat possibile ꝙ in su
piori sit actꝰ bonꝰ ⁊ in iferiori malꝰ. Loqndo
aūt de bonitate eadē ⁊ malicia vtputa morū
aut meriti: nō extat possibile simul actū fore
bonū ⁊ malū respectu eiusdē: qꝛ tūc opposi
ta in eodē eēnt. Dico aūt respectu eiusdē qꝛ
extat possibile respectu vniꝰ: actū hr̄e bonita
tē respectu alteriꝰ maliciā veluti dare elemo
sinā inqꝫtū aspicit paupem hꝫ bonitatem ex
obo. inqꝫtū est pp vanā gloriā hꝫ maliciā ex
fine. Tertio dico ꝙ ille idē actꝰ q bonꝰ ex vo
luntate cātus est effici malꝰ potuit. pꝫ mani
feste: qꝛ volūtas extat libera: ⁊ ita nō cogebat
dare bōitatē suo actui. sꝫ actu cāto neqt i ma
liciā mutari: qꝛ subitꝰ ē: iō in eo neqt fieri ta
lis transmutatio. Et si dicat ex i° greg. Sepe
qd caritas incipit cl'pa pagit. ⁊ ita vr ꝙ actio
trāsmutet de bona in malā. Dicēdū ꝙ nō est
eadē actio nisi intelligat in cōi nō numero.
Sꝫ dicebat scda ps ꝯclonis ꝙ nūqꝫ malicia
necessitate simplici seqtur actū volūtariū ꝓ
bat. qꝛ si sic tūc necessario: aut deꝰ eēt cā mali
secluso quocūqꝫ primo pctō. aut nō eēt aliqd
malū iputādū volūtati. quoꝝ vtrunqꝫ valde
est incōueniēs. pꝫ tn̄ sequela: qꝛ cū ille actus
nō posset poni sine malicia a qcūqꝫ cā: tūc de
us cāns actū cāret ⁊ maliciā ⁊ volūtas crea
ta cū illā maliciā separe nō posset: ei actꝰ im
putādꝰ nō cēseret. Notādū tn̄ ꝙ tal' actꝰ pōt
itelligi tripl'r: aut scdꝫ ꝙ actꝰ ⁊ sic nullā nomi

nat maliciam: qꝛ tunc omnis actus esset ma/
lus: aut scđo fm ꝙ hic actus. Et sic adhuc illā
noiat maliciā: qꝛ nihil adhuc itelligiť nisi po/
sitiuū. aut 3° fm qđ hic talis actus: ꝛ sic sunt
aliq actus qui teste pħo in scđo ethicoꝝ. mox
noiati malū dicūt. sicuti homicidiū adulteri/
um ꝛc̄. Et pꝫ ꝙ ista mali^c inseꝑabilitas nō in
est sibi inq̄ptū actꝰ: aut hic actꝰ sꝫ inq̄ztuꝫ talis
hic actus: nec est sile si bōitas sequitur nec̄io
actū aliquē ꝙ ꝛ malicia: qꝛ malicia est preter
intentionē nature: ꝛ nō bonū. vn̄ qn̄ dr̄ malū
in gn̄e nō dꝫ accipi q̄si quoddā supius maluꝫ
hn̄s spēs. sed itelligiť malū cadens suꝑ inde/
bitā mām: genꝰ. n. ibi dr̄ mā: sicuti est occide
re innocentē. innocēs est mā indebita occisi/
oni. ¶ Scđa ꝯ° est de actu indifferēte volun
tatis. ꝛ ē hec. Licet in eē nē ad bonū ꝛ malū
nullus sit actꝰ indifferēs volūtatꝭ in eē tn̄ mo
rū ꝛ meriti deliberatiōe collocať. Dicit ꝑma
ꝑs ꝯclōnis. ꝙ in esse nē nullus est actꝰ indiffe
rēs inter bonū ꝛ malū ipius volūtatis. pꝫ ma
nifeste vn̄ vt ait doc. sub. dist. xl. sicuti pulchri
tudo cōsistit ex aggregatiōe oiuꝫ ꝯuenientiū
corpori. vt tāgit aug. v. de trini. c. xl. bōa faci/
es sicuti sunt q̄ztitas. figura color ꝛ ꝯsilia. sic
nē bonitas ex oibꝰ q̄ sibi cōpetere noscuntur.
dicēte diuino dyoñ. q̄rto diuinoꝝ noium. bo/
nū est ex ꝑfecta ꝛ integra cā. vnico aūt reqsi/
to deficiēte iam intrat malicia. Et hinc est ꝙ
apud pħm malū dr̄ multiphariaꝫ ꝛ apud pi/
ctagorā cū infinito locať. Ex quo liqdo pꝫ ꝙ
nullū poniť mediū in esse nature inter bonita
tem ꝛ maliciā qn imediate deficiente bonita
te intret malicia. ¶ Sꝫ dicit scđa ꝑs ꝯclōnis
ꝙ in gn̄e moꝝ ꝛ meriti etiā ꝑuia deliberatōe
reqritur actꝰ indifferēs. ꝓbať p° in gn̄e moꝝ
sicuti est leuare festucā de terra. nec vr̄ maluꝫ
ex moribꝰ nec bonū. Confirmať qꝛ actus ꝑce
dentes virtutes nō sunt boni moralr̄. ꝛ tn̄ nō
debēt dici mali. pꝫ 3° de actibus ēt qui gignū
turꝰ post habitū virtutis. nō tn̄ mediāte virtu/
te qꝛ nō oꝫ virtutē vt vr̄ oꝑari nisi qn̄ ꝯcurrit
passio vehemēs. scđo ꝓbať ista ꝑs in gn̄e me
riti vel demeriti. eēt. n. valde duꝝ diceť ꝙ hō
existens in pctō mortali in quolibet suo actu
demereret seu peccaret: aut mortalr̄: aut veni
aliter cū exciteť ad bn̄ oꝑandū. Confirmatur
veluti si qs comedat habita deliberatiōe. tn̄
motus appetitu nāli iste actꝰ nō vr̄ meritoriꝰ
nec demeritorius: nec bonꝰ: nec malus mor/
taliter. ¶ Ex quo pꝫ liqdo defectus scti Tho
me q. q. v. dist. xl. posuit ꝙ ois actus ꝓgredi/
ens a volūtate deliberata ē bonus vel malus
mortalr̄ ꝛ nullus indifferens. ꝛ ois elicitus a
volūtate caritate informata cū deliberatiōe ē
meritoriꝰ vite eterne: aut pene eterne ꝛ nullꝰ
indifferēs. o^m pꝫ ex cōclusione. vn̄ recte huic
opinioni cōgruit id qđ dicit doct. deuo. q. iij.
ar. i. huiꝰ dist. aut. n. nimis artat viā salutꝭ: aut
nimis āpliat. Si. n. dicat ꝙ oꝫ: dū aliquis exi/
stens in caritate cū deliberatiōe agit ꝙ actua
liter in deū referat nimis artat viā celi. Si āt
intelligat ꝙ sufficiat relatio habitualis vel in
vniuersali vel in ꝑticulari nimis āpliat: qꝛ sic
hn̄s habitū in princi° anni ad bn̄faciendū: ꝛ
intēdens lꝫ post nō cogitaret sꝑ mereri vide
reť per totū ānū qđ nō vr̄ vn̄ rōnabiliter ꝑfer
tur opinioni scti tho. opinio doct. deuoti qui
eadē. q. dicit aliquē actū indifferētē inter bo
nū ex merito ꝛ malū ēt habita deliberatione
pꝫ māifeste si qs nō cogitās de deo ambulet
vt sit sanior: aut ludat solū ex virtute eutrape
lie esset graue valde dicere ꝙ demereret. Et si
dicať ꝙ iuxta Bern̄. In via dei stare retroce
dere ē ꝛ ita oportet aut sꝑ mereri aut deme/
reri. Dicendū ꝙ illa auc̄tas hꝫ itelligi qn̄ te/
neť qs operari ꝛ nō opereť. vn̄ nec censeť ver
bū ociosum si aliqs dicat vnū v̄bum iocosum
ad recreationē spirituū: lꝫ. n. careat rōe iuste
necessitatis nō tn̄ rōne pie vtilitatis. Et si di/
cať: qꝛ sicut d̄s est alpha ꝛ pricipiū: ita est o ꝛ
finis. igr̄ sicuti oia ab eo veniunt: ita ꝛ referri
debēt ꝛ nisi qs faciat peccare vr̄. Dicēdū fm
doc. subti. hac dist. qui extat oꝑ. doct. deuo. in
isto passu ꝙ aliqd referri in deū pōt intelligi
triplr̄. actualiter: ꝛ hoc nō oꝑꝫ. essemꝰ. n. obli
gati ad ipossibile. scđo virtualr̄ qn̄ ex fine di/
lecto diligimus que sunt ad finē. 3° habitua/
liter inq̄ptū hēmus caritatē ꝛ ad hoc obliga
mur. s. vt sꝑ hēamus habitū caritatis quo re/
ferre possimus ad deū actus nostros. Et per
o^m ēt nō referri dr̄ tripl̄. p° negatiue: ꝛ sic nō
ponit pctm̄. scđo priuatiue vt. s. solū dicit non
referibile sicut est pctm̄ veniale qđ tn̄ stat cuꝫ
habitu referēte. s. caritate. 3° ꝯ̃rie vt. s. ē pctm̄
mortale qđ n̄ stat cū caritate: ꝛ ita pꝫ ꝙ sicuti
oia sunt a deo sic ad ipm sunt referibilia hitu
vt ad finē: nec oꝑꝫ tn̄ ꝙ actu. ¶ Tertia ꝯ° est
de subo actus mali volūtarij: ꝛ est hec. sicut a
voluntate creata oē pctm̄ deficiēdo ꝓcedit:
sic in eadē solū formalr̄ existat. ¶ Dicit pria
ꝑs ꝯclusionis. ꝙ pctm̄ oē ꝓcedit deficiēdo a
volūtate creata. pꝫ ex dicto augu. ꝛ est in lr̄a.
pctm̄. n. vsq; adeo extat volūtariū vt si nō sit
voluntariū non sit pctm̄. Et ꝯfirmať. pctm̄. n.
aut inest per nām: ꝛ sic nā de se mala eēt: aut
scđo per violentiā: ꝛ sic excusaret. aut 3° ꝑ vo
luntatē ꝛ hētur ꝓpositum. pꝫ 3° ex signo. su/

riosis.n.qꝛ vsu carēt rōnis:⁊ per ꝯn̄s volūta-
tis nō imputat̄ id qȯ faciūt.Et si dicat̄: qꝛ dic̄
aug.in li.retrac.ꝙ sunt quedā̄ necessitate fcā̄
ipꝛobanda.dᵐ ꝙ intelligit̄:qꝛ cū̄ pena maxie
veniale vitamus: ⁊ illā̄ difficultatez noiat ne
cessitatē.¶Sed dicit scd̄a ps ꝯclusiōis ꝙ oē
pctm̄ ē in volūtate formalr̄.pz pᵒ aucte ansel.
in li.de originali pctō.nusq̄.n.ingt nisi in vo
lūtate pctm̄ est.pz scd̄o:qꝛ iusticia i ea stat so-
lum ⁊ ita iniusticia.pz 3ᵒ:qꝛ sola libera est.Ex
quo pz ꝙ si sanc. tho.intellexerit. q.ij.arti.ij.
p̄ntis dist.pctm̄ formaliter stare in ptibus or
ganicis merito est dimittēdus nisi saluet̄ per
equocationē.vn̄ pz ꝙ ista cogitatio.obliuio.
suggestio.⁊ talia nō dicūtur pctā:nisi inq̄ztuz
ordinant ad deformitatē volūtatis vel ab ea
iam deformata ꝓueniūt q̄ est q̄si regina in re
gno aīe:ceterisq̄ iperans potentijs ⁊ a solo
deo iperiū accipiens.merito cuiᵘ sibi soli cul
pa iputatur.¶Quantū ad 3ᵐ arti.sunt tres
diffi.¶Pria an sit aliqȯ bonum in volūtate
creata per essentiā.Dᵐ ꝙ si accipiat̄ p eēntiā
boᵐ.i.a se nullū tale ē in volūtate creata nisi
diceret̄ ipse ds qui solū est hoc mō bonū per
essentiā ⁊ vbiq̄ est:⁊ maxie in volūtate p gra
tiā.Si aūt dicat̄ bonū per eēntiā.i.in primoᵒ
dicēdū ꝙ nō nisi ip͛ropꝛie ipamet bōitas.⁊ pz
ꝙ caritas creata nō est hoc mō bōa. sz tertio
mō dr̄ bona per eēntiā:qꝛ insepabilis ē ab ea
bonitas. ¶Scd̄a diffi.quō intelligit̄ illa au-
ctoritas.oīa in laudē dei facite.i.ad choꝝ.x.
dᵐ ꝙ fz ꝙ li oīa p̄t capi tripl̄r.pᵒ. n.capit̄ oīa
distributiue.⁊ sic ē cōsiliū vt dicat apl̄s.ꝯsulo
vt qȯlibet in laudē dei faciatis.scd̄o capit̄ ne
gatiue.⁊ sic est p̄ceptū.⁊ ē sensus. sic faciatis
opa vr̄a vt nihil sit ꝯ gloriā dei.3ᵒ capit̄ colle
ctiue:⁊ sic est finis p̄cepti.vt sit sensus.sic viui
te vt ad celū veniatis in q̄ oīa in laudē agunt̄
dei.¶Tertia diffi.quō intelligit̄ illa auc̄tas.
septies in die cadit iustus ⁊c̄.Prouer.xxiiij.
dᵐ ꝙ intelligit̄.septies.i.pluries: sicut illud.
ter virgis cesus sum.idest pluries.fm gl.nu-
merus indeterminatᵘ per determinatū. Ca-
sus āt hic itelligit̄:aut de malo pene:aut pcti
venial̄.⁊ h̄ de lege cōi:⁊ nisi assit spālis ꝓtec-
tio dei.Ex h̄ pz ad qōnē.ꝙ vz aliq̄s actᵘ deli-
beratiue volūtariᵘ inter bonū ⁊ malū indiffe
rēs noiatur.¶Ad p̄mū arg.dicēdū.in sūma
ꝙ lz bonū ⁊ malū sint loquēdo simpl̄r p̄uati-
ue opposita nō tn̄ applicādo ad actū in gn̄e
moꝝ vel meriti nisi actᵘ ille debeat h̄re boni
tatē.⁊ ē exēplū.lz.n.albū ⁊ nigrū sint opposi
ta ꝯtraᵉ:nō tn̄ vt intelligūtur i qdditate hois
qꝛ sic hō nec albᵘ est nec niger:nec colore me

dio coloratᵘ.sic i ꝓposito. ¶Ad fz totū ꝯce
dit̄ vsq̄ ibi. dū dic̄ ꝙ ille hitᵘ erit bonᵘ ex q̄ ē
ens.pz.n.solutio ex 2ᵃ ꝯcl̄one vbi dictū est ꝙ
nō ē actᵘ indifferēs q̄ ad eē nē:bn̄ āt in eē mo
rū:iō nō obuiat arg.¶Ad tertiū dicendū ꝙ
qescit in creatura volūtas.nā qdā ꝯrie: qꝛ sic
peccaret mortal̄r.vt obijcit arg.nec p̄uatiue:
qꝛ peccaret venial̄r sz negatiue solū idest nō
refert.⁊ h̄ nō ē pctm̄ vt patuit.Ex.⁊c̄.¶Pᵃ
ꝯᵒ.recta intētio fide dirigit̄ ex̄ cōducit̄ ⁊ opa
tio.dicit ꝯᵒ. ꝙ fide intentio interior ⁊ opatio
exterior dirigūtur.⁊ ponit̄ a p̄n.dis.vsq̄ h̄.pᵘ
h̄ inuestigari opz ⁊c̄.¶Scd̄a ꝯᵒ.volūtas cre
ata pūersa deficit atq̄ elicit varia pctā. dicit
ꝯᵒ ꝙ volūtas creata est cā defectiua pctōꝝ
oīuz.⁊ icipit in illo.c.pᵘ h̄ inuestigari ⁊c̄.vsq̄
ibi.illiᵘ ēt itelligētia. ¶Tertia ꝯᵒ.Extat for-
mal̄r mala volūtate i pūersitate culpa real̄r.
dicit ꝯᵒ ꝙ pctm̄ ē formal̄r in voluntate mala
⁊ ponit̄ ab illo.c.illiᵘ ēt ⁊c̄.vsq̄ ad finē distin.

Um autē voluntas mala ⁊ opatio ⁊c̄.
c Hic sigt̄.xlij.dist.hᵘ scd̄i q̄ sic cōtinua-
ri hz ad p̄cedētes.nā postq̄ a.xxxviij.
dist.hᵘ scd̄i inclusiue in creata voluntate pcti
origo fuit inq̄sita.nūc i p̄nti dist. d̄ culpe mul
tiplicitate mā̄ ē hita.⁊ hz diuidi ista ps i tres
ptes p̄ncipales.In pᵃ pctōꝝ multiplicitas in
cōi p̄pōit̄.In 2ᵃ sūmata breuitas i fine addit̄
In 3ᵃ abhōinabilitas crimis seqt̄. pᵃ in p̄n.ij.
ibi.pz gᵒ ꝙ ex supbia ⁊c̄.3ᵃ dist.xlij.Est p̄terea
q̊ddā genᵘ pcti ⁊c̄. Rursᵘ pᵃ pticula i q̄ pctō
rū multi ⁊c̄.i tres ptes diuidit̄.In pᵃ cris vo-
lūtat̄ ⁊ opis apit̄ dist.In 2ᵃ tāgit̄ ois sceleris-
q̄ reatᵘ ꝯdiᵒ.In 3ᵃ mōi peccādi miseris pādi
tur variatio.pᵃ in p̄n.ij.ibi.p̄terea solet q̄ri cū
ab aliq̄ ⁊c̄.3ᵃ ibi.mōi āt ⁊c̄.h̄ ē diuisio p̄n̄t̄ ⁊c̄.

Trū vnū pctm̄ alteriᵘ sit pcti caput ra
v dix seu initiū.¶Et ar̄ pᵒ ꝙ vnū pctm̄
nō sit caput alterius.sic̄ se hz caput ad
mēbra:ita mr̄ ad filias:⁊ eꝯ.Sz vnū pctm̄ nō
dr̄ mēbrū alteriᵘ pcti sz fiᵃ.gᵒ nec aliud dz di-
ci caput:sz mr̄.maior pz.vtrobiq̄.n. vr̄ p̄nci-
palitas ⁊ q̄dā suppō capit̄.s.ad mēbra ⁊ ma-
tris ad filias ⁊ ifluxus.Sz ꝓbat̄ minor.pᵒ ꝙ
vnū pctm̄ nō sit mēbrū alteriᵘ:qꝛ mēbrum ca
put seqtur:nō caput mēbrū qȯ nō vr̄ in pctis
cū de q̄libet aliud nasci q̄at.Scd̄o ꝓbat̄ scd̄a
ps minoris.ꝙ.s.vnū pctm̄ sit alteriᵘ filia:aucte
Greg.sup Job.vocantes filias spēs pctōꝝ.
¶Scd̄o ar̄ sic ꝙ vnū pctm̄ n̄ sit radix alteriᵘ
oīs radix hz modū fundamēti:sz nullū pctm̄
hz fundamtū.igr̄.maior pz.sicuti.n.ex funda
mēto q̄si totū surgit edificiū sic tota ex radi-
ce arbor.Et minor ē gl.sup.vij.math.c.3ᵒ ar̄.

dis xlij

ꝙ vnum pctm̄ non sit initium alterius. nullū
nō ens est nō entis initiū. ſʒ q̄ōlibet pctm̄ est
ñ ens. igr̄ negt vnū pctm̄ eē initiū alteri⁹. ma
ior pʒ. q2 nō intelligit̄ ordo inter nō entia: cū
ordo dicat qd positiuū: qui iter nihil fundari
negt. Sʒ ꝓbat̄ minor auc̄te aug. ſup illo v̄bo
Joh. i. Sine ip̄o factū ē nihil. pctm̄ ingt nihil
est ꝛ nihil fiūt hoies cū peccāt. ¶ In o^m p̄mi
ar̄ auc̄te mgr̄i in lr̄a. in illo. c. p̄terea ſciēdū ē
ſeptē eē vicia capitalia. ¶ In o^m ſcd̄i ar̄ auc̄te
apl̄i p̄ma ad thi. vlt. Radix oiuʒ maloꝝ ē cu
piditas. ¶ In o^m tertij ar̄ per illō eccī. x. Ini
tiū ois pcti ſupbia. ¶ In iſta q̄ōne ad al̄s pa
rifor. ꝛc̄. ¶ Quo ad primū arti. termini ſunt
capitale viciū. radix pcti. ꝛ initiū. ¶ Prim⁹
igr̄ termin⁹ est capitale viciū. vn̄ capitale vici
um ſeu pctm̄ accipit̄ tripl̄r. primo^o dr̄ capita/
le viciū qō capite plectit̄ ſeu punit̄: ſicuti ē cri
men leſe maieſtatis. ꝛ cōſimilia. Scd̄o dr̄ ca/
pitale pctm̄ illud vn̄ p^o pctā orta ſunt. h̄ mō
pctm̄ luciferi dr̄ capitale pctm̄ ꝛ ipſe lucifer
caput noialiter oiuʒ maloꝝ. ſicut dicit gl. ſup
illo abacuch v̄bo. ꝑcuſſiſti caput ō domo im
pij. Tertio dr̄ capitale pctm̄. i. pricipale. h̄ mō
dicit mgr̄ in lr̄a. p̄terea ſciēdū est ſeptē eē vi/
cia capitalia vel p̄ncipalia: q̄ noiat Greg. ſup
Exo. ꝛ dr̄ capitale pctm̄ ad quādā veri capit̄
apparentiā: ſicuti caput hʒ. ſ. mēbra eminen
tiā. ſic tale pctm̄ ſup alia mō q̄ mala hn̄t emi/
nentiā. i. extat deteri⁹. ¶ Scd̄s termin⁹ est ra
dix pcti. vn̄ notat doc. deuo. vltimo dubio lr̄a
li pn̄tis diſt. ꝙ radix pcti dr̄ tripl̄r. p^o. n. dicit̄
gn̄aliſſime. vt ē illud apl̄i. Radix oiuʒ malo/
rū ē cupiditas. nō. n. dʒ hic accipi cupiditas
pro pctō auaricie ſʒ pro q̄dā mala ꝓnitate ad
terrenoꝝ dilectionē. ex q̄ oē pēdet pctm̄. ſcd̄o
dr̄ radix pcti gn̄al̄r. et ſic duplex extat radix
pcti. vt innuit glo. ſup illo v̄bo incenſa igni ꝛ
ſuffoſſa. Incēſa: n. igni ē amor male accēdēs
ꝛ est reſpectu bōi: ſuffoſſa v̄o timor. male hūi
lians ꝛ extat reſpectu mali. 3° dr̄ radix pcti
minus gn̄al̄r. ꝛ ſic ē triplex radix pcti. i. Joh.
v. Cōcupia carnis. ꝯcupia oculoꝝ. ꝛ ſuperbia
vite. Et dr̄ radix: q2 ſicuti ex radice arbor na/
ſcit̄. ſic ex hac maloꝝ exit germinatio. ¶ Ter
tius termin⁹ ē initiū pcti. vn̄ ſolet accipi tripli
citer. primo^o vt dicit receſſum a lege maieſta
tis ſumme. ꝛ ſic ſupbia dr̄ initiū ois pcti. Eccī
x. Scd̄o accipit̄ vt noiat principiū receſſus a
lege veritatis. ꝛ ſic error dr̄ initiū pcti. tertio
accipit̄ vt dicit receſſuʒ a lege bonitat̄. ꝛ hoc
mō inſipientia q̄ negat ſapiam dr̄ mali initiū
Vn̄ notādū vlteri⁹ ꝙ iſta tria differūt. caput
pcti. radix pcti. initiū pcti. Radix quippe no
minat indebitā ad creata ꝯuerſionē. iō dr̄ cu
piditas. vn̄ nō ita ꝓprie dixiſſet apl̄us. radix
oium maloꝝ ſupbia. ſicut dicit cupiditas. ini
tiū noiat magis auerſionē iō non ita recte di
ceret̄: initiū ois pcti cupiditas ſicē ſupbia. Ca
put aūt pcti vtrūqʒ cōplectit̄. ſ. auerſionem a
deo: ꝛ ꝯuerſioneʒ indebitā ad creaturas niſi
amplieт̄ ad pctm̄ veniale. Ex q̄ 3° noto ꝙ ſunt
tres binarij ſeu ſex modi capitū pcti p̄ter ori/
ginal̄ ꝛ actual̄ diōnē ad q̄s oia alia reducūt̄
capita. Et hoc tāgit mgr̄. p̄mus modus ē cō
parādo pctm̄ ad penā quā meret̄. ꝛ ſic ſt̄ duo
capita. pctm̄ mortale ꝛ veniale. Scd̄s mod⁹
est cōpando ad moti^m vel in bono ꝓſequen/
do vel in malo fugiēdo. ꝛ ſic ſunt duo capita
amor male accēdens. ꝛ timor male hūilians
Terti⁹ modus cōpando ad ſubſtractū ſic ſunt
tria. pctm̄ oris. cordis. ꝛ opis. iuxta ptē itelle
ctiuā. interp̄tatiuā. ꝛ motiuā. Quart⁹ modus
cōpando ad ꝑſonā offenſaʒ ſic ſunt tria. i. deū
in ꝓximū. in ſeip̄m. qnt⁹ modus cōpando ad
mādatū cui opponit̄: ſic ſunt duo. delictum ꝯ
p̄ceptū affirmatiuū. ꝯmiſſuʒ ꝯ negatiuū. Sex
tus modus cōpando ad vicia q̄ hinc oriunt̄
ſic ſūt ſeptē capita. ſupbia. inuidia ꝛc̄. ¶ Quā
tuʒ ad. ij. arti. ſunt tres ꝯcl̄ones. p^a ē de cōpa
tiōe mali interioris ſicuti radicis ad op⁹ exte
ri⁹. ſcd̄a de cōpatiōe pcti mortal̄ veluti capit̄
ad veniale. 3^a de cōpatione auerſiōis: veluti
initij ad ꝯuerſionē idebitā creaturaꝝ. ¶ P^a
est hec. Sic ꝑuerſa intētio q̄ſi radix iterior et
op⁹ exteri⁹ vnū ſunt pctm̄ formal̄r vt māliter
duo mala cēſeant̄. ¶ Dicit p^a ps ꝯcl̄onis. ꝙ
pctm̄ vnū ſunt loquēdo formal̄r mala iterior
volūtas: ꝛ op⁹ malū exteri⁹. ꝓbat̄. formale in
pctō ē libido ſeu ꝯuerſio idebita vel auerſio.
ſʒ iſta ē vna intus ꝛ ex̄. igr̄. Cōfirmat̄ a ſimili.
op⁹. n. bonū nō pōit numeꝝ cū bōa volūtate
reſpectu meriti p̄ncipalis. vt patuit diſt. xl. ni
ſi ſolū diſpoſitiue. g^o a ſil̄i nec erit formaliter
pctm̄ in ope exteriori: eadē ꝗppe iudicari dʒ
deformitas culpabilis dū ichoat̄ int⁹ ꝛ cōple
ctit̄ foris. vn̄ act⁹ exterior. q. ſe hʒ ꝑ accn̄s ad
actū iteriorē. In talib⁹ āt vbi ſe hʒ vnum ꝑ ac
cidēs ad aliō de cōi numeꝝ nō ponim⁹ reſpe
ctu affect⁹ nr̄i. vn̄ ſi diligā vinū: q2 dulce nō di
cet̄ ꝙ diligo duo niſi large: verū ē tn̄ ꝙ in aia
aliq̄tiēs creſcit maior libido dū exteri⁹ ꝑpe/
trat̄ pctm̄. ſicē dicūt de pctō luxurie. vn̄ infert̄
ꝙ eadē vel veri⁹ nō ē diſtincta formal̄r forni/
catio exterior ꝛ iterior. nō tn̄ debet̄ cape for/
mal̄r. i. qdditatiue ſʒ formal̄r. i. culpabile pcti
Ex q̄ ſcd̄o pʒ. ꝙ deformitas act⁹ exterioris nō
est culpabilis niſi inq̄tū refert̄ ad interiorē. Et

si dicat ꝙ sunt duo p̄cepta.vnū q̄ ꝓhibet act⁹ interioꝛ.vt nō ꝯcupisces rē ꝓximi tui.aliud q̄ opatio exterioꝛ ꝓhibet.vt nō furaberis:⁊ ita trāsgrediēdo erūt formal'r duo pctā. dicēdū ꝙ nō ita illa p̄cepta duo incedūt.ſ; isto⁰ vt p⁰ solus ꝓhibeat act⁹ interioꝛ.scdo act⁹ interioꝛ ⁊ exterioꝛ.Ex q̄ 3⁰ pȝ.ꝙ illa glo. ſup illo v̄bo ad Ro.i.Repletos homicidijs:q̄ dic̄ homicidijs plural'r vt ondat aliō eē homicidiū cō dis.aliud opis.hȝ itelligi māliter nō formal'r Et dat h⁹ ꝯclōnis san.tho.pte.i.pñtis dis.q.i. talē rōnē:qꝛ a q̄ hȝ ingt aliqd eē hȝ ⁊ vnitatē cū ens ⁊ vnū cōuertāt:⁊ ita ex q̄ opatio exterioꝛ hȝ eē p iterioꝛē:hȝ ⁊ vnitatē malicie. Sȝ dicit scda ps ꝯclōnis ꝙ opatio iterioꝛ ⁊ exterioꝛ duo sunt mā māliter.ꝓbat.lex hūana ex tat qdā radi⁹ dīne legis. ſ; lex hūana magis punit delinquētē ope ⁊ volūtate sil' ꝙ̄ sola volūtate ēt si cognoscēt volūtatē.igr.Cōfirmat qꝛ extēsius malū ē peccare in deū ⁊ ꝓximū simul ꝙ̄ solū in deū.ſ; q̄ sola peccat voluntate nō peccat nisi i deū.q v̄o cū h̄ ꝯficit multoc̄. peccat in ꝓximū.vt pȝ i homicidio ⁊ adulterio.vn̄ ⁊ merito pl⁹ punit:qꝛ magis delectat⁹ fuit ꝙ̄ si sola peccasset volūtate.Extat āt scriptū.ꝙ̄tū glorificauit se in delitijs tm̄ date illi tormētū. Pȝ scdo auc̄te gl.ſup illo v̄bo. Appone inigtatē ſup inigtatem coꝝ.Qui addit op⁹ volūtati inigtatē addit inigtati. Roboratur 3⁰ auc̄te aug.vnusqsq; miser ingt efficit mala voluntate.ſ; miserioꝛ cū desiderijs male volūtat ipletur:⁊ rō ē.qꝛ i actu exterioꝛi incidit ēt defect⁹ alicui⁹ boni qō deberet inesse. Et si dicat:ꝙ ſup illo v̄bo p̄s. Et.n. inigtates opami.hȝ glo.Si vis ⁊ nō potes:ds factū reputat.Dᵐ ꝙ̄ hoc itelligit ꝙ̄tū ad ꝯtēptū dei nō qn act⁹ exterioꝛ aliquē dicat bōi defectuȝ.

¶ Scda ꝯ⁰ ē de cōpatione pcti mortalis veluti capitꝭ ad veniale.⁊ ē h̄. Sic in auersione veniale pctm̄ dr̄t a mortali vt capite: vt ei de se sola debeat pēa tpalis.¶ Dicit pᵃ ps ꝯclōnis.ꝙ veniale pctm̄ dr̄t a mortali i auersione qꝛ n̄ auertit a deo sicuti mortale. ¶ Noto tm̄ qō dicit san.tho.q.iiij.pᵉ ptis h⁹ dist.ꝙ veniale dr̄ triplicit.p⁰ q̄ ad cāȝ.hoc mō pctm̄ p ifirmitatē ⁊ ignorātiā factū dr̄ veniale.Scdo dr̄ veniale euētu. ⁊ sic qōlibet pctm̄ mortale in via p ꝯfessionē dr̄ veniale:qꝛ eterna pēa mutatur i tpalē.Tertio⁰ dr̄ veniale qꝛ facile remittit.⁊ sic accipit i ꝯclusiōe q̄ ꝓbat sic. nihil qō stat simul cū caritate auertit a deo.ſ; pctm̄ veniale ē hmōi.igr.vn̄ auersio dr̄ cū qs facit scienter aut ꝯtēptu ꝯ̄ diuinū mādatū:aut finē suū ꝯstituit i creatura:qō nō repit i veniali pctō vn̄ pȝ ꝙ iᵃ diffi⁰ pci.pctm̄ ē spreto icōmutabili bono bono cōmutabili adherē:⁊ ꝯsimiles itelligūt de pctō mortali.diffi⁰ āt oī pcō ꝯueniēs ē hec.peccatū ē priuatio bōi.vel h̄ pctm̄ ē meritū pene.Et si dicat ꝙ pctm̄ veniale cadit ſub ꝓhibitōe:⁊ ita erit mortale:pȝ.qꝛ ſup illo v̄bo ad ro.vij.nō ꝯcupisces.dic̄ glo. bōa ingt ē lex q̄ dū cōcupiam ꝓhibet:oīa mala ꝓhibet ⁊ ita pctm̄ veniale cū sit malū.dᵐ ꝙ ꝓhibitio cadit directe ſup mortale idirecte āt ſup vēiale.⁊ tale n̄ obligat.vn̄ veri⁹ dicet cohitū ꝙ̄ ꝓhitū.nec obuiat ꝙ pctm̄ vēiale q̄dā mō deturpat aīaȝ:qꝛ n̄ intm̄ qn māeat caritas vn̄ lȝ aīa sic aliō simplex q̄ ad actū se tota ad tale creatū bonū pctō vēiali ꝯuertat:māet tm̄ hit⁹ caritatꝭ ne a deo auertat.Et ista ꝯuersio n̄ dr̄ fruitio nisi negatie vel p̄uatie:n̄ ꝯ̄rie.d̄ qb⁹ termis p̄cedēti hitū ē dis.alioqn eēt pc̄ȝ mortale.Et si dicat:qꝛ qn̄ aliqs mouet ad t̄minuȝ ad quē recedit a termio a q̄.g⁰ n̄ ē bn̄ visibile ꝙ i pctō vēiali sit ꝯuersio ad creaturaȝ q̄si ad t̄minū ad quē:qn recedat a d̄o q̄si a t̄mio a q̄ Rn̄ᵐ ē ꝙ assūptū hȝ v̄itatē qn̄ motū duos hȝ t̄mios:qō n̄ ē i ꝓposito.qꝛ solū hȝ ꝯuersioneȝ nec extat mot⁹ ꝓprie dict⁹.Ex q̄ pȝ clar̄ erroꝛ stoicoꝝ ponētiū oīa pctā eē eq̄lia: qꝛ inquiūt ita nauta i maris p̄n⁰ submergit sic in medio oᵐ pȝ ex ꝯclōne.nec eoꝝ motiuū vllū ē.¶ Sȝ 2ᵃ ps cōclōnis dicebat.ꝙ pctm̄ vēiale de p se n̄ punit nisi pēa tpali.ꝓbat.si vēiale obligat ad et̄nā penā:cū hō exn̄s i caritate hēat multotiēs vēiale erit sil' dign⁹ vita et̄na ex caritate.⁊ dign⁹ dānatiōe et̄na ex vēiali pctō qō n̄ ē dᵐ.Ceteꝝ si ad penā obligat et̄nā.n̄ dȝ dici vēiale.⁊ h̄ ē qō dic̄ hu.de.s.vic.vēiale pctm̄ ē cui fȝ se d̄bet pēa trāsitᵃ.⁊ dr̄ fȝ se:qꝛ si hō moreret in pctō mortali ⁊ hr̄et cū mortali vēiale illō veniale pūiretur pēa ꝑpetua:n̄ rōne sui ſ; adiūcti pcti mortalis.sic rn̄det:⁊ h⁹ cām dat doc.deuo.ar.ij.q.ij.pn̄t dis.qꝛ ingt nullū pcm remittitur nisi p grāȝ q̄ neqt i hn̄te pctm̄ mortale eē.Et si dicat pōatur casus ꝙ vn⁹ hō toto tpe vite sue sine grā seu caritate viuat. ⁊ solū peccet vēialit.⁊ i isto pctō moriatur nūqd punietur et̄naliter.dic̄ doc.de.hac.q.⁊ san.tho. v.q.i.ptis ꝙ cāus ē iposſibil' qꝛ i statu pn̄ti oēs st̄ i grā:aut i mortali pctō.tm̄ dic̄ tho. ꝙ dato illo cāu:si i 1⁰ morēt vēiali pūiret et̄nal'r:qꝛ n̄ hr̄et grāȝ sin̄ q̄ pcm̄ neqt dimitti.vn̄ credit ꝙ benignitas dei nūq̄ talē mori dimittēt qn ei suā ꝯferret grāȝ.¶ 3ᵃ ꝯ⁰ ē d̄ cōpatōe au̇siōis veluti inicij ad ꝯu̇sionē idebitā creatur.⁊ ē h̄ au̇sio velut iniciū cū ꝯu̇siōe idebita i pctō mortali vn⁹ cēset act⁹ ſ; n̄ vēiali.¶ Dic̄ pᵃ ps ꝙ i

pctō mortali idē est act⁹ auersio ⁊ ꝯuersio. ꝓ
bat᷑ idē mot⁹ est termi a q̊ ⁊ termi ad quē. cuꝫ
gͦ de⁹ sit termin⁹ a q̊. ⁊ creatura terminus ad
quē erit idē actus auersio a deo ⁊ ꝯuersio ad
creaturā. Et ꝯfirmat᷑: qꝛ auersio ē q̄si formale
i pctō mortali ꝯuersio māle. māle aūt ⁊ forā-
le ad eūdē actū ptinēt. vñ sup illo Ecci. x. Ini
tiū ois pcti supbia. dic̄ glo. caueam⁹ supbiā ⁊
cupiditatē: nō tāq̄ꝫ duo mala ꝯvnuꝫ. Et aug.
ꝯ pelagianos. pctm̄ nō ē appetit⁹ malaꝝ reꝝ
ſꝫ desertio melioꝝ. Et si dicat᷑ ꝙ auaricia ⁊ lu
xuria ⁊c̄. q̄ sūt de septē pctis mortalib⁹ soluꝫ
noiant vt vr̄ ꝯuersionē. Dicēdū p̄mo ꝙ nō: i
mo dicūt auersionē a deo inq̄ꝫtuꝫ diuo repu-
gnāt mādato. Ultra dicēdū ꝙ ex incidēti id
qd̄ doc. subtil᷑ hac dic̄ dist. ⁊ sexta. ꝙ illa disio
pcti mortal᷑ in. vij. vicia nō ē formal᷑. ſꝫ intelli-
git᷑ de cōioꝛib⁹ vicijs. Infidelitas eni neutrū
est hoꝝ nisi reductie. vñ veri⁹ diuideret᷑: aut ꝑ
opͫ ad v̓tutes q̄ sūt septē: aut p̄cepta q̄ sūt de
cē. qa ēt dracho in apocalipsi cū decē corni-
bus fuit visus. ⸿ Scda ps ꝯclonis claret d̓ se
Quātū ad t̄tiū articulū sūt tres diffi. ⸿ Pri
ma ē. vñ ē ꝙ punit᷑ hō ꝑꝑ factū exteri⁹ a lege
hūana ſꝫ nō ꝑꝑ volūtatē ēt si cognoscat᷑. Di-
cēdū p̄rio ꝙ ēt mala cognita volūtate legisla
tores puniūt deliquētē. dato ꝙ i opus nō ex-
eat: vel relegādo i exiliū vel al᷑s maxīe si volū
tas tēdebat i nocumētū boni publici. Alteri⁹
dicēdū ꝙ puniūt magis ꝓ scō: qꝛ magis no-
cet ciuiū cōitati. ⸿ Scda diffi. est. vñ ē ꝙ pro
actu tp̄ali in mortali crimīe hō dānat᷑ eterna
lit᷑: nisi peniteat. Dic̄ sanc. tho. q. v. pͨ ptis. ꝙ
triplex est cā. Pria qꝛ peccauit in eū q ē eter
n⁹. Scda qꝛ habuit volūtatē ꝑmanēdi i pctō
ꝓ eterno si tm̄ vixissꝫ. t̄tia qa caret grā q̄ sola
delet crimia. ⸿ 3ª diffi. qa vr̄ ꝙ auersio ⁊ cō-
uersio sint plures act⁹. ex eo qd̄ dixit Jere. ij.
c. duo mala fc̄ ppl᷑s me⁹ me dereliquerūt fō
tē aq̄ viue: ⁊ foderūt sibi cisternas dissipatas.
dicēduꝫ ꝙ ꝑ ista duo mala itelligūt᷑ omissio ⁊
ꝯmissio. vl᷑ dicat᷑ ꝙ ꝯuersio ⁊ auersio dn̄r duo
mala: nō qa nō sint vn⁹ act⁹: ſꝫ qa differūt: sic̄
formale ⁊ māle in hmōi pctō. ⸿ Ex h̄ pꝫ ad. q.
ꝙ vicꝫ vnū pctm̄ alteri⁹ dr̄ caput radix seu ini
tiū. Et tūc ad argª. ⸿ Ad p̄mū dicendū in sū
ma. ꝙ vnuꝫ pctm̄ p̄t dici ⁊ caput ⁊ mr̄ alteri⁹
pcti. nō q̇dē solū vt obicit argͫ ꝑꝑ origineꝫ:
ſꝫ vno mō vt patuit ex p̄mo articl̄o. ſꝫ ꝑꝑ pri-
cipalitatē: sic̄ supbia dr̄ septē pctōꝝ mortaliū
caput. Rursus dr̄ ex eo ꝙ q̄si ex vētre vniu
pcti reliquū nascit᷑. sic̄ de gula luxuria. ⸿ Ad
scdꝫ dicēdū ad minorē. ꝙ sicuti pctm̄ fūdamē
tū hꝫ: sic hꝫ ⁊ radicē. hꝫ aūt fundamentū ma-
lū radicē scꝫ peccādi: ⁊ nō bonū. vt inuit alle
gata glo. iō argͫ nō currit. ⸿ Ad 3ͫ dicēdū
ꝙ vnū peccatū nō est initiū alteri⁹ iquātū pu
ra priuatio: sed qa hꝫ positiuū substracͫ. vel
qa demeret᷑ vt grā subtrahat᷑ q̄ remota facilit᷑
hō labit᷑ in pctm̄. vel tertio ꝑꝑ habitū maluꝫ
acq̄sitū ad mala inclinantē. Et tm̄ de p̄nti q̄ō
ne. Ex hac aūt dist. ⁊c̄. ⸿ Pria ꝯcl̄o. mala in
tētio sꝫ vnū pctm̄ ⁊ opaͦ: ſꝫ n̄ vnū factū. dic̄ ꝯͦ
ꝙ opaͦ exterior ⁊ mala itētio nō sūt nisi vnū
pctm̄ ⁊ tm̄ sūt duo act⁹. ⁊ ponit᷑ a p̄ciͦ distin.
vsqꝫ ibi. p̄terea solet q̄ri. ⸿ Scda ꝯcl̄o. ꝑacto
crimine act⁹ corrūpit᷑: ſꝫ reat⁹ ponit᷑ ꝓ obliga
mine. dic̄ ꝯcl̄o. ꝙ act⁹ pcti cito trāsit: ſꝫ tm̄ ma
net obligatio ad penā ⁊ reat⁹. ⁊ ponit᷑ ab illo
c. preterea queri solet. vsqꝫ ibi. modi aūt pctō
ruꝫ. ⸿ Tertia ꝯcl̄o modi sunt varij mortalis
crimis ⁊ act⁹ ipſ᷑ ifecti semis. dicit ꝯcl̄o ꝙ va
rij sūt modi pctōruꝫ. ⁊ deducit᷑ ꝑ diuersa pctā
ab illo. c. modi āt pctōꝝ. vsqꝫ ad finē distin.

St p̄terea q̊ddā gen⁹ pcti ⁊c̄. Hic sigt᷑
e xliij. dist. hui⁹ scdi q̄ sic ꝯtinuat᷑ ad p̄ce
dentē. Nā postq̄ꝫ in p̄cedēti dist. posi-
ta est i cōi pctōꝝ multiplicitas. nūc i spāli cu-
iusdā pcti qd̄ dr̄ pctm̄ i spm̄sctm̄ tangit᷑ abho
miabilitas. Et hꝫ diuidi in tres ꝑtes p̄cipa-
les. In prima isti⁹ pcti nomē exprimit᷑. In 2ª
ab alijs diuidit᷑ ⁊c̄. In tertia q̄d sit lati⁹ queri
tur. p̄ria in p̄cipio. scda ibi. q̇ eni peccat i pa
trē ⁊c̄. 3ª ibi. sed querit᷑ quid sit illud peccatū
Duab⁹ aūt ꝑtibus primarijs indiuisis manē
tibus. Sola tertia ps in tres ꝑtes diuidit᷑. In
p̄ria hui⁹ pcti spēs clarior palā cognoscit᷑. In
scda ꝑuersi acti sermo obscurior dictis adiū-
git᷑. In tertia talis mali ꝑacti hinc copiosior
diuisio ponit᷑. p̄ria in p̄ciͦ. scda ibi. est etiaꝫ
alia hui⁹ pcti assignatio ⁊c̄. tertia ibi. de h̄ āt
pctō i spm̄scūꝫ ⁊c̄. Hec est diuiͦ p̄ntis dist. ⁊c̄.

Trū pctm̄ in spm̄sctm̄ sic sit irremissibi
v le vt ex malicia veniat. ⸿ Et arguitur
ad ꝑtē falsaꝫ trib⁹ medijs. ⸿ Prio ar᷑
ꝙ nullū sit pctm̄ i spm̄sctm̄. Si aliqd̄ eēt pec-
catū tale: aut eēt directe ꝯ ꝑsonā spūsscti: aut
cōtra appropriatū sibi: sicuti est bonitas. Sꝫ
nec sic nec sic. igit᷑. maior pꝫ per diuisionē suf
ficientē. Sed ꝓbat᷑ minor. primo ꝙ nō sit di-
recte ꝯ ꝑsonā spūssancti solum. quia scribitur
Joh. xv. Qui me odit ⁊ p̄rēꝫ meū odit: ita ꝙ
nequit qs peccare ꝯ vnā ꝑsonaꝫ nō in aliam
Nec scdo dicit᷑ pctm̄ in spm̄sctm̄: quia sit con
tra bonitateꝫ que appropriat᷑ spirituisancto.
quia oē peccatuꝫ mortale repugnat bonitati
⁊ grē. ⁊ tamē nō oē est pctm̄ in spiritūsanctū
⸿ Secūdo arguit᷑ ꝙ pctm̄ in spūmsanctū sit

irremissibile.nullũ pctm̃ extat remissibile de q̃ nõ possit hr̃i ꝯtritio ⁊ pnia.ſ; pctm̃ in spm̃ sctm̃ est hmõi.igit̃ maior pꝫ.qa ianua remissionis est ꝯtritio ⁊ pnia.sed ꝓbat̃ mior de ipnia q̃ ponit̃ spẽs hui⁹ pcti: q̃ tñ negat de directo pniaꝫ.pariformit̃ de desperatõe ⁊ obstinatione q̃ repugnãt cõtritioni.¶ Tertio arguit̃ ꝙ nõ sit hoc pctm̃ ex malicia.si eniꝫ eẽt ex malicia vel ita ꝙ malicia pura moueret:⁊ sub rõne malicie.vel scđo sub rõne apparẽtis boni ſ; nõ exñtis.vel tertio ex mala cõplexiõe iclinãte q̃ diceret̃ malitia.ſ; neutrũ est dicendũ. igit̃.maior pꝫ manifesta dione. Sꝫ ꝓbat̃ minor p singula. Prio ꝙ nõ sit ex pura mouente malicia.q: dicit q̃rto dinoꝝ noiuꝫ dyoñ.ꝙ null⁹ opat̃ ad malũ aspiciẽs. Nec scđo sub rõne apparẽtꝫ boni.qa iã eẽt pcm̃ ex ignorãtia. Nec ter° ex mala ꝯplexiõe iclinãte:q: sic esset pctm̃ ex ifirmitate. In o[m] pmi est mgr̃ i prin° pñtis dist. Est pterea q̃ddaꝫ gen⁹ pcti ceteris abhoiabilius qđ dr̃ in spm̃sctm̃. In o[m] scđi est aug.de verbis dñi.de nullo inqt desperandũ est q̃diu eũ pacia dei ad pniam adducit.s.in via. In o[m] tertij ẽ cõis pctoꝝ diui°. Ex ifirmitate ꝯ patrẽ.ex ignorãtia ꝯ filiũ.ex malicia ꝯ spm̃sanctũ.⁊ ponitur in lr̃a. In ista qõne ⁊c̃.

¶ Quo ad p[m] articulũ t̃mini sũt pctm̃ i spm̃ sanctũ.irremissibile.⁊ malicia. Prim⁹ igr̃ termin⁹ est pctm̃ in spm̃sanctũ. Unde notandũ ꝙ pctm̃ eẽ in spiritũsanctũ põt itelligi tripl'r primo vt sit ꝯ psonã spũssancti ꝓprie. Sicut si aliqs heretic⁹ crederet psonaꝫ spũssancti esse creaturã:sicut fecit macedoni⁹ vel aliq̃d tale ⁊ hoc mõ locut⁹ est Franc.de maro.q.i.pñtis dist.de pctõ ꝯ spm̃sctm̃. Et hꝫ diuidi ꝯtra peccatũ qđ eẽt i patrẽ: vt si nõ crederet̃ oipotẽs vel in filiũ vt si nõ crederet̃ sapiẽs. Scđo dicitur pctm̃ in spm̃sctm̃:q: extat ꝯ bonitateꝫ appropriatã scõspũi seu caritateꝫ. ⁊ hoc mõ oẽ peccatũ mortale est pctm̃ in spiritũsanctũ:qa gratie ⁊ caritatis meret̃ amissionẽ.ſ; hoc mõ nõ loquũtur doctores de pctõ in spiritũsctm̃ Tertio mõ accipit̃ pctm̃ in spm̃sanctuꝫ nõ q: sit ꝯtra bonitatẽ:sed q: fit ex malicia q̃ opponit̃ bonitati q̃ est appropriatuꝫ spũiscõ:sicuti dr̃ pctm̃ ex ifirmitate ꝯ patrẽ cui appropriat̃ potẽtia:⁊ pctm̃ ex ignorãtia cõtra filiũ cui attribuit̃ scia.⁊ isto mõ accipit̃ pctm̃ in spm̃sanctũ.cui⁹ pcti s'ꝫ doctores sũt tres binarij spẽꝝ ⁊ accipiunt̃ vt tãgit doc.deuo.arti.iij.q.i.pñtis dist.ex ꝯformitate egroti vbi itelliguntur tria.medic⁹.egrotus.⁊ tertio misteriũ. Prim⁹ igit̃ binari⁹ est psumptio ⁊ dispatio ⁊ sunt ꝯ deũ de directo: q est medic⁹ noster spũalis q hꝫ vinũ ⁊ oleũ vt infirmũ curet.i.misericordiã ⁊ iusticiã. Presũptio est ꝯ iusticiã. despatio cõtra mĩam. Scđs binari⁹ est ipñia ⁊ obstinatio.⁊ accipit̃ ex pte egroti spũalis q dꝫ detestari pcã pterita. ⁊ contra hoc ẽ ipñia ⁊ hr̃e ꝓpositũ vltra nõ peccãdi.⁊ cõtra hoc est obstiatio. Terti⁹ binari⁹ ẽ ipugnatio v̇itatis agnite ⁊ iuidẽtia fr̃ne gr̃e.⁊ accipit̃ ex pte ministerij seu medicie spũalis in q̃ ẽ prio cognitio.⁊ ꝯ hoc est ipugnatio v̇itatis agnite. Secũdo ẽ dulcedo spũalis.⁊ ꝯ hoc est inuiden[a] fr̃ne gr̃e. ¶ Scđs termin⁹ ẽ irremissibile. vñ vltra dcã de pcõ irremissibili.dist.vij. hui⁹ secundi. Noto ꝙ pcm̃ eẽ irremissibile põt itelligi tripl'r:vt põt trahi ex dict̃ scti tho.di.ista. q.iiij.p° ex pte d̃i remittẽtis.⁊ hoc mõ nullũ pctm̃ extat irremissibile ei q põt põ absoluta iudã dãnatũ saluare. Scđo mõ d̃r pctm̃ irremissibile rõne stat⁹.⁊ hoc mõ p⁹ mortẽ pctã mortalia dñr irremissibi[a] hoi.dicẽte dam̃.ꝙ angel' casus.hoc hoib⁹ mors. Dixi aũt pctm̃ mortale.q: in.iiij.dyalogoꝝ legit̃ tã q̃ ad culpã q̃ꝙ penã pcm̃ vẽiale fuisse dimissũ. Tertio° d̃r irremissibile pcm̃ ex gñe ipi⁹ pci.i.q: nullã hꝫ cãꝫ vñ remittat̃. ⁊ h̃ mõ pcm̃ i spm̃sctm̃ d̃r irremissibile.vñ mat.xij.d̃r. Qui dixerit v̇bũ in spm̃scm̃ nõ dimittet̃ ei:nec i hoc secl'o: nec in futuro. ¶ Terti⁹ termin⁹ ẽ malicia. vñ malicia q̊ ad pñs põt capi tripl'r vltra de malo dcã dist.xxxiiij.h⁹ scđi.prio° d̃r malicia q̃daꝫ pena inflicta pp pctm̃ originale.⁊ sic accipit venerabil' beda enũerãdo illas penas q̃ sunt. ifirmitas.ignorãtia.ꝯcupia.⁊ malicia. Scđo d̃r malicia vt limitat̃ ad hitũ malũ solũmõ q̊ apud phm.in.iiij.ethi. non ꝯti° q facit malũ extat mal⁹: ſ; q̃ ẽ hituat⁹. tertio° d̃r mali[a] ꝓ q̃cũqꝫ deformitate volũtat̃ excusatõe postposita:aut ifirmitat̃:aut ignorantie. Et isto° d̃r pcm̃ i spm̃scm̃ nõ solũ ex malicia ſ; ex certa malicia:q: nõ pcedit ignorãtia. ¶ Quãtum ad scđm arti.st tres ꝯclones.p[a] ẽ de pctõ in spm̃scm̃ in ꝯpatiõe ad alia pcã. scđa de remissibilitate vl' irremissibilitate ei⁹. 3[a] d̃ malicia spẽꝝ h⁹ pcti:igr̃.ꝯ° ẽ h̃.pcm̃ i spm̃scm̃ ab alijs distictũ pcis:ñ sp aliđ hꝫ pcm̃ pmũ.dic̃ p[a] ps ꝙ pcm̃ i spm̃scm̃ distiguit̃ ab alijs pcis ꝓbat̃. qđ hꝫ distictas spẽs ab spẽb⁹ alioꝝ pcoꝝ distiguit̃ ab eis. ꝓbat̃.q: diuerse spẽs nõ subalternatim posite sub diuersis gñib⁹ collocant̃:sic est in ꝓposito.vt pꝫ ex p° arti.igr̃. Cõfirmat̃ q: ex malicia certa hoc vẽit pctm̃ qđ nõ ẽ in alijs..vñ doc.deuo.q.i.arti.i.isti⁹ dist.ex radice triplici venat̃ hui⁹ pcti ab alijs dist. pria radix sumit̃ ex pte pncipij.alia.n. pcã ortum

hñt ex ĩfirmitate seu ignorãª istud ṽo ex ma-
licia.scđa radix sumit ex pte oppositi .s. gr̃e
⁊ ẽ triplex gr̃a:inocẽtie.⁊ pñial'.gr̃e inocẽtie
opponit pctm̃ o2igiale:gr̃e bapli alia pcã ab
isto:sꝫ gr̃e pniali principalr oppõit istd pcm̃
sicut pꝫ in ĩpnia ⁊ aliis ei⁹ spẽb⁹. Terª radix
sumit ex pte act⁹ spũal' quẽ priuat.alia.n.pcã
mlta ẽt in carne exercẽt:vt adulteriũ.fornica
tio hoc ṽo pctm̃ in solo spũ vt pꝫ in suis spẽ-
b⁹.Et si obijciat; q2 dicit in lr̃a mgr̃. ꝙ pctm̃
in spm̃scm̃ est pctm̃ ad morte.cuꝫ ergo pctm̃
oẽ mortale sit pctm̃ ad morte:q2 priuat gr̃aꝫ
q̃ extat vita aie. Pctm̃.n.ingt iacob⁹ cũ ↄsũ-
matũ fuerit gñat morte.vr̃ ꝙ non distinguit
ab aliis in hoc.Dᵐ ꝙ sicuti in morte corpali
tria sunt.s.pº priuatio vite.scđo corruptio di
spõnis ad susceptione aie.tertio p nãm nõ re
gressus ad vitã.Sic in morte spũali.prio per
pctm̃ mortale ẽ sepatio a deo q ẽ vita nr̃a. ⁊
hoc oi ↄuenit pctõ mortali.scđo corrũpit di-
spõ ad susceptione gr̃e.⁊ hoc maxie cõuenit
pcõ in spm̃scm̃ carẽti oi excusatiõe.tertio itel
ligit ñ regressus simplr ad vitã spũale. ⁊ hoc
cõuenit pcõ dãnator.vñ bñ dixit tho.q.ij. ꝙ
pctm̃ in spm̃scm̃ hꝫ modũ egritudis icurabil'
ducẽtis ad morte scđam que ẽ dãnatio eter-
na.alia at mortalia ducunt pricipalr ad mor
te primã q̃ est priuatio gr̃e.Sꝫ dicit scđa ps
ↄclonis.ꝙ pctm̃ in spm̃scm̃ nõ sp hꝫ pcm̃ pre
uiũ.pꝫ de ĩpugnatiõe ṽitatis agnite . põt eni
qs nullo p̃cedẽte pcõ ipugnare agnitã ṽita-
te.vñ in sũma tria sũt pctã in spm̃scm̃ q̃ nõ re
grũt pctm̃ primũ.s.ipugnatio ṽitatis agnite
ĩuidẽtia fr̃ne gr̃e.possum.n.iuidere saluti pxi
mi sine pcõ p̃uio.terº p̃sũpᶜ:possum. n. mihi
ↄmittere ipunitate diue iusticie vt liberi⁹ pec
ce añ q̊dlibet pctm̃.Ecõtra tria sũt q̃ nõ veni
unt nisi pcõ alio pº.s.despatio ĩpnia ⁊ obstia
tio.nemo.n.despat nisi pp pctã fcã.nemo ipe
nitẽs nisi q de pcis factis nõ ↄterit.nẽo obsti
nat⁹ nisi q in malicia pseuerat.ver ẽ tñ ꝙ do
ctor deuo.q.ij.arti.i.Et scũs tho.q.v.ↄdicere
vident.dixit.n.doc.deuo.ꝙ despaº nõ p̃t vẽi-
re nisi pctõ p̃uio.tho.ṽo dicit ꝙ imo. ⁊ ꝙ qs
põt despare sine pctõ p̃uio:ver ꝙ nõ est ↄdi-
ctio.Aliter.n.accipit despatione vn⁹ . aliter
ali⁹.Doctor.n.deuot⁹ accipit despatione dñ
qs pp criminũ magnitudine in despationeꝫ
venit salutis.scũs ṽo tho.q̃ qs dicat in prici-
pio apud se.Nimis excellẽs est padisus ego
nõ posseꝫ illuc puenire.⁊ hoc mõ despet non
p̃uio pctõ.⁊ apit istũ modũ i scđa qõne:sicuti
dũ aliqs pijcit speꝫ eterni p̃mij ṽtit imediate
ĩdespatione.Et si dicat:q2 hoc pcm̃ ortũ hꝫ a
malicia:⁊ ita p̃supponit aliud p̃uiũ pctm̃.am

bo rñdẽt in scđa qõne ꝙ malicia nõ dꝫ accipi
p aliq̊ p̃uio pcõ sꝫ.p electiõe mala siue excu-
satiõe. ¶ Scđa ↄª ẽ de remissibilitate vl' irre
missibilitate pcti in spm̃scm̃.⁊ est h̃. Lꝫ pctm̃
ↄtra spm̃scm̃ iudicet ḡuissimũ p̃t tñ cẽteri re
missibile. ¶ Dicit pª ps.ꝙ pcm̃ i spm̃scm̃ est
ḡuissimũ pctm̃.pbat illud sup alia pcã ẽ ḡui
us qđ min⁹ hꝫ excusatiõis.sꝫ pctm̃ in spm̃scm̃
est hmõi,pbat.alia.n.pctã excusant vt ĩfirmi-
tas:aut ignorãtia.h̃ aũt pctm̃ pº nõ excusat
ĩfirmitas:q2 fit ex electõe mera nec scđo igno
rãtia:q2 fit ex certitudine ⁊ ide ẽ ꝙ h̃ pcm̃ so
let hr̃e tria noĩa.prio.n.dr̃ pctm̃ ex electiõe.
scđo peccatũ ex ĩdustria. tertio pcm̃ ex certa
maliª vt cõplectat electione i malicia ⁊ indu
striã in certitudine.vñ pꝫ ꝙ maxie ẽ offensiᵐ
pior oculor đi.⁊ ide ẽ ꝙ mgr̃ dic̃ ꝙ iter alia
pctã est abhoiabili⁹ vñ pꝫ ꝙ grauius est hoc
pctm̃ intẽsiue q̃ꝫ pctm̃ ĩfidelitat:lꝫ extensiue
pctm̃ ĩfidelitatis ḡui⁹ sit:q2 priuat cognitõeꝫ
in itellectu:⁊ bonitate in affectu. sꝫ nõ tãta li
bidie q̃nta hoc pctm̃.nec obuiat ꝙ in pcõ cã
nis ẽ maior libido delectationis q̃ꝫ in isto:q2
pl⁹ delectat fornicator in pctõ suo q̃ꝫ despa-
t⁹ in suo:q2 in iusto ẽ maior libido ĩprobitat:
⁊ h̃ est q̃ facit pctm̃.Et pꝫ ꝙ non dr̃ ḡuissimũ
pctm̃:q2 solũ fit ↄ spm̃scm̃:⁊ nõ ↄtra pr̃eꝫ:aut
filiũ cũ cor sit vna maiestas q̃ pr̃i appropria
tur.sꝫ dr̃ grauissimũ pp maiore ↄtẽptũ deita
tis in peccãdo.Et si obijciat p illud.cõuertã-
tur ad vesperã ⁊c̃.dicit glo.nẽo ĩsanabilior ẽ
eo q san⁹ sibi vr̃:cũ sit eger:⁊ ita est grauius
pctm̃.Dicẽdũ ꝙ nõ dr̃ graui⁹ pp maiore cõ-
tẽptũ.sꝫ itelligit nẽo ĩsanabilior ⁊c̃.pp picu-
lũ:q2 ex eo ꝙ nescit se ĩfirmũ medicũ nõ q̃rit.
¶ Sꝫ dicit scđa ps ↄclonis.ꝙ pctm̃ i spm̃san
ctũ põt dici remissibile.pbat.q̃ꝫdiu hõ extat
viator p̃t ↄteri:q2 tp̃s merendi extat vsqꝫ ad
morte.gº lꝫ hõ sit in pcõ ↄ spm̃sanctũ:adhuc
est ei remissibile.ver est tñ ꝙ non de facili ⁊
paucis hoc pcm̃ dimittit de⁹:⁊ iõ dic̃ mgr̃ ꝙ
ẽ irremissibile . Et hui⁹ irremissibilitatis dat
scũs tho.q.iiij.tres cãs.pria ẽ:q2 nõ hꝫ cãꝫ re
missibilitatis q2 fit pura electiõe carẽte excu
satiõe.Scđa cã ẽ:q2 nõ hꝫ inclinãs ad hoc: ⁊
ita se figit in eo firmiter sicuti in fine .Et dat
exẽpluꝫ.graui⁹ peccat intẽpat⁹ q peccat sine
passiõe q̃ꝫ incõtinẽs q peccat mediãte passio
ne.3ª cã ẽ:q2 repellit a se de directo id vñ fit
sanaº:sicut despat de egroto qñ refugit reme
dia medici.Et ita pꝫ qũo ẽ irremissibl'e lꝫ pos
sit dici remissibile:Et si dicat qs ĩpnia ẽ spẽs
hui⁹ pcti ⁊ tñ ñ remittit:q2 ect oᵐ in adiecto
s.penitẽ ⁊ nõ penitẽ.Dᵐ ꝙ impnia solet acci
pi:aut p duratõe i pcõ mõtali vsqꝫ ad morte

inclusiue:ꝛ sic nõ est spẽs hui⁹ pctĩ imo cõi-
cat oẽ pctm̃ mortale. Alio⁹ accipit ꝓposito
nõ penitẽdi. ꝛ sic est spẽs hui⁹ pctĩ ꝛ gr̃a spe-
ciali dĩ pt dimitti. vñ ꝛ Aug. illud v̇bũ retra-
ctauit in q̃ dicit in li. de s̃mõe dei in mõte. tã
ta ẽ labes hui⁹ pctĩ vt depcãdi hũilitatẽ subi
re ñ possit. ¶ Ter⁹ ꝯclõ ẽ de malicia spẽꝝ h⁹
pctĩ. ꝛ ẽ h. pctm̃ in spiritũsanctũ sex spẽs i ma
licia g̃uissimas cõplectit. vñ vt pateat nũer⁹
vltra tactã sufficiẽtiã hax spẽꝝ in p⁹ arti. iux
doctorẽ deuotũ tãgo sufficiẽtiã scti tho. q. iij.
Aliqs inqt opat bonũ pp aliud: aut ad vitan
dũ supplicia. ꝛ ꝯ hũc ẽ p̃sũptio p̃uans timorẽ
suppliciorꝝ: aut pp p̃mia. ꝛ ꝯ hũc est desꝑatio
tollẽs spez p̃mioꝝ. vltra dicit. aliqs opat pp
bonũ. ꝛ hoc vl' pp bonũ hũanũ fugiẽdo ma-
lum in quo est delectatio indebita quã nõ cu
rat obstiatio: ꝛ ꝺformitas quã nõ curat ipniã
Si vltra qs opet pp bonũ diuinũ. vl' ẽ vt bo
nũ dirigẽs in q̃ impugnatio v̇itatis agnitę
peccat. vel vt ad bonũ inclinans in q̃ peccat
inuidẽtia fr̃ne gr̃e. Et sic pȝ s̃m tho. trib⁹ bi-
narijs has didi spẽs. Notãdũ tñ q̃ ad singu-
las spẽs p̃mo de desꝑatiõe. Desꝑatio. n. qli-
bet nõ ẽ pctm̃ in sp̃ũscm̃. Si. n. aliqs despa-
ret de sua salute ꝛ tristaret de sua desꝑatiõe:
nec dũ peccaret i sp̃ũscm̃: ſȝ tũc despat abso-
lute qñ diffinit. maiorẽ iniqtas mea q̃ȝ vt ve
niã merear: ꝛ a facie fugit diuine mĩe: sic fec
cayn ꝛ labit in ꝓfũdũ. Noto scdo de p̃sũptio
ne. Si. n. aliqs p̃sumat de suis meritis nõ est
pctm̃ in sp̃ũscm̃ ſȝ est spẽs supbie. Sed tunc
est pctm̃ in sp̃ũscm̃ qñ ex toto aufert rigo
rẽ diue iusticie dans totũ mie. Ter⁹ noto de
obstinatiõe. si. n. qs dr̃ obstinat⁹: q: cõtinue ẽ
in culpa: ꝛ nihil addat aliõ: adhuc nõ ẽ pctm̃
in sp̃ũscm̃. obstinatio. n. tũc est pctm̃ in sp̃ũ
scm̃ qñ cõplacet in culpa ꝑpetrata: nec dolet
de p̃ore: ſȝ approbat. Idẽ dico de ipniã: ñ. n.
differũt: nisi q: ipniã ẽ respectu p̃teriti: ꝛ ob
stiatio respectu futuri. Quarto noto de ipu-
gnatiõe v̇itatis agnite. si. n. aliqs ipugnet v̇i
tatẽ agnitã simplici motu: vtputa pp ruborẽ
q: s. tȝ vnã op. ꝛ ꝯuincit argumẽtis ab aliq: ꝛ
bñ videt q ꝯuincũt nõ tñ fatet ſȝ semp impu
gnat nõ dr̃ pctm̃ in sp̃ũscm̃. Sȝ cũ qs ptina
citer ipugnat v̇itatẽ agnitã: aut in ꝯfusionez
dñtis: aut sui excusatõez: ꝛ marie cũ est v̇itas
catholice religiõis. Noto vltio ꝺ iuidia fr̃ne
gr̃e. q si qs alicui iuideat: q: v̇r sibi q bonuȝ
suum suũ bonũ impediat nõ est pctm̃ in sp̃ũ
scm̃: ſȝ est vnum capitale viciũ de septẽ qd̃ dr̃
inuidia. Si autez inuideat alicuius bono: da
to q sibi non videatur nocere: dicitur pecca-
tũ i sp̃ũsctm̃: id optie dic. tho. q. iij. q nõ dr̃ i-
uidẽtia fr̃is: ſȝ fraterne gr̃e. Et. q. ij. ar. iij. doc.
deuo. dat signũ ad cognoscẽdũ talesvalõ no
tãdũ. illi eni h videnẽ inodati pessimo pctõ q
vix in aliq̃ hoie p̃ñt: aut bonuȝ respicẽ aut re-
perire. ¶ Quãtũ ad tertiũ articulũ sunt tres
diffi. P⁹ ẽ. vñ est q in ꝓfũdũ malicie p̃t ime
diate mergi hõ: nõ tñ imediate effici sũm⁹ in
v̇tutib⁹. Dicẽduȝ q cã est: q: neqt hõ nisi or-
dinate ascẽdẽ in v̇tutib⁹. vñ Berñ. sup cãti.
Nemo repẽte fit sũm⁹: ſȝ paulatie ꝓcedẽ vo-
lo. In malis ꝺo p̃t imediate qs ab alto se p̃ci
pitare. pȝ in turri vbi qs cũ labore ascẽdit ꝛ i
mediate p̃cipitat. ¶ Scda diffi. vtrũvolũtas
nr̃a possit ferri i malũ absolute nõ hito respe-
ctu bõi. doc. subti. in p̃ñti dist. loq v̇r dubie. si
eniȝ qs posset odire deuȝ in q̃ odio nulla est
rõ boni hr̃ ꝓpositũ. Scriptũ est. n. supbia co-
rũ q te oderũt ascẽdit sp. Et tũc dyon. auctas
Nemo opat ad malũ aspiciẽs: itelligit ꝺ cõi-
vl' nisi eẽt hõ i maloꝝ mersus ꝓfũdũ: vt iã hõ
nõ dicat ſȝ diabol⁹. ¶ Tertia diffi. vñ ẽ q ma
gister in lr̃a solũ ponit q̃tuor spẽs hui⁹ pctĩ in
sp̃ũsctm̃. s. desꝑationẽ. obstinationẽ. ipugna-
tionẽ agniteveritatis. ꝛ iuidẽtiã fraterne gr̃e
nõ aũt p̃sũptionẽ ipniaȝ. Dicendũ q he due
ꝯtinent satis sub obstinatione: eo eni q quis
obstinat⁹ est: nec timet penã: nec vult penitẽ:
Uel dr̃ q p̃ñt elici ex textu subtilit indagãti
Ex q̃ pȝ ad qõnẽ. q vicȝ pctm̃ in sp̃ũsctm̃ sic
v̇eit ex malicia q tñ p̃t dici r̃missibile. ¶ Ad
p̃mũ argm̃. dicẽdũ ad minorẽ q ẽ ꝯ appropa
tũ sp̃ũsancti scȝ benignitatẽ. ꝛ dũ ꝓbat. q ẽt
pctã cetã mortalia qa priuãt gr̃aȝ. Dicẽduȝ
q differẽter. pctm̃ eni in sp̃ũsctm̃ est ꝯtra di-
uinã bonitatẽ ꝛ rõnẽ p̃ncipij: q: hȝ ortũ a ma
licia: ꝛ rõne finis: q: priuat gr̃aȝ. alia aũt rõe
p̃uatõis gr̃e solũ. ideo nõ est cõsilẽ. ¶ Ad 2m
dicẽdũ ad miorẽ. q ipniã nõ dr̃ eo q ñ possit
penitẽ qs: ſȝ eo qd̃ ꝓponit nõ penitẽ: lȝ possit
fieri om̃. idẽ de obstinatiõe ꝛ desꝑatiõe: lȝ ñ
frequẽter eueniat. ¶ Ad ttiũ dr̃ p̃mo q tenẽ
do qd̃ dictũ ẽ de doctorẽ subtili facilis ẽ r̃nsio
q scȝ volũtas possit ferri i malũ ꝛ sub rõe ma
li. Uel dicẽdũ ad scdm̃ mẽbrũ q sub mõ ap-
parẽtis boni nec tñ sequit q sit pctm̃ ex igno
rãtia: q: pctm̃ dr̃ ex ignorãtia qñ p̃cedit igno
rãtia vt cã. casu aũt in isto solũ apparẽtia cõ-
comitabit actũ peccati mõ q̃ dicit phs in. iij.
ethicoꝝ ois malus ignorãs. Et tñ de p̃ñti. q.
Ex p̃ñti aũt ꝛc. ¶ Prima ꝯclõ iniquũ pctm̃
est desꝑatio ꝛ obstiatio i neupma btm̃. dic
ꝯclõ q desꝑatio ꝛ obstinatio sũt species pctĩ
in spiritũsanctum. Et ponitur a p̃ncipio dist.

vſq3 ibi.eſt etiam alia rc. ¶Scḋa ꝯ°.agnita
veritas dum ĩpugnať ⁊ fratruȝ caritas ħ ma
lo notať.dicit ꝯ°.ꝙ ĩpugnatio veritatis agni
te ⁊ inuidẽtia fraterne gr̄e ſunt pctã in ſpm̄/
ſctm̄.Et poniť ab illo loco.Eſt ẽt alia.vſq3 ibi
de hoc q̊q3 pctõ.¶3ª ꝯ°.Solet ĩfirmitas cri
mẽ excuſare atq3 ꝑuerſitas mala accuſať.Di
cit ꝯ°.ꝙ ĩfirmitas excuſat pctm̄ ſ3 malicia ac
cuſat.Et poniť ab illo loco. de ħ q̊q3 pctõ rc̄.
vſq3 ad finem diſtinctionis.Seq̄tur in textu.
p Oſt p̄dicta ꝯſideratõe dignũ occurrit
rc̄.Hic ſig̃tur.xliiij.diſt.⁊ vltima hu9
ſcḋi que ſic ꝯtinuať ad p̄cedentes.Nã
poſtq̄3 a.xxxviij.diſt.incluſiue vſq3 ad. xlij.ex
cluſiue origo pcti in nr̄a volũtate fuit q̄ſita.⁊
a.xlij.icluſiue vſq3 ad p̄ñtem excluſiue pctõꝝ
multiplicitas fuit elicita.nũc i hac vltima di
ſtinctõe de põ peccãdi vñ ſit vox extat hita.⁊
diuidiť i tres ꝑtes p̄ncipales.Jn pª de peccã
di põ q̊rũdã poniť opio.Jn 2ª ꝑ dicta ſeria ꝯ̄
eos eſt ĩpugnatio.Jn tertia ptãti an reſiſten/
tia ſit vel nõ eſt dubitatio.pª in p̄nc°.ſcḋa ibi
ſ3 in pluribus ſctõꝝ teſtimonijs rc̄.tertia ibi.
hic oritur queſtio rc̄.Et hec eſt rc̄.
v Erũ peccandi põ atq3 p̄latio ſic a deo
cenſeať vt ſubditus ad p̄latũ in oibus
obedire teneatur.Et ar̄ ad ꝑtem falſa3
tribus medijs. ¶P° ar̄ ꝙ ptãs peccãdi nõ
ſit a deo.cuius vſus malus eſt ip̄m quoq3 ma
lu3 eſt ex topicis boetij. S3 peccare eſt malũ
ergo ⁊ põ peccandi mala ex qua hic ortũ h3
vſus. Tũc ſic.nullũ malu3 culpe eſt a deo.igr̄
nec iſta peccãdi põ.Et ꝯfirmať ex dicto Anſ.
poſſe.n.peccare:nec libertas ẽ:nec ꝑs liberta
tis.Et iſta ſolũ noiat defectũ.Defectus aute3
cãm nõ h3 effectiuã ſed defectiuam.¶Scḋo
ar̄ ꝙ prelatio nõ ſit a deo. Nihil ꝯ̄rium natu
re eſt a deo.ſ3 p̄latio eſt ꝯ̄ ius nature.igiť nõ ẽ
a deo.maior p3 ex eo qḋ hẽtur in glo.ſuꝑ illo
verbo ad Rom̄.ix.Cõtra nãm inſertus es in
bonã oliuã.Tam.n.auctor nature; nihil facit
ꝯ̄ ſe q̄ꝫ ꝯ̄ nãm. minor vero auc̄te libri inſtitu/
toꝝ ſeu inſtitutionu3:ex hac.n. ſm ip̄m bella
exorta ſunt: ⁊ captiuitates ſecute ⁊ ſuitus: q̄
ſunt iuri nãli ꝯ̄ria.Confirmať per illud Oſee
viij.Jpſi regnauerũt ⁊ nõ ex me:p̄ncipes exti
terũt ⁊ nõ cognoui.3° ꝓbať ꝙ ſubdit9 ſicuti
religioſus teneť p̄lato ſuo in oib9 obedire.Eq̄
vouet religioſus obedientiã ſicut caſtitatẽ.ſ3
voto emiſſo ab oi teneť abſtinere luxuria. g°
pariformiter ⁊ in cũctis ſuo prelato obedire.
maior p3.q2 indifferẽter vouet religioſus i re
ligionis ingreſſu:eque p° vnũ ſicut aliud.mi
nor vero nõ eſt de ſe.Confirmať per illud qḋ
bñdictus dicit in regula ſua. Si p̄cepit prela
tus ĩpoſſibile tẽptãdũ eſt id facere. ¶Jn o^m
primi ar̄ auc̄te aug.ſuper p̄s.volũtas nocẽdi
põt eſſe ab hoie ptãs nõ niſi a deo.Jn o^m ſcḋi
ar̄ per illud ad roma.xiij.Non eſt ptãs niſi a
deo.Jn o^m tertij ar̄ auc̄te Bern̄.i li.de diſpẽ
ſatione ⁊ p̄cepto.Subdit9 nec citra ꝓmiſſu3
eſt inhibẽdus:nec vltra cogendus.¶Jn iſta
q̄õe ad al's rc̄.¶Quo ad primũ arti^m termi
ni ſũt põ peccãdi.p̄latio ⁊ obediẽtia.¶Pri
mus igr̄ terminus eſt põ peccandi.vñ vt põt
trahi ex doc.ſubt.in p̄ñti diſt.põ peccandi ac
cipiť tripl'r. P° vt dicit ordinẽ ſeu ordinabi
litatẽ ad ſubſtractũ peccati:ſicuti ad id qḋ eſt
poſitiuũ aut informatiõe:aut actu homicidij
ſcḋo accipiť vt dicit ordinẽ vel ordinabilita/
tẽ ad deformitatẽ pcti: ſicuti ad deformitatẽ
pcti q̄ extat in actu fornicationis vel homici
dij.3° accipiť pro fundamẽto iſtius ordinis
ſeu ordinabilitatis:ſicuti q̄libet relatio intel/
ligiť ſuũ hẽre fundamẽtũ.vñ ⁊ p̄t tripl'r noia
ri.p° vt ſolũ noiat illud fundamẽtu3 in q̊ iſta
ordinabilitas fundať.⁊ tũc ꝓprie dr̄ põ pec/
cãdi.Scḋo vt noiat potentiã pctõ ꝓpinquã.
⁊ tũc dr̄ volũtas peccãdi q̄ eſt pctm̄ ſꝑ interi
us:nõ tñ ſꝑ exteri9. Tertio vt noiat ẽt cõple/
xionẽ malitie:⁊ tunc dr̄ põ peccãs. ¶Scḋs
termin9 eſt p̄latio ſeu p̄ſidentia.vñ p̄latio ſeu
p̄ſidẽtia ſcḋ3 doc.deuo.ar.ij.q.ij.hu9 diſt.ac/
cipiť tripl'r.v3 gñaliſſime.cõiter.⁊ ꝓprie.Ge
neraliſſime dr̄ p̄latio reſpectu oĩs rei qua hõ
põt ad libitu3 ⁊ votũ ſuu3 vti.⁊ ħ mõ dictũ ẽ
Gene.i.Faciam9 hoiem ad imaginẽ ⁊ ſimili
tudinẽ nr̄a3 vt p̄ſit piſcibus maris rc̄.Scḋo
dr̄ cõiter:⁊ tũc dicit in p̄lato excellẽtiã ptãtis
ĩperãdo ei q ẽ capax p̄cepti.Tertio dr̄ ꝓprie
p̄latio ptãs cohercendi ſubditos: ⁊ ħ noiat i
ſubdito libertatꝫ quãdã artationẽ.vñ huic ꝓ/
prie relatiue opponiť ſeruit9.⁊ ſecũde magis
ſubdit9 ⁊ p^c magis poſſeſſio.¶Terti9 termi
nus ẽ obediẽtia. vñ obediẽtia vt notať ſctũs
tho.ar.ij.h9 diſt.q.iij.ẽ triplex.idiſcreta. iper
fecta.⁊ ꝑfecta.Jndiſcreta dr̄ qñ q̄s in his q̄ ſ̄t
ꝯ̄ deũ ſuo p̄lato obedit ⁊ nõ ligat ad facẽ ſed
poti9 ad nõ facẽ.Jmꝑfecta aũt dr̄ q̄ ad ſalutẽ
ſufficit:dũ.ſ.i his ẽt q̄ ſolũ vouit ſubditus ſuo
obedit ſuꝑiori. ꝑfecta ṽo dr̄ qñ ꝓmpte ẽt in
his q̄ ñ vouit ſi ñ ſint ꝯ̄ deũ ſubdit9 p̄lato obe
dit.vñ ber.ꝑfecta obia q̄ legẽ neſcit:termis ñ
artať:ñ ꝯtineť ꝓfeſſiõis ãguſtijs:largior volũ
tate ferť i latitudinẽ caritatꝫ.⁊ ad oẽ qḋ iniun
giť ſpontaneo vigore liberal' alacriſq3 ai mo/
dũ ñ ꝯſiderãs in ĩfinitu3 extẽdiť.Quã hug.ḋ
ſctõ vic.diffiniẽs ait.obia ẽ ṽt9 q̄ oia ãplectiť

iniūcta volūtarie iplēdo:nisi obstiterit īpans auctas. ¶ Quātū ad 2^m art. sūt tres 9clōnes. pᵃ ē de peccādi pō. 2ᵃ de platione. 3ᵃ de obia subditi relatiue ad platū. Pᵃ ē h. peccādi pō sic a deo effectiue pducit vt de se culpā nō dicat. Dic pᵃ ps 9clōnis q peccādi pō extat a deo. pbat. Eadē ē i nob pō būfaciēdi ⁊ peccādi. s3 pō būfaciēdi i nob ē a deo. gº ⁊ malefaciēdi. maior ē phi i. ix. metha. poᵉ. n. rōnales sūt ad opᵃ. mior ē clara: cū oē bonū sit a deo. Cōfirmat. qꝛ oē ens ē a deo. pō autē peccādi ē qddā ens. igr. ⁊ si dicat: qꝛ posse peccare ē posse facē 9 deū. igr videt q dīna pō aliqd fecerit 9 se. p3 ex. i. art. Rūº q ista pō peccādi ē a deo s3 q q3dā solū noiat entitatē: nō sm q noiat dfectibilitatē. ⁊ p3 p h solo illiº cois argu. q ē pō ab illo ē actº ⁊ e9. si gº peccādi pō foret a deo. gº ⁊ pctm̄ qd ē eiº actº. dr enī3 q pctm̄ ē ab ea pō inq3tū defectibil: nō iq3tū a deo. vn̄ ifert q ista pō q ad positiuū exēplū h3 i deo sic ceta positia. Et si qrat a q inest sibi ista defectibilitas. scūs Tho. dicit. q. i. arti. i. q ex eo qd ē de nihilo. sed salua reuerentia sua istud sufficē nō videt. Lapides. n. tūc peccare possent cū sint ēt de nihilo. Et iō dᵐ sic i p̄nti dist. dic doc. subti. q ista dfectibilitas ad pctm̄ iest sibi ex eo q creata volūtas. nisi. n. gr̄a cōfirmet qlibet creata volūtas pōt deficē i pcō. vn̄ bn̄ dicit doc. deuo. q. i. arti. i. q ista peccabilitas qꝛ fūdat in creatura rōnali: nō cōpetit irrōnabilibº: qꝛ rursus noiat posse deficē non cōpetit iā gl'iosis. vn̄ p3 q simplr pōt 9cedi q pō peccādi sit a deo: l3 sm qd possit negari in q3tū. s. noiat illā defectibilitatē. Ecōtra d pcō simplr negat q sit a deo. ⁊ 9cedit sm qd inq3tū sc3 noiat qd positiuū. Et hic ē q doc. deuo. magis 9descēdit q nō sit a deo h pō peccandi. Tho. aūt ⁊ doc. sub. p oᵐ qꝛ dicūt q ē a do simplr s3 nō sm qd. vt patuit. nec tn̄ i hoc int eos ē 9dictio. vt p3 clare aspiciēti. S3 dicit 2ᵃ ps 9clōnis q pō peccādi nō ē pctm̄. pbat. qꝛ tūc vir scūs eēt malº ⁊ pctōr: cū possit peccare. Ceter pō peccādi pcedit tpe pctm̄. vt inuitur in pcedētibº. vbi oñsū ē q optuit priº tpe eē āgelū q peccaret. vn̄ nō seqt iste pōt adulterari gº ē adult. Et si dicat pō būfaciēdi sēp dicit bonū. gº a sili pō peccādi sp dicet pctm̄. Dᵐ q nō extat sile: qꝛ bōitas sm se tota a do ē ⁊ pō faciēdi bōitatē. iō sp ē bōa. nō sic d pō peccādi q rōe defectibilitat nō h3 cā3 iō pctm̄ nō noiat. cū pctm̄ sit a volūtate i actu posita. Et ide apd aliqs vsu3 ē i puerbiū: qꝛ boni sumº bōa facimº. e9 i malo: qꝛ malū facimº malisumº. nec seqt volūtas peccādi ē pctm̄. gº ⁊ pō. qꝛ volūtas peccādi iā icludit pctm̄: qd nō pō. vn̄ illa regl'a vnaqq3 pō in suo 9plet actu. h3 itelligi qn̄ illa pō ad illū actum de directo ordiat qd nō ē in pō peccādi respcū pcti. imo magis ad bonū ordiat. ¶ Scōa 9º ē d platione vn̄ sit. ⁊ ē h. Prelatio ois a deo ē: q statui ēt inocēᵉ fuisset 9grua. Dic pᵃ ps 9clōnis q ois platio seu ptās ē a deo. p3 bz: qꝛ noiat qd positiᵐ. oē aūt posiᵐ iq3tū sic a do ē. vn̄ ⁊ xps pylato dic Joh. xix. nō hēres i me ptātē: nisi desup foret tibi datū. Et si dicat: qꝛ mlte sūt plationes iniuste: nullū aūt iniustū ē a do. dᵐ vt dicit tho. q. ij. pmi art. In platōe. n. tria attēdūt pncᵐ modº ⁊ execº. q ad mō3 sp iusta ē plaº. modº. n. platiōis ē ordo iferioris ad supiore3 ⁊ e9. ⁊ h notat vniuersi pulchritudinē. Quo aūt ad pncᵐ dic doc. deuo. q. i. art. ij. q triplr acqrit plaº. pº p iustitiam. 2º p violētiā. 3º p astutiā. Si pncᵐ platōis sit iustitia ē a deo faciēte. si vo sit astutia vl' violētia a deo pmittēte. vl' ad pbationē btōꝝ vel punitionē maloꝝ vn̄ osee. xiij. Dabo eis regē in furore meo. Et iob. xxiiij. fac regre hypocrita3 pp pctā ppl'i. Si aūt 3º 9sideret q ad execuᶜᵐ si dbita sit ē a deo vt efficiēte: ⁊ hac di. p3 mltaꝝ rōnū solo: vtputa q sit malū stultū pfici sapiēti. vl' q ds remoueat platione3 quā semel dedit ⁊ talia. talia. n. ad minº fiūt. aut pbatiōe btōꝝ: aut punitiōe maloꝝ. S3 dic 2ᵃ ps 9clōnis q i statu inocēᵉ fuisset plaº. pbat. oē id qd ē ordiatum ad 9suationē ordis nālis fuisset i statu inocētie. s3 hmōi ē plaº. igr ⁊c. maior ē nota cū stāte obia ad deū recte ad se iuicē se hūissēt. S3 mior ē aug. xix. d ciui. dei. penal' fuitº ea ordinat q nālē ordinē 9suari ⁊ pturbari iubet ⁊ pturbari vetat. Et si dicat: qꝛ teste Grego. nā oēs hoies eqles fec. s3 pro varijs merit alios alijs occl'ta dei dispēsaº pposuit. dicēdū q illa auctas itelligit de eqlitate libtat n̄ aᵃ. Nō tn̄ dico q plaº q mō ē ad cohercēdu3 malos tūc fuisset. Ista. n. teste amb. ex ebrietate iducta ē. vn̄ pº gen̄. ix. legit. fuitº iqt. n. textº. maledictº chanaā puer fuº fuoꝝ erit frībº suis vl' pp pctm̄ ade q ad rē l3 q ad nom̄ pº a noe ex pmat. vn̄ q ad h iqt aug. xix. de ci. dei. Rōnalē hoie3 ad imaginē dei factū dn̄ari voluit ds nisi rōnabilibus. vn̄ i illo statu plaº fuisset in h q aliq nobiliores fuissēt i nālibº alijs ⁊ eos d mltj docuissēt. ⁊ ad opādū pfectiº iuitassent l3 nēpe nullº eoꝝ malº fuisset: n̄ tn̄ eqlr fuissēt boni cū ēt iter āgelos gdº sit bōitatj. nec ē sile de statu gl'ie i q oēs erūt docibiles dei. status nēpe inocētie erat statº viatoris. ¶ 3ᵃ 9º ē d obia subditi ad platu3. ⁊ ē hec. L3 ad bonos

ꝛ malos ꝑlatos obiam hēat subdit⁹ i bōis tñ
nō tenet oib⁹. Dicit pa ps ꝯclōnis ꝙ subdit⁹
obedire tenet bōis ꝛ malis ꝑlatis. pȝ exꝑsse. pa
petri. ij. Serui subditi estote in oi tiore dñis:
nō tm̄ bonis ꝛ modestis ſȝ ēt discolis. ꝛ Pau.
ad Ro. xiij. ois aia ptātib⁹ sublimiorib⁹ sbdi-
ta sit. Ex q̄ ifert ꝙ xpiani dñt obedire terrenis
ꝑncipib⁹. Sȝ i qb⁹ dic̄ tho. q. ij. ar. ij. ꝙ tripl'r
pōt ꝑcipe terrenus ꝑnceps subdito. Aut p° ꝯ
deū: sic nō tenent obedire: imo nō obedire. pȝ
in legiōe sacra thebeoꝝ refutātiū ꝑceptū ma
ximiani. 2° ꝑter debitū: ꝛ sic nō tenēt obedire
tñ pñt si volūt. sic̄ si ꝑnceps iponēt pplo mul
ctā nō debitā. 3° dū ꝑcipit id ad qd̄ obligat
sbdit⁹. tc̄ ei obediēdū ē. vñ xps. Reddite q̄ st
cesaris cesari: ꝛ q̄ st dei deo. Et ap. xiij. ad Ro.
Reddite oib⁹ debitū: cui tributū tributū: cui
vectigal vectigal. Et si obijciat qꝛ aduenīente
maiori oblōne cessat minor: sic̄ adueniēte le-
ge xpi: cessauit lex moysi. xpian⁹ autē obligat
xpo q̄si ꝑncipaliori. ꝛ ꝑ ꝯñs nō ꝑncipi treno.
Dm ꝙ nō ē sil'e de lege moysi ꝛ lege xpi: quia
lex moysi fuit vmbra. lex xpi lux. iō adueniēte
luce cessare debuit vmbra. nō sic aūt in ꝓposi
to: manet. n. hec minor oblō rōne hūilitatis vt
nō solū hūiliemur deo ſȝ hoī: ꝛ āpli⁹ i celo pre
miū hēam⁹. Lex. n. xpi dr libtas maxie qꝛ libe
rat a pctō: ꝛ ea mediāte erim⁹ liberi a pena in
celo. nec obuiat illd̄ de xpo. Math. xvij. Re-
ges tre a qb⁹ accipiūt cēsuȝ a filijs: an ab alie
nis. Et. ī. g° liberi sūt filij. Xps. n. ꝛ ei⁹ discipu
li nihil possidebāt: imo oia ꝯtēpserāt tpalia: si
cuti ꝛ veris frib⁹ miorib⁹ in frācia: ꝛ alibi mul
ta passagia sūt libera. ¶ Scda ps ꝯclōnis di
cit ꝙ subdit⁹ vt ꝟbi grā religiosus nō tenet in
oib⁹ bonis obedire suo ꝑlato. pȝ. al's vnica so
lū eēt religio: si ad oia ꝑcepta ꝑlati teneret re
ligiosus. Et ꝯfirmat. qꝛ in his solū obedire te
net in qb⁹ votū emisit: ſȝ solū vouit vnā regu-
lā: ꝛ ita solū ad obſuātiā illi⁹ obligat. Et cōfir
mat Actuū. v. Obedire oȝ deo magis q̄ ho
minib⁹. Et ita nō in oib⁹ tenet ꝑlato. vñ bern.
i li. d̄ dispēsatiōe ꝛ ꝑcepto. nihil ꝓhibeat ipse
ꝑlat⁹ hoꝝ q̄ ꝓmisi: nihil plus exigat q̄ ꝓmisi.
Et pȝ ex°. Prelat⁹. n. in q̄libet religiōe ē po-
sit⁹ vt eā faciat obseruari: ꝛ ita ad hoc tm̄ ad
qd̄ ꝛ ꝑceptū se extēdit sua ptās. verū ē tñ ꝙ si
qs ad cūcta impia obediret ꝑlati i bono: tūc
ꝑfecti⁹ obediēs eēt iudicādus. Sicuti narrat
de doc. sub. q i pūto clicoꝝ visa glialis mistri
obia dū actu regēs eēt i scolis pisieñ. aut pau
ca: aut nulla de reb⁹ hita dispōne pisius exiuit
vt coloniā iret ſm mistri sniam. Et ita hñt op
posite auctes itelligi. Sicuti illa Jero. ad ru

sticū ꝑpositū monasterij. timeas vt dñm dili-
gas vt patrem credas: qcqd dixerit salutare.
nec maioꝝ iudices sniam: cui⁹ ē offm̄ obedire
ꝛ iussa iplē dicēte moyse. Audi isrl' ꝛ tace. ꝛ cō
siles. ¶ Quātū ad tertiū arti. st tres difficul.
Pa qd vult dicē illa auctas eccī. xxxiij. potu
it trāsgredi ꝛ nō ē trāsgressus: dās laudē tali
bus maxie: cū de⁹ sit laudabilis q tñ peccare
nō pōt. nec xps potuit. Dicēdū ꝙ itelligit de
q̄dā laude accidētali cū defectibilitate hita:
qꝛ hoī peccabili valde laudabile ē hitare cuȝ
malis ꝛ nō peccare: nec tñ minit laus dei aut
xpi si hoc nō potuit: qꝛ ꝑfecti⁹ in eis hoc recu
sabat. pȝ ex°. furor. n. laudat i cane nō in hoie
sic in ꝓposito. Scda diffi. quō sil'stant ꝙ aliq̄
ptās seu ꝑlatio sit a deo: ꝛ tñ ꝙ dicat vsurpa-
ta. dm ꝙ dr a deo ꝑmissiue i hoc casu. vsurpa-
ta aūt dr ab hoie ambiēte. Tertia diffi. Cui ē
magis obediēdū: aut supiori ꝑlato: aut iferio
ri. Dicēdū ꝙ qñ iferior ꝑlatio penit⁹ manat a
supiore magis obediēdū ē supiori: sicuti deo
q̄ hoib⁹. qñ ꝟo due ꝑlatiōes supior ꝛ iferior
manāt ꝑ ordinē a 3a. tūc aliqñ est magis obe
diēdū supiori: aliqñ inferiori: sicuti monach⁹
in aliqb⁹ magis tenet obedire abbati q̄ epo.
vt in aspiciētib⁹ suā regulā. i alijs magis epo:
sic̄ in ptinētib⁹ discipline eccl'iastice. Et loqr d̄
abbatib⁹ nō exēptis. Ex hoc pȝ ad. q. ꝙ vicȝ lȝ
tā pō peccādi q̄ ꝑlatio sit a deo. i oib⁹ tñ sub
dit⁹ nō tenet obedire creato ꝑlato. Ad pm ar
gum dm ꝙ illa regula cui⁹ vsus mal⁹ ē ipm q̄ȝ
malū est itelligit qñ vsus fit in re ad id ad qd̄
ordinat: sic̄ equus ad eqtādū. peccare aūt nō
ē id ad qd̄ ordinat volūtas creata sed bñ facē
venit. n. pctm̄ ex defectibilitate: iō non currit
argm. Et dū ꝯfirmat: qꝛ vt dic̄ ansel. posse pec
care nec libertas ē: nec ps libtatis. Dicēdū ꝙ
accipit illud posse pro ordie ad deformitateȝ
nō pro pō. ꝛ illo° dictū ē ꝙ nō ē a deo: ſȝ isto
scdo. ¶ Ad scdm dicēdū ad maiorē ꝙ aliqd
fieri a deo ꝯ ius nāe pt itelligi. aut ꝯ vl'e dicta
mē. ꝛ sic maior ē ꝟa ꝛ minor falsa: sicuti. n. ea
dē medicia q̄ dat vinum sano remouet egro.
Sic eadē nāe lex dictat ſuitutē in nā lapsa ñ
in statu inocētie. pōt rursū itelligi aliqd fieri
a deo ꝯ ius nāe in pticulari. ꝛ sic maior ē fal-
sa ꝛ mior ꝟa. ꝛ ita arg. sp hȝ vnā ꝑmissaȝ falsā.
auctas āt osee itelligit d̄ volūtate aūte i mat.
¶ Ad tiū dm ad maiorē ꝙ est sic ꝛ nō sic. Est
qdē sic: qꝛ sic̄ vouet fugē actū carnis: sic ponit
volūtatē i volūtate ꝑcipiētis. Est āt nō sic: qꝛ ñ
oȝ ꝙ sic̄ negat oēȝ actū cānis. sic se obliget ad
qdlibet ꝟbū ꝑcipiētis. eēt nēpe q̄si ipoe. vñ bñ
dicit btissim⁹ Frāc. in sua regl'a. in his q̄ ꝓmi

ferūt dño obſuare fideliter. dictū aūt bñdicti
in ſua regl'a itelligit de pfecte obedientibus.
Et ſic obia librū termiat ſcdʒ: q̄ mediāte pue
nire mereamur ad regna celoꝝ. Amē. Ex pn̄
ti aūt diſt. ſic de pcedētib⁹ ⁊c. ¶ Pria pclo.
de⁹ pōʒ bñfaciēdi pducit ēt ⁊ illā peccādi. di
cit pcl'o. ꝙ tā pō bñfaciēdi q̄ʒ malefaciēdi ē a
deo. ⁊ ponit a pnci°. diſti. vſqʒ ad illud. c. hic
oꝛit qō nō trāſiliēdo ⁊c. ¶ Scda pcl'o. pnci-
pi ſecl'i iuſta iubēti tenēt ſuuli nō mala dictā
ti. dic pcl'o ꝙ ſubditi tenent obedire principi
ſeculari dū pcipit iuſta: ⁊ nō dū pcipit iiuſta.
⁊ ponit ab illo. c. h oꝛit qō ⁊c. vſqʒ ibi. iaʒ nūc
his ⁊c. ¶ 3ª pcl'o. Sacrū miſterū icarnatōis
petit ſtudiū ptēplatōis. Dic pcl'o. ꝙ cognitō
ſacri miſterij diue icarnatiōis filij dei de q̄ eſt
loquēdū i ſequēti libro exigit vt p ptēplatio
nē fiat in nobis reuelatio. Et ponit ab illo. c.
iā nūc his ⁊c. vſqʒ huius libri ſecundi ⁊c.

p Lanicie dinoꝝ itrogreſſur⁹ doḡtū viri
doctiſſimi optiqʒ pres phēnib⁹ pcele-
brādi laudib⁹ oꝛdine ſepti⁹ veluti ruth
p⁹ terga metentiū ſpicas recolligēs mgroꝝ
meoꝝ ſequēs veſtigia vi boni cui⁹ ſupma tri
nitas trino nō triplici i creatura digito varie
pingit nix⁹ auxilio actū hūc arripiēs tripha-
rie pdiuido. prio. n. poſſe iux ſniarū tti⁹ pfert
laudabil'. ſcdo titul⁹ mihi dubi⁹ adiunget diſ-
putabil'. ttio gra hic hūili⁹ referret poſſibilis.
Quo igr ad p^{m} reuerēdi pres ⁊ dñi i q̄ ſniaꝝ
tti⁹ pfert laudabil': n̄ imerito: qꝛ iā pluries in
hac alma vniuerſitate alibiqʒ p me iſonuit in
iudith vidua ſctiſſima exaratū eſtimo capiē-
dū thēa vitatis. ſcʒ gyrātes vallē venerūt ad
pōtā ciuitat̄ i q̄ vt meli⁹ modicill⁹ ſmo iſonuit
ad nr̄i petri piſcoꝝ pſul' librū pmēdād egre^{m}
ptes iux libri q̄tuō ⁊ q̄tuoꝛ pādebāt. ⁊ nūera
bilitas ābitu pfectioꝛi. In pª eni pādebat vi-
gēs iter artes claudēs libramie. i p° ſniaꝝ. 2°
melliflua amenitas i ſitu hūilioꝛi locata p cer
tamie. i 2°. 3° latitudis entitas nos vbo dulci
oꝛi ſopoꝛās dulci carmie in 3°. 4° amātiſſima
vnitas aditu patētioꝛi reficiēs ſolamie. in 4°
P^{m} pbat rotūditat̄ circul⁹ copioſioꝛ potēti
oꝛ ſigt⁹ ifinitate pmittit girātes. 2^{m} pbat loci
amen⁹ vidul⁹ venuſtioꝛ. oꝛnatioꝛ. grādi plen⁹
claritate. ſubiūgit thēa vallē. 3^{m} pbat caritati
u⁹ modul⁹: ardētioꝛ. feruētioꝛ emiſſ⁹ dinitate
dic thēa veneft. q̄rtū pbat hōeſtat̄ titul⁹ aptiō
famoſioꝛ. iſignit⁹ maieſtate pcludit ad poꝛtā
ciuitat̄. capp ſctā pleni eqtate ſeq̄mur vitatis
iā vias. nā ſecuritate girātes vallē veneft ad
pōtā ciuitat̄. pp p^{m}: lux ſp ideficiēs nr̄is effert
mētib⁹ i ſup° triplici. i p° ſniaꝝ. pp 2^{m} creata i
cipiēs ſeiat in ētib⁹ cultura mltiplici. i 2°. pp
ttiū imago dei pdiēs mittit indigētib⁹ malo
ſoluēs ſeptēplici i 3° pp q̄rtū viatoꝛ bon⁹ ge-
ſtiēs ſe iūgit ptēplātib⁹ ſanat⁹ cura medici. in
q̄rto ſniaꝝ. ¶ Duob⁹ primarijs iḡtū pr miſe
ricoꝛdiaꝝ cōdonauit expeditis q̄ʒtoqʒ ſuo in
loco ipō dō ppicio coadiuuāte refando. De
3°. ipn̄tiaꝝ aliqd expzimet ſtil⁹ paupioꝛ. In q̄
vt mō dicebat: oñdit latitudis ētitas ⁊c. qō p
bat caritat̄ modul⁹ ⁊c. cū dī veneft pp qō ima
go dei pdiēs ⁊c. Hec qppe eſt imago o pꝛes
fulgētiſſimi dei pris in q̄ relucet multifoꝛmis
ſapia dei diuin⁹ radi⁹ ⁊ caract p nob miſſa in
ardētiſſima caritate celū n̄ rlinquēs: ⁊ ad tre
na dſcēdēs gl'ia maieſtas btōꝝ ⁊ refugiuʒ ſcā
miſoꝝ. ſic diu⁹ paul⁹ loqt. atvbi vēit plēitudo
tpis miſit de⁹ filiū ſuū i tris natū d mulie ſcm̄
ſub lege: vt eoſ q ſub lege erāt rdimeret. Hāc
ſiqdē imaginē ſubtili picta depixit ille alan⁹
mētē i ſublie eleuat⁹ i qnto ſui anticlaudiani
ſua pcepta rcolligēs melioꝛa ſic ingens artis
ex noie ars q̄ ſola fide gaudet ſubnixa: nec ar
te nitit hūane fugiēs rōis aſillū: ḡtius arriſit
aiaʒ cū celic⁹ ignis: i ſupis retinet adhuc ſplē
doꝛqʒ ſeren⁹. illa docet celeſte ſeq̄ vitar cadu
cū viuē lege poli ſurſū ſuſpēdē mētē faſtidiar
ſolū ſurſū pſcēdē mēte. coꝛpis iſult⁹ frenar re
pellē lux⁹ cānis illicitos rōi ſubdē mot⁹. h ille
o ſupeminēs vnigēiti aduēt⁹. o ſacratiſſia dua
rū nāꝝ ypoſtatica vnio. o ieſu ſapie ⁊ ſcie dei:
theſaur⁹ icōpabil'. d te: p te: ad te pres nr̄i locu
ti ſt ad q̄ꝝ validoſ clāoꝛes excitat⁹ mūdū igre
diēs ad nos vēiſti vēit pres iuſt⁹ ad iiuſtos vt
d pctōꝛib⁹ faceret iuſtos. hūil' vēit ad ſupbos:
vt d ſupb facerʒ hūiles vt q̄libʒ ſuo i dſiderio
ſctificari pſopit⁹. De i° aduētu dini fulgoꝛis
illō ſapie ſepe pferat quā philonē ſcripſiſſe re
fert. optaui ⁊ dat⁹ ē mihi ſēſus. iuocaui ⁊ vēit
i me ſpūs ſapie. ⁊ pppoſui illā regnis ⁊ ſedib⁹
⁊ diuitias nihil eē dixi icōpatiōe illi⁹. Et ſeqt:
veneft āt mihi oia bōa parit cū illa: ⁊ inūera
bil' hōeſtas p man⁹ illi⁹: Et ifert. quā ſin̄ fictōe
didici ⁊ ſin̄ iuidia cōico. ⁊ hōeſtatē illi⁹ n̄ ab-
ſcōdo. Et ſi doctōi cuilibʒ h ppetē noſcat tibi
petre piſcoꝝ ātiſtes pampli⁹ cui⁹ laboꝛ dulce
do traꝝ vſqʒ pagrauit circuitū. At te defuit fi-
ctio ne falſū pmeres reſecata iui³ vt nob vnū
pāderes ⁊ clamares. vēite aſcēdam⁹ ad mō-
tem dñi ⁊ ad domū dei iacob: ⁊ ambulabim⁹
in ſemitis ei⁹: qꝛ de ſyon exibit lex ⁊ vbuʒ dñi
de hierl'em. honeſtatē quā mēte pceperas ce
lādā nō cēſuiſti. ſed ſtilo mirabili diue imagi-
nis vbi pmarij lucis intime eterni ſpeculi trāſ
fretatus in apicē vt aquila altiuola ſolē mū

dū decorātē ꝯstuit⁹ iesu nr̄i declarares isignia
in mūdū aduētū sui tpis ꝓgressum suphūanū
mortē p̄ciosissimā ad iferos descēsuz bēignio
rē:cetaqꝫ mysteria ꝓfūdit⁹ apuisti v̄itat̄.fūda
mētis inixus ꝑpetuis.qs ali⁹ tā ꝑuo libro re/
collegit tātū apicē maiestatis. vēite ⁊ videte
que in hoc posuit ꝓdigia altissim⁹ sup terraz.
Recte qppe ꝓdigiū tā ꝑuo libro tā magna i
mo maiora sed maxia ꝯtineri.a pria qdē dis.
vsqꝫ ad q̄rtā iclusiue ostēdit vnigeniti dei cō/
gruētia ad icarnationē ⁊ nāe assumpte ꝯdi°.
A q̄rta rursus exclusiue vsqꝫ ad.ix.exclusiue
venat̄ an nā nām assūpsit vl' ꝑsona:⁊ an debe
at fili⁹ dei m^e noiari. A.ix. vsqꝫ ad.xiiij.exclusi
ue agit̄ de iesu adoratiōe.p̄destinatiōe ⁊ idiui
dui qd̊ ipe ē ꝯditiōe. Rursus a.xiiij. inclusiue
vsqꝫ ad.xxiiij.exclusiue agit̄ d̊ scissimis iesu ca/
rismatib⁹ merito passiōe.morte ⁊ resurrectio/
ne.Et final'r a.xxiiij.iclusiue vsqꝫ ad finē libri.
De his agit̄ ternario v̄tutū:spe:fide ⁊ carita
te.q̊ in lege dei ꝓficim⁹ in quo ꝫ⁹ nr̄ cōpletur.
Quid hoc ope mirabili⁹ vt qd̊ q̄si ieffabile di
uin⁹ dyoñ. epl'a tertia ad gayū ꝓfessus ē tā ꝓ/
funde nr̄ mgr̄ suo i.iij.loq̄ret̄.vñ sic iqt dyoñ.
Et h̄.n.iesu abscōditū ē:⁊ nullo sermone nul/
la mēte:qd̊ ꝑm ipm ē illud eductū mysteriuz:
sed ⁊ dictū ineffabile manet intel^m ⁊ ignotū.
Et Joh̄.scoti trāslatio sic obtinet:⁊ hoc in ie/
su occultat̄.vbi cōmētū loq̄t̄ icarna°. Et seq̄t̄
in tex.Et nullo v̄bo neqꝫ itellectu ꝑm ipm in/
uestigat̄.Sꝫ ⁊ dictu ineffabile manet ⁊ itelle
ctu incognitū.venite igit̄ o mgr̄i subleuādi ꝑ
secula p̄coniijs.venite ⁊ exultem⁹ dño exulte/
mus ⁊ tāto pōtifici q ꝓfūda fluuioꝝ scrutat⁹
ē ⁊ abdita ꝓduxit in lucē.scribit̄ in Job.Qui
mētes nr̄as ad q̄etē vocat vt cum eo reficia/
mur quē de⁹ intātū refecit.venite inq̄t ad me
oēs q laboratis ⁊ onerati estis: ⁊ ego reficiaz
vos.Sup eū qppe venit lumē tuū de⁹ ⁊ gl'ia
tua sup eo oriri ꝓbat̄.iesu nr̄i tāta ꝓrūpēte in
v̄ba q de v̄bo ineffabili mēti humane inscru/
tabili v̄ba edidit,mirifica fans de v̄bo a quo
reficimur.ꝑ qd̊ cōdimur.⁊ ad qd̊ tēdim⁹.qd̊
de seipso dicit Joh̄.vi.Exiui a p̄re ⁊ veni i mū
dū.Exiuit qppe locū nō mutādo sed appen/
do visibilis.venit i mūdū carnē assumēs mor
talē vt nos imortales redderet:vt securi eum
sequeremur qui relinq̄t mūdū ⁊ iuit ad p̄rez.
Qd̊ v̄bū multis extulit nr̄ mgr̄ laudū isigni/
is.tibi petre pro tāto labore gl'ie ꝑhēnis con
donet̄.vt cōtēplari valeas poloꝝ in sedib⁹ il/
lud v̄bū illud mūdū archetipū qui mūdū re/
liquit vt patrē adiret illū iesuz humilē sed ex
celsum dico.hūc dei vnigenitū vltimis in tpi/
bus pro nobis carnē indutū de quo tanta lo
cut⁹ es:⁊ nos illuc veniamus tecū.Amē.

Expedit⁹ per dñi gr̄az taliter q̄l'r de
primo in quo sniaꝝ terti⁹ debebat
e fari laudabilis. Reuerēdi p̄res ve
nio ad 2^m i q̊ titulus mihi dubius
dꝫ adiūgi disputabil'.In h̄ siqdem
2° hēo q̄ōnē collatiuā cū reuerēdis magr̄is
meis cū qb⁹ in lectura sniaꝝ imerit⁹ cōcurro
discutere.quā iuxta thema assumptū his i v̄/
bis efficio.An hac valle dei v̄bi assūpteqꝫ na
ture ypostatica sic venerauit vnio vt sola vni⁹
ad alterū depēdētia req̄rat̄.Et arguit̄ primo
ꝙ sic tali medio.Ois vnio aut est ꝑ modum
forme:aut aggregatiōis:aut tertio ordis.Sꝫ
vnio ypostatica diui v̄bi ad assumptā naturā
nec est ꝑ modū forme nec ꝑ modū aggrega/
tiōis.ergo ē ꝑ modū ordis:⁊ ita depēdentie:
q̄r vbi ordo ibi depēdētia iudicat̄.maior pꝫ.
oꝫ.n.in oi vnione aut ꝙ vnū sit in alio subiue
⁊ ista dr̄ vnio foꝛalis seu forme:aut vnū iuxta
aliud lꝫ nō informet:⁊ dr̄ aggregationis:aut
tertio ꝙ vnū pri⁹ aut nobili⁹ altero:⁊ sic dicit̄
vnio ordinis.nec appet q̄rt⁹ modus ad vnuz
hoꝝ triū nō reducibilis.Sꝫ minor ꝓbat̄ ꝑ sin
gula.p° nō est vnio ad modū forme. nā.n.as/
sumpta nō informat dei v̄bū cū diuū v̄bū nō
sit potētiale respectu illi⁹ nature assūpte : aut
q̄si mā nec ecōtra v̄bū dei nō ē forma illi⁹ na
ture assūpte:⁊ ois forā hꝫ modū ꝑtis.ex.viij.
metha.qd̊ nō ꝯgruit v̄bo dei.Sed ꝓbat̄ scd̊o
ꝙ nō sit vnio hec ꝑ modū aggregationis.te/
ste Bern̄.i li.de ꝯsideratiōe iter vnitates p⁹
diuinā trinitatē i eēntie vnitate.vnio yposta/
tica diui iesu ē maxia.sꝫ ex eodē Bern̄. vnio
aggregatiōis ē de miorib⁹.igr̄. 3^m relinq̄tur
ꝙ scꝫ solū sit vnio ordis:⁊ ita depēdētie:q̄r i/
perfectū depēdet a ꝑfecto:inter aūt ordinata
vnū hꝫ modū ꝑfecti.reliquū impfecti. ¶ In
o^m aūt ⁊ pro ꝑte negatiua ar̄ sic.vnio yposta
tica nr̄i iesu est tāta vt dicat̄ hō de⁹ ⁊ de⁹ hō
sed sola depēdētia nō facit hoc.igit̄ nō suffic̄.
maior pꝫ aucte aug.p° de trini.c.xvi.Tāta in
quit fuit hec vnio vt hō de⁹ ⁊ de⁹ diceret̄ hō.
Et Joh̄.i.v̄bū caro factū est.vbi caro ꝓ toto
capit̄ hoie:veluti totū ꝓ ꝑte.Sꝫ ꝓbat̄ minor.
si.n.sola depēdētia hoc faceret aut esset cois
trib⁹:aut v̄bo ꝓpria rō terminās illā depēdē
tiā.nō cois trib⁹:q̄r lꝫ rō terminādi depēden
tiam creature sit trib⁹ cois:nihilomin⁹ ꝑꝑ h̄
nō p̄dicent̄ creature d e deo vt dicat̄ de⁹ ē bru
tū aut lapis.nec scd̊m scꝫ ꝙ rō tminādi sit ꝓ/
pria v̄bo:q̄r i v̄bo nō appet nisi ꝓprietas ipi⁹
cōstitutiua:⁊ cū sit relatiua solū aspiciet suuz

correlatiuũ ⁊ ita ẽminate neqbit istã depẽdẽtiã. Cõfirmat. q2 illa rõ q̃ cõis ẽ trib⁹ ħ nõ facit. nec a fortiori illa q̃ extat ꝓpria. Anteq̃ʒ vlteri⁹ actus pñs ꝓcedẽt reuerẽdi pr̃es ⁊ mgr̃i laudib⁹ insignes varijs erat mea puitas ꝓtestatiões sepi⁹ ꝑ me factas ꝓductura: nisi labilitas tpis ⁊ breuitas obuiaret quas hũilime supplico placeat ꝓ repetitis accipeř. Spãlit̃ tñ de pñti ꝓtestor me actu in pñti aliq̃ dicere solũ ꝓbabilit̃ ⁊ collatie vt cũ ṽuerẽdis mgr̃is meis excellẽtissimis illustratis igenijs cũ quib⁹ merit⁹ ego in lectura sniaꝝ hoc in ãno cõcurro valeã ꝑficẽ. Quoꝝ dcã posse iuxta fidelit̃ intẽdo recitare. Et si tãtã in ore reuerẽtiaʒ nõ haberẽ q̃lẽ decet tãtos viros q̃libet i arte ibutos parcãt rogo attẽtius. nã illã ṽuo i corde ⁊ custodire itẽdo q̃ʒdiu vitã ɔdonabit altissimus iesus. ℂHis p̃missis ꝓ decisiõe q̃õis sit vnica fundamẽtalis ɔcl'o tal'. Verbũ ꝓductũ p̃mario sua ꝓꝓetate relatiua nãe depẽdẽtiã assũpte i ypostatica ɔterminat vniõe. Ista ɔcl'o hʒ tres ꝑticulas. pª dic̃ ꝙ in diuis ṽbuʒ diuinũ p° ꝓducit̃. Et taceo q̃ ad pñs ṽ ꝑsona spũssc̃ti: q2 nullũ extat q̃ ad theologũ dubiuʒ ꝗʒ loquor de ẽe cognito seu ydeali. ꝓbo istã ꝑ teʒ me° doc. subti. q. i. scd̃i. qñ aliq̃ põ hʒ duo oba. vnũ primariũ. reliquũ scd̃ariũ. pri⁹ nã cõparat̃ ad obʒ primariũ q̃ʒ ad scd̃ariũ. ꝗʒ diua ẽẽntia est obm̃ primariũ diui intellect⁹: ydee sũt obʒ scd̃ariũ. ergo prius nã itelligit diuus intellect⁹ diuinã ẽẽntiã q̃ʒ ydeas. ⁊ prius erit p̃ncĩᵐ ꝓductiuũ diuini ṽbi q̃si ex obo primario. s. diua ẽẽntia q̃ʒ istaꝝ ydeaꝝ q̃ sũt oba secũdaria. maior pʒ exẽplo. qa eni ignis hʒ duos effect⁹. s. ignire ⁊ calefacẽ. prior ẽ cõpatio ignis ad calefacẽ q̃si effectũ priorẽ q̃ʒ ignire q̃si effectũ ɔsequẽtẽ. multa eñi calefacit ignis q̃ nõ ignit. Sʒ mior ꝓbat̃. qa absolutũ vł simplicit̃ nã prius q̃cũq̃ʒ respectiuo. Diuina aũt ẽẽntia ẽ absolutissima ydee ṽo formalr̃ meri sũt respect⁹. Et cõfirmatur. qa q̃rto diuinorũ noiuʒ tã in trãslatõe Joh. scoti saraceni q̃ʒ abbatis ṽcellaꝝ. Diua ẽẽntia d̃r radix ⁊ veluti fũdamẽtũ fructicũ diuoꝝ seu ꝑfectionũ. fũdamentũ aũt preintelligit̃ in aliq̃ signo fũdatis in eo. ℂScd̃a pars ɔcl'onis dicit. ꝙ diuinuʒ verbũ terminat depẽdẽtiã nãe assũpte in vnione ypostatica. ꝓbat̃. ꝙ si n̄ ħ sibi repugnare videret̃: aut inquãtũ ꝑsona: aut scd̃o inquãtũ ꝑsona diuina: aut tertio inquãtũ hec ꝑsona. ꝗʒ neutrũ est dadũ. igr̃. ꝓba° assũpte mioris. nõ eñi inq̃ʒtũ ꝑsona sibi repugnat: cũ terminare depẽdẽtiã sit dignitaꝭ ⁊ nomẽ ꝑsone sit ad dignitatẽ ꝑtinẽs de se: nec vllã dicat indignitatẽ: nec eadẽ ꝛ rõne inquãtum ꝑsona diuina cũ ista determiatio maximã addat sine iperfectiõe ꝑfectionẽ. Nec qa hec ꝑsona cuʒ tres ꝑsone in perfectione sint equales. Et ɔfirmatur. qa oẽ depẽdens ad indepẽdẽs terminat̃ sed nã assũpta est de se depẽdens ṽbũ diuiᵐ ĩdepẽdẽns. ergo põt illã termiare depẽdẽtiã. Sed ꝙ actu ẽminauit: ꝓbat̃ ex idiomatũ cõicatiõe. vñ ps. Misit verbũ suũ ⁊ sanauit eos. Et ysa. De syon exibit lex ⁊ ṽbũ dñi de hierusalẽ. Et Sap. xviij. Oĩpotẽs ṽmo tu⁹ dñe ṽ celis a regalib⁹ sedibus venit ⁊c̃. Et ɔsilib⁹. plenũ est nouũ testm̃ auctatibus. ℂSʒ dic̃ tertia ps ɔcl'onis. ꝙ ꝓꝓietas relatiua cõstitutiua ṽbi est vltima rõ ẽminãdi istã vnionẽ. ꝓbatur in virtute medio doc. subti. in. xix. q̃libeto Rõ. n. vltimo terminãdi hãc vnionẽ: aut est cõis trib⁹ aut ṽbo ꝓpria. Si trib⁹ cõis. ergo sicuti ṽbũ dꝫ icarnatũ pari mõ ⁊ pr̃ ⁊ spũssc̃tus ꝓbat̃ ɔña. q2 i q̃ extat rõ ⁊ illud cui⁹ ẽ rõ. nec valet si dicat̃ ꝙ illa rõ lʒ de se sit cõis tñ alio mõ ẽ i pr̃e. alio mõ in filio: ⁊ illõ sufficit vt sit vni rõ ẽminãdi nõ alteri. Quero eniʒ aut ille ali⁹mod⁹ nõ dicit a ꝑte rei aliqd distinctũ ab alio. ⁊ tũc ẽ nihil dictũ: aut dic̃ aliqd formalr̃ distictũ: ⁊ tũc venit̃ ad ṽbi ꝓꝓietatẽ. Ex q̃ p° pʒ ꝙ ista depẽdẽtia nãe assũpte ad ṽbũ nõ ẽ proprie causati ad cãm. pʒ. q2 illa terminat̃ a trib⁹. ista nõ. pʒ scd̃o ꝙ ista ꝓꝓietas relatiua dicit formalr̃ qd distinctuʒ a diua ẽẽntia. pʒ. q2 alias ẽẽt ɔdictio ꝙ ista ꝓꝓietas ẽminaret nõ diua ẽẽntia nec tñ dico qn ista terminatio isti⁹ depẽdẽtie sit p̃ncipalit̃ in virtute diuine ẽẽntie. Pʒ tertio eadẽ a ꝑte rei ẽẽ ṽbationẽ passiuã filiationẽ: ⁊ imaginẽ. pʒ: q2 ṽbũ vnicũ formale hʒ ɔstitutiuũ. Et sic pʒ ɔcl'o. ℂEx ɔcl'onis ꝑte pª. prio ifero ꝙ cuʒ ifinitate diue ẽẽntie stat ordo nãe: ⁊ pri⁹ ⁊ posteri⁹ nã. pʒ. ĩfero scd̃o. nullũ i diuis poni ṽbũ ẽẽntiale. pʒ. q2 vbi loq̃t̃ aug. de ṽbo sp̃ loq̃t̃ ꝙ sit ꝓductũ. nullũ aũt ẽẽle extat ꝓductũ nisi a ꝓꝓietate: sicuti dicim⁹ sapia genita. ℂTertio pʒ nullaʒ ydeã dici ṽbi p̃ncipiũ: q2 p̃mittet̃ ṽbũ diuinũ ipis ydeis. Ex eadẽ pʒ ꝑte q̃rto. ꝙ diuuʒ ṽbũ nõ ꝓducit̃ de scia ꝗʒ de sapia: q2 scia ẽ habitus creatoꝝ. sapia eẽnoꝝ. nec dico ꝙ sapia sit p̃ncipiũ ꝓductiuũ ipi⁹ ṽbi diui ꝗʒ ipi p̃intelligit̃: sol⁹. n. itellect⁹ diu⁹ ⁊ diua ẽẽntia ṽbi diuini censet̃ p̃ncĩᵐ ꝓductiuũ. Quito ifero ṽbũ diuinũ ɔstitui ex diua ẽẽntia ⁊ rõne solũ pʒ. qa si icludẽt attributa i p̃rio°. tũc alit̃ ea hr̃et q̃ʒ diua ẽẽntia. ṽ q̃ dicunt̃ in scd̃o°: seu mõ scd̃i mõi. pʒ ħ incõueniẽs. naʒ eo mõ q̃ d̃r risibile de hoie d̃r de sorte. ⁊ sic oʒ i ꝓposito. pʒ tñ se

q̄la correlarij:qr ex q̄ diuinū v̄bū pducit̃.oз q̄ p̄
ter illā dictionē passiuā aliq̄d hēat.cū oēr rela
tiuū aliq̄d sit ex̄ id qd relatiue dr̄.ex dict̃ de tri
tate nō videt̃ aliud nisi diuina eēn̄a. Ex q̄ pз q̄
diuinū v̄bū ē diuina intellectio nō q̄dditatiue sed
idētice seu for̄alr̄.Ex q̄ sexto īfert̃ diuinū v̄bū
dici artē r exēplar r mūdū archetippū in illo
pōri v̄a rōne hīt⁹ scialis a p̄re sibi coicati non
ydeaꝝ q̄s i seq̄nti signo itelligit̃ hr̄e. Ex q̄.vij.
īfero pbabilr̄ solū r collatiue q̄ ad hoc qd di
uin⁹ itellect⁹ oba itelligat scd̄aria.oз ea ymā-
ginari in aliq̄ eē obiuo a diuina distincto eēn̄a.
pз manifeste ex signis pnoiat̃:qr diuina eēn̄a di
uini itellect⁹ ponit̃ obз p̄mariū. r ista scd̄aria.
r ita pm nō p̄m scd̄m.nō 2m q̄ est ɔdictio. hoc
corem pono pbabilr̄ solū r collatiue ɔ reuerē-
dū mgr̄m r p̄rem spālē r amicū̄ītim baccala
riū de sacro ordie hēmitaꝝ sci aug.q i duob⁹
suis solēnib⁹ p̄cedētib⁹ p̄ncipijs om tenuit in
for̄a ɔ me.Cōtra quē sic pcedā.p̄io vna no-
ua rōne meū corroborabo correlariū suū īfir-
mando.2o posteriꝯ̄ suis validissimis rn̄debo
rōnib⁹.Et 3o ondā q̄ meis nō satisfecit.Quo
ig̃r ad pm ao sic.diu⁹ itellect⁹ itelligēdo.n.cre
aturas:aut aliq̄d itelligit aut nihil. Si dicat̃
q̄ nihil.ig̃r nō dз dici creature cognite. Cete
rū ɔdictio ē q̄ dicat̃ itelligē creaturas r q̄ ni
hil sit itelligendū.Si aliq̄d itelligat:q̄ro q̄d:
aut solū diuinā eēntiā aut aliq̄d aliq̄lr̄ distma di
na eēn̄a.si solū diuinā eēn̄am.ig̃r sola diuina eēn̄a
ē cognita:r n̄ creature:cui⁹ om dicebat̃.Si ali
q̄d aliđ ig̃r aliq̄d ē cognitū distictū a diuina
eēn̄a.r illđ nō oз eē i re ex̄.cū añ mūdi ɔstōnē
rerū exēplaria i mēte diuina remanerēt.go ē in
eē obiuo respcū diuini intellect⁹ nō q̄si motiue
vt obm p̄mariū sed solū termiatiue vt scd̄ariū.
Et hoc de po. ¶ Quātū ad 2m restat rn̄dē rō
nib⁹ validissimis mgr̄i mei q̄ i 2o p̄no erāt tm̄
tres.sз q̄rtā addidit vt eēm⁹ plixiores.Argue
bat.n.p̄mit⁹ sic.videt̃ q̄ correlariū fūdet̃ sup
falsa ymagiatiōe.r dicit q̄ ymaginor ifra lati
tudinē diuini itellect⁹ oba p̄mā r scd̄aria r lo-
co p̄marij diuinā pono eēntiā loco scd̄arij ɔten
tā i ea:vtputa itellectionē creaturaꝝ.hinc sue
ymaginatiōi dixi ponēdo tria signa.prim in q̄
diuina eēn̄a simplr̄ cognoscit̃.scd̄m in q̄ apphē
dit̃ vt cognita.3m i q̄ v̄tutē hui⁹ cognitiōis di
ne istđ eē itelligibile qd dr obm scd̄ariū pdu
cit̃.Ex q̄ īferebā q̄ nō ponebat̃ istud eē cogni
tū for̄alr̄ itellectio creaturaꝝ. Tūc sua pa rōe
obuiat.h īq̄t penit⁹ videt̃ sup̄fluū:iō īq̄t fe
ci rōnē sic q̄ eadē ē penit⁹ itellectio q̄ intelli-
git se r creaturas:qr eq̄ p̄io.ig̃r declarat assū
ptū sic:qr si ab vna pō eq̄ primo cernant̃ duo
oba.nō sūt ponēda p̄maria r scd̄aria.sз itelle
ct⁹ diu⁹ vnico actu intelligit deū r creaturas.
ig̃r.huic rōni mgr̄i mei r dn̄i dico tria. p̄mo
q̄ mior nō ē sūpta sub maiore nisi addat̃ q̄ i-
tellect⁹ diu⁹ eq̄ p̄io cognoscit obm scd̄m r p̄-
mū:r ista ē falsa:qr diu⁹ itellect⁹ p̄mo termiat̃
ad diuinā eēntiā r scd̄o ad oia oba scd̄aria. Se
cūdo dico q̄ nō ē ex toto rō quā mihi fecerat
imo īponebat mihi q̄ ego dixerā illud eē co-
gnitū seu scd̄ariū obm itellectionē creaturaꝝ
q̄si distinctā ab itellectiōe diuine eēn̄e vt p̄dictū
ē:r mō solū dicit eādē itellectionē diuine eēn̄e
r creaturarū.Et si dicat q̄ ita itelligebat pcat
mihi supplico hūīme mgr̄ me⁹ qr ne dū didici
rn̄dē cogitatiōib⁹.sū ɔtēt⁹ satisfacē his q̄ scri-
bunt̃ si tn̄ illā artē nouerit placet mihi ei⁹ effi
ci discipul⁹.3o do ad illā ɔfirmationē de isto
obo scd̄ao pducto.aut ē inq̄t pductū ad itra
aut ad ex̄.dico q̄ ad itra. Et dū q̄rit vltra:aut
ē pr̄ r hoc nō qr ē iproducibilis.aut spūsscūs.
r hoc nō:qr illđ eē itelligibile ē cōe trib⁹. Di
co q̄ illud eē itelligibile ē pr̄ r fili⁹ r spūsscūs
idētice nō for̄alr̄.r istđ sufficit vt p illđ nō di-
cat̃ pr̄ pduct⁹: aut vt sit cōe trib⁹.amor.n.q̄
vt i p̄re nō ē pduct⁹ i spūscō dr̄ pduct⁹. Et cū
dicit q̄ ista di.for̄alr̄ seu ex nā rei neq̄t stare cū
idētitate reali in diuinis:qr tūc diuina eēn̄a nō es
set ita īfinita respcū rl̄onis q̄tū ad suā for̄ali-
tatē:sicē q̄tū ad suā realitatē:r ita nō eēt sim-
plr̄ infinita.pbat.qr tota rō q̄re idētificat.sibi
rl̄onē ē:qr īfinita realr̄. Dico q̄ diuina eēn̄a est
ex sua rōne formali infinita.nec tn̄ oз q̄ si ista
īfinitas idētificat q̄cūq̄ i ea sūt idētitate reali
q̄ etiā for̄ali.r rō ē:qr realis ex toto diuersal̄
arguit i vno distictoꝝ impfectionē qd nō fac̄
for̄al̄ dist.q̄ ē solū dist.s̄m q̄d.dixi aūt ex toto
qr lз psone diuine distiguant̃ realr̄ nō tn̄ se tot̃:
qr sūt vna sūma res i diuina eēn̄a. ¶ Ad 2m arm
in q̄ arguebat.q̄ꝝ vnū ē p̄us alio illa sūt disti-
cta r plr̄a.sз itellectio q̄ de⁹ itelligit se r creatu
rā nō sūt distincte ergo nō faciūt diuersitatez
in eē reali nec obiuo.hic dixi alijs dimissis:qr
s̄m Egidiū suū argm nō valet qr nō seq̄t apđ
eū.Est p̄m ig̃r p̄us qr p̄a psona est pr̄ in diuinis
nō tn̄ est p̄or filio.2m eū replicat ɔtra me r nō
dici ad formā.dico hec mgr̄o mō q̄ i argo suo
nulla est for̄a:ideo ad id qd nō erat rn̄dē nō
quesiui cū in secūda figura ex maiori pticula
ri vtiliter nō silogizat̃.ex po p̄oꝝ.Et dū addit
q̄ nō facit istā ɔn̄az sed aliā.dico q̄ imo vt pз
in suo folio p̄cedēti primario mihi dato qd q̄
siui.vn̄ ista est noua.b est in a in instāti po.r c
in d instāti scd̄o.r b nō est in d.igit̃ b r d sunt
plura.totū cōcedo formalr̄ seu ex natura rei.

¶Ad tertiū argm vbi sic arguebat capio in/
stās pro q̄ pr̄ itelligit suā eēntiā nō intelligē/
do creaturā in illo instāti nō est filiꝰ ꝓductꝰ.
⁊ ꝑ ꝯñs ꝑ illa mora filiꝰ nō est:⁊ ita nō est pr̄i
coeternꝰ. Dixi huic argo ꝙ nō sūt signa tp̄is
sicut suū ꝑtēdit argm. ſꝫ nāe ⁊ originis:iō argm
ñ currit. Replicat q2 h̄ ꝯsolidat suū ꝓpositū
p2io fateor ꝙ suū ꝓpositū valde idiget ꝯsoli/
datiōe. Scd̄o dico ꝙ si ꝯ2iū ꝯ2iū solidat ⁊ me
uꝫ dictū suū roborat nō al̄s. Tero dico ꝙ mo
ra est tp̄is:iō nō dꝫ applicari ad talia sig̃ nāe
Et qd̄ addit ꝙ ex plenitudine pr̄ne mēorie fi
liꝰ ꝓducit̄. fateor in illo ꝑori:⁊ in illo nō itelli
gunt̄ creature in pr̄e nisi eminent̄ nō i isto eē
obiectiuo. Quarto arguebat sic diua eēntia
ꝑt ꝯcipi in casu correlarij mei nō ꝯcepta diua
sapia q̄ se h̄ret loco obiecti scd̄arij. h̄ aūt repu
gnat diue ꝑfectiōi. rñdi ꝙ nō repugt̄ diue co
gnitiōi inq̄ztū est cognitio terminari ad diuā
eēntiā nō sapiētiā cū distinguant̄ formal̄r:tñ
real̄r oiuꝫ diuoꝝ est eadē imo oiuꝫ itelligibi/
liū. Replicat ꝙ nō appet sibi ꝙ sint oino idē
⁊ distiguant̄. dico ꝙ nec mihi nec illud dico.
Et cū ꝓbat. q̄ꝫta idētitate essena est eadē sibi
tāta ē eadē sapie diue:sed sibiipsi ē eadē rea/
liter ⁊ formal̄r. igr̄. dico h̄ ꝙ sit fallatia figur̄
dictōis ꝯmutat eni q̄tū in q̄t. q2 in miori mu
tat idētitatē in formalē ⁊ realē. ⁊ cū ꝓbat ꝙ
nō sit formal̄r eadē sapia essentie diue nō erit
eēntia diua sūme ꝑfecta. q2 sibi deficiet sūma
ꝑfectio. Dico ꝙ nō defectꝰ eni est possibil̄ h2i
nō habiti. est aūt ipossibile diuinā eēntiā iclu
dere sapiaꝫ in sua rōe seu q̄dditate:lꝫ sint pe/
nitꝰ idē realit̄. ⁊ hoc de scd̄o. ¶ Quātū ad 3m
restat ondē ꝙ nō satisfecit rōnibꝰ meis. Ar/
guebā po sic. oē ꝓductū aut q̄si productū hꝫ
aliqd̄ eē aliq̄l̄r distictū a simpl̄r iproducto. ſꝫ
oīa scd̄aria h̄nt eē q̄si ꝓductū vt diuini itelle
ctꝰ. eēntia ṽo diua est simpl̄r iproducta. igr̄.
maior pꝫ ꝑ primū ꝑncipiū de q̄libet affiro vel
negao:⁊ d̄ nullo ābo sil̄. mior q̄ ad scd̄aꝫ ē cla
ra ꝑticulā. q2 diua eēna nec gignit:nec gignit̄
Sꝫ q̄ ad ꝑmā pꝫ ꝙ ñ fit descēsus ab extremo
in extremū nisi ꝑ mediū extrēa sūt ꝓduci sim
plicit̄ ⁊ nō ꝓduci simpl̄r. hic āt ꝓduci ſm q̄d
in isto eē obiectiuo est mediū. Dicebat po ꝙ
maior erat falsa:q2 filiꝰ ⁊ diua eēntia sūt peni
tus idē:⁊ tñ filiꝰ ꝓducit̄ ⁊ nō eēntia. Dixi ꝙ
hoc est falsū:imo distinguunt̄ formaliter. mō
dicit ꝙ nō videt istaꝫ dist. cū iter ea nō sit rl̄o
nis oppō. Dico ꝙ imo rl̄o bñ est iter filiuꝫ ⁊
diuinā eēntiā:ſꝫ nō q̄ faciat realē dist. sicuti il
le de q̄bꝰ ansel. vñ aꝫ i itelligibile ṽo itellectui
aliq̄ penitꝰ eadē a ꝑte rei ⁊ tñ vnuꝫ cōicabile
reliquū nō. sicuti est filiꝰ ⁊ diua eēntia. ¶Ar
guebā scd̄o aucte aug. alio deꝰ pr̄. alio filiꝰ er
go est aliq̄ dist. dicit ꝙ intelligit denoiationē
modalē. ⁊ ego dico ꝙ ista modal̄ est quā vo/
co formalē si sit a ꝑte rei. Si aūt ponat̄ fom a
ꝑte rōnis tūc nō erit filius dei a ꝑte rei qd̄ nō
extat ꝓferēdū. ¶Arguebā t̄tio ⁊ vltio aucte
auicēne. viij. metha. ponētis rl̄ones dei itelli
gētis ad formas itellectas qd̄ nihil eēt dictu
nisi iste forme aliq̄l̄r eēnt distincte a ꝑte rei a
deo itelligēte. q̄a eiusdē a se nō ē rl̄o a ꝑte rei
hic rñdit ꝙ aliq̄d pōt referri ad id qd̄ nō est.
sed pōt eē. h̄ directe est ꝯ logicā ⁊ ph̄iaꝫ dare
rl̄onē sine fūdamēto ⁊ termino. Rursus ista
possibilitas q̄ dicit pōt eē q̄ est respectꝰ vbi fūi
dat̄ neq̄t recurrē nisi ad eē cognitū. hec sunt
moca veriꝰ nulla tāti pr̄is:tāti mgr̄i in cōspe/
ctu cui h̄ūilissime me recōmēdo. fuissē vlteriꝰ
si tp̄is passa eēt inedia de duabꝰ alijs ꝯcl̄onis
ꝑtibus aliq̄ correlaria illaturꝰ magis ad vnio
neꝫ attingētia ypostacam q̄ dimitto. vñ ex di/
ctis ⁊ dicēdis alias. infero ꝑtē affirmatiuam
tituli. hoc tñ mō valet ꝙ in valle huius mūdi
diuini ṽbi nāeq3 assumpte:sic ypostaca venit
vnio vt sola vnius ad alterum propria depē/
dentia sine informatione requirat̄. ¶Et tan/
tū de secundo principali. Finis.

Am venit igr̄ plenitudo ⁊c̄.
¶Exigit siq̄dē reuerēdi ma
gistri patresq3 laudes cele/
c brādi ꝑuarias:vt opa q̄ ma/
nus sapiētissimi dei effecerat
artificis diue dignatiōis mi/
sericordia ad seipꝫ ꝑduceret
vt qd̄ pr̄ potētissimꝰ effecerat dei ṽbū icarna/
tū:ardētioribꝰ sctispūs carismatibꝰ reficeret:
⁊ bonitates iā creatiōe diffuse:rursus in diui/
nū ꝯuerterent̄ radiū. Sic eccl̄stes loq̄bat̄. Ad
locū vñ exeūt flumina reuertunt̄:vt iteꝝ fluāt
Et Jo. in apocalipsi. Niueis indutū vestibus
xp̄m aspexit resonātē. Ego sū alpha ⁊ o:ꝑnci
piū ⁊ finis. Extat xp̄s alpha seu princim q2 pr̄
cuncta eo operatur. oia per ip̄m scribit̄ facta
sūt. O vero vltimꝰ finis censet̄:vnde pro no/
bis vltis tp̄ibus humana carne trabeat̄:vt sic
vltimo facta creatura rerum principio iunge
ret̄. vnde ⁊ proclus plōnicus plōnis sectator
maximꝰ perfici circulū censuit:duꝫ linee vlti/
ma iūgerent̄. Recte igr̄ feruore dei grādi de
entiū primo prino in sniarum volumine ꝑrio
expediti:deq3 reruꝫ egressu mirabili. In secū
do postq̄ ſmo est habitꝰ ad 3m caritate ferui
dū dilectiōe ꝑcipuū scia elegātē pietate dco/
rū:humilitate nitidū cūctis vt ſmo breuis ab

ſoluat donis plenū ſacrati flamis fed⁹ ꝯuertiꝛ
i q̄ nr̄i dini ieſu pueri ꝑuuli poſſe iuꝛ̄ apienda
ſī mag̃lia. Qui qdē igr̄ lib̄ ſua ꝑmā diōne: in
tres ptes diuidiꝛ ſꝫ ꝙ p̄mo ſum⁹ cū xᵒ. Scd̄o vi
uim⁹ p xp̄z. 3ᵒ pficimur ſm xp̄z. In pᵃ igr̄ ꝑpo
niꝛ a dei v̄bo carnis aſſūpᵒ. In 2ᵃ ſb̄ſeqꝛ dini
ieſu durioꝛ paſſio. In 3ᵃ ānectiꝛ v̄tutū ab eo/
dē nob̄ donaᵒ. pᵃ i ꝑnᵒ. 2ᵃ diſt. xix. ibi. nūc igr̄
q̄ram⁹ quō p mortē ꝛc̄. 3ᵃ diſt. xxiij. ibi. cū v̄o
ſup̄ ꝑhabitū ſit xp̄m plenū gr̄a ꝛc̄. ¶ Pᵃ rur
ſus pticula i q̄ ꝑponiꝛ a dei v̄bo carnis aſſum
ptio. i tres diuidiꝛ ptes. In pᵃ in hac vnione
ꝑādiꝛ nāꝝ diuerſitas. In 2ᵃ ō ꝯceptiōe mod⁹
apiꝛ atqꝫ q̄litas. In 3ᵃ de coīcatiōe idiomatū
clareſcit v̄itas. Pᵃia in ꝑncᵒ. Scd̄a diſti. iiij.
ibi. Cū v̄o icarnatio v̄bi ꝛc̄. Tertia diſtin. viij.
ibi. Poſt ꝑdicta ingri dꝫ ꝛc̄. Prima rurſus
pticula in q̄ i hac ieſu vniōe nāꝝ ꝑādiꝛ diuer
ſitas: in tres ptes diuidiꝛ. In pᵃ dei aſſumētꝭ
ꝑnōꝛ ꝯditio. In 2ᵃ nature aſſumpte faꝛ ſuſce/
ptio. In 3ᵃ marie poniꝛ ſacra ꝯceptio. Pᵃia i
p̄inᵒ. Scd̄a diſt. ij. ibi. ꝛ qꝛ in hoīe tota natu/
ra humana. Tertia diſt. 3ᵃ ibi. q̄riꝛ ēt de carne
v̄bi ꝛc̄. Prima rurſus pticula que ē p̄ns diſt.
in qua aſſumētꝭ ꝑnotaꝛ ꝯditio. ſ. diuini v̄bi: in
tres ptes diuidiꝛ. In pᵃ filij hec ōnd ē ꝯpleta
vnio. In 2ᵃ hui⁹ facti pij ingriꝛ clarius rō. In
3ᵃ cuiuſdā dubij apponiꝛ grata ſol̄o. Prima
in ꝑnᵒ. Secūda ibi. diligēter v̄o eſt annotan/
dū ꝛc̄. Tertia ibi. Si v̄o q̄riꝛ vtrū ꝑ ꝛc̄. Et h̄
eſt diuiſio p̄ntꝭ diſt. in gn̄ali. Circa quā tal̄ ꝛc̄.

Ꝺ dini v̄bi ad carnē ypoſtatica vnio
a sub lege ꝛ tp̄is plenitudine iudicetur
poſſibil̄. Et aꝛ ꝙ n̄ triplici meᵒ. Pri
mo ſic. plus diſtāt creatoꝛ ꝛ creatura: q̄ꝫ duo
ꝯ̄ria. ſed ꝯ̄rioꝝ vnio nō ē poſſibil̄: igr̄ nec hūa
nitatꝭ ꝛ diuini v̄bi. Maioꝛ pꝫ. qꝛ aut creatoꝛ ꝛ
creatura ſunt ꝑmo diuerſa: aut ſolū in trāſcē/
dētib⁹ ꝯueniūt: ꝯ̄ria v̄o ſub eodē gn̄e collocā
tur ſm ꝑhm: ſic albedo ꝛ nigredo ſub coloꝛe
Sꝫ ꝓbaꝛ minoꝛ. qꝛ iſta nunq̄ꝫ erit v̄a albedo
eſt nigredo in abſtracto. nec iſta in ꝯcreto al
bū ē nigꝝ reſpectu eiuſdē. Scd̄o aꝛ ſic. Si di
uinū v̄bū humanitati vniꝛ: dinū v̄bū patiꝛ. ſꝫ
h̄ extat falſuꝫ: igr̄ ꝛc̄. Maioꝛ pꝫ. qꝛ ſicuti vni/
re eſt agē: ita vniri ē pati. Sꝫ mioꝛ ꝓbaꝛ ex eo
ꝙ diuinū v̄bū ē actualiſſiᵐ. Et ex h̄ ēt pꝫ ꝙ re
pug̃t ſibi iſta vnio: qꝛ aliogn n̄ eēt ſūᶜ in actu
Tū qꝛ ſibi videreꝛ poſſibilis additio. tū qꝛ ali
qd illud de nouo denoīaret. tuꝫ 3ᵒ qꝛ videreꝛ
ipoᵃ cū illo addito ad ꝯſtitutionēꝫ t̄tij. 3ᵒ aꝛ
ſic. Q̄ ē vnibile reliq̄ vnibili aliq̄ cōpatiōe cō
ꝑaꝛ. ſꝫ dini v̄bi ad hūanitatē nll̄a extat ꝓpoꝛᵒ
igitur. Maioꝛ pꝫ. ſicuti. n. q̄ ſī iꝓpoꝛtiona/
bilia ſūt inunibilia: ſic q̄ ſūt vnibilia eē oꝫ ꝓ/
poꝛtionabilia: oppoſitoꝝ. n. oppoſite ſūt ꝯdi/
tiōes. Sed minoꝛ pꝫ qꝛ diuinū v̄bū eſt iſinitū
humanitas finita. finiti aūt ad infinitū nulla
extat ꝓpoꝛᵒ. ¶ In oᵐ aꝛ ad Gal̄. iiij. At vbi
venit plenitudo tp̄is miſit de⁹ filiū ſuū natuꝫ
de muliere factū ſub lege. Et Joh̄. pᵒ. v̄bū ca
ro factū eſt. Et in ſimbolo niceno hō fact⁹ eſt.
¶ In iſta. q. ſūt tres articuli declarādi. Pri/
mus triū t̄mioꝝ expoſitiu⁹. Scd̄s triū ꝯcl̄onū
poſitiu⁹. Terti⁹ triū difficl̄tatū iuxta tres ꝯcl̄o
nes motiu⁹. ¶ Quo ad pᵐ arti. t̄mi ſūt: vnio
ypoſtatica. tp̄is plēitudo. ꝛ ſub lege. Prim⁹
igiꝛ t̄min⁹ eſt vnio ypoſtatica. vn̄ pᵒ noto ꝙ
iſta tria ſe hn̄t p ordinē: diſtinctio: vnio: ꝛ cō/
poſitio. oīs. n. ꝯpō ē vnio: nō ecō. ad ꝯpōeꝫ. n.
exigiꝛ ꝙ vtrūqꝫ cōponētiū finitū ſit: nō āt ad
vnionē ſicuti in ꝓpoſito dinū verbū qꝺ car/
ni vniꝛ eſt iſinitū. Ois rurſus vnio ē diſtincᵒ:
aut diſtinctionē ꝑſupponit: nō ecō. multa eniꝫ
diſtinguunꝛ q̄ nō vniunꝛ ſicuti ſoꝛ. ꝛ pl̄o. Se/
cūdo noto ꝙ iſta vnio ypoſtatica. vt tāgit do
ctoꝛ ſub. arti. pᵒ. i. qōnis h⁹ ō. ē rl̄o rōnis qdē
ſolū ex pte dini verbi qꝺ nō pōt referri rl̄one
reali ad ex̄. realis aūt ex pte nature aſſumpte
Et ex hac pte tres ſūt vniones. Pᵃia aīe. ſcd̄a
coꝛpis. 3ᵃ cōiuncti. ſ. humanitatis. ꝛ pꝫ ꝙ di/
ſtinguanꝛ: qꝛ fundamēta diſtiguunꝛ. vn̄ ꝓp̄e
iſta vnio ē rl̄o extrinſec⁹ aduenies terminata
ad diᵐ v̄buꝫ ꝛ fundata in aſſūpto. nec dꝫ dici
rl̄o q̄ſi depēdētis ad cām effectiuā: qꝛ tūc oīs
creatura eēt v̄bo vnita. nec ſcd̄o q̄ſi effect⁹ po
ſterioꝛis ad prioꝛē: qꝛ dinū verbū non eſt effe
ctū quo oīa fiūt. ſꝫ dꝛ rl̄o ſubſtātificati ad ſub
ſtātificās. ꝛ appet exēplū i ſubiecto reſpectu
accidētis. accidēs. n. hꝫ cōꝑari ad ſubm: ꝛ p
modū informātis: ꝛ hoc eſt impfectiōis: ꝛ in
ſe ꝛ in ſubō: qꝺ informat: ꝛ p modū ſubſtātifi
cātis in ſubō ſubſtātificāte. ꝛ hoc eſt pfectiōis
in ſubō. Relinquaꝛ primū qꝺ ē impfectiōis:
ꝛ capiaꝛ ſcd̄m: ꝛ habeꝛ exēplū ad iſtā vnionē.
Dꝛ aūt ypoſtatica: qꝛ i vnitate extat ſuppoſi
ti: ꝛ p ſe. vt patebit. ſ. Et tm̄ de iſto t̄mio vnio
ypoſtatica. Scd̄us terminus eſt tp̄is plenitu
do. vn̄ a doc. deuo. 3. binarij rōnū: ſeu ſex dan/
tur rōnes dubio p̄io lſali: q̄re hec vnio facta
legiꝛ tp̄is plenitudine. Prima qꝛ finitū ē tē/
pus qꝺ ꝑfinierat deus. vn̄ Glo. ſup ad Gal̄.
iiij. At vbi venit plenitudo tp̄is. Cōpletū eſt
tp̄s qꝺ ꝑfinierat pꝛ qn̄ mitteret filiū ſuū. Se/
cūda ratio: qꝛ diuina ꝓmiſſio de filio ſuo im/
pleta eſt. vn̄ ſup illo v̄bo. plenū gratie ꝛ veri/
tatis. glo. ait. q̄ ad ipletionē ꝓmiſſoꝝ. Tertia
pp adipletionē figuraꝝ. Mat. v. Nō veni le/

gẽ soluẽ:sȝ adimplẽ. Quarta pp plenitudinẽ grẽ que fuit in xpo. ad coll'.2°. In ipso hitat plenitudo diui cor. Quita pp ipletionẽ gña/tiōis. fu crat.n.hō ɔdit⁹ sine viro ⁊ muliere:vt adã. de viro sine muliere:vt eua. de viro ⁊ muliere:vt hȝ cursus nature. Restabat de mlie/re sine viro qđ impletũ est in xpo. Sexta pp sextã etatẽ:sicuti.n. in sexta die mũdus fuit cõsumat⁹:sic i sexta etate:extat rcreat⁹. vñ plẽtudo ɔditiōis rex:dr plenitudo nature:sȝ ista dr plenitudo grẽ. 3ª aũt dr plenitudo glorie. De qua Eccl.xxiiij. In plenitudie scõꝝ detẽtio mea. Et tñ de isto termio tpis plenitudo. Tertius termin⁹ est sub lege. vnde notat scũs tho. in dubijs lralib⁹ ꝙ esse sub lege põt intelligi tripl'r. Prio° quo ad causam:⁊ sic q nati sũt in pctõ dicunt sub lege. Scdo quãtũ ad motiuũ:⁊ sic sũt sub lege qui timore legi obediũt. Et sic dr.i.Thi.p°. Iusto nõ est lex iposita. Tertio quãtũ ad obſuãtiã:⁊ sic iusti sub lege sũt. vñ ista tria ꝓpe dñt. sub lege: i lege ⁊ sup̄ legẽ. Sup̄ legẽ dr legẽ ɔdẽs. sub lege legi seruiẽs:in lege legis amore legi obediẽs. Sic xps cui i lege dñi fuit volũtas. Et tñ de prio art°. ¶ Quãtũ ad 2m artm sũt tres ɔclōnes. Prima est de hmõi vniōis possibilitate. Scda de ɔgruitate diuini verbi in hac vnione sub lege facta ⁊ tpe plenitudinis. Tertia ð cõpatione nature assũpte ad aliã possibilẽ assumi:lȝ nõ assumptã. Pria est hec. Ad solũ diuinũ verbũ sic fuit possibile assũpte nature vnionẽ termiari:vt tres p° illã efficerẽt. Dic prima ps ɔclonis ꝙ vnio nature assũpte põt ⁊ potuit ad solũ diuinũ ṽbũ terminari. Probat me° doc. subti. arti.ij.p°.q. Si.n.nõ potuit diᵐ solũ ṽbũ istã terminare vnionẽ:aut ħ sibi repugnabat inquãtũ dina psona:vel inq̃ȝtũ hec psona dina. nõ primũ:q: ista termina° nõ ponit cõpositionẽ aut põm passiuã i tminãte:nec aliquã in eo inuit impfectionẽ:sȝ potius pfectionẽ. nec inquãtũ hec psona: q: cuȝ eque sit indepẽdẽs diuinũ ṽbũ sicuti pr:non magis sibi repugnat posse tminare hãc vnionẽ ꝙ pri. Ex qua rõne clare inuit ꝙ rõ terminatiōis hui⁹ vnionis est indepẽdẽtia:oẽ eim indepẽdẽs põt terminare indepẽdẽtiã depẽdẽtis:⁊ loquor de indepẽdẽti simpl'r. Ex quo infert ꝙ rõ hui⁹ terminatiōis formalis nõ est dina eẽntia. Pȝ q: tũc nõ posset ṽbũ illã terminare:qn ⁊ pr terminaret:cũ vna triũ sit essentia:sed extat rõ formalis cõstitutiua istius ṽbi que dr verbeitas. ex q̃ pȝ ꝙ dñia est ponẽda inter ꝓpetatẽ verbi ⁊ diuinã essentiã a parte rei. Sed qd facit tũc ista vnio. Dicẽduȝ ꝙ ista vnione nã humana que supposítaret sup posito ꝓpo:diuino supposítar supposito non qdẽ amiciẽdo aliquã realitatẽ. q: teste Dama. qđ est inassumptibile est incurabile:sȝ qa actũ depẽdet a diuio ṽbo:qđ nõ faceret si in ꝓpo eẽt supposito. dico de hac dependẽtia. Sȝ dubiũ tũc exurgit. q: pħo teste in.v.phisicoꝝ. Ad aliqd nõ est mot⁹. quõ igr si cessaret ista vnio posset nã assumpta supposítari supposito ꝓpo nisi aduenirret aliq̃ realitas absoluta. Dm ꝙ rões sũt in triplici mõ. pme sũt que sunt idẽ fundit⁹ real'r cũ suo fundamẽto sicuti ẽ rlo qua creatura referẽ ad deũ:vt cãȝ: ⁊ in his nunq̃ȝ est p° mot⁹ sed in fundamẽtis Secũde sunt rões que nõ sunt idẽ real'r cũ fundamẽto aut termino. ideo vno ipsoꝝ posito nõ necessario ponunt. verũ est tñ ꝙ ambobus positis ⁊ ipe ponunt:sicuti dato albo nõ imediate ponit silitudo:sed ex q̃ ponunt duo alba ipa imediate ɔseqr: ⁊ in his ẽt nõ p° est mot⁹. tertio sunt rões q̃ nec ponunt necẽo vno posito extremo:nec etiã ambob⁹ positis ⁊ hmõi est vnio. non.n.ẽ necesse ꝙ posita mã seu corpe ⁊ aia itellectiua ꝙ vniant. ⁊ i talib⁹ rõnib⁹ põt eẽ pmo mot⁹. Et qđ dicit phs in v.phisicoꝝ. ꝙ i ad aliqd nõ ẽ mot⁹. hȝ intelligi de respectib⁹ itrinsec⁹ aduenictib⁹ sine de piito rõnis. hmõi aũt rões sicuti est vnio ⁊ cõsiles sunt respect⁹ extrinsec⁹ aduenictes:⁊ patet met ex ipo pħo q ponit motum ad vbi in eodẽ piito:cũ tamẽ vbi sit de respectibus. Sed dicit 2ª ps ɔclonis ꝙ ista vnio ẽ effectiue a tota trinitate pȝ manifeste: q: indiuisa st opa trinitatis ad extra. Vñ doc. de uo.ar.i.q.ij. hui⁹ dist. dat vnũ cõsonũ exẽplũ. Sint ingt tres puelle vni ipsaꝝ vnũ induẽtes vestimẽtũ. tres puelle induitionẽ faciũt:⁊ tñ vnica solũ erit induta. sic in ꝓposito nec valet:aut sequit ꝙ si negt illabi illapsu gñali:aut p grãm diuinũ ṽbũ sine alijs psonis ꝙ nec in isto: qa in alijs duob⁹ponit solũ effiª:in 3° isto ponit cũ effectu terminatio. effect⁹ est cois trib⁹:terminare solũ cõuenit actu ṽbo dei. Secunda ɔ° est de ɔgruitate dini ṽbi in hac vniõe sub lege facta ⁊ tpis plenitudine. ⁊ est hec. Sub plenitudine tpis inter ceteras dinas psonas cõgruẽtiᵐ dei ṽbũ fuit incarnari. Dicit pma ps ꝙ fuit ɔgruẽtiᵐ dei filiũ incarnari iter ceteras psonas. Patet:q: maxie cõgruũ est:vt media in dinis psonis media iter nos sit ⁊ deum. hmõi est diuinũ ṽbũ seu filius: est.n. media psona inter pꝛem ⁊ spmscm. Cõfirmat. q: in hoc nulla appet in dinis cõfusio: q: ille q est ab eterno fili⁹ dei pris:in tpe appet fili⁹ ṽgis.

Unde doctor deuotus.q.iij.articuli secundi.
dat tres rõnes quare fuit magis congruuz fi-
liũ incarnari q̃z aliã p̃sonã ex parte ipsius: ⁊
tres ex parte reparationis.habet enim secũ-
da p̃sona tria noīa.dicit̃ enim ymago:filius ⁊
verbũ.Quia enim homo est ad ymaginẽ dei
filio dei qui dicitur ꝓpria ymago patris nos
redimere cõueniebat.Secũdo qꝛ filius:qꝛ vt
dicit Aug.Jam habebat patrẽ in celis: ideo
solũ querebat matrẽ in terris.Tertio qꝛ v̾bũ
declaratiuũ est pr̃is ideo sibi cõpetebat:⁊ ex-
terior declaratio qꝺ cõplet̃ in assumpta hũa-
nitate.Ex p̃te etiã reparationis sũt tres rões.
Jn reparatione enim nr̃a cõsiderat̃ hoīs la-
psus.reparationis modus. tertio rep̃ationis
fructus.homo in lapsu sciẽtie dei appetijt eq̃
litatẽ:filio aũt dei Aug.attribuit eq̃litatem.
ideo ab illo cõtra quem homo quodãmodo
peccauerat:aut vindicta:aut misicordia erat
faciẽda.Quo ad rep̃ationis modũ cõgruen
tius est q̄ fili⁹ apud patrẽ ꝓ nobis supplicet
q̃ ali⁹.Quo ad fructũ ista vnione ⁊ redẽptio
ne efficimur filij dei.Teste aũt Aris.in secũdo
metha̾.Oẽ qꝺ est minus tale hꝫ reduci p̲ id
qꝺ maxime est tale.in ꝓposito autẽ filius dei
est huiusmodi.cui de iure sicut primogenito
celoꝝ debet̃ hereditas: cuius medio nos su-
mus cohẽdes ⁊ filij adoptiui.nec obuiat qꝺ
patri appropriat̃ creatore igit̃ ⁊ creatio:sicu
ti.n.v̾bo cũcta creat deus pater:sic ⁊ recreat
ita ⁊ adoptat per verbũ.vel dicat̃ q̄ patri ap
propriat̃ creatio:filio redẽptio:seu gratifica-
tio:spũisancto glorificatio.Unde ⁊ hoc bene
p̄uilegiatũ opus toti attribuit̃ trinitati: pr̃i
vt mittẽti.Misit inq̄t Paulus filiũ suuz spi-
rituisancto inflãmãti.ꝓpter.n.Paulo teste.
nimiã caritatẽ dei missus est filius:verbo dei
app̲enti.Unde Baruth.iij.Post hec in ter-
ris visus est:⁊ cũ hoibus cõuersatus est. Sed
dicit secũda p̲s q̄ cõgruũ valde fuit q̄ mitte-
ret̃.s.sub lege.i.dũ erat p̲ eũ cõplenda.⁊ tem-
poris plenitudine.i.in etate sexta nõ citius.
Cuius dicti sanct⁹ Thomas in scripto.q.iiij.
primi articuli huius dist.tres assignat ratio-
nes.Prima est vt primo ꝯuinceret̃ populus
de ignorantia qꝺ factuz fuit sub lege nature.
Secũdo de impotẽtia:qꝺ factuz est sub lege
moysi.vt tãdẽ humil us suũ redẽptorẽ susci-
peret.Secũda vt de imp̲fecto tenderet̃ ad p̲
fectũ.Lex v̾o q̃si pedagogus fuit:teste Pau
lo respectu legis v̾itatis.Tertia ꝓpter distan
tiã:qꝛ enim iam lõge ꝓpter tẽporũ distantiaꝫ
a primaria cõditiõe rerũ recesserat per aliqꝺ
maxime caritatis signuz erat renouãdus po-
pulus.nec obuiat si dicat̃:si p̄us venisset mul
ti fuissent saluati qui dãnati sunt.dico q̄ pro-
pter expectationẽ suã nullus dãnatus est ele
ctorũ quos ante mũdi elegit cõstitutionẽ. Et
tñ de secũda cõclusione.¶Tertia aũt ꝯclu-
sio est de cõparatiõe nature assumpte ad ali
am possibilem assumi.⁊ est hec. Lꝫ vna natu
ra immediate a tribus non possit assumi p̲so
nis:vna tñ plures potest assumere. Dixit pri
ma pars q̄ vna natura nõ potest assumi ime
diate a pluribus p̲sonis.Probat̃.Multipli-
cato supposito ꝓprio multiplicat̃ natura si-
cut sortes ⁊ Plato sunt duo homines.ergo
a simili.ex quo p̲sone diuĩe sunt plures ⁊ sup-
plent locũ suppositoꝝ ꝓprioꝝ ⁊ huiusmodi
vnione si fieret non possunt eãdem assumere
naturã numero. Cõfirmat̃ argumẽto docto.
subti.q.ij.vna enim p̲sona sufficiẽter termiat
⁊ ita non oportet ponere aliaꝫ.qꝛ in quolibet
genere cause est status in vno.Confirmat̃ ter
tio auctoritate Ansel.in lib.de incarnatione
verbi.⁊ secũdo cur deus homo.cap.ix. Plu
res p̲sone eũdẽ hominẽ assumere nequeunt.
verũ est tamẽ q̄ quelibet per se potuit incar-
nari in humanitate distincta ab alia quã ha-
bet alia p̲sona.Uñ patet q̄ melius dicit do-
ctor deuotus.q.iij.articuli primi. ponẽdo q̄
tres p̲sone non possunt eũdem hoiem nume-
ro assumere:q̃ sanct⁹ Thomas qui videt̃ di-
cere oppositum. q.iiij.articuli secũdi. videat̃
tamẽ diligẽter opinio eius.Dixi tamẽ notã-
ter immediate:qꝛ si primo ista vnio termina-
ret̃ ad diuinã essentiã esset valde possibile.q̃a
tũc tres p̲sone nõ terminarẽt inquãtum tres:
sed inquãtũ vnus.Sed dicit secũda pars cõ-
clusiõis q̄ vna p̲sona potest assumere plures
naturas.Patet manifeste:qꝛ vna natura as-
sumpta non implet capacitatẽ p̲sone infinite
qn adhuc ⁊ tertiã ⁊ quartã.⁊ sic cõsequenter
assumere possit.Et si querat̃.Det̃ q̄ filius dei
de nouo accipiat vnum nouum indiuiduum
vtputa Petrũ.tũc peto vtrũ Jesus ⁊ Petr⁹
essent vnus homo.vel duo homines.Dicen-
dum q̄ essent duo hoies rõne ꝓprietatum in
diuiduarũ diuersarum in vtroq̄ꝫ seu veri⁹ ma
terialiũ differentiarũ:essent autẽ vnũ supposi
tũ ⁊ vna p̲sona:qꝛ solum essent supposita ⁊ p̲
sonata p̲sona verbi.Et tñ de tertia cõclusio-
ne.¶Quãtũ ad 3ᵐ artᵐ sunt tres difficulta
tes.Pria an nã humana assumpta a filio dei
vltra suppoᵐ ꝓpriũ possit ab alio suppᵒ ab i-
creato substãtificari:lꝫ doc.sub.q.iiij.diuersas
ap̲iat vias:ista tñ ꝯiũgẽdo dictum dicto ma-
gis videt̃ sug.s.q̄ nõ.Nã ad rõnẽ ꝓpriaꝫ sub-

stãtificãdũ: illo modo reqrit ꝙ substãtificans sit suppositum simpl'r indepẽdẽs: qd̾ nõ reperit nisi in deo. Secũda difficultas. an fuit ali⁹ modus nostre reparatiõis q̃ȝ carnẽ assumendo. Dicẽdũ ꝙ sic: sed iste fuit cõgruẽtissimus qꝛ de fornace exiuit caritatis. Tertia difficultas. ad quã vnitatez terminaret nã assumpta imediate a diuina essentia. Dicẽdũ ꝙ ad vnitatẽ indiuidualẽ: nõ ꝙ ex diuia essentia ꝛ hũana 3ª fieret: sicut qdaȝ suspicati sunt heretici. Et tm̃ de 3º art⁹. Ex q̊ pȝ ad. q. ꝙ vicȝ dini verbi ad carnẽ ypostatica vnio sub lege ꝛ tẽporis plenitudine indicat possibilis. Et tunc ad argª. ¶ Ad p̄mũ dicẽdũ ꝙ est ꝯueniẽtia quãtũ ad aliqd̾ cõe. ꝛ ista nihil facit ad vnionez. imo sepe que minus cõueniũt citi⁹ vniunt. vñ minus cõuenit aĩa cũ corpe q̃ȝ corpus cũ corpore ꝛ tñ aĩa cũ corpe facit vnum p se: nõ corpus cũ corpe. ꝛ hãc ꝯueniẽtiã hñt ꝯ̃ria. Est ꝛ alia cõueniẽtia que dr̃ ordinis: ꝛ ista est ratio vnibilitatis: sicuti quia materia est in potẽtia ad formã: ꝛ forma actus materie: ideo ex eis vnũ fit: ita aũt est i ꝓposito: qꝛ nã humana cũ ymago sit dei: maxime ad deũ ordiat. ¶ Ad scd̾m negat maior. ꝛ dũ ꝓbat qꝛ vnire ẽ agere: ꝛ ita vniri pati. dico ꝙ lȝ ſm modũ grãmaticalẽ vniri sit pati: nõ tñ ſm rem. aliq. n. v̇ba sunt teste Prisciano: que in voce actiua hñt sensum passiuũ: ꝛ ecõtra: sicut si itellectio penitus causet ab extrinseco i nobis: puta a deo adhuc dicemur intelligere: ꝛ tñ tunc solũ erit quoddã pati: sic in ꝓposito tã vnire q̃ȝ vniri ex parte dei assumẽtis actiue se hñt ꝛ ex parte creature passiue. ¶ Ad tertiũ dicẽdum ad maiorẽ ꝛ minorẽ ꝙ est ꝓportio quãtitatis: ꝛ ista non reqrit ad vnibilia: dato nẽpe ꝙ mar esset infinitũ: adhuc posset spõgia mergi i eo. est alia ꝓportio ordinis. ꝛ ista sufficit. ꝛ talis est inter creatorẽ ꝛ suã creaturã: nõ prima: iõ nõ obuiat argumẽtũ. Et tm̃ de pñti. q. Ex pñti aũt distinctione de mente magistri tres capiunt cõcl'ones. Pria est. tẽpore gratie mittitur filius donator venie ꝛ patris radius. Dicit cõcl'o ꝙ vnigenitus dei missus est tp̄e gratie. Et ponit a principio libri vsqȝ ibi. Diligẽter v̇o annotãdũ ꝛc̄. Secũda ꝯº. Vnigenit⁹ solus incarnat ꝛ trabeat carne fundit⁹. Dicit cõcl'o ꝙ vnigenitus solus sumpsit carnem: ꝛ dat rõnes: ꝛ icipit ab illo. c. Diligẽter v̇o ꝛc̄. vsqȝ ibi. Si v̇o querit vtrũ ꝛc̄. Tertia conclusio. Sancta trinitas hoc est operata. sed non est veritas ꝙ sit incarnata. Dicit cõclusio ꝙ trinitas tota istã fecit vnionẽ: nõ tñ ẽ icarnata: sed solus filius. Et incipit ibi. si v̇o q̃rit ꝛc̄.

vsqȝ ad finem distinctionis.

[E]t qꝛ in hoie. Hic signat secunda distinctio huius tertij que sic cõtinuatur ad precedẽtẽ. Nã postq̃ȝ in precedẽti distinctione dei assumẽtis in ista sanctissima vnione posita ẽ cõditio. Nũc in hac pñti disti. assumpte nature indagatur in quo sit vnio. Et habet diuidi in tres partes principales. In pª determinat v̇itas. In secũda confutat falsitas. In 3ª eneruat dubietas. Pria in prin⁹. Secũda ibi. Nõ sunt ergo audiẽdi ꝛc̄. Tertia ibi. Si aũt querit vtrũ v̇buz ꝛc̄. Hec est diuisio ꝛc̄. Circa quam talis mouet titulus q̃onis videlicet.

[V]trũ diuini v̇bi ad humanitatẽ incarnatio spiritũ preexigat gratuitũ. Et arguit ad partem falsam tribus medijs. Primo arguit ꝙ diuinũ v̇bũ nõ sit incarnatũ. nihil cẽset incarnatũ nisi carni vniat: sȝ diuinũ v̇bũ nõ extat carni vnitũ: igit diuinũ v̇bũ nõ est incarnatũ. Maior patet. Quia sicuti ab albedine quis albus dicit: sic a carne incarnat⁹. Sed ꝓbat minor: ex eo ꝙ tanta fuit hec vnio: vt id qd̾ vnit v̇bo: v̇bum dr̃etur ex ydiomatũ coicatiõe: qd̾ nõ repit in carne. vñ non dicimus v̇bũ diuinũ carnẽ. Secũdo arguit ꝙ non vniuit secũ humanitatẽ. si eniȝ secum vniuit diuinũ v̇bũ humanitatẽ. aut per partes vniuit sibi totũ: vtputa p aiaȝ ꝛ carnẽ humanitatẽ. aut eque primo ipsum totũ ꝛ partes: sed neutrum põt dici. igit. maior patet ex diuisione sufficiẽti. Sed ꝓbat minor. pº ꝙ nõ p ptes vniuit sibi totũ: qꝛ tũc diuinũ v̇bũ non esset primo hõ sed primo aiatũ p assumptam aiam: vel carnosum p carnẽ admin⁹ prius nã qd̾ repugnat: nec scd̾o pᵐ ip̄m totũ: qꝛ sic humanitas a v̇bo est assumpta sicuti in ꝓp̄o fuisset supposita supposito. ibi aũt partes toti p̄intelligunt. 3º arguit ꝙ de necessitate exigat ꝙ vnio fiat gratuito hitu p̄cedente hũana nã nõ põt vniri in vnione btifica sine hitu gr̃e. sȝ vnio ypostatica est maior. igr̃ ẽt negt sine hitu isto fieri. Maior pȝ. qꝛ illa vnio btifica cõsistit in visiõe ꝛ fruitiõe: q̃ maxie hñtur p habitũ caritatis. Sed ꝓbat minor ex eo qd̾ dic̃ Aug. xiij. de trini. In reb⁹ p tẽpus ortis summa gratia est: ꝙ deus in vnitate psone nullis precedẽtibus meritis homini copulatur. In oppositũ primi arguit Joh. pº. Verbũ caro factum est. In oppositum secũdi arguitur ad Philippẽ. secũdo. In similitudinẽ hoiuȝ factus ꝛ habitu inuẽtus: vt homo. In oᵐ tertij arguit auc̄te Dam̃. vnitũ est carni verbũ dei per mediũ intellectum: ꝛ ita cum non faciat

III

mētionē de hītu gratuito. videt ꝙ nō exigat. In ista. q. ad aliā ꝑiformiter sunt ⁊c̄. ¶ Quo ad primum articulū termini sunt. incarnatio humanitas ⁊ spūs. Primꝰ igit terminꝰ ē icarnatio. Vn̄ ista intelligunt differre ī hoc celesti mysterio. icarnatio: aīatio ⁊ humanaᵒ. Incarnaᵒ. n. dr̄ respectu carnis assumpte: sic̄ loquitur Greg. Carnē deitas mediāte aīa suscepit Aīatio v̄o dr̄ respcū vnite aīe. sic̄ ad volusiaᵐ dicit Aug. Aīam rōnalē ⁊ ꝑ ipā corpꝰ hūanū optauit sibi. Tertio hūaᵒ est respectu assūpti hoīs: seu v̄ius assūpte hūanitat. Totū eīm īngt in lr̄a mgr̄ me suscepit: vt totū me libet. Capiunt tn̄ ista tria aliq̄tiēs pro sola icarnaᵉ sicut dicit glo. sup illo v̄bo. Et v̄bū caro fctm̄ est. ꝑ carnē totus hō intelligit. Vltra noto ꝙ ista incarnatio pōt intelligi triplr̄. Prio actiue: ⁊ sic cōpetit v̄bo dei qđ secū vniuit carnē. Scđo passiue. ⁊ sic carni ꝯpetit vnite. Tertio pro ipa vnione carnis ad diuinū v̄buꝫ. Et tm̄ de isto termino incarnatio. Scđs terminꝰ est humanitas. vn̄ nōt doc. deuo. in. v. di. huiꝰ tertij. q. vltia. ꝙ humanitas solet accipi tripliciť.
1 Prio pro ꝑtibꝰ cōponētibꝰ humanitatē. s. ꝑ aīa ⁊ corpe. ⁊ sic dicimꝰ hoiem interiorē ⁊ exteriorē. vn̄ hō interior est ex ꝑte anīe. exterior
2 v̄o ex ꝑte corpis. Scđo accipit hūanitas pro ipsa forma totius: ⁊ sic est meᵉ creaturarū corporaliū ⁊ spūalium: aliqđ vtriusq3 hn̄s ꝑꝑ qđ oīs creatura Greg. teste. hō dr̄ cuiꝰ aīa Isaac teste in lib. diffinitionū. In vmbra creata ē intelligētie que ⁊ in aliqbꝰ aptior est ipso angelo ymago dei: sicuti. n. aīa ī suo corpe: sic ī suo vniuerso hitat deꝰ. ⁊ sic de alijs. Tertio acci-
3 pit humanitas pro ꝓꝑetatibꝰ ipsiꝰ corporis. In p̄n̄ti aūt. q. sumit secūdoᵒ maxie. Tertius terminꝰ est spūs a spirādo. vn̄ vltra de spū dicta dist. x. ꝑmi. Noto ꝙ spūs quo ad p̄ns pōt capi binarijs seu modis quos noiat scūs tho. arti. 2ᵒ. dist. q. i. Vno mō dr̄ corpus subtile vt aer. Scđo mō dicunt spūs corpa btōꝝ subtilia hita resurrectiōe. pᵃ ad choꝝ. xv. 3ᵒ dicit spūs quelibet brutoꝝ aīa. eccēs. iij. Quis nouit si spūs ⁊c̄. Quarto dr̄ spus v̄tꝰ ymaginatiua. ꝑᵃ choꝝ. xiiij. Psallā spu psallā ⁊ mente. Quinto dr̄ spus ipa mēs hoīs vel angeli. ad ephe. iiij. Renouamini ī spu mētis vr̄e. Sexto dr̄ spus ipa diuina subā. Jo. iiij. Spus ē deus. Accipit autē in p̄n̄ti. q. v. ⁊ sexto modis ⁊ maxie q̄nto. ¶ Quātū ad 2ᵐ arti. sē tres conclōnes. Pria est de assumpta humanitate. pᵃ est hec. A diuino v̄bo nā humana singularis cōgrue pre angelis assumpta est l3 irrōnalis eidē sit vnibilis. Dicit ꝑma ꝑs cōclōnis: ꝙ a diuino v̄bo humana nā sup angelicā est precelecta ad vnionē. Probat ad Hebre. ij. deus. n. nusq3 angelos apphēdit. Cuius rō triplex ex hois parte a doctore deuo. arti. i. huius dist. q. ij. assignat. prima ꝓpter originē: sicuti eīm in diuinis vna ꝑsona ab alia originat. sic suo mō in humanis. vnde huius rōne magis cōformat homo deo q̄ angelus. Scđa ꝓpter ampliorē dei in homine q3 in angelo repn̄tationem. Dicit nēpe homo minor mūdus: ⁊ in suo presidet corpore veluti in machina dei mūdiali. Tertia ꝓpter cōpositionē. homo. n. quasi ex oibus cōponit. ideo restaurādo hominē quodāmō oīa extant restaurata. Rursus ex ipsa reparatione triplex affert rō. Homo qppe magis indigebat q2 tota spēs erat infecta. Secūdo minus indignus erat iudicādus cū alio suggerente peccasset. Tertio magis ꝓficere ei habebat. demon qppe iam manebat obstinatus. vn̄ l3 nā angelica nā humana sit supior: tn̄ gratia dei in xp̄o humanitas sup angelos eleuat. Dicit tn̄ cōclō ꝙ diuinū verbū solū sibi vniuit nām vnam singulareꝫ. p3 ꝑ Dam̄. dicētē ꝙ nā humana a v̄bo dei assumpta est in athoᵒ. vn̄ l3 oēs hoīes liberatione indigeāt. vnica tn̄ natura sufficit singularis cuiꝰ merito saluemur. sicuti vniꝰ membri cauterio totū corpus reddit validuꝫ. vn̄ non oportet ꝙ sicuti pluries filius dei mittit ī mētē: sic sepiꝰ mittat in carnē. Cuiꝰ rō triplex assignat. Prima: vnitas: vt vnigenitꝰ dei p̄ris vnigenitus fieret v̄ginis matris. Secūda mediatio: q2 mediator noster est iter deū ⁊ nos. Mediator aūt Pau. teste. vnꝰ est. Tertia exaltatio sup oēm creaturam qđ vni cōgruit dicēte. v. thopi. pho ꝙ ꝑ supabundātiā dicitur vni soli cōgruit. Sed dicit scđa ꝑs conclōnis ꝙ nā irrōnalis vt leo: lapis: ⁊ cōsiles sunt diuino v̄bo vnibiles. Probat medio doc. subti. q. i. p̄n̄tis dist. Illud a diuino verbo est assumptibile qđ nō hēt entitatē repugnātē tali vnioni sed hmōi sūt irrōnalia. igr̄ ⁊c̄. Maior est clara. Sed minor ꝓbat. q2 nā irrōnalis nō h3 ꝑfectiorē rōnē suppositi: q3 rōnalis. Cū igit deꝰ possit supplere vicē suppositi nāe rōnalis: seqt ꝙ ⁊ irrōnalis. Et si dicat ꝙ repugnātia venit a ꝑte dei. q2 nō videt ꝙ possit dici deꝰ leo vel asinꝰ aut lapis. qđ tn̄ videret ex idiōtū cōicatōe. Dᵐ ꝙ h̄ ē grossa ymaginaᵒ. ēmiare. n. depēdētiā istoᵒ arguit ꝑfectionem maximā. q2 idepēdētiā simplr̄. ⁊ talis ꝑdica nullā affert deo impfectionem cū totū ex̄ sit. Sed tūc q̄rit ad quā vnitatē assumit talis nā dicitur ꝙ ad vnionē ypostaticā non persona

lẽ.q₂ psonalitas solũ ꝯuenit nãe itellectuali ꝛ
rõnali.vñ lʒ ex pte ṽbi eadẽ sit realitas q̃ ex-
tat suppoᵐ ꝛ psona:sufficit tñ a pte vnitoꝝ di
stinctio:vt vnũ vniaẽ in vnionẽ psonalẽ:reli-
quũ solũ i ypostaticã:sic sũt irrõnales subẽ vl
idiuidualẽ solũ:sicuti accñtia si dino ṽbo seq̃
strata iformatiõe vnirenẽ.fũdamẽta eni disti
cta sufficiũt ad variationẽ rõnũ:lʒ terminus
idẽ sit.vñ pʒ ꝺfectꝰ doc.deuo.q in plerisq3 hꝰ
de locis cẽsuit nãm irrõnalẽ assumi nõ posse
oᵐ pʒ ex ꝯclõne.ꝛ tñ de pᵃ ꝯclõne. ¶ Scđa
ꝯclõ est de ptibꝰ assumpᵉ humanitatis. ꝛ est
hec sic. Diuinũ ṽbũ verã carnẽ rõnalẽq3 aiaʒ
assũpsit:vt tñ ex eo ꝛ eis ʒᵐ nõ fieret. Dixit p̄
ma ps ꝙ ṽbũ assumpsit verã carnẽ. Probaẽ
xp̃s fuit verꝰ hõ:sed nõ est verus hõ sine vera
carne.igr̃ ꝛc̃. Pʒ scđo q₂ nõ nascit̃ hõ sine ve
ra carne:natꝰ est aũt xp̃s de maria ṽgine. Pʒ
tertio.q₂ teste Dam.qđ est inassũptibile ẽ in-
curabile:ꝛ ita si nõ accepisset carnem nostrã
nõ curasset.vnde ꝛ post resurrectioneʒ Luc.
vlt.dixit discipul'. Palpate ꝛ videte: q₂ spũs
carnẽ ꝛ ossa nõ hʒ sicut me videtis hr̃e. Ex q̊
pʒ error ipĳ manichei q posuit xp̃um solũ ha
buisse carnẽ fantasticã. Pʒ vltra error mar-
cianoꝝ q posuerũt ꝙ caro xp̃i fuit apportata
de celo. Oppositũ pʒ:q₂ natꝰ ẽ de maria ṽgi
ne.vñ illud Jo.iĳ. Qui de terra ẽ de terra lo
quit̃:q de celo venit sup oẽs est. Pʒ intelligi
quãtũ ad diuinitatẽ: seu q̃tũ ad vite pfectio
nẽ. Et si dicaẽ:q₂ ad Gala.v.scribit̃. Caro cõ-
cu.aduer.spi.ꝛ ita habuisset in se xp̃s rebellio
nẽ. Auctoritas itelligit̃ de carne viciosa q̃leʒ
nõ habuit xp̃s. ¶ Sʒ dicit scđa ps ꝯclõnis ꝙ
verbũ assumpsit aiaʒ rõnalẽ.pʒ exp̃sse in sim-
bolo athanasĳ: Perfectꝰ deus pfectus hõ ex
aia rõnali ꝛ humana carne subsistẽs. Pʒ rõ
ne.q₂ xp̃s fuit hõ:ois aũt hõ hʒ rõnalẽ aiam
est eniʒ hõ aial rõnale:vt affert porꝰ. ¶ Ex q̊
pʒ error Arrĳ q posuit christũ nullã hr̃e aiaʒ:
verbũ supplere locũ aie.hoc nõ valet.q₂ diui
nũ ṽbũ neq̃t eẽ forma alicuiꝰ q₂ arguit iperfe
ctionẽ. Pʒ vltra error appollinaris q posuit
in xp̃o solã aiaʒ vegetatiuã:motꝰ meº.q.arrĳ
vñ qñ dr̃ istavnio incarnatio:nõ intelligit̃ qn
etiã assumpserit aiaʒ.sʒ p sinodochẽ extat lo
cutio:vl' vt insinueẽ magna filĳ dei humilitas
q pro nobis ẽt carnẽ assũpsit. ¶ Sʒ dicit t̃tia
ps ꝯclõnis ꝙ nõ fit vnuʒ ex dino ṽbo ꝛ aia ꝛ
corpe:eo.s.mõ q̊ fit vnũ tertiũ resultãs ex aia
ꝛ corpe:sic dicit euticẽ.diuinã ꝛ hũanã ꝯfun
dẽs subaʒ.vñ xp̃s solũ dicit dinã nãʒ ꝛ hũanã
ꝛ nõ vnũ ʒᵐ ex hĳs resultãs.ꝛ hoc vult dam.
dicere dũ dicit. In dño ihu xp̃o nõ est cõem

spẽʒ accipe:nõ qn hẽat humanitatẽ vniuocã
alĳs hoibus:sʒ pp hmõi dictũ i alĳs sig̃dẽ te-
ste doc.sub.q.ĳ.arti.pº ex talibꝰ q̃ se hñt per
modũ actꝰ ꝛ põe fit vnũ ʒᵐ distinctũ a duobꝰ
qđ vocaẽ forma totiꝰ ad qđ gñatio teriaẽ alio
qn ois cõpõ aggregatio videreẽ ꝛ absolutuʒ
qñ ꝯstituta sũt absoluta. ¶ Tertia ꝯclõ est de
ordie assũptoꝝ.ꝛ extat hec hũanitas ita p̄mo
a dinoṽbo assumitur:vt nʒ creata caritas aut
spũs mediũ dicaẽ. ¶ Dicit pria ps ꝙ hũani-
tas prio assũpta est a dino ṽbo. Probaẽ illo
mõ a ṽbo dino nã est assumpta hũana q̊ pso
nareẽ i ꝓprio supposito:sed imediate ipa pso
nareẽ añ aiaʒ aut corpꝰ.igr̃ ꝛc̃. Maior pʒ q₂
solũ dinũ ṽbũ in hoc suppletvicẽ ꝓprĳ suppo
siti. Minor pʒ.q₂ nõ ꝯpetit corpi vl' aie de se
psonalitas. Et si dicaẽ ꝙ bñ.seq̃ẽ assũpsit totũ:
gº ꝛ ptẽ:ꝛ nõ eꝯ.seq̃ẽ assumpsit ptẽ gº ꝛ totũ
ergo vr̃ ꝙ priꝰ assumpserit ptẽ q̄ totũ. Dicẽ-
duʒ ꝙ solũ hic ẽ p̄oritas ꝯñe nõ ꝯñtis.sic eni
bñ sequtur.ignis:ergo calidus.nõ ecõtra.ꝛ tñ
caliditas a pte rei igne est posterior. Sic in ꝓ
posito in assumptiõe teriaẽ pº seu fundaẽ vio
in ipsa humanitate lʒ ptes simpl'r p̄cedãt. Et
si dicaẽ:q₂ tunc qđ semel assumpsit dimisit.q₂
in triduo nõ fuit hõ.qđ est ꝯtra ansel.dicẽtẽ.
Qđ semel assumpsit nunq̄ dimisit. Dicẽduʒ
ꝙ illđ ansel.itelligr̃ q̃tuʒ ad ptes p₂icipales.
sp eni habuit aiam ꝛ carne secũ vnitas. Sed
dic̃ 2ᵃ ps ꝯclõnis.ꝙ creata caritas nõ req̊rit̃
mediuʒ i hac vniõe pʒ meº arg.doc.sub.in.ĳ.
q.q₂ illđ qđ ẽ alicuiꝰ p se priꝰ i eo ẽ illo qđ sibi
iest p accñs:sʒ psonalitas inest p se hũanitati
si sibi relinq̃ẽ.caritas creata p accñs igr̃.vñ p̄
intelligit̃ nã huã eẽ:ꝛ i isto eẽ assũpta añq3 i-
telligaẽ hr̃e istã caritatẽ. Et ħ latiꝰ inuit̃ Jo.i.
Vidimꝰ gl'iaʒ eiꝰ q̃si vnigeiti a pr̃e. In q̊ ṽbo
claẽ inuit̃ ꝙ rõ q̃re nãe hũane tãta data est a
deo caritas ẽ:q3 ipe hõ erat vnigenitus dei.
Vñ oẽs ille auc̃tes:q̃ dicũt ꝙ mediãte gr̃a ẽ
vnita nã huã deo.sic̃ illa Aug. Quicq̃d ꝯue-
nit filio hois p g̃tiã.ꝛ ꝯsil'es hñt itelligi đ gr̃a
icreata. ¶ Sil'r dicit de t̃tia pte ꝯclõnis q̃ dic̃
ꝙ spũs creatꝰ vtputa aia nõ ẽ mediũ hꝰ vnio-
nis in nã assũpta.ꝛ dʒ itelligi r̃ʒ doc.sub.me-
diũ effectiᵐ aut mediũ ad qđ pº ista termieẽ
vnio:nõ ṽo mediũ q̊:q₂ hoc mõ aia extat me
diũ i ista assumptõe:q₂ est formal' rõ nãe assũ
pte seu q̊ ꝛ isto mõ hñt glosari oẽs auc̃tes po
nẽtes carnẽ mediãte aia vniri:ẽt mgr̃ in l'ra.
Ex q̊ pʒ defectꝰ scti thõe i arti.2º.q.i.pñtis de
ponẽtis aiam eẽ id ad qđ pº fit vnio. Pʒ vl-
tra defectus docto.deuo.q.ĳ.arti.iĳ.ponẽtis
habitũ gratuitũ mediũ in hac vniõe.pʒ satis

oᵐ. Et si q̄raꝛ de sp̄u sc̄o si sit mediū i hac vnione. Dᵐ q̄ sic. effectiuū q̄dē nō foꝛale: q꜄ tē esset icarnat⁹. ¶ Quātū ad 3ᵐ artᵐ sūt tres diffi. Pᵃ an vniuersū sit deo vnibile. Dico q̄ n̄ .p̄ p̄nti cū m̄lta maᵃ tā pene q̄ culpe i eo repiant q̄ tāte repugnāt vniōi. ⁊ maxie mala culpe. Illis aūt remot̄ nō occurrit rō q̄re sua p̄tāte imēsa id nō posset efficē. 2ᵃ difficultas: an imediate i carne xp̄i fuit ifusa aīa. dico q̄ sic. vnde nullā habuerūt corp⁹ ⁊ aīa in tp̄is aliq̄ istāti exn̄tiā sine sacratiᵐᵃ ad diuū v̄bū vniōe. alio q̄n p̄sonā effecissēt .p̄p̄riā. 3ᵃ difficultas vtrū subito p⁹ exp̄ssū marie ꝯsenᵐ. Ecce āc̄illa dn̄i fi. mi. s̄m v̄. tuū. de purissimis ei⁹ sāguib⁹ fc̄ā fuerit corporis iesu organizatio. Hic tres vias apit doc. sub. q. iij. dico tn̄ q̄ sic. vn̄ ⁊ aug. dic̄ Nec mora reuertiꝛ nūci⁹ ⁊ v̄gialē thalamū igrediꝛ xp̄s. vn̄ sil' tp̄e fuit fc̄ā sanguinū collectio: i m̄rice loca° organiza°: aīe ifusio: diuina vnio: ⁊ grāꝝ collatio lꝫ sint diuersa nāe signa. Ex hoc pꝫ ad. q. q̄ vꝫ diui v̄bi ad hūanitatem icarnatio sp̄m ꝯ̄uitū veluti mediū n̄ p̄exigit. Tūc ad argᵃ. ¶ Ad p̄mū arᵐ nego minorē. ⁊ dū .p̄baꝛ ex cōicatōe idiōtū: dico vnū v̄bū vꝫ ad. viij. dist. vbi ē ista mā q̄ nō tꝫ in ptib⁹. vn̄ ista ē falsa. fili⁹ dei ē pes vel man⁹: caro autē extat ps. nec tꝫ ēt in nā rei: ſꝫ in re nāe. vn̄ ista est falsa: fili⁹ dei ē hūanitas. de q̄ sat̄ suo loco. ¶ Ad 2ᵐ dico ad minorem q̄ p totū fit vnio ptiū. ⁊ dū ipugnaꝛ: q꜄ ptes p̄cedunt. dico q̄ lꝫ p̄cedāt simpl'r. nō tn̄ q̄ ad h. s. p̄sonari: aut i se aut i diuo supp°. ⁊ extat exᵐ. p̄cedit suba corporea quātitatē nā: ⁊ tn̄ in susceptiōe colorū pri⁹ nā alba q̄̄titas dr̄ q̄ corp⁹ albū. sic i. ppo sito. ¶ Ad 3ᵐ dᵐ q̄ nō extat sil'e de vniōe btifica. ⁊ ista. vnio. n. btifica de se ē ad actū sc̄dm seu opari. iō exigit habitū caritat̄ q̄ mediāte opeꝛ. hec aūt vnio ē ad actū p̄mū seu eē. iō in hoc nō reqrit hitū mediū. verū est tn̄ q̄ de facto ibi ē sūma creata caritas: lꝫ nō vt me⁹: loquimur aūt nūc dē possibili. Ex p̄nti aūt dist. sicut de p̄cedētib⁹ ⁊c̄. ¶ Pᵃ ꝯ°. v̄a diuitas in xp̄o dr̄ atq̄ humanitas vt sācte scribiꝛ. Dixit ꝯ° q̄ in xp̄o est v̄a diuitas ⁊ humāitas. Et poniꝛ a p̄ncipio vsq̄ ibi. nō sunt g° audiēdi ⁊c̄. Secūda ꝯ° nō ingnaꝛ dina bonitas si ei iungaꝛ nr̄a infirmitas. Dixit ꝯ'ō q̄ de⁹ nō ingnatur pp̄ nām assumptā. ⁊ poniꝛ ab illo. c. non sunt ergo ⁊c̄. vsq̄ ibi. si autē queriꝛ ⁊c̄. Tertia cōclusio. dū conceptio ventre perficiꝛ Marie nosciꝛ hec acta vnio. Dicit cōclusio q̄ simul cōcepta est caro chꝛisti ⁊ verbo dei vnita. Et poniꝛ ab illo cap'ō. Si autem ⁊c̄. vsq̄ ad finem distinctionis.

Queriꝛ etiā de carne v̄bi ⁊c̄. Hic sigtur. iij. dist. huius tertij libri que sic hꝫ ꝯtinuari ad p̄cedentes. Nā post q̄̄ in p̄ma distinctiōe dei nr̄am nāꝫ assumētis nōta est ꝯd°. Et in 2ᵃ nature assumpte idagatū est i quo sit hec sacra vnio. Nūc in ista 3ᵃ ex icidēti Marie poniꝛ sacra conceptio. ⁊ hꝫ diuidi in tres ptes p̄ncipales. In p̄ma maria sc̄ificata certe asseriꝛ. In sc̄da caro decimata xp̄i nō crediꝛ. In 3ᵃ culpe non ligata iesu caro scribiꝛ. pᵃ in p̄n°. 2ᵃ ibi. cū aūt illa caro ⁊c̄. 3ᵃ ibi. Quo circa ⁊c̄. Duab⁹ hui⁹ distinctio. vltimis ptib⁹ ꝓseq̄ntib⁹ dimissis lectionib⁹. Pᵃ pticula in qua Maria sc̄ificata certe asseriꝛ in tres ptes diuidiꝛ. In pᵃ culpe notaꝛ xp̄i caro pentib⁹ eē obnoxia. In 2ᵃ maria .p̄baꝛ fomitis penit⁹ extra ꝯtagia. In 3ᵃ v̄go affirmaꝛ peccati posita extra vicia. Pria in p̄nc°. Sc̄da ibi. Mariā q̄ꝫ totā ⁊c̄. 3ᵃ ibi q̄ aūt sacra virgo ⁊c̄. Hec est diuisio p̄ntis distinctionis in generali.

Verū in ꝯceptione m̄ris dei purissime ab oī pc̄tō ifusa fuerit sc̄ificatio. Et arq̄ nō triplici medio. Prio sic. Nihil in catholica fide pro vero h̄ndū ē q̄d sacro repugnat canoni ⁊ eccl'ie doctorib⁹. ſꝫ ponē mariā fuisse absq̄ pc̄tō originali ꝯceptā ē h'mōi. igꝛ. Maioꝛ pꝫ aucte Aug. in ep'la ꝯ̄ maniche orū fundamētū. euāgelio inq̄t nō crederē nisi q꜄ eccl'ie catholice credo. Sed minoꝛ .p̄baꝛ tū p° ex canone biblie ad roma. v. Oēs i adā peccauerūt ⁊ egēt gratia dei. ⁊ ita nō excipit mariā. tū 2° ex canone iuris. de ꝯsecra. dis. iiij. c. firmissime. ⁊ ē Augu. ad petꝝ dyaconū. Firmissime tene ⁊ nullaten⁹ dubites: oēm hoiem q̄ p ꝯcubitū viri ⁊ mulieris nasciꝛ: cū pc̄tō originali nasci. Tū 3° aucte doc. vn̄ leo. Sicē nullū liberū a pc̄tō repit: ita liberādis oib⁹ vēit. Sc̄do ar̄ sic arg° bti bern̄. in q̄dā ep'la ad canonicos lugō. Si maria fuit sc̄ificata ne pc̄m̄ h̄eret originale. aut fuit añ ꝯceptū: aut in ꝯceptu: ſꝫ neutrū ē dicēdū. igꝛ ⁊c̄. Maiō pꝫ ex diuisiōe sufficiēti. Sed mioꝛ .p̄baꝛ. p° nō añ cōceptū. q꜄ id q̄d nō ē negt sc̄ificari: cū sc̄ificatio sit accn̄s nec in ꝯceptu q꜄ tūc libido inerat: libido aūt cā extat origialis pc̄i. 3° ar̄ sic. Si maria pc̄m̄ origiale nō habuit. p xp̄m ianua celi sibi apta nō fuit. ſꝫ h̄ extat falsum. igꝛ ⁊c̄. Maioꝛ pꝫ: q꜄ clausio celi pp̄ pc̄m̄ ade ⁊ nr̄m originale facta ē. Sed .p̄baꝛ minoꝛ q꜄ dato casu possibili. q. s. mortua maria fuisset añ xp̄m euolasset ad celū. ⁊ p ꝯn̄s xp̄s nō visus fuisset p̄mogenit⁹: ⁊ caput toti⁹ humane nature. q̄d n. agnū est icōueniēs. ¶ In oᵐ est oium nr̄o-

rum magistrorum parisieñ. valida auctas. vñ Aug. in lib. de nã et grã. Cũ de pctis agit de maria nullã prorsus hre volo qõnez. In ista. q. vt alis sũt tres articuli rc. ¶ Quo ad pmum artm termi sũt scificatio: pctm et pceptio. Primus igit terminus est sctitas seu scificatio. vñ vltra notata de scificatione dist. x. p. Noto q scificatio põt capi tripliciter. Primo dr scificatio grẽ infusio. Hoc modo pueri baptizati dicunt ad sacm dñi tẽplũ ptinere. Scdo dr scificatio excellens culmẽ oium vtutũ. et hoc mõ dicimus viros heroycos scõs. vñ qd apud phos dr heroyca vtus seu dignitas: apud theologũ dr scitas q̃si sine terra. vñ apud sapiẽtẽ dr. Cũ religioso tracta de scitate. i. de vtutũ sublimitate. Tertio dicit scificatio idẽ qd glificatio. hoc mõ dicunt bti scti. Exultabũt inqt sãcti in glia. Vñ notãdũ q ista tria scdm vim terminorum se hẽre vident p ordinẽ. Caritatis ifusio: scificatio et glificatio vñ ois gliosus est scũs: nõ ecõtra. pz de viris heroycis adhuc in via stãtibus. Ois rursus sãctus est deo carus: nõ ecõtra. pz qz nõ imediate culmẽ hz vtutũ. Secũdus terminus est pctm vñ notãdũ q vltra dicta de pctõ a dist. xxxv. secũdi. et deiceps q pctm vt tãgit doc. devo. pte prima huius disti. arti. ij. q. i. accipit tripliciter. Primo p ipsa macula. sicuti illd Job. Rñ de mihi quãtas hẽo inigtates et pctã. Scdo accipit pro cã peccati. sicut illd apli ad Ro. vij. Si qd nolo malũ facio nõ ego opor illd. sed qd habitat i me pctm. i. causa pcti que dr fomes vel pcupia. Tertio dr peccatũ ipsa pena peccati. sicut illud ad Roma. vij. De peccato dãnauit pctm. i. de pcti culpa: exiuit pena que dr pctm: qd est hois peccãtis dãnum. Tertius terminus est cõceptio. vñ cõceptio solet tripliciter accipi in pposito: dimissis cõceptiõibus mẽtalibus. Primo dr pceptio actiue: et sic dr de pre et mre pcipiẽtibus. Scdo dr de ipso cõcepto: sicut nomẽ abstracti pro cõcreto sepe ponit: et cõ. sicuti apud Gilbertũ porretani. forma est cõpõni ptingẽs. i. cõposito. Tertio dr de pceptiõe passiua: qz cuilibet actioni pao rñdet. et ita accipit tripliciter. Prio dr hoc mõ cõceptio maris a muliere seminis susceptio. Secũdo corpis formatio seu pmis sex diebus i lactis spẽ noue seqntibus in mõ sanguinis. xij. sequẽtibus in cõsolidatiõe. xviij. vltimis in membrorum formatiõe et totũ facit. xlv. dies qd ẽ tẽpus formatiõis maris scdm Aug. lz medici solũ ponãt. xl. in mulieribus aũt augmẽtat in duplo. vñ tales extãt vsus. Sex in lacte dies ter sunt in sãguine terni. bisseni carnẽ ter seni mẽbra figurãt. Et multiplicat. xlvi. p sex hr totũ tps quo mulier portat virũ. s. ducẽtis septuaginta sex diebus. Tertio accipit cõceptio pro ipsius aie infusione. et sic accipit pncipaliter in cõclone nra. ¶ Quãtũ ad scdz articulũ sũt tres cõclones. Prima est de sctificatione conceptionis beate Marie quo ad deũ sanctificantẽ. Secũda de ipsa sãctificatiõe respectu peccati. Tertia de eadẽ scificatiõe respectu impotẽtie peccãdi. Prima est hec. Sic scificãtem deũ cũ posset decuit purũ Marie agere pceptũ: qd et facto adimpleret. Dicit pa ps q deus põt et potuit facẽ q btã Maria nõ pcipet in pctõ originali. Probat. qz legislator sicuti põt legẽ pdere sic et destruere seu quẽ vult a lege eximere: maxime si a nullo dependet. Sz deus instituit q oẽs descẽdẽtes mõ semiali ab adã pherẽt origiale. ergo potuit i Maria dispensare: pz a sili mõ. Legis. n. lator deus qui de circũcisiõe abrahe pceptũ dederat i deserto illd pceptũ suspẽdit. vñ et hñ tãgit Frã. de maro. dist. hac. pctm originale intelligit q̃dã irregularitas qua qs detinet ne pmoueat ad ordies angelorum. Sicuti papa ponit legẽ: ne qs qui corruptã in vxorẽ duxit quãtũcũqz magnis ortus natalibus: ad ordines pmoueri obtineat. Addit q papa põt hãc legẽ primo destruere. secũdo suspẽdere. tertio priuilegiare aliquẽ. Addit quartũ dispensare: sed sine causa: vt videt cum in duobus vltimis satis cõtineat. sed hoc agit iuxta modũ suũ solitũ: sic in pposito deus. Cõfirmat tota ratio. Si agẽs nãle põt agere in instãti: vt pz in pductione lucis: non videt negãdum: qn potuerit deus et Mariã in instãti sue cõceptiõis sãctificare. Si enim potuit odire si habuisset peccatum originale: nõ videt q̃re nõ potuit diligẽ. Sed dicit secũda pars cõclonis q decuit deũ ipsam Mariã pseruare ab oi impuritate peccati. Probat istud argumẽto doc. subti. qui de primis huius almeuniuersitatis doctoribus extitit hãc adaperiẽs vitatẽ. Dicit tñ q frater et magister huius scole primarius Alexã. de hal. iuxta vite tminos tractam edidit egregiũ in quo imunitatẽ a quolibet crimie et culpa fuisse ostẽdit in scissima vgine qui a tholosano mgro Johe garric huius doctore ordis. ptra nõnullos in vginẽ de nouo garriẽtes in vniuersitate tholosana: citra octo annos publice ẽ ousus. Arguit igit sic doc. sub. q. i. hus di. viij. Perfectissimus medicator hz citra aliquã psonã actũ pfectissimũ medicãdi possibilem nõ dubiũ qn actus iste sit respcũ mris sue: sz hõ nõ esset nisi pseruasset a pctõ originali p sanctificationẽ. igr rc. Minor pbat tripliciter.

Primo p respectū ad deū:cui xps de⁹ recōciliabat. certū ē.n. ꝙ nobilioꝛ ē mod⁹ recōciliādi aliquē añ ꝯctā inimicitiā ꝙ̄ post:⁊ ita nobilius fuit ꝙ maria nūꝙ̄ fuerit inimica dei per pctm̄ oꝛigiale. Scd̄o ꝓbaꝛ minoꝛ cōpatiōe ad malū:q2 ma⁹ malū ⁊ pctm̄ ē oꝛiginale ꝙ̄ vēiale:cū g° oēs clamēt Mariā nō peccasse veniali nec moꝛtalr. seqꝛ ꝙ nec decuit ipā peccare oꝛigialr. Tertio ꝓbaꝛ ex ꝑsona Marie: q2 magis i hoc erit obligata suo dilecto filio eā liberāti a luto peccati añ casum ꝙ̄ si post. Cōfirmaꝛ auctē expssa bti Ansel. in lib. de cōceptu ꝟginali. Decuit vt ꝟgo ea puritate niteret:qua sub deo maioꝛ negt intelligi. Dicit huic aucti scūs tho. pte p^a p̄ntis dist. art. i. q. i. ꝙ ista auctas hꝫ itelligi sub xpo q est de⁹:q2 dicit sub deo. ⁊ ita lꝫ fuerit ꝯcepta in pctō oꝛiginali:fuit tñ purioꝛ post eū. vñ in sūma dicit ista tria. Primo ꝙ nō potuit scificari añ aie infusionē. Scd̄o ꝙ fuit in pctō oꝛiginali in aie ifusiōe. Tertio ꝙ fuit scificata post aie infusionē. tertiū tacendo ꝯ alia obijcio. p° ꝯ expositionē auctis Ansel. Ista ꝓꝑie expō seu glosa salua sua scitate vꝛ glosa aurelianē. Angeli. n. nō du^m sunt sub deo:nec vnꝙ̄ fuerūt in pctō oꝛiginali:cū g° dicat auctas:qua sub deo purioꝛ negt intelligi:relinqꝛ nō fuisse ꝯcepta in pctō oꝛiginali:obijcirē de adā ⁊ eua. Sꝫ forsan diceret ꝙ postea peccauerūt ꝯ deū in quo dicit ꝙ nō potuit scificari añ aie infusionē:verū qdē est p gr̄e infusionē:q2 in volūtate ē. sꝫ q̄n pōt caro scificari ꝟginis:sicuti legunꝛ templi vasa sacra nullo mō videꝛ. Et in hec duo i cōuenietia venit eodē mō sicut thōas docꝛ. de eo. pte pria hui⁹ di. arti. i. q. i. ⁊ ij. Quo aūt ad tertiū in quo dixit thomas ꝙ cōcepta fuit in pctō oꝛigiali. nihil aliud obijcio nisi ꝙ ꝯdicit sibi manifeste. vñ in p° scripti. dist. xliij. q. iij. in rñsiōe ad eādē ansel. auctē ponit mariā fundit⁹ fuisse imunē a pctō oꝛigiali ⁊ actuali. Et ita pꝫ scd̄a ps ꝯclōnis. ⁊ tertia ēt que ponebat ꝙ de facto ita fuit. vñ imagioꝛ in vtero mariā fuisse scificatā ꝑmo in carne añ aie infusionē a coꝛruptiōe. s. viciosa. scd̄o in aie ifusione:ne pctm̄ ꝯheret oꝛiginale in q̄ sig⁹ ⁊ grā ei collata est. 3° in alicui⁹ ꝟtutis vsu ⁊ executiōe nō. n. dubitādū si Joh. bap. i aduētu xpi vsuꝫ habuit virtutis. ꝙ hoc Marie fuerit decē^m. Extra vterū etiā ter fuit scificata. ꝑmo in ꝯceptiōe vbi dei sicut dicit Damā. ꝙ ꝑuenit spūssāct⁹ ipam purgās. scd̄o in scispūs missione sup ipam ⁊ aplos. tertio in sua gloriosissima assūptione:⁊ ascēdūt iste scificationes gradatim. vt pꝫ ꝯtēplāti. nec iniuria suo fit filio si maria a culpis sit exēpta priuilegio:⁊ fili⁹ ipo iure: sicut apud legis cōsultuꝫ ea lege impatoꝛ est exēpt⁹:impatrix de priuilegio. Scd̄a ꝯ° est ꝺ scificatiōe respectu ois peccati. ⁊ est hec. Sic in maria scificatiōe fomes ꝑuēt⁹ ē:vt oi a peccato foret aliena. Dicit p^a ps cōclōnis ꝙ fomes peccati in maria est ꝑuēt⁹ pꝫ. q2 in ꝑma i vtero marie scificatiōe extat extinct⁹:ne. s. caro ꝯtra spm̄ marie se leuaret nec pcti foueret incēdia. Sꝫ dicit secūda ps ꝙ fuit aliena ab oi peccato. pꝫ p° de oꝛiginali ex ꝑcedēti conclusiōe. Et si dicaꝛ ꝙ btūs Bern̄. reprehēdit eos qui celebrāt festū ꝯceptiōis btē marie. dico ꝙ si itēdat eos rephēdere q credūt ꝙ p infusionē gr̄e fuerit scificata in ꝑma seminū cōmixtione bn̄ facit. si aūt itelligat si pꝛo qa: ꝙ fuerit in pctō oꝛiginali in aie infusiōe: nō ē ei assentiēdū. Et si obijciaꝛ ꝙ fuit scūs. dico ꝙ ⁊ Ansel. qui directe dicit op^m. Et si dicat qs ꝙ Bern̄. fuit ⁊ abbas ⁊ monachus:⁊ ita ample auctis. dico ꝙ Ansel. fuit cantuarie archieps ⁊ per ꝯn̄s amplioꝛis. Nec valet si dicaꝛ ꝙ fuit valde in scia eleuat⁹:q2 Ansel. q̄si in oibus erat doct⁹ sciētijs. vñ ⁊ magr Joh. bachonis oꝛdinis carmelitaꝝ refert ꝙ btūs Bern̄. i visione cuidā monacho post moꝛtē cū quodaꝫ signo magno appuit dicēs. hoc ideo hēre q2 Mariā posuerat in pctō fuisse cōceptā oꝛiginali. nō ꝙ ego ꝓpter somniuꝫ vni⁹ monachi dicā Mariā nō cōceptā in pctō oꝛiginali. sꝫ dictis rōnib⁹ ⁊ alijs alias dicēdis. vñ nec illud Joh. bachonis dictū laudādū occurrit. Sed secūdo ꝓbaꝛ ꝙ nō peccauit pctō veniali. vñ Bern̄. ad canonicos lugd. Puto ꝙ copiosius munus gr̄e in ea descēderit que ei⁹ nō solū scificaret oꝛtū sꝫ eā deinceps ab oi pctō custodiret imunē. Et cōfirmaꝛ. sanctioꝛ fuit btā Maria Jo. bap. ⁊ tñ de eo legiꝛ. ne leui saltē maculare vitā famine posses. Ceterū in cāticis de ea editis dicit. Tota pulchra es amica mea:⁊ macula nō est in te. Añ refert doc. de eo. q. i. arti. ij. ꝙ audiuit narrare ꝙ cuidaꝫ viro appuit Maria: ⁊ dixit ꝙ in tota vita sua nō rephēderat eā consciētia sua. Añ pꝫ ꝙ q̄ñ dꝛ purgata:vt a Dama. aut alio mō nō dꝫ intelligi a pctō:sed a min⁹ ꝑfecto ad magis ꝑfectū sicuti i multis caplis celestis ierarchie legiꝛ in btis angelis purgatio. Ex quo pꝫ satꝫ ꝙ nō peccauit moꝛtalr. Et si dicaꝛ ꝙ q2 poterat dicere bona ꝯscia ōronē dn̄icā in qua dꝛ. Dimitte nobis debita nostra:⁊ ita peccauit. Dicēdū ꝙ nō pꝛo se dicebat:sed pꝛo alijs:sic vnus pꝛo alio oꝛare debet cū simus oēs mēbra xpi. Tertia cōclō est de scificatiōe Marie

respectu impotentie peccandi. et est h. Cōce-pto dei vnigenito sctificatione maria ipeccabilis effecta ē. Probat p° auctē bti Amb. in lib. de virginitate btē marie virginis. Impossibile fuit vtez virginis quē fili⁹ dei inhabitādo cōsecrauit aliene copule coitu icessari. A simili ar de alijs. Cōfirmat. q: vituperiū xpo videret matrē hēre peccatricē. tū tertio q: si potuit peccare: potuit et in pctō pseuerare: et ita dānari: qd ē valde magnū incōueniēs. Et si obijciat ex illo Aug. in lib. qō. no. et ve. testamēti. Tuā ipsi⁹ aiaz ptrā. gla. Hic inqt signit q maria p quā gestū ē misteriū incarnatiōis dubitaret: nō tū in dubitatiōe pmaneret. dubitatio aūt in fide sp pctm̄ est. Dicendū p° q valde dubiū ē si ille liber sit Aug. pp multa q nō vident vba ei⁹. vltra dicendū q ē dubitatio infidelitat: et ista sp ē pctm̄: nec illā maria hūit. Est alia dubitatio que dr admirationis qn̄ qs ituitu admirabilis quasi ex se fit: et hāc hūit maria: nec est pctm̄ dū videbat. s. deuz et hoiem pati pro hūano gn̄e. vn̄ dicūt iudei q cū maria foret mire pulchritudinis: null⁹ tn̄ eā aspiciēs de pctō tēptabatur: qd est signuz magnū bonitat in se. Quātum ad. iij. arti. sunt tres difficultates. Pª est qt in biblia legunt vltra mariā in vtero sctificati. dicēdū q tres. Esaias. Esaie. xlix. Dn̄s ab vtero vocauit me etc. scdo Jeremias Jer. p°. Priusq̄ te formarē in vtero noui te etc. Terti⁹ Joh. bap. luce. i. Spūsctō replebit adhuc ex vtero matris sue. nō loquor āt de iesu: q: ipē est sctūs sctōz. Scda difficultas. Quid pelegisset maria i nālibus cōstituta aut cadere in pctm̄ origina le: aut puari visione dei: siveū oportuisset. Dicit franc. de mar. q priuari visione dei. rō sua est: q: nō est tm̄ malū quantū odiū dei: qd incurrit in pctō originali: q: vocantur filij ire. Tertia difficultas. An ds potuit facer mariā ipeccabilē per nām. dicēdū q nō. q: repugnat creature sicuti effici deū. vt determinat Ansel. Et tn̄ de. iij. arti. Ex q pz ad qōnē q vz in cōceptione matris dei purissime scificatio ab oi pctō infusa fuerit: vt pz in que. Tunc ad argª. Ad primū dico vnica rn̄sione cōi. q oēs intelligūtur tales auctates de lege cōi. n̄ de priuilegio. maria aūt exēpta fuit per puilegiū. Dico tn̄ ad pauᵐ q intelligit q oēs peccauerūt: qtū ē de se: sz in maria affuit gr̄a dei Ad illā canonis Firmissime tene etc. Dico q dicit illa auctas: qui per cōcubitū: maria aūt nō fuit q: sz que. Ad tertiuz leonis. Qib⁹ liberādis venit. Dico q alio° liberauit mariā: q: añq̄ caderet. aliter ceteros q: p⁹ cāum: ita fiat in psilib⁹. Ad scōm negat minor p vtraq parte: p°. n. sctificata est in carne añ aie ifusionē mō dicto in qōne. Scdo sctificata est in aie infusione nō a pctō qd inerat: sz qd fuisset nisi affuisset gr̄a. Et qd dicit Bern̄. q erat libido. dicendū q si itelligat in cōmixtiōe seminū pcedit sibi. sed nihil ad ppositū. si aūt itelligat in piunctiōe nārū negat sibi. nec mir si argᵐ nō hēat insolubile: q: sicuti Gilbertus porretani scribit sibi in maledictiōe irrōnabilium montes gelboe nec ros nec pluuia: dn̄s bern̄. nō nouit oia. Ad 3ᵐ negat maior q: hoc q nō hūerit pctm̄ origiale fuit a xpo. vn̄ et vere redēpta cēset: et si in cāu añ xpm mortua fuisset pbabile iuxta doc. sub. sn̄iaz valde vr̄: q ad limbū patrū iuisset: vsq p⁹ dn̄i mortem. Ex pn̄ti aūt dist. pticula pmaria vnicam elicio cōclusionem: et est hec. Cōplet spūs vi generatiua et pfectiua mariā funditus. Dicit cōclusio q spūsctūs veniens per gratiam in mariā eā sctificauit: et dedit potentiā generatiuam. Et ponitur per totum istum textuz.

C Um autē illa caro. Hic signatur scda pticula h⁹ tertie distin. q sic continuat ad pcedentē ptez. Nā postq̄ in parte pcedenti inqsituz est quō maria in vterō fuit sctificata. Nūc inquirit. an caro xpi fuit decimata. Et diuidit in tres ptes principales. In pª quare leui decimatus ē nō xps regrit. In scda q: nō est ppagatus libidine xpus dr. In tertia esse varius status leui et xpi ponit. Pª in princi°. Scda ibi. q: ea decimatione sicut etc. Tertia ibi. Cum ergo leui et xps etc. Hec ē diuisio psentis secūde partis.

V Trum xps oblationib⁹ atq primitijs i pribus designatus in abrahā sicut leui fuit decimat⁹. Et ar ad pte falsaz trib⁹ medijs. P° ar q nō fuit xps designat⁹ oblationib⁹. Nullū infinitū per finitū pōt designari sz oēs oblatiōes patrū fuerūt finite. xpus vo extat infinit⁹: q: ds: g° etc. Maior pz. q: pportio dz eē inter signū et sigtū: q nō repit p infinitū ad finituz: vel cō. vn̄ et sap. pp hoc forsitā dicit. Creature facte sunt in decipulā pedib⁹ insipientiū. Minor aūt ē nō p° q oblatiōes sint finite: q: extāt creature. q xps sit infinit⁹ pz: q: ds et hō vnus est xps. Scdo ar q nō designet xps i patrū pmitijs. Si xps designet in patrū pmitijs maxie deberet h eē in primitijs ade vel abel filij ei⁹: sz hoc ē falsuz. igr etc. Maior pz. ex eo q adā fuit pmū et principiū humani generis simplr: et abel primū seu principium in significatione sctitatis: et ita maxime competijsset eis designare eū qui est oīum

ꝛ principium ꝛ sanctitas. Sꝫ minoꝛ ꝓbatur:
p° ꝙ nõ primitijs ade: qꝛ nulle eius ꝑmitie le
guntur nisi pctĩ ꝙ nõ censetur signuꝫ xp̃i: nec
abel. qꝛ geñ. iiij. scribiꝭ: ꝙ offerebatur de ꝑmo
genitis. xp̃s aũt nr̃ vnicus est: ꝛ ita duxisset i
erroꝛẽ nõ in cognitionẽ. ¶ Tertio aꝭ. ꝙ fue
rit decimatus in abrahã. Tota caro xp̃i fuit i
btissima virgine maria. sꝫ tota caro btissime
virginis marie fuit in abrahã decimata. igiꝭ
ꝛc̃. Maioꝛ pꝫ. qꝛ dam̃. teste. Ex purissimis be
ate marie sanguinib⁹ iesu caro effecta ẽ. Sꝫ
minoꝛ pꝫ. qꝛ decimari nõ exigebat nisi qđ de
cimandũ in abrahã foret: ꝭm rõneꝫ seminalẽ
hm̃õi aũt fuit maria que cõcepta est ex semi
nũ maris ꝛ femine cõmixtione. ¶ In o^m pri
mi secundi ꝛ tertij est Hugo de sctõ vic. in li.
de sacramẽtis. vñ de oblatione eius scribitur
Esaie. liij. Oblatus ẽ qꝛ ipe voluit. De illius
etiam ꝑmitijs Apoc̃. p° scribiꝭ. Ego sum pri
mogenitus moꝛtuoꝝ: ꝛ pꝛiceps regũ terre. ꝛ
ita in oblationibus ꝛ patrũ desig̃batur primi
tijs. De tertio aũt Aug. x. sup geñ. ad litterã
dicit. Ille nõ est decimatus cuius caro nõ fer
uoꝛẽ vulneris sꝫ mãm medicaminis traxit si
cuti xp̃s. In ista q̃õne ad al'. pariformiter sunt
tres articuli ꝛc̃. Quo ad. i. artic. termini sunt
ꝑmitia: oblatio: ꝛ decĩa. Prius igꝭ termin⁹ ẽ
ꝑmitia a primitate. vñ primitia põt accipi tri
pliciter. Uno° dꝭ ꝑmitia dignitate: sicuti i no
bis poꝛtio aie supioꝛ: vel caritatis dei in aĩa
infusio: ꝭm ꝙ vocat ap⁹ ꝑmitias spũs. Scđo
dꝭ primitia tpis ꝑoꝛitate seu cãlitate: ꝛ h̃ mõ
dicim⁹ ꝑmitias nr̃e carnis in adã fuisse. ꝛ deũ
esse sicut cãm nr̃am primitiã. ¶ 3° appropri
atur ꝑmitia cuidã offerendo in cultu diuino
ꝭuienti. sicuti ẽ fruct⁹: principiũ aũt aĩati aut
inaĩati. Uñ Exo. xxij. Decimas tuas ꝛ primi
tias tuas nõ tardabis offerre. Differt aũt in
significatione decima a ꝑmitia: De⁹ quippe
seu xp̃s est alpha ꝛ o: ꝑncipiũ ꝛ finis. inq̃ꝫtuꝫ
ꝑncipiũ eius signũ extat ꝑmitia: inq̃ꝫtũ finis
decima. qꝛ denari⁹ numerus extat ꝑfectus qđ
fini maxime cõgruit. ꝛ hoc mõ 3° capiꝭ in. q.
ꝑmitia. ¶ Secũdus terminus est oblatio. vñ
oblatio põt accipi tripl'r. Primo gñalissime
ꝛ sic quicq̃d deo iuste seu recte offerꝭ oblatio
nũcupaꝭ. sicut illud. Si offers mun⁹ tuum ad
altare. Scđo oblatio dꝭ cõiter. vt. s. hꝫ diuidi
ↄ̃ primitiã ꝛ decimaꝫ: vt id qđ deo offerꝭ: nec
decima ẽ nec ꝑmitia: oblatio dicaꝭ. Et sic acci
pit ista tria primitiã. oblationẽ: ꝛ dcimã Fra
ter alexã. de hal'. in 3ª pte summe. Tertio acci
piꝭ oblatio ꝓpꝛie: ꝛ tunc hꝫ diuidi ↄ̃ hoc: qđ
deo offerꝭ ex aĩalibus. vñ dauid hoc mõ capi
endo i ps. l. dicit. Tũc acceptabis sacri. iusti.
obla. ꝛ holo. vbi tria noĩat. sacrificiuꝫ: oblati
onẽ: ꝛ holocaustũ. q̃ differũt hoc mõ. Sacrifi
ciũ. n. extat de aĩalibus: nõ in toto sꝫ in parte
incẽsis. ꝛ dꝭ ab olon qđ est totũ: ꝛ cauma icẽ
dium: q̃si totũ incendiũ. Oblatio aũt de reli
qs est. seu sint arida veluti granũ seu liquida
veluti oleũ. ¶ Terti⁹ terminus est decima vñ
notandũ ꝙ in his trib⁹ in antiq̃s patrib⁹ figu
ratus ẽ xp̃s. s. ꝑmitia: sacrificio: ꝛ decĩa. Pri
mitia denotabat ꝙ nr̃ liberatoꝛ ꝑmuꝫ ens eẽ
debebat. Sacrificiũ qđ eũ pro nobis moꝛi de
cebat. sꝫ qꝛ in q̃ nã nũdũ dicebaꝭ: venit tertio
in abrahã decima: ꝛ per hoc oñdit ꝙ in deci
ma drag^a. i. humana nã nouẽ cõputatis oꝛdi
nib⁹ angeloꝝ eramus nos liberandi. vñ noto
ꝭm doc. deuo. pte scđa hui⁹ ↄ̃. arti. i. q. i. ꝙ de
cima põt tripl'r cõsiderari. Primo inq̃ꝫtum
mõl'. vt. s. decima ps deꝭ deo ꝭuientibus: vt q
metunt spũa^a dẽt tempoꝛa^a. ꝛ hoc mõ mãet
decima adhuc in nouo testõ. Scđo cõsideraꝭ
inq̃ꝫtuꝫ sacramẽtalis: ꝛ sic fuisset in pꝛibus ↄ̃
oꝛiginale remediũ: nisi circũcisio secuta fuissꝫ
Tertio cõsideraꝭ inq̃ꝫtuꝫ figuralis. qꝛ figura
bat xp̃m in humanitate veluti hoꝛologij eze
chie decima linea apparenduꝫ humano gñi
¶ Quantũ ad scđm arti^m sunt tres ↄcl'ones
Prima ẽ de significatione xp̃i in primitijs ꝛ
oblationib⁹. Scđa de decimis absolute. Ter
tia de decimis in cõpatione ad xp̃m. P^a est
hec. Oblationes ꝛ ꝑmitie que quodãmõ ad
ius ptinent nãle incarnatiõis sunt designati
ue. Dicit p^a ps ↄcl'onis ꝙ oblationes quodã
mõ sunt legis nãlis atq̃ꝫ primitie. Probatur
Lex. n. nãlis nõ est nisi dictamẽ legis diuine
sed istud dictamen dictat vt in cultu dino oc
cupatis de tpalib⁹ subueniaꝭ. hoc fit ꝑmitijs
ꝛ oblationib⁹: igꝭ ꝛc̃. Noto tñ vt notat Ale.
de hal'. in 3ª pte summe. quo ad oblatiões: ꝙ
oblationes sunt triplices. P^a dꝭ vna dõatio
gratis facta inter viuos: deo vel eccie. Scđa
dꝭ donatio grat̃ facta deo vel eccie cã moꝛtis
Tertia est quottidiana ꝛ vsual': quã faciũt fi
deles ad altare: seu manũ sacerdot̃. Tũc dico
ꝙ hee tres spẽs loquẽdo indistincte: vt. s. deo
deseruiẽti subueniaꝭ: legis sunt nẽ. ꝭꝫ aũt par
rochie aut eccl'e scita ꝑcepta vel ↄsuetudineꝫ
sunt vel iuris positiui vel loco iuris retinenꝭ:
maxime ꝭꝫ ꝭuientis deo indigentiã. ꝙ. n. sint
iuris scripti: pꝫ vñ Exo. xxiij. Nõ apparebis i
ↄspectu meo vacu⁹. h̃ de oblatione vsuali seu
3^a. vñ ꝛ Anastasius papa. xvi. q. i. Statuim⁹
vt si q̃s oblationes eccl'ie vel decimas q̃s po
pulus dare dꝫ tenere ↄtenderit: cõione ꝑueꝭ.

hoc de oblatiõe q̃ ad viuos seu pª. De oblatione aũt quo ad mortuos seu 2ª dicit ↄciliũ carthaginẽse.xiij.q.ij. Qui oblationes defunctoꝝ aut negant ecclesijs aut difficulter reddũt: tanq̃ necatores egentiũ excõicent. ꝛ intelligit dũ tales puipendũt pceptum ecclesie Sꝫ surgit dubiũ: si curatꝰ nõ hꝫ in parrochia vñ viuat: põt ne subtrahere diuina. dr̃ ꝙ non aliogn censeret simoniacus. vñ canõ sexte sinodi.i.q.i. Nullus qui sacrã cõionẽ dispẽsat a pcipiente grãm aliqd exigat. Et seqtur. Si vo aliqd exegerit depõat: sicut imitator simoniace fraudis. vñ recursus fiendus ẽ epo: qui dꝫ facere teneri antiq̃s ↄsuetudines bõas: vl̃ querere mediũ vñ aliter vite paupis ꝓuideat sacerdoti. vñ ex̃ de simonia Alexã.iij. sup his Prauas exactões fieri ꝓhibemus: ꝛ pias cõsuetudines pcipimus obseruari. statuẽtes vt libera cõferant sacra. sed per epm̃ loci veritate cognita cõpescant: qui maliciose nituntur laudabilẽ cõsuetudinẽ imutare. Ex quo satis pꝫ ꝙ oblationes ptinent dei ministris. Cõfirmat. Tum dei lege. Numeri.xviij. Ois oblatio ꝛ sacrificiũ: ꝛ quicqd pro pctõ aut delicto reddet mihi: aaron erit ꝛ filioꝝ eius ingt dñs Tum scdo decreti aucte vñ gelasius.iiij. q.i. Oblationes que infra sacrã ecclesiã offeruntur: tñmodo sacerdotibꝰ q quotidie dño seruire videt: liceat comedere ꝛ hẽre. ꝛ supplẽdũ est in glo. nisi volũtarie tribuãt paupibus laicis. Tũ tertio aucte Jeronĩ. ad damasũ papã Sacerdotes pro oibꝰ orare dñt. quoꝝ elemosinas ꝛ oblatiões recipiunt. Idẽ penitus censendũ est de primitijs. vñ Exo.xxiij. Primitias frugum terre tue deferes in domũ dñi dei tui. Et.i3. Sanctifica mihi oẽ primogenitũ. ꝛ seqtur. Quicqd pmitiuũ est in pecoribꝰ tuis sctificab dño. Vñ Grego.xvi.q.vij. Oportet decimas ꝛ pmitias quas iure sacerdotuꝫ esse sentimus ab oi pplo accipe. vñ in summa taꝫ oblationes q̃ primitie pñt cõsiderari triplr. Primo fm subam ꝛ indeterminationẽ: ꝛ sic sunt de iure nãli. Aut scdo fm quãtitatẽ: vt.s. tñ offerat: vel totiens: ꝛ sic sunt iudicialia: et pñt mutari alia in lege moysi: aª modo: aª in diuersis ptibus. Tertio fm figurationẽ. q: s. figurabant xpm: ꝛ sub isto respectu penitus cessauerunt. sicuti aduenīente veritate cessat vmbra. ita ꝙ in pº erant mõlia. in scdo iudicialia. in 3º cerimonialia. ꝛ hee sunt tres partes legis mosaice. iõ dicebat ↄº ꝙ quodãmodo erãt legis nãlis ꝛ nõ dicit simpliciter. Sꝫ dicit alia ps cõclusiõis ꝙ tã primitie q̃ oblationes designabãt fiedã incarnationẽ diuini vbi. pmitie. n. denotabãt vnigenituꝫ dei q dr̃ pmogenitus nostrũ fore liberatorẽ. Oblationes ãt cõius denotabãt ꝙ auxiliuꝫ aliqd ad nos liberãdũ erat dš oblaturꝰ. Ex q̃ pꝫ ꝙ solũ in cõi ꝛ ↄfuso deuẽiebat p pmitias ꝛ oblões in cogᶜᵐ incarnatiõis in suo gñe s. redẽptõis sicuti si qs solũ cognoscat hoĩeꝫ i aiali. Secũda ↄº ẽ de decimis absolute ↄsideratis. ꝛ ẽ hꝫ sic clericis debẽt decie: vt layci nisi pʋileᵒ singulari eas iiuste possideãt. Dic ↄclonis pª pticula: ꝙ decie ptinẽt clericis. Vñ malach. 3º. Inferte oẽs dcimã i horreũ meũ. Ex textu seqũeti soluit q̃dã dubiũ. si paup nõ hẽat vñ viuat si soluat decimã: qrit an teneat soluere? dᵐ ꝙ sic. q: nũq̃ efficiet paupior ex illa solutiõe. vñ seqtur. Et ꝓbate me si nõ apuero vobis catharatas celi ꝛ effundã in vobis bñdictionẽ. vñ Aug. Maiores nr̃i iõ copijs oibꝰ abũdabãt: q: deo decimas dabãt: ꝛ cesari cẽsuꝫ. veꝝ ẽ tñ si clericus aliũde hꝫ vñ viuat: dꝫ paupi redonare: q: in tali cãu decie sunt pauperꝫ ꝛ viri ecclesiastici sunt eaꝝ admĩstratões Vñ Aug. Decie sr̃ tributa egẽtiũ aiaꝝ. Sed ne dñt clerici decimã dcimaꝝ dño pape: sicuti in antiq̃ lege debebãt leuite ipsi aaron. Frater Alex. de hal. rñdet duobꝰ mõis ꝛ neutruꝫ ipꝛobat. Primꝰ modus ẽ: ꝙ trãslatũ ẽ sacerdotiũ: iõ nõ ar̃ a simili i lege moysi ꝛ noua. ꝛ dicit ꝙ dñs papa dꝫ ꝓuidere toti xpianitati: ꝛ colligere decimã decimaꝝ eẽt valde difficile. vñ assĩgta ẽ ei ꝓpria diocesis in q̃ si vult pt colligere decimã. Ceteꝝ ab iperatoribꝰ mlta ei regalia donata sunt: vñ de q̃ viuat hꝫ habũdantissime. iõ dic̃ hic modus ꝙ nõ tenent clerici ad dãdã sibi decimã decimaꝝ. Scd̃s modus dic̃ ꝙ in cãu necessitat eccl̃ie: ipe pt colligere istã dcimã. ꝛ si ñ petat nõ sr̃ obligati clerici ad solutionẽ: ꝛ pꝫ ꝙ nõ ẽ ↄtrouersia loqndo ꝓprie in his duabꝰ opi. cũ necessitas legẽ ñ hẽat. Ex q̃ pꝫ quõ clerici tenẽt ad solutiõeꝫ decimaꝝ. veꝝ ẽ tñ ꝙ si clerici hẽrẽt pꝛimoniũ vltra bõa eccl̃ie: de hꝫ tenerẽt dare decias: nisi illi deseruirẽt eccl̃ie. sꝫ tenẽt ne religiosi soluere decias clericis secularibꝰ aut curatis vl̃ epis Dᵐ ꝙ q̃ ad pñs religiosi sr̃ i triplici dr̃a. Primi sunt mẽdicãtes q pp deũ cũcta abnegauerũt: ꝛ hij nõ tenent: q: vñ soluerẽt paupes xpi nõ hñt nec pp qd. Scdi sunt iter q̃s ↄtinẽtur monachi albi tẽplarij. hospitalarij: ꝛ ierosoli. ꝛ isti nõ tenẽt ad solutionẽ decimaꝝ d terris q̃s laborãt ꝓprio ope. sicut ex̃ de decis. hꝫ de cre. Alex. tertij. ꝛ hꝫ itelligi d terris q̃s hẽbãt añ illã dcretalẽ: ñ d alijs postᵐᵃ acq̃sitis: si ãt dẽt ad laborãdũ: decias debẽt: loq: d iure: si aliq̃

ꝓuilegia extra corp⁹ iuris hȇant: ignoro. Ter
tij sũt sic mõachi nigri: ꝛ isti tenent ꝯ iure ad
decias: nisi ꝓ noualib⁹ ortis ꝛ alioꝝ suoꝝ nu-
tritiõe. vt declarat decretal' Alex. tercij. Indul-
sit Adrian⁹ monachis nigris ꝛc̃. Notãdũ tñ
ꝙ i triplici casu ꝓuilegiũ de decis nõ dãdis ñ
defendit ꝓuilegiatũ. Prim⁹ est qñ cõi pacto
vel actiõe tenet ad eas soluẽdas. sic dicit de-
cretalis Adriani. ex̃ de decis ꝛ ꝑmitijs. ca° ex
multiplici. Secund⁹ casus qñ parrochia in q̃
sita sũt ꝑdia enormiter ledẽt. Terti⁹ casus cũ
eas soluẽdo renũciãt tacite priuile° ẜm iura.
¶ Sed dicit secũda ps ꝯclõnis ꝙ seculares i
iuste possidẽt decimas nisi habeãt ꝓuilegiuꝫ
singlare pꝫ mãifeste: qꝛ sũt in vsuꝫ deo ꝺuiẽtiũ
Ex q̊ p̄rio pꝫ ꝙ religiosi pñt ꝑcipere de fructi
b⁹ decimaꝝ cũ maxĩe deo ꝺuiant. Ultra pꝫ ꝙ
pñt redimi sine pctõ decime a secl'arib⁹ iniu-
ste eas possidentib⁹: nullo pacto tñ hito: nisi
ꝯsensu epi: ꝑꝑ simoniacã heresiꝫ. Patet 3° ꝙ
qñ iminet ex punitõe magnũ periculũ. aliqñ
a punitõe cessandũ est: sicut in casu isto. lꝫ iiu
ste milites secl'i habeãt decias tñ nõ punit ec
clesia ꝑꝑ timorẽ scismatis. Dicit tñ ꝯ° nisi ha
beãt ꝓuilegiuꝫ: hoc dꝛ ꝑꝑ milites cathalonie
q in hoc priuilegio dato comiti barchione se
defendũt: cui a sede apostolica donate sunt: ꝛ
suis militib⁹ decie terraꝝ q̃s a paganis expul
sis possidẽt vñ si ꝓ ꝑpetuo fuit datũ priuilegi
um tenet. Sũt tñ. iij. casus in qb⁹ hoc priuile
giũ põt amitti. Prim⁹ si fecerũt ꝯ priuilegiũ
vtputa ipugnãdo ecclesiã quã defendẽ tene-
bant: vl' nõ ampliãdo se iuxta posse expellen-
do paganos. Secũd⁹ casus. Si ꝑ illud priui
legiũ grauata est eccl'ia in q̃ sũt ꝑdia. Terti⁹
casus. Si illi renũciauerũt priuilegio. ¶ Ter
tia ꝯclõ ẽ de decis in cõꝑatõe ad xp̃m. ꝛ est h̃
Si i abrahaꝫ melchisedech tribuẽti decimas
leui fuit deciat⁹: xp̃s tñ nõ censet. ¶ Dicit pª
pars ꝯclõnis ꝙ in abrahã tribuẽti melchise-
dech decimas leui q erat in lũbis ei⁹ fuit deci
matus. Probat. Proles a parẽtib⁹ põt libe
rari ꝛ in seruitutẽ redigi. Pꝫ: qꝛ ẜm leges a
serua nat⁹ seruil' ẽ ꝯditiõis. vñ dictũ est ꝙ par
tus sequit ventrẽ. ergo a fil'i parẽtib⁹ dãtibus
decimas fili⁹ põt decimari. Cõfirmat qꝛ ex pᶜ
arti°. Decimatio ẽ act⁹ figural'. ergo nõ tñ ꝑ
sens sed futuꝝ tp̃s aspicit. ꝛ ita nõ solũ in pro
pria ꝑsona: ſꝫ aliena ꝑt qs decimari. vñ Aug.
suꝑ geñ. ad lr̃aꝫ. x. Sicut adã peccãte pecca-
uerũt qui erãt in lũbis ei⁹: sic abrahã dãte de
cimas q in lũbis ei⁹ erãt sũt decimati. ad ideꝫ
est auctoritas apostoli ad ephe. vij. Et si obij-
ciat. qꝛ in lũbis abrahe id decimabat qꝺ cura
batur ex. x. super geñ. Nõ aũt est dicendũ ꝙ
leui in decima data per abrahã esset munda-
tus a peccato originali. Dicẽdũ ꝙ illud ꝟbũ
curabatur: dꝫ ampliari vt notet. i. põt curari.
Uñ pꝫ ꝙ nõ est simile de circũcisiõe ꝛ baptis
mo: qꝛ sũt act⁹ in ꝑsona: iõ nõ possunt fieri ni-
si pñte ꝑsona: q aut circũcidit aut baptizatur
Decimatio aũt nõ ẽ act⁹ solũ in ꝑsona sed ꝓ
ꝑsona. ideo põt quis decimari dato ꝙ nõ sit
pñs. nec valet si dicat: cũ dat decia de frumẽ-
to: nõ dat decima de eo qꝺ dꝫ nasci: ꝛ ita a fil'i
cũ qs dat decimã in eo nõ decimat fili⁹ eius.
Dicendũ ꝙ nõ est sil'e: qꝛ granũ soluꝫ se hꝫ in
decimatione sicuti mª exercitij. ꝛ ita ꝑ modũ
presentis: vñ nec respicit granũ futurũ. Deci
matio aũt est act⁹ figuralis ꝛ ita futuꝝ aspicit
ꝛ põt qui nõ est decimari: nec ista decimatio
qua qs deciat⁹ dr̃ est a morbo curatio: nec de
cime obligatio: cũ leui nõ soluerit: ſꝫ ei fuerit
solute. nec ꝑtẽ dare qꝛ sic solũ est in gra° aut
alio nego°. nec ꝑ deciari figuratio: qꝛ xp̃s eẽt
decimat⁹ cũ significet decima. vñ relinquit ꝙ
sic deciari nõ est aliud q̃ꝫ ꝑfiguratio curatõis
passiue possibilis. ¶ Sꝫ dicit secũda ps ꝯclo
nis ꝙ xp̃s nõ fuit decimat⁹ in abrahã. vnde si
xp̃s Aug. teste: ꝑ decimas significabat: nõ tñ
deciabat: qa nihil põt deciari: nisi qꝺ põt cu-
rari. xp̃s autẽ ab omni pctõ imunis fuit: nec
peccare potuit. Ex quo pꝫ ꝙ nõ sufficiebat eẽ
in lũbis abrahe: vt decimaret: nisi fuisset ẜꝫ rõ
nẽ seminalẽ: qꝺ nõ fuit: qꝛ ꝯceptus est de spũ-
sancto: vt patebit ĩfra. ¶ Quãtũ ad 3ᵐ artiᵐ
sũt tres diffic. Prima quãtũ soluebãt in lege
antiq̃ in primitijs. Dicit Jeronim⁹ ꝙ maiorũ
introductõe traditũ ẽ vt qui multũ: soluebãt
q̃dragesimã ꝑtem sacerdotib⁹: q minimũ: se-
xagesimã. Inter aũt vtrãqꝫ ꝑteꝫ licebat offer
re. Nũc aũt de talib⁹ primitijs seruãda est cõ
suetudo maxime bona al's nõ. ¶ Scda diffi.
Si decime pñt vendi. Dicit doc. irrefragabi
lis Alex. ꝙ decime pñt ꝯsiderari aut q̃tũ ad
fructũ: ꝛ sic pñt vendi. aut q̃tũ ad ius ꝑcipiẽ
di decimas: ꝛ sic nõ pñt vendi. al's hõ ꝯmitte
ret simoniã: qꝛ sunt annexe spũali. simonia ãt
nõ ẽ solũ de spũali: ſꝫ de ãnexis spũali. vñ eaꝫ
sic diffiniũt. Simonia ẽ studiosa volũtas vẽ-
dẽdi vl' emẽdi spũale vl' ãnexũ spũali. ¶ Ter
tia diffi. Quõ tꝫ illa ꝯª apl'i ꝙ maius sit sacer
dotiũ melchisedech q̃ꝫ leui: qꝛ abrahaꝫ q fuit
pr̃ leui: obtulit decias melchisedech. Nõ ens
seqt. si vn⁹ pauꝑ q postmodũ habuit vnuꝫ fili
uꝫ papã: obtulit deciasvni simplici sacerdoti
ꝙ ille simplex sacerdos sit ꝑfectior papa. Di
cendũ ꝙ tꝫ in h̃: qꝛ melchisedech ꝑfigurabat

ſacerdotiū xp̄i:ꝑ quē debebāt oēs curari:ꝛ vt hoc figuraret:ei abrahā decias obtulit.ꝛ ſub illo reſpectu certū ē ꝙ erat maioꝛ abrahaꝫ ꝛ ſuis poſteris ꝛ toto ſacerdotio leuitico. Qđ āt adducit̄ de papa ꝛ ſacerdote ſimplici: manifeſtū eſt ꝙ nō eſt ad ꝓpoᵐ:qꝛ nihil ibi extat figurale. Ex q̊ pꝫ ad.q.ꝙ vicꝫ xp̄s in pꝛib⁹ oblationib⁹ ꝛ p̄mitijs deſignat⁹ in abrahā:ſicut leui nō fuit decimatus. Tūc ad argᵃ. ¶ Ad pꝛiᵐ arguᵐ negat̄ maioꝛ. Et dū ꝓbat̄.qꝛ finiti ꝛc̄.dr̄ ꝙ eſt ꝓpoꝛtio ꝯpꝛehēſiōis: ꝛ iſta nō eſt inter finitū ꝛ īfinitū. Alia eſt attingēᵉ: ꝛ hec ſufficit vt vnū.ſ.finitū ſit via ad aliud cognoſcēdū lꝫ nō cōplete. ſicut dicit apl̄s ad Rō. pᵒ. Inuiſibilia dei ꝑ ea q̄ facta ſunt intellecta ꝯſpiciunt̄. Illa aūt ſapiētis auc̄tas. creature ꝛc̄. intelligit̄ qn̄ qs ſiſtit penit⁹ in creatura.

¶ Ad ſcđꝫ negat̄ minoꝛ. pꝛio dr̄ de pꝛimitijs ade ꝙ nō oīa ſcripta ſunt: vel qꝛ mēte p̄ alijs erat ṕdit⁹:ſufficiebat ſibi ſignū interi⁹. Scđo dr̄ de abel:qꝛ lꝫ offerret pꝛiogēita pecoꝝ: vnicū tn̄ denotabat vnigenitū dei. nō.n.eſt incōueniēs vnū ꝛ idem pluribus deſignari:ſicuti vna res pluri b⁹ noib⁹. ¶ Ad tertiū dicendū ꝙ in argumēto ē fallacia accidētis. ¶ Alio nēpe mō fuit btā v̄go in lūbis abrahe: qꝛ ſm rōnē ſeminalē. Alioᵒ xp̄s in v̄gine:qꝛ ſolū ſꝫ rōnē m̄lē. vt patebit in ſequenti lcōne. ꝛ ſic argᵐ nō ꝯcludit. Ex iſta ſcđa ꝑte h⁹ diſt.3ᶜ.ſicut de pꝛia vnica elicit̄ ꝯcl̄o que talis eſt. Leui deciat⁹ in abrahā dr̄: ſꝫ non aſſerit̄ ſic xp̄s nat⁹. dicit ꝯcl̄o ꝙ leui fuit deciat⁹ in abrahā: non xp̄s. Et ponit̄ per totā iſtā partem.

q Uo circa ꝑtiā nr̄e maſſe ꝛc̄. Hic ſi ḡt̄ 3ᵃ ꝑs h⁹.iij.đ.tertij ſniarū:q̄ ſic ad duas p̄cedētes ꝯtinuat̄ ꝑticulaſ. Nā poſtq̄ꝫ in pꝛima ꝑticula oñſuꝫ eſt q̄l̄r btā maria fuit ſcificata. Et in ſcđa ꝙ xp̄i caro nō fuit deciata. Nunc in iſta ꝑte oñdit ꝙ nec caro xp̄i fuit pctō obligata. Et hꝫ diui in tres ꝑtes. In pᵃ ih̄u nunq̄ꝫ ſepta culpa caro p̄ponit̄. In ſcđa nō pꝛius ꝯcepta q̄ꝫ eēt aſſumpta a v̄bo dr̄. In tertia nullaten⁹ meta mᵉ vtero iheſus ꝯcludit̄. Pꝛia in pꝛinciᶜ. Scđa ibi. Illi aūt ſnie q̄ ſupꝛa ꝛc̄. Terᵃ ibi. In oībus igr̄ ꝛ ſup̄ oīa ꝛc̄. Hec ē diuiſio p̄ntis diſt.3.ꝑtis ꝛc̄.

v Trū ſubito celicū poſt nūciū ī vtero v̄ginali xp̄s ih̄us coꝛpulēta rōne incluſus ſit. Et ar̄ ad ꝑtē falſaꝫ trib⁹ medijs. Pꝛio ar̄ ꝙ iſta īcarnatio nō debuit mediāte miſterio angelico fieri. nobiliō ē miſſio diui v̄bi in mūdū vt ſit hō: q̄ꝫ vt ſit cū hoīb⁹:ſꝫ miſſio ei⁹ vt ſit cū hoīb⁹ nō fit nec exigit miſteriū angelicū. gᵒ nec iſta diuā īcarnatio q̄ fit hō vltimis in tꝑib⁹. Maioꝛ pꝫ aucte Aug.xiij.de trini. Sūma gr̄a eſt in reb⁹ ꝑ tp̄s oꝛtis:vt hō fieret de⁹:ꝛ de⁹ hō. Sꝫ ꝓbat̄ minoꝛ.qꝛ ſol⁹ de⁹ humanis illabit̄ in mētibus. Scđo ar̄ ꝙ nō fuerit coꝛp⁹ dñicū ſubito foꝛmatū. coꝛp⁹.n.xp̄i ex ſanguinib⁹ btē Marie foꝛmatū ē:ergo ī eodē inſtāti fuit caro ꝛ ſanguis ſi ſubito foꝛmatū ē ſꝫ h̄ ē impoſſibile eādē.ſ.m̄āꝫ ſimul duab⁹ foꝛmis ſubālib⁹ oppoſitis ꝑfici. ſi v̄o dicat̄ ꝙ ſit aliud inſtās in quo iſta m̄ā ſit ſub foꝛma carnis aliud in q̄ ſub foꝛma ſanguinis.ꝛ īter duo inſtātia teſtē ph̄o ē tp̄s meᵐ. ſeqtur ꝙ nō ſubito foꝛmatū fuerit. Terᵒ ar̄ ꝙ fuerit coꝛp⁹ xp̄i de coꝛpulenta m̄ā pꝛi⁹ diſticta in pꝛib⁹. coꝛp⁹ xp̄i fuit puriſſimū īter huā coꝛꝑa:ſꝫ puri⁹ extat coꝛp⁹ qđ nō fuit vnq̄ꝫ īfectū aliq̊ crīe vl̄ pctō ſubditū. ergo vr̄ ꝙ ſi adā nō fuit de m̄ā īfecta ꝙ nec xp̄i coꝛp⁹. Maioꝛ pꝫ qꝛ teſte ph̄o nō dr̄nt mēbꝛa cerui a mēbꝛis leonis:niſi qꝛ aīa ab aīa dr̄t. ex quo relinqtur ꝙ iux̄ aīe ꝯditionē foꝛmat̄ coꝛpus: aīa aūt xp̄i puriſſima fuit.ꝛ ita a p̄nciᵒ in patrum lūbis coꝛpulēta quedā rō ſeu m̄ā ſeruata eſt:de qua ei⁹ coꝛp⁹ foꝛmatū eſt. In oppoᵐ tā pꝛimi q̄ꝫ ſcđi eſt Greg. in moꝛ. Angelo annūciante:ꝛ ſpū aduenēte:mox v̄bū in vtero mox ītra vteꝝ v̄bū caro. In oppoᵐ tertij eſt tā mgr̄ in lr̄a q̄ꝫ Hugo in lib. de ſacramētis. negātes illā materie poꝛtionē diſtinctā fuiſſe in pꝛib⁹. In iſta qōne ad ꝛc̄. ¶ Quo ad pꝛiᵐ arti. termī ſunt. coꝛpulēta rō. ih̄s. ꝛ xp̄s. Pꝛim⁹ igr̄ termin⁹ eſt coꝛpulenta rō. Un̄ noto ꝙ iſta tria differūt. coꝛpulēta rō:rō ſeminalis:ꝛ ſemē. Coꝛpulēta.n.rō ſolum dicit ꝙ qs h̄eat coꝛꝑis foꝛmā ꝛ rōnē. Rō aūt ſemialis noīat: vt mō nāli.ſ.ꝯcubitu viri ꝛ mulieris:illud coꝛp⁹ aſſumat̄. Semē aūt de rōne ſua nō dicit niſi quoddā incōpletuꝫ in oꝛdine ad cōpletuꝫ. Un̄ lꝫ apud theologū nō ꝯcedat̄ xp̄ſ de rōne ſeminali ꝯcept⁹:cōcedit̄ tn̄ de ſemine Paulo atteſtāte ad ro.i.q ait. fact⁹ eſt ei ex ſemie dauid ſm carnē. vn̄ notat in p̄nti diſtinctiōe doc. deuo. inter lr̄aᵃ dubia xp̄m factū his tribus. Ex ſanguine. ex carne. ex ſemine. ꝛ differūt. nā dr̄ fact⁹ ex puriſſimis marie ſanguib⁹ Dam. teſtāte reſpectu termi a quo. Dr̄ ſcđo fact⁹ ex carne:vt dicit collecta. De⁹ q de btē marie v̄ginis vtero v̄bū tuū angelo nunciante carnē ſuſcipe voluiſti. reſpectu termini ad quē. Dr̄ tertio fact⁹ ex ſemie:qꝛ ſemē illud incōpletū coꝛp⁹ noīat. vn̄ caro xp̄i aſſumpta ē. Noto 3ᵒ ꝙ rō coꝛpulēta pōt intelligi tripl̄r. Pꝛimo vt dicat̄ quoddā coꝛp⁹ diſtinctū mō quo dicebāt antiqt⁹ qdā:coꝛp⁹ xp̄i ſumptum

de q̄dā carnis portiōe adā peccāte nō īfecta ⁊ sic ꝯ̄nr vsqꝫ ad mariā ꝑ pr̄m corpa trāsductā. Scd̄o dr̄ corpulēta rō vt hꝫ diuidi cōtra rōnē seminalē: ⁊ pōt noīari rō mālis. vn̄ isto° lꝫ nō ꝓcedat xp̄s de rōne pr̄m forē seminali. ꝓcedit tn̄ de rōne māli: q̄r corpꝰ eiusdē cū eis assumpsit me. Tertio pōt accipi ꝓ rōne qdditatiua ⁊ formali ipsius corpis. sicut si diceret rō formal̄: aut hūanitatis: aut risibilitatis ⁊c̄. Et pōt his tribꝰ accipi mōis i q̄ōne. ¶ Scd̄s terminꝰ ē ih̄s. ⁊ tertiꝰ est xp̄s. Vn̄ ih̄s s̄ꝫ tria idiomata tria hꝫ noīa. vt notat Jsidorꝰ i lib. vij. ethimo. Vn̄ in greco dr̄ sother. in hebreo ihesus. in latīo saluator. Vn̄ tres saluatores in antiquo repiunt testō hoc noīe insigniti. Primꝰ dr̄ ꝓꝑ potentiā preliorꝝ ih̄s. s. Josue. Scd̄s ꝓꝑ sciaꝫ ⁊ doctrinā: vt ih̄s sidrach qui ꝯposuit eccīasticū. Tertiꝰ ꝓꝑ bonitatē: vt ih̄s iosedech q̄ fuit sacerdos. Nr̄ aūt ih̄s nos saluauit his tribus: potentia: scia ⁊ bonitate. iō ihesus nō imerito dr̄. Christꝰ aūt pariformit̄ sicut ih̄ūs: vt idē refert Jsido. in eodē s̄ꝫ illō triplex idioma tripl̄r noīatur. Jn greco. n. dr̄ xp̄s. Jn hebreo dr̄ messias. Jn latino vnctꝰ. Vn̄ in antiq̄ lege aliq̄ dicti s̄t xp̄i ꝓꝑ potētiā sic̄ cyrꝰ rex ꝑsarꝝ. Esaie. xlv. Hec dic̄ dn̄s xp̄o meo ciro. Scd̄i ꝓꝑ sciaꝫ sicut ꝓph̄e. nolite inquit ꝑs. tāgere xp̄os meos: ⁊ in ꝓphis meis nolite malignari. Ter° ꝓꝑ bonitatē sicut noster xp̄s quē vnxit cūct̄ carismatibꝰ spūsscūs dei. Noto tn̄ ꝙ dr̄nt hec noīa ihesus ⁊ xp̄s. Jhesus. n. noīat hoīeꝫ deū factū. xp̄s v̄o deū humanitati vnitū vt in 3° sniarꝝ notat Dam̄. ¶ Quātum ad scd̄m arti. sunt tres ꝯcl̄ones. Pria est de annūciatiōe angelica. Scd̄a est de corpulēta rōne corpis xp̄i. Tera de subita ꝑfectione corpis dn̄ici. Pria est hec. Diuini verbi optima īcarnatio angelico misterio visibiliter marie loq̄nti ꝯgruētissime efficitur. ¶ Dicit pria ps ꝯcl̄onis ꝙ diuini verbi īcarnatio ꝯgrue efficit ꝑ mem āgelicū. Probat. Cōgrue hn̄t reduci infima in supma ꝑ media sed angeli sunt medij inter nos ⁊ deū. vt diuinus dicit dyon̄. iiij. cap. celestis ierarchie. igr̄ in ista incarnatiōe diuini v̄bi qua maxime in deū reducimur ꝯgruebat mediꝰ angelꝰ. Vn̄ s̄m doct. deuotū in dubijs l̄ralibꝰ ꝓcedētis distinctiōis triplex extat rō q̄re hoc misteriū ꝑ angelū effectuꝫ ē. Pria vt sicut malꝰ angelꝰ in tēptatiōe ꝓmā prio traxit mulierē ad dum 2° de dubio ad ꝯsensuꝫ. 3° de ꝯsensu ad lapsū. Sic bonꝰ angelꝰ optimā mariā prio ꝑtraheret ad fidē. scd̄o de fide ad ꝯsensuꝫ. 3° de ꝯsensu ad ꝯcipiēdū dei v̄bū. Scd̄a rō q̄r virgo deo erat ꝓelecta ⁊ ꝯstituēda angelorꝝ regina iō vt future dn̄e iā ꝯfabulabat. Tera q̄r diuina incarnatio nō tm̄ ad rꝑationē humani gn̄is faciebat: q̄nimo ⁊ angelici. Dū ex hoībꝰ erāt reparāde angelice ruine. iō a tāto fcō non debuerūt ꝓtermitti angelici spūs. Et si dicat ꝙ nō ꝯgruit cū ipsa eēt angelis supior: ꝙ ab eis doceret. Dicēdū ꝙ lꝫ q̄ꝫtū ad diuinā ꝓuisionē eis eēt supior tn̄ ꝓ tūc in statu erat inferiō q̄r videbat ꝑ speculū in enigmate: angelꝰ aūt nunciꝰ in statu erat ꝯprehēsoris: nec ab angelo docet: ꝙ incarna° esset faciēda: cū illā iam ex ꝓphis accepisset. sꝫ ꝙ i ea ꝯpleret: dū actu vt dr̄ legēt in ꝓph̄a Esa. vij. Ecce virgo concipiet ⁊ pariet filiū. ⁊ optaret eiꝰ ancillā fieri que dn̄m portare merēt: mox efficiēda dn̄a. vn̄ nec in hoc fidei me euacuatū est meritū: q̄ iā credebat futurꝝ: sꝫ certitudo de se ipsa h̄ita est q̄ triplici ꝓexigebat rōne. vt pria ꝑte ꝑn̄tis dist. nōt scūs tho. artic° 3° q̄ōne p1. Prima: q̄r cū imediatior sit mēs deo ipso corpe non decuit v̄bū diuinū corpꝰ assumere in ma: nisi priꝰ ea de hoc imbuta misterio. Scd̄a q̄r tāti misterij testis erat futura: primitus oportuit: vt de eo doceret. Tertio q̄r deꝰ nō diligit coacta fuitia. iō p° marie ꝯsensus q̄rit que post dn̄ꝫ erat nutritura. ¶ Sꝫ dic̄ scd̄a ps ꝯcl̄onis ꝙ ista annūciatio d̄buit visibil̄r fieri. vn̄ huiꝰ pōt triplex rō assignari. Pria certitudo vn̄ ī his q̄ visibil̄r cerniꝰ cercōres efficimur. Scd̄a vt tota virgo hac annūciatiōe quodāmō cōpleret interiꝰ ꝑ sacrā cōtēplationē: exteriꝰ ꝑ aptā visionē. vn̄ apud diuinū ad titū dionisi. in quadā epl̄a. hec extat rō q̄re sub corpalibꝰ figuris diuina nobis pādunt. Tertia rō vt nūciꝰ nūciato corrn̄deret nūciabat q̄ppe diuuꝫ v̄bū: mox hoīeꝫ futurꝝ iō cōgrue in forma humana appuit. vn̄ ex dictis pꝫ. ꝙ cuꝫ ex dictis Aug. xij. sup gen̄. ad l̄raꝫ sit triplex visio corporal̄: ymagina: ⁊ intellectual̄: in maria q̄lꝫ extat impleta. ¶ Scd̄a ꝯcl̄o est de corpulēta rōne corpis xp̄i. ⁊ est hec sic. Corpus dn̄icuꝫ cū alijs humanis cōuenit corpibꝰ vt corpulēta ma in adā distincta nō querat. ¶ Dicit prima ps ꝯcl̄onis: ꝙ corpꝰ dn̄icū eiusdē est rōnis cū ceteris humanis corpibꝰ. Pꝫ: q̄r al̄s nō esset hō eiusdē rōnis nobiscū: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec nobis verꝝ in q̄ꝫtū sic attulisset remediū. dn̄te Dam̄. q̄d est inassumptibile est icurabile. Sꝫ assumptū ꝓbat aucte Athanasij in symbolo suo ꝙ aīa ⁊ caro vnꝰ ē hō. ei ita corpis rō regrit vna vt hō sit vniꝰ rōnis vn̄ in hoc sūma extat ꝙ q̄ꝫtū ad mālē rōnē corpis: corpꝰ xp̄i fuit eiusdē rōnis cuꝫ ceteris hoīum corpibus.

Quātū vo ad modū ꝓpagatiōis nō: q2 non
extat ꝯcept⁹ mō semiali. Et si q̄rat̄ vnde est ꝙ
xp̄s non hūit pctm̄ originale. iā p3: q2 soli hij
cōtrahūt pctm̄ hoc q veniūt mō concubitus.
vn̄ merito dicit doc. sub. in scd̄a q̄one h⁹ dist.
ꝙ nō est q̄rēda pn̄cipalis rō ex pte sctificatio
nis marie: q2 sanguis marie ex quo corp⁹ ih̄u
teste Dam. formatū ē: siue pur⁹ fuerit sanguis
siue sub mō semis: vt tangit doc. deuo. in du
bijs lr̄alib⁹ prime ptis h⁹. dist. siue mēstruu3.
vt tangit Tho. pte 2ª h⁹ dist. arti. ij. q. i. ver̄ ē
tn̄ nunq̄ fuit infectū culpa originali. vn̄ ⁊ si
mō de manu vni⁹ mulieris formaret de⁹ vnū
hoiem nō ꝯtraheret pctm̄ originale: q2 nō ve
niret p modū concubit⁹. ⁊ hanc viā late apit
Ansel. in lib. de conceptu virginali. ¶ S3 di
cit scd̄a ps ꝯclōnis: ꝙ nō est querēda quedā
portio materie in adā quā qdā dicūt reserua
tam ⁊ ꝑseruatā a pctō adā peccāte: q2 ex illa
portione erat xp̄s nascitur⁹. Probat̄ ista ps
aut caro xp̄i fuit simil̄ nr̄e aut nō: si sic: hētur
ꝓpoᵐ. si nō: sicut argutū ē nō fuit hō eiusde3
rōnis nobiscū: nec valet si dicat̄ ꝙ fuit eade3
in spē: nō in numero. tn̄ q2 sic differūt caro pe
tri ⁊ martini. iō nihil ad ꝓpoᵐ. iō q2 diffiº f3
qualitatē ex ꝯn̄ti arguit distinctionē f3 spē3:
qn̄ qualitates dr̄nt fm spēm: ⁊ sequunt̄ semp
subm̄: seqtur ex quo reliq̄ hoiu3 caro erat ife-
cta: ista nō ꝙ differebat spē: ⁊ si dicat̄ ꝙ nō. se
qtur q2 caro ceteroꝝ hoiu3 nō erat infecta ex
rōne sua s3 pctō ade: qd̄ tn̄ regreret̄. sicut nō
differūt sim⁹ nasus ⁊ aquilin⁹ spē. l3 aqlinitas
⁊ simitas dr̄ant specie. q2 nō sequunt̄ nasum
necio: imo ē dādus nasus: q nec est aqlinus
neq3 sim⁹ s3 rect⁹. Dicēdū ꝙ adhuc hoc da-
to est valde dubiu3 qm̄o potuit talis caro ab
adā trāsduci vsq3 ad mariā: ⁊ in q̄ loco corᵐ
pr̄m ponebat̄: ⁊ cui⁹ erat q̄ntitatis: ⁊ m̄lta ta
lia. vn̄ nō imerito hec opio erronea reputat̄.
Et si querat̄: vn̄ ꝓprie sumptū est corp⁹ xp̄i. di
cendū ꝙ nō est ymaginandū sicuti tactū est
disti. xxx. scd̄i. ꝯ mgr̄m ꝙ sola veritas corpis
humani sit ex subā corpis ade: ita ꝙ cib⁹ nō
cōuertat̄ in alitū: q2 corp⁹ ade non sufficeisset
ad tot ꝓcreandū hoies. vn̄ dicendū ꝙ corp⁹
xp̄i formatū ē de sanguinib⁹ alimēto i maria
ꝓcreatis mō in eadē dicto dist. ¶ Terª ꝯcl̄o
est de subita pfectōe corpis dn̄ici: ⁊ ē hec. L3
interuallis tēpoꝝ corp⁹ creuit dn̄icū: tn̄ subi
to in eē humāī corpis creatū ē. Dicit prima
ps ꝯclōnis ꝙ corp⁹ dn̄icū creuit p interualla
tpm. vn̄ Luc. ij. Puer iste crescebat etate ⁊c̄.
Et manifeste hoc on̄dit alimentū puitas ven
tris marie que includere nequisset nisi puu3.
hoc ēt exigebat nature vitas vt admodū cre

sceret ceteroꝝ viroꝝ aliogn iudei dixissent eū
habuisse carnē fantasticā hic magna eius hu
militas vt ēt in minis nobis simil̄ fieret. hic
3º vnitat̄ lex vt nature quā assumpsit op⁹ re-
linq̄ret nāle. Et si dicat̄ q2 immediate ex quo
aīa vnita ē plena fuit scia ⁊ caritate. gº ⁊ cor
pus ꝓpria q̄3titate. Dicēdū ꝙ non est sil̄e q2
ignorātia de nihiº seruisset in xº aut defectus
caritatis s3 ista puitas corpis verā on̄debat i
xp̄o assumptā nām. vn̄ l3 diūa virt⁹ potuisset
effecisse ita magnū sicut fuit qn̄ passus est: nō
tn̄ rōne ꝑdicta congruebat. ¶ S3 dicit scd̄a
ps ꝯclōnis: ꝙ corp⁹ dn̄icū in esse corpis hu
mani subito creatū est. Probat̄: q2 btā virgo
maria ꝑdicat̄ mr̄ dei: ⁊ dr̄ ꝯcepisse deū: ergo
assumpsit diuinū vbū carnē humanā in hoc
in quo actiue mª ꝯcurrebat: hoc autē fuit in
instanti vt patebit dist. sequēti. s3 non ē dicē-
dū ꝙ assumpsit nisi pfectā nā3 ergo ⁊c̄. Cōfir
mat̄ auc̄te btī Aug. i lib. de fide ad petꝝ. Fir-
missime tene ⁊ nullaten⁹ dubites nō carnem
xp̄i sine diuinitate in vtero vgis eē ꝯceptā pri-
usq̄3 susciperet̄ a vbo. Et i de tritate. nō ex vtero
vgis pri⁹ caro ꝯcepta est ⁊ postea diuinitas ve
nit in carnē. sed mox vt dei vbū in vteꝝ venit
sctm̄ ē caro ꝟuata ꝓꝓctate nature: ⁊ pfect⁹ hō
i vitate carnis ⁊ aīe. ⁊ hoc ē qd̄ dr̄ Iere. xxxi.
Nouū faciet dn̄s sup terrā mulier circūdabit
viꝝ nō qdē magnitudine s3 itegritate corpis
⁊ aīe. vn̄ imediate habuit mēbroꝝ distinctio
nē l3 minimā. vn̄ illd̄ Hebreo. 2º. Decuit ip3
p oīa frib⁹ assimilari. H3 itelligi in his q̄ faci
unt ad nr̄a3 redēptōe3. vn̄ l3 in nobis tpe for
mationē corpis an̄cedat ꝯsolidatio ⁊ conso-
lidationē cōuersio ⁊ ꝯuersionē seminis deci-
sio ista in xp̄o in eodē instāti tpis ꝯpleta sūt:
l3 in diuersis nature instantib⁹. ¶ Quātum
ad tertiū arti. sunt tres difficul. iuxta tres cō-
clusiōes. Pria de quo ordine fuit gabriel q
hāc nūciauit incarnationē marie. Dicit tho.
pte pª hui⁹ d̄. arti. iij. q. ij. ꝙ fuit de ordine ar
changeloꝝ: ⁊ ꝙ fuit sumn⁹ in illo ordie. vn̄
iscro fm eū ꝙ fuit maior q̄ michael: q2 etia3
michael est archāgel⁹ qd̄ tn̄ est magnū dr̄e:
cum vbiq3 terraꝝ in letania ꝓponat̄ michael
gabrieli. de hoc dictu3 est in 2º. ¶ Secunda
difficultas. vtꝝ ista sit vera. Corp⁹ xp̄i in pri-
bus pctō fuit obnoxiū. Dicit doc. deuo. par-
te. ij. h⁹ d̄. arti. ij. q. ij. ꝙ hee tres ꝓpōnes sunt
improprie. Caro xp̄i fuit pcō obnoxia. Caro
christi fuit seminaliter procreata. Caro chri-
sti fuit decimata. Sed secunda est magis im
propria q̄3 pª: ⁊ tertia q̄3 scd̄a. vnde tertia eu3
improprietate h3 falsitatem. vnde q2 pª di-

cta est a magistro in littera extat⁹ exponenda
vt dicatur: caro xpi fuit pctõ obnoxia.i.pene
pcti vel nõ inq̃tum caro xpi. ¶Tertia diffi.
Cuius q̃titatis fuit corpus xpi in ipa assum/
ptione. Dicit q in quãtitate pisi seu fabe mo
dicũ aut plus aut minus. vñ clare relinqt mi
nia fore mẽbra: qr tã modicuz corpus erat. ⁊
sic ꝯñter creuit quousq₃ maria ꝑgnans vide/
ri potuit.s.in.xlvi.die. vt põt trahi ex illo v̾bo
Jo.ij. Soluite templũ hoc. Et seqtur.xlvi.an
nis edificatũ est ⁊c̃. videatur in gl. Ex hoc p₃
ad qõnem. q v₃ subito post angelicũ nunciũ
in vtero virginali xp̃s iesus corpulenta rõne
inclusus ẽ.s.rõne humãitatis. Et tũc ad argᵃ
¶Ad primũ dᵐ q argᵐ est in oᵐ. sicuti eni₃
qñ missus est dei fili⁹ vt hõ fieret: prim⁹ ange/
lus vt nũcius ad mariã mittit sic dũ dei filius
in mentẽ hoiũm descendit sepius mittunt an
geli vt hoiem instruãt seu disponẽt ad deuo/
tionẽ. ⁊ sicuti dũ dei filius menti illabit: nõ il
labit angelus: sic nec dũ dei filius hõ efficitur
angelus hõ effectus ẽ. ¶Ad scõm dᵐ in sum
ma q sicut h₃ pħs in.viij.phicoꝝ. est danduz
ꝑmũ instans in quo pᵒ forma inest que acqri
tur sicuti albedo inest mobili nõ tñ vltimum
nõ esse forme precedẽtis sicut nigredinis. vñ
qñ fit motus de nigro ad albũ est dandũ pri/
mũ instans in q̊ hoc est albũ: non tñ vltimu₃
in quo hoc nõ est nigrũ. Sic dico in ꝓposito
q est dandũ instans in quo hec sunt pᵒ cõple
ta: nõ tñ vltimũ in quo vltimo nõ sunt in rõe
ꝓpria: iõ nõ arguit q simul fuerit caro ⁊ san/
guis: s₃ q anteq̃ assumeret erat sanguis ⁊c̃.
¶Ad tertiũ dᵐ q maior sic limitãda ẽ. Cor
pus xpi fuit purissimũ ſm.s.q cõpetebat no/
bis pro qbus accipiebat: nõ potuit aũt h̾ mõ
effici puri⁹: q̃ de massa corrupta assumere cõ
pus incorruptũ. nõ fuit aũt simpl'r purissimũ
qr puri⁹ fuisset: si fuisset aut nature ignee: aut
aeree ⁊c̃. s₃ nõ cõpetebat redẽptioni sicut isto
mõ. Ex ista aũt tertia pte sicut de duabus h⁹
iij.d. partibus ꝑcedentib⁹ vnica elicit ꝯᵒtalis
Uere incarnat dei fili⁹ ⁊ nõ inquatur diuin⁹
radius. Dixit ꝯᵒ q dei fili⁹ assumpsit verã car
nẽ sine pctõ. Et ponit per totum istum textũ.
Um vero icarnatio dei v̾bi ⁊c̃. ¶Hic
c signat quarta dist. huius tertij: que sic
ꝯtinuat ad ꝑcedẽtes. Nã postq̃ in pᵃ
⁊ 2ᵃ distinctionib⁹ oñsum ẽ in hac vnione nã
rũ diuersitas. Et in 3ᵃ distinctiõe ex incidenti
mᶜ declarata ẽ grata sctitas. Nũc in hac.iiij.
dist. de diuini v̾bi in maria ꝯceptione modus
aperit atq₃ q̃litas. Et hec diuidit in tres par/
tes ꝑncipales. Jesu cõceptio in pᵃ parte quo
ad spm̃sctm̃ regritur. In scõa signatur rõ quo
verbũ factu₃ in maria: paulo asserit. In 3ᵃ sa/
cra hec vnio xpi iesu limpidi⁹ ponit. Prima
in ꝑnᵒ. Scõa ibi. Sed queri põt cũ nos salua
⁊c̃. Tertia dist.v. ibi ꝑterea inqri o₃ cũ ex pre
missis. Rursus pᵃ pticula in q̃ Jesu cõceptio
quo ⁊c̃. in tres ptes diuidit. In pᵃ pãditur ve
ritas: cur plus a spũ cẽseat hec incarnatio In
scõa surgit obscuritas q̃re neupmatis ad xp₃
nõ fit gignitio. In 3ᵃ Jesu natiuitas flamini
donatur. Et p₃ rõ. Prima in prinᵒ. Scõa ibi
Sed nõ ẽ in hoc diutius imorand̾. Tertia ibi
Potest etiã dici xp̃s ſm hoiem ⁊c̃.
Cruz vnio ypostatica de sctõ spũ ⁊ ma
v tre maria hũanis sine meritis ꝓuene/
rit. Et ar ad partẽ falsam trib⁹ medijs
¶Primo ar q ista vnio nõ debeat dici fieri
de spũsctõ: vt dicatur ꝯceptus xp̃s de spũsctõ
Si.n. ista locutio hẽat veritatẽ: xp̃us cõcipit
de spũsctõ: aut pp propᵐ spũsscti: aut pp ap/
propriatũ. aut 3ᵒ pp ꝯᵉ nõ appropriatũ: s₃ neu
trũ est dicendũ. igr̃ ⁊c̃. Maior p₃ per diones
sufficientẽ. Sed ꝓbat minor. Pᵒ nõ propter
propᵐ qr r̃ones nõ sunt rõnes agendi ad ex̃
Scõo nõ pp appropriatũ.s. bonitatẽ seu cari
tatẽ: qr nõ ꝯceditur xp̃s ꝯcept⁹ caritate. Nec
3ᵒ pp cõe: qr diuina essentia opari nõ dr̃ inq̃
tum sic: qr est maxime abstracta. ¶Scõo ar.
q maria nõ fuerit mater xpi in hac vniõe: op
posita ꝯ̃ria nõ pñt simul esse in eodẽ. s₃ virgi
nitas ⁊ maternitas sunt ꝯ̃ria gᵒ nõ potuit sta
re mariã fore virginẽ simul ⁊ matrẽ. Maior
est phi in.iiij.methaᶜ. vbi ꝓbat q si ꝯ̃ria eẽnt
simul ꝯ̃dictor essent simul qd̾ etia₃ repugnat
potẽtie dei. S₃ minor p₃ ad sensu₃: qr mater/
nitas expellit virginitatẽ: ⁊ eꝯ̃ ⁊ ambe sunt in
eodẽ gñe.s. qualitatis. ⁊ hec est ꝓprie nã ꝯ̃ri/
oru₃ ſm phm. ¶Tertio ar q incarnatio seu
ista vnio venerit mediãtib⁹ patrũ meritis: po
tens mereri ꝑncipale põt mereri accessoᵐ: s₃
ꝑncipale btitudinis nr̃e est diuina visio: acces
soriũ est visio hũanitatis: cũ potuerũt: igr̃ an
tiqui pr̃es mereri gloriã gᵒ potuerũt: ⁊ hanc
vnionẽ. Maior p₃. qr potẽs in maius: põt in
minus. Minor p₃ de sctissimis viris q p gr̃a₃
gloria₃ merebant. ¶In oᵐ ꝑmi ar. per illud
qd̾ hẽtur in simbolo apl̃oꝝ. Cõceptus de spũ
sctõ. In oᵐ secũdi ar aucte Dam̃. iij. li. ca. xij.
Theotocõ.i. dei genitricẽ: ꝑncipaliter ⁊ vere
sanctã Mariã ꝑdicamus virginẽ. In oᵐ ter/
tij ar. ex illo Pauli dicto ad titu₃ pᵒ. Appa/
ruit benignitas ⁊ hũanitas saluatoris nr̃i dei
nõ ex opibus iusticie que fecim⁹ nos. In ista
qõne ad al̃s sũt ⁊c̃. ¶Quo ad ꝑmũ artiᵐ ter

mini sũt: vnio: meritũ: ꝛ ista ꝓpo͂ de. ¶ Pri mus igr̃ terminus e͂ vnio. vñ vltra de vnione dicta d. pa huius tertij noto po. ꝙ ista tria dif ferũt vnitas: vnio: ꝛ vnitio. vnitas. n. inest ali cui. siue in se ꝯsideret: sicut ho͂ i se capt9 extat vnus. vñ talis vnitas dr̃ vnitas absoluta. siue respectu ad aliō ꝯsideret: sicuti subm ꝛ passio sunt vnũ ꝛ tal' vnitas dr̃ vnitas relatiua. vnio aũt nunꝙ dr̃ nisi pluriũ respectu aliqualiter distinctoꝝ. vñ nihil sibiipsi vnitũ dr̃. vnitio at͂ magis noīat illaꝫ actione͂ qua aliq͂ vniunt ab agente aliquo seu corrñdente͂ passioneꝫ. Vñ vlterius quo ad ꝓpositũ noto ꝙ vnio ypostatica filij dei seu gr̃a vniōis dr̃ tripl'r. Primo mō dr̃ vnio ypostatica ipa vnio gratis facta. Scd̃o dr̃ ipsa diuina gr̃a hāc facie͂s vnioneꝫ. Tertio dr̃ vnio ypostatica ipa gr̃a creata ens in tali pro supposito vt cōdecens tali vnioni. ¶ Tertius termin9 est meritũ. vñ vltra de me rito dicta in ꝑn. d. xvij. ꝛ. xli. ꝛ alibi in secũdo. Noto quo ad p̄ns vt notat doc. deuo. arti. ij. huius d. q. i. ꝙ meritum pōt ꝯsiderari triplici ter. Primo ꝙ̄tuꝫ ad suam subam. ꝛ isto° est quoddā absolutũ seu ad minus magis per se ꝯsideratur: sicut si in ꝓposito absolute cōsidere mus v̄bũ dei incarnatũ: nihil aliud ꝯsideran tes. Scd̃o cōsideratur meritũ ꝙ̄tum ad suaꝫ efficaciā: ꝛ ista e͂ vel liberādo a s̄uitute culpe vel remouēdo reatũ carentie diuine visionis Tertio ꝯsideratur ꝙ̄tuꝫ ad circũstantiā: vt. s. ꝙ meremur oportuno nobis tp̄e reserueť: dice͂ te scriptura: oīa seruanť in futuꝝ. ¶ Terti9 ter minus est de. Vñ notat doc. deuo. in pa sniaꝝ d. v. q. ij. ꝙ hec ꝓpō de: pōt accipi tripl'r. Po ordinaliter: sicut dicimus de mane fit meridi es. i. post mane fit meridies. Scd̃o dr̃ origina liter sicut dr̃ de sole radi9. ꝛ sic dr̃ in q̄one cō cept9 xp̄us de sp̄ũsctō. i. effectiue. Tertio sub stātialiter: sicut dicimus de ferro fit cultellus ꝛ iste modus vltim9 dr̃ tripl'r. po dr̃ de substā tialiter ꝛ ꝑtialiter: sicut dicim9 ptes sunt de to to: aut vinũ de dolio. scd̃o dr̃ subāliter ꝛ ordi nal'r: sicut dñ dicim9 de pāe fit corp9 xp̄i. Ibi po est ordo q2 panis nō manet cuꝫ corp̄e xp̄i: sicut nec māe cũ meridie. scd̃o dr̃ substātial'r: q2 subā panis trāssubātur in corpus xp̄i. 3o dr̃ de original'r ꝛ subāliter: sicut dñ dicim9 in di uinis: fili9 e͂ de subā p̄ris: rōne. n. h9 gti patris signať originatio: sꝫ rōne h9 abl'i subā signať ꝯsubālitas. ¶ Quantũ ad 2m artim sunt tres ꝯclōnes. Pa e͂ de ista vniōe respectu sp̄ũscti Scd̃a de ista vnione respectu b̄te͂ me. Ter a d ista vnione respectu ad meritũ. Pa e͂ h. Licꝫ de sctō sp̄ũ dicať ꝯceptus x9: ꝛ h scā vīo: nō tñ

noīatur pr̃ eius. Dicť pa ps ꝯclusionis. ꝙ xp̄s dr̃ ꝯceptus d sp̄ũsctō. Probať. Deuotissima ꝯceptio deuotissime dꝫ noīari h fuit deuotissi ma. igr̃ ꝛc. Talia aũt attributa maxīe appro p̄riant sctō sp̄ũi. vñ ad excludēd carnale͂ copu lā viri ꝛ mulieris: dr̃ ꝯcipi d sp̄ũ. ad excludēd 2o feditate͂ ꝯcupie: nō solũ dr̃ cōcipi de sp̄ũ: sꝫ sctō sp̄ũ: 3o ad d̄notādũ amore͂ intimũ b̄te me ad deũ: vt sicuti mulier ex amore ad viꝝ ꝯci pere dr̃. sic ma ex singularissimo amore ad de um xp̄ꝫ dr̃ de sctō cōcepisse sp̄ũ. Et h extat rō Hug. de. s. vic. in q̄dā libello. q2. n. inqt amor in cord singulariter ardebat: iō i ei9 carne mi rabilia faciebat. Vñ bñ Matth. i. scriptũ est Quod. n. in ea natũ est de sp̄ũsctō e͂. Noto tñ ꝙ ista vnio sacratissima pōt tripl'r cōsiderari Po quātũ ad vnibilia. Scd̃o quantũ ad mo dum vnionis. 3o ꝙ̄tũ ad fructũ vnionis. Si ꝯsidereť quātũ ad vnibilia: tũc manifestatur diuina pō que patri attribuiť: q2 maximā re quirit potētiā vnire vltim po. Si aũt ꝯsidereť ꝙ̄tũ ad vnionis modũ: sic manifestať diuina sap̄ia que tā sapienter elegit humanũ genus repare ꝛ supbi cōculcare potentiā. Si aũt 3o ꝯsidereť quātũ ad vnionis fructũ sic manife stať bōitas dei maxīa: q pp nos semetip̄m exi naniuit formā s̄ui accipie͂s. ad philippe͂. ij. Et h. d. Dam. 3o suaꝝ sniaꝝ. c. i. mōstrať simul in incarnatione bōitas iustia ꝛ sap̄ia dei. bōitas sp̄ũi: sap̄ia filio: sꝫ iusticia patri appropr̄ietur. ¶ Sꝫ dicit scd̃a ps ꝯclusionis. ꝙ xp̄s nō dr̃ fi lius scti sp̄ũs: nec sp̄ũsctũs pater ei9. Proba tur. xp̄s nulli9 e͂ fili9 nisi nā: sꝫ solius p̄ris in di uinis est nā fili9: ꝛ matris in terris igr̃ ꝛc. Cō firmať rō: q2 filiatio inest xp̄o rōne ypostasis. ypostasis aũt eius se hꝫ nō rōne filij: sꝫ ꝑncipij respectu sp̄ũscti. Patet 3o q2 tũc he͂ret duos patres. s. patre͂ ꝛ sp̄ũsctũ imo tres: q2 seip̄m: ipse. n. s̄m diuinitate͂ efficit ita hāc incarnati one͂: sicut sp̄ũsctũs. vñ nō inmerito dicit Aug. ꝛ est in l'ra. Quis audebit dicere xp̄m e͂e filiũ sp̄ũscti: cũ hoc ita sit absurdũ vt nulle fideliũ aures hoc valeāt sustinere. possent quippe he retici cōcubitũ suspicari in maria: si patre͂ eũ audirent. Vñ noto ꝙ q̄ ad hoc ꝙ aliqd dica tur pater tria req̄rũtur. Po ꝙ fiat in eadem sp̄e͂. vñ pediculi nascentes in hoīe: nō dicũtur filij hoīs: nec hō pater eoꝝ. nec proprie equa mater mule nec asinus pater. Scd̃o req̄riť ꝙ sit distinctio inter eos. q2 teste Augu. in po de tri. nulla res seipam gignit vt sit. Tertio req riť ꝙ fiat per modũ nature. vñ lꝫ sp̄ũsctũs sit eiusde͂ sube͂ cũ patre ꝛ filio: ꝛ ab eis distingua tur ꝑsonaliter: nō tñ dr̃ eoꝝ fili9: q2 ꝓcedit nō

quõ natus ſed quõ datus.i. per modũ volun
tatis. Patet aũt ꝙ xp̄s libere ꝓducitur quo
ad humanitatem a ſpũſctõ ⁊ in diuerſa nã:iõ
nõ dr̃ pater eiꝰ.nec ipedit ꝙ nos dicimur filij
dei per grãm: ⁊ xp̄s ſummã hẽat gratiam qꝛ
vnio illa remouet adoptionẽ filioꝝ quã habe
mus.Et ſi obijciat ex illo Dam̃.verbum diui
nũ deſcẽdit in virginez tanq̃ȝ ſcopon.i. ſem̃ ⁊
ita fuit ad ſimile in nã.Dicẽdum ꝙ ſem̃ hȝ ⁊
rõnẽ agendi. qꝛ in ſcõ phiſicoꝝ ponitur cuȝ
cã actiua:⁊ hoc mõ dr̃ ſemẽ: qꝛ dedit viȝ gñã
tiuã marie.ſ.ſupplẽdo ꝑfectiſſime cãm ꝑticu
larem.ſ.ſexũ virilẽ.Rurſus hȝ ſemẽ rõnẽ aſſi
milandi in ideȝ ſpẽ frequenter.⁊ hoc mõ nõ
fuit illic ſemen:qꝛ fuit ipoſſibile nãȝ humanã
in diuinã verti.¶ Secũda ꝯº eſt de iſta vnio
ne reſpectu btẽ marie.⁊ eſt hec. Maria bea
tiſſima actiue ad dei gignendũ filiũ ſic cõcur
rit:vt genitrix dei diceret.Dicit pª ꝑs:ꝙ btã
maria ſe hñit actiue in gñatiõe xp̄i ieſu.Pro
batur medio doc.ſub.i pñti diſtinctiõe.Btã
virgo maria non minus fuit mater xp̄i ieſu q̃ȝ
alie matres ſuoꝝ filioꝝ.imo plus:qꝛ totũ tri
buit quo ad mãm.ſȝ alie mulieres cõcurrunt
actiue in gñatione ſuoꝝ filiorũ:ergo ⁊ maria
Probat minor.qꝛ formas eiuſdẽ rõnis: cõſe
quñtur potentie eiuſdẽ rõnis. mas ⁊ femina
ſunt eiuſdẽ rõnis.x.methaͨ. ergo ſicuti vege
tatiue potẽtie ſunt actiue in mare: ita in feia
lȝ nõ eque intẽſe:⁊ ita gñatiua.Confirmat qꝛ
aliqñ plus aſſimilat filiꝰ matri q̃ȝ pr̃i.⁊ ita oȝ
ꝙ mater agat:qꝛ agẽs intẽdit ſibi aſſimilare
effectũ q̃ȝtũ põt.Nec valet ſi dicat ꝙ ẽ preter
intentũ:vt qꝛ neq̄ ſibi aſſimilare ſuo aſſimile
tur oppoſito:ac ſi diceret qꝛ neq̄ caliduȝ cõ
burere aliq̃ dato ipedimẽto ꝙ frigefaciat:qḋ
nihil eſt.Pȝ 3º qꝛ mulieres valde diligũt pu
eros:⁊ aliqñ pluſq̃ȝ patres.ex.viij. ethico.nõ
ita filij parẽtes. cuius rõ dr̃ qꝛ cã efficiẽs plꝰ
ſuũ diligit effectũ q̃ȝ effectus cãm. Vñ iſta vr̃
op.Dam̃.i ſuis dñtis ſentẽtijs.ꝙ ḋdit ei ſpũſ
ſctũs vim gñatiuã.Ex q̊ pȝ defectus ſcti thoͤ
qui in 3ª diſt.huius tertij ꝑte.i.art.ij.q.i.Po
ſuit ꝙ btã virgo ſicuti cetere mr̃es paſſiue ſo
lũ ſe hñit in iſta gñatione.adducẽs illud.xv.
de aialibꝰ.vbi Ariſt.cõparat virtutẽ ſeminis
a patre arti ⁊ maam nñſtratã a muliere ligno
de q̊ artifex facit ſcãnum.pȝ tñ om ex ꝯclõne.
nec dictũ Ariſto.cogit. Intendit.n.dicere ꝙ
agẽs ꝑncipalius eſt pr̃:minꝰ ꝑncipale mater.
vñ nõ oȝ ꝙ ſimilitudo in oibꝰ teneat:vt ſicut
lignũ ſe hȝ paſſiue penitꝰ:ita mulier: ſe hȝ qp
pe ſicut om ⁊ põ.potẽtia eſt ꝑncipalior cã no
ticie ſecluſo deo:obiñ minus ꝑncipalis.ſic pr̃
ꝑncipalior ẽ cã prolis:mater minꝰ ꝑncipalis.
Ex ſil'i pȝ defectus doc.deuo.art.iij.q.i.ponẽ
tis ꝙ data eſt virtꝰ actiua mͨ ad gñandum:⁊
genuiſſet actiue niſi ꝑuenta fuiſſet a ſctõ ſpũ.
⁊ hoc inq̄t ſufficit vt dicat agere.Dat exẽplũ
de virga aaron ſi habuiſſet virtutẽ ꝓducẽdi
florẽ ⁊ fructũ:lȝ tunc non ꝓduxiſſet:tñ egiſſe
diceret ex quo per aliũ ꝑueniebat eius opus
Hoc valde paꝝ eſt vt tãgit doc.ſubti.nẽpe ſi
ignis eſſet ꝑfecte actiuus ⁊ hẽret paſſum ap
proximatũ:⁊ tñ ꝑueniretur ab alio agẽte for
tiore calefaciente ligunȝ:nullo mõ ille ignis
eſſet cã agẽs reſpectu illiꝰ caloris.⁊ ſi ignẽ gi
gnere cẽt eſſe patrẽ:nullatenus pr̃ diceretur
Ita i ꝓpoſito lȝ mª poſſet ꝯcurrere niſi ꝑue
niret:nõ tñ dicetur agere niſi cõcurrat. Jõ di
cendũ ſicut doc.ſub.dicit ꝙ actiue mª ſe hñit
in hmõi gñatione. Probat dato ꝙ fuerit in
inſtanti:qꝛ ſi nõ hoc venit ex vna triũ cãꝝ:aut
ſ.qꝛ nõ habuit actiuã potẽtiã reſpectu termi
ni inducti:vel terminoꝝ inductoruȝ.aut ſcḋo
qꝛ non potuit agere ſm illos terminos h mõ
inductos.aut qꝛ ſi potuit:tñ ꝑuenta eſt a vir
tute maiore totũ faciẽte:ſȝ neutrũ ipedit:igit
⁊c̃.Maior pȝ ex diõne ſufficiẽti.Minor pȝ ꝑ
ſingula.primũ nõ.qꝛ vt dictũ ẽ.veriꝰ fuit ma
ter q̃ȝ alie matres.cũ ergo alie hẽant ex iã di
ctis actiuã potentiã in gñatiõe.igr̃ ⁊ mª.nec
ſcḋm ipedit:qꝛ aliq̃ media req̄runt vni virtu
ti iperfecte ad agẽdũ:que tñ nõ req̄runt per
fectiori ſicut lȝ hõ non poſſit moueri niſi trã
ſeat per mediũ ad extremũ: põt tñ corpꝰ xp̄i
de celo ad terrã venire nõ trãſeũdo medium
ita cũ ꝑfectior ſit cã ſpũſctũs ⁊ maria in hu
iuſmodi gñatione q̃ȝ vir ⁊ mulier.poterit at
tingere maria terïȝ generationis ſine medijs
alteratibꝰ qḋ tñ neq̄ vir ſimul ⁊ mulier.Nec
tertiũ impedit qꝛ ſpũſctũs eſt cã libera: ⁊ ita
ſicut põt ꝑuenire ita põt nõ preuenire. ⁊ cre
dendũ ꝙ totũ qḋ potuiſſet maria ſibi reliq̄t.
nec tñ ꝓꝑ hoc dm ꝙ xp̄us fuerit ꝯceptus per
rõnẽ ſeminalẽ:qꝛ rõ ſeminalis exigit ambas
cauſas nãles.ſ.viꝝ ⁊ mulierem. hic autẽ ſola
fuit mulier.¶ Sȝ dicit ſcḋa pars ꝯcluſionis.
ꝙ btã maria dr̃ xp̄i genitrix.Probatur.quia
nõ minus dȝ cenſeri genitrix Jeſu xp̄i q̃ȝ ma
tres cetere ſuoꝝ filioꝝ ſed alie matres dicunt
genitrices ſuoꝝ natoꝝ:gº ⁊ Maria fui. Vn
de dr̃ mater dei genitrix Jeſu genitrix chriſti
Vñ eſt illḋ.Ora pro nobis ſctã dei genitrix.
⁊ hoc facit cõicatio ydiomatuȝ. Et ſi obijciat
ex illo dicto Dam̃.3º ſniaꝝ.cap.xxij. priſtoto
con.i.genitricẽ dei nõ dicimus virginẽ. Dm
ꝙ Dam̃.loquebat ꝯ quẽdaȝ hereticũ qui di

cebatur nestorius. iste posuit duas psonas in xpo: humanam τ diuinã. τ vocabat solũ humanã xpm. τ dicebat ꝙ solum beata Maria genuerat humanã psonam. Cõtra illuȝ dicit Dam. q hoc mõ capiendo christũ: nõ dicim⁹ Mariã dei genitricẽ qꝛ nõ solum hoiem sed deũ genuit. ¶ Tertia ꝯ° est de ista vnione respectu ad meritũ. τ ẽ hec. Licet incarnatiõis substantiã antiqui non meruerint patres: tñ tpis accelatiõẽ meruerũt. ¶ Dicit pᵃ pars ꝙ antiqui patres nõ meruerũt ipam vnionẽ ypostaticã. Probat. qꝛ illud neqt cadere sub merito: qđ est principiũ ois meriti τ rõ: ȝ incarnatio filij dei: seu hec vnio est huiusmodi. nemo. n. meruit nisi i fide mediatoris: aut explicita aut implicita. Vñ glo. super illud ps. Respice in testm̃ sctm̃ tuum: meminit pmissionis: qꝛ merita deficiũt. Confirmatur. qꝛ hec vnio opus est eminẽtissime caritatis: τ maxime dignationis: τ ita nõ cadens sub merito. Sed scđa pars dicit: ꝙ antiqui patres meruerunt tpis accelatiõnẽ. vñ super illđ ps. Propter miseriam inopũ τ gemitũ pauperũ: nũc exurgam dicit dñs. dicit glo. Exurgã. i. mittã filium: ppter gemituȝ pauperũ: qꝛ pro malis gemunt τ peccatis cõteruntur. ¶ Quantuȝ ad tertiũ arti^m sunt tres difficultates. ¶ Prima vtrũ xpus possit dici fili⁹ trinitatis. Dixit doc. deuo. q. iij. pri. arti. ꝙ nõ. p° ppter errorẽ sabellij ne suspicemur eandẽ psonam filiuȝ τ spm̃sctm̃ cuȝ patre qui est pater eius. scđo nõ recipitur ꝙ sit filius toti⁹ trinitatis per creationẽ: ppter errorẽ Arrij: qui posuit diuinum verbũ purã creaturã. 3° non recipitur ꝙ sit filius dei per gratiã: ppter nestoriũ qui posuit xpm solum dicere naturã humanã seu suppositũ illius nature. τ dicebat ꝙ erat fili⁹ dei p gratiã. Thomas vero impugnare vr̃ hũc loquendi modũ. arti. i. q. ij. τ posuit rõnem suã: quare nõ dicitur fili⁹ trinitatis: qꝛ inquit vnicum hȝ esse: illud aũt a solo hȝ patre. ȝ salua sctitate sua bene dicenteȝ improbat τ falsum dicit ꝙ sit vnũ esse in xpo. vt patebit distin. vi. ¶ Scđa diffi. Si gñatio marie i filio suo Jesu xpo: dȝ cẽseri nãlis seu miraculosa. Dᵐ ꝙ ista gñatio põt ꝯsiderari tripl'r. ¶ P° qñtũ ad reducentẽ potẽtiã mᵉ ad actũ. s. spm̃sctm̃ hoc mõ fuit miraculosa: qꝛ ꝯ solitũ cursuȝ nature. vir. n. nãlem reducit potentiaȝ femie ad actũ gignitiõis. Potest scđo ꝯsiderari respectu geniti. s. dei geniti. hoc mõ ppie nõ fuit miraculũ sed mirabile: qꝛ nõ ꝯ cursuȝ: ȝ vltra cursum nature possibilẽ. Tertio põt ꝯsiderari qñtũ ad illaȝ potentiã in se: sic fuit nãlis. qꝛ beata maria cũ esset optime per nãm cõplexionata: nãliter nõ fuit infecunda. ¶ Tertia difficultas. Si põt ꝯcedi ꝙ btã maria meruerit portare xpm iesuȝ. Dᵐ ꝙ loquẽdo de merito cõgrui ipa meruit portare ppter suã puritatẽ τ humilitatẽ. Vñ in collecta cõpletorij vt dignũ filij tui habitaculũ effici mereret Loquẽdo de merito digni ipsa meruit hunc portare habito iã ei⁹ ꝯsensu. de merito aũt cõdigni ipa nõ potuit cũ oẽm precellat creaturã. Et hoc pȝ ad qõneȝ. ꝙ vȝ vnio ypostatica ꝓuenerit sine hũanis marie de cõdigno meritis a spũsctõ τ maria matre dei dignissima. ¶ Ad pmũ argᵐ dicẽdũ breuiter ad minorẽ ꝙ pp appropriatũ. τ dũ obijcit ꝙ nõ dr̃ cõceptus de bonitate seu caritate: sicut de spũsctõ dico ꝙ rõ est: qꝛ caritas aut bõitas nõ noiant suppositũ sicut spũssctũs. actiões aũt pho teste fm cõem allegationẽ sunt suppositorũ: iđ nõ est consimile. ¶ Ad scđm negatur minor vñ nulla op° ꝯria nec pmitiua est inter virginitatẽ τ maternitatẽ. virginitas. n. solũ pũat cãm nãleȝ agentẽ superiorẽ. maternitas aũt ponit vel illã vel aliã τ hoc sufficit. sic ẽ in ꝓposito. qꝛ spũssctũs tenet locũ patris. licet nõ dicat pater. dat gratũ exemplũ doc. sub. Qđlibet o^m natũ est cãre in intellectu noticiã sui detur ꝙ deus suppleat: τ qđ illã noticiaȝ causet si diceretur intellectus virgo: qñ deus illã causat noticiã: τ corruptus qñ obiectũ ppriũ causat: esset penitus simile. ¶ Ad tertium p° dicendũ ad maiorẽ: ꝙ illa hȝ instãtiã quãdo accessoriũ nõ solum pparat ad premiuȝ ȝ ad meritũ. huiusmodi est xpi incarnatio: qꝛ hui⁹ virtute meremur quicqd meremur. vltra nõ hȝ veritatẽ: qñ illud accessoriũ nõ necessario adheret principali: sic ẽ incarnatio: qꝛ aliter potuit nos liberare oipotens deus. Et sic pȝ ad qõneȝ. Ex presenti aũt τc. ¶ Prima ꝯ°. a sctõ spũ est incarnatio: licet trib⁹ ritu sit operatio. Dicit ꝯ° ꝙ licet ista incarnatio sit operatio tribus ꝯueniens psonis: recte tñ appropriatur persone spũssctĩ. τ ponitur a pricipio vsqȝ ibi. Sed nõ est in hoc diutius. ¶ Scđa ꝯ°. Et licet spũs christi dicitur cã: non genit⁹ eius asseritur. Dicit ꝯ° ꝙ licet concedatur ꝙ christus sit a sctõ spiritu: non tñ dȝ cõcedi ꝙ sit pater eius. Et ponitur ab illo loco. Sȝ nõ est τc. vsqȝ ibi. Sed queri potest cum nos τc. ¶ Tertia cõclusio. In pauli veritas dicto cõprobat: dum xpi entitas facta noiatur. Dicit conclusio ꝙ dictũ pauli est verũ dicentis xpm factum τc. τ pȝ expositio in littera. Et ponit ab illo loco. Sed queri τc. vsqȝ ad finem.

p Reterea inquiri oꝫ cū ex ꝓmissis ⁊c̄. ¶ Hic signat quinta distinctio huius tertij: que sic ↄtinuat ad precedentes. Nā postq̄ȝ in ꝓcedēti distinctiōe ostēsum est quō in hac ihesu vnione sanctus se hꝫ spirit⁹ Nūc in hac incipit ostēdere distinctiōe limpidius q̄lis sit hec vnio: ⁊ in quo ⁊ cui⁹ adit⁹ ⁊ hꝫ diuidi in tres partes ꝓncipales. In ꝓma de hac sacra vnione multiplex mouet qō. In secūda fidei determinatiōe ad ꝓdicta subest solutio. In tertia doctoꝝ variatiōe opposita pꝫ opinio. Prima in ꝓncipio. Scḋa ibi. Hec inq̄sitio siue ingrendi rō. Tertia distinctione sexta ibi. Ex ꝓmissis aūt emergit ⁊c̄. Prima aūt ꝑte indiuisa manēte. Rursus ꝑticula secūda in qua fidei determinatione ad qōnes dat solutio in tres ꝑtes diuidit. In pria deno dat questio principalis. In secunda declarat scrupul⁹ icidētalis. In tertia intimat nō assumi hō ꝑsonalis. Prima in ꝓncipio. Secūda ibi. Sed querit vtruꝫ eadē diuina natura ⁊c̄. Tertia ibi. Ideo vere nō ꝑsonaꝫ hominis assumpsit ⁊c̄. Hec est ⁊c̄.

v Trū diuina persona nām humanā sic assumere potuerit: vt eius ꝑsona nō sit cōicata. Et arguitur ꝙ sic triplici medio. ¶ Primo qn̄ aliqua duo sic se habēt ꝙ vnū nihil addit suꝑ aliud assumēs vnū aliud assumit. Sꝫ nā humana ⁊ eius ꝑsonalitas sūt huiusmodi. igit ⁊c̄. Maior pꝫ. quia que ita se habent vident se habere q̄si ideꝫ. impossibile est aūt idē assumi: ⁊ n̄ assumi. Minor vero ꝓbatur. quia si ꝑsona super naturā aliquid diceret aut esset accidēs: ⁊ hoc nō: qa tunc persona nō eēt in predicamēto substātie. aut substantia: ⁊ hoc vel materia vel forma vel cōpositūꝫ: ⁊ sic in ꝑsona: aut essent due nāe aut due forme: aut duo cōposita: qḋ est inconueniēs. ¶ Secūdo arguit cui cōuenit rō ꝑsone id debet dici ꝑsona. Sed humane nāe assumpte ex ꝑte sui ↄuenit rō ꝑsone. igr̄ ē ꝑsona assūpta. Maior pꝫ ex mutua ↄ̄ diffiniti ad diffinitionē. Minor ꝓbat ex diffini͛ ꝑsone quā tāgit Boeti⁹ ꝑsona ē nāe rōnal' i dina subā. hoc totū ↄuenit nāe assumpte. nā eni assumpta est nā rōnalis ⁊ in dina subā. q Dam. teste. Naturā nr̄aꝫ sūpsit v̄bū in athomo. i. in indiuisibili. ¶ Tertio ar sic. Tātā dignitatē hꝫ natura assumpta in v̄bo q̄ȝtā haberet in gn̄e proprio: ⁊ lōge ampliorē: sed ꝑsonari in gn̄e ꝓprio est dignitatis. ergo ⁊ h̄ hꝫ in illa sacra vniōe. Maior pꝫ ex dicto Aug. vocātis hāc vnionē summā grām. Sed minor probat ex diffini. magr̄ali p̄. p̄ dicūt ē subā distincta ꝓprietate ad dignitatē pertinēte. ¶ In oppositū arguit auctoritate Augu. in li. de fide ad petrū. de⁹ nām hois assumpsit nō ꝑsonaꝫ. In ista qōe ad al's ⁊c̄. ¶ Quo ad ꝓᵐ artiᵐ termi sūt: assūptio: ꝑsona: ⁊ cōicatio. Prim⁹ t͛min⁹ est assūptio. vn̄ dicta ē q̄si ad se sūptio. Vn̄ p⁹ notādū occurrit ꝙ assūptio tria dicit. actiōeꝫ relationē: ⁊ terminationē. Actio cōpetit rōe dine nāe. Terminatio rōne ꝑsone dine. Sꝫ relatio rōne vtriusqꝫ. Sed occurrit scḋo notare ꝙ assumptio differt ab vnione trib⁹ binarijs: seu sex modis: quoꝝ qnqꝫ tangit sanct⁹ Tho. arti⁹ primo pn̄tis distinctio. q. i. Pria differētia: qa assumptio bn̄ est actio aut passio. vnio vero solū dicit relationē. ⁊ dꝫ ista sumi differentia vt cōmunius. qa aliquotiēs etiaꝫ vnio dr̄ actio: vt dum dicim⁹: vniens vnione vnit. ¶ Scḋa dr̄ia est: qa assumptio magis aspicit terminū a quo accipit qḋ vniendū est: vn̄ dicta est assumptio: q̄si ab alio sūptio. Sꝫ vnio magis dr̄ respectu termini ad quē: inquantū vnū dicunt vnita. ¶ Tertia dr̄ia: qa bn̄ pōt eē lꝫ nō semꝑ vniēs vnitū: nō tn̄ assumēs assumptū vn̄ natura dina assumēs nō dr̄ assumpta. ¶ Quarta dr̄ia: qa assumptū est sꝑ respectu assumētis: nō autē vnio. vnde bene ↄcedit ꝙ pater diuinā naturā vniuit humane. nō autē ↄceditur ꝙ assumpsit humanā naturā. Quinta differētia ꝙ vnio quantuꝫ est de se equaliter respicit vtrūqꝫ extremū: nō aūt assumptio imo ꝓregrit vnū fixū ⁊ stans ad qḋ aliud trahat. vnde hinc est ꝙ natura dina pōt dici vnita humane: nō aūt assumpta. Sed differentia est: ꝙ cōmunior est vnio q̄ȝ assumptio. qa oē assumptū est vnitū nō econtra. Patet. qa in nobis anima vnit corpori: nō tamen dicitur inter ea assumptio. ¶ Secundus termin⁹ est ꝑsona: quasi per se sonās: seu per se vna. vnde vltra dicta satis de persona in ꝓmo sniaꝝ distinctiōe. xxiij. ¶ Notandū ꝙ ꝑsona pōt accipi tripl'r. ¶ Primo mō dicit ꝑsona homo laruatus i comedijs. Unde ⁊ teste Boetio in libro de duab⁹ naturis ⁊ vnica ꝑsona christi: ibi prio hoc nomē ortū est: vbi grecus sermo hꝫ prosopon. i. pro facie: quia i facie erat deturpatio. ¶ Secūdo dicitur persona hō i dei ecclesia grad habēs honoris: sicuti sūt curati: qui dicunt persone cōiter. ¶ Tertio dicitur persona propriū suppositum nature intellectualis: dicente Richardo in primo de tri. caplo. xxi. Persona est nature intellectualis incōicabilis existentia. vnde ad rationē persone ꝫm doctoreꝫ deuotū: articulo. ij. hui⁹ distinctio. q. ij. tria reqrunt. scilicet singularitas

sicuti duꝫ dico:fortes seu hic hõ. Scdo incõicabilitas.s.ꝑ modum ꝑtis:sicut cõicatur aĩa corpori:respectu totiꝰ hoĩs:seu vt quo.aut ꝑ modũ vlĩs:sicut cõicatur supius inferiori:seu vt qđ.Tertio reqritur eminens dignitas: qꝛ solũ rõ ꝑsone repitur in nã itellectuali ꝛ rõnali.¶Tertiꝰ terminus est cõicatio.vñ noto ꝙ tripl'r fit cõicatio.s.ꝑ modũ forme:seu partis.sicuti forma suũ esse cõicat materie. Scdo ꝑ modũ totiꝰ sicuti supius suũ coĩcat esse inferiori:veluti platoni hõ.Tertio per cõicationem idiomatũ.sicut in hac vnione mᵉ filius dĩ dei filius:ꝛ ecõtra.Vñ est notandũ ꝙ ista tria differunt:dare:mittere:ꝛ cõicare. Dare n.dĩ qs dũ ꝛ vsus ꝛ auctoritas in eo cui daꝛ venit.Mittere ṽo dĩ ex additione ad dare: qꝛ innuit ꝙ ab alio origiatur. vñ lꝫ pꝛ detur in diuinis:nunꝙ̃ tñ missus legiꝛ.Cõicare aũt dicitur vt ab vno alteri sic bonuꝫ tribuaꝛ: vt in se ipso maneat.sicut dicimus ꝙ essentia a pꝛe cõicatur filio:que tñ in pꝛe remanet.¶Quã tũ ad scdm arti.sunt tres ꝯclones. Prima ẽ de nã dĩna assumente respectu nature humane assumpte.Secũda de dĩna ꝑsona assumẽte respectu ad nãm humanã assumptaꝫ:ꝛ nõ ad ꝑsonã.Terᵃ de ꝑsona dĩna assumẽte respectu hoĩs non assumpti. Prima est hec. Sic nã diuina naturã sumpsit humanã:vt non intellectis ꝑsonis posset eẽ assumptio.¶Dicit prima pars.ꝙ nã diuina assumpsit humanaꝫ nãm.Probatur. Ista propositio reputaꝛ catholica.nã diuina humane est vnita.Quero ergo aut actiue aut passiue:non passiue: non dubiũ:ergo actiue.istud aũt agere nihil aliđ intelligo:nisi assumere.vnde Augu.in lib.de fide ad Petꝝ.Illa nã que semꝑ genita manet apđ pꝛeꝫ:nr̃aꝫ nãꝫ sine pctõ suscepit.in libro de tri.expressius. Forma dei accepit formam serui.Et si obijciaꝛ ex illo concilio toletano qđ mgr̃ tangit in lr̃a. Cuꝫ tota trinitas oꝑata sit formationẽ suscepti hoĩs solꝰ tñ filius suscepit hoĩeꝫ in vnitate ꝑsone nõ in vnitate nature.Et ita vr̃ ꝙ nã dĩna nõ assumpsit Dicendum ꝙ duꝫ dĩ solus filius solum fit excluᵒ respectu aliaꝝ personaꝝ.qꝛ nec pater assumpsit nec spũssanctus.sed nõ fit exclusio respectu nature diuine.Nec tñ dico ꝙ assumat vt est cõis tribus personis:qꝛ sic quelꝫ ꝑsona assumeret:sed solũ assumit:vt est in ꝑsona filij:ita qđ sit sensus.Diuĩa natura assumit humanam:non quidẽ in vnitate nature.vtputa ꝙ cõuertiꝛ diuina nã in humanã.vel scđo humana in diuinã.vel tertio fiat vna ꝯfusa sicut ex q̃tuor elementis vnũ corpꝰ:sed assumit in vnitate ꝑsone in persona filij in quo est. ꝙ vero nõ repugnet nature humãe assumi.pꝫ.qꝛ ex quo in potẽtia ẽ obediẽtiali:de ea ꝑt agere qđ vult oĩpotens. Vñ bene ad philipꝑ.ij. scribiꝛ.Humiliauit semetipsum formaꝫ serui accipiens.Nec exigiꝛ ꝙ natura humana priꝰ tꝑe habuerit eẽ ꝙ̃ assumatur: sed solum nã. ¶Sed dicit secunda pars cõclusionis ꝙ ẽt nõ ꝑintellectis personis põt itelligi fieri ista assumptio.Probatur.Nã per intellectũ ꝑcisa diuina eẽntia a diuinis ꝑsonis: adhuc itelligiꝛ sũme sapiens summe potẽs sũme bona. gᵒ põt velle rõne bonitatis istã assumptionẽ ꝛ rõne potentie facere:ꝛ rõne sapiẽtie ordinare.Et si queraꝛ ad quã vnitatẽ terminareꝛ ista assumptio nõ ꝑsone qꝛ non fit per casum in persona.non nature:qꝛ vna non ꝯuertitur in aliam nec ex ambabus fit tertia.Dicendũ ꝙ hec assumptio terminaretur in vnitatẽ nature non quiđ vt vnitas est principiũ numeri:qꝛ sic notaret ambas vnicã esse naturã: qđ est heresis euticis.sꝫ vt vnitas venit ab vnione vt sit sensus.Hee due nature sũt vnite. Et si dicaꝛ qꝛ teste pħo.Actiões sunt suppositorũ:ꝛ ita eẽntia ex quo nõ est suppositũ nisi in ꝑsonis nõ poterit assumere. Dicendũ ꝙ illa auctoritas.actiões sunt suppositoꝝ.hꝫ intelligi.i.singulariũ.Pꝫ mãifeste:qꝛ aĩa separata itelligit:q̃ tñ nõ est suppositũ.eẽntia auteꝫ dĩna itelligit adhuc singularis precisa a ꝑsonis.Ex quo inferꝛ ꝙ tam scũs Tho.articᵒ. secũdo huiꝰ dist.q.iij.q̃ꝫ doctor deuotꝰ articulo pᵒ.q.iiij.defecerũt dicẽtes.ꝙ ꝑ intellectũ remota ꝑsonalitate a diuina essentia neq̃t fieri assumptio hec.oppositũ pꝫ ex ꝯclone. Unde doc.subt.q.i.huiꝰ dist.vtrãqꝫ tãgit viã.s.hoꝝ doctoꝝ ꝛ ꝑcedẽtẽ ꝛ neutrã determiat .eligo aũt mihi primã dicta ratione:vt sit hic ordo. In pᵒ signo intelligiꝛ diuina essentia absolute.In scđo inq̃ꝫtũ insistit.In tertio inq̃ꝫtũ est suppositũ ꝛ ꝑsona.vñ manifeste vr̃ ꝙ in scđo signo possit assumere non intellecto tertio.

¶Scđa ꝯclo est de diuina ꝑsona assumente in ordine ad nãm humanã assumptã nõ ꝑsonã.ꝛ est hec.Diuina ꝑsona nãm sumpsit humanã non ꝑsonã. Dicit prima ꝑs ꝯclonis ꝙ diuina natura sumpsit nãm humanã. Probatur.qꝛ cui cõuenit incarnatio ꝛ assumptio sꝫ diuine ꝑsone cõuenit incarnatio: ergo ꝛ assumptio.Maior pꝫ.qꝛ nõ fit incarnatio nisi assumptiõe.Minor vero est Joh.pꝛio.Verbuꝫ caro factũ est.Vñ Aug.in lib.de fide ad petꝝ.Deus vnigenitꝰ dũ ꝯcipereꝛ vnitatẽ carnis accepit de virgĩe.Cõfirmaꝛ.qꝛ ista assum

ptio nihil plus dicit nisi quandā actionem ⁊ relationē:quoꝝ vtrūq; diuine ꝯgruit ꝑsone. Et si obijciat̄ q̄ꝛ nihil eternū pōt fieri tp̄ale: ergo nec tp̄ale eternum. fieret aūt ista assumptione:q̄ꝛ diceret̄ hō deꝰ. Dicēdū ꝙ nihil fit eternū tp̄ale. nec ecōtra:ꝑ idētitatē:ſ; bene ꝑ cōicationē idiomatū dꝛ hō deꝰ. nec dꝫ intelligi ꝙ ex hoc aliq̄ fiat additio ad dinā ꝑsonaꝫ in ꝑfectiōe cum hoc solū sit terminare dependentiā nature assumpte. Sꝫ tunc ē dubiū cui cōuenit priꝰ assumere aut nature aut ꝑsone. Dicēdū ꝙ si assumere noīat actionē priꝰ ꝯuenit diuine eēntie que est radix oīs oꝑationis ad extra. Si ṽo dicat idē qđ termiare:tūc de facto priꝰ ꝯuenit ꝑsone. lꝫ vt patuit in prima ꝯcl'one possit ꝯueniri primo diuine essentie. ¶ Sꝫ dicit scđa ps ꝯcl'onis. ꝙ diuina ꝑsona nō assumpsit ꝑsonā humanā. Probat̄ argumento Boetij. Arguit. n. sic. In xp̄o non est nisi vnica ꝑsona. ergo si filiꝰ dī assumpsit ꝑsonā:idē assumpsit seip̄m. ſ; hoc est falsum:⁊ nō itelligibile:igr̄ ⁊c̄. Probat̄ āt assumptū ꝙ xp̄s sit vna ꝑsona. q̄ꝛ oē qđ est:iō ē: q̄ꝛ vnū numero est. si ergo xp̄s est: necesse est ipsum vnū esse:ſ; nō est vnū in nā:ergo oꝫ ꝙ sit vnū in ꝑsona. vn̄ qđ diuina ꝑsona humanā ꝑsonā assumpserit neq̄t intelligi nisi tripl'r. Primo vt priꝰ fuerit genita a Maria ꝑsona humana ⁊ postmodū a ṽbo assumpta. ⁊ iste modꝰ negat Mariā esse mr̄eꝫ dei. Scđo pōt intelligi vt in ip̄a assumptiōe fuerit humana ꝑsona ſ; post assumptōeꝫ desijt esse ꝑsona humana. ⁊ hic modꝰ scđs repugnat assumptiōi. veriꝰ n. tunc diceret̄ ꝯsumptio q̄ꝫ assumptio. Terᵒ pōt intelligi vt intelligat̄ ꝑsona creata assumpta ⁊ manēs ꝑsona. ⁊ h̄ modus obuiat sacre vnioni. q̄ꝛ istoᵒ nā humana ⁊ diuina nō erūt vnū:nec in nā nec in ꝑsona. Vn̄ ip̄ius nestorius:q̄ꝛ nesciuit distinguere inter ꝑsonā ⁊ nāꝫ: ⁊ videbat in xp̄o duas nās: arguebat ide duas ꝑsonas. sicuti in diuinis sabellius: q̄ꝛ nesciuit distinguere iter diuinā essentiā ⁊ ꝑsonas. iō posuit vnicā ꝑsonā:sicuti vnicam essentiā. Ea ꝑꝑ ne simꝰđ gn̄e nestorij aut sabellij:optime a doctore subtili posita est distictio ex nā rei. ¶ Terᵃ ꝯcl'o est de diuia ꝑsona assumēte respectu hoīs nō assumpti. ⁊ est hec. Dei vnigenitꝰ sic humanitatē assumpsit:vt hoīeꝫ nō sumeret. ¶ Dicit pria ps ꝯcl'onis: ꝙ dei vnigenitꝰ sumpsit humanitatē. Probat̄. q̄ꝛ humanitas ⁊ nā humana idē sunt. Sꝫ cōcedit̄ ꝙ assumpsit nām humanā. ergo ⁊ dꝫ cōcedi ꝙ assumpsit humanitatē. Vn̄ ⁊ Dama. dicit. Oia que in nr̄a nā plātauit assumpsit dei verbum. Cōfirmat̄. q̄ꝛ hec est vera simpl'r. filius dei hꝫ humanitatē:cū ergo eam non habeat ab eterno: seq̄tur ꝙ assumpsit. ¶ Sed dicit scđa ps ꝯclusionis. ꝙ dei vnigenitꝰ nō assumpsit hoīem. ꝓbat̄. q̄ꝛ inter assumens ⁊ assumptum:tanta dꝫ esse distinctio vt vnū aliud nō dicat̄:sed dei vnigenitꝰ dꝛ hō: ergo seq̄tur ꝙ non assumpsit hoīeꝫ. Maioꝛ pꝫ exemplo. vn̄ non dicimus ꝙ hō sit vestimentū qđ assumit Ea ꝑꝑ in libro de regulis fidei scribit̄: ꝙ assumens nō est assumptum. Et si q̄rat̄ si est hō quē assumpsit aut hō quē nō assumpsit. Dicendū ꝙ neutra est dāda:q̄ꝛ nō est ꝯtradictio nisi ꝑponat̄ negatio toti affirmatiōi vt dicat̄ aut ē hō quē assumpsit:aut nō est hō quē assumpsit ⁊ ista scđa est ṽa. Ex quo infert̄ ꝙ oēs ille auc̄tes que ponūt filiū dei hoīem assumpsisse sunt ip̄ꝛopꝛie:⁊ sūt pie exponēde: q̄ꝛ sc̄ti locuti sunt multotiēs multū ample. sicuti est illa aug. i lib. expōnis simboli. Si q̄s dixerit hoīeꝫ a xp̄o assumptū depositū eē anathema sit. Et Ans. i lib. de icarnatiōe ṽbi dicit. ꝙ nō assumpsit hoīeꝫ in cōi:ſ; hūc hoīeꝫ. ⁊ ꝯsilr̄ debēt q̄ppe exponi:vt capiat̄ hō ꝓ humanitate abstractū ꝑ ꝯcretū. ¶ Quātū ad 3ᵐ arti. sūt tres difficul. Prima vtrū hec sit ꝯcedēda. diuina nā est caro fc̄ā. Dicit doc. deuo. q. v. articuli ꝑ. ꝙ est negāda simpl'r. rō est:q̄ꝛ aut facit sensuꝫ falsum. vtputa:si dicat̄ ꝙ diuina nā sit hac factiōe mutata in carnem vel ecōtra. vel adminꝰ reddit sensum ambiguū: vt si p̄ꝛeponat̄:hoc qđ dicit̄ factū est toti ꝑpositiōi vt dicat̄. factū est vt diuina nā sit caro. q̄ꝛ cōicatio idiomatū ꝓpꝛie nō fit in abstracto. Non sic aūt de ista:nā diuina est incarnata: q̄ꝛ hꝫ vnū sensuꝫ patenē veꝝ. s. nā diuina est carni vnita. ¶ Scđa difficultas. vtꝝ aīa sit ꝑsona. Hec ē opinio mgr̄i sniaꝝ:in hac q̄nta dist. ꝙ sic. ⁊ cū eo Hugo de scō victoꝛe ꝯcoꝛdat. Dicenduꝫ tn̄ ꝙ nō est ꝑsona:q̄ꝛ ꝑsona nequit vt quo alteri cōicari:qđ cōuenit aīe manifeste:q̄ꝛ cōicatur coꝛpi:⁊ dꝛ coꝛpus humanū. vn̄ hic est primus locus in hoc tertio in quo a nr̄is mgr̄is parisiensibꝰ cōiter mgr̄ non tenet̄. ¶ Tertia difficultas vn̄ est hoc ꝙ ista concedit̄. Filius dei assumpsit humanitatē. nō ista. Filiꝰ dei assumpsit hoīeꝫ. Rn̄dēdū ꝙ humanitas significat in quadā abstractiōe. ⁊ per ꝯn̄s in q̄daꝫ diuersitate iō cōcedit̄ ꝑꝑ distinctionē req̄sitā assumētis ad assumpᵐ. hō ṽo q̄ꝛ in concretione siḡt nō ita p̄ꝛio noīat illā distictionē. ideo nō est simile. Ex hoc pꝫ ad q̄ōnē. ꝙ vicꝫ diuina ꝑsona nām humanaꝫ sic assumere potuit: vt ꝑsona eius per assumptionē non cōicaret̄.

Tunc ad argumēta.¶ Ad primū dico q̄ ad
dit supra nām indiuidualē persona: solū vnā
negationem que dr̄ incōicabilitas. scd̄o dico
q̄ rōne hui⁹ incōicabilitatis psona in nullo ē
pdicamēto: q2 negationes nō sunt in gn̄e nisi
respectiue. Tertio dico q̄ psona creata est in
predicamento inq̄ztū nā indiuidualis. & hoc
sufficit. ¶ Ad scd̄m ne° minorē. Un̄ qn̄ dicit
nature rōnalis indiuidua: h3 glosari indiui-
dua .i. incōicabilis per se existētia. P3 ex dif-
finitione Richardi sic hn̄te. psona est natu-
re intellectualis incōicabilis existētia. p se āt
nō existit nā humana sic assumpta. sed in per
sona vbi iō argumētū nō ɔcludit. ¶ Ad 3m
dico ad maiorē q̄ nā humanā nobili⁹ psona
tur q2 psona dina: q̄ȝ si esset psonata psona p
pria. vn̄ aliq̄tiens. nobilius est subesse q̄ȝ pre
esse. nobilior est .n. aīa cū possidet a deo: q̄ȝ cū
possidet res creatas. Nobilior pariformiter
vgo iudicat nupta regi cui subsit q̄ȝ rustico
cui p̄sit. sic in pposito. Ex pn̄ti aūt distinctiōe
de &c̄. ¶ Pria ɔclo. Terrena factura psona
capit nā. Nā rursus assumitur. Dicit ɔclo q̄
psona assumit nām: & nā nām. Et ponitur a
pricī° distinctiōis: vsq3 ibi. S3 q̄rit &c̄. ¶ Se-
cūda ɔclusio dina nā fcā nō credit sicut geni
tura: vt pie credit. Dicit ɔclo q̄ nō ita ɔcedi
tur ista ppositio: nā dina est facta caro: sicut
ista. vbū caro factū ē. Et ponit ab illo caplo.
S3 q̄rit &c̄. vsq3 ibi. Jō vo nō psonā hoīs &c̄.
¶ Tera ɔclo. Recta locutio psonā cape nō
est. aut dictio psonā sumere. Dicit ɔclo q̄ nō
est vera locutio dicere q̄ psona psonā assum
pserit. Et ponit ab illo capitulo. Jdeo vere
non &c̄. vsq3 ad finem distinctionis. Sequi-
tur in textu.

e Ex p̄missis aūt emergit qō &c̄. Hic si
gtur. vi. distin°. que sic continuat ad
p̄cedentes. Nā postq̄ȝ in p̄cedēti di-
stin. de sacra ih̄u vnione multiplex mō ē qō.
Nūc doctoꝝ variatiōes super eadē3 vnione
opposita p3 opio. Et h3 diuidi ista ps in tres
ptes p̄ncipales. Jn pa palā p̄ponūt ambigue
locutiōes. Jn scd̄a doctoꝝ sequunt hic varie
opiones. Jn 3a loquendi nectunt in vltio ex-
p̄ssiōes. Pria in pric°. Scd̄a ibi. Jn h⁹ pfun-
ditat refatiōe &c̄. Tera dis. vij. ibi. F̄m primaꝫ
vo dr̄ &c̄. Pria āt pte idiuisa manēte rursus
pticula 2a in q̄ doctoꝝ sequunt varie opinio
nes i tres ptes diuidit f̄m q̄ tres sunt opio-
nes. Jn pa: pa tangitur. in secunda: secunda
iūgit. in tertia: tertia annectitur. Prima in
principio. Secunda ibi. sunt autem & alij &c̄.
tertia ibi. sunt etiam alij qui in incar. &c̄.

Hec est diuisio &c̄.

v Ex in psona xp̄i simplici sic vnū esse
poat vt hō admoꝫ hit⁹ cēseat. Et ar
ad ptē falsā trib⁹ medijs. ¶ Prio ar
q̄ psona xp̄i sit cōposita: vbi minor numerus
ɔpōnem parit a fortiori & maior. & maxie vbi
ad p̄cedentē in eodē fit additio. s3 si in xp̄o es
set sola humanitas xp̄s esset psona cōposita.
ergo a fortiori mō vbi cū humanitate h3 diui
nitatē. Maior p3: nō .n. apparet intelligibile
q̄ binari⁹ ɔponat: & nō ternari⁹. S3 minor p
batur: q2 phisice diffinit hō quoddā ɔpositū
ex corpe & aīa intellectiua. Scd̄o ar: q̄ i xp̄o
sit vnicū eē. si in xp̄o eēt duplex esse: xp̄s esset
duo entia. sed hoc est falsū: igr. Maior p3 a
simili. sicuti .n. duab⁹ albedinibus dn̄r duo al
ba: sic vr duobus esse duo dici entia. Sed mi
nor pbat. q2 tūc xp̄s esset minime vnū. qd̄ est
cōtra Bern̄. ponentē p⁹ diuinā vnitatē i tri
bus psonis hanc esse maximaꝫ: q2 si xp̄s esset
duo entia: certū est q̄ nō due nature. q2 natu
ra nō p̄tur in recto de xp̄o. vn̄ h̄ nō ɔceditur
xp̄s est humanitas: & ita intelligeret de pa: &
sic xp̄s eēt due psone: qd̄ est hereticū. ¶ Ter°
ar q̄ xp̄s sit hō solū admodū habitus. Ubi-
cunq3 fit p̄dicatio denoīatiua ibi est predica-
tio accidentis: s3 in xp̄o humanitas predicat
denoīatiue: ergo est accidens in xp̄o. & cum
teste Ansel. q̄ semel assumpsit nunq̄ȝ dimit-
tat: habebit modū habit⁹ qui est qualitas de
difficili mobilis. Maior p3 ex ratione deno-
minatiuoꝝ. Sed minor pbat: q2 dicitur dei
verbum humanatū: cum tn̄ ceteri hoīes tale
nomen non habeant. ¶ Jn oppom primi ar.
q2 vnitas constitutiua p̄cedit cōpositiuam. &
tn̄ f̄m Bern̄. ante hanc est vnitas in xp̄o: &
ita nō est psona cōposita. ¶ Jn oppom secun
di ar ex 1° phi in scd̄o de aīa. viuere viuenti-
bus est esse. & ita cū xp̄s habeat duplicē vitaꝫ
increatam & creatam: habebit duplex eē. Jn
oppom tertij ar auctoritate Alexan. extra de
hereticis. Cum christus perfectus sit deus &
perfectus homo: qua temeritate audēt ali-
qui dicere q̄ christus non est aliquid inquā-
tum homo: vbi innuitur q̄ de christo ad mo
dum substantie p̄tur homo: non admodum
accidentis & habitus. Jn ista questiōe ad ali
as &c̄. ¶ Quo ad primum articulum termi-
ni sunt: vnitas esse & habitus. Primus igitur
termin⁹ est vnitas. vn̄ vltra dicta de vnitate
in p° distin. vij. ¶ Noto quo ad p̄sens q̄ sunt
tres ternarij vnitatū: quas tāgit btūs Bern̄.
in lib. de ɔsideratiōe ad eugem. Primus ter
nari⁹ est vnitas collectiua: sicuti mlti lapides

accervu꞉ faciunt. vnitas ꝯstitutiua sicuti mul
te partes vnū totū cōstituunt. vnitas cōiuga
tiua vt duo iā nō duo ſ꞉ vna caro sunt. Scōs
ternarius est vnitas natiua qua hō aīa ꝛ car
ne nascit̃. vnitas ꝑtātiua qua hō virtutis non
instabilis nō dissimilis. sed vnus sibimet nitit̃
inueniri. vnitas ꝯsentanea vt cū per caritate꞉
multoꝝ hoium est coꝛ vnū ꝛ aīa vna. Tertius
ternariꝰ est vnitas votiua cū aīa oībus votis
deo adherens vnꝰ spūs cu꞉ deo efficit̃: vnitas
dignatiua: qua limus nr̃ dī vbo in vnā assum
ptus est ꝑsonā. vnitas trinitatis ad qua꞉ teste
Bern̄. in eodē cetere reducūtur vnitates. ita
ꝙ in his ē ascensus de minoꝛi vnitate ad ma
ioꝛē. Vn̄ primꝰ ternariꝰ incipit ab infima i re
bus vnitate. s. collectiuis ꝛ terminat̃ in ifimā
volūtate. s. vnitatē ꝯiugatiōis. Secūdus ter
nariꝰ incipit a maioꝛi reꝝ nāli vnitate que dr̃
vnitas natiua: ꝛ finit̃ in maioꝛē coꝛdiū hoiu꞉
adinuicē vnitatē que dr̃ vnitas ꝯsentatica ca
ritatis. Tertiꝰ ternariꝰ incipit a minoꝛe amo
re dei. s. vnitate votiua trāsiēs ꝑ maioꝛē vnita
tem dignatiuā qua ds hō efficit̃ terminat̃ ad
maximā que vnitas dr̃ trinitatꝭ btifice. ¶ Se
cūdus terminꝰ ē eē. vn̄ noto ꝙ esse vt tangit
doc. sub. in pª. q. hꝰ d. dr̃ tripl̃r: pꝛeter eē essen
tie qd̄ nō differt ab essentia: nisi in mō intelli
gēdi. Pº. n. dr̃ esse qd̄ sigt̃ cōpōnē intellectꝰ
vnientis ꝑdicatū cū subiecto: de q̄ dicit phus
v. methaͤ. ꝙ eē sigt̃ veꝝ: nō esse falsum. Scōo
dr̃ eē actualis ipa exn̄tia: sicuti hn̄t accidētia
sepata in sacr̃o altaris. Tertio dr̃ eē subsistēª
ꝛ est eē suppositi icōicabile alteri: seu vt quo:
seu vt qd̄. Noto tn̄ ꝙ loquēdo ꝑpꝛie: hec tria
intelliguntur se hēre per oꝛdinē: eēntia: eē exi
stere: ꝛ eē subsistere. Existētia. n. pꝛimitus ꝯci
pitur. vn̄ Ansel. in monologiō dicit. vi. caº. ꝙ
sicuti se hn̄t hec tria: lux lucēs: lucere. sic hec
tria. eēntia: ens: ꝛ eē. Scōo intelligr̃ eē existe
re: qꝛ anīa assumpta a vbo. imo q̄libet sepata
h꞉ bn̄ ꝑpꝛiā exn̄tiam: nō tn̄ subsistentia꞉. Vn̄
3º ꝛ vltimo seqtur subsistētia que ē ꝑpꝛia sup
positi aut ꝑe. ¶ Tertiꝰ terminus ē habitꝰ. vn̄
vltra de habitu dicta in. ij. dist. iij. Noto ꝙ fz
aug. ꝛ ē in lr̃a. habitus dr̃ tripl̃r. Pº dr̃ habi
tus pꝛo habitu interioꝛi: sicuti est habitꝰ scie.
Scōo pꝛo habitu exterioꝛi: sicut est vestimē
tū. 3º pꝛo hitu ꝑti꞉ interioꝛi ꝛ ꝑtim exterioꝛi:
sicuti dr̃ alius alio validioꝛ: aut foꝛtioꝛ ꝛ hinc
ꝑt hitꝰ alia accipi dr̃ia ex eodē Aug. Aliqs. n
habitus mutat ꝛ nō mutat̃. sicut sapia. aliqs
mutat ꝛ mutat̃: vt cibus. Aliꝰ nec mutat nec
mutat̃: vt anulꝰ. vltimꝰ nō mutās mutatur: vt
vestis. ¶ Quātū ad. ij. arti. sunt tres ꝯclōnes

Pª est de eē xp̄i. Scōa de ꝑsona simplici xp̄i
Tertia de hūanitate in xp̄o per modu꞉ hitus
se hn̄te. Pª igr̃ est hec. Licet in xp̄o duo sint
esse exn̄tie: vnicū tn̄ est subsistentie. Dicit pª
ꝑs ꝯclōnis ꝙ plures sunt eē exn̄tie in chꝛisto
Pꝛobat̃: argº doc. sub. q. i. huiꝰ distin. Termi
nus gn̄ationis est eē exn̄tie vel aliqd habens
tale eē ex. v. phicoꝝ. S꞉ xp̄s vere fuit tꝑaliter
a maria genitꝰ: igr̃ hn̄it aliud eē ab eē increa
to. qꝛ illud nō fuit effectū ꝑ gn̄ationē tꝑalem
Confirmat̃. qꝛ aīa xp̄i fuit vere creata: ꝛ ita ve
re hn̄it eē exn̄tie ꝛ eēntie creata: q̄ inq̄ztū sic n̄
ꝓducūtur nisi in aliq̄ exn̄tia: nō āt creata est
exn̄tia eterna. Cōfirmat̃ 2º: qꝛ si assumpta nā
sibi dimittet̃ eēt vere in actu nullo sibi positi
uo dato de nouo. alioqn eēt in pō solū: sic aīa
antixp̄i. Patet 3º: qꝛ rlō actualis ꝓsupponit
ꝙ extrema ꝓsint in actu. vnio aūt nē humane
ad diuinā ē actualis: ꝛ ita ꝓexigitur ꝙ tā diui
na nā q̄ꝑ humana ꝓintelligant̃ hēre eē actua
lis exn̄tie. vn̄ nō vr̃ moꝛs xp̄i fuisse possibilis
nisi ponēdo istud esse exn̄tie in hūana nā vni
ta diuine distinctū ab eē exn̄tie diuine nature
Vn̄ p꞉ ꝙ hūana nā vere ꝑt dici indiuidua ꝓ
pꝛia indiuiduatiōe. ꝛ singularis ꝑpꝛia singu
laritate: ꝛ res nature. p꞉ qꝛ nō solū dicit hūa
nitatē: que dr̃ nā. ſ꞉ addit ꝑpꝛiā drīam indiui
dualē qua mediāte dr̃ res nature. Et hoc dic̄
Dam̄. qn̄ dicit ꝙ nā hūana assumpta ē a vbo
in athō. i. in iduiduo. ¶ Ex quo p꞉ defectus
scti tho. in p̄nti dist. arti. ij. q. ij. dicentis ꝙ so
lum fuit vnū esse exn̄tie in xp̄o. s. esse diuinu꞉.
dat exm̄. sicut si alicui coꝛꝑi habēti iā esse per
fectū vniatur de nouo vna manus creata: illa
manus nō dabit esse coꝛpoꝛi iam habēti esse:
sed ip̄m coꝛpus solū ponet respectū ad illam
manū: ꝛ manus eēt per esse totiꝰ. Sic in pꝛo
posito: nā humana quasi inserta ē diuino sup
posito: dicēte Iac. In māsuetudine suscipite
insitū verbū: ꝛ ita solū hēbit esse illius diuini
suppositi. vn̄ sicuti accidēs nō dat esse subie
cto: ſ꞉ participat esse eius: ita dn̄t eē in ꝑposi
to. Patet tn̄ oᵐ ex cōclōne. vn̄ nec manudu
ctiones sunt ad ꝑpositū. manus. n. sic ē in ho
mine: ꝙ nō est hō: humanitas sic vnita ē vbo
dei ꝙ diuinū vbū dr̃ hō. ceteꝝ falsum assumi
tur salua sua sctitate semꝑ ꝙ. s. manus in coꝛ
poꝛe nō hēat ꝑpꝛiam exn̄tiam: imo quidē ſ꞉
nō subsistentiam. vn̄ vt bene notat Frāciscus
de maȓ. in pꝛimo sniaꝝ distin. viij. imo omnia
puncta in linea ꝑpꝛias hn̄t exn̄tias. Et dum
dicitur ꝙ puncta sunt in potentia in linea. d꞉
intelligi q̄ꝑtum ad subsistentiam quā diuisiōe
habent. Ex quo p꞉ ꝙ etia꞉ accidentia in sub

lecto hñt exiſtentiá:ſed non pfectam: q: fun/
dant in ſubá. Et hoc vult dicere phs dū dicit
accidétia nō ſunt entia:niſi q: entis. ¶ Sʒ di
cit ſcda ps ꝯcluſionis. ꝙ in xpo vnicū eſſe eſt
ſubſiſtétie. Probat q: iſtud eſſe dr̄ eē ſuppo/
ſiti. xps aūt ſolū noiat vnū ſuppoſitū. Confir
mat. q: ſi duo eſſent ſuppoſita in xpo:ſequere
tur ꝙ. ꝛ due pſone:qd eſt hereſis ipiꝭ neſtoriꝭ.
ꝛ fuit improbatū pcedenti diſtin. Sʒ pbatur
ꝯña:q: nō dr̄nt suppo^m ꝛ pſona: niſi q: ſup^m
ſolū dicit ꝙ ſit in ſubá:ſʒ pſona in ſubá intelle
ctuali. ¶ Ex quo pʒ ꝙ recte improbat prima
opio que tangit in pñti diſt. que ponit in xpo
duo ſuppoſita:vnū humanū. reliquū diuinuʒ
ꝛ pōt hec opio reduci ad tria. Primo. n. po/
nit ꝙ in incarnatione fuit vn⁹ hō ꝯſtitutus ex
aía ꝛ corpe:ita tñ ꝙ nihil fuit cōſtitutū ex ho
mine ꝛ deo. Scdo dicit illū hoiem aſſumptū
a deo. Tertio dicebāt ꝙ aſſumens pōt pri de
aſſumpto:q: bñ dicimus diuinū vbū eſt hō. li
cet verbū aſſumat:ꝛ hō aſſumat. Et ex his tri
bus inferebat ꝙ xps eſt duo cū aliud ſit aſſu/
mens:ꝛ aliud aſſumptū. ꝛ hoc eſt ꝙ hanc de
noiat opinioné inqꝫtū ponebat duo ſuppoſi
ta in xpo. Uñ ꝙ xps eſſet duo nō poſſet intel
ligi niſi triplr. vt tangit doc. deuo. q. i. arti. p.
pñtis diſt. Primo vt dicat due nature:ꝛ hoc
nullus poſuit: q: nā humana in abſtracto nō
pdicatur de xpo. vñ iſta eſt falſa. xps ē huma
nitas. Scdo vt intelligat duo. i. due pſone. ꝛ
hoc mō ē hereticū ꝛ ꝯ ſimbolū athanaſiꝭ. nō
duo tñ ſed vn⁹ eſt xps. Tertio° vt intelligatur
duo ſuppō:vel due res nature:ꝛ hic ē modus
huius opionis. nec ē hereticus:vt tāgit doct.
deuo. ꝛ idē tho. arti. i. q. i. pñtis diſt. Querat
tñ ab eodē o^m in tertia pte ſumme. q. ij. ar. vi.
vbi dicit ꝙ p^a ꝛ tertia opio non ſunt dicende
opiones:ſʒ hereſes in ꝯciliꝭs dānate. lʒ dicat
verꝫ de 3^a vt patebit tertia ꝯōne:oporteret tñ
ꝙ noiaret illud ꝯciliū in quo fuit dānata pria
opio:niſi intelligat ſicut capiebat neſtorius:
ꝛ tūc fuit damnata in p° ꝯcilio epheſino ſub
theodoſio iuniore. veritas tñ eſt: ꝙ eſt falſa.
xps nēpe nō eſt duo:ſʒ vnū: lʒ plures habeat
naturas. Et ſi dicat per illud ex̄ de hereticis.
Cū xps. xps ſm ꝙ ds eſt aliqd:ꝛ ſm ꝙ hō eſt
aliqd. aut igit ſm ꝙ hō eſt illud aliqd qd eſt
deus:ꝛ ita ois hō eſt ds. aut aliud aliqd:ꝛ ita
aliud ꝛ aliud:ꝛ per ꝯñs duo. D^m ꝙ arg° iſta
facit fallaciā ꝯñtis:arguere cū inqꝫtū a ſupio
ri ad inferius. ſicut ſi dicereʒ hō inqꝫtū aíal ē
ſenſibile. ergo inqꝫtum aíal eſt ſenſibile hinni
bile. ſic in ppoſito. q: eē aliqd:qd eſt deus:eſt
inferius ad hoc ꝙ dico eſſe aliqd. nec oʒ ꝙ ſi

idem ꝛ diuerſuʒ diuidāt; ſimplr ens:ꝙ oē qd
eſt cū inqꝫtū ſit idem vel diuerſuʒ alteri. nēpe
hō inqꝫtū hō:nec albus nec niger ē. vñ recte
Auic. in. v. meth. dicit eqnitas eſt tm̄ eqnitas
Ex quo pʒ. ꝙ illa auctas Aug. ad felicianuʒ.
aliud ē filius dei aliud filius hois. ꝛ illa ꝯ° de
tri. apud hilariū. xps hō ieſus qꝫuis ſit aliud
de patre. aliud de matre nō tñ alius. ſunt im/
proprie ꝛ ſunt exponēde ideſt alteri⁹ nature:
q: xps in ſe icludit vtrāqꝫ nām. ſ. diuinā ꝛ hu
manā. lʒ nō ſit vtraqꝫ. ſicut illa Dam̄. auctas
lib. iij. ca. liij. Totus xps eſt ds ſʒ nō ſolū deus
¶ Scda ꝯ° eſt de pſona xpi ſimplici. ꝛ ē hec
ſic. Dei vnigenitus ſimplex ab eterno pſona
cenſet:vt aſſumpta humanitate cōpō nō fie/
ret. ¶ Dicit p^a pars ꝙ dei vnigenitus eſt in
eternitate ſimplex pſona. Probat. Nullū in
tenſiue infinituʒ eſt cōpoſitum ſʒ ſimplex dei
vnigenit⁹ eſt intēſiue infinit⁹ ab eterno. ergo
ſimplex nō cōpoſita dʒ cenſeri pſona. Maior
pʒ. q: ois cōpoſitio pfectioni repugnat ꝛ infi/
nitati. Tū p° pʒ in ptibus cōponētibus dñti/
bus finitatē:q: infinitū cuʒ infinito cōponere
negt:nec infinitū cū finito. vñ relinqtur opor
tere vtrāqꝫ ptem finitā. Tū ſcdo rōne cōpoſi/
ti:q: ex reliqs negt relinqui infinitū. Tū 3° q:
oē cōpoſitū pexigit efficiens a quo ptes vni/
antur. forma. n. nō ſeipāʒ vnit ma^c:niſi forma
liter nō effectiue. efficiēs aūt qꝫ maxime equi
uocū ꝛ totale pfectius eſt effectu. Sʒ minor
pbat:ex eo ꝙ diuinū verbū idem eſt realiter
ꝛ eſſentialiter diuine eētie que eſt pelagus
quoddā infinite bonitatis. vt hʒ Dam̄. in p°
ſniaꝝ. ¶ Sed dicit ſcda pars concluſionis:ꝙ
iſta diuina pſona dei. ſ. vnigenitus nō efficit
cōpoſita per aſſumptam nām. Patet. q: vbi
cūqꝫ eſt cōpoſitio:ibi eſt in vtroqꝫ extremorū
imperfectio: q: opʒ ꝙ vtrūqꝫ extremoꝝ ſit in
potentia ad reliquū:ſed talis impfectio repe
riri negt ex pte dei vnigeniti aſſumentis:igit
ꝛc̄. Et ſi dicat per illd Dam̄. In dño ieſu xpo
duas naturas eē cognoſcimus:ꝛ vnā ypoſta
ſiʒ ex vtriſqꝫ cōpoſitā. D^m ꝙ large accipitur
hic cōpoſitio:vt ſe extēdat ad vnioneʒ. mō ēt
quo loqtur diuin⁹ dyoñ. vocās iſtā ſacratiſſi/
mā vnioné mirabileʒ cōpoſitionem dñi ieſu.
¶ Ex quo pʒ defectus ſcde opinionis tacte i
lr̄a ponentis diuinā pſonā añ incarnationeʒ
ſimplicē:ſʒ poſtmodū cōpoſitā:qñ ei vnita ē
humana ꝯditio: q̄ ad h tria dicta pōt referri.
primuʒ ꝙ nō tm̄ ex aía ꝛ corpe ꝯſtituta ē vna
nā:ſʒ ēt humāitas ꝛ diuinitas ad vnā venuit
ꝯſtituendaʒ pſonā. ita ꝙ añ incarnationē ſim
plex erat vbi perſona ſʒ poſt incarnationem

compoſita.Scđo dicebat ꝙ lȝ in incarnatiõe
verbi cõcedendum ſit ꝙ ſit pſona facta cõpo
ſita:nõ eſt tñ cõcedendũ ꝙ ſit facta alia:qꝛ ea
dem eſt pſona in duab⁹ naturis:que ꝑus ſolũ
in vnica erat.Tertio dicebat ꝙ xp̃s erat dicẽ
dus vnũ:nõ plura:qꝛ non aſſumpſit suppo^{m}
humanũ ſed humanã nãm. Ex quo pȝ ligdo
ꝙ ſi mutaret nomẽ cõpõnis in nomẽ vniõis
ꝙ hec ſcđa opio penitus hẽret veritatẽ.iõ bñ
dicit doc.deuo.q.ij.arti.i.ꝙ moderni docto-
res h⁹ opionis tenẽt rẽ nõ nomẽ:qꝛ nõ dicũt
pſonã ieſu cõpoſitã:ſed conſtitutã. ¶Tertia
ꝯº eſt de humanitate in xp̃o per modũ hitus
ſe hñte.ꝛ ẽ hec.ſic Chriſtus hõ qdditatiue dꝛ
ꝛ tñ humanitas modum hitus teneat.Dicit
pª pars ꝙ xp̃s dr̃ qdditatiue hõ ꝛ ſubãliter.
Probat. Qđ vni eſt ſubã nulli eſt accñs.ex
pº phicoꝝ.ſȝ nobis humanitas eſt ſubã:ergo
neqt de xp̃o p̃ri accidẽtaliter. Cõfirmat.qꝛ ſi
humanitas eſſet accñs xp̃o: tũc aut xp̃o hoi:
aut xp̃o deo.nõ xp̃o hoi:qꝛ nulli hoi accidẽta
le eſt eẽ hoiem.nõ xp̃o deo:qꝛ in deo nõ ſunt
accidẽtia.ex.viij.đ.i.ſniaꝝ.Cõfirmatur ſcđo:
qꝛ tũc xp̃s nõ diceret vniuoce hõ nobiſcuȝ:ꝛ
ita non videret verus redẽptoꝛ. Patet 3º.qꝛ
nobilius eſſem⁹ hoies q̃ȝ xp̃s. ſicuti nobilioꝛ
eſt ſubã accidẽte.Ex quo pȝ erroꝛ tertie opio
nis tacte in lr̃a ponentis hũanitatẽ ſe hẽre in
hac vnione penit⁹ per modũ habitus ꝛ acci-
dentis.q̃ ſicuti due ꝑcedẽtes ad 3ª dicta põt
reduci. Primũ ꝙ ex aia ꝛ carne nõ eſt ꝯſtitu
ta 3ª nã in xp̃o.vñ ſm hãc opinionẽ ſoluȝ dr̃
đs hõ:qꝛ hȝ aiam ꝛ carnẽ:nõ ꝑꝑ humanitatẽ
ab his diſtinctã.Scđm diuinũ verbũ veram
carnẽ ꝛ verã aiaȝ per modũ indumẽti aſſum
pſerat:vt hoium oculis viſibilis appꝛeret.Ter
tiuȝ ꝙ chriſtus nõ ẽ aliqd ſm ꝙ hõ:hõ. n.nõ
predicat de chriſto ꝑ modũ ſubẽ ſȝ hitus. Et
in hoc 3º ſub alexãdro eſt heretica cõdẽnata
ex̃ de hr̃ticis:ꝛ merito vt pȝ. ¶Sȝ dicit ſcđa
ps ꝯcluſiõis:ꝙ hũanitas in chriſto hȝ aliq̃li-
ter modũ habitus.pȝ q̃ȝtuȝ ad tria que noiat
ſctũs thomas.arti.iij.q.i. Primũ qꝛ aduenit
diuino v̓bo poſt eẽ cõpletũ: ſicut hitus ꝛ oia
accidẽtalia.Scđm qꝛ eſt in ſe ſubã ꝛ aduenit
ſicut veſtis hoi.Tertiũ qꝛ melioꝛat ex vnione
ad v̓bũ ꝛ nõ mutat verbuȝ ſicut veſtis mutat
ſm foꝛmã veſtientis:ꝛ nõ mutat veſtiẽteȝ.Et
hinc ẽ ꝙ paulus ad philip.ij.dicit.habitu in-
uentus vt hõ.ſuꝑ quo v̓bo Hylarius. nõ fuit
ille habitus tñ hoïs.ſȝ vt hoïs. ¶Quantum
ad 3^{m} articulũ ſunt tres diffi. Prima in qb⁹
cõueniunt hee tres opiones.dicẽdũ ꝙ in tri-
bus. Primo in hoc:ꝙ quelibet ponit vnicaȝ
pſonã in chriſto:ꝯ errorẽ neſtoꝛij:q poſuit du
as.vnã diuinã:reliquã hũaȝ. Scđo in hoc ꝙ
ponũt tres ſubãs in chriſto.ſ.diuinitatẽ:aiaȝ
ꝛ carnẽ.ꝯ errorẽ euticis q poſuit ſolũ in xp̃o
vnã nãm cõfuſaȝ ſeu cõfectã ex humana ꝛ di
uina.Tertio in hoc ꝙ dicunt ſimul aſſumpta
eſſe aiaȝ ꝛ carnẽ:qđ vr̃ eſſe ꝯ errorẽ oꝛigenis
q poſuit aias creari añ coꝛp⁹. ¶Scđa diffi.i
quo dr̃t pª opio a ſcđa:ꝛ eꝯ.D^{m} ꝙ in tribus
Pº in hoc ꝙ pª opio dicit ꝙ pꝛeintelligitur
nã hic hõ ſuppo^{m} añq̃ȝ aſſumat.Scđa ſolum
ponit ꝙ pꝛeintelligit hũanitas aut ad pl⁹ hõ
indiuiduũ.Scđa dr̃ia:qꝛ pª opio dicit pſonã
diuinã ſemꝑ foꝛe ſimplicẽ:nec cõpoſitã effici
illa aſſumptõe.Scđa dicit o^{m}.vñ ponit ꝙ p-
ſona verbi que añ incarnationẽ ſimplex erat
per incarnationẽ cõpoſita effecta eſt. Tertia
dr̃ta eſt qꝛ pª ponit duplex eſſe ſubſiſtentie in
xp̃o.hec 2ª vnicum. ¶Tertia diffi.in quo dif
fert 3ª opinio a duab⁹ pꝛimis.D^{m} ꝙ in trib⁹
Primo in hoc ꝙ due ꝑme opio.ponunt hu-
manitatẽ quaſi quandã quidditatẽ cõpoſitã
ex aia ꝛ coꝛpoꝛe aſſumi a diuina pſona. h v̓o
tertia ſolũ ponit aiaȝ ꝛ coꝛpus aſſumi nõ po
nens illã tertiã entitatem.Scđo qꝛ pᵉ ponũt
humanitatẽ cõiungi diuinitati ſubãliter: hec
vero ſolũ accidentaliter:ſicut veſtis hoi. Ter
tia dr̃ia eſt:qꝛ pᵉ due dicunt ꝙ humanitas ali
qualiter ꝑtinet ad pſonalitatẽ filij dei hec v̓o
nõ.imo penitus reſecat:iõ lȝ tpe magũ nõ fu
erit heretica:merito tñ poſtea extat repꝛoba
ta.Ex hoc pȝ ad q̃õneȝ.ꝙ vȝ in pſona xp̃i ſim
plici nõ vnũ eẽ ſed duplex cenſet:lȝ hũanitas
aliqualiter ad modũ habitus ſe hẽat. ¶Ad
pꝛimũ arg^{m} dicendũ bꝛeuiter.ꝙ maioꝛ hȝ ve
ritatẽ qñ id qđ additur ſub ea rõne q̃ in ꝑce-
denti eſt cõpoſitio.nõ ita in ꝓpoſito: qꝛ nõ ẽ
compõ in xp̃o nec in aſſumpta hũanitate rõ-
ne pſone aut diuinitatis:ſȝ ſoluȝ rõne hũane
nature.iõ ar^{m} nõ cõcludit. ¶Ad ſcđm nega
tur aſſumptũ. Non.n.ſeqtur.ſi ſunt due ſcie:
ergo duo ſciẽtes.nec ſi ſunt due volũtates in
xp̃o:duo ergo volẽtes imo eſt fallacia ꝯñtis.
lȝ.n.ſequat eſſe:ergo ens nõ tñ duo eſſe:ergo
duo entia.qꝛ ꝯr̃ a negatiõe ſeu deſtructõe añ
cedentis ad deſtructionẽ ꝯñtis:ꝛ fit pꝛedicta
fallacia.qꝛ dualitas ꝛ diſtinctio negationem
includũt.nec ex^{m} de duabus albedinib⁹ ẽ ad
ꝓpoſitum:qꝛ due albedines nequeunt infoꝛ-
mare vnũ ſubiectũ:ſicuti duo eſſe:vnũ ſuppo
ſitum. ¶Ad 3^{m} dicendũ ꝙ ad pñs reperitur
triplex denoïatio. Prima per modũ inherẽ
tis:ſicut hõ albus.Scđa per modũ mutatio-
nis:ſicut hõ dealbatus ꝛ in his per accidẽtia

fit denoīatio:ſicut capſt maioꝛ. Tertia fit per modū vnionis:de qua in ꝓpoſito: ⁊ nō habꝫ maioꝛ veritatē. Addunt aliꝗ denoīationē per modū poſſeſſionis:ſicut dum dr̄ aſinus ſocraticus. ſꝫ qꝛ nō ſeruit arᵐ iō dimiſi. Ex preſenti aūt diſt. de mente mgr̄i ⁊c̄. ¶ Prima ꝯº per dicta varia extat opīo rata p̄ria ingt pō. dicit ꝯº ꝙ pō mgr̄i eſt primā oꝑ. ꝯfici ex dictis varijs ſanctorū. ⁊ pꝫ in textu a princº diſtin. vſqꝫ ibi. ſunt aūt. ¶ Scd̄a cōcluſio. prime opīoni hec ſequēs iungitur atqꝫ nectitur forti ratiōi Dicit ꝯº ꝙ ſcd̄a opinio conuenit cū prima: ⁊ eſt multū rōnabilis. ⁊ ponit̄ ab illo ca. Sunt aūt ⁊c̄. vſqꝫ ibi. ſunt aūt aliꝗ ⁊c̄. ¶ Tertia concluſio. ſumptū offiᵐ magiſter replicat atqꝫ explicat dictū ternariū. Dicit ꝯº. ꝙ mgr̄ vt ꝑficiat qđ incepit ponit tertiā opinionē: ab illo caº. ſunt aūt ⁊c̄. vſqꝫ ad finē diſtinctionis.

Ecundū vero primā dr̄. deus factꝰ hō ⁊c̄. ¶ Hic ſignat̄ ſeptima diſt. huiꝰ tertij: que ſic ꝯtinuat̄ ad precedentē. Nā poſtq̄ꝫ in precedēti diſt. doctoꝝ diuerſoꝝ varie ſunt poſite opīones. Nūc in p̄n̄ti diſtin. illaꝝ opinionuꝫ quo ad modū loquēdi debite ponunt̄ expreſſiones. Et hꝫ diuidi p̄n̄s diſtin. in tres ꝑtes principales: ſm̄ ꝙ tres ſunt opiniones. In pª nāqꝫ de ambiguis locutionibꝰ quo ad opīonē primā ſenſus apitur. In ſcd̄a de ſcd̄a ſermo exꝑmitur. In 3ª: de 3ª textꝰ cōcluditur. Prima in prinº. ſcd̄a ibi. In ſcd̄a vero ſn̄ia huius diſt. ⁊c̄. Tertia ibi. in hac igitur ſn̄ia ſicut dr̄: deꝰ factꝰ hō ⁊c̄. Hec ē diuiſio ⁊c̄.

Trum deus qui hō factus eſt: predeſtinatus ſit filiꝰ dei. Et ar̄ ad partē falſaꝫ tribus medijs. ¶ Primo ar̄ ꝙ d̄s nō ſit hō. in diuidētibus ens: ꝑma diuidētia ſunt magis diuerſa ſed ens ꝑma diuiſione diuidit̄ per finitū ⁊ infinitū. igr̄ ſunt maxime diuerſa ſꝫ aliqua ꝑꝑ incōponibilitatē de ſe inuicē nequeūt predicari: veluti albedo ⁊ nigredo. gº nec deus ⁊ hō: cū deus ſit infinitus ⁊ hō finitus. Maioꝛ pꝫ ex eo ꝙ ſunt origo differētiarū: ⁊ in nullo cōueniunt. Minoꝛ eſt cōis dicentis quā alijs noībus aliꝗ exꝑmunt. ſ. ꝑ limitatū ⁊ illimitatū. ¶ Scd̄o ar̄ ꝙ deus nō ſit factus hō. Omne qđ fit mutat̄. ſi ergo d̄s factꝰ eſt hō: iſta erit vera. deus mutatꝰ eſt in hoīeꝫ. ſꝫ iſta neq̄t foꝛe vera. ergo nec prima. Maioꝛ pꝫ qꝛ mutari eſt genꝰ ad fieri: ſpēs aūt nequit reperiri ſine gn̄e: ſicuti nec hō ſine aīali. Sed minoꝛ ꝓbat̄. Quia ſi iſta cōcederet̄. d̄s mutatus ē in hoīeꝫ. videret̄ nām diuinaꝫ trāſiſſe in humanā: vel ex ābabus cōfectā 3ᵃᵐ. ⁊ ē erroꝛ euticis. ¶ Tertio ꝓbat̄ ꝙ d̄s ſit predeſtinatꝰ filiꝰ dei. hō q ē d̄s predeſtinatꝰ ē filiꝰ dei. ergo d̄s eſt predeſtinatꝰ eē filiꝰ dei. Patet ꝯn̄a tū a ſimili. Nā ſeq̄tur bn̄. ſi hō q eſt petrꝰ currit gº petrus currit. tū ꝑꝑ cōicationē idiomatū ex q̄ nēpe hō ⁊ deus ſua cōicant mutuo idiomata ſeu ꝓprietates. vr̄ ſi iſta eſt v̄a. hō ē predeſtinatus filiꝰ dei. ꝙ ⁊ iſta. deꝰ ē predeſtinatꝰ filius dei. ſed an̄s pꝫ: ad Roma. pº. Qui predeſtinatus ē filiꝰ dei in virtute. ¶ In oᵐ ꝑmi ar̄ ex ſimbolo athanaſij. Deꝰ ⁊ hō vnꝰ ē xp̄us Ex q̄ hec relinq̄tur vera: hō ē d̄s: ⁊ eꝯ. In oᵐ ſecūdi ar̄ auc̄te ſimboli niceni. hō factꝰ eſt. Et Jo. pº. v̄bū caro factū ē. In oppoſitū tertij ar̄ Jo. pº. d̄s erat v̄bū. ⁊ ita filiꝰ dei. predeſtinatio aūt ſemꝑ an̄ceſſionē dicit. In iſta q̄ōe ⁊c̄.

¶ Quo ad ꝑmū arti. termini ſunt hoc v̄bū ē factꝰ ⁊ predeſtinatꝰ. ¶ Primus igr̄ terminꝰ eſt ē. Ubi noto ꝙ hoc v̄bū eſt pōt reperiri in triplici adiacēti: vt dicat̄ ꝑmū adiacēs ſcd̄m adiacēs ⁊ 3ᵐ adiacens. Dicit̄ aūt eſt ꝑmum adiacēs qn̄ copl'at eē eſſentie q̄dditati in pō obiectiua. ſicut ſi diceremꝰ de hoīe in pō obiectiua: hō eſt intelligēdo de eē eſſentie: ⁊ dr̄ hoc v̄bū eſt: ſeu eē hoc mō ꝑmū adiacens. qꝛ pº eēntie itelligit̄ aduenire: ſeu adiacere. ſcd̄ꝫ ꝙ ex eſſentia eē ꝓfluit. Scd̄o dr̄ ē: ſeu eē ſcd̄o adiacēs: ⁊ d̄ꝛ iſtud eē actual' exiſtētia: qꝛ ſcd̄o adiacet ſeu aduenit q̄dditati: qꝛ poſt eē eēntie. Tertio d̄ꝛ 3ᵐ adiacēs: ⁊ ſunt ꝑ̄ta poſt eſſe actualis exn̄tie aduenientia: ſicuti ē albuꝫ aut nigrū. vt cū dicimus hō ē albus aut niger. Et d̄ꝛ tertiū adiacēs: qꝛ tertio aduenit q̄dditati poſt. ſ. eē eēntie: ⁊ eē exn̄tie. Et inde ē ꝙ apđ logicū qn̄cūqꝫ in ꝓpōne eſt ꝑ̄tū explicitū vltra eſt ſeu v̄buꝫ: d̄ꝛ de tertio adiacēti. veluti ſi dicat̄ hō currit: ⁊ explicet̄ in hāc: hō ē currēs Noto tn̄ ꝙ tertiū adiacēs pōt intelligi tripliciter. Prio qn̄ fit predicatio ēt de eēntia q̄dditatis nō intellecto eē q̄dditatiuo. vt cū dicimꝰ. hō ē aīal. qꝛ ꝑmꝰ modus dicēdi ꝑᶜ lꝫ ſit eēntie tn̄ quodāmodo vr̄ ꝑintelligi eē eēntie Scd̄o d̄ꝛ qn̄ fit predicatio explicita q̄ ad ꝑ̄tū inter eē eēntie: ⁊ eſſe exiſtētie. ſicuti ē in ſcd̄o mō dicēdi per ſe: vt dicēdo: hō ē riſibilis: qꝛ ī eſſe q̄dditatiuo: dato ꝙ hō nō hēat eē exn̄tie adhuc iſta ē v̄a: hō eſt riſibilis. Tertio d̄ꝛ tertio adiacēs: qꝛ poſt eē exn̄tie aduenit. ⁊ hoc mō d̄ꝛ ꝓprie: ⁊ ſic accipitur in q̄ōne: dū d̄ꝛ. d̄s eſt factus hō. Scd̄s terminus eſt. factus. Ubi preter dicta de factiōe in. ij. diſt. i. Noto quo ad p̄n̄s ꝙ iſtud participiū factus in hac ꝓpōne: deus factꝰ eſt homo. vt tangit doct. deuo. articulo primo. q. i. p̄n̄tis d̄. poteſt tripliciter ſe habere. Primo vt ponat rem ſuam ſupra

totã ꝓpositõez: vt sit sensus. de⁹ fact⁹ ẽ hõ. i. fa
ctũ est vt de⁹ sit hõ. scõo vt ponat rẽ suã circa
vnũ extremũ absolute. vtputa ꝑdicamẽtũ: vt
sit sensus: de⁹ fact⁹ ẽ hõ. i. de⁹ est hõ: q qđ est
fact⁹ ⁊ ꝑduct⁹. Tertio vt ponat rẽ suã in ꝯpa
tiõe vni⁹ extremi ad aliud extremũ. ⁊ tũc est
sensus: de⁹ fact⁹ est hõ. i. de⁹ fecit seipsũ hoiem
ꝑ humanitatꝭ assumptiõez. Prim⁹ sensus est
ver⁹: nõ tñ est de ṽtute sermõis. secũd⁹ sensus
est silr verus: sed nõ est in cõi vsu. tertius vero
sensus hꝫ vtrũqꝫ: qꝛ veritatẽ hꝫ: ⁊ de ṽtute ser
monis ⁊ de cõi vsu. ¶ Terti⁹ termin⁹ ẽ ꝑdesti
nat⁹. vñ vltra de ꝑdestinatõe dicta in. xli. ꝑ. đ.
Noto q̃ ad presens ꝙ hoc pticipiũ predesti-
nat⁹ in hac ꝓpõne. deus est predestinat⁹ fili⁹
dei põt dicẽ antecessionẽ triplicitꝛ. Primo re
spectu subiecti vt sit sensus. de⁹ est ꝑdestinat⁹
fili⁹ dei. i. anteq̃ eẽt de⁹ est ꝑdestinat⁹ fili⁹ dei
Scõo respectu ꝑ̃ti vt preintelligatꝛ ꝑdestina-
tio respectu filij dei. Tertio respectu vnius ex
tremi ad aliđ: vt sit sensus: pri⁹ ꝑdestinatũ est
q̃ꝫ hec eẽt vera: de⁹ est fili⁹ dei. Et pꝫ ꝙ neutra
haꝝ triũ est vera rõ: nec prima. ¶ Quãtũ ad
secũdum articulũ sunt tres ꝯclones. Prima
est de ista ꝓpositiõe. de⁹ est hõ. Scõa de ista.
deus fact⁹ est hõ. Tertia de ista. de⁹ ꝑdestina-
tus est fili⁹ dei. Prima igꝛ ẽ hec. sic hec ꝓpo
sitio: de⁹ est hõ hꝫ veritatẽ vt nullũ genus ab
Aristo. ꝯtactũ ꝑdicatõis obtineat. Prima ps
dicꝛ ꝙ ista ꝓpõ: deus est hõ: est vera. Proba
tur vñ bernꝫ. in libro de ꝯsideratiõe ad eugeᵐ
Tantã ⁊ tã expressaz vim vnionis in se ꝑfert
ea ꝑsona q̃ de⁹ ⁊ hõ vn⁹ est xp̃s: vt si duo de se
ꝑdices nõ erres. ⁊ si dicatꝛ cũ dꝛ de⁹ est hõ: qđ
ꝑdicat hõ: aut rlonẽ: ⁊ tũc est in ꝑdicamento
rlonis qđ nullus diceret: aut ꝑdicat subãm: ⁊
tũc sequeretꝛ ꝙ q̃libet diña ꝑsona eẽt hõ. qꝛ ꝫ
Aug. v. de trini. capᵒ. iiij. ea que dicuntur ꝫm
subam sunt cõia trib⁹. Dicenduz ꝙ in illa lo-
cutiõe hõ predicat substantiã: nec tñ sequitur
ꝙ q̃libet diuina ꝑsona sit hõ. qꝛ regula Aug.
intelligitꝛ de subãlib⁹ ad intra. veꝝ est tñ ꝙ in
hac locutiõe dat intelligẽ vnionẽ que termi-
natꝛ ad verbuz. Ex quo pꝫ ꝙ ista nõ est primo
vera: de⁹ est hõ. vñ iste tres ꝓpositiões se hñt
per ordinẽ. nã humana vnita est verbo. ita ꝙ
est primo vera: ex veritate isti⁹ sequitꝛ veritas
hui⁹: verbũ diuinũ est hõ: ⁊ qꝛ verbũ diuinuz
est deus: seq̄tꝛ tertio veritas hui⁹ deus est hõ.
Ex quo vlteri⁹ pꝫ. ꝙ hec ꝓpositio deus est hõ
nõ est immediata: qꝛ nõ vnitur nã assumpta
deitati: nisi mediante ratione formali verbi.
In prima aũt diuinũ verbũ intuentibus hec
est imediata: verbũ est hõ: quo ad rectã predi
catõez seu in recto: qꝛ in ꝑ̃tione obliqua ista
est prima. nã humana vnita est verbo: nec ob
uiat ꝙ sit ꝯtingens: qꝛ etiã in ꝯtingentib⁹ est
dare vnaz imediatam: veluti est ista: volũtas
vult: aut alia. alioquin eẽt ꝓcessus in īfinituz.
nobis aũt qui nõ habem⁹ propriũ diuini ṽbi
ꝯceptũ sꝫ cõfuᵐ nõ est hec imediata: diuinuz
verbũ est hõ. nã verificatꝛ de cõi ⁊ cõfuso cõce
ptu: quẽ habem⁹ per rõnem ꝓprij cõceptus
quẽ nõ habem⁹. Nec obuiat veritati hui⁹ ꝓ-
positionis: de⁹ est hõ. qꝛ persone diuine maxi
me cõueniũt: qꝛ habẽt eandez naturã nume-
ro: cũ de se tñ mutuo nõ predicentꝛ: qꝛ hec est
falsa. pater est fili⁹. Dicẽdũ ꝙ ista ꝑdicatio ẽ
rõne ꝑsone nõ nature. sunt aũt vna ꝑsona hõ
⁊ de⁹ in diuo ṽbo. Sed in qua mᵃ est ista pro
positio: de⁹ est hõ: vel ī remota vel in nãli vel
tertio in ꝯtingẽti. Sanct⁹ thõas dicꝛ artiᵒ pᵒ
pñtis di. ꝙ ī mᵃ nãli. qꝛ inquit lꝫ sint diuerse
nature: est tñ vnitas suppositi. ⁊ hoc sufficitꝛ
vt sit mã naturalis in proposito. Doctor aũt
deuot⁹ dicit artiᵒ pᵒ. q. i. ꝙ est in mᵃ cõtingẽti
qꝛ in illa mᵃ ꝑ̃tum ⁊ subiñ se hñt veluti exce-
dens ⁊ excessum: ⁊ sic est in ꝓposito. sapit tñ
inq̄t aliq̄d de mᵃ nãli. qꝛ illa beata vnio nũ-
q̃ꝫ dissoluetꝛ ⁊ a ꝑncipio nãe facta est humane
vel tertio ꝙ dicatꝛ ꝫ triplicẽ respectũ ī tripli-
ci põt poni mã. Si ṽo ꝯsiderentꝛ nature in se:
sic ẽ in remota mã. Si scõo ꝯsideretꝛ ꝙ mere
voluntarie ⁊ maxima dei dignatiõe facta ẽ:
est in mã ꝯtingẽti. si tertio q̃tũ ad vnitatẽ nũ
q̃ꝫ dissoluendã: ⁊ ꝑncipio factaz: est q̃si in mã
naturali. ¶ Sed dicit secunda ps ꝙ ista ꝑ̃tio
q̃ dꝛ deus est hõ. nõ est aliqua ꝑ̃tioᵐ reptarũ
ab aristo. pꝫ. Ois enim ꝑ̃tio apud aristo. aut
est per se: aut per accidens. sꝫ hec nec est per
se: nec ꝑ accñs. igitꝛ ⁊c̃. Probatꝛ minor. Pri-
mo nõ ẽ ꝑ se: qꝛ nec in primo mõ. pꝫ: qꝛ hõ nõ
est de rõne dei. nec in secũdo: qꝛ nõ est paᵒei⁹
nec ī q̃rto. qꝛ nõ dicit aliquã cãlitatẽ. nec ī ter
tio: qꝛ nõ est mod⁹ ꝑ̃ndi sed essendi. Secũdo
nõ predicatꝛ per accidẽs: qꝛ nec de⁹ accñs est
humanitati: nec humanitas deitati. Teste. n.
Aristo. in pᵒ phisicoꝝ. qđ vni est subã: nulli ẽ
accidens. Cõfirmatꝛ. Ois ꝑ̃tio phoꝝ triplex
est. aut per inherentiã: vt hõ est alb⁹: aut per
essentiaz: vt hõ est aial. aut tertio per cãm: vt
opus humanũ. nulla haꝝ est hec. Nõ ꝑ cãm
pꝫ: qꝛ sic diceremꝰ deus est lapis aut leo: ⁊ sic
de alijs. cũ eoꝝ sit cã nõ per eẽntiã vt patuit:
nec ꝑ inherentiã: qꝛ sic est ꝑ̃tio accidẽtis sibi
nõ cõueniens. verũ est tñ qđ quodãmõ sapit
nãz accidẽtis. accñs eni post eẽ ṽit cõpletũ:
sic diuo verbo ꝑfecto ista vnio facta est. Sed

dubitaꝛ vtꝝ predicet vniuoce hō: cū dr̄: deꝰ ē
hō. Dicit doc. subti. in p¹. q. huiꝰ d. ꝙ differūt
predicari vniuoce ⁊ p̄ri vniuocū: albū siqdē
vniuocū p̄tur de hoīe ⁊ picte: q: i his hꝫ vnā
rōnē formalē: non tn̄ p̄tur vniuoce: q: cū illa
rōne formali exigiꝛ ꝙ sit de rōne qdditatiua
illiꝰ de quo predicatur: sicuti est aīal de rōne
hoīs. Sic ad ꝓpositū: hō. n. est bn̄ vniuocum
dū dico deꝰ est hō ⁊ plato ē hō: nō tn̄ predica
tur vniuoce: q: nō est de rōne dei lꝫ platonis.
¶ Sꝫ de ista xp̄s est hō qd dicendū q̄lr p̄tur
hō de xp̄o. Dicendū ꝙ loq̄ndo ꝓprie nō est
p̄tio ꝑ se q: xp̄s nō dicit vnū tertiū ex hoīe ⁊
deo: sꝫ solū noīat illas duas nāꝯ vnitas: nec ē
ꝓprie predicatio ꝑ accidēs q: neutꝝ eoꝝ est
accidēs alteriꝰ: nisi capeꝛ vt dictū ē large ac
cidēs. Uñ pōt dici noīe speciali predicatio ꝑ
vniōꝫ: ita dico de ista: deꝰ est hō. ¶ Scđa cō-
clusio ē de ista ꝓpōne. deꝰ factꝰ est hō. ⁊ ē h̄.
In v̄itate hec ꝓpositio: deꝰ factꝰ est hō: extat
ɔuertibil' sine mutatiōe deitatis. ¶ Dicit pri
ma ꝑs ɔclōnis ꝙ ista ꝓpō: deꝰ factus est hō:
est v̄a ɔuertibil'r. hoc est dictu. sicut ista vera:
deꝰ factus est hō: ita ista: hō factus est deus.
Uñ Aug. Tāta fuit illa vnio vt hoīeꝫ faceret
deū: ⁊ deū hoīem. Cōfirmaꝛ: q: añ īcarnatio-
nē nō erat deꝰ hō: nec ecōtra. post incarnatio
nē v̄o est ⁊ ita oꝫ ꝙ dicaꝛ: factꝰ hō: ⁊ ecōtra.
nec oꝫ ex h̄ argui deus recēs: q: hō q est deꝰ,
nūq̄ꝫ habuit esse sine illa vnione. Et si obijcia
tur q: bene sequiꝛ sortes est factꝰ hō: ergo est
factꝰ. ergo si ista sit vera: deꝰ est factꝰ hō: ista
ē vera: deꝰ est factꝰ. qđ est ɔtra simbolū atha
nasij. Nec factꝰ nec creatꝰ ⁊c̄. Dicēdū ꝙ illa
ɔñtia rōne forme non tenꝫ sꝫ solū materie. q:
dū sortes sit hō simpl'r accipit eē: non ita deꝰ
sꝫ solū de nouo terminat vnionē illiꝰ. vñ ⁊ lꝫ
hō non sit determinatio diminuēs: non tn̄ se
quiꝛ est factꝰ hō: ergo est factꝰ. sicuti non seq
tur. hic est monachꝰ albꝰ: ergo ē albus lꝫ mo
nachꝰ nō sit diminuēs. non. n. oꝫ ꝙ sꝑ valeat
ɔña. nec valet qđ alij obijciūt. si deꝰ est factus
hō: ergo deꝰ factꝰ est deꝰ. ꝓpter idiomatum
cōicationē. ista. n. cōicatio idiomatū non te-
net in his q̄ hāc exprimūt vnionē: cuiꝰ rō est
q: hec vnio est rō hm̄ōi cōicatiōis. ⁊ ita p̄sup
poniꝛ illi: sicuti licꝫ dīna nā assumpserit: n̄ tn̄
ɔcediꝛ ꝙ humana assumpserit diuinā. sic aūt
est in ꝓposito: vñ sicuti qñ fieri p̄tur s̄m adia
cēs sig̃tur factio simpl'r. sicuti si diceremꝰ leo
fit: ita qñ predicaꝛ 3ᵐ adiacens solum venit
factio in respectu vniꝰ extremi ad aliud: vt in
ꝓposito. si quis dicat qñ aliqd fit: oꝫ ꝙ passū
trāsmuteꝛ. Dicēdū ꝙ veꝝ est in agēte nāli re
grenti passuꝫ ad agendū. veꝝ est tn̄ ꝙ capiē-
do mutationē large nā humana assumpta a
christo dr̄ mutata q: creata: ⁊ vnionē realem
suscipiēs: sine tn̄ mutatione deitaꝛ. vt dicit se
cūda ꝑs ɔclōnis. q: lꝫ deitas dicaꝛ vnita hoc
solū est denoīatiue ⁊ relatione s̄ꝫ dici ex vnio
ne reali ente in nā humana. ¶ Tertia ɔclō ē
de ista ꝓpōne. deꝰ ē predestinatꝰ filiꝰ dei. ⁊ est
hec. Lꝫ xp̄s vere predestinatꝰ vere filius dei
dicaꝛ: n̄ tn̄ deꝰ dei filiꝰ dr̄ predestinatꝰ. ¶ Dic̄
p̄ria ꝑs ɔclōnis. ꝙ christꝰ predestinatꝰ ē filiꝰ
d̄i. Probaꝛ. vñ glo. sup illo v̄bo ad Roma.
i. Qui predestinatꝰ ē in v̄tute. dicit predestīa
tꝰ est ih̄s: vt q futurꝰ erat in carne filiꝰ dauid
in v̄tute eēt filiꝰ dei. vñ recte inqt. q. iij. doctor
subti. Cū. n. predestinatio sit preparatio ali-
cuiꝰ ad gl'iaꝫ gr̄a mediāte: ⁊ non vr̄ ɔferēda
fuisse tāta gr̄a sine vnione merito ɔcludiꝛ ꝙ
nature humane vnio fuit predestīata in chri
sto: non ꝙ fuerit meritū tāte gl'ie ipsa vnio: sꝫ
preuia fuerit. Et si qs q̄rat. vtꝝ s̄m qđ hō fuit
predestinatꝰ. vel s̄m qđ deꝰ. Dicendū ꝙ s̄m
qđ hō tn̄ non itelligendū li s̄m cū reduplica
tione: q: tūc oīs hō eēt predestinatꝰ eē filius
dei. sꝫ capiꝛ specificatiue. q: predestinatio ca-
dit supra christū inq̄ꝫtū hō. Sꝫ hoc est valde
notādū ꝙ in ceteris rōnabilibꝰ predestinatio
cadit supra ꝑsonā: dū ꝑsona p̄io predestinaꝛ
ad vitā eternā: ⁊ ꝑ ꝑsonā in christo nā. nā hu
mana p̄io acceptaꝛ: q: ꝑsona ē dīnū supposi
tū. ⁊ ꝑ ɔñs inq̄ꝫtū sic neqt acceptari. Eadem
rōne hec ɔcediꝛ. Ille hō demōstrato christo:
predestinatꝰ ē eē filiꝰ. dei. Sꝫ est magnū du-
biū. An ista christi predestinatio preexigat la
p̄sum humane nature. ita ꝙ si adā nō peccas
set: christꝰ īcarnatꝰ nō fuisset. Scūs tho. in pᵃ
đ. tertij sui scripti. arti. pº. q. iij. manet dubius
hinc ⁊ inde satisfaciēs rōnibꝰ doc. deuo. i ea
dē dist. arti. ij. q. ij. dic̄ ꝙ iudicio rōnis magis
ɔsonat ꝙ fuisset īcarnatꝰ dato ꝙ adā nō pec-
casset pietati tn̄ fidei oᵐ credo tn̄ veriꝰ dicen
dū cū doctore subtili simpl'r i. iij. q̄ōne p̄ntis
đ. ꝙ fuisset incarnatꝰ. q. artifex sapiētissimus
p̄riꝰ intendit finē q̄ꝫ ea q̄ sunt ad finē ⁊ ita in
p̄io signo fuit electoꝝ predestīatio iter quos
maximꝰ christꝰ est. in scđo signo preuisus est
casus ade. in tertio signo dispō dicit dīna ꝙ
mitteret christꝰ ad sanādū illū casuꝫ. ⁊ ita nō
h̄ēt istoº vnꝰ: vñ de casu alteriꝰ glorieꝛ cuius
possꝫ apparere oᵐ opposita data opīone: nec
erit xp̄s ex occasiōe missus i mūdū. ¶ Sꝫ di-
cit scđa ꝑs ɔclōnis. ꝙ deꝰ nō est predestinatꝰ
filiꝰ dei. Probaꝛ. q: nulla ē antecessio vnius
ad aliū quē tn̄ noīat predestinatio. vñ ⁊ hec

non ꝯcedit a mgr̃is nr̃is. filiꝰ dei est predesti natꝰ: ⁊ huiꝰ triplicē dat rōnē doc. deuo. q. pª articlo. ij. Pria ē qꝛ ꝑdestinatio hꝫ rōnē cau ſe respectu ꝑdestinati. Scđa qꝛ pōit accepta tionē gr̃e. Tertia qꝛ dicit inchoationē eē in predestinato. Et hec tria non repiunt in filio đi nisi addat aliud. ¶ Quātū ad tertiū arti. sunt tres difficul. Prima est. An ista ꝯceda tur. Deꝰ nō est hō pro p̄re: sicut ista. deꝰ ē hō pro filio. Dicēdū ꝙ nō: nisi p̄r adderetur: vt diceret. deꝰ p̄r nō est hō. ⁊ ratio sumēda ē ex doctore deuotō in prio sniaꝝ dist. iiij. q. i. qꝛ lꝫ deꝰ in hoc ꝙ in tribꝰ est ꝑsonis hēat ꝯditio nē termini cōis: tñ vere est singularis cū dini tas sit nã singularissima: ⁊ idō nō dꝫ sibi ꝑpo nere ⁊ postponere negationē. ista aūt nō ꝯce dit: non deꝰ est hō: quare nec deꝰ non est hō ⁊ est simile: lꝫ hec ꝯcedat: deꝰ genuit deū pro p̄re: hec tñ nūꝗ̃ ꝓ filio: deꝰ non genuit deū ni si adderet expsse. ¶ Scđa difficultas que est magis ꝓpria: vel hec. deꝰ factus est hō. vl̓ hec hō factꝰ est deus. Dicit doc. subti. q. ij. ꝙ ista: deꝰ factꝰ est hō. nēpe ex eo ꝙ nã humana di uine est vnita: ista ꝯsurgit imediate deus fa ctus est hō: ⁊ mediāte ista: homo factꝰ ē deꝰ. ¶ Tertia difficultas. vtꝝ priꝰ ꝓuidebat vnio nature humane ad verbū: an ordo ad gloriā Dicendū lꝫ prius nã intelligat nã humana vnita ex scđa dist. huius tertij. ⁊ mediāte illa vnione sibi sūma gr̃a collata ē. Ex hoc pꝫ ad qōnē. ꝙ vꝫ deꝰ q homo factꝰ ē: non ē prede stinatꝰ. s. inq̃ꝫtū deꝰ filiꝰ dei. ¶ Ad prim arti. dicendū ad maiorē ꝙ bene sunt maxime di uersa. i. in nullo qdditatiue ꝯueniētia. non tñ sunt ex hoc repugnātia qn ad 3m ꝯstituendū possint ꝯuenire. albedo. n. ⁊ nigredo magis in qdditate ꝯueniūt q̃ꝫ albū ⁊ hō: ⁊ tñ minus repugnāt hō ⁊ albedo q̃ꝫ albedo ⁊ nigredo. sic in ꝓposito lꝫ deꝰ ⁊ creatura ñ tm̃ ꝯueniāt in qdditate sicut creature adiuicē: non tñ tm̃ repugnant. ⁊ h̄ sufficit ad istā vnionē. ¶ Ad scđꝫ dicit Tho. q. i. primi arti. ꝙ mutatio ma gis dicit recessū a termio a quo. factio aūt ac cessuꝫ ad terminū ad quē: trāsfert aūt factio solū i ꝓposito ꝑ respectū ad terminū ad quē ⁊ ita non vt mutatio ē genꝰ eiꝰ: ⁊ sic cessat ob iccº. vl̓ dicēdū ꝙ tã factio q̃ꝫ mutatio quo ad reale nouū reqrēde sunt ex ꝑte humanitatis non diuinitatis. ¶ Ad tertiū negat ꝯñtia. ⁊ dū ꝓbat prio a simili. qꝛ sequit: ille hō q ē pe trꝰ currit. ergo petrꝰ currit. ergo a simili. ille homo q ē deꝰ ē predestinatꝰ filiꝰ dei. ergo đs ē predestinatꝰ filiꝰ đi. Dico ꝙ non est sile. hō n. ⁊ petrꝰ eandē dicūt nãm. non sic deꝰ ⁊ ille

hō imo vnꝰ dinã alter humanã. Ad aliā ꝯfir mationē de cōicatione idiomatū dicēdū ꝙ ñ tꝫ in hijs q̄ precedūt vel cointelligunt cū ipa vnione. hmōi ē predestinatio. Ex pñti aūt di stin. de mēte mgr̃i ⁊c̄. ¶ Pria opinio. Deꝰ factus d̄i hō: ⁊ credit hoc rōne. Dicit ꝯclo ꝙ pria opio dicit deū eē factū hoiēꝫ: ⁊ ecōtra. ⁊ aliq̃ alia q̄ ponunt in lr̃a pñtis đ. vsqꝫ ibi. In scđa vero ⁊c̄. ¶ Scđa opinio fert ꝙ humani tas atqꝫ diuinitas sunt simul 3º. s. in xº. dicit ꝯclusio ꝙ scđa opinio pōit ꝙ diuinitas ⁊ hu manitas sunt in idētitate ꝑsone in xp̄o. ⁊ pꝫ i lr̃a cū multis ab illo textu. In secūda ⁊c̄. vsqꝫ ibi. In hac ergo snia. ¶ Terª opio fert ꝙ hu manatꝰ ⁊ ꝑdestinatꝰ ē xp̄s via. Dicit ꝯclo ꝙ terª opio ponit ꝙ xp̄s q est via nr̃a est prede stinatus ⁊ humanatus. ⁊ ponitur in littera. cum multis alijs ab illo loco. In hac ergo ⁊c̄. vsqꝫ ad finem.

p Ost predicta ingri dꝫ ⁊c̄. Hic signat octaua dist. huiꝰ tertij. que sic ꝯtinua tur ad precedētes. Nã postq̃ꝫ in pria ⁊ scđa dist. in sctissima vnione nāꝝ ostsa ē di uersitas. ⁊ a tertia inclusiue vsqꝫ ad istā exclu siue: de Ihu ꝯceptione modꝰ est aptus atqꝫ qualitas. Nūc in hac octaua dist. de idioma tū cōicatione apiri icipit. Et hꝫ hec diuidi in tres ꝑtes principales. In pª tangit plenius idiomatū cōicatio. In scđa aperit certius cōi cabiliū ꝯditio: In 3ª elicit clariꝰ cōicatoꝝ eē actio. Pria in ꝑncº. Scđa dist. xij. ibi. Solet q̃ri vtꝝ aliū hoiēꝫ ⁊c̄. Terª dis. xvij. ibi. Post ꝑdicta ꝯsid. oꝫ ⁊c̄. Rursus pria ꝑticula in q̄ tangit pleniꝰ idiomatū cōicatio in tres diuidit. In pª querit an diuitati de v̓gine ꝯgruat na tiuitas. In scđa an humanitati in xp̄o cōueni at adorabilitas. In 3ª an xp̄i maiestati ꝯsona vel nō sit adoptiuitas. Pria in ꝑnciº. Scđa dis. x. ibi Preterea iuestigari oꝫ vtꝝ caro ⁊c̄. Tertia dist. x. Solꝫ etiā a qbusdā inquiri ⁊c̄. ¶ Pria rursus ꝑticula q̄ est pñs dist. in qua querit an diuinitati de virgine ꝯgrua sit nati uitas. in tres ꝑtes diuidit. In pª nature huma ne ad diuinā fit cōparatio. In scđa nasci tꝑa lis ad eternū certa fit mentio. In tertia sūma ta de dictis fit epilogatio. Prima in princi pio. Secunda ibi. Queri solet etiam ⁊c̄. Ter tia ibi. Ex his manifeste apparet ⁊c̄. Hec est diuisio ⁊c̄.

a N sicuti duplex natiuitas duplex fi liatio in xp̄o ihesu fundet. Et at ꝙ ñ triplici medio. Prio sic. Sequit. n. filiatio gº filius. ergo si sunt due filiatiōes in christo: xp̄s erit duo filij. consequens est fal

ſum. igitur ⁊ id ex quo ſequitur. Probatur
tamen ꝙ ſequatur. quia ſicuti ſingulare in/
fert ſingulare: ita plurale infert plurale. Un/
de ſicuti bene ſequitur: homo ergo animal
ita bene ſequit: hoies ergo aialia. Sꝫ ꝓbat ꝙ
xp̄s nō ſit duo filij. q2 dr̄ in ſimbolo athanaſij
non duo tn̄ ſed vnus eſt xp̄s. ❡ Scd̄o ar̄ ſic.
Si xp̄s hūit aliquā filiationē ad matrē ſuam
diſtinctā a filiatiōe quā hꝫ ad pr̄ē. quero an
poſt reſurrectionē illā eandē habuit aut nō.
q2 certū ē ꝙ in morte xp̄i deſijt eē illa filiatio
ad matrē veluti humāitas que erat eius fun
damētū. Si dicat ꝙ candē contra. q2 alia eſt
acceptio accipe eē ꝑ reſurrectiōeꝫ: alia ꝑ gn̄a
tionē. ⁊ ita videret variari reſpect⁹. Si āt di/
cat ꝙ aliā: obuiat: q2 idē fundamētū ⁊ termin⁹
eādē vident fundare r̄onē eadē aūt numero
humanitas ē in xp̄o an̄ mortē ⁊ poſt. ❡ Ter[o]
arguit ſic. In oꝑe nature ⁊ opere dei plurali
tas eſt euitāda: vbi non apparet neceſſitas: ſꝫ
nulla occurrit neceſſitas ponere filiationē in
xp̄o ad mr̄eꝫ diſtictā a filiatōe eterna. igr̄ ⁊c̄.
Maior eſt Ariſt. in lib. celi ⁊ mūdi. De⁹ ⁊ nā
nihil faciūt fruſtra. Sꝫ minor ꝓbat. q2 ſicuti
de⁹ dr̄ realiter dn̄s creature reali r̄one: qua
eſt in creatura. ita videtur chriſt⁹ ſufficienter
dici filius marie filiatione eterna: non ponen
do temporalem. ❡ In oppoſitum ar̄ ex illa
auctoritate Augu. de fide ad petrum. Uni/
genit⁹ inqt dei ſcd̄o nat⁹ ē: ſemel ex matre: ⁊
ſemel ex patre. Ex quo g[o] varia ē gn̄atio vr̄
qd̄ ⁊ filiatio. ❡ In iſta qōne ad al's pifor. ⁊c̄.
❡ Quo ad primū arti. termini ſunt. filiatio.
natiuitas. ⁊ fundamentū. Prim⁹ ergo termi
n⁹ ē filiatio ⁊ dr̄ a philos qd̄ eſt amor q2 nāl'
dilectio a ꝑentib⁹ ad filios venit. Un̄ ſꝫ doc.
ſubti. i p[a] qōne pn̄tis di. Filiatio ē hitudo ꝓ
ducti nāliter ſimilis ꝓducēti in nā ſenſitiua
vel intellectuali. vbi quatuor tāgit. Primo
gen⁹ filiatiōis dū dicit. hitudo. ex quo pꝫ ꝙ
filiatio eſt relatio: ⁊ eſt in p̄dicamēto ad ali/
qd. niſi abſtrahat vel ſit trāſcendēs ſicut ē fi/
liatio vnigeniti di. Scd̄o tāgit dr̄iam forma
lē filiatiōis: dū dicit. ꝓducti nāliter ē ſimilis
ꝓducēti. oꝫ nēpe prio ꝙ filiatio ſit in produ/
cto ſicut pr̄nitas eſt in gignēte: ita ⁊ filiatio i
genito. Scd̄o exigit vt ꝓductum ꝓducat mō
naturali: licet. n. a parte producatur ſpūſſan
ctus: ⁊ ei ſit ſimilis. tamen quia nō ꝓducitur
naturaliter ſeu quomodo natus: ſed quomo
do datus: non dicitur filius. Tertio exigitur
ꝙ producat cōſimile in natura: vn̄ lꝫ capill⁹
ab hoie nāliter producat: q2 tamē non eſt il/
lius ſpēi cui⁹ eſt hō nō dr̄ eius fili⁹. Quarto
tangit principal'r cām materialē: dū dicit. in
nā ſenſitiua vel intellectuali. Dic. n. manere
vr̄ doc. ſubti. q̄ſi neuter. An. ſ. ſolū filiatio ſit
in nā intellectuali: an etiā reperiat in nā ſen/
ſitiua. tn̄ dicendū veri⁹ videt ꝙ etiā in natu/
ra ſenſitiua reperit filiatio. vn̄ hoc ꝯſonat tex
tui ſacro. ſcriptū ē. n. in p̄s. Afferte dn̄o filios
arietuꝫ. Et de aduētu filij dei. zach. c. ix. Ipſe
pauꝑ ⁊ aſcēdens ſuꝑ aſinā ⁊ pullū filiū aſine
❡ Scd̄s termin⁹ eſt natiuitas: ⁊ dr̄ a natura
vn̄ teſte ſcō thoma in prima qōne h⁹ d̄. Iſta
tria differūt gigni: oriri: ⁊ naſci. inq̄ꝫtū. n. pro
ducto a ꝓducētib⁹ principia ſufficiētia ad gi/
gnitionē miniſtrant gigni dicit. inq̄ꝫtū autēꝫ
id qd̄ gignit q̄ſi ex ꝓgredit oriri dr̄. Et hinc ē
ꝙ ort⁹ cōtra cōceptū diſtinguit q2 cōceptus
eſt dū fet⁹ intus latitat. ortus dū apparꝫ: ſcd̄ꝫ
aūt qd̄ genitū ⁊ gn̄ans colligunt: aut vnū ſūt
naſci genitū dr̄. vn̄ hoc modo dicendo nati/
uitas reꝑiret etiā in inaiatis: ſicuti dū ſol lucē
ꝓducit. vn̄ vltra ſolꝫ natiuitas coarctari ad
ſolū ſtandū pro viuentib⁹. vn̄ dicta eſt natiui
tas q̄ſi vniens natuꝫ: ſeu nata vita. ⁊ hoc mō
accipit in nr̄a qōne. ❡ Terti⁹ terminus ē fun
damentū. vn̄ hec tria ſe hn̄t per ordinē. ſubie
ctum. receptiuū. ⁊ fundamentū. oē enim ſub
iectum eſt receptiuū non ecōtra. corp⁹ enim
humanū recipit aiam intellectiuā: non tn̄ dr̄
ſubm̄ ei⁹. q2 ſubm̄ noiat modum accidentis.
Oē rurſus receptiuum eſt fundamētum: nō
econtra. pa[o] enim bene dicit eſſe in fundamē
to non in receptiuo ꝑꝑ indiſtinctionē realē.
Franciſcus de maronis in p[o] ſententiaꝝ. q.
v. huius diſt. in conflatu ſuo. addit q̄rtum. ſ.
radicē. vn̄ radix ſm eū eſt in pl⁹ ꝙ̄ fundamē
tū. q2 diuina eſſentia dr̄ radix diuinaꝝ ꝑfectio
nū nō fundamentū. ſꝫ ſua ſalua gratia eq bn̄
videt dici fundamētū diuinaꝝ ꝑfectionū ſicͭ
radix. nec obuiat ꝙ dyoñ. nō ponit fundamē
tū ſicut radicē: q2 nō negat: ⁊ hoc ſufficit. In
ꝓpoſito aūt nā humana eſt ſubm̄ fundamen
tū ⁊ receptiuū filiatiōis tꝑalis: aliud vero eſt
de eterna: q2 ipm̄ filiū cōſtituit. ❡ Quātū ad
ſcd̄m artic[m] ſunt. 3. cōcluſiones. Prima ē de
triplici xp̄i natiuitate. Scd̄a eſt de duplici fi
liatione. Tertia an vtraꝗ filiatione nālis ſit
filius. Prima eſt hec. Duplici i xp̄o ente na
tiuitate diuia natura de virgine nata nō cen
ſetur. ❡ Dicit prima pars ꝯcl'onis ꝙ duplex
eſt natiuitas i xp̄o. Probat. actio genita paſ
ſionē geminat ſꝫ xp̄ꝫ genuit de⁹ pr̄ xp̄ꝫ genu
it maria mater. ecce duas gn̄ationes. vnā de
patre ſine matre: aliā d̄ mr̄e ſine patre. g[o] oꝫ
ꝙ corrn̄deant due paſſiue generationes ⁊ na

tiuitates.vñ hec due natiuitates pñt triplici-
ter numerari. Primo a pte subiecti.nã vna ẽ
ſm diuinitatẽ: alia ſʒ humanitatẽ. Scđo nu-
merantur ſm agenᵃ: qꝛ aliꝰ pater alia mater.
Tertio ſm menſurã: qꝛ vna mẽſurat eternita-
te: ſcđa tpe. Ex quo pʒ ꝙ natiuitas eterna vni
uocat cum tpali. qꝛ teſte Aug. in de trini. Nõ
numerant niſi que vniuocãtur. hec aũt vt pʒ
numerant. Vñ Dam. dicit. In xpo duas nati
uitates veneramur. Vñ ⁊ ſup illõ ps. Semel
locutꝰ eſt ds. dic gl. i. filiũ gẽuit. alio ãt ſemel
a matre. Sʒ ſurgit dubiũ in quo fundat nati-
uitas tpalis. dᵐ ꝙ in nã humana. lʒ principa-
liter nõ dr nata: ſʒ xps ſm eã: qꝛ natiuitas na-
ta eſt denoiare ſuppᵐ pᵒ: nõ nãm. pło. n. hũc
gñat hoiem: ⁊ ex ꝯñti hoiem vt hẽtur in ꝓhe
mio ſex pncipioꝝ. nã occulte operatur in his
vſibus. Sed pt ne cõcedi ſimplr ꝙ in xpo nã
humana ſit nata. Hic aliqualiter diſſentire vi
dent ſctꝰs thomas in. q. ij. vbi dicit ꝙ illa pro
põ nõ hʒ veritatẽ niſi ex ꝯñti. Et doc. deuo. in
arti. i. pñtis đ. qui illã ſimpliciter cõcedit. vñ
dicit ꝙ nõ eſt ſimile de humana nã ⁊ diuina.
nõ. n. ſeqtur: ſi neqt dici ꝙ diuina nã ſit nata
ꝙ nõ poſſit dici ꝙ humana ſit nata: qꝛ huma
na multiplicat. alia manẽte indiuiſa in gigni
tate ⁊ genito. ¶ Sʒ dicebat ſcđa ps ꝯcłonis:
ꝙ in xpo diuina nã nõ cenſetur nata de virgi
ne. Probat: qꝛ nobiliꝰ ẽ naſci ab eterno ꝙ̃ ex
tpe. ſed pp natiuitatẽ eternã filij dei nã diui-
na nõ dr nata. ergo nec pp natiuitatẽ xpi de
virgine. Confirmat pᵒ: qꝛ naſci eſt eẽ ab alio
eſſe aũt ab alio nõ cõpetit nature diuine. Cõ
firmat ſcđo. qꝛ ſi diceret nata de virgine dice
retur filia virginis. Patet ȝᵒ auctẽ Dam. in
ȝᵒ ſniaꝝ. Cognoſcimus ꝙ naſci nõ eſt nature
ſed ypoſtaſis. Et ſi dicat ꝙ in. ix. de trini. dicit
Hila. Nihil niſi natũ hʒ filius. ⁊ ita cuʒ hẽat
eſſentiã vr dici nata. Dᵐ ꝙ illa auctas ſic eſt
intelligenda. nihil niſi natũ hʒ filius. i. niſi qđ
naſcendo accepit. ⁊ hoc mõ nõ obuiat ꝓpoſi
to. Vñ illa auctas Aug. đ fide ad petrũ. Nã
eterna atqȝ diuina nõ poſſet tpaliter cõcipi ⁊
naſci: niſi ſm ſuſceptionẽ veritatis humane ⁊
cõſimiles ſunt pie exponende. Nec obuiat il
lud dictũ Berñ. vbi loquẽs de hac ieſu vnio
ne dicit ꝙ fortitudo eſt infirmata. vr aũt mi-
nus repugnare nature hũane naſci de virgĩe
ꝙ̃ infirmitas. Dicendũ ꝙ Berñ. loqtur ad
excitandũ corda deuotioni. ⁊ licitũ ẽ hoc mõ
aliqd dicere ꝙ alibi nõ liceret. vel dicendum
ꝙ fortitudo ibi ſtat pro filio q dr virtus pris.
ad Hebre. pᵒ. ⁊ ita nõ hʒ inſtantiam locutio.
¶ Scđa ꝯᵒ eſt de gemina xpi filiatione. ⁊ eſt
hec. In xpo due poſite filiatões reales vo ſer
mone dicunt. ¶ Dicit pᵃ pars cõcluſionis ꝙ
in xpo ſunt due filiationes. Probat ad duos
termios oppoſitos neqt eadẽ terminari rełõ.
tunc. n. bis diceret qđ eſt ꝯ phm. v. metha. ca.
ad aliqd. Si aũt vnica eſſet filiatio in xpo: h
eſſet qꝛ referret xps ad patrẽ in diuinis ⁊ ma
riã eadẽ filiatione ⁊ ita oʒ põere duas. Cõfir
mat: qꝛ ꝓprietates diuine nõ aſpiciũt primo
creatũ. ⁊ ita ex q̊ filiatio eſt ꝓprietas filij dei
reſpectu pris exigit: alia reſpectu matris. nec
vr poſſibile eẽ duas natiuitates in ꝯſimili nã
⁊ nõ duas filiatiões. ſi. n. pater in diuinis per
aliã originationẽ origiat filiũ: ⁊ per aliã ſpm
ſctm: quare ẽt nõ referet alia filiatiõe xps ad
patrẽ: alia ad matreʒ. ¶ Ex quo pʒ defectus
doc. deuo. arti. ij. huiꝰ đ. q. ij. dicit ꝙ in xpo eſt
vnica ſola filiatio qꝛ inqt vnicũ eſt eius ſubm
⁊ ꝯᵒ vt pʒ eſt falſa ⁊ ꝓbatio nihil eſt. vnico. n.
manẽte ſubõ multiplicãtur rłones ⁊ acciᵃ: vt
pʒ de eodẽ hoie albo: q diuerſis ſimilitudini
bus diuerſis eſt hoibꝰ ſimilis. vñ ⁊ Dam. dic
liij. caᵒ. xpm duplicẽ hẽre opationeʒ. Si igit
opatio pt multiplicari ſtãte vnitate ſubi: q̃re
nõ rłõ. Sunt ⁊ alia meᵃ doc. ſub. in. i. q. huius
đ. ꝯ predictã opĩ. Vñ pʒ ꝙ idẽ pater diuerſis
paternitatibꝰ ſolũ numero ad diuerſos refert
filios. nõ. n. põt fingi ꝙ eadẽ relatione: qꝛ re-
latiõis cã eſt terminꝰ. ⁊ ita ex quo terminus
variatur: oʒ ⁊ relationẽ variari. Et ſi obijciat:
qꝛ teſte pho nõ ſunt plura accidẽtia eiuſdem
ſpẽi in eodẽ ſubiecto. Dᵐ ꝙ illa auctas hʒ lo
cum in abſolutis nõ in relationibus: ⁊ adhuc
nõ in oibus abſolutis. vñ ſicuti dat exemplũ
doc. ſub. in eadẽ pte fantaſtica organi pñt eẽ
plures ſpẽs eiuſdẽ rõnis. ¶ Sʒ dicebat ſcđa
pars ꝯcłonis ꝙ ille due filiatiões ſunt reales
Probat pᵒ de eterna. qꝛ pſone diuine nõ ſunt
cõſtitute per entia rõnis. filiatio aũt eterna fi
liũ ꝯſtituit. Sʒ de tpali pʒ qꝛ extrema ſequũt
reaᵃ. ſ. matrẽ ⁊ xpʒ. relatio aũt eſt realis que
hʒ extrema realia nec opus exigit intellectꝰ.
Cõfirmatur qꝛ eque vel amplius fuit xps ma
rie filiꝰ: ſicut ⁊ reliqui ſuaꝝ matrũ. cũ igit reli
qui filiationẽ realeʒ ad matres hẽant: ſeqtur
ꝙ ⁊ xps. ¶ Ex quo pʒ defectus ſcti thõe qui
q. v. dicit ꝙ in xpo ſunt due filiatiões: vna ad
patrẽ: ⁊ iſta eſt realis. reliq̃ ad matrẽ: ⁊ iſta ẽ
rõnis. Patet opᵐ ex iſta pte ꝯcluſionis. Et ſi
dicat qꝛ ſm Anſel. de incarnatione verbi ca.
viij. Et ſcđo cur deus hõ. ca. ix. filiꝰ eſt incarna
tus: nõ alia pſona ne fieret ꝯfuſio. hec aũt cõ-
fuſio vr poni ponendo duas filiatiões reales
nõ aũt ponendo vnicã ſolum filiationẽ ſicut

doc.deuo. Aut vnā realem ⁊ aliā rōnis: sicut
sctūs thomas. Dicendu3 ꝙ illa cōfusio tolliꝛ
que esset si pater eēt incarnatus: vel spūsctūs
q̄2.s. idē esset fili⁹ ⁊ nō filius: non ita mō nulla
aūt vr̄ cōfusio si ꝓm duas naturas distinctas
sunt due filiationes reales. ⁋ Tertia ꝯ°ē An
vtraq3 filiatione sit xp̄s nālis fili⁹. ⁊ est ħ. Tā
a patre q̄3 a matre iesus nālis cēseꝛ fili⁹. Pro
batur p° de patre. q2 vt in p° patuit memoria
fecunda est principiū ꝓductiuū ei⁹. hmōi aūt
princi^m est nāle q2 ꝑintelligiꝛ voluntati ī quo
dā signo. in volūtate āt p° extat libertas. De
matre aūt p3. tū q2 traxit de maria nām cōsi-
milē ⁊ mō nāli. hoc aūt arguit id qđ exit esse
nāle. Cōfirmatur q2 xp̄s extat fili⁹ marie. aut
ergo nālis: aut adoptiuus. si nālis ħetur pro
positū. si adoptiuus ꝯ: q2 tūc nō esset ver⁹ ma
rie fili⁹. nec marie cōpetebat filiū dei adopta
re in filiū. vn̄ l3 q̊ ad modū cōcipiendi sit sup
nālis tn̄ recte dr̄ filius marie nālis q creatus
de marie sanguinib⁹ in vtero clausus ⁊c̄. Vn̄
qn̄ dicit Aug. ꝙ summa grā in hac vnione ē
facta nō vult dicere ꝙ nō sit filius nālis: s3 in
tendit ꝙ modo nāli: nō venit penitus cōfor-
miter ad alios. vt p3 ex dictī supius. ⁋ Quan
tum ad 3^m arti. sunt tres difficultates. ⁋ P^a
est vtrū ex hac vnione ista ꝓpō hō est diuina
nā: posset hēre veritatē. D^m ꝙ quo ad pn̄s ē
triplex ꝑtio. Prima per denoīatione. ⁊ ī ista
nō h3 veritatē: q2 diuina nā nō est forma hoīs
Scđa est per idētitatē: ⁊ in hoc sensu h3 veri
tatē: vt sit sensus: hō est ille qui est diuina nā:
q2 est filius dei: ⁊ fili⁹ dei est diuina nā. Tertia
est per vnionē: ⁊ in isto sensu etiā est vera mō
dicto in scđa q2 fit vnio in idētitate persone.
⁋ Scđa difficul. qđ est ꝓprie fundamentum
filiationis. doc. sub. dicit. q. ij. duabus p2is im
p2ōtis opinionib⁹. ꝙ exn̄tia actualis accepta
per generationē vel sine interruptione. sicuti
dū parētes viuūt ⁊ filius: vel facta interrupti
one. sicut erit post resurrectionē vbi reuerteꝛ
eadē paternitas ⁊ maternitas: ⁊ filiatio que
fuerūt in morte destructa. ⁋ Tertia difficul-
tas. que magis sapit nāle. An filiatio eterna:
an tp̄alis filij dei. Dicendum ꝙ eterna. q2 vo
luntas illuc nullo° est ꝑncipiū elicitiuū. bene
aūt in hac ⁊ ex hac ꝑte dei patris: ⁊ ex parte
virginis matris dum cōsensu3 suū tribuit. Ex
hoc p3 ad q̄ōnem. ꝙ v3 sicuti duplex natiui-
tas sic duplex filiatio in xp̄o iesu nominatur.
⁋ Ad primū arg^m negatur ꝯn̄a. ⁊ dum ꝓbaꝛ
q2 sicut singulare infert singulare: ita plurale
plurale. Dicendū ꝙ illa ꝯn̄a solu3 tenet grā
materie nō forme. s. qn̄ ad numeratione ān̄ce
dentis: ⁊ ꝯn̄s numeratur sicut p3 in exemplo
adducto: q2 numerato hoīe nūeratur aīal vbi
aūt id nō fit nō sequitur: imo est falsa ꝯn̄tis a
destructōe ān̄cedentis. diuisio. n. ⁊ distinctio
⁊ talia hmōi impoꝛtāt negationē: sicut si seq̄
tur voluntas ergo volens. nō tn̄ sequitur due
voluntates: ergo duo volentes: q2 xp̄s h3 du
as voluntates: ⁊ tn̄ est vnicū volēs. ⁋ Ad se-
cundū d^m ad maiorē ꝙ habuit candē filiati-
onē quā ante hēbat ad matre3. ⁊ dum ar̄: q^a
alio° accepit eē: q2 per resurrectionē ⁊ a ma^a
per generationē. Dicēdum ꝙ hoc nihil facit
quātum ad filiationē: ex quo est idem funda
mentū ⁊ terminus s3 solum dicit vnū nouum
respectū ad modū accipiēdi sic esse distinctū
ab aliquo accipiēdi esse. ⁊ hoc nō agit cōtra
positū. ⁋ Ad tertiū dicēdum ad minore3. ꝙ
nō tm̄ realiter dr̄ xp̄us filius marie: sicut dn̄s
dicitur deus creature. s. vel terminatiue solū:
vel sola rl̄one rōnis. sed o3 ꝙ hēat illā reale3
filiationē. nō est. n. simile q2 de⁹ ad creatura3
nō refertur rl̄one reali: nō repugnat aūt natu
re assumpte. Et tm̄ de pn̄ti q̄ōne. Ex hac autē
distin. sicut ⁊c̄. ⁋ P^a ꝯ°. diuina nā nata nō
dr̄: sed neq3 factura: vt pie crediꝛ. Dicit ꝯ° ꝙ
nā diuina nō est nata. ⁊ poniꝛ a ꝑn° disti. vsq3
ibi. Queri ēt solet ⁊c̄. ⁋ Scđa ꝯ°. duplex na
tiuitas ē in xp̄o piū vt tradit veritas per ma-
gisteriu3. Dicit ꝯ° ꝙ duplex est natiuitas in
xp̄o. Et pōitur ab illo loco. Queri ēt ⁊c̄. vsq3
ibi. De hoc ēt ⁊c̄. ⁋ Tertia ꝯ°. Propter nos
nasciꝛ dei vnigenitus atq3 gigniꝛ a patre pe-
nitus. Dicit ꝯ° ꝙ natiuitas ex maria ē ꝓpter
nos. alia aūt eius a p2e gignitio eterna ē. Et
pōiꝛ ab illo loco. De ħ ⁊c̄. vsq3 ad finē distin.

p Reterea inuestigari o3 ⁊c̄. ⁋ Hic si-
gnatur. ix. distin. hui⁹ tertij. que sic cō-
tinuatur ad ꝑcedentē. Nam postq̄ in
precedenti distin. ostensum est. An diuinitati
de virgine cōgruat natiuitas. Nūc ī hac dist.
inquiriꝛ. An humanitati in xp̄o ꝯueniat ado-
rabilitas. Et h3 diuidi in tres ꝑtes ꝑncipales
In prima ad dicēda ponitur nexio. In secun
da cōsequitur quedā opinio. In 3^a eliciꝛ me
lior positio. ⁋ Prima in ꝑn. Scđa ibi. Jō q
busđ vr̄ nō illa ⁊c̄. Tertia ibi Alijs placet xp̄i
humanitatē ⁊c̄. Hec est diu[illegible] pn̄tis dist. ⁊c̄.

v Truz latria vel dulia caro xp̄i iudiceꝛ
adorāda. Et ar̄ trib⁹ medijs: ꝙ nō pos-
sit adorari latria. ⁊ ita solū possit de iu
re adorari dulia. P° ar̄ sic. Solū illud latria
est adorandū qđ est sup oīa diligendū: s3 xp̄s
tm̄ ꝑ3 diuinā nām est sup oīa diligēdus: ergo
tm̄ ꝑm illā nām est adorādus latria. Maior

Distinctio ix.

pꝫ.nã latria non vr̃ nisi actio ei exhibita:quē
dilectio sup oia diligit dicēte Aug. in enchi-
ridiō.Si querit̃ quo colitur de⁹.rñ° fide:spe:
ꝛ caritate.Sꝫ ꝓbatur mioꝛ: qꝛ tã caro xp̃i ꝙ̃
aĩa limitata sunt:ꝛ per ɔñs tm̃ hñt diligibili
tatis.¶Scđo ar̃.nulli cui subijci cõuenit:de
betur latria.sꝫ xp̃o fm̃ humanã nãm seu car-
neꝫ subijci ɔuenit:ergo nõ est adoꝛãda latria
caro ei⁹.Maioꝛ pꝫ.qꝛ latria ꝓtestatio ē sum
mi dñij.vñ Aug.in.x.de ci. dei dicit ꝙ latria
ĩpoꝛtat cultũ maiestatis diuine.ꝛ ita maximi
dñij.Sed minoꝛ ꝓbat̃. qꝛ xp̃s legit̃ oꝛasse. pr̃
si possibile est trãs.a me ca.iste:oꝛõ aũt ĩ oꝛan
te ponit respectu ei⁹ qui oꝛat̃ inferioꝛitatē.nõ
dubium aũt quin hoc sibi rõne nature ɔueni
ret humane.¶Tertio ar̃ sic minoꝛi minoꝛ re
uerētia exhibēda est.sꝫ caro xp̃i longe minoꝛ
ē diuinitate:ergo alia reuerētia celebrãda ē.
vtputa dulia.alia dinitas vtputa latria. Ma
ioꝛ pꝫ.qꝛ cũ teste pħo in p° ethi.Honoꝛ fit in
virtutis testimoniũ v̉tuosioꝛi ꝛ ꝑfectioꝛi ma-
ioꝛ hõꝛ donãdus ē.Sed pꝫ minoꝛ clare:cum
diuinitas ꝛ caro xp̃i dr̃ant:sicut finitum ꝛ ĩfi-
nitũ:inter que pħo teste nulla ē ꝓpoꝛtio. In
o^m tñ ar̃ aucte Dam̃.in suis sentētijs.xp̃s est
ꝑfectus d̉s ꝛ ꝑfect⁹ hõ quē adoꝛam⁹ vna ado
ratione cũ p̃re ꝛ spũsctõ ꝛ incõtaminata car-
ne eius.In ista q̃one ad ar̃.ꝛc̃.¶Quo ad p^m
ar^m termĩ sunt.latria.dulia.ꝛ adoꝛatio.Pꝛi-
mus igr̃ termin⁹ ē latria.vñ latria solet sic dif
finiri.Latria est cult⁹ soli deo debit⁹ ꝛ exhit⁹
in quo tria tangunt̃.P°genus:cũ dr̃:cultus
a colēdo.cultus.n.cõis ē ꝛ diuine reuerē^e et
create.vñ aliq cult⁹ solũ aspiciũt deũ sic finē:
veluti sunt cultus virtutũ mõliũ relataꝝ ĩ de-
um.Scđi cult⁹ aspiciũt deũ sicut finē ꝛ obm̃:
sicut ē cult⁹ theologaꝝ haꝝ virtutũ triũ:fidei
spei:ꝛ caritatis.Tertij aspiciũt deũ sicut fineꝫ
obm̃ ꝛ honoꝛãdũ sicut latrie cult⁹. veꝝ est tñ
ꝙ nõ imediate deum aspicit latria vt obm̃:qꝛ
esset virt⁹ theologica.Scđo tãgitur ꝓp̃a dr̃ia
latrie dũ dr̃.soli deo debit⁹.Est.n.sum^a vene-
ratio possibilis iõ solũ summo.s.deo ē appli-
cãda.Tertio tãgit̃ cõplecti^m latrie dum dr̃:ꝛ
deo exhitus.qꝛ si ydolo tal' cultus applicaret̃
iã nõ latria sꝫ ydolatria dr̃etur.Noto 2° ꝙ la
tria in greco tria hꝫ noĩa. P°.n. dr̃ latria:ꝛ
interp̃tat̃ reli°.Scđo d̉ꝛ theosebia seu fm̃ ali
os theusebia.i.dĩnus cult⁹.Tertio d̉ꝛ eusebia
ꝛ interp̃tat̃ bon⁹ cult⁹.Pariformiter in lati-
no tria hꝫ noĩa.Pꝛio d̉ꝛ religio:quã tulli⁹ in
3° retho.diffiniēs dicit.religio ē que supioꝛis
cuiusdã nature quã diuinã vocãt cultum ceri
moniãqꝫ affert.Scđo dr̃ seruit⁹ loquēdo sim

pliciter:qꝛ sic loquēdo soli deo debet̃.dicente
dño.Dñm deũ tuũ adoꝛabis: ꝛ illi soli s̃uies
Tertio d̉ꝛ pietas inq̃tũ.s.tēdit in diuina. ꝛ ꝑ
op^m ipius d̉ꝛ.Tertio notandũ q̊ ad hoc:ꝙ s̃ꝫ
tho:arti.i.q.i.hui⁹ distin.latria d̉ꝛ tripl'r.P°
ꝙ offert̃ latria d̉ꝛ sicut oblationes deo facte.
scđo ipse actus latria d̉ꝛ q̊ deũ veneramur. 3°
ipse habit⁹ quo pꝛõpti sumus deum venerari
¶Scđs termin⁹ est dulia.vñ dulia vt tangit
doc.deuo.p̃ñtis dist.artic.ij.q.iiij.solet accipi
tripl'r. P° mõ fm̃ analogiã inq̃tum .s.dicit
quoddã cõe deo ꝛ creaturis cui dulia debet̃
s.rõne dñij.Vñ glo.sup illo v̉bo.In ecclesijs
bñdicite dño.dicit deo cui debet̃ latria. dño
cui debetur dulia.Scđo dr̃ dulia fm̃ ãthonõ
siam.hoc mõ dicit debitã reuerentiaꝫ nature
assumpte:seu vnite.hoc mõ loqtur glo.super
illo ps.Adoꝛate scabellũ pedũ eius qm̃ sctm̃
est.vñ ibi dr̃ ꝙ yperdulia maioꝛ soli debet̃ hu
manitati xp̃i.Tertio dr̃ dulia fm̃ ꝓpꝛiã sig̃ti-
onem.ꝛ hoc mõ noĩat reuerentiã debitã crea
ture rõnali distinctã a latria. ꝛ sic accipitur ĩ
q̃one nostra.¶Terti⁹ terminus est adoꝛatio
vñ solet adoꝛatio fm̃ Rabanum sic diffiniri
Adoꝛare est euꝫ qui adoꝛãdus ē tota mentis
intētione querere.vñ hec tria intelligũtur dif
ferre.oꝛare.adoꝛare.colere.Oꝛare q̃dē soluꝫ
in deũ mentis quēdaꝫ excessum noĩat Dam̃.
dicēte.Oꝛatio est quiđ mentis excessus in de
um.Adoꝛatio aũt vltra hoc addit quendam
cultus rõnē interius.sꝫ colere exterius veluti
sunt genuflexiones ꝛ ɔsimilia.vt innuit̃ ex il-
lo Exo.verbo.Non adoꝛabis ea nec coles.
¶Quantũ ad scđm arti^m sunt tres ɔclusiões
¶Pꝛia est de latria in se. scđa de latria xp̃o
exhibēda ꝛ carni eius. Tertia qual'r relatiue
se hꝫ respectu btē Marie que ꝑticipare vide
tur ad carnē iesu. P^a est hec. Latria q̊ virt⁹
extat iusticie nõ theologica sed cardinal' atqꝫ
sp̃alis noĩat̃.¶Dixit p^a pars ꝙ latria ē virt⁹
ꝓbat̃ ex medio doc.sub.in.i.arti. p̃ñtis disti.
Omnis actus frequēter elicitus bon⁹:natus
est gignere virtutē.Cũ ergo colere deum seu
dei cult⁹ sit hmõi:seqtur ꝙ latria hinc genita
erit virtus.vñ sicut qñ qs sepe resilit in ꝓpꝛi
am paruitatē respectu magnificētie alicuius
acqrit adminus exercitiũ terminoꝝ reueren-
tie.ita pariformiter qñ extollit qs supabũdã
ter magnitudinem dei ꝛ frequēter: si mõ fiat
debito acqrit virtutem latrie.Et si dicat̃ qꝛ la
tria idē est ꝙ pietas.vt.x.de ciui.dicit Augu.
ꝓpꝛie pietas cultus dei dici solet: queꝫ greci
theusebiã vocãt.pietas aũt donũ est:nõ virt⁹
ergo ꝛ latria.D^m p° sicut patebit inferius ꝙ

Dona nõ sunt nisi excellētes gradus virtutū: iō argᵐ nõ obuiat. Uel dicendū φ pietas capitur tripl'r. Primo pro quodā habitu quo ferimur virtuose in ꝓximos ꝛ cõsanguineos sicut loqtur marcus tulli⁹. iij. retho. Scdo dr pietas idē qd̄ cõpa° miseroꝝ. ꝛ hoc m° dr do nū. Tertio dr idē qd̄ cultus dei in hītu. ꝛ hoc mō accipit in ꝓposito. ꝛ sic nulla ē obiectio. ¶ Dicebat vltra 2° φ latria ē virtus iusticie Probat. qꝛ soluēs id qd̄ dꝫ: vr actū exercere iusticie: ꝛ si habitu faciat: hitus vocabit iusticia. Sꝫ in cultu dei honorē soluim⁹ deo queꝫ ei debemus. g° ꝛc̄. Ex q̄ vltra pꝫ φ ē virt⁹ cardinalis: qꝛ iusticia ē vna cardinaliū virtutuꝫ: nō āt est virt⁹ theolo^a. Cõfirmat. qꝛ virt⁹ theologica hꝫ deū imediate pro obō: latria nō: sꝫ honorē deo debitū. Patet 3°. qꝛ ꝟtutes theologice nō dicunt nisi hee tres. Fides. spes. caritas quaꝝ latria nulla ē: vt sic ordinem⁹. Genus remotū latrie ē virt⁹. gen⁹ subalternū latrie virtus cardinalis. gen⁹ latrie ꝓpinquū iusticia. gen⁹ ꝓximū latrie religio. vñ Aug. i de ciui. dei dicit. Idē ē apud nos religio: qd̄ apō grecos latria: nisi qd̄ nomē religionis cõi⁹ ē. Et si dicat qꝛ virt⁹ ē in me°. ex. ij. ethi. latria āt nō vr in me° cū obiectū aspiciat īfinitū. s. deū qui nō pōt nimis honorari. Dᵐ φ lꝫ deus nō possit nimis honorari: ꝛ ita in h̄ nō sit superfluū: ē supfluū in alia circūstantia. vt. s. qñ non oꝫ vt si qs cantaret in die decē missas. vel ōfectus. s. qñ quis sine magna cā nunq̄ꝫ celebrat Nec rursus obuiat illud Augu. xiiij. de trini. Sapiā vera ē virtus ac p̄cipuus cultus dei. ꝛ tū est virtus theologica: qꝛ noīat graduꝫ supremū caritatis. de q̄ ꝛ in. x. de ci. dei. ca. iiij. Sacrificamus deo hostiā hūilitatis: ꝛ laudis in ara cordis igne feruide caritatis. ꝛ sequtur. hic ē dei cultus. hec ꝟa religio hec ꝟa pietas ꝛ tm̄ deo debita ſuitus. Dᵐ φ taꝫ caritas q̄ꝫ sapiā noīant cultuꝫ dei actu interiori. Latria aūt aut solū exteriori aut interiori addit exteriorē. ꝛ huius rōne nihil ꝓhibet latriam esse virtutē moralē alijs entibus theologicis. Si qs. n. solum crederet ydolo: nō diceret ydolatra: sꝫ infidelis: nisi aliquā venerationē exterius ydolo faceret. vñ ꝛ si latria exterius p̄mūꝫ impleat p̄ceptū: ꝛ theologice virtutes interius: pꝫ φ nullū extat incõueniens. ¶ Sꝫ dicit vltra ista ps ꝯclusionis. φ latria est virt⁹ spālis. pꝫ. Tum rõne sui obiecti imediati. s. honoris deo debiti. Tū scdo rõne actus ꝓprij. s. rõne adorationis. Tum tertio difficultatis tēdēdi hoc mō in summā maiestatē sicut ponitur fides vt tēdamus in summā veritatē. Nō. n.

magnū est ex quo ydolatria viciuꝫ est spāle si latria sit virtus spālis. lꝫ tū sit virtus in se spālis: nihil ꝓhibet quin in actib⁹ aliaꝝ virtutuꝫ querat honorē dei: sicuti vna virtus honorat aliā ꝛ iuuat: vt prudētia iusticiā in dirigēdo. ꝛ iusticia prudētiā i debitū finē ducēdo. Idē pꝫ in virtutibus theologicis: in fide ꝛ caritate. vñ sic dicit paulus. i. coꝛ. x. oīa i laudē dei facite. Et Aug. in. x. de ci. c. vi. Uerꝫ sacrificiū est oē opus qd̄ gerit sctā societate iungamur deo. Ex q̄ infert φ latria distinguit ꝯ duliā. qꝛ dulia creature: sꝫ latria creatori ōbet. nec obuiat φ eadē caritate diligit ds ꝛ ꝓximus nō tm̄ eodē hitu venerat ds ꝛ ꝓxim⁹. qꝛ caritas i creatura solū suū p̄ncipale ingrit obm̄. s. deū dulia āt aspicit mod creature. ꝛ qꝛ iste mod⁹ diuidit ꝯ mod creatoris. sequtur ꝛc̄. ¶ Scda 2° ē de latria xp̄o exhibēda ꝛ carni ei⁹. ꝛ ē h̄ deitati sic debet latria: vt hūanitati vnite iō sit cultus tribuēd⁹. Dicit 2° tota: φ latria debet in xp̄o deitati ꝛ hūanitati: vnite deitati: ꝛ ꝯñter carni. supposito veluti manifesto: φ latria ōbeat deitati: veluti sum°bono. Probat 2°. Illa veneratiōe q̄ venerat aīa: venerat caro aīe vnita. g° a simili eadē veneratōe venerari hꝫ hūanitas vnita diuinitati: ꝛ ipa diuinitas vñ sup illō ps. Adorate scabel. pe. ei⁹. q. sctm̄ est. Dicit gl. Aug. i xp̄o terra. i. caro sine ipietate adorat a nobis: qꝛ nemo spūalr carnē ei⁹ māducat: nisi p̄us adoret. Cõfirmat ex°. Eos qppe timore timet ignis ꝛ ferꝝ ignitū. cū g° nā hūana veri⁹ sit vnita diue: q̄ꝫ ignis ferro. sequit ꝛc̄. Notādū tū φ hūanitas xp̄i pt ꝯsiderari vel vt vnita ē diuinitati: ꝛ hoc° adorāda ē latria: sic diuinitas. eodē qppe honore rex honorat ꝛ purpura ei⁹. si ꝟo cõsideret absolute: vt eēt a ꝟbo dimissa: tūc nō debet sibi latria: cū nō sit sumᵐ bonū: sꝫ nobilior spēs dulie. s. ypdulia. ꝛ hoc mō loqtur q̄dā glo. sup i° ps. Adorate scabelᵐ ꝛc̄. Caro xp̄i nō ē adorāda illa adoratōe latrie q̄ soli deo debet: sꝫ illa dulia q̄ dignior ē. Sꝫ surgit dubiū an xp̄i hūanitas addat aliquā rõnē adorabilitat̄ diuinitati: ꝛ maxie redēptio ꝛ glorificatio: ꝛ vtꝝ ad maius sibi teneamur q̄ꝫ si solū ab eo ꝯditi ꝛ creati essem⁹. Doc. sub. geminā pōit viā: i. iij. arti. p̄ntis distin. ꝛ nullā deteriat verior tū vr p̄ria q̄ dicit φ tota rō adorabilitat̄ vēit ex pte dei tat̄. vñ obligat ita solū creat⁹ a deo q̄. s. ad latriā in cõi sic redēpt⁹ ꝛ glificat⁹ q̄uis pp plura redēpt⁹ ꝛ glorificat⁹. Dat exᵐ. Quilibꝫ religios⁹ vouēs i aliq̄ ordie tenet ad votū castitat̄. rurs⁹ si sacros capiat ordies: rurs⁹ ad idē obligat nec plus q̄ꝫ p̄us: sꝫ pp plura. qꝛ p° solū

erat obligat⁹ ex voto religiõis: mõ ẽt obligatˀ
ex suscepto ordie. Est ꝛ aliđ exᵐ. Si qs habe-
at ex voto ieiunaˀ die veneris: ꝛ post idẽ dies
i pnia iniungaˀ ad idẽ bis obligaˀ. sic in ꝓpo
sito. Vñ si ꝑ ipossibile eẽnt duo dij: ꝛ vn⁹ nos
creasset: redemisset: ꝛ glorificasꝫ. ali⁹ v̉o nihil
nob̄ fecisset: vtrũqꝫ deũ teneremur latria ho-
norare: q꞉ vterqꝫ eẽt bonũ ĩfinituꝫ. plurib⁹ tñ
rõnib⁹ teneremur ad ꝑmũ q̃ꝫ ad secũdũ. Ita
ꝙ creatio. redẽptio. ꝛ glorificatio. nõ sũt nisi
q̃dã excitatiões ꝛ obligatiões ad deũ diligẽ-
dũ ꝛ honorãdũ. Sꝫ qđ de ymagie christi q̃li
honore venerãda est. Dicẽdũ ꝙ si capiaˀ ab
solute illa pictura nullo honore: qa eẽt ydo-
latria credẽdo numẽ in pictura eẽ. Si aũt in
quãtũ reducit in xp̄m: sic debeˀ cultus latrie
qa tot⁹ honor venit ad xp̄m. Vnde bñ dicit
Dam̄. Honor ymagis referˀ ad prothotipũ.
vñ nõ incõgrue ymagines maxime xp̄i itro-
ducte sũt in ecclesia dei triplici rõne. vt tãgit
doctor deuo. q. ij. primi articuli. Prima pro-
pter simpliciũ ruditatem: quia nequeũt scri-
pturas legere: ad min⁹ videant palã misteria
xp̄i ꝛ sanctoꝝ. Scđa ꝓpter affectuũ deuotio
nẽ: q꞉ plus visis q̃ꝫ auditis afficimur. Tertia
ꝑꝑ memorie labilitatẽ: q꞉ magis manẽt visa
q̃ꝫ audita. vñ referˀ sctũꝫ Lucã depixisse yma
ginẽ beate Marie: q̃ hodie rome in ara celi
ꝯsistit in domo fratrũ minoꝝ. Et ipse ih̄ũs ab
agaro regi ꝓprie faciei picturã misit. vt btũs
dic̄ Augu. ¶ Tertia ꝯclõ. An latria exhiben
da sit matri dei: q꞉ ad carnẽ ih̄u ꝑticipare v꞉
ꝛ est hec. Lꝫ ceteris rõnib⁹ dulia debeaˀ ma-
rie: tñ yperdulia nõ latria cõdonaˀ. ¶ Dicit
ꝑma ꝑs ꝯclõnis. Ceteris rõalib⁹ debeˀ dulia
Vñ geñ. xvi. de abraaꝫ dr̄. Tres vidit ꝛ vnuꝫ
adorauit. Et dꝫ itelligi honor iste dulie: nõ la
trie. Lꝫ eniꝫ in tẽplo materiali sit deus adorã-
dus latria: nõ est silr̄ de templo suo spũali. s.
creatura rõnali. q꞉ adorãs magis põt sistẽ ibi
honorẽ deferẽdo. Et si queraˀ an dyabol⁹ sit
adorãd⁹ dulia. Dicẽdũ ꝙ nõ licet eni sit crea
tura rõnalis: tñ q꞉ est obstinat⁹ in pctõ: nulla
sibi v꞉ debita veneratio. Idẽ dicit sanct⁹ tho.
in. q. iij. articuli secũdi. de q̃libꝫ malo dñ actu
peccat. etiã de prelato. veꝝ ẽ tñ ꝙ actu trãseũ
te peccati ingt honorandus est prelat⁹: q꞉ na
sciˀ tũc: an amore dei: vel odio dign⁹ sit. q꞉ de
us subito cor imutat. Sꝫ si dyabol⁹ se transfi-
guret in angelũ lucis. sicut dicit paulus secũ
da ad coꝝ. xi. vel dicat: ego sũ xp̄s: qđ facien-
dũ: peccabit ne eũ adorãs cũ credat se ange-
lũ vel xp̄m honorare. Respondit doctor de-
uot⁹ in. vi. q. articuli pri. ꝙ in tali casu sũt tria
adiutoria. Primuꝫ ẽ recursus ad scripturas
q꞉ sepe scribiˀ: ꝙ tales venturi sũt spũs men-
daces. Secũdo recurreˀ ad orationẽ: vt ostẽ
dat deus veritatẽ. Tertiũ suspẽsio crudelitatꝭ
sue. in talib⁹ enim nõ dꝫ hõ eẽ festinus: ꝛ q in
talibus cito credit: leuis corde est. Vnde re-
fert: ꝙ cuidã viro deuoto semel apparuit dya
bolus in specie Christi: ꝛ dicebat. ego sũ xp̄s.
tũc vir deuot⁹ oculis clausis dic̄. nolo videre
xp̄m in isto mũdo. tũc demõ ꝯfusus abscessit.
Per oᵐ q tales credũt hr̄e visiões fraudanˀ
decipiunˀ: ꝛ ad nihilũ deueniũt. ¶ Sed dic̄
scđa ꝑs ꝯclõnis. ꝙ btã Maria venerãda nõ
est latria. q꞉ nõ est summũ bonũ: sꝫ yperdulia
nõ qdẽ pᵒ gradu: q꞉ debeˀ hũanitati xp̄i ab-
solute sumpte: sed scđo gradu: hoc ꝑꝫ. Tuꝫ q꞉
portauit deũ ꝛ hoieꝫ. Tũ q꞉ plena carismati-
b⁹. Tũ q꞉ exaltata suꝑ oẽs choros angelorũ.
¶ Quãtũ ad ꝫᵐ artiᵐ sũt tres diffic. ¶ Pri-
ma an latria obliget pro sꝑ. Dicit doc. subti.
arti. ij. ꝙ nõ. q꞉ est ꝑceptũ affirmatiuũ. Diffe
rũt aũt ꝑcepta affirmatiua a negatiuis. q꞉ af
firmatiua obligãt ad semꝑ: sꝫ nõ pro semꝑ. ne
gatiua aũt ꝛ ad sꝑ ꝛ pro semꝑ. Vñ q̊ ad hoc
ꝙ dicit priᵐ preceptũ nõ adorabis deos alie
nos. ẽ preceptuꝫ ad sꝑ: ꝛ pro sꝑ. qđ aũt dicitˀ i
deutero. Dñm deũ tuũ adorabis. est ad sꝑ: sꝫ
nõ pro semꝑ. vñ i noua lege tp̄s sigtur ad mi
nus die dñico: ꝛ determiaˀ in oblõne sacri mi
sterij. s. corꝑis xp̄i. aut dicẽdo aut audiẽdo. đ
ꝯsec̄. distin. i. caᵒ. missas. nisi aliq̃ foret obliga
tio sufficienter excusans. ꝛ tũc teneˀ ad aliqđ
spãle recõpẽsans. Idẽ dicẽđ de alijs magnis
festiuitatib⁹. de ꝯsec̄. đ. iij. caᵒ pᵒ. ꝓnũciandũ
¶ Scđa diffi. q̃ adoratiõe ẽ colẽda crux xp̄i.
Dicẽdũ ꝙ tertio gradu yꝑdulie. illa. s. crux i
q̃ corp⁹ xp̄i clauatũ ẽ: q꞉ fuit spãlis triũphus
xp̄i. alie aũt cruces sũt venerãde inq̃tũ sũt q̃-
dã ymagies passiõis xp̄i. ꝛ illius venerabiᵐᵉ
crucis. ¶ Tertia diffi. q̃re in apocal. Angel⁹
perhibeˀ ꝓhibuisse Io. eũ adorare. Dicitur
triplex ratio. Pria ꝑꝑ sctitatẽ Io. euãgeliste
q multis angelˀ erat eminẽtior sctitate. Scđa
ꝓpter erroreꝫ ne hoc meᵒ venireˀ i idolatriã.
Tertia ꝓpter eleuationẽ nature humane fa-
ctã per mortẽ xp̄i: q꞉ sum⁹ pares ꝛ ꝯciues ipsis
angelis. veꝝ est tamẽ ꝙ Io. eũ adorabat du-
lia nõ latria. Et tñ de terᵒ artiᵒ. ¶ Ex quo ꝑꝫ
ad qõeꝫ. ꝙ vicꝫ latria ꝛ yperdulia caro xp̄i in
dicaˀ adorãda. Et tũc ad argumẽta vnica est
danda rñsio. Cõcludũt eniꝫ bñ ꝙ humanita-
ti xp̄i absolute capte nõ debetur latria. nõ tñ
qn in cõparatione vniõis ad diuinã. ita ꝙ rõ
adoratiõis latrie ex ꝑte ẽ diuitaˀ: nõ hũanita

tis: nec plꝰ ꝯcludūt: vt pꝫ aſpicienti. Ex p̄nti āt diſt. ſicut ꝛc̄. ¶ Prima ꝯcl'o. Pria opio inquit ꝙ dulia ꝑ nobis ꝓpria ē adoratio. Dicit ꝯᵒ ꝙ pᵃ opᵒ dicit ꝙ nā hūana ſeu in xp̄o: ſeu in nobis nō dꝫ adorari niſi dulia. Et ponit a princiᵒ. vſqꝫ ibi. Alijs placet ꝛc̄. ¶ Scd̄a ꝯᵒ. Juſte adorat n̄ra ſubā ꝛ magnificat i xp̄o latria. Dicit ꝯcl'o ꝙ nā humana in xp̄o ꝟe pōt adorari latria ꝛ eſt ſcd̄a opinio incipiēs ibi. Alijs placet ꝛc̄. vſqꝫ ibi. Jdeo ſup. ꝛc̄. ¶ Tertia ꝯcl'o. nō eſt iniqtas carnem adorare xp̄i ꝛ amare: vt dic̄ veritas. Dicit concl'o ꝙ nulla eſt iniquitas adorare latria carnē chriſti. Et ponitur ab illo loco. Jdem ſuper pſalmum vſqꝫ ad finem ꝛc̄.

s Olet etiā a qbuſdā inqri ꝛc̄. Hic ſignat. x. diſt. huiꝰ tertij. q̄ ſic cōtinuatur ad p̄cedētes. Nā poſtq̄ i octaua diſtinctione inqſitum eſt. An diuinitati de ꝟgine ꝯgruat natiuitas. Et in. ix. An humanitati in xp̄o cōueniat adorabilitas. Nūc tertio in hac diſtinctiōe inqrit. an xp̄i maieſtati ꝑſona vel nō ſit adoptiuitas. Et diuidit in tres ꝑtes pricipales. Jn pria inqrit. an xp̄o cōueniat adoptio Jn ſcd̄a diſcutit q̄ ſit eiꝰ p̄deſtinatio. Jn 3ᵃ cōcludit: an ei cōgrue dcr̄ creatio Pria i p̄nciᵒ Scd̄a ibi. deinde ſi q̄rit vtꝝ p̄deſtinatio. Terᵃ ibi. d̄. xi. Solet queri vtꝝ debeat. Duabꝰ vltimis ꝑtibꝰ ꝑ nūc īdiuiſis manētibꝰ. ſola pria i tres diuidit ꝑtes. Jn pᵃ fit inqſitio qd xp̄o cōgruat: qꝛ ineſt ei humanitas. Jn ſcd̄a eſt diſtictio: an ei inſit adoptiuitas. Jn 3ᵃ ꝙ nō adoptio in eo ſit clāt auc̄tas. Pria i p̄ncᵒ. Scd̄a ibi. Si ꝟo q̄rit: an xp̄s ſit ꝛc̄. Terᵃ ibi. Ad qd̄ dici p̄t xp̄ꝫ filiū ꝛc̄. Et hec eſt diuiᵒ p̄ntis diſt.

v Tꝝ ſm ꝙ hō ꝑ p̄deſtinationē xp̄s filius d̄i cēſeat adoptiuꝰ. Et at ꝙ ſic triplici meᵒ. Prio ſic. Qn̄ vnū ſe hꝫ ꝑ ordinē ad duo ſi capit ꝑtionē eiꝰ qd̄ minꝰ ſibi ꝯuenire vr̄ ꝛ illiꝰ qd̄ magis ſꝫ ſic eſt de xp̄o reſpectu ad adoptionē ꝛ ſ̄uitutē: capit. n. nom̄ ſerui. ad philip. ij. Formā ſ̄ui accipiens. ꝛ tn̄ minꝰ ſibi cōgruere vr̄ noie adoptiōis qꝛ adoptio fit ꝑ gr̄aꝫ q̄ ſūme eſt in xᵒ. igr̄ p̄t dici filiꝰ dei adoptiuꝰ. Maior pꝫ ex eo ꝙ ordinatꝰ tā nature q̄ꝫ intellectꝰ ꝓceꝰ ſit ab extrēo ꝑ meᵃ. Scd̄o ar ſic. Caritas dei facit filios adoptionis. igr̄ maior caritas magis facit ꝛ maxima maxie facit. ſꝫ xp̄s maximā iter creaturas hūit gr̄aꝫ ſeu caritatē: gᵒ maxie fuit filiꝰ adoptiuus. Anſ̄ pꝫ auc̄te ap̄li ad rō. viij. Non accepiſtis iteꝝ ſpūꝫ ſ̄uitutꝭ i tiore: ſꝫ ſpm̄ adoptionis filioꝝ ſpūi āt attribuit caritas. ꝯn̄a ꝟo pꝫ ex deductōe ph̄i i thopicis. Si ſimpl'r ad ſimpl'r: ꝛ magis ad magis: ꝛ maxie ad maxie. ꝙ ꝟo xꝰ ſūmā hūit gr̄aꝫ teſtis ē aug. i. xiij. d̄ tri. Jn rebꝰ ꝑ tp̄s ortꝭ ſūᵃ gr̄a ē: vt hō fieret deꝰ: ꝛ deꝰ hō. ¶ Tertio ar ſic. nihil qd̄ ē ꝑfectiōs nature hūane ſeu eiꝰ ſuppōitis: negādū ē xp̄o rōne nature aſſumpte: ſꝫ ꝑfectōis ē ſuppoſito ꝓprio nature hūane ꝙ ſit filiꝰ adoptiuꝰ d̄i. gᵒ ꝛ hoc hꝫ xp̄ſ. Maior pꝫ qꝛ nā hūana maxie nobilitat in xᵒ. ꝛ ita nō eſt fatēdū ꝙ aliqd ꝑdat nobilitatꝭ. Sꝫ ꝓbat mior ex eo ꝙ adoptōe qs ius hꝫ in hereditate dei. vn̄ ꝛ adoptio ſolum nature ꝯuenit ītellectuali. Jn oᵐ ar auc̄te. b. Amb. tractātis illud ꝟbū. ad rō. i. q̄ p̄deſtinatus ē filiꝰ dei in ꝟtute. dicit ſic. Legi ꝛ relegi ſcripturaſ. alij hūt: volui ꝛ reuolui: ꝛ nūq̄ꝫ xᵐ ſiᵐ dei adopᵐ iueni. Jn iſta. q. ꝑiformit ſunt iij. arti. ꝛc̄. ¶ Quo ad p̄mū arti. ſūt termi. filius adoptiuꝰ. ꝑ. ꝛ ſcd̄m. Primꝰ igr̄ terminꝰ ē filiꝰ adoptiuꝰ. Vn̄ pᵒ notādū occurrit qd̄ eſt triplex filiꝰ. ſ. nālis. de quo. i. Jo. v. Tres ſunt q teſtimoniū dāt in celo pr̄: ꝟbū: ꝛ ſpūſſc̄tūs. Scd̄s ꝑ creationē. ſic̄ in deuteroᵒ. xxxij. Jpſe ē pr̄ tuꝰ q poſſedit: ꝛ fecit ꝛ creauit te. Tertiꝰ ꝑ adoptionem. ſicut illud Joh. i. Dedit eis ꝑtātē filios dei fieri his q credūt in noie eius Vn̄ vltra notādū ꝙ adoptio. vt declarat ſanctus tho. arti. ij. q. pᵃ. eſt alicuiꝰ extranee ꝑᵉ i filiū vl' nepotē: vl' deīceps aſſumptio legitima vbi tria tāgunt. Prio qd aſſumit dū dr̄: ꝑſona extranea. vn̄ liqdo īfert ꝙ nō eſt adoptio niſi in nā ītellectuali. nō tn̄ in hoc tenēdꝰ vr̄ ſcūs tho. qꝛ dicit ꝑſona: qꝛ aīa etiā q̄ nō eſt ꝑſona ex diſt. v. huiꝰ tertij p̄t adoptari. ꝛ vltra pꝫ: ꝙ id qd̄ adoptat: n̄ dꝫ de iure an̄ adoptionē h̄re hereditatē: iō dr̄ extranea. Scd̄o tāgitur modꝰ aſſumptiōis dū dr̄: legitima aſſumptio. dꝫ. n. tal' aſſumptio mō fieri ꝯbito vt mēte prudēti aio nō iuido: ꝛ ſic de alijs. q̄ iuriſperiti noiant: a qbꝰ in theoᵃ hoc nomē trāſlatū eſt. Tertio tāgit ad qd fiat adoptio: vt. ſ. ſit filius vel nepos vel alius de ſanguine: ꝛ ꝑ ꝯn̄s vt ꝑticipet hereditatē. ꝛ inde dr̄ adoptio q̄ſi ad aliud optio ſeu ad aliqd. Vn̄ vt notat doctor deuotꝰ. arti. ij. q. i. ꝛ doc. ſubti. in p̄nti diſti. ad adoptionē tria reqrunt. Primo adoptati extraneitas. ꝛ hoc vel ſolū negatiue: ſic̄ q nō eſt filiꝰ dei nāl': ſicut ſūt angeli in puris nālibꝰ ꝛ adā an̄ lapſuꝫ. vel cōtrarie ſicut nos q eramꝰ filij ire ante adoptionē. ſcd̄m gr̄a. ſ. gratuita volūtas ipſius adoptātis. tertiū bonum ad qd̄ adoptans adoptat adoptatum. ¶ Scd̄s terminꝰ eſt ꝑ. Vn̄ quo ad ꝓpoſituꝫ notat tho. in pria. q. arti. ij. ꝙ iſta p̄poſitio ꝑ pōt capi tripl'r. Primo vt dicat cāꝫ agenteꝫ

ꝑ modū subaucťatis. hoc mō possumus dici
ꝑdestinari ꝑ xp̄m. qꝛ scriptū est Joh. p° Oia
ꝑ ip̄m facta sunt. Scd̄o°. vt dicat cāz exépla/
ré. ꝛ hoc mō etiā ꝑ xp̄m ꝑdestinati sumus: qꝛ
est exéplar nr̄ȝ tā in credédis q̄ȝ in opandis.
ad rom̄. viij. Quos ꝑdestinauit ꝯformes fieri
imagini filij sui. Et in lib. de ꝑdestinatiōe scō
rū scribit Aug. Preclarissimū lumé nr̄e ꝑde
stinatiōis est ih̄s xp̄s. Ter° vt dicit cāz forma
lé inherété: ꝛ sic dicimur ꝑdestinati caritate
creata: q̄ attribuit sp̄ūiscō. vn̄ ad ephe. p°. Si
gnati estis sp̄ū ꝓmissiōis scō: q est pign⁹ here
ditatis vr̄e. ¶ Terti⁹ termin⁹ est ista ꝯiunctio
ſm. vn̄ ſm mgr̄m in lr̄a. ista ꝯiūctio ſm: vltra
ꝓpriū suū modū signdi. s. sig̃re ꝑ modū cau/
se tripl̄r accipit. ſm q̄ sig̃re ꝑ mōȝ ꝯcomitanᵉ
triphaᵉ variat. Prio vt sit ꝯcomitāᵃ ꝑ mōȝ
inherétie: sicut ꝓprietas inest nature: cui⁹ é ꝓ
prietas. Scd̄o ꝑ modū vniōis: sicut i xp̄o nā
humana diuie vnita est: vt si diceret hoc mō
xp̄s ſm qd̄ hō est de⁹. Tertio ſm assistétiā seu
hitū: vt si dicat. petr⁹ ſm hitū est habituatus.
¶ Quantū ad ſm articᵐ sunt tres ꝯclones.
Pria é de hac ꝓpōne xp̄s ſm qd̄ hō. Scd̄a
de adoptiōe respectu xp̄i. Tertia de ꝑdestina
tiōe xp̄i. Pria é hec. Et si cōcomitanᵃ xp̄s ſȝ
q̄ hō sit de⁹ aut ꝑsona: nō tn̄ cālitate. ¶ Dic
pᵃ ꝑs. q̄ dū ista cōiūctio ſm capit ſm cōco/
mitantiaȝ: ista ꝓpō xp̄s ſm q̄ hō est de⁹ aut
ꝑsona est ṽa. Probat. xp̄s ſm gratiā vniōis
est de⁹ ꝛ hō. ſȝ quelibet gr̄a in xp̄o est ſm hu/
manā nām. igit ꝛc̄. Confirmat. qꝛ teste apl̄o.
Christus ꝑdestinat⁹ est esse fili⁹ dei. ad Ro/
ma. p°. Predestinatio aūt xp̄o inest rōne hu
mane nature. vn̄ ꝑꝑ hoc dicit glo. sup illd̄ ad
philip. ij. Dedit illi nomé ꝛc̄. Inq̄ptum hō as
sumpsit nomé dei: nō vsurpatiue ſȝ vere. Idé
dicendū de ista ꝓpositiōe. xp̄s scd̄m q̄ hō est
ꝑsona. i. xp̄s qui est hō est ꝑsona. Nō tn̄ é ve/
ra cālitate. s. accipiédo li ſm: ſm cāȝ: vt dicit
scd̄a ꝑs ꝯclonis. pȝ: qꝛ qd̄ p̄tur hoc mō ď alio
cū li ſȝ denotat eé aut diffini° aut 2° ꝑs diffi
nitiōis aut 3° ꝓprietas ei⁹ sup qd̄ talis cadit
reduplica° velut si dicaȝ. sortes inq̄ȝtū hō est
aial rōnale ecce diffinitio. aut sortes iq̄ȝtū hō
aut rōale. ecce ꝑs diffinitōis hois. aut 3° sortes
iq̄ptū hō est risibil: ecce pa° hois. Ita dico di
cédo ſȝ q̄. vn̄ si h̄ mō diceret. xp̄s ſȝ q̄ hō é
de⁹. cū hō héat principiū denōret q̄ ꝛ de⁹ hȝ
principᵐ. Cōfirmat: qꝛ qn̄ aliq̄d p̄tuȝ inest ali/
cui subd̄ mediāte tali reduplicatiōe: remoto
eo super qd̄ cadit reduplica° iā subd̄ nō inest
p̄tuȝ: veluti si sortes ſm q̄ hō sit risibil: remo
to hoie sortes iā n̄ erit risibil. ſȝ remota i xp̄o

hūanitate: adhuc xp̄s ſȝ ditaté é de⁹. igr̄ ꝛc̄.
Idé est censendū de ista. xp̄s ſm q̄ hō é ꝑso/
na. Si. n. hoc mō eét ṽa: sequeret q̄ in xp̄o es
sent due ꝑsone. vna. s. ſm humanitaté: alia ſȝ
deitaté. qd̄ tn̄ est error nestorij. vt pȝ ex disti.
v. hui⁹ tertij. Cōfirmat. qꝛ ꝑsona dȝ sumi a no
bilissimo qd̄ est in re. hmōi aūt in xp̄o est dei/
tas. vn̄ hec merito simpl̄r concedit. xp̄s ſȝ q̄
de⁹ est ꝑsona. vt pōt patere ꝑ exponentes re
duplicatiue apud logicū. ¶ Scd̄a ꝯclusio é
de adoptiōe filiatiōis respectu xp̄i: ꝛ est hec.
Lȝ xp̄s adoptiōis nō dicat fili⁹: ipso tn̄ ado/
ptamur. ¶ Dicit pria ꝑs ꝯclonis q̄ xp̄s non
est filius adoptionis. Probat. fili⁹ adoptiu⁹
non est fili⁹ nālis: imo ex opposito diuidunt
ex primo articulo. ſȝ xp̄s é nālis dei fili⁹. Te/
ste. n. Aug. Uenit qūo nat⁹ nō qūo dat⁹. Un̄
Aug. in lib. de eccīasticis dogmatib⁹. Nat⁹
est ſm ditaté nature ex deo dei fili⁹ ſm dita/
té nature humane ex hoie hois filius: vt non
adoptiōe non appellatiōe: sed in vtraq̄ȝ nati
uitate filij nomé nascédo hr̄et. Cōfirmat: qꝛ
quicūq̄ȝ adoptat de nō filio fit fili⁹. xp̄s auté
nūq̄ȝ fuit qn̄ eét filius. Et si dicat qꝛ hūanitas
nō semꝑ fuit in xp̄o. ꝛ tn̄ de⁹ ꝛ hō vnus é xp̄s
ꝛ ita aliqn̄ fuit qd̄ nō fuit xp̄s: ꝛ ita nō fuit fili
us. Dicendū primo q̄ lȝ non eét xp̄s ratiōe
humanitatis: erat tn̄ rōne diuinitatis: intelli/
gendo ꝑ xp̄m diuinā personā. Ultra dicédū
q̄ lȝ humanitas aliqn̄ non fuerit in x° tn̄ nū/
q̄ in eo fuit humanitas: qn̄ ille hō fuerit fili⁹
dei. Sed tunc dicet: ergo angeli non sunt fi/
lij adoptiui: qꝛ nunq̄ fuerunt quin essent filij.
tenédo viā tactā in secūda dist. iiij. q̄. s. fuerūt
cōditi in gr̄a. Dicendum q̄ lȝ semꝑ habue/
rint gratiā: tn̄ preintelligr̄ esse eoꝝ nā ip̄i gra
tie ꝛ hoc sufficit vt sint filij adoptiui. Ex quo
pȝ q̄ etiam beata Maria dato q̄ non fuerit
concepta in pctō originali. ex distin. iij. hui⁹.
adhuc dȝ dici filia adoptiua: qꝛ esse eius pre/
cedit gratiā. Sed dicet rursus quis: q̄ etiā é
ita in xp̄o. preintelligitur enim esse xp̄i inq̄ptū
homo ipsi gratie. tam gratū facienti q̄ vnio
nis. ex distin. secūda hui⁹. veluti subm̄ suo ac
cidenti. Dicendū q̄ lȝ intelligat esse existen/
tie in xp̄o humanitatis rōne. ex distin. vi. non
tamen subsistentie: imo vnicū est in xp̄o ratio
ne. s. diuine ꝑsone. Et si obijciat: qꝛ aia pōt di
ci vt videtur filia adoptiua: nec tn̄ hȝ esse sub
sistentie: qꝛ nō est suppositū. Dicédū q̄ nō é
consimile qꝛ intelligit aia esse sine corꝑe: non
ita humanitas in xp̄o. vnde cōcludit q̄ illud
Hylarij in lib. de trini. Potestatis dignitas
non amouet dum carnis humanitas adopta

tur. hꝫ intelligi non ratione singularis natu-
re in xp̄o. sꝫ rōne ꝯsilīū in alijs hoīb⁹. ¶ Sed
dicit scd̄a ps ꝯclōnis ꝙ sum⁹ adoptiui filij ꝑ
xp̄ꝫ. Probat̄ qꝛ oē tale ꝑ ꝑticipationē redu
citur ad aliquod tale ꝑ essentiam. ex scd̄o me
tha᷎. Ex quo .n. christus est nālis dei filius: ⁊
ita maxime talis. nos vero adoptiui oportet
ꝙ ipso adoptemur. ideo ad gal. iiij. paul⁹ di
cit. Misit de⁹ filium suum factum ex muliere
vt adoptionē filioꝝ reciperem⁹. Confirmat̄:
qꝛ iº sum⁹ adoptiui filij: quo sum⁹ recōcilia-
ti: christo aūt sum⁹ recōciliati. scd̄a cor. v. De
us nos sibi reconciliauit ꝑ christū. verꝝ est tn̄
ꝙ cuilibꝫ diuine ꝑsone pōt ista adoptio ap-
propriari patri tanq̄ꝫ auctori: vnde dicimus:
fratres ⁊ coheredes xp̄i. Sic qppe dicit pau
lus. heredes quiđ dei: coheredes aūt xp̄i. Fi-
lio sicut mediatori. spūisancto sicuti illi cui at
tribuit̄ caritas ꝑ quā reconciliamur. Joh. iij.
Nisi qs renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ spūsancto: nō
pōt intrare regnum dei. Nec obuiat ꝙ multi
sunt adoptati filij ante aduentum xp̄i: qꝛ ista
adoptio fcā ē i fide vēturi. vn̄ pꝫ ꝙ n̄ imerito
vocamur filij toti⁹ trīitat̄: sicuti tota trītas itel
ligit̄ pr̄ nr̄: dū dicim⁹ i orōne dn̄ica. Pr̄ nr̄ q
es in celis. Et si dicat̄: vna cā q̄re nō fuit icar
natus pater: est ne fieret cōclusio in ꝓprieta-
tibus diuinis: ne .s. idē esset pr̄ ⁊ fili⁹. Sic aūt
esset ponēdo adoptionē ꝯuenire toti trinita
ti: qꝛ fili⁹ dei diceretur filius ⁊ pr̄. Dicēdū ꝙ
non est cōsimile qꝛ tūc essent duo filij duab⁹
totaliter diuers̄ filiationib⁹. mō aūt non est
sic. nā illa eadē pr̄nitate qua pater dr̄ pr̄ no-
ster. eadē fili⁹: eadem ⁊ spūsscūs. ¶ Terᵃ cō-
clusio est de predestinatione xp̄i. ⁊ est h̄. Lꝫ
xp̄i predestiatio nostre exēplar dicat̄: cū nr̄a
tn̄ ꝟe vniuocat̄. ¶ Dicit pr̄ia ps ꝯōnis. ꝙ ꝑ-
destinatio xp̄i est exēplar nr̄e. ꝓbat̄. vita eniꝫ
xp̄i ⁊ mod⁹ fuit exēplar viuēdi nobis. ergo si
militer ⁊ ei⁹ ꝑdestinatio: nō quiđ loq̄ndo de
ꝑdestinatiōe ex ꝑte đi q̄si ꝑdestinatio xp̄i fue
rit deo exēplar ad ꝑdestinādū alios: sꝫ ex ꝑte
nr̄a. s. rōne effect⁹ ꝑdestinatiōis. s. gr̄e ⁊ gl̄ie.
Debem⁹ .n. sicuti xp̄s ambulauit ⁊ nos am-
bulare. dn̄te moyse. Aspice ⁊ fac s̄m exēplar
qđ tibi in mōte. i. in christo mōstratū ē. ¶ Se
cūda ps ꝯclōnis dicit. ꝙ nr̄a predestinatio ⁊
christi vniuocantur. Pꝫ qꝛ eadē e diffinitio
vtriusq̄ꝫ. s. predestinatio est preparatio gr̄e in
pn̄ti: ⁊ gl̄ie i futuro. nec obuiat si dicat̄ ꝙ chri
stus in istāti fuit gl̄iosus. Dicendū ꝙ lꝫ hoc
hēat ꝟitatē ex ꝑte aīe: nō tn̄ ex ꝑte corꝑis: vt
patebit. j. Et hoc sufficit ad soluēdū hāc vni-
uocationē. Confirmat̄. qꝛ ꝑdestinatio ꝯuenit
xp̄o s̄m humanitatē: ex quo igr̄ eadē est hu-
manitas spē in nob̄ ⁊ xp̄o: seq̄t̄ ꝙ ꝑdestinaᵒ
eiusdē erit rōnis. Notādū tn̄ ꝙ nō loq̄r de ꝑ-
destinatōe eterna: qꝛ nō ē vniuoᵒ hoc mō pre
destinatiōis xp̄i ⁊ nr̄e: imo idē numero act⁹ ē
q̄ de⁹ ꝑdestinat xp̄ꝫ ⁊ nos lꝫ ex ꝑte ꝑdestina-
toꝝ intelligat̄ eē ordo. vt pꝫ p ampli⁹ dist. vij.
hui⁹ tertij. vbi cetera de ꝑdestinatiōe xp̄i req
rant̄. Et hꝫ glo. sup iº ꝟbo Job. xxviij. Nun-
qd nosti ordinē celi: aut ponere rōnē ei⁹. Nō
nego tn̄ qn eterna ꝑdestiatio cū ꝑdestinatōe
xp̄i ⁊ alioꝝ passiua in rōne ꝑdestinatōis vni-
uocet̄. nec est vltra incōueniēs: lꝫ ꝑdestinatio
xp̄i ⁊ nr̄a vniuocet̄: ꝙ aliqd vni ex rōne ꝓpria
ꝯueniat qđ nō alteri: imo oꝫ alioqn eēnt peni
t⁹ idē sicuti respectu nr̄i ꝑdestinatio ē ꝓpoᵐ
miserēdi. nō sic respectu xp̄i q peccare nesci-
uit: sꝫ h̄ nō ꝯuenit inq̄ꝫtū ꝑdestinatio: sꝫ inq̄ꝫ-
tū hec. Et ꝯsil̄e ē ꝙ ꝑdestinatio in nob̄ ē respe
ctu nature ⁊ ꝑsone. i xp̄o āt solū respectu na-
ture ⁊ ꝯsil̄ia. ¶ Quātū ad 3ᵐ arti. sūt tres dif
ficul. Pr̄ia vtꝝ xp̄s s̄m qđ hō sit indiduum.
Dicēdū ꝙ indiduū pōt noiare. s. aut solū eē i
se idiuisuꝫ. ⁊ sic dicēduꝫ ꝙ sic. qꝛ teste dam̄. a
ꝟbo đi nā assumpta est in athō. Rursus pōt
noiare eē in se idiuisuꝫ ⁊ disuꝫ a q̊cūq̄ꝫ alio. ⁊
sic nō est ꝟa ꝓpō qꝛ eē hūanitatis in xp̄o nō ē
diuisuꝫ a diuo ꝟbo. vn̄ q̄si tenet meᵐ iter nāꝫ
prime subē ⁊ accidētis. Accn̄s qppe inheret
⁊ existit: subā pᵃ ꝑ se existit sꝫ non inheret in
meᵒ q̄si est humanitas xp̄i. existit quiđ vt ac-
cn̄s: ⁊ pᵃ subā: sꝫ nec inheret vt accidens: nec
ꝑ se existit vt prima suba. ¶ Scd̄a difficl̄tas.
Quid est ꝓprie reqsitū ad ꝑfectionē adopti-
uoꝝ filioꝝ. Dicendū ꝙ tria req̄runt̄. Primū
est remotio a culpa si insit. h̄ inuit̄. Jo. iij. Ni-
si qs renat⁹ fuerit ⁊c̄. Scd̄m est cognitio. Jo.
i. Dedit ꝑtātēꝫ filios dei fieri his q credunt.
Tertiū est caritas. Ad roma. viij. Accepistis
spūꝫ adoptiōis. ¶ Tertia difficultas. Si pre
destinatio xp̄i pōt dici cā nr̄e ꝑdestinatiōis.
Doctor deuot⁹ scd̄a ꝑte hui⁹ đ. q. iij. ponit tri
plicē cām. effectiuā. dispositiuā. ⁊ excitatiuā.
Loq̄ndo de effectiua nō. qꝛ totū efficit̄ a deo
de dispositiua aūt bn̄ loq̄ndo de effectu pre-
destinatiōis inq̄ꝫtū meritum xp̄i disponit ad
nostꝝ meritū. Idē de cā excitatiua inq̄ꝫtū vi-
ta christi nos excitat ad recte viuendum. Ex
q̊ pꝫ ad q̄ōnēꝫ. ꝙ vꝫ christus s̄m qđ hō ꝑ pre
destinationē fili⁹ dei non censet̄ adoptiuus.
Tunc ad argumēta. ¶ Ad primū dicendum
ad minorē ꝙ lꝫ loquēdo simpl̄r nomē serui
sit indigni⁹ q̄ꝫ nomē adoptiōis. vn̄ in domo
pr̄isfamilias filij adoptiui seruos an̄cedūt: tn̄

in ppofito nõ. Quãdo.n.dr xps filius dei: solum intelligit nã humana assumpta: sicut dr minor patre. Quãdo aũt dr filius adoptiuus intelligitur psona xpi fm se nõ hẽre ius in hereditate dei: & hoc est iperfectionis vbo ex toto repugnãtis. iõ nõ est cõsimile. ¶ Ad scõm dicẽdũ ad añs: q caritas facit solũ filios adoptionis in his que hñt extraneitatẽ in hereditate: cuiusmõi nõ est xps: vñ illa ɔñtia nõ valet. Si caritas simplr fac: ergo maior magis facit. intelligit.n.si reperiat mãam dispositaz: cã.n.licet sit fortior: nõ tñ plus agit: nisi in qd agat hẽat. ita in pposito. ¶ Ad 3m dm ad maiorẽ q intelligit nisi nobilius pficiatur. pficit aũt nobilius duz est nãlis dei filius: q si esset adoptiuus. iõ nõ currit argm. Ex presenti &c.

¶ Prima ɔo. Persona fateri dei vnigenitus nõ dz aut reri: vt hõ penitus. Dicit ɔo q ista nõ est cõcedenda. xps fm qd hõ est psona. Et ponit a princo distin. vsq ibi. Si vero queritur &c. ¶ Scda ɔo. Nõ adoptionis xpus filius sz gignitionis pfertur verius. Dicit ɔo q xpus nõ est adoptionis filius sed nãlis. Et incipit ibi Si vero queritur &c. vsq ibi. Deinde si queritur. ¶ Tertia cõclusio. Et psona dei predestinatur vt peruniat humanitas ei. Dicit cõclusio q põt cõcedi q persona verbi predestinat & nostra nã in verbo. & incipit ibi. Deinde si queritur &c. vsq ad finem.

Solet queri vtr simplr dici debeat &c.

¶ Hic signatur.xi.d. huius tertij. vbi notandũ est q fallunt hij qui putãt doctorẽ deuotũ istã distinctionẽ incepisse in cao vltimo dist. pcedẽtis. Deinde si querat &c. qr simul tractat mãm huius distin. cum mã illius capituli. vñ aduertenti modũ diuidendi ipsius manifeste apparebit: q illic icipit vbi modo incepta est. Cõtinuatur aũt hec distino ad precedentẽ hoc mõ. Nam postq in pcedenti inquisitũ est. An xpo ɔueniat adoptio: & que sit eiusdẽ pdestinatio. Nunc 3o inuestigat. an eidẽ sane cõueniat creatio. vt.s. possit dici creatura. Et diuidit pñs distino in tres ptes pncipales. In pa xpus veraciter creatura nõ esse pbat. In 2a vanus subtiliter sermo confutat. In 3a an xps cepit vel sit aliter vltimo venat. Pa in princo. Scda ibi. Nec ex eo q xps fm hoiem &c. Tertia ibi. Post pdicta querit &c.

Trum idiomatũ cõicatione esse creaturaz: & incipit & desinit in xpo queant pri. Et ar ad ptẽ falsam tribus medijs

¶ Primo ar q xps sit creatura. Quãdo aliqua se hñt fm supius & inferius: de quocunq dr inferius & supius siue eiusdez generis siue alterius. Sz hõ qui est inferior ad creaturam dr de xpo: go & creatura q ẽ superior ad hoiez siue sit in eodẽ gñe siue non. sed circũeat gña. Maior pz aucte Aristo. in añpredicamentis qñ alterũ de altero ptur: vt de subõ quecunq de eo qd ptur dicunt: oia & de subiecto dicuntur. Si.n. ista sit vera: petrus est hõ: & ista hõ est aial. ista ẽ vera: petrus est aial. Minor est nõ ista.n.ɔcedit. xps est hõ. q aũt hõ sit inferior ad creaturã pz: qr neduz in pmento subẽ sed in pmẽtis alijs dicunt creature. ¶ Scdo ar sic. Ita in xpo est nã diuina sicuti hũana: & eɔ. sz per idiomatũ cõicationẽ creator pdicat de hoie: go & creatura poterit eadem rõne de diuino verbo pdicari. Maior pz ex simbolo athanasij. Deus.n. & hõ vnus est xps. Sed probat minor aucte mgri in lra istã cõcedentis. Iste puer creauit stellas. certũ est aũt q xpus dr puer rõne assumpte hũanitatis. ¶ Tertio ar q hec verba incepit & desinit nõ recte dicãtur de xpo. Si.n. ista sit vera: xps incepit esse. aut istud incipe est rõne diuini eẽ aut humãi sz nec sic nec sic. igr &c. Maior pz sufficiẽti diuisione. Nõ.n. sunt plura eẽ in xpo nisi humanũ & diuinũ. Sz minor pbat. Primo q non fm diuinũ. qr diuinũ esse cũ eternũ sit nec incipit nec desinit. Nec rõne humani eẽ in xpo qr tunc terminaret creationẽ & per ɔñs gñationẽ. & ita maria solius hois mater diceret: & ponerentur in xpo duo supposita qd.s. fuit improbatũ. In opm primi est mgr in lra: probans q nõ est aliquatenus cõcedendũ q xps sit creatura: qr vanitati subiecta est ois creatura qd nequit xpo cõuenire. In om alterius ar aucte Aug. sup Io. Anteq mũdus fieret nec eramus nec mediator dei & hoiuz hõ xps iesus. & p ɔñs incepit eẽ. ita ar de desinere: dũ pro nobis mortuus est. ¶ In ista qõne &c.

¶ Quo ad pmũ artim termini sunt. cõicatio idiomatũ. incipit: & desinit. ¶ Primus igit terminus ẽ cõicatio idiomatũ. vñ idioma pt accipi triplr. Po mõ dr idioma id qd preter intentũ alicui accidit seu a casu vel fortuna. Sicut de malo loquẽs Dam. ait. q malũ nõ est subã nec nã aliq: sz subẽ idioma.i. pter intentionẽ opantis adueniẽs. Quia sicuti testat in iiij. diuinor noiuz diuinus Dyo. Nullus opat ad malũ aspiciẽs. & dr ad similitudinẽ variationis babilonice: vbi pter itentionẽ opantiũ turrim varietas accessit linguar. Hoc modo cõicatio idiomatũ dr malor cõicatio. Scdo mõ idioma dr idẽ q sermo pprius ab idios qd est ppriũ & hemos sermo: qsi pprius fmo. hoc mõ cõicatio idiomatum dr cõicatio lin-

guaꝝ adinuicē:ſicut hiſpanoꝝ ad italos vel
aliqd hmōi. Tertio dr̄ idioma idē qḋ ꝓprie-
tas:vt ſolū capiat mediā ptē ſigti idiomatis
ſcḋo mō capti. ꝛ hoc mō dicūt theologi idio
matū cōicationē int̄ duas nās in xp̄o vnitas
i. ꝓprietatū illaꝝ nārū. ꝛ dꝫ intelligi iſta cōi-
catio idiomatū in ꝯcreto nō in abſtracto. vn̄
hec nō ꝯcedit̄: fili⁹ dei eſt nā humana ſeu hu-
manitas. lꝫ bn̄ iſta. Fili⁹ dei eſt hō. ¶ Un̄ vl-
tra notādū ꝙ ſūt tres regule in qbus iſta cōi
catio nō tenet. Prio in his q̄ ſignt hāc vnio-
nē explicite: qꝛ iſta cōicatio idiomatuꝫ ē per
illā vnionē: iō eā ꝑexigit vn̄ lꝫ hec ꝯcedat̄. de
us eſt īcarnat⁹. nō tn̄ ꝯcedit̄ hō eſt incarnat⁹.
ita de ꝯſilib⁹. Scḋa regula ꝙ nō tenet in his
q̄ ſignt hāc vnionē īplicite. ꝛ hāc ponit ſctūs
thomas. q. iiij. pn̄tis di. ſoluēdo ar^m quartū.
Un̄ lꝫ iſta cōcedat̄. ille hō ē ꝑdeſtinat⁹: nō tn̄
iſta ꝓprie. fili⁹ dei eſt ꝑdeſtinat⁹. rō: qꝛ ꝑdeſti
natio ꝑſupponit̄ vnioni. Tertia regula ꝙ nō
tꝫ iſta idiomatū cōicatio vbi eſt intellectuuꝫ
repugnātia. Et hāc ponit doct. deuo. q. 3. pn̄-
tis di. dat exemplūꝫ veluti nō dicim⁹ ꝑꝑ hoc
xp̄m creaturā: qꝛ intelligeremus filiū dei hr̄e
ꝑncipiū ꝛ nō hr̄e reſpectu eiuſdē loquēdo ꝓ
prie qḋ nō eſt in alijs: ſicuti mortal' ꝛ īmortal'
qꝛ indicāt nās cuius ſūt ꝓprietates: qḋ nō fa
cit hoc qḋ dico creatura. ¶ Scḋs termin⁹ ē
incipit. Un̄ vt notat frater guillūs okam ī lo
gica ſua in tractatu ꝓpōnū. incipit pōt accipi
ꝓprie: ꝛ pōt accipi cōiter. Qn̄ accipit̄ ꝓprie:
tūc exponit̄ tā in permanētib⁹ ꝙꝫ ī ſucceſſiuis
per vnā ꝓpōnē affirmatiuā de pn̄ti: ꝛ vnā ne
gatiuā de ꝑterito: cū iſto aduerbio īmediate:
vt ſi dicā. xp̄s īcipit eē hō: xp̄s ē hō: ꝛ īmedia
te an̄ hoc nō fuit hō. Probat autē ꝙ debeat
addi in negatiua iſtud aduerbium īmediate
qꝛ ſi nō ex ꝟo ſequeret̄ falſū. det̄ enī ꝙ petrus
ꝑmo ſit alb⁹ ſcḋo niger tertio fiat alb⁹: tūc for
met̄ iſta petr⁹ īcipit eē alb⁹: ſi ſic exponat̄ pe-
tr⁹ nūc eſt alb⁹: ꝛ ante hac nō fuit alb⁹: pꝫ qḋ
ē falſa. ſi aūt addat̄ īmediate hēbit ꝟitatē qꝛ
īmediate an̄ hac ꝑ caſuꝫ erat niger. Si ꝟo ac
cipiat̄ īcipit cōiter: tūc nō oꝫ ꝙ ponat̄ īmedia
te ī negatiua: ſic̄ ſi dicat̄: iſte īcipit cātare miſ-
ſā: dato ꝙ iaꝫ finierit ītroitū: qꝛ ſatis. ſ. ē iuxta
ꝑncipiū. ¶ Sil'r idē dico de ter° terio. ſ. deſi-
nit niſi ꝙ ſue exponētes ſūt vna affirmatiua
de pn̄ti: ꝛ vna negatiua de futuro. vt ſi dicat̄.
xp̄us deſinit eē hō. dū. ſ. moriebat̄. ſic exponi-
tur. xp̄s eſt hō: ꝛ immediate poſt hoc nō erit
homo. Cetera de deſinit ſunt paria ad inci-
pit. ¶ Quātū ad ſecūdū articulū ſūt tres cō-
cluſiones. Prima eſt ꝙ xp̄s nō eſt creatura.
Secūda ꝙ hec ꝟba incipit ꝛ deſinit vere ꝑdi
cant̄ in xp̄o. Tertia ꝙ idiomatū cōicatio nul
lā ponit in diuino verbo īpfectionē. Pria
igit̄ eſt hec. Licet hec. xp̄s eſt creatura: falſa
dr̄: hec tn̄: xp̄s vt hō eſt creatura: ſane aſſerit̄.
¶ Dicit ꝑma ꝑs ꝯclōnis. ꝙ hec ē falſa. xp̄us
eſt creatura. Probat̄. Oīs creatura rōnalis
pōt eē adoptiu⁹ fili⁹ dei. xp̄s aūt nō pōt eē: ex
precedēti diſtin. adoptiuus filius dei. igr̄ ꝛc̄.
Cōfirmat̄. Si. n. xp̄s ē creatura. q̄ro vn̄ hoc ē
Aut rōne nāe hūane: ꝛ hoc nō. qꝛ natura hu-
mana nō ꝑdicat̄ ḋ xp̄o: niſi in ꝯcreto. Aut rō
ne ꝑſone: ꝛ hoc nō: qꝛ ꝑſona xp̄i extat eterna.
Sꝫ q̄ eſt rō originat̄ hui⁹ ꝟitat̄. A diuerſis di
uerſa ponit̄ ratio. Sanct⁹ thomas. q. ij. dicit:
ꝙ cā eſt qꝛ creatio aſpicit eē. vn̄ in lib. de cāis
dꝛ: ꝙ eē eſt per creationē. In xp̄o aūt vnicū ē
eē ꝛ id eternū. ſ. eſſe diuini verbi. ex q̊ relinqt
ꝙ neqt xp̄s de⁹ dici creatura. Sꝫ ſua ſalua re
uerētia ad ꝓbationē vni⁹ veri falſum ſumit ꝙ
vꝫ in xp̄o nō ſit niſi vnicū eē. oppo^m enī ꝓba
tū ē. vi. di. hui⁹ vbi oñſum eſt in xp̄o ſunt duo
eē exiſtētie lꝫ ſolū vnū ſubſiſtētie. Ideo aliter
dicit. q. i. doc. deuo. vn̄ dicit ꝙ nō ꝯcedit̄ ne ſu
ſpicaret̄ opinio arrij vera. qui poſuit xp̄m pu
ram creaturā: ꝓpter etiā repugnantiā intelle
ctuū. qꝛ ſcꝫ creatura ꝓcedit voluntate: diui-
nuꝫ verbū nō: ſed natura venit a patre. Sed
cū reuerentia neutra ſufficit. Sicut enī oppo
nunt̄ procedere voluntate ꝛ natura: ita mor-
talis ꝛ īmortalis: ꝛ tn̄ ābo bn̄ dicunt̄ de filio
dei. Ceterū ꝙ dicit de opīone arrij: hoc nō vi
det̄ ſufficē. qꝛ ſcti doctores q fuerūt ante arri
um: ꝛ cū eo ꝛ poſt eū: xp̄m dixerūt creaturaꝫ.
Un̄ Dam̄. qui fuit an̄ arriū dicit. Nō ſcādali
ꝫat̄ ad nomē creature q ſe ſeruū aut vermem
aut granū de terra natū noīauit. Et rurſū idē
dic̄. In tꝑe qd mirabili⁹ ꝙꝫ creatoreꝫ creari ꝛ
plaſmatorē plaſmari. Un̄ ꝛ leo papa dic̄. O
noua ꝛ inaudita ꝯuentio. de⁹ qui eſt ꝛ q erat
fit creatura. Aug. aūt qui q̄ſi fuit arrio conte
porane⁹ dic̄ ad dardanū. ꝙ ad ꝟbum attinet
creator eſt xp̄s qḋ ad hoīeꝫ attinet creat⁹ eſt
xp̄s. Et Iheronim⁹ ſuꝑ illud ad ephe. ij. Ipſi
us factura ſum⁹ multi inqt trepidāt: ne xp̄m
creaturā dicē cōpellant̄. nos ꝓclamamus nō
eſſe ꝑiculū dicē xp̄m eē creaturā. De ſequēti-
bus aūt in tꝑe arriū Richard⁹ de ſcō victor̄
in q̄dā proſa dicit. ptāte nō natura fit creator
creatura. ꝛ ita nō ſufficit dicē ꝙ negat̄ xp̄s eē
creaturā ꝑꝑ arriū. ex quo ſancti doctores ip̄ꝫ
clamāt creaturā. vnde merito videt̄ requirē-
da cauſa ex doctore ſubtili. q. i. preſentis diſt.
Creatura enim inquit loquendo proprie de

creatura solū dicit respectū ad agēs ꝑmū.vñ
lȝ ignis ab igne gignaꝶ:nō tñ ignis ignē cre/
at:nec dr̄ ignis creatura nisi ꝑ respectū ad de
um.Ceterū creatura loq̄ndo ſp ꝓꝑe de ea:di/
cit ꝑmū puꝝ nō esse:creari.n.est eē post oīo
nullū sui eē:q̄ at xp̄s nō solū a deo ꝓduct⁹ ē:
ſȝ a Maria ꝟgīe:nec fuit post nō eē simpl'r ēt
ſm humanitatē qm̄ pure de purissimis sāgui
nib⁹ marie Dam̄.teste:genit⁹ ē:iō hoc mō nō
dr̄ creatura.Ceteꝝ loq̄ndo largi⁹ de creatura
rursus idē doc.subti.dicit.creatura dr̄:aut q̄a
ſȝ suū eē totale ē a deo:sicuti dū creaꝶ hō.aut
ſm ꝑmū sui eē:sicuti si aīa creareꝶ añq̄ corpi
vnireꝶ.dato q̄ corp⁹ eēt nō creatū adhuc hō
posset dici creat⁹ rōe aīe q̄ ē ꝑncipalior ps in
cōposito.In ꝓposito aūt negt xp̄s dici creatu
ra ꝑꝑ totale eē:q̄ nihil resultat 3^m in x^o ex di
uinitate ⁊ humanitate:nec ꝑꝑ ꝑncipali⁹ eē ip
sius:q̄ illud est increatū,⁊ eternuȝ eē.s.diuini
suppositi.Ex q̄ pȝ q̄ lȝ ɔcedaꝶ q̄ xp̄s gigniꝶ:
nō tñ q̄ creaꝶ.⁊ rō ē q̄ gignitio nature est na
ta denoīare gignitionē suppositi:imo non gi
gniꝶ nisi in hac nā:nō ita creatio.alia.n.rōne
denoīat creatio nām alia suppo^m.iō nō seqꝶ.
si natura humana sit creata in christo:q̄ chri/
stus sit creatura. Exēplū est.bñ seqtur sortes
est crispus in capite:ergo sortes ē crispus.nō
tñ seqꝶ.sortes est rotūdus in capite:ergo sor/
tes rotūdus est:⁊ rō ē:q̄ crispitudo capiꝶ na
ta ē denoīare totū hoīem.nō sic rotunditas.
Sic in ꝓposito de gignitiōe ⁊ creatiōe. Et si
dicaꝶ chr̄s ſȝ qd̄ hō ē aliq̄d.ex̄ de hēti.cū chr̄s
aut gr̄.aliq̄d increatū.⁊ hoc nō.q̄ tūc hō so/
lū noīaret diuinū suppositū.aut creatuȝ:⁊ ita
xp̄s ē creatura.D^m q̄ ē aliq̄d ⁊ illud ē crea/
tura.s.nā humana.nec tñ sequiꝶ.ergo xp̄s est
creatura:q̄ eēnt in arg.q̄ttuor termini.vt pȝ
manifeste.Sed qd dicēdū ad tot scōꝝ auc̄tes
clamātiū xp̄m creaturā. Dicēdū q̄ loquūtur
valde expresse.vñ pie merito sunt exponēde
sic.chr̄s est creatura.i.chr̄s includit nām hu/
manā:que ē creatura.vñ ista ꝟitas q̄ chr̄s nō
sit creatura:videꝶ q̄si tp̄ib⁹ mgr̄i maxīe appa
ruisse.Sed dicit scd̄a ps cōcl'onis q̄ hec sane
cōcediꝶ.xp̄s ſm qd̄ hō est creatura.pȝ ex tex/
tu mgr̄i.verū ē tñ q̄ est improꝑa ⁊ q̄si ꝑ sino/
dochē vera.cui⁹ rō apud doc.subti.q.ij. talis
est.Qñ eniȝ aliq̄ ꝓpositio est simpl'r falsa.tūc
reduplicatio ꝓꝑrie sūpta ad alterū extremuȝ
posita nō tollit falsitateȝ.sicuti si ista est falsa
ethiops est alb⁹:ista nō erit vera.ethiops in/
quātū hō est alb⁹.ita dico de ista.chr̄s ſm qd̄
hō ē creatura loq̄ndo ꝓꝑrie:ex quo ista ē fal
sa.chr̄s est creatura:etiā ipsa erit falsa.verum

est tñ q̄ sicuti ista ē ꝟa.ꝑ ꝑtē ethiops ſm den
tes ē alb⁹.ita ista.chr̄s ſm q̄ hō est creatura.
q̄.s.nā humana:que est q̄si ps chr̄i.mō q̄ dic̄
diuin⁹ Dyoñ.in.iiij.diuinoꝝ noīum ɔpōnem
ineffabilē iesu extat creatura:⁊ huic pōt suffra
gari illud.v.phisicoꝝ.hō sanaꝶ q̄ thorax sa/
naꝶ.nec seqꝶ:chr̄s ſm q̄ hō ē creatura:g° xp̄s
ē creatura.q̄ teste in lr̄a magr̄o in talib⁹ lo/
cutionib⁹ thopicis:nō videꝶ argumētatio de
quo ꝑamplius queraꝶ a diuino Dyoñ. in sua
ep'la ad titū.¶Scd̄a ɔ°est q̄ hec ꝟba incipit
⁊ desinit:vere ꝑdicanꝶ in chr̄o.⁊ ē hec. Lȝ di
uini ꝟbi intuitu incipe ⁊ desinere non dicanꝶ
chr̄s:pōt tñ hui⁹ singularis hoīs rōne.¶Di/
cit ꝑma ps ɔcl'onis q̄ de chr̄o non pōt dici in
cipit aut desinit rōne diuini ꝟbi. Pȝ liq̄do:
q̄ diuinū ꝟbū est eternū fine carēs ⁊ ꝑncipio
qd̄ de se Apoc̄.i.clamat. Ego sum alpha ⁊ o
ꝑncipiū ⁊ finis.vñ ex quo pr̄ est ꝑfectissimuȝ
⁊ nāle filij seu diuini ꝟbi ꝑncipiū ip̄m ꝟbū ge
nuit sibi coeternū.veluti apd̄ Aug. Si ignis
esset etern⁹:splēdorē hēret coeuū.nec seqtur.
diuinū ꝟbū hȝ ꝑnci^m ergo initiū. ⁊ ꝑ ɔn̄s inci
pit. Principiū.n.in ꝓposito capiꝶ pro ꝓdu/
cēte:initiū aūt ꝑncipiū durationis sig̃t.lȝ aūt
diuinū ꝟbū hēat sui esse ꝓductiuū ꝑncipium
non tñ hȝ sui esse initiū:nec obuiat q̄ fili⁹ non
est a se necesse eē:sed a pr̄e:⁊ ita pōt desinē eē
q̄ lȝ non sit a se necesse eē:ē tñ de se necesse es
se:q̄ hȝ cū pr̄e eādē eēntiā.nec seqꝶ gignitur
ergo creaꝶ.q̄ lȝ in nobis gignitio creationeȝ
presupponat:non tñ in deo in quē trāsferꝶ so/
lū ꝑ modū ꝓductionis.Vñ nec ꝓꝑ dr̄ cā diui
ni ꝟbi lȝ bene ꝑncipiū nisi capiaꝶ cā pro ꝑnci
pio modo grecoꝝ q dicūt pr̄eȝ cām ꝟbi.i.ꝑn/
cipiū.nec vt patuit impedit q̄ diuinū ꝟbū ab
alio hēat esse:q̄ a pr̄e:⁊ tñ q̄ hēat ab eterno:
q̄.s.pr̄ ab eterno dat ei inamissibilē:q̄ semꝑ
dat.Ista oīa plenius hita sunt in ꝑmo libro.
¶Sed inq̄t scd̄a ps ɔcl'onis:q̄ rōne hui⁹ sin
gularis hoīs in chr̄o:pōt incipit ⁊ desinit pre
dicari.ꝓbaꝶ.Qñ est vnū ꝑdicatuȝ respiciens
vnū subm̄ cōplexū pōt attribui illud ꝑdicatū
subo:aut rōne totius subi:aut rōne vni⁹ ꝑtis.
De p° ex^m:vt si dicaꝶ:aīal rōnale est risibile.
risibile nec attribuiꝶ soli aīali.quia tūc aīalia
bruta possent ridere.nec soli rationali q̄ tūc
aīa posset ridere seꝑata cū sit rationalis. ſȝ to
ti attribuiꝶ subo.s.aīali rōnali.De scd̄o exem
plū vt paries alb⁹ disgregat.disgregare nem
ꝑe non inest ratione parietis:sed albedinis.Si
ergo est in alijs ꝑdicatis ita.non videꝶ rō q̄re
non sit ita cū his ꝟbis: incipit ⁊ desinit. Ex q̄
pȝ q̄ ista est ɔcedēda.christus incipit eē.s.qñ

ꝯcept⁹ est: nō q̄dē rōe toti⁹: q̄ꝛ rōe diue nāe sꝑ
fuit: sꝫ rōne alterius. q. ꝑtis. s. humane nāe: q̄ꝛ
iste hō icipit eē: nō q̄dē oñdēdo suppoᵐ sed i
diuiduū q̄ꝛ q̄ñ dñt grāmatici ꝙ ꝓnoia sig̃nt
ꝑsonā dꝫ ꝑsona large accipi ꝓ indiuiduo. Si
cut bñ dr̄ ista albedo. idēꝫ dico de ista: xp̄s de
sinit eē in morte sua. nā tūc nō fuit hō. vt pa-
tebit ifra. Et hoc mō patēt solutiōes ifinitarū
instātiaꝝ dicētiū: aut xp̄m icipere: aut negan
tiū s̄m diuersas in eo naturas. Et est gratum
exᵐ. Si dicat̄ scutuꝫ albū incipit esse dato ꝙ
pᵒ sit scutū tñ icipiat dealbari. Nēpe vt dictū
est superi⁹ nā hūana in xp̄o quodāmō vergit
in nāꝫ accidētis. ¶ Tertia ꝯclō est ꝙ idioma
tū cōicatio nullā in diuo v̄bo ponit ipfectio-
nē. ꝛ hec est. Sic diuini verbi ad nām assum-
ptā idiomatū est cōicatio. vt in eo nulla ipfe-
ctio ponat̄. Pꝫ ꝯclō vno v̄bo. ista eni cōica-
tio venit ꝑꝑ sustentationē nāe assūpte a v̄bo
hoc aūt nō ponit imperfectionē in verbo sed
indepēdētiā: ex pᵃ distin. hui⁹ tertij. vñ q̄ñ dr̄
fili⁹ dei est mortu⁹ aut passus: totū fit in nā as-
sūpta cui⁹ dependētiā dei t̄minat fili⁹ ꝑꝑ quā
termiationē talē suscipit ꝓtionē. ¶ Quantū
ad tertiū articᵐ sūt tres difficul. ¶ Pria vtꝝ
xp̄s s̄ꝫ ꝙ fili⁹ dei sit creatura. q̄ꝛ eccī. xxiiij. de
sapia dei q̄ est dei fili⁹ scribit̄. Ab initio ꝛ an̄
secula creata sū. Dicēdū s̄ꝫ tho. q̄ōne. i. ꝙ au
ctoritas intelligit̄ de nā angelica: q̄ fuit facta
ab initio: vl̄ de xp̄o rōe nāe assumpte preuise
ab eterno a deo. vel dicat̄ s̄ꝫ mgr̄m Nico. de
lyra. creata. i. ꝓducta. ꝛ tūc cōueniet filio dei
q̄ a p̄re ꝓducit̄. ¶ Scđa diffic. vtrū ista sit cō
cedēda. Iste hō icipit eē de⁹. Dicendū ꝙ sic
vñ sicut est vera ꝯuertēs. s. deus incipit eē iste
hō q̄ꝛ nūc ē hō: ꝛ imediate ante hoc nō erat
hō: sic ꝯuersa. iste hō icipit eē de⁹. pꝫ ꝑ easdēꝫ
exponētes. ¶ Tertia diffic. vtrū sicut ꝑ idio-
matū cōicationē ꝯcedit̄ ꝙ xp̄s est mortalis ꝛ
imortalis. ita ꝯcedat̄: xp̄s est mortalis ꝛ nō ē
mortalis. ꝛ sic de alijs. Dicit doc. deuo. q. ij. ꝛ
doct. subti. i eadē ꝙ nō. q̄ꝛ negatio plus tollit
q̄ꝫ affirmatio ponat. Affirmatio aūt vt dū di
co. xp̄s est imortalis: soluꝫ ponit ꝙ xp̄o rōne
nāe diue ꝯpetit imortalitas. Dū aūt dr̄ negā
do: xp̄s nō ē mortal' negat̄ mortalitas: respe-
ctu cuiuslibet nāe in xᵒ ideo est falsa. Ex q̄ pꝫ
ad q̄ōnē. ꝙ vꝫ ex idiomatū cōicatione: nō eē
creatura. sed icipit ꝛ desinit p̄ñt in xp̄o predi
cari. ¶ Ad p̄mū artiᵐ rñdit ad maiorē sctūs
thomas. q. ij. ꝙ est vera in ꝓtis essentialibus:
alias ñ sic bñ seq̄t̄: si sortes est hō sortes ē aial
creatura aūt nō est ꝓtū q̄dditatiuū ad hoiem
vt pꝫ. creatura eni in sua rōne dicit rᵐ: homo
aūt nō. Secūda aūt est ꝙ null⁹ respect⁹ est de
ratione absoluti. Doctor deuot⁹. q. i. dicit ꝙ
maior est vera: nisi ipedimētū adueniat. Ad
uenit aūt ipedimētū in ꝓposito. s. intellectuū
ꝯfusio. Doctor subti. in eadē. q. dicit. ꝙ bñ ve
rū est ꝙ in abstracto q̄libet ꝓprietas cuiusli-
bet gñis hꝫ ꝓ suo supiori denoiatiue creatu-
rā. nō aūt oꝫ in ꝯcreto q̄ñ primū eē nō ē effe-
ctū: sic in xp̄o pꝫ ex corᵉ q̄ōnis. ꝛ dat exēplū.
Si eni ꝑ casū sortes eēt etern⁹: ꝛ de nouo fie-
ret albus nō deberet dici creari ꝑꝑ creationē
albedis: sic in ꝓposito. ¶ Ad secūduꝫ ꝯcedit̄
maior. nec tñ seq̄t̄ ꝙ si creator cōicat̄ nāe as-
sumpte: ꝙ creatura nature assumēti. Et rō di
uersitatis ē: q̄ꝛ creator ita ꝯuenit nature ꝙ de
noiat suppoᵐ eadē denoiatione. creatura ve
ro ita denoiat nām ꝙ nō suppositū: nisi noua
denoiatio adueniat. ꝛ rō hui⁹: q̄ꝛ creator dic̄
agens q̄d est ꝯdᵒ suppositi: creatura autē nō
ita. ¶ Ad tertiū negāda est minor: ꝛ est dicē
dū ꝙ rōne esse humani nec tñ seqtur q̄n deus
dicat̄ marie fili⁹: q̄a illa nā nunq̄ꝫ habuit pro
priā existētiā: q̄n esset assumpta a filio dei. Ex
p̄ñti autē distin. sicut ꝛc̄. ¶ Prima ꝯclō xp̄s
nō fatet̄ eē creatura seu factura: vt pie censet̄.
Dicit ꝯclō ꝙ ista nō ꝯcedit̄: xp̄s est creatura.
Et ponit̄ a p̄nᵒ distin. vsq̄ꝫ ibi. His alijsq̄ꝫ ꝛc̄.
¶ Scđa ꝯclō: vt hō fact⁹ dr̄ xp̄s: ita creat⁹ sa
ne asseritur. Dicit ꝯclō ꝙ xp̄s pōt ꝯcedi crea
tus ꝛ fact⁹: s̄m ꝙ homo. Et incipit ab illo lo-
co. His alijsq̄ꝫ. vsq̄ꝫ ibi. Post predicta ꝛc̄.
¶ Tertia ꝯclō. Ex humanitate xp̄s icepit. sed
deitate solū ꝓcedit. Dicit ꝯclō ꝙ pōt conce-
di ꝙ xp̄s incepit esse ratione humanitatis: sꝫ
non rōne diuinitatis. Et ponit̄ ab illo caplō.

Post predicta vsq̄ꝫ ad finem.

Solet etiā queri vtrū aliū hoiēꝫ ꝛc̄.

¶ Hic signat̄. xij. distinc. hui⁹ tertij s̄m mentē doc. deuo. Notandū tñ
ꝙ s̄m thomā. hec. xij. dist. icipit in ca. p̄cedēti
s. in vltimo precedentis disti. Post predicta
q̄rit̄ vtꝝ hō ille ꝛc̄. Veri⁹ tñ vr̄ assignasse doc.
deuo. nā ista v̄ba icipit ꝛ desinit. ꝛ maxie ici-
pit. de q̄ agit in p̄dicto caᵒ. maiorē hꝫ ꝯuenīē
tiā cū mā illi⁹ distin. q̄ est. vtrū xp̄s sit creatu-
ra. q̄ cū mā istius disti. que est. an fili⁹ dei po
tuit assumere hoiēꝫ qui non eēt de gñe ade. ꝛ
an xp̄s peccare potuerit. Ideo sequēdo quo
tationē doctoris deuoti. p̄t hec distin. sic con
tinuari ad precedētes. Nā postq̄ ab octaua
distin. iclusiue vsq̄ꝫ ad istā exclusiue tacta est
idiomatū cōicatio. Nunc incipit aperiri cōi-
cabilium conditio. Et habet diuidi hec pars
in tres partes principales. In prima nature

Di XII

ponit̄ assūpte entitas. In scđa gr̄e seqt̄ dona/
ta bonitas. In 3ª vidēdi tāgit̄ hinc ꝑspicaci/
tas. Pª in pn°. Scđa di.xiiij.ibi. Preterea sciē
dū ē xp̄m fꝫ hoiez ⁊c̄. 3ª dist.xiiij.ibi. Hic q̄ri
op⁹ ē cū aīa xp̄i ⁊c̄. Rursus p̄ria ꝑticula q̄ est
p̄ns dist. in q̄ nāe assūpte ponit̄ entitas. i tres
ꝑtes diuidit̄. In pª ōndit̄ xp̄s quo hoīuꝫ gn̄e
nām habuit. In scđa ꝙ peccare temere neq̄/
q̄ꝫ potuit. In 3ª q̄ in sexu munere nasci opor/
tuit. Prima in principio. Secūda ibi. Jō nō
īmerito querit̄ ⁊c̄. Tertia ibi. Solet etiā que/
ri quāuis curiose ⁊c̄. Hec est diuisio ⁊c̄.

Trū nr̄a medicia xp̄s ex adā genit⁹ in
v sexu virili ipeccabil' sit ꝑduct⁹. Et ar̄ ꝙ
nō triplici medio. Prio sic. Xp̄s deus
⁊ hō nām hūanā sūpsit i suo optio sed melior
ē nā humana in potēte peccare: q̄ꝫ in nō po/
tēte: g° xp̄s fuit peccabil'. Maior pꝫ ex eo ꝙ
vocat̄ xp̄s adā celestis. sic̄ pus vocat⁹ ē adam
terren⁹. vn̄ ⁊ xp̄s scribit̄ accepisse ꝑmitias nr̄e
carnis. Sꝫ minor ꝑbat̄. Tū dicto Aug. in 3°
de libero arb° dicētis. Melior est nā q̄ pecca
re pōt: q̄ꝫ que peccare nō pōt. Tū q̄ꝛ illud ali/
bi dicit. Meliores iudicauit de⁹ hoīes sibi li/
beraliter deseruire: si cū possent eū offendere
nollēt. Scđo ar̄ sic. Quicūq̄ꝫ pōt mētiri pōt
peccare. sꝫ xp̄s potuit mētiri: g° potuit pecca
re. Maior pꝫ. q̄ꝛ oē mēdaciū pctm̄ ē. opponi
tur nēpe v̄itati. Sed ꝑbat̄ mior Joh. viij. Di
cit iesus iudeis. Si dixero q̄ꝛ nō noui eū: ero
silis vobis mēdax. Potēs aūt dicē vnā totaꝫ
orōnē: pōt dicē ꝑtē ei⁹. ⁊ ita potuit dicē. ero
silis vobis mēdax. Tūc quero: aut dicebat ve
rū: ⁊ tūc erat mēdax. q̄ꝛ dicebat se mēdacem.
Aut dicebat falsuꝫ. q̄ꝛ. s. nō erat mēdax. ⁊ tūc
iō erat mēdax: q̄ꝛ dicebat se mēdacē ⁊ n̄ erat.
3° ar̄ sic. Qđ qs pōt si vult: pōt illud simpl'r.
sed xp̄s si voluit potuit peccar̄. g° simpl'r fuit
peccabilis. Maior pꝫ aucte Aug. in li. de spū
⁊ lr̄a. Lꝫ inq̄t est in ꝑtāte hoīs qđ facit. cuius
rō ē. q̄ꝛ volēs oꝑat̄. Minor ꝑbat̄. ex eo ꝙ vel
le peccare ē peccare. ⁊ ita si xp̄s voluit pecca/
re: iā peccabat. ¶ In o^m aūt ar̄ aucte glo. su/
per illo v̄bo ad hebre. ij. Eū qui paulo mino/
rat⁹ ē. dicit glo. Nā humane mētis quā deus
assūpsit: ⁊ q̄ nullo pctō dānari potuit sol⁹ de⁹
maior ē. In ista. q. ad al's ⁊c̄. ¶ Quo ad ꝑmū
articulū termini sunt. impeccabilis. medicia
⁊ sexus. Prim⁹ igit̄ termin⁹ est ipeccabilis.
Vn̄ ꝑ° notādū ꝙ ipeccabilis dr̄ tripl'r. Prio
solū negatiue. ⁊ hoc mō lapides ⁊ cetera itel
lectu carētia dicunt̄ ipeccabilia. Scđo dr̄ im/
peccabilitas nō solū negatiue: sed c̄rie se hn̄s
imꝑpe^m ad pctm̄. ⁊ si hoc sit ꝑ nām solū de⁹
est impeccabilis. Si aūt sit ꝑ habitū. sic beati
comꝑhēsores sūt ipeccabiles: ⁊ forsan maria
in via post maxie ꝯceptū vnigenitū dei. Ter°
dr̄ impeccabilitas vt sit idē q̄ꝫ vix peccabili/
tas. ⁊ huic dr̄ in via qs ex mō loquendi ipec
cabilis q̄ꝛ vix ad peccandū se inclinat. Ultra
notādū ꝙ ista tria se hn̄t ꝑ ordinē ipō peccā/
di ipeccabilitas ⁊ nō peccās. Dr̄. n. impoten
tia peccādi solū in deo ꝑ nām. q̄ꝛ. s. nō hꝫ libe
rū arbitriū ex nā potēs deficere. nō sic ē in q̄/
cūq̄ꝫ creatura intellectuali. vn̄ ⁊ in xp̄o fꝫ qđ
hō. Doc. deuo. ar. ij. q. ij. cōcedit pōm peccā/
di: lꝫ remotā valde. hoc ē dictu libeꝛ arbitriū
de se flexibile: nisi aliūde veniret īpedimētū.
Impeccabilitas aūt negat ordinē ad peccā/
dū q̄ꝛ. s. qs aut natura aut dono dei funditus
auertit̄ a reatu pcti. nō peccās aūt solū negat
actū peccati. Secūdus termin⁹ est medicina.
Vn̄ medicina a papia amodo dicta est quaꝫ
apollo apud grecos dr̄ prim⁹ repisse. vn̄ me/
dicina spiritualis ad corꝑalē ꝑiformiter tri/
plex est. s. ꝑseruatiua a morbo: ne. s. morb⁹ seu
peccatū veniat. cōseruatiua gr̄a. s. conseruās
aiam in sanitate spūali. Curatiua curās. s. pe
nitētia a crimie ⁊ peccat̄. ⁊ hec triplex medi/
cina xp̄o appropriat̄. Est nēpe lux illuminās
⁊ ꝑseruās ne cadam⁹. panis cōfortās ⁊ cōser
uās ne deficiamus. calculus ignitus vt a pec
cato igne curemur caritat̄. Tertius terminus
est sexus: ⁊ dr̄ a sensu: q̄ꝛ sexu fit discretio. Est
aūt fm̄ p̄hum. x. metha. sexus dr̄ a mālis non
formalis: q̄a. s. nō variat spēm. Eiusdē. n. spēi
est ⁊ mas ⁊ femina. Vn̄ notādū ꝙ tres reꝑiū
tur in nā sexus. ꝑmus virilis. scđs muliebris.
tertius ex vtroq̄ꝫ cōpositus. quē p̄hi ⁊ poete
vocāt hermofroditū. ab hermes qđ est mer/
curius ⁊ frodiseos qđ est venus. q̄si ex vener̄
⁊ mercurio cōposit⁹. attribuūt aūt mercuriū
viro: sed venerē mulieri. ¶ Quātū ad 2^m ar/
ticulū sunt tres cōcl'ones. Prima est ꝙ xp̄us
est ort⁹ ex ꝓgenie ade. Scđa de xp̄i impecca
bilitate. Tertia qual'r xp̄m in sexu virili nasci
cōgruit. Prima igit̄ est hec. Sic ex ade gn̄e
nr̄am medicinā xp̄m nasci cōgruit: vt tn̄ adā
nō esset. Dicit prima pars ꝯcl'onis ꝙ cōgrue
bat xp̄m nasci de genere ade seu adam. Pro
bat̄. Si hō stetisset: nulli generi esset obnoxi⁹
nisi deo. sed ꝑ xp̄m in pristinā libertatē voca
tus est maxime in gloria. g° decuit vt eiusdeꝫ
gn̄is cū alijs hoib⁹ esset xp̄s. alioqn ex ista re
paratiōe fuisset alteri q̄ꝫ deo hō obnoxius q̄ꝛ
illi nature assumpte a filio dei. vn̄ nō imerito
xp̄s dr̄ mediator inter nos ⁊ deuꝫ: cū sit hō ⁊
sit de⁹. sicut mediū in nālibus vtrūq̄ꝫ ꝑticipat

extre^m^.Et ē valde ꝯgruū vt eiuſdē ſit ſpēi q
peccauit ⁊ q ſatiſfecit:⁊ i hoc maxime relucet
iuſtitia dei:relucet ⁊ mīa dei: vt illi nāe deus
vniat:que in adā eū ꝯtēpſerat.Manifeſtat ⁊
dina ſapīa que ordinauerat ex vno hoīe totū
ꝓcurādū gen⁹ hūanū:qđ nō fuiſſet ſi aliunde
xp̄s hūanitatē aſſūpſiſſet.Et h̄ eſt qđ dī ad he
bre.ij.Qui ſcificat ⁊ q ſcificat ex vno oēs.nec
valet ſi dicat ꝙ aīa xp̄i ē nobiliſſima:g° debu
it hr̄e corp⁹ nobiliſſimū.bn̄.n.ꝯcedit ꝙ corp⁹
xp̄i fuit nobiliſſimū corp⁹ hūanū ꝯueniēs ſta
tui:nō tn̄ repugt qn ex maſſa ade ſūptū fuerit.
Et ſi dicat ꝙ obprobriū pentū redūdat in fili
os:⁊ ita pctm̄ ade in xp̄m:nō ē verū:niſi qn̄ fi/
lij ſt imitatores prn̄i ſceleris:qđ nō fuit in x°.
qnimo fuit medicīa hūani gn̄is.¶ Sz dic̄ 2ª
ps ꝯcl'onis:ꝙ xp̄s nō debuit eē adā.Probat
qꝛ cū ſit coicatio idiōtū iter deū ⁊ hoīez:ſi eſ/
ſet adā:cū adā fuerit pctōr:ſeqret ꝙ iſta foret
vā.de⁹ fuit pctōr:qđ horrēt pie aures.Confir
mat.Tū p°rio qꝛ ex q̊ p adā de⁹ decreuerat mł
tiplicare gen⁹ hūanū:ſi xp̄ſ fuiſſet adā:xp̄s ge
nuiſſet filios ⁊ filias.Tū 2° qꝛ ſatiſfacē debe/
bat ſm Anſel.q nulli⁹ eēt debitor:qđ nō fuiſ/
ſet in adā. Tū 3°:qꝛ adā de pctō nimiū depor
taſſet cōmodū.vn̄ doc. deuo.ar.i.q.ij.recolli/
git tres cās q̄re n̄ ꝯgruebat ꝙ xp̄s foret adā.
Pr°ia ex pte dei: ne de⁹ pctōr diceret. Scđa
ex pte ade:ne tm̄ eleuaret p culpā. Tertia ex
pte hūani gn̄is:qꝛ gratioſior ē deo pr̄i pro de
bito nr̄o paſſio xp̄i inocētis:ꝙ fuiſſet ade debi/
toris.Nec ē ſil'e:qꝛ qn̄ ſpūſſcūs mūdat p gr̄az
aīam:ipſemet in aīam deſcēdē dī.⁊ ita ex quo
xp̄s mūdabat pctm̄ ade debuit cape ip̄z adā.
non eſt ſil'e:qa in p°ria nō fit vnio nec idiōtum
coicatio:veluti in ſcđa.vn̄ ⁊ p xp̄z q̄ſi p ramū
humane arboris:radix pcti adam ſufficiēter
curat⁹ eſt ⁊ punit⁹ ē in limbo patrū: ⁊ hoc in
mūdo.¶ Scđa ꝯ° eſt de impeccabilitate xp̄i
⁊ eſt hec.Impeccabilis fundit⁹ xp̄s dict⁹ eſt
⁊ peccādi carēs pō vi remota. ¶ Dicit pr°ia
ps ꝯcl'onis ꝙ chr̄s eſt fundit⁹ impeccabilis.
Probat.Si chr̄s potuit peccare ponat in eſ
ſe:qꝛ poſſibili poſito in eſſe nullū ſequit̄ ipoſſi
bile:ſeqtur ꝙ xp̄us pro pctō potuit dānari:⁊
cū xp̄s ſit de⁹:ſeqtur ꝙ ⁊ deus:qđ peſſime ſo/
nat.Vn̄ ſcūs Tho.huius veritatis ponit fun/
damētū.ar.ij.q.i.in tribus.Ingt.n.ꝙ dn̄s ie
ſus erat viator cōprehēſor ⁊ de⁹.Quo ad pri
mū chr̄s fuit viator ⁊ regula alioꝝ viatorū.ſi
ergo in hac regula fuiſſet obliqtas nō fuiſſet
vbi alij potuiſſēt regulari.Quo ad 2^m^ fuit cō
prehēſor.⁊ ita imutabilr fini vltimo iūctus.
Quo ad tertiū teſte Dam̄.fuit organū deita/
tis:⁊ ita pctm̄ in eo intrare nō potuit. Et ſi di
cat qa q̄rto thopicoꝝ ſcribit ph̄s.ꝙ de⁹ ⁊ ſtu
dioſus pōt praua agē.Tho.dicit ⁊ allat Ra
bimoyſ.ꝙ eſt ſic iſta auctas gloſanda.pōt ſi
ſ.velit.eſt aūt impoſſibile ꝙ velit.Doc.autez
deuo.in q̊dā ſui opis loco:eā negat ſimplr.⁊
videt dicere ꝙ eā ponit ph̄s per modū exem
pli.q̊ꝝ nō reqrit verificatio.vnde nec qꝛ chr̄s
peccare non potuit tollit laus eius:qꝛ non ex
coactione:ſed arbitrij inuariabilitate hoc ha
bebat.vnde lȝ fuerit in ſtatu viatoris quo ad
meritū:fuit tn̄ quo ad hoc ⁊ alia que.ī.pate/
būt in ſtatu cōprehēſoris.Ex quo infert ꝙ il/
lud Bern̄.vbū.Tātū deſcēdit quātum deſcē
dere potuit.intelligit ſeruata cōgruētia.non
ꝯgruebat aūt ꝙ eſſet xp̄s peccabilis. ¶ Sed
hȝ ſcđa pars ꝯcl'onis:ꝙ xp̄s etiā caret pō pec
cādi niſi capiēdo remotā pōm:hoc ē li^m^ ar^m^
abſolute:tūc.n.hȝ pōm peccandi.i.li^m^ arbi^m^
qđ de ſe dū eſt creatū ad vtrūqȝ bonū ⁊ malū
extat flexibile. Et inde eſt qđ apud tho.q.ij.
arti.ij.iſta negat.xp̄s habet pōm peccādi:qa
capit pōm nō abſolute.ſȝ vt hȝ quēdā ordinē
ad actū illū qui nullo mō fuit in xp̄o.Doc.āt
deuo.in eodē arti.⁊ qōne.eā videt ꝯcedē mō
preexpoſito.⁊ pȝ ꝙ iter eos nō eſt oppoſitio.
Et ſi hincinde intelligunt ſctōꝝ auctes.vnde
illud dictū.Oīa que in natura humana plan
tauit deus:aſſumpſit dei verbū.Et rurſus.To
tum me aſſūpſit vt me totū redimeret ⁊ cōſi/
miles.Solū enim oſtēdūt ꝙ potētia peccan
di quo ad ſubtractū.ſ.liberū arbitriū aſſum/
pta eſt.Ecōtra illud Anſel. Ptās peccandi
nō eſt libertas:nec libertas peccādi:⁊ cōſiles
loquunt quo ad deformitatē reſpectu act⁹:⁊
illa nō eſt aſſumpta.¶ Tertia ꝯcl'o eſt de na/
tiuitate xp̄i in ſexu virili.⁊ eſt hec. Ita virum
eſſe decuit xp̄m: vt de ſola muliere naſceretur
Dicit pª ps ꝯcl'onis ꝙ debuit chriſtus hr̄e ſe
xū maſculinū ſeu eſſe vir.ꝓbat. Ex quo enim
eſt inter nām aſſumptā ⁊ aſſumētē idiomatū
cōicatio:ſi xp̄s eſſet mulier:hec eēt vera.chri
ſtus eſt dea:ſicut iſta m°:xp̄s eſt de⁹.qđ nō re
cte ſonat.Cōfirmat ex lib.de aīalib⁹. vbi dici
tur mulier reſpectu viri mas occaſionat⁹.i.i/
perfect⁹.xp̄s aūt debuit eē pfectiſſimus. Vn̄
ſexus virilis quo ad pn̄s in trib⁹ muliebrē p/
cellit in principiādo:qꝛ oēs tam viri ꝙ mulie
res ex vno ſunt viro:ita cōformiter ex vno ſu
mus regn̄ati chriſto.Secūdo quātū ad virtu
tē in agēdo:qꝛ quaſi eſt viri agere ⁊ mulieris
pati.⁊ qꝛ in redēptione nr̄a erat maxima vir
tus:ideo decuit eū eſſe virū.Tertio in pſiden
do.dicēte aplo.i.coꝝ.xi.Caput mulieris vir.

Et qꝛ xp̄s debuit eē inter hoīes eminētissim⁹
virilē debuit accipe sexū. Et si dicat̄ ex quo de
sola v̄gine nat⁹ est: debuit marie v̄gini in sexu
assimilari: sicut ꝓles parēti. Dicendū q̄ suffi
cit assimilatio in spē non in sexu. vñ ⁊ matres
plus desiderāt portare filios q̄3 filias p nām.
nec obuiat q̄ debuit vincē meritū p īfirmita-
tē: muliebris aūt sexus infirmior est. Dicēdū
q̄ infirmitatē assumpsit salua ꝯgruētia: ⁊ hec
est magis vt patebit in sexu virili. Sed dicit
scd̄a ps conclōnis q̄ xp̄s debuit nasci de sola
muliere. sic. n. cōplet⁹ est nūerus Ansel. in hu-
mana gn̄atiōe. ex solo viro: eua ex adā. nec vi
ro nec muliere: adā a deo. ex viro ⁊ muliere:
vt est cursus nature. restabat de muliere sine
viro: qd̄ implet̄ in xp̄o. Vñ hoc cedit in hono
rē diuini p̄ris: vt. s. xp̄i nō sint duo p̄res: vnus
celestis: reliquus terren⁹. cedit secūdo in ho-
norē xp̄i: vt spūlscūs vicē gerat terreni p̄ris. ⁊
dicat̄ ꝯcept⁹ de spūscō: cedit in honorē tertio
marie matris: vt inuiolata maneret. vñ ꝯgrue
in sexu virili de muliebri nascit̄: vt vtrunq̄3 sa-
net sexū. Et iuxta dictū apl̄i ad hebre. ij. Per
oīa fr̄ib⁹ assimilet̄. seruata. s. congruētia absq̄3
pctō. Vñ l3 vir sit nobili⁹ principiū gn̄atiōis
q̄ mulier: tñ nobilissime suppletū est qꝛ virtu
te spūsci. ¶ Quātū ad tertium articulū sunt
tres difficultates. Prima vñ est q̄ in medici
na corpoꝝ: medicina est alteri⁹ nāe q̄3 corpus
qd̄ sanat: ⁊ tñ nr̄a medicina xp̄s est eiusdē na
ture nobiscū. Dicēdū q̄ suo mō sicut medici-
na corpis alteri⁹ est cōditiōis a corpe: sic xp̄s
purus a nobis infectis: nō tñ o3 q̄ aliā hēat a
nobis nām: sicut medicina corpis a corpe. rō
cuius est. qꝛ illa nālis ista volūtaria. ¶ Scd̄a
difficultas. Vñ est q̄ ecclesiastici. xxxi. in lau
dē viri iusti dicit̄. Qui potuit trāsgredi ⁊ nō
est trāsgressus: ⁊ facere mala ⁊ non fecit. ⁊ tñ
dicimus xp̄m q iustissim⁹ est fuisse impeccabi
lē. D^m est q̄ id qd̄ est pfecti⁹ in inferiori: est i-
pfecti⁹ in supiori. p3: furor. n. in cane laudat̄ in
hoīe vitupat̄. Et ph̄s. x. scribit ethicoꝝ. Lau-
des hoīu3 in deos trāslate derisiones vident̄.
vñ laus p̄dicta est īferioꝝ ad xp̄m. dicit. n. pfe
ctiōe3 i hoc qd̄ ē nō trāsgredi. dicit impfectio
nē in posse facē mala. Tales aūt laudes nō s̄t
xp̄i q laudari d3 sine impfectione laudis. p3 d̄
fide nō posita i eo pp enigma iūctū cognitio
ni: l3 in alijs dicat pfectionē. ¶ 3ª difficultas
cū p̄mo peccauerit eua quare in sexu mulie-
bri: nō venit xp̄s. Dicēdu3 q̄ corrn̄det maria
eue: xp̄s ade. ⁊ sicut eua fuit p̄ncipiū doloris:
sic maria exultatiōis. ⁊ sicut adā peccāte pec
catū cōsumatū ē. ita xp̄o in sexu virili appēte

plenitudo ītroducta est. ¶ Ex quo p3 ad qō-
nē: q̄ v3 nr̄a medicīa xp̄s ex adā genit⁹ in se-
xu virili impeccabil' ē ꝓduct⁹. Tunc ad argª.
¶ Ad p^m. Dicit p̄rio ad minorē doct. subti. i
p̄nti dist. q̄ nā assumpta de se ē bn̄ peccabil':
ēt stāte vniōe: nisi esset gr̄a adueniens consu
mata: q̄ efficit̄ impeccabil'. Ceteꝝ dico q̄ intē
tio Aug. est ꝯparare in pª aucte illa: nām in-
tellectualē sensitiue. sensitiua quidē peccat̄ n̄
p̄t de se: ītellectual' aūt bn̄: ⁊ tñ melior est. nō
tñ ꝯpat ītellectualē īpeccabilē ad ītellectua-
lē peccabilē. iō auctas nō cogit. Reliq̄ aute3
aug. auctas h3 capi de lege cōi vbi ē īpfectio
cū pfectiōe q̄lē nō decet vt p̄dictum est xp̄m.
¶ Ad scōm negat̄ minor. ⁊ dū ꝓbat̄. qꝛ potu
it dicē. ero silis vobis mēdax. Thomas artic⁹
ij. q. i. soluēdo vltimū arg^m dicit q̄ veꝝ est si
voluisset: s3 erat īpossibile q̄ vellet. S3 salua
sua reuerenª h̄ nō vr̄ sufficē: ex q̄. n. totū potu
it dicē ⁊ ptē: ⁊ potuit velle. Iō aliī tā doc. de-
uo. q̄3 doc. subti. soluūt. dn̄t sic. illa oīo. ero si
milis vobis mēdax. pōt intelligi: aut māliter
⁊ sic potuit dicere. aut significatiue: ⁊ sic nō.
qꝛ significasset se mēdacē. ⁊ sic tacet obiectio
¶ Ad tertiū dicēdū breuit̄ ad maiorē. q̄ illa
glosanda ē sic vt habeat veritatē qd̄ quis p̄t
si vult ⁊ d3 id pōt simpl'r. Sic aūt sumpta ma
iore: minor est falsa q̄ xp̄s pōt si vult ⁊ d3 pec
care: iō cessat ar^m. ex p̄dcā ⁊c̄. ¶ P̄ria ꝯcl'o.
Aliūde sumere ab adā potuit de⁹ ⁊ cape sed
ita cōgruit. Dicit ꝯcl'o q̄ de⁹ potuit aliunde
cape humāitatē q̄ de gn̄e ade: s3 hoc fuit ma
gis cōgruū. Et ponit a princi° distin. vsq̄3 ibi.
Idē nō imerito q̄rit̄ ⁊c̄. ¶ Scd̄a ꝯcl'o. Neg-
bat peccare vt deo vnit⁹ xp̄s: s3 distinct⁹ p̄t ⁊
errare. Dicit ꝯcl'o q̄ xp̄s inq̄3tū noīat vniōe3
nature humāe cū dīna negbat peccare: sed in
q̄3tū noīat illā vt separatā potuisset. Et icipit
ibi. Ideo nō ⁊c̄. vsq̄3 ibi. Solet ēt ⁊c̄. ¶ Terª
ꝯcl'o. Sexu femineo de⁹ icludit̄: s3 magis on̄
ditur vt nascitur eo. Dicit cōcl'o. q̄ deus con
cipitur in ventre virginis: ⁊ nascitur in sexu
virili. Et ponitur ab illo loco. Solet etiā ⁊c̄.
ad finem distinctionis. Sequitur in textu.

Reterea sciēdū ē xp̄3 ſm hoīem ⁊c̄.
p Hic signat̄. xiij. disti. hui⁹ tertij. q̄ sic
ꝯtinuat̄ ad p̄cedētē. Nā postq̄ i p̄ce
denti dist. nature posita est assumpte entitas.
Nunc in p̄nti dist. simul gr̄e ⁊ sapie declarat̄
in xp̄o dōata bonitas. Et h3 diuidi p̄ns disti.
in tres ptes p̄ricipales. In p̄ria determiat̄ ve
ritas. In scd̄a illumiat̄ falsitas. In tertia māi
festat̄ auctas. Prima in p̄nc°. Scd̄a ibi huic
aūt videt̄ obuiare ⁊c̄. Tertia ibi. alibi tñ scri

ptū reperit. Et hec duab⁹ primis ptib⁹ indiuisis manentib⁹: in tres ptes diuidit. In pria ex aucte pz obiectio. In secūda ex subtilitate dat solutio. In 3ª p securitate ē declātio. Pª in pnc°. Scda ibi. hec vba Amb. Tertia ibi. sz ex cā illius dicti rc̄. Et hec est diuisio rc̄.

v

Trū singularis psone gr̃a vnionis r capitis in xp̄o iesu in supmo possit collocari. Et arguit q̄ nō triplici me°. Primo sic. Si gr̃a xp̄i esset summa: ita q̄ nō posset ei fieri additio. aut h eēt ex pte forme aut scdo ex parte receptiui. s. aīe xp̄i. aut 3° ex pte agētis dei. sz neutr̄ ē dandū. igr̃ rc̄. Maior pz p diuisionē sufficientē. Sz pbat minor Primo q̄ nō fit ex pte forme. s. ipsi⁹ gr̃e: qr ē pticipatio caritatis ifinite: r ita neqt tm̄ crescē qn adhuc distet ab ea in infinitū. nec scdo est ex pte suscipiētis. s. aīe xp̄i: qr forma augmentat capacitatē suscipiētis. r ita q̄nto forma est pfectior: tāto capacitas suscipientis amplior efficit. Nec tertio ē ex pte dī agētis cū ifinite sit virtutis r p ɔn̄s nullo finito artat. ¶ Scdo ar̃ sic. Sūmo gratificabili solū summa ē conferibil' gr̃a. sz aīa xp̄i nō est summū gratificabile. ergo ei sūma neqt conferri gr̃a. Maior pz ex eo q̄ forma ad modū recipiētis recipitur. vñ alia spēs creat in oculo: alia in itellectu: qr aliud est recipiēs ocul⁹ aliud intellect⁹. Sz minor pbat. qr angeli in nālib⁹ nobiliores sūt aīabus: cū ergo aīa xp̄i nō exiuerit aliar̄ aīar̄ nāz: relinqtur ppo^m. ¶ Tertio ar̃ sic. Summa nā nō est facta: ergo nec summa gr̃a. r per ɔn̄s xp̄o nō est collata summa gr̃a añs pz. qr quacūqz nā data creata illa est finita. r per ɔn̄s gradus aliqs ei potest fieri. Sz pbat ɔn̄a. magis. n. consistit vniuersi pfectio in spēb⁹ q̄ in idiuiduis. illa aūt subā creata se hr̃et in vniuerso admodū speciei. gr̃a aūt sūª in xp̄o vnicū solū foret gr̃e indiuiduū. In o^m ar̃ aucte aug. xiij. de tri. c. xix. Sūma gr̃a ē in reb⁹ p tp̄s ortis: vt de⁹ hō fieret: r hō de⁹. Et mgr̃ in lr̃a. Credendū est deū tantā gr̃am illi aīe cōtulisse q̄ntā potuit cōferri: potuit aūt cōferri sūma: alioqn iā maior posset cōferri que esset summa. In ista qōne pformiter ad rc̄. ¶ Quo ad p^m articulū termi sūt gr̃a vniōis gr̃a singularis psone. r gr̃a capitis. Prim⁹ ergo termin⁹ est gr̃a vniōis. Vñ notādū q̄ gr̃a vniōis in xp̄o dr̃ tripl'r. Primo dr̃ gr̃a vnionis gratuita dei bonitas nām humanā secū vniēs: r hoc mō accipiēdo gr̃a vniōis noīat quid increatuz. Scdo dr̃ gr̃a vnionis q̄dam rlō fundata in nā humana: quā diuinū verbū terminat. qua vnione nā hūana dr̃ verbo vnita: r verbū ei vnitū: sicut suo mō qs silitudine simil' dr̃. ver̄ est tm̄ q̄ aliqui ponunt in diuino vbo quēdā respectū rōnis quē noīant vnionē: r hoc respectu dicunt dici verbū vnitum. vnionē aūt in natura assumpta dicūt relationē realē. Tertio dr̃ gr̃a vnionis quidā hit⁹ supernatural': qui caritas noīat: qui de cōgruo hanc seqtur vnionē. decet. n. hoiez deū seu naturā assumptā carismatib⁹ iformari caritatis. ¶ Scds termin⁹ est gr̃a singularis persone. Vñ notandū q̄ gr̃a singularis psone in xp̄o dr̃ tripl'r. vt pōt trahi ex. q. ij. articuli primi a doctore deuoto. Primo q̄ntum ad hitū. hoc mō qppe fuit singularis in xp̄o gr̃a: q oēs habitus habuit virtutū: semota impfectōe. Vñ Jo. p°. Vidim⁹ gl'iam ei⁹ gl'iaz q̄si vnigeniti a p̄re plenū gr̃e r veritatis. Scda gr̃a singularis in x° est q̄ntū ad vsus virtutū: qr oēs virtutes in x° habuerūt vsus suos semota impfectione: ideo dr̃ habuisse oēs sensus spūales. alij sancti solū tactū. Tertia gr̃a singularis in x° dr̃ q̄ntum ad effectū qr meritū xp̄i a talib⁹ exiens virtutib⁹ erat sufficiens q̄ntū in se fuit pro infinitis milib⁹ hoīum. r nulla ista triuz in alia reperit creatura. ideo vocat gr̃a singularis persone in x°. ¶ Terti⁹ termin⁹ est gratia capitis. Vñ notandū q̄ gratia capitis in x° dicitur tripl'r. Dicit enim sanctus thomas articulo. ij. q. i. q̄ caput sup oīa alia membra tres hz cōditiones. Prima est in excellentia dignitatis. r hoc in tribus. in altitudine sit⁹. in nobilitate potentiar̄ qr nobiliores aīe potentie in ea sunt: veluti ymaginatio: memoria: r consimiles. In comprehēsione quia in capite congregantur oēs sensus. Ideo ab isido. x. ethimologi. dictum est caput a capio capis. Ex pª in christo fm diuinitatē est gr̃a capitis. Unde apl's. Caput viri christ⁹: caput christi deus. Ex secunda r tertia fm etiā humanitatem assumptam caput est oium: quia superhabundat in nobilitate r capacitate. ¶ Scda conditio principalis capitis. qr caput influit mēbris alijs sensum r motum. sensuz a parte anteriori capitis: sed motū a parte posteriori: virtute motiua descendente in nucha seu vica° cerebri. r quo ad hanc proprietatez dicitur christus caput: quo ad diuinitatez principaliter efficiendo. quo ad humanitatem p modū meriti merendo fidem. per modū sensus r caritatē nobis per modū motus. Tertia conditio est: qr dirigit cetera mēbra. sic xp̄s vtriusqz nāe rōne. Et fm has tres conditiones gratia capitis dicitur perfectione: sicut leo dicitur caput animalium quia

est pfectius principio. sicut fons dr caput flu-
uij vel caput libri seu vie directione: sicut dr
caput rector gregis. Et quo ad has tres cōdi
tiones xps dr caput tam angelorꝝ ꝗ̄ hoium.
hȝ aūt quo ad hoies ex spāli ꝯformitatē in na
tura: sicut caput ad cetera mēbra. Differunt
aūt hec tres gr̄e ſm eūdē tho. arti. i. q. ij. quia
gr̄a singularis psone aspicit magis cām for-
malē. gr̄a capitis cām efficiētē: gr̄a vnionis
cām finalē. ¶ Quātū ad scdm artm sunt tres
ꝯclōnes. Prima ꝯclo est de gr̄a singularis p
sone in christo. Scda de gr̄a capitis. Tertia d
gr̄a vnionis. Prima igit est hec. Chrō collā
summa gr̄a sūme in eo create fruitionis extat
principiū. ¶ Dicit prima ps ꝯclonis ꝙ chri-
sto collata est sūma gr̄a singularis. Probat.
Si. n. chrō summa collata nō est gr̄a: quero
cām. Aut. n. ex eo est: qr sūma gr̄a nō est crea
bilis. aut si ē creabilis esset ifinita ⁊ nō posset
recipi in aia xpi: q̄ est finita. aut 3º qr nō decet
xpm sūmā hēre gr̄am. sed neutrū est verꝝ. igit
primo nō est verū ꝙ sūma gr̄a nō est creabil.
Arguo sic. Det xpi gr̄a. quero an deꝰ pōt vl-
tra istā aliā creare: aut nō. si nō: ergo ista ē sū-
ma creabilis. si sic. quero rursus de ista: ⁊ ita
ꝓcedet in infinitū. Et vltra infert ꝙ vna gr̄a
poterit creari que erit in infinitū pfectior gr̄a
christi: ⁊ ita intensiue infinita. Rursus seque-
ret ꝙ aliqd erit creabile qd creari nō poterit:
qr quātūcūqꝫ possit deꝰ creare pfectiꝰ poterit.
Et hȝ robur suum ista rō ex dicto phi in 2º de
aia. Cuiuslibet. n. rei nālis ꝯstitutꝰ est terminꝰ
augmēti. Uñ ⁊ Auerroys vult ꝙ qū itur ad
formā est statꝰ. nec est ꝓcedēdū in infinitū hū
aūt in ordine ad mām. Caritas aūt extat for-
ma ex quo pȝ summā gr̄am esse creabilē. Ex
quo scdo ꝓbat ꝙ creata gr̄a summa nō est: ⁊
ita nō obuiat qn in aia xpi recipi possit. Sed
tertiū. s. ꝙ xpm nō deceat sūmā hēre gr̄aȝ: im
probat ex hoc ꝙ etiā xps ſm humanitatē in
potioribꝰ bonis dei sedet: ⁊ supra supmū spi-
ritū collocat. Ex quo recte dicit doc. subti. in
q. ij. pūtis dist. ꝙ si ꝯtingat deficere aut minꝰ
laudādo xpm quātū ad hūanitatē aut nimis
melius est excedere ꝗ̄ deficere. Ex quo pmo
pȝ in aia xpi gr̄am creatā eē ponēdā. nec ē si-
mile si qs obijciat: qr adueniēte lumine solis
non videt lumē stelle. ⁊ ita adueniēte sole. i.
diuinitate in humanitate xpi. de nullo videt
seruire ista creata caritas: tā lumē. n. solis ꝗ̄
stelle effectiue se hñt influēdo. caritas aūt in
formatiue se hȝ in aia: nec est in xpo ista gr̄a
rōne psone: lȝ dicat singularis psone gratia:
sed rōne assūpte nature. vñ lȝ ita filius dei nā-
lis sit xps. ꝙ nō adoptiuꝰ. nō tñ sequit ꝙ crea
tā nō hēat gr̄am: valde. n. distāt dr̄e filiuȝ dei
nō hēre ius ex se in hēditate dei patris qd di
cit adoptio. ⁊ dr̄e eū rōne humanitatis habe
re creatā gratiā. Ex quo pȝ secūdo ꝙ xpi cari
tas est finita. Et si dicat qr Joh. iij. scribit. Nō
est ei datꝰ spūs ad mēsurā: ex quo enim hȝ si-
ne mēsura gr̄a est ifinita. Dicit doc. de uo. q.
ij. arti. i. ꝙ illa. s. auctoritas pōt intelligi de da
tione eterna p idiomatū coicationē. ⁊ sic est
simplr verū ꝙ ei nō est datꝰ ad mēsurā spūs.
Pōt rursus capi pro dono creato: ⁊ sic ē verꝝ
respectiue quo ad nos. non aūt simplr: qr do
na xpo collata quasi sine ꝓportione excedūt
dona collata nobis. Thomas aūt in eadē. q.
dicit tres causas. vñ illa auctoritas hȝ verita
tē. Prima ē ꝓpt vnionē ad deū. Scda qr ni-
hil finiret vt inqt nisi inqꝫtū in alio recipit. vñ
apud eū calor subsistēs est infinitꝰ ⁊ vlia sepa
ta infinita. Et ita cū gr̄a in xpo sit in supposi-
to indepēdēte hȝ qcqd ad rōnē gr̄e ptinet. ⁊
pōt dici infinita quodaȝ mō. Tertia causa qa
sufficit ad infinitos effectus quātum in se est.
Sed sua salua reuerētia rō secūda videt falsa
Forma. n. anteꝗ̄ intelligat in mā finita est ex
rōne ꝓpria. nec a mā aliquā hȝ finitateȝ: nisi
solū extrinsecā: ita color si p se subsisteret eēt
finitꝰ rōne ꝓpria: ⁊ vlia sepata finita sunt nec
finiunt rōne idiuiduatiōis nisi finitate extrin
seca ⁊ quasi p accñs. Ex quo tertio pȝ ꝙ gra-
tia chrī nō est augmentabilis: vñ nec aia chrī
ampliorē gr̄aȝ pōt desiderare vñ ⁊ satiat eiꝰ
appetitꝰ nālis sic deliberatiuus. ¶ Sed dicit
secūda ps ꝯclonis ꝙ sūma gr̄a in chrō create
sūme fruitiōis extat principiū. pȝ clare. qr ex
quo caritas ex dictis in pmo lib. dist. xvij. est
cā ptialis fruitionis. pfectior gr̄a ē cā pfectio
ris ⁊ sūma sūme. nec valet si dicat ꝙ angelus
in nā est pfectior aia xpi: ⁊ ita pfectiorē pote-
rit cāre fruitionē. supplet. n. hoc summa gr̄a.
que est in xpo imo ⁊ augmentat. Uerū est tñ
apud doc. subt. q. iij. pūtis di. ꝙ si tāta gratia
collata esset angelo quāta xpo: nō ꝯsiderata
diuinitate pfectiorē fruitionē eliceret angelus.
ꝗ̄ ille hō. vñ si sit sūma simplr fruitio creabit
in xpo: oȝ dicere ꝙ aia xpi solū se habet passi-
ue recipiēdo. s. sicut recipit caritatē. veruȝ est
tñ ꝙ adhuc dato ꝙ cōcurrat actiue est de fa
cto maxima nō tñ de possibili. Et si querat an
semota p casuȝ gratia ab aia xpi posset ne in
tātā fruitionē. Dicēdū ꝙ sic: concurrēte deo:
cū ois cālitas cause scde actiue: possit supple-
ri a pma causa actiua. ¶ Scda ꝯº est de gr̄a
capitis in christo. ⁊ est hec. Jta gr̄a capitis ho

minũ xp̃s caput dr̃: vt antiquoꝝ esse affirme
tur. Dicit p̃ma ps cõclonis ꝙ xp̃s dicit̃ eẽ ca
put hoium. Probat̃. Illoꝝ est caput xp̃s q-
bus sensum influit cognitionis: ꝛ motũ cari-
tatis: ꝛ eisdẽ in nã ꝯformat̃. sed hmõi oẽs sũt
hoies respectu xp̃i. igit̃ ꝛc̃. Maior pꝫ ex silitu
dine capitis mystici ad caput verũ ex primo
articulo. Minor etiã de se nota est. De ei⁹. n.
plenitudine nos oẽs accepimus ꝛ gr̃am pro
gratia. vñ glo. sup illo v̇bo ephe. p°. Ipsuꝫ de
dit caput nullũ mai⁹ donuꝫ p̃stare posset de⁹
hoibus: q̃ꝫ vt v̇bũ suum p qd̕ ꝯdidit oia face-
ret illis caput vt esset filius dei ꝛ filius hois.
vnus deus cũ patre. vnus hõ cuꝫ hoib⁹. Sed
tũc querit quis: q̃liter est christus infideliũ ca
put cũ careãt tam fide q̃ꝫ gr̃a. Dicẽduꝫ p̃mo
xp̃m dãnatoꝝ seu hoium seu demonũ nõ esse
caput ꝓut hic de capite loquit̃. Dicẽdum vl
tra xp̃m infideliũ esse caput solũ in potentia:
qꝛ pñt emẽdari ꝛ effici mẽbra chr̃i ne pl⁹ sint
demonis mẽbra. fideliũ aũt non hñtiũ carita
tẽ est caput xp̃s ex pte sensus sed nõ motus:
bonoꝝ v̇o ꝛ ex pte sensus ꝛ ex pte mot⁹: imp
fecte tñ in via: qꝛ labi pñt sed cõplete in p̃ria.
Ex quo infert̃ xp̃m eẽ caput tam antiq q̃ꝫ no
ui testamẽti: lꝫ. n. nec dũ xp̃s foret incarnat⁹:
nullus tñ nisi in fide chr̃i extat saluatus: aut
vẽturi. s. aut iam nati. Sed vñ est cũ coꝛ sit p̃n
cipiũ vite nõ caput: ꝙ xp̃s dr̃ caput ecclesie:
nõ coꝛ. Dicẽdũ ꝙ lꝫ f̃m mẽtẽ nãliũ a qb⁹ hac
in pte dissonãt medici coꝛ sit principiũ vite ꝛ
sensuum hois: tñ manifestat̃ magis sensus in
capite. theologi aũt ex aptis in occulta ꝛ my
stica deducunt̃ dei. Et pꝫ ꝙ eccl'ia antiq testa
mẽti nõ fuit accephala cuꝫ xp̃m in fide hẽret
velut caput. Ex quo infert̃ ꝙ ꝓprie in xp̃o dr̃
gr̃a capitis effectiue ad mẽbra mystica: ꝛ ꝙ
xp̃s est caput tã hoium in via q̃ꝫ in p̃ria. Sed
habet scd̕a ps cõclonis ꝙ xp̃s est caput ange
loꝝ. nõ aũt intelligẽdo f̃m ꝯformitatẽ natu-
re: sed influẽdo. Probat̃ ad ephe. i. ꝓposuit
oia instaurare in xp̃o qui in celis est: que i ter
ra sunt: vbi glo. in celis. i. angeloꝝ numerum
diminutũ implere ꝛ infra. ip̃m dedit caput su
per oẽm ecclesiã. Ex quo pꝫ ip̃m esse caput tã
militãtis q̃ꝫ triũphãtis ecclesie. nec est miruꝫ
cũ lucifer necdũ dr̃ caput demonũ. sed hoiuꝫ
ꝑuersoꝝ. Et pꝫ ꝙ influit xp̃s in angelis illumi
nationes: purgationes ꝛ pfectiones. lꝫ. n. f̃m
humanã nãm angelis sit inferioꝛ: eis tñ supi-
oꝛ est gr̃a. f̃m gratiã aũt fiũt hmõi influxus.
Dicit tñ doctoꝛ deuo. q. iij. arti. ij. ꝙ inquãtũ
hõ nullo mõ influit angelis btitudinẽ eẽntia
lẽ. s. visionẽ diuine eẽntie ꝛ fruitioneꝫ sed bti

tudinẽ accidẽtalẽ. ¶ Tertia cõclo est de gr̃a
vnionis: ꝛ est hec. Gr̃a vnionis sic ad esse ter
minat̃: vt a gr̃a singulari ꝛ capit̃ queat sepa-
ri. Ista cõclo satis habita est in v̇tute in p̃ce-
dẽtibus di. hui⁹ tertij. ideo ꝓbat̃ breuiter vno
v̇bo. vt eim habitũ est di. ij. diuinũ verbũ põt
assumere nãm irrõnalẽ: aut lignuꝫ aut lapid̕.
nõ qdẽ in vnitatẽ psone sed suppositi. ista q-
dẽ vnio tũc facta ad esse terminaret̃: ꝛ tñ tũc
nec esset gr̃a singularis nature nec gr̃a capit̃
qꝛ talis nã non esset capax gr̃e: qd̕ noiat gr̃a
singularis psone: nec influeret qd̕ noiat gr̃a
capitis. Ex quo pꝫ ꝙ etiaꝫ in xp̃o pñt abinui-
cẽ separi: potuit nẽpe v̇bũ diuinũ assumẽ hu
manitatẽ nõ infundẽdo ei gr̃am. Rursuꝫ po
tuit illã nãꝫ sibi vnire ꝛ gr̃a decoꝛare: ꝛ tñ ꝙ
nobis non influeret. verũ est tñ ꝙ de facto in
uicẽ sunt: imo eadeꝫ pñt dici diuersa intẽtiõe
cõparãdo. ¶ Quãtũ ad tertiũ art^m sunt tres
difficultates. ¶ Prima an singularis in xp̃o
gr̃a fuerit cũ plenitudine. Dicit doc. deuotus
q. iij. arti. i. ꝙ sic. vñ ibi ponit tres plenitudies
sup quas plenitudinẽ ponit xp̃i. Et p̃io ple-
nitudo sufficiẽtie. de qua actuũ. vi. Stepha-
nus plenus gr̃a ꝛ forti. ꝛc̃. Secũdo plenitu-
do prerogatiue que fuit in maria. Luce p̃io
Aue maria gr̃a plena. Tertio plenitudo co-
pie. q̃ est in nũero eccl'ie. eph̃. iiij. Ascẽdit sup
oẽs celos vt adipleret oia. Plenitudo auteꝫ
gr̃e chr̃i dr̃ supabũdantie. de ei⁹ plenitudine
oẽs accipim⁹. Jo. p°. ¶ Scd̕a difficl'tas. vtrũ
diuinũ verbũ posset rursus aliã humanitateꝫ
assumere que p sũmã ẽt gratiã diceret̃ caput
hoiuꝫ. Dicit doc. subti. q. i. ꝙ sic. loquẽdo de
potẽtia dei absoluta: ꝛ capiẽdo sũmũ negati
ue. quo. s. nihil est cõius. sicut dicũt̃ a porphi
rio. x. gñalissima. ꝛ sic eẽnt duo capita i eccle
sia eque p^a nõ aũt affirmatiue: qꝛ est impossi-
bile: qꝛ sensus est hoc mõ capiẽdo sũmũ. i. ꝙ
oia alia excedit. vñ ph̃s hoc mõ in. v. thopi.
dicit ꝙ p supabũdãtiã dicitur vni soli ꝯuenit.
¶ Tertia difficultas. que hui⁹ triplicis gr̃e p̃-
intelligit̃ in chr̃o. Dicẽdũ ꝙ gr̃a vnionis. pre
intelligit̃. n. nã hũana vnita dine f̃m ordinem
nature anteq̃ꝫ intelligat̃ habere gratiã singu
laris psone. vñ bñ Joh. i. scribit̃. Vidim⁹ glo-
riã eius quasi vnigeniti a p̃re: ꝛ post. plenum
gr̃e. ita ꝙ premittit eũ vnigenitũ. vt sit plen⁹
gratia: gr̃a aũt singularis psone preintelligit̃
gratie capitis. qꝛ prima se hꝫ p modũ eẽ: alia
p modũ opari ꝛ influxus. prius aũt quis in-
telligit̃ sciẽs q̃ꝫ doceat: sic in ꝓposito. Ex quo
patet ad qõnẽ ꝙ videlꝫ singularis psone gr̃a
vnionis ꝛ capitis in christo potest collocari.

Tūc ad argª. ¶ Ad pmū negāda ē minor rōne oīuz suaꝝ ptiū. pº rōe forē. forma. n. ex q̊ ē pticipatio boni infiniti: dʒ eē in mēsura: lʒ illō bonū sit ifinitū. Idē scōo de deo agente: ꝙ lʒ sit oipotētissimꝰ: tñ id negt efficē qō ꝯdictionē includit. ex. vi. ethicoꝝ. hoc solo puat deꝰ vt ingenita nō possit facē que genita sit. hmōi est facē caritatē infinitā: qꝛ talis ifinitas creature repugnat. Tertio ē idē ex pte capacitatꝭ: qꝛ est finita: nec ē veꝝ qō dī ꝙ caritas adueniens ampliat eam. lʒ Tho. q. ij. arti. i. id sentire videat. nec. n. forā ampliat capacitatē matie: nec eꝯ. sic ē in ꝓposito. ¶ Ad scōʒ negat maior. grā. n. vt pfectissimuʒ aspicit pfectibile in cōi: fm ꝙ qōlibet ē in pō obedientiali dei. vñ ibi hʒ falsitatē illa ꝓpō fm ꝓportionē pfectibilium est ordo pfectionū: qꝛ totū ē a pte dei dātis. verū est tñ ꝙ i nālibꝰ sepiꝰ habet vitatē ppcālitatē limitatā cāꝝ scōaꝝ. nō sic ē i ꝓposito iō arm nō currit. ¶ Ad tertiū dicit doc. subti: ꝙ pº añs ē dubiū. ꝛ videt ꝯ Augu. iij. de libº arbiº. scōo negat ꝯñaʒ. ꝛ rō: qꝛ illa supma substātia si eēt nō influeret: qꝛ deꝰ influit imediate in oia. xps aūt p hāc sūmā grām in oēm influit intellectualē creaturā. vñ lʒ sit qddā caritatꝭ indiuim mltiformitꝭ: tñ rōne mie decorat vniuersum. Ex pūti aūt dist. sic de pcedēti dementē magri ꝛc̄. ¶ Pria ꝯº. boni plenitudo in xpo fuit nec vnq̄ꝫ dfuit hec btitudo. Dicit ꝯº ꝙ xps semp fuit plenꝰ bono grē. Et ponit a pnº dist. vsqꝫ ibi. Huic āt videt ꝛc̄. ¶ Scōa ꝯº. chri ꝓfectio dū mūdo manebat: nr̄a instructio est: q̄ istruebat. Dicit ꝯº ꝙ dū dr xps ꝓficere intelligit: qꝛ faciebat nos ꝓficē. Et ponit ab illo. c. huic ꝛc̄. vsqꝫ ibi. alibi tñ sepū ꝛc̄. ¶ Tertia conclusio. in opione crescē dī ꝛ cognitōe christusqꝫ ponit. Dicit ꝯclusio ꝙ christus dicitur ꝓficere in cognitiōe quo ad opinionē hoiuʒ q id credebāt. Et icipit. alibi ꝛc̄.

Ic q̄ri opꝰ ē cū aia xpi ꝛc̄. Hic signat xiiij. dist. huiꝰ tertij que sic ꝯtinuat ad pcedētē. Nā postq̄ꝫ i pcedēti dist in. grē ꝛ sapie declarata est donata bonitas. nūc in pūti dist. eiꝰ apit ingēs pspicacitas. Et diuidit pñs intētio in tres ptes. In pma mirabilis ponit cognitio. In scōa ex incidēti qꝛ opposita iuxta se posita magis elucescunt defectuū tāgit nr̄i assumptio. In 3ª eiusdē tradit maior expssio. Pria in pncº. Scōa ibi. di. xv. Illud q̊qꝫ ptermittēdū nō est. Tertia di. xvi. Hic orit qō ex predictꝭ ꝛc̄. Rursus pª pticula q̄ est pñs di. in q̄ mirabilis ponit chri cognitio in tres ptes ꝛc̄. In pª surgit qō q̄ sit i iesu cisa. In scōa stat solō ꝙ pfectꝰ ē sapia. In 3ª solers mētio de eiꝰ fit oipō. Pria i pncª. Secūda ibi. Quibꝰ rñdētes dicimus. 3ª ibi. Si vo q̄rit q̄re deꝰ ꝛc̄. Et seqt. xv. di. Illō q̊ꝫ ptermittēdū nō ē ꝛc̄. In q̄ gdē di. Postq̄ i precedēti mirabil posita ē iesu cognitio. Nūc ex incidēti defectuū nr̄oꝝ in cōi tāgit a iesu assūptio Et hʒ diuidi ista. xv. dist. in tres ptes pncipales. In pª nō ignorātia assumi ꝓbat. In scōa vera angustia in eo notat. In 3ª clara tristiª i iesu mōstrat. Prima in pnº. Scōa ibi. Sʒ qa nōnulli de suo ꝛc̄. 3ª ibi. Tristitiā tñ i eo fuisse ꝛc̄. Et. xvi. di. Hic orit qō ex pdictis. In q̄ gdē dist. postq̄ꝫ defectuū nr̄oꝝ a xpo in cōi tacta ē assūptio eiusdē tradit maior expressio. s. de morte. ꝛ hʒ diuidi i tres partes pncipales In pria de morte fit indagatio. In scōa de eadē determinatio. In 3ª statuuʒ datur diuisio. Prima in principio. Secūda ibi. Ad qō dici pōt christū volūtate ꝛc̄. 3ª ibi. Et hic est notādū ꝛc̄. Hec est diuisio harum trium ꝛc̄.

Erū cū christi cōprehēsione verus timor ꝛ moriēdi necessitas stare potuerint. Et ar ad ptē falsaʒ tribꝰ mediꝭ. Prio sic. ꝓbat ꝙ chrs nō fuit comprehēsor. Nullꝰ alicuiꝰ rei dī cōprehēsor nisi terios eiusdē vndeq̄qꝫ cōprehēdat. sʒ hoc facē hūanū intellectū de deo ē ipoº. igr ꝛc̄. Maior pʒ ex eo ꝙ cōprehēsio fm vim vocabuli dī sil apphensio. i. dū qcqd in re ē capit. Sʒ ꝓbat mior. Si nēpe itellectꝰ creatꝰ deū cōprehēderet: hoc esset vel ex pte creati itellectꝰ ꝛ hoc nō: qꝛ creatus finitꝰ ē: deꝰ vo ifinitꝰ nec noticie i eo: qꝛ actꝰ ē: ꝛ ita negt equipari deo q ē subā. nec 3º rōne ꝯdescēsiōis dei. qꝛ ista ꝯdescensio reqrit ordinē ꝯgruū q nō videret vt ifinitū finito capiat. Scōo ar ꝙ i chro nō fuerit timor ab eo a q̊ remouet priꝰ ꝛ posteriꝰ. Sʒ ignorantia q̄ ē por timore nō fuit i chro. gº nec tior. Maiō pʒ. qꝛ in ordie eēntiali posteriꝰ nō pōt eē sine priori: lʒ bñ eꝯ. dat exm. sicuti hō negt fore sine aiali: lʒ bñ aial sine hoie. Sʒ mior ꝓbat tñ qa ignorātia ptinet ad itellectū: tior ad affectuʒ. Intellectꝰ aūt volūtatē añcedit. tū qꝛ ignorātia cā vr tioris. timemꝰ nēpe q̄ maxie iexpta ꝛ iprouisa. dicēte Greg. in omelia euāgelioꝝ minꝰ qppe iacula feriunt q̄ pnident. 3º ar ꝙ i xº nō fuit moriēdi necessitas fm nobilitatem forme dat ꝛ matie nobilitas. sʒ aia xpi fuit nobilissima: ergo ꝛ huit corpꝰ nobilissimuʒ. ꝛ ita cū corpa celoꝝ sunt icorruptibilia nec appetāt sui totiꝰ corruptionē. vr ꝙ nec corpꝰ chri sui totiꝰ seu hois corruptionem. Maior pʒ ex eo ꝙ fm ꝓportionē pfectibiliū ē pfectionum ordo. vñ ꝛ dī a pho ꝙ nō dfnt mēbra leonis

a mēbris ceruī:nisi q: aīa differt ab aīa. Sꝫ ꝓ/ bat̄ mioꝛ. ex p̄cedēti.n.di.oñm ē q̄ aīa xp̄i hūit sūmā grāꝫ ex q̄ relinq̄t q̄ fuit sūmū ꝯtifica/ bile. Jn om pri. ē mgr̄oꝝ auct̄as ponētiū xp̄ꝫ sil' cōpꝛehēsoꝛē ⁊ viatoꝛē. Jn om scđi ē ps. au/ ctoꝛitas. Tioꝛ inqt ⁊ tremoꝛ venerūt sup me. Jn om tertij ē pau. Moꝛtuꝰ ē ꝓpt̄ pctā nr̄a in qt nō fuisset ṽo moꝛtuus nisi moꝛiēdi hūisset necessitatē. Jn ista.q.ad al'.⁊c. ¶ Quo ad pm arti. termini sūt. cōpꝛehēo. tioꝛ ⁊ moꝛiēdi ne/ cessitas. Prīmꝰ igr̄ t̄minꝰ ē ꝯpꝛehēsio. vbi no tat doc. deuo. arti.i.xiiij.di.q.ij. q̄ triplex ē cō pꝛehēsio. Prioꝰ dr̄ ꝯpꝛehēsio idē qđ caritat̄ adhesio. ⁊ hoc dicit Berñ. ad eugem. si scūs es ꝯpꝛehēdisti. Scđo dr̄ ꝯpꝛehēsio idē qđ cla ra visio ⁊ fruitio dei. sicut dr̄ ad philip.3o. Si quo cōpꝛehēdā i q̄ ⁊ ꝯp̄hēsus sū. Tertioꝰ ꝯp̄ hēoꝰ dr̄ q̄si iter termios clausio. hoc dicimꝰ q̄ deꝰ ē icōpꝛehēsibil'. Scđo aūt mō capta ꝯp̄hē siōe ꝯpꝛehēsio dr̄ tripl'r. aut rōne mēoꝛie. aut 2o rōe itell'ie. aut 3o rōne volūtat̄.s. dū in p̄ria obm̄ diuim sp mēti p̄ntat̄:sp ab itellectu vide tur sp̄qꝫ ex amoꝛe diligit̄. Differt ṽo cōpꝛehē sio ab app̄hēsiōe. q: app̄hēsio genꝰ v̄r ꝯpꝛehē siōis. oīs qppe ꝯpꝛehēo app̄hēo ē. nō ecō. Se/ cūdus t̄minꝰ ē timoꝛ. vñ nōt doc. deuo. i dubi is l'falibꝰ. xv. di. timoꝛē triplicē. p̄mꝰ ē ꝯtuitꝰ. scđs libidinosus. tertiꝰ nālis : q̄si iter vtrunqꝫ mediꝰ. Timoꝛ aūt ꝯtuitꝰ ē triplex. prīmꝰ pene 2ꝰ offense. 3ꝰ reuerēc. p̄mi duo nō fuerūt i xp̄o sꝫ bñ t̄tiꝰ. Quia scriptū ē. Tioꝛ dñi scūs p̄ma/ net in scl'm scl'i. Diuisiōe p̄missa tioꝛis libidio si in timoꝛē mūdanū ⁊ hūanū. 3ꝰ tioꝛ.s. nālis ē triplex. p̄mꝰ sensualitat̄ p̄ueniētis rōnē. ⁊ h̄ ē nāe coꝛrupte ⁊ q̄dāmō ioꝛdiate. 2ꝰ sēsualitat̄ subiacēt̄ rōi. ⁊ h̄ ē nē coꝛrupte tñ oꝛdiate. t̄tiꝰ tioꝛ ē ipiꝰ ptis rōnal'. ⁊ ē ēt nē ioꝛdiate. p̄mꝰ ⁊ 3ꝰ nō fuerūt in xo:sꝫ bñ mediꝰ. Tertiꝰ terminꝰ ē moꝛiēdi nec̄itas. vñ vltra dc̄ā de necessitate in p̄io lio di. vi. q̄ ad p̄ns moꝛiēdi necessitas i xo pōt itelligi tripl'r. po rōne finis. ⁊ hoc dr̄ moꝛiēdi necessitas i chr̄o si sine moꝛte chr̄i re dimi nō possemꝰ: ⁊ hoc nō fuit i chr̄o moꝛiē di nec̄itas. q: testāte aug. fuit aliꝰ modꝰ redē/ ptiōis nr̄e deo possibil': cui nihil ē ipoc. Scđo pōt itelligi rōe ꝯgruitat̄. vt si.s. sine moꝛte eiꝰ valde ꝯgruū fuerit nos redimi. sic i bñdictōe cerei paschal' Greg. dicit. O certe necessariū ade pctm̄: qđ xp̄i moꝛte deletū ē. Et Jo. xi. Ex pedit nobis vt vnꝰ hō moꝛiat̄ ꝓ pp̄lo: vt non tota gēs peat. 3o dr̄ moꝛiendi nec̄itas ex pte ptm̄ vt si.s. diuū ṽbuꝫ tale coꝛpꝰ assūpserit qđ dissolubile de nec̄itate foꝛet: sic i nobis i q̄ruꝫ diffinitiōe ponit̄ aial rōnale moꝛtale. ⁊ hoc ponit̄ in titulo q̄ōnis. ¶ Quātū ad 2m arti. sūt tres ꝯcl'ones. iuxta.3. has dist. ¶ Pria ꝯo est de visiōe cōpꝛehēsiōis in chr̄o iuxta. xiiij. dis. Scđa de timoꝛe in chr̄o ⁊ alijs defectibꝰ nr̄is a chr̄o assūptis iuxta. xv. 3a de moꝛt̄ necessi/ tate in xp̄o iux. xvi. Pria igit̄ ē hec. Chr̄s icō pꝛehēsibil'r actu creato diuū s̄m q̄ hō ituens ṽbū in ṽbo cognoscitqꝫ diuū ṽbum. Dicit p̄ ma ps ꝯcl'onis q̄ chr̄s s̄m q̄ hō diuinuꝫ ituet̄ ṽbū: vbi p̄io notādū occurrit q̄ chr̄s hꝫ scīē tiā de ṽbo dū id cognoscit. hꝫ scđo sciam in ṽ bo dū creata in eo cognoscit. hꝫ tertio cogni/ tionē a ṽbo dū abstractiē aut ituitiua cogni/ tione creata intuet̄. Probat̄ igit̄ ista ps. Naꝫ diuina cognitio in chr̄o s̄m q̄ hō nō ē minus imo magis ē p̄fecta q̄ꝫ i nobis: cū in p̄ria igit̄ deū videamꝰ facial'r: seq̄t̄ q̄ ⁊ xp̄s q erat com pꝛehēsoꝛ. Mioꝛ. p̄bat̄ ex dicto pauli. Nos re/ uelata facie in eādē ymaginē trāsfoꝛmamur. Cōfirmat̄: q: qđ pōt sumi ad vnionē ypostati cā: si sit creatura itellectual' pōt sumi ad vnio nē beatificā. hmōi ē chr̄s. vt pꝫ s̄m qđ hō. Ex quo pꝫ erroꝛ quoꝝdā ponētiū neminē visuꝝ deū in patria imediate: sed tñ claritatē eius: q: fulgoꝛ eiꝰ tātꝰ ē vt a creatura videri neq̄at. Pꝫ erroneū. eadē. n. res ē deꝰ ⁊ claritas eiꝰ. vñ nec opio quā hugo de scō vic. recitat vera v̄r sup angelica ierarchia q̄sdaꝫ.s. dr̄e q̄ a ne mine videbit̄ deꝰ: nisi in q̄busdā theophanijs ⁊ appitiōibꝰ inquātū in his suis amicis ꝯde/ scēdit. pꝫ falsuꝫ. videbimꝰ. n. sicuti ē ⁊ p̄fectis/ sime chr̄s. Et si dicat̄. q: scribit̄. i. ad Thi. i. Lu cē hitat inaccessibilē. ⁊ Jo. i. Deum nemo vi dit vnq̄ꝫ nisi vnigenitꝰ dei. vbi Crisosto. Solꝰ filiꝰ eū vidit ⁊ sp̄us: q aūt creabilis est quō p̄t vidē icreabilē. Ad hmōi auct̄es soluēdas sūt tres binarij rl'aꝝ seu sex regule. q̄rū q̄nqꝫ pōit doc. deuo. q. iij. arti. i. Prima ē q: nō pōt deꝰ videri viribꝰ nr̄is. p̄nt tñ munē dei. vñ sup illđ pa Thi. vi. Lucē hitat inaccessibilē. dicit glo. iaccessibil' ē viribꝰ nr̄is: accessibilis muneribꝰ suis. Scđa q: itelligunt̄ tales auct̄es in via. si cut sup illud pe ad thi. vi. quē nullꝰ hoium vi dē pōt. dicit gl. posit tñ aliq̄ñ. vñ Exo. xxxiij. Nō videbit me hō ⁊ viuet. Tertia regula q̄ nō pōt deꝰ videri. i. plene cōpꝛehēdi. vnde su/ per illud Job. xi. Foꝛsitan dei vestigia cōpꝛe hēdens. habet glo. eiꝰ essentia a nullo plee vi debit̄.s. circūscribēdo. Quarta regula nō po test videri deꝰ. i. ratio substātie eius. vñ glosa sup illo verbo ad Roma. p̄rimo. qđ notū est dei dicit sic. Nō subē eius latet oēꝫ creaturā. Quinta regula vt intelligat̄ non noscit̄ deus i. nō facit cognoscere sicut dr̄ souea ceca: qa

nihil oñdit.sic illḋ Matth.xxiiij. De die aũt
illa ⁊ hora nẽo scit. Sexta ẽ qꝛ paucis hoibꝰ i
ꝯspectu tribuit᷑.vñ multi sũt vocati:pauci vo
electi. Sed ꝓbat᷑ ꝙ xp̃s ſm ꝙ hõ actu creato
v̄ᵐ cognoscat.oꝫ eni inteᵐ iformari vt cogno
scẽs dicat᷑:sic parietẽ albedine vt albus dicat᷑
neqꝫ aut diuĩ verbũ fore formã alicuiꝰ. Ex q̊
pꝫ ꝙ deficiũt q dicũt:ꝙ videbimꝰ deũ ñ crea⸗
ta visione.ſꝫ ipso v̄bo qḋ nr̃a dicet᷑ cognitio.
¶Rursus scḋo deficiũt dicẽtes.ꝙ ꝑꝑ vnionez
ypostaticã in xp̃o nõ reqrit᷑ qd mediũ nisi ni⸗
si solũ v̄bũ.pꝫ falsũ.qꝛ visio btifica nõ fit ꝑ il⸗
lã vnionez. ¶Sꝫ dicit scḋa ꝑs ꝯclonis ꝙ co⸗
gnoscit xp̃s ſm ꝙ hõ diuinũ verbuꝫ incõpre⸗
hensibilit᷑. Pꝫ.qꝛ aia xp̃i est finita.ergo neqꝫ
infinitũ intẽsiue cuiusmodi est deꝰ ꝯprehẽdẽ
Deficiũt eniꝫ qui dicũt ꝙ est deꝰ finitꝰ quãtũ
ad substãtiã.sed ifinitꝰ q̃tũ ad potẽtiã.q eniꝫ
pᵒ istud dixit postmoduꝫ retractauit.nec illḋ
fac̃ vnio.aia eni xp̃i sꝑ finita manet. ¶Sꝫ di
cit t̃tia ꝑs cõclonis:ꝙ xp̃s ſm ꝙ hõ videt oia
que videt verbũ in diuino verbo.pꝫ ex docto
re subti.qõne secũda.xiiij.distin.cũ rõnibꝰ ibi
notatis.vñ pꝫ defectꝰ scti thome dicẽtis.ꝙ in
dino verbo solũ videt xp̃s ſm ꝙ hõ sciẽtia vi
sionis nõ intlie.secunda.q.xiiij.di.pꝫ falsum.
¶Rursus falsuꝫ est qḋ dicit doctor deuo.q.iij.
articli secũdi eiusdẽ disti.ꝙ.s.nouit solũ in ha
bitu ea oia que nouit verbũ:nõ tñ in actu. Et
pꝫ q in xp̃o potuerũt poni.3.modi cognoscẽ
di res.s.in dino v̄bo.2ᵒ abstractiue.s.ꝑ spẽs i
ditas.tertio per experientiã.⁊ in hac ꝑfecisse
dr̃ xp̃s.didicit eni ex his q̃ passus ẽ obiaꝫ: vt
dic̃ apostolꝰ.nec tñ oportuit ꝙ cognoscendo
res in v̄bo hr̃et aliã spẽm ad cognoscẽduꝫ v̄
buꝫ ⁊ res.imo eodẽ cognoscebat diuinũ v̄bũ
⁊ res cũ diuinuꝫ v̄buꝫ sit lux ⁊ exẽplar suffici
ens:in q̊ oiuꝫ creabiliũ relucẽt ydee. ¶Scḋa
ꝯclo ẽ de tiore i xᵒ ⁊ alijs defectibꝰ nr̃is ab eo
assũptis iuxta.xv.di.⁊ ẽ h̃. Timor ceteriqꝫ de
fectꝰ gñales nõ ꝓprij:nꝫ ad culpã:ſꝫ ex culpa
geniti a xᵒ veracit᷑ assũpti sũt. Cõclo clara ẽ i
se ꝓbat᷑ ꝑ singula.de timore eniꝫ pꝫ. dũ dicit
Matth.ꝙ factꝰ in agonia ꝓlixiꝰ orabat. Pr̃
si pos.ẽ trãs.a me ca.hũc. Idẽ ḋ tristicia. Tri
stis ẽ aia mea vsqꝫ ad mortẽ. ¶Sꝫ dic̃ 2ᵃ ꝑs
ꝙ gñales defectus nr̃i sũt assumpti a xp̃o.vo
co gñales defectꝰ qui insunt oibꝰ hoibꝰ:sicut
est mori:famẽ pati:aut sitim.⁊ hmõi ꝓprios
voco qui aliqbꝰ insunt nõ oibꝰ:sicuti ẽ est esse
manciũ:gilbũ:turpẽ.⁊ sic de alijs.hos eniꝫ nõ
sũpsit deꝰ.de quo etiã ſm humanitatẽ i p̃s.a
filijs chore dr̃. Speciosus forma ꝑ filijs ho.
Noto tñ ſm aliã ꝯclonis ꝑticulã.ꝙ sũt defe⸗
ctꝰ ex culpa gñales:ſꝫ nõ ad culpã de se ordi⸗
nãtes.ſꝫ hos sũpsit dei verbũ. Sũt alij quidẽ
gñales.ſꝫ ex se ad culpã ordinãtes:⁊ hos nõ
sũpsit dei v̄bũ:sicuti est ignorãtia:nihil enim
seruisset in fiᵒ dei ignorãtia.vnde id qḋ dicit
Dam̃.oꝫ scire ꝙ ſuilẽ ⁊ ignorantẽ naturã as⸗
sumpsit.intelligit᷑ de nã in cõi:nõ ꝓut ẽ i sup
posito v̄bi. ¶Tertia ꝯclo est de moriẽdi ne⸗
cessitate in xp̃o ſm.xvi.disti.⁊ est hec. Sic cũ
necessitate moriẽdi dei vnigenitꝰ naturã sum
psit hũanã vt imortalẽ sũpsisse potuisset.hãc
ꝯclonẽ hoc mõ i.xvi.disti.doctor deducit sub
ti. Dicit eni diuinũ verbũ põt cõpari triplici
ter ad naturã humanã. Aut pᵒ vt assumẽdã.
Aut secũdo cõparãdo ad cõtrarietatẽ natu⸗
rã ꝯñtẽ. Aut cõparãdo 3ᵒ nãꝫ assũptã ad glo
riã ⁊ penã. Si pᵒ mõ hoc ẽ triplr̃.vel cõparã
do prio ad naturã gloriosã assumẽdã:qꝛ hoc
potuit dei verbuꝫ:⁊ tũc cãꝫ corruptibilitatis
nõ habuisset. Scḋo cõparãdo verbũ ad natu
rã innocẽtie assumẽdã:nullo pᵒ pctõ ⁊ sic po
tuisset nõ mori mediãte dono iustitie origina
lis. Tertio cõparãdo ad nãꝫ gloriosã assumẽ
daꝫ.ita tñ ꝙ glia aie in corpꝰ nõ redundaret
⁊ sic habuisset necessitatẽ moriẽdi: ⁊ fuit mi⸗
raculũ gloriam aie in corpus nõ redundare.
¶Quãtũ ad scḋꝫ ꝑncipale.s.ad ꝯrietatẽ na⸗
turã ꝯñtẽ habuit necessitatẽ moriẽdi:nisi ali⸗
ud aduenisset:cũ vnũ ꝯriuꝫ semꝑ agat in aliḋ
Silr̃ q̃tũ ad aliud 3ᵐ.s.in ordine ad penã qꝛ
ad hoc in mũdũ venerat:vt morte sua mũdũ
redimeret vniuersũ. ¶Quãtũ ad tertiũ arti.
sũt tres difficulta. ¶Prima est vñ est ꝙ xp̃o
põt attribui ois scia:nõ tñ oipotẽtia loquẽdo
ꝓprie. Rñdet doctor deuo.arti.iij.xiiij.disti.
q.iij.ꝙ oipotẽtia de rõne sua tria exigit:sũmã
stabilitatẽ.sũmã simplicitatẽ.⁊ sũmã infinita
tẽ:seu imensitatẽ.hec aũt tria i nulla sũt crea
tura:nec ẽ eni sũme stabilis.imo i nihilũ deci
deret:nisi eã manu regis auctor oiuꝫ retine⸗
ret nõ ẽ sũme simplex nõ imẽsa:qnimo in põ
dere cõdita ⁊ mensura. ¶Scḋa difficul. An
passio seu defectꝰ ire fuerit in xp̃o. Dicẽdũ ꝙ
ira aliqñ dicit purã affectiõeꝫ:sicuti ẽ detesta
tio alicuiꝰ mali hoc mõ bñ ponit᷑ in xp̃o. Alio
mõ ira dicit affectionẽ cũ pena sit ira hꝫ ige⸗
tationẽ ãnexã.⁊ tunc tripliciter. Aut eni pᵒ il
la ꝑturbatio tãgit potẽtias inferiores:⁊ nul⸗
lo mõ oculũ mẽtj. Aut tãgit oculuꝫ mẽtis ad
tp̃s turbãdo.aut tãgit oculuꝫ mẽtj ꝑturbãdo
⁊ obnubilãdo. Prioᵒ ponit᷑ in xᵒ.vñ i euãge
lio ponit᷑. Infremuit ⁊ ꝯturbauit seipsuꝫ. Se⸗
cũdoᵒ est bñ in viris bonis in via:nõ tñ i xp̃o
Tertioᵒ solũ est in peccatoribꝰ:⁊ extat pctm̃.

Tertia difficultas. Si verus dolor fuerit in passione xpi. qr dicit Hilariꝰ in.iiij.de trini.ꝫ passiõe loquẽs xpi. ꝙ vtꝰ corpis sine sensu pe ne vim pene in se deseuiẽtis excepit. Doctor deuo.q.i.ar.i.vltime partis.dist.xv.ꝛ p^e.xvi. dicit ꝙ illa vba retractauit Hilariꝰ vñ ibi re fert se audiuisse reuerẽdũ patrẽ in xpo guill. epm pisieñ.dicẽtẽ se vidisse libꝝ retractatiõis hmõi ꝛ plegisse. Ex hoc pꝫ ad.q. ꝙ vꝫ cũ xpi cõprehẽsiõe verꝰ timor ꝛ moriẽdi necitas sta re potuerit. Tũc ad argª. ¶ Ad pmũ dico ꝙ argumẽtũ ꝓcedit ex cõprehẽsione tertio mõ dicta in pmo articulo quo dr deꝰ incõprehẽsi bilis.ꝛ hoc mõ xps vt hõ nõ dr cõprehensor: lꝫ sup alias creaturas intelligat deitatẽ.dicẽ te Jsido.ꝙ tritas sibi soli nota ẽ ꝛ xpo. Sꝫ dr cõprehẽsor qr in termio vie mõ quo dr canis p cursuꝫ leporẽ cõprehẽdere. ¶ Ad 2^m. prio dr ad maiorẽ ꝙ extat vera qñ est ordo essen tialis inter prius ꝛ posteriꝰ:sicuti inter aial ꝛ hoiem:nõ aũt aľs.hoc mõ aũt nõ est ordo in ter ignorãtiã ꝛ timorẽ.ꝛ dum ꝓbat ex ordie põꝝ nõ cõcludit nisi respectu eiusdẽ:sicut idẽ prius cognitũ ꝗꝫ dilectũ.nõ aũt qn possim ti mere in affectu:nõ data ignorantia in intelle ctu:ꝛ dũ roborat timemus que minꝰ cogno scimꝰ:ita timemꝰ que vẽtura cognoscimꝰ ma la. ¶ Ad 3^m d^m ad maiorẽ ꝙ fm forme nobi litatẽ:ꝛ inquãtũ cõgruit donat pfectibile nõ aliter.cõgruebat aũt pro ope xpi corpꝰ sumẽ passibile nõ incorruptile:qr pati nõ potuisset qꝺ diuina sapia decreuerat. Ex his aũt tribꝰ dist.de mẽte mgri de q̃libet ꝛc. ¶ Pria con clo. Ois scia xpo cõfertur sed nõ potẽtia ois cõdonat. Dicit cõclo ꝙ ois scia nõ ois potẽ tia xpo ꝯfert. Et ponit p totã.xiiij.dist. ¶ Se cũda cõclo.defectꝰ penales xps suscepit: sed nõ accepit defectꝰ morales. Dicit ꝯclo ꝙ xps suscepit defectꝰ:vbi est pena sine pctõ nõ aľs. Et ponit p totã dist.xv. ¶ Tertia ꝯ^o. Corpus mortale a xpo sumit atqꝫ capit vt placet tale. Dicit ꝯ^o ꝙ diuinũ vbũ volũtarie suscepit cor pus mortale. Et ponit p totã.xvi.dist.

p Ost pdicta cõsiderare oꝫ ꝛc. Hic sigt xvij.dist.huiꝰ tertij. Que sic ꝯtinuatur ad pcedẽtes. Nam postꝗꝫ ab.viij.dist. inclusiue vsqꝫ ad.xij.exclusiue:tacta est ydio matũ cõicatio. Et a.xij.inclusiue vsqꝫ ad pñtẽ exclusiue coicabiliũ apta est cõditio. Nũc in cipit ostẽdi coicatoꝝ que sit actio. Et hꝫ diui di pñs intẽtio in tres ptes principales. Jn p ma volũtas gemina in xpo ponit. Jn secũda p sacra germina hoc vbũ pãdit. Jn 3ª p boni semina christi discurrit. Prima in prinº. Se cũda ibi. Jllud etiã ignorãdũ nõ est ꝛc. Ter tia distinctione.xviij.de merito xpi etiã pter eundũ ꝛc.secũda ꝛ tertia ptibꝰ indiuisis ma nẽtibꝰ. Pria in qua voluntas gemina in xpo ponit.in tres ptes diuidit. Jn prima pꝫ veri determinatio. Jn secũda dicti adest huic con firmatio. Jn tertia Ambrosij claret locutio. Prima in principio. Secũda ibi. Ex affectu igit humano ꝛc. Tertia ibi. Ceterũ nõ paruꝫ mouẽt nos ꝛc. Et hec est diuisio ꝛc.

v Trũ xpi volũtas nãlis vel deliberati ua deo pri orõnem effundẽ potuerit. Et ar ꝙ nõ triplici medio. Primo sic. Ois orãs iferioris est cõditiõis ad quẽ orat. sed xps equalis est deo pri.igr ꝛc. Maior pꝫ Oratio.n.signũ est humilitatis.ꝛ ita inferio ris ad minus ope.vñ Jacobꝰ scribit. Orõ hu miliãtis se nubes penetrat. Sed ꝓbat minor ex eo ꝙ deꝰ pr equalẽ funditꝰ sibi filiũ genuit Scdo ar sic.volũtas xpi p oia cõformis fuit volũtati dei patris.ergo nihil xps petebat in orõne nisi ꝙ deꝰ pater volebat:ꝛ hoc sciebat xps:orõ ergo eius supflua erat:sed nullũ sup fluũ fuit in xpo.igit ꝛc. Prima ꝯª pꝫ qr petẽ do id volebat effici qꝺ petebat.ꝛ ita iam deꝰ pr volebat. Sed añs ꝓbat.ex eo qꝺ dꝫ iustus maxime cõprehẽsibilior cõformare volũtatẽ suã diuine.hmõi erat xps qui iustissimꝰ fuit. Tertio ar sic. Orãtis ꝛ eiꝰ quẽ orat sunt disti cte volũtates:sed nulla est aª volũtas xpi ꝗꝫ ea que est dei pris.igitur ꝛc. Maior pꝫ ex eo qꝺ orãs pcat illud velle eũ queꝫ orat: qꝺ ipse vult ꝙ sine geminatione neqt fieri volũtatuꝫ Sed minor ꝓbat.qr si volũtas facit volẽtem duplex volũtas faceret duplicẽ volẽtẽ: ꝛ ita xps foret duo.qꝺ nẽatũ ẽ.vi.di. hꝰ. ¶ Jn o^m ar ex illo vbo Matth.xxvi. Pater si possibi le est trãsfer a me calicẽ hũc. Et Luce.vi. Exi uit in mõtẽ orare ꝛ erat pnoctẽs in oratione. Jn ista qõne ad aliã pformiter sunt tres arti culi. ¶ Quo ad pri^m art^m sunt termini.volũ tas.volũtas nãlis:ꝛ orõ. Primꝰ igit tminus est volũtas.vñ vltra sepiꝰ dicta de volũtate in prio ꝛ scdo notãdũ ꝙ fm doc.deuo.ar.i.q.ij. volũtas in xpo põt tripľr cõsiderari. Primo fm nãm.ꝛ hoc mõ geminã in xpo ponimus fm Dam.volũtatẽ:fm duplicẽ nãm:diuinaꝫ s.ꝛ humanã. Scdo põt ꝯsiderari fm põm fm quã qs vult.hoc mõ mgr in lra trinam ponit in xpo volũtatẽ diuinã pº.scdo rõnis que in telligit in xpo fm partẽ intellectiuã.ꝛ tertio volũtatẽ carnis:que intelligit xpo inesse ex p te ptis sensitiue.ꝛ tñ in tertio mẽbro dꝫ capi large volũtas fm qꝺ dicere solemus: iste ca

nis vult comedē. Tertio pōt ꝯſiderari volū/
tas in xp̄o reſpectu modi volēdi. hoc mō hu
go de ſcō victo. in xp̄o q̄ttuor ponit volunta/
tes: in libello de volūtate xp̄i. ſ. volūtatē diui
tatis: volūtatē rōnis: volūtatē pietatꝭ: volūta
tē carnis. volūtas diuitatꝭ ꝑ iuſticiā ſniam di/
ctabat. volūtas rōnis ꝑ obiaȝ dictamē appro
babat. voluntas pietatꝭ ꝑ cōpaſſionē in malo
alieno ſuſpirabat. voluntas carnis ꝑ ꝯpaſſio/
nē in malo ꝓp̄o murmurabat. Dr̄ vero volun/
tas a volādo. intelligit̄ q̄ppe q̄s volare volū
tate in volitū: ſicē ꝯ in itellectu res accedunt
intellectui. ꝛ inde dictꝰ eſt itellectꝰ quaſi intꝰ
legēs. Scōs terminus eſt volūtas nālis. Vn̄
ſm̄ doc. ſub. i p̄ūti di. volūtas nālis dr̄ tripl'r.
Prioº dr̄ volūtas nālis ipſa pō libera inquā
tū in q̄dā reſpectu ad ſuā ꝑfectionē ꝯſideraẗ.
non tn̄ vt electiua libi actꝰ: delibatia vero volū
tas inq̄ꝫtū libere dn̄a eſt ſui actꝰ. Sic diuidit
Dam̄. volūtatē in thelisim ꝛ buliſiȝ. i. nālē ꝛ
deliberatiuā. vocās thelisim nālē ꝛ buliſiȝ de
liberatiuā. ꝛ hoc mō intelligiẗ volūtas nālis
in titulo q̄ōnis. Scōo dr̄ volūtas nālis vt hȝ
diuidi ꝯ volūtatē ſupnālē. ꝛ hoc modo hȝ di
uidi in puris nālibꝰ ꝯ ſeipam iformatā donis
gratuitis. Tertio dr̄ volūtas nālis inq̄ꝫtū eli/
cit actꝰ ꝯformes iclinatōi nāli: que ſemp tēdit
in cōmodū liba aūt iq̄ꝫtū pōt: ſic vl'mō oppº.
¶ Tertiꝰ terminꝰ eſt oro. Vn̄ dicta ē oro: q̄ſi
oris ratio. Vbi notādū ꝙ oro dr̄ tripl'r. Pri
mo apud logycū dr̄ oro vox cōplexa ſign̄ans
ſenſum veꝝ aut falſuȝ: in aīo auditoris. Scōo
dr̄ oro apud rethoricū quelȝ ꝓpō ꝑſuaſiua: ꝛ
ide rethor orator dr̄. Tertio dr̄ oro apō theo
logū maxime q̄dā mētis ſapor in deū teriatꝰ
quā ita diffiniūt theologi. Oro eſt piꝰ mētis
affectꝰ in deū directꝰ. vbi tria tāguntꝰ. Prio
genꝰ orōnis. dū dr̄. piꝰ affectꝰ. ꝛ pȝ ꝙ oratio
principal'r eſt affectio nō cognitio. Vltra no
tādū ꝙ iſta pietas dȝ capi modo dicto. di. ix.
ꝑtheoſebia. i. cultu dei cōpleto. ſm̄ Aug. his
tribꝰ: fide: ſpe: ꝛ caritate. q̄ tria oro cōplectiẗ.
Scōo tāgiẗ ſubm̄ orōnis: dū dr̄. mētis ideſt
ꝑtis intellectualis a ſupeminēdo. In ꝑte eni
ſenſitiua formal'r oro nō collocaẗ. Tertio tan
giẗ obm̄ orōnis dū dr̄. in deū directꝰ. Vn̄ da
ma. diffiniēs orōnē dicit. oro ē aſcēſus mētis
i deū. ¶ Quātū ad 2m artm ſūt tres ꝯclōnes.
Prima eſt de duplici volūtate xp̄i. Scōa de
ꝯformitate volūtatis hūane i xp̄o ad diuinā.
3a de orōne xp̄i. Prima ē hec. Duplex in xº
volūtas diſſime locāda eſt ꝛ ſufficit. Dicit pa
ps ꝯclōnis ꝙ in xp̄o ē duplex volūtas. Pro
baẗ. Cuilibet eni nature intellectuali vna cor

rn̄dit volūtas: in chriſto aūt ſunt due nature
intellectuales: diuina ꝛ hūana. igr̄ ꝛc̄. Cōfir/
maẗ rō q2 chriſtus dr̄ meruiſſe ratione ꝯdite:
ſeu hūane volūtatꝭ. ſȝ celos creaſſe rōne dine.
vn̄ ꝛ ſexta ſinodus vult ꝙ ꝯfiteamur i xp̄o ie/
ſu duas volūtates ꝛ duas oꝑationes. vbi eni
ſūma viſio ex di. xiiij. hꝰ. vbi ſūma fruitio xp̄i
ex. xiij. niſi increato intellectu ꝛ creata chriſti
volūtate. Vn̄ Dam̄. ꝯfiteẗ in eadē diui vbi in
carnati ypoſtaſi geminā volūtatē diuinā. ſ. ꝛ
hūanā. Matth. q̄ppe. v. dicit xp̄s. Nō veni fa
cere volūtatē meā. ſȝ volūtatē eiꝰ q miſit me.
Et ſi dicaẗ q2 volūtas de ſua ratione ē dn̄a ſui
actus: qō eſſe nō poſſet ſi in xp̄o due eſſent vo
lūtates: q2 humana diue ſubijceret. Dm ꝙ vo
lūtas dr̄ dn̄a ſui actꝰ ratione coactionis. q2. ſ.
a nullo cogiẗ: non aūt rōne ſubiectiōis. Dis
n. creata volūtas diuine ſubijciẗ: ꝛ tn̄ volūta/
tis rōnē non amittit. ſic in chriſto: vn̄ veluti
in re lucida corꝑali eſt lux ꝛ calor. ſic in nā in
tellectuali ē itellectꝰ ꝑ modū lucis ꝛ volūtas
ꝑ mōȝ caloris. ¶ Sȝ diē 2a ps ꝯclōnis ꝙ hee
due volūtates ſufficiūt in xp̄o. pȝ q2 i eo nō ſt̄
niſi due nāe itellectuales. Dicit āt ph̄s i 3º de
aīa. ꝛ in thopicis. volūtatē i ſola fore nā itelle
ctuali ſeu rōnali. Vn̄ Dam̄. in. iij. liº. Duas i/
gt nās xp̄i: duas eiꝰ volūtates nāles ꝛ nāles
actꝰ aīus. Ex q̄ pȝ pº ꝙ in xp̄o ſunt duo ꝛ non
plura liba arbitria. pȝ. q2 liberū arbm ex. xxv.
diſt. ſcōi cōplectiẗ itellectū ꝛ volūtatē. pȝ ſcōo
q2 volūtas nālis ꝛ deliberatiua nō ſt̄ due vo/
lūtates: ſed duo modi volēdi: nāl'r ꝛ libere. ꝛ
hoc eſt qō aliq dicūt ꝙ volūtas pōt ꝯſidera/
ri vt nā: vel vt volūtas. pȝ 3º ꝙ iꝓꝓe volun/
tas carnis volūtas dr̄. vn̄ doc. teſte ſubti. i p̄ū
ti diſt. volūtas ē appetitꝰ cū rōne lib. In xp̄o
n. bn̄ ſunt. 3. appetitꝰ. Increatꝰ: creatꝰ ꝛ rōna
lis. ꝛ creatꝰ irrōnalis. due tn̄ ſolū volūtates.
¶ Scōa ꝯº ē de ꝯformitate volūtatꝭ humane
in xp̄o ad diuinā. ꝛ eſt hec. Sic i xp̄o in volē/
di rōne volūtatū fuit ꝯformitas: vt nō ſꝑ fort
in volito. Vn̄ quo ad totā ꝯclōnē nō ꝙ ꝯfor/
mitas in rōne volēdi. ē q̄n id vult volūtas in
ferior qō ſuꝑior eā vult velle. Sicut ſi deꝰ vel
let filiū diligere vitā pr̄is: ꝛ tn̄ deꝰ vellet mor/
tē eius. ꝯformitas vero in volito eſt q̄n ſuꝑior
ꝛ iferior volūtas idē volūt: vt dū deꝰ ꝛ vir bo
nus volūt iuſtitiā. Quo ad p̄mū igiẗ. ſ. modū
volēdi ſemꝑ fuit ꝯformitas in xp̄o volūtatis
humane ad diuaȝ: q2 ſemꝑ humana voluit in
xp̄o volūtas qō diuia eā velle volebat. Quā/
tū aūt ad volitū non capiēdo large volūtatē
vnde mortē quā diuia in chriſto acceptabat
volūtas: carnis volūtas recuſabat. Et ꝑtinus

ſcriptũ eſt: nõ ſicut ego volo: ſed ſicut tu. Ceterũ
deſtructionẽ hierlm quã de⁹ volebat: volũtas
pietatis in xp̃o flebat. vñ in xp̃o volũtas rõnis
christum mori volebat ↄformis ad diuinã: ſʒ car-
nis volũtas nolebat. nec tñ caro ↄcupiſcebat
aduerſus ſpm̃ in chr̃o. Ad hoc. n. vt inqt doc.
deuo. q. iij. arti. i. ꝙ caro aduerſus ſpm̃ ↄcupi-
ſcat exigit: ꝛ qḋ aliud velit ſpũs, aliud caro: ꝛ
qḋ ſpũs velit carnẽ aliud velle. Hoc ſcḋm nõ
fuit in xp̃o: lʒ bñ ꝑmiũ. vñ ibi nõt ꝙ diſſenſio
põt eſſe inter carnẽ ꝛ ſpm̃: ꝛ q̃ʒtũ ad volituʒ ꝛ
q̃ʒtũ ad rõnẽ volẽdi. ꝛ hoc ꝑtinet ad nãm la-
pſam ꝑ penã ꝛ culpã. ꝛ ẽ ponẽ ↄſenſuʒ q̃ʒtum
ad vtrũqʒ: ꝛ hoc erit in gl̃ia: ꝛ fuit in ſtatu ino
cẽtie. ẽ 3° ſtat⁹ medi⁹. ſ. ↄſenſus in rõne volen
di ꝛ nõ in volito: ꝛ hoc ꝑtinet ad nãm hñtem
penã ſine culpa: q̃lis fuit in xp̃o. vñ ſeqr ꝙ vo
lũtas rõnis in x° volũtati carnis cõſentiebat
ꝛ diſſentiebat. diuerſis tñ reſpectib⁹. Et poterat
in chr̃o eẽ dolor in vna gaudiũ in alia duʒ de
dolore volũtatis carnis voluntas gaudebat
rõnis. pauor in vna: ſecuritas i alia. ꝛ talia cõ
ſimilia multa. ¶ Tertia ↄ° eſt de orõne xp̃i ꝛ eſt
hec. Sic orauit xp̃s dei vnigenit⁹: vt volũtatis
rõne ſemꝑ fuerit exaudit⁹. ¶ Dicit pᵃ ꝑs cõ
cl̃onis ꝙ chriſtus orauit. Probatr ex multis
ſcripture locis: in q̃bus oraſſe notatr ſcũs tho
mas in pñti diſt. q. iij. tres tãgit rõnes. quare
xp̃s orauit. Pr̃ia eſt ꝓpter ꝟitatẽ nature hu
mane qua minor eſt p̃re ꝛ orãs eũ. Scḋa ꝓpt̃
exẽplũ nobis ꝓbẽdũ vt orem⁹. Uigilate inqt
ꝛ orate ne intretis in tẽtationẽ. Tertia ad oñ
dẽdũ ꝙ a deo venerat nec erat ei ↄtri⁹: quem
orãdũ cẽſebat. vñ Joh. ix. Gr̃as tibi ago dñe
qm̃ audiſti me: ego aũt ſciebam qm̃ ſꝑ me au
dis: ſed ꝓpt̃ ppl̃m q hic circunſtat: dixi vt cre
dãt: q: tu me miſiſti. Nec mirãdũ cũ nr̃ fuerit
põtifex cui ſicut cõpetebat ſacrificiũ pro nobis
offerre: ita ꝛ orare. Ad Hebre. vij. Talis eniʒ
decebat vt eẽt nobis põtifex ipollut⁹ ſegrega
tus ꝛ excelſior celis fact⁹. Cõfirmatr: q: oratio
ſpectat ad vitã ↄtẽplatiuã que maxĩe cõpete
bat xp̃o. vñ a vita actiua per orõnẽ aſcẽdebat
xp̃s in vitã ↄtẽplatiuã in portione inferiori: lʒ
ſm portionẽ ſuꝑiorẽ ſemꝑ ↄtẽplaretr. ¶ Sed
hʒ ſcḋa ꝑs ↄcl̃onis ꝙ volũtatis rõne ſemꝑ fu
it exaudit⁹. Uñ notandũ ꝙ volũtas rõnis in
xp̃o ſemꝑ exaudita fuit. Tũ q: cõformis diui-
ne: ꝛ in volito ꝛ rõne volẽdi. Tũ q: tã ſcẽ pe-
tebat vt exaudiri mereretr a fortiori q̃ʒ de mẽ
bris ſuis. Quibus ipſe Joh. xiiij. dicit. Quic
qd petieritis p̃rem in noĩe meo dabit vobis.
petijt. n. chriſtus pie ꝑſeuerãter: ꝛ ad ſalutem
que ſunt tres cõditiones orationis ꝛ ſine re-
morſu cõſciẽtie. Jdeo dr̃ ad Hebre. Exaudi-
tus eſt in oĩbus pro ſua reuerẽtia. Et glo. ſuꝑ
illo ꝑs. ꝟbo. Deſideriũ aĩe ei⁹ tribuiſti ei dñe.
ꝛ voluntate labiorum eius non fraudaſti eũ.
Dicit glo. volũtate labiorꝝ. i. verborꝝ ei⁹ hoc
eſt ꝑ verba ꝓlata: nõ fraudaſti eũ. qcqd enim
dicit factũ eſt: volũtate aũt pietatis: ꝛ carnis
non ſemꝑ fuit exaudit⁹. q: non ↄſonabat diui
ne volũtati in volito lʒ in ratione volendi. Et
hoc eſt qḋ dicit ꝑs. Clamabo ꝑ noctẽ ꝛ nõ ex
audies ꝛc̃. Jdem mgr̃ in lr̃a. Clamãs non ex
auditr ad ſalutẽ corꝑalẽ. bonũ qdem petijt vt
nõ moreretr: ſed melius erat vt moreretr. Pa-
tet ſecũdo de oratione facta a chriſto pro ſuis
interfectoribus. nec tñ ſunt oẽs ſaluati. Pa-
tet tertio de orõne quã fecit vt calix tranſiret
ab eo: qui tñ nõ trãſiuit. Ex quo infertur ꝙ lʒ
hec oratio de calice fuerit facta a volũtate rõ
nis: cuius dictare eſt vnũ reliquo cõparare.
fiebat tñ pro volũtate carnis: ita ꝙ voluntas
rõnis erat quaſi aduocatus volũtatis carnis
¶ Quãtũ ad 3ᵐ artᵐ ſunt tres difficultates.
¶ Prima eſt que eſt in chr̃o nobilior põ in
nã aſſumpta: intellectus an volũtas. Dicẽdũ
ꝙ volũtas: q: ꝑfectior eſt caritas q̃ʒ hitus in-
tellectus. ꝑfectiorqʒ ſeraphin cui incẽdiũ at-
tribuitur amoris q̃ʒ cherubin cui cognitio.
¶ Scḋa difficultas. que ꝑfectior eſt volũtas
in xp̃o poſt diuinã. Dicẽdũ ꝙ volũtas rõnis
Uñ he tres ſe hñt per ordinẽ. Prima volun
tas rõnis. Scḋa volũtas pietatis. Tertia vo-
lũtas carnis. ¶ Tertia difficultas. Quare in
orõne illa xp̃i. Trãſeat hic calix ꝛc̃. inducitr ꝓ
ponere volũtas rõnis pro voluntate carnis.
Dicit doc. deuo. q. iij. arti. ij. ꝙ triplex eſt rõ.
Prima eſt ad manifeſtationẽ ꝟitatis nature
aſſumpte: que nãliter refutabat paſſionẽ ꝛ cõ
firmat noſtrã fidẽ. Scḋa ꝓpter nr̃am ibecilli
tatẽ ne diffidam⁹ ſi ꝑicula exhorrem⁹. ꝛ nr̃aʒ
ↄfirmat ſpeʒ. Tertia vt oſtẽdat volũtatẽ crea
tã diuine debere ſubijci qſ addit nõ ſicut ego
volo: ſed ſicut tu. ꝛ in hoc nr̃am ordinat cari
tatẽ. Ex quo pʒ ad. q. ꝙ vicʒ volũtas xp̃i deli-
beratiua deo patri orõnẽ effundere potuerit.
Tũc ad argumẽta. ¶ Ad primũ dicendũ ad
minorẽ ꝙ lʒ vnica ſit ꝑſona xp̃i: tñ ſunt due in
eo nature ex qua vna eq̃lis eſt deo p̃ri. Ego i-
quit ꝛ pater vnũ ſum⁹. nec ex iſta patrẽ orat.
Ex alia mior patre. Pater inquit maior me
eſt. ꝛ ex iſta patrem rogat: imo ꝛ ſe vt eſt de⁹.
¶ Ad ſecũdum dicẽdũ in ſumma ꝙ lʒ id qḋ
chriſtus petebat ſciret deũ velle: tñ ſciebat de
um diſpoſuiſſe id non facere niſi orationibus
xp̃i. ſicut in primo dyalogorum Grego. dicit

ꝙ ꝑdestinatio q̄ ad effectū iuuat ꝑcib⁹ scōꝝ. Dat ex^{m}. disposuit nos de⁹ saluare: si bōa faciamus opa. ¶ Ad 3^{m} negat minor. ⁊ dū ꝓbat q2 volūtas facit volūtatē: ergo due volūtates duos volētes. Negat ꝯña. ē. n. falla ꝯñtis a destructiōe añtis ad destructionē ꝯñtis. dualitas n. distin^{o} ⁊ ꝯsi^{a} iportāt negationē. sic nō seqt scia facit sciētē. ergo due scie duos sciētes. Et tm̄ de pñti di. de qua sicut etiā de ꝑcedētibus de mēte mgri ⁊c̄. ¶ Pria ꝯ^{o}. volūtas gemina in xp̄o ponit p sacra semia vt oñdit. Dicit ꝯ^{o} ꝙ sacre auc̄tes oñdūt in xp̄o duplicē volūtatē a prin^{o} dist. vsq3 ibi. Ceterū nō parū ⁊c̄. ¶ Scda ꝯ^{o}. xp̄s dubitasse hoi putat. s3 h̄ estimusse puerse mōstrat. Dicit ꝯ^{o} ꝙ xp̄s putat⁹ est dubitasse hoib⁹: l3 nō ita eēt. A ꝑn^{o} illi⁹. c. Ceterū ⁊c̄. vsq3 Illō ēt ⁊c̄. ¶ 3^{a} ꝯ^{o}. Nobis timuisse xp̄s. hic tāgit atq3 doluisse plane exp̄mit. Dicit ꝯ^{o} ꝙ qñ xp̄s orauit timuit: doluit ⁊c̄. totū fuit pro nobis. Ab illo. c. Illud etia3 ⁊c̄. vsq3 ad finē distin.

E merito etiā xp̄i ꝑtereūdū non est ⁊c̄.
d Hic sigt. xviij. di. h⁹. iij. Que sic ꝯtiuat ad ꝑcedētē. Nā postq3 i ꝑcedēti dis. in x^{o} venata est volūtas gemia. Nūc i ista di. In iesu volūtate creata ꝑquirūt meriti scia. Et diuidit i tres ꝑtes ꝑncipales. In p^{a} palā adducit dubij q̄ternitas. In 2ª meriti q̄rit in x^{o} vtilitas. In 3^{a} ad hoc exp̄mit sacra auc̄tas. Prima in ꝑn^{o}. q̄ subdiuidi pōt ꝑm illā q̄ternitatē qōnū. 2ª ibi. Ad qd g^{o} voluit pati ⁊ mori. 3ª ibi. S3 quō ꝑ mortē ⁊c̄. Et h̄ disio pñtis distin.

Trū in ꝯceptiōis istāti merito ꝯdigni
v in glie p̄mio posit⁹ xp̄us aliqd mereri potuerit. Et ar ꝙ nō triplici me^{o}. Primo sic. Volūtas xp̄i ab instāti ꝯceptiōis fruebat. g^{o} mereri non potuit. Añs p3. ex eo qd ista btā vnio nō solū ad ypostasim: s3 ad sūmā glīa3 effecta ē. ⁊ ita ex q̄ a ꝯceptiōe in ypostasi fuit vnio: o3 ꝙ ⁊ fruitio. S3 ꝓbat ꝯña. q2 aut fruitio ⁊ meritū eēnt duo act⁹: aut vn⁹. ñ duo q2 act⁹ fruitiōis ē adeq̄t⁹ potentie. fruit. n. deo q̄ñtū pōt. eadē aūt po^{a} duos act⁹ adeq̄tos nō h3: eēt. n. ꝯdictio. nec vn⁹ q2 meritū d3 ꝯtigēter elici: nō necessario: aliogn nō eēt meritu3. fruitio aūt in p2ia nō ꝯtingēter s3 necessario: aliogn nō eēt vniuoca. ⁊ ita p3 ꝙ oppositas hñt ꝯditiōes. ⁊ ita distincti sūt act⁹. Scdo ar sic. xp̄s in p2io istāti ꝯceptiōis sue non potuit peccare: g^{o} non potuit mereri. Probat añs ex dict di. xij. hui⁹. S3 ꝓbat ꝯña auc̄te p̄hi in iiij. ethicoꝝ. Eadē. n. ꝑm eū ibi ē mēsura oppositoꝝ. p3 ex^{o} suo. vñ sicut necc̄ia sūt sup̄ tp̄s ita possibilia. Cū ergo mereri ⁊ d̄mereri seu peccare sint opposita. sequit ꝙ si xp̄s nō pōt vnū s. peccare a sua ꝯceptiōe: ꝙ nequit reliquu3. s. mereri. Tertio ar sic. due mutatiōes q̄rū vna ꝑsupponit terminū alteri⁹ nō sunt simul duratiōe. s3 creatio volūtatis ad esse: ⁊ ꝓductio act⁹ meritorij sunt h̄mōi. igr ⁊c̄. Maior p3. ex eo enim ꝙ o3 totā ꝑmā mutationē cōpleri añq3 alia incipiat. o3 ꝙ ꝑma duratiōe scdam añcedat. S3 ꝓbat minor. q2 creata volūtas extat fundamētū act⁹ meritorij: ⁊ ita o3 ꝙ ꝑcedat ip̄m actū meritoriū: sic fundamētū ꝑcedit id qd in eo fundat. ¶ In o^{m} tñ ar auc̄te magri in lr̄a. Non solū meruit xp̄s qñ p2i obediens crucē subijt: sed ab ip̄a ꝯceptiōe ex quo hō factus est. In ista. q. ⁊c̄. ¶ Quo ad ꝑmū art^{m} termini sunt. meritū: meritū de ꝯdigno ⁊ terminus. Prim⁹ ergo termin⁹ est meritū. vñ meritū ꝑm doc. subti. in pñti dist. ē aliqd acceptu3 vel accipiēdū. in aliquo pro quo ab accipiente est aliqd reddēdū illi: i quo aliqd acceptu3 est: q̄si debitū pro suo merito: illi vel alteri ꝓ quo meret. In ista diffinitiōe tria tāgūt. Primū ipsu3 formale meriti cū materiali suo. dū dr. aliqd acceptū vel accipiēdū. s. a deo. m̄ale qppe meriti est act⁹ elicit⁹ a deo accept⁹. sed formale est ipsa acceptatio passiua cui in deo acceptatio actiua corrñdet. ⁊ sic meritū dicit cōprehēdēdo ⁊ m̄ale ⁊ formale act⁹ accept⁹. Scdo tāgit cui inest meritū ⁊ merces meriti illi. s. q actū cāuit in merito de ꝯdigno: vel l3 ali⁹ actū elicuerit nō pro se tñ s3 alio. ⁊ tūc est meritū de digno: dū vn⁹ ꝑ afflictiōes: aut orōnes alteri aut ꝑmā grām: aut aliud meretur. Tertio tāgit qd merito debet ꝑmiū. s. Q ē. n. meritū ad ꝑmiū aliqd ordinat. nomē. n. meriti nō in malū. sed in bonū sonat: vñ qñ dr merita mala est extēsio vocabuli. sic̄. n. meritum ad bonū. ita demeritū ad malu3. Et nōt doc. deuo. q. ij. ar. i. triplex eē meritū. Primu3 dr meritū abusi^{m} seu iterp̄tatiuū. ⁊ ē dū aliqs aliqd facit op⁹ de gñe bonoꝝ opeꝝ. illō tñ facit mala itētiōe: ⁊ fine. sic ille q dat elemosynam cū murmure. talia. n. opa aliqñ remunerant a d̄o ex imēsa sua largitate. sic inuit in Nabuchodonosor. Scd3 m̄ritū dr meritū d̄ ꝯgruo ⁊ ē dū qs op⁹ bonū facit ex gñe ⁊ ꝑꝑ deu3: tñ facit ex̄ caritatē: sic dū pctōr aliq̄ bona fac ꝓpter deū in qb⁹ se disponit ad grām. Tertiu3 meritū dr meritū de cōdigno. Et hic finit primus termin⁹. ⁊ icipit scds. Vñ meritū de cōdigno dr qñ qs op⁹ bonū facit ꝓpter deū in caritate. Et pōt trahi ex scō thoma. q. v. pñtis dist. meritū de ꝯdigno dr tripl'r. Primo mō qñ de indebito fit debitū. sicut dū aliqs ꝑmo

motu caritatis meretur vitā eternam:faciens eā sibi debitā:que pri⁹ debita nō erat. Scḋo qn̄ quis meref:vt qḋ erat minus meritū:magis mereaf: sicuti dū fit pfectus de virtute in virtutē donec videaf deus deoꝝ in sion. Tertio°qn̄ quis meretur:vt qḋ erat vno mō meritum:alio° mereaf. veluti qḋ erat meritum de cōdigno fm caritatē rursus meref fm vsum. vel qḋ erat meritū fm vnū actum. rursus fm actū aliū meref. ¶ Tertius termin⁹ est terminus. vn̄ termin⁹ pōt sumi tripl'r. Primo°dicif termin⁹ id in qḋ ppō resoluif. dn̄te pho in p° prioꝝ. Termin⁹ ē i quē resoluif ppō:vt subm̄ ac p̄tū apposito eē vel nō eē. ꝛ sic accepto termino rursus i. 3. ptes diuidif. P° dr̄ cōissime ꝛ sic signa cōiunctiōes:ppōnes. ꝛ sic de alijs. dicunf termi in ppōne. Scḋo ppr̄ie:ꝛ sic solū subm̄ ꝛ p̄tū ꝛ copl'a dicunf teri i ppōne:qꝛ ex eis ppō integraf. Tertio dr̄ magis ppr̄ie. ꝛ h nō solū subm̄ ꝛ p̄tū dicunf teri a terminādo qꝛ subm̄ teriat ꝛ finit ppōnē a pte an̄: ſꝫ p̄tū a pte p⁹. ¶ Scḋo pncipal'r dr̄ termin⁹ idē qḋ diffi° dn̄te porphi° i pdicabilib⁹: quoꝝ termi sunt diuersi ipa sunt diuersa. teri ibi. i. diffiniti ones. ꝛ dr̄ diffi° termin⁹: qꝛ sic hito in motu termīo cessat mot⁹:sic i scīa hita diffin̄e rei cessat inqui°. Tertio dr̄ termin⁹ i motu p terio a q̄ vel ad quē. limitaf tn̄ qn̄ ſꝫ phꝫ. in. v. me°. ca°. ḋ terio. ad solū stādū pro terio ad quē. qꝛ ibi tot⁹ termiaf mot⁹. ꝛ hoc° accipif in titulo qōnis. Et notat illuc phs q termin⁹ i pl⁹ ē q̄ pnci[m]. Oē. n. pn̄[m] ē termin⁹ nō eꝫ. iō q̄t mōis dr̄ prin[m]:tot ꝛ pōt dici termin⁹. ¶ Quātum ad. ij. arti. sunt tres ꝯclusiones. P[a] est de tpe meriti xp̄i. Scḋa de eo q̄ meruit xp̄s. 3[a] ḋ eo qḋ sibi meruit. ¶ P[a] est hec. Christus i terio posit⁹ glorie in ꝯceptōis instāti sic mereri potuit vt sequēti tpe mererēf. ¶ Dicit p[a] pars cōcl'onis. q xp̄s potuit mereri in instāti cōceptōis. Probaf medio doc. sub. Oē hn̄s actū pmū pfectū ꝛ obm̄ pn̄s in rōne obiecti si nō ipedif:ꝛ act⁹ scḋs eius sit pmanēs nō successiuus:pōt agere pro quocūqꝫ instanti. Ista oia cōcurrūt ꝛ sufficiūt qꝛ plura nō reqrūtur ad actū. ſꝫ oia hec fuerunt in xp̄o in p°instāti cōceptionis:qꝛ pō pfecta: g° obm̄ pn̄s p intel[m] s. tota trinitas:cui posset bōa velle pp se ꝛ nō ipedif ꝛ act⁹ eius ē pmanens. Et in hac rōne doc. sub. tria tangunf:que solēt ipedire ne aliquis imediate quo est possit opari. que tāgit sctūs tho. q. iij. Pri[m] ē defectus alicui⁹ pfectionis reqsite ad agendū. sicut in catulo an̄ nonū diē nō hn̄te organū cōpletū ad videndū Scḋm est aliqḋ ipediens extrinsecū. sicut q

aq̄ inclusa in vase neq̄t moueri. Tertiū ē rōe opatōis:q̄ successionē hꝫ. Et si obijciaf qꝛ his positis trib⁹: adhuc ad meritū reqritur deliberatio. deliberatio aūt ꝯsiliū. cōsiliū vō tps reqrit. ꝛ ita in instanti nō potuit mereri xp̄s. D[m] q in nobis ad merendū reqritur deliberatio:electio:ꝯsiliū. cuius rō ē nr̄a ignorātia. oꝫ. n. q inqramus qd agēdū sit an̄qꝫ sentētiemus. xp̄o aūt a pncipio collā ē oīu rex cog° iō ista nō reqrunf sibi ad meritū:q̄ nobis reqrunf:ſꝫ imediate sine pūio tali consilio sniat. Sꝫ qd de facto:meruit ne in p° instāti. vr̄ d[m] q sic. qꝛ ab instāti sue cōceptōis xp̄s fuit btūs btitudo aūt dicit actū:ꝛ ita si hūit actū fruitionis vr̄ q ꝛ meriti: cū pintelligaf inq̄tū sic. vn̄ sicut in instāti nr̄e cōceptionis in pctō nascimur originali. ita vr̄ per op[m] xp̄s in instāti sue cōceptiōis meruisse. vt ad modū lucidi corpis in eodē instāti sit ꝛ luceat. vn̄ rōne h⁹ vr̄ Jere. in cōceptione eū viru vocasse. Jere. xxxiij. Nouū faciet dn̄s sup terrā mulier circūdabit viꝝ. An̄ ꝯcludif q nō oꝫ agēs precedere opus suū tpe:ſꝫ nā. pꝫ in igne ꝛ splēdore. Et si obijciaf de angelo:qꝛ nō potuit mereri in p° instāti:nec peccare. Nec ē hic articulus parisien̄. ſꝫ bn̄ veꝝ est q nō fuit cōditus a princi° malus:sicut fingebāt manichei. Nec seqtur q si in istāti meruerit: ergo necessario qꝛ oē qḋ est qn̄ est de necessitate ē. ex p°pyarmenias. D[m]. n. q hec ppō in sensu cōposito est vera. ꝛ in hoc nullā ponit necessitatē nisi cōditionalē. sicut si dicerē:si ē:est. Jn sensu āt diuiso est falsa. tūc. n. est sensus. Oē qḋ est:de necess̄tate est:qn̄ est. ꝛ est falsum. An̄ quo ad hoc notādū est vltimo q differre videnf hic sctūs tho. q. iij. ꝛ doc. deuo. q. i. arti. i. Lꝫ neuter assertiue loqtur. Thomas. n. magis assentire vr̄:q xp̄s meruerit ab instāti sue cōceptionis:qḋ mihi melius placet. Doc. aūt deuo. magis vr̄ dicere q statim post cōceptionem. ¶ Sed hꝫ scḋa ps ꝯclonis q xp̄us meruit sequenti tpe post conceptionē suā. Probaf. qꝛ opa xp̄i post suā cōceptionē pfectiora fuerūt opibus alioꝝ hoium q tn̄ merenf. Cōfirmaf. qꝛ alioqn si nō meruit post cōceptionē suam frustra deo fuiuit: qḋ null⁹ diceret. vn̄ Aug. illud v̄bū ad philip. ij. tractans. Humiliauit semetipm vsqꝫ ad mortē. dicit. humilitas claritatis ē meritū:claritas humilitatꝫ ē pmiū. Et si dicaf. volūtas fuit ad vnū determiata. s. bonū. ꝛ ita vr̄ q nō potuerit mereri:sicut pꝫ i potētijs nālibus:que nequeūt mereri. D[m] q po[a] ad vnū determinata nā nō pt mereri: sic obijcit ar[m]. nō tn̄ currit de pō ad bonū deter

minata ꝯsummatione gratie. pꝫ de apostolis in bono post aduētū spūſcti ꝯfirmatis: nō tñ fuit meritū xp̄i: vt sibi de indebito faceret debitum: cuius oīa erāt: vel pp ꝑfectionē maiorem virtutū in se: qui plenus cōceptus ē grē ⁊ veritatis. ſꝫ pp nos: ⁊ vt debitū sibi vno mō alio deberet. vt pꝫ ex pº articulo. ¶ Scd̄a ꝯº est de eo quo meruit xp̄s ⁊ ē hec. Crucis dira passione xp̄s ita meruit vt portione iferiori ⁊ superiori sit licitū de cōdigº meritū ponere. ¶ Dicit pª pars. ꝙ crucis dira passione xp̄s meruit. Probat. Nihil ē satisfactoriū: nisi qđ est meritoᵐ. passio aūt xp̄i maxime fuit satisfactoª. igitur ⁊c̄. Cōfirmat. qꝛ oīs qui patitur aut passionē ꝓmeruit: aut passione meretur: aliogn sine iustitia quacūqꝫ totuꝫ fieret. Ex q̊ igitur xp̄s nō meruit passionē: sequit ꝙ meruit patiendo. Cōfirmat scd̄o. qꝛ patiēdo maxime apparet patientia. que teste Jaco. ꝑfectū opus hꝫ. Patet 3º auc̄te Aug. illud ad phil. ij. Humiliauit semetipm vsqꝫ ad mortē expo nētis. vt xp̄s inqt clarificaret in resurrectiōe: ꝓus humiliatus est in passione. Et si obijciat: qꝛ passionibꝰ ſm ph̄m nec laudamur nec vituperamur. hoc intelligenduꝫ ē absolute. nō inqꝫtū eas acceptamus. hoc. n. mō passio efficitur volūtaria: lꝫ de se sit inuoluntaria. Nec obuiat ꝙ dicit Dam̄. ꝙ passiōes sunt ꝯ nām: meritū aūt ſm nām. sunt. n. passiones ꝯ nāleꝫ appetitū: sed sunt ſm appetituꝫ rōnis. ⁊ hoc sufficit. ¶ Sed dicit scd̄a ps ꝯclusionis. ꝙ ṗt licite in xp̄o poni meritū fuisse ⁊ in portione sup̄iori ⁊ inferiori. Patet primo de inferiori qꝛ lꝫ xp̄s ſm portionē superiorē esset beatus erat tñ passibilis ſm portionē inferiorē ⁊ viator: ⁊ ita mereri poterat. Ex quo infert ꝙ licet portio inferior in xp̄o fuerit in termino q̄ ad ipeccabilitatē: qꝛ peccare nō potuit. non tñ q̊ ad affectionē cōmodi: qꝛ nō habuit oē qđ habere potuit ſm affectionē cōmodi. gloria. n. aīe in corpus nō redundabat. ⁊ ita potuit aliquid sibi venire ṗter imo ꝯ affectionē cōmodi: ⁊ merebat illud patiendo. Ceteꝝ merebatur in hac p̄te inferiori diligēdo creata: vtputa matrē ꝓpriā discipulos suos: ⁊ alios suos amicos in deū: ⁊ inimicos pp deū. Scd̄o probatur ꝙ meruerit ſm portionē sup̄iorem. medio doc. sub. in p̄nti distin. Ois. n. actus acceptꝰ a deo: vt laudabilis ⁊ ṗmiabilis vel operanti: vel illi pro quo operās opatur est meritorius. hmōi est actꝰ fruitionis in xp̄o: q tñ est in portione sup̄iori. ⁊ rō huiꝰ est. qꝛ xp̄s nō fuit totaliter in termino: sicut sunt mō bti q nō merent: fuit. n. simul cōprehēsor ⁊ viator. Tū infertur ꝙ nō repugnat actui btifico inq̄tuꝫ sic esse meritū. Et si dicat ꝙ xp̄s ſm p̄tem superiorē funditus fuit ex̄ viaꝫ: ⁊ ita ex̄ meritū. ⁊ per ꝯn̄s illa portiōe mereri nō potuit: sicut nec alij beati. Dicit idē doctor: ꝙ sicut meritū nō est solū in actu elicito: ſꝫ in ꝯditionibꝰ elicientis. ita diuina acceptatio nō solū aspicit actū sed elicientē. ⁊ per ꝯn̄s ṗt in vna ꝑsona acceptare nō in alia. Dat exemplū. Sit ꝙ platonē offenderit sor. veniāt duo ad rogandum platonē pro sorte eque gratiose ⁊c̄. pōt tñ plato remittere offensam sorti: pp quādaꝫ cōditionē in vno supplicātiū q̄ nō est in alio. vtputa: qꝛ amicus vel aliqd aliud. ita in ꝓposito. ¶ Tertia ꝯº est de eo qđ sibi xp̄s meruit qꝛ de eo qđ nobis meruit patebit in sequenti disti. est igr̄ ꝯº hec. Ad actū xp̄i beatificū nec directe nec indirecte meritū ponit: ad corpꝰ vero solū indirecte. ¶ Dicit pª pars ꝯc̄lonis ꝙ actus btitudinis in xp̄o nō cadit sub merito. Probat. Si. n. meruit hūc actū: aut opatione q̄ est circa ens ad finē. aut opatione que est circa finē. Non ṗmū: qꝛ xp̄i voluntas prio intēdit circa finē. nec ſm: qꝛ tunc idē eēt meritū suiipsius ille. n. actꝰ btificus est illa opatio. Jō Aug. in lib. xiij. de tri. dicit. In rebus per tp̄s ortis illa grā summa ē qua in vnitate ꝑsone hō cōiunctus ē deo. Nec valet ꝙ dicit doc. deuo. q. i. arti. ij. ꝙ. s. non cadit fruitio sub merito in xp̄o: qꝛ debuit aīa esse btissima. vt ydonea esset ad vnionē ypostaticā: fit autē btissima fruitione. Patet oᵐ ex scd̄a disti. hꝰ tertij. vbi oñsum est: ꝙ priꝰ nā intelligitur nā humana vnita in xp̄o: q̄ꝫ intelligit plena grā. Et si dicat qꝛ gloriosius est hēre ꝑ merita btitudinē: q̄ꝫ sine meritis. Cum igr̄ xp̄s sit gloriosissimus: vr̄ ꝙ meruerit btitudinem. Dᵐ ꝙ gloriosius ē hēre per merita vbi hēri pōt. tāta autē est gloria collata xp̄o vt nulla ad hoc poterat cōcurrere creatura. gloriosius est āt tantū bonū hēre sine meritis: ſꝫ sola libertate dantis: q̄ꝫ minus bonū cum meritis. ⁊ sic etiā cōgruebat: vt sicut in eē nature vna effecta ē nā: ad quā faciendā nulla creatura ꝯcurrere pōt. s. nā angelica. sic foret in gn̄e moꝝ. vn̄ sic oēs gradus btitudinis reperiunt inter hoies sunt. n. i celo pº qui fuerūt inimici deo ⁊ pctō actuali ⁊ originali. sunt scd̄o qui fuerūt inimici deo pctō originali: ſꝫ nō actuali: sicut innocentes. est tertio btā Maria q̄ nūq̄ꝫ nec pctō originali nec mortali fuit inimica deo: fuisset tñ in originali nisi p̄ueñta. ⁊ hij tres ordines mediantibꝰ meritis acqsiuerunt gloriā. super hūc ternariū ē dn̄s iesus cui sine merito sum

ma fruitio collata est. ¶ Sz dicit 2ª ps ꝯclo- nis: ꝙ meritū xpi aspicit corpus suum solū in directe: vt qñ dicimus ꝙ meruit sibi corporis īpassibilitatē: aut corporis claritatez. ⁊ sic de alijs. Ex quo. n. aīa a sui ꝑncipio erat btissima erat miraculū ꝙ gloria aīe in corp⁹ nō redū- dabat: iō dr meruisse impassibiliᵉᵐ corpis sui: aut claritatē: qꝛ meruit remotionē īpedimēti Et sic exponēdus est pie magr qui sentire vr ꝙ hoc meruerit: iō dicit ꝯº indirecte. Ex quo pz ꝙ si sctūs tho. q. iiij: ⁊ doc. de uo. q. ij. art. ij. intelligāt xpm directe meruisse īpassibilitatē corporis sui: nō sunt audiēdi. ⁊ eoꝝ rōnes nō ꝯcludunt. vt pz inspicienti. ¶ Quātū ad 3ᵐ artiᵐ sunt tres difficultates. Pª est. vtrū est ꝙ xps potuit simul esse cōphensor ⁊ viator: cuȝ oēs alij bti solū dicant comprehensores. Dᵐ ꝙ rō est qꝛ alij sunt in termino seu in gloria: ⁊ quo ad affectionē iustitie. s. videndo ⁊ diligē do deū: ⁊ quo ad affectionē cōmodi: qꝛ nihil discōueniens pūt pati. xps aūt solū erat com prehēsor quo ad affectionē iustitie. ¶ Scda difficultas: sub qua rōne poterat fruitio ī xpo respectu diuini vbi esse act⁹ meritorius. Dic doc. sub. ꝙ sub triplici. Primo inq̄tū tende- bat in diuinū vbū. Scdo inq̄tū tendebat in amicos ⁊ electos in diuino vbo relucentes. Tertio inq̄tū tendebat in inimicos eos dili- gēdo pp deū. ¶ Tertia diffi. An xps sui exal tationē meruerit nois. Dicendū ꝙ sic admi- nus indirecte: est aūt ista exaltatio vt thōas in q̄rto dicit. ꝙ ī trib⁹. Primū in noticia cor dis: sz ꝙ dr nomē sup oē noticiā accepisse: qꝛ nomē de re noticiā facit. 2º in reuerētiā cor- poris q̄tū ad genuflexionē. tertio ī ꝯfessione oris: clamāte aplo. Et ois lingua cōfiteat ⁊c. Ex hoc pz ad qōnē ꝙ vz in cōceptiōis instāti merito ꝯdigni ī glie termīo posit⁹ xps aliqd mereri potuit. Tūc ad argª. ¶ Ad pmum ne gat ꝯña: ⁊ dū ꝓbat. qꝛ aut fruitio: aut meritū essent duo act⁹ vel vn⁹. dicēdū ꝙ ponēdo me ritū in portiōe īferiori: cū fruitio sit in supiori erūt duo act⁹: nec tūc currit arg. vt pz. Si vo scdo sit meritū ī portiōe supiori respectu obō rū relucētiū in vbo: ⁊ respectu diuini vbi frui tio. tūc rursus erūt duo actus: nec vz ꝙ dr. qꝛ tūc vna pō hēbit duos act⁹ adeq̄tos respectu eiusdē obiecti: lz. n. fruitio sit adequat⁹ actus potētie intēsiue: nō tn̄ extensiue: ⁊ sufficit. pz exº. Licet. n. intellect⁹ creat⁹ videat deuz: stat tn̄ in eo cognitio reꝝ in ꝓprio gn̄e. sic ī ꝓposi to. Si 3º vo meritū sit respectu diuini vbi. sic idē est act⁹ cū fruitione: alio vo mō dr act⁹ il le fruitio: alio meritū. ⁊ hoc sufficit. nec vz qd obijcit de cōtingentia. qꝛ act⁹ meriti pōt elici necessario lz nō nāliter. ¶ Ad scdm negatur ꝯña. ⁊ dū ꝓbat. qꝛ eadē est mēsura opposito- rū veꝝ ē. ita dico ꝙ si xps peccare in illo istā- ti posset: mēsurarel illud illo instāti: sic posse mereri. nō tn̄ seqtur ꝙ possit peccare: sicut lz īpossibile mēsuret eadē mensura q̄ necessariū nō tn̄ seqtur īpossibile eē sic ī ꝓposito. ¶ Ad tertiū dᵐ. ꝙ si maior accipiat mutationē pro motu va est. sz tunc minor ē falsa. si vo capiat mutationē pro subito: sic maior ē falsa. suffic n. ibi ordo nē vt fundamētū fundatū ꝓcedat Ex pūti āt distin. sicut de ꝓcedē. ⁊c. ¶ Pª ꝯº Impassibilitas a xpo meret: ⁊ nō claritas: vt text⁹ fatel. Dicit ꝯº. ꝙ xps meruit in passione īpassibilitatē: ⁊ sui nois claritatez. Et ponit a ꝑnº. vsq ibi. Ad qd ⁊c. ¶ Scda ꝯº. Pro no bis meruit etern⁹ genit⁹ ⁊ mori placuit ꝓ no bis fundit⁹. Dicit ꝯº ꝙ xps meruit ⁊ mortu⁹ ē ꝓ nobis. Et pōit ab illo caº. Ad qd ⁊c. vsq Sz quō ⁊c. ¶ 3ª ꝯº. Adit⁹ celicus soluz apit dū pri vnic⁹ mori cognoscit. Dicit ꝯclusio ꝙ solū ī morte filij di xpi aptū ē regnū celoꝝ. Et pōit ab illo loco. sz quō p ⁊c. vsq ad finē ⁊c.

n Unc igit queram⁹ quō p mortē ipsius ⁊c. ¶ Hic sigt. xix. dist. hui⁹ tertij. q̄ sic ꝯtinuat ad precedētes. Nā postq̄ a li bri hui⁹ ꝑnci. vsq huc ꝓposita est a dei verbo carnis assumptio. Nūc ꝯñr intimat diui iesu durior paº. Et hz diuidi ista 2ª ps h⁹ li. iij. ī. 3. ptes. In pª crucis ꝓponit grādis vtilitas. In 2ª doloris q̄rit hmōi q̄uitas. In 3ª secute tan git mortis acerbitas. Pª in principio. Scda distin. xx. ibi. Si vo q̄rit vtrū alio mō ⁊c. Ter tia distin. xxi. Post ꝑdicta ꝯsiderandū ē vtꝝ ⁊c. ¶ Rursus pª pticula que ē pūs distin. in qua passionis ponit grandis vtilitas. in tres ptes diuiditur. In pª qd iesu faciat apparet passio. In scda ꝙ ei cōgruat claret redēptio. In 3ª pz cōueniat ꝙ mediatio. Pª ī ꝑncipio scda ibi. Vn̄ ipse vere dr ⁊c. Tertia ibi. Qui solus dr mediator ⁊c. Et h ē diuisio pūtis ⁊c.

v Erū merito dulcissime passiōis iesu de cretū cyrographi sit deletū. Et ar ꝙ n̄ triplici medio. ¶ Primo sic. Nullꝫ finitū pōt infinitū delere. Sz meritū xpi fuit finitū in sua passiōe: culpe vo decreti cyrogra phi cōtēte ifinite. igr ⁊c. Maior pz ex cōmē suratiōe delētis ad id qd delet. Sz minor ꝓ- batur. pmo ꝙ meritū xpi fuerit finitū: qꝛ cām hūit finitā. s. nām humanā. Neqt āt ex cā fini ta infinit⁹ venire effect⁹: data alia q̄cuq cā in finita. ꝙ vo culpe sint ifinite pz. qꝛ is in quez facte sunt est infinit⁹. s. ds. pctm̄ aūt solet men

Di. XIX

ſurari iuxta eũ in quē peccaꝫ. ¶ Scđo aꝛ ſic. Q̄ ē p̄miũ meritũ excedit. ſꝫ deletio ꝯtentoꝝ in illo decreto cyrographi nō excedit meritũ paſſiōis xp̄i. igꝛ ⁊c̄. Maioꝛ pꝫ. tũ qꝛ nobilioꝛ eſt forma q̄ꝫ diſpō eiꝰ. tũ qꝛ nobilioꝛ terminꝰ q̄ꝫ via ad terminũ. meritũ aũt eſt diſpō ⁊ via ad p̄miũ ſicuti ad formā ⁊ teriũ. ⁊ ide dictũ ē p̄miũ: q̄ſi p̄ alijs meñ. Sꝫ ꝓbaꝛ minoꝛ. qꝛ paſſio xp̄i ex eo ꝙ ex īfinito veniebat ſuppoſito. ſ. dīno verbo: cui vnita erat hũana nã: quã dã habebat īfinitateꝫ qđ nō illa deletio cyrographi. ¶ Tertio aꝛ ſic. Si paſſiōis xp̄i merito decretũ cyrographi foret deletuꝫ. aut hoc foret q̄ ad ſufficiētiā. aut quo ad efficaciā: ſed neutruꝫ pōt dici. igiꝛ ⁊c. Maioꝛ pꝫ ex dīone ſufficiēti. Sꝫ probaꝛ minoꝛ. primo ꝙ nō: q̄ ad ſufficiētiā. q̄a paſſio xp̄i fuit actus trāſiens. p̄t aũt mundꝰ ꝑpetuari in infinitũ: ⁊ hoīuꝫ gñō ⁊ tũc nō videꝛ ſufficē: ſicut nec finitũ pro infinito. nec ſcđo q̄ ad efficaciaꝫ: qꝛ multi dãnãꝛ. ¶ In oᵐ aꝛ auc̄te apl̄i ad colo. ij. Donãs inquit nobis delicta ⁊ delens qđ aduerſuꝫ nos erat cyrographũ decreti. Et Augu. eſt in lr̄a. Fuſo ſanguine ſine culpa oīum culpaꝝ cyrographa deleta ſunt. In iſta q̄ōne ad aꝛs ⁊c̄ ¶ Quo ad p̄miũ articulũ termi ſũt paſſio. decretũ. ⁊ cyrographũ. ¶ Primꝰ igiꝛ terminꝰ ē paſſio. vñ apud phōs paſſio ſolet accipi tribꝰ binarijs ſeu ſex mōis. Prīo dꝛ paſſio mēꝫ ꝯceptꝰ īterioꝛ. dicēte pħo in pᵒ pyarmenias. Voces ſunt note eaꝝ paſſionũ q̄ ſũt ī aīa paſſionũ. i. ꝯceptuũ. Scđo dꝛ paᵒ ꝓpꝛiuꝫ alicuiꝰ ſic̄ dꝛ riſibilitas eē paſſio hoīs. Tertio dꝛ paſſio ſp̄ēs ſeu ſpeciei: ꝑs q̄litatis ꝯdiuiſa ꝯ̄ paſſibilem q̄litatē dicente pħo in p̄mētis. tertiaꝫ ſp̄ēm q̄litatis eē paſſionē vl̄ paſſibilē q̄litatē. ⁊ differũt paſſio ⁊ paſſibilis q̄litas: ſicuti permanēs ⁊ ſucceſſiuũ. paſſio nēpe magis noīat ſucceſſiuũ: ſꝫ paſſibilis q̄litas p̄manēs. Quarto dꝛ paſſio q̄libꝫ receptio dicēte Ariſto. ī 3ᵒ de aīa. ꝙ ītelligē̄ eſt quoddaꝫ pati. i. recipi. iō dꝛ paſſio a patin qđ eſt recipe. Quinto dicꝛ paſſio q̄ddã p̄mentũ ab alijs diſtinctũ actiōi corrñdēs: quaꝫ īter p̄ncipia collocãs Gilbtꝰ porretani in lib. ſex p̄ncipioꝝ diffinit dicens. Paſſio ē q̄dã effectꝰ illatioq̄ꝫ actiōis. Sexto dꝛ paſſio coꝝᵒ ſubiecti in q̄ ē. dicente Ariſto. in. vi. thopicoꝝ. ꝙ oīs paᵒ magis fcã abijcit a ſubã. ⁊ ſic accipiꝛ in q̄ōne. paſſio xp̄i q̄ppe īter alioꝝ paſſiōes acerbiſſima fuit. Treñ. eniꝫ pᵒ dꝛ. O vos oēs q̄ trãſitis p̄ viã: attendite ⁊ videte ſi eſt doloꝛ ſicut doloꝛ meꝰ. Vñ ī paſſione ħ mō ſũpta tria p̄nt colligi regri ex ſctō thoma diſt. xv. arti. ij. q. i. Primũ ꝙ hec paſſio ſit in ſubō actuēte diſpoſito ƀm ꝯ̄rias q̄litates. ⁊ ide eſt ꝙ ꝓpꝛie loquēdo ſola alteratio ē paᵒ ex pᵒ de gñone. Secũdũ ꝙ vna q̄litate expulſa reliq̄ introducaꝛ. iō Dam̃. paᵉⁿ diffiniēs dicit. Paſſio ē motꝰ ex vno ī aliud. Tertiũ ꝙ q̄litas expulſa ſit velut nãlis ⁊ ītroducta veluti extranea. ⁊ ide ē ꝙ egrotatiōes cōius dñr paſſiones q̄ꝫ ſanatiōes. vt pꝫ p̄ phꝫ ī. v. metaphice. ¶ Scđs terminꝰ ē decretũ. ⁊ dꝛ a decerno nis. ī ſupio decretũ tu. Vñ notãdũ ꝙ tres ī narij noīuꝫ apđ iuriſpitos dn̄tiũ: q̄ tãgit Hoſtienꝛ: in noua ꝯpilatione iuris ſũma q̄ dꝛ copioſa. Primꝰ ternariꝰ eſt decretal' canō: ⁊ decretũ ⁊ dꝛnt. Decretal' eni dꝛ q̄ñ ad ꝯſultationē alicuiꝰ vel aliq̄ruꝫ papa ſolus vel ipſe cũ ꝯſilio frũꝫ mandatũ ſeu epiſtolã mittit. Canō vero dicꝛ id qđ in capᵒ g̃nali vel ꝓuinciali ſtatuꝛ. Decretũ vero dꝛ cuꝫ nō p̄uia ꝯſultatiōe aliquoꝝ papa cũ fratrũ ꝯſilio aliq̄d ſtatuit. Scđs ternariꝰ ē Cōſtitutio Dogma ⁊ Mãdatũ. Cōſtitutio dꝛ dũ ſine alicuiꝰ ꝯſultatiōe ⁊ fratrũ cōſilio aliq̄d ſtatuit papa ſolus. Dogma eſt q̄d ſp̄ãle in doctrina fidei. Mãdatũ vero ī moꝛibꝰ conſiſtit. Tertiꝰ ternarius ē Interdictũ Sãctio. ⁊ pragmatica ſanctio. Interdictũ ſine pena ſtatuitur. Sanctio penã hꝫ ſp̄ annexaꝫ. Pragmatica ſanctio eſt illud qđ īperatoꝛ de ꝓcerũ ꝯſilio ſtatuit faciēdũ. hoꝝ oīuꝫ exᵃ in p̄dicta ſũma locanꝛ. Dicꝛ aũt in ꝓpoſito decretuꝫ totiꝰ trinitatis ſuper humano facto ſeu peccato. ¶ Tertiꝰ terminꝰ eſt cyrographũ a cyros qđ eſt manꝰ ⁊ g̃phos ſcriptura ƀm thomaꝫ in expoſitione litterali. vel graphia ƀm docto. deuotũ in. q. ij. articuli primi. Vnde dꝛ littera creditoꝝ manu propria ſcripta: ⁊ data debitoꝛi. vñ in ꝓpoſito cyrographuꝫ vel cyrographus dicꝛ tripliciter ƀm triplicē reſpectum. Cōparãdo eni ad deũ dꝛ cyrographũ decreti ſeu decretuꝫ cyrographi. qꝛ iſta obligatio ex diuina ſn̄ia facta eſt. Comparãdo ſecũdo ad peccatũ dꝛ cyrographũ delicti ſeu culpe qꝛ p̄p̄ culpã hec obligatio facta eſt. Comparãdo tertio ad punitōeꝫ dꝛ cyrographꝰ penaꝝ qꝛ eo ad penã obligamur. Et ƀm hũc triplicē reſpectuꝫ p̄nt videri loqui diuerſe ſanctoꝝ auctoꝛitates. ¶ Quãtum ad ſecũduꝫ articulũ ſunt tres concluſiones. ¶ Prima cōcluſio eſt de efficacia ⁊ ſufficiētia paſſionis xp̄i. Secũda de merito paſſionis xp̄i in deletione culpe ⁊ pene. Tertia ē de deletione cyrographi decreti illa paſſione. Prima igiꝛ ꝯcl̄o eſt hec. Chꝛiſti mediatoris gemebunda paᵒ electis: ſic quo ad efficatiã pꝛofuit vt infinitis ſui ex parte nō ſuffice,

ret.¶ Pͥa ps ꝯclonis dic̄: ꝙ xp̄s fuit media
tor. Probaṫ auctate Aug. ſup Joh. Media
tor dei ⁊ hoiuz: hō xp̄s ih̄s. Sed rōne cui⁹ na
ture ꝗrit. Et dicēdū ꝙ hūane. Dina'eni nā in
xp̄o locū tz ſupremi: nō mediȷ̇. Humana autē
nā in xp̄o tz mediū īter deū ⁊ nos. ſi eni ꝯſide
reṫ btitudo xp̄i: ſuꝑ hoies ē: ⁊ deo vnit⁹. ſi mō
talitas hoib⁹ iungebaṫ: vt liqdo veluti medi⁹
ambo ꝑticipet extrema. vn̄ Augu. ix. de ciui.
dei dic̄. Mediator īter nos ⁊ deū mōtalitatē
hz trāſeūtē: ſz btitudinē ꝑmanētē. Et ſi qs di-
cat. ſequereṫ ꝙ demōes eēnt mediatores nr̄i
qꝛ ſūt ſuꝑ nos rōne nāe: ⁊ nobiſcū rōne miſe-
rie. Dicendū ꝙ nō ſufficit eē ſupra nos ⁊ no-
biſcū ad mediatoris rōnē: lz reqranṫ. ſz tertiū
reqriṫ ꝙ. ſ. ducat ad ſtatū glie: qd̄ demō nō in
tēdit: ſz ducit ad ſtatū miſerie. Nec valz ſi qs
dicat ꝙ id boni āgeli efficiūt hoc qppe acceſ
ſorie. xp̄s ṽo perampli⁹ in nr̄a nā conformis.
¶ Sz dicebat ſcd̄a ps ꝯclonis. ꝙ xp̄s ꝑ paſſi
onē meruit electis q̊ ad ſufficiētiā. pz ex ordi
ne quē doc. ſubti. ponit in p̄nti diſtin. ꝑ qnq͛
ſigna. ⁊ addi poteſt ſextū: vt ſint tres binarȷ̇.
Primū ſignū nāe ē in q̊ de⁹ itelligit ſe: vt bo
nū ifinitū. Scd̄m in quo oēs itelligit creatu-
ras. Tertiū i q̊ p̄deſtinauit ad gr̄az ⁊ gl'iaz ali
quos ⁊ circa aliq̄s actū neutrū hūit. In q̄rto
videt hos ⁊ illos in adā caſuros. In qnto p̄-
uidet de remedio ꝑ paſſionē filȷ̇ ſui. p̄deſtiaṫ
eni xp̄s eē fili⁹ dei: pri⁹ nā q̄z adā itelligaṫ pec
care. ex. vȷ̇. diſti. hui⁹ t̄tȷ̇. aliogn xp̄s videreṫ
ſolū eē ens occaſiōale. In ſexto ſigno ꝓ electȷ̇
redimēdis dei mittiṫ in carnē fili⁹: vt ꝓ electȷ̇
paſſiōe ſua ſatiſfaciat. ¶ Ex q̊ pz manifeſte ꝙ
paſſio xp̄i q̄ntū ad efficatiā ſolū fuit ꝓ electis:
qa pro illis ſolū beata trinitas filiū dei miſit.
¶ Sz dicit t̄tia ps ꝯclonis. ꝙ paſſio xp̄i q̄ntū
ad ſufficiētiā nō ſufficiebat ꝓ ifinitis. Patet
qꝛ iſta paſſio quātū erat de ſe fuit bonū finitū
⁊ ita n̄ ſe extēdit ad ifinita. vn̄ hoc mō paſſio
xp̄i ꝓ tātis valuit: ꝓ quātis eā de⁹ acceptauit
vt ſit tota meriti rō effectie ex ꝑte d̄i. Ex q̊ pz
ꝙ ſi ſctūs tho. pª 2ª ⁊ 3ª qōnib⁹ itelligit ꝙ iſta
paſſio verā hūit infinitatē rōne diuini ṽbi cui
vniebaṫ nā hūana a q̊ ꝓcedebat. hoc nihil eſt
ſalua ſua ſꝑ ſctitate. magis prope qppe ṽbo
vnita ē nā humana q̄z iſta paſſio: q̊ tn̄ ꝯcediṫ
finita. Ceterū quoq͛ conſidereṫ reſpectu hec
paſſio creata eſt: ois aūt creature eſt finita. tū
ſcd̄o qꝛ ſi eēt īfinita eēt intīn diligibilis inq̄ztū
diuinū verbū. tū tertio qꝛ tūc nō ſolū q̄ztū ad
ſufficiētiā: ſed efficatiaz ſe extēdiſſet. vn̄ ſi de⁹
eam acceptaret pro infinitis hoib⁹ ſicuti poſ-
ſet: nō eēt hoc rōe paſſiōis in ſe ſed diuini bn̄
placiti. Et ſi dicat qs per illd̄ leonis pape. Si
cut a reatu nullū libeꝝ repit: ita liberādis oi-
bus venit. ⁊ ita ꝓ oib⁹ miſſus eſt dei fili⁹: nō
ſolū ꝓ electis. Dicēdū ꝙ li oibus: teneṫ accō
mode. i. ꝓ oib⁹ electis. ſic̄ illd̄ celū ꝯtinet oia.
Uel dicēdū ꝙ illa auctas inuit ꝙ ipedimētū
ſaluatōis nō eſt a ꝑte dei ſed reproboꝝ. quan
tū eni in ſe eſt: ꝓmpt⁹ eſt oib⁹ ſubuenire a ne-
mine calorē ſuū abſcōdēs. ¶ Scd̄a ꝯclo ē de
merito paſſiōis xp̄i in deletiōe culpe ⁊ pene:
⁊ eſt hec xp̄i paſſiōe deuotiſſima ⁊ pena ⁊ cul
pa deleta ē. ¶ Dicit pª ps ꝯclonis ꝙ merito
paſſiōis xp̄i culpa deleta eſt. pz Apocalip. p°
Lauit nos a pctis noſtris in ſanguine ſuo. Et
ad ephe. ix. Sāguis xp̄i q ꝑ ſpm̄ ſctm̄ ſe obtu
lit imaculatū deo: emūdabit ꝯſcientias nr̄as
ab oꝑib⁹ mortuis. Et in canone miſſe. Hic eſt
calix noui ⁊ eterni teſtamēti: q pro vob̄ ⁊ ꝓ
multis effundeṫ in remiſſionē pctōꝝ. Ex q̊ in
ferṫ xp̄m nobis meruiſſe primā gr̄am. aliogn
nō vr̄ quō potuiſſem⁹ illā hēre. Et ſi dicaṫ qꝛ
p̄res antiq teſti hūerunt primā gr̄az ⁊ tn̄ paſ
ſio xp̄i necdū erat exhibita. Dm̄ ꝙ in fide paſ
ſionis exhibende dabaṫ eis illa prima gª. Sz
tūc dicit qs. meritū ſecutū fuiſſz p̄miū qd̄ hn̄t
mgr̄i pro incōueniēti ꝯ mgr̄z ſniaꝝ i. ȷ̇. di. v.
vbi ponit ꝙ angeli m° mereṅt btitudinē quā
p° acceperūt. Dm̄ ꝙ bn̄ eſt incōueniēs p̄nci-
pale p̄miū poni an̄ meritū. ſicut poſuit mgr̄ i
angelis. nō ſic in ꝓpoſito. qꝛ an̄ paſſionē xp̄i
nō fuit apta ianua celi: nec vll⁹ ad btitudinez
admittebaṫ. ſz deſcendebāt oēs ad limbuz. ēt
btā Maria mater dei ſi an̄ xp̄m obȷ̇ſſet. Da-
baṫ aūt bn̄ gr̄a an̄ xp̄i paſſionē: qꝛ nō eſt p̄nci
pale p̄miuz ſed gl'ia. Ex quo ſcd̄o pz ꝙ chriſti
paſſio eſt cā meritoria deletionis originalis
criminis: qꝛ nō deleṫ ſine gr̄a. Un̄ 3° bn̄ dicit de
paſſione xp̄i doc. deuo. arti. i. q. i. ſm̄ cāꝝ gr̄a
⁊ paſſionē xp̄i deletionis pcti eſſe cām ſz cāz
mālem per modū meriti inq̄ntū diſponimur
paſſione xp̄i ſm̄ cām mouētē ⁊ efficientē per
modū excitātis. Chriſtus. n. paſſus ē pro no-
bis: vobis relinquēs exēm̄: vt ſeq̄mini veſtigia
ei⁹. ſz cāz formalē ꝑ modū exēplaris: vt ſim⁹
puri: qꝛ ſine pctō xp̄s mortu⁹ eſt. ſm̄ cām fina
lez ꝑ modū termināntis. ad hoc. n. paſſiōe ſua
nr̄a deleuit cria: vt viuere in celis mereamur
vt dicaṫ ꝙ paſſio xp̄i delet pctā: nō qdē effe-
ctiue. qꝛ ſic ſolus d̄s. Eſaie. xliiȷ̇. Ego. n. ſuz q
deleo iniqtates tuas ꝑꝑ me: ſed diſpoſitiue ⁊
meritorie. ¶ Sz dicit ſcd̄a ps ꝯclonis. ꝙ etiā
delet penā. pz pª Petri. ȷ̇. Peccata nr̄a ipſe
in corpore ſuo tulit ſuꝑ lignū. vbi mgr̄ in lr̄a.
portare peccata nr̄a eſt portare penā pctōꝝ

nrorū. Vñ Esa. dic. Vere lāguores nr̄os ipse tulit ⁊ ifirmitates nr̄as ipse portauit. Adqd eni tantā penā passus ēēt: nisi vt nr̄a dimitte/ ref pena. Vñ triplex nr̄a pena i eiusdē passio ne absorpta ē. Pria tpalis. i baptismo qppe necdū culpa necdū pena eterna: sꝫ tpalis cō/ donaf. scda eterna. dū passione. n. ei⁹ gr̄a ipe/ traf: pena eterna rmoueť. tertia media. s. carē tia diuine visionis q̄ passione amota est. vñ ⁊ si manet cōpassio de morte xp̄i ⁊ pnia de pecca to ⁊ pene alie tpales: vsqꝫ post resurrectionez gn̄alē solū manēt inqꝫtuꝫ ꝓmouēt ad bonū: nō al's nec obuiat ꝙ multi adhuc sūt dānati. hoc eni nō ꝓuenit ex defectu passiōis xp̄i: sed ex suo. ¶ Tertia ꝯclo est de deletiōe cyrogra phi decreti ex illa passiōe. ⁊ ē hec. Christi pas sione durissima ⁊ cyrographū decreti deleť: ⁊ a demone liberamur. ¶ Pria ps dicit. ꝙ cy/ rographū decreti deleť passiōe xp̄i. pꝫ ex effe ctu. q2 v̄tute illi⁹ cyrographi: ante mortē xp̄i erāt pr̄es i limbo detēti: ⁊ tn̄ mō nō sūt: ⁊ ita videť deletū. Et si dicať q2 crucifixores xp̄i: tā tū peccauerūt q̄ꝫtū xp̄s meruit. ⁊ ita in eis nō vr̄ deleri. Dicēdū ꝙ nō tātū peccauerūt q̄tū xp̄s meruit. ex maiori eniꝫ affectu xp̄s passus est: q̄ꝫ illi crucifigebāt. Ceteꝝ diminuit eoruꝫ peccatū maxime aliquoꝝ ignorātia: q2 igno/ rabāt an eēt de⁹. vñ dictū est. Si cognouissēt nūq̄ dn̄m glorie crucifixissent. vñ lꝫ multi ex illo decreto sint damnati nō venit ex defectu passiōis xp̄i: sed eorū ꝯsūmata malitia. Sꝫ qs hēbat istud cyrographū. Dicēdū ꝙ deus vt iudex. hō vt reus. dyabol⁹ vt accusator. vñ lꝫ hō iuste detineref: iiuste tn̄ eū demon detine/ bat. Sꝫ dicit secūda ps ꝯclōnis ꝙ passiōe xp̄i liberamur a dyabolo. Probaf. victoria du/ cis est victoria toti⁹ exercit⁹. sꝫ xp̄s q est dux noster: vicit dyabolū. g° ⁊c̄. ¶ Cōfirmaf. q2 si cut adā primo victo oēs victi sum⁹: sic adā se cūdo vicēte oēs victores efficimur. vñ apoc̄. xx. Vidi angelū descendētē de celo ⁊ appre/ hendit draconē: q est dyabol⁹. Angelus h̄ est xp̄s. Et Joh. xij. Nūc inqt iesus iudiciū ē mū di: nūc p̄nceps hui⁹ mūdi eijcieť foras. Et si di caf ex illo. ij. ad thi. ij. ꝙ in nouissimis tpib⁹ in stabūt tpa piculosa ⁊c̄. Vñ ⁊ tpe antixp̄i erit magna dyaboli ptās. Dicēdū ꝙ hoc nō erit qn dyaboli ptās iminuta sit: sꝫ hoc puersitas faciet hoiuꝫ. vñ bn̄ notat doctor deuot⁹. q. ij. arti. pri. in demone manū attrahētē: quē tho mas vocat detinētē. q. ij. ⁊ ista man⁹ seu ptās ex toto remota est. boni enim imediate post mortē euolāt ad padisuꝫ: qd̄ nō añ xp̄i passio nē. Alia man⁹ est ipellēs seu pugnās fm tho

maꝫ. ⁊ ista est debilitata rōe veritatis agnite. fraudulenter eni ipellebat demō vt draco ad malū: ⁊ rōne virtutis date. violēter eni ipelle bat vt leo. ⁊ ita intelligitur illud Ephe. vj. Nō est nobis colluctatio aduersus carnem ⁊ san guinē: sed aduersus rectores tenebraꝝ haruꝫ nec tm̄ in antiquo fuit adiutoriuꝫ testamēto: gratia eniꝫ ⁊ veritas: per iesuꝫ xp̄m facta est. ¶ Quantū ad tertiū arti^m sunt tres difficul. ¶ Prima est. an xp̄s debeat dici redemptor sicut mediator. Dicendū ꝙ sic. lꝫ enim pater per modū auctoritatis filiū miserit: ⁊ caritas que sancto attribuiť spūi redēptos informa/ uerit: ⁊ ita possint pater ⁊ spūssanctus dici re demptores: executiue tn̄ xp̄s dr̄ redemptor ⁊ sibi appropriaf. vñ Apoc̄. v. Redemisti nos dn̄e in sanguine tuo ex oi tribu ⁊ lingua ⁊ po pulo ⁊c̄. ¶ Secunda difficultas. Quare ex/ piatio nostroꝝ delictoꝝ attribui videť passio ni xp̄i: ⁊ iustificatio nr̄a xp̄i resurrectioni. Sic eniꝫ ad Roma. iiij. scribit aplus. Tradit⁹ est pp delicta nr̄a: ⁊ resurrexit pp iustificatiōes nr̄as. Et dicēdū ꝙ mors xp̄i sigt̄ veteris hois interemptionē. iō recte dr̄ mūdare peccata q̄ sunt vetus hō. Resurrectio vero xp̄i nouum sigt̄ hoieꝫ. iō recte sibi attribuiť nr̄a iustifica/ tio. q̄ noui efficimur. ¶ Tertia diffi. An cyro/ graphū decreti sit pena vl' culpa. Dicēduꝫ ꝙ loquēdo ꝓprie nec est culpa nec pena sꝫ obli gatio ad penā: ⁊ memoriale culpe p̄terite. Ex hoc pꝫ ad qōnē. ꝙ vꝫ dulcissime passiōis iesu decretū cyrographi ē deletū. Et tūc ad arg^a. ¶ Ad p^m p̄mo dico ad maiorez ꝙ nullū fini/ tum ex pte sui hꝫ ꝙ possit pro infinitis: bn̄ tn̄ pōt pro infinitis a deo oipotēte acceptari: ⁊ hoc mō potuit facē de passiōe xp̄i. lꝫ fm se sit finita. Ceteꝝ ad minorē qn̄ dicit ꝙ culpa est i finita: q2 in deū est: hoc nihil est. q2 illo mō ⁊ xp̄i passio diceref infinita que obia p̄is ē cō/ pleta: nec ista ifinitas est nisi obia: iō arg^m nō currit. ¶ Ad fm primo dico ad maiorē ꝙ est vera de merito ꝓprio ⁊ p̄ncipali nō auteꝫ de merito qn̄ qs ꝓ alio mereť. De prio ex^m. duꝫ qs mereť corpis agilitatē nobili⁹ ē meritū q̄ agilitas corpis. sꝫ illa agilitas nō ē p̄ncipali⁹ merituꝫ sꝫ dei fruitio ⁊ visiō. De alio ex^m. sic̄ duꝫ qs alteri mereť aut p̄mā gr̄am: aut aliud hoc mō est merituꝫ xp̄i: iō nō obuiat. Ceteruꝫ qd̄ dr̄ i minori ꝙ meritū xp̄i quādā sortiť ifini tatē pp diuinū v̄bū falsuꝫ est: nisi itelligaf de extriseca ifinitate. ⁊ hoc nihil est ad ꝓposituꝫ ¶ Ad 3^m negāda ē minor: ⁊ prio quo ad suf ficiētiā. dico ꝙ nō a pte sui: sed dei acceptātis potuit h̄ passio acceptari ꝓ ifinitis. Quo aūt

ad efficaciā dico φ null⁹ dānaẜ eoꝝ ꝑ qb⁹ ef-
ficacit̄ est oblata: qꝛ illi solū sūt electi. Ex pre
senti aūt dist. sicut ꝛc̄. ¶ Pria ꝯclo. A culpa
soluimur atqꝫ crimine ꝛ puri nascimur xp̄i sā
guie. Dicit ꝯclo φ passio xp̄i liberat nos ab
his trib⁹: pena culpa: ꝛ demone. Et ponitur a
princ° distin. vsqꝫ ibi. Vn̄ ipse dı̄ ꝛc̄. ¶ Secū
da cōclo. Redēptor serit fili⁹ ꝓprie ꝛ intelli-
gitur sub vna serie. Dicit cōclusio φ ꝓprie fi
lius dei sol⁹ dı̄ redemptor noster. Et ponitur
ab illo. c. Vn̄ ipse ꝛc̄. vsqꝫ ibi. Qui solus dici
tur ꝛc̄. ¶ Terᵃ cōclo. Extat mediator salutis
genit⁹ atqꝫ ꝓpinator ẟe ꝛ penit⁹. Dicit ꝯclo.
φ vere xp̄s est mediator nr̄ ad deū. Et poniẜ
ab illo. cap. Qui sol⁹ ꝛc̄. vsqꝫ ad finē distin.

f I vero q̄riẜ. Hic signaẜ. xx. dist. h⁹ ter
tij: que sic cōtinuaẜ ad ꝑcedētē. Naꝫ
postqꝫ in ꝑcedēti dis. passiōis iesu oñ
sa fuit vtilitas. Nūc in pn̄ti venaẜ cōgruitas.
Et hꝫ diuidi ista dist. in tres ptes ꝑncipales.
In prima isti⁹ passionis poniẜ congruentia.
In scđa demōstraẜ liberationis potētia. In
tertia tante oblatiōis xp̄s ꝓferẜ hostia. Pri
ma in principio. Scđa ibi. Si eniꝫ tres illi in
causam venirent ꝛc̄. Tertia ibi. Christus er-
go est sacerdos ꝛc̄. Hec est diuisio ꝛc̄.

v Tꝝ sit necessariū xp̄i passione durissi-
ma hoieꝫ satisfactōie reparari. Et aẜ
φ nō triplici me°. Prio sic. vbi no-
bili⁹ lapsuꝫ nō ē necesse xp̄i passiōe reparari:
nec ignobili⁹. sꝫ nā angelica nobilior ē nā hu
mana ꝛ tm̄ nō est necesse eā reparari: qnimo
nūqꝫ reparabiẜ. igr̄ ꝛc̄. Maior pꝫ ex eo φ nā
nobilior magis pticipat ẟ dı̄ bōitate: qꝫ igno
bilior. ꝛ ita aptior reparatiōi vr̄. Minor ẟo
ꝓbaẜ ex illo Math. xxv. Ite maledicti i ignē
eternuꝫ: q paratus est dyabolo ꝛ angel̄ eius.
¶ Scđo aẜ sic. Qñcunqꝫ fit adeq̄tio solutio
nis ad debitū extat sufficiēs solutio. sed alio°
potuit fieri hmōi adeq̄tio qꝫ passiōe xp̄i. igr̄
ꝛc̄. Maior pꝫ. qꝛ nō pl⁹ satisfactio exigit nisi
φ tātū soluaẜ qꝫtū ẟbetur. Sꝫ minor ꝓbaẜ. qꝛ
tm̄ pōderabat ꝛ lōge pl⁹ oꝛo xp̄i in bonū: qꝫ
ade pctm̄ in malū. Tū qꝛ ex maiori affectu x⁹
orauit: qꝫ adā peccauit. Tū qꝛ ex eo φ nā hu
mana diuine insita erat aliq̄lr dini ẟbi odorē
sapiebat: sicut man⁹ odorē pomi i ea positi.
¶ Tertio aẜ sic. Merita xp̄i aut eq̄lia fuerūt
aut ineq̄lia. Sꝫ siue sic: siue sic. aliter potuit
satisfieri ꝑ pctō ade qꝫ morte xp̄i. igr̄ ꝛc̄. Ma
ior pꝫ. qꝛ inter eq̄le ꝛ ineq̄le: nihil locaẜ medi
um: cū q̄si sint cōtradictoria: quoꝝ alteꝝ coꝝ
de quolibꝫ ẟificaẜ. Sꝫ minor ꝓbaẜ. Si ẟo fue
runt eq̄lia. ergo alio merito qꝫ passiōe potui
mus redimi: cū eq̄le equo a iusto iudice pon
dereẜ. Si ẟo essent ineq̄lia adhuc potuit. tuꝫ
qꝛ ex eq̄li gr̄a ꝛ caritate xp̄i veniebāt oia xp̄i
merita. tū qꝛ dicit Bern̄. φ vna gutta sāgui
nis xp̄i fuit sufficiēs ꝑciū nr̄e redēptiōis. In
oᵐ ẟo aẜ ex glo. sup illo ẟbo ad hebre. ij. de-
cebat auctorē salutis coꝝ ꝑ passionē ꝯsūma-
ri. dicit glo. nisi xp̄s moreret: hō nō redimere
tur. In ista q̄one ad aẜ. ꝑiformiter sūt tres ar-
ticuli. ¶ Quo ad pᵐ arti. termi sunt necessa
riū. passio. ꝛ satisfactio. Prim⁹ igr̄ terminus
ē necessariū. de quo li° p° dist. vi. vn̄ ẜm sctm̄
tho. q. i. pn̄tis dist. pōt elici ad propoᵐ neces
sarium accipi triplr̄. Primo° dı̄ necessariuꝫ
coactiōis: ꝛ si amplieẜ nomē coactōis se āpli
at ad violentū: qn̄ id est puꝝ nāle ꝛ inuolūta
riū vbi extat rō libertaẜ. ꝛ hoc mō dicit apl̄s
non ex tristicia aut necessitate. Scđo accipiẜ
necessariū absolute: ꝛ dı̄ necessitas absoluta:
ꝛ ēt dı̄ necessitas immutabilitatis. Vn̄ sic ca
pto necessario idē est necessariū qđ ipossibile
aliter se hr̄e. Et inde dı̄ necessariū q̄si nō ces-
sans eē: ꝛ h̄ necessitas est in deo respectu crea
ture: qꝛ ad eā ꝯtingēter se hꝫ. Tertio dr̄ neces
sariū ex suppōne: ꝛ siquidē sit ad sequēs diciẜ
necessitas finis: sicut illud est porphi. Cuꝫ sit
necessariū grisasori ꝛc̄. vel ex suppōne ad ꝑce
dens ꝛ dr̄ necessitas ꝯn̄tie: vt si curro moue-
or: ꝛ talē necessitatē qdā vocāt incōmutabili
tatis: ꝛ hec queraẜ in titulo q̄onis. ¶ Scđs
termin⁹ ē pa°. Vn̄ satis de ea dictū est in ꝑce
dēti dist. vn̄ solū ad presens poniẜ de passiōe
ei⁹ diffin°: quā dat remigi⁹. Passio inqt est
mot⁹ aie ad suspitionē bōi ꝛ mali. In qua dif
finitiōe tria tāgunẜ. Primo subm̄ ꝛ gen⁹ pas
sionis siml̄ dū dr̄ passio est mot⁹ aie. mot⁹. n.
est gen⁹ passiōis: vel circūscribit veri⁹ genus:
aia vero est subm̄. Ex quo pꝫ φ loquēdo hoc
mō nulla passio repitur nisi in apprehendēte
dꝫ aūt hic accipi aia vt sit idē φ spūs: qꝛ etiā
demones ꝛ angeli boni hn̄t passiōes: sicut est
illud ꝓphe. Jurauit deus per aiaꝫ suā. Scđo
tangr̄ passio in respectu boni dū diciẜ. ad su-
spitionē boni. ꝛ hoc triplr̄. Aut ante adeptio
nem velut in termino a quo: ꝛ dr̄ amor. Aut
ꝓsequendo: ꝛ dr̄ desiderium. Aut in termio
ad quē: ꝛ dicitur delectatio. Tertio tāgr̄ pas-
sio in respectu mali dū dr̄. ad suspitionē mali
ꝛ hoc triplr̄. vl̄ vt in termino a quo: ꝛ dicitur
odium. vel in resilitione: ꝛ dr̄ abbominatio.
vel ₜtio in termio ad quē: ꝛ dı̄ tristicia. ¶ Ter
ti⁹ terminus est satisfactio vnde satisfactio ẜꝫ
beatum anselmuꝫ. est redditio equiualentis
pro equiualenti alias indebiti. vbi breuiter

tria tangunť. Primo genus: duꝫ dicitur red
ditio. ⁊ per hoc differt a quacūq; datiōe. Se/
cūdo tangiť modus redditionis. s. tm̄ pro tā/
to equalens quippe dr̄ q̄ſi equeualēs. Tertio
tangiť cognitio redditi: vt. s. aliunde nō debe
atur: qꝛ tūc satiſfactio nō eſſet. remāeret. n. ad
huc debitū: ⁊ inde dicta ē satiſfactio: quaſi ſa
tis facio. ¶ Quantū ad ſcđm artiᵐ ſunt tres
ꝯclōnes. Pria eſt de neceſſitate reparationis
humani gn̄is. Scđa ꝙ pura creatura potuit
acceptari ad ſatiſfactioneꝫ humani generis.
Tertia ꝙ aliꝰ fuit modus huius ſatiſfactionis
q̄ꝫ paſſione xp̄i. Pª eſt hec. Sic ſola cōcurre
bat ſuppōis in humani reparatione generis
neceſſitas: vt neq̄q̄ꝫ abſoluta ꝯcurreret. ¶ Di
cit pª pars ꝯclōnis. ꝙ in reparatione huma/
ni generis ſola erat neceſſitas ſuppōnis. s. ꝙ
deus ſic ordinauerat id redimi. Probať: me
dio doc. ſub. in preſenti diſtin. Si. n. humana
nā aliq̄ꝑ habuit neceſſitateꝫ vt repararet: hoc
ſolum fuit qꝛ erat ꝑdeſtinata ad gr̄am ⁊ glo/
riam: ſꝫ iſtud eſt cōtingens: ergo cōtingenter
⁊ nō de neceſſitate eſt repata. Maior pꝫ. non
n. fuit reparata niſi ꝑꝑ gratiā ⁊ gloriam. Mi
nor ꝓbať. qꝛ ꝑdeſtinatio eſt actꝰ diuine volū/
tatis. Dicit. n. Aug. ꝙ ꝑdeſtinatio eſt ꝓpoᵐ
miſerendi: ꝓpoᵐ aūt eſt volūtatis. nihil. n. ali
ud eſt ꝓpoſitū niſi firmata electio. diuina aūt
voluntas ad ex̄ mere ꝯtingenter ſe hꝫ. Cōfir/
mať qꝛ nō teneremur vt vr̄ ad tantaꝝ gratia/
rū actiones deo ſicut ſumꝰ obligati. ſi neceſſe
fuiſſet eā ſimpl̄r reparari. vn̄ ſola fuit ſuppoſi
tionis neceſſitas. cōgruebat nēpe vt qui alio
temptāte peccauerat alio leuāte redimeret. ⁊
ne tota periret humani generis ꝯditio miaq;
dei manifeſte oñderetur. Nec ſeqtur: nō ſuſti
nuit deꝰ adā ne peccaret. ergo nec dꝫ releua/
re. Magna quippe dōa ds̄ ade dederat: qui/
bus ſtare poterat ſi voluiſſet. nec extat ſil'e ſi
nullus hoium euadit tpalē morteꝫ: ꝙ nullus
euadat eternā. nec frangiť diuina iuſticia pu/
niēdo in vno miſerēdo in alio. Mia quippe
⁊ veritas ⁊ iuſticia obuiāt ſibi in cūctis operi
bus dei. ¶ Ex quo pꝫ ſcđa pars ꝯclōnis. ꝙ vꝫ
nō fuit abſoluta neceſſitas. lꝫ btūs Anſ. j. c. ij.
Cur deus hō vr̄ hoc aſſerere: q ⁊ ꝑdictū librū
hac de cā feciſſe vr̄. hāc ēt concluſionē innuit
doc. deuo. in. q. i. ⁊ ſctūs tho. in eadē qōne. vn̄
dicit ſic. Sicut trāſeunti mare naui opꝰ ē. pa/
riformiter ſi hō leueť ad viſionē dei idiget re
dēptione. ¶ Scđa ꝯᵒ eſt. ꝙ pura creatura po
tuit acceptari ad ſatiſfactionē humani gn̄is.
⁊ ē hec. Licet de ſe nō hēat vn̄ pura ſatiſfacit
creatura a deo tm̄ pōt acceptari. ¶ Dicit pª
pars ꝯclōnis. ꝙ creatura n̄ hꝫ de ſe vn̄ poſſit
pro delicto ſatiſfacere: pꝫ liqde. qꝛ nullus pōt
ſatiſfacere de pctō niſi dono gr̄e quam ex no
bis nō habemus ſꝫ ex deo: aliogn gr̄a nō eēt
gr̄a. Vn̄ bn̄ dicit Paulꝰ. Nō eſt volētis nec
currētis ſꝫ dei miſerētis. Cōfirmať. qꝛ nullus
pōt deo ſatiſfacere: niſi de inimico fiat amicꝰ
vel adminꝰ nō inimicus. ſꝫ hoc negt hō ex ſe
Neſcit. n. hō an odio vel amore dignꝰ ſit. Et
ſi obijciať. qꝛ vnus hō potuit per ſe totū genꝰ
humanū inficere. s. adā peccādo. ergo a ſimi
li ⁊ purus hō per ſeip̄m pōt reparare: cū forti
us ſit bonū malo. Malū. n. ex quarto diuino
rū noium: nō agit niſi in virtute boni. Dᵐ ꝙ
lꝫ loquendo ſimpl̄r fortius ſit bonū malo. tm̄
pēſatis circūſtantijs nō eſt incōueniens: quin
fortius ſit facere bonū q̄ꝑ facere malū. Scđm
n. Ariſ. bonū eſt vnoᵒ: malū aūt multipharíā
⁊ difficilius qs tāgit ſignū q̄ꝫ a ſigno deficiat
Et pꝫ ꝙ lꝫ diabolus iniuſte hoiem in carcere
detineret: qꝛ fraus ⁊ dolus ſm iura nemi pa/
trocināť. iuſte tm̄ hō detinebať: nec hinc ſe eri
pere poterat. vn̄ ⁊ lꝫ ds̄ plꝰ pēſet vitā ⁊ mor/
tem hois innocētis q̄ꝫ multoꝝ pctōꝝ. tm̄ ex ſe
nō ſuffeciſſet ad hmōi redēptionē: niſi ſpālis
gr̄a cōcurriſſet dei. Et hoc ē qđ dicit ſcđa ps
ꝯclōnis. ꝙ pura creatura poſſet acceptari ad
hmōi ſatiſfactionē humani gn̄is. Probatur
rōne doc. ſub. Sicut. n. ſe hꝫ nō debitor ad de
bitorē: ſic in cāu iſto ſe hēre vr̄ pura creatura
ſine crīe ad entē in pctō. ita āt videmus ꝙ nō
debitor pōt ſatiſfacere pro debitore ergo a ſi/
mili caritate dei poterit pura creatura acce/
ptari a deo pro defectu totiꝰ hūani gn̄is. Deť
n. caſus ꝙ xp̄s fuerit purus hō: ⁊ ꝙ ſibi īfude
rit ds̄ tantā gr̄am creatā qualem mō hꝫ: ſine
vnione ypoſtatica. nō vr̄ qn ds̄ poſſet accepta
re opa eius pro hūani generis redēptōe. nec
tm̄ ex hoc eſſemꝰ tm̄ ſibi obligati q̄ꝑtū deo. ve
rū ē tm̄ ꝙ ſibi deberemus magnā reuerētiā: ſi
cuti ⁊ medio debemꝰ btē marie: totū tm̄ foret
rōne dei. ¶ Ex quo pꝫ defectꝰ ſcti tho. qui. q.
ij. dicit. ꝙ pura creatura nō ꝑt ſatiſfacere niſi
intelligat ex pte ſui: ſꝫ loq vr̄ ſimpl̄r. Ad ideꝫ
pꝫ defectꝰ doct. deuo. q. iij. q dicit. ꝙ nec q̊ ad
iniuriā pōt pura creatura: nec quo ad dānuꝫ
deo ſatiſfacere. Et. q. iiij. dic̄. ꝙ lꝫ forſan poſſet
hō purus de pctō actuali ſatiſfacere: nūq̄ꝑ tm̄
de originali. Patet tm̄ opᵐ ex ꝯclōne. vn̄ hō
ſine pctō per donū gr̄e ſibi collatū: ſi deo pla
cuiſſet pro ſe ipſo potuiſſet ſatiſfeciſſe aut pro
oibus ſm ꝙ ds̄ acceptare poterat. placuit tm̄
ex ſupabundāti ⁊ nimia ingt Paulus carita
te mittere filiū ſuum in terris: vt hoc ſolueret

p̄ciū deo pr̄i. vn̄ ꝛ testat̄ doc. deuo. ꝙ si purus inocēs an̄ xp̄i passionē mortuꝰ fuisset. vtputa si xp̄s fuisset purus hō celū introisset. ¶ 3ᵃ ꝯᵒ est ꝙ alius fuit modus possibilis deo ad redimēdū genꝰ humanū q̄ꝫ passio xp̄i. ꝛ ē hic. Lꝫ placatio nr̄a iesu passiōe deo sit acceptissima alio tn̄ mō deo fuit possibilis. ¶ Dicit pᵃ ps cōclusiōis. ꝙ passio iesu deo fuit acceptissima ad nos sibi recōciliandū. Probat̄. Quid. n. acceptius q̄ꝫ mortē morte recōpensare suauitatē pcti ade: iesu acerbitate. facilitatē in adā peccādi: difficultatē iesu patiēdi. supbiā ade: iesu abiectione. vidimꝰ eum inqt ꝛ nō erat ei aspectꝰ neqꝫ decor. Vn̄ recte dicit doc. deuo. q. v. ꝙ īter oēs modos redimēdi nos: iste fuit nobilissimꝰ. fuit. n. ad placādū deū acceptissimus: dū innocēs pro nobis nocētibꝰ se morti obtulit. Scd̄o fuit ad curādū morbū cōgruentissimꝰ. peccauit adā supbia: gula: ꝛ inobediētia. passus est iesus in oppositis virtutibꝰ Tertio fuit efficacissimꝰ ad attrahēdū sibi genus humanū: dū aspicit pro se filiū dei moriētem. Vn̄ elegāter in quadā ꝓsula philippus cancellariꝰ parisien̄. h̄ inuit dicēs. In noie iesu in cruce pēdentis. Hō vide qd ꝓ te patior ad te clamo q pro te morior. vide penas qbꝰ afficior. vide clauos qbꝰ ꝯfodior. cū sit dolor tantus exterior. interior tn̄ planctꝰ ē grauior tā ingratū dū te expior. Et si dicat̄ ꝙ vita xp̄i fuit melior morte eiꝰ: ꝛ ita vita poterat eq̄ bn̄ satisfacere sicut morte. Dᵐ ꝙ lꝫ loquēdo simpliciter vita iesu fuerit melior morte eiꝰ: tn̄ in q̄ꝫtū benignissime mortē accepit: ꝓ nobis acceptissima fuit deo pr̄i. Addit tn̄ vnū h̄ scotꝰ ꝙ. s. xp̄s ē ex pte mortuus ꝓ iusticia. q̄ꝛ vidēs publica iudeoꝝ crimīa eos arguebat ex quo moti iudicē ꝛ medicuꝫ q eos curare venerat eū īteremerūt: veluti infirmi frenetici. Sꝫ dicebat scd̄a ps cōcl̄onis ꝙ aliꝰ modus nostre redēptiōis fuit deo possibilis. pꝫ: q̄ꝛ si nō eēt pō dei limitata. vn̄ leo in quodā sermōe de ramis palmaꝝ dicit. oipotētia filij dei q̄ pp eandē essentiā ē eq̄lis pr̄i potuisset liberare genꝰ humanū solo impio voluntatis sue nisi diuinis opibꝰ maxie cōgruisset: vt neqtie hostilis aduersitas eo q̊ vicerat vinceret̄. Hoc idē aug. in de tri. ꝛ ē in littera: hoc 3ᵒ exp̄ssius Greg. i moralibꝰ. Qui nos fecit existere ex nihilo: reuocare ēt sine morte sua ꝛ passiōe potuit. Et ī hoc on̄dit̄ defectꝰ Ansel. q̄ in li. cur d̄s hō vr̄ innuere nō eē aliū modū possibilē nisi mortē ꝛ passionē xp̄i. ¶ Quātū ad 3ᵐ arti. sunt tres difficultates. ¶ Pᵃ: an sine q̄cūqꝫ punitione seu pena potuit hūani gn̄is remitti delictum

dr̄e vr̄ in. iiij. dist. xv. doc. sub. ꝙ sic. nō qdeꝫ a pte generis hūani sꝫ a pte dei. Dico tn̄ vltra penā que est ip̄mmet pctm̄. q̄ꝛ scribit Aug. ꝙ oē pctm̄ peccāti pena ē. ¶ Scd̄a diffi. Vtruꝫ angelus potuisset nos redemisse. Dᵐ ꝙ sic d̄ pō dei absoluta: lꝫ sit modꝰ eminētior vt xp̄s qui ē d̄s ꝛ hō. ¶ Tertia difficultas. Quō dr̄ ferēter traditꝰ est in mortē xp̄s a deo patre: a seipso: a iuda. Dᵐ ꝙ intelligit̄ traditus a pr̄e ꝑmissiue ꝛ acceptatiue: q̄ꝛ passionē vnigeniti filij sui acceptauit. a se: in modū obediētie: q̄ꝛ ad hoc venerat ī mūdū. a iuda traditorie. Et tn̄ de p̄n̄ti q̄ōne. ꝙ vꝫ est necessariū loquēdo per modū suppositionis: ꝛ nō necessariuꝫ loquēdo absolute passione xp̄i dirissima hoīeꝫ satisfactorie reparari. Tūc ad argᵃ. ¶ Ad primū dico ad maiorē ꝙ ē vera ceteris paribus nō sunt aūt paria. q̄ꝛ tota nā angelica nō est infecta: sicut tota nā hūana. iō nō seqtur ꝙ si nō esset reparata angelica ꝙ nec hūana. alludit huic rn̄sioni. q̄ꝛ hō alio tēptāte peccauit: qd̄ nō in angelis. maxie tā callida suggestiōe hoc dico pp aliq̄s qui ponūt pctm̄ p̄mi āgeli quodāmodo cāꝫ pcti minoꝝ angeloꝝ. ¶ Ad scd̄m ꝛ 3ᵐ sit̄ vnica ꝛ rn̄sio. Cōcludunt. n. de pō absoluta dei q̄ potuit vnū opꝰ xp̄i acceptare ad hmōi satisfactioneꝫ. de pō tn̄ ordinata noluit nisi vnigeniti ꝓprij passione quācūqꝫ accipe recōpensationē. Ex p̄n̄ti aūt dist. sicut de p̄ceden. ꝛc̄. ¶ Pᵃ ꝯᵒ. Aliter potuit d̄s re dimere sed nō sic cōgruit lꝫ asserere. Dicit ꝯᵒ ꝙ aliꝰ modus redimēdi nos fuit deo possibil̄ sed nō ita cōgruus nobis. A princiᵒ dist. vsqꝫ ibi. Si. n. ꝛc̄. ¶ Scd̄a ꝯᵒ. Deo iniuriaꝫ malignꝰ spūs ꝛ hō ēt fecerūt p̄mitus. Dicit ꝯᵒ. ꝙ dyabolus ꝛ hō iniuriā fecerunt deo. Et ponitur ab illo cap. Si. n. ꝛc̄. vsqꝫ ibi. Christus gᵒ ꝛc. ¶ Tertia ꝯᵒ. Pater caritate filium tradidit: sꝫ iudas vēdidit ex malignitate. Dicit ꝯᵒ ꝙ pr̄ tradidit filiū suū ꝓ nob̄ ꝑ caritatē: sꝫ iudas ꝑ malignitatē. Ab illo capᵒ. Xp̄us gᵒ ꝛc.

P Ost p̄dicta ꝯsiderandū ē vtrū in morte ꝛc. ¶ Hic signat̄. xxi. dist. huiꝰ tertij que sic ꝯtinuat̄ ad p̄cedentes. Nā post q̄ꝫ in precedenti dist. passionis iesu posita est ꝯgruitas. Nūc in p̄n̄ti distin. sequēte tāgitur mortis acerbitas. Et hꝫ ista ps diuidi in tres ptes p̄ncipales. In pᵃ on̄ditur per mortem a diuinitate carnis vt aie nō sit disiūctio. In 2ᵃ pꝫ veritate carnis ab aia tūc sepatio. In 3ᵃ ex subtilitate mortē sequentiū fit idagatio. Pᵃ in p̄nciᵒ. Scd̄a ibi. Recedēte v̄o aia mortua est caro xp̄i. Tertia dist. xxij. hic q̄rit̄ vtꝝ ī isto triduo ꝛc. Duabꝰ vltimis ptibꝰ indiuisis ma- Di xxi

nentibus. Rursus pª particula in qua osten
ditur ꝙ per mortē a diuinitate carnis aut aīe
nō sit facta disiūctio in.3.ptes diuidit. In pª
ꝓponitur obscuritas. In scđa adiūgitur sctā
veritas. In 3ª dissoluit auctas. Pª in princ°
Scđa ibi. Quibus rñdemus illaȝ ⁊c̄. Tertia
ibi. Alij q̊ꝗ aucti innitunt ⁊c. h̄ ē diuisio ⁊c.

Truȝ xp̄i caro ab aīe vnione morte dis
v iuncta: putrefieri potuerit. Et aꝛ̄ ꝙ sic
triplici medio. ¶ Primo sic. Nā non
incipit motū quē nō pōt ꝑficere seu termina
re. sȝ terminus corruptiōis viuētis est putre/
factio. ergo ex quo in morte xp̄i incepta ē hu
iusmodi mutatio: q̄ dr̄ corruptio. seqtur ꝙ cō
pus xp̄i fuisset putrefactū: nisi fuisset resurre/
ctio eius accelerata. Maior est ph̄i i 3° met°.
⁊. vi. phicoꝝ in fine. ⁊ pȝ rōne. q2 cuȝ nā̄ nihil
agat frustra. ex de celo ⁊ mūdo. nihil incipit
qđ nō possit cōplere. Minor vo est exp̄sse in
ꝓnci° metheoroꝝ. ¶ Scđo aꝛ̄ sic. Minus re
pugnat plenitudini sapie ⁊ bōitatis posse in/
cinerari ⁊ putrefieri: q̄ȝ timor seu tristicia. sed
xp̄s stāte in eo statu summe create sapie ⁊ bo
nitatis: ⁊ timuit ⁊ tristatus est. ergo ⁊ potuit
caro eius putrefieri. Maior pȝ ex eo ꝙ tā ti/
mor q̄ȝ tristicia innuūt aliqd debilitatē spūal:
qđ nō innuit posse putrefieri: q2 solū corp⁹ nō
aīam aspicit. timor āt ⁊ tristicia ip̄aȝ aīaȝ. Sȝ
minor ē nō euāgelico testimonio. Incepit. n.
iesus pauere ⁊ tedere. ⁊ alibi. Tristis est aīa
mea vsq3 ad mortē. ¶ Tertio aꝛ̄ sic. Hūilitas
est cā exaltationis: sȝ xp̄s sup oēs fuit exalta/
tus: g° ⁊ ifra oēs humiliat⁹: sȝ humilitas ma
ior vr̄ posse putrefieri ⁊ mori simul: q̄ȝ solum
posse mori. igr̄ ⁊c. Maior pȝ testimonio xp̄i.
Qui se hūiliauerit exaltabit: ⁊ q se exaltat hu
miliabit. Sȝ minor ꝓbat ex illo v̄bo Phil. ij.
Propter qđ ⁊ ds̄ exaltauit illū: ⁊ đdit illi no
mē qđ ē sup oē nomē. ¶ In o^m vo aꝛ̄: ex illo
v̄bo p̄s. Nō dabis sctm̄ tuū videre corrupti/
onē. ⁊ gl. dicit. sctm̄ tuū. i. a te sctificatū. Ideȝ
Dam̄. ca°. lxxiiij. Dn̄i inqt corp⁹ indestructi/
bile ⁊ icorruptibile p resolutionē in elemēta
fuit. In ista qōe pariformiter ⁊c. ¶ Quo ad
p^m arti. termi sunt. Caro. vnio. ⁊ putrefactio.
Primus g° termin⁹ ē caro. vn̄ caro solet ac/
cipi tripl̄r. Primo° dr̄ caro cōissime id qđ ex
quattuor elementis ē cōpositū h̄ solo addito
ꝙ sit in viuēte aut imediate fruct⁹ ei⁹. ⁊ hoc°
dicūt medici carnē in fructib⁹ arboꝝ. sicut dr̄
caro coctani pomi: seu piri. Scđo dr̄ caro mi
nus cōiter. s. ex q̄ttuor cōpositū elemētis solū
reptū in aīato aīa sensibili. hoc mō caro i pi/
scibus: sȝ nō arborib⁹ eē dr̄. vn̄ dicūt carnē pi
scis vt salmonis ⁊c. Tertio dr̄ caro proprie. ⁊
tūc nō repit nisi i gradiētib⁹ aīalib⁹ sup terrā
distinctis a piscib⁹ ⁊ hoc mō cōi vsu hoc noie
caro vtimur. restringit aūt aliqn̄ solū quo ad
hoiem. ⁊ tūc illa facta restrictiōe in hoie caro
accipit tripl̄r. Primo° dr̄ caro vt sonat i cul/
pā. sicut illud ephe. v. Caro cōcupiscit aduer
sus sp̄m: ⁊ spūs aduersus carnē. ⁊ hoc° n̄ fuit
caro in xp̄o. Scđo dr̄ caro vt solū sonat i cor/
ruptionē penalē: sȝ nō culpabilē. sicut ē illud
Caro ē spūs vadēs ⁊ nō rediens. hoc mō f̄m
aliqd fuit caro in xp̄o: f̄m aliud nō: q2 nō oēȝ
suscepit nr̄ām corruptionē. ex. đ. xv. Tertio°
dr̄ caro vt solū noiat partē māl'ē hois istituti
sicut ē illud Geñ. ij. Hoc nūc os ex ossib⁹ me
is: ⁊ caro đ carne mea. h̄ mō sumit i titulo qō
nis. Et dr̄ caro q̄si cara: q2 nemo vnq̄ȝ carneȝ
suā odio hūit. ¶ Scđs termin⁹ ē vnio. vn̄ f̄m
doc. deuo. arti. i. q. iij. vnio in ꝓposito pōt ac/
cipi tripl̄r. Uno° dr̄ vnio actio vniētis h̄ mō
vnio: aut ē in p̄mento actionis: aut illud cir/
cūloqtur: ⁊ pōt vnio vniens vocari. Scđo dr̄
vnio passio vnibit seu vnibiliū: h̄ mō ē vnio i
ꝓdicamēto passionis. Tertio dr̄ vnio rl'o vni
toꝝ. ⁊ ista sequit tā vnionē actionē q̄ȝ vnionē
passionē: maxie in actu: nō aūt in pō: q2 respe
ctus passiui ad agēs in pō: ꝓsuppōit admin⁹
nā actioni ⁊ passioni. Ex q̊ infert ꝙ vnio pōt
noiare aut solū vnibilium. aut 2° solā vniēdi
pōm. aut 3° illā actualē rl'onē. ¶ Terti⁹ termi
n⁹ ē putrefactio. vn̄ putrefactio f̄ȝ Aris. i. iiij.
metheo. sic diffinit. Putrefactio ē corruptio
q̄dā in vno q̊ꝗ humido ꝓprie f̄m nāȝ calidi
tatis ab alia caliditate: hec āt q̄ ē ābiētis. In
q̄ diffinitione tria tāgunt. Prio gen⁹ putre/
factionis: dū dr̄: corruptio q̄dā. nō. n. ois cor
ruptio ē putrefactio: sȝ ꝯsūmata. vn̄ finis cor
ruptōis f̄m ph̄m i eodē. iiij. ē putrefactio. Ea
ꝑꝑ bn̄ dicit doc. sub. in p̄iiti dist. ꝙ sicut i gn̄a
tionis ope: ꝓcedit a min⁹ ꝑfecto seu ab iper/
fecto ad ꝑfectū: sic eō in corruptione ꝓcedit
a ꝑfecto ad iꝑfectū. Scđo tangit subiectū pu
trefactionis dū dr̄. in vnoquoq3 hūido ꝓprie
f̄m nām caliditatis. teste. n. ph̄o q̄ putrefiūt
ꝓus sunt humida postea sicca. virtute. n. exte
rioris caliditatē attrahit interius: humiđ exte
rius: ⁊ solū siccū remāet interi⁹. ⁊ hoc mō fit
putrefactio ⁊ incineratio. Tertio tāgit cā effi
ciēs putrefactiōis dū dr̄. ab alia caliditate. h̄
āt q̄ ē ambiētis: exterior. n. caliditas vt ignis
vel aeris q̄ ābit totū putrefaciēdū: humidum
interi⁹ attrahit cū q̊ exalat ꝓpriū calidū: ⁊ re/
manent ꝑtes dissolute: ⁊ fit putrefactio. h⁹ si/
gnū extat māifestū q2 i mōtib⁹ vbi sunt niues
ꝑpetue: ⁊ calor modicus vix fit corporꝝ putre
factio mortuoꝝ. ¶ Quātū ad scđm arti. sunt

tres pclones. Pᵃ pᵒ ē de vnione tā carnis ꝙ̄ aie tpe mortis ꝛ triduo cū diuinitate. Scḋa ē de morte cōuenienti carnis xp̄i in sepatiōe aie ab ea. Tertia ē ꝙ putrefactio carni xp̄i nō cōpetebat. Pᵃ igr̄ pᵒ est. ꝙ tpe mortis xp̄i tam caro ꝙ̄ aīa cū diuinitate fuerūt vnite. ꝛ est h̄. Licet caro ꝛ aīa in xp̄o per mortē sint sepate indiuisa tū a diuo vbo eoꝝ fuit vnio. ¶ Premittit ista pᵒ ꝙ per mortē xp̄i aīa eius fuit separata a carne sua: pꝫ vnico vbo. qꝛ de hoc in sequēti dist. Quia vꝫ aīa xp̄i descēdit ad iferna iuxta fidei articulū corpore eiꝰ i sepulchro remanēte. ¶ Dicit igr̄ scḋa ps conclusionis. ꝙ caro nō fuit sepata a diuinitate tpe mortis sed semp vnita. Probaᵗ: qꝛ xp̄s in triduo dictus est iacuisse in sepulchro. hoc aūt est solū rōne corporis. ergo corpus seu caro sp remāsit diuinitati cōiunctū. Cōfirmatur auctē leonis pape. Tanta inqt ē vnio dei ꝛ hoīs vt nec supplicio posset dimitti: nec morte distingui. Vñ egregie doc. deuo. q. ij. artic. i. tres innuit rōnes: q̄re mortis tpe a diuinitate caro nō fuit seiuncta. Pᵃ rō ē liberalitas a pte assumētis: qꝛ cū ds dat aliqḋ donū nō subtrahit illḋ sine culpa. ꝛ ita caro q̄ nō peccauerat dimitti nō debebat. Scḋa rō est dignitas a pte assumptibilis. s. carnis tā nobilis: i qua xp̄s magnificentissima exercuerat. Tertia rō est vtilitas ex pte assumptionis: qꝛ nēpe pp nos carnem assumpsit: dimittere nō cōgruit cū nulla obuiet rō. Sꝫ tūc querit̄ ad quā vnitateꝫ erat hec vnio: nō nature. qꝛ alia nā diuina: alia carnis nō psone: qꝛ caro nō pōt esse psona. Et dᵐ ꝙ ypostasis seu suppositi. ypostasis. n. cōior est psona. nō tū intelligendo ꝙ caro sic vnita loquēdo ꝓprie sit ypostasis: sed ypostasi vnita. qꝛ cōicatio ydiomatū nō est ad ptē sed ad totuꝫ. nec obuiat ꝙ caro de se sit insensibilis. pt n. diuinū vbū sumere nāꝫ insensibilē. vt patuit. d. ij. hꝰ tertij. lꝫ thōas ꝛ doc. deuo. taꝫ i pn̄ti passu: ꝙ̄ in ꝑcedēti. di. asseruerēt oᵐ. Ex quo infert̄ ꝙ lꝫ via nē p̄reitelligaᵗ vnio carnis ad aīam huic vnioni: nō tū quin caro vnibilis sit deitati sine aīa. vñ nec ꝓprie vnitur caro mediāte aīa: sꝫ ābe mediāte humanitate ex d. ij. Pᵒ. n. terminata ē hec vnio ad hūanitatē: loquor hic de medio nō necessitatis sꝫ cōgruentie. ¶ Sꝫ dicit 3ᵃ ps pclonis. ꝙ aīa xp̄i nunꝙ̄ fuit sepata a diuino vbo. Probaᵗ. si. n. fuit separata in morte. aut nolēs: aut volēs. Si nolēs: iā erat misera. ꝛ ita nūꝙ̄ fuisset btā. de bono. n. nullus miser efficit̄. Si volēs iaꝫ fuisset impia: volēdo istā separationē. Cōfirmaᵗ. qꝛ xp̄s post mortē dictꝰ est descēdisse ad inferos ꝛ tū sola anima ibi descēdit. Ea pp ꝛ Aug. ꝛ Damā. vñ dicūt. Anathema sit q dicit vbū deposuisse qḋ semel assumpsit. ꝛ hꝫ itelligi q̄ ad ptes ꝑncipales. vt patebit i sequēti d. Nec. n. deū decebat aīaꝫ dimittē: cū iā q̄si m̄rimonio eā sibi idissolubilr̄ copulasset. nec nob expediebat qs d libo erat eductura: nec 3ᵒ sibi pgruebat: cū btīᵐᵃ ꝛ innocētissima foret. Et si obijciaᵗ p illḋ Jo. x. Ptātē hēo ponēdi aīaꝫ meā ē vbū xp̄i: ꝛ ita deposita ē aīa a vbo. Dᵐ ꝙ illud vbū inuit ꝙ poterat pō absoluta deponē ēt aīaꝫ a diuitate: ñ tū de ordiata. Ultra innuit ꝙ deposuit i morte ñ a se: sꝫ a carne aīaꝫ. Nec tū oꝫ ꝙ ista sit vā: diuiᵐ verᵐ ē aīa. qꝛ ista cōicatio: vt patuit: ñ ē respc̄u ptīū sꝫ totiꝰ: aīa āt ē ps hūanitatꝭ. Sꝫ dicet qs. qꝛ nō potuit aīa vniri deitati qn ea frueret̄ ꝛ sūme delectaret̄. h̄ tū nō fuit i morte xp̄i: sꝫ calamitatꝭ. Vñ q̄dā gl. sup illḋ Matt. xxvi. Tristis ē aīa mea vsꝗ̄ ad mortē. dic̄ remota delectatōe etne deitatꝭ tedio hūane calamitatꝭ afficit̄. Dᵐ ꝙ illa gl. itelligit̄ de portōe iferiori: in q̄ p dispēsationē glīa ñ redūdabat supioris portōis: vt acrior ēēt eiꝰ paᵒ vñ ꝛ ꝑ illā clamabat. Deꝰ ds meꝰ vt qd dereliqsti me. nō qdē rōe vniōis: sꝫ tormēto passiōis. ¶ Scḋa pᵒ ē de morte pueniēti carni xp̄i i sepatiōe ab aīa. ꝛ ē hec. Aīa xp̄i i morte effecta ipossibil̄ carnē relinqt mortuā. Dic̄ pᵃ ps. ꝙ aīa xp̄i i sepatōe mortꝭ fuit facta ipassibil̄: pbaᵗ. Ois paᵒpēal: d q̄ mō loqmur aut fit a 3ᵒ ꝛ hāc ñ hūit pꝰ sepationē aīa xp̄i q̄ caruit 3rio. aut pp pctm̄ rigoꝛ diue iusticie. ꝛ hāc ñ hūit qꝛ pcm̄ ñ fecit. aut fit dispēsatiue: ꝛ hāc tūc ñ hūit: qꝛ iā redēptōis nr̄e pciū psolutū erat eo i cruce clamāte. psūmatū ē. Confirmaᵗ. qꝛ tota passibilitas aie xp̄i vr̄ ex vnione ad corpꝰ tūc aūt nō plus erat corpi vnita. tuꝫ scḋo qꝛ cetere aie pꝰ separationē imediate efficiūtur ipassibiles: nisi pctm̄ obuiet. tuꝫ 3ᵒ qꝛ paᵒ nō ponit̄ i xp̄o nisi merēdi tpe: qḋ iā transierat. Nec ē simile de corpe xp̄i. dbuit. n. passibile vsꝗ̄ post triduū remāere vt verū corpꝰ nō fantasticū ꝓbaretur. Et si obijciaᵗ: qꝛ si aīa xp̄i iteꝝ illi corpori in triduo vniret̄: nūꝙ̄ eēt passibilis. Dᵐ ꝙ lꝫ posset vniri pō absoluta dei: non tū ordinata. nec vltra vt vr̄ seqtur ꝙ esset passibilis: posset. n. aīa btā de se esse i corpore passibili: ꝛ tū nō pati. vñ pꝫ illi aie collatam eē tūc impassibilitatē. ¶ Sed dicit scḋa ps pclusionis. ꝙ caro in morte xp̄i relicta est morᵃ. pꝫ: qꝛ qḋ priꝰ viuebat ꝛ mō nō viuit si sit in nā iudicatur mortuū. huiusmodi est caro xp̄i post separationē aie. igitur ꝛc. Confirmatur. qꝛ resuscitata ē qḋ nō fuisset nisi prius

Dis xxi

fuisset mortua. Vñ in simbolo apostolorum dr̄
Mortuus et sepult⁹. ista aũt sepultura capit̄
soluz rõne carnis. nec obuiat q̄ vniebat̄ v̄bo
dĩno viuẽti. q̄ȝ diuinũ v̄bũ carnez nõ iforma/
bat: qd̄ reqrit̄ ad rõnẽ vite. Ex quo liq̄do pȝ
q̄ nõ est sil'e de aĩa et carne. q̄a aĩa bñ dicit̄ vi
uere deo: q̄a nõ iformat̄ imediate amore et co
gnitiõe dei: q̄ sũt vita aĩe: nõ ita corp⁹. Et si di
cat̄ q̄ caro xp̄i in triduo erat nobilior oĩ alia
carne. et tñ oẽ viuũ nobili⁹ ẽ nõ viuo. Dicẽdũ
q̄ oẽ viuũ nobili⁹ est nõ viuo simpl'r: sȝ nõ ad
tẽpus. Dat exẽplũ doc. deuo. q. ij. arti. ij. No
bilior est fili⁹ regis captiuatus et incarcerat⁹:
filio rustici libero. ita in pposito. ¶ Tertia cõ
clusio est: q̄ putrefactio christi carni nullate/
nus cõpetebat. et est hec. Nouo non antiquo
factũ extat miraculo: vt xp̄i caro putrefactio
ne careret. Probat̄ breuiter ↄcl'o medio do/
cto. sub. in p̄nti distin. actiuũ sufficiẽs passiuo
disposito sufficiẽter approximatũ nãlit̄ agẽs
in illud agit. sȝ solũ dato antiquo miraculo.
s. quo gloria aĩe xp̄i in corpus nõ redũdabat:
vel qd̄cũq̄ȝ sit aliud in cõceptiõe filij dei: caro
xp̄i in morte est passiuũ dispositũ ad putrefa/
ctionẽ. et calor exterior est nãliter actiu⁹ et suf
ficiẽs et approximatus. igit̄ putrefiet. Confir
mat̄. q̄a nõ obstãte antiquo miraculo potuit
in vita sua Jhesus sudare: et vngues radere:
et sil'ia. Ex quo infert̄: q̄ oȝ ponere nouũ mira
culũ vt putrefactio carni christi nõ cõgruat.
Nõ obstãte q̄ Henricus de gandauo: quol'.
xij. qõne. xij. dicat q̄ sufficit antiquũ miracu/
lum. ¶ Quantũ ad tertiũ articuluȝ sunt tres
difficultates. ¶ Prima: An in morte christi
fuerit alia vnio carnis ad deitatem: alia aĩe.
Dicendũ q̄ sic: relatio eniȝ tripliciter nume/
ratur. Aut rõne fundamẽti solũ. Aut secũdo
rõne termini soluȝ. Aut tertio rõne vtriusq̄ȝ.
Ad propositum autem lȝ vnus sit terminus. s.
diuinũ verbũ. sunt tñ duo fundamẽta distĩcta
s. aĩa et caro. ¶ Scd̄a diffi. An diuinũ verbuȝ
sit fatẽdũ mortuũ rõne carnis mortue. Dicẽ
dũ q̄ sic vel veri⁹ vt videt̄ rõne humanitatis
tũc destructe. vt patebit sequenti dist. q̄ȝ mu/
tuo cõicant sibi pprietates: vt diuinũ verbũ
dicat̄ mortale et imortale diuersarum naturaruȝ
rõne. ¶ Tertia difficul'. vñ est q̄ xp̄i caro nõ
est dimissa putrefactioni. cũ scriptũ sit de xp̄o
ad Heb. ij. q̄ decebat eũ p oĩa fratrib⁹ assimi/
lari. Dicẽdũ q̄ illa putrefactio sonasset in vi/
tuperiũ et nõ in adiutoriũ fidei. Jlla aũt pau/
li auctas itelligit̄ de tãgẽtib⁹ redẽptionẽ que
fuit cõpleta in morte. iõ nõ oportuit q̄ in pu
trefactõe nob̄ silis efficeret̄. Ex q̄ pȝ ad. q. q̄

videlȝ xp̄i caro ab aĩa vniõe morte disiuncta
putrefieri nõ potuerit. Tũc ad arg^a. ¶ Ad p̄
mũ dico ad maiorẽ: q̄ ẽ vera nisi veniat aliũ/
de ipedimẽtuȝ venit aũt in pposito ex nouo
miraculo: vñ dimissa ẽ corruptio incipe sȝ nõ
terminari: q̄ȝ fuisset derisio sine vtilitate car/
nẽ iesu putrefieri. ¶ Ad 2^m dicẽdũ ad maio/
rẽ. q̄ hȝ v̄itatẽ qñ timor et tristicia capiunt̄ ex
necessitate: nõ aũt qñ libere capiunt̄ et dispẽ/
satiue. sic in pposito. q̄ȝ dĩno iperio gl'ia nõ re
dũdabat in iferi⁹ aĩe. Ceterum nec timor nec tri
sticia ipediẽtes rõnẽ ponunt̄ in x^o sed subdite
rõni. iõ argu^m nõ obuiat. ¶ Ad 3^m ar^m dd̄^m
ad maiorẽ. q̄ hũilitas accepta vt decet est cã
exaltatiõis sũmã ãt quã decebat assũpsit xp̄s
iõ merito sup oẽs ẽ exaltat⁹: sȝ nõ decebat vt
patuit carnẽ ei⁹ icinerari. Ex p̄nti aũt di. sicut
et c̄. ¶ Prima ↄ^o. Nõ ẽ dimissa vt clamat v̄i/
tas caro vel missa viuẽs hũanitas. Dic̄ ↄ^o q̄
dinitas nũq̄ȝ dimisit assumptã carnez: nec hõ
viuẽs a deo dimissus ẽ. Et põit̄ a p̄n^o. di. vsq̄ȝ
ibi. Alij q̄q̄ȝ et c̄. ¶ Scd̄a cõcl'o Caro et spũs
bñ separant̄: sȝ nõ segregant̄ a deo penit⁹. Di
cit ↄ^o q̄ i morte xp̄i caro et aĩa bñ separant̄ ab
iuicẽ: sȝ nõ a dĩno v̄bo. Et põit̄ ab illo ca. Alij
q̄q̄ȝ. vsq̄ȝ ibi. Recedente vero aĩa et c̄. ¶ 3^a ↄ^o
Dei genit⁹ erat mortal' et imortal' v̄e penit⁹.
Dic̄ ↄ^o q̄ dei vnigenit⁹ p̄t dici mortal' et imor
tal' s̄m diuersas nãs i eo reptas. et sic de alijs.
Et ponit̄ ab isto ca. Recedẽte v̄o aĩa et c. vsq̄ȝ
Jc q̄rit̄ vtrum i illo triduo et c. (ad fi. dist.
h ¶ Hic sigtur. xxij. di. hui⁹. iij. q̄ sic cõ/
tinuat̄ ad p̄cedẽtẽ. Nã postq̄ i p̄ce. di
sti. ↄ̃suȝ ẽ q̄lit̄ in ih̄u morte carnis ab aĩa scã
est sepatio. Nũc i p̄nti di. mortẽ ih̄u sequẽtiũ
fit idaga^o. Et hȝ didi p̄ns di. in. iij. ptes prin.
Jn p^a in triduo ih̄u affirmat̄ ifuisse v̄a huma
nitas. Jn 2^a in isto eodẽ iuestigat̄ vbi fuit ei^a
localitas. Jn 3^a q̄rit̄. an de celo hõ ↄcedat̄ q̄
descẽderit vel nõ sit v̄itas. Pria in p̄n^o. Se/
cunda ibi. Hic q̄rit̄ si xp̄s in morte et c̄. Tertia
ibi. Solet ẽt q̄ri si ↄḡ. et c̄. Duab⁹ p̄nis ptib⁹ i
diuisis manẽtib⁹. Rursus ptic'a 3^a in q̄ q̄rit̄.
An ↄcedat̄ q̄ hõ de celo descẽdit et c̄. in. iij. p/
tes diuiditur. Jn p^a p̄ponit̄ qõ. Jn 2ª adiũgit̄
solutio. Jn 3ª annectit̄ ↄcl'o. Prima in p̄nc^o.
Scd̄a ibi. Ad qd̄ dicim⁹ si ad et c. Tertia ibi.
De corrigia calciamẽti et c̄. Hec ẽ dio p̄sẽ. di.
Trũ xp̄s nõ ens in triduo homo: et re/
v surgẽs ab inferis ad p̄ris dexterã sede
at. Et ar̄ ad partem falsam tribus me/
dijs. ¶ Primo arguit̄ q̄ christus fuerit hõ i
triduo. xp̄s fuit xp̄s in triduo. igitur xp̄s fuit
hõ in triduo. Aũs probat̄: q̄ȝ idem p̄tur de se

Di. xxii

ipso. Testis ē āt Boecij. Nullā verioreē eē ꝑtio
nē ea ī q̄ idē ꝑtur de seipso. Sꝫ ꝓbat̄ ꝯña. qꝛ
ex opposito ꝯñtis seq̄t oᵐ añcedētis. sequit̄
n. nō fuit hō ī triduo. gº. nō fuit xp̄s ī triduo.
Tū qꝛ arguit̄ ab iferiori ad supiꝰ. añs. n. ē ise
riꝰ ad ꝯñs sicut eē sortē ad eē hoīeꝫ. ⁋ Scd̄o
ar̄. ꝙ xp̄s ñ resurrexerit ab iferis. Si xp̄s r̄sur
rexit ab iferis: aut h̄ fuit rōe corpis: aut rōne
aīe. sꝫ neutꝝ est dicēdū. igr̄. Maior pꝫ ex diō
ne sufficiēti. qꝛ ñ ē dubiū ꝙ diuinitas resurgē ñ
potuit. Sꝫ ꝓbat̄ minor. pº nō rōne corpis. qꝛ
corpꝰ in illo triduo ī sepulchro iacuit. nec 2º
rōne aīe. teste. n. Augu. ad dardanū. ⁊ ēt sup
geñ. ad lr̄aꝫ. ñ facile nom̄ iferni ī bono in scri
ptura iuenit̄. ⁊ ita argui potuit aliqđ malū ī
aīa xp̄i si ī iferno ꝺscēdisseꝫ. ⁊ postmodū resur
rexisseꝫ. ⁋ Terº ar̄ ꝙ nō sedeat xꝰ ad dexterā
p̄ris. In ea p̄te p̄ris xꝰ sꝫ vtrāqꝫ nāꝫ collocat̄
ī q̄ sūt potiora dōa dei. sꝫ ī sinistra sūt potiora
dōa dei p̄ris q̄ꝫ ī eiꝰ dextra. gº ꝺiꝰ dꝫ dici xꝰ se
dē ad sinistrā p̄ris q̄ꝫ ad eiꝰ dexterā. Maior
pꝫ. Tū qꝛ rōne diuinitatis equal̄ ē xp̄s p̄ri. Tuꝫ
qꝛ rōne hūanitat̄ assūpte sup oēꝫ extat crea
turā. vñ ad eph. iiij. Excelsior cel̄ factꝰ ascēdit
ī altū. glo. loco ⁊ dignitate. Minor ꝟo ꝓbat̄.
ꝓuer. 3º. In dextra eiꝰ lōgitudo dieꝝ: ⁊ in sini
stra illiꝰ diuitie ⁊ glīa. In oᵐ ꝑmi ar̄ aucte ma
gistroꝝ nr̄oꝝ ponētiū xp̄ꝫ ñ fuisse hoīeꝫ in tri
duo. In oᵐ scd̄i ar̄ ex illo ꝟbo actuū. ij. Quē
ds̄ ingt suscitauit solut̄ doloribꝰ iferni. In oᵐ
t̄tij ar̄ ex arti. fidei. Sedꝫ igt ad dxterā dī p̄ris
oīpotēt̄. In ista. q. ad al̄. ⁊c̄. ⁋ Quo ad pᵐ ar
ti. teri. s. triduū r̄rº. ⁊ sedē ad p̄ris dexteraꝫ.
Primꝰ igr̄ termiꝰ ē triduū. ⁊ dr̄ a tris qđ est
tres. ⁊ dies. q̄si tres dies. vñ ī ꝓposito triduū
dr̄ tripl̄r. Prio dr̄ triduū id tp̄s in q̄ matutia
li offiº treni cātant̄ Ieremie. hocº dies iouis
veneris ⁊ sabbi: añ diē r̄rōnis dñr triduuꝫ. ⁊
hocº capiēdo xp̄s bñ fuit hō ī triduo. qꝛ die
iouis ⁊ veneris vsqꝫ ī horā nonā. ⁋ Scd̄o dr̄
triduū illi dies artificiales: ī qbꝰ aīa xp̄i a cor
pore seiūcta ē. ⁊ hocº totꝰ dies veneris: sabbi:
⁊ dies dñica: dñr triduū: h̄ ēt mō ī triduo xp̄s
fuit hō. qꝛ die veneris vsqꝫ ī horā nonā. ⁊ die
dñica ab hora r̄rōnis ⁊ deīceps. Terº dr̄ tri
duū ꝑ synodochē: id soluꝫ. s. tp̄s in quo a cor
pore xp̄i aīa seiūcta ē. hoc modo hoc triduū
dr̄ dies veneris ratione vltime sue partis. di
es sabbati iteger: ⁊ dies dñica rōne sui inicij
⁊ hoc mō xp̄s nō fuit hō in triduo. ⁋ Scd̄s
termiꝰ ē resurrectio: q̄si iterata surrectio. Vñ
resurrecº de q̄ ad p̄ns loqmur: hoc mō p̄t dif
finiri. Resurrectio ē corpis f̄cti icorru ptibil̄
ad aīaꝫ iterata vnio. vbi tria tangunt̄. Prio
subm resurrectōis. dū dr̄. corpis facti icorru
ptibil̄. Prio. n. qđ ē aīale ⁊ qđ corruptibile q̄ꝫ
qđ spūale ⁊ icorruptibile. resurgemꝰ āt ex cor
ruptibili ad icorruptibile. Scd̄o tāgit̄ resur
rectōis termiꝰ. dū dr̄. ad aīaꝫ. Si nēpe corpꝰ
icorruptibile efficeret̄ ⁊ ei aīa nō vniret̄: ñ di
ceret̄ r̄rō. Jō 3º dr̄ iterata vnio. ⁊ pꝫ ꝙ si prio
vnū incorruptibile aīa iformaret̄ nō eēt r̄rō:
qꝛ nō esset iterata vnio. Joh. dam̄. diffiniens
r̄rōnē dic̄. Resurreº ē eiꝰ ꝙ cecidit: ⁊ ē dissolu
tū 2ª surrectio. ⁋ Tertiº teriꝰ ē sedē ad dexte
rā p̄ris. Vbi notādū pº ꝙ ista tria dr̄nt. eē a
dextris p̄ris. astare a dextris p̄ris. ⁊ sedē ad
dexterā p̄ris. Eē nēpe a dextris oībꝰ cōpetit
btis. Sic. n. dicit Math. xxv. Oues aūt qdē
pōet a dextris: edos āt a sinistris. Astare aūt
a dextris, ꝓpriū ē btē marie inq̄ꝫtuꝫ bōa filij ī
ipaꝫ spāli dignatōe effluūt. astitit ingt dauid
regina a dextris. Sedē āt ad p̄ris dexterā est
ꝓpriū xp̄i. qꝛ id ē eē ī potioribꝰ bōis dei qđ so
lū ei cōuenit. Vñ vltra notādū ꝙ xp̄s dr̄ eē ī
sinu dei p̄ris rōne sue eterne gn̄atiōis. Dr̄ se
cūdo sedē ad dexterā p̄ris rōne bōꝝ q̄ ꝑmus
ꝑticipat. Dr̄ ꝟo dextera p̄ris: qꝛ pr̄ eo cūcta
opat̄. Oīa. n. ꝑ ipꝫ f̄cā sūt. Ex q̄ pꝫ 5º ꝙ ista dx
tera p̄ris itelligenda ē spūal̄r: ñ admodū hu
māi sensus. ⁋ Quātū ad scd̄ꝫ arti. sūt. 3. ꝯcl̄o
nes. Pria ē ꝙ xp̄s ñ fuit hō in triduo. Scd̄a
de r̄rōne xp̄i. Terª de eiꝰ sessiōe ad dexteram
p̄ris. Pria igr̄ ē hec. Christꝰ nec ī triduo fu
it hō. nec vt hō vbiqꝫ esse notat̄. ⁋ Pria ꝑs
ꝯcl̄onis dicit. ꝙ xp̄s ñ fuit hō ī triduo. Pro
bat̄ xp̄s ī triduo fuit hō mortuꝰ. gº ñ fuit hō.
Pꝫ ꝯña. qꝛ eē mortuū diminuit de rōne hoīs.
Cōfirmat̄ qꝛ corrupto supiori corrūpit̄ iferiꝰ:
sicut corrupto aīali corrūpit̄ hō. viuū āt extat
supiꝰ hoī: sꝫ xp̄s s̄m hūanitatē nō viuebat in
triduo: igit̄ nec erat hō. Pꝫ 3º. xp̄s. n. in tri
duo s̄m hūanitatē nec videbat nec audiebat
⁊c̄. ⁊ ita si fuit hō erat hō cecus ⁊ mutꝰ: qđ ñ
ē dicēdū de xp̄o. ⁋ Ex q̄ pꝫ ꝺfectꝰ hug. de scō
vic. q liº pº. ꝑte pª caº penl̄tio. pōit xp̄ꝫ ī tri
duo fuisse hoīeꝫ. cuiꝰ cā apđ eū ē qꝛ aīa ē totꝰ
hō. vñ corpꝰ nō ē nisi istrumētū aīe. diuinū autē
ꝟbū hūit ī triduo aīaꝫ secū vnitaꝫ. lꝫ tñ ñ cor
pori. Pꝫ tñ oᵐ. hō. n. ex corpe ⁊ aīa veluti su
is ꝑtibꝰ cōponit̄: vt nec aīa sit hō: nec corpus
hō. sꝫ ꝑtes sint hoīs. vñ Aug. xiij. de trini. caº
vltio. h. s. veꝝ ē ꝙ ñ totꝰ hō: sꝫ ꝑs melior hoīs
aīa est. nec totꝰ hō corpꝰ: sꝫ iferior hoīs ꝑs ē.
Ex quo ꝑiformiter iferit̄ defectꝰ mgr̄i sniaꝝ: q
in p̄nti etiā di. ponit xp̄m fuisse hoīem in tri
duo. tñ aliūde est motꝰ q̄ꝫ hug. qꝛ. s. diuinum
ꝟbū hūit secū vnitā aīaꝫ: hūit ⁊ corpꝰ secū vni

tum. ⁊ illa duo sunt idē qđ hō. Sȝ sua salua
reuerētia h̄ nō sufficit vnio .s. ad 3m: nisi inter
se vniant̄. vñ i eadē Aug. auc̄te iferī. ſȝ cū est
vtrūqȝ ꝯiūctum .s. corpꝰ ⁊ aia: hois nomē hȝ.
Nec extat verꝝ qđ dr̄ ꝙ corpꝰ ⁊ aia solū sunt
hō. pȝ. n. apđ doc. sub. i pñti. dis. ⁊ āpliꝰ i 2a hꝰ
tertij. tertiā eē entitatē distinctā a ꝑtibꝰ. Ex q̄
sane ꝯcludit̄ ꝙ h̄ i passu nō sine cā a reueren
dis nr̄is mgr̄is: mgr̄ sniaꝝ cōiter n̄ tenet̄. Ex
extat scđs locꝰ i q̄ in h̄ 3o dimittit̄. Primꝰ. n.
ē in. v. dis. vbi pōit aiaȝ eē ꝑsonā. Et si obijcia
tur q꞉ xp̄s nūqȝ desijt eē sacerdos: ē āt sacer
dos ſȝ hūanā nāȝ. Scriptū ē. n. Tu es sacer
dos i eternū ſȝ ordinē melchisedech. Ad he
bre. vij. xp̄s sempiternum hȝ sacerdom. Dr̄ ꝙ
istđ sacerdom eternū dr̄: q꞉ sibi aliud nō succe
dit. nō ꝙ sꝑ fuerit xp̄s inq̄ꝫtū hō sacerdos. Ex
q̄ pȝ: ꝙ qñ dr̄. xp̄s đscēdit ad iferna. xp̄s iacu
it in seplchro. ⁊ ꝯsuma rōe ꝑtis itelligit̄ ſmo
nō totiꝰ. ¶ Sȝ dic̄ scđa ꝑs ꝯclonis ꝙ xp̄s vt
hō nō fuit vbiqȝ. pȝ: q꞉ aliogn vt hō moueri
nō potuisset. Nec valȝ ꝙ hūanitas i xp̄o vnit̄
v̄bo diuo ifinito. nō. n. oȝ ꝓ tāto ꝙ si dim v̄bū
sit vbiqȝ ꝙ ⁊ hūanitas. sic̄ lȝ sim cū đo: nō tn̄
seq̄t̄: ꝙ si deꝰ sit rōe: ꝙ ⁊ ego. Vñ nōt doc. de
uo. q. ij. ꝙ xꝰ dr̄ i loco triplr̄. Personalr̄: ⁊ sic
ē vbiqȝ. Sacr̄alr̄: ⁊ sic ē in mlt̄is locis. Loca
liter: ⁊ sic ē i celo empireo rōe hūanitat̄ assū
pte. ¶ Scđa ꝯo ē de r̄rōne xp̄i. ⁊ ē h̄. Sic tri
duo i sepulchro corpꝰ xp̄i iacuit: vt aia descē
dēs ad iferos corpꝰ die reaccipet 3a. ¶ Dic̄
pa ꝑs ꝯōnis ꝙ corpꝰ xp̄i fuit i seplchro tribꝰ
diebꝰ. pȝ Mat. xij. ex figura ione. Sic. n. fuit
ionas tribꝰ diebꝰ ⁊ tribꝰ noctibꝰ i vētre cethi
sic filiꝰ hois i corde terre. Et si obijciat̄ ex 1o.
Judic. vi. Dōmiuit sāpsō: q ē figura xp̄i: vsqȝ
ad medietatē noct̄: ⁊ tulit portas. Cū g° mea
nocte surrexerit relinq̄t̄ ꝙ n̄ fuit tribꝰ diebꝰ.
⁊ dm ꝙ lȝ mea nocte surrexerit: tn̄ iā icipiebat
dies dñica. ⁊ h̄ suffic̄ vt ꝑ ꝑtē totū itelligamꝰ
vl̄ dm ꝙ surrexit iter aurorā ⁊ noctē mediā. ⁊
q꞉ mediū āboꝝ i nālibꝰ sentit nāȝ extremoꝝ.
hic ē ꝙ aliqñ dr̄ surrexisse in aurora. aliqñ in
noct̄ medio vt sic a sua sepultura vsqȝ ad suā
r̄rōnē. xxxvi. hōꝝ decurreret spaciū: q ē nūe
rus ꝑfectꝰ sex q̄ppe sex faciūt. xxxvi. ē aūt sex
apđ arismeticū nūerꝰ valde ꝯpletꝰ: ⁊ in h̄ nu
mero sī due noctes ⁊ dies vna. ⁊ seruat̄ ꝓpor°
simpli ad duplum ſm Aug. sua. n. simpla no
cte duplicē in nob̄ noctē iteremit. noctē .s. cul
pe ⁊ pene. vñ nō imerito tp̄s a°ꝝ i sua r̄rōne
ꝑuēit xꝰ vt priogēitꝰ dr̄et̄ mortuoꝝ. ⁊ de resur
rectiōe nr̄a n̄ dubitaremꝰ sua morte iā cōꝑta.
Ex q̄ pȝ 3a ꝑs ꝯōis ꝙ .s. xꝰ resurrexit 3a die. Sȝ
dicit 2a ꝑs ꝯōis ꝙ xꝰ đscēdit ad iferos i 1o tri
duo. Vñ dam̄. descēdit ad iferna aia deifica
ta. vt quēadmodū his q in t̄ra sī: ita ⁊ his q
in iferno sī ⁊ in tenebris ⁊ in vmbra mort̄ se
dēt suꝑluceat. vñ hȝ fidei articulꝰ: đscēdit ad
iferna. Sȝ ad quē locū illa descendit aia scissi
ma. Dm p° ꝙ nō descēdit ad iferñū dānatoꝝ
q꞉ nullū exꝰ eis redēit. Ex q̄ pȝ ꝙ illa glo. suꝑ
illđ zacha. ix. Tu q̄ȝ in sāguie testi tui eduxisti
vinctos de lacu. hñs sic. eos q tenebant̄ vin
cti carceribꝰ: vbi eos nlla mia refrigerabat.
quā diues ille petebat. tu libasti. ē sat̄ impro
pria: ⁊ dȝ expōi. tu libasti .s. eos q erāt in ifer
no: cū talibꝰ: nō tn̄ ita ꝯdēnati. Vltra dicen
dū ꝙ nō descēdit ad limbū pueroꝝ: q꞉ nō sūt
mēbra xp̄i. Tertio dicēdū ꝙ descēdit ad lim
bū patꝝ q eū expectabāt. Sȝ qd de loco pur
gatorij. Scđs tho. arti°. ij. q. i. dicit. ꝙ aia xp̄i
solū đscēdit ilibū patꝝ: ⁊ ita nō i purgatoriū
Et seq̄nti dist. dicit ꝙ nullū liberauit de pur
gatorio: ſȝ solū pr̄es de limbo. om tn̄ vr̄ ꝓba
biliꝰ q̄ ad vtrūqȝ. scriptū ē. n. actu. ij. Solutis
doloribꝰ iferni. In limbo āt nullꝰ erat dolor.
⁊ ita oȝ itelligi de purgatorio. ¶ Tera ꝯo ē đ
sessiōe xp̄i ad pr̄is đxterā ⁊ ē hec. Nūero die
rū ꝯpleto q̄dragena°a resurrectōe xp̄s ad pa
tris dexterā collocat̄. pȝ ꝑ simbolū. Ascēdit
inq̄d ad ce. se. ad dex. dei pa. oipotentis. Vñ
Actu. p° scribit̄. ꝑ dies. xl. apparēs eis ⁊ loq̄ns
de regno dei. Et ifra. Eleuat̄ manibꝰ ferebat̄
in celū: ⁊ bñdixit eis. ¶ Ex q̄ pȝ ꝙ ista ascen
sio nō fuit subita ſȝ in tp̄e scā: nec. n. eū potuis
sent vidisse apl̄i ascēdētē. cū tn̄ scriptū sit. vi
dētibꝰ illis eleuatꝰ ē: ⁊ nubes suscepit eū: non
in adiutoriū: ſȝ in solaciū. Ex q̄ pȝ motū eius
fuisse nālē nō violētū. lȝ. n. corꝑa terrea anq̄ꝫ
glorificent̄ violēter sursū moueant̄ nō tn̄ eis
glorificat̄ dotibꝰ varijs eisdē cōicatis. Et pȝ
ꝙ imediate pꝰ resurrectionē ascēdere nō de
buit: ſȝ discipulos suos ꝯfirmare ⁊ consolari
diebꝰ. xl. q̄ horis. xl. in morte sua fuerāt deso
lati. Qđ āt sit supra oēm creaturā collocatꝰ
insinuat apl̄s ad Heb. vij. Excelsior inq̄t cel̄
factꝰ cū glo̅ ibi notat̄. ¶ Quātū ad 3m arti.
sūt tres difficltates iux̄. 3. ꝯclones. ¶ Pria ē
Quō pōt v̄ificari illđ dictū Ansel. qđ xp̄s se
mel assumpsit nunq̄ꝫ dimisit. si nō fuerit hō i
triduo. Dicendū prio ꝙ intelligit̄ de ꝑtibus
ꝑncipalibꝰ n̄ đ toto cuiusmōi ē hūanitas. aut
ꝑtibꝰ minꝰ ꝑncipalibꝰ. cuiusmōi est rasio vn
guiū. aut aliq̄d sanguis eiꝰ: q in aliq̄bꝰ locis
repit̄. Scđo dicēdū ꝙ intelligit̄ ꝙ nō dimisit
simplr̄: q꞉ rursus reaccepit. Tertio dicēdū ꝙ
itelligit̄ nō dimisit .s. hoieȝ q̄si hō quē assūpsit

esset in rer nã: et nõ secũ vnit⁹. ¶ Scõa diffi-cultas ẽ de illa auctẽ Job. xiij. In pfundum inferni descendit aĩa mea. et ita cũ Job fuerit sanct⁹: nõ dubiũ qn p xp̃m fuerit liberat⁹. Ex quo vr̃ aiam xp̃i in infimũ inferni descẽdisse. Dm̃ tñ sz tho. q. ij. arti. ij. qz doc. deuo. q. iiij. q equocaꝛ de inferno. In ista aũt auctẽ ꝯside raꝛ ifern⁹ tripl̃r. Prim⁹ ẽ aer caliginosus i q̃ ẽ habitatio demonum: et dicit pfund⁹. Scõs hic mũd⁹. et dr̃ pfundior. Terti⁹ loc⁹ subterra ne⁹ ꝯphendẽs illa q̃tuor loca sup̃dicta: et dr̃ p fundissim⁹. et ad hũc descẽdit aia xp̃i. sz nõ ad quãlibz ptẽ vt visuz ẽ. ¶ Tertia difficultas. Ad quã ptẽ celi empirei ẽ ad dexterã pr̃is hu manitas xp̃i collocata. Dicẽduz q rõnabile ẽ satis dicere q ad ptẽ aqlonis: pp id qd di-xit lucifer. ponã sedẽ meã a pte aqlonis et ero similis altissimo. Ex q̃ quodãmõ innuiꝛ specia lẽ illic eẽ locũ bonor. Ex quo pz ad qõnẽ. q vicz xp̃s nõ ens hõ in triduo: et resurgẽs ab i feris ad pr̃is sedz dexterã. Tũc ad argumẽta Ad pm̃ negaꝛ aña. qr xp̃s includit duas nãs: dinã et huãz. et hũana nõ erat i triduo iõ subm̃ nõ suppõebat nisi limitareꝛ ad stãdũ p dino supposito. Sz tũc ꝯ⁹ nõ valebat: qr aña itelli gebaꝛ de dina nã: et ꝯña pcedebat de humã. ¶ Ad 2m̃ dm̃ ad miorẽ q rõe vtriusqz: p° rõe corporis: qr corp⁹ fcm̃ ẽ icorruptibl̃e. nec obui-at q iacuerit i sepl̃chro. ñ. n. dr̃ resurrexisse de sub terra: sz ad vitã pticipãdã. Scõo dr̃ resur rexisse rõe aie de iferis ascẽdẽtis: et qd dr̃ per Aug. ad dardanũ etc. Dm̃ q ver ẽ: vbi accipi tur i penã nõ alir̃: xp̃s ãt ibi fuit ad suos ꝯso-lãdos amicos solũ. Ad 3m̃ negaꝛ mior dũ p-baꝛ p illd pueri. 3. etc. dr̃ q ia auctas intelligiꝛ nõ de bõis eternis: sz fit ꝯparatio bõr tpaliũ ad etna: vt gl̃a et diuitie accipianꝛ p bõis tpa lib⁹. lõgitudo dier p bõr cumulo eternor: q̃ sine fine ẽ. tpalia igr̃ sũt i sinistra: sz etna in dex tera. et sic nõ obuiat argm̃. Ex p̃ñti ãt d. sic etc. ¶ Pria ꝯc. xp̃s cẽseꝛ in morte ppriẽ hõ sub-serie q̃ mior vr̃. Dicit ꝯ° q mgr̃o vr̃ q xp̃s fu it hõ in triduo. et põiꝛ a pnci°. d. vsqz ibi. Hic q̃riꝛ etc. Scõa ꝯcl̃o. tot⁹ dr̃ vbiqz genit⁹ nõ to tũ caueꝛ vbiqz pẽit⁹. Dicit cõcl̃o q xp̃s vbiqz tot⁹ ẽ: sz nõ totũ et põiꝛ ab i°. c. Hic q̃ritur etc. vsqz ibi. Solz ẽt q̃ri. ¶ Ter.ª concl̃o. de celis venisse cl̃atur xp̃s: atqz pbaꝛ rursus ascẽdisse Dicit concl̃o q christus ascẽdit in celũ et de scendit de celo. Et poniꝛ ab i° ca. Sol et ẽt queri. vsqz ad finem distinctionis.

c Um do. s. phitum sit xp̃m plem̃ gr̃a etc. Hic signaꝛ. xxiij. distin. h⁹. iij. q̃ sic ꝯtinuatur ad pcedẽtes. Nã postqz a pª h⁹ rtij dis. vsqz ad. xix. exclusiue pposita est a dei vbo carnis assump°. Et 2° a. xix. vsqz ad istã exclusiue: dclarata ẽ dini vbi durio pa°. Nũc 3° i hac dis. oñdẽ icipit q̃l sit ab eodẽ vtutum nob dõatio. Et hz didi h terti⁹ h⁹ tertij lib. tra ctat⁹ in. 3. ptes pncipales. In pª de donis et vtutib⁹ psit cõsidc°. In 2ª de ear ꝯplexib⁹ se qꝛ inqsitio. In 3ª de dei iussiõib⁹ iũgiꝛ idaga tio. Pª i pn°. 2ª ibi. dis. xxvi. Solet ẽt q̃ri etc. 3ª d. xxvij. ibi. Sz iã distributio decalogi etc. Pª rurs⁹ pticl̃a i q̃ de dõis et vtutib⁹ etc. i. 3. p tes didiꝛ. In pª pmittiꝛ vis theologal̃. In 2ª sbseqꝛ curr⁹ cardial̃. In 3ª expõiꝛ tabl̃a dõlis. Pria in pnc°. Scõa. dis. xxxiij. ibi. Post pdi cta de q̃tuor vtutib⁹ etc. Terª. distin. xxxiij. ibi Nũc etc. Rurs⁹ pª pticl̃a i q̃ pmittiꝛ vis theo logal: i tres ptes didiꝛ. In pª fidei daꝛ noticia In scõa huic spei surgit fiducia. In 3ª ẽ rei ca ritas nũcia. Pª in pn°. Scõa dis. xxv. ibi. Est ãt spes vt⁹. Terª. dis. xxviij. Cũ ãt xp̃s spẽ et fi dẽ ñ habuerit etc. Rursus pª pticl̃a i q̃ daꝛ fi dei noticia i tres ptes didiꝛ. In pª fidei vẽaꝛ qd sit eẽntia. In 2ª ei⁹ declaraꝛ qd ẽ mã. In 3ª hui⁹ demõstraꝛ suffiª. Pria in pn°. Scõa dis. xxiij. ibi. Hic q̃riꝛ si fides tm̃ etc. Terª dis. xxv. ibi. Predictis adijciendũ ẽ de suffiª etc. Rursus pª pticl̃a q̃ ẽ p̃ñs d°. in q̃ fidei vẽaꝛ q̃ sit eẽntia i tres ptes didiꝛ. In pª fit ad pdicta ꝯtinuatio. In 2ª fidei scripta ẽ diffi°. In 3ª p expolita fit explana°. Pria i pnc°. Scõa ibi. fides ẽ vt⁹ q̃ credũꝛ etc. Terª ibi. accipiꝛ ãt fi-des trib⁹ mõis etc. Et q̃uis vlteri⁹. 3. ptis vlrior possit fieri dio. tñ vitaꝛ cã idisa manẽt. Uñ ꝯñr seqꝛ. xxiij. d°. ibi. h q̃riꝛ si fides tm̃ etc. i q̃ fidei dclaraꝛ obm̃ seu mã. Et hz didi i tres par tes. In pª iq̃riꝛ vtr fides sit sensibiliũ. In 2ª p spiciꝛ an sit h itelligibiliũ. In 3ª eliciꝛ ex hinc mañe correlariũ. Prima in pnc°. Scõa ibi. Post hec q̃ri solet cũ fides sit etc. Terª ibi. ex his apparet aliq̃ credi etc. Et seqꝛ. xxv. d°. pre dictis adijciẽdũ ẽ de suffiª etc. in q̃ fidei mon straꝛ suffiª. Et hec hz didi in tres ptes. In pª tãgr̃ fidei sufficiẽs ꝯditio. In 2ª fides expõiꝛ q̃ ifuit cõnelio. In 3ª h⁹ differiꝛ ad ceťas col latio. Pª i pnc°. Scõa ibi. Solz ẽt q̃ri de cõ nelio etc. Terª ibi. Illud ẽt nõ est ptermitten dum. Hec est diuisio harum etc.

v Ex cuiuslibz simboli atqz articl̃i fidei cognitõ ad salutẽ hois reqraꝛ. Et arꝛ q ñ triplici me°. Prio sic. in nl̃lo statu teneꝛ hõ sciꝛ qd ãgeli igorãꝛ noscũꝛ sz añ mõtẽ xp̃i ãge li igorabãt et icãnatõez et pa°nẽ. g° nec illi d lege mosaica tenebãꝛ illos cogºscẽ arti. p salᵉ obtinẽda. maiõ pz. qr illuiatões ad nos veniũt

per angelos:non eꝫ.vñ ꝛ lex moisi data legi
tur in misterio angelico.Sꝫ minoꝛ ꝓbaꝛ.Tũ
aucte apl'i ad ephe.iiij. qui dicit ꝙ sacramẽtũ
incarnationis xp̄i absconsum fuit p̄ncipibus
ꝛ ptãtibus in celestibus.Et in Esaia querunt
angeli.vt diuinus sentit dyoñ.Quis est iste q̄
venit de edon tinctis vestib⁹ de bosra.¶Se-
cũdo arꝛ.Sicut se hꝫ pfecta obia ad preceptũ
sic fides ad credibilia. Sed nemo teneꝛ obe
dire nisi explicite fiat p̄ceptũ:ergo nec crede
re nisi explicite monstreꝛ.Sed plura sunt cre
dibilia explicita in nouo q̃ꝫ in antiquo testõ.
ergo plurĩũ in nobis est fides articuloꝝ q̃ꝫ in
patribus.Maioꝛ pª pꝫ ex ꝓportione tã obie
q̃ꝫ fidei ad sua obiecta.Minoꝛ ẽt pª nota est
q: alias ignota p̄cipientis volũtas iudicatur
Minoꝛ ẽt scd̃a ex eo pꝫ.q: passio xp̄i:natiui-
tas:cõceptio. ꝛ sic de aliis apte sunt ꝛ exhibi
te:que antiqtus nõ erãt manifeste. ¶Tertio
arꝛ.Nihil est ad salutẽ hoĩs necessariuꝫ:nisi q̊
põt saluari.sꝫ sine fide cuiuslibet articuli põt
hõ saluari.ergo ꝛc̃.Maioꝛ pꝫ.ex eo ꝙ neces-
sariũ ꝛ impossibile nõ esse eq̄pollent: ex scd̃o
peryarmenias.Sed ꝓbaꝛ minoꝛ.Tuꝫ q: pos
sibile fuit xp̄m nõ incarnari. ꝛ ita articuli nõ
fuissent ad humanitatẽ pertinẽtes.Tuꝫ q: fi-
des est quoddã accñs in aĩa existens hoĩs.ꝛ
ita eo nõ posito põt hoĩ dari salus. Tuꝫ 3° q:
in patria sine fide sunt beati.ergo pñt etiã in
via.cũ status patrie statui vie succedat:ꝛ eun
dem pficiat.¶In opᵐ tñ arꝛ ex gl. super illo
verbo Leuitici.xiiij. vbi dꝛ de leproso ꝙ offe
rat sextaᵐ pro emũdatione.hꝫ glo. sextarius
est verissĩma fidei ꝯfessio.vbi si plus est effun
ditur.si minus est deficit. ꝛ ita vꝛ requiri pro
salute hoĩs cog° cuiuslibet articuli.¶In ista
q̃ne ad arꝛ.ꝛc̃.¶Quo ad primũ arti.termi-
ni sunt.Fides Articulus ꝛ Simbolũ.¶Pri
mus igiꝛ terminus est fides. Vñ i theologia
tribus ternariis seu nouẽ vicibus solet accipi
fides.Primo accipiꝛ fides pro sponsione:si-
cut est illud pᵉ ad thimo.v.Primã fidẽ irri-
tam fecerũt. Scd̃o pro fidelitate.sicut Jere.
vij. Periit fides ꝛ sctũs de terra. Tertio pro
ꝯscia.sicut illud Roma.xiiij. Oẽ qd̃ nõ ẽ ex
fide pctĩ est.Quarto pro fidei sacramento.
sicut dicit ad Bonifaciũ Aug. ꝙ nõ ẽ aliud
paruulos hẽre fidẽ: q̃ꝫ hẽre fidei sacramẽtũ.
Quinto pro acceptione ꝯclusionis per rõnẽ
ꝓbate.sicut accipit Boetius i suis thopicis.
arᵐ diffiniens. Argumẽtũ est rõ rei dubie fa
ciens fidẽ.Sexto pro cognitione cõprehensi
õnis.sicut scribiꝛ ad Roma.i.Justicia dei re
uelatur ex fide in fidẽ.glo.ex fide spei in fidẽ

spei.que ideo fides dꝛ:q: fidentissima ꝛ certis
sima est. Septimo pro fidei obõ s̄m ꝙ atha-
nasius in suo simbolo dicit.Hec est fides ca-
tholica ꝛc̃.Octauo pro actu fidei.sicut ẽ illd̃
Aug.Fides est credere qd̃ non vides.Nono
pro ipso fidei habitu. sicuti est illud ad Ro-
ma.p°.Justus ex fide viuit.Que fides sic ab
apl'o ad Hebꝛ.xi.describiꝛ.Fides est substan
tia reꝝ sperandarũ argumentũ nõ apparenti
um.vbi tria tangũtur. Primo ipsi⁹ fidei ori
go basis seu fundamentũ.dum diciꝛ.Fides ẽ
substantia.Non.n.accipiꝛ hic substantia pro
p̄dicamento substantie:sꝫ pro fundamẽto.q:
fides est fundamẽtũ virtutuꝫ.qd̃ clare innuit
diffini° fidei apud dam̃.in.iiij. suaꝝ sniaꝝ eaꝫ
que est apostoli declarãs:que est talis.Fides
est sperandaꝝ reꝝ ypostasis.i. suppoᵐ ꝛ eorũ
que nõ videnꝛ redargutio.Scd̃o tangiꝛ ipsi-
us fidei finis:dum dꝛ.ꝙ fides est sperandarũ
reꝝ.Fides nãq̃ꝫ in supna oculum dirigit.hoc
mõ põt illa fidei diffinitio apud Aug.ad cõ-
sentiũ intelligi. Fides est illuminatio mẽtis
ad summã veritatẽ.Tertio tãgitur obm̃ fidei
cũ modo cognitionis eiusdẽ:dũ diciꝛ.arguᵐ
nõ apparẽtiũ.Unde hugo in lib.de sacramẽ
tis fidẽ diffiniẽs dicit.Fides est cognitio seu
certitudo quedã de rebus absentib⁹ ifra sciaꝫ
ꝛ supra opinionẽ constituta. Diciꝛ aũt fides
argumẽtũ quasi argutã mentẽ faciẽs.i.clarã
supna aliq̃liter aspiciendo. ꝛ differt argᵐ in
phia ꝛ theologia.q: argumẽtũ in phia facit
fidẽ.argumẽtũ.n.ẽ rõ rei dubie faciẽs fidem
theologia v̄o ipsamet fides argumẽtũ noiaꝛ
Et dꝛ fides q̄si fiat dictũ seu qd̃ dꝛ. ¶Scd̃us
termin⁹ ẽ articul⁹.ab arto artas.q: in p̄uo ar
taꝛ:vñ hoc nomẽ ferꝛ p° ab ẽpedocle inuẽtũ
Solet aũt articulus i trib⁹ liberalibus accipi
artib⁹ tripl'r.Prio in grãtica dꝛ articul⁹ q̄dã
modica dictio cũ qua cetere inflectunꝛ dicti-
ones.s.h ꝛ hec ꝛ hoc.Scd̃o dꝛ in rethorica q̄
dã coloꝛ rethoricus.dũ.s.punctuatiꝫ qd̃libet
v̄bũ ꝓferꝛ.Sicut est illud p̄s. Ignis grando
nix glacies.quem greci coma noiant.Tertio
dꝛ articulus i arismetrica q̄dã numer⁹ qui in
decẽ diuidi põt:per p̄tes eq̄les nihil indiuiso
relicto.ꝛ hꝫ hic numer⁹ diuidi ꝯ digitũ q̄ est
numerus ifra denariũ ꝯstitutus ꝛ cõpositũ q̄
ex arti.ꝛ digito p̄miscet.Et inde est ꝙ in nãli
phia iuncture dicũꝛ articuli. vñ in theologia
dictus ẽ articulus q̄dã snia i breui cõp̄hensa:
quẽ articulũ in theoª Rich. de sctõ vic.diffi
niẽs dicit.Articulus ẽ indiuisibil' mẽtis veri
tas:de deo artãs nos ad credẽdũ vbi tria tã-
gũꝛ.P° tãgiꝛ cẽ ipiue;dũ dꝛ v̄itas idiuisibil'

Sextarium

bō q2 sit simplr īdīsibilis s3 respectiue.q2 ma-
gna mysteria ī q̄lib3 ꝯtinent articlo. Scd̄o tā
git subīm̄ articuli:dū dr̄:mēt̄ ē.n.fidei articls:
sicut fides ī ītellectu nō ī volūtate.Tertio tan
git effectꝰarticuli dū dr̄.arctās nos ad credē
dū de deo.s.vn̄ Jsido.articulū diffīniēs dicit.
Articulꝰ ē ꝑceptio dīne v̄itat̄ ītēdēs ī ipa3.vn̄
ꝛ in fide nr̄a.3.q̄ternarij:seu.xij.repiūt articl'i
q̄s doc.deuo.īsinuat.q.i.art.i.xxv.di.hocº ab
aplīs ꝯfectos.Petrꝰp̄mu3 ꝯposuit dū dicit.
Credo ī deū pa.oī.crea.celi ꝛ t̄re. Scd̄m An
dreas.Et ī iesū ch2̄3 fi.eiꝰ vnige.do.no.Tertiū
Joānes.Qui ꝯce.ē de.s.s.natꝰ ex ma.v̄gine.
Quartū Jacobꝰmaio2.Passus sub pō.pila.
cru.mo2.ꝛ sepl̄.Quītū Thōas.Descē.ad īfe
ter.die resur.a mo2.Sextū Jacobꝰmio2.Ascē
dit ad ce.se.ad dex.dei p̄ris oīpo. Septimu3
Philippꝰ.Jnd̄ vē.iu.vi.ꝛ mo2.Octauū bar
tho.Credo ī spm̄ scm̄.Nonū Matths.Sctā3
ec.catho.Decimū Simō chāneꝰ.Scōꝝ cōi.
re.pctōꝝ.Undecimū Judas thadeꝰ.Carnis
resur.Duodecimū Mathias.Uitā et̄nā am̄.
¶S3 nōnō ꝙ ī ista di.articloꝝ ī aliq̄bꝰꝯdicit
doc.sub.pª.q.xxv.di.doc.deuo. Nā 2m arti.
quē attribuit doc.deuo.Andree.doc.sub.Jo.
euāge.attribuit.Articlm̄ v̄o ꝯceptiōis ꝛ nati
uitat̄ q apd̄ doc.d̄uo.ē Jo.euāge.apd̄ subti.
ē Jaco.3ebedei.Articlm̄ rursus passiōis: an-
dree tribuit.quē doc.deuo.Jaco.maio2i dōa
bat.Rursus illū arti.quē thōe tradidit doc.
deuo.s.descē.ad in.ter.die resur.a mo2. Sco-
tus in duos scidit.ꝛ p̄mā p̄tē philippo. scd̄a3
thome tribuit.Ascēsionē aūt quā Bonauē.
Jaco.mio2i donat doc.sub.Bartho. īsinuat
h̄re.Aduētꝰad iudiciū apd̄ doc.sub.ē math̄.
apd̄ deuo.philip.Articulū de p̄sona.s.s. scotꝰ
alphei iacobi dic̄ nō bartho.sic̄ doc.deuo.h̄
totū san.eccl'ia3 cath̄.san.coio.repugnat doc.
sub.vnū arti.ꝛ simoni chanaº attribuit.doc.
deuo.ponit duos:ꝛ p̄mā p̄tē dat mattho.ꝛ se
cūdā chāº.Remissionē pec.est arti.f̄m doc.
sub.ꝛ ē iude iaco.seu thadei.Apud deuo.ē so
lū p̄s arti.simōis chānei.Cārnis ref.vi.et̄.am̄.
solū ē vnꝰarticulꝰa doc.subti.quē sub dubio
mathie:aut iteꝝ thome dat.f̄m doc.deuo.sūt
duo arti.Et pª p̄s ē iude thadei.scd̄a mathie
vt ꝯcludat ꝙ ī assignatiōe articuloꝝ doc.de-
uo.ꝛ sub.solū ī p̄ncipio ꝯueniūt:q2 ambo po
nūt p̄mū arti.eē petri apl̄i.Tertiꝰ terminꝰ est
simbolū.ꝛ dr̄ a sim qd̄ est sil'.ꝛ bole snīa:q̄si sil'
snīa.vn̄ tria ī theoª simbola iueniunt.primu3
aploꝝ vbi st̄.xij.arti.mō noīati.2m simbolū ni
cenū qd̄ in nicea ciuitate sub cōstātino augu-
sto in pn̄ª.ccclxxx.ep̄oꝝ ꝯfectū est ꝛ ibidē ar
riana h̄ēsis ꝯdēnata.vt nōt in decre.di.xv.c.
Canones.t̄tiū simbolū dr̄ athanasij:qd̄ inci-
pit.qcūq3 vult sal.eē.ꝛ tm̄ de pº arti.¶Quā
tū ad scd̄3 arti.sūt tres ꝯclones iuxta has tres
dist.Pria ē de fidei eēnª q̄ ad.xxiij.dist.scd̄a
de articuloꝝ fidei obō seu mā q̄ ad.xxiiij.ter-
tia de simboli suffiª ꝛ necessitate ad salute3 q̄
ad.xxv.Pria igit̄ ē hec.Uirtꝰfidei tā ifo2mis
q̄3 fo2mate ī ītellectū īfuse credunt a deo. Di
cit pª p̄s ꝯclonis ꝙ tā fides ifo2mis q̄3 fo2ata
est virtꝰ.vbi pº notādū ꝙ fides ifo2mis dr̄ qn̄
in h̄nte fidē nō ē caritas q̄ dr̄ fo2ma v̄tutū n̄
qn h̄eat ꝓp2iā fidei fo2mam:alioqn nō eēt fi-
des.s3 nō h3 illū deco2ē extrīsecū:q d̄ fo2ma
extrinseca.fides v̄o fo2ata dr̄ qn̄ ē cū caritate
ꝓbat igr̄ ꝙ sint ābe v̄tꝰ.vn̄ aug.ī li.d̄ v̄a inoª
Cū cete v̄tutes possint ꝛ bōis ꝛ mal' eē cōes.
sola dilectio ē ꝓp̄a ꝛ spāl' v̄tꝰ pioꝝ atq3 scōꝝ.
Relinqt igr̄ fidē ifo2mē eē v̄tutē.dato ꝙ nō
sit caritas.De fo2ata q̄ppe dum n̄ ē.Cōfirmat
q2 tal' fides ē circa maxe difficiª.captiat.n.in-
telm suū ī his q̄ st̄ sup̄ rōnē. S3 ē ne fides ifo2
mis ꝛ fo2ata ead.dm vt dicit doc.deuo.arti.
ij.di.xxiij.q.iij.Jn fide ifo2mi.3.sūt:hitꝰ visus
ꝛ defectꝰ.s.ifo2itas.Quātū ad defectū nō sūt
idē:caritas.n.illū euacuat defectū.Quātum
rursus ad vsu3 nō st̄ fūditꝰ idē fides.n.fo2ata
credit merito2ie nō ifo2mis.Quātū āt ad hi-
tū st̄ penitꝰidē.dū nēpe hō peccat mo2talr̄:il
le idē nūero hitꝰ q ꝑ caritatē fo2ata fides di-
cebat:tē abn̄tia'caritat̄ ifo2is noiat. Ex q̄ cla
re ifert ꝙ nō ē idē fides ifo2is ꝛ acq̄sita.fides
n.ifo2mis ē ifusa sic̄ ꝛ fo2ata:cū idē sit:acq̄sita
aūt nō:eēt.n.om ī adiecto.P3 rursus veꝝ il-
lud qd̄ ī.xxiij.dicit doc.sub.ꝙ n̄ appet necessi
tas ad ponēdū fidē ifusā nisi eccl'ie auct̄as ꝛ do
cto2ū.eadē.n.q̄ ꝑ ifusa3 credimꝰ fidē credimꝰ
ꝛ acq̄sitā.P3 exº. Det.n.casus: ꝙ vnꝰ puer
iudeoꝝ nō baptizatꝰnutriat cū xp̄ianis:certū
ē ꝙ n̄ h̄ebit fidē ifusā.ꝛ tn̄ illa eadē pot̄ cre
dē q̄ xp̄ianꝰ:si audiat legi scā xp̄i ꝛ articulos
ꝛ vn̄ hoc nisi fide acq̄sita.Cōfirmat:q2 lapsus
in h̄ēsim circa vnū fidei articulū ꝑdit fidē ifu
sam penitꝰ.ꝛ tn̄ adhuc fide acq̄sita cet̄os cre-
dit articulos.vn̄ fides acq̄sita p̄ntare videtur
credibilia fidei infuse.dato nēpe ꝙ vnꝰ puer
baptizatꝰ imediate post baptismū ītraret ne-
mo2a nō audiēs fidē xp̄i:nec h̄ns aliquā fidē
p̄ter ifusa3:nūq3 ꝑ fidē ifusā exibit ī actū fidei
nisi h̄eat aliud p̄uilegiū.¶S3 dic̄ alia p̄s cō
clonis'ꝙ fides ē ī ītellectu.p3:q2 ī eadē pō ē
v̄tus theologica:ꝛ dos illi succedens.cū igit̄
visio que fidei succedit sit in intellectu.seq̄tur
Cōfirmat.q2 virtutibus theologicis tota aīa

reformatur.nõ reperitur ãt nec spes nec caritas i itel
lectu.ergo oz ponẽ ipam fidẽ. Vñ Aug.ipaz
fidẽ diffiniẽs dicit q fides ẽ cogitare cũ asser
tiõe.cũ igr cogitatur sit itellect⁹:sequitur q ⁊ fides
q: in li.de somno ⁊ vigi^a dĩ ei⁹ ẽ act⁹ cui⁹ ha
bit⁹:⁊ eõ.Et Greg. illud exponẽs ad roma.
x.Fides ex auditu dicit:dat intellectũ duz de
auditis inte^m illustrat.Nec obuiat dicto illd
qd dicit Hugo de scõ victo.q.s.mãle fidei ẽ
solũ i itellectu.sz formale in volũtate seu sub
stãtia.voluit.n.dicẽ q quo ad hoc q fides vl
timũ suũ hẽat cõpletũ:oz q tẽdat p dilectio
nẽ i volũtate.⁊ dicatur q fides p dilectõez opa
tur.¶Scda ɔ° ẽ de obo seu mã articulorum fi
dei.⁊ ẽ hec.Fidei articli de icreato ⁊ creato lu
mine supnãli imediate glie ɔiũcto lumini p
me initunt vitati.Dicit p^a ps ɔclonis q arti
culi fidei sũt de icreato ⁊ creato.pz lucide q: ali
qui articli aspiciũt diuinitatẽ ⁊.3.psonas:⁊ hij
sũt de icreato:aliq passionẽ ⁊ mortẽ ⁊c.⁊ hij sũt
de creato.nec tñ variatur fides vt sit alia fides
icreati alia creature:sicut ali⁹ hit⁹ ẽ sapia q ẽ de
eternis:ali⁹ scia de creaturis.Cui⁹ rõ.q: hij hit⁹
sũt de creato ⁊ icreato:sub suis ppriis rõnib⁹
nõ sic fides:sz solũ iquãtũ deo credim⁹ quẽ ve
racẽ reputam⁹:⁊ nõ potẽtẽ mẽtiri.vñ sicuti:
si crederẽ petrũ veracẽ eadẽ fide q ipz vacez
crederẽ:⁊ vera q mihi diceret crederẽ.sic i p
posito.Ex q maifeste iferitur q fidei neqt subeẽ
falsũ seu fidei articulis. Pz vltra fidẽ nõ hre
nec vnitatẽ:nec distictionẽ a suo obo seu mã:
sicuti nec hz eẽ.Ex quo iferitur nõ eẽ magnũ:fi
dẽ esse nõ apparẽ^m.cũ obz nõ moueat i hitu
fidei ad noticiã sui.obm d° in rõe obi:lz bñ i
rõe cãe efficiẽt.Et pz q obm fidei põt dici:⁊
cõplexũ ⁊ incõplexũ.Et si dicatur cõplexũ a^a ẽ
formalr fides prm:a^a nra.nã iesũ quẽ credebãt
incarnãdũ:nos credim⁹ incarnatũ ita de al.
Si aũt dicatur icõplexũ eadẽ extat fides formalr
⁊ eiusdẽ.credebãt.n.icarnationẽ:⁊ nos credi
mus passionẽ:⁊ sic de aliis.Dico autẽ crede
re aut explicite aut iplicite sicut patebit in se
quẽti ɔclone.⁊ pz fidez eẽ de sensibilib⁹ sicut
xpm nasci:mori:pati ⁊c.⁊ de itelligibilib⁹ vt
deũ vnũ trinũ ⁊ reliq.de mal vt ẽ pena repro
borum.de bonis vt ẽ glia bonorum.¶Sz dicit 2^a
ps ɔclonis q lumẽ fidei ẽ imediate ɔiũctũ lu
mini glie:ita q nõ est lumẽ ẽtiũ me^m qd qdez
sit mai⁹ lumie fidei ⁊ minus lumine glie.sicut
inuit doc.sol.qll.viij.q.ix. vñ habitũ glie so
lũ locat i gliosis i celo.hitũ fidei i oib⁹ fideli
b⁹.hitũ mediũ i maiorib⁹ ppli:q alios hñt ex
officio regẽ:⁊ sũt veluti speculũ i pplo.de q
bus scriptũ ẽ.Suscipiãt montes pacẽ ppli ⁊

colles iusticiã.hoc qppe par est cũ null⁹ for
met in se illud lumẽ mediũ: nec videatur posse
fũdari i lumie fidei.vñ diligent nõnde sũt rõ
nes doc.sub.i.xxiiij.dist.ɔ hũc mo^m ponẽdi.
Ex q pz vltra theo^am pprie nõ esse sciaz cũ fi
dei initatur:⁊ ita nõ hẽat euidẽtiã ex rõe obi:q
tñ ẽ ɔditio scie:vt pz in p° posteriorum. vñ iferit
q nõ ẽ theo^a scia subalternata theo^e btõrum.vt in
2^a 2^e loquitur scũs thõas. Pz q: negato supiori
s.scia a theo^a.pz q negatur iferi⁹:sicut q lapid ne
gat eẽ als negat eẽ hoiez.¶3^a ɔ° ẽ d simboli
suffici^a ⁊ necessitate ad salutẽ ⁊ hec ẽ. Impli
cite nõ explicite oẽs fideles catholici oia te
nentur fidei simbola credẽ. Probatur ɔ° breuiter.
q: ois fidelis catholic⁹ dz iplicite credẽ illd qd
credit eccla.sed eccla oia fidei credit simbo
la.igr.Vñ aug.ɔ fũdamẽtũ maicheorum. Euã°
nõ crederẽ nisi q: ecclie catholicce credo. vñ
si aliqs ptinaciter crederet o^m alicui⁹ vbi qd
cũq sit illud i biblia esset hẽtic⁹ ⁊ ifidelis iudi
cãdus:ex eo qd eccla illud credit.dũ tñ q ex
plicite oẽs nõ tenentur credẽ oia simbola.pz d
rudib⁹ hoib⁹ q vix pñt ɔcipe grossissima.quã
to magis min⁹ subtilia multa q i talib⁹ simbo
lis icludunt.Ex q pz fidẽ oia credẽda ad suffi
ciẽtiã ɔtinere. Pz scdo multa iplicite credi i
antiquo testõ solũ que mõ credi oz explicite.
sicuti est natiuitas dñi:aut trinitas psonaruz
nisi aliqb⁹ esset facta ex spãli reuelatio:sicuti
Abrahe aut Moysi:aut aliqb⁹ aliis.vñ neces
saria ad salutẽ quo ad fidẽ sũt hec duo. Cre
dere deũ:⁊ credẽ redemptionẽ humani gñis
⁊ sine his duob⁹ nemini fuit salus. Ex quo pz
clare fidei pfect⁹ tã q ad sui explicatiõem:qz
q ad nũerũ credentiũ.Vñ ⁊ fidei notitia cla
rior mõ est qz erat antiqt⁹ loquendo simplr:
lz eiusdem sit credibilis. ¶Quãtũ ad tertiũ
ar^m sunt tres difficltates iuxta tres ɔclones.
Pria est vtrũ hit⁹ fidei sit pcticus vel specu
latiuus. Tho.dicit.q.3.arti.scdi.xxiij.di.q est
pcticus ⁊ speculatiuus simul.sed pncipalr est
speculatiuus:q: prime initit veritati. pcticus
vero inquãtũ dirigit in opus:sed hoc nõ vide
tur dicẽ eũdem hitũ simul pcticũ ⁊ speculati
uum:cũ sint dfie opposite hit⁹.Vñ simplr di
cendũ est q fides est hitus practicus q: visio
que etiã fidei succedit est practica. Vñ bene
Paulus dicit q finis legis est dilectio oi cre
denti.¶Secũda difficultas.An vn⁹ fidei ar
ticulus per aliũ pbetur. Dicit doc.subti.xxiiij.
dist.q nõ.vñ illa argumentatio apli.i.chorum.
xv.Si mortui non resurgũt nec xpus resurre
xit.nõ est argumentatio ppe dicta.eodem.n.
mõ credo resurrectionẽ mortuorum:quo credo

resurrectionẽ iesu xp̄i: ⁊ ecõtra. qꝛ. s. eccie cre do que hoc credit. vñ relinquit ꝙ est solum quedã manuductio. ¶ Tertia difficlt̄as. Si qlibȝ xp̄ian⁹ teneat scire explicite. xij. arti. simboli ap̄lici. Dicit doc. subti. q. i. xxv. dist. ꝙ nõ maxime hoies rudes. tenent tñ oẽs scire implicite. alios aũt explicite: vt grossiores: vt q̃ ptinẽt ad humanitatẽ. veluti ẽ natiuitas xp̄i mors. resurrectio ⁊c̄. Ex quo pȝ ad q̄õnẽȝ: ꝙ vicȝ cuiuslibet simboli atqȝ articuli fidei cognitio ad salutẽ hois iplicite nõ explicite in oib⁹ reqrat. Tũc ad arg^a. ¶ Ad p^m negat maior. Lȝ. n. de cõi cursu prius illuminent angeli q̃ȝ hoies: nõ tñ de necẽte ideo potuit de⁹ reuelare hoi p sua salute qđ angel⁹ ignorabat Nec obuiat ꝙ angel⁹ ẽ capatioris itelligẽtie ipso hoie. hoc. n. bñ arguit in his que nãliter cognoscunt: nõ in illis q̃ libere a đõ infundũtur: sicut est in pposito. ¶ Ad scđm totũ concedit: hoc addẽdo ꝙ i maiorib⁹ ẽ pctm̃ negligẽtie: nisi insudẽt diligẽter vt cognitionẽ hẽant explicitã credẽdoꝝ: qꝛ sunt oculi ppl'oꝝ. Et dicit hic doc. subti. ꝙ credit nihil eẽ explicitũ in nouo testõ: qn in alio sensu vel tropo° vel anago° vel allego° in antiq̃ queat repiri lȝ non semp in lr̄ali: vt sit rota in medio rote i. nouũ in antiquo testamẽto. ¶ Ad tertiũ dicẽdũ tã ad maiorẽ q̃ȝ ad minorẽ: ꝙ ẽ duplex põ in deo: ⁊ duplex necessitas. de põ qdẽ dei absoluta: p̄t de⁹ hoiẽȝ sine fide saluare. qꝛ potuit nõ icarnari. De potẽtia aũt ordinata nõ qꝛ ita ordinauit. vt sci tradũt doctores. Rursus loq̃ndo de necessitate absoluta p̄t saluari hõ sine fide: sicut erit in gl̄ia sine fide. sȝ nõ de necessitate ꝯditionata: qꝛ sic est posita ꝯditio vt si qs velit saluari fidẽ hẽat. Et tm̃ de p̄nti q̄õne. Ex his aũt tribus dist. sicut ⁊c̄. tres capiunt cõcl'ones de q̄libȝ vna. ¶ Prima ꝯ° a pauli scriptura recte diffinit fidei nã atqȝ exprimit. Dicit ꝯcl'o ꝙ paul⁹ recte diffinit fidẽ Et ponit in virtute p totã dist. xxiij. ¶ Scđa ꝯcl'o. de non patẽti fides exigit necnõ ꝯsistit humane menti. Dicit ꝯcl'o ꝙ fides ẽ de non apparẽtib⁹. Et ponit p totã. xxiiij. distinctio. ¶ Tertia ꝯcl'o. fides implicita necesse q̄rit. sȝ nõ explicita: vt pie credit. Dicit ꝯcl'o. ꝙ fides iplicita oiuȝ credẽdoꝝ est necr̄ia ad salutẽ. sȝ nõ explicita. Et ponit per totam. xxv. distin.

e St aũt spes virtus ⁊c̄. Hic signatur xxvi. dist. hui⁹ tertij. que sic ꝯtinuatur ad p̄cedentes. Nã postq̃ in p̄cedentib⁹ dist. fidei data ẽ noticia. Nũc in hac dist. spei ingrit eẽntia. Et hȝ didi hec dist. in tres ptes p̄ncipales. In p̄ma de spe signat plana descriptio. In scđa fidei dat ei⁹ pportio. In tertia spei notatur subiecti ratio. Prima in principio. Secũda ibi. sicut fides ita ⁊ spes. Tertia ibi post hec superest inuestigare ⁊c̄.

v Trꝫ spes moralis virt⁹ vl' theologica cẽseat. Et ar trib⁹ medijs ꝙ nõ sit virt⁹ theologica: ⁊ p ꝯñs ꝙ erit moral'.

¶ Primo sic. Nulla virt⁹ theologica determinat medietatẽ duaꝝ maliciaꝝ. sȝ spes đterminat tale mediũ. igr̄ ⁊c̄. Maior pȝ. qꝛ ubi ẽ talis determinatio medij: ibi põt eẽ excessus ⁊ defect⁹. tendẽdo aũt in deũ non põt esse excessus. qꝛ null⁹ põt nimis deũ diligere. aut nimis deo credere. vel nimis in deũ spare. Sed pbat minor. ex eo ꝙ spes determinat mediũ iter p̄sumptionẽ que penit⁹ vult saluari sine meritis: ⁊ desperationẽ q̃ penit⁹ salutẽ fugit. ¶ Scđo ar sic. Ois habit⁹ ex pprijs cognoscitur actibus. sed actus spei sunt actus virtutis moralis nõ theologice. igr̄ ⁊ spes erit virtus moralis nõ theologica. Maior pȝ. sicuti nempe pħo teste in. ij. de aia. Ex actib⁹ potentia cognoscit ita ⁊ habit⁹. vñ pħs in. iiij. ethi. dicit spei. q̄lis est vnusqsqȝ talia dicit ⁊ operatur ⁊ viuit. Sȝ minor pbat. Actus. n. spei est triplex. s. expectare: confidere: ⁊ sustinere. Expectare aũt est longanimitatis: que est spẽs fortitudinis vñ scriptũ ẽ. Lõganimes in spe. Sustinere aũt est patiẽtie. vñ Tulli⁹ in 2° veteris rethorice dicit. ꝙ patiẽtia est reꝝ excelsaꝝ ⁊ arduaꝝ honestatis vtilitatisue cã voluntaria: ⁊ diuturna ppessio. Cõfidere aũt ẽ act⁹ fortitudis. vñ Esaie. xxx. In spe erit fortitudo vestra. ¶ Tertio ar sic. Sicut se hȝ intellect⁹ ad v̄tutẽ theologicã: ita affect⁹. sed itellect⁹ sufficient vnica v̄tute theologica pficit. s. ipa fide. ergo sil'iter ⁊ affect⁹ vnica solũ pficiet q̃ ẽ caritas. cũ ergo nõ sint i aia alie potẽtie capaces v̄tuꝫ theologice. seqtur. Maior pȝ ex eo ꝙ tã affect⁹ q̃ȝ itellect⁹ p pctm̃ sit deformati. ⁊ ita eque his theologicis virtutib⁹ idigẽt reformari. Sȝ minor pȝ. qꝛ sola fide in via qs sufficiẽter tendit p cognitõeȝ in diuia. ¶ In o^m tñ ar auc̄te apl'i. p^a coꝛ. xiij. Nũc aũt manẽt: fides: spes: caritas: tria h̄. Et loqt de v̄tutib⁹ theologicis. Et Richardus de scõ vict. dic̄. Fides dirigit. spes erigit. caritas ꝯiũgit. In ista q̄õne pcformit ad ⁊c̄. ¶ Quo ad p^m arti. termi sunt. Spes. Virt⁹ moralis. ⁊ Virt⁹ theologica. ¶ Prim⁹ igr̄ termi⁹ ẽ spes. vñ notãdũ ꝙ spes accipit trib⁹ biarijs seu sex modis. Prio dr̄ iproprie dñ. s. ẽ respectu mali: qꝛ pp̄e spes ẽ de bono: sic̄ timor de malo. h̄ mõ poeta loqt. hũc e° si potui tãtũ spare dolorẽ.

Scđo capiť pro q̄dā aīe passiōe q̄ dř spes: ꝛ differt a gaudio:qꝛ gaudiū ē respectu p̄ntis boni:ſʒ spes respectu futuri.Et sic loqť Boe. i p° de ꝯſo.metro vltio.gaudia pelle:pelle tio ré:spéq̄ʒ fugato ꝛc̄. 3° accipiť spes pro statu vie q ē stat⁹spei.vn̄ sic itelligiť illud roma.p° Tribulatio patiam opať. patiētia ꝓbationē: ꝓbatio spem.vn̄ glo.spem.i.certitudinē spei. Quarto accipiť spes ꝓ obō spei.sic ē illō ad titū 2°.Expectātes btām spez ꝛ aduētuʒ dn̄i. Quito accipiť spes ꝓ actu spei.sicut est illud Math.i.Abrahā genuit ysaac ysaac āt genuit iacob.gl.dicit.i.fides genuit speʒ ꝛ spes caritatē.hoc aūt hʒ itelligi q̊ ad actū.nā hīt⁹ siť infundiť.Sexto accipiť spes ꝓ ipo spei hitu. Et sic accipiēdo:haymo.spē sic diffinit.Spes ē certa expectatio future btitudis ex meritꝭ ꝛ gr̄a ꝓueniēs.In q̄ diffinitōe tria tāguť. Primo.n.tāgiť act⁹spei:dū dř.Certa expectatio. vn̄ ꝑ v̄tutē spei ad Roma.viij.paulus dicebat.Cert⁹suʒ ꝙ neq̄ʒ mors:nec vita:nec creatura aliq̄ poťit nos separe a caritate xp̄i.Secūdo tāgiť obm̄ spei:dū dř.future btitudinis. vn̄ magř in lr̄a:spem diffiniēs dicit.Spes est qua spūalia ꝛ eterna bona spanť. Tertio tāgitur moti^m^ spei:dū dř:ex gr̄a ꝛ merito ꝓueniens.ꝛ hoc tripľr. Primo vsu radice ꝛ ꝓposito:dū.s.qs actu mereť:ꝛ hʒ gr̄am que ē radix boni opis:ꝛ ꝓponit bn̄ facē in posterū.Scđo radice ꝛ ꝓposito.nō tn̄ vsu:sicuti est in eo cui de nouo infundiť gr̄a anteq̄ʒ opeť.Tertio ꝓposito nō tn̄ vsu nec radice sic̄ est in pctōre:q ꝓponit se emēdare.vn̄ Aug.in lib.de ciui.di. spem diffinit sic.Spes est virt⁹qua qs se ad illud qđ credit se ꝑuēturū ꝓsumit.vn̄ ꝛ dr̄ spes quasi sursuʒ pes.erigit.n.ꝛ pieti assimilaťsic̄ fides fundamēto in edificio spūali:ꝛ caritas tecto.¶ Scđs termin⁹ est virt⁹ moraľ.vn̄ virtus pōt dici moralis tripľr:ſm ꝙ mos pōt intelligi.Aut pro mora aut pro ipo iure dirigēte ꝛ moderamē ꝑcipiēte.aut 3° pro hitu in ea q̄ sūt ad finē dirigēte. Prio°capiēdo morē a mora quelibet virt⁹pōt dici moraľ ex qua mľtitudo actuū est elicita.hoc mō q̄ppe ꝛ fides ꝛ spes p̄nt dici v̄tutes morales. Scđo modo capiēdo pro ipso.s.iure: sola legalis iusticia. aut ei⁹locū tenēs videť dici moralis v̄t⁹:quia ea sola moderamē ꝑcipit. Tertio° disticte sť v̄tutes pħoꝝ a theologicis:qꝛ theologice sūt circa finem.sed morales sūt solū circa ea que sunt ad finē.¶ Terti⁹termin⁹ē v̄t⁹theologica.vn̄ v̄tus theologica solet accipi tripliciť. Prio° dr̄ virt⁹theologica ois virt⁹hn̄s deuʒ pro primo obiecto.hoc modo fides acq̄sita ꝛ spes acq̄sita dicunť virtutes theologice.Secundo dicitur v̄t⁹theologica hn̄s deū pro ꝑmo obiecto:ꝛ regula prima humanoꝝ actuū hoc mō nec fides nec spes acq̄site essent v̄tutes theologice.si ꝑ media ad finē pric initeretur aut veritati aut bonitati.oʒ.n.hoc mō initi vt sit v̄t⁹theologica principio sūpto immediate ex ꝑma veritate.Tertio° dř v̄t⁹theologica que hʒ deū pro ꝑmo obō prima regula actuū suoꝝ.ꝛ cū hoc a ꝑmo efficiēte ifundiť. hoc mō sola fides ꝛ spes ifuse nō acq̄site sunt virtutes theologice.¶ Quātū ad 2^m^ art^m^ sť tres ꝯcľones. Pria est de spei eēntia.Scđa ď spei subō atq̄ʒ mā.Tertia ꝙ spes v̄t⁹ ē nō moralis sed theologica. Pria est hec. Spes virtus gratuita:ꝛ si aliq̄n īformis tn̄ certa noiať. ¶ Dicit p^a^ ꝑs ꝯclonis ꝙ spes ē virt⁹ ḡtuita. Pʒ:qꝛ illud gratuitū dʒ dici qđ aīam tutissime collocat:hmōi ē spes.vn̄ ad hebre.vi.Fortissimū hēm⁹solaciū ꝑ qđ cōfugim⁹ad ꝓpositā nobis spem quā sicut anchorā ꝛc̄.Cōfirmatur:qꝛ maxime eleuat rōnē supra se.vt.s.spreťs tꝑalib⁹bonis penit⁹ eternis īhiet.Vn̄ ad roma.viij.diciť.spe salui facti⁹sumus.nec tn̄ dicitur gratuita:qꝛ semꝑ sit cū gr̄a gratū faciēte. sed qꝛ acq̄ri ꝑ nām non pōt:sed a deo infunditur.Noto tn̄ qđ dicit doc.subti.in p̄nti dis.ꝙ nulla apꝑet cōuincēs necessitas ꝓbādi spem infusam dēpta auc̄te aplī:ꝛ sanctoꝝ alioꝝuʒ. Videreť enim sufficere spes acq̄sita.illa eniʒ spe in eadē tēdit hō ad que tēdit fide infusa. Credēdū est tn̄ ꝙ eliciť ꝑfectior act⁹ sperādi mediāte spe infusa quā sine ea vel sola spe fieret acq̄sita.Et si obijciať qꝛ gratuita v̄t⁹ nō repugnat ꝑfectioni meriti:spes aūt videť repugnare:qꝛ expectat retributionē futurā:qđ est cōtra caritatē.dicēte Bern̄.ꝙ caritas ꝑmiū nō intuetur.D^m^ ꝙ illa auc̄tas intelligiť de ꝑmio creato nō increato.vn̄ Abrahe gen̄.xvi. a dn̄o deo dictū est. Ego merces tua magna nimis.vn̄ ꝛ si spes in hoc ꝓprie differat a caritate:qꝛ caritas est in deuʒ amore iustitie seu amicitie:spes v̄o amore cōmodi.nō tn̄ seq̄tur hoc eē peccatū.Desidero.n.me hēre ꝑ spem deū ꝓpter diuinā bōitatē:ita ꝙ nō pono me velut finē dei.sic.n.esset vti fruēdis:sed ei quē diligo iūgi:ꝑ spem desidero.sicuti Agnes dicebat.Ipsi sū iūcta in celis:quē in terris posita tota intētiōe dilexi.vn̄ pʒ difficultas spei. Lʒ enim sit facile appetē bona eťna:nō tn̄ appetere vt oʒ:vt.s.ꝑ spem hō sic cōtēnat tꝑalia vt totā in dn̄o deo suā collocet fiduciā. iuxta qđ dicit ꝓpħa. Iacta cogitatū tuū in dn̄o:ꝛ ipse te enutriet.ꝛ pʒ nō eē magnū si timor n̄

ſit ꝟtus ſic ſpes:qꝛ nõ eſt tãta difficultas reſi/
lire a malo reſpectu cuiꝰ eſt timoꝛ ſic aggredi
maꝫ q̃ꝝ reſpectu ſpes dr̃.vñ nec memoꝛia q̃ ẽ
ꝑteritoꝝ ꝑꝑ hmõi cãm ponit ꝟtꝰ ſic ſpes q̃ ẽ
futuoꝝ.¶Sed dicit 2ª ꝑs ꝯcl'onis ꝙ ſpes ali
qñ ẽ iformiſ.Probat.qꝛ ſic ſe hꝫ fides formа
ta ad ſpem formatã:ita fides iformis ad ſpeꝫ
iformẽ.ergo ſicut cũ fide formata ſpes forma
ta repit.ſic cũ fide informi repit ſpes iformis.
Et hoc eſt qd̃ dicit Aug.in lib.de ꝟa inocẽª.
Cũ cetere ꝟtutes ſint bonis ⁊ malis cões:di/
lectio ꝓprie bonoꝝ eſt atq; pioꝝ.Confirmat:
qꝛ ſicut timoꝛ conſurgit ex fide ſuppliciorꝝ:ſic
ſpes ex fide ꝑmioꝝ.Cũ igit ſit dãdus timoꝛ i/
formis: igit ⁊ ſpes.Pꝫ vltimo manifeſte de
pctõꝛibꝰ q ſperãt ꝑ dei miam vitã emendare
⁊ ſaluari:⁊ vñ hoc niſi ſpei ꝟtute.igit.Nec ob
uiat ꝙ ſpes eſt gr̃a ex merito ꝓueniẽs. ſuffi/
cit.n.ꝙ ſit in ꝓpoſito ita ꝙ itẽdat mereri.vñ
lꝫ ſpes ſemꝑ tẽdat in deũ:tñ alio mõ ꝗ; cari/
tas:qꝛ caritas plene:ſed ſpes ſemiplene.Sed
ingt 3ª ꝑs ꝯcl'onis ꝙ ſpes noiat certitudineꝫ.
Probat ſm phm.i.ethicoꝝ ꝟtꝰ certioꝛ eſt oi
arte.Cũ igit ſpes necdũ ſit ꝟtꝰ:ſed ꝟtutũ an/
choꝛa:relingt ⁊c̃.Cõfirmat:qꝛ remouet heſi/
tationẽ in ſꝑante ⁊ maximã dat ꝯfidẽtiã q̃ ſit
ſigna certitudis.Notãdũ tñ ꝙ iſta certitudo
eſt ꝯditionalis nõ abſoluta:hoc ẽ dictu certũ
eſt hñs ſpem ꝙ ſi in bonũ ꝑſeuerauerit vitaꝫ
poſſidebit eťnã.vñ nõ imerito vocat certitu/
do oꝛdis nõ euẽtꝰ.Certꝰ qppe ẽ ꝙ bona oꝑa
oꝛdinãt ad ſalutẽ:nõ aũt certꝰ ẽ qd ſibi eueni
et.vñ doc.deuo.v.diſt.arti.i.dat tres dr̃ias in
ter certitudinẽ fidei:⁊ certitudinẽ ſpei.Pꝛia
eſt qꝛ certitudo fidei opponit erroꝛi.Certitu/
do ſpei heſitationi:vñ ꝑ fidẽ qs certꝰ ẽ tã de
euẽtu ꝗ; de oꝛdine.ꝑ ſpem aũt ſolũ eſt certitu
do de oꝛdine.Scďa eſt ꝙ certitudo fidei ẽ cir
ca cõplexũ magis vt ꝙ deꝰ ẽ vnꝰ trinꝰ vel dei
filiꝰ icarnatꝰ:⁊ ſic de alijs.Certitudo ſpei ma/
gis circa incõplexũ.ſpe.n.vita ſꝑat eťna.Ter
tia dr̃ia eſt:qꝛ certitudo fidei eſt in itellectu:
certitudo ſpei in affectu.Ex quo pꝫ ꝙ certitu
do ſpei nõ eſt q̃ſi q̃ddã ꝑticulare ſumptũ ſub
certitudie fidei:ſicut qdã dicũt:vt cognoſcẽs
oẽꝫ mulã ſterilẽ:cognoſcat hãc ſterilẽ appli/
cãt ad ꝓpoſitũ.¶Scďa ꝯº eſt de ſpei ſubo ⁊
materia.⁊ eſt hec.Spes pꝛo ſubo volũtateꝫ:
pꝛo obo bonitatẽ aſpicit.¶Dicit ſcďa ꝑs cõ
cl'onis ꝙ ſubm ſpei eſt volũtas.Probat.illi/
us potẽtie eſt ſꝑare cuiꝰ ẽ timere:qꝛ oppoſita
ſunt eiuſdẽ ſubi:ſed timoꝛ eſt volũtatis nõ in
tellectꝰ.igit ⁊c̃.Cõfirmat:qꝛ deſpatio eſt vo/
lũtatis:relingt ꝙ ⁊ fides:cuiꝰ ẽ oᵐ. Et ſi obij/
ciat:qꝛ ymago recreationis reſpicit ymaginẽ
creatiõis.Cũ ergo caritas ſit i volũtate:fides
in itellectu:⁊ nõ relinquat niſi in memoꝛia:re
linquit ſpeꝫ eẽ in memoꝛia.Dᵐ ꝙ ymago re/
creatiõis ſm ꝟitatẽ aſpicit ymaginẽ creatio/
nis nõ tñ oꝫ ꝙ i oibꝰ ſit ꝓpoꝛº:imo ẽ diſſilitu/
do maxie in hoc:qꝛ in creatiõe itellectꝰ habu
it locũ duoꝝ.ſ.memoꝛie ⁊ itelligẽtie.Ecõtra
in recreatiõe volũtas hꝫ locuꝫ duoꝝ.ſ.ſpei ⁊
caritatis.⁊ rõ eſt:qꝛ bona merita ex volũtate
ꝓdeũt.vñ illud vere implet.Qui creauit te ſi
ne te:nõ iuſtificabit te ſine te.Ex quo pꝫ ꝙ il/
lud Berñ.ſuꝑ cañ.Deꝰ eſt futurꝰ rõni pleni/
tudo lucis volũtati:mľtitudo pacis:⁊ memo
rie ꝯtinuatio eťnitatꝭ hꝫ intelligi ꝑ redũdãtiã
inquãtũ tẽtio q̃ ẽ dos ſpei redũdat in memo/
riã.¶Sꝫ dicit ſcďa ꝑs cõcl'onis ꝙ oᵐ ſpei eſt
bonũ ⁊ ſub rõne boni.pꝫ ex dr̃ia ſciẽtiarũ ad
ꝟtutes:qꝛ ſcie aſpiciũt vᵐ ſed ꝟtutes bonum.
Tũ qꝛ ꝟtꝰ theoloª hꝫ idẽ pꝛo fine ⁊ obo.Cuꝫ
ergo rõ finis ſit bonũ:ſeqt.vñ merito ſic gau
diũ de pñti ẽ de bono:ita ſpes de futuro aſpi
ciet bonũ.vñ ⁊ hoc innuit dr̃ia fidei ad ſpem
quã tãgit Aug.qꝛ fides aſpicit ⁊ bona ⁊ ma/
la:ſed ſpes tãtũmõ bona.¶Ex quo pꝫ ꝙ nõ
oꝫ ponere obm ſpei bonũ ſub rõne ardui: ſic
ponit doc.deuotꝰ.q.iiij.arti.ij.⁊ doc.ſol.viij.
quoli.q.v.Pꝫ oᵐ ex ꝯcl'one.vñ idẽ ẽ obm ⁊
ſub eadẽ rõe:tã ſpei ꝗ; caritatꝭ.ſ.bonũ inquã/
tũ bonũ.tñ alio mõ tẽdit in bonũ ſpes:qꝛ per
modũ deſiderij ⁊ cõmodi.alio mõ caritas:qa
ꝑ modũ vnioniſ ⁊ amicitie.Et hoc ſufficit ad
hoc ꝙ ſint ꝟtutes diſtincte.¶Terª ꝯº eſt ꝙ
ſpes eſt virtꝰ theologica nõ moꝛalis: ⁊ ẽ hec.
Mediatrix ſpes fidei ⁊ caritatꝭ nõ moꝛalis:ſꝫ
theologalis ꝟtus noiat.Pꝫ ꝑma ꝑs ꝯcl'onis
ꝙ ſpes eſt media inter fidẽ ⁊ caritatẽ.pꝫ exẽ/
plo mãli.pꝛimo fundamentũ.ſecũdo paries.
tertio tectũ.In ſpũalibꝰ aũt fundamẽtũ eſt fi
des.ſpes paries.tectũ caritas.Vñ hoc iſinu/
at oꝛdo apľi.Nũc ingt manẽt fides:ſpes:cari
tas.Iſta tñ pꝛioꝛitas dꝫ intelligi de pꝛioꝛita/
te nãli:vel quo ad actũ:nõ tꝑis:qꝛ hee tres ꝟ
tutes ſimul infundunt.Et ſi obijciat qꝛ tentio
que eſt dos coꝛrñdens fidei: ſequit fruitionẽ
que eſt dos coꝛrñdens caritati: ⁊ ita videt ꝙ
ſpes ſequit caritatẽ.Dicẽdũ ꝙ nõ eſt ſiľe:qa
dotes in patria quaſi ſimul vel ad minus eq̃/
lis erũt ꝑfectionis:nũc in via caritas ꝑfectioꝛ
ſpe exiſtit:curſus aũt nature hꝫ vt imꝑfectum
ꝑfectũ ꝑcedat.¶Sed dicit ſecũda ꝑs cõclu/
ſionis ꝙ ſpes eſt ꝟtus theologica.pꝫ: qꝛ illa
virtus eſt maxime theologica que maxie ele
uat mẽtẽ in ꝯtẽplationẽ hmõi eſt ſpes.vnde

ad Hebre.vi.dicit apl's ꝙ spes icedit vsqꝫ ad
interiora velaminis.Cōfirmat:qꝛ aspicit pro
obō finē cardinaliū ṽtutū.s.deū.ꝛ h̄ ē modꝰ
virtutū theologaliū. ¶Quātū ad 3^m art^m sꝫ
tres difficultates.¶ Pria est an sit vna spes
oium sperādoꝝ:sic̄ vna ē fides oiuꝫ credēdo-
rū.Dicēdū ꝙ sic.Et rō est.qꝛ sicut ea q̄ credit
fides solū credit ꝓpter primā veritatē cui in/
nitit:ꝛ ita a ꝑma ṽitate hꝫ vnitatē.ita spes ea
cūcta que spat ꝑꝑ diuā spat largitatē ꝛ boni
tatē cui initit:ꝛ ab ea sumit vnitatē:nō a spe/
rādis diuersitatē.¶Scḋa difficultas:vtꝝ in
xp̄o potuerit poni spes.scūs Tho.q.v.arti.ij.
dicit ꝙ nō.qꝛ spes est respectu tētionis diuie
hūde:necdū habite.xp̄s aūt ab initio fuit cō/
prehēsor.Magr̄ Nico.de lira illū ps. Cōser/
serua me dñe qm̄ spaui in te exponens dicit.
quō habuit spem nō qdē de tētiōe que ē dos
sed de rōne sui corpis.¶Tertia difficultas q̄
ē nobilior ṽtus fides vel spes.dicēdū ꝙ spes.
Tū qꝛ nobiliori subo.s.volūtati.tū qꝛ ꝓxīmi/
or meliori.s caritati.tuꝫ 3° qꝛ rō obi nobilior
s.bonitas.Ex quo pꝫ ad.q.ꝙ vicꝫ spes nō mo
ralis ṽtus:sed theologalis cēset.Tūc ad ar^a.
¶Ad primū dicēdū ad maiorē ꝙ mediatio
est rōne obi ꝛ circūstātiaꝝ simul:sicut pꝫ in ṽ
tute morali:vt in tēperātia:in qua dꝫ accipi ꝛ
mediū rōne obi:vt nec nimis parū nec nimis
cōmedat:ꝛ rōne circūstātiarū:vt qn̄ oꝫ:vt ibi
oꝫ:ꝛ sic de alijs.Et hoc mō loquēdo nō ē me
diaꝰ in ṽtute theologica:ꝛ hꝫ maior ṽitatem
Est aūt alia mediatio nō qdē a pte obi:sꝫ cir/
cūstātiarū solū.ꝛ hoc mō bñ est mediatio ī ṽ/
tute theologica:q̄ꝫuis.n.nō possumus nimis
deo credē:ē tñ q nimis cito credit ꝛ dr̄ leuis.
Est ꝛ q nunq̄ꝫ credit nisi hūana ꝑuia rōne:ꝛ
dr̄ ꝑtinax.In medio hoꝝ duorum vicioꝝ am
bulat fides ṽtus. Sic dicēdū de spe inter ꝑ/
sumptionē ꝛ despationē:ideo ar^m nō obuiat.
¶Ad scḋꝫ dicēdū sicut dicit doc.deuo.q.iij.
arti.i.ꝙ actū aliquē alicuiꝰ esse virtutis pōt in
telligi tripl'r.vel sicut eliciētis.ꝛ hoc mō pati
terribilia seu sustinere est patiētie ꝛ fortitudi
nis:vel scḋo sicut dictātis:ꝛ hoc mō oēs actꝰ
virtutū sunt fidei:vel tertio sicut adminiculā
tis:ꝛ sic sunt spei.ꝑꝑ.n.spem regni celoꝝ val
de facile est expectare:aut ꝯsidere:aut sustine
re.Ex quo pꝫ ꝙ aliter sunt hmōi actꝰ spei alio
mō aliaꝝ ṽtutū:lꝫ ꝓpriā expectationem spes
hēat. ¶Ad 3^m ad maiorē ꝙ est falsa:ꝛ rō est
qꝛ intellectꝰ solū hꝫ actū vnū de ꝑdicamento
q̄litatis.memoria aūt nō hꝫ aliquē actuꝫ nisi
de ꝑdicamēto actionis.iō nō oꝫ ꝙ hēat duas
ṽtutes que sint diuersoꝝ actuū principiū.vo
lūtas ṽo hꝫ ꝛ affectionē cōmodi:ꝛ hāc regu/
lat spes.ꝛ affectionē iustitie:ꝛ hāc regulat ca
ritas:iō nō est consil'e.Et tm̄ de pn̄ti qōne.Ex
pn̄ti aūt di.de mēte mgr̄i sicut de ꝛc̄. ¶Pri
ma ꝯcl'o.ꝑuijs meritis spes ꝑficit donis gra/
tuitis ip̄a initit. Dicit ꝯclusio ꝙ spes venit ex
meritis ꝛ gr̄a.ꝛ ponit a princ° distin.vsqꝫ ibi.
Et sicut fides ita ꝛc̄.¶Scḋa ꝯ° de inuisibili/
bus fides ponit:ꝛ spes nō:sed differētibꝰ.Di
cit ꝯcl'o ꝙ tam fides q̄ꝫ spes sunt de inuisibili
bus:tñ differēter.Et ponit ab illo.c.ꝛ sicut fi/
des ꝛc̄.vsqꝫ ibi. Post hec ꝛc̄.¶Tertia cōcl'o
In celo negant fides primitꝰ:ꝛ spes funditꝰ:
sed in limbo donant.Dicit cōcl'o ꝙ in beatis
nō est fides aut spes.sed bñ in limbo patruꝫ.
Et ponit ab illo.c. Post hec ꝛc̄.vsqꝫ ꝛc̄.

Um aūt xp̄s fidē ꝛ speꝫ ꝛc̄.Hic signat
c xxvij.dist.huiꝰ tertij que sic ꝯtinuat ad
ꝑcedētes.Nā postq̄ in.xxiij.xxiiij.xv.
dist.ṽtutis fidei data est noticia.ꝛ i.xxvi. spei
inquisita est essentia.Nūc tertio in loco de/
clarat ṽtꝰ caritatis que ꝑdilecte rei extat nū/
cia.Et hꝫ diuidi pn̄s intētio in tres ptes ꝑnci
pales.In prima ꝑquirit caritatis rō.In scḋa
adiūgit dilecti distinctio.In 3^a ꝯcludit amo
ris duratio. Prima in princ°. Scḋa ibi.dist.
xxviij.Hic queri pt ꝛc̄.Tertia dis.xxxi. Illud
quoqꝫ ꝑtermittendū ꝛc̄.¶ Rursus p^a ꝑticu
la que est pn̄s dist.in tres ptes diuidit. In ꝑ/
ma sic d° ꝑdictis ꝯtinuat.In 2^a diffinitio ca/
ritatis intimat.In tertia mēsuratio fruitiōis
notat. Prima in princ°.Scḋa ibi.Caritas ē
dilectio ꝛc̄.Tertia ibi.Cōsequēter modū vtri
usqꝫ ꝛc̄.Et ista tertia ps alijs duabꝰ indiuisis
manētibꝰ:in tres ptes diuidit. In p^a ꝑquirit
qs sit actꝰ quē habet caritas. In secūda req/
rit an implere queat infirmitas.In tertia exq
rit ꝙ ꝑceptoꝝ splendet vnitas. Prima in ꝑn
cipio. Secūda ibi.Illud aūt ꝑceptum. Ter^a
ibi.Cū aūt duo pri.ꝛc̄.Hec est diuisio ꝛc̄.

Trū infusa caritas ad dei amoreꝫ sine
v mꝰ concausandū necessario reqrat.Et
arguit ꝙ nō triplici medio. Prio sic.
Ad impossibile nullus est hitꝰ.sed impossibi
le est nos diligē deū sine m° seu sup oia.igitur
ꝛc̄.Maior pꝫ.Sicuti.n.ad impossibile nulla
ē pō.ita nullus est hitꝰ pōm facilitās. Sꝫ mi
nor ꝓbat.Tū qꝛ.ix.ethi.scribit ph's ꝙ amica/
bilia ad alterū ex his mēsuramur q̄ sūt ad se/
ipsum:mēsuratū aūt nō excedit mēsurā:imo
ēcōtra sepius:ꝛ ita amicitia hois ad se ꝛ cari
tas maior ē ea q̄ hꝫ ad deū.Tū qꝛ amicitia fū
dat sup vnitatē.ipossibile est.n.eque vnū alēi
eē idē sic sibi.Scḋo ar sic.Aliqs hō sine cari

tate infusa pōt deū diligē sup oīa:ergo ad il-
lū actū nō est caritas necessaria.Pz pª qz ne
cesse eē:z possibile nō eē ꝯdicūt.ex scđo pyar
menias.Sz pbat añs.Tū qz si hitu meº pōt.
gº z sine hitu:qz hitꝰ non dat posse simplr:sic
n.esset pō:sed ponit facilitatē.Tū qz ex nāli-
bus pōt hō aliq̄ frui z nō necessario inordia-
te.nulla aūt est fruitio ordiata:nisi circa deū.
Probat assumptū:qz si ex nālibꝰ pōt diliget
aliqd ordinate pp aliud:oz dicere vel q̄ pce-
dat in infinitū semp referēdo:qđ est magnuz
apud phos incōueniēs:vel q̄ i vltimo qescat
fine.z habet ppoᵐ.Tertio ar sic.Ex actibus
frequētatis gñat habitꝰ.ergo si qs exñs in ca
ritate frequēter diligat deū agñabit sibi vnū
habitū acqsitū quo poterit sine infusa carita-
te deū diligē imo caritatē infusaz destruet : z
ita nō videt infusa caritas necessaria. Añs pz
ex 2º ethicoz.Sed pbat q̄ caritas acqsita ex
pellat caritatē infusam:ex eo q̄ sūt eiusdē rō-
nis accñtia q̄ nō se ꝯpatiunt in eodē subo.cā
n.effectiua nō variat rōnē causati.pz p Aug.
5.de trini.ca.ix.z Amb.in lib.de incarnatiōe
ūbi.Eiusdē.n.rōnis est hō pductꝰ p creatio-
nē z gñationē.In oᵐ ē tñ auctas apli.i.coz.
xiij.Nūc aūt manent fides:spes : caritas tria
hec.certū est q̄ loquit de ūtutibꝰ theologicis
infusis.tales.n.se vident actiue hēre ad actꝰ
suos:qz z ūtutes morales ad hoc se hñt:de q
bus minus videt. ¶In ista qōne ad ars zc̄.
¶Quo ad pmū articulū termini sunt.Cari-
tas.Amor.z sine mº. Primꝰ igit terminꝰ est
Caritas. Uñ caritas dicta est a karis qđ est
gr̄a.eadē q̄ppe q̄litas in nobis sūt : caritas z
gratia.Caritatē aūt diffiniēs aureliꝰ Aug.in
lib.soli.dicit.Caritas est ūtꝰ qua deuz videre
eoqz pfrui desideramꝰ. In qua diffinitōe tria
tangunt.Primo genꝰ caritatis:dū dicit.Ca-
ritas ē ūtus.Uñ Aug.idē in li.de moribꝰ ec-
clesie.caritatē diffiniēs dicit. Caritas iustissi-
ma animi affectio est:ꝯiūgēs nos cū deo:iu-
stissima aūt clarissima extat ūtutuz.ex.v.ethi.
neqz hesperꝰ ita est admirabilis. Scđo tāgit
pmiū corrñdens caritati ex pte intellectꝰ:dū
dicit.Caritas ē ūtꝰ qua deū videre deside ra-
mus.Uñ in li.de spū z aīa.sic diffinit caritas
Caritas ē vita copulās amātē cū amato. Di
cit ūo xps Ioh.xiij.Hec est vita eterna vt co
gnoscāt te deū z quē misisti iesum xpm. Terº
tāgit pmiū caritati rñdēs ex pte volūtat.duz
dr̄.eoqz pfrui desideramꝰ.Ideo mgr i lr̄a ca-
ritatē diffiniēs dicit.Caritas est dilectio qua
diligit deꝰ pp se:z proximꝰ ppter deū:nos i do
¶Secūdus terminus est Amor.Uñ diuinꝰ

Dyo.iiij.diui.noium.amorē diffiniens dicit.
Amor est ūtꝰ vnitiua z ꝯcretia monēs supio-
ra ad puidētiā minꝰ hñtiū.i.inferioz coordi
nata aūt.i.econtraria rursus ad cōicatiuā al-
ternā habitudinē subiecta.i.inferiora ad me
dioz.i.supioz cōuersionē. In qua diffinitiōe
tria tangunt.Prio genꝰ:dū dicit. Amor ē ū
tus.Uñ hic dz accipi large:aut pro qualita-
te:aut magis pprie pro vigore. Scđo tāgun
tur eiꝰ differētie:dū dicit.Amor est virtꝰ vniti
ua z cōcretiua:z differūt vnitiua:z cōcretiua
qz vnitiua ponit simplr vnionē.sed cōcretia
ponit vnionis ꝯtinuationē.Uñ vbi vna trās-
latio habet cōcretiua:alia habet ꝯtinuatiua.
z inde dicit amor facere acutū z feruidū z su
perferuidū.In celestis ierarchie caº.vij.z ex
tasim facē in.iiij.diuinoz noium. Et aiam liq̄
facē in.vij.cāticoz.q̄ oia designāt modū vni-
tiue ūtut.Uñ cōmētator in.iiij.dinoz noium
amorē diffiniēs dicit.Amor ē ꝯnexio vel vin
culū quo oiuz rez vlitas ieffabili amicitia iso
lubili vnitate copulat.Terº tāgit subiñ amo-
ris:z hoc in triplici gradu.s.supioz ad iferio
ra p puidētiā.equaliū adinuicē p alterne hi-
tudinis coicationē.tertio inferioz ad supio-
ra p ipoz ꝯuersionē.¶Ultra noto fm scūm
Tho.arti.ij.q.pª.q̄ ista tria se hñt ex additio
ne coz adiuicē.Amor. Amatio.z Amicitia.
Amor nēpe noiat illud dilectiōis vinculū ab
solute seu simplr.Amatio ūo illud idē noiat:
tñ cū quadā itētiōe seu feruore.Amicitia ad-
dit vt.s.amantis z amati mutua sit dilectio.
Uñ i.viij.ethi.amicitia sic diffinit. Amicitia
ē beniuolētia nō latēs in ꝯpassis.cetez amici
tia magis assimilat hitui:sz amatio passioni.
¶Tertiꝰ tminꝰ ē sine mō.vñ in pposito sine
mō.s.diligē vl aliquē actū eē accipipit triplr.
vt nōt doc.deuo.q.v.arti.ij. ¶Prioº p limi
tationē q̄ztū ad seipz:z hocº nullus actꝰ crea
tus ē sine mō:oia.n.i mēsura seu mō z nūero
z pōdē cōdita sūt.Scđoº dz esse sine mō quā
tū ad aggrauationē circūstātiaz.hocº actus
viciosus est bñ sine mō : qz ei semp aliq̄ deest
circūstātia:nō aūt ūtuosus actꝰ.Tertioº dicit
sine mō respectu obiecti:z sic ois ūtus respe-
ctu entiū ad finē est cū mō:qz hz oᵐ creatuz.
Theoloª ūo sine mō qz hz oᵐ infinitū:z sic dz
caritas diligē deū sine mō.¶Quantū ad se-
cūdū articulū sunt tres ꝯclones.¶Prima ē
de essentia caritatis.Secūda de amore qui ē
effectus caritatis.Tertia de necessitate cari-
tatis respectu hmōi amoris.¶Pria igit est
hec.Infusa caritas ita ab alijs distinguit ha-
bitibus:vt informis nullatenus nominetur.

[Marginal notes in a later hand: "Di 21"; "Caritas"; "Sine modo"; "Amor"]

¶ Dicit ꝑma ps ↄclõnis ꝙ ĩfusa caritas ē ha
bit⁹ distict⁹ ab alijs hitib⁹. pȝ trib⁹ biarijs seu
sex modis. Prio ex cõpatiõe ei⁹ ad obm: hȝ
n. deũ ꝑ obo. ⁊ ĩ hoc differt a ꝟtutib⁹ entium
ad finẽ ⁊ sub alia rõne ꝙ̃ spes ⁊ fides: que sũt
ꝟtutes theologice. Scdo pȝ ꝑ cõparationeȝ
ad suũ actũ. s. diligẽ: q differt ab alijs actib⁹.
Tertio ꝑ cõpatione ad subm ꝓpriũ ĩ quo dif
fert ab ĩtellectualib⁹. Quarto ꝑ determĩatio
nẽ ad suũ oᵐ ꝓpriũ. s. odiũ. Quinto ꝑ cõpa
rationẽ ad durationẽ: qꝛ euacuã ⁊ spe ⁊ fide
caritas ꝑmanet. Sexto ꝑ cõpationẽ ad yma
ginis reformationẽ: qꝛ aliã põm reformat fi
des: aliã caritas. Uñ pȝ ꝙ dñtiũ opio ē falsa
ꝙ caritas est ĩdistincta ⁊ q̃si ĩmixta alijs ꝟtuti
bus. nec illud obuiat aplĩ q pᵃ coꝝ. xiij. attri
buit caritati actus aliaꝝ ꝟtutũ. xv. s. act⁹. Ca
ritas ĩqt benigna est: patiẽs ē ⁊c̃. Et Hiero
nim⁹ vt breuiter cõplectar oẽm diffinitioneȝ
ꝟtutis. ꝟt⁹ est caritas q̃ diligiť oẽ diligẽduȝ.
Et Aug. ⁊ Berñ. in lib. de vidẽdo deo dicit
ꝙ ꝟt⁹ nõ ē aliud q̃ȝ ordo amoris seu amor or
dinat⁹. Hec. n. oia ⁊ cõsilia debẽt intelligi ꝑ
cãlitatẽ vel in modũ forme vel motoris vľ fi
nis. Caritas. n. poniť forã ꝟtutũ vel motrix ꝟ
tutũ ⁊ finis ꝟtutũ. vñ pᵃ ad Thi. pᵒ. finis ꝑce
pti ē caritas ⁊c̃. Nec obuiat illõ Aug. Tene
caritatẽ ⁊ fac qcqd vis. noluit. n. dicẽ ꝙ forã
liter caritas cẽt oĩs ꝟtus. sȝ ꝙ ille q hȝ carita
tẽ hȝ ⁊ ceteras ꝟtutes. vñ ⁊ eadẽ caritas est ĩ
spẽ oĩum diligẽdoꝝ: ⁊ in q̃libet hñte caritatẽ
eadẽ nũero ē caritas qua ꝓxim⁹ diligiť ⁊ de⁹
qꝛ caritate diligiť ꝓxim⁹ ꝑꝑ deũ: ⁊ vbi vnũ ꝑꝑ
aliud vtrobiqȝ tñ vnũ. Nec est siľe de sapia q̃
est eternoꝝ: ⁊ scia que tꝑaliũ: qꝛ aspiciũt ꝓpri
as rões seu oba sua sub ꝓprijs rõnib⁹: nõ sic
caritas: sed solũ in deũ motiue ferť: ⁊ sic ꝓxi
mũ ꝑꝑ deũ. vñ nec amor ↄcupie est act⁹ cari
tatis. lȝ hec dicat doc. deuo. q. ij. arti. i. sed est
act⁹ spei ex dist. ꝑcedẽti. Amor qppe amicitie
act⁹ ē caritaᵗ ꝓpri⁹. ⁊ pȝ ꝙ caritas nõ differt
a grã gratũ faciẽte. lȝ Tho. dicat oᵐ. q. iiij. ar.
scdi. ⁊ doc. deuo. q. iiij. seu. vi. arti. i. De hoc sa
tis habitũ ē i. ij. dist. xxvj. ¶ Sȝ dicit scda ps
ↄclõnis ꝙ hit⁹ ĩfuse caritaᵗ neqt fieri ĩformis
pȝ formã fieri informẽ ē ĩpossibile. sed caritaᵗ
extat forma ꝟtutũ. igiť ⁊c̃. vñ ad Rõ. i. Just⁹
ex fide viuit. hȝ gl. nec est ĩformis q̃litas mẽᵗ:
qꝛ sociã nõ hȝ caritatẽ: que est forma oĩuȝ ꝟ
tutũ. Et Aug. in li. de vera inocẽtia. Dilectio
dei ⁊ ꝓximi est ꝓpria ⁊ spãlis ꝟt⁹ pioꝝ atqȝ
scõꝝ. Et Hugo de scõ victo. Caritateȝ nullus
maius hẽre põt. posset ꝟo si informis cẽt. Ex q̊
clare pȝ ꝙ hõ in pctõ mortali deũ diligẽs cũ
nõ diligit caritate ĩfusa: sȝ acqsita: seu actu di
lectiõis sine quacũqȝ caritate. ¶ Scda ↄᵒ est
de amore q est effect⁹ infuse caritatis. ⁊ ē hec.
Amor a caritate ꝓdiẽs meritorius sic primo
cẽseť: vt idẽ ⁊ ad deũ ⁊ ꝓximũ termieť. ¶ Di
cit pᵃ ps ↄclõnis ꝙ meritũ primo inest actui
caritaᵗ. Probať. ex eo oriť rõ meriti q̊ referi
mus in finẽ. hoc auerti facit amor. vñ ⁊ crede
re in deũ extat meritorium. qꝛ ei iũgiť amor.
Quid. n. ē credẽ ĩ deũ: nisi credẽdo deũ ama
re. vt hitũ est dist. xxiij. huius tertij. vñ nec cre
dere deũ nec credere deo est meritoriũ inquã
tũ sic. ꝑma qppe radix meriti dilectio ē. vnde
ad Roma. xiij. dicit Pau. ꝙ plenitudo legiᵗ
est dilectio. Et sup illud ad Gall. v. Fruct⁹ ãt
spũs est caritas. Dicit glo. Attẽde ꝙ in enu
meratiõe fructuũ caput ꝟtutũ ꝑmisit carita
tẽ. Que. n. alia inter fruct⁹ spũs primatũ tene
re meruit: nisi caritas sine qua ceteręnõ repu
tanť ꝟtutes esse: ⁊ ex q̃ oia bona nascunť. Nõ
enim ĩqt Greg. in omeľ. aliqd ꝟiditaᵗ hȝ ra
mus boni opis: si nõ manet in radice caritaᵗ.
⁊ istõ meritũ cui⁹ ē pᵒ radix caritas: hȝ intel
ligi respectu ꝑmij cõsumati seu gľie: qꝛ respe
ctu miraculoꝝ fidei act⁹ multotiẽs est meritũ
vt liqdo pȝ ex tex. euãgelioꝝ. Si aũt respectu
glorie dicať act⁹ fidei meritũ. hoc solũ ꝑintelli
giť: aut directorie: qꝛ fides dirigit. aut quadã
ꝑoritate origĩs: nõ ꝑfectiõis ꝑmitate sicut di
lectio. Sed nũqd põt dici act⁹ meritori⁹ mer
cẽnari⁹: ⁊ caritas mercẽnaria. Dicẽdum ꝙ si
merces ĩtelligať bonũ ĩcreatũ: vtiqȝ licite põt
ↄcedi caritatẽ mercẽnariã ⁊ amorẽ dei mer
cẽnariũ. Uñ abrahe Geñ. xv. dicit dñs deus.
Ego merces tua magna nimis. Et Amb. illõ
tractãs Luce. xv. Quãti mercẽnarij in domo
patris mei abũdãt panib⁹. dicit ꝙ multi sunt
boni mercẽnarij q spe eťnoꝝ deo seruiũt. Et ĩ
ꝑs. Inclinaui cor meũ ad faciendas iustifica
tiões tuas in eternuȝ ꝑꝑ retributionẽ. Si ꝟo
merces intelligať bonũ creatũ nõ dȝ dici cari
tas mercẽnaria: nec amor dei mercẽnari⁹: ita
ad min⁹ ꝙ hẽat oculũ ꝑncipaľr ad bonũ crea
tũ. caritas. n. nõ q̃rit que sua sunt. vñ Berñ. ĩ
lib. de diligẽdo deo. Si siñ ꝑmio nõ possit ser
uiri. tñ sine ĩtuitu ꝑmij seruiẽdũ est. Et paulo
post. Seruiam⁹ deo in caritate que timorẽ ex
pellit: laborẽ nõ sentit: ꝑmiũ nõ querit: meri
tũ nõ ĩtueť. ¶ Sȝ dicit scda ps ↄclõnis ꝙ eo
dẽ actu seu amore diligim⁹ deũ ⁊ ꝓximũ. pȝ:
qꝛ illo amore diligiť ꝓximus ꝑꝑ deũ: ⁊ ita re
putať vn⁹ act⁹. Notat tñ hic doc. deuo. q. iij.
arti. ij. ꝙ de⁹ ⁊ ꝓximus pñt cõsiderari tripľr.
Primo deus sub rõne finis. ⁊ ꝓxim⁹ sub rõ

me entis ad finē.Et sic eodē amore diligiť de⸗
us ⁊ ꝓxim⁹.Scdo pōt cōsiderari deus vt bo
nū optatū:⁊ ꝓxim⁹ vt is cui illud bonū opta
tur:⁊ sic adhuc eodē amore vterqꝫ diligitur.
Tertio pn̄t ꝯsiderari vt oba e diuerso disticta
⁊ sic nō pn̄t eodē diligi actu:imo distinctꝭ:sic
⁊ mot⁹ ad numerationē termini nūerať:sicut
subiecti ⁊ tpis.Sed ad quē aut deū aut ꝓxi⸗
mū pmo terminať ille dilectiōis act⁹. Dᵐ ꝙ
si loqm̄ur ꝑ modū iclinatōis.pmo inclinat in
deū.sic ⁊ primū mādatū est:diligere deuꝫ : ⁊
ꝓpter deū ꝓximū diligere.Vn̄ taꝫ in intētio
ne ꝙ̄ in affectiōe pri⁹ intelligiť de⁹ ardētiusqꝫ
amor in deū est ꝙ̄ ꝓximū.Si aūt itelligam⁹
ꝑ modū exercitij:sic p° est in ꝓximū.qꝛ in pn̄
ti statu est ꝓcessus ab iferiori ad sup̱iora:⁊ ab
impfecto ad pfectū.⁊ prior est actio ſm Gre
go.que est ad ꝓximū ꝙ̄ ꝯtēplatio q̄ ē ad deū
⁊ prius qᵒ aiale ꝙ̄ qᵒ spūale.Jō pᵃ Jo.3° be
ne scribiť.Qui nō diligit fratrē suū quem vi⸗
det:deū quem non videt quomō pōt diligē.
¶ 3ᵃ ꝯ° ē de necessitate caritaťs respectu hui⁹
amoris.⁊ ē h.Lꝫ i puris nālib⁹ creatura deū
sine mō ⁊ sup̱ oīa possit diligē tn̄ pō ordinata
ad dei amorē necessaria ē caritas.¶ Dic pᵃ
p̱s ꝯclōnis ꝙ hō pōt diligē deū sine caritate
sup̱ oīa maxie in statu inocētie.Probať me⸗
dio doc.sub.in pn̄ti di.Rō.n.nālis idicat ali
qd esse sūme diligēdū:qꝛ idicat aliqd eē sum
mū ⁊ infinitū ne ꝓcedať in ifinitū.ergo volū
tas poťit p̱ se sine caritate illud sūme dilige⸗
re.Pꝫ ꝯn̄a:qꝛ eq̄lis ambit⁹ ē volūtas cū itel⸗
lectu:in nihil.n.p̱ōt ferri itellect⁹ i qᵒ nō pos⸗
sit volūtas.Ad hāc p̱tē ē theoᵃ p̱suaᵒ.Si eni
qs nō posset sine caritate ifusa deū sup̱ oīa di
ligere.sequereť ꝙ posset se scire eē in caritate
qn̄.s.expireť hūc actū : qᵒ tn̄ cōiter nō tenent
doc.theo.Sꝫ qd ē diligē deū sup̱ oia.Jdē do
ctor dicit ꝙ diligē deū sup̱ oia intelligiť intē⸗
siue ⁊ extēsiue.Extēsiue vt plus diligat deuꝫ:
ꝙ̄ oia alia.vt.s.pus vellet oia alia nō eē ꝙ̄ de
um nō eē.Jntēsiue.s.vt teneri⁹.feruēti⁹:⁊ fir⸗
mi⁹ deū diligam⁹:ꝙ̄ aliud qᵒcūqꝫ.Ex q̊ pꝫ ꝙ
valde cito dr̄:diligo deū sup̱ oia:sꝫ nō cito im
pleť.Et tn̄ in canť.dr̄.Ordiauit i me caritatē.
¶ Ex q̊ iferť scda p̱s ꝯclōnis ꝙ vꝫ de pō ordi
nata dei req̊riť infusa caritas:ad hoc ꝙ amō
dei maxie sit meritori⁹:⁊ vt p̱fecti⁹ diligať.Et
qꝛ satis de hoc dist.xvij.pri.dictuꝫ ē.iō hic hꝫ
finē scdꝯs articulus.¶ Quātū ad 3ᵐ artᵐ sūt
tres difficultates.¶ Prima qs ē p̱fectior ha
bit⁹:caritas an sapia.Dicēdum ꝙ accipiēdo
sapiam vt accipit phs in.vi.ethi.pro nobilis⸗
simo.s.hitu intellect⁹:nobilior est caritas ꝙ̄
sapia.Si vᵒ accipiať sapia pro dono p° sācti
spūs.sic sapia cōplemētū noiat caritaťs:⁊ ē no
bilior quodāmō ipsa caritate.Et hoc° loqtur
beat⁹ Bern̄.in lr̄.de diligēdo deo di.ꝙ gra⸗
datim veniť ab amore dei ad caritatē.a cari⸗
tate aūt ad sapiaꝫ.¶ Scda difficultas.Si sit
possibile implere illud p̄ceptū i via. Diliges
dn̄m deū tuū ex toto corde tuo:ex tota mēte
tua:⁊ ex tota aīa tua.Dicit doc.deuo.q.vi.ar
ti.ij.ꝙ si intelligať sic.diliges deū ex toto cor
de ⁊c̄.sine quocūqꝫ extraneo.sic ipossibile est
⁊ maxie pro lōgo tp̱e.qꝛ curis varijs p̄mimur
⁊ in pctā venialia labimur.vn̄ hoc mō ondit
ꝙ in patria hēbim⁹ nō ꝙ hic ipleam⁹.Si vᵒ
itelligať sic.Diliges deū ex toto ⁊c̄.sine quo
cūqꝫ ꝯrio.i.pctō mortali sic ē p̄ceptū:⁊ pōt in
via ipleri cū adiutorio dei.¶ Tertia difficul⸗
tas.Quō dr̄nt ista tria. Ex toto corde.Ex to⸗
ta aīa.Ex tota mēte tua.Dicit tho.in dubijs
lfalib⁹.Ex tota mēte.i.memoria sine obliuio
ne.Ex toto corde.i.itellectu sine errore.Ex to
ta aīa.i.volūtate sine ꝯria affectiōe. Et tn̄ de
3° art°.¶ Ex quo pꝫ ad.q.ꝙ vicꝫ infusa cari⸗
tas ad dei amorē sine mō.i.sup̱ oīa cōcausan
dū de pō dei loquēdo ordiata necessario req
riť.Tūc ad argᵃ in oᵐ.¶ Ad p̄mū negať mi⸗
nor.⁊ dū ꝓbať.p° ex illo ethi.ix. Amicabilia
ad alterū mēsuranť:ex his q̄ sūt ad seip̄ꝫ.Dᵐ
ꝙ istud mēsurari itelligiť ꝙ̄tū ad innotescē.
Tūc.n.qs dr̄ aliū manifeste diligē qn̄ id qᵒ si
bi appetit:appetit ⁊ alteri:nō āt qn possit vl⸗
tra se dilectuꝫ diligē nisi loqm̄ur de amicitia
equaliū:de qua ibi loquiť phus.⁊ talis nō est
creature ad deū sed aliqd mai⁹.vn̄ pōt voca⸗
ri sup̱amicitia.Dū scdo vᵒ ꝓbať qꝛ amicitia
fundať sup̱ vnitatē:⁊ qlibet ē magis ideꝫ sibi
ꝙ̄ altī:⁊ p̱ ꝯn̄s se magis diligit. Dᵐ ꝙ i ami⸗
citia ꝯcurrūt ⁊ vnitas ⁊ bonitas:⁊ in ꝓposito
vnitatē minorē recōpēsat maior bonitas dei
⁊ ita argᵐ nō obuiat.¶ Ad scōm arᵐ totum
cōcediť de absoluta pō dei.tn̄ de ordiata po⸗
niť caritas:⁊ rōe meriti ⁊ rōe p̱fectioris act⁹:
dū simul eliciūt hūc volūtas ⁊ caritas:ꝙ̄ si so
la volūtas eliceret.¶ Ad 3ᵐ totū ꝯcediť vsqꝫ
ibi.ꝙ caritas acqsita ⁊ infusa sint eiusdē rōis
hec.n.ē falsa.Et dū ꝓbať:qꝛ cā efficiēs nō va
riat effectū:sic eiusdē rōis ē hō ꝓduct⁹ p̱ gn̄a
tionē ⁊ creationē.Dᵐ ꝙ veꝝ ē qn̄ effect⁹ ꝓ⸗
duct⁹ vno° pōt ꝓduci ab alio.sic est in cx° ad
ducto:nō sic est in ꝓposito:qꝛ caritas infusa
nō pōt acqri p̱ cās nāles.Et tn̄ ⁊c̄. Pria ꝯ°
p̄cepta gemina icludit caritas vt fert auctas
⁊ sacra germina.Dicit ꝯ°.ꝙ duo sūt p̄cepta
caritatis.amor dei ⁊ ꝓximi. Et poniť a prin⁹

vſq; ibi. Cõſequẽter mom. ¶ Scđa ꝯo. Pro
ſe diligaṫ deꝰ optimꝰ: ꝓ deo amaṫ ipẽ ꝓximꝰ.
Dicit ꝯo ꝙ deꝰ diligẽdus eſt ꝓpter ſe: ſed ꝓ-
ximꝰ ꝓpter deũ. ⁊ incipit ibi. Cõſequẽter ⁊c̃.
vſq; ibi. Illud aũt ⁊c̃. ¶ Tertia ꝯcl'o. Prece
ptũ amoris nõ implet viator: ꝫ cõprehenſor
cumulo vigoris. Dicit ꝯcl'o ꝙ illud p̃ceptũ.
diliges dñm ⁊c̃. nõ ipleṫ ꝑfecte in via ſꝫ in pa
tria. Et icipit ibi. Illud autẽ ⁊c̃. vſq; ad finẽ.

Ic queri põt: vtꝝ illo mãdato ⁊c̃. Hic
h ſignaṫ. xxviij. di. huiꝰ tertij que ſic cõti-
nuaṫ ad p̃cedẽtes. Nam poſtq̃ȝ in p̃ce
dẽti diſ. ꝑquiſita eſt caritatis rõ. Nũc incipit
venari diligẽdoꝝ multiplicatio: ⁊ hꝫ diuidi i
tres ꝑtes principales. In pria poniṫ diligen-
doꝝ diſto. In ſcđa addiṫ eorũdem ordinatio.
In 3a clauditur ad hoc meriti ꝑfectio. Prima
in princo. Scđa diſt. xxix. ibi. Poſt p̃dicta de
ordine caritatis. Tertia diſt. xxx. Hic ſolet q̄-
ri qđ potiꝰ ſit ⁊c̃. Rurſus pa ꝑticula que eſt
pñs diſt. In qua diligẽdoꝝ poniṫ diſt. in tres
ꝑtes diuidiṫ. In pria aſſignãṫ diligibilia. In
ſcđa remoueṅṫ dubitabilia. In tertia edocẽ-
tur hic neceſſaria. Prima in principio. Se-
cũda ibi. Oriṫ aũt queſtio. Tertia ibi. Hic nõ
tandũ eſt ꝓximum ⁊c̃. Hec eſt diuiſio ⁊c̃.

Trũ ex caritate nr̃a corpa diligant ⁊ ꝓ
v ximus. Et arguiṫ ad ꝑtẽ falſam tribus
medijs. Primo arṫ ſic ꝙ nr̃a corpa nõ
ſunt diligẽda ex caritate. Nihil. n. ex carita-
te diligẽdũ qđ ipedit hoiem ab aſſecutiõe ſui
finis. ſꝫ caro nr̃a eſt hmõi. igiṫ ⁊c̃. Maior pꝫ
ex motu caritatꝭ. Caritas q̄ppe mouet princi-
paliṫ ad ſupmũ bonũ diligẽdũ: ⁊ ita huiꝰ bõi
om nõ diligit. Sꝫ minor ꝓbaṫ. vñ ad Galſ. v.
ſcribiṫ. Caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpũm: ⁊ ſpũs
aduerſus carnẽ. Et ad Rõ. vij. dicit pau. In
uenio in mẽbris meis aliã legẽ repugnãtem
legi mẽtis mee. ¶ Scđo arṫ ad idem ſic. Rõ
ymaginis expꝛſſa eſt id ꝑꝑ qđ eliciṫ dilectio ex
caritate: ſed nr̃a corpa nõ ſunt ymago: nec ad
ymaginẽ dei. igiṫ ⁊c̃. Maior pꝫ ex eo ꝙ cari-
tas eſt reformatiua ymaginis ꝑ pctm̃ ifecte:
vñ ⁊ dr̃ ymago recreationis. Sed mior ꝓbaṫ
ex eo ꝙ ymago dei ſtat in memoria in itelle-
ctu ⁊ volũtate que nõ hꝫ corpꝰ. Rurſus yma
go eſt ꝑpetua: de corpe aũt nr̃o ſcribit Sap.
Corpus qđ corrũpiṫ aggrauat aiam. Tertio
arṫ ſic. ꝙ ꝓximꝰ nr̃ nõ ſit diligẽdus ex carita
te. Si. n. ꝓximꝰ nr̃ diligereṫ a nobis ex cari-
tate: aut eẽt amicus aut inimicus: ſed nec ſic
nec ſic. igiṫ. Maior pꝫ ex diuiſiõe ſufficienti.
Sed minor ꝓbaṫ. Primo ꝙ nõ inimicus cõ-
uenit amico diligi. ergo odiũ inimico. ſi enĩ

om in oppoſito: ⁊ ꝓpom in ꝓpoſito. in thopi-
cis. ꝓbaṫ ꝙ nõ amicus eodẽ mõ. dicit. n. ſalua-
tor de inimicis. diligite inimicos vr̃os: bñfa-
cite his qui oderũt vos. ¶ In om vo arṫ aucte
Aug. in lib. de doctri. xp̃iana. ⁊ eſt in lr̃a enu
merantis q̃tuor ex caritate diligẽda. ſ. deuꝫ.
ſeipſum. ꝓximũ ſuũ: ⁊ corpus ꝓpriũ. vñ de ꝓ
ximo ſpãliter diciṫ Leuiṫ. xix. diliges ꝓximũ
tuũ ſicut teipſuꝫ. vbi Aug. ⁊ Greg. i. ad id ad
qđ teipſum. ¶ In iſta. q. ad al'. ꝑiformiter ſũt
tres articuli ⁊c̃. ¶ Quo ad primũ articulum
termini ſt. Caritas. ex caritate diligi. ⁊ ꝓximꝰ
¶ Primꝰ igiṫ terminꝰ ẽ caritas. q̃ſi cara vni-
tas. Vñ vltra datas de caritate i p̃cedẽti diſ.
diffinitiões ab apl'o caritas ſic diffiniri. pc ad
Thi. po. Caritas ẽ finis p̃cepti de corde puro
⁊ ꝯſcia bona ⁊ fide nõ ficta. vbi tria tanguṅṫ.
Prio caritatꝭ intẽtio. dũ dr̃. finis. vñ pau. dic̃.
Finis legis eſt caritas. Et in lib. de laude ca-
ritatis. Aug. dicit. Ille tꝫ q̄cq̄d latet q̄cq̄d pꝫ
in diuinis ſmonibꝰ q caritatẽ ſeruat i moribꝰ.
Scđo tãgiṫ impleo caritatꝭ. duꝫ dr̃ p̃cepti. In
his. n. p̃ceptis caritatꝭ que alleuiat caritas: ſic
plume motũ auis. vniuerſa lex pẽdet ⁊ ꝓphe
Tertio tãgiṫ radix ſeu origo caritatis. Et hoc
in tribꝰ. Prio i cordis mũditia. dũ dr̃. ex cor-
de puro. Vñ in cañ. Spõſa ſpõſo loquẽs in-
duciṫ. recti diligũt te. Scđo in ſpei bonitate.
dũ dr̃. ex ꝯſcia bona. Cõſcia. n. ibi ſm glo. ſtat
pro ſpe. vñ in p̃s. caniṫ. Spa in dño ⁊ fac bõi
tatẽ: ⁊ paſceris i delitijs eiꝰ. Tertio i fidei va-
citate. dũ ꝯcludiṫ: ⁊ fide nõ ficta. vñ ad Rõ.
i. Pau. dicit. ꝙ iuſtꝰ ex fide viuit. Et dꝫ intelli
gi iſta origo nõ tpe: q2 ſimul infunduṅṫ ſpes:
fides: ⁊ caritas: ſed vera vel actuũ rõne: q2 p̃-
intelligiṫ credẽ. ſcđo ſpare. tertio diligere. q̄s
enim ſpat qđ nõ credit. q̄s diligit qđ nõ ſpat:
aut credit. vtiq; nullus. ¶ Scđs terminꝰ ẽ di
ligi ex caritate. vñ in pa. q. huiꝰ di. notat doc.
deuo. ꝙ diligi ex caritate põt intelligi tripliṫ.
Prio ꝙ caritas faciat circa dilectũ ponẽ affe
ctũ ⁊ finẽ. ⁊ hoc mõ ſolũ deꝰ diligiṫ ex carita-
te. Scđo mõ ita ꝙ caritas faciat circa dilectũ
ponẽ affectũ ſed nõ finẽ. hoc mõ diligimꝰ ꝓ-
ximũ ex caritate: q2 nõ ꝑꝑ ſe ſed ꝑꝑ deũ. Ter-
tio mõ itelligiṫ aliq̄d diligi ex caritate: nõ ꝙ
caritas i eo ponat affectũ: ſeu finẽ: ſꝫ ſolũ i eo
dr̃ dilectio rõne dilecti: ſicuti q̄s amat canem
amici ſui ꝑꝑ. ſ. aicũ ſuũ. hoc poſſumꝰ dici dili
gẽ corpa nr̃a: q2 cũ his deũ videbimꝰ. ¶ Ter
tiꝰ t̃minꝰ eſt ꝓximo. vñ ꝓximꝰ ẽ ſuplatiuꝰ de ꝓ
pe. dr̃ enim ꝓpe. ꝓpior. ꝓximꝰ. pñt aũt mõi
accipiẽdi ꝓximũ quos in vltimo cao pñtis d.
adduxit magr̃ ad ternariũ reduci numeruꝫ.

Prio.n.mō dr̄ ꝓxim⁹ ɔditiōe.⁊ hoc vl̄ nc̄.⁊
hoc mō oīs hō oī hoī est ꝓxim⁹.⁊ sic intelligi
tur illud dn̄i ꝑceptū.Diliges ꝓximū tuū sic̄
teip̄z.vel itelligit̄ rōne sanguinis. hoc mō ex
eodē gēiti sanguie dn̄r adinuicē ꝓxi sicut ca
tho loqtur.Semꝑ tibi ꝓxim⁹ esto. Scd̄o dr̄
ꝓxim⁹ rōne ɔuersatiōis.hoc mō angeli ⁊ ho
mines dn̄r proxi adinuicē:qꝛ ex eis vna effici
tur triūphās eccīa.erūt.n.hoīes sicut angeli
dī i celo.Tertio° dr̄ ꝓxim⁹ rōne exhibitōis bn̄
ficij.vn̄ sup illo Luce.x.Quis tibi vr̄ eē proxi
m⁹.dicit glo.ꝓxim⁹ est cui impēdit̄ vel q im
pendit miaꝫ.¶Quātū ad scd̄m arti.sūt tres
ɔcl'ones. Pria est de dilectōe caritatiua nr̄o
ruꝫ corpoꝝ.Scd̄a de dilectiōe mali ꝓxi. Ter
tia de dilectiōe bōi proxi. Pria est hec. Sic
nr̄a corpa cōplectit̄ caritas vt ad cetā corpa
ei⁹ mot⁹ non moueat.¶Dicit pᵃ ps ɔcl'onis
ꝙ nr̄a corpa sūt diligēda ex caritate. probat̄
ad ephe.v.dic̄ paul⁹ ꝙ viri diligāt vxores su-
as sic̄ corpa sua.ſꝫ vxores sūt diligēde ex cari
tate.g° ⁊ nr̄a corpa.vn̄ caritas aspicit tria.qd̄
ē sup̄ nos:⁊ ē de⁹.qd̄ iuxͣ nos:⁊ est ꝓxim⁹.qd̄
īfra nos:⁊ est corp⁹ propriū.vt sic mot⁹ carita
tis in tria tēdat.primo in bonū ꝑ eēntiā.ſ. in
deū.in bonū ꝑ primā influētiā:⁊ sic est itelle
ctualis nā creata.tertio i bonū ꝑ quādā redū
dātiā:⁊ sic est corp⁹ propriū in qd̄ gl'ia redū-
dat aīe.Vn̄ ⁊ ſꝫ Ambro.⁊ patebit in sequen
ti dist.In amore caritat̄ ꝑponunt̄ consangui
nei n̄ ɔsanguineis ceteris ꝑib⁹.Et si dicat̄ qd̄
scriptū est Joh̄ xij.Qui amat aīaꝫ suaꝫ ꝑdet
eā.⁊ ꝑ ɔn̄s ex q̄ nō est ꝑdenda aīa: nō est dili
gēda aīa.Certū est aūt ꝙ hic accipit̄ aīa ꝓ vi
ta q̄ fit mediāte corpe.Dicēdū ꝙ in nobis re
ꝑit̄ ⁊ libido ad malū ꝓuocās:⁊ hec nō ē dili-
gēda ſꝫ fugiēda. vt in ꝑdcō dicto docet xp̄s
eā vocās aīaꝫ:qꝛ in nobis sꝑ hītat ⁊ viuit. Est
rursus vita nature ⁊ h̄ ē diligēda inq̄ztū duc̄
ad gaudiū sempiternū.¶Sed dicit scd̄a ps
ɔcl'onis ꝙ cetā corpa ab hūanis n̄ sūt diligē
da ex caritate. Probat̄.nobilior ē amor cari
tat̄ q̄ꝫ sit amor social̄.ſꝫ amor social̄ reꝑit̄ solū
in nā intellectuali.igr̄ ⁊c̄.vn̄ ⁊ Aug.in lib.de
doctri.xp̄iana dicit.⁊ hētur in ꝑcedenti dist.
Ea sola ex caritate diligēda sūt q̄ nobiscū so-
cietate q̄dā referunt̄ in deū:sicut hō vel ange
lus:vl̄ nr̄m corp⁹:talia nō sūt aͣ corͣ.Confir
mat̄:qꝛ ꝑncipale obm̄ caritat̄ est d̄s:iō illa so
la ex caritate sr̄ diligēda:q̄ tāto bono fruitio
ne ⁊ visiōe cōiungi queūt.cuiusmōi non sunt
alia corpa ab hūanis.vn̄ h̄ oн̄dit māifeste qꝛ
dilectio taliū corpoꝝ nō claudit̄ i ꝑcept̄ cari
tat̄.ceteꝝ caritas ē vinculū ꝑfectiōis. ⁊ ita il

la sola ex caritate diligēda sūt q̄ nata sūt hoc
mō necti:hmōi nō sūt talia corpa. Ex q̄ pꝫ ꝙ
ex caritate eliciēte nō sunt talia corpa diligē
da:bn̄ tn̄ pn̄t diligi ex caritate iperante si ꝑꝑ
deū tales qs diligat creaturas.sic̄ de btō p̄re
nr̄o Frācisco legit̄.ꝙ i oēꝫ creaturā mira pie
tate ferebat̄.q ēt penas ⁊ īfirmitates sorores
vocabat.Et ad laudē creatoris aues icitabat
sicut de q̄dā cicada dic̄.canta soror mea cica
da.vn̄ ⁊ passeres de māu bti remigij remens̄
archip̄sul̄ i mēsa sepi⁹ sumebāt panē. sicut.n.
sci p̄res in h̄ ɔformant̄ creatori.de q̄ dr̄ Sap̄.
xi.Diligis oīa dn̄e ⁊ nihil odisti eoꝝ q̄ fecisti.
In ipis.n.creaturis irrōnalib⁹ q̄dā silitudo re
lucet dī q̄ i laudē referunt̄ opificis:sicuti arti
ficē op⁹ collaudat ꝓpoᵐ.Et hoc° bōa tpalia
diligi hn̄t ipio.ſ.caritat̄:vt ꝑ ea ad etn̄a ꝑue-
nire mereamur.Ex q̄ pꝫ ꝙ respectu taliū bo-
noꝝ ꝑt eē ⁊ amor viciosus nimis amplecten
do:⁊ ɔtuit⁹ ꝑꝑ deū diligēdo. vt sicut fides suo
mō ē oīs creature.sic caritas i laudē dī oīa re
ferat.¶Scd̄a ɔcl'o ē de dilectiōe mali ꝓxi. ⁊
est hec. Mal⁹ hō ens in via caritate diligit̄:ſꝫ
demō eo horret̄.¶Dicit pᵃ pars ɔcl'onis:ꝙ
mal⁹ hō dū ē i via dꝫ diligi caritate. Probat̄
Oēs ꝑdestiati sr̄ diligēdi ex caritate: ſꝫ mlt̄i
mō sūt mali:q tn̄ ꝑdestiati sunt ad salutē.igr̄.
Cōfirmat̄ qꝛ illi sūt caritate diligēdi ꝓ qbus
orat̄.hmōi sr̄ mali hoīes viatores.igr̄. vn̄ hic
vnū bonū v̄bū dixit doc.subti.Amor caritat̄
in deū nō ē amor zelotippi q nō vult hr̄e cō-
sortiū i amato.ſꝫ ē amor q̄ vult diligēs suū di
lectū ab oīb⁹ diligi a qb⁹ nescit an sint i odio
ꝑdilecti.vt lati⁹ hugo venerabil̄ i lib. de ara
spōse īsinuat.hmōi ē oīs viator.De nemie.n.
ingt Aug.desꝑandū est dū est i via.Tāt⁹ ē.n.
dn̄s de⁹ vt oīb⁹ sufficiat:⁊ singul̄: nec amore
vni⁹ ipediat̄ amor alteri⁹:vn̄ ꝙ pcōres sint di
ligēdi īsinuat xp̄i amor: q cū essem⁹ pctōres
dilexit nos. Notādū tn̄ ꝙ in mal̄ hoīb⁹ ē cōsi
derāda nā cū possibilitate ad gl'iaꝫ:⁊ hoc est
diligēdū totū.⁊ sic intelligit̄ ɔcl'o.Est rursus
attēdēda malicia.⁊ ista est odiēda.vn̄ in ps̄.
dr̄.Iniquos odio hūi:⁊ legē tuā dilexi.Et ali
bi. Nōne q oderūt te dn̄e oderā:⁊ sup inimi-
cos tuos tabescebaꝫ.In hoc qppe altissimo
dn̄o cōformamur q diligit nāꝫ ⁊ odit culpā.
Scriptuꝫ est.n. Altissimus odio hꝫ pctōres.
Et iteꝝ.Abhoīabilis est d̄o impi⁹ ⁊ impietas
eius.¶Sed hꝫ scd̄a ps ɔcl'onis.ꝙ demones
non sunt diligendi ex caritate.ꝓbatur. Nihil
est caritate amplectendū: qd̄ est ꝑpetualiter
separatum ab his qui caritate iungunt̄. ſꝫ de
mones sunt hmōi.igit̄ ⁊c̄. Curia quippe cele

ſtis demones non diligit: qn potius odit eoſ q̃ʒ deteſtat̃ vt ſim⁹ igit̃ cõformes curie celeſti cũcti demones noſtro ꝯſortio fundit⁹ ſeparẽtur. Cõfirmat̃. q2 ſolũ is caritate diligr̃ q põt effici btũs. vñ Aug. octauo de trini. Qui diligit hoies vel q2 iuſti ſunt vel vt iuſti ſint amare dꝫ. demones aũt cũ ſint obſtinati non ſunt hmõi. igr̃. Ideꝫ dicendũ de hoib⁹ dãnatis ꝓ qbus nulla fundit⁹ orõ ad deũ ẽ faciẽda. vñ fert̃ dixiſſe Aug. ꝙ ſi ſciret patrẽ ſuũ in inferno nõ pl⁹ oraret ꝓ eo q̃ꝫ ꝓ dyabolo. Et Greg. q2 ꝓ traiano orauit ample ab angelo ẽ redargut⁹. Nec obuiat ꝙ demones ſũt ad nr̃m meritũ ⁊ exercitiũ dũ nos tẽptãt. hoc qppe ꝑter ĩtentũ faciũt. ĩtẽdũt. n. ad malũ ꝓcipitare: nõ in bonũ erigẽ. nec illð ꝙ tã demões q̃ꝫ dãnati ſũt ad oñſionẽ dine iuſticie ⁊ dcorẽ vniuerſi ĩuoluntarie qppe hoc faciũt. Vñ ⁊ ſi nãlia dini teſtimõio dyoñ. in. iiij. noiuꝫ dinoꝝ. ĩ eis mãſerũt ĩtegra. obfuſcata ſũt tñ ⁊ ĩfecta crib⁹ vt vix poſſit figi in nã eoꝝ ꝯſideratio non ꝯſiderata culpa: deformauerũt qppe in ipſis q̃ caritate erat diligibil̃ ymaginẽ dei. Et ſi obijciat̃ ex illo ṽbo Leuit̃. xix. Diliges ꝓximum tuũ ſicẽ teipſꝫ. Dicit glo. ꝓxim⁹ non ꝓprietate ſanguis ĩtelligẽdus ẽ: ſꝫ ſocietate rõnis. ðmones ãt hñt rõnẽ ſicut nos. ⁊ ita vr̃ ꝙ ſint diligẽdi ex caritate. Dicẽdũ ꝙ illa ſocietas rõis nõ ẽ ĩtelligẽda ſꝫ nãꝫ rõis abſolute: ſicut obuiat arg. ſꝫ ſm ordinatiõem ad grãꝫ ⁊ gliã: ⁊ hãc nõ hñt demões. ¶ Terᵃ ꝯclo eſt de dilectione boni ꝓximi vicꝫ angelici boni ſpũs cũ deuot̃ hoib⁹ veluti ꝓximi caritate diligunt̃. Pꝫ ꝯclo q2 tã boni angeli q̃ꝫ deuoti ſeu bõi hoies ſũt nr̃i ꝓximi: ⁊ tales ex caritate hñt diligi. igr̃ ⁊c̃. Corroborat paſſũ iſtũ. q2 ex q̃ amicus nr̃ ðs diligit ex caritate tã angelos q̃ꝫ bonos hoies: ⁊ nos debem⁹ id facẽ. Amicoꝝ. n. ẽ idẽ velle ⁊ nolle vt hꝫ ſeneca. Et ſi dicat̃ q2 amicitia ẽ eq̃liũ vt hꝫ phs ĩ octauo ethi. Angeli aũt lõge nobiliores ſũt nobis. ⁊ ita vr̃ ꝙ nõ ſint ex caritate diligẽdi. Dicẽdũ ꝙ lꝫ ſint ſupiores ſm nãꝫ erim⁹ tñ eis eq̃les ſꝫ gliã: ⁊ hoc ſufficit. vñ illo° pl⁹ ꝯuenim⁹ cũ eis q̃ꝫ rõne corpis cuꝫ brut̃. q2 teſte pho in. x. ethi. hõ maxie ẽ ĩtellectus. ¶ Quãtũ ad 3ᵐ arti. ſunt tres difficultates. Pria an ṽtutes ſint diligẽde ex caritate. Dicit doc. deuo. q. v. ꝙ ſic. vñ expſſe hꝫ Aug. viij. de trinita. ꝙ caritas ẽ caritate diligẽda: eſt tñ ṽt⁹. diligẽda tñ ẽ nõ amore amicitie: ſꝫ amore ꝯcupie inq̃ꝫtũ ẽ mediuꝫ ꝯueniẽdi ad vitã btãꝫ. ¶ Scða difficultas. q̃re nõ ponit̃ ꝑceptũ de dilectiõe ſui: ſicuti ponit̃ de dilectiõe dei ⁊ ꝓximi. Dicit ſcũs tho. q. vi. q2 ſicuti in ſpeculatiuis cog° ꝯõnũ refertur ad ꝑncipia ꝑ ſe nota q̃ nõ ꝓbant̃. ſic ꝑiſormiter in agibilib⁹ ea q̃ ſũt ad alteꝝ ex his que ſunt ad ſe depẽdẽt. vñ ⁊ phs l. ix. ſcribit ethi. ꝙ amicabilia q̃ ſunt ad alteꝝ ex his pendent q̃ ſũt ad ſeipſꝫ. ⁊ ita de hoc nõ optuit dare ꝑceptũ cũ ſit q̃ſi ꝑmũ: ⁊ ad hoc ſatis inclinet nã. ¶ Tertia difficultas. Si xp̃s ſit dicẽd⁹ nr̃ ꝓxim⁹: Dicẽdũ ꝙ ĩ xp̃o ẽ attẽdẽda dina nã. ⁊ hui⁹ rõne nr̃ nõ dr̃ ꝓxim⁹. Eſt rurſus attẽdenda nã hũana: ⁊ hui⁹ rõne nr̃ põt dici ꝓximus lꝫ nobis ſit lõge altior. Ex q̃ pꝫ ad qõnẽ. ꝙ vl delꝫ tã corpa nr̃a q̃ꝫ ꝓxim⁹ ex caritate diligũtur. ¶ Tũc ad argᵗ. Ad primũ dicẽdũ ad minorẽ ad illã pauli auctꝫ. Caro ꝯcupiſcit. Caro. n. aliqñ accipit̃ ꝓ carnali cõcupiſcẽtia: ſicẽ ibi. ⁊ ſic nõ eſt diligenda ex caritate. aliqñ ṽo accipit̃ ꝓ altera pte ꝯpoſiti hois: ⁊ ſic diligr̃ ex caritate ſicẽ dicit ꝯclo. Idẽ dicẽdũ de alia aucte. Video aliã legẽ ⁊c̃. Nõ. n. diligr̃ cõp⁹ rõne illi⁹ legis: ſꝫ q2 erit ꝯiũctũ cũ aia ĩ celis. ¶ Ad ſcðꝫ dicẽdũ ad miorẽ. ꝙ lꝫ corp⁹ hois nõ ſit ad ymaginẽ dei: ẽ tñ pticipabile ymaginis ði inq̃ꝫtũ glĩa aie in illð redũdat. ⁊ id ſufficit vt ex caritate diligat̃. Ceteꝝ qð addit̃ ꝙ corp⁹ corrũpit̃ q2 ſcriptũ ẽ. corp⁹ qð corrũpit̃ ⁊c̃. Dicẽdũ ꝙ iteꝝ reſurget ⁊ fiet ĩmortale. iõ nõ obuiat argᵐ. ¶ Ad 3ᵐ negãda ẽ minor ꝓ vtraq̃ʒ ſui pte. Et qð obijcẽ q2 diligi ꝯuẽit amico: g° nõ diligi inimico ex regl̃a thopicha: totũ ꝯcedit̃ capta mõ debito regula. Amic⁹ n. inq̃ꝫtũ aic⁹ diligit̃. inimic⁹. n. inq̃ꝫtũ inimic⁹ ñ diligit̃: ñ tñ obſtat qn nã inimicitie ſbiecta diligat̃ Et h̃ ſufficẽ ad ṽitatẽ ꝯõnis. Idẽ dicẽdũ de alia pte miores: vt pꝫ aſpiciẽti ⁊c̃. ¶ Pria ꝯclo. Quatuor ĩ reb⁹ ꝑcepta ꝯplentur duo: ⁊ docent̃ in mãerieb⁹. Dicit ꝯ° ꝙ duo ꝑcepta caritat̃ ꝯplent̃ in q̃tuor diligẽdis q̃ ponunt̃ ĩ lr̃a. Et ponit̃ a ꝑnci°. di. vſq̃ʒ ibi. Orit̃ aũt ⁊c̃. ¶ 2ᵃ ꝯ°. Intelletuale ꝓximi⁹ cẽſet̃ fatet̃q̃ʒ tale: dũ tñ creet̃. ¶ Dicẽ ꝯ°. ꝙ ois nã ĩtellectualis creata ẽ nr̃ ꝓxim⁹. ⁊ hꝫ ĩtelligi niſi ſit obſtinata ſicẽ demões. Et ĩcipit ab illo. c. Orit̃ ãt ⁊c̃. vſq̃ʒ ibi. Hic notãdũ ⁊c̃. ¶ Tertia ꝯclo varie dr̃ qs eſſe proxim⁹: vt noſter optimus textus loquitur. Dicit concluſio ꝙ proximus dicitur multipliciter. Et ponitur ab illo caplo. Hic notandum ⁊c̃. vſq̃ʒ ad finem diſtin.

Oſt predicta de ordie caritatis ⁊c̃.

p Hic ſignat̃. xxix. diſt. hui⁹ tertij. q̃ ſic ꝯtinuat̃ ad ꝑcedentes. Nã poſtq̃ʒ in ꝑcedẽti diſt. poſita eſt diligẽdoꝝ diſtinctio. Nũc in pñti diſtin. oſtendit̃ diligendoꝝ ordinatio. Et hꝫ diuidi hec diſtin. in tres partes

pncipales. In pria venat ordo caritatis qtu ad diligibi. In scda pbat vigor largitat impensa per bnficia. In tertia beat tate maiesta tis graduu magnificetia. Pa in pnc. Scda ibi. Vn et sup hoc sepe etc. Ter ibi Sciedu qz e diversos ee grad etc. Pa at et vltia ptibus idiuisis manetib. Rursus 2a ps in q carita tis pbat vigor largitatis impesa p bnficia: in tres ptes dividit. In pa an appoit vna opio. In scda mgri sequit vera positio. In 3a tade elidit hinc dubitatio. Pria in princ. Scda ibi. Verum quia premissa verba etc. Tertia ibi Solet etiam queri si parentes etc. Hec est etc.

Ex caritas icipies affectu vl so effe ctu suos p gd ordiet. Et ar q sic tri plici mo. Po sic. sicut se hz fides ad pma vitate: ita caritas ad summa bonitatez. Sz fides eq movet ad itra ad credendu ea q a pria veniut vitate: sicut et prima vitate. g caritas. Siliter q ad iteriore affectu eq move bit ad prima bonitate diligeda et reliq dilig bilia. Maior pz a sili. Sicut. n. pria vitas est origo fidei: et ca p qua ita suma boitas carita tis. Sz pbat minor eqlr. n. assentio fide mea deu ee q e pria vitas et resurrectione mortuo ru: q de entib ad fine. Scdo ar sic. Quicqd e ordis in caritate i pcepto e: sz ordo caritatis q ad affectu no e in pcepto. igr solo effectu p grad suos ordiat caritas. Maior pz qr ex q caritas e sub pcepto. iux illd Joh. Hec man do vobis vt dili. iuice. oz q ea q sequut eam: sint in pcepto cuiusmoi e ordo: qr alias esset iordinata caritas. 3 illud Can. p. Ordiavit in me caritate. Sz pbat minor. qr si exhibeam vnicuiqz qd debeo: dato q sine metis affectu no ceseor pcepti re. Ter ar sic. Quanto circa aliqué magis afficimur: tato mai ei bo nu desideram. sz oib q ex caritate diligim ide bonu optam. io solo effectu ordinatur gradib suis caritas. Maior pz. no. n. appa ret affectu intesiore ee possibile: nisi mai p optet. Sz mior pbat. qr id qd caritate diligit de e: et ide e sive i se sive pxio diligat: nec vr posse magis ab vno q ab alio pticipari cu sit simplicissim. In omo ar ex illo vbo pe Jo. 3o. Diligam n vbo nec ligua sz ope et volun tate. Ex q vbo clare invit caritate aspice ordi ne in gradib suis ta i affectu seu volutate q in effectu seu ope. In ista aut qone pisor. etc.

Quo ad pm arti. termi sut. Caritas icipies Affect. et Grad caritat. Prim igr ter min e caritas icipiens. vn noto q ad pns tri plice fore caritate. Incipiete. Proficiente: et Perfecta. Et differut vt dic scus tho. viij. q. pntis d. h mo. Caritas. n. icipies ad h itedit vt pcta pterita emudent et a futuris caueat. vn hac dnr incipietes q bellu dnicu aggredi icipiut. Scdo dr caritas pficies qr bois adi piscedis itedit vt ad pfectoez veniat hita per incipiete caritate fiducia de liberatoe pctor vn hac caritate dnr pficietes q in via dni ad pfectois anhelat vestigia. Caritas vo pfecta bona metis qsi pna efficit vt hac hns in tali b bonis qsi dicat pnutrit: hac nepe caritate pfecti dnr q cumulo sut roborati vtutu intra soporati dono pr dei dulcedine. Vltra notad q h caritas dr triplex no rone sue eentie. vni ca. n. e dns fm magis pfectu et min pfectu. sz solu e vria roe effectuu sz qs. 3. stat noian tur. icipiem. pficietu. et pfector. Incipietes de malo cogitat fugiedo. pficietes securi de pcto subacto ad boa adipisceda cofugiut. p fecti de bois securi coib ad fortia manu mit tut. Scds termin e affect ab afficior ris. Vn noto vt not doc. devo. vi. q. pntis d. q tri plex e affect. Prim est affect q ppue pa noiat seu q affectu passuz noiat. et hic pt dividi in tria mebra. Primu e vt dicat affect qlibz qlitas informas mo q noiat phs in pmeto q litat dispoez affectione: et in sacro altaris pa nis affici dr accntalib. Scdz mebr e vt dica tur pncipalr affect p passioe doloris. Sicut loqtur philipp cacellari pisien. in qda psu la. Vide penas qb afficior. vide clavos qb psodior etc. Logt i psona iesu. Tertiu mebru vt dicat affect p delectatione amoris nalis: mo q dicim vnu erga alter valde affici. Se cudo pncipalr dr affect act caritate ifusa eli cit: sic du qs aut sibi aut alteri optat sumu bonu. Tertio dr affect act volutatis a cari tate no elicit sz ipat. sicuti du qs aut sibi aut alteri bona optat tpalia. Terti termin e grad caritat. vn notadu vltra q grad cari tatis q i pcedeti di. p Aug. tacti sut tres bina rij seu sex moi sut caritatis grad. qs btus no miat Amb. i pnti d. q hoc distinguunt. Cari tas nepe ad tria pt pparari. ad bonu simplr s. deu. et tuc e pm grad diligere. s. deu. Scdo copat ad hntem: et tuc e scds grad q. s. post deu ho seipsuz diligat. Tertio copat ad alie nu: et hoc e triplr. primo rone sanguis: et si fit ascendedo: tunc est 3 gradus caritatis: sicut est dilectio filij ad patre. Si vo descedendo sic est quartus sicut est dilectio parentu ad fi lios. Scdo ad alienum fit coparatio rone fa miliaritatis. et sic est qntus gradus apud. s. domesticos. Tertio ad alienum fit coparatio rone solum conformitatis in natura. et sic est

sextus gradus caritat̃ q̃ soluꝫ.s.ẽ ad extraneos.
¶ Quãtũ ad 2m artm sũt tres ꝯclõnes. Prĩa ẽ
de caritate icipiẽte. Scd̃a est de affectu cari-
tatis. Tera de gdibꝰ caritatis. Prima ẽ hec.
Tã incipiẽs q̃ꝫ alia caritas ordineꝫ sapiũt vt
ea maxime deꝰ diligat̃. ¶ Dic̃ pa ps ꝯclõnis
q̃ tã incipiẽs caritas q̃ꝫ q̃libet alia ẽ ordĩata.
Probat̃. Caritatis rõ ẽ affectũ rectificare: sꝫ
nullatenꝰ affectꝰ rectificat̃ nisi p̃ponat̃ maius
bonũ bono minori. igit̃ rc̃. Cõfirmat̃. Caritas
enim multa diligit diligibilia: aut igit̃ eq̃ po:
aut vnũ priꝰ reliquũ posteriꝰ: si dicat̃ scd̃m h̃z
ppom q̃.s.ẽ ordo i caritate. Si p̃mũ dicat̃ ꝯ.
Impossibile ẽ vnũ h̃itũ eque po ad plura ter
minari oba. Ceter̃ magis noscit̃ ordo ꝯpetere
caritati q̃ꝫ amori nãli. videmꝰ aũt amorẽ nã-
lẽ ordinate tẽdere i diligibilia q̃re r caritas.
Unũ hũc ordinẽ sat̃ inuit aureliꝰ Aug. i p̃cedẽ
ti di. r Amb. i p̃nti distiguẽtes diligibia. Ex
q̃ clare aduertit̃ q̃ nõ põit̃ sic ordo i caritate
q.a sit caritas r p̃or q̃ diligimꝰ deum r a. r
2a q̃ diligimꝰ nos rc̃. sꝫ vna caritas nũero ter
minat̃ po seu aspicit deũ. 2o nos. 3o pximm. vñ re
cte caritas respectu dei põdꝰ dr̃ inclinãs: vt il
lud v̄ificet̃ aug. qd̃ ẽ põdus in corpibꝰ: amor
ẽ i spiritibꝰ: põdꝰ. n. meũ amor meꝰ. h̃. n. pon
dere in deo q̃escimꝰ sic̃ g̃uia i cẽtro: respectu
v̄o pximi dr̃ caritas ligãs: q̃r amore ligamur
caritat̃: respectu v̄o tã dei q̃ꝫ pximi dr̃ vinculũ
q̃.s. iũgimur. dicẽte aplõ colo. 3. q̃ caritas est
vinculũ pfectiõis. Ex q̃ pꝫ q̃ ordo iste nõ cari
tat̃ sꝫ diligim arguit d̃. Et si dicat̃ q̃ s̄m phm
in po metha. Sapiẽt̃ ẽ ordiare. r ita ordo p-
tinet ad itellectũ. nõ g̃o ad caritatẽ q̃ ẽ volũ-
tatis. Dm q̃ ẽ ordo entiũ i toto: r hũc fac̃ scia
ẽ r ordo entiũ ad finẽ: r hũc facit bõitas r ca
ritas. r de hoc itelligit̃ ꝯo. vel dm q̃ sapia no
minat tã itellectũ q̃ꝫ affectũ. dr̃. n. sapia q̃si sa
pida scia: vt sapor sit volũtat̃: r scia itellectꝰ:
iõ nõ negat̃ ordo hoc dicto a caritate. nec tñ
ex ordie isto dꝫ argui pporo ꝯmẽsuratiõis int̃
ordiata. s. deũ r nos: sꝫ solũ pporo h̃itudis seu
attigẽc inquãtũ aliq̃lr p̃ticipamꝰ bõitatẽ dei.
vñ r lꝫ caritas sit de se iclinatiua nãlr in obm
suũ: nichoꝰ p̄us i p̃mũ. 2ꝰ in 2m tẽdit: sic̃ lapis:
lꝫ nãlr deorsũ tẽdat priꝰ tñ ad mediũ q̃ꝫ ad ex
tremũ p̄uẽit. ¶ Sꝫ dic̃ 2a ps ꝯclõnis q̃ cari-
tate ifusa maxie diligit̃ deꝰ. pbat̃. pp vnũ q̃ꝫ
tale r illõ magis. sꝫ solũ caritate diligimꝰ ce-
tera pp deũ: oꝫ igr̃ q̃ magis diligamꝰ deũ. Ce
ter̃ finis magis diligẽdꝰ ẽ ẽtibꝰ ad finẽ. deꝰ ãt
ẽ finis oiuꝫ. igr̃ caritas q̃ rectissima ẽ v̄tꝰ deũ
maxie faciet diligẽ. Hoc ẽt inuũt tã Aug. q̃ꝫ
Amb. i ordie diligibiliũ. q̃libet. n. deũ p̃ponit

Unũ biũ lex i Deut. dic̃. Diliges dñm deũ tuũ
ex toto corde tuo rc̃. Scũs Tho. q. iij. addit
vnã rõnẽ: q̃re deũ diligimꝰ maxie. q̃r vĩꝰ suma
ingt in eo q̃ꝫ in nob: q̃r ip̃e ẽ cã v̄lis oium. sic̃
manꝰ se opponit caput p̄cutiẽti: q̃r caput h̃ẽt
cõplexiꝰ eẽ in toto q̃ꝫ i seip̃a. hoc idẽ pꝫ de p-
ticularibꝰ hoibꝰ morti se exponẽtibꝰ p bono
ciuitat̃. Sꝫ sua salua scitate hec nõ ꝯcludit rõ
manꝰ nẽpe diũ ad saluãdũ caput se erigit: salu
tẽ capit̃ nõ q̃rit: sꝫ ppriã: r ita si manꝰ h̃ẽret in
tellectũ r volũtatẽ: magis se diligẽt q̃ꝫ caput
Ita dico de p̄ticlaribꝰ hoibꝰ respectu bõi cõi-
tat̃: nisi adueniat maior dilectio. Ita diceret̃
de dilectiõe respectu dei. Iõ si q̃rant̃ rões nã-
ies. an possit q̃s p nãꝫ diligẽ deũ sup oia: q̃rã
tur a doc. sub. xxvij. di. huiꝰ itũ q̃ ibidẽ i p̄te ta
cte sũt. Unũ si dicat̃ q̃ nãlr hõ se plus diligat
q̃ꝫ deũ: ñ ẽ hoc nãe istitute quã p̄ficit caritas:
sꝫ corrupte quã elimiat. Hec obuiat q̃ amor
seq̃t notitiã r nõ magis cognoscamꝰ pximuꝫ
q̃ꝫ deũ. vñ videret̃ q̃ magis deberemꝰ diligẽ
pximũ q̃ꝫ deũ. nõ tñ seq̃t q̃ lꝫ q̃ ad claritatẽ i
via magis cognoscat̃ pximꝰ q̃ꝫ deꝰ: non tñ q̃
ad bonitatẽ. noscit̃. n. deꝰ fore melior pxio: bo
nitas aũt est que causat amorẽ. vñ r si caritas
moueat ad diligẽdũ deũ vt bonũ in se r bo-
nũ in nob. tñ p̄amp̄liꝰ vt bonũ in se q̃ꝫ vt bo-
nũ nobis. vñ nec põt dilectio pximi ex carita
te eẽ ita p̄fecta sic̃ dilectio dei: lꝫ ambe finite
sint. pꝫ ex sili in linea r pũcto: vtrũq̃ꝫ. n. finitũ
ẽ: nec tñ p̃nt ifinita pũcta facẽ lineã. sic i ppo-
sito. Eapp lꝫ pximꝰ q̃ ad aliqua sit magis vnũ
nobiscũ q̃ꝫ deꝰ: r vnitas sit amoris ꝯdo. vt tã-
git Dyo. bonitas tñ dei supplet h̃mõi v̄itatẽ
Ceter̃ deꝰ ẽ nob magis intimꝰ q̃ꝫ nos nobis.
¶ Scd̃a ꝯo ẽ de affectu caritat̃: r ẽ hec. Et af
fectu r effectu cõplet̃ caritas r i nobis 2o ten
dit ordine. Dicit pa ps ꝯclõnis q̃ caritas cõ
plet̃ affectu r effectu. Probat̃. Ordo in effe
ctu ortũ h̃ꝫ ab effectu: sꝫ videmꝰ ordinẽ i effe
ctu caritat̃. ergo oꝫ q̃ ab affectu veniat: iõ di-
cit in omel. Greg. q̃ pbatio caritat̃ exhibitio
est op̃is. vñ r deꝰ magis pẽsat ex quãto q̃ꝫ q̃ã-
tũ q̃s opet̃. vtrũq̃ꝫ tñ põderat̃ a iudice iusto.
Intelligit̃ tñ hec p̄s posita faclt̃ate. Dato nẽ
pe q̃ aliq̃s volũtatẽ h̃ẽat dãdi elemosynã: sꝫ
vñ det nõ h̃ẽat: volũtas p fcõ reputat̃: q̃ ad p̃
miũ ẽẽntiale. Et si dicat̃ q̃ multi sũt valde de
uoti q̃ plus delectant̃ loq̃ cũ pxio: vtputa su-
is filiabꝰ de ꝯfessiõe q̃ꝫ orare deũ. r ita h̃ñt af-
fectũ nõ effectũ caritatis. Dicẽdũ q̃ lꝫ in vi-
ris seculi hoc toleret̃ pp imp̃fectionẽ: tñ in re
ligioso est hoc rep̃hẽsibile: r cum magna dili
gẽtia dꝫ extirpari. Est. n. affectꝰ hic cõplacẽa

mulieb2is.sicut ē de quo sap.loqr. puer.xviij.
Uir amicabilis ad societatē:magis erit ami-
cus q̄ frater.¶Sed h3 scd̄a ps ɔclōnis q ca
ritas i scd̄o loco ē respectu nri.ita q pmo de-
um.scd̄o nos diligē debem⁹.pbar. Sicut eni
natura suā appetit ɔseruationē:sic caritas suā
pfectionē.s3 nā magis appetit sui in se ɔserua
tionē q̄ in suo sili.igir.A simili hō p caritatē
bonū sui q̄3 pximi.Cuius rō apud doc.subti.
in pnti dist.est talis. Quia cū caritas sit hit⁹
reflexiuus primo dilecto deo ad quē termiar
sup actū suū ɔuertir:vt qs caritate suū dilige
re dei dicar diligē.per diligē aūt dei diligēs
efficir pfect⁹.vn̄ relinqr q ante dilectionē p-
ximi qlibet d3 seipm diligē.Un̄ Augu.in en-
chidion tractās illud.Date elemosynā ⁊ oia
mūda sūt vobis dicit.Qui vult ordinate ele-
mosynā dare:a se d3 incipe:⁊ eā primo sibi da
re.Est.n.elemosyna opus misericordie dissi-
meq3 dictū est.Miserere aie tue placēs deo.
q enim sibi nequā est:cui alij bon⁹ erit.Eccl'ia
stici.xiiij.Un̄ tā Ambro.q̄3 Aug.s3 caritatis
gradū sui dilectionē collocāt.Nec obuiat il-
lud apl'i pme Corinth.xiij.Caritas nō querit
que sua sunt:q2 nō vult se diligēs caritate vt
de⁹ quē pmo sibi optat sit sibi ppri⁹: vt alijs
nō coicer:qd̄ est querere que sua sr̄.Et si obij-
ciar q2 pxim⁹ nr̄ sepe est melio2 nob:ergo eū
magis q̄ nos diligere debem⁹ cū de⁹ eū ma-
gis diligat cui debem⁹ cōformari. Rn̄dēdū
q l3 sit melio2 nobis nr̄ pxim⁹:nō tn̄ tenemur
eū magis diligē s3 nos:laborādo vt boni effi
ciamur.Nec obuiat q eū plus diligat de⁹:q2
nō semp tenemur ɔformare volūtatē nr̄a3 di
uine in volito:sed in mō volēdi.De hoc satis
habitū est dist.xlviij.pmi.Et.xxvij.hui⁹ tertij.
Uerū est tn̄ q caritas pprie pficir complete:
dū in tertio gradu in pximū tēdit.Et hoc est
qd̄ loquir Grego.in omelia.Nemo ad se ca-
ritatē hēre dicir sed dilectionē:ipse qppe i al
terū tēdit:vt esse caritas possit.¶Tertia ɔº
est de gradib⁹ caritatis.⁊ est hec.In gradib⁹
caritatis fili⁹ pri pobligar:⁊ ppinquus ad p
pinquū magis q̄3 extraneū.¶Dicit pª pars
cōclōnis q fili⁹ tener plus diligē patrē carita
te q̄ pater filium.Probar.De bn̄ficijs acce
ptis grati esse debem⁹: plus aūt accipit qs a
patre q̄3 pater a filio.Un̄ in.viij.ethicoꝝ scri-
bit phs q parētib⁹ nō possum⁹ digna redde-
re a qb⁹ tria magna bona accepimus.s.Esse.
Nutrimētū.⁊ Disciplinā.Corroborat passū
hūc.maio2 iclinatio pncipiati ad pncipiū q̄
ecōtra.fili⁹ aūt est pncipiatū:pr̄ principiū:er-
go magis d3 iclinari fili⁹ ad diligēdū patre3
q̄ ecōtra.Testificar ⁊ hoc Ambro.pponens
dilectionē patrū dilectioni filioꝝ.Notādum
tn̄ q affectu naturali plus diligit pater filiu3:
q̄ ecōtra:de cōi cursu.Sicuti in plātis vide-
mus humorē pcedē a radice arboris ad ra-
mos.rami aūt sunt filij:radix parētes.vnde ⁊
hoc affectu plus coicāt parētes filijs q̄ econ
tra.Et apl's iubet 2ª coꝝ.xiij.parētes thesau-
rizare filijs:nō filios parētib⁹.effectu aūt ca-
ritatis tener filius plus diligere patrē q̄3 pr̄ fi
liū.Ex quo p3 hic locu3 hēre di.doc.deuo.q.
iiij.q in nobis ē triplex appetit⁹ nālis seu na
ture cursus.In hoc autē q hō plus diligit se
q̄3 pximū:est cursus nature grē consonus.iō
hūc pficit caritas.In hoc vō q plus nā corru
pta diligit se q̄ deū:ē cursus nature grē disso
n⁹.iō hūc euacuat caritas. In hoc vō q cur-
su nature plus filius filiū q̄3 parētē diligit est
cursus nature grē dispat⁹.iō hūc tolerat cari
tas vt aliter ⁊ aliter possit filius minus ⁊ ma
gis patrē diligere.¶Sed dicit scd̄a ps ɔclō
nis q magis debem⁹ diligere ppinquū q̄ ex
traneū.p3 ex gradib⁹ Ambro.Un̄ ad Galr.
vltimo scribit apl'us. Opemur bonū ad oēs:
maxime aūt ad domesticos fidei.Et alibi.Si
qs suoꝝ fidē nō h3:est infideli deterio2.Un̄ ⁊
in nālib⁹ diffu⁹ caloris primo est ad magis p
pinqua de hic ad remota.vn̄ l3 sit ymago dei
in extraneo sicut in ppinquo: ista tn̄ ppinq-
tas cetis parib⁹ aliqd h3 amicitie.vn̄ ⁊ illud
qd̄ dixerat Aug.in li.de vera relig.Nō sic hō
ab hoie diligēdus est vt diligant carnales fra
tres vel filij vel cōiuges:vel cognati vel affi-
nes aut ciues:nō ista dilectio tpalis ē ⁊c̄.Ipe
retractat in primo retractationū.vn̄ nec apl's
Colo.3.qn̄ dicit.Renouamini fm nouū ho-
minē:vbi nō est masculus vel femia gētilis ⁊
iudeus:sed in oia in oib⁹ xp̄s voluit istū gra-
dū remouere.sed voluit insinuare q in oi sta
tu pōt qs seipm saluare ⁊ placē deo.h3 tn̄ itel
ligi ɔº cetis pib⁹. vn̄ bon⁹ exne⁹ pdiligēdus
est malo domestico:q2 rō pncipalis ē caritas.
Ceteꝝ nullaten⁹ intelligir in pbēdis eccl'ie cō
ferēdis.vt bn̄ notat scūs Tho.q.v.Et in eadē
doc.deuo.¶Quātū ad tertiū articulū sr̄ tres
diffi.Prima ē.Quō itelligir illō Bern.In
via dei stare retrocedē ē.Dicēdū est q itelli-
gir intētiōe stare nō ope:q2 hō d3 sp pponere
ad meli⁹.Sicut de btō Frācisco legir q circa
finē vite sue pponebat facere ingen¹ ⁊ nouu3
de dyabolo reportare triūphū.¶Scd̄a diffi-
cultas.Quō intelligir illud apl'i ad Hebre.
ix.Optabā ego ipse anathema esse a xp̄o pro
fratrib⁹ meis.Dicēdū q intelligir vel ad tps

dis xxix

vel sub cōditione si.s.foret optabile. Sicut il lud moysi. Aut dimitte pplō huic noxā hanc aut certe dele me d̄ libro tuo. ¶ Tertia diffi. Utrū filie plus diligant patrē q̄ matrē. Dic̄ tho.q.vij.ꝙ sic.cuiꝰ rō:q2 plus in bōis' similā tur pr̄i q̄ȝ matri. lȝ in defectibꝰ plꝰ assimilant̄ matri q̄ȝ patri: bōitas āt rō est dilectōis. Idē dm̄ de filijs:idē de patre ⁊ matre. vn̄ tā pr̄ q̄ mater plus diligūt filios q̄ȝ filias: nisi aliūde accn̄s veniat. Ex quo pȝ ad qōnē.ꝙ vȝ cari tas incipiēs tā affectu q̄ȝ effectu: ꝑ suos gra dus ordinat̄. Tūc ad argᵃ. ¶ Ad primuȝ dm̄ ad maiorē.ꝙ lȝ iter fidē ⁊ caritatē sit aliq̄lis similitudo:sicut illa q̄ tāgitur tn̄ est dissimili tudo in hoc ꝙ in fide sicut alijs cognitiōibꝰ magis veniūt res ad aīam.iō eque pᵒ p̄t aspi cere passiue ꝑ fidē itellectꝰ multa.caritate v̄o magis trāsformat̄ aīa quasi transiēs in ama tū.sicut dr̄ ꝙ aīa veriꝰ ē vbi amat q̄ȝ vbi aīat. iō oȝ ꝙ vnū p̄ncipaliter aspiciat in qd̄ trāsire intelligit̄.⁊ ita nō est cōsimile de fide ⁊ carita te. ¶ Ad scd̄ȝ negat̄ minor.⁊ dū ꝓbatur q2 si impleo id ad qd̄ teneor: dato ꝙ nō ipleo mē tis affectu:nō cēseor p̄cepti reus. Dm̄ ꝙ lȝ nō essem reus:quo ad hoc ꝙ p̄ceptū respicit vir tutē iusticie:essem tn̄ reus quo ad hoc ꝙ aspi cit virtutē ⁊ affectū caritatis. ¶ Ad tertium dm̄ ad minorē:ꝙ lȝ idē bonū optenius oibus quos ex caritate diligimus: tn̄ intēsius vni ⁊ prius q̄ȝ alteri:vt p̄us deo q̄ȝ nobis.ita ꝑ cete ros gradus descendēdo. Et tn̄ de p̄senti qōe ⁊c̄. ¶ Pᵃ ꝯclusio. Dilecta caritas recte ordi natur per suas semitas vt plane ꝓbat̄. Dicit ꝯclusio ꝙ caritas ordinat̄ quo ad diligibiᵃ. Et ponit̄ a p̄ncᵒ distinctio.vsq̄ȝ ibi. Un̄ ⁊ sup hoc. ¶ Scd̄a ꝯᵒ. Est affectu hō diligēdus et effectu sane āplexādus. Dicit ꝯᵒ ꝙ hō ⁊ qui libet nr̄ ꝓximus dȝ diligi ⁊ affectu ⁊ effectu. Et ponit̄ ab illo caᵒ. Un̄ ⁊ sup hoc ⁊c.vsq̄ȝ ibi Scienduȝ quoq̄ȝ est ⁊c. ¶ Tertia ꝯᵒ. Gradu ternario caritas locat̄:⁊ modo vario sepe no minat̄. Dicit cōclusio.ꝙ caritas hȝ tres gra dus:⁊ noīantur in lr̄a. Et ponit̄ ab illo caplō Sciendū quoq̄ȝ est ⁊c. vsq̄ȝ ad finem distin.

dis xxx

h Ic solet queri qd potius sit ⁊c. ¶ Hic signat̄ trigesima distinctio huiꝰ tertij que sic cōtinuat̄ ad precedentes. Naȝ post q̄ in.xxviij.distin.diligendorū est posita distinctio. Nunc tertio in p̄senti distinctione circa diligibilia venat̄ meriti perfectio. Et hȝ diuidi in tres ꝑtes p̄ncipales. In pᵃ ad dili gibilia meriti q̄rit̄ q̄ntitas. In scd̄a talia aspi citur frāgere pia auc̄tas. In tertia ꝑꝑ diligē tia meritū ꝑtitur caritas. Pᵃ in pun. Scd̄a ibi. Augu.tn̄ videtur sentire ⁊c. Tertia ibi. Il lud vero qd̄ sequitur ⁊c. Hec est diuisio ⁊c.

v Trum ꝑfecta caritas plus amore ami coꝝ q̄ inimicoꝝ dicatur. Et ar̄ ꝙ sic tri plici medio. ¶ Pᵒ sic. Quanto aliqd ab optimo magᵒ recedit:tanto iperfectiꝰ iudi cat̄. Sed dilectio inimici magis recedit a dei dilectione q̄ȝ dilectio amici ergo dilectio ini mici nō ar̄ ex tanta caritate sicut dilectio ami ci. Maior pȝ auc̄te Aristo.in.iij. thopicoꝝ.⁊ pȝ ex mō suo ꝓcedēdi in li.de aīalibus.ibi.n. perfectionē mensurat aīaliuȝ s̄m ꝙ ad homi nē magis ꝓximant:qui est optimus aīalium Sed minor ꝓbat̄ per beatuȝ Amb.⁊ supiori habitū est dist.q dilectionē inimicoꝝ in sexto collocat gradu. ⁊ amicoꝝ in q̄nto.dei aūt in pᵒ. ¶ Secūdo ar̄ sic. Quanto dilectio est ex cellentior:tāto diuine dilectioni ē similior. s̄ȝ diuina dilectio magis est ad suos amicos q̄ suos inimicos. igit̄ ꝑfectior caritas in nobis magis amicis q̄ȝ inimicis ꝯgruit. Maior pȝ ex cathena aurea platōicoꝝ. Creature.n.que daȝ sunt ꝑticipationes dei s̄m magis ⁊ minꝰ ꝑfectuȝ:⁊ hec que ꝑfeciꝰ esse dr̄ participat ei ⁊ magis similat̄. Sed minor ꝓbatur ex co ꝙ ꝓuer.viij.scriptū est. Ego diligentes me dili go.ex quo ar̄ ꝙ magis diligētes se magis di ligit.si.n.simpl̄r ad simpl̄r ⁊ magis ad magis ex thopic̄. ¶ Tertio ar̄ sic. Dilectio ⁊ caritas tāto extat perfectior ⁊ excellētior: q̄to feruē tior ⁊ frequentior. s̄ȝ caritas erga ꝓximum ⁊ dilectio est hmōi.igr̄ ⁊c. Maior pȝ.q2 feruor dilectionis ex fornace egredit̄ caritatis. dicē te Esa.xxxi.c. Cuius ignis est in siō ⁊ caminꝰ in iherl̄m. frequētia etiā arguit ꝑfectioneȝ ha bitus.q2 cū habitus p̄ho teste ex actibus ge neretur i scd̄o ethicoꝝ. Quāto magis frequē tatur actus:tanto habitꝰ redditur intensior. Sȝ minor ꝓbatur q2 bonitas in amico repe ritur nō inimico.⁊ hec est cā dilectionis ⁊ fer uoris ⁊ frequētationis s̄ȝ plus ⁊ minꝰ. ¶ In oᵐ vero ar̄ auc̄te Greg.dicētis. Seruitia tan to sunt magis accepta q̄to minus debita.mi nus autē inimicis q̄ȝ amicis dilectio debetur ⁊ ita dū eis exhibetur ꝑfectior ar̄ caritas. In ista qōne ad al̄.parisior.⁊c. ¶ Quo ad primū artiᵐ termini sūt. Perfectū. Amicitia. ⁊ Ini micitia. Primꝰ igr̄ terminꝰ ē Perfectuȝ.de quo li.i.di.xxxvi. Un̄ ꝑfectū tribꝰ binarijs seu sex modis pōt accipi quoꝝ.v. doctor pōit de uotus.q.iij. Pᵒ.n.mō dr̄ ꝑfectio sufficiētie:⁊ hec est in adimpletione mādatoꝝ dei.sicut ē illd̄ Matth.v. Estote ꝑfecti sicut ⁊ pr̄ vester celestis ꝑfectus ē. Scd̄o dr̄ ꝑfectio religiōis

ƀ.que consistit in obseruantia ꝯsilioꝝ. de q̄ dr̄
Matth.xxix. Si vis ꝑfectus esse vade ꝛ ven/
de oia que habes ꝛ da paupib⁹. Tertio dr̄ ꝑfe
ctio ꝑlationis q̄ ꝯsistit in regimine subditoꝝ.
de qua dr̄ Luce.vi. Perfect⁹ ois erit si sit sic̄
magister ei⁹. Quarto dr̄ ꝑfectio cōꝑationis:
que ꝯsistit in ostēsione exēploꝝ. de q̄ dr̄ Gen̄.
ix. Noe vir iustus atq̄ ꝑfectus in gn̄ationib⁹
suis. Quinto dr̄ ꝑfectio trāquillitatis q̄ ꝯsistit
in cōsummatione difficilioꝝ. de qua dr̄.i.Jo.
iiij. Perfecta caritas foras mittit timorē. Et
ph̄us dicit: ꝙ ꝑfecta virt⁹ optimoꝝ ē operatiua
Sexto dr̄ ꝑfectio ꝯsumatiua: que est glorie: ꝛ
hꝫ diuidi ꝯ̄ quinq̄ ꝑcedentes. de qua dr̄ Eze.
xxvi. Plen⁹ gloria ꝛ ꝑfect⁹ decore in delicijs
paradisi dei fuisti. ꝛ cuilibet ꝑfectioni pōt ad
di caritas vt dicat̄ ꝑfecta caritas. ¶ Scd̄us
termin⁹ ē amicitia. ꝛ dr̄ amicitia q̄si ai custo^a
vt tangit ysido.iiij.ethi°. Amicus.n. Senec̄.
teste alter ipse ē. vn̄ ph̄s in.viij.ethi. amicitiā
diffiniēs dicit. Amicitia ē beniuolētia nō la/
tēs in ꝯ̄passis. vbi tria tāgunt̄. P° gen⁹ ami/
citie. dū dr̄. beniuolētia. nō.n. ois alteri beni/
uolus ei⁹ amicus noiatur ꝓprie: sumus.n. ad
ignotos beniuoli necdū tn̄ amici. Scd̄o tāgi
tur modus beniuolētie. ibi amicitia. dū dr̄. n̄
latēs. erubescere nēpe amicus amicū non dꝫ
nec ꝓ eo vt palā ꝛ amico ꝛ alijs amici amor
pateat. Tertio tāgit̄ amicitie reciprocatio. dū
dr̄. in ꝯ̄passis. nō ē.n. cēsenda amicitia nisi di
ligētē dilect⁹ diligat eiq̄ vicez repēdat amo/
ris vt sit amor ꝛ īpēsus ꝛ repensus ſm modū
loquēdi Rich. in li. de tri. ¶ Terti⁹ termin⁹
est inimicitia: q̄si nō amicitia. Vn̄ notādū ꝙ
inimicitia pōt accipi tripl̄r. negatiue. ꝑuatiue
ꝛ ꝯ̄rie. negatiue dr̄ inimicus. q.s. nō diligit̄: ni
hil aliud ponēdo. hoc° inaiata vt lapides ꝛc̄.
pn̄t dici inimica: q̄si nō amata. priuatiue aūt
dr̄ inimicus is q.s. nō amat̄: ē tn̄ susceptibilis
amicitie: nō tn̄ ītelligit̄ hr̄e hitū amicitie ꝯ̄riū
Ex^m. si de⁹ cōderet hoiem in puris nālib⁹ sine
habitu caritatis. hoc° loquēdo de caritatiua
amicitia posset dici deo inimic⁹: qꝛ nō amic⁹
nec tn̄ in pctō mortali foret q ē habit⁹ carita/
ti ꝯ̄rius. ꝯ̄rie aūt dr̄ inimicus q.s. hꝫ hitū ami
citie ꝯ̄riū. s. odiū. vt i theo^a. pctm̄ aut origiale
aut mortale. vn̄ tales dicunt̄ filij ire. ¶ Quā/
tum ad scd̄m arti. sunt.ꝫ. ꝯcl̄ones. P^a est de
ꝑfectione caritatis. Scd̄a de dilectiōe inimi/
coꝝ. Tertia de cōꝑatione dilectiōis amicorū
ad dilectionē inimicoꝝ. P^a est h̄. Licet sim/
pliciter caritas diuo adiutorio tēptationi re/
sistat: ꝑfecte tn̄ dr̄ pro xp̄o mortē pati. ¶ Di/
cit p^a ꝑs cōcl̄onis. ꝙ quelibet caritas sufficit

cū diuino adiutorio ad resistendū cuilibet tē
ptationi dyaboli. Probat̄. Caritas.n. q̄libet
hn̄tē facit diligere deū supra se: ꝛ in deo plus
q̄z se cōfidere. ergo ex q̊ ita eleuat̄ mētetenus
caritate hō poterit ex ea cuilibet resistere tē/
ptationi. Cōfirmat̄. quero.n. aut hō paruam
hn̄s caritatē pōt resistere tēptationi. ꝛ tūc ha
betur ꝓpositū. aut nō pōt. ꝛ tūc nō peccat. qꝛ
nullus peccat in eo qđ vitare nō pōt. Ceterū
caritas potētior est nā. hō āt in statu innocē/
tie ꝑt resistere aliq̄liter tēptationi. Habuit.n.
vn̄ stare potuit ſm oēs doctores. ꝛ tn̄ nō oēs
posuerunt eū cōditū in gratuitis. ergo nec et
m° hō quacūq̄ caritate poterit tēptationi re
sistere. nec apparet hoc purum. Si.n. qđlibet
pctm̄ mortale formal̄r caritatē expellit: ꝛ tn̄
bonū malo sit potētius. vr̄ ꝙ caritas istđ po/
terit. debilis.n. ē Greg. teste hostis q nō vin/
cit nisi volētē. Ex q̊ ēt infert̄ ꝙ resistētia nō li
bero arbitrio: sꝫ caritati ꝛ diuo suffragio do/
nāda est. Vn̄ p^a coꝝ.x. dicit apostol⁹ fidelis
ds̄ q nō ꝑmittit vos tēptari supra id qđ pote
stis: sꝫ facit cū tēptatione ꝓuētū. Vn̄ sup illđ
ꝑs. Proba me dn̄e ꝛ tēpta me. dicit glo. ꝑus
vires nr̄as inspice: ꝛ postea temptari ꝑmitte.
Quia teste Amb. i ſmone cōf. Diuersa sunt
gn̄a inimicoꝝ q ſm viriū nr̄aꝝ q̄ꝫtitatē cōpē
sato nobiscū agone luctāt̄. Sꝫ notādū valde
ꝙ aliq̄tiēs ex tali cū demone pugna purgat̄
aia a q̄libet pctō: ēt veniali. sicut ē i martirio
vbi aia imediate ad celos euolat. Vn̄ lꝫ in ta
lib⁹ pugnis in ꝑn°foret ꝑua caritas: sui tn̄ me
ret̄ augm̄tū ꝛ fit magna aliq̄n ꝛ ꝑfecta. vt co
rona virtuti corn̄deat victorie. cui⁹ rō. qꝛ vir
tus caritatis maxie i pugna relucet. vt dicat
apl̄s. ꝙ nō coronabit̄ nisi q legitie certauerit
qđ efficit̄ cāitate. vn̄ Aug. sup illđ ꝑs. Bonū
mihi lex oris tui sup milia auri ꝛ argēti. dicit
pl⁹ diligit caritas deū q̄z cupiditas milia au
ri ꝛ argēti. ¶ Sꝫ dicit 2^a ꝑs cōcl̄onis. ꝙ pati
mortē pro xp̄o solū ē ꝑfecte caritat̄. Probat̄
mai⁹ ē.n. pati mortē ꝓ xp̄o q̄z oib⁹ suis renū/
ciare bōis. Vn̄ greg. i ome^a dicit. Magnū.n.
nō ē abnegare qđ habes: sꝫ valde magnū est
abnegare qđ es. Sꝫ q̄libet nō tenet̄ ex carita
te suis renūciare bōis sꝫ solū ē ꝑfectoꝝ. igit̄ a
fortiori nec mortē pati ꝓ xp̄o. Vn̄ Aug. ꝛ est
ꝑcedēti đ. ꝑfecta caritas hec ē vt q̊s paratus
sit ꝓ fratrib⁹ mori. h̄ ē.n. ꝑlatoꝝ q i statu sunt
ꝑfectionis: dicēte dn̄o Joh.x. Bonus pastor
aiaꝫ suā dat ꝓ ouib⁹ suis. vn̄ ꝛ eiusdē.xv. scri/
bit̄. Maiorē caritatē nemo hꝫ: vt aiaꝫ suā po
nat q̊s ꝓ amicis suis. Et si obijciat̄ qꝛ bōa ete/
na pl⁹ diligēda sīt q̄z tꝑalia. ꝛ ita hō hn̄s cari/

Gregorius debilis est hoste qui non vincit nisi volentem

L 3

tatem dꝫ ꝯtēnere ꝛ vitā ꝓpriā ꝛc̄.bona velu-
ti minus bonū pp xp̄m:veluti maius bonum
Bm vt dicit doc.deuo.q.ij. ꝙ subire mortem
pro xp̄o: p̄t intelligi tripl'r. Primo° qñ adest
necessitas vel deserēdi iusticiā vel pdēdi vitā
ꝛ tūc oēs ad mortē patiendaꝫ tenemur:ꝛ est
opus iusticie.Scd̄o° qd̄ se offert oportūitas
manifestādi diuā gl'iam.ꝛ tūc mori ꝓ xp̄o est
bonū pfectionis ꝛ superogatiōis. nec ad illd̄
oēs obligamur:q2 possum⁹ h̄re xp̄m: ꝛ tñ nō
mori:q2 eū nō negabim⁹:iō arm fctm̄ nō obui
at.nec illud ēt facit Luce.ix.Qui me erubue
rit ꝛ meos s̄mōes:hūc fili⁹ hois erubescet cū
venerit in maiestate sua.Erubescere.n.xp̄ꝫ est
tpe necessitatꝭ eū negare.sicuti intelligit' illud
pe Joh.iij.Queādm ille ꝓ nobis aīaꝫ suā po
suit:ꝛ nos debem⁹ pro fratrib⁹ aīaꝫ pōere.vñ
gl.sup illo v̄bo Ro.vi.Humanū dico pp in-
firmitatē carnis nr̄e.dicit sic. inueniunt' aliq
qui p̄ponant iusticie dilectionē voluptatib⁹
carnis:pro iusticia tñ penā mortēq3 formidāt
Tertio° intelligit' subire mortē pro xp̄o eo ꝙ
quis vitā ꝓpriā exosaꝫ hꝫ. vñ hec ē seueritatꝭ
ꝛ crudelitatꝭ. Aug.n.tales sceleratissimos no
minat.¶ Scd̄a ꝯ° ē de dilectione inimicorū
ꝛ ē hec.Sic affectu diligi hꝫ inimicus:vt effe
ctu tpe debito dilectio appareat.¶ Dicit pa
ps ꝯclonis.ꝙ inimic⁹ dꝫ diligi affectu. Pro-
bat'.Sicut culpa ē detestabilis:sic ymago dei
diligibilis.sꝫ q̄ꝫtūcūq3 ꝓximus diligat':si pec
cet ei⁹ culpa ē odienda.ergo q̄ꝫtūcūq3 sit ini-
micus ymago dei ē in eo diligēda.Cōfirmat'
q2 teste Aug.pl⁹ ē diligēdus ꝓxim⁹ corpe ꝓ
prio.Sꝫ qlibet tenet' carnē suā diligere:dato
qd̄ sibi noceat:g° ꝛ ꝓximū suū dato ꝙ sit eius
inimicus.Ceterꝝ q2 nemini ds̄ pctm̄ dimittit:
nisi proximo suo dimittat.Matth.vi.ꝛ.xviij.
Nullus āt dimittit nisi assit dilectio i affectu
Vñ gl.sup illo v̄bo Luce.vi.Diligite inimi-
cos vr̄os.dicit:nō sufficit n̄ odisse.si.n.eos di
ligitꝭ q vos diligūt:quā mercedē hēbitis. Ex
q̄ clare pꝫ falsitas cuiusd̄ opināntis dicētis.ꝙ
nullus tenet' diligere inimicuꝫ affectu q̄ꝫdiu
inimicitias exercet:sꝫ dū v̄enit ad recōciliati-
oneꝫ.hoc qppe nihil ē.Si.n.dicit sap̄.hō hoi
seruat irā:frustra a deo querit medelaꝫ. Sed
quē affectū dilectionis tenet' circa inimicum
hēre.Bm p° ꝙ debemus inimicos diligē i or
dine ad deū.vt.s.qd̄ diligāt deū.Scd̄o debe-
mus orare ꝓ ipis:ad min⁹ in cōi vt dicit sctūs
Tho.q.ij.ꝛ si nō noiatim vt ad deū ꝯuertant'.
Sicut ē in illa collecta.amicis ꝛ inimicis no
stris caritatē largire.Tertio debem⁹ velle vi-
tā corꝝ vt emēdent':ad min⁹ aut nolle morteꝫ

eorꝝ:nisi in duob⁹ casibus q̄s tāgit doc.sub.in
pn̄ti di.ꝛ colligunt' ex epl'a btē Anastasie scri
pta beato Grisogono ꝯfessori de publio viro
suo. Prim⁹ est.Si tales inimici ipediūt cul-
tū dei:ꝛ eiusd̄ s̄uitores.Scd̄s casus.qñ sunt i
malicia māsuri.meli⁹.n.tūc eis ē citi⁹ mori q̄ꝫ
diu viuere.q2 min⁹ in iferno cruciabunt'.Ex q̄
pꝫ ꝙ mors inimici ē sub ꝯditione affectanda
vñ ꝛ iudices rei publice illa de cā hoiem ad
mortē puniūt.Aut q2.s.ipedit bonū cōe ꝛ ci-
uiū:ꝛ ita bonū dei:aut q2 de emēda n̄ p̄sumit'
¶ Ex quo clare pꝫ ꝙ possum⁹ sine pctō affe-
ctare ꝛ desiderare ꝙ inimici nostri sint pau-
peres ꝛ ifirmi:vt.s.p hoc ꝯuertant' ad dñm:ꝛ
corꝝ apiatur mētis oculus. Patet: q2 nobis
ista po⁹ velle.pꝫ de volūtaria pauptate reli
giosorꝝ virorꝝ.Et idē censendū ē penit⁹ de ty-
rānis ꝛ ecclesie psecutoribus:multū.n.ꝓsunt
tales ecclesie dei:que sp talibus creuit tribu-
lationib⁹.Et si obijciat'. q2 di' Matthei qnto
Audistis q2 dictū ē antiqs.Diliges amicū tu
um:ꝛ odio hēbis inimicū tuū:ꝛ ita inimicus
nō ē diligēd⁹. Dicit tā tho.q.i.q̄ꝫ doc.deuo.
q.iiij.q̄ꝫ doc.sub.ꝙ nō erat scriptū Odio hē-
bis inimicū tuū. Vñ in toto antiq̄ testō nō re
perit':sꝫ bñ oppm.Vñ Leuit.xix.scribit'.Non
reddes vltionē nec memor eris iniurie ciuiū
tuorꝝ.Jō bñ dicit xp̄s.dictū ē antiqs: nō scri-
ptū. sꝫ asinini iudei voluerūt effici logici ꝛ a
ꝯrio arguet'.Si amici sunt diligēdi:g° inimi
ci odiēdi.Et pꝫ ꝙ illa regula nō solū tꝫ i cāis
p̄cisis.sicut nō seqtur:albū ē visibile:g° nigrū
ē inuisibile.q2 tā albedo q̄ꝫ nigredo visibile ē
cōe sic i ꝓposito tā amico q̄ꝫ inimico dilectio
ꝯgruit rōne nc̄.Ex q̄ pꝫ ꝙ illud Ambro.i p̄ce
denti distin.sufficit inimicos nō odisse.hꝫ in-
telligi de effectu nō de affectu. ¶ De q̄ vt di
cit scd̄a ps ꝯclonis.Tpe debito est ꝓxim⁹ di-
ligēdus:aliogn eēt vana in affectu dilectio si
pro tpe nō ondideret':ꝓbatio.n.dilectionis ex-
hibitio ē opis. Vñ Exo.xxij.Si videris asinū
odientis te iacere sub onere nō ptrāsibis sed
subleuabis cū eo.Et ꝓuerb.xxv. Si esurierit
inimicus tu⁹ ciba illū.si sitierit potū da illi.et
ꝯsimilia q̄ sunt necessitatis in tpe necessitatis
sunt aūt mire pfectōis si nō sit necessitas.Vñ
glo.sup illo p̄s.Releua oculos meos ꝛc̄.di-
xit sic.Nihil mirabilius est in mādatis dei:q̄ꝫ
diliget' inimicos.Diligite igr' inimicos vr̄os
bñfacite his q oderūt vos.Ex q̄ pꝫ ꝙ vbicūq3
aut i biblia aut i iure inimicorꝝ p̄cipit' interfe-
ctio:cā ē q2 bonū cōe ipediūt:aut dei legem.
¶ Tertia ꝯ° ē de cōpatiōe dilectionis amico
rū ad dilectionē inimicorꝝ.ꝛ extat hec.Lꝫ sit

amicoꝝ dilectio bõa: ꝑfectior inimicoꝝ dicit. ¶ Pᵃ ps. s. ꝙ dilectio inimicoꝝ sit bõa. Probat. q: est opus iusticie ⁊ eqtatis: vt nos diligẽtes diligam⁹ ⁊ honestatẽ in amico venerenur. q̃ teste pho. Amicitie ẽ fundamẽtũ: ⁊ caritas apd̃ theologũ. ¶ Sz ꝓbat scd̃a ps. s. ꝙ dilectio inimicoꝝ sit melior. Dilectio. n. inimicoꝝ ẽ de supadditis in euãgelio ea ãt sunt maioris ꝑfectionis q̃ supaddũt. Ceteꝝ vbi ẽ maior pugna: ibi ẽ gloriosior victoria. virtus n. circa difficiliᵃ ẽ: ex. ij. ethi. Difficili⁹ aũt est inimicũ q̃z amicũ diligere. vñ ⁊ sup̃ se magis in dilectione inimicoꝝ q̃ amicoꝝ diligẽs eleuat: ⁊ purior ẽ dilectio. q: nihil hz carnalitat̃ sicut i amico ⁊ liberalior. veꝝ ẽ tñ ꝙ respectu caritat̃: q̃ ẽ radix veri amoris pñt eẽ equales dũ. s. eadẽ radice qs diligit amicũ ⁊ inimicuz Rõne aũt obiecti ꝑfectior est dilectio amici q̃z inimici. q: amicus inq̃ztũ amic⁹ dic̃ bonũ nõ inimic⁹. ⁊ hãc tãgit rõnẽ tho. q. iij. Rõne aũt circũstantiaꝝ vtputa: q: dilectio amicoꝝ est feruẽtior ⁊c̃. ⁊ inimicorũ q: ẽ purior difficilior ⁊c̃. se hñt. s. ſm excedẽs et excessuz. simplr̃ tñ dicendũ ẽ ꝙ dilectio inimicorũ est ꝑfectior. lz magister in pñti distin. dicere videat oppoᵐ. ¶ Quantũ ad tertiuz arti. sunt tres difficultates. ¶ Pᵃ qd est radix meriti: aut victorie i nobis. aut gr̃a. aut caritas. Thõas dicit. q. v. ꝙ gr̃a est remota cã: sz caritas est ꝓpinqua. Sz salua sua sctitate hoc aliter se hz. q: idẽ est habitus gr̃a ⁊ caritas ex p̃dictis sepius alias. vñ relinqtur caritatẽ simplr̃ dicẽdam radicẽ meriti ⁊ victorie. ¶ Scd̃a diffi. vtrũ qlibet dicẽs orõnẽ dñicã hñs cuz fratre suo rancorẽ peccet. q: dr̃ ibi. dimitte nob debita no. si. ⁊ nos dimitti. ⁊c̃. dᵐ ꝙ nõ: q: nõ dicit eã i ꝑsona ꝓpria: sz in ꝑsona ecclesie. Ceterũ q: nõ dicit eã inq̃tũ hz rancorẽ cũ alio: sz inq̃tũ petit ad celũ ꝑuenire. verũ est tñ ꝙ impeditur meritũ. ¶ Tertia diffi. vtrũ eadez dilectione diligatur inimicus ⁊ amicus. Dicẽdum ꝙ dũ diligũtur inimicus ⁊ amic⁹ pp deum eadez põt esse dilectio: q: a fine numerat tunc ⁊ finis vnicus est. Si aũt diligant vt obiecta: sic absolute sumpta: diuerse sunt dilectiones: sicut diuersa dilecta. Et tm̃ de 3ᵒ articulo. ¶ Ex quo pz ad qõnẽ. ꝙ vz caritas pl⁹ dr̃ ꝑfecta ex amore inimicorũ: q̃ amicorũ. Tunc ad argᵃ. ¶ Ad pᵐ dicẽdũ ad minorẽ. ꝙ i illa assignatione Ambrosij i q̃ in sexto loco ponitur inimicus. nõ itendit Ambro. assignare ordinẽ ꝑfectionis sz maiorẽ aut minorẽ obligationẽ. verũ est aũt ꝙ plus obligamur diligere amicos q̃ inimicos. lz ñ sit eque ꝑfectũ

¶ Ad scd̃m negat minor loquẽdo vlr̃. vñ dilectio dei maxie manifestata ẽ: q: nos dilexit adhuc inimicos. vñ paul⁹ ad Roma. v. dicit Cõmẽdat aũt deus miam suã in nobis: q: cũ adhuc pctõres essemus xp̃s pro nobis mortuus est. Si. n. i dilectione amicorũ ostẽsa est magna caritas: maxima i dilectione inimicorũ oñsa est. vt diceret paulus. pp nimiã caritatez ⁊c̃. ¶ Ad tertiũ dicendũ ad maiorẽ ꝙ hz veritatẽ vbi est par resistẽᵃ: ⁊ difficultas i eo qd̃ freqũetat ⁊ feruet: ⁊ i eo qd̃ nõ freqũetat: ⁊ ferueri ita nõ vr̃. al's nõ pz ad sensuz. Citius n. ꝑuus ignis cõburit fenũ: q̃z magnus ignis forte lignũ. sic est i ꝓposito. ¶ Ex pñti ãt ⁊c̃. Pᵃ ꝯᵒ. Amor feruẽtior extat aici: ⁊ ita melior q̃ inimici. Dic̃ ꝯᵒ. ꝙ opio mgr̃i ẽ ꝙ amor aici est melior amore inimici. Et ponit a p̃nᵒ d̃. vsq3 ibi. Aug⁹. tñ sentire vr̃ ⁊c̃. ¶ Scd̃a ꝯᵒ Amatur melius ip̃e inimicus q̃z ip̃e amicus inqt aureli⁹. Dicit ꝯᵒ ꝙ opio aug. ẽ ꝙ amor inimici ẽ melior q̃z amor amici. Et põit ab 1ᵒ caᵒ. Aug. tñ sentire ⁊c̃. vsq3 ibi. Illd̃ vo qd̃ sequit. ¶ 3ᵃ ꝯᵒ. Inimicũ amare est ꝑfectiõis: ⁊ optime tractare ẽ completionis. Dicit ꝯᵒ. ꝙ est ꝑfecta dilectio amare interius inimicuz ⁊ ei benefacere exterius. Et ponitur ab 1ᵒ capᵒ. Illud vero ⁊c̃. vsq3 ad finem distinc.

Illud quoq3 ñ p̃termit. ⁊c̃. Hic sig̃t. 3i. d̃. huius tertij q̃ sic ꝯtinuat ad p̃cedẽ. Nã postq̃z i. xxvij. d̃. ꝑquesita ẽ caritatis rõ. Et i trib⁹ seqũetib⁹ dist. ẽ adiũcta diligẽdoꝝ mltiplicatio. Nũc ãt i hac pñti d̃. ꝯcludetur caritat̃ vigẽs duratio. Et hz diuidi 1ᵃ ps i. 3. ꝑtes p̃ncipales. In pᵃ exqrit an sit possibil' caritat' amissio. In 2ᵃ dispõit in gl'ia cãitatis exordinatio. In 3ᵃ cõiungit incidẽter eterna veraq3 dilectio. Pᵃ in p̃n. Scd̃a ibi. Nũc sup est inuesti. ⁊c̃. Tertia ibi. d̃. xxxij. Premissis adijciẽdũ ẽ ⁊c̃. Rursus pᵃ parti. alijs duab⁹ idiuisis manẽtib⁹ i q̃ exqrit an sit possibil' ⁊c̃. in. 3. ꝑtes diuidit. In pᵃ falsidica pz opio. In 2ᵃ veridica est ipugnatio. In 3ᵃ autẽtica euacuatio. Pᵃ i p̃nᵒ. Scd̃a ibi. Hic innuere vr̃ ꝙ cari. ⁊c. Tertia ibi. Aduertẽdũ etiam ⁊c̃.

v Trũ ordo caritat̃ scia ⁊ credẽ: seu fidei act⁹ i p̃ria remaneãt. Et ar̃ ad ꝑtẽ falsã trib⁹ medijs. ¶ Pᵒ ar̃ ꝙ ñ remãeat ordo caritat̃ i p̃ria. Si. n. i p̃ria ordo remãeret cãitat̃ h̃ iõ maxie eẽt q: pl⁹ seip̃z q̃z ꝓximũ suũ qsq3 diligeret. Sz h̃ ẽ falsuz. igr̃ ⁊c̃. Maior pz ex eo ꝙ appetitu nãli quẽ ꝑficere vr̃ caritas: vnusqsq3 maxie seip̃m diligit. Sz ꝓbat minor. q: i p̃ria maior bonũ ãpli⁹ diliget. vñ Aug. i li. de v̄a reli. perfecta iusticia h̃ ẽ vt pl⁹ potiora ba

na ⁊ minꝰ minora diligamꝰ. cū gº videat ali/
qs se meliores. seqt ꝙ magis eos se diliget.
¶ Scdo arguit ꝙ scia nō manet in pria. qd plus
hz de lumie ⁊ vitate: minꝰ est i pria euacuabi
le ꝙ id minꝰ hz. sed lumē fidei est maiꝰ lumie
scie. ⁊ tñ i pria fides euacuat: ergo ⁊ scia. Ma
ior pz qr cā euacuatōis est oppō hituū vie ad
gloriā nō tm̄ aūt opponit glorie lumi maius
lumē q̄z minꝰ: imo magis approximat. Sz p
bat minor: ex eo ꝙ lumē scie rōni initit nāli.
lumen vero fidei eleuat hois itellectū supra
se: ⁊ prime cōformat veritati. ¶ Tertio arguit ꝙ
actꝰ fidei seu credere remaneat in patria. vbi/
cūq̄ remanet habitꝰ remanet ⁊ actꝰ. sz fides
que est habitꝰ: actꝰ credēdi remanet i patria.
ergo ⁊ ipse actꝰ remanebit. Maior pz: qr alio
quin habitꝰ itelligeret frustra si actū nō hēet
cū habitꝰ rō sit habilitare potētiā ad agēdū.
vñ dicit Auerrois in 3º de aia ꝙ habitus est q̄
qs vtit cū voluerit. Sed minor pbat. qr fides
est vtus theologica: ⁊ ita pfectior q̄ virtutes
cardinales: ⁊ tñ hee remanebunt. vt patebit
xxxiij. distin. igr ⁊ fides. In om pmi arguit ex illo
vbo. primi cātic. Ordinauit in me caritatē.
Ex q̄ igit de se ordinata est caritas in pria re/
manente caritate remanebit eiꝰ ordo. In om
scdi arguit aucte anselmi in lib. de silibus. Tūc in
quit iusti cetera sciēt: q̄ deus fecit sciēda ibi a
singulis oēs ibi ab oibꝰ singuli cognoscentur
nc vnq̄ oino latebit: q̄ pria: qua gēte: qua stir
pe quis editꝰ sit. In om tertij arguit ex illo verbo
apli. i. cor. xiij. Cū venerit qd pfectū ē euacua
bit qd ex pte est: tā aūt fides q̄z credere sūt ex
pte. qr hñt enigma adiunctū. In ista qōne ad
alis pariformiter sūt ⁊c. ¶ Quo ad primū ar
ticulū termi sunt. Ordo. Sciētia. ⁊ Credere.
Primꝰ igit terminꝰ est ordo. de q̄ lib. pº. di.
xx. vñ aureliꝰ Aug. in. xix. de ciui. dei. ordinē
diffiniens ait. Ordo est pariū dispariūq̄ sua
cuilibet tribuens loca dispō. In qua diffiniti
one tria tangunt. Primo genꝰ ordis. dū dici
tur ordo est dispō. Sicut eni dispō rlo est q̄ di
cit dispō dispositi dispositio: sic ⁊ ordo. nō. n.
ad se sed ad aliud dr: ordinabiliū eni ordo di
cit. Secūdo tāgit subm̄ ordis. dū dr. pariū
dispariūq̄. Si nēpe oia eēnt paria nō eēt or/
do. Jō fm Augusti. Si oia eēnt eqlia: oia nō
essent oia. Si eni luna soli foret eqlis: iā luna
nō eēt: sed sol. ita de alijs. Ideo ad ordinē in
creaturis exigit: vt cū paribꝰ sint disparia: vt
gradꝰ seu priꝰ ⁊ posteriꝰ ordo habeat. Tertio
tangit modꝰ ordis. dū dr. ꝙ ordo cuilibet rei
suū tribuit locū. ⁊ in hoc distinguit a cōfusio/
ne qua cūcta ordine semoto miscent. In ppo
sito aūt dr ordo caritatis gradus sequēs: aut
Augu. aut Ambro. in: xxviij. aut. xxix. tactos
dist. ¶ Tertiꝰ terminꝰ ē scia. vñ scia q̄ ad pñs
pōt accipi triplr. Primo dr scia q̄libet certa
rei noticia. hoc mō accipit phūs sciam in. vi.
ethi. dū dic. Sciētia est habitꝰ quo determia/
te vnū dicimꝰ. hoc mō capta scia tā prin q̄z
pclones. tā necessaria q̄ ptingētia dicunt sci
ri. hoc mō dicimꝰ: scio romā vel parisius ma
gnā fore ciuitatē. Secūdo dr scia vt hz diuidi
ptra sapiam. sicut dicit aplus. ij. cor. xij. Alijs
qdē per spūm dat sermo sapie alijs fmo scie:
fm eundē spm̄. que tractās vba Aug. in. xiiij.
de trini. dicit. ꝙ sapia est eternoꝝ: sed scia tpa
liū. Hoc quippe mō capta sciētia sola creata
nō increatū bonū sciri dñr. Tertio mō dr scia
habitꝰ pclonis demōstrate vel demōstrabil.
sicut accipit phs sciā in pº posterioꝝ dū dicit
Tūc vnūqdq̄ scire arbitramur per se ⁊ nō so/
phistico mō: qd est fm accñs cū cās illius co
gnoscimꝰ: ⁊ qm̄ illiꝰ sit cāe: ⁊ qm̄ ñ ptigit alio
se hre: vbi tres scie cōditiones tangunt. Pri/
ma pditio: ꝙ effectuū est nō cārū maxie iq̄ztū
cāe sūt. dū dr. cū cās illiꝰ cognoscimꝰ. vñ intel
lectꝰ est pncipioꝝ: sicut scia pclonū. ¶ Scda
pditio ꝙ scia acquirit sillo discursu: dū dr ⁊
qm̄ illiꝰ sunt cāe. Tertia pditio qd est solū ne
cessarioꝝ: dū dr. ⁊ qm̄ ipossibile ē alio se hre
hoc mō 3º *maxime in titulo* qōnis accipitur
scientia lz possit ⁊ alijs. ¶ Tertius terminꝰ est
credere. vñ notat mgr distin. xxiij. huiꝰ tertij.
ꝙ hec tria dñt. Credere deo. credere deū. cre
dere in deū. Credere enī deo est credere his
que nobis reuelat deus. Credere deū ē crede
re ꝙ deus sit. Credē vero in deū est fide que
p dilectionē opat i deū tendē. Ultra noto fz
docto. subti. in pñti dist. ꝙ tria sunt credibiliū
genera. Prima sunt quoꝝ visio pertinet eēn
tialiter ad beatitudinē. sicut ē beata trinitas.
⁊ de his credibilibꝰ illud cōmune accipit di/
ctū. visio succedit fidei. Scda credibilia sunt
quoꝝ visio aliqualiter nō tñ essentialiter per
tinet ad beatitudinē sicut est humanitas xpi
passio eius ⁊ mors: que in verbo videbūtur.
Tertia sunt que nec pricipalit nec cōcomitāt
ptinēt ad beatitudinē sicut est credē actꝰ hu/
manos: ⁊ talia etiā credunt in glia ⁊ nunquā
intelligunt. ¶ Quātū ad secūdū articulū sūt
tres pclones iuxta ⁊c. Prima est de pmanē
tā caritatis q̄z ordis eiꝰ in pria. Scda de pma
nētia habitꝰ scie. Tertia de euacuatiōe fidei ⁊
actꝰ credēdi in glia. Pria est hec. Nec i celis
euacuat caritas nec citra 3m gradū ordo eiꝰ i
mutat. Dic pº ps pclonis ꝙ caritas nō eua/

euat in glia. Probat. Caritas .n. ē diligē deū
pp se ꝛ sup oia ex tota aia: ꝛ ex tota mēte sua.
Sz h maxie erit in pria. igr caritas i cel pficit
ꝛ nō euacuat. Cetez caritatꝭ ē vnire. Un̄ i. iiij.
diuinoꝝ noīuz dyonisi⁹ noiat amorē vim vni/
tiuā. Est ēt amoris assimilare. Un̄ hugo de sā
cto victore dicit. ꝙ aia in ei⁹ silitudinē quē di
ligit trāsformat. sz in pria magis vniti erim⁹
deo ꝙ̄ m° magis ēt siles. vn̄ pª Joh. 3. Cū ap
paruerit siles ei erim⁹. ꝛ ita in paª nō desinit
caritas. Un̄ bn̄ pª ad coꝝ. xiij. paul⁹ dicit. Ca
ritas nūq̄ excidit. Et glo. ibi. Nec i hoc secu/
lo nec i futuro: ꝛ si opa ei⁹ cessent. Cui⁹ rō tri/
plex a doc. deuo. assignata. arti. 3°. q. pª. Pri
ma rō sumit ex pte caritatꝭ habit⁹. Est eni ca/
ritas tā abn̄tis q̄z pn̄tis. ꝛ per ꝯn̄s tā i via vbi
est deus: p moduz abn̄tis: ꝙ̄ in pria vbi est p
modū pn̄tis. fides v̓o ꝛ spes sūt de obo p mo
dū abn̄tis: qꝛ fides est de nō apparētib⁹: spes
vero de futuris. iō pn̄tia adueniēte obiecti in
patria euacuant. Et hec eadē rō a doc. subti.
in pn̄ti signat di. Scd̄a rō est ex pte poꝝ. no/
bilior est eni affect⁹ ꝙ̄ intellect⁹. Un̄ Bern̄.
in lib. de amore dei dicit. Ubi deficit intelle/
ct⁹: pficit ibi affect⁹. Et idez hz dyonisi⁹ i lib.
vij. diuo. noīuz. Et ita qꝛ altior est pō nō mirū
si habit⁹ fidei: qui est in intellectu nō manet.
caritas v̓o que est affect⁹ nō corrūpit sed pfi
cit. Tertia rō est dīna largitas q̄ disposuit vi/
ris deuotis quēdā saporis gustū bonoꝝ glie
tribuē ne deficiēs in hoc mūdi heremo p̄ ari
ditate. maxie aūt hūc saporē ꝯgruit eiusdē fo
re rōnis cū illo q erit in glia. ꝛ huiusmōi ē ca
ritas. ¶ Et si obijciat qꝛ cessante cā cesset effe
ct⁹. cū ergo fides sit cā caritatꝭ. ꝛ nō maneat i
patria videt ꝙ nec caritas. Dicit p° ꝙ fides
nō est cā caritatis. Hee eni tres v̓tutes: fides
spes caritas: silr infundunt. Un̄ qd̄ hz glo. sup
illo Math. p°. Abraā genuit Jsaac. Jsaac āt
ꝛc̄. Fides genuit spez: spes caritatē hz intelli
gi nō rōne habituū: sz actuū. Ultra dico ꝙ fi/
des nō p̄exigit caritati nisi pp cognitiōez nō
pp enigma. Jn pria aūt visio preuiat caritati
Ex q̄ pz ꝙ illud. Cuz venerit qd̄ pfectū ē eua
cuabit qd̄ ex pte est. hz locū p fide. qꝛ enigma
qd̄ est qd̄dā impfectū est de rōne fidei: nō aūt
p caritate. qꝛ lz caritas vie sit impfecta respe
ctu caritatꝭ prie. tn̄ illa ipfectio nō est de rōne
ei⁹ iō solū tollit iperfectio caritate remanēte.
¶ Sed dic scd̄a ps ꝯclōnis ꝙ in pria nō mu
tat ordo caritatꝭ citra 3ᵐ gradū. hoc est dictu
ꝙ in glia plus diligem⁹ nos q̄z quēcūq̧ aliuz
post deū. in alijs aūt gradib⁹ q̄s ponit Amb.
nō manebit ordo. pponet eni melior min⁹ bo
no: siue sit ꝯsanguineus siue nō. Probat hec
ps. p̄cepta eni caritatis hic incipiūt in via: vt
pfecti⁹ ipleant in pria. Cū ergo in p̄cepto di/
lectiōis pximi pponat diligens pximo. Dili
ges eni pximū tuū sicut teipsuz. ita ꝙ primo
diligēti. Ex quo pz ꝙ nō satis pz pbabil opio
doc. deuo. q. iij. arti. tij q dicit. ꝙ si velim⁹ loq
vt plures dicem⁹ ꝙ qlibet magis diliget se ꝙ̄
pximū. Si v̓o loq̄mur vt sapiētes dicem⁹: ꝙ
qlibet tm̄ diligit pximū q̄ztū se: ꝛ tātū gaude
bit de bonis pximi ꝙ̄tū de pprio bono dicē/
te Anselmo in prosolo. in cap° vlti. Jn illa p/
fecta caritate inumerabiliū angeloꝝ ꝛ hoīuz
bonoꝝ vbi null⁹ minus alium q̄z seipsum dili
git nō aliter gaudebit qsq̧ p singulis alijs ꝙ̄
pro seipso. Pz tn̄ o m. vn̄ ex q̄ caritas p̄° refle
ctit sup actū suū ex dictis. xxix. distin. hui⁹ ter
tij. oz ꝙ p° ad diligentē reflectat post deum.
Nec illd̄ obuiat Anselmi q inuit pfectiōez ca
ritatis in glia nō negādo gradū nec obuiat
ꝙ de⁹ plus diligat meliores qꝛ instruit nobis
hūc appetitū quē pfic caritas vt post eū nos/
met diligam⁹. ¶ Scd̄a ꝯclo est de permanē/
tia habit⁹ scie. ꝛ est hec. Jn glia hitus manet
scie: lz mod⁹ imutet cognoscēdi. Un̄ q̊ ad to/
tā ꝯōnē noto ꝙ dic scūs tho. arti°. ij. q. iiij. Jn
scia nr̄a sunt tria. modus cognoscēdi q̄. s. est a
phātasmatibus ꝛ p discursū sillogisticū: ꝛ hic
nō manebit. vn̄ dicit Aug. ꝙ i gloria nō erūt
volubiles cogitatiōes. Et hoc° illd̄ aplī scd̄a
Coꝝ. xiij. Siue pphie euacuabunt: siue ligue
cessabūt: siue scia destruet. Scd̄o in nr̄a scien/
tia ꝯsiderat ipse act⁹ q dī cognitio: ꝛ h rema/
nebit longe pfectior q̄z mō sit. Nec obuiat ꝙ
aia cognoscet oia i v̓bo: ꝛ ita nō idigebit ista
itellectiōe. Dicēdū ꝙ lz nō indigeat simplici
ter: tn̄ pfectōis ē vnū cognoscē plurib⁹ mōis.
¶ Ex q̄ pz ꝙ illud qd̄ hugo de sctō victore in
didascalicon ꝙ. s. scie sūt inuēte pp idigētias
ꝛ necītates: nō exprimit nisi vnā cāz scie ꝛ nō
oēm. Tertio i nr̄a scia ꝯsiderat habit⁹ sciēdi:
ꝛ hic remanebit simplr. Probat. qꝛ scia non
corrūpit i nob nisi trib⁹ d̄ causis. s. aut pp cor/
ruptionē obi: aut pp corruptionē medij. aut
3° ppter oblimonē. neutrū est i pposito. igit.
Cōfirmat exēplo. Tū de xpo q erat ꝯprehen
sibilior: ꝛ tn̄ habuit habituz scie q̄ res cogno/
scebat in gn̄e pprio. tū de angel qui sil habēt
matutinā ꝛ vesptinā cognitionē. ꝛ ita nō re/
pugnat habitui scie remanē in glia sicut qui/
dā male sūt suspicati: eēt eni magnū ꝙ hō to
to tpe vite sue laboraret ad habēdū sciam. ꝛ
postmodū in instanti mortis totū perderet.
¶ Tertia ꝯclo est de euacuatione fidei ꝛ ita

act⁹ credēdi ⁊ est hec. Fidei virt⁹ ⁊ spei i glia nō locant̄. Probat̄ de fide. q2 ad Heb. xi. dic̄ paul⁹. Fides est argm rex nō apparētiū. Cuȝ igr̄ in glia sit certa manifestatio relinq̄t̄. q. n. apparent teste Greg. fidē nō hn̄t sed agnitionē. Vn̄ Aug. ix. de trini. Mens q̄ppe cū fidē suā videt q̄ credit qd̄ nō videt. nō aliqd sempiternū videt: qn̄ eni nos ad spēȝ p fidē pductos eē gaudebim⁹ iā nō fides erit q̄ credant̄ que nō vident̄: ȝ spēs q̄ videant̄ q̄ credebant̄ Et si dicat̄ q2 plus repugnat hītus fidei pctō q̄ȝ glie. ⁊ tñ stat sil' cū pctō mortali. Dicēdū ꝙ licet plus repugnet fides pctō mortali inquātū virt⁹ q̄ȝ glorie: nō tñ inquātū est de nō apparentib⁹: iō stāt sil'. nec dr̄ fundamētū edificij spūalis nisi in via imo visio in pria ē fundamētū edificij. vn̄ ⁊ lȝ matutina cognitio in angelis vesptinā n̄ excludat: bn̄ tñ visio fidē. Ratio est qa fides dicit nō appere: visio apparere. nō ita est in matutina ⁊ vespertina cognitiōe: vt patet clar̄. Idē cēsendū de spe. vn̄ ad Roma. viij. Fides q̄ non vr̄ nō est spes. i. res spata que vr̄ nō est spes. i. non est subiecta spei. spes eni est de futuro iō merito euacuat̄ glia hita. Vn̄ illud sap. iij. Spes illoꝝ imortalitate plena est intellr̄ de re spata q2 saluati st̄ securi de sua glia. Nec obȝ ꝙ si dānati sp sūt i despatōe: ꝙ p om saluati i spe: q2 dspatio augmētat malū i dānatis: nō sic spes bonū i btis vn̄ illō desideriū i btis. de q̄ pa Petri po. In quē desiderāt angeli pspicē nō ē futuri: ȝ iaȝ hiti. ¶ Quātū ad 3m artim sunt tres difficul. ¶ Pria est q̄ ē ro q̄re caritas amittit̄ i via p pctm̄. Dic̄ Tho. q. i. arti. pri. ꝙ stāte scia i vli pt i pticulari peccare appetit⁹ sic̄ stāte in icōtinēte hec maior. Ois luxuria ē fugiēda: peccabit i pticulari incōtinēs. ita stāte ꝙ caritas pcipiat sūmū bonū diligē: poterit tñ dficē appetit⁹ ⁊ peccar̄ i pticulari circa bonū creatū. ¶ Ex q̄ clare inuit̄ eē de mēte sua ꝙ stāte scia i vli ⁊ pticulari negt peccare appetit⁹. Et ꝯ h dictū ē articul⁹ expssus: q dixit ꝙ stāte scia in itellectu i gn̄ali ⁊ pticulari nō possit deficē volūtas. error. iō rō aliūde sumēda ē. s. volūtas dei q̄ nobis in hoc manifestis docet̄ exēplis: vt saul q pri⁹ fuit bon⁹. postmodū mal⁹. Dauid pri⁹ bon⁹ post homicida: rursus bon⁹. de ꝯsilib⁹. ¶ Scd̄a diffi. An in pria vnic⁹ sit act⁹ cuilibȝ corrn̄dēs hitui scie. Dicēdū ꝙ nō. vn̄ lȝ nō sit discursus tpal' a pncipijs ad ꝯclones sicut mō sūt tñ varij act⁹ fm variatiōeȝ oboꝝ cuȝ Aug. teste. obm̄ ⁊ potēa pariant noticiā. ¶ Tertia diffi. vtrū sil' fides ⁊ spes euacuent̄. Dm ꝙ sil' tpe: q2 sil' dotes eis corrn̄dentes vident̄. s. visio fidei ⁊ tētio spei. pri⁹ tñ nā fides q̄ȝ spes. Ex q̄o pȝ ad qōnē. ꝙ vȝ in pte ordo caritat̄: q2 vsq3 ad 3m graduȝ ⁊ scie habit⁹: ȝ nō fidei act⁹. s. credē r̄manēt i pria. Tūc ad arga ¶ Ad pmū negat̄ mior ⁊ dū pbat̄ p Aug. in lib. de va religi. pfecta iusticia ⁊c̄. Dm ꝙ diligere plus maiora bona: pōt itelligi extēsiue ⁊ tūc lin⁹ plus diligit petrū q̄ȝ seipȝ. i. ad plus q2 petr⁹ ē in altiori gradu q̄ȝ lin⁹. ⁊ linus hoc valde diligit. Aut itēsiue. ⁊ tūc lin⁹ magis se diligit q̄ȝ petrū. hoc est dictu: intensiu⁹ diligit sibi in eē suā btitudinē: q̄ȝ diligat petro in eē suā. Prio aūt mō itelligit̄ auctas Aug. iō nō obuiat. ¶ Ad scd̄ȝ dm ad maiorē. ꝙ rō maioris luīs nihil fac̄ ad ppom: ȝ solū oppō ad statū glie. Et q2 fides hȝ oppōeȝ illi statui rōne enigmat̄: nō āt scia: q2 ei n̄ repugt̄ claritas iō n̄ ē rō silis hicinde. ¶ Ad 3m pȝ idē q2 cardialis vt⁹ nō icludit ipfectionē oppositā glie sic̄ fides: lȝ fides in luīe pcedat sciaȝ: ⁊ i nobilitate vtutē cardialē. tñ id nō obuiat. ¶ Et tm̄ de pn̄ti qōe. Ex pn̄ti ⁊c̄. ¶ Pria ꝯo pt amitti ipa caritas: ⁊ hinc amitti ē auctas. Dic̄ ꝯo: ꝙ caritas pōt i via acqri ⁊ pdi. Et ponit̄ a pno di. vsq3 ibi. Aduertēdū ēt ē ⁊c̄. ¶ Scd̄a ꝯo. Euacuant̄ fides: scia: spes. separāt̄q3 amicia. Dic̄ ꝯo ꝙ caritas dr̄t ab hijs trib⁹: fide: spe: ⁊ scia. q2 euacuant̄ i pria: caritas nō. Et pōit̄ ab illo ca. Aduertēdū ⁊c̄. vsq3 ibi. Nūc iā supest ⁊c̄. ¶ Tertia ꝯo. Ordo caritatis in xpo prie fuit ȝ nō vie lex ē vitatis. Dic̄ ꝯo ꝙ xps hn̄it ordinē caritat̄ patrie nō vie. Et ponit̄ ab illo cao. Nunc iam superest ⁊c̄. vsq3 ad finem distin.

Remissis adijciēduȝ ē ⁊c̄. ¶ Hic sigt̄
p xxxij. di. hui⁹ tertij. q̄ sic ꝯtinuat̄ ad pce
dētes. Nā postq̄ȝ in pcedē. di. inqsitū est. An sit possibil' caritat̄ amissio. Nūc i hac di. ex icidēti adiūgit̄ eterna dei dilectō. Et hȝ diuidi i tres ptes pncipales. In pa nob pmittit̄ dei dilectio. In scd̄a nō eē pādit̄ i hac itentio. In 3a mal' secludit̄ dei electio. Pria i pno Scd̄a ibi. Cūq3 eius dilectio sic in ⁊c̄. 3a ibi. De reprobis vo q pparati nō sūt ⁊c̄. Prima āt ⁊ vltia ptib⁹ indiuisis manētib⁹. Rursus media ps in q̄ pādit̄ ꝙ in dei dilectiōe nō est intētio aut remissio in tres ptes scidit̄. In pa appet veritas deus eqliter nō oēs diligit. In scd̄a dei simplicitas vnū alteri qn̄q3 eligit. In tia amoris bonitas nūc hn̄t plus nūc min⁹ eūdē erigit. Pria in pnco. Secūda ibi. Cū āt dilectio dei ⁊c. Tertia ibi. Si vo q̄rit̄ de aliq̄
vno ⁊c̄. Et hec est diuisio pn̄tis distin.
v Trū de⁹ oia diligat beniuolētia carita
tis. Et ar̄ ꝙ non triplici mo. ¶ Prio

sic. Caritas est habit⁹ formalr̄ ꝑficiens potē tiam volitiuā. sed voluntas diuina est ꝑfectissima de se: ergo non hꝫ caritatē eā ꝑficientē: ⁊ ita non diligit beniuolētia caritatis. Maior ꝓbat̄: ex eo ꝙ hit⁹ ponunt̄ ad ꝑficiendū potentias ⁊ hilitandū ad suas oꝑationes. Sed minor ꝓbat̄ qꝛ in q̄libet genere est resolutio ad vnū qd̄ est ꝑfectissimū ⁊ met^m^ alioꝝ hmōi est diuina volūtas inter volūtates. ¶ Scd̄o ar̄ sic. Nullū inaiatū est diligibile ex caritate sed aliqd̄ inaiatū est de numero oīuꝫ igit̄ ⁊c̄. Minor est clara de se. qꝛ oīa cū sit distributiuū signū: ⁊ nō hēat adiūctū aliud extrinsecū qd̄ distribuat itrinsecū secū ānexū qd̄ distribuit ē entia. Vñ sensus ē oīa .s. entia. Sꝫ maior ꝓbat̄. qꝛ teste Aug. solū tria ex caritate sūt diligēda .s. de⁹: spūs rōnalis: ⁊ corp⁹ ꝓpriū. nec adhuc corp⁹ pōit̄ ꝓpriū nisi qꝛ est ꝯꝑticipale glīe nobiscum: ita ꝙ nō rōne sui sꝫ aīe diligit̄. ¶ Ter° ar̄ sic. Illos ds̄ nō diligit ex caritate quos nō ꝑdestinat ad eternā salutē: sꝫ nō oīa sūt ꝑdestiata ad etnā salutē: imo nec oīs rōnal̄ nā igr̄ ⁊c̄. Maior pꝫ. qꝛ caritas cū sit v̄tutuꝫ ꝯsūmatrix maxie vltimū aspicit finē. iux̄ illd̄ ps. Ois ꝯsūmatiōis vidi finē. finis āt vltim⁹ ē eterna sal⁹. aut obiua vt de⁹. aut ihesiua vt fruitio ⁊ visio di. Sꝫ ꝓbat̄ minor. ex eo ꝙ nō oīa cognoscūt nec diligūt vt isensibilia ⁊ bruta. In nā ēt rōnali vt reprobi quoꝝ nō ē sal⁹ In o^m^ vero ar̄ ex illo sap. verbo. c. x. Diligis oīa dñe ⁊ nihil odisti eoꝝ que fecisti. dilectio aūt dei: testimonio Ioh. est caritas. ⁊ ita oīa diligit beniuolētia caritatis. In ista ꝑiformiter ad al̄. sūt tres termi ⁊c̄. ¶ Quo ad p^m^ arti. termi sunt. Dilectio. Oia. ⁊ Beniuolētia Prim⁹ igr̄ termi⁹ est diligē. ⁊ dī a dya qd̄ est duo. ⁊ ligo gas. qꝛ duo dilectiōe vniunt̄: vel vn⁹ in dilectiōe locū hꝫ duoꝝ: dū idē seipꝫ diligit vl̄ dī dilectio q̄si de alijs electio. iux̄ illd̄ cāti. v. Dilect⁹ me⁹ rubicūdus cādidus elect⁹ ex milib⁹. vñ vltra dicta de dilectōe in p° di. xij. Notādū quo ad pn̄s de isto v̄bo diligē: ⁊ v̄ba dicta de deo sūt in triplici dr̄ia. vt tangit ī pn̄ti dist. doc. deuo. q. p^a^. Pria sunt q̄ dū dicunt̄ de d̄o ꝯnotāt effectū in actu: sic̄ ē de creare. vñ cū dī: de⁹ creat: signū ē ꝙ creatura est actu. Scd̄a sūt q̄ ꝯnotāt effectū nō in actu sꝫ in hitu: sicuti ē ꝑdestinare: dū. n. dī: de⁹ ꝑdestinat: nō significat̄ ꝑdestinatū actu eē: sꝫ solum hitu. Tertia sūt in dr̄ia ad actū ⁊ hitū. sicut ē hoc v̄bū diligē: pōt. n. dum dī: de⁹ diligit creaturam: hēri veritas aut ꝓ creatura actu ente aut solū in hitu. ¶ Scd̄s termin⁹ ē oīa. vñ notandū ꝙ ista tria de vi vocabuli dr̄nt, Totuꝫ Quodlibꝫ ⁊ Oē. Totum. n. magis de virtute termini accipit̄ respectu ꝑtium integraliū: vt cuꝫ dī tot⁹ hō morit̄: non fit distributio ꝓ partib⁹ subiectiuis: sꝫ ꝓ ꝑtib⁹ integralib⁹ alicui⁹ singularis ꝯtenti sub hoie: vtputa sor̄. vl̄ platonis. Quodlibet aūt maxie est distributiuū respectu ꝑtium subiectiuaꝝ nō integraliū. vt cū dī: quodlibet aīal currit: distribuit pro q̄libet aīalis specie: nec aspicit partes integrales: nec eo solemus vti collectiue sed solū distributiue. Oē vero sicut qd̄libet solꝫ magis aspicere partes subiectiuas ꝙ̄ itegrales ⁊ in hoc differt a toto. sed aliqñ etiam collectiue accipitur. ⁊ in hoc differt ab hoc signo quodlibet. vnde ⁊ versus extant grammaticales.

Ois homo currit: omnis vir maxia gens sit.
Distribuit primum: colligit ⁊ reliquum.

¶ Alteri⁹ notādū ꝙ f́ꝫ phꝫ in p° celi ⁊ mūdi ad h̄ ꝙ hoc signū oīs posset v̄e addi i ꝓpōne oꝫ ꝙ sint tria ad min⁹ indiuidua sub subō ꝓ q̄bus veritatē habeat ꝓpō. vñ ista non est v̄a hoc sensu. oīs hō currit: nisi trib⁹ datis in cursu hoīb⁹. Ter° notand̄ ꝙ h̄ signū oīs aliqñ fit distributio ꝓ gn̄ibus singuloꝝ sicut in illo sophismate. Oē aīal fuit ī archa noe. aliqñ vero ꝓ singul̄ geneꝝ sic̄ dū dī. oīs subā est ens. Accipit̄ aūt in titulo q̄ōnis vt fiat distributio ꝓ singul̄ geneꝝ nō solū ꝓ gn̄ib⁹ singulorum. ¶ Terti⁹ termi⁹ ē beneuolētia seu bēiuolētia vbi notādū vt trahi ꝑt ex. viij. ethi. ꝙ ista tria differūt. beniuolētia. beneficiētia. ⁊ amicitia. Beniuolētia. n. solū volūtat̄ actū isinuat. volum⁹. n. ml̄tis bōa: q̄b⁹ tn̄ nō bn̄facim⁹. ita ꝙ bn̄ficētia suꝑ beniuolētiā actū addit exteriorē. Rursus multis bn̄facim⁹ ad q̄s amicitiā nō ꝯtraximus vt aduenis ⁊ ꝑegrinis. Amicitia. n. reciprocationem dicit in amore ita ꝙ oīs amicitia est beneficentia nō ecōtra. Rursus oīs bn̄ficētia est beniuolētia nō eꝯ. ⁊ ita bēiuolētia ē cōior. ¶ Quātū ad scd̄ꝫ arti. sūt tres ꝯcl̄ones ⁊c̄. Prima ꝯcl̄o est de dilectione d̄i respectu oīuꝫ entiū. Scd̄a de d̄i dilectione respectu duaꝝ specieꝝ entis .s. āgeli ⁊ hoīs Tertia de dilectiōe dei respectu vni⁹ spēi ent̄ .s. hoīs. Prima igr̄ est hec. Eterna dilectione sua caritat̄ beniuolētia oē de⁹ amplectit̄ positiuū. ¶ Dicit pria ps ꝯcl̄onis ꝙ dilectio d̄i q̄ diligit creaturā ē etna. Probat̄. Aut. n. dilectio dei ꝑcedit res dilectas: ⁊ tūc hēt̄ ꝓpo^m^ ꝙ .s. est eterna. aut nō ꝑcedit: ⁊ cū reb⁹ incepit dei dilectio. ⁊ cū dilectio sit de⁹: seq̄t̄ ꝙ d̄s eē icepit qd̄ est falsuꝫ. Sicut. n. si de⁹ de nō potēte efficeret̄ potēs: aut d̄ n̄ sapiēte sapiēs mutaret̄. sic i ꝓposito. Si de n̄ diligēte efficeret̄ di-

ligens. Ideo bene dicit mgr in littera: q dilectio dei ē vsya siue subā dei. Et aug. vi. de tri. dicit. Absit vt deus aliqd tpaliter diligat. elegit.n. nos añ mundi cōstitutionē vt essemus scti ꝛ imaculati in xpo. ad ephe. p°. Et si dicat qz dilectio ē respectu boni: bonū aūt ꝛ ens cōuertunt. ꝛ ita oꝫ qd illd sit qd diligit. cū ergo illd sit tpale sequr q dei dilectio nō erit eterna. Dm q opꝫ id qd diligit eē nō quidē actu vt obijcit arm ſꝫ solū habitu: ꝛ hoc est ab eterno. Añ ꝛ lꝫ neminē dicat de9 diligere affectu qz pa9 est ſꝫ solū effectu. h tñ effectus dꝫ accipi nō actu ſꝫ habitu. Nec sequr volūtas dei est cā ab eterno sufficiens ad pducendū hoc dilectū. ergo illud est: qz ē cā volūtaria nō necessario agēs. Rursus qz nullū ꝯditū pōt eē eternuꝫ ex scdo lib. Ex quo infert q lꝫ in alijs amor ꝛ dilectio sit vis vnitiua in actu amantis ꝛ amati. non tñ opꝫ in deo respectu creature necdū exñtis. ¶ Sꝫ dicit 2a ps ꝯclonis. q ds sua eterna dilectione oē complectit positim. Probat. dilectio.n. ē donū in q oia dona donant. Cū igit in creatura qlibet ꝛ oi positiuo reluceāt aliq dona dei sequit q diligūt. Cōfirmat. qz dyoñ. teste: ac ēt boe°. Oia exoptant summū bonū. tūc aūt ds dr diligere creaturā cū cōuertit creaturā ad se. Cetez. oē qd factū est a dño deo factū ē. Oia.n. per ipm fcā sunt Joh. j. Nihil aūt facit deus nisi volens ꝛ diligens ꝛ bona. Añ geñ. j. scribit. Vidit ds cuncta q fecerat ꝛ erāt valde bona. Sūmū āt bonū neqt bona nō diligere. ¶ Sed ē ne ordo i hmōi dilectione. Dicit doc. subt. in pñti dist. arti. iij. q sic: loquēdo de ordie nē respectu diligibiliū. vñ qttuor signa q ponit pñt ad tria reduci. Primū signū ē in q ds diligit finēꝫ. s. seipm qui oium ē alpha ꝛ o: pncipiuꝫ ꝛ finis. Scdꝫ signū in quo diligit ea que pñt visione ꝛ fruitione pticipare illū finē: sicut sunt hoies ꝛ angeli. Tertiū signū in q diligit mea ad habendū illū finē sicut gfa ꝛ gloria ꝛ alia creata: q pp nos sunt facta. vt illud scdi philicorū hēat veritatē: qd. s. sum9 quodāmō finis oiuꝫ Ex quo pꝫ q beniuolētia caritatis oia diligit deus: nō qdē q oia caritate eū pticipent: sed qz caritas est in eo pncipiuꝫ dilectionis. Nec tñ oꝫ q si diligat oia q trāsformet in oib9: qa in alijs amās trāsformat in amatū: ſꝫ ibi amatū in amantē trāsformat. ¶ Scda ꝯ° ē de dei dilectione respectu duaz entis speciez. s. angeli ꝛ hois. ꝛ est hec. Lꝫ ex dei pte dilectio diuina eqliter sit oium: in hac tñ angelus ꝛ hō fm excedēs se aspiciūt ꝛ excessuꝫ. Dicit pa ps ꝯclonis q diuina dilectio ex pte sui est oium eqliter. Probat. Illa dilectiōe qua diligit filium: diligit ꝛ creaturā: ſꝫ dilectio illa sūma ē in sūmo aūt nō est magis aut min9: ſꝫ solū cqle. igr ꝛc. Cōfirmat. qz sicut eadē cognitione cognouit creaturas: ita eadē dilectōe diligit in vno aūt actu simplimo nō est repire magis ꝛ min9. vñ ex pte dei maxia dilectione qlibet creatura diligit: sicuti limpima cognoscitur a deo cognitiōe. Et h ē qd dicit sap. Sapie. vi. Pusillū ꝛ magnū ipe fecit ꝛ eqliter ē ei cura de oib9. Et h est qd dicit actor de cāis: q pm vno mō se hꝫ ad oia. est tñ inequalitas respectu dilectoz sic eūdē solē alij plus alij minus pticipant: sic de bōitate dei. vñ Aug. ꝛ ē i lra Quis digne exptmat qtuꝫ ds diligat mēbra vnigeniti filij sui: ꝛ qto aplius diligit ipꝫ vnigēitū q ipius mēbra. Et hec ē rō qre vni magis q alteri extat ppiti9: vnū.n. bonū altero meli9 ē. Añ rōne h9 sicut dicit 2a ps ꝯclonis: se hñt respectu dine dilectiōis hō ꝛ angelus: sicut excedēs ꝛ excessuꝫ. Cōsiderādo.n. q nā āgelica deo ē similior qz tota spūalis. rursus q liberalior fuit erga eā deus. qz vnico motu eā glorificauit. dū. s. mali angeli peccauerūt. Cetez: qz āplius deū diligit q hō in via. vñ ꝛ sunt qsi mediatores āgeli iter nos ꝛ deum. ex viij°. de ciui. dei His igr respectib9 magis dr a deo diligi āgelus q hō. Si rursus ꝯsideret bñficium incarnationis nusq. n. āgelos cōp hēdit: ſꝫ semē abrahe. ad heb. i. Rursus bñficiū redēptionis dū p nobis morit ds. Jo. xv. Maiorē caritatē nemo hꝫ vt aiam suā ponat qs pro amicis suis. Cetez ꝯsideret q in statu amicitie ꝛ inimicitie nos dilexit qz cū essem9 pctores ꝛ inimici dei dilexit nos nō sic de angelis: ſꝫ imediate post pctm̄ in ifernū ppetuo submersi sunt. Nō dubiū qn his respectibus plus dilexit ds hoiēꝫ q āgelū. vt dicat i summa qz rōne ꝯditionis pmarie pl9 dilexerit angelū q hoiem: ſꝫ rōne gfe plus hoiēꝫ q āgelum. vñ ꝛ si magnā hñt ad āgelos caritateꝫ: nimiā ad nos hēre dr. Ephe. ij. dic paul9. Deus q diues est in mia pp nimiā cari. q dilexit nos cū essem9 mortui pctō cōuiuificauit nos xpo. ¶ Tertia ꝯ° est respectu vni9 speciei ētis s. hois. ꝛ ē hec. Christi a deo pponderati gñi hūano petr9 ꝛ Joh. disci. in pre. ꝛ sub se aspiciūt. ¶ Dicit pa ps ꝯclonis q xps ppōderat a deo in dilectione toti hūano gñi. pbat. In infinitū maius ē eē deū q deū hēre. ſꝫ xps est de9 reliq humani gñis ps solū hꝫ deū. igr ꝛc. Cōfirmat. aut.n. deus appciabat xpꝫ tm̄ qtū genus totū hūanū. ꝛ tunc hētur ppom ad minus: q tm̄ pōderat qtū genus humanū: aut

nō tñ appreciabat: ⁊ ita nō fuit sufficiēter satisfactū pro hūano gñe qḋ cū nō sit dicendū sequitur ꝓpositū. iō bñ ad phil. ij. dicit paulus Dedit illi nomē qḋ est sup oē nomē. Certū ē āt ꝙ eidē nomē nō dedit sine re. Jō Joh. iij. scriptū est. qḋ nō ē ei dat⁹ spūs ad mēsurā. Et si obijciat qꝛ Joh. iij. scribit. Sic deus dilexit mūdū vt filiū suū vnige. da. Certū ē aūt ꝙ in emptione ꝓpōderat emptū rei qua emit seu ꝓcio. Dicēdū ꝙ verū est qñ nō ē spes rehabēdi ꝓciū. Sic aūt nō tradidit de⁹ filiū suū: imo die 3ª rehabuit dū surrexit a mortuis i eternū victur⁹. Vñ lꝫ xp̄s sit pro hūano gñe mortu⁹ nō tñ pro nr̄a redēptione ex toto ē incarnat⁹ ex dist. vij. h⁹ tertij. Et iō humanū gen⁹ nō ē finis xp̄i ne sit nobili⁹ xp̄o: sicut ente ad finem Nec oꝫ argui ōs pr̄ stult⁹ q ꝓcio cariori emit mercimoniā min⁹ carā. hoc. n. non fecit ad se ditandū: sꝫ ad liberalitatē suā nobis oñdēdā vt eū totis cordis viscerib⁹ diligam⁹. nec aliunde emit gen⁹ humanū nisi a seipo. man⁹ ꝙ pe mie a manib⁹ emit iustitie. ¶ Sꝫ dicit 2ª ps ↄclonis. ꝙ Joh. ⁊ Petr⁹ in dei dilectione se hñt ꝭꝫ sub ⁊ supra. qḋ oñdit trib⁹ doc. opionib⁹. Pª ē Aug. sup Joh. vbi dicit: ꝙ loquēdo de dilectione exteriori ⁊ familiaritate magis dilexit Joh. ꝗ̄ petrū idest ei appuit familiarior. ⁊ hoc ē qḋ cait ecclesia. Et accipit ex dictis Bede. Hic ē q priuilegio amoris ꝓcipui ceteris alti⁹ a dn̄o meruit honorari. Et in euāgelio suo de se dicit. Hic ē discipulus ille quē diligebat iesus. qḋ hꝫ itelligi per excellētiā familiaritat: nō per discretionē: qꝛ oēs diligebat. Vñ ⁊ in gl. sup Joh. Aug. dicit ꝙ petrus magis amabat: sed iohānes magis amabat: qḋ itelligit in signo. i. amari oñdebat. qḋ oñditur in reuelatione apocal. Jn cōmēdatione matris. i sopore sinus dn̄ici: ⁊ alijs talib⁹ Si aūt loquamur de sig⁹ interioꝛ: sic magis dilexit petrū: qꝛ ápliorē dedit ei caritatē. Exigebat. n. ꝙ i hac dilectione ex ꝗ petr⁹ magis diligebat ꝙ ēt magis diligeret. Ego. n. iquit puer. viij. diligētes me diligo. ⁊ ita magis diligētes magis diligit. hac. s. dilectione caritatis. Et hoc signat in cōmēdatiōe sue ecclesie petro: nō iohāni. Joh. vltimo Simō iohānis diligis me plus his. Et infert. pasce oues meas. Sꝫ vñ est ex ꝗ magis diligebat petruꝫ ꝗ̄ iohānē: maiora dilectiōis signa oñdebat: apparebat. n. fictor fingēdo qḋ nō erat. Dᵐ vt dicit Aug. ꝙ nō fingebat qḋ nō erat: sꝫ misteriū oñdebat. Johānes quiḋ vitā signabat cōtēplatiuā: sed petr⁹ actiuā. pª qdē ē in quiete: cui⁹ rōne erat iesus familiarior iohā. Actiua in labore: cui⁹ rōne erat petr⁹ xp̄o carior. Jn cui⁹ signo mater iohāni: ecclesia petro cōmēdatur. Jn matre qes: Jn ecclesia labor accipitur. Vñ ↄcludit Aug. Petr⁹ erat melior: sed iohēs felicior. Scḋa opio ē Bernardi. vñ dicit ꝙ btūs petr⁹ diligebat feruēti⁹ ⁊ a xp̄o rediligebat forti⁹. Johs xp̄o diligebat dulci⁹: ⁊ rediligebat familiari⁹. Et hic addit Crisosto. tres rōnes q̄re familiari⁹ dilexit xp̄s iohānēꝫ petro. s. pp ingitā mā̄suetudinē. pp virginalē pudicitiā. ⁊ pp iuuētutē: q paribꝰ ceteris hominē magis faciūt diligere. Tertius modus seu 3ª dicentiū opio est: ꝙ petrus magis dilexit deū in ꝓximo: ⁊ iō accepit vitā actiuā. Sꝫ ioh. maxīe dilexit deū in deo: iō vitaꝫ accepit cōtemplatiuā ⁊ pari dilectione eos redilexit xp̄s. Sed qs mō in celis est glorioſior. Dicit doc. deuo. q. vi. ꝙ loquēdo ḋ aureola ⁊ ꝓmio accn̄tali pp decus virginitatis nō dubiuꝫ qn Joh. Loquēdo aūt de ꝓmio essentiali: dicendum ꝙ ille q in maiore caritate obijt. Sꝫ qs eoꝝ fuerit: melius indicat vt expectemus i celis ꝗ̄ temere hic diffiniam⁹ in terris. nō hñt n. altercationē in celo: nec nos de eis habeamus in terra. ¶ Quātū ad tertiū arti. sunt. 3. difficul. ¶ Pª est vtrū dei eterna dilectio sit cēsenda vsus vel fruitio. Dicēdū ꝙ respectu sui ē fruitio respectu creature est vsus. qꝛ oia alia a se in seipm refert: ꝭꝫ dictū sapiēt ꝓuer. xvi. pp semetipm cūcta opatus ē altissimus. ¶ Scḋa diffi. quē loquēdo simplr pl⁹ diligit angelū vel hoiem ōs. Rñdere vr̄ doc. deuo. q. iiij. ꝙ hoiem. cuius rō. qꝛ vtriusqꝫ sexus hō supra totā eleuatus ē nām angelicaꝫ. s. xp̄s ⁊ Maria mat̄ sua btissima. ¶ Tertia diffi. quē magis in humano diligit gñe ōs. aut iustum ꝓscitū. aut pctōrē ꝓdestiatū. Dicit sctūs tho. q. v. ꝙ loquēdo simplr magis diligit pctōreꝫ predestinatū qꝛ ꝓparauit ei bona eterna. Loquēdo aūt vt nūc iustū prescitū: qꝛ cōsiderat grāꝫ entē actu. Ex quo pꝫ ad qōnē. ꝙ vꝫ de⁹ oia diligit beniuolētia caritatis. ¶ Ad ꝓmū arg. dicendū ꝙ caritas ⁊ qlibet habitus pōt ↄsiderari vel inꝗ̄tū est qdā entitas ꝑfecta: et sic ponit in deo. vel inꝗ̄tū informat ꝑfectibile: ⁊ sub hac rōne nō est in dina volūtate. hoc āt mō ꝓcedebat arg. iō nō ↄcludit. ¶ Ad secundū dicēdū ad maiorē ꝙ inaiata diligi ex caritate pōt itelligi: vel ita ꝙ dilectū sit capacibile dine visionis aut fruitionis. ⁊ hoc mō inaiata nō diligūtur ex caritate. aut inquātū iuuat 1ᵐ qui pōt pticipare hmōi visioneꝫ aut fruitionē ad illā ↄsequēdā. ⁊ sic inaiata dicūtur diligi ex caritate qꝛ nos iuuat: imo ēt pe

ne ⁊ īfirmitates ⁊ tribulationes.ꝑ multas.n. tribulationes aplõ teste opꝫ intrare regnum dei.¶ Ad tertiũ negãda est maior. Pᵒ rõne inſenſibiliũ ⁊ rõne carentiũ: q͛ nõ ſunt capacibilia vltime btitudinis. vlteriꝰ rõne etiã nẽ rõnalis q͛ diligit reprobos inq̃ʒtũ ꝯſeruat eorũ nãm ⁊ dilexit eos ad beatitudinẽ voluntate añcedente nõ ꝯſequẽte. iõ minime obuiat rõ. Et tñ ⁊c̃. Ex p̄cedenti aũt ꝺ. ⁊c̃. ¶ Pᵃ ꝯᵒ Dei dilectio ẽ ciꝰ vſya atq̃ ſubã affert põ. Dicit ꝯᵒ. ꝙ dei dilectio ẽ eius ſubã. Et ponitur a prinᵒ diſti. vſq̃ ad illud caᵐ. Cũq̃ eiꝰ dilectio ⁊c̃. ¶ Scða ꝯᵒ. Ut imutabilis dilectio ponit̃ tñ amabilis cõcreſcere dĩ. Dicit ꝯᵒ ꝙ dei dilectio ex ꝑte ſui est imutabilis: tñ põit̃ creſcere reſpectu diligibiliũ. Et põit̃ ab illo caᵒ: Cũq̃ eius ⁊c. vſq̃ ibi. De reprobis ꝟo. ¶ 3ᵃ ꝯᵒ. p̄deſtinati vere diligũt̃: nõ reprobati ita aſſerũtur. dic̃ ꝯᵒ ꝙ p̄t ꝯcedi ſimpl̃r ꝙ p̄deſtinati diligũt̃: nõ ſic de reprobis niſi adiecta ꝯditione. Et ponitur ab illo capitulo. De reprobis vero ⁊ cetera. vſq̃ ad finem diſtincti.

dis xxxiij

p Oſt p̄dicta de quattuor ꝟtutibꝰ ⁊c. h̄ ſignat̃. xxxiij. diſt. hꝰ tertij: q̃ ſic ꝯtinuat̃ ad p̄cedentes. Nã poſtq̃ a. xxiij. di. incluſiue vſq̃ ad p̄ñtẽ excluſiue de virtutibꝰ actũ ẽ theologicalibꝰ: nũc 3ᵒ in p̄ñti di. de virtutibꝰ agitur cardinalibꝰ. Et diuidit̃ p̄ñs ꝑs ĩ ꝑtes tres p̄ncipales. In p̄ma virtutũ ponit̃ numerus ⁊ diſtin. In ſcða habũde tãgit̃ noĩatiua rõ. In 3ᵃ an ſit exprimit̃ eaꝝ euacuatio. Pᵃ ĩ prinᵒ Scða ibi hee virtutes cardinales ⁊c. 3ᵃ ibi: verũtñ hee virtutes. Et hec 3ᵃ parti. alijs duabus indiuiſis manẽtibꝰ: in tres ꝑtes diuidit̃. In pᵃ dubitabil' añcedit qõ. In ſcða hinc credibil' iungit̃ ſol'o. In 3ᵃ cõmẽdabilis est epilogatio. Pᵃ in p̄nᵒ. ſcða ibi. Quibuſdã viſuʒ ẽ eẽ ⁊c. Tertia ibi. Ecce apte hic dic̃ ⁊c. h̄ ẽ ⁊c.

v Trum iuſticia virtutes iter cardinales vel prudẽtia p̄matum teneat? Et ar̃ ꝙ prudẽtia ſit nobilior tribꝰ medijs. Pᵒ ſic. hitus ꝓportionant̃ potẽtijs in q̄bus ſunt. Sʒ intellectus in quo ẽ põ nobilior est volũtate in q̃ ẽ iuſticicia. igr̃ maior pʒ ex eo ꝙ nobilioris ſubiecti videmꝰ ſemꝑ nobilius accñs pʒ manifeſte: nobiliꝰ nẽꝑe est accñs ſpũale q̄̃ corꝑale. q͛ ⁊ nobiliꝰ est ſubᵐ ſpũale q̃ʒ corporale. Sʒ ꝓbat̃ minor q͛ qꝺ ẽ ꝓximiꝰ meliori: meliꝰ est: ex. iij. thopi. Intellectꝰ aũt intelligit̃ eſſentie aĩe ꝓximior q̃ʒ volũtas: qꝺ ex eo apparet: q͛ volũtas neq̄t ferri in incognitum ⁊ ĩnteᵐ p̄ſupponit. ¶ Scðo ar̃ ſic. Illa virtꝰ extat ꝑfectior q̃ ad ſui eẽ ⁊ cõplemẽtuʒ alterã ñ exigit q̃ʒ illa q̃ illã requirit vt cõpletuʒ hẽat.

ſʒ prudẽtia p̄t ꝑfecta intelligi ſine iuſticia nõ aũt iuſticia ſine prudẽtia. igr̃. maior pʒ ex eo ꝙ nobilius ẽ indepẽdẽs q̄̃ dependẽs: ⁊ p̄us ſuo poſteriori. ſicuti ꝺs creaturis. Sʒ ꝓbatur mior q̃ ad vtrãq̃ ꝑtẽ auc̃te bti Greg. ſic dicẽtis Uirtus q̃ plus ſe poſſe cõſpicit ea ſine moderatione rõnis imp̄ceps deteriꝰ ruit. moderatio aũt hec prudẽtie ẽ. ¶ Tertio ar̃ ſic. In q̄libet gñe nobiliꝰ ẽ dirigẽs ipſo directo: ſʒ prudẽtia ẽ directrix iuſticie ⁊ ceteraꝝ moralium virtutũ. maior pʒ ex ſimilitudine in corꝑe nãli in quo nobiliꝰ ẽ oculus directĩ mẽbris. ⁊ pʒ ex eo ꝙ dirigẽs notat quãdã ſuꝑ directũ auctoritatẽ. Sʒ minor ꝓbat̃ tũ ex eo ꝙ ap̄. btm̃ Berñ. in li. de ꝯſide. ad Euge. Prudẽtia dĩ auriga virtutũ. tũ ex eo qꝺ hʒ ph̄ũs i. ij. ethi. vbi diffiniẽs virtutẽ: dicit. ꝟtus est hitꝰ electiuus imediate ꝯſiſtens ꝓut ſapiẽs. i. prudens ꝺterminabit. ¶ In oppoſitũ ꝟo ar̃ auc̃te ariſ. in. v. ethi. c. iij. vbi dicit ꝙ iuſticia p̄clariſſima est ꝟtutũ. nec heſperus aut lucifer. i. venꝰ: ita est admirabilis. Et multa alia laude digñ ex q̄bus ꝯcludit̃ ꝓpoſitũ. In iſta qõne ad al'. ⁊c.

¶ Quo ad p̄mũ ar. termini ſunt iuſticia: prudentia ⁊ cardinalis ꝟtus. Primꝰ igr̃ terminus est iuſticia. q. iuris ſtatus. ita pᵒ ꝙ cã iuxꝑſi. in ethi. ſniam ꝓponit̃. ſcðo iudicio diſcutit̃ tertio iuſticia terminat̃. Notãdũ tñ ꝙ iuſticia vt tãgit doc. deuo. ĩ dubijs lr̃alibꝰ dĩ tripl̃r. pᵒ dĩ iuſticia large pro q̄libet aĩe rectitudĩe: ſiue in declinãdo a malo: ſiue in faciẽdo bonuʒ h̄ mõ quilibet hõ ſctũs dĩ iuſtus. Scðo dĩ iuſticia ꝓprie rectitudo ordinãs ad alteꝝ: reddẽdo ei qꝺ ſuũ est. ⁊ ſic ẽ ꝟtus cardinal'. Terᵒ dĩ magis ꝓprie iuſticia ꝓut dicit rectitudinẽ in reddẽdo ꝓximo id qꝺ est pene ⁊ ſic idẽ ẽ iuſticia qꝺ ſeueritas: ⁊ diuidit̃ ꝯ miſericordiam Medio aũt mõ capiẽdo iuſticiã ſicut ⁊ accipit titulus qõnis diffinit iuſticiã mar. tulliꝰ in antiq̃ rethorica. Juſticia est hitus aĩ bonꝰ cõi vtilitati ſeruata: cuilibet qꝺ ſuũ ẽ tribuẽs. In qua diffinitõe tria tãgunt̃. pᵒ genꝰ dũ dĩ hitꝰ aĩ bonus. Juſticia. n. de difficili est mobilis in h̄ñte. Scðo tãgit̃ dĩa eiꝰ ad alias ꝟtutes duʒ dĩ cuilibet qꝺ ſuũ est tribuẽs. alie. n. morales virtutes magis aſpiciũt h̄ñtẽ. ſʒ iuſticia ad alteꝝ est. Tertio tãgit̃ modus ſe h̄ñdi ad alteꝝ dũ dĩ: cõi vtilitate ſuata. ſi. n. illud reddere eſſet detrimẽtũ ciuitatis vtiq̃ reddẽdũ nõ eẽt. ſicut nec gladiꝰ furioſo quo diſpẽdiũ p̄t afferre. Notandũ vltra ꝙ h̄mõi iuſticie q̄dã grecꝰ ph̄us quẽ ſenẽ credo andronicũ ꝑipatheticũ ꝑtes in tres diuidit ternarios ſeu noueʒ ſpẽs que ſunt Liberalitas Benignitas Uindica

tiua Eugnomosiue Eusebia Eucaª Sctitas Bona cõmutatio Legis positiua. Ita ꝙ respectu dei est eusebia ⁊ sctitas: ſʒ eusebia spāliter in protestatiōe ſuitutis. Vñ dicit eusebia est scia dei famulatus. sctitas vo in oibus ē q̄ ad deuʒ vñ dicit. sctitas est scia fideles faciēs ⁊ ſuantes ea q̄ ad deū iusta respectu iudicis politici ē legis positiua: vt eq̄litatē faciat: et vindicatio vt delinquētes pũiat. Ceteꝝ respectu subditoꝝ est equalitatē a iudice factā accipe: ⁊ dr̃ bona cõmutatio ⁊ si deficiāt volũtarie reuerti. ⁊ dr̃ eugnomosiue. vñ dr̃ ꝙ eugnomosiue est volũtaria iustificatio. Tertiꝰ ternarius. s. liberalitas benignitas euchaª sic differũt q: liberalitas moderat̃ cõcupiscibilē i respectu ad ꝓximū i dationibꝰ: benignitas irascibilē euchaª rõnalē: q: interpretat̃ bõa gr̃a. ¶ Scd̃us terminꝰ ē prudētia: q̄si porro vidētia seu ꝓcul vidētia. vñ prudentiā in. vi. ethi. phus diffiniēs dicit. Prudētia est rõ reruʒ a nobis agibiliū. Et tangũt tria. pº genꝰ. dū dr̃. prudētia ē rõ. ratio. n. cõis est hītibus ꝓcticie ⁊ speculatiuis. Scd̃o tāgit̃ obm̄ in cõi prudētie: dū dr̃. ꝙ prudētia est rõ reꝝ. 3º modus obiecti. dū dr̃. a nobis agibiliū. In hoc. n. differt ab arte q̄. s. est rõ reꝝ a nobis factibiliū. ex. vi. eodē. Notādū vltra ꝙ marcꝰ tulliꝰ prudētie tres ptes noiat memoriā: ⁊ est de p̄teritꝭ. itelligentiā: ⁊ ē de p̄ntibus. ꝓuidentiā ⁊ ē de futuris. ¶ Tertiꝰ terminꝰ ē virtus cardinalis: ⁊ dr̃ a cardine sicut. n. celi cardinibꝰ artico ⁊ antartico celū mouet̃: ⁊ domus hostiū cardine vertit̃. sic hūana vita i his q̄ ad finē his dispōit̃. Ad has. n. cetere adiūcte reducunt̃ virtutes. hñt aũt triplex nomē: vt notat tho. art. ij. q. i. dicũtur pº p̄ncipales: q: ad has cetere reducũt̃ alie. dicunt̃ 2º gñales q: vt hõ recte viuat in his q̄ ad finē sp̄ regrunt̃ nõ ita adiūcte vt magnificētia aut magnanimitas aut alia hmõi. Tertio dicũt̃ cardiales q: sunt p̄ncipiū apture domꝰ dei: nõ tñ finē intuēt̃ in iteriora domꝰ. hoc q̄ppe virtꝰ ē theologice q̄ pape veluti summo opat̃ hee cardinalibꝰ veluti scd̃aꝛijs. ¶ Quātū ad 2ᵐ arti. sunt tres ꝯclusiões iuxta ⁊c̄. Pª est de virtutū cardinaliū exigētia. Scd̃a de eisdē respectu subiecti. Tertia d̄ cõpatione iusticie ⁊ prudētie in p̄ncipalitate. Pª est hec. Virtutes cardinales quattuor i cursu felici viatoris regrũt̃. ¶ Dicit pª ps ꝙ sunt q̄ttuor virtutes cardiales. Pʒ hoc geñ. scd̃o scribit̃. ꝙ fluuiꝰ q egrediebat̃ de loco voluptatis diuidebat̃ i q̄ttuor capita. ibi hʒ gl. ꝙ illa q̄ttuor capita sunt q̄ttuor virtutes cardinales. s. prudētia: iusticia: tēperātia: ⁊ fortitudo. Vñ ⁊ Aug. in lib. de moribus ecclesie: affectū virtutꝭ q̄dripartitū eē insinuat. vñ harū q̄ttuor cardinaliū virtutū ita sumit̃ radice triplici q̄ ad p̄ns sufficieª pº rõne subi. prudētia. n. extat itellectꝰ. iusticia absolute extat volũtatꝭ. fortitudo eiusdē inq̄ntū nomē iduit irascibilis: ſʒ eiusdē tp̄antia inq̄ntū nom̄ accipit ꝯcupiscibil̄. Scd̃o sumit̃ sufficiētia rõe oppositi: pctõ. n. ade q̄ttuor nobis inflicta Beda testat̃. s. ignorātiā quā destruit prudētia. maliciā quā eneruat iusticia. ifirmitatē quā elidit fortitudo. ⁊ ꝯcupiaʒ quā tēpātia exterminat. Tertio sumit̃ sufficiētia rõne actuū. Ordināt nēpe cardiales virtutes hoieʒ ad seip̄ʒ ⁊ ꝓximuʒ. ad se vo aut p̄ rõcinari: ⁊ sic extat prudētia. aut ordinate ꝯcupie: ⁊ sic tēp̄antia aut terribiª aggredi. ⁊ sic ē fortitudo. Si aũt sit ad ꝓximū iustitia nũcupat̃. nec obuiat vnā v̄tutē cardinalē solū eē ad ꝓximū: cū tñ tres sint ad seip̄m: q: hoie in seipso regulato eodē hītu totꝰ ꝯuertit̃ ad aliū. Et si obijciat̃ ex glo. sup̄ illo v̄bo Matth. xv. Erant q māducauerāt q̄si q̄ttuor milia hoiuʒ. dic̄ sic p̄ prudētiā cogº reꝝ appetēdarū ⁊ vitādaꝝ. Scd̃a est refrenatio cupiditatꝭ ab his q̄ tp̄aliter delectāt. 3ª ē ifirmitas ꝯ molestias seculi. Quarta vo q̄ per oēs effundit̃ est dilectio dei ⁊ ꝓximi. et ita vr̃ ꝙ nõ iusticia ſʒ dilectio dei ⁊ ꝓximi cardinal̄ sit virtꝰ. Dᵐ ꝙ dilectio dei hic noiat̃ ñ q: cardinal̄ virtus: ſʒ q: cardinales v̄tutes in hac p̄ficiunt̃. vel dᵐ ꝙ hec nõ ē nisi q̄dā aptatio ad firmitatē quā facit i nobis v̄tus vt cardinalis q̄ternario simꝰ tetragonisimꝰ sine vitupio. scribit̃ in. j. ethi. Nec obʒ ꝙ si solū sint. 3. v̄tutes theoᵉ: ꝙ solū sint q̄ttuor cardiales: q: finis noster vnicus ē: media vo varia. ¶ Sʒ dicit 2ª ps ꝯclõnis. ꝙ hee tres v̄tutes cardiales exigũt̃ i viatore. Probat̃. Nullꝰ p̄t p̄uenire ad regnū celoꝝ nisi p̄ obſuātiā mādatorū dei ſʒ hee v̄tutes regrunt̃ ad obſuātiā hmõi mādatoꝝ. pʒ de mādatis scd̄e tabule de qbª dicet̃. j. igr̃. Confirmat̃. Sicut. n. qs peccat in deū: ita in se: ⁊ ꝓximū. ſʒ hee v̄tutes regulant hoieʒ respectu sui ⁊ ꝓximi. igr̃. vñ pʒ liq̄de. ꝙ luxuria ⁊ gula ⁊ cet̃a hmõi vicia: hmõi virtutibꝰ opposita ducũt ad mortē: ex q̄ relinq̄tur vt ad vitā ducamur: has regri v̄tutes. iõ optime sapie. viij. de his v̄tutibꝰ scriptū ē. Sobrietatē ⁊ prudētiā ⁊ iusticiā ⁊ v̄tutē docet qbꝰ vtiliꝰ i vita nihil ē hoibus. Et si dicatur ꝙ ad Ro. xiij. dr̃. Qui diligit ꝓximuʒ legē ipleuit ex q̄ vr̃ ꝙ nihil aliud regrit̃ ad salutē. Dᵐ ꝙ qui diligit ꝓximū mõ d̄bito legē ipleuit. modus āt debitꝰ est vt hõ has h̄eat virtutes vel

infusas vel acq̄sitas:exigr̄.n. ad salutē:vt tā
in his que sunt ad finem q̄z finis respectu hō
intellcm̄ hēat ꝛ affectum ordinatū. ¶ Scḋa
ↄcl̄o ē de v̄tutib⁹ cardinalib⁹ respectu sui sub
iecti.ꝛ est hec.Cardinales v̄tutes acq̄site vel
infuse dono dei in p̄te rōnali solūmō collocā
tur.Prima ps ↄcl̄onis dicit.ꝙ v̄tutes cardi
nales sunt aliqñ acq̄site aliqñ infuse.ꝙ acq̄rā
tur p̄bar̄ p̄io.Oīs virt⁹ cardinalis est moral̄
nisi fiat instātia de prudētia que dr̄ itellectua
lis.sed oīs virt⁹ moralis pōt ex acq̄sitiōe hē-
ri.igr̄.Probar̄ minor.q2 mos idē est qḋ con
suetudo.vñ ph̄s in p̄cipio veteris ethice di
cit:loquēs de virtutib⁹ innatis nobis a nā:p-
fectis v̄o ab assuefactione.Confirmar̄.q2 eis-
dē vnaqueq̄ȝ res gñatur ꝛ cōseruar̄. videm⁹
aūt hmōi virtutes cōseruari in nobis assuefa
ctione:iō pōt manifeste relinq̄ qḋ acq̄sitione
gignunr̄.Ceter̄ phi q nunq̄ȝ deo crediderūt
hmōi habuere virtutes:ꝛ vñ hoc nisi acquisi
tione:ꝛ peccatores multi qui met in pctō po
siti in talib⁹ p̄ficiūt virtutib⁹:vñ nō est mirā-
dū si acq̄sitiōe hēre possum⁹ ꝙ aliq̄ hñt silitu
dinarie aīalia p nāȝ:vtputa ꝙ aliq̄ sunt casta
aliq̄ mitia ꝛc̄.Ex q̊ pȝ ꝙ illḋ Jaco.p°.Oē da
tū optimū:ꝛ oē donū p̄fectū de sursuȝ ē.q̊ ad
hoc ꝙ dicit glo.ꝙ ꝛ virtus ꝛ nā sunt data dei
hȝ itelligi influētia gñali.sicut illud sap. viij.
Scio ꝙ aliter nō possuȝ esse ↄtinēs nisi deus
det.Et si querar̄ an p vnicā operationē acq̊ri
tur virtus an p plures:dicendū ꝙ solū p plu
res:nisi raro ex valida intētiōe ꝛ applicatiōe
potētie op̄antis:non tñ ꝙ ille op̄ationes sint
cause illi⁹ hit⁹.sȝ relinq̄tur quedā hilitatio ex
actib⁹ frequētatis.iux̄ illud poeticū dogma.
Gutta cauat lapidē nō vi sȝ sepe cadēdo . ꝙ
vero hee v̄tutes aliqñ ifundar̄:pȝ in bapti-
zatis puulis.credēdū est.n.ꝙ in baptismo d̄s
totā mūdat aiaȝ tā in hijs que sūt finis q̄ȝ ad
finē.Sed dicebat scḋa ps ↄcl̄onis.ꝙ oēs v̄tu
tes cardinales sunt in p̄te rōnali aīe.p̄bar̄:in
eo est v̄tus subiue in quo est electio . q2 teste
ph̄o de somno ꝛ vigiª.ei⁹ est act⁹ cui⁹ hit⁹ est:
ꝛ ecōtra.sȝ electio solū est volūtatis vt eliciē
tis ꝛ intellectus vt dirigētis.igr̄ ꝛ solū tanq̄ȝ
in subō erūt cardinales v̄tutes in itellectu vl̄
volūtate.Cōfirmar̄:q2 v̄tus est principiū me
rendi:dȝ igir̄ poni in p̄te rōnali vbi est meri-
tuȝ ꝛ demeritū.Ceter̄ virtutes sunt ad refor
mandū dei ymaginē quā infecerat pctm̄.nō
est autē q̄renda ymago dei in parte irrōnali
sȝ rōnali.igr̄ ꝛc̄.Rursus pȝ q2 honestū perti
net ad p̄tē intellectiuā.virt⁹ aūt s̄m tulliū ex-
tat in genere honesti: vt pȝ tā in sua rethori-
ca q̄ȝ i lib.de officijs.Jō bñ Aug.in solilogis
v̄tutē diffiniēs dicit.virt⁹ est rō recta p̄ducēs
ad finē.¶ Ex quo pȝ d̄fect⁹ scti Tho.q arti.ij.
q.iij.tp̄antiā ꝛ fortitudinē in p̄te aīe collocat
irrōnali.pȝ tñ oᵐ ex ↄcl̄one.vñ infert ꝙ non
imerito hac in mā p̄ponit doc.deuo. scō tho.
qui dicit ꝙ theologo nō apparet modus rō-
nalis vt virtutes sint in irrōnali aīe parte. sȝ
in libero arbitrio oēs collocant in quo est ꝛ
meritū.Et vltra dicit ꝙ in hoīe est duplex cō
cupiscibilis ꝛ duplex irascibilis.vna irrōnal̄:
ꝛ ibi non est virtus:alia rōnalis: ꝛ in tali con
cupiscibili est tēp̄antia ꝛ irascibili fortitudo.
Et si obijciar̄ p ph̄m in fine primi ethi.q dicit
tales v̄tutes eē in eo qḋ est p̄suasibile a rōne
hmōi est p̄s sensitiua ꝛ irrōnalis.igr̄ . Opti-
me in p̄nti dist.doc.subti.rn̄det.ꝙ p̄suasibile
rōni p̄t itelligi tripl̄r.Primo stricte vt dicar̄
p̄suasibile rōni p° ꝛ simpl̄r.ꝛ hoc mō sol⁹ itel
lect⁹ dr̄ p̄suasibil̄ rōni.Scḋo° vt dicar̄ p̄suasi-
bile rōni nō p⁹ nec stricte:bñ tñ simpl̄r: hoc°
volūtas dr̄ p̄suasibil̄ rōi.sic accipiēdo v̄tutes
sunt in eo qḋ rōne est p̄suasibile . Tertio° dr̄
p̄suasibile rōi methaphoᶜᵉ.h̄ mō p̄s sēsitiua
dr̄ rōne p̄suasibil̄:sȝ nō sufficit ad v̄tutem.bñ
tñ ver̄ ꝙ ex frequētatiōe generar̄ in p̄te sensi
tiua aliqua hilitas:sed v̄tus dici nō merer̄.sic
in equo pōt gñari aliq̄s hitus.ꝛ sic de alijs.
Et hoc° itelligēdus ē ph̄s vbi sup̄ficieten⁹ vr̄
virtutē in p̄te ponere sensitiua.¶ Tertia cō-
clusio ē de p̄ncipalitate iter iusticiā ꝛ prudē-
tiā ꝛ ē hec.Cardialiū v̄tutū taȝ in via q̄ȝ p̄ria
manētiū ēt ad prudētiā iusticia primatū reti
net.¶ Dic̄ pª p̄s ↄcl̄onis.ꝙ cardinales v̄tu-
tes remanebūt i p̄ria.Probar̄.v̄tutes cardia
les plenissime fuerūt in xp̄o:ꝛ tñ fuit ↄp̄hēsor
ꝛ ita statui nō repugnāt.ꝛ p ↄñs remanebūt
Vñ ꝛ Beda in textu nr̄o id inducit sentire.
Et sap.p° dr̄.Justicia p̄petua ꝛ imortal̄.nō tñ
manebūt exercēdo aliq̊s actus q̊s mō hñt.s.
Sicut prudētia est in p̄cauendis insidijs.iu-
sticia subueniēdo miseris.fortitudo in p̄ferē-
dis molestijs .ꝛ temp̄antia in cohercēdis de
lectationibus.sed sub alijs actib⁹.iusticia eni
oēm excludet obligtatē.prudētia oēm erro-
reȝ:fortitudo oēȝ molestiā.tp̄antia oēm libi-
dinē. Nec obuiat ꝙ theoᶜᵉ v̄tutes vt fides ꝛ
spes euacuanr̄:q̄ tñ sūt nobiliores.hoc enim
nō arguit nobilitas:sȝ q2 hñt aliud oppositū
btitudi.s:fides enigma qḋ repugnat visioni:
ꝛ spes est de futuro qḋ repugnat tentioni.vñ
ꝛ cardiales s̄m ea que in eis sunt imp̄fectōis
euacuanr̄:sicut ꝛ de scia dicit apostol⁹ q2 scia
destruetur.¶ Sed dicit secūda pars ↄcl̄onis

ꝙ iusticia est nobilioꝛ ꝙ̄ prudentia. ꝓbatur. qn̄ sunt alique due potētie aspicientes finē ⁊ ea que sunt ad finē si vniꝰ respectu alteriꝰ: est nobilioꝛ h̄itus in respectu finis: ita ⁊ respectu entiū ad finē. hoc mō cōpatur intellectꝰ ⁊ volūtas: ābe. n. sunt tā finis ꝙ̄ ētiū ad finē. respectu āt finis caritas: que est volūtatis habitus nobilioꝛ est fide que est intellectꝰ. igr̄ ⁊ respectu entiū ad finē nobilioꝛ erit iusticia que est prima virtꝰ volūtatis. In isto oꝛdine ip̄a prudentia que est supꝛema ītellectꝰ virtus in eodē oꝛdine. Nō loquoꝛ aūt mō de virtutibus speculatiuis. Et si obijciat̃ ꝙ in. vi. ethicoꝝ videt̃ ph̄us ꝑponē prudētiā ceteris ṽtutibꝰ. dicēdū ꝙ ista ꝑpō intelligēda ē aut rōe oꝛigis q: est prioꝛ. aut directionis: nō ꝙ sit nobilioꝛ simpliciter. Quātū ad 3^{m} $arti^{m}$ sūt tres diffi. iuxta tres ↄclones. ¶ Pria diffic. que ē pria virtutū cardinaliū. dicēduz ꝙ q̄lz suo ī oꝛdie h̄z primitatē vt in dubijs litteralibꝰ doc. tāgit deuotꝰ. Si eni ↄsideret̃ harū virtutū acq̄sitio ꝑma est tēpantia. sic eni pictoꝛ albū seu mundū ꝑponit coloꝛē añ alioꝝ coloꝝ ipꝛessionez Sic ad virtutū scalā ascēdēti ꝑponēda ē mūdicia carnis. ideo sapiēs prio noiat Sobꝛietatez inq̄t ⁊ prudētiā ⁊ iusticiā ⁊ virtutē docet. Secūdo ↄsiderant̃ hee virtutes in ꝑficiendo ⁊ sic prudētia est prima. ⁊ sic accipit in libro. de ↄsideratiōe ad Eugeniū Bernardus vbi dicit: ꝙ prudētia nō tm̄ est virtus: sed auriga virtutū. Tertio ↄsiderant̃ ꝑm rationē difficibilis. ⁊ sic ↄsiderauit ph̄us q tractādo de virtutibꝰ incepit a foꝛtitudie que est difficillima Quarto ↄsiderant̃ ꝑm rōnē boni absolute: ⁊ sic iusticia est pria: qūo cōsiderauit mgr̄ in littera primitꝰ agēs de iusticia. ¶ Scda diffic. vtrū ṽtutes cardinales īfuse sint eiusdē rōnis cū acq̄sitis. Dicit sctūs tho. arti. p°. q. ij. ꝙ nō Et ꝑt dari aptū ex^{m}. Sic. n. caritas infusa extat alteriꝰ rōnis a caritate acq̄sita sic dicat̃ ī ꝓposito. ¶ Tertia diffi. de isto curru ṽtutū seu q̄ternario plotini plōnici quē recitat macrobiꝰ in p° de sōnio scipiōis. s. ṽtus politica. ṽtꝰ purgatio. virtꝰ purgati ai. ⁊ virtꝰ exēplaris. sub q̄ gradu manet in ꝑria. Dicēdū ꝙ sub 3° s. purgati ai. Beati iq̄t mūdo coꝛde: quoniā ipsi deū videbūt. Ex h̄ pz ad q̄ōnē. ꝙ videlicz ṽtutes cardiales nō prudētia sz iustiª ꝑmatū tenet. Tūc ad p^{m} negat̃ mioꝛ: ⁊ dū ꝓbat̃. q: volūtas itellectū ꝑsupponit. Dicēdū ꝙ nō ē q a sit ꝓximioꝛ eēntie aie. ambe eni potētie eque īmediate se h̄nt ad aiaz: nec vna ꝑ aliā venit sed itelligit̃ rōne actuū: q: oz q̄d ē volitū ꝑcognosci: nec tm̄ ex hoc dz inteꝰ argui nobilioꝛ. ꝑintelligit̃ eniz a ꝓpꝛoxiatio stupe ad ignē vt caloꝛ gignat̃. ⁊ tm̄ caloꝛ gignitꝰ nobilioꝛ ē apꝓxiatōe. sic ī ꝓposito. ¶ Ad 2^{m} arg^{m} pz ꝑ idē. ē eni maioꝛ falsa lz totū ꝑtes ꝑsupponat: nō eẽ. est tm̄ totuz ꝑtibꝰ ꝑfectiꝰ sic in ꝓposito. Nec obuiat q̄d dicit ꝙ indepēdēs est ꝑfectiꝰ depēdēti. ṽitatē q̄dez h̄z in idepēdēti simplr̄ nō alit̃. pz ex° de toto ⁊ ꝑtibꝰ. prudētia āt nō ē idepēdēs simplr̄. iō n̄ obuiat arg^{m}. ¶ Ad 3^{m} dicēdū ꝙ maioꝛ est falsa loquēdo simplr̄. ⁊ dū ꝓbat̃ ex sil'itudie oculi coꝛpal' dirigētis ad mēbꝛa que dirigit. Dicendū ꝙ nō est sil'e. oculꝰ eni sp̄ualioꝛ ē mēbꝛis ceteris iō nō mirū si nobilioꝛ nō sit itellectꝰ: eq̄ eniz sp̄ualis ē volūtas sic itellectꝰ. iō n̄ ↄcludit rō. Et tm̄ de p̄nti. q. Et ex p̄nti di. sic de ⁊c̄. ¶ Pª ↄ°. ṽtꝰ cardial' ē q̄ternaꝰ dcā ꝑncipal'i mō vario. Dic ↄclo ꝙ q̄tuoꝛ sūt ṽtutes cardiales. Et ponit̃ a ꝑn° di. vsq3 ibi. Hee ṽtutes cādiales ⁊c. ¶ Secūda ↄ°. Ex ṽtutibꝰ bn̄ viuit̃ ⁊ ꝑficit̃ cardialibꝰ Dic ↄ° ꝙ ṽtutes cardiales faciūt bn̄ viuē. Et pōit̃ ab i° loco. Hee ṽtutes ⁊c̄. vsq3 ibi. Verū tm̄ an hee ṽtutes ⁊c. ¶ 3ª ↄ°. Usus mutat̃ n̄ cardinal': sz nūcupat̃ maxie tal'. Dic ↄ°. ꝙ ṽtꝰ cardial'i pria n̄ mutat̃: sz eiꝰ vsus. Et pōit̃ ab iª ca. Verūtm̄ an hee ṽtutes ⁊c̄. vsq3 ad finē di.

n Unc d̄ septē donis sp̄ūsscti ⁊c̄. ¶ Hic sig̃t̃. xxxiiij. di. hꝰ ītij q̄ sic ↄtinuat̃ ad ꝑcedētes. Nā postq̄ a. xxiij. di. iclusiue. vsq3 ad. xxxiij. de ṽtutibꝰ actū ē theologalibꝰ Rursus a. 33. di. h̄itꝰ ē ꝑmo de ṽtutibꝰ cardialibꝰ. Nūc 3° in loco agit̃ de donis supnālibꝰ. Et didit̃ p̄ns intētio ī tres ꝑtes. In pria determiat̃ d̄ dōis sz ḡnalit̃. In 2ª sṗialr̄ d̄ tioꝛe spālr̄ In 3ª iuestigat̃ residuū aliq̄lit̃. Pª in ꝑnci°. Scda ibi. Et q: de tioꝛe ⁊c. 3ª ibi. Post ꝑmissa diligent̃ ⁊c̄. Rursus pª ꝑticl'a ī q̄ determinant̃ dōa ḡnal'r. i. iij. ꝑtes diuidit̃. In pª ad ꝑcedēª ꝑmo ꝓhemij q̄te ꝑponit̃. In 2ª dona h̄ varia eē ṽtutes late exponit̃. In 3ª dubitatur q̄ō vltio plane dissoluit̃. Pª ī ꝑn°. Scda ibi. Hec dōa ṽtutes eē ⁊c̄. 3ª ibi. His āt rē obuiare ⁊c. Et seq̄t̃ 2ª ꝑs p̄ntis di. ī q̄ fit mētio d̄ tioꝛe spālr̄. ⁊ didit̃ ī. iij. ꝑtes ꝑncipales. In pª tioris varij itimat̃ multiplicitas. In scda tā multipharij timoꝛis claret diuersitas. In 3ª q̄s timoꝛ dubij ī xp̄o fuerit q̄ntitas. Pª ī pri. Secunda ibi. His eisdē timoꝛibꝰ latiꝰ ⁊c. 3ª ibi. Illud q̄q3 diligent̃ ⁊c̄. Cetera idiuisa manēt ꝓpter bꝛeuitatem. Hec est diuisio ⁊c̄.

v Trū tioꝛis donū cū ceťis a fructibꝰ velutiꝰ h̄itꝰ distinguat̃. Et ar̃ ꝙ sic tripliciᷓ meᷓ. Prio sic. Illi sūt distincti h̄itꝰ q distictā int̃ se patiūt̃ ḡnis diuiᵉᵐ. sz h̄mōi sunt dona ⁊

dis xxx iiij

fructꝰ.igr Maioꝛ pȝ.qꝛ diuersoꝝ generꝝ pħo
in aliꝑdicamētis teste nō subalternatiȝ poitoꝝ
diuerse sūt spēs ꝛ drntie.pȝ ex°. Sicut.n.aliā
hȝ diuisionē i suo ordie quātitas aliaȝ q̄litas:
sic sūt varia gr̄a.Sȝ mioꝛ pbat.qꝛ sola.vij.do
na scti legunt spūs.vt pȝ Esa.xi.Et tn̄.xij.fru
ctꝰ legunt:ad gal.qnto.Scdo ar sic.Oē ma
gis ꝛ minꝰ i morali maᵃ distictōeȝ arguit spe
cificā.sȝ fructꝰ se hn̄t ad dōa sic magis pfectū
ad minꝰ pfectū:igit sūt distincti hitꝰ. Maioꝛ
pȝ ex°.magnificēᵃ.n.spē differt a libalitate:ꝛ
magnitas ab euphilotᵃ.ex.iiij.ethi.ꝛ tn̄ solū
drnt sȝ magis ꝛ minꝰ.s.qꝛ magnifiᵃ i magnis
est sūptibꝰ:magnitas i magnis hōribꝰ.libali
tas vo i puis sūptibꝰ:euphiloᵃ i puis hōribꝰ.
Sȝ mioꝛ pbat.ex eo ꝙ fructꝰ dr donoꝝ finis:
sic vltiȝ qd de arboꝛe expectat fructꝰ ē. ¶ 3°
ar spālr.ꝙ tioris donū nulliꝰ sit fructus.nullꝰ
fructuū repugt caritati sȝ tioris donuȝ carita
ti repugt.igr.maio pȝ.tn̄ qꝛ fructꝰ noiat qetē
noiat ꝛ delectatiōeȝ amātis cū dilecto:q̄ duo
maxie fac caritas.tn̄ 3° qꝛ a capite fructuū iti
tulat caritas.fructꝰ inqt spūs sunt caritas.ad
gal.c°.v.ꝛc.Sȝ pbat mioꝛ aucte aug.Timoꝛ
iqt locū pparat caritati:cū āt veit caritas pel
lit tioꝛ q ei ppauit locū.ꝛ dat exᵐᵒ d seta ꝛ filo
In oᵐ tn̄ ar aucte greg.sup Job illd exponēs
Nati st.vij.filij.dic sic.Cū spūscūs mētē fecū
dat:nascūt i ea.vij.vtutes.s.sapia.itellectꝰ ꝛc.
vij.noiat dona. Ex q̄ igr dōa sūt vtutes ꝛ fru
ctꝰ ēt qꝛ p° noiat i fructibꝰ caritas reliqt ppoᵐ
In ista.q.ad ꝛc. ¶ Quo ad pᵐ artiᵐ termi st
Donū fructꝰ ꝛ timoꝛ. ¶ Primꝰ igr tminꝰ est
donū.vbi p° notādū occurrit ꝙ donū dei dr
triplr. Prio° dr donū qdlibet alteri volūta
rie collatū sine spe debiti.hoc° qppe bōa nāe
dnr dōa di.qꝛ ñ obligatꝰ ea nob ꝯtulit.Quid
eni inqt paulꝰ hēs qd nō accepisti. Scdo° dr
donū qdlȝ nāe supadditū.h mō q̄libȝ grā dr
donū dei.hoc° logr glo.sup i° vbo Jacobi p°
Oē datū optimū:ꝛ oē donū pfectū desursū ē
datū optiȝ i nālibꝰ:sȝ donū pfectuȝ i gtuitis.3°
mō dr donū dei qdā gdꝰ vtutū excelsus.hoc
mō scribūt.vij.dōa sci spūs q̄ noiat q̄ddā vtu
tū fastigiū.vnde pōt donū sic diffiniri.Donū
ē datio irredibil simplr:vbi tria tāgunt. P°
genꝰ doni:dū dr.datio.aliq̄.n.dant sȝ Auicē.
q̄ dici dona ñ merent.Qui.n.dat vt accipiat:
q̄stus ē nō donū. Qui vo dat vt liberet redē
ptio est. ¶ Scdo tāgit eiꝰ dria dū dr.irredibil
nullū.n.ē donū qd spe rehabēdi tribuit:sȝ ac
cōmodatio.Jō 3° addit simplr.vt donās tps
nō limitet ei cui donatio fcā est ad reddēdū.
¶ Scds tminꝰ ē fructꝰ a fruēdo.sic eniȝ frui ē
vltimꝰ volūtatis actꝰ quo qs vltio iħeret fini
pp se.sic fructꝰ vltimū ē:qd expectat de arbor
ꝛ in spūalibꝰ id qd de bonis opibꝰ vltio venit
sm sapiētis dictū bonoꝝ operū gloriosus est
fructꝰ.Ubi p° notāduȝ ꝙ sūt tres binarij seu
sex bona dei aiaȝ decorātia.s.p° vtutes:ꝛ hee
sūt septē.tres theologales.Fides Spes Cari
tas.q̄ttuoꝛ cardiales Prudētia Justicia For
titudo Tēperātia.Scdo sūt dona spūs:ꝛ sūt
septē:q̄ttuoꝛ aspiciētia itelᵐ Sapia Intelle
ctꝰ Scia Cōsiliū.Tria voluntateȝ.Fortitudo
Pietas Timoꝛ dei.Tertio sūt beatitudies:ꝛ
sūt octo.Matth.v. Pauptas spūs Luctus
Mia Nuditas Cordis mūditia Pax Pa
ciētia Persecutio p xpo.ꝛ attinēt oēs volū
tati:dēpta cordis mūditia q̄ aspicit itellectū.
q̄rto st fructꝰ ꝛ.xij.Gal.v.Et st Caritas.Gau
diū.Pax Pacia.Bēignitas.Bōitas.Lō
ganitas.Māsuetudo.Fides.Modestia.Cō
tinēᵃ.Castitas q̄ꝝ qdlȝ vtꝰ pt dici dēpto gau
dio qd passio extat.Quito sūt sensus spūales
ꝛ sūt qnq̄.duo p modū itellectꝰ.s.visus ꝛ au
ditꝰ.visus a se.auditꝰ ab alio.3° vo p mōȝ af
fectꝰ.s.odoratꝰ a lōginq̄:sapoꝛ a pxio:sȝ tactꝰ
de ꝯiūcto.vn̄ i cantic.scribit.Uēter meꝰ ꝯtre
muit ad tactū manꝰ eiꝰ.Dicit aia spōsa dei d
spōso deo.ita ꝙ in his sensibꝰ cōplet dulcedo
spūalis:vt q̄dā appropriatōe dici possit ꝙ vir
tutes recte dōa expedite btitudies cōsūmate
fructꝰ delectabilit:sȝ sensus finalr nos pficiūt.
Sexto sūt sacrā ꝛ sunt.vij.vt patebit in.iiij°.ꝛ
hec sūt admiculāᵃ ad hāc obtinēdā mētis sb
leuationē.Ultra notādū ꝙ triplici me° solet
fructꝰ accipi. P° dr fructꝰ fruitiōis obiū.hoc
mō dina eēntia ē fructꝰ nr:quō illd ps.expo
nit.Filij merces fructꝰ vētris.Saciaboꝛ inqt
cū appuerit glia tua.aliꝰ ps.dic.Scdo dr fru
ctꝰ qdā gdꝰ actꝰ itēsioꝛ ex qbusdā ꝯsurgēs p
uilegijs.hoc° diuidimꝰ fructū i cētesimū vgi
bꝰ:sexagesimū viduis:ꝛ vxoratis tricesimuȝ.
Tertio dr fructꝰ ille sacer duodenariꝰ de q̄ fa
ctꝰ ē smo in ligno signatꝰ fructuȝ afferēte.xij.
apoc.xxij. ¶ Tertiꝰ tminꝰ est timoꝛ.vltra dcā
de tiore di.xiiij.huiꝰ tertij sciēdū ꝙ Dam.ti
morē diffiniēs dicit. Timoꝛ ē expecta° futuri
mali.Et tāgunt tria.p° genꝰ:dū dr.expectaᵒ
expecta° eni respectu ē tā boni q̄ȝ mali.vn̄ de
spe dr ꝙ est certa expecta° future btitudinis.
Scdo tāgit obiū timoris:duȝ dr.mali. Sicut
eni spes respectu boni ita timoꝛ respectu ma
li.3° tāgit sub quo timoꝛ mō suū aspicit obie
ctū:dū dr.futuri.ꝛ i hoc differt a tristicia.Tri
sticia eni ē de malo pn̄ti:sȝ tioꝛ de futuro. Ce
terū varijs timoris dimissis dionibꝰ.tā Aug.

Bapti. ꝙ alioꝝ. Noto ꝙ ad pñs ꝙ triplex est timoꝛ bonꝰ gradatim aſcédés. Timoꝛ ſeruil' ⁊ dr̄ qui timoꝛe pene eterne ambobus ocul' bonū fac. de quo dr̄ Eſay. xxvi. A timoꝛe tuo dn̄e cōcepimꝰ: ⁊ quaſi ꝑturimꝰ ⁊ pepimꝰ ſpiritū ſalutis. Et in ps. Cōfige tioꝛe tuo carnes meas: a iudicijs. n. tuis timui. Scd̄o dr̄ timoꝛ initialis. ⁊ hic quid oculo ſiniſtro timet penā ſed dextro offenſam dei. De quo pōt exponi illud ps. Initiū ſapiētie timoꝛ dn̄i. Tertio dr̄ timoꝛ filialis ⁊ caſtus. ⁊ hic quid oculo ſiniſtro aſpicit dei offenſā: ſꝫ dextro dei amoꝛē ⁊ reuerentiā. de quo dr̄ in ps. Timoꝛ dn̄i ſcūs ꝑmanet in ſeculū ſeculi. ¶ Quantū ad ſecūduꝫ arti. ſunt tres ꝯcl'ones. Prima eſt de donis ſpūſſancti abſolute. Scd̄a de donis reſpectiue ad fructꝰ. Tertia ſpāliter de timoꝛe q ē donū dei. Prima eſt hec. Septēnario numero dona ſcti numerant̄ ſpūs: tam in via ꝙꝫ in pr̄ia. ¶ Dicit pª ps ꝯcl'onis ꝙ ſūt ſolū ſeptē dona ſcti ſpūs. Probat̄ ex textu Eſaie. xiº. Requeſcet ſuꝑ eū ſpūs dn̄i: ſpūs ſapie ⁊ itellectꝰ. ſpūs ꝯcilij ⁊ foꝛtitudis. ſpūs ſciētie ⁊ pietatis: ⁊ replebit eū ſpūs timoꝛis dn̄i. Ceteruꝫ Greg. ſuꝑ Job illud exponēs. Nati ſunt ei ſeptē filij dicit ꝙ ſeptē filij ſūt ſeptē dona ſpūs ſcti. Iteꝫ glo. ſuꝑ illo Eſaie v̄bo. Apprehēdēt ſeptē mulieres virū vnū i illa die. dicit ꝙ. vij. mulieres ſūt. vij. dona ſpūſcti. Sꝫ vn̄ donoꝝ dr̄ accipit̄ nūeri ſufficiētia. Pro pn̄ti triplici venat̄ curſu. Primꝰ ꝯpando ad obiecta. ⁊ h̄ mō btūs accipit Greg. ꝯ q̄dlibꝫ ſinthōa pcti vnū donū ſci collocās ſpūs. Cōtra ſtulticiā ē ſapia. Cōtra ebetudinem itellectꝰ. Cōtra p̄cipitationem cōſiliū. Cōtra puſillanimitatē foꝛtitudo. Cōtra ignoꝛātiam ſcia. Cōtra duritiā pietas. Sꝫ ꝯ ſuperbiā timoꝛ dei. vt hic n̄ capiat̄ ſupbia ꝓ peccato ſupbie: ſed ꝓ ꝓnitate ad illd̄ pctm̄: ſeu ꝓ ſinthōate illiꝰ pcti. Aut ſi placet nec dn̄ pro ꝯ pctōꝝ ſinthōata ſꝫ pctā applicent̄. Timoꝛ eni bellat ꝯ ſupbiā. pietas ꝯ inuidiā. ſcia irā q mētē ꝑturbat interficit. foꝛtitudo accidiā. ꝯſiliū auariciā. q ꝯ dn̄i ꝯſiliū oīa vult retinē̄ funditus extermiat. itellectꝰ gulā q rōnē ſuffocat. ſed ſapia luxuriam: cui ſola ſapiūt carnalia ⁊ ſpūalia abicit. ¶ Scd̄o venat̄ hoꝝ donoꝝ ſufficientia cōparādo ad virtutes. Sapiētia ꝙppe reſpondet caritati. intellectꝰ fidei. ꝯſilium ſpei. qꝛ eleuat in bonis ſuperogatiōis de qbꝰ ē ꝯſiliū. foꝛtitudo foꝛtitudīi. ſcia prudētie. pietas iuſticie. timoꝛ modeſtie: ſiue tꝑantie. Tertioº venat̄ ſuffiª ꝯpando ad vitā ꝯtēplatiuaꝫ ⁊ actiuā. In vita ſiqdeꝫ ꝯtēplatia tres ſt̄ actꝰ ierarchici. Purgare. Illumiare. ⁊ Perficē̄. Primum facit timoꝛ dei. ſcd̄m agit itellectꝰ. 3m ſapia ꝑficit. In vita v̄o actiua eſt bonū ſuperogatōis: reſpectu cuiꝰ ē foꝛtitudo: ⁊ hꝫ ſuū dirigēs ꝓmū qd̄ dr̄ ꝯſiliū. eſt ⁊ bonū neceſſitatis: qd̄ aſpicit pietas ꝓmo dirigēte ſcia dono dei. Ex dcis tn̄ nō oꝫ ꝙ ſi ſolū ſint in itellectu due v̄tutes ꝙ ſolū ſint in eodē duo dona: ſic. n. nō eēnt niſi qnqꝫ. ⁊ id̄ qꝛ foꝛtiꝰ eſt dirigē̄ itellectū q eſt veluti lucerna q̄ affectus accendit̄: vt ſi ex ꝑte v̄tutū plures ſint in affectu: eꝯ de dōis plura ſint i itellectu. Ceterū dona dei nō ſunt ꝯ illa ſinthōta q̄ Beda noīat. ſ. maliciā ignorātiā: ifirmitatē: ⁊ ꝯcupiſcētiā. ſic eni nō eēnt niſi q̄ttuoꝛ. ſed illa aſpiciūt q̄ttuoꝛ v̄tutes cardinales ex pn̄ti diſti. vn̄ lꝫ ex ꝑte mali vnicuꝫ ſit donū ſpūs: q timoꝛ dr̄: nihilominꝰ boni ex ꝑte plura aſſignāt̄: qꝛ difficiliꝰ eſt bn̄ opari ꝙꝫ peccare ſeu deficē̄. ¶ Sed dicit ſcd̄a ps ꝯcl'onis ꝙ manent hec dona in pr̄ia. Probat̄. Timoꝛ dei inter dona eſt infimum donū ⁊ manebit ergo ⁊ reliq̄. Timoꝛ eni ſctūs ꝑmanet in ſecl'ꝫ ſeculi. Cōfirmat̄. ꝑfectioꝛa qppe ſūt dona cardialibꝰ v̄tutibꝰ: ſꝫ hec remanēt ex pn̄ti di. igit̄ Ceterū: xp̄s fuit ꝯphēſoꝛ ⁊ viatoꝛ: ⁊ tn̄ ꝑfecte h̄ hūit dōa: gº nō repugnāt ſtatui gloꝛie: ⁊ ita remanebūt. Vn̄ Amb. ⁊ eſt i lr̄a. Ciuitas dei iª ihrl'ꝫ celeſtis n̄ meatu alicuiꝰ fluuij t̄reſtris abluit̄. ſꝫ ex vite fonte ꝓcedēs ſpūſctūs i illis ſpiritibꝰ celeſtibꝰ redūdātius v̄r influē̄ plene ⁊c̄. vbi innuit̄ hec dona in pr̄ia remanē̄: nō tn̄ manebūt ſub eiſdē actibus penitus ſub qbus mō ſūt. ꝑ ſapiam qppe ſapidus erit deꝰ in mētibꝰ nr̄is. ꝑ intellectū deū in q̄libet ꝯtemplabimur creatura. ꝑ ꝯſiliū optie de eligēdis diſponemur. ꝑ foꝛtitudinē ſecuri efficiemur. per ſciaꝫ i oī circūſpecti erimꝰ negocio. ꝑ pietatē i ꝓxio ymaginē venerabimur dī. ꝑ timoꝛē dn̄i totalr̄ verebimur nos ei penitꝰ hūiliātes: ita ꝙ aliq actꝰ q̄s tāgit mgr̄: nō erūt in pr̄ia ſꝫ p̄dicti lꝫ hitus remaneant. ¶ Scd̄a ꝯcl'o eſt de dōis reſpectie ad fructus. ⁊ ē hec. Diuerſi cēſeri dōa cū fructibus n̄ dr̄nt hitus: ⁊ ſi ḡdibꝰ differāt. ¶ Dicit pª ps ꝯcl'onis: ꝙ dona ⁊ fructus nō ſūt diuerſi habitus. Probat̄ in v̄tute medio doc. ſubti. i pn̄ti diſtin. Si eni in operibus nāe nihil fit fruſtra: foꝛtioꝛi rōne neqꝫ in opibus ⁊ maxie gratuitis dei donis. ſꝫ ꝑ dōa aīa ſufficiēt̄ diſponit̄ ad deū ⁊ ꝓximū: n̄ ponēdo fructꝰ hitꝰ diſtictos ab ipſis donis: ſic neqꝫ dona ſūt habitꝰ diſticti a v̄tutibus ſꝫ ſolū ḡdꝰ. Pꝫ ex eo qd̄ ſuꝑ Job btiſſimꝰ Gre. dona v̄tutes noīat ⁊ ſibi mutuo ſuas cōicāt diffinitōēſ v̄tus eniꝫ ē bona q̄litas mētis q̄ recte viuit̄ q̄ nemo male vtit̄: quā deꝰ opat̄ in nob̄ ſın̄ nob̄

totum hoc cōpetit vt pꝫ donis spūs. Probo
igitur ꝙ per virtutē ꝛ ita per donū sufficien
ter hō disponit ad deū: ꝓximū: ꝛ seipm. Tres
n. virtutes theologice sufficiēter ordināt ho
minē ad deum. Caritas diligēdo. Spes ten
dendo. Fides credēdo. Justicia vō in ordine
ad ꝓximū. fortitudo ꝛ temperātia sufficiēter
edomāt in seipo passiones. ꝛ prudētia dirigit
taꝫ respectu sui q̄ ꝓximi. Ex quo clare infert
ꝙ nō posset ponere alios habitꝰ a virtutibus
nec dona neqꝫ beatitudines nec fructꝰ: vt liq
de deducit doc. idē subti. reducēdo. qd ondo
de fructibꝰ. xij. de qbus ꝯo est. hi: n. q̄ttuor fru
ctꝰ. Caritas. Bonitas. Pax. ꝛ Benignitas
ad caritatē manifeste reducūtur. Caritas in
ꝓprio noie. alij duo in re. lꝫ noie differāt. vbi
n. verior pax q̄ꝫ vbi extat caritas. vbi bonitas
melior caritate: nullibi. vbi maior bēignitas
q̄ꝫ vbi ardor caritatis: benignus. n. quasi be
ne ignitus dr. fides ad fidem reducit in noie
ꝓprio. longanimitas spes est. De patribꝰ. n.
legitur ꝙ erāt longanimes in spe. Gaudium
ad ꝓximum recte inducitur vt sit paº iusticie
gaudere inqt paulus cū gaudētibus. Man
suetudo aūt extat fortitudinis ne ira ꝓualeat
ꝛ patiētia que nobilissima fortitudinis extat
species sꝫ dogma poeticū. Nobile vincendi
genus patiētia vincit q patit. Modestia. Cō
tinentia. Castitas. species sunt tēperātie vt li
quide cernit. ¶ Ex quo infert doctoris solem
nis defectus. qui quolibeto. iiijº. q. xxxiij. po
nit differre veluti diuersos habitus. virtutes.
dona. ꝛ beatitudines. qꝛ inqt virtutes dispo
nūt mō humano. dona mō suphumano. sed
beatitudines mō inhumano. ¶ Ex eodem ꝯ
sctm̄ Thomā qui pte pª presentis distin. q. i.
ponens differentiā inter virtutes ꝛ dona: ve
luti habitꝰ distinctos. dicit ꝙ in hoc differūt
virtutes ꝛ dona. qꝛ virtutes disponūt sm hu
manū modū: sed dona vltra humanū modū.
Ex eodē tertio ꝯ doctorē deuotum qui parte
pª presentis dist. arti. i. q. i. ponēs differentiā
inter virtutē. dona. ꝛ beatitudines. veluti di
stinctos habitus dicit. ꝙ virtutes recte. sꝫ do
na expedite. beatitudines ꝑfecte operant ha
rum triū opinionum opm pꝫ ex conclusione.
¶ Verꝫ est tn̄ ꝙ in respectu operandi verum
dicit doc. deuo. si accipiatur sꝫ magis ꝑfectū
ꝛ minus. sicuti ēt dicit scda ꝯclusionis parti
cula ꝙ. s. dona ꝛ fructus gradibꝰ differūt. vn̄
ascendenti scalā celoꝝ primo arripiēde sunt
virtutes: qbus rectus efficit. scdo dona in alti
ori virtutū gradu: quibus expeditior reddit.
tertio beatitudines quibus iam perficit vt di
cat dn̄s. Beati paupes ꝛc̄. Matth. v. Et tūc
fructibus veluti scale cacumine iocundantur
vt sic dicat de tali. Ascendit de virtute in vir
tuteꝫ donec deū deorū viderit in syon. ¶ Ter
tia ꝯº est de dono timoris dei spāliter. ꝛ ē hec
Timor suilis ex aduentu caritatꝭ ꝑmutat. sed
nequaq̄ filialis. ¶ Dicit pª ps ꝯclonis. ꝙ ti
mor suilis mutat ex aduentu caritatꝭ. Pꝫ qꝛ
vbi ē spūs dn̄i: ibi est libertas. vn̄ pro ista pte
ꝯclonis noto ꝙ in timore suili pt aspici ipe ti
mor ꝛ hic māet adueniēte caritate: qꝛ nō dic
iperfectionē. pt rursus aspici ipsa suitus q̄ ti
mor suilis dr: qꝛ. s. hn̄s timorē n̄ peccat tiore
pene n̄ amore iusticie. ꝛ sub h respectu timor
suilis ꝑmutari dr. ꝛ est ꝯsimile i fide informi
ꝛ fide formata: adueniēte. n. caritate recedit
iformitas: ꝛ fides remāet. sic i ꝓposito. ¶ Sꝫ
dicit scda ps ꝯclonis. ꝙ timor filialis nō per
mutat. Pꝫ de essentia ipius hitus ex pª ꝯclo
ne qꝛ dōa manebūt in pria: quo āt ad actum
offense nō manebit i pria qꝛ nō timebit offen
dere vbi ꝑfectissima erit securitas. Jn via vō
q̄ꝫto qs maiorē hꝫ caritatē: tāto minꝰ deū of
fendere timet oculo pncipali: q maxie i amo
re iocūdat: nō innixus viribꝰ ꝓprijs sꝫ dei bra
chio. sicut paulus ad Ro. viij. dicebat. Quis
nos sepabit a caritate xpi ꝛc̄. Si āt fia: smo
de actu timoris filialis q̊ ad actum reuerētie
nūq̄ euacuabit sꝫ ꝑficiet in pria: vbi deū velu
ti patrē amore cōplectemur. ꝛ timore verebi
mur veluti boni filij. ¶ Quo ad 3m arti. sunt
tres diffi. iuxta ꝛc̄. ¶ Prima ē quare Esayas
enumerādo dona spūsscti bino cōiūxit dēpto
timore dei. sigillatim. n. dic. Et replebit eum
spūs timoris dn̄i. de alijs āt spūs sapie ꝛ itel
lectus ecce duo: spūs cōsilij ꝛ fortitudis. ecce
duo alia. spūs scie ꝛ pietatꝭ. ecce duo 3ª. Dm ꝙ
cā fuit vt ondēret xpm spāliter plenū timore
quē aliq in eo ponere nolebāt. vt videbit pp
iperfectionē. Ceteꝝ qꝛ sufficiēter timor dei ex
sapia cognoscit: sicut ex fide ex q̄ actū hꝫ: non
ita alia dona: iō cuilibet ꝓponit suū directim:
vt pietati scia fortitudini ꝯsilium nisi ꝙ sapia
intem ꝓcedit. ꝛ rō qꝛ respectu diuinoꝝ affectꝰ
inflāmat intelm vt sepiꝰ. ¶ Scda diffi. Utrū
fructꝰ sint idē qd heroica virtꝰ. Dm ꝙ si virtꝰ
heroica dicat solū culmē ꝛ fastigiū virtutū: q̄
sunt ad finē. sicut vr loq phs i. vij. ethicoꝝ. sic
fructꝰ lōge sunt altiores heroica virtute. si āt
dicat supmū tam virtutū que sunt ad fineꝫ q̄ꝫ
ipius finis: sic sunt idē. ¶ Tertia diffi. quis ti
mor est ꝑfectior ad ceteros. Dm ꝙ timor fili
alis. vn̄ in timoribꝰ dn̄i sic ascendunt. A suili
in initialem. ab initiali in filialeꝫ. ab filiali in

complete in via: ad filialem cōplete in patria Et tm̄ de tertio arti. Ex quo pꝫ ad q̄ōnem. ꝙ vꝫ timoris donū nec dona cetera a fructibus veluti habitus: ſꝫ bn̄ vt virtutū gradus diſtinguunt. Tūc ad arg^a. ¶ Ad prim neganda eſt maior. Eſt. n. liberalis or. ſſimus: ꝛ tn̄ eadem virtus eſt. Et dū ꝓbat̄ de magnificētia ꝛ liberalitate ꝛc̄. Dico ꝙ in illis ē magis ꝛ minus tā ex pte obiecti. vtputa: parue pecunie obiectū liberalitatis. magne pecunie obiectū magnificentie: ita de alijs: q̄ꝫ ex pte hītus. iō non mirꝫ ſi diuerſe ſunt virtutes. In ꝓpoſito autē ſolū eſt magis ꝛ min⁹ ex pte habituū: nō obiectoꝝ. idē. n. funditus eſt obiectū ſapie doni ꝛ caritatis virtutis; ꝛ caritatis fruct⁹. iō nō eſt ſimile. ¶ Ad ſcōm dicendū ad maiorē ꝙ hꝫ veritatē qn̄ fit diuiſio in ſpecies nō i modos. ſic eſt aūt tam in diuiſione donoꝝ q̄ꝫ fructuū. ſunt. n. modi eminētiores in virtutibus. ꝛ eſt ſimile ſi ego diuiderē calorē in intenſum ꝛ remiſſum: vtiqꝫ eadē eſſet caloris ſpecies lꝫ modi varij. ¶ Ad 3m dm ad minorē. ꝙ nullus timor inquātū timor repugnat caritati: ſꝫ repugnantia venit ex pte ſeruilitatis quaꝫ caritas amouet. ꝛ ita ītelligit̄ allegata auctas Aug. Ex preſenti āt diſtin. ꝛc̄. ¶ Prima ꝯ°. Septiformia dona ſpūs ſunt in patria ſꝫ nō fundit⁹ Dicit ꝯ° ꝙ ſeptez ſunt dona ſpūſcti ꝛ manebunt in patria: ſꝫ nō quo ad oēs actus. Et ponitur a pn° diſtin. vſqꝫ ibi. Et qꝛ de timore ꝛc̄. ¶ Scōa ꝯ°. Timor ſeruilis humanus dꝛ initialis ꝛ caſtus iungit̄. Dicit ꝯ° ꝙ timor bn̄ diuidit̄ in hec quattuor mēbra humanū: ſuilē: initialē: ꝛ filialē. Et ponit̄ ab illo ca°. Et qꝛ de timore ꝛc̄. vſqꝫ ibi. Id quoqꝫ diligēter notandū eſt. ¶ Tertia ꝯ°. Reuerentie timor cenſet̄ xp̄i ſerie: nec remouet̄. Dicit ꝯ°. ꝙ tior caſtus fuit in xp̄o ꝛ manet in patria. Et incipit ab illo ca°. Id q̊qꝫ diligēter ꝛc. vſqꝫ ad finez diſti.

Oſt predicta diligēter cōſiderādū ꝛc̄.

p Hic ſignat̄. xxxv. di. hui⁹ tertij. q̄ ſic cōtinuat̄ ad p̄cedētes. Nā poſtq̄ꝫ in p̄cedenti di. de donis ſpūſcti determinatū ē gn̄aliter: ꝛ de timore ſpāliter. Nunc in iſta di. reliqua cōpantur dona aliqualiter. Et hꝫ diuidi hec diſtin. in. 3. ptes principales. In p^a ſcie ad ſapiam ponit̄ diſtin. In ſcōa erga dom intelligentiā ab his eſt diſtin. In 3^a hoꝝ triū per aduerſam viā ad cetera claret diſiunctio. Pria in prin°. Scōa ibi. Oūſa dr̄ia inter ſapiaꝫ ꝛc̄. Tertia ibi. Et notandū ꝙ intelm ꝛ ſcientia ꝛc̄.

Trū vita ꝯtemplatiua quā ſapia regit

v potior ſit actiua: quā ſcia dirigit. Et ar̄ ꝙ nō triplici medio. ¶ P° ſic. Omne bonū tāto melius quāto cōius. ſꝫ vita actiua cōior eſt q̄ꝫ vita ꝯtēplatiua: ergo extat potior. Maior pꝫ. qꝛ bonum cōe diuinius bono ꝓprio eſt. vn̄ i p° ethicoꝝ ſcribit ph̄s ꝙ bonū gētis diuinius ē bono vni⁹ hois. nō dubiū āt q̄ꝫto aliqd magis deo ſimilatur: tāto eſt melius. Sed ꝓbatur minor. qꝛ vita cōtemplatiua hn̄ti ſoli ſe extēdit: actiua vero ad oēs ciues. Scōo ar̄ ſic. In oi arte ꝛ negocio impans nobilior eſt impato. ſꝫ actiua vita reſpectu ꝯtēplatiue ſe hꝫ vt impans: ꝯtemplatiua vero vt impata. igr̄. Maior pꝫ ex p° ethicoꝝ. vbi inuuit̄ impantē ſciam reſpectu impate dici architetonicā. ꝛ pꝫ ex eo ꝙ imperiū quid noiat auc̄tis. Sꝫ mior declarat̄ ex eodē p°. dicit. n. ibi ph̄us ꝙ politica que ptinet actiue vite imperat: que ſcie in qualibet debeāt adiſci ciuitate ꝛ vſqꝫ ad quem terminum. Tertio ar̄ ſic. Quāto aliqd magis ꝯcurrit vt ſit dei cooperator tanto potius ē: ſed vita actiua magis eſt hmōi q̄ꝫ vita contēplatiua. igr̄ ꝛc̄. Maior pꝫ auc̄te diuini dyon̄. iij. cap°. celeſtis ierarchie. Nihil inqt eſt diuinius q̄ꝫ cooperatorē dei fieri. Sed minor ex eo pꝫ qꝛ in actiua vita hō ſtudet: maxie vt ſuus ſaluet̄ ꝓximus. vn̄ ꝛ pp hoc ab ocio ꝯtēplationis in exercitiū actiōis quis reuocat̄. ¶ In opm vero ē illud Luce. x. vbi dn̄s loqtur. Maria optimā p. ele. que nō auſe. ꝛc̄. vbi ſignat̄ vita actiua per martham: ꝛ ꝯtemplatiua per mariā. In iſta q̄ōne ad ar̄. ꝛc̄. ¶ Quo ad primū arti. termini ſunt. Uita Cōtemplatio ꝛ Actio. ¶ Primus igr̄ terminus eſt vita. de qua lib. i. di. xxxvi. A vi ſeu vigore. vn̄ triplex repitur vita. ſ. vegetatiua: aīalis: ꝛ intellectiua. De intellectiua aūt ad pn̄s eſt ſermo. quā diuinus diffiniens dyon̄. dicit. Uita ē ꝓce° theophaniarū ab ente quieto ꝛ ſempiterno. In qua diffinitiōe tria tangunt̄. Primo genus vite: dū dꝛ: ꝓceſſio. Solet aūt vita accipi triplr̄. p° pro eē rei viuētis: ſicut ē illud ph̄i in. ij. de aīa. viuere viuētibus eſt eē. ſcōo pro habitu. ſicut eſt illud ph̄il vitā diffinientis. vita eſt p̄mus ꝛ ꝯtinuus act⁹ viuētis. 3° accipit̄ vita pro actu ſcōo: ſicut in ꝓpoſito. ꝛ in idē venit diffinitio habita in cōmēto libri intl̄iaꝝ. Uita inqt ē ꝓceſſio ꝓcedens ab ente quieto ꝛ ſempiterno. ꝛ ſic accipit̄ in ꝓpoſito. Scōo tangit̄ obm̄ vite. dū dicit̄. theophaniarū. i. diuinaꝝ apparitionū. a theos qd̊ ē de⁹. ꝛ phāos apparitio. talib⁹. n. mēs maxie viuit. Tertio tāgitur cā efficiēs hmōi vite. dū dꝛ. ab ente quieto ꝛ ſempiterno. ideſt a deo q cūcta mouēs ꝛ pficiens manet imobilis ē nēpe tal̄ vite p̄ncipiū. ¶ Scōs termin⁹ eſt ꝯtēplatio.

L 3ꝰ

vñ Rich.de sctõ vict.in maiori beniamin cõ
téplationé diffiniés dicit.ꝯtéplatio é quedaȝ
métis ꝑspicatia in sapᵉ spectacula cũ admira
tiõe suspésa.hec i lib.de ope mõachoꝝ hugo
ne teste tres ꝑexegit cõites:lectioné: medita
tioné:ꝛ orõné.lectio.n.ingrit: meditatio iue
nit:orõ postulat.ſȝ ꝯtéplatio ꝺgustat.Lectio
n.solidũ cibũ ori appõit: meditatio masticat
ꝛ frágit:orõ saporeȝ acgrit:cõtéplatio é ipsa
dulcedo q iocũdat ꝛ reficit.Lectio.n.in cor-
tice:meditatio in adipe: orõ i desiderij postu
latiõe:ꝯtéplatio i adepte dulcedis delectati-
one.Lego ꝺbiq̃.qꝺ dicit apl's.Si hũero oéȝ
fidé:ita vt mõtes trásferã: caritaté aũt nõ ha
buero nihil suȝ:meditor qd sit ista caritas q̃ȝ
bõa q̃ȝ suauis q supat oé bonuȝ: dũqȝ videro
ex me eã me ꝯseq nõ posse:ad orõnis recurro
suffragiũ:vt cõcupito ꝯtéplatiõe ꝑfruar.Vñ
vltra notãduȝ ꝙ hac in via sunt.3.binarij seu
sex gradus ꝯtéplatiõis:q̊s frať egidiꝰ laicus:
frať ꝛ btissimi frácisci sociꝰ tágit:q sũt.Ignis.
vnctio.extasis.speculatio.gustꝰ ꝛ qes.Pº.n.
ꝑ ꝯtéplationé aĩa ignit:ignita vngit: vncta
rapit.rapta speculat:speculãs degustat: ꝺgu
stans qescit.Vñ ꝑmꝰ g̃dus q ꝺr ignis:é vehe
més diui caloris:vel amoris feruor ex camio
cẽne ꝛ splédẽtis ihr'lm flabl'atus.hũc graduȝ
ascéderat q dicebat.Cõcaluit cor meuȝ intra
me ꝛ i meditatiõe mea exardescet ignis. Se
cũdus g̃dus q ꝺr vnctio:é velut roreꝰ qdã li-
quor q ꝑ totã aĩam se diffundés ipaȝ erudit:
corroborat ꝛ ꝯfortat: disponés ipaȝ suauiter
ad veritať luculẽtias suscipiẽdas: ac pariter
ꝯtéplandas.de q̊ ꝺr in ꝑs.canť.g̃duũ. Sicut
ros hermõ q descẽdit in monté siõ.¶Tertiꝰ
vero g̃dus q ꝺr extasim seu raptꝰ é deserto ex
teriori hoie sup̃ se voluptuosa q̃dã eleuaº ad
supintellectualé diui amoris fonté meditãti-
bꝰ sursuȝ actiuis ꝺtutibꝰ pro viribꝰ se extédés
ꝺtutes ãt sursuȝ actiuas hũilitaté ꝛ puritaté
nõiº.de hoc g̃du in ꝑs.dauid dic.Ego dixi in
excessu métis mee.Quartꝰ q ꝺr speculaº est
btãꝝ ꝛ supcele'm ꝛ soli deo scibiliũ diuitiaꝝ in
tellectual' ꝛ affectual' pia iuestigaº:hũc g̃duȝ
ascẽderat q dicebat.Nos ãt reuelata facie ꝺi
gloriã speculãtes i eãdé ymaginé trãsforma-
mur a claritate i claritaté tãq̃ȝ a dñi spũ.Qui
tus g̃dus q ꝺr gustꝰ é supinestiabil' diue dul-
cedinis ꝑsuauis q̃dã ꝛ iolita ꝑlibaº ex cellaº
spũsscti i aĩas sctõꝝ ꝯtéplatiuoꝝ distillata.ad
hũc g̃dũ ãmonemur ascẽdẽ nobis diũ ꝺr.Gu
state ꝛ videte qñ suauis é dñs.Sextꝰ g̃dus q
qes ꝺr ꝛ totiꝰ aĩe:mira q̃dã ꝛ suauis tráq̃litas
ꝑ infusaȝ i nob ex frequẽª orõnis dulcedineȝ

ꝯcreata.de hoc g̃du gemés in lib. ꝯfessionuȝ
Aug.dicit.Ingetũ é cor meũ dñe donec qe-
scat i te.Tertiꝰ terminꝰ é actio.de q i.j.di.xiiij.
vñ breuiť de actiõe loquẽdo noto ꝙ actio ꝑt
accipi tripl'r.vnoº ꝺr actio pm ꝑncm apꝺ gil-
bertũ porretani i lib.sex ꝑncipioꝝ.quã sic dif
finiés ait.Actio é ſm quã i id qꝺ subijciť agẽ
dicimur.ꝛ sic actio nõ é nisi qdã respectus ex
trinsecꝰ adueniés.Scꝺº ꝺr actio actꝰ opatꝰ
quõ soliti sumꝰ dicẽ.h é opatio mea vel vr̃a.
Tertioº ꝺr actio vt se solũ nió extédit i ꝓxim:
ꝛ sic accipiť dũ ꝺr.vita actia.vt.s.hȝ diuidi ꝯ
vitã ꝯtéplatiuã q maxie aspic deũ.¶Quãtũ
ad.ij.arti.st.3.ꝯcl'ones.¶Pª é de diuisiõe vi
te i vitã actiuã ꝛ ꝯtéplatiuã.Scꝺa de vita cõ
téplatiua.Tertia ꝺ vita actiua.Pª é h.Vita
spũal' hois in actiuã ꝛ ꝯtéplatiuã suffime diui
sa é:iter q̃s cõtéplatiua melior.¶Dic pª ps
ꝯcl'onis ꝙ vita spũal' in hoie é diuisa sufficiét
in actiuã ꝛ ꝯtéplatiuã.pȝ hoc ex multis sacre
scripture locis vbi vita sic diuisa é.Pº i dua
bꝰ iacob vxoribꝰ Lya ꝛ Rachele.Lya fecũdi
or sigt actiuã vitã:ſȝ rachel formosior ꝯtépla
tiuã figurabat.Scꝺo in maria ꝛ martha:ma
ria deuotior ꝯtéplatiõi iherebat:ſȝ martha se
dulior obsego actiue iherebat.3º in petro et
iohãne:petrꝰ amore feruẽtior saluté i ꝓximo
actiuã ꝑ vitã q̃rebat.ſȝ dulcior Jo. spõsi ãple
xibꝰ ꝑ ꝯtéplatiuã vitã fruebať. Cõfirmať rõ.
vita.n.vniuscuiusqȝ maxie attẽdiť in respectu
ad finé.vt trahi põt ex.iiij.ethi.Felicitas ãt é
finis quã intẽdit vir spũal'.hec ãt felicitas i.x.
ethi.diuidiť i politicã.i. actiuã ꝛ ꝯtéplatiuaȝ
ꝛc.igť.Ex q̊ pȝ ꝙ nll'e huic pti obuiãt auẽtes
vocãtes vitã aut sensitiuã aut vegetatiuã aut
aliqd hmõi.q: hic solũ fit mẽtio de vita hois
ſm ꝙ supioribꝰ pticipat:nec adhuc q̊ ad eé ſȝ
q̊ ad pfici.Et si obijciať ex dicto bti Aug. i li.
de ci.dei.q ponẽ vř tertiũ mẽbrũ iter actiuuȝ
ꝛ ꝯtéplatiuũ.Dicẽdũ ꝙ Aug.illuc nõ itẽdit
vitã diuidẽ ſȝ modũ viuẽm.Aliq.n.sunt q so-
lũ actiue isudãt vite.Scꝺi sť q solũ inhiãt ꝯtẽ
plationi.Tertij mõ ab actõe in ꝯtéplatiõe fe-
runť.Mõ rursus a ꝯtéplatõe in actioné ascẽ
dũt sicut dȝ eé i ꝑdicatoribꝰ qꝺ i volatu auiũ
aspiciť mº supiora petũt:mõ in iferiora descẽ
dũt.¶Sȝ dicit scꝺa ps ꝯcl'onis.ꝙ ꝯtéplatia
é melior q̃ȝ actiua. Probať. Quãto aliqd é
vite celesti similꝰ:tãto simpl'r meliꝰ é.vita ãt
ꝯtéplatiua respectu actiue est hmõi.igť. Vñ
Aug.i vltio li.de ci.dei.vacabimꝰ ꝛ videbimꝰ
videbimus ꝛ amabimꝰ:amabimꝰ ꝛ laudabi-
mꝰ.Cõfirmať.q: ꝯtéplatia é diuturnior actia
q: nõ euacuať i pria sicuti actiua.Vñ gl. sup

illo verbo.maria optimā ptez elegit ⁊c̄.dicit
glo.Cōtēplatiua vita hic icipit ⁊ in pr̄ia pfi-
cit̃.Phus ēt in.x.ethi.dic̄ ꝯtēplatiuā vitam
diuturniorē fore actiua:⁊ finis actiue ꝯtēpla
tiua cēſet̃.Ad hoc.n.i via laboramus vt inte
ri⁹mūdet̃ ocul⁹ q̊ videat̃ ds.nobilior ē aūt fi-
nis entib⁹ ad finē.Nec obuiat ꝙ vita actiua
fuit in xp̄o q tn̄ erat cōphēſor.diſpēſiue.n.pp
nos iſtud fcm̄ ē:ſicut ⁊ in angel̃ nobis mō mi
ſtrātib⁹:ſȝ i celo erim⁹ oēs docibiles dei. Sȝ
q̄ maioris ē meriti actiua vel ꝯtēplatia. Dᵐ
ꝙ ſi fiat ſmo de radice meriti q̄ ē caritas pn̄t
eē eq̄lis meriti.tāta.n. gr̄a pt poni in viuēte
vita actiua quāta in viuēte vita ꝯtēplatia.Si
vero fiat ſmo de actib⁹ haꝝ vitaꝝ adiuicē.dᵐ
ꝙ aſpiciēdo puritatē vite ꝯtēplatiua ē maio
ris meriti.qꝛ a puluere terreno fundit⁹ mūda
tur.Et hoc ē qd̊ dicit Greg.in moral̃. ꝯtēpla
tiua maior ē merito ꝙ̃ actiua. qꝛ actia in vſu
pn̄tis vite laborat: cōtēplatiua aūt in ſapore
intio vēturā iā requiē deguſtat.Et hoc valde
ꝯfirmat qd̊ dicit ph̄s in.x.ethi.ꝙ.ſ. ds maxie
eos bn̄ficiat q ꝯtēplationi ſtudēt.Ceteꝝ hoc
maxie pȝ qꝛ maioris ē meriti dilectio dei cui
maxie ꝯtēplatio iheret qꝫ ꝓximi cui actio.Si
āt aſpiciat̃ labor ſic actia ē potior ⁊ maioris
meriti.ē nēpe i cāpo certamis:⁊ ē valde ma-
gnū dilectiōe ꝓxi internū ꝯtēplatōis ſaporē
ꝓ tpe dimittere:vt.ſ.ſaluet̃:⁊ totū pp deū.Et
hoc⁰ ſup ezech.loqt̃ Greg. Nullū ſacrificiū ē
deo magis acceptū ꝙ̃ regimē aīaꝝ. ❡Scda
ꝯ⁰ ē de vita ꝯtēplatiua.⁊ ē hec.Uita ꝯtēpla-
tiua quā ſapie donū dirigit:poti⁹ i affectu qꝫ
itellectu ꝯſiſtit.❡Dicit pª ps ꝯclonis ꝙ vita
ꝯtēplatiua dirigit̃ per ſapiaȝ. Probat̃.Uita
ꝯtēplatia maxie regul̃ initit̃ eternis: qꝛ i deū
cūcta refert:⁊ ſm deū cūcta diſpōit.ſȝ hoc eſt
op⁹ ſapie:vt clare oñdit aug.xiiij.de tri.expo
nēs illd̊ apl̄i.Alijs qdē p ſpm̄ dat̃ ſmo ſapie:
alijs ſmo ſcie ſȝ eūdē ſpūm.Sapia inqt eter
noꝝ ē:ſȝ ſcia tpaliū.Notādū tn̄ ꝙ nō accipit̃
hic ſapia:ꝓut dicūt phi.ꝙ ſapia ē reꝝ hūana
rū diuaꝝ cog⁰:vt dicat̃ a ſape:qꝛ ſic nō dr̄ do-
nū dei.Sȝ accipit̃ vt accipit Eſaias dū nume
rās dōa ſpūs a capite.ſ.ſapia icipit dicēſ.Re
qeſcet ſup eū ſpūs ſapie ⁊c̄. Uñ hoc⁰ dr̄ a ſa-
por̄.ſȝ hoc.n.nom̄ ei⁹ ē eccl̄i.vi. ⁊ ptinet volū
tati magis ꝙ̃ itellectui.ſȝ ꝙ tāgit doc.deuo.
q.i.Et doc.ſub.i pn̄ti.di.lȝ thom̄.q.i. ar.ij.oᵐ
dicat. Uñ ⁊ ca⁰.vi.dicit btūs Bern̄.i lib. de
amore dī. Ab amore aſcēdit̃ ad caritatē:a ca
ritate āt ad ſapiaȝ. ❡Sȝ hȝ 2ª ps ꝯclonis ꝙ
vita ꝯtēplatiua magis ē i affectu ꝙ̃ itellectu
Probat̃. Guſtare.n.ē affect⁹ nō itellect⁹. Ui
te āt ꝯtēplatie ē maxie deguſtare bōitatē dei
⁊ dr̄ie. ꝙ̃ magna mlt̃itudo dulcedis tue dn̄e
ꝙ̃ abſcō.timē.te.Uñ ⁊ Iſido.i lib.diffe.dicit
ꝙ ꝯtēplatiua vita ē q̄ vacat ab oi negocio:⁊ i
ſola dei dilectiōe defigit̃. Jō a ſanctis dr̄ vita
ocioſa.Et phus in.x.ethi.eā noīat vacationē
pȝ ex dono qd̊ ipaȝ pficit.ſ.ſapia qd̊ ptinet ad
affectū.Et ſi obijciat̃ qꝛ dicit phus ꝙ differūt
adinuicē practica ſcia:⁊ ſpeculatiua. qꝛ finis
practice ē op⁹:ſȝ ſpeculatiue eſt veritas.Ex q̊
ergo ꝯtēplatiua ē ſpeculatiua:ſeqtur ꝙ plus
aſpicit intellectū ꝙ̃ affectū.Dᵐ ꝙ vita cōtē-
platiua cēſenda ē nō ſpeculatiua ſȝ p̄ctica:qꝛ
finis legis ē dilectio.❡Sȝ ē ne in ꝯtēplatōe
quo ad id qd̊ ē intellect⁹ diſcurſus aliqs i rōe
Dicēdū ꝙ ſic.in via nō in pr̄ia. Uñ hic mani
feſte tres binarij ſeu ſex gradus cōtēplatiōis
oñdunt̃.q̊s ponit Rich.de ſctō vict. ❡Pri
mus eſt dū ſenſibilia p ymaginationē ꝯſide-
rātes in eis diuinā ſapiaȝ admiramur.Scds
qn̄ eaꝝ rōnes inqrimus.Terti⁹ ē qn̄ ex viſibi
libus in inuiſibilia aſcēdim⁹.Quart⁹ qn̄ remo
ta ymaginatiōe in ſolis itelligibilibus verſa-
mur.Quintus qn̄ ea cogitamus q̄ dina reue
latiōe nō hūana rōne cognoſcim⁹.Sext⁹ qn̄
ea ꝯſideramus qb⁹ obuiare vr̄ hūana rō. Jō
dicit Richardus.ꝯtēplatōis nr̄e volat⁹ mul
tiformit̃ variat̃.nūc de infimis ad ſupma.nūc
de ſūmis ad inferiora deſcēdit.nūc de pte ad
totū.nūc de toto ad ptē diſcurrit.nūc a maio
ri:nūc a minori argumn̄tū trahit. Ex q̄ pȝ ꝙ il
lud de ꝯſideratōe ad eugeniū.vbi pōit Ber.
dr̄iaȝ.inter ꝯtēplationē ⁊ ꝯſiderationē.qꝛ cō
ſideratio ad inqſitionē ſe hȝ. cōtēplatio āt ē
ver⁹ certuſqꝫ ai intuit⁹.vbi inuit ꝙ ꝯtēplatio
in qete ē:nō diſcurſu:hȝ itelligi ꝓ pr̄ia nō pro
via:vel ſemiplene inq̄ſitū cōtēplantes aliq̄lit̃
hic fiūt deo cōſimiles:ex.x.ethicoꝝ. Et pȝ vl-
tra ꝙ defecit ſctūs tho.q arti.j.q.ij.poſuit pn
cipalr̃ vitā ꝯtēplatiuā nō in affectu ſȝ in itelle
ctu.pȝ ſatis oppoſitū ex p̄dictis.❡Tertia ꝯ⁰
ē de vita actiua. ⁊ ē hec.vita actiua ſcia ordi
nata ſic aſpicit ad ꝓximuȝ:vt cōtēplatiue nō
repugnet.❡Dic̄ pª ps cōclonis.ꝙ vita acti
ua dr̄ ad ꝓximū.Probat̃:h̄ extat vite actiue
fecūditas vt filios ꝓcreet mō lye.Uñ ⁊ yſid.i
lib.dr̄iaꝝ dicit.Actiua vita ē in opib⁹ iuſticie
⁊ ꝓximi vtilitate verſat̃. nō tn̄ nego qn ēt ſit
actiua vita in ordie ad ſeipm̄:dū ſe diſpōit ad
cōtēplationē:ſicut p caſte viuē: qd̊ maxie ad
hoc facit vt hȝ cōmentator in.vij.phiſi. Et ſi
obijciat̃ ꝙ vita cōtēplatiua ēt ad aliū ē ⁊ ita
nō actiua cū ſint diuerſe vite. Pȝ aſſumptuȝ
docere.n.ꝓximū eſt actus contēplatiue vite.

Dicēdū ꝙ docē dr̃ quis vl̃ ꝑꝑ veritatē: ⁊ tūc
est actꝰ cōtēplatiue vite: vt argm obijcit. vl̃ ꝑꝑ
bonos mores: ⁊ tūc est actꝰ actiue vite. ⁊ ita pꝫ
nō eodē mō proximū inspicere vitā cōtēpla-
tiuā ⁊ actiuā. Et ita pꝫ ꝙ actiua vita scia ordi
nat̃: capta scia pro cognitiōe eternoꝝ ex pria
ꝯclone. ¶ Sed hꝫ secūda ps ꝯclonis. ꝙ stāt
simul vita ꝯtemplatiua ⁊ actiua. pꝫ in beata
Maria que fuit viatrix: ⁊ tñ sit vtrāqꝫ habuit
vitam. Hec eni est ratio apud. b. Ansel. q̄re in
eius assumptione legit̃ euāgem de martha ⁊
ma. q᷑ in his duabꝰ mulieribꝰ vtraqꝫ vita no-
tat̃: que fuerūt in Maria. Vñ ⁊ Greg. super
ezech. dicit. ꝙ plerūqꝫ a contēplatiua vita ad
actiuā vtiliter animꝰ reflectit̃: qđ nō eēt nisi si
mul starēt. Et si dicat̃ q᷑ cōtemplatiua occu-
pat̃ studio lectionis actiua operi laboꝝ: q̄ nō
vident̃ simul stare. Dicendū ꝙ simul stāt ſm
habituꝫ. lꝫ quo ad opus in nobis diuersa exi-
gant tp̄a. nec obuiat vite actiue turbaº. q᷑ dr̃
martha martha soli. es ⁊ tur. erga plu: turba
tio aūt cōtēplatiōi repugnat. nēpe hec turba
tio est vite actiue in suo gñe iperfecte nō per-
fecte: que stat cū cōtemplatōe. prima aūt req
rit̃ ad ascēdēdū ad cōtemplatiōeꝫ. Vñ Gre.
Qui ad arcē contēplationis ascēdere deside
rat: prius necesse est vt in cāpo actiōis se exer
ceat cōtēplatione aūt ente nō stat illa ipfecta
actio sed pfecta. Q᷑ Bern. teste iaꝫ tenēti so
liū scalā nō oꝫ. ¶ Quantū ad 3m articulū sūt
tres difficul. ¶ Prima qūo accipit̃ illa phi-
losophi diuisio in pº ethicoꝝ vbi diuidit vitā
in tria mēbra in cōtēplatiuū: actiuū: ⁊ bestia
le. Rñdit romanꝰ egidiꝰ in lib. de regimie pn
cipū. hō eni hꝫ ad tria cōparari. primo ad suū
superiꝰ. ⁊ sic cōpetit sibi cōtēplatiua: qua effi
cit̃ deiformis. scđo ꝯsiderat̃ quo ad equale: ⁊
sic sibi ꝯpetit vita actiua q̄ efficit̃ vir politicꝰ
tertio cōparat̃ quo ad suū inferius. ⁊ sic cōpe
tit vita bestialis ⁊ brutalis noiatur. hec auteꝫ
vita nomiari nō dꝫ inter vitas humanas que
mors potiꝰ dicēda est q̄ꝫ vita. ¶ Scđa diffi.
vtrū ois sciētia possit dici cōtēplatiua. Dicē
duꝫ ꝙ sic. maxime qñ ordinat vt expeditius
postmodū primā contēplemur veritatē ⁊ bo
nitatē. ſm ꝙ recitat Thom. q. ij. arti. pmi. an-
tiquos sapiētes in iuuētute alijs isudare sciē-
tijs vt senili in etate meliꝰ dine isudarēt theo-
rie. ¶ Tertia diffic. Quid est ꝓprie opus scie
que dirigit vitam actiuā. Dicit doc. deuo. q.
ij. ꝙ est triplex actꝰ huiusmodi scie. Primus
directio in agendis. Secūdus cognitio eorū
que fidei sūt vt pfectius dirigat. Tertiꝰ cogni
tio Jesu christi tanq̄ꝫ exēplaris quo dirigat.

Et in his tribꝰ taꝫ donū scie q̄ꝫ vita pficit̃ acti
ua. Ex quo pꝫ ad q̄ōneꝫ. ꝙ videlicet loquēdo
simpliciter vita contēplatiua quaꝫ sapientia
regit: potior est actiua quam scientia dirigit.
¶ Tunc ad argumēta. ¶ Ad primū dicēdū
ꝙ sicut in quolibet hoīe pticulari considerat̃
vita actiua ⁊ cōtemplatiua. sic in toto corpe
politico. ⁊ ideo nō ꝓbat̃ ex hoc meliorē fore
actiuā q̄ꝫ contēplatiuā: cū vtraqꝫ sit cōmunis
quātū est de se oībus ciuibꝰ. Vel dicēdū secū
do ꝙ si actiua sit cōmunior q̄ꝫ cōtemplatiua:
hoc nō est ex iperfectiōe contēplatiue: sed ci-
uiū qui ad eiꝰ altitudinē pertingere nequeūt
Vel dicēdū tertio ꝙ si in cōitate pcedat acti
ua cōtemplatiuā: in nobilioribꝰ ꝓprietatibꝰ
pcedit contēplatiua actiuā. vtpote in purita
te: duratiōe. ⁊ talibꝰ multis ideo argm mini-
me cōcludit. ¶ Ad secūdū dicēdū ad mino-
rem. vt dicit Philosophꝰ in decimo ethicoꝝ
ꝙ videlicet politica non iperat sapie seu vite
contēplatiue: sed ad eā disponētibꝰ: quatenꝰ
sic hō. s. in ciuitate disponat̃ vt eā accipe pos-
sit vel ad eā subleuari. ¶ Ad tertiū dicenduꝫ
ad minorē ꝙ illa coopatio ad saluteꝫ ꝓximi
maxime ex igne descēdit contemplationis. s.
amore dei qua quis inflāmatꝰ ꝓximū diligit
in eo ymaginē aspiciēs sui pdilecti. iō argm ē
in om. Et tñ de pñti. q. Ex pñti ⁊c̄. ¶ Prima
ꝯclo. De eternalibꝰ est sapia: de tpalibꝰ fertur
scia. Dicit ꝯclo. ꝙ sapia differt a scia. q᷑ sapia
est eternoꝝ: sed scia tpaliū. Et ponit̃ a priciº.
dist. vsqꝫ ibi. Quāsa dr̃ia inter sapiaꝫ ⁊c̄. ¶ Se
cūda ꝯclo. Scia creature est sapere creatorū
sed intellectꝰ mixture duoꝝ est vi dulcoꝝ. Di
cit ꝯclo. ꝙ in hoc differt donū intellectꝰ a do
no sapie q᷑ sapie solū est creatoris: sed intelle
ctus est creatoris ⁊ creature: scia āt soliꝰ crea
ture. Et ponit̃ ab illo loco. Quāsa dr̃ia ⁊c̄. vsqꝫ
ibi. Et notādū ꝙ itellectus ⁊c̄. ¶ Tertia ꝯclo
Hec dona talia nō sūt nāe sed sūt stature for
mata gratia. Dicit ꝯº. ꝙ hec dona sapia ⁊ in-
tellectꝰ ⁊ scia nō sūt idē cū intellectu nāli: aut
scia vel sapia humanitus acq̄sita. Et ponit̃ ab
illo capº. Et notādū ⁊c̄. vsqꝫ ad finem distin.

Solet queri vtrū virtutes ⁊c̄. ¶ Hic si
s gnat̃. xxxvi. di. huiꝰ tertij. que sic conti
nuat̃ ad pcedētes. Nā postq̄ꝫ a. xxiij. di
stin. inclusiue: vsqꝫ ad istā exclusiue: de donis
⁊ ỽtutibꝰ sigillatim habita fuit consideratio.
Nūc in pñti distinct. de eaꝝ cōplexibꝰ ⁊ nexu
fit inquisitio. Et hꝫ diuidi pñs pars in tres p
tes pncipales. In prima virtutū ꝯnexio poni
tur ⁊ ꝯuertibilitas. In scđa miro magisterio
eaꝝ clarescit eq̄litas. In 3a pceptoruꝫ ductio

ad virtutē que ferꝉ caritas. Prima in princiº
Secūda ibi. Utrū vero pariꝉ quis oēs possi-
deat ⁊c̄. Tertia ibi. Cum duo sint ⁊c̄.
V Trū ꝟtutis pseuerātia ḡtuite ita i nob
maneat vt amissa vna: nlla remaneat.
Et aꝛ ꝙ sic triplici meº. ℂ Prio sic. Nulla p
fecta ꝟtus pt a fine suo obliq̄ri. ſʒ h̄ h̄ret ḡtui
ta virtus si nō eēnt cōnexe ꝟtutes. igiꝉ seqꝉ ꝙ
vna pdita nulla remaneat. Maioꝛ pʒ aucte
bti Aug. in sermōe de opib⁹ mie. Caritas que
deseri pōt nūq̄ vera fuit. Ita de ceteris dica
tur ꝟtutib⁹. Sʒ ꝓbaꝉ minoꝛ exº. Capiaꝉ eniʒ
virt⁹ fidei deꝉ ꝙ ifideli spes desit cito p despe
ratione que ē viciū oᵐ spei mutabiꝉ fideꝉ in i
fidelez. ita arguaꝉ in ꝯsiꝉibus. ℂ Scdo aꝛ sic
Ois ꝟtutis ē delectabiliꝉ opari. ſʒ nulla gra-
tuita ꝟtus opaꝉ delectabiliter nisi virtutū fiat
cōnexio: igiꝉ ⁊c. Maioꝛ pʒ aucte phi ex 2º ⁊
3º ethi. Sed declaraꝉ minoꝛ. deꝉ fides ifideli:
pn̄teꝉ moꝛs fideli: certū ē ꝙ nisi h̄eat virtutez
foꝛtitudis qua aieꝉ ad moꝛtē: aut cuʒ tristicia
crede: aut timoꝛe vict⁹ fidez negabit. ℂ Ter-
tio aꝛ sic. Ois habēs virtutē gratuitā hʒ cari
tatez. sed ois h̄ns caritatē oēs hʒ ḡtuitas ꝟtu
tes: igꝛ est ꝯnexio in gratuitis ꝟtutib⁹. Ma-
ioꝛ pʒ ex eo ꝙ caritas foꝛma est gratuitaꝝ vir
tutū: nō ente foꝛma res nō remanet. Sed ꝓ-
baꝉ minoꝛ. ex eo ꝙ caritas cōsūmatio est vir-
tutū iuxta illud apłi. Plenitudo legis est di-
lectio. rei aūt cōsūmatio p̄cedētia p̄supponit.
ℂ In oᵐ vero aꝛ auctoꝛitate apostoli. i. coꝝ.
xiij. Cū venerit qd̄ pfectū est euacuabiꝉ qd̄ ex
pte est: vbi innuiꝉ ꝙ stāte in patria caritate fi
des ⁊ spes euacuabunꝉ. ⁊ pʒ in via de habēte
fidei ⁊ spei ꝟtutē qui tn̄ nō hʒ caritatē. ℂ In
ista qōe ad aꝉs parifoꝛmiꝉ sūt tres articuli de
clarādi. prim⁹ est triū ⁊c̄. ℂ Quo ad p̄mū ar
ti. termi sūt pseuerātia. virt⁹. ⁊ ḡtuitū. ℂ Pri
m⁹ igiꝉ termin⁹ est pseuerātia. Ūn̄ notat doc.
deuo. q. pª. ꝙ pseuerātia dꝛ tripꝉr. Prio dꝛ p
seuerātia volūtas pferēdi passiones sine defe
ctiōe. hoc mō idē est qd̄ foꝛtitudo aut eiusdē
spēs. Scdo dꝛ pseuerātia ꝯtinuatio boni ope
ris vsq̄ in finē. ⁊ sic pōt accipi in titulo qōnis
hoc mō nō est virtus sed stat⁹ ꝯn̄s oēm ꝟtutē
fm qd̄ diciꝉ. Qui perseuerauerit vsq̄ in finez
hic saluus erit. Tertio mō dꝛ pseuerātia ꝓpo
sitū pseuerādi in bonū vsq̄ in finez. ⁊ hoc mō
est specialis spes foꝛtitudis apd̄ marcū tulliū
quā in antiqua diffiniēs rethᶜᵃ dicit. Perse-
uerātia est in rōne bn̄ firmata stabilis ⁊ ppe-
tua pmāsio. In q̄ diffinitiōe tria tāgunꝉ. Pri-
mo genus: dū dꝛ. permāsio. oib⁹ eni ꝟtutib⁹ ⁊
maxime foꝛtitudis specieb⁹ pmanētia ꝯgruit
vn̄ ⁊ apud phm in 3º ethico. Sustinē pericu-
la pincipalioꝛ est foꝛtitudis actus q̄ʒ aggres
sus. Secūdo tāgunꝉ pseuerāᶜ dn̄ie. dū dꝛ. sta-
bilis ⁊ ppetua. vt a decoꝛe ⁊ culmine ꝟtutuʒ
nullo p̄cio aut ꝯmodo pseuerās euertaꝉ. Ter
tio tangiꝉ p̄miū pseuerātie. dū dꝛ. in rōne be-
ne firmata: seu ꝯsiderata. si eni aut p̄ter rōnē:
aut ꝯtra in incepto quis maneret: nō iā ꝓpꝛie
pseuerās sʒ obstinat⁹ ⁊ ptinax diceretꝛ. ℂ Se
cūdus termin⁹ est virt⁹. vn̄ vltra sepi⁹ tā in se
cūdo q̄ʒ hoc in 3º de ꝟtute dicta. noto quo ad
mō ꝙ virtut⁹ pōt tripꝉr ꝯsiderari: seu cōpara
ri. s. ad obm̄. ad subm̄. ⁊ ad finē. Cōparādo āt
ꝟtutes ad oba sua hoc mō h̄nt ꝙ distiguunꝉ
abinuicē: sicut eni ab obo eē accipiūt sic disti
gui. ⁊ loq̄ꝛ nisi infundenꝉ: qꝛ ifuse nō accipiūt
nec eē nec distingui ab obo fm qd̄ obm̄: nisi
manifestatiōe. qꝛ eo. s. noianꝉ distigui sʒ a deo
infundēte inq̄ʒtū extat ifundēs totū accipiūt
Cōpando vero ad subm̄ dicūꝉ aliq̄ itellectua
les alique volūtatis fm ꝙ aut itellectum aut
volūtatez afficiūt. Cōpando aūt tertio ad fi-
nē sic oꝛdinanꝉ: vt alique ad finē imediate vt
sūt theoᶜᵉ ꝟtutes. alique mediate: qꝛ pº entia
ad finē respiciūt. ℂ Terti⁹ termin⁹ est gratui
tū a gratia vel pº in gn̄ali: ⁊ sic etiā bona nāe
sunt ḡtuita qꝛ nobis grate collanꝉ a dn̄o. aut
secūdo pꝛo quolibet nature supaddito. ⁊ hoc
mō dꝛ gratuitū id qd̄ dicim⁹ gratiā gratis da
tā sicuti est pꝛophia aut aliđ hmōi ⁊ hoc mō
accipiꝉ in. q. nr̄a. Tertio dꝛ gratuitū a gratia
gratū faciēte. hoc mō virtutes dicunꝉ gratui
te: vel que stant cū tali grā: vel que ea infusa i
fundunꝉ. Ex quo vlteri⁹ notandū ꝙ huiusmo
di virtus gratuita pōt tripliciter ꝯsiderari vꝉ
q̄ʒtū ad habitū subtractū: sicuti dū quelibet ꝟ
tus per seipsaʒ ꝯsideraꝉ. Secūdo q̄ʒtū ad sta-
tū sicut in statu virgineo: aut viduali: aut ma
ritali. vn̄ hic dicit tho. q. i. ꝙ virginitas nō est
virt⁹: qꝛ nō est cōis oi statui. q̄raꝉ oᵐ ⁊ meli⁹ a
doc. deuo. eadē. q. Tertio q̄ʒtuʒ ad rōnē ipfe-
ctiōis vꝉ pfectiōis. ⁊ h̄ mō fʒ suas adiuicē cō-
paranꝉ p̄eminētias. ℂ Quātū ad scdʒ articu
lū sunt tres cōclusiones. Prima cōclusio est
de nō ꝯnexiōe moꝛaliū adinuicē virtutū ⁊ cū
pꝛudentia. Secūda de nō cōnexione theolo-
gicaꝝ virtutū cū moꝛalib⁹. Tertia de nō con-
nexione theologicarū seu gratuitarū adinui
cem. Prima igiꝉ est hec. Nulla apparet ne-
cessitas moꝛalis pseuerātia cōnectendi virtu
tes aut pꝛudentiā cū eis. ℂ Pꝛīa ps dicit ꝙ
moꝛales virtutes nō sunt cōnexe necessario.
Probatur. virtus eni moꝛalis acq̄riꝉ assuefa-
ctiōe. possibile est aūt hoiem assuefieri ad vir-

tutē vnā: nō aliā. Pz de paupe qui per actus
potest assuefieri ad virtutē tpantie nō aūt ad
magnificētiā que magnos aspicit sūptus. Cō
firmaf. eque. n. exercitio habenf scie ꝛ virtus
vñ eēt igif in ꝟtutib⁹ reqsita cōnexio: ꝛ nō in
sciētijs q̄ nō sūt cōnexe. vñ gratū ad hoc doc.
sub. affert exm in pñti di. Sic eni in corpe hu
mano pōt hō visū hr̄e bonū aut odorē aut ta
ctū malo existēte auditu: vl̄ ecōtra. sic mō suo
in moralibus habebit qs virtutē fortitudis ꝛ
optime in prelio se habebit: nō dotat⁹ ꝟtute
iusticie. sic de ꝯsilib⁹. Ideo merito ad Jerom
scribit Aug. ꝙ nō est dina snīa qua dr̄. ꝙ q hz
vnā ꝟtutē hz oēs. nēpe hec snīa nō dei est: sed
stoicoꝝ censef: de quoꝝ numero ꝛ seneca fuit
q dic̄. Oē qd̄ bñ fit: fit iuste fortif ꝛ tēperate:
arguens ꝟtutū nexū: ꝛ pz ꝙ equocat de forti
tudie ꝛ tēperanᵃ: aut falsuz dic̄. Quid eni est
hoc qd̄ hij dicūt stoici ꝙ sicut nihil differt in
hois ꝓfocatione vtrū aquā vno palmo supra
se habeat: aut multis stadijs. sic in proposito.
Aut hō ex toto est virtuosus: aut in ꝓfundo
mergif vicioꝝ. Ex quo pz def. scti tho. qui. q. i.
posuit cōnexionē virtutū politicaꝝ. om pz ex
ꝯclōne. vñ nō imerito hoc i passu ꝓponif do
ctor deuo. sctō thome q in. iij. q. dic̄: hmōi nō
esse cōnexas ꝟtutes. Est eniz hec expssa ꝛ scti
Aug. ad Jerom opio. Quis thomas ꝟbuz ei⁹
distorte exponat: vt pz inspiciēti. Stet igitur
thomas cū suis stoicis: nos ꝟo cū doctorib⁹
catholicis. nec tātū de calice bibam⁹ babilo
nis: ꝙ erremus a via ꝟitatis. vñ si aliq̄ auctas
ponat ꝟtutū ꝯnexionē: itelligēda est vt sit ꝟt⁹
in suo optio: ꝛ debite pducat sine formidie ad
finē. sicut est illud Greg. xx. moraliuz cao po.
Quisqs vna ꝟtute pollē credif: tūc ea veraci
ter pollet cū vicijs ex alia pte nō subiacet. Et
lib. xixo. cap. iij. vna virt⁹ sine alia vel nō ē vir
tus pfecta: vel oino nulla ē. Et glo. idē hz sup
illo ꝟbo apoc. xxi. Ciuitas i quadro posita ē
Eustract⁹ etiā in. vi. ethico. dicit. Nō existēte
tpantia q̄liter erit iusticia. q. d. nullo mō. vñ
ꝛ sexto iō vocat ꝟtutes sorores. qꝛ. s. mutuo se
iuuāt i actōib⁹ suis vt tpantia fortitudinē: for
titudinē prudētia: prudētiā iusticia: ꝛ ecōtra
hinc est ꝙ sup illud Esai. xvi. venter meus ad
moab. dic̄ glo. Jeroni. Sicut cithara sonū cō
positū nō emittit: si vna corda rupta fuerit: sic
spūs vel venf pphe: si vna virtus defuerit me
los nō resonabit. ¶ Sz hz scda ps ꝯclonis: ꝙ
prudētia etiā nō est ꝯnexa necessario cū alijs
ꝟtutib⁹. Probaf argumēto doc. subt. arti. ij.
Intellectu p prudētiā recte dictāte pōt volū
tas nō eligē. pz. Tū qꝛ libera est nō potēs co
gi. tū etiā ex articulo parisieñ. qꝛ error est dr̄e
volūtatē nō posse deficē stāte recto iudicio i
tellect⁹. Cū igif per bonas electiones ꝟtutes
generanf: relinquif ꝙ erit prudētia in itellectu
sine ꝟtute in affectu. Confirmaf trib⁹ auctati
bus. Pria est Aug. sup illo ꝓs. ꝟbo. Forte vi
uos deglutissent nos. Dic̄ sic. viui sorbentur
qui sciūt malū eē: ꝛ ꝯsentiūt: aut moriunf for
te. Scda ē eiusdē sup illo ꝓs. ꝟbo. Fiat mēsa
eoꝝ ꝛc̄. qd̄ est viciosis ꝯsentiētes: ꝛ sciētes cō
sentire nō debē. ecce nouerūt muscipulā ꝛ pe
dē mittūt. Tertia est sup illud ꝓs. Cōcupiuit
aia mea ꝛc̄. ꝓcedit itellect⁹: seqf aut null⁹ aut
tardus affect⁹. ¶ Ex quo defect⁹ inferf doc.
sollē. qui. q. ix. q. xvij. posuit cū prudētia cete
ras ꝯnecti virtutes. oppositū pz manifeste ex
ꝓd. ¶ Dico vlteri⁹ ꝙ q̄libet virt⁹ moralis hz
ꝓpriā preuiā prudentiā nec est vna oiuz ꝟtu
tū: nisi via cōitatis. ¶ Scda ꝯclō est de nō cō
nexiōe theolom virtutū cū eis ꝛ hec est. Mo
ralis virt⁹ nec theologice equaf nec theologi
ca ꝺ necte morali nectif. ¶ Dic̄ pria ps ꝯclo
nis. ꝙ moralis virt⁹ nō equaf theologice pz.
Tū rōne obi: qꝛ icreatū ē obm̄ ꝟtutis theolo
gice creatū moral̄. Tuz rōne finis. qa theolo
gica est de fine: moral̄ de entib⁹ ad finē. Tū 3o
mō agendi qꝛ theologica virt⁹ hoiem eleuat
supra se: nō sic moraf: imo nec morales iter se
sūt eq̄les pfectior nēpe est magnimitas q̄z eu
philotiᵃ: magnificēᵃ q̄z libalitas. ita de alijs.
hoc ēt oñdit ꝙ vnū viciū vni ꝟtuti om ē ma
ius alio vicio alteri opposite ꝟtuti. ¶ Sz dic̄
scda ps ꝯclonis. ꝙ theoca nō nectif de necte
morali ꝟtuti. Pz manifeste de phis qui val
de excellētes fuerūt in ꝟtutib⁹ moralib⁹: ꝛ tñ
nō habuerūt ꝟtutes theologales. Cōfirmaf:
qꝛ qñ vnū se hz ad aliud: sic̄ ei⁹ dispositio. pos
sibile est ponē dispōnez nō ponēdo id ad qd̄
disponit. pz ex singulis. Cū igif virt⁹ moralis
sit veluti dispositio theoce virtutis: seqf. Ce
teruz tota cōplectif diffio virtutis data a pho
i secūdo ethico. Dato ꝙ nō assit theologica
ꝟtus patet. virt⁹ eni est habit⁹ electiuus ime
diate consistens quo ad nos prout vtiq̄z sap.
determinabit. i. prudēs. Unde ꝛ Aug. in ser
mone de patiētia. ꝛ est in decretis. di. xlix. Et
de peni. di. iij. §. Quis. de heretico vel scisma
tico si moriaf ꝛ neget xp̄z nūq̄z cōmēdabim⁹
eius patiētiā. ecce clare sapia vbi nō est fides
Sz nūqd ecōtra reqrit ꝟtus theologica secū
hr̄e moralē ꝟtutē necio. Dicēdū ꝙ nō: pz i ꝓ
us vitioso nouit ꝯuerso q mō hz ꝟtutes theo
logicas: nō tñ morales. qꝛ acqrunf ex ꝯsuetu
dine. Et si dicaf qꝛ habebit ifusas. Dico cū do

etore subtili arti°.3°.ꝙ nõ appet magna ne‑cessitas ponẽdi hmõi ỽtutes morales ĩfusas cũ'acq̃sitis sufficient̃ disponam⁹ in his que sũt ad finẽ ⁊ theologicis respectu finis.nec obuiat qꝛ pueri baptizati nõ haberẽt vllo mõ morales ỽtutes.dicẽdũ ꝙ acqrerẽt p exercitiuꝫ. Sꝫ qd si morerent̃ ante etatẽ.dicẽdũ ꝙ possent ĩfundi in istãti mortis:aut i celo possent eas acqrerẽ.vt tãgit doc.noster.Nõ eni ẽ maius incõueniẽs de hoc ꝙ̃ i celo de nouo eos alicui⁹ cognoscibilis acqrẽ cognitionẽ:qδ tñ null⁹ negat.¶Tertia ꝯclo est de nõ cõnexione gratuitaꝝ:accipiẽdo gratuitũ pro theologica virtute.⁊ est hec. Gratuite virtutes adĩuicẽ nõ nectunt̃:quaꝝ forma ẽ caritas.¶Dicit pᵃ ps ꝯclonis.ꝙ theologice ỽtutes nõ sũt cõnexe . Patet manifeste de fide i peccatore remota caritate.Sed nũqd pñt etiã in ĩfusione separi.vt.s.de⁹ infũdat caritatẽ sine fide vl' ecõtra.Dicẽdũ ꝙ sic.ex quo nẽpe realit̃ distiguunt̃ in eẽ:ita pñt ĩfũdi:vt vna.s.nõ ĩfundat̃ cuꝫ alia.Sꝫ hoc disposuit dina liberalitas vt tãgit Aug.in lib.de vera ⁊ falsa pnia.vt.s.totũ hoieꝫ sanaret:nõ meᵐquo ad itellectũ fide quo aũt ad volũtatẽ spe ⁊ caritate.vt apparẽ pōt i decretis.de peni.di.iij.ca°.aut.§.ẽm diuersos modos ꝯputãdi sũt plures. Sed ẽ ne virtus fides aut spes sine caritate.ỽfet thõas ꝙ nõ.q.ij.Dicẽdũ tñ ꝙ sic:nõ tamẽ ita cõplete.s.in ordine ad meritũ ⁊ pmiũ:sicuti cũ caritate.Quia hoc mõ vt dicit scda ꝯclonis particula:caritas est forma earũ:nõ solũ eaꝝ sed oĩs virtut̃.Probat̃.affect⁹ eniꝫ nomẽ iponit operi.Igit̃ ad ħ ꝙ aliaꝝ virtutũ opera sint recta oꝫ ꝙ caritate que est affect⁹eleuet̃ ipse affect⁹ad diligenduꝫ deũ sup oĩa. In moralib⁹ q̃ppe cõplemẽtũ est respectu finis ad hũc ãt fineꝫ marie iũgit caritas.iõ bene seq̃t̃ ad Roma.i.Iusticia reuelat̃ ex fide i fidẽ.dicit glo. fides est demonuꝫ ⁊ noĩeten⁹ xp̃ianoꝝ.Hec ẽ ĩformis q̃litas mẽtis:qꝛ sociã nõ hꝫ caritateꝫ: que est forma oĩum virtutũ.Nõ dico tñ ꝙ caritas sit intriseca virtutũ:sed solũ denoĩatiua: qꝛ sũt habit⁹diuersi ⁊ distĩcti. Et si obijciat̃ ꝙ forme nõ est forma:sicut nec mot⁹ẽ mot⁹ nec actõis actio.ex.v.phisicoꝝ.Dicẽdũ ꝙ loquẽdo ꝓpriẽ:forme ẽꝫ ꝙ forma ẽ:nõ dr forma.nihil ỽrt tñ fore ẽm qδ aliquã hꝫ admixtã ipse etiõeꝫ formã hr̃e pꝫ manifeste ex°.Alia eni est forma quia tñ hꝫ iperfectionẽ informat̃ virtutib⁹varijs.sic in ꝓposito.¶Quãtũ ad tertiũ articulũ sũt tres difficultates. ¶ Pria qũo itelligitur ꝙ de quolibet cãtatur cõfessore.nõ est iuẽtus similis illi q cõseruaret legẽ excelsi

videret̃ eni q̃libꝫ eẽ melior.Dicit sanct⁹ tho. q.ij.ꝙ itelligit̃ q̃tũ ad vsũ virtutũ nõ habitũ. Idẽ tãgit doc.deuo.q.v.⁊ facit vim in vocabulo:qui ꝯseruaret.cõseruare eni actũ noĩat. Quãuis oẽs eẽnt pleni virtutib⁹:tamẽ vnus enituit in actu patie.ali⁹ caritatis . ali⁹ fidei. ita de alijs. ¶Scda diffi.qũo intelligit̃ illud dictũ Iaco.ij.Qui offẽdit in vno fact⁹ ẽ oĩuꝫ re⁹.qꝛ videret̃ ꝙ vno vicio oĩs remoueretur virtus.Dicẽdũ ꝙ itelligit̃ quo ad amissionẽ caritat̃:que vnico mortali pctõ perdit̃.vel secũdo q̃ ad amissionẽ meritoruꝫ.vel 3°quo ad amissionẽ premioꝝ:mortificant̃ eni hec p peccatũ mortale:nisi reuertat̃ caritas. ¶Tertia difficul.Quarũ virtutũ pri⁹ extat forma caritas:vel intellectus vel affect⁹.Dicendũ ꝙ simul tpe has ⁊ illas ĩformat.pri⁹aũt ordĩe nature fidẽ que ẽ in itellectu:ꝙ̃ speꝫ que ẽ in affectu.postmodũ prudẽtiã que est itellect⁹: ⁊ vl° reliq̃s que sũt volũtat̃.⁊ ita loquẽdo simpliciter prius ordine nãe informat virtutẽ in intellectu ꝙ̃ in affectu . Et tñ de tertio artic. ¶Ex quo pꝫ ad q̃õneꝫ.ꝙ.s.virtutis gratuite ꝑseuerãtia in nobis ita manet ꝙ vna virtutũ amissa nõ est necesse aliã destrui:sꝫ pōt remanere.¶Tũc ad argumenta. ¶Ad primũ dico ꝙ nũꝙ̃ obliquat̃ virtus seu errat : sed hñs ỽtuteꝫ:iõ falsa est minor.⁊ duꝫ ꝓbat̃ de fideli nõ habẽte speꝫ.dico ꝙ ꝓbat nõ de ỽtute:sꝫ de habẽte virtutẽ.iõ argumẽtũ nõ cogit. Dico tñ ꝙ lꝫ fides sit ꝑfecta in se virtus nõ ꝯsiderata spe:tñ in ordĩe ad finẽ mutuo se exigũt . vt dat̃ in arg⁹ exᵐ.⁊ illo mõ habet intelligi illa Aug.auctas.Caritas que deseri pōt nũꝙ̃ vera fuit.i.nõ ducit ad finẽ beatitudĩs.s.ad quã erat ordinata.¶Ad scõm dico ad minorẽ ꝙ fidelis per fidẽ quã hꝫ credit delectabilit̃ tñ i casu posito nisi sit bon⁹eliget negare fidẽ pp mortẽ:nõ qꝛ habeat delectationẽ credendo: ⁊ tristet̃ recedẽdo a fide.sed eligit min⁹ triste vt sibi videt̃:vt magis triste fugiat.iõ argumtũ nullũ est.¶Ad 3ᵐ dico ad minorẽ.Prio ꝙ lꝫ oĩs habẽs caritatẽ haberet ceteras ỽtutes nõ tñ eẽt cõnexio:qꝛ nõ est econtra:qδ tñ regrit̃.nõ.n.oĩs hñs aliquã virtutẽ hꝫ caritatem.Ultra dico ꝙ minor est dubia valde ex predictis.certũ est eni ꝙ nouiter ad deũ ꝯuersus habet caritatem.dubiuꝫ tñ est:an habeat morales ỽtutes ea ꝓpter argumẽtũ nõ ꝯcludit.Ex ⁊c.¶Prima ꝯclo vbi est caritas ỽtutes ponunt̃ cũcte ⁊ serunt̃ vt clamat veritas. Dicit ꝯclo.ꝙ vbi est caritas relique sũt virtutes.⁊ habet intelligi respectu ad finem vt pꝫ in q̃õne.Et ponitur a principio disti. vsq; ibi.

Utrum vero pariter quis ⁊c̄. ¶ Scd̄a ꝯº. in virtutibus extat equalitas nō in defectibꝰ ſed inequalitas. Dicit ꝯº ꝙ virtutes ſunt eq̄les: ⁊ dꝫ itelligi quo ad meritū per caritatē: nō aliter. vt pꝫ ex. q. vicia aūt nō ſunt paria. Et poniť ab illo caº. Utrū vero pariter ⁊c̄. vſq; ibi Cū duo ſint ꝓcepta. ¶ Tertia ꝯº. Duobꝰ mādatis tota lex impleť atq; ꝯtineť vigor caritatis. Dicit ꝯº ꝙ tota lex ⁊ caritas ē in duobus mādatis. ſ. dilectione dei ⁊ ꝓximi. Et pōitur ab illo caº. Cū duo ſint ⁊c̄. vſq; ad finē diſtin.

Sed iaꝫ diſtributio decalogi ⁊c̄. ¶ Hic ſignať. xxxvij. di. huiꝰ tertij. que ſic ꝯtinuať ad ꝓcedentes. Nā poſtq; a. xxiij. di. incluſiue. vſq; ad. xxxvi. excluſiue: de dōis ⁊ virtutibꝰ ſigillatiꝫ fuit habita ꝯſideratio. Et ſcd̄o in. xxxvi. di. de eaꝝ cōplexibus ⁊ nexu facta eſt inq̄ſitio. Nūc tertio icipit de dei ꝓceptis ⁊ iuſſionibꝰ fieri indagatio. Et hꝫ diuidi p̄ns ps in. 3. ꝑtes principales. In pª ꝓcepta notať que tabule extāt primarie. In ſcd̄a mandata ſignāť tabule que ſunt ſecūdarie. In 3ª culpe declaranť ad ꝓcepta que ſunt varie. Prima in p̄nº. Scd̄a ibi. In ſcd̄a vero tabula ſeptem ⁊c̄. Tertia diſtin. xxxviij. Sciēdū eſt tn̄ tria eē ⁊c̄. Ceteris omiſſis pro p̄nti diſtinc. diuiſionibus decalogi iuxta mādata que ſunt tria i pª tabula: ſeptē in 2ª quaꝝ in p̄nti. di. exeq̄ť: ſufficiat iā fcā diō ꝓ textu p̄ntis di. Circa quā ⁊c̄.

Utrum mādata decalogi binarijs cōtēta tabulis: lege cenſeať nature. Et aŕ ꝙ nō triplici medio. ¶ Pº ſic. Nulla legis nature mādata a deo ſunt diſpēſabilia. ſꝫ in ꝓceptis decalogi fuit a deo facta diſpēſatio. igř. Maior pꝫ. ea. n. que legis ſunt natuŕ aut ꝑctica ſunt p̄nª euiªm p̄ntia ex terminis: aut ſunt illate ꝯclōnes neceſſario ex talibꝰ principijs: ſiue ſic ſiue ſic: talia extent neceſſario habentia veritatē: ⁊ ita nequeūt imutari. Sꝫ ꝓbať minor. nō occidere hoiem ē ꝓceptū decalogi: ſimiľr nō furari: pariformiter nō mechari. In pº tn̄ in Abrahā diſpenſauit deus i ſuo filio imolādo Geñ. xxij. In ſcd̄o Exo. xij. vbi dictū ē hebreis ꝙ mutuareť vaſa ab egiptijs: ⁊ eis inſcijs aſportarent. In 3º Oſee pº. dictū eſt. Accipe vxorē fornicariaꝫ ⁊c̄. ¶ Scd̄o aŕ ſic. Omne qd̄ extat legi ꝑtinēs nature menti extat notū humane: ſecluſo alio ꝓcepto. Sed ꝓcepta que in decalogo ꝯtinētur. aut in toto aut in ꝑte nō erāt nota añ ꝓlatū mādatū. igř Maior pꝫ ex illo qd̄ hētur ad Roma. ij. Cū gentes que legē nō. hn̄t ea que ſunt legis faciunt ipſi ſibi ſunt lex hn̄t. n. opus legis ſcriptū in cordibꝰ ſuis. Sꝫ ꝓbať minor de mādato cōcupiſcētie. Dicit. n. apoſtolus ad Roma. vij. Cōcupiſcentiā neſciebā niſi lex dixiſſet. Non cōcupiſces. ¶ Tertio aŕ ſic. Quicq̄d ad legē ꝑtinet nature: pro oi obligat ſtatu. Sꝫ nō oia ꝓcepta decalogi in quocūq; obligauerūt ſtatu. igř. Maior pꝫ ex deſcriptiōe quā marcus tullius iuri aſſignat nature in antiq̄ rethorica Jus nē eſt nō qd̄ opio genuit. ſꝫ innata vis inſeruit. ⁊ ita quēlꝫ aſpicit ſtatū. Sꝫ ꝓbať mior ex eo ꝙ decalogus nō fuit ꝓmulgatꝰ in ſtatu inocētie nec poſt. vt vŕ vſq; ad tp̄s moyſi. lex āt nō obligat vſqueq̊ ꝓmulgeť. vt hētur i decretis. diſt. iiij. §. Leges inſtituunť. ¶ In om vero aŕ auc̄te. i. Joh. ij. Mādatū antiquū nō nouuꝫ do vobis: qd̄ hūiſtis ab initio. ⁊ ita ab exordio hūane inſtitutionis fuerūt decalogi ꝓcepta. Itē ꝑt trahi ex decreť. d̄. viij. cº. Quo iure defendis eccľiaꝫ. ¶ In iſta qōe ad aľ. ⁊c̄.

¶ Quo ad primū arti. termi ſunt. Mādatuꝫ Decalogus ⁊ Tabule binarie. ¶ Primꝰ igř terminus ē Mādatū q̄ſi māu datū ꝑꝫ yſido. i ethio. vn̄ notanduꝫ ꝙ de vi vocabuli iſta tria differūt. Mādatū Preceptū ⁊ Prohibitio Mādatū. n. ē cōe taꝫ ad ꝓceptū q̄ ad ꝓhibitionē. vn̄ ⁊ oē ꝓceptū eſt mādatū: ⁊ ꝓhibitio ois mādatū nō tn̄ eꝯ. Preceptū. n. ſolū ſe extēdit ad mādata affirmatiua. vt ē honor parētū: ⁊ ſabbati ſctificatio. Prohibitio āt ſolū ad mādata negatiua. vt ē nō occides. nō mechaberis. vt pꝫ in dr̄ia poſita i ſignis diue voluntatis: iter ꝓhibitionē ⁊ ꝓceptū q̄ habētur hoc metro. Precipit ⁊ ꝓhibet: ꝑmittit ꝯſulit iplet. Mādatū aūt ē tā de affirmatiuo q̄ꝫ negatio: niſi extēdereť nomē ꝓcepti: q2 aliqn̄ ſumꝰ ſoliti dicere d̄cē ꝓcepta decalogi: ſꝫ ſic mō nō fit ſermo. ¶ Scd̄s terminꝰ ē decalogus. a decas qd̄ ē decē: ⁊ logos ſmo. q̄ſi ſmo deceꝫ ꝟboꝝ: ſeu mādatoꝝ. q̄ hocº diſtinguūť. vt notat doc. deuo. arti. ij. q. j. tria. n. ordināt ad deum: ⁊ ſeptē ad ꝓximū. Sufficiētia āt mandatoꝝ ad deū ordinātiū ſumiť tripľr. Pº rōne obi. deo. n. debemꝰ reuerētiā rōne maieſtatis q̄ patri appropriať. de q̄ ē pm ꝓceptū. Nō adorabis deos alienos. Scd̄o veritatē: q̄ filio appropriať. de q̄ eſt ſcd̄m ꝓceptū. Non aſſumes nomē dei tui in vanū. Tertio bonitatē: q̄ appropriať ſctō ſpūi. de q̄ ē 3m ꝓceptū. Memēto vt diē ſabbati ſctifices. Scd̄o ſumiť ſufficiētia rōne ſubi. in nobis ſunt. 3. potētie. ſ. iraſcibilis que tēdit i arduū: ⁊ deo reddit. honorē: iuxta primū ꝓceptū. Rōnalis q̄ tendit in veritateꝫ iuxta ſcd̄ꝫ. Cōcupiſcibilis: q̄ tēdit in amorē ⁊ puritatē: iuxta 3m. q2 dr̄: ſctifices. Tertio ſumitur ſufficiētia rōne medij actus. ſ. q2 triplex ē

actus in nobis.s.opis:respectu primi mādati
in latria. Oris respectu scdi ne sumat nomen
dei falso. Cordis respectu tertij. Rursus suffi
ciētia in.vij.mādatis ad ꝓximū ordinātibus
sumit tripl'r. Pᵒ rōne obi. in ꝓximo.n.aliqñ
relucet pater dinus.ꝛ sic ē illō mādatū hono
ra patrē tuū ꝛc. Scdo in eo relucet dei filius
cui appropriat veritas:ꝛ sic ē illō. Nō loque
ris ꝯ ꝓximū tuū ꝛc. Tertio in eo relucet spūs
sctūs cui attribuit innocētia.nocemus.n.ꝓxi
mo. Aliqñ in ꝓpria ꝑsona.ꝯ qō ē.nō occides
Aliqñ in ꝑsona cōiuncta:ꝯ qō est. nō mecha
beris. Aliqñ in bonis fortūe. ꝯ qō ē. nō furtū
facies. Aliqñ solo motu ai seu in ꝑsonā cōiun
ctā seu fortune bōa ꝯ q̄ sunt duo vltima man
data de cōcupia.nō ꝯcupisces ꝛc. Scdo sumi
tur sufficiēª respectu subi triū.s.aie potentiaꝝ
Rōne.n.irascibilis hꝫ hō ordiari ad suꝑiorē
per reuerētiā:ꝛ sic ē illud: honora patreꝫ ꝛc.
Et per pacē ad quēlibet.ꝛ sic ē illud nō occi-
des. Rōne vero rōnalis ordinat hō ad ꝓxi-
mū respectu veritat̄.iō dr̄.nō falsum testimo-
niū dices. Rōne vō ꝯcupiscibilis ordinat ne
inordinate appetat q̄ sunt ꝓximi vel actu ex
teriori.ꝛ st̄ duo mādata de furto.s. ꝛ mechia.
vel interiori:ꝛ sunt duo alia.s. de nō ꝯcupisce
re nec vxorē:nec bōa. Tertio sumit sufficiª ex
ꝑte act⁹.si.n.sit act⁹ bn̄fīᶜ est mādatū de hono
re parētū.si sit act⁹ innocētie tripl'r est.si.n.sit
actus opis:aut quo ad eē ꝓximi.sic ē illō.nō
occides.aut scdo ꝯ ďbitā ꝯseruationē speciei
sic ē illud.nō mechaberis.aut 3ᵒ ꝯ possessionē
sic nō furtū facies. Scdo si act⁹ sit oris:sic est
de falso in ꝓximū testioᵒ. Tertio si act⁹ sit cor
dis:sic duo sunt de nō cōcupiscētia:nec i vxo
rē nec bōa. ¶ Terti⁹ termin⁹ ē binarie tabule
Vn̄ notādū ꝙ tripl'r solēt in hoie tabule assi-
gnari. Pᵒ vt vnica sit tabula vie ad patriā.ꝛ
hec noiat gr̄a qua i celū deportamur. Scdo
vt ſm varietatē statuū triplex assignet. Et sic
pª dr̄ tabula inocenᶜ. ꝛ accipitur in sacr̄o ba
ptismi. Scda dr̄ tabula pnie q̄ sumit in illo sa
cram̄to.ꝛ dr̄ a Jeroñ.scda tabula p⁹ naufraᵐ
Tertia dr̄ tabula extreme vnctōis: q̄ illo capi
tur sacr̄o qua mediāte tuti ad celū leuemur.
In medio haꝝ sunt bine tabule mādatoꝝ dei
que ſm triplicē opionē sic distinguūt: quarū
quelibet ē vera. Josephus.n. dicit ꝙ i q̄libet
tabula erāt qnqꝫ mādata.duo cuꝫ dimidio a
ꝑte vna tabule:ꝛ duo cuꝫ alio dimidio a ꝑte
alia. Ita ꝙ in pª tabula erāt tria p̄cepta ordi
nanª ad deū:ꝛ duo ad ꝓximū. In scda aūt ta
bula erāt reliq̄ qnqꝫ:eodē mᵒ sicut i pª dispo
sita.ꝛ hic ē modus lr̄alis.qꝛ sic fuerūt scripta
in tabulis.scda opio ē origenis dicētis.ꝙ pª
tabula ē respectu dei.scda tabula respectu ꝓ-
ximi. In pª āt tabula pōit q̄ttuor mādata:qꝛ
pᵐ diuidit in duo.s. Adorationē dei.dum dr̄.
Ego sicut dn̄s ds tuus. Et fugā ydolatrie: dū
dr̄. Nō facies tibi sculptile. In 2ª aūt tabula
nō ponit nisi sex.qꝛ vnū dicit eē de ꝓhibitiōe
tā ꝯcupiscētie vxoris aliene q̄ꝫ bonoꝝ ei⁹. Et
pꝫ ꝙ hec opinio est ꝓbabilis. Tertia opio est
Aug.ꝛ pariformit ponit p̄mā tabulā i ordine
ad deū.scdaꝫ in ordine ad ꝓximū: ſꝫ solū i pª
tabula ponit tria p̄cepta. In scda septē:vt p̄t
patere ex scdo termino.ꝛ hec ē opᵒ mō cōior
q̄uis hee due vltime a p̄ma dr̄ant sicut misti
cū a lr̄ali. ¶ Quātū ad scdꝫ arti.sunt.3.ꝯcl'o-
nes ꝛc. Pª est de mādatoꝝ hmōi obligatōe
respectu nr̄i.scda est de eoꝝ ordine ꝛ numero
adinuicē. Tertia ē de cōꝑatione eoꝝ ad legē
nē. ¶ Pria est hec. Diuina sapia hmōi deca
logi mādata disposuit lꝫ nō obliget vt cōple
ant caritate. Dicit p̄ma ps ꝯcl'onis.ꝙ diuina
sapia hmōi decent disposuit mādata decalo-
gi. Probat.si.n.cūcta creata cer̄a legibus re
gūt a deo sibi collat̄:vtiqꝫ rōnabile valde ap
parebat:vt hō legi subijceret dine: nō iā scri-
pto mētali:qō pctm̄ ifecerat:ſꝫ exteriori:vt in
gis dei i eo eēt memoria:ꝛ decor ſuaret iusti
cie:ꝛ pacis amor.vt ex his mādatis cuilibet:
qō dꝫ hō tribueret deo reuerentiā vt summo
patri.alijsqꝫ ſm ꝙ ymaginē vel exᵐ ferūt dei.
ꝓximo amorē:nulli iniuriā:ſm ꝙ in digestis
tria tāgunt p̄cepta iusticie.ff. de iusti. ꝛ iure.
Pᵐ est honeste viuere.scdm neminē ledere.
3ᵐ vnicuiqꝫ qō suū ē tribuere. His.n.mādat̄
dn̄s deus in suis subdit̄ debitū locat ordineꝫ
ꝛ debitū sibi ſuitiū petit.nosqꝫ excitat ad me
ritū vt iplendo qō iubet in celis p̄miemur. Et
si obijciat.qꝛ dicit apl's ad ro.vij. Pctm̄ occa
sione accepta ꝑ mādatū oꝑatū est in me oēꝫ
ꝯcupiscentiā. Et suꝑ illud.i.coꝝ.xv. virt⁹ vero
pcti lex.dicit gl.lex ꝓhibendo auget pcti cu
piditatē.cū ergo ds nō sit cā pcti vr̄ ꝙ nō de
buit dare mādata. Dᵐ ꝙ lex aut dei mādatū
de se ad malū nō ordinabat. Lex.n.sctā ꝛ mā
datū sctm̄:ſꝫ hoc ꝑuersitas faciebat hoium q
in vetitū veniūt.iō auctas prima nō dicit cā:
ſꝫ occasione accepta.ꝛ ꝑꝑ hoc nihil seqtur.si
n.ex hoc verbo.pater maior me ē. errauit ar
rius credēs filiū p̄re minorē.nō iō de euange
lio tollendū ē.sic in ꝓposito.nec illud obuiat
Aug.super geñ.ad lr̄am. meliores iudicauit
hoies si ei liberal'r deseruirēt. nō.n.cogit nos
ds sua ꝑ p̄cepta vt libeꝝ tollat arbitriū: ſꝫ ad
p̄m nos ꝯuertit ꝛ aufert peccādi q̄ꝫtū in se ē

libertatē vt liberi petō: serui simus iusticie vt iam nō onus sʒ adiutoriū remedij ad celū cēseant. ¶ Sʒ dicit scōa ps ɔclonis. ꝙ nō obligamur iplere ex caritate hmōi ꝑcepta sub pena. s. pcti mortalis. Probat. Aliqs. n. filius i pctō exn̄s mortali: mot⁹ pietate nāli suos venerat parētes certū est ꝙ mādatū de honore parētū nō iplet ex caritate: nec tn̄ peccat mortaliter. Ceteꝝ si mādata iplere ex caritate teneremur: teneremur ⁊ ad id qḋ ad hoc faciēdū de necessitate ē annexū hmōi ē gr̄a ⁊ caritas. ⁊ ita tam vigilando ꝙ̄ dormiēdo tenere mur hēre caritatē: ⁊ ita ifinicies in die peccaremus: si caritate careremus: qḋ ē manifeste falsum: rursus nemo sciret vtrū ipleret mādata dei vel nō. qꝛ nescit hō vtꝝ odio vel amore dignus sit. Jō bn̄ dicit Aug. ⁊ hētur i gl. sup illo ḃbo ps. Declina a malo ⁊ fac bonū. Declinare a malo sp vitat penā: ꝙ̄uis nō sp promereat palmā. ¶ Ex q̄ clare infert ꝙ lʒ possimus iplere mādata dei sine caritate: nō tn̄ vt ꝓsint nobis ad gloriā. hoc. n. mō nō solum ē iplendū qḋ iubet legislator ds: sʒ intētione q̄ iubet ex caritate. s. iō deut. xvi. scribit. Juste ꝙ iustū ē ꝓsequeris: vt iustū sit opus iuste mod⁹ opandi. Et Matth. xix. Si vis ad vitā igredi ſua mādata. s. ex caritate. Hoc. n. mō ⁊ ꝑcedēti dist. dicta sit hec decē mādata ad duo reduci ꝑcepta caritatꝫ dilectionē dei. s. ⁊ ꝓximi. Ex q̄ pʒ ꝙ deformatio in actu nō ē imediate opposita iformationi act⁹ ex caritate: ē nēpe mediū. s. bonū ex gn̄e ⁊ morali circūstātia qḋ hēret mandati ipletio sine caritate. ¶ Scōa ɔ° est de ordine mādatoꝝ dei ⁊ eoꝝ nūero: et est h. Recte decalogus duab⁹ ordinat tabul: denarioqʒ cōplet nūero. ¶ Dicit pᵃ ps ɔclonis ꝙ recte ordinat decalogus i duab⁹ tabul. Probat. Jlla mādata debite ordinant: q̄ ſm regulā fidei ordinant: ⁊ iusticie: ita sunt h. igr̄ Probat mior. p° de regula fidei. ordinat. n. vt p° ad deū: 2° ad ꝓximū nos hēamus: vt ad deū p° in reuerētia respectu ꝑmi mādati appropriati pr̄i. scōo ne ei a nobis fiat iniuria respectu scōi appropriati filio. 3° in sctificatiōe respectu tertij approꝑati spūisctō. Et hoc cōgrue qꝛ pater a nullo: fili⁹ a pr̄e solo: spūssc̄us ab vtroqʒ. Jta q̄ ad ꝓximū inq̄ꝫtū hʒ ad deū cōformitatē respectu pr̄is est q̄rtū ꝑceptū honor. s. parētū. respectu filij sequētia q̄ttuor ꝑcepta de adulterio: homicidio: furto: falso testimonio: qꝛ nobis ē effect⁹ in nā ɔsimil. iō in iuria nr̄a in eū vertit approꝑate. caro. n. ⁊ frater nr̄ est. respectu. s. s. cui appropriat sctificatio sunt duo de nō ɔcupiscere mandata. ⁊ ita rectus ordo pʒ q̄ ad fidē. Sʒ ꝓbat minor eadē ex pte iusticie: magis quippe obligamur deo ꝙ̄ ꝓximo. iō mādata respectu dei ꝑcedūt. ꝑmo i ope ad qḋ magis obligamur ne. s. ydolatre simus. 2° in ḃbo ad qḋ postea plus. 3° in corde in 3° ꝑcepto. Rursus qꝛ plus ē bn̄facere ꝙ̄ nō nocere. iō ꝑponit mādatū de honore parētū. mai⁹ est nocere iteꝝ in ꝓpria pᵃ ꝙ̄ cōiuncta: magis furto ꝙ̄ falso testimonio. iō sic ordinant: sic ē maior ɔcupia respectu vxoris ꝙ̄ bōi tpalis. ⁊ ita tā fides ꝙ̄ iusticia hūc ordinē debite pōi arguūt. vn̄ lʒ p visibilia ad inuisibilia dei ascēdam⁹ tn̄ ꝑor dʒ in nobis esse intētione amor dei ꝙ̄ ꝓximi. Nec obuiat ꝙ prior sit act⁹ cordis ꝙ̄ opis. Et ita vr̄ ꝙ tertiū mādatū deberet poni ꝑmū. qꝛ legislator de⁹ plus intēdit maioritatē act⁹ ꝙ̄ originē: pl⁹ āt ē peccare ope ꝙ̄ corde solū. Ex eodeʒ pʒ ꝙ lʒ rōnalis sit ꝑor irascibili: nihil aūt ꝓhibet q̄ ad qd irascibilis mādata: ꝑcedē mādata q̄ aspiciūt rōnal: sicut fit in pᵃ tabula: in p° ⁊ 2° mādato Et in 2ᵃ de homicidio ⁊ falso testimonio rōe s. maioritatis pcti. Et si dicat qꝛ pō ē an̄ negatiōnē: ⁊ ita mādatū 3ᵐ: qḋ est affirmatiuū debuit poni ꝑmū nō illḋ qḋ assignat qḋ ē negatiuū. Dᵐ ꝙ lʒ sit negatiuū ſʒ nomē: tn̄ ē affirmatiuū ſm rē: ꝑcipit. n. in eo cult⁹ dei. ¶ Sʒ dicit 2ᵃ ps ɔclonis: ꝙ h ꝑcepta recte denario cōplent numero. hic. n. nūerus teste Aug. in lib. musice. est numerus pfect⁹: a quo dū ascēditur sp ꝑcedentis numeri fit repetitio. vn̄ et pictagoras hui⁹ numeri motus affectu: decē celos posuisse refert. iō nō imerito ɔgruit mādatis diuinis. Et si obijciat ꝙ tn̄ fuerint octo in antiq̄ testō. qꝛ dr̄ ꝙ dr̄ia euāgelij ⁊ legis ē. qꝛ lex ꝓhibebat manū nō affectū: euāgelium vero vtrūqʒ. Dᵐ ꝙ illud intelligit quo ad punitionē. qꝛ. s. lex solū puniebat opus exterius lʒ ꝓhiberet ⁊ interi⁹: euāgeliū aūt vtrūqʒ punit: aut puniēdū clari⁹ oñdit. Nec obuiat ꝙ ista mādata iplicite reducant ad dilectionis ꝓximi mādatū. iuxta illḋ ad roma. xiij. Qui diligit ꝓximū legē ipleuit. vel ad mādatū de nō ɔcupiscere. iuxta illud gl. ad ro. vij. Cōcupiscentiā nesciebā. bona: inquit gl. est lex que dū ɔcupiam ꝓhibet: oē malū ꝓhibet. Explicant. n. distincti⁹ in moysi decalogo. Ceteꝝ lʒ pl⁹ debeam⁹ deo ꝙ̄ ꝓximo: sunt tn̄ plura mādata respectu ad ꝓximū ꝙ̄ deū. cui⁹ rō: qꝛ vita cōtēplatiua ordinamur ad deū vbi ē maxima vnio. vita vero actiua ad ꝓximum: vbi fit discre° ⁊ diuersitas. ⁊ eadē radice sunt plura ꝑcepta negatiua ꝙ̄ affirmatia: qꝛ bonū vno° est: malū ḃo multiphariā. ꝑncipalr̄ tn̄ nō opʒ

oīa hic ꝓhiberi pctā mortalia: nisi reductiue vt supbia in veneratiōe dei. inuidia in falso te stimōio. ira in homicidio. accidia in sabbati sctificatōe. auaritia in furto. luxuria i mechia ⁊ illuc gula: qꝛ est dispositio ad pctm̄ carnis. vt i andria terēti⁹ dicit. Tolle bachū ⁊ cererē friget venus. ¶ Tertia ꝯº ē de cōpatione mā datoꝝ dei ad legez nē. ⁊ ē hec. Mādata pme tabule de lege simplr̄ cēsent nature: nō scde. ¶ Dicit pª ps ꝯclōnis ꝙ pcepta pᵉ tabule sēt loquēdo simplr̄ de lege nē. Probat. Illō. n. teste doc. sub. in pn̄ti dist. est de lege nē stricte loquēdo de ea qđ veritatē necessariā ex teris hꝫ: vel necessario resoluit in talia pnciª hmōi sunt tria mādata ordinanª ad deū maxie duo pª: si itelligātur negatiue. s. nō hēre deos ali enos. ⁊ nō sumere nomē dei sui in vanuz. De 3º āt sabbati. s. sctificatione quo ad taxationē tpis figurale est ⁊ cerimoniale: ⁊ transijt nec erat legis nē. quo vero ad sctificationē mētis aliqū deo exhibendā: bū fuit ⁊ ē legis nē. nec seqt: lex nature non dictabat nec hoc tpe nec illo. ⁊ sic de alijs. deo se sctificare: ergo nullo. est. n. fallatia ꝯn̄tis a plurib⁹ determinatis ad vnā indeterminatā. nisi li nullo capet determi nate. ¶ Sꝫ dicebat 2ª ps ꝯclōnis. ꝙ pcepta scde tabule nō sunt loquendo simplr̄ de lege nē. Patet: ea. n. non sunt simplr̄ legis nē sine qbus finis ꝓprius pōt acqri. hmōi sunt pce pta scde tabule. vt pꝫ in dispēsationibus tam abrahe de filio imolādo q̄ osee de vxore for nicaria. Notandū tn̄ ꝙ dicit sctūs tho. q. 3. ꝙ sicut in nā aliq̄ sunt q̄ sp eodē mō veniunt: sic ē motus firmamēti. alia sunt q̄ vt frequenter eodēº eueniūt: tn̄ aliqū deficiūt. sicut nō plue re sub cane. 3ª sunt q̄ raro eueniūt vt casualia vt pluere sub cane. Sic in nā legū aliq̄ sunt i legibus q̄ simplr̄ sunt necessaria. vt sunt man data in deū. alia sunt q̄ nō sēt sic necessaria: tn̄ sepius sequūtur pª. hoc mō mādata 2ᵉ tabule dicūtur de lege nē: qꝛ raro in eis fit dispensa tio: ⁊ multū ei sunt cōsoª. 3ª sunt diuersa scita pncipū ⁊ canones: vel i lege iudicialia ⁊ ceri monialia: ſm qđ pl⁹ vel min⁹ faciūt ad ꝑsuadū ea q̄ sunt dei ⁊ ꝓximi. ¶ Quantū ad 3ᵐ arti. sunt. 3. diffi. ¶ Pª est. vtrū eodē mō in oī sta tu fuerit obligatio ad obseruantiā hmōi mā datoꝝ. Dicit doc. de uo. q. iij. arti. j. Est. n. ꝯsi derare triplicē hōis statū: s. sub lege scripta. an̄ legē. ⁊ tpe nē institute. In pªo statu sub le ge. s. fuit obligatio penit⁹ explicita: qꝛ expssa ⁊ distincta fuerūt hmōi mādata. In 2º statu. s. an̄ legē fuit obligatio iplicita. s. q̄ ad ꝓximū. In his duob⁹ mādatis que tangūt in decret dist. j. Ne facias alijs ⁊c. quo vo ad deum vt honoraret dš. In 3º aūt statu. s. nature institu te fuit ptim iplicita: ptim explicita. explicita i mādatis prime tabule. iplicita in eis scde ta bule. qꝛ necdū stāte statu inocētie poterat qs cogitare: aut de morte aut malo q̄cūqꝫ ꝓximi sui. ¶ Scda diffi. cū pª Joh. v. tres signēt cō cupie. s. cōcupia oculoꝝ. carnis. ⁊ vite. vñ ē ꝙ due in mādatis ꝓhibent. s. carnis: ⁊ oculoꝝ. sꝫ nō vite. Rn̄dendū qꝛ due pme magis sunt acres ⁊ ad mala pl⁹ accendūt q̄ supbia vite. Tū qꝛ iplicite satis tā pº q̄ qrto mādato ꝓhi bet supbia. ¶ Tertia diffi. vñ ē qđ dies sabba ti q̄ ad venerationē in diē dñicaz mutata est. Rn̄dit frā. de maro. in ser. pasca. festiuitatis: pter rōnē figuralē. qꝛ resurrectio xpi que tali die ab ātro viu⁹ surrexit sepulchri augmētat hoc natiuitas ei⁹ die fcā dñica. cui⁹ arᵐ sumit Aug. iiij. de tri. qꝛ quotiēscūqꝫ ānunciatio est die veneris fcā: natiuitas xpi ē die dñico. 3ᵐ ē festiuitat pēthe. die. n. dñico: cui⁹ cras festum celebrat. s. s. linguis igneis sup sctōs venit di scipulos. Cui⁹ ignis pticipes nos efficiat de⁹ Amē. Et tn̄ ō tertio artº. Ex quo pꝫ ad qōnē ꝙ vꝫ mādata decalogi binarijs ꝯtenta tabu lis maxime quo ad primā tabulā censent le gis nature. Tunc ad argª. ¶ Ad pmū iā pꝫ. ad maiorē rn̄sio: ex his que dicta sunt. ē. n. ve ra de his q̄ sunt legis nature stricte sumpte: n̄ large pro eo. s. ꝙ multū cōsonat legi nature. ⁊ hoc mō duo pcepta 2ᵉ tabule dicunt legis nature nō primoº. ¶ Ad scđꝫ dicendū eodē mō ad minorē ꝙ cōcludit ꝙ precepta 2ᵉ tabu le non sunt de lege nature stricte sumpta. de ꝯcupia. n. in ꝓximū loquit dū dicit. ꝯcupiam nesciebā esse ⁊c. ¶ Ad tertiū dicendū primo de statu innocenᵉ ꝙ erat eis sufficiēter ꝓmul gatus in scriptura mētali. qꝛ prediti erāt ige nio ⁊ sciebāt ad qđ deo ad quid ꝓximo erāt obligādi. Ceteꝝ de statu an̄ legē dico: ꝙ nec dū erat euacuata totalis mētis industria: qn aut memoria a patrib⁹ aut ingenio scire pos sent qđ deberēt iplere. Sꝫ duꝫ pcti puersitas legē nē nimis aboleuit: scriptura cepit occur rere: ⁊ facta ē scripto ⁊ ṽbo decalogi ꝓmulga tio: vt null⁹ ab ei⁹ obseruātia se excusare possꝫ Et tn̄ de pn̄ti qōne. Ex pn̄ti aūt di. sic de ⁊c. ¶ Pª ꝯº. decalogus fert ad deū p 3ª p septe naria ꝓximo refert. Dicit ꝯºꝙ decalogus hꝫ tria precepta ordinātia ad deū: ⁊ septē ad ꝓ ximū. Et icipit in pn. dis. vsqꝫ ibi. Priᵐ in pª tabula ⁊c. ¶ Scda ꝯclusio. Sacro ternario i prima tabula sacratur vario mō mens sedu la. Dicit ꝯclusio ꝙ tria mādata pᵉ tabule ef

2 31

ficiūt mētē sacrā in ordīe ad deū. Et ponit in
lrā ab illo capº. Primū in pª tabula ⁊c̄. vsq̄
ibi. In scd̄a vero tabula. ¶ Tertia ɔcl'o. Hōr.
occisio. furtū. mechia ⁊ falsiloquiū sī scd̄aria.
Dicit ɔcl'o ꝙ hec quoq̄ mandata que noian/
tur in ɔclusione: ⁊ clarius in textu: ptinēt ad
secundā tabulā. Et ponitur ab illo capitulo.
Secūda vero tabula. vsq̄ ad finem distin.

Dis xxxviii

Ciendū tñ eē tria gn̄a mandatoꝝ ⁊c̄.
Hic signat. xxxviij. di. q̄ sic ɔtinuat ad
pcedētes. Nā postq̄ in pcedēti di. ta/
bulaꝝ dei q̄ ad mādata est posita di. Nūc cir
ca illa mādata maxīe circa qntū ō falso testio
nio pōit smo de mēdacio. ⁊ hȝ diuidi hec ps
in tres ptes principales. In pria ponit qd sit
mēdaciū. In scd̄a adiūgit an sit piuriū. In 3ª
ɔcludit hinc breuiloquiū. Pria in pncº. Se
cūda. xxxix. di. Nūc de piurio videamꝰ. Ter/
tia distin. xl. ibi. Sextū pceptū ⁊c̄. ¶ Rursus
pria pticula que est. xxxviij. di. in q̄ anteponit
qd sit mēdaciū: in tres ptes diuidit. In prima
mēdacij spēs assignant ⁊ dīe. In 2ª mēdacij
series cū mētiri notat varie. In 3ª ɔn̄s ꝓgeni
es huiꝰ mali pȝ nō dubie. Pria in pnº. Scd̄a
ibi. Hic vidēdū est qd sit mēdaciū. Tertia ibi
Illud ēt sciēdū ⁊c̄. ¶ Sequit. xxxix. di. Nūc
de piurio videamꝰ ⁊c̄. In q̄ postq̄ in pcedēti
di. positū ē qd sit mēdaciū. nūc igrit qd sit p/
iuriuȝ. Et hȝ diuidi i tres ptes pncipales. In pª
detminat de piurij descriptiōe. In scd̄a iuesti
gat de iuramēti vitatōe. In 3ª pꝰ ānotat de iu
ramēti ipletiōe. Pria in pnciº. Secūda ibi.
Querit ēt vtruȝ liceat ⁊c. 3ª ibi. Nūc supest
vidē. Alijs pn̄tis disti. pp breuitatē obmissis
dionibꝰ. ¶ Seqt. xl. ⁊ vltia huiꝰ tertij di. Sex
tū pceptū ⁊c. In q̄ postq̄ manifestū ē mēda/
ciū ⁊ ānexū sibi piuriū duabꝰ an̄cedētibꝰ dio
nibus de duobꝰ decalogi mādatis. Nūc con
cludit breuiloquiū. Et hȝ pn̄s distin. diuidi in
tres ptes pncipales. In pria duoꝝ mādatoꝝ
pȝ distinctio. In scd̄a duū testamētorū subest
collatio. In tertia fit determiatoꝝ breuis cō
clusio. Prima in pncipio. Secūda ibi. Sed
cū hic prohibet ɔcupia ⁊c̄. Tertia ibi. Audi/
sti decē cordas psalterij. Et hec est diuisio ha
rum triuȝ distinctionū in generali. Circa ⁊c̄.

Trū noua lex: oē mēdaciū pctm̄ ꝓferēs
v cūctū piuriū deliberatiue fcm̄ mortale
cēseat. Et ar ad ptē falsaȝ tribꝰ medijs
Prio ar ꝙ nulla lex sit noua. Si aliq̄ lex eēt
noua maxīe hoc eēt. vel q₂ legē veterē cōple
ret: aut q₂ legē veterē destrueret. Sȝ neutruȝ
ē dicēdū. igr. Maior pȝ ex dcō ponētiū legeȝ
nouā. s. vl' q₂ ɔplet ātiquā: sic figuratū figurā
vl' q₂ destruit sic vitas vmbrā. Sed ꝓbat mi/
nor. prio ꝙ nō cōpleat. in aduētu eni eiꝰ cessa
uerūt cerimonialia ⁊ iudicialia legis antiq̄. ⁊
ita potiꝰ in hoc destruit q̄ cōplet. Scd̄o pȝ ꝙ
n̄ destruxerit: q₂ eiꝰ lator dic̄ Math. v. Nō. n.
veni soluē legē sȝ adiplē. ¶ Scd̄o ar ꝙ nō oē
mēdaciū sit pctm̄. nō est maiꝰ pctm̄ simulatio
in vbis q̄ in factis. Sed qs pōt simulari i fa/
cto: ⁊ tñ nō peccabit: ergo ⁊ i vbo. Maior pȝ
ex eo ꝙ fcā sunt euidētiora q̄ vba: ⁊ in malo
facta sunt vitupabiliora vbis ⁊ magis mētis
ɔceptū ptendūt. Sed ꝓbat minor. tū de dn̄o
Iesu q simulauit se peregrinū eē euntibus in
emaus: nō dubiū ꝙ nō peccauit. tum scd̄o de
dauid q se finxit fatuū corā rege achis. tuȝ 3º
de Ieu q' se finxit coler baal ⁊ tñ laudat ex q̄
vr nō peccasse. ¶ Tertio ar ꝙ nō oē piuriuȝ
factū per deliberationē sit pctm̄ mortale. gra
uiꝰ est iurare p deū q̄ p euāgeliū. igr si pctm̄
mortale sit sp piuriū. maximū piuriū erit piu
rare deū: sȝ hoc est falsū. igr. Ans pȝ. xxij. q. i.
si aūt cā fuerit. Et pȝ ꝙ maiꝰ est deꝰ q̄ opꝰ eiꝰ
cuiusmodi ē euāgeliū. Sȝ ꝓbat minor. tū qa
iurare falso sup euāgelia reddit hoieȝ īfameȝ
nō iurare nomē dei. Tū q₂ sic cōes psone ⁊ q
sepiꝰ ⁊ cōiter peierāt nomē dei eēnt infames:
qd̄ nō ē dicēdū. In oᵐ tñ prio primi ar ex di/
cto Aug. drīaȝ ponētis legis noue ad ātiquā
breuis inquit drīa: timor ⁊ amor. In opposi/
tū secūdi ar auctē Aug. i libro ɔ̄ mēdaciū. vi/
det mihi omne genus mēdacij esse pctm̄. In
oppoᵐ tertij ar Exo. xxº. Nō periurabis. red
des aūt dn̄o deo tuo iuramēta. In ista qōne
ad ar. pisormit ⁊c̄. ¶ Quo ad pmū artiᵐ ter
mini sūt. Lex mēdaciū ⁊ Periuriū. ¶ Pri/
mus igit est lex. vn̄ legispiti legē sic diffiniūt
vt tāgit frater Alexāder de hal' in 3ª pte sum
me collatiōe de legibꝰ. Lex est sanctio sancta
pcipiēs honestū ꝓhibensq̄ ɔ̄riū. In q̄ diffini
tiōe tria tangunt. prio actus legis cōis: dū di
cit. sanctio sancta. Dicit sanctio: tū rōne intel
lectus vt dirigat prudētia. ⁊ ide dicta est lex
a legēdo: q₂ dictamine sapiētū dictari hȝ ma
xime. tū rōne affectus: ⁊ dī a ligādo: vt plus
legi amore q̄ timore ligent subditi. Dicit sā/
ctio sancta q₂ maxime lex hȝ in deū ordinare
⁊ ex ɔsequēti ad ꝓximū. sanctitas eni sene te
ste Andronico pipacº est scia faciēs fideles.
ecce quo ad ꝓximū: ⁊ seruātes ea que ad deū
iusta sūt: ecce deus. Scd̄o tāgit finis legis pn
cipalis: dū dr. pcipiēs honestū. i. honoris sta
tū. Ad hoc eni lex ciuibꝰ donat vt honeste vi
uāt lȝ pl'o senserit ꝙ pncipale fuerit in legibꝰ
ciuiū pturbatio fugiēda. 3º tangit finis legis

fcđari⁹:dū dr̄ phibẽsq₃ ꝯtriū.iō dicit in.v.ethi. ysido.ꝙ lex posita est vt humana coerceat audacia:ꝛ tuta sit iter reprobos inocēa. Ceterū noto ceteris ꝑtermissis legib⁹ ꝙ ex sacro canone.iij.sūt leges. Lex p̄io nature:ꝛ hec nō est nisi q̄dā irradiatio legis eterne i mētib⁹ nr̄is ꝛ paucis ꝑceptis cōtēta ē. Scđo lex antiq̄ q̄ lex moysi scribit ꝛ in pēthateuco scribit. Tertio lex noua q̄ lex grē dr̄ ꝛ in euāgelio ꝯtinet Et pn̄t hee tres leges elici ex decretis dist.i.ꝛ deinceps vsq₃ ad nonā.vt p₃ īspiciēti. ¶ Scđs termin⁹ ē mēdaciū.vn̄ b.Aug.i lib.de mēdacio seu ꝯ mēdaciū.mēdaciū diffiniēs dic. Mēdaciū ē falsa vocis ꝑlatio cū intētiōe fallēdi. vbi tria tāgunt. P̄rio gen⁹ mēdacij:dū dr̄ vocis ꝑlatio.exigit.n.vox vt mēdaciū dicat. Dico tñ in nobis:q₂ demōes p ꝯcept⁹ suos iter se mēdacia pn̄t exprimere. Scđo notat eius dr̄ia:dū dr̄ falsa. Si qs.n.verū diceret: credēs tñ falsū dicē ꝑprie mēdaciū nō diceret. Tertio subiūgit formale:dū dr̄.cū intētiōe fallendi.i.falsū dicēdi. Si qs nēpe diceret falsum: intēdēs tñ dicere verū:nō ꝑferret ꝑprie mēdaciū.bñ q̄ppe mētiret ꝛ mēdax eēt:q₂ falsum dicē intenderet:iō ꝯtra mētē iret. Ceterū noto vlteri⁹ ꝙ sunt tria mēdaciorū gn̄a ad q̄ cetera reducunt. P̄rimū dr̄ pniciosū. ꝛ est qñ qs mētiendo alicui obest:siue in mēte siue in corpe siue i bōis fortune:siue alt̄i ꝓsit:siue nō Scđo dr̄ officōm ab officio qñ qs mentiēdo alicui ꝓdest ꝛ nemini obest. sicut dū qs vidēs aliquē q̄ri ad mortē:sciēs vbi sit dicit q̄renti nescio. Tertiū dr̄ iocosum a ioco:q̄ fit grā delectatiōis.vt dicēdo fabulā vel aliqđ aliud. Frater gerardus odonis i cōmēto ꝑmi ethi. sup illa ꝑpōne duob⁹ entib⁹ amicis: scīn est ꝑ honorare v̄itatē. dicit in.q.q̄rtū mēdacij genus qđ vocat mēdaciū mēdosum.cū qs sola mentiēdi libidine mētit. S₃ p₃ ꝙ pōt reduci ad vnū tertiū ꝑdictorū.vn̄ nō o₃ id ꝯ alia ꝑdicta distiguere:cū nec sci aut doctores de cōi id fecerint:vt satis ēt p₃ in disti.pn̄ti. xxxviij. ¶ Terti⁹ termin⁹ ē piuriū.vn̄ fm mgr̄m dist. xxxix.in ꝑnci°:piuriū est mēdaciū iuramēto firmatū.ꝛ d₃ accipi mendaciū cōiter vt hēat opponi aut iudicio aut iusticie aut veritati:q̄ censent a btō Jero° sup Jeremiā cōiter tres iuramenti. ꝛ sic distinguit q₂ v̄itas dicit rē de q̄ iurat.iusticia cā₃ ꝑ q̄ iurat.iudiciū vo mom noiat iurātis:vt.s.loco tpe alijsq₃ circūstātijs nō alias iuramētū accipiat. Alteri⁹ noto fm doc.deuo.di.xxxix.arti.i.q.iij.ꝙ piuriū ꝑt cōmitti tripl̄r. P̄rio cū ꝑuia deliberatōe ꝛ solēnitate vt qñ iurat.s.scā euāgelia.ꝛ ħ iuramē tū necdū extat pctm̄ mortale:s₃ hoies infamē ꝯstituit. Scđm pōt cōmitti ꝑuia dliberatōe n̄ tñ tali hita solēnitate:ꝛ sic est pctm̄ mortale: s₃ nō reddit hoiem infamē. Tertio pōt cōmitti pium sine deliberatōe ꝑuia:vt ex inaduertētia:ꝛ sic pctm̄ vēiale:siue hoc sit assertoriū:sic est iuramentū de ꝑterito aut pn̄ti: siue ꝑmissom sicut ē iuramētū de futuro q̄ dr̄nt. vt inuit dc.xxxix.doc.sub.sic i sophismatib⁹ due obligatiōis spēs:pō ꝛ petitio.pō.n. obligat ad sustinēdū positū tanq₃ vm.sic iuramētū assertom. petitio vo ad exeq̄ndū petitū in futuro: sic iuramētū ꝑmissom. ¶ Quātū ad scđ₃ arti. sūt.iij.ꝯclones. P̄ria ꝯclo est de mēdacio q̄ ad dem.xxxviij. Scđa de piurio quo ad dem. xxxix. Tera ꝯ° erit de ꝯpatione legis noui ad antiquā q̄ ad dem.xl. P̄ria ē h̄. L₃ oē mēdāciū pctm̄ sitnō tñ quodlibet mortale censet. Dicit pa ps ꝯclonis.ꝙ oē mēdaciū est pctm̄ Probat aucte sci Aug.in li° ꝯ mēdaciū.aut inq̄t nō est credēdū bōis:aut credēdū est eis q̄s credim⁹ aliq̄n debē mentiri. Aut ꝫ° nō est credēdū bonos aliq̄n mētiri. S₃ ꝑmū ē pnitiosū.scđm vo stulm:restat g° ꝫm vt nemo.s. mētiat inq̄ztū bon⁹:imo si mētiat efficiat malus. Vn̄ ibidē dicit Aug. Quisq₃ aliquo⁹ genus mēdacij qđ pctm̄ nō sit eē putauerit semetipsū turpiter decipit. Confirmat.q₂ vbicūq₃ est mētis obligtas:ibi est pctm̄:s₃ mēdaciū h₃ semp iūctā mētis obligtatē:q₂ fit cum intētione fallendi.igr̄. Ceterū h₃ sp mēdaciū iunctā sibi iniq̄tatē:sicut ꝛ dolositatē: q₂ aliđ in ore aliđ in corde gerit. Verba.n.ꝑsone teste in thimeo ad hoc nob a dño deo data sūt vt eis ꝯcept⁹ nr̄os valeam⁹ exprimere:qđ nō fac mēdax.imo om sui ꝯcept⁹ ꝑtendit. Jō doctor subti.veāns cā₃ i di.xxxviij.vn̄ est hoc ꝙ mēdaciū n̄ ꝑt bñfieri cū tñ mors inocētis possit bñfieri:sicut si abraā ad ꝑceptū dei suū filiū₃ iterfecisset. Dicit ꝙ rō ē: q₂ mēdaciū i suo noie icludit:ꝛ actū ꝛ deformitatē: sicut furtū furtū.n.negt bñfieri q₂ necdū includit cōtrectaem alicui⁹ rei:qđ dicit actū:s₃ rei aliec iuito dño vbi ē dformitas. Jta mēdaciū necdū exꝑmit vocis exꝑssionē q̄ actū noiat:s₃ intentionē fallēdi vbi extat deformitas. Et si obijciat de p̄tibus antiqs q̄ vident fuisse mentiti: nec tñ peccasse sicut de abraā Gen̄.xxij. q̄ dicit se reuersurū ad p̄uos suos cū puero suo Jsaac:ꝛ tñ intēdebat eū imolare. Rursū de Jsaac q̄ dic đ rebeca ꝙ soror ei⁹ eēt:ꝛ tñ erat vxor ei⁹ Et de iacob q̄ dicit se esse esau primogenitū. Et Joseph q̄ dicit auguriaem fratrib⁹ suis ꝛ vocauit eos exploratores. Et đ iudith q̄ mlta mē

dacia dixit holoferni.vt pꝫ i libro suo:laudat̃
tñ.Dicēdū p° ꝺ abraā vt refert i lib° antiqta
tū Joseph⁹.ꝙ ſpabat ꝙ dñs suscitaret Jsaac
filiū ei⁹ post imolatiōez:iō nō mētiebat̃:quia
ſpabat cū eo se reuersuꝝ.Dixerat.n.sibi dñs:
i Jsaac vocabit̃ tibi semē.iō cert⁹ erat ꝺ ꝓmiſ
ſo dei.nec ē cito iferēdū mēdaciuꝫ abrae q dr̃
pr̃ fidei. De Jsaac vero qui vocauit rebeccā
vxorē sororē suā veꝝ dicebat:qꝛ erant eiusdē
trib⁹ ꝛ tales i lege mosaica dicebant̃ aut fr̃es
aut sorores:aut fr̃ aut soror.ꝛ ita veritatē ta/
cuit:qꝺ ē i casu licitū:nō tñ falsū dic̃.De alijs
āt vt iacob.ioseph ꝛc̃.ñ videt̃ vt dic̃ doc.sub.
īmunes a pctō vēiali penit⁹.lꝫ scūs tho.q.iij.
ꝛ perāpli⁹ doc.deuo.q.ij.di.xxxviij.eos varie
excusent.Nō.n.est magnū si dicam⁹ eos in h̄
venialit̃ peccar̃.cū etiā nō negem⁹ de aplis q
fuerūt ꝑfectiores.ad Gal.qppe.ij°.de petro
dicit paul⁹.Jn faciē ei resisti:qꝛ rephensibilis
erat.Ceteꝝ ꝺ iudith necdū venialit̃:sed forsā
mortalit̃ peccauit:q̄ ornauit se vt excitarꝫ ho
lofernē ad pctm̄ luxurie.laudat̃ tñ ñ i h̄.sꝫ i li
beratiōe sui ppl̃i.¶ Sꝫ qd de mēdacio obste
tricū egiptioꝝ.Dicēdū ꝙ iter Greg.ꝛ Jero.
de hoc vā vr̃ op°.vñ vt patebat i eis 3ª ꝯside/
rant̃.Primū pietas.qꝛ ꝑcere vitē pueroꝝ he
breoꝝ voluerūt.ꝛ sic intēdit Jeronim⁹ ꝙ me
ruerūt:ꝛ ꝙ edificauit eis de⁹ domos spūales.
Scōꝫ fuit amor vite ꝓprie ne iterficerent̃ di/
cēdo ꝟitatē.ꝛ sic loqt̃ i glo.sup Exoꝺ. Greg.
ꝙ merces eaꝝ cōmutata ē i tꝑale bonū ꝛ fuit
pctm̄ veniale.Terᵐ ꝯsiderat̃ omissio ꝯfessiōis
diue ꝟtut̃:qꝛ nō sūt cōfesse ꝟitatē diue ꝟtutis
dū ꝺbebāt:ꝛ sic fuit eaꝝ pctm̄ mortale:si hoc
tñ fecerūt. ¶ Ex q̊ manifeste cōcludit̃ scꝺa ps
ꝯcl̃onis.ꝙ.s:qꝺlibet mēdaciū nō extat pctm̄
mortale:pctm̄ eni mortale nō ꝯmittit̃ sine cō
tēptu.in mēdacio autē nō sꝑ accedit cōtēpt⁹
dei.pꝫ i mēdacio iocoso ꝛ officioso.vñ i glo.
sup ꝓncipiū exodi dr̃ ꝙ ifirmis mētiri ꝯcedit̃
nō qn peccēt nō tñ ad mortē.Sꝫ de viris ꝑfe
ctis qd ꝫ vr̃ dicere doc.deuo.q.iiij.ꝙ eoꝝ qꝺli
bet mēdaciū arguit pctm̄ mortale cū sint ve/
lut exēplar i ppl̃is:ꝛ ita si mētiāt̃ nulli dece/
tero crederet̃ maxie dū eorū ꝑfectio inapto ē
oᵐ.tñ ꝛ merito tā doct.sub.q̄ sctō tho.q.iiij.
vr̃.nō eni ꝑfect⁹ se ad ampli⁹.ex eo ꝙ sic se ob
ligauit q̄ꝫ ali⁹.s.peccet mortalit̃:nō ali⁹ nisi tñ
videret ex hoc iminere pusillis scādalū:aut si
dei detrimētū ꝛ tūc nō:qꝛ ꝑfect⁹.sꝫ rōne hui⁹
additi posset peccare mortale. vñ valde tur/
pe est ꝛ ad min⁹ q̄ui⁹ veniale viris ꝑfectis vt
religiosis ꝛ ꝑlatis mēdaciū q̄ꝫ ceteris.¶ Se
cūda ꝯcl̃o de ꝑiurio iuxta dist.xxxix.ꝛ ē hec.

Licet ꝑiuriū lege ꝓhibeat̃ dñi:nō tñ oē iura
mētū.¶ Dicit pria ps ꝯcl̃onis ꝙ ꝑiuriū ꝓhi
bet̃ lege dei.ꝓbat̃.qꝺ directe est ꝯtra manda
tū dei lege ꝓhibet̃:huiusmōi est ꝑiuriū.est nē
pe tā ꝑiuriū ꝯ scꝺm mandatū ꝓme tabule.qꝛ
nomē dei assumit̃ in vanū:q̄ꝫ cōtra qntū scꝺe
tabule inq̄ꝫtū ꝟgit in nocumētū ꝓximi.Cōfir
mat̃:qꝛ accipiēdo sic nomē dei ꝛ false nequit
fieri nisi ex cōtēptu.Ex quo pꝫ ꝙ dubiuꝫ nō ē
asserēdū pro vero cū iuramēto alioqn sic as/
sumēs:dato ꝙ diceret verū peierat:ex p° nā/
q̄ꝫ articulo habitū est ꝙ ꝑiuriū nō est solū op
positū ꝟitati:sed iusticie ꝛ iudicio.vñ si in iu/
dicio qs aduocaret̃ ad ferēdū testimoniū de
nō bñ certo:dicē deberet q̄ꝫtū possū scire:aut
mea fragilitas se extēdit : aut aliꝺ hmōi. Pꝫ
extra de scrutinio in ordie faciēdo ca° vicio.
vñ ibi.Vñ in tali rñsione dicit papa. Pecca
re aliquē ñ credim⁹:ceteꝝ peierat qs si iurat
se nūq̄ꝫ bonū factuꝝ:qꝛ iurat ꝯ diuuꝫ ꝓceptū
aut si iurat se nūq̄ꝫ religionē itratuꝝ:qꝛ ꝯdic̃
spūisctō:q semꝑ ad meliora dispōit . ꝛ tale dr̃
ꝑiuriū icautū.¶ Sꝫ dicebat scꝺa ps ꝯcl̃onis
ꝙ omne iuramētū nō ꝓhibet̃. Probat̃. Ois
act⁹ q hꝫ exēplar i deo nō ē illicit⁹.hmōi ē iu/
ramētū.Jurauit.n.dñs ꝛ ñ pēitebit eū.Cete/
rū act⁹ talis debitā aspicit māꝫ ꝯfirto⁹ est pa
cis ꝛ fidei ꝛ ꝟitatꝭ exhitur⁹ reuerētie diue ma
iestati.vñ bñ ps. Laudabūt̃ oēs q iurāt i eo.
¶ Ex quo pꝫ error māicheoꝝ dicētiū oē iura
mētū eē illicitū.qꝛ dicit dñs Matth.v. Noli
te iurare oīno:nō eniꝫ dixit dñs ꝙ null⁹ vnq̄ꝫ
iuraret:sed nō pro q̄libet causa.nec ad hoc as
suescat.Sed nūqd est iurandū per creaturā.
qa dicit Pius papa.xxij.q.prima.Si q̊s per
capilluꝫ dei iurauerit:aut ꝑ caput.si i ecclesia
stico ordine est deponat̃.si laicus est anathe/
matizet̃.Dicēdū ꝙ hoc decretū est ꝯtra illos
qui credebāt deuꝫ ꝭm diuinitatē habere mē/
bra:sicuti hoies habēt.ideo merito sunt velu
ti heretici reputandi. Vel loquit̃ cōtra illos
qui turpiter mō caput modo pedes periurāt
Jesu xp̄i:indiuisibilē tunicaꝫ dei diuidentes.
pōt etiā iurari per creaturā inquātū in ea est
vestiᵐ dei.vt Joseph q ꝑ salm̃ iurauit pharao
nis:sed nō credēdo aliqd numinis in ea cō/
stare.Sed dicit dñs Mathei.v.Nolite iura/
re neq̄ꝫ per celuꝫ ꝛc̃.imo ꝙ plus est pōt sumi
ab ifidelib⁹ testimoniū ꝑ ydola iurantib⁹ : nō
ponēdo spem in ydolo:sed confidendo de ve
ritate iurātis.pꝫ in Juda machabeo accipiē
te iuramentū a romanis.ꝛ Jacob a laban so
cero suo ꝛ pr̃e rachel̃. ¶ Tertia cōcl̃o est de
cōꝑatione noue legis ad antiquaꝫ.ꝛ est hec

Lex noua amoris: lege antiq̄ timoris: minus
ḡuis existit. ℂ Ubi ēit pria pars ꝙ lex noua dī
lex amoris. pꝫ in g̃ra collata filio dei īcarna/
to legē cū discipulis suis in mōte: veluti vno
ex eis dictāte. Lex antiq̄ lex tioris. pꝫ qa illic
dn̄s in noua: pater deꝰ sepe noiat̃. Si ego dn̄s
inq̄t: vbi est timor meꝰ. si ego pr̃ vbi est amor
meus: buccinis ēt resonātibꝰ ꝛ fulgure: dona
ta est: vt diceret populꝰ nō loq̄t̃ nobis dn̄s ne
forte moriamur. ℂ Sed dic̃ scḋa ps ꝯcl'onis.
ꝙ minꝰ grauis existit lex euāgelica q̄ꝫ lex mo
sayca. Pꝫ vnica distinctiōe quaꝫ dat doc. de/
notꝰ. q. iiij. xl. disti. Est. n. in lege ꝯsiderare tria
p̄cepta obligātia affectiones interiores ad i
plenduꝫ 3ª adiutoria. Si loq̄mur de p̄ceptis
in lege mosayca fuerūt tria. Cerimonialia. iu
dicialia: ꝛ moralia. Quo ad cerimōialia sim
plicit̃ fuit grauior lex moysi q̄ꝫ nr̃a. Unn̄ beatꝰ
Augu. in lib. ad rn̄siones ianuarij. ꝛ tangit̃ in
decretis disti. xij. ps illiꝰ auc̃tatis dicit. ꝙ Ra
bimoises enumerauit in lege sexcēta legalia
ad que oēs tenebant̃. ꝛ aliq̄ erāt valde diffici
lia. vtputa: oēm masculū ter in anno in iheru
salē apparē quātūcūqꝫ distaret. ꝛ talia multa
Talia nō sūt in lege noua. Ideo Petrꝰ actuū
xv. dicit. Quare vultis sup̱ nos iponere onꝰ
graue. qḋ nec nos nec pr̃es nr̃i portare potui
mus. Si secundo loq̄mur quo ad iudicialia:
nulla posuit dn̄s: sed dimisit ecclesie ꝛ princi
pibus ordinanda. ideo ex p̱te euangelij in se
simpliciter: noua lex minus grauis est. respe/
ctu autē iponentiū quodāmō nō qa in antiq̄
lege nullꝰ habebat auctoritatē legē cōdendi
sicut mō in noua: vbi plurime cōdite sūt: tam
in canonico iure q̄ꝫ ciuili: que honorare vidē
tur libertatē euāgelij sup̱ legē mosaicā. Quo
aūt ad moralia q̄ magis explicita sūt in no/
ua lege q̄ꝫ in antiq̄: quodāmō strictior est no
ua q̄ꝫ antiqua. Quo v̉o ad secūduꝫ p̄ncipale
s. affectōes minꝰ grauis est multo noua q̄ꝫ an
tiqua: q̄ ad p̄mā ducit amor: que aīa facit le/
uia. ad scḋaꝫ timor q cūcta aliq̄liter reddidit
ḡuia. Quo vero ad 3ᵐ. s. adiutoria: ēt leuiᵐᵃ
est lex xp̄i vt ipse dicat. Iugū meū suaue est ꝛ
onꝰ meū leue. Sūt eni sacr̃a septē de q̄bus in
sequēti quarto libro imediate dicet̃: veluti va
sa gr̃e in lege noua caritate redūdātia plenis
sime vt feramur leuit̃ lege noua: veluti pēnis
aues rotis currus: ꝛ velis naues. ℂ Quantū
ad 3ᵐ artiᵐ sūt tres diffi. ℂ Prima qḋ est mi
nus mendaciū p̱nitiosuꝫ: iocosuꝫ: vel officio/
sum. dicēdū ꝙ officiosuꝫ. vtilitas eni adiūcta
diminuit de rōne pcti: quā nō hꝫ ita: aut p̱ni/
tiosū aut iocosuꝫ. ℂ Scḋa diffi. vtrū iuramtū
coactū: ꝛ dolosū obliget. dic̃ doc. duo. arti. 3º
xxxix. di. duabꝰ p̄mis. q. ꝙ se hn̄t ex opposito
q̄ eni ad deū dolosuꝫ iuramētū nō obligat: q̄
nō intēdebat sic iurās se obligare sꝫ bn̄ q̄ ad
ꝓximū: q̄ accipiunt̃ v̉ba sꝫ qḋ audiunt̃. ecō/
tra de coacto q̄ ad deū obligat: nō q̄ ad ꝓxiᵐ
vn̄ p̄tor legū dicit ꝙ vi aut metu fit: ratuꝫ nō
habeo. ℂ Tertia diffic. Quid app̱et grauius
in noua lege. dic̃ doc. subti. di. xl. ꝙ sacr̃m cō/
fessiōis. est nēpe valde magᵐ hoi aliq̄n̄ igno
to oīa dicē pctā sua. tn̄ addita est magna cau
tela: vt. s. reuelare nō possit intm̄ vt q̄dā dicat
qḋ nūq̄ꝫ audiui magis scio: q̄ꝫ p̱ ꝯfessionē scio
rō q̄ possuꝫ loq de eo qḋ nunq̄ꝫ audiui: nō tn̄
de eo qḋ scio p̱ ꝯfessioneꝫ. Ex q̄ pꝫ ad q̄ōnē. ꝙ
s. noua lex oē mēdaciū pctm̄ ꝓferēs cunctuꝫ:
p̱iuriū deliberatiue factū mortale īdicat. Tūc
ad argª. ℂ Ad pᵐ negāda ē minor ꝓ vtraqꝫ
sui p̱te. ꝛ duꝫ pº ꝓbat̃ ꝙ destruxerit: q̄ ea ad/
ueniēte cerimonialia ꝛ iudicialia cessauerūt.
dico ꝙ argᵐ est in oᵐ. eo eni ꝙ cessauerūt tūc
signū est ꝙ id aduenit cuiꝰ erāt vmbra ꝛ figu
ra ꝛ ita eoꝝ adipletū ē misteriuꝫ. Cū v̉o ꝓbat̃
ꝙ nō destruxerit: q̄ scriptū ē. Nō vēi legē sol
uē sꝫ adiplē. v̉itatē hꝫ mō p̄dicto: aut iplēdo
sic v̉itas figurā i cerimonialibꝰ. aut p̱ficiēdo
sic i moralibꝰ que sūt ab eo p̱fecta. Matth. v.
ℂ Ad 2ᵐ dico ad maiorē: ꝙ triplex ē simulaº
Pria ē doctrīne q̄lis fuit i xp̄o sic allegat̃: ostē
dit. n. se talē ex̄ q̄lis erat itra i eoꝝ cordibꝰ: vt
postmodū meliꝰ eos doceret. Scḋa ē cautele
q̄lis fuit i ieu: ꝛ maxīe i dauid: ꝛ hee due n̄ sēt
pctm̄. 3ª ē duplicitat̃ sic ē in ypocrit̃ q fetidi
sūt iteriꝰ: ꝛ boni apparēt exteriꝰ. ꝛ de hac ar/
guit maior ꝛ hꝫ v̉itatē. ℂ Ad 3ᵐ dic̃ doc. sub.
di. xxxix. ꝙ maxīꝫ iuramtū cet̃is paribꝰ ē iura
re p̱ deū: ꝛ ita maiꝰ q̄ꝫ p̱ euāgeliū. Ordinauit
tn̄ eccl'ia ad terrorē maloꝝ tale iuramētū su/
pra sctā dei euāgelia: q̄tenꝰ hō aut metueret
ifamiā aut dei aptā vīdictā: q̄uis cet̃is pari/
bus maiꝰ sit iurare p̱ deū ideo nō assuescat os
nr̃m in iuratōe nois dei. Et tn̄ de ꝛc̄. Ex p̱n̄ti
bꝰ ꝛc̄. ℂ Pria ꝯcl'o. Extāt mēdacia textꝰ atte
stat̃ gn̄e varia ꝛ clare ꝓbat̃. Dicit ꝯcl'o ꝙ di/
uersa sūt gn̄a mēdacij: pōit̃ ꝯcl'o p̱ totaꝫ. xxx/
viij. di. ℂ Scḋa cōcl'o. xxxix. di. Iuratio vana
sane ꝓbet̃: sꝫ ex n̄s sana nō sic ihibet̃. Dic̃ ꝯcl'o
ꝙ p̱iuriū simpl'r ꝓhitū est nō ita iuramtū: po
nit̃ p̱. xxxix. disti. ℂ 3ª ꝯcl'o. Cōcupiª magis
abijcit̃ lege xp̄i pia q̄ꝫ p̄cipit̃. Dic̃ ꝯcl'o ꝙ ꝯcu
piscētia q̄ ꝓhibet̃ i duobꝰ vltis d̉calogi p̄cept̃
magis vīcit̃ lege xp̄i q̄ꝫ antiq̄. ꝛ ponit̃ p̱ totaꝫ
xl. di. Et addatur dr̃ia legis noue ꝛ veteris.
Et sic finitur tertius liber sententiarum.

¶Incipit quartus liber.

Eminentissime vnitatis quam co
mitat suprema trinitas rex ꝯdi
(e) tax ꝛ cōdibiliū alpha ꝛ o:pncipi
um seu finis circū spectissimi viri
pẜes optimi mgri eis laudibꝰ ce
lebrādi ppetuis:hoc in vltimo finali seu pnᵒ
exēplar pro modulo atq tippū secuturꝰ actū
hūc in triplices ꝯdido ptes. Prio.n.petri la
us decātabit pro q̄rto sniax. Scdo qō extrin
cabit opinionū variaruz. Et 3ᵒ gr̄a redonabit
pro cumulo gr̄ax. Dico igr̄ pᵒq actu in pn̄ti
petri laus ꝛc̄. pro quo thēa pluries hac in al
ma vniuersitate alibiq a me passumptū: nūc
ꝯclusiue accipit librās verba grauitatis.s. Si
rātes vallē venerūt ad portaz ciuitatis.i quo
qdaz ꝛ al's breuis lingua declarauit ad tanti
pōtificis petri pariseox psul:librū cōmendan
dū magnificuz.iuxta libri quattuor scismata
q̄ttuor iuenta sunt oñdi.nēpe pᵒ oñdit vigēs
iterminabilitas ꝛc.vt i alijs pncipijs vsq ibi.
viator bonis gestiēs se iungit ꝯtēplantibꝰ: sa
natus cura medici in q̄rto sniax. Tribus pris
pcedētibꝰ meis in tribꝰ pncipijs diuino expe
ditis suffragio:de quarto coadiutore deo ali
qd eloq mos me cōpellit ꝯsuetus. In quo vt
in pn̄tiax dicebat oñdit amantissima vnitas
aditu patētiori reficiēs solamine:qō pbat ho
nestatis titulus aptior famosior insignitꝰ ma
iestate cuz dicit thēa. ad portā ciuitat. pp qō
viator bonis gestiēs se iūgit ꝯtēplantibꝰ sana
tus cura medici. qd pẜes disertissimi. qd veri
us:clariꝰ ve h porta fari pōt in piseox psulis
viri eleuatissimi totalis sui opis liber quartꝰ
magnificus. q ciuitas:cuiꝰ ianua itroitusq cē
set:pter illā de qua admirās dauid cāit. Glo
riosa dicta sunt d te ꝛc̄. Hec igit porta dn̄i iu
sti itrabūt in eā. O huiꝰ porte amātissima vni
tas. O pelectus tantus amor vnitat ꝯtēplati
onis psagiū aditus maiestat insignitꝰ. Quid
mgr̄o nr̄o puius tā lucidū tā apertū tam exi
guo codice ciuitat ihrl'm pn̄tauit apturam h
qppe quartus sniax liber lilijs vallatꝰ celicis
cū viole pigmētarias ciuitat dei summi redo
let areolas aromatū:tantūq in stuporis mē
tem ꝯtēplantis ꝯuertit apicē: vt terrena corᵉ
pitans celestia meditet. raptuq extaᶜᵒ suble
natus illud sepiꝰ apocal. gratulabūdus repli
cet. Uidi.s.ciuitatē sctām ihrl'm nouā descen
dentē de celo adeo paratā sicut spōsam orna
tā viro suo. Clamorq protinꝰ adiūgat. Ecce
tabernaculū dei cū hoibꝰ ꝛ habitabit cuz eis
vt nō imerito hac de porta mistica hoc q̄rto
sniax ope. illud alani iter poetas nō minimi

in d cōplāctu nē affat. hec est sol p quā mētis
diescit i tenebris cordis oculus. h ē deliciosa
aie padisus. hec ē q in celeste terrenū:i imor
tale caducū hoiem in deū deifice mutationis
aucte cōuertit. hec ē vnū nostre pegrinatōis
remediū. Et seqtur.j. Humane noctis lucifer
singularis nr̄e miserie redēptio spālis. cuius
aciē nulla aeris rubigo ꝯfundit: nō dēpsitas
terre opaz eiꝰ oñdit nō aq altitudo despectū
eiꝰ obtūdit. h ille. Sub nubilo qq naso ouidi
us in pᵒmetha. dū iter celicū describeret atq
supnos aditꝰ hāc portā hoc.s.sniax volumen
vlteriꝰ visꝰ ē aggredi sic ingēs. Est via sublis
celo manifesta sereno:lactea nomē hz cādore
notabil' ipo. Hac iter ē supis ad magni tecta
tonātis.regalēq domū: dextra leuaq deox.
atria nobiliū valuis celebrāt aptis. Et seqtur
paulopost. Hic locꝰ ē quē si det audacia vbis
haud tyrāni magni dicisse palacia regis. Ue
re o optimi pẜes h in q̄rto subleuatꝰ ē in spū
pōtifex nr̄ Petrus piseox antistes vt ciuitat
ihrl'm i muris aureis portas inotaret dispōe
supmūdiali i plagax ẜre q̄libet tres denotās
apturas cum vasibꝰ argēteis lapide vario ꝛ
agni noie isignitas sic dinꝰ Joh.apo.i apoc.
viderat Jesuz insinuās oñsorē. oñdit mihi ci
uitatē sctāz ihrl'm descēdētē de celo a deo pa
ratā hn̄tē claritatē dei ꝛ lumē eiꝰ simile lapi
di pcioso tāq lapidi iaspidis sicut cristallū:ꝛ
hēbat mux magnū ꝛ altū: hn̄tē portas duo
decī:ꝛ i portis āgelos.xij.ꝛ noia scripta:q sīt
noia.xij.tribuuz filiox israel. Ab oriēte porte
tres. Ab aqlōe porte.3. Ab austro porte tres
Et ab occasu porte.3. Sic qppe q̄rtꝰ hic i duo
denarios cū binaᵒ ptiat resultat qnq̄gesimꝰ
q nūero h extat liber ꝯflatꝰ duo qppe amorē
dei denoiat ꝛ pximi:q succinctꝰ magr̄ noscit
scripsisse. Ab oriēte.3.porte scribūtur:qꝛ libri
exorᵒ seu pᵒ dᵐ duodeᶜ de tribꝰ sacr̄is vel d ce
li qbusdā aditibꝰ Baptiᵒ. Cōfirmatiōe atq
Eucaª agit. Baptiᵒ qppe spūaliter nascimur
ꝯfirmatiōe roboramur. sed eucaª ꝯducimur.
Rursꝰ a pte aqlonari.3. porte sīt noiate:qꝛ re
liq duodenᵒ veluti q̄dratis i ternarijs tota 2ª
pᵒ naufragiū tabula describit cū ordiᵐ eccl'ie
pnᵒ. vt i hoc illō phi.j.ethi.cōpleat. tetragōis
mus sine vitupio. Recte qppe ꝯtritio:ꝯfessio
ꝛ satisfactio porte celi noiant q ptez aqlonis
culpā dico aspiciūt q māifeste h i libro itimāt
Succedūt australes porte ẜnarie: qꝛ 3ᵒ i duo
denaᵒq lucide vltra ordiᵐ cōpletū tractatū
d trifarijs bōis ꝯiugij fide ple:atq sigᵒ mgr̄
egerit vix nullꝰ expmere suffic. Sub austro si
tuant: qꝛ nimia caritas vt dinꝰ clamat paulꝰ

filiū dei nature nr̄e vniuit. cuiꝰ magnū sacr̄m idē refert estimat̄ ꝯiugiū vltimis ſmonibus q̄rtus currit duodenariꝰ in quo veluti in speculo clarissimo mōstrat̄ vltra cōiugij supplemētū mortuoꝝ surrectio ꝯdº idoctibꝰ: fulgō eximiꝰ iesu: iudicātis q̄litas: assistētiū venerabilitas. An in iudicio diuinitas vel sola hūanitas appeat duabꝰ distictiōibꝰ vltimis duaꝝ ciuitatū ihr̄lm ⁊ babilōis fit discretio: babilōia miseris: ſʒ btis ihr̄lm cū fruitōe pfecta tribuit̄ de q̄ letꝰ dauid dicit. Jhr̄lm q̄ edificat̄ vt ciuitas: cuiꝰ pticipatio eiꝰ i idipsuʒ. O total̄ liber sniaꝝ mirificꝰ in q̄ a reꝝ deo pnciº trāseūdo. i scdo creaturas p vnionē. in tertio vbi dei ad deū rursus i hº q̄rto fit recursus vt res cūcte dnotant̄ tūc cōpleri cū ad suum viū veniūt reuertunt̄ pnciᵐ. Vn̄ bn̄ dicit in totiꝰ libri exordijs hº cōpegisse volumē ex testimōijs ditatū i etnū fūdatis: finaliq̄ʒ epilogo alijs dn̄ʒ seraphicis ꝯuelatū: cōmemorās opꝰ suū eiꝰ de pedibꝰ sūpsisse fatet̄. Sic ⁊ pdicte citatis in figura ioānes faciēs fūdamēta dicebat. Et murus citatꝭ hn̄s. xij. fūdamēta. ⁊ i ipis. xij. noia aplo rū ⁊ agni; ⁊ hinc idē in q̄dro locata ciuitate ⁊ lapides pciosi addito de duodenario ⁊ mēsura aurea portis ⁊ muro mēsuratꝭ. Huiꝰ citatꝭ resultat dcor fastigij quā p posse iā depixit stilus mgr̄i. O gl̄iosissime psul lōbardoꝝ gemma. italie fulgor. piseoꝝ radiꝰ. frācigenaꝝ speculū. petre doctor egregie. ppetuꝰ retribuat̄ hic tibi p labore triūphꝰ in supna sctā citate. Cū q̄ cūcta p scl̄a ⁊ nos q h exilio manētē te ste paulo nō hēmꝰ citatē ſʒ futurā expectamꝰ veniamꝰ letabūdi. Amē. Residuū huius pncipij sup q̄rto sniaꝝ regre in fine tabulaꝝ. qd̄ sic incipit. Expeditꝰ per dn̄i gratiam ⁊c̄.

f Amaritanꝰ. n. ⁊c̄. Celestis medicꝰ vnigēitꝰ di optimi mgr̄i pr̄es atq̄ʒ celicis a pr̄e missus a solijs: veniēs in mūdū hūanū genꝰ iā lāguore pmortuū: visitare dig̃tus ē carne nr̄a prīꝰ trabeatꝰ. hinc ide suauissimisq̄ʒ pigmētoꝝ collectis odoribꝰ: electuariū saluificū ifirmāti ꝯtribuit. nec prīꝰ ad pr̄eʒ ascēdit: q a pr̄e exiuerat. (A sūmo: inq̄t ps. celo egressio eiꝰ. ⁊ occursus eiꝰ vsq̄ʒ ad summū eiꝰ) dōec vasa gr̄aꝝ q̄ sacr̄a noīo: nobis possidēda relinq̄ret: culmine de pxº digitis exarato spūs linguis in igneis caritatꝭ. Sic q̄ppe dudū Jesus aliꝰ q̄ʒ syrach pferūt nr̄o de Jesu loq̄tur: vnguentarius faciet pigmēta suauitatis ⁊ vnctiōes cōficiet sanitatis. O vnguētarius mirabilis. O nr̄ samaritanus. O splendor. O radiꝰ. O sapia di pr̄is seminecē semiuiuū a hierusalē in ierico descēdētē manibꝰ ppr̄ijs: vnguētis varijs: sanasti vulneribꝰ liuoribꝰ: plagis tumētibꝰ: ptactꝭ ꝯfectōi tuoꝝ pigmētoꝝ sanitatē suauitati sociās: vt sanitas suauitatē amabilē redderet ⁊ suauitas sanitatē exornaret: simulq̄ʒ vtili dulcedo iūgeret̄. Sic q̄ppe nr̄ flaccꝰ oratiꝰ: dū artis poetice pcepta describeret itulit oē tenet pūctū: q miscuit vtile dulci. Tāti igr̄ medici eruditissimi mgr̄i. q̄s sciaꝝ variꝰ dcorat cunēꝰ antidota mediciasq̄ʒ mēte lustraturi: q̄rtū sniaꝝ libꝝ ingredi estio oportunū: vt si i pº di sūmi appuit maiestas. ⁊ in scdo nota est eiꝰ pō. in tertioq̄ʒ dei saluatoris appuit benignitas. iā in hoc finali pclamet̄ clemētia di. hic q̄ppe q̄rtus vt de ceteris taceā supne hierusalē apit ⁊ ostēdit viagiū vt iā nō de via ambulātes sacr̄is cōfortati securi celicas statiōes adeamꝰ. Hūc igit̄ libꝝ accipiēs in māibꝰ: ternas diuidēdū indico i pticulas. In prīa dono sacr̄oꝝ celi resplendet iter pūiū. In scda aurea btōꝝ hinc tāgit̄ ⁊ plenū gaudiū. In tertia clausionē dcōꝝ bn̄ gratū fert epilogiū. Prīa in pncº. Scda di. xliij. ibi. Postrēo de ꝯditiōe resurrectōis ⁊c̄. Tertia in fine totiꝰ opis. ibi. Hec de pedibꝰ sedētis ⁊c̄. Rursus prīa pticula in q̄ dono sacr̄orū ⁊c̄. in tres ptes diuidit̄. In prīa determīat̄ de sacr̄is ſʒ gn̄alr̄. In scda iuestigat̄ circūcisio icidētalr̄. In tertia ꝯtinuat̄ sacr̄m xp̄i specialiter. Prīa in pncº. Scda ibi. Fuit tn̄ iter illa sacr̄m quod ⁊c̄. Tertia dis. ij. ibi. Jā ad sacr̄a noue legis ⁊c̄. Rursus prima pticula in q̄ determinat̄ de sacr̄is gn̄alr̄ in tres ptes diuidit̄ In pª pmittit̄ ſmo narratiuꝰ. In scda adiungit̄ textꝰ ꝯiūctiuꝰ. In 3ª cōserit̄ ordo collectiuus. Prīa in pncº. Scda ibi. De qbꝰ quattuor pmū cōside. ⁊c̄. Tertia ibi. Sacr̄m ē sacre rei signū ⁊c̄. Cuiꝰ vlterior diuisio satis in pmptu est idō dimittit̄. Idō seq̄tur illa scda ps pncipal̄ huiꝰ di. Fuit tn̄ inter illa sacr̄m ⁊c̄. In q̄ iuestigat̄ circūcisio incidētalr̄. ⁊ hec hʒ diuidi i tres ptes pncipales. In prīa pʒ circūcisionis efficacia. In 2ª adest dubitatiōis mā. In tertia claret vi sermōis eiusdē subā. Prīa in pncº. Scda ibi. Querit̄ aūt de viris ⁊c̄. Tertia ibi. Hic dicēdū est in quo istituta ⁊c̄. Et hec est dio pn̄tis dis. in gn̄ali. circa quā talis mouetur titulus questionis in spāli videlicet.

A cerimōia vl̄ sacr̄ʒ circūcisio cēseat̄

a Et af ꝙ fuerit cerimōia triplici meº

Prio sic. Illd erat legis mosaice cerimonia: qd̄ tpe moderno nulla pōt rōne seruari ſʒ hmōi est circūcisio. igr̄ ⁊c̄. Maior pʒ ex dīa cerimoniaꝝ ad iudicialia ⁊ moralia. moralia. n. semp sunt viua q2 manēt etiā sub

lege xp̄i:⁊ perfectius ꝙ̄ in lege moysi. Iudi/
cialia vero mortua sunt q̄ꝛ nō manēt: non tñ̄
sunt mortifera:q̄ꝛ possent a p̄ncipib⁹ institui.
Cerimonialia vero mortifera sunt:q̄ꝛ neque/
unt bñ̄ fieri. Sed p₃ minor ap̄li sn̄ia dicentis
Si circūdami xp̄s vobis nihil ꝓderit. ¶ Se
cūdo aꝛ sic. Nō fuit p̄fectior circūcisio obser/
uatione sabbati:imo vꝛ eꝯ.sed obseruatio sab
bati fuit cerimonialis:ergo ⁊ circūcisio. Ma
ior p₃ ex eo ꝙ obseruatio sabbati in mādatis
decalogi ꝯtinebaꝛ:qui erat toti⁹ legis sū̄ᵃ.tū̄
q̄ꝛ sepi⁹ recoliꝛ in lege.memēto vt diē sabba/
ti sc̄tifices.tū̄ sc̄dō q̄ꝛ maxīa trāsgrediētib⁹ pe
na dabaꝛ.p₃ Numeri.xv.de colligēte solū li/
gna in die sabbati qui ꝑꝑ hoc fuit lapidatus
S₃ ꝓbaꝛ minor ex dictis docto. dicētiū ꝙ iō
nō remāet in noua lege q̄ꝛ erat cerimonialis
¶ Tertio aꝛ sic. Omne futuri figuratiuū i an
tiqua lege dicebaꝛ cerimōia:s₃ circūcisio ma/
xime erat hm̄ōi.igꝛ ⁊c̄. Maior p₃.q̄ꝛ cerimo
nie erant institute ad signandū venturꝝ xp̄m:
aut celestis regni gloriā.S₃.ꝓbaꝛ minor. Vñ̄
geñ.xvij.legiꝛ data in signū. Et ad ro.iiij.vo/
caꝛ signaculū ⁊ p₃.q̄ꝛ signabat remotionē su/
perfluorꝝ i gloria. ¶ In opᵐ tñ̄ aꝛ aucte mḡri
in l̄ra noianꝛ circūcisionē sacꝛm:cū igiꝛ sacꝛa
a cerimonijs distingui videanꝛ: sequtur ꝓposi
tū. ¶ In ista q̄ōne ad libros ceteros parifor/
miter sunt tres articuli declarādi. Prim⁹ tri
um terminorꝝ expositiuus. Sc̄d̄us triū ꝯclusi
onū positiuus. Terti⁹ triū difficultatu₃ iuxta
tres ꝯclones motiuus. ¶ Quantū ad primū
arti.termini sunt. Sacꝛm Cerimōia ⁊ Circū/
cisio. ¶ Primus igꝛ terminus est sacꝛm: q̄si
sacrās mentē. Vñ̄ doc.sub.in p̄n̄ti di.q.ij.ar.
iij.sacramēti talē donat diffinitionē. Sacꝛm
ē signū sensibile gratiā dei vel effectū dei gra
tuitū ex institutione diuina efficaciter signās
ordinatū ad salutē hoīs viatoris. in qua diffi
nitione tria tāguntꝛ. P° genus sacꝛi:dū diciꝛ
signū sensibile.multa.n. siḡnt q̄ nō sunt sacꝛa
sicut circulus an̄ tabernā ibi siḡt vinu₃ eē:nō
tñ̄ noiatur sacꝛ₃. Et quo ad hoc noto triplex
signū eē.memoratiuū:demōstratiuū: ꝓnosti
cū.primū est p̄teriti.sc̄dm̄ p̄sentis.tertiū futu/
ri. Et horꝝ triū sacꝛorꝝ extat signū passiōis xp̄i
p̄terite:gr̄e mō collate:⁊ glorie future. ¶ Se
cūdo tāgiꝛ cā effectiua sacꝛi:dū dicit.ex insti/
tutione dīna efficaciter significās. Cā.n.effe/
ctiua sacramētorꝝ deus est. Diciꝛ vero effica/
citer ad drīam sacramentorꝝ antique legis:in
q̄bus ex nā̄ sacꝛi nō ꝯferebaꝛ gr̄a dempta cir
cūcisione. Diciꝛ aūt ꝙ significat gratiā aut ef
fectū dei gratuitū/ꝑꝑ eucharistie sacꝛm. Illō

n.ꝓprie nō siḡt gratiā s₃ effectū ḡtuitū.i.cor/
pus xp̄i verꝝ aut misticū:vt patebit suo i loco
Tertio tāgiꝛ cā finalis sacramēti:dū dr̄.ordi/
natū ad salute₃ hoīs viatoris.vt.s. ꝑ visibilia
ad inuisibilia ascendamus. Ex q̊ p₃ ꝙ in celo
nulla erūt sacꝛa. Et hec doctoris nostri diffiᵒ
satis cōcordat illi quā hugo de sc̄tō vic.in li.
suo de sacramētis ponit. Sacꝛm est el̄m cor/
porale oculis q̄dē suppositū ex institutōe re/
presentās:ex similitudine signās: ex sc̄tificati
one inuisibilē gr̄am ꝯferēs.vt p₃ ispicieti. Ce
terꝝ noto vt notat sc̄tūs tho.ꝑte pᵃ p̄n̄tis di.q.
i.ꝙ sacꝛm dr̄ tripl'r. Primoᶜ dr̄ sacꝛm id qd̄ ē
veluti origo sacramēti. hocᵒ passio xp̄i dr̄ sa/
cramētū.q̄ꝛ mors xp̄i nr̄orꝝ sacꝛorꝝ est ꝯsuma/
tio. Sc̄dō dr̄ id qd̄ solū sacꝛm oñdit. ⁊ hocᵒ di
cunꝛ fuisse sacꝛa in antiqua lege. Tertio dr̄ sa
cramētū id qd̄ est ita signū gr̄e:ꝙ ēt cā existiꝛ
i.efficaciter rñ̄tat. ⁊ hocᵒ dicunꝛ sacꝛa noue le
gis. ⁊ de istis dari vꝛ diffinitio p̄exposita. Et
tñ̄ de isto sacꝛm termino. ¶ Sc̄d̄us termin⁹
est cerimonia. ⁊ dr̄ a ceres qd̄ ē dea bladi: seu
frugū s̄m modū loquendi gentiū. ⁊ mun seu
munus q̄si cerimonie. q̄ꝛ primitus cerimonie
fuerūt dicte inq̄ztum de blado:aut alijs terre
nascētibus:aut deo aut ydolis munera offere
banꝛ. Nō aūt āpliatū ē ad quēlibet ornatu₃
cultus diui:vt sunt thurificatio:genuflexio:in
clinatio.vel vt dicit Valerius maxim⁹:dr̄ ce/
rimōia a cere quodā opido vbi primit⁹ tales
ortū h̄uerūt cerimonie. Ceterꝝ noto ꝙ in lege
antiqua erāt tria. Iudicialia Cerimonialia ⁊
Moralia. Moralia p̄ncipaliter ordiabāt vt
hō honeste viueret:⁊ q̊ ad se ⁊ q̊ ad ꝓximū ⁊
deū p̄ncipal'r. Iudicialia ne dissensio insurge
ret. Cerimonialia vero cultu₃ ordinabāt dei:
aut p̄sagiabāt futura. Et tñ̄ de isto terio ceri/
monia. ¶ Terti⁹ termin⁹ ē circūcisio a circu₃
⁊ scindenᵒ.vñ̄ iohēs dam̄.in li.iiij. suarꝝ sn̄iarꝝ
circūcisionē diffiniēs dicit. Circūcisio ē sigᵐ
determinās israel a gētib⁹ cū q̄b⁹ cōuersabaꝛ.
Et tāgunꝛ tria. P° gen⁹:dū dr̄.signū.erat.n.
sigᵐ remotiōis original' culpe in q̄ ē.vt tāgit
Ansel'.q̄si q̄dā circulus.q̄ꝛ p° pᵃ infecit nām:
⁊ rursus nā inficit ꝑsonā. Sc̄dō tāgiꝛ subm̄ in
quo erat:q̄ꝛ israel.cetere.n. natōes ad illā nō
erāt obligati. Tertio tangiꝛ finis circūcisiōis
nō q̄dē oīs s₃ vnus:dū dr̄.determinās israel a
gētib⁹ cū q̄bus ꝯuersabaꝛ.erat.n.signū distin
ctionis ppl̄i dei a ceteris popul'. Vltra notat
doc.deuo.ꝑte sc̄da p̄n̄tis di.ar.ij.q.ij. ꝙ i hoc
circūcisionis sacꝛo fuerunt tria.s.efficacia: q̄ꝛ
ꝯferebaꝛ gr̄a in eo.sc̄dō significatio:q̄ꝛ figura
bat gloriā eternā:q̄ eterna ē sicut circul⁹ finē

nō h̄z.3ᵒ obſeruātia.⁊ ibi Hugōe teſte in li.ꝺ
ſacramētis.tria fuerūt.ſex⁹ maſculinus.caro
ꝑpucij.⁊ dies octauus.q̄ eliciunt ex gen̄.xvij.
Et tn̄ de.j.arti.¶ Quātuȝ ad ſcōm arti.ſunt
tres ꝯcl'ones.Pᵃ eſt de ſacr̄o in cōi.Et ſcōa ē
de ſacr̄o veteris ⁊ noue legis in cōpatōe vni⁹
ad aliꝺ.Tertia ē de ſacr̄o circūciſionis.Pᵃ ē
hec.Sic ſacr̄a iſtitui ꝯgruit vt nullā i ſe ſpūa
lē cauſādi virtutē ſubiectiue acciperēt.¶ Di
cit pᵃ ps ꝯcl'onis ꝙ ꝯgruit ſacr̄a iſtitui.Pro
bat̄.Nā.n.hūana tota erat lapſa ⁊ aīa ⁊ cor/
pore.⁊ ita totū dei fili⁹ aſſumpſit ⁊ inuiſibileȝ
aīaȝ ⁊ viſibile corp⁹.vt igit̄ ei eſſem⁹ ꝯformes
cōgruū erat vt per ſacr̄a q̄ ei⁹ ſunt effectus.⁊
viſibile hn̄t.i.el'm:⁊ inuiſibile.i.gr̄aȝ eſſemus
diſpoſiti.Ceterū vt notat pte pᵃ p̄ntis diſtin.
doc.ſub.q.iij.ꝯgruū eſt valde hoib⁹ vni⁹ ſecte
ſeu modi viuēdi hēre vnuȝ aliqd ſeu habituȝ
ſeu aliud per qꝺ ab alijs cognoſcant̄ hoib⁹ ⁊
mutuo diſcernant̄:⁊ inter ſe magis ſe diligāt
vn̄ ꝯ fauſtū teſte Aug.Nulla religio:null⁹ ri
tus vnq̄ȝ fuit:qn ſua ſacr̄a diſtincta hēret.Et
ita noſtra ſacr̄a cōgrue nobis collata ſunt vt
in hoc ab alijs diſtiguamur.vn̄ ⁊ ꝑter h̄ doc.
deuo.triplicē ex pte dei ponit rōneȝ in hmōi
ſacramētis pte.j.q.j.Prima ē dei mīa.qꝛ.n.
labiles ſum⁹ a gr̄a:voluit dei mīa vt ſacr̄a ha
beremus ad q̄ recurrerem⁹ tpe oportuno ad
ꝑcipiendā gr̄am.Scōa ē dei iuſticia.vt qꝛ ni
mis diligēdo terrena peccam⁹:ēt ſi ſanari cu
piam⁹ q̄ſi ſub eis nos hūiliem⁹.Materia.n.
ſacr̄oꝝ ē q̄ddā corꝑale de cōi.Tertia rō ē di/
uina ſapia.q̄ mira i hoc apparuit:vt ꝑ id ꝑ qꝺ
hō peccauerat:ꝑ illud met reſurgeret.ſicut et
canit̄.Qui in ligno vicebat in ligᵒ quoq̄ȝ vin
ceret̄.Et ſi dicat̄ ꝙ in creatiōe ꝺs nihil regſi/
uit:ergo nec i recreatiōe.Dᵐ ꝙ nō extat ſimi
le.Creatio.n.ē ſimpl'r a nihilo in ens iō nihil
ꝑſumit.Recreatio vero ab ente incipit iō de
cōgruo ꝑexigit diſpōnē:que ꝑficit̄ ſacramēt̄.
vn̄ nō oȝ ꝺs dici fruſtra id facere lȝ poſſet pō
abſoluta imediate ſine ꝑuijs ſacramētis aīaȝ
caritate iformare.meli⁹.n.ſic diſpoſuit vt ad
nos inſtituendos noſmetipi agerem⁹ vt dicit
Aug.Qui creauit te ſine te:nō iuſtificabit te
ſine te.Sacr̄a q̄ppe in onus nō veniūt egroti
qꝛ dat̄ gr̄a adiuuās:niſi hō pōat obicē.¶ Sȝ
dicit ſcōa ps ꝯcl'onis.ꝙ ſacr̄a etiā noue legis
nullā hn̄t effectiue cāſalitatē ad gr̄aȝ.Probat̄
Si.n.aliquā(ſuꝑ gr̄am cauſandā vel effectū
ſpūalē aīe hērent)cauſalitatē:quero que eēt
illa virtus aut corꝑalis aut ſpūalis.nō corꝑa
lis manifeſtū eſt:qꝛ talis virt⁹ nō agit in ſpūȝ
niſi forſan obiue.ſȝ ꝓbat̄ ꝙ nec ſpūal':qꝛ ſubm̄
ē corꝑale.Pȝ ꝙ̄t boeti⁹.ꝙ oē qꝺ recipit̄ i aliq̄
recipit̄ ad modū rei recipiēt̄:⁊ nō rei recepte
Ceteꝝ in ſacr̄o duo ſunt.ſ.ꝟbū ⁊ elemtū.q̄ro
in quo ē iſta virtus ſubiectiue:vel i ꝟbo vel i
elemēto:qꝛ nō ꝑt vna ſimplex q̄litas eē i duo
bus ſubīs diſꝑatis.nō ē in elemēto.pȝ:qꝛ aū
ꝟbū nō dꝛ hēre cauſalitatē.ſed ꝓbat̄ ꝙ nec in
ꝟbo.Si.n.ſit in ꝟbo:aut i toto ꝟbo:aut i pte.
nō in toto ꝟbo:qꝛ totū ꝟbū eſt extēſuȝ.vt ꝟbi
gr̄a in ſacr̄o altaris.hoc ē corp⁹ meū.⁊ ita vir
t⁹ eēt extēſa:qꝺ repugnat q̄litati ſpūali:quaȝ
vocat ps aduerſa.Si aūt ſit in pte ꝟbi:quero
in q̄.aut prinᵒ aut medio:aut fine.pᵒ n̄:qꝛ tūc
eſſet ſacr̄m añ finē ꝟboꝝ:qꝺ nō cōcedit̄.ſi di/
cat̄ ꝙ in fine miꝝ eſt ꝙ ꝺs tā nobilē fecerit q̄li
tatē:vt ſubito trāſeat.¶ Ex quo pȝ ꝺfect⁹ ſcti
thome:q pte.j.q.iiij.p̄ntis di.ponit ꝙ oȝ in ſa
cramētis noue legis ponere quādā virtutē ꝑ
quā in ſacramētis nō iterabilib⁹ in aīa gignit̄
caract̄.⁊ in ſacramētis iterabilibus diſpō ad
gr̄aȝ.opᵐ tn̄ pȝ ex ꝯcl'one.vn̄ nō imerito ꝑpo
nit̄ paſſu in iſto doc.deuo.ſctō tho.q pte.j.q.
iiij.ponit in p̄nti di.nullā talē poni virtutē:ſȝ
ſolā dei aſſiſtentiā:q ex pacto h̄ voluit vt quo
tiēs ſacr̄m cōfert̄ donabit gr̄aȝ:niſi ex pte no
ſtra ipedimētū eueniat.hoc idē tāgit i dubijs
l'ralib⁹.xl.di.tertij.Et addit ibi ꝙ dn̄s guil'ls
eꝑs pariſien̄.p̄nte magne viro mēorie alexᵒ
de hal'.in ſcol' fratrū minoꝝ hāc ſe deteriauit i
ptē.Dat̄ exᵐ manifeſtū.lȝ.n.obediat̄ litteris
pape:aut regis.nō tn̄ vr̄ aliq̄ virtus in litteris
ponēda:ſolūmō fit intimatio regie aut papa
lis volūtatis.Sic in ꝓpoſito de ſacramentis
det exēplū doct.ſub.qōne 3ᵃ.Dicat vir bone
fidei alteri:in tali ſigno.vtputa:pacis oſculo
tale firmabit̄ negociū:credēdū eſt ei.ſic qꝛ pe
pigit nobiſcuȝ deus fedus vt in ſacramentis
gr̄am cōferat:niſi obex a nobis veniat.Et tn̄
de pᵃ ꝯcluſio.¶ Scōa ꝯᵒ eſt de cōparatione
ſacramentoꝝ noue legis ad ſacramēta vete/
ris legis.⁊ ē hec.Ex opere tā operato q̄ȝ ope
rante noſtra ſacramēta gr̄am cōferunt.ſȝ alia
ꝺēpta circūciſione ſolū vt operis operantur.
Pro declaratiōe ꝯcluſionis noto ꝙ op⁹ ope
rans vocat̄ caritas:ſeu fides.ſed opus oꝑatū
operatio exterior.Patet igit̄ veritas cōcluſi
onis i noſtris ſacramētis.quo.n.ad op⁹ ope/
rans.ſ.caritatē:ipa ē que per dilectionē ope/
ratur.Et Aug.teſte ad Bonifaciuȝ:meretur
augeri:vt aucta mereat̄ ⁊ ꝑfici.ſȝ ꝙ ēt ad op⁹
operatū.pȝ ex differentia noſtroꝝ ſacramēto
rum ad ſacramenta veteris legis communi/
ter dicta:quia noſtra efficiunt quod figurant
ſua.non quod opȝ intelligi de oꝑe operato.

¶ Unde dicebat secunda pars ꝯclusionis ꝙ sacraméta veteris legis dépta circūcisióe qꝛ erant contra peccatū originale solum cōferebāt gratiā ex ope opante.s.caritate. Probat ex discursu quē pónit Hugo de sctó victore. Prius inqt in lege nature vict⁹ é hó de ignorátia.secūdo in lege moysi de impotétia:duꝫ data est lex vet⁹ sine gratia. Et tūc venit xp̄s de quo Joh.p° scribit. Gratia ꝛ vitas per Jesum xp̄m facta est. Uñ sup illud ad Ro.iij. Ex opib⁹ legis. Dicit glo. Opa legis dicunt que cū lege instituta ꝛ terminata sunt:que nū ꝙ̄ instituere potuerūt.etiā si in fide ꝛ sctitate fierent. Jdeo merito per Esayam clamat dñs Esaye p°. Sanguiné hircoꝝ nolui.vbi glo.de super dicit.pterito vtés ostēdit se sacrificia iudeoꝝ nunꝙ̄ amasse:qḋ intelligi habet rōe solū opis opati:aut etiā rōne offerentiū:qꝛ iudei indigne offerebāt:tū dū fiebāt in caritate ratione adiuncte caritatis:homo in eis poterat mereri.Ex quo pꝫ defect⁹ Gilberti porretani episcopi pictaū.qué seq videt hic magister dicétis ꝙ dato ꝙ illa veteris legis sacrificia hó ex caritate cōpleret:nunꝙ̄ tñ i eis mereri poterat. Pꝫ tamé oppositū ex cōclusione. Uñ iudicat Hugo de scō victore illius tenēs oppositū melius dicere:non tñ sequit illa sacraméta eque valere nostris.dato enim ꝙ nullus foret caritatis mot⁹:ita tñ ꝙ obex nō veniret,pficerēt:nō sic in alijs. ¶ Tertia conclusio est de sacraméto circūcisióis:ꝛ est hec. Sic abrahe de circūcisionis sacraméto precepto cōtra originale cōfert:vt conferat ꝛ gratiā. Dicit breuiter prima pars ꝯclusióis ꝙ sacramētū circūcisionis recte primo datum est abrahe tanꝙ̄ patri fidei. Uñ xp̄s dicit circūcisioné nō esse ex lege sed pr̄ibus:decebat eni ante dādā legem populū peculiaré dei a ceteris hoc signo distingui populis. Erat aūt cōtra originale termino cōpleto octo dierū. Sꝫ qd si ante dié octauū moreret infans. Dicendū ꝙ in fide parētū saluabat.lꝫ magister in p̄senti distinctione dicat ꝯtrum.ꝙ scilꝫ ideꝫ est sicut de puero ante baptismum.nec debebat terminus aliquatenus p̄ueniri. pꝫ manifesto exéplo. Prouerbioꝝ enim 3° dicit Salomō. vnigenitus fui corā matre mea.s.bersabee. ꝛ tñ certum est ꝙ bersabee aliū a Dauid habuit filiū:sed qꝛ mortuus est ante octauū dié nō fuit circūcisus:nec per cōsequēs noiatus:tuꝫ secūdo qꝛ nullū aial offerebat deo in lege ante octauū dié.tum tertio ex more iudeorum: qué adhuc hodie obseruant.nullū eniꝫ añ diem octauū circūcidūt hoieꝫ. Sed qd de illis q nō fuerūt circūcisi in deserto ꝗdraginta annis:ꝛ tñ multi mortui sunt. Dicit Tho.hic ꝙ nullus incircūcisus ibi mortuus est.solū.n.in deserto mortui sunt qui egressi sūt de egypto. ꝛ hij oēs fuerūt circūcisi i egypto. Ceteri sub Josue cultris lapideis.lꝫ modo cuꝫ nouaculis fiat a iudeis:ita ꝙ cultr⁹ lapideus aut nouaculū non sunt de essentia precepti. ¶ Sed dicit scd̄a pars ꝯclōnis ꝙ in isto sacro circūcisióis:necdū remouebat originalis culpa:sꝫ cōferebat gr̄a. Pꝫ ex dispōe diuina:q̄ nulliꝰ vitat inimicitiā nisi capiēdo amicitiā.potuit tñ vt dicit doc.sub.de inimico facē nō amicuꝫ dato ꝙ nō eēt amicus per caritaté.pꝫ si ponet hó in puris nālib⁹. Et tñ de scd̄o articlo.
¶ Quātū ad 3ᵐ artᵐ sunt tres difficultates.
¶ Prima difficultas. Quare sacraméta noue legis noiant vasa grē. Dᵐ ꝙ sicut qḋ é i vase nō é de ipo:nec ex ipo:sed cū ipso capit.sic dū hó accipit sacrm̄ accipit ꝛ grām:lꝫ nō sit nec de ipso sacro:nec ex ipso:ꝛ sicut dū qs liq̄re indiget ad vas vadit:sic dū gr̄a indigem⁹ ad sacra recurrim⁹. ¶ Scd̄a difficultas.vñ é ꝙ circūcisio in antiq̄ lege sola ex ope opato gratiā cōferebat non alia sacra. Dicendū ꝙ causa efficiēs erat diuina istitutio:causa finalis xp̄s quē p̄figurabat:causa mālis locus.qꝛ scriptū est de abraham. Jn semine tuo bndicent oēs gētes:causa formalis rotunditas significās eternitaté seu gratiā ad eam ducēs.
¶ Tertia difficultas. Quale erat remedium quo ad peccatū originale in lege nature ante circūcisioné. Dᵐ ꝙ in puulis fides:tñ cū aliquo signo exteriori. Jdē in adult cū decimatione oblatióe vel sacrificio.oblatio ꝗppe rep̄ntabat deū creatoré.sacrificiū deū redéptoré:qꝛ sacrificiū fit in morte aialiū:ꝛ xp̄s moriendo nos redemit:sed decima deū glorificanté:qꝛ decé é nūer⁹ pfect⁹.vt pꝫ arismeticis. Et tñ de 3° arti°. Ex quo pꝫ ad.q.ꝙ videlꝫ cerimonia vt hꝫ diuidi cōtra sacrm̄:sed sacrm̄ circuncisio noiat. Si.n.capiat large cerimonia: vt p̄prie:hꝫ diuidi cōtra indiuisibile ꝛ morale.nulli dubiū qn circūcisio fuerit cerimonialis:ꝛ nō solū sacralis. Et illo modo currūt argumēta tria in pede qōnis.ideo cōcedūtur. Et tñ de p̄nti qōne. Ex p̄nti aūt dis.de mente magrī tres capiunt cōclōnes. ¶ Prima p°. Sacra pia innati criminis palā remedia dat fons regiminis. Dicit cōclo ꝙ fons toti⁹ boni de⁹ dat sacra cōtra peccatum originale. Et ponit a principio vsq̄ ibi. Jam videre restat differentiā ꝛc. ¶ Scd̄a cōclo. Ex lege veteri ornāt sacra:sed grato federi nostra sūt attēta.

Dicit cõclusio ꝙ sacramẽta veteris legis dif ferũt ab his noue legis: q̃ illa solũ signt: ista signãt ⁊ efficiũt q̃ iũgũt grato federi. i. amo/ ri. Et ponit̃ ab illo loco. Jam vidẽ ⁊c̃. vsq̧ ibi Fuit tñ inter illa ⁊c̃. ¶ Tertia ꝯ°. Circũcisio/ ne crimẽ mũdabatur vt ablutiõe ⁊ vita daba tur. Dicit cõclusio ꝙ in circũcisione sicut ĩ ba ptismo culpa originalis tollebatur ⁊ gratia conferebatur. Et ponitur ab illo loco. Fuit ta men inter ⁊c̃. vsq̧ ad finem distinctionis.

Am ad sacramẽta noue legis ⁊c̃. Hic signat̃ secũda distin. huius quarti que sic cõtinuatur ad p̃cedẽtes. Nã postq̃ in p̃cedẽti distinctiõe determinatũ ẽ de sacra mẽtis gñaliter. Et secũdo de circũcisiõe actũ est incidẽtaliter. Nũc tertio incipit agere de sacramẽtis noue legis spãliter. Et habet diui di in tres ptes principales. In pria sacrorum oium tẽpus querit̃ ⁊ institutio. In secũda ad baptismũ sc preuiũ ioannis trãsfert nũc inq̃si tio. In tertia de quolibet per scruti[m] lucidior cõstat indagatio. Prima in principio. Scda ibi. Nũc v̇o de baptismi sacramẽto. Tertia d. iij. ibi Post hec vidẽdũ ẽ qd sit baptisma ⁊c̃. Prima aũt parte indiuisa manẽte. Rursus secũda pars in qua ad baptismũ Joãnis pre/ uiũ ⁊c̃. in tres partes diuiditur. In prima ei[9] vtilitas ponit̃ ⁊ baptismi rõ. In secũda insti/ tutio adiungit̃ atq̧ noiatio. In 3[a] vsus eiusdẽ cõnectit̃ necnõ variatio. Pria in principio. Secũda ibi. Si querit̃ quare dictus est. Ter/ tia ibi. Hic cõsiderandum est si baptizati ⁊c̃. Hec est diuisio presentis di. Circa quã ⁊c̃.

A baptismus ioãnis tp̃e legis gratie extiterit sacramẽtum. Et arguit̃ ꝙ non triplici me[o]. ¶ Primo sic. Oia sacra mẽta aut extant legis nature: aut moysi: aut gratie. sed baptismus ioãnis non fuit harum legũ. igit̃. Maior pz ex eo ꝙ oẽ tẽpus a statu innocẽtie his trib[9] decurrit legib[9]. Sed mior pz p singula. primo ꝙ nõ fuit legis nature est manifestũ: nec secũdo legis moysi. q̃ Matt. xi. scribit̃. Lex ⁊ pphe vsq̧ ad Joãnẽ. nec ter tio fuit legis gratie: q̃ baptism[9] xp̃i ponitur ianua ⁊ principiũ int̃ hmõi sacramẽta. ¶ Se cũdo arguitur sic. Oẽ sacramẽtũ aut solũ est significatiuũ: aut significatiuũ ⁊ causatiuũ si mul: sed neutrũ baptismo ꝯuenit ioãnis. igit̃. Maior pz ex differẽtia posita sacramẽtorum noue legis ad veterẽ: q̃ sacramẽta veteris le gis solum signt. sed sacra noue legis ⁊ signifi cãt ⁊ efficaciter se habẽt. Sed minor pz. p̃mo ꝙ nõ sit causatiuũ: q̃ tũc baptizati baptismo ioãnis nõ fuissent baptismo xp̃i rebaptizãdi: qd̃ nõ tenet̃. Scdo ꝙ nõ sit significatiuum: q̃ sacrm dr̃ significatiuũ respectu inuisibilis for me. i. gr̃e ex sua diffinitiõe: hãc aũt nõ sigbat ille baptismus. ¶ 3° ar̃ sic. Oẽ sacrm a deo imediate institui̇t̃. sed baptismus ioãnis non fuit imediate a deo institut[9]. igit̃. Maior pz ex eo ꝙ nullus alius põt certũ signũ dare nisi solus deus: aut sig̃ti[m] gr̃e: aut causatiuũ cum imediate a deo creet̃. Sed p̃batur minor: q̃ nõ esset alias rõ: quare citius baptismus ioã. diceret̃ q̃ȝ baptismus petri aut pauli dum ba ptizabãt: nisi q̃ hic a ioãne instituit̃: ali[9] v̇o a xp̃o. ¶ In o[m] tñ arguit̃ auc̃te Hugo. iter ba/ ptisma xp̃i ⁊ baptisma ioãnis differentiã po nẽtis: inter baptisma xp̃i ⁊ baptisma ioannis hoc interest: q̃ solũ ibi sacrm dabat̃: hic sacrꝫ ⁊ res sacramẽti. In ista questione ad p̃ceden tẽ p̃iformiter sunt tres arti. decla. primus ⁊c̃. ¶ Quo ad primũ arti. termini sunt. Sacrm. Baptismus ioãnis: ⁊ tp̃s legis gr̃e. ¶ Pri/ mus ergo termin[9] est sacrm: q̃si sacrãs actuꝫ Aũ vltra p̃cedẽti dist. de sacro dicta notãda est diffinitio sacri quã tãgit ibi de sacro ma/ gister. Sacrm (inqt loquẽs de sacramẽto no ue legis) est inuisibilis gratie visibilis forma: vt ymaginẽ gerat ⁊ causa existat. In qua dif/ finitione tria tangunt̃. Primo formale sacri: dũ dr̃. visibilis forma inuisibilis gratie. Sacra mẽti nẽpe s̄m doc. sub. parte p[a] p̃cedẽtis d. q. ij. loquẽdo formalr̃. nõ est nisi qdã respect[9] rõnis fundat[9] in forma visibili: vt signatio ab lutionis interioris in ablutiõe exteriori: ⁊ ter minat[9] ad formã inuisibilẽ. i. gratiaꝫ vel effe ctũ dei gratuitũ: qd̃ dico p̃pter eucharistie sa cramẽtũ. Secũdo tãgit̃ p̃portio mãlis sacra mẽti ad id qd̃ figurat: duꝫ dr̃. vt ymaginẽ ge/ rat: dꝫ. n. aliqua inueniri sĩitudo: sicut pz ĩ sa/ cramẽto baptismi in ablutione exteriori fcã per aquã: ⁊ interiori facta p gratiaꝫ. ita ꝙ ibi capiat̃ ymago pro sĩitudine: nõ p̃ut dr̃ mens p̃prie ymago dei: ⁊ hꝫ ꝯtra vesti[m] diuidi. 3° tangit̃ cõplecti[m] sacramẽti noue legis: dũ ad dit̃: ⁊ causa existat: nõ ꝙ hẽat aliquã virtuteꝫ gratie causatiuã seu causet caracterẽ: seu ali/ quã interiorẽ in mẽte dispõnẽ ex p̃cedẽti di. sed q̃ est signũ practicũ dei infallibile: ad qd̃ deus cõcurrit ad caritatẽ in nobis causandã: nisi ex pte nr̃a obex aduẽiat. ¶ Scds termi/ nus est Baptism[9] Joãnis: vñ baptism[9] ioan nis põt intelligi triplr̃. Aut passiue solũ. ⁊ sic dr̃ baptismus ioãnis ille baptism[9] flaminis q̊ in vtero fuit baptizat[9]: ⁊ a pctõ originali mũ dat[9]. Scdo itell git̃ baptism[9] ioãnis quo ali/ quẽ baptizet: in forma tñ baptismi xp̃i: seu da/

ta a xpo.sicut innuit in pñti dᵉ.q.ij.in repoztis pisiᵉ doc.sub.dicẽs ꝙ potuit fieri vt postꝗ̃ ba ptizauit xpꝫ aliquẽ baptizauerit i forma xpi. Tertio dr̃ baptismᵘ Joãnis ille i quo Joánes ꝑpꝛie ꝯsagiabat xpꝫ:baptizabat.n.isto baptis mate in noie vẽturi.vñ actuũ.xix.dr̃. Bapti zabat Joãnes ppl̃m dicẽs.Jn eũ q vẽturᵘ ẽ: ⁊ iste ẽ q.ꝑpꝛie dr̃ baptismᵘ Joãnis.Cuiᵘ rõ ẽ triplex.vt tãgit sctũs tho. arti. ij. q.pᵃ. Pꝛia qꝛ aliq̃́s vr̃ ꝙ fuerit sui baptismi istitutoꝛ:lꝫ ñ ꝑncipal̃r ſꝫ deᵘ.Scd̃a qꝛ in illo baptismo ni hil efficiebak:qd̃ Joh.nõ faceret:qꝛ solũ erat ablutio exterioꝛ.actuũ pᵒ. Joãnes qdẽ bapti zauit aq̃.Tertia rõ qꝛ soli sibi fuit datũ hmõi baptismi misteriũ.¶Tertiᵘ terminᵘ est Tp̃s legis gr̃e.vñ pᵒ notãdũ ẽ.ꝙ in vite pñtis cur riculo tria notank tpa.Pꝛimũ:tp̃s nature.⁊ durauit vsqꝫ ad legẽ datã moysi:Scd̃m tp̃s legis scripte.⁊ durauit a lege data moysi:vsqꝫ ad aduentũ xpi.Tertiũ tp̃s legis gr̃e seu xpi: durabit vsqꝫ ad finẽ mũdi.ita ꝙ nõ est hic ex pectãda pᵒlegẽ xpi lex sp̃ũsc̃ti. vt somniauit sup apocal̃. abbas ioachi:⁊ recitak a doc. de uo.in tractatu suo de aduẽtu antixpi. Ceteꝝ vlteriᵘnoto vt tãgit doc.deuo.arti.i.q.ij.ꝙ ħ in tertio tpe data fuerũt sacra nobilissima. ⁊ hoc triplici rõne. Pꝛio in documẽtũ vt sicut in antiqs seu in senectute:q̃ ẽ sexta hois etas est sapia.iuxta dictũ sapiẽtis.Ecc̃i.xxv. Quã speciosa veteranis sapia ⁊ gl'iosus itellectᵘ ⁊ ꝯsiliũ.Sic i sexta mũdi etate oñdenk ꝑ sacra secreta dei.Scd̃o pp remediũ vt hoie in lege nature pꝛiᵘ deuicto de ignoꝛãtia:⁊ i lege scri pta de ipotentia. in tertia lege.s. gr̃e apirenk in hmõi sacris vitas ⁊ gr̃a. Tertio pp oꝛna mẽtũ sue spõse.s.eccie.a qua nunꝗ̃ separabik: sicut separatᵘ est a sinagõ. iõ ꝓciosa dedit ei sacra seu iocalia.¶Quantũ ad 2ᵐ arti. sunt tres ꝯcl'ones.Pꝛia est de sacris noue legis. Scd̃a ẽ de baptismo Joh.absolute. Tertia ẽ de baptismo Jo.i cõpatõe ad baptismũ xpi. Pꝛia est hec.Sacris ꝑfectissimis adoꝛnak ec clesia:q̃ a xpo imediate ꝓdierunt.Dicit pꝛia pars ꝯcl'onis. ꝙ sacra ꝑfectissima debuit hr̃e eccia.Pꝛobak argumẽto doct. subti.in pñti dis.q.i.eccie.n.lex est ꝑfectissima: quã btã tri nitas disposuit hoibᵘ tribuere ꝑ statu vie vñ Matth. xxvi. dr̃:noui ⁊ eterni testamẽti.i.pᵒ qd̃ nullũ est aliud futuꝝ.in ꝓcessu aũt ab imp fecto ad ꝑfectũ:posterioꝛa sũt ꝑfectioꝛa. vñ ẽ hᵉ eccia ⁊ ꝓxima statui btitudinis.relinqtur igr̃ ꝙ ꝑfectissima debuit hr̃e adiutoꝛia:cuius mõi sũt sacra.Coꝛroboꝛat passuꝫ istũ:tã meri toꝛia passio xpi iã exhibita:nõ tñ ꝓmissa : sic in antiquis pꝛibus.certum est autem ꝙ plus habet quis gratuꝫ exhibitum beneficium:ꝗ̃ solum pꝛomissum.Et si dicatur ꝙ passio chꝛi sti iaꝫ non est:⁊ ita nequit causare talia sacra mẽta meritoꝛie.Dicẽdũ ꝙ lꝫ nõ sit in re:ẽ tñ in acceptatõe diuina.⁊ istud sufficit.Nec valet si dicak qꝛ baptismᵘ ⁊ euchaᵃ habuerũt effica ciã:⁊ foꝛsan alia sacra ante passionẽ xpi. naꝫ lꝫ nõdũ eẽt exhibita ope exterioꝛi: erat tñ ex hibita ope iterioꝛi:qꝛ moꝛi volebat ⁊ sufficit hoc.Jn antiquo aũt testamẽto nec ope inte rioꝛi nec exterioꝛi exhibita erat:iõ nõ extat si mile.Ceteꝝ põt dici ꝙ maioꝛẽ habuerũt effi caciã ad minᵘ aliq̃ post exhibitã passionẽ:qꝛ̃ de xpo moꝛtuo ex latere fluxit sanguis ⁊ aq̃ qbᵘ duo notank noue legis sacra : in sanguie euchaᵃ.ſꝫ in aq̃ bapᵐᵘ.Nec tñ dico ꝙ ita me ruerit nob passio xpi ista sacra:qn dei gr̃a no bis ꝯferank:qꝛ maxie appuit gr̃a dei:dũ nr̃aꝫ sumpsit nãm:vt nos total̃r liberaret: ⁊ dei in nobis appereret:⁊ mia ⁊ iustitia.mia dũ hũa no gñi cõdoluit.iusticia dũ xpꝫ vt sibi satisfa ceret moꝛi cõplacuit.¶Sꝫ dicebat scd̃a ps ꝯcl'onis.ꝙ sacra noue legis.s.septẽ imediate sũt a xpo dõ.pꝫ ꝑ oꝛdinẽ.Pꝛio de baptismo qꝛ discipuli baptizabant viuente xᵒ. Joh.iij. De ꝓcepto ãt huiᵘ sacri pꝫ Matth.vltio.Jte docete oẽs gẽtes baptizãtes eos ⁊c̃.De ꝯfir matiõe doc.sub.dicit tã in repoꝛtatis pisius ꝗ̃ i ope ꝑncipali ꝙ fuit istituta dũ Jo.xx. dic̃ xᵘ.Accipite sp̃m sc̃m.Et ꝯfirmata in die pen the.actu.ij.Scũs vᵒ thomas ⁊ multũ ꝓbabi liter dic̃ arti.pᵒ.q.iiij.ꝙ fuit istituta a xᵒ qñ ꝓ sentatꝭ sibi pueris desup manᵘipofuit.De eu chaᵃ pꝫ diffuse Jo.vi.pnia ãt fuit istituta Jo. xx.Acci.sp̃m sc̃tũ.quoꝝ remiseritis pctã ⁊c̃. ꝓmissa Matth.xvi.Tibi dabo claues regni celoꝝ.De extrema vnctiõe pꝫ Mar.vi.vbi i nuunk apl'i iungẽ ifirmos q sanabank nõ du biũ qn ꝓcepto xpi. De mr̃imõio pꝫ Matth. xix.nõ legistis ait xᵒ qꝛ masculũ ⁊ feminã fec̃ eos ⁊c̃.vbi ratificat qd̃ fecerat deᵘ de mr̃imo nio in statu inocẽtie.De oꝛdie vero Matth. xxvi.Hoc facite in meã cõmemoꝛatõeꝫ.Hec igr̃ sũt septẽ stelle q̃s in dextera sua poꝛtat fi liᵘ hois.Apoc̃.pᵒ qꝝ suffiᵃ quo ad ꝑsens tri pl̃r ꝓt capi. Pꝛio vt aspiciãt malũ aut culpe aut pene.Cõtra.n.pctũ oꝛigiale ẽ baptismᵘ. Cõtra actuale moꝛtale pnia . Cõtra veniale extrema vnctio.⁊ sic sunt tria ꝯtra tria pctã. pẽa est q̃druplex ſꝫ Bedã.Cõtra ignoran tiã ẽ oꝛdo.vbi dak ptãs discernẽdi.Cõtra cõ cupiscentiã mr̃imoniũ.Cõtra ifirmitatẽ ꝯfir matio.Cõtra vᵒ maliciã ẽ euchaᵃ.¶Scd̃o

eoꝝ accipit ſufficientia reſpectu vite. In vita
n.hūana pmo hō gignit.2° nutrit.3° roboꝛat
q̄rto repat.q̄nto moꝛit.Et hec q̄nqȝ hʒ i ſe hō
q̄libet.Sic in vita ſpūali baptiſmo gignitur.
eucħariſtia nutritur:confirmatione roboꝛat:
penitētia reparat.vnctione ꝯtra moꝛtē defen
dit. Si autē vita conſideretur reſpectu com/
munitatis quo ad carnalē eſt matrimonium.
quo ad ſpūalem eſt oꝛdinis ſacr̄m.¶Tertio
eoꝝ pōt ſumi ſufficiētia reſpectu v̄tutū.In au
xiliū fidei extat baptiſmꝰ.In auxiliū ſpei ex/
tat extrema vnctio.In auxiliū caritat̄ eucha
riſtia.In auxiliū prudētie oꝛdo.In auxilium
iuſtitie pnīa.In auxiliū tēperātie mr̄imoniū.
In auxiliū foꝛtitudis ꝯfirmatio.¶Scđa ꝯ°ē
de baptiſmo ioā.abſolute:⁊ ē hec.Ioānis ba
ptiſmꝰ a deo inſtitutꝰ ſignificatiōis rōe ſacr̄m
pōt dici.¶Hʒ pma ꝯclōnis ptīcl'a ꝙ baptiſ/
mus ioānis fuit a deo inſtitutꝰ.Probat.Ille
illiꝰ ē auctoꝛ rei cēſendꝰ:cuiꝰ fit auc̄te:ſʒ ioā.
baptizabat dei auc̄te.igit.Probat minoꝛ ioā.
p°.Qui miſit me baptizare ille mihi dic̄.Ce/
terū fiat argm dn̄i ieſu:baptiſmꝰ ioā.de celo ē
an ab hoibꝰ.Si de celo hʒ ꝓpoſituʒ.ſi aūt ab
hoibꝰ nō erat ei credēdū.vn̄ cum baptiſta ſit
nomē officij:potuiſſet cēſeri officij vſurpatoꝛ
Nec illud obuiat ꝙ ceſſauit imediate pꝰ moꝛ
tē ioānis:q₂ datū ſolū ſibi fuerat huiuſmodi
miſteriuʒ:vt pcurſoꝛ foret xp̄i.¶Sʒ hʒ 2a ps
ꝯclōnis ꝙ baptiſmꝰ ioānis pōt dici ſacr̄m rō/
ne ſignificatiōis.vn̄ i baptiſmo Ioā.tria pn̄t
cōſiderari.Prio ſignificatio:q₂ ſignificabat
bapm xp̄i.Si.n.baptiſmata vaa antique legiſ
bapm ſig̃bāt xp̄i:hic a foꝛtioꝛi. Scđo aſſuefa/
ciebat ad xp̄i baptiſmū:⁊ ſic nō erat ſacr̄m:ſʒ
ſacr̄ale:ſic̄ toꝛneamētū in q̄ aſſuefiūt milites
ad bellādū nō extat bellum.vn̄ glo.ſup illud
Matth.iij. Ego baptizo ⁊c̄.Tm̄ coꝛpa lauo:
q₂ pctā ſoluē neq̄o:vt ſic̄ naſcēdo ⁊ pdicādo
ptereo:ſic baptizādo ad baptiſma xp̄i dirigā
Ita ꝙ nihil itꝰ efficiebat.vn̄ Marci p°. Ego
baptizo vos aq̄.⁊ ioā.p°.ꝓpterea veni i aquā
baptizās.vn̄ glo.ſup illo v̄bo ioā.p°.Erat ioā
nes baptizās.dicit.Quātū cathecuminis nō
dū baptizatis ꝓdeſt doctrina fidei.tm̄ ꝓfecit
baptiſma ioannis an̄ baptiſmū xp̄i.vn̄ lʒ q̄ ad
ablutionē exterioꝛē ſilioꝛ eēt baptiſma ioan/
nis baptiſmati xp̄i:q̄ꝫ circūciſio. Necdū tm̄ ſe
quit ꝙ tolleret oꝛiginale:ſicuti circūciſio : q₂
ad hoc nō erat inſtitutū:nec illo baptiſmate
ē baptizatꝰ xp̄s:q₂ h̄ret efficaciā:ſʒ vt ſue car/
nis mūdiſſime tactu aq̄s ſcificaret. Illud.n.
qđ dr̄ Mar.p°. Erat ioā.baptizās baptiſmo
pnie in remiſſionē pctoꝝ.intelligit ꝙ baptiſ/
mo ſuo figurabat baptiſmū xp̄i dātē remiſſio
nē pctōꝝ nō ꝙ ſuū daret. Tertio cōſiderat in
baptiſmo ioānis nūciaꝰ xp̄i : q₂ baptizati xp̄i
denūciabāt aduētū.Et qbꝰ clare pʒ ꝙ aliq̄l'r
pōt dici ſacr̄m noue legis ſeu tpis gr̄e ſignifi
catiue ſcʒ ſolum.vel dicat medium inter anti
quā ⁊ legē nouam.¶Tertia cōcl'o eſt de ba/
ptiſmo ioānis reſpectu baptiſmi xp̄i ⁊ ē hec.
baptiſmo baptizati a ioāne:baptiſmo erāt re
baptizādi xp̄i.Probat ex differētia amboꝝū
baptiſmatū.quā tāgit Aug.in omelia.v.ſup
Ioānē.⁊ habet de cōſecra.diſt.iiij. Aliud ba/
ptizauit iudas ⁊ rebaptizatū nō eſt.baptiza/
uit ioānes ⁊ rebaptizatum eſt.vn̄ ⁊ actuū.xv.
Paulus rebaptizabat baptizatos baptiſmo
ioānis.Et pʒ clare ex ope eiꝰ q₂ erat ad aſſue
faciēdum ad baptiſmū xp̄i:qđ nō opoꝛtuiſſet
niſi baptizati ab eo rebaptizandi eſſent . Et ſi
obijciat de ſamaritanis:q₂ actuū.viij.dicit ꝙ
baptizati tm̄ erāt i noie dn̄i ieſu:⁊ tm̄ ſolū ſup
eos imponebāt apl'i manꝰ.Quero igit an ba
ptizati erant baptiſmo ioannis an chriſti. Si
ioānis habet ꝓpoſitum ꝙ nō ſunt rebaptizā
di baptizati a ioanne.Si chriſti contra:q₂ ibi
dicitur:ꝙ necdū ſi erat ſpiritus audiuerant:
qđ neq̄t de baptiſmo itelligi xp̄i:in q̄ ſcūs cō/
fert ſpūs.Dicēdū ꝙ erāt baptizati baptiſmo
xp̄i a philippo nō apoſtolo:ſʒ vno ſeptē dya/
conoꝝ:⁊ hic nō hēbat auc̄tatē cōfirmandi.iō
qđ dicūt ꝙ ſi eſt ſpūs necdū audiuerāt:habet
intelligi quo ad plenitudinē:que facta eſt ſu/
per eos per manus ipoſitionē.Ex quo pʒ de/
fectus mgr̄i ſnīarū qui in pn̄ti diſt.vult capꝰ
vltimo ꝙ illi qui ſpem nō poſuerūt in baptiſ
mo ioānis:⁊ credebāt patrē ⁊ filiū ⁊ ſpm̄ſan
ctū:nō erāt rebaptizādi.oppoſitū pʒ ex ꝯcl'o/
ne.vn̄ in paſſu hoc cōi curſu dimittit a nr̄is re
uerēdis magr̄is:⁊ eſt priꝰ locus huius quar/
ti in quo cōiter nō tenet.Et hoc de ſcđo art°.
¶Quātū ad tertiū articulū ſūt tres difficul/
tates.¶Prima eſt qđ ſacroꝝ primo eſt inſti
tutū a xp̄o.Dicēdū ꝙ baptiſmꝰ vn̄ met diſci
puli viuēte dn̄o baptizabāt:nec obuiat q₂ eti
am inungebāt oleo:qđ ſignificat extremā vn
ctionē:q₂ ex decurſu pōt patere ꝙ priꝰ baptiſ
mū q̄ꝫ vnctionē exercuert.bn̄ tm̄ verū ē ꝙ am
monēdo incepit a pnīa. Matth.iij. Pniam
agite ⁊c̄.¶Scđa difficultas. Cū euāgelium
necdū dicat pncipalis auctoꝛis : ſed etiā ſcri/
ptoꝛis:q₂ bn̄ dr̄ euāgeliū ⁊ dei ⁊ matthei:q̄re
nō dr̄ baptiſmꝰ xp̄i ⁊ petri dn̄ petrus baptiza
bat.Dicēdū ꝙ rō ē:q₂ in euangelio ſcribēdo
ſcriptoꝛ poſuit de ſuo:narrat.n.vt vult.ſʒ i ba
ptiſmo totū bonū collatuʒ ſolū eſt a chriſto.

iõ nõ est sile. ¶ 3ª difficultas. vtrũ pueri eẽnt baptizãdi baptismo Joh. Dm ꝙ nõ. erat eim ad annũciãdũ pniaꝫ que adultis nõ pueris cõgruit. Et tm̃ de 3º artº. ¶ Ex q̃ pꝫ ad. q. ꝙ vicꝫ baptismꝰ Joãnis tpe legis gr̃e extiterit sacr̃ꝫ ꝛ qualiter. Tũc ad argª. ¶ Ad primũ negat minor: ꝛ ponit 3m mẽbꝝ ꝙ. s. fuit legis gr̃e. Et dũ ꝓbat: qꝛ baptismꝰ xp̃i fuit ianua sacr̃orũ in ista lege. Dm ꝙ verũ est vt gratiã cõferẽs. baptismus vo Joh. nõ erat nisi quedã dispõ ad eũ. iõ nõ obuiat. ¶ Ad scdm negat minor: ꝛ dꝛ ꝙ erat sig̃tim. Et dũ improbatur qꝛ sacr̃m qd est sig̃tiuum sig̃t inuisibilẽ gr̃am: quã nõ habuit ioãnis baptismus. Dicẽdũ ꝙ sig̃bat nõ gr̃am quã cõferebat. sed gr̃am quã cõferre hẽbat baptismꝰ xp̃i: cuiꝰ erat signũ. ¶ Ad 3m negat minor: ꝛ dũ ꝓbat: qꝛ non esset rõ qn etiã diceret baptismus petri dũ baptizaret: sicut dꝛ baptismꝰ ioãnis. Dicẽdũ ꝙ imo: qꝛ hic soli ioan. cõpetebat ex pmo articulo. non ita de baptismo quo baptizabat petrꝰ. Ceteꝝ baptismꝰ q̃ baptizabat petrꝰ ꝯfert gr̃aꝫ: hic vo ñ. iõ nõ ẽ sile. Ex pñti aũt disti. sicut de pceð. ꝛc̃.

¶ Prima ꝯº. Septẽ sacr̃a post xp̃ꝫ donant atqꝫ collocant velut ornamenta. Dicit ꝯº ꝙ septẽ sacr̃a sunt data eccl̃ie post aduẽtũ xp̃i. Et ponit a princº vsqꝫ ibi. Nunc vo de baptismi sacr̃o ꝛc̃. ¶ Scða cõcl̃o. In pnia baptismus ponit pmus: sꝫ dꝛ xp̃i in venia. Dicit ꝯº ꝙ hi duo baptismi differũt: qꝛ baptismꝰ ioannis erat ꝓuocãs ad pniam. sed xp̃i dabat remissionẽ. Et ponit ab illo loco. Nũc vo de baptismi sacr̃o ꝛc̃. vsqꝫ ibi. Hic ꝯsiderãdũ ẽ ꝛc̃. ¶ Tertia cõclusio. Credẽs baptizatus a ioãne pus nõ erat arctatꝰ: rursus posteriꝰ. Dicit ꝯº ꝙ baptizatꝰ credens in trinitatẽ baptismo ioãnis nõ erat rebaptizãdꝰ baptismo christi: sed bñ is qui nõ credebat. Et in pma pte huius ꝯclonis vt patuit in qõne nõ tenet magr̃. Et ponit ab illo. c. Hic cõsiderãdũ ꝛc̃.

Ost hec vidẽdũ ẽ qd sit baptisma ꝛc̃.

p Hic signat 3ª dist. huiꝰ q̃rti. que ita hꝫ cõtinuari ad pcedẽtẽ. Nã postq̃ꝫ in pcedẽti dist. sacr̃oꝝ oium tp̃s q̃situ est: ꝛ institutio. ꝛ scðo ad baptismũ Jo. pmũ se trãstulit i quisitio. Nũc 3º icipit de quolibet sacr̃o pscrutãm lucidior indagatio. Et hꝫ diuidi i tres ptes principales. In pria eoꝝ fit inquisitio: que quẽlibet statũ aspiciũt. s. baptismo confir. euchaª: ꝛ extrema vnctiõe. In scða illiꝰ fit indagatio quo spũale gẽtes capiũt. s. sacr̃m ordinis. In 3ª appet cõsideratio quo hoies eẽ incipiũt. s. sacr̃m m̃rimonij. Prima in pncipio. Scða dist. xxiiij. ibi. Nũc ad cõsiderationem sacre ordinatiõis. Tertia di. xxvi. ibi. Cuꝫ alia sacr̃a post peccatũ. Rursus pria pticula in q̃ eoꝝ sacr̃oꝝ fit inq̃sitio que quẽlibet statũ aspiciũt: in tres ptes diuidit. In prima de baptismo sermo apit quo ad fidẽ fit igressus. In secunda de tribꝰ late textꝰ tãgit qbꝰ fide fit progressus. s. cõfir. euchaª. ꝛ pnia. In 3ª hinc vnctio extrema sequitur qua tutior fit egressus. Prima in princº. Scða icipit di. vij. ibi. Nũc de sacr̃o cõfirmatiõis ꝛc̃. Tertia dis. xxiij. ibi. Preter pmissa est ꝛ aliud sacr̃m. Rursus pma pticula in qua de baptismo sermo apitur quo ad fidẽ fit ingressus: in tres ptes diuidit. In prima baptismi in se cõsiderat plenꝰ rõ: In secũda recipiẽtiũ denotat status cõditio. In 3ª dãtiũ illuꝫ determinate vera ꝓportio. Prima in princº. Scða di. iiij. Hic dicẽdũ ẽ aliq̃s suscipe sacr̃m ꝛc̃. Tertia di. v. ibi. Post hec sciẽdũ est sacr̃m baptismi. Rursus pma pticula que est pñs dist. in qua baptismi in se cõsiderat plenius rõ: in tres ptes diuidit. In prima pponit baptismatis integritas. In secũda ostẽdit instituẽdi vitas. In 3ª cõcludit instituti cãlitas. Prima in pncº. Secũda ibi De institutiõe baptismi qñ icepit ꝛc̃. Tertia ibi. Cã vo institutiõis ꝛc̃. Duabꝰ vltimis huius di. ptibus pro duabꝰ seq̃ntibꝰ dimissis lcõnibus. Rursus prima ps huiꝰ di. in qua pponit baptismi integritas. in tres ptes diuidit. In pma fit ostẽsio ad baptismũ qd nã exigit. In scða grato stuº qd sit verbũ in hoc exprimit. In tertia ex ingenio dubietas surgẽs elidit. Prima in princº. Scða ibi. Sed ꝙ est illud vbũ ꝛc̃. Tertia ibi. Hic querit an baptismus esset verus ꝛc̃. Et hec est diuiº ptis prime huius pñtis distinctionis. Circa ꝛc̃.

Trũ sacer baptismꝰ forma debita ꝛ ma

v teria cõpleat. Et at ꝙ non triplicimeº

¶ Primo sic. Cuiuscũqꝫ hñtis formã. forma est in mã. sꝫ nõ est sic in sacr̃o baptismi igr̃ ꝛc̃. Maior pꝫ. Forma. n. ab informãdo dicta est. informare aũt reqrit subm̃ qd iformet. Sed declarat minor. vba. n. que ponunt forma in hoc sacr̃o nullatenꝰ iformãt aquã que ponit ibi materia. ¶ Scðo at sic. Id qd nõ ẽ negt hẽre formã ꝛ mãm. sed baptismꝰ nõ est. igr̃ ꝛc̃. Maior pꝫ manifeste. Forma. n. ꝛ mã solũmõ sunt entiũ. Sed ꝓbat minor: qꝛ si baptismus esset: aut ens reale: aut rõnis eẽt. primo aũt nõ ẽ ens reale: qd ex eo pꝫ: qꝛ noiat signũ ad placitũ institutũ: sicuti suũ genꝰ. s. sacramẽtũ: talia aũt fieri vident ope intellectꝰ. Secũdo nõ extat ens rõnis: qꝛ sꝫ magr̃m in lr̃a est ablutio exterior: hic autẽ est ens reale.

¶ Tertio arguitur sic. Si baptism⁹ cōplerer in esse suo ex materia ⁊ forma:aut hoc esset in eē pmanēti aut successiuo:neutrū pōt dici.igitur. Maior p3.Omne.n.ens aut extat successiuū aut pmanēs.Sed minor declarat.prio ꝙ nō in esse pmanēti:baptismus.n.actū noiat exercitiū:act⁹ aūt exerciti nō hñt esse pmanēs:nō secūdo in esse successiuo:qr baptizat⁹ semp dr baptizatus:qd nō videt nisi sp foret in eo baptism⁹ sicut forma in eo qd iformat. ¶ In oᵐ dō ar aucte magri in lra:baptiᵐ diffinientis. Baptism⁹ ingt est ablutio exterior:ecce mā. sub forma vborū pscripta:ecce clare mām ⁊ formā. In ista.q.ad als ⁊c̄. ¶ Quo ad pmū artᵐ termini sunt. Baptism⁹:Forma baptismi:⁊ Materia baptismi. ¶ Prim⁹ igr terminus est baptism⁹:baptizo.n.in greco idē est qd lauo in latino. Vñ de iudith.xij.c.scribit. descēdebat in vallē bethulie:⁊ baptizabat se i.lauabat:⁊ ita baptism⁹ loquēdo fʒ vim vocabuli:nihil dicit nisi lotionē:limitat tñ in pposito ad signādū vnū de septē sacris noue legis.primū.s.⁊ ianuam alioꝝ. Dicit.n.Dam. in quarto suaꝝ sniaꝝ baptismū diffiniens:qd est pncipiū spūalis vite:sigillū ⁊ custodia:⁊ illuminatio mētis. Hūc igit baptismuʒ doc. sub.in pñti dist.q.i.diffiniēs dicit. Baptism⁹ est ablutio hoīs aliqlr ɔsentiētis facta ab alio simul vba certa cū intētiōe debita pferēte:significās efficaciter ex istitutiōe dīna ablutionē aīe a pctō. In qua diffinitiōe tria tāgunt. Primū est ex pte bapᵐ suscipiētis duʒ dr ꝙ baptism⁹ ē ablutio hoīs aliqlr ɔsētiēt. Ex q p3 ꝙ nō est pncipalr baptism⁹ aqua seu lauacrū sicut sentire videt doc.deuo.ar.i.q.i.sed ē ablutio exterior.vel veri⁹ rō in hac ablutiōe fūdata:dū aūt dr.hoīs:p3 ꝙ hoc sacrm angelis nō cōpetit vel alteri alicui creature.dū tertio dr:aliqualiter cōsentiētis.p3 ꝙ coacti nullus penit⁹ hñtes cōsensum nō recipiūt baptismū de quo in sequēti dist. Scdm qd tāgitur ē ex pte baptiᵐ ministrātis:dū dr.facta ab alio simul vba certa cū intētiōe debita pferēte.vbi pmo inuit ꝙ nullus pōt seipsuʒ baptizare.qr dr facta ab alio. Scdo tāgit ꝙ idē dʒ abluere ⁊ pferre vba.si.n.vn⁹ ablueret ⁊ ali⁹ vba pferret:baptism⁹ nō eēt. Tertio inuitur aliqd ex pte rōnis:dū dr cū intētiōe debita.vt.s.ad min⁹ credat ⁊ itēdat facē qd facit ecclia.alioqn nullū eēt baptisma. Tertiū qd tāgitur est ex pte ipsi⁹ baptismi:duʒ dr.signās efficaciter ex institutiōe dīna ablutionem aīe a pctō. In hoc ꝙ pᵒ dr signās efficaciter dfrt hoc sacrm a sacris veteris legis:dēpta circūcisiōe.signt enim solū.sed baptism⁹ figt ⁊ efficit mō pexposito in pᵃ dist.hui⁹ quarti. Dū scdo addit. ex istitutiōe diuina innuit.vñ hʒ efficaciā.s.ex pacto dei.sed dū tertio cōcludit.ablutionem a pctō.signat finis ad quē est baptism⁹.s.ad mūdādū mētē a pctō:⁊ maxime originali:ʒ qd est institut⁹.pñter aūt mortale ⁊ veniale si inueniat vt in adultis. ¶ Secūdus termin⁹ ē forma baptismi.vbi notādum occurrit ꝙ triplex baptismi repitur forma auctētica. Pria fuit tpe pmitiue ecclesie dū baptizabant apli in noie xpi:⁊ hac sunt vsi apli.vt tangit doc. deuo.q.ij.art.ij.instinctu spūsci:qr nomē xpi tūc erat in ɔtumelia ⁊ vitupio:vt hoc fcō eleuaretur:quo facto desinit.vnde credit ꝙ sigs baptizaret mō in illa forma nō eēt baptism⁹. Scda est forma grecoꝝ que talis est. Baptizet seruus xpi in noie pris ⁊ filij ⁊ spūsancti. Scūs tho.q.ij.addit nomē baptizati.vt.s.sic dicat. Baptizetur fuus xpi nichola⁹ ⁊c̄. Rō aūt forme hui⁹ baptismi ortū habuit vt innuit doc.subti.q.ij.ex illo dicto Pauli pᵃ coꝝ. pᵒ. Hoc aūt dico ꝙ vnusqsqʒ vestrum dicit. Ego qdē sum pauli ⁊c̄.⁊ ita gloriabātur i baptismatib⁹ ⁊ fiebat scisma.ideo ordinatū fuit ꝙ nō in psona baptizātis baptism⁹ fieret sed in mō optatiuo vt totū deo iteri⁹ baptizati referret.vtrū autē fiat ver⁹ baptism⁹ apud eos hac forma.dicēdū ꝙ sic:nisi ecclia reuocauerit.de quo nullū expssum repitur caᵐ. Tertia est forma latina.q tāgitur ex de baptᵒ ⁊ eius effectu.c.sigs:⁊ est decretalis Alex.tertij.que talis ē.Ego baptizo te in nomie pa.⁊ fi.⁊.s.s. In qua forma exprimit pᵒ minister:dū dicitur ego baptizo.scdo baptizat⁹:dū dr.te. Tertio is cui⁹ vtute fit baptism⁹.in noie pa.⁊ fi.⁊.s.s. ¶ Terti⁹ termin⁹ est mā baptismi.s.aq nālis fluida:pp primū nō fit baptism⁹ i oleo seu vino:pp scdʒ nō fit baptism⁹ i aqua rosacea vl alia hmōi:pp tertiū nō fit baptism⁹ i niue aut glatie. Quare autē fiat in aqua scūs Tho.q. iij.tāgit tres binarios seu sex rōnes. Pria qa aqua dyaphā est ⁊ luminosa:⁊ baptism⁹ ē pncipiū luminis spūalis. Scda qr hʒ vim mūdatiuā ita baptism⁹. 3ᵃ qr vim refrigeratiuā sic baptism⁹ ɔ incētiua pctoꝝ. Quarta qr aqua videt principiū aīaliū ex.xviij.de aīalibus:sic baptism⁹ spūalis vite. Quinta aqua in oīb⁹ mūdi ptib⁹ inuenit.iō ɔgruit sacro necessitatis. Sexta qr de facili pōt hēri:ideo congruit vt p3 maxime huic sacro. ¶ Quo ad scdʒ articulū sunt tres ɔclōnes. Pria est de baptismo in se. Secūda de forma baptismi. Tertia de materia baptismi. Prima est hec. Baptis

mi fundamētū in aqua extat tinctio : sed formale rōo. ¶ Dicit pͣ ps ɔclonis ꝙ baptismꝰ fundat in ablutione exteriori. Et scd̓a dicit ꝙ formale suū ⁊ cōplectiuū est qdā respectꝰ. ita ꝙ baptismꝰ ē in ꝑmēto rōnis. vbi pº notandū ꝙ de esse baptismi triplex famosa occurrit opinio. Prima dicit ꝙ sacrm̄ baptismi ē aq̄. ⁊ ista videt opi. Bernardi glosatoris decreti.i.q.i. vbi dicit ꝙ cauēdū ē: ne asinꝰ bibat sacrm̄: ⁊ hec si habeat v̓itatis dz accipi inquantū aqua est remotū fundamētū baptismi : vel ex eo ꝙ in aliqbꝰ ecclesijs reseruat aqua aut pasche aut pētheco. vt inde baptizent pueri. Unde Hugo de sancto victore illā remotam materiā tāgit: diffiniēs sacrm̄ baptismi. Baptismus inqt est aqua diluēdis criminibꝰ: v̓bo vite scificata. Scd̓a opinio dicit ꝙ sacrm̄ baptismi est ipsa intinctio in aqua: ⁊ hec magis v̓itati appropinquat. tāgit.n. ꝓprium baptismi fūdamētū: vt dicit pͣ ps ɔclonis: ⁊ huius opinionis videt magr̄ in lr̄a q dicit ꝙ baptismꝰ ē ablutio exterior sub forma v̓boꝝ prescripta. Et cōsonat illi quā dat Augu. dū dicit ꝙ baptismus est tinctio in aqua. Tertia opio est coꝝ q ponūt ꝓprie eē cōplectiᵐ baptismi. ⁊ hi dicūt ꝙ baptismꝰ sicut alia sacr̄a formalit quēdā noiat respectū. cuiꝰ opionis doc. extat subt.q.i. Ex quo isert ꝙ ꝑma minꝰ hz v̓itatem. secūda magis. 3ͣ optie ɔtiet ipam v̓itatē. Sz dubiū extat: qr dicit phs in.v. phicoꝝ ꝙ actionis nō est actio: nec passiōis passio: nec breuit ad aliqd ē motꝰ: cū igr̄ ablutio sit actio in abluēte: ⁊ passio in patiente seu abluto. quō pōt fundare rōnē. Dicēdū ꝙ nō fundat eā ꝑ modū motꝰ seu mutatiōis realis. sicut itēdit ibidē loq phs: sed ex istitutiōe dina hoc ordināte: vt ad talē actū exteriorē gr̄am ɔferat interius. iō ɔsurgit hoc pacto rōo ablutiōis exterioꝝ ad hmōi gr̄am. pz i nūmo seu denario q sine sui mutatiōe reali sola ꝑncipis volūtate valet mō ꝑciū qd̓ ꝑus nō valebat. Alia solō d̓ triplici rōnoꝝ gn̄e dicta est i 3º. di.i. ¶ Scd̓a ɔclō est de forā baptismi ⁊ ē hec. Forā baptismi sic i plano hz effectū: vt mutari valeat nō hn̄do. Pro totali qōe notādū ꝙ tribꝰ biarijs seu sex modis pōt ɔsiderari forma baptismi. Primo eo ordine quo noiat in iure. ⁊ sic hēt intelligi pria ɔclonis ps. s. ꝙ ꝓferendo hanc formā. Ego baptizo te in noie pa. ⁊ fi. ⁊ s.s. super debitā mām fit baptismꝰ. Un̄ Augu. Accedit v̓bū ad elemētū ⁊ fit sacrm̄: ita ꝙ neutrū ꝑ se sz ambo simul faciūt. Scd̓o cōsiderat ista forma ꝭm mutationē apd̓ doc. deuo. q. iij. ar. ɫ. Et hāc vocat doc. subti. q. ij. mutationē ꝭm subām: ⁊ ista cōsideratio ampliat ad 3ͣ. Primo ꝙ loco vniꝰ nois seu vocis alia vox penitus idē ⁊ eodē mō signs ponat. sicut si grecꝰ forma nr̄a in greco vteret : sola esset mutatio in voce. eadē qppe esset hic ⁊ illuc significaº. tūc eēt baptismꝰ. sz pōt ne latinꝰ vti v̓bis grecis in baptizādo: vel ecōtra. Dᵐ ꝙ si possit de facto nō tn̄ de iure: imo peccat mortalr̄: qr facit ɔ̄ ꝑceptū ecclie: forte tn̄ baptizat. Scd̓o cōsiderat vt ponat v̓bū oīno desꝑatū in significato vt lapis in noie pr̄is: vt si diceret. baptizo te in noie lapidis. certū ē ꝙ nō esset baptismus. Tertio ɔsiderat vt ponat vox idē hn̄s sig̃tū: tn̄ sub alio mō significādi. Et hoc triplr̄. Primo exꝑmēdo ꝑsonas sub noie ꝓꝑetatū. vt si diceret baptizo te in noie genitoris ⁊ geniti ⁊ spirati. que exꝑmūt ꝓprietates suppositoꝝ nō ꝓprie supposita: sic pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ spūssc̄us ⁊ tūc nō fit baptismꝰ: qr voluit dn̄s deꝰ ꝓprie suppositoꝝ exꝑmi noia. Scd̓o exꝑmēdo iplicite i noie collectiuo: vt sigs diceret baptizo te in noie trinitatis: nō fit baptismꝰ. Aut 3º i effectu aliquo vt in primitia ecclia. Ego baptizo te in noie xpi. xp̄s.n. ē idē ꝙ vnctꝰ: ⁊ ita intelligit pr̄ vngēs: filiꝰ ipe vnctꝰ : spūssc̄us ipsa vnctio: valuit aūt in ꝑmitiua ecclesia: ex prio articº mō nō: qr cessauit cā illiꝰ impōnis forme: iō cessare ⁊ debuit effectꝰ. 3º ꝑncipalr̄ cōsiderat ista forma ex additiōe. s. in fine vel in ꝑncipio: ⁊ tūc si diminuat nō fit baptismꝰ : vt si diceret qs. si ego sum ep̄s ego baptizo ⁊c. si aūt nō diminuat fit. vt sigs dicat. Ego baptizo ⁊c. ⁊ btē mᶜ ⁊c. nisi itēdat ꝙ nō eēt baptismus nisi illud adderet: ⁊ tūc nihil faceret. Intētio qppe dz in oibꝰ attēdi. Quarto ꝑncipaliter ɔsiderat hec forma corrūpendo. ⁊ si fiat corruptio ita ꝙ nō intelligat sensus nō fit baptismꝰ. Si aūt fiat corruptio ꝑ modū balbutiētis fit qdā nisi itētio mala ipediat. vt sigs diceret. Ego baptizo te in noie pr̄i ⁊ fili. ⁊ spū sci. cauēdū tn̄ ampliꝰ iquāto sacr̄alia v̓ba ceteris ꝓ pōderant ꝭmonibꝰ. Quinto ꝑncipalr̄ cōsiderat forma trāsmutādo: ⁊ si possit haberi sensus fit baptismꝰ: vt sigs dicat. Ego baptizo te in pr̄is noie ⁊ filij ⁊ sci spūs. Si v̓o non possit de cōi hēri nō fit. vt si dicat. Pr̄is ego filij baptizo spūs in noie sci. Sexto cōsiderat ꝑncipalr̄ hec forma iterponēdo: ⁊ tūc si v̓bum sonat in heresim: aut ꝙ nimia sint v̓ba non fit baptismus: vt si dicat. Ego baptizo te in noie pr̄is maioris ⁊ filij minoris ⁊ spūssci amborū serui nō fit. Si aūt lōga nō sit interpositio: vt puta. aut tussis: aut sternutatio: aut vnū v̓bum mō hūano ꝓlatū tūc fit baptismꝰ: vt si dicat:

baptizo te i noie p͞ris oipotēt͞s. Ex qb⁹ p͞t patē ꝙ h ꝓnom͞ ego n͞ ē simpl͞r d͞ eēn͞a foīe. vn͞ ex d͞ bap. ⁊ ei⁹ effcu͞. c. siqs. dic͞ h expsse glo. vn͞ ⁊ d͞ ꝯse. di. iiij. retulerūt. dz expsse ꝙ siqs dicit baptizo te: baptizatu͞ ē: ⁊ rō ē: qꝛ teste ꝓsciāo v͞bu͞ ꝑme ꝑsōe suu͞ dat itelligē sup^m q̄uit tn͞ peccaret q dimitteret: ex eo ꝙ ita ordinauit eccl͞ia. ¶ 3ª pº ē de mā baptismi ⁊ ē hec. Aq̄ pura n͞ ipura ē baptism⁹ celebrād⁹. Pro tota hac pᵉ noto ꝙ ipuritas pōt noiare tale qd: vt nō fiat mutatio i spē aq̄: ⁊ tūc fit bn͞ baptism⁹ i aq̄ impura sic eēt aq̄ lutosa: nisi nimis eēt spissa: vt apta nō eēt ad lauādu͞: sic ē de aq̄ farine imixta vl͞ in spōgia: q̄ du͞ ē ibi baptismo nō ē apta: citi⁹. n. ificeret q̄ʒ mu͞daret. Pōt rursus noiare ipuritas aliqd qd̄ repugnat aq̄ spēi: sic sūt humores: ⁊ sic i eis nō fit baptism⁹. aq̄ igr͞ pura hoc mō nō ipura fit baptism⁹ sic dz Jo. iij. Nisi qs renat⁹ fuerit ex aq̄ ⁊ sp͞usc͞o nō pōt intrare regnu͞ dei. Et de latē xp͞i ſʒ doctoꝝ testimoniu͞ nō fleuma: vt qdā somniāt. ſʒ nālis aq̄ exiuit. Nec valet si aq̄ artificial͞ hēat aliq̄ accidētia cōia cu͞ nāli. ꝙ in ea possit fieri baptismus: sic i nāli: qꝛ hʒ ⁊ ꝓpria sibi soli ꝯuenientia: ⁊ lʒ icludat aquā nālē: sic cetā mixta: nō tn͞ simpl͞r nec pōt fieri resol͞o i hmōi aquā via nāli. Ex quo pʒ pº ꝙ aqua artificialis nō dʒ dici simpl͞r simplicioꝛ aqua eleāri cu͞ eā icludat. lʒ nēpe eā penetret magis fit hoc rōne v͞tut͞s q̄ʒ simplicitat͞s. Sc͞do seq͞t ꝙ aqua maris fontiu͞: fluminu͞ ⁊ paludu͞ est ꝯueniēs mā huic sacro nisi aliūde ipedimētu͞ veniat. Tertio pʒ ꝙ forsan in brodio pōt in casu necessitatis fieri baptism⁹: qꝛ nō videt͞ spēs aque ꝑmutata: maxime in princº. ¶ Quātu͞ ad 3^m art^m sunt tres difficultates. Prima difficl͞tas. qs istoꝝ triuʒ baptismoꝝ ē principalioꝛ. baptism⁹ flaminis: sanguinis: aut flum͞is. D^m ꝙ respectu donātis dei ⁊ recipiētis: baptism⁹ flamīs. qꝛ paucis donat⁹ est: vt btē Marie. sc͞o Joāni baptiste: ⁊ aliqb⁹ alijs. Quo v͞o ad aureolaʒ baptism⁹ sanguinis: qꝛ meret͞ vltra ꝑmiu͞ cēntiale etiaʒ ꝑmiu͞ accn͞tale. Quo v͞o ad coitatē ⁊ ecclesie vtilitatē baptism⁹ flum͞is ē ꝑncipalioꝛ: qꝛ extat ⁊ introit⁹ ⁊ ianua oīuʒ sacroꝝ ⁊ vite sp͞ualis: ⁊ eo baptizat⁹ baptizat͞ baptismo flamis: nisi in eo teneat: ⁊ dispōit͞ ad baptismu͞ sāguinis ſm ꝙ in vita ꝑficiet. ¶ Sc͞da difficultas. vtru͞ si sacerdos icipet sup pueꝝ. Ego baptizo te in noīe p͞ris: ⁊ an͞q̄ plus posset dicēre: aut ipe aut puer moreret͞. vtru͞ puer eēt baptizatus. Dicit doc. deno. q. ij. arti. ij. ꝙ sic: qꝛ i tali casu sacerdos n͞r inuisibil͞ de⁹ supplet qd̄ mortal͞ icepat infirmitas: ſʒ ꝑficē nō potuit. ¶ 3ª diffi. vtru͞ siqs in necessitate de lexiuio baptizaret eēt veru͞ baptisma. Dicit sc͞us tho. q. iij. ꝙ sic. Sic. n. in aq̄s sulphureis seu calidis vere celebrat͞ baptism⁹: sic ⁊ hic. cu͞ solu͞ aūt p͞cipal͞r differat a reliq̄ aq̄ i calido ⁊ frigido: q̄ nō variāt spēm: aut frigidu͞ ad min⁹ nō appet dr͞ia specifica. Ex q̄ pʒ ad. q. ꝙ videlʒ sacer baptismus foīa debita ⁊ mā cōplet͞ addita. s. itētione. ⁊ pʒ quas͞r. ¶ Tūc ad argª. ¶ Ad primu͞ d^m ad maiorē ꝙ itelligit͞ de foīa ꝓprie su͞pta sic aūt nō ē in ꝓposito. Sʒ v͞bu͞ i sacro dz foīa p quādā sil͞itudinē. sic. n. post mā3 venit foīa vt fiat cōpositu͞: ⁊ actuat͞ mā p formā: sic i baptismo pri⁹ itelligit͞ aq̄. Sc͞do itelligit͞ ꝓvenire v͞bu͞: ⁊ addito v͞bo elemēto fit sacrm: non aūt est sil͞itudo ꝙ v͞bu͞ informet aquā sicut forma ꝓprie su͞pta mām. iō arg^m nō ꝓcedit. ¶ Ad sc͞dm d^m ad minorē ꝙ baptism⁹ ē ens reale ⁊ rōnis diuersis ꝯsideratiōib⁹: ꝯsiderādo. n. ablutionē exteriorē in qua ꝓprie fundat͞: pōt dici ens reale: ꝯsiderādo aūt suu͞ eē formale. sic dico ꝙ ē ens rōnis: sic patuit in corpe q̄ōnis. ¶ Ad 3^m d^m tā ad maiorē q̄ʒ ad miorē ꝙ baptism⁹ q̄ ad suu͞ eē solu͞ dicit eē successiuu͞. hēt. n. solu͞ eē in ablutiōe ext͞ioꝛi q̄ modico durat tpe. Et du͞ obijcit͞ ꝙ hō semp dz baptizat⁹: ex quo semel baptizat⁹ ē: non obuiat. Jta. n. ex q̄ semel hō peccauit: sp dz peccasse: lʒ act⁹ peccadi subito trāsierit. hoc. n. est qꝛ act⁹ trāsiuit in ꝑteritu͞. ⁊ in. vi. ethicoꝝ. Agatō tragic⁹ dixisse inducit͞: hoc solo priuat͞ deus vt igenita nō possit facere que genita sūt. Et tn͞ de p͞nti. q. ¶ Ex prima autem hac pte tertie di. de mente magr͞i vnica elicit͞ cōclusio talis. Baptismo trinitas dʒ noiari necnō explicari: vt dic͞ veritas. Dicit conclusio ꝙ in baptismo tres persone debent expresse nominari: ⁊ patet p totam istam partem.

E institutione baptismi qn͞ ceperit ⁊c.

d Hic signat͞ sc͞da ps p͞cipalis. 3. di. q̄rti sniaꝝ que ita hʒ cōtinuari ad partē ꝑcedētē. Nā postq̄ʒ i p͞cedēti pte ꝓposita ē baptismi integritas: in p͞nti ostēdit͞ institutionis vtilitas. Et hʒ diuidi hec ps in tres ptes principales. Jn pria tps pʒ baptismi atq̄ʒ istitutio Jn 2ª palā claret materie sue ꝯditio. Jn 3ª iā apparet cu͞ctis huius administratio. Prima in pric͞º. Sc͞da ibi. Celebrat͞ aūt hoc sacr͞ʒ ⁊c. Tertia ibi. De imersione v͞o sic querit͞ ⁊c. Et hec est diuisio hui⁹ secu͞de partis huius tertie dist. in generali. Circa quaʒ talis mouet͞ titulus q̄ōnis in specialibus.

a N baptismi in aqua imersio: ꝓ eterno circu͞cisiōis euacuatio censeat͞. Et

arguitur ꝙ non triplici me⁹. Pͥo sic. Nul/
lus iferioꝛ hꝫ ꝑtātē reuocādi legē ſuꝑioꝛis. ſꝫ
circūciſio fuit a dn̄o abꝛae pꝛecepta: ⁊ in lege
roboꝛata: nec eiuſdē reuocatio in nouo inue
nit̃ teſtō. igr̃ adhuc durabit. Maioꝛ pꝫ ex eo.
īferioꝛis eſt obedire: ſicuti ſuꝑioꝛis ꝑcipe. Ce
tex ſi par ī parē auctē nō hꝫ a foꝛtioꝛi nec īfe/
rioꝛ in ſuꝑioꝛē. Sꝫ minoꝛ ꝓbat̃ ex gen̄. xvij. ⁊
in multis alijs locis vbi ꝑcipit̃: qd̓ aūt nō iue/
nit̃ reuocata in biblia a xp̄o pꝫ legēti biblie
textū. ¶ Scd̓o ar̃ sic. Nll̓us implēs legē eā
euacuat. ſꝫ xp̄s legē impleuit: igr̃ nō euacua
uit circūciſionē que erat pꝛicipali⁹ ſacr̃m illi⁹
legis. Maioꝛ pꝫ ex vi terminoꝝ: euacuare .n.
idē dicit qd̓ deſtruere. implere aūt idē qd̓ ad
ꝑfectū ducere. Sed minoꝛ ꝓbat̃ ex textu euā
gelico Math. v. Nō veni legē ſoluē ſꝫ adim/
plere. ¶ Tertio ar̃ sic. Uita xp̄i tota fuit nob
exēplaris: ſꝫ xp̄s fuit circūciſus ⁊ tn̄ poſtmo/
dū baptizat⁹. g° ⁊ mō poſt ſumptū bap^m vel
ſimul cū ſumpto bap^mo concurrit circūciſio.
Maioꝛ pꝫ ex eo ꝙ tā ṽbis ꝗꝫ factꝭ nos docu/
it xp̄s. vt ī dyalogo dicit greg. Oīs xp̄i actio
nr̃a eſt īſtructio. Minoꝛ pꝫ tā ex Luca ꝗꝫ ex
ceteris euāgeliſtis. Jn o^m ṽo ar̃ aucte pauli
apl̄i ad gall̓. v. Ego paul⁹ dico vobis ſi circū/
cidamī xp̄s nihil vobis ꝓderit. nulla āt hui⁹
dicti rō vr̃ niſi ꝑꝑ baptiſmū q idē pctm̄ oꝛigi
nale aſpicit qd̓ aſpiciebat circūciſio. Jn iſta
q̄ōne ad al̓. ⁊c̄. ¶ Quo ad p^m arti. termi ſūt.
Baptiſm⁹. Jmmerſio. ⁊ Eternū. Pͥm⁹ igit̃
termin⁹ eſt baptiſmus. Un̄ vltra ꝑcedenti di.
de baptiſmo dicta. Nota ꝙ baptiſm⁹ ſꝫ dyo
ni. c. ij. eccia^ce ierarchie in pͥnc°. Eſt ꝑncipiū
ſctiſſimoꝝ mādatoꝝ ſacre actionis ad alioꝝ
dioꝝ eloquioꝝ: ⁊ ſacraꝝ actionuꝫ ſuſceptiuā
oppoꝛtunitatē foꝛmans aīales nr̃os habitus
ad ſuꝑceleſtis quietis anagogē nr̃m iter faci
ens. Jn qua diffinitiōe tria tangunt̃. Pͥmo
oꝛdo baptiſmi ad alia ſacr̃a: dū dr̃: qd̓ eſt ꝑn/
ci^m ſctiſſimoꝝ mandatoꝝ dei. vn̄ ⁊ ibidē dicit
dyon̄. ꝙ eſt ſacre ⁊ diuiniſſime nr̃e regn̄atio/
nis traditio. Jn eo ſiqdē ſpūal̓r viuere incipi
mus. Scd̓o tāgit̃ qual̓r baptiſmo dirigimur
in vita actiua: dū dr̃. ad ſacraꝝ actionū ⁊c̄. foꝛ
mans nr̃os aīales hit⁹. Jn baptiſmo ſiqdē in
aīa fides imꝑmit̃: q̄ inuit nr̄is in mētib⁹ hūili
tatē ceteraqꝫ ieſu oꝑa ex qb⁹ ad bn̄ oꝑari diſ
ponimur. Capit̃ .n. aīal̓ hitus ꝓ hitu aīe in di
rectionē ad opus bonuꝫ: ⁊ maxime reſpectu
ꝓximi. Tertio tangit̃ qual̓r dirigimur ex ba
ptiſmo ad vitā cōtemplatiuā: dum ſeq̄tur ad
ſuꝑceleſtis q̄etis anagogē nr̃m iter faciens.
Cōtēplatio qꝑꝑe nr̃a in q̄ete ſuꝑceleſti ꝑficit̃

Anagogē .n. idē ꝙ ductio ad ſuꝑius: ab ana
qd̓ ē ſurſuꝫ: ⁊ gogos ductio: q̄ſi ad ſuꝑna du/
ctio. vt baptiſm⁹ ſit. pͥo pͥcipiū eēndi in vi/
ta ſpūali. ſcd̓o me^m ꝓficiēdi in vita actiua. 3°
ductio q̄eſcēdi in vita cōtēplatiua. ¶ Scd̓s
terminus eſt immerſio. ab in ⁊ mergo gis.
vn̄ noto ꝙ iſta tria differunt. Jmmerſio. Aſꝑ
ſio. ⁊ Ablutio. Jmmerſio .n. eſt qn̄ aliqs in ali
quo penit⁹ ſuꝑat̃: ſicut de pctōꝛe dū in ꝓfun/
dū venit pctōꝝ dicim⁹ eū imerſuꝫ in pctis. ita
puer in baptiſmo imergi dr̃: dū tot⁹ aqua tin
git̃: aut ꝑtes ꝑncipales vel maxime caput ad
min⁹ ꝑs anterioꝛ. Aſꝑſio ṽo dr̃: dū aqua ho/
minē aſꝑſum tāgit: ⁊ maxīe in capite. ⁊ ſic vt
in actib⁹ apl̓oꝝ legim⁹: in pͥmitiua eccia ba
ptizabāt apl̄i. Ablutio vero eſt cōe qd̓ tā aſꝑ
ſioni ꝗꝫ imerſiōi. iō dū diffiniebat (hac in di/
ſtinctiōe mgr̃) baptiſmū. nō dicit baptiſm⁹ ē
aut aſꝑſio: aut imerſio. ſꝫ vtrūqꝫ cōpꝛehēdēs
dic̄. baptiſm⁹ ē ablutio. Terti⁹ termin⁹ ē eter
nū. de quo lib. p°. di. ix. ⁊ xxxi. Un̄ notat doc.
deuo. ꝑte. ij. pn̄tis di. arti. 3° q. p^a. ꝙ eternū dr̃
tripl̓r. Pͥo° dr̃ eternū duratiōe: qꝛ caret ꝑn
ci° ⁊ fine: ſicut de⁹. vt eccl̄i. xviij. Qui viuit in
eternū creauit oīa ſimul. Aut ꝗꝫtū ad pͥua/
tionē termi: ad quē ſolū: ſicut illd̓ ꝑs. Statuit
ea ī eternū ⁊ in ſeculū ſeculi. Scd̓o ꝑncipal̓r
dr̃ eternū ꝗꝫtū ad finis īdeterminationē. ⁊ h
vl̓ qꝛ nō ita fit ſemel qn̄ opoꝛteat fieri pluries
ſic̄ extat illd̓ poeticuꝫ. Seruiet eēno q ꝑuo ne
ſciet vti. aut qꝛ nō ꝺterminat̃ termin⁹: ⁊ ſic dr̃
ſacerdotiū aarō eternū: qꝛ nō determiauit ds
qn̄ ceſſaret. Tertio ꝑncipal̓r dr̃ eternū rōne ſi
gnificatiōis: qꝛ .ſ. ſignificat eternū. ⁊ hoc° cir
cūciſio data ē in fedus eternū. Gen̄. xvij. qꝛ vi
tā celicā ſignificabat: vbi nll̓a fundit⁹ erit ſuꝑ
fluitaſ. ¶ Quātū ad 2^m arti. ſūt. 3. ꝯ°nes. Pͥ
ma eſt ꝺ aq̄ baptiſmi. Scd̓a ꝯ° ē de imerſiōe
in aqua in ſacr̃o baptiſmi. Tertia de circūci/
ſione euacuata ꝑ hmōi baptiſmū. Pͥa ē h.
Baptizat⁹ a ioāne xp̄s nullam vim de nouo
aqs inherētem tribuit. Pꝛobat̃. Si data eſt
hmōi vis aqs. q̄ro qn̄o. ſi dicat̃ ꝙ tactu mun
diſſime carnis ſue: ſeq̄ret̃ ꝙ ſi baptizās mer/
geret aliquē in aq̄ dato ꝙ nulla ṽba ꝓferret
eēt baptiſm⁹. Sꝫ dicet aliqs ꝙ ſimul ē in aq̄
⁊ ṽbo illa ṽtus. Cōtra qꝛ īpoſſibile ē vnā foꝛ
mā abſolutā ſicuti eēt illa ṽtus ſubiūe foꝛe in
duob⁹ ſubis diſpatis. ſicut ſunt aqua ⁊ ṽbuꝫ.
Ceteꝝ ſi ſol⁹ fecit tact⁹ ſue carnis cū pluries
aq̄s tetigerit: vt dū puer lauabat̃ aut ipſemet
ſuas abluebat man⁹ pluries illā tribuit ṽtu/
tē. Rurſus ſi tact⁹ ſol⁹ aquas ſctificauit eis il
lā donās ṽtutē: ſeq̄tur ꝙ aq̄ quas non tetigit

illā nō hñt:ꝛ ꝑ ꝯñs in solis iordanis aqs esset baptisma celebrādū. Si dicat ꝙ talis ꝟtꝰ deriuat ad ceťas aq̄s: hoc nihil ē: qꝛ deriuaᵒ in talibꝰ sola ꝯtinuitate fit. mľte aūt sūt aq̄ q̄ nō sūt ꝯtiᶜ aqs iordanis: ꝛ ꝑ ꝯñs nō oīs aq̄ nālis pura eēt baptismi ꝯgrua sacꝛo: cuius oᵐ supiori hitū est di. ¶ Altio de ista vi q̄ro aut ē de bonis maxis: ꝛ tūc eēt: aut caritas aut fides: aut quelibet alia ꝟtꝰ: qᵭ nullus ponit. Aut 2ᵒ de bonis mediijs: ꝛ tūc eque nobiľ eēt siē aīe subā qᵭ nō ē veꝛ. Aut de bonis meis: ꝛ tunc videt ꝙ nō influat in aiam. Ex q̊ clare relinqt ꝙ nō est talis vis i aqs regrēda. Sꝫ ꝙ i aq̄ cuꝫ ꝟbo fiat baptismꝰ. hoc hꝫ ex pacto dino. voluit. n. deꝰ ꝛ nobiscū fedus pepigit ꝙ i tali elemēto debite applicato baptizādo ꝑ gr̄aꝫ assisteret: nisi obex nr̄i ex ꝑte ꝓueniret post bapᵐ suum in iordanis alueo. Dat exᵐ. Sicut si rex diceret: volo ꝙ mee lr̄e scripte i ꝑgameno tale habeāt robur: ꝛ ipsemet p̄riᵒ scriberet: talis ꝙppe ꝟtꝰ in lr̄is nō eēt: sꝫ sola p̄ncipis ordiatio. sic in ꝓposito. Et si dicat qꝛ glo. sup illo Luce 3ᵒ ꝟbo baptizato Jesu dicit dñs baptizatꝰ ē: nō mūdari indigēs: sꝫ tactu munde carnis sue aq̄s mūdās: vt vim abluēdi hēant. Et de ꝯsecra. di. iiij. Nunq̄ꝫ aque baptismi purgare credētiū pctā potuissēt: nisi ꝯtactu dñici corporis scificate fuissent. Dᵐ ꝙ ista scificatio nihil aliud intelligit penitꝰ nisi ordiatio p̄dicta a xp̄o. ¶ Scd̄a ꝯᵒ ē de imersiōe i aq̄. ꝛ ē hec. Nec trina imersio: nec sola aspsio de eēnᵃ baptismi dꝫ iudicari. ¶ Dicit pᵃ ꝑs ꝯcľonis ꝙ trina imersio nō est de eēnᵃ sacꝛi: vt. s. si qs nō imergat ter pueꝛ nō sit puer baptizatꝰ. Probat de ꝯsecra. di. iiij. ex ꝯsiᵒ toletano ꝑꝑ vitādi scismatis scādalū: vt heretici dogmatis vsum simplā teneamꝰ baptismi imersiōeꝫ. vbi pᵒ notādū ꝙ nō intelligit simpľr auctas ꝙ sit hēticū ter pueꝛ imergē: cū hoc sacrosca mr̄ eccľia que oium mr̄ est eccľiarū ex vsu hēat: ꝙ. s. ter in baptizādo imergit. sed itelligit ꝙ i aliqua eccľia primo erat vsus solū semel imergēdi. ꝛ postmodū hētici voluerūt adducē vt in eadē eccľia trina fieret imersio: tūc dicit ꝯsilium ꝙ nō est faciēdū. In talibꝰ. n. obseruāda est valde regula sci Ambrosij bona donata Augᵒ. Ad quācūq̄ꝫ veneris eccľiā ꝯforma te illi. vñ vbi trina ē imersio sigt triduū sepulture dñi. ꝯsepulti. n. sumꝰ chꝛo ꝑ baptiᵐ. vbi aūt vnica sigt passionē xp̄i. merito cuiꝰ habuit ꝟtutē baptismꝰ. Ex quo clare inuit ꝙ illa Hieronymi sup epľam ad philip. auctas hēt f̄m morem ecclesie in qua erat intelligi. s. ꝑ patrē ꝛ filiuꝫ ꝛ. s. s. baptizamur: ꝛ ter imergimur: vt trinitatis vnū appeat sacꝛm. sicuti illa de ꝯsecra. di. iiij. vbi Pelagiꝰ Gaudētio scribit ep̄o. Euangelicū p̄ceptū nos admonetʳ in noie trinitatis ꝑ trinā imersionē scūm baptisma cuilibet tribuere: noiatio qppe triū ꝑsonaꝛ ē de eēnᵃ sacramēti: sed tria imersio ē de ꝯsuetudie varia eccľiaꝛ: q̄ nō ē imutāda a quolꝫ: ex quo semel est hita. vñ ꝑꝑ hm̄oi cām dicit canon de ꝯse. di. iiij. si qs p̄sbyter aut ep̄us nō trinā imersionē vniꝰ ministerij celebrat ꝛc̄. deponat. s. vt sepiꝰ dictū est in casu. s. f̄m morē eccľie in q̄ residet. ¶ Sꝫ dic̄ 2ᵃ ꝑs ꝯcľonis ꝙ nec sola aspsio ē ᵭ eēnᵃ huiꝰ sacꝛi. Pꝫ clare: qꝛ aliq̄ eccľie totū imergūt puerū: ꝛ sigt xp̄m totū passuꝫ pro nob: alique totū corpꝰ vsq̄ꝫ ad caput: aliq̄ caput solū: alique ptē anteriorē capitis: nō dubiū ꝙ ē puer baptizatꝰ: qꝛ in facie oēs vigent sensus hūani. iō merito baptizari dꝫ totꝰ hō: qñ ibi baptizat: ꝛ ita sola aspsio nō ē de eēnᵃ huiꝰ sacꝛi. Sed ꝓbat ꝙ aspsio ēt sufficeret qꝛ apľi vna die ex li. actuū baptizauerūt tria milia hoium: qᵭ fieri nequisset imergēdo: ꝛ per ꝯñs solū fuit aspgēdo. Et si dicat ꝙ aliud est de nobis. aliud de apľis. ꝯ etiā i nobis videt. Qñ. n. laurētiꝰ scūm romanū baptizauit allatus ē sibi solꝰ vrceꝰ aq̄. nō dubiū ꝙ nō potuit ibi fieri imersio. Pꝫ ēt ad sensū. Si puer q̄uis eēt ifirmꝰ: ꝛ de morte dubitaret si imergat: nō dubiū qn aspsiōe posset in illo casu baptizari. Semp tñ hō ad sue eccľie antiquū morē aspicere dꝫ. ¶ 3ᵃ ꝯᵒ est de circūcisiōe euacuata ꝑ bapᵐ. ꝛ ē hec. Necdū mortuā sed in eternuꝫ mortiferā circūcisionē xp̄i baptismꝰ euacuat. vbi p̄io notādū occurrit: ꝙ in hac ꝯcľone p̄mitꝰ duo egregij ecclesie doc. Hieronymꝰ ꝛ Aug. dissentire noscunt: vt suis adinuicē liqdo pꝫ epľis. Sed qꝛ in hoc facto cōiter doctores: vtputa scūs Tho. ꝑte 2ᵃ p̄ntis di. arti. iij. q. ij. Et doc. sub. q. iiij. p̄ntis di. tenēt cū btō Augu. ꝛ dimittunt btm̄ Hieroᵐ. Jō breuit noto eū triplicē ꝯsiderari statū: tā circūcisionis q̄ȝ alioꝛ legaliū. Primꝰ. n. statꝰ fuit ab aduētu xp̄i vsq̄ꝫ ad mortē ꝛ passionē eiꝰ. ꝛ in hoc statu fuerūt legalia ifirmata nō mortua vñ ꝛ circūcisio tꝑe illo delebat originale. Scd̄m tp̄s seu statꝰ fuit a passiōe xp̄i vsq̄ꝫ ad tp̄us in quo ꝓmulgatꝰ est xp̄i baptismus: qñ dici potuit. In oēm terrā exiuit sonꝰ eoꝛ: ꝛ i hoc statu legalia fuerūt mortua nō solū infirma: ita ꝙ iaꝫ circūcisio non delebat originale: erat tñ licita iudeis maxime: sic̄ pꝫ in Pau. qui in isto tꝑe meᵒ circūcidit thioᵐ actu. xvi. ꝛ purificauit se f̄m legē. actu. xxi. erat. n. mr̄ sinagoga cum honore ad sepulchrum deportāda: non sicut

ydolatria q̄ subito euacuari debuit: sicuti pe-
nitꝰ mala. ¶ Tertiꝰ aũt statꝰ ē post euãgeliȷ̃ mł
tiplicationē. ⁊ i hoc statu necdũ īfirma vt i pᵒ
statu: necdũ mortua vt i scđo: sȝ mortifera cē-
seãt veluti venenũ. Euacuata qppe extãt figu
raª dũ tã plene ītrauit vitas lex rigoris amo
ris lege supueniēte. Jō merito dic̄ paulus ad
Heb. vij. Trãslato sacerdotio necesse ē vt le-
gis trãslatio fiat. xp̄s eni dn̄s nr̄ ⁊ sacerdos ⁊
hostia q sb̄ spē panis ⁊ vini corpꝰ ⁊ sanguinē
suũ fidelibꝰ sumēduȝ reliq̄t: vt declarabit cra
stina solēnitas tãti festi de corpe eiꝰ sacerdo-
ciũ aaronicuȝ ꝑmutauit i q̄ erat circũcisio. Et
si q̄raꝛ vtrũ post baptismi īstitutionē añ mor-
tē xp̄i eēt ad salutē circũcisio necessaria. Dic̄
sctũs tho. q. p̄dcã ꝙ sic. Obijcit tñ clarissime
doc. subti. Ponaꝛ ꝙ aliqs iudeꝰ sciēs baptis-
mi īstitutõeȝ añ mortē xp̄i. qꝛ discipłi baptiza
bãt añ mortē eiꝰ. Joh. iij. nō dubiũ qn erat ef
ficax. lȝ aliq̄liꝛ i merito passiōis future bapti-
zasset suũ puerũ añ octauũ diē in q̄ fiebat cir-
cũcisio. certũ ē ꝙ fuisset ab originali mũdatꝰ
nō igiꝛ postmoduȝ erat necessaria circũcisio.
¶ Quantũ ad 3ᵐ artiᵐ sunt. iij. diffi. ¶ Pri-
ma qñ fuit ꝓprie institutꝰ baptismꝰ xp̄i. Dicit
doc. deuo. arti. pᵒ. q. pª. huiꝰ p̄ñtis di. ꝙ pᵒ in
ueniꝛ baptismi īsinuatio. scđo baptismi īstitu-
tio. 3ᵒ baptismi ꝯfirmatio Insinuatio baptis-
mi fuit ⁊ facto ⁊ v̄bo. fctō qñ fuit xp̄s baptiza
tus īsinuãs nos eē baptizãdos. v̄bo qñ nicho
demo dic̄ Joh. 3ᵒ. Nisi qs renatꝰ fuerit ex aq̄
⁊ spũsctō ⁊c̄. Institutio aũt fuit facto: qñ xp̄s
venit in iudeaȝ Joh. 3ᵒ. ⁊ baptizabat v̄bo qñ
misit discipulos p̄dicare: ⁊ vt crediꝛ baptiza-
re Luce. x. ⁊ hoc inuit mgr̄. Cōfirmatio autē
baptismi fuit fctō qñ nō solũ sanguis sȝ aqua
exiuit de latē eiꝰ. v̄bo qñ post resurrectioneȝ
suã eos misit dicēs. Jte docete oēs gētes ba-
ptizãtes eos ⁊c̄. ¶ Scđa diffic. qñ fit trina i-
mersio: quõ debēt ꝓferri v̄ba. dico ꝙ sic. Ego
baptizo te in noīe p̄ris: ⁊ proferēdo p̄ris: fiat
pª imersio. ꝓferēdo filij scđa. ꝓferēdo. s. s. 3ª.
¶ Tertia diffic. de illo v̄bo qđ dicit paulꝰ de
petro ad Gał. ijᵒ. de cessatione istoꝝ legaliũ.
In faciē ei restiti qꝛ rep̄hēsibił erat. Comede
bat. n. petrꝰ i ãtiochia cibos gētiliũ cũ gētibꝰ
⁊ i aduētu iudeoꝝ segregauit se pre tiore a ci
bis gētiliũ. vtꝝ peccauit petrꝰ? Dicēdũ ꝙ sic
pctō veniali. qꝛ cũ eēt basis ⁊ fũdamētũ eccłie
nō debebat timē rep̄hēdi in eo qđ nō erat re
prehēsibile. s. comedē cibos gentiliũ: ex q̄ lex
iã nō obligabat. iō merito ab alia colũna ec-
clesie paulo fuit rep̄hēsus in eo qđ rep̄hēsibi-
le erat. Ex hoc pȝ ad q̄ōnē ꝙ videlȝ baptismi
in aq̄ mersio: ꝓ eterno. s. post euãgeliȷ̃ sufficiē
tē manifestatõeȝ circũcisionē euacuat. ¶ Ad
pᵐ argᵐ dicēdũ ad minorē ꝙ ꝯsilio scti spũs
fuit reuocata: vt satis inuiꝛ ex̄ de baptismo ⁊
eiꝰ effectu. capᵒ Maiores. vbi dn̄s Innocen-
tius dic̄. Absit vt in illã dãnatã heresim icida
mus. q̄ ꝑperã affirmabat legē cuȝ euangelio
⁊ circũcisionē cũ baptismo s̄uãdaȝ. certũ ē ãt
ꝙ ecclesia nō diceret hoc eē hereticuȝ nisi re
uelatõe scti spũs p̄uia. Sũt ēt tã in libro actu
uȝ: q̄ȝ in pauli dictis plura verba q̄ satis hãc
ostēdũt reuocationē. ¶ Ad scđm dicēdũ ad
maiorē ꝙ aliqd ipleri pōt itelligi tripliciter.
Primo ipo manēte duci ad ꝑfectiꝰ hoc mō i
pleta sũt moralia que manēt ēt in lege xp̄i: tñ
ꝑfectiꝰ. vt pȝ Math. v. Ubi necdũ opꝰ sȝ vo-
lũtas ꝓhibeꝛ. qđ nō i lege nisi in duobꝰ mãda
tis. Scđo aliqd ipleꝛ dũ qđ figurabat adue-
nit: lȝ ipm euacueꝛ. hoc mō iplenꝛ legis ceri-
rimonialia qꝛ aduenit vitas i noua lege quã
figurabãt. Tertio aliqd ipleꝛ dũ effectꝰ quē i-
tēdit efficiꝛ. hoc mō iudicialia iplenꝛ. erãt eni
in lege ad pacē seruandã: que maxie in nouo
dȝ vigē testamēto. ¶ Ad 3ᵐ dicēdũ ad maio
rē ꝙ vita xp̄i ita fuit exēplaris: vt de q̄libȝ eiꝰ
ope in admirationeȝ ⁊ stuporē ꝯuertamur ⁊
amorē: nō ꝙ oia facē debeamꝰ. Discite iquit
vt humiles sitis ⁊ mites corde. ecce in q̄ imi-
tatio: nō sup aquas siccis pedibꝰ ambulare:
ecce vñ admiratio. Jta in ꝓposito circũcisio
in xp̄o opꝰ fuit: nō quidē imitatiōis sed admi
ratiōis ⁊ dispēsatiōis vt filiꝰ dei iaȝ a p̄ncipio
pro nobis sanguinē vellet effundē: qui vltio
pro nobis in cruce se totũ ꝯtulit. Et tm̄ de p̄ñ
ti q̄ōne. Ex hac aũt secũda pte huiꝰ 3ᵉ distin.
de mēte mgr̄i vnica sicut de p̄cedēti pte elici
tur ꝯcło talis. Nō est ordinata trina imersio
sȝ euacuata ē circũcisio. Dic̄ ꝯcło ꝙ nō est de
eēntia baptismi instituti ꝙ fiat trina imersio.
sed bñ verũ est ꝙ baptismꝰ circũcisionē eua-
cuat. Et poniꝛ per totã hãc secũdaȝ ptem ⁊c̄.

Causa vero institutionis baptismi ⁊c̄.

c ¶ Hic siḡꝛ 3ª ps p̄ncipał huiꝰ 3ᵉ di. q̄r
ti sniaꝝ q̄ ita hȝ ꝯtinuari ad p̄cedentē
Nã postq̄ȝ in p̄ria pte p̄posita est baptismi in
tegritas. ⁊ in scđa ostensa est eiꝰ īstitutiōis ve
racitas. Nũc vltia in hac pte ꝯcludiꝛ baptis-
mi cãlitas. Et hȝ hec ps 3ª i. iij. diuidi partes
p̄ricipales. In p̄ria cã tangiꝛ institutiōis. In
scđa vis exprimiꝛ dubitatiōis. In 3ª palam se
riꝛ lux solutiōis. Pria in p̄ncipio. Scđa ibi.
Sȝ q̄riꝛ vtrũ baptismꝰ. 3ª ibi. Dicimꝰ ꝙ nec
circũcisio ⁊c̄. Et h̄ est ⁊c̄. Circa quã qꝛ cã īsti-
tutiōis baptismi est inouatio mētis ꝑ gratias

ad quã in baptismo dispōit caracť. iō de caractere tal' moueť in speciali titulus qōnis vicȝ.

a N baptismi sacťm caracteris sit idelebiľ impssi^m. Et aŕ ꝙ ñ triplici meº.

¶ Pⁱo aŕ sic. Sić circũcisio se hũit in antiq̃ lege: ita i noua baptism⁹. ſȝ in antiq̃ lege circũcisio nō impssit caracteré: gº nec in noua baptism⁹. Maior pȝ. qꝛ tã circũcisio q̃ꝫ baptism⁹ aspiciebãt pctm̃ oꝛigiale. ꝛ ita eis iō cōpetebat effect⁹ seu cōsimiľ. Sȝ mioꝛ declaraŕ. Si. n. circũcisio caracteré ipꝛimebat tunc circũcisus nō fuisset baptizãdus: qꝺ est falsuȝ Pȝ assump^m. qꝛ tũc cũ ét baptism⁹ caracteré ipꝛimẽt fuissent in eodé subō duo accidentia eiusdé rōnis: qꝺ cōis opio negat. ¶ Scꝺo aŕ sic. Nobilioꝛ extat ꝛ fides ꝛ caritas q̃ꝫ sit baptism⁹. ſȝ nec fides nec caritas ipꝛimũt caracteré: gº nec baptism⁹. Maioꝛ pȝ ex eo ꝙ baptism⁹ loq̃ndo foꝛmaľr noiat ablutionem exterioꝛé in oꝛdie aut ad fidé aut ad caritateȝ. Fides aũt ꝛ caritas ṽtutes sunt mẽtis ꝛ aíe: ꝛ ita de maxis bonis. Sed ꝓbaŕ minoꝛ. tũ qꝛ etiã in statu legis nature añ oꝛdinatã circũcisioné fuisset caracter: sicut fides ꝛ caritas: qꝺ nō ꝯcediŕ. tũ qꝛ fides sufficiẽter distiguit fidelé ab ifideli sine caracťe. ita dicaŕ de caritate. ¶ Terº aŕ sic ꝓbãdo: ꝙ caracť sit ꝺlebiľ. nullũ accñs ꝑ accñs inherés subō é idelebile. ſȝ caracter si isit in aía est accñs ꝑ accñs. igŕ ꝛc̃. Maioꝛ pȝ. ex eo ꝙ tale accñs oꝛtũ non hȝ ex ṗncipijs subi: ꝛ ita nō necessaº inest: ſȝ pōt adesse vel abesse. Sȝ ꝓbaŕ mioꝛ. pȝ. n. pº ꝙ nō é subã: qꝛ aduẽit post eé ꝯpletũ. Rursus pȝ ꝙ nō est accñs ꝑ se inherés cũ sit aía aliqñ caracteré nō hñs. In oᵐ aŕ pꝛio ꝙ sit caracter in bapº ipꝛessus auc̃te diui dyoñ. ȝ. c. ecciastice ierar^e. Et dam̃. liº. iiij. sniaꝝ suaꝝ. c. pº. inuentũ in bapº ipꝛimi caractere. ꝙ aũt sit indelebiľ pȝ ex cōi nr̃oꝝ doc. opinione ꝛ snia. ¶ In ista qōne ad al'. ꝛc̃. ¶ Quo ad p^m arti. termi sũt caracť: Impssio: ꝛ Indelebiľ. Prim⁹ igiŕ termin⁹ est caracter. vbi pº notãdũ occurrit ꝙ caracter é dictio greca significãs figurã in latis. vñ vbi ad hebꝛe. pº nos hém⁹. Qui cũ sit figura subé ei⁹: ꝼm̃o hȝ grec⁹. q cũ sit caracter subé ei⁹. Pōt ãt sumi caracter trib⁹ modis. Pꝛioº sumiŕ caracter ꝓ q̃libet nota exterioꝛi: menté in aliud venire faciés. ꝛ hocº lr̃e dñr caracteres. sicut loq̃tur ieronim⁹ in ꝓlogo galleato. ꝙ ꝼm̃o hebꝛaic⁹ ꝛ caldaic⁹ solis dꝛ̃nt caracterib⁹. i. signis ꝛ notis. etiaȝ ħ mō dñr in arte magica caracteres q̃dã lineaꝝ ꝓtractiones. Scꝺoº sumiŕ caracter ꝓ quolȝ qꝺ distiguit: seu sit iteri⁹: seu sit exteri⁹. hocº mgŕ vl. di. hıı⁹: vocat bap^m caracteré. qꝛ in eo baptizat⁹ a nō baptizato distiguiŕ. hoc ét mō in apocaľ. legim⁹ bestie caracteré in pctōꝝ frōte ifixũ. i. pctm̃. Tertioº ṗncipaľr dŕ caracter qꝺdã mẽti impssuȝ indelebiľr in sacŕis nō iterabilib⁹ q̃ sũt ȝª. baptism⁹: oꝛdo: ꝛ cōfirmatio vt patebit. ꝛ sic capiŕ in titulo qōnis: qué sic diffiniunt ex tertio eccíastice ierar^e bti dyonisij. Caracter est signũ scťm̃: cōionis fidei: ꝛ sacre oꝛdinatiōis accñti datũ a ierarª. Dũ dŕ: signũ scm̃: tãgiŕ gen⁹ caracteris. caracter. n: est signũ ꝛ signatũ. dŕ signum respectu gr̃e quã signat. dicitur signatum respectu exterioꝛis signi sensibiľ quo signaŕ. dꝛ̃ ṽo signũ scťũȝ: qꝛ ad scťitaté disponit. In reliq̃s aũt h⁹ diffinitiōis ꝑticuľ. ȝ. tãgunŕ caracteres. Pꝛio tãgiŕ caracter baptismaľ dũ dꝛ̃: cōionis fidei. qꝛ sić fides est ianua ꝛ fundamẽtũ ṽtutũ: ita baptismus sacŕoꝝ. Scꝺo tangiŕ caracter oꝛdis dũ dŕ: ꝛ sacre oꝛdinatiꝺis. dŕ aũt sacra oꝛdiatio qꝛ ꝛ sacros efficit alios oꝛdinãdo: ꝛ sacra i se est ꝛ ꝑmanet. Tertio tãgiŕ caracter cōfirmatiōis dũ dŕ. accñti datuȝ a ierarcha. sol⁹. n. ierarcha dȝ ꝼm̃ iura ꝯfirmare idest ep̄s. vñ dŕ. a ier qꝺ est sacꝝ ꝛ archos ṗnceps q̃si sacer ṗncipat⁹. Est aũt alia caracteris diffinitio magistralis: q̃ talis est. Caracter est ꝺº a caractere eterno. i. filio dei ipꝛessa aíe rōnali ꝼm̃ ymaginé cōsignãs trinitaté creatã tritati vel recreãti: distingués a nō cōfiguratis ꝼm̃ statũ fidei. ¶ Scꝺs termin⁹ é impssio ab in ꝛ ṗmo mis ṗssum ssu. Vñ noto ꝙ ista tria in ꝓposito differũt. Repssio. expꝛessio. ꝛ impssio. Repssio diciŕ qñ foꝛma vel aliud aliquid pꝛius latés ꝛ post apparens inde absconditŕ sicut si rubedo vult⁹ repꝛimeretur in coꝛꝑe. Expssio vero dicitur qñ id qꝺ intus latet extra deduciŕ: q̃si extra pꝛemés: q̃uo dixerunt platonici de scié tia nr̃a que a ṗncipio erat nobis indita: ſȝ latebat quousq̃ꝫ ꝑ studij exercitiũ impediméta remouerenŕ. ꝛ tũc appebat sicuti appet in ferro remota rubigine appet decoꝛ ferri. Impssio vero dꝛ̃ qñ aliq̃d in subō poniŕ quasi itus pꝛessio. ideo caracter nec diciŕ in nobis repssus aut expꝛessus. qꝛ non hȝ oꝛtum a nature pꝛincipijs: sed potius diciŕ impꝛessus a dño deo. ¶ Tertius terminus est indelebilis. vnde quo ad nunc caracteris indelebilitas pōt ad tria cōpari. Pꝛio ad potentiã creatam. ꝛ tunc simpliciter est indelebilis: qꝛ nulla creata potentia eum pōt delere cum contrarium non habeat: nec de merito perdatur: sicut caritas. aut obliuione sicut sciẽtia: ꝛ in subiecto sit in coꝛruptibili aía. s. que eius nō est causa.

Scđo cōparaꝛ ad pōm dei ordiatā.hoc etiā mō est idelebilis:qꝛ ita de⁹ ordiauit:vt i trib⁹ ꝑdictis sacr̄is ꝑintelligaꝛ caracter ipsi gratie Tertio cōparaꝛ ad pōm dei absolutā:ꝛ tūc ē simplr̄ delebilis.pō.n.dei que ipm in esse posuit:pōt ipm simplr̄ destruere.¶Quantū ad scđm artm sunt tres ꝯclones.Prima est de essentia caracteris.Scđa ē de subō caracteris. Tertia de indelebilitate ipsius.Prima igiꝛ ē hec.Caracter ens extat poitim:ꝛ in prima spe reponiꝛ qualitatis.¶Dicit pria ps ꝯclonis. ꝙ caracter ē ens positiuū.Probaꝛ illud medio doc.sub.in.vi.di.huius q̄rti.arti.iiij.q.ij. Illud enim sciēdū est de sacr̄is ecclesie qđ romana sentit ecclia.sicut pꝫ ex̄ de hereti.c.ad abolēdā.Romana aūt ecclesia videꝛ inuere caracterē iprimi in sacr̄o baptismi.vt pꝫ patere ex decretali Inno.tertij ex̄ de bapᵒ ꝛ ei⁹ effectu.c.maiores.Qui ficte accedit ad bapm caracterē accipit xp̄ianitatis impssiuꝫ.Et ibidē in fine.Tūc caracterē sacr̄alis impmit operatio cū obicē volūtatis ꝯrie nō inuenit obsistētē.Cōgruētia vō vt ponaꝛ in aia caracter talis est.Cōgruū eniꝫ est vt vn⁹ in curia dn̄i nouiter intromissus:sigm hēat distinctiōis tā interius ꝙ̄ exteri⁹:ꝛ maxime i lege noua vt cognoscaꝛ ouis xp̄i cōsignata.vn̄ ꝛ caracteris iter oia officia cetera distinctio poniꝛ.Sūt.n. ei⁹tria ꝑncipalr̄ officia ad q̄ cetera reducunꝛ Prio.n.ē signū assimilatiuū ei.s.de cui⁹familia ē:ꝛ ex hoc seqꝛ ꝙ ē signū distictiuū.qꝛ qđ assimilat vni distinguit a suo oppᵒ.Scđo est signū rememoratiuū assūpti sacr̄i illi⁹de cui⁹ ē familia:ꝛ ex hoc seqꝛ ꝙ ē signū obligatiuū: Magna qppe est alicui facta gr̄a dū in familiarē alicuius dn̄i eligiꝛ:q̄to magis respectu dei.3ᵒ est signū dispositiuū ad gr̄am:nō qdē ex pte dei:q sine tali dispōne ꝑma pōt in aia cāre gr̄am:sed ex pte suscipiētis:ꝛ in hoc apparet maxia dei bōitas q etiā mal'actu hoib⁹ ꝯfert dona sua:sic pꝫ i ficte accedēte q ꝑdictū recipit caracterē.vn̄ ꝛ clare relinqꝛ si ea q̄ de caractere diuin⁹ dicit Dyon̄.in eccl'iastica ierarᵃ.Dam̄.i suo pᵒ sniaꝝ ꝛ i diuersis suis opusculis de baᵒ.Aug.ꝯ̄ donatistas de bapᵒ puulloꝝ de vnico bapᵒ.ꝛ sup Joh̄.possint exponi de caractere.i.ablusiōe extiori.tn̄ ex q̄ mꝛ ecclesia tꝫ caracterē eē:tenēdū ē:erit.n.i decorē bonoꝝ ꝛ obpromm pctōꝝ q sanguinē ꝛ legē xp̄i quā semel acceperūt ꝯtēpserūt.¶Sꝫ dicit 2ᵃ ps ꝯclonis ꝙ caracter ē in ꝑma spē qualitatꝭ. Probaꝛ.Cui ꝯuenit rō ꝑme spēi q̄litatꝭ id in ea poniꝛ hmōi ē caracter.hit⁹.n.est q̄litas de difficili mobilis:sic ē caracter:nō.n.sola ē rl'o

Rursus nō est respcūs intrinsec⁹ aduenies ñ tādē quātitas:lꝫ.n.figurate dicaꝛ:locutio methaᶜᵃ est.vn̄ relinqꝛ ꝙ sit q̄litas.est aūt de difficili mobilis:qꝛ est indelebilis.vt patebit in 3ᵃ cōclone.Nec obuiat ꝙ est dispō.eadē qppe q̄litas varie ꝯsiderata est dispō ꝛ hit⁹.non tn̄ accipiēdo dispōem vt hꝫ opponi ꝯ̄ hitum. vt.s.est qualitas de facili mobil'.sꝫ vt ē via ad aliud.pꝫ clare.notitia.n.ꝑncipioꝝ dꝛ hit⁹ ꝑncipioꝝ:est tn̄ via ad notitiā ꝯclonū.sic in ꝓposito.Ex quo pꝫ ꝙ meli⁹ videꝛ dicē doc.deuo. q pte pᵃ.vj.di.hui⁹ q̄rti.q.i.ponit caracterem in pᵃ spē qualitatis.q̄ꝫ scūs Tho.qui arti.i.q. i.iiij.di.istius q̄rti.ipm ponit in scđa spē q̄litatis:vt supnālis pō:pꝫ i sil'i.In eadē qppe spē qualitatis est caritas que est vt⁹supnālis.s.in pria spē in qua est ꝛ vtus acqsita vt iusticia. Nō tn̄ dico ꝙ opinio sit falsa.qꝛ doc.sub.art. iiij.vi.di.hui⁹ q̄rti.q.iij.ponit de caractē tres opiniones:ꝛ quālibet reddit satis ꝓbabileꝫ. Prima est ꝙ caracter sit solū respcūs extrinsecus aduenies.Scđa ꝙ sit in pᵃ spe qualitatis.Tertia ꝙ sit in scđa.¶Scđa ꝯᵒ est de subiecto caracteris:ꝛ est hec.Nō in aie essētia sꝫ in volūtate caracter collocaꝛ subiectiue.ꝓbatur tota ꝯᵒ hoc meᵒ.In eo subiue hꝫ caracter locari in q̄ ꝛ id ad qđ disponit.pꝫ de cōi cursu.dispō ꝛ hst⁹ sūt in eodē subō.maxie i spūalib⁹.vt pꝫ i dispōne ad vtutē ꝛ vtute:ꝛ i ꝑambulis ad sciam ꝛ scia.Caracꝛ aūt poniꝛ dispō ad gr̄aꝫ:gr̄a aūt cū sit idē ꝙ caritas extat subiectiue in ipa voluntate:ex dictꝭ in 2ᵒ.di.xxvi. Cōfirmaꝛ:caracꝛ.n.ē signū obligatiuū:vt patuit ꝑcedēti ꝯclone.obl'o aūt maxime aspicit volūtatē sicut ꝛ meritū.Nec obuiat ꝙ dicaꝛ caracter reformatiu⁹aliq̄lr toti⁹aie seu totius ymagis que in trib⁹cōsistit potētijs.Stat eniꝫ bn̄ ꝙ in vna sit subiectie pō:ꝛ tn̄ eo tota reformeꝛ trinitas pōꝝ:pꝫ in vna caritate que subiectiue ꝯsistit i ipsa volūtate ꝛ tn̄ totā reformat aiaꝫ.Ex quo pꝫ defect⁹sci tho.q art.i.q.iij.di. ponit subiue in itellectu caracterē tanq̄ꝫ i ꝑncipaliori pō:qꝛ inqt volūtas ex itellectu originaꝛ.ꝛ p ꝯn̄s itellect⁹ est ꝑfectior:reformādo aūt ꝑfecti⁹min⁹ꝑfectū reformaꝛ.sua semp salua scitate om vꝛ.nec itellect⁹ enim originaꝛ a volūtate:nec volūtas ab intellectu.sed ambe poᶜ si ita fas sit loq ab ipa aie eēnᵃ cū qua sūt idē realr̄:ꝛ si nō sint idē formalr̄.Ceterū dato p casuꝫ ꝙ ex itellectu veniret voluntas:nō tn̄ sequereꝛ ꝙ itellect⁹ eēt ꝑfectior sꝫ magis om. qꝛ in nature opib⁹:vltima sūt ꝑfectiora.vt pꝫ discurrēdo p singula.In eundē defectū venit doc.deuo.pte pᵃ.vi.di.q.iij.ponēs hmōi ca-

racterem in intellectu subiectiue. pz tñ op^{m}. ¶ Tertia $\mathfrak{c}^{o}$ est de indelebilitate caracteris. ⁊ est hec. Caracter quez nulla ipzimit virt^{9} sz sacrm: indelebilis ponit. ¶ Pz p^{a} pars. qz si aliq̃ virtus caracterẽ ipzimeret maxime esset nobilissima que ẽ caritas: aut illa q̃ est fundamentũ edificij spũalis. s. fides. sz hoc est falsuz. Solũ qppe sacrm caracteris impssiuũ cẽset. ¶ Sed hz 2^{a} ꝙ caracter ẽ indelebilis. pz. tuz qz datur solũ in sacris nõ iterabilib^{9}: vt ẽ baptismus: ꝯfirmatio: ⁊ ordo. tũ qz si deleret ma xime videret cũ sit in volũtate per culpã. hoc ãt ẽ falsuz. pz in malo sacerdote in q̃ extat caracter ordinis. Et si obijciat qz caracter est ex pte: iperfectioz qppe ẽ ipsa fide. cuz igit fides euacuet ⁊ nõ maneat in patria: ergo nec caracter. D^{m} ꝙ lz sit ex parte ⁊ iperfectioz fide loquendo simplr: tñ euacuat fides ⁊ nõ caract. rõ qz fides enigma hz adiunctũ seu obscuritatẽ: que statui repugnat glorie: nõ sic caracter hz enigma: iõ põt stare cũ statu perfecto ⁊ imperfecto. nihil. n. agit ꝙ sit iperfectioz ipsa fide. pz in simili de sciẽtijs que manebũt i pria. Nec d^{m} rursus ꝙ mãeat in dãnatis ad disponendũ ad grãm ad quã sunt inhabiles: sz ad coꝝ ꝯfusionẽ. vñ aũt ista cõgruat indelebilitas caracteri. a deo vtiq; qui in cũctis donis suis extat magnificus: prõptus ad dandũ nõ ita ad remouẽdũ. nõ ãt inest ex toto rõne subiecti cũ reliquos habitus videamus corrũpi eadẽ manẽte substantia aĩe vt dicam^{9} breuit ꝙ triplex est habit^{9}. Primus innatus ⁊ hic est indelebilis. Scõus acqsitus: ⁊ hic est delebilis. Tertius ifusus: ⁊ si sit ad dirigẽdũ: sicut fides aut caritas delebilis ẽ. si pncipalr ad distinguẽdũ sicuti caracter idelebilis qz nulluz appet sibi op^{m}. ¶ Quantũ ad 3^{m} arti. sunt. 3. diffi. P^{a}. quare solũ in his trib^{9} sacris bap^{o} ꝯfirmatione: ordine: caract ipzimit: Dic doc. deuo. pte p^{a}. vi. di. q. iiij. ꝙ triplex ẽ stat^{9} fidei s. Status fidei genite roborate ⁊ iã multiplicate. ⁊ fm hoc triplex attendit in pp^{o} dei d^{o}. p^{a} in fide genita d^{o} bonoꝝ a malis. 2° in fide roborata fortiũ ab ifirmis. 3° in fide multiplicita clericoꝝ a laicis. p^{a} d^{o}. fit caractẽ baptismi. scõa ꝯfirmatõis. 3° caractere ordinis. hui^{9} figura i pplo israel pcessit. p^{o}. n. facta fuit dio illi^{9} ppli ab egiptijs q̃si bonoꝝ a malis. scõo i deserto fuerũt electi ad pugnãdũ fortes ⁊ infirmi ptermissi. 3° electi fuerũt leuite ad fuiẽdũ dño ꝯ reliquũ disticti pp^{m}. ¶ Scõa diffi. Si xps aliquẽ hũit seu hz caracterem. D^{m} ꝙ nõ. p^{o} qz lz fuerit baptizatus. fuit tñ baptismo iohis: qui nõ ipzimebat caracterẽ. scõo lz fuerit spũsctõ ꝯfirmat^{9} a sui ortus initio: nõ tñ in sacro. 3° lz fuerit sacerdos i eternũ: nõ tñ mõ quo caracter ipzimit. ¶ Tertia diffi. vtrũ i lege nature fuerit alicui^{9} caracteris ipssio. Satis probabilr põt dici ꝙ sic: in eo ꝙ originale mũdabat: siue sola eẽt fides parẽtũ in puulis nõ tñ inq̃ztũ fides: sz inq̃ztũ erat ꝯ illud pctm vt de nouo qs ascriberet i familia dei: seu aliqd sacrm in adultis cũ ipa fide. Ex hoc pz ad qõnẽ. ꝙ vz baptismi sacrm caracteris ẽ indelebilis impssi^{m}. Tũc ad arg^{a}. ¶ Ad p^{m} negatur minor. lz tho. dicat. q. iiij. arti. p. iiij. di. Et pte scõa. j. di. q. iiij. ꝙ nõ ipzimit caracterẽ. Et cũ pbat ꝙ tũc circũcisus nõ eẽt baptizãdus: negat: dũ pbat: qz ẽt bap^{9} ipzimit caracterẽ: ⁊ ita eẽnt duo accñtia absoluta eiusdẽ rõnis in eodẽ subõ qd negãt phi. dicẽduz ꝙ caract ipress^{9} p circũcisionẽ differret a caractẽ ipsso p baptismũ specie: sicut impfectũ a perfecto. Caracter. n. ẽ nomẽ cõe ⁊ pz mõ in sacerdote q hz si sit ꝯfirmatus. 3. caracteres. ¶ Ad scõz d^{m} ad maiorez ꝙ nobilitas nõ facit pncipalr ad ipzimendũ hmõi caracterẽ: sz cõstitutio i aliq̃ certo ⁊ determinato gdu. hoc aũt nõ facit pncipalr aut fides aut caritas cũ sint cões oib^{9} bonis. sz bap^{9} nõ flamis tñ aut sanguis: qz nõ ipzimũt caracterẽ: sz flumis aut ꝯfirmatio vel ordo. ¶ Ad 3^{m} d^{m} ad maiorẽ ꝙ hz veritatẽ loquẽdo de põ nãli: nec illa hz caract. indelebilitatẽ sz sola põ dei. nõ adhuc absoluta: sz solũmõ ordinata. Et tm̃ de pñti qõe. Ex hac ãt tertia pte hui^{9}. 3^{e} di. sicuti de duabus pcedẽtibus de mẽte mgri vnica elicitur ꝯ^{o}talis. Baptismo flumis inest mũdi^{a} reg^{m} sola minis appet hostia. Dicit ꝯ^{o} ꝙ mũdicia mẽtis inest nobis baptismo fluminis seu aq̃: sed aptio regni celoꝝ passiõe xpi q dr hostia salutaris. Et põit p totũ textũ vsq; ad finẽ distin.

Ic d^{m} ẽ aliqs suscipe ⁊c. ¶ Hic sigtur h iiij. di. h^{9} q̃rti. q̃ ita hz ꝯtinuari ad pcedẽtẽ. Nã postq; i pcedẽti di. baptismi in se pleni^{9} ẽ ꝯsiderata rõ. Nũc i hac di. bap^{m} recipiẽ^{m} notat stat^{9} ⁊ ꝯditio. Et hz diuidi i. 3. ptes pncipales. In p^{a} mgr de sacrm suscipiẽtib^{9} sumit exor^{m}. In 2^{a} de rẽ nõ baptisma capiẽtib^{9} pfert iudiciũ. In 3^{a} de hoc baptismo vt in infantib^{9} vertit studiũ. P^{a} i pn^{o}. Scõa ibi. Sũt ⁊ alij vt sup posuim^{9} ⁊c. 3ª ibi. Solet ẽt queri si puulis in baptismo. Induuisa ãt hac 3ª pte manẽte. Rursus p^{a} ps i q̃ d sacrm suscipiẽtibus sumit exordiũ. in. 3. ptes diuidit In p^{a} pponit q sacrm ⁊ rẽ suscipiũt. In scõa adiungit q sacrm nõ rẽ accipiũt. In 3ª oñdit quos xpi vestes sacrate vestiũt. Pria in pn^{o}.

Scḋa ibi. Qui ꝟo sine fide accedūt ⁊c̄. Ter[a] ibi. Queriꝶ ergo quō illḋ accipiaꝶ ⁊c̄. Et seqꝶ de hinc scḋa ps ꝑncipalis h⁹ di. i qua vt dicebaꝶ mgr̄ de rē nō hoc sacr̄m baptismi accipientib⁹ ⁊c̄. Et hꝫ hec ps in. 3. ptes diuidi ꝑncipales. In p[a] preest qō an res sola possit obtineri. In scḋa dubitatio orta duplex doceꝶ caueri. In 3[a] vtrū vnctio queat iūcta baptismo augeri. P[a] in prin[o]. Scḋa ibi. His aūt videꝶ obuiare qḋ dn̄s dic̄ ⁊c̄. Tertia ibi. Solet q̄ri de illis qui iā ⁊c̄. Hec ē dio ⁊c̄. Circa quā ⁊c̄.

a Vtrū baptismi sacr̄z nō fictis ꝫ paruulis efficaciter cūctā deleat culpā. Et aꝶ ad ptē falsam tribus mediȷ̈s. ¶ P[o] aꝶ ꝙ nō deleat oēm culpā in paruulis. Si deleret oēm culpā in paruulis hoc eēt dono gr̄e mediante. ꝫ hoc extat falsuꝫ. igꝶ. Maior pꝫ: ex h̄ ꝙ gr̄a imediate culpe cēseꝶ expulsiua: ⁊ ꝺ inimico amicū reddit deo. Sꝫ minor ꝓbatur. qꝛ gr̄a nō infundiꝶ nisi ad min⁹ nā fide ꝑintellecta. puuli aūt fidē hēre nō videnꝶ. Tum qꝛ in actū credēdi exire nequeūt. Tū qꝛ eoꝝ intellect⁹ equaliter se hēre vꝶ an̄ ⁊ post baptismū ¶ Scḋo aꝶ ad idē. Null⁹ recipit gr̄aꝫ a deo. ⁊ ita sibi non dimittiꝶ culpa nisi aliqualr̄ ꝑintelligaꝶ deo ꝯiungi. Sꝫ puulus an̄ sumptum baptismi sacr̄m: nō intelligiꝶ aliqualiꝶ deo cōiungi. igꝶ ⁊c̄. Maior pꝫ. qꝛ nulla vꝶ rō quare nō sibi dimitteret offensaꝫ: ⁊ ꝑus nō: nisi eēt aliqua noua dispositio. Sꝫ ꝓbaꝶ minor. qꝛ illa p[a] dispō seu ꝯiunctio eēt maxie ipa fides que poniꝶ funda[m] edificiȷ̈ spūalis. hoc aūt nequit eē eo ꝙ ipsamet i bap[o] tribuiꝶ. vn̄ ⁊ dꝛ baptismi sacr̄m. ¶ Tertio aꝶ ꝙ ēt in fictis oēm deleat culpā. Si. n. i fictis hoc sacr̄m nō deleret culpā: tūc fictione recedente ficti essent rebaptizādi. ꝫ hoc ē falsuꝫ. igꝶ ⁊c̄. Maior pꝫ a siꝶi in sacr̄o pn̄ie. Si. n. aliqs ficte sacr̄m accipiat pn̄ie: recedēte fictione teneꝶ iteꝝ ꝯfiteri. Sed pꝫ minor. qꝛ ēt ficte accedētes ad bap[m] recipiūt baptismi caracterē. vbi aūt caracter iprimitur nō reiteraꝶ sacr̄z ex ꝑdictȷ̈ dist. iȷ̈. ¶ In op[m] ꝑmi aꝶ auc̄te Aug. in enchiridiō. A pnulo recēter nato vsqꝫ ad decrepitū sic null⁹ ꝓhibeꝶ a baptismo: ita nullus ē q nō moriatur pctō in baptismo. In op[m] alteri⁹ est Aug. in de pn̄ia ca[o]. iȷ̈. ⁊ poniꝶ in lr̄a. Ois q iā voluntatis sue arbiter ē ꝯstitut⁹ cū accedit ad sacr̄z fide[m]. nisi cū peniteat veteris vite: nouā n̄ ꝑt inchoare. ¶ In ista qōe ad al's pifor miꝶ sunt 3. ar. ⁊c̄. ¶ Quo ad p[m] art. termiꝶ sunt. Sacr̄z baptismi Fict⁹ accedēs in h̄ bap[o]. Et efficaciter oēm culpā delere. ¶ Prim⁹ igꝶ termin⁹ est, Sacr̄m baptismi, vbi p[o] notādū occurrit ꝙ sunt tres ternarȷ̈ baptismatū: seu nouē modi baptismi. q tāgunꝶ a Jo. dam̄. i suo quarto sniaꝝ. Prim⁹ igꝶ ternari⁹ ē baptism⁹ diluuȷ̈. baptismus maris rubri. ⁊ baptism⁹ in lege veteri in aq̄ lustrationis. Baptism⁹ diluuȷ̈ siḡt mām nr̄i baptismi. vn̄ pria petri 3[o] dꝛ. ꝙ octo aie salue facte sunt ꝑ aquā. Baptism⁹ maris rubri siḡt ⁊ aquā ⁊ spm̄sctm̄. vn̄ p[a] coꝝ. x. diciꝶ paulus. Oēs baptizati sunt in nube ⁊ i mari. erat aūt illa nubes ignea: q̄ cōuenit spūsctō. Baptismus lustrationis siḡt passionē xp̄i q̄ ē meritū nr̄i baptismi. fiebat. n. in aq̄ in q̄ erāt cineres vetule ruffe cōbuste: q̄ merito passiōi xp̄i cōgruit. Scḋus ternari⁹ ē p[o] baptismus Joh. Matth. 3. Luce. 3. Mar. j. ⁊ Jo. j. ⁊ siḡt actū baptismi xp̄i. Scḋus bap⁹ xp̄i qn̄ a iohe fuit baptizat⁹. Jo. 3. vbi nostrum ichoauit baptisma. 3[o] bap⁹ pn̄ie. ⁊ ē hoc maxie culpe purgatiu⁹. Terti⁹ ternari⁹ ē p[o] baptism⁹ aq̄: q est sacr̄m noue legis: ⁊ ē culpe ⁊ pene satisfactorie purgatiu⁹. Scḋo bap⁹ in linguis igneis. ⁊ pōt vocari bap⁹ flamis. ⁊ est sequele pctōꝝ expulsiuus. Tertio bap⁹ sanguinis. ⁊ hic ē ois miserie dimissiu⁹. Ultra notādū ꝙ in sacr̄o baptismi sunt tria. Est. n. p[o] sacr̄m ⁊ nō res sacr̄i s. ipsa ablutio exterior. Scḋo ē sacr̄m ⁊ res sacramēti. ⁊ ē caracꝶ. ē nēpe res sacr̄i respectu exterioris ablutiōis: ꝫ sacr̄m respectu future gr̄e. Tertio ē res sacr̄i nō sacr̄m ipa. s. gratia. ¶ Scḋs termin⁹ ē fictus. Fict⁹. n. dꝛ ille qui aliḋ exteri⁹ ꝑtendit: ⁊ aliḋ hꝫ interi⁹ sicut qui corꝑaliter sacr̄o baptismi se subiȷ̈cit: ꝫ interi⁹ volūtate ꝯdicit. ⁊ talꝭ repitur i triplici dr̄ia. vt notat doct. deuo. in p[a] pte h⁹ di. arti. iȷ̈. q. iȷ̈. s. p[o] discredēdo q̄ꝫtū ad rōnē dn̄. s. nō credit baptismū quē suscepit aliquā hēre efficaciā. Secūdo malū appetēdo q̄ꝫtū ad ꝯcupiscibilem dn̄. s. qs baptizaꝶ: vt liberi⁹ malū faciat. Ter[o] sacr̄m ꝯtēnendo vt. s. nullā venerationē dino exhibeat sacr̄o. ꝑm⁹ ⁊ terti⁹ nisi ad min⁹ intētionē cōem hēant ecclesie. vt. s. credāt recipe qḋ ecclesia intēdit. lꝫ nō credāt ꝙ bap⁹ aliqd tribuat essent rebaptizādi. Scḋus simplr̄ est baptizat⁹ vn̄ sibi iprimiꝶ caracter: ⁊ malo recedēte ꝓposito virtute sacr̄i iā recepti sibi cōferꝶ gr̄a. Terti⁹ terminus ē efficaciter delere oēm culpā. qḋ breuiter loquēdo attribuiꝶ in ꝓposito sacr̄o baptismi. cuius rō triplex est. P[a] est ex eo qḋ est ꝯ pctm̄ originale qḋ pessimas hꝫ corruptiones ⁊ sequelas iō cōgruuꝫ fuit vt remediū ꝯ illud pctm̄ eēt maxime efficatie. vt n̄ solū illḋ pctm̄ ꝫ sequētia vt actua[a] expelleret nisi aliū de obex esset vt si qs dum actu baptizaretur pctō peccaret veniali. tūc

pctm̄ illud veniale nō expelleret̄ nisi actu re-
cedēte pcti. Scda rō est. qꝛ bapꝰ est ad regn̄a
tionē ꝛ nouū eē spūale. iō maxime ꝯuenit ꝙ
nouus fiat totꝰ hō dimissione oiuꝫ peccaminm
Tertia rō ē: qꝛ hoc sacr̄m est prim in sacroꝝ or
dine. iō maxime ꝯgruit vt i illo reluceat mia
ꝛ largitas dei oia pctā dimittēdo. ¶ Quātū
ad scdm arti. sunt. 3. ꝯclones. Pa est de sacro
baptismi in puulis. Scda de sacro baptismi
i fictis. Tertia de efficatia sacri baptismi. Pa
est hec. Paruuli qbus baptismi sacro gr̄a in
fundit̄ in vtero neq̄unt matris baptizari. Di
cit pa ps ꝯclonis ꝙ paruulis infunditur gr̄a
in sacro baptismi. Probat̄. Efficatiꝰ extat sa-
cramētū baptismi ꝙ̄ sacr̄m circūcisionis seu
circūcisio. sed circūcisio sic remouebat culpā
ꝙ cōferebat gr̄am. vt pꝫ ex dictis disti. j. huiꝰ
quarti. igit̄. Et si dicat̄ ꝙ s̄m btm̄ Bern̄. in li.
de libero arbitrio: exigit̄ ad salutem nostrā ꝛ
libeꝝ arbitriū nostrum. ꝛ donans vt. s. liberū
arbitrium nostrū deo danti consentiat. pueri
autē paruuli necdum habēt cōsensum. Dicē
dum ꝙ lꝫ nō habeant consensum in actu: ha-
bent tn̄ in habitu dono gr̄e meo in baptismo
collato. vel dicat̄ ꝙ intelligitur illa auc̄tas in
adultis nō in alijs. sicut ꝛ illa augu. Qui cre
auit te sine te: nō iustificabit te sine te. ¶ Sꝫ
dicit secūda pars conclusionis. ꝙ nequit par
uulus baptizari in vtero matris. Probatur.
s̄m. n. apostolum prima ad coꝝ. 3o. Non priꝰ
qd spūale sꝫ prius quod animale deide quod
spirituale. oꝫ igitur pueꝝ p̄us nasci corpora-
liter anteꝙ̄ nascatur spūaliter baptismi sacra
mento. vnde ꝛ Isidorus dicit. ꝙ qui natus s̄ꝫ
adam nō est: renasci per baptismum non pōt
Ex quo clare sequit̄ ꝙ baptismo aque nō pōt
puer i vtero baptizari. potest tn̄ baptismo fla
minis: sicut pꝫ in beatissima matre dei. Iohā
ne baptista. Iere. ꝛ quibusdam alijs. pōt rur-
sus baptizari in vtero bapo sanguinis. vnde si
quis ꝑpter fidem ꝑsequeretur p̄gnantē ma-
trem: ꝛ eā iterficeret: ꝛ puer in vtero moreret̄
credēdū ē pueꝝ p̄uileo martirij nō carere. vt
hic tāgit doc. sub. arti. j. q. iij. Infert̄ vltra ꝙ si
puer existens ex̄ vteꝝ maternuꝫ corio coope
riretur: ita vt aqua carnē nō tangeret: nō eēt
baptizatus. Sed detur ꝙ puer partim sit in
vtero ꝛ partim ex̄: ꝛ pars ex̄ baptizetur: nun-
quid est baptizatus? Dicendū ꝙ si pars prin
cipalis est extra vt caput: tunc pōt baptizari:
nec est postmodū rebaptizandus. Si aūt sit
pars minus principalis: vt pes vel manus ē
maius dubiuꝫ. Potest tn̄ dici ꝙ licet pes sit
minꝰ p̄ncipale mēbꝛū. aut vm ex his: tn̄ i pede
ē tota aīa itellectiua. ꝛ ita si puer i pede bapti
zet̄ in tali casu necitatis: credēdū ē ꝙ deꝰ sup
plet: cuiꝰ signū ē: qꝛ si talit̄ baptizati moriāt̄ se
peliunt̄ in t̄ra bn̄dicta. Sꝫ det̄ casus ꝙ sanus
postmoduꝫ exeat de vtero: ē ne rebaptizādꝰ?
Dicēdū vt dr̄ ex̄ de baptis. ꝛ eiꝰ effectu. c. d q
bꝰ. ꝙ sic. tn̄ sub ꝯditiōe: dicendo sic. Si nō es
baptizatꝰ ego baptizo te ꝛc̄. Ex q̊ 3o seq̄t̄: ꝙ si-
qs ꝓijciat de pōte pueꝝ in aquā neqt fieri ba
ptismꝰ: baptismꝰ eni ordiat̄ ad vitā: n̄ ad mor
tē: sicuti ꝓiectio hec. Et si dicat̄ ꝯ̄ ꝯclonē ꝙ s̄ꝫ
iura ciuilia si mr̄ manumittit̄ ꝛ eiꝰ puer in vte
ro exn̄s: ꝛ ita vꝫ ꝙ ēt a fortiori s̄ꝫ ius diuū qd
est clemētiꝰ possit i vtero puer mūdari a pctō
ꝛ manumitti: Dicēdū ꝙ nō ē sil'e. dn̄s. n. tpal̄
nō hꝫ ptātē i pueꝝ nisi inq̄ꝫtū ē ab hac matre
seu i hac mr̄e: iō eaꝫ manumittēdo manumit
tit ꝛ pueꝝ. deꝰ aūt hꝫ ptātē in pueꝝ nō solū in
q̄ꝫtū est a mr̄e: aut in mr̄e sed inq̄ꝫtū est ꝑsona
disticta a mr̄e. iō nō ē sil'e vn̄ nec seqt̄. si radix
sit sctā seu mr̄: ꝙ ꝛ puer seu fructꝰ. lꝫ. n. pomū
seq̄t̄ cōditionē arboris inq̄ꝫtuꝫ est aliqd arbo
ris: nō tn̄ inq̄ꝫtū distiguit̄ ab arbore. vn̄ arbor
dura pomū molle. ita de alijs. sic i ꝓposito fa
cile p̄t applicari. Nec valꝫ ꝙ si puer in vtero
ꝯ̄hit pctm̄ origiale: ꝙ ꝛ valeat h̄ sacro baptis
mi in vtero ablui: qꝛ ad hoc nō ordinat̄. sꝫ p̄t
bene alijs baptismatibꝰ: vt flamis ꝛ sanguis.
¶ Scda ꝯclo ē de sacro baptismi i fictis ꝛ est
hec. Nec funditꝰ dissentiēs. nec penitꝰ fūditꝰ
sacrꝫ suscipiūt baptismi. ¶ Dic pria ps ꝯclo-
nis. ꝙ penitꝰ dissētiētes n̄ capiūt sacrꝫ baptis
mi. vn̄ ꝓ d̄claratōe huiꝰ ptis noto ꝙ dissētiēs
p̄t itelligi tripl'r. ꝯ̄rie p̄uatie. ꝛ negatie. Cōtra
rie dr̄ qs dissentiēs qn̄ hꝫ actū positiuū om cō
sensui: sicut ē oppo iter nolle ꝛ velle. Tūc dicē
dū ꝙ si simpl'r dissentiat: dato ꝙ n̄ clamet: nō
est baptizatꝰ. vt si qs vi ducat̄ ad bapm. veꝝ ē
tn̄ ꝙ pn̄t postmodū tales cogi ad s̄uādā fidē
ꝛ eis ē meliꝰ ꝙ̄ libē peccare ꝛ maluꝫ facē. Si
vero simpl'r ꝯsentiat: ꝛ s̄ꝫ qd dissentiat. vt sūt
hij q timore merces in mari ꝓijciūt ex cōsili.
3. ethic. ita hi timore mortis volūt baptizari:
tūc simpl'r est baptizatꝰ ꝛ suscipit caracterē. ꝛ
ita nō ē rebaptizādꝰ. vn̄ ex̄ de baptismo ꝛ eiꝰ
effectu. capo. maiores. Qui terroribꝰ atqꝫ sup
plicijs violēter attrahit̄ ne detrimētū icurrat
baptismi suscip̄ sacrꝫ. Si aūt sit scdo dissensus
p̄uatiue. q. a. s. habuit aliqn̄ ꝯsensū ꝛ mō nō hꝫ
licet nō actū ꝯ̄riuꝫ maxime ex vsu rōnis: sicut
sunt furiosi ex casu. dicēdū tūc ꝙ possūt bapti
zari in furia sua. hoc hito ꝙ ante furiā nō ha-
buerit dissensiōeꝫ ꝯsensui ꝯ̄riā. si tn̄ sparet̄ de
salute furiosi meliꝰ eēt expectare eiꝰ sanitateꝫ

l

Idē dico de dormiēte prius habēte cōsensuȝ
Unde Aug. in lib. cōfes. Amicū suū de cuius
morte dubitabat asserit dormiētē fuisse bapti
zatū nec postmoduȝ est rebaptizatꝰ. Si vero
tertio sit solū dissensus negatiue idest nō con
sensus. tūc dicēdū ꝙ vl' habēs hmōi dissensū
est a nā furiosus seu carēs rōne: ꝛ pōt tūc ba/
ptizari: si tū speret sanitas expectet: nisi aliun
de mortis imineat ꝑiculuȝ. Si vero sit vtens
rōne ꝛ habeat solū ꝯsensū virtualē pōt bapti
zari. deus eni neminē obligat ad q̄si iposſibi/
le. Est aūt quasi ipossibile ne viator discurrat
ab vno in aliḋ: ꝛ semꝑ ideȝ cogitet: iō sicut in
ꝯfectiōe sacri eucharistie sufficit virtualis co
gitatio sine actuali. ita i ꝓposito. Sȝ qd dicē
dū si solū habeat ꝯsensū habitualē: dicēdū ꝙ
suffic̄. vnde nō est sil'e in sacro matrimonij: ꝛ
isto. qa in matrimonio est ꝯctus ambarū par
tiū iō mutuus reqrit cōsensus actualis vl' ad
minꝰ virtualis. hic nō est talis ꝯctus sed ma/
gis adoptio dei q nos in filios adoptat ꝑ ba
ptismū. In adoptiōe aūt sufficit ꝯsensus actu
alis adoptātis. Ex quo pȝ ꝙ illa rūsio quā pa
trinꝰ facit pro puero baptizādo aut adultꝰ ꝓ
seipso duȝ petit vis baptizari: volo ꝛc̄. nō est
de eēntia baptismi sed de solēnitate. Sed po
nat ꝙ vnꝰ nullū cōsensuȝ habeat nec virtualē
nec hītualē: nec 3° actualē n̄ tū habeat dissen
tionē ꝯtrariā cōsensui: vtrū queat baptizari?
Dicendū ꝙ nō. licet talis vix reꝑiret. ¶ Sed
dicit scḋa ꝑs ꝯclōnis ꝙ ficti penitꝰ nō capiūt
sacrȝ baptismi. Dicit eniȝ fictus is primo qui
nō est dispositꝰ ad baptismū. ꝓpter pctm̄ mor
tale: qḋ hȝ in actu. ꝛ iste qdē bū suscipit sacrȝ
baptismi exteriꝰ. suscipit scḋo caracterē inte/
rius. vt dicit extra de baptismo ꝛ eius effectu
cap° maiores. Sed tertio nō suscipit gratiā.
veꝝ est tū ꝙ nō est rebaptizandus. Uū fictio
ne tali recedēte recipit virtute baptismi grāȝ
delentē oēm culpā ꝛ oēm penā satisfactoriaȝ
dēpta pena illiꝰ pcti in quo erat fictio ꝓ quo
est pnia iponēda. nec ex hoc reportat cōmo/
dū cū in tpe medio ꝓficē poterit ad melius.
Nō aūt aufert baptismꝰ oēm penā originalis
criminis. qa est magis pena nāe ꝙ̄ ꝑsone quaȝ
principalis aspicit baptismꝰ. ceteꝝ qḋ manet
manet ad nr̄m exercitiū i meliꝰ. Si vo ita sit
qs fictꝰ ꝙ nihil itēdat ꝑcipe: nec ecclīaȝ aliqd
sibi ꝯferre nec accipe qḋ itēdit ecclīa. merito
hic nihil accipit nisi balneū exteriꝰ: ꝛ est reba
ptizandꝰ. cogi tū pt ad custodiēdū legē xpi.
¶ Tertia ꝯclō ē de efficatia sacri baptismi. ꝛ
hec ē. Lȝ oibꝰ rite baptizatis ꝯferat grā: n̄ tū
est necesse ꝙ eqlis. Pria ꝑs satis pȝ ex hitis
iā. s. ꝙ ꝯferat grā. ¶ Sȝ 2ª ꝑs ꝙ nō ē necesse
ꝙ eqlis oibus baptizat. ꝓbat clare: ex medio
docto. subti. arti. iij. qōne scḋa. ¶ Cōpat eniȝ
inqt grā q̄ ē effectꝰ baptismi ad tria. ad deuȝ
largientē. ad christū in passiōe merentē. ꝛ 3°
ad grāȝ suscipientē. Quo ad pmū. s. deū lar/
gienteȝ: pȝ. licet eni deꝰ disposuerit adminus
in tāto gradu in baptismo grām tribuere: nō
videt rō q̄re nō plꝰ possit vni ꝙ̄ alteri: cū suaȝ
potētiā n̄ alligauerit sacris. imo ex q̄ ab eter/
no scḋm diuersas mansiones electos ꝑelegit
v̄isimile est: ꝙ in bap° multotiēs plus vni ꝙ̄
alteri tribuit de dono grē. Quo ad scḋȝ etiaȝ
s. christū ꝓmerētē idē vȝ. v̄isimile eni ē ꝙ ex q̄
ꝓ toto gn̄e patiebat hūano: maxie tū ꝓ ele/
ctis. qꝛ scḋȝ ꝙ videbat p̄reȝ suū deū vnū alte/
ri ꝑelegisse tali: maxie ꝓ merito suā offerebat
passionē: ꝛ magis ꝓ illis q sūt sub noua lege:
de cōi dico: ꝙ̄ q sub circūcisiōe. Quo autē ad
3m. s. grām suscipientē puuli tūc de se equalit̄
sit dispositi. tū aliūde venit aliqn̄ dispositio vt
forsitā meritis parentū bti nicholai btūs ha
buit nicholaꝰ ꝙ bis in ebdomada ꝙ in iuuē/
tute positꝰ bibebat mām̄as. vn̄ hic ifert doc.
subti. ꝙ ꝑeligēdꝰ ē bonꝰ sacerdos ad baptizā
dū pueꝝ malo sacerdote: bōe eni orōnes mlt/
te q̄s fac̄ bonꝰ sacerdos multū iuuāt pueꝝ ad
maiorē hn̄dū grāȝ. Si āt baptizādi sint adul
ti: certū ē ꝙ fm ꝙ se magis disponūt maiorē
ꝑcipiūt grāȝ. vn̄ ꝛ ceteris ꝑibꝰ adulti i baptis
mo maiorē ꝑcipiūt grāȝ q̄ȝ puuli. ordiatuȝ tū
est ꝙ puuli baptizēt ꝓꝑ ꝑiculū: qꝛ sacrȝ extat
necitat. Ex q̄ vr̄ nimis idistīcte fuisse locutus
scūs tho. q art. ij. pn̄tis di. q. iij. dic̄ simplr̄ pue
ris puul'i baptismo eqlē ꝯferri grāȝ rōe passi
onis xpi ꝛ fidei ecclīe. om̄ tū pȝ clare ex ꝑhiꝭ.
¶ Quātū ad 3m artim. sc. iij. diffi: ¶ Prima
diffic. Quid cēsendū est de puulis expositis?
Dicēdū ꝙ si ineniunt cū aliqbꝰ signis ondēti
bꝰ ꝙ nō sint baptizati: sic solēt sepe reꝑiri. tūc
sūt simplr̄ baptizādi. Si āt talia nō habeāt si
gna baptizādi sīt sub ꝯditiōe forma tacta i pª
cōclōne. Et hic casus exprimit a leone papa.
de ꝯsecra. di. iiijª. ¶ Secūda difficul. Si par/
uuli iudeoꝝ possent iuste vi rapi a suis parēti
bus ꝛ baptizari a xpianis. Dicit doc. subti. ar
ticu. iij. q. iiij. ꝙ sic. ꝛ addit ꝙ benefieret si ipsi
met iudei cogerent minis ꝛ terroribus ad su
scipiēdū legeȝ xpi. Meliꝰ enim eis eēt ipsos
legē dei: lȝ inuitos custodire: ꝙ̄ tot mala ine/
hentes cōtra xp̄m liberos permittere. ¶ Ter
tia difficultas. Si apostoli fuerūt baptizati.
Dicenduȝ ꝙ sic. vt innuit in glo. suꝑ illo v̄bo
Joh. xiij. Qui lotus est nō indiget nisi vt pe/

des lauet.ꝛ rõ eſt.qꝛ ĩ moralib⁹ magis mouꝫ
actio ꝙ̃ ꝑceptũ.vñ ihs incepit facere ꝛ docẽ.
ïõ merito hij q alios erãt baptizaturi pri⁹ ba-
ptizabanẽ. Jdẽ cẽſendũ de btiſſi^a maria mr̃e
dei.Ex hoc pꝫ ad qõnẽ.ꝙ videlꝫ baptiſmi ſa
cramentũ nõ fictis niſi mõ dicto.ſꝫ puulis cũ
ctã delet culpã.¶ Ad primũ arg^m negaẽ mi
noꝛ.ꝛ dũ dr̃:ꝙ puuli nõ hñt fideꝫ qꝛ nequeũt
exire in actũ fidei.Dicẽdũ ꝙ aliẽ ſe hꝫ in ha-
bitib⁹ ṽtutũ.ĩfuſaꝝ:aliẽ in hitib⁹ acqſitaꝝ.Acq
ſite eñi ſũt ꝑncipaliẽ ad hilitandũ ad op⁹:ſed
infuſe ad decorandũ mentẽ ꝛ ꝯfigurãdũ deo
in reformatiõe ymagis:iõ nõ cõcludit rõ. Ce
terũ ad ſcðaꝫ dico ꝓbatiõeꝫ duꝫ dr̃.ꝙ nõ aliẽ
ſe hꝫ itellectus puuli añ bap^m ꝛ p⁹pꝫ ꝙ imo
qꝛ fidel' poſt añ nõ.¶ Ad ſcðꝫ arg^m dico ad
maioꝛẽ.ꝙ hꝫ ſic itelligi:niſi ꝑintelligaẽ ꝯiũgi
vel ꝙ in ipſa ſuſceptõe ꝯiũgaẽ.ꝛ hoc 2^m eſt in
ꝓpoſito.ꝛ rõ eſt.qꝛ hoc ſacr̃m vt ſepi⁹ dictuꝫ
eſt.eſt alioꝝ ianua.ideo nõ eſt ſil'e de alijs q̃
ꝑſupponũt cũ deo ꝯiũctõeꝫ.¶ Ad 3^m ꝯcediẽ
maioꝛ:de ficto penitus nihil itendẽte.Si ṽo
arguat de ficto.i.in pctõ ente mortali duꝫ ba
ptiſmũ ſuſcipit:dico ꝙ eſt falſa.Et dũ ꝓbat p
ſil'e de ſacr̃o pnie : dico ꝙ nõ eſt ſil'e.qꝛ ſacr̃m
pnie nõ iprimit caracterẽ ſicut ſacr̃m baptiſ-
mi:iõ põt reiterari:nõ iſtud.Et tñ de pñti di.
Ex hac aũt di.ſic de ꝑce.de mẽte ꝛc̃.Pria ꝯ^o
ſacro baptiſmate xp̃s iduiẽ niſi ipediaẽ ex ma
lo ſcẽate.Dic̃ ꝯ^o ꝙ i bap^o iduim⁹ xp̃m niſi fi
cte accedam⁹ ꝛ mõ malo.Et poniẽ a ꝑnc^o di.
vſqꝫ ibi.Sũt ꝛ alij vt ſup̃ poſuim⁹ ꝛc̃. ¶ Se-
cũda ꝯ^o.Triplex noiaẽ bap⁹ flamis:ſanguis:
vocaẽ ꝛ ille flumis.dic̃ ꝯ^o ꝙ triplex ẽ bap⁹.fla
minis:ſanguis:ꝛ flumis. Et põiẽ ab iſto loco
Sũt ꝛ alij ꝛc̃.vſqꝫ ibi. Solet ẽt q̃ri. ¶ 3^a ꝯ^o
Bap^o donaẽ pueris gr̃a.ꝛ plene purgatur i
his malicia.Dicit cõcl'o ꝙ puuli purganẽ in
bap^o a pctõ:ꝛ decorãtur gr̃a dei. Et poniẽ ab
iſto cap^o.Solet etiã queri ꝛc̃.vſqꝫ ad finẽ di.
Oſt h̃ ſciẽð ẽ ſacr̃ꝫ baptiſmi ꝛc̃.¶ Hic
p ſigẽ v^a.di.h⁹ q̃rti q̃ ita ꝯtinuaẽ ad ꝑcedẽ
tes.Nã poſtq̃ꝫ i 3^a di.pleni⁹ bapi ꝯſide
rata ẽ rõ.ꝛ i.iiij.bapi recipiẽ^m notat⁹ ẽ ſtat⁹ ꝛ
ꝯd^o.Nũc i'iſta di.3° icipit oñdi miſtrã^m bap^m
q̃ ſit.ꝑpoꝛ^o.Et hꝫ diuidi iſta ps in.iij.ptes ꝑn
cipales.Jn p^a itimaẽ clari⁹ ptãẽ colla^o.Jn 2^a
aꝫ apti^o qb⁹ hec fit donatio.Jn 3ª ſignaẽ patẽ
ti⁹ q̃ ineſt expedi^o.Pria in ꝑn^o.Scða.vi.di.
ibi.Nũc qb⁹ lꝫ baptizare addam⁹ ꝛc̃. Tertia
ĩ eadẽ.vi.di.ibi. Hic ẽt ſciẽdũ ẽ ꝙ lꝫ ter imer
gaẽ ꝛc̃.Duab⁹ ptibus vltis ꝓ nũc idiuiſis ma
nẽtib⁹. Rurſus pria pticl'a i q̃ intiaẽ clari⁹ ba
ptizãdi ptãẽ collatio:ĩ.iij.pteſ didiẽ.Jn p^a i oi
b⁹ apiẽ miſtriſ poſſe eq̃liẽ.Jn 2^a ꝙ poſſe ſit oñ
ditur ꝛ venatur hic ſubtiliter.Jn tertia.quid
põt dari queriẽ ſed põ veraciter. P^a in pri^o
ſcða ibi.qꝛ miniſterium tñ hñt ꝛc̃.Tertia ibi
Hic queriẽ que ſit i^a ptãs baptiſmi ꝛc̃.Et h̃ ẽ
diuiſio ꝛc̃. Circa quã talis mouetur titu.ꝛc̃.
N cõferendi baptiſmi ſacr̃m malis ſit
a collata ptãs hoib⁹.Et ar̃ ꝙ nõ triplici
medio. ¶ Prio ſic.Errãs i aliq̊ fidei
arti.ſi in tali erroꝛe moriaẽ dãnaẽ.Sed cipa-
nus dicit a malo hoie maxĩe heretico vel ſciſ
matico nõ poſſe ꝯferri baptiſma: ꝛ tñ nõ dã-
naẽ:ergo vr̃ ꝙ mali hoies nõ hẽant ptãtẽ ba
ptizãdi.qꝛ veritas oiuꝫ ſacr̃oꝝ ptinet ad illũ
articulũ.ſctãm eccleſiã catholicã. Maioꝛ pꝫ
qꝛ vt hẽẽ ad hebꝛe.xi.ſine fide ipoſſibile ẽ pla
cere deo.ſed minoꝛ ꝓbaẽ auc̃te bti aug. i lib.
de vnico bap.cap.iiij.p⁹ mediũ.ibi narrat de
martire cipꝛiano glorioſo:ꝙ q apud hẽticos
vel ſciſmaticos dãt baptiſmũ nolebat cogno
ſcere.¶ Scðo ar̃ ſic.Nulli polluẽti baptizã-
do data ẽ ptãs ꝯferẽdi baptiſmũ:ſed mali ba
ptizãdo polluũt illũ quẽ baptizãt.igr̃. Ma-
ioꝛ pꝫ ex eo ꝙ ptãs i bap^o collata ẽ ad mũdã
dũ ad min⁹ miſterialr̃ ipam aiaꝫ. ſed pꝫ mioꝛ
multiplici auc̃te.tũ prio ãbꝛoſij i li.de cathe-
tizãdis rudib⁹.Bap⁹ ingt ꝑfidoꝝ ñ ſanat ſꝫ
polluit.tũ ſcðo auc̃te apl̃i ad ro.xiiij.O ẽ qð
nõ ẽ ex fide.i.ꝯſcia pctm̃ ẽ.tũ.iij. auc̃te aug.i
li.de bap.puuloꝝ.ſepati.ſ.ab eccl'ia formã hẽ
re pñt:virt⁹ in eis eſſe nõ pt. ¶ Tertio ar̃ ſic.
Magis vr̃ req̃ri miſtri ſctitas q̃ꝫ aq̃ ſed bap⁹
nõ valet:niſi aque ſit aliq̃ ſupnãlis virt⁹. igiẽ
nec niſi bõitas iſit miſtro. Maioꝛ pꝫ ex eo ꝙ
magis imediate ꝛ nobili⁹ aſpicẽ vr̃ baptiſmi
ſacramẽtũ baptizãs q̃ꝫ aqua.tũ qꝛ baptizans
ẽ rõnalis creatura.tũ qꝛ vtiẽ aq̃ in ablutione
exterioꝛi veluti inſtrumẽto : aq̃ igiẽ ẽ inſtr̃m
ꝛ ẽ nã inſenſibilis q̃ arguũt i ea ignobilitatẽ
reſpectu baptizantis.ſed minoꝛ pꝫ p ãbꝛo.de
ꝯſe.di.iiij.p aquã. ¶ Jn oppoſitũ ṽo arguiẽ
de ꝯſe.di.iiij.ca. Roma.in fine capl̃i. Roma
nus põtifex nõ attẽdit hoiem q baptizat ſed
deũ ꝛ ſi paganus ſit q baptizat.ꝛ ita pꝫ mani
feſte ꝙ malus pt baptizare.¶ Jn iſta qõe ad
alias pariformiter ſunt.3.articuli. ꝑmus triũ
ẽminoꝝ expoſitiu⁹ ꝛc̃. ¶ Quo ad ꝑmũ arti.
termini ſt̃ ſacr̃m baptiſmi . Cõferre hmõi ſa-
cramẽtũ.Et ptãs baptizãdi.Prim⁹ igiẽ teri⁹
ẽ ſacramẽtũ baptiſmi.vltra.n. dicta varia i tri
b⁹ diſtinctionib⁹ ꝑcedẽtib⁹ de bap^o.Noto q̃
ad pñs ꝙ ſacr̃m baptiſmi hꝫ tres binarios cõ
ditionũ ſeu ſex ꝯditões ſatꝫ pulchꝛas.P^a ẽ ꝙ
ẽ eccl'iaſticũ.ꝛ iõ prio ꝛ ꝑncipal'r ei⁹ admiſtra

tio ptinet clericis:ꝛ maxie sacerdotib⁹.Scđa
ꝯd° ꝙ ē necariū:ꝛ iō i casu necitatꝭ ꝛ ei⁹ admi
stra°se extēdit ad laicos.qꝛ dīna mīa nemīnē
vult pire.Terª ꝙ ē pᵐ:iō a nullo alio depen/
det sacr̄o qđ ē nobilitatꝭ magne i eo.Quarta
ꝯd° ē ꝙ ē vnū iō a duob⁹ neqt dispēsari.vñ si
vn⁹ imergeret puer ꝛ ali⁹ ꝓferret v̓ba nō eēt
bap⁹.Quita ꝯd° ē ꝙ ē vnū:iō neqt vn⁹ seipꝫ
baptizare:qa v̓ba baptismi exprimūt duas p
sonas.vnā dū dicūt:ego baptizo.aliā duꝫ di/
cūt:te.Nec obuiat illa decretal' Inno.t̃ij.de
q̊dā iudeo int̄ ifideles posito semetipsū bapti
zāte.de q̊ dic̄ ꝙ ad celū euolauit.dicēdū eni ē
ꝙ h̄ fuit ñ bap°flumis:sꝫ flamis.de⁹ eni neieꝫ
i necitate nisi i eo teneat deserit.Sexta ꝯd° ē
ꝙ ē itegrū:iō dꝫ ibi eē ꝛ aq̄ ꝛ v̓bū.v̓bū aūt dꝫ
ꝓferri:iō mut⁹ neqt baptizare.dꝫ eē rursus in
ꝓferēdo itētio.iō stult⁹ neqt baptizare. Rur
sus oꝫ ꝙ v̓ba ꝓferēdo itingat puer aq̄.iō mā
cus ñ p̄t baptizare. ¶ Scđs t̄min⁹ ē Cōferre
hmōi sacr̄ꝫ.vñ ꝯferre hmōi sacr̄ꝫ baptismi p̄t i
ꝓposito itelligi tripl'r.Prio auc̄tatie.ꝛ hoc°
sol⁹ de⁹ ꝯfert hmōi sacr̄m:ip̄e.n.sol⁹ ē q bapti/
zat it⁹ sic̄ ē q sol⁹ pctā dittit.Quis.n.p̄t pctā
dimittē nisi sol⁹ de⁹.Scđo intelligit̄ meritoᵉ.
sic xp̄s meritoᵉ i sua passiōe btissima:sacr̄ꝫ cō
tulit baptismi:dū i cruce ex ei⁹ latē sāguis ꝓ/
fluxit ꝛ aq̄.aq̄ eni hmōi sig̃uit sacr̄m.Tertio i
telligit̄ solū misterialit̄.ꝛ sic q̄libꝫ sacerdos vl'
q̄libet ali⁹ viator i casu necitatis: debitꝭ h̄itis
ꝯditōib⁹ hmōi sacr̄i.h̄ p̄t ꝯferre sacr̄ꝫ. ¶ Ter/
tius t̄min⁹ ē Ptās baptizādi.vñ notat doc.
deuo.in p̄nti.di arti.iij.q.i.ꝙ i sacr̄o baptismi
p̄nt itelligi.3.biarij ptātū:seu sex ptātes. Pri
ma vocat̄ auc̄tatꝭ:ꝛ ē i deo:q a se ñ aliūde ptā
tē hꝫ mūdādi aīaꝫ. Scđa ē coopationis.vt si
alicui i bap° daret̄ pō a đo creādi g̃tiā vl' aliđ
sic̄ inuet̄ vr̄ mgr̄ in p̄nti di.sꝫ nō tenet̄ cōit̄ i h̄
passu a nr̄is reuerēdis mgr̄is pisieñ.vñ extat
scđs loc⁹ p̄ncipal' hui⁹ q̄rti in q̊ nō tenet̄. Pri
m⁹ siqdē est i 2ª di.đ bap° Iohis.vt ibi patuit
Tertia ptās in bap° ē eminētie:vt t̄ꝫ habūdā
tio:ē gr̄aꝫ cōferat' gr̄aꝫ baptizādo.hec fuit in
xp̄o a q̊ fluxert̄ sacr̄a.Quarta ē inuocatōis:vt
si i noie petri aut pauli cōferret̄ baptism⁹:vt i
p̄mitia eccia i noie xp̄i.sꝫ hec necdū collata ē
nisi noi tritatꝭ ꝛ xp̄i.Quita ē istitutōis.sic̄ fuit
collatū xp̄o:vt possꝫ hmōi bapᵐ istituē:sꝫ nll'i
alij hoc collatū ē.Sexta ē ptās misterialis.q̄
cuilibꝫ i necitate collata ē:ordiarie tñ sacēdo
tib⁹ vt patuit satꝭ.Et tm̄ de p° arti°. ¶ Quātū
ad 2ᵐ artiᵐ sūt res ꝯcl'ones. ¶ Pria ē ꝙ ma
li p̄nt sacr̄m cōferre baptismi.Scđa ē ꝙ mali
p̄nt ꝯferre sacr̄ꝫ baptismi ꝛ rē sacr̄i.3ª ꝙ bo/
ni sine pctō p̄nt a malo hmōi sacr̄m suscipe.
Pria ē hec.Nō solū laici sed mali ꝛ hētici sa
cramētū ꝯferre p̄nt baptismi. ¶ Dicit pª ps
ꝯcl'onis.ꝙ laici p̄nt baptizar̄.s.de scō ꝛ i casu
necitatꝭ.pꝫ ex eo ꝙ si vetula baptizet i forā ecᵉ
puer ñ rebaptizat̄.vñ sicuti qꝛ ē sacr̄ꝫ necitatꝭ
istitutū ē fieri in elemēto cōi.s.aq̄.ita ꝛ q̄libꝫ i
necitate p̄t illđ ꝯferr̄ i cui⁹ figura Io.3° legūt̄
discipl'i xp̄i baptizar̄ nō xp̄s.nec ē sil'e đ sacr̄o
pnie qđ ē ēt necariū.Si eni volēs cōfiteri sa/
cerdotē nō iueniat ita ꝙ faciat suū debitū:cō
tritio iterior pctm̄ extinguit.verū ē tñ ꝙ post
opportūitate h̄ita illa dꝫ ꝯfiteri pctā pp eccie
p̄ceptū:alioqn cōtēneret ꝛ peccaret mortalit̄
nō ita hic qꝛ puuli ꝯteri nequeūt: ꝛ ita nō est
sil'e.ver est tñ ꝙ p̄ter necitatē nō dꝫ laicus ba
ptizare:ꝛ si faciat peccat:qa hoc sacr̄ꝫ ē eccie
iō ei⁹ ptinet mistris.Et hoc tāgit ysido.dicēs
Cōstat baptismū solis sacerdotib⁹ traditū eē
nec ipsis diaconib⁹ ei⁹ misteriū eē pmissū itel
ligat̄ vt dictū ē. ¶ Sed hꝫ scđa ps ꝯcl'onis ꝙ
mali etiā heretici p̄nt ꝯferre sacr̄m baptismi.
Probat̄ auc̄te Bede.siue hereticus siue scis
matic⁹ in noie scē trinitatꝭ baptizat.nō valꝫ il
le q baptizat⁹ ē a catholicis baptizari.certuꝫ
ē aūt ꝙ hoc nō eēt ver:nisi ver bapᵐa talib⁹
suscepisset.Cū eni talis baptizādi ptās nō sit
donū g̃tuitū:sed gr̄a g̃tis data solū nō ē ma/
gnū si in mal' repit̄ hoib⁹:cū hr̄e possint intē/
tionē eccie.ꝛ v̓ba ꝓferr̄ debita sup đbitū elm̄
hec eni tria sufficē vident̄ ad hmōi sacr̄ꝫ.Et si
dicat̄ ꝙ xp̄s dū istđ instituit sacr̄m fidē ꝛ fidei
doct̄nā p̄misit dicēs Ite docete oēs gētes ba
pti.ꝛc̄.Et rursus . Qui credi.ꝛ bapti.fue.ꝛc̄.
Vñ ꝛ h̄ sacr̄ꝫ fidei dr̄.dicēte Aug.nō qꝛ dr̄ sꝫ
qꝛ credit̄.hētici āt fide carēt ꝛ doct̄na.igr̄.Di
cendū ꝙ fides ꝛ doctrina sūt solū ꝯgruitatꝭ ꝛ
nō necitatis . vñ si qs crederet ꝙ bap⁹ eccl'ie
nihil ꝯferret:baptizaret tñ aliquē intēdēs fa
cē qđ facit eccl'ia.ꝛ nō solū abluē exteri⁹ ver⁹
eēt bap⁹.nec foret rebaptizād⁹.hr̄et eniꝫ tūc
heretic⁹ nō itētiōeꝫ finis.s.vt saluaret̄ baptiza
tus:qꝛ hoc ñ credit i casu posito:sed intētōeꝫ
opis.qꝛ.s.itēdit facē qđ facit eccl'ia.ꝛ h̄ sufficē
Et hui⁹ rō triplex assignat̄ a doc.subti.in p̄nti
dist.q.i.q̄re.s.mali p̄nt baptizare. Prima est
Qui.n.bapᵐ⁹ ē vnū signū p̄cticū dei:iō con/
gruit deū assistē ad cāndū illđ qđ sig̃t.s.g̃tiaꝫ
in aīa siue a bono siue a malo cōferat̄. Scđa
rō est qꝛ tūc hoc sacr̄ꝫ nō eēt i magnū remeᵐ
viatoris.dū.n.nesciam⁹ qs bon⁹ ē:nescirem⁹ se
pi⁹ an essem⁹ baptizati vl' ñ.Tertia rō qꝛ oino
iiustū ē vnū ꝓ iniqtate alteri⁹ in q̄ nullo mō p
ticipat puniri:qđ eēt in ꝓposito. Et si arguit

herefis nõ eſt eccia:ergo baptiſm⁹ hereſis nõ eſt baptiſmus eccie.ꝛ ita hereticus nõ baptizat. Rñdz Aug. ꝙ eſt falſa illatio:ſicut nõ ſeq̇t.Egiptus nõ ẽ ꝑadiſus . gº fluui⁹ egipti nõ eſt fluuius ꝑadiſi.ẽ.n.falla contis ab inferiori negatiue ad ſupi⁹.ſicut ſic arguẽdo. aſinus nõ eſt hõ.ergo genus aſini.ſ. aial: nõ eſt genus hoīs.planũ ẽ ꝙ nõ ſeq̄t ita in ꝓpoſito ¶ Scḋa ꝯº ẽ ꝙ mali pñt ꝯferre ꝛ ſacr̄m ꝛ rẽ ſacr̄i.ꝛ hec ẽ.Mali atq; heretici rẽ in miſterio ꝯferre pñt cũ ſacr̄o baptiſmi.Dicit pª ꝑs ꝯcl̄onis ꝙ mali miſterial̄r pñt ꝯferre rẽ ſacr̄i gr̄az.ſ.Probat̄.Si.n.bap⁹ mali hoīs nõ daret gr̄az.tũc ſalus nr̄a ex aliẽa pẽderet vita qḋ nefas extat dicẽ.Cũ.n.doctoꝛ malus doctrinã bonã tribuat.Math.xxiij.Quod dicũt vobis facite.a ſimili ꝛ malus bonũ bapm ſmo a fortioꝛi qꝛ nõ tm̄ depẽdet baptiſmus a baptizãte q̄tũ doctrina a doctoꝛe. vñ in lr̄a dr̄.Si q̊s baptizauit ebꝛioſuſ homicida adulter.ſi bap⁹ xp̄i eſt xp̄s baptizat.Ex q̊ pz ꝙ ille auctes.maledicã maledictiõibus vr̄is.Malach.ij.Et Jero.ibi.Quicq̄d a vobis bñdicetur a me maledicet̄.Et rurſus eccĩ.xxxiiij.Ab ĩmũdo q̄s mũdabit̄.Et cõſimiles hñt itelligi inq̄ztũ ſũt mali.bap⁹ ãt nõ eſt a malis inq̄m mali ſũt:ſ; inq̄tũ ſũt dei miſtri. vñ nõ eſt ſil̄e de oꝛone ꝛ ſacr̄o.In oꝛone.n.malus non iuuat:ſ; ſolũ bonus.Vñ Grego. Cũ is q̄ diſplicet ad itercedẽdũ mittit̄ irati aīus ad deterioꝛa ꝓuocat̄.ꝛ rõ eſt.qꝛ oꝛo pẽſat̄ ex oꝑe oꝑante ꝛ caritate iterioꝛi.baptiſm⁹ aũt ex oꝑe oꝑato.vñ lz malus ſit velut mẽbꝛum aridũ.tm̄ in hmõi miſterio p̄t viuificare diſpoſitiue:ſicuti ſi vene in coꝛpe humão nõ viuerẽt: ſ; ſolũ deferrẽt vitã ad mẽbꝛa.¶ Sz dicit 2ª ꝑs ꝯcl̄onis.ꝙ hẽtici pñt miſterialiter ꝯferẽdo ſacr̄m baptiſmi:ꝛ rẽ cõferre.Vbi notandũ ꝙ baptizatus tripl̄r põt ſic ab heretico baptizari: ꝙ rẽ nõ ſuſcipit ſacr̄i.Prio qñ ab eo baptizat̄: ſue cõſentiẽdo hereſi.vñ ita p̄t itelligi. Aug. de cõſec.di.iiij.eccia ꝑadiſo ꝯꝑata idicat nobis poſſe quiḋ foꝛis bapm eius recipe: ſ; ſalutẽ btitudis ex̄ eã nec accipe nec hẽre. Scḋo qñ ad hereticũ vadit in cõtẽptũ eccie.lz hereſi nõ cõſentiat.de quo p̄t dici illḋ Aug. Qui foꝛis ecciaz baptizãt̄ nõ ſumũt bapm ad ſalutẽ:ſ; ad ꝑnitiẽ.Tertio qñ ad hẽticũ vadit nõ dũ tm̄ p̄ciſuz:ſpe tm̄ alicui⁹ cõmodi.hoc etiaz mõ nõ ſuſcipit rem hmõi ſacr̄i.Si ṽo neſciat baptizandus diſcernere an ſit hẽticus vel nõ ſicut ꝑuuli ſũt.vel ſit hẽticus occultus.vel 3º caſus iminẽat neceſſitatis:tũc cõfert ꝛ ſacr̄m ꝛ res ſacr̄i.ſicut dic̄ ꝯcl̄o niſi ex ꝑte nr̄a obex eueniat̄.qꝛ baptizãt baptiſmate eccie: nec ab eis baptizati rebaptizãt̄ niſi aliḋ occurreret. Vñ ſicut inuit ꝯ͂ donatũ Augu.Jacob filios genuit ex vtero liberaꝝ ꝛ ancillaꝝ ꝑifoꝛmiter deus ꝑ hereticos velut ꝑ ancillas ꝛ catholicos velut ꝑ liberos in baptiſmo filios ꝓcreat ſp̄ũales.¶ Tertia ꝯº eſt.ꝙ boni pñt ſacr̄z baptiſmi a malis ſuſcipe ſine pctõ.ꝛ h̄ ẽ. Licite p̄t q̄s petẽ baptiſmũ a malo ꝛ ſuſcipe. ꝓbat̄ ꝯº.Mai⁹ bonũ.n.eſt ſacr̄m ſuſcipe q̄ꝫ de vita exire ſine hmõi ſacr̄o.põt aũt eſſe caſus ꝙ q̄s moꝛeret̄ ſine baptiſmo niſi illud a malo recipet.vel ꝓ ſe vel ꝓ ꝑuulo:vtputa:ſi in aliq̊ loco oẽs eẽnt manci demptis hẽticis.Et ſi obijciat̄ qꝛ cooꝑans alicui ad peccãdũ moꝛtal̄r: peccat moꝛtal̄r ſi facit ſcient̄.Sic in ꝓpoſito qꝛ diſtribuẽs indigne dīna ſacr̄a peccat moꝛtaliter.ꝛ hmõi petẽs eſt cã. Dicẽdũ pº ꝙ p̄t ſuſcipe a malo quẽ tm̄ non ſcit eẽ malũ. iõ argum nõ ẽ directe ꝯ͂ ꝯcl̄onẽ. Dicẽdũ vlterius ꝙ de ꝑ ſe nõ cooꝑat̄ vt indigne miſtret ſ; magis ad om vt.ſ.ſe p̄pararet in tãto fiẽdo miniſterio.iõ lz peccet miſtrãs:nõ tm̄ i hoc caſu is ꝑ quẽ eſt miſtrãs.Et tm̄ de ſcḋo.¶ Quãtum ad 3m arti.ſũt tres difficul.Pꝛia difficultas. vtꝝ dyabolus in foꝛma apparens ſacerdotis poſſit baptizare.Dicẽdũ ꝙ nõ.cuius rõ duplex eſt apud ſcm̄ tho. arti.ij.q.iij.ꝛ tertia addit̄ a doc.deuo.arti.pº.q.pª.Pꝛia eſt:qꝛ hoc ſacr̄m ſicut eſt iſtitutũ a deo hoīe ita ſoli hoī donãdũ eſt diſpẽſandũ.Scḋa rõ ẽ qꝛ p̄ſumẽdũ ẽ ꝙ nñq̄ itẽderz tãtũ bonũ velle hoī q̄tũ in baptiſmo cõfert̄.Tertia rõ ẽ:qꝛ ẽ p̄ciſus ab eccia taz actu q̄ꝫ põ.¶ Scḋa difficul. vtꝝ ſit ꝯcedẽdũ hereticos hr̄e ſp̄m̄ſcm̄ q̄ miſterialit̄ in baptiſmo cõferũt gr̄am ſp̄ũſſci.Dicẽdũ ꝙ non.nã hr̄e ſp̄m̄ſcm̄ plus includit.ſ.bonitatẽ ĝtuitã q̄ꝫ nõ hñt.¶ Tertia difficul.Si ſacerdos nõ velit baptizare niſi hẽat pecũias vtꝝ cõmittat̄ ſimonia dãdo ſibi.Dicit doc.ſubti. q.ij.ꝙ nõ comittit̄ ſimoª.ſi emẽs hẽat oculũ aḋ aquã emẽdã nõ ſacr̄m:ſeu vexatõez ſacerdotis appꝛeciandã.ſicut in his tpibus in laboꝛe ſeu actu celebꝛatiõis miſſaꝝ ꝯceſſum eſt vnicuiq; in laboꝛe ſuo mõ debito vitã ꝓpꝛiã acq̄rere.Si tm̄ foꝛmaret ꝯſciam ꝛ aliũ ſacerdotẽ ſeu clericũ non inueniret.ipſemet baptizet pueꝝ vel alteri laico tribuat baptizandũ. Non.n.ſunt facienda mala(inquit paulus) vt veniant bona.Et tm̄ de tertio articulo.Ex q̊ pz ad q̄õnem.ꝙ vz ꝯferẽdi baptiſmi ſacr̄m malis collata eſt ptãs miſterial̄.ſ.hoīb⁹.Tũc ad argumẽta. ¶ Ad primũ dicẽdũ ad maioꝛem ꝙ in fide tria ſunt gñа credibiliũ. Pꝛi-

ma sunt que explicite sunt credēda oibꝰ hoi/bus. sicut sunt articuli de xp̄o hoie inq̄ztū hō maxime de natiuitate: de passione: ⁊ resurre/ctione: quorū in āno sunt solēnia festa. Scd̄a sunt que explicite sunt credēda nō minoribꝰ ad salutē sꝫ maioribus. sicut sunt multa circa btām trinitatē. Tertia sunt q̄ nec his nec illis sunt necessaria credi ad salm̄ vsqꝫ post deter/minationē. hm̄oi ē ꝙ dicit cyprianus. Nō. n. adhuc erat deteriatū an heretici possent ꝯfer re sacr̄m baptismi vel nō. iō nō peccauit mor taliter tenēdo ꝙ nō. ¶ Ad scd̄m dm ad mino rē ꝙ hꝫ itelligi ꝙ baptizatꝰ seqr̄ heresiꝫ bapti zātis: vel ꝯtēnit eccl'ie p̄ceptū vel q̄rit cōmod̄ ⁊ ad hoc oēs adducte tendunt auc̄tes. vt pꝫ aspiciēti. Sic aūt nō intendit qn̄ dr̄: ꝯferre rē sacr̄i. nā q̄ztū ad sacr̄ꝫ dato ꝙ baptizatꝰ hēat malā intentionē adhuc pōt ꝯferri. ¶ Ad 3m minor est falsa. vt patuit pa di. hꝰ q̄rti. ⁊ tertia nulla. n. virtus data ē supnālis his elemētis: sꝫ sola assistētia dei ex pacto. Maior ēt est du bia dato ꝙ minor eēt v̄a: q̄r ꝯferēs est agens volūtariū seu minister: aqua vero nālis: iō n̄ est simile. Et tm̄ de pn̄ti q̄ōne. Ex pn̄ti aūt di. sicut de p̄cedētibꝰ de mēte mgr̄i tres capiūr ꝯcl'ones. ¶ Pa virtus donat̄ baptismi eq̄lis bono ferat̄ siue sit a malis. Dicit ꝯo ꝙ boni ⁊ mali eque pn̄t baptizare. Et ponit̄ a p̄no di. vsqꝫ ad illud cm. Quia misteriū ⁊c̄. ¶ Scd̄a ꝯo hō minister est baptismatis: sꝫ nō mgr̄ lex est scematis. Dicit ꝯo ꝙ purus hō ē solū mister i bapo: nō mgr̄: sed solū xp̄us. Et ponit̄ ab illo loco. Quia misteriū ⁊c̄. vsqꝫ ibi. Hic q̄rit̄ q̄ sit illa ptās ⁊c̄. ¶ Tertia ꝯo. p̄t dimissio peccati tribui n̄ro negocio ⁊ bono indui. Dicit ꝯo ꝙ hō pōt interiꝰ sicut exterius coopari deo taꝫ ad remissionē pc̄ti q̄ꝫ collationē gr̄e: si deus vellet dare potentiam. Et ponit̄ ab illo capo. Hic querit̄ si illa ⁊c̄. vsqꝫ ad finē di. Et in hac ꝯclusione vt dictū est in po artio cōiter a n̄ris reuerēdis parisieñ mgr̄is nō tenet̄ magr̄ señ.

n Nunc q̄bus liceat baptizare addamus ⁊c̄. Hic signat̄ sexta distin. hꝰ quarti q̄ ita ꝯtinuat̄ ad p̄cedētes. Nā postq̄ꝫ in p̄cedēti dist. intimata ē clariꝰ baptizādi ptāt̄ collatio. Nūc ōnditur aptius q̄bꝰ hec sit fc̄tā donatio. Et hꝫ diuidi ista ps in tres ptes p̄n/cipales. In pa determinat̄ q̄bus liceat bapti zare. In scd̄a lotos venat̄ est ne hereticis re/lauare. In 3a clare mōstrat̄ falsitatē recte ter minare. Pa in p̄no. Scd̄a ibi. De illis vero q ab hereticis ⁊c̄. Tertia ibi. Sunt tn̄ nonnulli doctor ⁊c̄. Et ꝯn̄ter seq̄tur illa scd̄a ps hꝰ. vie di. seclusa aa diuisione. Hoc ēt sciendū ē ꝙ lꝫ ter imergat̄ ⁊c̄. Et fiat diuisa ꝯ hāc ptē p̄maꝫ ⁊ totā quitā di. Vn̄ postq̄ꝫ in p̄cedēti pte rn̄/sum ē clare q̄bꝰ baptizādi fc̄ā ē ptātis donaꝰ. Nūc in hac ōndit̄ q̄liter i hoc fit expeditio. ⁊ hꝫ diuidi in. 3. ptes. In pa adest mētio sup ba ptismo. In scd̄a inq̄sitio de cathezismo. In 3a fit ꝯo de exorcismo. Pa in pri. scd̄a ibi. Por ro cuncti ad baptismum veniētes ⁊c̄. Tertia ibi. Illa aūt fit interrogatio ⁊ responsio ⁊c̄.

a An cathezismus vel exorcismꝰ respectu baptismi sacr̄alia censeant̄. Et ar̄ ꝙ nō triplici medio. Po sic. sacr̄m extat sa/cramētale sꝫ tā cathezismus q̄ꝫ exorcismꝰ sūt sacr̄m. igr̄ ⁊c̄. Maior pꝫ ex eo ꝙ sacr̄ale ⁊ sa/cramtū differūt veluti via ⁊ terminꝰ: sacr̄ale n. vr̄ via ad sacr̄m. sacr̄ꝫ vero terminꝰ: nō sūt aūt idē via ⁊ terius. sed p̄bat̄ mior. sacr̄m. n. dr̄ sacre rei signū. Cathezismꝰ āt sacrā rē signi ficat: q̄r fidei institutionē sic exorcismꝰ q̄r de/monis expulsioneꝫ. q̄ fieri nō vr̄ nisi caritate. ¶ Scd̄o ar̄ sic. si exorcismꝰ ⁊ cathezismꝰ eēnt baptismi sacr̄a: sequeret̄ ꝙ nō fierent nisi re latiue ad bapm. sed hoc ē falsum igr̄. Maior pꝫ a simili. q̄r. n. in sacr̄o altaris dicūt̄ eē v̄ba sacr̄a taꝫ respectu panis q̄ꝫ respectu vini seu specie: nūq̄ꝫ his v̄bis ad aliud recte vtimur nisi ad euchac sacr̄m. sed p̄bat̄ minor. Po de exorcio. q̄r fit exorcismꝰ in aq̄ bn̄dicta. De ca/themo ēt pꝫ cū sit idē ꝙ istructio: vr̄ ita posse post baptismū fieri sicuti an̄. ¶ Tertio ar̄ sic. Nihil ē respectu alteriꝰ sacr̄ale nisi id sine eo fieri nō possit. sed baptismus pōt fieri sine ca themo ⁊ exorcismꝰ. igr̄. Maior pꝫ ex simili. q̄r n. i sacr̄o altaris v̄ba sunt sacr̄alia nō p̄t fieri euchac sacr̄m nisi v̄bis p̄cedētibꝰ. sed minor p̄bat̄ ex eo ꝙ si q̄s dicat simplr̄ sup pueꝝ euꝫ imergendo. ego baptizo te ⁊c̄. baptizatus ē. ¶ In om v̄o ar̄ ex mō p̄cedēdi diuini dyoñ. in li. ecclesiastice ierarc ca. ij. Illuc. n. inuit̄ tā exorcismū q̄ꝫ cathem fore sacr̄alia in ordie ad baptismū. ¶ In ista q̄ōe ⁊c̄. ¶ Quātum ad pm arti. termini sūt Cathemꝰ Exorcismꝰ ⁊ Sa/cramētale. ¶ Primꝰ ergo t̄minꝰ ē Cathemꝰ a cathezizo zas. q̄d ē istruo is vti ad ga. v. scri bit̄. Cōicet āt is q̄ cathezizat̄ ei q̄ se cathezizat in oibꝰ bōis. vn̄ instruēs i fide dr̄ cathezizans ⁊ instructꝰ dr̄ cathezizatꝰ: ibuendus āt de p̄xi mo seu q̄ iā icepit instrui i fide cathecuniꝰ no minat̄. Vn̄ sm̄ mētē scti tho. arti. ij. q. ij. sicuti in artibꝰ ⁊ scientijs hūanis sunt aliq̄ cōia q̄bꝰ icognitis ars seu scia ignorat̄. ⁊ tn̄ illis cogni tis necdū oia q̄ ptinēt ad sciam cognoscūt̄: sic in mā fidei sunt aliq̄ que oēm credentē decet hēre ⁊ de his ē cathemꝰ: ⁊ erat in p̄mitiua ec

clesia. Aliq̃ aūt magis spec[i] in mã fidei q̃ pꝰ modū aut dina ispiratione: aut studio: aut doctrina sciūtur. Ex q̃ clare pȝ ꝙ dīnt doctrina fidei ⁊ cathemꝰ. qꝛ fidei doctrina nō solūmō includit cōium noticiā: sed oīum q̃ ad salutē ptinēt: maxie si sit pfecta. cathemꝰ ṽo solū illoꝝ instructionē cōium. ¶ Scđs terminus ē exorcismꝰ ab exorcizo zas. qđ ē cōiuro ras. qꝛ in exorcismo dyabolꝰ cōiurat. Sūt āt spāliter tres exorcismi. pmi fuerūt salomonis q qdez adinuenit vt qdā dicūt ṽba ⁊ caracteres qbꝰ medijs demōes ab obsessis expellebat corporibꝰ. scđi sunt i bñdictione aq̃ dū dr̃. exorcizo te creatura aq̃. vel in cōsimilibꝰ. Tertij sunt i solēnitate sacri baptismi i qua sunt. 3. ternarij effectuū seu nouē effectus. quos noiat doct. deuo. ar. iij. q. ij. Primus ē exsufflatio vt virtꝰ dyaboli expellat: ⁊ exterior ⁊ iterior expellenda significet. Scđs effectꝰ ē signatio crucis in pectore. Tertiꝰ effectꝰ ē signaᵒ crucis i fronte vt in his duobꝰ effectibꝰ cognoscat se demō expellēdū tā in occulto cordis q̃z i apto ꝯfessionis. Quartꝰ positio salis in ore vt significet ꝙ p bapm sapor sapie pparet: ⁊ fetor fomitis restringat. Quintꝰ effectꝰ ē linitio auriū ⁊ nariū cū sputo signās grām ad discernēdū ⁊ obediēdū. Sextus effectꝰ ē inunctio in pectore ⁊ spatulis. signās gratiā vnctiōis ad deū amādū ⁊ eiꝰ onera portāda. Septimus pꝰ bapm vnctio crismatis in ṽtice signās aptionē mētis iputribilis i ꝯtēplatione eterna. Crisma. n. ꝯfectū ē ex oleo lucēte ⁊ balsamo ꝯseruāte. Octauus induitio vestimēti albi ⁊ mūdi quo significat candor inocētie ⁊ stola resurrectionis. Nonus effectꝰ ē positio cerei i manibꝰ eiꝰ: vt sit lucerna in pedibꝰ eiꝰ: ⁊ ṽbū dñi ⁊ lumē semitis eiꝰ. ¶ Tertiꝰ terminus est Sacrale. vñ noto ꝙ hec tria differūt: sacrum sacrm: ⁊ sacramētale. sacrū. n. in cōi dr̃ quodlibet ad sctitatē ptinēs: seu in signo: sicut dicuntur vasa sacra. siue in effectu sicut dr̃ mēs sacra. seu per essentiā: sicut dr̃ ds sacer ⁊ sacratissimus. sacramētū aūt ꝓprie loquēdo solū dr̃ signū exteriꝰ interni repñsentans sctitatem sicut pōt patere in. vij. sacramētis noue legis sacramētale vero dr̃ loquēdo ꝓprie id qđ ordinat ad sacramētū veluti pūia dispō: sicuti i medicina ciropus ē dispositio ad maiorē medicinā suscipiēdā. vel dr̃ sacramētale qđ ptinet ēt ad essentiā aliqualr̃ sacri sed accipitur prioᵒ in titulo qōis. ¶ Quo ad scđz arti. sunt tres ꝯclusiones. Quaꝝ pa ē de cathemo. scđa est de exorcismo. Tertia ꝙ ābo sunt sacramētale nō sacramentū. Pa est hec. Et adultis ⁊ puulis recte cathemꝰ tribuitur. Probat ꝯo. Id qđ ordinatū est a deo fieri recte implet. sz āteq̃z qs baptizet. ordinatū ē vt baptizādus doceat. Matth. vltimo. Ite docete oēs gentes baptizātes. ita ꝙ pmittit docer baptismi. Cōfirmat quo ad pueros ex more ecclesie: q sp debet dici laudabilis: ⁊ tñ pueros cathezizat. vñ ⁊ qꝛ ita fit cathemꝰ paruulis sicut magnis in susceptiōe baptismi: seu añ magis seruat vnus ritꝰ ecclesie ⁊ maior eiꝰ demonstrat vnitas. Et si dicat qꝛ stultū est euz instruere q nō est capax doctrine. pueri aūt sunt hmōi: ⁊ ita nō debēt tūc instrui. Dicendū ꝙ cathemꝰ habet tres effectꝰ. s. vnitatē nōre: instruere: et obligare. ⁊ hi tres sunt in adulto dū cathezizatur. Primus aūt ⁊ tertiꝰ in paruulo. qꝛ se obligat ad suandā fidē catholicam. dum. n. petit sacerdos si credat. ⁊ patrinus pueri rñdet loco pueri: credo. fit obligatio ipsiꝰ pueri vel sm alios glosat. credo. i. sacramētuz fidei pcipio. nec est modus loquēdi incōsuetus vt aliquotiēs signum pro re accipiat: sicuti dicimus: cras erit resurrectio dñi. ⁊ vidēs fumū: dicit se videre ignē. sed obligātur ne patrini ad imbuendū suos filiolos in doctrina fidei. dicendū ꝙ sic nisi pueri aliū hēant doctorem qñ aūt se pūtat alioꝝ docētiū facultas. tunc patrini excusant. vñ Aug. in q̃dā smōe. Volo oēs ꝙ cognoscat: tā viri q̃z mulieres: vos puulis quos suscepistis fideiussores apđ deū extitisse. Et si dicat ꝙ patrinꝰ nō pōt obligare pueꝝ ad suandum fidē a simili si. n. parētes ꝓmittāt pro filio ꝙ filius intrabit religionē: filiꝰ nō tenet itrare. ergo simılr̃ in ꝓpositum. Dicendū ꝙ nō ē simile qꝛ religio de bōis est superogationis. fides aūt catholica: de his q̃ sunt necessaria ad salutē. ¶ Scđa ꝯo ē đ exorcismo. ⁊ ē hec. ¶ Vexationē exteriorem dyaboli maxie fugare exorcismus dr̃. Probatur vñ Aug. i li. de simbolo. puulus exorcizat: vt ptās dyaboli expellat. Et rabanus exsufflat a puulo seua ptās per piū sacerdotē. hoc ēt innuit dñ dicit: sacerdos exi ab eo spūs imūde nec ē hoc magnū cū ēt hoc facerēt exorcismi salomōis ⁊ aliq mali in noie xpi Matth. vij. Dñe in noie tuo demonia eicimꝰ ⁊c̃. Ex q̃ infert ꝙ pncipalior effectꝰ exorcismi ē expeller ptātē exteriorē demōis: ne tñ noceat vel ne ipediat a susceptiōe baptismi: nō aūt pncipaliter ad infundēdū grāz ⁊ remouēdū effectū interiorē demōis. s. culpā. qꝛ hoc est sacri baptismi. Jō cyprianꝰ bñ dic. diaboli ptās ñ minuit añ baptismū. s. q̃ ad culpā. ⁊ pȝ ad hoc ꝙ exormꝰ nō ē soluz ad demoniacos ⁊ obsessos

ı̄mo etiā ad ſanos. Et ſi dicat̄: ponat̄ caſus ꝙ aliqs moriat̄ capto exorciſmo an̄ ſumptū ſacramētū baptiſmi. qd valebit ſibi exorciſm⁹? dicebat ꝑpoſitiu⁹ ꝙ valuiſſet in tali cāu: ad diminutionē tenebraꝝ: vn̄ inuebat ꝙ puer poſt exorciſmū moriens: nō tātas hēbit tenebras ſicut q nō habuit exorciſmū. Sꝫ ſua ſalua reuerentia hoc nihil ē. Jlle. n. tenebre ſunt ꝑuatio viſionis diuine: hoc aūt aliq̄liter oībus ineſt. Jdō dᵐ ꝙ de lege cōi niſi aliūde ſubueniat mia dei nō valet ſibi. ¶ Tertia ꝯ° eſt ꝙ cathecıſmus ꝛ exorciſm⁹ ſunt ſacr̄ale. ꝛ ē h̄. Sacr̄ale nō ſacr̄ꝫ exorciſmus ꝛ cathe ᵐ⁹ dı̄. Probatur ꝯ° vnico v̄bo. Bap⁹ ſm̄ ſctōs doctores ē ſacr̄oꝝ ianua ꝛ fundamētū primariū. Si aūt exorciſm⁹ ꝛ cathe ᵐ⁹ eēnt ſacr̄a: hoc nō eēt verū cū ꝑcedāt. ergo ꝯ° h̄ vera. ¶ Quātum ad tertiū arti. ſunt tres diffi. Pᵃ difficl̄tas. Utꝝ obligatio facta in cathe ᵐ°dum dı̄. Credo. ſit dicēda votū. Dᵐ ꝙ loquendo ꝓprie de voto nō ē votū: votū. n. ē de his q̄ ſunt ſuperogationis hec āt ſunt nec̄itatı̄. Loquēdo āt large ð voto pōt votū noīari. ¶ Scd̄a diffi. qs ð̄beat ꝑcedere exorciſm⁹ an cathe ᵐ⁹. Dicit doc. de not⁹ dubio vltimo lr̄ali p̄ntis di. ꝙ pn̄t tripl'r cōparari. P° rōne ei⁹ ad qð ſunt. ꝛ ſic cathecıſm⁹ ꝑcedit exorciſmū. q꞉ cathe ᵐ⁹ ē ad informādū intellectū. ſed exorciſmus magis aſpicit affectū: q꞉ ſuggeſtionē dyaboli: itellect⁹ āt ꝑcedit affectuꝫ. Scd̄o cōpant̄ rōne ei⁹ a q̊. q꞉ inſtructio ē a lectorib⁹ exorciſm⁹ v̄o ab exorciſtis. lector aūt ꝑcedit exorciſtā. ita ı̄ ꝓpoſito cathecıſmus exorciſmū. Si aūt 3° cōpant̄ ſm̄ terminū in quē ſiūt: ſic ſe hn̄t ſm̄ ſub ꝛ ſupra. Qn̄. n. baptizādus ē adult⁹ prius inſtruit̄: qn̄ aūt puer aliqn̄ eꝯ. iō in aliqb⁹ eccleſijs cathecıſm⁹ ꝑcedit exorciſmū: in aliqb⁹ eꝯ. ¶ Tertia diffi. Quare ſacr̄m baptiſmi hꝫ iſta ſacr̄alia: ꝛ nō alia ſacr̄a. Dicēdū ꝙ vt hō digᵉ ſe ꝑparet ad introeūdū ꝑ baptiſmū ı̄ ſacroſctām eccleſiā. Ex hoc pꝫ ad qōem. ꝙ vꝫ cathecıſm⁹ ꝛ exorciſm⁹ reſpectu baptiſmi ſacr̄alia cenſent̄ Et tūc ad argᵃ. Ad primū negat̄ minor. ꝛ dū ꝓbat̄. P° de cathezıſmo q꞉ ſignat fidē. dᵐ ꝙ lꝫ ꝯiat cū ſacr̄o in v̄bo nō tn̄ in elemento. elemētū aūt reqrit̄ ad ſacr̄m ſicut verbū dicente Aug. Accedit v̄bū ad elemētū: ꝛ fit ſacr̄m. iō deficit ei media ꝑs ſacr̄i. Rurſus dū ꝓbat̄ de exorciſmo q꞉ ſignificat demōis expulſionē q̄ nō pōt fieri niſi caritate. Dicēdū vt dictum ē in. ij. art. ꝙ ꝑ exorciſmū nō pellit̄ niſi exterior ptās dyaboli: nō āt interior. ꝛ talis bn̄ fit ſine caritate. iō nō ꝯcludit argᵐ. ¶ Ad ſcd̄ꝫ dicēdū ad maiorē: ꝙ hn̄t veritatē ſi eſſent adeq̄ta baptiſmo: ſicut reſpectu euchaᵉ v̄ba ſacr̄alia: qð nō ē in ꝓpoſito. Addo ꝙ cathezıſmus et exorciſmus q ſiūt ı̄ ſacr̄o baptiſmi alit̄ ſiūt q̄ꝫ alibi. vt pꝫ ꝯtēplāti. ꝛ iō argumētū nō obuiat ¶ Ad tertiū dicēdū vt patuit in ꝑcedēti rn̄ſione: ꝙ maior hꝫ veritatē qn̄ ſacraᵃ ſunt adeq̄ta ſacr̄o: ſicut obijcit de v̄bis in ſacr̄o euchaᵉ: nō ita ē ı̄ ꝓpoſito vt patuit. Et tn̄ de pn̄ti di. ꝛc̄. ¶ Pᵃ ꝯ° ē. A ſacerdotib⁹ bap⁹ collatur: ꝛ cūctis gētib⁹ ēt donat̄. Dicit ꝯ° ꝙ tā ſacerdotes q̄ꝫ alij hoies pn̄t ꝯferre baptiſmi ſacr̄m Et ponit̄ a ꝑn° diſtin. vſqꝫ ibi. Hoc ēt ſciēduꝫ ē ꝙ ꝛc̄. ¶ 2ᵃ ꝯ° hꝫ intētio eē bap̄te cōis vnio tꝑoꝝ ſcemate. Dicit ꝯ° ꝙ h̄ ſit attinētia ad baptiſmū cōitas: intētio: ꝛ tp̄s. Et ponit̄ ab illo loco. Hoc ēt ſciēdū ē. vſqꝫ ibi. Porro cuncti ad baptiſmū ꝛc̄. ¶ 3ᵃ ꝯ° ꝑeſt bap° hic cathezıſmus equo termino ꝛ exorciſm⁹. Dicit ꝯ° ꝙ tā cathezıſm⁹ q̄ꝫ exorciſmus ꝑcedūt bapᵐ. Et pōit̄ ab illo loco. porro cūcti ꝛc̄. vſqꝫ ad ſi. di.

n Unc de ſacr̄o ꝯfirmationis ꝛc̄. ¶ Hic ſig̃tur. vij. di. hui⁹ q̃rti. q̄ ita hꝫ ꝯtinuari ad ꝑcedētes. Naꝫ poſtq̄ꝫ in ꝑcedētib⁹ de bap° ē actū q̂ ad fidē ſit igreſſus. Nunc de trib⁹ alijs ſacr̄is text⁹ tāgit̄ qb⁹ fide ſit ꝓgreſſus. ſ. Cōfirmationis. Euchaᵉ: ꝛ Penitentie ſacramētis. Et hꝫ iſta ꝑs diuidi in. 3. ꝑtes ꝑncipales. Jn pᵃ frons hois venuſtat̄ ex criſmali vnctione. Jn ſcd̄a panis trāſubſtātiat̄ ſacra ꝯſecratione. Jn 3ᵃ vigor mētis reparat̄ gemitus aſſumptione. Pᵃ in princ. ſeu pn̄ti di. 2ᵃ incipit in ſequēti ſeu. viij. di. in qua agē̄ icipit de ſacr̄o euchaᵉ. ibi. Poſt ſacr̄m baptiſmi et ꝯfirma. Tertia incipit in. xiiij. di. in q̄ agē̄ incipit de ſacr̄o pnie. ibi. P⁹ h̄ de pnia ꝛc̄. Rurſus pᵃ ꝑticula q̄ ē pn̄s diſt. in q̄ frons hois venuſtat̄ ꝛc̄. hꝫ diuidi in. 3. ꝑtes principales: ſm̄ qð tria ꝯſiderāt̄ in hoc ſacr̄o. Jntegritas. Efficatia. ꝛ Uſus. Jn pᵃ integritas mirabilis exponitur ſacr̄i. Jn ſcd̄a efficatia nobilis aperit̄ur medicamēti. Jn tertia vſus grat⁹ ꝛ vtilis ſuadet̄ noſtre menti. Pᵃ in princi. Scd̄a ibi. Uirtus vero huius ſacramēti ē ꝛc̄. Tertia ibi Hoc ſacr̄m tn̄ a ieiunis ꝛc̄. Hec ē diuiſio ꝛc̄.

a N ꝯfirmationis ſacr̄m criſma pro mā̄ reqrat ex oleo ꝛ balſamo. Et ar̄ tripl'r ad ꝑtē falſam. ¶ Prio ſic. Criſma nō eſt elemētū ergo nō eſt mā̄ hui⁹ ſacr̄i. Añcedēs pꝫ. q꞉ elemēta ſunt corꝑa ſimplicia. ex 2° de gn̄atione. ꝛ. iiij. metheoroꝝ. ꝛ libello de ꝓprietatib⁹ elemētoꝝ. criſma aūt ē corp⁹ cōpoſitū ēt ex cōpoſitis vt oleo ꝛ balſamo. Pꝫ cōſequētia ex auc̄te hugonis prio li. de ſacramētis ꝑte. ix. ca. ij. diffinietis ſacr̄m. Sacr̄m inqt

est corpale seu mãle elemẽtũ ꝛc̃. ¶ Scđo arguitur sic. Sacrm̃ ꝯfirmationis ẽ quoddã artificiale ergo determinatã nõ hꝫ mãm. Añs pꝫ: q: nõ est nãle ergo artificiale. sic. n. diuidit Arist. in prin. ij. phisico. ea q̃ sunt. corp. n. inquit que sunt alia q̃dem sunt ab arte alia a nã ꝛc̃. Pꝫ ꝯña. q: forma statue que ẽ quoddam artificiale eq̃ põt fieri in ligno: ere: argẽto: sicut auro. ¶ 3° arguitur sic. xp̃s nec apl̃i ꝯfirmãdo crismate vtebãtur. ergo ꝛc̃. Añs pꝫ. de xp̃o. n. nõ legitur: nec hoc sacrm̃ instituẽdo nec eo ꝯfirmãdo de crismate qđ dixisse aut fecisse apl̃i ẽt ꝯfirmando sola manuũ ipositione vtebãtur. actuum. viij. ca. Sic. n. legimꝰ. Tũc iponebãt manꝰ sup illos ꝛ accipiebãt spm̃sctm̃. Pꝫ ꝯña. q: omnis xp̃i actio nr̃a ẽ instructio. vt i dyalogo dic̃ greg. ¶ In oppositũ arguitur triplici auc̃te. Pa đ sacram vnctione. c. vnico. vbi dr̃ de baptizato ꝙ post baptismũ crismate sctõ vngatur. Scđa ex̃ de sacramẽtis iterãdis vel nõ. c. j. vbi dicit papa đ illo q quĩ fuit ꝯfirmatꝰ fuit p errorẽ nõ crismate: sꝫ oleo delinitus: q: caute supplẽdũ est qđ incaute fuerat p̃termissum. 3a ẽ mgr̃i in pñti di. ca. j. dicẽtis. ꝙ in ꝯferẽdo hoc sacrm̃ ep̃us illũ quẽ ꝯfirmat sacro signat crismate. ¶ In ista q̃one ꝛc̃. ¶ Quo ad p̃mũ arti. termi sunt Sacrm̃ cõfirmationis. Crisma. Balsamus. ¶ Primus igr̃ terminꝰ est: sacrm ꝯfirmatõis vñ doc. subti. in pñti di. añ q̃onũ motionẽ: sacramẽtũ ꝯfirmationis diffiniẽs ait. Cõfirmatio seu sacrm̃ ꝯfirmationis ẽ vnctio hoĩs viatoris aliq̃liter ꝯsentiẽtis vel libero arbi. nũq̃ꝫ vsi facta in fronte in figura crucis cũ crismate sctificato. ꝛ hoc a ministro ydõeo simul cũ intẽtione debita inungẽte: ꝛ v̓ba certa p̃ferẽte: signs efficaciter ex institutione diua vnctionẽ aie p grãm roborãte ad ꝯfitendũ cũ ꝯstãtia fidẽ xp̃i. In hac pa diffinitione vel descriptione triplex cãe genus tãgitur cã mãlis que triplex ẽ. remotissima oleũ ꝛ balsamꝰ. remota crisma sctificatũ. p̃pinqua vnctio facta in frõte. Cã formalis q̃ triplex est v̓balis. signo vel ꝯsigno te signo crucis: cõsigno te crismate salutis vel sctificationis. in noie p̃ris ꝛ fi. ꝛ s. s. amẽ. Ita ꝙ fm richardũ de meavilla pñtis di. arti. j. q. ij. Si ꝯfirmãs dicat signo non oꝫ: q: dicat cõsigno nec eꝯ. si dicit cõsigno: nõ replicet signo. pariformiter si dicat crismate salutis. nõ oꝫ eũ addere crismate sctificationis nec eꝯ: dicens vnũ aliud dicere nõ cogitur figuralis in frõte eqdẽ ꝯformati cũ crismate crux xp̃i figuratur signatiua que extat vt hitum est de baptismate relatio rõnis ad grãm seu gratie robur designatã seu designatũ. Cã efficiẽs q̃ triplex ẽ vl̃timus q̃ ds est ꝛ in q̃libet sacro p̃maria iudicatur. cã p̃pinqua. s. misterialis ip̃e q cõfirmat ep̃s. cã instrumẽtalis ip̃m sacrm q: efficaciter sigt nõ aliter. q: sacrm̃ est noue legis. vt expom ẽ supius. Hec inspiciũt ꝯfirmatũ vt baptismus baptizatũ: in q̃ tres debẽt eẽ ꝯditiones. ¶ Pa vt ꝯfirmãdus sit hõ viator. vñ infertur primario angelos nõ ꝯfirmari istoº. lꝫ alio mõ: de q̃ dictũ ẽ li. ij. di. xx. in tertio terio s. p̃mi arti. ꝯfirmatio ꝛ eadẽ radice nec anias sepatas. seqr̃ secũdario xp̃m hocº in via non ꝯfirmatũ: lꝫ alia rõne fuerit baptizatꝰ nõ. n. fuit purus viator: qnĩmo ꝛ cõp̃hẽsor in q̃ septem spũum plenitudo habitauit. vt in Esa. xi. ca. cõtinetur. Replebit eũ ꝛc̃. seqr̃ tertio bm̃ hoiem đ nouo nõ substituere ꝯfirmationis sacrm. Sic qdã frater Io. dicit hõ ꝯ bruta ꝛ spũs. viator ꝯ hoies iam beatos dicatur. ergo ꝯfirmationis subm̃ vt eã de nouo substituat hõ viator. glo. purus respectu q̃lis hõ dr̃ ꝯsentiẽs hitu prio nõ sufficit actu: scđo nõ exigitur: sꝫ 3° v̓tute sufficiẽs est. Vñ simpl̃r doc. noster nõ dicit ꝯsentientis: sꝫ aliqual̃r ꝯsentiẽtis pariformiter sicut idẽ in. vi. di. hꝰ quarti. in ope anglicano. arti. iij. q. ij. distinxit de intẽtione triplici. actuali. habituali. ꝛ virtuali. Sꝫ ne moriões ꝛ pueri ꝛ ceteri hmõi. hmõi sacri sint priuati pinguedine additũ ẽ: vel libero arbitrio nũq̃ꝫ vsi. 3a ꝯditio q̃ loco crisma ponatur vt dicatur ꝯfirmatꝰ de donis dicit in fronte in q̃ sunt pº fores sensuum ꝛ latẽs pº foris exit verecũa. Aut 3° q: ibi est fons sensuũ p̃ticularium. s. sensus cõis q apđ fratrẽ anthom andree in pºsue mec fantasia noiatur: vt iã sint roborati ne deficiãt a xp̃o. Et hic duplex ternariꝰ ad tertiũ tendit vti ad cãm finalẽ. Pº. n. dicit doc. subti. datur hoc sacrm̃ vt significet vnctionẽ aie p grãm roborate: vt iã nõ sit simplex grã: sicuti i baptismo sꝫ roborãs p̃cedẽti gr̃e gradũ addẽs seu gradus. Scđo dr̃ ad cõfitendũ fidẽ xp̃i vt sacrm̃ baptismi viuificet. Sꝫ hoc sacrm iã loquatur. sicut ad Roma. x. ca. paulus dicit. Corde creditur ad iusticiã: ore aũt confeº fit ad salutẽ. Tertio cõcludit cũ cõstantia prudẽtia quem hispania genuit in sichomachia dicente. Exigua ẽ virtus quã nõ ꝯstãtia firmat. ¶ Scđs terminus ẽ Crisma. vñ fm papiã dꝫ scribi p x vt pꝫ in lr̃a x. sic xprisma. x. n. lr̃a greca valet ch in latina. Pꝰ 2ꝰ ponitur ro que est r in latia ꝛ sic scribitur p. Tertio ponitur sima iota iterposita: que sic figuratur c. Valet aũt lr̃a x i alphabeto greco. 600. r. littera. 100. littera sima. 200. iunge iotã que decem valet sunt. 900. sic confirmati xp̃icmate ad nouẽ deducuntur ordines

ãgelorꝝ cũ custodia decẽ mãdatorꝝ dei. Et no
tãdũ ꝙ ſꝫ grãmaticã hec tria ſe hñt ꝑ ordinẽ
crismа. xp̃s. xp̃ian⁹. a crismate xp̃s. ſed nõ iaꝫ
mãle accipias: ſꝫ crisma ſpũale quo vnct⁹ eſt
xp̃s pre ſuis ꝑticib⁹. ꝛ dꝫ ſcribi xp̃s ꝑ. x. ꝛ per
ro. ꝛ ꝑ ſima vt notauit guillꝰus numateñ. i lib.
ſeu rõnali diuoꝝ officioꝝ. ꝛ dꝫ addi titul⁹ de
ſuꝑ vt deſignet titulũ quẽ pilat⁹ i cruce appo
ſuit. Aut ſcdo qꝛ ipe ẽ ꝑoſit⁹ in ſignũ ꝛ titulũ
hoib⁹ bone vite. Aut 3ᵒ qꝛ ipſe ẽ titul⁹ titã ſeu
caput angeloꝝ ꝛ hoiuꝫ. de hoc noie xp̃s vide
ꝫ. lib 3ᵒ. 3ª ꝑte. 3ᵉ di. 3ᵒ termio. A xp̃o ãt xp̃ia-
n⁹ vt a Jero. ieronim⁹. ꝛ Auguſto auguſtin⁹.
Et notãdũ triplex eẽ criſma. Criſma ſpũale q̃
deuoti iungunt iteri⁹ vt in via dei ꝑſiſtãt. Criſ
ma legale ſed nõ ſanctificatũ: vt nr̃m eſt: ꝛ ſi
alit qd̃ inuit papias eẽ thiama legis. de quo i
exo. xxx. legim⁹. c. Sume tibi aromata ſtaten
ꝛ onichã galbanũ boni odoris ꝛ thus lucidiſ
ſimũ eq̃lis põderis erũt oia: facieſq; thiama
cõpoſitũ oꝑe vnguẽtarij ꝛc̃. Tertiũ ẽ nr̃ꝫ mã
le criſma: qd̃ ex balſamo ꝛ oleo oliuaꝝ ꝯficit.
ꝛ eſt mã hui⁹ ſacr̃i ſꝫ remota. ꝛ dꝫ eẽ ſc̃tificatũ
ab ep̃o vl̃ ab eo cui ꝯmitti poterit. vt guillꝰus
numateñ. in lib. diuoꝝ officioꝝ: ãnotauit duꝫ
ageret de die iouis ſancta ꝛ de oleo triplici.
Eſt aũt cõpoſitũ ex oleo ꝛ balſamo ingt doc.
deuo. hui⁹ di. arti. i. q. iij. vt oleo nitor ꝯſcie de
ſignet: ideo dꝫ eẽ oliuarũ que oleũ ꝑ ãthono
maſiã noiat. vt notauit ſuꝑ ãtidotariũ nicho
lai Joh. de ſc̃tõ amando. Balſamo vo odor
bone fame: qb⁹ ſi iũgis ſc̃tificatũ tria habes q
bus hõ ſc̃tũs erit. ¶ Terti⁹ termin⁹ eſt balſa-
m⁹ aut balſamũ. Eſt aũt igt plateari⁹ de ſaler-
no i libro quẽ medici a ſui ꝑncipio circa iſtãs
noiant. ꝛ ꝑt dici de ſimplici medicina arbor:
vt qdã dicũt. ſed veri⁹ frutex ꝛ naſcit i q̃dã lo
co circa babilonẽ vbi ſũt octo fõtes. ꝛ ſi alibi
plantet nec ꝓfert flores nec fructũ: hꝫ aũt ſtir
pẽ viti ſil̃em: ſed folia rute albiora tñ. ꝛ vt ibi
dicit ab hoc ſimplici balſaᵐ veniũt 3ª cõpoſi
ta carpobalſaᵐ: opobalſaᵐ: xilobalſaᵐ. Eſt ãt
carpobalſamũ fruct⁹ balſami. carpos eni gre
cũ fructũ ſig̃t. Opobalſamuꝫ. ſucc⁹ balſami:
opos eni grecũ ſucc⁹ dr̃. Xilobalſamũ lignũ
balſami. xilos eni grecũ lignũ ẽ. niſi dicat ali
as ternari⁹ vt balſam⁹ ſit frutex: vt pomus ar
bor: balſamũ ſit ſucc⁹ ſed ſpõte naſcẽs: lõ ꝑcio
ſior vt pomũ fruct⁹ pomi. opobalſamũ ſucc⁹:
ſed cũ inciſione veniẽs. Cui in ꝑte cõcordare
Ebrard⁹ vr̃ in greciſmo. igt eni. Balſam⁹ eſt
arbor foliũ folibalſamũ reddit. Carpobalſa-
ma dat cortex: opobalſama lignũ. Balſama
ſũt que liquãt de ſpõte liq̃res. In quib⁹ a pla

teario diſcordat dimittat. ¶ Quãtũ ad ſecũ
dũ articulũ ſũt tres cõcl̃ones. ¶ Pria eſt de
neceſſitate hui⁹ ſacr̃i. Scda de dignitate. Ter
tia de nõ iterabilitate. De mã qppe ꝛ forma
viſũ eſt. ¶ Pria ꝯᵒ eſt hec. Sic a xp̃o hoc ẽ i
ſtitutũ ſacr̃m vt nõ ſimpl̃r pueris ſed adultis
ſꝫ qd ad ſalutẽ extet neceſſariũ. hec ꝯcl̃o tres
hꝫ ꝑticulas. ¶ Pria ꝑs dicit. ꝙ ſacr̃m cõfir-
matõis eſt iſtitutũ a xp̃o. Hãc ꝑtẽ ꝓbat doc.
ſubti. hui⁹ q̃rti diſt. ij. q. i. ꝯᵒ. ijª. duplici auc̃ta-
te. Pria Joh. xx. cũ in apl̃os Jhs inſufflauit
ꝛ dedit eis ſpm̃ſc̃tm̃. Scda actuũ. ij. qñ in die
pẽthecoſtes ſuꝑ diſcipulos in linguis igneis
ſ. ſ. miſſus eſt. q̃ etiaꝫ me⁹ recitat i ꝑñti di. du⁹
ꝑmo añ motas ꝯcl̃ones. ẽtia auc̃tas ẽ Mar.
x. cap. vbi dr̃. ꝙ ꝑuulis ſibi oblatis vt tãgeret
eos iponebat man⁹ ꝛ benedicebat eos. Ex q̃ i
fert tho. ij. di. hui⁹ q̃rti arti. i. q. iiij. ꝓpe finem
hoc ſacr̃ꝫ a xp̃o imediate iſtitutũ. ſicut eni nõ
eſt puri hois ſacr̃a mutare: ita nec iſtituẽ. Ex
quo infert ſacr̃m hoc añ mortẽ xp̃i fuiſſe inſti
tutũ. cui⁹ ꝯtrariũ ſentire videt ſc̃m ſuꝑficiẽ lr̃e
vt pꝫ ex illa duplici auc̃te doc. ſubti. Sed di-
cendũ ꝙ affirmat vnum: reliquũ nõ negãdo.
videret tñ dicẽdũ ſimpl̃r hoc ſacr̃m fuiſſe iſti
tutũ ſimplicit a xp̃o poſt reſurrectionẽ: ꝛ hoc
docto. ſenſiſſe ſubti. lꝫ ante fuerit iſinuatũ in il
lis pueris: de qbus dicit Marcus. vt dicam⁹
hoc triſagiuꝫ aliqd̃ ſacr̃m eſſe inſtitutũ a xp̃o
lõge ante paſſionẽ vt baptiſm⁹. aliqd̃ ſecũdo
iminẽte paſſione: vt ſacr̃m euchariſtie. aliqd̃
tertio poſt paſſionẽ: vt confirmatio. ꝛ hoc vr̃
ſenſiſſe btũs Greg. in ſermone qui legit in fe-
ſtis apl̃orũ. ꝛ incipit. Scriptũ eſt ſumpto de
omel. euãgelioꝝ. Sed obijcit: qꝛ ſacr̃m hoc ꝑ
mã criſma ꝯſpicit: qd̃ nõ ẽ iſtitutũ a xp̃o. Rñ
dẽdũ ꝙ xp̃s ſuã põm nõ alligauit ſacr̃is nec
criſmate tali vſus eſt ꝯfirmãs apl̃os: nec apl̃i
ꝯfirmãdo: qꝛ cõiter ſigna fiebãt ſenſibilia duꝫ
ꝯfirmabãt apl̃i: vt deſcẽſus ſc̃tiſpũs aut ligua
rũ donũ poſt ſucceſſiõe tẽporũ. licet in biblia
nõ legat: ceſſante linguaꝝ dono a ſpũſc̃tõ di-
ctante hoc eſt mã inſtituta. Sic eni damaſce
n⁹ ſuaꝝ ſniaꝝ lib. iiij. c. iiij. dicẽ plura eẽ iſtituta:
vt adoratio crucis ymaginũ: ꝛ ad orientem.
Nec obſtat ſanctificari criſma ab ep̃o vl̃ alio
ſed nõ aqua. hanc eni ſuo tactu ſanctificauit
xp̃s non criſma. Dicit tñ frater Jo. bonauen.
ꝑñtis di. arti. pᵒ. q. i. ꝙ xp̃s nec diſpẽſauit nec
inſtituit hoc ſacr̃m. ſed poſt aſcenſionẽ dñi in
die pẽthe. ſunt imediate apoſtoli a ſancto ſpi
ritu cõfirmati. Sic eni Jo. vij. ſcriptũ eſt. Spi
ritus nõdũ erat datus: qꝛ ihs nõdũ erat glo-
rificatus. nõ ingt erat dat⁹ ad robur. En mira

trinitas. Tho. añ diu passionē, doc. deuo. post
ascēsionē. In meº tho. ꝛ Jo. frat ioānes ābu/
lat. qꝛ post resurrectionē: ꝛ dubitās ait: in die
pēthe. vt Jo. s. subtil. ad Jo. s. duotū approxi
met ꝛ addit sine vbo aplos cōfirmatos sola
ipositiōe manuū ꝯfirmare: sic ꝛ vba, p forma
prio a scōspū sūt repta: qbꝰ primo crux infert:
ne crucifixū erubescant. Signo te signo cru/
cis. Scdo solidant ne timeāt. ꝛ ꝯfirmo te cris
mate salutis. Tertio q̄ vtute fiat ꝯspiciant. in
noie pris ꝛ filij ꝛ spūsci amē. Cōfirmo te: res
est: ꝛ sacrm. i. caract. q in hoc sacro imprimit.
crismate sacrm nō res salutis res non sacrm.
¶ Scda ps ꝯclonis dicit q̄ sacrm ꝯfirmatio
nis non est simplr necessariū ad salutē. pz: qꝛ
multi pueri baptizati necdū ꝯfirmati saluāt.
Tū pº qꝛ p graz baptismalē qs filiꝰ regni effi
cit. Tū scdo qꝛ Mat. vltio scribit. Qui credi
derit ꝛ baptizatꝰ fuerit saluꝰ erit. Tū 3º. qꝛ de
ꝯsecra. di. v. c. Spūscūs. hēt. q̄ cōtiº trāsitu/
ris sufficiūt regñatiōis bnfiª. Notandū tñ vt
not. tho. pñtis di. arti. pº. q. pª q̄ triplex ē ne
cessitas. Pria ē absoluta sicut deū eē. alia ex
efficiēte: q ē coactiōis. ꝛ his duo bꝰ mōis nul
latenꝰ ē necessariū sacrm cōfirmatiōis. 3ª ex
suppōne finis sꝫ non ad grām simplr: qꝛ fit in
baptismo sꝫ ad plēitudinē. vñ prio Rabanꝰ
oēs fideles p manꝰ ipositionē epoꝝ dñt acci
pe spmscm: vt pleni xpiani inueniant. Scdo
hug. Quid, pdest q̄ p bap^{m} a lapsu erigeris:
nisi ēt p ꝯfirmatōez ad stādū cōfirmeris. Ter
tio d ꝯsec. di. iiij. c. spūscūs. victuris necīa sūt
ꝯfirmatiōis auxilia. Et hoc mō sacrz ꝯfirma
tiōis ē necessariū iō bz qd. vt dicit 3ª ps ꝯclo
nis. Sz q̄ plenitudo gre in cōfirmatiōe ꝯfert
vt pleni xpiani inueniamur: Rñdeo pº gra/
dus gre gre addunt pcedēti vt existat pfecti
orꝛ ꝛ sit plena plenitudine copie q̄ erat plena
plenitudine sufficiētie ad salutē nō gra noua
distincta sm numeꝝ a gra baptismali. vt nōt
frater Richar. de meª villa. huiꝰ di. arti. iiij.
q. ij. in solutiōe ad pmū arg^{m}. vñ ex de sac vn
ctiōe. c. vnico. §. in frōte vngit. vsiculo. p frō/
tis dr: p cōfirmatōez spūscūs dat ad augmē
tū ꝛ robur: augmētat aūt gdualr gra. Scdo
vt oēs vtutes augeant si. n. in, pportiōe mira
bili regnū cōsistit celici: oportuit aucta cari/
tate: iusticiā ꝛ ēt adaugeri. Terº ꝛ si qs añ cō
firmationē capet graz tātā qnta dat cōfirma
tis: adhuc mō debito capiēdo augēt. vt doc.
deuo. q. ij. in fine tertij articuli: declarauit. dz
n. aduertere adultꝰ ne hoc cōtēnat sacrm: tūc
n. pº peccaret mortalr. ꝛ scdo pugre vellet co
piose nō armatꝰ. ꝛ 3º in via viā terminare. vñ

ex de sentē. excōi. c. nisi. §. pterea. in glo. nō
ē plene xpianꝰ q ꝯtēnit. Et hugo. Ōino picu
losuz eēt si ab hac vita sine ꝯfirmatōe migrē
ꝯtingēt. ¶ Scda ꝯclo ē de hmōi sacri digni
tate. ꝛ est hec. Sic solꝰ eps hoc dispēsat sacrz
vt ex hinc bz qd sup bap^{m} nō simplr emineat
Ista ꝯclo. 3. hz ptes. Prima ps dicit q̄ solus
eps dispēsat istud sacrz. Probat triplr. pmo
aucte mgri in lra. hoc sacrm a solis sūmis sa
cerdotibꝰ dat: ali ... n nō est inter sacra eccie
ꝯputādū: imo irritā hñd. Scdo aucte rabani
p ipositionē manus summi sacerdotis: pacli
tus dat baptizato. Tertio actuū. viij. dic qdā
glo. q̄ philippꝰ q samaritanos ꝯuerterat: cō/
firmare nō poterat: qꝛ non erat apls. Ex quo
pz defectꝰ Richardi de meª villa. q arti. ij. pñ
tis di. q. pª. dicit. q̄ papa pt cōmittere simpli
ci sacerdoti vt hoc dispēset sacrz. qd ꝯfirmat
aucte bti Greg. Januario epo ita scribētis. ꝛ
ponit in lra. Peruenit ad nos qsdā scādali/
zatos fuisse: qm psbyteros crismate tāgere q
baptizati sunt, phibuimꝰ: ꝛ nos qdē sm vete
rē vsum nre eccie fecimꝰ. si de hac re aliq cō/
tristant vbi epi desunt vt psbyteri ēt in fronti
bus etiā baptizatos crismate tāgere debeant
cōcedimꝰ. Pz oº^{m} ex dictis nisi forsan dicat
vt doc. subti. vr dicere. huiꝰ facti ponens mo
dos duos, pbabiles duobꝰ pimpugnatis. s. q̄
ꝯcesserit illis inūgere oleo nō crismate q̄ ad
p^{m} q̄ fuit opio vniꝰ glo. sup. c. puenit. lxxxxv.
dist. ait. q̄ pp scādalū pmiserit illud: aut ad
tps cōcesserit. q̄ ad scdz q̄ fuit opio bartholo.
brixiē. sup de ꝯsec. di. iiij. psbyteris. ꝛ. c. psby
teri. Primꝰ modus apud frēz Jo. ē. qꝛ in pri
mitiua eccia ñ erat dña iter psbyteros ꝛ epos
de cō, dis. lxxxxv. olim. ꝛ. c. eccie. Et pma ad
thimo. iiij. Noli negligere graz q̄ data ē tibi
p impōnē manuū psbyteri. vbi paulus ñ spect
ficat epz vt eēt idē gdus epatꝰ ꝛ sacerdotiuz.
Sz aucto clero tūc platꝰ ē vnꝰ q dictꝰ est eps:
ꝛ coartata est ptās inferioꝝ sacerdotū: q priꝰ
poterāt crismare: ꝛ reruata epo. Et sic greg.
illis nō ꝯcessit ptātē nisi cōuenientē: sz, phibi
tionē reuocauit. Sz hūc modū loqndi lādul
phꝰ nō tm seqx scoti qtū in mltis ꝯmētatoꝝ
ex fundamētis euertit in. ij. ꝯclone. ij. ꝯclonis
in pñti di. oñdēs a pncipio nascētis eccie fo/
re ordies distictos seu gdus epatꝰ ꝛ sacerdo/
tij. Et si Jero. o^{m} asseruit., pbat pº p glo. sup
c. dcō Oli. qꝛ idē fuit ordo a pncipio eccie q
ꝛ mō: mō aūt ē aliꝰ dist. xxi. cleros, p maiore ꝛ
minore. 2º ex eadē glo. qꝛ hee due dignitates
nō sūt simul istitute. qꝛ in cena fuit sacerdotiū
istitutū. sz pꝰ resurrectionē ordo epal. dicēte

dño petro:pasce oues meas.ꝛ hř.xxi.di.i no/
uo. Tertio qꝛ nō in oē in qᵭ ꝑt eṗs ex ordine
eṗatꝰ pōt sacerdos ex ordine sacerdotij.ꝛ tūc
doctorē saluādo de isto mō dicēdū ꝙ nō asse
ruit eūdē eē ordinē eṗatū ꝛ sacerdotiū.sꝫ cuꝫ
si.locutꝰ ē.vñ inqt si istud est veruꝫ ꝛc̄.ꝛ.j.di.
xxiiij.q.i.remanet neuter aut dubiꝰ vtꝝ eṗatꝰ
sit ordo ꝛ q̄lit.Scḋs modꝰ quē ꝓbabilē inuit
doc.subti.ē ꝙ greg.fecerit oēs sacerdotes il/
lius regionis eṗos:qᵭ ꝛ posset mō facē de oi
bus sacerdotibꝰ inqt hic fř hugo de nouo ca/
stro.nō qdē quo ad oēs actꝰ eṗi:sꝫ istū sicut q
busdā abbatibꝰ ꝯcedit ṗtātē ꝯferēdi minores
ordines nō maiores. Et i vita fursei de furseo
dř:ꝙ ipꝫ vřem eṗm ad docēdū gregē dei pa/
pa istituit:forsā nō ad cūctos eṗi actꝰ Sꝫ huic
mō obuiat frāciscus de maro.q.i.pñtis disti.
qꝛ ꝑ lřas nō dať ordo eṗalis:ꝛ addit suū mo
dū vt ternarius ꝯpleať.vř inqt gᵒ difficile eū
excusare.aut dicať hūc modū iohis sustinēdo
ꝙ si nō sit eṗs ꝑ lřas simpľr:tñ bñ ſꝫ qd.vñ ꝛ
rōne cōferentis eṗi ſm qd:cōfirmaᵒ bapᵒ est
nobilior nullatenꝰ simpľr.vt scḋa ꝛ 3ª ṗtes cō
clusiōis dicūt.Tū prio qꝛ in bapᵒ maiorē gra
tiā suscipit.Tum scḋo qꝛ ad maiores effectus
Tū 3ᵒ qꝛ in bapᵒ qs efficiť de familia xṗi:quo
tūc maiora donāť:vt pꝫ in politicis ſm qd.tñ
cōfirmaᵒ est dignior.Tū pᵒ rōne mistri.tū se/
cūdo rōne māe.tuꝫ 3ᵒ rōne caritať.¶ Tertia
ꝯclō est de huiꝰ sacři initerabilitate.ꝛ est talis
Initerabile ꝯfirmatiōis sacřm caracterē ipri
mit ꝛ grām.¶ Pria ṗs pꝫ.inqt scotus dina
istitutio:sꝫ vbi de hoc de ꝯse.di.v.dictū ꝛ caᵒ
sequenti.¶ Scḋa ṗs pꝫ.qꝛ ponit in distincto
gradu familie xṗi:pꝫ i politicis. ¶ Tertia ṗs
pꝫ:qꝛ est sacřm noue legis. Et tñ de scḋo arti
culo ꝑncipali. ¶ Quātū ad 3m articulū sunt
iij.difficul.iuxta.iij.ꝯclōnes.. ¶ Prima diffi
cul.cū hoc sacřm sit vnctio māliter:quero q̄t
sint vnctiōes.doc.deuo.rñdet in dubijs lřali
bus.iij.prima in capite.secūda in fronte.3ª in
toto corꝑe.pria in bapᵒ.scḋa in ꝯfirmaᵉ.3ª in
extrema vnctiōe. Prima designata est in pri
ma vnctiōe dauid.primi reg.xvi.ca. Scḋa in
vnctiōe dauid super duas tribus.scḋi reg.2ᵒ.
Tertia in vnctiōe dauid suꝑ totuꝫ regnū.scḋi
regū.vᵒ.In pª dauid nō habuit potentiā aut
resistentiā nec ꝑsidētiā.sic in bapᵒ. In secūda
habuit potētiā ꝛ resistētiā:sꝫ nō ꝑsidentiā.sic
in ꝯfirmatōe.In 3ª habuit potētiā:resistētiā:
ꝛ ꝑsidentiā.sic in extrema vnctione. ¶ Scḋa
difficul.est vtrū eṗi degradati possint ꝯfirma
re. Rñdit frater richar.ḋ media villa hac di.
arti.ij.q.ij.ꝙ sic:de facto:nō de iuř. ¶ Tertia

difficul.quā penā icurrūt bis cōfirmati:vtruꝫ
irregularitatē. Dicit post scotū frater lādul/
phus ꝙ nō qꝛ nō ieniť in iure exṗssuꝫ. Licet
frater Richar.oppom dicat pñti dist.arti.vi.
q.i.arguēs a simili ex illo capľo:de ꝯsec̄.disti.
iiij. Qui bis ꝛc̄. Et sic pꝫ ad qōneꝫ.ꝙ.s.sacřm
cōfirmatiōis aspicit pro mā crisma ex balsa/
mo ꝛ oleo cōfectuꝫ.Tūc ad rōnes. ¶ Ad pm
argm dico ad ꝯñam ꝛ hugoneꝫ ꝙ qñ dicit ꝙ
sacřꝫ est elřm:dꝫ capi large pro aliquo sensibi
li.vt pꝫ in euchaᵉ sacřo. ¶ Ad ſm dm ꝙ etiā
forme artificiales determiate ad aliquē effe/
ctū exigūt māꝫ determinataꝫ:vt pꝫ in serra q̄
ferrū reqrit.ex scḋo phisicoꝝ. Sic cōfirmatio
est ad aliquē spālēꝫ effectū:ideo nō cōcludit.
¶ Ad ẗtiū pꝫ solutio ex corꝑe qōnis. Ex hac
aūt di.sic̄ de ꝑcedē.ꝛc̄. ¶ Pria ꝯclō. A pōti
fice misteriať frontis apice duꝫ nobis collať.
Dicit ꝯclō ꝙ hoc sacřm solū conferendū est
ab eṗo. Et poniť a princiᵒ disti.vsqꝫ ibi. Virtꝰ
aūt huiꝰ ꝛc̄. ¶ Scḋa ꝯclō est roboratio ꝯfir/
mationis significatio vi spiraminis. Dicit cō
clusio ꝙ in cōfirmatiōe virture spūssancti da
tur anime robur. Et poniť ab illo loco. Vir/
tus autē huiꝰ ꝛc̄.vsqꝫ ibi. Hoc sacřm. ¶ Ter/
tia conclusio. Jeiunus dare dꝫ hoc sacřm:se/
mel ꝛ captare qui recipit tantuꝫ. Dicit cōclō
ꝙ dās ꝛ accipiēs dñt eē ieiuni:nisi sit nec̄itas
ꝛ eidē solū dꝫ dari semel. Et poniť ab illo lo/
co. Hoc sacřm tñ a ieiu.ꝛc̄.vsqꝫ ad finē disti.

Ost sacřm baptismi ꝛ ꝯfirmatiōis ꝛc̄.
p ¶ Hic signať octaua disti.huiꝰ q̄rti.q̄
ita hꝫ ꝯtinuari ad ꝑcedē. Nā postq̄ꝫ i
ꝑcedē.distin.frons hois venustať ex crismali
vnctiōe. Hic panis trāsubāť sacra ꝯsecratōe.
Et hꝫ diuidi ista ṗs q̄ est 3ª iter sacřa noue le/
gis:in tres ṗtes ꝑncipales. In prima ostēdit
qd est euchā i eē capiēs. In secūda quisue sit
malicia digne suscipiēs. In 3ª i sac̄ policia qs
est cōficiens. Prima in ꝑnciᵒ. Scḋa ibi disti.
ix.seu sequēti. Et ibi. Sicut due res sunt huiꝰ
sacři ꝛc̄. Tertia disti.xi.ibi. Si aūt queriť qua
lis ꝛc̄. Prima rursus ṗticula in q̄ mgř oñdit
qd est euchā in esse capiens.ꝛ est pñs disti.in
tres ṗtes diuidiť. In prima ꝑcedūt ꝑcedētia
quibꝰ sacřm figurať. In secūda succedūt huic
cōia quibꝰ sacřm integrať. In 3ª sequunť ꝯñā
que in sacřo assignanť. Prima in principio.
Scḋa ibi. Hic etiā ante illa. Tertia ibi. Nūc
qd sit ibi sacřm ꝛc̄. ¶ Pria ṗticula indiuisa
manēte.rursus secūda ṗs in tres ṗtes diuidi
tur. In ꝑma huiꝰ sacři determiať istitutio. In
secūda idē intimať forme rō. In tertia hic su/
citatur quedam questio. Prima in ꝑncipio.

Scđa ibi. forma vero est. Tertia ibi. Ubi con
sideratione dignum est rc. Hec est rc.
a An eucharistie sacrm hic hec hoc de-
monstrent. Et arᵗ q non triplici me°.
¶ Pⁱo sic. Sacrm eucharistie nõ ẽ
nec põt esse: ergo demõstrari nõ põt. Pꝫ ꝯse
quētia. qꝛ demõstratio est entiũ possibiliũ. ex
p° posterioꝝ. Añs pbat. qꝛ nõ est vnum imo
duo. pꝫ p hoc in corpe: r p hic in sanguie. Di
cit aũt phus in q̃rto metha^ce. qđ nõ vnũ sig̃t
nihil sig̃t. ¶ Scđo arᵗ sic. hoc pnomẽ hoc dũ
dr: hoc est corp⁹ meũ non sig̃t eucharistiã. g°
nõ dmõstrat eucha^am. Pꝫ ꝯña. qꝛ id qđ sig̃t
demõstrat. Assumptũ pbat. qꝛ tũc nõ est sub
specie panis corp⁹ xpi. Idẽ est iudiciũ de hic
respectu sanguinis. ¶ Tertio arᵗ sic. Fal^m nõ
demõstrat: ergo nec p hic aut hec aut hoc pt
hoc sacrm eucharistie demõstrari. Añs ẽ phi
in pⁱo posterioꝝ. veroꝝ est. n. demonstratio.
Sꝫ pꝫ ꝯñtia. qꝛ nomen hoc eucha^a designat
bonã grãm: q̃ tñ ibidẽ non cõtinet sꝫ corpus
xpi veꝝ. rursus illud misticũ qđ ibi nõ conti-
net. In o^m q eucha^a sit sacrm hẽtur de ꝯsec.
dist. ij. in sacroꝝ oblationib⁹. loquit de eucha
ristia: r ibidẽ nõ oꝫ in sacro dñico aliud offer
re pter rc. De his pnoib⁹ rursus in vtute hẽt
ex đ celebra. missa. cũ marthe. §. ex eo. Credi
mus ait Inno. 3°. q forma vboꝝ sicut i cano
ne scribit: r a xpo aplĩ: r ab ipsis coꝝ accepe-
rũt successores. In ista q̃ne ad al. rc. ¶ Quo
ad p^m arti. termi sũt. Eucha^a. Hic hec hoc. r
Demõstratio. Prim⁹ igit termin⁹ ẽ eucha^a
vñ doc. subti. suo more pñtis di. q. i. arti. i. eu-
cha^am diffiniẽs dicit. Eucha^a ẽ sacrm corpis
xpi r sanguĩs vaciter ꝯtẽtiuũ sub spẽb⁹ panis
r vini post ꝯsecrationẽ factã a sacerdote ver
bis certis cũ debita intẽtiõe platis. in qua dif
finitiõe tria notant. Primuꝫ q auctor oium
graꝝ. i. xps realr in hoc sacro cõtinet: qđ alia
noue legis nõ hñt sacra. r si efficaciter signifi
cent grãꝫ q̃lificantẽ nec tñ semp confert vt si
obex adueniat hic sp dñs iesus. iõ eucha^a dr
ab eu qđ est bonũ r caris gra caritas. Uñ tri
plex infert dña hui⁹ sacri in significando ad
alia. Pⁱa est in significãdo est semp vacissi-
mũ cetera si va sint: vt ex se est tñ in suscipiẽte
non semp est qđ signat. Scđa dña qꝛ qđ sig̃t
hoc sacrm id cõtinet realr: reliq̃ nõ. Tertia re
liq̃ graꝫ accñtalẽ sig̃nt: hoc graꝫ subsistẽteꝫ.
Ex q̃ infert pⁱo hoc sacrm eẽ in esse pmanen
ti: r geto: reliq̃ in vsu r in fieri. Scđo infert q
vba nõ sunt de eẽntia hui⁹ sacri sicut sunt in
reliq̃s: sꝫ ꝯsectiõis. iõ glo. spãli indiget in lo-
co hoc illud dictũ aug. Accedit vbũ ad elm

r fit sacrm. In reliq̃s. n. exigunt vt ptes sacri
hic nõ: sꝫ peunt r trãseunt: r fit in fine sacrm.
nec mi᷑ cũ vbũ nõ vocale sꝫ eternũ inibi cõti
neat. Ter° ifert sanguinẽ in altari maiori ve-
neratiõe debẽ venerari: qꝛ latria q̃ sanguinẽ
quẽ dimisit in terris q yꝑdulia extat adoran
dus: qꝛ nõ est ꝯiũct⁹ deitati: nec dissonũ ẽ san
guinis xpi aliq̃d in terris remansisse. cũ inq̃t
frãcisc⁹ de maro. in pñti. di. arti. pⁱo. nõ opor
teat corp⁹ gl'iosuꝫ tantũ hr̃e sanguis cũ dige
stiõe nõ egeat: sicut hꝫ ñ gl'iosuꝫ. sic. n. magis
appet pi⁹ q tot mõis vsq ad seculi finẽ nobis
cũ est: hoc oñdunt plures ecce. vt Regiũ pa
la^m ꝑisius rc. vel dicat qđ est possibile totuꝫ
sanguie esse resumptũ a xpo dũ surrexit. r tñ
aliquã portionẽ eẽ sibi vnitã in loco aliq̃
vt est possibile deo: vt tot⁹ sim i mõrto: r solũ
fm pedẽ in dinãno. Sic idẽ dic idẽ frãcisc⁹
de ioãne bap. x^a. di. h⁹ q̃rti ꝯõnẽ. vtꝝ p dinaꝫ
põm fieri possit q vno corpe exñte in vno lo
co: possint ei⁹ ptes eẽ in diuersis qđ possit in
cel' viuere in corpe r aĩa. r tñ in diuers locis
ei⁹ eẽ reliq̃as: r forte in locis plurib⁹ eãdẽ eẽ
reliquiã. Sꝫ tũc exurgit dubiũ q̃uo tũc foret
venerãdus. Cui ego vt hic yꝑdulia: qꝛ hic nõ
est ꝯiũct⁹ simplr tñ latria: qꝛ simplr foret ꝯiũ-
ct⁹. Scđꝫ notãdũ ẽ dũ ioã. dic post ꝯsectiõnẽ
factã a sacerdote vbi totũ capiẽdo patẽt tria
sacrale sacrm sacrale. sacrm i me° duoꝝ sacra
liũ. Cõsecratio sacral' pcedit sꝫ nõ extat sacrꝫ
sꝫ via ad sacrm. pceptio seq̃tur sacral' q̃ nõ est
sacrꝫ sꝫ est vsus sacri. r in vtroq sacrali pt cõ
ferri gra inherẽs nõ subsistẽs in capiẽdo cor
pus dñi: magis tñ in vsu pceptiõis: seu vsu q
est pceptio: ẽ. n. spũalis nutritio que est p col
lationẽ gr̃e. Tertiũ qđ notat in diffinitiõe ioã
nis est vbis certis cũ debita intentiõe platis.
¶ Sꝫ occurrũt tria dubia. Pri^m. si solis ver
bis q̃ttuor plat: dimisso. n. qđ nõ ẽ de eẽntia
forme: sꝫ ponit ad sig̃ndũ ordinẽ ꝯsecratiõis
sacri ad vsuꝫ sacri. vt hic vult tho. arti. ij. q. i.
in solutiõe scđi arti. fieret ꝯsecratio corpis dñi
ci. Gaufredus pictanin⁹ in q̃rta pte sũme sue
in mã hui⁹ sacri. r frat Richar. de me^a villa
hic arti. 3°. q. p^a. i solutiõe pncipali: dic q sic.
Obuiat doc. subti. hic i q̃one. ij. qꝛ iñgi debẽt
vba qb⁹ designent vba fore xpi nõ ipsi⁹ sacer
dotis: nõ vt sint de eẽntia forme sꝫ pferãt. vt
ab 1° loco. Qui pridie q̃ pateret. vel ab illo:
vt dicit Ambro. Accipite. de ꝯsec. dis. ij. Pa-
nis est in altari. Primũ vr securi⁹. q pridie.
¶ Scđm dubiũ: de forma sanguis. Dicit fra
ter petrus de tharentã h. arti. 3°. q. ij. Et fra-
ter Richar. de media villa hic articu. 3°. q.

ijª.soluẽdo primum ꝛ 2ᵐ arg. ꝛ per quãcũqꝫ formã positã in euãgelijs vel habitã ab aplis pôt ꝯfici sanguis dñicus. Tertiũ dubiũ que ẽ forma in q̃ greci ꝯficiũt ꝛ a quo hũerũt eã. dico h̃ est forma. hic ẽ sanguis meꝰ noui testi ꝓ vobis ꝛ pro multis effusus i remissionẽ pctõrũ ꝛ hãc a paulo hũerũt: sicut nos nr̃am a petro. q̃ durat vsqꝫ. hoc facite ꝛc̃. ꝭm tho. arti. ij. q. ij. lꝫ doctor noster nõ asserat: sed remaneat dubiꝰ ꝛ sicut sunt duo impia ꝑncipalia i mundo: oriẽtale ꝛ occidẽtale. sic duo forme vsitate ꝑncipales in ꝯsecratione sanguis Romana ꝛ Romea. peccaret tñ romanus seu occidẽtalis si in forma oriẽtali vel romea ꝯsecraret. Qualr̃ ergo itelligat̃ certis v̈bis satis pꝫ de intẽtione: distingue sicut in sacr̃o baptismi ꝛ ꝯfirmatõis extitit distinctũ actualis nõ requirit̃. habitualis deficit: virtual̃ sufficit. Alteriꝰ notandũ ꝙ euchaª tria alia hꝫ noĩa vt notat hic frat̃ landulphꝰ. rñdẽdo pᵉ qõi. cõcl̃one 3ª q̃ sunt. Viaticũ. xxvj. q. vj. Si q in ifirmitate. Hostia de ꝯsecra. dis. ij. Sacr̃m. Smaxis. pꝫ. dyoᵐ de ecclesiastica ierarc̃. 3º. cº. Dicit̃ viaticũ vt ingt doc. deuo. dubio scd̃o lr̃ali pᵉ ptis pñtis di. triplici de cã. pª qꝛ cibꝰ itinerantiũ. 2ª qꝛ cibꝰ institutꝰ a xp̃o itinerãte. 3ª qꝛ figura trãsitus xp̃i. sꝑ tñ euchaª qꝛ cibꝰ optimus. prio bonus ẽ cibus qui se cõicat pluribꝰ sꝫ ꝑ ptes. scd̃o melior q se cõicat pluribus totꝰ sꝫ successiue vt verbũ dei. 3º optimus cibꝰ qui se cõicat pluribꝰ totus ꝛ simul ꝛ semel. hic ẽ cibus viaticꝰ euchaª. Hostia qꝛ arcet demões a nobis vt hostes. arguit scd̃o qꝛ xp̃us hostia patri pro nobis oblatꝰ in cruce est. aut tertio qꝛ nobis hostiũ celi factũ ẽ. Smaxis. i. cõio h̃ equidẽ sacr̃o prio fit cõio dei ꝛ hois: scd̃o ãgeli ꝛ hois: 3º hois ꝛ hois. ¶ Scd̃us terminꝰ est h̃ hec hoc. vñ breuiter ẽ ꝓnomẽ demõstratiuũ tria signans aliqñ ẽ articulus: 2º qdẽ sig̃t: 3º talis. Vñ ebrardus in grecismo tractatu de ꝓnoie. Hic est articulꝰ ꝛ pro qdẽ repitur: vt si qs dicat. hoiꝫ stãt hij: residẽt hij hic q̃qꝫ si dicas ꝓ talis ponitur vt si tu dicas hec herba meo crescit i orto. h̃ q̊qꝫ demõstrat qꝺ sepe ꝑt repiri. h̃ demõstrat xp̃m sub vtraqꝫ spẽ. ẽ articulꝰ qꝛ artat nos ad credẽdũ tm̃ misteriũ sig̃t qdẽ qꝛ spãlissimũ secretũ. sig̃t tal̃ qꝛ talis i sacr̃o altaris ꝭm cõditões absolutas: qualis ẽ i celo hic hec hoc nouẽ lr̃e tres dictiões. sig̃ns de tribꝰ ierarchijs angeloꝝ ꝛ nouẽ ordibꝰ angeloꝝ aliq̃s astare in tãti ꝯfectõe sacr̃i. vt notat frãc. de ma. xvi. arti. h̃. Et tm̃ de h̃ hec hoc hic sanguis hec euchaª hoc corpꝰ. ¶ Tertiꝰ terminꝰ ẽ demõstraº. ꝛ solet accipi tripliciter

Vnoº seu pº pro q̊dã colore rhetoº. q est vltimꝰ in nũero coloꝝ apꝺ marcũ tulliũ in q̃rto noue rethoᶜ. seu. lxiiij. vñ ꝛ ꝺscẽdit demõstratiua mã in antiq̃ ꝛ noua rethoª cõdistincta ꝯ̃ deliberatiuã ꝛ iudicialẽ. Scd̃o accipit̃ ꝓ sill̃o cõcludẽte cõcl̃onẽ scibilẽ. vñ ex pº posterioꝝ dictũ ẽ. ꝙ. s. demõstratio ẽ silloᵐꝰ faciẽs scire. sic. n. maior ꝛ mior ꝑtinẽt ad demõstrationẽ nõ ꝯº q̃si de q̃ vel de qbꝰ fit mõstratio. s. cõcl̃onis scibil̃ seu scite. Tertio diꝛ demõstratio eius qꝺ aliũde demõstrat̃ vt sit demõstratio q̃si ꝺ alio mõstratio: vt ꝯᶜ ꝑ ꝑmissas: quõ in pº posterioꝝ dicit phũs. Tũc vnũqꝺqꝫ arbitramur cognoscere cũ cãs illiꝰ cognoscimꝰ ꝛ qñ illiꝰ sunt cãe: ꝛ nõ ꝯtingit alioº se hẽre. primoº demõstrat̃ corpꝰ xp̃i in sacr̃o: cuiꝰ tot laudes ꝯcinimus. Est ẽt pº demõstratio ad sensuꝫ. 2º ad itellectũ. 3º ad vtrũqꝫ. ad sensuꝫ spẽs videmꝰ. ad itellectũ hic xp̃ꝫ eẽ cognoscimꝰ. ad vtrũqꝫ totũ sacr̃m accipimꝰ. ¶ Quãtũ ad. ij. ar. sunt tres ꝯcl̃ones. Pª est de institutõe. Scd̃a ꝺ celebratione. Tertia de ꝑceptiõe. Pª ẽ h̃. Prefiguratũ euchaᶜ sacr̃m a xp̃o tꝑe passionis ẽ ꝯditũ. hec ꝯº tres hꝫ ꝑticulas. Pª dicit. ꝑfiguratũ euchaᶜ sacr̃m in pribꝰ. vñ si eiꝰ multe sunt figure tres sunt tñ ꝑncipales: vt notat fr̃ richardus arti. j. q. iij. Pª panis ꝛ vinũ melchisedech: q ẽ rex iusticie. melech hebreꝰ dic̃: rex sedech iustiª. ꝛ ꝺ xp̃o Esaias canit. Erit iusticia cingulũ lũboꝝ eiꝰ. nec inuenit̃ sub hoc noie eiꝰ pr̃ vel mater vl̃ genealogia. nulla. n. fit mẽtio i scriptura de ortu vel obitu eius: iõ ꝑfigurauit xp̃m q nõ hꝫ ꝑncipiũ neqꝫ finẽ: neqꝫ patrẽ in terris neqꝫ matreꝫ in celis. Scd̃a agnꝰ pasche mosaicꝰ vel legalis. Et 3ª mãna plutũ de supnis. In pº spẽs huiꝰ sacr̃i accipias. In 2º rẽ ꝯtentã. In 3º dulcedinẽ in suscipiente affectã. Sic. n. decebat taꝫ nobile sacr̃m apud illos figurari apꝺ quos ẽt minora ꝯtingebãt in figura pª ad coꝝ. x. Oẽs eãdẽ escaꝫ spũalẽ mãducauerũt: ꝛ oẽs eundẽ potũ spũalẽ biberũt. Sic. n. in nã inter tenebrã ꝛ lucem vmbra mediat. ꝛ iter ignorantiã ꝛ plenã cognitionẽ veritatis: figura locũ accipit: ne repentina mutatio stuporẽ aie incutiat. Cõfirmat hoc credẽtia difficil̃ tãti sacr̃i vñ figuris iuuari hꝫ aĩus. ¶ Scd̃a ꝑs ꝯclusiõis ẽ a xp̃o Luce. xxij. cap. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pr̃ meꝰ regnuꝫ vt edatis ꝛ bibatis ꝛc̃. qꝺ intelligit̃ de regno militantis ecclesie. Motus eqdẽ fuit ad hoc vt q in lege veteri de sacrificijs aĩaliũ per latriã colebat̃ de seipso ipe coleret̃. ꝛ vt peccator si peccaret ꝯ̃ deũ melius q̃ꝫ pctm̃ fuit prauũ deo posset offerre

ipſum deū.Sȝ ſurgit dubiū ſi priꝰ ꝯfecerit ꝙ dixerit verbū:ordo qdeȝ rōnis hoc exigit vt eiſdē ṽbis qbꝰ ꝯficimus ipſe ꝯfecerit cū nr̄m ſit exēplar.hoc in ſcō ꝑcipuo ⁊ eiuſdē rōnis ſit ſacr̄ȝ qd̄ ꝯfecit cū illo qd̄ ꝯficimus. Vñ cū dic̄ Matth.xxvi.c.Bñdixit ⁊ fregit ḋditqȝ diſcipul' dicēs. Accipite ⁊ comedite hoc eſt corpꝰ meū.Illa bñdictio nō eſt ſeu fuit cōſecratio:ſȝ grāꝝ actio:ſeu materie ꝑparatio ad ꝯſecrationē fiendā.vt in hac pte non teneat̄ tertiꝰ.Innocētius:lȝ ſit ſummus pontifex:in lib.de officio miſſe.pte 3ª.c.ſexto ⁊.xiiij.Locutus eſt.n.magiſtralr̄ nō iudicialiter. Nec frāciſcus de maronis in pn̄ti diſtinctiōe arti. vndecimo.¶ Tertia ps ꝯcl'onis dicit:ꝙ ē inſtitutū tpe paſſiōis in qua tria ſt̄ vidēda.Dies hora circūſtātie.Die iouis an̄ paraſceuē ſā.ꝓximus paſſioni que dies triplici magno alio miſterio decorat̄.In hac die piſces maris ⁊ aues celi ꝯditi ſunt vt actiui ⁊ cōtēplatiui digni hoc ſacr̄o notarent̄.actiui in piſcibꝰ ꝑ aues cōtēplatiui ingt Greg. Scd̄o in hac die vt velle vr̄ Aug.iiij.de trinitate.btā Maria filiū ieſum in tēplo obtulit:qd̄ ꝯſonat miſterio.3° qꝛ in hac die celos aſcēdit xp̄s: q hᵒ ſacr̄o celoꝝ nos ꝯſtituit aſcēſores. Hora cōpletorij q̄ triplici eſt miſterio decorata. Pᵒ miſterio ṽginal' ſalutatiōis.2° miſterio hꝰ cōſecratiōis.3° miſterio dn̄ice ſepulture.Frater frāciſcꝰ de maro.ħ q̄rtū addit.ſ.creatōeȝ mūdi quā dic̄ fuiſſe in veſpe.ſȝ ſua ſalua reuerēª hoc nō vr̄:imo in mane fcā ē creatio ꝑmaria ⁊.ꝓtracta eſt dies vſqȝ ad veſpe:⁊ a veſpe in mane ſequens ꝑ ſpaciū.xxiiij.horaꝝ. vt in pª pte de vniuerſo lucide ḋclarat guill's ꝑiſien̄. nec obſtat id qd̄ adducit ꝙ factuȝ eſt veſpe ⁊ mane ⁊ veſpe ꝑcedit: ⁊ mane ſeqtur.veſpe q deȝ precedit mane ꝙ ſeqtur ſed mane habet precedens:mane ꝑcedit in noiatuȝ in qd̄ veſpere dat illud intelligē cuiꝰ eſt corr̄m veſpe non dr̄ ad ſequēs mane veſpe potius nox diceret̄.iux̄ qd̄ paulus dic̄. Nox ꝑceſſit dies āt appropinq̄uit.aut tenebra vt alibi.Eratis aliq̄n tenebre nūc aūt lux in dn̄o.ita ꝙ iter duo mane primū innoiatū ſcd̄m ⁊ noiatū mediatum vt veſpe vt ſint tria mane ſub itl'a. veſpe ꝯiunctiᵐ ⁊ meᵐ mane finis:veſpe ergo fit finis mane ꝑcedētis ⁊ initiū ſequētis.Sic igr̄ vt dicat̄ in veſpe diei mālis lux mūdi ⁊ vera dies ad ſui veſpe ⁊ occaſum deueniēs in tpe paſſiōis caloris amore motus hoc ſacr̄m inſtituit Ioā.xiij.c.ſic dicēte.Cū dilexiſſet ſuos q erāt in mundo in finē dilexit eos.Quid ſcd̄o ꝯuenietius hoc iſtituere ſacr̄m hora cene vltime cū xp̄s verꝰ ſit cibꝰ q de celo egreſſus eſt. Sic tertio ṽitas figurā ipleuit ⁊ figurā ṽitas imediate ſecuta eſt:vt agno comeſto paſchali hoc ſacr̄m ꝯfectū ſit:ſic.n.vt amicꝰ recedebat.Circūſtātie dū hoc iſtituebat ſacr̄m.3.ſūt ꝑncipales.Oculos eleuare. hoſtiā frāgere. 3° hoſtiā bñdicere.Scd̄a ꝯ° eſt de celebratōe ſeu ꝯſecratiōe ⁊ ē hec.Verba ꝯſecratiōis corporis ⁊ ſanguis dn̄ici ſic ṽa ſunt:qd̄ ſig̃nt efficiunt.Iſta ꝯ° tres hȝ ptes.Pria eſt ꝙ verba ꝯſecratiōis ſunt ṽa.ſcd̄a ꝙ ſunt ſig̃. 3ª ꝙ effectiua.i.efficaciter ſig̃nª. Prenotādum tn̄ ꝙ ṽba iſta ꝯſecratiōis capi debēt ſignificatiue nō mālīter:vt voluit gaufridus pictauinꝰ ad euitādū difficultates quas ſoluere non poterat.Hoc hito ꝓbat̄ ꝯ° quo ad.3.ptes eiꝰ ſiml̄ Sacr̄m euchaᶜ eſt ſacr̄m noue legis:ergo ꝯª vera.Aſſumptū eſt ꝑme ꝯcl'onis.Pȝ ꝯn̄a.qꝛ ſacr̄a noue legis ſunt vera:ſunt ſignificatiua: ſunt effectiua. Inq̄ȝtū ṽa diſtiguunt̄ a ſacr̄is paganoꝝ ſub qbus inerat falſitas.Inquātuȝ ſig̃ diſtinguunt̄ a rebꝰ q̄ hoc mō ſigna nō ſūt. ⁊ hoc mō didūt ſapiētes huiꝰ ſeculi q̄driuiū a triuio:qꝛ q̄driuiū eſt de rebus:ſed triuiū eſt de ſignis.Inq̄ȝtū effectiua diſtiguūt̄ a ſacr̄is veteris legis.Sȝ magª eſt difficultas vt hēatur ṽitas qd demōſtret aut hoc aut ħ. hoc ē n.corpus meū.ħ eſt calix ⁊c̄. Reliqs ptibus omiſſis veteribꝰ doctoribꝰ.aſſumo.3.ꝓ pōes ſcoticas ex.xiij.q̄s ponit in.ij.q.egreᶜ decē di miſſis.Pria mea ſit decia eiꝰ ymagior cū eo ħ.⁊ in p°.viij.di.q.iij.opis anglie ꝙ qd̄libȝ ſupius hȝ ꝓpriū indiuiduū in ſuo iferiori: vt in pane ⁊ corpe dn̄ico aut ſanguie eſt hoc ens. ⁊ extat veꝝ dicē.pāis ē hoc ens.corpꝰ dn̄i eſt ħ ens.ſanguis dn̄i ē hoc ens.ſic.n.abſtrahētiū nō ē mēdatiū ex ſcd̄o phicoꝝ.⁊ pȝ ad q̄ſitū optia ſolutio qd hic aut hec demōſtrat qꝛ hoc ens.⁊ ħ declarat precedēs noticia eius. Scd̄a ꝓpō mea ⁊ doctoꝝ ē ꝙ nō oȝ in eodē ſeu ꝓ eodē iſtāti ꝓpōnē ꝯcipe ⁊ eiuſdē ṽitatē ſicut iſta.deus creauit mūdū. i hoc iſtāti ꝯcipit̄:⁊ tn̄ ꝓ alio inſtāti eius ꝯcipit̄ ṽitas: qꝛ ꝓ inſtāti creatōis.ſic ſcd̄o ſoluit̄ vt hoc aut hoc demr̄et corpꝰ aut ſāguinē dn̄icū:⁊ ita ꝯcipiat̄ ſȝ vt ps ſit oꝛonis:vt vª ad vlᵐ inſtās ꝓlatiōnis refert̄.Tertia mea ⁊ docto. propoſitio vt hoc ꝓnomī hoc aut hic ſignificet demōſtrās ꝓ vltimo inſtāti ꝓlatiōis verboꝝ quo eſt ſub ſpēbus corpus ⁊ ſanguis xp̄i:vt ſit demōſtratio ad itellectū in recto ⁊ ad ſenſuȝ in obliq̄: vt ſit ſenſus ſub his ſpēbus:ecce obliqtas:eſt corpus aut ſanguis:ecce rectitudo. ſic ſoluit richar,de meª villa arti.iij.q.i.in ſolutiōe ad

qntū articulū. ⁊ quo ad hoc pōt tertio solui. ¶ Tertia ꝯ° ē de ꝑcipiēte istō sacꝛm: ⁊ ē tal'. Cōsecrās sic ē obligat⁹ ad suscipiēdū ieiunus sub vtraqꝫ spē: qꝺ nō cōiter laic⁹. Hec ꝯ° tres hꝫ ꝑtes. Prima ꝑs dicit ꝙ ꝯsecrās dꝫ accipe sub vtraqꝫ spe. pꝫ ex pͥma institutiōe: qꝛ sic fec̄ xp̄s suis discipulis. Tū 2° qa sacꝛm vniuersitat̄. Tū 3°. qꝛ de ꝯsec̄. di. ij. Cōperim⁹. dꝛ aut integra sacꝛa ꝑcipiant aut ab integris arceant: ⁊ loqꝛ de sacerdotib⁹ ꝯficiētib⁹: ⁊ postea cōicātibus: ⁊ subdit rō ꝓ 2° qꝛ diuisio eiusdē sacꝛi sine grādi sacrilegio nō pōt ꝓuenire. ¶ 2ª ꝑs dicit ꝙ ieiun⁹ necdū ieiu° eccl'ie sed nāe. ꝺ ꝯse. di. ij. liqdo. Et accipiꝛ ab aug. ad inqsitiones ianuarij. Placuit spūiscō vt in honorem tāti sacꝛi pͥus i os xp̄iani corp⁹ dn̄icū intraret q̄ alij cibi: iō vbiqꝫ mos iste seruaꝛ. ¶ 3ª pars dic̄ ꝙ laic⁹ nō dꝫ accipe sub vtraqꝫ spē coiter pꝫ ex romana ꝯsuetudine cui⁹ fides nō defic̄: si ex deuotōe tn̄ qs capiat pctm̄ nō ē nisi ꝓueniat aliūde. ¶ Quātū ad 3ᵐ arti. sꝛ tres difficultates. ¶ Pͥa diffi. Que ē forā hui⁹ sacꝛi cū v̄ba nō sint forma nisi ꝯsecratiōis vt dictū ē: ⁊ oē sacꝛm vt dꝛ coiter ꝯstet ex mā ⁊ forma. Rn̄dēdū ꝙ spēs sēsibiles ⁊ hee sꝛ figurate maxime in oblatōe melchisedech. ¶ 2ª difficul. Quid ad consecrationē ē pͥncipali⁹ aut v̄ba aut sacerdos. dᵐ ꝙ sacerdos: qꝛ ꝓpinqor su° sacerdoti xp̄o: neutꝝ tn̄ sine alꝛo qcq̄ fac̄ nisi punitiōe dia. vt narrat fr̄ Alex. de hal'. de pueris in q̄rto incaute v̄ba ꝓtulerūt ⁊ fuerūt cōbusti. ¶ 3ª diffi. Siqs vt ꝺuoti⁹ celebret lauat os ⁊ gutta vna intrat stomacū: vtꝝ teneaꝛ nō celebrare ista die? Rn̄det fr̄ Rich. ar. ij. q. iij. ꝙ credit ꝙ nō: maxie in die solēni. idē dicit ꝺ illo q bibit post matutias dictas in sero pōt i crastinū celebrare nō redict̄ matutīs soluꝫ ꝙ digestū sit qꝺ sūpsit siue de nocte dormierit siue nō. Et sic pꝫ ad. q. ꝙ de euchā v̄ꝭ dꝛ. hoc ē corp⁹ dn̄i. h̄ ē sāguis dn̄i. hec ē euchā. ¶ Ad pͥmū dic̄ tho. pª ꝑe. h̄ ꝙ ē vnū idisibilitate vt pūct⁹ q nec diuidiꝛ nec actu nec pō. 2⁹ vnū ꝯtinuate qꝺ ē disibile pō nō actu. 3⁹ vnū itegritate. i. ꝑfectōe. hoc⁹ euchā ē vnū sacꝛm ⁊ suffic̄. ¶ Ad scꝺꝫ art. pꝫ ꝑ dicta in 2ª ꝯe. nō tn̄ vꝫ ꝯª ex arte: qꝛ ꝯtigit vnū significare ⁊ aliꝺ demōstrare: vt si dico tal' herba ē i orto meo. demōstro herbā orti tui ⁊ significo herbā orti mei. ¶ Ad tͥtiū dicēdū ꝙ grā subsistēs. i. xp̄s ē ibi in q̄ sūt oēs thesauri grāꝝ. Ex ista di. sicut ⁊c̄. ¶ Prima ꝯcl'o. Euchā varijs figuris signaꝛ in via atqꝫ picturis. Dicit conclo ꝙ sacꝛm euchꝭ est ꝑfiguratū apud pͥes. Et poniꝛ hec cōclusio a pͥn° di. vsqꝫ ad illꝺ. c. Hic etiā añ ⁊c̄.

¶ Scꝺa ꝯcl'o. Tm̄ mysteriuꝫ iesus instituit q ꝑ ieiuniū assumi voluit. Dicit ꝯcl'o ꝙ hoc sacramētū est institutū a xp̄o sub certa forma. ⁊ dꝫ sumi a ieiuno nisi i casu necessitatis. Et poniꝛ ab illo. c. Hoc etiā añ ⁊c̄. vsqꝫ ibi. Nūc qd ibi sacꝛm. ¶ Tertia ꝯcl'o est. Hoc trisagio h̄ ꝑficiꝛ mō vario: ⁊ cōspiciꝛ. Dicit ꝯ° ꝙ in hoc sacꝛo sunt tria. sacꝛm ⁊ non res: vt species visibiles. sacꝛm ⁊ res: vt corpus xp̄i verū. res ⁊ nō sacꝛm: vt corpus xp̄i mysticū. Et poniꝛ ab illo. c. Nūc qd ibi ⁊c̄. vsqꝫ ad finem dist.

T sicut due sunt res ⁊c̄. Hic signaꝛ. ix.
e di. hui⁹ q̄rti que sic cōtinuaꝛ ad pͥcedētes. Nā postq̄ in pͥcedēti di. ostēsum ē qd sit euchā in esse capiēs. nūc ostēdiꝛ qs ne sit malicia. c. digne suscipiens. Et diuidiꝛ ista ꝑs in tres ꝑtes principales. In pͥma elidit errorē quātū ad cibū sumētē. In scꝺa confutat risorē q̄tū ad xp̄m sumētē. In 3ª pādit cōclusorē ⁊ ꝓpriā mētē. Prima in prin°. Scꝺa ibi in principio dist. decime. Sūt itē alij pͥcedentiū insaniā trāscēdētes. Tertia in fine decime di. ibi. Ex his alijsqꝫ plurib⁹ ⁊c̄. Rursus pͥma ꝑticula que est pn̄s dist. in qua mgr̄ elidit errorē quātū ad cibū sumētē: in tres ꝑtes diuidiꝛ. In prima aduenit veritas. In secūda recedit falsitas. In 3ª claret multiplicitas. Prima ē in principio. Scꝺa ibi. Hec v̄ba ⁊ aª hmōi. Tertia ibi. Scꝺm hos duos modos sumendi ⁊c̄. Hec ē diuisio pn̄t̄ ⁊c̄. Circa quā talis ⁊c̄.

N pctōr notori⁹ hoc māducās sacꝛm
a mortalꝛ accipiat. Et aꝛ ꝙ non triplici me°. ¶ P° sic. null⁹ peccat mortalꝛ faciēdo id ad qꝺ teneꝛ. igꝛ nō peccat pctōr notori⁹ sumēdo hoc sacꝛm mortalꝛ. añs ē māifestū. ꝓbaꝛ ꝯn̄a. tn̄ qꝛ ois xp̄ian⁹ duꝫ ad annos discretiōis ꝑuenerit teneꝛ semel cōicare in anno. ex̄ de peni. ⁊ remis. Ois vtriusqꝫ sexus. tn̄ qꝛ q celebrat teneꝛ sacꝛm recipe. de ꝯsec̄. di. ij. relatū. Et tn̄ possibile ē ꝙ sit in pctō mortali. ¶ 2° aꝛ sic. null⁹ teneꝛ ꝯfiteri nisi semel i āno. igiꝛ pctōr notori⁹ nō peccat mortalꝛ celebrādo sine ꝯfessiōe. añs pꝫ ex illa decreꝛ. ois vtriusqꝫ sex⁹. quō. n. pl⁹ teneretur ad ꝯfessionē q̄ alius. Pꝫ ꝯn̄a. qꝛ pōt exercē act⁹ sibi ꝯuenietes cuiusmōi ē celebratio si sacerdos existit. ¶ 3° aꝛ sic. Sacꝛm euchaꝭ ē de bonis nobilissimis ergo nō peccat pctōr q accipit. añs pꝫ. ꝓbaꝛ ꝯn̄a: qꝛ fm aug. in lib. de lib. arb. maxis bōis nō ꝯtingit male vti. ¶ In oᵐ aꝛ pͥo aucte pau. pª cor. xi. Qui māducat ⁊ bibit idigne: iudi. si. mādu. ⁊ bi. 2° aucte aug. sup io. omel. xxvi. loqn̄s de malo. Tāte inqt rei sacꝛꝫ ad iudiᵐ ꝑcip. 3° aucte eiusꝺ. Et mala ꝑsūt bōis: vt

angelus sathane paulo ⁊ sctā obsūt mal. In ista.q.ad al.sūt.3.art.⁊c.¶Quo ad pm arti. termi sūt.pctōꝝ.notoriꝰ:seu notoriū.māduca re.⁊ māducare sacꝫ.Priꝰ gº t̃miꝰ ē notoriū vn̄ notād̄ fꝫ frēꝫ richar.de meavilla.hac di.ar ti.iij.q.i.ꝙ h̄ tria dn̄t. māifestabile. māifestū notoriū.māifestabile.n.ē oē qd̄ p̄t manifesta ri.vn̄ bn̄ stāt sil̄ occultū ⁊ māifestabile:sic ma nifestū ⁊ occultabile.vn̄ se hꝫ ad maim sic ge nus ad spēꝫ.oē.n.māifestū ē māifestabe n̄ eꝫ sic ois hō ē aial nō eꝫ.maim āt dr̄ qd̄ a duobꝰ aut tribꝰ ē cognitū:aut plibꝰ.notoriū aūt sup vtrūqꝫ addit.fit.n.solū tripl̄r.vt hr̄ de cohita tiōe clericoꝝ ⁊ mulieꝝ.c.vl.p̄rio p sniaꝫ iudi cis.2º p ꝯfessionē fcāꝫ i iudicio. 3º p euidētiā rei q̄ tergiuersatōe aliq̄ celari nō p̄t.Scd̄s ter minꝰ ē māducatio seu māducare.vn̄ nōnd̄ ꝙ h̄ tria v̄ba edo es.cōedo dis.māduco cas.dif ferre videt̄ fꝫ verā grāmaticā.edo.n.es ē glu tire aut cū aliq̄ turpi ꝯditōe cibū cape. vn̄ ex tat v̄bū anoflū ⁊ d̄fectuosū.vn̄ ⁊ qdā dic̄.Si vis sanꝰ eē noli de fructibꝰ eē.q.d.modicū su me:q2 modicū nō nocet:sꝫ multū qd̄ edo sigt̄ vnde vt edax descēdit.Comedo āt id sigt̄ qd̄ edo sꝫ iūcta societate vt vnꝰ solus eē dicat̄ seu cibū sumē mlti cōedē ē.n.v̄bū cōpositū ex cō ⁊ edo:⁊ fm artē debēt dici conedo : sꝫ v̄tit̄ n in m.pp aliq̄lē euphoniā:excessuꝫ āt aut defe ctū desigt̄.⁊ si nō sit v̄bū defectuosum qd̄ du plex eiꝰ ōndit supim:comesū ⁊ comestū. st̄.n. comese cānes q̄ ex toto sīt exhauste.⁊ 3º nom̄ ide ꝓueniēs cōedo cōedōis q ē vorax aut gu losus.Māducare āt ē hōeste cibū sumē qd̄ p manū desigt̄.Dr̄.n.māducare iux̄ ethimolo giā:q̄si manu cibū dare.vn̄ de māducare qdā dicit.Māducare potes formicā si caput au fers.vel vt vult mgr̄:bn̄ māducare dr̄ q̄si ma nu ducare.i.guidare ⁊ deducē:vt ad os hōe ste ābulet.vn̄ dicit vnꝰ.Dū iter duco ducis: ⁊ duco ducas ponēt dr̄iaꝫ.si non lacte duces pueros ad fūera duces.Hec ē hoꝝ triū v̄boꝝ distictio ex arte:vsus tn̄ vnuꝫ ꝓ alio ponit:vt pꝫ in biblia in mult̄ locis.Et ad māducatōeꝫ ⁊ si multa regrunt̄ tria tn̄ de p̄ūti.oris masti caº.in stomacū traiectio.mēbris incorpatio. Sic in isto sacr̄o fide masticat̄. spe i stomacū traicit̄.caritate corpat̄:nō vt in nos ꝯuertat̄: sꝫ nos potiꝰ in eū.¶Tertiꝰ termiꝰ ē māduca re sacr̄m.vn̄ notādū fm doc.sub.i p̄cedēti di. q.iij.vel vltia.ꝙ hec tria dn̄t.pcipe sacr̄ꝫ tm̄ pcipe sacr̄m sacr̄al̄r tm̄.⁊ pcipe sacr̄m sacr̄ali ter ⁊ sp̄ūalit̄.vt sint 3a in 3º.duo in meº ⁊ vnū in pº.Prioº recipit qcūqꝫ recipit hostiā ꝯse cratā.q2 ibi vere ē sacr̄m sꝫ tn̄ nō recipit eā vt

ꝯsecratā:sꝫ oīno nō discernēs eā a cōi cibo. ⁊ hoc p̄ōt eē vel ex ifidelitate sicut paganus si daret̄ sibi cōio:vel ex cōtemptu ēt stante fide sicut in malo xp̄iano.Scd̄o mō recipit illud q n̄ tm̄ recipit sacr̄m:sꝫ ēt recipit illd̄ vt sacr̄ꝫ credēs ibi eē corpꝰ xp̄i:⁊ se recipe cōionē cor pis xp̄i:sic i eccia ꝯsueuit eē tal̄ cōio. Sꝫ si ē i pctō mortali nō ꝯtritꝰ:nō recipit sp̄ūalit̄:q2 n̄ recipit illū effectū sp̄ūalē ad quē ordinat̄ ista susceptio sp̄ūal̄:q̄ ē nutritio aie p gr̄aꝫ colla tā a xp̄o.Sꝫ tertioº recipit bonꝰ xp̄ianꝰ sine pctō mortali q fm possibilitatē suā diligēter examiauit ꝯsciaꝫ suā.⁊ tal̄ vere sp̄ūal̄r nutrit̄ cibo sp̄ūali suscepto in sacr̄o siue icorpat̄ ipsi xp̄o suscepto.sic dic̄ xp̄s augº.Cibꝰ sum grā diū cresces ⁊ māducabis me:nō me ꝯuertes i te:sꝫ tu ꝯuerteris i me.hoc.n.iterest ꝙ cibus cōpal̄ ꝯuertit̄ i ip̄ꝫ nutriēdū:sꝫ i nutritōe sp̄ūa li cibatꝰ ꝯuertit̄ i ip̄ꝫ q suscipit̄ in nutrimēto. Igr̄ pꝫ ꝙ oībꝰ istis tribꝰ mōis recipit q reci pit illd̄ vt sacr̄m vt ꝯtentim corpis xp̄i:⁊ h̄ cū reuerētia ⁊ d̄uotiōe d̄bita:ita ꝙ nutriat̄ sp̄ūa liter:sic sigt̄ illa pceptio sacr̄al̄.¶Quātū ad 2m arti.st̄.3.ꝯcl̄ones.Pria ē de māducatiōe istiꝰ sacr̄i.Scd̄a de māducāte.Tertia de dāte māducāti ad māducādū.Pria ē hec.Sic xꝰ māducari p̄t sp̄ūalit̄ vt ex hoc n̄ sit necesse sa cr̄o.Ista ꝯº in v̄tute.3.hꝫ pticulas.Dic̄.n.pº ꝙ xꝰ p̄t māducari sp̄ūalit̄:sꝫ n̄ māducet̄ sacr̄a lit̄.sic pueri ⁊ ifantes comedūt xp̄ꝫ:dū idunn tur caritate.sic deuoti q gustant ꝙ suauis est dn̄s.nec occurrit ꝯgruitas vt capiant sacr̄o. Sic de hugōe de scō victo.legimꝰ q dū in ex trēis agēt ⁊ corpꝰ petēt dn̄i:vidētes frēs vo mitꝰ eiꝰ ⁊ timētes ne ꝓijcēt ex ore si daret̄.ho stiā nō ꝯsecratā obtulerūt:quā cognoscēs in sp̄ū:eis ingt.pcat vob altissimꝰ qd voluistis facē. ⁊ exeūtes verecūdi a p̄ūtia viri corpꝰ ve rū attulerūt dn̄icū:qd̄ ꝯspiciēs genuflexo vt potuit adorauit.Et subiūgit. Iā n̄ possū frēs sacr̄ꝫ sacr̄alit̄ sumē obstrictꝰ suꝫ.vadat filiꝰ ad p̄rēꝫ:⁊ sp̄ūs ad deū q fec̄ illū.Et ecce eod̄ tpis momēto sacr̄ꝫ disp̄uit:⁊ venerabil̄ hugo i dn̄o mōtuꝰ ē.de hac sp̄ūali māducatiōe:xꝰ Io.vi. c.ait.Quiꝫ māducat me viuit pp me.Et aug. Sp̄ūal̄r māducat q i vnitate xp̄i ⁊ eccie quā sacr̄ꝫ sigt̄ māet.q āt discordat a xº nec carnē xp̄i māducat nec sāguinē bibit. Dic̄ scd̄o ꝙ p̄t māducari sacr̄al̄r sꝫ nō sp̄ūal̄r. ⁊ 3º ꝙ vtro qꝫ mō.Et ad meliꝰ capiēdū māꝫ ē notand̄ ꝙ dic̄ doc.sub.i hac di.q.vnica.⁊ pꝰ eū frat̄ hu go de nouo castro egregiꝰ bachaꝰ pisiꝰ seq̄ns eū vt vtar Aug.pabl̄a i de ꝯsensu euāº.Et be de veū.sequent̄ aug.sup marcū. dn̄ marcum

ad matthꝫ cōparēt.marcus se hꝫ ad matthꝫ
vt qdā comes seu dux ad regē:marcꝰ.n.mat/
thei est abbreuiator.sic fr̄ hugo scoti. Tūc di/
cūt ꝙ aliquē eē in pctō mortali pt itelligi tri
plr̄.vel sic ꝙ actu cōmittat illud interiꝰ i cord
vel exiꝰi ope.Scđo pōt eē ꝙ de pctō qđ cō/
misit nō penituit nec penitet.Tertio° ꝙ peni
tuit ⁊ penitet de pctō ꝯmisso:tñ nō ē ꝯfessus.
Et iuxta hūc triplicē modū in triplici ꝯclone
absoluit qđ q̄rimꝰ. ¶ Pª ꝯ° actu cōmittēs
mortale pctm̄ suscipiēdo hoc sacr̄m mortalr̄
peccat.Tū p° qꝛ puertit ordinē:constat.n.ꝙ
istđ sacr̄m ē cibꝰ spūal':iō ē cibꝰ viuētiū:dū er/
go aliqs mortuꝰ:cuiusmōi ē hō i pctō morta
li:ipm sumit:ordinē puertit. Tū 2° qꝛ ꝓditio
fctā deo nō ē minꝰ pctm̄:q̄ȝ fcā hoi:sȝ ꝯstat ꝙ
ꝓditio fcā hoi ē mortale pcm̄.h aūt ē ꝓditio
qꝛ dat osculū pacis sumēdo sacr̄ȝ:cū tñ sit ini
micꝰ.Tū 3° qꝛ ois accipiēs sacr̄m ⁊ ipediens
effectū peccat mortalr̄.sȝ tal' q actualr̄ cōmit/
tit pctm̄ sumēs sacr̄m ē hmōi:g° ⁊c̄.¶ Scđa
ꝯ° magr̄i ⁊ discipl'i q tria hꝫ mēbra. Qui nō
penitet nec penituit de pctō qđ ꝯmisit ⁊ reco
lit:sumēdo hoc sacr̄m peccat mortalr̄.ecce p
mū mēbꝝ:si nō penitet aut penituit:qꝛ nō re/
colit aut recoluit:si ē ex neglıª crassa sic hꝫ di
scipulꝰ:aut grossa sic hꝫ mgr̄:vel affectata:sic
peccat mortalr̄.si accedit nō tñ tāto pctō sic
si actual'r cōmitteret.ecce 2ᵐ mēbꝝ:aut ex in
firmitate hūana nō recolit:sic nō peccat mor
talr̄.ex q̊ fac̄ debitū suū.ecce 3ᵐ mēbꝝ.Sȝ q̄le
ē h° đbitū dȝ sp rumiare.dico nō:faciat qđ in
se ē reliquū dimittēs deo. ¶ 3ª ꝯ°.q penitet
aut penituit de pctō mortali qđ hūit nō tñ cō
fessus ē si de necītate nō tenet sumere peccat
mortalr̄ accedēdo si ex offi° obligat ⁊ ꝯfesso/
ris copiā ñ hꝫ nec peccat mortalr̄:sȝ peccaret
si hr̄et:si rōe vitādi scādali:vt qs ē idutꝰ vesti
bꝰ sacris:si se exuit scādalū agit ppl'o:tūc non
ꝯfessus pt celebrare:dato ꝙ ad missaȝ offi° nō
sit obligatꝰ.En 3ª triplici decorata funiculo
de pctō veniali đ necessitate nō oȝ ꝯfiteri aut
ꝯteri:vt hoc sacr̄m suscipiat:si tñ cōterat cre/
dēdū ē plꝰ gr̄e recipe.Sic genādiꝰ pr̄br massi
lie in li.de eccl'iasticis dogm̄tibꝰ q aug.tribuit:
qꝛ ē ex dictꝭ eiꝰ ꝯfectꝰ lȝ qs pctō moriat si pec
cādi đ ceťo ñ hꝫ volūtatē:⁊ satisfaciat lachry
mis ⁊ oronibꝰ accedat securꝰ.sȝ hoc dico đ il
lo quē pctā mortaª nō ḡuāt.¶ 2ª ꝯ° ē de mā
ducāte ⁊ ē talis.Māducās in pctō mortali si
corpꝰ xp̄i sumat realr̄ sumit:tñ dānabilr̄. Pª
ps pȝ qꝛ sumit spēs sub qbꝰ ē corpꝰ xp̄i. Tū 2°
qꝛ ꝯsecrās i pctō mortali ṽe ꝯsecrat.g° mādu
cās in pctō mortali ṽe māducat a sil'i.tū 3° qꝛ
in nā diuina in mat' ē deꝰ.ergo in nā hūana nō
repugnat:cū nā diuina sit nobilior. Nec obstat
illud sap.p°.Spūsscūs disciplie effugiet fictū
nec 2° illud sapie. In maliuolā aiam nō itra/
bit sapia:nec hitabit in corpe subdito peccatꝭ.
Nec illud exo.xvi.Māna scaturiebat i vasis
corꝝ q indebite colligebāt. Totū.n.ꝯcludit ⁊
nō plus ꝙ gr̄aȝ nō suscipiūt:⁊ pȝ quāte sit di/
gnatiōis ⁊ benignitatꝭ xp̄s q ēt i os mih̄i pcō
ris itroeat. Vñ ⁊ pau.dicit ad roma.ij.c. An
ignoras qꝛ benignitas dei ad miaȝ te adduc̄.
¶ Scđa ps ꝯclonis ꝓbat p illud pᵉ corꝝ.xi.
Reꝰ erit corpis ⁊ sāguis dn̄i. Tū 2° qꝛ ꝓijciēs
corpꝰ xp̄i in sterqliniū ḡuissime peccat:ḡuissi/
mū sterqliniū ē pctōr. Tū 3° qꝛ i hoc hō se op
ponit gr̄e dei:⁊ lȝ medicia idigēti sit necessa/
ria pparari:tñ oȝ vt medicia capiat.¶ Loco
aūt 3ᵉ ptis huiꝰ ꝯclonis 2ᵉ tres q̄ternarios seu
q̄tuor ternarios ꝯclonū q̄s egregiꝰ doc.fr̄ lan
dulphus vel radulphꝰ seu lodulphꝰ:idē.n.si
ḡnt.hec tria noia ponit i hac đ.vt sciāt hoies
q apti sūt ⁊ q nō s̄m iura ad sumēduȝ corpus
dn̄icū.¶ Pª ꝯ°.Mulier i mēstruo corpꝰ pt
sumē dn̄icū sic postq̄ȝ pepit.đ.v.c.i.si tñ absti
net laudāda ē:sȝ si recipit nō ē iudicāda.eađ
di.c.vlti.¶ 2ª ꝯ°. Pollutio ex crapula mor/
tali ꝓueniēs si hō scit aut ꝓbabilr̄ dubitet.de
necessitate abstrahit a celebratiōe ⁊ pceptio/
ne.Si pollutio ꝓuenit ex crapula veniali cū
turpi imagiatiōe.abstrahit ab vtroqȝ nō ne/
cessario sȝ ꝯgrue.Si pollu° ꝓuēit ex crapula
vēiali cū turpi imagiatōe ñ ipedit a pceptōe:
sȝ ꝓhibȝ đ ꝯgruo a celebratōe nisi necītas imi
neat.Si pollu° ꝓuēit ex supfluitate nāe ñ ipe
dit ab vtroqȝ.Si ṽo pollutio ex turpi cogita
tiōe mortali:siue crapula ꝓueniat ꝓhibet de
necītate ab vtroqȝ.Si poll'o ex cogitatōe ve
niat vēiali ꝓhibȝ de ꝯgruo nisi necītas appe
at.De his đ.vi.Si ṽo poll'o ꝓuēiat ex mera
illusiōe diaboli de ꝯgruo ipedit ab vtroqȝ.qꝛ
videt ꝙ pp aliquā culpā nr̄am diabolꝰ hmōi
feda pmittat ꝓuocare i nob. Si aūt ꝓbabilr̄
appet ꝙ fructū spūalē i nob ipedire vellet nō
ē abstinēdū.đ.vi.c.ñ ē pctm̄. Hec de poll'one
ꝓ vna sit ꝯōe.¶ 3ª ꝯ°.scelleratꝭ ꝯdēnatꝭ suspen
dio pt euchā dari si petāt pus ꝯfessi aut ꝯfite
ri desiderāt.xiij.q.ij.c.q̄situ ē.⁊.c.vlti. Ecce p
mꝰ t̄nariꝰ. Nec talibꝰ ē negāda s̄m Host.sept
tura si iudices pmittāt.¶ 4ª ꝯ°.Ab euchā ex
cōicati sīt excepti:⁊ sacerdos dās eis hostiā de
ponat.xij.q.ij.q ⁊ hūanis. Nisi forsā sacerdos
ꝓbaret se ignorasse illū fuisse excōicatū.puta
qꝛ fuit sacerdos ex ꝓuinciā. Tñ.lxxxvi.dist.c
Tāta.vr̄ greg.dispēsare ꝙ in articl'o mortis.h

ſatiſfecerit ꝑt ei cõio dari. vñ dicꝫ Januaꝰ epõ
ꝙ illi q̃ꝝ ꝯſilio bona alioꝝ inuaſerat cẽnt ex-
cõicati ꝑ duos mẽſes. ſi tñ ĩfra illud ſpaᵐ ali
qs eoꝝ pẽitẽs videret bñdictiõe viatici non
ꝑuet. ℂ Quita ꝯº furioſo a natitate ſi aliq̃ lu
cida hẽat ĩtualla ſcã ꝯfeſſiõe ꝺbita ꝑt euchã
dari. ſi vº a natitate ñ ẽ furioſus: ꝑſumit ꝛ eẽ
in pctõ mortali q̃uſqꝫ ꝯfiteat nõ ẽ dãda. ex̃ ꝺ
bapº ꝛ eiꝰ effectu. Maiores. Sꝫ qd ſiẽdũ de
frenetico q priꝰ ꝯfeſſus pꝰ ĩ furiã cadit ꝛ mori
tur: dꝫ ne hoſtia ſibi dari? vꝛ dicẽ vnũ decretũ
ꝙ dꝫ recõciliari ꝑ manꝰ ĩpõneꝫ ꝛ hoſtia ꝑfun
di ꝛ ori eiꝰ ĩmitti. xxvi. q. vi. Js q. Sꝫ iſtud ñ
eſt tenẽdũ. qꝛ hodie ꝓhibet hoſtia dari intin
cta q̃cũqꝫ liq̃re de ꝯſec. di. ij. Cũ oẽ. ℂ Sexta
ꝯº. Extraneꝰ de cuiꝰ ꝯſcia ñ ꝯſtat ab euchã ex-
cipit. de ꝯſec. di. ij. Tribꝰ gdibꝰ. Ubi dicit cle
mẽs. ꝑcipimꝰ ne vnq̃ꝫ extraneo clerico eccie
vel laico de fragmẽtis oblõnũ xpi ad mẽſaꝫ
ponat. vñ ſcis tu q̃ paſſim ſanctuarij panes
ĩpẽdis: ſi a mulieribꝰ mũdi ſunt. vñ dauid ab
abimelech ſacerdote ĩterrogatꝰ ẽ cũ pães ſibi
ꝓpõi cõis ad cõedẽdũ poſcẽt. En ſcõs ĩnari
us. ℂ Septia ꝯº. hiſtriões ſani ad euchaᵃᵐ ñ
ſũt adittẽdi. de ꝯſec. di. ij. ꝓ dilcõne. ꝛ rõ ẽ qꝛ
tales ſũt ĩfames. iiij. q. i. c. i. ꝛ ꝭꝫ Jo. ĩ glo. ſuꝑ
illo caº. ꝓ dilcõne. nulli exñti ĩ notoº crimie
puta: ſi publice ꝛ notorie peccauit: ẽ dãda ſta
ti euchã: q̃uſqꝫ appeat aliq̃ emẽda pꝰ ꝯfeſſiᵉᵐ
ꝛ maxie h ĩtelligit de raptoribꝰ bonoꝝ eccie
xij. q. ij. Indigne. Si obijcis xps dedit hoſtiã
iude. rñdeo iudas erat pctõr occultꝰ: ꝛ occul
to pctõri nõ ẽ publice corã oibꝰ hoſtia ꝺnegã
da: qꝛ ĩfamaret. vt hꝛ ĩ qnqꝫ locis in iure. Pº
de ꝯſec. di. ij. nõ ꝓhibeat. Scõo ibidẽ. c. ſic iu
das. Terº. vij. q. i. Aduerſitas. ĩ fine. Quarto
xxiiij. q. iij. c. ij. Quito ex̃ ꝺ offiº. iudi. ordi. c. ſi
ſacerdos. Octaua ꝯº. Nõ eſt dãda hoſtia ꝓ
purgatiõe furti. puta qñ ĩ mõaſterio ſũt cali-
ces furti ablati. lꝫ vnũ decretũ videat dicẽ ꝙ
ſic. ij. q. v. c. ſepe. Dicit. n. ꝙ ẽ dãda euchã ĩ h
ꝟba. Corpꝰ dñi ſit tibi in purgatõeꝫ hodie. ꝛ
iſtud eſt falſũ: ꝛ hodie ſimplr abrogatũ. pro
quo ex̃ de purgatõe vulgari. c. dilecti. ℂ No
na ꝯº. Qui dꝫ cõicare dꝫ abſtinẽ tribꝰ vl q̃ttu
or vl ſeptẽ diebꝰ ab vxore. de ꝯſe. di. ij. Oĩs hõ
ꝛ. xxxiij. q. iiij. c. ſciat. Nõ tñ ꝙ iſtud ẽ ꝯſiᵐ nõ
ꝑceptũ nec ĩtelligit de reddẽdo debito ſꝫ pe
tẽdo. qꝛ ſi alt ꝯiugũ petat alter reddẽ tenet:
poſito ꝙ debẽt nõ petẽ: alias peccaret morta
liter: qꝛ exponẽt illũ ꝑiculo fornicatõis. Ecce
3ꝰ ĩnariꝰ. ℂ Decia ꝯº ẽ. ꝙ in morte poſitꝭ de
penitẽtibꝰ ꝛ ꝯfeſſis nõ eſt euchaᵃ denegãda
di. l. penitẽtes. Sꝫ ꝯ iſtõ vꝛ decretũ. ij. q. iij

Si qs epꝫ. vbi dꝛ ꝙ illis q defecerũt ĩ accũatõe
clericoꝝ ẽ hoſtia denegãda. rñdet cõiter ꝙ h
dictũ eſt ad terrorẽ vel niſi in fine peniteant.
ℂ Undecia ꝯº. Euchã ñ dꝫ recipi ab exñtibꝰ
in pctõ mortali. qꝛ iſte mãducant ĩdigne ſm
aplm. Et de ꝯſe. di. ij. ſi nõ ſit. Cõtra qꝛ illõ de-
cretũ dic ſic. ſi nõ ſit tãta pctã vt excõicet qs:
nõ ſe dꝫ a mẽſa corpis ꝛ ſanguis dñi ſepare.
Rñtur ſm glo. Si nõ ſũt tãta pcã vt excõice
tur qs. i. dignꝰ ſit excõicari. Oẽ. n. pctm̃ mor
tale ẽ dignũ excõicari. vi. q. i. Illi q. Et. xi. q.
iij. Nullꝰ ſacerdotũ. Et. xxij. q. i. c. vl. ℂ Duo-
decia ꝯº. Euchã ꝑt recipi ab aliq̃ exñte ĩ pctõ
mortali: ſꝫ ignorãter. hee due ſunt hite in pᵃ
ꝯõne. Ecce q̃rtꝰ ĩnariꝰ. ℂ Tertia ꝯº ẽ. Sacer
dos quẽ ſcit mortali detẽtũ crimine: occulte
non publice: eucharistiam deneget occulte
nõ publice. Pria ps ꝯclõnis pꝫ ex eo qꝺ dꝛ.
Matth. vij. Nolite ſcm̃ dare cãibꝰ. ℂ Quo
ad ſcõaꝫ ptẽ pꝫ. Tũ prio ne ꝓdat crim̃ eiꝰ. tũ
ſcõo neſcit vtꝝ ꝺs occulte opet. Terº ne alios
ſcãdalizet. Pro tertia pte ꝯclõis ĩfero ptẽ af
firmatiuã q̃onis. Et tm̃ de ſcõo arti. ℂ Quã-
tũ ad tertiũ arti. ſũt tres difficul. iux̃. 3. ꝯclo-
nes. Pria eſt q̃d ſit mãducare ĩdigne hꝰ ſa-
crm. Rñdit doc. deuo. in pñti. diſt. duº qnto
lrali. ꝙ triplex ẽ ĩdignitas ꝭꝫ ꝙ tãgit glo. ſuꝑ
pᵃᵐ ad coꝝ. xi. c. Que facit hoieꝫ ĩdigne ad
hoc ſacrm accedẽ. ĩdignũ ẽ inqt q aliter cele
brat miſteriũ q̃ꝫ a dño ĩſtitutũ eſt: ꝛ q nõ ꝺuo
ta mẽte accedit ad euchaᵃᵐ: vel in volũtate
peccãdi manet. ꝛ ex h elicẽ poſſumꝰ triplicẽ
ĩdignitatẽ: q̃ꝝ pria ẽ in memoria. ſcõa ĩ volũ-
tate. 3ᵃ in ope. pria reſpicit pctm̃ ꝑteritũ de q̃
nõ penitet. ꝛ hec vocat indeuoº. ſcõa reſpicit
pctm̃ futuꝝ qñ eſt in volũtate peccãdi. 3ᵃ pec
catũ pñs: qñ aliter celebrat ꝛc. ꝛ q̃libet facit
ĩdignũ. ℂ Scõa difficul. qꝺ eſt maiꝰ pctm̃ an
in pctõ mortali celebrare: an in pctõ mortali
ꝑcipe. Dicẽdũ ꝙ qꝛ celebrãs obligat ẽt ꝑci-
pe maiꝰ pctm̃ eſt: ſꝫ capiẽdo vnũ ꝑ ſe ꝯ aliud
pſe peiꝰ ẽ ꝑcipe: qꝛ oᵐ ẽ meliꝰ. ſ. ꝑcipe cũ cari
tate: lꝫ celebrare ſit potẽtiꝰ. ℂ Tertia difficꝫ.
q̃re bethſamite ĩterfecti ſũt. qꝛ archã viderit
pri reg. vi. Et ora qꝛ te tigit. cũ licitũ ſit ꝑce-
ptũ ſacerdoti hoſtiã tãgẽ ꝛ ppº videre: cuius
figura archa fuit. Rñdeo ratio lralis eſt: qꝛ
erat prohibitũ pplo ne dideret archã nudã:
ꝛ leuitis ꝑceptũ vt portarent in humeris nõ
in plauſtris: nõ ſic de altaris ſacro. Tũc ad ar
gumẽta. Ad primũ principale dicẽdũ eſt: ꝙ
aſſumptũ ẽ veꝝ ſi fiat bono mõ ꝙ nõ fit ſine
cõfeſſione. Ad ſcõm dꝛ ꝙ illud eſt minꝰ in q̃
tenent hoies ad ꝯfeſſionẽ. ſ. ſemel in ãno. ſꝫ

aliȷ̄ casus in qbꝰ tenent ad ꝯfessionē de quoꝝ numero hic ē vnus: qñ celebrat aut pcipit sacr̄m. Et si querat quo iure. dico iure apl'i prīa coꝝ. xi. Probet āt seipm hō ⁊c̄. ℂ Ad 3m dm ꝙ maxis bōis vt virtutibꝰ ñ ꝯtingit māle vti formal'r: ſ3 bñ obiue vt de supbo pp ṽtutē. Ex ista di. sicut d̊ p̄cedētibꝰ de ⁊c̄. ℂ Pª ē. sacr̄aliter xp̄s edit ⁊ spūal'r: vt pie credit. Dicit ꝯº. ꝙ xp̄s mādu catur sacr̄aliter ⁊ spūaliter. Et pōitur a p̄nº di. vsq3 ad illud. c. Hec ṽba ⁊ aª huiusmodi ⁊c̄. ℂ Scd̄a ꝯº. Mali tm̄ capiunt sacr̄m: bōi suscipiūt gr̄e cremētū. Dicit ꝯclusio ꝙ mali capiūt tm̄ sacr̄al'r: bōi sacr̄al'r ⁊ spūal'r Et ponit ab illo ca. Hec ṽba ⁊c. vsq3 ad illud capl'm. Scd̄3 hos duos mōs ⁊c. ℂ 3ª ꝯcl'o ē Duplici p̄mio boni p̄miant: quo iudicio mali frustrant. Dicit ꝯcl'o ꝙ bōi suscipiēdo hoc sacr̄3 duplicē rē capiūt: corpꝰ xp̄i veꝝ: ⁊ corpꝰ xp̄i misticū: cui caritate incorpant: aut fortiꝰ vinculant. mali ṽo solū corpꝰ dn̄icū. Et pōit h̄ ꝯº ab illo loco. 2m hos duos ⁊c. vsq3 ad fi. di.

Ant itē aliȷ̄ ⁊c. ℂ Hic sig̃t. x. di. hꝰ q̄rti

f q̄ ita h3 ꝯtinuari ad p̄ced̊. Nā postq̄3 i p̄cedēti di. mgr̄ elisit errorē ꝗ̄tū ad cibū sumētē. Nūc in p̄n̄ti di. ꝯfutat risorē q̄3tu3 ad xp̄m cibātē. dicebāt. n. tales xp̄m nō eē vere in sacr̄o. Et h3 diuidi p̄ns di. in. 3. ptes p̄ncipales. In pª error collocat. In 2ª error ꝯfirmat. In 3ª error reprobat. Pª in p̄n. scd̄a ibi Qui errādi occasionē ⁊c. 3ª ibi. quorū pfidiā ⁊c. ℂ Pª manēte indiuisa. 2ª in. 3. ptes diuidit In pª erroris ponit fundamētū. In scd̄a erroris puertit cōmētū. In 3ª ꝯsolidat suū firmamētū. Pª in p̄n. Scd̄a ibi. Que ex eadē rōe 3ª ibi. Ait. n. Aug. ⁊c. Rursus pª ⁊ scd̄a ptibꝰ indiuisis manētibꝰ. 3ª i. 3. ptes diuidit. In pª auctoritas ꝯ̄ se scribit. In scd̄a dubietas ex dictis orit. In tertia facilitas veri ondītur. Pª in p̄n. 2ª ibi. Deinde addit ⁊c. 3ª ibi. Attēde his diligenter ⁊c. Hec ē diuisio p̄n̄tis di. ⁊c.

N xp̄o sub spēbꝰ posito cōpetat motꝰ

a aut visio. Et ar̄ tripl'r ad ptem falsam.

ℂ Pº q2 xꝰ nō est real'r sub spēbꝰ panis ⁊ vini. Si corpus xp̄i eēt ibi: aut q̄3tū aut nō q̄tū: neutrū ē dicēdū igr̄. Maior p3 ex pº p̄nci. Minor pbat. prio nō ē q̄tū: q2 tūc spēs panis excederet: qd̊ nō est veꝝ. q2 i aere ppin quo spēi nō ē xp̄s. nec nō q̄tū: q2 tūc ibi ñ viueret dn̄te pho in p̄n. scd̊i de aīa. ꝙ aīa ē actꝰ corpis orgāici. ⁊ p ꝯn̄s quāti. ℂ 2º ar̄ ꝙ xꝰ nō possit moueri i eucha. xꝰ sp ē i celo. ergo ñ mouet i euchā. Assump. p3 p aug. d̊ ꝯse. di. ij. c. pª gdā hēt. donec finiat scl'3 sursu3 ē dn̄s. p3 ꝯn̄a q2 in motu locali de q̄ loqmur o3 dittere locū a q̄: ⁊ venire ad locū ad quē. ℂ 3º ar̄. ꝙ xp̄us p̄t vidē oculo corpali i sacr̄o. nulla pfectio de pdit xp̄o: ex h̄ qd̊ ē sub sacr̄o: ergo p̄t vidē vt i sacr̄o. Assumptū p3. aliogn opa maxie benignitatꝭ opando puniret. ꝯn̄a p3: q2 sic intellectio ē pfectio itellectꝰ: sic visio corpalis oculi ℂ In om p. j. matth. xxvi. hoc ē corpꝰ meu3. Et io. vi. caro mea ṽe ē cibꝰ. p scd̊o ꝙ moueatur: ē auctas phi i. ij. thop. mot̄ nobis mouēt oia q̄ sc̄ i nobis. igr̄ ad motū hostie mouet xꝰ pro 3º: q2 visio corpalis nō fit nisi poª hn̄te in orgāo: seu orgāo hn̄te motū extēsiuū: qd̊ ñ ē i pposito. In ista. q. ad. ⁊c. ℂ Quo ad pm ar. termi sc̄. pō. motus. visio. Priꝰ terminꝰ ē pō. h3 āt capi tribꝰ binariȷ̄s positio scd̄m lib. varios. Est. n. pō grāmaticalis: ⁊ ē qñ vnā vocalē duplex imediate ꝯsonās seqt. ⁊ tūc vocal'r p̄cedēs pōne pducit: i aliđ ipediat. ⁊ dr̄ thesis in greco. 2ª pō ē de li. thopic. vñ i prio illiꝰ pōe3 diffiniēs phūs dicit: pō ē acceptio alteriꝰ exnei in phia. hocº dicimꝰ hec ē pō thome: hec bonauc̄e: hec auerroys: ⁊ reliq̄ similia. vñ hoc mō q̄ sunt cōia alicui scie nō dicūt pōnes: sed veriꝰ dignitates: vt deū eē i theoª nō dr̄ pō: ſ3 dignitas. ⁊ huiꝰ pō dr̄. aut p̄t dici suppositio: de q̄ agit philo. i prio poster. ⁊ tūc eēt aufere sis q̄ caput tollit dcōnis: vt conias p Ieconias: ⁊ statius p eustatius: vt in lib. poste. limitet suppō: p eo qd̊ ē sub dignitate: ⁊ ab ea eui dēter pgredit. 3º dr̄ pō idē qd̊ dispō. ⁊ ē de li. prioꝝ. Vñ ari. i prio sill'm diffiniēs dic. sill'us ē oº. in q̄ gbusdā pōitis necesse ē aliud eueni re p ea q̄ posita sunt. gd ē positꝭ aut posita: nisi dispositis aut disposita. s. in mō ⁊ in figura. Quarto dr̄ pō: vt idē sit ꝙ eēndi pō: cui ñ eē opponit: ⁊ a q̄ venit positiuū. ⁊ hoc mō iꝰ qd̊ h3 eē nobiliꝰ positiuū nobilior ē pō quā ex toto nihil exteriat. Quito dr̄ pō apđ gilbertu3 porretāi vnū sex p̄ncipioꝝ. quā gilbertꝰ picta uo. ep̄s diffiniēs dicit. Positio ē qdā ptiū situs ⁊ gn̄atiōis ordiatio: in q̄ breui ē tāgit tria Pm pōnis genꝰ dū dicit. pō ē qdā situs: sicut hō ē quoddā aial. nō tñ oē aial: sic positio et sitꝰ. totū. n. situat nō tñ pprie ponit ſ3 ptes sic situant ꝙ ponunt iđ scd̊o additū ē ptiū. ſ3 q2 pō est nālīū nō pprie artificialīū: q̄ ad libitu3 collocant dn̄te in arte poetria flacco oro. pictoribꝰ atq3 poetis sp fuit eque ptās quodl3 audēdi. iđ additū est tertio ⁊ gn̄atiōis ordiatio. ⁊ hec pō ē qdā respectꝰ extrinsecus adueniēs fundatꝰ iposito terminatꝰ ad locū longe altiꝰ. De hmōi pōne i suis p̄mētis de pōne ⁊ hoc hitu fr̄ nich. bo. turonen̄. q̄3 p̄fatꝰ gilbertus disseruit. ⁊ hitū vt decim p̄dim in spibꝰ cō-

stituit. Sexto dr̄ pō spēs q̄ntitatis que vt p3 p
albertū magnū in cōmēto p̄mēti q̄ntitat̄. tres
hr̄e o3 cōditiōes. Pa ē vt sit q̄ntitas cōti.a hac
de cā numer⁹ nō ē pō. 2a vt sit ordinata. hac d̄
cā cōfusum nō ē positū: ⁊ cōfusio nō ē pō. 3a vt
sit pmanēs. iō tp̄s n̄ ē pō: dato q̄ eēt cōti^m ⁊ h̄
pō aliqn̄ vocat̄ mod⁹ q̄ntitat̄ extēse. ¶ 2⁹ teri⁹
ē mot⁹. vn̄ vltra dc̄ā d̄ motu li. ij. d̄. vi. teri^o. 3.
noto tria de motu. P^m ē q̄ s3 ph̄m i 3° phi.
auerroym i cōmēto. ⁊ auicēa i sua suffi.a mot⁹
ē act⁹ mobil̄ s3 q̄ mobile. i q̄ diffinitiōe tāgūt
tria. nec o3 meditari eandē diffi^cm eē hanc ⁊
aliā. hec. n. ē formal̄ alia mal̄: vt dicūt p̄noia-
ti. ⁊ p3: q2 subm̄ dico dū dico entis in pō. non
vt informatū motu. dū v̄o dico mot⁹ est act⁹
mobil̄: subm̄ dico vt iformabile motu. p^m qd̄
tāgitur ē act⁹ ex q̄ infert̄ p2io q̄ motus nō est
nō ens: q2 act⁹ positiuū dicit. Scd̄o q̄ nō ē al
teritas q2 vt scripsit ph̄s in post p̄mētis. mo
tus sunt sex spēs quarū alteratio vna est ex q̄
est alteritas. motus igr̄ ē genus alteritat̄ seu
alterationis. Tertio q̄ nō ē ineq̄litas. q2 p̄p̄e
ineq̄litas in solo p̄mēto q̄ntitatis repit̄. nō sic
motus. hec. 3. opiones sua h̄nt fundamēta tn̄
sunt false. dato q̄ v̄gat aliq̄liter in non ens ⁊
mobile alteret̄: ⁊ sic fiat ineq̄le. neutrū triū est
motus. s3 mot⁹ est act⁹: s3 cuius ē act⁹ nō mo-
uētis vt mouēs est sed mobilis: qd̄ scd̄o tāgit̄
sed q2 mobile plura dicit sub qua rōne mobil̄
motus ē act⁹ mobilis tertiū v̄cit. s. s̄m qd̄ mo
bile. Scd̄o nōndu3 scd̄m ph̄m in. v. phi. iux̄
p̄ncipiū q̄ mobiliū. 3. sunt modi. aliq̄ mouēt̄
s̄m totū: vt tot⁹ lapis mouet̄. aliq̄ mouent̄ s3
ptē: vt hō sanat̄. q2 thorax seu pect⁹ ei⁹ sanat̄.
aliq̄ mouēt̄ per accn̄s: vt nauta i naui. Tertio
nōndū q̄ mot⁹ nō ē aliqd absolutū. scd̄o q̄ n̄
ē respect⁹ intrinsec⁹ adueniēs: q2 nō orit̄ ime-
diate posito fundamēto ⁊ terio. 3° q̄ nō ē r⁹ ex
trisec⁹ adueniēs subiue q̄dā i re mota teriatie
i mouēte. ⁊ dr̄t a p̄ductōe passiua q̄ teriat̄ ad
p̄ducēs hic ad agēs. ¶ 3⁹ terius ē visio. visio
p̄t capi tripl̄r vt nūc de ea loq̄mur. vno° effe
ctiue obiue. co° q̄ dicit mgr̄ i p̄mo sniaz. xvij.
di. q̄ d̄s ē patia mea q2 efficit ea3 i me. ⁊ spes
mea: q2 spe3 meā efficit. Et de hoie multu3 se
mouēte solet dici q̄ est mot⁹. scd̄o° passiue. si
n. i 3° de aia dicit ph̄s. q̄ intelligē ē pati q̄re
suo mō n̄ erit vidē pati. 3° capit̄ visio p̄ q̄litate
absoluta p̄ducta a vidēte ⁊ re visibili. ⁊ tm̄ d̄
j. arti. ¶ Quātū ad. ij. arti. st̄. 3. cōnes. pa cō° ē
de corp̄e dn̄ico sub sacr̄o altaris exn̄te. 2a de
p̄prietatib⁹ inexn̄tib⁹ corpi xp̄i aut nāl̄r aut
sacr̄al̄r. 3a de v̄tute xp̄i corp̄is: vt i hostia vtrū
possit mouē obiue aut itellectū aut sensu3 aut
aliqd trāsmutare. ¶ Pa ē h̄. sic corp⁹ xp̄i ē i
euchā sacr̄ vt i celo sit. ⁊ i plib⁹ locis possit eē
local̄r. Ista cō°. 3. h3 ptes. pa dic̄ q̄ corp⁹ xp̄i ē
i euchā real̄r. ista ps p3 luce. xxij. h̄ ē ingt cor
pus meū. Et si qs dicat hētic⁹ q̄ ē ver̄ v̄itatie
sic̄ illō Jo. xv. ego su3 vitis v̄a. obuiat aug. ra
lxxxiij. q. q. lxix. Solet cicūstātia scripturarū
illuiat̄ sniaz q̄3 ēt pōit doc. i. j. q. ij. p̄logi opis
āgelicani imediate. n. dc̄o. ego su3 vit̄ v̄a. xp̄s
subiūxit: ⁊ vos palites. qd̄ figuratiue dcm̄ est
iō ⁊ p̄cedēs. s3 i luca dcō. hoc ē corp⁹ meū sub
iūxit imediate. qd̄ p̄ vob̄ tradet̄. Cū ēt dixiss3
h̄ ē calix sāguis mei subdit. q p̄ vob̄ fūdet̄. et
si qs obijciat ex Jo. vi. q̄ audito h̄ v̄bo caro
mea v̄e ē cib⁹. mlti abierūt. Tūc ies⁹ dic̄. spūs
ē q viuificat. caro āt n̄ p̄dest q̄cq̄. v̄ba q̄ locu
t⁹ su3 vob̄ spūs ⁊ vita st̄. D^m q̄ n̄ erat in sacr̄o
n^c ē mō quō itellexer̄t: q retro abier̄t: ē tn̄ v̄e.
vn̄ aug. d̄ cōse. di. ij. pa q̄dē hēsis. Jp̄m q̄dē ⁊ n̄
ip̄m corp⁹ qd̄ videbat̄ māducat̄: ip̄m iuisibil̄r
n̄ ip̄3 visibil̄r. s3 tc̄ tria occur̄t ipossibi.a p^m q̄
sit q̄ntū cū q̄nto: aut q̄ntū sine q̄ntitate sua. scd̄3
q̄ sit mai⁹ in minori. 3^m q̄ hic sit corp⁹ xp̄i sine
motu. p^m p3. q2 q̄ q̄ntū neq̄at eē cū q̄nto ē: q2
q̄ntū locū occupat suspēdat̄ actio q̄nti ne locū
occupet. qd̄ ē deo possibi⁹ mañtenē.a eē i eē ⁊
n̄ agat. hoc° p̄t d̄s facē totū mōd3 p̄ūtē forami
ac⁹. vt nōt h̄ fr̄ frā. de maro. vn̄ p3 q̄ corp⁹ xp̄i
n̄ ē h̄ sine q̄ntitate sua. S3 tūc quō p̄t eē corp⁹
xp̄i mai⁹ i miori hostia. hēric⁹ dic̄ de gādauo
q̄libe. i. q. v. Et egidi. roma. q̄libe. i. q. iiij. ⁊ q̄li
beto. ij. q. xvij. Et breuit̄ tot ⁊ tāti hui⁹ vic exti
terūt: vt dicat̄ via cōis. q̄ p̄m⁹ termin⁹ h⁹ cōuer
sionis nō ē q̄ntitas: sed subā corp̄is dn̄ici: q̄ ex
se mo^m q̄ntitatiuū nō h3. cōcōicās āt termin⁹ ē
hic ad modū p̄mi termi. iō q̄ntitas ē ibi indiui
sibil̄r. S3 cō obijcit doc. q2 res neq̄t eē sine p̄p̄e
tate nāli sua vn̄cūq3 p̄ducat̄. hitudo. n. ad va
riū agēs effectū nō distinguit spē forsan n̄ non
sp̄ nūero. ex tertio de trini. Adā. n. eiusdē rō-
nis hō est cū abraā: l3 nō eodē mō p̄duct⁹. et
idē ignis forsā nūero i eadē mā a duob⁹ igni
b⁹ p̄t p̄duci disiūctiue. vt notat doct. j. i. lxiij.
di. q. iij. Et si q̄rat̄ pō absoluta dei: poss3 ne ibi
eē subā corp̄is dn̄ici: l3 ibi n̄ eēt q̄ntitas. Dico
q̄ sic maxie d̄teriata cū sit post̄cior subā. ⁊ sic
p3 q̄ fac̄ d̄s posteri⁹ accn̄s sine p̄ori subā. q̄nto
magis p̄t ecōuerso. l3 forsan n̄ sine itermiata:
si iterminata q̄ntitas n̄ dicat nisi possibilitatē
vt subā figuret̄: p. s. q̄ntitatē iniatā. et si dicat̄
corp⁹ orgāicū qd̄ aia3 suscipit: dico q̄ esset or
gāicū s3 ptes subāles: s3 n̄ q̄ntitatiual. Mirāt̄
q n̄ vider̄t ad pauca respiciētes: cogi⁹ tn̄ dn̄t
idē corp⁹ nūc ra2 nūc dēsū nūc ma^m nūc pu̅

nō mutata sub̄a ꝫ mutata q̄ntitate. vñ forsan ex hoc mot⁹ venerabil' iceptor fr̄ guill's okam in q̄rto. q. i. hui⁹ sacr̄i in sol'one 2ᵉ difficultatis post ꝓpriā sol'onem dicit ꝙ in hoc sacr̄o ptes corpis itrāt ptes vt in aure est ocul⁹: ꝛ i pede man⁹: ꝛ sic ē possibile fore sub tā pua spē pāis ꝛ hoc inq̄t fr̄ Jo. vnū dicēs tollit oēꝫ figurā a corpe hūano ꝛ ordinē: vñ ꝛ vite repugn̄t. Dic̄ ergo ꝙ cogitādo de pōne q̄ dicta sūt i prio arti°. aptū est qđ q̄rit̄. tāt⁹ ē. n. xp̄s in sacr̄o q̄t⁹ in celo ꝯcipiēdo pōnē de gn̄e q̄ntitat̄: ꝛ tanta distātia iter pedes ꝛ caput hic vt ibi. Ex q̄ ꝓbabil'r infert̄ ꝙ si stat in celo qđ credit̄. de q̄. j. xlix. di. forsan dicet̄ stat ꝛ h̄. Sed capiēdo pōnē ꝓ vno sex ꝑncipiorꝫ corp⁹ xp̄i fm totū ꝛ ptes totā eq̄ idistāter hostiā aspicit: vt nō magis sic loq̄ndo vni pti hostie approximet vna ps xp̄i corpis q̄ꝫ alia. Ex q̄ pꝫ nō oportē si hostia circularit̄ moueat̄ corp⁹ xp̄i circulari aut si supi⁹ v̄tat̄ in iferi⁹ hostie: sic caput xp̄i poni iferi⁹ ꝛ pedes supi⁹. Sꝫ occurrit dubietas. fiat panis in forma ꝛ q̄ntitate sil'is corpi xp̄i. sic̄ est vt dr̄ figura corpis ei⁹ pisi⁹ in itroitu eccl'ie palatij ꝛ ꝯuertit̄ h̄ panis: nūq̄d hēbit pōnē q̄ dr̄ ꝑncipiuꝫ: Dico ꝙ nō: ꝫ p totā spēm panis erit caput erūt pedes ꝛc̄. Et si spēs panis sub qua sūt pedes xp̄i v̄tat̄ aut giret̄ supi⁹: nō tñ pedes xp̄i. Cerne exᵐ aptū. Dixit distigiū metro q̄dā. Abra tenēs speculū sese speculet̄ herāq̄ꝫ: nec si speculū abra giret here circulat̄ facies. Sꝫ dubiū restat 3ᵐ. Quō ē possibile corpus xp̄i de nouo hic eē nō mutatū. Dic̄ tho. q̄rti dist. q. i. in sol'one ad q̄rtū argᵐ. dic̄ cois opio pp mutationē alt̄i⁹ in ipm corpus xp̄i. Hoc vt arguit fr̄ hugo noui castri in. q. ij. q̄rti di. nihil ē. Citi⁹. n. sub̄a panis ꝯuerteret̄ i corpus xp̄i: vt in celo. corp⁹. n. xp̄i nō iformat panis māꝫ vt forma ignis mām aeris: dū fit amborꝫ ꝯuersio vni⁹ vt a q̄: alt⁹ vt ad quē. vñ oꝫ meditari dinā v̄tutē opari vt inq̄t vt fiat conuersio panis i corp⁹ dñicū: ꝛ itē vt hic fiat. ex quo claret ꝙ nō rōne ꝯuersiōis solū ē pn̄s h̄ corp⁹ dñi. ꝛ si mō est pn̄s ꝛ ꝑus nō fuit: mutatū est auc̄te phi i. vi. phicorꝫ. Et si dicat seq̄ns thomā est denoiatio extrinseca: ita dicā de q̄libꝫ: vt pꝫ ituēti. Et rogo qđ icōueniēs vt noua p̄ntia iformet̄. Et si q̄ras in q̄ p̄mēto hmōi p̄ntia reponat̄. Cui inq̄ꝫ forsan in p̄mēto vbi vt vbi diffinitiuū angeli ꝛ si nō prio: reductiē tñ: q̄ vbi de quo loquit̄ gilbert⁹ pictañ. circūscriptionē dicit. Aut vbi turoneñ. ꝙ cōplectitur: ꝛ vbi diffinitiuuꝫ ꝛ vbi circūscriptiuū. Et si nō placeat reducē ad vbi gilbertinū aut vbi ponē turonēse. dicat gs ꝙ in vn pcᵐᵒ p̄mēto sit ista p̄ntia. Sic. n. loq̄t̄ Frāc. de maro. in cōflatu de locatione actiua. Si. n. vbi qđ ē locatio passiua p̄mētū cōstituit a fortiori vl' eque locus ꝛ de loco loquor formal'r: nō fundamētalit̄: q̄ sic est q̄ntitas. Et si. n. magnis laudib⁹ extollat Aug. phm de decē cathegorijs in logica sua: ꝛ de eo canat̄ in metro. Sūm⁹ arist. trāscēdens cacumia rerū: in duo diuisit q̄cq̄d in orbe fuit. nō tñ sciuit oīa: posteriores. n. ad priores addūt. vt ipse vult in 2° methaᶜᵉ: fm nouā trāslationē q̄cq̄d sit illa p̄ntia ē respcūs ꝛ respcūs extrīsec⁹ adueniēs ꝛ mutat̄ mutatōe acq̄sitiua corp⁹ nō deꝑditiua. Ideo dicit scđa ps ꝯcl'onis ꝙ remanet in celo q̄ sp sedet. i. gescit ad dexterā p̄ris: nisi forsan ex alio priuilegio: vt primo fecit scissime m̄ri sue in assūptione eiusdē. vt voluit Hieronym⁹ in fmōe de assumptiōe ad paulā ꝛ eustoᵐ. vt scđo fecit petro fugiēti de romanis carcerib⁹: dicēs ei vado romā iterꝫ crucifigi. vt 3° fecit marcho dicens ei. Pax tibi Marce euangelista meus. qđ dñi Venetorꝫ inscribi faciūt cū leonis ycoma in suis dñijs: ꝛ si q̄ sūt sil'ia. ¶ 3ᵃ ps ꝯcl'onis dicit ꝙ corpus xp̄i pōt eē in diuersis locis localiter: ꝛ q̄ doctori sub. ꝛ toti scole ei⁹ (cuius est magn⁹ nūer⁹) nō v̄tit̄ in dubiū sed demōstrat. ea pp solū pono tria motiua. vni⁹ antiq̄ doc. frācigene. sed minorꝫ ordinis ꝓbātia istā ptē p̄ntis di. ar. ij. q. ij. Primū motiuū. Eque repugnat duas soliditates eē simul sicut vnū corpus eē in mult̄ locis localiter: ita iudicarēt phi: ꝛ tñ videm⁹ p̄mū factū eē p dinā pōꝫ: vt pꝫ in duob⁹ corpib⁹ i eodē loco: q̄re ꝛ scđm extat possibile. Scđm motiuū. Sicut de⁹ trāsmutat sub̄am panis in sub̄am corpis sui. sic posset q̄ntitatē panis trāsmutare in q̄ntitatē corpis sui: ꝛ sic ipso remanēte in celo localiter: eēt in terris local'r. Tertiū motiuū: q̄ qđ pōt de⁹ mediāte cā effectiua 2ᵃ pōt p se ꝫ mediāte trāsubātione pōt facē corp⁹ suū pn̄s sub spēb⁹: ergo sine trāsubātione: cū trāsubā° nō videat̄ hēe locū nisi cause efficiētis. pꝫ discurrēdo. hoc vult hugo de scō victo. 2° lib. de sacr̄is. pte octaua. c. ij. dicēs. nō ē mirū si mirabilis mirabilia opat̄. Quō inq̄s corp⁹ vnū in eodē tpe in diuersis locis. Sil'r noli mirari q̄ locū fecit ꝛ locū in corpe ꝛ corp⁹ in loco. ꝛ q̄ fecit vt corpus vnū in vno loco eēt fecit sicut voluit: ꝛ si voluisset aliud facē potuisset: nam ꝛ q̄n vult aliter facit. ꝛ. j. Cogita faciētē ꝛ desinet esse mirabile q̄cq̄d illud fuerit: ꝛ si forte eē mirabile nō desierit: tñ incredibile nō erit si factor ops cogitat̄: non erit ipossibile q̄cq̄d erit. hec ille. Facile est hoc ꝯcipe scādenti ter

tiū celū vt multiplicato posteriori remaneat prius imultiplicatū.eadē.n.albedo mult̄ albedinib⁹ sīlis est.sic idē corpus nūero multa hēbit vbi.Et si nō credūt rōnib⁹ credāt exemplo.Scūs Antonius de padua simul ꝑdicauit biturū in scō stephano: ⁊ scō michaele.q̊rū ecclesie sunt satis distātes. Et qn̄ dicit henricus gādensis quol.ix.q.xxxi.ꝙ tūc vnū corpus possꝫ eē vbiqꝫ:ex quo est idifferēs ex ꝑte potētie diue:vt sit i mult̄ locis.Scd̄o q₂ tunc hēbit ꝯ̄ria.arguit in eodē loco vt simul sanū ⁊ egrū:aut in diuersis:vt frigeat i vno loco:⁊ caleat i alio.Tertio sicut locatū cōmēsurat̄ loco ſm quātū ⁊ ꝯti^m.sic ſm vnum ⁊ multū.Et Tho.in p̄nti di.q.ij.principali in sol̄one questiūcule 3^e soluēdo arg^m scōm termini loci ⁊ locati sunt simul.ergo si locatū ē ex̄terios loci sui ꝓprij est ex̄terios suos ꝓpos. Et addit ibidē in qōne.3.pricipali in q̄stiūcula 2^a illi⁹ qōnis i sol̄.ꝑncipali ꝙ angel⁹ nō pōt sil̄ eē in diuersis locis igr̄ nec corpus.Et egidi⁹ romanus q̄li.p°.q.i.⁊ q̄li.2°.q.xvij.sicut res ꝑ suaꝫ nām est tm̄ in vna sp̄e.sic ꝑ vnā dimēsionem est tm̄ i vno loco.Et alan⁹ in.iiij.q.j.hui⁹ māe arti.ij.ꝯdictiōe 3^a.Et Godefrid⁹ q̄lib°.xiij.q.iiij.Si sil̄is eēt i duob⁹ locis aut vna mutatione aut duab⁹:non vna:q₂ vna mutatio est ad vnū terminū:nō duab⁹ q₂ aut eiusdē sp̄ei aut duab⁹ alterius nō eiusdē speciei:q₂ nō potest idē moueri plurib⁹ motib⁹ eiusdē sp̄ei.3° phi coꝝ.⁊.v.metha^c.c.de eodē n̄ duab⁹ alt̄i⁹ sp̄ei: q₂ termi essent ꝯ̄rij:⁊ ita mot⁹ incōponibiles. Rursus cuiuslibet mot⁹ termini sunt incōponibiles ex.v.phicoꝝ.ſꝫ quecūqꝫ duo vbi p̄nt esse termini eiusdē motus:q₂ mobile pōt moueri ab.a.in.b.⁊.a.b.in.a.ergo sūt incōponibiles.Veniat Dauid iunior:Scot⁹ minor ꝯ̄ hos in ꝑliū ⁊ coꝝ arma diripiat ⁊ spolia accipiat:dimitto sibi gloriā victorie. legat̄ solum 3^a.q.ꝑmi arti.p̄ntis dist.⁊ videbis doc.subti. hastā vibrare i hostes:⁊ i fugā ꝯuertere. ¶ I^a ꝯcl̄o.Corp⁹ xp̄i ⁊ potuit pri⁹ esse sub sacr̄o q̄ꝫ nasci de ꝟgine ⁊ eidē cōpetē̄ opationes absolute ⁊ moueri. Ista cōcl̄o tres hꝫ particulas. ¶ Prima dicit ꝙ xp̄s prius potuit eē sub sacr̄o q̄ꝫ nasci de ꝟgine. Pꝫ:q₂ exn̄^a est indr̄ns ad duos modos sicut pōt hr̄i sub vno mō sic sub alio eque prio.sed corp⁹ xp̄i est idr̄n̄s ad esse nr̄l:⁊ esse in sacr̄o.ergo sicut mō pri⁹ hꝫ eē nāle q̄ꝫ sacr̄ale.sic potuit ecōuerso. ¶ Secūda ꝑs dicit ꝙ ille opatiōes absolute q̄ competūt ei in celo cōpetūt in sacr̄o. Pꝫ q₂ ꝑcedūt eē in:iō nō variant̄ ꝑꝑ posteri⁹. ¶ Tertia ꝑticula dicit ꝙ corpi xp̄i in sacr̄o cōpetit moueri:pꝫ.vbi est hostia ibi ē corpus xp̄i.hostia aūt aliqn̄ eleuat̄ a sacerdote aliqn̄ deprimit̄. ¶ Tertia ꝯcl̄o ē hec.xp̄us in sacr̄o sic qd pōt trāsmutare vt ab intellectu aut sensu nō btō videri nequeat:sed btō intellectu. Ista cōcl̄o tres hꝫ ꝑticulas. ¶ Prima dicit ꝙ xp̄s in sacr̄o aliqd pōt mouē̄.ista pꝫ:q₂ aīa xp̄i non dꝫ priuari illa pō quā hꝫ angelus:ſꝫ angelus q nō ē i loco circūscriptiue hꝫ pōm motiuā corporaliuꝫ ⁊ aliqn̄ mouet:vt pꝫ:ergo ⁊c̄.⁊ hoc aliqn̄ appuit i substractiōe aut remotiōe hostia subita aliq̄ de cā. ¶ Scd̄a ꝑs dicit ꝙ ab itellectu aut sensu nō btō videri neqt. ¶ Tertia ꝙ ab itellectu btō.de intellectu ꝓbat tho. i p̄nti di.ar.iiij.q.iiij.q₂ ē obm̄ fidei.pōt tn̄ cognosci a btō:⁊ hoc actu btifico:q₂ coꝝ q̄ enigmatice vident̄ in via:succedit cognitio clara. Fr̄ Rich.in p̄nti di.ar.v.q.i.alr̄ ꝓbat primū: q₂.s.lumē nāle nō attingit ad cognitionē istius exn̄tie:sed q̄ꝑtū ad scōm discordat:q₂ dicit ꝙ nō tm̄ btūs pōt vidē̄ in ꝟbo ſꝫ in gl̄ie ꝓprio q₂ q̄uis hmōi exn̄tia excedat facultatē lumis nālis:nō tn̄ facultatē lumis gl̄ie.de sensu ꝟo distinguit idē Rich.ar.v.q.ij.de visu gl̄ioso ⁊ nō gl̄ioso.iteꝝ de vidē̄ nāl̄r ⁊ gl̄iose vel miraculose neuter pōt vidē̄ corp⁹ xp̄i in eucha^a nāl̄r. Rō Tho.art.q̄rto.q.i.q₂ non pōt eē tact⁹ ibi sine q̄ nō ē actio nālis i corpib⁹. Scd̄a rō eiusdē ibidē q₂ color respicit q̄ꝫtitatē pro ꝑ se subō.corp⁹ aūt xp̄i ibi nō hꝫ ordinē rōne q̄ꝫtitatis:igit̄ nec rōne coloris.Addit fr̄ Richar.vbi sup̄ ꝙ nec lumē glorie corpale pōt attingere rē nō exn̄tē alicubi.cuiusmodi est corp⁹ xp̄i:vt hic.Addit idē vbi.s.ꝙ nec ꝑ miraculū:q₂ nō pōt eleuari oculus ad cognoscēdū exn̄tiā subē sepate.quē moduꝫ hꝫ corpus xp̄i vt hic.Pro hac vltima ꝯcl̄one videatur articulus terti⁹ doc.subti.i trib⁹ qōnib⁹ ⁊ istis rōnib⁹ in p̄nti di.q₂ vēit finis papiri. ¶ Quātū ad tertiū articulū sūt tres difficultates:iuxta tres ꝯcl̄ones. ¶ Prima difficultas. Si deus pōt facere vnū corp⁹ eē vbiqꝫ.dicit frā.de maro.in p̄nti dist.ꝙ sic.ex quo ē ideterniatū ad plura loca eiusdē rōnis. ¶ Scd̄a difficultas.Si potuit xp̄s incarnari in ꝟgīe: dato ꝙ pri⁹ fuisset in sacr̄o in antiq̊ testō.Dico ꝙ nō q₂ iam fuisset vnio. ¶ Tertia difficultas.vtrū illa pō motiua qua in sacr̄o xp̄s pōt mouē̄ sit organica aut sp̄ualis.dico ꝙ subāl̄s a subō. pōt tn̄ eē corpalis a terio. Et sic pꝫ ad.q.vicꝫ ꝙ xp̄o sub sp̄eb⁹ posito cōpetit mot⁹ aut visio Tūc ad arg^a. ¶ Ad primum ad maiorē dico ꝙ est quātū.⁊ pꝫ solutio in prima conclone. ¶ Ad scōm pꝫ ꝙ ar^m vꝫ vbi ē mot⁹ acqsitiu⁹

ꝛ deꝑditiu⁹ ſit. hic aūt ſolū ē acq̄ſitiu⁹. ¶ Ad
3ᵐ p3 ꝙ nihil ꝑdit ſ3 nō cōpetit ſibi vi° corꝑa
lis vt ibi ꝑꝑ indiſpōnē: ſed bñ itellectiua. Ex
iſta diſti. ſicut de ꝓcedentib⁹ de mēte mgr̄i. 3.
ꝛc̄. Pꝛia ē ſigno viſibili xp̄s tenet: ꝛ ñ vr̄ vi.
mirabili. Dicit ꝯclo ꝙ ſub ſigno viſibili xp̄s
nō viſus ē. Et ponit a ꝓnci° di. vſq3 ad illō ca.
Attēde his diligent ꝛc̄. ¶ Scd̄a ꝯclo. Sepe
dr̄ res ſignū eē ꝛ ſic ꝓdeſſe vt cognoſcit. Dic̄
ꝯclo. ꝙ ſepe ſignū capit nomē ſignati vt pāis
carnis xp̄i. Et ponit ab illo ca. Attēde his ꝛc̄.
vſq3 ibi. Hec ꝛ his ſilr̄a ꝛc̄. ¶ Tertia ꝯclo. Cō
ſecratiōe trāſubāt panis ꝛ mutat in cōione.
Dicit ꝯclo ꝙ panis ꝛ viᵐ trāſubānt in corp⁹
ꝛ ſanguinē xp̄i ꝑ ꝯſectionē. Et pōit ab illo lo
co. Hec ꝛ his ſilr̄a ꝛc̄. vſq3 ad finē diſt. ¶ Nā
illa ꝑua ꝑticula. Ex his aliiſq3 pl'ib⁹ ꝯſtat ꝛc̄.
que ē ꝓpꝛie in fine hui⁹ diſtin. ꝛ fuit ꝯdiuiſa ꝯ̄
nonā diſti. in qua mgr̄ eliſit errorē q̄ſtū ad ci
bū ſumētē. Et decimā in qua cōfutauit riſorē
q̄ſtū ad xp̄m cibantē. in qua pādit ꝯcluſorez
ꝛ ꝓpꝛiā mentē indiuiſa ꝛ itacta remanet. ſo-
lū eni poſita eſt vt cōpletus eſſet ternarius.

I aūt queritr̄ qual' ꝛc̄. ¶ Hic ſignat. xi.
s diſtin. hui⁹ q̄rti. que ita h3 ꝯtinuari ad
ꝓcedētes. Nā poſtq̄3 i ꝓcedētib⁹ vt po
te i octaua di. eſt oñſū q̄d ē eucha̅ i eē capiēs
ꝛ in nona ꝛ decia q̄ſue ſit malicia digne ſuſci
piēs. Nūc oñdē icipit in ſacra poli^a q̄s eſt cō-
ficiēs ꝛ h3 diuidi in tres ꝑtes ꝓncipales. In
pꝛia agit de ipſamet cōfectiōe. In ſcd̄a de ali
quoꝝ cōſecutione. In tertia de ꝯficientis au-
ctorizatōe. Pꝛima in ꝓncipio. Secūda diſt.
xij. ibi. Si aūt q̄ritur de accidētib⁹ que rema-
nēt. Tertia diſt. xiij. ibi. Solet etiā queri vtrū
pꝛaui ſacerdotes ꝛc̄. Rurſus pꝛia ꝑticula q̄ ē
ꝓſens d°. in qua mgr̄ agit de ipſamet confe-
ctiōe: h3 diuidi in. 3. ꝑtes. In pꝛia oñditur pa
nis ꝛ vini trāſubā°. In ſcd̄a exprimit tanti fa-
cti triplicata rō. In tertia exponit mixtio aq̄
ſed nō intinctio. Pꝛia in pꝛincipio. Secūda
ibi. Sub alia aūt ſpē trib⁹ ꝛc̄. Tertia ibi. Aq̄
vero admiſcēda ē vino ꝛc̄. Hec ē diuiſio ꝛc̄.

N trāſubātiōe panis tritice⁹: ꝛ vitis vi
a nū in corp⁹ ꝛ ſanguinē dñicū ꝯuertāt.
Et ar̄ ꝙ nō tripl'r. ¶ Pꝛimo ſic. Tran
ſubātio nō eſt mutatio. ergo panis ꝛ vinū nō
trāſubſtātiant i corp⁹ ꝛ ſanguinē dñi. Añs p3
q2 tūc eēt (ex quo ē ad ſubām) aut gñatio aut
corꝛuptio. ex. v. phiſicoꝝ. ꝛ hoc ē falſu3. q2 in
vtroq3 eſt mā̄ cōis: ſed nō hic. P3 ꝯña q2 al's
nō videret ꝯuerſio poſſibilis. ¶ Secūdo ſic.
Si panis ꝛ vinū ꝯuertunt in corp⁹ ꝛ ſangui-
nē dñi. aut ꝯuertunt in id qd̄ eſt: aut in id qd̄
nō eſt. nō in id qd̄ nō ē. q2 tūc corp⁹ xp̄i de no
uo fieret. nec i id qd̄ eſt: q2 tūc creſceret. g° ꝛc̄.
¶ Tertio ar̄ ſic. Eque pōt eē ſacr̄3 euchari^c ſi
ꝯuerſione panis: ſicut cū ꝯuerſiōe ꝛ eq̄ bñ er-
go nō fit trāſubſtātia°. Aſſūptū p3. q2 fides ē
de ꝓñtia corporis dñici. P3 ꝯña auctoritate
phi in p° phicoꝝ. Fruſtra fit ꝑ plura: qd̄ ꝓt fie
ri per pauciora. In op^m eſt Ambro. Euſebi⁹
ꝛ Aug. ꝛ Damaſce. panis ꝛ vinū ſuꝑnatura
lit in corp⁹ ꝛ ſanguinē tranſit. In iſta q̄ōe ad
al's pariformit ſūt. 3. ꝛc̄. ¶ Quo ad pꝛimū ar
ticu. termi ſt. Panis. Triticū. ꝛ vinū. ¶ Pꝛi
mus igit termin⁹ eſt panis. Et dr̄ panis a pan
greco qd̄ ē totū in latino. vel p° q2 oia aialia
panē comedunt. vel ſcd̄o q2 cū oi cibo come-
dit. vel 3° q̄a in ſubſtētatōe aiali quaſi h3 alia
alimēta virtualiter. Finxerūt aūt poete ꝙ pā
quē latini ſiluanū dicūt: eēt deus terre ſeu pa
ſtoꝝ: ꝛ ꝙ habebat cornua in capite rñtādo ra
dios ſolis ꝛ lune. ꝛ pellē variatā celū rñtātez
ſidereū. vultū rubeū ꝑꝑ ethera. vnā fiſtulā ſe-
ptē calamoꝝ in manib⁹ ꝑꝑ armoniā ſeptē ce
loꝝ. villoſus iferi⁹ ꝑꝑ vtilitatē fructicū arboꝝ
ꝛ aialiū. ꝛ pedes capꝛinos ꝑꝑ ſtabilitatē ſuā.
Sic eq̄dē pan oia terrena rñtat. ſupꝛemaq3 ꝛ
iſima. de quo ꝛ panis dict⁹ eſt verioꝛ panis nr̄
qui de celo deſcēdit: in quo ſunt oēs theſauri
ſapie ꝛ ſcie dei abſcōditi: ꝛ iō panis nō aliud
in corp⁹ dñi cōuertit. Qm̄ igt bonauētura ſe
cūda ꝑte ꝓñtis diſtin. arti°. p°. q. i. Sicut pa-
nis ex multis granis efficit. ſic corp⁹ xp̄i mi-
ſticū ex multis ſuppoſitis. Corp⁹ āt xp̄i hic vt
cib⁹ ꝯtinet nō qualiſcūq3. ſed cib⁹ cōueniēs ci
b⁹ efficax: cib⁹ ſanās: cib⁹ oib⁹ cōis. ſignū tale
maxie ē panis tritice⁹: q2 ex ei⁹ vſu nāe nō gi
gnit faſtidiū. qd̄ d alio cibo nō ꝯuenit. efficax
eſt ꝯfirmādo: q2 ꝯfortat. eſt ēt ſan⁹. vt yſaac in
dictis dic̄. cōis ē ēt iter gētes maxie rōnabil'r
viuētes: q̄ etiā vino vitis ꝯueniūt. Vñ Dam̄.
Cōſuetudo eſt hoib⁹ panē comedē ꝛ bibē vi-
nū: ideo cōiugauit eis dñs diuitatē ꝛ fecit ea
corp⁹ ꝛ ſanguinē ſuū: vt ꝑ ea que ſūt ſcd̄m nām
conſueta in quib⁹ vita cōſeruat: ad ea que ſūt
ſupꝛa naturā aia trāſferat. Secūdo pꝛincipa-
liter. qm̄ vt panis in clibano coquit: ſic xp̄s i
cruce ꝓ nobis decoct⁹ eſt ꝛ multis tribulatio
nib⁹ colatus. Tertio q2 mūdiſſime in reliqua
cibaria efficit: nec tangentē coinq̄nat ſicut ca
ro ꝛc̄. Sic xp̄s in virgine mūdiſſima cōcept⁹
eſt mūdiſſime. vñ apd̄ hebreū dr̄ panis ſogal
la. i. pꝛecipu⁹. apud grecū epiuſion. i. ſuꝑſubā
lis. Ego ſu3 inq̄t panis verus qui de celo de-
ſcendi. ¶ Secūd⁹ termin⁹ eſt triticū. vñ dr̄ tri
ticū tripl'r. Cōiſſime. cōiter. ꝛ ꝓpꝛie. Cōiſſime

dr̃ triticũ oẽ illud qδ in mola terit̃ comestibi
le.ꝛ isto° etiã faba triticũ dr̃. Sic eni triticũ a
terendo dictũ est. Cõiter dr̃ triticũ idẽ qδ fru
mẽtũ ita tñ ꝙ frumẽtũ vt dic̃ papias: sit oẽ id
genus bladi: qδ aristas hʒ.ꝛ hoc mõ ordeũ ꝛ
siligo spẽs sũt tritici.vt etiã prefat⁹ dicit papi
as in hoc noie panis. Tertio dr̃ triticũ ꝓprie
fm ꝙ de eo loq̃ vr̃ Isaac in dictis ꝑticularib⁹
assignãdo nobiles ei⁹ ꝓprietates ꝛ vsũ vtilez
in mãducãdo: ꝛ sic est nobilissima bladi spẽs
vsibus maxie cõpetẽs humanis.vñ ꝛ sic dicit̃
a terẽdo nõ qdẽ iã ꝑ coitatẽ sed ꝑꝑ indigẽtiã
hoiuʒ.ꝛ sic idẽ est ꝙ frumẽtũ nõ capiẽdo se/
cũdo mõ dicto frumẽtũ vt sit gen⁹ ad oẽ bla
dũ.ꝛ dr̃ a frumen que est ꝑs eminẽs gule vel
gutturis. ſʒ vt dr̃ a frui.i.vti.vñ hoc triticũ est
vtili^m hũano vsui. Sic.n.vbi nos habemus in
ps.de⁹ iudiciũ tuũ regi da. Erit firmamẽtũ in
terra in sũmis mõtiũ.que videt̃ lr̃a corrupta
dʒ scribi. Erit frumẽtũ in terra in sum.montiũ
qδ ondit veritas hebraica que hʒ. Erit triticũ
memoriale.qδ ꝛ rabisalomõ ꝺ vẽturo messia
apud eũ exponit.sed ħ nobis sufficit pro pñti
ħ hr̃e ex textu: aut textuũ cõcor^a: qδ idem sit
triticũ ꝛ frumẽtũ.de q̃ Jo.xij.fili⁹ dei dicit. Ni/
si granũ frumẽti cadẽs in terra mortuuʒ fue/
rit ipm solũ manet.qbus ṽbis hoc presagiat̃
sacr̃m. Et hoc triticũ aut frumẽtũ triplex ẽ.q̃
dã sine barb.qδ ꝑ excellẽ^am triticũ appellat̃:
q̃ facili⁹ terit̃.secũdũ cũ barb.in latũ ad mo
dũ gladij delphici.de quo aristote. loquit̃ in
p° politice.tertiũ cũ barb.aut in q̃dro aut ro
tũdo.de vtraqʒ tñ triũ spẽꝝ põt cõfici corpus
dñi. ¶ Terti⁹ termin⁹ est vinũ. Ethimologiza
tur q̃si vite natũ.dr̃ ãt a vite aut a vena: q̃ ci/
to venas sanguie replet si est bonũ. Antiqui/
tus autẽ ex hoc vinũ venenũ dicebat̃.sed reꝑ
tis venenis qb⁹ vene ificiunt̃ rẽ tenuit: nomẽ
amisit aut mutauit.iter vina vitis vinũ ẽ op/
mũ.vt pʒ ꝑ Isaac in lib.dietaꝝ ꝑticulariũ.ob
hoc eni i nã vini librũ illũ termiauit p⁹ bonũ
vinũ vitis.reliq̃ vt de sapa ꝛ religs determi/
nãs.vñ ꝛ vinũ a veniẽdo põt dici.q̃ nisi i cõ/
uiuio veniat de cõi leticia nõ veniet. Sic eniʒ
dr̃. Et vinũ letificet cor hois. Merito ergo in
cibo panis ꝛ potu vini seu ex cibo pãis ꝛ po/
tu vini hoc sacr̃m cõficit̃. ¶ Quantũ ad secũ
cũdũ articulũ sunt tres ꝯclõnes. Pria est de
possibilitate hui⁹ cõuersionis. Scδa de actua
litate. Tertia de mã ꝯuersionis. Pria est hec
Sic ẽ trãsubã° possibil̃ vt qδlibʒ in quodlibʒ
mutari nequeat loquẽdo simpl̃r sed in tantũ
hec ꝯclo tres hʒ ꝑticulas. Pria dicit ꝙ tran/
suba° est possibilis.vbi doctor nr̃ prio diffinit
trãsubationeʒ dicẽs. Trãsubatio est transitio
total̃ subẽ in subãm: vbi doc.tria dic. Primo
dicit ꝙ trãsubãtio est trãsitio.ſʒ ħ nõ oʒ medi
tari vt sic panis trãseat.sic̃ cũ quis de loco ad
locũ vadit ꝛ remanet vbi vadit.ſʒ ꝑ totũ tp̃s
p̃cedẽs hʒ panis suũ eẽ: in istãti ꝯuersiõis pri
mo hʒ nõ eẽ: ꝛ corp⁹ xp̃i p̃mo hʒ ibi esse.vt pʒ
ꝑ frr̃eʒ richardũ ꝺ media villa arti.i.pñtis di.
q.iiij.ꝛ est fũdamẽtũ in octauo phicoꝝ.ita ꝙ
meditari ꝺbem⁹ ꝙ ꝑmanẽ^a ꝛ successiua discor
dãt in icipit ꝛ cõcordãt in desinit.sic̃ eni si di
co sortes desinit eẽ significo ꝙ sortes nõ ẽ: ꝛ i
mediate añ hoc erat: ꝛ significo ꝑ li hoc istãs
in q̃ prio sortes nõ est.ꝛ ꝑ li imediate signifi/
co nõ istans: q̃ ex.vi.phicoꝝ nõ est imediatũ
i tꝑe istans istanti.ſʒ designo tp̃s imediatũ in
stanti: sic dico in successiuis. Tẽpus aũt mot⁹
desinit eẽ.dico ꝙ mot⁹ nũc nõ ẽ: ſʒ fuit añ ime
diate: ꝛ nõ possũ dicẽ affirmatiẽ mot⁹ nũc est
ꝛ imediate post hoc nõ erit: q̃ i nũc nõ ẽ mo
tus. Discordãt ãt i icipit.si eni de ꝑmanẽte di
co sortes icipit eẽ: debeo sic dicẽ sortes nũc ẽ
ꝛ imediate añ hoc nõ erat vt sit affirmatia de
pñti: negatia de p̃to. Cui⁹ dci rõ ẽ: q̃ ꝑmanẽ^a
hñt p̃miũ sui eẽ: ſʒ nõ hñt vlti^m sui eẽ: ſʒ bñ hñt
p̃miũ nõ eẽ. Si ãt ꝺ successiuo dico vt mot⁹ ici
pit eẽ: debeo sic exponẽ mot⁹ tũc nõ ẽ: ꝛ ime
diate p⁹ ħ erit vt sit ꝓpõ ꝺ pñti negatia ꝛ ꝺ fu
turo affirmatia q̃ ois mot⁹ ẽ in tꝑe. ¶ Scδa
ꝑs diffinitõis total̃ diẽ ꝛ nõ toti⁹: sic eni aliqñ
trãsit totũ in totuʒ ꝛ nõ quelʒ ꝑs in aliã.vt pʒ
i p° ꝺ gñatõe.vbi dic̃ phs ꝙ gñatio ẽ trãsmu
tatio toti⁹ in totũ: vt qñ ex aere fit ignis: totũ
vnuʒ vertit̃ in aliud.ꝛ tñ remanet mã cõis in
vtroqʒ: pri⁹ iformata forma aeris postmoduʒ
forma ignis.vñ notãdũ ꝙ totũ p̃t capi tripli
cit̃.p° cathe^ce.2° sincathe^ce.3° ca^ce ꝛ sinca^ce.
Ca^ce sumit̃ qñ p̃t eẽ ꝑ se subm̃ aut p̃tũ.vñ ꝛ ca
the^ce.i.p̃dicatiẽ.ꝛ catherizo zas.i.p̃dico cas.
ꝛ dr̃ plus a p̃dicato q̃ʒ a subo: q̃ p̃dicatuʒ hʒ
modũ forme: sed subm̃ mãe ex prio posterio/
rũ.iõ ꝓpõ ꝑ se si cõuertat̃ efficit̃ ꝑ accidẽs.for
ma aũt nobilior est mã: ꝛ denoiatio dʒ fieri a
digniori i talib⁹.ꝛ isto mõ dicit̃ i sophismate
Totũ qδ est i mũdo ẽ in oculo tuo: dato ꝙ g̃
nũ milij hẽas i oculo nõ oʒ ad partẽ descẽde
re.vt dicat̃ quelibet ꝑs mũdi: sic eni eẽt falsuʒ
sed vt dixi dʒ ca^ce poni.i.vnũ totũ.granũ eni
milij ẽ vnũ totũ. Scδo capit̃ pure sincathe^ce
ꝛ sic nõ põt eẽ subm̃ nec p̃tuʒ.nec ꝑs subi nec
p̃dicati.ſʒ addit̃ subõ aut p̃dicato: vt ois nul/
l⁹ nil addẽdo.si significatiẽ capiunt̃.vñ ħ mõ
sũt sincathegoreumata i potẽtia nõ actu: alio
quin eẽt ꝯdictio: q̃ sincathegoreuma idẽ est

ꝙ cōpredicatiuū:a sin qͦ est sil᷑. Tertio dr̄ sin
ca ͨ ꝛ cathe ͨͤ:ꝛ hocͦ capit᷑ in ꝓposito. dū dr̄
ꝙ trāsubā ͦ ē ꝯuersio totalis qꝛ ꝛ totū in totū
ꝯuertit᷑:ꝛ quelibet ps in aliā respectie: vt mā̄
in mām:ꝛ forma i formā. ¶ Tertia ps diffini
tiōis dicit. subē i subam. si. n. esset in accn̄s cū
motꝰ ex. v. phisicoꝝ denoīationeꝫ suscipiat ex
termino ad quē:iam nō diceret᷑ trāsubātio:ſꝫ
trāsaccidētatio. ¶ Prima gͦpticula ꝯclonis
dicit ꝙ trāsubātio ē possibil᷑. ꝓbat᷑. qꝛ t᷑minꝰ a
quo pōt simpl̄r desinē eē:ꝛ terminꝰ ad quem
simpl̄r incipe eē:vt corpꝰ xp̄i:igr̄ pōt hoc mō
vnū in aliō ꝯuerti. Sꝫ q̄lis mutatio ē hec trā/
subātio. dicit Guill̄s varonis mgr̄ mgr̄i nr̄i i
q̄rto in sacr̄i eucha ͨ mā̄. q. iij. oppōne. ij. ꝙ est
mutaͦ obiua nō subiua. sed h̄ nō ē veꝝ:qꝛ qn̄
trāsubāt᷑ aliqd cathe ͨͤ ꝛ sinca ͨ in aliud nul/
lo mō aliter se hꝫ terminꝰ a q̊ ꝙ̄pꝛiꝰ:qꝛ nullo
mō se hꝫ:nec t᷑minꝰ ad quē:vt sic. vt si subā pa
nis ꝯuerteret᷑ i corpꝰ xp̄i:ens i celo n̄ vt isacr̄o
Mutaͦ aūt ſm ph̄m ē al̄r se hr̄e nūc ꝙ̄ pꝛiꝰ.
Dicamꝰ igr̄ ꝙ ꝯ̇sio ē genꝰ trāsubātiōis. ita ꝙ
sic̄ ſm ph̄m in. vͦ phicoꝝ est triplex mutatio
a nō subo in subm:ꝛ accipit᷑ ibi subm̄ pro po/
sitio:ꝛ nō subm̄ ꝓ ꝑuatione positiui. Scd̄o a
subo i nō subm. Tertio a subo in subm:ita ex/
tēdēdo de ꝯ̇siōe dicamꝰ ꝙ ē ꝯ̇sio a nō subo in
subm. Ecce creatio. scd̄o a subo i nō subm:ec/
ce adnihilatio. 3ͦ a subo in subm:ecce trāsubā
tio:ita ꝙ ꝓp̄e nō ē trāsubātio mutatio ſꝫ ꝯ̇sio.
¶ 2ª ps ꝯclonis dicit ꝙ qͦlibet nō pōt ꝯuer
ti i qͦlibet. vt deꝰ neqt ꝯuerti i creaturā neqꝫ
creatura i deū:qꝛ nihil pōt cōuerti i aliud nisi
cuiꝰ eē:ꝛ nō eē subest total̄r potētie ꝯuertētis
deꝰ aūt nō pōt facē se nō esse. iō vl̄r loquendo
nō ē verū ꝙ qͦlibet possit ꝯuerti in q̄dlibet:
sed creatū i creatū p̄t conuerti:si est absolutū
vtrūqꝫ. Et si obijciat᷑ i ꝯ̄triū p Aug. vij. sup ge/
ne. c. iiij. Et Boeᵐ lib. ō duabꝰ naturis. c. vij.
nulloͦ p̄t ꝯuerti corpus in spūm:nec econuer
so. Dicit frater Hugo noui castri ꝙ illud itel
ligit᷑ de pō creata in p̄nti di. q. ij. in solōne ad
2ᵐ argᵐ. Et miroꝛ de isto bachaͦ q pedetētiꝫ
secutꝰ est magr̄m suū ꝙ sic ip̄m dimiserit ꝛ po
suerit i nihilo pedē suū cū suus dicat magr̄ h̄
nihil ē:ꝛ nō dubito id sepe legerit qꝛ nulla ꝯ̇/
tus creata pōt hoc mō qͦcūqꝫ corpus i aliud
ꝯuertere. Dicamꝰ igit᷑ cū doc. ꝛ hoc. ij. q. i. arti
culi p̄mi. Et in primo di. xxxvj. ꝙ aliqd aliqn̄
est ipossibile rōne vnica:aliqd rōnibꝰ duabus
aut pluribꝰ:vt ꝙ̄titas neqt esse q̄litas ex vni-
ca sua ꝓpria rōne. In ente. n. ꝯueniūt ꝙ̄titas
ꝯtiª ex duabꝰ:ꝛ que sunt ipossibilia ex duobꝰ
sunt magis ipossibilia aut pluribꝰ rōnibꝰ ꝙ̄ q̄
sunt impossibilia ex vno. Sic corpꝰ nō hꝫ tan
tā impossibilitatē vt i corpus ꝯuertat᷑. aut tot
impossibilitates quot sunt vt corpꝰ in spm̄ cō/
uertat᷑:aut ecōtra:ꝛ ita vnū respectu alterius
dr̄ possibile reliquū impossibile:nō simpl̄r ſꝫ
respectie. lꝫ vtrūqꝫ sit possibile deo. De respe
ctibꝰ ꝛ respectꝰ p̄t ꝯuerti in absolutū: ꝛ scd̄o
absolutū in respectū ꝛ respectꝰ i respectū:ita
tn̄ ꝙ dicamꝰ ꝙ respectꝰ suū h̄eat modū i sub/
iecto essendi:nisi diceremus ſꝫ ꝙ qdā glosa.
in p̄mētis ph̄m dicētē. ad aliqd sunt q̄cūqꝫ h̄
ip̄m ꝙ sunt ad aliud sunt vt relatio sit tm̄ ad.
vn̄ ꝛ motꝰ fuit Gilbertꝰ porretani in cōmēto
sup Boetio de trinitate ad ponēdū relatio/
nes assistētes. ꝛ hmōi nois est reptoꝛ. vt de eo
scripsit Albtꝰ magnꝰ in li. sex p̄ncipioꝝ. queꝫ
edidit idē gilbtꝰ:ſꝫ pꝰ idip̄m in ꝯciͦ remensi:
vt dicūt qdā retractauit btō cogēte bernādo
ꝛ p̄nte Eugēͦ 2ͦ assūpto de ordie Cisterciēsiū.
ad quē edidit liᵐ de ꝯsideratōe Bern̄. qnqꝫ
libell̄ cōprehēsuꝫ. ¶ Scd̄a ꝯͦ est hec. Sic mā̄
panis in mām cōuertit᷑ dn̄ici corpis ꝛ foȓa in
formā vt neutrū:neqꝫ panis ānihilet᷑. Hec ꝯͦ
hꝫ tres ptes. Prime due currūt sil᷑. ꝙ mā cō/
uertit᷑ in mām:ꝛ forma in formā. ꝛ pꝫ qꝛ totꝰ
panis ꝯuertit᷑ in totū corpus xp̄i. igr̄ a simil᷑
ps silis in partē sil᷑em. Pꝫ ꝯn̄a. Ańs patet.
Tū primo p Ambrosiuꝫ de sacr̄is. ꝛ ponit᷑ de
ꝯsec̄. di. ij. Panis est in altari vbi accessit cō/
secratio de pane fit corpus xp̄i. ¶ Scd̄o in. c.
Reuera. mirabile est:sermo q potuit facere
que nō erāt nō pōt mutare ea q̄ sunt in id qͦ
nō erāt. q. d. sic. Tertio Eusebiꝰ:ꝛ ponit᷑ ibidē
ꝙ corpus inuisibilis sacerdos visibiles creatu
ras in subām corpis ꝛ sanguinis sui sua secre/
ta ptāte cōmutat. Fuit tn̄ opio fr̄is Ioā. pisi/
ensis ordis p̄dicatoꝝ:panē manē nō ꝯuerti.
Prio qꝛ sufficit ad fidē p̄ntia corpis xp̄i. Se
cūdo qꝛ ex q̊ creditū est vl̄e:vt ꝙ xp̄us est ibi
non debet arctari modus:vt ꝙ sine subā pa/
nis. tertio nec hoc repit᷑ i sacra scriptura nec
seqt᷑ ex ea nec ē det᷑miatū ab eccl̄ia. In ꝯ̄trium
huiꝰ vltimi tho. venit in p̄nti di. ar. i. q. i. i solō
ne p̄me questiūcule. p̄dicatoꝛ in p̄dicatorem.
Sic. n. vt dicit staciꝰ thebaidos vmbōe repel
lit᷑ vmbo. ꝛ dicit ꝙ imo:qꝛ Matth. xxvi. c. di/
cēdo hoc ē corpꝰ meū exp̄sse isinuat panē nō
manē:qual̄r ꝓpō eēt falsa. Fr̄ Ioan. dicit hoc
nō cogē:qꝛ nō demōstraret᷑ subā panis ſꝫ cor/
pus xp̄i ibi ꝯtētū. sicut nec mō demonstrant᷑
accn̄tia. Fr̄ Guill̄s de okam qui flos moder/
noꝝ noiat᷑. Et inceptoꝛ venerabilis in quarto
in materia eucha ͨ. q. iij. in solutōe septimi du
bij dicit ꝙ panis non conuertitur sed desinit

esse. vel ꝓmo ꝑ adnihilationē. vel ſcđo ꝑ reso
lutionē in mām. vel 3° ꝑ corruptionē ī aliud.
Probat̃ ꝓmo: qꝛ pauciora miracl'a ſufficiũt.
Tũ 2° qꝛ tal' ↄuerſio ē nimis difficil' ad credē
dũ. Tũ 3° qꝛ iſta ↄuerſio non vꝫ magis ꝓbari
ex ſcriptura ꝗꝫ panē deſinē eē. Cōtra iſtā opi
nionē ꝛ ꝓcedētē arguit Tho. vbi. ṡ. ꝙ ꝓma p°
eſt icōueniēs. ſcđo īpoſſibil'. 3° hētica. Primũ
ꝓbat̃ ex trib⁹. ꝓmũ qꝛ tollit reuerētiā debitā
xp̃o: que nō pōt ſibi exhiberi cuꝫ ſubā panis
ꝑꝑ ydolatriā. ſcđo qꝛ debēt accñtia imediate
ſigr̃e corp⁹ xp̃i: qđ nō facerēt ſi ibi eēt ſubā pa
nis. 3° tolleret̃ ver⁹ vſus ſacr̃i ſi ibi eēt ſubā cō
palis panis. Scđo ꝙ ſit īpoſſibilis ēt ꝛ 2ª. qꝛ
corp⁹ xp̃i nō poſſet eē hoc niſi aliqd mutaret̃
in ip̃m. Tertio ꝙ ſit hētica pꝫ. qꝛ ↄ̃ ſacrā ſcri-
pturā. Matth. xxvi. hoc ē corp⁹ meũ: nō dicit
hic eſt corp⁹ meũ. ſed hoc ē. Cōtra ſcđaꝫ opi.
arguit idē vbi. ṡ. q. ij. ꝙ ñ pt reſolui ſubā pāis
in mām qꝛ aut ī māꝫ nudā: ꝛ hoc nō ē po̅e. qꝛ
nō ē dāda mā ſiue foꝛa: aut in mōm īformatā
ꝛ tũc rediret icōueniēs. qđ dictũ ē ſi maneat
cũ accñtib⁹: vt ꝙ ſit pō hētica: aut 3° nō māe-
ret. ꝛ tũc ex quo ē corp⁹ poſſet ꝑcipi mot⁹ ei⁹.
Sed ſatis oñdit ſcot⁹ in lr̃a qcqd ſit de ↄcl'o-
ne has neminē cogē rōnes. vñ magis inueſti
gādo ꝛ ẜtiā tenēdo opi. quā ponit Inno. 3⁹. đ
offi. miſſe ꝑte 3ª. c. xvi. ꝙ ſubā panis cōuertit̃
in corp⁹ xp̃i: ꝛ vinũ in ſāguinē. Quō poſſit cō
uerti ſubā panis ī ꝑexñs. Egidi⁹ de roma ī ſu-
is theoꝛe. q̄ ſũt. l. theo̅e. Prio dicit ꝙ cā ē qa
de⁹ aſpicit mām vt qd: ꝛ ita pōt ſibi īprimere
quācũqꝫ formā: ꝛ foꝛa diſtincta numero facit
mām diſtinctā nũero. ꝛ ita poſita forma cor-
poris xp̃i in mā panis: mā panis efficit̃ matia
corꝑis xp̃i. Sꝫ cōtra hoc qꝛ poſteri⁹ pri⁹ non
variat. vñ illa mā ſic dicēdo ē eadē ſꝑ ẜꝫ ſe in
ſuo ꝓori: etiā ſic ponēdo eēt gñatio ñ trāſubā
tio. vñ rō poᵐᵃ hui⁹ trāſubātionis ē: qꝛ ābo
termini ſũt ī plena obīa dei. Sꝫ q̄rit̃ termin⁹
foꝛalis hui⁹ ↄuerſionis. dicit tho. pª ꝑte ſũme
q. lxxvi. arti. iij. ꝛ. iiij. ꝙ in nā hũana nō eſt niſi
mā prima ꝛ aīa intellectiua. Tũ qꝛ vni⁹ entis
ē vnũ eē qđ eſt a forma. Tũ ſcđo q̇a foꝛa ſubā
lis dat eē ſimpl'r: ꝛ ita nō ſunt q̄rēde in eodeꝫ
plures forme ordinate. Tũ 3° qa pluralitas ñ
eſt ponēda ſine neceſſitate. Dicit tũc thomas
in pñti di. arti. i. q. i. ſoluēdo arᵐ 2ᵐ. q̄ſtiũcu-
le. iij. ꝙ termin⁹ hui⁹ ↄuerſiōis eſt cōpoſitũ ex
mā ꝛ aīa intellectiua vt dat eē corꝑeũ: ꝛ non
vt dat eē hoīem. Sꝫ ↄ̃ qa idē fuit ẜm numeꝝ
corp⁹ xp̃i viuũ ꝛ mortuũ. Egidi⁹ de roma dic̃
theoꝛe. xxxviij. xxix. ꝛ. xxx. ꝙ mā hñs eſſe quā
titatiuũ eſt illud in qđ fit ↄuerſio. Sꝫ ↄtra qa

non ſunt efficaciora ṽba ſanguinis ꝗꝫ corꝑis
ꝛ tñ ſanguis non eſt ſolũ mā cũ modo quāti-
tatiuo. igit̃ nec corp⁹. vñ motus doc. ſolē. dic̃
quolib. 3°. q. vi. viij. xv. xx. ꝛ in multis alijs lo-
cis que notaui ī tractatu quē cōpoſui de opi-
nionib⁹ q̄ ſt̃ in doctore ſub. ꝙ ī ꝓductis ab eo
dē agēte nō ē niſi vna forma ī ꝓducto a duo
bus nō ↄcludũt rōnes tho. cuiuſmōi eſt hō. ꝛ
ita ẜm eũ ꝛ doc. nr̃ꝫ ẜmin⁹ foꝛalis hmōi ↄuer-
ſiōis ē forma corꝑeitat̃ nō aīa itellectiua. 3ª
ꝑs dicit ꝙ panis aut mā aut forma ei⁹ nō ad
nihilat̃. pꝫ: qꝛ termin⁹ adnihilationis ē nihil.
termin⁹ aũt hmōi ↄuerſionis eſt corpus xp̃i.
Tertia ↄ° ē de mā ↄuerſionis. ꝛ ē hec. So-
lus panis triticeus ꝛ vinũ vit̃ exp̃ſſum aq̄ po
ſita de ↄgruo nō de neceſſitate ſimpl'r ſũt mā
ſacr̃i. Iſta ↄ° tres hꝫ ꝑtes: que patēt ex primo
arti. ſolũ de qua triplex eſt rō. vt notat fr̃ Ri
char. arti. iij. q. i. Tũ ꝓmo qꝛ xp̃s vt tꝑat⁹ poſu
it aquā in vino. Tũ ſcđo qꝛ in cruce exiuit de
latere. Tũ 3° qꝛ petrus qui ꝓñs fuit ſic obſer-
uādũ mādauit. Et tm̃ de ſcđo art°. Quan-
tũ ad tertiũ arᵐ ſũt tres difficultates. Pri
ma difficl'tas. Qualibet ṽbis dꝫ exꝓmi hmōi
ↄuerſio. Dicit doc. in. v. q. pñtis di. q̄ ē ſine ar
gumētis 3ª dicta. Primũ dictũ nec ꝑ ṽbũ eſ
ſendi. nec ſcđo ꝑ ṽbũ fiēdi: nec 3° per pōt aut
poſſibile pōt hmōi ↄuerſio in recto exꝓmi. vñ
iſta eſt falſa. Panis ē: erit: fuit corp⁹ xp̃i: ꝛ eↄ̃:
ſic de ṽbo fiēdi ꝛ poſſe. ſcđꝫ dictũ. cũ ex argu
it de in obliq̊ reſpectu termini a quo pōt exꝓ
mi hec ↄuerſio denotādo ordinē: vt ex mane
fit meridies: vt ſi dicat̃ ex pane fit corp⁹ xp̃i.
Tertiũ dictũ ꝙ pōt exꝓmi addēdo ad terim
ad quē hāc ꝓpoſitionē ī: vt dicēdo: panis trā
ſubāt̃ ī corp⁹ xp̃i. nullo aũt excepto motu aut
mutatiōe ꝓprie. Scđa diffi. Si pōt ↄfici đ
amido amidũ ſeu amiclũ ẜm platcariũ: in li.
q dicit̃ circa inſtās. eſt tēꝑate calidũ ꝛ hũidũ
vñ valet ↄtra morbos ſpũaliũ. vñ dꝛ amicluꝫ:
qꝛ fert amiculũ: vl' amidũ q̄ſi amicũ. d. ī. c. mu
tata. Sic ſolebat dicē egregi⁹ doctor fr̃ yuo fa
bri quōdā miſter turo̅e. amiduꝫ ami doux. fit
aũt hoc°. triticũ ponit̃ in aq̄ frigida ꝑ nocteꝫ
ꝛ diē: ꝛ tũc remouet̃ aq̄ ꝛ alia ponat̃. ꝛ ſic ↄſe
q̄nt̃ dōec triticũ putrefiet: ꝛ tũc collat̃ triticũ
ꝛ lauat̃: ꝛ qđ albũ remanet amiduꝫ vocat̃. vñ
valde dubiũ ē aut ſat̃ icertũ ꝙ trāſmutat ſpēꝫ
iō nō eēt tutũ de eo celebrare. 3ª difficl'tas
Si de ſpelta pōt miſſa celebrari. Rñdeo ſpel
ta dꝛ tripl'r. vno mō vt ſit bladũ qđ nō eſt fru-
mētũ aut auena: ꝛ ſic capiũt ſupra ripā ianuē
ſem: ſeu ſupra mare ianuēſe (vt ꝓbaui peten-
do ꝑbēdā eq̄ meo) ꝛ ſic de ſpelta nō pōt cele

brari. Scđo mō dr̄ spelta in britania: paumelle: in ꝑtib⁹ pictauie: besorge: q̄ꝛ hꝫ granum ad modū ordei: sed ordeū in culmo ē magis rotūdū aut q̄drū: spelta ṽo lata: ⁊ hoc mō etiaꝫ de spelta nō pōt ꝯfici. Tertio mō dr̄ spelta q̄d dā genus frumēti: abūdās in ꝑtib⁹ alamanie: cui⁹ panis est suauissim⁹ ⁊ leuissim⁹ ⁊ albissimus: ⁊ granū hꝫ vt frumētū nr̄m: ⁊ volui cōspicere etiā in culmo: vñ mihi videt̃: vt occurrit memorie ꝙ aliq̄ñ i vno culmo sūt mlт̄e aristę: qđ nō ꝯtingit i ꝑtib⁹ pictauie: ⁊ de isto vidi celebrare coīter i basilea ⁊ sine pctō: q̄ꝛ verū frumētū ē: vt pꝫ ex opꝑōib⁹ ⁊ ꝓprietatibus. Et videt̃ eē illud triticū de q̊ fac̄ mētionē frā. de maro. in. viij. dist. q̄rti. arti. iiij. Et sic pꝫ ad q. ꝙ vꝫ in trāsubātione panis tritice⁹: ⁊ vinuꝫ vitis ꝯuertunt̃ in corp⁹ ⁊ sanguinē dñicū. Et tūc ad argͣ. ¶ Ad primū pꝫ solꝰ in pͣ ꝯclōne ꝙ ē ꝯṽsio ⁊ sufficit. ¶ Ad scđm dicendū ꝙ fit ꝯuersio in id qđ est: nec tñ crescit: q̄ꝛ non fit ꝯuersio ꝑ nutritionē: sed solū ꝑ trāsubātiōeꝫ. ¶ Ad tertiū dicēdū ꝙ nō est eque bñ. ex quo placuit xp̄o sic̄ ꝓbatū est in prin° 2ͤ di. ꝑ multa decreta. Ex ista dist. sic̄ de pce. de mēte magistri. ꝫ. ⁊c̄. ¶ Pria ꝯclō. Panis suba nō manet credit̃ in sacra hostia: sed ꝯuertit̃. Dic̄ cōclusio ꝙ i sacro altaris ꝯuertit̃ panis: ēt vinū in corpus xp̄i ⁊ sāguinē. Et ponit̃ a principio di. vsq; ad illud. c. Sub alia aūt spe ⁊c̄. ¶ 2ͣ ꝯclō ē hec. Cā triplici sic occultat̃ fořa duplici q nobis dat̃. Dicit cōclō ꝙ triplici de cā. s. ꝑꝑ meritū: ꝑꝑ horrorē fugiēdū: ⁊ irrisiōes paganoꝝ: xp̄s sic nobis dat̃ in sacro: ⁊ sub fořa duplici: ⁊ q̄ꝛ ē cib⁹ ⁊ pot⁹. Et ponit̃ ab illo. c. Sub alia autē spē ⁊c̄. vsq; ad illud. c. Aq̄ ṽo admiscēda ē ⁊c̄. ¶ 3ͣ aūt cōclō ē hec. Aque mixtio vini debita: sed intinctio est inhibita. Dicit ꝯclō. Aqua semꝑ dꝫ admisceri cū vino in celebratione misse: sed hostia itincta nō dꝫ dari pplō. Et ponit̃ hec cōclō ab illo. c. Aqua ṽo admiscēda est vino. vsq; ad finē dist.

Jam aūt querit̃ de accñtib⁹ ⁊c̄. Hic signa
f tur. xij. dist. hui⁹ q̄rti. q ita cōtinuat̃ ad
pcedētes. Nā postq̄ magr̄ in pceden

ti di. egit de ipamet ꝯfectiōe. nūc in ista agit de q̊rūdā ꝯsecutiōe: q sūt tria. Hostie fractio. scđo triū ꝑtiū hostie significatio. tertio sacerdotis imolatio seu sacrificatio. iux̄ q tria hec dist. in tres ꝑtes diuidit̃. In pͣ tāgit clare ꝙ hostia frāgit̃. In 2ͣ pādit plane qd ꝑtib⁹ illis innuit̃. In 3ͣ notat sane ꝙ sacrificiū hostia dr̄ Pria i pri°. 2ͣ ibi. Quid āt ꝑtes ille significēt ⁊c̄. 3ͣ ibi. Post hec q̄rit̃ si qđ gerit sacerdos ⁊c̄. Hec ē diuisio pñtꝭ di. Circa quā talis ⁊c̄.

Nam hoc sacro in pascha i panib⁹ azime-
a is vel fermenti ꝯfecto accñs sine subo
remāserit. Et ar̄ ꝙ non tripl̄r. ¶ Pri-

mo sic. Subā nō pōt eē in alio vt accñs: ergo nec accñs ꝑ se vt suba. Pꝫ ꝯña: q̄ꝛ ita ē ꝓpriū accñs esse in alio sicut sube eē ꝑ se. Añs pꝫ ex qd nois. dr̄. n. suba: q̄ꝛ accñtib⁹ substat: si auteꝫ aliud sibi substaret eēt ꝓcessus in infinitū: aut ꝙ vltimate substaret soluꝫ suba diceret̃. ¶ 2° sic. accñs eēntial̄r ē posteri⁹ suba. igit̃ nō pōt eē sine suba. Pꝫ ꝯña ꝑ dictū phi. v°. methaͤ. c. de pori. Añs ē eiusdē. vij. methaͤ. dicētis ꝙ subā est pmū oīum entiū: cognitione: diffinitiōe: ⁊ tꝑe. ¶ Tertio ar̄ sic. Accñs diffinit̃ per subām. igit̃ neqt esse sine subā. pꝫ ꝯña: q̄ꝛ diffinitū neqt esse sine ꝑtibus diffinietib⁹. Añs ꝓbat̃ ꝑ phm. vij. methaͤ. c. iij. ¶ In o^m hui⁹ est magr̄ in lr̄a: ⁊ scōꝝ auc̄tates adducte in pcedēti disti. ¶ In ista. q. ad al's ⁊c̄. ¶ Quo ad primū art^m sūt tres termini. Pascha. Azim⁹. Fermētū. ¶ Prim⁹ termin⁹ est pascha. Pascha tripl̄r deriuat̃. Primo ab hebreo. secundo a greco. 3° a latino: ꝭm descēsum linguaꝝ Ab hebreo dr̄ a phase qđ est trāsitus: q̄ꝛ tunc trāsierūt filij israel de egypto: ⁊ xp̄s de mūdo ⁊ rursus de morte ad vitaꝫ: ⁊ pōt scribi fase ꝑ f. vt scribit fr̄ Joā. ianuēsis. aut ꝑ ph. vt voluit papias: ⁊ coīs hꝫ vsus: ⁊ tūc dr̄ pascha quasi phasta aut fasca: q̄ꝛ vsus est hebreoꝝ aliq̄ñ sonare ph. pro. p. sola. vñ gēs eadē est que dr̄ philistini ⁊ palestini. Scđo dicit̃ a greco paschin: qđ est pati pascha. lꝫ papias ꝯ̄dicat. sed sup Joā. Augu. maioris auc̄tis hoc asserit q̄ꝛ in lege imolabat̃ agnus: ⁊ in tꝑe gr̄e pro nobis mortuus est xp̄s q agnus est sine macula Tertio dr̄ a latino a pasco pascis: q̄ꝛ tunc i lege agno paschali ⁊ pāib⁹ azimis pascebatur ppl's: ⁊ nos corꝑe dñi. Est aūt prime declinationis irregulariter. lꝫ frater Joā. ianuēsis cōtradicat: ⁊ est neutri gñis: dicēte magr̄o Alexādro. Nānaq; neutrale cuꝫ pascha dr̄ esse. ⁊ est tertie declinatiōis irregulariter. vñ qdā scriba dicit. Qui dicit pascha post paschatis errat ab arte: nā pascha pasche pueri solēt variare. Et solet capi pascha trib⁹ ternarijs: q̄rū septē modi sunt in isto ṽsu. Ebdomas: hora: dies: epule: pecus: azima: xp̄s. Duo alij modi alibi capiunt̃. Primo igit̃ modo pascha dicit̃ tota pasche legalis solēnitas: que septem dieb⁹ durabat. Leuit. xxiij. Septē diebus azima comedetis. De quo mō capiēdi Actuuꝫ xij. scribit̃ ca°. Dū de herode capiēte ⁊ petro capto dr̄ volēs post pascha eum ꝓducere populo: ⁊ hoc notat̃ in ṽsu. Ebdomas. Scđo dr̄

pascha hora in qua imolabat agnus legalis. de quo mō scribit Matth.xxvi.c. Scitis qa post biduū pascha fiet. sic hʒ v̄sus. Hora. Tertio dr̄ pascha dies solēnior illius festiuitatis. de quo dr̄ Leuiti.xxiij. Dies prius erit vobis celeberrim⁹. Et Luc.xxij. Appropinqbat dies festus azimoꝝ qui dr̄ pascha. sic hʒ versus Dies. Ecce prim⁹ ternarius. Quarto dr̄ pascha epule que comedebant in pascha. de q̄ mō capiēdi pascha scribit. secūdi paralipom̄. penultimo.c. Nō fuit phase simile huic in israel a dieb⁹ samuelis ꝓphe. iiij.reg.xxiij.ca. dr̄. Nec.n. factū est tale phase a dieb⁹ iudicuʒ qui iudicauerūt isrl̄. nec est ꝯdictio q2 samuel fuit vltim⁹ iudex. sic hʒ v̄sus Epule. Quito dr̄ pascha agnus q imolabat. Luc.xxij.c. Uenit dies azimoꝝ i qua necesse erat occidi pascha. sic habet v̄sus. Pecus. Sexto dr̄ pascha panis azimus qui comedebat in illa solēnitate. Joā.xviij.c. Et ipsi non introierūt in pretoriū ne cōtaminarent: sed manducarēt pascha. sic hʒ v̄sus. azima. En secūdus ternarius. Septimo modo dr̄ pascha xp̄s. vn̄ pᵃ coꝝ.v. paul⁹ dicit. Etenim pascha nostrū imolat⁹ est xp̄us. sic habet i fine v̄sus. Xp̄s. Octauo dr̄ pascha: dies festus resurrectionis dn̄ice seu tp̄s. de q̄ ꝑ modū diffinitionis loquēs in quodā s̄mone Aug. dicit. Pascha xp̄i f̄res charissimi regnū celoꝝ est salus mūdi: occasus iferni: gloria supnoꝝ: vita credētiū: resurrectio mortuorū: testimoniū miseratiōis diuine: p̄ciū redēptionis humane: ꝯtritio mortis abolite. Nono dr̄ pascha qōdā cōe oib⁹ his: nō curo pro p̄nti aut vniuoce: aut equoce seu analogice. Et notādū s̄m verā scripturā q̄ qn̄ pascha ab hebreo descēdit nō dʒ hr̄e.h. in scd̄a syllaba: sed si hʒ dʒ poni i prima sicut phase a quo descēdit vt dicatur phasca. Si v̄o a greco veniat nō dʒ hēre.h. in prima syllaba: sed in scd̄a: sicut paschin a quo vēit vt scribat pascha. Si aūt egrediat a latino: nec in prima nec i scd̄a syllaba.h. collocet: sed scribat pasca. Ulterius est notādū q̄ pascha trib⁹ modis nūerat. Distinguit.n. Innocēti⁹ t̄ti⁹ pᵒ in lib. de offiᵒ misse pte 3ᵃ.c.iiij. pascha i qnq3 modos. scd̄o iam dict⁹ v̄sus in septem modos. ⁊ tertio mō nouē modi repti sunt. ¶ Scd̄s est azim⁹. vn̄ dr̄ panis sine fermēto panis azim⁹ ab a qd̄ ē sine. ⁊ zimos s̄m hugo. cōem. vel zima s̄m papiā: qd̄ est fermētum: q̄si sine fermēto. i. pctō. iō panis azimus inocentiā sigt̄. vn̄ pᵃ coꝝ.v. paulus dicit. Expurgate vet⁹ fermētū vt sitis noua cōspersio sicut estis azimi. Et hmōi panes comedebant in dieb⁹ paschalib⁹ p̄sagiantes inocētiā xp̄i. vn̄ petrus comestoris in aurora dicit. Azima mādant septē comedenda dieb⁹. ¶ Terti⁹ t̄min⁹ ē fermētū qd̄ leuare facit pastā ex sui corruptiōe. vn̄ ⁊ dictū ē leuamētū: ⁊ dr̄ a ferueo es. q̄si feruētū: ⁊ pro pctō ponit. vn̄ pau. pᵃ coꝝ.v.c. Nō in fermēto veteri neq3 in fermēto malitie ⁊ neqtie: sed i azimis sinceritatꝭ cōtra maliciā: ⁊ v̄itatis ꝯtra neqtiā.

¶ Quātū ad scd̄m artᵐ sunt tres cōclōnes. ¶ Prima est de eē accn̄ᵐ siue subō. Scd̄a ō actiōe coꝝ. Tertia de trāsmutatiōe circa ip̄a. ¶ Pria est ista. in sacr̄o a xp̄o in pascha instituto aliqd̄ accn̄s sine subo cēsetur: sed nō oē. Ista ꝯᵒ hʒ tres pticulas. Pria dicit q̄ sacr̄m euchaᵉ fuit istitutū die pasche. idest die iouis scā: que erat luna.xiiij. in qua necesse erat occidi pascha. vt habet Leui.xxiij. Ex quo seqt̄ q̄ in panib⁹ azimeis nō fermēti ꝯsecrauit. Luce.n.xxij. scriptū est. venit aūt dies azimoꝝ in q̄ necesse erat occidi pascha. ⁊ Matth.xxvi. venit prima dies azimoꝝ. Et marci.xiiij. pria aūt die azimoꝝ. Et pʒ q2 sic p̄ceptū erat Exo.xij. deut.xvi. q̄ comederēt pascha cū azimis: ⁊ vt nō inueniret panis fermētat⁹ in domib⁹ eoꝝ: etiā magis ꝯgruit panis azim⁹ sacr̄o q̄3 fermēti: q2 desig̃t puritatē. Et si dicat q̄ xp̄us dīe azimoꝝ p̄uenit: vt v̄itas figurā impleret. xiiij. Luna qdā imolabat agnus. Ideo.xiiij. Luna mori debuit christus ⁊ nō fecit cenam die q̄ mortu⁹ ē. igit luna.xiij. cenā fecit. ⁊.xiiij mortu⁹ ē. an̄ aūt lunā.xiiij. erat panis fermētat⁹ nō azim⁹ in domib⁹. vn̄ ꝯcludit in fermēto ꝯsecrasse. qd̄ ⁊ Joā.xiij.c. videt innuere an̄ diē pasche ⁊c̄. Ex qb⁹ cōcludūt greci tres cōclusiones mirabiles. Prima est q̄ xp̄s in fermēto ꝯfecit. Scd̄a ē q̄ latini nō ꝯficiūt. ex qbus duab⁹ tertiā iferūt q̄ ipsi soli ꝯficiūt: ⁊ ad tātā mētis isaniā ꝑ supbiā sunt ꝓlapsi: vt hec tria faterent. Primū q̄ tres p̄mi euangeliste in ista mā falsū dixerāt: q2 dicūt ꝯ eos. ⁊ Joānes supueniēs ipsos redarguit s̄m q̄ seqt̄ q̄ tres primi euāgeliste scō nō sūt locuti sp̄ū: q falsum nō seminat: ex qb⁹ tertiū seqt̄ q̄ nouuʒ testamētū nō est inuincibilis auct̄is. ecce quō recte dicit ph̄s li. ō celo ⁊ mūdo. q̄ error paruus in principio mult⁹ est in fine. sed tn̄ hoc nō tenet coiter. Sʒ q̄.xiiij. luna agnū cōedit figuralē. ⁊.xv. lūa ip̄e vt ver⁹ agn⁹ extitit imolat⁹. Sic nēpe p̄cedit figura vt veritas sequatur: nec oportuit vt p̄ueniret comedere agnū ante diē lege assignatū. Et qd̄ obijcit de Joāne. An̄ diē festū pasche ⁊c̄. Et illud.xviij. eiusdē. Nō intrauerūt in pretoriū. vt nō cōtaminarentur: sed comederent pascha. dissoluit

doc.deuo.di.xi.pte.ij.art.ij.q.i. Pascha ingt
accipit tripl'r.vno mō pascha cib⁹ paschal' dī
vt azima que p septē dies comedebat a iude-
is. Scdo mō pascha dī agn⁹ paschalis. Luce
xxij.i qua necesse erat occidi pascha. Tertio
mō dī pascha:agn⁹ verus.ꝛ prio° accipit i ioā
ne. Sic etiā recurrēdū ē ad pmū arti^m de ac-
ceptatiōe nouenaria pasche. Fr tū roge⁹ ba-
chonis anglicus natione:religione minoꝝ:in
genio mirabilis ꝛ scia capacissim⁹ in maiori
cōpēdio ad clementē papā q̄rtū altissime di-
sputat reuoluēs tabulas theophili greci:ger
lādi alemani ꝛ abbatis dyonisij romani.ex q
bus videt vt ondit appere ꝙ.xiij.lūa fecit ce-
nā.ꝛ.xiiij.mortuus ē. Determinationē tamē
hmōi māe sūmo pōtifici derelinqt. ¶ Notā-
dū tū video qd sint clerici hui⁹ tpis ad talem
notat ibi duos sui tpis fuisse ꝛ sciuisse oē scibi
le. Quoꝝ pmus fuit Robtus grossi capit sal
beriēsis psul.scds fr Adā de marisco ordinis
fratrū minoꝝ.credo ꝙ terti⁹ fuit ipse solū mo
derni de supbia erubescāt ꝛ se modicū sciant
scire dū cū priorib⁹ cōparant. Finalr notemus
cū btō Anselmo in libello de fermento ꝛ azi-
mo ꝙ siue ꝯfectū sit de azimo vel fermēto cō
fectū est.s3 pctm in hoc ē nō ꝯformari romāe
ecclie:que mr ē oiu3 fideliū. Sic.n.tpe leonis
pape ad hēsim ebionioꝝ extinguēdā pceptū
ē vt ꝯficeret in fermēto.dicebāt.n.cū euā° de
beri obseruari legalia.ꝛ dicunt ab ebione eo
rū auctore.sed cessāte hēsi ad azimū ecclia ro
mana rediijt:greca ex supbia noluit. ¶ Scda
ps ꝯclonis ē ꝙ aliqd accns ē ibi sine subō:vt
quātitas panis:nec illa q̄titas afficit corpus
xpi nec aerē. Et si dicat quō ē possibile ex quo
accns nō h3 eē nisi subi:ꝙ sub3 nō sit ꝛ accns
remaneat. Tho.rndet in pnti di.ar°.i.q.i.sol
uēdo tertiū articulū q̄stiūcule 3^e.ꝙ in sepatio
ne de⁹ dat sibi nouu3 eē. P3 ꝯ:ex q̄.n.erat an
sepationē ex cām suā vē hēbat eē:ꝛ nō solu3
subi:sed in esse qd est ppriū accntis. Hoc.sol.
dicit q̄li.q̄rto.q.xxxvi.ꝙ accnti vt possit p se
eē dat noua vt⁹ quā prius nō habuit dū erat
in subō.sed hoc nihil est:q2 illa vt⁹ nō ē dina
p essentiā certū est.o3 igit dare vnū triu3:aut
ꝙ sit suba:aut accns:aut neutrū. Nō est subā
q2 tūc non eēt formalr in accnte.nec ē accns:
q2 tūc oporteret etiā q̄rere aliā vtute3 vt pos-
set p se esse:nec tertiū pōt dici vt sit neutrū:q2
oē qd est aut est subā aut accns. Jō ad hndū
istā ptē ꝯclonis scdam ꝛ tertiā pono tres cō-
clusiones. ¶ Pria ē ꝙ accns sub rōne accn-
tis nō pōt eē sine subo. Ista p3 ex qd nois.o3
tn intelligi vniformiter.vt si accns habitudi-
ne hitudie h3 subm:si actu actu. ¶ Scda con
clusio est ꝙ de⁹ pōt face quodcūq3 accns ab-
solutū sine subo.p3 q2 ex quo est absolutū ab
soluit.primo a termino quē nō aspicit:ꝛ eti-
am a subo:qd nō includit eēntialr. Ex quo se
quit ꝙ de⁹ pōt facere colorē sine q̄titate:ꝛ il-
le color casu posito esset visibilis ꝛ inuisibilis:
esset visibilis pō remota:inuisibilis propinq.
¶ Tertia ꝯ° ꝙ nō pōt fieri accns respectiuū
sine subo:q2 respect⁹ est hitudo inter duo:vni
us vt termini:reliq vt subi:ꝛ ita sicut tollere
terminū ad quē respect⁹ ē tollere respectū:ita
tollere subm cui⁹ est respect⁹ est destruere re
spectū nō q2 accns:sed q2 respect⁹ ē respect⁹.
¶ Ex scda ꝯclone p3 defect⁹ Egidij de roma
theore.xxxvi.xxxvij.xxxviij.ꝛ.xxxix.ponētis
solā quātitatē eē ꝛ posse eē in euchā sine sub-
iecto. Sed o^m p3 ex pdictis:ꝛ l3 quantitas sit
ppinqor sube in vna ierarchia q̄ q̄litas:non
tn est simplr pfectior:q2 qualitas est ppinqor
sube in ierarchia nobiliori sicut l3 celū in ne-
cessitate sit ppinqus deo q̄ hō:tn in rōne vi-
te hō est ppinqor deo q̄ celū:ꝛ ideo simplici
ter melior.ita ꝙ actuare est pfecti⁹ q̄ recipe:
ꝛ actuare magis cōpetit q̄litati q̄ quātitati:
ideo simpliciter loquēdo pfectior qualitas ē
quantitate.hec est cathena aurea gonfos seu
gonphos.quā cācellari⁹ parisien.i sūma sua.
vadā in agrū vocat socratā:q2 amore socratis
iam defuncti fecit Plato thimeū suū:in quo
de hac cathena primo fecit mētionē. vocant
secūdo platonicā ab auctore.vocāt tertij thi
mecā a collocutore.ibi.n.vt p3 thime⁹ loqns
inducit. ¶ Ex tertia cōclone p3 defect⁹ gau-
fredi pictauiē.dicētis in q̄rta pte summe sue
i mā de euchā:nullū accns posse eē subm ac-
cidētis.p3 manifeste oppositū:q2 albedo est
silis ꝛ eius silitudo imediate est fundata i al-
bedine:ita ꝙ quātitas est alba:ꝛ albedo ē im
mediate fundata in q̄titate:nec de⁹ pōt face
re motū sine mobili.nec patrē:vt p3 est:qn sit
fili⁹ vt fili⁹.ita ꝙ nedū nullū accns eē i alio n
ē verū:imo etiā ad suū eē vnū rlm aliō reqrit
¶ Scda ꝯ° est de actiōe accn^m sepatoꝝ.ꝛ est
hec. Accn^a sepata ad gnationez sube sic non
agūt vt ad sensuationē ꝛ realē opationē ope
rent. Ista ꝯ° tres habet pticulas. Prima ꝙ
accnia sepata nō agūt ad pductionē sube:ꝛ
hoc p3 discurrēdo q2 nō pnt eē cā totalis sub
stātie seu pncipalis.tūc.n.eēnt pfectiora suba
ga cā equoca totalis aut pncipalis est nobili
or suo effectu.nec pōt esse cā ptialis respectu
agētis pmarij:ita ꝙ sit ps ei⁹:ga accns nō est
ps hoc mō sube:nec cā istrālis ita ꝙ agat in

virtute subẽ:q₂ nihil agit in virtute illius qđ
nõ est.bñ tñ põt esse dispõ ad itroductionem
subẽ ꝭ₃ modũ loquẽdi in scđo de aia.apđ ipꝫ
phm.nec tñ tũc erit instrm̃ subẽ q₂ per casuꝫ
positũ subã nõ est.Ex q̊ pꝫ defect⁹ tho. i pñti
distin.arti.j.q.j.in solutiõe ꝑncipali scđe que
stiũcule dicẽtis.ꝙ in actiõib⁹ nãlibus forme
subãles nõ sunt ꝓximũ ꝛ imediatũ principiũ
actionũ:ſ₃ agũt mediãtibus q̃litatib⁹ actiuis
ꝛ passiuis tanq̃ ꝓprijs instrumẽtis vt dĩ scđo
de aia.q₂ calor nãlis est quo aia agit: ꝛ iõ q̃li
tates nõ agũt virtute ꝓpria:sed ẽt virtute for
me subãlis:iõ eoꝝ opatio nõ solũ terminatur
ad formã accidẽtalẽ:ſ₃ subãleꝫ.ꝛ pp hoc gñā
tio ẽ termin⁹ alteratiõis.ꝛ iõ inqt Tho.ꝙ sic
accñtibus sepatis remãet idẽ eẽ per potẽtiã
seu virtutẽ diuinã:ita remanet eadẽ virtus q̃
pri⁹.ꝛ iõ inqt sicut antea:poterãt imutare ad
formã subãlẽ.ita ꝛ nũc.Et si arguaꝛ ꝯ eũ quia
nihil põt agẽ vltra suã spẽꝫ.Rñdet ibidẽ sol
uẽdo scđm argu.illi⁹ q̃stiũcule:ꝙ ꝓpria ꝟtu⸗
t⁹ nihil agit vltra suã spẽm: ſ₃ virtute alteri⁹
cuius ẽ instrm̃ ꝑt agẽ vltra suã spẽm:sic serra
agit ad formã scãni.ſ₃ hoc in nr̃o ꝓposito ni⸗
hil est.q₂ dũ dĩ ꝙ accñª sepata agũt ad ꝓdu
ctionẽ subẽ in virtute subẽ. Quero q̃d ẽ hec
virt⁹:ꝛ in q̊ fundaꝛ.Si dicaꝛ prio ꝙ in subã ꝛ
p caᵐ. subã nõ ẽ:igiꝛ accñs sepatũ agit in vir
tute nõ entis. Si scđo dicaꝛ ꝙ illa virt⁹ est in
accidẽte tũc nõ poterit eẽ ꝑnciᵐ ꝑncipale ꝓ⸗
ductiuũ subẽ:cũ ois subã sit nobilior q̊cunqꝫ
accidente. Si 3° dicaꝛ ꝙ ista virt⁹ est hitudo
accñtis sepati ad subãm:hoc nihil est.q₂ ex q̊
hmõi subã p casuꝫ nihil est:nõ ꝑt esse hitudo
realis accñtis sepati ad ipaꝫ.vñ pꝫ ꝙ illđ scđi
de aia nõ ẽ ad ꝓpositũ suũ.q₂ calor nõ ẽ ꝑnci
piũ nisi alteratõis ꝑuie ad gñationẽ:nec gñā
tio ẽ termin⁹ alteratiõis itrinsec⁹ ſ₃ extrinsec⁹
ꝛ alteri⁹ gñis.ꝛ hꝫ terminũ ꝑorẽ ꝭm gen⁹ ꝓ⸗
prio terio alteratõis.Vñ vltra seqꝛ ꝙ ẽt acce
dẽs ꝯiunctũ nõ ẽ ꝑncipiũ gñationis subẽ sed
alterationis ꝑuie.vt pꝫ p exẽplũ phi iã addu
ctũ.ꝛ oꝫ ꝙ ipsemet dicat subãm eẽ imediatũ
ꝑncipiũ alicui⁹ accidẽtis:q₂ potẽtie aie ꝭ₃ eũ
fluũt ab eẽntia aie ꝛ sunt accidẽtia ꝭ₃ eũ.Iste
fluxus arguit in eẽntia aie cãlitatẽ aliquã.Ex
q̊ inferꝛ manifeste ꝙ accidẽs nõ ꝑt eẽ ꝑncipa
le ꝑncipiũ ꝓductiuũ subẽ. ¶ Scđa ps pꝫ:q₂
q̃ꝫtitas hostie ꝑcipiꝛ:ꝛ color ei⁹ vĩ. ¶ Tertia
ps ꝯclõis ẽt q₂ opationẽ realẽ hñt:distiguẽ
do ꝯ vitalẽ:q₂ calor sepatus posset calorẽ i li
gno ꝓducẽ i q̊ nõ ꝑt eẽ opatio vitalis maxie
scisso. ¶ 3ª ꝯ° ẽ.ꝛ si aliq̃ coꝝ°.accñtiũ i euchã
sit possibil' vñ subã adueniat nõ tñ q̃libet eu⸗
charistiã remoueat.Hec ꝯ°.3.hꝫ ꝑticulas Pª
dicit ꝙ aliq̃ coꝝ° accidẽtiũ i euchaª ẽ possibil'
ista pꝫ ad sensuꝫ:alba.n.ꝑt fieri nigra aut ru⸗
bea aut eꝯ.ẽt hec accidẽtia pñt teri frangi:ꝛ
digeri.ꝛ appet hoc ex quadã glo.i.coꝝ.xi.nu
trimẽtũ aũt ꝯuertiꝛ in subãꝫ rei nutriẽde. ſ₃ q̃
cã ẽ h⁹ vt frãgi teri ꝛ digeri possint accidẽtia
Tho.in pñti di.arti.ij. i solutione ꝑncipali 3ᵉ
q̃stiuncule.dat cãm q₂ eẽ subsistẽs qđ ꝯuenit
sepatis dimẽsionib⁹ ẽ eiusdẽ rõnis ꝛ cõforme
illi eẽ qđ pri⁹ subã hẽbat:iõ eẽ in qb⁹ dimẽsi⸗
ones existũt tolliꝛ eisdẽ passib⁹ qb⁹ tolleretur
subã manẽte:ꝛ iõ eodẽ° corrũpũꝛ accñª rema
nẽtia sic ꝑus.manẽte ãt subã poterãt corrũpi
ꝛ rõne sui ꝛ rõe corrupte subẽ q̃ ei cõuenit ex
ꝑte q̃litatũ corrũpentiũ:ꝛ ex parte q̃titatꝭ.q₂
vnaqueqꝫ res certa q̃ꝫtitate ẽ determiata. sic
qñ fit tãta corruptio in q̃litate ꝙ nõ remanẽt
subã pãis si eẽt corrũpiꝛ euchaª.Ita qñ diuidiꝛ
q̃ꝫtitas in tã paucas portiões ꝙ nõ remanẽt
subã panis si eẽt:corrũpiꝛ euchaª.ſ₃ istud nõ
vĩ q₂ in accñtib⁹ sepatis nõ daꝛ nouũ eẽ:vt di
ctũ ẽ i pª ꝯõe.iõ illa ꝯformitas ad subãm nõ
ẽ nisi nõ in eẽ actu:ꝛ illa nẽ° neqt eẽ cã resistẽ
tie tal' vt sic.vñ dic̃ doc.nr̃ ꝙ rõ ẽ corruptiõis
accñtiuꝫ: passiuꝫ ꝛ ꝓportionatũ ꝛ statutũ dei
ad hoc ẽ vt tãdiu sit ibi euchã q̃ꝫdiu sr̃ accñª
q̃ afficerẽt subãm panis al's nõ.nec ẽ q̃rendũ
hic nouũ miraculũ ſ₃ ãtiquũ.Et idẽ ẽ dicẽdũ
de q̃titate ꝙ nõ q̃liter rarefactõe aut ꝯdẽpsa
tione fit noua q̃ꝫtitas:vt voluit gaudefredus
de fontib⁹ q̊lib°.xi.q.iij. ꝯ quẽ multꝭ medijs ẽ
argutũ i hoc q̃rto ꝛ i.j.di.xvij. đ augmẽto ca
ritatis.vñ vt pꝫ. ¶ 3ª ps ꝯclõis.ꝙ nõ q̃libet
corrup° aut q̃litatis aut q̃ꝫtitatꝭ:arguit hic eu
charistiã ñ eẽ.ſ₃ 2ª ps ꝯclõis dic̃ ꝙ i tali cor
ruptiõe accñtiũ aliqñ corrup° accidit ꝛ redit
subã sic pꝫ ad sensuꝫ:ꝙ hostia ꝑt cõburi ꝛ ali
qñ ex ea gñanꝛ mite volãtes.Queriꝛ igiꝛ cã.
Innocẽti⁹ 3⁹.de offõ misse ꝑte 3ª.ca.de fracti
one.p° se expedit q₂ ẽ summ⁹ põtifex ꝛ dic̃:ꝙ
subã pãis redit:q₂ iã nõ sr̃ spẽs ꝯueniẽtes pa
ni ꝯuerso:ꝛ ex subã panis gñaꝛ tale aial.Con
tra.aut qñ aliud gñaꝛ ex subã panis: tũc prio
panis ẽ:ꝛ tũc ẽ panis ꝛ nõ pãis ꝛ sine cã: aut
añ.ꝛ tũc adhuc erãt ꝯueniẽtia accñª ad affi⸗
ciẽdũ subãm panis.igr̃ simul erat subã pãis
ꝛ corp⁹ xpi.Aliter dicit tho.i pñti di. arti.ij.i
solõne ꝑncipali q̃rte q̃stiũcule. ꝙ mã redit:ñ
q̃dẽ mã adnihilata:q₂ ẽ ipossibile.nec 2° pãis
mã ꝯuersa in mãm corpis xpi q₂ nõ posset re
uerti nisi mã corpis xpi ꝯuerteret in mãꝫ pa⸗
nis.igr̃ 3° mõ đs nouã mãm creat.Cõtra istã
opionẽ.aut redit illa mã i instãti q̊ gñaꝛ noua

forma aut ante. si ante tūc simul sunt corpus xpi ⁊ illa mā. qđ nō approbat cōis scola. si in instanti gñationis redit: frustra ē: q: agēs nā-le nō gñat ꝰm eū nisi de mā ꝗnta. Jō aliter dicit tho. vbi. s. Et egidius theoᵉ. xliiij. ⁊. xlv. ꝙ dimēsiones sepate hñt vim ꝗ̄titatis intermi nate. q̄ est in mā anteꝗ̄ forma recipiat. Et ex his fit cōpositū ex mā ⁊ forma vel quasi mā. Et addit doc. soll. ꝗli° octauo. q. xxxvi. ꝙ si ex talib9 dimēsionib9 gñetur vermis sine mā po stea ex ꝑtibus nutriētibus gñabitur mā. Cō-tra. forma determinata ad vnū ꝑfectibile aliđ nō ꝑt ꝑficere: sicut nec albedo angulū. forma aūt subālis determinata ē ad ꝑficiendū māʒ. igr̄ nō ꝑt ꝑficere illā dimēsionē: vt ex his fiat vnū. vñ aliter dic̄ frater richar. in pñti di. art. ij. q. ij. in solutiōe ꝑncipali. ꝙ istis accñtibus sepatis ꝯnectit̄ per creationeʒ possibilitas nō solū trāsmutabilis in formā: ʒ ēt in mām ita ꝙ ia possibilitas mi9 hʒ de eē ꝗ̄ mā pa. Cōtra hoc: q: tūc eēt aliꝗ̄ entitas iferior mā pa: qđ ē ꝯ aug. xiij. ꝯfessim. li. His ipugnatis opionib9 ponit opem ꝓpriā doc. in vltima. q. pñtis di. q̄ est vt dictū est iaʒ ꝙ qñ ille spēs nō sunt nate afficere subām panis aut vini: si eēt tūc a solo deo auctore fit ibi noua subā ita ꝙ ille speci-es hñt pm sui nō esse ʒ nō hñt vltimū sui esse. nec ꝑt induci cōposita illa subā ab agēte cre-ato. ¶ Quātū ad 3m ꝑncipale sunt. 3. diffi. iux 3. ꝯclones ⁊c̄. ¶ Pa diffi. vtrū xps cibauit se corpe suo in cena. Dicit frater richar. dist. xi. arti. iiij. q. i. ꝙ sic. allegās illū versum seu illos versus. Rex sedet in cena: turba cinctus duo dena. se tʒ in manib9: se cibat ip̄e cib9. ¶ Se-cunda diffi. Si hmōi spēs hñt vim nutritiuā dico ꝙ nō ꝰm se: sed ꝰm ꝙ redit subā. vt dicit doc. ex statuto di. ¶ Tertia diffi. Quid sig̃nt ille tres ꝑtes hostie. doc. deuo. rñdet duobus versibus pñti di. arti. iij. q. iij. Hostia diuidit̄ i ꝑtes. tincta beatos plene: sicca notat viuos: seruata sepultos tñ recessit vsus custodie sed signatū remāsit. Et sic pʒ ad qōnē. ꝙ vʒ sacro in pascha i panib9 azimeis nō fermēti ꝯfecto accñs sine subō remāsit. Tūc ad arga. ¶ Ad pm dm ꝙ alio° est per se subā: q: positiuē. alio° accñs in ꝓposito q: negatiue iō nō cōcludit. ¶ Ad scđm dm ꝙ posterius aptitudinalit̄ sic̄ accñs ꝑt esse sine priori actualiter. iō in dicto phi oʒ cōpare actū actui: ⁊ potentiā poᵉ: alio quin nō valebit illud dictū ei9: ꝙ posteri9 eēn tialiter neqt eē sine priori. ¶ Ad 3m dm ꝙ est diffini° per additamēta iō ⁊c̄. Ex ista di. sicut de ꝑcedē. 3. elic̄. ⁊c̄. ¶ Pa ꝯ°. vere frangit̄ h sacr̄m ⁊ diuidit̄: nec ē figmētū. Dicit ꝯclusio

ꝙ vere fit fractio ⁊ diuisio in isto sacro. Et po nit̄ a prin°. di. vsq; ad cam illud. Quid āt par tes ille ⁊c̄. ¶ Scđa ꝯ° est. Papa sergius par tes hostie dat sinceri9: ⁊ nō dubie. Dicit ꝯ° ꝙ papa sergius dicit: qđ sig̃nt tres ꝑtes hostie. Et ponit̄ ab illo loco. Quid aūt ⁊c̄. vsq; ad il lud cam. Indignus est ⁊c̄. vel post hoc querit̄ ⁊c̄. ¶ Tertia ꝯ° ē. hoc sacrificiū instituit̄ ⁊ idi cit̄ ad magnū ꝑmiū. Dic̄ ꝯ°. ꝙ hoc sacrificiū ē ad augmētū bōi ⁊ diminutionē mali si digᵉ fit. Et pōit̄ ab illo c°. Indign9 ⁊c̄. vsq; ad fi. đ.

Solet etiā queri vtrū praui sacerdotes ⁊c̄. Hic sig̃t. xiij. di. huius ꝗrti. que ita hʒ ꝯtinuari ad ꝑcedentes. Nā postꝗ̄ i xi. di. egit mgr̄ de ipsamet cōfectione. ⁊ i. xij. di. de quorūdā ꝯsecutione. Nūc in hac. xiij. đ. agit de celebrātiuʒ auctorizatione. Et hʒ didi ista di. in tres ꝑtes ꝑncipales. In pa determi nat q pñt ꝯficē. In 2a māifestat q pñt sumere In 3a palā donat hēsim cognoscē. Pa in ꝑn° Scđa ibi. Sane dici ꝑt ꝙ a brutis aialib9 ⁊c̄. Tertia ibi. Ne āt ignores qđ faciat hoieʒ hē-ticū ⁊c̄. Hec ē dio ⁊c̄. Circa ꝗ̄ tal̄ mouet̄ ⁊c̄.

A cōstitutione dīna oēs ⁊ soli sacerdo tes missaʒ possint celebrare corp9 ⁊ san guinē ꝯsecrādo dñicū. Et ar̄ ꝙ nō tri-pliciter. P° sic ꝙ nō ois. qđ fit a malo sacer-dote: ⁊ qđ bñdicit maledr̄: ergo corp9 dñicuʒ cōsecrare nō vʒ. Pʒ ꝯña. q: corpus dñicū nō est maledictū a deo: ʒ bñdictissimū. Añs pʒ i. q. i. multi seculariū. vbi adducit̄ illud mala-chie. ij. Maledicā bñdictionib9 vestris. expo nit̄ vnē°. maledicaʒ ꝗcꝗđ a vobis bñ dr̄. ⁊ fit illa maledictio in malachia malis sacerdoti-bus. ¶ Scđo° ar̄ sic. si ois sacerdos ꝑt ꝯficet̄ ergo ē eque bonū audire missā mali sacerdo tis sicut bōi ʒ hoc ē falsuʒ. igr̄ ⁊c̄. Maior pʒ. q: virt9 misse ꝑncipal̄r ē in sacro euchaᵉ. Mi nor pʒ ex iudicio oium. ¶ Tertio ar̄ ꝙ nō so-lus laicus ꝑt sumere corp9 dñicū. ergo ꝑt cō secrare. Pʒ añs. ꝓbat̄ ꝯña. q: mai9 est ⁊ nobi lius sumere ꝗ̄ ꝯsecrare: cū ꝯsecratio ad sūpti onē ordinet̄. ⁊ i talib9 sp ea q̄ sr̄ ad finē sunt ip so fine min9 nobia: ⁊ ita nō soli sacēdotes pñt cōficere. ¶ In om ar̄. ꝙ ois sacerdos ꝑt cele-brare. i. q. i. ꝙ qđē. §. de his. Sacroꝝ sctitatē in ꝑuersis hoib9 siue q intus sunt: siue q foris sunt cōstat ipollutā: atq; iuiolabilē ꝑmanere igr̄ ois sacerdos ꝗ̄tūcūq; malus ꝑt hēre ꝑtā tē sacroꝝ eandē: ⁊ hʒ cū bono sacerdote. Se-cūdo auctē Augu. ad ꝑmenianū loquētis de scismaticis hēticis sic̄ i eis remāsit baptisma: sic ⁊ ordinatio itegra in ꝑcisiōe fuerat viciuʒ qđ in vnitate pacis ē correptū. nō in sacris q

ybicūqꝫ ſunt ipa adſunt. Tertio ꝓbaꝛ. ꝙ ſoli
ſacerdotes poſſint ⁊ celebrare ⁊ panē hūc di
ſpēſare. di. xciij. Dyacones. Nō oꝫ dyacones
panē dare. i. corpꝰ dñi: ſm glo. igiꝛ a fortiori
nc alij. ¶ In iª. q. ad al'. piſoriter ⁊c. ¶ Quo
ad primū art. termini ſunt. Sacerdos. Miſſa
Sanguis. ¶ Primꝰ igiꝛ terminꝰ ē ſacerdos
vñ ſacerdos deriuaꝛ tripl'r. ⁊ ſꝫ hoc dꝛ tripl'r.
Unoº dꝛ ſacerdos ſacris dōatꝰ. ⁊ iſtoº dꝛ gli
bet ⁊ quelibet bñ viuēs. Eſt. n. hocº ſacerdos
cōis gñis. vñ alexāder i doctrinali. Dāt duo
bos impos cōpos cuſtoſqꝫ ſacerdos. Hocº
apud veteres: vt narrat titus liuiꝰ in tēplo ve
ſte erāt virgīes q̄ ſacerdotes aut ſacerdotiſſe
dicebanꝛ. Et qui meliꝰ viuebat aut plus dici
bñ viuere volebat: plꝰ ſacerdos cupiebat ap
pellari. Uñ impatores romani hac de cā: vt
pꝫ in Julio ceſare nō tā iperatores q̄ꝫ ſacēdo
tes affectabāt appellari. De hocº ſacerdotij
ſcribit ⁊ ſctūs petrus in ſua caca pª. ij. ca. lo
quēs cōi pplo. Uos aūt genus electū regale
ſacerdotiū gens ſctā populꝰ acqſitionis. Se
cūdoº dꝛ ſacerdos quaſi ſacra dās. ⁊ iſto mō
occurrit ſacerdotiū i lege veteri: vt narrat hi
ſtoria ſcolaſtica apud primogenitos. qbꝰ in
cūbebat dare bñdictionē: ⁊ ex hinc tria acci
piebāt munera. bñdictionē pꝛis. ſcdo pmatū
inter fratres. tertio duplū in diuiſionibꝰ. ⁊ h
mō dꝛ ge. xiiij. de melchiſedech q ſem dꝛ noe
priogenito: dū ad bñdicēdū abraā: abrae oc
curreret. at ṽo melchiſedech rex ſalē offerēs
panem ⁊ vinuꝫ: erat. n. ſacerdos dei altiſſimi:
bñdixit ei ⁊ ait. Bñdictꝰ abraā deo excelſo q
creauit celū ⁊ terrā. Et in lege veteri hoc mō
fuerūt ſacerdotes legales offerētes deo ſacri
ficia. de qbus dictū ē. moyſes ⁊ aaron in ſacer
dotibꝰ eius. Tertio mō ſacerdos dꝛ q̄ſi ſacra
docēs. ⁊ hoc totū cōplectiꝛ bonā vitā vt pmi
pncipatū vt ſcdi. Tūc qſqꝫ pfecte docet dū bñ
viuit. dicēte ſene. in epl'is. longa via p pcepta
breuis ṽo p exēpla. Hi ſunt euangelici ſacer
dotes ſacris dōati. ſacra donātes: ſacra docē
tes: i qbꝰ nil appet feditatꝫ aut i ṽbo aut ope.
¶ Scds ꝛminꝰ ē miſſa. Miſſa dꝛ ab emitēdo
miſſa dꝛ ab imittēdo. miſſa dꝛ ab admittēdo.
⁊ ita miſſa dꝛ tripl'r. Miſſa dcā ab emittēdo ē
miſſa cathecuminoꝝ. añqꝫ. n. ſacerdos ſacra
icipet pulpitū aut ābonē dyaconꝰ clamās a
ſcēdebat. Exeāt foras cathecumi. iō ex mitte
bāꝛ: vñ ⁊ dcā miſſa ē. Eſt 2º dcā miſſa: qi imiſſa
⁊ tūc ē miſſa ſacroꝝ: cū agnꝰ verꝰ imolaꝛ: ⁊ ibi
ſꝛ poſtulatōes obſecratōes ⁊ orōnes: qꝛ itꝰ ve
nit ꝺ ſupiꝰ agnꝰ dei. Eſt 3º miſſa dcā. q. dimiſſa
ſic. n. dicit ſacēdos. ite miſſa ē: qꝺ tripl'r itelli
giꝛ. pº ite qꝛ offēſa dimiſſa ē. ſcdo ite miſſa ē. h
ē qꝛ obligatō hic plꝰ eēndi dimiſſa ē. 3º ite miſ
ſa ē: miſſa nūcia ē ſic miſſꝰ nūciꝰ. q. d. ſacēdos
ite ſecuri: ñ plꝰ ipediꝛ nūcia vr̄a ne aſcēdat ad
pꝛeꝫ rogatura, p vob dimiſſa ē. Eſt āt nōndū
ꝙ qlibꝫ dꝫ eē ꝯtētꝰ i die vnā miſſā celebraꝛ. ſꝛ
āt aliq cāus vt ter duo: i qbꝰ licitū ē bis cele
braꝛ: ſꝫ nūq̄ ſine ꝯgruitate magª aut necitate
In natiuitate āt dñi ter qlꝫ pt celebraꝛ. Et hi
ſex caſꝰ ex ter duobꝰ cōpoſiti i his hñꝛ verſibꝰ
Una dies miſſam tm̄modo poſtulat vnam.
Excipitur defunctus certus cum peregrino.
Infirmus cōmeans: dñi natalis: ⁊ hoſpes.
Et mulier nubens: cum tempus labitur illi.
Tres vult natalis: niſi binas cetera querunt.
¶ Sꝫ qriꝛ: q̄re i q̄libet miſſa: ite miſſa ē nō dꝛ
Rñdet boñ. duº 3º l'rali pñtꝫ di. ꝙ ſi q̄lꝫ miſſa
corpꝰ dñi miſticū reſpiciat: ſic pꝫ p hoſtie tri
plicē ptitōeꝫ. tñ ſꝫ iſtā triplicē ptitōnē ꝯtigit
miſſaſ tripl'r approꝑari. q̄dā. n. celebrāꝛ ſpāl'r
ad hōorē ſcōꝝ: ⁊ qꝛ ipi i tuto ſꝛ iā ⁊ ſꝛ corā ꝺo
iō i talibꝰ licētiaꝛ ppl'us ⁊ dꝛ: ite miſſa ē: qi fe
ſtiate igredi i illā regeꝫ. q̄dā ſpāl'r ad ſalutē vi
uoꝝ: ⁊ qꝛ nō ſumꝰ certi ꝺ ſalute nr̄a: iō ꝺbemꝰ
ꝯtiº ſolliciti eē ne p nr̄aꝫ ignauiā miſſe effica
tia euāeſcat. iō dꝛ i miſſa i fine. bñdicamꝰ dño
ſꝫ illꝺ, pph̄e. bñdicā dñꝫ i oi tpe. 3º q̄dā ſpāl'r
ad regem defunctoꝝ. ⁊ i illis dꝛ. Regeſcāt in
pace. ¶ Tertiꝰ ꝛminꝰ ē Sāguis: ex q̄ nobilª
oriꝛ ꝯplexio. ſꝛ āt nouē cōplexiōes: vt eliciꝛ ex
galieno i li. de cōplexiōibꝰ. i. tres ꝛnarij cōple
xionū. Uñ pª ordinaª extat i q̄ vnū elemētuꝫ
dñaꝛ. 2ª i q̄ duo. 3ª ſupabūdat i bōitate i vno.
reliq̄ due octo faciūt. dꝛ āt ſāguis a ſuauitate
qꝛ ſuaues ſꝛ ſanguiei ex ſe. ⁊ pt dici ſāguis iqt
ſcotꝰ. q. i. viij. di. ps corpis orgaici: nō ꝙ aieꝛ:
qꝛ humor ē: ſꝫ qꝛ corpꝰ orgaicū ſine ſanguie ñ
aiaꝛ. Et iō i ſacꝛo altaris qi pncipale qd repñ
taꝛ p ſe cū corpe: i qº tria ſꝛ ordie quoꝺ. pº ſan
guis. 2º corpꝰ aiatū. 3º diuinitas. ⁊ pꝫ ꝙ pō ab
ſoluta potuiſſꝫ ꝺs facē ſuū ſanguinē pñtē cali
ci: lꝫ corpꝰ aut aia nō adeēnt. Nō āt q̄re p ſe
ꝯſecraꝛ nō aliꝰ hūor triplex ē. pª ſanguis nobi
litas. nobilior ē. n. reliqs hūoribꝰ. 2ª qꝛ de cor
pore xp̄i effluxit ſāguis. 3ª qꝛ ſine ſāguie aial
ñ viuit: aut aliqd loco ſanguis. Et tm̄ de. j. ar.
¶ Quātū ad ſcdꝫ arti. ſꝛ. 3. ꝯcl'ones. Pª ē de
dina actōe i ꝯſecratiōe corpis dñici. 2ª ꝯº ē de
ptāte ſacerdotū i ꝯſecratōe corpis dñici. 3ª ē
ꝺ loco ⁊ tpe ꝯficiēdi corpꝰ dñicū. Pª igꝛ ē h
vꝫ. ſic dina actōe corpꝰ ꝯſecraꝛ dñicū: vt nll'a
creata ṽtꝰ poſſit eē pncipal': ſꝫ tm̄ diſpoſitia. iª
ꝯº hꝫ. 3. pticl'as. Pª dic ꝙ dina actōe corpus
ꝯſecraꝛ dñicū ꝓbaꝛ. Nō mioris ṽtutꝫ ē ꝯuertē
aliqd i pexñs: q̄ꝫ ñ pexñs. ſꝫ ſi pāiſ ꝯuertēꝛ i ali
qd ñ pexñs eēt ibi ſimpl'r actō dina q̄, pducēꝛ

illō ñ pexñs:igr ꝛ mō nōndū tñ vt nōt.q.i.ħ
doc.nr ꝙ ſi.3.respect⁹.Eſt.n.respect⁹ ꝓducētꝭ
ad ꝓductū.ē 2°respect⁹iducētꝭ ad iductū.aut
educētis ad eductuȝ ſȝ ꝙ ſūt aliq̄ foꝛe iducte
ꝛ aliq̄ ſt educte:ē 3° respect⁹agētis ad paſſū.i
ꝓposito āt iſta ꝯuerſio i coꝛp⁹dñicū ñ ē ꝓdu
ctio:q2 iā coꝛp⁹ dñi erat.nec ē 2° iductio aut
eductio:q̄avt ſic iſta ꝯuerſio ñ t̄miaꝛ ad aliq̄d
aut iductū aut eductū.Si āt cōuer° dei actia
ē respect⁹oȝ ꝙ ſit t̄tio mō.ꝛ ñ ṗt eē vt ſimplr
t̄miaꝛ ad coꝛp⁹dñicū.g° oȝ ꝙ coꝛp⁹ dñicū ſit
ħ.q2 ſi ē actio ſȝ verā rōnē actōis:vt dic̄ gilb
t⁹.oȝ ꝙ hēat i qd agat.ꝛ hoc ſit dū pñam ꝓdu
cit i coꝛpe dñico ad ſpēs.nc ē tñ imaginādū:
ꝙ d̄ nouo d̄o aduēiat tal'actio q nō mutaꝛ.ſȝ
dꝛ iō de nouo agē:q2 d̄ nouo coꝛp⁹dñicū talē
hȝ pñtiā.ꝛ ſi dicaꝛ g° ē r̄ſpect⁹iductōis qd ṗ⁹
negaſti.dico ꝙ ñ ſeqꝛ q2 respect⁹ iductōis ad
iductū t̄minaꝛ:ħ āt ad paſſū i q̄ iductū iduciꝛ
ex q̄ inferꝛ ꝙ ꝓduc°nō eſt actio loq̄ndo ꝓṗe:
q2 actio ſbȝ reqrit ñ ꝓduc°ſȝ teriȝ.ſȝ mai⁹duᵐ
ē ſi iduc° ē actio q2 exigit ſubȝ i q̄ iductū idu
ciꝛ.ſȝ dr̄eꝛ ꝙ p° aſpic̄ iductū qd iduciꝛ ex ꝯñti
id i qd iduciꝛ actio.p° āt id i qd agit ꝯſpic̄ gil
berto dñte actio ē ſȝ quā i id qd ſubijciꝛ agerꝛ
dicimur.Seqꝛ ꝙ loq̄ndo ꝓṗe creare ñ ē agē:
q2 creaꝛ dei nihil ṗſuppōit.ſȝ ē rl'o nō real:q2
ad creaturā ñ hȝ de⁹rl'onē realē ſȝ ē rōis ita ꝙ
creaꝛ p° dicit rl'onē rōis:ſȝ diᵐ velle cōnotat
nō tñ abſolute:ſȝ vt trāſit ſup obm ex̄.Ex q̄ vl
tra ſeqꝛ ꝙ gñaꝛ nō ē agē neqȝ i diuis nȝ i crea
turis:nȝ gñari ē pati:loq̄ndo ſꝑ ꝓṗe d̄ actiōe
ꝛ paſſiōe.Et ſi aꝛ g°i diuis pꝛ nō ē priᵐfilij q2
rl'iua ſt ſil'nā.ꝛ ſic vnū ñ ē priᵐ alteri⁹ pȝ ꝙ ñ
vȝ ꝯña q2 dato ꝙ ſint ſil'nā:tñ vᵐ ē pri⁹a° oꝛi
gine.vñ oēs catholici ꝯcedūt oꝛiginē i diuis:
nec tñ oēs dicūt ṗſōas ꝑ abſoluta ꝯſtitui d̄ ħ
lib.i°.di.xxviij.q.vlti.vñ dato ꝙ rl'iua ſint ſil'
nā:ꝛ vt ſt ſil'vnū nō ē pri⁹ a°.tñ alio° nō ſt ſil'
ꝛ hoc° vnū ē pri⁹ alio. Ex q̄ ſeqꝛ vltra ꝙ rl'o-
nes ſcd̄i mōi:de qb⁹agit pħs in.v.mcce.nō fū
danꝛ ſup agē ꝛ pati.vt dicaꝛ ꝙ reꝑiri neq̄unt
niſi vbi ē actio ꝛ pa°.qd pȝ tripl'r.Tū prio q2
qñ rl'ones ſūt actiōes nō ſūt.i creaturis ei qñ
ſoꝛ.gñat ñ ē pꝛ:ſȝ lōgo tꝑe p⁹:qñ hȝ filiū.Tū
2° q2 tūc nō eēt ſcd̄s mod⁹rl'iuoꝝ:niſi vbi eēt
actio ꝛ paſſio:qd ē māifeſte falſū vt qñ de⁹ ꝓ
ducit aiaȝ rōalē:aut vnā ſingularē al's ſimpli
cē formā.Tū t̄tio q2 reꝑiūꝛ vbi nō ṗt eē actio
aut pa°:vt i diuis.iō dȝ glōri phūs ꝙ in iſtis
creatis cōiꝛ ſūt diſpōnes ṗuie ad rl'ones ſcd̄i
mōi.Et ſi dicaꝛ ꝙ i deo ē pō actia:g° ſibi ꝯpe
tit agē:q2 cui⁹ē act⁹ci⁹ē ꝛ poᵃ.i ṗn.de ſōno ꝛ
vigilia.Rñdēd ꝙ nō negaꝛ deū poſſe agē ad
ex̄ dū paſſuȝ aſpicit:ꝛ qn habeat pōm actiuā
iſto mō.ſed negaꝛ oēm pōm ꝓductiuā vt ſic
eē actiuā:q2 memoꝛia fecūda:q̄ pater ꝓducit
filiū eſt pō productiua:nō tñ actiua vt hic de
actiua loq̄mur.Sȝ diceretꝛ ꝙ creatio paſſiua
ē pa°:ergo actia ē actio. Dᵐ ꝙ loq̄ndo ꝓṗe
respectu dei vt ē cā efficiēs i creatura nō ē ni
ſi vna rl'o q̄ ṗt dici creatio . ſi tñ creatio dicat
illā rl'onē ꝛ respectū ad nō eē ṗcedēs imedia
te q̄ eſt respect⁹rōis dimittaꝛ illd ꝯnōtū ꝛ hꝛ
itentū:ꝛ nomē nouū reꝑiaꝛ ad deſignādū illā
rl'oneȝ ad deū:ſꝑ tñ dei ad creaturā nō ē real'
rl'o.Et ſi dicas ꝙ creat de⁹ realiꝛ ergo de⁹ hȝ
creaturā realē:q̄ ē rl'o ad creaturā.de hoc di-
ctū ē lib.i.di.xxx.ꝙ real'r creat hoc ē dictu v̄a
eſt ꝯpō ꝛ ꝓpō q̄ dicit deū creare:nō tñ ita rea
liꝛ creat vt referaꝛ ad creaturā rl'one reali.Et
ꝙ in deo nō ſit ꝓpꝛia:vꝛ ꝯfirmari ex dictis pi
ctauini in lib.ſex ṗncipioꝝ.dꝛ.n.ibi ꝙ oīs ac-
tio in motu firmaꝛ.diua aūt actio nō firmaꝛ i
motu.¶Scd̄a ꝑs ṗncipal'ꝯcl'onis dic̄ ꝙ nul
la cā creata pōt eē cā ṗncipal'hui⁹ꝯuerſionis
ꝓbaꝛ ſic.qa ad talē ꝯuerſionē oȝ hꝛe in ṗtāte
cōuerſiua:ꝛ terminū ad quē ꝛ terminū a q̄.ſȝ
nulla creatura ſic pōt hꝛe panē vt terminū a
quo:nec coꝛp⁹dñi vt terminū ad quē.igꝛ ꝛc.
Et ſi dicas ꝙ ṗtās ꝯuerſiua ꝯpetit deo per ali
q̄d qd nō ē formaliꝛ infinitū vt ꝑ diuinā volū
tatē.talis aūt ṗtās pōt cōicari creature.ꝙ āt
diua volūtas nō ſit formaliꝛ iſinita pȝ.tū prio
q2 hoc eſt ꝓpꝛiū diue eēntie.vt dic̄ damaſce.
in prio ſuaꝝ ſniaꝝ illud exponēdo exod.t̄tio.
Qui eſt miſit me ad vos:totū eni in ſeipſa cō
ṗhendēs.hȝ eē velut q̄ddā pelag⁹ſubē in iſi-
nitū.tū ſcd̄o q2 volūtas diua nō icludit i ſe di
uinas rl'ones.tū 3° q2 nō ē ṗncipiū ꝓductiuū
filij:ꝛ tñ eēt vt vꝛ ſi eēt iſinita. Dicit doc.ꝙ ē
itelligēda triplex iſinitas extēſiua.ꝛ foꝛſā hec
nō eſt in deo.ṗſone eni diue hoc°nō ſūt iſini-
te ſed tātū tres nc rl'ones ad itra:ꝛ foꝛſan ṗfe
ctiōes ſimpl'r ſūt finite numero:nec ſūt iſinite
hoc°.Scd̄a iſinitas intēſiua formal'ꝛ funda-
mētalis:ꝛ hoc° eſt iſinita diua eēntia forma-
liꝛ.ꝛ ꝑꝑ hoc a dam̄.dꝛ pelag⁹.Tertia iſinitas
eſt itenſiua ꝛ formal':ſȝ nō fūdamētal'.ꝛ ħ ſuf-
ficit vt nō poſſit volūtas diua cōicari creaꝛe.
q2 ꝛ ſi nō ē oīs ṗfectio foꝛaliꝛ ē tñ oīs ṗfectio
idēptitate.ꝛ ħ ſuffic̄.¶Tertia ꝑs dic̄:ꝙ crea
tū vt accidēs pōt eē cā diſpoſitiua ſolū ſubē:
nō tñ inſtr̄alis ad attingendū terminū ṗnci-
palē gñationis vt voluit tho.pᵃ ꝑte ſūme.q.
lxxvij.arti.vi.i ſolutōe ṗncipali arguēs ſic.q2
plus diſtat ṗmū a 3° q̄ a ſcd̄o . Nūc autē iſta
tria ſic ſe hñt eēntia:eē ꝛ pō.igiꝛ plus differꝛ

eẽntia a poª:ꝙ ab eẽ.ab eẽ aũt differt realiť. igť a poª.ſʒ ſubã nõ ẽ prinm ſubẽ niſi mediã te poª:⁊ põ ẽ accñs:igť accñs põt eẽ cã iſtr̃a lis ad attigẽdũ ťminũ ꝑncipalẽ gñatiõis.ſed pʒ h̃ argm deficẽ.⁊ qꝛ eẽ nõ differt ab eẽntia realiť:⁊ qꝛ põ nõ ẽ ſꝑ accñs vt patuit al's de i tellectu ⁊ volũtate. ¶ Scd̃a ꝯcl'o eſt de ptãte ſacerdotũ in ꝯſecratiõe corpis dñi. Data eſt ꝑſbr̃is ptãs celebrãdi nõ aliꝭs:nõ tñ rite cũcti celebrãt. Jſta ꝯcl'o.3.hʒ ꝑtes. Pria dic̃. Oẽs ſacẽdotes hr̃e ptãtez celebrãdi. Et 2ª ꝙ nullꝰ aliꝰ. Ambe ꝓbanť illud ex̃ de ſumª trini.⁊ fi. catho.c.firmiť credimꝰ. Hoc ſacr̃m nemo pt ꝯficẽ niſi ſacerdos q rite fuerit ordinatꝰ.ſʒ vñ h̃ accepit eccĩa. Dico ꝙ ex Matth.xxvi.h̃ fa cite in meã cõmemoratiõez. Dictũ ẽ h̃ apl'is qbꝰ ſuccedũt epi.⁊ diſcipulis qbꝰ ſuccedũt ſa cerdotes ſic̃ hr̃.di.xxi.i nono.⁊ pª ad cor.x. Panis quẽ frãgimꝰ nos:nõne cõicaº dñi eſt quẽ frãgimꝰ nos inquã apl'i ⁊ diſcipl'i. Si eni quilʒ poſſʒ frãgẽ:q̃re dr̃et apl's nos. Añ.3.ꝯdi tiões regrunť in hoie vt poſſit celebrare. Pri ma ꝙ ſit ſacerdos. Scd̃a ꝙ poſſit ꝓferť ṽba. Tertia ꝙ hẽat intẽtiõez debitã faciẽdi qđ fa cit eccĩa. Ex ꝑmo dyaconꝰ nõ põt celebrare. Ex ſcđo mutꝰ nõ põt. Ex 3º ꝑpetuo furioſus Ex quo pʒ ꝙ degradatꝰ põt abſolute celebra re:ſi eſt ſacerdos: nec põt ei auferre eꝑs cara cterẽ.qꝛ nõ ẽ data ei ptãs in ablatiõnẽ ſicut i ꝯſtructionẽ.ſcd̃a cor.vltio.nõ dedit nob̃ deꝰ ptãtẽ in deſtructiõez ſʒ i edificatõez. Et ſi obꝭ ciať.ꝙ degradatꝰ nõ ẽ ſacerdos:qꝛ tradiť cu rie ſeculari. Dico ꝙ nõ ẽ eẽntiale ordi hr̃e il lud ꝑuilegiũ:qꝛ eſt ꝯceſſũ ab ĩꝑatore:ſʒ nõ or do. Jn h̃ ẽt iudex ſecl'aris ẽ miſter iudicis ec cleſiaſtici.qꝛ tradiť ei a iudice eccl'iaſtico. Ex h̃ ẽt iferť ꝯ mgr̃ʒ i pñti di.ꝙ ſciſmatici ⁊ hẽti ci ſacẽdotes pñt ꝯficẽ:dato adhuc ꝙ ñ credãt eccĩaʒ cõficẽ ſolũ ꝙ itẽdãt facẽ qđ itẽdit eccĩa Seqť vltĩꝰ ꝙ ãgeli nõ pñt cõficẽ:qꝛ nõ ſũt ſa cerdotes:vbi pʒ maxĩa excellẽtia hoiʒ. ¶ Di cit 3ª ꝑs ꝯcl'õis.ꝙ ñ oẽs rite celebrãt. Tñ rõe culpe:vt dictũ ẽ di.ix. Tũ 2º qꝛ nõ ſť ieiuni:vt dictũ ẽ di.viij.⁊ h̃ ẽ ĩpedimẽtũ nãe. Tñ 3º rõe pene caõce:vt excõicati maiori excõicatõe de gdati:irregl'ares:ifames:publici pctõres ⁊c̃. Tñ rõe defectꝰ nãlis inq̃ʒtũ i illis ẽ fũdata pe na cac.de qbꝰ.xxv.di.ꝑ totũ.⁊ ex̃ de corꝭ vi ciatis:iſta ſť ex ꝑte defectꝰ nãe.ex ꝑte ornatꝰ ſť veſtimñta đ ꝯſe.di.pª.veſtimñta. Et ſť ter duo Alba.Cingulũ.Amictꝰ.Mãipulꝰ.Orariũ pla neta. Pene ãt faciẽm ꝯm ſatis patẽt i doc.iõ has omitto. ¶ 3ª ꝯº ẽ de loco ⁊ tꝑe ꝯficiẽdi corpꝰ dñicũ.⁊ ẽ h̃. Locꝰ certꝰ ⁊ tꝑs ꝯgruũ ce lebratõi adaptãť niſi occurrat nec̃itas.h̃ ꝯº.3. hʒ ꝑticl'as. Pª dic̃ ꝙ locꝰ deteriať ad celebra tiõez miſſe.de ꝯſe.di.i.c.ſic̃ ñ aliꝭs.Sic ñ aliꝭs ꝗ dño ꝯſectis locis.i.tab̃nacul'a põtificibus delibuť miſſas cãtať ac celebrať lʒ ⁊.c.ſeq̃nti ¶ Dicit tñ 3ª ꝑs ꝯcl'õis.niſi occurrat nec̃itas vt nauigãtibꝰ ⁊ ꝑegrinãtibꝰ ⁊ ſĩl'ibꝰ. Et lʒ lice at hoi hr̃e oratoriũ vbi oret ſine licẽª epi: nõ tñ vbi celebret.đ ꝯſe.đ.i.vnicuiqʒ. Dʒ ẽt eẽ ca lix debitꝰ vt aureꝰ:argẽteꝰ:adminꝰ ſtãneꝰ ſb̃ q̃ plũbeꝰ:vt credo itelligr̃. Altať honeſtũ cũ to aliꝭs vt ꝑctica docʒ. Dic̃ 2ª ꝑs ꝯcl'õis ꝙ ad ce lebrãđ regriť tꝑs ꝯgruũ:⁊ h̃ ẽ a ꝑnciº diei vſqʒ ad horã nonã regulariť ꝯputãdo ꝑncim diei. nõ ab illa hora i q̃ ſol icipit aſcẽdẽ ſuꝑ orizõ tez nr̃ʒ.ſʒ ab iª hora a q̃ radiꝭ ſolares illuiant aerẽ nr̃m:ſiue emiſperiũ nr̃ʒ:qđ vocať ꝑncim aurore.⁊ icipit ꝺm auctorẽ i lib.de crepuſcul'. qñ ſol ẽ ſub orizõte ꝑ decẽ ⁊ octo g̃dꝰ q̃ꝝ aſcẽ ſus nõ ꝯtinet vltra ſpaciũ hore eq̃lis ⁊ q̃ntaʒ vniꝰ hoř.vbi ẽ notãdũ ꝙ due ſť hore.vt tãgit mgr̃ Jo.de ſacro boſco i ꝑnciº ſui ꝯpoti. Pª dr̃ eq̃lis ⁊ ẽ.xv.graduuʒ circuli eq̃noctial'ſuꝑ orizõtẽ aſcenº. Ex q̃ iferť ṽbũ doctoris veꝝ ꝙ ſ.xviij.gradꝰ faciũt horã ⁊ q̃ntã eiꝰ ꝑtẽ.qꝛ.xv. gradꝰ ſť hora ⁊ ter q̃nqʒ aut q̃nq̃es ter.xv. Ex q̃ ſeqť itentũ. Hora ineq̃lis ẽ ſpaciũ tꝑis in q̃ medietas ſigni oriť.⁊ ſi vis hr̃e ternariũ cape horã ambabꝰ ꝯcm. Et tãtũ de 2º arti. ¶ Quã tũ ad ťtiũ arti.ſť tres diffi. ¶ Pª ẽ vtrũ xꝑs ꝺʒ ꝙ hõ hũit aliquã ptãtẽ ad ꝯficiẽdũ pluſq̃ʒ reliq ſacerdotes.dico ꝙ ſic rõe meriti ⁊ rõe ꝓ prie excellẽtie. ¶ Scd̃a diffic.vtrũ ſacerdos mortuꝰ ſi ſuſciteť:poſſʒ miſſã celebrare.rñdet frãciſ.đ maro.viij.di.ꝙ ſic.⁊ ꝙ libẽtiꝰ audiret miſſã eiꝰ ꝙ̃ vniꝰ alteriꝰ. ¶ Tertia diffi.vtrũ ſi locꝰ intˀdictꝰ ſit a iudice celebrãſ ibi ſit irregl'a ris. Dic̃ richar.i pñti. di.arti.iiij.q.i.i ſolutõe ꝑncipali:ꝙ ſic.ex̃ de cl'ico excõicato miſtrãte c.poſtulaſti.⁊ ꝑ aliđ cam.ex̃ đ exceſſi.ꝑla.tãta in glõ. Doc.nr̃ dic̃ i ꝑtẽ oppoſitã:qa neutꝝ il loꝝ capl'oꝝ ẽ iuris expoſitiuũ:nec ẽt iuris po ſitiui rñſim:vt appeat talẽ ſic celebrãtẽ icurrẽ irregl'aritatẽ. Et ſic pʒ ad.q.ꝙ vʒ ꝯſtitutõe di uia oẽs ⁊ ſoli ſacerdotes miſſã pñt celebrare Tũc ad argª. ¶ Ad pm dr̃.ꝙ dʒ exponi textꝰ malachie inq̃ʒtũ mali ſť:⁊ bñdicũt mal' adu lãdo:qꝛ ſic malũ faciũt ſʒ nõ cõſecrãt inq̃ʒtuʒ mali:vt pʒ. ¶ Ad ſcđʒ dr̃ ꝙ q̃ꝰtũ ad ꝯſecratio nẽ ꝯſecrat malꝰ ſic̃ bonꝰ:ſʒ ſũt aª ꝯñª:ex qbꝰ meliꝰ eſt audire miſſã boni ſacerdotiſ ꝙ̃ mali. ¶ Ad 3m dicẽdũ ꝙ lʒ ſũptio ſit nobilior ꝙ̃ ce lebratio tñ voluit xꝑs ſũptõez eẽ cõiorẽ ꝙ̃ ce lebrationẽ ꝑꝑ ordinatũ ꝓceſſuʒ eccĩe. Ex iſta

di. sic de pcedē. tres eliciūt ↄclōs ꝛc. ¶ Pª est Sacerdotes mali ṽe ↄficiūt: dato ꝙ sint praui: nec h̄ ificiūt. Dic ↄ° ꝙ mali sacerdotes ṽe cōficiūt corpꝰ xp̄i. Et ponit a pnci° di. vsqꝫ ad illū locū. Sane dici pt ꝛc. ¶ Scda ↄ° aīal brutū xp̄z n̄ capit: nec ip̄z sapit: sic icorruptū. Dic ↄ° ꝙ aīal brutū: vt mus nō accipit istud sacr̄z Et pōit ab illo ca°. Sane dici pt ꝛc. vsqꝫ ad illud ca. Ne autē ignores qd faciat hoīem ꝛc. ¶ Tertia ↄ°. ē hereticꝰ q ṽbi sacri: est maledicus ex corde acri. Dic ↄ° ꝙ hēticꝰ ē q male intelligit ꝛ puerse que dꝫ bn̄ itelligē ꝛ credē. Et pōit ab i°. c. Ne āt ignores ꝛc. vsqꝫ ad finē di.

Ost hec ꝺ pnia. ¶ Hic sigr̄. xiiij. d° hꝰ

p qrti: q̄ ita ↄtinuat ad pcedē. Nā postqꝫ i. vij. di. frōs hois ē venustata ex crismali vnctiōe. Et i. viij. di. cū qnqꝫ seq̄ntibꝰ di. panis ē subā trāsubāta sacra ↄsecratiōe. Nūc 3°i pn̄ti di. cū seq̄ntibꝰ di. q̄ ad hāc ptinēt mā3 vigor mētis repar̄ gemitꝰ assūptōe. Et hꝫ diuidi pn̄s mā pmaria dione i. iij. ptes pncipales In pª oñdit qd sit pnia qdditatiue. In 2ª q̄ mister agat ptātiue. In 3ª qs sit effectꝰ eiꝰ susceptiōe. Pria in prici°. Scda di. xviij. ibi. hic q̄ri solet ꝛc. Tertia di. xx. ibi. Sciendu3 est ꝛc. ¶ Pria rursus pticula in q̄ mgr̄ agit de pnia oñdēdo qd sit qdditatiue: in tres ptes diuidit̄ fm ꝙ ip̄a3 manifestat triplr̄. Ab iteriori p°. 2° ab iferiori pquirēdo q̄lit̄ hec tria: ↄtritio ↄfessio: ꝛ satisfactio: sūt ptes pnie. Tertio ab exteriori. s. oñdēdo qs est mister in sacr̄o pnie. In pª g° manifestat qd pnia hꝫ iteriꝰ. In 2ª elucidat qd ei sit iferiꝰ. In 3ª clarificat qs mistret ei exteriꝰ. Pria in prin°. Scda di. xvi. ibi. In pfectiōe aūt ꝛc. Tertia. di. xvij. ibi. Hic orit̄ qō ꝛc. ¶ Rursus pria pticula in q̄ mgr̄ manifestat qd pnia hꝫ interius: in tres ptes diuidit̄. In pria pādit pnia3 iterabile3. In secūda dic̄ pnia3 nō diuisibilē. In ttia ↄcludit pniam cōpletā vtilē. Pria inest in pnci°. Scda di. xv. ibi. Et sic pdictis ꝛc. Tertia ibi in fine. xv. di. Ex pmissis pspicua fit notiª ꝛc. Pria rursus pticula que est pn̄s d°: in q̄ mgr̄ pādit pniam iterabile3: in tres ptes diuidit̄. In pma ponit̄ pnie notificatio. In scda addit̄ exorti erroris occasio. In tertia sequit̄ auctoritatū determinatio. Pria in prici°. Scda ibi. His ṽbis ꝛc. Tertia ibi. His alijsqꝫ ꝛc. Et qr fꝫ testimoniū aurelij aug. ad suū filiu3: deodatū in libro de quātitate aīe iure equalitatē ineq̄litati pponimꝰ. Et in tribꝰ locis in primis tribꝰ libris sunt iūcte tres di. adinuice3 ꝛ simul expedite sic p oēs libros. Tertia d° in tres ptes diuisa ē. q̄r locoꝝ seu cuiꝰ ternarij triplicis. Primꝰ ternariꝰ ē. xiiij. xv. xvi. distictiōes. Scds ternariꝰ est xxiij. xxiiij. ꝛ. xxv. di. Tertiꝰ ternariꝰ ē. xxxviij. xxxix. ꝛ. xl. di. Jō accedat nūc pariformit̄. xv. d°. in q̄ mgr̄ oñdit pnia3 nō eē diuisibilē ibi. Et sic pdictis ꝛc. Et ista di. i. 3. ptes didit̄. In pª remouet errorē dicē^m ꝙ pnia de vno pctō sine alio valet tūc qn̄ agit̄. In 2ª errore3 dicē^m ꝙ ꝛ si tūc nō valeat tn̄ valet qn̄ ꝺ pctō altero ↄterit̄. In 3ª varias ponit auctates qbꝰ ṽitas inserit̄ atqꝫ cōstruit̄. Pª in prici°. Scda ibi. Quibusdā tn̄ ꝛc. Terª ibi. Satis arbitror ꝛc. Tūc veiat ꝛ. xvi. di. In pfectiōe āt ꝛc. i q̄ mgr̄ elucidat qd sit pnie iferiꝰ: detminādo q̄lr cōtritio: cōfes. ꝛ satisfa°: h̄ tria se hēant ad pnia3 ꝛ didit̄ i. 3. In pª oñdit qd ad peitēdū val3 cōtri°. In 2ª q̄lit̄ addi dꝫ ↄfe°. In 3ª ṽo appōit̄ ꝛ satisfactio. Pª i prio. Scda ibi. Caueat ne ducẗꝰ ṽecūª ꝛc. Terª ibi. Caueāt ꝛ ne priꝰ. Hec ē diuisio haꝝ triū distin. in gn̄ali. Circa q̄s ꝛc.

Trū sacr̄z pnie: satisfactōe: ꝛ restitutōe

v cōpleat̄. Et ar̄ ꝙ nō triplici me°. Prio

sic oñdēdo ꝙ nullu3 ē sacr̄z pnie. sacr̄z pnie nō vꝫ ad delēdū pctm̄ mortale. igr̄ satisfactōe nec restōne cōplet̄. pꝫ ↄª qr iō dicūt satisfactionē iniūgi aut restōnē: vt p sacr̄m pnie pctm̄ mortale idulgeat̄: añs pꝫ. qr tūc oporteret pnia3 eē eq̄ magnū bonū: sic pctm̄ mōrle ē malū: qd eē negt. qr pnia ē bonū finitū: pcc̄3 ṽo mōrle ē maln̄ ifinitu3. pꝫ p āsel. lib. p°. cur deꝰ hō ca°. xxi. ꝛ lib. ij. c. xiij. tātū maln̄ ē pcc̄3 q̄ztꝰ est ille in quē cōittit̄. i° ē ifinitꝰ qr tibi soli peccaui. 2° ar̄ hō offensus aln̄ reittit sine emēda laudablr̄ offēsā offendēti. g° ꝛ deꝰ dꝫ dittē sine satisfactōe. añs pꝫ. ad h̄. n. ē mitiditas iteriꝰ q̄ n̄ sentit̄ pa° ꝛ māsuetudo extiꝰ q̄ offēdēti nō ifert̄ nocumtū. pbat̄ ↄn̄a. qr ois pfectio q̄ ē i creatā sin̄ ipfectiōe ē i deo formalr̄. ꝛ p eminētiā: vt i p° lib. ē oñsū. ¶ 3° ar̄ sic. Exteriꝰ n̄ pficit iteriꝰ. g° satisfactio aut restitutio nō cōplēt pnia3. Añs pꝫ. qr q̄ ex̄ sr̄ vident̄ ꝛ corpaª sūt: que aūt itra n̄ vident̄ ꝛ sp̄ūalia sūt. corpaª aūt nō sūt forma sp̄ūaliū. Pꝫ ↄn̄a. qr pnia est ṽtus iterior. satisfactio āt ꝛ restitutio fiūt exteriꝰ. Pꝫ de ptibꝰ satisfactōis que sūt elemosina: ieiu^m: ꝛ orō: maxīe vocalis. In o^m ꝙ pnia est necessaria ꝛ valet ↄ pctm̄ mortale. Ezech. xviij. Si ipius egerit pnia3. Sequit̄. oīum iniquitatū eiꝰ n̄ recordabor. Tū scdo qr saluator xiij. c. Luc. dicit Nisi pnia3 egeritis oēs sil̄ peribitis. Tū 3°. qr satisfactio ꝛ restitutio cōpleant pnia3: qr ēt exigunt̄ pro malo in punitōe. Apoc. xviij. dr̄ de babilone mistica. Quātu3 glorificauit se ꝛ in delicijs fuit: tm̄ date illi tormētū. Et deut. xxv. Juxta nūerū delicti erit ꝛ

plagaꝝ modꝰ. In iſta qōne ad aľ. ꝑformiť ſē
ʒ. ⁊c. ¶ Quo ad pᵐ arti. t̄mi ſunt. Pnia Sa
tiſfaº Reſtitutio. Primꝰ t̄miꝰ ē pnia: q̄ſi pe/
nā tenēs: aut pene tenētia. vñ nōnd ꝙ tripľr
dr̄ pnia. Pnia īfructuoſa. ſic̄ 2º macha .ix. c.
de ātiocho dr̄. Orobat ſceleſtꝰ dñʒ a q̄ ñ erat
pniaʒ ꝯſecuturꝰ. Scd̄o de penit̄. iude. de pe.
di. 3ª. ⁊ pōiť i lr̄a. nihil iude ꝓfuit egiſſe pniaʒ
ꝑ quā ſcelꝰ emēdaṙ ñ potuit. Terº de pnia dā
natoꝝ ſap. v. Pniaʒ agētes ⁊ ꝑ āguſtia ſpūs
gemētes. ſcd̄o dr̄ pnia iterior fructuoſa. hocº
dñt amb. ⁊ Aug. ꝙ pnia ē ꝑterita mala plan
gē: ⁊ plāgēda vltra nō admittē. Et h̄ ſic dicit
frať richar. pñti di. art. pº. q. i. dr̄ tripľr. Prio
ꝓ hītu pnie. ſcd̄o ꝓ actu pēitēdi. 3º ꝓ dolore
ꝯſeq̄nte. Terº dr̄ pnia ſacr̄ʒ pnie. ⁊ hocº capiē
do diffiniť pnia a doc. ſubt. xiiij. di. q. iiij. arti.
i. Pnia ē abſoº hoīs penitētꝭ fcā certꝭ v̄bis cū
debita itētiōe ꝓlatꝭ a ſacerdote iuriſdictiōem
hñte ex īſtitutiōe dīna: ſig̃ns efficaciť abſolu/
tōeʒ aīe a pctō. h̄ ꝺſcriptio ꝑ triplex genꝰ cau
ſe pōiť. prio pōiť genꝰ cā mālis dū dr̄: pnia eſt
abſolutio hoīs pēitētꝭ. Ex q̊ pº iferť ꝙ q pcm̄
ñ hʒ ad h̄ ſacr̄ʒ ñ teneť pnia. n. pro obō pctm̄
aſpic̄. ſcd̄o iferť ꝙ āgeľ ñ ꝯuēit: qr dr̄ hoīs. 3º
ſeq̄t h̄ ſacr̄ʒ eē ivſu: ñ i eē geto: vt euchaᵉ ſacr̄ʒ
qr dr̄ abſoº. Sʒ q̄ro q̄ abſoº: aut paº prior aut
actio 2º: aut 3º. aliq̄d ab eis egredieſ. ñ ē prio
ſacr̄ʒ pnie abſolutio paº: qr tūc nihil eēt ibi ſē
ſibile: abſolviť. n. a dño iteriꝰ: in ſacr̄o āt ſp dʒ
eē aliq̄d ſēſibile. nec abſolutō actio: qr iſta ē i
agēte ſic q̄cūq; actō. ſacr̄ʒ āt pnie i pēitēte ſu
ſcipiť: q̄ gº abſoº ē ſacr̄ʒ pnie. ē abſoº idē q̄dā
ſnia diffinitia reū abſoluēs q̄ pēitēs ꝺnoiatōe
extrīſeca abſolutꝰ dr̄: ⁊ itꝰ a ꝺo abſolviť ñ data
īmediate a iudice ꝑncipali: ſʒ a ſuo ꝯmiſſario
Jō ſcd̄o pōiť genꝰ cāe efficiētꝭ dū dr̄. fcā certꝭ
v̄bis ⁊c. Pº dic̄ ꝙ h̄ ſnia fiat certꝭ v̄bis: ſʒ q̄ ſť
illa v̄ba: dico ꝙ h̄ ſť apta. ego te abſoluo: q̄ ꝑ
mittūť aut ſequūť varios imitāť ecciaꝝ ritus:
vtile tñ ē addē ⁊ rōi ꝯſonū vt addať. In noīe
p. ⁊. f. ⁊. ſ. ſ. a. vt ſe oñdat ſac̄doſ agē ñ vt iudex
ꝑncipaľ ſʒ velut ꝯmiſſariꝰ. nec ita ſť cēta v̄ba ex
toto ſic̄ i alijs mulťꝭ ſacr̄is: addiť cū ꝺbita itē/
tiōe ꝓlatꝭ de q̄ in ꝑcedētibꝰ ſacr̄is hitꝰ ē ſmo a
ſacerdote. Ex q̊ iferť ꝙ ꝯfeſſio fcā laico nō ſa/
cerdoti ſacr̄aľ nō ē: ⁊ aliq̄ñ obeſt ⁊ nō ꝓfic̄ iu
riſdictionē hñti. Ex q̊ iferť ꝙ aª ptās ē poſſe
ꝯficē aª poſſe audire ꝯfeſſiōeſ. 3º tāgiť genꝰ cē
finaľ dū ꝯcludiť: ex īſtitutiōe dīna ſig̃ns effica
ciť abſolutōeʒ aīe a pcō. Quis. n. ꝑt pcā dittē
niſi deꝰ. qs igr̄ ꝑt efficaciť ſig̃re niſi deꝰ. Sed
tūc ē duᵐ qr dic̄ efficaciť. vtꝝ ſacr̄o pnie cl̄pa
deleať. dic̄ mgr̄ ſniaꝝ di. xviij. c. vi. ꝙ nō: ſʒ ꝙ

ſolū ſacerdos oñdit eē abſolutū a deo miſtrā
do ſacr̄ʒ ſic̄ ſac̄dos legaľ leproſū: tūc. n. ſacer
dos ditēct pctm̄: qd̄ ē ꝯ ieroᵐ ſup illō matth.
xvi. Tibi da. cla. re. ce. Hūc inq̄t locū q̄dā nō
itelligētes aliq̄d ſumūt de ſupcilio phāiſeoꝝ
vt dānare inoxios vľ ſoluē putant noxios cū
apō deū: ñ ſnia ſac̄dotū ſʒ reoꝝ vita q̄rať. ⁊ hꝰ
ꝓbatōeʒ inuit ſubdēſ i leuitico ſe oñdē ſac̄do
tibꝰ iubēť leproſi: q̊s illi nō faciūt leproſos vľ
mūdos: ſʒ diſcernūt q mūdi aut imūdi ſūt: ita
h̄. ſʒ ſic ſētire ē nimis artare noue legis ſacr̄ʒ
vñ dicēd ꝙ mľtoc̄. aliq̄s vēit ad ſacr̄ʒ pnie ſu
ſcipiēd: ⁊ ñ hʒ ſufficiētē attributōeʒ: vt de cō/
gruo gr̄aʒ ſuſcipiat. Dico ꝙ ſi taľ vēiat non
hñs obicē ad gr̄aʒ ⁊ itēdat ſacr̄ʒ pnie ſuſcipe
⁊ capiat: ſupplet deꝰ attritōis ipfectū ⁊ ꝯferť
ei caritaſ. vñ pʒ q̄ʒtū bonū ē h̄ freq̄ntare ſacr̄ʒ
qd̄ expiūť ꝺuoti. Vltra nōnd ꝙ triplex ē pnia
pª ſecreta de q̄ loq̄mur. 2ª puª q̄ pctōribꝰ alñ
ipōiť. 3ª ſolēnis q̄ fit i capite ieiunij. ¶ Scd̄s
t̄miꝰ ē ſatiſfaº. vñ aug. ſatiſfactōeʒ diffiniēs. ⁊
hr̄ in lr̄a: dic̄. Satiſfacē ē pctōꝝ cās excidē ⁊
eaꝝ ſuggeſtiōibꝰ additū ñ idulgē. In q̄ diffiᵉ
tria i v̄tute deſig̃nť. primᵐ ē ꝙ ſatiſfaº nō fit niſi
ꝓ pctō. Ex q̊ iferť ꝙ āgeli q ꝺo ſuiūt ꝺo nō ſa
tiſfaciūt qr nūq̄ peccauerūt. Ex eadē radice ſe
q̄ť ꝙ aīe ⁊ bti i celo ꝺo iubilādo laudē ꝺo nō
ſatiſfaciūt: qr ꝓ eoꝝ pcis ſatiſfactū ē mediāte
mēito xp̄i: aut h̄ i via. aut i purgaº. Ex q̊ ſeq̄ť
3º ꝙ nō ē idē ſatiſfaº ⁊ reſtituº. qr reſtituº nō
ſp fit ꝓ pctō. vt cū q̄s gladiū reſtituit quē i cu
ſtodiā accepit. ſcd̄ʒ ē vt cē excidāť pctōꝝ. Et
3ᵐ ꝙ decetero eis aditū ñ ꝑbeat. q alias deū
placare cupit nō placat ſʒ irritat. Ex q̊ inferť
vltiꝰ. ꝙ q cogiť ñ ſatiſfac̄ v̄iꝰ dʒ dici ſatiſpaº q̄ꝙ
ſatiſfaº. iō i deſcriptiōe v̄ba ponunť q̄ agē ſi/
g̃nt ⁊ nō pati excidē ⁊ admittē. Ex q̊ ſcd̄o ifer
tur ꝙ alñ magno feruore caritatꝭ totū dimitti
tur pctm̄: qr ſūma ſatiſfaº offēdētꝭ ē amor inti
mꝰ offēſi. Ex q̊ 3º iferť ꝙ ñ oʒ ſʒ nūeꝝ pctōꝝ ꝯ
nec̄te eē ſatiſfactiuū nūeꝝ. imo vnꝰ amor dei
mľtū itēſus mľta ſuffic̄ delē crimina deo acce
ptāte. vñ pʒ ſatiſfactionē exteriorē nō ſp req
ri ad pcti delectōeʒ. Eſt āt ſatiſfaº exterior: vt
dic̄ doc. ſub. xv. di. q. i. arti. 2º. opatio exterior
laborioſa vľ penaľ voluntarie aſſūpta ad pu
niēdū pcm̄ ad ſe ꝯmiſſū: ⁊ ad placād dīnā offē
ſā. ⁊ tūc ꝺ ꝯgruo diſtictꝭ pcis diuerſe pene rñ
dent: vt ſupbie orō. auaritie elemoſina. luxu
rie: aut gule ieiuniū. De ſatiſfactiōe ēt dictū
ē in libi. 3º. di. xx. termio 3º. ⁊ in. ij. art. ibidē.
¶ Tertiꝰ termiꝰ eſt reſtitutio: ⁊ ē rē ſtatuē in
ſtatū ꝑſtinū. vñ accipiť tripľr. Prio vt ꝯdiui
ſa ꝯ ſatiſfactionē: qr ſatiſfactio a ſacerdote in

iungitur:non sp restitutio. Scdo vt est idē ꝙ satisfactio. 3ª vt genꝰ ad ābas spēs. Et tm̄ de p° arti. ¶ Quantū ad .ij. arti. sunt .3. ꝯclōnes. Pª est de pnia. Scda de satisfactione. 3ª de restitutione. ¶ Pª est hec. Sic ad pctm̄ remouēdū mortale pnia reqrit vt virtus mōlis existat. Ista ꝯ° tres hz particulas. Pª dicit ꝙ pnia reqrit ad remouēdū pctm̄ mortale. Clamat .n. xp̄s Matth. 3°. Pniam agite appropinquabit .n. regnū celoꝝ. vn̄ ⁊ in epl'a ad demetiad virginē: scda tabula post naufram vocat nauis: eqdē bapꝰ ē hec tabula. sz qd delet pnia: cū pꝰ pctm̄ nil remāeat cessante pctōre ab actu pcti intus ⁊ ex̄. Est dm iusticia in hitu ē ⁊ in actu. Justicia qdē i hitu q̄ dr̄ caritas q̄ iustificati dicūtur apd deū q iusti sunt. sic vno mortali pctō tollit vt scdz nil tollat de ea aut intēsiue aut extēsiue. nō intēsiue: qz cū mortali pctō in q̄cūqz gradu nō stat caritas. nō extēsiue: qz caritas nō ē multi hitus sz vnicꝰ. Justicia in actu sic māet vt actꝰ: sic trāsit vt actꝰ sic i iusticia cuiꝰ subm̄ ⁊ si sit aia. vt actꝰ ē imediatū nō tn̄ rectitudis fundate in actu: sz actꝰ ni dicat mediatū. Quid ergo pnia remouet aduenies. Dicit mgr̄ i hoc .iiij. d. xviij. c. vltio quē tho. in hoc q̄rto imitat hac. di. q. ij. arti. i. in solōe pncipali 2c q̄stiūcule. ꝙ i aia q̄ peccauit remāet qdā reatus q ē q̄dā obligatio ⁊ q̄dā relatio ad penā debitā illi culpe: ⁊ ē q̄daz rl'o nō fundata sup actū culpe: sed sup eēntiā aie puia tn̄ culpa actuali. Sz ꝯ hoc ar qz ista obligaº nō ē respectꝰ intrinsecꝰ aduenies cuz nō oriat ex nā̄ extrēoꝝ. nec extrīsecꝰ qz iā cāz aliūde nō hz nisi extrēa: pctm̄ .n. iā nō ē sz fuit nec ad deū fugiat: qz tal' obligatiōis neqt ds imediata eē cā vt 1° dicat aia peccatrix. Rn̄det mgr̄ di. xviij. c. vlti. Quēadmodū q tāgit morticim post tactū remāet manꝰ imūda: dato ꝙ tactꝰ nō maneat: sic ⁊ mō. Sz ꝯ vt prius macula ista dissimilitudo aut elongatio neqt eē priuatio grē quā prim mortale pctm̄ ex toto aufert nec carenª rectitudis in actu: qz illa nō remanet i actu pn̄te q cito trāsit. vn̄ nō est imaginandū i pctōre remanē pꝰ pctm̄ mortale aliqd reale relatim aut absolutū quo dicat pctōr: si .n. p actꝰ ꝯrios posset remoueri: sic vid務ꝰ i hituatis hoibꝰ: sz hoc nūq̄ dsinit q̄tū cūqz nitat hō ad om nisi p pniaz solū: igr ē rl'o rōnis fz ꝙ dina volūtas ordiat ⁊ intellectꝰ diuinꝰ hūc puidet ordinē: vt nisi hic soluat hāc penā sp sit ordinatꝰ ad penā. vn̄ aug. sup illd ps. Bti q̄. remis. sunt iniq. vidē iqt dei ē pctā ad penā iputare. auertē aūt faciē a pctis hoc ē ei ad penā nō reseruare. ita dicit pctā ab eo

tecta: nō vt ds nō videat: sz vt nolit aiaduertē i. punire: sic in bono vr̄ q ex merit ad gloriaz ordinat i eo solū ē respectꝰ rōnis fz qd ds euz ordiat ad pmiū meritis trāseūtibꝰ. Ex q̄ ifert ꝙ pꝰ actū pcti macula offensa ⁊ reatꝰ solū est respectꝰ rōis: sz vt discōueniēs aie macula pt dici: sic p om pulchritudo: vt aūt ē obligaº ad penā reatꝰ. vt āt dinā aspicit volūtatē offēsa. nō qz ds ducat passione: sz qz vult vindicare. hocº pdestinati dū ruūt puniūt i seipis. vn̄ diuina volūtas placet: vt pz de dauid ⁊ sīsibꝰ: aut aliqd agūt vn̄ ꝯtētat ds: ⁊ si nō sit pēa formalit extat tn̄ equalēs. tn̄ regulariter p penā tollit: aut si nō tollit ordinat. Et .h. d. boe. li. iiij. de ꝯso. ꝓsa. iiij. ⁊ sr̄ vba phie. Feliciores inqt iprobos supplicia luētes q̄ si eos nulla iusticie pēa coherceat. Hocº meliꝰ ē culpā eē cuz pena q̄z culpā sine pēa: qz pēa quodd bonū ē sz pt ne ds remittē culpā ⁊ nō punire eā. dico ꝙ sic de pō sua absoluta. sz q̄ pena reittit pctm̄ ⁊ q̄ nō. dico ꝙ pēa volūtā. hec .n. deū placat: nō iuolūtaria sic pz i dānat. sz tūc ē dum quō ē pēa si ē volūtaria: ⁊ quō volūtā si est pena. Doc. nr̄. i. q. xiiij. di. arti. iij. q. i. reducit vnum q̄ternariū suū ad vnū ternariū: vt oñdat fratri frā. de ma. in spū. ꝙ meliꝰ ē hr̄e bonū ternariū q̄z malū q̄ternariū. Volūtariū inqt dr̄ tripl'r. vnoº id dr̄ voluntariū qd patiēter sustinet. 2° dr̄ volūtariū qd ḡtant acceptat: iux̄ hos duos mōs dū pctōr penā nō murmurās ꝯ deū patitur pniaz agit: tn̄ i ḡdu ifimo. 2° dū nō solū nō murmurat sz ḡtant accipit ad culmē pnie altiꝰ volat. 3° dr̄ volūtariū qd ē effectꝰ volūtat intētꝰ aut nō intētꝰ: dū qs detestat se pctm̄ fecisse: sz penaz nō cogitat. pus hz alas strutōis aut pdicis: paꝝ volat: tn̄ volat ⁊ suffic. 2ꝰ alas ornicis q̄ auis extat pulchra ⁊ ornata ⁊ fasianꝰ dr̄ ḡtant accipe deū multū letificat. 3ꝰ alas aq̄le vt suspēdat in aere ⁊ pisces videat in aq̄ natātes. i. pctōres i ꝓfundū mūdi hꝰ. Narrat .n. alber. mag. i li. aialiū dū nām aqlaꝝ pscrutat quoddā eē genꝰ aqle hmōi: vt ex cacumie aeris videat pisces natātes ⁊ subito in aq̄s se pcipitet ⁊ natet cū vno pede āseris quē hz: cū reliq̄ pdā capit. Sic h pctm̄ detestat sed tristiciā vt obm n̄ cogitat. vn̄ vt pficiat oz vt penā aspiciat ⁊ cupiat i se vindicare qd fecit. hic iā nō i ethē volat: sz i celis ē maneriū eiꝰ. hic est verꝰ herodiꝰ de q̄ scribit ps. Herodij domus dux ē eoꝝ. sz forsan qs ergo ē q̄ternariꝰ ⁊ laudat frāciscus q in q̄dº opat. cui inquā. Si volūtariū aspicis nō in q̄dº sz ternaº ābulamus. Si ḡdꝰ aspicimꝰ ascēdit ad pfectiꝰ vt herodij ⁊ aqle. testāte alb. mag. vbi .s. herodiꝰ genus

aqlaꝝ ẽ maxi^m:sic stat ĩnari⁹ ſʒ gdib⁹ fit aſcen
ſus.vñ pʒ ad obm ꝙ maxie in 3ª ĩnarij ſpẽ pe
na ẽ volũta^a ex affectu iuſticie:ꝛ ſi ſit ĩuolũta
ria ex affectõe cõmodi.⸿2^a ps ꝯclonis dicit
ꝙ pnia ẽ virt⁹.iſta pʒ ex his auib⁹:nec multũ
oʒ imorari.virt⁹.n.vt nos docuit phũs i ſcõo
ethi.ẽ hitus imediate exñs ꝓut vtiqꝫ ſapiens
determiabit.Quis ſapiẽs ideſt prudẽs meli
us determinaret ꝗꝫ patiẽter ſufferre qȯ ds in
tulit:ꝙ ꝗtant ſuſtinere qȯ ds vult:ꝗꝫ pctm̃ de
teſtari. ꝙ velle i ſe vĩdicare qȯ ſe male egiſſe
cognoſcit.vñ recte dicit glo.ſup illȯ Matth.
iij.Pniaʒ agite.p^a virtus ẽ ꝑ pniaʒ pimẽ ve
terẽ hoiem.⸿Dicit 3^a ps ꝯclonis ꝙ ẽ virtus
moral.Probaṫ.Tũ pmo qꝛ nõ ẽ theo^{ca} qꝛ ñ
hʒ deũ imediate ꝓ obõ. tũ 2° qꝛ ẽ iuſticia. vñ
ſup illȯ.ſacrificate ſacrificiũ iuſticie.qd.n.iu
ſtius ꝗꝫ vt ſuis qſqꝫ pctis poti⁹ ꝗꝫ alienis ira
ſcaṫ.ſeqꝫ puniens ꝑ pniaʒ ꝛ ſatiſfactionẽ deo
offerat.tũ 3° Iſido.Tũc iudiciũ hõ ꝺ ſe ſumit
qñ ꝑ dignã pniaʒ ſua ꝑua fcã dãnat.⸿Scda
ꝯ°ẽ de ſatiſfactiõe.ꝛ ẽ hec.Satiſfactio iterioꝛ
ſic dʒ eẽ meritoria vt exterioꝛ. nõ de neceſſita
te ſʒ ꝯgrue i caritate ipleaṫ. Iſta ꝯ°.3. hʒ pti
culas.P^a dicit ꝙ ſatiſfactio iterioꝛ ẽ merito
ria.ſicut.n.formale pcti ẽ i volũtate ſic forma
le meriti.Satiſfactio ãt iterioꝛ aut ẽ fundata
i velle:aut ẽ ipa volitio.doctoꝛe diffiniẽte ſa
tiſfactiõeʒ.q.i.xv.di.hoc tenẽte in.j.arti.Sa
tiſfactio inqt ẽ redditio volũta^a equalẽtis.ali
as indebiti.Ex q̊ inferṫ ꝙ in itẽtione ẽ pncipa
le iudiciũ.ſcdo iferṫ ꝙ meritorie pt qs magis
mereri comedẽdo ꝗꝫ ali⁹ abſtinẽdo.ex^m pʒ i
xpo ꝛ ioh^e bap.3° iferṫ ꝙ paucũ iudi^m de alio
ẽ meli⁹ niſi ei ptineat.⸿Scda ps dicit ꝙ de
neceſſitate nõ teneṫ qs exterioꝛẽ ſatiſfactionẽ
in caritate iplere.hoc.n.dře ꝙ teneṫ ẽ quodã
mõ pctõres inducẽ in lapſuʒ:aut occaſionem
deſpandi dũ neſciũt ſi aut ipleuerũt iniunctũ
aut nõ.Ex q̊ pʒ ꝙ min⁹ ſobria ꝛ min⁹ ſecura ẽ
i iſta mã opio thõe.xv.di.h⁹ q̃rti arti.i.q.iij.i
ſolõne pncipali 2^e q̃ſtiũcule.Et 2° fris richar.
de media villa eadẽ diſt.arti.i.q.i.in ſolutiõe
pncipali.ꝛ 3° doc.ſollẽ.quolib.viij.q.xviij.di
centiũ.ꝙ pnia exterioꝛ dʒ ſiue ſatiſfactio iple
ri in caritate.pʒ o^m.Dico tñ ꝙ q ſemel peni
tet ṽe ꝛ recipit ſatiſfactionẽ ꝯdignã ſibi ipoſi
tã ab eccleſia claue nõ errãte.ꝗꝫtũcũqꝫ recidi
uet nõ tenebiṫ niſi ad illã vnicã ſatiſfactioneʒ
adiplendã ꝛ ſi ipleat illã i caritate meli⁹ ẽ qꝛ
nõ tm̃ ſoluit penã:ſʒ mereṫ. Iõ 3^a ps ꝯclonis
dicit ꝙ cõgruẽti⁹ ẽ ꝙ in caritate ipleaṫ.⸿3^a
ꝯ° ẽ de reſtitutiõe ꝛ ẽ breuis ꝓ pñti.In fortu
ne bonis nẽ ꝛ fame qs ad reſtitutionẽ obliga
tur.Iſta ꝯ°.3.hʒ ptes.⸿P^a ꝓbaṫ de bonis
fortune.Tũ prio aucte aug.in epla ad mace
doniũ.ꝛ poniṫ i lra.ꝗꝫdiu res ꝑꝑ quã pctm̃ ẽ:
nõ reddiṫ ſʒ reddi põt:nõ agiṫ pnia: ſʒ fingiṫ.
Tũ 2°.xiiij.q.vi.c.ſi res.Tuʒ 3°.exo.xxi. Qui
furat⁹ fuerit hoieʒ ꝛ vẽdiderit eũ:ꝯuict⁹ noxe
morte moriaṫ:ſed ñ oʒ i hoc aſpicẽ pũctũ idi
uiſibilẽ ſicut nec i ꝯctib⁹ ſicut dicit fraṫ richã.
lib.3°.di.xxxiij.art.iij.q.iiij.Et doc.ſoll.q̊l.vi.
q.xxij.imo ꝯſiderare oʒ latitudinẽ ſm iudi^m
bõi viri.vñ veꝝ ẽ ꝙ in mutui datiõe i q̊ ꝯmit
tiṫ vſura:oʒ ſuare eq̃litatẽ ſimplr in numero
vel põdere niſi in certis gdib⁹. Frater richã.
xv.di.q̃rti h⁹.arti.v.q.v.modicũ añ ſolutiõeʒ
argu.pncipaliũ.aſſignat rõnẽ:qꝛ vſus pecũie
ẽ ei⁹ ꝯſumptio ergo ꝯcedẽs eã mutuo ꝯſumit
eã.Cõtra obijciṫ ꝑ illud de ṽboꝝ ſignificatõe
Exijt q ſeminat.Et ẽ mõ i.vi.li. quarũdã reꝝ
vſus ꝑpetuo ſepaṫ a dñio.Sed põe: aliqs hʒ
alienũ:ſed neſcit cui⁹ ꝓprie ẽ:aut reddẽ ñ pt
ſine ſumptib⁹ ꝛc̃.id qȯ dʒ cui reddet:dicit do
ctoꝛ paupib⁹.Sʒ ꝑ man⁹ c⁹:Dicit tho.xv.ꝺ.
q.v.i.arti.ſoluẽdo 3^m argu.q̃rte q̃ſtiũcule.ſic
de ipo inuit fraṫ hugo ꝺ nouo caſtro. xv.ꝺ.q.
v.arti.ij.q.iij.in ſol.pmi cãus.ꝑ man⁹ ꝯfeſſo
ris ſui:vel alicui⁹ fidelis.doctoꝛ dicit ꝑ ſeipm
cũ ꝯſilio boni viri.⸿2^a ps ẽ de bõis nẽ.pʒ.vi.
q.i.Ex merito.deterioꝛes ſunt qvitã moreſqꝫ
bonoꝝ corrũpũt:ꝙ hi q ſubãs alioꝝ pdiaqꝫ
diripiũt.ſi ergo hi teneṫ ꝛ illi.Sed nũqd pt
qs occidi ꝓ furto ſimpliciṫ aliȯ ñ itẽdẽs a iu
dice:vt nõ teneaṫ iudex ad itereẽ defũcti:Di
cit hic doc.ꝙ nõ.Cui obuiat fr̃ Ioh. ꝺ rodin
thõ.Nõ.n. ẽ veriſimile totã humanã poli^{am}
in iſto errare.Et dũ dicit Io.ſʒ ſubṫ.ꝙ ñ hẽṫ i
biblia.Dicit Io.ꝺ rodinthõ ex aduer° qȯ hʒ
Ioſue.vij.de achar.Cui 2° iohi aſſentio:ꝛ p^m
iohãnẽ in hoc paſſu ſcdo dimitto.pm⁹ ẽ in.ij.
di.xvij.terti⁹ patebit.j.⸿3^a ps ꝯclõnis eſt de
bõis fame:pʒ ꝑ aug.ad macedo^m epla ſcda ꝛ
poniṫ.xiiij.q.vi.c.i.Nõ dimittiṫ pctm̃:niſi re
ſtituaṫ ablatũ ſi reſtitui pt.⸿Quo ad 3^m ar.
ſunt.3.diffi. ⸿Si pnia ſit virtus gñalis.dicit
doc.deuo.di.xiiij.arti.i.q.ij.ꝙ ẽ ſpãlis:qꝛ aſpi
cit o^m ſub rõne ꝓpria.⸿Scda diffi. Utrũ ſa
tiſfactio exterioꝛ aliqd addat ad meritũ ſatiſ
factõi iterioꝛi.dicẽdũ ꝙ ſic:inde.n.veniũt au
reole in actib⁹ exterioꝛib⁹.⸿3ª diffi.Utꝝ eq̃
liter qs obligeṫ ad reſtitutionẽ bonoꝝ fortu
ne:nẽ:ꝛ fame.Dico ſʒ põdus bonoꝝ oblig°
ẽ ãplioꝛ.Ex q̊ pʒ ad qõnẽ.ꝙ vʒ ſacrm̃ pnie:ſa
tiſfactiõe.ꝛ reſtitutiõe impleṫ. Tũc ad arg^a.
⸿Ad primũ dico ꝙ pctm̃ mortale ñ ẽ foꝛalr
iſinitũ:ſed obiectiue:ita act⁹ meritori⁹.⸿Ad

ſcōm dicendum ꝙ nō eſt ſimile: qꝛ voluntas
hoīs aliqn̄ iniuſta eſt: aliqn̄ indiſcreta: aliqn̄
mutabilis. voluntas dei cō ſe hꝫ vt pꝫ. ¶ Ad
3m pꝫ ꝙ nō valet. non. n. loqmur informatiue
ſꝫ cōplectiue. Ex iſtis trib⁹ diſtin. tres eliciunt
ꝯclōnes de mēte mgr̄i. De. xiiij. di. hec elicit
ꝯ°. Eſt iterabilis pnīa ⁊ ꝓutilis ē i venia. Di-
cit ꝯ° ꝙ ad veniā ſacrꝫ pnīe ē iterabile. Et po
nitur per totā. xiiij. di. ¶ Secunda ꝯ° eſt. xv.
di. ⁊ eſt h. Nō diuidit pnīa: ſed ꝑficit acrimo
nia. i. ſatiſfactione. Dicit ꝯcluſio ꝙ confeſſio
nō dꝫ dimidiari: ⁊ ꝑficit ſatiſfactione. Et poni
tur ꝑ totā. xv. diſt. ¶ Tertia ꝯ° eſt. xvi. di. ⁊ eſt
hec. Pars pnīe: ſatiſfactio ⁊ ꝯfeſſio contritio
pie. Dicit ꝯ° ꝙ hec tria: cōtritio: cōfeſſio: ⁊ ſa
tiſfactio: ſunt ꝑtes pnīe. Et pōit ꝑ totā. xvi. di.

Ic oritur q̄o multiplex ⁊c̄. ¶ Hic ſigt̄
h xviij. di. huius quarti: que ita hꝫ ꝯtinua
ri ad ꝓcedētes. Nā poſtꝙ mgr̄ d. xiiij.
⁊. xv. manifeſtauit qd pnīa hꝫ interius: ⁊ ſcd̄o
elucidauit qd ei ſit exterius in di. xvi. Nūc in
hac pn̄ti di. clarificat qs miniſtret ei exterius
Et hꝫ diuidi pn̄s di. in tres ꝑtes ꝓncipales ſꝫ
tres ꝯcluſiones. In pª querit vtrū cōfeſſio ſit
neceſſaria pctōꝝ ad iuſtificationē. In ſcd̄a an
cōfiteri corde ſufficiat: vel ſit neceſſe per ꝓla-
tionē. In 3ª cui eſt neceſſe ꝯfiteri vel ſuā face
re ꝯfeſſionē. Pª in ꝓn. Secūda ibi. Iā ſcōm
q̄ōnis articulum inſpiciamus ⁊c̄. Tertia ibi.
Nunc priuſꝙ premiſſis auctoritatibus ⁊c̄.

Trū annos diſcretionis hn̄ti ad iuſtifi
v catione hn̄dā neceſſe ſit confiteri oīa
pctā ſua ꝓprio ſacerdoti. Et arꝫ ꝙ non
tripl'r. ¶ P° ſic. Cōfeſſio nō eſt ꝯtēta in aliq̄
ꝓcepto decalogi: g° nō ē neceſſaria ad ſalutē
ſimpl'r. Añs pꝫ. qꝛ decalogus erat de lege nē
adminus obligabant in lege moſayca ad cu-
ſtodiēdū decalogū: nō āt erāt obligati ad fa
ciēdū ꝯfeſſionē ſacr̄alē. Pꝫ ꝯñ̄a. qꝛ decalog⁹
ſufficiebat ad vitā eternā. Tū p° Matth. xix.
Si vis ad vitā ingredi ſerua mādata. Tū ſcd̄o
Luce. xviij. Precepta noſti. Tuꝫ 3°. Luce. x.
Hoc fac ⁊ viues. ¶ Scd̄o arꝫ ſic. Nullus obli
gat ad ipoſſibile: igit nō oīs hn̄s diſcretionis
ānos tenet ⁊c̄. Pꝫ añs. Añ ieroñ. in ep̄l'a de
explanatōe fidei catholice ad damaſuꝫ papā
q dic̄ deū ꝓcepiſſe ipoſſibile anathēa ſit. Pꝫ
ꝯñ̄a. qꝛ mutus nō pōt loq. ¶ 3° arꝫ ſic. nullus
tenet mentiri. ergo nō oīs hn̄s diſcretiōis an
nos tenet ⁊c̄. Pꝫ ꝯñ̄a. qꝛ deo ꝓpicio ſūt mul
ti qui nō peccāt mortaliter ꝑ totū annū. mēti
rent āt ſi dicerēt ſe peccaſſe mortal'r. Añs pꝫ.
qnimo tenet nō mētiri ſaltē ꝑnitioſe. ¶ Op
poſitū. Ambroſius in lib. de paradiſo. nō pōt

quiſꝙ iuſtificari a pctō niſi añ pctm̄ fuerit cō
feſſus. Scd̄o Augu. nemo dicat ſibi occulte:
ago pnīaꝫ. nouit d̄s qꝛ in corde ago: ⁊ ſeqtur
ergo ſine cā dictū ē: q̄ ſolueritis i terra: ſoluta
erūt in celo: ergo ſine cā claues date ſunt fru
ſtram⁹ ṽbū xp̄i. Tertio idē ſup illud locū p̄s.
nō abſorbeat me ꝓfundū: pute⁹ ē ꝓfunditas
iniqtatis: i quē ſi cecideris nō claudet ſup te
os ſuū ſi tu nō claudis os tuū. ¶ In iſta q̄ōe
⁊c̄. ¶ Quo ad pm arti. termini ſunt Iuſtifica
tio. āni diſcretōis. Ꝓpri⁹ ſacerdos. ¶ Pri
mus termin⁹ eſt iuſtificatio. Quis de iuſticia
dictū ſit li. ij. di. xxix. in 2° termino. ⁊ āpli⁹ lib.
iij. di. xxxiij. termino p°. tū̄ de pn̄ti ē nōndū ꝙ
iuſtificatio ē q̄dā diſpō in iuſtificato: q̄ fit a iu
ſtificāte effectiue. ſꝫ a iuſticia q̄ in ꝓpoſito vo
cat caritas formal'r. Ex q̄ ſeqtur ꝙ ſunt. 3. iuſti
ficationes. iuſtificatio p° iuſtificantis effecti
ue: ⁊ ē d̄s ſm connotatū ⁊ noīat actioneꝫ aut
ꝓductionē formaliter. Scd̄o iuſtificatio for-
malis. ⁊ dr̄ a turonēſi fratre nicho° boueti in
ſuis ꝓdicamētis: in ꝓmento q̄litatis act⁹ for-
me. nec differt vt qdā dicūt a forma real'r. Sꝫ
ꝯ̄: qꝛ pōt eſſe ſepata iuſticia creata pō diuina
abſoluta a quocūꝙ iuſto: ⁊ tūc nō iuſtificabit
erit ergo ſine actu formali: ergo nō ſunt ideꝫ
realiter. Sic. n. arguit ph̄s i. vij. thopi. de eo
deꝫ ⁊ diuerſo. Tertio iuſtificatio q̄ eſt paſſio.
iuxta phi dictū in 3° de aīa. Intelligere ē q̄d-
dā pati: ſicut. n. intelligimus nō inꝙtū ꝓdu-
cimus intellectionē: ſꝫ inꝙtū ſuſcipim⁹: ſic iu
ſtificamur inꝙtū iuſticia informamur. Et no
tandū ꝙ hm̄ōi iuſtificatio dr̄ tripl'r. Primo
ad iuſticiā ꝓparatio. Scd̄o iuſticie. i. caritatis
infuſio. Tertio iniuſticie exercitatio. In prio
āt ꝯ°. in ſcd̄o ꝯtri°. in 3° ꝓſecutio. ¶ Scd̄s ter
min⁹ ē āni diſcretiōis. gl. ex̄ de peni. ⁊ remiſ.
Oīs vtriuſꝙ ſexus. dicit ſup illo ṽbo. annos
diſcretiōis. i. cū ē doli capax: qđ citi⁹ fit i vno
q̄ꝫ in alio vt videm⁹. Et hoc notat fr̄ richā. in
pn̄ti di. ar. ij. q. iiij. ſoluēdo ſextū argm. ¶ Ter
tius termin⁹ ē ꝓprius ſacerdos. vn̄ nōndū ꝙ
ꝓprius ſacerdos dr̄ tripl'r: vt notat doc. de. in
3ª ꝑte pn̄s di. ar. i. q. ij. cōiſſime. cōiter. ⁊ ꝓp̄e.
Cōiſſime dr̄ ꝓpri⁹ ſacerdos q pōt ꝯfitentē ab-
ſoluere: ſiue ꝑ ꝓpriā auctēꝫ: ſiue ꝑ cōmiſſionē
vel demandationē: vt ſunt illi q ꝓuilegiū hn̄t
ꝓdicādi: ⁊ dū ꝓdicāt audire ꝯfeſſiōes. Cōiter
vero dr̄ ꝓpri⁹ ſacerdos oīs ille qui ex ꝓpria
auctē ⁊ officio tāꝙ ꝓlatus ordinari⁹ pōt ab-
ſoluē: vt ep̄s. Proprie ṽo ꝓpri⁹ ſacerdos dr̄
qui admiſtrat ſacr̄a: ⁊ cui cōmiſſa ē ſpālis cu
ra ⁊ iſte eſt ſacerdos ꝓrochialis. vn̄. ī. dicit. ꝙ
ꝯfeſſi ꝓuilegiatis debēt iduci vt ꝯfiteāt ſemel

in āno suo ꝓprio curato: ⁊ credit ꝙ teneᷓ qñ
curati sunt bōi ⁊ idōei: ⁊ ab eis exigiᷓ ꝯfessio:
qꝛ hmōi ꝓuilegiū datū ē in fauorē ppl'i: ⁊ ꝓui
legiat⁹ nō hꝫ cōmissionē nisi in cāu. s. qñ sacer
dos ñ ē idone⁹: aut alia legitia cā. Si. n. inqt
hērēt ꝓuilegiati cōmissionē plenariā: idē eēt
iudiciū sic de ordina°. sicut pꝫ ꝺ pniarijs dñi
pape. Ad hāc sniam adducūt moderni bullā
martini q̄rti missaꝫ gñali ⁊ ꝓuicialib⁹ orꝺ. fra
trū minoꝝ: q̄ incipit. Ad fruct⁹ vberes. sic pri
die vidi pisius. ⁊ eis vꝫ achilles: qꝛ dꝫ in fine.
volumus āt ꝙ hi q fratrib⁹ ꝯfitebunᷓ eisdē su
is prochialib⁹ p̄sbiteris cōfiteri saltē semel in
anno: ꝓut gñale ꝯciliū statuit: nihilomin⁹ te-
neātur ꝙꝙ ijdē frēs eos ad hoc diligenter ⁊
efficaciter fm datā a dño eis grāꝫ exortētur.
Ex q̊ tria iferūt. Pᵐ ꝙ statuᵐ gñale p ꝓpriū
sacerdotē curatū solū itelligit. 2ᵐ ꝙ prochia
ni ad hoc teneᷓ facē. 3ᵐ ꝙ frēs ad hoc debēt
eos inducē. Credo tñ dᵐ id qꝺ dꝫ cōiᷓ distin-
gue tpa ⁊ cōcordabis scripturas cū suppoꝛᵉ
snie melioris. ꝙ dñs bonauēᵃ fuit añ viēnēse
ꝯciliū in q̄ sunt edite clemētine: q̄ septim⁹ lib
nuncupanᷓ: q̄s iohēs publicauit. Sic ⁊ papa
martin⁹ q illā bullā edidit: ⁊ tpe i° ꝓuilegiati
ptātē solū hēbāt: de q̄ loquūᷓ papa martin⁹ ⁊
doc. deuo. Sꝫ postmodū discidio ꝯsurgēte in
ter curatos ⁊ priuilegiatos satore id malorū
opante: vt pꝫ in decretali. dudū. ⁊ i decretali.
Inter cūctas. quā edidit bñdict⁹. Et 3° in de-
cretali. Sup cathedrā papa approbante ꝯci
lio ad se dādā discordiā fratrū āpliauit potē-
tiā: si ꝓcedat vt notaᷓ. ⁊ illꝺ ꝯciliū viēnēse tā
te fuit auc̄tis sic lateranū ꝯciliū: in q̄ fuit illa
decretal' edita. Ōis vtriusqꝫ sexus. Et vl° ⁊ iu
ra seq̄ntia ꝓcedētia declarāt. vñ pꝫ solutio ad
illa q̄ inducūᷓ. Et dū dꝫ tñ ꝙ ꝯciliū gñale late
ranū p ꝓpriū sacerdotē solū itelligat curatū
qꝛ dꝫ suis prochialib⁹ p̄sbiteris nō seq̄ᷓ: qꝛ ēt
aliqñ ep̄s i iure vocaᷓ prochial' sacerdos: vñ
ē fallatia ꝯñtis ē aīal g° hō: prochiali p̄sbite-
ro: ergo curato. Assumptū pꝫ ex iure. vñ ep̄a
tus qñqꝫ prochia ⁊ ep̄s p̄sbiter prochialis ap
pellaᷓ. ex̄ de prochijs ⁊ alienis prochiāis nul
lus. ⁊. ix. q. ij. null⁹. ⁊. c. nullus ꝓmas. ⁊. c. vlt°
Et fr̄ rich. de me. vil. i p̄ñti di. ar. iij. q. ij. q fuit
amplia^m⁹ iurista alia omissa opione ꝓmā rō-
nabilē dicit: dicāt hij curati ep̄is ꝙ ipis ꝯfessi
de necessitate ꝯfiteri eisdē semel in āno tenēᷓ
sic. n. curatū martin⁹ itellexit ꝓpriū sacēdotē
nō auderēt nō deberēt: si igᷓ ipsi cōmittē p̄ñt
loco sui qꝺ nō negāt sꝫ gloriant plurimū cur
nō possit cōmittē ēt eccl'ia scā dei: aut ip̄e ep̄s
qꝺ iā fecit. vt pꝫ i decretali. sup cathedrā. mō

inibi obseruato: pabola hec est nō sacrati mi
noris sꝫ p̄sumptuosi hoīs. sic in p̄sbiteris scl'i
adipleat ꝺs vt nō cogiteᷓ nisi boᵐ ouis ⁊ nō
lana ⁊ erit pax in diebus nostris. ¶ Quātuꝫ
ad scꝺm arti. sunt tres ꝯclusiones. Pᵃ est de
ꝯfessionis institutione. Scꝺa de ꝯfessionis in
clusione. Tertia de ꝯfessionis p ecclesiā expli-
catione. Pᵃ est hec. Nec lege moisi aut nē ē
a xp̄o ꝯfessio ištituta sꝫ grē. ista ꝯ° tres hꝫ par
tes. ¶ Pᵃ ps dicit ꝙ ꝯfessio sacr̄alis nō fuit
instituta in lege nature. Probaᷓ: tūc in statu
innocētie fuisset hec obligatio. illud. n. veruꝫ
p̄cticū qꝺ est de lege nē loquēdo ꝓprie: aut ē
notū ex terminis aut maniᵐ sequi ex talibus
ꝓncipijs: cuiusmōi sᷓ sequētes de necessitate
ꝯcl'ones: lꝫ qñqꝫ lex nē extēdaᷓ ad ea q̄ sᷓ ꝯso
na tali dictami: intm̄ ꝙ statiꝫ notū ē oib⁹ illꝺ
ꝯuenire illi legi. Ex q̊ inferᷓ defect⁹ grāni de
iure nē loquētis in priñ° decretoꝝ. Humanū
gen⁹. volēdo ꝙ illa q̄ sunt in lege ⁊ euā° sunt
de lege nē. nec valet quorūdā excusatio dicē
tiū ꝙ loq nitiᷓ pticulariter: pꝫ ꝙ nō est ad itē
tionē ei⁹: imo apud eū illa singularis vꝫ vl'eꝫ
qꝛ nec oīa ibi ꝯtēta sᷓ nota ex termīs nec ex ta
libus 2° sequunᷓ necīo: nec 3° ꝟa euidēter cō
sona talib⁹ ꝓncipijs nec ꝯcl'onib⁹. vñ oꝫ si sal
uam⁹ eū diceᷓ: ꝙ extēdebat nomē iuris nālis
ad ius positū ab auctore nē: ꝯ ius positiuum
aliūde positū q̄ꝫ a ꝯditore. Et si qs obijciat p
gl. geñ. 3. Adā vbi es. vox ē inqt increpātis ⁊
ꝯfessionē ingrētis. Et de aarō ⁊ filijs ei⁹ legiᷓ
Leuiᷓ. xvi. ꝙ debuerūt ꝯfiteri pctā filioꝝ isra
el. Dicēdū ꝙ adā pctm̄ ꝓpriū recognoscere
deo debuit a q̊ abscōdere nō potuit: sꝫ h̄ deo
nō fecit: sed seip̄ꝫ excusauit i mulierē retorq̄n
do. ñ tñ ꝯcludit ꝙ faciēda eēt hoi ꝯfessio. Ad
scꝺm dꝫ ꝙ in tota lege ista sacr̄alis cōfessio ñ
fiebat sꝫ i gñali q̊dā publice dicebaᷓ peccaui
m⁹ iiuste egim⁹: ⁊ hmōi publica ꝯfessio dispo
sitio erat ad petēdū miāꝫ dei. Ex q̊ iferᷓ coꝝᵉ
ꝙ auc̄tates loquētes in antiq̊ testō ꝺ ꝯfessiōe
sᷓ vocales ñ reales: vt ꝯfessio publica danieᷓ
aut alteri⁹. Et dato ꝙ sit notū p nām vt cōfor
me rōni eē iudicē maloꝝ ⁊ retributorē bono
rū nō tñ ꝙ i tali mō accāre se dꝫ ꝺlinquēs ma
xie cū ille iudex p se cūcta cognoscat: ⁊ qlibꝫ
possit in se vindicare qꝺ deliqt in se: nec rōnē
hꝫ sufficiētē i se. vñ sic recurrat ad aliū vt iudi
cē. cuilibet. n. cōmisit ꝺs vt sit mister ei⁹ i vin
dicādo culpā quā cōmisit. Et sic pꝫ pᵃ ps cō
clusionis ꝙ nō ē cōfessio de lege nē. ⁊ scꝺa ꝙ
nec de lege mosayca. Sed 3ᵃ ps dicit ꝙ a xp̄o
est instituta ꝯfessio in lege grē. Quō. n. tā ar
duū ꝓceptū eccl'ia tradidissꝫ: nisi i dino iuᷓ fū

damnatū būisset. vñ ꝛ aũcꝫ gcꝫ eccia statuerit
scti dixerūt cōfessionē obligaꝛ. Si.n.illō cam
allegaꝛ. ex̄ de peni. ꝛ remis. pꝫ ꝙ illō cam ē in
nocētij ꝺtij i cōcilio lateranēsi. Añ āt illō tp̄s
p multos ānos erat aug. plusꝗ̄ p.lxxx.q p̄di
cat ꝯfessionē valde necāriā. sic̄ i lib. suo de v̄a
ꝛ falsa pnia appet. nec facile iuenit canonista
ꝯciliū aut p̄ceptū eccie: q̄ fuerit istituta ꝯfessio
vt mō de ea loqmur. hāc tñ opionē tꝫ bartho
lome⁹ brixieñ. sup de pnia. di.v. in p̄n°. vbi mł
tis iprobaꝛ opionib⁹ suā subdit ipaꝫ fuisse isti
tutā a q̄dā cōcilio eccie potiusꝗ̄ noui aut ve
teris testi institutione. Sꝫ cū reuerētia turpe
loqꝛ: allegat qꝛ ita ē: sꝫ vbi de hoc nō oñdit q̄
si theolog⁹ dr̄et hoc eē: sꝫ nō pbās. etiā si hec
opio esset vera papa nō tenereꝛ cōfiteri. dato
ꝙ eēt sup ꝯciliū gñale. hāc abissū nō itroeo p
pñti. Et si dicaꝛ vt dic̄ brixieñ. ꝙ nō ex biblia
sed aliūde ꝯfessio ortū hꝫ: greci ingt nō ꝯfiteꝛ
Argm ē de scō ñ ō iur̄ mł̄tas laudabiles ꝯsue
tudies omiserꝛ a recessu sedis aplice: aut for/
san nō ita ē mādatū eni aliūde fuisset lr̄is sic̄
de suis alijs abusionib⁹: de qb⁹ nō tacēt latini
vñ meli⁹ ē nos vidē alti⁹ vñ ē istituta. An a x°
imediate: de q̊ dicat euām. aut scd̄o in aplica
doctrina. Aut 3° dato p̄cepto vocalir̄ aplis ꝛ
vocalir̄ ab eis pmulgato. Pm magis ē tenē
dū si solidū habeaꝛ fūdamētū. ñ illō Matth.
xvi. Tibi dabo claues. solū ē pmissio ō datiōe
futura. vñ si qd valeat illō ē Jo.xx.ca. Accipi
te spm̄sctm̄ qꝝ remiseritis pctā remittunꝛ eis
ꝛ q̊rū retinueritis retēta sūt. Ar̄ eni sic. Data
ē ptās aplis ꝛ i eis p̄sbr̄is remittēdi pctā mi
sterialir̄: sꝫ arbitrari in cā ignota nequeūt. g°
ē cā manifestāda: q̄ manifestatio ꝯfessio ē. g°
ex hoc pctōres obligāꝛ ad manifestādū vul
nera pctōꝝ. Sꝫ forsan qs dicet: veꝝ ē: istitutū
est sacr̄m ꝯfessiōis a xp̄o: si qs velit accipe: sic̄
extrema vnctio: nullū tñ eoꝝ ē simplr̄ necessa
riū ad salutē. Et dū dr̄ sūt arbitri: verū ē si qs
vult se submittē: vt pꝫ ex ꝯmissiōe. dic̄ eni xp̄s
affirmatie. quoꝝ retinueritis pctā retēta erūt
sꝫ negatiuā nō ptulit. q̊ꝝ nō retinueritis pec
cata ꝛc̄. in q̊ notaꝛ ꝙ in cōmissiōe nō ē p̄cisio.
Sed ar̄ ꝫ. nulli cōmittiꝛ ptās iudiciaria nisi
alicui iponaꝛ necitas cōmittēdi se sibi: sꝫ apo
stolis cōmissa est auctas iudiciaria. igr̄ pplis
necessitas cōmittēdi se sibi. ꝛ pꝫ assumptū. qꝛ
null⁹ est iudex alicui⁹ in cui⁹ ptāte ē iudicari
ab illo vel nō iudicari diceret ꝙ apl̄i habue/
rūt ptātē arbitrariā si aliqs se eis cōmitteret
al̄s nō: qō nō hꝫ vn⁹ alius sciēs ius sꝫ cōmis/
sione carēs. Sꝫ alir̄ ar̄. Ois pdēs p̄mā gr̄aꝫ:
teneꝛ illā q̄ꝫtū in se ē repare v̄tute illi⁹ p̄cepti.

Diliges dñꝫ deū tuū ex toto corde tuo ꝛc̄. ꝛ
v̄tute illi⁹ p̄cepti. Diliges teipsū. pctōr amisit
p̄mā gr̄am ꝛ pōt illā recupare p istud sacr̄m
ab isto arbitro datū. qꝛ istō ē istitutū vt reme
diū efficax ad recuperādā p̄mā gr̄am. ex illo
v̄bo iohānis.xx. Quoꝝ remiseritis. igiꝛ ꝛc̄. ꝛ
sic ꝯcludeꝛ necitas ꝯfessionis ex trib⁹. Ex illo
Jo.xx. Quoꝝ remiseritis ꝛc̄. Scd̄o ex illo. Di/
liges dñꝫ deū tuū ꝛc̄. 3° ex illo. Diliges teipꝫ
Sꝫ diceret qs. veꝝ ꝙ pdēs p̄mā gr̄am teneꝛ
ad recuperādā eā p hāc viā vł aliā: sꝫ sūt alie
vie possibiles. Sꝫ i ꝯriuꝫ dr̄eꝛ. Nulla via ē ita
facił vt ista: nulla eque certa vt ista: vt ñ soluꝫ
nō oporteat attritionēꝫ hr̄e: sꝫ ipedimētū nō
ponē. magis aūt cert⁹ ē qs ꝙ ipedimentū nō
ponit q̄ꝫ ꝙ attritionēꝫ hēat maxie sufficientē
ꝛ tūc sic̄ hō teneꝛ eligē viā magis facilē ad sa
lutē ꝛ viā securiorē. aliogn seipꝫ expōeret pi/
culo ꝛ dr̄eꝛ ꝯtēptor ista ē hmōi: ē eni facilima
est ēt certissima: igr̄ ex v̄bo xp̄i in ioh̄.xx.c.2°
dilectōe dei: ꝛ ꝺtio suiipsius ad hoc teneꝛ. Si
ista rō ꝯcludat bñ qdē hic tñ hēm⁹ ꝙ ē reme
diuꝫ vtilissimū cōitati ꝛ certissimū: sicut dato
ꝙ in bap° flamis multi baptizati sint hoies:
tñ baptism⁹ flumis dat⁹ fuit cōitati vt vtilis.
Et si cōtendas ista verba nō oñdere ꝯfessiōeꝫ
tūc fuisse istitutā: nūqd scd̄m diceꝛ ꝙ. s. id p̄ce
ptū habeaꝛ ex v̄bis alicui⁹ apl̄i. frater alexan
der de hal' id velle vr̄ in q̄rta pte sūme tracta
tu de ꝯfessiōe ex illo v̄bo Jacobi.v. Cōfitemi
alterutrū pctā vr̄a. Sꝫ vñ hoc habuit btūs ia
cob⁹ cū solū eēt ierosolimis ep̄s: vt i tā mag°
totā obligarꝫ eccl̄iaꝫ dei. nec ierosolymitana
erat tūc p̄ncipał eccia. nc romāi dicūt tc̄ suspē
sā ptātē petri. nec p̄t dici ꝙ p̄ceptū dñi publi/
cauit. ex mō eni loq̄ndi ōbebat oñdi: qō ñ pꝫ
sic̄ pꝫ p illō apl̄i. i. coꝝ. vij. qñ voluit publica/
re p̄ceptuꝫ dñi: dicit: p̄cipio nō ego sꝫ dñs. qñ
āt vult facē ppriā psuasionē dicit. ego ñ dñs.
aliogn nō eēt manifestū eccl̄ie illuꝫ p̄conē vł
nō. quoꝝ neutrū pꝫ i v̄bis iacobi: dic̄ eni. Cō/
fitemi alterutrū: nō ingt sacerdoti. ꝛ orate p i
uicē: vbi null⁹ diceret eū istituisse sacr̄m. vñ cō
cludiꝛ ex illis v̄bis nos istruxisse ad hūilitatē
qꝛ ꝯfitemi alterutrū pctā vr̄a: dicēdo vos pec
catores: ꝛ ad supnā caritatē: ꝛ orate p iuicē. si
nō teneꝛ p̄mū nec scd̄ꝫ teneaꝛ. 3m ꝙ oreten⁹ h̄
ipauit aplis: ꝛ apl̄i oreten⁹ narrauerꝛ eccl̄ie.
Sic eniꝫ Jo. vltio dr̄. Mł̄ta qō ꝛ aa signa fec̄
Jh̄s: q̄ nō sūt scripta in libro h̄. Et ex̄ de cele/
bra. mis. c. cū marthe. ¶ Scd̄a ꝯ° est ō ꝯfessio
nis iclusiōe. ꝛ ē hec. Cōfessio sic cadit sub p̄ce
pto vt ꝯfitēs ꝛ cui ꝛ q̄liter videaꝛ. Ista cōclō
hꝫ tres pticulas. Prima ē ꝙ in cōfessione oꝫ

aſpicẽ qs eſt cõfitẽs. dicit decretał: hñs ãnos
diſcretiõis. Quis eſt ille: q ſcit diſcernẽ inter
bonũ ⁊ malũ ꝯ legẽ dei: ⁊ nõ ſoluȝ i malis ad
q̃ nã eſt ꝓna: ſed ſcḋo in bonis vt btã agnes
cui⁹ iſantia ꝯputabał in ãnis: ſed erat ſenect⁹
mẽtis imenſa. ⁊ 3° iterrogat⁹ ordinate ꝑcipit
qd ꝯ legẽ dei ⁊ qd nõ. ſed ſi cõfiteł qd querił
pctm̃ mortale nõ veniale de nescio. ⁊ hoc faci
at diligẽti inueſtigatiõe quãta de aliq̃ arduo
nec diuidat: vt vnuȝ dicat vni: reliquũ alteri:
totũ vni ne ſit ypocrita. Et nõ ſolũ pctm̃ i ſe ſȝ
circũſtãtias crimis iuxta qḋ ingt aug. Cõſide
ra q̃litatẽ crimis. in loco: i tpe: in pſeuer^a: i va
rietate pſone ⁊c̃. ⁊ maxĩe aggrauãtes aut trãſ
ferẽtes in aliaȝ ſpẽm pcti. ¶ Scḋa pticula ẽ:
cui ꝯfitebił. ſacerdoti hñti auctãtẽ. ¶ Tertia
pticula. Qualił quo ad tẽp⁹: in piculo mor-
tis vt pparet ſe ad miſericordiã dũ mare aſcẽ
dit periculoſuȝ: dũ bellũ vult intrare: dũ pre-
parat ſe ad eucha^am. ⁊ reliq̃ ſilĩa etiã qualił q̃
ad ſe hũilił veniẽdo. ſecũdo ꝓponẽdo emen-
dã. 3° ſe ſubijciẽdo ecclĩe: nõ ꝙ ſit de neceſſita
te obligat⁹ ad capiendã pniam ſibi iniunctã
a ſacerdote: ſed patienł ſufferẽdi penã ſibi in
fligendã a deo: hic aut in purgatorio. ¶ Ter
tia ꝯclõ eſt de cõfeſſiõis p ecclĩaȝ explicatiõe
⁊ eſt hec. Quis: cui: qñ cõfeſſio ipleał eccleſia
explicat. que hȝ tres pticulas. ¶ Prima qs.
icipit decretał. Ois vtriuſq; ſexus. cũ ingt ad
annos diſcretiõis. hic ingt frater robert⁹ hol
cot orḋ. pdicatorꝝ in q̃rto ſuo: pro ioco eſt nõ
dȝ capi: oĩs vtriuſq; ſex⁹ ꝓ hermofroditis q
vtrũq; ſexũ hñt: ſed intelligi hȝ ⁊ diſtribui ꝓ
viro ⁊ muliere ad annos diſcretiõis adultuȝ
ſiḡt mõ pexpoſito. Sed que teneł ꝯfiteri refe
rendo ad eandẽ ptẽ ꝯclõnis pp cõſimile pri-
cipiũ. dicit hic frater richar. arti. ij. q. iiij. in ſo
lutiõe ad primũ arg^m ꝙ pctã mortalia ſi hȝ ⁊
nõ venialia. ſi nõ hȝ mortalia teneł ꝯfiteri ve
nialia: pp pceptũ ecclĩe. Tã durũ: tã groſſuȝ ẽ
hoc qḋ dł ꝙ hoc nõ itelligit doc. ſub. qꝛ argu
it cũ dł in iſto decreto. Ois vtriuſq; ſex⁹ ⁊c̃.
oĩa pctã: aut fit diſtributio ꝓ pctis venialib⁹
⁊ mortalib⁹ ſil': ⁊ ſic hñs mortalia teneł cõfite
ri venialia: ſi nõ fit diſtributio ꝓ venialib⁹ nõ
teneł ea cõfiteri: dato ꝙ nõ habeat mortalia.
vñ ꝯcludit doc. ſubt. ꝙ null⁹ ex ſtatuto ecclĩe
teneł ꝯfiteri venialia. ¶ Scḋa ps ẽ cui ecclĩa
ſpecificauit. ꝓpo ſacerdoti: qḋ in pmitiua ec-
cleſia fieri nõ potuit ex diſcurſu apłico ad di
uerſas ꝓuicias. Et dȝ accipi ꝓpri⁹ vt nõ diui-
dił aut diſtinguił ꝯ ꝯe^m. ſic eni qlibȝ ſuũ ꝓpri
um hr̃et confeſſorẽ in ȝona vt dicał: imo mul
totiẽs ꝯtingit vnũ ſubijci duob⁹ eque prio. vt

pȝ i ciuitate aurelianeñ. in ſctõ paulo: in cui⁹
ecclĩa ſũt duo curati eque primi. Sed dȝ capi
vt diuidił ꝓpri⁹ ꝯ alienũ. ⁊ tũc appliceł diſti°
bonauẽture de q̃ in p° arti. ¶ Tertia ps ꝯclõ
nis ẽ de qñ. ſpecificauit paſcha: ñ diẽ paſche.
ſic pȝ in decretali. vñ ſi qs mot⁹ ob reuerẽtiaȝ
xp̃i: q cenã fecit die iouis: ⁊ corp⁹ ſuũ ſibi de-
dit ⁊ aplĩs: ꝯfitereł. ⁊ corp⁹ ſuũ dñi. ſ. ſuſcipet:
nõ crederẽ obligari ad ſumẽdũ die paſche ex
ꝟtute decretał. paſcha eni hic tps nõ diẽ ſiḡt
Sed querił ſi qs peccat mortalił vtrũ teneał
ſimplr̃ cõfiteri hĩta oportnnitate ſacerdotꝭ: ⁊
nõ expectał paſcha. Frater alexãder de hał.
de qñ cõfeſſionis diẽ ꝙ ſic. Frater richar. hic
arti. iij. q. vi. dicit ꝙ nõ. niſi ꝓpoſito ꝯfitẽdi in
paſcha. Doc. ſubti. hic tria notatiõe digni^ma
diẽ. Primũ ꝙ añ editã decretalẽ null⁹ obli-
gabał ad ꝯfeſſionẽ niſi ad tps indetermiatuȝ
añ mortẽ. Scḋȝ p⁹ editã decretalẽ ſolũ ad ſe
mel in ãno. Tertiũ ꝙ nũq; dȝ hr̃e volũtatẽ ſȝ
ſp volũtatẽ ꝯfitẽdi. ¶ Quãtũ ad 3^m arti. ſunt
iij. diffic. Qñ ꝯfeſſio fuit iſtituta a xp̃o. Dicẽ-
dũ die reſurrectõis de ſero. ſicut legił Jo. xx.
Quorꝝ remiſeritis pctã ⁊c̃. tenẽdo pmã. ſ. viã
iuris diui. de qua patuit in pma ꝯclõne art. ij.
⁊ pñte petro. iõ mirꝝ nõ eſt id qḋ diẽ Ambro.
de petro. Lachrymas lego: ſatiſfactiõeȝ nõ le
go: qꝛ adhuc iſtituta nõ erat. ¶ Scḋa difficł.
Si laico eſt faciẽda ꝯfeſſio. Dico ꝙ nõ ſacrał
ſed aliqñ ex hũilitate vt dicit iacob⁹. ¶ Ter-
tia diff. Si cõfeſſio ẽ faciẽda p interptẽ. Tho.
in pñti di. arti. iiij. q. iij. ſoluẽdo ſcḋȝ arg^m que
ſtiũcule 3^e dicit ꝙ ſic. Frater Jo. nõ eſt ꝯtent⁹
ſic eni malignari poſſent ꝯfeſſor ⁊ iterpres ꝯ
ꝯfitentẽ: ⁊ iſte for⁹ ẽ ſecretiſſim⁹. Thomas cã-
tuarieñ. ẽt ſcripſit alexãdro 3°. qḋ fecerat ve-
niã petẽs ãbo thõe ſcti: vn⁹ dicẽs: reliquus fa
ciẽs. tuti⁹ eſt tñ vtrũq; negare ⁊ ꝯfeſſiõe vtivt
ea vtẽdũ ẽ. Ex q̃ pȝ ad qõnẽ. ꝙ hñti ãnos diſ
cretiõis ad hñdã iuſtificatiõeȝ neceſſe ẽ ſaltẽ
in ꝓpoſito hr̃e volũtatẽ oĩa pctã mortalia ꝓ-
prio ſacerdoti ꝯfiteri. ¶ Tũc ad arg^a. ¶ Ad
primũ dicẽdũ ꝙ cõfeſſio hȝ reduci ad primũ
pceptũ. ſ. ad honorẽ dei. nõ tñ ẽ de lege nãe: ſi
cut honor dei: qꝛ nõ eſt nota exteris. ¶ Ad ſe
cũdũ dł: dato ꝙ mut⁹ nõ loquatur: hȝ ſigna.
¶ Ad tertiũ dicẽdũ ꝙ q pctm̃ mortale nõ hȝ
nõ teneł ad cõfeſſionẽ faciendã. ſed p ſcriptũ
videł ne eſſe faciẽda ꝯfeſſio. dico ꝙ nõ. lȝ tho.
dicat o^m vbi. s. ⁊ ali⁹ tho. licet nõ dixerit: fecit
tñ. Ex iſta di. ſicut de pcedẽtib⁹ ſequunł. iij. cõ
clõnes de mẽte mgr̃i. Pria cõclõ ẽ. Sola cõ
tritio ſepi⁹ ſufficit vt ſit remiſſio mali qḋ effic.
Dicit ꝯclõ ꝙ aliqn remittił pctm̃ p ſolã ꝯtri-

tionez. Et ponit a pncipio pñtis di. vsqz ad illud. c. Iā scdz qōnis arti[m] rc̄. ¶ Scd̄a ɔclō. Pro tuo scelē dic deo gemit⁹ ⁊ noli fundit⁹ viro abscōdē. Dicit ɔclō ꝙ cōfessio ē faciēda deo ⁊ hoi. Et ponit ab illo. c. Iā scōm rc̄. vsqz ad illō. c. Nūc priusqz premissis rc̄. ¶ Tertia ɔclusio. Sacerdotibus fit cōfessio. sic opinio inest pluribus. Dicit ɔclō ꝙ sacerdotibus facienda est cōfessio: vt cōis opinio dicit. Et ponit ab illo cap°. Nunc rc̄. vsqz ad finē distin.

h Ic solet queri si pctm̄ iā oino dimissuz est rc̄. ¶ Hic signat. xviij. di. hui⁹ q̄rti que ita ɔtinuat ad pcedētes. Nā postqz disti. xviij. oñsum est qd sit pnia qdditatiue. Nūc in ista di. oñdit mgr̄ q̄ mister agat ptātiue agēdo de clauib⁹. Et hz diuidi in. iij. ptes pncipales. In pria ptās clauis in se annotat. In secūda qd sit macula mētis declarat. In tertia ad suscipientē clauis cōparat. Prima in pricipio. Scd̄a ibi. Hic queritur qd sit illa macula. Tertia in distin. xix. seu sequenti ibi. Postqz ostensuz est quid sint rc̄. ¶ Rursus prima pticula in qua ptās in se annotatur. in tres ptes diuidit. In prima si sacerdos peccatuz remittit longe ingrit. In secunda ꝙ penā dimittit clare ostēditur. In tertia anathema mittit ⁊ modus ponit. Prima in principio. Secūda ibi. Ligant q̊qz rc̄. Tertia ibi. Est ⁊ ali⁹ mod⁹ ligādi ⁊ soluēdi rc̄. Hec est dio rc̄.

a N in die parasceues clauis ptās sacerdotib⁹ sit tradita ad regnū celi reserādū aut ppter tpalē penā. Et ar̄ triplr. Prio ꝙ nō pp tpalē penā: q2 aut ad remouēdū eā: aut scdo ad infligēdū eā. aut 3° ad vtrūqz. nō pmū q2 tūc sacerdotes possent liberar̄ ɔfitētes p frequētes absolutiones a quacūqz pena pctō debita qd nō vr̄ q2 nō sūt dimissores sz de⁹: sz solū st̄ remissores. nec pp scd̄m: q2 tūc ɔfitētes eēnt obligati ad capiēdū pniam ab eis ipositā: qd nō videt qñ dat ɔ volūtatē supioris. s. claue errāte: ex q̄ ifert ꝙ nō ppter vtrūqz. ¶ Scdo ar̄ ꝙ nō ad reserādū regnū. pctō mortali ⁊ pena eterna regnū celi clauditur: g° claues nō reserāt regnū celi. Assūptuz pz prio de pctō. Esaie. xxvi. Tollat ipi⁹ ne videat gl̄iam dei. de pena eterna matthei. xxv. Ite maledicti in ignē eternū. Pz ɔña q2 fm mgr̄z hec duo soli deo cōpetūt. ¶ Tertio ar̄ ꝙ hec ptās nō ē tradita sacerdotib⁹ in pasceua vna clauis ē scie: igr̄ claues sacerdotib⁹ ñ st̄ tradite: ⁊ ita nec apl̄is aut discipl̄is i pasceua. Añs pz. ita eni loquūt mgr̄i ⁊ doctores: ꝙ vna ē clauis cognitōis reliq̄ diffinitiōis. Pz ɔña. q2 g inscicēs capit sacerdotiū insciens ad

domū reuertit. eēt aūt ipossibile ꝙ hret hituz scie ⁊ ipz lateret fz phm in fine scdi posterio. Oppo[m] Math. xvi. pmittit petro ⁊ sacerdotib⁹: tibi dabo claues regni celoꝝ. ⁊ Jo. xx. illud pmissuz iplet xpo dicente. quoꝝ remiseritis rc̄. ¶ In ista qōne ad ar̄. pariformiter rc̄. ¶ Quo ad pmū articulū termi sūt Parasceua. Clauis. Regnū celi. ¶ Prim⁹ igr̄ tmin⁹ est pasceua. vñ notādū ꝙ ista tria differūt pasceua. pasceue. pasiue: seu parassiue. Parasceua eni dr̄ dies iouis sctā. in qua sūt iussi discipuli vt suo dño parēt pascha. i. agnū paschalē iuxta ritū legis. ⁊ hoc mō pōt accipi triplr̄ vno° vt totū sit lati[m]: ⁊ sit cōpositū nomē ex hoc v̊bo paro paras ⁊ esca esce. ⁊ tūc deberet s. iterponi vt diceret pasceua: sed sincopa abstulit: qño iā acceptū est. Alio mō seu secūdo mō vt sit cōpositū ex pria pte greca: ⁊ secūda latina: vt sit sensus iuxta cenā a para qd ē iux ⁊ cena q̄si iux cenā. Fecit eniz fili⁹ dei cenā cū discipul̄ suis de agno bruto ⁊ figurali. sz i crastinū de⁹ pr̄ sibi fecit cenā de filio suo agno. s. g tol. p. mū. ⁊ iō fuit cena iux cenā: q2 ñ fuit dies medi⁹ sz sola nox. 3° pt dici pasceua vt secūda ps sit greca: pma latina vt dicat a paro ras. ⁊ coynos: vt dic̄ fr̄ roge⁹ bachonis ad clemētē papā q̄rtū. ⁊ ē idē ꝙ ɔ[c]. iō dr̄ cena cōis quā edidit xps cū discipul̄ suis. vñ deberet dici ex arte coynonia: vbi dr̄ cinomia ⁊ cinifes rc̄. si capit ibi p musca cōi. Parasceue āt dr̄ dies veneris sctā imediate sequēs pasceuā ⁊ expōit triplicit. Prio vt sit totū grecū: ⁊ iterpretat para° escaꝝ: q2 in die veneris iudei parabāt cibaria p die sabbati: q2 die sabbati ñ licebat. ⁊ dz scribi. v. ⁊ pferri nō. v. Scdo expōitur vt sit totū latinū: ⁊ tūc p epēthesiz iterpōitur c post s. pp sonū: vt pz i pferēdo. ⁊ dr̄ tūc a paro ras. v̊bo: ⁊ seu⁹ ua. uuz. q̄si patio seua. i. crudel: qñ ipij iudei q̄si placātes alti[m] obtulerūt deo pr̄i i mortē filiū suū inocētē. Tertio expōit vt dicat ꝙ v. p n ponit: q2 tūc celū ē aptuz: ⁊ clausus ifern⁹: qd oñdūt hee lr̄e v ⁊ n. v aperit superi⁹: sz claudit iferi⁹: euerso modo n. claudit supius ⁊ apit inferi⁹: qñ xps ptulit ɔsūmatū ē. Et q̄ est hec mutatio nisi dextē excelsi. ⁊ tc̄ dr̄ pasceue a para qd ē iuxta. ⁊ schenō vmbra. prio q2 iux vmbrā viuim⁹ xpi. Secūdo q2 vmbra xpi fz dispōnē solis illū latronē tetigit q dñz ɔfessus ē. Tertio q2 sol p totā trā vmbrā fec̄ moriēte altissio. Parasiue seu passiue extat dies sabbati: i q̊ nō sinebat apd iudeos opari. Et expōit triplr̄ de xpo. Prio q relict⁹ ē ⁊ dimissus qete in sepulchro: ⁊ tūc a v̊bo sino sinis descēdit. Secūdo dr̄ pasiue

q̄ꝛ mulieres non pauerūt oꝛnamēta ꝑ coꝛpe dn̄ico nisi in die veneris. ꝛ hoc° dr̄ q̄si sine paratōe. Tertio° dr̄ passiue: qꝛ tūc aīa xp̄i sinum īferni pabat destruere: ꝛ tunc a sinu descēdit. pasceua pe ē declinatiōis. qꝛ pª dies ē tridui. pasceue ꝛ pasciue declinant moꝛe greci grecū notantes ꝛ hebꝛeū: vt duos alios dies tridui. ¶ Scd̄s termīus ē clauis: a claudēdo ꝛ trāslatū est hoc nom̄ in ꝓposito ex coꝛpalibꝰ ad spūaª clauis. n. obstacula remouet. Est āt vt inq̄t doc. deuo. ī pn̄ti di. arti. p°. q. i. triplex īpedimētū īgrediēdi regnū dei. iō triplex est clauis: vt īpedimētū tollat dn̄s ſm dignitatem ꝛ gradū. Primū impedimētū est pctīn moꝛtale ꝯmissum: ꝛ ē debitū eterni supplicij. hoc aūt deꝰ vt pꝛīa clauis amouet. ꝑ culpe q̄dez deletionē delet que attinet soli deo. iō h̄ ptās est dīna que clauis dr̄ ptātis seu auctis. Scd̄m obstaculū est debitū pcti ꝯcti: ꝛ illud dr̄ debitū solutiōis ꝑcij. ꝛ hoc soluit xp̄s moꝛiens. ꝛ hec ptās dr̄ meritoꝛia: ꝛ dr̄ clauis excellētie. Tertiū obstaculū est debitū pcti dimissi. hoc pōt remouē q pōt penā taxare. ꝛ h̄ ptās nō tm̄ xp̄i ē sed sacerdotibꝰ ē collata: ꝛ vocatur clauis misterij: ꝛ se h̄nt descēsiue iste claues. Clauis pꝛima: ē clauis auctis: nulli cōicabil̄ nisi deo. Clauis scd̄a: clauis est excellētie soli competēs xp̄o: descēdēs a claue auctis. Clauis 3ª: clauis est misterij ꝯpetēs offiᵒ sacerdotū: ꝛ descēdēs a claue auctis ꝑ clauem excellētie. ¶ Tertiꝰ termiꝰ ē regnū celi. vn̄ regnū celi dr̄ tripl̄r. Primo° dr̄ regnū celi glibet in quo ꝑ gr̄am regnat ds̄. vn̄. Apocal̄. v. dr̄. Fecisti nos deo nr̄o regnum. Scd̄o dr̄ regnū celi militās eccīa: de quo regno xp̄s dic̄. Mittet filiꝰ hoīs angelos suos ꝛ colligēt de regno eiꝰ oīa scādala. vbi Greg. in omelia dicit. ꝙ regnū celoꝝ pn̄tis tp̄is eccīa dr̄. neq̃. n. in illo regno btitudīs in quo pax sumª est inueniri scādala poterūt que colligunt. Tertio dr̄ regnū celi eccīa triūphās: de quo regno in fine seculi xp̄s suis fidelibꝰ dicturꝰ est: venite bn̄dicti pꝛīs mei possidere patū vobis regnū a ꝯstōne mūdi. ¶ Quātū ad 2m arti. sūt tres ꝯōnes. Pꝛīa ē de clauibꝰ in se. Scd̄a de eaꝝ dr̄ia. Tertia de eaꝝ ptāte. Pꝛīa ē hec. Sic in eccīa sūt claues apud sacerdotē collocate vt vna cognoscēdi alia snīandi dicat. Ista ꝯ° h̄z tres pticulas. Pꝛīa dic̄ ꝙ in eccīa sūt claues methac loq̄ndo: vt dictū ē in pꝛīo arti. Oēs n. trāsferētes ſm aliquā silitudinē trāsferunt vt pꝫ ex sexto thopicoꝝ. clauis āt mālis ē ad apiendū ꝛ claudendū ostia. Ex q̄ pꝛīo sequit ꝙ n̄ est opatio. scd̄o seq̄t ꝙ nō ē apiens. 3° ꝙ nō cā pp quā aperit: puta dignitas ꝑsone ad intrādū: vel īdignitas pp quā expellit. hocᵒ spūal̄r de regni celestis aptiōe q̄ fit ꝑ diffinitiuā snīaꝫ q̄ celū apiendū censet: qꝛ ista aptio n̄ est actualis sed dicta snīa ꝯdigna aptiōi illiꝰ cui dr̄ apiri. Cōtigit scd̄o ēt īuenire apientē: ꝛ iste est snīans. Cōtigit 3° īuenire cām pp quā claudit huic ꝑ snīam exclusiuā: ꝛ apit illi per snīam ītroductiuā. s. merita illiꝰ: ꝛ demerita istiꝰ. pꝫ nullā esse clauē qꝛ pꝛimū aptio: scd̄m apiens: 3m cā remota. igr̄ ꝑtās illa in snīante que ē imediate q̄si īstrumentū snīandi q̄ snīatio aptio dr̄: illa ꝓpꝛijssime dr̄ clauis regni celoꝝ. vn̄ īfert doc. ꝛ iā ſꝫ rē in pꝛīo dictū est articulo. auctoꝛitas iudiciaria snīandi celū est hic aptū vel apiēdū pt̄ itelligi tripl̄r. Pꝛīo° auctoꝛitas simpl̄r ꝑncipal̄. scd̄o° nō ꝑncipal̄ ſꝫ excellēs seu ꝑcellēs. Tertio° nō ꝑncipalis ꝯ pꝛim nō ꝑcellēs ꝯ scd̄m. ſꝫ pticularis. ꝑma soli deo ꝯpetere pōt. Tū pꝛīo qꝛ ipse solus ex se est iustus imo ipsa iusticia pꝛīo. pꝛimū autē iudiciū cōpetere nō pōt nisi pꝛīo iusto: qꝛ iudiciū nō ē ꝑfectū nisi iustū. iux̄ illud ꝑs. Feci iudiciū ꝛ iusticiā. siq̄dē iudicare ē illiꝰ vel iustū dictare. ꝑmū āt iustū oꝫ eē iustissimū. Tū scd̄o qꝛ iudicare ē ꝑsidētis qꝛ tu q̄s es q iudicas alienū seruū. ad roma. xiiij. Pꝛiꝰ aūt ꝑsidēs nō pt̄ eē nisi solus deꝰ. vn̄ sicut nō pt̄ alij cōicare deitatē: sic nec pꝛimā ptātē iudicādi nec ꝑ ꝯn̄s clauē ꝑncipalē apiendi celū. Tum tertio qꝛ ex q̄ iusticia ē ꝑfectio simpl̄r oꝫ dare statū: ꝛ ita pꝛimū iustū. ¶ Scd̄a clauis q̄ est ꝑcellētie h̄z robur ex tribꝰ. Pꝛīo ī vl̄itate cāꝝ iudicādaꝝ: qꝛ nouit ꝛ merita ꝛ demerita. Scd̄o īfirmitate: qꝛ non ē variabil̄. Tertio qꝛ h̄z volūtatē suā insepabilit̄ ꝯiūctā volūtati diuine ꝛ iusticie: sic ē ī x°: vt pꝫ ꝑ singula discurrēdo. ¶ Tertia clauis est pticularis q̄ꝫtū ad cās cognoscēdas ꝛ īfi fa q̄ꝫtū ad ferēdā snīaꝫ ꝛ hāc ꝯuenit in eccīastica eē ierarchia vt vltima ī pꝛim reducant ꝑ meª: ierarchia āt ē mediꝰ īter deū ꝛ pctoꝛē h̄ in eē mōli: h̄ in eē nāli ꝯspicimꝰ. nō. n. negat deꝰ cālitatē ꝓpꝛiā cāis: ſꝫ se solo possit opari q̄nimo cōicat ꝛ eisdē assistit. Ex quo īfert scd̄a ꝑs ꝯcl̄onis ꝛ 3ª ꝙ date sunt due claues. Pꝛīa ad cognoscendū. secunda ad snīandū: ꝛ si ptās ꝯficiēdi eēt clauis vt frater richar. tāgit huiꝰ dist. arti. p°. q. 3. q̄libet sacerdos tres h̄ret claues. ſꝫ q̄uō īfra apparebit. De diffinitiā dr̄ ioānis. xx. Quoꝝ remiseritis ꝛc̄. ꝛ hec clauis ptātis dr̄. Iudicādi n. auctoꝛitas ptās est. de scīa que clauis dr̄ pꝫ. qꝛ sine scīa recte non potest iudicari nec dꝫ dici hec clauis scīa absolute: sed auctoꝛitas co-

gnoscendi in cã:q2 sine hac nõ rectum fertur iudiciũ vñ sequtur φ nõ dz cõmitti auctas viatori iudicãdi in cã nisi cognitione habita aut a se aut ab alio:⁊ in cõmissione clauis diffinitiue ista cõmittit sine q̃ aª nõ recte exercet. vñ infert φ ista clauis scie nõ ẽ aliq̃ scia actualis vel discretio q̃cũq3. vt mgr̃ i lr̃a dicere vĩ. dis. ista. c. pº. Multi ingt indiscreti sunt q nec añ sacerdotiũ nec post sciã hñt discernẽdi:iõq3 illã clauẽ in ɔsecratione nõ suscipiũt. q vo añ sacerdotiũ snĩa pditi sunt ⁊ añ habita discretio augetur ⁊ fit in eis clauis vt iã ea vti valeant ad claudẽdũ ⁊ aperiẽdũ. ista aũt scientia actualis vel habitualis nõ ẽ clauis ista. vnde põt esse auctas cognoscendi in cã sine scia:sicut auctas iudicãdi sine iusticia:q̃uis vtrũq3 regratur referẽdo singula singulis:l3 ad vsu3 rectũ reqrant. vñ qui vult exponere mgr̃m ⁊ saluare dz dr̃e ipm itelligere de recto vsu eiº qui sine scia haberi neqt:nõ ad hoc φ absolute insit. S3 forsan qs ad rectũ vsu3 clauis diffinitiue reqritur iusticia:sicut ad rectũ vsum clauis scie scia: qr̃ ergo nõ ita dĩ clauis iusticie:sicut clauis scie:nisi q2 hec clauis ẽ scia:illa vero nõ est iusticia. Dm φ si aliqs hñs ptãtẽ diffiniẽdi indebite sentẽtiat: qδ ptãtis ẽ facit:nõ tñ iuste:iõ nõ dĩ clauis iusticie:id autẽ qδ facit qui h3 auctẽ cognoscẽdi in cã nõ est sp habitualis scie:s3 ad minº aliqd facit vt cognoscat:iõ dĩ clauis scie l3 nõ habitualis. Et iõ p3 φ nõ est simile iudiciu3: nec mirũ est in globo si hec claues viatori sacerdoti tribuat cũ ei det meliº vt posse corpº xp̃i cõficere. Et si dicat ex illo apoc. iij. Claudit ⁊ nemo apit: aperit ⁊ nemo claudit. ergo solus xp̃s claues h3. Dm ɔtiº illã auctẽ debere intelligi: nõ de claue misteriali s3 pminenti:que ẽ auctas sententiãdi vniuersaliter ⁊ irreuocabilr̃. S3 iteɼ q2 dicit Aug. ɔ donatistas lib. v. A pctõ non absoluit nisi colũba. i. xp̃s vel mẽbra colũbe: ergo nullus iniustus h3 claues. Ad hoc dicit mgr̃ capº. iij. vel. x. pñitis di. φ digne tñ fit remissio per colũbã ⁊ mẽbra eius. fit tñ p alios s3 nõ digᶜ seu recte. vñ dat ds bñdictionẽ digne etiã poscẽti per indignũ ministrũ. quod pbatur auctẽ ieroñ. sup illud Matth. xvi. Tibi dabo claues. ⁊ auctẽ aug. in liº. qõnũ veteris ⁊ noui testamẽti. q. xi. dicẽtis. φ voluntas sacrificantis obesse vel pdesse nõ possit s3 meritu3 bñdictionẽ poscẽtis. ¶ Scda ɔº ẽ. Sic hee due claues a caractere sacerdotij distinguũt vt inter se sint distincte. Ista ɔº vnũ ponit ternariũ caracterẽ sacerdotij clauẽ cognoscendi in cã:⁊ clauẽ diffiniẽdi. Cõparãdo ãt istas claues caracteri sacerdotij. dicit thõas istas claues eẽ idẽ:cũ caractere sacerdotij distin. pñti. q. i. soluẽdo pmũ argm scdẽ q̃stiũcule. Sed ɔ ille ptãtes sunt distincte: quaɼ vna põt esse sine alia. s3 ptãs ɔficiendi corpº xp̃i siue caracter sacerdotalr̃ vt ẽ ad hoc pt eẽ sine ptãte illa q̃ includit in clauibº. igr̃ ⁊c. Maior pbat:q2 sic fuit in aplis. nã i parasceua cũ dictũ est eis hoc facite i meã cõmemorationẽ3: data ẽ eis ptãs ɔficiẽdi euchaᵃᵐ:s3 ñ ẽ eis data clauiũ ptãs:vsq3 post triduũ. s. pº parasceuã:pasceuẽ:⁊ passiuem. q2 i die resurrectionis eis dictũ ẽ a vespe a xp̃o. vt Joh. testat. xx. ca. Quoɼ remiseritis pctã remittunt eis ⁊c. Cõsimiliter dici vĩ de q̃libet sacẽdote nũc i ecclĩa ordinato. priº. n. ep̃s dicit. Accipe ptãtẽ celebrãdi missa3 tã pro viuis q̃3 pro defunctis: dãs eis calicẽ. ⁊ qbusdã iterpositis ponẽs manu3 sup caput eiº dicit. Accipe spm̃sctm̃. vñ vĩ φ qlibet sacerdos pus tpe accipiat ptãtẽ ɔficiẽdi q̃3 absoluẽdi. igr̃ aª ⁊ aª ptãs. Et istõ pbat φ nõ tñ distiguũt a caractere:si caracter aliqd vnũ sit:imo φ sunt distincte ptãtes iter se Cõfirmat. q2 eadẽ rl̃o neqt eẽ ad diuersos terminos:⁊ caracter ẽ rl̃o ex hitis supius. 3. pte 3. di. arti. ij. in fine pᶜɔclonis:vbi ponit. 3. opiniones. quaɼ illa ẽ pª: quã tñ ibi nõ tenuit:s3 v3 ɔ tho. ex mõ loquẽdi thome i loco assigto corpus xp̃i veɼ ⁊ corpº xp̃i misticũ. vel ɔsecratio huiº ⁊ absolutio istiº sunt distincti termi. ergo illud qδ ẽ reº ad ɔsecrationẽ:nõ est idẽ cũ ptãte ad absolutionẽ. Jõ dicẽdum φ sunt due claues simplr̃ ⁊ δ põ absoluta dei pñt ad inuicẽ separi. vñ absolute veɼ est δm xp̃i. Tibi dabo claues regni celoɼ. vñ sicut videmº i iudicio hũano φ pt cõmitti ptãs cognoscẽdi i cã:dato φ ñ cõmittat ptãs iudicãdi:⁊ ɔ3. ita deº posset alicui cõmittere potẽtiã cognoscẽdi i cã:dato φ nõ daret ei ptãtẽ sentẽtiãdi. ⁊ hec ptãs ẽ bñ ordinata in hũanis:⁊ poss3 alicui hñti volũtatẽ inobliquabilẽ cõmittẽ sentẽtiandi ptãtẽ in cã:dato φ nõ daret ei ptãtẽ in cognoscẽdo cãm. de põ tñ ordiata in oi sacerdote eccl̃iastico ɔiũgũt. Et hoc dico δ illo q est cõplete ordinatº qδ iõ dico:q2 si pus tpe dat sibi auctas cõficiẽdi q̃3 ptãs absoluendi: nõ eẽt cõplete sacerdos:q̃tũ ad vtrãq3 ptãtẽ si scõ pº omitteret scõm. Si igr̃ vna ptãs prius tpe q̃3 alia det querit q̃ñ iprimit caracter sacerdotij aut in pª aut 2ª. Rursus quõ se habebit hec duplex clauis ad caracterẽ. Ad pm dĩ φ sicut sunt due ptãtes ita duo caracteres ⁊ vterq3 iprimit in signo sensibili pprio:significante illud inuisibile:vtpote:primº in datõe

calicis: ꝛ illis ỽbis. Accipe ptātē celebrandi ꝛc̄. ꝛ secūdus in ipositione man⁹ cū illis ver/ bis. Accipe spm̄ sctm̄. Et ſm hoc pꝫ qd ē dicē dū ad scōm: qꝛ vtraqꝫ ptās est qdaꝫ caracter: sed duo illi integrant totū ordinē sacerdotij: aut si nō sit nisi vnus q daṫ dū accipiṫ ptās cō secrandi corpus dn̄icū: tn̄ ex hoc habilis ē ad hmōi claues capiēdas: sicut pꝫ i hūana poli^a dū qs capiṫ in familiaritate pncipis est habil' vt fiat rector aut psidēs in pplo a principe tn̄ nō dubiū est qn iste due claues simul dantur in collatione cōpleti sacerdotij ꝛ simul colla te sunt a xpo vna iplicite vt ptās discernendi alia explicite: vt ptās sentētiādi Jo. xx. Quo rū remiseritis ꝛc̄. Ex quo sequitur ꝙ aliq̄liter pn̄t dici vna clauis: qꝛ vna ad aliā ordinatur ¶ 3^a ꝯ° est hec. Clauiū ptās sic se hꝫ ad pctā dimittēda vt cā misterialis ꝛ remota iudiceṫ hec ꝯ° tria dicit. P° dicit ꝙ ptās clauis ē re/ spectu dimittēdi pcti. Quis mgr̄ i pn̄ti di. o^m dicat. dicit. n. ꝙ vis clauis nō extēdit se ad re motionē culpe vel pene eterne. Deus inquit tn̄ p se dimittit pctm̄: qꝛ ꝛ aiam mūdat ab ite riori macula ꝛ a debito eterne mortis soluit. Quid igr̄ faciūt sacerdotes euangelici. Rn̄/ det. tribuit eis ptātē ligādi ꝛ soluendi. i. ostē dēdi eos legatos ꝛ solutos: qꝺ pbat de lepro so prius curato: p⁹ misso ad sacerdotes. tn̄ 2° de lazaro pus viuificato qꝫ discipulis ad sol/ uendū tradito. Joh. xi. tū 3° auc̄te Jeron̄. sup illud Matth. xvi. Tibi dabo claues. In leui/ tico inqt se on̄dere sacerdotib⁹ leprosi iubenṫ quos illi nō faciūt leprosos vel mundos sed discernūt qui mūdi vel nō mundi sunt: hoc ꝛ hn̄t sacerdotes euāgelici in lege noua vt ostē dant mūdos aut imundos: ſꝫ eū nō tn̄ faciūt Dicit scōo mgr̄ ꝙ sacerdotes euangelici hn̄t ptātē sup penā tpalem: aut ligando ad eā: an soluēdo ab ea: ligādo iponit: soluendo nō to tā sed aliqd dimittit: per qꝺ purgatū ad cōio nē sacrorꝫ admittit. addit 3° ista ptās respectu pene tpalis talis est ꝙ nō ratificatur act⁹ ei⁹ nisi sit ꝯformis iudicio diuino: vtpote: nisi tā/ tam penā iponat: q̄ta ſm diuinā iusticiā istis pctis rn̄det. Cōtra primū vt in. xiiij. di. ē obm̄ tūc pnia nō esset sacrm̄ noue legis ſꝫ solū vir/ tute operātis adueniret grā: nō ex ope opera to: qꝺ est falsuꝫ. vn̄ mūdatio leprosi dū on̄de/ baṫ sacerdoti solū erat signū rememoratiuū: ſꝫ nō efficiēs: ſꝫ si attrit⁹ veniat ad sacrꝫ pnie dato ꝙ attritionē sufficientē nō hēat vt grāꝫ preuiā hēat de cōgruo: tn̄ si nō ponat obicē: ꝛ sacrm̄ pnie suscipiat: suscipieṫ ꝛ grām: non rōne attritionis: que nō sufficiebat: vt dictū ē

sed virtute sacri noue legis. ꝛ erit signū nō so lum rememoratiuū: vt dictū est de leproso: ſꝫ signū pnosticū. Et si dicas ergo delet macu/ lā ꝛ penā eternā. Dico p° ꝙ non sunt duo vt dictū ē in. xiiij. di. Dico 2°: vt dicit scōa pars ꝯclonis ꝙ sacerdos est cā misterialis dimissi onis: ſꝫ nō pncipalis: imo de⁹ q dicit: ego suꝫ qui deleo iniqtates tuas pp me. ita ꝙ pncipa lē nō attingit effectū: ſꝫ est minister dei ex pa cto. auc̄tes aūt quas adducit mgr̄ loquūtur affirmatiue. Et nō negant qd āplius cōfessor qdā absoluēdo ꝛ on̄dit absolutū ꝛ viꝫ nō ne/ gat sacri. Ad id qꝺ dr̄ de pnia taxanda iuxta diuinū iudiciū: aliogn nō tenebit illꝺ ē hoies in desperationē ducere. Quis. n. ē sapiēs ꝛ h custodiet: vt ad punctū veniat iudiciorꝫ dei Un̄ nō est verisimile deū hoc° dedisse eccle/ sie auc̄tem arbitrandi: vt esset obligata ad id qꝺ de cōi cognosci nō pōt. Un̄ rursus nō est mos vt inter ptes duas qs terti⁹ arbiter sit: vt ad voluntatē vnius ferat sn̄iaꝫ ex quo partes sunt ds ꝛ pctōr sacerdos. 3⁹ vt arbiter nō ē cō ueniēs vt ex toto sit artatus ad iudicāduꝫ ad punctū ſm ꝙ deus adeq̄ret ꝛ maxie cuꝫ non possit sibi cōstare de volūtate dina vt est mē/ brū ecclesie. vn̄ d^m ꝙ sicut cōmutatiua iusti/ cia hꝫ latitudinē infra suuꝫ maius ꝛ min⁹: ita ꝛ punitiua iusticia que est q̄dā cōmutatiua ꝛ totū mediū infra illā latitudinē acceptat de⁹ aut ascēdat aut descēdat vt a sacerdote iponi tur. ¶ Sed dicit scōa ps ꝙ ptās clauis est re mota pꝫ. qꝛ exigiṫ iurisditio vt ipotētia sit p/ pinqua. pō vero ꝯficiendi est sp in pō ppinq̄ qꝛ adhita mā pt ordinatus celebrare ꝛ de fa/ cto dato ꝙ sit phibitus qꝺ de clauib⁹ nō tene tur. ¶ Quātum ad tertiū arti. sunt tres diffi. ¶ P^a est que ē prior pfectiōe clauis cogno scendi: aut clauis sn̄iandi. D^m ꝙ clauis sn̄ian di. tū p° pp ordinē qꝛ ad eā ordinaṫ clauis co gnoscēdi. tū scōo pp subm̄ qꝛ volūtas ē nobi lior intellectu. tū 3° pp virtutē qꝛ iusticia no/ bilior est prudentia. ¶ Scōa diffi. an magis sint distincte claues a caractere sacerdotij qꝫ inter se. Dicēdū ꝙ sic tripl'r. p° rōne spēi in q̄ ꝯueniunt claues ꝛ nō cū caractere. tū 2° rōne tpis: qꝛ caracter pcedit eas tpe. Tum 3° rōne obiecti: qꝛ caracter sacerdotalis ē ad corpus xpi verꝫ claues ad misticū. ¶ 3^a diffi. Quid ē pprie dimissio culpe. Dico tria. pmū ꝙ nō ē maculā remouere q̄ nulla est. scōo ꝙ est penā eternā in tpalē mutare. 3° ꝙ de cōi cū h grāꝫ tribuere. Et sic pꝫ ad. q. ꝙ vꝫ nec in die pasce/ ue nec parasceues nec pasciue: ſꝫ in die resur/ rectionis sacerdotib⁹ ē ptās clauis tradita ad

di/ xviij

regnū celi reserādū ⁊ penā tpalē remittēduꝫ
Tūc ad argᵃ. ¶ Ad pmū dᵐ ꝙ remittūt pctā
misterialiter ⁊ ēt ꝙ pctōꝛ si submittit se pene
iponēde dꝫ iplere. si nō ⁊ dic̄ se ex cā; expecta
re iudiciū dei credo ꝙ nō tenet. ¶ Ad 2ᵐ di/
ctū ē ꝙ soli deo cōpetūt pncipalr: hoi misteri
aliter. ¶ Ad tertiū dᵐ ꝙ clauis scie nō dr̄ scia
hitualis aut actualr̄: sꝫ auc̄tas in cā discernēdi
Ex ista di. sicut ꝺ pcedētibus ꝺ mēte mgr̄i. 3.
eliciunt ꝯclōnes. ¶ Pᵃ ē. Extat interiꝰ dei iu
diciū: pꝫ exteriꝰ viri iudiciū. Dicit ꝯᵒ ꝙ ds est
ꝗ sanat interiꝰ: sacerdos ꝺo ꝗ iudicat sanū et
de pena tpali: aut remittit aut obligat. Et po
nit a prin. di. vsqꝫ ad illud caᵐ. Est ⁊ aliꝰ mo/
dus ligādi ⁊ soluēdi ⁊c̄. ¶ Scꝺa ꝯᵒ ē. Excōi
catio malis infligit ⁊ sic a vicio sepe corrigūt
Dicit ꝯᵒ. ꝙ mali aliqñ excōicatione feriūt vt
corrigant. sꝫ tñ tā clauibus ꝗꝫ excōicatiōe dꝫ
vti ecclesia fm diuinū iudiciū. Et pōit ab illo
caᵒ. Est ⁊ aliꝰ modus ⁊c̄. vsqꝫ ad illud caplm.
Hic q̄rit q̄ sit illa macula ⁊c̄. ¶ 3ᵃ ꝯᵒ ē. Est sp
macula mēti pctōris dōec sub ferula sit recre
atoris. Dicit ꝯᵒ. pctōꝛ sp hꝫ maculaꝫ in mēte
seu aia sua: dōec reuertat ad dñꝫ. Et pōit ab iᵒ
ca. Hic q̄rit q̄ sit illa macula ⁊c̄. vsqꝫ ad fi. di.

di/ xix

Ostq̄ꝫ oñsuꝫ ē q̄ sīt claues apposite ⁊c̄.
p Hic sig̃tur. xix. di. q̄rti sniaꝝ q̄ ita hꝫ cō
tinuari ad pcedētes. Nā postq̄ꝫ in pce
dēti di. prio ptās clauis i se ē ānotata. ⁊ scꝺo
mētis macula in peccāte extat declarata. nūc
tertio in pñti di. ad suscipiētē clauis ē cōpata
Et hꝫ diuidi in tres pncipales. In pᵃ determi
nat de collatiōe clauis scie. In scꝺa de collati
one clauis potētie. In 3ᵃ de illoꝝ qbꝰ dātur
manerie. Pᵃ in prin. Scꝺa ibi. Cūqꝫ iā ꝯstat
nō oēs sacerdotes ⁊c̄. Tertia ibi. Qualeꝫ aūt
oportuit ⁊c̄. Et hec dio ⁊c̄. Circa quā ⁊ ptem
vltimā pcedētis di. talis mouet titulꝰ qōis: vꝫ
An dei eccl'ia sic aliq̊s maiori ꝺbeat ex
a cōicatōe ferire: vt a sua clausura remo
ueat. Et ar̄ ꝙ nō triplr̄. ¶ Prioᵒ. Nul
lus pōt iuste aliū a caritate separe: ergo nul/
lus pōt aliū excōicare maxie excōicaᶜ maiori
Assumptū pꝫ: tū q꞉ caritatē nullus pdit inui/
tus. tū q꞉ nullus ē dū viuit ꝗ nō sit ex caritate
diligēdꝰ. pꝫ ꝯñā. q꞉ excōicatio (vt vocabulū
dicit) a cōione sepat fideliū: q̄ cōio ē caritas:
ēt a cōione sacroꝝ. ¶ Scꝺo ar̄ sic. Excoicatio
aut ē morbus aut ē medicina. ergo nulli ē ife
rēda aut oibꝰ. Assumptū pꝫ: q꞉ si i morbꝰ nul
li ē appetēda: aut aptāda: si ē medicina oibꝰ
ē appetēda ⁊ aptāda: q꞉ oēs egemꝰ medico.
¶ 3ᵒ ar̄ sic. Nullus ē tradēdus sathane: ergo
nullꝰ dꝫ excōicari. Añs pꝫ. q꞉ aut traderet q̄ꝓ

tū ad corpus aut q̄ꝓtū ad aiaꝫ. nō q̄ꝫtū ad cor
pus: videmꝰ. n. tales nō vexari a demōe i cor
pore. nec q̄ꝫtū ad aiaꝫ q꞉ hoc fac̄ nullus nec
dꝫ nec pōt. Pꝫ ꝯñā. q꞉ in excoicaᶜ maiori tra
dit aliquis ptāti sathāe vt pꝫ pᵃ ad coꝝ. v. c.
¶ In opᵐ pᵒ auc̄te xpi Matth. xviij. Si pec
cauerit in te fr̄ tuꝰ ⁊c̄. vsqꝫ ibi. ꝙ si ecclesiā nō
audierit sit tibi sicut ethnicus ⁊ publicanꝰ. ⁊
post seq̄tur. Amē dico tibi qꝺcūqꝫ liga. ⁊c̄. tū
scꝺo. i. thimo. i. Ex qbꝰ ē ymeneus ⁊ alexāder
q̊s tradidi sathane tū tertio. i. ad coꝝ. vlt. Si
qs nō amat dñm nr̄m iesuꝫ xpm anathēa sit.
Ecce mgr̄. Ecce discipulꝰ excoicationē appro
bātes. ¶ In ista qōe ad ar̄. pifor̄miter sūt ⁊c.
¶ Quo ad. j. arti. termi sunt. excōicaᵒ. maior
clausura. Primꝰ terminꝰ ē excōiᵒ. q. ex̄ cōio/
nē pō. hꝫ aūt 3ᵃ noia excōiᵒ. āthēa: ⁊ sepaᵒ. dr̄
excōiᵒ vt dictū ē ⁊ ē triplex: excōᵒ maior: ⁊ dr̄
maior: q꞉ a pluribꝰ sepat. sepat. n. a cōioᶜ fide/
liū ⁊ a pceptiōe sacroꝝ: ⁊ pēa est g̃uissima q̄ꝓ
eccl'ia pt iferr̄. vñ. xi. q. 3. nēo āthema ē eterne
mortis dānaᵒ. ⁊. xxiiij. q. iij. corripiāt. dr̄ ꝙ ex
cōicaᶜ nulla ē maior pēa in eccl'ia. 2ᵃ excōiᵒ dr̄
excōiᵒ minor a iure. q꞉. s. nō sepat a tot sic̄ ma
ior. solū. n. sepat a pceptiōe sacroꝝ ñ a coione
fideliū: ⁊ sepiꝰ a iure incurrit p pticipatōeꝫ cū
excōicato maiori excōiᶜ. ex̄ de snia excōicati/
ōnis. Nup. 3ᵃ dr̄ excoicaᵒ minor ab hoie q̄ nō
ꝯhit a iure: sꝫ infligit ab hoie tm̄: ⁊ sepat a cōi
one fideliū aliquoꝝ ⁊ ñ sacroꝝ. v. q. ij. pñti. ij.
q. iiij. in loco. ⁊. xviij. di. placuit vt q̄tienscūqꝫ
Et. xxxiiij. di. quorūꝺ. Et. lviij. di. si qs de alte/
riꝰ. q̄ꝫuis ēt pᵃ excoicatio minor q̄ tm̄ sepat a
sacris aliqñ ifligat ab hoie. v. q. i. c. ij. Ex q̊ pꝫ
qdā notabilis ternariꝰ. Excōicaᵒ minor a iur̄
sepat tm̄ a sacris. excōicatio mior ab hoie vt i
pluribꝰ sepat ab aliqbꝰ hoibus tm̄ nō a sacris
dixi āt vt in pluribꝰ: pp illud qꝺ dictū ē ime/
diate ꝙ pᵃ excoicatio minor aliqñ ifertur ab
hoie. excoicatio maior sepat ab vtroqꝫ: ⁊ sa/
cris ⁊ hoie. ex q̄ prio infert aliū foꝝ secretum
pnie: aliū foꝝ istū: illū secretū: istū publicū. in
1ᵒ idē accātor ⁊ reꝰ: in isto aliꝰ accusator: aliꝰ
reus. ex q̊ seq̄tur scꝺo ꝙ sunt distincta iudicia
ex q̊ tertio pꝫ ꝙ sīt distincti iudices: aut vnus
q̄si duo. q꞉ scꝺm vnū modū iudicat hic: scꝺm
aliꝺ illuc. ex q̊ pꝫ ꝙ sunt distīcte claues hic ⁊
ibi: ⁊ pꝫ: q꞉ aliqñ aliqs has hꝫ claues ꝗ nulla
tenꝰ ē sacerdos: sicut archidiaconꝰ: ⁊ ꝗ hñt iu
risdictionē sine sacerdotio i hoc foro: claudit
ecclesia p excoicationē. ⁊ apit p absolutionē:
sic eꝯ: simplices sacerdotes claues hñt prima
rias: nō istas: q꞉ iurisdictionē nō hñt. sed pōt
aliqs eps suū subditū excōicat ⁊ itimat in pu

blico ita eē:teneoꝛ ne q sūȝ fr minoꝛ nō subdi
tus epo illū euitaf. Dico ꝙ nō si sua aucte ex
cōicat:solū.n.in subditos hȝ iperiū:sȝ si aucte
illiꝰ cui subitioꝛ excōicat:vt dn̄i pape:suȝ obli
gatus euitare: iō seqtur ꝙ si aliqs simplr̄ ex-
cōicat illiꝰ aucte excōicat:cui oēs tenēt obedi
re.ex q̊ doc.sub.ifert ꝙ istud cadit sub illa re
gula iuris. Qꝺ nō ē ꝯcessuȝ ē ꝓhitū:illa.n.re
gula ꝟa est de his q̄ nō ꝯueniūt regularit ali
cui:sȝ ex aliq̄ ꝯcessione spāli.ꝛ tūc aucte eius-
dē tenent gn̄aliter xp̄iani vitare excoicatū.cꝰ
aucte incurrūt penā excōicationis mioꝛis: si
non vitāt:vn̄ incurrūt illā aucte legislatoꝛis.
nō aucte huiꝰ iudicis. Est ꝛ alia regula iuris
q̄ vı̄ p̄cedēti opposita:sȝ nō ē qꝺ non ē ꝓhitū
vı̄ eē ꝯcessuȝ.capr̄.n.ista regula i his q regu-
lariter ꝯueniūt.ex q̊ seqtur ꝙ curati ꝓchia
les n̄ pn̄t excōicare nisi i casibꝰ eis exp̄sse con
cessis:qꝺ ē euitatio multoꝝ ꝑiculoꝝ apꝺ mul
tos fatuos freqūes ꝓhdoloꝛ in eccl̄ia ē ꝑcus
sio.hꝰ gladij q̄ in iure diuo rarissima est ex̄cta
ab apl̄is.paulus.n. i suis epl̄is solū ter iuenit
excōicasse. Pº.pª coꝝ.v.oino inqt inter vos
audit fornicatio ꝛ tal̄ fornicatio q̄lis nec iter
gētes.ita vt vxoꝛē p̄ris sui qs hēat.et pꝰ pau-
ca subdit.ego abn̄s coꝛpe pn̄s āt spū iā iudi-
caui vt pn̄s eū qs sit opatꝰ ē i noie.d.n.ie.xp̄i
ꝯgregatı̄ vob i vnū:ꝛ mio spū cū ꝟtute dn̄i ie-
su tradē hmōi hoiēȝ sathāe in iteritū carnis:
vt spūs saluꝰ sit i die dn̄i.n.ie.xp̄i.2º.i.ad thi.i.
Quidā circa fidē naufragauer̄t ex qbꝰ ē yme
neꝰ ꝛ alexā.q̊s tradidi sathāe:vt discāt n̄ blas
phemare.3º ad ga.i.c.si qs vob euāgelizaue-
rit p̄ter id qꝺ accepistis anathēa sit.sūt ꝛ tria
loca i paulo i qbꝰ ꝓhibet bōos hitare cū mal̄
cū sit excoicatio minoꝛ ab hoie: n̄ nūero vnū
locū q est.j.ad coꝝ.v.vbi paulꝰ dicit.si is q fr
noiat iter vos ē fornicatoꝛ:aut auarꝰ aut ydo
lis fuiēs:aut maledicꝰ:aut ebriosꝰ:aut rapax
cū hmōi nec cibū sumē.qꝛ iā allegatū ē illud
capl̄m:de pº excoicatōis maioꝛis mō. Prius
locꝰ ē.ij.thessal̄.iij.ca. denūciamꝰ vob frēs in
noie.d.n.ie.xp̄i vt subtrahatı̄ vos ab oi frē in-
oꝛdinate ābulāte.ꝛ pꝰ pauca subdit ibidē. Si
qs n̄ obedierit ꝟbis nr̄is ꝑ epl̄aȝ hāc notate
ꝛ n̄ cōmisceami cū illo vt ꝯfundat. Scꝺus lo
cus ē.ij.ad thi.3º. Erūt hoies sese amantes ꝛ
pꝰ mala recitata ait.et hos deuita. 3ꝰ locꝰ ad
titū.3.hereticū hoiem pꝰ vnā ꝛ scꝺam moniti
onē deuita. Johs ꝟo nec ad ternariū nec ad
binariū venit.sȝ i vnitate vnꝰ stetit. In 2ª sua
epl̄a ca.vnico.si qs vēit ad vos ꝛ hāc doctri-
nā n̄ affert notate eū recipe i domo: nᶜ aue ei
dixerit.q.n.dicit illi aue coicat opibꝰ eiꝰ mali
gnis.vlteriꝰ nōndū:ꝙ excoiº solet dici triplr̄.

vnoº seu p̄rio a gr̄a:ꝛ sic qcūq; ē i pctō moꝛta
li ē excōicatꝰ.2º excōiº dı̄ a celesti ꝑadiso.quō
loqt aug.i s̄mone qm̄ bn̄ viuēs ab illo celesti
ꝯuiº excoicari n̄ timebit.3º dı̄ excōiº quō iura
loquūt ꝛ iā de ea dcm̄ ē. Scꝺo dı̄ anathēa ab
ana qꝺ ē rc̄ȝ ꝛ thōs dio qi rc̄a dio.qꝛ nūq̄ sın̄
maḡ cā dȝ qs excōicari.ꝙ āt ana significȝ rc̄ȝ
dic̄ grecismꝰ i greco.q̄ttuoꝛ ana notat re sursū
eq̄leq; rc̄ȝ. sic̄ ādiplof ātheof āthēa. ꝛ iuxta
phi.ana duos strupl̄os.ꝛ ꝺ dic̄ apl̄.i.coꝛ. vl.si
qs n̄ āat dn̄ȝ.n.ie. xp̄ȝ sit āthēa marāthā: n̄ ē
existimāꝺ mānatha eē nom̄ excōis.sȝ paulꝰ i
cutē voluit tioꝛē vt tieremꝰ excōeȝ ex aduētu
dn̄i.marātha.n.ex suo ꝟᵐ ꝯpositū ꝛ greco si-
gnat:domꝰ venit ait āb. 3º dı̄ seꝑatio ꝛ pȝ ex
iā dictis.scꝺs t̄minꝰ ē aºꝛ:ꝛ pȝ ex dictı̄ ꝺ aºꝛi ꝛ
bºꝛi.3ꝰ t̄minꝰ ē clāura.vn̄ no.triplic̄ eē clāurā
bonā melioꝛē ꝛ optimā.clāura i m̄do ad ꝑli-
anꝺ quō clāꝺt milites ad puḡnꝺ: ꝛ h̄ ē bona
sᶜ in clauº sci victoꝛis ꝓpe ꝑisiꝰ scriptū ē clau
strū nolēti moꝛs ē: sȝ vita volēti. per claustri
sedē celi mercaberis edē vt vadat hō ꝺ clau-
stro mūdi ad claustrū ꝑadisi.2ª clausura i pur
gatoº ad purgāꝺ:ꝛ h̄ melioꝛ:n̄ rōe pene sȝ cē
titudis. Clausura celi ad regnāꝺ:ꝛ sic sı̄ 3ª cla
ustra a p̄rio i ꝓposito excoicatꝰ excludit:sȝ q̄li
ter i ꝯōibꝰ videbit. ¶ Quātū ad.ij.art.sı̄.3.ꝯº
nes.pª ē ꝺ possibiᵉ excoicatōis.2ª ꝺ potēte ex
coicare.3ª ꝺ iteratiōe ꝛ absoluᶜ.pª ē h̄.et si qs
excōicari q̄at n̄ tn̄ nisi q̄ui crie extat excōican
dꝰ.ista ꝯº hȝ.3.ꝑtes i ꝟtute.pª ꝙ excōiº ē possi
bil̄.sȝ q̊ iure:iur̄ diuo ex iesu xp̄o.j.ij.ex paulo
3º ex iohe.vt i p̄rio dcm̄ ē arti.vbi.j.nōndū ex
cōiᵉᵐ n̄ eē pctm̄:sȝ penā pcti.pȝ:qꝛ ab extrise-
co ē ꝛ ifert i penā facioꝛis.2º ꝙ n̄ dic̄ formā re
alē sȝ rōis pȝ:qꝛ cāt a sola volūtate alicuꝰ di
stātı̄.vn̄ p̄p̄ existn̄s rome p̄t excoicare aliquē i di
nāno:ꝛ ita ē respcūs rōis.ex q̊ seqt ꝙ ē ens re
spectiuū.vn̄ coicare dic̄ rᵐ ꝛ excoicar̄ sil̄r. qꝛ
ad idē genꝰ reducūt p̄uatio cū suo hitu f̄ȝ au.
v.ꝺ tri.iij.ē pēa p̄uatia qꝛ p̄uat coionē ꝓut oia
mēbra eccl̄ie sı̄ iūcta i caritate ifluēte.s. xp̄o i
vita spūali.sȝ cꝰ ē pēa pcti moꝛtal̄ eoº solū q̊ ē
statᵐ.vn̄ i p̄ritia ecª ad icurēꝺ tioꝛē excoicatꝰ
arripiebat a dēone:nullꝰ tn̄ mō excōicat ꝓ cl̄
pa enoꝛmi nisi hēat ānexā ꝯtūaciā ꝙ n̄ sp fcm̄
ē i p̄ritia ecª. ¶ 2ª ps ꝯōis dic̄ ꝙ excōicatio ē
possibil̄ fēri i aliquē ēt iuste.pȝ:p̄ı̄.n.failias f̄ȝ
rcm̄ oꝛdinē filiū iobediētē ex̄ dᵐ ad tp̄s eic̄:vt
saltē sic coꝛrigat.gº sil̄i rōe q p̄est i dō di p̄t ꝛ
dȝ ꝯsil̄eȝ eicē ex̄ domū:ꝛ h̄ ē excōiº.ij.i āte me
dicie videmꝰ mēbꝝ oꝛdiatū ad ifectōeȝ alioꝝ
m̄broꝝ rc̄e eici a coꝛpe.gº sil̄r i spūalibꝰ.3º pu
nitōes maloꝝ fiūt ēt pubᶜᶜ ad ꝯfoꝛtatōeȝ bōꝝ
vn̄ sic̄ sı̄ pº arª i logica on̄siua ꝛ ad ipossibᵉ.ꝛ

2° i medicia medicaia lenitia ⁊ aspa. ⁊ 3° dul
ces mōitiōes ⁊ aspe i moralibꝰ ita redēdo sin
gulū singulo i eccīasticis iudicijs sꝫ hec 3ª. In
structio: curaᵃ correcꝰ. Instructiones q̄si silli
ostēsiui q ñ obtēpāt ducūt ad ipoꝛ curatiōes
lenitie q curari aut nequeūt aut negligūt cu
rant aspis. ⁊ q ñ corrigūt dulcibꝰ corrigūt fla
gellꝭ. ¶ Tertª ps ɔclōis dic ꝙ solū ꝓ gui crine
ē excōicādꝰ: loqmur āt h ō excōicatōe maiōi
q̄ alū ē a iur ⁊ ē ꝓseruatia ne peccet hō. alū a
iudice ⁊ ē curatia: nec hecvt dcꝫ ē ipōi dꝫ nisi
ꝓ ɔtumaª. vñ dꝫ mōiꝰ ꝓmitti: vt sic ō ɔtūaª ɔ
uicat. Cōtūax āt dr q bis ⁊ selꝭ mōitꝰ 3° pēptoꝛ
citatꝰ ñ ɔpet: aut 2° si ɔpet ñ vult star iuri: vel
alū offēsa ē māifesta. vl 3° iussꝰ a iudice ñ vult
emēdar. Et si dicat xps ñ excōicauit: gͦ nͤ ec
clīa dꝫ excōicar cū ipe sit exᵐ nrꝫ. Dᵐ ꝙ lꝫ ipe
i ꝓsōa ñ excōicauit: tñ dedit ⁊ moō ⁊ auctatē
excōicādi. Sꝫ forsā qs ñ sꝫ corā ceco ponēda
offendicula: sꝫ excōicatōes sꝫ offēdicla: dᵐ ꝙ
ñ: imo sꝫ medicia ꝓseruatia. Fr hugo de nouo
castro pñti di. q. i. pōit. 3. ɔōes istiꝰ mꝛ apitias
Pª ē. eccia ñ pt excōicare nisi ꝓ pctō morli:
qō pt bñ ⁊ male itelligi. q: i excōicatōe 3ª sūt
pͦ eni excōicaº excludit a ꝓceptiōe sacrorꝫ. 2°
a cōiōe fideliū. 3° ē q̄si itrusio iter dēones. mō
lꝫ q̄ ad 3ᵐ nō dēat ferri nisi pp pcīꝫ morle. tñ
nō vr q̄ ad pᵐ ⁊ 2ᵐ qn possit ferri ꝓ aͦ pctō q̄
morli. sic ꝓlatꝰ i aliq̄ religiōe possꝫ suspēdē a
cōiōe frm ad tps siñ pctō mortali. Itē i excōi
catōe dꝫ eē ɔforitas diuevolūtati: sꝫ deꝰ nullū
itrudit iter dēones nisi ꝓ pctō morli. Dico 2°
ꝙ ñ pt hūc absolute ⁊ i pticlari excōicare siñ
accusatōe sui vl altiꝰ: q: ñ pt ferr excōicatōeꝫ
nisi ꝓ pctō euidēti aliq̄ mō dico 3° ꝙ eccia in
gñali ⁊ sb ɔditōe pt ferr excōicatōeꝫ maiorꝫ
nlla ōnūciatōe ꝓuia: vtputa excōico oēꝫ furē
vl hōicidā: ⁊ sic excōicat aliqs sb si. s. si fecerit
h excōicet. rō hꝰ ē: q: qcūqꝫ sepat se ab ecclīa
triūphāte. pt sub si separi ab eccia militāte. 2ª
ɔō ē ō potēte excōicare: ⁊ ē h. Et si cūcti sacē
dotes claues hñt sacēdotij: ñ tñ q̄qꝫ pñt excōi
car nisi iurisdictōeꝫ hēant. Ista ɔō. 3. hꝫ ptes i
1 ꝓtute. Pª pꝫ ex ꝓce. di. ꝙ oēs sacēdotes hñt
claues sacēdotij sic eqdē ɔformes sꝫ petro da
to ꝙ nō hēant executōꝫ. Scōa ps dic ꝙ ñ oēs
2 pñt excōicare: pꝫ: q: nō oēs hñt ꝓplm subdi
tū. Iō 3ª dic ꝙ pñt q hñt iurisdictōeꝫ: dato ēt
ꝙ ñ sint sacerdotes: vt archidiaconꝰ. vnde h
voluit doc. ōuo. q. 3. pñtis di. ꝙ ptās excōicādi
plus dꝫ imo dici dꝫ simplr gladiꝰ nō clauis:
claues eni ꝓm eū solū sꝫ sacēdotū: q: ꝓprie sūt
ad aperiēdū. vñ ista ptās ē arbitrādi iter deū
⁊ hoieꝫ aª iter hoieꝫ ⁊ hoieꝫ iō hec ē ordis il

la ꝓlatōis. lꝫ doc. nr dicat claues vt patuit. ⁊
hac excōicar aliq de iur aliq ō ɔsuetudie pñt
sꝫ q numerꝰ est maiorꝫ excōicationū a iur aut
canōe. dic doc. nr ꝙ nūerꝰ iā nō ē q̄si ōteriatꝰ
verꝫ ē ꝙ spūalis hō euadit oia. alū. n. fuit poꝛ
drē nūerꝫ. sꝫ mō cū crescāt ad nutū capitū nō
ē valō facile nūerare. dicit tñ fr alexanꝰ astē
sis i sūª sua ꝙ nūerꝰ excōicatiōuꝫ latarꝫ a iur sꝫ
ioi. ⁊ forsā vnitas vltra cētūvt arguar supfluū
hic sit deꝰ iustꝰ iudex. Ex ɔclōe igr iferꝛ ꝙ oēs
hñtes eccīasticā auctatē i foro ɔtentioso pñt
excōicar: q: hic ē ānexa. Et iō eps: abbas: ꝓor
⁊ oēs tales hñtes iurisdictōeꝫ pñt excōicare.
Infert postmodū ꝙ ñ hñtes hmōi iurisdictōꝫ
nequeūt excōicare. Ulteriꝰ nullꝰ excōicatꝰ pt
excōicare: q: excōicare ē aliqd ptinēs ad cōi
tatē eccie: sed tal ē ex ecciaꝫ. Ex q̄ vltra sequit
ꝙ aliq irreglares vt bigami pñt excōicar cū
fiūt officiales: q: hec ptās nō ē ānexa ordini.
Sed quos pñt excōicātes excōicare. Pᵐ di
ctū: innocēs nō pt excōicari tñ tādiu deberet
tenē sniaꝫ donec diffinitū sit ꝓ supiorē. scōm
dū inꝓposita ē legitia appellaº ñ tꝫ. 3ᵐ dictū ꝙ
vnꝰ nō pt excōicari ꝓ pctō alterius q: excōica
tio ē pena pcti. vñ qñ pticipātes excōicant ñ
fit pp pctm excōicati sed ꝓpter ꝓpriū vt q: ɔ
obiaꝫ pticipāt cuꝫ eo. Ex q̄ seqr ꝙ ifidelis nō
pōt excōicari q: nō fuit ō ɔitate eccie nec pci
pit aliqd de bonis eccīe: iō eis ꝓuari nō pōt.
Seqr vltra ꝙ dānati excōicari nō pñt: q: nul
lū ifluxū hñt ab eccia. Seqr vltra ꝙ exēpti ab
aliq̄ iudice excōicari nō pñt: tñ aliqs q nō est
de iurisdictōe pp delictū qō cōmittit i illa re
giōe vl dñio pt excōicari. Ultra seqr ꝙ cōitas
aliq̄ tota nō pt excōicari: q: ñ ē ꝓsumēdū ꝙ i
illa vniuersitate ñ sint aliq boni. pt tñ iterdici
Uñ vltra seqr ꝙ illi q sūt in padiso excōicari
nō pñt vltra q pticipāt cuꝫ excōicato maiori
excōicatōe: icurrūt excōicationē minorē. exci
cipiūt tñ q sūt de failia vt domestici. Ultra q̄
pp correctōꝫ aut emēdā eis loquūt. vltra pp
necitatē vt eis obligatꝰ. vltra qñ ignorat ex
cōicatꝰ. vñ vsus. Utile: lex: humile: res igno
rata: necesse. Utile pp salutē excōicati. lex vt
vxor. hūile filij filie: serui ⁊ ancille. res ignora
ta nescit excōicatꝰ necesse petit elemosinaꝫ q̄
indiget. Ultra pticipās cū excōicato maiori
excōmunicatiōe cū pticipātibꝰ suis vt citiꝰ re
deat ad obiaꝫ ē excōicatꝰ maiori excōicatōe.
Notādū tñ ꝙ si aliqs sit secreto excōicatꝰ: nō
dꝫ vitari in publico sed in secreto. Sed nūqd
sacerdos recipiēs oblōnē ab excōicatis pec
cat. Dᵐ ꝙ in eccia ñ dꝫ recipe sed in domo si
cut alia ōbita. Sed q̄ pena excōicati. Priua

tus ē ol actu legitio nec eligē pt nec eligi. Est
priuat⁹ oib⁹ bōis spūalib⁹ eccie: qꝛ sepatus ē
a corpe nec īfluētiā recipit a capite. Est priua-
tus eccīastica sepl̄tura. ē priuat⁹ oib⁹ bōis tpa
lib⁹: ꝛ tenet restituē q̄ pcipit. Et si exerceat ac
tū alicui⁹ ordis vl̄ sacr̄i alteri⁹ erit irregularis
ꝛ nl̄lus sibi tenet obedire: nec pncipes tenent
ei subici: qꝛ nullā ꝯnexionē hn̄t cū ipso: q n̄ ē
ꝯnex⁹ cū eccīa. ¶ Terᵃ ꝯᵒ ē de iteratiōe ꝛ ab
solutiōe ꝛ ē h. Excōicat⁹ iterꝝ pōt excōicari: ꝛ
ab vna excōicatione absolui ꝛ postmodū ab
alia. Ista ꝯō. 3. hꝫ ptes. Pria dic̄ ꝙ excōica-
t⁹ pt rursuꝫ excōicari. pꝫ pᵒ ex vsu eccie q̄ er-
rare n̄ pt. Sic videm⁹ i pc̄is aliīs iposit̄: qꝛ su
p vnū ieiunīū pt iponi aliō ieiunīū: ꝛ sup vnā
vigiliā aᵃ vigilia. tū scd̄o vbi ē morb⁹ nouus
dꝫ eē remediū nouū. videm⁹ aūt ꝙ aliqn̄ idē
hō ē icēdiari⁹ ꝛc̄. gᵒ necesse ē replicari reme
diū. Tū 3ᵒ si nō possēt excōicari: cū nō excōi-
cati possint excōicari eēnt ex pctō melioris
ꝯditiōis q̄ inocētes q̄ ad h. ¶ Scd̄a ps dic̄
ꝙ excōicat⁹ pt absolui ab vna excōicatōe: pꝫ ꝛ
addit ꝙ postmod̄ ab aᵃ ꝛ pꝫ. Sꝫ a q̄ absoluet
excōicat⁹. Dico pᵒ ab illo a q̄ ē excōicat⁹ si fe
cerit ppria aucte. qꝛ pr̄ōptōres s̄t leges ad sol
uēd̄ q̄ ad ligād̄. Dico vltra ꝙ aliqs de iuris-
dictiōe vni⁹ n̄ pt absolui ab alio: qꝛ n̄ ē ei⁹ iu-
dex. sꝫ si a iure sit excōicat⁹: nūqd pt absolui
ab vno sic̄ ab aᵒi diuers̄ iurisdictionib⁹ dr̄. ꝙ
ita pt vn⁹ sic̄ alr̄ q excōicauit vl̄it aut nolit pt
eū absoluē. sꝫ si sit a iur̄ cū n̄ nisi p pcō icurrat
n̄ pt absolui nisi pn̄iteat. Ex q̄ seqr̄ ꝙ absens ꝛ
igᵒrās n̄ pt absolui: sꝫ si sit a iure dico ꝙ n̄ de
bēt absolui: nisi eo mō q̄ fit a iure. Et nōnd̄ ꝙ
hee ppōnes p mag̃ pte s̄t abbreuiate d̄. xviij.
di. fris richar. d̄ meᵃ villa. ꝛ mlt̄e capte i forā
pp abbreiaᶜᵐ opis. ex q̄rto fris frācisci d̄ ma
ro. di. xix. ꝛ qꝛ sufficiebat. ¶ Quātū ad 3ᵐ ar
ti. s̄t. 3. dif. ¶ Pᵃ ē qs pt absoluē ab excōicaᵉ
lata a canōe. dic̄ frat̄ hugo noui castri pn̄t̄ di.
q. i. ꝙ pp̄. cui⁹ volūtas ē illi⁹: vl̄ is cui ꝯmisit
vt epis. ex̄ de snia ex nup. nisi int̄ duob⁹ casib⁹
i. sex q̄s sibi retinuit. pri⁹ qn̄ aliqs ē excōicat⁹
ex gui iiectōe i cl̄icū vl̄ religiᵐ. xvij. q. iiij. si qs
2ᵒ qn̄ qs icēdit eccīaꝫ: ꝛ ē d̄nūciat⁹. ex̄ d̄ snia
ex. tua nos. 3⁹ qn̄ aliqs fregit eccīaꝫ: ꝛ ē d̄nū-
ciat⁹: eod̄ titl̄o. ꝯq̄sti. q̄rt⁹ qn̄ aliqs cōicat sciēt
cū excōicato noiati appᵃ ibid̄. siguit. qnt⁹ qn̄
aliqs falsificat l̄ras sedis apᶜᵉ. ex̄ de crie falsi.
dura. sext⁹ cū aliqs cōicat i crie cū excōicato
excōicatōe maiori i cau cū d̄n̄s pp̄ absoluᵉᵐ
retiuit. ꝛ h igr̄ n̄ q̄tat doc. nr̄. ¶ Scd̄a dif. do.
sub. dic̄. excōicationū nūerꝝ tpe suo eē multū
difficilē. frat̄ astaxā⁹ tpe suo redegit ad. ioi. vt
pꝫ i sūᵃ sua. frat̄ frācis. de mar̄. i pn̄ti di. ꝙ ad
ter q̄tuō l̄ q̄t 3ᵃ. i. duodeci reducūt. qs eoꝝ dic̄
veri⁹. d̄ his q̄ iferūt a canōe: ponā breuir̄. xij. il
los mōs. pri⁹ ē ꝯ hēr̄ fautores ꝛ d̄fēsores ꝯsētiē
tes ꝛ auxiᵐ ferētes. 2⁹ ꝯ scisāticos ꝛ fautores
eoꝝ. 3⁹ ꝯ viꝫ iferētes eccl̄iīs cl̄icis ꝛ religiosis
q̄tūcūqꝫ laicis ꝛ bōis eccīaꝝ. sꝫ si aliquē d̄ isr̄ p
cutit ex correctōe: sic̄ mgr̄ discipl̄ꝫ r̄al̄s n̄ icur
rit excōiᶜᵐ: nec si ex surreptōe dat alapā: qꝛ n̄
ē pctm̄ mōrle ex actu surreptᵒ: bn̄ tn̄ eēt irrē
ris si sic inficēt. sīl̄r si se d̄fēdit mō d̄bito: vt si
cl̄ic⁹ iuadit laicū: ꝛ iᶜ mō d̄bito d̄fēdit se. q̄rt⁹
qcūqꝫ rapit bōa eccie ꝯ libtates ꝛ imūitates
ꝛ hmōi. qnt⁹ si religiosus n̄ portat hitū sue re
ligiōis quē dꝫ pōtar̄ ifra claustꝝ. sꝫ q̄d si sb ve
ste supiori ꝛ sr̄ hitū portat aᵃ vestīmīta: credo
ꝙ sit excōicat⁹: qꝛ n̄ pōrt hitū ppū iᵒ mō q̄ dꝫ
eū portar̄. si tn̄ hōestū hitū pōrt. s̄. sic̄ capā ni
grā ꝙ lꝫ credo. sext⁹ si r̄ligiosus ꝛ bn̄ficiat⁹ au
dit phicā. i. medicinā: ꝛ iura ciuia ex̄ mōsteriū
seu doᵐ. septi⁹ d̄ falsariīs. octau⁹ d̄ icēdiariīs.
non⁹ de pirat̄ q dep̄dāt xp̄iāos i mari. d̄cim⁹
q pcreat achios vl̄ mittit vel fauet. xi⁹ de sor-
tilegiīs q docēt l̄ faciūt icātatōes ꝛ diuatōes.
duodeci⁹ de his q dāt vsurariīs licētiā fenerā
di ꝛ r̄cipiūt eos. Nōnd̄ āt pp casū d̄ciᵐ excoi
catōis ꝙ h gen⁹ hoiꝫ q̄s vocat fr̄ frāc. de mar̄.
achios aut achios r̄nomīj s̄t: d̄ qb⁹ fac̄ mētōeꝫ
iacob⁹ d̄vitaco i liᵒ. q dr̄: de t̄ra scā. ꝛ icipit p⁹
q̄ꝫ dic̄ a iuuētute. n. s̄t ibuti hmōi hoies falsis
opionib⁹: vt sint pati pp lucꝝ xp̄iāos iterficē:
ꝛ n̄ curāt si p⁹ occidār̄. hi pᵒ dn̄r assisiui qꝛ assi
stūt ad occidēdū. d̄ his fr̄ bartho. pisan⁹ i sūᵃ
sua. c. de assisiuis. ꝛ ex̄ liᵒ. vi. tiᵒ. d̄ hoiciᵒ. c. p
hūani. dn̄r scd̄o achimi: qꝛ s̄t pati ad infimēd̄.
achi. n. pat⁹ dr̄: vt dic̄ papias. vl̄ dr̄ ab a q̄d ē
sin̄ ꝛ chi⁹ hūor: q̄si sine hūore pp crudelitatē.
dr̄ 3ᵒ achini forte qꝛ descēdūt ab acheo fiᵒ io
uis. vn̄ oui. i epl̄is. Quicqd delirāt reges ple
ctunt achi. ¶ Terᵃ dif. ē de sacrilegis. Si oēs
s̄t excōicati: dr̄ ꝙ n̄ s̄t excōicati: qꝛ h exp̄sse nō
hr̄. sꝫ de bn̄fic̄. dic̄ ꝙ hr̄ exp̄sse. Sꝫ qd si qs iie
cit manū i cl̄icū ꝛ p⁹ igredir̄ i religionē nūqd
pt absolui p platū. dr̄ ꝙ si n̄ sit enormis iiecto
pt: si v̄o sit enormis n̄ pt. Sꝫ qd si duo religio
si pcusserit se. dr̄ ꝙ si n̄ sit enormis pcussio ꝙ
plat⁹ vtriusqꝫ pt absoluē eos. si v̄o sit enormis
n̄ pt. Sꝫ si religiosus pcusserit cl̄icū secularē.
dr̄ ꝙ tūc plat⁹ absoluē n̄ pt sꝫ papa. Ex his oi
b⁹ pꝫ ad q̄ōnē. ꝙ vꝫ eccīa d̄i sic aliq̄s dꝫ a ma
iori excōicatōe ferir̄ vt a sua clausura remoue
at. Et tūc ad argᵃ. ¶ Ad pᵐ triplex est ꝯio.
Pure spūal̄ vt dilectō. pur̄ corpal̄ vt ꝯuersa⁹
exteriō. meᵃ vt sacr̄oꝝ sūpᵒ. a pᵃ alīus i via se

gat:a duab9 aliis bñ pp meli9. ¶ Ad scdm dr̄ q excoicatio ē medicia his q̄s alio mō nō pt corrigē eccia. iō zc̄. ¶ Ad 3m dm q excoicati nūc tradūt sathāe: qr suffragia eccl̄ie rmouēt eis p q̄ defēdebāt a sathana. iō ñ currit argm Ex ista qōe sic de pceō. de mēte mgr̄i. 3. eliciū tur pcl̄ones. ¶ Pria est clauis scie de asserit eē noti si mgr̄o credit. Dic pō q si nos credi m9 mgr̄o clauis scie est hit9 scie z discretio. Et pōit a pn°. di. vsq ad illō ca. Cūq iā pstat nō oēs zc̄. ¶ Scda pcl̄o est. Oi sacerdoti clauis pōe collata est pie vt resistat morti. Dic pcl̄o q oēs sacerdotes bōi z mali clauē hñt poe vt possint eripe z vita z ope ppl̄m de morte pdi tiōis. Et pōit ab illo ca. Cūq zc̄. vsq ad illud ca. q̄lē aūt oportuit eē zc̄. ¶ 3a pō ē viuat in sti9 q pest ppl̄o atq sinceri9 aio sedulo. Dicit pō. sacerdos dz eē sctūs multū coraz ppl̄o. Et pōit ab i° ca. Qualē āt opor. zc̄. vsq ad fi. di.

Ciendō ē ēt zc̄. ¶ Hic sigt̄. xx. ō. h9 q̄rti sniar̄ q̄ ita ptinuat ad pce. Nā postq̄ ōñsuz ē qd sit pnia qdditatie di. xiiij. z 2° q̄ mister agat ptātiue di. xviij. nūc 3° ōñdit qs sit effect9 ei9 susceptie, z hz didi i. 3. ptes pn cipales. In pa agit de mō remissiōis mortaliū In 2a q̄rit de reissiōe venialiū. In 3a de reditu pctōr̄ reuertētiū. Pa i pn°. Scda ibi. di. xxi. seu seq̄nti. Solz ēt q̄ri vtrū p9 hāc vitā zc̄. 3a di. xxij. ibi. cūq ml̄tis auctātib9 sup̄ sit assertū zc̄. Rursus pa ptic̄la q̄ ē pñs ō° i q̄ agit mgr̄ de mō remissiōis mōrm. i. 3. ptes didit In pa q̄ ad deū pcti pādit rei°. In 2a q̄ ad eccīaz offer tur q̄ sit satisfa°. In 3a ōñdit q̄tū valeat abso° Pa i pn°. 2a ibi. solz ēt q̄ri vtr̄ satisfactōis lex zc̄. 3a ibi sciēō ēt q tpe nec̄tatis zc̄. Et hec ē dio pñtis di. in gñali. Circa quaz talis mouet zc̄.

a Ñ ptritio pfe° satisfa° q̄ sūt ptes pnie in extrēis hite valeāt ad salm̄. Et ar̄ q ñ tri plr̄. P° si nihil ē ordināō a legislatore qō sit initiū trāsgrediēdi legē suā: g° pnia in extreis nō vz ad salutē. añs pz. qr tūc legisla tor p se facēt aliqd qō eēt i destructiōez legis sue. pz pña. qr pniaz serotiaz valē ē occasio cō tinuādi pcāz p totā vitā. Scdo ar̄ sic: i extreis nulla pēa tpal̄ soluit p pctō: g° nō vz ad salm̄ añs pz. qr da om iā nō ē i extreis. pz pa. qr nul lū pcāz mortale dittit sin̄ pēa corpali corrn̄dē te. Et si dicat q soluz i purga°. p qr moriēs in pctō mortali stati dānat: g° moriēs i gr̄a stati saluabit ex opposit: z ita nulla pēa soluet p9 hāc vitā. 3° ar̄ auc̄tate aug. z pōit i lr̄a loq̄n tis de sic pēitēte: ñ psumim9 q bñ hic exit. Tñ 2° p eūdē: z pōit de pnia. di. vij. piculosū ē z i teritui vicim ad mortē ptrahē pnie remediū. tū 3° p eūō i smōe inocēm. hac aia duersiōe p cutit pctōr vt moriēs obliuiscat sui q dū viuēt oblit9 ē dei. In om ē p° aug. i de va z fal. pnia z pōit de pe. di. vij. z in lr̄a mgr̄i. Pnia si i ex tremo vite hyatu aduenerit sanat z liberat. z pbat stati sbdēs. multū fuit sera latrois pnia sz nō fuit sera ei9 idula. Tñ 2° auc̄tate eze. xix. c. z. xxxiij. Quacūq hora igemuerit pctōr z puersus fuerit vita viuet. Tñ 3° qr pnia serotia ē sacrifim vesptim sz glo. sup illō ps. Eleuatio manuū mear̄ sacrifim vesptim. hmōi āt sacrim i lege erat ml̄tū accepbl̄e. vt pz leuit. vi. c. In ista. q. ad al̄s pifor. sr̄. 3. arti. dclarādi pm9 triū terior̄ expōiti9. 2° triū terior̄ pōnū positiu9. 3° triū difficl̄tatū iux̄. 3. pcl̄ōes motiu9. ¶ Quā tū ad pm arti. teri sr̄. ptri. pfe°. satisfa°. Cōtri° vt dicūt nr̄i mgr̄i est dolor volūtae assūpt9 p pctis. In q̄ descriptōe tria dñr. pm ex pte cāe formal̄. 2m ex pte cāe efficiēt. 3tiū ex pte cāe fi nal̄. Ex pte cāe formal̄ dr̄ q cōtritio ē dolor. sed p: qr dolor est pa° nō solū mētis sz corpis. vñ aug. ō ciui. dei. xiiij. di. c. xv. dolor carnis tm° est effect9 aie ex carne z q̄dā ab ei9 passiōe dis sen°. ptritio āt nō caris ē sz spūs. Ceter̄ ita cō seqt̄ ptritōez pudor sic dolō: igr̄ ita dz dici cō tri° pudor sic dolor 3° qr gaudiū ita seqt̄ cō tritiōez sic dolor. dum iō merito ē. Cōtritio dr̄ dolor q̄re eq̄ nō dr̄ pudor aut gaum. cuz dicat aug. q de pctō doleat sp: z ō dolor̄ gaudeat. Dm ptritio dr̄ tripl̄r. Prio° dr̄ cōtritio cari tas. qs eni cōterit pctā i te nisi caritate de9. z si. n. liber̄ arbim atterit deus pterit. 2° dr̄ ptri° ipe act9 elicit9 a caritate z libo arbi° i pcti ob probriū: z forsā idē act9 pri9 elicit9 sine carita te p9 ea adueniēte caritate ptinuat: vt ptinue eliciat pri9 ē attri°: p9 vocat ptri° c9 act9 cā pri cipal̄ vt placeat dō ē caritas 3° dr̄ ptri° ipe do lor dr̄ pa° actū subsequēs. Ex q̄ p° isert q cōtri tio p eēntiā nō ē dolor: sz dolor ē ptritōis pas sio. Ex q̄ seqt̄ scdo q ista ptritio ē dolor: nō ita ē formalis sicut ista: hō est aial. qr scda est i pri mo mō: pria magis i scdo. Dicit tñ magis cō tritio dolor q̄z pudor aut gaudiū vt tria sint Dolor pudor gaudiū qr dolōis magis ē pte ri q̄z pudoris q magis ē fugitiu9: z gaudiū c9 om i ppposito ñ ē pctm̄ sz dolor dicēte aug. q sp ō pctō doleat: z de dolor̄ gaudeat. Ex q̄ pz 3°. q imediatior ptritōis pa° est dolor q̄z gau diū. Scdo dr̄: volūtarie assūpt9: ista ps cāz ef ciētez aspic. Cōmouisti iq̄t trā: h mō volūtas pmota ē: z pturbasti eā vt actū talē coeliciat quē de nec̄itate dolor seqt̄ vt hoiez risibilitas sic volūtarie assumit vt meritū efficiat. ñ prio meritū ptri° actio. nō scdo meritū ptritio pa°

ꝫ ttio meritū cōtri°q̄litas ē q̄ ē qdā act⁹ abso
lut⁹. Tertio ꝺr ꝓ pctis: h̄ ē finis ⁊ ꝯtritōis cō
plemētū. vn̄ pꝫ ꝙ h̄ dolor nō ē dolor ptis sen
sibil̄ ſꝫ ipſi⁹ volūtat̄. Vn̄ notād̄ ꝙ sic̄ nōt fr̄ ri-
char. ꝺ media villa. di. xvij. arti. i. q. i. i solutōe
pncipali ista tria ꝺr̄nt in mālib⁹. dur: fractū:
cōminutū. Dur. n. ē qd̄ tactui n̄ cedit. frāgit̄
ꝟo ex q̄rto metheo. qd̄ i ptes magnas scindit̄
cōminuit̄ aūt qd̄ i ptes mīmas. sic i spū distin
guunt̄ dur: attritio: ꝯtri°. Dur ē cor hois: ꝺn̄
deo resistit. attrit⁹ ꝺnꝫ a pctō resilire icipit. q.
ad ꝯtritiōeꝫ tēdēs. ꝯtrit⁹ ꝺn̄ ex toto a pctō re
silit: vt dicat̄ a cō qd̄ est sil̄ ⁊ tero ris. primū te
rēs gdeꝫ ē de⁹. scōꝫ terēs ē caritas. 3^m terēs ē
volūtas: in ꝯscie mortariolo terūt hi tres terē
tes. ⁊ scriptū ē: funicul⁹ triplex difficile rūpit̄.
Et tm̄ de isto terio ꝯtritio. ¶ Scōs termin⁹ ē
ꝯfessio. vt sic ligua loq̄t̄ cor itendat ne pateat
duplicitas: a cō qd̄ ē sil̄ ⁊ facio: sil̄ cor loq̄t ⁊ li
gua. Vn̄ notādū ꝙ ista tria ꝺr̄nt loq̄ndo ꝺ vi
terioꝝ ⁊ vsu. ꝓfessio: ꝯfessio: fassio. Fassio eni ē
ꝺn̄ qs cogit̄ dicē q̄ fecit. ſꝫ ꝯfessio sꝑ ſꝫ artē ex
tat volūtaria. vn̄ bn̄ qd̄ dic̄ ꝯfiteor spōte: fate
or mea iura coact⁹. Rursus ꝺr̄nt ꝯfessio. ⁊ ꝓ
fessio: q̄r obm̄ ꝯfessiōis ē pctm̄. vt pꝫ ex̄ ꝺ peni.
⁊ remis. ois vtriusq̄ꝫ sex⁹. o^m ꝟo ꝓfessiōis ē bo
nū: vt dicim⁹ h̄ ꝓfessus ē r̄gulā aut sci bn̄dicti
aut scti frācisci. Vltra notād̄ ꝙ ꝯfessio dꝫ aut
de ꝯgruo aut de debito: q̄nquies tres hīe ꝯdi
tiōes: aut ter q̄nq̄ꝫ. ꝓter hūilitatē quā nō nūe
ro: q̄r ē custos oīꝫ ꝟtutū: dicēte btō bernardo
in lib. de cōsideratiōe ad euge^m. bon⁹ fund⁹
hūilitas. Et hec cōditiōes hij̄s versib⁹ ꝯtinēt̄.

Sit simplex humilis ꝯfessio pura fidelis.
Atq̄ꝫ frequēs nuda discreta libēs verecūda.
Integra secreta lacrimabilis accelerata.
Fortis accusans ⁊ sit parere parata.

¶ Prim⁹ ternari⁹ ē simplex pura fidelis. sim
plex vt nil admisceat qd̄ ad quātitatē pctōꝝ
nō attinet. pura cū recta itētōe fcā. fidel̄. i. ꝟa
nil hn̄s falsi. Scōs t̄nari⁹ ē. frequēs nuda dis-
creta. frequēs sepe ꝯfiteri vtile ē. nuda n̄ iuo-
luta ꝟboꝝ obscuritate. discreta qd̄ mai⁹ ē cuꝫ
maiori pōdē ꝯfiteat̄. Terti⁹ t̄nari⁹. libēs vere
cūda itegra. libēs fcā liba volūtate. verecūda
erubescat de pctis q̄ ꝯfitet̄. itegra nil celet: qd̄
occurrat. Quart⁹ t̄nari⁹. secreta lacriabil̄ acce
lerata. secreta ibi agit̄ ꝺ occult̄ ꝯcie. lacriabil̄
ex pcti dolore accelerata citi⁹ ē meli⁹: q̄r abis
sus abissū iuocat. Quit⁹ t̄nari⁹. fortis accusās
ꝑata ꝑere. fort̄ ne verecūdia aliqd omittat. ac
cusās se nō refūdēs i aliū suū facin⁹. ꝑat⁹ ꝑere
suscipiēdo pniaꝫ. de h̄ dcm̄ ē q̄n̄o dꝫ itelligi su
peri⁹. ⁊ tm̄ de isto terio ꝯfessio. ¶ Terti⁹ teri⁹
ē satisfa° de isto terio dcm̄ ē li. iij. di. xx. arti. i.
terio 3°. Dcm̄ ē 2° de eod̄ lib. iiij. di. xiiij. arti. i.
terio 2°. Jō nc̄ breuit̄ dico 3°. ꝙ p° ꝓ pctis n̄ris
p°satisfec̄ de⁹ ⁊ ē pª sati°. scōo xp̄s hō de⁹ ⁊ ē
2ª sati°. 3° nos ꝓ modulo ⁊ sum⁹ 3ª sati°. ⁊ tm̄
de. i. arti. ¶ Quātū ad 2^m arti. sūt. 3. ꝯōes. Pª
ē de his trib⁹ ꝯtritio: ꝯfes. satisfa. q̄n̄o se hn̄t ad
pniaꝫ. Scōa ꝯō q̄n̄o se hn̄t ad reissionē cl̄pe.
Tertia ꝯō q̄n̄o se hn̄t ad pniaꝫ acceptā i extre
mis. ¶ Pª ꝯō ē hec ꝯtri°. cōfe. satis. n̄ sūt ptes
pnie ꝟtut̄ seu ei⁹ sacr̄i ſꝫ act⁹ ipati. Ista ꝯcl̄o. 3.
hꝫ ptic̄las. Pª dic̄ ꝙ nō sūt ptes pnie q̄ ē ꝟt⁹
ꝓbat̄. tū prio q̄r pnia q̄ est ꝟt⁹ simplex ē q̄litas
spūalis. ꝯfes. āt ē qd corpale. tū 2° q̄r si sūt ptes
pnie aut ptes subie aut iteḡles capiēdo iteḡ-
les vt se extēdit ad ptē eēntialē ⁊ q̄ꝫtitatiuā:
nō iteḡles q̄r totū n̄ p̄tur de tali pte vt caput
nō est hō. cōteri āt ē penitē: ⁊ ꝯfiteri ē penitē:
⁊ satisfacē est penitē. nec sūt ptes subie q̄r i q̄li
bet pte subia soluat̄ rō toti⁹. sortes. n. ꝑfecte ē
hō lꝫ plures nō eēnt i spē hūana: ſꝫ i cōtritiōe
sine alij̄s nō saluat̄ rō pnie. Tuꝫ 3° q̄r act⁹ scōi
nō sūt ptes act⁹ p̄mi: ſꝫ pnia virt⁹ est act⁹ p̄m⁹
cōtri° ꝯfes. satis. act⁹ scōi. igr̄. Et si dicat̄ i o^m q̄r
ſꝫ mgr̄ꝫ in l̄ra di. xvi. ad ꝑfectōeꝫ pnie reqrūt̄
ista 3ª nihil āt req̄rit̄ ad ꝑfectiōeꝫ alicui⁹ qd̄ n̄
ē de eēntia illi⁹. D^m ꝙ aliqd reqri ad ꝑfectio
nē alicui⁹ p̄t itelligi tripl̄r. Prio° q̄r ꝺ eēntia
ei⁹: vt rōale ꝺ eēntia hois. Alio° vt ꝺ nec̄itate
ꝯn̄s: vt risibilitas isto° ꝺr̄et̄ de eēntia hois: q̄r
si ē hō ē risibil̄. Tertio° q̄r dat qddā ornam̄tū
⁊ ꝯplem̄tū extrisecū. prio° n̄ sūt hec 3ª de eēntia
pnie ꝟtutis nec scōo°. ſꝫ tertio° se pn̄t hr̄e ad
pnie ꝟtutē: ⁊ iō dicunt̄ fruct⁹ pnie ⁊ maxie sa-
tisfa. ſm qd̄ pꝫ in glo. sup Matth. iij. c. Facite
fru. dig. pnie. Et ſm sniaꝫ aug. de vera ⁊ falsa
pnia. ⁊ ponit̄ di. xvi. c. ij. Fruct⁹ aūt est vltimū
qd̄ expectat̄ de arbor̄. vn̄ sic̄ videm⁹ ꝙ arbor
mālis adornat̄ fructu suo: nec fruct⁹ est ipa ar
bor: q̄r arbor ē ꝑmanēs ⁊ fruct⁹ nō eq̄lit̄ sic lo
quētes in spū pnia arbor est pulcherrima ex
qua pulchri fruct⁹ oriūt̄: ꝯtri. ꝯfes. satis. hi act⁹
nō ꝑmanēt: sed pnia ꝑmanet: q̄r habit⁹ est eq̄
litas de dificili mobilis. ita ꝙ magis hec tria
sūt i fieri: ſꝫ pnia ē in eē. ¶ Dicit 2ª ps ꝯcl̄ōis
ꝙ hi. 3. act⁹ nō sunt ptes sacr̄i pnie. pꝫ in breui
discurrēdo ꝑ singula vt. n. di. xiiij. dcm̄ ē. pnia
sacr̄m absolu° ē sacerdot̄. i. snia fcā certis ver-
bis hoꝝ ꝟboꝝ nulla ps est cōtritio q̄ ē qddaꝫ
spūale in aīa cōfitētis. neq̄ꝫ confes. q̄r nihil est
ipsius snie sacerdotis: ſꝫ actus rei accusantis.
neq̄ꝫ satisfa. ſꝫ seq̄t̄ illā abso^em sacr̄alē h̄ tm̄ 3ª
ad sacr̄ꝫ pnie reqrūt̄: vt pª vel seq̄ntia. simpl̄r
eni reqrit̄ cōfes. q̄r sacerdos nō absoluit arbi-

trarie nisi prius fuerit reus accusatus in foro
i°.nõ ēt vtilis ē abso° i° nisi ꝓcedat in ↄfitēte
aliq̃ ↄtritio vel attritio iõ disiūctiue ꝓtuli: qꝛ
sufficit attritio q̃ postmodū nisi obex aduēi-
at virtute sacri in ↄtritionē mutaṫ.satisfa°aūt
seq ħ3 pnie sacrm̄ vt efficacia᷑ hēat ꝑmanētez
nisi ꝑpēdat absoluēs ↄtritionē ⁊ ↄfe°m sufficē
¶ Dic̄ 3ª ps ↄõnis ꝙ hec tria sunt ꝑtes act᷒
imꝑati vt meditemur hec tria. P° ipm pnie
hitū q extat in pctm̄ vindicatiu᷒.2° ipm actū
elicitū q est velle vindicare.3° ipm actū impa
tu3.s.ipm vindicare ⁊ hic ex trib᷒ itegraṫ. Ex
ↄtritiōe ad quā seqṫ dolor:ex ↄfessiōe ad quā
seqtur erubescētia.ex satisfactōe ad quā aliqδ
penale seqṫ.Et si dicas pctm̄ est simplex:ergo
d3 vnica pena vindicari nõ valet ↄn̄a. iudex
n.legis ꝓ vno defectu ꝓt duas aut plures pe
nas iponere:vt sibi oportunū videbiṫ. Vñ pi
tacus septē sapiētū vnus:in 3° ethi.inducitur
Ebri᷒ inqt duplices mereṫ increpatōes. ¶ 2ª
ↄ° est hec. Si ↄtritione pctm̄ formalr̄ remittiṫ
vt dispōat ↄfessio: ⁊ satisfactio ꝑficiat. Cōclo
ista.3.ħ3 ꝑtes. Pª dicit ꝙ ↄtritione pctm̄ for
maliter remittiṫ.p3:qꝛ ↄtritio icludit caritatē
q̃ pctō opponiṫ:⁊ si nõ formalr̄ tñ intm̄ ꝙ nõ
stat simul cū pctō mortali. S3 surgit dubium
vtrū remissio culpe vel expulsio: ⁊ gr̄e ifusio
vna sint mutatio.in trib᷒ dictis ħ absoluiṫ vi
tas. Pm̄ dictū ꝙ nõ d3 dici expulsio culpe q̃
nulla ē post actū.ex.xiiij.di.s3 d3 dici remissio
culpe:qꝛ obligatio ad penā eternā remoueṫ.
Scōm dictū ꝙ infusio gr̄e ⁊ remo° culpe nõ
sunt simplr̄ vna mutatio. Tū prio qꝛ vna infu
sio gr̄e sufficit ad remouēdas multas obliga
tiones:vt p3 de illo q offendit i multis ⁊ post
modū ↄteriṫ. Tū scdo qꝛ pōt eē infusio gr̄e si
ne remissione culpe vt in āgelis ⁊ ꝓt eē remis
sio culpe sine infusiōe gr̄e de po³ absoluta di
Tū 3°.qꝛ nõ ē oppō formalr̄ inter pctm̄ morta
le ⁊ gr̄am.qꝛ tūc sicut volūtas creata pōt sup
eē vni° ita posset sup nõ eē alteri᷒: sicut p3 in
reliqs icōpossibilib᷒.nõ est āt vnica mutatio
simplr̄:nisi iter talia quoꝝ vnū se ħ3 vt termi
n᷒ a q̊:reliquū vt termin᷒ ad quē.⁊ p3 ēt quia
vnica mutatio non ē ad formā positiuā nisi a
ꝓpria priuatiōe. multe aūt sunt culpe q̃ sunt
termi a q̊.tertiū dictū ꝙ remissio culpe ⁊ ifu-
sio gr̄e nõ sunt due mutatiōes reales:p3. In-
fusio.n.gr̄e bñ realis ē:s3 remissio culpe neqt
qꝛ solū remouet obligationē ad penā eternā
q̃ nõ est nisi respect᷒ rõis fundat᷒ a diuina volū
tate i obō volito vt volitū ē.⁊ ita remissio cul
pe nõ dicit nisi q̃si mutationē ab obligato ad
nõ obligatū:nõ tñ mutationē:⁊ inq̄tu3 hui᷒
nihil ē reale. S3 ↄ̄ ē mutatio ab obligato ad
nõ obligatū. Dm̄ breuiter:ꝙ nõ o3 qꝛ ab etno
diuina volūtas hūit.vbi gr̄a:fortes obligatū ꝓ'a
nõ obligatū pro.b.⁊ i sig° ꝑmanēti: qꝛ apud
deū nulla mutatio.iõ p3 ꝙ nõ seqṫ:tñ de pn̄ti
de po³ ordiata nõ remittit:nisi gr̄a deṫ. ⁊ ita
ē mutatio realis a ꝑte ġtificati. Et si arguas
ↄ̄ hoc.ꝑ ħ qδ dicit aug. de vera ⁊ fal.pnia. Do
lēdū nõ solū qꝛ peccauit:s3 qꝛ se v̓tute ꝓuauit
⁊ ita sṫ duo mot᷒.ↄcedo ꝙ sṫ duo mot᷒:vn᷒ a
gr̄a ad pctm̄.reliquus ad gr̄a3. s3 nõ ē silr̄ de
remissione ⁊ gr̄a.qꝛ p᷒ pctm̄ fcm̄ in aia nil re-
māet nisi oblig° ad eternā penā.vñ p3 ꝙ sine
cā Tho.di.xvij.h᷒.iiij.q.i.arti.iiij.i ꝓn.⁊ fr̄ ri-
char.de me³ villa eadē di.ar.iiij.q.iiij. ⁊ ātiq
ↄsilr̄es pōderāt argm̄ a ꝓori ⁊ posteriori i ista
mā. Quid.n.ē culpā reitti de pō ordiata nisi
gr̄a3 eē ad min᷒ in mutatōe v̓a: sic̄ qd ē tene
bras expelli:nisi lucē eē pn̄tē. ¶ Scda ps dic̄
ꝙ dispōit ↄfe°.ista ꝓbaṫ.qꝛ i iudi° o3 eē accu
satorē: ⁊ ille ē i hoc foro q ↄfiteṫ. 3ª ps dicit:⁊
satisfa° ꝑficiat: p3.qꝛ illδ ē ꝙ sacerdos iponit
vt pnia ↄpleaṫ. ¶ 3ª ↄõ. Et si hec tria i extre-
mis possint sufficē:vix tñ sufficiūt ad sal3.hec
ↄõ tres ħ3 ꝑticulas fm̄ illa tria.tñ summati di
cēdū ē.vñ ꝙ possint i extrēis ꝓficē:dic̄ aug.⁊
pōiṫ in lr̄a pn̄s di.qm̄ ds potēs ē sp ēt i morte
ꝓt iuuare qb᷒ pl3.cū igr̄ op᷒ sit nõ hois s3 dei
fructifera pnia:ispirare eā ꝓt qñcūq3 vult sua
mia.s3 ꝓbaṫ ꝙ vix tñ sufficiūt ad salutē: ⁊ di-
co eū in extrēis q ē in ꝓpiquo mortis vt i sub
mersiōe vulneratōe mag̃ ⁊c̄.ꝓbaṫ. tū prio qꝛ
ipediṫ vsus liberi arbitrij ⁊ ita rõnis ⁊ volūta
tis vbi ē meritū.tū 2° qꝛ vt disciplina sit meri
toria o3 ꝙ sit circūstātiata ⁊ maxie vt displiceat
ꝑꝑ deū qδ valde difficile ē tūc.tū 3° qꝛ sṫ hitu
ati ad malū qδ multū ipedit ↄuersiōe3 ad bo
nū. Ex q̊ seqṫ ꝙ qꝛ nõ ē ꝓprie dn̄s sui act᷒ tūc
ad male faciēδ d3 poti᷒ ↄuerti ad bñ faciēδ
qδ vix faceret. Ex q̊ p° seqṫ.ꝙ sano ꝑsuadēδ ē
vt san᷒ pēiteat exponēdo sibi q̄ꝑ ꝑiculosu3 sit
expectare serotinā pnia3.2° seqṫ ꝙ ifirmo la-
borādū ē vt vēiat ad δbitā pnia3 q̄tū ē possi
bile. Et δbeṫ sibi ex³.de mia vt de latrōe.luce
xxiij.cui nõ fuit sera pnia. ¶ Quātū ad.3.ar.
sṫ.3.dif. ¶ Pª ē.q̃ ē ꝓncipalior hay triū:ↄtri
tio:ↄfe°:⁊ satisfa°. Dm̄ ꝙ fm̄ ꝙ ordinaṫ ita f3
ꝑfectionē ābulāt. primū ġdū t3 ↄtritio:qꝛ ca-
ritatē icludit q̃ ē mr̄ v̓tutū.scd3 ġdū ↄfessio: q̃
ex hūilitatis fundo laudē ħ3.tertiū ġdū satis-
factio:q̃ satisfacit vt ds sit ↄtēt᷒ f3 nomē suū.
¶ 2ª diffi. quot sunt dittētes pctm̄.dico tres.
p° tres ꝑsone diue ꝑ auctē. scdo xp̄s i triplici
nā diuina aia ⁊ corꝑe ꝑ vnionē ⁊ excellentiā.3°

mister misterialr p caracterē clauē ⁊ p sniam
C 3ª diffi. si nō pōt qs in extrēis ꝯfiteri aut sa
tisfacē sʒ ꝯteri qd iuris ē. dᵐ ꝙ si pfecte ꝯterit
saluabit q₂ ꝯtritio caritatē hʒ: sʒ pōe te i secu-
ro. Et sic pʒ ad qōēʒ. ꝙ vʒ ꝯtritio: ꝯfeᵒ: satisfaᵒ
q̄ ptes sūt pnie i extremis hite valēt ad salutē.
Tūc ad argª. C Ad priᵐ. dico. ꝙ legislator ñ
dʒ ea ptermittē q̄ magis ducūt ex se ad custo
diēdā legē suā q̄ȝ nō: cuiusmōi ē pnia serotia
de se. iō si errāt aliq ex hoc faciūt ex se scāda-
lū ñ accipiūt: imo oñdit miaȝ dei. C Ad scdʒ
dicēdū pᵒ: ꝙ ñ dʒ sibi hic iponi: q₂ i extrēis ē.
Dico scdo ꝙ nec p purgatoᶜ: q₂ ptās sacēdo
tis ad hoc se nō extēdit. Dico 3ᵒ ꝙ dʒ sibi isi-
nuari si san⁹ esses tal' pnia tibi debet: sʒ cōfide
de mia dei. Et ad illud qd obijcit: nō ē simile
q₂ moriēs i pctō mortali nō hʒ retardatiʒ qn
vadat ad infernū: moriēs aūt in gr̄a pēa non
soluta retardatim hʒ ne subito vadat ad celū
C Ad tertiū dicēdū: ꝙ ē magnū piculū: iō ci
ti⁹ ē meli⁹. Ex ista dᶜ sicut de pceđ. tres eliciūt
ꝯōes d mēte mgr̄i. C Pª ꝯō. hō peniteat hic
bono tpe vt secur⁹ eat i celi pignore. Dicit ꝯᵒ
ꝙ pagēda ē pnia anq̄ȝ ad extrēa hō pueniat
vt secur⁹ de mūdo exeat. Et pōit a pri. di. vsqȝ
ad illđ. c. solet ēt q̄ri vtrū satisfactiōis lex ⁊c̄.
C 2ª ꝯō. Morti disposit̄ satisfaᵒ vʒ monit̄ ñ
impō. Dicit ꝯō ꝙ agētib⁹ in extrēis nō ē ipo
nēda pnia: sʒ innotescēda. Et pōit ab 1ᵒ cᵒ. so
let ēt q̄ri ⁊c̄. vsqȝ ad illđ ca. sciēdū ēt ꝙ tpe ne
cessitat̄ ⁊c̄. C 3ª ꝯō. recōciliatio ñ ē negāda sʒ
faciēda mō serio. Dicit ꝯō ꝙ recōciᵒ petēti ñ
ē negāda: sʒ dʒ expleri f'ʒ ꝙ dicūt iura. et pōit
ab 1ᵒ. c. sciēđ ēt ꝙ tpe necītat̄ ⁊c̄. vsqȝ ad fi. đ.
Olet ēt q̄ri vtꝝ p⁹ hāc vitā ⁊c̄. C Hic
sigt̄. xxi. đ. h⁹ q̄rti. q̄ ita ꝯtiuat ad pceđ.
Nā postq̄ȝ in pceđ. di. oñdit mgr̄ tps
remissiōis mortaliū. Nūc in pn̄ti di. tps q̄rit
remissiōis venialiū. Et hʒ didi hec di. in tres
ptes pncipales. In pª tps pōit q̄ venialiū fit
remissio. In 2ª clare oñditur quō fiat ꝯfessio.
In 3ª cōfessori interdicit pcti reuelatio. pª in
prin. Scđa ibi. Hoc hoc cōsiderādū ē. 3ª ibi
Caueat ēt sacerdos ⁊c̄. Et hec ē diuisio pn̄t̄ ⁊c̄.
Trū pctm̄ secretū qđ cōfessor sp celare
tenet: post hāc vitā dittat. Et ar̄ ad ptē
falsaȝ trib⁹ medijs. C Prio sic. Nullū
mortale pt dimitti p⁹ hāc vitā: ergo nullū vēi
ale. nec de originali loqmur: q₂ sub sacr̄o ñ ca
dit pnie. añs pʒ aucte Io. dam̄. li. ij. sua ꝝ snia
rū in fi. iiij. ca. Qđ ē āgelis cāus: hoc ē hoib⁹
mors. pbatur ꝯñā. q₂ sūt eiusđ rōis cū ñ dr̄ant
in mali⁹ nisi f'ʒ magis ⁊ min⁹. C 2ᵒ ar̄ sic. nul
l⁹ moriēs iust⁹ pt p⁹ ea peccar̄: ergo p⁹ mortē
ñ pt pctm̄ ditti. añs pʒ q₂ tps aut merēdi aut
demerēdi ē i pn̄ti stadio. pbat ꝯñā. tū prio a
sili. q₂ sil'e vr̄ p aliq̄ statu posse peccar̄ ⁊ posse
resurgē a pctō. ⁊ ita si iust⁹ moriēs nō pt plus
peccar̄: nec iniust⁹ moriēs poterit a pctō resur
gē. tū scđo a maiori: q₂ facili⁹ ē cadē q̄ȝ resur-
gē. tū tertio a cā: q₂ resurgē a pctō ñ vr̄ ꝯpetē
alicui nisi ei q pt mēri. q̄ āt nō pt in aliq̄ statu
cadē nō pt mēri. C Tertio ar̄. ꝙ ñ sp tenet cō
fessor celare pctm̄ sibi in ꝯfessiōe dcm̄. vnicuiq
qȝ licitū ē renūciar̄ suo iuri: igr̄ pt in cāu reue
lare pctm̄. añs ē mani festū. pʒ ꝯñā. q₂ i⁹ ē ñ cō
fessoris: sʒ ꝯfitēt̄ ꝙ ꝯfessor tenet celar̄ pctm̄ cō
fessi. pt āt cōfessus eū licētiare ad reuelandū.
C In oppositū. tū. l. Matth. xij. tū. ij. Mārci
iij. tū. iij. luce. xiij. Qui peccauerit in spm̄ sctm̄
nō remittet ei: nec in hoc secl'o nec in futuro.
subdit mgr̄. ex hoc dat̄ itelligi sic̄ scti doc. tra
dūt ꝙ q̄dā pctā in futuro dimittēt pcelaᶜ. đ.
vi. đ pnia. ⁊ ē i lr̄a. sacerdos añ oia caueat ne
de eis q ei cōfitēt pctā eoꝝ alicui recitet. ⁊ seq
tur. nā si hoc fecerit depōat: ⁊ oib⁹ dieb⁹ vite
sue ignominiosus pgat. ⁊ ex̄ đ pe. re. Ois vtri-
usqȝ sex⁹. caueat oio ne vbo vl' signo aut aliq̄
quismō pdat pctōrē. seqt pēa. si pctm̄ dtectū
psūpserit reuelare ñ solū a sacerdotali offō de
cernim⁹ dponēdū: veꝝ ad agēdū strictissimā
pniam in artissimū mōsteriū detrudēđ. In 1ª
qōe ad ⁊c̄. C Quo ad. j. arti. tmini sūt. vita. ce
latio secretū. prim⁹ tmin⁹ ē vita. vñ vltra dcā
đ vita li. 1. di. xxxvi. tmino. i. ⁊ li. iij. đ. xxxv. ar.
i. tmino. i. Est nōnđ ꝙ hec tria dr̄nt victa vit-
ta vita. victa. n. adiectiuū ē. ⁊ dr̄ vict⁹ ta. tū. ⁊
scribit p. c. ⁊ . t. ⁊ descēdit ab hoc vbo vico cis
qđ facit i supio victū. vitta dʒ scribi p duplicē
t. f'm papiā. ⁊ ē gen⁹ discrial' qđ gallici vocāt
rubē al' coyphe ad colligēdū capillos mulie
rū aut viroꝝ dispsos. vñ i metha. oui. dicit. vit
ta cohercuerat neglectos alba capillos. Et i
cañ. cāti. salōn dicit. sicut vitta coccinea labia
tua. ⁊ vēit ab hoc vbo vincio cis. vita vo vni
cā. t. hʒ. ⁊ vēit ab hoc vbo viuo viuis. vñ qdā
dicit vt tibi sit vita p posse picula vita. et ē no
tādū triplicē eē vitā. nē. q̄ cōis ē bōis ⁊ mal' đ
q̄ dr̄ geñ. ij. i formatōe hois. Inspirauit i faciē
ei⁹ spiraculū vite. ⁊ fact⁹ ē hō i aiaȝ viuētē. ex
q̄ doc. nr̄i inferūt q̄ȝ aia ē vite spiraculū: q₂ spi
ratōe in spirātib⁹ cognoscit q̄ aut aia ē aut ex
aia. scđa dr̄ vita gr̄e: ⁊ h̄ ē ppa bōis. h̄. n. mō
mali ñ viuūt sʒ mortui sūt. sicut oñdit btūs ma
xim⁹ in smōe de martirib⁹ q icipit ad exhibē
dū. De hac vita paul⁹ dicit. mihi viuē xp̄s est
⁊ mori lucrū. 3ª vita dr̄ vita glie in q̄ sūt ⁊ erunt
bti. de q̄ Matth. xxv. dr̄. Iusti āt in vitā eīnā

Et Ioh.xvij. Hec ē vita eterna vt cognoscāt
te deū ꝛ quē misisti iesum xp̄m. Et tm̄ de isto
terio vita ꝛ capit in qōe primo. ⁋Scđs ter
min9 est celatio. ꝛ descendit ab hoc v̄bo celo
celas. vñ quidā dicit. Hostia claude celer: vt
clausa p9 hostia celer. Celo aūt v̄bū aliqñ si-
gnificat idē ꝙ sculpo pis. ꝛ tūc vt dicit ff ro-
gerius in maiori cōpendio ad clemētē papā
q̄rtū. dꝫ scribi per ae diphthongū. de q̄ descē
dit celtes ꝛ caeltes. de quo in Iob scribitur.
Quis mihi det vt scribant fmōes mei. Quis
mihi det vt exarēt in lib. stilo ferreo vel celte
scupantur in silice. Dicit tm̄ Adaꝫ britonis se
nūꝙ̄ legisse celte. vñ fm eū dꝫ dici in Iob cer
te. Aliqñ scribit sine diphthongo: ꝛ tūc idē ē
ꝙ abscondo abscondis. a quo fm Ebrardū i
grecismo descēdit hoc nom̄ celū: q2 nobis ce
lat ea q̄ supra celū sunt. ꝛ ꝑ modū loquēdi ce
lat supiorib9 ea que infra ip̄m st. Fr̄ tm̄ Roge
rius vbi. s̄. dicit ꝙ celū dz q̄si celū idest celatū
q̄si q̄ddā vas p̄ciosū ꝛ diuersis stellis ornatū.
De hac equiuocatione extant metra.
Celo dum sculpo lapides celo cooperto.
A primo celtes celum est a posteriori.
⁋Tertius termin9 est secretū. a secerno nis.
quasi seorsuꝫ cerno: ꝛ in supio secretū. Et sunt
tria secreta. Secretuꝫ nē: de quo in senectute
egit pulchrū librū ph̄us: quē intitulauit. de se
cretis secretoꝝ: ꝛ misit ad alexādrū. Scđo se
cretū ꝯscie: de quo exponi p̄t illud prophete.
Secretū meū mihi: secretū meū mihi. vñ Ie.
xvij. prauum est cor hois ꝛ inscrutabile qs co
gnoscet illud. seqtur. Ego dñs scrutans cor ꝛ
ꝓbās renes: qui do vnicuiꝗ̄ iuxta viā suaꝫ: ꝛ
iuxta fructū adinuētionū suaꝝ. Et in paulo. i.
coꝝ. iiij. Nolite añ tp̄s iudicare q̄adusꝗ̄ veni
at dñs: qui ꝛ illumiabit abscōdita tenebrarū
ꝛ manifesta faciet ꝯsia cordiū. 3o secretū glo
rie. de q̄ ꝛ paulus. j. coꝝ. ij. Qđ oculus nō vi-
dit nec auris audiuit nec in cor hois ascēdit:
que p̄parauit đs his q diligūt illū. Et nōndū
ꝙ hec tria differūt. Signū ꝯfessionis. secretū
cōfessionis. sigillū ꝯfessiōis. Dicit. n. signū cō
fessionis qđcūꝗ̄ ad ꝯfessionē ꝑtinens. vñ pōt
discerni cōfessio a re alia. Dicit aūt secretum
ꝯfessionis: qđ ita dz vt nō reuelet. Dicit āt si-
gillū ꝯfessiōis: qđ sub sacro pnie sacēdoti ma
nifestat. a cōfesso. Ex q̄ seqt ꝙ oē secretū ꝯfes-
sionis ē signū ꝯfessiōis nō eꝯ. ꝛ oē sigillū con
fessiōis ē secretū cōfessionis: ñ eꝯ. Paruo. n.
sigillo ita dixeriꝫ eterni regis sigillāter q̄ i cō
fessione dicūt: reliq̄ sigillo magno. ⁋Quātū
ad. ij. arti. sunt tres cōclones. Pria ē de loco
purgatōis venialiū ꝛ penaꝝ nō cōpletaꝝ hic
pro mortalib9. Scđa ꝯo de remissione venia-
liū. 3a de celatōe pctōꝝ in cōfessiōe cognitoꝝ.
⁋Pa ꝯo ē. Sic citi9 aut tardi9 m̄ali igne aie
purgāt: vt vna citi9 alia euolet. Ista cōclo. 3.
hꝫ ꝑtes. Pa dicit ꝙ aie purgāt igne m̄ali iu
ste eq̄dē fit vt q2 aia aut deseruit creatorē: aut
nimis creata dilexit: ꝑ creata puniat. vt pꝫ in
sacris ecclie: cui se hꝫ submittē hō: q2 deū de-
seruit. De hoc igne hr̄ in gl. sup illđ. sic salu9
erit: grauior ē ille ignis: q̄ꝫ qcq̄d hō pōt pati
i hac vita. Et dato ꝙ de hoc igne an sit m̄alis
vel sp̄ualis dubitauerit Aug. ñ solū sup geñ.
ad lr̄am. imo in li. de ciui. dei. vñ ꝛ dicit i glo.
sup illđ. i. coꝝ. iij. Qui edificat lignū fenū ꝛc̄.
ponēs illoꝝ opionē q dicebāt aias igne m̄ali
cruciari. dicit nō redarguo: q2 forsan veꝝ est.
Vñ doc. deuo. p̄ntis di. arti. ij. q. ij. dic̄ rōnabi
lē eē suā dubitationē. diues. n. q erat i iferno:
ꝛ cui9 ligua vrebat: linguā corꝑalē ñ hēbat. ꝛ
q portat lignū fenū stipulaꝫ nō portat h̄ m̄a
sed sp̄ualia: q̄ sic ꝑ methaforā noiant. Sed da
to ꝙ dubitauerit aug. nō tm̄ dubitauit greg. i
q̄rto dyalog. nec ysido. de ordie creaturaꝝ. ꝛ
hic ignis extat in medio terre sulphure9: cui9
spiracula seu emūctoa sunt ethna. cecilie: chi
mera cilicie aut lidie: ꝛ loca similia. Dic̄ āt ff
frā. de maro. hui9. iiij. di. xx. q. vlt. ꝙ in iferno
penas patiētiū sunt tres māsiones. Pa ifima
vbi sunt dānati pro pctō mortali actuali. In
media pueri decedētes in pctō origiali. Su-
perior in q̄ sunt purgādi. Primi sunt i pena
sensus ꝛ dāni. scđi in pēa dāni ñ sensus. ꝛ ābo
sine gr̄a. Tertij in pēa sensus cū gr̄a. Et si obij
ciat ex. iiij. dyalo. de paschasio qui apꝑuit in
balneo purgādus. ꝛ de alio q apꝑuit i glatie.
Dm ꝙ hec sunt ex sp̄ali. sed locus cōis est sub
terra. De hoc ꝑampli9 di. xliiij. ⁋Dicit scđa
ꝑs ꝯōnis. vnū liberari añ aliū. Po pꝫ ex ꝑa-
bola apl̄i. lignū fenū stipula. citi9. n. stipula fe
no ꝯsumit: ꝛ fenū ligno. Scđo auc̄te augu. in
enchi. p9 hāc vitā icredibile nō ē illos fideles
ꝑ ignē purgatorium: q̄ꝫtomagis min9 ve bō
ꝑeūa. dilexerūt: tāto citi9 tardiusꝗ̄ saluari. 3o
rōe nō. n. equū ē q min9 peccauit cū eo q̄ pl9:
eq̄liter puniri. vñ et in iferno si pene st eq̄les
fm durationē: nō tm̄ fꝫ intentionē. ⁋3a pars
ꝯōnis dicit. ꝙ vn9 citi9 de purgatorio altero
ad celū euolat. hoc pꝫ. Tū po ex luce. xxiij. ca.
Hodie mecū eris i ꝑadiso. ñ ꝙ celos añ ascē-
sionē ascēderit. sed deitatē viderit ꝛ fuerit cū
xp̄o: q ē merces btōꝝ. Tuꝫ scđo: phil. j. paul9
dicit. Cupio dissolui ꝛ eē cū xp̄o. ñ erat āt ca-
suꝫ desideriū: igr̄ appetebat eē in celū vbi est
xp̄s. ꝛ ita vn9 citi9 alio euolat. Tū 3o. apo. vi.

Date sunt illis singule stole. ⁊ illa ē glĩa aie.
¶ Scđa ꝯº ē hec. Veiali pctõ: nec ꝑ se nec ꝑ
accñs pena ꝯuenit etna: ⁊ si aliqñ post vitam
remittat. Jsta ꝯº tres hʒ ꝑticulas. ¶ Pª ꝑti
cula dicit ꝙ pctõ veniali ꝑ se nõ ꝯuenit pena
eterna. Probat. Cũ caritate ñ stat debitũ pe
ne eterne. ergo pctõ veniali ꝑ se nõ debet pēa
etna. Añs pʒ. qꝛ hñs caritatē ē dignꝰ vita etē
na. si ergo simul staret ꝙ eēt dignꝰ pena etna
simul eēt dignꝰ vita eterna ⁊ pēa eterna: qđ ē
īpossibile. qꝛ nullꝰ pt eē đbitoꝛ pene ꝓ illo in-
stāti ꝓ q̃ ē oꝛdiatꝰ ad gloꝛiã. qꝛ tũc possēt sta
re sil pena ⁊ glĩa. Pʒ ꝯña. qꝛ cũ caritate stat
pctm̃ veniale. Cõfirmat añs. qꝛ de pctõ moꝛ-
tali pꝰ actũ: vt dcm̃ ē di. xiiij. ⁊. xx. nil remāet
nisi obligatio ad penã eternã. si gº cũ carita-
te remāet obligatio ad penã etnaʒ poterit sil
eē caritas ⁊ pctm̃ moꝛtale coº q̃ remāet post
actũ: ⁊ ita idē erit amicus ⁊ inimicꝰ. Tũ scđo
pēa dāni etna ē eēntial dānat: igr pēa eterna
pctõ veniali ꝑ se nõ đbet. Añs pʒ. pꝛio ex qd
nois. a dānũ. n. dānatũ descēdit. dānũ aũt seu
dāni rõ nõ in põne sʒ negatiõe consistit. Tum
scđo qꝛ pctm̃ moꝛtale. vt dicit aug. in lib. de li
bero arbitrio. in duobꝰ ꝯsistit: i auersiõe a deo
⁊ ꝯuersiõe ad creaturã: q̊ꝝ auersio peioꝛ. imo
foꝛmale pcti moꝛtal: iõ sibi eēntialr hʒ rñdet
dānũ. Tũ 3º qꝛ ꝓuat btitudinē vt visionē dei:
⁊ ex ꝯñti fruitionē. Pʒ ꝯña. qꝛ pena dāni ita
est ānexa cuilibet pene ꝙ nõ põt stare cũ glĩa
Tũ tertio pctm̃ moꝛtale ⁊ veniale nõ st ꝓpoꝛ
tionaª. igr pēa coꝛrñdēs pctõ veniali ꝑ se ñ ē
eterna. Añs pʒ. qꝛ mille milia pctõꝝ venialiũ
ꝑ se nõ auertũt a deo a q̊ auertit vnicũ moꝛta
le. Pʒ ꝯña. qꝛ pena dʒ coꝛrñdere offense. nec
vʒ dicē ꝙ pene nõ sunt ꝓpoꝛtiõales pcti moꝛ
talis ⁊ venial sʒ intētionē. qꝛ sʒ intētionē qli
bet pena aliã finite excedit: iõ oʒ ꝙ ipꝛopoꝛº
veniat sm extēsionē: qꝛ pena pcti moꝛtal ꝑ se
ē eterna: pcti venial nõ. Ex q̃ pʒ đfectꝰ fris ale
xan. de hal. in expõne lrali ꝯñtis di. dicētis ꝙ
pctõ vēiali ꝑ se coꝛrñdet pēa eterna: ꝑ accñs
āt tꝑalis. Probat pm. qꝛ si qs dānat ꝓ moꝛ-
tali cũ veniali: ꝓ illo veniali sp pũiet: aliogn
in inferno posset eē redēptio alicuiꝰ pcti: ⁊ ñ
nisi iuste puniet a deo. Scđm ꝓbat: qꝛ pctm̃
vēiale stat cũ caritate ꝑ quã oꝛdiat ad regnũ
⁊ ita pēa ē tꝑalis. Et rursus idē alexã. i 2ª. 2e.
dicit tractatu de pctõ veniali. qõe. ix. ꝙ pctõ
veniali qñ ꝯiũgit cuʒ pctõ moꝛtali debet pēa
etna nõ āt rõe sui. Ex q̊ pʒ pº māifesta ꝯdictio
cõparādo dictũ dicto. Dic. n. pꝛio ꝙ pctõ ve
niali coꝛrñdet ꝑ se pena eterna. Dicit scđo ꝙ
ꝑ accidēs sʒ ꝙ cõiũgit pctõ moꝛtali. scđo qꝛ
đs punit citra cõdignũ: ex q̃ vt ꝓbatũ ē pena
eterna nõ rñdet culpe vēiali ꝑ se: ñ exiget eã
đs ex illa ꝯiũctiõe. 3º qꝛ dato ꝙ pũiret đs iux
cõdignũ pctm̃ veniale oino: iniustũ ē punire
etnaliter pꝛo illo cui sm se solũ đbet pēa tꝑal
nc arguit illa cõiũctio cũ pctõ moꝛtali: vt i ifĩ
nitũ exeat genꝰ culpe venial. ¶ Ex q̊ pʒ scđa
ꝑs ꝯclnis. ꝙ nec ꝑ accidēs pēa etna pctõ ve-
niali rñdet. Ex q̃ pꝛimo infert ꝙ pctõ veniali
nullo mõ pēa etna debet. pʒ: qꝛ nec ꝑ se nec ꝑ
accidēs. scđo qꝛ nõ ē incõueniēs penã debitã
pctõ veniali hēre terminũ ⁊ finē in iferno: pʒ
a simili: penitēs. n. pꝛio a pctõ moꝛtali ⁊ mu-
tata pena etna in tꝑalē: sʒ nõ cõpleta tꝑali re
cidiuat i pctm̃ moꝛtale i q̊ moꝛit: soluet i ifer-
no hāc penã tꝑalē ⁊ cũ fine. Ex q̃ 3º infert. ꝙ i
iferno pt eē aliq̃lis redēptio: nõ qdē dico ab
illo pctõ pꝛo quo quis dānat: ⁊ loquoꝛ de põ
dei oꝛdinata. sʒ põt finiri pēa talis. ⁊ si nõ pla
cet vt dicat redēptio dicat finitio. ¶ 3ª ꝑs cõ
clusiõis dicit: ꝙ pctm̃ veniale aliqñ pꝰ moꝛtē
remittit. pʒ: qꝛ pctm̃ veniale pꝰ moꝛtē dimit-
ti nõ ē aliud nisi totã eiꝰ penã solui cũ pꝰ actũ
sola obligatio ad penã remāeat. ⁊ aliqñ me-
ritis nõ oꝛdinatis a merēte ad hoc pctm̃ venia
le dimittit: vt ex amoꝛe itēso dei: a q̊ veluti ab
igne ardēte cõburunt: aut retributoꝛ bonoꝝ
meritoꝝ đs talia merita i acceptatiõe sua cu-
stodit: vt i instāti moꝛtis ⁊ grãm adaugeat. ⁊
scđo pctm̃ veniale đleat. ⁊ tertio glĩa maioꝛi
ad suꝑna subleuet. ¶ 3ª cõclo ē hec. Jure nē
diuo ⁊ positiuo sacerdos tenet cõfessi crimen
celare. Jsta ꝯº. 3. hʒ ꝑticulas. ¶ Pª ē de iure
nē. Probat triplr. Pꝛio sic. sacēdos sʒ rectã
rõnē nõ vellet pctm̃ suũ detegi vt publicaret
ergo iur nē ⁊c. Añs pʒ. eccĩ. xli. Curã habe đ
bono noie: hoc. n. magis ꝑmāebit tibi: q̃ʒ mil
le thesauri magni ⁊ ꝑciosi. Et ꝓuer. iiij. Meli
us ē bonũ nom̃ q̃ʒ diuitie mlte. Pʒ ꝯña ex le
ge nature: quo ad pꝛeceptum affirmatiuum
declarata a chꝛisto Matth. vij. Omnia que-
cũqʒ vultis vt faciāt vobis homies: ⁊ vos ea-
dē facite illis. hec est. n. lex ⁊ ꝓphetie. Et Lu
ce. vi. Pꝛout vultis vt faciāt vobis homines
⁊ vos facite illis similr. ⁊ dʒ intelligi que vul
tis sm rectam rõnem. hoc. n. includitur i illo
mandato. Matthei. xxij. Diliges ꝓximũ tu
um sicut teipm. ¶ Scđo ꝓbat sic. Quilibet
vellet sm rectam rõnē ꝙ seruaret secretũ suũ
igit sacerdos ⁊c. Patet añs. qꝛ h exigit fide
litas. Probat ꝯña. ex illo ꝓuer. x. Qui ābu-
lat fraudulenter reuelat archana: q aũt fide-
lis est celat amici cõmissuʒ. ¶ Tertio ꝓbatur
sic. De lege nē est licitũ ꝓmissuʒ adimplēdũ.

igr ꝛc̄. Aūs sumiť ex illo vbo. zacha. viij. Loq mini vitatē vnusqsqȝ cū ꝓximo suo. Pȝ ꝯn̄a qꝛ aliť ꝯfitēs nō diceret nisi iplicite ꝑmitteret ꝯfessoꝛ n̄ reuelaŕ. Pꝛia rō ē fūdata i caritate. scd̄a i fidelitate. 3a in vitate. Et ex his ē recursus secur⁹ iferioris ad supiores in vtutib⁹ ad qrēda ꝯsilia ꝛ remedia in tpe opoꝛtuno: sine qb⁹ trib⁹ nō stat hūana popolitia nec coꝛpus polliticū. Qd̄ aūt dicit richard⁹ de mea villa pn̄tis di. arti. iiij. q. i. ꝙ vna ꝑsōa vē p̄t affirmare in aliena persona loquēs: qd̄ loquēs in sua vē negabit. Sicut angel⁹ loquēs i ꝑsona dei moisi dić. Ego sū dn̄s de⁹ tu⁹: qd̄ vere negat i ꝓpꝛia. Sic in ꝓposito in ꝯfessiōe hȝ sacerdos locū dei. id̄ō si iterrogat⁹ post: nō in cōfessione: vbi ꝑsonā gerit publicā: dicat se audiuisse: mētiť. mēdaciū aūt ē ꝯ ius nāe. Doctoꝛ subtilis pn̄t di. q. ij. arguit ꝯ hāc opionē: ꝯ modū ponēdi tripĺr. Pꝛio qꝛ eiusdē ꝑsone ꝛ vt eiusdē cognoscē ē in cā ꝛ sniare: igr rō nulla. Aūs ē manifestū: qꝛ ad hoc cognouit iste: ꝛ vt iste: vt recte sentētiet. Pȝ ꝯn̄a. qꝛ sacerdos nō in ꝑsona dei sȝ in ꝓpꝛia absoluit ꝯfitētē: pȝ qꝛ absoluit misterialiť nō p̄ncipaĺr. Si eni p̄ncipaliter absolueret: posset dicē. ego pꝛincipaĺr te absoluo qd̄ nō est verū. scd̄o qꝛ nō audit magis sacerdos ꝯfessionē in ꝑsona dei q̄ȝ ꝯficiat eucham: imo min⁹ qꝛ ibi ꝓfert vba xp̄i: in noie xp̄i: nō ita hic dū dicit: ego te absoluo. sȝ post missaȝ bn̄ dić in ꝑsona ꝓpꝛia ego cōfeci ergo bn̄ pōt dicē sine mēdacio: ego in ꝯfessiōe hoc audiui. Tertio qꝛ ꝺm richar. eodē arti. q. ij. lȝ pctā audita in ꝯfessiōe detegē: ꝛ in vniuersali ꝛ in ꝑticulari nō referēdo ad ꝯfitētē. ꝛ habeť extra de peni. ꝛ remis. offi. qd̄ nō eēt verū nisi iste vt in ꝓpꝛia ꝑsona sciret hoc: qꝛ vt ꝓpꝛia ꝑsona petit consiliū nec motiuū richardi sufficiēs ē: qꝛ sacerdos nō loquiť absoluendo nec audit vt ꝑsona dei: sȝ vt mister dei. angel⁹ aūt vt ꝑsona dei dicebat moysi ego sū dn̄s de⁹ tu⁹: aliogn mētireť id̄ō nō ē siĺe. ¶ Scd̄a pars ꝯclonis dicit. ꝙ iure dino teneť sacerdos celare. Tū pꝛio. glibet eniȝ xp̄ian⁹ teneť iure dino nō dare occasionē alteri q̄ reuoceť a lege xp̄i ꝯfessio āt de lege xp̄i ē. ex di. xvij. reuelare aūt retraheret. Tum scd̄o qꝛ xp̄s voluit arbitriuȝ penitētie eē vltimū in terris. pȝ ex illo Mat. sexto. Qd̄cūqȝ solueris sup terraȝ: erit solutū ꝛ in celis ꝛc̄. id est vltiate appꝛobatū: peccat igr q ponit in alio foꝛo qd̄ sacerdos fać publicādo q̄ȝm in se est. Tuȝ 3o qꝛ dās occasionē in exequendo p̄ceptū xp̄i peccādi moꝛtaliť: peccat moꝛtaliť. hmōi ē sacerdos reuelās ꝯfessionē: qꝛ dat occasionē ꝯfitēti vt seip̄m laudet ꝛ alios vitupet: vt sic ꝓmoueať ꝛ ali⁹ puniať. Et si dicať sūt decē q ꝯiurauerūt in moꝛtē vni⁹ sacerdotis secuȝ ambulātis in tali nemoꝛe. vn⁹ cōtrit⁹ sibi ꝯfiteť ꝛ reuelat casū. qd faciet? si nem⁹ intret se exponit moꝛtis ꝑiculo: ꝛ si nō intrat reuelat cōfessionē. Dicit frater richar. in pn̄ti di. arti. iiij. q. ij. in solōne qnti arti. ꝯditionaliť tn̄ ꝙ teneť itrare nem⁹: ꝛ si ex hoc moꝛiatur: erit martir. Doc. nr̄ dić ꝙ pōt n̄ itrare nem⁹: qꝛ de nā sui nō itrare nem⁹ nō ē reuelatim ꝯfessiōis imo ē signū equocū. Eodē mō dm ē de monacho manēte ex mōasteriū ꝯfesso suo abbati aliquē casū: vtputa foꝛnicatōis ꝑꝑ locū vbi ē pōt reuocari ab abbate ad monasteriū si ē ꝯsuetudo: vt quē voluerit reuocet. nec ex hoc cēsend⁹ ē cōfessiōis reuelatoꝛ. Lȝ Henricus de gādauo qlo. viij. q. xxiiij. dicat ꝙ nullo se dȝ hꝛe abbas aliť ad ꝯcōfessū monachū postq̄ȝ ꝯfessus est q̄ʒ aū rōne ꝯfessiōis. Si aūt eēt ꝯsuetudo i abbatia ꝙ null⁹ trāsferreť sine delicto tūc abbas n̄ dēret trāsferre. ¶ Tertia ps ꝯclonis ē. ꝙ celatio ꝯfessiōis ē ex iuř eccie ista pȝ ex supioꝛib⁹. ꝛ tm̄ d̄ scd̄o arti. ¶ Quātū ad tertiū arti. sūt tres diffi. ¶ Pꝛia diffic. Si aie in purgatoꝛio hn̄t aliqd̄ gaudiuȝ. Dicit frater frāciscus de maronis. q. vltima. xx. di. ꝙ hn̄t maius gaudiuȝ q̄ȝ possit hr̄i in hoc mūdo. ꝛ credit ꝙ malūt eē ibi q̄ȝ in aliquib⁹ delicijs hui⁹ mūdi. btitudine eni politica pōt qs eē btūs cū penis. sicut pȝ de foꝛti dū est in agone. ¶ Scd̄a diffic. Si qs decedēs in pctō moꝛtali pōt liberari ab iferno: maxie cū scriptū sit. In inferno nulla ē redēp⁰. Dicēdū ꝙ de poa oꝛdiata nō pōt: de poa absoluta pōt. Pȝ pꝛio de traiano ipatoꝛe in gestis bti gregoꝛij pape. Scd̄o de dagoberto rege frācoꝛū in gestis bti dionisij pariseoꝝ ātistitis. Tertio de quodā frē minoꝛe i cōuētu veneteń. in bꝛitania resuscitato meritis btē catherine: cuius erat deuot⁹ vt ꝯfitereť. illa aūt auctas itelligř de potētia oꝛdiata. ¶ Tertia difficul. Si cōfessoꝛ ē simpĺr obligat⁹ nulli reuelare. guilĺs altisiodoꝛeń. q̄ta ꝑte sūme tractatu de cōfessione dicit ꝙ nō: nisi superioꝛi cui in casu pōt reuelare. Sed rōnes currūt in oppom. Si tn̄ inferioꝛ nō possit absoluē ꝛ referat superioꝛi vt absoluat iā nō hȝ locū cōfessoꝛis sed interpꝛetis: vt sint. 3. cōfitens: interpꝛes: ꝛ cōfessoꝛ. Rn̄o pȝ ad qōnem ꝙ vȝ peccatū secretuȝ qd̄ cōfessoꝛ celare teneť post moꝛtē aliquādo dimittiť: vt veniale ꝛ moꝛtale p̄t de potētia dei absoluta. ¶ Tūc ad argumēta. ¶ Ad pꝛimū negať ꝯn̄a: ꝛ dū pꝛobať. qꝛ nō differūt nisi ꝺm magis ꝛ minus. ista est falsa: in ratiōe diuine

offense.¶ Ad scd̃3 negat̃ ꝯña. Ad p̃mã ꝓba/
tioné de sili. dicédũ ꝙ nõ est sile: qꝛ peccare ẽ
libere agere. resurgere aũt nõ est libẽ agẽ: sed
penã soluere: vel acceptari ꝓꝑ merita pri⁹ ha
bita: ad scd̃a3 ꝓbatõe3 a maiori. Dico ꝙ verꝫ
eẽt si h̃ resurrectio eẽt ex ꝑtãte resurgẽtis: qd̃
nõ ẽ i ꝓposito. Ad t̃tiã ꝓbatiõe3 falsũ assumit
qꝛ nõ ꝯpetit sibi ex meritis q̃ tũc eliciat sed q̃
h̃uit. ¶ Ad t̃tiũ dicẽdũ ꝙ verꝫ ẽ nisi v̓geret in
detrimẽtũ alioꝝ: ꝛ nisi aliũde eẽt cõfessor ob/
ligat⁹: vt patuit. Ex ista. q. sicut ꝺ p̃cedẽ. 3. ꝛc̃.
¶ Pria ꝯclo est venialia scti loquunt̃ in ista
via: ꝛ post remittũt̃. Dicit ꝯclo ꝙ pctã venia
lia p̃nt dimitti ꝛ añ mortẽ ꝛ p⁹ mortẽ. Et po/
nit̃ a p̃nci° di. vsq3 ad illud. c. Post hec cõsi/
derãdũ ẽ ꝛc̃. ¶ Scd̃a ꝯclo ẽ. ꝯfessio v̓a fiẽda
ꝛ distiguẽda dictat rõ. Dicit ꝯclo ꝙ cõfessio
d3 fieri: vt ẽ po° de quolib3 pctõ mortali disti
cte. Et ponit̃ ab illo ca. Post hec ꝯsiderãdu3
est ꝛc̃. vsq3 ad illꝺ ca^m. Caueat ẽt sacẽdos ꝛc̃.
¶ 3ª ꝯclo. Cõfessor taceat crimẽ ꝯfessũ ꝛ oẽ3
accessũ re⁹ ñ h̃eat. Dicit ꝯclo ꝙ ꝯfessor tenet̃
celar̃ pctm̃ dictũ sibi i ꝯfessiõe ꝛ ꝙ indr̃enter
ꝯfitend⁹ nõ d3 ire ad quẽlib3 sacerdotẽ. Et po
nit̃ ab illo caplo. Caueat etiã sacerdos ꝛc̃.

c Um multis auctatib⁹ supra sit assertũ
ꝛc̃. ¶ Hic sigt̃. xxij. di. h⁹ q̃rti: q̃ ita cõ
tinuat̃ ad p̃cedẽ. Nã postq̃3 i di. xx. tẽ/
p⁹ positũ ẽ remissiõis mortaliũ. ꝛ in. xxi. seu p̃
cedẽti di. tp̃s q̃situ ẽ r̃missiõis venialiũ. Nũc
i p̃nti. di. de reditu agit pctõꝝ redeũtiũ. Et h3
diuidi in tres ꝑtes p̃ncipales. In pria ꝙ rede
ant opio ponit̃. In scd̃a ꝙ plus nõ veniãt cla
re oñdit̃. In 3ª q̃ signa maneãt vltio q̃rit̃. Pri
ma in principio Secũda ibi. S3 qꝛ absurdũ
videt̃ vt pctã ꝛc̃. Tertia ibi. Post p̃dcã restat
ꝛc̃. Et hec ẽ diuisio ꝛc̃. Circa quã mouet̃ ꝛc̃.

a Ñ elemosina: ieiunio: ꝛ orõne pctã di
missa i pnia redeãt. Et a꞉ ꝙ sic tripl̃r.
Prio sic. Tenebra eadẽ s̃m numeꝝ re
dit vel redire p̃t: g° ꝛ idẽ pctm̃ mortale. Añs
ꝓbat̃. qꝛ nũeratio p̃uatõis aut ẽ ex subo: aut
ex h̃itu. subm̃ ẽ idẽ pri⁹ lucidũ post tenebrosũ
h̃itus ẽt idẽ. qꝛ idẽ maneret cõtinu⁹ nisi p̃ua°
aduẽiret: ꝛ ita idẽ. ꝓbat̃ ꝯña. qꝛ pctm̃ morta/
le ẽ q̃dã tenebra spũal̃. ¶ Scd̃o a꞉ sic. Cõtri/
tus de pctõ p̃t postmodũ ex ꝯtẽptu nõ ꝯfiteri
igit̃ põt redire idẽ pctm̃ s̃m numerũ. añs p3.
ꝓbat̃ ꝯña. qꝛ aut idẽ redit pctm̃: ꝛ h̃r intẽtu3
aut nõ redit: ꝛ tũc pctm̃ dimissũ ẽ sine sufficiẽ
te pnia: qꝛ siñ scd̃a ꝛ 3ª ꝑte pnie. ¶ Tertio tũ
prĩo auctate dñi Matth. xxij. ca°. de illo s̃uo
a q̃ dñs oẽ debitũ repetijt: qꝛ debitũ nolebat
cõseruo suo dimittẽ: vbi ẽ fũdamẽtũ doctorũ

dicẽtiũ pctã redire. tũ scd̃o auctoritate Aug.
ꝯ donatistas lib. i. c. v. Redire ingt pctã vbi
nõ ẽ suꝑna caritas aptissime dñs in euãgelio
docet. tũ 3° auctate iacobi. ij. c. Qui i vno of/
fendit fact⁹ ẽ oĩu3 re⁹. In o^m. qꝛ act⁹ peccãtis
nõ redit idẽ: igr̃ nec pctm̃. Añs ẽ phi i. v. phi
sicoꝝ. vbi põit ꝙ nõ p̃t redire eadẽ sanitas ꝑ
nã3. ꝓbat̃ ꝯña. qꝛ pctm̃ ñ ẽ nisi ꝑ actũ peccãt̃
igit̃ nec idem pctm̃ nisi per eũdẽ peccantis.
In ista q̃one ꝑiformit̃ ad al̃s sũt tres arti. ꝛc̃.
¶ Quo ad p̃mũ arti. termi s̃t. Elemosina. Je
iuniũ Orõ. Prim⁹ termin⁹ ẽ elemosina. ꝛ de
riuat̃ tripl̃r. Prio d̃r ab elemo qd̃ ẽ mĩa: ꝛ si
na qd̃ ẽ mãdatu3 q̃si mãdatũ mie. Est aũt tri
plex mĩa. In corde ꝑ ꝯpassionẽ. i ore ꝑ ꝯsola/
tiõe3. i oꝑe ꝑ exhibitiõe3. Solet ãt elemosina
sic diffiniri. Elemosina ẽ op⁹ in q̃ dat̃ qd indi
gẽti ꝑ ꝯpassionẽ ꝓꝑ deũ: In q̃ diffinitiõe tria
gñ̃a cãꝝ notãt̃. cã mãl̃ idigẽti. indigẽs. n. ẽ ꝓ
pria mã elemosine aut ver⁹ aut estiat⁹ aut iter
p̃tat⁹. sicut p3 in euãgelijs: ꝛ indigẽti debere
dari qd hoc ẽ alicui⁹ valoris ꝛ de meliori: iux̃
dãtis facultatẽ. Scd̃o tãgit̃ cã effectia ex cõ/
passiõe si fr̃ ꝯpatit̃ nos cũ eo pati ꝺbem⁹ radix
eni elemosine cõplete volũtas bõa ẽ. Tertio
tãgit̃ cã final̃ ꝓꝑ deu3. põt eni triplici fine qs
moueri vt tribuat̃ elemosina sine pctõ. prim⁹
bon⁹: secũd⁹ melior: terti⁹ optim⁹. Prim⁹ dũ
mouet̃ ex nãli pietate: vt sue nãe sili subuẽiat
hic ẽ finis bon⁹ q appet ẽt nãl̃r i mult̃ aialib⁹
Scd̃s dũ mouet̃ ex iusticia: vt s̃m v̓tutẽ oꝑet̃
ꝛ mẽbrũ custodiat corꝑis politici: aut eidẽ s̃b
ueniat. hic finis ẽ melior quãto totũ est meli⁹
sua ꝑte. Terti⁹ dũ ꝓꝑ deũ aut ex toto aut p̃nci
palit̃ tribuit solatiũ indigẽti hic finis ẽ opti/
m⁹. Sic agebat pr̃ nr̃ frãcisc⁹: q q̃tiẽs videbat
pauperẽ pauꝑis recordabat̃ xp̃i. Scd̃o d̃r ele
mosina qd̃ veri⁹ d̃r vt dicit Januẽsis. ꝑ. y. q̃3 e
Ab ely qd̃ ẽ de⁹: ꝛ sina mãdatũ: q̃si mandatũ
dei. date ingt elemosinã: ꝛ ecce oĩa mũda sũt
vob. Dicit̃ t̃tio elemosinã ab ely qd̃ est de⁹: ꝛ
mois qd̃ ẽ aq̃: q̃si aq̃ dei. Sicut. n. aq̃ extiguit
ignẽ ita elemosina extiguit pctm̃. Et notãdũ
ꝙ sũt qnq3 ternarij aut tres quinarij: elemosi/
naꝝ ꝯpassionẽ ꝯputãdo q ita differũt. quidã
aspiciũt aia3: q̃dã secũdo corp⁹: quidã tertio
ꝯiũctũ. Et de corꝑalib⁹ totũ ꝯiũctũ aspicienti
b⁹ sũt tres binarij: s3 ꝙ hõ. vt notat doc. ꝺuo.
h⁹ q̃rti di. xv. ꝑte 2ª. dn° 2° l̃rali h3 tres ꝑtes i
sua diffinitõe. Est eni hõ subã aiata ecce vege
tatia aia. sensibil̃ ecce sensibil̃ seu sensitia. rõa
lis mortal̃: ecce itellectiua. aut aie vegetatie
prim⁹ binari⁹. aut est restauratio calidi ꝛ sic
ci ecce cibo. aut frigidi ꝛ humidi: ecce poto.

Scđs binari⁹ est respectu sensitiue cui necessa
riū est tegmētū duplex remotū vt domus:ec
ce recolligo ꝓpinquū vestimentū ecce tego.
Tertius binarius est respectu itellectiue que
dꝫ eē libera:si i carcere visito:si in seruitute re
dimo ecce tres binarij respectu ꝯiūcti. Si ve
ro respectu corꝑis est vn⁹ mod⁹ solū sepultu/
ra respectu mōrlis:ecce ꝯdo. Sex ꝑmi capiū
tur ex euāº Matthei.xxv.hic.vnic⁹ ex thobia
q sepeliebat mortuos:ꝛ hn̄tur in isto vsu. Vi
sito:poto:cibo:redimo:tego:colligo: condo.
Si vo aiaꝫ aspicit sic ꝑm dictiones sunt tres
binarij ꝑm sensum vnitas addit:ꝛ hoc versu
ꝯtinent. Cōsule castiga remitte solare:fer ora
sic patēt:si nō pōt per hoiem sed deum subue
niri:sic oº. Si per hoiem ꝛ ex cognitiōe aut i
cognoscēdis sic doctrina aut agēdis sic ꝯsili
um:si affectione:ꝛ sit culpa in se remissio.si in
alios castigatio:si per pena ꝛ oꝫ vbo releua/
ri ꝯsolatio aut facto supportatio. ¶ Secūd⁹
termin⁹ est ieiuniū. Et dr̄ ieiuniū a ieiunio qđ
s.bodello vbi nihil semꝑ reperit. Est aūt ieiu
niū vt dicit ysidor⁹ ꝑsiōmia vict⁹:abstinētiaqꝫ
ciboꝝ vbi scire oꝫ ꝙ samos vbū grecū cib⁹ ē:
iō ꝑsiōmia vict⁹ id sigt ꝙ parcitas victus ci/
bi:ꝛ qđ sonat prima particula iuxta grecū so
nat:secūda iuxta latiᵐ dū dr̄ ieiuniū est absti/
nētia cibi. Et est notādū iuxta fratrē richar.
hui⁹ quarti.di.xv.arti.iij.q.ij.ꝙ triplex ē ieiu
niū.ieiuniū nature.ieiuniū virtutis.ieiuniū
eccie. Primoº est qlibꝫ ieiunus qualibet die
antequā comedat.scđo mō est act⁹ abstinētie
sic qlibet qualibꝫ die pōt dici ieiun⁹ si regulā
nō frāgit abstinētie ꝑm dictamē recte rōnis:
dato ꝙ pluries in die comedat.tertio mō ie/
iuniū est institutū ad satisfaciēdum pro pctis
nō soluꝫ abstinēdo ab his q virt⁹ abstinentia
ꝓhibet:sꝫ ab his quib⁹ hō posset vti salua ab
stinētie vtute. ¶ Terti⁹ termin⁹ est orō vltra
dicta de orōne libro.iij.di.xvij.arti.i.termino
iij.est notandū:ꝙ hugo de sancto victore in
libro de vtute orādi sub noie deuotōis orōnē
diffinire vr̄ dicēs ꝙ est humilis ꝛ pi⁹ affect⁹ q
ex ꝯpūctiōe gn̄at:orō.n.humiliātis se nubes
penetrat:nec orō dicēda ē si nō fide spe ꝛ cari
tate fulciat:qs tres vtutes pietas ꝯplectit. Sꝫ
vn̄ 3º ad tā grāde spectaculū hō cōscenderet
nisi cōpūctiōe pungeret hec postmodū i tres
ꝑtes diuidit:supplicationē:postulationē:insi
nuationē. Supplicatio ē sine determiatōe pe
titiōis hūilis ꝛ deuota ꝑcatio:que i se tres hꝫ
ꝑtes que sūt captatio captiuādo aiuꝫ audito
ris:exactio sepi⁹ auisādo auditorē.pura ꝑca/
tio:dū añ iudiceꝫ pre amore qd petat obliui/
scit.hec apud deū maximū locū obtinet dum
qui petit sic in amore dei accēdit:vt quid pe/
tat obliuiscatur. Postulatio est determinate
petitōi isecta nāratio:ꝛ hec trib⁹ ꝑficit q sī ob
secratio rogatio:simplex postulatio. Obsecra
tio ē qn̄ vehemēs necitas deuoti⁹ ꝑcib⁹ isistē
cogit:iō dr̄ obsec̄ rogatio.ꝛ paul⁹ dic̄. Roga
m⁹ vos ꝛ obsecram⁹ i dn̄o ihu. Fit gº obsecra
tio i maxis:rogatio i medijs i minimis simplex
postulatio. Insinuatio ē ꝑ solā narratōeꝫ vo/
lūtatis sine petitōe scā signiº.ħ pariformiter
ternāº gaudet. Timore:fiducia:cōtēptu. Tio
re fit qn̄ vl̄ magna ē cā quā agim⁹.vl̄ magna
ꝑsona quā rogam⁹:fiducia qn̄ vel de facilita
te cāe:vel de beniuolētia ꝑsone ꝯfidim⁹.cōtē
ptu fit vel cū cā q agit vilis ē:vel ꝑsona q ro/
gat humil̄ q spēs rogādi apđ deuꝫ nō veniat
apđ quē ois orō ꝑficit.dicēte Jo.damasceno
orō est petitio decētiū a deo. Et tm̄ de.i.arti.
¶ Quātū ad scđm articulū sunt.3.ꝯclōnes.
Pria ē de his trib⁹ ꝑtib⁹ satisfactōis.ieiunio
elemosina:ꝛ orōne. Scđa si potest redire idē
pctm̄ scđm numeꝝ. Tertia ꝯō de pn̄ia inquā/
tū sacrꝫ ꝛ fūdamētū. ¶ Pria ꝯclo ē hec. Ele
mosinis:orōne:ꝛ ieiunio cōuenient cōplet sa
tisfactio. Ista ꝯō.3.hꝫ ꝑtes ꝑꝫ ꝙ sūt.3.spēs aut
ꝑtes satisfactōis sꝫ ꝓbant sil̄.satisfactio sufficiē
ter fit de oib⁹ bonis ꝑm bonoꝝ dr̄iam. Sꝫ oia
bona aut sūt fortūe circa que elemosina. aut
nāe:circa que est ieiuniū:aut aie circa que est
orō.igr̄. Scđo qa satisfactio fieri hꝫ per illā q
radicib⁹ obuiāt pctōꝝ q sūt.3.vt hr̄.i.Joh.ij.
Oē qđ est i mūdo aut est ꝯcupia oculoꝝ:aut
ꝯcupia carnis aut superbia vite. Sed ista tria
obuiāt illis trib⁹:qr ꝯcupiscētie oculoꝝ: ele/
mosina.cōcupiscētie carnis:ieiuniū:suꝑbie vi
te:oratio. Tertio qr satisfaº dꝫ obuiar̄ mō pec
cādi.sꝫ aliqn̄ peccat hō in deū:aliqn̄ i ꝓximū:
aliqn̄ in se.mō elemosina obuiat pctō in ꝓxi/
mū.ieiuniū pctō in se.orō pctō in deū.sed di/
stincti⁹ de qlibet inuestigādo. Est ne elemosi
na act⁹ vtutis:dr̄ ꝙ sic:ꝛ reducit ad liberali/
tatē.qr lꝫ liberalitas in aliqb⁹ ꝑtib⁹ suis nō
attēdat indigētiā:tn̄ vna ꝑs ei⁹ puta mia bn̄
attēdit indigētiā. Sed ad qđ ꝑceptū reducit
Dicendū ꝙ partim ad illud preceptū.nō cō
cupisces rem proximi tui.partiꝫ ad illud.ho
nora patrē tuū ꝛ matrē. Ex quo infert ꝙ ad/
modū ꝑcepti affirmatiui obligat:nō pro sem
per sed ad sꝑ.qr sequit in hoc naturā pricipa/
lioris ꝑcepti.s.affirmatiui.pro loco.s.ꝛ tpe qr
honor stat i trib⁹:affectu:effectu.bn̄fiº. Sꝫ qs
pōt facer̄ elemosinā. Premitto ꝙ nulli⁹ pōt
dare elemosinaꝫ nisi ille qui habet dn̄ium rei

vel nisi det ex cōmissiōe illi⁹ q hȝ ius. Ex q̄ ali
q īferūt ꝙ vsurarij nō pñt facē elemosinā face
re qꝛ vsura nō transfert dñiuȝ. ⁊ credo ꝙ si ali
qd hēat licite acq̄situ͂: ⁊ ꝯstet ꝙ ad pl⁹ vel tm̄
teneat̄ q̄ hēat: tm̄ qꝛ totū ē obligatū nō dȝ re
cipi elemosina: nec ip̄e dare. Sȝ pñt ne mulie
res facere elemosinā sine maritis suis. Dico
ꝙ sic. p° si hñt iocalia que vocant̄ pafrenalia
de q̄bus pñt facere elemosinā: etiā in morte.
Rursus scd̄o si ē mulier lucrosa q̄ hȝ ad par-
tē: vr̄ ꝙ possit facere. Tertō alijs vr̄ ꝙ ex quo
mulier portauit aliquā pecūiā ⁊ totū amplia
tur: ꝓ lucro vtriusq̄ȝ: ⁊ tm̄ ꝑ industriā mulie
ris sicut viri: qꝛ tūc pōt facere elemosinā. via
tm̄ tutior ē ꝙ qꝛ nō hȝ dñiuȝ nec dispēsatōeȝ n̄
p̄t. itē filijsfamilias nō pñt. De ieiunio āt dm̄
ꝙ act⁹ est virtutis tēpantie: q̄ dat modū in
cibo ⁊ potu. Sȝ que frangūt ieiuniū eccie. di-
cūt q̄dā ꝙ anticipatio hore citra nonā: quod
nō credo nisi sit notabil̄: vt si fieret mane vel
tertia hora ⁊ sine sufficiēti cā. Itē dico ꝙ oua
carnes case⁹ lac soluūt ⁊ frāgūt ieiuniū eccie.
Ad hoc ē auctoritas di. iiij. deniq̄ȝ. par est vt
sicut his dieb⁹ a carne aīaliū abstinem⁹ ⁊c̄. sȝ
ꝑ ꝯsuetudinē a sūmo pōtifice scitā ⁊ tolleratā
vr̄ terris aliq̄b⁹ dispensatū. Dicit richar. xv.
di. arti. 3. q. vij. ꝙ añ prādiū de bono ⁊ eq̄ ab-
stinēdū ē a potu vini aut ceruisie aut similiuȝ
magis q̄ȝ in sero. De aq̄ tenet̄ ꝙ nō frangit:
qꝛ nō nutrit. Rursus dñt aliq ꝙ vsus spēꝝ si
fieret ad nimiā delectationē vel etiā refectio
nē frangit. Sȝ q nō sūt obligati ieiunio: Do
ctores dicūt. 3. binarij hoīuȝ. Pꝛio infantes.
qꝛ multo īdigēt alimēto. sȝ q̄ñ obligant̄: dñt
aliq in. xiiij. āno. sȝ cōis opio tenet ꝙ in fine
tertij septēnarij ānoꝝ. s. xxi. Scd̄o ꝑgnantes:
qꝛ indigēt duplici alimēto. Tertio egrotan-
tes. vt pȝ ex̄ de re iudi. Quarto laborātes ma
nib⁹ q nō pñt aliter laborare nec victū acq̄re
re: nisi in duob⁹ casib⁹. p° si pōt ieiunare susti
nēdo laborē. scd̄o si locator ꝯsciat⁹ dicat tali
ꝙ nō locabit eū: nisi obseruet ieiuniū: ⁊ ille sic
ꝯsentit. Quito ꝑegrinātes ad loca scā: maxi
me si nō pñt differre nō tenent̄. Sexto mēdi-
cātes: vt victū hostiatiȝ q̄rētes. Tertio de orō
ne. cui⁹ v̄tutis est act⁹. Dr̄ coiter ꝙ ē in itelle-
ctu: sicut in subō: qꝛ est q̄dā loq̄la cū dō: qꝛ tm̄
fit cū desiderio obtinēdi id qd̄ v̄bo petit̄: sic ē
in volūtate vt illd̄ desideriū. Et si dicat̄ ꝙ orō
nō est satisfactoria: qꝛ nō laboriosa non valet
ꝯña. qꝛ ꝯtēplatio ⁊ amor dei aliq̄ñ satisfacit.
Et añs est falsuȝ. iuxta illud sap. Frequēs me
ditatio cordis ē afflictio. ¶ Scd̄a ꝯō. Et si d̄
potētia absoluta dei idē numero redire pos-
sit pctm̄ vt remanet nullaten⁹ ordiata vt q̄d
sȝ q̄r. Ista ꝯō tres hȝ ꝑticulas. Prima dicit
ꝙ de potētia absoluta dei pōt redire idē nu-
mero pctm̄ vt remanet p⁹ pctm̄. nō remanet
n. pctm̄ post actū pcti nisi in q̄dā obligatiōe
ad penā vt dictū ē. xiiij. di. ⁊. xx. Et tūc ꝓbat̄.
De⁹ pōt obligare istū pro. b. ad eandē penā
ad quā. pro. a. igr̄ iste pōt obligari ad eandē.
Añs pȝ. qꝛ potētia dei nō īpedit̄ facē aliquā
rē eandē numero ex eo ꝙ alias fuerit. Et ꝯfir
mat̄. qꝛ si pctōr nō peniteret tp̄e iterme° ma-
neret obligatio: nō tm̄ ad eādē penā sȝ eadeȝ
obliga°. sȝ q̄c̄q̄d p̄t de⁹ circa creaturā manēte
aliq̄ ꝯtinuatōe q̄ nihil ē illi⁹ voliti: p̄t i° circū
scripto qꝛ illud nō est aliq̄d de eēntia illi⁹ vo
liti. Ex quo pȝ defect⁹ fr̄is richardi de me^a vil
la in pñti di. arti. p°. q. p^a. dicētis. ꝙ ꝑ poten
tiā absolutā dei redire nō pōt: qꝛ nō querim⁹
de culpa sȝ ꝙ culpa: nec de illa est parabola
dñi Matt. xviij. Debito repetito serui. sȝ q̄ri
mus de illo debito ⁊ obligatiōe cui⁹ pōt de⁹
eē auctor. Eteni si non sit auctor culpe s̄m ꝙ
culpa nec isto° vllus fiat eo deterior: tm̄ bñ ē
auctor pene. Vñ quo ad hoc in pñti di. bre-
uiter dicit doc. subti. q. vnica. arti. i. ꝙ de⁹ de
potētia absoluta pōt reducere eādē penā in
numero: ⁊ eādē obligationē ad penā: aut in
recidiuāte: aut nō recidiuāte. ¶ Scd̄a ps ꝯō
nis dicit ꝙ de pō ordinata dei non redit idē
pctm̄ qꝛ n̄ eadē obligatio. Probat̄. tū p°. qꝛ
de⁹ dispōit p⁹ penitētiā penitētis pctā eē te-
cta. i. s̄m aug. exponētē illud ps. Beati quo
rū remisse sūt iniq. ⁊ quoꝝ tecta sūt pctā. non
videri ad vindictā. ⁊ scd̄o s̄m illud Nauȝ p°.
Nō iudicabit dñs bis i idipsuȝ. 3° de pnia di.
iiij. c. diua clemētia. dimissa pctā in vltionē vl
teri⁹ venire nō patit̄. Sȝ ꝯtra bona mortifica
ta ꝑ pctm̄ mortale adueniēte gr̄a reuiuiscūt:
ergo simil̄r pctā pri⁹ facta recedēte caritate
reuertunt̄. Pȝ ꝯña a simili. Añs pȝ auctē au
gu. de pe. dist. iij. ⁊ ponit̄ a mgr̄o. dist. xv. c. v.
Rñsio. Supabūdās liberalitas dei est vt sꝑ
bona facta in caritate maneant in diua acce
ptatiōe ⁊ remota rūphea pcti reuertant̄ non
sic mala: dato ꝙ amittat cāitatē vt clamem⁹.
mia dñi plena ē terra: ⁊ miŕatiōes ei⁹ sup oīa
opa ei⁹. Vñ in hoc pabola valet iuristaꝝ ꝙ
alicui cōpetit ius cui nō actō: qꝛ illi q pri⁹ fec̄
opus dignū gl̄ia: ⁊ post in pctm̄ mortale ceci
dit ⁊ remanet cōpetit ius in regno dei: nō tm̄
actio ꝑꝑ impedimētū. sȝ remoto mortali pctō
nō hȝ ius nouū sed nouā actionē: in malo āt
⁊ ius recedit ⁊ actō: adueniēte cāitate vt pl⁹
volit hr̄e de⁹ ius ad illā vindicādā iniq̄tatē

Sed contra.tunc quilibet cadens ſi reſurgat
reſurget in maiori grã ꝗ͂ añ:qꝛ hébit iteꝝ oĩa
merita ſua.⁊ hoc iteꝝ.Dᵐ ꝙ nõ ſeqtur.bene
n.ſeqtur ꝙ hébit plura merita ꝗ͂ ante nõ tñ
maiorẽ grãꝫ:qꝛ cũ minima grã pñt ſtare plu
ra merita ad gloriã eſſentialẽ ꝗ̃ cum maiori.
nec.n.reportat cõmodũ qꝛ nec hꝫ ſꝑ tantam
grãm quãtã hébat ante caſum ⁊ amiſit tꝑus
intermediũ. Sed quare nõ ſꝑ reuiuiſcit tota
grã qñ hõ reſurgit ſicut oĩa merita vt ius ha
beat in vno ſicut in alio.Dᵐ ꝙ grã ſolum eſt
donũ dei:merita añt ſunt aliqualiter merenꝗ
opa.⁊ iõ illa ſꝑ ſalua ſunt in acceptatõe dĩna
grã nõ. Ex quo infert pᵒ ꝙ multũ vtile eſt ſꝑ
opari opera meritoria.lꝫ remiſſe ex q̊ cuilibꝫ
corrñdet ꝓpriꝰ gradus in celo: dato ꝙ hic ꝑ
illud meritũ grã nõ augeat.Ex quo ſcdõ ſeq-
tur ꝙ aliqs hñs maius ius in gloria:ſꝫ ſuſpẽ-
ſum: qꝛ maiora merita dãnabit. ⁊ aliqs hñs
minus ius ſꝫ ꝓpinquũ:qꝛ in caritate ſaluabit
3ᵒ ſeqtur ꝙ hñs multa merita ſꝫ in pctõ mor-
tali:primã grãm mereri nõ põt: qꝛ ius oẽ hꝫ
ſuſpẽſum:lꝫ mĩa diuina tales multotiẽs aſpi-
ciat:qñ in ꝓfundũ pctõꝝ ceciderũt poſt ſtatũ
ꝑfectiſſimũ.Cõuerſus.n.dñs reſpexit petruꝫ.
Et de q̊dã peſſime vite narrare audiui ꝙ duꝫ
cunctis inhiaret facinoribꝰ. ⁊ ei ꝓſpere q̊ ad
mundũ ꝓueniret tandẽ electus eſt in epm. ⁊
tunc dixit.dñe viciſti me bñficijs. ⁊ toto reli-
cto ſeculo ſanctiſſime mortuꝰ eſt.Ex q̊ pꝫ opi
nionẽ ꝑpoſitiui de reditu peccatoꝝ nõ valẽ i
q̃ttuor gñibꝰ pctõꝝ que ꝯtinẽtur his metris.
Fratres odit:apoſtata fit:ſpernitqꝫ fateri.
Penituiſſe piget:ꝑterita culpa redit.

¶ Tertia ꝑs ꝙ pctm̃ põt redire nõ vt qd:ſed
vt qualiter.pꝫ:qꝛ multotiẽs cadere eſt circun
ſtantia aggrauãs:⁊ eſt ingratitudo:⁊ intelli-
git per qualiter ꝗ͂uis diuina mĩa ſit magna.

¶ Tertia ꝯᵒ eſt de pnĩa vt ſacrm̃ vt tabula:⁊
vt fundamẽtũ.⁊ eſt hec. Pnĩa veꝝ eſt ſacrm̃
vera tabula veꝝ fundamẽtũ. Iſta ꝯᵒ ponitur
ꝑꝑ fineꝫ huiꝰ di.Et ꝓbatur quelibet ꝑticula.
Pᵒ eſt ſacrm̃:qꝛ inter ſeptẽ numerat. ſcdõ ẽ
ſcdã tabula vt dicit Jeroñ.3ᵒ eſt fundamẽtũ.
dicente aplõ ad hebre.vi. Nõ rurſus iaciẽtes
fundamẽtũ pnĩe ab opibus mortuis.Et tm̃ d
ſcdõ arti. ¶ Quãtũ ad 3ᵐ arti.ſunt tres diffi.

¶ Pᵃ difficul. Que eſt magis ſatiſfactoria
elymoſina:oĩo:aut ieiuniũ. Dicit frat richar.
xv.di.arti.ij.q.iij.ꝙ elymoſina.in ſatiſfactiõe
n.tria ſunt vitatio culpe:ad quã maxime va-
let oĩo.ſolutio pene:ad quaꝫ valet ieiunium.
augmẽtatio grẽ:ad quam valet elymoſina.⁊
hoc eſt ꝑncipaliꝰ:ẽt qꝛ elymoſina obligat eũ
cui dat ad orandũ aut ieiunandũ pro illo a q̊
dat:⁊ ſic quodãmõ alias ꝑtes ꝯtinet. ¶ Se-
cunda diffi.qs magis obligat deo: cui remit
tunt plura:aut cui cõmittunt plura. ꝑꝑ illud
luce.vij. dimittunt ei pctã multa qm̃ dilexit
multũ. Dᵐ ꝙ de cõmiſſo ⁊ recõmiſſo poſſu-
mus loq tripl'r.primo cõparãdo cõmiſſuꝫ ad
remiſſum ſimpl'r:ſic magis obligat deo quis
de cõmiſſo ꝗ̃ alius de remiſſo. ſicut btã Ma
ria mater dei ꝗ͂ maria magd. Scdõ cõpan-
do remiſſuꝫ cũ cõmiſſo:ad remiſſuꝫ cũ cõmiſ
ſo:⁊ ſic adhuc magis obligat cui minꝰ remit
tit.qꝛ in tã graue facinꝰ cecidiſſet niſi cõmiſſũ
a deo illũ eruiſſet. 3ᵒ cõpando remiſſum ſolũ
ad remiſſuꝫ ſolũ:ſic cõmiſſuꝫ ſolũ ad cõmiſſũ
ſoluꝫ.ſic ſicut cui plꝰ cõmittit plꝰ tenet.ſic cui
plꝰ remittit plus tenet.vñ dicit doctor ꝙ illa
ꝓpõ non ẽ ſimpl'r va:cui magis dimittit ille
dꝫ magis diligẽ:niſi de illo dimittẽte per cuiꝰ
bñficiũ nõ ſtat ꝙ iſte ñ tenet ad tot ad q̊t iſte.

¶ Tertia diffi.Cũ ſint tres binarij capientes
nomẽ fundamẽti querit ꝗ̃ vaᶜ.dr̃ pᵒ xp̃s fun
damẽtũ.i.ad coꝝ.iij.fundamẽtũ aliud nemo
põt ponere ⁊c̃.Dicit ẽt ſcdõ in auc̃te ꝑdicta
fundamẽtũ pnĩa.tertio dr̃ fides fundamẽtuꝫ
ad hebre.xi.fides ẽ ſubã ⁊c̃.dr̃ quarto caritas
fundamẽtũ.ad ephe.iij.in caritate radicati ⁊
fundati.dr̃ qnto humilitas fundamẽtũ:dicẽ-
te ber.in lib. de ꝯſideratione ad eugeᵐ bonꝰ
fundus hũilitas.dr̃ patiã fundamẽtũ:ſm illõ
prudẽtij in ſichõchia.Exigua eſt virtꝰ ꝗ͂ non
patiã ſeu ꝯſtãtia firmat.Dicit ꝙ aliqñ vocat
fundamẽtũ illud i quo edificat.ſic xp̃s ẽ fun-
damẽtũ aliqñ per qd̃ remouet ꝓhñs.ſic pnĩa
ſi locãs ex ꝑte intellectꝰ.fides locãs ex parte
affectꝰ caritas ſi aũt ẽ defendens:in aduerſis
patiã:in ꝓſperis hũilitas.Et ſic pꝫ ad qõeꝫ.ꝙ
vꝫ elymoſina:ieiunio:⁊ oĩone in pnĩa pctã di
miſſa nõ redeũt.Tũc ad argᵃ. ¶ Ad pᵐ dr̃ ꝙ
ad vnitatẽ ꝑuationis non ſufficit vnitas ſubi
aut hitus niſi ſit ꝯtinuitas:q̊ nõ ẽ in ꝓpoſito.

¶ Ad 2ᵐ dr̃ ꝙ non redit illud pctm̃:ſed pec
cat qꝛ ꝯtẽnit adiplere ꝯfeſſionem nouo pctõ.

¶ Ad 3ᵐ dᵐ ꝙ ille auc̃tes nõ arguũt niſi ꝙ ẽ
obligatꝰ talis ex nouo pctõ ad dãnationẽ ad
quaꝫ erat obligatꝰ prius ex alio pctõ.Ex iſta
diſt.ſicut de ꝑced.tres eliciunt ꝯcl'ones d mẽ
te mgri. Pᵃ eſt.extat opio pctã redire ꝓ no
uo deuio ⁊ ea punire. Dicit ꝯᵒ ꝙ opio aliq̊ꝝ
eſt pctã aliqñ redire ꝑꝑ ingratitudinẽ. et po
nit a prin.di.vſqꝫ ad caᵐ illud.Sꝫ qꝛ abſoluᵐ
vr̃ ⁊c̃. ¶ Scdã ꝯcl'o. Aliqui dixerũt preterita
pctã nunꝗ̃ redierũt ꝑ mala acta. Dicit ꝯᵒ ꝙ
opio aliquorũ fuit: ꝙ pctã dimiſſa nõ redeũt

ꝑ nouā culpā.Et ponit ab illo.c. Sꝫ q2 ab/
so[m] vr ⁊c̄.vſqꝫ ad illud ca[m]. Poſt ꝑdicta re/
ſtat iueſtigare.¶Ter[a] ꝯ°.In pnia ſignū ꝯci
pit ⁊ res accipit a ſigno varia. Dicit ꝯō ꝙ in
ſacro pnie eſt ꝯſiderāda ⁊ res exterioꝛ ⁊ res
interioꝛ.Et ponitur ab illo capi. Poſt predi
cta reſtat inueſtigare ⁊c̄.vſqꝫ ad finē diſtin.

Reter ꝑmiſſa eſt aliud ſacr̄ꝫ ⁊c̄.Hic
p ſigtur.xxiij.diſt.hui⁹ q̄rti ſniaꝝ: q̄ ita
ꝯtinuat ad ꝑcedētes. Nā poſtq̄ꝫ de
baptiſmo ſmo eſt aptus quo ad fidē fit igreſ
ſus a tertia.ſ.di.icluſiue vſqꝫ ad.vij.excluſiue.
Et ſcd̄o de trib⁹ ſacr̄is ꝯfirmatiōe:eucha[a]: ⁊
pnia textus eſt hitus qb⁹ in fide fit ꝓgreſſus
a.vij.diſt.incluſiue vſqꝫ ad pn̄tem excluſiue.
Nunc 3° de extrema vnctiōe eſt act⁹ q̄ tutioꝛ
eſt egreſſus.Et hꝫ diui in tres ptes ꝑncipales.
In pꝛia querit mgr̄ ſagaciter ſacr̄i inſtitutio
nē.In ſcd̄a pādit ſubtiliter ꝯtingentē itera-
tionē.In tertia claudit finaliter mirabilē ho
rum nexionē. Pꝛia in pꝛin°.Scd̄a ibi. Que
rūt aliq ſi hoc ſacr̄m.Tertia ibi.Quid aūt de
oī ſacro ⁊c̄.Et q2 in alijs libꝛis trib⁹ iſtū ꝑce/
dētib⁹:vt patuit in eis ſūt ꝯiūcte i vnitate di/
ſtinctōis.di.xxiij.xxiiij.⁊.xxv.Ne diffoꝛmitaſ
ꝑ ad alia loca appeat: dato ꝙ materie ñ ſint
ꝯnexe ſimpl̄r hic piter ꝯiūgent.vn̄ dum dicit
mgr̄.Nūc ad ꝯſiderationē ſacre oꝛdinatiōis
accedam⁹ ⁊c̄.Signat.xxiiij.di.hui⁹ q̄rti que
ita hꝫ cōtinuari ad ꝑcedētes.Nā poſtq̄ꝫ a.3.
diſt.icluſiue vſqꝫ ad pn̄tē excluſiue: facta eſt
inq̄ſitio eoꝝ ſacr̄oꝝ que quēlibet ſtatū aſpici
unt:vt eſt baptiſmus:ꝯfirmatio:eucha[a]:peni
tētia:⁊ extrema vnctio.Nūc fit illi⁹ ſacr̄i ida
gatio q̊ eē ſpūale gētes capiūt.ſ.ſacr̄ꝫ oꝛdis.
Et hꝫ diuidi in tres ptes ꝑncipales . In pꝛia
agit de oꝛdis ſignaculo.In ſcd̄a de diſpēſan
tis titulo.In tertia de oꝛdiati modulo. Pꝛi
ma in pꝛincipio.Scd̄a in ſeq̄nti diſ.ibi.Solꝫ
queri ſi hētici ab eccīa ꝑciſi.Ter[a] in fine.xxv.
diſt.Sacri inq̄t canōes ſanxerūt. Rurſus pꝛi
ma pticula q̄ eſt.xxiiij.diſt . in qua mgr̄ agit
de oꝛdis ſignaculo.in tres ptes diuidit.In ꝑ
ma oꝛdis ponit pludiū.In ſcd̄a oꝛdis pādit
miſteriū. In t̄tia ſupaddit quoddā terſagiū.
Pꝛia in ꝑnc°.Scd̄a ibi.Hoſtiari⁹ lectoꝛ ⁊c̄.
Tertia ibi.Sūt ⁊ alia q̄dā ⁊c̄. Tūc ſeqt.xxv.
diſt.q̄ icipit.Solet q̄ri ſi hētici ab eccīa ⁊c̄.q̄
ita ꝯtinuat ad ꝑcedētes.Nā poſtq̄ꝫ in ꝑcedē
ti di.actū ē de oꝛdis ſignaculo Nūc i pn̄ti d̄.
agit mgr̄ de diſpēſantis titulo. Et hꝫ diui in
3.ptes ꝑncipales ꝑter illā vltimā ptē iā diſaꝫ
in qua agit de oꝛdiati modulo.ſ.de etate oꝛ/
dinādoꝝ.In ꝑma ingrit ſi hētici pn̄t ſacros
oꝛdies tradē.In ſcd̄a varias narrās opīones
docet hoc ſoluere.In tertia ſimoniacos reꝑ
hēdit de graui ſcelē. Pꝛia in ꝑnc°.Scd̄a ibi.
Hoc aūt quidā determināt ⁊c̄. Tertia ibi de
ſimōiacis v̊o nō ē ambigenđ ⁊c̄.Hec ē diui[o]
haꝝ triū d̄.ſimul in gn̄ali.Circa quas ⁊c̄.

Tꝝ inunct⁹ extrēa vnctiōe ep̄s mo/
v riens ſi reuiuiſcat aſtrictus pena ca/
no[ca] q̄at oꝛdies celebꝛare.Ar̄ ad ptē
falſam triplici me° iux̄ diſtictiōes . Pꝛio ſic.
Extrema vnctio nō eſt ſacr̄m noue legis:igr̄
ille ſacerdos moꝛiēs inungi nō debuit. Pꝫ
ꝯn̄a:q2 nos nō ſum⁹ aſtricti ſacr̄is veteris le
gis.An̄s pꝛobat.Tū pꝛio q2 oīa ſacr̄a noue
legis ſunt iſtituta a xp̄o.hoc aūt eſt inſtitutū
a iacob apl̄o.iacobi.v.Infirmat qs ex vobis
inducat pꝛeſbyteros ⁊ oꝛent ſup eū. Tū ſcd̄o
q2 oē ſacr̄m noue legis eſt ꝯtentū vna foꝛma
⁊ vna mā.hic aūt ſunt multe materie q2 mul
te vnctiōes:⁊ multe foꝛme:q2 multe oꝛ̄ones.
Tū 3° q2 ſacr̄a noue legis ſt̄ figurata in antiq̊
teſtamēto:hoc aūt nō.¶Scd̄o ar̄ ſic ꝯ illud
ſacerdos oꝛdiat⁹ nullus ē oꝛdo:igr̄ falſum ē
ſacerdotē oꝛdiari.ꝯn̄a pꝫ d̄ ſe. an̄s ꝓbat.q2 oꝛ
do ſi eēt ipꝛimeret caracterē q2 eēt ſacr̄m in/
iterabile.ſꝫ hoc ē falſuꝫ:q2 caracter oꝛdis aut
eēt eiuſdē rōnis cū caractere baptiſmali aut
alteri⁹:nō eiuſdē:q2 duo accn̄tia eiuſdē rōis
nō pn̄t ſimul ⁊ ſemel eē in eodē ſubō.v. me[ce]
c.de aliq̄d.Etiā nō alteri⁹ q2 in ſpēb⁹ eſt eēn
tialis nobilitas maioꝛ ⁊ minoꝛ.que ñ vr̄ poſ
ſe aſſignari iter iſtos caracteres.¶Tertio ar̄
ex illo pena canōica.Excōicat⁹ aut irregula/
ris ſi attēptāt ꝯficere vere ꝯficit igr̄ excoicat⁹
vel irregl̄aris ſi attēptāt oꝛdiare ⁊ facere qđ
facit eccīa oꝛdinat.⁊ ille q ſuſcipit ſi itēdit oꝛ
dinari oꝛdiat.ꝯn̄a pꝫ ꝑ locū a ſimili:q2 ſimile
vr̄ hincinde:ēt ꝑ locū a minori:q2 qđ nō ipe/
dit executionē act⁹ nobilioꝛis nō vr̄ ipedire
executionē act⁹ min⁹ nobil̄.⁊ ita ſine cā ponit
in titulo.q.pēa canōica.¶In o[m] ꝑmi ē mgr̄
in lr̄a.xxiij.diſt.¶In o[m] ſecūdi eſt idē mgr̄
in lr̄a.xxiiij.di.¶In o[m] tertij.p[a].q.p[a] de ce
tero.⁊.c.ꝓxio.ſimōiacos oimō dānam⁹.⁊ p[a]
talē ſuſceptōeꝫ vl̄ collatōeꝫ irritū decernim⁹
Et ca°.ſi q.Qui ſciēter ſe a ſimōiacos ꝯſecra
ri imo exſecrari ꝑmiſerint eoꝝ ꝯſecratōeꝫ oio
irritā decernim⁹. In iſta.q.ad al̄.ꝑifoꝛmiter
ſt̄.3.termi declarādi. Prim⁹ triū termioꝝ ex
poſitiu⁹.Scd̄s triū ꝯōnū poſitiu⁹. Terti⁹ triū
diffic̄l.iux̄ tres ꝯōneſ motiu⁹.¶Quo ad p[m]
arti.termi ſūt.Extrema vnctio Oꝛdo Pēa
canōica. Prim⁹ termius ē extrēa vnctio. vn̄
extremā vnctōeꝫ doc.ſub.xxiij.diſt. ꝯōne 2[a].

ſeu arti.2° huiꝰ diffiniēs dicit. Extrema vnctio eſt vnctio hoīs īfirmi penitētis fcā inde termiatꝫ ptibꝰ corpis cū oleo ꝯſecrato ab epo miſtrata a ſacdote ſimul v̄ba certa cū itētiōe debita ꝓferēte: ex īſtitutione dina efficacit̄ ſignās curationē finalē venialium. h̄ deſcriptio q̄ nihil hꝫ in ſe falſi ꝙ maxīe triplex genꝰ cāe aſpicit cām mālē effectiuā ⁊ finalē. Cā āt mālis. vnctio hoīs ⁊c̄. vnctio dic: qꝛ vnctiōem interiorē rn̄tat. ē āt triplex vnctio i ꝓpoſito: qꝛ triplex oleū. Oleū cathecumiorꝫ: q̄ inūgunt baptizādi. Oleū balſaicū: quo ſūt vncti cōfirmati. Oleū īfirmorꝫ: de q̄ nūc iō ſubdit: hoīs īfirmi. Et q̄ ſeq̄tur prīo ꝙ nō dꝫ dari ſano. Seq̄tur ſcdo ꝙ nō dꝫ dari hoī expoſito mortꝫ piculo: ſꝫ nō īfirmitate: vt in bello ſubmerſione ⁊c̄. Seq̄tur tertio ꝙ nō cuilꝫ īfirmo ſꝫ piculoſe. iō dī extrema. Addit penitētis. Ex q̄ prīo ſeqtur ꝙ nō dꝫ impenitēti dari: qꝛ nō ē ad hn̄dū primā grāz. Scdo ſeqtur ꝙ nō dꝫ pueris dari q ſūt ſine pctō. Tertio ſeqtur ꝙ nō dꝫ dari morionibꝰ. i. ꝑpetuo fatuis: aut amentibꝰ: niſi hūerint lucida iterualla: ⁊ petiuerit. Fiūt aūt īdeterminatis vnctōes ptibꝰ. qꝛ fiūt in remediū qnqꝫ ſenſuū: ⁊ poᵉ motiue q̄ ſūt ſex: ⁊ ita tres binarij. ⁊ ſunt in toto. xi. vnctiōes q̄ꝝ tres ternarij ſunt in ſenſibus. due in oculis ⁊ vna in nare: ecce vnꝰ ternariꝰ. due in auribꝰ: vna in ore. ecce ſcd̄s ternariꝰ. due in manibꝰ: ⁊ vna in lūbis: vbi ē vis genitiua. iuxta Grego. ſup illud luce. xij. Sint lūbi veſtri p̄cincti viris luxuria i lūbis ē. ecce tertiꝰ ternariꝰ. Fiunt due i pedibꝰ: nec ad ternariū potuit ꝑuenire qꝛ ſacrꝫ ē debiliū. vel dicat ꝙ hee inūctōnes diſtiguunt tripl̄r. Alie. n. fiūt i orgāis ſenſuū: ⁊ ſūt prime. Alie fiūt in lūbis: vl̄ alia ſit i lūbis ⁊ ſūt ſcd̄e aut eſt ſcd̄a. Alie fiūt in vi ꝓgreſſiua: ⁊ ſūt 3ª. Cū oleo ꝯſecrato non tn̄ cū balſamo: qꝛ balſamꝰ odorē rep̄ntat bone fame quē iter viuētes hr̄e ꝯtingit: hoc aūt i exitu ē. Cōſecrat ēt ab epo. qꝛ nō fuit ſctificatū a x° oleū: ſic aq̄ baptiſmi: quā tactu ſāctificauit mūdiſſime ſue carnis. Ex pte ſcd̄o cauſe efficient. ſ. miſterial dicit: a ſacerdote. h̄ ē. n. ydoneus ⁊ ſolus miſter n̄ ſolū q licite ſꝫ q pōt: ita ꝙ ſi aliꝰ attēptat nihil facit. iō iacobꝰ: Jaco. v. dicē. c. inducāt p̄ſbyteros. Que ſequūt ex pte huiꝰ cauſe in ſacr̄is baptiſmi expoſita ſt̄. Sꝫ q̄ forā dicit doc. Forā aūt ſeptuplex ad ſeptē vnctōes p̄ncipales ē. Per iſtā ſctāꝫ vnctōeꝫ ⁊ ſuā pijſſimā miam ꝑcat tibi dn̄s: qcqd narium: ligue tactꝰ vl̄ hmōi vicio deliqſti. Sūt āt xj. in toto vnctōes: ſꝫ ſeptē p̄ncipales: qꝛ duo oculi ſūt vna p̄ncipalis: ſic due aures: due manus duo pedes. Ex pte v̄o cauſe finalꝰ 3° concludit: ex īſtitutione dina efficaciter ⁊c̄. Ex q̄ pꝫ ſicut baptiſmꝰ prīo eſt ꝯ pctm̄ originale: ⁊ penitētia ꝯ pctm̄ actuale mortale: ita extrēa vnctio ꝯ pcm̄ vēiale. Et tm̄ d̄ iſto t̄mio extrēa vnctio. Scd̄s terminꝰ ē ordo. de ordīe pauca dicta ſunt lib. p°. diſt. xx. ⁊ diſt. xliiij. ⁊ lib. 3°. diſt. xxxi. vn̄ in p̄nti ē notand̄ ꝙ iſta tria ſe vident hr̄e p ordīnē. diſpoſitio: ordo ordīatio. Ois. n. ordo eſt diſpō: n̄ tn̄ eꝯ. vn̄. xix. de ciui. dei. ponit diſpō genꝰ ordis. ⁊ vr̄ ꝙ ſm mētē ſcti aug. ibi mēbra in hoīe ſunt diſpoſita: n̄ tn̄ ſūt ordīata. illo mō q̄ ibi capit ordīnē: ⁊ cape vr̄ in duobꝰ pulchris libris quos de ordīe cōpoſuit ⁊ deſtinauit zenobio. lꝫ alioꝰ capiēdo ordīnē ſint ⁊ debeāt dici ordīata. Rurſus n̄ ſūt idē ordo ⁊ ordīatio. oīs. n. ordīatio ordo ē: nō tn̄ eꝯ. Ordiatio. n. limitari vr̄ ad actionē ⁊ paſſionē: ſꝫ n̄ ordo. vn̄ ⁊ doc. ſubti. xxiiij. diſt. hꝰ q̄ti. q. vnica. arti. iij. dicit. ꝙ loq̄ndo ꝓprie de ſacr̄o: ordo non eſt ſacr̄m. qꝛ oē ſacr̄z eſt ſignū ſenſibile: non ſic ordo: qꝛ eſt gradus ſpūal: niſi dicat ſacramētū inuiſibile gr̄e ꝯuenietis tali ordīato. ſꝫ ordinatio eſt ſextū ſacramētū cuiꝰ deſcriptionē ponit ibi. Ordiatio ē īſtitutio i g̃du eccīe p̄marie cui ꝯuenit aliq̄d miſteriū circa euchariſtiā exhibendā: facta a miſtro ydoneo certa v̄ba ꝓferēte: ⁊ ſimul miſterium gradus illius aliquo ſigno viſibili p̄ſentante ex inſtitutione dina: efficaciter ſigns gratiā p̄eminentē q̄ ordinatꝰ digne illd̄ miniſteriū exeq̄tur. p̄t patere hec deſcriptio ex hiſ q̄ dicta ſunt in deſcriptione extreme vnctionis. ⁊ ſic poſſumus quēlibꝫ ordīnē deſcēdendo diffinire: vt qd eſt ordīatio ſacerdotis: inſtitutio in gradu eccīe ſimpl̄r p̄minēte diſponens hn̄tē ad ꝯficiēdū euchaᶜ ſacr̄z facta ab epo certa v̄ba cū itētione debita ꝓferēte. Sꝫ qs eſt miſter ydoneꝰ: eps ſolus in ſacr̄is ordibꝰ in alijs aliqn̄ alij: vt abbates ex p̄uilegio. Sꝫ q̄ forma: illa quā hn̄t epi i libris epalibꝰ. Sꝫ in ſacerdotio vt vr̄ ſunt due forme ⁊ due mãe: ſm duas ptātes traditas ꝯficiēdi ⁊ abſoluendi vt dictū eſt diſt. xviij. vt ſic eps concorditer agat ſūmo epo xp̄o q vt dictū eſt prius ꝯtulit apl̄is ptātē ꝯficiendi q̄ꝫ abſoluēdi. Et tm̄ de iſto termio ordo. ¶ Tertiꝰ terminꝰ eſt pena canonica. Eſt āt pena canonica ſm doc. ſub. hꝰ q̄rti. xxv. di. q. i. arti. p°. Pena īflicta ſm canones ꝓhibēs vel arcēs punitū ab aliq̄ actu eccīaſtico: q alias ſibi licerꝫ. vbi notanter 3ª dn̄r. prīo inflicta ſm canōes: qꝛ ſiue a canōe infligat ſiue a iudice: tn̄ ad hoc ꝙ iuſta ſit dꝫ ſm canones infligi. ſcd̄o dī ꝓhibēs.

vel arcens.qꝛ pena de qua loqmur vel intelli
giť artare tanq̄ ꝓhibitio tm̄.vel si alio modo
vlterius ille modus ꝯtineť sub arcere vł arta
re.tertio dꝫ qui al's sibi liceret:qꝛ nō est pena
laico:qꝛ non possit cōficere:qꝛ hoc sibi nō cō
petit:sed sacerdoti ordinato pena esset.Sunt
tres binarij hmōi penaꝝ depositio siue degra
datio.dubitat doc.primo vtrū depositio ꝛ de
gradatio sint idē:vt sint remotio ab oī statu
clericali.scđo potest dici depositio ab oī statu
clericali.degradatio ab aliquo:vt si sacerdos
a sacerdotio deponať reliqs remanētibꝰ ordi
nibꝰ:ꝛ quasi de gradu ruat nō gradibꝰ.ꝛ isto
modo est ps depositiōis.tertio mō pn̄t adin
uicē cōparari dpositio ꝛ degradatio:vt depo
sitio fiat sine solēnitate:degradatio cū so
lēnitate.Sic loquiť frater astexanꝰ astēsis in
sūma sua.Secūda pena est infamia.vn̄ sicut
fama est illese dignitatis status:vita ꝛ mori
bus cōprobatꝰ:ita econtra infamia est lese di
gnitatis statꝰ vita vel moribꝰ iprobatꝰ.nec sūt
idē infamia ꝛ infamatio:qꝛ infamatio ē cum
aliqs deferť publice de aliquo crimine:ꝛ hec
infamatio tolliť p purgationē canonicā.ex̄ d
purgatione canonica ex tuarū.hoc mō sepe
iusti viri infamanť.sicut xp̄s.nec tn̄ sunt infa
mes.Infamia aūt incurriť a iure aut a iudice
quodlibet.n.pctm̄ mortale secū hꝫ annexā in
famiaꝫ.sed si est secretū:qui pōt curare pctm̄
aut absoluere a pctō pōt ꝛ remouere ifamiā.
ecce primꝰ binarius.Tertia pena est irregula
ritas:ꝛ est inhabilitas ad susceptionē ꝛ execu
tionē actuū ordinū.qn̄qꝫ incurriť pp crimia.
secūdo pp alia que nō sunt crimina.tertio ex
his que aliqn̄ pn̄t esse crimina aliqn̄ nō sunt.
Quarta pena ē excōicatio.de hac pena.c.vt
oportuit.xix.dist.dictū est.ꝛ ecce scđs binari
us.Quinta pena est interdictū:ꝛ est artatio
a qbusdā actibꝰ ecclesiasticis exercēdis:vł ab
assistēdo qbusdā talibꝰ hec pena aliqn̄ infligi
tur loco nō psone.scđo aliqn̄ psone nō loco.
3° aliqn̄ vtriqꝫ.Sexta pena est suspēsio:ꝛ ē ꝓ
hibitio ab aliquo alias cōueniente.ꝛ hoc ad
tp̄s in quo spāliter ab alijs penis distinguiť.ꝛ
est triplex suspēsio.pma ab officio.scđa a be
neficio.3ª ab ingressu eccie.Et tm̄ de p° art°.
¶ Quātū ad 2ᵐ articulū sunt tres cōcl'ones.
Prima de sacramēto extreme vnctiōis.Se
cunda de ordinibus. Tertia de ordinandis.
¶ Prima concl'o.Extreme vnctionis sacr̄m
sic est a xp̄o institutū ꝯtra peccatū veniale vt
queat reiterari.Ista ꝯcl'o tres habet partes.
Prima dicit ꝙ hoc sacr̄ꝫ est institutū a xp̄o
Probať.Tū qꝛ apl'i hoc sacr̄o vtebanť viuē
te xp̄o.vn̄ Marci.vi.dꝫ ꝙ vngebāt oleo mł
tos infirmos ꝛ sanabanť.Ex quo iferť beatuꝫ
Jacobū huiꝰ sacr̄i nō fuisse institutorē sed pre
conē.tū qꝛ legislatoris est sacr̄a instituere.Et
si dicať extrema vnctio nō est sacr̄m qꝛ inūgiť
tur sine sacr̄o oleo cathecumini sicut hic.dⁿˢ
nō est sic:qꝛ illa vnctio nō est ad remotioneꝫ
pcti:sed h̄.tū 3° qꝛ deus p seip̄m instituit oīa
sacr̄a veteris legis.ergo a fortiori in nouo te
stamēto xp̄s.¶ Scđa ps dicit ꝙ hoc sacr̄m
est cōtra pctm̄ veniale:qđ vt meliꝰ videať no
tādū ē qđ dicit fr̄ Rich.di.xxiij.arti.i.q.v.in
hoc sacr̄o tria sūt.vnū qđ ē sacr̄m:ꝛ illđ ē vn
ctio exterior.ex q̄ ifertur ꝙ i hoc sacr̄o ē triplex
mā.mā q̄ suscipit ē hō ifirmꝰ.mā que vngit ē
oleū.ipsa vnctio que est mā qua diciť vnctus.
Scđm qđ est res ꝛ sacr̄m.s.spūalis alacritas
mētis que est res signata ꝛ causata p exterio
rē vnctionē.de qua alacritate hꝫ ex̄ de sacra
vnctiōe.c.i.Et intelligiť illud qđ dicit Joan
nes apl's.vnctio quā accepistis maneat i vo
bis:ꝛ ē sacr̄m venialiū pncipalr̄ remissionis.
Tertiū qđ ē res nō sacr̄m est pctōꝝ venialiuꝫ
remissio.Ex quo inferť ꝙ si aliqn̄ infirmitatē
corpalē alleuiat:nō tn̄ principalr̄ pp hoc aut
dari aut accipi debet.Alleuiat autē qn̄qꝫ aut
nāliter rōne alacritatis ꝛ iocūditatis mēta
lis:que vitā qetā facit.aut supnaturaliter:vt
deo cōplacitū est:nec est ꝯtra pfectoꝝ statum
id aliqn̄ appetere.si tn̄ aliūde cū xp̄o esse ap
petāt.dicēte glioso Martino turoñ.Dn̄e si
adhuc pplo tuo sum necessariꝰ non recuso la
borē:fiat volūtas tua.¶ Tertia ps dicit ꝙ h̄
sacr̄m est iterabile.ꝓbať.Tū p° auc̄te Hug.
lib.ij.de sacr̄is.pte.xv.c.iij.Si vnctio iterari
non pōt nec orō:sed orō pōt iterari.Tū secū
do auc̄te magr̄i in lr̄a.Tum 3° qꝛ morbꝰ con
tra quē est pōt ꝛ infirmitas reuerti.nec iō dꝫ
extrema vnctio qꝛ solū semel deť:sed qꝛ in ex
tremis vite dāda est.nec hoc mō fit sacramē
to isti iniuria:imo est conditio vt itereť debitꝫ
custoditis circūstātijs.¶ Scđa cōcl'o est iux
ta mām.xxiiij.di.ꝛ ē h̄.ordinatiōis sacraᵐ sic
vnū asseriť.vt dicere ep̄atū ordinē aut nō or
dinē nullū incōueniēs hinc sequať.hec cōcl'o
tres hꝫ pticulas.Pria dic̄ ꝙ ordina°:meliꝰ
eni vt dictū est in p°.ar°.dꝫ q̄ꝫ ordo ē sacraᵐ:
ꝓbať.Illud est maxime sacr̄m qđ maxīe deo
cōsecrat in sui ipsius susceptione:sed talis est
ordiatio eccl'iastica.vn̄ q ad sup̄mū ḡdū vene
rūt sacerdotes nūcupanť.Tū 2° qꝛ p sacraᵐ
ordis cetā sacr̄aª ꝯferunť.Tū 3° s̄m magr̄m
xxiiij.di.c.viij.ordo est qđdā signaculū.ſꝫ qđ
sit hmōi ordiatio vel ordo formalr̄.Dicit doc.

deuotus in prima parte.xxiiij.dist.arti.ij.q.ij.
ordo est potestas spiritualis ad aliquē actuz
exequendū in eccl'iastica ierarª ⁊ ex hinc ẜm
diuersitatē potētiarū vel ptātum ad diuersos
actꝰ venit ordinū diuersitas. Cōtra arguiẜ tri
pl'r.p° q2 tūc epatꝰ eēt ordo:q2 ē spūalis ptās
ad aliquē actū spūalē in eccl'ia vtpote confir
mādi ⁊ ordines sacros ⁊ nō sacros ꝯferendi·
cuiꝰ om dič i 2ª pte eiusdē di.ar.ij.q.iij. Scđo
seqẜ ꝙ sub ordie sacerdotali nō sit aliqs ordo
i eccl'ia:q2 ptātē spūalē simpl'r nō hꝫ diaconꝰ
aut sbdiaconꝰ: q2 si possit aliđ facē ꝙ ñ ꝯgrue
facēt laicꝰ:tamē si laicꝰ id attēptaret facē:fa/
ceret simpl'r.3° seqẜ ꝙ sacerdotiū eēt duo or/
dies q2 sẜ due ptātes.vna ꝯsecrādi:reliq̄ absol
uēdi:nec sil' danẜ.vt fuit dictū di.xix.⁊ pñtj đ.
art.i.vñ dm ꝙ ordo vt h̄ loqmur de ordie nō
ē nisi gdā excellēs ğdꝰ in eccl'ia ad exeq̄ndū
aliquē actū eccl'iasticū i eccl'ia loq̄ndo cōiter.
loq̄ndo spāliꝰ aliquē actū sacẜalē: aut simpl'r
aut ꝯgrue.Ex q̄ iferẜ ꝙ ordo vt h̄ loqmur nō
ē ptās ſꝫ ğdꝰ dispōis.ſꝫ spālissime loq̄ndo bri/
ge venuīt.bñ.n.dictū ē.nimis expssa nocent.
Si.n.dicimꝰ ꝙ ordo est gradꝰ excellēs i eccia
ad aliquē actū eccl'iasticū eminētē nō est lis.
si addimꝰ 2° sacẜalē nō est lis.ſꝫ si 3° addamꝰ
ad ꝯsecrādū eucharistiā tanq̄ꝫ excellētiorē:⁊
reliq̄s actꝰ isti subordiatos lis est ẜrībꝰ cōiẜ te/
nētibꝰ ptē vnā scl'aribꝰ aliā.Et ē 2ª ps ꝯcl'onis
de epatu.de q̊ doc.subti.lꝫ ẜr tñ meꝰ ambulat
ẜrm̄ ⁊ seculariuꝫ.Ex hac radice doc.deuo.vbi
s.Fr Rich.de media villa.xxiiij.dis.arti.v.q.
ij.Et ẜr Tho.eadē di.q.iij.arti.ij.in sol'one pn
cipali scđe q̄stiūcule. Ecce vnꝰ tnariꝰ hi tres
ꝯcordāt.dicūt epatū nō debē assignari pro or
die.Et tūc inqt doc.sub.hoc doctoꝝ trisagiū
dꝫ ordinē isto mō diffinire.Ordo est gradus
eminēs i eccl'ia disponēs de ꝯgruo ad aliquē
actū ad ꝯsecrationē vl' dispōnē eucharistie p/
tinētē.Ex aduerso Guillermus altissiodorus
q̄rta pte sūme.c.i.huiꝰ sacẜi.Gaufridꝰ pictauī.
q̄rta pte sūme.c.i.huiꝰ materie. Et iuriste cōi/
ter pro tertio dicūt epatū esse ordinez ⁊ dicūt
sufficere ad ordinē vt hēat aspectū ad actum
sacẜalē:sic habet epatꝰ vt ꝯfirmare ⁊ ordines
cōferre.Sic tres erūt ꝯtra tres. Sed gd dice
rēt scl'ares si est ordo.qs nobilior epatus vel
sacerdotiū.dicerēt ꝙ sequestrādo epatū ẜꝫ se
⁊ sacerdotiū ẜm se nobilius ē sacerdotiū.sed
capiēdo vt epatꝰ includit sacerdotiū sic extat
nobilior.vñ ꝯtra hāc ptē nō cogit argumētū
fratris Richardi.xxiiij.di.arti.v.q.ij.in sol'o
ne pncipali ꝙ epatus nō est ordo:q2 vnꝰ ordo
nō depēdet ab alio q̄tū ad necessitatez sacẜi:

nō sacerdos aūt nō pōt ordinari eps.plus cō
cludit ꝙ epatꝰ reliquos icludit ordines q̄ꝫ ali
ud.Sed an epatꝰ gd dicat indelebile altercā
tur frustra ẜres:ex quo apud eos nō est ordo.
quālibet.n.iurisditionē ⁊ ad tēpꝰ ⁊ pro semp
pōt papa remouere.¶ Sed tertia ps dicit ꝙ
est vnū sacẜm:q2 vnitate gñis inqt doctor pri
mi:aut q2 sunt ad vnū.Sed quot spēs hꝫ hoc
ꝓximū genus ordo.triphārie rñdeẜ. Dyoni/
sius tres ponit qnto ecclesiastice ierarchie.c.
epatū:sacerdotium:dyaconatū. Ecce sacrata
trinitas obmittēs ordines subseruiētes istis.
Isidorus addit phalm infra septē ⁊ epatū su/
pra septē ⁊ nouē sunt.En trina trinitas in tri
plici ierarchia magẜ tertio:in.xxiiij.di. septez
ponit:⁊ distinguūtur in supmū sacerdotiū:⁊
duos ternarios iuxta numeꝝ ꝟtutū:⁊ sūt tria
Et sic pꝫ triplex ordinis distinctio.Et tñ de se
cūda ꝯcl'one.¶ Tertia ꝯª est hec. Si de iure
pena canonica epos ordies ꝓhibeat celebra
re.tñ de facto pñt ad sacros ordines pueros
ꝓmouere nullatenꝰ mulieres.Prima ps cō/
clusionis pꝫ.Multis decretis illū actū sibi in
terdicētibus.¶ Scđa ps pꝫ:q2 dato ꝙ nō li/
cite:tñ pōt puer simpl'r sacros cape ordines:
q2 nō est de necessitate ꝙ possit imediate exi/
re in actū illius ordinis.¶ Tertia ps ex mul
tis iuribꝰ pꝫ ⁊c̄.Xps suā matrē in nullo ordie
capiēdo sic ordinē posuit.Et tñ de scđo art°.
¶ Quātū ad tertiū articulū sūt tres difficul.
¶ Pria diffi.Utꝝ sacẜm extreme vnctionis
sit necessariū ad salutē.Dič ẜr Frāc.de maro.
di.xxiij.huiꝰ q̄rti ꝙ oēs obligāẜ ad nō ꝯtēnē/
dū.vñ q negligenẜ ꝯtēnēt peccaret mortal'r.
¶ 2ª diffi.Si pma tōsura ē sacẜm. Dm ꝙ nō
vñ si epatꝰ nō ē ordo ⁊ sit doc.subti.de fratꝝ
pte nō scl'ariū.ecce mirꝰ tnariꝰ. Tōsura pª q̄si
auāguardia:⁊ sacẜale epatꝰ q̄si retroguardia
⁊ sacẜale in medio ordis aut ordiatiōis sacẜꝫ
q̄si bellū:sic figuraẜ bellum spūale corporali.
¶ Tertia difficultas.Que ē illa psbyterissa đ
q̄ hī dis.xxxij.doc.subti.rñdet tripl'r.q.ij.xxv.
di.soluēdo arm 2m pncipale. Prio ꝙ i gretia
posset dici vxor psbri.scđo iter latinos pōt di
ci vna bona mẜona vidual' pfecta inter alias
mulieres.3° pōt dici abbatissa aliq̄rū monia
liū.Et sic ad.q.ꝙ vꝫ extrema vnctiōe inūctꝰ
eps moriēs si reuiuiscat astrictꝰ pena canoni
ca q̄at ordies de facto celebrare.tūc ad argª.
¶ Ad pmū.ad tres ꝓbatiōes.Ad pmā dicē
dū ꝙ iacobꝰ nō istituit:ſꝫ solū fuit preco. Ad
scđam ꝙ forma est eadē in pncipali solum fit
multi° seu variatio pp materiā vt oculoꝝ au
riū ⁊c̄.Ad tertiā dm ꝙ fuit figuratū i exitu fi/

lioꝝ israel de egipto. ¶ Ad scõꝫ dicẽdũ ꝙ sᷓ
diuersaꝝ spẽꝝ caracteres sicut ꝛ actus ad q̃s
sũt. ꝛ hñt suas excellẽtias iter se dato ꝙ non
cognoscãᷓ. ¶ Ad ᷓtiũ iã pꝫ ꝙ ordiat ᷓ scto ñ
de iure si ordo ẽ: ꝛ iprimit caracterẽ vt sit fᷓ
Jo. de pte sectariũ. Ex. xxiiij. di. elicitᷓ pª ꝯº de
mente mᷓi. ¶ Pria ꝯº. Extrẽa vnctio sacᷓm
faᷓ ꝛ iteratio i eo daᷓ. Dic ꝙ ẽ quoddã sacᷓꝫ
qᷓ dᷓ extrema vnctio: ꝛ põt iterari. ꝛ poniᷓ ꝑ
totã. xxiiij. di. ¶ Scda ꝯº. Septẽ ordines dat
ꝑaclitꝰ: vt ꝓpagines sctispũs. Dicit cõclᷓo ꝙ
sunt septẽ ordies i eccia velut septẽ ꝓpagies
sctispũs. ꝛ poniᷓ ꝑ totã. xxiiij. dist. ¶ Tertia
ꝯº. multũ dubitaᷓ an a pessimis ꝛ corde exti-
mis sacꝝ donaᷓ. Dicit cõclᷓo ꝙ est multũ du-
bitabile: vtꝝ pessimi vt heretici simoniaci pos
sint cõferre sacᷓa. Et poniᷓ ꝑ totã. xxv. distin.

Am alia sacᷓa pᵒ pctũ ꝛ ꝑꝑ pctũ ꝛc̃.
c Hic signaᷓ. xxvi. di. hᵒ q̃rti sniaꝝ. que
ita ꝯtinuaᷓ ad ᵽceᷓ. Nã postq̃ illoꝝ
sacᷓoꝝ fcã ẽ iqsitio: q̃ quẽlꝫ statũ aspiciũt: vt
ẽ sacᷓm baptismi: euchaᶜ: cõfirmatõis: pnie:
ꝛ extreme vnctiõis a. iij. dist. iclusiue. vsqꝫ ad
xxiiij. exclusiue. Et scdo fcã ẽ illiᵒ sacᷓi idaga-
tio q̃ hoies eẽ spũale capiũt cuiusmõi est sa-
cramẽtum ordis. ꝛ hoc in. xxiiij. ꝛ. xxv. disti.
Nũc tertio illiᵒ sacramẽti ꝯsideratio q̃ hoies
eẽ icipiũt: ꝛ hoc est sacramẽtũ matrionij. Et
hꝫ didi ista ꝑs in. 3. ꝑtes ᵽncipales. Jn pª nã
matrionij ᵽmitus dᷓ. Jn scda q̃s põt caꝑe de
hinc apᷓ. Jn terª scdaꝝ nuptiaꝝ ius nõ inter
dicᷓ. Pria in ᵽncº. Scda di. xxxiiij. ibi Nũc
suꝑest attẽdere q̃ ꝑsone ꝛc̃. Tertia i fine. xlij.
dist. ibi. Sciẽdũ ẽt ꝙ nõ solũ prie vel scde nu
ptie ꝛc̃. Rursus pª ꝑticula in q̃ nã matrionij
primitᵒ dᷓ: in. 3. ꝑtes didiᷓ. Jn pª cã formalis
venit ᵽmario. Jn scda cã efficiẽs adest scda-
rio. Jn 3ª gaudet finalᷓ loco ternario. Pª in
princº. Scda ibi. di. xxvij. seu imediate sequẽ
ti. Post hec aduertẽdũ qd sit cõiugium ꝛc̃.
Tertia dist. xxxi. ibi. post hec de bonis cõiu-
gij ꝛc̃. Rursus pª pars q̃ est pñs di. in qua cã
formalᷓ venit primario: in. 3. ꝑtes diuidiᷓ. Jn
pª agit de matrionij istitutione. Jn 2ª de eius
dẽ veneratiõe. Jn 3ª de ipsius significatiõe.
Pª in ᵽncº. Scda ibi. Fuerũt aũt nõnulli hẽ
tici ꝛc̃. Tertia ibi. Cũ igiᷓ sacramẽtũ cõiugiũ
sit ꝛc̃. Et hec dio pñᷓ. di. i gñali. circa quã ꝛc̃.

Tꝝ mrioᵐ sacramẽtũ mrionij vel ꝯ-
ctᵒ mrionij fuerit a deo imediate isti
tutũ vᷓ istitutᵒ. Et ꝙ nõ. aᷓ triplicitᷓ.
Pº sic. Circa ordinatũ a deo nullus iferior
põt aliqd imutare: igiᷓ mrioᵐ nõ ẽ a deo isti
tutũ imediate. pꝫ añs. qꝛ si iꝑiũ nõ hꝫ par i
parẽ: multo minᵒ inferior in suꝑiorẽ. ꝓbatur
cõseq̃ntia. qꝛ eccia imutat aliqd circa mrioᵐ:
qꝛ q̃sdã q alᷓs eẽnt legiti ad ꝯhẽdũ illegitima
uit. 2º. aᷓ sic. Adã mrioᵐ istituit: igiᷓ ñ deᵒ. pꝫ
cõseq̃ntia. añs ꝓbaᷓ. qꝛ geñ. ij. dᷓ ꝙ ait adam
hoc nec os ex ossibᵒ meis. ꝛ seqᷓ. q̃obrẽ relin
quet hõ prẽꝫ ꝛ matrẽ ꝛ adhẽbit vxori sue vbi
cõiᷓ teneᷓ mrioᵐ fuisse istitutũ. 3º arguiᷓ. sic.
mrioᵐ fit ꝑ ꝯctũ hũanũ gº nõ ẽ imediate isti
tutũ a dᷓo. añs pꝫ. qꝛ si non sit ꝯsensus mrioᵐ
nõ ẽ. ꝓbaᷓ cõseq̃ntia. qꝛ hũani cõsensus fiunt
ab hoibᵒ imediate. ¶ Jn oᵐ aᷓ. tũ pº qꝛ ma-
ter. xix. dicᷓ xᵒ phariseis. nõ legistis qꝛ q fecᷓ ab
initio masculũ ꝛ feminã fecit. ꝛ dicit ꝑꝑ hoc
dittꝫ hõ prẽꝫ ꝛ mrẽꝫ ꝛ adhẽbit vxori sue. Tñ
2º qꝛ geñ. pº cis dᷓ: crescite ꝛ mᷓtiplicami. sed
illᷓ cremẽtũ erat ꝑ vsum actᵒ mrionialᷓ. Tuꝫ
3º qꝛ oẽ qᷓ a deo ꝑ hoiem instituiᷓ: ꝑ hoiem
ᵽt destitui. pꝫ. qꝛ canones nõ hñtes vim nisi
ex iure positiuo põt eccia destituẽ q̃uis a dᷓo
mediãte eccia fuerũt istituti: sꝫ hõ ñ ᵽt mrioᵐ
seꝑare. dicẽte xp̃o Matt. xix. qᷓ deᵒ coniũxit
hõ non seꝑet. igiᷓ. Jn ista qõne ad aᷓ. ꝑi. ꝛc̃.
¶ Quo ad pᵐ arti. ᷓmi. sũt. Sacᷓm mrionij.
Cõtractᵒ mrionij. Matrioniũ. Primᵒ termi
nus est sacᷓm matrionij. vñ ᷓm doc. subti. hᵒ
dist. q. vnica ꝯõne. v. ẽ expressio certoꝝ ᷓboꝝ
maris ꝛ femie: ad se innicẽ signtiũ traditõeꝫ
mutuo ꝑtãᷓ corpoꝝ ad ꝓlẽ debite ꝓcreandũ
ex istitutiõe dina: efficaciter signs grᷓam cõ-
ferendã mutuo ꝯhẽtibᵒ ad cõiũctõeꝫ mutuã
grᷓosam aioꝝ. vel si verba certa nõ sint precise
forma istius sacramẽti nec etiã ꝯhẽtes preci-
se mistri ponaᷓ in loco illiᵒ expressio ᷓborũ ꝛ
maris ꝛ femie aliqd gñaliᵒ vtpote ẽ exhibitõ
certoꝝ signoꝝ signtiũ traditõeꝫ mutuã ꝑtãᷓ
corpoꝝ maris ꝛ femie ad ꝓlẽ ᷓbite ꝓcreãdã.
¶ Scds termiᵒ ẽ ꝯctᵒ mrionij: ꝛ est ᷓm eum
ibi maris ꝛ femie mutua translatio ꝑtãᷓ suoꝝ
corpoꝝ ꝓ suo ꝑꝑetuo ad ꝓcreãdũ ꝓlẽ debite
educãdũ. ¶ Tertiᵒ termiᵒ ẽ mrioᵐ. ꝛ ẽ ᷓꝫ eũ
ibi: vinculũ idissolubile iter marẽ ꝛ feminam
ex mutua trãslatõe ꝑtãtis corpoꝝ suoꝝ in se
inicẽ facta ad ꝓcreandũ ꝓlẽ debite educãdã.
Ex qbᵒ iferᷓ prio ꝙ primũ hoꝝ triũ est cõtra-
ctus mrionij. scdm mrioniũ. tertiũ sacramᷓtũ
mrionij. ꝓbaᷓ pº: cõparãdo ꝯctũ mrionij ad
matrimoniũ. cã. n. ᵽor ẽ suo effectu ad minᵒ
nã. recte. n. post temistiũ dicᷓ boe. in thopicis
cã ẽ ad cuiᵒ aliᷓ seqᷓ. i. effectᵒ. Sꝫ ꝯctᵒ mrio-
nij ẽ cã mrionij. ista ꝓbaᷓ ex mõ loquẽdi phi
in pº posterioꝝ. illud. n. ẽ cã alicuiᵒ q̃ posito
illud põiᷓ: ꝛ q̃ remoto illᷓ remoueᷓ: ꝛ ẽ cã ꝑ-
cisa sicut inibi exẽplificat de hẽre pulmonẽ ꝛ

respirare.sic est in ꝓposito:posito ꝯctu mrio-
nij ponit mrioniū:nō posito aliū nō ponit.igr
Et siqs dicat ita:posito mr̄io° ponit ꝯct⁹ mr̄i
moniū:ꝛ remoto mr̄imonio remouet.dico ꝙ
falsū ē:vñ nō vȝ ꝯña:ē mr̄imōiū.igr ꝯct⁹ mrio
nij ē.Sȝ bñ seqt.ē mrioniū.ergo ē vl' fuit ꝯct⁹
mrionij.Ex q̊ pȝ intētū.s.ꝙ ꝑoꝛ ē ꝯct⁹ mrionij
ꝙ̄ȝ mrioniū.sic nō seqt.sortes ē pr̄:ergo sortes
gñat.sed bñ seqt:ergo sortes gñat vl' genuit.
ex quo arguim⁹ ſm mētē phi in.v.metha.ca.
de ad aliqd.ꝙ ꝑus ē gñare.sed ſm eū ibi rl'i-
ua scōi mōi fūdant sup agē ꝛ pati.ꝛ dȝ glosa-
ri de necessitate glo.doc.Joānis i p° repta^m
pisiēsiū.xxvij.di.vtꝛ sit pr̄ qꝛ gñat aut gñet qꝛ
pr̄ ꝑsuppōne nō ꝙ tūc sit:qꝛ qñ pr̄nitas ē gña
re nō ē.Nec rursus seqt mrioniū nō.igr ꝯct⁹
nō est nec fuit:qꝛ post ꝯctū mrionij pōt qs in
trare religionē:ꝛ ita seqt mrioniuȝ ad ꝯctū il
lū quō dictū ē.de h tñ.j.patebit. ¶Probat 2°.
qꝛ pri⁹ ē mrioniū ꝙ̄ȝ sacr̄m mrionij:subm̄ ē ꝑ-
us accñte ente in eo:sic fundamētū ē pri⁹ fun
dato in eo.mrioniū aūt ē subm̄ sacr̄i mrionij.
Ex q̊ eni sacr̄m ſm ꝙ sacr̄m:nō dicit nisi respe
ctū rōnis ſm doc.ita nec sacr̄m mr̄imonij.lȝ
magis spāle oȝ ꝙ hēat subm̄ in quo sit:illō ñ
est aliud:nisi illud vinculū idissolubile:qō vo
co mr̄imoniū.vñ bñ in pñti di.dicit ff frā.de
maro.ꝙ i triplici tpe fuit mrioniū:sȝ nō erat
sacr̄m mrionij:sic mō in p° tpe.s.in statu ino-
cētie fuit institutū.scōo in statu legis nāe fuit
ꝯfirmatū.t̃tio i statu legis scripte fuit diminu
tū:qꝛ data fuit lex diuoꝛtij q̄ pri⁹ nō erat ꝑmis-
sa.Ex q̊ seqt scōo ꝑncipalr ꝙ mrioniuȝ recte i
medio collocat vnū vt ꝯctū mrionij añ se ha-
bēs:reliquū post se.i.sacr̄m mrionij. sic.n. ab
impfecto ad ꝑfectū ascēdim⁹. Qō.n.icipit ꝯ
ct⁹:sacr̄m cōplet:qō idicat hoc nom̄ mrionij
ex triplici.m.ꝯfectū qō qdem pñt ita scribere
vt patrē ꝛ matrē designēt:ꝛ ꝓlē genitā:sic iā
nō duo sūt in carne vna:sed tria qdāmō qꝛ in
ꝟtute duoꝝ 3^m exit.vñ ꝛ dr̄ mrionium a mr̄ ꝛ
monos qō est vnū:qꝛ i vno ꝯsumat ꝛ denoīat
a mr̄e pp laboꝛes ꝛ vnitatē lōgioꝛē.ecce ꝙ̄tū
ternariū.vq̄ ꝛ iurispiti triplex distiguūt mrio
niū initiatū ꝑ ꝟba de futuro.scōo mrioniū ra
tū ꝑ ꝟba de pñti.Ter° mrioniū ꝯsumatū ꝑ co
pulā.Vñ ꝛ doc.in diffinitiōe mrionij triplicē
tāgit cām foꝛmalē:māle:ꝛ finalē.Cāȝ foꝛalez
dū dicit.mr̄imoniū est vinculū indissolubile:
ex quo ifert ꝙ foꝛalr mr̄imoniū est qdā respe
ct⁹:sed q̄lis respect⁹:dicit Hugo de nouo ca-
stro.q.iiij.pñtis di.ꝙ est rl'o dñi ad rē cui⁹ est
dñs inquātū est trāslatio ptātis coꝛ^m.sȝ vtrū
sit seruit⁹ ex q̊ est dñiū.videt ibi dicē ꝙ sic.sed
hoc dictū nō videt:vir nunq̄ȝ diceret se seruū
sue mulieris:nec mulier se sentit ſuaȝ viri:sed
vxoꝛē:ꝛ dicit se ius hr̄e in coꝛpe viri:sicut vir
in coꝛpe mulieris.iō recte dr̄ ibi nō esse serui-
tutē sed mutuū dñiū.vel accipit seruit⁹ large
vt saluet doc.vel respectu coꝛpoꝝ ꝛc̄.ibi autē
dñiū ad seruitutē refert vbi nō appet mutui-
tas.sȝ an sit real' iste respect⁹ seu rōnis.d^m ꝙ
rōnis relict⁹ ꝓpꝛie actu humano nō ꝓduct⁹.
ex ꝯctu.n.seqt qui est in ꝑmēto actiōis.vñ se-
cūdo tāgit cā māli maris ꝛ femine ꝛc̄.Ex q̊
infert ꝙ si inter duos mares possit esse socie-
tas:ꝛ ita mr̄imoniū:nō tñ mr̄imoniū.ꝛ defi-
cit.t.que lr̄a est vnitiua:ꝛ si inter duas mulie
res ineat cōcoꝛdia:ꝛ ita mulierimoniū.nō tñ
mr̄imoniū:ꝛ est vnus ternarius. Ter° tangit
cā finalis dū dicit ad ꝓlē ꝓcreandā ꝛ debite
educādā.Triplr̄ ingt Fran.de maro.hic pōt
exerceri act⁹ mrionij sine pctō moꝛtali.¶Pri-
mo ꝓpter redditionē debiti:ꝛ sic est act⁹ ꝟtu
tis iustitie.Scōo ꝓpter ꝓlē educādā ad cul-
tū dei:ꝛ sic act⁹ magis spālis:qꝛ latrie q̄ ē spe
cies iustitie.Tertio pp foꝛnicationē euitādā:
ꝛ est act⁹ pꝛudētie aut tēperātie aut vtriusq̄ȝ
sȝ an tūc sit pctm̄.dicit idē ꝙ sic veniale.¶3°
seqt principalr ꝙ q̄libet hoꝝ triuȝ sine altero
foꝛe apud deū nullā includit ꝯdictionē.pȝ de
ꝯctu mrionij sine mr̄io°.si igrediat religionē
ꝛ eꝯ mrioniū sine illo ꝯctu qꝛ trāsit:sic matri
moniū sine sacr̄o mrionij.vt patuit i antiquo
testō:capiēdo sacr̄m vt dictū ē.ꝛ eꝯ sacrȝ mr̄i
monij sine mrionio.sed tūc de necessitate ille
respect⁹ aliud hr̄et fundamētū:nec tūc diceret
mrionij:sic de⁹ pōt sine solo ꝓducē radiū sol'.
nō tñ vt solis.ꝛ tm̄ de p° arti. Scōs arti.pōit
3.ꝯōnes. P^a de mr̄io° an sit licitū.2^a a q̊ ē in
stitutū.3^a de vsu ei⁹. P^a ꝯcl'o ē hec.Lege di-
uina nāli ꝛ hūana mrioniū licitū ē.Ista ꝯcl'o
tres hȝ ptes.P^a pticula dic ꝙ mrio^m ē licitū
ſm legē dinā.ꝓbat.Illō licitū ē ſȝ legē dinā
qō in ea ꝑcipit pp finē quē tota lex dina intē-
dit:mrioniū est hmōi.igr.Maioꝛ pȝ.qꝛ nulla
lex iusta ꝑcipit aliqd iniustū aut illicitū maxi
me ad finē ꝑncipalē quē itēdit.Minoꝛ pȝ ea
rōne.n.cōdit⁹ ē hō vt ruinā ipleret angelicā:
vt dicit gl.sup illō ps.Implebit ruinas.Hec
n.dei intētio est in mr̄imonio vt educet ꝓles
ad cultū eius.Ex quo pꝛimo infer ꝙ hoīem
velle ꝓcreare ꝓlē in specie humana est actus
vere circūstantionabilis.tum pꝛimo qꝛ nō est
de se malū sicut dare alienū:sicut enim bꝛuta
pꝛopagant ꝛ saluant suam speciem:sic ꝛ ho
mini inditum est:ꝛ amplius eo ꝙ species hu-
mana est perfectioꝛ:ꝛ moꝛtalitas alio modo

ꝓbet ꝑmanere. Tū 2° qꝛ dato ꝙ eēt imortalis
adhuc hoc dictat rō nām esse ꝓpagādā. Tū
3° qꝛ vniuersi accrescit pulcritudo. 2° infert ꝙ
velle educar ꝓlē ad cultū dī ē act⁹ moralr bo
n⁹ ex fine. ꝓbat. tū qꝛ ad aliō ad qō hō diligit
se dꝫ diligē ꝓximū iux̄ ꝑceptū dn̄i matt. xxij.
Diliges ꝓximū tuū sicut teipꝫ. ad aliō ad qō
te: q̄liter aūt dꝫ diligere se: ad honestā ꝯuersa
tiōem ⁊ cultū diuinū g° ⁊ ita ꝓlē. Tū scdo ꝑ
aug. sup geñ. bonū ꝓlis nō ipsa ꝓles sꝫ spes ⁊
desideriū vt religiose educet. Tū 3° qꝛ ē finis
finiū. Tertio seqt ꝙ h̄ educatio dicit eē deter
minata ꝑsonaꝝ. Tū prio ꝑꝑ bonū ꝓlis vt fi
lius pr̄ez cognoscat: ⁊ pr̄ filiū qō nō eēt si eēt
vaga cōmixtio. Tū 2° ꝑꝑ bonū familie iō in
viij. ethi. dic̄ phs ꝙ hō nālr est aial cōiugale
⁊ domesticū. 3° ꝑꝑ bonū citatis q maxie cōsi
stit ex ꝓpinqtate gn̄is q̄ ē cā amicitie vn̄ hac
rōne ꝑpōit recte dispō citatꝫ ꝓm arist. dispōni
ꝓm socratē ex 2° po^cc. vn̄ ⁊ paulus. i. ad coꝝ.
dicit. c. vij. Unusqsqꝫ suā hēat ꝑꝑ fornicatio-
nē. Et pꝫ ꝙ hoc meli⁹ sit si determiate p^e sint
ꝯiūcte adinuicē vīculo idissolubili q̄z dissolu
bili. ¶ Scda ps ꝯclōnis dic̄. ꝙ mrio^m ē de le
ge nē licitū. ꝓbat. Illud est licitū ꝓm legē nē
qō iudicat nā necessariū ad sui eē hoc ē mrio
niū vt patuit. Ex q̄ prio sequit meli⁹ istā obli-
gationē aut vinculū nasci volūtate ꝯhētiū q̄
a legis ipositore sine ꝯsensu volūtatꝫ eoꝝ. qꝛ
sicut dī. xx. q. iij. pn̄s. Qō qs nō eligit ꝑfecto
nō diligit. qō aūt non diligit facile cōtēpnit.
Scdo infert ꝙ iure nature trāsla° corpoꝝ q̄
ad dn̄iūꝫ est licita ad actū istū pꝫ. qꝛ sic meli⁹
in iuicē ꝯueniūt trāsferētes corpoꝝ suoꝝ dn̄i
um que trāslatio sine ꝯsensu voluntatꝫ fieri ne
qt. ⁊ dī ꝯct⁹: qꝛ adinuicē se ꝯhunt. Tertio seq
tur necesse interuenire v̄ba vel alia signa: vt
manifestet volūtas vni⁹ alteri. ⁊ hēat certitu
do de isto ꝯtractu qui ē donatio ⁊ exprimit:
do si des: vl do vt des. Et pꝫ hāc donatōez fie
ri ꝓm ꝯmutatiuā iustitiā: vbi dat equalens ꝓ
equiualēti in vsūꝫ licitū. iustitia. n. cōmutati-
ua recta ē vbi in ꝯmutatiōe seruat eq̄litas: sic
est hic. corpora. n. maris ⁊ femine: ex quo cō-
currūt ad ꝓlē gignendā: ⁊ mutuis consēnsi-
b⁹. ¶ Tertia ps cōclōnis dicit. ꝙ mrionium
est licitū ꝓm legē humanā. i. eccie quo ad pre
sens. tū p° di. xxvi. c. deinde. in fine dī ꝙ mrio
niū est bonū ⁊ sine pctō exercet: qꝛ dī ꝑcepto
ꝑficit. Tū scdo. xxxij. q. iiij. c. nemo. dī ꝙ ipse
de⁹ est defensor matrionij ⁊ custos. Tū tertio
dist. xxx. Si qua mulier. ⁊ c. Si qs nuptias.
dī ꝙ dānans mrioniū anathēatizat. Et tn̄ de
p^a ꝯclōne. ¶ Scda ꝯclō sic. a deo imediate
est mrioniū institutū nā ꝯsona vt post sacr̄m
existeret: Ista cōclō tres hꝫ ꝑticulas. ¶ Pri
ma ꝑticula dicit ꝙ mrioniū ē a deo imediate
institutū. pꝫ. Lex nature nō sufficit ad tā grā
de ⁊ indissolubile vinculū: plus. n. timēt ho-
mines nature ꝯditorē q̄ nāꝫ cōditā. Tū scdo
qꝛ nō est principiū ꝑcticū notū ex termis. Tū
tertio qꝛ nec ꝯiūctio necessario seqns nec hu
mana qꝛ varie sūt apud varios. ista aūt mrio-
nij indissolubilitas vniformis dꝫ esse deo. igr
auctore imediate factū est. nō. n. sūt plures le
ges digne laude nisi nature: humana ⁊ dina.
Sic. n. post diluuiūꝫ. geñ. ij. ⁊ nono. precepit
hmōi adhesionē maritalē ad quā idissolubi-
litas si est vīculū mrioniale ex pria ꝯclōne se-
quit. fr̄ richar. de media villa. xxvij. dist. hu⁹
q̄rti. arti. i. q. ij. in solutōe principali apponit
hmōi rōnē. nullus pōt rē alicui⁹ dn̄i alteri ob
ligare nisi de ꝯsensu ⁊ approbatiōe illius dn̄i
cui⁹ ē corp⁹ cuiuscūqꝫ iure creatōis ē dei. igr
nullus ꝑt illō trāsferre in dn̄iūꝫ alteri⁹: nisi in
q̄tū de⁹ approbat. igr si trāslatio est honesta
seqr ꝙ oꝫ deū istā trāslationē approbare. Sꝫ
dicet. inqt fr̄ Joā. hoc nihil eē: qꝛ lꝫ iure crea
tiōis oia sint dei: tn̄ hoiem in sua libertate di
misit: solū ꝙ custodiat precepta decalogi. ꝑt
n. se hō in seruū vēdere: lꝫ in scriptura de hoc
specialis approbatio nō iueniat dina. in qua
vēditiōe ita trāsfert dn̄ium sui corpis in aliū
sicut in contractione mrionij. Posset tn̄ dici
maxie ad exemplū doc. sub. ꝙ in dina scriptu
ra non inuenit approbatio a lege dina: ꝙ qs
se in seruū vēdat ꝙ hoc est min⁹ caute dictū.
dicit. n. exoō. xxi. c. ꝙ si dixerit seruus diligo
dn̄m meū ⁊ vxorē ac liberos non egrediar li
ber: offerat eū dn̄s dijs ⁊ applicabit ad ostiū
⁊ postes: ꝑforabitqꝫ aurē ei⁹ subula: ⁊ erit ei
seru⁹ vsqꝫ in seculū. Ecce clare vēdit se iste in
seruū qꝛ liber exibat si voluisset ꝑꝑ vxorē ⁊ li
beros. vn̄ ⁊ ipse dic̄. j. di. xxxvi. q. p^a. ꝙ si qs
se dat in seruū tenebit datio: ⁊ vn̄ nisi appro-
bāte deo. Et hic ē terti⁹ passus in q̄ tātū gigā
tē nan⁹ ditto forte qꝛ nō capio. ꝑm⁹ ē in. xvij.
di. scdi. ō situ trestris ꝑadisi: vbi steti cū fratre
alexādro de hal. sctō tho. de aqno. doc. duo.
albto magno. ⁊ nr̄o turonēsi frē nicho° bōe
ti ⁊ dimisi eū: scdo in isto q̄rto. dist. xiiij. nā di
cit in di. xv. q̄rti. q. iij. ꝙ nō licitū aliquē ꝓ sim
plici furto interficere qꝛ in hoc nō dispēsauit
q illō ꝑceptum tradidit. nō occides: nec aliq̄
bulla appuit de supnis quā adhuc viderim⁹
in hoc disi eū ⁊ tenui cū venerabili doc. ⁊ an-
glico frē ioāne de rodinthō q in h̄ dittit eū: lꝫ
in mltꝫ eū laudat. Nūc 3° vt sit ꝯplet⁹ tnari⁹ ⁊

amplíꝰ nõ excedat. ꝛ in hoc passu eũdẽ ꝑter/
eo nõ qdẽ in rõne quã ↄ richar. exerit: ꝛ vera
est. ꝫ in adducto exº: qꝛ om in biblia reptũ ẽ.
Quĩ aũt tal' vẽditio licite possit fieri etiã me
ritorie nẽo dubitat: nisi q gesta pꝛm ignorat.
Eqdẽ paulinꝰ natiõe gallus ꝫ offiº nole eps
se in ſuũ vendidit ꝓ filio vidue: q q̃nte fuerit
sctitat: 3º dyalogoꝝ greg. ꝓrõt. Scõa ps ↄõis
ꝙ ↄgruũ fuit vt mrimº adiũgeret sacrꝫ ꝓbat.
Tũ ꝑrio pp difficultatẽ vt gra adiuuaret: tũ
scõo vt gra collata in mrimõio signo aliq̃ sen
sibili notaret. tũ 3º qꝛ sigt vnitatẽ duaꝝ nãꝝ i
xpo. Scõo vnitatẽ di ꝛ eccie. Tertio vnitatẽ
sponsi ꝛ spõse: maxĩe vt iũcta caritate: in quo
est rõ cõpleta noue legis decuit vt ꝑfectũ fo
ret sacrꝫ. ꝫ a quo aut vbi iũcta est mrimonio
rõ sacri. Scõo qs mister ꝛ qualr vnꝰ. Tertio
qs effectꝰ. ¶ Ad pm dm vt dic doc. ꝙ mrimo
niũ in statu ĩnocẽtie fuit sed nõ sacrm: vt rem
sacrã efficacit significaret. sicut mõ. ꝫ decurs
multis auctibꝰ: tãdẽ dicit a xpo mrimom fuis
se istitutũ sacrm: vt eẽt vnũ de sacris noue le
gis. aliogn sex solũ eẽnt sacra: qõ sigtum est
Matth. xix. c. vñ ꝫ tunc ibi tñ approbauerit
ↄctũ. istitutũ. geñ. ij. ꝛ ꝑ ↄñs tũc nõ ĩstituit: tñ
sacrm istituit. qõ accipi ꝑt ex illo ṽbo qõ ad/
dit. qõ deꝰ ↄiũxit hõ nõ separet. vt nõ itelliga
tur deꝰ ꝑcise ↄiunxisse istituẽdo ↄctũ mrimo
nij: ꝫ ↄiũxisse ex tũc grose ꝑ istitutionẽ sacri
ↄcõitãtis illũ ↄctũ cõiugẽtẽ. Ex quo pꝫ ꝙ mlt
to lõgo tꝑe fuit i mũdo mrimom: ꝛ tñ ñ erat
sacrm. s. spacio qnqꝫ miliũ ãnoꝝ ꝛ vltro: vsqꝫ
ad ꝑdicationẽ xpi. vñ extãt versus. Anũ tol
le daꝫ: a mille qnqꝫ ducẽt. Nascenti dño: tot
Beda dat a ꝓthoplausto. nisi capiẽdo sacrꝫ
large. sicut vr cape paulus loquẽs de isto sa/
cro. ad ephe. v. c. Sacrm hoc magnũ est: di/
co aũt in xº ꝛ in eccia. Sic. n. sacrm large ac/
cipit ꝓ signo sacre rei cuiꝰ nõ est cã nec signũ
efficax. Sꝫ i q̊ in mrimº fundat rõ sacri. Di/
co ꝙ in q̊cũqꝫ exprimẽte ↄsensum aioꝝ ↄhen
tiũ: sint ṽba aut signa alia: sicut hñt muti. nec
oꝫ hmõi sigt eẽ vnũ vnitate idiuisibilitat̃ ꝫ inte
gritat̃. vt dictũ ẽ in sacro euchac. Sꝫ scõo: qs
mister. dico ꝙ spõsus ꝛ sponsa aut ꝑentes vel
alij loq̃ntes ꝓ eis ꝑñtibꝰ dũ loq nõ audẽt: ma
xime puelle ṽecũde. ꝛ ita mister ẽ vnꝰ vnita/
te itegritat̃: vt dictũ ẽ. Sꝫ 3º qs effectus. dico
due gre in aĩs nubẽtiũ seu aiabꝰ: nisi sit obex
ꝑcti mortal'. nõ eq̊dẽ sufficit ad hoc suscipien
dũ sacrm fictũ non eẽ suscipiẽtẽ: ꝫ penitẽ aut
penituisse oꝫ: qꝛ ꝑmã nõ dat gram. ¶ Tertia
ps dicit. nã ↄsona. hoc patuit satis supius de
ↄsonãa rõnis ꝛ nẽ ad istũ ↄctũ. ¶ Tera ↄclo.

Affirmatiue hoc ꝑceptũ istitutũ negatiuã se
quẽtẽ hꝫ ad sp: ꝛ ꝓ sp. Ista ↄõ tres hꝫ ꝑtes vt
pꝫ: ꝛ sũt breuit expediẽde. Prima ps dicit ꝙ
hoc ꝑceptũ ẽ affirmatiuũ: iõ obligat ad sp: ꝫ
nõ ꝓ sp. sicut pꝫ ex antiq̊ testõ ꝛ adhuc mõ si
eẽt necessitas humãi gñis ex clade vel peste
ꝛc. ¶ Scõa ps dicit ꝙ istã affirmatiuã seqtur
vna negatiua: hec ẽ idissolubilitas viri ꝛ mu
lieris ꝓ suo ꝑpeº. Tera ps dicit: ꝙ hoc obli/
gat ad semꝑ: ꝛ ꝓ sp sic. n. differũt ꝑcepta nega
tiua ab affirmatiuis. De mrimº aũt istituto
nõ solũ in officiũ ꝫ in remediũ. Dm ꝙ deus
voluit libere quelꝫ re sua vti ꝛ corꝑe solũ ꝙ
iniustũ nõ faciat: ꝛ sic corꝑꝰ suũ trãsferre pos/
se i aliũ ad vitãdũ fornicationẽ. Sic paulus
i. coꝝ. vij. c. dicit. hoc aũt sm idulam dico non
sm iperiũ. Et tñ de scõo arti. ¶ Quantũ ad
3m arti. sũt tres difficultates. ¶ Pria difficl.
Si mrimoniũ sit de lege nature. dicẽdũ ꝙ ca
piẽdo ꝑrio legẽ nature ꝓ ꝑncipijs necessarijs
ꝛ imediatis agibiliũ: nõ. nec scõo ꝓ ↄõnibus
hinc de necessitate seq̃ntibꝰ ꝫ bene tertio ca/
piẽdo legẽ nature ꝓ eo qõ ↄsonũ ẽ legi natu
re ꝑrio aut scõoº dicte. ¶ Scõa difficltas vbi
est laudata virginitas a xº ꝑcipue: ꝛ ꝑ ↄñs li
cẽtiatũ ↄiugiũ quo ad actũ. Dico in hoc tri
sagio sctõ ioseph Maria xps q fuerunt tres
virgines eiusdẽ familie. Scõo ṽbo Matth.
xix. dicit xps. Sunt eunuchi q castrauerũt se
pp regna celoꝝ. ꝛ addidit: q ꝑt cape capiat.
Tertio ꝑ discipulũ suum paulũ. i. coꝝ. vij. De
virginibꝰ ꝑceptũ dñi nõ hẽo: ↄsiliũ ãt do ꝛc.
¶ Tertia difficltas. Qualr se hñt ista tria in
ꝑmanẽtia ꝛ fieri ↄctus mrimonij: mrimoniũ:
ꝛ sacrm mrimonij. Dicit doctor. mediũ est ꝑ
manẽs: reliqua sunt in fieri fluctuãtia hincin
de iuxta mediũ firmitatẽ. Et sic pꝫ ad. q. ꝙ vꝫ
mrimoniũ: sacrm mrimonij: ꝛ ↄctus mrimo
nij: sit a deo istituta. Tũc ad arga. ¶ Ad ꝑmũ
dicẽdũ ꝙ circa maam hilez vel inhilez mrioº
eccia aliqd imutat: nõ circa eẽntiã mrimõij.
¶ Ad 2m ꝙ adã istituit vt ꝑco. vt pꝫ mat. xix.
¶ Ad 3m dm ꝙ bñ regrit ↄsẽsus ad mrimom
ꝫ vt robur hẽat eigit dina auctas. Ex ista. di.
sic õ ꝑce. 3. sequũt ↄõẽs õ mẽte mgri. Pa ↄº.
In inocẽa ẽ mriom vt i offim ñ idula. dic ↄº ꝙ
mriom i statu inocẽe ꝛ pꝰ dũ fuit necas datũ ẽ
i ꝑceptũ ꝛ offim. pº tꝑe gre datũ ẽ in remediũ
ꝑ idulam. Et ponit a ꝑncº di. vsqꝫ ad illud ca.
Fuerũt ãt nõnulli hẽtici ꝛc. ¶ Scõa ↄº. Sa/
crũ ↄiugiũ dꝫ cẽseri atqꝫ teneri nõ dubiũ. Di
cit ↄº ꝙ ↄiugiũ est sacꝝ sacrꝫ. Et ponit a ꝑriº
illius ꝑdicti capli. Fuerũt ꝛc. vsqꝫ ad illud. c.
Cũ igit sacrꝫ ↄiugiũ sit. ¶ Tertia ↄº. ṽa cõin

gla extāt digna laude qbꝰ mā adest sine frau
de. Dicit 2º ꝙ illa sunt vera mrioª in qbꝰ est
verꝰ mrionij 9ctꝰ: ꝛ tñ iteger celibatꝰ. Et pōit
ab illo. c. Cū igit sacrm 9iugium sit. vsqꝫ ꝛc.
Ost h aduertēdū ē qd sit 9iugiū. Hic
p sigtur. xxvij. hꝰ qrti. q ita hꝫ 9tiuari ad
pce. Nā postqꝫ in pcedenti di. actū est
de matrionij fozali initio. Nūc icipit agē de
mrionij effectio prioº. Et hꝫ didi in. 3. ptes pri
cipales. In pª oñdit quē p v̄ba de pñti 9sen
sus expssus hēat effectū. In scda quē teneat
p v̄ba de futuro robur detectū. In tertia qs
impfectꝰ 9sensus matrionij dicat defectū. Pª
in pñti di. Scda di. xxviij. seu seqnti. ibi. Hic
queri dꝫ vtꝝ consensus de futuro ꝛc. Terª qꝫ
xxxix. ibi. oꝫ āt 9sensum cōiugalē libeꝝ eē ꝛc.
Rursus pria pticula que est pñs di. in q̄ mgr
oñdit quē p verba de pñti cōsensus expssus
hēat effectū in tres ptes didit. In pria ponit
veritatꝫ determinatio. In scda scribit falsitatꝫ
simplex opio. In 3ª 9cludit auctatū explana
tio. Pª in prioº. Scda ibi. Quidā tñ asserunt
veꝝ coniugiū ꝛc. Tertia ibi. His aūt ita rñ
demus ꝛc. Et hec est dio pñtis dist. in gñali.
Circa quā talis mouet titu. qōnis in speciali.
Ꝫ veꝝ mrimoniū expsso mutuo de
v pñti cōsensu cōpleat. ꝙ non ar tripli
citer. Prio sic. Aliqs pōt esse certus
de matrionio: igr ad matrimoniū non reqrit
cōsensus. Añs pꝫ. Aliter. n. nullus secure pos
set vti actu matrionij sine piculo. Pꝫ 9ña. qꝛ
nullus videt cōceptum interiozem alterius.
Scdo ar sic. Matriom est cōtractꝰ aut fit
ex cōtractu. igit nō reqritur cōsensus interioꝛ
Añs pꝫ. qꝛ vir ꝛ mulier illo mō cōueniūt: do
si des: vel do vt des. Pꝫ 9ña. qꝛ ita fit in reli
qs 9ctibꝰ etiā sine cōsensu interiozi. ꝛ hoc di
cit mgr in lra pñtis di. ca. ij. ꝙ si vir ꝛ mulier
explicāt: qd tñ corde non volūt si non sit ibi
coactio vl dolus matrimoniū 9hunt. Ter
tio ar sic. pōt pr filium aut filiā tradere matri
monio ipso vel ipsa reclamante. ergo ad ma
trimoniū nō reqrit interioꝛ cōsensus pꝫ 9ña.
Añs pꝫ. qꝛ filiꝰ aut filia sūt res pris vnicuiqꝫ
āt licitū est vti sua re vt vult vñ. xxxij. q. ij. ho
norant. in textu, ꝛ glo. ꝛ extra de sponsalibꝰ.
in glo. sup. c. tue. sufficit expssio parentū pro
filijs. In om. Tū prio mgr in lra. Tū 2º in
nocentiꝰ tertiꝰ in decretali qdā. de sponsalibꝰ
tua nos. rñdēs cuidā casui in hac mā vbi de
fuit interioꝛ consensus ꝛ vir mutauit sibi no
men. dicit ꝙ non est matriom. ꝛ rō quā assigt
in fine his verbis continet: qꝛ ex altera parte
dolꝰ affuit ꝛ d̄fuit oino cōsensus sine quo ne

queūt cetera fedus pficere cōiugale. Tū 3º p
decretalē aliā. cuiꝰ principium est tue. imediate
hanc precedentē que dicit. pueri añ ānos le
gitimos p verba sola nō 9hunt cū itelligant
minime consentire. In ista. q. ad al. pisoꝛ. ꝛc.
Quo ad pm arti. termi sunt Matrioniuꝫ.
Consensus Expssus. Primꝰ terminꝰ est ma
trimoniū. vñ matrimōij solent dari tres anti
quoꝝ diffinitiōes. Pª est hugonis dicentis.
matrioniū ē duaꝝ psonaꝝ ydōeaꝝ legittimꝰ
de cōiunctione cōsensus. Scda ē mgri in pre
senti distinctōe. matrioniū est viri mulierisqꝫ
cōiunctio maritalis inter legittimas psonas
vitā indissolubilē retinēs. Tertia est quorū
dā alioꝝ dicētiū. matrioniū est cōsortiū cois
vite ꝛ cōicatio diuini ꝛ humani iuris. Prio
qritur qualr hec tres de matrimonio diffini
tiōes distiguāt. Et rñdet scūs Tho. pñtis di.
q. pª, arti. primo. in solutiōe principali tertie
questiūcule. In matrionio inqt tria occurrūt
cōsideranda cā matrimonij: essentia matrio
nij: ꝛ effectus matrimonij. Diffinitio hugoca
cāꝫ tāgit matrionij: vt p se notū ē. Diffinitio
āt mgri tāgit prio eēntia matrionij. s. 9iūctio
nē. Scdo addit subm in hoc ꝙ dicit inter le
gitimas psonas. Tertio ponit dr̄iaꝫ 9trahen
tē in hoc ꝙ dicit maritalis: qꝛ cū matrimōiū
sit cōiunctio in ordine ad aliqd vnū: talis cō
iūctio in spēm trahit p illō ad qd ordiat ꝛ idē
qd ad marituꝫ ptinet. Tertia diffinitio tāgit
effectū ad quē ordinat matrimoniū. s. vita cō
munis in rebꝰ domesticis: ꝛ qꝛ ois cōicatio
aliq iure cōseruat: dr coicatio dini ꝛ humani
iuris. Sꝫ altius cōsiderantes dimissis extre
mis diffinitionibꝰ mediā mgri capiamus vbi
tria 9sideratōe digna occurrūt. Primū qꝛ di
cit mgr ꝙ mrimoniū ē 9iūctio: qrit q cōiun
ctio: aut actio 9iūctio. aut coniūctio paº: aut
tertio cōiūctio rlo. nō 9iūctio actio: nō cōiun
ctio paº: qꝛ nihil agit. Actio āt est scdꝫ gilber
tū porretāi in sex pncipioꝝ pncº. scdm quā in
id qd subijcit agē dicimur. Actꝰ āt volūtatis
q sūt hmōi cōiūctio pductiui nō sūt nec mri
moniū ē cōiūctio rlo: qꝛ rlo nō ē finis motꝰ,
ex. v. phicoꝝ. Doct. sub. hꝰ dist. q. i. in paucis
triplr hoc dubiū soluit. Dicit. n. prio ꝙ si ma
trimoniū dr obligatio q ex 9ctu nascit: tūc il
la cōiūctio hitualis est ꝛ dr vinculū idissolu
bile aut idissolubilitas vinculi vna res. sꝫ ēna
rie desigta. Si scdo dicamꝰ ꝙ mrimoniū ē 9
ctꝰ: tūc mrimoniū ē cōiūctio. i. actꝰ cōiugādi.
ꝛ sic mrimoniū ē volitiōes duoꝝ nubentiū q
volitiōes vt in vnū cōiūgunt mrimoniū dñr
vl dicamꝰ iuxta eundē. 3º ꝙ mrim ē paº. sed

sic intelligẽdo vt actū interiorē ꝛ exteriorē p
sonaꝝ includat mrioº ↄiunctaꝝ. Sꝫ qd dicet
hoꝝ triū meli⁹. cui inq̄ mrioniū ē rſo: nō q̄ p
motū aut act⁹ inducit: ſꝫ q̄ p⁹ act⁹ nō ꝓprie p
act⁹ derelinqt: ꝛ sunt plura talia vincula aut
plures rſones. pª ē viri ad mulierē. ſcđa mu
lieris ad viꝝ. 3ª amboꝝ ad ꝓlē educādā: dato
ꝙ ēt nō sit ꝓles. nec tñ plura sunt mrionia: ſꝫ
vnū vnitate itegritatis nō idiuiſibil' ſimplici
tat. 2ᵐ ↄſideratōe digᵐ est dū dꝛ: iter legitias
pſōas. ſiqdē. xxviij. q. i. ſi qs iudaice. Triphaᵉ
didit mrioniū. pmū legitimū ſꝫ nō ratū. ſcđm
ratū ſꝫ ñ legitimū. tertiū ratū ꝛ legitimū. Le
gitimū mrioniū ē qđ iſtituit aut ↄhit institu
tiōe legis ꝛ ꝓuicie morib⁹: ꝛ iſtđ pñt ↄhere i
fideles: ſꝫ nō est ratū qꝛ pt diſſolui: vt in casu
in q̄ vn⁹ ↄiugū non vellet hitare cū alio sine
iniuria creatoris. mrioniū ē ratū ſꝫ non legi
timū qđ ↄhit abſq; oi solēnitate ex affectu int
cōiuges solo exꝑſſo. Tertio mrioniū est ratū
ꝛ legitimū qñ cōcurrit ibi solēnitas ꝛ mutu⁹
ↄſensus exꝑſſus. Sed q̄ solēnitas. xxviij. q. i.
Si qs. Illud. ſ. matrimoniū ē legitimū ꝛ ra
tum qñ fiª ordine iuris a parētib⁹ tradit a sa
cerdote bñdicit ꝛ mutuo ↄſēſu ꝑficit. Et. xxx.
q. v. Aliter. Nō fit legitimū ↄiugium. niſi ab
his q ſup ipā femină donationē hře vident:
ꝛ a qb⁹ custodit vt vxor petat a pentib⁹ ꝛ ꝓ
pinqorib⁹ ſpōſet: ꝛ legib⁹ dotet. ſ. ſcđm facul
tatē ei⁹ ꝛ nobilitatē ꝛ a sacerdote bñdicat ꝛ
a panimphis custodit ꝛc̄. diuerſe tñ. ꝓuincie
in suis abundāt sensib⁹. vñ pōt patere clāde
stina mřimoªlꝫ rata nō tñ eē legitima: ꝛ ꝓ in
ꝑfect hři. Tertiū ↄſideratiōe dignū est dū dꝛ
vitā indiſſolubilē retinēs. Obijcit qꝛ mřimo
niū est indiſſolubilitas vt dictū est. vnoº qño
ergo mō dꝛ ꝙ est ↄtinens vitā indiſſolubilē.
Dicēdū nō est ↄdictio ꝙ hō sit rōnal': ꝛ tam
aiam hēat rōnabilē: sic nec ꝙ matrimonium
sit indiſſolubile aut indiſſolubilitas: ꝛ tñ re
tineat vitā indiſſolubilē. ¶ Scđo principali
ter notādū ſm doctorē deuo. q. ij. pri arti. pñ
tis diſt. ꝙ hoc sacřm ⁊nomiū ē. dꝛ ↄiugiū. dꝛ
nuptie. dꝛ mrioniū. ſi cōſiderat ſꝫ id qđ ē dꝛ
ↄiugiū qꝛ cōe iugū est mutuū vinculū ꝛ mu
tua ptās. Et hoc dicit yſido. in. ix. ethi. Si cō
ſiderat ſm id qđ pꝫ dꝛ nuptie q̄ſi nubie a nu
bibus: qꝛ q̄ſi nube opiri solebāt ꝛ eoꝝ capita
velabant. Aut tertio ↄſiderat ſcđꝫ fructū q ſe
qtur. ꝛ sic mrioniū appellat: ꝛ est nomē ꝑnci
pale. Ubi tertio principal'r notādū est ꝙ ſm
richar. pñtis diſt. arti. pº. q. i. Mrioniū dꝛ tri
pl'r aut q̄ſi matrismuniū. i. officiū: qꝛ ei⁹ ē pue
rū nutrire. Tū pº in vētre mēstruo sanguine
tū ſcđo post vētrē lacte. tū tertō lōgo tꝑe alī
quā ad mēſaꝫ pris veniat. Scđo dꝛ mrioniū
q̄ſi mřem muniēs: qꝛ bon⁹ fili⁹ dꝫ eē munimē
tū mřis. Tertio dꝛ mrioniū q̄ſi mřeꝫ mouēs
ne. ſ. a lege viri diſcedat. ¶ Scđs termin⁹ est
cōſensus. vbi notādū: ꝙ iſta tria dřnt. Sēſus
aſſensus: ↄſensus. Sēſus. n. ēt vni⁹ dꝛ aſſensus
ēt ꝛ ↄſensus nūq̄ niſi multoꝝ. Dꝛ aūt sensus
tripl'r: vnoº ꝓ itellectu. vt dicit in omeª. btūs
greg. ꝙ angeli ſt viuūt ſenſiūt ꝛ diſcernūt. Et
ad philip. ij. c. dic̄ paulus. Hoc. n. sentite i vo
bis qđ ꝛ in xp̄o ieſu. Scđo dꝛ ſensus ꝓ cogni
tiua iteriori ſenſibili. ꝛ sic sunt qnq; ſensus in
teriores. ſensus cōis ſeu fantaª: ymaginatio:
eſtimatiua: exꝑimētatiua. memoratiua. Ter
tio ꝓ pō cognitiua exteriori: ꝛ sic ſt alij q̄nq;
ſ. viſus audit⁹: olfat⁹: gustus: ꝛ tact⁹. Ubi rur
sus q̊ ad hoc est notandū ſensum dici tripl'r.
vnoº ꝓ potētia ſenſitiua. ſcđoº ꝓ actu ſentien
di ſi pº ſcđo aut tertio mōis. ꝛ hocº aliqñ dꝛ
v⁝ ſensat⁹. Tertioº dꝛ ꝓ cōiūcto ex poª orga
nica ꝛ orgaº. ſicut dicit doc. ſubt. lib. i. diſt. iij.
q. vltia. Scđo ēt loq̄ndo de aſſensu dꝛ tripl'r
ſm illū modū ſensuꝫ: ita ꝙ prioºſensus est ꝑn
cipioꝝ q̄ ꝑ ſe cognoſcunt. aſſensus ↄcl'onuꝫ q̄
aliūde cognoſcunt q̄ſi aliūde ſensus. qꝛ a ꝑn
cipijs. Scđoº inř ſēſū cōeꝫ ꝛ ymagiati uā vt
ſēſus cōiſ pñtꝫ auꝝ ꝑ ſe mōtē ꝑ ſe ꝛ ymagiati
ua aſſentiat: ħ ē q̄ſi vnū ad vnū ſētiat dicēdo
mōtē aureū. 3º inř ſenſū exteriorē. vt ſi dicas:
vides ħ rñdet: cui dicis: video: ꝛ aſſētit. Cōſē
ſus āt ab ābob⁹ ꝓꝑe dřt: qꝛ act⁹ est uolūtat ꝓ
prie iformatus caritate: quis tñ ħ capitur: qꝛ
oēs q ↄhūt hmōi nō hñt affectū. ¶ Terti⁹ ter
min⁹ ē exꝑſſus. ē. n. triplex ↄſēſus. imꝑſſus q̄
latitat. ꝛ iō dꝛ imꝑſſus q̄ſi int⁹ quaſi iprimit a
volito: aut i toto aut i ꝑte. ē exꝑſſus q̄ i lucē ꝓ
dit vt pateat: iō dꝛ q̄ſi ex ꝑſſus. ē 3º ↄſensus cō
ꝑſſus: qꝛ vult ꝓgredi vt appeat ꝛ ipedit ne ex
eat. hūc ↄceptū hēbat zoe nicoſtrati vxor: de
q̄ i legēda bti ſebaſtiāi legit. q̄ cū vellet aſtāti
b⁹ exponē q̄ viderat ñ potuit: dōec ꝑcib⁹ ſci ſe
baſtiāi lingua eius ſoluta ē. Et tm̄ de pº arti.
¶ Quātū ad 2ᵐ arti. ſt. 3. ↄōes. Pª ē de ↄſen
ſu req ſito ad mrioᵐ. 2ª ē de qdditate mrionij
3ª de ↄhētib⁹ mrioᵐ. ¶ Pª ↄº. ſic ↄſēſus mu
tu⁹ exꝑſſus de pñti ad mrioᵐ exigit: vt nō cā
efficiēs ſꝫ ꝑuia diſpō afferat. iſta ↄº. 3. ꝑtes. pª
dic̄ ꝙ ad mrioᵐ reqrit ↄſēſus ꝓbat. ad veraꝫ
n. ſuſcepᵉᵐ alicui⁹ sacři reqrit itēº ſuſcipiēdi
illđ sacᵐ ſi ſit adult⁹: ꝛ vſū hēat rōnis. igř ſil'r
ad ↄhēdū mrioᵐ reqrit ↄſēſus. ↄfirmat 2º. qꝛ
i sacřis ſuſcipiēdis đficiēte meº nil fcm̄ ē vt i
bapᵐᵒ deficiēte caractē nō ē bapm⁹. ꝛ i sacřo

eucha^e^ si nō ē corp⁹ xpi veꝝ. ita ex q̊ ꝯsensus ē me^m^ vniti^m^ i mrio°: si n̄ sit n̄ ē mrioniū. tū 3° q: q̄ðlȝ sacr̄ȝ aliqd sig̃t exteri⁹. pȝ ex diffinitione sacr̄i: ⁊ n̄ vr̄ meli⁹ q̄ vt signet gr̄o^m^ ꝯsēsū. Sȝ obijcit q: dic̄ mgr̄ i lr̄a. c. ij. ꝙ si vir ⁊ mlier v̄bis explicāt qð tn̄ corde nō volūt: si nō sit ibi coactio vel dolus mrioniū ꝯhūt. D^m^ mgr̄m itellig̃e q̄tū ad iudiciū eccie q̄ iudicat ð exp̄ssis. Et si dicat̃ ꝙ pueri bn̄ baptizant̃: ⁊ tn̄ sine ꝯsēsu eoꝝ. R̄nð. ꝙ nō ē sil̄e de isto ꝯctu q est tm̄ adultoꝝ: ⁊ de bap^mo^ q ēt ē puuloꝝ. Sed rursū ꝑ sil̄e. dic̄. n. ysið. q̄lȝ arte v̄boꝝ iuret qs i ea sig̃tiōe de⁹ accipit i q̄ accipit ille cui iuratur. g° a sil̄i suffic̄ ꝙ dicat ꝙ ꝯsētit: dato ꝙ nō ꝯsentiat vt sit veꝝ mrioniū. Dic̄ doc. ðuo. pn̄tis di. art. ij. q. ij. ꝙ tal̄r iurās q̊ ad hūanū iudiciū obligat̃. si tn̄ dicat̃ obligari s̄m deū. hoc ē pp hoc ꝙ de⁹ reputat talē dignū pena piurij: sic̄ ⁊ illū q̇ iuramētū nō iplet: ⁊ h̄ pp suā fraudē. nec in hoc peccat eccia si aliqn̄ vbi nō est mrioniū iudicat mrioniū. dato. n. ꝙ a rei v̄itate recedat: nō tn̄ recedit a v̄itate iustie s̄ȝ allegata iudicās. Et si dicat̃. q dic̄ se n̄ ꝯsensisse in mrio^m^ ꝯ se allegat. g° sibi ē credēð: q: vnicui qȝ ꝯ se credit̃. Dico 3^a^. p° ꝙ eccia hȝ testioniū in ꝯriū. 2° ꝙ cā mrionial̄ ē fauōbil̄: iō tali non dȝ credi. 3° dico ꝙ in foro pnie bn̄ credēt̃ sibi ⁊ dabit̃ sibi vtile ꝯsiliū. vn̄ pȝ ꝙ talib⁹ nō ꝯsentiētib⁹ mrioniū sȝ fingētibus nō ꝓciat̃ nec fraus nec dolus sic̄ nec i a° q̄cūqȝ: nec coram deo corā q̊ rea est cōscia: nec corā mūdo corā q̊ detinent̃ obligati nō volētes. Sȝ reg̃rit̃ ne ꝯsensus mutu⁹. dico ꝙ sic alit̃ ad nō suū vl̄ n̄ suā accedēt: ⁊ 2° falsum dēet: ⁊ 3° sacr̄m falsificaret dicēdo: do vt des: nec dare intendēs.

¶ Scða ps ꝯcl̄onis dic̄. ꝙ iste cōsensus dȝ eē exp̄ssus vt sit certitudo possibil̄ cōiugib⁹ aut ꝑ v̄ba vl̄ sig̃ alia: q: muti pn̄t ꝯhē mrioniū ex̄ ð spō. tue fr̄nitati. Sic. n. rō exigit vt ex q̄ ē dōatio a donatore fcā: ꝙ dōatoris volūtas exprimat̃ vt donatari⁹ rē accipiat. Ex isto exp̄sso cōsensu ifert tria fr̄ hugo de nouo castro. i pn̄ti. di. q. i. Primū ē q̄dā rl̄o copulatōis ⁊ obligatiōis ⁊ hitudo qdē mutua. ⁊ ex hac dn̄r cōiuges. Scðȝ ꝙ delingt̃ ē obligatio mutua ad nutriēdū ꝓlē ⁊ sollicitudinē hn̄dā de ea. Tertiū ex isto cōsensu cū signo sensibili in eis derelinquit̃ ꝙ simul debēt. al̄s viuē al̄s cōuiuē. Sȝ dubiū ē an i nouo testō q̊tiēs ꝯhit̃ matrimoniū: toties sit ibi sacr̄m: vt si nō ꝑ v̄ba: sȝ ꝑ sig̃: vt in mutis ꝯhat̃. Dic̄ idē hugo in scða q. ꝙ doc. sub. velle vr̄ ꝙ mrioniū nō ē sacr̄m: dū fit sine v̄bis. ⁊ ita in mutꝭ eēt mrioniū sed nō sacr̄m. Sȝ videat̃ text⁹ doc. in pn̄ti dist. q: breuis est in eo: ⁊ nil tāgit ad istud ꝓpositū: sȝ in p̄cedēte ⁊ apte apparebit ꝙ cū si nō absolute locut⁹ ē: ex si aūt arguē absolute rōne forme ē logicā dimittē. Si leo volat hȝ alas: ergo leo hȝ alas. vn̄ ⁊ ipsemet modicū ante hoc inuit dicēs. Ista ingt cōcl̄o ē dubia docto. nr̄o. ⁊ post iūgit. dr̄. n. ipsi ꝙ iter mutuos nō est mrioniȷ̄ sacr̄m. Quis ista concipiet dubiū est: ⁊ vr̄. ista. n. tria se hēnt ꝑ ordinem. dubui. suspitio. opio. dubiū in me° cōsistit equalit̃: hāc ptē ⁊ illā cōspiciēs. suspicio modicū flectit erga ptē vnā: sȝ eā nō accipit. opio v̊o ptē capit cū formidie alteri⁹. si ergo doctori subti. vr̄ (vt tu dicis) opio cui⁹ ē non dubiū. si āt sibi ē dubiū vt asseris qūo sibi vr̄ multū inter se distāt ē ⁊ nō. ⁊ ad rōnes eius. Ad p̄mā dū dī Irrōnale videt̃ remouere ab isto sacramēto: qð ē in oib⁹ alijs sacr̄is: supplēdū ē noue legis. sȝ nunq̄ȝ inuenit̃ alqð sacr̄m qð non conferat̃ sub aliqb⁹ v̄bis. cū ergo ꝑsone ꝯhētes sint hic mīstri si nō pn̄t v̄ba exp̄mere: nec sacr̄m cōferre. Ad hāc rōnē dico. tria. Prio ꝙ pōt eē sacr̄m: ⁊ ē de fcō sine v̄bis vt sacr̄m eucha^e^. v̄ba. n. panis ⁊ vini nō sunt verba sacramēti sȝ cōsecrationis. Scðo dico: nō ē mirum si hoc sacr̄m hoc hēat priuilegiū. tū cōitate. tū scðo necessitate. tū 3° antiqtate: q: in paradiso fuit institutū mrioniū: ⁊ si non vt sacramentū. vt in p̄cedēti dis. dcm̄ est. in baptismo cōsimile nō est: q: baptizās solus est minster: satis pōt expiri q loquat̃. hic aūt sūt duo mistri: aut ambo muti sunt. aut scðo vir mut⁹ sȝ nō ē muta mulier. aut tertio muta mulier: vir nō mut⁹. sic distingue vt verbū ex toto nō sit: vel in pte. Tertio dico ꝙ signa tūc ꝓ v̄bis hēnt̃. vn̄ in scðo regū. p°. c. dauid loq̄ns. iducit̃ qð est verbū qð fcm̄ est vbi verbū ꝓ re ponit̃. Ad scðm que est talis. vbi nō est mā nec forma sacr̄i. ibi nō est sacr̄m: sed ista nō sunt iter mutos: q: verbū primo ꝓlatū qð dicit aliqs. accipio te. est ibi māle. ⁊ qð alius dicit. ⁊ ego te est formale. sed in mutis ista deficiūt: q: non ꝓferunt. satis pȝ solutio ex iā dictis. q: primū signū consensus ex parte vna hȝ locū materie ⁊ signū correspōdēs ex parte alterius locū forme. ⁊ est ibi cōsensus quið nō primus de eēntia sacr̄i: q: sacr̄m est qd sensibile consensus spūal̄. Ad tertiā q̄ est rōnale est ꝙ xps instituēs sacr̄m mrioniȷ̄ aliqd addat vltra ꝯctū mrioniȷ̄: sed illud nō vr̄ aliud nisi signū verbale igr̄. Dico ex aduerso ꝙ rōnale ē ꝙ muti non priuent̃ sacr̄o mrioniȷ̄ ex q̊ ꝯhūt mrioniū: sed loqui nequeunt. iō signa sint loco verboꝝ. Est vna alia rō. q: mutus non pōt

absolute.ergo nec hoc sacr̃m mistrare.se q̄tū valeat satis p3 nec iudicaui solōne dignā. Et siqs pro hugone dicat:nō ē opio ei9:q2 in.q. inuit opio alti9.dico 3ª.p° q videt opio eius. scd̄o dato q alteri9 rōnis nō ↄcludūt.3° q op posito videt vior. ¶ Tertia ps ↄclōnis dicit q iste ↄsensus p v̄ba de p̄nti exp̄ssus se h3 ad mr̃imoniū.nō vt cā efficiēs:sed vt dispō p̄uia hāc ptē ponit doc.exp̄sse in.ij.q.p̄ntis di.Ex quo infert q mr̃imoniū nō est aliqd cātū ab illo ↄctu mr̃imoniali:sed derelictum.vñ r qñ dr̄ ↄct9 mr̃imonial' cā mrionij sicut dixi in p° arti.p̄ceđ.di.d3 accipi cā pro dispōne p̄euia. sicut aptio fenestre dr̄ cā illuminatōis dom9. Et tm̄ de pª cōclone. ¶ Scđa ↄ° est hec.mr̃imoniū formal'r triplex est rl'o rōnis aut respect9 aduenīētis extrinsec9. Ista ↄ° tres h3 pticulas. Pria pticula dicit q mr̃imoniū ē formaliter triplex rl'o.p3 q2 mr̃imoniū formalit etiā ꝟm nomē nō dicit nisi respectū viri ad feminā.aut scđo femine ad virū.aut 3° amborū ad ꝓlē.Et si dicas de 3° respectu:q2 ꝓles non est nec vnq̄ erit i multis mr̃imonijs.ergo talia nō eēnt mr̃imonia: q2 deesset vna ps eēntialis.sic hō nō est aīa deficiēte. Dm̄ q terti9 respect9 q extat ad ꝓlē nō est actualis sed potētialis:r talis nō exigit terminū actu sed solū potētia.Et si dicas veteres sunt r decrepiti:nec iste gn̄are:nec ista ↄcipe pōt. Dicēdu3 si nō p̄nt ex se potēs ē de9 vt suppleat.Qui.n. potuit dare sterili vt p̄iat:pōt dare fei vt cōcipiat.helisabeth r sara portabūt testimoniū.r Anna r Joachi de Maria.Ex q̄ p° iferf q lo quēdo absolute r formal'r mr̃imoniū ñ ē aliqd absolutū. Ex quo p3 q nec subā nec qualitas nec q̄titas.plura.n.nō sūt absoluta p̄menta. Scđo seqtur q mr̃imoniū nō est vnū p se sed p accn̄s.nō ē.n.bñ cognoscibile quō hec tres rl'ones vnū p se ↄstituāt.Seqt ītio q mr̃imoniū denoīat id in quo nō est nisi in pte. p3.ex quo.n.mr̃imoniū includit illas tres rl'ones r in nullo duoꝝ sunt ille tres.qlibet.n.duorum ad plus nō h3 nisi duas:vnā ad reliquū cōiugē r scđa3 ad ꝓlē.de q̄ adhuc dubiū magnū existit:si eadē sit in viro r muliere sicut denari9 nūerus i decē ouib9.hoc dubiū relinquo. Dicunt hij respect9 triplici vocabulo. dicunt obl'o mutua.dicunt scđo viculū mutuū. dicūt ītio idissolubilitas.¶ Scđa ps ↄclōnis dicit q mr̃imoniū ē rl'o rōnis breuit p3.q2 derelinquit ex actib9 volūtatū nubētiū seu ex eoꝝ cōsensib9 q sūt act9 imanētes.r ita nō ꝑducti ex ix.mē.¶ 3ª ps dicit q sūt extrinsec9 aduenīētes:p3.q2 nō oriunt imediate posito fūdamēto r terio q ē nā respectuū itrīsec9 aduēīētiu3 sed aliud p̄exigūt:vt ↄsensum de p̄nti exp̄ssu3 Et tm̄ de 2ª ↄcōe.¶ 3ª ↄ°.p lr̃as.p p̄ētes p se pōt mr̃imoniū ↄfici.h3 hec ↄcl'o tres ptes.de lr̃is p3.xxx.q.v.nec illud.in glo.r d3 intelligi si sūt abs̄ntes.q fama auditu vl' alio mō se nouerint.De 2ª pte.xxxij.q.ij.nō ōis.§.cū dr̄.in tex.r glo.Si p̄entes ↄhāt pro filijs p̄ntib9 r sciētib9:sufficit eoꝝ taciturnitas.¶ 3ª ps p3 p se.Et tm̄ de scđo arti.¶ Quātū ad tertiū art. sunt tres diffi.¶ Pria.Si cōsensus mr̃imonij exp̄ssus p v̄ba de p̄nti:r ↄct9 mr̃imonij sint idē.Dicit doc.sub.in p̄nti di.q.ij.q nihil aliud est vnū q̄ aliud.¶ Scđa diffi.vtrum mr̃imoniū formal'r dicat pfectionē ex quo nō ē nisi ens rōnis p accn̄s.dico q sic:r pfecti9 q̄ ens inq̄tum ens.q2 addit aliqua3 dr̄iam sup̄ ens. ¶ 3ª diffi.Quid sensit fr̄ Rich.de media vil. vtrū parētes possint ↄhere pro filijs.Fr̄ Hugo de nouo castro dicit q sensijt q nō in fine scđe.q.hui9 dist.Tñ vt p3 in Rich.hui9 dist. arti.i.q.iij.in fine.ponit Rich. de hoc duas opiniones ad nullā se detminās.Ex quo eni3 fili9 r filia p̄ntes v̄ba audiūt r intelligūt r tacent p̄sumunt ↄsentire.p regulā iur.i sexto.q tacet.Et sic p3 ad.q.q videl3 veꝝ mr̃imoniu3 mutuo de p̄nti exp̄sso cōsensu cōplet. Tūc ad argª.¶ Ad p̄mū dr̄ q ad certitudinē matrimonij reqrit ꝓbabilitas nō demōstratio r h pōt h̄ēri de cōsensu.¶ Ad scđm dr̄ q in reliqs ↄctibus p̄supponit cōsensus.ad mgr̃m dictū est in p̄ma ↄōne.¶ Ad tertiū p3 q pr̄ nō pōt filiū aut filiā dare mr̃imonio ipso vel ipsa reclamante:r dato q sit patris.non tamē isto modo nec etiā pro omni tpe.Ex ista dist. sicut de preceđ.tres rc̄.¶ Prima concl'o est verum cōiugiū ex cōsensib9 nō cōnubium ex corpibus.Dicit cōcl'o q verū cōiugiu3 fit ex mutuo ↄsensu de p̄nti exp̄sso:plusq̄ ex cōmixtione carnali.Et ponit a principio disti.vsq3 ad illud.c.Quidā tñ asserunt verū cōiugiu3. ¶ Scđa cōcl'o.Carnali copula solū cōiugiu3 fit vt fert impiū heresis notula.Dicit concl'o q matrimoniū solum fit in carnali copula.vt dicūt heretici.Et ponit ab illo.c.Quidam tamen asserunt rc̄.vsq3 ibi.His autē respondemus rc̄.¶ Tertia cōcl'o.Spōse ratio ē multipharie vñ plenarie p3 solutio. Dicit cōclusio q distinctio sponse euacuat fundamentū hereticorum.Et ponit ab illo capitulo. His rc̄.vsq3 ad finem distinctionis.

Ic q̄ri d3 vtrū consensus de futuro rc̄.

b Hic sigt.xxviij.di.huius q̄rti sniarū q̄ ita cōtinuat ad p̄cedentes. Nā post

in ꝑcedēti di. oñsum est quō ꝑ ỽba de pñti cō sensus expssus hēat effectū. Nūc in pñti dist. oñdit quō teneat ꝑ ỽba de futuro robur dete ctū. Et hꝫ didi i tres ꝑtes ꝑncipales. In pª q̄rit an spōsio de mr̄imonio teneat cū iuramē to. In 2ª an robur eadē hēat testimonio ten to. In 3ª quē t̄minū aspiciat ꝓ mr̄imonij cō plemēto. Pria i ꝑnº. 2ª ibi. Premisse āt snie vꝫ obuiare ꝛc̄. 3ª ibi. Hic q̄rit cū ꝯsensus ꝛc̄.

a Nꝰ ꝑ sola spōsalia mulier sponsa solum aut vxor iudicet. Et ꝙ vxor debeat iu dicari ar̄ tripl̄r. Prio sic. Oē vinculū vel ꝯctꝰ ad qꝺ licite pōt seq carnalis copula est mr̄imoniū vel ꝯctus mr̄imonij: ſꝫ post spō salia licite seq̄t copula carnal̄: qꝛ tales non di cunt fornicari nec adultari. igr̄ ꝛc̄. Maior ē māifesta: qꝛ tal̄ copula nō nisi ꝑ mr̄imoniū ex cusat. Minor ꝓbat ex̄ de spōsalibꝰ. is q. qꝛ sb secuta copl̄a carnali simpl̄r dicit eccl̄a int̄ eos eē mr̄imoniū: nō aūt ē ꝑ illū actū: qꝛ ille actꝰ nō ē forma: nec ꝯhendi: nec forma sacr̄i: ergo fuit priꝰ mr̄imoniū. ¶ Scđo ar̄ sic. Impleº ꝓmissi sic̄ ꝛ fidelitas est de lege nature. ergo spōsalia sunt vinculū idissolubile. ꝓbat ꝯña. qꝛ qꝺ ē de lege nature dissolui nō pōt ꝛ maxi me si ꝯfirmat iuramēto: qꝛ iuramētū ē de le ge nāe ex spōsalibꝰ. igr̄ cū iuramēto surgit vi culū idissolubile: igit mr̄imoniū: qꝛ mr̄imōiū est viculū idissolubile iter viꝝ ꝛ mulierē q̊ ad mutuā trāslationē corpoꝝ suoꝝ ꝯctū. ¶ Terº ar̄ sic. Nō ē mediū q̄ꝫtū ad istū ꝯctū iter spō salia ꝛ mr̄imoniū. ſꝫ qñ apponit iuramētū ex cedit ꝯctꝰ firmitatē spōsaliū: qꝛ sponsalia hñt firmitatē suā sine iuramēto: ergo qñ apponit iuramētū est ꝯctꝰ mr̄imonij. In om. Tū ꝑmo magr̄ in ꝑcedēti di. c. ij. efficiēs mr̄imonij cā ē ꝯsensus non qlibet: ſꝫ ꝑ ỽba expssus: nec de futuro sed de pñti. Tū 2º aucte eiusdē in pñti di. c. i. vbi ꝓbat ꝙ ꝯsensus de futuro etiā iura mēto firmatꝰ mr̄imoniū nō facit. Tū 3º qꝛ iu ra dicūt ꝙ si in aliquā qs ꝯsentiat ꝑ verba de futuro: ꝛ in aliā ꝑ ỽba de pñti. scđa ē eiꝰ vxor si ergo vniꝰ vna est vxor: prima non fuit vxor. In ista q̄ōne ad ar̄. ꝛc̄. ¶ Quo ad primū arm termini sūt. Spōsalia. Spōsa. Vxor. ¶ Pri mus terminus ē spōsalia a spōdeo spondes: qꝺ est ꝓmitto tis: ꝛ videt carere singulari. sed in plurali declinari. Dicit aūt papa Nicolaꝰ Spōsalia sunt futurarū nuptiaꝝ ꝓmissio. Nā vt ingt Tho. di. xxvij. huiꝰ q̄rti. q. ij. artiº. i. añ vsum tabulaꝝ mr̄imonij cautiōes dabāt qbꝰ spōdebāt se inuicē cōsentire in iure matrimo nij ꝛ fideiussores dabāt. Et pñt hec sponsalia tribus effici ternarijs. Primo nuda ꝓmissio ne: vt cū vir dicit: accipiā te in meā: ꝛ mulier accipiā te in meū. Scđo dat̄ arris spōsalicijs vt pecunia vel aliquo hmōi. Tertio ānuli sub arrōne, vbi notādū ꝙ dr̄nt: arraº ꝛ subarraº: qꝛ subarraº fit in ānuli datiōe aut pōne in di gito. arraº in hoc ꝛ in religs vt pecunia ꝛc̄. Vñ btā Agnes nō solū dꝛ arrata: ſꝫ subarra ta. ꝺ qua canimꝰ. Annulo suo subarrauit me dñs meus iesus xp̄s ꝛ tanq̄ꝫ spōsaꝫ decorauit me corona. Et in ꝓsa. Agnes agno desponsa ta nouis arris subarrata prima spōso iubilat. De arra aūt spōse libꝝ multū gratum edidit venerabil̄ Hugo de scō victore q dꝛ de amo re spōsi ad spōsam. Ex quo infert ꝙ oīs subar ratio est arratio: nō ecōtra: ita ꝙ subarratio ē nobilissima spēs ꝯtēta sub arratiōe. ecce ꝑmꝰ ternarius. vt in hoc 3ª spōsalia genus gñalissi mū: arratio genꝰ mediū: subarratio spēs spā lissima. Quartoº iteruenięte iuramēto. qnto fidei datione. sexto sub ꝯditiōe pene que pro nō posita habet: ita ꝙ si nō ꝯhat ad illā penā nō tenet soluēdā: qꝛ mr̄imonia debēt eē libe ra: vt si qs dicat: ꝓmitto ꝯhere tecū sub pena cētū marchaꝝ. ecce scđs ternariꝰ. Septio effi ciunt cū ꝯditiōe honesta: ꝛ stāte ꝯditōe stant nō stāte nō stāt. vt si qs dicat: ꝯhā tecū si pla cuerit patri meo: vl̄ si volueris ꝯuerti ad fidē Octauo cū ꝯditōe ihonesta ꝯ subām mr̄imo nij: ꝛ tūc nulla ē obl̄o: vt si qs dicat. ꝯhā tecū si ꝓcuraueris venena sterilitatis tue. Nono si cū ꝯditiōe ihonesta q̄ tñ nō sit ꝯ subām mr̄i monij. vt si dicat. ꝯhā tecū si furatꝰ fueris aut si deū offenderis: tal̄ ꝯditio ꝓ nō adiecta hñ da est. Ad hec faciūt que hñtur extra lib. iiij. de ꝯditionibꝰ appositis. i despōsatiōe. c. si cō ditiōes. En tertiꝰ ternariꝰ. Est scđo notādū ꝙ sic̄ sunt tres ternarij in ꝯstōne spōsaliū: sic sūt tres ternarij in destructiōe coꝝ. Primꝰ mo dus est qñ alter religionē ingredit. qꝛ ꝑ hoc etiā solueret mr̄imoniū nō ꝯsumatū. ex̄ de cō uersiōe ꝯiugatoꝝ ex publico. Scđus qñ ꝯhit cū alia ꝑ ỽba de pñti. ex̄ de spōsalibꝰ. si inter. qꝛ in secūda fit datio. in prima solū ꝓmissio: ꝛ sic in scđa fit trāslatio corꝑis ꝓprij in aliuꝫ: in prima nō: sed tm̄ ꝓmissio. peccat tñ ꝓmit tēs: ꝛ in his duobꝰ modis soluunt sponsalia ipso iure. Tertius modus qñ trāsfert se ad re gionē aliā: ꝛ ꝯueniēti tꝑe expectatꝰ: ꝛ debito mō reqsitus nō reuertit. ex̄ de spōsalibꝰ. de il lis. Ecce primus ternarius. Quartꝰ modus ē qñ alter incurrit leprā: vel paralisim: vel aliā enormē lesionē: extra de iureiurādo. queād modū. §. ꝙ si. in tex. ꝛ in glo. Quintꝰ qñ alter coꝝ fornicat. ex̄ de iureiurādo. queādmodū.

Sextꝰ si supuenit affinitas vł cognatio spūalis.ex̄ de ꝯsanguitate ꝛ affinitate.sup eo. En scōs ternariꝰ. Septimꝰ modus qn̄ alter alterū absoluit ne deteriꝰinde ꝯtingat si talē ducat quē odio hēbat.ex̄ de sponsalibꝰ.c.pterea §.si aūt. Octauꝰ qn̄ mioꝛ ad legittimā etatē veniēs dissentit.ex̄ de desponsatione ipubeꝝ. de illis q ifra ānos. Nono si ,pbet fama de impedimēto iter eos vel scādalū de eoꝝ coniūctione ex̄ de sponsalibꝰ.cū in tua. Hos tres ternarios siue hunc nouenariū ponit richar. de meˢ villa.xvij.dist.hꝰ q̄rti.arti.3.q.iiij. Aliq vt idē dicit decimū apponūt: si sponsalibꝰ. supueniat simplex ꝯtinētie votū qꝛ vt vř eis sicut votū solēnizatū p ,pfessionē in religiōe soluit mřimoniū non ꝯsumatū:ita votū cōtinentie simplex sponsalia soluit.vn̄ sponsalia suo mō se hn̄t ad mřimoniū sicut exoꝛcismus ad baptismū. Tertio notādū ꝙ sūt attēdēdi tres septenarij in hoie in fine pmi pt spondē seu ,pmittere mřimoniū:ſ3 non ꝯhere.in fine scōi pn̄t ,pmittere ꝛ ꝯhere mřimom sed non de coi de oibꝰrebꝰalijs ꝯctꝰfacere.in fine tertij septenarij ꝛ maxie post.xxv.ānos pt h tria opari. Et tn̄ de isto termio spōsalia. ¶ Scōs terminꝰē spōsa.vn̄ notādū ꝙ sponsa dř triplr vnoᵒ a sponsalibꝰ.ꝛ sic loquiť aug.ꝛ hř. xvij. di.hꝰ q̄rti.ca.ne nuptialibꝰ. institutū ē vt iā pacte sponse non stati tradanť ne vilem hēat maritꝰ datā quā non suspirauit sponsus dilatā. Scōo dř sponsa a ꝯctione ipsiꝰ mřmonij. q.n.hocᵒ tradit:tradēdo ,pmittit.ꝛ ,pmittendo tradit. Et hocᵒ tradit ierōimꝰ sup matth. li.i. Recoꝛdare ꝯsuetudis scripturaꝝ ꝙ sponsi viri ꝛ sponse vocētur vxoꝛes. Tertio dř spōsa in coi:vt pᵒ aut scōoᵒ ꝯuēit.vt p3.ex. xxvij. dist. Et notādū ꝙ hec tria se hn̄t p oꝛdinē.femina:spōsa:vxoꝛ femina solū dř ante ,pmissu3 mřimoniū in ,pmissione mřimonij. sic sponsa dř femine nomē non amittat in ꝯctu mřmonij.ꝛ femine ꝛ sponse ꝛ vxoꝛis nom̄ obtinet. ¶ Tertiꝰterminꝰest vxoꝛ vn̄ se hn̄t vxoꝛes in viroꝝ societate triplr.ad viroꝝ ꝯsoꝛtiū: ideo socia est non ancilla.in viroꝝ adiutoꝛiū:ideo amāda nō spnēda.faciamꝰingt gen̄.ij.ei adiutoꝛiū silē sibi.in viri ꝯtinētia ſuanda: ideo vxoꝛ venerāda.vn̄ vxoꝛ ab vngēdo q̄si vnxioꝛ ſ3 sincopa breuiauit. vngebanť.n. antiqtꝰ vt ad lectū viroꝝ accederent. p3 in hester de mūdo muliebri. Dř autē noie triplici.nupta vxoꝛ:cōiux.nupta ex tēplo:vxoꝛ ex domo:cōiux ex lecto. Et tn̄ de prio arti. ¶ Quatū ad 2m arti.sūt tres cōclones. ¶ Pª ꝯᵒ ē.de spōsalibus siue de ꝯsēsu p vba de futuro expssio. Scōa ꝯᵒ de carnali actu. Tertia de ꝯpatiōe vniꝰad alteꝝ. ¶ Pria ꝯᵒ.ꝯsensus cū expssiōe de futuro.que spōsalia censenť:aut ad tpś aut tacitꝰad mřimoniū nō sufficit. Ista ꝯclo tres h3 pticulas. Pria dicit ꝙ cōsensus de futuro nō sufficit ad mřimoniū.,pbať:prio futuꝝ nō est igř cōsensus de futuro mřimoniū nō ꝯstituit. Añs p3.nā si eēt:iā nō eēt futuꝝ vt de futuro logmur.p3 ꝯn̄tia.qꝛ q h3 cōsensum de futuro nō ꝯsentit in mřmoniū:qd ēt hēat eē in intētione:ſ3 intēdit postmodū in mřmoniu3 cōsentire.tn̄ scōo:qꝛ q semel in mřimoniū cōsentit:n̄ o3 eū denuo nouū hře ꝯsensu3:ſ3 continuare hitū.ſ3 si qs ꝯsentiat de futuro i mřimoniū vt veꝝ sit mřimoniū o3 ꝙ rursus hēat ꝯsensum de pn̄ti distinctū a primario igř. Tn̄ 3ᵒ.ꝛ ē rō doc.sub.i pn̄ti di.q.vnica.in solutione pncipali.ꝯsensus de futuro nō est nisi q̄dā ,pmissio.q āt ,pmittit nō tradit adhuc.in mřimonio āt fit actualis trāslatio coꝛpis vnius in alteꝝ.ꝛ eꝯ.qꝛ est mutua.ꝛ p3 aliūde: qꝛ sig̃ q ad mřimoniū exiguť sunt rn̄tatiua seu demōstratiua:ꝛ ita ,p pn̄ti.aut ergo mōstrāt cōsensū ,p pn̄ti:ꝛ hř tunc ,ppositū ꝙ cōsensus de futuro nō sufficit.aut mōstrāt ꝯsensū de futuro:ꝛ sequiť ꝙ signa sūt falsa:qꝛ demōstratiua sūt ex se ꝯsensus de pn̄ti:ꝛ tn̄ solū est de futuro respectu cuiꝰ nō sūt sig̃ repn̄tatiua ſ3 ,pnostica. Et si dicať sicut se h3 pn̄s ad psens:ita futuꝝ ad futuꝝ.vn̄ seqtur ꝙ sicut ꝯsensus de pn̄ti facit mřimoniū de pn̄ti:sic ꝯsensus de futuro mřimoniū de futuro. Dicēdū ꝙ n̄ plus cōcludit nisi ꝙ sicut hodiernꝰ ꝯsensus ē cā hodierni mřimonij:sic crastiuꝰ crastini.ꝛ n̄ plus ꝛ dato ꝙ ex ,pmissiōe seq̄tur obligatio. ergo. hec ē salª ꝯn̄tis:nec iuuat vboꝝ expssio de futuro aut pn̄ti:vt apud deū sit veꝝ mřimoniū nisi itersit ꝯsensus de pn̄ti solū sūt spōsalia:ēt si dicat eccia de vbis de pn̄ti fieri mřimoniū. qꝛ de mani estis iudicat n3 coꝛ intueť. Et si dicať ꝙ vba exprimētia ꝯsensum sub ꝯditōe de pn̄ti veꝝ ꝯstituūt mřimoniū hito cōsensu iteriꝰ:igř ꝛ vba de futuro.p3 ꝯn̄tia.qꝛ sicut futurū nihil ponit.sic nec cōditio.vt si dicať: si hirūdo natat piscis est. Dm ad añs ꝛ loquēdo de vbis de pn̄ti q sūt signū sensibile ipsiꝰ mřimonij.sicut dicit doc.deuo.huiꝰdist.q.3. Cōditio triplex pt addi vbis de pn̄ti.prio de pterito ꝛ si stat ꝯditio stabit mřimoniū:vt si qs dicat:capio te in meā:si př tuus est moꝛtuꝰ.si non stat ꝯditio : non stat mřimoniū ꝛ rō est: qꝛ vt tāgebat argm:conditio nihil ponit: sed bn̄ cōditiōis pō. Scōo pōt addi conditio de pn̄ti:vt accipio te in meā : si es virgo.ꝛ dicať

pfformiter vt in primo. Tertio pōt addi ꝯditio de futuro: ⁊ si ē necīa tūc tenet mr̄imoniū non rōne cōditionis: sȝ pōnis cōditiōis. vt si dicat q̄spiā. capio te in meā si sol cras orieꝫ: q꞉ si eēt cōtingēs conditio: non foret mr̄imonium: sed totū sicut de verbis de futuro diceꝫ pp indifferētiā positionis. Ex quo clare relinquitꝫ ꝙ verba de pn̄ti: robur non hn̄t ex apposita conditiōe: sȝ tūc q꞉ poniꝫ cōditio: ⁊ sic nō obuiat obiectio. ¶ Scđa ps dicit ꝙ ꝯsensus de pn̄ti cū verbis corn̄dentib⁹ ad tp̄s n̄ facit mr̄imoniū. ꝓbaꝫ prio ex̄ de conditionib⁹ in desponsatōe appositis. c. vltimo. dī ꝙ si alter dicat alteri: ꝯho tecū donec inueniā aliā honore vel facultate meliorē. talis ꝯctus caret effectu. Tū scđo: q꞉ mr̄imoniū sigt̄ desponsationē aīe cū deo: q̄ non denotaꝫ ad tp̄s in militāte eccīa. Tū tertio q꞉ desigt̄ nuptias ppetuas in triūphāte eccīa. Et dato ꝙ fiat exp̄ssio ꝯsensuū p v̄ba de pn̄ti: ⁊ mutuo: non tn̄ q̄ sufficiat. vn̄ aliqn̄ mr̄imoniū: ⁊ prio deficit ī corde: q꞉ dato ꝙ v̄ba ꝓferaꝫ cor n̄ ꝯsētit. Scđo aliqn̄ est defect⁹ in ore nō in corde: vt ꝯsensū interiorē hȝ: sed non v̄ba aut alia signa. Tertio in vtroqȝ vt in ꝓposito: ⁊ ꝯsensum hēt ad tp̄s ⁊ verba ꝓfert ad tp̄s. non tn̄ dico qn de⁹ possit dispensare vt sit matrimom̄: ēt licitū ad tp̄s vt infra videbiꝫ dist. xxx. ꝯclone. 3. de repudio: nūc v̄o loqr vt nunc: est mr̄imoniū. Et si dicatur ꝙ sicut simplr̄ ad simplr̄. sic f̄m tp̄s ad scđm tp̄s. ⁊ ita si p v̄ba de pn̄ti simplr̄. matrimoniū ꝯstituiꝫ simplr̄. ita p v̄ba ⁊ ꝯsensum ad tp̄s ꝯstituiꝫ ad tp̄s. ex regula thopica. Dicendū regulā thopicā itelligi dū scđm qd in vtroqȝ extremoꝝ repiꝫ: sed mr̄imom̄ non repitur ī obligatione solū ad tp̄s: lȝ possit repiri. nec ē sil'e de f̄uitute ad tp̄s: ⁊ f̄uitute simplr̄. Lȝ. n. mr̄imoniū a doctore dicaꝫ f̄uit⁹. xxvi. dist. q. v. non tn̄ tl'is vt f̄uit⁹ de q̄ agit phūs in prio polit̄ce iō argm̄ non currit: a sil'i sȝ a dispatis. Et dato ꝙ qs ī mr̄imonio possit dare ptā tem sui corporis ad semp: non tn̄ solū ad tp̄s. q꞉ hoc ꝯctui non ꝯuenit dispēsante deo: sic. n. exigit mr̄imonij significatio sic istitutio sic cōtinuatio. ¶ Tertia ps dicit ꝙ ꝯsensus tacit⁹ non cāt mr̄imom̄ ꝓbaꝫ. tū p° q꞉ ꝯsensus tacit⁹ non sufficit ad ius acq̄rēdū alteri qđ tn̄ ī mr̄imo° acqriꝫ. Tū scđo: q꞉ in bapm̄o vbi est spūale mr̄im̄ non sufficit cōsensus sine v̄bis in baptizāte. g° nec h: aut signū aliud corn̄dens. Tum 3°: q꞉ est ex noua lege sacr̄m. vn̄ non oȝ ꝙ si qs possit intus ꝯmittere pctm̄ fornicationis sine ope exteriori. ita mr̄imoniū. q꞉ sic istitutū est. ⁊ dato ꝙ p v̄ba cōsensus ꝯpleaꝫ: non tn̄ debeꝫ dici vnū ꝯsensus ⁊ v̄ba. vt ꝓ hoc faciat 1ª regl'a. vbi vnū pp vnū vtrobiqȝ tn̄ vnū hoc. n. itelligiꝫ vbi vnū ad aliđ ordinaꝫ vt ad finē. vt diligo sortem pp deū: ergo eadē dilectione diligo sortē ⁊ deū. Sic n̄ est h loq̄ndo ꝓprie. nc̄. n. ꝯsensus ad v̄ba nec v̄ba ad ꝯsensum ordinanꝫ: sȝ ambo ad mr̄imonij ꝯctū verius sūt mr̄imonij ꝯctus. ⁊ sic q̄si p instr̄m p verboꝝ exp̄ssionē ꝯsensus vt dicaꝫ ꝯsensus exp̄ssus est ad mr̄imoniuȝ dispō p̄uia. ¶ Scđa ꝯcl'o. sic in ꝯctu mr̄imonij mutuū corpoꝝ daꝫ dn̄iū vt copula carnalis iplicite solū icludaꝫ. Ista ꝯ° tres hȝ pticl'as. ¶ Prima de mutuo corpoꝝ dn̄io ex supiorib⁹ pȝ. Scđa dicit ꝙ in ꝯctu mr̄imonij includiꝫ iplicite copula carnalis hoc est si petaꝫ ꝓbaꝫ. Tū prio. q꞉ hoc excepto in qbuscūqȝ ꝯsentiūt vir ⁊ vxor: h dēpto cōsentire pn̄t fr̄ ⁊ soror q tn̄ mr̄imom̄ de pn̄ti ꝯhē nō pn̄t. Tū scđo auc̄te aug. ⁊ hr̄ ifra dist. xxx. loq̄ntis de purissima mr̄e dei. cōmittens v̄gitatē dīne dispōni cōsensit ī carnalē copulā. Ex q̊ g° nullum puri⁹ seq̄tur mr̄imoniū de alijs ꝓpom̄. Tū tertio q꞉ si q̄ mulier dicat. cōsentio ī te: vt tn̄ nō cognoscas me: nō est mr̄imoniū. ⁊ vn̄ hoc: nisi q꞉ ꝯ subāȝ mr̄imonij: ex q̊ seq̄tur ꝓpom̄. Hec est opio doc. deuo. pn̄tis dist. q. vi. Et doc. subti. di. xxx. q. ij. arti. ij. de q̄ pl⁹ ibi. ¶ Tertia ps dicit ꝙ solū iplicite: ita ꝙ in ꝯctu mr̄imonij nō oȝ trāsferre dn̄iū corpis sui in aliū q̊ ad carnalē copulā explicite: ita ꝙ explicite dicaꝫ. pȝ in v̄bis in mr̄imonio cōsuetis. accipio te ī meū. accipio te in meā. Tū p° q꞉ mgr̄ in lr̄a dicit ꝙ ꝯsensus cohabitationis vel carnalis copule non facit mr̄imoniū. Tū scđo p eūdē dist. xxx. loq̄ntē de maria: cōsentijt in copulā maritalē. sȝ n̄ in copulā carnalē. Tū tertio auc̄te venerabil' hugōis ī lib. de v̄gitate marie. q hoc idem faterer. ex q̊ pȝ tertia ps. Et si obijciaꝫ quō p̄t eē v̄gitas pfecta cū datiōe ptātis ad actū carnalē: ēt iplicite. dimissa v̄gine ad. xxx. dist. dubitaꝫ de Joāne euāgelista quē dicit v̄ginē btūs Jero. ad paulā ⁊ eustochiū: epl'a q̄ icipit. Cogitis me o paula ⁊ eu. ⁊c̄. Jnq̄t. n. de eo loq̄ns. Cū xp̄s in cruce mr̄eȝ v̄ginem v̄gini cōmēdauit. ⁊ tn̄ eū dicit euocatū a nuptijs sup suū euāgeliū ī ꝓlogo sic ingens. hic est Jo. euāgelista vnus ex discipul' dei q v̄go a deo elect⁹ est: quē de nuptijs volētē nubere vocauit de⁹: Quid de te Jo. dicā. Tu es discipulus v̄ginis. tu es custos v̄ginis. tu es virgo illibat⁹. tu es virgo ꝯsecratus. in altissimis crucis nobilissimus. sedet virgo sed suspēsus: ipse est caput v̄ginuȝ q nec nubē voluit nec nupsit. A latere dxtro

inferius extat ỽgo ỽginū.de cuiꝰ ỽgitatis for/
mula cūcte honestant ỽgines glᷓiose:hec de/
spōsari voluit:sed cū ỽgine a scō ꝑdocta spū:
ꝙ eā vir suus carnalr nō cognosceret. A sini/
stris ỽgo Jo.quē laudat caput ỽginū:⁊ i suo
ỽgineo delectat ꝯsortio.ē tn̄ hic vocatꝰ ad nu
ptias:⁊ ē vocatꝰ a nuptijs vt pāderet celibatꝰ
melior fore ꝯiugio vt sint in ỽgitate ḡdꝰ.pri/
mū obtinet xp̄s.scōm ỽgo mr ditissima ỽtuti
bus.Tertiū Joānes euangelista q si vxorari
voluit nō peccauit:nec statū amisit ỽgineuꝫ:
sed a gradu descēdit quē repauit ỽgitatꝭ ama
tor:aut ꝯsensit i societatē ꝯiugalē:nō actū cā
nalē.¶ Terᵃ ꝯᵒ.Copula carnal ꝯsensui expͥ
so de futuro:seu spōsalibꝰ aduenięs:nisi ꝯsen/
sus de pn̄ti adueniat:verꝝ mr̄imoniū nō effic.
Ista ꝯᵒ vt pꝫ tres hꝫ pticlas:tn̄ ꝓbant simul.
Mr̄imoniū.n.nō ꝯhit nisi ꝑ mutuā dationē
corporꝝ ꝓ suo ppcᵒ:sꝫ hoc nō fit ꝑ actū carna
lē.sequit.n.illū ꝯctū.vn̄ doc.sub.q. vnica.pn̄/
tis di.soluēdo primū argᵐ qn̄ dicebat.Om/
ne vinculū vel ꝯctus ad qᵒ licite pōt seq car/
nalis copula est mr̄imoniū. Dicit doc.ꝙ ista
nō est vera:nisi itelligat de viculo idissolubili
añ actū copule carnal.istud aūt ⁊ si fiat indis
solubile per actū illum non tamē pꝛiꝰ est idis
solubile.Et si q̄ras isto ꝑsupposito ꝭꝫ ꝑsūptio
nē eccl̄ie:qd est ꝭꝫ ỽitatē:nūqd actꝰ seq̄ns cāt
idissolubile vinculū.Rn̄det ỽitas ꝑualet ꝑ/
sūptiōi:⁊ silr in quocūqꝫ iudicio si eq̄lr possit
ỽitas esse nota sic ē illud vn̄ orit ista ꝑsūptio
in ỽitate.igit si iste in actu sequēti spōsalia nō
mutat ꝯsensum spōsaliū in mr̄imonialē nō ef
ficit mr̄imoniū ꝑ illū actum:q꜡ iste nec ex nā
rei:nec ex lege dina ē ꝓpria forma sacral:nec
mr̄imonij in ꝓposito.ecclesia tn̄ cui nō pōt i/
notescē aius exercētis illū actū ꝑsumit ꝙ nō
velit peccare mortalr:⁊ iō ꝙ recedat a ꝯsen/
su spōsaliū ⁊ nouo ꝯsensu mr̄imoniali vel af/
fectu cognoscat istā.Et ꝑ hoc pꝫ ad illud qᵒ
adducit ex de spōsalibꝰ. c.is qui. cōcedendo
ꝙ si nō mutet cōsensus prior in mr̄imonialeꝫ
in ỽitate nō ē mr̄imoniū:lꝫ ecclesia sic ꝑsūat.
Et tm̄ de scōo artᵒ.¶ Quātū ad 3ᵐ arti.sunt
tres difficultates.¶ Pria diffi.Si ꝯctꝰ mr̄i/
monij est liberal.Dᵐ ꝙ si liberalis descēdat
a liberalitate:sic nō est libalis:q꜡ ꝯhēs dat vt
accipiat:qᵒ nō libalitatis est opꝰ:cuiꝰ est dat
nil itēdens recipe:⁊ hocᵒ hic logt doctor nr.
Si aūt liberal a libertate descēdat.sic ē libe/
ralis:q꜡ nō cogit volūtas.¶ Scōa difficltas
Quid principale includit in mr̄imonio.Dᵐ
formalr respectꝰ:cōnotatiue amor mutuꝰ in/
ter se ⁊ ad ꝓlē si veniat.¶ Tertia difficultas

vtrū expressus cōsensus de futuro cū carnali
copula sequēte accedēte ꝯsensu de pn̄ti ꝑ ỽ/
ba tn̄ de pn̄ti non expresso efficiat mr̄imoniū
Dicit fr Rich.de media vil.pn̄tis di.artᵒ.i.
q.ij.ꝙ sic.Et sic pꝫ ad.q.ꝙ vꝫ ꝑ sola sponsalia
mulier solum sponsa sed non vxor iudicatur.
Tūc ad argᵃ.¶ Ad pᵐ dico in 3ᵃ ꝯᵉ.¶ Ad
scōm dicēdū ꝙ ⁊ si ꝓmissio sit de lege nature
nō tn̄ ē ita forte vinculū sicut datio.⁊ iō q de/
dit qᵒ ꝓmisit nō pōt auferre ab illo cui dedit
vt det illi cui ꝓmisit.sed dꝫ penitē de nō iple/
to ꝓmisso.Qn̄ aūt dr̄.qᵒ est vinculū indisso/
lubile.verꝝ ē vinculū indissolubile:⁊ de iure ⁊
de facto:cuiusmōi ē mr̄imoniū:ꝓmissio autē
solū est idissolubilis de iure. ¶ Ad tertiū di/
cēdū ꝙ in spōsalibus est gradus firmitatis.si
cut patuit in primo artᵒ.vn̄ spōsio cū iuramē
to est in altiori gradu spōsaliū:ꝙ̄ sine iuramē
to.nō tn̄ exit genꝰ spōsaliū.Ex ista ⁊c̄.¶ Pri
ma cōclō ē.Cū iuramēto facta spōsio nō ē ꝓ
tāto idē cōiugio.Dicit cōclō ꝙ spōsio facta
etiā cū iuramēto nō ē ꝯiugiū.Et ponit a ꝑnᵒ
di.vsqꝫ ad illᵒ.c.Premisse aūt snie vr̄ obuia
re ⁊c̄.¶ Scōa cōclō.Sic mr̄imoniū legitie
fiat vt nō sit dubiū si qs ꝯsentiat.Dicit cōclō
dn̄t sic fieri ꝙ fiāt legitime ⁊ nō veniāt in du
biū vtrū sint facta vel nō.Et ponit ab illo.c.
ꝑmisse aūt snie ⁊c̄.vsqꝫ ad.c.Hic querit cū cō
sensus de pn̄ti ⁊c̄.¶ Terᵃ cōclō.Affectu cō/
iugali fit mr̄imoniū:nō actu carnali.nō ē hic
dubiū.Dicit cōclō ꝙ ꝑ affectū cōiugalē:non
ꝑ actū carnalē:fit mr̄imoniuꝫ.Et ponit ab il/
lo.c.Hic queritur vsqꝫ ad finem ⁊c̄.

Portet aūt cōiugalē ꝯsensum liberū
o esse.¶ Hic sig̃t.xxix.di.huiꝰ q̄rti sniaꝝ
que ita hꝫ ꝯtinuari ad ꝑcedētes. Naꝫ
postq̄ꝫ prio in di.xxvij.on̄dit magr quē ꝑ ver
ba de pn̄ti cōsensus exꝑssus hēat effectū:⁊ se/
cūdo in.xxviij.di.quē teneat ꝑ ỽba de futuro
robur detectū.nunc 3ᵒ i pn̄ti di.on̄dit qs im/
ꝑfectꝰ ꝯsensus mr̄imonij dicat defectū. Et q꜡
pōt eē defectꝰ ex pte volūtatꝭ ⁊ rōnis.iō hec
ps in tres ptes diuidit.In pᵃ ponit ipedimē/
tū ex coāctione.In 2ᵃ claret nocumētū falsi
notione.In 3ᵃ claudit documētū annotatio
ne.Pria in ꝑnᵒ.Scōa di.xxx.seu sequēti.ibi.
Nec solū coactio impedit ⁊c̄.3ᵃ in fine illius
di.ibi.Et lꝫ fine non bono ꝯhat coniugiū ⁊c̄.
Rursus prima particula que est pn̄s dist.i q̄
matrimonial ponit impedimētuꝫ ex coactio
ne:in tres partes diuidit.In prima ỽitas de/
terminatur.In secūda veritas hinc explana/
tur.In tertia veritas sponsalibus applicat.
Prima in princᵒ.Secunda ibi.ex his appa

apparet coniugium fieri ⁊c̄. Tertia ibi. ꝯsenti re aūt ꝓbatur qui ⁊c̄. Et hec est diō p̄ntis di⸗ in generali circa quā queritur in speciali.

V Trum ꝯctus matrimonialis vi aut clā ipediat. Et aꝛ ꝙ non tripl'r. ¶ Primo sic Baptizatus timore pen aꝝ sufficiē ter ꝯsentit vt vere recipiat baptismū. igr̄ hec violētia nō ipedit. Añs pʒ. qꝛ talis cogēdus est ad obseruationē fidei iā suscepte. ex̄ de baptismo ⁊ eius effectu. maiores. ꝯn̄a pʒ. a simili in ꝓposito: cū hic sit matrimoniū carnale: sicut ibi sp̄ual̄e. imo a minori vꝫ tenere ꝯn̄a cū tāta libertas nō reperiaꝛ aut requiraꝛ in carne sicut in sp̄ū. ¶ Scd̄o aꝛ ad idē sic blanditie nō ipediunt a ꝯctu mr̄imonij. igr̄ nec vis. añs pʒ de se. sʒ ꝓbaꝛ ꝯn̄a. qꝛ vis huiusmōi seu coactio nō est nisi quedā inductio efficax ad istud: qꝛ nō ē simpl'r coactio. ¶ Tertio aꝛ. ꝙ clā matrimoniū ipediat. clādestina matrioᵃ sunt adulteria: igr̄ clā matrimoniū ipedit. pʒ ꝯn̄a. qꝛ matrimoniū nō ē adulteriū. añs ꝓbatur. xxx. q. v. Aliter dꝛ de clādestinis mr̄imonijs ꝙ nō sunt ꝯiugia sʒ adulteria vel ꝯtubernia vel stupra: aut fornicationes potiꝰ q̄ꝫ legitima ꝯiugia. ¶ In opᵐ coactiōis. Tū prio mgr̄ in littera vbi dicit coactionē mr̄imoniū ipedire. Tū scd̄o ex̄ de his q̄ vi cā vel metu fiunt ca. i. in glo. mr̄imoniū ꝯctū per metuʒ nō tenet nec obligatꝰ est q hoc facit etiā si iurat. Tū 3° qꝛ fauorabiliꝰ est mr̄imoniū sp̄ual̄e q̄ꝫ carnale. sʒ ꝓfessio facta in religiōe per ꝯsensū metu mortis coactū nō tʒ: vn̄ talis reuerti p̄t ad seculū. ex̄ de his q̄ vi metꝰ ve cā fiūt. c. i. Et ij. q. iij. pn̄s. pro clā āt ꝙ nō ipediat mr̄imonium. xxx. q. v. indicātē. dꝛ de illis qui clandestine ꝯxerūt ꝙ reatū adulterij vterqꝫ icurrit: dū vtroqꝫ eoꝝ viuēte alij se copulauerit sʒ hoc n̄ eēt v eꝝ nisi ꝑ mutuū clādestinū ꝯsensuʒ verū ꝯxissent mr̄imoniū. ¶ In ista qōe ad aꝛ. pari for. ⁊c̄. ¶ Quo ad pᵐ arti. termini sunt. Contractꝰ. Vis Clam. ¶ Primus terminꝰ ē ꝯctꝰ dꝛ aūt de cū ⁊ traho his. qꝛ dn̄t eē ad minus duo: vt fiat ꝯctus: ⁊ trahāt se ꝯhētes ad ꝯsensum. Est aūt ꝯctus vt narrat astexanus astēꝛ. lib. 3° sue sūᵉ. titulo 3°. ⁊ capiꝛ originaliter de summa q̄ dꝛ rolādina ꝓprie. vn̄ vltro citroqꝫ oriꝛ obligatio: in q̄ ꝯctus breui sʒ cōpendiosa diffinitiōe 3ᵃ notanꝛ. Pᵒ dꝛ ꝯctus ꝓprie: improprie: magis improprie. In ꝯctu. n. ꝓprie dicto vtraqꝫ ꝑs mutuo obligaꝛ: vt in emptōe ⁊ vēditione: in locatiōe ⁊ ꝯductiōe: ⁊ 3° in arraꝝ datione. In ꝯctu iproprie dicto obligaꝛ vna ꝑs nō alia: vt in mutuo. ꝯctus aūt 3° mō dictꝰ est magis iproprꝰ. i eo. n. nulla ꝑs obligaꝛ: sʒ magis obligatio facta dissoluiꝛ: vt i trāsactione. iō recte vt sit totalis ꝯctus rolādus post ꝓprie. pꝰ addit vltro citroqꝫ. i. hincinde ꝯueniēs ꝯbū ꝑcisuʒ sʒ cōmodū: sicut apd̄ cordubenseʒ senecca dꝛ. pūctim scissimqꝫ. qd̄ galli dicūt descot ⁊ de taille. vn̄ cōgrue guill's redonēꝛ titulo de negocijs secularibꝰ ꝯtractū diffinit. Cōtractꝰ ē vltro citroqꝫ: obligᵒ ex volūtate ⁊ pacto partiū surgēs: vt ēptio venditio locatio. ex quo infert obligationē eē superiorē ad ꝯctū bn̄. n. ꝯtingit obligationē reperiri vbi ꝯctus nō est: sʒ vbi ē ꝯctus ibi est obligatio ꝯtinuo. in cura. n. ⁊ tutela obligatio est nō tn̄ sꝑ ꝯctꝰ: vt dicaꝛ ꝯctus vtriusqꝫ ꝑtis expressa volūtas. tutor. n. pupillo ⁊ curator minori ex sua admistratione obliganꝛ: quasi cuʒ eis ꝯxissent. Ex qbꝰ aūt ꝯstat ꝯctꝰ ꝑsonis rebꝰ ⁊ obligatiōibꝰ. hʒ aūt ꝯctus sub se ad modū inferioris. 3. species. sunt. n. tres ꝯctꝰ. Primꝰ dꝛ noiatus. scd̄us innoiatꝰ. tertius magis innoiatus. noiati sunt tres binarij. ēptio: venditio: locatio ꝯductio: ecce ꝑmus binariꝰ cōmodatū depositū. en scd̄us binariꝰ. tertius binarius mādatū societas. Quibus si pignus addimus ⁊ a deposito distinguimꝰ erūt tres nominū ternarij. vt pʒ inspicienti. dicūtur aūt hi ꝯctus noiati: qꝛ nomē cuiuslibet eoꝝ ita proprie ꝯuenit sibi vt nulli alij ꝯctui accomodari possit. Secūdi ꝯctus qui dicūtur innoiati: i triplici sunt gn̄e. primi fiunt per do vt des vt est ꝯctus matrimonij: dat. n. vir corpꝰ femine vt corpus femine sibi deꝛ. Iō vt in ꝑcedēti d. doc. dicit. ꝯctus mr̄imonij nō est liberalis: sʒ liber. Secūdi fiūt per facio vt facias: vt facio tibi liᵐ: vt facias mihi domū aut verbis factionē claudētibꝰ scribo tibi galteꝝ: vt mihi scribas alexādrū. Tertij fiunt ꝑ do vt facias: aut facio vt des: ex ābobus ꝑmixte. do tibi equū: vt scribas mihi librū: doceo te grāmaticaʒ: vt des mihi mēsurā bladi vnā. Dicuntur aūt hi tres ꝯctus iō innomiati: qꝛ noia eoꝝ ita vaga sunt: ꝙ alijs ꝯctibꝰ noiatis accomodari pn̄t. vn̄ do vt des: pōt accomodari ēptioni ⁊ venditioni. vēditor. n. dat rē vt emptor det ꝑciū: do aūt vt facias pōt accōmodari locatiōi cōductoris: qꝛ ꝯductor dat pensionē vt locator sibi faciat. i. p̄et patiētiā vtēdi. Cōtractꝰ tertij dicūꝛ magis innoiati: vt pacta ꝓ eo ꝙ nomen pacti adeo ē gn̄ale ꝙ oibus ꝯctibꝰ noiatis ⁊ innoiatis: accōmodari p̄t: ⁊ ꝯtinet oia q̄ fiunt cā obligationis ꝯhende vel tollēde. 3° notaꝛ ꝙ dꝛ obligᵒ. vn̄ ista tria sꝑ hn̄t per ordinē: obligatio: ꝯctus: renūciatio. obligᵒ ē iuris vinculū quo necessario astringimur ad aliqd

dandum vel faciendū per vim ciuitatis rōne ita diffinit astexanus titu.iiij.lib.tertij. ꝛ hec tres hꝫ spēs.ɩpª nālis tm̄.scđa ciuil' tm̄. tertia nālis ꝛ ciuilis simul. Nālis obligatio est que in se nālem ꝯtinet equitatē:hec.n.per naturale nascit̃ vinculū.s.ꝯsensuꝫ:ꝛ pōt fieri iter oēs hoies:ꝛ tollit̃ per actū ꝯ̄rium.nālem.s.ꝑ actū ꝑpetuū de nō petēdo. Ciuilis obligatio ē cū quis solēnitate iuris ē astrict⁹: ſꝫ nālis eqtas eū teneri nō suadet:vt cū quis fuit cōfessus ꝑ scripturā se pecuniam recepisse cā mutui sub spe future cōmoditatis quā inde nō recepit. Nālis simul ꝛ ciuilis obligatio ē cū persona que pōt efficaciter obligari cū solēnitate iuris obligat̃.s.cū nālis equitas vult eū teneri ꝛ iuris solēnitas iteruenit. ꝛ hec obligatio ē efficax ad agēdū. Cōtractus aūt obligatio ē:ꝛ est cōtentū qd sub obligatione:sicut spēs sub gn̄e:vt hō sub aiali.ꝺ quo iā satis dictū ē. Renūciatio aūt ꝛ obligationē ꝛ ꝯ̄ctuꝫ remouet. Est aūt renūciatio:vt astexanus titu.v.iij.lib. dicit ꝓprie rei vel iuris spontanea refutatio. Et tm̄ de isto termino ꝯ̄ct⁹. ¶ Scđs termin⁹ est vis. Declinat̃ aūt in singulari solū i triplici cāu.s.gtio actio:ꝛ ablio.aut triplicē solum hꝫ terminationē in singulari. vn̄ alexāder de villa dei in suo doctrinali.c.de etheroc. vis viꝫ viqꝫ dabit: totū plurale tenebit. Jta ꝙ ꝑ totū plurale declinat̃. Est aūt vis vt dicunt iuriste maioris rei ipetus q̄ repelli nō pōt:ꝛ inde venit violētū. Est aūt violētū vt dicit phūs i ꝓ̇n. tertij ethi. cuius ꝓ̇ncipiū est ex̄ nō ꝯferēte viꝫ passo. Jn q̄ diffinitiōe tria notant̃.p⁹ dic̄ phs cui⁹ ꝓ̇nᵐ ē ex̄ in trib⁹.p° in nālibus vt in ꝓiectione lapidū sursuꝫ:ꝓiciēs est ex̄ lapidē.2°i artificialibus ꝑ totū:ab ex̄.n.sic disponuntur vn̄ in 2° phisi.antison loq̄ns inducit̃ ꝙ si lect⁹ germinet:nō lectū ſꝫ lignuꝫ germinabit.3°in volūtarijs.vn̄ i 3° ethic̄.violētū dī volūtariū Scđo dī indiffinitōe passo nō.n.querēdū est violentū in agēte vt agēs ē.ſꝫ si agēs violētiā patiat̃ nō vt agēs ſꝫ patiēs violētū sustinet 3° dī nō cōferēte vim qđ doc.sub.expōit li.ij.di. xviij.iuxta reportata pisius q̄ icipiūt a.xv.di. scđi iclusiue vſqꝫ ad.xvi.di.eiusdē scđi exclusiue. Jn ope.n.āglicano sup illis di.nil scripsit qđ hēatur citra mare:ſꝫ cōiter ponit̃ mō in libris ꝛ ꝯflat̃ vn⁹ scđs ex āglia ꝛ frācia: lꝫ scot⁹ neuter fuerit. ꝛ hoc idē in sn̄ia in p̄n̄ti pōit di. opiniōe ꝓpria:arti.j.vim nō ꝯferēte intellige vim passo.i.violentiā nō ꝯferēte:nō negatiue ſꝫ ꝯ̄rie.i.ꝯferēte qđ ē dictu violētū est qđ ē totalr̄ a ꝓ̇n.extrinseco: qđ ē ꝯ̄ iclinationē passi. Et nōndū ꝙ ista tria dr̄nt.vis:vires:ꝛ virtus loquēdo ꝓprie de significatis eoꝝ.virtus.n. ꝓprie tm̄ ai ē.vires tm̄ corꝑis. vis v̇o vtrūqꝫ aspicit.vn̄ extāt metra vires corp⁹ hꝫ:anim⁹ ē insita virt⁹. vis in vtroqꝫ māet:vis rōe caret. Dicim⁹.n.ꝙ qs vi facit facto fit. ſꝫ nō iur̃ qđ veꝝ ē qn̄ sola vi ꝯsistit ꝛ hoc nōt cauda metri ¶ Terti⁹ terius ē clā ꝛ ē aduerbiū q̄litatis. Et clā venit clandestinū q̄si clā stās vel clā destinatū.vn̄ veniūt clādestina mr̄imoª. vn̄ dicendū ſꝫ richar.de meª villa di.xxviij.art.ij.q.iij. ꝙ sicut clādestinus ꝯsensus dī tripl'r: sic clandestina mr̄imonia ꝛ eꝯ̄.primo°dī mr̄imoniū clandestinū qđ ꝯ̄hit̃ sine p̄n̄tia testiū. ex̄ ꝺ clādestina despōsatiōe.ꝙ nobis. Scđo° ꝙ ꝯ̄hit̃ nō adhibit̃ solēnitatib⁹ ꝯsuetis q̄uis ꝯ̄ctum fuerit in p̄n̄tia testiū.xxx.q.v. Aliter. Tertio° qn̄ fit sine ꝓ̇missa denūciatiōe. Ex̄ de clādestina despōsatione.cū inhibitio. ¶ Quātū ad 3ᵐ art.sunt.3.ꝯcl'ones. Pª ꝯ° ē de ꝯsensu coacto in ordine ad mr̄imoniū.2ª de ratificatiōe tal' mr̄imonij ꝑ sequētē.ꝯsensuꝫ ꝛ tacitū ꝯsensuꝫ. 3ª est de mr̄imonio clādestino. ¶ Pª voluntas simpl'r cogi nō potēs coacte non ligat ad mr̄imoniū:ēt si parētes i filios hoc attēptēt. Jsta ꝯ°tres hꝫ ꝑticulas. ¶ Pª ꝑs dicit ꝙ voluntas cogi neq̄t:ista ex se pꝫ:aliogn volūtas nō eēt volūtas. Jstud ꝓbo triplici medio qđ tangit fr̄ hugo de nouo castro p̄n̄tis di.q.pª pᵐ coactū simpl'r:de quo mō loquor ē violētū:sed ꝯsensus hois nō pōt esse simpl'r violentus;ergo nec ꝓprie coactus. Minor pꝫ.q: 3° ethicoꝝ dī.ꝙ violētū est cui⁹ ꝓ̇ncipiū ē ab ex̄ sed ꝯsensus hois nō ꝓ̇t totaliter eē ab extrinseco: q: in eo ꝙ totaliter ab ex̄ ē nō ē meritū:ꝛ sic nō eēt in eo meritū qđ falsuꝫ ē. Scđꝫ meᵐ sumit̃ ex illo v̇bo qđ dī:nō ꝯferēte vi passo.i. ꝯferēte.q: ipossibile est ꝙ sit ꝯsensus ꝯferente volūtate:sed si ꝯsensus eēt violentus volūtas esset ꝯ̄feres:qđ est ipossibile:q: nō ferret̃ i oppositū nisi ꝑ nolle:ſꝫ hoc ē impossibile:q: tūc eēt velle ꝛ nolle respectu eiusdē.3ᵐ meᵐ violentū est illis q̄ mouet̃ ad oᵐ sue inclinatiōis stāte sua actuali inclinatiōe: sicut pꝫ de graui Si igr̃ iste ꝯsensus eēt violētus hic eēt mot⁹ volūtatis ad oᵐ stāte sua actuali volūtate: q̄ est sua actualis inclinatio. ꝛ sic in volūtate sit eēnt oppª.s.velle ꝛ nolle respectu eiusdē obiecti. Et pꝫ manifeste ex vi vocabuloꝝ: q: nullū coactū simpl'r est libᵐ.ꝯsensus volūtatis ē liber:ergo nō coactus. Ex ista ꝑte ꝯcl'onis pª inferunt̃ tria correlaria. Primuꝫ nullus act⁹ human⁹ pōt eē coactus simpl'r:q: act⁹ humanus nō dī nisi q: est ꝯsensus voluntatis vel a tali ꝯsensu volūtatis iperat⁹: ſꝫ talis ꝯsensus

nõ põt esse violẽtus vt dictũ ẽ: nec ꝑt impari
coacte vel violẽter. Scðʒ ꝙ mẽbra hoīs pñt
cogi ab extrinseco simpl'r qꝛ total'r a prīnº ex
trinseco pñt moueri nõ ꝯferẽte imo ꝯ̃ferente
per iperiũ mẽbro: põt.n.mẽbrũ ad ꝯ̃riũ mo-
ueri ad illud ad qð figit ex impio volũtatis.
Tertiũ ẽ ꝙ multũ distant respectu volũtatis
actus elicitꝰ ⁊ actus iperatꝰ ⁊ pʒ satis. Sʒ da
to ꝙ volũtas nequeat cogi simpl'r: põt ne co
gi ſm qd. Dico ꝙ sic tripl'r. Pº ex timore pe
ne ipediẽte vsuʒ rõis: sicut alie passiões vsuʒ
rõnis ipediunt sic ẽt timor. ⁊ ista coactio ma
xie appet in pueris: ⁊ hec ꝓprie nõ ẽ coactio
vñ est hec coactio nõ cogitia sʒ priuatiua: qa
volũtas nõ ꝯ̃fert sed sistit ab actu suo ⁊ suspẽ
ditur actꝰ suus ⁊ vsus rõnis. Scðo ꝑt eẽ con
sensus coactꝰ ſm qd timore pene nõ ꝙ absor
beat vsus rõnis sʒ manet: qꝛ tal' pẽa ðñsa mo
uet aliquoº methaᶜᶜ ipaʒ volẽtẽ ad eligẽdũ
aliqd qð nõ eligeret nisi eẽt pena ðñsa. vñ est
ibi quodãmõ violentia qꝛ ꝯ̃fert actualiter vo
lũtas: qꝛ nisi eẽt pena inducẽs oᵐ induceret.
Tertio ex amore maioris boni ſm qð dicitur
ꝙ bonũ tuũ cogit me te amare. Ex qbus infe
rũt tria correlaria. Primũ ꝙ coactio simpl'r
nõ põt cadere in ꝯstantẽ viꝝ. sed qs est ꝯstãs
vir. dico vir virtuosus. Scðm ꝙ nec scðo mõ
vt vsuʒ rõnis absorbeat: qꝛ in cõstãte viro pe-
na vsum nõ absorbet rõnis. Tertiũ ꝙ secũdo
mõ ⁊ 3ºde ſm qd põt in viꝝ cõstantẽ coactio
cadere qꝛ ꝑꝑ maius malũ vitandũ ꝑt eligere
minus malũ sibi: qð tñ nõ eligeret nisi maius
malũ intẽptaret sibi. exẽplũ datur vt si alicui
iponit aut caput ꝑdere aut totã substantiam
dare periclitari vel merces ꝓijcere: dʒ priꝰ eli
gere subãm ꝑdere ad saluanð vitã corporalẽ
⁊ hoc dicit aristo. iiij. ethi. pauet aũt vbi ẽ pa
uendũ. s. fortis. vñ tũc solũ qñ ſm rectã rõneʒ
seq videt vel iminere maiꝰ malũ. ¶ Scða ps
ꝯclusionis dicit ꝙ volũtas coacta vt cogi ꝑt
nõ facit mr̃imoniũ. ꝓbat. tum pº ex̃ de spõsa
libꝰ. c. cũ locũ. tum scðo. c. sequẽti. veniẽs ad
nos. tũ 3º. c. sequẽti. ꝯsultationi tue. §. sane. sʒ
q̃ est rõ istius. dicit doc. sub. ar. ij. qõnis vnice
pñtis di. rõ triplex ẽ. Primo a cã formali hu
ius ꝯ̃ctus. scðo a cã efficiẽte a qua est ꝙ talis
ꝯtractus hʒ talẽ formam. tertio a cã finali ꝑꝑ
quã cã efficiẽs dedit isti ꝯtractui talẽ formaʒ
Primũ pʒ. qꝛ iste cõtractꝰ ẽ datio: ⁊ lʒ nõ li-
beralis datio: qꝛ dat vt det sibi eq̃le: tñ libera
datio. qꝛ ꝯ̃ nãm datiõis ẽ ꝙ nõ sit libera. Se-
cũdũ a cã efficiẽte: qꝛ ðs talẽ instituit istã trãs
lationẽ. s. mere liberã. vñ istud nõ est ab eccia
deliberatũ: sed tñ exꝑssum. pʒ. n. ꝙ si in lege
nẽ etiã erat istud reqsitũ in lege matrimonij
seu ꝯ̃ctu. geñ. ij. Adherebit vxori sue. ⁊c. non
adheret aũt qs illi qð inuite tʒ. tuʒ scðo geñ.
xxiiij. Cũ abraam diceret seruo suo. Si nolue
rit mulier venire tecũ liber eris a iuramento
tũ 3º: qꝛ cũ peteret rebecã parẽtes dixerũt: vo
cemus puellã ⁊ q̃ramus volũtatẽ eiꝰ. ⁊ statiʒ
q̃sierũt parẽtes eius: vis ire cũ isto: rñdit ibo.
Tertiũ ex ꝑte finis: q est ꝓles ꝓcreãda: seu in
dissolubilitas vĩculi ad illũ actũ cõpetit istaʒ
dationẽ eẽ simpl'r liberã. qꝛ vt dictũ ẽ ð. xxvi.
⁊ est. xx. q. iij. ꝑsens. qð qs nõ diligit facile cõ
tẽnit. Fr̃ richar. de meª villa pñti di. ar. i. q. i.
in solutione ꝑncipali q̃si vt quaternariũ q̃rat
ternario tãto nõ ꝯtẽtꝰ dicit ꝙ posset dici eccl'i
am illegitimare aplã ꝑsonã ẽt ꝓ tꝑe illo pro
quo ẽ coactio: qꝛ sicut ꝑt illegitimare simpl'r:
ita ⁊ in casu vel ad tꝑs. sʒ scotꝰ hoc nõ credit
imo statutũ eccie hoc reqrit ad nãʒ istiꝰ ꝯ̃ctꝰ
ab efficiẽte determinate ⁊ ꝑꝑ finẽ ad quẽ est
Ex q̃ pʒ ꝙ insufficiẽter gaudefredus de fonti
bꝰ q̃lib. xiij. q. xv. absoluit hãc mãm. Dicit. n.
tria. Primũ ꝙ qs ꝑt cogi ſm qd vt pẽas eua
dat q̃ ei minant. scðm ꝙ qs nõ ꝑt cogi simpl'r
Ex his tertiũ infert ex q̊ ꝑt euadere penas cõ
sentiẽdo vocaliter: ⁊ ſm qd non ꝯsentiat sim
pliciť: qꝛ tũc ille ꝯsensus eẽt ꝯsensus simpl'r: ⁊
mr̃imoniũ induceret qꝛ liber eẽt ⁊ nõ coactꝰ
ſm tñ iudiciũ eccie mr̃imoniũ nõ eẽt qꝛ taleʒ
ꝑsumit in matrimoniũ nõ ꝯsensisse. sed tñ in
ꝓlatione v̉boꝝ ad ꝑiculũ qð metuit euaden
dũ. Cõtra istã rõnẽ ponit scotꝰ inuincibilẽ cli
peũ. Quicũq̃ꝫ cogit ad aliqd qð nõ põt eẽ si
ne alio absq̃ꝫ pctõ mortali cogit ad illð alið
⁊ hoc similiť accipiẽdo coactionẽ hincinde.
sed iste cogit per te ad dicẽdũ v̉ba exteriora
metu ad exprimẽdũ ꝯsensuʒ: sʒ illa nõ pñt eẽ
sine ꝯsensu iteriori absq̃ꝫ pctõ mortali. qꝛ sine
illo ꝓferens illa ꝑnitiose mẽtit. igr̃ sicut ꝑ te
põt cogi ad v̉ba exteriora ꝓferẽda: sic ad cõ
sensum iteriorẽ. Probat maiorẽ tripl'r. tũ pº
qꝛ ille metus q excusat ẽ q ꝑt cadere in ꝯstã-
tem viꝝ: ⁊ neqt maioris incõmodi eẽ metꝰ q̃ꝫ
pcti mortalis. Tũ secũdo qꝛ nullus metꝰ põt
recte cadere in aliquẽ ad subeundũ minꝰ ma
lũ nisi ad fugiẽdũ maiꝰ malũ. pati ãt quãcũq̃ꝫ
penã ẽ minus malũ q̃ꝫ peccare mortal'r. Tuʒ
3º qꝛ metus nõ ꝑt inducẽ aliquẽ ad aliqd nisi
vt ẽ licitũ qꝛ magis ẽ necessariũ vitar̃ illicitũ
q̃ꝫ fugere penã. Et qð dicit eccia ñ iudicat eẽ
mr̃imoniũ qꝛ iudicat eũ ex metu tñ ꝯsensisse
exteriꝰ nõ interiꝰ in aĩo hoc ẽ falsuʒ. Tũ pº qꝛ
ecclesia sꝑ ꝑsumit pro meliori ꝑte. sicut habet
ex̃ de regu. iur. Estote misericorð. Tũ secũdo

er de scrutinio in ordie faciẽdo capᵒ.vnico.q
libet p̃sumit idoneꝰ qñ nõ ꝓbat ñ idoneꝰ. Tũ
tertio qꝛ eccia copulã carnalẽ seq̃ntẽ spõsalia
p̃sumit eẽ ex affectu maritali:qꝛ p̃sumit spõsũ
ꝛ sponsã nõ velle peccare.mortalr̃ illo actu a
sibi h.Sz obijcit. Tũ prio:qꝛ si iste cõsentit in
istã metu nõ solũ ꝯbis:sed intꝰ est vere vir eiꝰ
qꝛ trãsfert dñiuz.Tum scdo qꝛ si qs metu pcti
mortal' ꝯheret vere ꝯheret.ergo hic silr̃. Tuz
tertio qꝛ si qs ducat aliquã ne ip̃a se iterimat
est verꝫ mr̃imoniũ:est tñ h metꝰ ergo silr̃ h ꝛ
metꝰ nõ ipedit. Dico ad primũ ꝙ nõ est mr̃i⸗
moniũ:qꝛ ꝯsensus nõ est mere liber ꝛ dꝫ esse.
Ad scdꝫ dicẽdũ ꝙ ꝯsentiẽs in mr̃imoniũ me⸗
tu pcti mortal':vt.s.seruet iusticiã simplr̃ ꝯsen
tit ex electiõe iõ est mr̃imoniuz:nõ sic est hic.
Ad 3ᵐ dicẽduz ꝙ si aliqs ꝯsentiat in aliq̃ꝫ ne
peccet mortalit̃ est opꝰ caritat̃ ꝛ tꝫ mr̃imoniũ
de pena vt dcm̃ ẽ nõ est sil'e.Sed dubiũ ẽ si te
net̃ accipe de necitate ne peccet mortalit̃ do⸗
ctor diẽ quere.dicerẽ tñ ꝙ nõ.qꝛ põt facẽ me
liꝰ ꝛ vnicuiqꝫ mãdauit dñs q̃ꝫ maxie de seip̃o.
¶Tertia ps ꝯcl'onis diẽ:ꝙ p̃res nõ pñt ꝓlez
ducẽ nuptui si reclamat.ꝓbat̃ vnica auctate.
xxvij.q.ij.Sufficiat. Dr̃ si solus cõsensus de⸗
fuerit cetera ẽt cũ ip̃o coitu celebrata frustrẽt
¶Scda ꝯcl'o est hec. Mr̃imoniũ metu i cõ⸗
stantẽ virꝫ cadẽte factũ ratificatõeꝫ nõ hꝫ aut
ꝯsensu tacito aut copula carnali aut iuramẽto
nisi cõsẽsu sit mutuꝰ.pꝫ sat̃ h ꝯcl'o tres hñs p
tes ex supiorib' iaꝫ dictis. ¶Tertia cõcl'o est
hec.In diuiᵒ cõspectu clandestina sũt ṽa mr̃i
monia lꝫ eccl'ia sepe dicat oppoᵐ: ꝛ peccẽt q
ꝯhunt.hꝫ hec cõcl'o tres ptes. Pria ps pꝫ p
casũ qꝛ sũt psone legitime ꝛ hñt cõsensũ mu⸗
tuũ cũ exp̃ssiõe verborꝫ.Secũda pars pꝫ:qꝛ si
aliqs ꝯheret vere cũ aliqua sed clã:esset vera
eius vxor:si tñ postmodũ ꝯheret publice cuꝫ
alia eccia diceret secũdã eius vxorẽ.ꝛ tñ esset
falsuz. ¶Tertia ps ꝓbat̃:qꝛ faciũt cõtra ꝓhi⸗
bitionẽ eccie.xxx.q.v.nullꝰ.ꝛ extra de clãde⸗
stina desponsatõe.cũ inhibitio. ¶Quãtũ ad
tertiũ articulũ sũt tres difficul.¶Pria q sũt
timores cadentes in cõstantẽ virũ. Dicit fra
ter francis.de maro.in pñti di. timor mortis:
timor mutillatõis:timor stupri:timor s̃uitut̃.
ꝛ pñt ad tres reduci. Prime due ptinent ad
mortẽ corporalez:vna primo reliq̃ dispõne.ti
mor stupri ad mortẽ aĩe.tertio timor seruitut̃
ad mortẽ politicã.ꝛ iuxta.3.mortes distiguũ
tur timores.¶Secũda difficul. Quis est cõ
sensus in ꝓposito mutuitatis. Dicẽdũ ꝙ for⸗
malit̃ mutuitas relatio est: sed fundamẽtalit̃
denũciat cõsensuz viri esse mulieris termina⸗
tione ꝛ femine eẽ viri:vt sic mutuis cõsensibꝰ
vnũ dicant̃ nõ duo.Qui eni adheret deo.vnꝰ
est spũs cũ eo sic in ꝓposito suo mõ.¶Tertia
difficultas.Quia videt̃ crimẽ eẽ dicere eccle
siaꝫ falsũ dr̃e.Dicẽdũ ꝙ dr̃e ecclesiã falsuz di
cere simplr̃:equũ nõ est sꝫ dr̃e ꝙ multarũ rerꝫ
nõ hꝫ noticiã:ꝛ iudicat scdm ꝓbabilitatẽ oᵐ
nullũ est icõueniẽs.ꝛ sic pꝫ ad qõnẽ ꝙ videlꝫ
ꝯctus mr̃imonialis vi in cõstantẽ virꝫ cadẽtẽ
ipedit̃ sed nõ per clã.Tũc ad argᵃ.¶Ad pri
muz dicit frater Jo. nõ esse sil'e pp tria. Prio
qꝛ cõditio baptizati efficit̃ melior:nõ sic mr̃i⸗
monio adiũcta. Scdo qꝛ volũtas superioris
ratificat p talẽ ꝯsensũ coactũ aliquẽ fieri filiũ
eccie ñ ita ratificat mr̃imoniũ. Tertio qꝛ i ba
ptismo ñ ẽ ita ꝓp̃e mr̃imoᵐ sicẽ adoptio.vñ ãt
põt sufficẽ in adoptato minꝰ de volũtaᵒ q̃ꝫ in
ꝯhente matrimoniũ vñ nõ hñs vsũ rõnis põt
adoptari sed nõ despõsari.¶Ad scdm dicen
dũ:ꝙ nõ ẽ sil'e de timore vbi est multũ de iuo
lũtaᵒ ꝛ blãditijs in qbꝰ est multũ de volũtaᵒ.
¶Ad tertiũ rñdit mgr̃.xxviij.di.huiꝰ q̃rti ca.
ij.ꝙ illud decretũ nõ ẽ ita intelligẽduz ꝙ illd
matrimoniũ nõ sit veruz:sed ꝙ nõ hꝫ decorez
ꝛ debitã honestatẽ.Ex ista di.sicut de p̃cedẽ⸗
ti ꝛc̃.¶Prima ꝯcl'o.ne sit cõiugiũ facit coa
ctio ꝛ mr̃imoᵐ hoc diẽ sancio.Diẽ ꝯõ:ꝙ coa
ctio s̃m iura ipedit mr̃imoniũ.Et ponit̃ a p̃n
cipio di.vsqꝫ ad illud ca.Ex his appet cõiugi
um fieri ꝛc̃.¶Secũda ꝯcl'o.inter spõtaneos
est matrimoniũ si est inter eos sãctũ solaciuz.
Dicit ꝯcl'o.ꝙ spõtanei pñt cõtrahẽ ꝛ iter eos
qui priꝰ erãt coacti si postmodũ sctẽ manent
põt esse matrimoniũ:ꝛ ponit̃ ab illo cap. Ex
his ꝛc̃.vsqꝫ ad illud caᵐ.Cõsentire aũt vide⸗
tur ꝛc̃.¶Tertia ꝯcl'o.In spõsalibꝰ cõsentit fi
lia si p̃ris nutibꝰ nõ pꝫ obuia.Dicit ꝯcl'o.ꝙ fi
lia iterpretat̃ sponsalibꝰ cõsentire si patre spõ
dente ꝓ ea nõ reclamat.Et ponit̃ ab illo cap.
Consentire aũt ꝓbat̃ ꝛc̃.vsqꝫ ad finẽ distin.

Ec solũ coactio ipedit vel excludit cõ⸗
h sensuz ꝛc.¶Hic signat̃.xxx.di.hꝰ q̃rti
sniarꝫ que ita cõtinuat̃ ad p̃ceden. Nã
postq̃ꝫ in p̃cedẽ.di.est declaratũ ipedimẽtuz
mr̃imonij ꝓueniẽs ex coactione. Nũc in pñti
di.ponit̃ ipedimẽtũ ꝓueniens ex falsi notiõe
s.ex errore intellectꝰ.Et hꝫ diuidi in tres par
tes principales.In prima determinat de de⸗
fectu intẽtiõis p errorẽ habito. In secũda de
Marie ꝛ ioseph vnionis cõiugio licito. In 3ᵃ
de modo ꝯhẽdi mr̃imoniũ ꝛ iure posito. Pᵃ
in princiᵒ.Scda ibi.In premissis aliqd addẽ
dũ est ꝛc̃.Tertia ibi. Exposito que sit efficiẽs
ꝛc̃.Hec est diuisio pñtis di.Circa quã ꝛc̃.

Truȝ ioseph error aut Marie iter eos
v honestū ipedierit mr̃imo^{m}. Et ar̃ ad p
tē falsā triplici me^{o}. ¶ Primo pban/
do: q̄ error nō ipediat mr̃imo^{m}. Error mali^{ci}
ꝯiuge nō ipedit mr̃imo^{m}. igit̃ null^{9} error ipe
dit. Añs pȝ: ꝛ pbat̃ ꝯña. q: magis noceȝ mr̃io^{o}
ꝛ bonis mr̃imonij mali^{a} mōlis q̄ qd̄cūq̄ ali
ud mali. Scd̄o pbat̃. q̄ inter ioseph ꝛ mariā
nō fuit mr̃imo^{m}: maria nō ꝯsensit in carnaleȝ
copulā: ergo iter eā ꝛ ioseph nō fuit matrio^{m}
Añs pȝ. qa vouerat v̄ginitatē qd̄ tali repugt̄
ꝯsensui. pbat̃ ꝯña. q: nihil aliud vr̃ addē mr̃i
mo^{m} sup cohabitationē mutuā nisi ptātē mu
tuā i copulā carnalē: alioqn frater ꝛ soror pos
sent dici cōiuges: q: possūt sil' habitare ꝛ mu/
tuo. ¶ Tertio ar̃ sic. maria ꝛ ioseph nō fuerūt
eiusdē trib^{9}: ergo iter eos nō fuit veꝝ matrio
niū. Añs pȝ. q: ioseph erat de tribu iuda. vñ
Luce. ij. dr̃. eo qd̄ eēt de tribu ꝛ familia dauid
Maria aūt erat d̄ tribu leui. q: erat cognata
elisabeth. Luce. i. Cōseq̄ntia pbat̃. q: sic erat
in lege statutū: vt de pprijs tribub^{9} mulieres
sibi acciperēt: ne trib^{9} aut familie cōfunderē/
tur. vt pȝ numeroꝝ vltio. Jn o^{m} erroris ē ma
gister in lr̃a. ꝛ hr̃. xxix. q. i. c. i. Pro matrio^{o} io
seph ꝛ Marie habet̃ Matth. i. vt pfiteret̃ cū
maria despōsata sibi vxore pregnāte. Jn ista
q̄ōe ad ar̃. pifor. sūt tres arti. ꝛc̄. ¶ Quo ad p̄
mū arti. teri sr̃. Error Joseph Maria. ¶ Pri
mus termin^{9} ē error. Uñ notādū p̄io q̄ hec
tria se hñt pet ordinē. ignorare decipi. errare
ois eniȝ q̄ decipit̃ ignorat: nō āt ois qui igno/
rat decipit̃. Jgnorantia eni nullū ponit actū
positiuū solū puatiue se hȝ: iō ab ignar^{9} igno/
ro descēdit. est aūt ignar^{9} inscius. cōponit̃ eni
ab in qd̄ est nō gnar^{9} sciens. deceptio aūt ma
gis ponit. qui eni dr̃ decipit̃ vnū cōsiderat: re
liquū omittit. vñ decipi de alio capi est: q: pu
tat qd̄ nō est eē: aut qd̄ est nō esse. ꝛ ita sil' dicit
actū positiuū ꝛ negationeȝ act^{9}. iō sup nega/
tionē actus aliquā addit positionē. Rursus
ois q̄ errat decipit̃: nō tñ ecōtra. deceptio eni
nisi sibi iūgatur aliud: in itellectu solū cōsistit
error vero sic in itellectu manet: vt ad volūta
tē oculū dirigat. vñ viatores dicunt̃ erratores
ꝛ qui viat errare dicit̃. p̄mi āt spūales pedes
ex pte sūt effect^{9} nō itellect^{9}. Uñ ꝛ btūs tho.
pñtis di. q. i. arti. i. ponēs differētiā iter igno/
rātiā ꝛ errorē: soluēdo p^{m} arg^{m} dicit. q̄ error
dic̄ pūersuȝ rōnis iudiciū Qū aūt dr̃ pūersuȝ
viā insinuo: dicēte moise in suo cātico. Deut.
xxxij. generatio praua atq̄ peruersa. q̄ aūt er
ror cōsistat in intellectu nō affectu subiectiue
dicit hugo de nouo castro. q. i. pñtis disti. Er/
ror inqt nō est pprie in cōsensu sȝ in apprehē
sione: ꝛ iō nō dr̃ ꝯsensus errone^{9}: q: error fit i
ꝯsensu: sed q: seqt̃ ad erroreȝ apphēsionis. Et
doc. subt. in pñti di. q. i. dicit sic. Error siue ap
prehēsio erronea quātū ad quācūq̄ ꝯditiōeȝ
reqsitā per se ad ꝯctuȝ facit ꝯctū esse nullū Et
sunt inqt in genere tres tales ꝯditōes: due ex
pte psonaꝝ. vna q̄ hec psona putat̃ eē illa. se/
cunda q̄ psona serua putat̃ esse libera. ¶ 3^{a}
ꝯdō erroris ē ex pte cōtract^{9} sibi corrñdētis
puta si credat̃ aliq̄ psonā sibi ꝯtractu ꝯtrahē:
cū tñ in rei veritate nō ꝯtrahat: q: nō intēdit
dare sicut alia intēdit accipe. prima cōd^{o} ipe
dit oēm ꝯctuȝ: vt si qs intēdat emere auruȝ ꝛ
dat̃ sibi auricalcū. sic in pposito intēdit cape
berthā ꝛ dat̃ sibi alicia. secūda ipedit q: serua
nō pōt trāsferre dñiuȝ sui corpis simplr̃. i mr̃i
monio aūt ē trāslatio mutua ꝛ aliue itēdit li
berā cape. Ex quo ifert̃ q̄ si credat seruā q̄ li/
bera ē tenebit mr̃imoniū: q: extat ꝯdō melior
ēt nō ipedit seruit^{9} nisi sit ignota. Tertia etiā
cōd^{o} ipedit ex quo eni dȝ eē i mr̃imo^{o} mutui
tas: si vterq̄ nō ꝯsentit nō fit cōiugiū. ¶ Se/
cūd^{9} t̃min^{9} ē ioseph. Dr̃ aūt ab aliqb^{9} eē idē
nomē ioseph ꝛ ioseph^{9}: sicut iacob ꝛ iacob^{9}.
Et legūt̃ tres ioseph in sacro canōe multū cō
mēdabiles. Prim^{9} ioseph iacob filius: ꝛ ra/
chelis p̄iogenit^{9}: q̄ interptat̃ augmētū: vel fi
lius āpliat^{9} h a suis fr̃ib^{9} vēdit^{9} est in egyptū
quā sua sapia tpe famis gubernauit: hic t̃no/
mius fuit. p^{o} ioseph dict^{9}: qui triplici expōne
gaudet. dr̃ appō. dr̃ augmētū. dr̃ fili^{9} augmē
tatus. Scd̄o dict^{9} ē in egypto abrec. i. pater te
ner. ab abba qd̄ ē pr̃: ꝛ rec tener. Dict^{9} est 3° a
pharaōe phanecphane. qd̄ greci dicūt pōthi
phanec: ꝛ lingua egypti: saluatorē mūdi desi
gnat. hebraica: abscōditoꝝ inuētorē. Secūd^{9}
ioseph est spōsus marie. ꝛ h' triplici noie aut
agno^{e} agnoiat^{9} est. p^{o} dict^{9} ē iustus. scd̄o spō/
sus marie: sicut pȝ Matth. p^{o} ioseph vir ei^{9}
cū esset iustus. 3° pr̃ dñi sic loquēs mater dñi
dño Luce. ij. inducit̃. Ecce pr̃ tu^{9} ꝛ ego dolē/
tes querebam^{9} te. Sȝ reuera solū pr̃ putatiu^{9}
fuit. ecce tria noia laude magna dignissima.
Terti^{9} ioseph ē ioseph ab arimathia: de q̄ lu/
ce. xxiij. c. Et ecce vir noie ioseph q̄ erat decu/
rio vir bon^{9} ꝛ iust^{9}. ecce ꝛ hic 3^{9} t̃no noie gau
det. dr̃ vir. dr̃ bon^{9}. dr̃ iust^{9}. Et notād̄ q̄ fȝ re
migiū i libro noluȝ hebraicoꝝ aut sit lua hec
tria noia differūt Joseph Josepth Josephus
ꝛ pprie dictis trib^{9} respōdent primuȝ. Prio
qa rachel vocauit ipsū in augmētū filij subse/
quentis. Scd̄m nomē scd̄o. i. marito Marie
iosepth eni iust^{9} interptat̃: aut dño iustificat^{9}:

τ sic euvocauit mattheus euãgelista: vt dictũ
est. τ posset dici ꝙ biblie per errorẽ corrupte
sũt scriptoꝝ sicuti in multis alijs locis ꝓpter
ꝓpinquitatẽ noiuz: vt ioseph pro ioseth pone
rent 3^{m} nomẽ. s. iosephꝰ. 3° ioseph ꝯuenit. iter
ꝑtat̃ eni augẽs ꝯsi°. Et de isto lucas dič. xxiij.
cap°. hic nõ ꝯsenserat ꝯci°. τ actibꝰ eoꝝ. ¶ 3ꝰ
t̃minꝰ ẽ Maria. τ tripl̃r interꝑtat̃ maris stel-
la illumiatrix. dña. Et notãð ꝙ tres fuẽ marie
sorores ex tribꝰ pr̃ibꝰ. Maria pª mr̃ dĩ ex an
na τ ioachi. maria 2ª ex anna τ cleopha. q̃ ex
viro alpheo gẽuit iacobũ minorẽ: ioseph bar
sabã: simonẽ: iudã. maria tertia ex ãna τ salo-
me: q̃ ex viro zebedeo ꝓtulit iacobũ maiorez
τ iohãnẽ euãgelistã. ita ꝙ anna ter noiat̃ sed
vna est. Sunt autem de hoc metra.
Anna solet dici: tres cõcepisse marias.
Quas genuẽ viri: ioachi cleophas solomeꝗ
Has duxẽ viri: ioseph: alpheus: zebedeus.
Prima parit xp̄m. Jacobum scða minorẽ.
Et ioseph iustũ: peperit cũ simone iudam.
Tertia maiorẽ: iacobũ: volucreꝗ iohannez.
Ecce tres pr̃es. ioachi: cleophas: solõe. Tres
mariti. ioseph: alpheus: zebedeꝰ. Tres marie
maritate. Et ita tres ternarij. Et tñ de p° arti.
¶ Quãtũ ad scðz arti. sũt tres ꝯcl̃ões. Pª ẽ
de ꝯsensu erroneo. Scða de ꝯsensu marie vir
ginis. Tertia de ꝯsensu honesto. ¶ Pria ꝯõ
est hec. Sic error matrio^{m} dirimit vt error qs
mr̃imoniũ nõ dirimat. ꝓbat̃ pria ꝑticula: qa
matrio^{m} ẽ ꝯctꝰ datiõis libẽ τ volũtarie: igno
rãtia aũt τ error illius cõditõis que reqrit̃ ad
actũ volũtatis causat inuolũtariũ ꝭm phm̃ 3°
ethico. τ ꝭm. s. aug. x. de trini. c. i. Nihil ẽ ama
tuz vel dilectũ nisi ꝑcognitũ sit. Et si dicat̃ qꝛ
veꝝ fuit matrimoniuz iter iacob τ lyam. gen̄.
xxix. c. τ tñ in eã nõ cõsensit: nisi post actũ: sed
in rachel. si eni nõ fuisset matrimoniũ: tũc cũ
ea fuisset fornicatꝰ: ꝙ si dicas hũit ignorãtiã.
dico ꝙ nõ inuincibilẽ: τ in crastino potuisset
eã repellere: qð nõ fecit. Tum scðo qꝛ isaac er
rore bñdixit iacob: credẽs ipsũ esse esau. gen̄.
xxvij. Et tñ postea dicit bñdixi ei τ erit bñdi-
ctus. ita hic a sili. Tuz tertio qꝛ sacerdos cre-
dẽs baptizare vnã ꝑsonã si baptizat aliã. illa
erit baptizata: igit̃ error ibi baptismũ nõ ipe
dit: igit̃ nec hic. Ad p^{m} scotus dicit tria. Pri
mũ de excusatiõe iacob a pctõ nõ est mag̃ cu
ra: qꝛ nõ fuit ꝯfirmatꝰ tũc: si tñ eaz ꝑma nocte
cognouit. Scðm ꝙ cognito ꝙ lya erat cõsen
sijt i eã nouo ꝯsensu: qꝛ laban dič nõ ẽ ꝯsuetu
dinis in loco isto vt minores prꝰ tradant̃ ad
nuptias: τ ex tũc fuit eiꝰ vxor. Tertiũ qꝛ bene
potuisset repudiasse eaz sicut nõ suam. ¶ Ad
scðm dr̃ ꝙ ysaac in extasi τ sopor̃ subleuatus.
vt tangit̃ in illo textu. vidit bñdictionẽ quaz
humana cautela iacob acceperat a sctõ cõfir
matã spũ: τ iõ eaz tanꝗ firmã cõfirmauit. Ex
quo ifertur ꝙ nisi oñsuz sibi fuisset bñplacitũ
dei sup hoc potuisset sine iniuria reuocare. sic
in proposito. ¶ Ad tertiũ dicẽduz nõ est sil̃e
de baptismo ignorant̃ collato: qa vbi nõ req
ritur ꝯsensus mutuꝰ: nõ. n. oz ꝙ ꝯferẽs baptis
mũ cognoscat quẽ baptizat: sicut in matrimo
nio oz cognosci qui vel que accipit̃. sufficit. n.
in baptismo τ alijs sacris ꝙ ꝯferẽs itẽdat ꝯfe
re illi ꝑsone que pñs est. sꝫ hic est ipedimẽtũz
nõ ex ꝑte sacr̃i: sed ex ꝑte ꝯctus: qꝛ intendit se
donare isti nõ alij: τ istã accipe nõ aliã. Sꝫ ex
tat dubiũ aliqs vt impleat libidinẽ: dicit se in
aliꝗ ꝯsentire: sꝫ falso. illa vero re in eũ ꝯsentit
τ v̑bo nunqd est matrimoniũ. Dicẽdũ nõ: qꝛ
matrimoniũ recte ambulat nõ claudicãs do
vt des. iõ si vnꝰ nõ dat nõ est cõiugiuz. Sed si
dolosus fcm̃ suũ aperiat nõ doloso qd faciet
nõ dolosus: altercant̃ inter se q loquunt̃ imo
idẽ sibiipsi. Frater richar. eni de media villa.
xxvij. d. huiꝰ q̃rti. arti. p°. q. iiij. Dicit ꝙ ꝑsona
nõ dolosa nõ põt reddẽ debitũ doloso cõscia
stante de dolo alteriꝰ. Et idẽ dič. xxix. di. huiꝰ
q̃rti. arti. p°. q. 3. ꝙ nec recedere: qꝛ exponit se
ꝑiculo fornicatõis. Dicit tñ doc. Jo. ꝙ i lege
dñi nullꝰ est ꝑplexus. si tñ nullũ est pctm̃ mor
tale ꝙ si est remoueat. ꝑsona autẽ nõ dolosa
nõ peccauit. iõ in hac parte doloso nõ credat
sed vt cõiunx operet̃ τ cõscẽtiã deponat ꝯriã
ne peccet reddẽdo ꝯtra ꝯsciaz τ nõ reddẽdo
aut a fortiori recedẽdo se τ partẽ expõat for
nicatõis ꝑiculo. ita ꝙ hec tria nõ reddẽ: red-
dere: recedẽ: in hac parte difficultatẽ pariũt.
De doloso aũt qd stabit imunis nõ eqdẽ nec
põt apud deũ exigẽ d̓bitũ aut reddẽ dolo stã
te: τ hoc necesse habet pro obtinenda salute.
falsuz in veꝝ cõtractũ trãsmutare. accepit eni
corpus alienũ pro suo: ideo suuz vere reddat
pro alieno. Sed esto cũ alia ꝯtrahit veraciter
tꝑe medio stabit scðz primũ nõ. qa nõ fuit ve
rũ cõiugiũ satisfaciet tñ illi quã decepit: τ ꝓ-
curando matrimoniũ τ dotẽ cõuenientem ꝭm
morẽ patrie. vt elicit̃ ex Exodo. xxij. capitulo.
¶ Secũda pars ꝯcl̃onis dič. ꝙ error aliquis
matrimoniũ nõ dirimit. Dicamus igitur sic.
Error dirimit: error non dirimit. quis dirimit
quis nõ dirimit. Frater hugo de nouo castro
dicit huiꝰ distin. q. i. Error essentialis dirimit.
error accidentalis nõ dirimit. essentialia ma-
trimonij sunt hec tria. ꝑsona posse dare cõsen
tire. Cõtra hec tria triplex error dirimit si nõ

habeo quã peto: si nõ potest se mihi dare cui
me do: si nõ consentit in me in quã consentio
matrimoniũ nõ contraho. Accidentia sunt
bona fortune: bona corporis: bona morũ hec
tria nõ ipediunt nisi aliud obstet. Frater lan-
dulphus primã qõnem soluẽdo hui⁹ distin.
notat vnũ errorẽ quasi aliũ a triplici impe-
diente matrimoniũ: de quo habetur in iure.
xxxiij.q.ij.c.Cũ per bellicam. & extra de secũ
dis nuptijs. Dñs ac redemptor. Si mulier er-
ret in dubitãdo maritũ mortuũ nõ dz ptrahẽ
tñ si ȝhit dz debitũ reddẽ donec certificet. si
aũt credit eũ simplr mortuũ põt licite ptrahẽ
tñ si redeat primus maritus dz ad eũ redire.
ecõuerso aũt si mulier nõ dat mortuum est tñ
mortu⁹ & contrahit matrioᵐ nõ est separãdã
sed pnia est ei sicut adultere iniungenda. Ar
gumentũ ad hoc.xxij.q.ij.hoies.tñ ẽm verita
tẽ ali⁹ nõ est. hz tñ reduci ad errorẽ persone.
¶ Secũda pclo est. Sic i ioseph iustũ maria
mater dei cõsensit veraciter vt inter eos esset
matrimoniũ realiter. Pria ps pbat cũ secũ-
da. qr vna pbat aliã. Dicit angel⁹ ad ioseph
vt Mat.pᵒ scribit. Joseph fili dauid noli ti-
mẽ accipe mariã piugẽ tuã. Cũ scdo auctori-
tate mgri in lra. vbi hoc pbat multis auctati
bus. Tuz 3ᵒ auctate canonis.xxvij.q.i.c.ij. Et
ad hoc rõ triplex. Pᵃ vbi sunt bona mrimo
nij est matrioniũ: iter ioseph & mariã fuert bo
na mrimonij. igr &c. Maior pz. nõ eni meli⁹
pt res a posteriori cognosci ꝙ p ea q̃ rez pple
tã sequunt sic se hñt ista tria bona ad matrio-
niuz. Probat mior.xxvij.q.ij.oẽ. vbi dicit: ꝙ
ibi fuit ples xps fides qr nullũ iteruenit adul
teriũ: sacrz qr nullũ diuortiũ. Scda rõ illõ de
cuit esse in ỽgine gloriosa qd fuit cã multipli
candi boni honesti. Tale qd fuit matrioᵐ cũ
ioseph igr &c. Minor pz p rõnes Ambro. qs
adducit sup lucã. s. vt eẽt testis virginitatis ei⁹
&c. Tertia rõ. illud ꝙ marie ẽ reperiendũ in
initio nr̃e salutis qd nr̃am salutẽ rñtat huius-
modi ẽ mrimoᵐ marie & iusti ioseph: igr. Pz
maior vt corrñdeat figura figurato. Minor
pz. qr rñtat piũctõez aie cũ deo sine ipuritate
ac in xpo duar nãrũ vnionẽ. Ex q̃ isert ꝙ da-
to ꝙ nõ fuerit pceptũ gñale de ȝhẽdo matri
moniũ in antiq testõ qd pz ex Jeremia Da-
niele Johãne baptista: q tres nõ ȝxerũt cõiu
giuz: & tñ iudicant sctissimi. voluit tñ spũssan-
ct⁹ cã rõnabili mariã cõtrahẽ vt patuit. Sed
grãde dubiũ est. maria eni ỽgintatẽ vouerat
sic eni cõueniũt scti ex illo ỽbo ad ãgelũ. q̃no
fi istõ. q. v. n. cog. Lu. pᵒ. als frustra sic loqret
si eni postmodũ esset cognita: cũ nõ eẽt sterił
pcepisset. iõ rñdet angelus. Spũssctus supue-
niet in te q̃no igit potuit ȝhere matrioᵐ. vo-
uẽtibus eni nõ solũ nubẽ sed velle nubẽ dãna
bile ẽ.xvij.q.i. Sũt qui ẽt nõ vouẽtes. & ẽ ver
bũ Jeroni. vñ & glo. intel. sup illud luce. ergo
virũ nõ cognosco. ecce tãgit ꝙ vouerat casti-
tatez. Dicit richar. de media villa. in pñti di.
arti.ij.q.i. Et doct. solẽ. qlibᵒ.ix.q.xi. ꝙ beata
virgo vouerat ỽginitatẽ sub pditiõe. s. nisi de
us aliter disponeret. & iõ licuit sibi matrimo-
niũ ȝhere qr aliter de⁹ disposuit. Sed hoc nõ
sufficit. qr in oi voto ꝗtũcunqz absoluto hec
pditio intelligit si deo placet. null⁹ eniz dz ali
quid offerre deo: velit de⁹ vel nolit. ergo nõ
ipedit qn btã maria vouerit ỽgitatẽ absolute
& simplr. Nec scdo est vera glosa.xxvij.q.ij. su
per pᵒ.c. q dic ꝙ btã virgo nõ vouerat casti-
tatẽ: sed pponebat vouere: & iõ potuit cõtra-
here. pz ex iaz dictis oᵐ. Ideo tcio dicẽdũ vt
rñdet doc. sub. discipul⁹ fratris hugo. de no-
no castro in 2ᵃ. q. hui⁹ di. In matrioᵒ inqt tria
sũt. Prio piũctio aiox. secũdo dñiũ corpox.
3ᵒ dñiũ vsus corpox. Inter ioseph & mariã fu
it vex matrioᵐ in prio & in secũdo qr vera cõ
iunctio animox & vex dñiuz copoxũ. sed tciũ
hoc defuit. s. dñiuz vsus corpox retentũ a spũ
sctõ: nec in 3ᵐ virgo psensijt. Et si dicat igr nõ
fuit vex matrioᵐ qr defuit 3ᵐ ad eẽ cõiugij re
quisitũ. Dicẽdũ ꝙ vsus corpox nõ est subalẽ
piugio sz accñs: qr duo piuges pñt de cõi cõ-
sensu ppetuo abstinẽ & remanẽ ỽgines. sic de
btõ eleazaro comite & vxore ei⁹ dalphia legit
q de 3ᵒ ordine bti francisci fuert & semel dũ in
lecto ambo qescerẽt sup lecti puluinar sedẽs
appuit xps iter duos ỽgies ỽgo terti⁹. Q̃uo
eni possz ỽginitatz votũ stare cũ psensu in cor
pox vsus: nisi dicam⁹ vt doc. subti. magis sen-
tire vr ꝙ btã ỽgo in copulã cõsensijt carnalẽ.
nõ prio absolute nõ secũdo explicite. sed ter-
tio iplicite si peteret: certificata tñ a spũsctõ
ioseph nũꝙ petiturũ. imo & de ioseph qdã idẽ
suspicant eũ certificatũ mariã nõ petiturã. Et
hoc inuit in lra mgr & hoc voto vigitatis nõ
repugnat. pñt eniz ptrahere qui ppositũ ha-
bent statim vouẽ virginitatez si dicam⁹ iuxta
discipulũ q negat oẽm psensuz in carnalẽ co-
pulaz in maria explicitũ iplicitũ absolutũ. ca
piam⁹ tres virgines. iesuz mariã iohannẽ. Je
sus sic est virgo ꝙ primuz hz ternariũ. obtinet
eni psensuz nos eqdẽ diligit effect⁹ frater no
ster & nos debem⁹ eũ diligẽ: sed nõ dat sic cor
poris sui dñiuz aut simplr aut in vsuz vt cõiu-
ges. Maria ad ioseph primuz hz ternariũ: &
secũdũ. dedit enim & cõsensuz & dñiuz corpo-

ris:ſed non tertium vſus dñium: qꝛ voto vir/
ginitatis.repugnare videbať:ſic eſt factũ fra
tribus minoꝛibus ex aduerſo eis.n.vſus rerũ
ↄceſſus eſt a ſummo põtifice retento dñio:qꝛ
eis vſus vtilis eſt ⁊ repugnat dñiuꝫ.lib.vi.de
verbo.ſigni.exijt qui ſeminat.de maria dñiuꝫ
ioſeph ↄceſſum eſt: ſed ẽ vſus denegatus:⁊ ẽ
gratus ternarius in diuiſiõe dñium ⁊ vſus ꝑt
n.quis hẽre dñium ſed nõ vſuꝫ niſi ſolũ ꝑtãte
vt papa rex hꝫ dñium quaꝝ vſum fratres ob/
tinent minoꝛes.Scđo erit dñium in vno ab/
ſolute ⁊ vſus in alio ita ꝙ habens rei dñium
nõ poterit re vti cuius hꝫ dñiuꝫ in perpetuo
alterius.lꝫ hic ſcotus dubitare videať ⁊ pꝫ in
locatione ad tp̃s locans domũ:domus hꝫ do
miniũ ſed cõductoꝛ vſum vſqꝫ ad tp̃us ſtatu/
tum.ſic in ſuo ꝑpetuo nõ eſt diu.vẽdidit dñs
iohãnes de hercuria comitatũ caſtrinãdi ca
rolo andagauẽ.vt ꝓſper.Carolus hẽret dñi
um:ſed per totã vitã ſuã dominus Jo. hẽret
vſum.Tertio põt aliqs rei ſimplicẽ hẽre vſuꝫ
oĩ iure amoto niſi poli:vt foꝛſan frẽs mioꝛes:
⁊ ſine foꝛſan foꝛſan. Tũ ſcđo qꝛ ſi qs ↄhit cuꝫ
iuramẽto ſpõſalia poſt vouet virginitatẽ tali
ↄſulendũ eſt ob cuſtodiã iuramẽti vt ↄhat de
facto ⁊ poſt añ ↄſumatũ matrimoniũ ad reli
gionẽ euolet vt votũ illeſum cuſtodiat.Tum
tertio qꝛ vxoꝛ adultera coꝛpoꝛis viri ſui dñiũ
poſſidet ſꝫ vſum hẽre negt Jo.in pꝛimũ ſcđm
⁊ tertiũ ↄſentire viſus eſt ſꝫ in tertiũ implicite
ſine tñ voto virginitatis: vñ nõ peccauit. ſed
ad altioꝛa vocat⁹ ẽ: ⁊ ita virgo remãſit ieſus
virgo:rex virginis virginũ:⁊ virginũ Maria
virgo regia virginũ.Johãnes virgo diſcipu/
lus virginis ⁊ cuſtos virginis.cui ñ placet di
ſcipulus accipiat mgr̃m:⁊ ego nõ diſſentio ſi
ue.n.nos ſequamur mgr̃m ſeu diſcipulũ:non
obuiat illud Jeroñ.dictũ.vouẽtibus.n.nõ ſo
lum nubere ſꝫ velle nubere dãnabile ẽ.aut.n.
iuxta diſcipulũ intelligitur vbi eſt ↄſenſus in
vſu coꝛpoꝝ.aut iuxta mgr̃m vbi certificatio
de nõ petendo nõ hẽtur.aut 3° dicamus vtro
qꝫ mõ.¶ Tertia ↄ°.voto virgineo in Maria
cũ ioſeph honeſtiſſime mr̃imoniũ ↄiunctum
eſt.hanc ↄcluſionẽ deuote ꝓſequiť doc.deuo.
q.ij.huius di.pꝛimaꝫ ꝑtem. triplici ingt rõne
Mariã decuit hẽre virginitateꝫ. p^{a} vt ei qui
cãdoꝛ eſt lucis eterne cãdidũ eẽt hĩtaculũ:c⁹
hõꝛe ãnũciationẽ colim⁹ cui⁹ dies maxĩs faſti
gijs decoꝛať. vt pꝫ ĩ hoc metroꝝ terno ẽnario
Salue feſta dies: que vulnera nr̃a cohercens.
Angelus eſt miſſus:ẽ paſſus ⁊ in ĩ cruce xp̃s.
Eſt ⁊ adã factus:⁊ eodem tp̃e lapſus.
Ob meritũ decime:cadit abel fratris ab ẽſe.
Offert melchiſedech:yſaac ſupponitur aries.
Eſt decollatus:xp̃i baptiſta beatus.
Petrus erectus:iacob⁹ ſub herode ꝑempt⁹.
Coꝛpoꝛa ſanctoꝝ:cum xp̃o multa reſurgunt.
Latro dulce tñ:cum xp̃o ſuſcipit Amen.
Scđa rõ vt Maria ex^{m} eẽt mulierib⁹:vt xp̃s
viris.Tertia vt a nulla virgine eẽt ſuꝑata.vo
tuꝫ.n.virginitatis virginitatẽ eleuat. Scđaꝫ
etiã ꝑtem oꝛnat triplici rõne idẽ doc.deuote
ſꝑ.P^{a} ꝑꝑ ſigtionẽ qꝛ ſigt eccleſiã que ẽ ſpõ/
ſa virgo mater.Scđa ꝑꝑ famã virginis ne di
cereť foꝛnicaria.Tertia ꝑꝑ occultationem ne
demõ miſteriũ cognoſceret. 3^{a} ẽt tripl'r rõne
generis.qꝛ de gñe dauid vt m^{a} rõne fidelita/
tis qꝛ virgo.3° rõne pauꝑtatis. qꝛ xp̃s noluit
dici regis ſꝫ fabꝛi filius:vt cõfunderet ſuꝑbiã
Ecce tres pulchꝛi ternarij.¶ Quantũ ad 3^{m}
arti.ſunt.3.diffi. ¶ P^{a} diffi.Si qs cõſentiat
in filiã regis:⁊ deť ſibi alia:nõ tenebit matri/
moniũ.⁊ tñ eẽ regẽ aut regis filiã ſunt foꝛtu/
ne bona.queriť qd iuris? Fr̃ frãciſ.de marõis
in ꝑũti di.q.i. rñdet ꝙ eſſe filiã regis nõ ſolũ
dicit bonũ foꝛtune:ſꝫ magis dotẽ ↄñteꝫ p^{am}.
Et frater richar.arti.i.q.ij.in ſolutione ſecũdi
arg. dicit cũ qs intendit ↄhere cuꝫ filia regis
⁊ datur ſibi filia ciuis ẽ erroꝛ circa ſubm̃ no/
bilitatis:nõ circa nobilitatẽ ſubi: ideo non tꝫ
matrimonium. ¶ Secũda diffi.quot ſunt in
ſumma cãe quare beata Maria ſctõ ioſeph ſẽ
deſponſata. Dico ꝙ ſunt tres cãruꝫ ternarij:
quaꝝ octo ſunt compꝛehenſe in his metris.
Lineo miſteriuꝫ:velamen foꝛma pudoꝛis.
Solamen teſtis: lapidatio pꝛolis honeſtas.
Hec ſunt cur ſponſo tradita virgo fuit.
Adde nonã q̃ in oĩbus addenda eſt ⁊ oĩbus
ꝑponenda voluntatẽ dñi ⁊ hẽbitur numer⁹.
¶ Tertia diffi.qꝛ ↄcilia p° poſuit xp̃s:de quo
rũ numero vnũ eſt cõciliũ virginitatis. vt pꝫ
Matth.xix.quõ vouit anteq̃ꝫ publicaret xp̃s
Rñdendũ edocta a ſpũſctõ ſic.ante ↄceptuꝫ
xp̃m in meditullio noui ⁊ antiq teſtamẽti.3.
fuerũt.excellẽtes virgines Johã.bap̃.ioſeph
⁊ Maria. Et ſic pꝫ ad qõnẽ. ꝙ vꝫ erroꝛ non
ipedit veꝝ matrimoniũ inter ioſeph ⁊ mariã
Tũc ad arg^{a}. ¶ Ad pꝛimũ d^{m} ꝙ mali^{a} mõť
aut virtus nõ eſt aliqd per ſe reqſitũ ad iſtuꝫ
ↄctũ.iõ nõ eſt ſimile.¶ Ad ſcđm pꝫ ex 2ª ↄõe
qd eſt d^{m} aut ſm mgr̃m aut ſm diſcipulum.
¶ Ad 3^{m} dicẽdũ ꝙ btã Maria fuit de vtra/
qꝫ tribu:de iuda ex ꝑte patris:de leui ex par/
te matris.hec.n.due trib⁹ ↄiungi poterãt ꝑꝑ
dignitatẽ regalẽ ⁊ ſacerdotalẽ vide doctoꝛẽ
in lr̃a.Ex iſta di.ſicut de ꝑceđ.tres eliciuntur
ↄões.¶ P^{a} ↄõ. Erroꝛe p° ↄiugiũ perdiť ſed

sine dubio nõ quocq frãgit. Dicit 2º q error ipedit matrimoniũ: sz nõ qlibet. Et põit a pn. di. vsq ad illud ca^m. Premissis aliqd addẽdũ ẽ rc. ¶ Scda 2º fuit sctissimũ 2iugiũ marie r pfectissimũ vt credimus pie. Dicit 2º q mrimoniũ b.m^e r iusti ioseph fuit honestis^m. r ponit ab illo c^o. pmissis aliqd rc. vsq ad illud.c. exposito q̃ sit efficiẽs cã rc. ¶ 3^a 2º. cã multiplici fit mrimoniũ r nõ simplici dic di. ctũ piũ. dic 2º q cã final 2ct^9 2iugij est multiplex. r põit ab 1°.c. exposito q̃ rc. vsq ad fi.d.

P Ost hec de bõis 2iugij q̃ sint r qualit rc. Hic sigt. xxxi. di. h^9 q̃rti sniaꝝ. q̃ ita ptinuat ad pce. nam postq̃ agẽdo de mrimo^o pus ẽ actũ de cã formali q̃ vẽit pmario i di. xxvi. Et 2º de cã efficiẽte q̃ affuit scda^o r hoc di. xxvij. r deinceps vsq ad pñtẽ di. exclusiue. Nũc 3° icipit agẽ de cã finali. qz vt dictũ ẽ cã finalis loco gaudet fina^o. r hz diuidi in 3. ptes pn. In p^a deter. dz. bõis 2iugij cõiter. In 2^a de bõ fidei in q̃cũq coiugio agit spalr. In 3^a de antiqꝛ pr̃m fidei bono peculiariter P^a in pn. 2^a d^c. sequẽte. s. xxxij. di. ibi. sciendũ est et q cũ in oib^9 alijs rc. 3^a di. xxxiij. ibi. q̃rit hic de antiqs prib^9. Rursus p^a pticula q̃ est pñs d^o in q̃ agit seu deteriat de trib^9 bonis cõiugij cõiter. in. 3. ptes diuidit. In p^a oñdit bõa mrimonij eẽ in nũero terna^o. In 2ª oñdit q intẽtio vitãde plis excludat a mrimonio. In 3ª oñdit q p hec bõa i actu carnis fit excusa^o P^a in pn^o. Scda ibi. Qui vo venena sterilitat pcurãt rc. 3ª ibi. Cũ igit hec tria bona in aliq̃ rc. Et hec ẽ diuisio pñt di. i gñali. Circa rc.

V Trũ venerãdũ marie r ioseph mrimonũ trib^9 mrimonij bõis fuerit isignitũ Et ar triplr q ñ. ¶ P^o sic: nullũ ẽ bonũ mrimonij: g^o nec i mrimo^o btẽ marie r ioseph fuerũt hec bõa. pz 2ña ex q̃ mrimoniuz coꝝ: scdm q mrimoniũ eiusdẽ erat rõis cũ religs mrimonijs. añs pbat triplr. p^o de bono sacri qz ipm sacrm ẽ in se bonũ. igr nõ dz dici bonũ sacri: sz bonũ qd ẽ sacrm. aut bõitas sacri. sicut si sortes ẽ albus nõ dr alb^9 sortis sed albedo sorꝛ. Tũ de bono fidei qz multotiẽs i mrimonio vn^9 alteri fidẽ frãgit remanẽte matrimonio. Tũ 3° de bono plis. aliqñ. n. mulier est steril: aut vir negt gñare: r tñ iucti sunt vo mrimõio. ¶ 2° ar sic. Mrimoniũ marie r ioseph est vnũ: ergo nõ hz hec tria bõa. pz añs. qz vnũ ẽ vinculũ: qz ex q̃ mrimoniũ ẽ idissolubilitas si plures eẽnt indissolubilitates essent plura mrimonia^a: qd nõ vr i pposito. pz 2ña qz q̃tiens dr ens totiẽs dr vnuz p^o metha. r p 2ñs bonũ: qz 2uertit cũ ente sicut r vnũ. 3° sic

Matrimoniũ marie r ioseph fuit ex se sctissimũ. ergo bõa excusan^a nõ hñt. pz 2ña: qz excusationes nõ querunt vbi ẽ pctm patẽs aut apparẽs. pz añs. Tũ ex pte Marie que erat sine pctõ originali: veniali: r mortali. Tũ ex pte ioseph q in mtho scribitur iustus. r pz. qz nec ex illo mrimonio hũerũt plẽ q̃ ad bonũ plis: nec reddidit vn^9 alteri debitũ q̃ ad bonũ fidelitatis: nec sigt illud matrimoniũ vniõnẽ duaꝝ nãꝝ in xpo qd est bonũ sacri: qz i 1ª sigtur mrimonio 2sumato. ¶ In op^m ẽ aug. in lra. ¶ In ista qõe pariformiter ad ar sunt tres arti. rc. ¶ Quo ad pmũ arti. termi sunt Bonũ plis Bonũ fidei Bonũ sacramẽti. Ubi notanduz occurrit prio illud qd dicit fr landulph^9 pñtis di. q. i. in 2clone q̃rta. q p^m r pncipa^a bonũ hoꝝ triũ: ẽ bonũ plis. vt. xxxij. q. ij. Pudor. In ol. n. statu tã innocẽ^c q̃ lapsi hoc fuit. scdm bonũ pncipale vr eẽ bonuz fidei: qz istud ordinat imediate ad pcreandũ plẽ. vñ dr. xxxij. q. ij. Solet. Licet pter intẽtionẽ plis coit^9 exerceat p mrimoniũ eo q fit et ad vitandã fornicationẽ. vt ibidẽ dr in ca^o qcqd tñ redditio debiti summa ẽ qñ ples intendit. Tertiũ bonũ pricipale ẽ bonũ sacri: qz in eo stat formalr mrimoniũ. hec tria bõa ponunt. xxxij. q. ij. Sicut. in fine. lz bonũ sacri fz scotũ sit primũ: bonũ fidei scdz bonũ plis tertiũ. põt glo. tpe r executiõe. Qualit autẽ sint bona sacri mrimonij. doc. sub. apit hui^9 dist. qõne vnica opione pricipali: qz bonũ sacri est intrisecũ idẽ est. n. q indissolubilitas: duo reliqua sunt extrinseca: r se hñt in gñe finis: sed finis ẽ aut ppinquus: sic ẽ bonũ fidei q̃ obligat vn^9 alteri reddere qd dz dũ petit: r ẽ affirmatiuũ hoc debitũ: iõ obligat ad sp: sz non p sp: vt patebit sequẽti di. r nõ defraudare vn^9 dz alteꝝ r hoc ẽ negatiuũ: iõ obligat ad sp: r pro sp. vt nec qs vnq̃ vadat ad aliaz: necq ad alienũ. aut ẽ finis vltim^9 q cõiter est pricipali or sic ẽ bonũ plis. Et nõdũ 2º q dũ dr bonũ plis: bonũ fidei: bonũ sacri. dz totũ itelligi intrãsitiue. Ubi notãdũ q fm priscianũ in minori volumie siue in lib. 2stitutionũ. Et petrũ helye i cõmento q̃ ad pñs triplex ẽ 2structio trãsitiua: itrãsitiua retrãsitiua. Trãsitiua ẽ dũ rect^9 r obliquus aliã rẽ significãt: vt capa sortis. Intrãsitiua dũ notãt rẽ eãdẽ: vt creatura salis. Retrãsitiua dũ hincide vltro citroq alteri^9 i alteꝝ actio trãsit. vt guills escribi i suis sophismatib^9 maiorib^9 dicit. Isti pugnant vt vincãt se. hic vo totũ intrãsitiuũ est. dũ dr. n. bonũ sacri nõ debem^9 itelligẽ aliud eẽ sacrm aliud illud bonũ: idẽ sunt fundit^9 nisi forte di

cerek ꝙ illa indissolubilitas dū in se ꝯsiderak
bonū. dꝛ vo bonū ꝯcipiꝶ significatiua vniōis
aie dei q̄ p grāz dicaꝶ sacr̄m hoc hūit ꝯiugiū
tpe triplici añ ꝯditū vnā^{m}. s. tpe inocētie: tpe
lapsus: tpe legis moysi. Ex q̄ inferꝶ fm modū
loquēdi icōsuetū: ꝛ logicā mgr̄i iohā. buri-
dani. istā verā ꝑpōnē eē sacr̄m mr̄imoīj: sacr̄z
mr̄imonij nō est: ꝫ ista sit falsa. sacr̄m mr̄imo
nij nō est sacr̄m mr̄imonij. In 2^{a}. n. negaꝶ sa-
cr̄m mr̄imonij vl'iter ꝛ distributiue ꝺ se ipo qꝺ
stare nō pt: qnimo ꝯd° ē. ꝫ in p^{a} negatōe ꝓpo
niꝶ vn̄ vitas saluaꝶ. sic̄ extat in his: hō aial nō
est ꝛ hō nō est aial. In lege. n. euāge^{a}: vt dcm̄
ē di. xxvi. ꝛ hēꝶ Matth. xix. fuit institutū mr̄i
moniū sacr̄z: ꝛ nō inq̄ꝫtū mr̄imoniū: ꝫ inq̄ꝫtū
sacr̄m. sed nō inq̄ꝫtū sacr̄m vt hic de eo loqui
mur: ꝫ inq̄ꝫtū ꝯsistit in quodā sensibili: ꝛ sig̃t
efficaciter gratiosum affectū: qꝺ nō significa-
bat sic in antea. Meditabimur egdē in sacr̄o
mr̄imonij tria hec: vt in reliq̄s. Sacr̄m p° et
nō rē: ecce illud sensibile: nō qꝺ illud sensibi-
le nullaten⁹ sit res: tūc. n. nihil eēt: sed qꝛ res
sig̃ns ē sic: vt res nō sit desig̃ta. Est 2° res ꝛ sa
cr̄m: ecce bonū sacr̄i: de q̄ in pn̄ti agimus. est
n. sacr̄m rei sequētis ꝛ res signi ꝓcedētis: sed
añ xp̄m sacr̄m fuit nō res nisi signi qꝺ n̄ erat
sacr̄m. Est ꝛ 3° nō sacr̄m sed solū res. sic dū di
co de bono alio qꝺ ē bonū fidei itrāsitiue. ve
rū est bonū qꝺ ē fides. Sic de 3° dico bonū ꝓ
lis. i. bonū qꝺ ē ꝓles. 3° iuxta doc. deuo. hui⁹
di. arti. i. q. ij. ē capiēda hoꝝ bonoꝝ triū suffi^{a}
triplex. Ex pte instituētis p° ex dictamine nē
bonū ꝓlis vt nā ꝯseruek. scdo ex dictamie rō-
nis recte bonū fidei vt vir cū sua dormiat nō
cū alia. 3° ex dictamie gr̄e bonū sacr̄i: vt vnio
nē hūane ꝛ diue designek. ecce prim⁹ ternari⁹
Scdo pt hic capi bonoꝝ ternari⁹ a pte pricī-
pali ꝯstitutiua: vt sit in esse cōpleto. Ex instō^{e}
p° eē bonū sacr̄i ex vsu: ecce scdo bonū fidei:
ex fructu 3°: en bonū ꝓlis. hec tria istitu° vsus
fruct⁹ mr̄imoniū ꝑficiūt. en scdꝰ ternarius. 3°
accipi pt ex pte finis mouētis inq̄ꝫtū tēdit in
bonū qꝺ triplex ē honestū ꝯferēs delectabile
vt in bonū honestū. ecce bonū fidei: vt i bonū
ꝯferēs eē bonū ꝓlis vt i bonū delectabile: ec
ce bonū sacr̄i. Sacr̄a. n. sunt hita ꝛ distributa
hoib⁹ vt erudiank hoies. en terti⁹ ternari⁹. nec
necessariū ē q̄rtū addere ꝫ idez doc. addat ꝯ
malū: qꝛ vno oppositoꝝ nūerato reliquū i pa
lā est fm phm̄ in. j. thopi. malū āt bono op
poniꝶ ꝛ inicē se numerāt ꝛ pꝫ applicādo sic.
Et fr̄ richar. nr̄o ē ꝯtēt⁹ tna°: vt pꝫ pn̄t di. ar.
i. q. ij. nec q̄rtū ꝯstituit. Ex qb⁹ trib⁹ ternarijs
vn⁹ ternari⁹ desig̃k in xp̄o ꝛ eccīa spōsa ei⁹. sic
egdē paulus dicit. Despōdi vos vni viro vir

ginē castaz exhibēr xp̄o: qꝛ ei vniꝶ sic vni: ecce
bonū honestū ex ea filios gn̄at: ecce bonū cō
ferēs. ab ea nūq̄ꝫ sepak. en bonū delectab^{e}. Ex
q̄ inferꝶ bōa mr̄imonij aspicē oiuz bonoꝝ gn̄a
plura. n. nō sī nisi bonū honestū ꝯferēs dele-
ctabile: sic bonū oia vocat. vn̄ ꝛ ꝺriuak a boo
as. qꝺ itelligūt voco cas. ꝛ ide roboar ꝯsona
re. vn̄ sapi^{m}^{e} dic phūs i. j. ethi. bonū eē qꝺ oia
appetūt: qꝛ ab eo excitāk. 2° dꝛ bonū a vēusta
tevt sit bonū. q. venū. bo^{m}. n. ꝛ illustrat itel^{m}
ꝛ attrahit affectū. iō vt alber. mag. p^{a} pte sū^{e}
sue declarauit i tractatu de bono i greco pul
chꝛ ꝛ bonū magnū hn̄t affiniū: calos. n. vbū
grecū cū. l. vnica bonū ē. cū duplici. l. idē cal
los pulchꝛū ē vt qꝺ dcm̄ ē ꝺsig̃rēt. 3° dꝛ bonū
a venere nō qdē ex supfluo ꝫ dulci qꝛ plāeta
multū beniuol⁹. Et marc⁹ tulli⁹ i sua retho^{ca}
de bono hōesto dic. honestū ē qꝺ sua vi nos
attrahit ꝛ dulcedie allicit. ¶ Quātū ad scdꝫ
arti. sī. 3. ꝯōes. P^{a} ꝯō ē de his bōis respectu
mr̄imonij i cōi. 2^{a} respectu mr̄imonij bte m^{e} ꝛ
iusti ioseph. 3^{a} ꝺ delecta^{e} ꝯn̄te mr̄imonii. p^{a}
ꝯō ē. Sic h̄ tria bōa ꝯiugij veꝝ ē ad eē mrio^{a}
vt fm actū abeē sit possibile. Dic p^{a} ps ꝯōis
ꝙ hec tria bōa sī i oi mrio°. pꝫ: tū ꝺ bono ꝓlis
vn̄ aug. ꝛ hr̄ in lr̄a. Qui venēa sterilitatī ꝓcu
rāt nō sī ꝯiuges: ꝛ pꝫ rōe: qꝛ ad hoc mrio^{m} in
stitutū ē vt ꝓles si hēak educak ꝺbito mō. tūz
scdo de bono fidei: ibi illud ē bonuz ꝯtualr̄ ꝛ
obligato^{e}: vt nec vadat ad aliū n^{e} aliā: ꝛ red
dat qꝺ dꝫ. sic ꝺ bono sacr̄i qꝺ a sacr̄o mrionij
visibili igt doc. differt tripl̄r. p° qꝛ sacr̄z mrio
nij ē sensibile hmōi bonū sacr̄i qꝺ dꝛ idissolu-
bilitas ē q̄ddā spūale in mētib⁹ nuptoꝝ. 2° qꝛ
mrionij sensibile sacr̄z ē i fieri hoc bonū sacr̄i
s. idissolubilitas i eē geto. sacr̄z 3° sensibile est
dispō ad suscipiēdā gr̄az i disposit: n̄ ita i^{a} in
dissolubilitas. ꝫ q̄ extat rō vt illa ꝺbeāt i mr̄i
mo° eē bōa. Fr̄ rich. ꝺ m^{a} villa pn̄t di. ar. i. q.
i. i solutiōe pricipali dic cām eē qꝛ ꝯhēs mrio
niū obligat se ad min⁹ iplicite ad copulā car
nalē si petak: ꝛ certitudo de n̄ petēdo i paucis
simis hr̄. in illo āt actū ꝓuak hō magno bono
s. bono rōis. fm phūm. vij. ethi. ꝛ ē dcm̄ sapiē
tis ēpedoclis tal' figurak itel^{m} spisse sapiēt. i.
multū: q. n. spissank multa sī. Et aug. xi. de tri.
ca. iiij. voluptas q̄ maioꝛ i voluptatib⁹ corꝑis
nulla ē momēto ipo tꝑis: q̄ ad ei⁹ ꝑuēik extre
mū pene oēs acies ꝛ q̄si vigi^{a} cogitatōis ob-
ruik. nullus āt fꝫ rectā rōez se dꝫ obligare ad
aliqd in q̄ tn̄ malū patiꝶ nisi sit aliqꝺ bonuz
recōpēsans: igiꝶ null⁹ dꝫ ꝯhere mrio^{m} nisi sint
a° bona recōpēsan^{a} istā iacturā vsus rōis. ꝛ h̄
dicunk a scis excusā^{a} i^{m} actū carnalē ꝛ hec sī
bōa, ꝓlis: fidei ꝛ sacr̄i. Cōtra hoc tripl̄r obijci

tur.pº qꝛ in statu inocē^e fuisset mrioniũ hñs i^a bona:nec tñ tũc fuissent ista bõa excusã^a actũ carnalē.igiẗ ñ sṫ tñ ponēda vt actũ excusent carnalē.scdo qꝛ i mrionio ioseph ꝛ m^e ñ opõ tuit ponẽ ista excusã^a nec vniuersal'r in mrioº spũali ꝯpari voto ꝯiugũ castitaẗ. 3º qꝛ multo magis ꝓuaẗ hõ vsu rõis ꝑ sõnũ q̃ȝ ꝑ istũ actũ qꝛ ꝛ magis ẜm intētionē.vñ ẜȝ phũm.j.ethi. Felix nõ differt a misero nisi ẜȝ medietatē vi te.s.in vigi^a.ꝛ ẜm extē^sm qꝛ somnº diu ꝓuat: iste ãt actº q̃si momētanee:igiẗ nullº ẜm rectã rõem debẽt se exponẽ somno nisi eēnt bõa ex cusan^a ꝛ maioꝛa istis.Hic rñdet idē fr̃ richꝰ. ibidē soluēdo tertiũ ar^m.ꝙ sṫ bona excusan^a necitas nẽ ꝛ ꝯfoꝛtaº oꝛganoꝝ: qꝛ sine somno eēt nimia fatigaº viriũ sensitiuaꝝ:ꝛ ꝑ ꝯñs ipe ditio itellectº: qꝛ itellectº ipediẗ fanta^a ipedi ta.Aliter idē rñdet ibidē soluēdo illꝺ ar.ꝙ ñ patiẗ ꝓpꝛie gs dãnũ i somno sic i isto actu:qꝛ pº somnũ vigoꝛaẗ itellectº pº istũ actũ hẽtaẗ. ita ꝙ ꝑ istũ actũ nõ tñ pꝛiuaẗ gs isto bono:ſȝ reddiẗ minº aptº ꝛ hilis ad aliud bonũ pº istũ actũ.oppositũ accidit de somno ꝛ hic nõ re/ plicat doctoꝛ ſȝ imediate ꝓpꝛiam locat opio nē.ſȝ ẜm veritatē tripl'r ꝑt patẽ ꝙ richã. iohi nõ rñdet.pꝛio gdē qꝛ p^e due rões ꝺ mrionio i statu inocē^e ꝛ mrionio ioseph ꝛ m^e remanēt insolute. Tũ scdo qꝛ ēt dicũt medici: ꝛ tãgit boe.i lib.de discip^a scola^m ꝑ coitũ aliũ hoiem fieri magis disposituꝫ i nã ꝛ acutioꝛē igenio. vñ ꝺ fleumaticis dic ee bonũ eis sel'in mense coitu deliniri.Et si dicaẗ somnº de necessitate ē plusq̃ȝ sel'in mēse. cui inq̃: pro me ē tũc.n. magis excusa^e indiget ex q̃ rõeꝫ ipedit q̃ȝ ra rioꝛ.Tũ tertio.qꝛ ꝛ si intēsioꝛ sit coitº ñ tñ tã extēsus sic somnus:sic pꝫ. iõ supat somnus i vno:sicut coitº in alio.veꝝ ē tñ ꝙ de necessita te nẽ q̃ȝ maxie lapse ē somnº ad ꝯseruationeꝫ indiuidui:nõ ita coitº.ſṫ.n. deo faciēte i mun do multe virgies ꝛ eunuchi q se castrauerũt ꝑꝑ regnũ dei:mũdi coꝛde:mundi oꝛe:mundi opibº:nil coitº expien^a sentiētes:ſȝ dño ꝯcre/ mati i holocaustũ odoꝛiſ suauissimi:ꝛ vt sacri ficiũ vespꝛtinũ sanioꝛes ꝛ ꝓmptioꝛes oi bono spũali quã vacãtes carnalibº.nec dcm̃ boetij accipi dꝫ vt theologi: sed vt medici aut puri phi:oculũ nõ hñtis ad sup^a. vñ ꝛ gdã dixeṙt boe.istũ li.nõ fecisse ꝛ foꝛte ꝑꝑ fedã mãꝫ doc. sub.nõ voluit replicare. ¶ Scda ps ꝯclõnis dicit.ꝙ possibile ē ista bona ẜm actuꝫ nõ esse in mrionio de bono ꝓlis.pꝫ:qꝛ multe sṫ vxo/ rate sterlles q̃ nõ ꝯcipiũt.de bono ēt fidei pꝫ qꝛ multe frãgunt fidē multis ꝛ eꝯ.de bono sa cri ēt vꝫ ꝙ mrioniũ nisi sit ꝯsummatuꝫ nõ hꝫ

indissolubilitatē.ē.n.dissolubile ꝑ religionis igressuꝫ sic pꝫ ex̃ de ꝯuer.ꝯiu.c.veꝝ ꝛ.c.ex pu blico.De bono sacri seu mrimonij indissolu bilitate postq̃ȝ ꝯctũ ē ꝑ v̓ba de pñti. Dicit fr̃ alexã.ꝺ hal'.sup̃ mgr̃m in glo.i pñti ꝺ. ꝛ ē p^a solutio ꝙ indissolubilitas mãet vsqꝫ ad moꝛ/ tē.si ãt vt dicit apl's.i.coꝛ.vij.moꝛtuº ē vir so luta ē mulier a lege viri. Dicit ãt ꝙ h̄ nõ tñ ē veꝝ ꝺ moꝛte carnali ſȝ ꝺ moꝛte ciuili: qꝛ iste actº ñ cõpetit nisi viuēti vita ciuili. ꝓfitēs ãt vitã religiosã moꝛiẗ ciuilitati.ꝯ h̄ si mrioniuꝫ eēt ꝯsumatũ eēt oino idissolubile vsqꝫ ad mõ tē nãlē:ita ꝙ si ꝯiuges pari voto ꝯtinerēt nõ dissolueret mrioniũ ēt ꝛ igressũ religiõis. vñ h̄ ñ ex ope carnis:qꝛ ñ ē nouº ꝯctº.iõ alibi ire oꝫ.Jõ 2ª rñsio ē eiusꝺ ibidē hērici ēt ꝺ gãda uo q̃lib.v.xxxix.Qꝺ ꝑ igressuꝫ religiõis ñ sol uiẗ vinculũ ꝯiugale. ꝛ si dicaẗ ꝙ spõsa manēs i seculo ꝑt alteri nubẽ dicũt ñ eē iconueniens vnã eē vxoꝛē pl'ium.ita ꝙ vniº spũal'r alteriº spũal'r ꝛ carnal'r.ſȝ tũc eadē rõe possꝫ eē ꝯiux cētũ aut milleviroꝝ spũal'r si rl'i^em pº ꝯctũ itro irēt:nec eēt limes ꝯmutatie iusti^e i isto ꝯctu. Jõ 3º rñdet doc.nr̃ ꝙ mrioniũ ē idissolub^e ni si dispēsa^e supioꝛis q mãdauit idissolubilitatē ꝯctº.voluit ãt relaxaẗ idissolubilitatē ꝑꝑ ma iº bonũ.s.relatiõis ꝛ eccia tp̃s limitauit ne sit excusatio i pctis:eccia ãt tota ñ fuissꝫ cã dispē sare nisi ꝓus dñs dispēsasset. ſȝ vbi dispēsauit dicēꝺ ꝙ a d nuptias:ꝺ nuptijs vocãs io.euã. Jo.ij.q̃ exēplo vsi sṫ scti pꝛēs theonas alexiº: machariº.Ex his pꝫ q̃ ꝯhēs ꝯ aliqꝺ hoꝝ bo noꝝ ꝯiugiũ ñ ꝯhit vtpote ꝯ p^m.ꝯho tecũ do/ nec occurrat mihi magis placēs.ꝯ scꝺꝫ. acci pio te i meã vt ñ tenear tibi reddẽ ꝺbitũ affir matiue aut negatie ꝯ 3^m.accipio te si ꝓcures vene^a sterilitaẗ.talia.n.sṫ ꝯ nãm hº ꝯctº. ¶ 2^a ꝯº Marie ꝛ ioseph sctissimũ mrioniũ triplici ꝯiugij bono extitit oꝛnatũ.hãc põit aug.i lr̃a Et si dicaẗ ꝙ Joseph ꝓlē nõ hũit ex Maria. Tũ 2º de bono fidei: qꝛ vnº alteri ꝺbitũ ñ red didit.Tũ de bono sacri:qꝺ illud ꝯiugiũ ñ sig batvnionē xp̃i ꝛ eccie:q̃ copula cãnali designaẗ ¶ Ad ꝑmũ dico ꝙ sic fuit dcm̃ i ꝑcedēti dist. ioseph coꝛpº btē Marie accepit in dñiuꝫ.iõ xp̃s erat ꝓles ioseph:quã tenebaẗ educare:qꝛ nata in fundo eiº:sic fructº illiº ē cuiº ē arboꝛ. ꝛ iõ Joseph ñ solũ fuit nutriciº: ſȝ ēt aliquid mõ pater:non ꝑ gñationē:ſȝ tãq̃ ꝓles habi/ ta fuit de coꝛpe virginis qꝺ erat suuꝫ.eo mo/ do quo expositũ ē sup̃.Ex quo.n. coꝛpº Ma rie erat suus fundus: ꝛ in hoc fundo natus ē xp̃s.pꝫ ꝙ aliq̃liter xp̃s erat suº. ¶ Ad scꝺꝫ di cēdũ ꝙ bonũ fidei inter eos hitũ ē dñi vterqꝫ

alienū non cognouit. ¶ Ad 3m q̄ bonū sacr̄ꝭ
iter eos viguit dū i vnitate aiox ⁊ mutuo cor
pox dñio in mūdo isto vixerūt. Sꝫ magnum
surgit dubiū: siqs pōt ꝯhere cū voto v̄gitatis
vt dicēdo. ecce accipio te sic q̄ ego ꝓpono ⁊
voueo tecū v̄gitatē seruare: hoc moueo. nam
qs dicere posset sic Mariā cū Joseph cōtra
xisse. ⁊ isto modo eēt facile vidē quō in actuꝫ
carnalē nō ꝯsentijt: ⁊ verū mr̄imoīm ꝯxit. Dic̄
fr̄ Hugo de nouo castro. q. ij. p̄ntis dist. q̄ sic
qꝺ ⁊ ꝓbat tripl̄r. Prio pōt fieri mr̄imonio
ꝯcto: vt pꝫ p ingressum religiōis. ergo in ꝯhē
do: qꝛ dissilitudo nō appet. Secundo sic. vo-
tū honestū qꝺ pōt stare cū mr̄imonio pōt fie-
ri in ꝯctu mr̄imonij. hmōi est votū v̄ginitatis
igit̄. Tertio qꝛ posset qs accipe vxorē sub tali
pacto q̄ intraret religionē: ergo ⁊c̄. vn̄ ex me
ra volūtate aut dina volūtate pōt cū voto v̄-
ginitatis fieri mr̄imoniū. de mera volūtate in
quit. pꝫ de btā Cecilia que cū Valeriano cuꝫ
voto v̄ginitatis ꝯxit. de scꝺo de btā Maria q̄
hoc nō dina volūtate cum Joseph nupsit. Et
pōt fieri q̄ Maria vocal̄r votū virginitatis
Joseph exp̄ssit: sed nō Cecilia Valeriano: iō
dicit mera volūtate. Sꝫ tūc gūis guerra sur-
git inter doc. deuo. ⁊ doc. sub. ex vna. ⁊ Hug.
ex alia. duo doc. ꝯ vnū bachaīm. sꝫ ne sit guer-
ra mortalis dicat̄ pro ꝯcordātia q̄ duo doc. sᷓ
locuti de mr̄imonio. vt' de p̄nti ꝯhit̄: ⁊ hoc° si
diceret qs accipio te vt tū me nō cognoscas.
negādo copulā carnalē iplicite ⁊ explicite cō
tra subāꝫ ageret mr̄imonij. vt nūc currit. Hu
go v̄o de pō dei intellexit. si. n. Cecilia si Ma
ria hoc fecerūt: spāli fecert̄ ꝯcilio dei. ⁊ iō sin-
gularissime in harū duarū matutinis canitur
ie ps. Fūdamēta ei⁹ i mō. sā. de hoc dis. xxviij.
⁊. xxx. vt optuit dictum est. Si qs v̄o dicat q̄
vterqꝫ de facto loquit̄ cōcordet q potit. ¶ 3a
ꝯ°. in mr̄imonio in quo hec tria fulgent bona
delecta° aliquādo venialis. aliquādo morta
lis: aliqn̄ neutra: ꝓbat̄ breuiter seu ostendit̄:
q. n. accedit ad vxorē p̄ncipal̄r pp ꝓlē ad cul
tū dei, dato q̄ delectationē hēat ꝯn̄tē nō pec
cat sed meret̄: q scꝺo pp delectationē p̄ncipa
liter ex ꝯn̄ti pp ꝓlē admin⁹ ipeccat venial̄r. q
3° pp delectationē ex toto. de isto dubiū ē. me
li⁹ tn̄ ē dicē q̄ nō sp peccat mortal̄r pp turriꝫ
ꝯiugij: ⁊ bonū ei⁹ p̄seruans. iste ꝯnari⁹ multos
euadit laqueos difficiles. hūc ꝯnariū multuꝫ
bn̄ distinctū repit q q̄rit i fr̄e Hugōe. q. iij. p̄n
tis di. ⁊ tn̄ de 2° ar. ¶ Quātū ad 3m arti. sunt
tres difficultates. ¶ Pria q̄ sunt dignissima
cōiugia iter reliq̄. Dico tria. Primū ꝯiugiuꝫ
extat triū subāx in xp̄o in vnitate suppositi ⁊

ꝑsone: qꝺ hac die scissima cōpletū ē dū Ma-
ria gabrieli rn̄dit. fiat mihi s̄m v̄bū tuū. Se-
cūdū ꝯiugiū fuit btē marie cū deo p̄re. nā eū-
dē hn̄t filiū cū deo filio vt eius eēt spōsa. scꝺo
ei⁹ mr̄. 3° ei⁹ filia. Quis vnq̄ꝫ talia vidit qs au
diuit vt filij sit mr̄ filia. Ter° cū spūscō: qm̄ de
scō ꝯcepit spū: vt fidei hꝫ articulus. vna muli-
er: vna vxor: vna spōsa: sic trib⁹ nupsit ꝑsonis
dinis. Tertiū ꝯiugiū est ioseph ⁊ Marie qꝺ
v̄gineo more hincinde celebratū ē: i quo tria
sunt: ioseph: Maria ⁊ puulus iesus: hoc ma
gnū ꝯiugiū. scꝺm mai⁹. p̄mū maximuꝫ. ¶ 2a
difficultas. Si mr̄imoniū iter Joseph ⁊ Ma
riā fuit sacr̄m. Dicit fr̄ Frāc. de maro. vltima
difficultate p̄ntis dist. q̄ nō: qꝛ nōdū institutū
erat p xp̄m q imediate instituit oīa sacr̄a: nisi
forte ex p̄uilegio. ¶ Tertia diffi. Jn quo mr̄i
monio est maior delectatio: aut carnali aut v̄
gineo. dico q̄ modica ē de cōparatio. Jn mr̄i
monio. n. quo hitat v̄ginitas: iā celi degustā-
tur delicie q̄rū gutta totū absorbet occeanuꝫ
⁊ guttā nō degustāt v̄gines sed torrentē. De
torrēte inqt voluptatis tue potabis eos. ⁊ nō
solū de torrēte: sed de fonte q est vita q̄ ē xp̄s.
Vn̄ subdit̄: qm̄ apud te est fons vite. Et sic pꝫ
ad. q. q̄ vꝫ venerandꝫ Marie ⁊ Joseph mr̄i-
moniū trib⁹ mr̄imonij bonis fuit insignitum.
Tūc ad arga. ¶ Ad p̄mū pꝫ ex qōe quō ē cō-
stru° intrāsitiua nō trāsitiua: ⁊ q̄l̄r bonū fidei
dꝫ eē in sacr̄o mr̄imonij: dato q̄ non semp sit
actu: ⁊ q̄l̄r bonū ꝓlis. i. si eueīat educet̄. ¶ Ad
scꝺm pꝫ ex supiorib⁹ q̄l̄r ad cōplemētū mr̄i-
monij tres admin⁹ reqrunt̄ respect⁹ aut rlo-
nes: q̄rū due sunt idissolubilitas viri ad femi-
nā: ⁊ femine ad virū. ideo argm non ꝯcludit.
¶ Ad 3m pꝫ q̄ hec tria bona nō sunt excusan
da nisi vbi est defect⁹: sic nūc. Jn statu aūt in
nocētie solū fuissent i ornatu: sic i mr̄imonio
ioseph ⁊ Marie. Reliq̄ patēt ex scꝺa ꝯclōne
Ex ista aūt dist. sicut de p̄cedentib⁹ tres ꝯclo-
nes ⁊c̄. ¶ Pria ꝯ°. Sūt bona tria in mr̄imo
nio p que cōiugia sunt solēnia. ¶ Dicit ꝯclo
q̄ sunt tria bona mr̄imonij decoran a mr̄imo
niū. Et ponit̄ a p̄n° di. vsqꝫ ad. c. illꝺ. Qui v̄o
venea sterilitatis ⁊c̄. ¶ Scꝺa ꝯ°. Nō sūt con
iuges qui sterilicāt censent̄ truces qui ventre
tricāt. Dicit cōclo q̄ illi qui ꝓcurāt venena
sterilitatis nō cōtrahūt cōiugiū: ⁊ illi q interi
mūt puerum iā viuentē in vtero matris: cen-
seri habēt homicide. Et ponit̄ ab illo. c. Qui
v̄o venena ⁊c̄. vsqꝫ ad illud. ca. Cum igit̄ hec
tria bona ⁊c̄. ¶ Tertia cōclo. Modo vario
hec bona tria sunt in coniugio excusanda.
Dicit cōclusio q̄ hec tria bona diuersimode

excuſant in diuerſis cõiugijs. Et ponit ab illo
c. Cũ igitur hec tria bona ⁊c. vſq₃ ad finẽ diſ.
Ciendũ eſt etiã ꝙ in alijs oib⁹ vir pre/
ſit ⁊c. ¶ Hic incipiũt. xxxij. di. tres do
ctores ſolẽnes. doc. deuot⁹. ſ. fr Jo. bo/
nauẽ. doctor cõis. ſ. ſcũs Thomas de aqno: ⁊
doctor copio⁹. ſ. fr Rich. de media villa. Do
ctor aũt ſubti. ſ. fr Joã. de dinis: ⁊ cõmentator
ei⁹ doctor egregi⁹. ſ. fr Lãdulphus. ⁊ fr Fran
ciſcus de maro. doctor illuminat⁹ incipiũt in
ſequẽti. c. ibi. ſ. ꝙ vero ſine ꝯſenſu vxoris vir cõ/
tinere nõ valeat ⁊c. Que hax ptiũ meli⁹ diſt.
incipiat ternari⁹ hic: aut ternari⁹ ille arbitrio
iudicãtis derelinq̊ cito vitatẽ ꝯcipiet ſi iſtud
c. pcedẽti ca° ⁊ ſeqnti cõparet ex regula aug.
in lib. lxxxiij. qõnũ. quã ⁊ doc. ſubti. ponit lib.
p°. q. ij. ꝓlogi. Solet circũſtãtia illumiare ſen
tẽtiã. Quicqd ſit ⁊ vbicũq₃ hec diſ. icipiat h₃
ſic cõtinuari ad pcedẽtes. Nã poſtq₃ i pcedẽ
ti di. a magro oñſu₃ eſt bona mrimonij eẽ in
nũero ternario: ⁊ de ipſis egit coiter. Nũc in
pñti di. de bono fidei in quocũq₃ ꝯiugio agit
ſpalr. Et in tres ptes diuidit. In pria agit de
neceſſitate d̃bitũ reddẽdi. In ſcda agit de tẽ
pore illud debitũ exigẽdi. In 3ª agit de tẽpo
re nuptias celebrandi. Prima in princ°. Se
cũda ibi. Et l₃ debitũ ⁊c. Tertia ibi. Nec ſolũ
in opere carnali ⁊c. Hec eſt diuiſio ⁊c.

Trũ oi loco ⁊ tpe vir vxori petẽti debi
tũ reddẽ teneat. Et ar tiplr. ¶ Prio
ꝙ nullo° tenet. nullus obligat ſimplr
ad pctm̃ mortale. ergo vir mulieri debitũ nõ
tenet reddẽ. Añs eſt manifeſtũ. ſed ꝓbat ꝯña.
q₂ reddẽ illud debitũ eſt pctm̃ mortale. tũ p/
mo q₂ priuat ſe maxio bono. ſ. actu rõnis: qd
eſt mai⁹ bonũ q̃ act⁹ vtut: agẽs ãt ꝯtrũ actui
vtutis vel actũ incõmodũ peccat mortalr. tũ
ſecũdo q₂ ſi nõ eſſet ꝯct⁹ mrimonij eſſet talis
act⁹ pctm̃ mortale: ſed nullus põt ſeipm licen
tiare: nec p ꝯñs ex actu ſuo ꝓprio aliqd lice/
bit qd pri⁹ nõ licuit. tũ 3° q₂ ita inebriari poſſ₃
eſſe licitũ: qd nõ eſt verũ. ¶ Scdo ar ſic. Con
trahẽs poſt ꝯctũ põt religionẽ intrare: ergo
nõ ſemp tenet debitũ vxori reddere. Añs p₃
ex de ꝯuer. cõiu. verum. ⁊ c. ex publico. Pro
bat ꝯña. qm̃ tũc ratum eſt teſtimoniũ: q₂ ꝯctũ
p vba de pñti. Et ſi dicat mortuus eſt ciuilit:
non eſt mortuus ciuilr añ ꝓfeſſionẽ. ⁊ tũ tunc
nõ tenet. ¶ Tertio nõ tenet vir oi loco ⁊ tpe
debitũ reddere vxori: ergo ⁊c. P₃ añs de tẽ
pore ſacro: tũc. n. eſſet indiſpoſit⁹ ad comedẽ/
dũ carnes agni: ſicut habetur in lra. De loco
etiam videt: q₂ maius malum accideret q̃ vi
tet. accideret eni₃ interdictũ loci quod eſt ma

lũ cõmune quantũ ad multiplicationẽ ⁊ ma
lũ q̊dãmõ irreuerẽtie in deũ cui⁹ locus impe
dit in actu illo cõmiſſo. p₃ tũ ꝯña. q₂ null⁹ effi
cit ydoneus ad euchariſtiã ꝓpt actũ ad quẽ
de neceſſitate obligat: nec ex tali actu maius
malũ ſequit. ¶ In o^m p^e ad cor. vij. diffuſe.
Nolite fraudare inuicẽ niſi forte ex conſenſu
vt vacetis orationi. In iſta. q. ad ars piſor. ⁊c.
¶ Quo ad p^m ar^m teri ſr. Reddi°. Petitio.
Debitũ. Prim⁹ termin⁹ eſt redditio. vñ red/
ditio ẽ tributio rei debite pus. qd. n. ꝓpe red
dit prius debebat. iõ a re ⁊ do das deſcendit.
redditio nõ vt do cõcedo ſigt ſed tribuo: ſigt
n. do das tria. ſigt. n. ꝯcedo. ſigt ꝯtribuo: ſigt
tertio dico. vñ de hoc ſunt metra. Dico cõtri
buo cõcedo voce ſub vna. Hic aũt do. hoc v/
bũ do das hec tria ſigt. das pro ꝯtribuere ac/
cipit. erat. n. illa pus res illius cui reddit quo
ad dñiũ: mõ ex redditiõe eſt ei⁹. ſcdo q̊ ad vſũ
vt tertio ei⁹ ſit quo ad fructũ: ⁊ interponit. d.
cã euphonie. d₃. n. ſcribi cũ duplici. d. vbi ſecũ
do eſt notãdũ ꝙ iſta tria differũt: reitio. redi/
tio. redditio. in primo nõ eſt. d. in ſcdo. d. ſim
plex. in tertio. d. dupla. nec ſolũ differũt in lit
teris ſed ſigtis: qd. n. reicit: ⁊ ſuũ potuit eſſe. i.
reiciẽtis: ⁊ nõ ſuũ: ⁊ venit reietio a re qd ẽ ſur
ſum: ⁊ iacio facit in ſupino iactũ: ⁊ format re/
iectio a mutata i e: qd. n. iacit ſemel eſt. vnde
hec tria differũt. iactio: reiectio. ꝓiectio. q₂ ia
ctio ſolũ vnũ actũ dicit: ſed idifferẽter: aut a ꝓ
pe aut a lõge. ꝓiectio vero ẽt illũ dic actũ ſ₃ ad
lõge: qd. n. ꝓijcit ad lõge ẽ. reiectio eũdẽ dic
actũ ſ₃ repetitũ: ⁊ his trib⁹ cõe ẽ eiectio vt p₃.
Reditio vero cũ vna. d. reuerſionẽ ſigt ad lo/
cũ. vñ qs egreſſus eſt: ⁊ cõponit de re ⁊ eo is:
aut io is. d. interpoſita. d quo dr Luce. viij. de
demoniaco curato. Dic illi ieſus redi i domũ
tuã: ⁊ narra q̃ta tibi fecit de⁹. Et nõndũ ꝙ h
tria dñt. exit⁹: redit⁹: introit⁹. ſeu exitio: redi
tio: itroitio. exit⁹. n. eſt dum qs a loco in quo
eſt recedit: aut videt recedẽ. de q̊ ipe dñs Jo.
xvi. dic. c. Exiui a pre ⁊ veni in mũdũ. iterũ re
linq̊ mũdũ ⁊ vado ad prẽ₃. nõ ꝙ prem vnq₃
dimiſerit q eq̃lis ẽ pri p oia terrena viſitans ⁊
cele^a nõ amittẽs: ſed ſemetipm exinaniuit pa
tri fact⁹ obediẽs vſq₃ ad mortẽ. vt in hac dñi/
ca de paſſiõe eccia demõſtrare icepit intim vt
de⁹ eẽt ⁊ de⁹ nõ apperet: ſed leproſus. Redi⁹
vero ẽ vt dictũ ẽ: de quo Luc. viij. dr. Factũ eſt
cũ rediſſet ieſus excepit illũ turba: introit⁹ vero
exitui: ꝓprie opponit. exit⁹. n. ab ex ⁊ eo is cõ
ponit. introit⁹ ab intro ⁊ eo is venit. de quo
Joh. xviij. dr. hec cũ dixiſſet ieſus egreſſus eſt
cũ diſcipulis ſuis trãs torrẽtẽ cedron: vbi erat

ortꝰ in quē ītroiuit ipſe ⁊ diſcipl'i eiꝰ. Redditꝰ
v̓o cū duplici. d. ē idē qd̓ dictū eſt. ⁊ ē triplex
redditio. redditio actio ī agēte redditio paᵒ ī
reddita re. vñ ouidiꝰ in epl'is. a iuuene ⁊ cupi
do credaꝛ reddita v̓go. ẗtio redditio accipiꝛ
ꝓ reddita. ⁊ ſic ſumiꝛ in ꝓpoſito. iuxta qd̓ in
mat. xviij. ſcribiꝛ cap. q̄ſi mulier dr̄et marito.
redde qd̓ d̓bes. ⁊ maritꝰ vxori rñderet. paciaꝫ
habe ī me ⁊ oīa reddā tibi. ¶ Scd̓s terminꝰ
eſt petitio ⁊ deſcēdit ab iſto v̓bo peto tis. qd̓
in ſupio facit petitū: vñ formaꝛ petitio. vñ no
tandū ꝙ hec tria q̄ ponit paulꝰ ad philip. iiij.
or̄o: obſec̄tio: petiᵒ: iux̄ tp̄a p̄ñt differꝛ vt or̄o
reſpectu p̄teriti ſit tp̄is: q eni p̄terita dei bñfi
cia recogitat ipe orat: ſic̄ pꝫ ī or̄one v̓gis da/
niel'. q̄ p̄oīꝛ daniel'. ix. c. que icipit. ⁊ oraui dñꝫ
meū ⁊c̄. Obſecro reſpectu p̄ñtis tp̄is qd̓ agē
multū eſt nec̄ariuꝫ: iō p ſacra rogaꝛ iuxta vo/
cabulū. q. ob ſacra rogatio. ſicut hoc tp̄e fit ī
letanijs: ⁊ iūgiꝛ or̄o: vt ſctē petre ⁊c̄. ora ꝓ no
bis. vt recordatio p̄teriti excitet: ad donādūꝫ
de p̄ñti. Petitio vero ſp̄ eſt de futuro niſi ex/
tēdēdo nomē or̄onis ⁊ petitiōis ad oē tp̄s: ſi
cut ſūt ſeptē petitōes in or̄one dñica. de quo
⁊ dicit ſara filia raguel' ad dñm thoᵉ. iiij. peto
dñe vt de vīculo īproperij huiꝰ abſoluas. aut
certe de ſup̄ terrā eripias me. hec tria or̄onē:
obſecrationē: petitōeꝫ: dū ad deū dirigunꝛ: vt
ī loco p̄fato dicit paulꝰ. cōicari dꝫ gr̄aꝝ actio
tūc eni veraciꝰ īpetramꝰ dū nō īgrati ꝯſiſtimꝰ
in ꝓpoſito aūt nr̄o petitio ꝓ futuro poniꝛ: qd̓
eni reddiꝛ nō petiꝛ: ſed qd̓ nō reddiꝛ vt redda
tur petiꝛ. ¶ Tertius terminꝰ eſt debitū: q̄ſi de
alio habitū. Quid eni habes qd̓ nō accepiſti
Inde ſm̄ richar. in lib. d̓ trini. In diuīs amor
dei tripl'r īpenſus: repēſus: ſeu debitꝰ: ex vtro
qꝫ p̄mixtus. amor īpenſus in p̄r̄e qui dat ⁊ nō
accipit. amor repenſus aut debitus in ſctō ſpū
qui accipit ⁊ nihil dat in diuīs. amor ex vtro/
qꝫ p̄mixtꝰ in filio qui accipit a p̄r̄e: ideo debi/
tus: ⁊ dat ſpūiſctō: iō īpenſus. ⁊ hocᵒ capiꝛ de
bitū: vt eſt ab alio ſolū: nō vt dic̄ dependētiaꝫ
q̄ nulla eſt in diuīs. Eſt āt triplex debitū. de/
bitū ꝓmiſſiōis. debitū cōgruitatis. debitū ne/
ceſſitatis. debito ꝓmiſſiōis. aliqñ dr̄ deus de/
bitor nr̄. malachie 3ᵒ. Probate me dicit dñs
ſi nō ap̄uero vobis catarathas celi: ⁊ effude/
ro vob̄ bñdictionē ⁊c̄. De debito ꝯgruitatis
loqꝛ dñs diſcipulis ſuis. luce. xvij. Cū feceritꝭ
oīa q̄ p̄cepta ſūt vobis: dicite ſerui inutiles ſu
muſ qd̓ debuimꝰ facē fecimꝰ. q. d. vt eētis in p̄
fecto cōgruitatꝭ debito debebatis: ⁊ cōſil'ia fa
cere. Debito neceſſitatis itelligiꝛ in q̄ōe vtrū
ſcꝫ vir de nec̄itate ſalutꝭ obligeꝛ ad reddēduꝫ
debitū vxori dū petiꝛ. Et tm̄ de primo articl'o.
¶ Quātū ad ſecūdū articulū ſūt tres ꝯcl'ōes
Pria ꝯō ē de iſto debito p̄ ꝯp̄atiōeꝫ ad votū
ꝯtinētie. Scd̓a p̄ cōp̄atione ad fornicationeꝫ
ſup̄uenietē. Tertia p̄ cōp̄atōeꝫ ad tp̄s ſolutio
nis illiꝰ d̓biti. ¶ Pria ꝯō ē. Poſt carnalē co
pulā licꝫ an liceat neqꝫ vir ſine vxoris ꝯſenſu
ꝯtinētie votū emittē. Pria p̄s dic̄ ꝙ vir poſt
carnalē copulā neqꝫ ſine ꝯſenſu vxoris voue/
re ꝯtinētiā. ꝓbaꝛ. tū p̄rio q̄ ꝯſumato mr̄imoꝰ
nō hꝫ vir p̄tātē ſui corp̄is: ſed vxor. Tuꝫ ſcd̓o
q̄ nō p̄ōt ſuā vxorē cogē ad ꝯtinētiā qd̓ face/
ret iſto mō. Tū tertio q̄ ſicut ſeruꝰ neqꝫ inui/
to dño religionē ītrare: ſic nec vir cōtinē ren
tēte imo nō ꝯſentiēte mll'iere: cū d̓derit corpꝰ
ſuū in mulieris ſeruitiū mō expoſito. xxvi. di.
vñ aug. ⁊ hr̄ in lr̄a nō mō nō hortamur ſed ēt
qd̓ vouiſti ꝓhibemꝰ īplere. ſi forte cōiunx tua
hoc tecū ſuſcip̄e aī vel carnis īfirmitate recu/
ſat. Dico tñ ꝙ bene p̄ōt vouere poſt peractā
copulā carnalē ſine ꝯſenſu mulieris: nō plus
petē debitū: ⁊ ſi voueat id teneꝛ adimplē nec
dꝫ in onus mulieris iudicari: ſed potiꝰ ī leua
mine vt plus nō ſit obligata ad reddē: ſꝫ vo/
uere neqꝫ ſine ꝯſenſu vxoris: nō reddere. Et ſi
dicaꝛ tū p̄rio ꝙ p̄ōt inuita mulie crucē accip̄e
in terre ſancte ſubſidiū. tū ſcd̓o ſine vxoris cō
ſenſu corpꝰ ſuū offerre ad martiriū. tū ẗtio q̄
quātūcūqꝫ q̄s iuret ſe ꝯſilia xp̄i īpleturuꝫ: nō
tenet iuramētuꝫ ergo p̄iformiꝛ ī mr̄imoᵒ erit
ſemp̄ liber cōtinē. ¶ Ad p̄mū dicēdū ꝙ nō ē
ſil'e q̄ mulier p̄ōt eū ſequi. tū q̄ eccl'ie neceſſi
tas. tū q̄ nō ē ad ſemp̄ ſed ad tēpus quoꝝ tri
um oppoſita ſūt in nr̄o ꝓpoſito. ¶ Ad ſcd̓m
nō eſt ſil'e. qa ip̄o mortuo pro xp̄o p̄ōt mulier
cui poſt voluerit nubē in dño. ¶ Ad 3ᵐ dicē
dū ꝙ totū ē verū ſi nō eēt in p̄iudiciū alteriꝰ
qd̓ hic nō eſt. Aut cōtineat nō petēdo ſꝫ red/
dendo ⁊ nō minꝰ erit meritū qꝫ ſi oīno ꝯtine
ret. vñ aug. dicit. ⁊ hr̄ in lr̄a ꝓ ſatiſfactiōe vel
ſanctificatiōe perfecta deꝰ tibi reputabit ſi nō
qd̓ tibi debeꝛ exigis: ſꝫ reddis qd̓ debes vxo/
ri. nec dꝫ dici mulier īpedire viri ſui bonū ꝓ/
poᵐ: q̄ hoc eēt in ſui preiudiciū. Sꝫ teneꝛ ne
vir poſt carnalē copulā ſemp̄ debitū reddere
ſi petatur. Dicit frater hugo de nouo caſtro
de p̄ñti ꝙ ſūt tres binarij in quibus nō tene/
tur vir vxori reddere debitum ſi petaꝛ preter
cauſaꝫ fornicatiōis de qua in ſecūda ꝯcl'one.
Eſt enim preceptū affirmatiuū iō ſm̄ qd̓ dicit
doc ſubti. in p̄ñti di. q. vnica. obligat ſemper
ſed nō ad ſemp̄: nec pro ſemp̄: vnū ponit. duo
negat: reliqui dicūt ī binario obligat ad ſem/
per: ſed nō pro ſemp̄. ſed ternarius meliꝰ di/

ſtinguit. Prim⁹ caſus eſt: ſi vir de licētia vxo
risītrauit religionē: ꝛ ibi eſt profeſſus: tūc nō
tenet reddē ſed vt hoc ſit validū: vt hui⁹ diſt.
arti. ſcdo. q. ij. opione ſecunda. dicit frater ri/
char. tria regruntr. primū ꝙ iſta licētia det au
ctoritate dioceſani epiſcopi. ſecūdū ꝙ mulier
monaſteriū intrauerit: aut votū ꝯtinētie emi/
ſerit: in ſeculo remanēs tertiū ꝙ talis ſit muli
er ꝙ de ea nō poſſit ꝓbabiliter in ſeculo oriri
ſuſpicio: alioqn ſi mulier virū repeteret: etiaꝫ
ſi eēt ꝓfeſſus ſibi redderet. extra de cōuer. cō
iugato. cap°. Preterea. Utruꝫ laicus vxora
tus q de licētia ꝛ ꝑmiſſione vxoris monaſteri
um ingreſſus ꝓfeſſionē fecit: vxore in ſeculari
habitu remanēte: nec intrante ad religioneꝫ
aut ꝑpetuā ꝯtinētiā vouēte. Dicimus ꝙ niſi
vxor ad religionē trāſierit aut ꝑpetuo ſeruare
caſtitatē ꝓmiſerit: vir pōt ꝛ dꝫ de monaſterio
reuocari. Et ſi dicat ꝙ dꝫ itelligi viro ſolū ad
tꝑs licētiato ꝯ planū lr̄e eſt ingreſſus ꝓfeſſio
nē fecerit. ideo bn̄ dicit doc. ſub. hic in regula
fratrū minoꝝ cautū eſt. Si q voluerint vitaꝫ
iſtā accipe: ꝛ vxores nō habēt vel ſi hn̄t ꝛ iaꝫ
monaſteriū itrauerint vxores: vel licentiā eis
dederit auctate dioceſani epi voto ꝯtinētie iā
emiſſo: ꝛ illi⁹ ſint etatis vxores ꝙ nō poſſit de
eis oriri ſuſpicio. dicāt illis verbū ſcti euāge/
lij ꝛc̄. Et ſi dicat ꝙ iā ꝓfeſſus reuocat⁹ pecca
ret mortalit. Dicenduꝫ nō petat ſed reddat:
ex quo ꝯſtat ſibi ꝑ ecciaꝫ ꝙ hoc facere nō po
tuit. Ex quo pꝫ illud. xxxiij. q. v. Qui vxorem
robur nō hꝫ: in q̄ dr̄. Qui vxorē ſuā velare ꝑ
miſerit aliā nō accipiat: ſed ſimilit̄ ꝯuertat. ni
ſi dicat ꝙ ꝑcedēs textus de ꝯuerſiōe cōiuga/
toꝝ: fact⁹ ē in fauorē mulieꝝ pp debilitatē ſe/
xus. Secūdus caſus eſt ſi iſta redditio verge
ret in detrimentū magnū ſui ꝓprij corporis: q2
vnuſqſq3 plus tenet ad bonū ꝓpriū q̄ȝ ad alie
nū. ſuppoſito ꝙ vtrūq3 ſit corpale: vel ſit eiuſ/
dē rōnis. ecce prim⁹ binari⁹. Terti⁹ caſus in q̄
eminet piculū aborſus. Quart⁹ ſi petit i loco
ſacro: ꝛ eſt itelligendū caſus iſte: niſi diu i lo
co ſacro maneāt ꝛ vult fr̄ richar. arti. 3. q. i. ec
ce ſecūd⁹ binari⁹. Quint⁹ caſus eſt tꝑe men/
ſtruoꝝ. tūc eni ſi ꝯcipit ꝓles de cōi fit leproſa
aut deformis. magis aūt tenet vitare tm̄ ma/
lū ꝓlis: q̄ȝ reddē qd̄ petit: vn̄ i lege moyſi cau
tū ē: ꝙ accedēs ad mēſtruatā mulierē moria
tur que pena pro ſolo mortali iponebat. Et ſi
dicat. tū primo q2 lepra nō ipedit. ex̄ de cōiu/
gio leproſoꝝ. c. p°. ex qua tū ꝓles leproſa na
ſcit: ꝛ eſt ꝯ ꝓpriā incolumitatē. Tū ſcdo q2 lꝫ
talis reddi° fit ꝯ bonū ꝓlis nō tū ꝯtra eē pro
lis. Tum 3° q2 talis reddi° eſt de iure nature

¶ Ad primū dico ꝙ nō eſt ſic: lepra eni eſt ꝑ
petua: iō meli⁹ eſt ſic hr̄e ꝓlē q̄ȝ carere oīno:
nec eſt ita ꝯtra ꝓpriā icolumitatē: vt cohabi/
tatio: aut ſi ſit ad talē ſe obligauit. vn̄ in aliq̄/
bus locis in facie eccie hoc eis exponit. Jn ꝓ
poſita aūt pt̄ differri ſi eſt paſſio trāſiēs que ē
ſemel in mēſe a q̄ dr̄ mēſtruū. ſi vero eēt cōti
nua vt alique mulieres ſūt ſanguiflue: ſic̄ de
proſa iudicet. ¶ Ad ſcdm̄ dicenduꝫ ꝙ eſt cō/
tra bonū prolis: ꝛ ꝯtra eē ꝓlis: q2 vt cōiter ca
rent bono itellectu. ¶ Ad 3m ꝙ ſic reddē eſt
ꝯ dictamē nāe. Sext⁹ caſus eſt de mulie͂ poſt
ꝑtū ante purificationē: ſi aūt eēt purificata a
reſiduis vilitatib⁹ poſſet reddē ante tꝑs puri
ficatōis: tū cōgruit ꝙ abſtineat. en terti⁹ bina
rius. ¶ Secūda ps ꝯclōnis ē ꝙ ē licitū an̄ cō
ſumatū matrimoniū vni pti vouē ſine alia de
hoc ꝑcedēti. xxxi. di. habitū ē. iō q̄ ad hāc ptē
ſolū noto ꝙ dicit doc. deuo. pn̄tis. di. arti. p°
q. ij. ꝙ pſona in illud ſtatu eſt in quodā me°:
q2 nec eſt oīo libera q2 mūdus eā trahit nec
oīno obligata: q2 pōt mūdū deſerē ꝛ ipi mori
religionē ingrediēs qd̄ extat meli⁹. ¶ Scda
ꝯclo. Fornicatiōe accedēte inocēs ad reddē/
dū nō tenet. iſta ꝯclo cū ſequētib⁹ cōputādo
efficit q̄ttuor t̄narios ꝓpōnū egregios. Qua
rū ꝓpōnū prima ē ꝯclo: ꝛ ponit. xxxij. q. vi. ꝑ
totū. ſcda ꝓpō magis puniēdi ſūt viri ꝓ adul
terio q̄ȝ vxores eo ꝙ digniores. ibidē. xxxij. q.
vi. idignāt. 3a mlr̄i violent oppſſe negt adulte
riū obijci: ibidē. q. v. puto. ecce prim⁹ t̄narius.
q̄rta ꝓpō poti⁹ marit⁹ debēt adulteriū pmittē
q̄ȝ vxorē occidē q2 min⁹ malū ē. xxxij. q. ij. Si.
Quita multū decet inocēteꝫ adulterā recipe
ſi penitet. ex̄ d adulte. ꝛ ſtupro. Si vir. Sexta
null⁹ ſciēter dꝫ pati vxorē adulterātē aut pec
cat q2 ꝯſentire vr̄. vt dr̄ ibidē: patron⁹ eniꝫ eſt
turpitudis q̄ adulteriuꝫ vxoris celat. xxxij. q.
i. Apud. ecce ſecūd⁹ ternari⁹. Septima ꝓpō.
maritus nō pōt accuſare vxoreꝫ de adulterio
ſi ipſe fuerit fornicat⁹. xxxij. q. vi. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. iij.
Et extra de adulte. Intellexim⁹. Octaua nō
poteſt accuſare ſi dedit ei adulterādi occaſio
nem. puta q2 noluit habitare cū ea. xxxviij. q:
ij. Si tu. Nona nō eſt adultera ſi credit viruꝫ
mortuū. xxxiiij. q. Si virgo. en tertius terna/
rius. Decima ꝓpō nō eſt adultera ſi ſub ma/
riti ſpē alius cum ea dormit. ibideꝫ. q. i. Jn le
ctum. Undecima nō pōt marit⁹ adulterā di/
mittere ſi poſt adulterium ſcienter cognouit
eā: xxxij. q. i. Si quis vxoreꝫ. Duodecima ꝓ
pō. ſi vir eſt ſepatus ab vxore adultera: ea iui
ta pōt religionē itrare. xxvij. q. ij. Sūt qui. ec
ce quartus ternarius. Hi tres ꝓpōnū q̄terna

rij accepti sunt a doctore venerabili frē lādul pho.q.i.p̄ntis.di. ¶ Tertia ɔ°. Et si expediē tius eēt tpe sacro debituꝫ nuptiale nō petere nece: tñ est reddere si petat. Pa pars ꝓbat. q̄ in actu carnali aīa trahit deorm. scd̄o terre na sapit. 3° carnali delectatiōi ɔsentit. In die bus aūt multū solēnibus ad minus exigitur: aut multū decens ē aīaꝫ supius eleuari ꝯ pri mū. celea meditari. ꝯ scd̄m. celestia degustare ꝯ 3m. Vñ inquit doc. deuo. arti. iij. q. ij. ꝙ si qs hn̄s aspectū ad carnalē delectationē in festis p̄cipuis petat debitū grauis ē culpa: si timēs lubricū carnis vel infirmitatē ꝓpriā attēdit cui⁹ ē ɔscius veniale pōt esse pctm̄. ⁊ addit ꝙ vix ɔtingit ꝙ nō sit graue pctm̄ in dieb⁹ p̄ci puis. ¶ Scd̄a ps dicit ꝙ tñ tūc necesse ē red dere debituꝫ si petat. pꝫ auc̄te pauli. pa coꝛ. vij. Nolite fraudare inuicē nisi ex cōsensu ad tp̄s vt vacetis orationi. Tuꝫ scd̄o per canonē xxxvij. q. ij. Si tu. Tum 3° per rōnē: q̄ cōcubi tus ɔiugalis rōne debiti soluēdi nullā hꝫ cul pam: iō sine culpa pōt reddi in die solemni. ¶ Quātū ad 3m arti. sunt tres diffi. Pa si ne cesse sit aliqñ d̄bitū nuptiale petere. Dicit fr̄ richar. arti. i. q. ij. ꝙ lꝫ reddere sit necesse mō quo dictū est superi⁹: nō solū petenti exp̄sse ſꝫ per aliqua signa cōiectura: tñ petere nūq̄ꝫ ē necessitatis. nullus. n. tenet vti iure suo qd̄ so lum pro eo introductū ē. ¶ Scd̄a diffi. Quō pōt stare bonū fidei vno fornicāte ex q̊ alius nō est obligatus ad reddendū sibi debitum. Dicit doc. deuo. arti. ij. q. ij. ꝙ remanet bonū fidei: q̄ innocēs nō pōt ire ad aliā: suspēsuꝫ ē aūt q̄ꝫtū ad redditionē debiti. ¶ 3a diffi. vtrū omni tpe possint nuptie celebrari. Rñ° p il lud qd̄ habr. xxxiij. q. iiij. Non oꝫ. Et ex̄ de fe rijs. Capellan⁹. ꝙ in trib⁹ tpibus nō pn̄t solē niter mr̄imōia ꝯhi. nec vxores duci. s. a septu agesima vsq̄ꝫ ad octabas pasche. ⁊ trib⁹ ebdo madis añ festum Joh. bap̄. ⁊ ab aduētu vsq̄ꝫ ad octabas epiphanie. Et sic pꝫ ad qōꝫ. ꝙ vꝫ oi loco ⁊ tpe vir vxori debitū reddere teneat seruatis q̄ dicta sunt in qōe ⁊ honestate publi ca. Tūc ad arga. ¶ Ad pm dicēdū ꝙ nō p̄uat se actu rōnis nisi ad tp̄s. ⁊ talis priuatio nō ē tm̄ malū: sicut actus opposit⁹ virtuti: imo ali quādo nō est malū. Dicit 2° ꝙ isti nō se licē tiant ex se ad actū istū sed eos licētiat d̄s. Di cit 3° ꝙ nō est simile de inebriari: q̄ act⁹ de se nō ꝓficiens: nec indiuiduo: nec speciei: cuius modi nō ē actus iste. ¶ Ad scd̄m pꝫ ex dictis ¶ Ad tertiū dm est ꝙ nō ē pctm̄ mortale cor pus xpi recipe p⁹ redditionē debiti in die sa cro: q̄ coact⁹ facit: hñ tñ vex est ꝙ nō cū tāta

reueren⁹. De loco aūt dū dicit ꝙ locus esset interdict⁹. dicit scotus ꝙ forsan nō: pp̄ illum actū occultū. aut nō ita publice vt diuin⁹ cul tus debeat ibi p̄termitti. Ex ista d̄e sicut d̄ p̄ce dentib⁹ de mēte mgr̄i. 3. ɔclusiōes ⁊c̄. Pa ɔ° Sic sunt debita in ɔiugio vt nō sit licita: non redditio. Dicit ɔ° ꝙ debitū reddendi sic āne xum est ɔiugio vt nō sit licitū nō reddere: itel lige vt p̄us. Et pōit a p̄n° di. vsq̄ꝫ ad illd̄ cam. Et lꝫ debitū poscēti sit sp̄ ⁊c̄. ¶ Scd̄a ɔ° hōe stuꝫ cēsetur in sacro tpe ꝙ qs nō arcet carnis ex ope. Dicit ɔ° ꝙ est multū honestū nō vaca re carnis opibus in tpe sacro. Et pōit ab illo ca°. Et lꝫ debitū poscenti ⁊c̄. vsq̄ꝫ ad illud cm Nec solū ex ope carnali ⁊c̄. ¶ Tertia ɔ°. Cer ta per tpa nequeūt aptari: nuptoꝝ federa ne q̄ꝫ celebrari. Dicit ɔ° ꝙ in certis tpibus ꝓhi bentur solēnitates cōiugiorū. Et ponitur ab illo ca°. Nec solum ⁊c̄. vsq̄ꝫ ad finem ⁊c̄.

Verit hic de antiqs p̄rib⁹. ¶ Hic sigt q xxxiij. di. hui⁹ q̄rti sn̄iaꝝ que ita hꝫ cōti nuari ad p̄cedētes. Nā postq̄ in. xxxi. d̄e. de bonis mr̄imonij mgr̄ egit cōiter. Et cō sequēter in. xxxij. di. seu p̄cedēti de bono fidei in quocūq̄ꝫ ɔiugio egit spāliter. Nūc 3° de eo dē bono fidei in antiquoꝝ patrū ɔiugio agit peculiariter. Et hꝫ diuidi ⁊c̄. In pa agit de cō iugio tpe legis idite. In 2a agit de coniugio tpe legis scripte. In 3a de statu virgineo tpe grē cōdite. Pa in prin°. Scd̄a ibi. Sed nun quid sub lege licebat plures vxores hēre ⁊c̄. 3a ibi. Melior ē āt virgitas mētꝭ. hec ē dio ⁊c̄.

N nature lege bigaia sit licita ⁊ libel a lus repudij. Et ar tripl̄r. ¶ P° ꝙ bi gaia nō sit licita iure nature: biuiria iu re nature nūq̄ fuit licita. igit nec bigaia. añs pꝫ: nūquā. n. fuit licitū vt vna mulier duos vi ros hēret. pꝫ ɔña. q̄ ad actus ɔiugales eq̄les iudicāt. pa coꝛ. vij. ¶ Scd̄o ar sic. Bigamia est ꝯ statutū legis nature: ergo nō est de lege nature. Añs pꝫ. nā gen̄. ij. dū deus p̄ adam di cit. erūt duo in carne vna: exp̄ssit d̄s legē na ture de mr̄imonio. tū ex glo. q̄dā interlineari gen̄. iiij. d̄ lamech q accepit vxores duas. vbi habet ꝙ iste p̄mus inducit bigamiā qd̄ ē ꝯ le gē nē. pꝫ ɔña. q̄ nihil pōt esse de lege aliq̄: ⁊ eē ꝯ p̄cepta ei⁹. ¶ 3° ꝓbo ꝙ libellus repudij nō sit licit⁹ de lege nē. mr̄imoniū ē de lege nē ergo repudiū ē ꝯ legē nē. añs pꝫ. q̄ ꝯct⁹ ma trimonij fuit institutus in p̄adiso in statu ino cētie deo p̄sidēte ⁊ approbāte. vt pꝫ gen̄. ij. ſꝫ ꝓbat ɔña. q̄ mr̄imoniū est qd indissolubile: vt pꝫ gen̄. ij. pp̄ hoc reliquet hō prēꝫ ⁊ matrē ⁊ adherebit vxori sue: repudiū āt tale piculū

euacuat. ¶ In opm. Tuz primo qꝛ in lege na
ture abraham hūit tres vxores: sarra. gen̄. xvi.
agar: ⁊ cethurā. gen̄. xxv. Et scḋo iacob. gen̄.
xxix. habuit quattuor vxores. Et 3° dauid. se-
cūdi regū. v. plures. Tū scḋo aucte Augu. de
bono ꝯiugali versus finē. Antiquis iustis nō
fuit pctm̄ ꝙ pluribus feminis vtebāt: neqꝫ ꝯ
nām hoc faciebāt: cū cā gignēdi hoc facerēt:
neqꝫ ꝯ legē: neqꝫ ꝯ morē: qꝛ eo tpe nulla lege
erat ꝓhibitū. Tum 3° de repudio. deut. xxiiij.
Si acceperit hō vxorē ⁊ nō inuenerit gratiā
añ oculos eius ꝑꝑ aliquā feditatē scribet ei li
bellum repudij: ⁊ dabit in manu eiꝰ ⁊ dimittet
eā de domo sua. Et scḋo malachie. ij. Cū odio
hūeris vxorē: dimitte eā dicit dn̄s deus israel
Et 3° di. xxiiij. si cuius vxores. Si in clericatu
marito cōstituto vxor adulterauit: dato repu
dio eā dimittere dꝫ. Ex quo ergo repudiū est
licitū in lege mosaica ⁊ euāgelica: ꝯsonū ē le
gi nē. ¶ In ista qōne ad ar. pisor. ⁊c. ¶ Quo
ad primū art. termini sunt. Lex nē. Bigamia
Libellus repudij. ¶ Primus terminꝰ ē lex
nē. Vñ ꝺm fratrez alexā. de hal. ij. 3e. tractatu
de legibus. Lex nē nō est nisi quiḋ splendor a
lege deriuatus eterna: ⁊ inditus creatis mēti
bus: dī mētibus nō aiabus: qꝛ ēt lex nē est in
mentibus angelicis. Et vt dicit doc. deuo. in
pñti di. arti. i. q. i. Lex nālis seu ius nāle dī tri
pliciter cōiter: ꝓprie: ⁊ magis proprie. Et ꝺm
hoc ab ysidoro triplr̄ diffinit. vnoº seu primo
mō sic ius nāle est qḋ in lege ⁊ in euāgelio cō
tinet. Si sic accipiat ius nāle inquit hēre cō-
cubinā est ꝯ ius nāle: qꝛ est ꝯ legē ⁊ euāgeliū
sed ꝯ legē moysi implicite: qꝛ nō ꝑcipit expꝛsse
fornicatorez interfici: nisi in tali casu. sicut pꝫ
deut. xxiij. tñ implicite claudit ibi. nō mecha-
beris. vbi ꝓhibet ōis coitus nō matrimonial
Cōtra legē euāgelicā est expꝛsse. nā paulus di
cit pa cor. v. fornicatores nō hēre partē in re
gno dei. Et in. vij. dicit caº. hēat vnusqsqꝫ vxo
rem suā ꝑꝑ fornicationē. Tūc aūt sic capiēdo
cōiter ius nē vt dictū est ḋ. xvij. huius q̄rti. dꝫ
dici ius nē illud qḋ est ab auctore nē ius posi
tum diuidendo ꝯ ius positiuū aliunde aut sit
ciuile aut canonicū. Scḋo mō dicit ius nāle
aut lex nālis ꝓprie ⁊ sic diffinit in ꝑnº decre.
Ius nāle est qḋ est cōe oium nationuz: ⁊ hoc
ius est qḋ dictat rō recta ⁊ ꝯ illḋ ē adhuc ha-
bere cōcubinā qꝛ ius nāle dictat ꝙ ꝯueniant
vir ⁊ mulier in illo actu ad gn̄ationez prolis
que vterqꝫ succedat ⁊ cui cōiter presint ⁊ ille
equaliter subsit vtriqꝫ qḋ nō bñ reperitur in cō-
cubinatu. Tertio dī ius nāle ꝓprijssime qḋ nā
docuit oia aialia: ⁊ hoc modo cōcubinatus

nec est oīno ꝯ naturā nec oio ꝺꝫ nām. Et hoc
pꝫ qꝛ quedā aiaa sunt que ꝯiungunt ꝺm indi
uiduā copulā: vt sunt turtures. illa aūt q̄ sunt
dispersa in inferioribꝰ aialibꝰ ⁊ dicūt notabi-
lem ꝑfectionē sicut in turturibꝰ indiuidua co
pula debent in metº aialium qḋ est hō. vnde
pꝫ ꝙ cōcubinatus nō solū est malū qꝛ ꝓhibi-
tum: sed ēt ꝓhibitū qꝛ malū. ¶ Secūdus ter
minus est bigamia. ⁊ dī a bis ⁊ gamos muli
er. vñ ille bigamus cēset. qui hꝫ aut hūit aut
simul aut ꝯñter duas mulieres: aut in forma
aut virtute. Dico aūt in virtute ꝑꝑ illum qui
viduā duxit. Dicit. n. bigamus quasi si duas
habuisset. Et notandū ꝙ fr̄ frā. de maro. dicit
in pñti di. ꝙ bigamia accipit quadruplr̄. Pº
dicit bigamia vnius viri cū pluribꝰ vxoribus
simul cōiunctio. Scḋo dī bigamia vnius vxo
ris cū mult̄ viris simul. Tertio acceptio plu-
rium vxoꝝ successiue: aut plurium virorum hinc
inde. Quarto acceptio vxoris que hūit alius
virꝝ: ⁊ tūc applicat ad suū ꝓpositum. ⁊ dicit ꝙ
due vltime nō sunt ꝯ ius nāle: qꝛ alio cōiuge
mortuo soluit vinculū ꝯiugale ⁊ ꝑsona reddi
tur legitima ad ꝯhēdū ⁊ pñt concurrere oēs
cāe que assignant in hoc sacro: scḋm vero est
ꝯ ius nāle. s. ꝙ vna mulier simul hēat plures
viros. de pº dicit ꝙ si ius nāle itelligit pro re
gulis rōis: vī ꝙ sit ꝯ ius nature: qꝛ ex quo ali
quis semel suū corpus dedit vni: vltra dare ñ
pōt alteri. Dimissa sua applicatione. de qua
in scḋo videbit arti. arº ꝯ suū quaternariū tri
pliciter q̄siuit. n. quattuor vbi solū tria sunt lo
cata aut vltra quaterniū: ita ꝙ suꝑfluꝰ aut di
minutus az. Primo dicit ꝙ secūdus modus
bigamie ē qñ vna mulier hꝫ simul multos vi
ros ꝯ hoc obijcit qꝛ ꝯdicit noi. hoc. n. nomen
bigamus vt sonat: ⁊ dictū est: est qñ vir hꝫ bi-
nas gamos. i. mulieres. Iō dic̄ doc. subt. in. i.
q. pñtis di. ꝙ si vna mulier haberet plures vi
ros tūc esset biuiria: non aūt bigamia. Scḋo
arguit sic: qñ venit ad 3m modū dicit tertio vt suc
cessiue vnū accipe plures vxores: vel ecōuer-
so. Quero āt quare nō ita fecit duos modos
de isto tertio sicut de pº sicut. n. dicit ꝙ ꝑmus
modus est qñ vnus vir hꝫ multas aut plures
mulieres. secundus qñ ecōuerso sic potuit ⁊
debuit si ex arte ꝓcessit dicere. tertius est qñ
vnus vir hꝫ successiue plures vxores. ⁊ q̄rtus
ecōuerso. nō est alia cā nisi qꝛ si duos primos
modos ꝯiūxisset ad suū nō venisset q̄ternariū
sꝫ in ternario quieuisset. Si ꝟo tertiū ⁊ pm dimi
sisset trāscendisset q̄ternariū ⁊ venisset quartꝰ
vñ pꝫ aut eiꝰ diminutū aut suꝑfluū. Tertio il-
la diuisio nō est bona que totū nō euacuat di

uisum. ꝫ hic quaternaꝰ est huiusmodi igitur. Maioꝛ pꝫ. Si.n. diuido aīal per rōnale ⁊ irrōnale: opꝫ ꝙ aīal nulloº reptū sit in isto aut in illo. Minoꝛ ꝓbatur ꝑ iura discurrēdo ostendendo ꝙ sunt plures modi bigāie ꝙꝫ sint isti quattuoꝛ: si bñ distinganꝶ. vñ fr landulphus septē assigāt modos bigamie soluēdo secūdaꝫ qōeꝫ pñtis di. ⁊ hos septē ad tres binarios ē ꝯgruū deducere. Pꝛimꝰ modus ē si qs de facto vel de iure cū vidua vel coꝛrupta ꝯhit: intellige si carnalis copula seqtur. di.xxxiiij. maritū. ⁊ ex̄ de bigamis. nūp. Scōs q violat castitatē ꝓmissam i voto solēni. xxvij. q.i. Quot quot. Et pꝛo quo facit caᵐ. mōacho. ecce pꝛimus binariꝰ. Tertiꝰ modus ē bigamus: est q duas hꝫ vxoꝛes diuersis tꝑibus. di.xxvi. caº. deide. ⁊ c. acutiꝰ. Quartꝰ bigamus ē q siꝶ hꝫ duas vxoꝛes. di.xxxiiij. xp̄iano. en scōs binarius. Quintꝰ bigamus ē: q credit ꝯhere cū virgine si coꝛruptā ineniat si eā cognoscat. de h̄ di.li. q in aliquo. Sextꝰ bigamus ē q moꝛtua vxoꝛe quā virgineꝫ duxit si oꝛdinatꝰ in sacris postea de fcō ꝯhat bigamus reputaꝶ: ꝑꝑ affectū intētionis cū ope subsecuto. ex̄ de bigāis nūp. ¶ Tertiꝰ terminꝰ est libellꝰ repudij. De libello repudij hētur deuꝶ. xxiiij. Si acceperit hō vxoꝛē ⁊ hūerit eā ⁊ nō inuenerit grām añ oculos eiꝰ: ꝑꝑ aliqꝫ feditatē (in hebꝛeo hꝛ ꝑꝑ rē turpē) scribet libellū repudij ⁊ dabit i manu illiꝰ: ⁊ dimittet eā d̄ domo sua. vbi tria breuissime occurrūt. ꝑmū quare dꝛ libellꝰ ⁊ nō liber. 2ᵐ quare dꝛ repudij. 3ᵐ q̄ sunt ille feditates ꝑꝑ quas dabaꝶ sibi libellus. Ad pᵐ dicend̄ ꝙ ꝑꝑ paucitatē scripture dicit libellꝰ diminutiue a libꝛo. ꝫ que erat scriptura talis vt dicit iosephus. ꝓmitto tibi ꝙ nūqꝫ tecū ꝯueniaꝫ. Ad scōm dᵐ ꝙ repudiū tripl'r exponiꝶ. Pꝛiō vt descēdat a remoueo ⁊ podiū dij. qd̄ ē baculꝰ sustinēs q̄si repodiū. sic vir ē sustētamētū mulieris: ⁊ qꝛ se sibi remouebat dꝛ repudiū. scd̄o dꝛ vt descēdit a retro ⁊ pes pedis q̄si repediū qꝛ tūc mulier retro pedes viri pōebaꝶ: qꝛ vir plus nō curabat de ea. 3º dꝛ vt descēdit a refuto tas: ⁊ edes edis: q̄si refudiuꝫ qꝛ tūc refutabaꝶ sibi edes viri. Ad 3ᵐ dicit fr nicho. d̄ lira in loco ꝑfato ꝙ aliq̄ erā i coꝛꝑe vt lepꝛa. moꝛbꝰ caducus ⁊c̄. Alique in aīa vt idolatria ⁊c̄. Et tñ de.j. arti. ¶ Quātū ad.ij. arti. sunt tres ꝯōnes iuxta tres leges que tacte sunt i dione textꝰ. pª de lege nē. scd̄a de lege grē. 3ª de lege moysi. ¶ Pª ꝯō est hec. plures vxoꝛes siꝶ hēre ob dei cultū sctis pꝛībꝰ extitit licitū. Ista ꝯō ꝓbaꝶ. xxxij. q.iiij. c.i. ⁊ 3º. ⁊ rō fundamētalis doc. sub. q.i. est hec. Illud est licitū in quo ꝑuaꝶ equalētia iusticie ad debitū finē ꝑncipalē: ex diña dispēsatiōe: ita ē hic. Maioꝛ pꝫ de se qꝛ ꝑpōderari dꝫ finis pꝛicipalioꝛ fini minꝰ pꝛicipali. Mioꝛ pꝫ qꝛ vnꝰ sctūs pꝛ fecūdabat plures ad hūc finē ꝑcise vt āpliareꝶ cultꝰ dei. qꝛ paucus erat ⁊ ꝑsumēdū ꝙ deo īspirāte fiebat ⁊ dictāte. Ex q̄ inferꝶ ꝙ paucitas cultꝰ dei fuit rō dispēsatiōis vt vnꝰ plures hēret triplici rōe. ¶ Pª qꝛ tūc erat maxīa multitudo infideliū ⁊ pauca fideliū. scd̄o qꝛ tūc ꝯcurrebāt siꝶ multiplicatio spūalis ⁊ carnalis. q.n. gñabanꝶ carnaliter ad hoc erat vt eēnt de populo dei: ⁊ sic multiplicabaꝶ populꝰ fideliū. tum 3º ꝑꝑ misteriū qꝛ alioº debuit d̄s ꝯhere cū populo catholico q̄ꝫ cū illis qꝛ cū eccīa fideliuꝫ debuit ꝯhere ꝑ caritatē ⁊ fidē ⁊ ad hoc signādū licuit vnū viꝝ copulari multis mulieribꝰ. iō tūc diminutū fuit ius mulieris ꝑꝑ maiꝰ bonū. Ex quo seqꝶ pº ꝙ bono fidei integro ꝑꝫ affirmatiuā ⁊ negatiuā nō fuit licitū viꝝ m'ltas hēre vxoꝛes. ꝓbaꝶ. Illud nō est licitū ꝑꝫ strictā iusticiā cōmutatiuā qd̄ nō attēdit equalētiā in ꝯctu. ita est hic. qꝛ coꝛpꝰ viri nō equalet duobꝰ coꝛꝑibus feminaꝝ in reddēdo debitū: imo i hoc sunt pares vir ⁊ fcīa. Et coꝛroboratur tripl'r. Pº. qꝛ lege eq̄tatis qd̄ est vēdituꝫ aut datū vni alteri negt: aut dari aut vendi. Tū 2º qꝛ lege eq̄tatis vir nō dꝫ aliqd facere q̄ īpediaꝶ: ne vxoꝛi petēti debitū soluat: qd̄ faceret si aliā duceret. iª. n. tūc petē ꝑt. suppōiꝶ.n. ꝙ vtriqꝫ eq̄liter sit obligatꝰ. Tū 3º qꝛ ex lege eq̄tatis ē. ꝙ hō in domo sua nō faciat. vñ turbeꝶ pax: ⁊ veniat discoꝛª nisi sit maiꝰ bonū. ꝫ sic fit in ꝓposito. pꝫ triplici exēplo. Pº i domo abꝛahe de sara ⁊ agar. 2º in domo iacob de lia ⁊ rachele. 3º i doº socratis de xantipe ⁊ sua cōriuali. Ex q̄ 2º seqtur ꝙ hēre ꝓlem ē finis pꝛicipalioꝛ q̄ꝫ reddē debitū: pꝫ. qꝛ ꝑꝑ istū hñduꝫ diminuiꝶ de alio: ex q̄ pꝫ ꝙ mulier dꝫ multū gaudē ꝙ pꝛiueꝶ: aut ex toto aut ex ꝑte debito: qd̄ ē finis minꝰ ꝑncipaꝶ. vt finis ꝑncipalioꝛ hēaꝶ vñ ⁊ sara vidēs ꝙ ꝯcipe nō poterat. q̄si coegit abꝛaā vt intraret ad ancillā eiꝰ ⁊ hoc mō ꝑuaꝶ equalēs iusticia. coꝛpꝰ.n. viri hocꝰ multis coꝛꝑibꝰ equalet feminaꝝ: vnꝰ.n. multas ꝑt fecūdare ꝫ nō vna a pluribꝰ. vñ seqiꝶ ꝙ redditio debiti dū petiꝶ ⁊ affirmatiue ⁊ negatiue nō ē de iure nē ad modū mathēaticoꝝ veritatū: ꝫ nāliū: lꝫ nō possit i hoc dispēsare nisi d̄s q ꝯctū ꝯstituit. vñ inqt scotus ꝙ si aut cladis aut belli rōne pauci mares remāerent: ⁊ multe mulieres: debēt velle mulieres sibi subtrahi de d̄bito: vt finis ꝑncipalioꝛ hꝛetur: nec tñ sic deberēt ꝯhere nisi habita dispē

latione diuina. ⁊ addit ꝙ forte tūc fieret ⁊ ecclesie tūc spāliter reuelaret᷑ vbi dicit fr̄ hugo de nouo ca°. Sȝ ds forte posset nō velle plurificationē āpliorē fideliū vel totiꝰ gn̄is hūani. fr̄ landulphꝰ dic̄ in cāu isto: credo licēt vni plures hēre vxores: ⁊ ꝙ deꝰ expsse dispēsaret: qꝛ longe maioꝛ cultꝰ ē in xp̄ianismo ipsiꝰ cultus dei ꝙ̄ in iudaismo vbi dispensabat. Ecce quō dubie loquēte mgr̄o diuersificāt᷑ eiꝰ duo discipuli vnꝰ loquēs affirmatiue ⁊ reliquꝰ negatiue. Ex ꝙ 3° infert᷑ ꝙ ᷤm rectā rōnē deo ratificante ꝯctū oī tp̄e p̄t esse licitū plures hēre vxores. pȝ: qꝛ ex toto ē iste ꝯctꝰ inter manꝰ eiꝰ Sȝ vsq; ad qd tp̄s decuit hec dispēsatio. dicit fr̄ hugo. q. i. vsq; ad tp̄s gr̄e. Et tm̄ d pª ꝯōne. ¶ Scd̄a ꝯō est de lege gr̄e. ⁊ est hec. Et si bigamus an̄ aut post bapm existat irregularis: nō tn̄ an̄ bapm homicida. ¶ Pª ps dicit. ꝙ bigamus aut an̄ baptismū aut post ē irregularis. ꝓbat᷑. Tū p° di. xxvi. Acutius. ⁊ quotat᷑ aug. sup eplam ad titū. Acutiꝰ intelligūt qui nec eū q cathecuminus vel paganꝰ hūit vnā: ⁊ post bapm alterā ordinādā censuerūt. Tuȝ 2° ibidē. cap° vna tm̄. ⁊ quotat᷑ Amb. li. de officijs. an̄ baptisma iterata cōiugia ꝓrogatiue ordinationis ipedimēta generāt. Tum 3° di. xxxiij. maritū. Si tn̄ clericus q per bigamiaȝ irregularis efficit᷑ priuilegiū retineat clericale. dubiū est pp̄ illud cam. xxxiiij. dist. Si subdiaconus. vbi dr̄ sic. illud tn̄ reuocatuȝ est ex̄ li. vi. de biga. c. vnico. vn̄ ibi dr̄ ꝙ clerici bigami ip̄o iure cadūt a priuilegio ⁊ tōsura ⁊ habitu clericali ⁊ foro seculari sunt adiecti. Est tn̄ dubiū de bigamis scd̄o° acceptis in. j. arti. s. de violāte castitatē ꝓfessaȝ si sit irregularis textus. n. xxvij. q. i. quotquot. dicit ꝙ sit irregularis. vbi glo. repellant᷑ a ꝓmotione sic̄ bigami. pp̄ similē. n. effectū ille cōputat᷑ i numero illoꝝ de quoꝝ numero nō est. idē ēt hētur expsse in glo. bernardi. ex̄ de biga. c. i. vbi dic̄ ꝙ oēs isti bigami reputant᷑ ꝙ̄tū ad legē promotionis. Dicit tn̄ fr̄ landulphꝰ: nō teneo ꝙ frāgens votū castitatis sit bigamus. Si quis tn̄ frāgeret votū publice cū notabili scādalo nō eēt de cōgruo ordinandus. ⁊ quo ad hoc posset dici bigamꝰ: qꝛ plectit᷑ pena bigamoꝝ Et si dicat qs nō posse an̄ bapm irregularitatē ꝯhi: qꝛ tūc hitus in esse nō p̄t. nō. n. p̄t quis an̄ baptismū ordinari. ex̄ de p̄sbytero nō ordina. c. i. Dicēdū ꝙ ⁊ si tūc priua° inesse nō possit: tn̄ ipedimētū: tūc p̄t eē quo ipediat᷑ hitus ne insit tp̄e ꝙ potuisset ineē: sicut catulꝰ an̄ nonū dic̄ lȝ nō sit neq; cecus neq; videns: tn̄ an̄ nonū dic̄ p̄t hēre ipedimētū quo ēt post nonū dic̄ nō videat. sic in ꝓposito. ¶ Sȝ vt scd̄a pars ꝯōnis cū ista hēatur que cā est. vn̄ hoīcida an̄ baptismū possit ordinari post bapm. sicut expsse hētur in glo. l. d. Si qs viduaȝ. vbi sup illud v̄bū: post baptismū: glo. arguit. a ꝯrio sensu. ergo si an̄ baptismū ꝯsciꝰ est homicidij nō obest. nō sic aūt de bigamo dimissa cōgruitate ꝙ est: qꝛ xp̄s spōsus vnā hȝ sponsam ecciaȝ qd bigamꝰ nō designat sed potiꝰ opm. que cā necessitat᷑ triplex ē opi°. pª bartho. brixien̄. in decret᷑ di. xxvi. sup illo ca°. Deide opponit᷑. hec dicit ꝙ i baptismo solū delet᷑ pctm̄ ⁊ pena pcti ꝓprij: iō homicidiū p̄t deleri ⁊ ꝙ ad culpā ⁊ ꝙ ad penā. bigamia āt nec ē pctm̄ nec pena pcti ꝓprij. Sȝ ꝯ qꝛ iudex p̄t occidere iuste: ⁊ tn̄ fiet irregularis. ergo ᷤm hoc nō dimitteret᷑ hmōi irregularitas i baptismo: qꝛ nec est pctm̄ nec pēa ꝓprij pcti. basianꝰ glo. vt notat. di. l. Si qs viduaȝ. sup illo v̄bo. post baptismū. hoc ꝯcedit. Sȝ in ꝯriū obijcitur. qꝛ tūc melioꝛ eēt ꝯditio peccātis ꝙ̄ nō peccauit in eodē actu. brixien̄. vbi. s. rn̄det ꝙ hoc° hic homicidiū ē pctm̄: qꝛ nisi eēnt circūstantie foret pctm̄. ⁊ hoc sufficit vt genꝰ non exeat pcti speciē: nec dȝ baptismꝰ penas pcti originalis qꝛ nō sunt pene pcti ꝓprij. Cōtra: tū p° bigamus an̄ baptismū ꝯhat indebite. igr̄ ᷤm hāc rn̄sionē tollet᷑ irregularitas in baptismo. Tū scd̄o aug. xxvi. di. acutius femina. si cathecumina viciata ē nō p̄t pꝰ baptismū iter dei virgines ꝯsecrari. ⁊ tn̄ possibile ē illā corruptionē an̄ baptismū fuisse pctm̄. igit᷑ illō pctm̄ nō delet᷑ ꝙ̄tū ad penas ꝓprias corrn̄dētes sibi. Tū 3° qꝛ si ex ista rōe eēt irregularitas i bigamia: qꝛ nō ē pctm̄ nᶜ seq̄la eccia nō posset istā irregularitatē tollere: qꝛ nō p̄t bigaᵉ tribuere qd sit ex se pctm̄: vel seq̄la pcti. Scd̄a opinio est Nicholai furiosi vt notari vr̄ di. l. Quicūq;. Sicut ē duplex ifamia vna ex nā actꝰ quā nec eccia nec baptismꝰ p̄t tollere. Alia ex statuto eccie quā p̄t tollere sic duplex irregularitas. p̄mā hȝ bigamꝰ qꝛ nō rn̄tat xp̄ȝ vt sponsum vniꝰ. scd̄am hȝ homicida. iō scd̄a p̄t tolli nō pª. Sȝ cōtra qꝛ martinꝰ lectorē q ducit viduā ꝯcessit in subdiaconū ꝓmoueri. xxxiiij. lector. Et luciꝰ cū quodā bigamo vt eēt panormitanꝰ ep̄s. Iō 3ª opio ē doc. sub. dn̄tis. ꝙ eā q̄re vna irregularitas delet᷑ i baptismo. reliq̄ nō ē statutū eccie qꝛ i baptismo delet᷑ horroꝛ sanguis in homicida. bigamꝰ v̄o nō sp̄ significat xp̄m spōsum vniꝰ eccie. Et tm̄ de 2ª ꝯōne 3ª ꝯ° ē de lege mosaica. ⁊ ē hec. Sic ꝑmissus est i lege libellꝰ repudij. vt tn̄ foret licitꝰ ꝓbatur. tū primo aucte Aug. ad Ieron̄. si in diui

nis scripturis admissa fuerint mēdacia:qd in
eis remanebit auctatis.q.d.Nihil.eodē mō
si dina scriptura ꝑmittit positiōe aliud malū
totū est suspectū.Tū scdo q2 al's lex dedisset
occasionē peccādi mortal'r q2 nō visum fuis/
set faciēti ꝙ malū faceret.Tū 3° q2 moiſ pro/
mulgauit legē dei.iō quos ꝯiūctos ꝓnūciauit
ꝯiūcti erāt ⁊ quos seꝑatos seꝑati erāt.Et si di
cat.Cōtra.Tū p° auctate dn̄i dicētis Mat.
xix.phariseis ꝙ nō licet vxorē dimittere ⁊ ꝙ
ꝑmissum fuerit duritie cordis eoꝝ.vbi glo.ꝑ/
misit moyses ⁊ nō de⁹ ⁊ ꝯsi^m fuit hois nō di/
uinū impiū.Tū 2° aucte magr̄i in l'ra.hoc fu/
it a moyse ꝑmissum nō vt ꝯcederet̄ diuortiuz:
sed vt tolleret̄ homicidiū.Tū t̄tio aucte aug.
in lib.de sermone dn̄i in mōte.ꝙ q p̄cepit da
re libellū repudij nō p̄cepit vxorē dimitti:sed
vt iracūdiā temerariā libelli cōcessiōe tēpera
ret.¶Ad primū dicēdū ꝙ xp̄s dānauit libel
lū repudij pro lege nature ⁊ euāgelica nō ꝓ
lege mosaica.Et cū dicit glo.ꝙ hois ⁊ nō dei
verū ē imediate.sed ille hō fuit p̄co dei.Et nō
ꝙ fuit sola ꝑmissio licita:s3 nō p̄cepta:iō in so
lo deut̄.locut⁹ ē moyses de libello repudij:nō
in alijs libris vbi dabant̄ p̄cepta dei.¶Ad se
cūdū dicēdū ꝙ mgr̄ itēdit ad cām q̄ erat vxo
ricidiū vitanđ:nō tū dicit diuortiū fuisse sim/
pl'r illicitū.¶Ad t̄tiū dicēdū ꝙ verum dicit
aug.deū nō p̄cepisse dimittē vxorē:sed ꝑmit/
tere:vn̄ p3 ad illud ex̄ de repu.gaudem⁹.Re
pudiū vxoris v̄itas in euangelio reprobauit.
Dicēdū ꝙ auctas sciꝑam soluit nō reproba/
uit xp̄s libellū repudij ꝓ lege veti s3 euāgelio
¶Quātū ad tertiū arti.st tres difficultates.
¶Prima vbi bigamia fuit exp̄ssa i nouo te/
stamēto.dicit ff Frāc.de maro.in p̄n̄ti dist.ꝙ
ꝙ nō bn̄ appet nisi vbi dic̄ pau. p'ria.coꝝ.vij.
vnusqsq3 ꝓpriā vxorē hēat.Et silr̄ cū loqueba
tur de mr̄imo° mystico xp̄i ⁊ ecclesie dicit.de
spōdi vos vni viro v̄ginē castā exhibere xp̄o:
vbi tāgit ex ꝑte vxoris vnitatē ⁊ integritatez:
que sūt due cause reqsite ad hoc ne bigamia
ꝯtrahat̄.tn̄ ꝑ auctatē eccie videt̄ hoc traditū
eē ab apl'is.¶Scda diffi.Qn̄ incepit tp̄s di/
spēsandi vt vn⁹ plures hr̄et vxores.dicit doc.
deuo.tria tp̄a.iij.q.primi arti.Tp̄s nature in/
stitute:destitute:⁊ gr̄e.⁊ solū fuit i me°.¶3^a
difficultas.Quid sensijt doc.subti.de libello
repudij:vtrū sit licit⁹:aut solū ꝑmissus.Dicē/
dū ꝙ in hac materia gladi⁹ delphicus ē hinc
inde scindēs.vt p3 in v̄lti.q.p̄n̄tis di.⁊ an̄ euz
in eadē di.Ff Rich.de media vil.arti.iij.q.i.
soluēs hinc inde rōnes.fr̄ v̄o Landulphus ⁊
frater hugo de nouo castro asserūt simpl'r li/
citū.nec in hoc Scoto ꝯdicūt:sed capiūt ꝑte
ei⁹ magis ꝓbabilē.Et sic p3 ad qōnē v3 ꝙ le
ge nature bigamia ē licita ⁊ libellus repudij
Et tūc ad arg^a.¶Ad primū dicēdū ꝙ nō est
sil'e:q2 hēre plures vxores fuit ꝑꝑ finē magis
principalē.sed feminā hēre plures viros esset
propter finem minus principalem.scilicet ꝓ
pter delectationē.¶Ad scdm dicēdū ꝙ nō
est cōtra legē nature capiēdo legē nature ꝓ
eo qđ est ꝯsonū dictamini recte rōnis.sic ē ha
buisse plures vxores qn̄ mos erat ⁊ de⁹ dispē
sabat:⁊ o^m erat tp̄e nature institute:de q̄ cur/
rit argumētum.ꝑ qđ p3 de Lamech ꝙ pecca
uit mortal'r:q2 nec mos erat nec in eo de⁹ di/
spēsabat.¶Ad t̄tiū dicēdū ꝙ illa obl'o erat
indissolubilis nisi dispēsante deo qđ ⁊ fecit.
Notādū tn̄ qn̄ allegat̄ illud.xxxiiij.di.si cui⁹
vxorē.Si in clericatu marito cōstituto vxor
adulterauit:dato repudio eā dimittere d3:re
pudio d3 accipi pro diuortio.Ex ista dis.sicut
ex p̄ceđ.sequunt̄ tres ꝯcl'ones.¶Prima ꝯ°.
Erat licitū plures hēre ob dei inclitū cultum
valere.dicit ꝯcl'o ꝙ tp̄e patrū fuit licitū sctis
p̄rib⁹ plures hr̄e vxores ad cultū dei multipli
cādū in ꝓle.Et ponit̄ a prin° dis.vsq3 ad illud
c.Sed nūqd sub lege licebat ⁊c̄.¶Scda ꝯ°
plures in lege nō est ꝓhibitū:plurimas lege
nō esse licitū.Dicit ꝯcl'o ꝙ in lege moysi non
est ꝓhibitū maxime regi nō hēre plures vxo/
res.sed legas ⁊ nō inuenies ꝙ debeant habe
re plurimas.Et ponit̄ ab illo.c.S3 nūqd sub
lege.vsq3 ad illđ.c.Melior ē āt v̄ginitas ⁊c̄.
¶3^a ꝯ°.v̄ginitas mentis est maior federe q̄3
carnis entis ⁊ melior munere.Dicit ꝯcl'o ꝙ
melior ē v̄gitas mēt̄ q̄3 carnis.Et ponit̄ ab il
lo.c.Melior ē aūt v̄gitas ⁊c̄.vsq3 ad finē đ.

n Unc supest ostēdere que ꝑsone sunt le
gitime.¶Hic signat̄.xxxiiij.di.quarti
sniarū que ita cōtinuat̄ ad p̄ceđ.Nam
postq̄3 a.xxvi.di.inclusiue:vsq3 ad hāc exclusi
ue natura matrimonij primit⁹ est dicta.Nūc
in p̄n̄ti di.qs possit mr̄io^m ꝑe extat res ap
ta in quo tāgit̄ causa mālis.Et habet diuidi i
tres ꝑtes.In prima ꝑsone ad mr̄imoniū non
oino illegitime preponunt̄.In scda ꝑsone ad
mr̄imoniū oino illegitime apponunt̄.In ter
tia horribilia cōiugij crimina tādē exp̄ꝑmūt̄.
P^a in princ°.Secūda di.xxxvij.ibi.Sūt igi
tur qdā ordines.3^a in fine illius di.His adij/
ciendū est de occisorib⁹ suarum cōiugū.Pri
ma rursus ꝑticula i qua ꝑsone ad mr̄imoniuz
nō oino illegitime p̄ponunt̄ in tres partes di
uidit̄.In prima agit de impedimētis mr̄io^m
ꝯhendū an̄cedētib⁹.In scda agit de impedi/

mētis post ꝯctū mͥ̄rimoniū ſupueniētib⁹. In 3ª agit de ipedimētis i actu matrionij icidēti b⁹. Pª ē in pͥ̄ci°. 2ª di. xxxv. ſeu imediate ſe quēti ibi. h ēt notādū ē ꝙ dn̄s ⁊c̄. 3ª di. xxxvi. ibi nūc de ꝯditiōe videam⁹ an valeat cōiugiū ⁊c̄. Rurſus pª pticula q̄ eſt pn̄s d°. i q̄ agit d̄ ipedimētis mͥ̄rimoᵐ ꝯhēdū an̄cedētib⁹. i tres ptes diuidit. In pª de frigiditate ⁊ maleficio In 2ª de ifirmitate ⁊ furie vicio. In tertia oñ dit ꝙ̄tuz inceſtus nocet coniugio. Prima in principio. Secūda ibi. Furioſi quoqꝫ dum in amentia ſunt. Tertia ibi. De his qui cuz dua bus ſororibus ⁊c̄. Hec eſt diuiſio pn̄tis ⁊c̄.

Truz maleficiū frigiditas ſeu īfantia a ꝯhēdo matrio° ipediat. Et aꝛ̄ tripl̄r ꝙ nō. ¶ Prio ſic. qꝛ ſi ipediret h nō eēt niſi qꝛ ꝯhēdo obligat ſe ad actū illū: ⁊ hoc eſt falſū: qꝛ pōt ꝯhere cū volūtate ſtatī intrādi re ligionē. ¶ Secūdo aꝛ̄ ſic. Senex nō eſt iept⁹ ad ꝯtrahendū matrioᵐ. ergo maleficiū frigi ditas aut īfantia nō ipedit. An̄s pꝫ ex ritu ec clesie q̄ talia patiꝛ̄ ꝯiugia. pꝫ ꝯn̄a. qꝛ ſiľe eſt i pedimentū hic ⁊ ibi. ¶ Tertio aꝛ̄ ſpāliter de maleficio: maleficiū nō eſt ppetuū: igiꝛ̄ nō im pedit. An̄s pꝫ. qꝛ maleficiat⁹ pōt p deſtructio nē maleficij curari. Pꝫ ꝯn̄a. qꝛ q̊ ad hoc ſolū ppetuū ipediᵐ ipedit. Oppoᵐ. tū p2io. xxxiij. q. i. Si p ſorciarias. tuꝫ ſcd̄o extra de frigidis ⁊ malefi. c. vltio. tū 3° ibidē cap°. ꝙ ſedē. Qui ipotētes ſūt minie apti ad ꝯhenduz matrioᵐ reputanꝛ̄. In iſta q̄ōe ad al̄. pifor. ⁊c̄. ¶ Quo ad pͥ̄mū arti. termi ſūt Maleficiū Frigiditas Infantia. ¶ Prim⁹ termin⁹ eſt maleficiuz. a male ſeu malū: ⁊ facio cis. deſcēdit ex duob⁹ ſimplicib⁹ vnū cōpoᵐ. Eſt autē ſciendū vltra dicta d̄ arte magica. lib. ij. di. viij. arti. i. ꝙ ſcia magica q̄ſi q̄ddā gen⁹ hꝫ ſub ſe tres binarios i. ſex ſpēs diuidēdo maleficiū in duas: q̄ ſunt mātica matheſis. ecce pͥ̄m⁹ binari⁹. ſortilegiū pͥ̄ſtigiū. en ſecūd⁹ binari⁹. maleficiuꝫ ppetuū: maleficiū ad tp̄s. en terti⁹ binari⁹. eo mō quo ph̄s dicit corpale ⁊ icorpale nō ſunt in eodē gn̄e. Mantica aūt ſcia ſeu ars. eſt ars diuina tiua. ⁊ dꝛ̄ a māthos q̄d ē dinatio: ⁊ ycos q̄d ē ſcia. Et hec diuidi hꝫ in tres ptes. Aliqn̄ eniꝫ ⁊ pͥ̄mo fit in elemēto ſubtili: vt in igne ⁊ i aere. ſcd̄o in elemento groſſo: vt in aq̄ ⁊ terra. ter° in eo q̄d eſt elemētatū vt in cadauerib⁹ mor tuoꝝ. In igne dꝛ̄ pyroman̄ª: ⁊ eſt ſcia dinitiua in igne ⁊ motu ei⁹: vt i cādelabro vbi patēt ima gines per q̄s pͥ̄noſticaꝛ̄ de morte futura ppin qua vel remotā. ⁊ dꝛ̄ a pir q̄d ē ignis ⁊ mātos dinatio: ⁊ ycos ſcia: q̄ſi ſcia dinatiua in igne. Aerimāª ē dina° facta in aere aut corpib⁹ po litis ⁊ terſis: vel in vnguib⁹ vꝛ̄ enſe ex reſplen dētia in aere. vn̄ dicta eſt ab aere. Idromāª ē ē dinatio facta in motu ⁊ curſu aquaꝝ. ⁊ diciꝛ̄ ab ydros q̄d ē aqua. Geomāª eſt dinatio facta circa trena negocia. ⁊ dꝛ̄ a ge q̄d eſt terra ⁊c̄. Nigromāª eſt dinatio fcā qn̄ inocanꝛ̄ demo nes ⁊ aie mortuoꝝ ad dand̄ rn̄ſa de futuris: q̄ in cimiterijs exerceꝛ̄: ⁊ maxie i ptib⁹ ſeptētrio nalib⁹. vn̄ yſid̄. in. viij. ethiolog. Nigromātici ſūt q̊ꝝ incātationib⁹ mortui videnꝛ̄ reſuſcitati rn̄dē. nigros grece mors latine. māthos gre ce: dinatio latine: ad q̄s ſuſcitādos cadaueri bus ſanguis adijciꝛ̄. nam amare ſanguinē di cūꝛ̄ demōes. id̄ quotiēs nigromātia fit cruor aque miſceꝛ̄. vt p calores moueanꝛ̄. Scd̄a ſpe cies magice ē matheꝛ̄ penľtia lōga. nā penul tima breui matheᶜᵃᵐ deſignat ſciaꝫ. de quo ⁊ Jo. ſalberieꝛ̄ caruoten̄. ep̄s i ſecūdo ſui poli cratico metrū ponit. Scire facit matheſis: ſꝫ diuinare matheſis. Hec autē tripl̄r. in horis. in aris. in auib⁹. In horis dꝛ̄ horoſpiciū: ⁊ eſt diuinatio facta p inſpectionē horaꝝ ⁊ tēpoꝝ ⁊ dꝛ̄ ab hora ⁊ ſpecio cis q̄d nō eſt i vſu. Aru ſpiᵐ ē dinatio facta p inſpectiōeꝫ araꝝ poſt i molationē i altari ſic̄ ſolebāt antiqt⁹. Augu riū ē dinatio facta in garritu auiū. Auſpitiuꝫ ē dinatio facta in volatu auiū a dextris ⁊ ſini ſtris: an̄ ⁊ retro. ecce pͥ̄m⁹ binari⁹. Tertia ſpēs ē ſortilegiū. ⁊ fit p v̄ba ⁊ ſortes ⁊ collectioni bus oſſiū mortuoꝝ: ⁊ cōſimiliū que multipl̄r a vetulis exerceꝛ̄. Quarta ē pͥ̄ſtigiū ⁊ ē illuſio humanoꝝ ſenſuū ⁊ exerceꝛ̄ ab apparitoribus qui de feſtuca faciūt apparē trabem: de pn̄te q̄d ſit abſens. ⁊ ſic de ꝯſil̄lb⁹. Et dꝛ̄ pͥ̄ſtigiū: q̄ſi pͥ̄ſtringēs aciē oculorū ſm yſid̄. viij. ethimoľ. Auguria prio friges iuenerūt. pͥ̄ſtigia mercu ri⁹. en ſcd̄s binari⁹. Quinta ſpēs ē maleficiū ppetuū ſeu ſimpl̄r. Sexta vero ſpēs eſt male ficiū ad tp̄s: ⁊ ē maleficiū v̄tutū aialiū faſcina tio. i. obſtupētia. de q̄ faſcinatōe paul⁹ ad ga lath. dicē vꝛ̄. c. 3°. O inſenſati galathe q̄s vos faſcinauit veritati nō obedire: ante q̊ruꝫ ocu los ih̄s xp̄s preſcript⁹ ē ⁊ in vobis crucifixus ⁊ de iſto maleficio loqꝛ̄ titul⁹ q̄ōnis. En terti⁹ ternari⁹. Et tn̄ d̄ iſto termio maleficiū. ¶ Se cund⁹ termin⁹ ē frigiditas. vn̄ notādū ꝙ hec tria differūt. frigor: frig⁹: frigiditas. Frigor p prie eſt febrių. frig⁹ circūſtātiū. frigiditas cō plexiōis aut ſimplicis elemēti. ſicut dic̄ Aui ce. de humiditate ⁊ humore. vn̄ ex ſcd̄o de ge neratōe. ⁊ q̊rto metheo. calidū ē p ſe actiuuꝫ: ſꝫ frigidū per accidēs. vnū tn̄ aliqn̄ ex vſu ſic̄ aliud denoiat vn̄ eſt illd̄ Ouidij in ep̄lis. Fri gidi⁹ glacie pect⁹ amātis erat. ⁊ hoc eſt qꝛ il

la tria descendũt ab eodẽ ṽbo frigeo friges. vñ affert terenti⁹ i eunucho sine cere ꝛ bacho friget ven⁹. ¶ Terti⁹ tmin⁹ est infantia q̃si nõ fantia. ab in qḋ ẽ nõ ꝛ for faris. Accipit ãt tri plicit infantia. vno mõ p̄rio pro etate vsq̃ ad septẽniũ: aut ifra q̃ꝛ. ĩ. illḋ tp̄s adhuc expiũt q̃ si lactis dulcedinez. ꝛ de cõi adhuc fari nesci/ unt: vñ ꝛ ps. viij. i figura sctõꝝ innocẽtũ dicit. Ex ore ifãtiũ ꝛ lactẽtiũ pfe. laudẽ ꝛ dz scribi lactẽtiũ per. e. nõ. a. iuxͣ illḋ metricũ Lacteo lac suggo lacto lac pbeo nato. Scḋo mõ dr̃ i fantia vsq̃ ad etatẽ iclusiue pfecte pueritie q̃ 9plet in. xiiij. anno. Et hoc mõ de btã agnete btũs dić Ambro. Infantia qdẽ cõputabat in annis: sed erat senect⁹ mẽtis imensa. ꝛ tñ tũc tpis. xiij^m. anni etatis habebat. Sic eni de ea legim⁹. xiij. sue etatis ãno mortẽ pdidit ꝛ vi/ tã iuenit: q̃ꝛ soluz vite dilexit auctorẽ. Tertio dr̃ infãtia pp carentiã pfecte eloquẽtie. ꝛ isto mõ ẽt eloquẽtissimi viri se ifantes pferũt: vñ vir eloquẽtissim⁹ prudẽti⁹ i lib. hinoꝝ prudẽ ter ad deũ dić. Largire mihi carmẽ infati^mo vtinã ifantes eẽm⁹ de qb⁹ p^a petri 2°. petrus dić. Sić mõ geiti ifantes rõnabiles sine dolo lac 9cupiscite: vt in eo crescatis in salutẽ: si tñ gustatis q̃ suauis ẽ dñs. Capit aũt in ppoſi/ to p̄rio mõ. Et tñ de p̄rio arti. ¶ Quo ad se/ cũduz arti. sunt tres 9clones. P̄ria de malefi cio. scḋa de frigiditate. 3^a de ifantia. ¶ P̄ria 9clo ẽ hec. Maleficiati ppetuo nequeũt mr̃i mo^m 9hẽ qḋ si cõtrahũt dirimẽdũ ẽ. Prima ps ꝛ secũda pbant rõe doc. sub. arti. i. pñt di. Ois ipotẽtia simplicit ꝛ ppetua cui. s. subue/ niri nõ põt p nãz vel per artẽ si pcedat matri moniũ simplr̃ ipedit 9hendũ. ꝛ dirimit post 9ctuz. cui⁹ triplex ẽ rõ ex nã hui⁹ 9tract⁹. P^a q̃ꝛ iste 9ctus est datio ptãtis corpoꝝ ad talez actũ si petat: sed iste nullã talẽ ptãtẽ hz: igt ni hil tale pt dare: g° nec 9trahere. Scḋo q̃ꝛ iste obligat se actũ carnalẽ si petat: qḋ ẽ sibi ipos sibile: obligatio ãt ad ipossibile: nulla ẽ ex le/ ge dina: igr̃ lex dina nõ approbat talẽ obliga tionẽ. iõ nulla ẽ. 3° q̃ꝛ error circa rẽ quã qs cõ mutat simplr̃ ipedit totũ 9ctũ: vt si dcm tibi auꝝ: vt auꝝ recipiã: ꝛ tu nõ hẽs auꝝ: 9ctus est null⁹. sz 9ct⁹ mr̃imonij dat ptãtẽ corpis sui cõ mutãdi p alio corpe: qḋ credit ad carnalẽ co pulã sufficẽ. igit si alter ẽ ipotẽs 9ct⁹ ẽ null⁹: qa errone⁹. Sz p̄rio q̃rit qd si tale maleficiuz an simplr̃ i põ vẽiat post ratũ ꝛ 9sumatũ mr̃i moniũ: d^m q nõ dirimit: q̃ꝛ iaz hic missus ẽ in possessionẽ: iõ reuocari nõ pt pp aliqḋ ipedi/ mẽtũ supueniẽs. Sz scḋo qd dicam⁹ sic mr̃i/ moniũ ratũ mr̃imo^m 9sumatũ sit: ergo q tal ipo^a veniat p⁹ matrimoniũ ratũ: sz añ mr̃imoni uz 9sumatũ an dirimat. q sic ar. xxxiij. q. i. c. i. 9iugiuz 9firmat offi° ꝛ seqt p⁹ añq̃ 9firmet i ipossibilitas officij soluit vinculũ. In 9trariũ q nõ soluit: q̃ꝛ iã data ẽ ptãs iõ si vsus ipedi^m adueniat nõ dz primã dationẽ ipedire. Doc. sub. i fine pmi arti. i forã sic rñdit difficile eẽt iudicare si nõ pcederet ratũ: an pcederet 9sũa tũ nisi forte eẽ ablatio alicui⁹ ptis necarie ad actũ illũ tpe illo iterueniẽs. Frat vero lãdul/ ph⁹ soluẽdo pmã qõez huic dubio rñdet sic i forã credo q ṽbeat separi. xxxiij. q. i. Si p sor ciarias. ꝛ. c. q ãt iterrogasti. Sz 3° dubitat. vñ vẽit hmõi maleficiũ. dicẽḋ q a demõe deo p/ mittẽte ob ṽmerita maleficiati: aut a^a cã: hñt ei demões aliq̃ pacta cũ aliqb⁹ hoib⁹ q custo/ diũt nõ q̃ꝛ ṽaces sz vt magis decipiãt ꝛ alios p istos ad se trahãt ꝛ venerẽt qḋ maxie ex sup bia appetũt: vt si cũ mago pactizet: q̃diu ac^e hec erit curuata: tãdiu hic cũ illa nõ 9ueniet. Da igr̃ dicet aliq̃s remediũ i auxilio oportũo P^m reme^m ẽ ad deũ veracit recurrẽ ꝛ 9fiteri vt maleficiũ tollat. xxxiij. q. i. Si p sorciarias. Scḋz reme^m ẽ vt 9siliũ a viris sapiẽtib⁹ ꝛ pru dẽtib⁹ petat: multũ ei iuuat petitõis hũilitas: vt qḋ p se hõ ñ repit, p hũilitate cũ alijs iueni at. Tertiũ si repiat id i q̃ ẽ maleficiũ destruat: q̃ꝛ ex pacto demõis tñ hz durat q̃tũ illud si gnũ ꝛ ñ pl⁹: nec ẽ pctm̃ h̃ facẽ qnimo merito/ riũ ẽ destruẽ opa diaboli: nec i h̃ est ifidel' sz fi del' destruẽs opa ei⁹. cui⁹ ẽ deõis c⁹ ṽtute aut astu^a fit oẽ malefi^m. Probat. tñ p° auctẽ bti aug. i mltis caplis q̃rti libri ṽ tri. Tũ 2° aucta te canõis. xxvi. q. v. epi. vbi dr̃. Epi studeãt vt pnitiosã ꝛ a diabolo iuẽtã sortilegã ꝛ magicã artẽ pẽit⁹ eradicẽt. Tũ 3° cã eaḋ. q. ij. q sin. dić vanitas magicaꝝ artiũ ex traditõe maloꝝ an gelorũ iualuit. Ex q̃ p° ifert. q diabol⁹ nõ pp defẽdẽdã ṽitatẽ: sz ad pfectõez iuadẽdã talia repit. pz: q̃ꝛ mẽdax ẽ ꝛ pr̃ mẽdacij: ꝛ vt decipi at ẽ op⁹ ei⁹. xxvi. q. v. nec mirꝝ. Et iõ magi neq̃ unt turbat mẽtes bonoꝝ q talia nõ credũt: sz mẽtes ifideliũ ꝛ maloꝝ: vt ibidẽ dr̃. Ex qb⁹ 2° seqt: q pittẽte deo pñt dẽones iducẽ ppetuã frigiditatẽ ꝛ a^a ipedimẽta. als ñ pñt. xxvi. q. v. nec mirꝝ. Sed q̃re pmittit de⁹. triplici rõne p^a vt manifestet sua glia in recursu ad euz: ꝛ multotiẽs liberatõe scḋa vt boni firmi sint in fide. 3^a vt mali q mẽdacio credũt p sua deside ria seducant iuxta illud apocal. xxij. c. Qui i sordib⁹ ẽ sordescat adhuc. Ex qb⁹ 3° seqt q tã ars magica q̃ sortilegia sit phibite. xxvi. q. v. epi. sũt ẽt excõicãdi ibidẽ. vñ nec ipi sortilegi nec ipsis 9sentiẽtes pñt admitti ad testio^m vl

actiões.xx.q.viij.qsqs.vñ dñt castigari carcerib⁹ ⁊ vberib⁹.vñ p⁹ ligature caracterz in cartis q̄ portāt ad collū vel q̄rūcunq; rez nō medicinaliū.scḋo obſuatio ſternutationū 3° superſticio de nō calcādo limē dom⁹:vel obſuātia dierz egyptiorz:⁊ talia his ſilia inť ſortileg⁹ cōputanť.xxvi.q.ij.illō qō.vbi ēt alia mlta exprimunť. Notāt aūt dixi maleficiati ppetuo i ḋone:q; ſi ad tps forz maleficiū nec īpediret matrio^m ȝhēdū nec dirimeret ȝctū. Sz quō cognoſceť ſi ē ppetuū aut ad tps.dico tria.p° ꝙ maleficiū dz triēnio.pbari.eẍ de frigiḋ.⁊ malefi. Lfe. Scḋz ꝙ poſt tres ānos pñt ſepari tali ordie.ſ.corā epō vel ei⁹ vicario:⁊ ꝙ ſeptē ppinqui vľ ſeptē vicini ſi ppinq defuerūt eligātur corā qb⁹ iurēt ꝙ bona fide cū oi diligētia dederūt operā carnali copule ⁊ ꝙ nūꝗ̄ potuerūt ſe cognoſcē.⁊ ſeqť in glo.ipſi ppinq iurabūt ꝙ credūt eos verz iuraſſe.arg° capli q̄tiēs de purgatōe canōica. Iſta colliguntur eẍ de frigi.⁊ malefi. Laudabilez.ex textu ⁊ glo. 3^m ſi maleficiat⁹ p⁹ ſepatiōez cognoſcat aliā fciaz ñ pp hoc cogiť rediť ad pmā q; maleficiat⁹ circa vnaz: nō preſumiť circa oēs maleficiatus. ℭ Scḋa cōclō. Frigiditas ⁊ ptis ad ħ necie mutilatio ⁊ nimia femie artatio ppetua matrimoniū īpediūt. Ubi pmo notādū ꝙ ī pñti q̄one eſt attēdēdū triplex īpedimētū.ſ.frigiditas que eſt qñ vir tā frigid⁹ eſt vt mēbrū ne queat erigē.ſcḋa ē mutilatio notabilis in mēbro illo.3^a eſt artatio tāta in mēbro mulieris vt nec cōſortio viri:nec ſcḋo nā.nec 3° arte cirurgie ſubueniri pt vt cognoſcať.⁊ pz ꝙ horz īpedimētorz duo ſunt i viro vnū in muliē.cōuenniūt aūt hec tria īpedimēta cū maleficio:q; ⁊ īpediūt ȝhendū ⁊ dirimūt ȝtractuz. In hac igř q̄one dico tria:⁊ maxie de prio q; iure eodē de alijs aut in toto aut plurib⁹ pmū q; ſi frigiditas vř īpedire dz.pbari p tres annos:⁊ fieri illo mō quo dictū ē in p^a q̄one de maleficio dicto ſecūdo.ſcḋm dictū:ſi ſeparat⁹ pp frigiditatē:aliā vxorē ducat ⁊ cognoſcat:cogēdus eſt redire ad pmā:q; īpedimētū nō fuit ppetuū.de frigi.⁊ malefi. Laudabilē. Tertiū dictū:ſi mulier ſepata a viro pp frigiditatē itret religionē ceſſante frigiditate marit⁹ pōt eā recipe:ſi illa velit exire.ibidē.c.fraternitatꝫ Dicit tñ frater lādulphus ꝙ illud credit itel ligi añ pfeſſionē. Sz ecce caſus.hec mulier tā artuz hz mēbruz vt ab iſto cognoſci nequeat: ſepať per eccie iudiciū aliū accipit virz a quo cognoſciť an pmo viro debeat reddi merito q̄riť. Frater richar.ḋ media villa pñtis di.ar. 2°.q.2ª dicit tria.pmū ꝙ talis mulier dz ſine piugio pmanē:⁊ capiať dz p cogruū eſt ſecundū ſi a ſcḋo facta eſt prio viro cognoſcibilis dz prio reddi:extra de frigi.⁊ malefi.fr̄nitatꝫ. Tertiū.ſi nō eſt p ſcḋm facta cognoſcibiľ p⁹ aut nō ſine graui piculo mulieris nō ē primo reſtituenda.⁊ hoc agit mēbrorz inequalitas nec eſt q̄renda in femina frigiditas q̄ pncipaliter paſſiue ſe hēt: lz nō ex toto vt i viro. Sed q̄liter cognoſceť frigid⁹ p maleficiū:aut nām.dico p medicos. ℭ Tertia ȝclō eſt hec. Infātia ſicut ſenex ois īpotēs ad carnis actū īpedit matrio^m:⁊ furia ȝtinua.īfantia.dimitto ad.xxxvi.di.de ſenectute tali.pbat fr̄ lādulphus in pñti di.extra de frigi.⁊ malefi.cap°. p°.vbi dř. Sicut puer nō pt ȝhere: q; nō pōt debitū reddē:ita ois īpotēs.glo.hac rōne vř: ꝙ ſenex nō pt ȝtrahē:intellige de oino nō potētib⁹. Et frater hugo de nouo caſtro in fine pñtis di.de ſene dicit ſic. De ſene pz ꝙ ſi eſſet oino īpotēs:nō poſſz ȝhē:qñ aūt ȝtrahit ſuppoiť nō īpotēs. De furia ēt pz:q; in matrio nio exigiť liber cōſenſus:quē nō hz ppetu⁹ furioſus. Et tñ de ſcḋo arti. ℭ Quātū ad 3^m arti.ſūt tres diffi. P^a eſt. Aliqs alicui morbuz caducū hñti:ligat ī carta papiri ad collū ei⁹ illa metra de trib⁹ magis xp̄z ex pte oriētꝫ venietib⁹ adorať. Gaſpar fert myrrā. Thus melchiō Balthaſar aurz. Hec tria q ſecū pōtabit noia regū:ſoluiť a morbo dñi v̄tute caduco. vtrū cenſend⁹ ſit ſortileg⁹. hic nil ex me dico: ſolū narro. Fr̄ roger⁹ bachōis i maiori cōpēdio ad clemētē papā q̄rtū dič. Credo de q̄dā picardo (qa mō librz nō habeo) hic erat caducus in carta poſita ſūt hec metra ⁊ ligata collo ei⁹ cito curat⁹ eſt:⁊ lōgo tpe ſan⁹ ſtetit.poſt eo ſtāte i balneo vt faceret ei verecūdiā vxor ei⁹ (q̄ clericū diligebat) abſtulit de collo eius cartā:⁊ ſtatiz morbo caduco recapiť:reponit ducta pnia ⁊ curať. Quid ſi hec hñt hec noia ex pulegio:ſicut vienenſis antoni⁹ ꝙ de igne curet:⁊ appollonia aut laurēti⁹ de dētib⁹.ſic guilľs miateñ.p⁹ magnū baſiliū narrat ī lib. rōaľ diorz offorz:de hoc noie kyrie aut xp̄eleyſon.magna ſūt ſctorz priuilegia. ℭ Scḋa diffič. Bertha p v̄ba de pñti ticiū ſūpſit ī maritū.hic bñ clauſtra vxoris ingrediť:ſz ſemē nō emittit.qd iuris q̄ritur q; mulier ȝq̄ſta ē hūc caſū accidēvidi dū i ȝuētu caſtri radulphi cōmanebā:ī q̄dā notabili domicella. Tūc mihi viſū ē eos ñ debē ſepari:q; ⁊ illo mō poterat ſatiſfacē ſatis vt vř vxori. Tñ 2° q; nō pl⁹ exigiť ī iudicio ad pl⁹ niſi corpuz oñſſo ī q̄ pz clare corp⁹ vxoris aut clauſtrū fractū vľ ñ. Tñ 3° q; nō exigiť de necītate proles:vt pz in ſterili

bns. Qui dubitant: summū ↄsulāt pontificē.
hec. n. nil asserendo dicta sunt. Alioꝝ ē opio
qꝛ lꝫ claustra sint inuasa: si nō sit semen infra
claustra diffusuꝫ nō ↄhꝫ affinitas. xxxv. q. iiij.
extraordinaria. in textu ⁊ glo. ⁊ p ↄñs nō iudica
biꝫ mr̄imoniū ↄsummatuꝫ. ¶ 3ª diffi. Quid
hoꝝ triuꝫ magis īpedit mr̄imoniū. Infantia
Senectꝰ. Furia. Dᵐ q̄ furia. qꝛ nil hꝫ ↄsensus
aª bñ vt pꝫ: sꝫ nō sufficiēter capiēdo senectu-
tē vt dictū ē. Ex q̊ pꝫ ad qōeꝫ. q̄ vꝫ maleficiū.
frigiditas: ⁊ īfanª a ↄhēdo mrioº īpediant.
Et tūc ad argª. ¶ Ad pᵐ dᵐ q̄ obligat se ad
reddēdū debitū si petaꝫ infra aliqͦd tp̄s deter
minatū: sꝫ nō imediate. q aūt īpedimētū hꝫ ꝑ
petuū nō p̄t se obligare pro q̄cūqꝫ tp̄e iō nō ē
sile d̄ isto ⁊ de 1º q vult īgredi religionē vt pꝫ.
¶ Ad scd̄m dicit scotꝰ. Si senex eēt oīo īpo-
tēs diceretꝫ q̄ nō possꝫ ↄhere mrioniū lꝫ forte
aliq̄ posset ↄsentire ī eū ad cohitādū: sicut fr̄
⁊ soror: ⁊ ita forte mlr̄te magis despōsant diui
tias q̄ p̄sonas. ¶ Ad tertiū iā pꝫ q̄ nō sp̄ p̄t
maleficiū curari. Ex ista dᵉ. sicut d̄ ⁊c̄. ¶ Pª
ↄō. nocet frigiditas ne sit ↄiugiū ⁊ maleficiū
dicit auctas. Dicit ↄō. frigiditas ⁊ maleficiū
sepe īpediūt mrioniū. Et pōiꝫ a p̄n. di. vsqꝫ ad
illͦd ca. Furiosi q̄qꝫ dū in amīª sunt ⁊c̄. ¶ 2ª ↄō
q sunt in furia nuptū nō faciūt sꝫ pꝰ hec vel aª
hoc nō īficiūt. Dicit ↄō. q̄ furia ī actu īpedit
ↄhēdū mrioniū. sꝫ si pꝰ ↄctū adueniat vel alͦd
nō dirimet. Et poniꝫ ab 1º ca. furiosi q̊qꝫ ⁊c̄. vs
qꝫ ad illͦd ca. De his q in duabus sororibꝰ ⁊c̄.
¶ 3ª ↄō. malū īcestus ḡuiꝫ p̄niꝫ: ⁊ nupti textꝰ
h̄ īseriꝫ. Dic̄ ↄō. q̄ īcestꝰ multū puniꝫ: ⁊ oñdiꝫ
quō vnꝰ ↄiugū nō dꝫ aliū in īfirmitate dittere
Et pōiꝫ ab 1º ca. de his q cuꝫ ⁊c̄. vsqꝫ ad fi. di.

Oc etiā notādū est: q̄ cū dñs cōcedat
h vxorē dimitti ⁊c̄. ¶ Hic signaꝫ. xxxv.
di. huiꝰ q̄rti sniaꝝ. q̄ ita ↄtinuaꝫ ad p̄ce
dētes. Nā postq̄ꝫ in p̄ceđ. d̄. actū est de īpedi
mētis mrioniū ↄhēdū añcedētibꝰ. Nūc agit
de īpedimētis pꝰ ↄctū mrioniū supueniētibꝰ
Et hꝫ diuidi ī. 3. p̄tes. In pª oñdit q̄ p̄p adul
teriū lꝫ vnū ↄiugē alteꝝ dimittere. In 2ª inq-
rit an liceat dimittēti cū alio vel alia mrioni
um ↄhere. In 3ª an adulter cū adultera possit
post mortē mariti ↄiugiū facere. Pª in p̄nº.
Scd̄a ibi. Si qs aūt cā fornicationis. Tertia
ibi. Solet etiā q̄ri ⁊c̄. Hec ē diuisio p̄ñtis ⁊c̄.

Trū fornicāte machināte in adultere
v viri mortē si ↄhunt exeat diuortiū aut
stet mr̄imoniū. Et aꝫ q̄ talis possit du
cere talē in vxorē triplr̄. ¶ Pº sic. dauid du-
cit bersabee in mrioniū cū qua fuerat adulte
ratus: vria p̄ditorie īterfecto: q erat vir eiꝰ. iō
licitū ē illā ducere cuiꝰ machinatꝰ ē mortē vi-
ri: aut cuiꝰ viꝝ īterfecit Añs pꝫ. scd̄i regū. xi.
cº. ex q̊ pꝫ ↄñs. ¶ 2º aꝫ sic. Machiatio ī mor
tē viri adultere nō est vnū de duodeciꝫ īpedi
mētis mrioniū īpediētibꝰ: igꝫ mrioniū nō im
pedit. pꝫ ↄñs. qꝛ supponiꝫ mihi eē sufficiēter
enumerata mrioniꝫ īpedimēta. ⁊ pꝫ añcedēs
qꝛ in illis versibus. Error ↄditio votū cogna-
tio crimē ⁊c̄. nō ē enumeratio īterfectōis viri
adultere sꝫ īterfectio viri p̄prij ⁊ vxoris. ¶ 3º
aꝫ auc̄te aug. de nuptijs ⁊ ↄcupīa. ⁊ poniꝫ in
lr̄a p̄t fieri ↄiugiū cū qua p̄cessit adulterium.
¶ In oᵐ aꝫ. xxxiij. q. i. Illud d̄o. ⁊. c. relatuꝫ.
In ista q̄ōe ad aꝫ. p̄sor. ⁊c̄. ¶ Quo ad. j. art.
termini sꝫ. Fornicatio. Machiatio. Diuortiū
¶ Primꝰ terminꝰ est fornicatio a fornice: qꝛ ī
fornicibꝰ. i. arcubus lapideis antiq̄tus fiebāt
fornicatōes. vñ iuuēaꝫ. Lenonū pueri q̄cūqꝫ
fornice nati. Scd̄o dꝫ fornicatio a foris: qꝛ ta
les mulieres ex toto foras emittūt verecūdiā
vt merito dicāꝫ meretrices: q̄si mere trite ab
alijs ⁊ nō curāt. vñ grecismꝰ equocationē for
nicis ponēs dicit. Fornix leonis domꝰ ē pari
ter meretricis. Ast murꝰ foris dꝫ exterior. Di
ciꝫ 3º fornicatio a fornace. qꝛ sic̄ ī fornace ignis
ē mālis: sic ī fornicatiōe ignis ↄcupīe. vñ q̄dā
dicit. Est fornix domus sed fornax saxa purit.
Diciꝫ aūt fornicatio triplr̄. vnoº dꝫ fornicatio
Ois actꝰ illicitus ↄ̄ diuinū p̄ceptū in tali ope
⁊ hoc mō dicit paulus ad ephe. v. ca. Fornica
tio aūt ⁊ oīs imunditia aut auaritia nec noie
tur in vobis: sic̄ decet scōs. Scd̄o accipiꝫ for
nicatio pro negociatōe. vñ Esa. xxiij. c. Post
lxx. ānos visitabit dñs tirū: ⁊ reducet eaꝫ ad
mercedes suas. ⁊ rursuꝫ erit cū fornicabiꝫ cū
vniuersis regnis terre. fornicabiꝫ. glo. i. nego
ciabit. 3º mō dꝫ fornicatio vna spēs pc̄ti luxu
rie ↄ̄ alias distincta. de q̄ geñ. xxxviij. Fornica
ta ē thamar nurꝰ tua: ⁊ vꝫ vterꝰ illiꝰ intumesce
re. ⁊ hocº est pª spēs specieꝝ luxurie: q̄ sunt in
tribꝰ binarijs. i. sex. vt notat fr̄ hugo de nouo
ca. q. vnica p̄ñtis di. Pª spēs ē fornicatio: ⁊ ē
soluti cū soluta ⁊ ē pc̄tm̄ mortale. qͦd p̄batur
triplr̄: tū pº qꝛ ↄ̄ bonū p̄lis necessariū directe
remouet. n. p̄lis certitudinē ⁊ p ↄñs sollicitā
educationē p̄ris. Tū 2º qꝛ dic̄e fornicationeꝫ
nō eē pc̄tm̄ mortale ē hoies ad incestū ducē:
vt si aliqs ī fornicatiōe hēat filiā ⁊ pꝰ eam co
gnoscat carnalr̄: ignorās eā esse suā filiā: imo
qꝛ hoc ē inducere: vt pr̄ solutꝰ filiā possit co-
gnoscē solutaꝫ. Et si dicaꝫ qꝛ hoc īpedit: qꝛ pr̄
hoc nō euadit: qꝛ p cāuꝫ ignorat. Tū 3º qꝛ red
dit p̄sonā abhoīabilē: vt pꝫ in meretricibꝰ. 2ª
spēs ē adulteriū. ⁊ dꝫ pº q̄si adulteriꝫ. v. mu-

tata in.a.qꝛ ad alteri⁹ lectū tendit vel scđo dꝛ
adulteriū q̄si alterius vtex terens vel 3° dicit
adulteriū ab adulādo.qꝛ adulatiōib⁹ capiūt
mulieres.Est aūt adulteriū ḡuius religs pec
catis carnalib⁹ in trib⁹. Pⁱmū infringit fidē
quā vnus cōiugū dꝫ alteri.Scđm inexcusabi
litas minoꝛ:qꝛ pl⁹ hꝫ de remedio:qꝛ copiā hꝫ
vxoꝛis ꝓpꝛie. tertiū qꝛ ad illđ pctm̄ sequūtur
maxia mala:sicut ē exheredatio legitima:dif
famatio sui ⁊ alia multa.ecce pⁱmus binarius
3ª species ē incestus:q̄si incastus.ab i qđ ē nō
⁊ castus q̄si nō castus. cui⁹ signū extat patēs
cū ꝓpinquas nō verer.⁊ pōt diuidi iuxta ꝓpi
quitatꝯ gradus.Quarta spēs ē stupꝛū: ⁊ ē de
floꝛatio virgis a stupēdo dr̄.ad insuetos.n.vi
ri affatus:tales ⁊ effect⁹ stupet iuuenis isolita
lꝫ sit ⁊ in masculo virginitas. en scđus binari
us.Quinta spēs ē sacrilegiū.q̄si legēs.i.fura
tus sacrū.iuxta illa metra.Fur aux virgo flo-
res mare nauita libꝛos. Clericus equoce:sin
gula q̄sqꝫ legit.Et sunt tres mōi h⁹ pcti. Pⁱ
mus qn̄ vir ⁊ mulier sr̄ religiosi:vel vir ē in sa
cris ⁊ mulier religiosa. Scđs modus qn̄ vir
est religiosus aut i sacris:nō mulier.3⁹ qn̄ mu
lier ē religiosa:lꝫ vir sit mer secularis.Sexta
spēs est pctm̄ ꝯ nām.⁊ fit tripl'r.pꝛio in seipso
ex tactibus ipudicis aut ꝯfricatiōe ⁊c̄.⁊ dicit
mollicies:nō itelligo ꝟo de pollutiōib⁹. scđs
modus ē femine in feminā:aut viri i vir. aut
3° viri in feminā:aut ecōuerso nō tn̄ nāli mō.
ita ꝙ iste modus.3. hꝫ maneries: q̄s qs pōt in
se cogitare ⁊ distinctius distinguē. Terti⁹ mo
dus h⁹ spēi ē cū brutꝯ.en tertius binari⁹. ¶ 3⁹
termin⁹ ē machia°.machia° hꝫ triplicē oꝛtū.
⁊ fꝫ hoc tripl'r dr̄.dr̄ pꝛio machia a mache qđ
gaude aut gaudiū sig̃t.⁊ sic machia est moli
tio ⁊ q̄ q̄rūt:vt ꝓximus i malū ruat ꝯ cū ma-
chinari dicūt: ⁊ gaudēt de ruina. Dicit scđo
machia a machera:⁊ ē gladius acut⁹ mache
ra.⁊ sic machina ē cogitatio ⁊ machinari co
gitare in quacūqꝫ re:vn̄ venit mētis acucies.
tertio dr̄ machia a machos qđ est bellum:vn̄
descēdit gallimachiū:⁊ tūc instr̄a guerre ma
chine dicūt.accipit aūt in qōe hic triplici mō
¶ Terti⁹ termin⁹ est diuoꝛtiū.dr̄ aūt diuoꝛtiū
a viax diuersitate.vn̄ nōndū ꝙ ista tria se hn̄t
ꝑ oꝛdinē.sepatio:repudiū diuoꝛtiū. oē.n.re-
pudiū sepatio ē:nō eꝯ:vbi ē.n.repudiū ꝯiun-
ctio fuit:sꝫ nō sꝑ: vbi ē sepatio fuit ꝯiūctio.ro
ma.n.sepata ē a moꝛto: ⁊ tn̄ nūq̄ fuit secū cō
iuncta sic ⁊ dr̄nt repudiū ⁊ diuoꝛtiū:qꝛ oē di-
uoꝛtiū ē repudiū: nō tn̄ eꝯ. pꝫ qđ dr̄ ex̄ de di-
uoꝛ.⁊ re.gaudem⁹. Repudiū vxoꝛis veritas
in euā°reꝓbauit.ex q̊ pꝫ ꝙ aliqđ ē repudiū

qđ nō ē diuoꝛtiū:qꝛ diuoꝛtiū appꝛobat i euā°
Matth.xix.c.ex cā foꝛnicationis.ꝙ āt diuoꝛ
tiū in euāgelio dicat repudiū: pꝫ đᵉ.xxxiiij.si
cuius vxoꝛē.Si in clericatu marito cōstituto
vxoꝛ adulterauerit dato repudio eā dimitter
dꝫ.Dicit tn̄ doc.deuo.q.i.h⁹ di.ꝙ loquendo
ꝓpꝛie de repudio ⁊ diuoꝛtio tripl'r dr̄nt.pꝛio
qꝛ repudiū fiebat ex indebita cā: sꝫ diuoꝛtiū
ex debita.scđo qꝛ post repudiū nō ꝓhibeban
tur nubere:post diuoꝛtiū ꝓhibenr.3° differūt
qꝛ vir repudiabat vxoꝛē:nō eꝯ vn̄ nō iudica-
bant ad paria:in diuoꝛtio iudicant ad paria.
Sꝫ vn̄ hoc:idē dicit ꝙ ꝑꝑ meritū pctī pꝛimi
mulier ē subdita viro.sꝫ post recōciliationē
xpi in q̊ nō ē seruus ⁊ liber masculus ⁊ femia
oēs q̄tū ad legē thoꝛi ad paria iudicāt.đ hu
iusmōi diuoꝛtio ꝑꝑ foꝛnicationem iter vir ⁊
mulierē dictū ē vt opoꝛtuit đᵉ. xxxij.h⁹ q̄rti i
multis ꝓpōibus. iđ hic solū agā de diuoꝛtio
vt exigit mā p̄n̄s seu qō. ¶ Quātū ad.ij.arti.
sunt.3.ꝯōnes. Pª ꝯō de fidei datiōe singula
riter alteri:viuēte āt vxoꝛe aut marito alteri⁹
2ª de fidei datione relata adulterio. 3ª ꝯō de
adulterio cōꝑato machinatiōi aut machina
tionis relate ad fidei dationē:vbi añ oīa ē no
tādū qđ dicit doc.sub.in pn.p̄n̄tis di.Tria sūt
ingt q̊ sepata aut ꝯiūcta videnr difficultatē
oꝑari:q̊ sunt:adulteriū: machiatio in moꝛtē
ꝓpꝛij ꝯiugis seu legitimi:fidei dat ipsi adultē
⁊ hoc tertiū triplici specificat noie.vn̄ dic̄ ꝙ
fidei datio ꝯct⁹ de facto cū ea:ꝓmissio cū iu-
ramn̄to.hec tria ingt vltima ad ꝓpoᵐ ꝓ codē
reputanr.vn̄ vex ē ꝙ loquēdo ꝓpꝛie multū
distinguūt:sꝫ in hoc vt dicit dn̄iam non faciūt
vt variēt.Et tūc imediate iuxta illa tria suam
diuidit qōē i triplici dicto:ab vltimo icipiēs
vt qđ vltimo dcm̄ ē pⁱmit⁹ sit absolutū: ⁊ iux̄
suā ꝯsiderationē ponā.3.meas ꝯōes. ¶ Pª
ꝯō est hec.Fidei ꝓmissio etiā cū iuramn̄to aut
ꝯctus:legitio viro viuēte mrioniū nō ipedit
ꝯhendū.hec ꝯō maxie hētur expsse ex̄ de eo
q̄ duxit in mrioniū quā polluit ꝑ adulterium
ca.vlti.Si qs vxoꝛe viuēte.Fide data ꝓmisit
se aliā ductux vel cū ipa de facto ꝯxit:si nihil
aliud fuerit nō ē mrioniū:qđ cū ea ꝯxit post
vxoꝛis obitū dirimēdū de ꝓmissione cū iura
mēto satis pꝫ.in talib⁹.n.equalēt fidei datio
⁊ ꝓmissio cū iuramēto:nō.n.ipedit mrioniū
ꝯhēdū:nisi fuerit adiūctū adulteriū. vt dr̄ ex̄
de his q̊ vi metus ve cā fiūt.Ad aures. Et rō
hox oium ē in hac mā:qꝛ iura hoc nō ꝓhibēt
⁊ vt dr̄ ex̄ de spōsalibus.Cū apđ.Cū ꝓhibito
riū sit edictū de mrionio ꝯhēdo qcūqꝫ n̄ pꝛo
hibet ꝑ ꝯn̄az admittit.Et tn̄ de pª ꝯōe. ¶ 2ª

2

ꝯclusio. Ambobus ꝯsciȷs adultero adultere
fide date matrimoniũ dirimet. Probat ꝯõ
ex̃ de eo q duxit in mrioniũ quã polluit per
adulteriũ.c.vltimo.Si qs vxore viuẽte infra
§.ceteꝝ. Tollerari que dz si prius vel postea
dũ vixit vxor eiꝰ illã adulterio polluisset.priꝰ
aũt ⁊ postea ad fidei dationẽ referunt. Dixi
tñ notant ãbobus ꝯsciȷs:si.n.vir eẽt ꝯscius:⁊
mulier cũ nesciret vxorẽ hẽre:aut eꝯ: mulier
eẽt ꝯscia sz nõ vir q2 nesciret mulierẽ hẽre vi-
rũ:tunc.n.ꝯscio si vir aut mulier:q2 in hoc ad
paria iudicant si ꝯhant.petere nõ lz diuortiũ
vt in eodẽ titulo hr̃ caº.i. Si vo ꝑsona inscia
diuortiũ petat celebrãdũ est diuortiũ.ex prio
ca.⁊ hoc argº a ꝯrio sensu.⁊ in textu hẽtur ibi
dem.ꝙ si mulier diuortiũ nõ petat nõ sunt se
parandi:ex q̊ sumit:ꝙ si ipa petat separandi
sunt.Sed circa hoc triplex orit dubiũ. ꝑmuz
q2 inter tales aut ẽ mr̃imoniũ aut nõ: si ẽ ve-
rũ mrioniũ nõ dz fieri diuortiũ ad petitionez
mulieris:si nõ ẽ mrioniũ ẽt ad petitionẽ viri
debent separi.nõ.n.pñt simul stare:cũ nõ sint
vir ⁊ vxor. Dicẽdũ nõ eẽ mrioniũ mulier .n.
in eũ ꝯsensiȷt vt in potẽtẽ ꝯhere qꝺ ipse face-
re nõ poterat illegitimus.n.est ex iure ad istã
Et cũ dr̃:nõ pñt simul stare: ꝯceditur ꝙ ex ꝑ-
te viri fornicatio ẽ:sz nõ ex pte mulieris igno
rantia inuincibili mulierẽ excusante. Sz tũc
est scꝺm dubiũ:pone mulier in cognitionem
venit impedimẽti nec tñ petit diuortiũ.⁊ tex
tus allegatꝰ dicit:ꝙ si mulier diuortiũ nõ pe-
tat nõ sunt sepandi.ex quo vr̃ ꝙ ecclesia vult
ꝙ nõ separent:⁊ tñ sunt sine ꝯiugio.ergo ali-
qui ex ꝑcepto ecclesie stabũt fornicaᵉ:qꝺ ẽ ab
surdum.Dicẽdũ ꝙ si mulier nec de nouo im
pedimẽtũ cognoscẽs nec in mrioniũ ꝯsentiat
vir cõsentire cogẽdus est.Eqssimũ eqdez est:
vt qui decipit insciã ẽt scius nõ inscius laqis
capiat debitis:⁊ qꝺ fallaciter ꝓmisit cautꝰ im
pleat coactus. Surgit tertio tertiũ dubiũ in
hac parte fortissimũ.pone mulier inscia huiꝰ
fraudis actu qꝺlibet cõiugiȷ in istũ ꝯsentit:vt
maritũ ex aduerso hic sciẽs mulieris volũta
tem in eã nouo ꝯsensu ꝯsentit vt vxorẽ: nõ tñ
impedimẽtũ iudicat ne hinc odiũ gñetur:an
mrioñaliter sic possint stare querit. Scotus
triplicẽ apit solutionẽ: quelibet grãdis. Pª
est ꝙ nõ.primus.n.mulieris cõsensus nõ fuit
mrionialis:q2 in eũ cõsenserat qui se sibi dare
nõ poterat:⁊ iõ oẽs actus ꝯñtes in virtute il-
lius primi:nõ sunt actꝰ cõiugiȷ.Ex quo sequit
oportere:ꝙ mulier de nouo ꝯsentiat si ꝯiugi
um efficiat:nec nouus ꝯsensus sciẽtis sufficit
nisi nouus intersit mulieris. hoc expsse dicit

glo.sup in primo cõsensu q nullº fuit intelligi
tur ꝑdurare loqtur de muliere.dat exemplũ.
Teberga titiũ capit in viꝝ: libeꝝ credit sed ẽ
suus:ꝯstat nõ fore matrimoniũ.titius pꝰ ma
numittit:sz teberga hoc ignorat.nec ex h̃ ma
trimoniũ ꝯstat nisi nouus cõsensus adueniat
Scꝺa solutio iohãnis distiguit. ꝙ si vir actu
vxorẽ hñs sic ꝯxit cũ inscia:vera ẽ ꝑfata soluº.
⁊ in hoc cãu glo.loqtur ⁊ textus.vñ cãus est
in textu. vir qdam vxorẽ hñs sibi aliã huius
rei insciã copulauit:sed pª mortua nitit disce
dere a scꝺa:⁊ tũc pz luculẽter:ꝙ cũ scꝺa ꝯhe-
re nõ potuit iam a ꝑma illigatus. Sz si post
mortẽ vxoris aut mariti inscie si hũerit ꝯxe-
rũt ratũ matrimoniũ iudicat ex allegato ca.
etiã si inscie ꝑsone nõ aperiat ille defectꝰ:aut
post expssionẽ defectus: ⁊ si consentiat nõ de
nouo sz antiquo. ⁊ rõ q2 ex isto caº colligit ꝙ
ecclesia nõ simpliciter illegitimat ꝑsonas il-
las ꝑꝑ adulteriũ fidei dationi cõiunctũ:sed si
ꝑsona decepta reclamet.Tertia solutio ẽ dua
rũ aliarũ cõparatiua que melior quasi ab eo
querẽt: que haꝝ duaꝝ melior. Dicit igit sco-
tus pꝰ snĩa vr̃ certior:q2 si post sciat ipedimẽ
tum ⁊ reclamat:fiet diuortiuz ex isto caº.igit
prius nõ fuit veꝝ matrimoniũ. Et tñ de scꝺa
ꝯclusione.¶ Tertia ꝯclusio ẽ hec. Seu adul
ter in mortẽ viri adultere machinet hac con
scia:seu soluꝰ machinet ⁊ fidẽ det nõ stabit cõ
iugiũ. Ista ꝯõ ꝓbatur.extra de cõuersione in
fideliũ.Laudabile.imo sola in mortẽ machi
natio si fit vxore cõscia:⁊ sequat effectꝰ: ⁊ im
pedit ꝯhendũ:⁊ dirimit ꝯctũ. Probat ex il-
lo capitulo.loqtur.n.ibi de sarracenis qui dũ
in captiuitate eẽnt quarundã xp̃ianaꝝ viros
eaꝝ insidiȷs ⁊ machinationibus occiderũt.⁊
sententiat ꝙ si post ꝑ ipsas ad fidẽ xp̃ianã ac
cesserint:tñ si sic eis adheserint supple in ma
trimonio nõ sunt tollerãdi:cũ tale damnũ ta
li lucro ecclesia recõpẽsare nõ velit. Hic nec
tangitur de adulterio sarracenoꝝ cũ xp̃iana:
nec de fidei datiõe:sz tñ de machinatione in
mortẽ legitimi mariti:⁊ ad hoc ꝯscia vxore.
nec glo.addit ad cãum istũ fidei dationẽ aut
adulteriũ.dz aũt intelligi ista machinatio cũ
effectu:vt si sit ⁊ affectus ⁊ effectꝰ. sicut dicit
glo.sup illo ꝟbo ꝓcurauerũt. Sed tunc tria
surgunt dubia. Primũ: si nõ vxore ꝯscia hic
solus maritũ interficit.nũquit hãc põt duce-
re.Dicendũ ca.i.§.scꝺo. Si fiat sine intenti-
one ducẽdi suã:vtpote in bello iusto occidit:
nõ ad hoc vt ducat:nõ ipedit. Sed tũc scꝺm
surgit dubiũ.Occidit in bello vt ducat: que-
ritur qd:non habet expsse:quin possit postea

ducere:dū tn̄ mulier nō sit conscia. qꝛ in casu iusti belli. Dicit capl'm ibi: ꝙ cū tales supple mulieres nō ꝓcurauerint virorū interitū de functorꝝ: matrimoniū inter hmōi ꝑsonas. s. interfectores ꝛ vxorē interfecti: licite pōt ꝯhi. ꝛ ꝓbatur per locū a simili vel a minori: qꝛ si vir nō ꝯsentit in mortē viri legitimi sꝫ vxor eum occidit. pōt post ab alio huius criminis iscio duci. xxxiij. q. c. ij. Interfectores. Sꝫ ecce tūc tertiū dubiū. pone mulier est ignara: post audita interfectione viri ratū hꝫ: nūqd impedit ꝙ sic videt̄ qꝛ in maleficijs ratihabitio retro trahit̄ ꝛ mādato comparatur. ff. de vi ꝛ vi armata. l. i. . §. Sꝫ ꝛ si cuꝫ quis. Oppm̄ tn̄ tꝫ glo. in caº. ꝓdicto. Laudabile. in fine ꝑꝑ illud capitulū. Cū caput. extra de spōsalibus. Ex quo etiā capº seqtur ꝙ nuda ꝓmissio nō equiualet alicui triū noiatorꝝ in. 3º mēbro. vn̄ nec nuda spōsalia. Ex his sequuntur tria correlaria. ¶ Primū: ꝙ tertiū illorꝝ triū impedimētorꝝ solū nunq̄ꝫ impedit ꝯhēdū matrimoniū: nec pm̄: vt pꝫ aucte Aug. adducta in arguendo. ¶ Scōm correlariū. scōꝫ qn̄qꝫ impedit qn̄qꝫ nō. qn̄ cum. 3º semper ipedit: ꝛ qn̄ cuꝫ primo extra de eo qui ducit in matrimoniū quā polluit per adulteriū. Significasti. Tertiū correlarium: tertiū cū pº semꝑ impedit. Sic distingue subtiliter: ꝛ cōpara adinuicē ꝑtes huius ternarij: ꝛ mira surgit armonia. Sꝫ qd est cā huius rei dico ordinatio ecclesie hic. n. ē primus casus adhuc tactus vbi ipedit̄ hic ꝯctus ex ꝓcepto ecclesie aut statuto illegitimantis ꝑsonas ad ꝯhendū ꝯiugiuꝫ: cuius statuti motiuū est adulterij ꝛ homicidij repressio. Et tn̄ de scōo arti. ¶ Quantū ad tertiū articulum sunt tres ꝯclusiones: maxime circa primū articulū. ¶ Pª diffi. est de incestu. Quis carnaliter vxoris sororē cognoscit. querit̄ qd iuris? Dicit doct. deuo. xxxiiij. distin. huius quarti arti. iij. q. ij. tria dicta. Primū. Si cognoscat iam ꝯcto matrimonio priuat se iure petendi nō reddendi: qꝛ aliū nequit priuare iure suo. Scōm dictū. Tali interdicitur ab ecclesia ne vxore sua mortua aliaꝫ accipiat. dispensat̄ tn̄ cū eo si de fornicatione timet̄: si tn̄ ꝯhit nō dꝫ separari. pniam tn̄ agat: qꝛ peccat ꝯhendo sine ecclesie licētia. Tertiū dictū. Si cognouit an̄ ꝯctum mr̄imoniū etiam post sponsalia: de facto nullū est mr̄imonium ꝯctum rōne affinitatis. vn̄ separandi sunt iudicio ecclesie. et mulier pōt nubere. vir aūt quātum ē de rigore iuris nubere nō pōt. ¶ Scōa diffi. de comparatione adulterij ad sacrilegiū. qͦ est grauius crimē adulterium an sacrilem. Dicit fr rich. de meª villa ꝑūtis di. q. v. arti. j. ꝙ sacrilegiū. Vn̄ aug. in lib. de sctā viduitate: longe aū mediū. Plane nō dubitaueri dīle lapsas aīas a castitate sanctiore que vouet̄ deo: adulteris eē peiores. cuius rō triplex. Pª fit ꝓiudiciū ꝛ in iusticia collegio. scōa violat̄ castitas firmata voto: quo erat spōsa dei. 3ª deflo ratur virgo: qꝛ sole virgines solēt bn̄dici. Ex quo ꝯn̄ter dehonorat̄ bn̄dictio: verꝝ ꝙ i adulterio fit iniuria viro. sꝫ in pº imediate deo. debemus tn̄ in talibus moralibus cōparare ceteris paribus. ¶ Tertia diffi. Quidā titiꝰ bertham suā cōiugem nundū ab eo cognitaꝫ: vt religionē ingrediat̄ tradit inuitā cognoscendā suo ꝯsanguineo quā cognouit. qd iuris sit hic querit̄? Dicēdū ꝙ tum pº iuris nālis eqtas. tum scōo viri iniqtas. tū 3º mulieris confusio: quā inuita passa est tātā mulieri in corpus viri tribuūt ꝑtātē: vt ea inuita religionē ingredi nō valeat. De hoc ex̄ de eo q cognouit ꝯsanguineam vxoris sue. discretioneꝫ. Et sic pꝫ ad. q. ꝙ vꝫ fornicāte machiato in adultere viri mortē si ꝯhunt est celebrandū diuortium nō mr̄imoniuꝫ. Et tunc ad argª. ¶ Ad primū dicendū. ꝙ pctm̄ illud nō fuit publicū iō pena publica puniri nō debuit: iō non fuit impedim̄ ꝙ eā accepit post talia grauia crīa adulterij ꝛ homicidij. ¶ Ad scōm dicēdū ꝙ hoc ipedimētū reducit̄ ad impedim̄ crīs| duꝫ dī. Error ꝯditio votū cognatio crimē. ¶ Ad tertiū pꝫ in qōe. Ex ista āt di. sic de ꝓceď. ꝛc̄. ¶ Pª ꝯº. Fornicationis cā dimittit̄ ꝯiunx ꝛ ponit̄ lex hec taliōis. Dicit ꝯº ꝙ ꝑꝑ cām fornicationis sepant̄ vir ꝛ ꝯiunx q̄ꝫtū ad thorꝝ ꝛ cōuenit hec lex vtriqꝫ eqliter. Et ponit̄ a ꝓhº di. vsqꝫ ad ca. illud. Si qs aūt cā fornicatōis. ¶ Scōa ꝯº. nō est licituꝫ sic sepatis: sꝫ ꝓhibituꝫ iter dispatis. Dicit ꝯº ꝙ nō ē licituꝫ sepatꝫ a thoro separi a coniugio q̄si caperēt iter ad dispata ex sepatione. Et ponit̄ ab illo caº. Si qs āt cā fornic̄. vsqꝫ ad illud capl'm. Solet ēt q̄ri. ¶ 3ª ꝯō. Adulterā ducere in cōiugiū est posse facē ꝛ extat viciuꝫ. Dic̄ ꝯō. adult̄ ducat adulterā in mr̄ioniū ꝑt bn̄ ꝛ male fieri. Et ponit̄ ab illo ca. Solet ēt q̄ri ꝛc̄. vsqꝫ ad finē di.

Nunc de cōditione videamus an valeat ꝯiugium diuidere ꝛc̄. ¶ Hic signat̄ xxxvi. di. huius quarti que ita hꝫ cōtinuari ad prece. Nā postq̄ꝫ in di. xxxiiij. actuꝫ est de ipedimentis matrimoniū ꝯhenduꝫ antecedētibus. ꝛ in dist. xxxv. seu ꝓcedenti egit mgr̄ de impedimētis post ꝯctū mr̄oniū superuenientibus. nunc 3º agit de impedimentis in actu mr̄ionium icidentibus. ꝛ hꝫ hec ꝑn̄s di.

dis xxxvi

diuidi in tres ptes pncipales. In pria ondit errorē seruilē impedire mrio^m. In scda pandit inter seruū ⁊ ancillā qualr fieri queat connubiū. In tertia ad etatē puerilē donat dogma puī. Pª in principio. Scda ibi. Querit etiam si seruus vnius ancillam alterius. Tertia ibi. Hoc etiam sciendū si pueri ante annos xiiij. Hec est diuisio presentis dist. ⁊c̄.

Trū seruit⁹ aut etas puerilis impediat cōiugiū. Et ar tripl'r. ℂ Prio sic. Corpus serui est dn̄i. ergo suus nō pōt cōtrahē mrioniū. añs est phi p° politicc. ca. iij. Pȝ ɔñtia: qꝛ nullus pōt dare alienū. ℂ Secūdo ar sic. Seruus neqt pfiteri religionē sine volūtate dn̄i. ergo nec mrioniū ɔhere. añs pȝ ex iure. pbat ɔña: qꝛ fauorabilior ē pfessio religionis q̄ȝ mr̄imoniū. ℂ Tertio ar q etas puerilis nō impediat mrioniū. aliqs pōt accipe ptātē anteq̄ȝ possit in vsum. igit in ɔctu mrionij vbi est datio vsus ⁊ acceptio ptātis: pōt aliqs anteq̄ȝ possit in vsum. ɔña pȝ. añs pbat: qꝛ etas puerilis nō impedit susceptionē ordis. vt dictū est di. xxv. hui⁹ q̄rti. ⁊ tn̄ ibi recipit ptātē exequēdi actū ordis. quē pro tūc nō pōt exeq. ℂ In o^m pro prio. ex̄ de ɔiugio seruoꝝ. c. i. ℂ In o^m scdi ex̄ de fri. ⁊ male. q se dē. puer q non pōt reddere debitū nō ē apt⁹ cōiugio. In ista. q. prior. ad ar. ⁊c̄. ℂ Quo ad p^m arti. termini sunt. Seruus. Etas. Puer. ℂ Primus igit terminus est seruus. ⁊ sm q seruus triplicē hȝ ortū. sm hoc seruus tripl'r dr: vno° dr seruus a seruiēdo: ⁊ isto mō dicit dn̄s malo seruo. Serue neq̄ oē debitū dimisi tibi: qm̄ rogasti me. Matth. xviij. Et de vehemot aut behemoth ad iob. xl. deus loqtur c. Nūqd fieret tibi pactū ⁊ accipies eū seruū sempiternū. Scdo mō dr seruus a seruiendo q. n. in hoc mūdo iuste ⁊ inocēter ambulant serui dn̄i hoc mō dicunt: nil boni. n. agerēt nisi a dn̄o cōstituti seruarent. de hoc dn̄s ad sathan dicit: iob p°. c. Nūqd ɔsiderasti seruum meū iob q nō sit ei silis in terra: hō simplex ⁊ rect⁹ ac timēs deū ⁊ recedēs a malo. Et deut. xxxiiij. de moyse dr. mortu⁹ ē ergo ibi moyses suus dn̄i in terra moab. Tertio dr suus sil' a seruiēdo ⁊ a seruādo. ⁊ hoc° plati sr serui suorū subditoꝝ coꝝ querēdo bonū: nō solū lanā appetētes. nec iā sint solū mercēnarij ⁊ nō boni. vn̄ ⁊ sūmus pōtifex qd dicūt p° apposuisse grego^m se seruū seruoꝝ dei nūcupat. Sȝ q̄re hoc vt eis seruiat ⁊ suet eos plus amās ouez q̄ lanā. Et in regula fratrū minoꝝ btūs Frā. dicit. Nā ita dȝ esse q mistri sint sui oium fratrū. Et notādum scdo q de vi vocabuloꝝ hec tria differūt. mācipiū. seruus: seu famulus vernaculus. Mācipiū enim dr qui bello capit ⁊ adijcit vt seruiat: vt faciūt sarraceni christianis: a manu ⁊ captū. Seruus vo aut famulus qui pcio cōducit vt dn̄o famulet aut seruiat. Vnaculus seruus nō iam empticius sed in domo vnās. i. florens: qꝛ in domo nutritus q̄les habuit abrahā cū loth suū nepotē: de suis inimicis liberauit. gen. xiiij. q cuȝ audisset abraham captū vȝ loth fratrē suū: nūerauit expeditos vnaculos suos. ccc. xviij. Notādū autē 3° sm fratrē Hug. de nouo castro pn̄tis dist. q. vnica. q sunt tres gradus seruitutis. pmus est subiectio obialis vni⁹ ad alterū i actib⁹ decētib⁹: ⁊ talis suit⁹ est filij ad patrē ⁊ fuisset in statu inocētie. scds ḡdus est obl'o ⁊ subiectio vni⁹ ad alterū ad act⁹ viles ⁊ seruiles remanēte tn̄ pro loco ⁊ tpe libero accessu ad ɔseruationē speciei ⁊ indiuidui. ⁊ ista seruit⁹ habuit ortū statim p⁹ pctm̄: qn̄ dictū fuit ade. gen. iij. Maledicta terra in ope tuo: in laborib⁹ cōedes ex ea. hec aūt ɔhit a stipite nr̄e originis. statim. n. post peccatū adā fuit obligatus ad istos act⁹ seruiles. mō possibile est q filijs pgenitis: pr ex cā exēpt⁹ fuit a talib⁹ actib⁹: qa oportuit q hēret sollicitudinē domus q̄ mortuo pmogenit⁹ agens in domo vicē pr̄is fuit exēpt⁹ ab illis actib⁹ sicut pr. alij vo remanserūt ad act⁹ seruiles: ⁊ sic succedēte tpe filij eorū redacti sunt in seruitutē coꝝ q a primogenito sunt pcreati: ⁊ hoc videt satis pbabile pōt etiā hmōi scda suit⁹ a legislatore itroduci ppter diuersitatem dispōnis corpoꝝ. videt n. i ciuitate aliqs corpe robustos ⁊ rudes mēte: ⁊ illos deputat ad act⁹ seruiles ⁊ grossos. alios aūt videt min⁹ potētes corpe: subtiles tn̄ mēte: ⁊ illos deputat ad studiū ⁊ ad alios labores spūales. vn̄ Arist. p° politice dicit q ille q pōt mēte puidere: dȝ eē principās nā. i. sm rōnē nālē. Tertius gradus seruitutis est obl'o ⁊ subiectio totalis ad act⁹ suiles: p quaȝ pōt aliqs facē de suo seruo sicut de bestia: ita q hō nō hēat libertateȝ sup ɔseruationē spēi vel indiuidui absq̄ȝ volūtate dn̄i. Et de ista suitute petit. q. i. dr filialis. scda politica. 3ª misera: a frē Lādulpho ⁊ a doc. extrēa. ℂ Terti⁹ termin⁹ est etas. Et sicut hoc nomē etas sȝ vocabulū descēdit ab euo quasi euitas. ita sȝ rem loquēdo, pprie etas est duratio euū ɔñs. De his durationibus dictum est lib. i. di. ix. ⁊ xxi. ⁊ lib. secūdo. di. ij. Et lib. quarto. secunda pte. iij. dist. Nunc aūt specialiter de etate primo occurrit q pro tēpore moderno triplex assignat etatis terminus. Prim⁹ est cētena

rius. sicut dicit de nestore .xiiij. methamorfo. oui-
di⁹. iam 3ª viuit etas. vixerat enim ducētis ānis:
⁊ erat in tertio cētenario. Scōs termin⁹ hu-
mane etatis est .lxx. āni. iuxta illō in ps. septua-
ginta āni. Tertius termin⁹ est octuaginta anni.
qui sunt fortes. sicut patet in hijs metris.
Seps trib⁹ ānis stat: viuit totidēq3 canis ter
Ter totidem fit equus: ter totidē fit homo.
Tres coru⁹ hoīes: quercus tres supat cornos
Quercorumq3 trium: ceruus habet spaciū.
Sunt autē tres binarij etatis humane: ⁊ sūt
contenti in his metris.
Infans ide puer: adolescēs post iuuenis vir.
Dicit inde senex: postea decrepitus.
Pria ps dr infantia: ⁊ durat vsq3 ad septē an
nos. Secūda pars est pueritia: ⁊ addit supra
ifantiā vnū septenariū. ita ꝙ terminat i. xiiij.
āno in masculis: ⁊ tūc incipit pubertas. citi⁹ i
femis: q3 duodecio āno. Ecce prim⁹ binarius
Tertia ps est adolescētia. ab adoleo qd flori
tionē significat ⁊ augmētū: ⁊ addit supra pue-
ritiā duos septenarios: ita ꝙ terminat in. xx-
viij. āno. Quarta etatis ps dicit iuuent⁹ a iuuā
do prem: ⁊ regēdo totā domū. ⁊ addit supra
adolescētiā tres septenarios: ita ꝙ terminat
in. l. anno. en secūd⁹ binarius. Quinta etatis
pars dr tripl'r i nris metris dr virilitas Boc.
deuo. lib. iiij. di. xl. dubio 3° lrali dicit: ꝙ dicit
grauitas seu senect⁹. Frater Ja. ianueñ. dicit
ꝙ dr senior. Nā apud grecos seniores (xxi. di
sti. c. cleros) dicunt psbri ⁊ senes gerōte. hec
aūt etas in greco psbitē dr. bñ tñ couenuīt ꝙ
ambulat ista etas vsq3 ad annū septuagesimū
declinās a iuuētute. Sexta etatis ps fm fra-
trē iohānē bonauēture: dr seniū seu decrepi-
ta etas. fm aūt metra ⁊ ianuēsem: qb⁹ in ista p
te plus assentiēdū est: dr senect⁹: ⁊ durat vsq3
ad terminū vite ⁊ ei⁹ vltim⁹ termin⁹ dr seniū:
a sen⁹ na. nū. q3 finis est sexte etatis. vñ i ps. dr
vsq3 ad senectā: ⁊ seniū de⁹ ne derelinqs me.
en terti⁹ binari⁹. Scdo notādū q̄ ad hoc ꝙ l3
dicant ptes etatis totalis i obliq̄. tñ ēt aliqñ
dicūt etas in recto: vt etas īfantie: etas pueri
tie ⁊c. Tertio notādū ꝙ ⁊ mūd⁹ h3. 3. etatū bi
narios. i. sex. q ꝯprehēsi sūt in metris q̄ ponit
alexāder de villa dei in massa compoti.
Incipiēs ab adā: quā formauit deus etas.
Ad noe trāsiuit: prima: sequēs ad abraham.
Ad dauid extēdit etas se 3ª quarta
Ad transmigrātes in babilonem fuit.
Quinta facit cursū: xpi venientis ad ortus.
Ad finem mundi: currere sexta parat.
¶ Terti⁹ termin⁹ est puer. deriuat tripl'r. Pri-
mo iuxta numiū marcellū: a punio punis. q3

in illa etate in multis venitūt puniēdi. Secū-
do dr a pus puris ꝙ ē custodia: q3 sub tutori
bus ⁊ auctorib⁹ sūt pueri vsq3 ad pfinitū tpa
a pre. vt dicit paul⁹ qrto ca. ad gal. 3° dr a pu
ritate: nūdū enī seculi malicias sūt expti. Dr
aūt igt papias puer tripl'r natiuitate: vt puer
natus est nobis. etate vt octēnis officio. sicut
Jere. p° dicit ieremias de seipso. ego nescio lo
qui q3 puer ego sum. In pposito aūt accipitur
aut p° aut scdo mō. ¶ Quantū ad 3m arti. sūt
3. ꝓōes. Pria ē de ortu fuitutis. 2ª ē de obliga
tiōe fui in respectu ad matrio^m. 3ª est de ꝯctu
puerorum. Pª ꝓō ē hec. Seruit⁹ miserabil' nō
nāe iure: sed altero triplici extitit itroducta.
Pria ps pbat. Nā hoīum libera est: vñ in sta
tu nāe ante noe libertas pmāsit incōcussa. di.
xxxv. c. Sexto die. vñ ingt doc. sub. q. i. Lege
nāe oēs nascūt liberi: tñ seruit⁹ vel magis filia
lis subiectio ad prem ē de lege nāe. puta obe-
diētia filial' ptinēs ad disciplinā. fili⁹ enī a pre
h3 tria. eē: educari: disciplinā. ex. viij. ethicorum.
hec aūt misia ex nā bñ instituta ortum hre nō
potuit. vñ ergo prio fm rōnem triplex est mo
dus dicēdi. Prim⁹ videt eē fratris hugonis
de nouo castro pñtis di. q3 in fine dic. si aūt p
pter aliā cām est itroducta: vr esse ꝯ rōnē. dic
ergo ꝙ ex hoc itroducta ē: q3 qñ hō iniusto
bello capit interimi pōt. si vero nō iterimit s3
viu⁹ seruat ex seruatiōe seru⁹ seruātis efficit. ⁊
hoc i instituta de libertis ponit. ⁊ hoc probat
sic. Quia in qcūq3 casu pōt ei facē mai⁹ dānū
pōt ei facē min⁹ dānū: q3 in hoc facit sibi grām
sed in isto casu in quo pōt eū iuste occidē pōt
sibi facē maius dānū: ergo pōt eū in talē fui-
tutē redigē qd vr eē min⁹ malū: q3 nō pdit to
tale eē. Sed ꝯ istū modū arguit fr lādulph⁹
q. i. pñtis di. Cōtra ingt istū modū ē rō nālis
ipium enī videt ⁊ ꝯ rectā rōnē: ꝙ cessante pti-
natia ⁊ duritia que est in hoste nō cesset pena
debita huic ptinatie. Cū ergo qs capit i bello
⁊ cessat a ptinatia rebellādi: nō vr ꝙ iuste de-
beat plecti pena illi⁹ miserabilis seruitutis: ⁊
maxie ex q̄ cessat inimicus eē: ⁊ vult amicus
fieri: ꝙ ex hoc vēdi debeat sicut pecus nec va
let dicē ꝙ iste idulsit sibi vitā: iō ē totū ex grā
qcqd sibi facit. Argm ē totū in oppo^m. l3 enim
possit iuste occidere durāte iniusta inimicitia
ex pte hostis cōtra quē gerit iustū bellū: ma-
xime se defendendo: tñ cessante ista cā nō est
rectū tātā seruitutē in eo iducē: q̄ morti equa
let. ⁊ sic p3 solutio ad rōnem hugonis. Audit
scotus leo hos duos suos leūculos disputan-
tes an eū: vt tirōes an militē emeritū laudat
bellū: sed corroborādū landulphū iudicaret

argũt vt doceat. Sꝫ hec extrema ſeruit⁹ ē ꝯ
legē nãe. nunꝙ̃ iuſte potuit introduci: antiq
tas eni tp̃is nõ ratificat crimia: ſed magis cõ
dēnat: iniuſtũ ē igr̃ tale dñiuꝫ. vñ difficile eſti
mat hm̃õi ſeruitutē excuſari: niſi altero duoꝝ
modoꝝ q ſtati aperient. Sꝫ tũc q̃rit q̃re apl̃s
p̃cipit tales ſuos ſuis dñis obedire. Rñdet
cõtinuo multas obligatiões fore iniuſtas re
ſpectu illoꝝ quoꝝ fiũt: ⁊ tñ ex q̃ facte ſũt: ſunt
cuſtodiēde. apl̃s eni oñdēs talē ſuitutē nõ ē
laudabile nec multomagis dñiuꝫ tale. ait pª
coꝝ. vij. c. Seru⁹ vocat⁹ es nõ ſit tibi cure: ſꝫ ſi
potes magis liber fieri vtere. Ex quo iſert ꝙ
illa gloſa ſuꝑ pª dᵉ. ius gētiũ. nõ vr̃ verũ dicē
ſ. ꝙ ſeruit⁹ ſit a iure nãli iducta: ſꝫ a iure gētiũ
ē approbata. Cõtra eſt exp̃ſſe textus canonis
xij. q. ij. cũ redēptoꝛ. vbi dĩ ꝙ redēptoꝛ noſter
cõditoꝛ toti⁹ humane nature: iõ carnē aſſumē
voluit: vt remoto vinculo ſuitutis p̃ſtine red
deret libertati. hoies eniꝫ ab initio natura li-
beros ꝓtulit: ⁊ ius gentiũ iugo ſubdidit ſui-
tutis. ecce clare ſuitutē a nã nõ eſſe: ſꝫ iure gē
tiũ. vñ ⁊ dᵉ. xxxv. ſexto die. dr̃. ꝙ añ noe in ſta
tu nãe manebat oib⁹ incõcuſſa libertas: nemo
ſciebat a ꝯſorte nãe ſue obſeqa ſuitutis exigē
nõ eēt hodie ſeruitus ſi ebrietas nõ fuiſſet. vñ
ergo ſm rõneꝫ venit iſta ſeruit⁹. Veniat ſcḋs
mod⁹ q eſt doc. ſub. ⁊ loquat forſan aliqs vo-
lũtarie ſe huic miſere ſubiecit ſuituti: vt ſi vē-
dat ſe in ſuuꝫ: aut donet: ſimpl̃r renũciãs iuri
ſuo. ⁊ ſi talis ita fecit: tenēda eſt ⁊ ſeruãda: qꝛ
hoc eſt iuſtũ. Veniat ⁊ terti⁹ mod⁹ fandi q eſt
etiaꝫ ſcoti. iuſte qs dñans cõitati: aliq̃s ita vi
det vicioſos ꝙ ſibi nocēt ⁊ cõitati: hic hos li-
berate põt priuare ⁊ in ſeruos redigē: ſicut ⁊
in aliqb⁹ caſib⁹ occidē. Ex q̃ prĩo itulit frater
nicola⁹ boneti turoñ. in notul' ſuꝑ 3ᵐ ſniaꝝ: ꝙ
ꝙ ſi aliqs vidēs i aliquo regno violari ex to-
to leges dei: ⁊ preſidētē nõ curare. hic ſi mo-
uet zelo ſolo dei: ⁊ põt illud regnũ cõquirē: ⁊
ꝯquerēdo ad cultũ dei ⁊ honorē reuocare: p̃t
inibi regnare licite. Et ſic credo factũ eſſe qñ
dux normanoꝝ guill's noth⁹ angliã ꝯquiſiuit
Ex quo ſcḋo pꝫ: ꝙ illo iure itroducti ſunt filij
iſrael i terrã chanaã. Ex q̃ pꝫ 3º ꝓbabile terrã
gallie ſic poſſeſſaꝫ a francis baptizato pº eoꝝ
rege xp̃iano claudoueo: q ⁊ ludouicus dict⁹
ē a btõ remigio remēſi archiep̃o. De hoc ai-
moni⁹ abbom abbati floriati. lib. de ortu frã-
coꝝ. ⁊ hoc mõ 3º ſi qs efficit ſeru⁹ põt in eo p̃
ſcribi ⁊ ei⁹ poſteritate: ꝯcurrētib⁹ legib⁹ p̃ſcri
ptionis. ¶ Sꝫ dicebat ſcḋa ps ꝯcl'onis ꝙ hec
extrema ſeruit⁹ altero triplici iure eſt itrodu-
cta. prĩo a iure gētiũ. di. pª ius gētiũ. ⁊ xij. q.
ij. cũ redēptoꝛ. ſecũdo a iure dĩno. vñ. xxxv. d.
ſexto die. vbi dr̃ ꝙ noe maledicēs cham: ſec
eũ ſuũ. geñ. ix. ⁊ xxi. exo. ſi emeris ſuũ hebreũ
⁊ c. 3º a iur̃ canonico eſt ſeruit⁹ approbata. q.
iiij. id ꝯſtituim⁹. vbi dĩ ꝙ ſuus ad ſuitiũ dñi
ſui redire cogat. ſeqr̃ i fine ⁊ dñm ſuũ ꝯtēnē ⁊
eius miſteriũ deſtituē nõ dꝫ. ¶ Scḋa ꝯclo eſt
hec. volēte dño aut inuito põt ſeru⁹ cũ ancilla
aut libera matrioᵐ ꝯtrahē. ¶ Pria ps ꝓbat
qꝛ dñs p̃t eũ ex toto manumittē: ergo ad hũc
actũ licētiare: ⁊ ſi poſt impediret data lnia eũ
dñs ei⁹ ne act⁹ ipleret ꝯiugales ex toto: vt mit
tēdo eũ ad ꝑtes alienas aut occupãdo eũ ex
toto laborib⁹: vt aliqñ vxorē viſitare negret:
peccaret mortalr̃: ⁊ i manifeſtis veniret ꝑ ec
cleſiã corrigēd⁹. Ex q̃ pº iſert ꝙ ſeruit⁹ nõ im
pedit ſimpl̃r ꝯiugiũ. ſcḋo ſequit ꝙ nõ põt ſer
uus ſimpl̃r abſolute ꝯhere matrimoᵐ inuito
dño: qꝛ matrioᵐ a ſuitute nõ abſoluit. ex̃ d cõ
iugio ſuoꝝ. c. i. Et ꝑ ꝯñs poſſet dñs ei⁹ eũ oc-
cupare in alijs: ⁊ ſic nõ redderet debitũ actus
mrĩmonial'. ẽtio ꝙ ſi ſeru⁹ ꝯhit inuito dño: ita
ꝙ ꝯiunx cõtentet de tã modico tp̃e q̃to ſu⁹
põt cũ ea eē ꝑꝑ occupatiões dñi matrioᵐ ve-
re ꝯhit. extra de ꝯiugio ſeruoꝝ capº pº. ⁊ per
ꝯñs poſſet dñs ei⁹ eũ occupare. Sꝫ que rõ eſt
ꝙ ſu⁹ poſſit ꝯhē inuito dño: cuꝫ ſit in dñi dñio
Tho. in p̃nti di. q. ij. dic̃ ꝙ rõ eſt qꝛ matrimo-
niũ ē de lege nãe: ſeruit⁹ nõ: ſꝫ magis ꝯ legeꝫ
nãe. qḋ aũt eſt de lege nãe nõ tollit ꝑꝑ aliud:
qḋ tñ eſt de lege poſitiua. Alia rõ eiuſdeꝫ ibi
deꝫ eſt ēt ⁊ ffris richardi de media villa p̃nti
dᵉ. arti. iiij. q. i. qꝛ ſeru⁹ nõ ē ita dñi qn ſit ſui iu
ris q̃ꝫtũ ad act⁹ nãles ꝑticulares ad ꝯſerua-
tionē idiuidui. pꝫ qꝛ põt vti neceſſarijs ad vi
tã igit a ſili q̃ꝫtũ ad act⁹ ꝑticulares ad ꝯſerua
tionē ſpeciei. probat ꝯñs. qꝛ ꝯſeruatio ſpeciei
cũ ſit magis neceſſaria ⁊ magis bonũ natura
le magis ē de lege nãe. prima rõ nõ cõcludit
qꝛ aliqua obligatio q̃ nõ eſt de lege nãe: bene
tollit eã libertatē que eſt de lege nãe. Exᵐ de
lege nature. nil tibi debeo: tñ ſi voueo obiam
debeo tibi obedire. Rurſus matrioᵐ nõ eſt d
lege nãe niſi ſcḋario: ⁊ eq̃ videt eē reddē vni-
cuiqꝫ qḋ ſuũ eſt: imo primarie ex quo ergo ſer
u⁹ dꝫ dño ſeruitiũ: reddē hꝫ: nec dꝫ incõpati-
bile cape ne reddat. Simil̃r ſcḋm nõ cõclu-
dit: qꝛ manifeſtũ eſt ꝙ nõ ois qui tenet ſerua-
re indiuiduũ tenet multiplicare ſpeciē. Et ſic
dicas licitũ eſt: verũ eſt niſi aliud impediat. ⁊
ſunt ſatis alij intēdētes huic operi. Et pꝫ ꝙ ſi
ſeru⁹ inuito dño contraheret nõ faceret ei do
minus ſu⁹ iniuriã ſi eũ elongaret a ſua ꝯiuge
mittēdo eũ vltra mare pro ſuis obſequijs. Ex

q̄ eni inuito dn̄o ꝯtraxit:dn̄s nō ꝑdit ius suū:
qn libere vtat eo.extra de ꝯiugio seruoꝝ:c.i.
moneri tn̄ dꝫ ne faciat:qꝛ fauorabil' est matri
monij cā.vn̄ vltra satis pꝫ descēdēdo ꝙ seruꝰ
pt ꝯhē cū libera dū tn̄ ipa sciat ꝯditionē eiꝰ ⁊
ꝯsentiat i eū tal' ꝯditōis:qꝛ tūc cōmutat ptātē
corpis quā hꝫ ꝓ illo modico qđ hꝫ seruꝰ ptātḗ
in corpe suo.Et pꝫ cū ancilla:⁊ tūc qđ vnꝰ hꝫ
dat alteri:⁊ debēt ꝯuenire qn̄ dn̄oꝝ suoꝝ s'ui-
tia eosdē nō īpediūt.vn̄ vltra pꝫ:ꝙ si aliqs ī-
tēdat ducē liberā ⁊ ducit ancillā nō tenet:er-
roꝛ eni peioris ꝯditōis īpedit:ſꝫ nō melioris:
vt si qs itendat ꝯhē cū ancilla ⁊ ꝯtrahit cū li-
bera nō īpedit:qꝛ plus itētiōe accipit nec eq̄-
lis:qꝛ q̄ꝫtū itēdit tm̄ accipit.Sic hic erroꝛ tri
plex i meliꝰ:i peiꝰ:i eq̄le te faciet exptū i istis.
¶ Tertia ꝯclo.pueri ⁊ si possūt spōsalia ꝯhe-
re nō tn̄ m̄rimoniuꝫ.Pꝫ pria pticula:qꝛ iura
canonica p totū clamāt.extra de spōsa.ipube
rū ꝙ si spōsalia ꝯtrahunt ante septēniū nihil
sūt.ergo a cōtrario sensu si post septēm robur
accipiūt.cuiꝰ rō est.qꝛ tūc quodāmō pueri ve
niūt ad cognitionē:⁊ maxie huiꝰ actꝰ ad quā
nā iclinat ⁊ ꝓmouet nō ita ante septēm vt cōi
ter loquimur.nō tn̄ sūt tūc habiles ad matri-
moniū ꝯtrahendū pꝫ qꝛ sunt ipotētes ad ꝑfi
ciendū.vn̄ sicut dicit doc.deuo.pn̄ti di.arti.
ij.q.i.m̄rimoniū in tribꝰ est.in officiū pp ꝓlē.
in remediū pp cōcupiscētiā.in sacrꝫ pp indis-
solubilitatē.pueri aūt ꝯtra primū nō pn̄t ge-
nerare:nō excitant libidie.ꝯtra scḋꝫ:nō sunt
stabiles ꝯtra tertiū.iō nō possūt ꝯhere matri-
moniū.Si q̄ras tps ꝯtractꝰ.xiiij.ān i mascu-
lo.xij.in femia.dico aūt vt cōiter qꝛ aliqn̄ ma
litia supplet etatē:⁊ ꝯplexio tps ꝑuenit regu
lare.⁊ tūc ex q̄ ptātē illā hꝫ:⁊ discretiōeꝫ suffi
ciētē ad ꝯsensū debitū pōt ꝯtrahē:qꝛ ⁊ hꝫ qđ
dꝫ ⁊ ꝯsensū sufficiētē ⁊ signa.Et tm̄ de secūdo
arti.¶ Quātū ad tertiū artim.sunt.3.difficul
tates.Prima.si vir pōt se in seruū vēdē sine
cōsensu vxoris.Dicit frat richar.arti.v.pn̄tis
di.q.i.ꝙ sic:s'uato iure debiti reddēdi vxori.
i alijs eni est sui iuris:nec hoc soluit matriom
aut q̄ꝫtū ad vinculū:aut q̄ꝫtū ad thoꝝ.⁊ si tūc
simul pcipiat dn̄s vnuꝫ ⁊ vxoꝛ petat debituꝫ:
vxori priꝰ obediat:cui prio est ligatꝰ.¶ Se-
cūda difficul.Liber cōtrahit cū serua vel an-
cilla:quā liberā eē credit:post ipsa manumit
tit:vtrū sit m̄rimoniū.frater frācis.de maro.i
pn̄ti di.vr dicē ꝙ sic ſꝫ salua sua reuerēa hoc n̄
vr:nisi nouꝰ ꝯsensus adueniat:ꝯsensus eni pri
mꝰ null'erat q̄ in aliā ꝯsensijt:q̄ in eū ꝯsentire
nō potuit:qꝛ erat peioris ꝯditiōis.de hoc sa-
tis facit s'mo hitus in pcedēti di.ꝯōe secūda.

¶ Tertia diffic.quare mulier citiꝰ ē nubil' vi
ro.Doc.deuo.in pn̄ti di.artio.ij.q.i.i fine.dat
triplicē rōnē.pria qꝛ citiꝰ soluit viscositas per
meatꝰ laxiores.scḋa qꝛ difficiliꝰ ē agē q̄ꝫ pati.
tertia qm̄ nā ipfectioꝛ in muliere appetit viꝝ
sicut mā formā.vn̄ pp maiorē appetitū natu-
re maioꝛ fit acceleratio.Et sic pꝫ ad qōneꝫ.ꝙ
vꝫ seruitꝰ ⁊ etas pueril' ipediūt m̄rimoniū ⁊ q̄
liter.Tūc ad arga.¶ Ad pmū dicēduꝫ.ꝙ ser
uꝰ nō est ita dn̄i qn habeat aliqs actꝰ sui iuris:
vt dormire:comedē:bibē:⁊ reliqs nō ipedien
tes a s'uitio dn̄i sui cuiꝰ modi est iste ꝓ loco ⁊
tpe.¶ Ad scḋm dicēdū.ꝙ nō ē sile qꝛ ꝓfitēs
religioneꝫ submittit se ex toto religioni:⁊ ita
s'mouet se ex toto a dn̄io dn̄i sui.nō sic i m'io
nio.vt dictū ē.¶ Ad tertiū dicēdū:ꝙ bn̄ veꝝ
est ꝙ aliqs pōt accipe ptātē an̄q̄ꝫ possit vti.⁊
hocmō fit in ordibꝰ.sed neqt dare ptātē ante
q̄ꝫ habeat:⁊ in matrio oꝫ dare ptātē.iō nō ē
sile.Ex ista dc sicut de pcedētibꝰ de mēte ⁊c̄.
¶ Pa ꝯclo Nō ē igenua cogēda penitꝰ ad
serui mutua queꝫ nescit primitꝰ.Dicit cōclo
ꝙ libera capiēs seruū quē credit libeꝝ nō est
cogēda adiplē matrioniū.Et ponit a princio
di.vsq̄ꝫ ad illud ca.Querit ēt si seruꝰ vniꝰ an-
cillā alteriꝰ ⁊c̄.¶ Secūda ꝯō.Rata ꝯiugia
sūt bn̄ seruoꝝ:nec viri vicia frangūt nexū ho-
rū.Dicit ꝯclo inter seruū ⁊ ancillā est bn̄ ꝯiu
giū.⁊ ꝙ fraudes viri nō frāgūt matrimoniū.
Et ponit ab illo.c.Querit ēt si seruus ⁊c̄.vsq̄ꝫ
ad illō.c.Hoc ēt sciēdū ꝙ pueri ⁊c̄.¶ Tertia
ꝯclo.Tempꝰ limitatū hn̄t cōnubia:sic habēt
artatū ipsa sponsalia.Dicit ꝯclo ꝙ tā m̄rimo
niuꝫ q̄ꝫ sponsalia tēpus limitatū a iure.Et po
nitur ab illo loco.Hoc etiam ⁊c̄.vsq̄ꝫ ⁊c̄.

Antigr qdē ordines in qbꝰ nullatenꝰ
⁊c̄.¶ Hic signat.xxxvij.di.huiꝰ quar-
ti.q̄ ita hꝫ ꝯtinuari ad pcedentes. Nā di xxxvij
postq̄ꝫ in pcedētibꝰ pe m̄rimoniū nō oino ille
gitime sūt ꝑposite a.xxxiiij.disti.iclusiue vsq̄ꝫ
ad hāc exclusiue.Nūc 2o ꝑsone oino ad m̄ri-
moniuꝫ illegitime erūt apposite.Et hꝫ diuidi
ista ps in tres ptes pncipales.In pria deter-
minat de ipedimēto illegitimate respectu cu
iuscunq̄ꝫ ꝑsone iure ecclesiastico.In scḋa de-
termiat de ipedimēto illegitiate respectu cu-
iuscūq̄ꝫ iure dei veridico In 3a deteriat de ipe
dimēto illegitimate respectu alicuiꝰ nō oia iu
re politico.Pria in princio.Scḋa di.xxxviij.
seu sequēti.ibi.Nūc de uoto inspiciamus ⁊c̄.
Tertia di.xxxix.ibi.Post hoc de dispari cul
tu videndū.¶ Rursus pa pticula que ē pn̄s
do nō ꝯnumerata illa 3a pticula ꝯdiuisa ꝯ du
as primas:in qua horribia ꝯiugij crimia exp-

mẽtur in fine pñtis di.ibi. His adijciendu3 est de occisoribus ⁊c̃.in qua deteriat de impedimẽto illegitimate respectu cuiuscũq3 p̃e iure ecclesiastico.in.3.ptes diuidit.In pᵃ oñdit ꝙ sacer ordo matrimoniũ ipediat.In scda ꝙ minor ordo cũ ꝯiugio ꝯueniat. In 3ᵃ ostẽdit quõ in sacris ꝯtrahentes ecclesia puniat.Pᵃ in pñᵒ.Scda ibi.In alijs vero ꝑmittitur sortiri cõiugiũ.3ᵃ ibi.Itẽ ex ꝯcilio carthaginẽsi placuit epos ꝑ̃sbi.⁊c̃.h ẽ dio pñt di.circa ⁊c̃.

Trum ipedimentũ sacer ordo latinis afferat mr̃imonij ⁊ crimen vxoricidij.

Et aᷣ ꝙ nõ triplr̃.¶ Pᵒsic.nõ magis opponunᷣ ordo ⁊ mr̃imoniũ ꝙ̃ mr̃imoniũ ⁊ ordo.igᷣ sacer ordo mr̃imoniũ ñ ipedit. añs p3 a simili.nõ.n. magis opponunᷣ albedo ⁊ nigredo:ꝙ̃ nigredo ⁊ albedo.S3ꝓbaᷣ ꝯña. q2 cõiugatus in minorib⁹ ordinib⁹: si postea ordinẽ sacrũ recipiat vere recipit si sit intẽtio recipiẽtis ⁊ ꝯferentis.¶ Scdo aᷣ sic grecoꝝ sacerdotes mr̃imonio copulanᷣ:igiᷣ mr̃imonio sacer ordo nõ repugnat. Añs p3 di.xxiij. Aliter. P3 ꝯña.q2 greci hñt eosdẽ ordies q̊s hñt latini.vñ ⁊ de primitiua ecclesia dic̃ paulus.j.thio. iij.caᵒ. loquens de epo vnius vxoris viꝝ.¶ 3ᵒ ꝓbaᷣ ꝙ criũ vxoricidij mr̃imoᵐ nõ ipedit actus fact⁹ pro mr̃imonio mr̃imoniũ nõ ipedit.igiᷣ crimen vxoricidij nõ impedit mr̃imoniũ.Añs p3.q2 oppositoꝝ sunt oppositi effect⁹:illa aũt que discõueniũt mr̃ioᵒ ipm destruũt:igiᷣ ex opposito actᵒfacti pro illo ipm cõstruunt. P3 ꝯña.q2 pone:q̊s suã interfecit vxore3:q2 fornicabaᷣ ⁊ sue vxoris ad eũ ꝑtinebat correctio:⁊ maxie i actu mrionij.¶ In oᵐ.ꝺ sacro ordie.ꝺ.xxxij.placuit.placuit epos sacerdotes diaconos subdiaconos ꝭ3 priora istituta etiã abstinere ab vxorib⁹.i. nõ ꝯhere.vt dicit glo.⁊ recitat mgr̃ huius di.c.i. Tu3 2ᵒ di.xxvij.ꝑ̃sbiteris.Tũ 3ᵒ.di.xxviij.nullu3.nulliũ facere subdiaconũ diaconũ epi ꝑ̃sumant:nisi qui se caste victuꝝ ꝓmiserit.In oppositũ pro crie vxoricidij ꝙ dirimat. Tũ prio xxxiij.q.ij.interfectores suaꝝ ꝯiugũ ad pniã3 redigẽdi sunt: q̊bus penit⁹ denegaᷣ ꝯiugiu3. Tũ scdo eodẽ.eadẽ.q.c.admonẽ.i pnia a stulphi q occiderat vxorẽ dᷣ:vxorẽ nũq̃3 ducere: ꝯcubinã nunq̃3 hẽre:nec adulteriũ cõmittere audeas.Tũ 3ᵒ sap.xi.ca.Per que q̊s peccat ꝑ hec ⁊ torqueᷣ.hic peccauit i mr̃imoniu3:iõ ec̃.In ista ⁊c̃.¶ Quo ad.j.arti.termini sunt Impedimñtũ mrionij Sacer.Latin⁹.¶ Primus termin⁹ ẽ ipedimñtũ mrionij.⁊ ꝑtermissis ipedimẽtis q̃ ipediũt mrioniũ ꝯhendũ: s3 nõ dirimũt ꝯctũ vt ẽ ecclesie iterdictũ:⁊ tps feriarũ capiamus illa mrionij ipedimẽta q̃ ⁊ ipediũt ꝯhẽdũ ⁊ dirimũt ꝯctũ.⁊ ista ipedimñta sᷣt ter q̃ttuor aut q̃t ta.i.xij.⁊ sᷣt metris ꝯtẽta i hijs

Error conditio:votum cognatio crimen.
Cultus disparitas:vis ordo ligamẽ hõestas.
Si sis affinis:si forte cohire nequibis.
Hec sociãda vetãt cõnubia iuncta retractãt.

Et dicunᷣ recte ipedimenta mr̃imonij:q2 duos pedes mrionij ipediunt q sunt ꝯhere ⁊ in ꝯctu manere:vt sic mr̃imoniũ ãbulare neq̃at impeditũ.vñ ⁊ ipedimẽtũ dᷣ ab in qꝺ ẽ nõ:⁊ pes pedis.Hoꝝ ãt suffiⁱciᵃ ipedimẽtoꝝ sumiᷣ ꝭm doc.deuo.xxxiiij.di.arti.i.q.ij.ꝭ3 gña cãꝝ cuilibet cãe tria applicãdo ipedimñta. Ex ꝑte ꝯsensus q ad cãm efficientẽ reduciᷣ:⁊ h3 in se rõnẽ ⁊ voluntatẽ:ẽ error ꝯ̃ rõnẽ:vis aut coactio ꝯ̃ voluntatẽ.ꝭuitus ꝯ̃ vtrũq3.s.libertate3 ⁊ rõnẽ.ãbob⁹.n.opponiᷣ dũ credit libera3: ⁊ ꝭuã capit.Ex ꝑte cãe mãlis tria sunt ipedimẽta ꝭm ꝙ ꝯiuncti triplr̃ sunt inepti huic voluntaᵗᵉ ꝯiunctioni que mrioniũ dᷣ ꝯsanguinitate affinitate iusticia publice hõestatis q̃ ꝯ̃hiᷣ ꝑ sponsalia:ꝑꝑ quã hõ nõ ꝑt ꝯ̃here cũ ꝯsanguinea illius cu3 qua ꝯ̃xit sponsalia ẽt si spõsalia nõ valuerũt de iure.ex̃ de spõsalib⁹.ad audiẽtiã.Ex ꝑte cãe formalis que ẽ vinculi inseparabilitas accipiunᷣ tria:q2 triplr̃ ipeditur ne sit hoc vinculũ qꝺ ẽ mutuũ.pᵒ q2 iã dedit ꝑtãtẽ corꝑis sui alteri:q adhuc viuit:⁊ sic ẽ ligamẽ aut q2 se dedicauit deo:⁊ sic ẽ sacer ordo:aut q2 deo ⁊ ꝑ̃lato:⁊ sic est votũ qñ vouet q̊s igredi religionẽ vel ꝯtinẽtiã solẽnẽ. Ex ꝑte ẽt finis sunt tria ipedimẽta: q2 mrioniũ ẽ ad procreãdũ ꝓlem ad cultũ dei vel saltẽ in remedium honestatis.ꝯ̃ rõnẽ ꝓcreandi vel remedij est in põ coeũdi.ꝯ̃ cultũ dei q est in fide:ẽ cultus disparitas.ꝯ̃ cultũ dei qui est in moribus est criminis grauitas.¶ Scdꝯ termin⁹ ẽ sacẽ a sanctio sanctis.Et notandũ ꝙ ista tria differũt.sacrũ:sacrificiũ:sacr̃m.In cultu.n.dei tria ꝯsiderare o3:ipm diuinũ cultũ:colẽtes:instr̃a colẽdi:ipse ãt cult⁹ ꝑ̃ncipaliter in antiq̃ lege stabat in sacrificijs:sicut mõ in sacrificio altaris:⁊ talia in dei reuerẽtiã offerebanᷣ.Instr̃a aũt lege veteri ad sacra ꝑtinebãt q̊bus collebaᷣ de⁹sic̃ erat candelabrũ:tabernaculũ:⁊ archa:sicut i nouo testõ dicim⁹sacra vasa:ecclesiã sacrã:seu ꝯsecratã.colẽtes aũt sacr̃is spãlibus exornabãᷣ. sicut p3 in exo. de institutiõe sacerdotũ.sic mõ sacr̃o ordis distinguũᷣ sacẽdotes a ceteris.Ex q̊b⁹ p3 ꝙ sacrũ h3 capi triplr̃.cõissime:cõiter:⁊ ꝓprie. cõissime cõuenit sacrificio:q2 sacrũ dᷣ.vñ in antiphoᵃ de corꝑe dñi.O sacrũ ꝯuiuiũ in quo xp̃s sumiᷣ.ꝯuenit

cū sacᵭo q̄nimo idipꝫ est. cōuenit cū sacᵭo. qꝛ
ordiatio: ⁊ dī sacᵭm. ⁊ dī sacer ordo reddēdo
singula vt oꝫ: qđ dico, ꝑ tāto qꝛ ordo ꝓprie ē
gd iuisibile. vt dictū est dist. xxv. hui⁹ q̄rti. coī
ter v̄o ꝯuenit sāctitas vt inaiatis vt tēplis ⁊
vasis: ⁊ dn̄r loca sacra ⁊c̄. ⁊ aiatꝫ vt dī hō sacer
ꝓprie vero cōpetit nisi rōne aut in intellectū
h̄ntib⁹. vt de⁹ sacer p̄riario: angeli sacri scđa/
rio: hoies sacri tertio ¶ Terti⁹ termin⁹ ē lati
n⁹. ⁊ s̄ꝫ qđ triplr̄ expōit aut orit: triplr̄ accipi
tur. Dī. n. p° lati⁹ a latio q fuit p̄ lauinie quā
duxit i vxorē frigi⁹ eneas: ⁊ sic solū romāi la/
tini dn̄r. i illis. n. ꝑtib⁹ solū fuit latini dn̄ium.
Scđo dī latin⁹ a lateo lates: qꝛ saturn⁹ mali/
ciā iouis nati ei⁹ fugiēs i italia latuit: ⁊ tūc la
tin⁹ dī q̄si lati⁹. h⁹ recordat̄ ouid. i p̄nc° de fa
stis di. Tpa cuꝫ cāis latiū digesta ꝑ orbē. Et
sic latinia ⁊ ita dicat̄ mag̃ p̄ia est sub se. h̄ns
veri⁹ in se ter sex ꝓuicias. i. decē ⁊ octo Pri/
m⁹ senari⁹ Uenetie liguria: rectia pª: rectia se
cunda alpes tucie tuscia. de liguria ⁊ emilia.
In legēda bti amb. dī. postq̄ꝫ ꝯsularitatꝫ susce
pit isignia vt regeret liguriā emiliāq̄ꝫ ꝓuiciaſ
vēit mediolanū. Dī āt liguria a legēdis legu
mib⁹ i qb⁹ abundat. emilia v̄o qꝛ q̄si latiā me
diat ab emi qđ ē dimidiū. Scđs senari⁹. cāpa
nia: luchania: appēnin⁹: emilia: flāmea: pisce
n⁹. Terti⁹ senari⁹. mircia seu valia: sāniū: apu/
lia: sicilia. torsica: sardinia. Si qs āpliori iue/
stigatiōē h̄ nosse desiderat paulū legat eccie
romāe subdyaconū de gestis lōbardoꝝ: ⁊ pa
piā in hoc noie ytalia. Tertio dī latin⁹ a lat⁹
ta. tū. ⁊ hoc° ligua latia mlt̄a ꝯtinet reḡ. ⁊ in
ꝓposito ꝯ̄ grecā distiguit̄: sic̄ i passiōe dn̄i in
q̄ sum⁹ oñdit̄. dū die veneris scā grecū ꝯ̄ lati/
nū pōit̄ in trib⁹ dictiōib⁹ qb⁹ sum⁹ laudantes
xᵐ dic̄. n. chor⁹ greci. agyos iskyrros athana
tos cui rn̄det chor⁹ latini. scūs: en agyos. for/
tis: en iskyrros. athanatos: en imortalis. Ta
ceo otheos is. n. ē cui laudē dicim⁹. otheos
de⁹ sig̃t. sꝫ qd a deo trino petam⁹ grec⁹ s̄mo
oñdit: eleyson ismas. Et latini chor⁹ exponit:
miserere nobis. Sed cur hebreus non venit
vt cōpleat ternariū hic sūmū ternariū post di
uinā tritatē abstulit nō est dignus vt veniat.
xp̄s. n. eo me° a nobis recedit bonus pastor:
in quo sunt tres subē dinitas: aia corp⁹. qnq̄ꝫ
plagis crudelit̄ sauciat⁹: vt iā ternari⁹ ad qn
nariū ascēdat. Hoc. n. mō lingua latina cōti/
net qnq̄ꝫ natiōes. italie. gallie hispanie theu
tonie. ⁊ in ꝯcilio ꝯstantie, ꝑ qnta addita fuit
anglia. Et de hoc mō capiēdi linguā latinā i
telligit̄ qđ p̄ns ⁊ vocat̄ occidētale iperiū: ⁊ 2⁹
eccie ꝑtes didēdo ꝯ̄ grecos. Et tm̄ de p° arti.

¶ Quātū ad scđꝫ arti. s̄nt tres ꝯclones. Pri
ma ꝯclo est de ꝯꝑatiōe minoꝝ ordinū ad ma
iores in ꝯꝑatione ad mrioniū. Scđa ē de rō/
ne hui⁹ statuti. Tertia ē de crimie vxoricidij
in rlone ad coniugiū. ¶ Pria ꝯ° est hec. mi
nores ordies eccie nō ipediūt ꝯiugiū: sꝫ ma/
iores in latinis. Probat̄ p̄ia ps ꝑ mltas au/
ctoritates q̄s mgr̄ adducit in lr̄a vt ē illa leo
nis pape. q̄ sūpta ē de dᶜ. xxxij. seriatim. Et ex̄
de clericis cōiugatis. dicit alexāder tertius.
c. Si q clericoꝝ ifra subdyaconatū accepint
vxores ipsos ad relinq̄nda bn̄ficia eccīastica
⁊ ad retinēdas vxores diffinitione eccīastica
cōpellatis. Tū scđo rōne: qꝛ ad minores ordi
nes vt plurimū ꝑuuli ꝓmouet̄: ⁊ tales ad cō
tinentiā cogi nō h̄nt. Tū 3° auc̄te canōis dᶜ.
xxxij. si qs. vbi dixit sexta synod⁹. Si qs eoꝝ q
ad cleꝝ accedūt: voluerit iur̄ nuptiali mlr̄ieri
copulari: hoc an̄ ordinē subdyaconat⁹ faciat
Et si obijciat̄. tuꝫ prio dᶜ. xxxij. lectores cū ad
ānos pubertatis venerint cogant̄ aut vxores
ducē: aut cōtinētiā ꝓfiteri. Tū scđo qꝛ in sim/
plici tonsura clerici sunt in sortē dn̄i vocatū
vt sonat nomē eoꝝ cleros. nō g° ad mrioᵐ.
Tū 3° qꝛ clericis in minorib⁹ ordibus ꝯstitut̄
licitū est h̄r̄e bn̄ficiū. qđ laicis nō lꝫ. p̄t ēt cle
ricus in minoribus ꝯstitutus gaudē ꝓuilegio
clericali: qđ laicus vxorat⁹ nō p̄t. ꝓbat̄ extra
de clericis ꝯiugatis. c. clerici. li. vi. Dᵐ ad h̄
oia ꝙ in ordibus minorib⁹ sūt tria cōsideran
da. ordo. officiū. bn̄ficiū. rōne ordis minoris.
nlla. n. oppō iter ordinē a mrioᵐ: nᶜ q̄tū ad
ꝯctū mrionij: nec q̄tū ad vsum: sꝫ ministeᵐ ⁊
bn̄ficiū q̄ꝫtū ad eccīaꝫ occidētalē oppōeꝫ h̄nt
ad mrioᵐ q̄tū ad vsum ꝑꝑ honestatē: ⁊ qm̄
clericus nō ē obligat⁹ nec ad officiū: nec ad
bn̄ficiū de nec̄te sine ipedim̄to libere p̄t ꝯ̄he
re. Et tūc ad ꝓmū dicēdū ꝙ veꝝ ē ꝙ lectores
debēt ꝯtinentiā ꝓmittere qn̄ ad subdyacona
tū ꝓmouet̄: aliogn ē ꝯsiliū. alia ꝯcedunt̄ duꝫ
ex toto se trāsfert ad statū aliū. nemo. n. mili/
tās deo iplicat se negocijs secularib⁹. ¶ Se/
cūda ps ꝓbat̄. Tū p° auc̄te alexādri extra de
clericis ꝯiugatis. si q in subdyaconatu ⁊ alijs
suꝑiorib⁹ ordib⁹. vxores accepisse noscūt̄ eos
vxores dimittē cōpellere ꝓcuretis. Tū scđo
qꝛ mistrāt circa altare vbi ē corp⁹ dn̄i qđ sācti
us ē sacrificio antiq testam̄ti. ⁊ tn̄ sacerdotes
dū mistrabāt in antiq̊ testō tenebant̄ abstinē.
Tū tertio ex noie: qꝛ sacri dn̄r ordines. Sꝫ q̄
ē rō fūdamētal ꝙ ꝯstitut⁹ in maiorib⁹ ordib⁹
negt mrioᵐ ꝯ̄here. Dicere vr̄ dn̄s bonauētu
ra in p̄nti dist. arti. i. q. ij. ꝙ ꝑsona suspiciēs or
dinē sacᵐ efficit̄ illegitia simplr̄ ad ꝯ̄hendum

matrimoniū: ⁊ hoc vel p ecciam: vel imedia
te a x°: ſicut fuit tpe aploꝝ: lꝫ hoc nō legaꝉ in
ſcriptura. Sꝫ ingt doc. ſubt. in hac dͤ. q. vni/
ca. ſcdm nō vꝛ ꝓbabile. qꝛ in pꝛimitiua eccia
nō diſcernebanꝉ niſi ſoꝛte ingt dicas ꝙ nūꝙ
licuit poſt ſuſceptū ſacꝝ oꝛdinē ꝯhere mrioᵐ
licet liceret aliqñ vti iā ꝯtracto. ſic nec apud
grecos. In quo ſcdo dñt mō greci ⁊ latini.
Sꝫ dic clarius. que eſt rō iſti⁹ illegitimatōis.
dicit doc. deuo. vbi. ſ. Et richar. de meᵃ villa
plani⁹ eadē dͤ arti. p°. q. pᵃ. ⁊ Tho. eadē diſ.
q. pᵃ. arti. i. vt ſint tres loquētes in vnū: quo/
rū tñ teſtimoniū nō eſt veꝝ quo ad hoc. Di
cunt ergo hi tres: ꝙ rō illegitimatōis eſt ꝑꝑ
votū ꝯtinētie annexū oꝛdini. Contra arguit
ſcotus. aut votū illud eſt ſic annexum ꝙ ſuſci
piens vouet: aut tm̄° ex pꝛecepto eccie. q. an/
nexum: qꝛ teneꝉ iſta ſuare: ſicut ſi voueret. pꝛi
mo° nō: qꝛ nullus nolens vouet nolitū ſꝫ iſte
ſuſcipiēs oꝛdinē ſacꝝ explicite: hꝫ in volūta/
te non vouere: nec ꝯtinere poſſibile eſt: igitur
nō vouet ꝯtinētiā. Si dicāt: vouet in facto: ſi
cut dicit bōauētura. ꝙ ſuſcipiēs habitū ꝓfeſ/
ſionē faciēdo vouet de fctō caſtitatē: ita hic.
qꝛ antiq pꝛes vouerūt: vꝫ lati. ⁊ iſte ſuſcepit ſi
mile ſignū. Cōtra: nullus teneꝉ ex voto advo
tū factū ab alio: maxime ſi hꝫ votū ꝯriū. Con
firmaꝉ. qꝛ greci idē ſignū ſuſcipiūt qd latini:
⁊ tñ ſine voto caſtitatis. Si dicaꝫ ſcdo° igiꝉ
ꝯhens ſimpliciter ꝯhit. ꝓbaꝉ extra đ matrio
nio ꝯtra interdictū eccie ꝯtracto. ex lr̄is: lꝫ ꝯ
interdictū eccie trāſire ad ſcda vota nō ōbue
rit. non eſt tñ cōueniens vt ob id ſolū ſacr̄m
cōiugij diſſoluaꝉ. alia tñ pnia eis dꝫ imponi:
qꝛ contra ꝓhibitionē eccie hoc fecerūt. igiꝉ ſi
tm̄° eſt ānexū votū ꝯtinentie oꝛdini ſacro ex
ꝓcepto eccie: ſequiꝉ ꝙ non ſimplr̄ illegitimat
ad ꝯhendū. vniuerſaliter. n. in iure ſtatutū ꝓ
hibens hoc fieri nō illegitimat. ſꝫ oꝫ ꝙ conti
neat talē ſniam: ſi ꝯctū fuerit dirimaꝉ vel ſi co
pulati fuerint nō ſunt aliq̄liter tollerādi. Jō
pꝛio remoto ꝙ nō ꝑꝑ votū ꝯtinētie ānexū ꝓ
pꝛie oꝛdini ſacro: nec ſcdo ex ſolo ꝓcepto ec/
cie: hoc fieri ꝓhibētis nō pōt in ſacris oꝛdini
b⁹ cōſtitut⁹ ꝯhere cōiugiū. Dicit ſcotus hanc
eē cām: qꝛ eccia tales ꝑſonas illegitimas cō/
ſtituit ad ꝯhēdū. Sed que rō tāte illegitima
tiōis: q̄druplex eſt apud eū. Mūditia mētis
ꝑſpicatia itellect⁹. feruoꝛ affectus. ⁊ mūditia
copoꝛal'. q̄ in tanto miſterio regrunꝉ. Sꝫ hic
q̄ternari⁹ ad ťnariuꝫ facilime reduciꝉ. Quid
n. ē mūditia mētis niſi itellect⁹ ꝑſpicacitas.
Et ſi dicaꝉ mētis mūdiciā ad memoꝛiā redu
ci vt nullius recoꝛdeꝉ niſi dei intellect⁹ ꝑſpica
tiā ad pn̄s magis reduci aut futuꝝ. Scimus
aniciū boetiū in pꝛio de ꝯſolatiōe in vno me
tro. ſ. ſcdo vtrūqꝫ ꝯpꝛehēdiſſe. Heu qꝫ ꝓcipiti
merſa ꝓfundo mēs hꝫ: ⁊ ꝓpꝛia luce relicta: tē
dit in externas ire tenebꝛas. nec pluralitateꝫ
ſine cā ſcribēdā. ſcio tñ tātū doctoꝛē vt clari/
us diceret ſic locutū: nec dicat aliqs ſibi ꝓiu/
diciū gn̄ari: cū nemo cogaꝉ oꝛdines accipe ⁊
ꝓceptū ⁊ oꝛdinationē eccia publicauit. h̄ de
latinis. Quid de grecis. Grec⁹ nō pōt ꝯhere
in oꝛdib⁹ ꝯſtitut⁹ ſacris: ſed tñ in minoꝛibus
pōt tñ vti poſtea mrio°: ꝓmot⁹ in oꝛdib⁹ ſa/
cris: ⁊ inter latinos ad bn̄ficia ꝓmoueri. hec
fr̄ landul. in pn̄ti dͤ. q. i. Sꝫ q̄ ſunt rōnes que
grecos iduxerūt: vt in re hac latis nō cōſenti
rēt. Dicit fr̄ hugo de nouo caſtro in pn̄ti dͤ.
q. vnica ꝙ grecoꝝ q̄druplex ē rō. pꝛia qꝛ eui/
taꝉ ꝑiculū incōtinētie. ſcda qꝛ vnio duaꝝ nā/
rū in x° repn̄taꝉ magis ꝑ ſacerdotē vxoꝛatū
qꝫ non vxoꝛatū. tertio qꝛ multa mala impedi
unꝉ ꝑ hoc: q̄ ex defectu mrionij cōtingerēt. q̄r
to qꝛ apl'i in pꝛimitiua eccia: que fuit ꝑfectioꝛ
qꝫ iſta ſic oꝛdinauerunt. vt inde ēt ſeq poſſet
magnū bonū ⁊ meritoꝛiū: qꝛ poꝫ ꝯtinere cuꝫ
tali ſi vellet: ꝙ eſſet magis meritoꝛiū. Pꝫ ꝙ
iſte q̄ternari⁹ vocal' ē ternarius ſm̄ rem: ꝯꝑa
pꝛimū 3° ⁊ videbis idē eē: aut conſeq mutuo
vn̄ nō oꝫ ꝙ ponāt i numeꝝ. Et tunc vt videaꝉ
ꝟitas cōparenꝉ greci latinis: ⁊ rōnes grecoꝝ
latinoꝝ rōnib⁹: ⁊ videbiꝉ veritas. qꝫ fatuus ē
ponens ſe in ꝑiculo ſine cā: vt euadat ꝑiculū
nec apl'i in pꝛimitiua eccia oīa potuerūt ſubi
to. Sapiᵐᵉ qdā ſapiētū dicit. Subita ruūt: ⁊
i puritate ſacerdotū ſatis oñdiꝉ xp̄s. Credo h̄
pauca tria ſufficē ad grecoꝝ rōnes euerten/
das. ¶ Scda ꝯ°. vt in eccia latinoꝝ in ſacris
oꝛdibus cōſtituti nō cōtrahāt licuit: decuit: ⁊
fuit cōueniēs. Iſta cōcl'o ꝓſupponit ꝙ eccia
potuit qd dubitat nl'lus: niſi q de petri auc̄te
dubitat. huic aūt ſtatuto ſe latini ſubmiſerūt
grecis terga donātib⁹. Ex q̄ dicit deuo doc.
q. 3. pꝛimi articuli ablatū ē regnū: ⁊ intelligē
tia ſcripturaꝝ ⁊ data eſt gēti faciēti fructum
ei⁹. ſic igiꝉ potuit: ⁊ ꝑ ꝯn̄s licuit: qꝛ de poten/
tia loqmur oꝛdinata: nec pꝛio ſolū licuit: ſed
ſcdo decuit: qꝛ ꝓlē hn̄s de ꝓle eſt ſollicit⁹. In
ſacris aūt conſtitutus oēm ſollicitudinē ſuā
in eū hꝫ ꝓijcere q paſſeres nidificat. vn̄ eum
mi⁹ vxoꝛi decuit ꝯiūgi carnali. nec 2° ſolū de
cuit: ſed 3° expediēs fuit. Quid. n. facerēt ar/
chiepi: epi: his modernis tꝑib⁹: oīa bōa eccliſ
rū furarenꝉ vt ſuis filijs darent. cū videamus
oculatim ſuis aut nepotib⁹: aut alijs ſatis ab
eis lōge poſitis gn̄e: talia diſtribui. ⁊ paupes

quoꝝ bona sunt defraudari. ℂ 3ᵃ pᵒ ē. Nec ē licitū viro simplr vxoꝛē adulterā occidē: nec occiso simplr mrimoniū dirimit. Pꝛia ps pz Tū primo aucte canonis. xxxiij. q. ij. iter hec scitas vīa. ꝛc. §. Sctā dei eccl'ia mūdanis nūq̄ ꝯstringit legibꝰ gladiū nō hz nisi spūalē. Tū scdo rōne: qꝛ in fornicatione pares iudicant: mulieri aūt nō ē licitū fornicātē virū iterimē. Tū tertio Jo. viij. noluit dn̄s mulierē in adulterio deprehēsaꝫ interimi: nisi a cōsciētia mūda: qd̄ rarissime repit aut nunq̄: nisi diuinissimo munē: iō q eā iterimit peccat iure poli: iure canonico: iure ciuili: nisi in actu iterimat. ꝛ tūc lꝫ humane leges hoc ꝯcedāt: tn̄ ꝯ ius canonicū peccat ꝛ dinū: qbꝰ eā nō licet iterficē. ꝛ si ꝑmittāt ad maloꝝ terroꝛē. Propt scdāꝫ ptē ꝯōnis notādū q̄ occidē vxoꝛē pōt qs triplici ex cā: aut ꝓsequndo culpaꝫ: aut ꝓseqndo nām: aut ꝓsequēdo mrimoniū. ꝑmū ē graue pctm̄. scdꝫ gui'. tertiū grauissimū: ꝛ in q̄bꝫ hoꝝ ꝓhibit de mrimonio ꝯhēdo: sed magis in scdo. ꝛ maxie in 3ᵒ: ꝛ in q̄libet hoꝝ triū dispēsat ab eccl'ia: ꝛ maxie in iuuenibꝰ. sed in pᵒ de facili: in scdo difficilꝰ: in 3ᵒ difficilime. Et tn̄ de scdo arti. ℂ Quātū ad 3ᵐ arti. sūt. 3. diffi. ℂ Pꝛia q̄re nō pōt eccl'ia ita illegitiare oēm panē azimū vt in eo nullus possit ꝯficē sic potest aliquē ꝑsonā vt nō possit ꝯhere. Dicit ff frāc. de maro. in p̄nti di. q̄ cā ē: qꝛ eccl'ia hz iurisdi. sup ꝑsonas nō sup res: panis aūt azimꝰ ē res nō ꝑsona. ℂ Scda diffi. Vn̄ ē, q̄ moderni tpibꝰ īdicta ē ꝯtinētia in sacris ꝯstitutis ꝛ nō in primitiua eccl'ia. Dicit doc. de uo. q. iij. ꝑmi arti. q̄ triplex est cā. paucitas mistroꝝ: secūdo pauptas. tn̄ t'tio honestas. vide eū ibi. ℂ Tertia diffi. Qd̄ est maiꝰ pctm̄ aut vxoꝛeꝫ aut matrē interficē. Dᵐ q̄ loquendo simplr maius pctm̄ est matrē iterficē. Tn̄ rōne reuerētie. Tū rōne minoꝛis inclinationis. Tū maioꝛis oblōnis. tn̄ interficiēti vxoꝛē maioꝛi pena imponit vt pꝛōitas restringat. Et sic pz ad q. q̄ vꝫ impedimētū sacer ordo latinis affe/rat mrimonij ꝛ crimē vxoꝛicidij ꝛ q̄liter. Tūc ad argᵃ. ℂ Ad primū dico q̄ non est sile: qa ad ordinē nō oꝫ hēre nisi sextū debitū ꝛ itētionē debitā ꝛc. iō vxoꝛatꝰ pōt sustinē: lꝫ peccet: in mrimonio aūt exigit legitimatio que non est in ꝓposito. ℂ Ad scdm̄ de grecis pz in. q. quō p̄nt vti ꝯcto: sed ꝯhere nequeunt. Ad dictū pauli dꝫ intelligi negatiue. i. nō plurium. nec tūc licebat ꝯhē si priꝰ nullā hūerit. ℂ Ad tertiū pz quō homicidiū vxoꝛis ipedit. ꝛ quō nō nec argᵐ cogit: qꝛ intelligit qn̄ actꝰ fit ꝰm qd̄ exigit mrimoniū. Ex ista di. sic d' ꝓced. ꝛc.

ℂ Pꝛia ꝯᵒ. sacris oꝛdibꝰ ꝯiugiū tollit: sꝫ non minoꝛibꝰ. sic vitas dī. Dicit ꝯᵒ q̄ in sacris cōstituti nō p̄nt ꝯhē ꝯiugiū: sed bn̄ in mioꝛibꝰ. Et ponit a prinᵒ di. vsq̄ ad. c. Jtē ex concilio carthagi. ℂ Scda ꝯᵒ. Sacris cōstituti i mrimonio sint ōstituti oī officio. Dicit ꝯᵒ q̄ q sūt in sacris ꝛ ꝯhūt mrimoniū sūt priuādi ecclesiastico bn̄fiᵒ. Et ponit ab illo. c. Jtē ex cōcil. ꝛc. vsq̄ ad illud. c. Hijs adijciēdū est de occisoribꝰ ꝛc. ℂ Tertia ꝯᵒ. Qui pimerit vxoꝛē ꝓ/priā det p̄niam quā papa iusserit. Dic ꝯᵒ q̄ si qs vxoꝛē ꝓpriā iterimat agē pniam necesse ē iuxta dictū sūmi pōtificis. Et ponit ab illo loco. Hijs adijciēdū ē ꝛc. vsq̄ ad fi. d. Seqtur.

Nunc de voto inspiciamꝰ ꝛc. ℂ Hic signat. xxxviij. di. hꝰ q̄rti. q̄ ita hz ꝯtinuari ad ꝓced. Nā postq̄ in ꝓcedēti di. determinauit magr de impedimēto legitimāte respectu cuiuscunq̄ ꝑsone iure eccl'iastico. Jn p̄nti di. deteriat de ipedimēto illegitimāte respectu cuiuscūq̄ ꝑsone iure dei vīdico. Et hꝫ diuidi in tres ꝑtes ꝓncipales. Jn pᵃ ponitur voti q̄litas ꝛ impedimētū ꝓueniēs. Jn 2ᵃ si in hoc ē peccati labilitas notat pena puniens. Jn 3ᵃ oñdit q̄ nō in lege hilitas: si iā ē viculū vinciēs. Pꝛia in priᵉ. Scda ibi. Si aūt ꝑ voluntate nubēdi dānant. 3ᵃ ibi. cuꝫ vir ꝛ mulier legitime cōiucti sūt ꝛc. hec ē diō huiꝰ. xxxviij di. in gn̄ali. Quia aūt in libris alijs i vnitate qōis st ꝯiūcte. xxxviij. xxxix. xl. di. sic ꝛ h st vniente. vn̄ sequit. xxxix. di. huiꝰ q̄rti. que hꝫ ꝯtinuari ad ꝓced. Nā postq̄ in di. xxxvij. determinauit magr de ipedimēto illegitimāte respectu cuiuscunq̄ ꝑsone iure eccl'iastico. ꝛ in xxxviij. seu i ꝓcedēti imediate egit de impedimēto illegitimāte respectu cuiuscunq̄ ꝑsone iure dei veridico. Nūc 3ᵒ agit de ipedimēto illegitimāte nō respcū oīs sed alicuiꝰ ꝑsone iure politico. Et hꝫ diuidi in tres ꝑtes principales. Jn pᵃ oñdit q̄lr infideles p̄nt ꝯhē. Jn 2ᵃ Si ꝯuertant qd fiēdū docet ingrere. Jn 3ᵃ ad triplices cognatiōes ꝓpat descēdē. Pꝛia in princᵒ. Scda ibi. pōt tn̄ licite dimittē: qꝛ in infideli ꝛc. Tertia di. xl. ibi. nūc supest aliqd de cognatiōe dicere. Et hec ps in tres ꝑtes diuidit ꝰm q̄ triplex est ꝓpinq̄tas seu cognaᵒ carnalis seu ꝯsanguinitatis: affinitatis: ꝛ spūalis seu legalis. Jn pᵃ ꝓponit ꝯsanguineitas. Jn scda subiungit affinitas. Jn tertia concluditur legalitas: ꝛ ꝰm has hec pars diuiditur. Prima est in. xl. dist. secūda. in xli. di. seu immediate sequēti. ibi. nūc de affinitate ꝛc. tertia in dist. xlij. ibi. de parentaliū graduuꝫ ꝛc. Rursus prima particula que est. xl. di. in qua

di xxxviij

īcipit ad triplicē cognationē ɔ̄scēdē:i.3. ptes
diuidit. In pᵃ ondit in q̄to ɔsanguinitatis gdu
possit fieri cōnubiū. In 2ᵃ ondit diuersū cōpu
tatiōis modū ꝛ multipharīū dubiū. In 3ᵃ sub
dit rōnē assignatiōis ptis nō dubiū. Pᵃ i pnᵒ.
Scda ibi. Quō aūt ꝛc. 3ᵃ ibi. Quare āt ꝛc.
Hec est diuisio ꝛc. Circa q̄s talis mouet titu
lus qōnis in spāli. iuxta has tres dis. videlz.
Trū votū vgineū cultꝰ dispitas ꝛ car-
nal cognaᵒ mrioᵐ ipediāt. Et ar ꝙ nō
tripl'r. vno argumēto ꝑ q̄libet vt trini
tas trinitati rn̄deat. ¶ Pᵒ ꝙ votū nō ipedi-
at ar sic. votū vgitatis simplex nō ipedit mri
moniū. igit nullū votū ipedit. añs pz. ex̄ q cle
rici vel vouētes mrioniū ɔ̄hē pn̄t. meminimꝰ
ꝛ.c. seq̄nti. pz ɔ̄ña. qꝛ nō minꝰ obligat apd de
um votū simplex q̄ solēne. ibidē.c. rursus. oē
aūt votū aut ē simplex aut solēne. Et si dicat
rōnē eē: qꝛ votū solēne fit corā multis: iō ꝓba
ri pōt simplex nō. Cōtra ēt. Si votū simplex
fieret corā mult̄ ꝓbari posset: qꝛ eēt publicū:
ꝛ tn̄ ex hoc adhuc nō dirimeret ɔ̄ctū mrioᵐ.
¶ Scdo ar sic. ꝑ dispitate cultꝰ ꝙ nō ipediat
ɔiugiū triplici auctē. Tuz pᵒ geñ. xli. Joseph
accepit filiā putipharis. cū tn̄ ipe eēt fidelis ꝛ
ipa ifidelis. Tū scdo moyses accepit filiā ietro
infidelis: qd ex hoc ꝓbat: qꝛ cū moyses vellet
redire i egyptū circūcidit filiū suū. vn̄ ipa ait.
spōsus sāguinū tu mihi es. Tū 3ᵒ Hester. ij. hr
ꝙ hester nupsit Assuero q nō fuit iudeꝰ. ¶ 3ᵒ
ar ꝙ cognatio carnalis mrioniū nō ipediat.
Est maior amicitia ɔsanguineoꝝ adinuicē q̄
alioꝝ. aut dz eē: igr mrioᵐ nō ipedit. añs pz.
qꝛ sanguis est ɔiūctiuꝰ. ꝓbat ɔ̄ña ex fine ma-
trimonij q ē amoris nutritio. ¶ In oᵐ primi
ꝙ. s. votū ipediat. ex̄ ꝙ clerici vl' vouētes mri
moniū ɔ̄here pn̄t. insinuāte. de quadā nobili
q̄ fecit votū ɔtinētie: ꝛ seruauit p biēniū: ꝛ po
stea ɔ̄xit: coacta fuit redire ad statū pristinuz.
¶ In oᵐ scdi ꝙ. s. cultꝰ dispitas. mrimoniū i-
pediat. Tū pᵒ primi Esdre. c. ix. ꝛ. x. vbi sepa-
tio fiebat ɔiugū alienigēarū. Tū scdo. 2ᵃ coꝝ.
v. Nolite iugū ducē cū ifidelibꝰ q̄ pticipatio
lucis ad tenebras: aut q̄ ps fidelis cū infideli
Tū 3ᵒ. xxviij. q. i. Sic. n. nō. n. nisi eiusdē reli-
gionis ꝛ fidei maneāt copulata ɔiugia. ¶ In
oᵐ tertij ꝙ. s. cognatio carnalis ipediat mri-
moniū. Tū pᵒ Leui. xviij. vbi multe psone ex-
cludunt pp ɔsanguinitatē. Tū scdo magr in
lra. Tū 3ᵒ ex̄ de ɔsanguinitate. nō dz. In ista
q. ad ar. pioꝝ ꝛc. ¶ Quo ad pᵐ arti. termini
sunt. Votuz. Virginitas. Cultus disparitas.
¶ Primꝰ terminꝰ est votuz. a voueo ues. vo-
tū dr. Est aūt voti triplex diffinitio. Pria est
Hugonis de scō victo. ꝛ magri in lra. votum
in hūc modū diffiniet. votū ē testificaᵒ ꝓmis
siōis spōtanee: q̄ de his q̄ deo ptinēt fieri dz.
¶ Scda diffi. votū est melioris boni ɔceptio
cū deliberatiōe firmata. Est ꝛ tertia magralis
quā ponit doctor hic Lādulphꝰ. votū ē irre-
fragabilis obl'o q̄ qs deo spōdet se adimplē:
siue hoi tenēti locū dei. Et hec reliq̄ cōplectit
ꝛ declarat. ꝛ sūt tria in ea. Prio ingt votū est
obl'o. dato. n. ꝙ hō nō loquat exteriꝰ. sed solū
sufficiēter iteriꝰ nascet obl'o. iō qd pᵃ diffiniᵒ
dicit testificatio accipit vt votū ex̄ in vocē ꝓ-
dit. qd vo scda dicit: est melioris boni conce-
ptio. clare ostēdit etiā intꝰ in mēte pfici apud
deū: q cor intuet. nec dz accipi cōceptio vt so
lū dicit actū intellectꝰ: dz actꝰ adesse volūtat̄.
vn̄ bn̄ dr ɔceptio: qꝛ cū alio capit. ꝛ bn̄ i scda
diffinitiōe dr cū deliberatiōe firmata. ꝛ si. n. i-
tellectꝰ deliberet: tn̄ volūtas firmat qd delibe
ratū ē. sic apud aug. ē pfecta cōceptio ꝛ pfcīn
vbū: ꝛ sine vbo tali votū nō dr. vbuz aūt tale
ingt. ix. de trini. c. x. ē cū amore notitia vtrūq3
obl'o cōprehēdit. Dr 2ᵒ irrefragabilis: vt nō
sine discretiōe os nrm apiamꝰ ad vouēd altis
simo. vn̄ doc. deuo. dicit. xxxviij. di. arti. i. q. ij.
ꝙ votū dz hre. 3. coites sic iuramētū. s. vitatē:
iudiciū ꝛ iustitiā. pᵒ necesse est vt sit iustitia.
s. vt illud qd vouet spectet ad salutē: ꝛ sit bo-
nū ꝛ honestū. scdm ē iudiciū vt vouēs delibe
rate voueat nō pcipitant. 3ᵐ ē vitas vt qd di
screte ꝛ iuste vouit hoc psoluat. hoc totū tan-
git dn̄ fr Lādulphꝰ dicit: irrefragabil'. nil i vo
to appere dz quo malū aut inutile reputetur.
Postmodū 3ᵒ apit cui votū fiat deo soli im
mediate si solū itra lateat aut aln̄ hoi locū te
nēti dei si pateat. Votū āt triplex ē. votū so-
lēne: votū simplex: votū puatū ꝛ publicū. hec
duo lz iter se differāt vt patebit: tn̄ i mco ꝓpo
sito tenēt locū vniꝰ. qꝛ votū solēne pōt fieri ꝛ
publice ꝛ priuate: ita ꝛ votuz simplex: qꝛ igit
duo vota pricipaᵃ sic circūeūt: nolui ex his. iij.
noibꝰ q̄rnariū facē: sz i trnaᵒ morari. Votū rur
sus solēne tribꝰ solū solēnizat modis. vt tāgit
in glo. ex̄ q clerici vel vouētes mrioᵐ ɔ̄here
pn̄t. Rursus ꝛ d voto ꝛ voti redēptiōe. ꝙ vo
tū. ꝛ ē hoᶜ in. vi. lib. vbi hr sic. votuz solēne est
qd fit aliq̄ iteruenietē haꝝ solēnitatū. pᵒ p su
sceptionē sacri ordis. xxviij. dis. dyaconi. scdo
p susceptionē sacre vestis q̄ tm̄ ꝓfitētibꝰ dari
dz. ex̄ de regularibꝰ statuimꝰ. 3ᵒ mō qn̄ p ꝓfes
sionē deuouet se alicui religioni abbati vl' ab
batisse. ex̄ de regularibꝰ statuimꝰ. pn̄tibꝰ testi
bus p quos ꝓbari possit si hoc negaret: ꝛ ne
hoc negari possit fiat inde publica scriptura.

xxvij.q.i.oēs femine.in qua scriptura ꝓfiteaꝛ se velle religiose viuē.alˀs aūt votū cōtinentie factū:q̄zuis corā multis nō vestitū siue īstitutū aliq̄ solēnitate dī simplex.hec gl.veꝛ ē. tñ vt dicit doc.sub.ꝙ h̄ ṫnariꝰ.gl.pōt reduci ad binariū.s.ad susceptionē sacri ordis:ꝛ votuȝ religiōis. Sȝ reuera rursus ille binariꝰ ad ternariū reduceꝛ.pȝ:susceptio sacri ordis votuȝ verū votū p̄sumptū.dī votū p̄sumptū qñ accipit habitū ꝓfessoꝝ vbi nisi hītu ꝓfessi a nouicijs distinguunꝛ:aut si maneat in monasterio vltra annū sine ꝓtestatione de nō ꝓfitēdo dī votū solēne:nō q2 corā mltis fiat:q2 aliqd hȝ.vñ in publicū venire hȝ: ꝛ ꝑ qđ vouēs est sub alteriꝰ de nouo ptāte:sicut in sacro ordīe quo de nouo aliqs alioº subdiꝛ ep̄o ꝙ prius: ita de voto religiōis facto in manu illiꝰ q pōt recipe.Ex dictis infero ꝙ primo sine voce p̄t emitti votū deo.xvij.q.i.q2 bōa.scđo q̄ȝ votū nō est de hīs ad q̄ necessario obligaꝛ hō:q2 ad illđ alˀs hō nō teneꝛ.vñ seqꝛ ꝙ votū hȝ fieri de ꝯsilijs nō de p̄ceptis:ꝛ pōt etiā eē de malo rescindēdo.xxij.q.iiij.i mala.ꝛ.xxxiij.q.v.vna. vel de bono assumendo:sicˀ in bapº facimus. xvij.q.i.sūt qđ.Et de cōse.di.iiij.c.i. Ex p̄dictꝭ 3º pȝ ꝙ oē votuȝ qđ nō ē solēne:simplex ē sit publicū aut p̄uatū.vñ qñ feia hītū vel velū đ manu p̄sbři assumit:vel quōcunqȝ alˀr voueat votū simplex est.ex̄ q clerici ꝛ religiosi ꝯhere pñt.ꝯsuluit.Vñ scđo notādū ꝙ.3.ternarij votū impediūt ne ꝓcedat vt valeat. Primū indeliberatio:q2 incautū votū nō est seruādūȝ. xxij.q.ij.ꝑ totū.Scđȝ est amētia:sicut ē i stultis:q2 tales nō pñt ꝯsentire vlˀ dissentire.ex̄ đ regula.sicut tenor.Tertiū si ex infirmitate fit incōpos mētis vel furiosus:vt hī ibideȝ.xvij. q.ij.ꝯsaldus.ecce primꝰ ternariꝰ. Quartū qñ qs est sūme iracūdus:q2 non deliberat.ex̄ de cōuersiōe ꝯiuga.dudū. Quītū qñ ꝯ publicaȝ vtilitatē:sicut qñ qs eēt vtilis ppl̄o ꝛ tū vouerent recedē deberet remanere.vij.q.i.q̄lˀr. Sextū qñ est alteri obligatꝰ:q2 vnꝰ cōiugū sine altero nō pōt castitatē vouē.xxvij.q.ij.agathosa.en scđs ternariꝰ. Septimū maiꝰ votū impedit minꝰ votū.xix.q.ij.due. Octauuȝ.seruilis ꝯditio:q2 seruus nō pōt vouē supple in his q̄ seruitiū dñi impediūt.di.liiij.gñalis. Nonuȝ qñ ipedit supioris inhibitio.xx.q.iiij. monacho:ꝛ hic vocaꝛ supior maritꝰ vxoris:q̄ nō potest sine lnia viri vouere.en tertiꝰ ternarius. ¶ 3º nōndū ꝙ ad voti suspēsionē tria reqrūtur.ex̄ de voto ꝛ voti redemptione.magne.s. Quid liceat s̄m eq̄tatē vt serueꝛ iustitia ꝛ rigiditas.alˀs nō esset dispēsatio sed dissipatio. Quid deceat s̄m honestatē:vt.s.cā sit honesta q̄re dispēsaꝛ. Quid expediat s̄m vtilitateȝ vt cōmuteꝛ sꝑ in meliꝰ vel ꝑsone vel cōitatis ista tñ multū sunt pōderāda.vt hī eo.ti.c.i.ꝛ c.nō est.q2 in despēsatiōe voti attēdēdus est statꝰ ꝑsonarū:ꝛ ꝙ dispēsatio sit vtilior ꝛ deo magis accepta.Sed qs pōt in voto dispēsare dico ꝙ ille solus q hȝ auctātē vt ierarcha:sicˀ ep̄s ꝛ eo supior. Notādū tñ de voto terre scē ꝙ ille q daret expēsas pro eūdo stādo ꝛ redeundo redimiꝛ ab isto:ꝛ siqs esset ihabilis ad eūdū deberet se potiꝰ redimere q̄ȝ ire.extra đ voto ꝛ vo.reli.magne.Et dī in fine capl̄i qbꝰ nō expedit pugnare:meliꝰ ē vt se redimāt q̄ vadāt.soli.n.debiles ꝛ paupes ꝛ mulieres q̄ nō pñt ducere bellatores vel ꝑ se mittere debēt absolui ab hñte auctātē.Et putat fr̄ Landulphus ꝙ ep̄s pōt hic dispēsare.alij aūt nō sunt absoluēdi:nec indifferēter votū ꝑegrinationis capi dȝ sine supioris lñia p̄lati. Vñ ep̄i sine lnia pape non debēt ꝑegrinari.ex̄ de voto ꝛ vo.re.magne.pōt tñ votū ꝑegrinationis ꝑ aliū asseq in cā necessitatis.e.ti.lȝ nec ꝛ maritus pōt ꝑegrinari sine lnia vxoris.nisi ꝑꝑ factū terre scē.eo.ti.c.qđ sup hij.in glo.ꝛ.c.sequēti.ex multa. ¶ Scđs terminꝰ ē v̇ginitas. v̇go dī triplˀr a vir q̄si virago:duȝ v̇tutibꝰ vir efficiꝛ.a vireo vires dū splēdet apud deum ꝛ hoīes a virgulto:dū in ea oēs virtutū flores colliguntꝛ.Est aūt v̇ginitas vt placuit aug.in carne corruptibili incorruptōis ꝑpeᵉ meditatio.vñ notat doc.deuo.di.xxxiij.huiꝰ q̄rti.ar. iij.q.i.ꝙ v̇ginitas tria dicit.primū est abstinētia ab oī coitu illicito.scđm ē abstinētia ab oī coitu licito.3ᵐ est ītegritas carnis ꝛ mentis. Quātū ad pᵐ dicˀ hītū.q̄tū ad 2ᵐ dicˀ v̇tutis statū.q̄tū ad 3ᵐ dicˀ đcorē:vt dicamꝰ i sūma. Quid ē v̇gitas:hītꝰ ꝯtinēᵉ ꝑfectꝰ ꝛ decorus. ¶ 3ꝰ teriꝰ ē cultꝰ dispitaꝛ.vñ i ꝓposito noto ꝙ triplex ē cultꝰ dispitas.p̄mꝰ in mēte.vñ sup illud exo.xx.Nec adorab ea nec coles.dicˀ gl. ꝙ adoratio fit extiꝰ:sȝ cultꝰ īteriꝰ.ꝛ hocº hñs fidē:spem:ꝛ caritatē:q ē verꝰ cultꝰ dei. Alioº colit deū q̄ nullū eoꝝ hñs.2º dī cultꝰ exhibiº extior aut reuerētia aut deo vero:aut deo ficto s̄m ꝙ loqꝛ pau.ad ro.c.i.de ꝑfidis p̄his. ꝛ coluerūt ꝛ s̄uierūt creature potiꝰ q̄ creatori:q ē bñdictꝰ i scl̄a amē.Tertio dī cultꝰ ornatus extior s̄m ꝙ dicimꝰ hic hītat i cultu regio Capiꝛ in.q.prioº ꝛ scđo:ꝛ quot modis dī cultus ꝑitas:tot modis diciꝛ cultꝰ dispitas.ex arte p̄hi in pº thopicoꝝ. ¶ Quātū ad scđȝ ar. sunt tres ꝯclones. Prima iuxta dist.xxxviij. scđa iuxta dist.xxxix.tertia iuxta.xl.di. Pris

ꝯ° est hec. votū simplex mrio^{m} simplr nō im-
pedit: sed solēne. Pria ps ꝓbat extra q cleri
ci vel vouentes pñt mrioniū ꝯhere. Rursus
2^{a} pȝ eo. ti. c. Insinuāte. simplr dico impedi-
re qđ dirimit ꝯctū ⁊ ipedit ꝯhenduȝ. Sȝ que
ē hui⁹ rō. mgr sniaꝝ. xxxviij. dist. h⁹ q̄rti dicit.
ꝙ manifestū ⁊ in manifestū: ꝓbatū ⁊ nō ꝓba
tum. sȝ hoc nihil ē: simplex. n. si sit publicum
nō dirimit. fr richar. xxxviij. dist. arti. vij. q. ij.
rōnē dat q꞉ p votū solēne dat q vouet illi cui
vouet ius in se ad actū sequentē illud votum
vt faciat obseruari: ñ sic in voto simplici. De
ista rōne dicit scot⁹ ꝙ est ꝓbabilis: tñ obijce-
retur: q꞉ in voto simplici ita dat vouēs corp⁹
suū imediate deo: sicut in solēni mediāte hoi:
⁊ tñ si ꝯhat ꝯctū est. Si dicaṫ ꝙ de⁹ noluit ita
imediate acceptare ptātē corpis vt ꝯctus se-
quens nullus eēt: sicut dum fit hoi mediate.
Scotus petit scripturā vbi de hoc scđo ideȝ
fr richar. arti. eodē. q. i. dicit ꝙ cā est: q꞉ in vo
to solēni mittit vouēs illū cui vouet in posses
sionē: sȝ nō in simplici: sed q̄si ꝓmittit: sȝ hoc
minus est q̄ ꝑcedēs: trāsfert. n. dñiū vouens
tā i voto simplici q̄ȝ solēni. Dicit rursus mgr
illius dist. c. ij. q꞉ fractio voti solēnis est scan-
dalosa deo: sibi ⁊ toti eccie. iō dirimit matri-
moniū ꝯctū: nō sic votū simplex. hoc nil aliđ
arguit nisi ꝙ graui⁹ ē pctm̄. sȝ de hoc nō q̄riṫ
Ceteꝝ fm richar. eadē dist. arti. vij. q. i. soluē
do p^{m} argumētū. Qui votū simplex emittit
peccat mortalr ꝯhēdo mrio^{m}: cū intētiōe cō
sūmēdi etiā fm veritatē: lȝ p⁹ nō peccet red-
dēdo fm eū sȝ petēdo. nec rō scandali cogit:
q꞉ etiā in fractiōe voti simplicis publici: scan
dalū est nec tñ dirimiṫ. Et iō vltio dicit doct.
sub. ꝙ tota rō quare votū solēne dirimit non
simplex ē statutū eccie hūc illegitimātis non
illū vt sic puniat illū q se posuit in manu eius
voto solēni: reliquū q se voto simplici simplr
posuit in manu dei deo religt puniendū: nec
n. oīa pctā punit eccia ne pei⁹ eueniat. ¶ Se-
cūda ꝯ° ē hec. Infideliū legitimū extat mrio
niū: sed nō ratū. ista ꝯclō ē ꝓprie mgri. xxxix.
dist. cui⁹ rō est. q꞉ approbauit de⁹ hmōi con-
tractū vt ꝯsonū legi nāli: nō solū in statu ino-
cētie in officiū. vt pȝ geñ. ij. sed in remediū si-
mul ⁊ officiū. vt pȝ geñ. ix. ⁊ ita descendit a
pr̄ib⁹ ad filios: lȝ filij in alijs pr̄es nō imitaren
tur. Et si obijciaṫ ex richar. de me^{a} villa. dist.
xxxix. arti. i. q. ij. ꝙ ibi nō ē bonū fidei q꞉ sunt
infideles. nec bonū ꝓlis: q꞉ ꝓlē seducunt. nec
bonū sacr̄i: q꞉ ñ sᷓ xp̄iāi. ergo nullū mrioniū.
Dicēdū ꝙ hec nō cogūt: est. n. bonū fidei: vl
ꝑt eē iter eos. i. fidelitatꝫ adiuicē: dato ꝙ non
ad deū: q꞉ de illo nō loqmur. ē ⁊ bonū ꝓlis lȝ
nō cōplete: vt apud nos. nec oȝ ꝙ sit bonū sa
cr̄i qđ īstituit xp̄s in nouo testō alioqn in sta
tu inocētie ⁊ antiq̊ testō ꝯiugiū nō fuisset: qđ
ē māifeste falsuȝ. Sȝ surgit dubiū q̄ño mrio^{m}
si nō ratū. xxx. dist. patuit q̄ño in lege veteri
repudiū stabat dictāte legislatore. ꝑꝑ maius
malū euitādū: ⁊ tñ veꝝ mrio^{m}. Sic in ꝓpōito
apud īfideles est veꝝ mrio^{m}: nō tñ vndiqȝ ra
tū ꝑꝑ maius bonū assequēdū. vt si ꝯuertatur
vn⁹ reliq̊ in īfidelitate remanēte: nec volente
hītare cū alio sine fidei iniuria nubat cui vult
in dño. Ex q̊ infertur ꝙ iure diuo pōt īfidelis
cū fideli ꝯhere ⁊ cū eo remanere nisi obstet
aliud. ⁊ pȝ auc̄te pauli. i. coꝝ. vij. vir fidel nō
dimittat vxorē īfidelē q̄ ꝯsentit cū eo hītare.
igr ⁊ ꝯhere q꞉ eodē mō inueniṫ ꝯtract⁹ bon⁹
q̊ obligatio prior bona. de iure. n. positiuo ec
cie neq̊t fidel cū in fideli ꝯhere. xxviij. q. i. c. ca
ue xp̄iane. Sic. n. ordinauit eccia: q꞉ moder-
nis tꝑib⁹ plus malū q̄ȝ bonū sequereṫ: nō sic i
primitiua eccia. ¶ Ter^{a} ꝯ° est hec. In linea
ascēdēte nūq̄ȝ fuit ꝯcessuȝ ꝯiugiū sȝ sꝑ in trās
uersali. dimitto termios ad sequentē dist. Et
breuiṫ ꝓ pñti ꝓbo ꝯōnē. q̊ ad primā ꝑtem pȝ
geñ. ij. ꝑꝑ hoc relinq̄t hō patrē ⁊ mr̄eȝ suā: ⁊
adherebit vxori sue. nec intelligiṫ solū de pr̄e
imediato sȝ de q̊cūq̄ȝ suꝑiori. vñ si adā mō vi
ueret neqret ꝯhere: nisi suā euā rehaberet. Ex
qbus pȝ scđa ps. Ex q̊. n. nō potuit esse cōiu-
giū in linea ascēdēte oportuit ꝙ eēt in linea
trāsuersali. Et si dicas nō seqṫ q꞉ erit in linea
descēdēte: sṫ. n. tres linee vt cras patebit: hoc
ē. n. nihil eadē via ē atheb ad athenas ⁊ eꝯ.
dr̄t modus sic i ꝓposito: ⁊ tūc oportuit fratrē
cū sorore ꝯhē q꞉ alij nō erāt. Et tm̄ de scđo ar
ti. ¶ Quātū ad 3^{m} arti. sūt tres difficltates.
Pria ē. Si papa ꝑt i voto castitatꝫ dispēsare.
Dicit fr lādul. xxxviij. di. ꝙ sic. tñ p° q꞉ dispē
sauit cū monacho q fuit rex arago^{e}. ⁊ ego vi
di in diuiōe in abbatia scti beuigui i eccia pi
ctura figurā vni⁹ monachi q de illa abbatia
assumpt⁹ ē: ⁊ fact⁹ rex polonie: vt sub erat scri
ptū. tñ scđo q꞉ nō repugnat pape dispēsatio:
nec iq̄ȝtū votū pȝ nec inq̄ȝtū solēne: q꞉ a pa-
pa ē solēnitas. ex̄ de voto ⁊ voti redē. lib. vi.
c. vnico. Huic rōni rñdȝ Berñ. suꝑ illū ex̄ đ
statu mōachoꝝ. cū ad monasteriū ꝙ hoc est
prio: q꞉ nullū bonū equalēs pōt fieri q꞉ virgi
nitas replet ꝑadisuȝ. xxxij. q. i. nuptie. Tū se-
cūdo q꞉ castitas sola est q̄ cū fiducia pōt deo
aīas pñtare. i auteñ. de. lenoñ. §. sancim⁹ col.
iij. Tū tertio q꞉ nō ē digna pōderatio ꝯtinētꝫ
aīe. eccl̄i. xxvi. dic̄ hic lādul. rñdēdo 3^{a} p^{m} rñ⁹

dis xxxviij

est ridiculosa q: caritas intēsa o° eleuata ob iectiua.ꝓfunda sunt excedētes ỽtutē castitatꝭ ad min⁹ eq̄les.scḋꝫ virginitas replet celū:ꝫ verum est cōpando ad nuptias replētes terrā: ꝫ lōge plus.3ª supradicta replet celū:ꝫ cum maiori fiducia q̄ꝫ virgitas: Tertiū ꝙ nō ē digna pōderatio aīe cōtinētis:vt ꝯtinētia oēm cōtinet ỽtutē.3°.ꝓbat idē q: ꝑꝑ est mediator inter deū ꝫ ppl'ꝫ iō ꝑt dispēsare in cūctis: vbi scḋꝫ rectū iudicium iudicat ppl'm melius ad deū reduci.Añ innocenti⁹ hostieñ.ꝫ magni theologi hoc tenēt ꝙ ꝑt hoc.ꝓ mag̃ vtilitate Et si dicat.q: ex̄ de statu mōachoꝝ.cū ad monasteriū.dr̄ ꝙ in voto castitatꝭ nō ꝑt summus pōtifex dispēsare.Rñdet lādul.sane itelligatur q: ēt ibi dr̄:ꝙ cū monacho nō ꝑt papa dispēsare in voto ꝓprietatis.ꝫ tñ certū est ꝙ cū monachus fiat aucte pape ep̄s.ꝙ lꝫ ei hr̄e ꝓpriū:iō dꝫ sic itelligi:ꝙ nō pōt dispēsare cum monacho remanēte monacho:vt nō sit cast⁹ ꝫ hēat ꝓpriuꝫ q: ꝯdictio est.ꝫ oᵐ in adiecto q̄ñ.n.dispēsaret papa vt aliqs non seruaret nec teneret seruare regulā bti francisci:aut in ꝑte aut i toto ꝑncipali:vt obia:vt voluit btūs frācisc⁹:ꝫ eēt fr̄ minoꝝ.Dicat q voluerit sentiat qd voluerit tñ ꝯdictio ē.hec ē opīo glo. xxv.q.i.que ad ꝑpetuā.ꝫ eadē cā.q.iª.ꝑ totū videant gl°.¶ Scḋa difficul.Si ifidel'.pōt ꝯhē mrioᵐ altero coniuge ꝯuerso ad fidem. Dicit frater frācīscus de maro. xxxix. dist.ꝙ sic.ex quo solut⁹ē sīlr̄ fidelis.¶ Tertia diffi. vñ ē impedimentū in ꝓpīngtate sanguīs ad matrimoniū vltra fratrē ꝫ sororē.Dicit scotus di.xl.Prīo ꝙ nō lege nāe.scḋo nō euā°: sed 3° iure eccīacᵒ.Et sic pꝫ ad qōnē.ꝙ vꝫ votū virgieū cult⁹dispitas ꝫ carnal' cogna° matrimoniū impediunt.cras tñ magis patebit De 3°.Tunc ad argª.¶ Ad primū pꝫ ex pª ꝓōne ꝫ p° arti.¶ Ad scḋꝫ.de ioseph ꝫ moise nō erat lex.ꝓhibēs sicut mō de ꝫtio vt hester non erat ꝓhibitū:nisi cū cananeis:assuer⁹ aūt nō erat cananeus.¶ Ad 3ᵐ pꝫ.ꝙ alia rō amicitie est int' ꝯsanguineos alia viri ad mulierē abhorreret.n.ꝫm rōnē in ꝯsanguīea qḋ amat in ꝯiuge.Ex istis trib⁹ dist.sequūt tres ꝓōnes de mēte mgr̄i de q̄libꝫ vna.¶ Pria ꝓ°.solēne votū necat ꝯiugia ꝑuatum ꝑ totū vadit ñ hac via.Dicit ꝓ° ꝙ votum solemne impedit mrioᵐ ꝯhendū ꝫ dirimit ꝯctū.Non sic votū priuatū:solū.n.ꝯhendū dirimit nullaten⁹ ꝯctū.Et ponit ꝑ totā.xxxviij.dist.¶ Scḋa ꝓō. Cultus dispitas sic est ꝑludiū vt illegitimitas sic in cōnubiū.Dicit ꝓō ꝙ cult⁹dispitas īpedit mrioᵐ.Et ponit ꝑ totā.xxxix.¶ Terª ꝓ°

est cognatio carnis īpediens in mrio°:nec vt sic vinciēs Dicit ꝓc'o.ꝙ cognatio carnis impedit mrioᵐ.Et ponit per totā.xl.distin.

dis xli

Nunc de affinitate ꝛc̄.Hic signat.xli. d°.hui⁹ q̄rti sniaꝝ que ita hꝫ cōtinuari ad ꝑcedētes.Nā postq̄ꝫ in ꝑcedēti di.seu.xl.ꝓposita est carnis ꝯsanguineitas. Nūc in hac dist.subiungit affinitas.Et hꝫ diuidi pñs disti.in tres ꝑtes ꝑncipales. Jn pᵃ impedimētū ꝫ rō ponit affinitatꝭ.Jn 2ª i gradu.ꝓhibito modus addit sepabilitatꝭ.Jn tertia peccatoꝝ numerus tangit quo frangunt iura honestatis.Prima in principio. Scḋa ibi.Et sciendū ꝙ eccīa ifra ꝛc̄.Tertia ibi.Hic dicendum est ꝙ aliud est fornicatio ꝛc̄.hec ē diuisio presentis distin.in generali ꝛc̄.

Ex ꝯsanguitas linea vel affinitatis rō ꝯiugiū īpediat.Et ar̄ triplr̄ ꝙ non Prīo sic. Caym ꝯxit cuꝫ sorore.igit non sūt querēdi gradus aliȷ̄.Añs pꝫ.q: aliaꝫ non hūit:cū qua ꝯheret ꝫ ꝯhere oportuit ex precepto dñico.geñ.p°.c. Crescite ꝫ multi.ꝫ rep.terrā.Pꝫ ꝯña.q: lex mrionȷ̄ multū bñ fuit seruata aut seruāda in sui exordio: ꝫ cuꝫ mr̄e non ꝯxisset.Sic.n.geñ.ȷ̄.ꝑcipit:pp hoc relinq̄t hō p̄reꝫ vel mr̄eꝫ.nec alia erat.¶ Secundo ar̄ sic.ꝯhere cū sorore aut cum matre non est ꝯ aliqd bonū matrimonȷ̄.igr̄ consanguinitas non īpedit.añs.pꝫ. discurrendo de bono,ꝓlis:de bono fidei:de bono sacri.pꝫ cōsequentia.q: illis stantibus est veꝝ mrioniū. ¶ Tertio ar̄ de affinitate sic.Effectus non repugnat sue cause:igr̄ affinitas mrio° non repugnat.añs pꝫ.calor.n.ignis non repugnat: sed nutrit ignē ꝫ conseruat.ꝓbat ꝯña.q: affinitas est effectus mrionȷ̄.¶ Jn oᵐ.ꝓ consanguinitate grego.ad aug.angloꝝ epm̄. ꝫ hr̄r xxxv.q.iȷ̄.quedā lex.ꝫ recitat mgr̄ i l'ra post meᵐ.xl.dist.dicit.ꝙ siue duoꝝ fratrū germanoꝝ seu duaꝝ soroꝝ filius.ꝫ filia misceant experimento didicit ex tali coniugio sobolē nō posse succrescē.Ex quo inuit ꝙ consanguitas īpedit mrioniū ꝫ vnū eius bonū.s.ꝓlis.Pro affinitate ar̄.xxxv.q.tertia.De ꝓpinqs. Eq̄lr̄ vir coniugat in mrionio eis q̄ sibi consanguinei sunt ꝫ vxoris siue cōsanguineis post mortē vxoris sue.Ex quo pꝫ eque affinitatē mrioniū īpedire:vt cōsanguinitas īpedit. Jn ista q̄stione ad ar̄.ꝛc̄.¶ Quo ad pᵐ arti.termini sunt.Consanguinitas Linea consanguinitatis.Affinitas.Et vt meli⁹ista concipiant triplex diffinitio ē ꝑnotāda:ꝫ triplex regula:ꝫm mentem doctoris deuoti.distinct.xl.articulo primo.questione prima.Primum diffinibile

est ꝯsanguinitas.Et est vinculum ꝑsonaꝝ ab
eodē stipite descēdentiū: carnali ꝓpagatiōe
ꝯctū.Ex qua descriptiōe tria sequunt̃ correla
ria.Primū ꝙ ꝯsanguinitas formal'r ē respe
ctus.pȝ q2 est vinculū in recto.vinculū nō di
cit nisi respectū.Scōm ꝙ est respect⁹ itrinse
cus adueniēs q2 nō orit̃ ex nā extremoꝝ in se
positoꝝ.is.n.q est fili⁹ alicuius:potuit eē pr̄
ei⁹.Tertiū ꝙ iudicat̃ ꝯsanguinitas ex stipite:
ſm ꝙ magis aut minus appropinq̄t vt Ioā.
de deo:natōe hispanus pulchre in arbore oñ
dit.stipes.n.dr̄ ꝑsona a qua aliq duxerūt ori
ginē a qua descēdētes sūt iter se ꝯsanguinei:
ꝛ illi ēt a quo sunt.Scōs ē.Linea ꝯsanguini
tatis.Et āt linea ꝯsanguinitat̃ ordinata ꝑso
naꝝ collectio ꝯsanguinitate iūctaꝝ ab eodeȝ
stipite descendētiū diuersos gradus ꝯtinēs.
Et notanter dr̄ ordinata collectio.qm̄ sic or
do est in linea ꝑdicamētali ſm supius ꝛ infe
ri⁹.sic in linea cōsanguinitatis ſȝ prius ꝛ po
steri⁹: q ordo tripl'r hȝ accipi:vel ad id qd̄ su
pra:vel ad id qd̄ iuxta:vel ad id qd̄ ifra.ꝛ iux̄
hūc triplicē:tres solēt linee assigñri.q̄dā ascen
dentiū.q̄dā descendētiū.q̄dā trāsuersaliū.ſȝ
lineā ascēdentē cōputat̃ gradus:ita pr̄ ꝛ mr̄
auus ꝛ auia:ꝓau⁹ ꝛ ꝓauia:atau⁹ ꝛ atauia: ſȝ
lineā descēdentē fili⁹ ꝛ filia: nepos ꝛ neptis:
ꝓnepos ꝛ ꝓneptis:atnepos ꝛ atnept̃.ſȝ lineā
trāsuersalē.duo fratres filij duoꝝ fratꝝ nepo
tes duoꝝ:fratꝝ:ꝓnepotes duoꝝ fratꝝ.ꝛ ibi ē
stat⁹.Notādū aūt ꝙ vbi doc.deuo. dicit ata
uus atauia.Io.de dō dicit in arbore sua:aba
uus abauia.Et vbi dic̄ bonauētura atnepos
ꝛ atneptis.dicit Io.de deo: abnepos ꝛ abne
ptis.magis ſȝ vitatē loq̄ns vt dicam⁹ docto
rē deuotū solū gr̄a exēpli posuisse.vñ vt i nul
lo erret̃ sic ordina in linea ascēdēte.pr̄ auus:
ꝓauus:abau⁹:atau⁹:tritau⁹.sunt.3.binarij:ꝛ
est finis ascēdēdo.Dr̄ ꝓauus q2 ꝓpe auū sic
pȝ.dr̄.abau⁹ q2 abest auo ex opposito ꝓaui.
dr̄ atau⁹:q2 fini linee approxiat.sic̄.t.fini ap
proxiat latini alphabeti:nec tñ ē in fine.vl' se
cūdo dr̄ q̄si 3⁹ ab auo.vel 3° dr̄ de ad mutata.
t.in.d.sicut in cōpōne mutat̃.d.i.t.q2 mediā
te ꝓauo ꝛ abauo ad auū reducit̃.Tritau⁹ ve
ro dr̄ q2 q̄rt⁹ ē ab auo a tetra qd̄ ē q̄tuor: cō
puta sic iuenies:vt in viris sic in femis ꝯsistit
In linea descēdēte sic locant̃:fili⁹:nepos:ꝓ
nepos abnepos:atnepos:trinepos:exponāt̃
vocabula vt dcm̄ ē:sic i ml'ierib⁹. ¶Ter° dif
finiēdus ē gradus ꝯsanguitat̃. Est āt hitudo
distātiū ꝑsonaꝝ qua cognoscit̃ q̄ta gñatiōis
distātia due pᵉ dr̄nt int̃ se.vbi notādū hāc de
scriptōeȝ ſȝ ius fore canonicū:ñ ciuile. dicūt
aūt legiste ḡdus accipi scd̄ȝ ꝑsonaꝝ numerū
collectaꝝ in linea.scd̄ȝ eos.n.fr̄ ꝛ soror duos
ḡdus faciūt.ſȝ decretista ꝙ vnū ꝛ pᵐ gradū.
Sȝ q̄ diuersitat̃ rō:vt sic pugnēt adinuicē de
ḡdib⁹ ciuiles leges ꝛ canōes:Dicit bonauē
tura hec.q2 ius canonicū duoꝝ extrēoꝝ dicit
vnicā eē hitudinē:vt pr̄is ad filiū ē vna hitu
do:ꝛ eꝯ:ꝛ ḡdus ē hitudo:iō dn̄t vnū gradū.
ecōuerso seu ꝯ̄rio dn̄t legiste:duoꝝ extrēoꝝ
duas fore hitudies dū ad 3ᵐ cōꝑant̃:vt in ꝓ
posito ad suū ꝑncipiū.alia est.n.hitudo fr̄is
ad patrē:aᵃ hitudo sororis ad pr̄eȝ:ꝛ ḡdus ē
hitudo.iō st̄ duo ḡdus in ꝑq̄stionario.xl.dis.
Fr̄ richar.alit̃ q̄dāmō dic̄.ait.n.ꝙ duo extre
ma ñ solū hn̄t hitudinē variā dū ad ꝑncipiū
referunt̃ ſȝ int̃ se:vñ vt ibidē dicit:illa hitudo
q̄ ē fr̄is ad sororē:non ē eadē cū illa q̄ ē soro
ris ad frēȝ.vñ ſm auicēᵃᵐ 3° meᶜᵉ.c.x. Fr̄ni
tas q̄ ē in vno frē:respectu alteri⁹ nō est fr̄ni
tas q̄ ē i vno frē:respectu illi⁹.ſȝ qs eoꝝ dicit
meli⁹:Diceret̃ ꝙ d̄ hitudie loq̄ndo absolute
ius ciuile meli⁹ ꝯsiderauit.nullus.n.i nr̄ exꝑ
tus aut reꝝ cognitiōe dubitat qn duoꝝ fratꝝ
adiuicē aut ad pr̄eȝ sint due hitudies:ꝙ si ius
canōicū h̄ negaret(qd̄ nō fac̄) simpl'r ei non
eēt adherēdum.hac de cā credo doc.deuo.ꝛ
frēȝ richar.dixisse inter ea nō eē ꝯ̄dictioneȝ:
qd̄ sat̃ p° occursu duꝝ vr̄.h̄ dic̄ duos gradus
illud negat duos ḡdus:ml'tū int̃ se distāt eē
duo:ꝛ ñ eē duo.Sȝ dicit plani⁹ richardus: ñ
ē ꝯ̄dictio real'.q2 teste pħo i lib.elēchoꝝ p° ꝛ
2°.ꝯ̄dictio ē vni⁹ ꝛ eiusdē nō nois tñ ſȝ rei ꝛ
nois:dū ignorātiā elēchi discribēt. Est reue
ra vt ꝯcludā ꝯ̄dictio noial' ñ real'. Sūt eq̄dē
due hitudies fr̄is ad sororē:ꝛ eꝯ.ſȝ non vȝ:g°
st̄ duo ḡdus.ꝑt.n.multiplicari supi⁹ i diuers̃
inferiorib⁹ iferiori mi͡ᶜ ml'tiplicato.sic bñ stat
plura eē aialia:ꝛ tñ sit hō vnic⁹: ꝛ si gradus
sit hitudo nō tñ ꝯuertibl'r:multe st̄ hitudies
q̄ nō existūt ḡdus̃.Et q̄ pȝ ꝙ exēpliū doc.d̄uo.
de ꝯꝑatiōe duoꝝ fratꝝ ad idē ꝑncipium aut
fr̄is ꝛ sororis meli⁹ ē ꝓ iure ciuili q̄ȝᵐ exᵐ fr̄is
richardi de ꝯꝑatiōe fr̄is ꝛ sororis ad se iuicē.
In scd̄o solā dico hitudinē sine ḡdu i prio:ꝛ
dico hitudinē ꝛ gradū nūcio.ꝛ tñ iura canōi
ca censent ad pr̄em duos fratres constare in
primo gradu:ꝛ illū fore vnicū q2 confuse hi
tudinē gradualē itelligit.q.sit vnica simplex
ꝑꝑ eq̄distantiā a stipite.Ciuilia iura subtili⁹
distiguūt vt ñ sine cā ex iure ciuili sint ex ꝑte
magna glose cōfecte in iure canonico.nec tñ
ꝯ̄dicūt:q2 qd̄ vnū est ꝯfuse:duo sūt distincte.
Tāta dcā sint de ꝑmis duob⁹ termis:ꝯsangui
nitas:ꝛ ꝯsanguitat̃ linea in hoc ꝑmo inario

gradu addito.¶ Scđs ĩnariꝰ ẽ de regula tri
plici. Pria eſt. nulli lʒ ꝯhẽ cũ aliq̃ vſqꝫ ad q̃r
tũ gradũ iclusiue: ⁊ talis ẽ hmõi ꝓhiº ꝙ ſi qs
ꝯ eã ꝑſumpſerit copulari: nulla longinqtate
defendaꝛ ãnoꝝ: cũ diuturnitas tempoꝝ ñ mi
nuat pctĩ ſʒ augeat: ⁊ tãto grauiora ſꝛ crimi
na: q̃to diutiꝰ ifelicẽ aiaʒ detinẽt alligatã. ex̃
de ꝯſuetudie. cũ tãto. ⁊. c. cũ in eccleſijs. de ſy
monia. cũ ꝯcor. Et hoc ꝓbaꝛ ex̃ de ꝯſanguita
te ñ oʒ. ¶ Scđa regula ꝙ tãto gradu pᵉ de-
ſcẽdẽtes a ſtipite dñt a ſe inuicẽ q̃to diſtãt a
ſtipite. ⁊ iõ ſi qs vult ſciꝛ q̃to gradu aliq ſibi
attineãt: cũ taľ attinẽtia originẽ ducat a ſtipi
te oʒ ad illã pſonã recurrere cui imediatius
ꝯiũguntꝛ. vt patẽ ꝑt in exẽplo. ¶ Terª regula
qñ pᵉ ineqľr diſtãt a ſtipite: vtpote: qñ vna in
ſcđo gradu ⁊ altera in q̃nto linea ꝯſanguini
tatꝭ. ⁊ gradus dʒ cõputari ſcđʒ diſtãtiã magiſ
remoti. ⁊ iſta regula ꝯfirmaꝛ p illud qđ dꝛ ex̃
de ꝯſanguitate ĩ vltĩa decretali: q̃ ẽ gregoria
na: Cuiꝰ rõ: qꝛ tota cã ꝓxitatꝭ ortũ hʒ a ſtipite
gº nullus ꝓximior ẽ alij collaterali q̃ ſtipiti:
ſi gº diſtat a ſtipite p q̃nqꝫ gradus: pari rõne
diſtat a collaterali. ꝙ ſi amplius diſtat ſcđm
magis diſtãtẽ oʒ cõputari. Et iõ ille q diſtat
in q̃nto gradu ꝯhẽ ꝑt cũ eo q diſtat in ſcđo.
Ex quo ĩfert ſcotꝰ ꝙ ꝓprie gradus inueniꝛ in
linea aſcẽdẽte ⁊ deſcẽdẽte minꝰ ꝓprie in trãſ
uerſali. ⁊ pʒ qꝛ iudiciũ tranſuerſaľ ad iudiciũ
redduciꝛ aliaꝝ. ſcđo dicit ꝙ in linea aſcẽdẽte
⁊ deſcẽdẽte tot ſũt gradus a gradiẽdo quot
ſũt pᵉ vna dẽpta. dicaꝛ aut ioachim aut ioa-
chim ſeu ioſeph: q̃cũqꝫ interꝑtatiõe loq̃mur.
Ex quo ſtipes ẽ non eſt gradus ſtat. n. vñ ſti
pes nõ gradiꝛ vñ gradus. Et pʒ in manibus.
manꝰ. n. cõpleta q̃nqꝫ hʒ digitos: ſolũ q̃ttuor
apturas. ſic ſũt q̃ttuor gradus ad quos reſo
luta eſt eccia: ſʒ in q̃nario pſonaꝝ. Vñ infert
tertio ꝙ efficatior eſt gradus in linea deſcen
dẽte q̃ trãſuerſali: plus. n. ꝯiungiꝛ ꝓles parẽ
ti q̃ ꝓles ꝓli. Vñ ſequiꝛ ꝙ ẽ magis ꝯ nãʒ cõ-
iũgi ĩ linea recta in pº gradu q̃ʒ in trãſuerſali
vñ in linea recta ſp ꝓhitꝰ fuit ꝑmꝰ gradus: ⁊
qꝛ hic gradus hʒ duos graducellos. ita loq̃r:
magis eſt ꝯ nãm mrẽʒ filio ꝯiungi: q̃ pr̃eʒ fi
lie: maior. n. irreuerẽtia ẽ de eq̃. in octauo aia
liũ narrar Ariſto. ꝙ poſtq̃ velatus matrẽ co
gnouit: ⁊ diſcooptꝰ agnouit: ſe ꝑcipitauit. Et
đ camelo ibi narrat ꝙ poſtq̃ igẽio deceptus
matrẽ cognouit igeniatorẽ iteremit. Et deſcẽ
dẽdo p ſingulas leges deſcẽdit in lege natu
re fuit ſolũ ꝓhibiº ſm lineã rectã explicite in
adã ad filios ⁊ filias implicite ad oẽs cõten
tos in linea recta: ꝯpãdo ſuis ſupioribꝰ: fuiſſʒ

tñ forſan inq̃t ẽt ꝓhiº in linea trãſuerſali: ſi ſta
tus innocẽᵉ ſtetiſſet: ſʒ ĩ ꝑncº nõ potuit: tunc
n. ſolũ erãt ꝑter ſtipitẽ ſoror ⁊ fr̃ ſcđo in lege
moſayca in multꝭ poſt fuit fcã ꝓhibitio. vt pʒ
leui. xviij. c. Tertio in lege euãgelica aliq̃ñ vſ
qꝫ ad ſeptimũ g̃dũ fuit ꝓhibiº. vt pʒ p mg̃rm
di. xl. ſed ſub innocẽº. iij. ad q̃rtũ gradũ reſtri
cta ẽ. ex̃ de ꝯſanguitate. Nõ dʒ ꝓhiº copule
carnaľ q̃rtũ ꝯſanguitatꝭ g̃dũ de cetero nõ ex-
cedat. ⁊ aſſignat rõnẽ qm̃ in vlterioribꝰ gradi
bꝰ illã nõ ꝑt abqꝫ graui diſpẽdio obſeruare-
⁊ approbat ⁊ ratificat ꝓ futuro. Cur igr̃ inq̃-
ens iã vſqꝫ ad q̃rtũ gradũ ꝓhibitio ꝯiugaľ co
pule ſic reſtricta. ſ. p nos hic ĩ ꝯciº. ita volumꝰ
eã eẽ ꝑpetuã ñ obſtãtibꝰ ſup hoc ꝯſtitutiõibꝰ
dudũ editꝭ vel ab alijs vel a nobis. Reuocat
ẽt ĩ eodẽ. c. oẽs ꝓhibitões de cõiugio in ſcđo
⁊ 3º gradu affinitatꝭ ⁊ de ſobole ſuſceꝑ ex ſecũ
dis nuptijs cog̃tiõi viri nõ copulãda prioriſ:
q̃ ꝓhibitiões mľtas difficultates inducebãt:
⁊ vt dicẽ aliq̃ñ piculũ aiaꝝ. ¶ Tertiꝰ ĩmiº ẽ af
finitaſ. ⁊ ẽ hic loco ĩtij ĩnarij. Dꝛ ãt affinitas
q̃ſi adfinitas. mutaꝛ. n. ĩ ꝯpõne. di. in. f. vt dul
ciꝰ ſonet. qꝛ in affinitate venit vna carnaľ co
gnaº ad fines alteriꝰ. Et diffiniꝛ ſic a ſcoto in
pñti. di. Affinitas eſt vinculũ quoddã pᵉ ad
pſonã ex copula carnali cũ pſona alteri ꝯſan
guinea ꝯctũ. ꝯiũctꝰ. n. carnaľr alicui de aliq̃
ꝯſanguitate: p hoc accedit ad fines illiꝰ ꝯſan
guitatꝭ ⁊ iõ hʒ viculũ taľ acceſſus ad oẽs de
illa ꝯſanguitate: ĩ gradibꝰ ⁊ lineis affinitatis
ãbula ſic ĩ ꝯſanguitate: ſola nõ ſit vna notula
Quoto g̃du ꝯſanguitatꝭ diſtat aliqs ab aliq̃
tãto g̃du affinitatꝭ diſtat ab eodẽ illa q̃ eſt ab
iſto carnaľr cognita: ñ dico vxor: qꝛ h ñ req̃ri
tur ñ ſolũ. n. cũ vxore: ſʒ cũ ꝯcubia vľ meretri
ce ꝯhiꝛ affinitas ꝯſanguieoꝝ ipſiꝰ viri: imo in
iceſtu. nec ſuffiꝛ ad affinitatẽ ꝙ ſit vxor ſʒ req̃
riꝛ carnaľ ꝯmixtio. vt hr̃. xxxv. q. vl. fr̃nitatis.
Dꝛ de ꝯiugibꝰ: ꝙ ſi vna caro fuerit ñ ꝑt eẽ ꝙ
aliqs ſit ꝓpinquꝰ vni eoꝝ q̃n ptineat alteri. ĩ q̃
daꝛ itelligi affinitatẽ nõ ꝯhi: niſi mediãte cõ-
mixtiõe carnali. Eſt tñ notãdũ ꝙ affinitas dꝛ
triplr̃: ꝓprie: cõiter: cõiſſime. ꝓprie nõ eſt ſine
cõmixtiõe carnali: vt dcm̃ ẽ. cõiter đo ꝯhitur
p mrioniũ ratũ: lʒ ñ ꝯſũmatũ: ⁊ ſic ꝑõt expõi
illđ. xxxv. q. iij. de ꝓpinqs. eq̃lr vir ꝯiungaꝛ in
mrioº eis q ſibi ꝯſanguinei ſunt ⁊ vxoris ſue
ꝯſanguineis: poſt mortẽ ſue vxoris. ẽ ãt vxor
añ mrioᵐ ꝯſũmatũ. tertio dꝛ cõiſſime. ⁊ ſic ꝯ-
hiꝛ p publice honeſtatꝭ iuſticiã. De hoc libro
ſexto de ſpõſalibꝰ prio. c. ẽt ex ſpõſalibꝰ. q̃ ipo
iure ſꝛ nulla vel q̃lrcũqꝫ: dũ tñ ñ ſint nulla ex
defectu ꝯſenſus. ex his. n. oriꝛ ipedimẽtũ ⁊ im

pediens ꝯhendum:⁊ dirimens ꝯctū:⁊ vnde hoc nisi ex statuto eccłe sic.illegitimātis pso nas.Et tm̄ de pꝛio arti.¶ Quātū ad 2m arti. dimissa mā ꝯsanguineitatꝫ: q̄ satꝫ apta ē in pce denti di.⁊ arti.pº hꝰqōnis de affinitate tres breues erūt ꝯclones. Pꝛia ꝙ nō solū ex car nali cōmixtōe ꝯhitur affinitas. Scđa ꝙ mō ex affinitate nō nascit affinitas. Tertia ꝙ sic affinitas mrīoniū ipedit qđ in ea pn̄ti nō pt. ¶ Pꝛia ꝯclo est. Sic p carnalē copulā ꝯhi/ tur affinitas:ꝙ non sola. Pꝛobat pꝛima ps. xxxv.q.iij.Fr̄nitatꝫ.Dī de viro ⁊ muliere: si vna caro fuerūt:quō pōt aliqs coꝝ ꝓpinquꝰ vni ptinere nisi ptineat alteri.hoc minie pos se fieri credēdū est. Ex quo infert cū meretri ce ꝯhi affinitatē. Vn̄ apl's pꝛia coꝝ.vi. Qui adhēt meretrici vnū coꝛpus efficit.vn̄.xxxv. q.iij.Si hō.Si hō foꝛnicatus fuerit cū mulie re:⁊ fr̄ eiꝰ nesciēs eā duxerit vxoꝛē. seqt: vsqꝫ ad moꝛtē mulier peniteat:⁊ sine spe coniugij maneat.qđ nō diceret nisi p foꝛnicationē cuꝫ fratre eēt ꝯcta affinitas.Sꝫ obijceret ex illo textu.xxxv.q.iij. ex̄oꝛdinaria.Extraoꝛdiaria pollutio nō nisi in nālibꝰ admissa nō vr̄ mrīo niū:ipedire:hmōi est foꝛnicatio: extraoꝛdina ria.n.ē. Tū scđo qꝛ p carnalē copulā ex̄ mrīo niū nō incurrit irregularitas:igr̄ a simili nec affinitas. Tū 3º qꝛ hmōi foꝛnicatio ē cā odij ad pentes mulieris:gº nō affinitatis. pꝫ ꝯn̄a qꝛ idē nō est cā oppositoꝝ:affinitas aūt amo rē desiḡt. aн̄s est manifem. ¶ Ad pm ꝙ ibi n̄ vocat extraoꝛdiaria pollutio carnal' ꝯcubitꝰ foꝛnicariꝰ.sꝫ polluº fcā circa nālia:⁊ nō itra: ita ꝙ nō attingūt claustra pudoꝛis. vn̄ vt nōt fr̄ richar.in pn̄ti di.arti.i.q.i.nec p pollutio/ nē factā in vase nāl'r ad illū vsum nō oꝛdiato. nec scđo ex̄.nec 3º p fractionē claustroꝝ sine semis effusiōe.efficiunt vir ⁊ mulier vna caro ⁊ iō p tales actꝰ nō ꝯhit affinitas. nec obstat illđ qđ dī extra de spōsalibꝰ. Iuuenis. qꝛ illa decretal' loquit de illo q̄ attēptauit in nālibꝰ ⁊ maritali affectu. vt dicit glo. ibidē. ⁊ ēt qꝛ vsqueq̄qꝫ non erat plene certū vtꝝ extra vas nāle seminasset vel itus.vt etiā lr̄a sonare vr̄. Sed si actus foꝛnicariꝰ ita cito trāsit: quō pt relinq̄re vinculū affinitatis ita foꝛte. Optie quidē:ex actu.n.pcti q breuis est qs ad penā oꝛdiat et̄nā:nisi ad remediū refugiat. ¶ Ad scđꝫ dicēdū ꝙ carnalis copula intm̄ irregula ritatē iducit inq̄ptū ē defectꝰ sacr̄i:⁊ itē aliqđ eē psuppōit sacr̄i:qđ in copula foꝛnicaª nul/ lū est:iō nō inducit irregularitas.sed bn̄ tali copula sunt effecti vna caro:iō bn̄ sequit affi nitas. ¶ Ad 2m dm ꝙ nil ꝓhibet vnū ⁊ idem

esse p se cām vnius oppositi p accn̄s alteriꝰ: sicut aq̄ p se est cā frigiditatis:p accn̄s calo/ ris.qꝛ coꝛpꝰ hūanū cōstringit vn̄ caloꝛ custo/ dit ne vapoꝛet:⁊ pꝫ in fabꝛoꝝ fabꝛica.ēt dicē dū ꝙ alioº actꝰ carnalis ē cā amoꝛis parētū: alioº cā odij.vn̄ ⁊ oꝛatiꝰ dicit. Est modus in rebꝰ sūt certi deniqꝫ fines.quos vltra citraqꝫ neqt ꝯsistere rectū.est tm̄ vn̄ seqtur sp affinitas diligāt pentes aut odiāt.pº pp eccłe statutū. scđo vt honestas ꝯseruet.3º vt parentes meli us suas filias custodiāt. ¶ Scđa ps ꝯclonis dicit ꝙ non solū ꝯmixtione ꝯhit affinitas.pꝫ ex pº arti.de mrīoº rato nō cōsumato. tū ex spōsalibꝰ.Est tm̄ notādū tria eē spōsaliū gn̄a. Pª q̄ tenēt de iure scđa q̄ n̄ tenēt de iure pp ꝯsanguitatē aut affinitatē.3ª q̄ n̄ tenēt pp de fectū vsus rōnis. Pª inducūt affinitatē cōis sime dictā.vt dictū est in pꝛio arti. aut aliqđ simile affinitati:vt loquit fr̄ richar. pp publi ce honestatꝫ iusticiā.extra de spōsalibꝰ.ad au dientiā.in textu ⁊ in glo. silr ⁊ scđa q̄ de iure nō tenēt eadē rōne:sed nō 3ª q̄ nō tenent pp defectū vsus rōnis:qꝛ nec modicā appentiā hn̄t vt tenē debeāt.vn̄ extra de despōsatione ipubeꝝ.lr̄as.Dī de quodā q cū q̄dā puella i cunabl's ꝯxit spōsalia:⁊ postea matrē eiꝰ du xit vxoꝛē:ꝙ pōt manē cū vxoꝛe. ¶ Scđa ꝯº ē hec. Sic ex copula carnali nascit affinitas vt ex affinitate affinitas nō veniat.pª ps iā pꝛo bata ē pp scđam.notādū ē ꝙ antiq̄tꝰ erāt tria affinitatꝫ gn̄a.sicut hī.xxxv.q.iij.ꝯdicimꝰ.pm genus affinitatis qđ adhuc manet: cātur ex carnali cōmixtiōe: mediāte cōsanguinitate. scđꝫ oꝛiebat ex carnali ꝯmixtione mediāte af finitate.tertiū vero mediātibꝰ duobꝰ pꝛimis gn̄ibꝰ.verbigr̄a.a.maritus.b.vxoꝛ.c.ꝯsangui neus vxoꝛi.c.ē affinis a.pº gn̄e affinitatꝫ.⁊ do claꝝ exm.Si fr̄ tuꝰ ꝯtrahat cū maª:maª est ti bi affinis pº gn̄e affinitatis:si moꝛtuo frē tuo ꝯhat cū petro petrus est tibi affinis scđo gn̄e affinitatis.Si 3º ꝯhat(maria moꝛtua) petrꝰ cū martia:martia ē tibi affinis 3º gn̄e affinita tis.ita ꝙ ambulat affinitas fm gn̄a: sꝫ ḡdus iux̄ gn̄atōeꝫ.vn̄ q̄dā meretrice dic̄. Mutat nupta genꝰ:sꝫ gn̄ata ḡdū. sꝫ mº solū remāet pm genꝰ affinitatꝫ:vt dī ex̄ de ꝯsanguitate. nō dꝫ. Nō dꝫ rephēsibile iudicari si fm varieta/ tē tēpoꝝ statuta qn̄qꝫ variant huā:pseriꝫ cū vrgēs necās id exposcit. ¶ Tertia ꝯclo. Sic affinitas ipedit mrīoniū ꝙ pscriptio in ea nō hꝫ dn̄iū.ꝓbat:ꝯ ius nature:aut dinuꝫ nō cur rit pscriptio:solū.n.iuēta est pp ius positiuū. vt dr̄ extra de pscriptionibꝰ.vigilanti. Ephe sinus legislatoꝛ solū pp vitandā mifoꝝ segni.

tie: et lōgi tpis errorē. pri' tricali vt qdragenali pscriptiōi vigorē legis iposuit. mriōm autē nō ē de iure positio: s; dino et nāli. igit̃. Et tm̄ de scdo arti. ❡ Quātū ad 3m arti. sūt. 3. diffic. ❡ Pa. Si ifidel' 3hēs cū ifideli in gdu phibito psāguitatis aut affinitatis post puersiōem amboꝝ sit ab ea sepandus. ff. Lādul. in pūti di. dicit ꝙ nō: ex̄ de psāgui. et affi. de ifidelib'. ❡ 2a diffi. Si eqlis est difficultas dispēsandi in affinitate sicut in psāguitate. dicit fr̄ frā. de maro. in pūti di. ꝙ nō. nec ēt eqlis ptās. psanguitas. n. in lege mosaica phibita est: nō aūt affinitas. nec i lege nāli. ❡ 3a diffi. Si in celo remaneat psanguineitas aut affinitas. Dm p mo ꝙ de psanguineitate non oz dubitare qn maneat. scdo de affinitate ex q̄ iuxta psanguineitatē fundata est remanebit. 3o nō tn̄ ipedient mr̄imoniū cū ibi nō sit vacādū carnalib' amplexib': s; scis meditatiōib'. Ex his p; ad q. ꝙ v; psanguineitas linea et affinitas rō mr̄imoniū nō impediūt. Tūc ad arga. ❡ Ad pm dm ꝙ fuit necessariū cetis i prīo deficiētib'. ❡ Ad 2m dm ꝙ ex annexo ē po 3 bonu; fidei seruare fidelitatē: nō eo mō quo vult eccia. ē scdo 3 bonū plis: qr inde diffamat̃. et 3o 3 bonū sacri: qr ex hinc sepant̃. ❡ Ad 3m ꝙ alteri' mr̄imoniū ē affinitas effect': et alterū ipedit. iō argm nō currit. Ex ista di. sic de pcedētib' de mēte magr̄i et c. ❡ Pa pō. Ne sit piugiu; facit affinitas: nec sit dubiū: qr est vitas. Dic po ꝙ affinitate ipedit̃ mr̄iom. Et ponit̃ a pnco di. vsq; ad illud. c. Est sciēdū ꝙ eccia ista et c. ❡ Scda po. sit sepao dū pbat̃ rite nō eē vnio. sed dolus irrite. dicit po ꝙ qū pbat̃ sufficient̃ nō bn̄ 3xisse vt 3 psāguineitatē aut affinitatē tūc sepandi sūt mō q in lr̄a ponit̃. Et ponitur ista pō ab illo. c. Est sciēdū ꝙ eccia et c. vsq; ad c. illud. Hic dm ē ꝙ aliud ē forni' et c. ❡ 3a po. diuersa pctā sunt act' carnal' nec sūt artata di eta facti talis. Dicit po ꝙ sūt diuersa peccata carnis: et ꝙ voa in hac mā adhuc nō st̃ bn̄ aut sufficiēt̃ disticta. Et ponit̃ ab illo. c. Hic dm ē et c. vsq; ad finē dist. Sequitur in textu.

D e pentaliū gduū famosa qōe et c. Inf̄mi nores et pdicatores vet'ē qrela et noua qō in q̄ loco. xlij. qrti icipit do. doc. deuo. fr̄e Jo. bonauē. doc. copioso. fr̄e Rich. d mea villa. doc. sub. fr̄e Jo. de dinis doc. illuminato. fr̄e Frā. de maro. et fr̄e Lādul. burgūd. seu fm alios de pui' fr̄e laboꝝ seu neapoli cō cordit̃ dicētib'. hi. n. qnq; in vnū pueniūt et incipiūt vbi noto. sed nō ē cōplet' senari'. i q. 3. sūt cōtēti binarij nisi sext' adueniat. Et tu thoma q̄ icipis h dic. Jā d spūali cogtiōe addam' et c. lis ē d paupe regno. vt i p' thebaydos dicit staci'. et vix in lite ē linceē et sp disputāt: et adhuc sub iudice lis ē: ingt flacc' orati' i d arte poeca. vtꝝ epilog' finē faciat pcedētiū dcōrū an initiū sit dicēdoꝝ: ista ē lis. Ecce vba qbus iter se distāt. De pētaliū graduū famosa qōe aliqd l; min' sufficiēter dicim'. Et tūc se quit̃. quo btūs thomas icipit. Jā de spūali cognatiōe addam'. et veꝝ pōt qlibet dicē vt adhuc idiscussa qō remaneat. et h' solū distictionis apiat̃ diui' que po sic ad pcedētes h; cōtinuari. Postq; i. xl. di. pposita ē psāguitas. In. xli. seu imediate pcedēti ē subiūcta affinitas. Nūc in. xlij. hac di. pcludit̃ spūalitas et legalitas: oñdēdo quō se hn̄t ad mriōm cognatio et spūalis et legal̃. et h; diuidi i. 3. ptes principales: pter illā ptē i qua agit de scdis nup. que fuit in di. xxvi. cō diuisa 3 reliqs ptes ibi. Sciēdū ē ꝙ nō solū prie et c. In pa spūal' cogtio a carnali distinguit̃. In 2a an mriom dirimat acute qrit̃. In 3a legali cogtiōi distiguēdo iūgit̃. Pa i prio. 2a ibi. Spūales filij st̃ qs de sacro fonte leuam' et c. Ter' ibi. ꝙ āt spūales vel adoptiui filij et c. hec est dio pn̄t di. et c.

T rū cognatio spūalis: aut legalis honestatis publice iustitia vl̃ scde nuptie coniugiū ipediant. Et at̃ ꝙ nō tripl̃r. Po sic. Cognatio spūal' pōt stare cū mr̄imonio: ergo mr̄imoniū nō ipedit. P; pña. Illd eni qd pōt stare cū alio ipm nō impedit. Añs pbat̃. extra de cognatiōe spūali. si vir. Si vir vel mulier sciēter vel ignoranter filiū suu; de sacro fōte suscepit. seqt̃. nobis videt̃ ꝙ siue ex ignorāa siue ex malitia illud fecerit nō sūt ab inuicē separādi: nec alter alteri d; debitū subtrahere. Et cōfirmat̃ qr cognatio spūalis nulli bono mr̄imonij opponit̃. p; discurrendo p singula bona mrionij. Scdo pbat̃ ꝙ cognao legalis nō impediat fili' adoptiu' alicui' pōt ducere in mr̄imoniū filiā ei' adoptiuā: ergo nō impedit cū nāli filia. pbat̃ pña. qr magis cōueniunt filius adoptiuus et filia adoptiua ꝙ filius adoptiuus et filia naturalis. añs p;: qr nō iuenit̃ phibitū. extra de cognatiōe legali. c. vnico. in gl. ❡ Tertio pbat̃ ꝙ secūde nuptie impediūt cōiugiū. scde nuptie sine pctō fieri nequnt. ergo impediūt mr̄imoniu;. añs est magr̄i in pūti di. c. vlti. bigam' ingt pnia indiget. Et crit̃. sup mattheū. Et recitat̃. xxxi. q. i. c. hac rōne. secūde nuptie fm veritatis rōnē sunt vere fornicatio. ❡ In opm primi extra de cognatiōe spūali. veniēs. Addam' ꝙ si pstiterit mulierē pdicti viri filiā de sacro fōte leuasse anteꝙ eam despōsasset vxore; vos

iter ipsos diuortiū celebret. ¶ In om scdi ex de cognatōe legali.c.vnico. Si q̄ p adoptionē mihi soror eē cepit: q̄zdiu durat adoptio inter me ⁊ ipā3 nuptie ꝯsistē n̄ pn̄t. ¶ In om ꝯtij. xxxi.q.i.apiāt. ⁊ sūptū ē a Jero.i epl'a ad pamachiū. ⁊ recitat mgr h' di.c.vl. Ego nūc libera voce ꝓclamo: nō dānari in eccia bigamiā: imo nec tergaiam. ⁊ ita licere qnto ⁊ sexto ⁊ vltra quīo ⁊ scdo marito nubere. In ista qōne ad al'.ꝑisor. ⁊c̄. ¶ Quo ad pm arci. t'mi s̄t. Cognatio spūal'. Cognatio legal'. Publice hōestatꝭ iusticia. ¶ Prim' termin' ē Cognao spūal'. cogn̄tio spūalis s'3 doc subti.in pn̄ti.dis. est q̄dda vinculū ꝯctū ex dispēsatiōe sacroꝝ: special'r baptismi ⁊ ꝯfirmatōis.q2 sicut h2 ex de cognatōe spūali in sexto libro.q̄znis.§.vl. ex datiōe alioꝝ sacroꝝ supple a bapmo ⁊ confirmatōe: cognatio spūal' neq̄quā orit' q̄ mrionū ipediat vel dissoluat: sunt aūt hmōi cog̃tionis spūal'. vt dic̄ hugo de nouo castro tres spēs. Pria est pr̄nitas. ⁊ ꝯhit inter ꝯferentez sacr̄m: ⁊ tenentes pueꝝ ex vna pte: ⁊ pueꝝ ex alia pte siue in sacro baptismi siue in sacro cōfirmationis: vn̄ conferēs sacr̄m dr̄ spūalis pr̄ pueri. tenētes aūt dn̄r pr̄ini vel mr̄ine. Scda ē ꝯpaternitas spūalis: q̄ ꝯhr̄ inter tenētes ⁊ pentes pueri. iō dn̄r cōpatrini ⁊ cōmatrine. Et sil'r s'm alios inter istos tenētes ⁊ ip3 conferentē sacr̄m ē ipsa cōpaternitas. Tertia est fr̄nitas ⁊ sororitas spūalis: que ꝯhit inter suscipientē sacr̄m: ⁊ filios ⁊ filias baptizātis: vl' ipsoꝝ ⁊ ipsaꝝ tenentiū. ¶ Scds termin' est legalis cognatio. Est aūt vt dicit fr̄ raymundus in sūma de mrionio. q̄dā ex adoptiōe ꝓximitas ꝓueniens. in qua breui descriptōe tā git primo genus dū dr̄ ꝓximitas. in quo cu3 reliqs cognationibus ꝯuenit. scdo precessiu3 dū dr̄. ꝓueniēs. tertio ortū dū dr̄. ex adoptōe vn̄ vltra dcā de adoptōe lib. tertio dist. decima. q2 p adoptionē cognoscit' cognatio legalis ⁊ eius spēs ē notādū triplicē eē acceptionē adoptionis: ꝯnumerādo adoptionē i cōi q2 aliqn̄ arrogatio dr̄ adoptio prio.n.mō dr̄ adoptio q̄ddā cōe: duab' spēb' sub eo ꝯtentis: sicut eit aial hoi: ⁊ asino q̄ s̄t simplex adoptio ⁊ arrogatio. iō scdo mō dr̄ adoptio illa spēs q̄ cōe nomē h3 cū gn̄e: nisi ꝙ addit' sepe vt dicat' simplex adoptio: ⁊ dr̄ simplex. q2 sic adoptatus in dn̄ium non trāsit adoptātis: s3 remanet in pr̄is dn̄io. Tertio mō dr̄ arrogatio ⁊ q sic adoptat' sui iuris ē: ⁊ tūc supple ⁊ in ptātē trāsit arrogātis. vn̄ s̄t metra. Arrogo q̄ su' ē: ⁊ h3 me' eē necē. Pr̄is adoptio suū nec pr̄is desinit eē. dr̄nt āt in trib' po q arrogat' est sui iuris: q adoptat' ē alieni. scdo arrogatus trāsit in ptātē arrogātis. adoptato nō trāsit in ptātē adoptātis. 3o arrogao nō fit nisi auc̄te princip. adoptio. āt fit p quēl3 mgr̄atum. hec. 3. drūc accipi pn̄t ex his q̄ dn̄r. instituta de adopt. §. i. ij. iij. ⁊ iiij. ꝯiunctim. ⁊ p illud qd̄ dr̄ extra de cognatione legali.c. vnico in glosa. Ex qb' seqt' ꝙ arrogat' h3 de nec̄te legitimam in bonis arrogatoris. adoptās v̄o nō in bonis adoptātis. Est aūt triplex spēs ꝓueniēs cognatiōis legalis ex hmōi adoptione. Pa inter adoptatū ⁊ adoptātē. ⁊ ista di q̄si linea descēdētiū vt adoptās dicat' pr̄ aut mr̄. adodtatus dicat' fili': aut adoptata filia. Secunda spēs dr̄ quasi ex latere venientiū: ⁊ ꝯhit inter liberos adoptiuos: ⁊ liberos nāles. Tertia est q̄si legalis affinitas inter adoptatū ⁊ vxorē adoptātis: vl' iter adoptātē ⁊ vxorem adoptiui filij. inter aūt adoptātē ⁊ parētes adoptati: nulla ꝯhit legal' cognatio: q2 tales nō simul cohitāt. ¶ Terti' termin' ē publice honestatis iusticia. Est aūt publice honestatis iusticia: vt dicit fr̄ richar. de mea villa. xli. dist. h' q̄rti. arti. i. q. 3a. ꝓpinqtas ex spōsalib' ꝓueniens: robur trahēs ex eccie instōne: pp ei' honestatē. Et dat' hec descriptio ex oi gn̄e cause. Ex cā materiali: q2 ex spōsalib' sunt.n. in qb' ꝯhit. cā formal': ꝓpinqtas. cā effectiua: robur trahēs ex instōne eccie. cā finalis: pp ei' hōestatē. Et est notādū hec tria differre. ꝓpriū. cōe. publicū. ꝓpriū vni: cōe multis: publicū oib'. vn̄ hoc vocabulū sumptū ē a q̄dam ciue romano q̄ dicebat' publi': q po sua ꝓpria fecit cūctis coia: vn̄ publicū venit. Ex quo p3 ꝙ p. b. d3 scribi publicū in ma sillaba: nō p. p. vt dicat' publicū n̄ puplicū. ⁊ hoco publi' nomē meruit eternū ⁊ publicū. Et tm̄ de po arti. ¶ Quo ad scd3 arti. sunt tres ꝯclōnes pa de cognatiōe spūali. scda de legali. 3a de scdis nuptijs. Pa ꝯclo est hec. cognatio spūalis si ꝓcedit: ⁊ ipedit ꝯhendū ⁊ dirimit ꝯctū: non aūt sic: si sequit' de hoc. xxx. q. i. nosse. Et. c. quarto. dictū est nobis. Probat' ꝯō. honestius ⁊ purius custodiendū est vinculū q̄zto sanctius. sed non pōt ꝯtrahi carnaliter: nisi sequat' affinitas. ergo nec generari spūaliter: nisi vinculum ꝯsequatur. Tum secundo q2 q ꝯsanguineus est affectu ꝯsanguinitatis tractatur: nec cum tali mriom ꝯhit: ergo nec in cognatione spūali. Tum tertio q2 nobilius est esse gratie q̄z nature. sed per esse nature tale vinculum contrahitur ꝙ adinuicem non contrahunt coniugia. ergo a fortiori in regeneratioue spirituali. ¶ Pro scda tamen

ptē ɔctonis que dicit q̄ si aduenlat post ɔctū mrioniū nō dirimit. Est notādū q̄ dicit doct. deuo. in p̄nti dist. arti. i. q. ij. q̄ si vir ⁊ mulier post ɔctū mrioniū leuēt simł puer̄ de baptismo: vł q̄ vir baptizet puer̄ suū: hoc p̄t fieri tripł r prio necte vt q̄n puulus est in picculo mortis: ⁊ nō est alius q baptizet. scdo ex ignorantia: q: puer̄ suū eē ignorat. tertio ex idustria. In prio casu nec amittit ius petēdi nec soluēdi. simił r i scdo casu nisi fuerit ignorātia crassa: aut suppia nō amittit. In tertio ius petendi amittit nō soluēdi: q: alteri pctm̄ suū n̄ preiudicat. Ex his isero tria correlaria. Primū inter oēs filios ⁊ filias ɔpf m siue ante ɔctaz ɔpaternitatē siue post p̄t ɔhi mrioniū: illo solo dēpto quo ɔcta ē cognatio. ⁊ p3 q: remota cā h3 effectus remoueri. si tñ ɔsuetudo ecclesie metropolitane nō sit in ɔriū: q: ipediret ɔhendū: ⁊ dirimeret ɔctū. extra de cognatione spūali. c. sup eo. ⁊. c. p̄cedenti. in textu ⁊ i glo. Scdz correlariū. fili⁹ sacerdotis nō pōt ducere quā pr̄ baptizauit. extra de cognatōe spūali. c. vltimo. p3 ex supiorib⁹. pōt tñ ɔhere cū ea q̄ ɔfitet patri. q: l3 hec sit filia spūał tertia. q. i. oēs. tñ f m b. cognatio spūał p penitētiā nō est ad filiū: sed solū patrē. vnde doc. de uo. q. i. dicit. q̄ talis cognatio q̄z maxie reperitur in ɔpatiōe regn̄atiōis ad gn̄ationē: in q̄ sunt tria. dispositio ad regn̄atiōnē in cathecismo scdo ipsa regn̄atio in baptismo. tertio regn̄ationis ɔsumatio in ɔfirmatiōe: iō triplex ɔhit cognatio spūał prio ex cathecismo. scdo ex baptismo. tertio ex ɔfirmatiōe. Illa tñ q̄ ē in cathe^mo tā exił ē: vt vix impediat mrioniū ɔhendū: s3 non dirimat contractū. iuxta ca^m p cathecismū. de cognatione spūali. vi^o. q: ante baptismū nullus fit filius spūalis. Et si obijciat q̄ caritate q̄ maior est oibus virtutibus: non ɔhit aliqd vinculū. Tū scdo nec sacro eucharc qd maxime est sacrm. Tū tertio q: tūc sequeret q̄ baptizati ab eodē baptizāte ɔherent spūalē cognationē. sic. n. in gn̄atione nāli sicut inter patrē ⁊ filiū est cognatio carnalis sic inter fratres ⁊ iter se: ⁊ vt ad patrē referunt. Ad primū de caritate dicēdū. primo q̄ est nobilissima virtus. scdo q̄ facit filios dei xpi heredes ⁊ ci sites: q cā infundit in nobis sine nobis. tertio q̄ caritate non ɔhit cognatio ad hoies: q: non est sacrm: sed ad deū vt cognati dei caritate cēseamur. Ad scdm dicēdū q̄ nec etiam oi sacro ɔhitur cognatio: sed aqua ⁊ spū. aq̄ in baptismo: spū in ɔfirmatione. Ad tertiū dicēdū q̄ non ē sile. in gn̄atione. n. carnali q̄ ab eodē patre gignunt: vt plurimum similiores sunt q̄z q ex diuersis. in baptismo vero non o3 fore similiores baptizatos ab vno q̄z diuersis. Et sicut videmus ex affinitate affinitatē non surgere antiqtus: nisi copula carnis media: sic ex cognatione spūali non surgit cognatio spūalis nisi cognatōe carnali. sicut dictū est in correlario de filio sacerdotis. Et p3 ex hoc q̄ pticipātes idē sacramentū cognationē spūalez non ɔhunt q: vt sic ad aliqd speciale non ligant: sed donās ⁊ suscipiēs: ⁊ si non tñ in cūctis. Ex quo p3 cognationē spūalē ɔcta f m. 3. in p^o arti. dictas spēs: ⁊ coiugiū ɔhendū impedire ⁊ ɔctuz dirimere. Et q̄uis carnalis cognatio ad spūalē sit ordinata: non tñ ecōuerso: corpus q̄dē ad aiam: non aia ad corpus vt ad finē ordinat: sic non o3 cognationē spūalē vacare carnaliter: vt carnaliter cognatio amplieł. Et sicut videmus me^am v̄tutē ex ambobus impedirł extremis: ⁊ me^o saluari: sic ⁊ nimia cultus dispitas ⁊ nimia p̄pingtas ipedit mrioniū siue ɔiugiū. Ex qbus 3^m seqtur correlariū. q̄ pōt pr̄ ducere sororē spūalis filie: ⁊ filiā carnalē filie spūalis: ⁊ filiā spūalem filie carnał. eodē iure filia ɔmatris p̄t duci in mrio^m. hor̄ rō ē: q: non p̄tendit hec spūał cognatio p cognationē carnalē. Sed extat dubium si vnus vir duas p̄nter possit habere ɔmatres. cui dubio in breui. iiij. metra respondent.

Que mihi vel cuius mea natū fonte leuauit:
Hec mea ɔmater: fieri mea nō v3 vxor.
Si qua mee natuz: non ex me fonte leuauit.
Hanc post facta: mee: non inde vetabor h̄re.

Et ē snīa. vir p̄t ducē ɔmatrē vxoris aliq̄n: aliq̄n nō. si fcā ē ɔmat̄ n̄ mrio^m ɔsūmatū pōt eā ducē mortua vxore. q: nō ē ɔpał s3 innocē^ma ⁊ hostiē. si p^o mrio^m fiat cōmater: tūc vlteri⁹ distinguere o3. aut hoc est q: vxor leuauit filium mulieris: ⁊ tūc nō p̄t eā ducere: q: ē ɔmater eius. aut q: illa mulier filiū vxoris n̄ h̄ituꝝ de isto marito: ⁊ tūc p̄t eā ducē: q: nō ē ɔmater eius: si āt filius sit de isto marito nō p̄t eā ducē: q: rōne filij sit ɔmater eius. S3 de confirmatione moueał casus. Eps ɔfirmauit aliquā: quā filius eius duxit vxorē. qd fiendu3. Dicūt aliq: summū pontificē ɔsulendū: cū sit nouus articulus. S3 melius ē dicē mrio^m fore nullū. q: vt h̄r ex lib. vi. eodē mō ɔhił ɔpaternitas in baptismo ⁊ in confirmatione. sed fili⁹ baptizātis neqt accipe filiā baptizatā. ergo nec fili⁹ ɔfirmantia ab eo ɔfirmatā p isto facit. c. vl. de cog. spū. in sexto. ¶ Scda p^o est hec. Sic legał cognatio vinculū ɔsistit vt impediat ɔhendū ⁊ dirimat ɔctū ɔiugiuz q̄ fit

vinculū p̄z.tū p° auc̄te nicholai pape.ꝛ h̄ꝫ in lr̄a p̄n̄tis disti.inter eos nō ꝯtrahit cōiugiuꝫ q̄s adoptio iūgit.Tū sc̄do:ecce 3ᵃ lex nāl'ꝭ:lex dina:lex humana.vltra legē nālem lex dina addit cognationē spūalē.ergo etiā vltra nā/lem legē:pōt hūana addere cognationē.Tū 3° q: sicut p̄rio ē gñare filiū:ita ꝛ fouere edu/care ꝛ h̄ditatē relinq̄re.g° cū aliq̄s assumit aliquē ad hos act⁹:recte p̄t dici p̄r:ꝛ ille fili⁹. s3 iste r̄ōnes sī viculū.g°.vñ iste tres cog̃tōes carnal':spūal':legal':magnā h̄nt ꝯuenientiā:ꝛ se h̄nt sicut ordinant̄.P̄ria.n.est carnal'.q̄ ex carnali gñatiōe ducit̄.sc̄da cog̃tio.s.spūal' ex regñatiōe ducit̄.3° cog̃tio q̄ legal' ē ex actib⁹ gñationē ꝯn̄tib⁹ noiat̄:q̄ sī fouē:educare:pos sessionē dimittē.ꝛ leges i maximū solaciū ip sis ꝯiugatī hoc ꝯcedunt: nec p̄t q̄lꝫ adoptare vl' arrogare:s3 vir nō mulier.ꝛ solū ille q̄ ē p̄r familias:q̄ ē sui iuris.ꝛ nō filiusfamilias:ꝛ so lū ille q̄ potuit filios nāl'r gñare.vñ si eēt fri/gidus nō possꝫ adoptare.sil'r nec spado:q̄ ca ret testicul' nāl'r.si aūt violēter sint sibi absci/si p̄t adoptare:ēt iste solus p̄t adoptare q̄ p̄ce dit adoptatū p̄ ānos.xviij.ita q̄ possꝫ eū nāli ter gñasse.hec oia hostiē.ex̄ hit.ff.de adoptio nib⁹.l.p̄ adoptionē.Notādū tū p° q̄ arroga re p̄t q̄cūq3 p̄t adoptare:si fiat p̄ncipis auc̄te excepto q̄ arrogator dꝫ h̄re ad min⁹.lx.an/nos.nisi forte ex alia cā necāria:puta p̄p mor bū:vel q: ꝯiūctā p̄sonā vult arrogare: ꝛ ē rō q̄re nō p̄t cōiter.q: vsq3 ad illō t̄ps dꝫ intēdē gñatiōi nāli nō legali:s3 mior.lx.ānis p̄t ado ptare.ff.de adop.l.si p̄r.§.vl. Notādū sc̄do q̄ tutor vel curator nō p̄n̄t arrogare illū cui⁹ tutelā vel curā gerūt.si ē mior.xxv.ñ p̄t ado/ptare:q: p̄sumit̄ q̄ nolūt rōnē reddere .ff.de adop.l.vt ei.Notādū 3°.harꝫ triū cog̃tionuꝫ sufficiētiā:carnal' spūalis:ꝛ legal': posse sumi tripl'r.vt doc.ingt'duo.sc̄do arti.q.i.p̄n̄tis di. P̄rio° s3 triplicē legē.nālē:dinā:ꝛ positiuā. s̄m legē nālē:est cog̃tio carnal':q̄ztū ad sc̄daꝫ spūalis q̄ztū ad tertiā legal'.Sc̄do° pōt sumi penes id q̄ō aspiciūt:tria.n.i nobis sī bōa:na ture g̃re:ꝛ fortūe.bōa nāe aspicit cog̃tio car nal' bonū g̃re spū vl':bonū fortūe legal'.3°mō vt cog̃tio carnal' respiciat carnē:spūal' aiam: legal' totū hoieꝫ.❡ Sc̄da p̄s p̄bat̄.tū p°.xxx. q.iij.ita diligē.Nicho⁹ papa dic̄:ꝛ h̄ꝫ in lr̄a: īter eos nō ꝯhit̄ mrio^m q̄s adop° iūgit. tū 2° q: dꝫ ali⁹ eē affect⁹ p̄rnus: ali⁹ marital'. tū 3° xxx.q.iij.c.iter eos q̄ nā ꝛ eos q̄ adoptiōe filij sī venerāde leges romāe mrioᵃ ꝯhi nō p̄mit tūt.notādi tū sūt in hac mā.3.binarij p̄pōnuꝫ multū aduertēdi.pᵃ p̄pō:cog° legal' tā diu im

pedit q̄zdiu durat:s3 ea remota nō ipedit. 2ᵃ p̄pō in linea descēdēte cognatiōis legal' q̄ ē īter adoptātē p̄reꝫ ꝛ filiā adoptatā sp̄ ipedit mrio^m:ēt si tollat̄ adoptio.en p̄m⁹ biari⁹. 3ᵃ p̄pō in linea q̄ respicit laterales vt filiū nālē ꝛ filiā adoptatā impedit mrio^m q̄zdiu durat adop°.itellige tū q̄zdiu māet i p̄tātē p̄ris.vñ si p̄r moriat̄ p̄n̄t ꝯhē:vel si fili⁹ nāl' vl' fiᵃ ado/ptia emācipet̄ p̄n̄t ꝯhē:sil'r ē de filijs. arrogat ex̄ de ꝯg̃tōe legali.c.vnico.ꝛ ar^m assūit̄.C.de adop.l.penl'.§.pel'. Quarta p̄pō.fili⁹ ille^m⁹ p̄t ꝯhē cū fiᵃ adoptia:ꝛ sil'r fiᵃ ille^mᵃ cum fi° adoptio.q: ille^m⁹ ñ ē in p̄tāte p̄ris:sicut vult Inno.ꝛ host.ex̄ de cog̃.legali.c.vnico. en 2⁹ biari⁹.Quita s3 h.filij adopti p̄n̄t int̄ se ꝯhē. Sexta q̄ adoptat⁹ nō pōt ducē filiā adoptā/tis.nec adoptās vxorē adoptati:en 3⁹ biari⁹ 3ᵃ ꝯ° ē h.2ᵃ ꝯiugia licita sī ꝛ hōesta iudicāt̄. q̄ sint licita p̄ꝫ auc̄te pauli apl'i.i.thio.v.vo/lo iuniores nubē:filios p̄creare:mlieres fami lias esse.tū 2° q: abraā sc̄das nuptias ꝯxit cū cethura.geñ.xxv.tū 3° q: remāet morb⁹:iō li citū ē q̄rere reme^m.q̄ ēt sint hōeste p̄bat.tuꝫ rō sacri.tū 2° bonū p̄lis q̄ aliq̄ñ i p̄ris nuptijs ñ h̄ꝫ.tū 3° q: ihōestas fornicatōis euitat̄.ꝛ tm̄ dē 2°art.❡ Quātū ad 3^m art.sī.3.dif. Pᵃ dif. si oꝫ vt q̄s dicat̄ ꝯp̄r aut p̄rin⁹ pueri nisi bapti zet eū:vt eū tāgat.dic̄ fr lād.q̄ sic.l3 hosti. di cat ꝯtrū.si ēt puer i bap° aut i ꝯfirmatiōe iuol uat̄ litheo aut lauet̄:oēs tenētes litheū ꝯpa/tres fiūt.❡ Sc̄da dif.vñ vēit v̄bū arrogatōis i p̄posito.d^m q̄ arrogatio d̄ q̄ loq̄mur ē q̄si q̄ dā iterrogatio.dñ dr̄ de ad ꝛ iterrogatio:sed mutat̄ d. i.r.In arrogatōe.n.req̄rit̄ v̄bū arro gē⁹ ꝛ ei⁹ q̄ arrogat̄ ēt exp̄ssuꝫ:vt vis me h̄re i p̄reꝫ:ꝛ vis me h̄re i filiū.s3 h̄ adoptio nō req̄/rit:vñ īfans p̄uulus p̄t adoptari ñ tū arroga/ri.❡ Tertia dif.q̄t sūt ipedimēta mrionij.su/p̄i⁹.dist.xxvij.iuxta mētē doc.deuoti diuisa sī ipedimēta mrionij i q̄tuor ternarios. i.xij.iux ta illa metra.Error cōditio.s3 q: illa metra vt h̄ scot⁹ inuit.nec iplēt sati numer:en nc h̄nt or dinē ipedimēta situādi:iō iux̄ nūer nō iā. xij. s3.xiiij.rep̄iunt̄ ipedimenta in cōi computo ꝛ ordine potiori q̄ sequētib⁹ metris ponuntur ꝛ continentur:ꝛ obuiat landulphus.

Uis fraus p̄sone:serui dationis ꝛ amens.
Addita conditio tria coniugij bona tollens.
Frigidus arta puer:truncatus p̄restigiatus.
Alterius coniunx:obstant mutue dationi.
Ordo sacer votuꝫ deo cultus spōsio mechi.
Carnalis legis:cognatio spūalis.
Hi vi p̄recepti fit huic affinis honores.
Hi v̄sus ꝯtinēt hec ipedimēta. P̄rim⁹ v̄sus

ꝯtinet qnꝙ3.i.metū:fraudē.i.errorē pe.ꝑuū id
ē errorē cōditiōis:dationē.i.ꝯctū cum alia a
mētē.i.nō cōpotē rōnis.Scōs vsus continet
hec ipedimēta ꝯ tria bona ꝯiugij.s.sacrī:fidei.
ꝓlis.Tertiꝰ vsus ꝯtinet ipedimēta:firigidita
tis in viro:artatōis i femia:puericie i vtroq3:
trūcatōis mēbroꝝ necessarioꝝ:ꝛ ꝑstigiatū.i.
maleficiatū.Quartꝰ vsus ꝯtinet vnū. Quitꝰ
vsus ꝯtinet ordinē sacꝝ:votū:disparē cultu3
ꝛ adulteriū cū spōsiōe:ꝛ fidei datōe.Sextus
vsus ꝯtiet cogtionē carnalē legalē ꝛ spūalē.
Septiꝰ duo:ita i sūma sꝫ octo triplici mō dcā
Ex q̄ p3 ad qōnē ꝙ v3 cogtio spūalis aut le/
gałpublice hōestaꝭ iusticia.ſ3 nō scōe nuptie
mrioᵐ ipediūt.Tūc ad argª.❡Ad pm dicē
dū ꝙ loq̄r de iā ꝯcto mrioº.qlr aūt bona ma
trionij ipediant hoc dcm̄ fuit in silī in ꝑcedē
ti dist.❡Ad scd3 dm ꝙ nō ē sil'e:filiꝰ. n.ado/
ptiuꝰ nō ē similis filio adoptiuo nisi ꝑꝑ pr̄e3
adoptantē.filiꝰ āt nālis maiorē h3 cōueniētiā
cū pr̄e ꝙ̄ adoptiuꝰ.rō p3.❡Ad 3m dm.ꝙ di/
ctū criso.exponēdū ē dū dic.vere est fornica
tio.i.signū fornicatōis ita de mgr̄o dū dic in
digēt pnia.i.ōndunt idigere:q2 ꝑtendūt i cō
tinētiā.Ex ista di.sic de ꝑcedētibꝰ tres sequū
tur ꝯōnes ꝯ mēte mgr̄i.❡Pria ꝯº ē.Spūa
lis cogtio ꝯiugiū dirimit atq3 iterimit vt dic
rō.Dicit ꝯº ꝙ spūalis cogtio ipedit mrioniū
Et ponit a ꝑncipio dist.vsq3 ad illō cam.ꝙ āt
spūales vł adoptiui ꝛc.❡Scda ꝯº.vt spūał
in hoc officio sic ē legalis sine dubio.Dic ꝯº
ꝙ legalis cogtio sicut spūalis ipedit mr̄mo/
niū.Et ponit ab illo caº.ꝙ āt spūales vel apo
ptiui ꝛc.vsq3 ad illud ca.Sciendū ē etiā ꝙ n̄
solū prime nuptie ꝛc.❡Tertia ꝯº.Non de/
bent dānari secunde nuptie nec blasphema/
ri:vt infamie.ꝛ p3 ꝯclo.Et ponitur ab illo.c.
sciendum est etiam ꝛc.vsq3 ad finem.dist.

p Ostremo de cōditōe rrōnis ꝛc.Hic
signat.xliij.dist.huiꝰ q̄rti sniaꝝ.q̄ ita
h3 ꝯtinuari ad ꝑcedētes.In ꝑncº si/
qdē quarti ē totꝰ q̄rtꝰ in tres ptes diuisus ꝑn
cipa.In q̄rū pria dono sacr̄oꝝ celi resplēdet
iter ꝑniū.Et ista ps diuino adiutoꝛ fuit expedi
ta agendo de singulo sacr̄oꝝ sigillatim ꝛ per
se.Nunc scda ps huiꝰ q̄rti incipit in q̄ aurea
bonoꝝ attingit:ꝛ plenū gaudiū.vn̄ ꝛ doc.de
uo.taliter hāc ptē ꝑcedēti cōtinuat.Ingt.n.
ꝙ mgr̄ priꝰ egit de sanitate quā sacr̄a cōferūt
mō agere incipit de sanitate ad quā sacr̄a dis
ponūt.Pria est sanitas gratuita.scda glorio
sa.pria est vie.scda est prie.pria est a culpa.se
cunda a miseria.h3 aūt ista ps diuidi in.3.In
pria agit de ipsa hoiu3 resurrectione.In scda
de staꝝ aū resurrectōe3 ꝑstatiōe.In 3ª de iu
dicatoꝝ remuneratiōe.Pª ē in ꝑncº.Scda
dis.xlv.ibi.Preterea sciēdū ē ꝙ oēs aie ꝛc.
Tertia dis.xlix.ibi.Post rrōnē.Rursus pri/
ma pticula in q̄ agit de ipsa hoiu3 rrōne in.3.
ptes diuidit.In pria rrōnis nā pōit.In scda
resurgētiū modus exq̄rit.In 3ª de abortiuis
ꝛ mōstris qō soluit.Pª ē in ꝑncº.Scda ibi.
dc.xliiij.Solēt āt nōnulli pcūctari.Tertia in
fine eiusdē dis.ibi.illud ēt inuestigari o3 ꝛc.
Rursus pª pticula q̄ ē pn̄s dº.in q̄ rrōnis nā
ponit:i tres ptes didit.In pª resurrectio no/
tat futura.In 2ª assignat hora illa dura.In
3ª dissoluit dubia obscura.Pª in principio.
Scda ibi.Media aūt nocte dr̄ vēturus ꝛc.
Tertia ibi.Hic querit vtrum electis assit tūc
memoria ꝛc.hec est dio pn̄tis di.in gn̄ali.

v Trꝝ resurrectio gn̄alis hoiu3 de sepł
chris suis nocte sit futura.Et aṙ ꝙ nō
tripłr.Prio sic . Nō redibit eadem
vnio:ergo nō ide3 hō.Ans p3:q2 interrupta
ē:iterruptū āt idē nō redit:q2 si redit iteratio
ē.iteratio āt idēptitati repugnat:q2 iteratio
pōit numeꝝ:idēptitas priuat . P3 ꝯn̄tia:q2
totū req̄rit vnionē ptiū:igr̄ idē totū eandem
vnionē.❡Scdo.aṙ.iumēta non resurgēt.er
go nec hō.ꝯn̄a t3 eccs 3º.c.vnꝰ ē iteritꝰ hoiu3
ꝛ iumētoꝝ.ans p3.q2 aia eoꝝ cū corpe morit
❡Tertio aṙ sic celū nūꝙ̄ ꝯstruetur:ergo hō
nunꝙ3 resurget.ans p3.q2 i eternū celi funda
ti sunt.ꝯn̄a p3.q2 iob.xiiij.scriptū ē hō cū dor
mierit nō resurget:donec atterat celū nō eui
gilabit.❡In om.Tū pº iob.xix.Scio ꝙ i no
uissimo die de t̄ra surrecturꝰ sum.Tū scdo.pª
coꝝ.xv.Oēs resurgemꝰ ꝛc.Tū 3º auicena.ix.
mcce.c.vij.dic ꝙ aia hēbit corpꝰ apō rrōne3.
In ista.q.ꝛc.❡Quo ad pm arti.t̄mi sūt.rrō
sepulchꝝ.nox.Primꝰ t̄miꝰ ē rrō.vn̄ notādu3
vltra dcā de rrōne lib.iij.d.xxij.ꝙ rrō ꝑt capi
tripłr.Primoº dr̄ rrō actiue:ꝛ sic dicit iesus
marthe.Jo.xi.Ego sū rrō ꝛ vita. Et l3 rrō sic
sūpta cōis sit tribꝰ ꝑsonis.tū aliqn̄ p̄ri appro
priat.sicut i ꝑclara iacob ꝓphia innuit.dū in
filio suo iuda ꝯ dn̄o iesu ꝓphetauit.gen̄.xlix.
c.Ad ꝑdā ingt ascēdisti fili mi hec ē hoc illa
dies flebilis qua crucē ascēdēs ꝓ nobis mor/
tuꝰ ē:reqescēs accubuisti dies est crastina seu
sabbati in qua in sepulchro reqeuit.q̄s susci/
tabit eū ꝛ dies est dn̄ica:ꝛ pr̄em innuit susci/
tantem.sic iesus ad patrē suū dicit ꝑs.c. xxx
viij.Dn̄e probasti me ꝛ cognouisti me. ecce
dies hoª.tu cognouisti sessionem meam. sab
batina.ꝛ rrōnem meam:dn̄ica rrōnis sic loq
tur petrꝰ ad ppłm.actuū.ij.c.Quē deus susci

tauit solutis dolorib⁹ iferni: Aliqñ approba
tur filio. vñ ipse iudeis dicit Jo. ij. c. Soluite
tēplū hoc ꝛ in trib⁹ dieb⁹ excitabo illud. seq/
tur. Cū ergo resurrexisset a mortuis recorda
ti sunt discipuli eius. qꝛ hoc dicebat de corpe
suo ꝛ crediderūt in eū. vñ ꝛ de lazaro Jo. xij.
dī. ca. Jesus. g° añ sex dies pasche vēit betha
niā vbi fuerat lazar⁹ mortu⁹ quē suscitauit ie
sus. Tertio aliqñ appropriaẜ spūiscō. sicut ex
poniẜ illō ezech. xxxvij. c. Ecce ego aperiā tu
mulos vr̄os ꝛ educā vos de sepulchris vr̄is
pp̄le me⁹ ꝛ iducā vos i t̄rā isrł̄ vñ ꝛ totū ꝑuū
credo: scō spūi appropaẜ: sicut magnū credo
pr̄i ꝛ filio in q̄ tñ dī carnis rrōnem. Scōo dī
principalr̄ rrō surgē siue surrectio a pctō. hō
n. in statu inocētie rect⁹ ꝯdit⁹ est in eccia. sa/
lōne dicēte. c. vij. Solū° hoc iueni qꝛ fecerit
dn̄s hoiem rectū: ꝛ iō si ruat in pctā ꝛ emen/
det: nō tā surgit q̄ꝫ resurgit. Et vt dī apoc. xx.
c. hec est rrō pria. Btūs ꝛ scūs q hꝫ ꝑtem in
rrōne pria. de ista nos āmouet paulus ephe.
v. c. Surge q dormis: ꝛ exurge a mortuis: ꝛ il
luminabit te xp̄s. ¶ Dr̄ 3° rrō sicut capiẜ i ꝓ
posito ꝓ reunione aiaꝝ rōnaliū in sua corpa.
de qua dr̄ Mat. xxvij. c. Mł̄ta corpa sctōꝝ q
dormierāt surrexerūt ꝛ introierūt in sanctaꝫ
ciuitatē. Et Jo. vi. c. iesus dic̄. Qui māducat
meā carnē ꝛ bibit meū sāguinē hꝫ vitā etnāꝫ
ꝛ ego re. eū i no. die. ad vitā inq̄ꝫ: alios āt ad
iudiciū. ¶ Scōs termin⁹ ē sepulchrum. ꝛ ƀm
ꝙ dr̄ triplr̄: triplr̄ accipiẜ. Prio° vt dicit pa/
pias dr̄ a seplto. ꝛ sic accipiẜ geñ. l. seu vltio
c. dū patrē coꝝ filij iacob sepeliūt. ꝛ portātes
eū i terrā chanaā: sepelierūt eū in spelūca du
plici: quā emerat abraā cū agro i possessionē
sepulchri. ꝛ sic accipiẜ i. q. Scōo° accipiẜ sepl
chꝝ vt dr̄ q̄si seorsuꝫ a pulchro. ꝛ sic dr̄ p̄s. v.
Sepulchꝝ patēs ē gutẜ coꝝ lin. su. do. age. ꝛ
sic mali dn̄r sepulchra qb⁹ nil est turpi⁹. Ter
tio dr̄ sepulchꝝ q̄si seorsū a pulsu. ꝛ sic viri cō
tēplatiui dn̄r eē in sepulchro: vt declarat bea
tus greg. in moralib⁹ exponēdo illud iob. iij.
c. Qui expectāt mortē: ꝛ nō vēit: q̄si effodiē/
tes thesauꝝ: gaudētq̄ꝫ vehemēter cū iuenerit
sepulchꝝ. q̄ vtrūq̄ꝫ expt⁹ ē videat. discernat h̄
gaudia seculi ꝛ cōtēplātis. ¶ Terti⁹ terminus
ē nox. Quāuis nox possit multiplr̄ accipi: tñ
qꝛ xp̄s de se dic̄ Matt. xij. Sic fuit ionas in
vētre ceti trib⁹ dieb⁹ ꝛ trib⁹ noctib⁹ sic erit fili
us hois i corde t̄re trib⁹ dieb⁹ ꝛ trib⁹ noctib⁹.
iō i p̄n̄tiaꝝ nox accipiẜ triplr̄ ƀm ꝙ triplr̄ deri
uaẜ. Prio° dī nox a nictin grece qō nigꝝ est
ꝛ sic nox ē dyabol⁹: ita ꝙ i celo ēpireo q̄si di/
uisus ē dies nāl ēpire⁹ i diē artificialē ꝛ noctē

vt sint bōi āgeli dies: sꝫ mali nox. Sic aurel/
us aug. illō expōit sup geñ ad lr̄aꝫ geñ. p°. ap
pellauitq̄ꝫ lucē diē ꝛ tenebras noctē. ꝛ sī i gn̄a
li tres noctes ang^cc. qꝛ de triplici ier^a cū coꝝ
principe ceciderūt. Scōo dr̄ nox a noceo no
ces: ꝛ sic pctm̄ ē nox: nil. n. tm̄ nocet sić pctm̄
ꝛ pria nox dya^ca. Scōaꝫ noctē i ꝑadiso terre
stri ꝑ adā fieri ꝓcurauit: vt q in ꝑadiso celesti
primā fecerat: in terrestri ꝑadiso ꝓcuraret ꝛ
scōaꝫ. iuidia. n. dyaboli mors itrauit i orbem
t̄raꝝ. Et sic dies t̄restris ꝑadisi: i diē ꝛ noctē di
uisa ē. de hac nocte ad roma. xiij. dic̄ paulus.
Nox p̄cessit: dies āt appropinq̄bit: ꝛ hec tri/
plex i ꝑadiso terrestri in exi° añ legē ꝛ sub le
ge vsq̄ꝫ ad q̄rtū: q ē plen⁹ dies. Tertio dr̄ nox
a noceo noces ꝑ ꝯtrīū. qꝛ nō noceat: sꝫ iuuet. ꝛ
isto° aduersitates h⁹ seculi dn̄r noctes: ꝛ pro
speritates dies. Et vere si bn̄ sufferunẜ sī ꝟissi
ma dies. de hac nocte in p̄s. p° dr̄. Sꝫ in lege
dn̄i fuit volūtas ei⁹: ꝛ i lege ei⁹ meditabiẜ die
ac nocte. i. i ꝓspis ꝛ aduersis: hec durabit vsq̄ꝫ
ad finē seculi. Qui. n. amicū i aduersus relin
qt: amic⁹ nunq̄ꝫ fuit. ¶ Quātū ad 2^m arti. sī
tres ꝯōes. Pria ē de rrōne i se. scōa de rrōne
ꝑ ꝯꝑatōeꝫ ad mētē nr̄aꝫ. tertia de tꝑe rrōnis.
¶ P^a ꝯō. Sic gn̄al ē possibil oi rrō: vt de fa
cto veniat. ei⁹ possibilitas. pꝫ ex hoc: ꝙ nō im
plicat ꝯdictionē. tñ in mō ponēdi ꝛ declarā
di doctores variaẜ. de p̄nti sī tres mōi expli
cātes hm̄ōi possibilitatē. Prim⁹ ē tho. huius
di. xliiij. q. i. vtꝝ sit idē hō nūero q̄ resurget i
solutiōe tertij argumēti ꝛ ymagiaẜ tres ꝓpō
nes. Pria ē ꝙ i hoie nō sit nisi vna forā. scōa
ꝙ ista forma hꝫ idē eē nūero qō totū ꝯiūctū:
qꝛ si nō: tūc forma vniret māe ꝑ acci^a: qꝛ i^a q̄
hn̄t disticta eē: si vniunẜ ꝑ accn̄s faciūt vnū.
tertia ꝙ qꝛ manet aia separata manet eē con
iuncti: ꝛ ꝑ ꝯn̄s non est difficile videre qūo re
dit idē numero. sed si ponereẜ i hoie alia for/
ma q̄ corrūpeẜ difficile esset: qꝛ eēt ipossibile
corruptū idē numero repari. Cōtra istā opio
nē ex fundamētis doc. sub. p^a qōne p̄ntis di.
aẜ triplr̄. Prio negat rrōnē rrō. n. ƀm dāsce.
q̄rto suaꝝ sniaꝝ. c. iij. ē ei⁹ qō cecidit surrectō
ꝛ pꝫ ex t̄mis id. n. ꝓprie resurget qō ꝑdit eē.
qō g° non ꝑdit esse qō redeat non resurget.
vñ hec opio: lꝫ non explicite: tñ iplicite: rrō/
nē negare vr̄. scōo seq̄reẜ ꝙ nec idē sanguis:
nec eadē risiblitas nec eadē masclinitas. nec
idē capillus possent redire idē in nūero. ꝓba
tur ꝯn̄a. qꝛ cōstat ꝙ sanguis corruptibilr̄ fcā
incineratiōe: nec remanet eē eius similr̄ risibi
litas ꝛ masculinitas capilli rło ꝛc̄. falsitas pꝫ
qꝛ sancti ponunt ista redisse eadē in numero

in xpo: & de facto reducentur in oi hoie. 3° qr corruptio e deperditio alicui° sube. ex. v. phico. s3 eade suba corrupta redit: al's no eet rro. ergo illud corruptu numero pt repari. al's non posset ide numero repari corruptu3: cui° aia moriedo corrupit. pns est falsu3. q: legimus plures scos bruta eade vivificasse. no. n. potes dicere tauru que suscitavit silvester no fuisse eude. nec eou rro valet. pcedat primu sup positu: q in hoie no est nisi vnica forma. s. aia ronalis: no est veru q ee forme sit esse toti°: qr ad ee toti° per se teriatur gnatio real': & no ad esse forme. similiter p corruptione tollit ee totius sube & no forme. cu dicis si forma h3 aliud ee a pincto: no facit vnu cu ma. o^m e: imo eo q forma est ee qd e actus: & ma e ee qd est po^a: & compo^m: nec est hoc nec illud. s3 catu3 calitate intrinseca istou. ex. vij. & viij. me^ce. io ista duo faciunt vnu p se. vn & dte ide corruptu3 numero no posse ide redire numero. vt vr sentire ista opio: e ifirmare oipotentia dei hoc p3 per augu. xxij. de ci. dei. c. ij. vbi querit caro comesta & incinerata quo redibit eade3 nuero. & dicit q no e difficile apud illu q novit oia: & pt cucta. dato. n. q no remaneret de carne aliqd: s3 oib° modis periret: ita vt eius ma i nullis ne latebris remansisset vn velletur: reparaet ea ops altissim°. Et dam. li. iiij. c. vlt°. Nonne ingt defectu & defluxu corp° repare poterit ide ops. Scds mod° ponedi e egidy de roma theo. p°. Quia. n. na & motu agit & mutatione: io no pt reducere ide nuero ex adue so: igr qr ds no agit p motu aut p mutatione s3 vt qd aspicit ma^am & oino indistincta: pt imprimere in ea oem forma: & sic pt redire ide3 nuero. Cotra huc motu3 tripl'r. p° in eo qd dicit q ds no agit per motu aut mutatione: qr in resuscitatione ma fuit sub privatioe: & post sub forma & e ibi na copleta mutatiois aliter se here nuc q prius. ex. vi. phisi. nec v3 ex mo arguedi no est eade mutatio. ergo no e eade forma: l3. n. ex alienitate forme seqtur alienitas mot°: no tn ex alienitate mot°: seqtur alienitas forme. imo e fallatia pntis. sic ex diuersis motib° pt acqri ide vbi: sicut p3 i motu circulari & recto. vn & aug. vult ide3 posse gnari equoce & vniuoce. 3°. de tri. c. ix. Scdo in hoc qd dicit q mutatio no pt redire eade numero pp iterruptione no v3: qr dato q no sit cotinuitas ptis ad pte: quo° loqtur fca interruptioe redibit tn totu in se ptinuitatu. 3° i hoc qd dicit: ages nale no attingere ma^am vt qd tuc. n. ma no iformaref imediate a forma. qd est manifeste falsu3. 3^a opio est doc. sub. & dicit tria. pmu q possibilitas rronis p° quereda e ex oipotetia dei. scd3 q e quereda ex pte obi qr no iplicat pdictione. tertiu q modicu3 est ad ppositu aut illud inducat p mutationem aut sine mutatoe. Scda ps pois dicit. q rro de facto veiet. pbaf. tu p° aucte simboli aplo ru. carnis rrone. tu scdo simboli niceni. expecto rrone mortuou. tu 3° aucte simboli athanasij. Oes hoies resurgere hnt cu corporib° suis. ¶ Scda po e hec. Et si sint aliq roes ad rrone naliter pbanda no tn sufficiunt q aliq sint rones hic. pbates ex trib° p3 satis pbationibus. P^a est aia intellectiua e forma hois scda aia itellectiua e imortalis. 3^a q no ppetuo remanebit aia ex totu. De p^a dicit tho. i. pte summe. q. lxxvi. arti. i. q nota e naliter. tu qr phi loquetes naliter hoc dixert tu p° phs in prin° scdi de aia dicit. q aia est act° corpis phisici. tu scdo aucte eiusdem in pn° tertij. de pte aut aie qua cognoscit & sapit. tu 3° qr i diffinitione hois ponit ronale quo aia signaf intellectiua. Ex opatione vero ppria pbat ide vbi. s. tripl'r. P° sic. intelligere e ppria opatio: e igf a ppria forma. igr aia itellectiua est ppria forma hois. s3 ista ro etia fm eos no cogit nisi thomas sibi pdicat: qr intellect° f3 eu hnanus in intellectioe no se h3 actiue: s3 passiue pte eade. q. lxxix. arti. ij. igf no o3 q illa intellectio sit a ppria forma. Si aut aliqs dicat negado q ho ppue itelligat: s3 ponat intellectu quada sepata subam: sicut posuit auerrois sup tertiu de aia. piuncta mediatib° fantasmatib° ne humane: & illa itelligat no ho: & sit ho no ronale p essentia: s3 aial irronale nobi^m tn. sicut dicit in lib. de aialib° alber. mag. q pigmei no sunt hoies s3 gen° nobi^m simiaru3 pbat tho. scdo q ho ppue intelligat. j. parte sume. q. lxxv. arti. ij. ho cognoscit actu cognoscendi no organizato. igf ppue itelligit. pbaf assumptu. qr cognitio p organu limitatur ad certu gen° cognoscibil iu: sicut p3 in visu ad visibi^a & auditu ad audibilia: no sic e cognitio hois fm q ho. sed dicerer q dato q cognitio hois f3 q ho: no inesset hoi per aliqd organu inest tn p° toti hoi. & ita no o3 q trascedat genus cognitionu sensitiuau. Aliteri° diceref q hec cog° inest fm actu fanta^s: qr ea lesa ledif s3 hoc scd3 no impedit hoc. n. agit ordo ponu in agedo etia primu no facit: qr no solu p hac cognitione discernit ho sensibi^a inter se: s3 sensibilia ab alio insensibili. io o3 q excedat cognitione oiu3 sensibiliu. Aliter & 3° ide pbat pte eade3 & q. arti. v. qr aliq cognitio imalis inest nobis: nulla sensitiua pt ee imalis. h dic

P

doc.sub.q.ij.ꝙ hoc nomē imateriale frequēs
est apud phm̄.ꝛ pōt capi tripl'r. Primo° vt
dicatꝛ imālis cognitio q̄ nō ē per organū. Se
cūdo° dr̄ imālis:q2 nō extēsa:nec ē idē cū p°
q2 dato ꝙ eēt toti° p° bn̄ eēt extensa:nō tn̄ or
ganica. Tertio° dicatꝛ imālis respectu obiecti
ꝛ vt dicit doctor hic ē modus fortior ad ꝓbā
dū cognitionē intellectiuā nō eē sensitiuā.tū
p° q2 sup se ꝯuertitꝛ. tuz scdo q2 cognoscit sub
rōne vl'iori q̄ quicūq3 sensus:vt sub rōe entis
ꝛ veri.tū 3° q2 cognoscit r'ones ꝛ entia rōnis
¶ Scdam ꝓpōnē ꝙ aia sit imortalis ꝓbat ff
richar.de me^a villa li.ij.di.xix.arti.i.q.i.Tuz
p° aris.i tertio de aia:intellect° sepatꝛ a ceteris
sicut ꝑpetuū a corruptibili.ꝛ in eodē 3° poni
tur dr̄ia iter sensuz ꝛ itellectū:q2 excellēs sen
sibile corrūpit sensuz:excellēs itelligibile pfi
cit intellectū. Tū scdo.xij.metha.c.ij. mouen
tes cāe ꝛc. vi dr̄e intellectū ꝑpetuū. Tum 3°
xvi.de aialib°.relinqtur solū itellectū d' foris
aduenire. Corroboratꝛ triplici rōne P^a nāle
desideriū nō est frustra hoc ē ad sp eē i nobis
Scda q2 intellect° nō h3 mām:q̄ est cā corru
ptionis.3^a.q2 fortis d3 se morti exponere pro
republica: qd̄ vez nō eēt si aia foret mortalis
Tho.p^a pte sūme.q.lxxv.arti.vi.ad idē addit
ꝙ aia rōnalis nō h3 ꝯ̄riū vn̄ corrūpatꝛ:nec ali
qd̄ subm̄ in q̄ sit de necessitate exigit.tū tertio
q2 simplex est:iō a se separi nō pt. Ex aduerso
dicit scotus.dato ꝙ hec sint ꝓbabilia:non tn̄
demōstrant.ipse.n.phūs in hac pte sibimet ꝯ
riatꝛ:aut dubi° remanet:ꝛ ꝓbat in l'ra deside
riū nāle nō cogit:q2 diceretꝛ ꝙ ex apphēsione
est erronea:ꝙ itellect° nō hēat mām trāseat:
h3 tn̄ subm̄ hn̄s mām.de forti magnus actus
virtutꝭ ipm ꝑmiat. Ad primū thōe dr̄ et phūs
nālis:ꝙ aia rōnalis corp° exigit vt sit. Ad ali
ud dubiū ꝙ ad dstructionē sufficit ꝙ res ver
tatꝛ in nō eē:non ꝙ separetꝛ ps a pte. ¶ Tertia
ꝓpō ꝙ aia rōnalis nō remanebit ꝑpetuo ex
totū.ꝓbatꝛ a thō in summa ꝯ gētiles.li.iiij.c.
lxxix.per hoc ꝙ ps ex totū ē iperfecta.forma
sūt tā nobilis nō remanebit ipfecta. Rursus
q2 nullū violentū ꝑpetuū:sepatio aie a corpe
est violēta:ista nō cogunt.ps.n.capiēs pfecti
onē a toto:ē impfecta sepata a toto.s3 aia in
tellectiua dat vt sit ꝛ nō accipit. Ad aliō drc̄
ꝙ violētia ad actū primū ſm phm̄ nūq̄ est
ꝑpetua:s3 ad actū. scdm nō est violētū ꝓprie
nec ingrēs si suspēdatꝛ. Et tunc de illis tribus
ꝓpōnibus dicit scot° p^a est nāliter nota.scda
plurib°.3^a paucioribꝰ.vn̄ ꝯcludetꝛ ex pte hac
rrōnem nō posse demōstrari. vn̄ nec retribu
tio nec btitudo nec rrō xp̄i hoc demōstrāt de

necessitate.in actu.n.bono fit gaudiū retribu
ens:ꝛ in malo pena puniēs: inqt augu. Fide
igr̄ hāc tenemus veritatē nō coacti rōe nāli.
¶ Tertia ꝯō est puluez collectio fiet i tpe: s3
informatio ꝛ vnio ad corp° in instāti. P^a ps
ꝓbatꝛ.q2 fiet misterio āgelico.ergo i tpe. añs
p3. Matth.xxiiij. Mittet fili° hois angelos
suos cū tuba ꝛ voce magna: ꝯgregabunt ele
ctos ei° a quattuor ventis a summis celoz vs
q3 ad terminos eoz.qd̄ est dictu vbicūq3 fue
rint dispse ptes ma^e corpis:siue in ignē siue i
aquā terrā seu corp° mediū:recolligētꝛ ꝛ vniē
tur.p3 ꝯn̄a ex his q̄ dicta sunt li.ij.d.ij. ¶ Se
cunda ps ꝓbatꝛ:q2 fiet imediate a p'io agēte
qui l3 possit inducē successiue:nō tn̄ appet rō
dato.n.ꝙ sit forma subālis nihilomin° posset
induci successiue.l3 hēricus de gādauo qlib.
iiij.q.xv.sentiat op^m. Ex quo infertꝛ ꝙ possibi
le est motū localē fieri i instāti.corp°.n.repa
randū maiorē locū occupabit q̄ ei° cineres:
aut forsan min° ſm rarius ꝛ dēsius.ex q̄ ergo
formatio fiet in instāti:seqtur qd̄ dictū est. Et
tunc forsan ad tpus erit vacuū aut oportebit
ēt subito moueri aerē circūstantē localiter:vt
det locū formato corpi aut ipleat vbi fuit aer
ne detꝛ vacuū.aut tertio ꝙ sint duo corpa sil':
elige qd̄ volueris. De 3^a pte.s.vnione aie ad
corpus.scot° dicit tria.pmū fiet subito ex pte
p'io vniētis dei.scdo ex pte aie vnibilis q̄ est
simplex nō extensa. 3° ex pte corpis cui ē vni
enda.qd̄ est primū aiale:nō dico totuz corp°
vt cōphēdantꝛ manus ꝛ pedes ꝛc. Tunc.n.n̄
est necesse:s3 voco primū aiabile:vt cor:qd̄ de
necessitate eque pmo aiandū est.reliq̄ tn̄ par
tes corpis simul aiabuntꝛ:s3 nō ita de necessi
tate. Scdm pncipale qd̄ dicit doctor ē ꝙ i eo
dē in instāti in q̄ fiet corpis formatio fiet aie
vnio q2 ē dispō necessitās nō absolute s3 agē
tis voluntate.tertiū q2 formatio erit mutatio
nō tn̄ vnio:q2 nō ē pcessio formatiōis ad vni
onē qd̄ ad mutationē exigitꝛ.ex.vi.phisicorū.
S3 dubiuz extat. Si oēs resurgēt in eodē in
stāti. Scotus ex vbis aug. sentit ꝙ nō primo
in aduētu dn̄i mortui resurgēt.scdo viui mo
rientꝛ.tertio resurgent.vn̄.t.paulus dicit.i.ad
thessa.iiij.mortui qui i xp̄o sunt resurgēt pri
mi ꝛc. Et tn̄ de.ij.arti. ¶ Quātuz ad.iij.arti.
sunt.3.dif. ¶ P^a dif. Que ē aut cui° est illa
tuba.de qua dicit.i.thes.iiij.paulus. Dicit ff
frā.de ma.q.i.xliiij. di.hui° quarti ꝙ erit vox
xp̄i ꝛ clamor vocātis ad iudiciuz.ꝛ dicit pau
lus tria de xp̄o.iussus descēdet in tuba dei in
voce archāgeli.tn̄ idē sunt tuba ꝛ vox ꝛ dei:
ꝛ archāgeli. ¶ Scda diffi.de loco in q̄ fiet is

diciuz. Dicit fr lādulphus in fine pn̄tis d. ꝙ in valle iosaphat. iux̄ illud ioelis tertio. Congregabo oēs gētes: ⁊ deducā eas in vallē iosaphat. ¶ Tertia dif. Qua hora fiet rrō ad iudiciū. scotꝰ. q. v. pn̄tis di. triplicē ponit opionē quālibet ꝓbabilē. Pª ē in hora q̄ surrexit xp̄s. vt sit ꝯformitas. Scda ī hora q̄ fuit iudicatus a pilato. vt q male iudicatus ē ꝯtēdat se bn̄ iudicare. 3ª in hora q̄ mortuꝰ ē: vt suā oñdat mortē cām nostre rrōnis. Et sic pȝ ad qō nē. ꝙ vȝ gn̄alis rrō oium hoiuȝ de suis sepulchris nocte. i. incerto nobis tēpore sit futura. Tūc ad argª. ¶ Ad primū dicēdū ꝙ redibit eadē vnio sicut eadē extrema. nec obstat interruptio aut iteratio: qȝ nō ē de rōe vniōis: imo q̄si ponit eiusdē reuersionē. qd. n. est iteratio nisi q̄si yderaᵒ. ¶ Ad scdm dᵐ ꝙ salōn illud dbū dicit ex pte stultoꝝ nō asserēdo: est. n. ibi ꝯcionator. ¶ Ad 3ᵐ dicēdū ꝙ iob itelligit d illo celo de q̄ petrꝰ loqꝭ 2ª caᶜª. iij. ca. Celi colore soluenꝭ: qō nō itelligiꝭ nisi de celo elemētari. Et ista dᵉ. sicut de pceđ. de mēte. ¶ Pª ꝯō. Erit oium rrō ad iudiciū ⁊ vocatio. Dicit ꝯō ꝙ rrō oium ē futura ⁊ vocatio ad iudiciū Et poniꝭ a prin. di. vsq̧ ad. c. illud. Media āt nocte ⁊c̄. ¶ Scda ꝯō. Incerto tpe iudex veniet ⁊ apiet abdita ꝓpere. Dicit ꝯō ꝙ iudex veniet ad iudiciū in icerto tpe: ⁊ tūc manifestabunꝭ ꝯsilia cordiū. Et poniꝭ ab illo. c. Media aūt nocte. vsq̧ ad illđ. c. Hic q̄riꝭ vtꝝ electis ⁊c̄. ¶ Tertia ꝯō. In differētijs sunt resurrecturi boni cū ipijs ⁊ pmiaturi. Dicit ꝯō ꝙ boni ⁊ mali resurgent: tn̄ differēter. Et poniꝭ ab illo loco. Hic q̄ritur ⁊c̄. vsq̧ ad fineȝ disti.

Olent aūt nōnulli pcunctari ⁊c̄. Hic
f sigꝭ. xliiij. di. hꝰ q̄rti: q̄ ita ꝯtinuaꝭ ad pcedētes. Nā postq̄ in pcedēti di. vt dictū est nā rrōnis poniꝭ: nūc i pn̄ti resurgētiuȝ modus ingriꝭ. Et hȝ diuidi in. 3. ptes pricipales: pter illā que ꝯdiuisa ē in pcedēti dist. ibi. Illud ēt iuestigari oȝ ⁊c̄. In pª deteriat mgꝭ de resurgētiū statura ⁊ etate. In scda de mēbroꝝ suoꝝ factura ⁊ itegritate. In 3ª de reproboꝝ taȝ aia q̄ȝ corpore miserabilitate. Pª in prin. Scda ibi. Non. n. pit deo terrena materies ⁊c̄. Tertia ibi. De reprobis aūt ⁊c̄.

Trū barrabas ꝭm totā sue nē humane
v veritatē igne sit cruciādꝰ gehēnali. Et aꝭ ꝙ nō triplr. ¶ Pᵒ sic. Idē ꝭm numeꝝ nō resurget in diuersis: igꝭ barrabas nō est cruciandus ⁊c̄. Probaꝭ ꝯn̄a. qȝ qđ fuit de veritate nē hūane in vno pt eē nutrimētū alteri: vt si hō nutrireꝭ de carnibꝰ hūanis ⁊ ita posset in eo cōuerti in veritatē humane nē. ⁊ per ꝯn̄s si aliqs nutritꝰ est barrabe carnibꝰ: n̄ resurgēt in barraba. aūs ē māifestū. ¶ Scdo aꝭ sic. Costa de q̄ eua formata ē in adā nō resurget: ergo barrabas ⁊c̄. pȝ ꝯn̄a: qȝ eque pfectꝰ resurget adā nō est dubiuȝ sic barrabas: si ergo non resurget cū costa de q̄ formata fuit eua. pȝ ꝯn̄a. sȝ aūs ꝓbaꝭ: qȝ si in adā resurgēt: eua nō resurgeret: ⁊ sic nō eēt gn̄alis rrō mortuoꝝ. ¶ 3ᵒ aꝭ ꝙ barrabas non sit cruciādus igne īfernali. Ignis īferni nō ē corporeꝰ ergo barrabas ⁊c̄. Aūs pȝ. auc̄te aug. xiij. sup gen̄. ad lꝭam. nō sꝭ corpalia sȝ corpalibꝰ similia: qbus aie exute afficiunꝭ. ignis. n. qd corporeū est. si ergo nō affligit aias nec corpa: qȝ poniꝭ eiusdē rōnis. ¶ In oᵐ de veritate hūane nē. tū prio luce. xxi. Capillꝰ de capite vꝭo nō pibit. tū scdo aug. in enchidion. Caro restaurabiꝭ de toto q̄ caro nr̄a extiterat. tum 3ᵒ auc̄te eiusdē. xx. de ciui. dei. ¶ In oᵐ de igne infernali. tū prio auc̄te xp̄i Matth. xxv. Ite maꝭ. in ig. eter. q para. ē dyaᵒ ⁊ angelis eiꝰ. Tū 2ᵉ auc̄te bti greg. iiij. dialꝭ. ca. xxix. Si diabolus eiusq̧ angeli cū sint icorporei corporeo sunt igne cruciādi: qd miꝝ si aie anq̄ recipiāt corpora pn̄t corpea tormēta sentire. tuȝ 3ᵒ auc̄te aug. xxi. de ci. dei. iiij. c. Cur nō dicamꝰ q̄uis miris veris tn̄ modis ēt spūs icorporeos posse pena corpalis ignis affligi. ⁊ istud ꝓbat p hoc ꝙ spūs hoiuȝ icorporei poterūt corporū suoꝝ vinculꝭ indissolubilꝭr alligari. In ista qōe ⁊c̄. ¶ Quo ad. i. arti. termini sūt. Barrabas Ueritas hūane nē. Ignis. ¶ Primꝰ terminus ē barrabas. vn̄ nōndū h̄ tria noia differꝭ ꝭm vocē: ⁊ plꝰ ꝭm rē. barrabas: barsabas: barnabas. Barrabas. n. latro fuit. seditiosus ꝭȝ euāgeliū quē ipij iudei ptulerūt xp̄o. Dꝭ aūt barrabas triplꝭr. Dꝭ. n. barrabas filiꝰ pr̄is. bar n. filiꝰ dꝭ abba pꝭ. ⁊ sic dȝ scribi p vnā. r. quod hn̄t nōnulle biblie. sȝ cuiꝰ pr̄is: illiꝰ inq̄ȝ de q̄ Jo. viij. xp̄s dicit iudeis vos ex pr̄e dyaᵒ estis Scdo dꝭ barrabas filiꝰ mgr̄i. ⁊ sic dȝ scribi p duplicē. r. a bar qđ ē filiꝰ. ⁊ rabi mgꝭ. Et cuiꝰ mgr̄i ē iste filiꝰ. illiꝰ q dic̄ Esaie. xiiij. In celuȝ ꝯscēdā sup̄ astra celi: exaltabo soliū meū: sedebo in mōte testi ⁊ in lateribꝰ aqlonis. Tertio dꝭ barrabas filiꝰ mgr̄i eoꝝ: vt dic̄ Januenꝭ. ⁊ tūc dꝭ a bar qđ ē filiꝰ: ⁊ rabi mgꝭ: ⁊ is eorū et tūc deberet dici barrabais. Sȝ q̄ꝝ eoꝝ iudeorū inq̄ȝ. sic. n. in egloga de padiso theodolus dic̄ patrē seqꝭ sua ꝓles. ¶ Barsabas expōiꝭ triplꝭr. Prio dꝭ barsabas vt dicit remigiꝰ filiꝰ reuertēs. scdo dꝭ filiꝰ qetis. sic. n. vt redimus ad dn̄ȝ nos ad qetē vocat. tertio dꝭ barsabas filiꝰ pr̄is. s. s. reōta: sȝ alteriꝰ patris ab aᵒ. illiꝰ

d' costa

ſ.de quo dñs dic̄ Matth.vi.pr̄ nr̄ q es i celis
ſcificet̄ nom̄ tuũ. Barnabas aũt nomē ē apl̄i
nec ē barſabas q i ſortē cũ mathia ad apl̄atũ
miſſus ē.lʒ raban⁹ id opinat⁹ ſit. Sʒ beda cor
rexit.iſte qdē hebre⁹ dict⁹ ioſeph cognomiat⁹
iuſt⁹ fr̄ ſimōis ꝛ iude. Ali⁹ vo̊ cipri⁹ ꝛ pauli ſo
ci⁹ ꝛ leuites:q tripl̄r iterp̄tant̄.p⁹ fili⁹ pphe.i.
xpi q ē ppha magn⁹.ſcd̄o fili⁹ veniētis.q̄ ſe
ꝛ ſua veniēs obtulit apl̄is.3° fili⁹ ꝯſolatōis:q
paulo apl̄o i ſolaciũ apl̄at⁹ dat⁹ eſt ꝛc̄. ¶ Se
cũdus termin⁹ ē v̊itas hũane nc̄:ꝛ dr̄ tripl̄r.
vt vult doc.deuo.p̄ñtis di.arti.i.q.i. P° q̄ztũ
ad eē neceſſariũ:ꝛ ſic corp⁹ ſm qđ de neceſſi
tate exigit̄ ab aia vt informet ꝛ aia rōnalis ſt̄
de v̊itate hũane nature vtputa ptes p̄ricipa
les corpiſ:cor:epar:cerebrũ. Tũ ſcd̄o dicitur
aliqd de v̊itate humane nc̄:vt aliqd ſit cōple
tũ ꝛ itegrũ:vt ptes q̄ faciũt ad hois cōpletio
nē:ꝛ ſic man⁹ ꝛ pedes ſt̄ de v̊itate hũane nc̄.
3° dr̄ v̊itas hũane nature quãtũ ad eē decor.
ꝛ ſic vngues ꝛ capilli ſũt de v̊itate hũane na
ture.ſic etiā de vita pportionabil̄r diſtinguit
ibidē tripl̄r.aut q̄ recipit p° iſluētiā vite:aut
ſcd̄o q̄ diſponit ad vitā.aut 3° q̄ ortũ ꝛ cōſer
uationē hʒ ex actu vite. Prio° viuificat̄ ſuba
corpalis ꝛ caro:ꝛ maxie in ptib⁹ p̄ncipalib⁹.
ſcd̄o° viuit ſpũs ꝛ humor.tertio° capilli ꝛ vn
gues. Uñ notãdũ rurſus vt meli⁹ ꝯcipiat̄:qa
nōnulli dubitãt q v̊itas humane nãe pōt ca
pi tripl̄r.prio° vt opponit̄ ꝯ falſitatē: ꝛ hoc°
pictura hois eſt falſus hō:ꝛ v̊a pictura. ſcd̄o°
dr̄ vt opponit̄ ꝯ diminutũ:ꝛ ſic hō i opa hois
nō potēs:dr̄ hō dimidi⁹ nō ver⁹.3° mō vt op
ponit̄ ꝯ v̊tuoſum:ꝛ ſic hō vicioſus hō nō eſt:
ſed figmētũ hois.capit̄ aũt in.q p̄mo modo.
¶ Terti⁹ termin⁹ ē ignis:ab in qđ ē nō.ꝛ gi
gno gignis:q̄ ex ſe ꝯſumit:nō gñat.vltra aũt
ignē coēm. Guill's piſieñ.i ſũma ſua de vni
uerſo triplicē ponit. Primũ q accēdit̄ aqua
ꝛ extinguit̄ oleo:ſic pʒ in calce viua. Eſt ſcd̄o
ſcd̄s ignis q ē vſtiu⁹ nō tñ cōbuſtiu⁹:ꝛ infert
paſſionē ñ tñ ꝯſũptionē.ꝛ d̊ iſto igne loq̄t pe
trus comeſtor ſup geñ.dũ agit de gladio v̊ſa
tili quē dñs ꝯſtituit añ padiſum:ꝛ dũ agit de
diuite epulone:ꝛ in legēda aurea in vita bti
Micholai de hoc igne repit̄. Eſt terti⁹ ignis q
nō vrit nec cōburit:nec paſſionē infert noci
uā.ſed tñ illuminat:ꝛ ē pinguis.de q̊ narrat
idē guill's.ſiqs capilloſ capit̄ liniat in cena i°
igne.ſufficit pro lumie cenãtib⁹:nec aliqđ no
cumētũ capillis iſert.ꝛ fit vt dicit ex qbuſdaʒ
ꝛ paucis ꝯfectiōib⁹:q̄s nō noiat. Eſt vlterius
ſciēdũ ſm mētē phi in.v.thopicor.triplicem
fore ignẽ. Eſt ignis carbo:hic viuit in terra.
ignis flãma hic viuit in aere.ignis lux hic vi
uit in ſeipſo. Juxta p̄mã diuiſionē capit̄ ignis
ſcd̄o mō in.q.iuxta aliã primo mō:q̄ ignis i
fernalis ſulphureus ē.iuxta illđ p̄s. Ignis ſul
phur ꝛ ſpũs pcellar ps calicis eor. Et tñ de
p° arti. ¶ Quãtũ ad ſcd̄m artic.ſũt.3.ꝯōnes.
¶ Prima ꝯō.ſi poſſit idē reuerti p nãʒ. Se
cũda ſi totũ qđ fuit de v̊itate humane nature
reſurget. Tertia de igne iſernali. Pria igit̄ ē
hec. Lʒ ſupnãlis ſit hoium rrō:tñ in entib⁹ in
cōpletis pōt idē redire in nũero p nãm. Pri
ma ps pbat̄. Tũ p° aucte Dion. vi.c.de di
ui.noib⁹.vbi dicit ipam viſam eē ſup nãm.tũ
ſcd̄o q̄ nō pōt cognoſci nãliter.tũ 3° q̄ nãle
in pluribus euenit nō ſolũ ſuppoſit̄ ſed tpib⁹
rrō gñalis ſemel nec eſt violēta:vt pʒ.iō ſup
nãlis:q̄zuis idē ſit dicēdũ de rrōne vni⁹. Tñ
notãdũ qđ dicit doc.ſub.lib.i.q.i.plogi:in ſo
lutiōe principali:ꝛ idē replicat in p̄cedēti d̊.
q.iiij.in v̊tute paſſuʒ hʒ cōpari ad agens a q̊
recipit ꝛ ad formã quã recipit.ꝛ vtrobiq̄ʒ eſt
vn⁹ ternari⁹. In cōparatiōe ad agēs a q̊ reci
pit:eſt agēs volũtariũ:ē agēs nãle:ē agēs ſu
pernãle. Reſurrectio aũt fit p° ab agēte vo
lũtario:q̄ ad extra nil deus agit nãl̄r.ſcd̄o fit
ab agēte ſupnãli:q̄ a ſolo d̊o.tertio nō fit ab
agēte nãli.dicit tñ ibi doc.rrō ſigt paſſionem
cui corrñdet reſuſcitatio actio.de hoc tñ nō ē
multũ curãdũ. Ex cōparatiōe v̊o ad formam
quã recipit ibi eſt nãle.violētũ.neutrũ.natu
rale qñ paſſum inclinat̄ ad talē formã.violē
tũ qñ iclinat̄ ad o᷑.neutrũ qñ eſt indifferēs.
ꝛ hoc mō rrō ē naturalis.vt ꝯ violētũ natura
le diſtinguit̄:q̄ nature hoium nō repugnat.
¶ Dicit 2ª ps ꝯōnis q in icōpletis p̄t idē re
dire p nãm.hic ſũt.3.mōi dicēdi.prim⁹ ē aliq̊
rũ phōr vt plōicor dicentiũ eadē redire oia
ſm numerũ.redeũte.n.cã eadē ſʒ nũer.redi
bũt effect⁹ idē ſm nũerũ:ꝛ vocãt hoc magnũ
annũ. Eſt aũt de magno triplex opio. Pria ē
ioſephi dicētis q ad mĩn⁹ magn⁹ ann⁹ hʒ an
nos.ſcd̄a opio ē Ambroſij macrobij in.ij.ſup
ſomniũ ſcipionis dicētis:magnũ annũ cōfici
ex 15000.ꝛ de hoc dat metra in ſuo compo
to magiſter Jo.de ſacro boſco.
Milia ter qnq̄ʒ:mũdus cōplectit̄ annos.
Ut plato teſtat̄:magnũ quos nũcupat annũ.
Ex his bis cētum:min⁹ vno milia qnq̄ʒ.
Preceſſere tue:noua legis tpa Chriſte.
¶ Tertia opio ē Guill'i piſieñ in ſũma de vni
uerſo.ꝛ ſcoti.iij.q.p̄ceđ.di.q magn⁹ ann⁹ ſm
ponētes eſt ſpaciũ trigintaſex miliũ annorũ.
ꝛ eſt fundamētũ ex eo q celũ ſtellatũ mouet̄
cōtra motũ diur᷑ in cētuʒ annis vno gradu.

vt narrat ptolomeꝰi almagesti. ⁊ sic cū sint in
āno nr̄o trecēti dies ꝑ q̄libet centū diex: sunt
decē milia: qꝛ cuilꝫ diei respōdēt centū: ⁊ ita
sūt. xxx. milia. Rursus sūt vltra. ccc. dies: di/
es. lx. ⁊ cuilꝫ rn̄dēt cētū: ⁊ sic sūt sex miª. ⁊ ita
tota sūma est. xxxvi. miª qꝛ gnqꝫ dies: ⁊ q̄drās
ex auātagio nō cōputant. Hanc opionionē i
probat aug. triplr̄. Prio per illud ad roma.
vi. Xp̄s resurgēs ex mortuis iā nō morit. secū
do ꝑ illō p̄rie ad thessa. iiij. Semp cū dn̄o eri
mꝰ. 3° ꝑ illud ps. Tu autē dn̄e seruabis nos ⁊
⁊ custodies nos ⁊c̄. Sūt ⁊ rōnes scoti in lr̄a.
Scd̄a opio ē gaudefredi de fōtibꝰ q̄lib. vi. q.
ij. ⁊ q̄libe. xi. q. ij. Et fr̄is egidij de roma theo.
p̄rio. p̄cedēti opioni ꝯria. s. q nihil idē nūero
pōt redire ꝑ nāȝ. qd̄ ꝓbat triplr̄. Tuȝ p̄rio. 2°
de gn̄atiōe quoꝝ subā perit nō reuertunt ea/
dē nūero. Tū scd̄o. v°. phisico. nō reuertit ea/
dē sanitas nūero. Tū 3° in p̄dicamētis. a p̄ua
tiōe i hituȝ ē ipossibil reuersio. Et cū ista opio
ne ꝯcordat henricus de gandauo q̄lib. iiij. q.
xiij. lōge vltra medium. ⁊ xiiij. in prin. ⁊ q̄lib.
viij. q. v. ꝑ foliū an̄ finē. Et frat rich. xi. di. huiꝰ
q̄rti. ar. ij. q. v. d̄ vino ⁊ aceto. ex. viij. methace
sed illud negat reditū imediatū: ēt fm spēm.
qꝛ oȝ p̄riꝰ fieri resolutionē ad māȝ p̄rimā. hoc
etiā agathon tragicus seu solō voluit di. hoc
solo p̄riuari deū igenita: nō posse facē q̄ facta
sūt. Tū ēt p̄rio qꝛ genitū nō fit ex tota mā cor
rupti: sed ex p̄te. sicut pȝ ex genitis ex putrefa
ctiōe: ⁊ ita negt idē fm numerū redire: cū nō
habeat eādē materiā sȝ p̄tē. Tū scd̄o qꝛ agēs
nāle agit per motū ⁊ mutationē: ⁊ nō redeūt
eadē fm numeꝝ motus ⁊ mutatio. Tū 3°: qꝛ
sicut ꝓductū reqrit ꝓductionē: ita hoc ꝓdu/
ctū hāc ꝓductionē ⁊ ita hac variata ꝓductio
ne. variabit hoc ꝓductū. ¶ Tertia opio ē sco
ti. Et videt eē etiā fr̄is richardi de media vil/
la ante eū in p̄nti di. arti. iij. q. i. soluēdo sextū
argm. Ex quo eni possibile est reperire eandē
materiā numero ⁊ fm totū ⁊ fm p̄tē: ⁊ agēs
eodē mō oino dispom nō repugnat repire eū
dē effectū. cū alio° ph̄s nō iuestiget diuersita
tē effectꝰ in viij. methace. c. iij. nisi ex diuersita
te māe: aut agentis. Et tandeȝ has tres opio
nes cōparans adinuiceȝ dicit p̄ria est cōtra fi
dē: secūda rōnes hȝ minꝰ ꝓbabiles: iō pōt te/
neri tertia opinio: q si nō oia: tn̄ aliq̄ p̄nt redi
re eadem fm numerū per naturā. Ad ea que
adducebat 2ª opinio per ordinē rn̄det. ad id
secūdi de gn̄atiōe. nō hȝ aliud textus: nisi qd̄
cōiter aliud reuertit post corruptionē nō idē
sed an possit textus nō loquit. Ad illud vero
v. phicoꝝ. dicēduȝ q dubie textus loquit. nec

ex illo negatiua trahi pōt. Ad illud de p̄mē/
tis intelligit fm descensuȝ nālis gn̄atōis que
in deteriꝰ ambulat. Illud solōis nō cogit: nō
eni dicit nisi q deꝰ nō pōt facere qn ea q̄ fue/
rūt facta: fuerint facta. nō tn̄ dicit q destructa
redire nequeāt. Ad p̄rimā rōnē dm q possibi
le ē oēs p̄tes māe simul colligi ⁊ idē agēs ap
proximari. de secūda in p̄cedenti di. dictū est
¶ Ad 3m dicēdū q nō est sil'e qꝛ ꝯtradictio ē
ꝓductū esse sine productōe: nō tamē hoc pro
ductū eē sine hac ꝓductōe: qꝛ alia pōt ꝓduci
sed productū nequit eē nisi producat. Ex his
cū sequentibꝰ tria notant de mente docto. vt
eū hic abbreuiat frater hugo de nouo castro.
q. iiij. p̄cedē. di. vel totalis māe rrōnis: fm q i
hoie sunt tria: corpus: aīa intellectiua: ⁊ vnio
vnius cū alio. Primū sibi est dubiū. si corpꝰ
organicū ⁊ oēs dispōnes eiꝰ possint per natu
rā redire eadē: vn̄ nō credit eē ipossibile qꝛ n̄
vr sibi ipossibile qn materia que p̄riꝰ fuit sub
forma corpis q̄ztū ad suas dispōes possit re/
dire eadē. ⁊ allegat ad hoc grego. iiij. moram
q materia eadeȝ pōt fieri sub forma semis ⁊
mā eadē sub forma menstrui in alia matrice.
vn̄ vr q per naturā idē corpus organicū pōt
gn̄ari ⁊ redire idē nūero: nec requirit idē vē/
ter nec idē agēs secūduȝ dictū ponat per im
possibile vel possibile q redeat idē corpꝰ vtꝝ
natura possit aiaȝ reunire. Dicit henricus de
gādauo q̄lib. xi. q. xiiij. q sic. qꝛ i nā est dispō
necītas ad hoc. Scotus tenet q nō. qꝛ in qua
libet actōe requirit aliqd̄ agēs. ista vnio est q̄
daȝ actio. oȝ ergo eē vniēs: nō pōt eē aīa qꝛ ē
forma: iō est dictū 3m q a deo solo est faciēda
vnio. ¶ Scd̄a ꝯō est hec. sic alimētū in alitū
ꝯuertit vt nō quicqd in alitū cōuersū ē in rrō
nē resurgat. Pria ps dic̄ q alimētū cōuertit
in alitū. ꝓbat. qꝛ ita fit in bruto cuiꝰ vegetati/
ua nō est ꝑfectior: ⁊ ita in hoie ē cōtiª carnis
deꝑdi°: sicut in bruto ⁊ augmētat hō sic bru/
tum nec oȝ recurrē ad miraculū vt fuit panū
multipli°. Tū scd̄o qꝛ tūc caro hois eēt incor
ruptibilis: vel sp minueret ⁊ reuerti nō posset
ꝑꝑ ꝯsūptionē ꝑ calidū nāle. Tū 3° qꝛ p̄tes ge
nite ex nutrimēto sūt vere aiate: aīa sensitiua
⁊ ita vegetatiua ⁊ ita intellectiua: qꝛ sūt eadeȝ
aīa. ex lib. ij. ingt scotꝰ di. pª. q. vi. q̄zuis ēt ibi
modicuȝ sit locutꝰ. Ex quo seqt opionē mgr̄i
sniaꝝ eē falsā qui posuit lib. ij. di. xxx. ca. q̄bus
rn̄deri pōt. ⁊ c. sequēti. nil nutrimēti transire
in veritatē humane nāe. sed tantū illō esse de
vitate hūane nāe qd̄ trahit a parētibꝰ: ⁊ illud
multiplicat vt fiat augmētatio. Nutrimētuȝ
aūt nō ē nisi qd̄ dā fomētū calori nāli ne exti-

guaŕ:ſic̃ oleuȝ lichio adheret ſic nutrimentū̃
pȝ oᵐ.Sȝ q̄liẗ ꝯuertiŕ in alitū nutrimētū hen
ricus de gandauo q̊lib.ij.q.xiiij.ꝛ q̊lib.iiij.q.
xxxvi.dic̃ tria.ṗmū caro traducta a parētibꝰ
eſt vere de v̇itate hūane nāe.ſcd̃ȝ ꝙ nutrimē-
tū nāe ꝯuertiŕ in alituȝ.t̃tiū nō ē noua forma
nec ẜm totū:nec ẜm partē:ex eo ꝙ nutrimētū
ꝯuerſū ē i alitū:ſȝ totū p̄cedēs formā iformat
māȝ denudatā a forma alimēti.pȝ in aīa itel-
lectiua que de nouo informat māȝ nullo mō
manē.Cōtra triplr̃.pͥo qꝛ corporeitas ē for-
ma extēſa igr̃ noua mā adueniente:noua ps
forme aduenit.Tū ſcd̃o qꝛ alias eadē ps for-
me ſimul ꝑficeret plures mās:ꝛ non rn̄deret
vni ꝑfectibili vna ꝑfectio. Tū 3° qꝛ caro nata
eſt fluere:ꝛ ſi fluit ẜm māȝ:oȝ ꝙ ẜm formā:qꝛ
ipſa eſt mālis.ꝛ ita data noua mā : oȝ ꝛ dare
nouā formā.Scotꝰ hāc ꝑtē abſoluit tribꝰ di-
ctis.ṗmū dictū in nutritiōe ē aliq̄ ad gn̄atio.
pȝ qꝛ noua mā ꝛ noua foīa ẜȝ ꝑtē ꝛ dī a gn̄a°
qꝛ nō ē entis ꝑ ſe:tūc eni eēt gn̄a° ſed entis in
alio aut cū alio.Scd̃ȝ dictū.ps ad gn̄ata aliq̄
mō ſilis eſt p̄cedēti:qꝛ eiuſdē ſpēi aliquo mō
diſſimilis:qꝛ iꝑfectior.vino enim q̄to magis
aq̄ addiŕ:tāto ē iꝑfectiꝰ:ꝛ minꝰ in ſe cōuertit.
Ex q̊ pȝ ꝙ ſube iperfecte pn̄t ſuſcipe magis ꝛ
minꝰ.vt pȝ ēt de foīs elemētoꝝ. Tertiū dcm̄
ꝙ oȝ dare carnē ẜm māȝ ꝛ ẜm formā.vt docu
it phs in lib.de gn̄atiōe. caro ẜm formā dŕ:q̄
nō fluit aut q̄ agit:qꝛ forme ē agē:caro ẜȝ ma
teriā que fluit aut cui actio nō ꝯpetit:qꝛ māe
eſt pati.Exᵐ aūt henrici de aīa itellectiua:nō
eſt ad ꝓpoᵐ:qꝛ eſt extēſa:ſed corꝑeitas extē-
ſa.His hitis pȝ ſcd̃a ps. Tū p°.alś eni eēt cor
pus imoderate q̄ẗitatis.Ex q̊ vlteriꝰ pȝ.ꝙ ſo
lū ille ꝑtes reſurgēt in hoīe que ſufficiunt ad
q̄ẗitatē.xxx.ānorū q̄ȝ habuiſſet ſi vixiſſet:niſi
fuiſſet ipedimētū.Ex quo vltra ſequiŕ:nō oēs
reſurgē in eadeȝ q̄ẗitate:pȝ.qꝛ hic nāliter nō
eēnt eiuſdeȝ q̄ẗitatiś:ꝛ hic eſt decor ciuitatiś ie-
ruſalē ſuꝑne:ſicut pȝ in curia alicuiꝰ p̄ncipis.
Seqŕ 3° ꝙ nec eiuſdē cōplexiōis:qꝛ ẜȝ pulue
res.vn̄ pȝ:ꝙ nec eiuſdē coloris:qꝛ aliū colorē
habebūt colerici:aliū ſāguinei ꝛc̃. Et pȝ ꝙ q̄ȝ
maxie in v̇tis que ſūpta ſūt ex parētibꝰ i filijs
reſurgēt:qꝛ ſūt puriora ꝛ poſt ꝑtes q̄ ad aug-
mētationē faciāt.Ex quo ſeqŕ ꝙ de ſanguine
xp̄i ꝛ reliquoꝝ ſctōꝝ multū remāſit in terris:
ꝛ de carnibꝰ ẜȝ māȝ.alś oporteret dicē ꝙ xp̄s
carnes nō habuit ẜm māȝ. ¶ Tertia ꝯcl̃o eſt
Igne corꝑeo cruciari queūt:ꝛ demōes ꝛ ho-
mines Pͥa ps ꝓbaŕ ex illo v̇bo xp̄i Mat.
xxv.Ite maledicti in ignē eternū : q para.eſt
dyā.ꝛ an.eiꝰ.Sȝ q̄liẗ pōt ignis corꝑeꝰ agē in
ſpm̄.triplex modꝰ apiet.Primꝰ ē tho.in hoc
q̄rto ſn̄ti.di.in.q.i.vtrū aīa ſeꝑata pati poſſit
ab igne corꝑeo.Et egidij d̊ roma q̊lib.ij.q.ix.
ꝛ quolib.iiij.q.xv.Ambo dicūt ꝙ ſpūś crucia
tur igne inq̄ȝtū apphēdit ignē ſub rōne diſcō
uenientis. Cōfirmaŕ per greg.iiij.dyal̃.c.xxix.
eo patiŕ quo vid3:ꝛ qꝛ cremari ſe reſpicit cre-
maŕ.Auicēa ēt exēplificat de ſōnio ad ꝓpoᵐ
ix.methaᶜᵉ.ꝙ aliqs magis cruciaŕ in ſomnio
ex tali apprehēſione fātaſtica alicuiꝰ diſcōue
niētis:q̄ affligereŕ q̄nq̄ȝ in vigiꝰ ex pn̄tia eiuś
dē.Scd̃s modꝰ ē hērici quolib.viij.q.xxxiij.
ꝙ demonibꝰ daŕ qdē habitꝰ ſuꝑnālis ꝓꝑ d̊me
ritū pcti:ꝛ ꝑ illū habitū ſubijciŕ corꝑali agen
ti vt poſſit ab eo pati. Tertiꝰ modꝰ ē doc.ſub.
in ſn̄ti di.parte ſcd̃a.q.i.qꝛ iuſtiꝰ dei detinet
nūc:ꝛ poſt iudiciū maxie detinebit demones
icarceratos in carceribꝰ igneis:vt effugē ne-
queāt:nec aliud q̄ maxie cogitare qd̊ eſt gra
uiſſima pena ſpiritibus ſuꝑbiſſimis. ¶ Scd̃a
ps pȝ.Sed q̄ō pōt ignis agē in corpꝰ hoīś ꝛ
nō ꝯſumē. pȝ ex pͥo arti.pōt tn̄ dici iuẍ ſcotū
ex ſcd̃a.q.ſcd̃e ꝑtis huiꝰ di.ꝙ ibi pn̄t eē.ꝛ cre
do erūt 3ᵃ.primū hoies dānati inmutabunŕ in
tētionaliŕ.ſcd̃m ignis aget in corꝑa humana
realiŕ.3ᵐ nō ꝯſumet totaliŕ.Et tn̄ de ſcd̃o ar-
ticulo. ¶ Quātū ad t̃tiū arti. ſūt tres diffic̃.
Pͥa.ſi redeat ꝑ nāȝ vt dictū fuit poſſibile in
pͥa ꝯōne idē corpꝰ hūanuȝ in nūero cuiꝰ aīa
ē iā b̄tā i celo vtꝝ reddereŕ ſibi in via aīa b̄tā.
Dicit frater hugo de nouo caſtro ꝙ ſcotꝰ di-
ceret ꝙ hoc nūq̄ fcm̄ ē:nec vnq̄ fiet ex ordia
tione dei: ꝙ idē corpꝰ redeat:ꝛ tn̄ ſi fieret deꝰ
reuniret ſibi aīaȝ beataȝ.Sic reſpōdet hugo.
¶ Scd̃a dif. Sint duo:vnꝰ ē nutritꝰ carnibꝰ
alteriꝰ i q̄ reſurgēt:hec duc carnes.Dicit fraŕ
lādul.v.q̄ōe.ſcd̃e ꝯōnis. ſn̄tis di.ꝙ in magis
idigēte:ſi aūt ambo eq̄liẗ indigēt in pͥo re-
ſurget:ꝛ deꝰ ſupplebit in alio. ¶ 3ᵃ dif. Si de
mones poſſent icarcerari in celo empireo vn̄
ceciderūt. Dic̃ fr̄ frāciſ.de maro.q.ij.xlix.di.
ꝙ ſic.qꝛ mediāte nolitōe poſſent cāre triſtitiā
Et ſi pȝ ad.q.ꝙ videlȝ barrabas ẜm totā nāe
ſue v̇itatē q̄ȝ tūc habebit igne cruciādꝰ ē eter
no:ſi dānatꝰ ſit.Tūc ad argᵃ. ¶ Ad ṗmū pȝ
ſolō ex 2ᵃ difficultate. ¶ Ad ſcd̃ȝ dicēdū ꝙ il
la coſta de q̄ facta ē mulier:nō erat ꝓ indiuiᵒ
ade ſed ꝓ ſpē ꝯſeruāda:ſic̃ ſciebat deꝰ.licȝ al-
bertꝰ magnꝰ i ſcd̃a ꝑte ſue ſūme dicat:ꝙ aliq
dicūt ꝙ adhuc viri nō hn̄t in latē vno niſi vn
deci coſtas.ꝓꝑ illā detractā:ꝛ in lateŕ a° hn̄t
duodeci.ſȝ oᵐ hȝ caſſiodorꝰ i libro ſuo de aīa
vbi ponit exp̄ſſe ꝙ hoieś hn̄t in pectore.xxiiij.
coſtas.xij.hinc.xij.inde.ꝛ nō dubito ꝙ fuit ꝑ

batū ¶ Ad tertiū pz ex supiorib⁹. Ex ista di.
sicut de supiorib⁹ de mēte mgri. 3. zc. ¶ Pri
ma ꝯclo. Cōpleta statura resurgēt sctōꝝ cor-
pora nexura pulchra mēbrorū. Dicit ꝯclo ꝙ
corpa sctōꝝ resurgēt in debita ꝓportiōe mē-
brorū. Et ponit a pncı° di. vsqꝫ ad illud. c. de
reprobis aūt zc. ¶ Secūda cōclo. Reprobi
hoies igne torquebunt: z in voragines sic de
tinebūt. Dicit ꝯclo ꝙ ipi hoies detinebūt in
igne ꝑpetuo. Et ponit ab illo. c. de reprobis.
zc. vsqꝫ ad illud. ca. Illud ēt iuestigari oz zc.
¶ Tertia ꝯclo. oēs abortiui vere nō resurgēt
nisi fuerint viui maligni nō vrgēt. Dicit ꝯclo
ꝙ fetus abortiuus non resurget nisi aliqñ ha
buerit vitā. licet heretici aut mali dicant op-
positum. Et ponit ab illo caplo. Illud etiā in
uestigari oz zc. vsqꝫ ad finem distinctionis.

p Reterea sciēdū ē ꝙ oēs aie zc. ¶ Hic
signat. xlv. di. hui⁹ qrti que ita hz cōti-
nuari ad ꝓcedē. Nā postqꝫ egit de ipo
rū hoiuz rrōne. Nūc in ista disti. agē icipit de
ipoꝝ ante resurrectionē ꝯstatōe. Et hz diuidi
in. 3. ptes pncipales. In pria de iudicādoꝝ in
quirit statib⁹. In secūda de iudicādis ꝯditio
nib⁹. In tertia de iudicij certis limitib⁹. Pri
ma in princi°. Scda di. xlvi. Sed qrit hic de
valde malis zc. Tertia di. xlvij. ibi. Solet ēt
queri qualit zc. ¶ Rursus pria pticula que
est pñs di. in qua agit de hoiuz añ rrōnē ꝯsta
tione in tres ptes diuidit. In pria ꝓloquitur
mō diuidētis. In scda suffragia pōit cet⁹ mili
tātis. In 3ª adiutor iūgit triūphātis. Pria i
pnci°. Scda ibi. Neqꝫ negandū ē. Tertia ibi.
Sed iterū qrit de alio mediocriter bono zc.

v Trū aie btōꝝ in suis receptaculis suf-
fragioꝝ viātiū recordēt aut ea cogno-
scāt ꝙ nō arguit tripl'r. ¶ Prio ꝙ nō
cognoscāt sensus nō pt cognoscē sine sensibi-
li. ergo aia sepata nihil pōt cognoscē. Añs pz
dicēte aug. i. ix. de trini. vltio ca°. Obm z pō
pariunt noticiā. pz ꝯña z dicto phi. 3°. de aia
fantasmata se hñt ad itellectū sicut sensibilia
ad sensū. ¶ Scdo ar sic. ꝙ nō habeat aia btā
recordatōez: nō recordat sui pcti. ergo nulli⁹
recordat. Añs pz. Esaie. lxv. Ecce creo celos
nouos zc. Et añ. qr obliuiōi tradēt angustie
priores. tū scdo qr eēt cā magne displicentie.
tū 3° qa eēt occasio verecūdie q̄ sūt a btis rele
gata. ꝯña pz a sili. ¶ Tertio ar sic. aia sepata
imo ēt itellect⁹ ꝯiunct⁹ abstrahit ab hic z nūc
g° nō recordat aliqꝝ. pz ꝯña. qr recordatio ē
ꝓteritoꝝ. añs pbat. qr o^m itellect⁹. est ens: aut
vl'e z talia abstrahūt ab hic z nc. ¶ In o^m ꝑ
cognitione. Tū prio phs 3° de aia. aia ē loc⁹
spēꝝ nō tota sed itellectiua seu intellectus. ex
quo ergo hz spēs: sepata pōt itelligē: qr locus
saluat. Tū scdo boeti⁹. v. de ꝯso. ꝓsa. iiij. rece-
ptū ē in recipiente ꝑ modū recipiētis aia aūt
recipiēs spēs est incorruptibilis: igit recipit
eas icorruptibilit. Tū tertio auicena. vi. nāli-
uz pte. pria. c. vi. Aia sepata clari⁹ videbit ve-
ritatē qꝫ ꝯiūcta. z ꝯcordat cū illo sap. ix. Cor
pus qd corrūpit aggrauat aiaz. ¶ In oppo^m
ꝑ recordatōe. Tū p° luc. xvi. abraā diuiti dic
fili recordare: qr recepisti bona in vita tua z
la. si. ma. Tuz 2° aucte aug. sup illd ps. fiāt ei⁹
orphāi. Tū 3° aucte eiusdē. ix. cōfes. vbi dic ꝙ
mortui hñt memoriā nri. In ista qōne ad ar.
pari. sūt zc. ¶ Quo ad primū arti. termi sūt.
Recordatio. Receptaculū Suffragiū. Pri
m⁹ termin⁹ ē recordatio: de reuertor reuerter
teris: aut redeo redis: z cor cordis. Sic enim
scriptuz. ꝓuaricatore reddite ad cor. Dicit āt
recordatio tripl'r. P° metha^ce z sic est i deū
ꝑ quādā figurā que dr antropopatos duz ea
que sūt ꝓpria hoi deo attribuunt: z sic daniel
deo logt in lacu ꝯstitutus leonū. daniel. xiiij.
Recordat⁹ es mei dñe de⁹ z nō dereliqsti di
ligentes te. Recordatio. n. ꝓprie illi⁹ ē apud
quē reꝝ fit trāsit⁹. apd deū vo cūcta sūt pñtia
sed qualiter: in primo declaratū est. Secūdo
dr recordatio: vt est ptis itellectiue create sꝫ
scdm ꝓteritū. z hoc mō dicit phūs in libello
d memoria z remiscētia. ꝙ remisci. i. recorda
ri soli hoi iest. z hoc mō capiēdo recordatio
nē de btō petro post negatōez Luce. xxij. scri
ptū est. Et recordat⁹ est petr⁹ vbi dñi sicut di-
xerat zc. Tertio° dr recordatio cōiter: vt se ex
tēdit ad ptez sensitiuā. z isto mō de cane poe
ta dicit. excaturizātes lesus abhorret aqs. vñ
recordatio ꝓprie dicta sm mētē doc. subti. in
pñti di. q. iij. ē cognitio act⁹ alicui⁹ ꝓteriti ipi⁹
recordātis: z hoc iquātū ꝓteriti. Ex q ꝯpēdio
sa descriptiōe tria hñtur. Primū ꝙ recorda-
tio ē respectu ꝓteriti act⁹. qr dr ꝙ recordatio
ē cognitio act⁹ alicui⁹ ꝓteriti. nisi eni ꝓterito-
rū recordaremur deesset nobis p° vna portio
prudētie. q sm tulliū ē recordatio ꝓteriti. Se-
cūdo iusti nescirēt se ꝓmiādos: nec iniusti pu
niēdos: z perirēt pollicie. Tū 3° ꝙ ꝓteritorū
recordemur ex hoc pz: qr z futura cognosci-
m⁹ alias deesset nobis ꝓuidētia q est de futu
ris: z tū min⁹ hñt de ente qꝫ ꝓterita q sūt imu
tabilia reliq in plurib⁹ ꝯtingē^a. Ex q prio seq
tur ꝙ recordatio nō est act⁹ prim⁹ sed scds qr
dr cognitio. Scdo sequit ꝙ recordatio nō est
memoria: qr memoria potētiaz dicit: lz nō so
lū: qr etiā dicit spēi rei. recordatio vero actuz

dicit potentie. Tertio sequitur ꝙ recordatiua
hꝫ actū post tps:qꝛ est ꝑteriti vt ꝑteriti. vnde
phs in li. de memoria ⁊ reminiscētia. pꝰ tpus
memoª. i. recordatio ois fit. Et pn̄t hic poni
tria que dr̄nt loquēdo ꝓprie memoria remi/
niscētia recordatio. memoria dicit habitū aut
potentiā cū obo:aut eē quietū. remiscētia di/
cit discursuꝫ incipienteꝫ ab eē qeto alteriꝰ. iō
libellus ille nō solū dictꝰ est de memoria aut
solū de remiscētia: ſꝫ de vtroqꝫ. Recordatio
vero tm̄ dicit discursus:qꝛ ē cognitio actꝰ ꝑte
riti. Ecce ꝑmū memoª. scd̄ꝫ remiscētia. tertiū
recordatio. Quarto seqtur ꝙ ꝑcipit fluxum
tpis iter illud instās in quo fuit actꝰ cuius re
cordat ⁊ instans ꝑceptiōis. Quinto seqtur ꝙ
obm recordatiōis qn̄ obiecti recordatiui nō
est i se pn̄s:qꝛ ē ꝑteriti. Sexto seqtur ꝙ pn̄tia
obiecti est querēda in pō recordatiua in quo
est scd̄m spēm. Ecce. 3. binarij:qꝛ vnꝰ senarius.
Scd̄o ꝑncipaliter seqtur ex descriptiōe: ꝙ re
cordatiōes nō sunt nisi actuū ipsius recordā
tis: ⁊ hoc humanoꝝ ingt scotꝰ. Ex q̄ ꝑte prio
seqtur ꝙ rex q̄ nō sunt nostri actꝰ nō recorda
mur ſꝫ bn̄ memoramur: vt parisiꝰ eē magnaꝫ
villā nō recordor ſꝫ bn̄ memoror: sic de simili
bus. Scd̄o seqtur ꝙ actus nr̄i casuales nō ca
dūt sub nr̄a recordatione: aut in ꝑcepti: qꝛ re
cordatio ortū hꝫ vt dictū est a mēoria: hec āt
nūq̄ memoriā intrauerūt. 3ᵒ seqtur ꝙ actuuꝫ
vegetatie potētie vt sic nō recordamur:qꝛ nō
sunt ꝓprie hūani: vt clare dicat i thoro: si te vi
di sedisse: nō recordor te sedisse:qꝛ ē actꝰ tuus
ſꝫ recordor me te vidisse sedere dū sedebas. et
si dicat ꝙ citiꝰ ꝑt recordari se vxori reddidis/
se debitū: ⁊ tm̄ ille actꝰ est vegetatiue dico ꝙ il
lius actus vt vegetatiue: solum nō ē recorda
tio ſꝫ bn̄ vt fit aut ad reddēdū debitū: aut ad
hn̄dū ꝓlem: aut ad vitandā fornicationē ⁊c̄.
tūc. n. est hūanus. 3ᵒ ꝑncipaliter seqt ꝙ recor
datio nō solū est actꝰ ꝑteriti: ſꝫ vt ꝑteriti. ⁊ dr̄t
multū: recordari visionis ꝑterite: aut visionis
vt ꝑterite. Ex qua ꝑte cū dictis alijs sequn̄t 3ª
correlaª. Primū ꝙ in recordatiōe ē obꝫ ꝓxi
mū ⁊ remotuꝫ sꝑ. si. n. recordor me vidisse: vi
sio ē obm ꝓximū. ſꝫ petit. qd vidisti: visuꝫ est
obm remotū. 2ᵐ ꝙ actꝰ cuius ē recordaᵒ spēꝫ
hꝫ in poª recordatiua: aliogn nō posset recor
dari qs eiꝰ. 3ᵐ ꝙ actus iᶜ ꝑteritꝰ aliqn̄ fuit obꝫ
poᶜ recordatiue: aliogn nō posset i iª eius esse
spēs. Sꝫ surgit duᵐ si recordatio sic diffinita
possit eē brutoꝝ:qꝛ vt dictū ē recordatio aspi
cit tps. tps aūt ſm phm i. iiij. phicoꝝ ē nume
rus motꝰ ſm prius ⁊ posteriꝰ. bruta āt nume
rā nō cognoscūt. tm̄ 2ᵒ nō ꝯferūt. tū 3ᵒ nō refle

ctunt sup se ⁊ tm̄ recordatia recordat se fuisse
recordatā. Ad primā diceret negatiue. nūerꝰ
n. est vnū qnqꝫ cōium sensibiliū. ex 2ᵒ de aia.
¶ Ad scd̄ꝫ diceret ꝙ nō ita discurrūt ex arte
vt homies ex instinctu tm̄ nē ꝯferūt. Quis. n.
corui docuit vt ait alb. mag. in li. aialiuꝫ vt ꝑ
centū ānos in loco eodē nid̄ faceret. Sic pꝫ i
ciconijs ānuatim vbi habitāt. ⁊ lꝫ posset dici
ꝙ sine recordatione talia faciāt sola ipressiōe
delectabilis: aut solo nē instinctu. vt pꝫ in for
mica colligēte grana ꝯ hyemē. sic. n. colligūt
in ex ꝑte frigora vt ex ꝑte: sic aues q̄ nunq̄ ni
dos fecerūt nidos cōstituūt vt q̄ sollicite sunt
nidos facē. hoc qdē veꝝ est ⁊ inficiari nō pōt
tm̄ ex alijs practicis nil obuiat veritati i mul/
tis aialibꝰ recordationē ponē. vt pꝫ in canibꝰ
q in multis disciplināt elephātis qui docere
tur regibꝰ reuerētiā facē: ⁊ generibꝰ mult aui
um q̄ loq instruunt. Semel vel pluries acci/
dit occupauerāt passeres nidū hirūdinis seu
martineti intus stātes: nec ꝑmittebāt hirūdi
nes introire. Cōgregati nūero magno marti
neti: seu hirūdines cū luto fcō insultu nidi ob
turauerūt itroitū intꝰ iclusis passeribꝰ. Quis
docuit ꝑteriti recordatio: aut nē instinctus iu
dex videat ⁊ iudicet. ¶ Ad 3ᵐ. si visꝰ:qꝛ spūs
lior in ꝑticularibus sensibꝰ exterioribꝰ suā ali
qualr videt visionē. vt dicit phūs in 2ᵒ de aia
Et sup se aut suū actū ꝯuertit. cur hoc nobilis
sime sensitiue denegemus: sic. n. q̄si qdē ē ori
son in medio locata pure intelligibiliū ⁊ pu/
re sensibiliū. ſꝫ an sit memoria: ⁊ ita recordaᵒ
in ꝑte intellectiua magnū dubiū ē dicit hēri/
cus de gādauo q̄lib. iiij. q. vij. ꝙ memoria itel
ligibiliū nō est sine fantasmate ⁊ idē ibidē di
cit ꝙ memoramur ꝑ accn̄s. i. ꝑ aliud qꝛ ꝑ fan
tasma. Sꝫ in oᵐ ē phs in libello de memoª ⁊
remiscētia. dicit. n. q̄rundā itelligibiliū mēo/
ramur vt ꝙ triāgulus hꝫ tres eq̄les duobꝰ re
ctis. ⁊c̄. hic qdē qꝛ didiscit ⁊ speculatꝰ fuit. Et
si dicat ꝙ ibidē phūs dicit alios bn̄ remisciti/
uos alios male ꝑꝑ diuersitatē orgāi. Ex q̄ pꝫ
ꝙ soluꝫ est sensitiua pō. dᵐ ꝙ sic̄ in motu opꝫ
dare vnū imobile. vn̄ motus icipiat ⁊ distātia
cōputet: sic i nobis dare oꝫ vnā spēꝫ imobilē
q̄ in intellectiua mēoria māet imobilis. sic̄ in
tellectꝰ ē incorruptibil: ꝑ hāc deuenimꝰ cū re
miscētia q̄ ē discursus ad recognoscēdū spēꝫ
deletā in ꝑte seu memoria sensitiua. ⁊ ad h̄ iu
uat exēplū qd̄ recitat themistiꝰ. ij. posterioꝝ.
de suo fugitiuo quē reqrit dn̄s suꝰ fugit spēs
a mēoria sensitiua rehabētur ꝑ spēm itellecti
uā mediāte remiscētia vt ꝓcuratore dn̄i. No
tāda tm̄ sunt tria dicta de mēoria itellectiua et

recordatõe pm dictũ nulla recordatio ptinet
ad intellectũ inq̃ztũ ꝑcise abstractiue ẽ intelli
gẽs. scd̃z dictũ nulla recordatio ptinẽs ad in
tellectũ necessario req̇rit duplicẽ ꝑteritionez
s. in vtroq̃z obiecto. ℂ Tertiũ dictũ. nulla re
cordatio ptinet ad itellectuz tãq̃z primarie ꝛ
radicalr̃ sufficiẽter ad recordãdũ. Et pp istas
tres ꝯditões vel aliq̃z eaꝝ itelligẽde sunt vel
exponẽde sunt oẽs auctẽs arist. aut alioꝝ ne
gãtiũ memoriã in pte itellectiua. Illd̃. n. qd̃
obm est de libello. de mẽoria ꝛ remiscẽtia de
bñ remiscẽtib9 ꝛ male ex pte organi ẽ solutũ.
ex 3ª cõditiõe: nec ẽ ista memoria itellectiua
soloꝝ vl'iuz q̃nimo singulariũ aliter q̃liter re
cordaret̃ qs aut intẽtionũ aut volitionũ que
nõ sunt sensibiles: ꝛ. s. de mal' nõ recordat̃ vo
litionib9 quõ penitebit hec pedetẽtim. man9
post gigãtẽ. ex. iij. ꝯclone pñtis disti. in scoto
breuiaui. ℂ Scd̃s termin9 ẽ receptaculũ a re
cipiẽdo. Est aũt triplex receptaculũ seu hita
culũ. vñ doct. aureli9 aug. de triplici hitaculo
gratũ libelluz edidit: ꝛ sunt illa tria hitacula
vt mihi loq̇tur celũ in q̃ solũ boni. ifern9 quo
solũ mali. terra in q̃ sunt mõ ꝛ boni ꝛ mali. sz
ad nostrũ descẽdẽdo ꝓpositũ loquẽdo de re
ceptaculis aiaꝝ bonaꝝ vt malas dimittam9
ad sequẽtẽ de post mortẽ. dic̃ doc. deuo. pñti
dist. arti. i. q. ij. ꝙ ꝭm triplicẽ statũ ꝯtingit itel
ligere triplex receptaculũ. Est. n. status remu
nerationis stat9 q̇ete expectatõis. stat9 purga
tionis. statui remũerationis rñdet celũ ẽpire
um qd̃ est receptaculũ determinatũ in se ꝛ q̃
ad nos. statui q̇etis ꝛ expectatõis rñdet loc9
cert9 i se: sz nõ quo ad nos: q2 nescit̃ p scriptu
ras vbi sit limb9. Dic̃ tñ ff Frã. de ma. xx. dis.
hui9. iiij. q. iiij. seu vltima. art. ij. ꝙ ẽ ps supior
inferni q̃ dicebat̃ sin9 abrahe vbi erãt scti pres
añ aduẽtũ xpi. statui vo purgatiõis rñdet re
ceptaculũ indeterminatũ: ꝛ in se ꝛ q̊ ad nos:
q2 in diuersis locis aie purgant̃: lz aliqd̃ sit re
ceptaculũ in q̊ pl'es purgẽt̃. ℂ Terti9 terius ẽ
suffram a sub. sz in cõpõne b mutat̃ in f. ꝛ fra
gor fragaris qd̃ prociari aut auxiliari desiĝt.
Vñ breuiter nõndũ de suffragijs qd̃ narrat ff
Rich. de me8 villa pñti dist. arti. ij. q. i. Fiunt
suffragia pro triplici gñe ꝑsonaꝝ seu aiaꝝ i su
is iã receptaculis positaꝝ: pro valde bõis. 2°
pro valde malis. 3° pro mediocriter bonis ꝛ
mediocriter malis: q2 h̃ nõ faciũt nisi vnũ. Si
pro valde bõis tũc eis nõ ꝓficiunt: q2 nõ indi
gẽt. vñ aug. i enchidiõ. c. lxv. Et recitat mgr̃ i
pñti dis. c. ij. dicit ꝙ sacrificia siue altaris siue
quarũcũq̃z elemosinaꝝ ꝓ defunctis valde bo
nis sunt grãꝝ actiões. 2° dãnatis nõ ꝓficiunt

q2 nõ sunt ligati nobis cõglutino caritat̃. qd̃
solũ ligamẽ est q̊ eis ꝓdesse possent. vñ aug.
vbi supra. hic oẽ meritũ cõparat̃ q̊ possit post
hãc vitã q̇sp̃is relegari. Et ibidẽ dicit ꝙ tl'ia:
ꝛ si pro valde malis nulla sint adiumẽta mor
tuoꝝ qualescũq̃z tñ sunt ꝯsolatiões viuoꝝ. 3°
tertijs ꝓsunt nõ ad augmẽtũ gr̃e: sz ad pene
mitigationẽ ꝛ abbreuiationẽ. vñ aug. vbi. s.
Cũ viuerẽt i hac vita meruerũt vt hoc sibi po
stea posset ꝓdesse. Tm̃ de. i. arti. ℂ Quantuz
ad. ij. arti. sunt. 3. ꝯclones. iux̃ posita i. q. Pª
ꝯõ ẽ de memoria aie sepate. 2ª ꝯõ ꝙ possit de
nouo acq̇rere cognitionẽ. 3ª ꝙ pñt aie btẽ in
receptacul' ẽpirei cognoscẽ suffrã nr̃a ꝛ oõo
nes nr̃as. ℂ Pª ꝯõ ẽ h̃. sic in aia sepata ꝑse
uerãt spẽs hic impsse vt eis res sit potens co
gnoscẽ. pz pª pticula: q2 ille spẽs st̃ imãles ꝛ
iextẽse subiectiue entes in itellectu possibili.
vñ nõ oz eas corrũpi corrupto corpe: q2 in eẽ
nõ depẽdẽt a corpe lz depẽdẽt in fieri. vñ cõ
mẽtator. iij. de aia cõmẽto. xxviij. dic̃ ꝙ trans
fert̃ om de ordie in ordinez qñ de fantasmate
trãsfert̃ p itellectũ agẽtẽ ad ordinẽ itellectus
possibilis. qd̃ nõ itelligo nisi de ordie mãli et
extẽsibili ad ordinẽ imãlis ꝛ iextẽsibilis. ista
aũt duo sil' iuncta cõplẽt memoriã intellect9
ꝛ obm: aut in se: aut i sua specie. Ex q̊ pz 2ª ps
ꝯclonis. ꝙ p eas spẽs pt aia sepata venire i re
rũ cognitionẽ: q2 ꝭm aug. mẽoria ẽ parẽs in
telligẽtie. vñ phũs p° d̃ aia vult ꝙ si aia sepa
ta nõ pt hẽre sepationẽ. nec pt eẽ. ꝛ illa spẽs.
in 3° de aia dz scia qñ dicit phũs ꝙ sic̃ aia per
sensum ẽ sensitiua: ita p sciaz ẽ scibiª. qd̃ dz in
telligi virtualr̃: q2 spẽs in mẽoria est cã ptial'.
efficiẽs hitus scialis. vñ ꝛ illud Iero. ad pau
linũ in ꝓlogo biblie discamus in terris quoꝝ
nobis scia remanebit in cel'. valde. n. irrõnabi
le eẽt tm̃ laborare circa sciam ꝛ virtutẽ: ꝛ p9
totũ pdere in morte. Ex q̊ pz defect9 tho. q ad
excogitãdũ modũ cognitõis aie sepate posu
it spẽs ifluxas a deo. pª pte sũme. q. xcix. ar. i.
Et in. iiij. l. dist. q. i. sz de hoc magis in sequẽti
ꝯclone. ex eodẽ scd̃o pz defect9 auicẽne q. vi.
nãliũ. pte. v. c. vi. dicit. ꝙ in itellectu nl'a spẽs
remanet nisi pñte actu itelligẽdi. Ex eodẽ 3°
seq̇tur defect9 doc. solẽnis negãtis oẽm spẽz
itelligibilẽ ꝛ ponẽtis tm̃ fantasma in virtute
fantastica. q̊lib. iiij. q. vij. ꝛ. viij. Idẽ dic̃ gode
fredus de fontib9 q̊lib. ix. q. xix. ℂ 2ª ꝯõ ẽ h̃. i
aia sepata spẽm a deo influxã nõ ẽ necesse po
nere vt ignotũ itelligat. ꝓbat̃. nã nõ ẽ sine ꝓ
pa opatõe specificata. ij. celi ꝛ mũdi. Et dam̃.
c. lxiiij. Aia hũana ẽ ꝑfectissima forma. ꝛ eius
ꝓpria opatio ꝭm itellectũ possibilẽ ẽ itellig

ꝼm agentem abſtrahere: ⁊ ꝼm voluntatē vel
le.igr̄ nullus modus eēndi ꝑt ꝯuenire aie ꝼm
nām̄ suā in quo nō poſſit ꝼm iſtas opatiōes.
ꝼm nām̄ suā talis eſt ꝙ ꝑt hēre eē ſepatū: ⁊ h̄
eſt ex ꝑfectione ſue nē.vn̄ nō ꝯuenit alijs for/
mis impfectis.igr̄ in illo eē pōt in iſtas opa/
tiones. ſꝫ poſſibile eſt eā pri⁹ nō acqſiſſe ſpēs
obiectoꝝ:ſicut pꝫ de aīa puuli ꝺfuncti. igitur
poterit eā tūc acqrere.Ex quo iferꝛ nō neceſſi
tas opionis tho.hui⁹quarti.l.di.q.i.ponētis
vnū ternariū qꝺ eſt res itellectualiſ mere res
pure corpalis.aīa itellectiua in medio. vn̄ in
cōmēto ſcꝺe ꝓpōnis libri de cāis dicit phūs
aīam creatā eē in orizonte eternitatiſ.hoc me/
dium dū ad res accedit corpales:vt dū ē cō/
iunctū cū corpe a reb⁹corpalib⁹accipit ſpēs:
q2 eis approximat qn̄ aūt ſepaꝛ ⁊ appropin/
quat itelligētijs:iā nō intelligit p ſpēs a reb⁹
corpalibus acceptas.ſꝫ per ſpēs influxas:aut
a deo vel angelis:cui⁹ſignuꝫ eſt:q2 quāto hō
magis elongaꝛ aut abſtrahiꝛ a corpore: tāto
ſecretiora cognoſcit.pꝫ in raptu in extaſi ⁊ ſo
pore.⁊ ſic itelligit cōmētator.iij. de aīa.dum
ponit itel^m poſſibilē eē ſubam ſepatā:ꝙuis i
hoc erret tn̄ qꝫtū ad hoc recte dicit ꝙ ex hoc
qꝺ poniꝛ ſuba ſepata hꝫ reſpectū ad itellectu
ales ſubas ſupiores vt eis itelligat. ſꝫ ꝼm illū
reſpectū quo cōparaꝛ ad itellectū noſtrū reci
piēdo ſpēs a fantaſmatib⁹ nō ꝯiungiꝛ ſubſtā
tijs ſupioribus ſeu altiorib⁹.Cōtra iſtā opio/
nem doc.arguit tripl'r.p° ꝙ ſupfluit.eq.n.bn̄
fit p ſpēs acqſitas q̄ ſunt icorruptibiles:ſicut
per iſluxas.aut nō eſt neceſſitas: nō negat tn̄
in puulis poſſe hēri ſpēs iſluxas q nō hūerūt
acq̊ſitas.2° q2 multū vilificat aīaꝫ itellectiuā
que neqt in ꝓpriā opationē ſine his influxis
ſpēbus.3° ducit tho.in ꝯdictionē:q2 tꝫ p^a pte
ſumme ſue.q.xli.arti.vi.⁊ alibi ſepe ꝙ duo ac
cn̄^a eiuſdē rōis nō pn̄t eē in eodē ſubiue.iſta
aūt ſpēs influxa ⁊ acq̊ſita ſunt eiuſdē rōis:q2
cā efficiēs nō variat effectū formal'r: ſic adaꝫ
⁊ abel ſunt eiuſdē rōnis nec acqſita corrūpiꝛ:
q2 eſt in ſubo icorruptibili.receptū āt in reci/
piēte ē ad modū recipiētis. Tūc ſubtil'r doc.
ſubti.rn̄det.nullo fundamēto tho. on̄dēs eū
aut arguere in q̄ttuor terminis:aut 2° nō cō/
cludere.ſ.ꝓpoſitū:aut 3° concludere falſuꝫ.
Textus ſubtiliter videaꝛ mihi pro nūc diceꝛ
ſufficit ꝙ dato ꝙ aīa ſepata ſepatis ſubſtātijs
magis approximet nō tn̄ opꝫ ꝙ ſit ipē:nec ta
les ſuſcipiat ſpēs. qꝺ āt dicit de extaſi:aut ra/
ptu.⁊c̄.nil ad rē alibi ē querēda rō. aliogn q
magis dormirēt maiores hērent reuelatōes
⁋ Tertia ꝯō.ſi diſtātia nō ipedit in ſe in ꝟbo
dei ſp nr̄as ꝑces pn̄t cognoſcē btī: ⁊ pro nob.
deū exorare. P^a ps ꝓbaꝛ.q2 in totū ens crea
tū ꝑt ſepata ſuba niſi aliūde ipediaꝛ.ſi.n.itel/
lect⁹meus ꝑt cognoſcē volitionē meā q̄re nō
poterit itellect⁹ꝑfectior nō ipeditus.Et ſi in/
tellect⁹angelicus ꝑt noſcere ſubaꝫ aie mee q̄
ſibi eſt intimior q̄ꝫ ſua itellectio:q̄re nō pote/
rit cognoſcere nāliter ipām itellectionē.Et ſi
obijciaꝛ:q2 yſaie.lxiij.f.Diciꝛ abrahā neſciuit
vos ⁊ iſrael ignorauit vos. Rurſus in ꝑs.dꝛ.
dn̄s ſcit cogitatiōes hominuꝫ qm̄ vane ſunt.
⁋ Ad primū doct.dicit tria.ꝑmū ꝙ abraam
nō nouit intuitiua noticia:q2 nimis diſtabāt
Jō ꝯō viā poſuit ſi diſtātia nō ipedit.ſcꝺm ꝙ
nō fuit tūc beat⁹ vel nō hūit viſionē dei i qua
fiūt hmōi reuelatiōes. 3^m ꝙ regulariter btīs
talia reuelāꝛ tāq̄ꝫ ptinētia ad cālitatē coꝝ re/
ſpectu btitudis alioꝝ.Ex q̊ pꝫ.2^a ps ꝯclōnis.
nō eſt.n.neceſſe deū hoc facē ſꝫ decet magni/
ficentiā ei⁹. ⁋ Ad ſcꝺm dico tria.ꝑmū ꝙ de⁹
nouit vl'iter cogitatiōes hoiuꝫ: ⁊ ex ꝓpria ꝑfe
ctiōe:qꝺ nō angel⁹:ēt ſupior. ſcꝺꝫ ꝙ nouit vt
index qꝺ nō āgel⁹.hec duo ſꝛ ſcoti. Tertiū ꝙ
nouit an̄q̄ fiāt.hoc tertiū addit ſu⁹egregius
diſcipul⁹ fr̄ gauffredus ſeu auffred⁹ gauterij
licētiat⁹in theo^a piſi⁹brito natiōe.ꝯuēt⁹cori/
ſopitēſ.i ſuis q̊lib. ⁋ 3^a ps pꝫ.ſic.n. vult de⁹
inqt grego.i.j.dialo.p merita alioꝝ alios ſal
uare. Tīſi de 2° arti. ⁋ Quātū ad.iij.art.ſunt
tres diffi.p^a diffi. vtrū in aīa ſepata remāeat
ſolū ſpēs obi aut ēt act⁹. dixit fr̄ lādulph⁹ in
pn̄ti di.ꝙ ēt actus ex q̊ poſſuꝫ eius recordari
p⁹ q̄ꝫ nō ē. ⁋ 2^a diffi.qd ē id anxioma.ꝺ q̊ di
cit ſcot⁹.i.ij.q.ꝯ tho.de diſt.ꝼꝫ ſpēꝫ iter ꝟtutē
acqſitā ⁊ infuſaꝫ.⁊ remittit ad li.iij.di.xxxvi.
q.vnica.iuxta finē tertij art.d^m ꝙ ſꝛ tria.ē p^a
axioma ⁊ ē idē ꝙ dignitas ꝼm huguitionē ⁊
papiā:⁊ dꝛ ab axe:ſic.n.dicit luchan⁹in ꝑmo
Regis adextrū mutaꝛ mobile vulgus. Aliꝛ
claudian⁹in maiori.Cōponiꝛ orbis regis ad
ex^m nec ſic iflectē ſenſi.hūanos edita valēt q̄
vita regētis.Mobile mutaꝛ ſp cū ꝑncipe vul
gus.ſcꝺm ē anxioma ab ango gis. ⁊ ſic ē ſo/
phiſma q2 cogit.⁊ ſic dic̄ huguicio ⁊ doct.ſic
itelligit.tertiū ē auxioma: ⁊ ꝑt dici auxioma
ab augeo ges.⁊ tūc ē priloquiū.⁊ maxia.ꝓpō
vt dicit papias. ⁋ 3^a diffi.vtrū oēs aie defun
ctoꝝ exn̄tes i caritate tā in celo q̄ꝫ in purga°
orēt pro nobis fr̄ Rich.ꝺ me^a villa i pn̄ti di.
ar.vij.q.ij.dic̄ ꝙ ſic.vn̄ ꝺbem⁹magis nos hor
tari ad bonū cū tot hēam⁹adiutores.ex q̊ pꝫ
ad.q.ꝙ vꝫ aie btōꝝ i ſuis receptaculis ſuffra/
gioꝝ viantiū recordāꝛ ⁊ ea cognoſcūt. Tunc
ad arg^a. ⁋ Ad ꝑmū dicēdū.ꝙ dcm̄ phi itel/

ligit pro statu isto. aliū āt statū nō nouit phs
¶ Ad scdm dicē fr̄ rich. di. xliij. hᵘ q̄rti. ar. vij.
q. i. ꝙ bti recordāt suoꝝ pctōꝝ: nec tñ ē eis pe
na: qꝛ gaudēt de mia dei remittēte. iuxta illō
Miscōias dñi ieternū cātabo. vbi greg. quō
ineternū miscōias dei canit q miserie nō me-
minit de hic arguo ꝯ solutionē doctor tādē
dicit tria. pmū ꝙ ds ꝑt remouē oēz cognitōez
hitualē ⁊ actualē pcti a btis. scdm qd pōt re-
mouē oēz actualē dato ꝙ nō remoueat hitu-
alē. Tertiū ꝙ ꝑt ipedire ne actualꝭ pcti cogni
tio cāet in btō tristiciā ē: qꝛ obz btificū tm̄ cāt
gaudiū ꝙ absorbet oēm tristiciā ꝯtingentez.
Ad tertiū dicēd. ꝙ itellectᵘ sic ē vl'is ꝙ ēt sin
gularis sic pz in. q. sensus āt solū ē singularis
aut si ē vl'is solū vt ē i singulari: iō nō est sile.
¶ Ex ista āt dist. sicut de. ⁊c̄. Pᵃ ꝯō ē. bonaꝝ
mētiū gaudiū ponit ⁊ suppliciū malis acqrit
Dicit ꝯō ꝙ aie btōꝝ pᵘ mortē hñt ⁊ hēbunt
gaudiū: ⁊ aie reproboꝝ suppliciū. Et ponit a
pnᵒ dist. vsqꝫ ad illō. c. neqꝫ negādū ē vt dicit
aug. ⁊c̄. ¶ 2ᵃ ꝯᵒ. facta suffragia ꝓsunt vtiliter
fcā hic in via tñ difformiter. dic ꝯō. ꝙ suffra-
gia hic fcā ꝓsunt defunctis ⁊ q̄liter. Et ponit
ab illo. c. neqꝫ negādū est ⁊c̄. vsqꝫ ad illō. c. sꝫ
iteꝝ q̄rit de. ⁊c̄. ¶ 3ᵃ ꝯō. Ciues triumphātes
orēt pro miseris deū supplicātes ꝓ fcō scele-
ris. dicit ꝯō ꝙ ciues triūphātis eccie q cogno
scūt pces paupeꝝ orēt deū ꝓ paupibᵘ. ⁊ pōit
ab illo. c. sꝫ iteꝝ querit de alio. ⁊c̄. vsqꝫ ad. ⁊c̄.

Ed querit hic de valde mal'. ⁊c̄. h sigt
f xlvi. di. hᵘ q̄rti sniaꝝ q̄ ita hz ꝯtinuari
ad pcedētes. Nā postq̄ȝ in pcedēti d.
de iudicādoꝝ ingsitū ē statibᵘ. nūc in pñti di.
de iudicātis ingrit ꝯditionibᵘ. Et hz diuidi i
3. ptes pncipales. In pᵃ q̄rit. an dānatos pu-
niat deᵘ misericorditer. In 2ᵃ. an in deo sit iu
stiᵃ ⁊ mia vniformiter. In 3ᵃ: an in oī effectu
dei cōcurrant vniuersalr. pᵃ est in pnᵒ. scda ē
ibi. sꝫ quō iusticiam dei. ⁊c̄. tertia ibi. post hec
ꝯsiderari opz. ⁊c̄. hec est diuisio pñtis. ⁊c̄.

N diuino iudicio cū iustiᵃ ⁊ miscōia ꝑ
a petuo dānati puniāt. Et aŕ ꝙ nō tripli
citer. ¶ Pᵒ sic. dānati dānatiōe st̄ pe-
iores. gᵒ nō dānāt a deo: nec iuste: nec miscōi
ter. añcedēs pz: qꝛ malū malo additū totū pe
ius facit: sic addēs bonū bono totū fac meliᵘ
ex. iij. thopicoꝝ. ⁊ hr̄ a mgr̄o i pᵒ d. xlvi. c. xij.
ꝯña pz. qꝛ nullo sapiēte fit hō deterior vt igt
aug. lxxxiij. q. iij. ergo multofortiᵘ nec deo au
ctore cū sapiētior sit oī sapiēte. ¶ 2ᵒ aŕ sic. dā
nati st̄ hui dei. gᵒ a deo iuste ñ dānant. añs pz
qꝛ ⁊ dmōes st̄ hui dei. vt iob. xl. sub noīe vehe
moth ds inuit. cᵒ. nūgd feriet tibi pactū: ⁊ ac
cipies eū huī sempiternū: intelligit sicut ego
pz ꝯᵃ. qꝛ nec hui ad dñm: nec eq̄ ē iusticia. ex.
v. ethic. c. xi. qꝛ nulla equalitas. ¶ Tertio aŕ
sic. deus nō tollit miserias dānatoꝝ. ergo nō
dānat eos misericorditer. añs pz. qꝛ dimittit
eos in infernū. pz ꝯña qꝛ misericors ē prom-
ptus ad tollēdū miseriā alienā. ¶ In oᵐ. ps
xxiiij. vniuerse vie dñi miscōia ⁊ veritas. Et
scdo aucte cassiodori super ps. l. he due res i
vijs dñi sp adiuncte sunt. tñ tertio aucte scri-
pture in multis locis de vtroqꝫ de iusticia. iu
stus dñs ⁊ iusticias dilexit eqtatē vidit vultᵘ
eius: de mia. nō obliuiscet misereri deus nec
continebit in ira sua miscōias suas. ¶ In ista
qōe ad aŕs pi. ⁊c̄. ¶ Quātū ad pmū arti. ter
mini sunt iusticia. mia. puni. ¶ Primᵘ termi
nus est iusticia. de hoc termino dictū ē lib. ij.
dist. xxix. Et li. iij. di. xxxiij. Nūc vero doctorē
sequēdo aliq̄ addere oz. Pᵒ notandū. ꝙ i li.
de veritate btūs ansel. iusticiaȝ diffiniēs dicit
xij. c. Justicia est rectitudo volūtatis ꝑꝑ se ser
uata in qua descriptiōe breui notāt tria. pᵐ ꝙ
iusticia est rectitudo: ⁊ sic nil aliō dicit nisi re
ctitudinē: sit aut aliqd ad se: aut ad alterū: sic
ds iustissimᵘ: qꝛ rectissimᵘ. si 2ᵒ specificat recti
tudo in iustiᵃ: sicut specificat phūs in. v. ethi.
ꝙ iusticia rectitudo ē ad alteꝝ: ⁊ tūc si est vni
uersalꝭ rctitudo ad alteꝝ ꝑ respectū ad legisla
torē ⁊ legē a qbusdā vocat legalꝭ iustiᵃ. sic. n.
eā vocat tho. i. ij. q. lx. ar. iij. si āt sit pticularis
vel ē ad se vt ad alteꝝ ⁊ sic pnia iustiᵃ ē: dum
hō i se punit qd iniuste cōmisit: sibi. n. vt legis
mistro cōcessa ē punitio sui. vel ē q̄rto hec pti
cularis respectu alteriᵘ simplr. ⁊ hᵘ sunt due
spēs: cōmutatia ⁊ distributiua ƀz tho. ij. ijᵉ. q.
lxi. ar. ij. in cōmutatiua reqrit eq̄litas q̄ntitat.
ex q̄ sequit ꝙ sit ƀm ꝓportionē arismeticā i q̄
attēdit idē excessus i nūeris: vt si dicā: sicut se
hñt tria ad duo: sic se hñt decē ad nouē ꝗtat
ē ariſᶜᵉ nō geoᶜᶜ: sicut. n. i solo vno 3ᵃ duo ex-
cedūt: sic decē nouē: ⁊ i tali cōmutatiōe vter-
qꝫ aliqd dz recipe sic pz i ēptiōe ⁊ vēditōe ex
quo isert ꝙ ꝓprie dei ad nos. vl' nri ad deū ñ
est cōmutatiua iustiᵃ q bonoꝝ nroꝝ ñ idiget
in distributiua iustiᵃ ē cōpatio duoꝝ ad 3ᵐ: si
cut in cōmutatiua iustitia duoꝝ adiuicē: iō fit
ƀm eq̄litatē ꝓportōis nō ƀm eq̄litatē q̄ntitat
Differēter. n. de 3ᵒ aut a 3ᵒ accipiūt ƀm q̄nti-
tatē sꝫ mirabili ꝯformitate ƀm ꝓportionē. sic
pz in ordie reꝝ q̄ȝ iuste ignis ē sursū: qꝛ leuis
terra deorsum: qꝛ g̃uis. vñ merito moyſ dicit
geñ. i. c. vidit ds cūcta q̄ fecerat ⁊ erāt valde
bōa. i. iustissima. et hec distributia iustiᵃ scdm
geometricā exercet ꝓportionē: i q̄ nō q̄ntitas

lꝫ ſilitudo attēdit:vt ſi dicā ſic ſex ad tria: ſic
xviij.ad nouē.pꝫ ꝙ exceſſus nō ē ſm eūdē nu
meꝝ:ē tñ ſilitudo:qꝛ vtrobiqꝫ i meᵒ ē exceſſ⁹.
ſic tres collige rectitudīs biarios. vliſſima re
ctitudo q̄ in q̄libet pō repit legal rectitudo.
Ecce prim⁹binari⁹pticularis rectitudo ad ſe
vt ad alterū vt ē ipnia.pticlaris rectitudo ad
alterū ſimplr. En ſcōs biari⁹.cōmutatia iuſti
tia.diſtributia iuſtitia.ecce tti⁹ biari⁹:ſic ſi ſex
rectitudies q̄ iuſtitie noiant. Scōo dic anſel.
ꝙ iuſtitia ē rectitudo volūtatꝭ q̄ artat rectitu
do ad volūtatē vt ꝓpe dicat iuſtitia.vñ legiſ/
perit⁹diffiniēs iuſtitiā dicit de iure ꝛ iuſtitia.
Juſtiª ē ꝯſtās ꝛ ppetua volūtas vnicuiqꝫ qᵒ
ſuū ē tribuēs.ius magis rōnē aſpicit:ſꝫ iuſti/
tia volūtatē:iō iuriſpit⁹dicit:ius ē ars eq ꝛ bo
ni quā termiat iuſtitia q̄ iuris ſtat⁹dr:ſic volū
tas rōnē.ttio addit anſel.pp ſe ſuata:q.n.fac
iuſtitiā vt hēat pecuniā nō iuſtus ſꝫ auar⁹ dr.
¶Scōs termin⁹ē mia:q̄ſi miſeria cordis.vl
ſcōo cordial.ttio vi⁹cor miſerie vel miſerum
obiue nō ſubiue:qꝛ aliene cōpatit miſerie:da/
to ꝙ nō ſit miſerū:niſi equocet de miſeria.vñ
dam.li.ij.ſniarū.c.xiij.miam diffiniens dicit.
Mia ē cōpaſſio de malo alieō.Ex q̄ pꝫ:q pa
tit ꝛ miſer ē ꝛ patit:q vo cōpatit felix ē cōpa
tiēdo ꝛ nō miſer patiēdo. Et pꝫ triplex mia.
mia vt⁹:mia paſſio:mia act⁹. Eſt rurſus ꝓut
poſt ſcotū fr hug.de nouo caᵒ.h declarat tri
plex mia. Pª ē liberās a tota pena de q̄ i ps.
dñe in celo mia tua. Alia ē liberās nō a toto
ſed a tāto.de q̄ in ps.mia dñi plena ē tra.3ª ē
bona influēs inimico.de q̄ in ps.miaꝫ ꝛ iudi/
ciū cātabo tibi dñe. Pª in celo.2ª i tra.3ª in/
iferno.Et ſic pt itelligi qᵒ dicit doc.deuo.i p/
ſenti di.arti.1.q.ij.ꝙ mia pt itelligi triplr. pri/
moᵒ dr largiſſime diue bonitatꝭ affluētia.cōit
vo dr benignitaſ in ſup erogatione bonoꝝ.3ᵒ
dr ſtricte pietas in ſubleuatiōe maloꝝ. Et dic
piformit iuſtitiā dici triplr.pᵒ dr iuſtitia cōiſ/
ſime diue bonitatꝭ ꝯdecēª.cōit vo dr liberali/
tas in retributiōe pmioꝝ.ſtricte ſeueritas in
punitiōe maloꝝ.Et vltra notandū ꝙ hec tria
differūt.miſericordia.miſatio pietaſ. Mia.n.
eſt hit⁹ aut act⁹iterioꝛ quo cōpatit ꝓximo ex
rōne ꝓximi in ſuis miſerijs:miſatio vo eſt in
actu extioꝛi ſeu effectu.iō de deo dicit ps.mi/
ſeratoꝛ q̄ ad ſcōm:ꝛ miſericors dñs q̄ ad pᵐ.
Pietas vo dicit ꝙ cōpatiat cōpatiēs miſo:
qꝛ ymago dei:aut fili⁹dei ꝛc. ¶Terti⁹termi/
nus eſt punitio a punio punis.vñ qdaꝫ dicit.
nil magis ingratū q̄ꝫ nō punire reatuꝫ. Sunt
aūt octo legum pene:aut punitiōes.vt inquit
Marcus tulli⁹ qb⁹ſi punitionē in cōi ꝓpter
alias excogitabiles addideris nouēaᵐ hēbis
in quo ſunt tres ternarij.pm⁹ē vincula ꝟbera
talio.ſcōs ternari⁹ ē dānū.ignominia.ſuit⁹.
terti⁹ternari⁹exiliū mors ꝛ ipa punitio vt di/
ctū ē.Et notādū ꝙ ſex de cauſis ꝛ ita trib⁹ bi/
narijs hō in vita hac penā patit.pª ad ꝓbatio
nē ſui vt in tobia.ſcōo ad purgationē vt i ma
ria ſoroꝛe moyſi.ttio ad iuitationē laudis di/
uine vt in ceco nato.q̄rto ad ꝓficiēdū in bōis
melioꝛib⁹.vt in Job.qnto ad ꝯſeruationē bo
noꝝ ſpūaliū:ſicut in paulo ne ſupbiret. ſexto
vt hic incipiat obdurationē ꝛ torq̄at crucia/
mine vt in pharaōe.anthiocho ꝛ herode.vñ
extāt metra.pena ꝓbat purgat iuitat dat me/
lioꝛa.Cōſeruat durū facit cruciamie torquet.
Si qs vult dicē ꝙ hoc eſt ſeptimū vt videm⁹
in ſclo torqueri pctōꝛes ob ſcelera ꝛ pctā:nō
inuideo nec deſidero meū ternariū ſup vitateꝫ
cuſtodire.Et tm̄ de pᵒ arti. ¶Quantū ad 2ᵐ
arti.ſunt tres ꝯōnes.pª ꝙ in deo eſt mia ꝛ iu/
ſtitia.ſcōa ꝙ in deo nō ſunt idē formalr. Ter/
tia ꝙ in punitiōe maloꝝ cōcurrat mia ꝛ iuſti
tia. ¶Pria ꝯᵒ. Jn dinis mia ꝛ iuſtitia emi/
nētiſſime ſūt repte.ꝓbat de dina iuſtitia.p il/
lud ps. Juſtitia plena eſt dextera tua. De mi/
ſericordia p illō ps.patiēs ꝛ multū miſicors
Si.n.vt dictū eſt in pᵒ arti.iuſtitia eſt rectitu
do volūtatis:ꝛ volūtas dina ē rectiſſima:im/
mo prima regula in obligtatꝭ que ſine ſucceſ/
ſione hꝫ iuſtitiā:imo eſt iuſtitia.ꝛ ipam pp ſe
ſuat q pp ſe oia opat⁹ ē.merito i deo dꝫ dici
eē iuſtitia.nec ſolū ē in ſe iuſt⁹ ſꝫ cūctꝭ iuſtitiaꝫ
exhibꝫ.vñ recte dic ps.iuſt⁹ dñs i oib⁹ vijs ſu
iſ:ꝛ ſcūs i oib⁹opib⁹ſuiſ.Et qdē vt iux ſenariū
deſcēdam⁹ipe eſt legal iuſtitia dū ſe vult dili
gē ꝛ diligit iux qᵒ illō oiuꝫ legū ꝑcticū pricᵐ
de⁹diligēd⁹ē.p itelᵐ ſuū iſinitū volūtati iſini
te oñdit.ꝛ dū ſe itm̄ diligit inq̄ꝫtū ē diligibil:
q ē oium vle bonū.ꝛ ſi nō foꝛale vtute tñ a q̄
oia bona fluūt ꝛc.qn ad alteꝝ dbitā dilectio/
nē ipēdit:nōne merito pticularū cēſet iuſtiª
Si.n.ſit oib⁹bonis bon⁹ de⁹tñ i ſe vnū ſingu
lare bonū ē a reliqs diſtinctū ſm eēntiā bōis
ſꝫ ſunt ne in diuinis nō eedē foꝛalr legal iuſti
tia:ꝛ pticularis q̄ſi ad alterū.ſcot⁹ dicit nō oꝫ
ſiqdē nō ſūt niſi rectitudo diue volūtatis re/
ſpectu ſue bonitatis: vel reſpectu ſue eēntie.
Sꝫ deſcēdēdo in iuſtitia q̄ ē ſimplr ad alteꝝ
nōne extat in deo.hec eſt aūt cōmutatia: aut
diſtributiua.cōmutatiua eſt in deo vt oꝫ:mul
tū qdē decēs ē i pncipe:ꝛ vltra ꝯdignū pmia
re:ꝛ citra ꝯdignū punire.vñ qdā bn pruden/
ter dicit.tardus ſit ad penas princeps ad pre
mia velox:ꝛ ſic de⁹ cōmutat penas ꝛ ſuppli/

cia ꝓ pctis īferēda ⁊ p̄mia ꝓ iustis merit̄ vni
pcit: punit reliquū: istū min⁹ illū magis: nemi
faciēs iniuriā q̄a nulli est debitor: ⁊ psonā nō
accipit. vn̄ btūs ansel. in ꝓlogiu3. c. iiij. loq̄ns
ad deū dic̄ cū punis malos iustū est: q̄ꝛ illoꝝ
merit̄ ↄgruit: cū pcis mal̄ iustū est: nō q̄ꝛ eoꝝ
merit̄ s3 q̄ꝛ tue bonitati cōdecēs ē. De distri
butiua iustiª dubitat̄ ñ ↄuēit q oib⁹ oia cūctis
q̄ h̄nt bona dispēsat. a verme icipe: aut pª mā
⁊ ad angeloꝝ nobilioꝛē ascēdas nōne cuilib3
p̄t dicē deus. Quid h̄ēs qd̄ nō accepisti nihil
forsan dicam⁹ vnā simplicē iustitiā idistinctā
eē in deo: ⁊ re ⁊ rōe: ⁊ si sūt m̄lta iusta: vna eni
visione bn̄ multa visa sūt. ⁊ vt in pº dist. xxxv.
dictū est. q. vnica dū ageret̄ de ydeis vni dine
cognitiōi multa rn̄dēt cognita in eē ꝓducta
ydeali: sic in dina volūtate vn⁹ act⁹ iustitie cui
multa iusta rn̄dēt vtrobiq̄ indepēdēter. sed i
itellectu nec̄io in volūtate ↄtingēter: sic eni ē
hoc iustū vt in eodē īstāti potuit nō eē iustu3
qd̄ in ydeis repire nō potuit: q̄ꝛ ibi nālitas hic
libertas. Est eni dina volūtas pª regula ↄtin-
gētiū. vn̄ btūs ansel. ꝓslogiū. xi. c. Illud so-
lū est iustū qd̄ vis nō iustū qd̄ nō vis. Ex q̄ pº
infert̄ q̄ ex pte dini itellect⁹ magis p̄t dici co-
gnitionē distigui rōe q̄3 ex pte dine volūtatis
volitiōe3 ꝓpter determiatione3 in vno ⁊ post
se ad o^m in alio. ¶ Scd̄o seq̄t̄ q̄ dina iustitia
l3 sit q̄si habit⁹ nālis volūtatis volūtatē nō de
termiat s3 q̄si p̄ꝛeit volūtas. ¶ Tertio seq̄t̄ in
q̄dā signo nāe pꝛi⁹ iusti cōtingētia esse volita
q̄̄ cognita: q̄ꝛ p̄ntat̄ dine volūtati neutra a di
uino itellectu: sic vnica dina iustiª. tot⁹ oꝛdo
reꝝ ierarchic⁹ nālis diceret̄ iust⁹: extrīsice nul
laten⁹ itrinsece. s3 de oꝛdie politico ciuili aut
cano^{co} cogimur a ph̄is cogimur a thealogis
ponē iustitiā q̄litatē in creatis hoib⁹ ⁊ āgelis
sic igr̄ vt in sūma dicat̄ dina volūtas iustitia i
iducta icōp̄hēsibili determiate ⁊ nec̄io tēdit
in amoꝛē sui. ⁊ si libere in alioꝝ ↄtingēter. pº
tn̄ in bonū publicū: sic in alijs ↄsequēter vt q
iuste petrū saluat: iuste possit petru3 dānare.
sic de bono publico est iustu3 curare vt aliq̄n
iustū sit nō s̄uat̄ leges iustas: respiciētes iusta
ptialia. s. eaꝝ obs̄uatio i detrimētū v̄tat̄ reipu
blice. Et si dicat̄: q̄ꝛ ph̄s. i. ethico. dicit incōue
niēs ē laudare subas sepatas ex opatiōe v̄tu
tu3 sic̄ exēplificat ibi spālr̄ de iustitia d^m tria.
pº q̄ in deo nō ē v̄tus cū ipfectōe: qn̄ eni vt i-
gt dinus dyon̄. aliq̄ ex creaturis deo attribui
m⁹ oē3 ipfectiōe3 relegare nos o3. est aūt h̄ iu
stiª ipfectio qd̄ ē eq̄litas q̄ acc̄ns ⁊c̄. nō sic po
nit̄ i deo: iō dic̄ ↄcl̄o q̄ in deo ē eminētissime.
scd̄o q̄ i deo iustiª ē exēplaris: vt loq̄bat̄ plo-
tin⁹ pl̄onic⁹ quē iduxit Amb. macrobi⁹ ad eu
stachiū filiū in pº sup somniū scipiōis. t̄tio q̄
alia via p̄t teneri q̄ dina volūtas ē formal̄r: ēt
dina iustiª. ⁊ hoc mō multe euadūt̄ difficulta
tes. Ex pº soluit̄ dictū ph̄i negat ens rōne ipfe
ctōis in sepatis eē v̄tutes. Si rursu3 q̄s dicat
iustiª debitu3 aspicit. q̄uo de⁹ iust⁹ q nemi d3.
D̄r pº de⁹ iust⁹ q̄ꝛ se diligit sic̄ d3. D̄r 2º iustus
q̄ꝛ dat reb⁹ oꝛdinē sic̄ placet nō debito simpl̄r
D̄r tertio iust⁹ q̄ꝛ adiplet qd̄ ꝓmisit. De mia
p3 q̄ est in deo tripl̄r: liberans ex toto a mise
ria vt in btis: reuelās in pte vt in h̄ exilio mi-
tigās ipunitōe vt ēt i iferno nec ē i deo trāsse
rēda vt paº s3 vt noliº miserie in alio mō dcō.
Ex q̄ p3 q̄ nō fit s̄3 nolitiōe3 an̄cedēte3 sp ad-
min⁹: sed s̄m ↄsequētē. sicut. n. volitiōe an̄ce-
dēte vult sp bonū creature sic nolle an̄cedēte
se h3 respectu mali ꝓhibēdi creatur̄. ¶ Scd̄a
ↄº est h̄. dina iustiª cū dina mia nō ē formal̄r
idē l3 bn̄ idētice ꝓbat̄ ↄcl̄o. 1ª ñ sūt formal̄r ea
dē in deo q̄ꝛ formal̄r nō sūt ide3 aspect⁹: sic ē
de dina iustiª q̄ diuinā bōitatē aspicit imedia
te: aut diuinā eēntiā: ⁊ dina mia q̄ aspicit crea
turā. ex q̄ p3 q̄ pꝛioꝛ est in deo v̄a iustiª q̄̄ mia
q̄ꝛ p̄oꝛ dina bōitas aut eēntia q̄3 miseria crea
ture vn̄ ansel. ꝓlogiū. xi. c. ex iustiª nascit̄ mia.
Et si dicat̄ q̄uo p̄t mia dicē r^m ad creaturā cū
sit pfectio simpl̄r in deo. d^m q̄ nō est respect⁹
ille de q̄dditate mie solu3 sig̃t q̄ in deo ē vna
pfectio simpl̄r que ē ad releuādas creaturaꝝ
miserias. Et si dicat̄ ↄ̄ scd̄a3 ptē q̄ ēt distiguit̄
idētice seu real̄r: q̄ꝛ cassiodoꝛ⁹ dicit loquēs de
iustiª ⁊ mia p̄s. v. He due res sūt sp adiūcte.
D^m q̄ rē accipit ꝓ positiuo: ⁊ hoc mō bn̄ in
deo sūt duo positiua nō eadē formal̄r in q̄ sūt
oēs pfectōes simpl̄r vnitiue: ⁊ ita cū aliq̄li di
stictōe al̄s nō eēt vnio. Ex q̄ p3 defect⁹ fratris
Rich. de meªvilla p̄ntis disti. ar. ij. q. ij. dicen
tis. q̄ dina mia ⁊ iustiª sūt oino idē in deo: s3
vnū aliud cōnotat in deo qd̄ nō aliud. p3 o^m
nō loq̄mur de illo ↄnotato de dina mia ⁊ iu-
stitia in se. Et si dicat̄ si sūt due res sūt due rea
litates totū ↄcedo: s̄ due res ⁊ due realitates
s̄m q̄d: sūt tn̄ vna sūma res. ¶ Tertia ↄº est h̄
dina iustiª est mia impij ab altissimo negatie
⁊ positie puniunt̄. q̄ puniant̄ negatiue a deo.
p3. pª eni pena dānati est obstinatio: hec nō ē
a deo positiue: sicut eni3 culpa scd̄3 q̄ culpa ñ
est a deo vt dictū ē li. ij. disti. xxxvij. Sic nec i
quātū cōtiª. q̄ aūt hec sit pena: audi aug. di-
centē li. i. ↄfessionū. c. xij. Iussisti dn̄e ⁊ ita ē vt
pena sit sibi ois pctōꝛ. est igit̄ hec pena a deo
solū negatie q̄ꝛ nō remouet: cui⁹ pª cā deme-
ritoꝛia vt deus nō remoueat est ip̄a voluntas

peccāᷤ. vel aliqñ qꝛ demeruit vt hec pena a
deo nō tolleret̄:ſic ð carē^{a} btitudis q̄ amiſſio
ē maximi icōmodi a q̊ ē negatiꝰe a deo: qꝛ nō
ꝯfert btitudinē.ſ3 q̄re q̄rit̄ pp demerita ⁊ cul⸗
pas delinquētis q reddidit ſe idignū tāto bo
no icarceratiōis vo in igne ꝑpetuo ne fugiat
⁊ detētiōis intellectꝰ vt nihil tm̄ ꝙ̄tū ignē cō
ſideret ⁊ triſtitiarū has penas ꝯſequētiū que
nūerant̄ iux̄ haꝝ penaꝝ nūeꝝ. ⁊ q̄ pene ſūt ex
tat deꝰ cā poſitiua ⁊ mediāte iuſti^{a}.ſic eni exi
git eoꝝ culpa de obſtiatiōe.dicit aug.ſuꝑ ps.
v.vſu.ix.cū punit deꝰ malū ſuū nō ifert ſ3 ſuis
malos relinqt.Ex q̊ p3 ꝙ obſtinatio eſt pena
derelicta:ſic de carētia btitudis.iuſtū eqdē ē
vt q honeſto bono ſe priuauit priuet̄ bono cō
modi:⁊ aliq̄lit̄ ſic priuatus in ordinē reducat̄
vniuerſi.vñ Boet.iiij.de ꝯſol.ꝓſa.iiij.Infeli
ciores ſūt iprobi in iuſta ipunitate donati ꝙ̄
iuxta punitionē puniti qꝛ in p^{o} eſt ſolū bonū
nāe:in 2° bonu3 nāe cū iuſta corrñdētia pene
ad culpā. Et ſi dicat̄ mali ad malū nō vr̄ eſſe
habitudo in q̄ ſit bōitas.dico ꝙ ſicut falſi ad
falſū ē ꝯ^{a} necc̄ia:ſic mali inhoneſti ad malū in
cōmodi iuſti corrñdē^{a}.Et ſi dicat̄ tollat deus
p^{m} malū ⁊ erit meliꝰ ꝓ vniuerſo ꝙ̄ malū ma
lo addē.rñdet fr̄ Rich de me^{a} villa li.i.diſti.
xli.ar.ij.q.ij.ꝙ vniuerſū vt ſit meliꝰ reqrit aliq̄
mala eē in eo.vñ aug.in enchiridiō.c.vij.ops
meliꝰ iudicauit ſine mala fieri qꝛ potēs eſt de
illis maiora bona elicē:⁊ ibidē mala ꝯueniē⸗
ter ſituata eminētiꝰ cōmēdāt bona:ſic eni pu
niēdo culpas diña appet iuſti^{a} q̄ al's nō appe
ret.ſicut deducit aug.xxi.de ciui.dei.c.xij.ſic
ēt ſctōꝝ augmētat̄ gl'ia.yſa.vlti. Ingredietur
⁊ videbūt cadauera hoīu3 ⁊ erūt ad ſatietatē
oīs carnis.iuxta illð ps.Letabit̄ iuſtꝰ cū vide
rit vīdictā.Et h̄ tractat aug.ij.ð ciui.dei.c.xij.
Eſſet ergo ſ3 h̄ meliꝰ iſti tāta nō hr̄e mala ſed
nō vniuerſo:ſic meliꝰ eēt lune eē ſolē ſ3 nō vni
uerſo:ſic eni pl'es g̈dꝰ ad ꝑfectōe3 ꝑtinēt vni⸗
uerſi. Cōtra.q.iiij.huiꝰ diſt.ar.iij.arguit ſcotꝰ
ſic.Nō ē fcā nec fieret ſūma creatura poſſibil'
vt tenet̄ ꝓbabilr̄:⁊ ꝑ ꝯñs nec oēs gradꝰ poſſi
biles btitudis ad ꝑfectione3 vniuerſi q tñ i ſe
boni ſūt ⁊ eēnt boni habēti.Que igr̄ necc̄itas
vt ſit malū vt cōpleat vniuerſū vt ꝙ nec in ſe
bonū eſt nec habēti.Et cu3 dicis eliciunt̄ ma⸗
iora bona ex his malis.qð maiꝰ bonū carita⸗
te que ꝑdit̄ ⁊ btitudine que nō obtinet̄.dicis
bona magis eminēt nil ē:malū eni ſine ordi⸗
ne eſt ⁊ virtus ſe ſatis laudat.qð dr̄ vt pateat
iuſti^{a} dei minimꝰ in nobilitate actꝰ iniuſtitia
vindicare:relucebit in ꝑmijs iuſtoꝝ:dicis ob
leticiā iuſtoꝝ pauca letiꝰ de malis ꝓximi leta
ri.Et ſi iudex qñq3 letet̄ exequēdo actū iuſti^{e}
qui aſtāt nō letant̄.Demus tñ ꝙ letātur ma⸗
gis tñ letarent̄.ſi eis eēnt coheredes: petrus
eqdē magis gaudet de ligni ſaluatōe ꝙ̄ iude
dānatiōe.de incarceratōe ꝙ̄ta ſit iuſti^{a}.p3:ſi
cut eni ſancti qꝛ dilexerūt iuſtitiā liberi ſūt ef
fecti iuſti^{a}:⁊ locati ſedibus empireis:ſic dāna
ti qꝛ deſeruerūt iuſtitiā ligati ſunt cōpedibus
igneis ⁊ in loco viliſſimo. De detentōe itelle
ctus in ꝯſideratiōe ignis vt ēt nolētes detine
ant̄ ſpūs:q iuſtiꝰ vt ſicut iuſti diuā ituent̄ eēn⸗
tiam:⁊ eā diligūt ⁊ libere ad alia ſe ꝯuertūt.
vt in hāc ducūt:ſic hi maligni ad ꝯſideratio⸗
nē ignis artant̄ quē odiūt ne alia ꝯſiderēt vt
cupiūt de triſtitijs mirabilis iuſti^{a}.ꝯſumatio
eqdē btitudinis exigit letitia3.ergo cōſumaꝰ
miſerie triſtitiā in hoibus dānatis loco btitu
dinis ignis ardor ponit̄.loco viſionis dolor i
tollerabilis totū iuſti^{me} p3 ſubtiliter cogitāti
Sed qd de diuina mia cōcurrit ne i dānatis.
Sic vtiq3 nō qdē liberās ex toto ſ3 parcēs ex
tāto.Huiꝰ tho.pñti diſt.ar.ij.q.ij.ꝑncipali rō
nē dat que breuiter ꝯſiſtit in hoc ꝙ pro eodē
iudicat̄ maius bonū vel maiꝰ ⁊ minꝰ malū.vt
dr̄ in.v.ethico.ſed ſicut deꝰ dat ſemꝑ vltra cō
dignū ita ſꝑ iſligit malū citra cōdignu3:⁊ ita
cū miſericordia vt p3 in ꝓportōe quā allegat:
⁊ in cōparatōe cauſe equiuoce que amplioris
eſt latitudis ꝙ̄ effectus. ſed ſubti^{me} imꝓrōto
tho.a Ioh.vt p3 arti.iiij.iiij.q.pñtis diſt.dicit
ſcotꝰ meliꝰ hr̄i fundamētū vt ꝓbet̄ intētū Ia⸗
cob.ij.c. Miſericordia ſuperexaltat iudiciū.
Quid ſigt̄ h̄.Quātū videro tāto iudiciū emi
nētius ꝙ̄to mia temperat̄.imo ſanctiꝰ eſt nō
punire ꝙ̄ in punitiōe excedere. hoc eſt minꝰ
malū:etiā pōt eē aliqñ ſolutio crimis ſolo ar
dore caritatis ab eo in cuiꝰ manu nos ſumus
⁊ ſermōes nr̄i.Ex quo ifert̄ ꝙ in dānatiōe re⸗
proboꝝ:ſ3 ⁊ in oi opere dei relucet diña iuſti
tia ⁊ diña mia.Sed que ratio huiꝰ.dicit tho.
i.parte ſūme.q.xxi.ar.iiij.Et in pñti diſt.arti.
ij.in illa qōne.vtrū in oi opere dei mia ⁊ veri
tas ꝯiungantur.Artifex faciēs effectu3 iuxta
qð exigit regula.iuſtus eſt ⁊ ſubueniēs miſe⸗
rie miſericors eſt.ſic eſt deus in omnibꝰ ope⸗
ribus eius tñ quia ex hinc opꝰ venerabiliꝰ:qa
ſimul cōcurrūt iuſti^{a} ⁊ miſericordia ꝙ̄ ſi ſola
aut iuſti^{a}:aut mia: quia ex pluribꝰ virtutibꝰ.
S3 inqt ſcotus ratio iuſtitie hic valde accipit̄
generalit̄:nil eni3 d3 deus artificiato qð que⸗
at aut debeat a deo artificiatu3 exigē:ſic ⁊ rō
miſericordie nimis cōiter ſumit̄ ad ſubluādū
oēm defectū.cu3 ꝓprie nō ſit niſi ad ſubleua⸗
tionē miſerie.rurſus alia rō deficit tū primo:

quia nō est pbatū apud tho. multas eē virtutes in deo distictas a parte rei. tū scdo qa diceretur q volūtas infinita sufficeret sine q̄cūq3 ↄtute. tu3 tertio: quia de punitiōe vbi est malū malo additū satis nō loquit: iō nō satis sufficienter. quid ergo: iūge te supiorib⁹ ꝛ satis inuenies. Et tm̄ de scdo articulo. ¶ Quātū ad tertiū articulū sunt tres difficult. ¶ Prima q̄ō in deo sit iusti⁹ cu3 sequat iusti⁹ dictamē prudentie vbi est discursus ꝛ dina volūtas nō discurrat. dicit frater lādulphus soluēdo q̄ōnē primā p̄ntis distin. q est discursus ex parte discurrētis: ꝛ hoc nō est de rōe iustitie nec prudētie: nec per ꝯn̄s in deo quia ꝓuenit ex imperfectiōe intellectus. sed discursus est alius qui est cognoscē ꝯclusionē depēdere ex principio: ille est de rōne prudentie: qꝛ in oi dictamine prudentie intelligit dependē ex fine ea que sūt ad fine3: ꝛ talis discursus pōt in deo poni: quia ex sua bonitate tanq̄ fine cognoscit oia recte esse agēda tm̄ vnico actu. ¶ Secūda difficul. vn̄ est q in opibus dei semp est iuncta iusti⁹ mi̅sicordie. ꝛ misicordia iustitie doctor deuo. dicit p̄ntis distin. arti. ij. q. iiij. q sicut in nobis quedā sunt virtutes quarū perfectio attendit per accessū ad extremū: vtputa caritas. q̄ per accessum ad mediū vtputa iustitia ꝛ misicordia. vn̄ nō dr̄ deus sūme iustus per excessu3 seueritatis: nec sūme misericors ꝓpter oē3 remissionē culpe: sed si tantū miseret q̄tū est cōueniēs siliter ꝛ tm̄ punit. ꝛ ratio huius est: quia iustitia ꝛ mia maxime dicunt respectu actuū ꝛ meritoꝝ nroꝝ. ¶ Tertia diffic. vtrū pena dānatoꝝ diminuat p suffragia eoꝝ: quia dic aug. in enchiridion. lxv. c. ꝛ recitat mgr̄ distin. precedēti. c. ij. de suffragijs loquēs q qbus prosunt aut ad hoc ꝓsūt vt sit plena remissio: aut certe tollerabilior fiat ipsa dānatio. dicit frater richar. p̄ntis disti. arti°. ij. q. iiij. q nō. ꝛ soluit ad dictu3 augu. q ibi accipit dānationē nō ꝓprie sed pro valde graui pena purgatorij. Ex quo p3 ad q̄ōnē q vic3 dno iudi° q iustitia ꝛ misericordia damnati puniunt. Tūc ad argumēta. ¶ Ad pmū dicēdu3 q aug. logt de malo culpe nō pene. qꝛ deus ē bene videx maloꝝ: Deutero. xxxij. mihi vindicta3. Et si dicat stat adhuc rō aug. ꝛ dictū eius q nullo sapiētie fit homo deterior malū malo additū facit peius. dico tria. pmū q verū est simplr. scdm q nō est verū sm q iuste infligit sicut in proposito. tertiū q ex hoc semp vniuersū est melius: qꝛ alias esset inordinatum. ¶ Ad scdm dicendū q nō est eq̄litas a quocūq3 nisi ad seipsum loquēdo simpliciter: iō nec iustitia simplr nisi ad se q̄si ad alterū. sed equalitas aliqualis potest ibi poni qualis pōt esse dn̄i excedentis valde ad suu3 seruū. ¶ Ad tertiū dicendū q deus circa dānatos est misericors nō liberādo ex toto: sed citra condignū puniendo. Ex ista distin. sicut de p̄cedētibus tres eliciuntur ꝯclōnes de mēte magistri. ¶ Prima est cū misericordia dānatus punitur. ꝛ cū iustitia sic vere sentit. Dicit ꝯclō q in dānatis cōcurrit iusti⁹ ꝛ misericordia dei. ꝛ ponit a p̄ncipio distin. vsq3 ad illud. c. sed q̄ō iustitiā ꝛc̄. ¶ Secūda ꝯclō dei iusti⁹ re nō distinguit a mia. sed idē dr̄. Dicit ꝯclō q sunt in deo eadē res iusti⁹ ꝛ misericordia. ꝛ ponit ab illo. c. sed q̄ō iustitiā. vsq3 ad c. illud. post hec considerari o3 ꝛc̄. ¶ Tertia ꝯclusio. in dei opere est mia ꝛ iustitia cū pari federe. Dicit ꝯclusio. q in oī opere dei simul cōcurrunt iustitia ꝛ mia dei. Et ponit ab illo c. post hec ꝯsiderari o3 ꝛc̄. vsq3 ad finem ꝛc̄.

Solet etiā queri q̄liter dabit ꝛc̄. ¶ Hic signat. xlvij. dist. huius q̄rti que ita habet cōtinuari ad precedētes. Nā post q̄ in. xlv. distin. de iudicandoꝝ inquisitū est statibus ꝛ secūdo in precedēti disti. seu. xlvi. de iudicādis ꝯditionib⁹. nūc tertio in presenti distinc. inquirit de iudicij certis limitibus. Et diuidit in tres partes. In prima ꝓponitur ordo iudicij. In scda subsequūtur actus pmij In tertia describit forma iudicis pij prima in p̄ncipio. scda ibi. cū aūt in euāgelio legat. tertia. xlviij. distin. seu sequenti. ibi. solet queri in qua forma iudicabit xp̄s ꝛc̄. scda pte p̄ncipali que est p̄ntis di. idiuisa manente. Rursus pria pticula in qua ꝓponitur ordo iudicij: in tres ptes diuidit. In pria querit vtrū sit vox fandi. In scda qui sint cū iudice tūc assignandi. In tertia qui ꝛ quales erūt iudicandi. prima in p̄ncipio. scda ibi. nō aūt solus christus iudicabit. tertia ibi. sunt aute3 quatuor ꝛc̄.

Utrum vniuersale iudiciū in valle iosaphat in fine seculi sit futurū. Et arguitur q nō tripliciter. ¶ Primo sic. dānati nūc sunt dānati. ꝛ beati nunc sunt beati. ergo nō fiet generale vel vniuersale iudiciu3 antecedēs p3 ex terminis. probat ꝯsequētia. qa snia nō demandat executiōi nisi post finale iudiciū. frustra eni3 sequit iudiciū post executionē snie. ¶ Scdo arguit sic. ipij nec apostoli iudicabunt. ergo nō fiet vl̄e iudiciu3. p3 ꝯn̄a ex vi termini vl̄is: nil eni3 excipit. antecedēs p3 primo de impijs ps. primo. Nō resurgent ipij in iudicio. de aplis. Mat. xix. dicit christus aplis. sedebitis sup sedes duodecim

dis xlvij

iudicantes duodecim tribus israel. Et p hoc
est grego. in mora. xxvi. sup illud Job. xxxvi.
c. Et iudiciū pauperibus tribuit. ꝛ ponit i lr̃a
vbi dicit ꝙ in iudicio erūt quattuor ordines
vnus illoꝝ qui iudicabūt ꝛ nō iudicabuntur:
hi sunt viri apostolici. ¶ Tertio ar̃ sic. in mor
te cuiuslibet iudicat moriens. ergo nō est ex-
pectandū vniuersale. pꝫ auctē. Nauꝫ prio. c.
Non puniet dn̄s bis in idipm̄. an̄cedens pꝫ.
Johā. xij. Nunc iudiciū est mūdi. Et aug. ad
esiciū. In quo quē inuenerit vltimus ei9 dies
in eo inueniet euꝫ vltimus seculi dies. ¶ In
oppositū aug. xx. de ciui. dei. c. xxi. loquēs de
fine libri ysaie ,pphete. ,pmittit inquit ipe pro
pheta fines ecclesie ad quos per vltimū iudi
ciū facta bonoꝝ maloꝝūqꝫ discretione veniet
vbi pertractat diffuse illa verba ysaie vltimo.
Veniet ois carō in ꝯspectu modo adorare in
ierusaleꝫ. ꝛ egredient ꝛ videbunt mēbra ho-
minū qui ,puaricati sunt in me vtens trāslati-
one. lxx. qua ꝛ cōiter vtit ꝛ in fine subditur in
bonis caro: in malis mēbra vel cadauera no
minantur ,pfecto post resurrectionē cuius fi-
des his rerū vocabulis oino firmatur illō qō
boni ꝛ mali suis finibus diminuunt futuꝝ eē
iudiciū declarat. In ista qōe ad alias parisor
miter. ꝛc. ¶ Quo ad pmuꝫ arti. termini sunt
iudiciū. vallis iosaphat. seculū. ¶ Prim9 ter
minus est iudiciū a iure dicēdo quasi iurisdi
tiū. Est. n. effectus iuris iusticie iudicis. dicit
aūt vt ex̃hi pōt a doc. sub. in pn̄ti dist. q. i. arti.
i. Sex modis. i. tribus binarijs. primo° dicit
iudicium quecūqꝫ certa noticia. ꝛ isto° ēt sen
sus distincte apphendēs om. vel distinguens
oppositūꝫ ab obiecto. vbi reqrit forte magis
discreta apprehensio. dicit iudiciū vn̄ scd̄o de
aia dicitur sensus cōis iudicare de sensib9 di-
uersoꝝ sensuū. Scd̄o° dicitur iudicium certa
apphensio intellectualis etiaꝫ quecūqꝫ ꝛ hoc
mō diffinitiua cognitio de aliquo pt dici iu-
dicium. de qdditate illius. iuxta illud in prio
ethicoꝝ. vnusqsqꝫ iudicat bn̄ eoꝝ que cogno
scit: ꝛ hoꝝ est bonus iudex simplr̃ aūt qui cir
ca oia eruditus est. Ecce primus binarius ita
ꝙ primus modus dicat cōissime. scd̄s cōiter.
ꝛ hi duo sunt de incōplexis. Tertio° dicit iu-
dicium de vero aliquo cōplexo: qꝛ fm Aug.
tertio de libero arbitrio. nullus iudicat de re
gulis eternis: sꝫ fm eas de alijs. ergo iudiciū
est certa apphensio de aliquo per aliud. Qē
aūt verbū cōplexū apprehēditur eē verū per
aliud: qꝛ si est veꝝ imediatū adhuc iudicatur
esse veꝝ p rōnes terminoꝝ fm phm̄ prio po
sterioꝝ. Quarto° dicit de vero cōplexo qō ē

ꝯō: qꝛ de cōclusione iudicat neduꝫ per termi
nos sꝫ per principiū. En scd̄s binarius ꝛ terti
us modus dicat ,ppie. ꝛ quartus magis pro
prie. Quinto de qōne practica ꝛ magis qꝫ de
speculatiua: qꝛ iudiciū est dictamē intellect9
practici ꝯsonū iustitie. iustitia aūt nō respicit
speculabilia sꝫ opabilia. Sexto° cū lex nō tm̄
determinet agēda ꝛ fugienda: sꝫ determinet
premia reddenda bn̄ meritis. ꝛ supplitia ma
le meritis: vt amore pmioꝝ alliciant ad bene
agēdum. ꝛ ex timore retrahant a male agen
do. Iudiciuꝫ dr̃ determinatio certa de pmijs
vel supplicijs reddēdis. istas aūt veritates lꝫ
qlibet possit ex principijs practicis elicere: ꝛ
sic. q. rōcinando iudicare: tm̄ magis hꝫ rōneꝫ
iudicij dn̄ iudicat: qui auctēꝫ hꝫ iudicādi. iux
illud ex̃ de iudicijs. ac si clerici sn̄ia a non suo
iudice lata nulla est. Ecce tertius binarius. ꝛ
huius modus dicat spāliter. Sextus modus
specialissime. vn̄ istū modū ibidē diffinit sco-
tus. Iudiciū inqt est cōplecta determiatio et
autētica reddēdi alicui fꝫ merita sua. Cōple
ta inqt qꝛ includit determinationē firmā itel
lectus: ꝛ determinationē voluntatis efficacē
hoc est volūtatis potētis ꝛ intēdentis fm de
terminationē itellect9 retribuere. ꝛ hoc ē qō
specificat per illud autētica: qꝛ per hoc intel-
ligit ꝙ sit eius qui fm volitionē suā efficaceꝫ
pōt determinationē itellectus ꝛ determinati
onē voluntatis ,pducere ad effectū. Ex q̊ ap-
paret diuisio iudicij in appropriatiuū ꝛ ꝯdē-
natiuū. nā iudici pn̄t esse mani9 aliq̄ ex qbus
seqtur istuꝫ pmiandū vel puniēdū. pa dr̃ ap-
propriatiua. 2a ꝯdēnatiua. Ex his i nobis pꝫ
ꝙ si ab indigno petit iudice pmiuꝫ: tunc exit
sn̄ia expulsiua si idigne alicui qs vult iferri a
iudice suppliciū exit sn̄ia absolutiua seu absol
uēs: puta talē corā nobis accusatū ,pnuncia-
mus inocentē. dicet iudex. doctor vero deuo
tus pn̄tis dist. arti. i. q. iij. est ꝯtētus ternario.
dicens iudiciū accipi triplr̃. s. cōiter. ,ppie. ꝛ
appropriate. Cōiter dicit colla° maīfesta me
riti ad pmiū. Proprie dicit iudiciū discussio
meritoꝝ ꝛ ,platio cū quadā discussione ꝛ sn̄ie
diffinitione Appropriate iudiciū dr̃ ipsa con
dēnatio. vn̄ iudicatus dr̃ ꝯdēnatus. ¶ Scd̄s
termin9 est vallis iosaphat vbi fiet iudiciū fꝫ
qō scriptū est Joel. iij. Cōgregabo oēs gētes
ꝛ deducā eos in vallem iosaphat ꝛ discepta-
bo ibi cū eis. vn̄ fm remigiuꝫ in de hebraicis
noibus dicit iosaphat seu interptatur triplr̃.
p° dn̄s iudicabit. scd̄o ipse iudicans aut iudi
cat. 3° iudiciū dn̄i ꝛ est inter ierusalē ꝛ montē
oliueti sabbati hn̄s iter. i. vnū miliare in lati

¶ Notandū tñ ꝙ dicit frater Franc. de ma
ronis pñtis dist. q. i. ꝙ sunt tria alia loca i qui
bus dicitur futuꝝ iudiciū. primus mons syō
vñ ysa. ij. Et erit in nouissimis diebus ꝓpara
tus mons dom⁹ dñi. ⁊c. Scōs mons oliueti.
de quo zach. xiiij. Egredietᷣ dñs ⁊ pedes eius
stabunt sup montē oliueti. Tertius aer. i. thes
sal. iiij. Rapiemur cū eis in nubibus obuiā
xpo in aera. Et ꝯcordat hec christus inqt erit
in aere propinquo oībus illis locis ꝑfecti in
monte syon. Alij in mōte oliueti vulgus pro
miscuū in valle iosaphat. hoꝝ duoꝝ montiū
medio. ¶ Tertius termin⁹ est seculū a sequor
sequeris: qꝛ seculū seqtur. Est aūt seculū spaci
um centū annoꝝ: vt dicit Alexan. de villa dei
in massa cōpoti: ⁊ est ps decima eui: sicē ibidē
dicitᷣ capiēdo euū pro spacio mille annoꝝ: qꝛ
capiendo euū pro mēsura angelica. de euo di
ctū est li. ij. ⁊ sic in euo sunt decē secula. Scōo
dicit fr̄ Jacobus ianuēsis. ꝙ seculū est spaciū
xi. annoꝝ in suo catholicon. 3° dicit fr̄ Nicol.
de lyra super Exod. exponēdo illud Exo. xv.
Dñs regnabit in eternū ⁊ vltra: qꝛ in hebreo
habetᷣ in seculū qđ est spaciū qnquaginta an
noꝝ tñ semp a sequor sequeris. dicitur etiā ꝫ
Guilh. parisien. p^a pte summe. de vniuerso se
culū a seco secas: qꝛ secat partē tpis a parte
tpis: aut alia mora. ⁊ tūc dicitᷣ tripliciter. P°
ꝫm eū ibidē spaciū. dc. annoꝝ. ⁊ semp in fine
talis tpis est aliqđ mirꝫ in mundo vt ibidē di
cit incipiēdo ab Adā ⁊ cōputādo semp post
dc. dc. Scōo modo dicitᷣ seculū totū tp̄us du
rans a prin°. mundi vsq; ad finē mundi. de q̄
Paulus ad Gal. i. dicit. c. de filio dei qui de
dit semetipm pro pctis nostris vt eripet nos
de pñti seculo neq; ⁊ sic accipitᷣ in qōe. ⁊ dicitᷣ
a seco secas: qꝛ secat hoc seculū a futuro secu
lo. vñ 3° dicitur. seculū vita futura. de quo ⁊
ꝓcedenti simul paulus dicit ad ephe. i. c. oñ
dens quō deus pater magnificauit filiū suū
iesum. sup inquit oē nomen qđ noīatur non
solū in hoc seculo ꝫ in futuro. ⁊ hic seculum
aliqñ dicitur seculū seculi in singulari. vt hic
ps. xi. Laudatio eius manet in seculū seculi.
Aliqñ pluraliter. vñ Jeroñ. apposuit in fini
bus psalmoꝝ ⁊ in secula seculoꝝ. pōt ⁊ tertio
dici seculū seculoꝝ semp tñ excellentiā dicit
vt flos floꝝ. Cantica canticoꝝ. ¶ Quātū ad
scōm articulū sunt. 3. ꝯclusiones. P^a est de fu
turo iudicio. Scōa de disceptatione futuri iu
dicij. Tertia de igne precedente futuꝝ iudici
um. ¶ P^a est hec. futuꝝ vniuersale iudiciū
ꝫ demonstrari nequeat. monstrantᷣ tñ merita
atq; demerita vt clarius approbetᷣ. Ista ꝯclo
tres hꝫ pticulas. P^a dicit ꝙ est futuꝝ vniuer
sale iudiciū. Scōa ꝙ nō pōt demōstrari. ista
satis pꝫ: qꝛ ꝯtingens est ꝫm dñi voluntatē. de
monstratio aūt est impossibiliū alio°se hēre.
ex p° posterioꝝ. sed qđ sit futuꝝ doc. sub. i. q.
pñtis dist. quattuor assignat ꝯgruentias que
cōgrue pñt ad tres reduci. P^a est augu. sup
illud. ps. liiij. Contristatus sum in exercitati
one mea. veniet finalis determinatio vt nec
boni vltra exerceantᷣ per malos: nec mali cor
rigantᷣ a bonis. dꝫ. n. finaliter separi puruꝫ ab
impuro vt sic impuri relegentᷣ ⁊ pene ⁊ carce
ribus boni vt filijfamilias ditantᷣ regno ⁊ ho
noribus: sicut oñdit aug. per totū de ciui. dei
de ci. dei. i. supne ierusalē ⁊ ciuitate babilōis
Scōa ꝯgruentia nō sufficit secreta iustitia in
policia: qꝛ nō est oībus nota. ergo nō videtur
sufficere cognitio maloꝝ occulta: nec retribu
tio bonoꝝ nisi fiat presentibus oībus. 3ª con
gruētia vt sicut fuit vnus exitus oīum reꝝ in
creatione a deo: ita decet vt sit vna finalis re
ductio ad fines debitos vnicuiq;. ¶ 3ª pars
ꝯclusionis dicit. ꝙ erūt māifesta merita ⁊ de
merita saluandoꝝ ⁊ damnādoꝝ. ꝓbatur per
apl̄m paulū. i. Choꝝ. iiij. Illuminabit abscō
dita tenebraꝝ ⁊ manifesta faciet ꝯsilia cordi
um. Sed q̄liter ex doctore aptantur sex mo
di seu tres binarij. Primus modus vt sit mi
raculū ex pte oñsionis. tñ vnusqsq; intelligat
suo mō intelligēdi nāli. Tunc aūt in tali oñsi
one magnū tp̄us exigeretᷣ ad intelligendum
merita successiue. nūc huius: nūc illius: nunc
ꝑsonā hāc: nūc illā. Scōs modus vt cuilibet
in spāli propria merita aut demerita in spāli
oñdantᷣ alioꝝ in gñali ⁊ hoc aut ꝙ singulas
ꝑsonas ꝯsideret: tñ hanc vt iustā ⁊ ꝓmiandā
pp merita in gñali ꝯcepta. ⁊ illā vt puniēdā
pp merita in gñali ꝯcepta. ⁊ erit scōs modus
⁊ ꝓmus binari⁹. Terti⁹ modus vt qlibꝫ i spāli
sua merita aut demerita ꝯsideret: quo ad alia
tā ꝑsonas q̄ merita ⁊ demerita in gñali attē
dat: vtputa oēs relictos in t̄ra reprobos oēs
obuiā xpo raptos in aera iustos. Scōus mo
dus magnā reqret tpis ꝓtensionē ob perso
nas distincte cognoscēdas nisi fieret vndiq;
miraculū dato ꝙ in cōi soluꝫ aut merita: aut
demerita noscerentᷣ qđ nō reqrit tertium vbi
totū sit in cōi dempto de se. Quart⁹ modus
vt oīum cognitiones tā ꝑsonaꝝ q̄ meritoꝝ
aut demeritoꝝ. etiā in spāli diuino miraculo
causarentᷣ in quolibet. Ex quo. n. cognitiōes
tales nō sunt opposite formalr̄ ⁊ pñt successi
ue in eodē intellectū succedere. Quid mirꝝ si
deus possit simul infundere. Et sic si fiat: tp̄s

nullum aut modicum exigitur. En secundus
binarius huius modus pōt esse vt tā se q̄ȝ ali
os tā sua merita aut demerita q̄ aliorꝫ in cōi
ꝯsideret iustitiam solā intuens dei. hunc mo-
dum scotus nō posuit. Sextus modus vt di-
uino miraculo vnico actu itelligēdi in q̄libȝ
quilibet se ꝛ alios disticte cognoscat: ꝛ meri-
ta ꝛ demerita nec mirꝫ si deus possit talē actū
ꝓducere qui cūcta talia ōndat possit ꝓduce
re spēm qui cūcta talia ōndat cū possit ꝓdu-
cere spēm in qua cognoscat: vt Joh. deducit
in quolibet. En tertius binariꝰ. Ex his luculē
ter appet an extremū iudiciū quo ad talē co
gnitionē primā oporteat fieri in tpe: aut q̄at
fieri subito discurrat accutꝰ accute psonariuȝ
ꝛ subtiliter reperiet. ¶ Scđa ꝯō. tā discepta-
tio q̄ȝ snie ꝓlatio atqȝ executio sicut in tpe. si
quidē tripl̄r imaginari potuit. sȝ tertiū pȝ ve
rius. primꝰ imaginādi modus vt tā disceptaº
de miscđic opibꝰ ꝛ ad bonos ꝛ ad malos q̄ȝ
snie ꝓlatio: ꝛ pro bonis ꝛ ꝯ̄ malos fiat mēta
liter. ꝛ sic fieret in tpe non est necesse fieri: aut
scđo q̄ totū fiat vocaliter: laus piorꝫ malorū
vituperatio: ꝓlatio snie: ita pro reprobis veni
te pro elect ꝛ snie. 3º executio de quo magis
pȝ: q̄ dr̄ ibunt hi in suppliciū eternū: iusti aūt
in vitā eternā. Ire vero si ꝓprie capiat motū
figt: si sic fiat in tpe si necesse est. aut 3º q̄ fiat
ꝛ mētaliter ꝛ etiaȝ vocaliter disceptatio. snie
ꝓlatio. ꝛ executio snie. qđ magis sonāt euan
gelia. tūc nō dubiū fiet in tpe. Sȝ an magno
vel puo magnū tp̄s oi ꝯditori nō oȝ paruum
ergo sufficiat. ¶ 3ª ꝯō. ignis ꝯflagrationis di
uinū p̄cedet iudiciū. ꝓbatur ꝯō. tuȝ pº aucte
ij. pet. iij. Celi ardētes soluēt. ꝛ elemēta ignis
ardore tabescēt. tum scđo in p̄s. Ignis añ ip̄ȝ
p̄cedet: ꝛ in circuitu eius tēpestas valida. tū
3º aucte augu. de ciui. dei. xx. li. figura huius
mundi mūdanorꝫ igniū cōflagratione pibit.
Sed vñ hic ignis veniet: creatiōe: aut gn̄ati-
one oȝ vtrūqȝ quo ad hoc eq̄le est. tūc. n. vnū
triū dare necesse est: aut pꝰ q̄ tm̄ correlarium
reliquorꝫ cōdēpsetur ꝛ in tāta q̄titate inq̄ta
est ignis genitꝰ aut creatus. aut scđo intm̄ de
corporibus corrūpat reliqs vt ignis locū ha
beat. aut 3º sint duo corpora simul. si dicatur
gn̄aliter ex aere pone hēat aer decē ptes. ex
vna ignis gignat hic hēbit decē ptes quarū
quelibet pti aeris ex qua gignit equalis est. ꝛ
per ꝯn̄s totꝰ ignis aeri toti equatur: vbi ergo
nonē aeris ptes residue locabūtur si ignis lo
cū occupat. ex vno. n. pugillo terre deceȝ aq̄
gignunt. ex vno aq̄ deceȝ aeris. ex vno aeris
decē ignis. sic multiplicant ꝛ sup se ascēdunt

elemēta ꝛ crescūt vt docet galtherꝰ burley in
q̄ōnibꝰ phicorꝫ. vt aqua maris maior sit tota
terra decies. aer aq̄ decies. ignis aere decies.
Dicit qs nouē ptes aeris residue in aquā cō
uertant. ꝛ tūc ignis locū cōpletuȝ obtinebit.
hoc verꝫ est: sȝ tūc fiet sil' aq̄ diluuiū cuȝ ignis
incenº ex cōuersiōe aeris in aquā. lȝ nō tm̄ vt
extat ignis q̄titas. nouē. n. ptes aeris vnam
nō faciūt aque dare oportuit decē. pōt ꝛ 2º di
ci de hoc igne q̄ creabit in loco determiato:
seu gn̄abitur circa terrā nō circūdans: ꝛ ābu
labit hincinde purgās feces pctōꝫ. Sȝ vtrū
sperā ignis ascēdet purgās eam Scotus dicit
q̄ nō: q̄ nil ipuritatis hȝ cū sit in sua spa: ma-
xime actiuus: nec fumi sacrificiorꝫ ydolorum
aut feces pctōꝫ reliquorꝫ vsqȝ ad locuȝ illum
ascenderūt cū multū distet. vt patuit imedia
te ex augmēto elemētorꝫ adinuicē ꝛ cremen
to. Qđ dictū scoti corrobora. iij. biarijs. i. sex
auctoritatibꝰ. De altitudine nubiū aut vapo
rū loquētibus. Primus auctor de crepuscul'
dicit q̄ illa altitudo solū ē. li. miliaris ꝛ dua-
rū tertiarꝫ. Scđs plinius 2º nālium fm diuersa
phorꝫ testimonia. nubes. xloo. aut. xcoo. sta-
dijs asserit eleuari. tertiꝰ albumasar tm̄ vapo
res estimat eleuari p duo miliaria ꝛ decimaȝ
ꝛ tertiā miliarij. Quartꝰ tholomeus li. de di-
spositione spere cēsuit vltimā vaporꝫ eleuati
onē decē fore studiorꝫ. Quintꝰ marcianꝰ in li.
de nuptijs: cū agit de astrologia. dicit olipuȝ
montē altissimū ad quē nubes nō ascēdūt so
lum. x. stadijs eleuari. Sextꝰ fr̄ rogerius ba-
chonis in maiori cōpendio ad clemētē papā
quartū dicit: q̄ altitudo maxia mōtiū ē. viij.
miliariorꝫ. Ex quo pȝ q̄ sine cā fr̄ lādulphus
dicit ꝯ̄ mgr̄m suū scotū in p̄nti dist. q̄ ignis i
spera elemēti purgabit se. vñ pȝ vlteriꝰ q̄ per
iuxta pōnē hic ignis supra vapores stabit cū
aere eos vertēs in purꝫ aerē: sicut in foramini
bus ferri stat ignis: nō q̄ forami et ferri mām
vt quidē sunt suspicati. Et tm̄ de secūdo arti.
¶ Quātū ad. iij. arti. sunt. 3. diffi. ¶ Prima
quō stabūt hoīes circa xp̄m iudicē. fr̄ Franc.
de ma. hic narrat vnā opionē quā dicit se ne-
scire an vera sit nec ego. hec opio fm tres bi-
narios vel sex loci pōnes hoīes circa iudiceȝ
locat. scti erūt sursum expectātes xp̄m donec
cōpleat. Infideles iam iudicati deorsuȝ q iu-
dicabunt ꝛ regnabūt a dextris: qui ꝯdēnabū
tur a sinistris paruuli q solo merito xp̄i sunt
saluati añ. paruuli qui solo origiali perierūt
retro. ¶ Scđa diffi. quare sol'. xij. apl̄is tribui
tur ptās iudiciaria ꝛ solū sup tribus. xij. dicit
doc. deuo. p̄ntis dist. arti. i. q. i. q̄ per duode-

eciam apostolos oēs perfecti intelligūtur. ꝛ ꝑ duodecim tribus oēs iudicādi.lꝫ.n. septenario vniuersitas designet.tñ partes.vij. i se ducte vt quattuoꝛ ꝛ tria duodenarium numerū cōstituūt.ꝛ voluit magis dicere in duodenario q̄ʒ septenario triplici rōne. Pa qꝛ.xij.apl'is loquebaṫ.2° qꝛ duodenari⁹ ē numer⁹ excrescēs ꝛ crescētib⁹ in obseruatione ꝯsilioꝝ dabiṫ huiusmodi ptās.3a qꝛ i duos senarios imediate diuidiṫ qbus ꝯtēplatiuoꝝ ꝛ actiuoꝛuꝫ designaṫ ꝑfectio.¶ 3a diffi.Quātū ascēdet ille ignis. dicit beda sup lucam.ꝛ haymo sup apocal'.ꝙ tm̄ ascendet q̄tuꝫ ascēderūt aque diluuij.Et sic pꝫ ad.q.ꝙ vꝫ vl'e iudiciū in valle iosaphat in fine seculi sit futuꝝ. ¶ Ad primū arg.dm. ꝙ in morte qlibet iudicaṫ vt ꝑsona priuata: sed inq̄tū est ꝑs familie post est iudicandus publice.¶ Ad scōm dm ꝙ q̄ ad disceptionez nec ꝑfecti nec infidelis iudicabūtur:sic dicūt allegate auctes.sꝫ quo ad v̉bū.venite bñdicti ꝛc̄.iudicabūtur ꝑfecti vt digni regno quo ad verbū.Ite maleđ.ꝛc̄.iudicabuntur impij:vt digni carceribus. ꝛ sic concoꝛda scripturas. ¶ Ad tertiū dictū est soluēdo primū.solū.n. in illa aucte.nūc iudiciū est mundi: loquebatur de eiectione diaboli qui regnabat tirānice de mūdo per passionē suā.vñ ibi sequitur. Nūc pnceps mūdi hui⁹ eijcieṫ foras. Ex ista dist.sicut de p̄cedē.ꝛc.¶ Pa ꝯō.xp̄s p̄siden do iudex statueṫ scti assistendo sic veritas fatetur.Dicit ꝯō.ꝙ xp̄s iudicabit assistentibus ꝑfectis.ꝛ poniṫ a prin°.di.vsq̄ʒ ad illō.c.sunt āt quattuoꝛ oꝛdines.ꝛc.¶ Scōa ꝯō.in q̄ternario erunt locati in iudicio qui sunt vocati. Dicit ꝯō ꝙ erūt quattuoꝛ oꝛdines in iudicio Et ponitur ab illo.c. sunt aūt quattuoꝛ oꝛdines.ꝛc̄.vsq̄ʒ ad illō.c.Cū aūt in euangelio legatur.ꝛc.¶ Tertia ꝯō.angelus mitteṫ ad cōuocandū ignis accēdeṫ ad cōburenduꝫ.dicit ꝯō.ꝙ angeli mitteṫ ad cōuocādū ad iudicium:ꝛ ignis ad purgādū mundū.Et ponitur ab illo.c.cū aūt in euāgelio ꝛc.vsq̄ʒ ad fi.dis.

Solet etiā queri in qua foꝛma ꝛc. Hic s figtur.xlviij.dist.hui⁹ q̄rti que ita cōtinuaṫ ad p̄ceden. Nā postq̄ʒ in p̄cedēti dist.i.p̄positus est oꝛdo iudicij.ꝛ 2° subsecuti sunt act⁹ p̄mij.nūc 3° in hac pñti dis.describiṫ foꝛma iudicis pij.Et hꝫ diuidi i tres. In prima ponunṫ iudicis ꝯditōes.In 2a cicūstātiaꝝ appōnes.In 3a mūdi h⁹ innouatiōes.pa in p̄n°. scōa ibi.putāt qdā.ꝛc.3a ibi.cū aūt fuerit celū.ꝛc.hec ē diuisio pñtis distinctiōis: ¶ Truꝫ añ celici mot⁹ repudiū xp̄s antixp̄m eterna punitiōe in foꝛma hūana remuneret.Et aṙ ꝙ nō tripliciter.¶ Primo sic.xp̄s non hꝫ ptātez sup nos in humana nā ergo in foꝛma humana nō iudicabit.añs pꝫ. qꝛ ꝟm nām humanā xp̄s est frater noster: nō igiṫ dñs.ꝓbatur ꝯña:qꝛ iudicare nō ē nisi potestatē hñtis sup iudicatum ꝛ dñium. ¶ Secūdo aṙ sic.xp̄s ꝟm deus viuificat aīas. ergo in foꝛma hūana nō iudicabit.pꝫ ꝯña. qꝛ iudiciū magis ꝑtinet ad aīam q̄ʒ ad coꝛpus. añs pꝫ per aug.sup Joh.li.iij.toti⁹ vero opis sermone.xxiij. sup illud Joh.v.Fili⁹ quos vult viuificat suscitat coꝛꝑa nō pṙ sꝫ filius ꝟꝫ dispēsationē hūanitatis in qua ē minoꝛ pṙe. Et p⁹ subdit.ꝟm aūt ꝙ deus ē viuificat aīas. ¶ 3° aṙ sic.ꝙ motus nō cesset post finale iudiciuꝫ. mot⁹ est ꝓpria ꝑfectio coꝛpoꝝ celestiū. ergo post iudiciū nō cessabit.añs pꝫ:qꝛ al's nō mouerenṫ.pꝫ ꝯña.qꝛ vniuersuꝫ nō erit iperfecti⁹ post iudiciū q̄ʒ nunc.¶ In om primi Jo.xxxvi.cā tua q̄si ipij iudicata ē:iōq̄ʒ iudiciū cām q̄ʒ suscipias dī xp̄o.primū āt nō est veꝝ nisi ꝟꝫ nām humanā.ergo ꝛc.pro altero:qꝛ tūc non erit vicissitudo diei ꝛ noctis vt dicit mgṙ i lṙa ꝛ ꝓbat ꝑ illud zach.xiiij. Erit dies vna q̄ nō est dño nō dies neq̄ʒ nox. In ista qōe ad.ꝛc. ¶ Quo ad.i.arti.termini sunt antixp̄s.punitio.remuneratio.¶ Primus termin⁹ ē antixp̄s ab anti qđ est ꝯ ꝛ xp̄s:quasi ꝯ xp̄m. Non est.n.imaginandū illuꝫ sic vocari noie ꝓprio sed ex effectu hoc nomē sibi ꝯueniet. lꝫ āt de antixp̄o multi libroꝛs aut libellos ꝯfecerit p̄cipue:tñ de pñti tres occurrūt.p̄m⁹ radulphus q sup bibliā bñ postillauit lib.de antixp̄o satis copiosuꝫ cōposuit:q aliqñ bonauēture tributus ē:sꝫ stilus dissonat.scōs fṙ nicolaus lectoꝛ argētine oꝛdinis p̄dicatoꝝ de aduentu xp̄i ꝛ antixp̄i bñ scripsit.terti⁹ fṙ Hugo noui castri de antixp̄o libeꝝ gratuꝫ edidit qui icipit Nō sum ꝓpheta nec filius ꝓphete. Sequēdo tñ de pñte frēm Frā.de maro.ponāt tres quarios ꝯsiderationū.Cōsideratio prima ꝙ nascetur de tribu Dan.Sic.n.in ꝓphetia Jacob ꝓphetauit Geñ.xlix.Fiat dan coluber i via cerasces in semita moꝛdēs vngulas equi vt cadat ascēsoꝛ ei⁹ retro.Scōa consideratio ꝙ nasceṫ in babylone.Sed triplex ē babylon.Babylon magna in q̄ magn⁹ regūit nabuchodonosoꝛ magn⁹ in magna.Scōa est in egypto q̄ diciṫ baldach:Tertia est roma dicēte petro i prima epl'a.vltimo.c.Salutat vos ecclesia q̄ est in babylone ꝛ marcus filius meus.ꝛ extēdēdo romā ad ecclesiam totā credo ꝙ sic nasceṫ in babylone.Unde ꝛ Methodius martyr de vltimis tēpoꝛibus. Alio mō dicit nisi

dictio exponaꝛ. Sūt.n.tres citates qbꝰ xp̄us
maledic.vt hʒ matt.xi.c. Ue tibi corrozaym.
ve tibi bethsayda. Et.ī.ꝛ tu capharnaū nūqd
vsq; in celū exaltaberis vsq; i ifernū descēdes.
Ex his colligit methodiꝰ ꝙ antixp̄s nasceꝛ in
corrozaym nutrieꝛ in bethsaida ꝛ regnabit in
capharnaū. Jō aug.xx.ḋ ci.dei.dicē vʒ ꝙ erit
xp̄ianꝰ exponēs illḋ apl'i.ij.ad thessa.2°. Qui
tʒ nūc teneat dōec de medio fiat:tn̄ aduersus
oēm sectā ꝯsurget.vt dʒ ibidē. ¶ 3ᵃ ꝯsideraᵒ.
ꝙ lubricꝰ veniet ꝛ ifectꝰ turpitudie viciorꝝ:sed
eiꝰ suggestiōe pctā v̉tutes reputabūꝛ ꝛ fictio
ne scūs diceꝛ. q̄rta ꝯsideratio ꝙ dictionū mi-
nisterio ex moniali seu meretrice gn̄abiꝛ ꝑ in
cubū:sicut legimꝰ ꝑ goffredū mōnitēsem de
mellino. vʒ tn̄ meliꝰ frācisco ꝙ ex adulꝛio:iux̄
qḋ ꝛ Jo.dam̄.in q̄rto dicit ꝛ modo nāli. qnta
ꝯsideratio ꝙ erit verꝰ hō nō dyabolꝰ icarnatꝰ
ij.thessa.ij. donec reuelatꝰ fuerit hō pcti. Gre-
go.tn̄ dicit ꝙ eiꝰ corpꝰ itrabit sathanas nō ad
iformādū sed inhitādū ꝛ istigādū ad opa ma
la:ꝛ ille demon erit luciber:hic ē p̄mꝰ qnariꝰ.
pᵃ ꝯsideratio scḋi qnarij ē ꝙ erit rex potētissi
mus ꝛ monarcha auxiꝰ goth ꝛ magoth vl' vn
deci tribuū. Quis dicat aug. goth ꝛ magoth
certū nō designare ppl'm sed tectū ꝛ detectū.
scḋa ꝯsideratio ꝙ v̉a nō faciet miracula sʒ stu
pēda ꝑmittēte deo. Fr̄ alex.de hal'. i tractatu
de miraculis.ij.ij. dicit ꝙ faciet miracula sʒ ꝑ
malū finē. iō.ij.ad thessa.ij. dꝛ ꝙ veniet in si-
gnis ꝛ ꝓdigijs mēdacibꝰ. Tertia ꝯsideratio
est ꝙ multos hēbit discipulos p̄dicātes sectā
suā. q̄rta ꝯsideratio ꝙ faciet se p̄dicaꝛ eē deū.
qnta ꝯsideratio ꝙ ꝑsequeꝛ eccl'iā. ꝛ dicit gre.
ꝙ erūt inclᵐᵃ martyria:ꝛ talia nō fuerūt:nec
tāta ꝑsecutio tortoribꝰ faciētibꝰ miracula:sed
nō tortis. en scḋs qnariꝰ. pᵃ ꝯsideratio tertij
qnarij est ꝙ tribꝰ ānis cū dimidio regbit. iux-
ta qḋ in Apoca. scribiꝛ.xij.c. ꝑ tp̄s ꝛ tp̄a ꝛ di-
midiū tp̄is. scḋa ꝯsideratio ꝙ enoch ꝛ helias
insurgēt ꝯtra eū. De enoch eccl'i.xliiij. dicitur
Enoch placuit deo ꝛ trāslatꝰ ē in ꝑadisum vt
det gētibꝰ sapiam. De helya matth.xvij. He
lyas vēturꝰ est ꝛ restituet oīa tn̄ iterficiet eos:
ꝛ post duos dies resurgēt. Tertia ꝯsideratio
ꝙ etiā Jo. euāgelista veniet pugnaturꝰ ꝯ eū.
vt dicit Frāc. q2 translatꝰ dꝛ vt sic de q̄libet le
ge pugnet vnꝰ ꝯtra eū. enoch nē helyas moy
ſ. Joh. gr̄e. Sic.n. apocal'.x. dictū est.c. Iterū
oꝫ te ꝓphetare gētibꝰ multis. Quarta ꝯside
ratio ꝙ q̄si toto mūdo sibi subiugato ip̄e cuꝫ
suo exercitu ad montē veniet oliueti vt ꝓpria
virtute in celū scandat:ꝛ xp̄s descēdet eū visi
biliter interficiēs ante extremū iudiciū. vnde

Ezech.xxxviij. dicitur.c. pluā sup eū ꝛ exer-
citū eiꝰ ignē ꝛ sulphur. ꝛ tūc totꝰ mundus cō-
uerteꝛ ad fidē xp̄i. Quita ꝯsideratio ꝙ nō sta
tim post eius obituꝫ erit dies iudicij sed post
multos annos relaxabiꝛ mūdus ad peccādū
ꝛ ipsis ignorātibꝰ veniet xp̄s. Idē fr̄ Nico. de
lyra sup Daniel'.xij.c. En tertiꝰ qnariꝰ. ¶ Se-
cūdus terminꝰ ē punitio. vn̄ vltra dicta de pu
nitiōe. dist.xlvi. huiꝰ q̄rti. termio.iij. Notādū
s̄m scotū in eadē dist.q.iiij. arti.i. ꝙ punitio ē
ꝑceptibilis carētia boni ꝯuenictis in nā itel-
lectuali vel ꝑceptibilis pn̄ᵃ mali discōuenien
tis in eadē. Et nō cōputādo descēdēdo ad di
uinū iudiciū locationē diffinitiuā in igne in-
spiritibꝰ:aut sepatis aiabꝰ:aut detētionē itel-
lectꝰ:que pene nō sunt,ni:q2 nolite:repiemus
vnū senariū ex tribꝰ binarijs quorꝝ vnꝰ in p̄ua
tiuis cōsistit:sed duo in positiuis. oē.n. bonuꝫ
aut honestū est:aut cōmodū. vtile.n. ꝛ si facit
quo ad nomē ternariū in re:tn̄ idē est aut ho
nesto:aut cōmodo vt sit in ternario binarius
qnimo oē honestū cōmodū:ꝛ si forsan nō cō-
qd honestiꝰ caritate que est tn̄ magnū cōmo-
dū attn̄ q2 dato ꝙ caritas nō eēt cōmoda ad
huc eēt honesta i gn̄e collocaꝛ honesti. ꝛ bti-
tudo dato ꝑ ipossibile ꝙ non eēt honesta ad
huc q2 foret cōmoda bonuꝫ cōmodi dʒ. Qui
ergo his duobꝰ bonis priuaꝛ ꝑceptibil'r recte
puniri dʒ. sic fit in dānatis ꝯtra caritatē. ꝛ ita
cōtra bonū honestū est obstinatio ꝯ btitudi-
nē:ꝛ ita ꝯtra maximū cōmodū est p̄uatio bti-
tudinis ꝑpetua:ꝛ vocaꝛ pena dāni seu dānū.
Ecce primꝰ binarius senarij. duo reliq binarij
sunt quatuor tristitie: due sequunꝛ has duas
priuatiōes ꝛ faciūt scḋm binariū. tristaꝛ prio
dānatꝰ:de pctō nō:q2 deū offendit:sʒ q2 tātis
bonis se priuauit:ꝛ hec tristitia noīaꝛ pena v̉
mis ex remorsu vt dictū ē. tristitia q̄ priuatio
nē seq̄ꝛ felicitaꝫ pena absortiua appellaꝛ que
dānatū ex toto sorbet dū attēdit se irremedia
bil'r maxio priuatuꝫ cōmodo. vel dicaꝛ pena
dāni sʒ trāsitiue sicut carētia btitudinis diciꝛ
pena dāni sʒ itrāsitiue:q2 ē ip̄m dānū. en scḋs
binariꝰ tristitia. 3° que detētionē seq̄ꝛ in ipso
igne diffinitiue pena incarceratiōis noīaꝛ:vt
sit incarceratio ipsa detētio:ꝛ ē pena:q2 noli-
ta. q̄rto tristitia que itellectuꝫ in igne detinet
ne alia cogitet vt vult trāsitiue pēa execatio-
nis dꝛ. ꝛ est tertiꝰ binarius. ¶ Tertiꝰ terminꝰ
est remuneratio. vn̄ notādū ꝙ ista tria diffe-
rūt. datio. donatio. munus. limitādo datiōeꝫ
ad liberū sed nō ampliādo ad liberale ad qḋ
donatio se extēdit. Qui eniꝫ dat vt sic:dat vt
accipiat aut redimat:ideo dato ꝙ talis datio

extet libera nō tñ est liberał.donatio aūt ē si-
ne spe retributōis.vñ phs in.vi.thopico.dič
ꝙ donatio est datio irredibił.⁊ pʒ iā equocaꝰ
datiōis.Jn hac.n.descriptōe accipiť datio ꝓ
q̄dā cōi ⁊ dōatōi ⁊ datiōi.ꝓpe sūptis.remune
ratio āt fit.ꝑ meritis.vñ qdā metrice dič.dat
meritū munꝰ sʒ ꝯfert gr̄a donū Et est notādū
vt iqt doc.deuo.pn̄tis dist.ar.ij.q.i.ꝙ aliqd ē
remūerabile tripl̄r.pm qđ ē aptū natū mere-
ri.⁊ h̄ ē liberꝝ arbitriū:ſm ꝙ ipi merēti cōiun
ctū ē vt corpꝰ hūanū.tertiū ꝙ est ad ipʒ ordia
tū sicut ad obsequiū.sic aliqñ hō in se premia
tur aliqñ in corꝑe.ꝓprio.aliqñ in eis q̄ sūt sibi
vtilia.⁊ sič dictū ē de remuneratiōe respectu
boni:ita itelligenduʒ est de remuneratiōe re-
spectu mali extēdēdo nomē remunerationis
¶ Quātū ad 2m arti.sūt tres ꝯclones.Pria
est de forma in q̄ xp̄s iudicabit.2a si hora iudi
cij sit alicui nota.3a de cessatiōe motꝰ corpoꝝ
celestiū.¶ Pria ꝯclo est hec.⁊ si ꝑncipał̄r iu
dicare ꝯpetat xp̄o vt deꝰ:tñ cōmissarie vt hō
iudicabit.¶ Pria ps ꝓbať.ꝑncipal̄r eniʒ iu-
dicare ē nulloꝰ depēdē.nec ſm itelm dictādo
sniaʒ:nec ſm volūtatē volēdo executioni de-
mādare.nec posse ipediri.h̄ tria solū cōpetūt
xp̄o ſm ꝙ deꝰ est.aia eni xp̄i in se nō est inde-
pēdens:nec ēt oipotēs iudicabit tñ ꝯmissiōe
singulari i hūana nā ⁊ excellentissima: qꝛ aia
xp̄i cōmissarie iudicās vnita ē deitati.vel xp̄s
ſm aiaʒ q eadē ē ꝑsona in nāis.his duabꝰ di-
na ⁊ hūana.qđ repire nō pōt incōmissaꝰ pure
creato.Et siqs iqt scotꝰ āplꝰ tribuat ptātē aie
xp̄i blasphemꝰ ē:attribuēdo creaťe qđ ē crea-
toris ꝓpriū.Ex q̄ iferť defectꝰ tho.in pn̄ti di.
q.i.vtrū xp̄s in foꝛa hois sit iudicaturꝰ:nō q̄-
rit tho.vtrū habēs formā hois sit iudicaturꝰ:
qꝛ ibi in dubiū nō vtiť multū eni differt q̄rere
vtrū in forma hois an ſm formā hois ⁊ vt sit
dubiū cape oʒ scd̄oꝰ.ex ꝓcessu rōnuʒ tho.tuʒ
pꝰ:qꝛ rōe nāe hūane hʒ xp̄s in nos dn̄iuʒ iure
redēptiōis.ad Ro.xiiij.Jn hoc eni xp̄s mor
tuꝰ ē ⁊ resurrexit vt ⁊ viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ dn̄eť.
tūs2o:qꝛ nō admittēmur ad cōregnāduʒ xp̄o
nisi redēpti a xp̄o.⁊ si eni ius in regno habui
mꝰ añ ade casū tñ tūc suspensū:nec cōpetebat
actio nisi redēptis a xp̄o:iō aucte libri Actu.
x.c.dñ dř de xp̄o.ipe est cōstitutꝰ a deo:iudex
viuoꝝ ⁊ mortuorū.tū tertio:qꝛ ex q̄ redēptio
ne nāe hūane tota nā ē meliorata.paulo col
locē.i.dicēte.c.pacificans ꝑ sanguinē crucis
eiꝰ siue q̄ i celis siue q̄ i terris sūt recte suꝑ oēʒ
creaturā dn̄iuʒ.ꝓmeruit:⁊ ptātē iudiciariā vt
de diceret Mat.vlti.Data ē mihi ois ptās i
celo ⁊ in t̄ra.Et addit ibi tho.q.iij.ꝙ xp̄s ſm

deitatē nō oibꝰ i iudicio apparebit:qꝛ sine gau-
dio nō posset apparē qđ ipij nō hēbūt.ꝓbat:
qꝛ sicut ipʒ eē nil hʒ de nō esse:sic delectabili-
tas nil hʒ nō delectabilitať.deꝰ āt ē delectabi
litas purissima.sicut bonitas:sicut eēna.ipoe
gꝰ est ꝙ apphēsa nō delectet.vñ Joh.xvij.dř
hec est vita eťna vt cognoscāt te deū.vita eter
na siñ gaudio eē negt.breuiter:si itelligat aliā
ptātē in xp̄o ſm hūanā nām q̄ʒ sit illa q̄ dicta
est.⁊ ꝯo est falsa.⁊ rōnes nō cogūt.qđ eni fue-
rit redēptor vt hō qd nisi cām dicit meritoriā
apud quē nisi apud deū q redēptor ē ꝑncipa
lis vt sic deo vt redēptori principali duplici
sumꝰ iure obnoxij ⁊ creationis ⁊ redēptionis
nec in celū vt cā ꝑncipał itroducit:sʒ solū me
ritoria.sic igř in foꝛa hūana iudicabit:sed nō
ſm formā hūanaʒ loq̄ndo de aucte ꝑncipali.
Et si dicať si i foꝛa hūana indicat: aut gl̄iosa
vł nō.si gl̄iosa tūc oculo nō gl̄ioso corꝑali vi-
deri poterit.dānati eni eū videbūt.iuxta illđ
Jo.xix.videbūt i quē cōpūxerāt.⁊ textꝰ nř hʒ
i quē trāsfixerūt.⁊ tūc ēt delectatiōeʒ ipij acci
perēt i aspectu tā formose forme qđ extat fal-
suʒ tūc eniʒ dolore iplebunť nō gaudio.si di-
cať iudicabit in foꝛa nō gloriosa nō stabit ista
rn̄sio.Luce eni.xxi.dř veniet cū ptāte magna
⁊ maiestate.Et dicēdū ꝙ in gl̄iosa.ex quo eñ
gl̄iaʒ assūpsit gloriā nō dimisit.sʒ qbꝰ appare
bit gloriosus iustis.ipij aūt vel nō videbūt eū
⁊ sic vt ceci palpitātes erūt:aut dicamꝰ ꝙ ipij
videbunt etiā corpus gloriosuʒ nec tñ ide le-
tabunť.possibile est eniʒ delectationē a visio-
ne talis corꝑis separi.¶ Et si dicať ꝯ.ex illo
ysa.xxvi.tollať ipius ne videat gloriā dei.di-
cēduʒ ex scoto tripl̄r.po ꝙ ista vba sūt ꝓphe.
Cōtra ipiū deo rn̄dente ꝓ ipio.⁊ iō nō cōclu
dūt qn videāt.alioꝰ seu scd̄o ꝙ sint vba dei i-
terrogatiue dicta:⁊ ita nō seqť absolute ꝙ nō
videāt.ex itererogato eni absolute negatiua
nō seqť eniʒ nō est hic guilh.si q̄rat qs iterro-
gās.igiť gulhelmꝰ nō est h.vñ ⁊ seqtur vbuʒ
dei videant:⁊ cōfundanť zelātes populi.qđ i
telligiť ēt de visione eterna ex dei misericor-
dia q̄ confusi sūt iuidi zelātes inique diuinaʒ
misericordiā.Tertioꝰ ꝙ ipij etiā in iudicio vi
deāt glorificatū corpus christi:sed tollunť ne
videāt ad honorē qn potiꝰ videāt ad cōfusio
nē visio eadē illa erit illis magis testabilis ⁊
terribilis q̄ʒ delectabił.triū haꝝ solutionū q̄lʒ
bet sufficit.mēs tñ lr̄e Joh.inqt.magis est de
visione in forma deitatis q̄ʒ humanitatis.Ex
his pʒ ꝯ scd̄m dictū tho.possibile eē pō abso-
luta deo suiipsiꝰ alicui exhibē visionē cū nul
lo tñ gaudio.pʒ:ex quo visio prior.gaudium

⁊ sūt absoluta ābo:poterit deꝰ carē priꝰ poste
riori incāto.nec rō in oᵐ cogit.dato eni ꝙ de
us delectabilis semꝑ in se nō oꝫ ꝙ in isto sem
per delectatióez causet.Equidē si paries a pe
tro sit visibilis que necessitas vt petrꝰ ip̄m vi
deat nulla fūditus.Et ad id qđ addit̃.hec ē vi
ta eterna vt cognoscāt te deū:textꝰ concedit̃.
sed nō seq̃tur ergo btitudo.vita qppe eterna
pōt accipi:aut aptitudine:aut actu.Uisio qp
pe dei si ꝯcederet̃ dānatis esset vita eterna nō
actu sed aptitudīe:qa ex se semꝑ manē posset
nō tñ eēt btitudo:qa btitudo semꝑ manētiaꝫ
dicit.Dꝫ igit̃ argui a textu siue glosa:qa si li
citū est thome v̄bū pro v̄bo ponē.⁊ scoto id
negare.¶ Scđa ꝯclo.sic beate trinitati ⁊ hu
manitati assūpte vel hmōi q est deus certa ē
hora iudicij vt alijs nō oporteat.¶ Prima
ꝑs pꝫ ex v̄bo beati Isido.in lib.de sūmo bo
no.vbi dicit ꝙ sola trinitas nota est sibi ⁊ hu
iusmōi assūpto.⁊ oꝫ ꝙ hoc dicat̃ per excellē
tiā alias eēt falsū.ſꝫ maius est cognoscē in il
la excellētia trinitatē q̄ꝫ dié iudicij.Si ergo
primū ⁊ scđꝫ.inuit eni ꝙ que cognouit deꝰ co
gnouit hō assūptꝰ.vt.s.sicut deus oīa cogno
uit.Sic hō ille q ē deꝰ.si ergo cognitio nobi
lissima oium sibi ꝯcedit̃ nō dꝫ ei negari illa:q
oīa nouit.Et si dicat̃ primo.qꝛ Marci.xiij.dr̄
de die aūt illa ⁊ hora nemo scit:neqꝫ angeli q
sūt in celo neqꝫ filiꝰ.tñ scđo Joh.v.dicit xp̄s.
oīa q̄cunqꝫ audiui a p̄re meo nota feci vob.⁊
tñ hoc ap̄lis nō manifestauit.tuꝫ tertio.Joh.
xvi.dicit xp̄s de spūsctō.Cū venerit ille doce
bit vos oēm v̄itatē.Ad pᵐ soluit glo.ꝙ ītelli
git̃ de filio adoptiuo:sed nō nāli.nec ingt bo
nauētura excludūt̃ oēs angeli ſꝫ iferioris or
dinis:vl' 3º ꝙ angeli dicūt̃ nō nosse:qꝛ nō oñ
dūt alijs sicut fouea ceco.Ex quo pꝫ scđa ꝑs
ꝯclonis.ꝙ scꝫ nō ē nece q̄ꝫcūqꝫ angelū horaꝫ
illá cognoscē:ēt stāte btitudīe:qꝛ nō ē de eēn
tia btitudis.pt tñ eē vt aliq cognoscāt.¶ Ad
scđm ⁊ 3ᵐ dicēđ ꝙ xp̄s ⁊ spūsctūs nota fece
rūt ap̄lis q̄ erāt necessaria ad salutē.đ q̄ꝝ nūe
ro nō est cognitio huiꝰ.¶ 3ª ꝯclo.Motꝰ ce
loꝝ repudiū aut iugis ꝑpetuitas ñ satis apte
rōe ꝯcludit̃.pꝫ pº de rōnibꝰ p̄hoꝝ q̄ sūt ꝑnci
palit̃ tres.pª p̄hi.xij.methaᶜᶜ.ipossibile ē no
bilissimū ens carē ꝓprio fine.intl̄nᶜ aūt pro fi
ne hūt motū celi:igr̄ nūq̄ꝫ cessabit.2ª sempit̃
ni ad sempiternū ē sempiterna hitudo.intl̄nᶜ
⁊ orbes sūt sempiterni.gº motꝰ q est coꝝ hitu
do extat sempiternꝰ.Terª rō.qcqd ē in celis
est necessariū ergo motꝰ celi ē necessariꝰ:qꝛ ē
in celis.aūs pꝫ:qꝛ aut ē necessariū qđ ē i celo
⁊ hr̄ ꝓpositū:aut i paucioribꝰ ⁊ hoc nō:qꝛ eēt
tūc a casu:aut tertio vt in plibus:⁊ hoc nō:qꝛ
eēt ipfectōis vt pꝫ i nālibꝰ.¶ Ad pᵐ dᵐ ꝙ ñ
intelligit̃ ꝙ de se sit finis ītelligētiaꝝ motꝰ ce
li cū finis sꝑ sit nobilior entibꝰ ad finē.sed vo
luit dicē p̄hs ꝙ ītelligētie sūt ita ꝑfecte ꝙ ēt
ꝑfectionē suā īfluūt in iferiora motu celi me
diāte.sed in fine secl̄i deo disponēte cessabit.
¶ Ad 2ᵐ dicēdū ꝙ sempiterni ad sempiter
nū pōt eē btitudo ꝯtigēs qñ vnū coꝝ ꝯtingē
ter agit.sic est de deo:aut pª ītelligētia ad ex̄.
¶ Ad ītiū celū mouet̃ nec̄io nō absolute.sed
q̄ꝫtū deꝰ voluerit a q̄ ē pª in rebꝰ ꝯtingētia.pꝫ
scđo ꝙ rōnes theologoꝝ nō ꝯcludūt de neces
sitate simpl̄r cessationē motꝰ celi.sūt aūt tres
ꝑncipales:⁊ sumūt̃ ex f̄re rich.de media villa
p̄sētis dist.arti.ij.q.ij.⁊ tho.dist.eadeꝫ arti.ij.
q.ij.i pedibꝰ suaꝝ qō.ꝓ ꝑte quā tenēt.Et 3º ab
hērico de gādauo q̊li.iiij.q.xij.Pª rō ē sum
pta ex auc̄te ysa.lx.Nō erit ibi āpliꝰ sol ad lu
cendū ꝑ dié.sed ista auc̄tas sicut rn̄det in lr̄a
mgr̄ ñ cogit.⁊ adducit ad hoc Jero.suꝑ ysa.
li.xv.nō eni negat solē ⁊ lunā tūc lucē ſꝫ vult
ꝙ nō ꝑstabūt lucē his q erūt in eterna btitu
dine.qꝛ ip̄e dñs erit lumē suis i ꝑpetuū:sic dr̄
apoc.xxi.Ciuitas illa nō eget sole.scđa rō sū
pta ē ex illo Apoc.x.Jurauit āgelꝰ ⁊c.⁊ post
tp̄s āpliꝰ nō erit.Dꝫ igt scotꝰ exponi pt ꝙ am
pliꝰ nō erit tp̄s vt ipleat̃ ꝓp̄hia.3ª rō.motꝰ ce
loꝝ est ꝑꝑ gn̄ationē ⁊ corruptionē.ij.de gn̄a
tiōe.nec̄ia ē latio sol' in obliq̊ circulo vt sit cō
tiª gn̄atio ⁊ corruptio istoꝝ iferiorū:sed tūc ñ
erit gn̄atio ⁊ corruº.igr̄ ⁊c.dicēt p̄hs assūptū
eē falsū.corrupᵉᵐ ⁊ gn̄ationē eē finē motꝰ ce
li:qꝛ nobilior ē motꝰ celi gn̄atiōe ⁊ corruptōe
⁊ ideo tertio dicit scotꝰ hincinde ē posteritas
⁊ nulla simpl̄r necessitas.¶ Quantuꝫ ad ter
tiū articulū sūt tres difficul.¶ Prima diffi
cul.quō pōt iustus iudex pro subito.q.aut nō
diu durāte pctō ꝑpetuo ꝯdemnare.dicit tho.
xxvi.distin.huius quarti.ar.pº.q.iij.ꝑncipali
qꝛ si vixisset ꝑpetuo peccasset ꝑpetuo.Et da
to ꝙ peccet cū intētōe corrigēdi se tñ ꝑpetui
tati pcti se exponit.Alio mō ibidē rn̄det tho.
⁊.i.ij.q.lxxxvij.arti.iij.in solōne ꝑmi argumē
ti.Et vr̄ eē augu.xij.de ciui.dei.c.xi.vbi vr̄ di
cere ꝙ nō reqrit iustiª penā infligi ꝑpetuā vt
corrn̄deat sufficiēter culpe.sed iō est ꝑpetua
qꝛ ꝑsona est ꝑpetua:⁊ ꝑpetuo manēs i culpa
pꝫ eni ſꝫ leges aliq̄s penas eē qbꝰ ex toto ex
terminant̃ hoies de isto seculo nō tñ sꝑ durāt
pene:qa nō sꝑ durāt hoies cū̄ i alio secl̄o nō
dꝫ eē mirū.ex quo vicia ⁊ ꝑsone sꝑ durāt si pe
ne semꝑ sequūt̃.¶ Scđa diffi.vñ ē ꝙ dñs lo
cū iudicij ꝓp̄hetis reuelauit:vt pꝫ Joe.iij.sed

nõ dicit diez ſiue horã. dicit doct. de ſuo. p̃ntis
di. ar. i. q. iiij. q2 nõ erat eis vtile reuelare: nec
vtile nob̃ noſſe: ſed p̲utile ignorare. tuz p° p̲p̲
nr̃az vtilitatẽ. tũ ſcd̃o p̲p̲ hoc qd̃ dr̃ Jaco. ij.
ſic loq̃mi: ⁊ ſic facite ſicut p̲ legẽ libtatis inci
piẽtes iudicari. Et id̃ dico 3° ꝙ manifeſtauit
locũ ſed nõ tp̃s: q2 certitudo loci ñ ita ipedit
a timore: ſicut certitudo tp̲is. ¶ Tertia diffi.
Ceſſante poſt iudiciũ motu celi vbi ſtabit ſol
⁊ luna. dicit fr̃ Frãc. di. xlvij. hui° q̃rti. q. i. ꝙ ſol
in oriẽte luna ſp̲ plena ⁊ clara v̓ſus ſolẽ in oc
cidente tñ obſcura vt credit in p̲te oppoſita.
Et ſic p3 ad. q. ꝙ licz añ celici motus. i. repu-
diũ ceſſatiões xp̃s antixp̃m. i. reprobos quoꝝ
eſt p̃nceps eterna punitione in forma hũana
remunerabit. i. puniet. Tunc ad arg^a. ¶ Ad
primũ d^m. ꝙ licet xp̃s ſit fr̃ nr̃ nõ ipedit quin
poſſit hr̃e cõmiſſionẽ excellẽtiſſimã vt dictuz
eſt. ¶ Ad ſcd̃m illud augu. eſt dictũ p̲ appro
priationẽ: ſicut mgr̃ exponit in lr̃a. ¶ Ad 3^m
dicẽdũ. ꝙ l3 mot° q2 dicit poſitionẽ ſit p̲fecti-
or priuatione ei oppoſita: tñ q2 priuatio mo-
tus i p̲poſito nõt vniformitatẽ rõe vniformi-
tatis nobili° ẽ celũ nõ moueri q̃3 moueri. Ex
iſta di. ſic de p̃ced. d. ⁊c. ¶ P^a p°. hõ glo-
ſus patebit xp̃s: ⁊ vt moroſus iudex ſedebit.
dicit cõcl̃o. ꝙ chriſt° iudicabit in for̃a hois. ⁊
ponit a p̃nci° diſt. vſq3 ad illud. c. putãt qdaz
⁊c. ¶ Scd̃a ꝯcl̃o. Eſt deſcẽſur° rex ad iudiciũ
⁊ magna factur° vox eſt oĩuz. dicit ꝯcl̃o. ꝙ dũ
xp̃s veniet ad iudiciũ fient mirabilia in celo
⁊ i terra. Et põit ab illo. c. putãt qdã. ⁊c. vſq3
ad illd̃. c. Cũ ãt fuerit ⁊c. ¶ 3ª ꝯcl̃o. Melio-
rabunt tũc celeſtia cũ locabunt boni in gl̃ia.
Dicit cõcl̃o. ꝙ in fine iudicij celi mutabũtur
in melius. Et ponitur ab illo. c. cum autẽ fue
rit. vſq3 finem diſtinctionis.

p Oſt reſurrectionẽ vo ⁊c. ¶ Hic ſig̃t.
xlix. diſt. hui° q̃rti q̃ ita h3 cõtinuari ad
p̃cedẽtes. Nã poſtq̃3 actũ ẽ prio de ip̃a hoiuz
rrõne ⁊ hoc. xliiij. di. Et ſcd̃o de aiaꝝ añ rrõnẽ
p̲ſtatione. Et hoc di. xlv. Nũc 3° in p̃nti diſti.
agit de iudicatoꝝ remuneratiõe. Et h3 diuidi
in tres. Jn pria de remuneratiõe agit bonoꝝ.
Jn ſcd̃a iũgit de retributiõe maloꝝ. Jn tertia
ſcrutat de cõp̲atione amboruz. pria in princi°
ſiue in p̃nti diſt. ſcd̃a ibi. in p̃n° ſequẽtis vz. l.
di. hic orit qd̃ ⁊c. 3^a in eadẽ diſt. in illo. c. p̃te-
rea q̃ñ ſolet ⁊c. Rurſus p^a p̲ticula q̃ eſt p̃ñs
diſt. in q̃ mgr̃ de remuneratiõe agit btõrũ: in
tres p̲tes diuidit. Jn pria btitudinẽ agit ſpiri
tus. Jn 2ª gloriã corp̲is oñdit penit°. Jn ter-
tia oſtẽdit ꝙ corp° ſit ſp̃ñale celit°. p^a i p̃nci°
ſcd̃a ibi. poſt hec q̃ri ſolet. tertia ibi. p̲inde cũ
hoc corpus ⁊c. Hec eſt diuiſio p̃ntis ⁊c.

a N dos beatitudis opatio vere dicat ⁊
meritorũ p̃miuz. Et arguit ꝙ ñ tripl̃r.
¶ Prio ſic. Dos beatitudis ſeu btitu
do oĩa bona icludit. ergo nõ eſt operatio. p3
ꝯña. q2 opatio eſt vna ſola q̃litas. loquor de
ea vt eſt in creaturis nõ oĩa bona includens.
añs p3 p̲ boe. iij. de ꝯſol. btitudinẽ diffiniẽtẽ.
Beatitudo inq̃t eſt ſtatus oĩum bonorũ ag-
gregatiõe p̲fectus. Et aug. xiij. de trini. c. lvi.
poſt alias diffinitiones reprobatas iſtã iſert:
btũs igit nõ eſt niſi etiã qui h3 oĩa que vult: ⁊
nihil male vult. ¶ Scd̃o arguit ſic. Dos bea
titudis ſeu beatitudo eſt ꝯiunctio. ergo nõ eſt
operatio p3 ꝯña. q2 opatio eſt qd abſolutũ. ſ3
cõiunctio eſt reſpect°. añs p3. q2 al̃s ſi nõ eſſet
cõiunctio ſed opatio: poſſet per ſe q̲s eſſe bea
tus ſine obiecto beatifico: q2 ex quo opatio ẽ
prior ⁊ qd abſolutũ ipſa cõiunctiõe nõ impli
cat ipſaz eſſe dato ꝙ nõ ſit cõiunctio. ¶ Ter-
tio arguit ſic. dos ſeu btitudo eſt p̲fectio no-
biliſſima. ergo eſt habit° nõ operatio. p3 ꝯña
q2 habitus eſt p̲fectior opatione: q2 diuturni
or ⁊ cã opationis. añs p3 ex qd nomis. ſic eni
loquunt loquẽtes de beatitudie. ¶ Jn oppo
ſitũ: tũ prio auc̃te ph̃i in prio ethicoꝝ diffiniẽ
tis felicitatez. Felicitas. eſt inq̃t opatio optĩa
qd̃ in decimo ſpecificat. tum ſcd̃o 2° celi ⁊ mũ
di. omnis ſubſtãtia cuius eſt opatio eſt p̲pter
opationẽ ſuã. tuz tertio auctoritate aug. prio
de doctrina chriſtiana. ſũma merces eſt vt ip
ſo p̲fruamur deo. ſ. ſũma aũt merces eſt beati
tudo ſ̃m ipſuz: ⁊ frui eſt opatio. Jn iſta q̃õne
ad alias pariformiter ⁊c. ¶ Quo ad primuz
articulũ termi ſunt dos. beatitudo. premiuz.
¶ Primus termin° eſt dos. Vñ notãdũ pri
mo ꝙ hec tria differũt in p̲poſito. dos. dona
tio. parafernũ. dos eniz dicit qd̃ dat ſponſus
ſponſe dũ nubit: ſic cũ chriſt° nobis nubit dat
nobis caritatẽ: ideo dos eſt caritas. donatio
eſt qd̃ dat marit° vxori mr̃imonio cõſũmato:
ſic gloria eterna dos eſt: tunc eni erit cõſum°
nuptiarũ inter nos ⁊ chriſtũ. p̲afernuz eſt qd̃
dat vxori ab amicis poſt nuptias. in celis p̲a
ferna^a ſũt gaudia btõꝝ adinuicẽ. Et dr̃ p̲afer
nuz a para qd̃ eſt iuxta ⁊ fernos dos q̃ſi iuxta
dotem. Rurſus ſcd̃o notãdũ eſt ꝙ dos capit
tripl̃r. prio dr̃ dos id qd̃ dat ſpõſo a pr̃e ſpon
ſe: ⁊ illius h3 p̲prietatẽ ⁊ dñiuz: ſed maritus
h3 vſum ad ſubleuanda mr̃imonij honera. ⁊
ſic pr̃ deus licz ornat nos ⁊ dotat vt filias vt
ſponſe ſimus chriſto: ⁊ tũc dicit dos quaſi do
tem. ſic fiebat antiquitus. ſponſi pater aliq̃d
dabat ſponſe ⁊ dicebatur donatio: ⁊ ne ſpon

sa videretur emptiꝰ aliqd a sponso redonaba tur. ꝛ istud dos vocabaẗ. vñ cath. vxoꝛẽ fuge ne ducas sub noie dotis. sic xp̄s arrat nos vt sponsas ꝛ deus pr̄ pro nobis quas suas repu tat filias oia filio subieĉ. Scđo dr̄ dos qđ do nat a spõso sponse: sicut pȝ geñ. xxxiiij. vbi ait Jacob sichẽ ꝛ filijs eiꝰ augere dotẽ ꝛ munera postulate. Et his duobꝰ modis nõ oȝ dotẽ eẽ subiectiue in dotato qđ pȝ de hereditatibꝰ pe cuniarijs. 3º dr̄ dos theoᶜᶜ ſm qđ ex terrenis theologi in diuina scãderũt: ꝛ ẽ hoc mõ dos vt dicit tho. pñtis dist. iiij. p̄ncipali. q. i. ꝑpetu us oꝛnatus aie ꝛ coꝛpis vite sufficiẽs i eterna btitudine iugiter ꝑseuerãs. tho. diĉ tria. Pm qđ est oꝛnatꝰ aie ꝛ coꝛpis. Ex q̃ innuit vt vr̄ ꝙ dotes debẽt eẽ subiectiue in dotato qđ negt̃ scotus. liij. q. dist. pñtis que ẽ de ipassibilitate si aũt intelligat ꝙ ẽt exterioꝛa que nõ sunt in aliquo oꝛnãt eũ tũc difficultatẽ nõ hȝ. scđȝ vi te sufficiẽs. ex quo pȝ cõꝑatio eternoꝝ bono rũ istis tꝑalibus. 3m dicit in eterna btitudine iugiter ꝑseuerãs. Ex quo pȝ ſȝ eũ ꝙ dos ꝛ bti tudo nõ sunt idẽ: qꝛ dos ẽ in eterna btitudie: ꝛ nihil ꝓpꝛie ẽ in seip̄o. ꝛ hoc ꝓbat ip̄e. iiij. p̄n cipali. q. ij. ſȝ altiꝰ ꝯsideranti pȝ ꝙ in ꝓposito se hñt sicut al' ꝛ hõ. ois. n. btitudo est dos. nõ ois dos est btitudo. viº. n. q̃ est btitudo ſȝ eũ est dos. ꝛ fruitio q̃ ẽ v̉a btitudo ſȝ doc. deuo. ꝛ subtilẽ est dos: ꝛ tũc dos iformat subiectiue sic̃ de dote loqtur boe. li. i. de ꝯsol'. breuit̃. oẽs dotes eiꝰ includã pr̄i similis ẽ: ꝛ oui. i li. de re meº amoris. q̃ꝑ potes i peiꝰ dotes deflecte pu elle. ¶ Scđs terminꝰ ẽ btitudo. de isto terio dictũ est multũ li. ij. di. iiij. terio pº. ꝛ quõ ten tio ꝑtinet ad btitudinẽ: capiẽdo btitudinem pro aggregatione oium bonoꝝ vt loqt̃ boe. ꝛ sic accipit fr̃ robertus holcot in q̃rto sniaꝝ. intẽtio ꝛ extẽtio ista soluũt multa dictũ est ẽt de illa aucte Joh. xvij. hec ẽ vita eterna ꝙ vi ta eterna ẽ btitudo qđ ꝛ ꝯcedere vr̄ scotus in pñti di. q. vi. q̃ est de securitate. arti. i. i solutõe scđi dubij p̄ncipalis. cuiꝰ tñ opm velle vr̄ dist. p̄cedẽti. q. i. rñdẽdo eidẽ aucti ſȝ nois equo catio totũ soluit. De pñti ãt notãda ẽ triplex btitudinis diffiº seu descriptio quã põit aure liꝰ aug. i li. de vita btã ad theodoꝝ quẽ dispu tãdo cũ mr̃e ꝛ qbusdã alijs cõposuit. pª ẽ. btã vita ẽ velle facẽ q̃cũqȝ d̉s vult ip̄m facẽ. scđa ẽ btã vita est bñ viuere. 3ª ẽ btã vita est imũdũ sp̄m nõ hẽre. Ex his tribꝰ descriptionibꝰ lib. i. di. i. q. v. ꝯcludit fr̃ Jo. de rodinthon btitudi nẽ ꝯsistere in dilectione aut fruitiõe nõ in co gnitõe. vñ ꝛ mgr̃ sniaꝝ hoc innuẽs dicit: fecit deꝰ rõalẽ creaturã q̃ summũ bonũ itelligeret

intelligẽdo amaret. amãdo possideret: possi dendo frueret̃. hic nostroꝝ finis ẽ desiderioꝝ. ¶ Tertius terminꝰ ẽ p̄miũ. dicit̃ ãt tripl'r. pº ꝙ p̄miũ: qꝛ pꝛe alijs emit̃: sic̃ de bõis mercato ribus Matt. xiij. dñs diĉ. Sile ẽ regnũ celoꝝ thesauro ꝛĉ. seqtur. ꝛ emit illũ agruȝ. Scđo dr̄ p̄miũ q̃si pro nũmo. i. offõ: qꝛ iuxta laboꝛes p̄mia distribuunt̃. vel 3º interp̄tat̃ q̃si pꝛe alijs meũ: qꝛ ꝑꝑ qđ laboꝛamꝰ plus diligimus. Est aũt triplex p̄miũ vt vult doct. deuo. xxxiij. di. huiꝰ quarti. arti. ij. q. iij. p̄miũ qđ dr̄ aurea. pm qđ dr̄ fructꝰ p̄miũ qđ dicit̃ aureola. vñ sic̃ gr̃a exẽpli tria dicit virginitas. hitũ. statũ. decoꝛẽ sic tria sibi rñdent hitui aurea statui fructꝰ de coꝛi aureola. ¶ Quãtũ ad scđȝ arti. sunt tres ꝯclusiones. pª de btitudine ſm aiam. scđa de dote triplici agibilitatis. ipassibilitat̃. ꝛ clari tatis. 3ª de dote subtilitatis. ¶ Pª ꝯõ ẽ hec Sic fruitio oꝑatio btitudo censent̃ ꝑ essentiã vt pꝛius volũtatẽ aspirat essentia. ¶ Pª ꝑti cula dicit ꝙ btitudo ẽ fruitio ꝓbat̃. qꝛ i opmo actu volũtatis ẽ btitudo: hmõi ẽ fruitio. ꝓba tur maioꝛ. qꝛ optĩa oꝑatio ẽ reqrẽda in opti ma põ ſm. n. nobilitatẽ suboꝝ ẽ nobilitas ac cidẽtiũ. vt pȝ discurrẽdo. volũtas ãt ẽ põ no bilissima in hoie: tũ qꝛ libera est: tũ qꝛ meliꝰ ẽ bonũ q̃ȝ nõ bonũ. tũ 3º: qꝛ melioꝛ caritas q̃ꝑ fi des. ꝛ nõ solũ est querẽda optima oꝑatio in optima põ. ſȝ dȝ eẽ p̄ncipalioꝛ ꝛ melioꝛ totĩ us illiꝰ potẽtie. ſȝ minoꝛ ꝓbat̃. neqt qdẽ frui tio eẽ noliº: qꝛ nolle frui nõ est: ſȝ potiꝰ resu gere ceteris aũt paribꝰ melioꝛ est actꝰ affirma tiuꝰ negatio: aut suo opposito ꝯ̃rio: nec extat fruitio actus ꝯcupie q̃ affirmatũ affirmat̃ ꝑꝑ amãtẽ. hoc. n. iꝑfectiõis ẽ. signũ aũt i amã te aut amato. Relinqtur igit̃ fruitio eẽ quo affirmatũ ꝑꝑ ãtuȝ diligit̃. ꝛ ẽ ꝑfectissimꝰ amõ si amatũ tãto amoꝛe dignũ sit vt est d̉s: ꝛ hec fruitio amoꝛ ẽ amicitie. ꝙ si dicat̃ ex q̃ de tri. c. vlti. inqt augu. appetitꝰ inhiantis fit amoꝛ fruẽtis: ꝛ tñ appetitꝰ inhiãtis ad amoꝛẽ ꝑti net ꝯcupie. Dico viatoꝛ velle ꝯcupie vult si bi bonuȝ ꝛ velle amicitie vult deo bñ eẽ. p̄mꝰ appetitꝰ respectu bõi hñdi fit amoꝛ concupie boni habiti sibi: ꝛ ita amoꝛ fruẽtis nõ tñ quo fruit̃ formal'r. ſȝ eiꝰ q fruit̃ alio amoꝛe illo eođ obo in se qđ amat sibi isto amoꝛe. sed dicẽs. si btitudo ẽ fruitio. ꝛ fruitio est ẽt viatoꝛis. igit̃ viatoꝛes sunt beati. nõ valet ꝯña: qꝛ fruitio ẽ quid cõe indifferẽs bono ꝛ nõ bono: aut dica tur clariꝰ ꝙ fruitio vie ꝛ p̄rie differũt ſȝ spẽm seip̄is qdẽ formal'r cãliter ãt cãis suis aliogn si nõ differrẽt ſm spẽȝ ſȝ gradus tñ posset in tendi fruitio vie ꝙ efficeret̃ fruitio p̄rie. Et pȝ

ꝰt manifeste ex q̄ ad causandū fruitionē p̄rie
ꝓexigitur visio dei q̄ ad fruitionē vie nullate
nus exigit͂ has fruitiões distingui opꝫ specie
¶ Scđa pticula dicit ꝙ btitudo ē opatio: qꝛ
btitudo est bonū sufficiēs:bonū pfectū ⁊ vni
tiuū cū sūmo bono:hec maxie ꝯueniūt actui
scđo.plusq̄ꝫ p°. vñ arist.xij.meth.c.vi.loquēs
de intellectu diuino. Si nō itelligat inqt qd vti
q̄ꝫ insigne erit ei ⁊ venꝰ:sꝫ hꝫ se quēadmodū
si sit dormiens. Ex q̄ textu liqdo pꝫ ꝙ ꝓponit
actū ꝭm actui p°. tum 2° ibidē.c.iiij.⁊ specula
tio delectationū ⁊ optimuꝫ ⁊ paulopost vita
vtiq̄ꝫ existit eteni itellectꝰ actus vita. Intelle-
ctus ibi accipit͛ germinatiue.⁊ subdit. Illud
aūt.s.diuinū ipe actꝰ: actus āt vita optia. tuꝫ
3° arist.iij.metha.c.vij.actꝰ ē simpl͛r pō prior
nō solū tpe ⁊ diffinitiōe sꝫ ēt sb̄a: hoc ē pfecti
one q̄ꝺ tertiū ꝓbat per hoc ꝙ oīs pō ē actus
gr̄a:sicut inducit in nālibus ⁊ artificialibus.
actus āt est vltimū nō gr̄a alteriꝰ:maxie autē
qñ est opatio non factio.vñ ⁊ includit supple
quare ⁊ felicitas ꝯsistit in opatione. ꝓbat aūt
vita nāq̄ꝫ q̄lis q̄dā ē:⁊ lꝫ exigat hmōi opatio
q̄ est btitudo ꝯiunctionē vt vniat͛ bonus cuꝫ
summo bono:mō supꝓmo possibili nō tñ ipa
ꝯiunctio ē de itellectu ⁊ qdditate ipius opa-
tionis:qꝛ ipa opatio absolutū qd ē cōiunctio
vero respectꝰ. ¶ 3ª ps ꝯclōnis dicit ꝙ btitu-
do priꝰ est in volūtate q̄ꝫ in eēntia pꝫ:qꝛ opa
tiones a potētijs sunt elicite ꝓmario. opatio
n.eēntie aie nō cōpetit nisi qꝛ potētie.ex 2° ꝺ
aīa.⁊.ix.metha. Ex quo pꝫ defectꝰ docto.solē
nis q̄lib.xiij.q.xij.dicit.n.ꝙ qꝛ btitudo creata
est in angelis ⁊ hoibus ꝑ quēdā illapsuꝫ per
quē btitudo increata que ē deꝰ illabit͛ aīabus
vel angelis ⁊ a priori fiet redūdātia in poste-
riꝰ cū prior sit aie eēntia aut angeli q̄ꝫ sit itel-
lectꝰ aut volūtas opꝫ ꝙ btitudo creata.s.priꝰ
subiectiue recipiat͛ in aie eēntia vel angeli. ⁊
ꝑ ꝯñs increata obiectiue:⁊ post in potentias
redundet seu potētiā. Ex quo infert͛ p° ꝙ ꝓn-
cipaliꝰ ē in eēntia q̄ꝫ in potētijs:qꝛ ꝑ eēntiam
est in potētijs. Scđo infert ꝙ q̄si ꝑ eēntiā bti
tudo increata aie pficit essentiā:qꝛ per talem
illapsuꝫ.potētias vero q̄si mō attribuibili: qꝛ
sub rōne boni ⁊ veri. 3° infert ꝙ ex quo gloria
est gr̄a cōsumata.⁊ gr̄a est principal͛r in eēnª
aie ⁊ redūdat in potētijs sub rōne hitus ⁊ vir
tutis opꝫ ēt ꝙ fiat in ꝓposito. Et hoc inqt iu
stū est vt digniori in distributiua iustiª plꝰtri
buat͛ ꝭm geometricā ꝓportionē: nobilior āt
est aie essentia q̄ꝫ eiꝰ potētie.dicit tñ ꝙ ꝑ amo
rē originalē fit illapsus iste:qꝛ ꝭꝫ dyoñ.amor
est vis trāsformatiua amātis in amatuꝫ.⁊ hu

go sup illud angelice ierarchie calidū acutū
sup feruidū sic inqt.fit per viaꝫ amoris vt hō
expelli incipiat ⁊ exui a se. Scotus arguit tri
pliciter ꝯ hāc opionē.q.ij.pñtis ꝺ. Tū primo
qꝛ btitudo est opatio que p° est in pō. Tū se-
cundo qꝛ sic ē deus btificabilis ⁊ btūs in opa
tione.s.vt visione ⁊ fruitiōe sui. Tum 3° qꝛ nō
aliter se hꝫ nō btūs ad btūꝫ:nisi per opationē
alioqn si per actū primū primo differēt:possꝫ
dici btūs dormiēs. Etiā scđo modus ponēdi
est ꝯ eū:qꝛ dicit ꝙ amor hoc facit: ⁊ ita ꝓmo
erit btitudo voluntatis sicut amor.⁊ q̄ꝺ dicit
ꝙ amore volūtas incipit exire:exui ⁊ expelli
a se:verba sunt methaª: sicut apparet ꝑ obm
in politicis.nō plus hꝫ textꝰ ioh.dꝫ autem sic
suppleri.vij.polic.c.v.in quo venat͛ phs qua
lem nā opꝫ eē ciuē.vbi allegādo dictū archi
loli.dicit archilolus ꝯuenienter amicis dispu
tat querelās ad aium:nō.n.ab amicis athlan
teas pforationes.⁊ in scđo li.c.iij.allegat ari-
sto.phanē dicētē ex duobus amicis vnū fieri
3° rōnes nō cōcludunt.illapsu.n. gn̄ali ē deꝰ
vbiq̄ꝫ:isto vero illapsu q est per btitudinē p°
est in volūtate sicut ⁊ gr̄a:nec illa dignitas es
sentie suppotētias cogit qꝛ eadē sunt eēntia.
Sed tūc surgit dubiū. qꝛ si btitudo ē opatio
⁊ volūtas nr̄a est cā sue opatiōis:ergo volū-
tas poterit se btificar͛.dicēdū ꝙ nō seqtur:qꝛ
dato ꝙ concurrat nō est tñ cā totalis. Ceterū
scđo.dato ꝙ btitudo ex toto sit cāta a deo et
infusa mētibus aiaꝝ vel angeli: nō ex hoc de
finit eē opatio. Aliter tñ soluit ⁊ 3° hoc argu
mētū godefredus de fontibꝰ.quoli.xli.q.iiij.
Et tho.in.iiij.di.hac.q.iij.i actu inquiūt duo
sunt subā ⁊ forma a qua est pfectio actus ꝭm
subām principiū est pō:sed ꝭm formā princi-
piū est habitus.tūc si est acqsitus ex toto sum
mus actꝰ cā.si infusus:nō nisi ꝭm subām ñ ꝭm
formā.sꝫ habitus infusus ē cā exterior:actꝰ āt
noster nō est btitudo nisi rōne sue pfectiōis ⁊
forme.iō apud eos argumētū nō ꝯcludit.sed
hoc nihil est vt ꝓbat scotꝰ i.l.q. qꝛ ista forma
nō est nisi quedā ꝯditio sequēs actū taleꝫ de
necessitate:vtputa:talis gradus. Si ergo pō
est cā talis actꝰ ꝭꝫ subām ⁊ scđm formā ⁊ gra
dū iō teneat͛ pª aut scđa solutio:nō hec tertia
¶ Seqtur scđo defectꝰ fratris richar.de meª
vil.di.v.arti.i.q.vi.dicētis btitudinē ꝯsistere
p° in actu itellectus ⁊ volūtatis. ꝓbat͛: qꝛ in
optimo ꝯsistit: nō aūt sunt in q̄cūq̄ꝫ gn̄e duo
optima:sicut nec duo pª nō sunt due materie
prime:duo vltimi fines due forme ex equo pª
duo principia effectiua distincta scđꝫ essenti-
am. dico hoc ꝑꝑ tres ꝑsonas diuinas que tñ

sunt vnum principium ad extra:ideo oꝫ ꝙ so
luꝫ sit btitudo aut in visione dei: si est melioꝛ
aut in fruitione si ē melioꝛ. nisi accipiēdo bti
tudinē: vt dictū est: pꝛo aggregatiōe oīuꝫ bo
noꝝ sed tūc nō solū duo sed plura ad btitudi
nē requirunt. Ex quo pꝫ q̄ ad hoc meli⁹ dixisse
thomā hac dist. arti. i. q. i. in solutiōe ꝑncipali
questiūcule scđe: vbi dicit ꝙ btitudo solū ꝯsi
stit in vna opatione optima. qꝛ phūs dicit p°
ethicoꝝ. ꝙ felicitas est. opatio optima scđm
optimā virtutē ⁊ in vita ꝑfecta. de hoc in sco
to. q. 3. Sꝫ si vna est opatio: vt dicit tho. i qua
cōsistat btitudo per essentiā: seu que sit btitu
do: queriꝛ que: aut visio dei: aūt fruitio. dicit
tho. hac di. arti. co. ⁊. q. ꝙ btitudo est eēntiali
ter ⁊ ꝑncipaliter in actu intellectus: ⁊ in actu
volūtatis: sicut in q̄dā ꝑfectione extrinseca ⁊
supueniēte visioni: in qua ē subā btitudis: qa
p° ꝯiungit vltimo fini. q. iiij. arguit scot⁹ ꝯ eū
p°. qꝛ fruitio magis appꝛopinquat vltimo fi
ni extrinseco qꝛ tēdit in ipꝫ imediate. tū scđo
qꝛ vult videre deū vt ipꝫ diligat: nō eꝯ dilige
re vt videat: esset. n. oꝛdo ꝑuersus. scđꝫ ansel.
oꝛdo ꝑuersus eēt velle amare vtꝉ intelligeret
nec 3ᵐ dicēdū est ꝙ oꝛdinē nō hēat. qꝛ in oꝛ
dinatis ad finē est oꝛdo: ēt qꝛ spēs se hūt sicut
numeri. ex. viij. metha. Tum tertio qꝛ magis
appetit suā ꝑfectionē voluntas ꝙ̄ sui intelle
ctus ēt scđm dictamē recte rōis. igiꝛ ibi ē que
rēda pꝛīcipaliter btitudo intrinseca. Seqtur
tertio ꝙ securitas nō est de rōne foꝛmalis bti
tudinis. qꝛ beatitudo vt patuit est fruitio seu
amoꝛ dei. amoꝛ aūt vt sic securitateꝫ foꝛmali
ter nō includit. bñ tñ veꝝ est ꝙ btitudo ē eter
na. Tū pꝛio matthei. xxv. Ibunt iusti in vitaꝫ
eternā. Et scđo mat. xviij. Erūt sicut āgeli dei.
Et tertio in ꝑs. In secula seculoꝝ laudabūt te
Et alibi sepe. Tū scđo qꝛ dicta sctōꝝ hec senti
unt. vñ aug. xiij. de trini. c. viij. Beata vita eē
nō pōt nisi sit imoꝛtalis. ꝓbat: qꝛ si amitti ꝑt:
amittet eā btūs aut nolēs: ergo nō est beat⁹
qꝛ nō hꝫ quicqd vult aut volēs: aut neqꝫ no
lēs nec volēs: ⁊ ad vtrūqꝫ sequiꝛ ꝙ nō ē btūs
qꝛ nō amat btitudinem: imo si volēs amittit
odit eā: si neuter nō appꝛeciaꝛ eā. Tū 3° qꝛ cō
sonat phūs. vñ 2° de gñatione in fine. i oībus
inqmus nām desiderare qđ meli⁹ est. melius
est aūt sp esse si est possibile est aūt hic possibi
le. Sꝫ que cā ꝑpetuitatis. scđo q̄lis sit ꝑpetui
tas. 3° q̄liter insit btitudini. De p° triplex est
modus dicēdi. Pꝛim⁹ btitudo creata est ex
se necessaria foꝛmalr. cāliter aūt aliunde a cā
extrinseca: sicut de motu pꝛimi mōbilꝭ diceret
phūs. Scđs modus: frui° est necessaria ex vo
luntate necessario fruēte obō viso: dato ꝙ ex
se nō sit necessaria: vt dicebat pꝛim⁹ modus.
Terti⁹ modus ꝙ btitudo ē necessaria ex hitu
determināte neccio: puta i itellectu ex luie gl̄e
⁊ in volūtate ex caritate ꝯsumpta. pꝛo ⁊ ꝯ re
quire in scoto qōe de securitate q̄ est. vi. i qua
tādē dicit ꝙ necessitas ei⁹ volūtas ē dina eaꝫ
ꝯseruās. de scđo q̄lis sit ista perpetuitas dicit
tho. v. di. q. ij. art. iij. in solutione ꝑncipali: seu
in questiūcula. 3. secūde di. qōis pꝛincipalꝭ ꝙ
nō est ꝑpetuitas eui qꝛ euū ꝫm ꝙ ab eternita
te distinguiꝛ ꝑtinet ad creaturas imutabiles.
btitudo aūt excedit potentiā nālem creature
vñ ꝓpꝛia mēsura ei⁹ est eternitas. Cōtra obi
cit scotus: qꝛ ꝯdictio ē creatuꝫ eternitate mē
surari: qꝛ eternū nō solū negat nō esse ꝫꝫ actū
sed etiā ꝫm potentiā. ⁊ lꝫ aliqđ creatū neget
nō esse ꝫm actū: nullū tñ ꝫm potentiā. De 3°
q̄liter insit btitudini. dicit tho. hac di. q. i. i so
lutione pꝛīcipali. iiij. q̄stiuncule ꝙ includiꝛ in
rōe btitudinis: qꝛ btitudo dic̄ finē oīuꝫ nr̄oꝝ
desiderioꝝ: ⁊ ita ꝑpetuitatē: qꝛ bonū deside
ramus hēre ꝑpetuo. Et a simili qꝛ in dānatis
ꝑpetuitas ē de rōe pene. hic dic̄ scot⁹ ꝙ capi
endo btitudinē intēsiue nō ē ꝑpetuitas de rō
ne ei⁹: ⁊ ita nec securitas. capiēdo aūt extēsi
ue vtrūqꝫ pōit. Et tādē dic̄ ꝙ arᵐ tho. peccat
in foꝛma: btitudo ē finis oīuꝫ ꝺsiderioꝝ nr̄oꝝ
igiꝛ includit in se oīa per se desiderata: nō seq
tur sed vel includit vel ꝑexigit. ⁊ dicit in scđo
arti. scot⁹ ꝙ securitas btitudinē seqtur qꝛ bti
tudo oᵐ hꝫ deū: securitas creatā btitudinē. si
n. petaꝛ de q̄ ē secur⁹ btūs: rñdeꝛ de btitudīe.
sed vñ sunt securi bti de sua btitudīe: ex q̄ bti
tudo de se ꝯtingēs ē. Dicit ibi scot⁹ ex reuela
tiōe dei. sed ē q̄si ꝯsimile dubiū de gaudio sic̄
de securitate. vtꝝ gaudiū de necessitate btitu
dinē ꝯseq̄ꝛ. hoc mouet doct. in. q. vij. ⁊ narrat
opio. tho. q̄ est in suo q̄rto. xlij. di. ar. i. q. iij. ⁊
ē ēt opio fratris richar. ꝑnti di. ar. iij. q. vi. dic̄
ꝙ nō scot⁹. remitto ad đ. xlviij. ⁊ istā ꝑntē ne
sit ꝫmo supflu⁹. Sꝫ cū tm̄ bonū sit creata bti
tudo dubitādū occurrit: vtrū oēs hoīes velit
de necessitate btitudinē h̄ mouet doc. i. q. di.
h⁹ di. ⁊ dicit ꝙ loquēdo de appetitu nāli q̄ n̄
est nisi q̄dā iclinatio in ꝓpꝛiā ꝑfectionē. volū
tas nāliter ⁊ sūme appetit btitudinē. loq̄ndo
āt de appetitu libero: dicit doc. solēnis q̄lib.
iij. q. xvij. ꝙ sic i vlꝭ: nō tñ in ꝑticulari: fine ob
scure appꝛhēso. ⁊ de ista pꝫ li. i. di. i. ⁊ hac đ. q.
ix. ad lōgū. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ nō ꝑt qs ex puris nā
lib⁹ ꝯsequi vltimū finē suū hēre fruitionē bti
ficā: exigit. n. visionē dei quā nemo ꝑt hr̄e nā
liter. vt vult aureli⁹ aug. ad paulinā: in lib. de

videndo deo. ꝛ capꝛ ex Ambro. sup lucã. ꝛ ex
mgr̃o discipulꝰ si vult vz: si vult nõ vi. vñ apl's
Ro. vi. c. dicit. gr̃a dei vita eterna. Fr̃ rich. d
mea vil. hꝰ di. scdo principali. q. vi. ar. i. assigt
rõem: qꝛ nihil cognoscit̃ nisi p hoc qd cogni-
tũ est in cognoscẽte per modũ nẽ sue: igr̃ co-
gnitũ ẽ in cognoscẽte p modũ cognoscẽtꝫ. ex
hoc ar̃ sic. Si modus eẽndi nẽ cognite exce-
dit modũ essendi ipius cognoscẽtis: necesse ẽ
cognitionẽ eẽ sup nãm cognoscẽtis. Nũc ãt
modus essendi ipius dei excedit oẽm creatu
rã: qꝛ iste nõ pt esse modus essendi alicuiꝰ cre
ature: ergo cogniº dei ẽ sup̃ modũ cognoscẽ
di alicuiꝰ creature. Rursus tho. huiꝰ di. art. ij.
q. vi. Et doc. sol'. q̃lib. iij. q. iij. Et quarto. q. vij.
ad eandẽ ptẽ arguunt sic. Illud opm non pt
cognosci a cognoscẽte qd nõ ẽ in eo p modũ
qui ꝯuenit illi cognoscẽti: sꝫ deus nõ ẽ in crea
tura per modũ qui ꝯuenit nẽ cognoscẽti. igit̃
nõ põt cognosci a creatura. Minor ꝓbatur.
nihil intelligit̃ nisi ꝙ hꝫ ad itellectũ p modũ
informãtis: sꝫ deus nõ sic se hꝫ ad intellectuꝫ
ꝛc. Est ꝛ 3a rõ de obiecto reqrente determina
tã distantiã ad potẽtiã sicut pꝫ in. q. xi. pñtis
di. vbi oñdit scotus rões has nõ valere: subti
lissime eas soluẽdo: q̃uis ꝯõ sit vera ꝙ hõ nõ
põt ex puris nãlibus ꝯsequi suã vltimã btitu
dinẽ. ¶ Scda ꝯõ. Dote impassibilis agilitatꝫ
ꝛ claritatis corpa ornabunt̃ btõꝝ. Ista ꝯõ. 3.
hꝫ part. iuxta tres dotes. ¶ Pa est de ipassi
bilitate. ꝓbat̃. i. coꝝ. xv. Mortale hoc induet
imortalitatẽ: ꝛ corruptibile hoc incorruptio-
nẽ. ꝛ rõ fm scotũ. q. xiij. que est de dote ipassi-
bilitatis: qꝛ hõ non põt esse btũs in hac vita
mortali. totus aũt hõ erit btũs qꝛ totꝰ meru-
it igit̃ totũ erit beatũ in corpore imortali. etiã
qꝛ ipassibilitas realis vt ꝯ intẽtionalẽ distin-
guat̃ aie nõ repugnat que est imortalis. sicut
nec rrõ. Sꝫ vñ hꝰ ipassibilitas surgit ẽ magm
dum. nõ pt pº dici ꝙ cã ẽ qꝛ qualitates mixtũ
ꝯñtes nõ remanẽt: tũc nec mixtuꝫ remaneret
nec 2º qꝛ q̃litates elr̃oꝝ inibi nõ sunt ꝯrie: tũc
nec remanerẽt elemẽta: si tñ el'a sint in mixto
formaliter: de q̃ dictũ ẽ lib. ij. di. xv. Nec 3º qꝛ
forma celi tollit hãc ꝯrietatẽ neqt dici qꝛ aia
intellectiua ẽ longe nobilior forma celi: ꝛ tñ
nõ tollit vt pꝫ de facto. Ecce ergo vnus terna
rius nõ sufficiẽs ad iuestigãdũ ipassibilitatẽ
gloriosoꝝ corm: ꝛ hꝫ hic ternariꝰ ad cãꝫ redu
ci subiuã. Ex pte aũt agẽtis pº nõ põt põi pp
equalitatẽ ad põdus: nõ est dubiũ qꝛ sic ignis
imediate reliq̃ destrueret: nec ad iustiaꝫ pun
ctualẽ: qꝛ forsan dicẽt medicus ꝙ talis iustia
hũane cõplexioni nõ cõsonat: nec ẽt ab extri-
seco passibilitatẽ ipediret: ꝛ tñ corpa gloriosa
erũt ipassibilia: ꝛ ab intra ꝛ ex. 2º nõ põt poni
ex pte aie: sicut posuit tho. xliiij. di. hꝰ q̃rti. ar.
ij. q. i. qꝛ aia ꝯstituta est media iter deũ ꝛ crea
turã corpalẽ: sicut igr̃ tũc ipsa erit pfecte sub-
iecta deo tãq̃ suo supiori: ita pfecte tũc dñabi
tur suo corpi inferiori. Improbat hoc scotus
qꝛ aia nõ repugnat istis qualitatibꝰ in corpe:
imo supponit eas nec ẽt eaꝝ affectibꝰ: imo in
qt nec supp̃mꝰ angelꝰ põt per iperiũ volũtatꝫ
sue ipedire actionẽ alicuius cãe nãlis. Cãe. n.
nãles ñ obediũt angel' adnutũ q̃m ad actõeꝫ
ꝛ alterationẽ eaꝝ. nec 3º pt venire h ipassibili
tas ex dote ipa: sic posuit hẽricꝰ de gandauo
q̃lib. ix. q. xvi. ꝛ ꝓbat̃ p illud aug. ad dioscoꝝ
Tã potẽtis nẽ fecit ds aiam: vt ex eiꝰ plena fe
licitate redũdet in corpꝰ sanitas ppetua ꝛ vi-
gor icorruptibil': vt sic videmꝰ ꝙ duricies est
q̃dã ipassibilitas ꝓhibẽs quãdã paem vt icidi
sit possibile ẽ aliq̃ ẽ eq̃litatẽ ꝓhibẽtem oẽm
paem. ꝯ arguit scotꝰ. Illa q̃litas nõ ẽ celestis
qꝛ corpꝰ hũanũ talis nõ ẽ susceptibile: cuꝫ sit
mixtũ: opꝫ igr̃ ꝙ sit q̃litas mixti aut elemẽti:
sꝫ siue sic siue nõ: nõ ipedit oẽꝫ actionẽ vl' pas
sionẽ. ꝛ pꝫ i exẽplo eoꝝ qꝛ duricies lꝫ ꝓhibeat
incisionẽ nõ tñ cõbustionẽ vel aliã passionẽ.
Ex h pꝫ ꝙ nec hic t̃nariꝰ ex pte cãe actie suffi
cit ad ipassibilitatẽ hñdã i corpe. Quid igr̃ si
hi duo t̃narij nequaq̃ sufficiũt ad p̃uatiuum
ternariũ veniamꝰ. Pº ñ ipedit alicuiꝰ d eẽna
corpis hũani reqsiti defectꝰ iã. n. corpꝰ hũanũ
nõ eẽt. nec 2º ꝙ ex arist. ꝯcludit̃: qꝛ pꝰ iudiciũ
nõ erit motꝰ celoꝝ motꝰ ãt celoꝝ vt vult aris.
ẽ p̃mꝰ motuũ. viij. phicoꝝ. Pº ãt ablato au-
fert̃ posteriꝰ: ꝛ ita nullꝰ est motꝰ: ꝛ p ꝯñs erit
tũc ipassibilitas. ꝯ h ẽ pisens articulꝰ stãte ce-
lo approxiato igne stupe ꝙ ignis ñ cõburat
stupã error ẽ. sꝫ 3º h ipedit dicit scotꝰ dina vo
lũtas nõ ꝯcurrẽs cũ cã corruptiua: nõ põ rẽo
ta: sꝫ ꝓpinq̃. nõ igr̃ a cã itrinseca impediẽte: sꝫ
extrĩsecã ipediẽte. Exẽplũ hꝰ de igne i camio
q ñ egit ad ꝯsumptiõeꝫ triũ pueroꝝ: nõ quid
pp aliq̃ ipassibilitatẽ itrinsecã pueris: nec ex
carẽa potẽtie passiue: nec ex ꝯrio itrĩseco ipe
diẽte: sꝫ qꝛ ds ex volũtate sua nõ coopabatur
igni ad illã actionẽ. ꝛ si dicat̃. si corpꝰ bti ẽ im
passibile: igr̃ ñ poterit aliqd sentir̃: qꝛ sentir̃ ẽ
pati sicut itelligẽ: h tñ ẽ falsuꝫ. cũ. n. sensaº sit
opatio pfecta nõ dꝫ de eẽ hoi btõ. Dicit tho.
di. xliiij. hꝰ q̃rti ar. ij. q. i. i solõne 3e ꝛ q̃rte q̃stiũ
cule p̃ncipali. Et fr̃ rich. pñti d. q̃rto p̃ncipali
q. iij. ꝙ oẽs sensꝰ bti sit i actu suo: qꝛ q̃lꝫ sensaº
ẽ ꝓpa pfectio sensitiui. scotꝰ tñ dic ꝙ ñ vz sibi
nẽcitas ꝙ oẽs sẽsꝰ sint i actibꝰ suis ñ. n. opꝰ ẽ

ꝙ tūc nutriat̄:cōcedit bene de visu ꝛ auditu.
si ibi sit son⁹:nec talis imutatio itētiōalis ē ꝺ
necessitate cū imutatiōe corruptiua. ¶ Quo
ad scđaȝ ptē ꝯōnis de dote agilitat̄ ꝙ sit i cor
porib⁹ btōꝝ.pȝ sap.3°.Tanq̄ scintille in arū
dineto discurrēt. Et Esa.xl.scribit̄. Qui spāt
in dn̄o mutabūt fortitudineȝ assumēt pēnas:
vt aqle volabūt ꝛ nō deficiēt:ꝛ nō laborabūt
Sed que est ista agilitas corpoꝝ btōꝝ: vel q̄
est dispō in corpib⁹ eoꝝ vt vēiat. Dicit fr̄ Ri
char.pn̄tis di.iiij.principali.q.vij.ꝙ dispō ad
agilitatē in corpib⁹ btōꝝ ē q̄dā q̄litas p quaȝ
auferent̄ impedimēta:vt aia possit sine labo
re corp⁹ mouē ꝓpriū:vt ḡuitas.vn̄ augu.xxij.
de ciui.dei.c.v.tūc pōdus graue auferet̄.ħ di
cit doc.sub.hoc nō intelligo seu istā ꝓpōnem
nō itelligo:q: ꝙ mǣat corp⁹ hois ꝛ nō dn̄et̄
in eo terra ē tm̄ incōueniēs sicut dicē ꝙ nō fi
at sol vel aliud corp⁹ celeste:ꝛ ꝙ dn̄et̄ i eo ter
ra:ꝛ ꝙ nō maneat grauitas manēte t̄ra:esset
idē dicere ꝙ remaneret lapis ꝛ nō eēt durus
aia.n.hois non pficit corp⁹ q̄cūq; mō disposi
tū.si.n.eēt corp⁹ hois ita dēsuȝ sicut aurū:nō
eēt pfectibile ab aia:ita si nō hēret grauitatē
ꝛ alias qualitates nāles suas:nō eēt pfectibi
le ab aia.Et reliq̄ q̄ sequunt̄ in eo.q.xiiij.que
est de dote agilitat̄.iō dicit scot⁹ tria p que hō
tūc hēbit agilitatē. Primū ꝟt⁹ motiua i aia
intēdet̄ sicut ꝛ visiua.potīt.n.tūc ꝛ btūs vidē
q̄dcūq; visibile sine difficultate.Scđm amo
tio ipedimētoꝝ in iūcturis ꝛ neruis. Tertiū ē
amotio oium hūoꝝ supfluoꝝ p totū corpus.
Guill's pisiēf p^a pte sū^e de vniuerso dat ex^m
de istis fatuis qn̄ st̄ i fatuitate sua mira faciūt
de corpib⁹ suis q̄ facē nō possent sani. vn̄ hoc
oȝ ꝙ dicat̄ vnū hoꝝ triū.aut euacuant̄ supflu
is humorib⁹ in toto corpe:aut in neruis:q: ēt
nō multū comedūt:aut ꝟt⁹ motiua nōsita alli
gata ē sic̄ in sanis:aut 3^a sil̄ aut duo. ¶ Quo
ad tertiā ptē ꝯōnis de dote claritatis.pȝ sap.
3°.Fulgebūt iusti sicut sol.Sed q̄ erit hec cla
ritas.Dixit doc.q.xv.q ē ꝺ dote claritatis ꝙ
erat quedā refulgētia:addit aūt claritas sup
lucē aut colorē sui māifestationē.tūc.n.color
clarus di dū manifestat̄:aut in ꝓmptu ē:vt se
ipm manifestet.bti aūt tūc colorē hēbūt māi
festū ergo clarū:ſm tū ꝯditionē sue cōplexio
nis:nō eni erūt oēs vni⁹ ꝯplexiōis:vn̄ nec vni
us spēi coloris:imo nec in eadē specie coloris
erūt eq̄lit̄ nigri aut albi:alij qdē nigri alij ni
griores:alij nigerrimi:ita liceat loq: seruata
tū pulchritudine corrn̄dēte ciuitati dei. Ex q̊
infert̄ ꝙ corpa btōꝝ plus se hēbūt ad moduȝ
cristalli q̄ȝ aeris.aer.n.pspicuus ē:iō suscepti
uus luminis nō lucis aut coloris. Cristall⁹ āt
q: sollidat lucem ꝛ colorē retinet: ꝛ p poros
corpoꝝ gloriosum:lȝ minores tūc sint q̄ȝ nūc
poterūt ab oculo gl'ioso iteriora videri.Et qđ
mirū si etiā nūc lix viceat p pietē.Et si obijcia
tur q: xp̄s corp⁹ hēbat gl'ificatū dū cū discipu
lis in emaus ābulātib⁹ ambularet nec tū co
gnoscebāt eū.quō igit̄ claritas.dic fr̄ Rich.
pn̄tis dist.iiij.pricipali.q.vi.ꝙ hoc ipediebat
oculi non gl'iosi infirmitas:sed istud sufficit.
oculus.n.debilis pōt pcipe q̄dcūq; visibile:lȝ
nō apphēdat vt solē:sed reuerberabit̄ vt aq
la.Thomas ꝟo hui⁹ q̄rti.xliiij.di.arti.ij.q.iiij.
principali in solone tertij argumēti scđe que
stiūcule mote de claritate dicit ꝙ btūs p̄t oc
cultare claritatē corpis sui ex impio volūtat̄
aie a qua redūdat ꝛ fluit in corp⁹.Sȝ scot⁹ in
ꝯtrm̄ dicit:nō video ꝙ aliqua nālis actio sub
sit vōlūtati create.nulla.n.volūtas creata p̄t
impedire actionem ignis ne agat in aquā ap
proximatā q̄uis possit separe ea abinuicem.
Et iō dicit ꝙ cā q̄re claritas corpis xp̄i imuta
uit oculos discipuloꝝ fuit pō diua nō coagēs
claritati ad imutationē oculoꝝ discipuloꝝ.ꝛ
idē est iudiciuȝ de btis qn̄ nolūt videri. ¶ 3^a
ꝯ° est hec.Si subtilitatis dote corpus gl'iosū
ornatū est:vt cuȝ alio corpe in loco eodē esse
queat.ꝓbat̄ ꝯō aucte Dam.lib.iiij.c.vlti.ꝛ fū
dat̄ sup illud Joh.xx.ꝙ ianuis clausis intra
uit iesus.ꝛ ita fuerūt cor^a duo simul.Sȝ qua
liter hec ꝟitas ꝯcipit̄:vt sit possibile duo cor
pora intrare simul ꝛ manere in loco eodē vt
vnū reliquū nō remoueat. Dimissa heretica
opione que dicit:nullo° eē possibile duo cor
pora in eodē:nec diue po^e nec create.Tuȝ p^e
q: fide tenemus ꝙ xp̄s nat⁹ est de Maria ꝟ
gine:ꝛ remāserūt integra claustra ꝟgis. Tuȝ
scđo q: xp̄s resurrexit clauso sepulchro. Tum
3° ꝙ corpa btōrū erūt simul cū celo empireo.
Dimissa etiā opione fatua que dicit ꝙ aia tā
tū hēbit in corpus gl'iosum dn̄iū vt possit euȝ
in quācūq; quātitatē trāsmutare:ꝛ ita mini
mā vt trāsire valeat p foramē acus ꝛ per po
ros alteri⁹ corpis.His dimissis sunt tres bina
rij hāc apientes ꝟitatē. Prim⁹ duoꝝ fratruȝ
minoꝝ.scđs duoꝝ fratrū p̄dicatoꝝ.3⁹ duoruȝ
seculariū.Fr̄ Jo.bonauē.scđa pte hui⁹ di.ar
ti.ij.principali.q.i.de dote subtilitatis dixit.
Loq possum⁹ de quāto mathe^{co}.ꝛ sic duo q̄
ta nō pn̄t eē sil̄ in eodē situ.qm̄ efficerēt̄ vnū:
aut de corpe nāli:ꝛ sic pn̄t esse duo corpa sil̄:
vel duo quāta:q: dato ꝙ nō distinguant̄ situ
distinguunt̄ subō.hoc non placet scoto:q: ea
dē est linea mate^{ca} ꝛ naturalis.situs vero est

posterior.ideo qd̄ i hoc dr̄ de vna dr̄ de alia: aut saltē dz dici. Frater richar. hui⁹ di. iiij. pn cipali.q.qnta opione.ij.dicit:ꝙ hoc fit virtu-te alicui⁹ forme:vt forme subtilitatis:sz nō vr quācūqz q̄litatē accidētalē hr̄e hmōi virtutē dictū est in sil'i de dote agilitatis. Ecce prim⁹ binari⁹ ꝛ est fratrū cordigerorū. Frater petr⁹ de tharē hui⁹ di. ꝓblemate.iiij.q.iij.dic̄ ꝙ rō q̄re nequeūt duo corpa eē sil' ē grossities:cuz cū ergo tollit grossities pn̄t eē simul:sed ꝯtra qz nō iplicat ꝯtradictionē duo grossa rema-nēte grossitie:vt videbit in ista mā eē in eodē loco. Sāctus thomas hui⁹ q̄rti.di.xliiij.arti.ij.q.ij.in solutiōe ꝑncipali scd̄e q̄stiuncule:dic̄ tria. Primū ꝙ de⁹ pōt facē solus ꝙ duo cor-pora habeāt distincta eē in eodez loco. scd̄m ꝙ diuerse mā̄e reqrūt diuersum sitū.3m est ꝙ nō ꝯseruant in esse disticto:tūc a cāis secūdis Ex quo ifert scot⁹:qz tūc mā isti⁹ est mā illius ꝛ forma istius forma illi⁹:qz si dicat ꝙ nō:pz ꝙ nō solus de⁹ ꝯseruat in eē distincto illa cor-pora:sed etiā eoꝝ ꝑncipia eētialia. en secūd⁹ binari⁹ fratꝝ ꝑdicatoꝝ. Hoc solē. q̄l. nono.q. vltima.soluēdo primū argm dicit ꝙ in hn̄ti-bus se sm pri⁹ ꝛ posteri⁹ qn̄ sunt absoluta pōt de⁹ facē aut ꝯseruare pri⁹ nō ꝯseruādo poste-ri⁹ vt subm̄ sine accidēte quātitas aūt est cā si tus:ꝛ diuersa quātitas diuersi sit⁹. poterit er-go facē deus ꝙ sint diuerse quantitates:ꝛ tn̄ vn⁹ solus situs. ꝛ hāc seqtur doc.subt. opinio nez ꝛ doc. solē. a quo multa vera accepit ꝛ si aliqn̄ ab eo discordet. gaudefredus de fonti-bus quolib.vi.q.v.dicit ꝙ corpus gloriosum pōt esse cū nō glorioso per miraculū. modus eni quātitatiu⁹ est rō q̄re aliqd est loqualit in loco:ꝛ hic mod⁹ quātitatiu⁹ pōt tolli a corpe ꝛ sic nō erit localit i loco : eē āt cū alio corpe ꝛ tn̄ nō localit nō est incōueniens . Cōtra igt scotus hoc mō valet:qz qd̄ est in loco sibi eq̄li est in loco localiter:sed tale corpus qn̄ est cū alio corpe in loco:est eq̄li:ergo ꝛc̄. vnde bene verū est ꝙ deus pōt hoc facē sed ꝑpter hoc n̄ oz vt faciat. En tertius secularium binarius. Et si dicat per dotē subtilitat̄ nō pōt idē corpus in diuersis locis:igit nec duo corpa in eodez loco. Dicit frater Richar. pn̄tis distinct.iiij. ꝑncipali.q.v.in solutio. sexti argum̄ti ꝙ nō ē sil'e:maior eni virtus reqrit ad hoc ꝙ vnū cor-pus sit in duob⁹ locis q̄z ꝙ duo in eodē loco. Dicit doct. Johan.q.xvi.ꝙ solutio nō valet: qa vtrūqz nō est nisi potētie increate:igit eq̄-lis virtutis. sicut ergo vnū posset esse per do-tem ita ꝛ reliquū. Et tn̄ de scd̄o arti. ¶ Quā-um ad tertiū arti. sunt tres difficul. ¶ Pri-ma vtrū beatus posset eē btūs sine btitudine creata. Dicit fr̄ Jo. de rippa ꝙ sic de pō dei absoluta:sic̄ de caritate lib.i.di.xvij. ¶ Scd̄a diffic. Quō sci erūt in celo empireo:aut iacē-tes:aut sedētes:aut erecti. Dicit scot⁹ hui⁹ di. q.xiiij.ꝙ erecti:qd̄ ꝯfirmat auc̄te Aug. in lib. de simbolo:exponēs illud simboli. sedēs ad dexterā p̄ris. vult eni ꝙ nō intelligat de sessio-ne corpali. Stephanus vidit Jesuz stantem. ¶ Tertia diffic. Si pōt eē corp⁹ gloriosū cū glorioso sicut cū nō glorioso. Dicendū ꝙ sic absolute loquendo de pō dei absoluta:nō est tn̄ data ptās . Ex qbus pz ad q̄situz ꝙ vz dos btitudis opatio vere dicat:ꝛ si nō vl'r ꝛ meri-toꝝ p̄miū. Tūc ad argumenta . ¶ Ad primū dicēdū ad bocm ꝙ loqtur de btitudine extēsi-ua. Et ad Aug. dicēdū ꝙ dz itelligi qa hz qc qd vult.i.vnū in quo oia ꝯtenta sūt eminēter ꝛ illud est de⁹ . ¶ Ad scd̄z dicēdū ꝙ btitudo icludit ꝛ opationez ꝛ cōiunctionē. ꝛ iō argm nō ꝯcludit. ¶ Ad tertiū dicēdū ꝙ sm qd ha-bit⁹ ē ꝑfectior nō simpl'r seu ceteris parib⁹ ꝛ i ꝓposito btitudo ē ita ꝑmanēs sicut caritas. Ex ista di. sicut de ꝑceō. ꝛc̄. ¶ Pa ꝯō. Inerit mētib⁹ sctā felicitas:nec oib⁹ fiet eq̄litas. Di-cit ꝯcl'o ꝙ btitudo inerit sctis nō tn̄ equaliter Et ponit a ꝑnci° di. vsqz ad illō ca. Post hoc q̄ri solet ꝛc̄. ¶ Secūda ꝯcl'o aia bti corp⁹ re-cipiet quod deus vniet placet veritati. Dicit ꝯcl'o ꝙ veritas est ꝙ aie bonoꝝ resument cor-pora sua. Et ponit ab illo capl'o. Post hoc q̄-ri solet ꝛc̄. vsqz ad illud.c. Proinde cū hoc cor-pus ꝛc̄. ¶ Tertia ꝯō. Erit spūale corp⁹ glorio-suz nō aiale nec pōderosuz. Dicit ꝯcl'o ꝙ cor-pus gloriosum erit spūale. Et ponit ab illo.c. Proinde cū hoc corpus ꝛc̄. vsqz ad finez di.

dis .l.

h Ic orit qd̄ ex premissis trahēs originē ꝛc̄. ¶ Hic sigt.l.di.hui⁹ q̄rti.q̄ ita cōti-nuat ad ꝑceō. Nā postq̄ i ꝑcedēti di. egit mgr̄ de remuneratōe bonoꝝ. nūc in pn̄-pn̄ti dist. que est vltima toti⁹ quarti ꝛ operis: agit de retributiōe maloꝝ. Et hz diuidi i tres ptes ꝑncipales iuncta illa pticula q̄ est hui⁹ di. ꝛ icipit Preterea queri solet ꝛc̄. Et fuit cō diuisa in ꝑceō.di.ꝯ eā in qua scrutat de cōpa-tiōe amboꝝ:maloꝝ.s.ꝛ bonoꝝ. In prima cul-pa pōit dānatoꝝ. In scd̄a pena iungit repro-boꝝ. In 3a fit cōpatio horū ꝛ illoꝝ. Pa i ꝑn-cipio. Scd̄a ibi. Hic q̄ri pt. Tertia ibi. Prete-rea q̄ri solet ꝛc̄. Hec ē diō pn̄tis di. ꝛc̄. Circa quā talis mouet titulus questionis in spāli.

v Truz reprobi ꝯscie verme sic appetet queāt nō eē:vt bti sine fine letēt amē. Et ar tripl'r. ¶ Prio sic. nō eē ē min⁹

malū.igr̄ id reprobi appetē possūt. Pꝫ an̄s
Matth.xxvi.de iuda dicit xp̄s.meliꝰ erat ei
si natꝰ nō fuisset hō ille. ꝓbař ꝯn̄a.qꝛ si appe/
tūt id qȯ ē maiꝰ malū:ꝛ pn̄t appetē id qȯ mi/
nus. ¶ Scd̄o ař sic.Carētia mali ē desidera/
bilis:igit̄ pn̄t reprobi appetē nō esse. an̄s est
ph̄i in pº reth̄ᶜᶜ.x.c.pꝫ ꝯn̄a.qꝛ nō esse nō īclu
dit aliqȯ malū.vn̄ anselmꝰ lib.pº.cur deꝰ hō
c.xxi.fateri me necesse ē:qꝛ ꝑ tota creatura ni
hil deberē facē ꝯ͂ volūtatē dei:ꝛ ita appetibi/
le ē ēt nō eē in casu a viatore. ¶ Tertio ař ꝙ
bti nō letabūř sine fine.illa leticia btōꝝ si eēt
aut eēt equaliř in oibꝰ aut ineq̄liř:neutꝝ ē dᵐ
ergo ꝛc̄. Maior pꝫ sufficiēti dione:ꝛ ēt ꝑ pᵐ
p̄ncipiū eq̄le ineq̄le idē sūt in ꝓposito:ꝙ eq̄le
ꝛ nō eq̄le. Sꝫ mior ꝓbař.pº ꝙ nō equař oium
qꝛ dicit xp̄s Jo.xiiij. In domo p̄ris mei man/
siones multe sūt.ꝛ in p̄s.reddet vnicuiqꝫ f̄m
opa sua. Scd̄o ꝓbař ꝙ nō ineq̄lis.qꝛ matth.
xx.scribiř.ꝙ singuli acceperūt singulos dena
rios. ¶ In opᵐ p̄mi ē aug.3º de libero arbi/
trio:an̄ mediū vel circa.arguēs triplici rōne
Pria qꝛ qȯ: nihil est nullꝰ eligē pōt.scd̄a qꝛ
nō eē nō hꝫ rōnē boni:ꝛ ita nec melioris.ex q̊
nō est eligibile qꝛ electio ē melioris.3ª qꝛ qui
recte eligit:necesse ē vt cuꝫ ꝑuenerit ad id qȯ
eligit melior sit:sed nullꝰ sit melior per nō eē.
¶ In opᵐ alteriꝰ p̄s.lxxxiij. Bti q habitāt i
domo tua,dn̄e:in secula seculoꝝ laudabūt te.
In ista.q.ad al's.ꝑiformiř ꝛc̄. ¶ Quo ad pri
muꝫ arti.termini sunt. Uermis. Finis Amē
¶ Primꝰ terminꝰ ē vermis.vermis dř tripliř
ꝛ f̄m hoc tria signat. Prio vermis dř ꝙ veri
tas missa:ꝛ est.ethioª.ꝛ hoc mō filiꝰ dei a p̄re
pro nobis in mūduꝫ missus ꝛ sine semine viri
in virgine genitꝰ.vermis dř sicut aug.suꝑ il/
lud p̄s.xxi.Ego sum vermis ꝛ nō hō:vbi dicit
sententialiř ꝙ vnigenitꝰ dei est homo sine se
mine in hoie genitus. Secundo dř vermis a
vere:sic sūt vermes parua aialia super costas
ambulātia:qꝛ pedibus carent:aut habēt mi/
nimos:sint in terra sint in aere sint in aq̄: qa
in hoc triplici habitant elō.ꝛ in vere comuni
ter generanter. Tertio dř vermis a verrendo
ꝛ hoc mō dř vermis ꝯscientie:quia semp ver
rit ꝛ mordet cōscientiā. De hoc verme diciř
Esaie.vltimo caplo.vermis eorū nō moriēř:ꝛ
ignis eoꝝ nō extinguēř.ꝛ sic accipiř in q̄one.
¶ Secūdus terminꝰ est finis. Finis a fune dř
antiq̄tus eni mete ꝛ termini terrarū funibus
ꝯstituebanř.vn̄ p̄s.xv. Funes ceciderūt mihi
in preclaris.etenī hereditas mea preclara est
mihi.Et alibi.diuisit eis terrā in funiculo di/
stributiōis. Dicitur eni f̄m doct.subtilē.xlvi.
dī.huius quarti.q.viij.finis quatuor modis.
sed illi q̄tuor possunt faciliter ad tres reduci.
Primus est cā finalis.ꝛ in secūdo ph̄icoruꝫ
dř gratia cuiꝰ. Quintoº btitudo increata dř
finis qꝛ oia ad deum ordinanř. Secūdo dř fi
nis perfectio intrinseca ad quā vlla res ordi/
nař.ꝛ sic btitudo creata est finis noster. Ter/
tio dř finis optimuꝫ ꝛ quarto vltimū. ꝛ pꝫ ꝙ
stādo in eodē hi duo modi faciliř ad vnū re/
ducunř:ambulamus enim ordine recto de i/
perfecto ad ꝑfectū:donec deus in syon videa
tur.Et tm̄ de isto termino finis:qui accipiř in
q̄ōe vltio mō. ¶ Tertiꝰ terminꝰ ē amē. Amen
est dictio hebraica sic iterp̄tata remanēs i la/
tinū.qꝛ ciues celoꝝ auditi sunt:hoc v̄bo ma/
gnificare altissimū.vn̄ apocal'.vij.dř.c.ꝙ oēs
angeli stabāt i circuitu throni ꝛc̄.post dř. Et
adorauerunt deū dicētes. Amen. Et tria.i he
breo sig̃t vere:sic:fiat.vnde ꝛ metrice dř.
Est amen hebreū:simplex nō cōpositiuum.
Uere:sic:fiat:fideliter hec tria signat.
Debet āt i fine scribi ꝑ n.nō ꝑ.m.vt in catho
licon dř:ad differētiā huiꝰ verbi amem qȯ de
amo amas descendit.cuius finis est.m.nō.n.
Errauit aūt huguº grāmaticus dicens amen
deriuari ab a qȯ est sine:ꝛ mene defectꝰ:qua/
si sine defectu.iuxta grecū exponens. Est enī
hebreū ante grecū:sicut grecū latinū p̄cedit.
vt priscianus in minori ꝛ maiori ostēdit. Jō
amen hebreū in deriuatōe sua ex greco nō de
pēdet.sicut in maiori *cōpendio* ad clementē
papā quartū frater Rogerus bachōis opti/
me demōstrat.Et sciendū est vt suꝑ euanª pe
trus dicit comestor: ꝙ apud hebreos in fine
poniř cōiter vna hoꝝ triū dictionū.sela.salē.
amen.ꝛ in latino corrn̄dent illis tribꝰ noibꝰ
hebreis tria noia latina.ꝑpetuū.pax veritas.
¶ Quantuꝫ ad scd̄m arti.sunt tres ꝯclōnes.
Pria est de appetitiōe nō eē ex verme ꝯscie.
Scd̄a de ꝯpatiōe btōꝝ ad dānatos. Tertia d̄
ineq̄litate ꝛ ꝑpetuitate bonoꝝ glie. ¶ Pria
ꝯclō est hec.Ex v̄me ꝯscie nullus vt penā fu/
giat pōt recte nō eē appetē sed ob malū cul/
pe deo nō ꝯdicere. ¶ Prima ps ꝓbař a do/
ctore subtili.l.di.q.i.sic. Nullꝰ recta rōne pōt
appetē nō eē ad fugiēdū iustū ꝛ bonū:ꝫ ma/
lum pene est iustū ꝛ bonū:igiř ꝑ fugā istius
nullꝰ dꝫ appetere nō eē. Maior pꝫ.nihil pōt
appeti simpliř nisi eē:iustū aūt ꝛ bonū magis
habēt rōnē esse q̄ꝫ nō esse: qꝛ nō esse opponiř
ipsi esse. Minoreꝫ probo.qꝛ pena est q̄d bo/
nū ꝛ q̄d iustū:quia positiuū ꝛ punitiuuꝫ ipsiꝰ
culpe Frater richar.huiꝰ di.iiij.p̄ncipali.q.ij.
addit vnā rōnē.malū eni intīn est malū iquā

tū adimit de bono nō eē adimit oē bonū: pe/
na nō: iō nō eē ē mai⁹ malū q̃ȝ pena. g° ꝫm re
ctā rōeȝ ñ dȝ magis appeti nō eē q̃ꝫ ī pena eē
⁊ arguit ex oppositis maioris ꝑfectōis ⁊ mi/
noris. idē o^m eni eē qꝺ̄ ē notior ꝑfectio est nō
eē ⁊ o^m gaudij qꝺ̄ ē mior ꝑfectio ē pena. si g°
maior ꝑfectio vt eē: est magis appetēda: ⁊ nō
esse est magis fugiēda. ¶ Scꝺ̄a ps ꝓbat: vbi
ꝑio noto ꝫm scotū ꝙ volūtas creata pōt cō/
parari ad nō eē in ꝓposito tripl'r. Pⁱo vt sit
cā sui nō esse sicut est cā culpe: ⁊ sic quo nō ē:
q̃ nō pōt se adnihilare. Secūdo ꝙ sit cā sue
ad nihilatiōis q̃ȝtuȝ ī se est: hoc ē appetat nō
eē: ⁊ sic nō est qūo: q̃ maximū pctm̄ post odi
um dei. ⁊ per ꝯñs: scꝺm locuȝ obtinēs in gñe
pctōꝝ ē velle nō eē: ita ꝙ se adnihilaret si pos
set. 3° ꝙ nō habeat nolle ad sustinē: si de⁹ infe
rat: imo velit nō ꝯdicē añq̃ȝ in culpa ⁊ in of/
fensa dei maneat: ⁊ sic dic̄ scot⁹ ꝙ magis ē fu/
giēda culpa q̃ȝ nō eē. rō: quilꝫ tenet in se ꝫua/
re diuinū ꝑceptū: qñ nō est reuocatū: ⁊ ꝑ ꝯñs
nō peccare mortalr̄ in quocūq̃ȝ casu: q̃ est ꝓ
hibitū: sed nō nolēdo se a deo adnihilari nō
trāsgredit ꝑceptū dinū: sed inclinationē nālē
qñ eni sūt ꝓhibitōes ꝯtre magis est obediēdū
supiori: cui⁹ modi est de⁹ in ꝓposito: q̃ꝫ iclina
tioni nāli. ¶ Scꝺ̄a ꝯclo. In dina eēntia nō i
gñe ꝓprio bti penas videt reproboꝝ. scꝺ̄a pȝ
satis q̃ distātia ịproportionata ịpedit taȝ vi/
sionē corpalē q̃ꝫ intellectualē reꝝ in gñe pro
prio. vt vult aug. ī lib. de cura ꝓ mortuis agē
da. Sed p^a ps ꝓbat q̃ dina eēntia ē speculū
īfinitū cūcta btis demōstrās: vt sue placituȝ ē
bonitati. Sȝ dubitat an pene reproboꝝ ī deo
videant ꝑ ydeas. D^m ꝙ penaꝝ reproboꝝ alie
sūt positiue: ⁊ hee cognoscunt ꝑ ydeas: vt sūt
tristicie. alie ꝑuatiue: hee nō hñt ydeas in deo
sed ꝑ aliud cognoscūt. ¶ Tertia ꝯō. Et si glo
ria btōꝝ in extensione post in omen sit eq̄lis
nō tñ itēsiue. Probat p^a ps q̃ glia oiuȝ btō
rū est duratura in ꝑpetuū Matth. xxv. Ibūt
hi in suppliciū eternū: iusti aūt in vitā eternā.
¶ Scꝺ̄a ps ꝓbat ex distributiua iusti^a q̄ plus
laborāti plus retribuit. sȝ vñ hec ieq̄litas. tria
sūt. obiectū. pō. merita. nō ex obō vt obm̄: q̃
oib⁹ se pñtat. nō scꝺ̄o ex pō: q̃ indifferens ad
quēcunq̃ȝ gradū est. igr̄ 3° ex meritis ⁊ dino
obō inq̃ȝtū est cā libera distribuens vnicuiq̃ȝ
iuxta merita. Ex q̄ seq̄t ꝙ si de⁹ ageret ad ex
mere necessario oēs eēnt eq̄liter bti. Et tñ de
scꝺ̄o articulo. ¶ Quantū ad tertiū articuluȝ
sūt tres difficul. ¶ Prima vtrū simpl'r dāna
ti magis appetat nō eē q̃ȝ sic esse. Scotus di
cit. ij. q. huius di. credo ꝙ appetūt nō esse. Et
augu. in libro de miseria hui⁹ mūdi loquens
de dānatis. O mors q̃ꝫ dulcis es: quibus taȝ
amara fuisti: te solū desiderāt: qui te vehemē
ter oderūt. ¶ Scꝺ̄a difficultas. Si beati gau
dēt de penis reproboꝝ. Dicit scot⁹ h̄ v̄ba qꝺ̄
ne. 3^a. nec video nec scio qūo nec ipsi nec de⁹
gaudeant vel cōsolent de penis eoꝝ vñ deus
Esa. ꝑmo dicit. heu ꝯsolabor de hostibus ⁊c̄.
ita ꝙ cōcludit ꝙ nō gaudent absolute: sed in
ordine ad diuinā iustitiaȝ. ¶ Tertia difficul.
vtruȝ gloria corpoꝝ beatoꝝ erit equalis. Di/
cendū ꝫm scotuȝ. q. vi. seu vltima ꝙ ꝫm dotes
que dñt q̄litatē in dotato erit ineq̄litas. sȝ ꝫȝ
dotes dicētes solā priuationē vt est ịpassibili
tas erit eq̄litas. ⁊ sic pȝ ad. q. ꝙ vȝ reprobi cō
sciētie verme sic queūt appetē nō esse: vt beati
sine fine letentur Amen. Tūc ad argumēta.
¶ Argumēta quo ad nō eē hinc ide suis vijs
ambulāt. Solū vnū notādū est. ꝙ in electiōe
de nō eē nō ē electio ꝓprie sed solū ꝫm ꝙ mi/
nus malū hȝ rōnē electiōis respectu maioris
mali. ¶ Ad tertiū dicēdū ꝙ illa btitudo erit
ineq̄lis intēsiue q̃ ꝫm merita: erit tñ equalis
extēsiue: q̃ q̄libȝ sp durabit. nec illꝺ̄ de dena/
rio diurno mouet q̃ dato ꝙ q̄libȝ videat deū
tñ ꝫm magis ⁊ minus. Ex ista di. sicut de ꝑce
dē. de. ⁊c̄. ¶ Pⁱa ꝯclo. Mali in iferno ma/
lā volūtatē nō deserent freno rupto ꝑ iniq̄ta
teȝ. Dicit ꝯō ꝙ mali in iferno habebūt semꝑ
volūtatē peccādi fracto freno caritat̄. Et po/
nit a ꝑnci° di. vsq̃ȝ ad illꝺ̄ ca^m. Hic q̄ri ꝑt ⁊c̄.
¶ Scꝺ̄a ꝯclo. post iudicium tenebris cecati
erūt in viciū mali ꝑpetrati. Dicit ꝯclo ꝙ re/
probi post iudiciū ex toto dabunt in reprobū
sensum. Et ponit ab illo ca° . Hic q̄ri pōt ⁊c̄.
vsq̃ȝ ad illꝺ̄ ca. Preterea q̄ri solet ⁊c̄. ¶ Ter
tia vero ꝯō que icipit a ꝑfato caplo. Prete/
rea queri solet ⁊c̄. ⁊ durat vsq̃ȝ ad fineȝ distin
ctionis est hec. Damnatorū agmen in diuer
sa ruit ⁊ beatis congruit gloria Amen.

V Iri doctissimi pr̄es atq̃ȝ extollēdi ꝑ se
cula laudib⁹ ginasici opis exigit epilo
gus ⁊ sniaꝝ finis sepi⁹ ꝑstolat⁹ adueni
ens actū pñteȝ tripharijs distingui ꝑticulis.
In pⁱa siq̄dē ꝑmittet lectio cōpendiosa. In
scꝺ̄a adiunget cōmendatio dulcorosa. In 3^a
subsequetur regcīatio seriosa. Dico igr̄ dñi ⁊
patres ꝙ actu in pñti queȝ icliti ꝑdecessores
mei celebri opinione multipha° laudauerūt
fastigio. ꝑmit⁹ ē ꝑmittēda lectio ꝯpēdiosa. vñ
de areolis aromatuȝ atq̃ȝ cella vinaria gl'iosi
antistitis piscos petri lūbardorū orti de sedi/
b⁹ iter sniatores opificis artificiosissimi sniaꝝ
suaꝝ finis vltim⁹ iocūdi⁹ se pñtat ꝯtēplādūq̄

claris apił serõib⁹ ex ineffabili deitate quã se raphin ppetuis venerãł iubilis totũ op⁹ q̃ in ãno hoc exponẽdi laboraui q̃ potui emanas- se.q talis ẽ.¶ Hec ꝺ pedib⁹ sedẽtis sup soliũ excelsuꝫ:q̃s seraphin duab⁹alis velabant ⁊c̃. Qui gdẽ text⁹vltim⁹ad pcedẽs sic iũgił. In toti⁹gdẽ libri exordio codex nł:ternas distin guebał i ptes. In pª sigꝫ pmittebat mgr̃ sue intẽtionis indiciũ.s.phemiũ. In 2ª adiunge bat sue narratiõis cõpendiũ.s.tractatũ: queꝫ quadruplici volumine tãt⁹ doctor ⁊ põtifex testimonijs cõpegit ineternuꝫ fundatꝫ. Nunc igił deo duce:vt cũqꝫ a nobis duab⁹ pmarijs expeditꝫ pticulis occurrit 3ª meditãda.in qua ꝯcludił affectiõis solatiũ: vꝫ epilogus. Et hꝫ diuidi in.3.ptes. In pª pmittił theoloᶜᵉ facul tatis fidele scrutiᵐ. In 2ª annectił pfunde hu militatꝫ doctrinale colloquꝫ. In 3ª ꝯcludił p- stolate iocũditatis finale solatiuꝫ. pmũ pbat specula° supnoꝝ denõta subtili⁹ dũ pmittił h de pe.seꝺ.sup soliũ excelsuꝫ q̃s sera.⁊c̃. Scꝺꝫ pbat iformatio lecturoꝝ psentata sagaci⁹ dũ iũgił scriptori ⁊ si nõ auditori cõmẽorasse suf ficit.3ᵐ notat. Quietatio aioꝝ expectata aui di⁹ dũ ꝯcludił. Qui a facie exors⁹ sedẽł p me dia ad pedes vsqꝫ via duce pueniit. ¶ Dicił igł ꝙ p° pmittił nło in textu theoᶜ facultatꝫ:fi dele scrutiniũ qꝺ pbat.speculatio supnoꝝ de notata subtili⁹ dũ pmittił. hec de pedib⁹ ⁊c̃. Cui.n.tm̃ librũ nł pastor egregi⁹ sancti⁹ sup- põeret ꝙ̃ excellẽtissime maiestatꝫ sub pedib⁹ ex q̃ oia p quã oia in q̃ tãdẽ oia suo ordie ge- scũt. hos dinos pedes h soliũ hos seraphi ra pt⁹ miris in modis in spũ.esayas viderat:q in vi.sui li.ca°.sic clamauit. In ãno q̃ mortu⁹ ẽ rex ozias. Uidi dñm sedẽtẽ sup soliũ excelsuꝫ ⁊ eleuatũ ⁊ plẽa erat dom⁹ maiestate ei⁹:⁊ ea q̃ sub ipo erãt replebãt tẽplũ.seraphin stabãt sup illud sex ale vni ⁊ sex ale alteri. Et ꝯtinuo seqł. Duab⁹ velabãt faciẽ ei⁹ ⁊ duab⁹ velabãt pedes ei⁹:⁊ duab⁹ volabãt.⁊ clamabãt alter ad alterum ⁊ dicebãt. Sctũs sctũs sctũs dñs exercituũ.plẽa ẽ ois ł̃ra glĩa ei⁹. qꝺ i breui fr̃ Jo.de pechano vir valde venerabil' i officio trinitatꝫ pstringẽs ait. Sedẽti sup soliũ cõgra tulãs trisagitũ seraphici clamoris cũ pr̃e lau dat filiũ indifferẽs pricipiũ reciproci amoris ꝟba sunt plena hec misticis sensib⁹ facilr̃ q̃dã inuestigari nõ pt:q sint ale seraphice q̃re i nu mero cõputãł senario:q seraphi:qꝺ sit tẽplũ: q̃ sit dom⁹ soliũ nedũ excelᵐ sꝫ eleuatũ:q̃s sit sedẽs q̃ facies:q sint pedes q p alas seraphi- cas obnubilari dicũł.q̃s sit clamor ãgelic⁹:⁊ q̃s cãtus tripudij:q̃s iubil⁹ i ceꝫ hitet vel q̃ ar

moᶜ.tacẽda sł h pr̃es poptimi:⁊ iugib⁹ suspi- rijs expectãda deuoti⁹.nobis p nũc sufficiat aduertẽ qꝺ nł tãgit text⁹. De pedib⁹ sedẽtis sup soliũ.sedẽs extat diuinitas. soliũ sacra bi blia:in q̃ mãet geti⁹.facies cog° apta ẽ maie statꝫ dine.pedes xx° ⁊ iudiciũ vltimũ bonorũ atqꝫ maloꝝ q̃ corp⁹ cõplẽt eccie armoᶜ ⁊ sł fi- nis sic̃ pedes sł corpis. Duab⁹alis seraphicis facies tegił: qr i pñti viagio nisi enigmatico specło ñ relucet ditas. Paul⁹ad coꝝ.scribẽs eplaꝫ ita fał.videm⁹nũc p speculũ i enigmate ⁊ subiũgit qꝺ iocũꝺ:tũc ãt facie ad faciẽ.dua b⁹ religs ⁊ pedes velati sł:cui.n.apte itimatũ ẽ tps vltimũ seculi ⁊ cuiuslibꝫ iudiciũ q̃le erit sapiẽs qppe ore ꝺo loquut⁹ ẽ. Nescit hõ finẽ suũ an ad ignẽ:an ad glĩam refueł:nisi dono vẽiat spãli.sꝫ due ale mistice itermedie vola- tũ expmũt seraphicũ: vt ñ corp⁹ vt facies seu pedes ꝯtegał. Media qppe nob̃ magis cla- rẽt:vt notãł creature ⁊ i xpo nr̃a scã redẽptio nisi forsã ꝟboꝝ ad ppositũ ãplior se pñtet co- gni°. Sim⁹bis sex numeꝝ ꝯplere duodẽariũ duoꝝ igł seraphicoꝝ spũuꝫ alis bisseãrijs:pas sus denotãł duodeci qb⁹ suis i sentẽtijs mgr̃ cõiter ñ teneł velat⁹qppe alis erat vt veꝝ sũ- dit⁹ cape nõ potuerit.⁊ si i religs remãet val de secur⁹:⁊ forte possent alig ad min⁹ glo.de bite. Hi igł passus duodeci p q̃ttuor ł̃narios distribuũł vt cuilibet ptiali lib. iiij.su⁹ distri- buał ternari⁹. In pmi sui qppe.xvij.di.carita tẽ visus ẽ negare creatã.i.xxiiij.hec noia tria duo ⁊c̃.solã dic̃ negationẽ noiał. In.xli.nũe ro noiat:idẽ enũciabile ꝺs ẽ icarnãd⁹ icarna t⁹:⁊ ꝺs icarnał. Ecce pmi libri prim⁹ternari⁹ Põt qppe de caritate saluari:vt tangit doc. sub.i eadẽ di.q.i.arti.princi. Caritatẽ.n.ingt nõ negauit creatã cũ illã i 2° suo.xxvi.⁊.xxvij di.posuerit oñdendo puulos ptinẽ ad tẽplũ dei. Nõ ẽ.n.verisiłe tm̃ mgrm̃ in tã puo libro ꝯria dixisse.sꝫ inuit ꝙ alr̃ caritate alił ceteris hitib⁹ nobiscũ ẽ ꝺs:dũ caritatẽ hẽm⁹ ꝺs i no- bis hitat:qꝺ nõ fide aut ceteris hitibus.iõ dł optie.ꝺs ẽ caritas.nõ ita ꝺs ẽ fides ⁊c̃. Ceteꝝ cui dubiũ qn sine creata caritate possit ꝺs ho minẽ saluał poª absoluª q̃ forsan loq̃bał mgr̃ hãc aduertũt plurimi doct.vt fr̃ io. ꝺ rippa i itellectu mirabił ni sui opis lib.i.⁊ hac ꝺᶜ. Fr̃ frã.ꝺ ma.vir exptissim⁹:⁊ młti q̃s tacꝫ britas Ceteꝝ ⁊ si.3.aut duo noiant q̃s positiuũ. tñ ñ vt i creatis vt.s.cũ psonaꝝ tritate sit ꝺ° cẽntie quõ potuit accipe mgr̃ sup hac ꝺ.i scripto no tandus ẽ sctũs tho.q egregio i stilo loco dcõ multa notat. In eadẽ doc.deuo.sũmope no- tãdus ẽ. Ceteꝝ de illis enũciatiõib⁹ ꝺs ẽ icar-

nādus:incarnatus. incarnatur ex littera pōt
capi ⁊ textu.mō alias notabiliū ⁊ melius no
minalium fuisse loquēdi ab antiquo fuit mo
dus aliqua ex ꝓpria aliqua ex aliena dīie opi
nione. Testis est aug.in lib.sup geñ.vbi alio/
rum multas afferēs opiones ex ꝓprio loqui
multis vr̄ sic phi:sic sciarū aliaꝝ inuentores.
¶Succedit huic secūdus secūdi libri terna
rius.In pa siquidē dc. pl'o inducitur tria po
suisse ab eterno reꝝ ṗncipia in essentia distin
cta.s.artificem:exēplar:⁊ mām.qꝺ multis nō
videt:maxime cum aug.in.vij.ꝓferat confes.
ad dñi vocē dirigēs sic.Formasti mihi quosꝺ
pl'oicoꝝ libros ex greca lingua in latinā ver/
sos:ibi legi:nō eisdē verbis sed sentētijs ꝙ in
princo erat verbū ⁊c̄.vsqꝫ ibi:⁊ verbū ca.fa.ē.
vbi innuit exēplar ab artifice nō esse in essen/
tia distinctuꝫ ex pl'onis snia.Idem sentire vr̄
Ambrosius macrobius eustaꝰ suo ṗmogeni
to somniū cōmentās sciptonis de sexto extra
ctū rei publice.Noym.n.vt vr̄.⁊ ꝓthogaton
i.exēplar ⁊ deū idē esse asseuerat qui tñ pl'oni
cus existimat maximus.Rursus in.v.di.asse
ruit mgr̄ angelos nobis ministrādo btitudi/
nem ꝓmereri quā possident.⁊ in.xi. replicat
In.xxx.fatet 3o di.nullum cibū in alitum cō/
uerti:sꝫ aliti facere distētiōeꝫ sic oleū in aqua
distendit:seu ꝯseruationē:ne armonica cōpa
go dissoluat corpis.Ad pm aūt diceret ꝙ siue
sic siue aliter nullum detrimentū affert fidei.
due quippe sunt secte qui perypatheticos se/
ctant ista pl'onicis inserūt veluti in examerō
Amb. ⁊ suis beda in opusculis ceteriqꝫ pl'o/
nem imitant ꝓfundiꝰ illud qꝺ dicit aug.pro
fitent.de scđo duas attulit noster mgr̄ opio/
nes.⁊ hincinde discussis subintulit. ⁊ hoc mi
hi magis placere fateor nō ipugnans alterā
de 3o nouerūt qui soliti sunt distinguere aliq̄
ṗncipaliter aliqua secūdario ad aliqd effice
re forsan regri intēdat mgr̄ nō ṗncipaliter sꝫ
secūdario talia alimēta ad nām facere huma
nam.Carnes.n. nō pure vt prius ex alimēto
gignunt qꝺ aspici ꝯuenit in vino ⁊ aqua posi
ta.vt in de gñatione oñdit phs.¶Sed tertij
lib.tertiꝰ ternarius iā accedat.in.v. qdē dist.
aiam ꝑsonam asserit qꝺ quidē esse nō pōt:cū
persoa richardo in.iiij.de tri.teste. xxi.cao.sit
nature itellectualis incōicabilis exñs. quod
aie nō ꝯuenit que corpori veluti quo cōicari
dicit.In septima approbare videt tertiā opi
nionē que postmodū sub alexādro dānata ē
in.xxij.di.xp̄m in triduo ꝯtendit fuisse hoiem
cum corpus habuit ⁊ aiam:qꝺ tñ esse nō po/
tuit cū ab inuicē disiungerent:vt corpus in se
pulchro:aia in lymbo patrū dr̄et.amboꝝ aūt
ꝯiunꝰ ad humanitatē inter se ṗexigitur.Sed
adhuc forsan dr̄et.⁊ ad pm nō ita stricte loq̄/
batur mgr̄ de ꝑsona sic mō loquimur.vel for
san ꝑsonam aiam noiat:qr ṗncipalior pars ē
hois:sicuti apud phm̄ in.ix.ethicoꝝ. totꝰ hō
intellectus eē dr̄. Ad 2m dr̄et ꝙ trifarijs illis
discussis opionibus tā.viij.ꝙ̄.vij.distinctioni
bus nil temerarie asseruit vel subtili reliqt in
dagini perquirēdū.Ad 3m cōgrue dicit ꝙ iō
in triduo hoieꝫ xp̄m noiauit:qr humanitatis
partes diuinitas secū hūit vnitas si nō simul
adinuicē:tñ simul cōparate ad diuinā maie/
statem.⁊ is hēt loquēdi modus vt dum ꝑtes
obtinemus totū hēre censeamꝰ quē loquen/
di modū retinuit mgr̄. ¶Sed iam quartus
quarti ternarius se pñtet in 2a siquidē.iiij.di.
dū baptismus introducit ioan. dicit ꝙ 1o ba/
ptizati baptismate:si fidē habuerūt trinitatis
nō erant rursus baptizandi in bapmo xp̄i.In
quinta attulit potentiā creādi creature posse
cōicari.In.xiij.vero notat excōicatos vel no
tatos hereticos corpus xp̄i nequaqꝫ posse cō
ficere.sꝫ aliqua istis dat rñsio. Quo ad illud
quippe qꝺ dictū est de Jo.bapte: nō dicit qn
possent rebaptizari:sꝫ ꝙ rursus nō sunt bapti
zandi nisi forsan baptismo flaminis cū manu
um ap̄lica bñdictione.qꝺ forsan illo docente
qui iteruallo nō indiget tp̄is in docēdo hūit
Qualem vero pro secūdo hēat defensorē te/
stis est scūs Tho. in scripto sup snias in eadē
di.arti.i.q.iij.In 3o di. occurrit iurisperitorū
posse.s.de facto ⁊ de iure.licet.n. non possint
de iure excōicati seu heretici celebrare quini/
mo canonibꝰ ꝓhibētur.pñt tñ de facto qr ca
racterē sacerdotꝫ obtinēt indelebilē. ¶Hec
igitur venerandi mgr̄i sunt pedes velati: vt
in po puncto lectionis innuit mgr̄ duodecim
s.passus in diuersis sniarū rubricis denotati.
quibus obuiat mgr̄o quos aliqualiter posse
sustineri:⁊ si nō in oibus ad mgr̄i intentionē
principalē mea oñdit paruitas. Si aliqui re
stent passus alij subtilioribꝰ relinquēdos cen
seo ingenijs:credo tñ ad hos reducibiles exi
stere. In reliqua libri ꝑticula ꝯtemplat altiꝰ
veritatē vt alis nō veletur seraphicis.de quo
ṗs.protulit.Ascēdit super cherubin ⁊ vola/
uit:volauit super pennas ventorum. Super
cherubin ascendere est entis increati puram
aspicere veritatem pretermissis creaturis ne
obuient.Et tm̄ de prima lectionis particula.
¶Sed dicebā in secunda lectionis parte ꝙ

2

in verbis nostri textus ostendebatur ꝓfunde
humilitatis doctrinale colloquiũ q̄ꝺ probat
informatio lecturoꝝ presentata sagatiuꝰ duz
seqtur. Scriptori ꝛ si nõ auditori cõmemoraſ
se sufficit. Quid optimi viri isto dicto humili
us raro aut nusq̄ ꝓpria vox mgr̄i insonuit. ꝛ
si alicubi sonuerit a paternis tramitibus nõ
discessit. vt loquit̄ in ꝓlogo: ꝛ tñ modo depri
mit. Si nõ auditori sufficiat tñ scriptori suffi
cit veluti diceret. Et si nobilia igenia in se me
is nõ satient̄ scriptis: ſʒ cibum appetant deli-
catiorẽ scriptori sufficit ꝓpter voluminis bre
uitatem quã modernos scimus appetere. O
magistri veneranda humilitas. O magistro
redonanda precelsa laudũ fastigia. O magi
strum eximiũ. O parisienſ pontifex: germen
lombardie: sed francorũ altior gloria: notus
vsq; ad fines aquilonis queʒ terraꝝ vniuersa
vastitas percelebrat. hec tria meret̄ maxima
humilitas. Teste quippe dño. Qui se. humili
at exaltabit̄: ꝛ qui se exaltat humiliabit̄. humi
litas quippe te vexit in prudentiã. prudentia
tibi sapiam cõparauit. sap^{a} ad caritatẽ te per
ducit. caritas te in gl̄ia vt pie credimus collo
cauit. ꝛ tñ de 2ª lectionis particula. Sed di-
cebaʒ tertio ꝙ in nr̄i textus sermonibꝰ oñdit̄
seu ꝯcludit̄ prestolate iocũditatis finale sola
tium q̄ꝺ ꝓbat quietatio aioꝝ expectã auidiꝰ
dum cõcludit̄. qui a facie sedẽtis exorsus per
media ad pedes vsq; via duce ꝑuenerit. No-
ster quidde mgr̄ a facie dei nr̄i sctissima. s. di-
uinitate librũ voluit exordiri: de qua extat li-
ber primariꝰ: de qua gaudẽs iacob dicit. Ui
di dñm facie ad faciẽ: ꝛ salua fctã est aïa mea
Et ꝓpha gemens dicit. Oñde nobis faciem
tuam. q2 facies tua plena est gr̄aꝝ. Hester. c.
xv. A facie igit̄ sedẽtis librũ exorsus per me-
dia quo ad creationẽ in 2° ꝛ redemptionẽ in
3°. ꝛ sacr̄a in quarto: ad pedes. s. cõsummati-
onem totiꝰ seculi in dãnatione maloꝝ: ꝛ gl̄ia
bonoꝝ: que in fine quarti tangunt̄. ꝑuenit via
duce. i. xp̄o iesu. qui de seipso Joan. xiiij. Ego
suʒ via veritas ꝛ vita. Cuius vie: cuius verita
tis: cuius tandẽ vite nos ꝑticipes efficiat ip̄e
per Mariã sanctissimaʒ matrẽ eius. Amen.

¶ Expeditus per dñi gr̄aʒ de p^{o} optimi o pa
tres ꝛ dñi: in quo erat ꝑmittenda lectio com
pendiosa. sequit̄ nũc secundum principale: in
quo adiungi hʒ recõmẽda^{o} dulcorosa. Eram
quidẽ ꝛ iocose ꝛ seriose bacha^{m} futuꝝ reuerẽ
dum recõmendaturus si nouisseʒ: ſʒ hũc quẽ
mittet ordo: seu qui post me hanc accipiet le
cturaʒ: nõ cognoui ex noie: ideo de ampliori
recõmendatione me habete excusatũ. vnum
scio ꝙ tantus ordo: ꝛ tanta theolo^{e} facultas
peroptime ꝓuidebit: me estimo nanũ illũ fu
tuꝝ gigantem. o qñ tp̄s aduenerit: ꝙ tantus
pr̄ incipiet sepe multũ cogito: de eius ore. vt
de nestore narrare solebat homerꝰ melliflua
verba procedere. hũc vobis o dñi o patres o
mgr̄i recõmendo eũ q̄dẽ veluti quãdã stellã
has scolas illuminãtẽ videbitꝭ aduenire. quẽ
ꝯſuet altissimꝰ vbicũq; moret̄ ꝛ nos secũ. amẽ.

¶ Expeditus de duobꝰ primis reuerendi dñi
mei ꝛ patres taliter qualiter in q̄bus p^{o} erat
premittẽda lectio cõpendiosa: ꝛ in scđo erat
adiungenda recõmendatio dulcorosa. 3^{m} ag
gredior in quo hẽt subsequi regratiatio serio
sa. Et qs o deus oipo^{me} benig^{me} pater oium
alpha ꝛ o. ꝑncipiũ ꝛ finis. mihi donuʒ lingue
contribuet: vt tibi vnigenitoq; tuo: cõparīq;
paraclito: debitas referaʒ gr̄aꝝ actiones. me
creasti nõ erã redemisti pereũtẽ: oberrantem
interno instinctu sepiꝰ reuocasti. Totiẽs toc̄.
toc̄. ꝑditionis extiti filius queʒ semꝑ reuoca-
sti ad te pater. O sũma dei pietas. o summa
mia. o summa bonitas dei pax tua dñe q̄ oẽʒ
sensum exuperat: ꝛ btis regescit in mẽtibꝰ me
de multis ereptum tribulationibus custodi-
uit illesum vsq; in p̄sens. O domine deus me
us. tibi gloria: tibi laus: tibi honor: tibi detur
imperium in secula seculorum.

¶ Et tibi o mater dei Maria singularissima
stella maris: iubar fulgentiũ ab angelis nun
ciata: in figuris p̄signita: quã nulla tetigit la
bes criminis. qualiter soluã q̄ꝺ debeo. Non
semel dña mea de mortis faucibus indignuʒ
seruum tuũ eripuisti ensem suꝑ me leuatũ se-
mel amouisti: in mari: in tr̄a: in domo: i agro:
dormientẽ vigilantem: attentiꝰ custodisti. Tu
post deũ vnica spes mea: vnũ solũ brachium
meũ: sola fortitudo: cuius fortitudinẽ: virtutẽ
clementiã: ex oculis tue mīe erga me sepiꝰ fa-
teor recognoui. Cõtra mortem vitã. cõtra pe
riculum securitatẽ. ꝯ dolorẽ letitiam: semper
opposuisti. O singularis mũdi oculus. o lu-
cerna abundãtissima: quid tantã maiestatem
tuam: erga meã paruitatẽ: tam dulciter incli
nauit: fateor sola dig̃tio tua: cui me in eternũ
recõmitto deuotius que suꝑ angelicos cho-
ros iam rutilas. ¶ Ad te venio o pauperꝝ pa
triarcha frãcisce pater inclite. cuius ordo me
de mũdana cõuersatione in iuuenili etate re-
uocauit nutriuit in moribus: in sciẽtijs erudi
uit: ni obiceʒ posuisset mea nimia ruditas: se
culum ꝯtemnere docuisti: ꝓmptuʒ ad aduer

ſa ſpernere ꝓſpera feciſti iugibꝰ ſuſpirijs que
ſurſum ſunt intẽdere menti mee dei meꝰ q̄tis
vicibus inſpiraſti nõ occurrit: fui erga te ſepi
us ingratus: ꝫ parce tuo filio: ad te amõ fu-
gienti: quẽ exoro attentius me vt velis ſemꝑ
habere cõmiſſum. ¶ Ad te paule doctor ex-
cellentiſſime mea tota ſe cõuertit intentio. tu
es ſuffragiũ meũ quies mẽtis dulcior cõſola
tio: deſolato non dubito tuo ſingulari ſuffra
gio: ⁊ meritis pluries amiſiſſe dolorꝝ aculeos
Quis enim eſt mẽti errãti lux ſerena paulus
quis debilibꝰ ſupportans refugiũ: paulus. qs
vexillum ſingulare ꝯ mundi inſidias ⁊ aſtuti
as demonis: paulus. qs dolẽtis ſolatiũ: pau-
lus. Paulus eſt btiſſimus decor mũdi extat
paulus. decor celi extat paulus. decor cleri
extat paulus. pauli honor celebret. paulo fa-
ma cõdonet. paulum laudent vniuerſi. paule
nos retrahat ad celi ſidera de cuius pedibus
poſt ſedẽtẽ excelſuꝫ ſuꝑ ſoliũ: ⁊ Mariã mrẽꝫ
dei ſcie hauſi qꝺ potui: huic ſit iubilus ꝑpetu
us per ſecula amẽ. reliqs cũ celicis agminibꝰ
¶ Sed iam o magiſtri eruditiſſimi tꝑs expo
ſtulat vt ceteris vt oꝫ ⁊ ꝯuenit gratiarꝫ exſol
uatur cumulus. Offert mihi ꝑmitus glorio-
ſior preſul pariſeos petrus dico ſniarꝫ mgr: q
veluti ſtella matutina: aut heſperꝰ: hoc in mũ
do rutilauit. cuius famã: cuius laudẽ vniuer
ſa ſonant gigᵃ ſtudiorꝫ nõ ſunt tales ſnie ſuꝑ
terram tanta breuitate: tot intus ſctõrꝫ ꝯtinẽ
tes veritatẽ Auguſtini Amb. Jeroñ. Grego.
ceterorũq alíorꝫ quos noiari nõ patitur tpis
anguſtia. hic in exercitiũ poſitus eſt ingenij:
ibi a falſo verꝫ diſcernit hic clare intuet qs ſit
limes veritatis q̄ntũq a vero ipſa diſtet falſi-
tas. Petro igit noſtro: nr̃o pontifici: nr̃o do
ctori glorioſiſſimo: det decus ꝑpetuũ. amen.
¶ Succedit ꝑpetuis extollendus laudibus
ſctũs thomas: hunc lingua laudare non ꝑſu-
mit balbutiens: cuius doctrinã cognitus eſt
magnitolle altiſſimꝰ. Cũ enim corã altari fra
truꝫ ſuorꝫ pariſius: deũ attentius exoraret: vt
qꝺ de corpore ſuo xp̄i. i. ſcripſerat: an eſſet ve-
rum vel nõ intimaret. delapſaꝫ a celis nõ du
bito iam a terra ſubleuatus: ꝯtinus vocẽ au
diuit. Bñ ſcripſiſti de me thoma. O doctri-
ne fideliſſimũ teſtimoniuꝫ. e celi ſedibus ad-
huc viuens nobiſcũ ſctũs tho. doctrinam hẽt
firmatã ore dei. Quis talia vidit. qs audiuit
quis in aliquo doctorꝫ talia exptus eſt. Par
ce mihi parce doctor ſctẽ: ſi hoc in anno aliq
bus in paſſibꝰ tue obuiaui ſnie: nõ quidẽ hoc
feci ꝯdicens: ꝫ veritatem ingrens. Si eniꝫ in
multis es locutus linguis angelicis: ⁊ huma
nis nõ heſito te fuiſſe locutũ: fateor hoc humi
lime vt debeo pẽna ⁊ lingua hoc in anno me
is in factis aruiſſet: niſi ſanctiora dicta tua af
fuiſſent iuuami. O decor phie. o faſtiᵐ theoᶜ
o religionis venuſtas. o olympo regnãs iam
ſctitas: me tuis ſuffragijs ⁊ ꝑcibus per oĩa in
oibꝰ recõmendo. ¶ Nõ longe minori ſucce-
dit gloria ſubleuãdus doc. bonauẽ. qui tãtis
in dictis ſuis inſtinctꝰ hũit ſpũs vt doc. deuo.
dicetur huc fatentur plus ad pedes didiciſſe
crucifixi q̄ꝫ in libris. Orãs q̄ppe pariſius cel-
la ſua nõ qꝺcũq cũ o dñi offero teſtimoniuꝫ
ſcm̃ tho. ꝺ quo iã ꝑceſſit ſmo appello. A deo
n. viſus ẽ medio q̄ ſi cubito a terra leuari. qs
talis ſcripta ſpnat viri. qs nõ cõmendet lecti
onẽ: ꝯtemplatio: meditatio: deuotio: imo lati
tans diuinitas te ꝓbãt ⁊ dicta tua. O doc. bo
nauẽ. ſm nomẽ tuũ ita ⁊ laus tua ꝓfundiſſi-
mus in ſentẽtijs ſubtiliſſimꝰ in diſtinctionibꝰ
in textu biblie expoſitor mirificus in ſpecula
tiua in ꝑctica quãtos codices quãta refertos
deuotione edidiſti enũerare nõ valeo iter q̊s
de alis ſeraphicis que pedes velabãt ſedẽtis
vt nr̃a tetigit lectio. ⁊ in dñi mẽtis itinerario
inuiſuꝫ libelluꝫ ꝓtuliſti. nõ igit q̄s debeo: ſed
q̄s põt ingenij talis modicitas. O miorꝫ ſpe
culũ lux ꝑuia veritatis ardẽs lucifer. ꝑmꝰ hũi
litatis baſis maxima: reddo retribuo grarũꝫ
actões. Si qd boni aut aliqd aut modicũ h i
anno ꝓtuleriꝫ tue ſepiꝰ affuerũt manꝰ adiutri
ces: ſine qbꝰ nõ potui nec tibi alicubi obuiaui
niſi gr̃a exercitij: vt dcm̃ collatũ dcõ: mãifeſti
us appêret. tibi ſit iubilꝰ ãgelorꝫ choris. amẽ.
¶ Nunc: nũc ad te amor meꝰ o doc. ſub. ioã.
dictus de donis ſe cõuertit lingua mea. Non
autumo haut ſuſpicor quẽq̄ in terris viuẽtẽ
tuas laudes dignis celebrare ſmonibus quẽ
mr̃ vniuerſitatũ pariſiꝰ ſuo in flore ⁊ ꝑcio tot
inter doct. turmas ſubti. noie inſigniuit: cuiꝰ
poſtmodũ colonie clerꝰ aduentũ ſentiẽs: vni
uerſus tibi obuiaſſe refert. Te ꝑmitꝰ ſcotia ge
nuit. te poſtmodũ anglia docuit: vbi pᵒſnias
legiſti. rurſus ſuſcepit frãcia ꝫ colonia tꝫ i tu-
mulo. O germẽ ergo ſcotie. o ãglie ſcia. o frã
cie ſubtilitas. ꝫ o colõie reges: vtinã btã. Mi
rũ vnũ cõpio: ꝙ tot ſubtiᵃ ſcribẽs in errore ñ
es cõphẽſus: aut aliq̄. h eſt: hic ẽ o pr̃es aptiſ
ſimi huiꝰ honor ſtudij: mẽtes ſuſpẽſas faciẽs
ꝑ ſtupore: cuiꝰ dicta cõeꝫ trãſcẽdũt facultatẽ:
inqſitor maximꝰ ṽitatꝫ: redargutor falſitatꝫ: ve
ri areha: leguꝫ ſũᵃ: rerꝫ cõpta ſanctio: in phis
ſtrenuꝰ i magicis ꝑcipuꝰ. i theologicis arduꝰ

in cognitione ꝙ ꝯspicuus.huic siquidem di/
xerim bonitatis merito ascribere debeo:cuiꝰ
poculis suauissimis a iuueᵉ suꝫ nutritus: quē
turba angelici cōcentus suscipiat. hoc igitur
doct.ternario solidatus hoc in anno merito
redarguendū me dicerem:nisi eis aliquas ex
pressissem gratias.❡ Sunt sequētes tres alij
quoꝝ suffragijs multū sepe idigui qui sequū/
tur.Frater frācisсus de ma.doc.subtil validi/
or imitator:qui multa premissa ingeniositate
sup ceteros hoc obtinet:vt in omnibus quasi
suis scriptis:que magna sunt: numero vocat
quaternario arguēdo:distinguendo ꝛ cetera
faciendo.❡Accedit doctor solēnis quē hēri
cum de gandauo intitulant in scripto in quo
libetis:ꝛ in sūᵃ miro decoratꝰigenio.❡Suc
cedit romanus egidiꝰ augustinoꝝ radiꝰ: qui
tam phis ꝙ theologicis rememorāda dimi/
sit opuscula huic sequēti ternaᵒ doctoꝝ:sicut
primo adiutorio pro mihi impenso dignitas
tribuatur ppetua. ❡Sed iaꝫ currus eloquij
ad humana se ꝯuertat.quales matris mee fa
cultatis theologie excellētissimis doctoribꝰ
gratias sum relaturus:qui me insciū ꝛ ignaꝝ
ad tantū voluerūt offiñ assumere vt eoꝝ sub
pedibus in mioꝝ colleᵒ ordinarius legerem
sniaꝝ mgrm:vos estis lux mundi.O famosis
simi mgri: si modicū aut ad tempꝰ sal vestre
abscōderetur sapie:rogo in quo saliretur me
imbecillem inscientē ꝛ indoctū. manꝰ vestra
supportauit vt sepius. Tanto lūiᵐ cetui: tāte
sophie: tāto gimnasio: cuius mūdus irradia
tur fulgoribꝰ:sit pax pn̄s deus assistat vt pro/
tector ppetuus.Spāliter hinc regratior nr̄is
reuerendis magistris huius sctissimi collegij
quos meis in factis fauorabiles inueni.Ma
xime nr̄o reuerenᵒ mgr̄o magistro luce de as
sisio sub cuius sedētis pedibꝰ priᵐ secundum
ꝛ tertiū feci prinᵐ.Cōsequēter nr̄o reuēᵒ ma
gistro magistro girardo suleti:nunc in scolis
hijs regenti de burgundie,puincia oriundo:
cuius sub pedibꝰ nūc meas ꝯtinuo lectiones
ꝛ quartū sniaꝝ incepi priᵐ.His ceterisqꝫ ho/
nore pro tanto impēso det paradisus amen.
❡Sꝫ tpis iaꝫ expostulat curriculus vt id ag
grediar ad quod penitus impotentē me con
spicio.Qualiter enim honorē debituꝫ,pme/
rerē reuerendis magistris meis in sacra the/
ologia formatis bachalarijs cursoribus ꝛ bi
blicis multisqꝫ in artiuꝫ veneranda ꝛ carius
amplectenda facultate magistris studētibus
qꝫ diuersis in scientijs. tam de intus ꝙ extra
qui sepe numero venerunt ad audiendā me
am impitiaꝫ supportauerūt qꝺ debile. imper
fectius tacuerunt.O doctissimi viri: O yma
go sapientie dei:quos nā potentes: ars habi
les sed vsus faciles ad scientiaꝝ reddidit cu/
mulum cōdonate mihi vestro indigᵒ cōpa/
rere conspectui quod offendi:quod peccaui:
qꝺ deliqui:vincat in vobis pietas.rigoris eq
tatem risus.iuueniles lingue precipitationē
supportate:que nunꝙ duo vincere potui.Si
quid ceteꝝ erraui promptū me offero ad vr̄i
iudicium reparare meqꝫ tanto pro culmine
honoris beatissimi francisci ordini ꝛ persone
mee modice impenso ppetuo sentio obliga/
tum.Sit vobis serenitas mentis atqꝫ trangli
tas euis perpetuis amen.
❡Ex spāli tū nunc astantibꝰ regratior in cōi
ac si sigillatim nominarē quoꝝ oiuꝫ nomina
non cognosco.cognoscat liber vite. Maxie
recurrenᵒ mgr̄o meo magistro richardo de
chāoane bachalario in theologia patre ꝛ di
rectore precipuo in omnibus qui me in visce
ribus caritatis amplexus est vt filium carissi
muꝫ.Dn̄o meo ꝛ magistro dn̄o curato sctōꝝ
cosme ꝛ damiani.Reuerenᵒ patri ibblico de
intus circūspecto viro ꝛ patri spāliᵐᵒ Joāni
gileti.Cui obligor veluti patri filius.quibus
indigui non minus:apud ipsum ꝙ apud me
inueni.sola sua hoc faciente bonitate. nullis
meis erga eum exigentibus meritis qui toto
anno has decorauit sua venerabili presentia
scolas ꝛ statū.venerabili viro Joanni Nico.
Ceterisqꝫ magistris ꝛ patribus: hic pn̄tibus
quorum noia sunt mihi incognita.regratior
humilissime tanto pro honore condonato sit
merces dn̄s iesus quem videre mereamur in
celis empireis simul.Amen.

F I N I S

Incipit tabula p̄ntis opis ſm ordinē
i librorꝝ. in q̄ ponunt tituli ⁊ termi in
singul̄ declarati. Sepe tñ idē termi⁹
diuersimode declarat prout mā exigit: ea pp
quinges aliqñ siue bis aut ter ponitur in di-
uersis tamen locis pp quod tabula prius scri
pta: ſm ordinem alphabeti ⁊ vocalium con-
fecta est: vt facili⁹ qd̄ querit occurrat idigēti.

Utꝝ possit hō sciētijs hūanit⁹ adinuētis suffi
ciēter se ad salutē ordiare. q. ꝯferē. ꝑmi lib.
Utꝝ theoª hēat deū ꝓ subiecto pᵒ. Termini.
Theoª. Subm̄. Primum. prologo primi.
Utꝝ fruitō vsui ꝯdisticta plures i dō aspiciat
rōes fruibil̄. Teri. Usus. Frui. Rō. di. i. ꝑmi
Utꝝ de⁹ in vni⁹ intia nāe singularitate pati
queat pluralitatem psonaꝝ. Termi. Deus.
Natura. Persona. distinctione. ij. primi
Utꝝ i aliq̄ ꝯceptu vniuoco nobiscū possit ds
disticte cognosci. Teri. Uniuocū. Cōcept⁹.
Distincte cognosci. pª parte. iij. distin. ꝑmi.
Utꝝ lumie itellect⁹ nr̄i possim⁹ creature vesti
gijs tritatē creatoꝝ idagare. Termi. Lum̄.
Intellect⁹. Uestigiū. scd̄a parte 3ᵉ di. primi.
Utꝝ in mēte seu intelligētia hoīs ymago cō
sistat tritatis. Termini. Mēs. Intelligenª.
Ymago. tertia parte 3ᵉ distin. primi.
Utꝝ deus alium deum genuit. Termini. Gi
gnitio. Alius. Deus. dist. iiij. primi.
Utꝝ filius generet de subā p̄ris. Termini. Fi
lius. Subā. Pater. dist. v. primi.
Utꝝ diuini verbi emanaᵒ sacratissima necēte
natura seu libertate compleatur. Termini.
Necessitas. Natura. Libertas. di. vi. primi.
Utꝝ vnica gñandi pō eiusqꝫ vnigenito veris
simis asseratur sermonibus. Termini. Uni
ca. Potentia. Gñandi. dist. vij. primi.
An cum summa simplicitate immēse medie
tatis distinctio possit stare ex natura rei at-
tribuibilis. Termini. Simplicitas. Attribu
tioni. Distinctio. di. viij. primi.
Utruꝫ diuina verbi summi gignitio duratio
ne maneat eterna. Termini. Diuina. Sum
mitas. Eternitas. dist. ix. primi.
An spūs sctissimi pricipiū ꝓductiuū volūtas
imēsa iure affirmetur. Termini. Spūs. Sā
ctissimus. Uoluntas. distin. x. primi.
Utꝝ spūs sctissimus si a solo p̄re ꝓcedēt a p-
sona verbi dei ex natura rei esset distictus.
Termini. Si. Processio. Res. d. xi. primi.
An ingenit⁹ ⁊ geit⁹ vnus sint spūs btissimi ꝓ
prius ⁊ imediatus spirator. Termini. Spi-
rator. Immediatus. Proprie. di. xij. primi.
Utꝝ in aliq̄ signo nature por sit vbi gigniᵒ
ꝓductiōe paclīti. Termini. Signū. Prior
a prioritate. Productio. dist. xiij. primi.
An missio actiua conueniat cuilibet diuina-
rum personaruꝫ. Termini. Missio. Actiua.
Passiua. dist. xiiij. xv. xvi. primi.
Utꝝ caritas infusa immerito preter increa-
tam de necessitate requiratur. Termini. Ca
ritas. Infusa. Meritum. dist. xvij. primi.
An spūs btissimi donū datū an donabilitas
ꝯstitutiuū sit in principiū. Termini. Donuꝫ
Datum. Donabilitas. distin. xviij. primi.
Utꝝ dinaꝝ circūicessio psonaꝝ ad pfectā ma
gnitudis eq̄litatē regrat. Termi. Circūices
sio. Equalitas. Magnitudo. dist. xix. primi.
An diuis psōis oīpotētia gdu ⁊ ordie tribua
tur. Teri. Oipoª. Ordo. Grad⁹. d. xx. ꝑmi.
Utruꝫ exclusa dictio sicut solus diuinis dica
tur imprecatōibus. Termini. Dictio. Exclu
siua. Solus. distin. xxi. primi.
An noia simboᶜⁱ ⁊ mistica ad diuinos reci-
piantur sermones. Termini. Nomen. Sim
bolicum. Misticum. distin. xxij. primi.
Utꝝ psonaꝝ numer⁹ in diuinis ad primā vl
scd̄am tētionē attineat. Termini. Persona
Numerus. Intentio di. xxiij. primi.
An ꝓp notiōes seu absoluta sint diuina consti
tuta supposita. Termini. Notio. Absolutū.
Constitutiua. distin. xxvi. primi.
Utꝝ verbali expressione a paternali speculo
originetur filius. Termini. Uerbum. Exp̄s-
sio. Originaᵒ. disti. xxvij. primi.
An p̄r nō gēit⁹ hac negatōe inascibilitas seu
ingenit⁹ in eē ꝯstituat. Termi. Ingenitus
Innascibilitas. Negatio. dist. xxviij. primi.
Utꝝ nomē principij cause seu elemēti ad di-
uina transferatur. Termi. Principiū. Cau
sa. Elementum. distin. xxix. primi.
An de⁹ ex tpe ex parte sui relatione reali ad
creata referatur. Termini. Relatio. Rela-
tio realis. Tempus. dist. xxx. primi.
Utꝝ p̄ri eternitas ymagini spēs ⁊ vsus mu-
neri debite appropriētur. Termi. Eternitas
Species. Munus. dist. xxxi. primi.
An p̄r ⁊ genit⁹ forali se sctissimo diligāt spū.
Termi. Dilectio. Se. Forali. di. xxxij. ꝑmi.
Utꝝ de psonali ꝓprietate dia idēptice p̄dicet
eēntia. Teri. Personalis ꝓprietas. Idēpᶜª
predi⁹. Essentia. dist. xxxiij. primi.
An p̄ri potētia: filio sapiētia: spūi bonitas de
bite appropriet. Termi. Potentia. Sapiē-
tia. Bonitas. distin. xxxiiij. primi.
Utꝝ mentis diuine obiecta scd̄aria reꝝ sint
ars vel ydea. Termini. Ydea. Ars. Obm̄ se
cundarium. distin. xxxv. primi.

Utꝝ oē ꝑfectū ⁊ impꝑfectū in deo vita dicanꝫ
Teri. Uita. Perfcm̄. Jmpfcm̄. d. xxxvj. ꝑmi
An dina maiestas pn̄s vbiqꝫ reb⁹ pn̄tia pō at/
qꝫ eēntia rectis clameꝫ vocib⁹. Termi. Pre
sentia. Potentia. Essentia. d. xxxvij. primi.
Utꝝ sic dina sciētia reꝝ sit ꝯtigētiū vt iuaria/
bilis recte affirmeꝫ. Termini. Dina sciētia.
Contingentia. Essentia. d. xxxviij. xxxix. xl.
An aliq̄le nr̄m meritū dine ꝑdestinatiōis vel
reprobatiōis iure cēseꝫ rō. Termini. Prede
stinatio. Reprobatio. Meritū. d. xli. primi.
Utruꝫ diuina potētia sic extet possibi[m] vt ad
impossibilia extendaꝫ. Termini. Potentia
Possibile. Jmpossibile. d. xlij. primi.
An diuina potentia finita que facit sic aspici
at vt ad infinita dirigatur. Termini. Jnfini/
tum. Finitum. Potentia. dist. xliij. primi.
Utꝝ dei absoluta potentia mundus potuerit
in ordine fieri melior. Termini. Potentia
absoluta. Mūdus. Ordo. dist. xliiij. primi.
An dei volūtas scissima signo ⁊ bn̄placito re
ctissime didaꝫ. Teri. Bn̄placitū seu volūtas
Uolūtas bn̄placiti. Uolūtas sig̃. d. xlv. pri.
Utrū diuina ꝯn̄ti volūtate vel an̄cedēte oēs
hoies velit de⁹ saluos fieri. Termi. Uolūtas
an̄s. Uoluntas ꝯn̄s. Salus. dis. xlvi. primi.
An ꝑter ⁊ ꝯ liberrimā dei volūtatē sit aliq̄ di
ꝑceptio vel malorum peri[o]. Termi. Peri[o].
Preceptio. Preter volūtatē. d. xlvij. ꝑmi.
Utꝝ vt increata volūtate sit mōl' bonitas: ad
diuinā bonitatē regratur cōformitas. Termi
ni. Moralis bonitas. Uolūtas creata. Cō/
formitas diuine volūtatis. dis. vltima.

¶ Tituli secūdi libri cū terminis.

An iuxta ydeaꝝ diaꝝ nūeꝝ q̃lr dine pfectiōis
reduplicata vnitas spēꝫ vniuersi ꝯstituat di
stinctā. Termini. Propō geo[ca]. Perfectio
simpliciter. ydea. q. conferen. secundi libri.
Utrum vnicum sū[m] pri[m] de nih[o] creaturam
produxerit. Termini. Principiuꝫ. Creatio.
De nihilo. dist. i. secundi libri.
An angelus in euo ꝯdit⁹ creat⁹ sit loco empi
reo. Teri. Angel⁹. locus. Euū. dist. ij. secūdi.
Utrū angelus ex materia affirmeꝫ cōposit⁹
vel imaterialis iudiceꝫ. Teri. Materia. Jm/
materialitas. Cōpositio. p[a] pte 3[e]. d. secūdi.
An dr̄ia itrinseca in spēb⁹ angelicis sit cēsen
da distictio psonal'. Teri. Differētia. Jntrise
cū. Distictio psonal'. secūda pte 3[e]. d. secūdi.
Utrū angeloꝝ cognitio actu sit spē vel hitu.
Termini. Habit⁹. Spēs. Act⁹. tertia pte ⁊c̃.
An angel⁹ notitia matutia ac vesptia dcorat⁹
fuerit in bti[e] supnāli cōdit⁹. Termi. Btitu/
do. Notitia matutia. Noti[a] vesptina. d. iiij.
Utrū demonū ex supbia auersio ⁊ bonoꝝ cō
summata ꝯuer[o] merito fuerit p[o]. Termini.
Cōuersio. Auersio. Demon. d. v. secundi.
An i ifer[m] motu ꝯtiuo dyabol⁹ cāu suo cecide
rit. Termi. Casus. Jnfern⁹. Mot⁹. d. vi. scdi.
Utꝝ demōis opāt miracl'a sic crim̄ sit irremis
sibile vt bn̄ opari n̄ liceat. Teri. Miraculū.
Crimen irremissibile. Bn̄ opari. d. vij. scdi.
An incorpei demones artib⁹ suis magicis hu
manis illabanꝫ in mētibus. Termini. Jncor
poreum. Ars magica. Jllabi. d. viij. secūdi.
Utrū ordo angelicus triplici in ierarchia ve
rissimis distinguaꝫ sermonib⁹. Teri. Jerar/
chia. Angelus. Ordo angelicus. d. ix. scdi.
An int̄ āgelos sic ierarchicoꝝ actuū distribu
aꝫ locu[o] vt ad nr̄m mittāꝫ misteriū. Teri. Je
rarchia. Act⁹ ierarchici. Locu[o]. d. x. secūdi.
Utrū angeli custodes salute de nr̄a gauden
tes reuelēt nobis abdita. Termini. Custos.
Gaudium. Reuelatio. di. xi. secundi.
An creationis in ope sine forma; a deo effici
potuit materia. Termini. Materia. Forma
Opus creationis. dist. xij. secundi.
Utrum lucida nubes recto radio primā diē
effecerit. Termini. Nubes lucida. Dies pri
ma. Radius rectus. d. xiij. secundi.
An celis ⁊ varijs ꝓductis bestijs ad diuinaꝫ
ymaginē homo ꝓduci debuit. Termini. Ce
lum. Bestia. Homo. d. xiiij. xv. xvi. secundi.
Utrū adā aīa eidē ifusa in paradiso terrestri
positus fuerit. Termini. Paradisus terre/
stris. anima. adam. dist. xvij. secundi.
Utꝝ de costa ade soporati eua mulier velut
de semie q̄ ad corpus ⁊ aiam ꝓducta fuerit.
Teri. Semē. Mulier. Sopor. dis. xviij. scdi.
Utrum statu ꝑrio adam immortalis stetisset
in corpore ⁊ anima. Termini. Anima. Jm/
mortalitas. Status. dist. xix. secundi.
An via innocētie 3[a] celebrata digestione filij
nascerenꝫ bono confirmati. Termini. Dige
stio. Jnnocētia. Cōfirmatio. di. xx. secūdi.
Utrum peccatū ade serpētina tēpestate cō/
motuꝫ veniale extiterit. Termini. Tēptatio
Serpēs. Ueniale peccatum. d. xxi. secundi.
Utrū nostroꝝ parentū cupiditas ex nescien/
tia vel ignorantia ꝓcesserit. Termini. Cupi/
ditas. Nesciētia. Ignorantia. d. xxij. secūdi.
Utrū ade ipeccabilitas tam sensualitati q̄ꝫ li
bero arbitrio nā dari potuit. Termini. Libe
rū arbitrium. Sēsualitas. Jmpeccabilitas.
dist. xxiij. xxiiij. xxv. secundi.
Utrū grā portiōe in supiori vel iferiori subie
ctiue colloceꝫ. Termini. Grā. Portio iferior.

Portio superior.dist.xxvi.secundi.
An Gratie virtus primam possit mereri merenti gratiam.Termini.Uirtus.Meritum Prima gratia.dist.xxvij.secundi.
Utr nūc liber nr̄m arbitriū grā destitutū sup dyabo^{m} obtiere possit victoriā.Teri.Grā Liber arbitrium.Uictoria.dist.xxviij.scdi.
An volūtatis rectitudo absqz grā in statu prīario sola fuit origial' iusticia.Termi.Rectitudo.Justicia.Justicia origialis.di.xxix.scdi.
Utr originalis culpa ꝯcupiscē^{a} vel pctm̄ in puulis noietur.Termini.Culpa.Culpa originalis.Concupiscentia.dist.xxx.secundi.
An in pte sensibili seu rōne libidine a pribus originale traducat ad filios.Termini.Sēsualitas.Ratio.Libido.dist.xxxi.secundi.
Utrum originatis macula penali secluso vicio reatu bap^{mo} emundet.Termini.Uiciū.Pena.Reatus.distinctio.xxxij.secundi.
Utr originatis culpa ꝓximis ꝑ parentibus non effecta grauior sola carētia dei visiōis quasi pena pūniat.Termini.Grauitas peccati:Peccatum originale.Pena carentie diuine visionis.distin.xxxiij.secundi.
Utr malū ex defectu volūtatis ṕter intētōez reb^{9} eueniat.Termini.Malū.Defectus voluntatis.Preter intentionem.dist.xxxiiij.
Utr mortale peccatum alicuius boni nominetur corruptio.Termini.Peccatū.Peccatum mortale.Corruptio.dist.xxxv.
Utr pctm̄ peccati pena vere noietur.Termi Pctm̄.Pena.Pena pcti.dist.xxxvi.scdi.
Utr pctm̄ seu fortuitū vel falsitas a dn̄o deo producatur.Termini.Peccatum.Fortuitum.Falsitas.distin.xxxvij.secundi.
Utr intētio sinderes ꝛ ꝯscia ex actu peccantiū corrūpat.Termini.Sinderes.Intentio.Conscia.dist.xxxviij.xxxix.xl.secundi.
Utr act^{9} aliqs deliberatiōe volūtari^{9} ad bonū ꝛ malū idifferēs noiet.Termi.Deliberatio.Uolūtarij.Act^{9} indifferēs.dist.xli.scdi.
Utr vnū pctm̄ alteri^{9} sit pcti caput radix seu initium.Termini.Capitale vicium.Radix pcti.Initium peccati.distin.xlij.secundi.
Utr pctm̄ in spm̄scm̄ sic sit irremissibile vt ex malicia veniat.Termini.Pctm̄ i spm̄scm̄.Irremissibile.Malicia.dist.xliij.secundi.
Utr peccādi potētia atqz ṕlatio sic a deo cēseatur vt subditus ad ṕlatū in oib^{9} obedire teneatur.Termini.Potētia peccādi.Prelatio.Obedientia.distin.xliiij.secundi.

Tituli tertij libri cum terminis.

An verbū ꝓductū prima^{o} sua ꝓpietate relatiua nature depēdē^{a} assumpte in yposta^{ca} cōtineat vnione.q.ꝯferentiarum tertij libri.
Utr dini ṽbi ad carnē ypo^{ca} vnio sub lege ꝛ tpis plēitudie iudicet possibil'.Termi.Unio ypo^{ca}.Tpis plēitudo.Sub lege.di.i.tertij.
An dini verbi ad humanitatem incarnatio spm̄ preexigat gratuitum.Termini.Incarnatio.Humanitas.Spiritus.disti.ij.tertij.
Utr in ꝯceptōe mr̄is d̄i purissime ab oi pctō ifusa fuerit sanctificatio.Termi.Sctificatio Peccatū.Conceptio.p^{a} pte.dist.3^{e}.tertij.
Utruz christ^{9} oblationibus atqz primitijs in patribus designatus in abraaz sicut leui fuit d̄cimatus.Termini.Primitia.Oblatio.Decima.secūda parte.distin.3^{e}.tertij.
Utr subito p^{9} nūciū in vtero virgiali xp̄s iesus corpulēta rōne inclusus sit.Termi.Corpulenta rō.Jesus.Xp̄s.3^{a} pte dist.iij.tertij.
Utr vnio yposta^{ca} spūsctō ꝛ matre Maria humanis sine meritis prouenerit.Termini Unio.Meritum.De.distin.iiij.tertij.
Utr dina ꝑsona nām hūanā sic assumere potuerit vt eius ꝑsona non sit cōicata.Termi.Assumptio.Persona.Cōicatio.di.v.tertij.
Utr in persona xp̄i simplici sic vnum esse ponatur vt homo admodum habitus cēseat.Termi Unitas.Esse.Habitus.dis.vi.tertij.
Utr de^{9} q hō fact^{9} ē ṕdestinat^{9} sit filius dei.Termi.Est.Fact^{9}.Predestiat^{9}.dis.vij.t̄tij.
Utr sicuti duplex natiuitas ita duplex filiatio in x^{o} iesu fundet.Termini.Filiatio.Natiuitas.Fundamentum.dist.viij.tertij.
An latria vl' dulia caro xp̄i iudicet adorāda.Termi.Latria.Dulia.Adoratio.di.ix.t̄tij.
An scdm ꝙ hō ꝑ ṕdestinationem xp̄s filius dei censeatur adoptiuus.Termini.Filius adoptiuus.Per.Scdm.dist.x.tertij.
An ydiomatū cōicatiōe eē creaturā: ꝛ icipit ꝛ desinit in xp̄o queat p̄ri.Termi.Cōicatio ydiomatum.Incipit.Desinit.di.xi.tertij.
An nr̄a medicia xp̄s ex adā genitus in sexu virili impeccabil' sit ꝓduct^{9}.Termini.Impeccabilis.Medicia.Sextus.dis.xij.tertij.
An singularis persone gratia vnionis ꝛ capitis in christo iesu in supre^{o} possit collocari.Termini.Gratia vnionis.Gratia singularis p^{e}.Gratia capitis.distin.xiij.tertij.
An cū xp̄i ꝯp̄hēsiōe ver^{9} tior ꝛ moriēdi necessitas stat potuerūt.Termi.Cōp̄hēsio.Tior Moriēdi necessitas.dist.xiiij.xv.xvi.tertij.
An xp̄i volūtas nālis vel deliberatia deo prioronē effundere potuerit.Termi.Uoluntas.Uolūtas naturalis.Orō.di.xvij.tertij.
An i ꝯceptōis istāti merito ꝯdigni i gl'ie t̄mis

posit⁹ xp̄s aliqd mereri potuerit.Teri.Meri
tū. Meritū ꝺ ꝯdi°.Termin⁹.di.xviij.tertij.
An merito dulcissime iesu passionis decretū
cirographi sit deletū.Termini.Passio.De
cretum.Cirographum.di.xix.tertij.
An sit necessariū christi passiōe durissima ho
minū satisfactō reparari. Termini. Necessa/
riū.Passio.Satisfactio.di.xx.tertij.
An caro xp̄i ab aīe vnione morte disiūcta pu
trefieri potuerit.Termi. Caro.Unio. Pu/
trefactio.distin.xxi.tertij.
Utrū xp̄s ñ ens hō i triduo ⁊ resurgēs ab īfe
ris ad p̄ris dexterā sedeat.Teri.Triduū.Re
surre°.Sedē ad dexterā p̄ris.ꝺ.xxij.tertij.
An cuiuslibet simboli atq̄ articli fidei cogni
tio ad salutē hoīs reqraẗ.Teri. Fides. Arti/
culus.Simbolū.di.xxiij.xxiiij.xxv.tertij.
An spes mōl' vt⁹ vl' theoca cēseaẗ.Teri.Spes
Uirt⁹ moralis.Uirt⁹ theoca.ꝺ.xxvj.tertij.
An infusa caritas ad dei amorē sine me° ꝯse/
queñ necessario reqratur.Termini.Caritas
Amor.Sine medio.di.xxvij.tertij.
Utrū ex caritate nostra corpora diligantur ⁊
proximus.Termini. Caritas. Diligi ex ca/
ritate.Proximus.dist.xxviij.tertij.
Utrū caritas incipiēs affectu vel solo effectu
suos p gradus ordineẗ.Termini.Caritas i/
cipiēs.Affect⁹.Grad⁹ caritaẗ.di.xxix.tertij.
An pfecta caritas plus amore amicoꝝ q̄ ini
micoꝝ dicaẗ.Termini.Perfectum.Amici/
tia.Inimicitia.dist.xxx.tertij.
An ordo caritatis sciētia ⁊ credere seu fidei
actus in patria remaneat.Termini.Ordo.
Scientia.Credere.di.xxxi.tertij.
An de⁹ oīa diligat beniuolētia caritaẗ.Teri.
Diligere.Oīa.Beniuolētia.di.xxxij.tertij
An iustitia virtutes inter cardinales vel pru
dentia primatū teneat.Teri.Justitia. Pru
dentia.Cardinalis virtus.ꝺ.xxxiij.tertij.
Utrum timoris donū cū ceteris a fructib⁹ ve
luti habitus distinguaẗ.Termi.Donū. Fru
ctus.Timor.distin.xxxiiij.tertij.
An vita contēplatiua quā sapiā regit potior
sit actiua quā sciētia dirigit.Teri.Uita.Cō
templatio.Actio.di.xxxv.tertij.
An virt⁹ pseuerātia gratuite in nobis ita ma
neat:vt amissa vna nulla remaneat. Termi.
Perseuerātia.Uirt⁹.Gratuitū.ꝺ.xxxvi.tꝫtij
An mādata decalogi binarijs ꝯtēta tabulis
lege cēseanẗ nature.Termini.Mādatū de/
calogus.Binarie.Tabule.xxxvij.tertij.
An noua lex omne mēdaciū peccatū pferēs
cūctum piuriū deliberatione factū mortale
censeaẗ.Termini. Lex.Mēdacium. Per
iurium.di.xxxviij.xxxix.xl.tertij.

¶ Tituli q̄rti libri cū termis in eodē ꝯtētis.

An ciuitatis deifice guill's portas sic adeat
vt fruendo essentia ydeis non frui extet pos
sibile.in.q.conferen.
An cerimōia vl' sacr̄m circūcisio cēseaẗ.Teri.
Sacr̄m. Cerimo°. Circūcisio.ꝺ.pa quarti.
An baptismus Joānis tēpore legis grē exti
terit sacr̄m.Termini.Baptismus Joā. Sa
cramētū.Tēpus legis gratie.ꝺ.ij.quarti.
Utrum sacer baptismus forma ⁊ mā debitā
cōpleaẗ.Termini.Baptismus.Forma ba/
ptismi. Mā baptismi.pa pte.di.iij.quarti.
An bap.in aqua imersio ꝓ eterno circūcisio/
nis euacuatio cēseaẗ.Teri.Baptism⁹. Im/
mersio.eternū.secūda pte.di.iij.quarti.
An baptismi sacr̄m caracteris sit indelebilis
impressiuum.Teri.Caracter.Impressio. In/
delebile.tertia parte.ꝺ.3a quarti.
An bap.sacꝫ nō fictis sed puulis efficaciter
cūctam deleat culpā.Termini. Sacr̄m ba/
ptismi.Fictus accedēs.Efficaciter oēm de/
lere culpam.di.iiij.quarti.
Utꝝ ꝯferēdi baptismi malis sit collata ptās
hoībus.Termini.Sacꝫ baptismi.Cōferre
hmōi sacr̄m ptās baptizādi.di.v.quarti.
Utrū cathecism⁹ vel exorcismus respectu ba
ptismi sacr̄alia cēseanẗ.Teri.Cathecismus.
Exorcismus.Sacramētale.di.vi.quarti.
Utrum ꝯfirmatiōis sacr̄m crisma pro mā re/
quirat ex oleo ⁊ balsamo.Teri.Sacꝫ ꝯfir/
mationis.Crisma.Balsam⁹.dis.vij.quarti.
An eucharistie sacr̄m hic hec hoc demōstrāt
Termini.Eucharistia.Hic hec hoc.Demō/
stratio.di.viij.quarti.
An peccator notori⁹ hoc mādicās sacramē/
tū mortaliter accipiat.Termini.Pctōr no
tori⁹.Māducare.Māducare sacꝫ.ꝺ.ix.
An xp̄o sub spēb⁹ posito cōpetat mot⁹ aut vi/
sio.Termi.Positio.Mot⁹.visio.ꝺ.x.q̄rti.
An trāsubstātiue panis triticeus ⁊ vitis vinū
in corpus ⁊ sanguinē dn̄icū ꝯuertanẗ.Teri.
Panis.Triticum.Uinū.ꝺ.xi.quarti.
An hoc sacr̄m in pascha in panib⁹ azimeis vl'
fermēti ꝯfecto accn̄s sine subō remanserit.
Teri.Pascha.Azim⁹. Fermētū.ꝺ.xij.q̄rti.
An ꝯstitutiōe dīna oēs ⁊ soli sacerdotes mis/
sam possint celebrare corp⁹ ⁊ sanguinē ꝯse/
crando dn̄icum.Termini.Sacerdos.Mis/
sa sanguis.di.xiij.quarti.
An sacramētū penitētie satisfactione ⁊ resti/
tutione compleaẗ.Termini.Penitētia.Sa
tisfactio.Restitutio.ꝺ.xiiij.xv.xvi.quarti.
An annos discretiōis habēti ad iustificatio

nẽ necesse sit cõfiteri oĩa peccata sua ꝓprio sacerdoti. Termi. Justificatio. Anni discre. Proprius sacerdos. dist. xvij. quarti.

Utrū in die parasceue clauis ptās sacerdotibus sit tractata ad regnū celi referādū aut ꝓpter tēporalē penam. Termini. Parasceua. Clauis. Regnum celi. dist. xviij.

Utrū in dei ecclīa sic aliquos maiori debeat excõicatione ferire vt a sua clausura remoueat. Termini. Excommunicatio. Maior. Clausura. di. xix. quarti.

Utrū ꝯtritio ꝯfessio satisfactio q̄ ptes sūt penitētie i extrēis vite valeāt ad salutē. Teri. Cõtritio. Cõfessio. Satisfactio. d. xx. quarti.

Utrū peccatū secretū qđ ꝯfiteor semꝑ celare tenet post hāc vitā dimittat. Teri. Uita. Celatio. Secretum. di. xxi. quarti.

Utrū elemosyna ieiunio ⁊ oratione peccata dimissa in penitētia redeant. Termini. Elemosyna. Jeiunium. Oratio. d. xxij. quarti.

Utrū inūctꝰ extrema vnctõe eṗs moriens sic reuiuiscat astrictꝰ pēa canonica queat ordines celebrare. Teri. Extrema vnctio. Ordo Pena canonica. d. xxiij. xxiiij. xxv. quarti.

Utrū matrimoᵐ sacrm̄ mrīmonij vel ꝯctus mrīmonij fuerit a deo immediate institutꝰ. Termini. Sacrm̄ matrimonij. Cõtractꝰ matrimonij. Matrimoniū. di. xxvi. quarti.

Utrū verū matrimoniū exp̄sso mutuo de pn̄ti ꝯsensu cõpleat. Termini. Mrīmonium. Consensus. Expressus. di. xxvij. quarti.

Utrū ꝑ sola spõsalia mulier spõsa solum aut vxor iudicet. Termini. Sponsalia. Sponsa Uxor. di. xxviij.

Utrū ꝯctus mrīmonialis vi aut claꝫ ipediat. Termi. Cõtractꝰ. Ui. Clam. d. xxix. quarti.

Utrū ioseph error aut Marie inter eos honestū impediat matrimoniū. Termini. Error. Joseph. Maria. di. xxx. quarti.

Utꝝ venerādū Marie ⁊ ioseph matrimonium tribus matrimonij bonis fuerit insignitum. Termini. Bonū prolis. Bonuꝫ fidei. Bonum sacramenti. di. xxxi. quarti.

Utrū omni loco ⁊ tpe vir vxori petenti debituꝫ reddere teneatur. Termini. Redditio. Petitio. Debitum. di. xxxij. quarti.

Utrū nature lege bigamia sit licita ⁊ libellꝰ repudij. Termini. Lex nature. Bigamia. libellus repudij. dist. xxxiij. quarti.

Utrū maleficiū frigiditas seu infantia a contrahēdo mrīmonio impediat. Teri. Maleficiū. Frigiditas. Infantia. d. xxxiiij. quarti.

Utrum fornicāte machinato in adultere viri mortē si contrahūt exeat diuortiū aut stet matrimoniū. Termini. Fornicatio. Machinatio. Diuortium. di. xxxv.

Utrū fuitꝰ aut etas puerił ipediat mrīmoniū Teri. Seruitꝰ. Etas. Puer. di. xxxvi. quarti

Utrū ipedimētū sacer ordo latis afferat mrīmoniū ⁊ crimē vxoricidij. Teri. Impedimētū mrīmonij. Sacrū. Latinus. di. xxxvij. q̄r.

Utrū votū v̄gineū cultꝰ dispitas ⁊ carnał cognatio mrīmoniū ipediāt. Teri. Uotū v̄ginitas. Cultꝰ dispitas. d. xxxviij. xxxix. xl. q̄rti.

Utrū ꝯsanguinitatis linea vel affinitatꝭ rō cõiugiū ipediāt. Teri. Cõsanguitas. Linea cõsanguinitatis. Affinitas. di. xli. quarti.

Utrū cognatio spūalis aut legalis honestatis publice iustiᵃ vł scđe nuptie ꝯiugiū ipediāt. Termi. Cog̃tio spūał. Cog̃tio legalis. Publice honestatis iustiᵃ. dist. xlij. quarti.

Utrū resurrectio hoiuꝫ gn̄alis de sepulchris suis nocte sit futura. Termi. Resurrectio. Sepulchrum. Nox. di. xliij. quarti.

Utꝝ barrabas ꝼm totā sue nāe hūane v̄itatē igne sit cruciādꝰ gehēnali. Teri. Barrabas Ueritas hūane nāe. Ignis. di. xliiij. quarti.

An aīe btõꝝ i suis receptaclis suffragioꝝ viātiū recordent aut ea cognoscāt. Teri. Recõdatꝰ. Receptaculū. Suffragiū. d. xlv. q̄rti.

An in diuio iudicio cū iustitia ⁊ mīa ꝑpetuo dānati puniant. Termini. Justitia. Misericordia. Punitio. di. xlvi. quarti.

An vniuersale iudiciū in valle iosaphat in fine seculi sit futuruꝫ. Termini. Judiciū. Uallis iosaphat. Seculum. di. xlvij. quarti.

An ante celici motus repudiū xp̄s antichristum eterna punitiõe in forma humana remuneret. Termini. Antichristus. Punitio. Remuneratio. di. xlviij. quarti.

An dos beatitudinis opatio vere dicat ⁊ meritoꝝ premiuꝫ. Termini. Dos. Beatitudo. Premium. di. xlix. quarti.

An reprobi cõsciētie verme sic appetere queant non esse vt beati sine fine letentur amen. Termini. Uermis. Finis. Amen. di. l. quarti.

¶ Sequitur tabula ꝼm ordineꝫ Alphabeti.

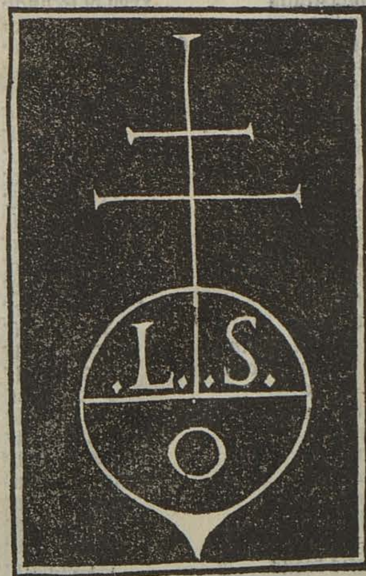
¶ Uiri celeberrimi atq; profundissimi magistri Guillermi de vorrillong sacre theologie p̄fessoris eximij ordinis fratruz minorꝫ: opus super quattuor libros sniarꝫ feliciter consummatum est: Uenetijs per Jacobu͂ de Leucho Impensis vero Lazari de Soardis die. ix. Julij. M.cccc.xcvi.

Concessum est eidem Lazaro ab Illu^{mo} Senatu veneto: ne cuiq; hunc libru͂ liceat imprimere intra eoꝝ dn͂ium. sub pena vt in gr͂a ꝛc.

Laus Deo

Registrum huius Operis

iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij
a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l
iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij
m	n	o	p	q	r	s	t	u	x	y
iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij
z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	K
iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij	iiij				
L	M	N	O	P	Q	R				

Ipse loquendo [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]

Actio [illegible]

Actio dicitur actio vnde pro eo quod [illegible] [illegible]. Alio actio pro eo quod connotat
[illegible] actio et quod absolutum [illegible] forma que [illegible] in passo
Sed [illegible] de [illegible] reale agentis ad passum et [illegible] [illegible]
[illegible] Actio et passio sunt idem quo ad id quod [illegible] sunt idem
reale et [illegible] [illegible] non sunt idem [illegible] quod [illegible] sive quo ad id
quod connotant quia [illegible] diversis respectis [illegible] // [illegible] [illegible]

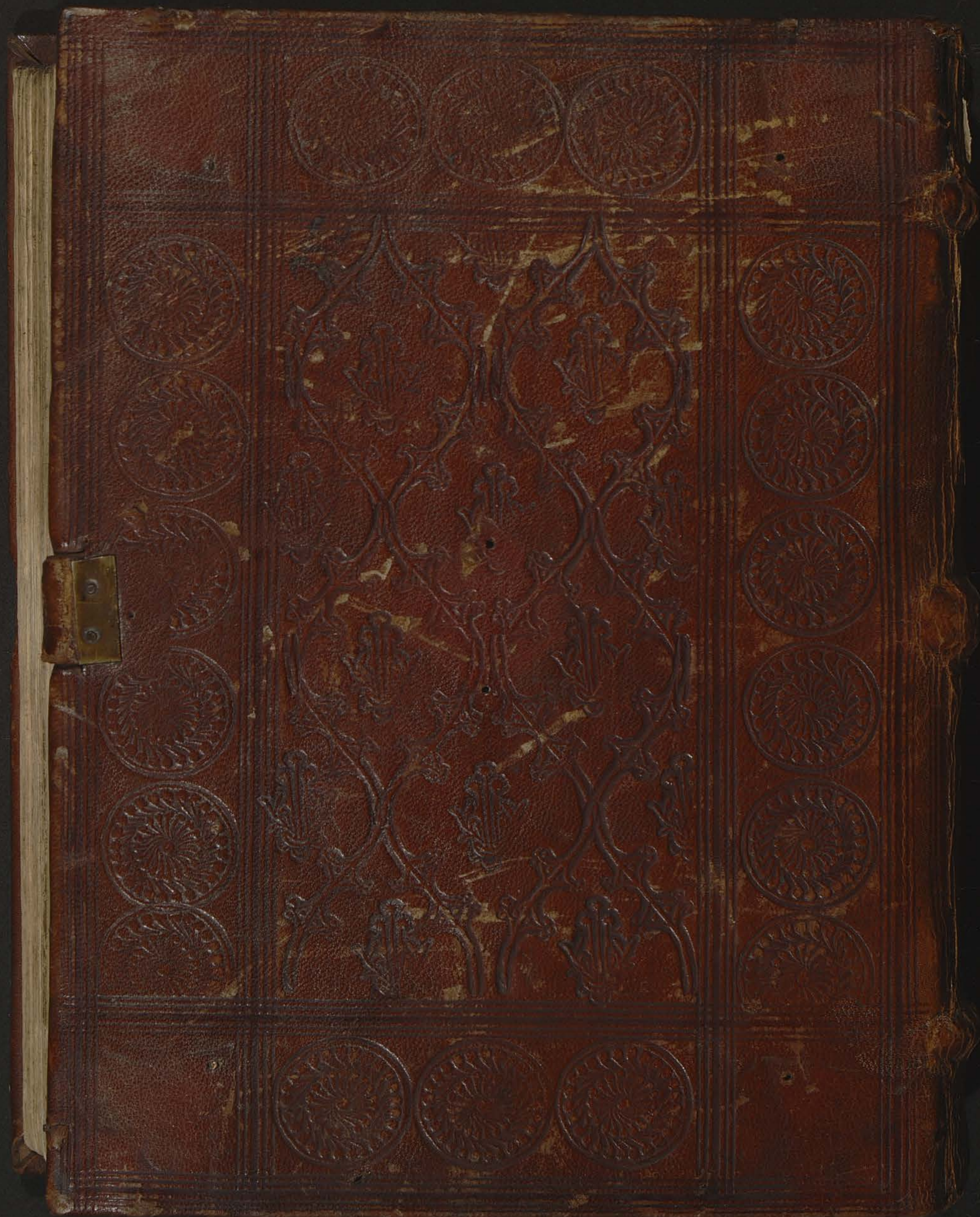
Wyerzcz w boga yednego nye bierz [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] swiatha nyedzela [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nyekradni
[illegible] [illegible] nye mow [illegible] falszywego
[illegible] [illegible] [illegible] blyszniego [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nego [illegible] naplnysz [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nye [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Consule castiga dote solare remitte fer ora
Visito poto cibo redimo tego colligo condo
Iussio consilium consensus palpo recursus
participans mutus non obstans non manifestans

…ur loriol.
…arbottus piscis.
…cri fluuiales.
…i. lubrici terrestres.
… Mandragora.

c. xxi

Colus. e intestinu q colat stercora. q coruptu graue pas
sioez i flacho fac. Inde dicunt colici q paciut i flacho.
Pleuretici. i. i costis patientes.
Defluuiu dr. qn cadunt capilli.
Dyas grece. latine duo dicat. Inde dr scodion .i.

Guilermus

4